

VILKO NOVAK
SLOVAR STARE
KNJIŽNE
PREKMURŠČINE

Vilko Novak
SLOVAR STARE KNJIŽNE PREKMURŠČINE

Zbirka **Slovarji**

Vilko Novak

Slovar stare knjižne prekmurščine

© 2006, ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša

Redakcija Milena Hajnšek - Holz
Oblikovanje Milojka Žalik Huzjan
Prelom Brane Vidmar

Izdal Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU
Zanj Varja Cvetko Orešnik

Založila Založba ZRC, ZRC SAZU
Za založbo Oto Luthar
Glavni urednik Vojislav Likar

Tisk Littera picta d. o. o., Ljubljana

*Izid knjige
so omogočili*

Mura d. d., Murska Sobota
Regionalna razvojna agencija Mura, d. o. o., Murska Sobota
Pomurska banka d. d., Murska Sobota
Zavarovalnica Triglav d. d., območna enota Murska Sobota
ICL d. o. o., Murska Sobota
Podjetje za informiranje d. d., Vestnik, Murska Sobota
Petrol d. d., Ljubljana

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

811.163.6'282(497.4-188)(038)

NOVAK, Vilko, 1909-2003

Slovar stare knjižne prekmurščine / Vilko Novak. - Ljubljana :
Založba ZRC, ZRC SAZU, 2006

ISBN 961-6568-60-4

228306176

VILKO NOVAK

**SLOVAR STARE KNJIŽNE
PREKMURŠČINE**

LJUBLJANA 2006

UVOD

Slovenci, živeči na ozemlju med Muro in Rabo, so v ogrski monarhiji razvili svoj knjižni jezik, ki temelji na prekmurskih govorih. Za jezik in kulturo tega območja je bila značilna močna izoliranost od osrednjeslovenskega ozemlja, hkrati pa nadaljevanje cirilo-metodijske tradicije, zato tudi paralele z zahodnoslovanskimi jeziki in kajkavščino. V jezikovnem in kulturnem življenju je bilo za ogrske Slovence najpomembnejše obdobje protestantizma, ko so se prvič povezali z osrednjimi slovenskimi območji. Prekmurski protestantski pisci so v dvesto letih izdali vrsto pesmaric, molitvenikov in različnih nabožnih besedil, močno pa so vplivali tudi na razvoj katoliškega prekmurskega slovstva. Stara knjižna prekmurščina je jezik, ki se je v Prekmurju uporabljal in razvijal v času od prve knjige (1715) v prekmurščini do leta 1919, ko se je Prekmurje združilo s preostalimi Slovenijo v skupni državi.

Delo za slovar stare knjižne prekmurščine je na pobudo akademika Franceta Bezlaja ter ob vodenju in sodelovanju Komisije za historične slovarje Inštituta za slovenski jezik pri SAZU prevzel prof. dr. Vilko Novak, priznani etnolog, literarni zgodovinar in jezikoslovec, predvsem pa odlični poznavalec stare prekmurske književnosti in njenega jezika. IZpisovanje virov je potekalo v letih 1977–1981. Po določenih načelih in izboru virov iz obdobja 1715–1886 je izpisal 25 jezikovno, avtorsko in vsebinsko najznačilnejših del. Zastopani so vsi pomembni avtorji. V izbor je zajeta vsa tematika, ki jo je obravnavala starejša prekmurska literatura. Največ je verskih besedil (11), sledijo učbeniki in vzgojne knjige (8), nekaj besedil obravnava zgodovino (2) in ljudske običaje (1); izpisan je tudi časopis Prijatelj. IZpisovanje je bilo popolno ali izbirno. Popolno so bila izpisana štiri dela: Temlinov Mali katechismus iz 1715, Abecedarium szlowenzsko iz 1725, Severjev Réd zvelicsánsztva iz 1747 in Küzmičev Vöre krsztsánszke krátki návuk iz 1754. Druga dela so bila izpisana delno, prvih deset ali petdeset strani popolno, drugo pa po izbirni metodi.

Kartoteka za slovar stare knjižne prekmurščine ima okrog 160.000 izpisov (listkov formata A 6). Listki so kserokrirani, opremljeni z iztočnicami (gesli) in bibliografskimi podatki. Na podlagi tega gradiva je bila narejena osnovna redakcija iztočnic in podiztočnic, delno opremljena z opozorili. Osnovna redakcija je tipkana na listkih formata A 5 in je shranjena v kartotečnih škatlah na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU. Redakcijo gesel je po posvetovanju s člani Komisije za historične slovarje opravil dr. Vilko Novak v letih 1981–1987 (približno 16.000 slovarskih sestavkov).

Za Poskusni snopič (Vilko Novak, Slovar stare knjižne prekmurščine: Poskusni snopič, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, Ljubljana, 1988, 73 str.) je bilo odbranih 124 iztočnic. Izbor je reprezentativni vzorec besednih vrst, glasovno, oblikoslovno, skladenjsko, pravopisno in stilno značilnih besed ter zgradbe in obsega slovarskega sestavka. Med odbranimi iztočnicami so tudi značilni prekmurski leksemi, etnološki izrazi, prevzete besede in lastna imena. Pri pripravi poskusnega snopiča so sodelovali dr. Franc Jakopin, France Novak in Stane Suhadolnik. Natisnjen je bil kot interna publikacija Inštituta v 250 izvodih. Poskusni snopič je doživel razmeroma velik odmev. Pokazala se je potreba po čimprejšnji izdaji slovarja, upoštevajoč pripombe strokovne in druge javnosti, saj je izdaja zgodovinskega slovarja pomembna za slovensko in primerjalno jezikoslovje in je hkrati spomenik trdoživosti in ustvarjalnosti Prekmurcev v težkih geopolitičnih razmerah.

Pri pripravi slovarja stare knjižne prekmurščine je v letih 1993–1995 sodelovala mag. Jožica Narat, ki je pri delu upoštevala načela Poskusnega snopiča, dopolnjena s kritičnimi pripombami nanj. Ker se je pokazalo, da bi delo na ta način trajalo predolgo, je bil 25. 1. 1996 sklenjen dogovor med dr. Vilkom Novakom, vodstvom Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša in direktorjem ZRC SAZU, da delo preide iz Sekcije za historične slovarje v Leksikološko sekcijo, kjer se bo opravil računalniški vnos celotnega tipkopisa. Sprejet je bil sklep, da se Slovar stare knjižne prekmurščine izda kot osnovna redakcija gradiva dr. Vilka Novaka. 1. 4. 1997 je ZRC SAZU z avtorjem sklenil pogodbo o odkupu gradiva za slovar stare knjižne prekmurščine, v kateri se zavezuje, da bo gradivo izdal kot »Slovar stare knjižne prekmurščine. Osnovna redakcija. Na podlagi gradiva prof. dr. Vilka Novaka v skladu s prilagojenimi leksikografskimi načeli izdal Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU«.

Računalniški vnos tipkopisa gradiva so opravile Irena Javšnik A–G v letih 1996–1997, Nani-ka Holz H–Š v letih 1998–2002, Lučka Uršič in Alenka Lap T–Ž v letih 2005–2006. Dopolnila, popravke, uskladitve vnosa je opravila Lučka Uršič. Delo vnašalk in korektorice je spremljala Milena Hajnšek - Holz. Korektore končnega redakcijskega vnosa in preloma so opravile mag. Alenka Gložančev, Polona Kostanjevec in Ivanka Šircelj - Žnidaršič. Konverzijska dela in strojno izvedljive prilagoditve gradiva je opravil dr. Primož Jakopin.

V letih 2005 in 2006 je potekala redakcija slovarja. V skladu s prilagojenimi leksikografski-mi načeli je bil poenoten zapis iztočnic, podiztočnic in stalnih zvez. Dodani so bili manjkajoči naglasi in dvojnice, usklajen zapis druge osnovne oblike, pregledane besednovrstne oznake, do-dana manjkajoča kvalifikatorska pojasnila in preverjeni pomeni oz. razlage. Opuščeni so bili oblikoslovnji podatki v zaglavju iztočnic in opozorila na narečno rabo ali tuji izvor, ker ti podatki v tipkopisu niso bili dosledni.

Slovar stare knjižne prekmurščine, ki obsega 14.880 iztočnic in 2.407 podiztočnic, je tip zgo-dovinsko-narečnega slovarja. V slovarju so zajete besede in besedne zveze, izpisane iz del pre-kmurskih piscev 18. in 19. stoletja. Glede na metodo izpisovanja – popolni in izbirni izpisi – je večina besed občnoimenskih; v osnovni redakciji večkrat manjka osnovni pomen oz. navadna zveza, veliko pa je prenesene rabe, stalnih zvez in fraz.

Poleg izrazja verske vsebine je potrebno opozoriti na strokovno rabo, npr. v jezikoslovju, naravoslovju, upravno-pravnem področju (npr. glasnik, prirečje, šiba; štruc, turbar; orsag, po-slavcovahiža, spravišče).

V slovarju je precejšnje število lastnih imen, in sicer *osebna imena*, npr. Abel, Almoš, An-draš, Bőrčojca, Borkovič, Gericca, Hunjadica, Margeča, Rahel; *veroslovna in bajeslovna imena*, npr. Baalim, Boug, Sveti Düh; *imena narodov in prebivalcev*, npr. Aleksandrianec, Anglianec, Dobrovnica, Got, Grk, Hercegovinancar, Hercegovinanec, Hercegovinar, Sloven; *živalska ime-na*, npr. Sivka; *zemljepisna imena* – imena krajev, pokrajin, dežel, držav, npr. Böltinci, Carigrad, Gorejnji Senik, Kio, Martjanci, Sobota; Bolgarska, Bosnia, Crnagora, Genezaret, Gorutania, Slovensko; Afrika, Balkan polotok, Horvački orsag; vodna imena, npr. Múra, Raba, Tigriš; *stvar-na imena* – naslovi časopisov, knjig, npr. Abecedarium szlowsenzko, Prijatelj. Nekaj lastnih imen je pisanih z malo začetnico, npr. ravenšina za Ravensko, kruc za Kruc.

Iztočnice so eno- ali večleksemske, npr. **bàba**, **dòli príti**. Slovarski sestavki so razvrščeni po abecedi iztočnic ne glede na to, ali je iztočnica eno- ali večleksemska. Enakopisnice, ki pripadajo različnim besednim vrstam, so razvrščene tako: samostalnik (**ràven** ž, **čí** ž); pridevnik (**ràven** -vna -o); števnik glav. (**dvàjseti**, **èn**), vrstil. (**dvàjseti**); nedoločni člen (**èn**); zaimek vpraš. (**kà**), ozir. (**kà**), nedol. (**kà**); prislov (**ràven**, **čères**, **kà**); medmet (**jáj**); predlog (**čères**); veznik (**či**, **jèli**, **kà**); členek (**jèli**). Enakopisnice iz iste besedne vrste so razvrščene po spolu (**trst** -a m : **trst** -i ž); po mestu naglasa (**skópati** : **skopáti**); po kvantiteti naglašene samoglasnika (**déra** : **dèra**, **méd** : **mèd**); po tem, ali je iztočnica brez dvojnice ali z dvojnico (**kóruš** : **kóruš** in kóuruš). Če iztočnic ni mogoče razvrstiti po gornjih pravilih, se označijo z izpostavnimi znamenji (eksponenti), npr.

kònec¹ : **kònec**², **léciti**¹ : **léciti**². Pisava z malo začetnico ima prednost pred pisavo z veliko začetnico, npr. **čoba** : **Čoba**.

Podiztočnice. Nekatero slovarske enote niso prikazane kot samostojne iztočnice, ampak so dodane kot podiztočnice: pri pridevniku primernik (**dràgši**), presežnik (**nájdràgši**); samostalniška raba pri pridevniku (**dóbri**, **drági**), pri zaimku (**mòj**, **váš**), pri števniku (**edenájseti**), pri glagolu oblika na se (**držàti se**); deležja oz. deležniki na -či (**delajóuči**), deležnik na -vši (**dèlavši**), deležnik na -ni (**dokončáni**), deležnik na -ti (**gòrivzèti**) in samostalniška raba pri ustreznem deležniku (**vidóuči**); pri prislovu in deležniku primernik (**glòbše**, **blagoslòvlenejši**), presežnik (**nájglòbše**), pri medmetu samostalniška raba (**hòžiana**, **jáj**).

Slovarski sestavek ima te dele: glavo iztočnice, razlago oz. knjižno vzporednico, ponazarjalno gradivo; dopolnjujejo ga lahko podiztočnice. V *glavi* je zapisana iztočnica v osnovni obliki: a) pri samostalniku v imenovalniku in rodilniku ednine, npr. **bród** -a m, **hiža** -e ž, **drvó** -á s oz. množine, npr. **gàrice** -ic ž mn., **B'ltinci** -nec m mn., b) pridevniki, pridevniški števnik in pridevniški zaimki imajo obliko za vse tri spole, npr. **bèsen** -sna -o, **brítki** -a -o, **dvájseti** -a -o, **mòj** -a -e, c) druge besedne vrste v svoji edini obliki, npr. **blúzi** prisl., **bògme** medm., **do** predl., **či** vez., **gòder** člen. Izjemoma so obdelane iztočnice v neosnovni obliki, npr. **bóugši** -a -e prid., **bojéči** -a -e prid., **práva** -e ž, **glédaj** medm. Osnovni obliki iztočnice je dodan osnovni slovnični kvalifikator, ki označuje besedno vrsto (m, ž, s, prid., dov., nedov., štev., zaim., prisl., predl., člen., medm., določni člen, nedoločni člen). Druga osnovna oblika uvršča besedo v ustrezni sklanjatveni ali spregatveni vzorec, npr. **méd** -a tudi -ú m, **goréči** -a -e prid., **gúčati** -ím nedov. Izgovor besed, prevzetih iz tujih jezikov, se navaja v oglatem oklepaju, npr. **gulyas** [gùjaš], **invocavit** [invokávit], **philosophia** [filozofija], **praedikator** [predikátor]. Če je prevzeta beseda z *ö*, *ü* ali *ia*, se izgovor ne navaja, npr. Dòmölk, Bùdina, Àbia.

Iztočnice imajo pogosto *dvojnice*, te so pisne, izgovorne, pisno-izgovorne, oblikoslovne, npr. **cérkev** tudi církev, **híštvo** tudi híztvo, **kàgda** in kàkda, **obècanje** tudi obečanje, **námestnik** tudi namestnik, **kéjp** in kèp, **kobíllica** tudi kubíllica, **nevèra** tudi nevëra, **trón** tudi trónoš tudi trónuš, **teštamentom** tudi teštament. Dvojnične oblike so lahko tudi pri drugi osnovni obliki, npr. **včéla** -e tudi -é, **tkàti** tkém in tčém. Pisava skupaj, narazen, z vezajem se ne navaja kot pisna dvojnica. Nekatero redke oblike, lahko tudi tiskarske napake, niso upoštevane kot dvojnice. Kot dvojnice se ne navajajo tudi nedoločna in določna oblika pridevnika, upoštevana je le ena oblika, predvsem glede na rabo, npr. **gládek**, **gláden**, **genlívi**, **gníli**. Deležje in deležnik se obravnavata pod eno podiztočnico. Glede na večino primerov so posplošeni zapisi deležnikov na -či, -ni, -ti.

Iztočnica je podana v izhodiščni obliki, npr. imenovalnik, nedoločnik, in je praviloma povzeta po izvirnem zapisu. Zapisana je v slovenski latinični pisavi, pomnoženi s črkovnimi znamenji, ki ustrezajo glasovnim vrednostim stare knjižne prekmurščine. Iztočnica ima tudi podatek o naglasu; dolžine so označene z ostrivcem, npr. **rèjč**, **račún**, kračine pa s krativcem, npr. **bèteg**, **gùč**. Pri zaznamovanju naglasa so bili upoštevani Pleteršnikov slovar, Slovar beltinskega prekmurskega govora in Porabsko-knjižnoslovensko-madžarski slovar.

Iztočnice so razložene z vzporednicami iz slovenskega knjižnega jezika, večinoma z nevtralnimi sopomenkami, pomensko-funkcijskimi oznakami ali samostojnimi pomenskimi razlagami. Razlage so usklajene s Slovarjem slovenskega knjižnega jezika (Ljubljana, 1994). Pri pomenski opredelitvi so upoštevani tudi Pleteršnikov Slovensko-nemški slovar (Ljubljana, 1894–1995), Slovar beltinskega prekmurskega govora Franca in Vilka Novaka (Murska Sobota, 1996) ter Porabsko-knjižnoslovensko-madžarski slovar Franceka Mukiča (Szombathely, 2005), delno tudi Rječnik hrvatskoga kajkavskoga književnog jezika (ur. B. Finka, Zagreb, 1984–). Pomeni pri večpomenskih besedah so označeni s številkami. Prikazani so samo tisti pomeni, ki so izpričani v izpisanem gradivu. Slovnične besede imajo razložene svoje funkcije.

Ponazarjalno gradivo predstavljajo izpisi iz zbranega gradiva. Razvrstitev navedkov glede na časovnost in skladenjske zveze ni vedno dosledna, stalne zveze pa so prikazane kot samostojni

pomeni. Izpust v notranjosti navedka je nakazan z dvema pikama. Navedki so ločeni s podpičji, opremljeni so z bibliografskimi podatki – avtorsko značko, letnico in stranjo.

Za opredeljevanje besed, pomenov ali stalnih zvez uporabljaja slovar kvalifikatorje in kvalifikatorska pojasnila. Kvalifikatorji so slovnični, npr. m, ž, dov., prid., elipt., slovarski, npr. pren., vrednostni, npr. in, tudi. Natančneje so opredeljeni števniki, npr. glav. štev., vrstil. štev., zaimki, npr. os. zaim., svoj. zaim. Tudi kvalifikatorska pojasnila so slovnična, npr. v vezalnem priredju, slovarska, npr. v zvezi, kot zvalnik, kot pozdrav. Kvalifikatorsko pojasnilo dopolnjuje pomensko ali slovnično razlago.

Pri rabi ločil je potrebno opozoriti na posebnosti: *dve piki* za izpust sredi navedka, npr. kameni oli .. nafta; *podpičje* za razmejitev med slovenskim in tujim ustreznikom, npr. Kendő; *briszacsza*; *vezaj* pri predlogih, npr. k-rimszkomi Pápi; v-Abrahámovom krili (v primerih, ko si sledita vezaj in deljaj, je uporabljen samo en znak, npr. v-csasi, v-Bóugi); *pomišljaj* za ločevanje posameznih sestavin, npr. ne vcsiniti toga – Bogá moli; *oklepaji* ločujejo dodatke v navedku, npr. Na teli [pirušlek] teško lazi; lüčati sztare lonce (pizskre); *narekovaj* zaznamuje poseben pomen, vrednost izraza, npr. “Prijátel”; *opuščaj* zaznamuje opuščeno črko, npr. tva’vola, vel’ki trüd.

V slovarju je uporabljenih več vrst tiska. Iztočnice so tiskane v krepkem pokončnem brezserifnem tisku; v krepkem ležečem brezserifnem tisku so rimske in arabske številke znotraj slovarskih sestavkov. Podiztočnice in stalne zveze so v krepkem serifnem tisku. Slovnične oz. besednovrstne oznake ter kvalifikatorji in kvalifikatorska pojasnila so v navadnem serifnem tisku. Razlage oz. knjižne vzporednice so v ležečem serifnem tisku; v ležečem serifnem tisku so tudi zgledi v ponazarjalnem gradivu. Krajšave virov so tiskane s kapitelkami. Vse ostalo slovarsko besedilo (druga osnovna oblika, dvojnice ter ponazarjalno gradivo) je v navadnem serifnem tisku.

Seznam izpisanih del in njihovih kratic

Ferenc Temlin, <i>Mali katechismus</i> , Halle 1715	TF 1715
<i>Abecedarium szlowenszko</i> , 1725	ABC 1725
Mihal Sever, <i>Réd zvelicsánsztva</i> , Halle 1747	SM 1747
Števan Küzmič, <i>Vöre krsztsánszke krátki návuk</i> , Halle 1754	KŠ 1754
Števan Küzmič, <i>Nouvi zákon</i> , Halle 1771	KŠ 1771
Mikloš Küzmič, <i>Krátká summa velikoga katekizmussa</i> , Sopron 1780	KMK 1780
Mikloš Küzmič, <i>Szlovenszki silabikár</i> , Sopron 1780	KMS 1780
Mikloš Küzmič, <i>Kniga molitvena</i> , Sopron 1783	KM 1783
Mihal Bakoš, <i>Nouvi Gráduvál</i> , Sopron 1789	BKM 1789
Mikloš Küzmič, <i>ABC kni'sicza</i> , Budim 1790	KM 1790
Mikloš Küzmič, <i>Sztároga i nouvoga testamentoma szvéte histórie kratka summa</i> , Szombathely 1796	KM 1796
Števan Sijarto, <i>Mrtvecsne peszmi</i> , Szombathely 1796	SŠ 1796
<i>Sztarisinsztvo i zvacinsztvo</i> , Sopron 1807	SIZ 1807
Mihal Barla, <i>Krscsanszke nove peszmeneg knige</i> , Sopron 1823	BRM 1823
Jožef Košič, <i>Krátki návuk vogrszkoga jezika za zacsetnike</i> , Gradec 1833	KOJ 1833
Jožef Košič, <i>Zobriszani Szloven i Szlovenka med Mürov in Rábov</i> , Körmend 1845	KOJ 1845
Janoš Kardoš, <i>Krsztsanszke czerkevne peszmi</i> , Köszeg 1848	KAJ 1848
Aleksander Terplan, <i>Knige 'zoltárszke</i> , Köszeg 1848	TA 1848
Jožef Košič, <i>Zgodbe vogerszkoga králesztva</i> , Szombathely 1848	KOJ 1848
Jožef Košič, <i>Starine</i> , Časopis za zgodovino in narodopisje, 11, 1914, 93–154 (rokopis, nastal pred letom 1850)	KOJ 1914
Janoš Kardoš, <i>Nóve knige cstenyá za vesznicski sól drügi zlócs</i> , Budim 1870	KAJ 1870
Imre Agustič, <i>Prijátel I</i> , Budimpešta 1875	AI 1875

Imre Agustič, <i>Prijátel 2</i> , Budimpešta 1876	AIP 1876
Imre Agustič, <i>Návuk vogrszkoga jezika</i> , Budimpešta 1876	AIN 1876
Imre Agustič, <i>Prirodopis s kepami za národne šole</i> , Budimpešta 1878	AI 1878
Jožef Bagary, <i>Perve knige – čtenýá za katholičánske vesničke šolê</i> , Budimpešta 1886	BJ 1886

Krajšave in kvalifikatorji

člen.	členek	nedol. zaim.	nedoločni zaimek
daj.	dajalnik	nedov.	nedovršni glagol
Div.	Devica	neskl.	nesklonljivo
Djan.	dejanje	nik. zaim.	nikalni zaimek
določni člen		or.	orodnik
dov.	dovršni glagol	os. zaim.	osebni zaimek
dv.	dvojina	ozir. zaim.	oziralni zaimek
elipt.	eliptično	poljub. zaim.	poljubnostni zaimek
Epist.	epistola	povr. os. zaim.	povratni osebni zaimek
Evang.	evangelij	povr. svoj. zaim.	povratni svojilni zaimek
glav. šteev.	glavni šteevnik	predl.	predlog
im.	imenovalnik	pren.	prenesena raba
in		prid.	pridevnik
kat.	katoliški	prisl.	prislov
kaz. br.	številka lista	rod.	rodilnik
kaz. zaim.	kazalni zaimek	s	samostalnik srednjega spola
količ. zaim.	količinski zaimek	sam.	samostalniška raba
Krišt.	Kristus, Kristusov	sv., řz.	sveti
ločil. šteev.	ločilni šteevnik	svoj. zaim.	svojilni zaimek
luth.	luteranski	šteev.	šteevnik
m	samostalnik moškega spola	tož.	tožilnik
m.	meter	tudi	
medm.	medmet	vez.	veznik
mest.	mestnik	vprař. zaim.	vprařalni zaimek
mn.	mnořina	vrst. zaim.	vrstni zaimek
morfem		vrstil. šteev.	vrstilni šteevnik
nasl. str.	naslovna stran	zaim.	zaimek
nedoločni člen		ř	samostalnik řenskega spola

Črkovna znamenja

Za posamezne črke oz. glasove so pri različnih avtorjih uporabljena različna črkovna znamenja oz. dvočrkja.

a – á, à, a	f – f, ff, ph
b – b, bb	g – gh; gy
c – cz, c, tz	h – h, ch
č – cř, cs, ch, ts, č	i – í, ï, i; y
d – d, dd	j – ř, i, y, řř
e – é, è, e; éi, ej, ê	k – k, ch, c, kk

l – l, ll; ly	š – ſ, ſſ, s, ſs, ss, ſ; ſch, sch, ſcs, ſzcs, ſč
m – m, mm	t – t, tt, th; ty, tj
n – n, nn; ny	u – ú, u
o – ó, ò, o; ou, ô	ü – ü, ŷ, ú, ù
ö – ö, ő, ó, ò	v – v, w
p – p, pp	x – ks
q – kv	y – i, y
r – r, rr; er	z – z
s – ſz, sz, ſſ, z	ž – ſ, s, 'z, 's, ž

Stara knjižna prekmurščina oz. prekmurščina se kot nadnarečni pokrajinski knjižni jezik ohranja v zasebnem sporazumevanju, kot obredni jezik pri evangeličanih ter kot publicistični in umetnostni jezik prekmurških avtorjev. Glede na bogato knjižno izročilo in arhaičnost prekmurščine tako v oblikoslovju, skladnji in leksiki je naravno in nujno, da se ta ustvarjalnost in samobitnost prikaže v slovarju. Izdaja zgodovinsko-narečnega slovarja je pomembna za slovensko etimologijo, zgodovinsko slovnico ter primerjalnojezikoslovne in dialektološke raziskave.

Z izdajo Slovarja stare knjižne prekmurščine izpolnujemo obvezo, dano prof. dr. Vilku Novaku, ki je zbral gradivo in opravil osnovno redakcijo. Za izvedbo projekta se zahvaljujemo predstojnici Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU prof. dr. Varji Cvetko Orešnik, zlasti pa direktorju ZRC SAZU prof. dr. Otu Lutharju, ki je z veliko zavzetostjo in naklonjenostjo spremljal dokončanje tega za slovensko in mednarodno jezikoslovje pomembnega dela.

Hvala vsem, ki so sodelovali pri delu za Slovar stare knjižne prekmurščine.

Milena Hajnšek - Holz

Ljubljana, avgust 2006

**SLOVAR STAREGA
PREKMURSKEGA JEZIKA**

A

- a** vez. *toda, pa, a*: ako|že opitajo, a ni edne piknyicze neodgovorio TF 1715, 4; á ti |zi pa Go|zpodne za greisnikov volio tvoiga [sina] na |zveit po|zlal SM 1747, 60; vragé razdrefzeli, A angyele razvefzeli KŠ 1754, 258; dne|z je|zte, a vütro |ze pa vpécs vr'ze KŠ 1771, 20; A gizdáve zvisávcze, On krouto odüri BKM 1789, 13; a ki pa 's nyega nebode pio SIZ 1807, 6; A gizdáve zvisávcze vkastigo posztávi BRM 1823, 6
- ába** m neskl. *oče*: kricsécsega Abba KŠ 1754, 154; Abba, Ocsa KŠ 1771, 148
- Ábaddon** -a m *Abaddon*: |teroga imé je 'Zidov|zki Abaddon KŠ 1771, 783
- ábas** -a m *opat*: Asztrika Szvéto-martinszkoga Abbasa odprávi k-rimszkomi Pápi Szilvesztri KOJ 1848, 12
- abc** -a [abecé] m *abeceda*: Trí papíre szem z-abcöv Precseto KAJ 1870, 23
- abecedárium** -a m *abecednik*: Abecedarium Szlowenszko ABC 1725, A1a
- abecéski** -a -o prid. *abeceden, abecedarski*: Vucsíto zvün réda v-Ábéczé|zki knjigaj SIZ 1807, 44
- Ábel** -a tudi Ábeo -ela m *Abel*: Abel ABC 1725, A3a; Kajn Ábela KŠ 1754, 55; Prikázao je Bougi i Abeo dári KM 1796, 8; pravicsen Ábeo KM 1796, 8; záto |zo Ábela dári bili prijétni Bougi KM 1796, 8
- Ábelov** -a -o prid. *Abelov*: Ábelova krv je za zadomescsávanye kricsala KM 1796, 9; I csész tvoja – szlü'zba Ábelova KAJ 1848, 217
- Ábia** -a m *Abija*: Roboám je pa poroudo Abia, Abia je pa poroudo A|a KŠ 1771, 4
- Ábíašov** -a -o prid. *Abijev*: zrédá Abiá|šovoga KŠ 1771, 161
- Ábiud** -a m *Abiud*: Abiud je pa poroudo Eliákima KŠ 1771, 5; Zorobábel je poroudo Abiuda KŠ 1771, 5
- Ábjatar** -a m *Abijatar*: za vrejména Abjátára KŠ 1771, 108
- Ábraham** -a m *Abraham*: Abrahám ABC 1725, A3a; je |z|ü'zo Ádam, Ábrahám KŠ 1754, 9b; ár Abrahám ne vej ná|z KŠ 1754, 150; Abrahám je poroudo I'záka KŠ 1771, 4; da je Boug mogao Abraháma zbolvansztva zvati KŠ 1754, 11a; od Abraháma KŠ 1771, 5; Boug Abrahama KM 1783, 8; Boug Abrahama BRM 1823, 2; zbüditi |zini Abrahámi KŠ 1771, 9; je on guc|o Abrahámi BKM 1789, 17; Abrahámi je obecsao ocsó mámo Abraháma KŠ 1771, 9; doli |zi |zédejo z Abrahámom KŠ 1771, 25
- Ábrahamov** -a -o prid. *Abrahamov*: Boug Abrahámov KŠ 1771, 141; Abrahámovo |zemen |zmo KŠ 1754, 293; Abrahámova jáko|zt BKM 1789, 7; Abrahámovoga pokolejnja KŠ 1771, 3; v-Abrahámovom krili KŠ 1754, 142
- Ábšalom** -a m *Absolon*: gda je bē'zao pred Absalomom TA 1848, 4
- Ábšolonov** -a -o prid. *Absolonov*: Ábsolonova lepota KM 1783, 97
- Ádam** -a m *Adam*: ocsa na|jega Ádama TF 1715, 19; |ztári Ádam TF 1715, 33; je |z|ü'zo Ádam KŠ 1754, 9b; Ádami i Ejvi KŠ 1771, 440
- Ádamov** -a -o prid. *Adamov*: Ádamovo dejte, doszta de ti |ztrahá KM 1783, 284; Ádamovo dejte vszáko more mrejtí KOJ 1845, 131; v|zega Ádamovoga pokolejnja KŠ 1754, 114; Od Ádamovoga |ziná KM 1796, 9; Po Ádamovom |zpadáji KŠ 1754, 251; Od Ádamovi drügi O|ztánkvo KM 1796, 9
- ádjektívum** -a m *adjektiv*: kak i v-táksi adjectivumai, steri szo KOJ 1833, 11
- adjutórium** -a m *adjutorium*: Nedelni Adjutorium BKM 1789, 1
- adomáš** -a m *pitje po delu, napitnica*: Kíkoli bode pio z-etoga ádomása SIZ 1807, 6; kíkoli dvá pinta ádomása |zmej |zpiti SIZ 1807, 18; ádomás etak naj gori nakloni SIZ 1807, 5; príne|zli |zmo dvá pinta na ádomás SIZ 1807, 5; Boug dáj vnogo táksi ádomásovo piti SIZ 1807, 6
- Adriánci** -nec m mn. *Adriancí, kraj v Prekmurju*: Adriánci (od Sz. Adriana Mántrnika tak ozváni) KOJ 1845, 71
- adriánski** -a -o prid. *jadranski*: na Adrián|zkom mourji KŠ 1771, 425
- ádvenski** tudi ádventski -a -o prid. *adventen*: na IV. Adven|zko Nedelo KŠ 1771, 599; Ádven|zka

Pe[zen KM 1783, 229; Advenszki hymnuske BKM 1789, 1; Advenszke peszmi BKM 1789, 6; Adventszke peszmi BRM 1823, 1, V; Adventszke peszmi KAJ 1848, V

Aétius -a m *Aetij*: junácsi Aetius nyemi zoucsi sztáne KOJ 1848, 4

Áfrika -e ž *Afrika*: v Afriko odplavali KŠ 1771, A6a

afrikánski -a -o prid. *afriški*: živé po püščavaj afrikanski AI 1878, 18

Ágar ž neskl. *Hagara*: [tera je Agar KŠ 1771, 566

Agéjta -e ž *Agata*: Sz. Agejtha KM 1783, 95

ágnec -a m *jagnje*: ino Ágnecz Vüzen[zk], [zkim [zo 'ziveli KŠ 1754, 185; i pripravili [zo te ágnecz vüzen[zk] KŠ 1771, 88; gda bi ágnecza vüzen[zk]oga klali KŠ 1771, 146; ágnyczi KM 1796, 61; Zaká jócses, máli ágnec KAJ 1870, 101; pren. ti [zi on Agnecz Bosi, ki odimles toga [zveita grehe SM 1747, 59; Ar te Agnecz, [teri je na[зреidi SM 1747, 31; vnebé[za Na gostüvanye Ágnecza KŠ 1754, 259; od Ágnecza Kriřztusa KŠ 1771, 762; Ágnycz Bo'si, ki odjimles KM 1783, 10; Kriřztus ágnecz Bo'zi BKM 1789, 133

ágnecov -a -o prid. *jagnjetov*: obejlili [zo gvant [zvoj vu Ágneczvoj krvi KŠ 1771, 780; pren. bodete popejvali Moj'zesovo i Ágneczovo pe[zen BKM 1789, 8

ágnečec -a m *jagenjček*: Ágnecsec KAJ 1870, 101

Ágneš ž neskl. *Neža*: Sz. Agnes KM 1783, 95

agoštánski -a -o prid. *avgsburški*: nikaj nezajoucsi od Agosztanszke vere KOJ (1914), 133

Ágošton -a m *Avguštin*: Ágořton Doctor KŠ 1754, 65; Ágořton Doktor KŠ 1771, 725; Szvéti Ágořton KM 1783, 94

Águstič -a m *Agustič, prekmurski pisatelj*: Agustich Imre AI 1875, AIN 1876, 1; Agustich Imre AI 1878, 1

àh medm. *ah*: Ino ah kako jáko krouto TF 1715, 7; Ah ti Gořzpodne ABC 1725, A8a; Ah [zteim SM 1747, 72; Ah kak hitro KŠ 1754, 242; Ah! ka nám je [ztebom KŠ 1771, 177; Ah kak ti morem KM 1783, 6; Ah! – te bi nam i blá'zensztva 'zelénye Szopilo KAJ 1848, 7; Ah da bi sze ti neverni v grob zmetali TA 1848, 8; Ah! – csi vucsitel tó vára KAJ 1870

àhah medm. *ahaha*: i právjijo: ahah, ahah TA 1848, 28

ahaínski -a -o prid. *ahajski*: Ár [ze je dopadnoló Macedon[zkim i Achain[zkim KŠ 1771, 483

Ahája -e ž *Ahaja*: Gda bi pa Galion name[ztnik

bio v-Acháii KŠ 1771, 398; je potom z-Achaje Conřtandinus zapovedao prine[zt]i KŠ 1771, 159

Aháž -a m *Ahaz*: je poroudo Acháza KŠ 1771, 5; je pá gucsao Gořzpoud Acházi KŠ 1771, 816

Ahím -a m *Ahim*: Achim je pa poroudo KŠ 1771, 5

áj medm. *ah*: Aj tak bojdi KŠ 1754, 262; Aj Jóžek BJ 1886, 5

ája medm. *ne, nikakor*: Jeli nevernořzt nyihova Bo'zo vernořzt na nikoj [zprávi? Aja KŠ 1771, 452; Ořztánemo vgrejhi? Aja KŠ 1771, 458

ájati -am nedov. *ajati, spančkat*: Aj-ja. -Sto aj-ja? .. ajjaj ajjaj dejte moje KOJ 1845, 11

Akeldama -e ž *Hakeldama*: [ze nyiva ona zové po lařztivnom nyihovom jeziki Akeldama KŠ 1771, 343

àko vez. *ako, če*: Pořtui Ocza ino Mater, ako [chés dugo řiv biti TF 1715, 14; Teili i Dussi daie hráno, ako na nyé glih [zmertne opadneio kastige SM 1747, 87; Ako gli on nikaj neima KŠ 1754, 263; csi bi ga najšli, ako je gli nej dalecs KŠ 1771, 396; Ako nyega 'zelejte BKM 1789, 11; Ako vi vszi merjéte BKM 1789, 10; Ako tejlo nevoule trpi řř 1796, 154; ako ne vóřjete, hodte glédat SIZ 1807, 18

akóuv -a m *vedro, mera za vino, 56 l*: akouv KOJ 1833, 149; moremo akóv nücati AI 1875, br. 1, 2

Ákvila -e m *Akvila*: 'Zidova po iméni Akvilo KŠ 1771, 397

Akviléja -e ž *Oglej*: v Aquileji KŠ 1771, 102

alabařtrom -a m *alabaster*: je alabařtrom drágoga mazala mejla KŠ 1771, 87

Albánija -e ž *Albanija*: Bosnia i Albánia AI 1875, kaz. br. 3

áldov -a m **1.** *řrtev, dar*: táksi áldov dopádne Bougi KŠ 1754, 52; [zmilenofzt [csém i nej áldov KŠ 1771, 29; gorécsi řtiřani áldovov KŠ 1771, 142 **2.** *dar, daritev*: neduřjne [zmerti Aldov SM 1747, 61; Primi gori za áldov KM 1783, 5; nyegove áldove KM 1796, 8; nyegove áldove KM 1796, 8; Neszóme áldov pobo'znoszt] KAJ 1848, 8; Áldüjte áldove pravice TA 1848, 4

áldüvanje -a s **1.** *řrtvovanje*: csiniti áldüvanya KŠ 1771, 417; tou áldüvanye KM 1783, 243; Ár [zi priso na áldüvanye BKM 1789, 205 **2.** *darovanje*: Áldüvanye KMS 1780, 52

aldüvati -üjem nedov. *darovati, řrtvovati*: te iřzte áldove cse [ztoukrát áldüje KŠ 1771, 688; tebi áldüjem moj Boug KM 1783, 3 **aldüvajóüči** tudi áldüjóüči -a -e *darujóč, řrtvujóč*: [zam [zebe áldüvajoucsi KŠ 1771, 683; pořzujhni milosřtivno áldüvajoucséga Redovnika molitve KM 1783, 108; Áldüjous BKM 1789, 86

- áldüvani** -a -o *darovan, žrtvovan*: nedú'zno áldüvan KAJ 1848, 117; Od bolvanom áldüvani pa známo KŠ 1771, 504; Ocsi Nebeľzkomí áldüvani KMK 1780, 108
- Aleksánder** -dra m *Aleksander*: ocso Alexandra KŠ 1771, 152
- Aleksándria** -e ž *Aleksandrija*: v-Alexandrio KŠ 1771, 101
- Aleksandriánec** -nca m *Aleksandrijec*: zľzpráviľcsa Alexandriáneczov KŠ 1771, 357; Sz. Marko je včľio, i ravnao Alexandriánceze KM 1796, 132
- aleksandriánski** -a -o prid. *aleksandrijski*: ládjo Alexandriánľzko KŠ 1771, 424
- Aleksandrínuš** -a m *Aleksandrinec*: Klemens Alexandrinus KŠ 1771, 158
- alelúja** medm. *aleluja*: ľzo rekli: álleluja KŠ 1771, 801; Alleluja, včľini: Hválte Bogá BKM 1789, 7
- álfa** ž neskľ. *alfa*: ja ľzam Alfa i Omega KŠ 1771, 768
- Alféuš** -a m *Alfej*: je bio Alféus KŠ 1771, 1
- Alféušov** -a -o *Alfejev*: ľzin Alfeuľov KŠ 1771, 31
- ali** vez. **I. ali**: skoulniki eden ali dvá kraiczara datí TF 1715, 4; Nouvi Zákon ali Testamentom KŠ 1771, Ala; ka bi vörvali ali je piľzano ali nej KMK 1780, 4; Csi ogen, ali v'ozszka, vzeme BKM 1789, 10; csi obetesá, ali 'saloľzt ga obide SIZ 1807, 5; haszek, ali diko KOJ 1833, VII; privoli ali nê AI 1875, kaz. br. 2; szo obrázki ali znamênya glásza KAJ 1870, 7 2. *toda*: Ali oh jai ino jai! TF 1715, 3; Ali náz obarui od vľzega hűdoga ABC 1725, A4b; Ali jaľz neznam Goľzpodne moih grehov velikoucese SM 1747, 68; Ali dňnok tiszto je to právo vadľüvanye KŠ 1754, 10b; je mr'ú, ali je trétyi dén je gori ľztano KŠ 1771, 3; Angyelje volo májo, ali teĵla nemajo KMK 1780, 9; Zďaj me 'se denejo v-grob moj, Ali na drűgom ľzvejti sš 1796, 4; Ali mogocse bode sto pitao BRM 1823, II; ali oni szo ga preovládali KOJ 1848, 8; ali naszkoroma eden boj zacсно AI 1875, kaz. br. 3
- alkorán** -a m *koran*: Amurát pa na Alkorán priszégne KOJ 1848, 56
- Álmos** -a m *Almoš, maďzarski vojvoda*: Álmos vkűpnarédi KOJ 1848, 7
- álmošnja** -e ž *miľoščina*: álmosnya se deli SM 1747, 88
- álmoštvo** -a s *miľoščina*: álmoštvo vaľe ne csinte KŠ 1771, 17; Naj bode tvoje álmoštvo KŠ 1771, 18; Álmoštvo KMK 1780, 80; Jancsek je álmostvo sô proszit KAJ 1870, 125
- aloeš** -a m *aloja*: myrrhe i aloeľa KŠ 1771, 331; prineľzao je zmeĵľanye mirhe, i Áloeľľa KM 1796, 112
- Ambrúš** -a m *Ambrož*: Krizoľztomus i Ambrús KŠ 1771, 601; Szvéti Ambrús KM 1783, 94
- àmen** medm. *amen*: Amen TF 1715, 23; Amen SM 1747, 87; Amen KŠ 1771, 261; tak bojďi BKM 1789, 7
- Amèrika** -e ž *Amerika*: vu Americo KŠ 1771, A5b; Amerika KM 1790, 8; Gďare szo krumpise z-Ámerike v-Europo prineszli KAJ 1870, 154; v-Ameriki toľiko prpóvalo AI 1875, 8; v vroči krají Amerike AI 1878, 7
- amerikánski** -a -o prid. *ameriški*: amerikanszko blago AI 1875, 8
- ametistuš** -a m *ametist*: te dvanáľľzeti amethiľľztus KŠ 1771, 806
- Aminadáb** -a m *Aminadab*: Aminadáb je pa poroudo KŠ 1771, 4
- Àmon** -a m *Amon*: Amon je pa poroudo KŠ 1771, 5
- Amonitánec** -nca m *Amonit*: je ľzrecsno obládao Ámonitánceze KM 1796, 53
- Ámoš** -a m *Amos*: Kak je Amos prorokűvo BKM 1789, 5
- Ána** -e ž *Ana*: Anna ABC 1725, A3a; Anna prorokojczá KŠ 1771, 170; ľz. Anna KM 1783, 79; Anna je k-lôgi odbeĵľala BJ 1886, 12
- Ànaniaš** -a m *Ananija*: mou'z pa po iméni Anániás KŠ 1771, 353; niki Vucsenik po iméni Ananiás KM 1796, 125
- Ànaš** -a m *Ana*: Za viľesnyi popouv Annáľa i Kajafáľa KŠ 1771, 172
- Andráš** -a m *Andrej, Andraž*: po Zeitler Andrási TF 1715, 1; Andráľa KŠ 1771, 12; Szvéti András KM 1783, 93; od Leykam Andrása KOJ 1833, I
- Andrášin** -a -o prid. *Andrejev, Andražev*: po szrejďi Andrásinoga tábora idoucs na glász kricsi KOJ 1848, 33
- Andrášov** -a -o *Andrejev, Andražev*: je bio nik-sega Jónáľa ribicsa ľzin, brat Andráľov KŠ 1771, 699
- Andrášovo** -ga s *andrejevo, 30. november*: Pridte mi k Andrasovimi KAJ 1870, 138
- Andréjci** -jec m mn. *Andrejci, kraj v Prekmurju*: Andrejci (od Sz. Andrása Ap) KOJ 1845, 71
- andrěšček** -a m *november*: prvoga andrěscseka bode vödáni AI 1875, 8
- àngjel** in àngel -a tudi àngjeo -ela m *angel*: Tvoj Sz. Angyel TF 1715, 47; Tvoi dobri Angel ABC 1725, A5b; Posli Goľzpodne tvoje ľzvéte Angele SM 1747, 64; naj bodo okouli náľz tvoji Sz. Angyelje KŠ 1754, 224; Angyel Goľzpodnov ľze je nyemi ľzkázao KŠ 1771, 6; ľzo oľztanoli vľzi Angyelje vu Bo'soj miľoľsci KMK 1780, 10; Bo'zi angyel BKM 1789, 39; Angyeo KM 1790; Teda od angyalov k-Bougi ľze odneľzé sš

- 1796, 25; [žo ga Angyelje zvisávali BRM 1823, 4; ti szi mi angel mira KAJ 1848, 3; Kak angelje v-szvetloszti KAJ 1848, 7; szi ga nihao od angelov TA 1848, 7; I z-angelmi szvét' szpévali KAJ 1848, 10
- àngjelček** -čka m *angelček*: angyelcska máte v-nébi KOJ 1845, 134
- àngjelski** -a -o prid. *angelski*: Angyel[žko Pozdrávlanye KMK 1780, 31; Krüh Angyelszki KM 1783, 57; [žereg angyel[žki BKM 1789, 1b; rejcs angyel[žko SŠ 1796, 60; angyel[žko moucs KŠ 1754, 251; z-Angyel[žkov KŠ 1771, 669; Po angyelszkoj právoj povészti BRM 1823, 4; Na angyelszko nedelo KOJ 1845, 93; Koróno angyelszko je dáo prineszti KOJ 1848, 113
- àngjelvarúvác** -a m *angel varuh*: naš angyelvarúvác BJ 1886, 7; moj angyelvarúvác BJ 1886, 7
- Angliánec** -nca m *Anglež*: Jenner Eduárd angliánecz KOJ 1845, 118
- angliánski** -a -o prid. *angleški*: Anglián[žka (Kralevcšina) KM 1790, 8
- Àngliuš** -a m *Anglež*: te anglius de tórki pomágo AIP 1876, br. 7, 2
- Angliuško** -ga s *Angleško, Anglija*: Na Angliuskum, v-Londoni szo láni pokastigali AIP 1876, br. 6, 8
- anglúški** -a -o prid. *angleški*: velkoga glásza angluski brodár KAJ 1870, 154
- ani** vez. *niti*: Farar ani Mešter TF 1715, 4; da ani gla[žá neiga csúti TF 1715, 5; [žlžsbenicza tvoja, ani [živince tvoje TF 1715, 14; ani [že nyemi volya ne [žpuni ABC 1725, A6a
- Antikristuš** -a m *Antikrist*: od Antikri[žtu[ža KŠ 1771, 625
- Antikristušov** -a -o *Antikristov*: düh je Antikri[žtu[žov KŠ 1771, 732
- Antiòhija** tudi Antiokija -e ž *Antiohija*: Poroudo [že je vu Antiochii Sirie KŠ 1771, 157; odnet pa vu Antiokío Pizídie KM 1796, 127
- Antipaš** -a m *Antipa*: kárati Herode[š]a po iméni Antipá[ša] KM 1796, 101
- Antóni** -ja m *Anton*: Dalmata Antoni KŠ 1771, A6b; Szvéti Antóni KM 1783, 94; Antóni je pa groubi, bedák olžtao KM 1790, 36; pri Sziesz Antoni SŠ 1796, 1; pri Sie[š] Antoni KM 1796, (1); Sziesz Antona SIZ 1807, 1
- àpa** -e m *oče*: Vel[ž]éli je Apa SIZ 1807, 36; Samuel apa Kráo KOJ 1848, 16
- àpatica** -e ž *redovnica, nuna*: Apaticza KOJ 1833, 150; vnougih klostrov za Benediktinare, ino Apatice KOJ 1848, 13
- apatníja** -e ž *opatija*: Apatníja v Boreczi KOJ 1914, 103
- àpatur** -a m *opat*: [ž. Bernárda Apátura KM 1783, 37
- Àpiušov** -a -o prid. *Apijev*: notri do Appiu[žovoga placza KŠ 1771, 428
- àpokalipsis** -a m *apokalipsa, razodetje*: knjige, [žtere [sze Greski Apocalypsis zovéjo KŠ 1771, 761
- Apòlion** -a m *Apolion*: imé pa má Apollion KŠ 1771, 783
- Apòlos** -a m *Apolon*: po iméni Apollos KŠ 1771, 399
- Apòlošov** -a -o prid. *Apolonov*: ja[ž] pa Apollo[žov KŠ 1771, 491
- apòštol** -a m *apostol*: mi Apo[žtolje ino Vuc[ž]eniczi TF 1715, 19; po nyegovi Apo[žtoláj KŠ 1754, 9b; Evangelistje ino Apo[žtolje KŠ 1754, 3; po [žmrti Apo[žtolov KŠ 1771, A5a
- apòštolski** -a -o prid. *apostolski*: Vadlíványe Apo[žtolszko ABC 1725, A5a; Vadlúványe Apo[žtol[žko SM 1747, 44; Apo[žtol[žko Vadlúvanye KŠ 1754, 6b; od Apo[žtol[žki mo[ž]ákov KŠ 1771, A5a; Od Apo[žtol[žke Vöre vadlúványa KMK 1780, 8; Dene[ž] Apo[žtol[žka [žrca BKM 1789, 119; Apo[žtol[žka Mati Czérkev KM 1790, 107
- apòštòlstvo** -a s *apostolstvo*: Zové na Apo[žtol[žtvo KŠ 1771, 103; [žmo vzéli milo[ž]cso i Apo[žtol[žtvo KŠ 1771, 447; i na Apo[žtol[žtvo je nyé podigno KM 1796, 101
- ar** vez. *I. ker*: ha[ž]zen [žtoga nevolna Decza neima, ár [že nahájajo [žtanovito Vuc[ž]itelje TF 1715, 5; ne bránte decsiczi kmeni priti, arie táksi ország nebe[ž]ki ABC 1725, A6b; Dai [že naiti, ar me [žercze tebe scsé SM 1747, 91; Blá[ž]eni [žo ti milo[ž]zivni, ár oni milo[ž]t[ž]o dobijo KŠ 1754, 41; i nej [že je podr[ž]a, ár je na pecsini fundálivana KŠ 1771, 23; Ar nyemi je Ivan pravo: nej je [žlobodno tebi nyou meti KŠ 1771, 47; Vörvati moremo ono, ka je Boug nazve[ž]zto, zato, ár je Boug vekivecsna pravicza KMK 1780, 5; na nouto merkaj, ár nouta [žnáj]zi pe[ž]zen BKM 1789, 8; Blá[ž]eni je on, ki má vórno i dobro 'seno, ár je dobra 'sena hi'se lepota SIZ 1807, 3; Jezik je domovine náj dragsi Kincs, ár sze po nyem razpoznáva KOJ 1833, VIII; Ar ovo ti neverni nategujejo lok, i sztréle szvoje nalekuejejo na tetivo TA 1848, 9; Ali záto bom je dönok varvao, ár rad mam csisztócsó KAJ 1870, 6; ka tô naprêpomore, ár dácsa potáksem doszta leh[ž]é bode plácsana AI 1875, kaz. br. 1 **2. namreč**: Ar Herodes bode i[ž]kcao tó dejte KŠ 1771, 8 **3. zakaj**: Ar [žtébe bode zhájao voj KŠ 1771, 7; Porodi pa Szina, ár onzvelicsa lu[ž]tvo [žvoje KŠ 1771, 6

- Arabiánec** -nca m *Arabec*: Cretánczi i Arabiánczi csűjemo KŠ 1771, 345
- Arábija** -e ž *Arabija*: gora Sinajšzka je vu Arábii KŠ 1771, 566
- arabínski** -a -o prid. *arabski*: gde le'si ország Arabinšzki SIZ 1807, 44
- Áram** -a m *Aram*: Esrom je pa poroudo Arama KŠ 1771, 4
- árenda** -e ž *najem*: Králeszka imánya szo v árendo vödána KOJ 1848, 72; Almásyovo poszesztvo v árendo sze tüdi pregdá AI 1875, br. 1, 8
- areopág** -a m *areopag*: Sztojécsi pa Paveo našzrejdi vu Areopagi veli KŠ 1771, 396; I popadnovlji ga vu Areopagus šzo ga pelali KŠ 1771, 396
- Areopagita** -e m *Areopagit*: Dionizius Areopagita KŠ 1771, 397
- arestánt** -a m *zapornik*: da priliko podvori aresztanti z-temnice vö KOJ 1848, 101
- arēšt** -a m *zapor, ječa*: Hunyadi Janka Szamoga v-arest djáti KOJ 1848, 58
- árestvo** -a s *zapor, ječa*: ino Tivárisice v-árestvo djánye KOJ 1848, 49
- arhángjel** in arkángjel -a tudi arhángjeo -ela m *archangel*: Miháo Archangyeo KŠ 1771, 758; Angyelje i Arkangyelje KM 1783, 92; Gábriel Archangyel BKM 1789, 6
- arhángjelski** -a -o prid. *archangelski*: zarchangyelšzkim glášzom KŠ 1771, 621
- Árhelauš** -a m *Arhelaj*: Archelaus Kralűje nad Judeom KŠ 1771, 8
- arhiepiskopuš** -a m *arhiepiskop, nadškof*: liki Provinciálilj ali Arciepiškopuša KŠ 1771, 655
- Ariánuš** -a m *Arijanec*: ka je prouti Ariánušom vcsio KŠ 1771, 762
- Arimatía** -e ž *Arimateja*: cslovik od Arimathie KŠ 1771, 96
- armádía** -e ž *armada*: Czaszar z-armádiov szvojov pride KOJ 1848, 22; zevszov nezmernov armádiov KOJ 1848, 78
- armališta** -e m *plemič brez posesti*: Armaliste tou je: plemenitáse brezi poszesztva (ládanya zemlé) zacsno KOJ 1848, 52
- armeniánski** -a -o prid. *armenski*: armenianszke 'zenszke AIP 1876, br. 6, 7; armenijanszke deklina AIP 1876, br. 7
- Árnulf** -a m *Arnulf, nemški cesar*: szo pozváni od Arnulf Czaszara na pomoucs KOJ 1848, 7
- Áron** -a m *Aron*: Govorécsi Ároni KŠ 1771, 362
- Áronov** -a -o prid. *Aronov*: i 'zena nyegova z-Áronovi csér KŠ 1771, 161
- áronski** -a -o prid. *aronski*: Áronšzko puno zmenkanya KŠ 1771, 670
- Árpád** -a m *Arpad, madžarski vojvoda*: Árpád je nej dugo mogao KOJ 1848, 8; ino Árpáda szmrt pokoszi KOJ 1848, 8
- Árpádov** -a -o prid. *Arpadov*: za Krále Árpádovoga Roda KOJ 1848, 13
- artikuluš** -a m *člen*: Kako je popišzan te Articulus TF 1715, 23; Trie Articulusje TF 1715, 11; te Vöre naivékli Artikulusi SM 1747, 33
- Ása** -a m *Asa*: Aša KŠ 1771, 4
- áserski** -a -o prid. *Aserjev*: csi zplemena Ašeršzškoga KŠ 1771, 170
- asiriánski** -a -o prid. *asirski*: po Ašširiánšzkoju vouzi KŠ 1771, 700; Ašširiánšzki kráo Szalmanazar je pozájao váras KM 1796, 70
- Atanáziuš** -a m *Atanazij*: Atanášius KŠ 1771, 762; Sz. Athanázius Púspeka KM 1783, 12
- Átelkuza** -e ž *Etelköz*: Veliko jih je v-Atelkuzo, tou je tou: v-zdájno Valakio, Moldavio, i na persiánszke mejé odiso KOJ 1848, 6
- Aténa** -e ž *Atene*: pelali šzo ga notri do Athene KŠ 1771, 395
- Atenašánc** -nca m *Atenec*: Athenasánczi pa všzi KŠ 1771, 396
- atenašánski** -a -o prid. *atenski*: mo'zjé Athenasánšzki KŠ 1771, 396
- Athenaeum** -a [atenéum] m *Athenaeum, tiskarna v Pešti*: Štamparija "Athenaeum" AI 1878, 2; Štampane vu "Athenaeum" štamparii BJ 1886, 1
- Átila** -e m *Atila*: I Attila tomi šzvejtii kak radűvao šzeje SŠ 1796, 66; Atila je bio Nyihov náj strasnejsi Kráo KOJ 1848, 3
- Átilov** -a -o prid. *Atilov*: Atilovi szinovje KOJ 1848, 5
- Áuersberg** -a m *Auersberg*: Na Horvatskom szta tüdi szrečna bílá Dráskovics ino Auersberg proti Törkom KOJ 1848, 106
- Áugsburg** -a m *Augsburg*: pred Augsburg várasom gorobeseni KOJ 1848, 9
- augsburski** -a -o prid. *augsburški*: na tanáts augburszškoga Púspeka KOJ 1848, 9
- Áugustuš** -a m *Avgust*: od Auguštus Czašzara KŠ 1771, 167; Te Auguštus Rimšzki Czašzar BKM 1789, 28; šzi je Auguštus veliko bradou napravó KM 1790, 20; Frideriki Augusztusi bavarszskomi Kurfirsti KOJ 1848, 108
- Áuguštínuš** -a m *Avguštin*: Auguštinus KŠ 1771, 762
- Áurah** -a m *Urah*: Truber, Bo'ze rejcsi vu Aurachi šzluga KŠ 1771, A6a
- Austriánec** -nca m *Avstrijec*: da szo nyemi ausztriáni pomágali KOJ 1848, 3
- austriánski** -a -o prid. *avstrijski*: Erneszta austriánszškoga Hercega KOJ 1848, 20; za

Avárec

Krále Austriánszkoga Roda KOJ 1848, 76; ausztriánszko poszlaníksztvo szvoja szedsztva dr'zi AI 1875, br. 1, 1

Avárec -rca m *Avar*: Tej divji Avarci KOJ 1848, 6; junák, ki je Avarczov moucs szpotro KOJ 1848, 6; szvojim priátelom Avarczom KOJ 1848, 5; szo ogrutni Avarci pali goszpoudje tü gratali KOJ (1914), 96

Ázija tudi Ážia -e ž *Azija*: Opice se v velki logáj v vroči kraji Afrike, Azije i Amerike zdržávajo AI 1878, 7; czejla A'zia KŠ 1771, 402; Ki [ztojjjo v-A]ji BKM 1789, 121; A'sia KM 1790, 8; Vougrov,

steri szo z-Asie szem prisli KOJ 1833, VIII; Avarci szo z-Azie v-Europo prisli KOJ 1848, 5; Vogrinje szo szvojo prvo domovino v-Azii meli KOJ 1848, 6; szo sze po mali nazáj v-Azio potepali KOJ 1848, 6; Azije i Amerike AI 1878, 7

azijátski -a -o prid. *azijski*: živé po púščavaj afrikanski i srednje azijatski AI 1878, 18

Àzor -a m *Asor*: Azor KŠ 1771, 5

ažiánski -a -o prid. *azijski*: v[zejm obcsi]zkim A'zián[zkim gmajnam KŠ 1771, 725

B

- Báal** -a m *Baal*: Baál KŠ 1754; Baál-Zebub KŠ 1754; Bógovje, liki Baál KŠ 1754, 10; Baál-Zebub KŠ 1754, 10
- Báalim** -a m *Baalim*: Bógovje, liki Baálim KŠ 1754, 10
- bàba** -e ž *I. stara mati*: dede i baba KŠ 1754, 31; vu babi tvojoj Loidi KŠ 1771, 646; Baba KMS 1780, A8b **2. babica**: po babo bezŕo AIP 1876
- Bábel** -a m *Babilon*: Babel ABC 1725, A3a; pren. ka sze vogrszki Bábel ne more dogotoviti KOJ 1833, X
- bábelski** -a -o prid. *babilonski*: vu glaszovitoga Bábelszkoga túrna pre'smetnom zidanyi KOJ 1833, IX; liki bábelszki túren KOJ 1833, IX
- bábica** -e ž *babica, stara mati*: Bábica je beté'zna AIN 1876, 15; Dedek ino babica BJ 1886, 10
- Babilónija** -e ž *Babilonija*: od tiŕztec z v Babilonijoj priŕas KŠ 1771, 700; ŕtera je v-Babilonii KŠ 1771, 714; v vel'koj Babilonii SŠ 1796, 91
- babilónski** -a -o prid. *babilonski*: za vrejmena Babilonŕzkoga ŕzeljenya KŠ 1771, 5; od Babilonŕzkoga turna KM 1796, 13; Babilonŕzko robŕstvo je trpelo KM 1796, 73
- bábinski** -a -o prid. *babji*: Szveczke i babinŕzke fabule pa zavrzi KŠ 1771, 639
- bábji** -a -e prid. *babji*: Bábja kokoš KAJ 1870, 145; od bábjevere AIP 1876, br. 8, 7
- bábnji** -a -e prid. *babji*: Bábnje vöre lüdjé stimajo, da mrtvi nazá domou hodijo KOJ 1845, 96
- báči** -ja m *stric, starejši moški*: drági moj bajcar bácsi KAJ 1870, 84
- báčki** -a -o prid. *bački*: niki Vid bácski veliki Spán KOJ 1848, 21; vu bácskom vármegyévi KOJ 1848, 121
- báhati se** -am se nedov. *bahati se, postavljati se*: za vogerszkoga Krála sze báhao KOJ 1848, 90
- bájati** -am nedov. *čarati*: jaŕz ne vejm, ka bajajo lidjé KM 1790, 46
- bajavec** -vca m *čarovnik*: Naj necsüje glasza kautlara, i bajavca vuvcenoga TA 1848, 46
- bájca** -e ž *rudnik*: zbajczami bogati záton KŠ 1771, 765; nablüzi le'zecsó kameno bajco vu Máriadóli KAJ 1870, 80; Ország ima bajce AI 1875, br. 2, 2
- bájcar** -a m *rudar*: Jancsi bi rad bajcar bio KAJ 1870, 156
- bájcarski** -a -o prid. *rudarski*: oblêcsi gori eto bajcarszko nosnyo KAJ 1870, 84
- bájcki** -a -o prid. *rudniški*: odegmani je na bányŕzko, ali ŕzi bojdi, bajczko delo KŠ 1771, 765
- bajilo** -a s *čarovno sredstvo*: Šatringe, bajila Boug prepovidáva KM 1783, 274; Ki verje czomper i bajilo BRM 1823, 334; nemorejo nikaj z-bajilom priczomprati KOJ 1845, 107
- bajüsi** -ov m mn. *brki*: Na gobci má [tulen] duge ŕčetinjaste bajusi AI 1878 P, 20
- bájžolek** -a m *bazilika*: Jütquine lice szo ednôg tak erdecse grátalo, kak baj'žolek AIP 1876, br. 10, 6
- bák** -a m *oven*: te najtücsnése ovcé (bake) meszári odá KAJ 1870, 140
- Bákoš** -a m *Bakoš*: Bakos Mihály BKM 1789, 8 b
- Bálamber** -a m *Balamber, hunski vodja*: Hunovje stere je Balambér z-ütransyh krajov Ázie v-Europo privodo KOJ 1848, 3
- Bálamov** -a -o prid. *Balamov*: Gori je zísła lejpa Bálamova zvejzda BKM 1789, 38
- baligáč** -a m *levičar*: Redovno z-právov rokôv delamo baligácske z-lêvov KJ 1870, 35
- báliš** -a m *sejmar, kramar*: na podi szpajôcsi bálisje szo sze komaj rêsili AIP 1876, br. 6, 8
- Balkán pólotok** ~ -a m *Balkanski polotok*: csi bi sze na Balkán polotoki szlovenszki národje za edno oblászt vküpszpravili AIP 1876, br. 8, 1
- bálžam** in bálžom -a m *balzam*: od balsoma dragŕi KM 1783, 251; Liki drági bal'sam TA 1848, 110
- bálžamni** -a -o prid. *balzamor*: I nyé bal'zamna szaga KAJ 1870, 20
- bán** -a m *ban*: Frángepán Kristóf horvatszki bán KOJ 1848, 74
- Banát** -a m *Banat*: v-Banáti KM 1790, 8
- bãnda** -e ž *banda, drhal*: je pa polovlena ta tatinŕzka banda KM 1790, 72

bandëra -e ž *bandero*, *zastava*: csarna bandera vizsila AIP 1876, br. 2, 3; edno prelejpo bandero (zásztavo) KOJ 1845, 20; pren. ki szo Deák Ferenc Sztáre bandere võrni osztali AI 1875, br. 2, 1

Bàndi -ja m *Bandi*, *ljubkovalno za Sandor, Aleksander*: Te máli Bandi KAJ 1870, 9; Bandii vcsenyá nêtrbê KAJ 1870, 9

bánjski -a -o prid. *rudniški*: odeganani je na bányjzko, ali řzi bojdi, bajczko delo Kř 1771, 765

bank -a m *banka*: vogrszki szamosztálen bank bode goriposztáven AIP 1876, br.1, 8

banka -e ž *bankovec*: edna lêpa nôva banka bila zaszükana v-te sztári raztergani papér AIP 1876, br. 10, 6; popadno to banko i be'zo AIP 1876, br. 1, 7; szta dvá csloveka drügacsila banke AIP 1876, br. 3, 8

bánski -a -o prid. *banski*: banska pout KOJ (1914), 107

bánstvo -a s *banstvo*: ki je mogao z-Bánsztva dolisztoupiti KOJ 1848, 34

bánta -e ž *krivda*, *napaka*: vnouge bánte, vnoga pomenřánya vu řzebi nahájamo TF 1715, 7; Te neverni dořzta bánte ma SM 1747, 96

bantüvanje -a s *žalitev*: Szrbszko vladarsztvo je zastópniki za eto bantüvanye daló zadovolsztvo AIP 1876, br. 5, 3

bantüvati -űjem nedov. *žaliti*, *prizadeti*: Ár dühá szvétoga Vnêmar bantüje KAJ 1848, 4; Ali ljudszko bantüjete KAJ 1870, 103

bár vez. **1.** *vsaj*: Ah bár dabi řze řzegrejvao Kř 1754, 261; Bár da bi me trpeli Kř 1771, 546; Csüduj bár szuncze szvetlo szprávo KAJ 1848, 7 **2.** *čepprav*: Naj sze bár pekeo vrág řzrdi BKM 1789, 33; Primi mojo düso, Bár szam nej zaszlü'šo, V-nebeszko tvo hi'so KOJ 1845, 128 **3.** *sicer*: Eto nyemi je bár prepovêdano bilo BJ 1886, 8

Bàrabař -a m *Barnaba*: řze je zváo Barabbás Kř 1771, 93

baráčki -a -o prid. *meniřki*: je Luther vu baracs-koj hali prisao KOJ 1845, 60

Bàrakiařov -a -o prid. *Barakijev*: Barakiářovoga řziná Kř 1771, 78

Bárány -ja m *Bárány*, *madřarski řolnik*: správlene po Bárány Ignáci BJ 1886, 1

barát -a m *menih*: nistera imánya vkrajvzeme barátom KOJ 1848, 37; po csednoszti ino delavnoszti teh barátov KOJ (1914), 105

barátanje -a s *ravnanje*: malo prevecs osztroga 'snyim barátanya je tak bojécs bio KOJ 1845, 53; za volo nepravicsnoga z-szebom barátanja KOJ

1848, 16; stere szo v-cslovecsánzsko tiváristvo i barátanye notripielane KOJ 1845, 21

barátati -am nedov. **1.** *ravnati*: ednom Talláni, ki je z-erdélszkimi plemenitási krouto oszro barátao KOJ 1848, 86; [Avari] szo sze z-podlo'snimi ľudmi neszmilno barátali KOJ 1848, 6; lutheranszko goszpodo, steri szo neszmilno barátali z szvojimi kmeti KOJ (1914), 118 **2.** *družiti se*: Rejdki Grof je szmeo z-szvojim Kráalom barátati

Barbára tudi Barbóra -e ž *Barbara*: Barbora ABC 1725, A3a; Barbára KMS 1780, A2

bàrbaruř -a m *tujec*: Kak řzo pa barbaruske vidili Kř 1771, 427; bodem tomi gucsécsemi barbarus Kř 1771, 518

bárda -e ž *tesarska sekira*, *bradlja*: z szekerami i z bárdami TA 1848, 59

bárka -e ž *barka*: i napravo je bárko Kř 1771, 691; Noe bárke dveri ti řzi BKM 1789, 4; vu Bárko vzéte řztvári KM 1796, 11; Noeva bárka Kř 1754, 185

Bàrla -e m *Barla*, *prekmurski pisatelj*: Barla Mihál BRM 1823, IV

Bàrnabař -a m *Barnaba*: řzvéti Barnabás KM 1783, 93; je Paveo z-Barnabářom prej k řou KM 1796, 127

Bàrnabařov -a -o prid. *Barnabařev*: Barnabářove řzeřztré Kř 1771, 100

barón -a m *baron*: kâ szo, csi vecs nê, dônok barônje KAJ 1870, 117; grofi, baroni AI 1875, kaz. br. 2

barónstvo -a s *baronstvo*: ga je v-baronsztvo podigno KOJ 1848, 67

bárřon in bárřonj -a m *žamet*: Bárřon ABC 1725, A3a; oblekli řzo ga vu bárřony Kř 1771, 152; Vbárřon oblecsenoga BKM 1789, 76

bárřonsti -a -o prid. *žameten*: z-bárřonsztni ocsámi AIP 1876, br. 9, 4

Bàrtimeuř -a m *Bartimej*: Bartimeus preglédne Kř 1771, 132

bàřa -e m *pařa*: nyegovoga lüblénoga Basso i zeta Mehemedá razbili KOJ 1848, 83

bářta -e ž *utrdba*, *trdnjava*: řzo řze varaske bářte okolivrat doli porúsile KM 1796, 43

bátritël -a m *tolažnik*, *hrabritelj*: Düha Bátritëla nász vszejh Poszvetitëla KOJ 1845, 136

bátriv -a -o prid. *pogumen*: Prvle řzo bojazlivi Bilí, zdâ pa bátrivi BRM 1823, 94; pren. Bátriv bojdi, nikaj řze ne boj tvoj grejhov, Ar te je odküpo Kriřztus řzvojom řzmrtjom Sř 1796, 84

bátriven -vna -o prid. **1.** *pogumen*: kak huszar vu francuskom boji po vnôgi batrivni csineny szpômenek posztavo szebi AI 1875, br. 2, 5 **2.**

trden, primeren: Szkrben vért je i na tom, da tak szenô kak ôtavro na sühom i batrivnom meszti szprávi vküp na zimo KAJ 1870, 122
3. miren, varen: ár mili tí Goszpodne szam bátrivno prebivalisce TA 1848, 4

bátrivitel -a tudi bátriviteo -ela m *tolažnik, hrabritelj*: O, batrivitel [zvéti Düh SM 1747, 56; bátriviteo Dujh [zvéti KM 1783, 229; Vu szmrti nas bátrivitel BKM 1789, 70; Szvéti Duh nas bátrivitel BRM 1823, 87; V-szmrti nam je bátrivitel KAJ 1848, 6; Nejmamo bátriviteľa SŠ 1796, 43; obvzétom Szrdcz tú'zni bátriviteľa KAJ 1848, 9; Angele bátriviteľa KAJ 1848, 30

bátriviti -im nedov. **1. tolažiti, hrabriti**: I bátrivis vu szmrti KAJ 1848, 104; Bátrivi nasz KAJ 1848, 121; Bátrivi náǰz [zvétim Duhom BKM 1789, 56
2. opogumljati, bodriti: ali bátrivao je nyé Angyeo Bo'si KM 1796, 89; krouto je bátrivio SŠ 1796, 64 **bátriviti se** -im se *tolažiti se, hrabriti se*: kaibi [ze mi vu kriftulji velze(e)lili ino bátrivili TF 1715, 41; Jáǰz [ze [ztem bátrivim SM 1747, 77; Z bo'zov ricšjouv [ze bátrivim KŠ 1754, 269

bátrivno prisl. **1. pogumno**: bátrivno doprene[zé KM 1783, 101; Csi Bogá bátrivno vadlújemo KMS 1780, 40; 'zivéte, Vu grejhi bátrivno BKM 1789, 10; bátrivno je gláǰzo Go[spodna Jezuffa KM 1796, 122; ne[ztanoma bátrivno na pomoucss SIZ 1807, 6; po cesztáj bátrivno hodila KAJ 1870, 38
2. mirno, varno: tak bátrivno 'zivéjo KŠ 1754, 118; i tēlo moje bode bátrivno pocsivalo TA 1848, 11
3. z zaupanjem: ino kai ga mámo bátrivno pro[žiti TF 1715, 26; Bátrivno jo dájte te nyemi SŠ 1796, 167

bátrivnost -i ž **1. hrabrost, pogum**: mojega tejla bátrivno[zt me obvzene KŠ 1754, 227; Bátrivno[zt vel'ko záto mámo SŠ 1796, 45; [to je dáo bátrivno[zt k najšemi deli KM 1790, 32; Szká'zi nam tvojo bátrivnoszt BRM 1823, 86; Neprebiva Král v bátrivnoszti po vno'zini vojszké TA 1848, 25; szam escse ne meo bátrivnoszti gori glédati AI 1875, br. 2, 5
2. tolažba, opora: I 'zaloznim dú[icizam ti [zi bátrivno[zt BKM 1789, 145

bátrivost -i ž *pogum, hrabrost, prevzetnost*: naj me mirovna mojega tejla bátrivo[zt ne obvzeme KŠ 1754, 227

bátuš -a m *votla mera*: [ztou bátu[ov olija KŠ 1771, 225

Bavárija -e ž *Bavarska*: (Otto) sze je v-szvojo Bavárijo prikláto KOJ 1848, 44

Bavárkinja -e ž *Bavarka*: Nyegova 'sena Bavarkinja KOJ 1848, 89

Baziliuš -a m *Bazilij*: Po[ǰlúsaj [z. Baziliusa KM 1783, 211

Beátriksa -e ž *Beatrica*: z-podmitanov Kraliczov Beátrixov KOJ 1848, 67

Běč -a m *Dunaj*: ino marsira z-pripomoucsnimi Francúzi nad Bécs KOJ 1848, 109; poszlaniksztvo eto leto v-Becsí vküpijde AI 1875, kaz. br. 2

Běčan -a m *Dunajčan*: da Becsanje Maximiliana zoberoucs 'selejo KOJ 1848, 69; Gda bi 'se becsanje v-náj véksoj sztiszki vczágali KOJ 1848, 98

běčka -e ž **1. sod**: kre ceszte vinszke becske na csep vdarili KOJ (1914), 151; priprávlajo lagve (becske) KAJ 1870, 28
2. kad: Kád, kad, bečka KOJ 1833, 161

běčki -a -o prid. *dunajski*: Csi stoj od cente i od fúnte gucsi, more szvetlo vöpovedati, steroga razmi, becsszkoga i zákonszkoga AI 1875, br. 2, 2

běčni -a -o prid. *dunajski*: odked sze bécsni mir imenüje KOJ 1848, 85

bedáča -e ž *neumna ženska*: bedáka i bedacso v-migi szpoznajo KOJ 1845, 113

bedák -a m *bedak, neumen človek*: Antóni je pa groubi, bedák, i manyák o[ztáto KM 1790, 36; Veliki bedák je tak tiszti cslovik KOJ 1845, 107; I tak bedák osztao KAJ 1870, 157; szo nyim Radgoncsanye pravili: dummer windischer (szlovenszki bedák) KOJ (1914), 123

bedásti -a -o prid. *bedast*: Ostoba; bedászti KOJ 1833, 167; i tak beda[ztá o[ztánem KM 1790, 60; Oh beda[ztá [zam bila SIZ 1807, 60; stere szí bedászti lüdje szami napravijo KOJ 1845, 10

bědra -e ž *bedro*: Nôga sze doli do kolena bedra zové KAJ 1870, 35; Bědra KMS 1780 47; csrvou, i bedré z meda KM 1796, 78; na bedráj [zvoji KŠ 1771, 802

bědro -a s *bedro*: Tzomb; bedro KOJ 1833, 178; pren. [zo z-Abrahámovoga bedrá zi[li KŠ 1771, 681; vu bedri ocsé bio KŠ 1771, 681

Béelzebul -a m *Belcebub*: [zo go[spodára Beelzebula zváli KŠ 1771, 33; Beelzebuli pripisüjo KŠ 1771, 37; kaj Beelzebula má KŠ 1771, 110

běg -a m *beg, bežanje*: trije szo pa vbégi vuilsi szmrti KAJ 1870, 165; v bēg vdárijó odürjávzci nyegovi TA 1848, 52; Vidilo je mörje i vbēg je vdarilo TA 1848, 95

bejli -a -o prid. *bel*: lepo belo lišo má AI 1878, 10; nego z-bēlov krájdov KAJ 1870, 9; Planine szo bēle AIN 1876, 12; gvant pa nyegov je bejli KŠ 1771, 56; liki [zneig bejli bodo KŠ 1754, 210; do Bejloga (mourja) KŠ 1771, A5b **bičejši** tudi belēši -a -e *bolj bel*: i bilejfi bodem od [znejga KŠ

1754, 232; bilejfi bodem od KM 1783, 174; od ľzneja bilejsi bom BKM 1789, 217; da od sznĕga belĕsi bodem TA 1848, 41 **bĕjlo** -ga sam. *belo, belo oblaĕilo*: stiri szesztre sznĕjsno vu bejlom oblecsene KOJ 1845, 95

bĕjsiti -im nedov. *jeziti*: Csi je je ľto bejszo BKM 1789, 328

bĕjzanje -a s **I. tek**: Bej'sanye dĕj mi doprineľzti SĚ 1796, 72; Czio mojega bej'zanya dojedem BKM 1789, 175; veszeli sze, kak jĕnak na bĕ'zanye po pĕti szvojoj TA 1848, 15; pomĕgajo njemi pri bežanji AI 1878, 22 **2. beg**: Od Jo'zefovoga v Egyptom bej'zanya KĚ 1771, 6; naj nebode bej'zanye vaľe vzimi KĚ 1771, 80

bĕjzati -im nedov. **I. teĕi, hiteti**: Bej'sati Futni KM 1790, 93a; Tĕ je na touzĕcsao bej'sati KM 1790, 18; jaľz lacsen ino 'zĕden bi'zim ktomi nebeľzkomu krĕhi KĚ 1754, 234; Jaľz zĕto tak bi'zim; nej, liki na negvĕsno KĚ 1771, 508; Zĕto tak nej je nad tom, kiľcsĕ, niti ki bi'zi KĚ 1771, 468; naj rejcs Goľzpodnova bi'zi ino ľze dicsi KĚ 1771, 629; kaj ľľzťvo vkĕp bi'zi KĚ 1771, 130; Boug-cslovik I be'zi na ľzmrt te kacse BKM 1789, 20; Neznate, kaj, ki vu ľztĕvi bi'zijo, vľzi iľztina bi'zijo KĚ 1771, 507; Tak bej'zi ktvojmi Jezusi KĚ 1754, 258; ino beľľimo po terpleinyi vu boyno SM 1747, 28; po trplivoľzti bej'zmo KĚ 1771, 694; Bej'zmo knyemi, gda on knĕm prihĕja BKM 1789, 44; Bejľte zgyedrnim Szrczom, Pred vasega Krĕla BKM 1789, 11; njĕgov pes svojemi gospodi bejžo AI 1878, 8; Zĕto Mĕrtha pred nyega je bej'zala KĚ 1771, 304; Peter pa, i Jĕnos ľzta k-grobi bej'ľala KM 1796, 114; i doli je bej'zao knyim KĚ 1771, 409; Bej'zala ľzta pa obĕ kesaľzi KĚ 1771, 331; Bej'zali ľzte lipou KĚ 1771, 567; bej'zali ľzo ino ľzo nazveľzťili vmejľzťaj KĚ 1771, 115; I vĕ idoucse hitro ľzo bej'zale od groba KĚ 1771, 155; da bi kak zobľzťom ne drkao, ali zamĕn naj ne bi'zim KĚ 1771, 559; Tak bom bej'zo za tebom BKM 1789, 114; bej'zale ľzo nazviľcsĕvat vucsenikom KĚ 1771, 98 **2. bežati**: ľto vĕm je pokĕzao bej'zati od priľeľzťne ľzrditoľzti KĚ 1771, 173; Tĕ nĕjĕmnik pa bi'zi KĚ 1771, 300; vzemi to dejte i bej'zi vEgyptom KĚ 1771, 8; Bej'zte od prĕznofľzti KĚ 1771, 501; Zĕto, bej'zte od bolvĕnľzťva KĚ 1771, 509; Tĕda naj bi'zĕo na gorĕ KĚ 1771, 242; rĕvno ľzmo bej'zali vu Szamothrĕczio KĚ 1771, 392; Dĕvida 'Zoltĕr, gda je be'zao pred Absalomom TA 1848, 4 **bej'zajĕuĕi** -a -e **bežĕĕ**: ednĕko bej'zajoucsi prisli ľzmo vu Kous KĚ 1771, 407 **bižĕĕi** -a -e **bežĕĕ**: I naprej bi'zĕĕsi pred nyega KĚ 1771, 23; i bi'zĕĕsi ľzpadno je na Sinyek nyĕgov KĚ 1771, 223

bĕlec -lca m **I. belilec**: liki mujvalo bejlczov KĚ 1771, 815 **2. bel konj**: po fĕrbi razloĕevĕmo belce, sivce, erĕjavce, vrance AIP 1878, 14

bĕlenje -a s *beljenje*: Nĕca se za žveplenke, za belenje plĕtna AIP 1878, 55

Bĕlgrad -a m *Beograd*: Belgrĕd razderĕ KOJ 1848, 26; nasega poglavĕrsťva zastĕpnika v-Belomgrĕdi vĕospotali AIP 1876, br. 5, 3

Bĕlĕial -a m *Belial*: I kak ľze gliha Kriľztus z-Belĕialom KĚ 1771, 539

bĕliĕica -e ž *jajĕece*: Csi szi belicsice vĕzle'zĕ KAJ 1870, 20

bĕlika -e ž *bela žival*: Za nyĕv ide bĕlika KAJ 1870, 171

bĕliti -im nedov. **I. beliti, pokrĕvati z beležem**: Moka Tvoja li nĕľz bĕli BRM 1823, 63 **2. delati skrb**: Zďaj szo pĕ Erdĕlci glĕvo Rudolfi belili KOJ 1848, 86

bĕlnat -a -o prid. *belkast*: Belnate fĕrbe je z debelim telom [sviloprejec] AI 1878, 33

beloĕenĕras -a m *beljakovina*: csisťti otrĕbi, vnogo zdr'zavĕvo z-belocsenĕrasza, mĕoke AIP 1876, br. 3, 6

belĕjna -e ž *beloĕnica*: belojna nyihovi ĕcsi KAJ 1870, 92

bĕlosĕvi -a -o prid. *belosinj*: Beli sklez stĕblo z belosivimi ľisti AI 1878, 50

Beneĕĕn -a m *Beneĕĕan*: Stevani II. szo Beneťsĕni taki zadenili tou KOJ 1848, 25; Benetsĕnje szo primorszke krajine pod szĕ potĕgnoli KOJ 1848, 41

Bĕnedek -a m *Benedikt*: Benedek KMS 1780, A2; Szvĕti Benedek KMS 1783, 94; Szvĕtoga Benedeka Fare Dĕhovniki KMS 1796, 1; pohvĕli Sz. Benedeka KOJ 1845, 77; za Redovnike szvĕtoga Benedeka KMS 1848, 11

benediktĕnar -a m *benediktinec*: ino Benedictinarom za 'sivesz darĕje KOJ 1848, 12

Benĕťke Benĕťk ž mn. *Benetke*: napravĕjo csĕdno meszto Benetke KOJ 1848, 4

Bĕnjaminov -a -o prid. *Benjaminov*: pokolejnĕja Benjaminovoga KĚ 1771, 596

benjĕj -a m *trebuh*: I 'ze vecs netrĕbi benĕjĕj KAJ 1870, 79; Trĕbi vukĕ vĕtli benĕjĕj KAJ 1870, 137

bĕranje -a s *volitve*: Ete sztran csĕszťnike po bĕranyi scĕĕ vĕszĕť posťzťaviti AIP 1876, br. 2, 3

Berdenica -a ž *ženska oblĕka priimka Berden*: Berdenicza KMS 1780, A2

Berengĕr -a m *Berengar*: je 'snyimi v Taliĕnszkom Berengĕra Krĕla potuko KOJ 1848, 9

- bergjüše** -ùš ž mn. *berguše*: kak nemske bergyuse (kranjszke plundre) KOJ (1914)
- bérmanje** -a s *birmanje*: Potrdjený (od szve-sztva) bérmanye KOJ 1833, 152
- Bernárd** -a m *Bernard*: Szvéti Bernárd KM 1783, 94
- bernardínski** -a -o prid. *bernardinski*: na Bernardinskoj gori v Švájci AI 1878, 8
- bésen** tudi béjsen -sna -o prid. *besen*: Dühös, bejszen KOJ 1833, 154; bejszni rod poganjzki BKM 1789, 321; kakti bejsznoga psza KOJ 1845, 97; dvá vragometna bejzna jáko KŠ 1771, 27; odvрни kraj od nász ete bejzjni řzvejt KŠ 1771, 831; bráni odvřzej bejzjni KŠ 1771, 844
- besněti** -ím nedov. *divjáti*: Bejzni řzveit i řzkácsi SM 1747, 76; Csi gli bejznej, i troubi SŠ 1796, 114; Zaka besnějo poganye TA 1848, 3; jáko řzam bejzno KŠ 1771, 422; bode vrág bejzno KŠ 1771, 763; řzo bi řzneli poganye KŠ 1771, 352; 'zaloszt je escse nēbesznēla KAJ 1848, 261; plamén je beszno KAJ 1848, 130; je kuga hūdo besznela KOJ (1914), 142
- besnják** -a m *divjak*: Besznyáczke z-velkov prászkov sze szűnejo na Cérkve KOJ 1848, 17; Bocskajovim besznyákom KOJ (1914), 121
- besnőča** tudi besnőuča tudi bisnőča -e ž *divjanje*: pekel řzvom bejznocsom SM 1747, 68; od vřaj'ze bi řznoucse KŠ 1771, 819; sze ti grozi Bláznikov besznőcsa KAJ 1848, 88; Ár i besznőcsa lūdi tebi csészti dati more TA 1848, 61; Ti vř'zes nyi besznőcsi KAJ 1848, 15; nyegovo besznoucso spoznati KOJ 1848, 4; Vu besznőcsi protivnika KAJ 1848, 10; pekel řzvom bejznocsom BKM 1789, 212; I na nász z-besznőcsov tr'ó KAJ 1848, 165; podigni sze nad besznőcsov protivnika TA 1848, 6
- Betánia** -e ž *Betaniya*: vő je řou zmeřzta v-Bethánio KŠ 1771, 69; Gda bi pa bio Jezus v-Bethánii KŠ 1771, 87
- betániánski** -a -o prid. *betanijski*: Od bethániàn-řzkoga Lázara KŠ 1771, 302
- beteg** -èga m *I. bolezen*: tomi betegi AI 1878, 8; po etom teskom betegi AI 1878, 57; prisli řzo vřácsit řze od betegouv řzvoji KŠ 1771, 184; V-betegi biti KM 1790, 93; s svojim betegom jáko nevarna AI 1878, 8; pren. ako je eta moia nevolia (beteg) nei řzmertna SM 1747, 57; z-řzvojega betega KM 1790, 42; po etom betégi KŠ 1754, 242 **2. bolečina, težava**: Betege nařfe je on preterpo KŠ 1754, 10
- betegűvati** -űjem nedov. *biti bolan, bolehati*: szamé tūdi betegűjejo KOJ 1845, 107; gda bi oni betegűvali TA 1848, 27
- betéžen** -žna -o prid. *bolan*: bete'zen le'zim KŠ 1754, 241; beté'zen AIN 1876, 14; vřzigdár je beté'sna bila KM 1790, 46; Betésnoga Csloveka molitve SM 1747, 56; zgledni řze na ovoga nařfega betésnoga SM 1747, 61; zvuna réd pa tim betésnim SM 1747, 214; dořzta beté'zni zvrácsi KŠ 1771, 47; pren. na beté'znoj poszteli TA 1848, 34 **betéžni** -oga sam. *bolnik*: nego ti beté'zni KŠ 1771, 27; vřáčji beté'sne KM 1783, 11; Betésne řcsé vřáčjiti BKM 1789, 18
- betežlivost** -i ž *bolehnost*: Nega ni bete'z-livořzti, Szabořzti BRM 1823, 244
- betežnik** -a m *bolnik*: tesko trpi bete'snik KOJ 1845, 12; Bete'znik AI 1878, 1; je le'zalo veliko vno'zina bete'znikov KŠ 1771, 278; i zvrácco je bete'znike KŠ 1771, 48; Vřácsi vřze betesnike BKM 1879, 49; se nūca za betežnike AI 1878, 47
- betežnost** -i ž *bolezén*: ka sze dugo trpécse bete'znoszt na lagoje obrnőlo AIP 1876, br. 2, 1; za volo szvojga bete'znoszt AIP 1876, br. 7, 7; Csi beté'znoszt vértov bin zrokűje AIP 1876, br. 1, 3
- Betfága** -e ž *Betfaga*: I gda řze pribli'závajo v-Bethfágo KŠ 1771, 136
- Bethabára** -e ž *Bethabara*: Eta řzo vu Bethabari vcsinyena KŠ 1771, 266
- Bethésda** -e ž *Betesda*: jezera, řtera řze veli 'Zidovřzki Bethesda KŠ 1771, 278
- Bétlehem** -a m *Betlehem*: I ti Betlehem, zemla Jude KŠ 1771, 7; řze je pa Jezus poroudo v Betlehemi Jude KŠ 1771, 6; V Betlehemi rodi řze BKM 1789, 6; V-Betlehemi řze rodi BRM 1823, 4
- bétlehemski** -a -o prid. *betlehemski*: Od Bethle-hemjzke diczė vmárjanyá KŠ 1771, 6
- bétva** -e ž *betev*: tak da bi na vsakoj betvi sedela stvár AI 1878, 3
- betvo** -a s *betev*: na ednom řziljenom betvi KM 1796, 27; Szemen bétva szpűsztí KAJ 1870, 57
- Betzájda** -e ž *Betzajda*: jaj tebi Beth'zajda KŠ 1771, 36; priřajo je vu Beth'ljajdo KŠ 1771, 127
- bézovec** -vca m *bezeg*: Bezovec tūdu drevi podoben grm AI 1878, 47; v-szenci ednoga bezovca KAJ 1870, 137
- bežáj** tudi bižáj -a m *tek*: Nyegov be'zaj BKM 1789, 20; vas bežáj BRM 1823, 69; zemelszki be'sáj dokoncsavsi KOJ 1845, 3; dokoncsao szvoj zemelszki be'saj KOJ 1848, 60; szkoncsani nas be'záj KAJ 1848, 6; temno pôt be'zája KAJ 1848, III; hitri v bežaji AI 1878, 8; Gda bi pa řzpuno Ivan bi'záj KŠ 1771, 383; bi'záj řzam dokoncsao KŠ 1771, 654
- bibic** -a m *priba*: Bibic (a bibicz) je tak velki, kak globob AI 1878, 27
- biblija** -e ž *bibliya*: Szvéto Piřzmo řze i Biblia

zové KŠ 1754, 1; [zo doubili Deacsko czejlo Biblio KŠ 1771, A5a; Dalmatina Juri i czejlo Biblio obrné Stajer[žki jezík KŠ 1771, A6b

bibor -a m *škrlat*: Bibor ABC 1725, A3a

bíc -a m *pretepač*: Nej piánczi, nej biczi nego krotkomi KŠ 1771, 637

bič -a m **1.** *bič, palica z jermenom za udarjanje*: napravo [zi je bics zmotvozcov KŠ 1771, 269; pren. je ozdrávila od toga bicsa KŠ 1771, 116; Tva bicsa 'zmétna ne čjini BKM 1789, 68; Bogá velikoga bicsa ne vidis nad [zebom SŠ 1796, 10; Ftisaj bics [zrdito[žti BKM 1789, 34; je ji pa do[žta zvráco od betegouv i bicsov KŠ 1771, 189; tvoje [zrdito[žti biese od ná[ž odvri KM 1783, 101 **2.** *nasilje, sila, pritisk*: ná[ž pod bicsom [sés dr'zati KŠ 1771, 830

bičůvanje -a s *bičanje*: dájo ga na o[špotávanye i bicsůvanye KŠ 1771, 65; zbicsůvanem [zpitávajte 'znyega KŠ 1771, 412; Po tvojem bicsůvani KM 1783, 75; pren. i boleznó bicsůvanye trpo KŠ 1754, 237; Pun je 'zivot bicsůvanya BKM 1789, 68

bičůvati -ůjem nedov. *bičati*: bodo vá[ž bicsůvali KŠ 1771, 32; pren. Go[žpoud bicsůje pa v[žákoga, [teroga za [ziná prímlé KŠ 1771, 694; Kak dober otec z te je bicsůvo BKM 1789, 354 **bičůvani** -a -o *bičan*: za ná[žih grehov volo bicsůvan SM 1747, 12; bicsůvan i bit KŠ 1754, 107; nej [zamo bicsůvani KM 1796, 108; Jezufa bicsůvanoga KŠ 1771, 152; Jezus bicsůvani KM 1783, 73

bik -a m *bik*: krv bikouv i kozlouv te o[žkrůnyene po[žvecsůje KŠ 1771, 686; tů nehámo ednoga biká tretyáka SIZ 1807, 6; Mův biká je nenászladen KAJ 1870, 10

bilica -e ž *jajce*: Ali csi pro[ži biliczo KŠ 1754, 154; i z-bilicz v[žáke fěle hráne zdr'sávamo KM 1780, 55; eden korbeo bilicz SIZ 1807, 30

bilolějna -e ž *galun*: Bilolejna KMS 1780, A2

bilolén -a m *galun*: Bilolen se nůca v fárbariji AI 1878, 54

bin -a m *greh*: csi tak[ži bin má KŠ 1754, 56; bina nemajoucsega KŠ 1771, 415; za moj bin SŠ 1796, 144; nas pogůbelen bin KAJ 1848, 6; vértov bin zrokůje AIP 1876, br. 1, 3; pren. szi odpůsžto bin grěha mojega TA 1848, 24

birka -e ž *ovca*: Birke tak 'ze zná precsteti KAJ 1870, 9

biróuv tudi biróv -a m *sodnik*: szo sze pandurje i biróv vōpopascšili AIP 1876, br. 2, 8; Birouvi obtou'so KOJ 1845, 50; szodczi (birouvi) naznánye dani bio KOJ (1914), 149

birovija -e ž *sodišče*: sze more birovii krajine naznánye dati AIP 1876, br. 10, 8

bisnéjnje -a s *divjanje*: Na 'zidovov prouti Krij[žtu[ži bi[žnejnye KP 1771, 262

bister -tra -o prid. **1.** *bister, prodoren, oster*: Cslovek je biszter bio AI 1875, kaz. br. 7; dve j okej bistrivi BJ 1886, 42; Nogé nyihove [zo bi[žtre na krvi prelejávanye KŠ 1771, 453 **2.** *hiter*: Kako bi[žtra [žtrejla BKM 1789, 166 **najbistrějši** -a -e *najhitrejši*: Najbistrejšega konja dojde AI 1875, 11

bistrički -a -o prid. *bistriški*: za bisztricskoga Grofa vcsini KOJ 1848, 59

bistrína -e ž *bistrost*: Bisztrina povoudni tvoje BKM 1789, 5

bisriti -im nedov. *spodbujati*: Bi[žtri je na evangyelicsán[žki 'zitek KŠ 1771, 538

bistro prisl. **1.** *bistro*: po bi[žtro tekoucsem potoki KŠ 1771, 788; Oči so nyim pa bistro na vučitelá obernjene BJ 1886, 3 **2.** *hitro*: Ogen i voda bi[žtro hodijo BKM 1789, 187; Bics bo'zi te doide bisztro KAJ 1848, 190; bisztro na nyega sztrělajo TA 1848, 49; bisztro szo odplavali KAJ 1870, 165

bistróča -e ž *hitrost*: je nyegova ládja z-vetra bisztrócsov tekla KAJ 1870, 92; Eto sze zvelkov bisztrócsov zgodí AIP 1876, br. 9, 6

bistrodřkavec -vca m *hitri tekač*: Bisztro be'zécši lůdjé (bisztrodrkavci) KAJ 1870, 36

bitvo -a s *bitvo*: ali csloveka biszstvo, lasztivnoszt je izrěda vnohofěle AIP 1876, br. 5, 7

biti bijem nedov. *biti, tolči, tepsti*: ka me biješ KŠ 1771, 326; zapovedali [zo nyidva [žbami biti KŠ 1771, 393; i bili [zo ga KŠ 1771, 399; i bijeta zemlo zev[žákim vdárczom KŠ 1771, 785 **biti se** bijem se *biti se*: [ze v-pr[ži bije KM 1783, 128; [ze je bio vu pr[ži KŠ 1771, 231 **biti** -a -o *bit, tepen*: je bicsuvan i bit KŠ 1754, 107; [žluga pa bit bode zvnuogim KŠ 1771, 214

Bitínija -e ž *Bitinija*: ka je v-Bithynii 73. leta premino KŠ 1771, 158; med Kapadoczirov Bithyniov bodouco dr'žělo KŠ 1771, 554

bitje' -a s **1.** *bitje, pretep*: tve bittye, i kervni slaki oželzelio mene SM 1747, 69; bi sze bitje zacsnolo KOJ 1848, 91; kaj bi [že bojali od bitya KŠ 1754, 14; je i konecz najsao vu bitji KOJ 1848, 23; pred bitjom opůstili KOJ (1914), 153 **2.** *udarjanje, naznanjanje z zvočnim znakom*: vōre je zbitja vōre mogócse znati KAJ 1870, 158

bitje² -a s *obstoj, obstajanje*: Verbum bitje znamenuje KOJ 1833, 46; pod [žpodobom, i nej býtom, [žkrite [zo nám [žkrovnosžti KM 1783, 62

bítva -e ž *bitka*: ino sze pripravla k-velikoj bitvi KOJ 1848, 120

bitvišče -a s *bojišče*: z bitviscsa odbe'sijo KOJ 1848, 57; da jih je 20 jezér na bitviscsi zobé nihálo KOJ 1848, 100; na mohatskom bitviscsi KOJ (1914), 115

bívanje -a s *bivanje*, *obstoj*: verjem nyegovo bívanye BRM 1823, 99

bívati -am nedov. *bívati*, *živetí*: biva žerjav po močvarni krají AI 1878, 26; gde lidjé bivajo AI 1878, 8 **bívajóci** -a -e *bívajóč*: Te bivajócsi vu Nébi TA 1848, 3; bivajócsi vu püscsávi TA 1848, 57; szaszi sze pred nyim vsze bivajócese na zemli TA 1848, 25; bistra srvár bivajóci na tí najvišíši pečinaj AI 1878, 16 **bívani** -a -o *obstoječ*: szamo vu mislénýi bívano dugovánýe znamenúje AIN 1876, 10

bívéc -vca m *pretepač*: Ár je potrejbno púľpeki bití, nej bivczí KŠ 1771, 657

bívol -a m *bivol*: Bivalý; bivol KOJ 1833, 152

bívost -i ž *bivanje*: Bivoľzt i nárava Bôga BRM 1823, V; Bôga bivoszt KAJ 1848, V; i bivoszt moja je kak nicsez TA 1848, 32; "Priřátelj" bivoszt szvojo pokázo AI 1876, br. 1, 1; Sztáce vó vsze bivosztí vretina KAJ 1848, 6; ki je nyim dao bivoszt KAJ 1848, 8; V-bivosztí bôgi ednomi KAJ 1848, 9; Mí vszi szmo cslovecse bivosztí KAJ 1870, 30; Ár od nyega vszém bivosztam KAJ 1848, 12

bižáj -a m *tečaj*, *daljinska mera*: vmelzto, řteroj na seřtzdelzét bižájov od Jeru'zálema KŠ 1771, 255

bižica -e ž *kamela*: bi'zicze z-Midie i z-Eľe KŠ 1771, 814

blágo -a tudi *blagó* tudi *blagóu* -á s *premoženje*, *lastnina*: nai nyegovo blágo pri nyem oľztáne TF 1715, 16; kako tou blagou TF 1715, 29; nyegovo laľztivno blágo KŠ 1754, 61; k náľjemi blági ne prilo'zmo KŠ 1754, 59; kákle je blágo odicsene řzkrovnoľzti KŠ 1771, 605; kaj ga nadevľzejm blágom poľztávi KŠ 1771, 83; Naj blisnyega blága ne po'seileimo KM 1783, 10; Naj řze ne radúje niscse řzvojemí blági SŠ 1796, 89; Mou'z zmo'zem vu blági BKM 1789, 419; Z-ľzvetzkim blágom csedno 'zivlenýe BRM 1823, VII; 'snyihovim blágom KOJ 1848, 28

blagoslávlanje -a s *blagoslavljanje*: gda je blagoszlávanye dokoncsao AIP 1876, br. 2, 7

blagoslávlati -am nedov. *blagoslavľjati*: molí-ti i nyega blagoľzlávlati KŠ 1754, 104; Blagoszlávlam Goszpodna TA 1848, 11; pehár, řteroga blagoľzlavlamo TA 1848, 204; nego prouti bole blagoľzlávľajte KŠ 1771, 709; csi bos blagoľzlávľao KŠ 1771, 518; gda bi je on

blagoľzlávľao KŠ 1771, 258; blagoľzlávľaj düsa moja Goľzpodna KM 1783, 4; Blagoľzlávľajmo Goľzpodna KM 1783, 28 **blagoslavľajóci** -a -e *blagoslavľajjóč*: blagoľzlávľajóucsi Bogá KM 1783, 258; blagoszlávľajóucs KOJ 1845, 137

blagoslöv -a m *blagoslov*: tvoj blagoľzlov BKM 1789, 24; Blagoľzlov KM 1790, 111; řztvojem řzvétim blagoľzlovom TF 1715, 47; řztvojem řzvétim blagoľzlovom ABC 1725, A6a; nai blagoľzlov Abrahámov med pogane pride SM 1747, 17; Otsé blagoľzlov potrdí KŠ 1754, 33; po blagoľzlovi krüh i vino zovéta KŠ 1754, 8b; Agneczi blagoľzlov i pořtenýe KŠ 1771, 776; vu vľzem blagoľzlovi KŠ 1771, 574

blagoslövén -vna -o prid. *blagoslovljen*: Kak drúge tvoje blagoľzlovne BKM 1789, 398; pót blagoľzlovna BRM 1823, 348; Blagoslovna kapla BJ 1886, 33

blagoslovítel -a m *blagoslovítelj*: I dela blagoszlovítel KAJ 1848, 251

blagoslovítí -im dov. *blagoslovítí*: ino ga je blagoľzlovo TF 1715, 39; blagoľzlovi tí náz TF 1715, 47; Bogh blagoľzlovi tí náz ABC 1725, A7a; Blagoľzlovi náľz Boug BKM 1789, 153; zevľzim dobrim blagoľzlovís SM 1747, 85; řteri je náľz blagoľzlovo KŠ 1754, 104; vtebi řze, praj, blagoľzlovíjo vľzi národje KŠ 1771, 561 **blagoslövívši** -a -e *ko je blagoslovil*: I blagoľzlovívľi vlomo ga je KŠ 1771, 513; i blagoľzlovívľi dáo ga je vusenicom KŠ 1771, 283 **blagoslövleni** tudi *blagoslövleni* -a -o *blagoslovljen*: Blagoľzlovlen Boug BKM 1789, 7; csi gli blagoľzlovleno KŠ 1754, 86; Telou řze meni vu blagoľzlovenoi ofri dáva TF 1715, 40; Blagoľzloveni bodejo SM 1747, 9 **blagoslövlenejši** -a -e *bolj blagoslovljen*: I z-dobrotami ocsé tvojega Blagoszlovenési KAJ 1848, 386

blagoslovljenjé -á s *blagoslovítev*: Pehár blagoľzlovlényá, řteroga blagoľzlávľamo, nej je vjedinyanye kri Kriľztuľove KŠ 1771, 509

blagoslövno prisl. *blagoslovljeno*: Pelaj náľz blagoľzlovno Vu blázenřztvo BRM 1823, 23

blagoslövnost -i ž *blagoslov*: Tí řzi mí bio radoľzt, v-hísvi blagoľzlovnoľzt BRM 1823, 423; Za řzvéta blagoľzlovnoľzt BRM 1823, 53

blánja -e ž *deska*: med dve ocelne blanye sze sztiszne AIP 1878, br. 9, 6; szo po vkúp zbitih blanyaj ropotali KOJ (1914), 100

blánjica -e ž *deřčica*: je z-borovimi blanyicami vszeokóli zaopásejo KAJ 1870, 81

blátiti -im nedov. *blatítí*, *mazatí*: Düse z-zlom blatiti nehényas KAJ 1848, 190

bláto -a s **I. blato** Nai řzi má řzvoje blato SM 1747, 74; Vtvoji 'zlakouv járki blato KŠ 1754,

259; i napravo je blato zŕzline KŠ 1771, 296; ta zeprána ſzvinya vu kalis blata KŠ 1771, 721; pren. V-blati grêhote KAJ 1848, 7 **2. ilovica:** ár ſzi ti mené zblata napravo KŠ 1754, 242; nema obláſzti loncsár nad blatom KŠ 1771, 468; ſzem bio pun jaſz blata BKM 1789, 78; z-blata ſztejne KM 1790, 68; zblata ali zemlé napôkane stené BJ 1886, 6

blázen -zna -o prid. *brezbožen, bogokleten:* Te blázen právi KŠ 1754, 9; Blázna ſzpitávanya KŠ 1771, 660; I rú'znôſzti i blázni gucs KŠ 1771, 583; priglihávani bode kbláznomi mou'zi KŠ 1771, 23

blazina -e ž *pernica:* Pulvinarium. Blazina KMS 1780, A8b; Naj bode miloſcsa tvoja, Eto noucs blazina moja BKM 1789, 393; Nemárnoſzti je pa práznoſzti blazina BRM 1823, 355; blazina KOJ 1833, 154; I trda zemla mi je blazina KAJ 1870, 135

blazinica -e ž *blazinica:* Tvoje ſzvilene blazinicze BKM 1789, 32

bláznik -a m *brezbožnik, bogokletnik:* Jaj blázniki KM 1783, 286; Bo'ze ſzvéte recſi bláznik BKM 1789, 67; Kriſztuſſa je imenüvao za bláznika KM 1796, 107; blázniczi scséjo Czérkev tvojo vtoniti KAJ 1848, 164

blázniti -im nedov. *brezbožno, bogokletno govoriti:* prouti Bougi blázniti KM 1796, 79; nikaj nezna, nego blázní okouli ſzpitávanya KŠ 1771, 642; veli: bláznis Paveo KŠ 1771, 423; oni, ki bláznijo TA 1848, 39; Ár ali bláznijemo, Bougi bláznijemo KŠ 1771, 537

bláznost -i ž **I. norost, nespamet:** vnouga piſzma te na bláznoſzti obrácsajo KŠ 1771, 423; z-velikim ſpotom, i z-blaznoſztyom napunyena KM 1783, 64; za volo bláznoſzti moje TA 1848, 31 **2. bogokletje:** Niháj tá tou bláznoſzti BKM 1789, 450; Ar rejcs kri'za teim, ki ſze ſzkvarijo, je bláznoſzti BKM 1789, 491; Jezus je trpo bláznoſzti KMK 1780, 15

blázen tudi blážen -a -o prid. *blažen:* Blázen, ki szvoje vadlúvanye poſtúje KAJ 1848, 4; ter na bláſeni navuc poznánya Kriſtuſſevoga pripelala TF 1715, 3; bláſeno ino tiho preminenye engedüvau TF 1715, 30; Bláſen je on Cslovik SM 1747, 91; Bláj'zen bojdi BKM 1789, 7; Od bláſenoga zvelicsánſztva BKM 1789, 95; vu vecsznoszti blázenoj KAJ 1848, 4; blázeno vüpazen KŠ 1754, 126; na blá'zeni 'zitek KŠ 1771, 590; Blázeno Sz. Trojſztvo KM 1783, 10; bláj'senomi Trojſztvi SŠ 1796, 7 **bláženější** -a -e *bláženější:* Blázenější je pa KŠ 1771, 504 **nájbláženější** -a -e *najblaženější:* Nebelko

Králestvo je náj blá'senejse prebivanya meſzto KMK 1780, 100

bláženstvo tudi bláženstvo -a s *blaženost:* po ſteroi bi mogli sitka vekivecsnoga bláſenſztvo zadobiti TF 1715; Dáj mi 'zitka bláj'zenſztvo BKM 1789, 8; Návuk od bláſenſztva SM 1747, 9; Z-ſteroga blá'zenſztva KŠ 1754, 76; ſze od jezero lejt blá'zenſztva ſzpominajo KŠ 1771, 761; bláſenszta diko zadobimo KM 1783, 19; te bode pelao vu bláj'senſztvo SŠ 1796, 11; Pri tebi je blá'zenszta izztina KAJ 1848, 9; On váz zblá'zenſztvom darúje BKM 1789, 43

bleděti -ím nedov. *bledeti, rumeneti:* Lisztje drevja blědi i dolikáple KAJ 1870, 27

blědi -a -o prid. *bled:* Bledoj materi bi sze krôto 'zmajila AI 1875, kaz. br. 7

bledičen -čna -o prid. *bledičen, slabokrven:* steri szo v-bledicnom betegi AIP 1876, br. 7, 3

blědožúti -a -o prid. *bledorumen:* Má velko bledo-žuto cvetje AI 1878, 51

blějati blejém nedov. *blejati:* ágnecci blejéjo za mater KAJ 1870, 138; Mati je blejála KAJ 1870, 101

bléka -e ž *trebuh:* Vu tom je 'zalôdec i bléka (bónya, trobúj) KAJ 1870, 33

blěn -a m *črni zobnik:* Blen jáko čemérnati náras AI 1878, 49

blisčava -e ž *bleščava:* Od bliszcsave pred nyim szo obláčzke razegnáni TA 1848, 13

blisčiti se -im se nedov. *blisčati se:* Ni vno'zina zvězd sze nëbliszcsila KAJ 1848, 12

blísk -a m *blisk:* Blizk; Fulgur KMS 1780, A7; Ar liki bliſzk zhája KŠ 1771, 81; prszí eden 'zarjav blizsk prezsmekno AI 1875, kaz. br. 7; pren. Csi vdeli bliſzk od ſzé dá BKM 1789, 246; Tvoje dike blizsk KAJ 1848, 8

blískanjca -e ž *bliskanica, bliskanje:* vido ſzam Satana, liki bliſzkanyczo KŠ 1771, 203; I od toga králeſzkoga ſztoucza ſzo vô sle bliſzkanycze KŠ 1771, 774; i vcsinyene ſzo bliſzkanycze KŠ 1771, 787; pren. Vgáſzi 'ze ſzrd tvoj zbliſzkajczom BKM 189, 351

blískanje -a s **I. bliskanje:** ſzblizskanyem ino ſztrejſkanyem KŠ 1754, 7; med trejſzkanyem i bliſzkanyem vô dáo KM 1796, 38; med grumlejnyom i blizskanyom prepovedao KOJ 1845, 120; pren. Naj ſze mi ſzvetlo bliſzkanye ſzká'ze licza tvojega BKM 1789, 320; Naj ſze mi ſzvetlo bliſzkanye ſzká'ze licza tvojega SŠ 1796, 124 **2. svetloba:** gda te ſzvescsa zblizskanyem preſzveti KŠ 1771, 209

blískati se -am se nedov. **I. bliskati se:** blizskati sze KOJ 1833; Gda ſze bliſzka BKM 1789, 362; Csi gli bliſzka i germi SM 1747, 76; Bliſzka ſze KM

- 1790, 92; blizka sze AIN 1876; pren. Csi zocsmi [zemo tamo bližkamo KŠ 1754, 43 **2. bleščati se, svetiti se**: I gvant nyegov [ze je bližkao KŠ 1771, 129 **bliskajouči -a -e bleščec**: i gvant nyegov je bio bejli i bliskajoucsi [ze KŠ 1771, 199; vu bližkajoucsem gvanti KŠ 1771, 254
- blisketati** -kêčem nedov. *bleščati*: deci v-ocsi bleszkecse AIP 1876, br. 1, 6 **blisketéci -a -e bleščec**: kača z blisketéciimi očámi AI 1878, 3
- blisketénje** -a s *blisketanje, svetlikanje*: bliskeketénye ôcsi AIP 1876, br. 5, 6
- blíščati se** -im se nedov. *bleščati se, lesketati se*: Zvejzde [ze 'ze bliscsijo KŠ 1754, 250; proti Farizeuskaj [zkazljivo[zt], štera [ze li zvúna zprávde blijcsi KŠ 1771, 743; liki jalpis kamni, blijcsécsemi, kako kriřtal KŠ 1771, 805; Dáva nous [zkim [ze blijcsijó BKM 1789, 20
- blizávati se** -am se nedov. *blizati se*: Törszkiország de sze vsze bolje razrúsényi blizávo AIP 1876, br. 9, 2
- blíziti se** -im se nedov. *blizati se*: vszigdár sze bolje i bolje blizita AIP 1876, br. 6, 5
- blížánji** -a -e prid. *blížnji*: na bli'sányi bregj odnel'zao KM 1796, 50 **blížánji -a -e sam. blížnji**: i moji bli'zányi ôzdalecs posztánejo TA 1848, 31
- blížati** -am nedov. *blížati, približevati*: K-popolnoszti czili Bli'zaj szam düso mojo KAJ 1848, 159 **blížati se** -am se *blížati se*: štere se hitro k bregi bližajo AI 1878, 3 **blížéci -a -e bližajoc se**: oznanávlaš bližéce proletje AI 1878, 27
- blížávati se** -am se nedov. *približevati se*: Bližávajmo se k potoki AI 1878, 3
- blíženje** -a s *blížanje, približevanje*: za iménaj bli'zenya dosztavkom AIN 1876, 27
- blížešnji** -a -e prid. *blížnji*: nyegova blifejnja nevola TF 1715, 42; hodmo vu bli'zneyjla mejl'zta TF 1715, 105 **blížešnji -a -e sam. blížnji**: tvojega blifesyega [ené SM 1747, 46; [to [ze eti trej vidi tebi bli'zesnyi biti toga [zpadnyenoga KŠ 1771, 205; naje bli'zesnye lúbimo KŠ 1771, 840
- blížina** -e ž *blížina*: V bližini začujemo pokanje AI 1878, 3
- blížiši** -a -e prid. *blížnji*: v-eden bli'zisi váras ô KAJ 1870, 54
- blížnik** -a m *blížnji*: sze i bli'snik nepohújsa KOJ 1845, 31
- blížnji** -a -e tudi bližni -a -o prid. *blížnji*: vu blisnyo trsztino KOJ 1848, 4; v-bli'znyem lôgi AI 1875, kaz. br. 7; bli'zni lidje me ne povr'zejo AIP 1876, br. 5, 6 **blížnji -a -e sam. blížnji**: Naj blisnyega blága ne po'seleimo KM 1783, 10; blisnyemi tvojemi TF 1715, 9; proti tvoiem blisnyemi ABC 1725, A4a; Bougi i bli'znyemi KŠ 1771, 725; nasemi bli'znyemi BRM 1823, VII; Blisnyega [zvojega vbogoga obleicsi SM 1747, 88; lúbi bli'znyega KŠ 1754, 28; [zvojega bli'snyega KM 1790, 18; kágda [ze mámo mi znařim blisnyim glihati TF 1715, 14; Preporácsam ti bli'snye, priátele KM 1783, 10
- blóda** -e ž *blodnja*: Vola nam naj csiszta bode Od vsze rúznoszti i blóde KAJ 1848, 52
- blóden** tudi blóuden -dna -o prid. *bloden, zmeden*: blouden brat KOJ 1845, 94; ki povrné grejsnika zbloudne nyegove pouti KŠ 1771, 754; Kak blodne ovczé [zmo BKM 1789, 46; pout i blodni lúdi BKM 1789, 244; blóдне vsio BRM 1823, 38; Od blóдне szteze zla KAJ 1848, 5; na porob dao Blódnim spotlivczom KAJ 1848, 4
- blóđiti** tudi blóđiti -im nedov. **1. biti v zmoti**: i jalz blodim SM 1747, 67; blóđim AIN 1876, 65; bloudite, neznajoucsi piřzma KŠ 1771, 141; Ne bloudte KŠ 1771, 500; vřteroj eřese zdaj bloudi KŠ 1771, 667; Blóđijo, ki tebe nepoznajo KAJ 1848, 10; je szpoznao, kak je blódo KAJ 1870, 126 **2. zmedeno govoriti**: bloudi kaksté lejpi KOJ 1845, 141 **3. spravljati v zmedenost**: Csi najz dobrotá blóđi BRM 1823, 34 **blóđéci -a -e 1. blódeč, tavajoc**: szem jasz blódecsi KAJ 1848, 127; blódecsa ovcsicza KM 1783, 165; blódecsa szvekloscsa AI 1875, kaz. br. 7; tve blódecře ovcsicze SM 1747, 67; ovczo nyegovo blódecso KŠ 1754, 66; liki blódecse ovczé KŠ 1754, 708 **2. ki je v zmoti**: nad neznajoucsimi blódecsimi KŠ 1771, 678 **blóđjeni -a -o zmeden**: Vnogi blóđjeni bodo AI 1875, br. 2, 3
- blóđjenjé** -á tudi blóđjenje -a s *zmota, zabloda*: Blóđjenje [to razmi KŠ 1754, 73; I vřzacskovoga blóđjenjá BKM 1789, 62
- blóđnik** tudi blóđnik -a m *blodnik*: je blodnik pořztano KM 1796, 9; Kelki blóđnik jocse KAJ 1848, 31; V-blóđniki trák vere netim KAJ 1848, 272; voditel blóđnikov KAJ 1848, 48; I blóđnikom vremen nihás KAJ 1848, 23; Blóđnikom pot i [zvecsa BRM 1823, 37; Povrni blóđnike KAJ 1823, 152
- blóđnost** tudi blóđnost -i ž *zmota, hudobija*: Da ne bodo vmeni blóđno[řt BKM 1789, 128; blóđno[řt KOJ 1845, 175; Blóđnoszt nepotere nyega vere KAJ 1848, 10; Scséjo nářz zapelati vblóđno[řt KŠ 1754, 174; od vřzáke blóđnoszti BRM 1823, 2; [zpadnejo vu blóđno[řt KŠ 1771, 442; naj zblóđno[řtyov ti hūdi vō ne [zpadnete KŠ 1771, 723; Ah nori! [zlejpa blóđno[řt KM 1783, 286; Kossuth za Deákovo blóđnoszt právi AIP 1876, br. 3, 3
- blúzi** in blízi prisl. *blizu*: Gořzpodnov prihodek blúzi jeřzte SM 1747, 28; blúzi k tiřztoj dr'zéli

KŠ 1771, 274; kŕteromi je blūzi bilou meŕzto KŠ 1771, 424; ka blizi nász nê bojna bila AI 1875, kaz. br. 3; je nyemi jáko blizi fűcsko kre gláve AIP 1876, br. 1, 5; blīzi AIN 1876, 27, 64, 38; Blūzi koga KOJ 1833, 131; pri Kapeli blizi Radgone KOJ (1914), 96 **blīže bliže**: Gda bi pa on bli'ze ſou glédát KŠ 1771, 361; Ar je zdaj bli'ze knám zvelicsanye KŠ 1771, 478; I bli'ze ſzem prisao BKM 1789, 385; Poj, peszics moj, bli'ze eszi KAJ 1870, 10 **nájblīže najblīže**: tisztiŕh lűdih Jezike, s-sterimi náj bli'se má 'siveti KOJ 1833, XII

bòb -a m *bob*: Bob v sztejno metati KOJ 1845, 12; Sztejne sze bob neprime, tak sze neprime návuk okorne decé KOJ 1845, 12

bobén -a m *boben*: bobén KOJ 1833, 154; vszi bobénje zahrumijo KOJ 1848, 91; na bobén ne vdári KAJ 1848, 277

bobínki -ov m mn. *koze*: Komi szo bobinki na prsza vdarili KOJ 1845, 117; szo prisle oszpepnice (bobinki) KOJ (1914), 130; József I. v-bobinkaj (oszpiczaj) je vmr'ó KOJ 1848, 105

bobnjáriti -im nedov. *bobnati*: devojke, stere bobnyárijo TA 1848, 53; niki ſzo 'ſveglárili, i bobnyárili KM 1796, 60

bobòčnoti -em dov. *zahrumeti*: Voda nisterokrát bobocsne i zmeŕeri sze AIP 1876, br. 3, 1

bòbov -a -o prid. *bobov*: sze namérijo na bobovo zrno AIP 1876, br. 10, 7

Bòčkajov -a -o prid. *Bočkajev*: je Botskajova masŕzacska prászka vtihnila KOJ 1848, 88

bòdanje -a s *zbadanje*: med vnougim dűsnevŕjŕti bodanyem KM 1796, 9

bòdati -am nedov. *zbadati*: rezali ſzo ſze, i bodali KM 1796, 75; i bodalo me je vu obisztaj moji TA 1848, 58

bodávati -am nedov. *nabadati*: je metule lówo i na iglo bodávo AI 1875, kaz. br. 7

bodéčast -a -o prid. *bodičast*: Ščipek je bodečast AI 1878, 44; Sád (žér) má bodéčasto glavico AI 1878, 46

bodéči -a -e prid. *bodeč*: Med bodécsim scse-tájjom SŠ 1796, 117; bodécese, kak ješ, zvűnej-scine KOJ 1845, 21

bodélj -a m *gladež*: Po rów'aj i bodélji KAJ 1848, 30; Po trnyi i bodélji KAJ 1848, 236

bòdikaj tudi bòjdikaj prid. neskl. *slab, hudoben, ničvreden*: niki bodikaj csevkácske KOJ 1833, VI; toga bodikaj csloveka AIP 1876, br. 6, 6; za tejlo pa pri bojdikaj mazeczaj KOJ 1845, 10; z vmárjajousimi bojdikaj lűsztvami KOJ 1848, 71; Mésnike pa na teliko za bojdikaj dr'sali KOJ 1848, 103

bodišče -a s *bodice, bodičje*: [Jež] pri tem bodišče našopiri AI 1878, 10

bòdnoti -em dov. *vbosti, zabosti*: bodnoti KOJ 1833, 154; falácsec szala bodne KAJ 1870, 58; Szveto rebro bodnejo BKM 1789, 74; kak da bi ga igla bodnola KAJ 1870, 83; gda mi bodne ſzmrt me ſzrcze BKM 1789, 65

Bòdonci -nec m mn. *Bodonci, kraj v Prekmurju*: v-Bodonce KOJ 1848, 122

bodóuči -a -e prid. *navzoč, bivajoč*: vu ſzvétom hiŕtvi bodoučjim KŠ 1754, 46; I váŕz bodoucese mrtve KŠ 1754, 72; zadovolte ſze nazoučji bodoucsim KŠ 1754, 64; pokoren bodoučji Oŕŕji KŠ 1754, 106; vu naŕem vrejmeni bodoucsi KŠ 1771, A3a; pravicsen bodoucsi KŠ 1771, 6; tebi eti zaisztino nazoucsi bodoucsemi ponizno naklányam KM 1783, 55; 'znyimi bodoucs BKM 1789, 123; Boug bodoučji ſzramoto trpo BKM 1789, 72; vu dobroti bodoucsi KM 1796, 27; brezi tűvárissa bodoucsi SIZ 1807, 4; pod Korounov bodoucsi Náródje KOJ 1833, VIII; na klánye bodócese ovczé TA 1848, 36; brez jálnosztii bodócsim TA 1848, 11; Vu knigaj bodócese piszke KAJ 1870, 6

bodóust -i ž *navzočnost, bivanje*: Tvoja zmenom bodoučt, ſzpune vűpaznoŕtzi SŠ 1796, 85; najzvejsztsenoga dogoványa v-accusativusi bodouszt KOJ 1833, 58; Geto dugoványi zvűn bodousztii tűdi ládanye priszvájamo KOJ 1833, 123

bogabojázen -zni ž *bogaboječnost*: Bogá-bojazen je zacsétek modrówstii TA 1848, 94; tu más sówo bógabojazni KAJ 1848, 304; bűdi me na vűpazen, I sztálno bógabojazen KAJ 1848, 111; navcsim vász bogábojazen TA 1848, 26

bogabojáznost -i ž *bogaboječnost*: Ka ſze dáva tebi vBogábojaznoŕtzi BKM 1789, 237; Bogá-bojaznoŕtzi nám lejpo pėldo oŕztavo KM 1796, 65; bógabojaznosztii Odicseno pėldo vszem dao KAJ 1848, 117

bogabojéči -a -e prid. *bogaboječ*: Bogá boječji Magiŕtratus SM 1747, 29; bogáboječji Kerŕzcseniczi SM 1747, 28; dabi bogábojécsi bili KŠ 1754, 20; csi je ſto Bogábojéči KŠ 1754, 147; pobo'zen i Bogá bojécsi KŠ 1771, 371; Bogábojécsa Divicza KOJ 1845, 85; da Bogá bojécsimi dobro bode KM 1783, 202; nad bógabojécsimi, i csakájócsimi TA 1848, 25 **bogabojéčješi** -a -e *bolj bogaboječ*: gdeŕzo naime Bogáboječŕiŕji TF 1715, 5

bogamoliti -mòlim nedov. *moliti*: ino bogámoliti navči BJ 1886, 10

Bogarodíca -e ž *Bogorodica, Kristusova mati*: odicsena Bogá-Rodicza KM 1783, 170; Szvétá Bogá Rodiczta KM 1783, 86

bogástvo tudi bogátstvo -a s *bogastvo*: pogine

- vřzako bogáľztvo SM 1747, 82; Bogásztvo je nesztálno BKM 1789, 15; vkanenyé bogáľztva zadavi to rejcs KŠ 1771, 43; Na proszim bogáľztva BRM 1823, 130; Neproszim te ni bogátsztva KAJ 1848, 19; I nej vu bogátsztvi BRM 1823, 17; kak vu vszem bogátsztvi TA 1848, 99; zemlo řzi napuno řztvom bogáľztvom BKM 1789, 156; pren. Bogátsztvo, veszeljé v-Tebi BRM 1823, 10; mojega blá'zenřztva bogáľztvo KŠ 1754, 236; Po bogátsztvi tvojeга blá'zenřztva KM 1783, 9
- bogat** -áta -o prid. *bogat*: řzem nei tak bogati SM 1747, 72; Ali Boug, bogat bodouclři vu řzvojoj miloscsi KŠ 1754, 117; Boug bogat bodoucsi BKM 1789, 306; idem kbogatomi Goszpoudi BKM 1789, 234; Bogáti i veliki bodete BKM 1789, 10; érseki i pűspűki, ti bogáti, vnogo szrebra i złáta noszűeci AI 1875, kaz. br. 1 **najbogatejši** -a -e *najbogatejši*: Szmo dvá najbogatejsiva farara szta denok nej szilo pricsakala KOJ 1914, 150 **bogáti** -oga sam. liki bogátomi notri vu kráľřztvo Bo'ze KŠ 1771, 63; i vnougi bogati vrgli řzo dořzo dořzta KŠ 1771, 142; Te bogáte napunyene Je pa prázne odpűszto BKM 1789, 16
- bogátec** -tca m *bogatař*: Bogátecz KŠ 1771, 745; Bogátecz KMS 1780, A2; kak bogátec ne zaműdi AIP 1876, br. 1, 6; Zbogáczta vľřiniti řziromáka BKM 1789, 175; jaj vám bogáczci KŠ 1771, 184; navkűpe bogáczci i sziromaczke TA 1848, 39; Bogáczci vnűge dűbi hráno jejo KAJ 1870, 44; i bogáczte je odpűřzto KŠ 1771, 165
- bogáten** tudi bűgöten -tna -o prid. *ubogľjiv*: Engedelmes, bűgöten -a -o AIN 1876, 23; naj je samo ono [dűte] bűgötno BJ 1886, 11
- bogátost** -i ř *bogatost*: Postűenoszt-bogátoszt AIP 1876, br. 10, 4
- bogaznátec** -nca m *bogoslovec*: řze je Theologus, tou je, Bogaznátecz zváo KŠ 1771, 260
- bogec** -a m *malik*: i drá'zd'zili szo ga z szvojimi bűgeczmi TA 1848, 65
- bogica** -e ř *boginja*: nyihove Szerápis Bogicze KŠ 1771, 101; velike Bogicze Diáne KŠ 1771, 101
- bűgme** medm. *bűgme*: tesko je bűgme ete manyouřzti raclun dávanje TF 1715, 6; Té bűgme tam ne ořztáne KŠ 1754, 271; Bo'semi pitanyi bűgme ti ne vujdes SŠ 1796, 92; Lűbűznouřzti bűgme 'ze vnikom nega BKM 1789, 202; ár bűgme zgoris KAJ 1870, 8; Bűgme prav más KAJ 1870, 10; Bog me, mi szmo AIP 1876, br. 12, 7
- bűgműciti** tudi bořműciti -im nedov. *zakľinjati se, bűgme govoriti*: Nepriszűgaj, nebűgműcsi KAJ 1848, 191; Csi za vřzákoga dugoványa volo bořműcűsemo KŠ 1754, 17
- bűgműt** -a m *zakľinjanje z besedo bűgme*: brbravna recslivoszt, Bűgműt i nanizávanye KAJ 1848, 173
- bűgøjánski** -a -o prid. *bűgøjanski*: na csetvernih faraj, najmre: Bagojanskoj KOJ (1914), 104
- Bűgøjina** -e ř *Bűgøjina, kraj v Prekmurju*: Bűgøjina KOJ 1848, 92
- bűgolűbnost** -i ř *bűgolűbnost*: da Kűzmics Miklosi, bűgolűbnoszt z cselá szija KOJ (1914), 153
- bűgopsűvec** -vca m *bűgokľetnik*: szo pápínszke kmete za bűgopsűvűce ospotováli KOJ (1914), 127
- bűgosűovstvo** -a s *bűgosűovje*: Doktorsztvo Modro- i Bűgosűovszta zadobivsi KOJ 1845, 54
- bűgűsanje** -a s *pobolűsanje*: obeccas, Bűgűsanje z-vűsztami BRM 1823, 276
- bűgűsati se** -am se nedov. *bolűsati se*: Naj sze bűgűsati neműdis BRM 1823, 3
- bűhar** -a m *berač*: szta dvá bűhara 'zivelá KAJ 1870, 37
- bűj** -a m *boj, bojevanje*: ino boy ob cřimo TF 1715, 30; proti řztáli vu boři SM 1747, 26; Boute pa csűli boje i bojouv gláľzi KŠ 1771, 79; nej je drűgo nego boj KM 1783, 272; je boj nasztáo KOJ 1848, 5; boj szopijo TA 1848, 114; boj pelati AI 1875, kaz. br. 3; v boři AI 1878, 6; z-bojom prehenyali KOJ 1848, 8; Z-bojom nemrejo nikaj opraviti AIP 1876, br. 1, 3; pren. Boj dűhá prouti teřli KŠ 1754, 192
- bojati se** -ím se nedov. *bati se*: Zakai vريدnouřze je bojati TF 1715, 18; kaj řze bojim BKM 1789, 92; ki řze boři SM 1747, 63; koteri řze nyega bojijo TF 1715, 47; koteri řze nyega bojo ABC 1725, A6a; neboiřze kľzebi priřeti Mário KŠ 1771, 6; Bűj řze cslovik KM 1783, 280; Bojtelze ga SŠ 1796, 159; kai bi řze mi Bogá bojali TF 1715, 13; kaj bi řze bojali KŠ 1754, 14; bojáo řze je luřztva KŠ 1771, 47; Ar řzo řze ga bojali KŠ 1771, 138; řze bode bojála KM 1790, 20; szosze doszimáo bojali KOJ 1848, 9
- bojázen** -zni ř *bojazen, strah*: řzmertna bojazen ne preobláda SM 1747, 58; Okoul' náľz je vľřigdá bojazen SŠ 1796, 24; Vasa bojazen BKM 1789, 94; Bojazen Bűga KAJ 1848, VI; řzi mené obarvo od bojazni BKM 1789, 370; Ga vsze cseszti z-bojaznov KAJ 1848, 113
- bojázľivi** -a -o prid. *bojázľjiv*: ka řzte tak bojázľivi KŠ 1771, 114; ka sze bojázľivim lűdűm zdi KOJ 1845, 100
- bojžnost** -i ř *bojazen, strah*: Bojaznouřzt

Goľzpodna KMK 1780, 19; Bojaznoľzt Goľzpodna BKM 1789, 3; Bojaznoľzt Goľzpodna BRM 1823, VI; bojaznoszt KOJ 1833, 156; utvoioi bojasznosztı ABC, A7b; vu Bogá bojaznoľzti KŠ 1754, 158; Od bojaznoľzti pa nyega KŠ 1771, 97; V bojaznoľzti BKM 1789, 130; vu Bogá-bojaznoľzti SIZ 1807, 10; I z-bojali ľzo ľze zbojaznoľztyov velikov KŠ 1771, 114; Naj z-Bogá bojaznoľztyov KMK 1780, 87; Isclı záo z-bojaznosztyom KM 1783, 202; Erjüje vrág zbojaznoľtyom BKM 1789, 91

bójdj vez. *bodi*: bojdi on priáteu ali nepriáteu TF 1715, 14; pörgar, ali ľzi bojdi, meľztáncsar KŠ 1771, 589

bójdisi vez. *bodisi*: bojdi szi v-déscsi, v-sznejgi KOJ 1845, 51

bojécen -čna -o prid. *boječ*: szo posztrassüvali bojecsno ľusztvo KOJ (1914), 134

bojéči -a -e prid. *boječ*: I bojécsi ľou ľzam KŠ 1771, 85; Oh kak bojécsi bode BKM 1789, 444; bojécsi ľzo ľze pa csüdivali KŠ 1771, 194; ľúľztvo bojécse SŠ 1796, 64; bojécsoj divojki KOJ 1845, 87; bojécso ľenľzko KM 1796, 129; šteri bojéča teléta z lajanjom goni AI 1878, 8 **bojéči** -a -e sam. *boječi*: Ti bojécsi pa KŠ 1771, 805

bojna -e ž *vojna*, *boj*: Bojna KAJ 1848, IX; nê bojna bila AI 1875, kaz. br. 3; Za odvrnênye bojne BRM 1823, IX; Mır po bojni BRM 1823, IX; sze od szedem krajov bojne zacsejo KOJ 1848, 109; pren. pojdtı na ľzlejdnyo bojno z-satanom KM 1783, 196; neimamo mi boine proti kervi SM 1747, 26, BRM 1823, IX; beifımo po terpleinyı vu boyno BRM 1823, 28; v-ľzmrtnoj bojni KM 1783, 271

bójni -a -o prid. *vojen*: Angyel bojni mimo ide BKM 1789, 95

bojnik -a m *vojak*, *vojščak*: Ne skodi nám 'ze bojnik BKM 1789, 96; Bojniki szo rane dıka KAJ 1848, 264; obdvá bojnika AI 1875, br. 1, 2; v-nogo mládi bojnikov AI 1875, kaz. br. 3; vszem bojnikom morejo rokê povısztoti TA 1848, 60

bojovališče -a s *bojišče*: na bojovalıscesi KOJ 1848, 60

bojovánje -a s *bojevanje*: vu tábor na bojovanye KOJ 1845, 73; po vnuogom krivicsnom bojovanyı KOJ 1848, 16

bojováti -űjem nedov. *bojevati se*: prouti törki bojovati KOJ 1845, 59; pa bi tudı rad dale bojovao KOJ 1848, 99; neiga nikoga drügoga, ľteri bi bojovao zanáz TF 1715, 46 **bojovajúči** -a -e *bojujoč se*: szrecsno bojovajoucsci Napoleon KOJ 1848, 119; z-poganmi bojovajoucsega KOJ 1848, 58; z-Svedmi na Nemskom bojovajoucscimi KOJ (1914), 138

bojovína -e ž *vojni davek*: na placšüvanye bojovıne primora KOJ 1848, 3; escse i bojovıno engedüje KOJ 1848, 46; za bojovıno terjati KOJ 1848, 8

bójštv -a s *božanstvo*: náj popolnejše Bojstvo KMK 1780, 8; Jedino Bojštvıo BKM 1789, 120; niti bojstva loucsivsi KM 1783, 12; bláj'senomi Trojľztvi, Li jedinomi Bojstvi SŠ 1796, 7; vu ednom bojstvi KM 1780, 5; vjednom Bojstvi BKM 1789, 2; edno bo'ztvo KAJ 1848, 9

bojtár -a m *pastirjev pomočnik*, *pogonič*: Bojtár de iz-têm 'ze vsze má KAJ 1870, 9; z-bojtármı zeperé csredo KAJ 1870, 14

bojüvanje -a s *bojevanje*: v-nogo konyou v bi'zi na bojüvanye KŠ 1771, 782

bojüvati se -űjem se nedov. *bojevati se*, *boriti se*: proti vrági sze bojüvati SM 1747, 23; On vucsi bojüvati TA 1848, 14; Csi ľzam ľze zdıvájcsinov bojüvao KŠ 1771, 523; ľteri bi bojuval za náz ABC 1725, A7a **bojüvajóúči** -a -e *bojujoč se*: naj ľze bojüvajoucsci ne najdete KŠ 1771, 523; seregami bojüvajoucsci KOJ 1848, 93

bók -a m *oven*: bok med ovcámi KOJ 1833, 151

Bókrači -ov m mn. *Bokrači*, *kraj v Prekmurju*: v-Bokracsi AIP 1876, br. 2, 8

Böldižar -a m *Baltazar*: Boldi'zár krao BKM 1789, 449; Bold'sár Krála KM 1796, 80

bole tudı bölje prisl. *bolj*: nego bolie tvoie licze obernı knyemu SM 1747, 63; ľzem mojo zkvarjeno voljo bole naľzledüval SM 1747, 48; od koga bole eden krľztsenik KŠ 1754, 69; nego bole nátom bojdmı, da KŠ 1771, A4b; nego bole to hüdo z dobrim obládaj KŠ 1771, 72; i lidjé ľzo bole ľübili kmiczo, liki ľvetloľzt KŠ 1771, 121; nego doľzta bole düsevnoga KM 1783, 141; od koga bole BKM 1789, 7 b; od toga bole szo KM 1790, 90; vendar je bole KOJ 1833, 82; kêm bole popolno KAJ 1848, 1; je bole nüclıva s tem AI 1878, 10; vucsenike bolye povcsiti KOJ 1833, 32; sze pá 'zelênye bolye zglasüvala AIP 1876, br. 1, 5; malo bolje premıszi AIP 1876, br. 7, 2; rázum bolje raztolmacsi AIN 1876, 69 **nájbole najbolj**: ľztákľov páľzkov, zkákľov ľzem naıbole mogau, preloľo TF 1715, 9; te drüge dni, naj bole te ľzvéteľnye liki KŠ 1754, 26; Naj bole nyemi je zoucsi velıka miloscsa i vugodnoľzt glédala KŠ 1771, 432; prıneľzi, i knıge, naj bole módre KŠ 1771, 652; ľtera zdr'sávajo ľze naj bole vu Apoľztolľzke vöre vadľüványı KM 1780, 7; tebi hváo dájem, ali náj bole, ka ľzi me oszlobodo KM 1783, 4; ali níkéđ, i náj bole vu ľztári peľzmaj BKM 1789, 4b; 'Zıvi tak na trôst vu trplényı, i naj bole na zvelıcsanye BKM

- 1789, IV; Gda moremo nájbole 'siveti KOJ 1833, 141; náj bolye vu nomenaj KOJ 1833, 44
- bolénje** -a s *bolečina, trpljenje*: Od bolenýa gláve AIP 1876, br. 1, 7; nyega bolénye BRM 1823, 69; hašzek bolénya BRM 1823, 50
- bolést** -i ž *bolečina*: gde od bolesti žarjave gorzdigáva nogé AI 1878, 11
- bolèti** -ím nedov. *boleti*: šteroga tejló krouto boli KŠ 1754, 243; Komi szrcé boli AI 1875, kaz. br. 7; boli AIN 1876, 45; Rane czvekouv bolijo me BKM 1789, 75 **bolèci** -a -e *boleč*: Me boléčje düse BKM 1789, 65
- bolèzen** -zni ž *bolečina*: bolezen šzerczá cslovečlega TF 1715, 35; šzerczna bolezen KMK 1780, 71; Kelko bode mogao bolezní te'zi KAJ 1780, 52; bode mogao vŕze šzmrtné bolezní pretrpeti KŠ 1754, 244; betege našše je on pretrpo i bolezní našše KŠ 1754, 107; eti bodo zacsétki bolezen KŠ 1771, 143; vŕze bolezní SŠ 1796, 28; Trpi za nájz bolezní BKM 1789, 50
- bolèzen** -zna -o prid. *boleč*: za mené šzi boleznó bicsüvanye trpo KŠ 1754, 237; Tò je drugómi boleznó BRM 1823, 398; Vu vszákómi boleznó szrdczí KAJ 1848, 118
- bolèznost** -i ž **1.** *bolezen*: kralice boleznost AI 1875, kaz. br. 8 **2.** *bolečina*: Vtišji veliko boleznóžt SM 1747, 63; 'zmetna ti je tvoja boleznóžt KŠ 1754, 176; brezi boleznóžti KMK 1780, 16; šzerczá boleznóžti KM 1783, 241; Nede boleznóžti SŠ 1796, 6; kou šzlugé na boleznóžt BKM 1789, 43; kou zboleznóžtyov šzerczá šzpoznati moremo KŠ 1754, 3b; zboleznóžtyom šzva te i šzkala KŠ 1771, 172; z boleznóžtyom rodi deczo KM 1796, 7; zrzáclošnimi boleznóžtmi obvzète KŠ 1771, 13
- Bolgárska** -e ž *Bolgarija*: Boszna i Bolgárszka AIP 1876, br. 9, 2
- bòlši** -a -e prid. **1.** *boljši*: Tákšemi šze nemore bolši tanács dati SM 1747, 42 **2.** *ki je višje, bolj kakovostne vrste*: znám bolje blágo BKM 1789, 282 **nájbòlši** -a -e *nájboljši*: Bôg je nájbòlši BJ 1886, 45; On bode tákše vučsil nato náí bolšo pout SM 1747, 94
- B`ltinci** -nec m mn. *Beltinci, kraj v Prekmurju*: nize Bòltinec AIP 1876, br. 1, 8
- bòlvan** -a m *malik*: Bolvan je pa ona šztvár KŠ 1754, 9; szta on Bolvan KOJ 1833, VII; áldov tomi bolvani KŠ 1771, 362; varte šze od bolvanov KŠ 1771, 735; šteri šze hválio vbolvaníh KŠ 1754, 13
- bolvánčar** -a m *malikovalec, pogan*: ki je bolvánčar KŠ 1771, 583; ga je za bolvánčara spotao KOJ 1845, 60; šzi šze šzmilüvao bolvánčari KŠ 1754, 232; i bolvánčarov nyihov táo bode KŠ 1771, 805; bolvánčarov tivárištva KM 1796, 70
- bolvánški** -a -o prid. *malikovalski, poganski*: od hüdóube bolvánšzke KŠ 1771, 433; od bolvánšzkoga áldüva KŠ 1771, 504; bolvánšzke Bogé SŠ 1796, 64; oštavo je bolvánšzko Kaldeo KM 1796, 15
- bolvánstvo** -a s *malikovalstvo, poganstvo*: Kelikátero je tou Bolvánštvo KŠ 1754, 9; bolvansztvo KAJ 1848, 172; Abraháma zbolvansztva zvatí KAJ 1848, 11a; hodécsi vu bolvanštvi BKM 1789, 224; Neblodimo v-bolvansztvi KAJ 1848, 58; vu vodúrni bolvánštvoj KŠ 1771, 711
- bòmblek** -a m *mačica, socvetje v obliki podolgovate kepice*: kusztemáccice (bombleci) KAJ 1870, 153
- b`mski** -a -o prid. *češki*: obláda bömszkoga Holubára AI 1875, br. 1, 4
- b`nja** -e ž *trebuh*: 'zaloudec i bléka (bönya, trobüj) KAJ 1870, 33
- Bóóz** -a m *Booz*: Bóóz je pa poróudo Obeda KŠ 1771, 4
- bór** -á m *bor, drevo*: Sztári boróvje klumnejo KAJ 1870, 86
- bòr** -a m *boj, bojevanje*: vu vnuogom bori KŠ 1771, 616
- B`rčojca** -e ž *ženska oblika priimka*: Bõr-csojca KMS 1780, A2
- bórec** -rca m *vojak*: Ar Bog raztepé koszti borczov TA 1848, 43
- Borèča** -e ž *Boreča, kraj v Prekmurju*: Cérkve goriposztavíti v-Borecsi KOJ 1845, 72
- boréči** -a -e prid. *bojevit*: nepokoren i borécsi rod TA 1848, 62
- borítev** -tve ž *boj, bojevanje*: Boritev szamo edno minuto trpelo AIP 1876, br. 10, 6
- boríti se** -ím se nedov. *boriti se*: Ar teilo šelei (bori, terešze) SM 1747, 53; pravdo štera šze bori KŠ 1771, 463; šze bori BRM 1823, 70; prouti nepriátelom šze borimo KŠ 1754, 105; šteri šze borijo KŠ 1771, 441; da šze zmenom vrét borte KŠ 1771, 483; sze za domovino borio AIP 1876, br. 1, 5; borili šzo šze govórécsi AIP 1771, 414; tí bi šze ne boro SŠ 1796, 67; pren. proti grehi šze boriti SM 1747, 53; šze prot' grejhom bori BKM 1789, 248 **borivši se** -a se -e se *ko se je boril*: borivši šze pouleg moucsi nyegove KŠ 1771, 605
- borjenjé** -á s *bojevanje, boj*: i borjenýa pravdena, zaštávľaj KŠ 1771, 660; praviczí prouti borenyé KMK 1780, 91; i borenye národov TA 1848, 50
- b`rkle** -kel ž mn. *burkľje*: Bõrkle KMS 1780, A2

Bòrkovič -a m *Borkovič*: Borkovics KMS 1780, A2

borlívi -a -o prid. *bojevit*: toga borlivoga lüdsztva TA 1848, 14

borójca -e ž *brinje*: borojco zobati KAJ 1870, 148; Borojca má čarne jagode AI 1878, 47

borójčni -a -o prid. *brinjev*: sze meszô v-borojcsnom dñi poszüsí KAJ 1870, 69; v-mirnom borojcsnom lôgi AIP 1876, br. 5, 3; borojčno semen nájráj lübi AI 1878, 12

bòrovička -e ž *brinjevec*: z borojce palinko borovičko žgėjo AI 1878, 47

borovjé -ás *borovje, borov gozd*: i veke zelénom borovjé KAJ 1870, 147

Bòsnia -e ž *Bosna*: Boznio KŠ 1771, A5b; Bosnia AI 1875, kaz. br. 3; Z-Bosnie Na Horvatszko prislo AI 1875, kaz. br. 3; V-Bosnii lidjé AI 1875, kaz. br. 3; zadoubo Bosnio KOJ 1848, 28

bošniánski -a -o prid. *bosenski, bosanski*: szpovlvenih bosniánszkih vojákov KOJ 1848, 63

bòt -a m *palica*: koudis [zvoj bot csí]zti SIZ 1807, 46; ka ti z-bottom nad mené ides KM 1796, 56; zvelikimi botmi BKM 1789, 74

b'tati se -am se nedov. *pogajati se*: szte sze szváka [cesarja] navolila bótati KOJ 1848, 26

bòter -tra m *boter*: moj boter KM 1790, 46; boter KOJ 1833, 163; Boter z-botrov na botrine AIP 1876, br. 1, 1; Botri i Botre KMK 1780, 61; csí botre zovémo KŠ 1754, 188

Bòtond -a m *Botond, madžarski vojvoda*: Botond KOJ 1848, 9

bòtra -e ž *botra*: Botri i Botre KMK 1780, 61

botrína -e ž *botrina, gostija ob krstu*: na botrine Naj noszita vrtanke AIP 1876, br. 1, 1

Bóug Bogá m *Bog*: Go[š]podin Boug TF 1715, 15; [ze radüe Bogh ABC 1725, 6a; Go[š]pon Bog SM 1747, 57; Boug zmofen SM 1747, 72; ka[š]tiga Boug KŠ 1754, 75; Oh! Bòg, ki [zi] v[š]zamogoucsi BRM 1823, 3; Jeszte bòg KAJ 1848, 6; Ar szi ti ne Bòg TA 1848, 5; Lübi Bòg BJ 1886, 7; Bòga zvisávanye BRM 1823, II; je od Bogá nyihov Jezik KOJ 1833, IX; Bòga bivoszt KAJ 1848, 6; Podlo'znoszt k Bògi BRM 1823, VI; hváli Bòga BRM 1823, 2; Vü paznoszt v-Bògi BRM 1823, VII; je Boug eto KŠ 1771, A5a; Boug KMS 1780, A7; Oh Boug KMS 1783, 11; Go[š]pon Boug SŠ 1796, 9; mi Bogá bojali TF 1715, 14; od Bogá SM 1747, 54; od Boga KŠ 1754, 743; proti Bougi kricséclji TF 1715, 53; vu ednom Boghi ABC 1725, A5a; vu Bougi KŠ 1754, 86; Go[š]podne Bosje TF 1715, 46; Bose KŠ 1715, 47; Go[š]podne Bo[š]e SM 1747, 54; Bosje SM 1747, 55; Goszpodne Bo'ze BRM 1823; Goszpodne Bo'ze TA 1848, 6; trijé Bogouve KM 1783, 13; do[š]ta Bogouv KŠ 1754, 85; pred

bogòvmi ti bodem 'zoltáre szpévaó TA 1848, 113

bóuganje tudi bóganje -a s *uboganje*: [tero bi ne delalo Kri[š]tus po meni na boganye poganov KŠ 1771, 482; Ar va[š]ega bouganya glá[š]z KŠ 1771, 485

bóugati tudi bógati -am nedov. *ubogati*: bole trbej Bogá bougati KŠ 1771, 355; vcsi me glá[š]z právde Bògati KAJ 1848, 175; koga vòter i mourje bouga KŠ 1771, 114; roditele li na teliko bougamo KŠ 1771, 822; i bougajo ga KŠ 1771, 194; ki ga radi bògajo BRM 1823, 6; te nebògajo KAJ 1848; bougala de vá[š]z KŠ 1771, 228; Ali nej [zo v]zi bougali KŠ 1771, 471; je je nèbògala KAJ 1870, 8; Rêcs nyegovo bógate BRM 1823, 8 **bogajúóci** -a -e *ubogajoč*: nepremisleno bougajoucs KOJ 1848, 33; Ta modrou[š]t pa je bougajoucsa KŠ 1771, 750; Nyega rêcs bógajoucsa KAJ 1848, 13

bóugi -oga m *revež, siromak*: poleg tvega trüda, i bouge nadeljaj BKM 1789, 183

bóugši -a -e prid. *boljši*: je eden den od drügoga dnéva bouglí KŠ 1771, 479; notri pripelanyé bougléga vüpanya KŠ 1771, 682; to [š]táro je bouglé KŠ 1771, 182; Jeli ne bi tou bilou bougse KM 1790, 84; [z-]kelikim je bogsi KM 1796, 5; nejmas bougse zibeli KM 1796, 32; Bougse je od kincsa KM 1790, 16; je lepse i bougse meszto KOJ 1848, 10 **nájbóugši** -a -e *najboljši*: Tou mi naj bougsi táó bode KŠ 1754, 261; náj bougsi táó moj KM 1783, 2; Ti [zi] moj náj bouglí táó BKM 1789, 7; mojega naj bougléga Otso KŠ 1754, 231; Vsze, ka náj bougsega ja[š]z mám BKM 1789, 272; drevje, [š]tero je náj bougsi [š]zád rodilo KM 1796, 5; gde je vodou na náj bougse vino obrno KM 1796, 96; mojega [š]tvoritela, náj bougsega Ocsó razdré[š]zelo KM 1790, 108; nyegove naj bougse ricí i csinejnye na oupak preobrác[s]amo KŠ 1754, 56; lüczke náj bougse reje KOJ 1833, V **bóugše** -oga sam. *boljše*: Trostajmo sze bogsemi AIP 1876, br. 1, 1; naj kaj bougsega pernelzé BKM 1789, 8 b; Vüpamo [ze pa od vá[š]z, lübleni, bouglá i ták]ja KŠ 1771, 680

bóuta -e ž *trgovina*: bouta KOJ 1833, 152

božánski -a -o prid. *božji, božanski*: Bo'sán[š]zka Per[š]ona KMK 1780, 18; Ztanácsa Bo'zán[š]zkoga BKM 1789, 24; Bo'zán[š]zke KŠ 1754, 86; Bo'zán[š]zke KŠ 1771, 263; Bo'zán[š]zko KŠ 1754, 100; Bo'zán[š]zkov KŠ 1754, 106; Bo'sán[š]zkóm KM 1783, 56; z-Bo'sán[š]zkim KM 1796, 5; je[š]zo Bo'sán[š]zke KMK 1780, 92; vecs Bo'sán[š]zki Per[š]on KMK 1780, 8

božánstvo -a s *božanstvo*: ka je bo'sán[š]ztvo priglihno kzláti KŠ 1771, 397; nerazlocseno Bo'sánsztvo KM 1783, 8; bi se melo Bo'sansztvo

nosziti KOJ (1914), 134; punoŕzt Bo'zánŕztva KŠ 1734, 150; proti tvojeji ŕzvetomi Bosánŕztvi SM 1747, 54; tri razlocne Perŕone v-Boŕánŕztvi TF 1715, 38; vu Bo'sánŕztvi KM 1790, 107; pred tvoim ŕzvetim Bosánŕztvom SM 1747, 54

böžen -žna -o prid. **1. slab:** pôv [pridelek] je letosz bo'sen AI 1875, kaz. br. 8; poleg bo'zne zemlé AI 1875, br. 1, 6; szvoj bo'zen szád pod sztreho szpraviti AIP 1876, br. 8, 6; bo'zna letina AI 1875, kaz. br. 8; Bo'zna léta velko breme AIP 1876, br. 1, 1 **2. hudoben:** bo'zne plemenitáse KOJ 1848, 47

boži -a -e prid. **1. božji:** boŕi ŕztráih TF 1715, 4; Bosja zápoved TF 1715, 11; Bo'sa miloŕsa KMK 1780, 6; bo'sja hi'sa KOJ 1845, 24; Bosje ime SM 1747, 86; Réđ Bosji SM 1747, 36; Bo'zi dár KŠ 1754, 82; Bo'za ŕzrditoŕzt KŠ 1754, 74; králeŕztvo Bo'ze KŠ 1754, 39; Agnyecz Bo'si KM 1783, 10; od právoga Bosjega návuka TF 1715, 3; iména Bosega ABC 1725, A4a; Duhá Bo'zega KŠ 1771, 71; Bo'so ŕzrditoŕzt SŠ 1796, 10; k-Bo'soj ŕzlu'sbi KMK 1780, 50; med szlu'zbov bo'zov KAJ 1848, 1; deŕžét zapoveidi Boŕi TF 1715, 18; Deszétere Bosie Zapovidi ABC 1725, A4a; csudni deŕl Bo'si KM 1796, 4 **2. v zvezah: boži žlak kap:** bo'si 'slak KOJ 1833, 157; **božapout božja pot:** Z-té bo'sepouti KOJ 1848, 34

božični -čna -o prid. **božičen:** vete Bo'zicsne dni BKM 1789, 35

božično -ga s *božič, božični prazniki:* na steroğa konec szpádnejo kolede (bo'zicsno) KAJ 1870, 160

božika -e ž *pikapolonica:* Božika (a hétpöttösböde) je okrogla, má erdéča krila s sedmimi piknjami AI 1878, 32

božopotüvâti -üjem nedov. *romati:* na szvéto zemlo bo'sopotüvâti KOJ 1848, 3

božoslúžiti -im nedov. *opravljati božjo službo:* neszmejo bo'soszlú'siti KOJ 1848, 108; naj fararje bo'soszlú'sijo KOJ (1914), 148

bráč -a m *trgač, obiralec grozdja:* bráčsov juvkanye KAJ 1870, 28

bráčka -e ž *tesarska sekira:* borovjé ali raszke z-osztrimi bráčskami lepö vöpogládijö KAJ 1870, 74

bráda -é ž **1. brada, spodnji del obraza:** Bráda KMS 1789, A7; za sztolom brado podpirati sze nedoszťája KOJ 1845, 29 **2. dlakava rast na obrazu:** Déte scso za brado cukalo AI 1875, kaz. br. 7; po túhoj brádi KM 1790, 20; gouŕzto dugo bradou je meo KŠ 1771, 432; ŕzi je veliko bradou napravo KM 1890, 20

bradajica -e ž *bradavica:* májo pávuki bradajice AI 1878, 39

bradinje -a s *mah na drevesu:* bradinye raszté AIP 1876, br. 5, 3; pod méhkim bradinyem sze je vretina bliszcsala KAJ 1870, 80; Csi gëscs lüknyo z travov i zbradinyom jáko zaphsé AI 1875, br. 2, 3; [severni jelen] z bradinjom i listjom živé AI 1878, 18

brámba -e ž *obramba:* brámbe nevrejdnoga KOJ 1845, 58; po junácskoj brámbi KOJ 1848, 40; szo v brambo vzeli KOJ (1914), 150

brána -e ž *brana:* Occa Brána KMS 1780, A9

Brándenburska -e ž *Brandenburg:* Brandenburŕzka KM 1790, 8

braníca -e ž *zaklonišče:* ki szo v-ete branice pribej'sali KOJ 1848, 37

bránitel -a m *branitelj:* vernih bránitel BKM 1789, 104; veren branitel BRM 1823, 92; ki ŕzi branitel Düŕlevni SM 1747, 66; bránitela i pomocsnika má KM 1783, 91

brániti -im nedov. **1. braniti, varovati, ščítiti:** more brániti BKM 1789, 355; nyegovo poštenyé braniti KŠ 1754, 57; me hráni ino bráni TF 1715, 21; Czirkev plánta bráni SM 1747, 35; náŕz varje, bráni KŠ 1754, 30; bráno ga je KŠ 1771, 360; bode i vász bráno BKM 1789, 10 **2. prepřečevâti, ne dovoljevâti:** knam priti bránio TF 1715, 28; ŕterokoli bi mi bránilo ktebi priti KŠ 1754, 226; ka bi komi bránili KŠ 1771, A4b; ne bránte nyim KMK 1780, Ab (2) **brániti se** -im se **1. braniti se, varovati se:** od nyih ŕze brániti moremo KŠ 1754, 116; recsjom ŕze bránimo BKM 1789, 131 **2. odklanjati, ne marati:** I bráno ŕze 'zeniti KŠ 1771, 376

branjé -á s *pobiranje:* i na zbéricze branyé je tá pošzlani KŠ 1771, 654; na branyé i notriszprávlanye potrëbni sztroski AI 1875, br. 1, 6

brâski -a -o prid. *svinjski:* je ráj steo mreŕti, kak prouti právdi braŕzŕko meŕzou jeŕzti KM 1796, 83

brâsklav -a -o prid. *hrapav:* ceszta z-kamnom popodjena i ka je nê braszklava KAJ 1870, 116; kakse dugoványe braszklavo KAJ 1870, 34; vlecseni po braŕzŕklavoj zemli ŕzemo tá KŠ 1771, 101; po braŕzŕklavoj cezŕzti BKM 1789, 32 **nájbrâsklavéjši** -a -e *najbolj hrapav:* szta i po najbraszklavéši cesztáj bátrivno hodila KAJ 1870, 38

brät -a m **1. brat:** brat tvoŕ KŠ 1754, 171; nyegov brat KM 1790, 20; brati tvojeji KŠ 1754, 66; teŕva dvá brata KM 1790, 8; bratovje nyegoví KAJ 1870, 117; Stiri brátov KŠ 1771, 10; od brátov BJ 1886, 3; bratom i sestram BJ 1886, 3; med doŕzta brátmi SM 1747, 30 **2. v nagovoru tovariš, prijatelj:** bráčzi moŕi KŠ 1771, 730; primte

brátye kupico AIP 1876, br. 1, 1; drága brátya SIZ 1807, 6; bratovje i szesztre KOJ 1845, 89; brátye KŠ 1754, 33

bratánec -nca m *bratranec*: [szesz]tre i bratáneci BKM 1789, 422

brátec -tca m, v nagovoru *tovariš, prijatelj*: Ne csüдите [ze, bráczí moji KŠ 1771, 730; oh moj brátecz SŠ 1796, 134; brátecz odküpleni KAJ 1848, 143; Hodi bratec BJ 1886, 6; csi nájnoga bêloga brátca notrinepüsztis KAJ 1870, 6

bráti berém nedov. *nabirati, trgati*: more keszno bráti AI 1875, kaz. br. 8; bráti AIN 1876, 18; včéle méd i vosk beréjo AIN 1878, 3; Gyüteni, szedni, ár ztrnya ne beréjo fige KŠ 1771, 186 **bráni** -a -o *pobiran*: je od 30 do 260 rainskih 'zój bráni na edno leto od sztô rainskih AIP 1876, br. 7, 1

brátinski -a -o prid. *bratski, bratovski*: bratin]zka lübezen KŠ 1771, 671; bratin]zke lübeznojzti KŠ 1771, 620; bratin]zko lübézen TF 1715, 14; Bratin]zko lübézen BKM 1789, 143; v-bratin]zkoj lübeznojzti KŠ 1771, 828; Zbratin]zkov lübeznojztyov KŠ 1771, 476

brátja -e ž *bratje*: drága brátja SM 1747, 26; Moja brátja BKM 1789, 67; brátja KM 1796, 118; Bráttya TF 1715, 6; drága brátya SIZ 1807, 6; za brátjo po]ztavo KMK 1780, 26; brátyo lübte KŠ 1771, 707; znáncze zbrátjom BKM 1789, 367

brátovčina -e ž *bratovščina*: zdrü'ste sze v-Angvelszko Bratovcsino KOJ 1845, 89; Bratovcsine szo ponicsane KOJ 1848, 114

bratovlúbec -bca m *bratoljuben človek*: vküptrpte, bratovlúbci, [zmileni KŠ 1771, 709

brátovski -a -o prid. *bratovščinski*: lejpa bratovszka kniga KOJ 1745, 90

brátrni -a -o prid. *bratski, bratovski*: Zbrátrnov lübéznojztyov edenkdružgomi KŠ 1754, 41

brátva -e ž *trgatev*: Brátva BRM 1823, 436; brátva KOJ 1833, 174; Brátva KAJ 1848, IX, 357; bratva 'ze zacsnyena AI 1875, kaz. br. 8; vrêmen brátve KŠ 1771, 70; vrêmen brátve KAJ 1870 28; brátvo domá oprávio AI 1875 kaz. br. 2; Po brátvi KŠ 1771, 853; pri brátvi vsze csiszto AI 1875, kaz. br. 8; sze k brátvi szpávla AIP 1876, br. 10, 1

bráv -á m *prašič*: ednoga tücsnoga bravá SIZ 1807, 6; moja bráveta KAJ 1870, 149

bravétina -e ž *svinina*: Suilla Bravetina KMS 1780, A7b

braviček -čka m *prašiček*: Süldö bravicsek KOJ 1833, 172

brázda -e ž *brazda*: Brázda KMS 1780, A9; na mén]e brázde k-]zejjanyi KM 1790, 66; Orzácske szo dúge brázde rezali TA 1848, 108

brbati tudi bèrbati -am nedov. *drezati*: Preci tak

zacsne v-Ottokari vszákó dób berbati KOJ 1848, 39; v-sztároj kat. vöri brbati KOJ 1845, 68

brbétati -èčem nedov. *klepetati, govoriti*: csevkecse i brbecse KŠ 1771, 443; tak brbecseta SIZ 1807, 48

brbötanje -a s *klepetanje, govorjenje*: sze je taksega goszpouda berbotanye nej prijelo KOJ (1914), 115

brbötáš -a m *klepetav človek*: Brbotasa neszlánoga AIP 1876, br. 9, 3

brbötati -òčem nedov. *klepetati, govoriti*: Tsatsogni; brbotati KOJ 1833, 176; kaj nedosztojnoga szlisas brbotati KOJ 1845, 31

brbraven -vna -o prid. *klepetav*: Odürna brbravna recslivoszt KAJ 1848, 173

bréčati -ím nedov. *kričati, jokati*: brécsati KOJ 1833, 170; vnogokrát brecsím BRM 1823, 367; na mé brecsi BRM 1823, 392; ednáko brecsijo KOJ 1833, V; bodo bréč]ali BKM 1789, 451

brèčnoti -em dov. *zajokati*: je ni brecsnola KAJ 1870, 67

bréjg in brég -a m *breg, hrib, gora*: brejg KŠ 1771, 46; Breig BKM 1789, 13; Brejg KM 1790, 95; Brég BRM 1823, 6; zbrejga KŠ 1771, 129; na vrh brigá KŠ 1771, 177; Po brejgi KŠ 1754, 261; pri brejgi KŠ 1771, 115; na brejgi KM 1796, 101; bregov goric AI 1875, kaz. br. 8; brégov AIN 1876, 10; [zedem brigouv KŠ 1771, 797; zacsnete praviti brigom KŠ 1771, 252; csi mám v]zo vöro tak, da brigé prená]am KŠ 1771, 516; v-brgáj AIP 1876, br. 5, 7; vtí veliki brgáj AIP 1875, 3; med visziki bregáj AIP 1875, 3

brèmen -a tudi brème -na s *I. breme, tovor*: Csi vidis, ka bremenom le'zi onoga o]zeo, [teri tebé odür]áva KŠ 1754, 52; moji greihi kakti edno 'zmetno breme te'zijo me KŠ 1754, 241; i bremen moje je leihko KŠ 1771, 37; naj nik]ega bremena vecs na vá]z ne nakládamo KM 1796, 128; Ar tá denem bremen moje KŠ 1754, 261; Ar na [teroga bremen nakláda SŠ 1796, 94; zdihávamo pod bremenom záto, ka [ze nelcsemo]zlejcsi KŠ 1771, 536; Ar 'zmetna i neprenofena bremena vkü vé]zejo i lidém na plécsa nakládajo KŠ 1771, 76; pren. I dejva vbremen [zpádne BKM 1789, 6; Grejhov bremen me vmárja KŠ 1754, 255; Zlejhkouti me od grejhov moji bremena KŠ 1754, 232; od greihov nyih bremena SM 1747, 68; zdihávam pod grejhov moji bremenom KŠ 1754, 229 **2. težava, nadloga**: Tu sze zlehkötiti zná Bremen düsam okladjenim KAJ 1848, 6; ka odtoga bremena sze moremo rêsiti AI 1875, kaz. br. 2; Breme moje zleihkouti SM 1747, 71; ki [zmo no]zili czejloga dnéva bremen KŠ 1771,

- 65; Toga [zvejta breme, Vzéo na rame BKM 1789, 105
- brèskov** -kvi ž *breskev*: Perfjca Brezkev KMS 1780, A9; Brezkvi z-Amerike AIP 1876, br. 9, 7
- brèščec** -a m *hrib*: brescsece z vinszkim tersztjom naszaditi KOJ (1914), 99
- brezčótnik** -a m *brezkostnik, žival, ki nima kosti*: Brezhrbetnici ali brezčotnici AI 1878, 32
- brezglávi** -a -o prid. *brezglav*: májo brezgláve telo AI 1878, 40
- brezhrbetnični** -a -o prid. *brezhrbetničen*: Stvari k drugomi šeregi se slišijo brezhrbetnični AI 1878, 5
- brezhrbetnik** -a m *brezhrbetničar, žival, ki nima hrbtenice*: Brezhrbetnici, ali brezčotnici AI 1878, 32
- brèzi** in brez predl. z rod. *brez*: brezi greiha TF 1715, 6; brezi kastige ABC 1725, A4a; brezi prosnye KŠ 1754, 159; brezi poštenyá KŠ 1771, 47; brezi vóre KMK 1780, 5; brezi cadentie BKM 1789, 2b; brezi túvarissa SIZ 1807, 4; Brezi nevól BRM 1823, 14; brezi mislejnya KOJ 1833, VII; brezi steroga KOJ 1845, III; brezi vüh KOJ 1848, 8; brez' tébe KAJ 1848, 4; brez skode SM 1747, 89; brez nevôle TA 1848, 8; brez példe AI 1878, 8
- brezobrámben** -bna -o prid. *nezavarovan*: Po nasoj brezobrámbnoj szlovensini szta dvá z-szvojimi kmeti stoverjala i robila KOJ 1848, 79
- brezotróčen** -čna -o prid. *ki je brez otrok*: steroga szí je brezotrocšen Matyas II. zvoló KOJ (1914), 126
- brezrédni** -dna -o prid. *nepravilen*: sze vugiblejo esese i drugi csi gli od brezrédnoga verbuma szhájani verbumi KOJ 1833, 80
- brezrédnik** -a m *nerednež*: opominajte brezrednike KŠ 1771, 622
- brezôbec** -bca m *brezobec*: Brezobci AI 1878, 5
- bréžen** -žna -o prid. *hribovit, gorat*: [ša je vu bre'zno krajino KŠ 1771, 164
- bréžič** -a m *hribček*: na szvéto-Martinszkom bre'sicsi KOJ 1848, 11
- brežína** -e ž *hrib*: V-dolinaj i v-bre'zinaj BRM 1823, 330
- bríanje** -a s *britje*: Roglátoj zivine more z-brianye pomágati AIP 1876, br. 2, 8
- brijáč** -a m *brivec, strižec*: liki ágnez pred brijácsom [zvojom negla]zni KŠ 1771, 366; liki ovcza pred [zvojom brijácsom obnejmi KŠ 1771, 815
- briliánt** -a m *briljant*: či je [diamant] na kükle obrúšeni, te je brilliant AI 1878, 54
- brisáča** -e ž *I. brisača*: Kendö; briszacsá KOJ 1833, 162; je [zbrí]zácsóv obdáni bio KŠ 1771, 305; faczalejge i brfzacse KŠ 1771, 401 **2. namizni prtíček**: sztolno briszacsó [mizni prtíček] AIP 1876, br. 1, 7
- brisati** bríšem nedov. *brisati*: zvla[zm]i glavé [zvoje je bri]zala nogé nyegove KŠ 1771, 190
- britki** -a -o prid. **I. bridek, žalosten**: té je esese ve[ž] britek SŠ 1796, 142; [zmert britka SM 1747, 69; ete britek moj 'sitek SŠ 1796, 145; britko nenávedno[žt KŠ 1754, 39; Po britkoj [zmerti KŠ 1754, 256; po tvojoj britkoi SM 1747, 67; zbritkov 'zalo[žtyov KŠ 1754, 235; ne bojdté knyim britki KŠ 1771, 609; Britke [žkuze dávam tebi SM 1747, 90; britke moke trpo BKM 1789, 62; zbritkimi [žkuzámi KŠ 1754, Aa **2. grenek**: britki csemér bodo tvoja pitvina KM 1783, 287; Sör [pivo] je redovno britek KAJ 1870, 46; V vsej táli [regrat] je britka mlečna vlaga AI 1878, 50; pren. nak kák[ž]i britki korén ne podra[žt]é i zburka va[ž] KŠ 1771, 695
- britkiti** -im nedov. *delati bridko, žalostno*: 'zaloszt naj nam 'zivot ne britki AIP 1876, br. 1, 1
- britko** tudi bridko prisl. *bridko, žalostno*: szo lüd[ž]é tak szpohüjsali, da szo sze nyé vsze szoszedcsine bridko tou'sile KOJ 1845, 3; britko vcsinijo KŠ 1771, 784; Keserü bridko AIN 1876, 32; i britko je o[ž]tavití Go[ž]zpodna KŠ 1754, 75; joukao [že je britko KŠ 1771, 249
- britkóča** -e ž **I. bridkost**: Oh tu'zni dén, oh 'zalosztni! Britkouče pun i bolezní BKM 1789, 87 **2. grenkost**: sze neszmi brániti britkócsé AIN 1876, 65
- britkost** -i ž **I. bridkost**: V[ž]zaka britko[žt] i csemér kraj bojdi od vá[ž] KŠ 1771, 516; vu britko[žt]i potrtoga [žrczá KŠ 1754, 229; Zjocsom i zbritko[žtyom KŠ 1754, 25; kraj odloucsi Britko[žt]i i tekoucse SŠ 1796, 6 **2. grenkoba**: vu britko[žt]i 'zúcsa KŠ 1771, 365
- britof** -a m *pokopališče*: bi nyegóvi vucseniczke bogatejse mrtvecze na Cintor (britof) szprevájali KOJ 1845, 20
- britva** -e ž *britev*: kak osztra britva TA 1848, 42
- brnásti** -a -o prid. *rjavkast*: [konji] jeszo brnászti KAJ 1870, 88
- brnénje** -a s *brenčanje*: vcsélic brnenye KAJ 1870, 10
- brnéti** -im nedov. *brneti*: Pengeni; brneti KOJ 1833, 168; nyemi vsze brnijo peróti KAJ 1870, 20
- brnéči** -a -e *brneč*: vcsinyen [žam brnécsi med KŠ 1771, 516; brnécsi glász KAJ 1870, 59; Brnécs szpévajo KAJ 1870, 96
- brnja** -e ž *cunja*: Rongy; czota brnya, czapa KOJ 1833, 170

- brnjavi** -a -o prid. *cunjast, strgan*: Vertinya i decza szo brnyavi kak sztrasilo KOJ 1845, 39
- bród** tudi bróud -a m *brod, breg ob morju, reki, kjer se da pristati*: Neprilicsni pa brod bodoucsi KŠ 1771, 424; nárocsa, štera šzo brod mela KŠ 1771, 426; k-brodi šzo prišztoupili KŠ 1771, 122; pri Actiáckskom broudi KŠ 1771, 655; pren. pridem k-broudi vekivecnsoga blá'sen|ztva KM 1783, 183
- brodár** -a m *ladjar, mornar*: angluski brodár KAJ 1870, 154; vrgli šzo šors brodárje KM 1796, 81; Máli brodárje BJ 1886, 32
- brodáríti** -im nedov. *veslati, pluti*: Evezni; brodáríti KOJ 1833, 156
- brodárski** -a -o prid. *mornarski, ladijski*: Vu brodárskom várasí AIP 1876, br. 1, 8; zbrodár|zkm kricsanyem KŠ 1771, 620; Vitorla; jadro, brodárszka ponyáva KOJ 1833, 183
- bródiiti** -im nedov. **1.** *raziskovati, premišljavati*: grejhov Goszpodne ne brodi KM 1783, 268; Ki brodi szrdcz szkrovnoszti KAJ 1848, 119 **2.** *veslati, pluti*: Tórci szo brodili prouti Búdini KOJ 1848, 74
- brodjenjé** -á s *raziskovanje, premišljanje*: Brodjenye szvéta KAJ 1848, VII, 303
- brodnína** -e ž *brodnina*: brodnine ali czelou dolí, ali pa na nisisjo cejno szpravo KOJ 1848, 19
- brój** -a m **1.** *število*: broj szlovenszkíh pápin-czov KOJ (1914), 136; AI 1875, kaz. br. 1; z-velikim brojom AI 1878, 24, 31 **2.** *številká lista*: Kazajócsi broj AI 1875, kaz. br. 1, 8; Vszákom broji AI 1875, kaz. br. 8
- brojénje** -a s *šetje*: na brojénye núcájo KAJ 1870, 7; K-brojényi pa nema vôle KAJ 1870, 9
- brójiti** -im nedov. *štetí*: Na szténnoj tábli je tudi brojiti i rovatati mogócsé KAJ 1870, 9 **brojéči** -a -e *ki šteje*: Brojécsi skolnik KAJ 1870, 155
- brómblek** -a m *brst*: Záto dén denésnyi sze veli Kalmovszkim bromblekom Széchu Sáre rou'se KOJ (1914), 108
- bróncen** -cna -o prid. *bronast*: vrata bronczna TA 1848, 90
- brònz** -a m *bron*: Esi [k bakru] se sliši bronz AI 1878, 56
- bròzda** -e ž *brzda*: steri [konj] csobe sze z vúzdvov i brozdámi zavreti morejo TA 1848, 24
- brsáti** -šém nedov. **1.** *brcati*: kony z-zágnyimi nogámi brsza KAJ 1870, 10; Konj berše BJ 1886, 15 **2.** *upirati se*: prouti šzpiczi bršzati KŠ 1771, 367; Prouti meni bršza BKM 1789, 194
- brslívi** -a -o prid. *zibajoč se*: zakój brszlivoj poszteli mirnoga szehna nêga AIP 1876, br. 1, 6
- brsnoti** -em dov. *brcniti*: Rugni; brsznoti KOJ 1833, 171
- brščas** prisl. *bržčas, najbrž*: brscsasz KOJ 1833, 44; ka bi sze brscsasz i zgoudilo da nebi pravo KOJ 1845, 58; Brscsasz bi nema tema boj vóvdaro KOJ 1848, 33
- Brtálan** tudi Bertálan -a m *Jernej*: Filip i Brtalan KŠ 1771, 31; Andrása Filipa i Brtalana KŠ 1771, 110; Szvétí Bertalan KM 1783, 93
- brülénje** -a s *kruljenje*: zacstúje ropotanye i brülénye [svinje] AIP 1876, br. 8, 6
- brúlití** -im nedov. *rjuti*: Nepriátelje tvoji brúlijo TA 1848, 59
- brúnc** -a m *bron, med*: Ertz; bruncz, med. etc. KOJ 1833, 155; od zbruncza napráveni KŠ 1771, 601; z-bruncza KM 1796, 10
- brúnčeni** -a -o prid. *bronast*: bruncseno kacso KM 1796, 40
- brús** -a m *brus*: Brüz KAJ 1870, 12
- brúsár** -a m *brusač*: tak iscsi za szébe dobroga brúszára KOJ 1833, 146
- brúsiti** -im nedov. *brusiti*: brúsziti KOJ 1833, 163; diamant samo ga s svojim prahom mogočno brúsziti AI 1878, 54; brúszí mecs szvoj TA 1848, 6; náprava, stero z-kolom gonijo, gda brúszijo KAJ 1870, 12; pren. brúszijo jezik TA 1848, 49; szo szí zobé brúszili KOJ 1848, 7; szta szí brúszila zobé KAJ 1870, 94
- brúsní** -a -o prid. *brusen*: z-brúsznim kaménem brúszijo KAJ 1870, 12
- brúšenje** -a s *brušenje*: zbrúšenjom na kamli AIP 1876, br. 9, 6
- brútiv** -a m *pokopališče*: Brütiv BJ 1886, 26; Do brütiva pot AIP 1876, br. 2, 2; na brütivi kri'zi AIP 1876, br. 9, 8; brütivje AI 1875, br. 1, 5
- brv** -i ž *brv*: Kí šze šzühne z-'zitka brvi BRM 1823, 248
- brvénce** -a s *brunce, kol*: prek tê brvéncé KAJ 1870, 82; szo nê z-plótom ali brvéncami notrizagrajene KAJ 1870, 119
- brvno** -a s *bruno*: z-brven pa teszács cimpra sztené KAJ 1870, 74; stero z-brvnami ali kamnom popoda KAJ 1870, 88
- búčaven** -vna -o prid. *neraven, grbast*: zemla je szkakavna ali búcsavna, t. j. gde vise, gde globse sztoji KAJ 1870, 145
- Búda** -e m *Buda, hunski vojvoda*: Brata szvoje-ga Budo KOJ 1848, 4
- Búda** -e ž *Buda, del Budimpešte*: Buda-Pest AI 1875, kaz. br. 1
- budálití** -im nedov. *govoriti, ravnatí nespametno*: szo nej henyali budaliti KOJ (1914), 128
- búdalo** -a s *omejen, neumen človek*: Bohó; budallo, bukfesz KOJ 1833, 152

- Bùdapešt** -a m *Budimpešta*: Budapest AIN 1876, 1; Buda-Pest AIN 1876, 1; Buda-Pest AI 1875, kaz. br. 1; AIN 1876, 2; v-Buda-Pesti AI 1875, kaz. br. 8
- Bùdimpèšta** -e ž *Budimpešta*: V-Budimpešti BJ 1886, 1
- Bùdina** -e ž *Budim*: szvoje sztolno meszto za Budino ozové KOJ 1848, 4; Bùdina KMS 1780, A2; V-Bùdini KM 1790, 1; v Bùdini AI 1875, kaz. br. 1
- bùdinski** -a -o prid. *budimski*: Bùdinszki grad KOJ 1848, 77; na bùdinszkoj szteni AIP 1876, br. 1, 5
- Bùdišin** -a m *Budišin, kraj v Lužici*: czejli Nou-vi Zákon 1706, darüvao vBudišji in 8vo. KŠ 1771, A6b; vu Budišji KŠ 1771, A6b
- bùditi** -ím nedov. *buditi, spodbujati*: Ti bùdi na lùbézen KAJ 1848, 27; dejmo példo, gda váľz bùdijo KM 1790, 82; da náľz moke Tvoje, bùdijo ne poti Tvoje BRM 1823, 44 *bùdejóci* -a -e *budeč*: 'zaloszt bùdejóče delo AIP 1876, 11, 1 *bùdivši se* -a se -e se *opogumljajoč*: Bùdivsi sze na vùpazen KAJ 1870, 59
- bùdjénje** -a s *spodbujanje*: Ti je szvéta czészt, kak drùgi bùdjénje Na tô csinénje KAJ 1848, 199
- bùgati** -am nedov. *gruliti*: golòb búga KAJ 1870, 106
- bùha** -é ž *bolha*: Buha KM 1780 S, A 2; bùha KOJ 1833, 151; Esi se sliši buha AI 1878, 35; pren. edno buhou ti pregányas KM 1796, 59
- bùjti** -jem dov. *ubiti*: iľzkali ľzo ga bujti KŠ 1771, 279; vcselé bujti AI 1875, kaz. br.; da ne bujes zro'zjom BKM 1789, 183; buje KŠ 1754, 36; steroga i búje KOJ 1848, 4; csi [človeka] skerjouv bujemo KŠ 1754, 38; nike bujete KŠ 1771, 78; goľzpodára bujjejo KŠ 1771, 67; v najvékšoj sili gamilo bujejo AI 1878, 18; bujmo ga KŠ 1771, 70; me bujo KŠ 1771, 462; ľzo je pa bujli KŠ 1771, 210
- bùjti** -a -o *ubit*: ľztvari ľzo bujte KŠ 1771, 72; bujt je v-Perľii BKM 1789, 329
- bùkev** -kvi ž *bukev*: Fagus Bùkev KMS 1780, A9; Bùkev AI 1878, 46; pod ednov prhlávov bùkeviov KAJ 1870, 56
- bùkov** -a -o prid. *bukov*: rastov, bùkov leis BJ 1886, 30
- Bulgárec** -rca m *Bolgar*: szo nyihovi szrdniczke, Bulgarczi szpomourili KOJ 1848, 7; je neprilicsen bio Bulgárczom KOJ 1848, 10
- Bulgária** -e ž *Bolgarija*: liki je i Bulgáριο 'znyim napuno KŠ 1771, A5b
- Búlzo** -a m *Bulzo, madžarski vojvoda*: Bulzo KOJ 1848, 9
- bùnda** -e ž *kožuh, težka suknja*: meszto posztele, na steroj v-bundo zagrnjen le'zè szpi KAJ 1870, 140; na bunde ko'ze dáva KAJ 1870, 93
- bùndaš** -a m *kosmat pastirski pes*: ka bundasa vecs nevès KAJ 1870, 10
- bùrkati se** -am se nedov. *razburjati se*: ka ľze burkate ino joucsete KŠ 1771, 117
- Bùrkuš** -a m *Prus*: Burkus KMS 1780, A2
- bùtara** -e ž *butara*: szo od szebe zľücsali lutheranszko butaro KOJ (1914), 137
- bùtasti** -a -o prid. *neumen, zabit*: Buta; butaszti KOJ 1833, 153
- bùtora** -e ž *jedila za porodnico*: je z-ednov bùtorov hitro sla SIZ 1807, 30
- bùvnoti** -em dov. *butniti*: na ednòk v-nekso grabo AIP 1876, br. 8, 8
- bzèkanca** tudi bzèkanica -e ž *brizgalka*: Fecskendezö; bzekancza KOJ 1833, 156; Vízipuska, spriczkanicza, bzekanicza KOJ 1833, 183

- cácvan** -vna -o prid. **1.** *občutljiv*: Prszi szo jáko cácvan tál tēla KAJ 1870, 33 **2.** *razvajen*: le'zi v-plámni czáczavni gizdávecz BKM 1789, 451
- cáčavnost** -i ž *nežnost, občutljivost*: Mo drágo czáčavnofzt Oblák je 'se zakrio SIZ 1807, 60; Da nespádne vu rú'zno czáčavnoszt KAJ 1848, 246
- cáganje** -a s *obupavanje*: Vu onoj sztrасnoj nôcsi Groze i czaganya KAJ 1848, 88; V-hipi czaganya KAJ 1848, 160; vu mojem czaganyi TA 1848, 97
- cágati** -am nedov. *obupavati*: Bojim [ze, i czagam BRM 1823, 184
- cáglivi** -a -o prid. *obupan, boječ*: sze Bránim czaglivo dvojnoszti KAJ 1848, 404
- cáglivo** prisl. *boječe*: [živina] cáglivo blejéjo, Gda sze dale i dale paszéjo KAJ 1870, 141
- cáglivost** -i ž *boječnost, malosrčnost*: Kak za tešov vczaglivoszti omedlejam KŠ 1754, 274; v-czaglivoszti, liki dejte omedlejam KŠ 1754, 274
- cáglost** -i ž *obup*: Od vtrágloszti, i czágloszti Ojzloubodi nálz KM 1783, 9
- cájgar** -a m *gostilniški izvesek*: Bár da bi vszáki lejpi czajgar dobro vino odávao KOJ 1845, 61; vecs ostari na steri szo cifraszti cajarje (kazárje) bili KAJ 1870, 116
- cájt** -a m **1.** *čas, neomejeno ali omejeno trajanje*: Idó vrēmen, cajt AIN 1876, 42; Tou je na bougsi czait nehál SM 1747, 73, BKM 1789, 314; Da nam je pa 'se czajt odhájati, záto prfzi SIZ 1807, 37; i v-tom cájti itak eden mládi szin na trónus sztópo AI 1875, kaz. br. 3; odetoga cajtá pokojni kak dobrotnik je poznan AI 1875, kaz. br. 8; i lagoji czájt netou'si KOJ 1845, 30; pren. Dáj mi pomoucs v-lzti|zkávanyi, Czajt je |zmileno|zti BKM 1789, 320; Czajt je |zmileno|zti SŠ 1796, 124 **2.** v predložnih zvezah: Docajta szam jasz za volo priaznivoszti kricsao AIP 1876, br. 1, 7; Csi [ga] nepravicno i pred czajtom na moko i |zmrt o|zoudimo KŠ 1754, 55; pri|ao |zi |ze pred czajtom mantrati ná |z KŠ 1771, 27; Pred czajtom nikoga, naj bole pa dů|evne pa|ztere, ne |zoudmo KŠ 1771, 495; ka sze naj na palinko ne navádi, ár eto ga pri cajtí predčasno zaprávi AIP 1876, br. 5, 7; proszim pri cájti na znánye dati, ki naprēplácsati 'zelejo AI 1875, kaz. br. 8; Etak je moj 'sitek, Mino je priczájti SŠ 1796, 110
- calina** -e ž *scalina*: Vizellet; czalina KOJ 1833, 183
- cándravi** -a -o prid. *smrkav*: decza szo czandravi KOJ 1845, 39
- Càrigrad** -a m *Carigrad*: vu Czárigrádi KOJ 1848, 10; Vu Cáromgrádi AIP 1876, br. 10, 3
- càrigradski** -a -o prid. *carigradski*: od czarigrádszkoga Czaszara KOJ 1848, 6
- cásar** -ára m *cesar*: Czaszar, Kráu KŠ 1754, 30; Henrik Czaszar KOJ 1848, 8; od Arnulf Czaszara KOJ 1848, 7; nassemi |zveklomi Czaszari ABC 1725, A 7a; Trjé caszarje AIP 1876, br. 11, 3
- casarica** -a ž *cesarica*: Cza|zaricza KMS 1780, A2
- casàrov** -a -o prid. *cesarjev*: dájte záto, |tera |zo Cza|zarova, Cza|zari KŠ 1771, 73
- casàrski** -a -o prid. *cesarski*: czaszarszka posta KOJ 1845, 51; Od Cza|zar|zke dácse KŠ 1771, 139; vu czaszarszki dr'sányaj KMK 1780, A (1)
- casàrstvo** -a s **1.** *cesarstvo*: Cza|zar|ztvo KM 1790, 8; cza|zarsztvo BKM 1789, 413; Czaszarsztvo ravnati KOJ 1845, 59 **2.** *vladanje*: Nero Cza|zar Cza|zar|ztva 14. leta KŠ 1771, 433; Za Cza|zar|ztva Nerve KŠ 1771, 261; Tiberiu|ovoga Cza|zar|ztva KM 1796, 93
- casus** -a [kázus] m *sklon*: po racsunai ino casusai KOJ 1833, 19
- càti** ščim nedov. *scati*: Vizelleni; czükati, czati KOJ 1833, 183
- cecàlo** -a s *sesalo*: Múha Na glávi má i raztégnjeno cecalo AI 1878, 37
- cécánje** -a s *sesanje*: s cécanjom AI 1878, 29
- cecátek** -tka m *dojenček*: czeczátki máli dicsijo BKM 1789, 7; liki czeczátkim vu Kri|ztui|ji KŠ 1771, 494
- cécati** -am nedov. *sesati*: czeczati KOJ 1833, 174; pr|zi, |tere |zi ti czeczao KŠ 1771, 208; je cécalo AI 1875, kaz. br. 7 *cecajúči* -a -e *sesajoč*: zv|jzt

- málicski i czečajoucsi KŠ 1771, 69; Po vüsztaj i czečajôcsi TA 1848, 7
- cecátji** -a -e prid. *sesajoč, ki še sesa*: dete sze cecátje zové KAJ 1870, 30; kako czečajtja decsicza KŠ 1771, 339; Naj vecsne bomo czečajtja decsicza KŠ 1771, 581
- cecátki** -a -o prid. *sesajoč, ki še sesa*: czečajt-koga Wladislava KOJ 1848, 54; od czečajt-koga diteta KOJ (1914), 113; 'zenszka z-cecátkim detetom AIP 1876, br. 9, 8
- cecávec** -vca m *sesalec*: se slišijo sesávci AI 1878, 5; Za cecáve se zovéjo AI 1878, 5
- cècek** -cka m *sesek*: Czecek KMS 1780, A7b; czecek KOJ 1833, 177; je od czečajka [ztávleno BKM 1789, 8
- cédrov** -a -o prid. *cedrov*: czedrovo drevje BKM 1789, 7
- cédrovje** -a s *cedre, cedrovje*: Vi[zi]ko czedrovje BRM 1823, 327; czedrovje bo'ze TA 1848, 66; zlámlé czedrovje TA 1848, 22
- cédruš** -a m *cedra*: dolizlámlé Goszpod czedruse Libanona TA 1848, 22
- cédula** -e ž *listek*: Tzédula; czedula KOJ 1833, 178
- cèhmešter** -tra m *cerkovnik*: cèhmester KOJ 1845, 99
- céli** tudi cèli -a -o prid. *cel, ves*: czèli [zvèt BRM 1823, 3; cèli dén KAJ 1870, 8; Cèli dén AI 1878, 7; czeili den TF 1715, 46; czeili Red SM 1747, 50; czeiloga ker[čhán]zkoga návuka TF 1715, 10; cejlo i cs[iz]to držáno KŠ 1771, A2b; o[zt]áne czejlo BKM 1789, 20; Lübi zceile Düffe TF 1715, 18; z-czejle Europe KOJ 1848, 10; na czejlo [zvét]o pi[iz]mo KŠ 1771, A8a; vceilom najsem [itki TF 1715, 12; po czejloj gmajni KŠ 1754, 195; nad czejlov zemlouv KŠ 1754, 95; tejlá lejpa czejlá SŠ 1796, 4
- céjh** -a m *ceh, obrtniško združenje*: czejh KOJ 1833, 178
- céjlost** -i ž *popolnost, neokrnjenost*: ni[ic]se vu nyihovoj c[iz]jtoučji i czejlo[zt]i nemore dvojitati KŠ 1771, A3b
- céjna** tudi cèna -e ž *cena, vrednost izražena v denarju*: [z]reberni péjnez czejno KŠ 1771, 93; grob, [t]eroga je kúpo Ábraham zcejnom [z]rebra KŠ 1771, 360; Cèna zvéz. 24 kr. KAJ 1870, 3; cèna 3 frt 40 kr. AI 1875, kaz. br. 8; na visiso cèno szpravili AI 1875, kaz. br. 8; pren. stere czeina je tak drága pred tehom SM 1747, 61; Csi je Kri[iz]tus czejna odkúplenyá KŠ 1754, 114; ár je krvi czejna KŠ 1771, 93; czejna drága BKM 1789, 101; Zdrágov czejnov BKM 1789, 294
- cèknoti** -em nedov. *skrbeti*: sze mi ne bi trbelo za csreszlo ceknoti KAJ 1870, 149; Tróbi, fücese on i cekne KAJ 1870, 96; [z]e je ne[iz]tano csemerila, ino czecknola KM 1790, 46 **cèknoti se** -em se *prizadevati si*: Kak sze je on cekno KAJ 1870, 83; czecknem sze za greh moj TA 1848, 31
- cèljenski** -a -o prid. *celjski*: celjenzskomi grofi Vourihi KOJ 1848, 59
- celó** tudi celóu tudi cilóu prisl. **1. celo, popolnoma**: Nas nepriátel je gori djál, ná[iz] czeilo v[iz]e [z]kconcsati SM 1747, 79; sze czelou na t preobrné KOJ 1833, 84; za málo ali celou nikakso plácsó KOJ 1845, 111; ino sze od etecz czelou pobrati KOJ 1848, 108; Kó'za csloveka je nê celó gladka KAJ 1870, 30; je lovskim stvárím celo škodliví AI 1878, 25; czlou vu tecsáji pernyánya KOJ 1845, 56; czlou za Czaszara KOJ 1848, 24 **2. sploh, nikakor**: je 'ze cslovik ne[iz]podoben i czilou mrtev na dobro delo KŠ 1754, 72; zametávamo ino czilou tá nehámo, KŠ 1754, 32; niki czilou právjio ka 15. lej[iz] KŠ 1771, 2 (B1b); ne prí[iz]égajte czilou, niti na nébo záto KŠ 1771, 16; i czilou drúge lidi csini zná[iz] KŠ 1771, 443; Czérkev ná[iz] czilou ne o[iz]lobodi KMK 1780, 82; Tá me je czilou o[iz]tavo BKM 1789, 323; je lú[iz]tvo od bolván[iz]ke [z]lú[iz]sbe czilou odv[ir]no KM 1796, 62; kakti czilou vjedinaniva tívárisa SIZ 1807, 10; Czilou kak etim prisavczom je dopúszto KOJ 1848, 10
- celožganjé** -á s *popolna daritev*: 'zganyá i czèlo'zganyá TA 1848, 42
- ceniti** -ím nedov. *ceniti, spoštovati*: da ga v[re]jdnoga bode cenilo KOJ 1845, 4
- cènt** -a m *stot*: Czent KM 1790, 95; na cent odáni AI 1875, kaz. br. 8; po centi 20 frt. AI 1875, kaz. br. 8
- cèntiméter** -tra m *centimeter*: Eden centiméter szkoro malo dugsi AI 1875, kaz. br. 6; koliko méterov i centiméterov zadene AI 1875, kaz. br. 6; pèt centimetre debela AI 1878, 20
- cèpič** -a m *cepič*: Czepics KMS 1780, A2
- cepika** -e ž *cepika, cepič*: csiszti czepike KAJ 1848, 311
- cepiti** -ím nedov. *cepiti*: Moj ocsa mladjé cepijo KAJ 1870, 16 **cèpleni** -a -o v zvezi *ceplene Marie den praznik Marijinega opznanjenja*: Na czeplene Marie, ali Kri[iz]t. poprietyá dén KŠ 1771, 816
- cepjé** -á s *cepljena drevesa*: V-nasem szadovenom ogradi je doszta nidnoga cepjá KAJ 1870, 16
- ceplávanje** -a s *cepljenje*: sze k-ceplávanyi szprávlati AIP 1876, br. 2, 8
- ceplénje** -a s *cepljenje*: drevo, štere je po ceplénji vnogo pleménov AI 1878, 45
- cèr** -a m *cer*: Lèpi cer KAJ 1870, 148; cera KAJ 1870, 148

ceremónia -e ž *ceremonija, obred*: opominanje ino ceremónia KŠ 1754, 188; Moj'zeľove právde i ceremonie zdržavanye KŠ 1771, 555; z-vnougimi právdami, i ceremóniami navküpe KM 1796, 38

ceremoniánski -a -o prid. *ceremonijski, obreden*: Nej pa od Czeremonián]zke i Szveczke KŠ 1754, 6

ceremónivati se -am se nedov. *streči si, slaviti se*: ka]ze dáte czeremonivati KŠ 1771, 607

cèringa -e ž **1.** *preživnina*: zejlo czeringo svojo KŠ 1771, 142 **2.** *hrana za na pot*: hrána Sztrosek bode Na mojoj]zlejdyoj pouti KŠ 1754, 259; Sztrojek bode i czeringa BKM 1789, 229; dáo nyim czeringo SIZ 1807, 41

Cerintuš -a m *Cerintus*: bi]znejnye Cerinthu]a KŠ 1771, 262

cérkev tudi církev -kvi ž **1.** *cerkev, stavba*: Tak domá kako vczérkvi KŠ 1754, 28; na perotniczo czérkvi KŠ 1771, 11; zvüna czérkvi BKM 1789, 50; I pri]ao je vu Dühi vczérkev KŠ 1771, 170; vu Cérkvi KOJ 1845, 6; Cérkve goriposztavili KOJ 1848, 10 **2.** *Cerkev, skupnost verníkov*: Mati Czérkev KŠ 1754, 7b; Czérkev Ker]chán]zka SM 1747, 37; Mati Czérkev KMK 1780, 20; Mater Czérkev KMK 1780, 7; od]zrete Matere czirkvi TF 1715, 20; Materé Czérkvi KMK 1780, 6;]zveto Mater Czerkev SM 1747, 44; Mater Czirkev SM 1747, 35; mater Czirkev ABC 1725, A5a; Mater Czérkev BKM 1789, 7; Mater Czérkev KM 1783, 113; vu]zvétoi Materi Czirkvi TF 1715, 35; vu czérkvi KŠ 1754, 214; szvétoj Czérkvi TA 1848, 5; vtvojoj]zvétoj Czirkvi BKM 1789, 37; Vörjem i]zvéto Czirkev BKM 1789, 7

cérkevni tudi církevni -a -o prid. *cerkven*: moucs czirkevna TF 1715, 11; Moucs czérkevna KŠ 1754, 193; Moucs Czirkevna SM 1747, 36; od Moucl] Czerkevne TF 1715, 34; moje czérkevne ces]zti BKM 1789, 3b; Czérkevno, Szveczko i Hi'zno KŠ 1754, 217; moucs Czirkevno TF 1715, 48; na zláto czérkevno KŠ 1771, 77; v-Czérkevnoj]ztavi KŠ 1754, 30; pred czérkevnov Ladiczov KŠ 1771, 142; Czérkevni Poglavárje KM 1796, 128; czerkevne peszmi KAJ 1848, I; Ka je czerkevni tudi ces]zt KŠ 1754, 217; Sztáva Czerkevni vucsitelov BRM 1823, VIII; v]ze czérkevne lidi BKM 1789, 347

cerkovnják -a m *cerkveno posestvo*: Tissinszki farar je cerkovnjak natihoma oudao KOJ (1914), 139

cerkvèni -a -o prid. *cerkven*: Czérkveni Réd KM 1790, 111; Peszmaricza Cérkvena KOJ 1845, 5; Cérkveno ino szvetszko Goszpodo KOJ 1848, 33; Czérkvene zapouvidi KM 1790, 110; Czérkveni Voditelov KMK 1780, 42; cérkvenih peszem

KOJ 1845, 4; Országa crkveni prednyarov AI 1875, kaz. br. 8

cérkvenstvo -a s *cerkvenost*: sze je pri Dùhovsztvi ino Cérkvensztvi veliko premenilo KOJ 1848, 113

cérkvica -e ž *cerkvica*: czérkvicza kr]ztsán]zka BKM 1789, 322; czérkvicza kr]zcsan]zka BRM 1823, 157

cèsta -e ž *cesta, pot*:]irouka je ta cze]zta KŠ 1771, 22; ceszta AIN 1876, 46; kak ti na cze]zti BKM 1789, 399; pren. na práve vore pout ino cze]zto TF 1715, 7; Cze]zto mojo opasuješ KŠ 1754, 88; jak]o cze]zto vam pokázem KŠ 1771, 516; ceszto nájsli KOJ 1848, 7; pelaj po k]zebi cze]ztáj BKM 1789, 55

ceťriba -e ž *kit*: liki je bio Jonás v 'zalouczí czet ribe KŠ 1771, 40; Hválte Goszpodna zemla, czeťribe TA 1848, 119; Ti z-czet ribami ládas BKM 1789, 326

cév -í ž *cev*: je s pükšinov cevjov cilo AI 1878, 6

cévkasti -a -o prid. *cevkast*: má cevkasto cvetje AI 1878, 45

Cézar -a m *Cezar*: po Julius Czaezari podvr'zeni bili KŠ 1771, 434

Cezárea -e ž *Cezareja Filipova*: I vö je]ou Jezus i vucseniczke nyegovi vu mej]zta Czezáree Filippa KŠ 1771, 127; prisli]zmo vu Czezáριο KŠ 1771, 407

cífra -e ž *okrasek*: na dráge cifre nepotrosi KOJ 1845, 46

cífranje -a s *krašenje, lepoticenje*: Záto v]zo czifranje z-tejla tá nehávam SIZ 1807, 44; nedelo na cifránye i norüvanye nücajo KAJ 1870, 160

cífrasti -a -o prid. *okrašenje, olepotičen*: czifra]zti Zvacsin SIZ 1807, 56; czifraszti KOJ 1833, 178; czifraszti gabánye KOJ 1845, 44; cifraszti cajarje KAJ 1870, 116; në je cifraszta AIP 1876, br. 10, 5; Dekle cifraszte gízdáve AIP 1876, br. 9, 4; 'zeno cifraszto szi vzeme KAJ 1870, 152

cigán -a m *cigan*: Vszáki Czigán]zamo]zvojga konya hváli SIZ 1807, 46

ciganica -e ž *ciganka*: szo pogibelnejsi cigánje i ciganice KOJ 1845, 112

ciganija -e ž *zvijača, prevara*: szama Ciganija KOJ 1845, 106

cigànjski -a -o prid. *ciganski*: edno Cziganj]zko nágo dejte SIZ 1807, 15

cigánski prisl. *cigansko*: po cigánszkom KOJ 1845, 110

cigel tudi cigeo -gla m *opeka*: na tri leszéke cigel dene KAJ 1870, 58; czigeo]zo 'sgáli KM 1796, 14

ciglèni -a -o prid. *opečnat*: po ciglènoj]ztrehi]zo ga doli pü]ztili KŠ 1771, 180

- ciglénica** -e ž *opekarna*: je nej pécs gorécsa Cziglénca na etom [zvejt]i KM 1783, 299
- cigútanje** -a s *škripanje (vozila)*: Czigütanye KMS 1780, A2
- cigútati** -am nedov. *škripati*: csi gli czigütajo one garicze KOJ 1833, VI
- cil** -a tudi cíó cíla m *cilj*: czil Csloveka BRM 1823, v; Veliki Czil KAJ 1848; Bougi ne prepisuj czila BKM 1789, 307; viszikoga czila KOJ 1833, VIII; voposztávlenomi czili KOJ 1833, IIII; velkomi czili proti KAJ 1848, 3; k-cili pridemo AI 1875, kaz. br. 1; Czio nyegovoga pišzanya je KŠ 1771, 3; Moj náj bougsi tao, i czio naj bode BKM 1789, 172; na té czio KM 1796, 133; ka [š]am na té czio od tébe [š]tvorjeni KM 1783, 3; moj 'zitek czio má KŠ 1754, 240; Vekivecsno[š]t nejma czila KŠ 1754, 273; kczili [š]e vgányam KŠ 1771, 597
- cílanje** -a s *cílanje*: brezi czilanya KOJ 1833, 46; Zastávla tvoje poti, i czilanye KAJ 1848, 306; z-môdrim czilanyem KAJ 1848, 231
- cílati** -am nedov. *cíljati, meriti*: je s pükšinov cevjav cílo AI 1878, 6; pren. kai na náj czila [š]rájfyne TF 1715, 7; eto pa na ne[š]zrecso czila KŠ 1754, 171; na eto trouje czila KŠ 1771, 744; na v[š]ákoga czila SŠ 1796, 147; na szubstantivum czila KOJ 1833, 100; i czila TA 1848, 6; Kama czilajo KM 1796, 84; z recsmi czilajo TA 1848, 49; de czilalo na diko KM 1783, 32
- cílavén** -vna -o prid. *smiseln*: za czilavno prevídi KAJ 1848, 209; jáko cílavno kre potáj poszaditi AIP 1876, br. 7, 8; odebráni po czilavnom szpêvanyi KAJ 1848, III
- címbole** -ol ž mn. *cimbale*: csinyen [š]am brnécsi med, ali czinkajouce czimbole KŠ 1771, 516; Vu [š]znájnsi czimbolaj BKM 1789, 6b; [š]zo pa z-czimbolami KM 1796, 60; Hválte nyega zglasznimi czimbolami TA 1848, 120
- címer** -a m **1.** *grb*: [š]tere czimer je bio Dvojcseti KŠ 1771, 428 **2.** *šopek*: [š]zmo jo z-táksim czimérom pokrili SIZ 1807, 42
- címerman** -a m *tesar*: drejvo-delavec (czimerman) KOJ 1833, 151
- címetov** -a -o prid. *címetov*: Címetovo drevo AI 1878, 52
- címetovén** -vna -o prid. *címetov*: s címetovnov fárbov AI 1878, 32
- címper** -pra m **1.** *lesena stavba*: na kom czejl]i ete czimper [š]toji KŠ 1754, 5b **2.** *ostrešje*: i kázali [š]zo nyemi czimper te czérkvi KŠ 1771, 79; leis za cimper BJ 1886, 30; sztojijo vküpnalücsani cimpri KOJ 1845, 39; pren. lejpi [š]zvejta czimper BKM 1789, 280; na düsni czimper KAJ 1848, 133; cimper szvoji gnêzd KAJ 1870, 26; potrebna k-cimpri szvejta KOJ 1845, 1
- címpranje** -a s *grajenje, graditev*: Takáj v-cimpranyi KAJ 1870, 63; pren. csi je [š]tera dobra na czimpranya düsevno[š]ga ha[š]zek KŠ 1754, 44; rafenyé te[š]la csini na czimpranye [š]zvoje KŠ 1771, 581; dühovno czimpranye glásziti má KAJ 1848
- címprati** -am nedov. *graditi, zidati*: szam nakáno czimprati KOJ 1833, VI; cimprajo hiže stené BJ 1886, 6; na eto peccino bom czimprao czérkev mojo KŠ 1771, 54; 1754, 132; pren. kaj czimprate grobe prorokov KŠ 1771, 210; verne tvoje czimpraj KAJ 1848, 164 **címprajóuči** -a -e *gradeč, zidajoč*: csloveki czimprajoucemi KŠ 1771, 186 **címprani** -a -e *grajen, zidan*: [š]tiride[š]zét i [š]é[š]zt lejt je czimprana eta czérkev KŠ 1771, 270
- cínamom** -a m *címet*: I cínamoma i dí[š]lanya i má[š]lzi KŠ 1771, 799
- cínkanje** -a s *cingljanje, zvončkljanje*: bogátecz pejnész czinkanya ne csúje BKM 1789, 413; glaszno igrajte z czinkanyem TA 1848, 25
- cínkati** -am nedov. *cingljati, zvončkjljati*: czinkati KOJ 1833, 177; Czinka BKM 1789, 114; cinga KOJ 1845, 12; Naj czinka czirkev pe[š]znami BKM 1789, 42; Czinkaj tak glász tvo[š]j KAJ 1848, 216; steri lepô cinkali KAJ 1870, 125 **cínkajóuči** -a -e *cingljajoč, zvončkjljajoč*: czinkajouce czimbole KŠ 1771, 516 **cínkavši** -a -e *ko je cingljaj, zvončkjljal*: [š]zpejvav[š]i i czinkav[š]zi vu [š]zrczi va[š]em Go[š]zodni KŠ 1771, 584
- cíntor** -a m *pokopališče*: mrtvecze na Cíntor (britof) szprevájali KOJ 1845, 20; Idi negdanegda na Cíntor (britov) KOJ 1845, 47; bi [š]ze po czintori ednouk séto BKM 1789, 433
- Cipriánec** -nca m *Ciprčan*: na rod gledoucs Czipriánecz KŠ 1771, 353
- Cípruš** -a m *Ciper*: notri do Feniczie i Czípru[š]a i Antiochie KŠ 1771, 377; Czíprus, i Szeleuczio je obhodo KM 1796, 126
- círeánski** -a -o prid. *cirenski*: z-Leviovoga plemena Czireán[š]zki 'Zidov zme[š]zta Quabursha KŠ 1771, 100
- círenájski** -a -o prid. *cirenski*: csloveka Czirenaj[š]zkoga z-imenom Simona KŠ 1771, 94
- círeneánski** -a -o prid. *cirenski*: Luczius Czireneán[š]zki KŠ 1771, 380
- círinéuški** -a -o prid. *cirenski*: zgrabili [š]zo níkoga Simona Czirineuskoga KŠ 1771, 251; Czireneuskoga Simona KM 1796, 109
- círúliški** -a -o prid. *círilski*: z Glagol[š]zkimi i Cziruliskimi pi[š]zkmi KŠ 1771, A6b
- cískati** -am nedov. *cviliti*: müsi ciszkajo KOJ 1845, 100
- cisterciénski** -a -o prid. *cistercijanski*: za Cisztercienszke baráte KOJ 1848, 31

- cistercita** -e m *cistercijanec*: Cisztercítam ino Premonstratenzerom KOJ 1848, 122
- cistercitski** -a -o prid. *cistercijanski*: cvisztercitszki redovniczke KOJ (1914), 136
- citara** -e ž *citre*: te dicsim na czithari TA 1848, 35; pridouc|ji z-|zvojoj czitarov Dávid KM 1796, 55; ki |žo na czitare igrali KM 1796, 10; Na czitaro je dobro znao igrati KM 1796, 54
- citeráš** -a m *citrar*: je tam Czitherás SIZ 1807, 55
- cmàriti** -im nedov. *naganjati*: nagányati, czmariti KOJ 1833, 162
- cmũnckati** -am nedov. *stokati*, *sitnariti*: je britko cmũnckao KAJ 1870, 129
- cmũnkanje** -a s *cviljenje*: z-cmũnkanyem pokazavsi veszeljé AIP 1876, br. 3, 6
- còl** -a m *cola*, *meter*: teszác i sztolar z-colom KAJ 1870, 65
- còmper** -pra m *čar*, *čaranje*: Csi je bilou, czomper KM 1783, 147
- còmpranje** -a s *čaranje*: |zcompranyem KŠ 1754, 17; Ar |žo |ztvojom czompranyem zapelani KŠ 1771, 800
- còmprati** -am nedov. *čarati*: Ka je tou, czomprati KŠ 1754, 19; kai bi ne czomprali TF 1715, 13; ne czomprajmo KŠ 1754, 16
- còmprnica** -e ž *čarovnica*: pri bojdikaj czomprniczaj KOJ 1845, 10
- comprnija** -e ž *čarovnija*: czomprnija KŠ 1771, 568; Czomprnija KOJ 1845, 106; nej |žo |že povrnoli niti zczomprnije |žvoje KŠ 1771, 783; kákse comprnije delajo AIP 1876, br. 1, 6
- còmprnik** -a m *čarovnik*: czomprnikov KŠ 1771, 805
- còmprnjek** -a m *čarovnik*: Simon Mágú|a, priétnoga Nero Cza|zari czomprnyeka KŠ 1771, 700
- còmprnski** -a -o prid. *čarovniški*: Czomprn|zke knige |že ze'zgejo KŠ 1771, 400
- còndrati** -am nedov. *capljati*, *mahati jo*: domò condrá KAJ 1870, 96
- Constantius** -a [konstánciuš] m *Konstancij*: nyegov |žin Con|stantius KŠ 1771, 159
- Constatinus** -a [konstatínuš] m *Konstantin*: |štera je za Velikoga Contantinu|a bila KŠ 1771, 101
- copóutati** -am nedov. *copotati*, *bežati*: Futni; bej'sati, pobegnoti, czopoutati KOJ 1833, 157
- cótar** -a m *cunjar*: rokodelavci cotarje AI 1875, br. 2, 6
- còtasti** -a -o prid. *cunjast*: rép cotaszti KAJ 1870, 96; cotaszta odévka KAJ 1870, 61; obrije cotaszto bundo KAJ 1870, 140
- cóucati se** -am se nedov. *majati se*: (vrbje) |štero |že je czouczalo KM 1790, 76
- còuna** tudi cóna -e ž *vzdevek*, *hišno ime*: Kri|žtus nyemi je i brati nyegovomi Jakubi eto czouno dáo KŠ 1771, 259; na oszmjévanye i czóne TA 1848, 36; V-(.) ino priiméni (Czouni) KOJ 1833, 10
- còunivati se** -am se nedov. *imenovati se*, *imeti vzdevek*: Jo'zefa, ki |že zové Bar|fabás, ki |že czounije Ju|žtus KŠ 1771, 343
- Crnagóra** -e ž *Črna gora*: Crnagora ne ká'ze volo k-boji AI 1875, br. 2, 2
- cũg** -a m *vprežni voz*, *vprega*: páverszki cũg KAJ 1870, 88
- cũgeo** -gla m *vajet*: Gyeplü; czũgeo KOJ 1833, 158; gibanye cũgla KAJ 1870, 88
- cũkati** -am nedov. *potegovati*, *vleči*: za brádo cukalo AI 1875, kaz. br. 7
- cũker** -kra m *sladkor*: nyega dres|zélno|žti |žlatko|žt |žo czukra SM 1747, 77; Czuker KMS 1780, A2; czuker KOJ 1833, 178; se cuker dela AI 1878, 43
- cũkerrèpa** -e ž *sladkorna pesa*: to je ta cukerrepa AI 1878, 43
- cũknoti** -em dov. *potegniti*, *povleči*: na peklén-szko |žkvarjenyé Czuknoti od nébe KŠ 1754, 249; Czuknoti od nébe BKM 1789, 383; Ne czukne kraj BKM 1789, 84 **cũknoti se** -em se **1.** *potegniti se*: da |že czuknem BKM 1789, 229; ròka sze cukne AIN 1876, 63 **2.** *zganiti se*: Naj |že |žrcza czukno BKM 1789, 149
- cũkrov** -a -o prid. *sladkoren*: Cukrov trst AI 1878, 51
- cũrek** tudi còrek -rka m *curek*: Patak; potok, járek, czürk KOJ 1833, 168; Zdrávje po czürki prejde KOJ 1845; Czòrek KMS 1780, A2
- cũriti** -ím nedov. *curljati*: Cürí vretina, cürí KAJ 1870, 109 **cüréci** -a -e *curljajoč*: tam mimo cürécsi KAJ 1870, 47; Pri cürécsem járki KAJ 1870, 98
- cvéjt** -a m *cvet*: liki czvejt tráve KŠ 1771, 705, 745; Daj, da nyega czvét raszté KAJ 1848, 6; pren. |žveczke dike v|žáki czvejt KŠ 1754, 273; dike ve|ž czvejt BKM 1789, 250
- cvéjtice** -a s *cvetje*: zprevnougim prelejpim czvejtice|om BKM 1789, 156; pren. Szkuzi |že i ti czvejtice|e BKM 1789, 87; vu lübézni prelejpo czvejtice SŠ 1796, 128
- cvéjtje** -a s *cvetje*: lejpo czvejtje BKM 1789, 173; kako czvejtje BKM 1789, 355; to pol|žko czvejtje SŠ 1796, 10; Lepsi bomo od v|žákoga czvejtja SŠ 1796, 8; Zcvéjtjem BKM 1789, 21
- cvèk** -a m *žebelj*: Czvek KM 1790, 93; Tvoje rane czveczi SM 1747, 68; znamejnja czvekouv KŠ 1771, 333; Rane czvekou bolijo me BKM 1789, 75; bi trbelo v-nyé escse cveke KAJ 1870, 72

- cvèsti** cvetém nedov. *cvesti*: czveszti KOJ 1833, 182; czvetés Bougi na díko KŠ 1754, 12b; Vezdáj czvetémo BKM 1789, 410; lepou czvetéjo BKM 1789, 6b; Virágozni cvetém AIN 1876, 44; pren. dela do czvela KAJ 1848, 5; naj czveté vu vřzem dobrom deli KŠ 1754, 238 **cvetèci** -a -e *cveteč*: czvetécsa Áronova řiba BKM 1789, 37; vu czvetécsaj doubi KOJ 1848, 27; czvetécsa trávicze nářz veřzelijo BKM 1789, 95; kakti czvetécsa rou'se KOJ 1845, 84; od cvetèci korin BJ 1886, 3; pren. czvetécsa mladine KOJ 1845, 92
- cvétek** in cvéjtek -tka m *cvetek*: nisteri cvétek sze szka'zúje escse KAJ 1870, 27; Kak med szlapmi czvetek Nevedôcs povéhne KAJ 1870, 265; 'sitek řzpodoben je k-czvejtki SŠ 1796, 40; pren. Jaj czvejtek dévojřtva SIZ 1807, 60; Vgája czvétek szrecse ľudi KAJ 1848, 176; blagoszlovnomi czvétki právoga krsztsansztva na vugoden odraszek KAJ 1848, X
- cvetèti** -ím nedov. *cveteti*, *dobro uspevati*: Tak czveti tvoja isztina med nami Tü KAJ 1848, 180
- cvétic** -a m *cvetek*: müsice oblè'zejo cvéticse KAJ 1870, 97; ki czvéticse tak korunüjes KAJ 1848, 260
- cvètni** -a -o prid. *cveten*: ali czvetno Nedelo KŠ 1771, 594
- cvétnica** -e ř *cvetnica*: odpri nam gori tvojo cvétnico KAJ 1870, 24
- cvikètati** -kècem nedov. *čivkati*: V-máalom gnèzdi cvikecsejo mláde KAJ 1870, 114; Eti szo cviketali KAJ 1870, 15
- cvíl** -a m *stok*: plac i jocs i czvil vnougi KŠ 1771, 8
- cvòknoti** -em dov. *poginiti*, *crkniti*: je Szoliman II. z-gutom vdárjeni czvokno KOJ 1848, 83
- cvréti** cvrém nedov. *cvreti*: Z-zmòcsaja krávjo maszt cvréjo KAJ 1870, 77

čáča -e ž *igrača*: [zvoje]ga lona na dráge cifre, csáče i moske nepotrosi KOJ 1845, 46

čákan -a m *palica s kovinskim koncem*: i z-
csákanom ga [kamen] je 'zmetno sztrêti KAJ
1870, 12; ospicsene csákáne KAJ 1870, 85

čákanje -a s *čakanje*: na gyedrnó csákánye KŠ
1771, 614; milo[ztivno] csákánye KM 1780 K, 110;
Nyegovo csákánye dúgo KM 1783, 290; dávnó
csákánye BKM 1789, 45; je od csákányá tesko
KŠ 1754, 272; je od csákányá teško BKM 1789,
437

čákati -am nedov. **1.** *čákati, biti, ostati na kakem mestu, zlasti koga pričakujoč*: csakao bom AIN 1876, 45; bo csakao AIN 1876, 47; tebé csákam ve[ž] dén KŠ 1754, 157; ki tebe csáka SM 1747, 93; Pride go[ž]podár vu dnévi, v[ř]terom ga ne csáka KŠ 1771, 214; Gda bi je pa Paveo vu Atheni csakao KŠ 1771, 395; Pride gda ga ne-bomo csakali SŠ 1796, 8; I l[ü]z[zt]vo je csakalo Zakariá[š]a KŠ 1771, 162; ár [ž]o ga v[ř]zi csakali KŠ 1771, 195; Priso je 'ze [ř]teroga [ž]o csakali BKM 1789, 34; Z velikov potrpljivostjov čáka na miši AI 1878, 9; Ár esce jáko, jáko malo vrejmena csákajte KŠ 1771, 690; Gotovi ga csákajte BKM 1789, 12; Nyega tak vszi csákajte BRM 1823, 7; pren. tanácsnik, ki je t[ü]di csakao krá[ř]e[ž]tvo Bo'ze KŠ 1771, 154; ti [ř]zi te pridoucsi, ali pa drugoga mámo csakati KŠ 1771, 35; v[ř]zak dén csákam tebe [Bog] SM 1747, 93; vmoje [ř]rczé Hodi, ár csáka tebé BKM 1789, 8; odkud i zvelicsitela csákamo KŠ 1771, 598; Gda on k-tebi pride na tve preminejnye, Velzélo ga csákaj SŠ 1796, 10; Go[ž]zpodna Kristussa batrivno csákajmo SM 1747, 84; Tak csákajmo Go[ž]zpodna BKM 1789, 20; odkud i zvelicsitela csákamo KŠ 1771, 598; Gda on k-tebi pride na tve preminejnye, Velzélo ga csákaj SŠ 1796, 10; Go[ž]zpodna Kristussa batrivno csákajmo SM 1747, 84; Tak csákajmo Go[ž]zpodna BKM 1789, 20 **2.** *biti pripravljen, da se bo kaj zgodilo*: Komaj čakala, naj bi že enkrát všolo mogla BJ 1886, 4; ár li od tébe [ř]zamoga csáka d[š]sa moja [ř]voj trou[ř]t KŠ 1754, 230; Trebeje prisse[ř]no ve[ř]zelo csakati tvoje reči SM 1747, 83; i od

nyega [Boga] li pomoucs pro[ř]ziti ino csakati KŠ 1754, 15; Májo pa gv[ř]jno odk[ü]plenye zonih t[ř]akati SM 1747, 30; Bo'zo ka[ř]tigo za gv[ř]šno na ná[ř]z csakati moremo KŠ 1754, 213; tou pa ni [ř]z[ř]uberovoga niti znikak[ř]lega dr[ü]goga obracsanya csakati nemorejo KŠ 1771, A7a; niti ták[ř]lega kaj nám nej trbej csakati KŠ 1771, A4a; i' nigdár nej eden od toga dr[ü]goga prevecs do[ř]zta 'seleti, ali csakati SIZ 1807, 10; ni edno tiváristvo nemore niksega sztálnoga Dobra csakati KOJ 1833, IX; Od nyega csákam vecsnoszt[ř]i prebitek KAJ 1848, 7; Ovo, Oráts, tsáka zemléi drági [ř]zád SM 1747, 28; deca naj vsze dobroga csáka od szvoji sztarisov AIN 1876, 9; Ár mi po D[š]hi zv[ř]re v[ř]panye pravicsno[ř]zti csákamo KŠ 1771, 567; eden lejpi i veszéli odgovor csákamo SIZ 1807, 4; kaj me vézanya i [ř]zti[ř]zkávanya csákajo KŠ 1771, 405; od nyega lejko batrivno csákajo pomoucs SIZ 1807, 8; Záto tou o[ř]zlobodjený mirovno csákajmo KŠ 1754, 178; Dozdaj szam trplivo csakao od dr[ü]gih Zemlákov áldov KOJ 1833, IIII; Ár je csakao me[ř]zto, [ř]tero fundamentome má KŠ 1771, 691; Simeon je csakao obel[ř]zeljé Izraela KŠ 1771, 169; Zaváhlo csako AI 1875, kaz. br. 7; kints [ř]o tvoji [ř]ztari[ř]i 'zelno csakali AI 1875, A8a; Gda bi pa l[ü]z[zt]vo csakalo, i v[ř]zi bi [ř]zi mi[ř]lili od Ivana AI 1875, 174; pren. Na nász vé[ř]te lagoza zima csáka AI 1875, kaz. br. 8 **3.** *ne začeti kakega dela*: izda eden na drugoga csáka, – niscse neszmi zacsnoti KOJ 1833, IIII; Vnoghi, ráj csákajo szejanyom, ka naj velika szétva ne zraszté KOJ 1833, 1 **4.** *biti v prihodnosti namenjen za koga*: 'ze naprepolo'zeno, koliko dohodkov miniszter csáka AI 1875, kaz. br. 2; orszácsko szprávisce, na stero vno go dugovány oprávlanya csáka AI 1875, kaz. br. 1 *čakajóci* -a -e *čakajoč*: csakajoucsi doubo je obecsanye KŠ 1771, 680; Csakajócs szem csakao TA 1848, 32; zdihávamo csakajoucsi [ř]zinovcsino KŠ 1771, 465; nad timi csakajócsimi TA 1848, 25

čákovski -a -o prid. *čakovski*: na szvoje csakovszko imánye KOJ 1848, 95

čalarija -e ž *čaranje*: nyegova csalaria KM 1783, 56; csalaria TA 1848; Compernia – csalaria AIP 1876, br. 8, 7; od vŕze vraise čalarie TF 1715, 46; vraise csalarie ABC 1725, A5b; neigacsalarie SM 1747, 95; zevŕzov čalariov TF 1715, 43; ali zcsalariov TF 1715, 16; zevŕzov čalariov SM 1747, 42; zcsalariov noro KŠ 1771, 365

čalárni tudi čelárni -a -o prid. *zvijačen, varljiv*: Vrag tsalarni SM 1747, 65; vrág csalárni BKM 1789, 362; Odŕztoupi csalárna Csélzt BKM 1789, 280; z-etoga csalárnoga ŕzvejta KM 1783, 220; z-csalárnov leptov KAJ 1848, 243; Alnok; jálen, cseláren KOJ 1833, 150 *čalárnejši* -a -o *zvijačnejši, varljivejši*: kacsja je csalarnejša SM 1747, 5

čalárno prisl. *varljivo*: Gda ŕze od ŕzve 'sené pocsalárnom vodo Vu ŕzmrtno boleznouŕt SIZ 1807, 35

čalárnost -i ž *zvijačnost, varljivost*: csalárnoszt ŕatana KM 1783, 267; pela ta vŕajša csalárnouŕt SŠ 1796, 39; szvéta csalárnoszt KAJ 1848, 118; Ino vŕajze csalárnouŕti BKM 1789, 5; ne osztávis veliko csalárnouŕt SŠ 1796, 9; vu csalárnouŕti lŕŕztva KŠ 1771, 581; Z etaksov csalárnosztjov KOJ 1848, 81

čaléjr -a m *goljuf, čarovnik*: niki Simon csalejr KM 1796, 123; najŕla ŕzta nikŕlega csalejra KŠ 1771, 381; pri csaléraj KOJ 1845, 10

čaléjríti -im nedov. *goljufati, čarati*: je vu onom meŕzti csalejro i noro lŕŕztvo KŠ 1771, 364

čalmásti -a -o prid. *pokrit s turbanom*: prisumeri z-300 jezero csalmástimi KOJ 1848, 98

čám -a m *gnus*: Tsömör; grzdenyé, csám KOJ 1833, 177

čamúr -a m *jeza*: vu csamúri szrditoszti szvoje TA 1848, 64

čamúren -rna -o prid. *jezen*: szí cêlo ũtro csamuren KAJ 1870, 50; nekázi tak csamurnoga obráza KAJ 1870, 17

čamúrno prisl. *jezno*: csamurno zacšne lajati KAJ 1870, 140

čanadínski -a -o prid. *čanadski*: csanadinszkiga Pispeka KOJ 1848, 71

čápla -e ž *čaplja*: zagledno edno csaplo KOJ 1848, 4

čárda -e ž *čarda, samotna gostilna*: Tú szo csádre KAJ 1870, 141

Čárnagóra -e ž *Črna gora*: od Csarnegore poglavnikov AI 1875, kaz. br. 3; Szrbio i Csarnogoro dopunijo AI 1875, kaz. br. 3

čas -a m *I. čas, neomejeno ali omejeno trajanje*: Od csáŕzov pa i vŕjmenov vám je nej potrebno piŕzati KŠ 1771, 621; da bi eden csáŕz bilá, odiŕla ŕzta KŠ 1771, 390; do etoga čáŕza TF 1715, 46; do etoga csasza ABC 1725,

A5b; do malo csáŕza SŠ 1796, 40; po vŕzem csáŕzi čŕŕŕti ŕzvoje TF 1715, 5; po tri vöre csáŕzi SŠ 1771, 354; dokecs csáŕz mámo SŠ 1771, 570 **2.**

v zvezah: *do časa začasno, krajši čas*: 'zivémo eti do csáŕza KŠ 1754, 160; je záto odiŕao do csáŕza KŠ 1771, 666; ta vidoucsa ŕzo do csáŕza KŠ 1771, 536; ali pa do csáŕza vu Purgatorium KMS 1780, 82; Natom ŕzvejti ŕzi do-csáŕza SŠ 1796, 24; tam je nihá docsáŕza Szpati SŠ 1796, 17; Od dácsce docsasza je vövezéta AI 1875, br. 1, 5; *po časi čez čas*: jo po csáŕzi kraj vzeme KŠ 1754, 178; po császi KOJ 1845, 5; *enčas nekaj časa*: dveri encsasž gori odprejti KOJ 1845, 41; ino encsasž escse v Rimi pokouro csinio KOJ 1845, 81; Becs, steroga szo encsasž bránili KOJ 1848, 69

čásar -a m *cesar*: czarigrádszkoga Csaszara KOJ 1848, 3

čási prisl. *včasih*: ŕze glih nám csáŕzi vidi SM 1747, 73; Csáŕzi klecsécs KŠ 1754, 148; Csáŕzi prvle KŠ 1754, 183; ŕze csáŕzi od Bogá ŕzkusávajo KMK 1780, 30; Csi ŕze gli nám csáŕzi vidi BKM 1789, 314; ober toga je csáŕzi csáŕzi kaj dávao KM 1790, 28

časkratéjnje -a s *kratkočasenje*: Luther za csaszkratejnje SZ. Piszmo na nemski jezic presztavo KOJ 1845, 62; da negdanegda za csaszkratejnje páli presteti more KOJ 1845, 5; plemenitásom za csaszkratenye KOJ (1914), 117

časomiseo -sli ž *sodobnost*: po k-csaszomiszli primerjenih popravkaj KOJ 1848, 123

čáta -e ž *zaseda*: Zasedjáva na csataj TA 1848, 8; na csataj vmori TA 1848, 8

čeden -dna -o prid. *pameten, razumen*: mouder i cšeden KŠ 1771, 750; ŕzem jasz vŕzebi nej cšeden BKM 1789, 368; kcsednomi mouzi KŠ 1771, 23; cšedno 'zivlenye BRM 1823, VII; z-ŕzvojim cšednim ponáŕŕanem KM 1796, 58; Bojdite cšedni KOJ 1845, 89; Pét ji je pa 'znyih bilou cšedni KŠ 1771, 83 *čednéjši* -a -e *pametnejši, razumnejši*: da ti cšednejši premiszlivsi tou KOJ 1833, VI

čedno prisl. *pametno, razumno*: cšedno, i vmodrourŕti BKM 1789, 7b; more on cšedno profziti KM 1790, 48; ino cšedno i jedrno oprávla SIZ 1807, 6; odgovori čedno BJ 1886, 5

čednost tudi čednóust -i ž *pametnost, razumnost*: cšednouŕti Cántora BKM 1789, 240; sze cšednoszti navesiti KOJ (1914), 154; cšednouŕt teŕja je ŕzmrť KŠ 1771, 464; ŕzvojo cšednouŕt KM 1796, 23; vojnicško cšednoszt KOJ 1848, 56; vu vŕzój modrourŕti i cšednouŕti KŠ 1771, 574; Po cšednouŕti KM 1790, 20; z szvojev cšednosztjov KOJ 1848, 10

čednůvati -űjem nedov. *modrovati, biti pameten*: ali csednűjemo, vám csednűjemo KŠ 1771, 537; liki dejte řzam csednűvao KŠ 1771, 517

čefketanje -a s *klepetanje, čvekanje*: zamán valon csefketanye KŠ 1754, 25; řze ogible zobřzton valon csefketanya KŠ 1771, 641; po hűdom csefketanyi KŠ 1754, 164

čefketlivi -a -o prid. *klepetav*: řzo pa manyicze, nego i csefketlive KŠ 1771, 640

čeh -a m *Čeh*: Premágani Csehovje KOJ (1914), 128

čejšati -šem nedov. *trgati, cefrati*: csejšzati KOJ 1833, 157

čelo -a s *čelo*: Cselo KMS 1780, A7b; na cseli nyihovom KŠ 1771, 778; znamenye tvojeja řz. Kriřsa na cseli KM 1783, 175; z-nagrbanim cselom pogledno KOJ 1845, 7

čelűst tudi čalűst -i ř *čelűst*: Cselűřzt KMS 1780, A7b; cselűřzti mojoj KŠ 1754, 4; me vcsi, Na greh řcsalűřztami BKM 1789, 386

čemér -a m **1.** *strup*: csemér KOJ 1833, 165; Brezi cřeméra te kacře BKM 1789, 57; zcsemérom zmejšani gyeřzi KŠ 1771, 95; z-csemérom on je napájani KM 1783, 237; pren. Grejha csemér KŠ 1754, 251; řzmrti csemér SŠ 1796, 10; vrejmen csemérom puno BKM 1789, 85 **2.** *jeza*: csemér i řzrd KŠ 1771, 450; puni bi grátali cseméra KŠ 1771, 402; řzo zevreli v-nyem csemérje KM 1796, 8; hábajmo řze csemérom KM 1796, 9; od csemerouv obájani KOJ 1845, 81; sztráha i csemérom KOJ 1845, 7; řzvoje csemére KM 1796, 24; je nelűden bil vu čeméráj BJ 1886, 6

čeméren -rna -o prid. **1.** *strupen*: pitvine on mi csemérne nedá SM 1747, 75; pren. Csemérni pehář nevoule SM 1747, 75; Trucz takái csemérnoi řzmrti SM 1747, 74; tvo tesko csemérno řzmrt SŠ 1796, 42 **2.** *jezen*: vládnik řzprávřcsa csemeren KŠ 1771, 216; csemérno nevořcsenofzt máte KŠ 1771, 750; ne glédaj na csemérne moje hűdoube KM 1783, 193

čemeriti -ím nedov. *jeziti*: mené poszili scsés csemeriti AI 1875, kaz. br. 7; bole ga csemeri SIZ 1807, 52; szo pa Luthera z tem csemerili KOJ 1845, 69 **čemeriti se** -ím se *jeziti se*: řze ne bode potrejbno nyemi cřemeriti KM 1790, 42; řze na nářz cřmeris BKM 1789, 344; Nai řze csemeri SM 1747, 79; ne csemeri řze KŠ 1771, 516; zakaj řze csemerite na méne KŠ 1771, 289; řze je pa csemerio KŠ 1771, 676

čemérnati -a -o prid. *strupen*: řčergetača je celo čémernata AI 1878, 29

čemérnost -i ř *jeza, slaba volja*: Znaménje tomi betegi je čemernost AI 1878, 8; v gorecsoj csemérnoszti ode prejk Mure KOJ (1914), 108

čemi prisl. *čemu, zakaj*: ino csemi fárniczke KOJ 1845, 16; ne pozábí tak tesko csemi cslovek KOJ 1845, 38; ino csemi mořsáke szem vpelati KOJ 1848, 12

čenstohiánski -a -o prid. *čenstohovski*: Csensz-tochiánszkřh Paulinarov Glavára KOJ 1848, 77

čep -a m *čep, zatič*: csep KOJ 1833, 176; na dveri i obloke dobre csepe vőposztaviti KAJ 1870, 75

čéra -e ř *okras*: Kerřzt řzvětí nejje leprai cřera TF 1715, 31

čeres prisl. *zelo*: je cseresz pomali slo znezáj posztávlanyom AIP 1876, br. 1, 5; tkálecsine fárba cseresz lepa AI 1875, br. 1, 6; vezalo na Vogerszkiország cseresz skődno AI 1875, br. 1, 1

čeres predl. s toř. *čez*: ceřztou cseresz leta KMK 1780, 63; kricsim cseresz dnéva TA 1848, 16; redovno cseresz nőcsi KAJ 1870, 25

černiti -im nedov. *črneti*: (nojétov) kak zacsejno cserniti KOJ 1845, 43

černjé -óv ř mn. *nořev držaj*: zbelimi černyámi BJ 1886, 43

červ -a m *črv*: dare cřervjé teilo moje poczeirajo SM 1747, 32; od csrvouv zejdeni KŠ 1771, 380; pren. nyih csrv ne merjé KŠ 1771, 132

česki -a -o prid. *čeřki*: Cseřzki orřzág napuno KŠ 1771, A6a; szo sze pa Ottokari csehszkomi Králi podlořsili KOJ 1848, 38

Česko -ga s *Česka*: vu Austrio i Csehszko prejk peliszno KOJ 1848, 25; je tudi Cseszko, Moravszko vkrajpograbo KOJ 1848; najlepři se na Českom nájde AI 1878, 54

česnek -a m *česen*: na pamet nám prihajajo lűk, i cseřznek KM 1796, 39; nejřzta doubila niti eden cseřznek SIZ 1807, 46; Česnek je AI 1878, 42

česnekov -a -o prid. *česnov*: odegnevři česnekovo vonjuho AI 1878, 42

čest -i ř *čast*: Cséřzt hisnikov SM 1747, 37; nařřa cséřzt KŠ 1754, 105; Cséřzt duřevni pařztérom KŠ 1771, 21; Csészt Jezusi KAJ 1848, 9; řze zchěřzti řzvoje zpozábio TF 1715, 4; Cséřzti řzveczke dika SM 1747, 77; ne dám moje cséřzti KŠ 1754, 150; Od zacřetka cséřzti Ivanove KŠ 1771, 172; czérkevne cséřzti BKM 1789, 3b; more szcsészti dolř povedati AI 1875, kaz. br. 2; Vtoj cséřzti KŠ 1754, 105; Vkoj cséřzti KŠ 1771, 632; v-duhovnoj csészti KAJ 1848, 1

čestitel -a tudi častiteo -ela m *častilec*: bránis tvoje csesztitele KAJ 1848, 162; sztarodavne csaszttitele Marie KOJ (1914), 106

čestiti -im nedov. *častiti*: jedinřzstvo vu trojřzrtvi cseřzřiti KŠ 1754, 84; cseřzřiti Bogá KŠ 1771, 398; zlampami me cseřzřti KŠ 1754, 13, 1771, 50; dőnok ga cseřzřite KŠ 1771, 396; Zobřřztom me cseřzřitjo

KŠ 1754, 13; zamán me cseľztijo KŠ 1771, 50; ťtero bi ga prav csesztilo KŠ 1754, 11a; cseľztili ťzo i ťzlůzili KŠ 1771, 449; Nyega sztálno csesziti KAJ 1848, 11; Naj ťze cseľzti povľzéd BRM 1823, 315; Odkůpitela cseľztijo BKM 1789, 24; Jeli te bode csesztio práh TA 1848, 22; Goľzpodna cseľztimo BKM 1789

čéstni -a -o prid. *uraden*: Vogrszki jezik je országa csésztni jezik AIP 1876, br. 4, 7

čestník -a m *uradník*: Eden csésztník poste deklino na rôdo (narôdo) AIP 1876, br. 12, 8; kak vármegyovszki csésztník slu'zo AI 1875, br. 2, 6; csésztník AIN 1876, 41; szta bila ona dvá prednyar csésztníka AI 1875, br. 1, 7; Sztáva viseľztni Cseľztníkov BRM 1823, VIII

čestóu prisl. *često*, *pogosto*: cseľztou i ťzkebzůvanyem KŠ 1754, 4; ťze poľztijo cseľztou KŠ 1771, 181; cseľztou cseřeľz leta KMK 1780, 63; Cseľztou ťzo od Bouga odľztoupili KM 1796, 45; Sze csesztô nadeljávás KAJ 1848, 177; csesztô je odvrno szrditoszt szvojo TA 1848, 64

čestóukrat prisl. *čestokrat*, *pogosto*: záto cseľztoukrat za tej haľzkov volo 'zivetí moremo KŠ 1754, 212; ka bi cseľztoukrát ťzám ťzbeb aldůvao KŠ 1771, 687; cseľztoukrát tvoje nemocnoľzti volo KŠ 1771, 641

četrtek -tka m *četrtek*: Csetrtek KMS 1780, A8; KM 1790, 94; četrtek BJ 1886, 36

četvéri -a -o ločil. štev. *čtvr*: Pravicsnoľzti csetvéři ťzád KŠ 1771, 456; táksa je csetvéra KŠ 1754, 85; Od ťzemená vsetvéro zamlou KŠ 1771, 41; Szčsetvéřim tálom KŠ 1754, 43; Zcsetvéřim tálom pride BKM 1789, 18; kricsécsi csetvéři grejhi KMK 1780, 90; znaménýa ťzo naľzledůvajoucsa csetvéra KMK 1780, 20; od csetvéři ťzlejdnyí Dejl KMK 1780, 4

čtvéřa -e ž *čtvr*: dáo ga je ťtiri csetvéřám vítězov ťztrá'ziti KŠ 1771, 378

čtverokůkláti -a -o prid. *štirioglat*: Kamenica je i csetvéřokůkláta KAJ 1870, 7

čtverorókec -kca m *čtverorokec*: I. re. Čtverorokci AI 1878, 5, 6

čtverorókni -a -o prid. *čtverorok*: Čtverorokne stváři AI 1878, 6

čevkáč -a m *čvekač*: ka ťsěe ete csevkács praviti KŠ 1771, 396; niki bodikaj csevkácske KOJ 1833, VI; miľzli i nehaľznoviti csevkáčsov KŠ 1771, 444

čevkětati -kěčem nedov. **I.** *klepetati*, *čvekati*: je znao csevkětati KAJ 1870, 21; csevkěcse i brbecse KŠ 1771, 443; vcsi i csevkěcse KŠ 1771, 446; csevkěcseta gratis SIZ 1807, 47; zhůdimi ricsmi csefkětajoucsi prouti nám KŠ 1771, 740

2. *čivkati*: je csevkětáo vrábél KAJ 1870, 144

čí čéri tudi čerí ž *hči*: ani Csi tvoja TF 1715, 14; Vupai ťze ťzinek (csih) SM 1747, 63; vupaj ťze csi KŠ 1771, 30; Csi KMS 1780, A9; csi erdělszkoga Glavara KOJ 1848, 10; tvoiega ťzina (csér) SM 1747, 63; králeszko csér KOJ 1848, 5; cserí zadoubili KOJ 1848, 8

či vez. *če*: Ino csi glih bi jasz ABC 1725, A8b; csi vsaloľzt opádnes SM 1747, 89; csi drůgo ne vcsinis KŠ 1754, 12b; cľi gli, kak ťtimam KŠ 1771, A3a; csi gli je Kriľztus KMK 1780, 80

čič -a m *sedenje*, *posedanje*: Csics ne dá nics KOJ 1845, 1

čiden -dna -o vpraš. zaim. *čigav*: nej znála csidna je KOJ 1848, 3

čidi -a -o prid. *čigav*: v-csida ogradi to KAJ 1870, 103; i znao csida půksa pocsila AI 1875, kaz. br. 7; csida je bila ta velika hrámba AIP 1876, br. 1, 7

čiga -e ž *vzvod*: i na csigi (z-sterov sze medina vövlácsi) KAJ 1870, 85

čigli vez. *čepřav*: csi gli nevřejdnoga KM 1783, 5; Csigli ťzmo mi eľcse decza KM 1790, 20; cľi gli ťzo vnougi krivi KM 1796, 107; csi gli bi niľteri ťteli BKM 1789, 5; Cľi glih rano BKM 1789, 10; Csigli Kossuth AIP 1876, br. 3, 3; csiglih to AI 1875, br. 1, 1; čiglih nikaj nepráviš BJ 1886, 47

čikoš -a m *konjski pastir*: Csikós, gulyás KAJ 1870, 141

čili vez. *če*, *ali*: csi, csili AIN 1876, 66

čin -a m *dejanje*: nyí csin gledócs KAJ 1870, 103; Luczke csine KOJ 1845, 35; csine szvétosztí tvoje KOJ 1845, 125

činěišnji -a -e prid. *storjen*, *narejen*: kak vnoľfina cľineisnyí grehov ťzem jaľz včľino SM 1747, 51

činějnje tudi činěnje -a s *dejanje*, *delovanje*: moie csinenýe ABC 1725, A5b; moje cľiněnye priětno boude SM 1747, 43; cľineinye ťzerczá SM 1747, 51; csinejnye dr'zi KŠ 1754, 184; Csinejnye KMS 1780, A2; ťze ťzpominajoucsi zcsinejnýa vőre KŠ 1771, 615; csinejnye dokoncsajte KŠ 1771, 542; na zadoszta csinejnye KM 1783, 4; zcľineinyem SM 1747, 48; vu cľiněnyem SM 1747, 49; ťzcsinejnyem KŠ 1754, 21; za vľza tvoja zmenom dobro cľineinya SM 1747, 47; vidite vsza moja csinejnýa KM 1783, 3

činiteo -ela m *izvrševalec*: je nego csiniteo dela KŠ 1771, 747

činiti -ím nedov. *delati*, *opravľjati*: dugoványá cľiniti TF 1715, 44; dobro csiniti SM 1747, 88; moremo csiniti KŠ 1754, 28; tou cľinim SM 1747, 68; csinis praviczó SM 1747, 89; vřeidnoľzti csini TF 1715, 21; Boug csini SM 1747, 75; ťzvedoľztvo csinimo SM 1747, 19; dobro csinimo KŠ 1754, 14; dobro csinite SM 1747, 24; dela pa csinijo KŠ

1754, 21; ne csinmo KŠ 1754, 67; Tou čjinte TF 1715, 44; dobro csinte KŠ 1771, 17; bom csinil SM 1747, 77; bode csinio KŠ 1771, 14; de csinio TA 1848, 3; čjinili bodete SM 1747, 40; naj csinite KŠ 1771, 311; bi čjinio TF 1715, 19; bi dobro čjinil SM 1747, 7; řzo csinili KMK 1780, 18 **činěči** -a -e *delajoč, opravljajoč*: pokouro csiněcsega grejsnika KŠ 1754, 78; pokouro čjiněčfemi TF 1715, 35; pokouro čjiněcsemi KM 1783, 73; tak csiněcsega KŠ 1771, 83; pokouro csiněcsi lidjé KŠ 1754, 147; tou csiněcsi KŠ 1771, 179; pokouro csiněcsim KŠ 1771, 222

čipka -e ž *čipka*: kak da bi z-csipkmi zaroblno bilô KAJ 1870, 101

čirávno vez. *čeprav*: Pa csirávno kurvo kurveys za 'seno vzeme KOJ 1845, 87

čirip medm. *čirip*: Zmirom kricsi: csirip, csirip, csirip KAJ 1870, 20

čirkati -am nedov. *čivkati*: Csi vrábli vgojldno rano csirkajo AI 1875, br. 2, 8

čisek -ska m *čížek, ptič*: čisek AI 1878, 28

čislo -a s *rožni venec*: csiszlo (petli, pater noster, molek) KOJ 1845, 23

čistéjnje -a s *čiščenje*: i se za čistéjnje súknje nūca AI 1878, 53

čísti -a -o prid. **1.** *číst, brez umazanije*: voda čjřzta TF 1715, 32; csiszte rejsi KŠ 1754, 2a **2.** *ki ima pozitivne lastnosti v moralnem pogledu*: csjřzti duhovje KMK 1780, 9; csjřzte řzo BRM 1823, II; řzo vřza csjřzta KŠ 1754, 46; vřza bodo vám csjřzta KŠ 1771, 209; je ničle nej csjřzti KŠ 1754, 46; Devřz tvo nyé čjřzto BKM 1789, 3; zchiřz toga řzerczá TF 1715, 9; V-csřztoj pokornoszti BRM 1823, 8 **3.** *brez primesi*: v-csřztoz jeziki BRM 1823, II **čistéjši** -a -e *čistéjši*: je dořzta lepře Greski i csřztejse KŠ 1771, 159 **nájčistéjši** -a -e *nájčistéjši*: Te nájcsiřztejři i nedu'zni Ágneč Gofřpon Jezus KŠ 1771, 488; Náj čjřszejři Áldov KM 1783, 57; Nájcsiszzejři Gosřpon cslovecsánzkilh szrcz KOJ 1845, 91; Mati náj čjřszejřsa KM 1783, 86

čistina -e ž *čistina, jasa*: li odva nacsisztni AIP 1876, br. 7, 6

čistiti -im nedov. *čistiti*: Jezus je pa csřzttiti dá KŠ 1771, 488; csiszttiti AIN 1876, 18; csiszttim AIN 1876, 18; Csiszti gingave peroti KAJ 1870, 47; řzklede csřzttite KŠ 1771, 209; čjřzto je mládo vrbje KM 1790, 76 **čistivři** -a -e *ko je čistil*: Csřzttivři to bolvánřzto BRM 1823, 91

čisto prisl. *čisto*: csřzto i řzrame'zljivo 'živémo KŠ 1754, 42; řze Bo'za rejs csřzto glářzi KŠ 1754, 129; csřzto vř povej BKM 1789, 7b; vido je dalecs csřztoz vřza KŠ 1771, 127

čístost -i ž *čístost*: csisztoz AIN 1876, 28; csisztoz szvojga szrczá zřbüiti KOJ 1845, 85

čistouča -e ž **1.** *čistoča, stanje brez umazanije*: Notrejsnyo i vünejsnyo csřztozso KŠ 1754, 45; rad mam csisztočso KAJ 1870, 6 **2.** *čístost*: Csřztozsa i pravicza obdersio mené SM 1747, 94; nyegova čjřztozsa KŠ 1771, A3a; 'Zitka csřztočsa BRM 1823, VII; k vretini vřze čjřztozse KŠ 1754, 234; vu čjřztozci nyemi řzlu'řzjo KŠ 1754, 220; řzřameslivořztoz i zcsřztozsov KŠ 1771, 636

čizma tudi čřzma -e ž *škorenj*: veliko 'zúto csizmo vido KAJ 1870, 117; Moje csizme bi ři velke bílé KAJ 1870, 62

čizmár tudi čřzmár -a m *čevřlar*: eden szziromák csřzmár AIP 1876, br. 1, 6; eden szziromák csřzmár AIP 1876, br. 6, 8

člěči -a -e prid. *človeřki*: je řzin cslecři ponizen BKM 1789, b; Národa cslecsega BKM 1789, 17; Szinov cselecsi táksi BKM 1789, 189

člěk -a m *človek*: je za nářz cslek pouřzto BKM 1789, 33

člěnek -nka m *členek*: Pa je Napoleona vsze potrto, vsze z-cslenka vř'seno KOJ 1848, 120

člěnkasti -a -o prid. *členkast*: člěnkasti řép má nakonci plavote (rakovica) AI 1878, 38

človečánski -a -o prid. *človeřki*: národ cslovecsánřzki KM 1796, 8; cslovecsánřzko tejlo KM 1796, 4; cslovecsánřzkomi řitki TF 1715, 29; zdr'řávanya cslovecsánřzkoga národa KŠ 1754, 46; Bo'žánřzko i Cslovecsánřzko KŠ 1754, 100; vřřzili cslovecsánřzkoi TF 1715, 67; řzcslovecsánřzkov natúrov KŠ 1754, 101; potrejbcsinam cslovecsánřzkim SIZ 1807, 8; zcslovicsánřzkimi i zangeljřzkimi jeziki KŠ 1771, 516

človečánstvo -a s **1.** *človečnost*: Právo cslovecsánřzto BKM 1789, 38; pouleg cslovecsánřzto tvořega KŠ 1771, 822; pouleg cslovecsánřzto KM 1783, 15; Vu řzvojem cslovecsánřzto BKM 1789, 227 **2.** *človeřto*: Jaj bi bilou cslovecsánřzto KOJ 1848, 5; Nakóř? Cslovecsánřzto, pravico AIP 1876, br. 1, 11

člověči -a -e prid. *človeřki*: řzin cslovecři KŠ 1754, 108; cslovecsa vupáznořzto BKM 1789, 3; řzřszé cslovecsa přřtimalo SŠ 1796, 5; řzřczá cslovecsa KŠ 1754, 71; Szini cslovecssemi KŠ 1754, 73; cslovecssoj krhkocři BKM 1789, 20; cslovecřo témno pamet TF 1715, 3; Szinóvře cslovecsi TA 1848, 4; řzo zapouvidi cslovecře KŠ 1754, 13; vu cslovecsi řzřczáj KŠ 1754, 91

člověčki -a -o prid. *človeřki*: preležvanje cslovecske krvi KOJ 1848, 87; sze zemla z-cslovecskov krvřov gnoři KOJ 1848, 4

- človečnik** -a m *človečjak, človeški iztrebek*: je teliko cslovecsnikov i govencssekov KOJ 1845, 39
- človejstvo** -a s **1.** *človečnost*: poštený i cslovej|stvo doli teremo KŠ 1754, 57; Julius cslovej|stvo zkázav|j Pavli KŠ 1771, 424; lejpe cslovejsztva segé KOJ 1833, XIV; právoga cslovejsztva KOJ 1845, 4 **2.** *človeškost*: Cslovej|stvo na |zé oblejko BKM 1789, 56; polúbi cslovész|stvo KAJ 1870, 166; Csini cslovej|stvo BRM 1823, 139
- človek** -a m, mn. ľudjé lidí *človek*: cslovek bodem KAJ 1870; cslovek AIN 1876, 14; kak|té réda cslovik |zi je KŠ 1754, 9a; cslovik ne 'živé KŠ 1771, 11; Cslovik KMS 1780, A7b; Szpomeni|ze cslovecse TF 1715, 13; ô cslovecse KŠ 1754, 80; ô cslovecse KŠ 1771, 468; drugoga csloveka bogá|z|stvo KŠ 1754, 51; ker|chán|z|komi csloveki TF 1715, 10; po csloveki |z|ekrv nyegova prelíjé KŠ 1754, 40; Boug |z|cslovekom KŠ 1754, 258; naj za ná|z zcslovekom poj|ztáne KŠ 1771, 845; z-Cslovekom pou|z|tao KM 1783, 242; dvá csloveka KŠ 1771, 292; Bo'zi lidje KŠ 1771, 338; |z|vetloszt ľudih KM 1783, 132; v|zejm lidé SS 1796, 4; druge lidi KŠ 1771, 443; vu lidih KŠ 1771, 495
- čoba** -e ž **1.** *živalska ustnica*: csoba KOJ 1833, 172; szpôdnyá csoba KAJ 1870, 32; steri csobe sze z vuzdov zavréti morejo TA 1848, 24 **2.** *ustnice, usta*: erdecse csobe KAJ 1870, 92; csobe do modre AI 1876, br. 5, 7
- Čoba** -e ž *Nemescsó, kraj na Madžarskem*: Csoba blúzi Kószega KOJ 1848, 102
- čobica** -e ž *majhna ustnica, usteca*: Csobicza KMS 1780, A2
- čohati se** -am se nedov. *praskati se*: Necsohaj sze po glávi KOJ 1845, 26
- čóliti se** -im se nedov. *praskati se*: Tam se csôli, gde te szrbi KAJ 1870, 97
- čonkél** -klá m *členek, gibljiv stik dveh kosti*: eden csonkél nasega pálca KAJ 1870, 65; menyé csonklôv má KAJ 1870, 35; po v|zej csonkláj KŠ 1771, 581
- čonklav** -a -o prid. *kruljav*: plantavomi, ali csonklavomi KŠ 1771, 58
- čonta** tudi čunta -e ž *kost*: Csonta KMS 1780, A7b; Edna csonta je nej vme|zti BKM 1789, 68; Turen z-Csonte elefantove KM 1783, 87; moie csonte |zo |ze pre|z|trasile ABC 1725, A8a; csonte moie SM 1747, 95; Primi csonte mojega te|ja KM 1783, 5; ešče čonte razgrzé AI 1878, 20; szvoje lagoje csunte AIP 1876, br. 8, 6
- čontica** -e ž *koščica*: Obarje mi v|ze csonticze BKM 1789, 411; Obarje mi v|ze csonticze SŠ 1796, 144; Čonte i čontice májo ribe AI 1878, 30
- čôp** -a m *čop*: Trafrang; kvaszt, csafrang, csop KOJ 1833, 178
- čopátati** -am nedov. *žuboreti*: Voda tak csopátala AI 1875, kaz. br. 7
- Čpinci** -nec m mn. *Čepinci, kraj v Prekmurju*: Csöpinczi KMS 1780, A2; v-Csöpinczi KOJ 1845, 72
- čôuvati** -am nedov. *drgniti*: Dörgölni, glodati; csouvati KOJ 1833, 154; Csi pecsatni vojszk po szuknyi csouvas KOJ 1845, 103
- črčavka** tudi čerčavka -e ž *sodra*: Csro|javko |ze|jas go|z|t|ou BKM 1789, 350; Z-oblák|ov ide dežč, snejg ino toča, čerčavka BJ 1886, 35
- čréda** tudi črédja -e ž *čreda*: velika csrejda |z|viny KŠ 1771, 115; csrejda KOJ 1833, 177; csréda AI 1876 N, 10; varjúje čredo AI 1878, 7; Pazite i na v|zo csrejdo KŠ 1771, 406; pren. i bode edna csrejda KŠ 1771, 300; bodoucs|o csrejdo Bo'zo KŠ 1771, 712; csréda jezusova KAJ 1848, III
- čredár** -a m *kravji pastir*: Konyár, csredár KAJ 1870, 141
- črêden** -dna -o prid. *množilen*: Csrêden (a tömegesitö) AIN 1876, 21
- čréditi se** tudi čréditi se -im se nedov. *zbirati se, vrstiti se*: csrejditi KOJ 1833, 180; sze vu pobo'snih peszmah csrejdijo KOJ 1845, 95; vkúp sze csrédijo prôti meni TA 1848, 46
- čréjp** -a m *črepinja*: Csrejp potere loncsára KM 1783, 280; nekolko csrejp KOJ 1845, 116
- črejlár** -a m *čevljar*: Varga; soustar, csrejlár KOJ 1833, 181
- Črénsovci** -vec m mn. *Črenšovci, kraj v Prekmurju*: v-Csrenczovci KOJ 1848, 122
- črèpnja** -e ž *črepinja*: csrepnyá KOJ 1833, 177; kak csrepnyá TA 1848, 17; je z-csrepnyami KM 1796, 37
- črèpnjeni** -a -o prid. *lončen*: poszôdo csreppyeno TA 1848, 3; vu csreppyenoj poszôdi TA 1848, 10; vu csreppyeni po|z|oudaj KŠ 1771, 535
- čres** predl. s tož. *skozi*: |z|uncze csre|z te meglé pride SŠ 1796, 30
- črêslo** -a s *čreslo*: sze mi nebi trbelo za csreszlo ceknoti KAJ 1870, 149
- črêšnja** -e ž *češnja*: Csresnyá KMS 1780, A9; Csresnyá KAJ 1870, 128; Črêšnja AI 1878, 45
- črêšnjasti** -a -o prid. *češnjast*: má črêšnjaste jagode AI 1878, 51
- črêšnjin** -a -o prid. *češnjin*: Črêšnjino zrnje nezdravo požrejtí AI 1878, 45
- čréveo** tudi čréjveo -vla m *čevelj*: kako tou c|reivli TF 1715, 29; Ne no|z|te niti csrejvl|ov KŠ 1771, 202; i csrejvl|e na nogé KŠ 1771, 223; M'e

csrejvle briseta SIZ 1807, 44; võvtégnem csrêvle moje TA 1848, 47; csreveo AIN 1876, 36; črêvle za delavne slovene BJ 1886, 15

črkanca -e ž *ivje, sren*: Zúzmará; csrkancza, innye, szren KOJ 1833, 185

črkati -am nedov. *raztresati*: Hinteni; toriti, csrkati KOJ 1833, 159

črn -a -o tudi čären tudi čèren -rna -o prid. *črn*: Csrn KMS 1780, A7; csrna zemla SŠ 1796, 88; Licojna sztenne táble je csrna KAJ 1870, 9; csrne ko'ze lúdję KAJ 1870, 30; Peklénšzki csrni angyelje BKM 1789, 398; csrne gôszte obláke TA 1848, 13; z-csaren-bêli rôbcom AI 1875, br. 2, 7; naprej je pa čaren AI 1878, 10; Čarni šimpans AI 1878, 7; čarno kožo ma AI 1878, 10; pokrito s čarno-žamatnim kožúhom AI 1878, 10; cserni KOJ 1833, 156; csrna tábla KOJ 1845, 6; notri v-cserno zemlo zakopati SŠ 1796, 52; deczi ráj cserno kameno táblczo kupile KOJ 1845, 15; Cserne obláke prefztéras BKM 1789, 350

črnilo -a s *črnilo*: po papéri i csrnili KŠ 1771, 738; pišzani nej zcsrnílo KŠ 1771, 533

črkanec -nca m *črnec*: Kandáczeske Csrnkan-czov Kralicze KM 1796, 123

črnkasti -a -o prid. *črnkast*: Csrnkaszto deklino AIP 1876, br. 9, 3; Medved má črnkasto dlako AI 1878, 11; Črnkastov dlakov AI 1878, 15; z csrnkasztaami glávami AIP 1876, br. 1, 6

črnkav -a -o prid. *črnkast*: csrnkavi -a -o KOJ 1833, 152

črnkavec -vca m *črnec*: mou'z Csrnkavec z vkopleni KŠ 1771, 366; da bi csrnkavec grátao z-méne AIP 1876, br. 1, 7; tak zváni csrnkavci KAJ 1870, 92; Csrnkavec zom Krišztusa Glášzi BKM 1789, 329; zCsrnkaveczi navküpe TA 1848, 71

črstvi -a -o prid. *čvrst, krepek, močen*: csrsztvi -a -o KOJ 1833, 166; csrsztvi i jászni KOJ 1845, 4; boj csrsztvi TA 1848, 21; Ete csrsztvi fticsek KAJ 1870, 20; pridáva csršztvo krepkošzt BRM 1823, 134

črstviti -im nedov. *utrjevati, krepiti*: všza csršztvis, ponovis BRM 1823, 440; kak sze vsza csrsztvíjo KAJ 1848, 36

črv -a m *črv*: Csrv nyíhov KŠ 1754, 145; nyíh csrv KŠ 1771, 132; csrv grízécsi BKM 1789, 266; csrvjé zvrtajo KŠ 1754, 139; od csrvouv zejdeni KŠ 1771, 380; od csrvouv zejden BKM 1789, 305; Csrvôv gola ko'za KAJ 1870, 16; vnogo črvov AI 1878, 10

črvič -a m *črvič*: Kak ti csrvics SŠ 1796, 125; Te csrvics šze raduje BRM 1823, 115; je csrvics v-práhi KAJ 1848, 8; Tve csrvicse BKM 1789, 338

črvóu tudi červóu črvá tudi črêjvo -a s **I. črevo**:

Csrvou KMS 1780, A7b; Csrvou KM 1790, 92; csrvou z-šzeleza KM 1796, 78; nyé csrvou SIZ 1807, 35; potoczke zcsrvá nyegovoga KŠ 1771, 290; Hrána je csrejvi i csrvou hráni KŠ 1771, 500; nego vu csrvou KŠ 1771, 23; Napunis nyihovo cšrvou BKM 1789, 308; vo šzo šze nyemi vlejala všza csrejva KŠ 1771, 343; pren. Oblejczte csrejva milořztivnořzti KŠ 1771, 608 **2. trebuh**: csrvou, trobűj KOJ 1833, 159; šzvojemi csrejvi KŠ 1771, 485; vsrejšvo ide KŠ 1771, 51

čtenjé -á s *branje*: na čténye réd pride BJ 1886, 3; Knige cstényá KAJ 1870, 2, 6; Perve knige čtenyá BJ 1886, 1

čtétel tudi čtítel -a m *bralec*: postúvaním cstetelom AIP 1876, br. 6, 1; dráši moj cstítel AI 1875, br. 2, 6

čtėti čtém nedov. *brati, čítati*: Csteti i pizszati nevé KAJ 1870, 9; Včím se čteti BJ 1886, 6; csteti králeszko récs AI 1875, kaz. br. 1; Gda cstém KAJ 1870, 6; hitrê cstéjo KAJ 1870, 6; csti, i brodi KAJ 1848, X

čűbiti -im nedov. *čepeti*: je nakányeno csűbo KOJ 1848, 74

čűda -e ž *čűdež*: náj vecs csűd nyegovi KŠ 1771, 36; na tvoji csűd vidénye KAJ 1848, 6; pošzvedocso zesűdami KŠ 1771, 673; z-csűdami oznányenoga KOJ 1845, 79

čűdapún -a -o prid. *čűdežen*: k čűdapunoj Marii KOJ (1914), 109

čűdavrédén -dna -o prid. *čűdovit*: Návucsnoszt pszôv je csűdavrédna KAJ 1870, 39

čűden -dna -o prid. **1. čűden, nenavaden**: šzpadáj csűdni BKM 1789, 13; Csűdna radořzt BKM 1789, 33; vu csűdno šzvetlořzt KŠ 1754, 104; zcsűdním tálom BKM 1789, 154; Zcsűdnom šzmrtjom BKM 1789, 449; csűdno je pred ocsmi nášimi KŠ 1771, 71 **2. čűdežen**: csűdna dela potrdjávajo KŠ 1754, 10b; nyegovi csűdni dejl KM 1796, 102; csűdnoga dela KMK 1780, 57 **čűdnéši** -a -e *čűdnejši*: Szpoznye eto je csűdnéše TA 1848, 113

čűditi se -im se nedov. *čűditi se*: Ne csűdi šze KŠ 1771, 271; Ne csűdíte šze nad tejm KŠ 1771, 280 **čűdijóúci** -a -e *čűdeč se*: Csűdijoucš erscém BKM 1789 b

čűdivanje tudi čűdűvanje -a s *čűdenje, občűdovanje*: csűdivanye KOJ 1833, 113; nase csűdivanye AIN 1876, 68; Z-vrédním csűdűvanym KAJ 1848, 72

čűdivati se -űjem se nedov. *čűditi se*: csűdivati sze KOJ 1833, 150; Csűdijem šze KŠ 1771, 557; naj šze csűdijemo nad onov KM 1796, 13; csűdűvao šze je KM 1790, 38; šzo šze pa csűdivali KŠ 1771, 27; csűdivála šzta šze KM 1796, 114 **čűdivati**

- ujem *občudovati*: [vejt naj ne csüdüje sš 1796, 94; Vcsi me csüdivati BRM 1823, 107; csüdüjem KAJ 1848, 101; Ne csüdüj ti [zrdito]zt sš 1796, 10 *čüdivajóúci se -a se -e se čudeč se*: Csüdivajoucsi KOJ 1833, 113; csüdivajoucsi [ze nad odgovorom KŠ 1771, 240 *čüdüvajóci -a -e občudujóč*: Diko tvojo csüdüvajócs KAJ 1848, 8
- čüdnost** -i ž *čudežnost, čudovitost*: tēla cslovecsega [zpráva 'ze ká'ze csüdno]zt BRM 1823, 122
- čüdnoviti** -a -o prid. *čudežen*: Jezus Kráo csüdnoviti KM 1783, 247
- čüdo** -a s *čudež*: Csüdo veliko BKM 1789, 78; csüdo KOJ 1833, 177; nikse csüdo KOJ 1845, 3; od velikoga csüda KM 1796, 66; Vezdásnya csüda [zo pa zmislēna KŠ 1754, 11 b; csinili bodo csüda KŠ 1754, 12a; i csüda csinio KŠ 1771, 3 (B2a); vó bodem gucsao vsza csüda tvoja TA 1848, 7
- čüdovanje** -a s *čudenje, občudovanje*: Dvouje csüdovanya vrejdnó KŠ 1771, A2a
- čümihanje** -a s *čemenje*: Csumihanye KMS 1780, A2
- čün** -a m *čoln*: pu]ztili bi csun vu mourje KŠ 1771, 426; Pri vszákóy velikóy ládji jeszo csüni KAJ 1870, 107
- čüpkati** -am nedov. *čofotati*: necsupka KAJ 1870, 170
- čüpnóti** -em dov. *štrbunkniti, slišno pasti*: do podjásza v-vódo csupne KAJ 1870, 11
- čüskanje** -a s *podrsavanje*: szam dale delao szvoje csuszkanje AI 1875, br. 2, 7
- čüt** -a m *čut, občutek*: Érzék; csütejnye, csüt KOJ 1833, 155
- čüténje** tudí čüténje -a s **I.** *čut, občutek*: Csütejnye KMS 1780, A2; Érzék; csütejnye KOJ 1833, 182; dragega csütejnyia KM 1783, 246; Ma dobro čütejnye AI 1878, 16; z-csütényem KAJ 1848, 14; moja csütejnyia KM 1783, 5; [zvoja csütejnyia KM 1790, 76 **2.** *čut, čutilo*: Csütényia mam pét BJ 1886, 40
- čüti** čüjem nedov. *čuti, bedeti*: vóro]ztuite (zhuite) SM 1747, 25
- čüti** čüjem nedov. *slišati*: reic]i neiga csüti TF 1715, 42; glá]zá csüti SM 1747, 77; Csüti KM 1790, 93; csüjem AIN 1876, 18; [tēs i csüjes KŠ 1771, A7a; [to csüje KŠ 1754, 126; ino csüete SM 1747, 14; ne csüjejo KŠ 1771, 43; glá]z csüjo BKM 1789, 26; bode v]záki csüo KŠ 1754, 27; csüli bomo SM 1747, 84; bodete glá]z nyegov csüli KŠ 1754, 126; vuhou je ne csülo KŠ 1754, 142; Csüli [zte KŠ 1771, 15; Gda bi pa csüo KŠ 1771, 12 *čüvši -a -e ko je slišal*: tou csüvsi KOJ 1845, 81; I csüvsa ga KAJ 1870, 101 *čüjeni -a -o slišan*: Nigdár nej csüjeno BRM 1823, 339 *čüti -a -o slišan*: Csüta je pa eta rejcs KŠ 1771, 377; Kou je nigdár nej csüto BKM 1789, 40
- čütiti** -im nedov. *čütiti*: csüto je KŠ 1771, 106 *čütivši -a -e ko je čutil*: csütivsi pomenkávanye KOJ 1848, 15
- čütivati** -üjem nedov. *čütiti*: I tu csütüjem AIP 1876, br. 4, 6; ne csütiva (3. ed.) AIP 1876, br. 5, 3
- čütivati** -a -o prid. *ganljiv*: jáko je csütivlo bilou KM 1790, 58
- čüvati** -am nedov. *varovati*: on csuva tebé BKM 1789, 160; On čuva na hižo AI 1878, 7; Lejpo csuvajo ga BKM 1789, 27; [zi ti ná]z čluvo BKM 1789, 380
- čvrčkati** -am nedov. *cvrčati*: kak füčkajo i čvrčkajo pernáti pevci AI 1878, 3

- da** vez. *1. da:* kako dabi [zám Farar FT 1715, 4; po [teroi da moc[ni po]ztánete TF 1715, 8; nego da naz poterdi TF 1715, 28; da vrág nikakse moucsi ABC 1725, A5b; kako dabi [ze vám SM 1747, 30; pomágajmo, da [ze v[za nyegova obdr'zijo KŠ 1754, 59; Da je pa dúhovna KŠ 1771, 437; da szo sze na nyé tou'sile KOJ 1845, 3; bom na tom, da bom csteti znao KAJ 1870, 6 *2. ko:* ráj bi drúgacs csinio, da právda ne bi bila KŠ 1771, 437; Etak da bi p[enicza lipou zácsala rá]zti, [zkáze [ze i etakouko KŠ 1771, 434; Edenkrát, da bi domou sli KM 1790, 66; Da ti praviczó szpoznas TA 1848, 9; zabérati i da je to opráveni AI 1876, kaz. br. 2; ne vüpo, da znao ka AI 1875, kaz. br. 9; Zmi]zli da [zi cslovik [ztvoji grejhov SŠ 1796, 62
- dáblati** -am nedov. *dobivati:* Adjectivum za substantivomom dábla meszto KOJ 1833, 122
- dáča** -e ž *davek:* Dácsa KMS 1780, A2; dohodkov dácsa AI 1875, kaz. br. 2; niti dácse KŠ 1754, 219; Od Czajzarove dácse KŠ 1754, 238; jako veliko dácso KŠ 1754; zvelikimi dácsami AI 1875, kaz. br. 3
- dáčni** -a -o prid. *davčen:* dácsni pejnez KŠ 1771, 73
- dáčnik** -a m *davkoplačevalec:* Dácsniki (kmetovje) ino za vszáksega réda persóne KOJ 1848, 14; za olejkotenye Dácsnikov KOJ 1848, 123
- dačopoberávnija** -e ž *davkarija:* more sze pri pri dácsoberávniji notri povedati AI 1875, br. 1, 5; br. 2, 8
- dačopotróšnja** -e ž *potrošni davek:* dácso-potrosnya tudi austriánczi notri beréjo AIP 1876, br. 5, 1
- dačoterjás** -a m *davčni izterjevalec:* Eden dácsopterjas AI, br. 2, 8; Dácsopterjás ne poznam te AIP 1876, br. 1, 1
- dačúvati** -čújem nedov. *plačevati davek:* szamo nyemi naj dacsüva KOJ 1848, 84
- Dágon** -a m *Dagon:* Bógovje, liki Dágon 1. Sam. 5, 2 KŠ 1754, 10
- dajáven** -vna -o prid. *dajalen:* Dosztavki iména szo eti 3. dajáven AIN 1876, 21 **dajáven** -vnoga sam. *dajalnik:* Dativus (tulajdonító, Dajáven) KOJ 1833, 20
- dàle** prisl. *1. dalje, izraža premikanje od določenege mesta:* dale idoucsi odnut KŠ 1771, 12; vszáki dén dale naprêido AI 1875, kaz. br. 3; dale AIN 1876, 27; Mérovno je dale šd BJ 1886, 5 *2. naprej, nadalje:* ino dale vdvai]zetom ou]zmom ver]u]ji TF 1715, 19; Pro]yim tebé dalle tüdi ABC 1725, A5b; I na dale opomina KŠ 1771, 540; da bi 'ze dale ne mogli trpeti KŠ 1771, 618; tak dale pride i tvoj rázum KM 1790, 20; Ki brs zacsne, dale pride KAJ 1870, 11; Na dale dvá závca AI 1875, kaz. br. 7 **nájdále najdalje:** od právoga Bo]iega návuka naidale vkrai zablouidi TF 1715, 3
- dàleč** prisl. *daleč, izraža veliko razdaljo:* Bio je pa dalecs od nyih KŠ 1771, 27; vido je dalecs KŠ 1771, 127; dalecs notri po nemskoj zemli stonkali KOJ 1848, 8; rovanje pod zemlov, štero včási jáko daleč ségne AI 1878, 10; pren. [rczé pa nyegovo je dalecs od méne KŠ 1754, 13; nej [zi dalecs od krále]ztva Bo'zega KŠ 1771, 142; Nej je dalec od vász BKM 1789, 9; dalecs szo od nyega szôdbe tvoje TA 1848, 8
- dalečina** -e ž *daljava:* Dalecsina KAJ 1870, 92; eden dén 30 mile dalečine obhodi AI 1878, 18; Dalecsino dve etaksi vör KAJ 1870, 66
- dàleki** tudi dalki -a -o prid. *dajlen:* vdalko vozo pelas SM 1747, 85; odi]ao je vu daleko dr'zélo KŠ 1771, 222; Vdalko vouzo odpelas nyé BKM 1789, 339; v-dalko dr'sélo SŠ 1796, 110
- dàleko** tudi dalko prisl. *daleč:* [tera zdalekoga priná]a [zvoj krüh KŠ 1771, 817; Moudri od daleka prido BKM 1789, 57; zaka tak daleko sztojis TA 1848, 8; blodim zdai dalko TF 1715, 67; Dalko od méne grehota KM 1783, 291; 'zalo]zt dalko goni BKM 1789, 196
- daléšnji** -a -e prid. *dajlen:* môrja daléšnyega TA 1848, 50; Od dalészni ftic KAJ 1870, 163 **nájdaléšni** -a -o *najbolj oddaljen:* Včási njemi odgovárjajo kokotje z najdalešnoga mesta AI 1878, 3
- dalína** -e ž *daljava:* šterk zdalíne nezájprileti BJ 1886, 17

- Dalmácia** -e ž *Dalmacija*: Horvatskionszág i Dalmácia KAJ 1870, 162; vŕzo Dalmátzio KŠ 1771, A5b; vŕzo Dalmátzio KŠ 1771, 652; gor vu Dalmacio KOJ 1848
- Dàlmata** -e m *Dalmata*: Dalmata Antoni KŠ 1771, A6b
- Dàlmatin** -a m *Dalmatin*: Po eti ide Dalmatina Jŕri KŠ 1771, A6b; Jurisics Miklós rojen Dalmatin KOJ 1848, 7
- Dàlmatinov** -a -o prid. *Dalmatinov*: ni Dalmatinovoga KŠ 1771, A7a
- dalmatínski** -a -o prid. *dalmatinski*: pôleg Dalmatinszke granice AIP 1876, br. 2, 3
- dálnji** -a -e prid. *daljen*: dalnjega i velikoga sveta AI 1878, 4
- Damaškuš** -a m *Damask*: v-Damaskus pela KŠ 1771, 432; Vu Damaskuŕi KŠ 1771, 549
- Damaškušanec** -nca m *Damaščan*: je ŕztrá'zo Damaskusánzcov meŕzto KŠ 1771, 549
- Damián** -a m *Damijan*: Szvéti Kozma i Damián KM 1783, 94
- danájcati** -am tudi -čem nedov. *veselo peti*: danilni, danájcati KOJ 1833, 153; Jancsi d'nájcse KAJ 1870, 12
- Dániel** -a m *Danijel*: Daniel ABC 1725, A3a; povejdano po Dánieli KŠ 1771, 80
- danjé** -á s *dajanje, dar*: Vŕze dobro dánye KŠ 1771, 746; kih je právde dánye KŠ 1771, 467; komi danyé, dányé KŠ 1754, 49; dányé KOJ 1833, 149; Obecsanye dánye csáka KAJ 1870, 97
- dár** -a m *dar*: je bo'zi dár KŠ 1754, 82; Milofesa i dár KŠ 1771, 441; dár AIN 1876, 39; Vzemi dár KŠ 1754, 12a; hocses zdárom SM 1747, 69; Bosji dári kak tou jeŕzo SM 1747, 36; dárovnik vŕzej dárih BKM 1789, 4; tvoje dári ABC 1725, A6a; za dobre dári KŠ 1754, 126; nyegovomi dárimi SM 1747, 19; Z-Boŕfimi dárimi KM 1790, 78; tvojimi dári BJ 1886, 8
- dárda** -e ž *sulica*: Vzemi dárdo TA 1848, 27; zdárdov ŕzvojov KŠ 1771, 330; czveke zdárdov BKM 1789, 63
- däre** vez. *ko, kadar*: dare naŕŕa poŕzleidnya vora pride TF 1715, 30; Rano dare gori vŕztávas TF 1715, 45; dare cŕervjé poczeirajo SM 1747, 32; dare nyegov paszuo KOJ 1845, 61; dare je mro Széchi KOJ 1848, 102
- darežlivi** -a -o prid. *darežljiv*: dare'sliva Tivárisicza KOJ 1848, 112
- darežlivost** -i ž *darežljivost*: z-etov oszebujnov dare'slivosztjov KOJ 1848, 35
- daritel** -a m *darovalec*: Bóg je daritel BRM 1823, 5; dobrôt daritel KAJ 1848, 223; vszega daritel KAJ 1870, 28
- dariti** -ím nedov. *darovati, obdarovati*: scsés dariti BRM 1823, 313; nam darís BRM 1823, 461; náŕz dari BRM 1823, 434; bi nam darío BRM 1823, 11; Tô ŕze mi je darilo BRM 1823, 189
- Dáriuš** -a m *Darij*: Zmo'sen liki Darius KM 1783, 281
- darovitel** -a m *darovalec*: vŕzej dobrôt darovitel BRM 1823, 439
- daroviten** -tna -o prid. **I.** *darežljiv*: Daroviten sziromák KM 1790, 50; daroviten KOJ 1833, 149, 153; darovitna dovicza KOJ (1914), 153 **2.** *nadarjen*: Darovitno Dejte KM 1790, 42
- darovitost** -i ž *darežljivost*: Darovitoŕt pred Szkopouŕzt KMK 1780, 95
- dárovnik** -a m *darovalec*: ki je darovnik moj SŠ 1796, 154; Kriŕztus dárovnik BKM 1789, 4; darovnik radoŕti BRM 1823, 6; darovnik dobrôt BRM 1823, 4
- dárovnost** -i ž *darežljivost*: v-Bo'zov dárovnoŕti BRM 1823, 131; dárovnoŕt BRM 1823, 439
- darŕvanje** tudi darívanje -a s *darovanje*: Z-darŕvanya KMS 1780, A3b; zdarŕvanyem KŠ 1754, 52; zdarŕvanyem klucsov KM 1783, 90; vŕze darivanye BRM 1823, 399
- darŕvati** tudi darívati -ŕjem nedov. *dajati, darovati*: ŕcsém darŕvati BKM 1789, 9; Tebi darŕjem KM 1783, 5; darŕje pobo'snoŕt KMK 1780, 82; darŕjo ŕztvoje praviczse KŠ 1754, 238; darŕj mi prvlc KM 1783, 33; je leipo daruval SM 1747, 86; je darŕvao KŠ 1771, A6b; je daruvalo SŠ 1796, 97; darŕvali ŕzo KŠ 1771, 7; Darivati scsé váŕz BRM 1823, 8; ŕzi me darivao BRM 1823, 367 **darŕvani** -a -o *darovan*: nám darŕvani Agnyecz KM 1783, 82; nám darŕvan BKM 1789, 107; od Kriŕztusa darŕvano KŠ 1754, 135; ŕzo obecsanya darŕvana KŠ 1771, 717
- dāti** dām dov. *dati*: hocse dati ABC 1725, A4a; nyemu das SM 1747, 85; dá ga SM 1747, 39; priliko dámo KŠ 1754, 74; dai da bi SM 1747, 53; dájte meŕzto KŠ 1754, 40; je zapovid dáu KŠ 1754, 34; je dáo KŠ 1771, 433; tam dalou ŕze BKM 1789, 36; ŕzo dáli SIZ 1807, 5 **dán** -a -o *dan*: nám je dáni SM 1747, 87; bode dáno SM 1747, 39
- dávanje** -a s *dajanje*: manyouŕtzi racŕún dávanje TF 1715, 6; ŕztán dávanya KŠ 1771, 476; racsun dávanya ni ne premislávajo SŠ 1796, 105; na racsun dávanje SŠ 1796, 73
- dávati** -am tudi dájem nedov. *dajati*: dári dávati KŠ 1754, 126; dári dávati KŠ 1771, 22; diko dájem Tebi TF 1715, 46; Hváló tebi dájem ABC 1725, A6a; stero dávas SM 1747, 90; vŕze dobro dáva TF 1715, 21; tebi dájemo TF 1715, 47; vrági dávamo KŠ 1754, 17; oŕtio dávajo KŠ 1754, 203; bom dávo SŠ 1796, 66; dávali bodo KŠ 1771, 81; ne bodo ŕze dávale KŠ 1771, 74; nej ŕzam priŕao mér dávati

KŠ 1771, 34; Tebi dajem SM 1747, 43 **davajouči** -a -e *dajajoč*: od zgora dávajoucsi KŠ 1771, 386; glá|z dávajoucsa dugoványá KŠ 1771, 518

dávec -vca m *dajalec, darovalec*: Právde Dávecz KMK 1780, 12; dávecz dárov BRM 1823, 298; závec = dávec KAJ 1870, 67; ve|zélóga dávcza KŠ 1754; ve|zélóga dávcza KŠ 1771

dáven -vna -o prid. *daven*: dávno csákanye BKM 1789, 45

Dávid -a m *David*: Szvétóga Dávid Krála SM 1747, 91; je pa poroudo Dávid Krála KŠ 1771, 4; Nátan Dávidi KŠ 1754, 198; Dávída 'Zoltár TA 1848, 10

Dávidov -a -o prid. *Davidov*: Davidov Soltar SM 1747, 92; |zin Dávidov KŠ 1771, 30; Davidova ponizna molitev SM 1747, 92; |zini Dávidovimi BKM 1789, 2; Z-Dávidovi 'Zoltárov BKM 1789, 5

dáviti -ím nedov. *daviti*: daviti KOJ 1833, 157; davi brez szmilenoszti KOJ 1845, 133; pren. Gda de me |zmrt davila BKM 1789, 65

dávka -a ž *obrok, porcija*: goszpod szí edno dávko pecsén dá vöprineszti KAJ 1870, 38

dávnji -a -e prid. *daven*: od dávnnya sterie vám naprávlen SM 1747, 84; bio od dávnnya BKM 1789, 36; Ta dávnnya bloudno|zt BKM 1789, 5; od Ocsákov dávnnyi BKM 1789, 164; z-dávnnyim csemérom KM 1796, 22; Premislávam szí od dávnnyi dnévov TA 1848, 61

dávno prisl. *davno*: dávno nigda TF 1715, 1; dávno bí vu vrecsi i vpepéli pokouro csinili KŠ 1771, 36; |tere |zem dávno 'zelo BKM 1789, 3 b; bí i 'Je dávno v|ze tá prejslo KM 1790, 82; Ne dávno szem k-bajcari sô KAJ 1870, 84

dávnopreminóči -a -e prid. *predpretekli*: Dávnopreminoucse [vremen] KOJ 1833, 55; dávnopreminócsse vrémen AIN 1876, 47; Dávnopreminócsse vrémen AIN 1876, 55

dávnostári -a -o prid. *zelo star*: szvoje dávnosztáre dendenésnyi stojécse Cérkve KOJ 1845, 71; Vu dávnosztárom vremení AIP 1876, br. 9, 6; v-dávnosztárom vremení AIP 1876, br. 10, 2; Dedek ino babica sta dávnostara BJ 1886, 10

deáčki -a -o prid. *latinski*: je pi|zao nej Deacski KŠ 1771, 102; Rim|zki, ali Deacski Racsún KMS 1780, A9b; Marko, z-Deacskoga Marcus KŠ 1771, 100; Deacsko czejlo Biblio KŠ 1771, A5a; zDeacskimi pi|zkmi KŠ 1771, A6b; z-deacskimi recsmi KOJ 1833, V

deák -a m *dijak*: nedáte deáka KOJ 1845, 141; trijé |zirmaski deáčzke SIZ 1807, 50

Deák -a m *Latinec*: Deákom, ali Vlahom KŠ 1771, 102

debeliti se -ím se nedov. *debeliti se, rediti se*: Na žalódi se kermci debelijo BJ 1886, 30

Dëbreclin -a m *Debrecen*: Debrecin váras KAJ 1870, 117

dëca -é ž *otroci*: dobra decza TF 1715, 29; drobna decza SM 1747, 1; za droubne Deczé volo TF 1715, 1; diczé tvoje golouto KŠ 1754, 267; diczé vmárjanyá KŠ 1771, 6; máloi Deczi TF 1715, 8; |zvojoj deczi SM 1747, 73; detzi nazvescsávati KŠ 1754, 103; deczi va|oj KŠ 1771, 22; detzo, nyive KŠ 1754, 85; zdiczouv botri do vodé KŠ 1771, 407; zvasov deczov BKM 1789, 6b; zdevéterov decôv AIP 1876, br. 1, 6; Da doszta dëc máte AIP 1876, br. 1, 6

dečák -a m *deček*: Eden dečák BJ 1886, 8; Ali ovoga dečáka roditelov BJ 1886, 9; Na nyih sedijo dečácje čerstvi BJ 1886, 39; k-vsžákoj dicsákov sztoliczí KOJ 1845, 10

dečarija tudi dečerija -e ž *otročarija*: po táksi decseriaj KM 1790, 20; navolivsi sze decsárije té KOJ 1848, 64

dëčica -e ž *otročički*: czeczátja decsicza KŠ 1771, 339; tvoja dec|jicza BKM 1789, 181; za decsicze gori zhránenye BKM 1789, 267; ne bránte decsiczi kmeni priti ABC 1725, A6b; |zvojo decsiczo vö dejvati KŠ 1771, 360

dëčko -a m *deček, fant*: dvá krepkiva decska KAJ 1870, 133

dëd déda m *ded, stari oče*: Ded KMS 1780, A9

dëdek -a m *ded, stari oče*: dede(k) i baba KŠ 1754, 31; Gde ešče dedek ali babica živéta BJ 1886, 10; Dëdek je sztári AIN 1876, 15; Zdávnyi dëdeci KAJ 1870, 164; vnuki dëdekov KAJ 1870, 51

dëdje -dov m mn. *stari starši*: Roditelje ocsé i materé sze dëdje zovéjo KAJ 1870, 51

dëh -a m *vonj*: Má dobro čútenje, deh, vid i slüh AI 1878, 16

dejánje tudi djánje -a s *dejanje*: s tem dejanjom KOJ (1914), 105; Djánye Apoštolov KŠ 1754, 3; toga djányá po'zelejnye KŠ 1754, 60; na szvoje djánye paziti KOJ 1845, 15; tak i vdjányi na|fem TF 1715, 15; Zdjányem i zgovorjejnem poštúj Otso KŠ 1754, 33; z-rejcsom i djányom KOJ 1845, 4

dëjsna tudi dësna -e ž *I. desnica*: ka csini dej|zna tvoja KŠ 1771, 18; zdej|zne moje KŠ 1771, 673; zdejszne Ocsé BKM 1789, 133; na |zvojo dejszno KM 1783, 53; na dej|znoj tvojoj KŠ 1771, 66; zdej|znov |zvojoj KŠ 1771, 356 **2. desna stran**: Deli z-dësznov lübézni KAJ 1848, 141; Csi z-dëszne pise veter KAJ 1870, 144

dëjsni -a -o prid. *desni*: dej|zna tvoja rouka KŠ 1771, 16; okou tvoje dej|zno KŠ 1771, 16;

- šzedecsega zdejŕzne šztráni KŠ 1771, 155; Rani Dejŕzne Rouke KM 1783, 66; na dejŕznom tvojem liczi KŠ 1771, 16; je šzedo na deŕzno šztrán SM 1747, 28; záto na dèszno levo vösztopi KAJ 1870, 86
- déjva** -e ž **I. devica**: dejva bude noŕzècsa KŠ 1771, 6; Dejve Marie KŠ 1754, 227; Dejve Marie KM 1783, 37 **2. dekle**: kak noure dejve, doklam nám vlejšjo BKM 1789, 395
- déjvanje** -a s **dajanje, polaganje**: Etakse naprej odzaja dejvanye KOJ 1833, 124; šze po dejvanyi Apoštolšzki rouk KŠ 1771, 365
- déjvati** -am nedov. **dajati, polagati**: šze ne šzmejmo ktejm dejvati KŠ 1771, 546; prilošek dejvati KOJ 1833, 44; ovo dejvam kamen vogléni KŠ 1771, 706; ricsi któj molitvi dejvas KŠ 1754, 180; Koga vejszt dejva vouzo KŠ 1754, 255; da ne dejvate poteknenýé, ali šzpaše brati KŠ 1771, 480; na bet'ézne bodo roké dejvali KŠ 1771, 156; vu viliczaj šzo dejvali te nemocsne KŠ 1771, 122 **dejvajúči** -a -e **dajajoč, polagajoč**: pred nyé dejvajúcsi KŠ 1771, 669; na šzèbe rokou dejvajúcsoga KŠ 1771, 369
- dèkla** -e ž **dekla, služabnica**: Dobra Dekla KM 1790, 40; dekla, slü'zbenica AIN 1876, 17; zdr'zi šzvojo deklo KŠ 1771, 504; edna zdekéo toga višenyega popa KŠ 1771, 150
- dekličina** -e ž **dekle, deklica**: šze je vecs dobra navcsila ta deklicsina KM 1790, 60; k deklicsinam pa deklicsko KOJ 1845, 10
- deklička** -e ž **dekle, deklica**: gori je šztánola ta deklicska KŠ 1771, 30; ta diklicska KŠ 1771, 326; szirmasko deklicsko KAJ 1870, 61; edna deklička BJ 1886, 4
- deklina** -e ž **dekle**: deklina KOJ 1833, 164; ta deklina AI 1875, br. 1, 6
- deklínstvo** -a s **deklíštvo**: nyé deklinšztva lejpi czimer SIZ 1807, 42
- dèlanje** -a s **delovanje**: Dühá Sz. znamivrét delanye KŠ 1771, 463; pouleg delanya moucsi KŠ 1771, 575; na delanye vŕze necsišztoucse KŠ 1771, 581; Gléda na nyi delanye BKM 1789, 269; Daj, da moje delanye BRM 1823, 35
- dèlati** -am nedov. **delati**: dđobro delo delati TF 1715, 20; i delam borivŕi šze KŠ 1771, 605; šzkákšov oblášztvov delas KŠ 1771, 138; Boug mi dela po vouli SM 1747, 74; ino delamo KŠ 1754, 13; hüdo delate ABC 1725, A8a; steri hüdo delajo ABC 1725, A7b; naj ne delava KŠ 1771, 506; da bi kak zobšztom ne delao KŠ 1771, 565; czejlo nous šzmo delali KŠ 1771, 179; Séšzt dni delai TF 1715, 13; Delajmo mi kaksté KŠ 1754, 167; vu goricze delat KŠ 1771, 70 **delajúči** -a -e **delajoč**: kaj tak delajúcsi je potrebno KŠ 1771, 406 **dèlavši** -a -e **ko je delal**: 'znyimi delavŕi KŠ 1771, 156
- dèlavec** -vca m **delavec**: ár je vrejden delavec hráne KŠ 1771, 32; ti delavczov je pa malo KŠ 1771, 202; je je dáó delavczom KŠ 1771, 139; vu ládji zdelavczi KŠ 1771, 104
- dèlaven** -vna -o prid. **delaven**: delaven AIN 1876, 23; Kak de stoj deláven AIP 1876, br. 3, 8; vöra je 'ziva, delavna KŠ 1771, 443; V-delavni dnévi BRM 1823, 1; za lejpmi delavnimi nedü'snimi cserámi KOJ 1845, 86
- dèlavnica** -e ž **delavnica**: delavnicza KOJ 1833, 166; Rokodelavci vu delavnicaj delajo BJ 1886, 7
- dèlavnik** -a m **delavnik**: szo prvi prehenyali po delavnika mesüvati KOJ 1845, 63
- dèlavno** prisl. **delavno**: delavno bi prebivali KOJ 1833, VII
- dèlavnost** -i ž **delavnost**: delavnošzt BRM 1823, VII; Delavnoszt KAJ 1848, V; neotrüdlive delavnoszti KOJ 1848, 22; po csednoszti ino delavnoszti KOJ (1914), 105
- dèlba** -e ž **delitev**: Od delbe talentumov KŠ 1771, 83; naj bi delbo prektáto KOJ 1848, 21; V-delbi bratov ne vkanim KAJ 1848, 282
- dèlinga** -e ž **delitev**: delinga, deo KOJ 1833, 167
- deliti** tudi diliti -ím nedov. **deliti**: právicšno šze meni deli TF 1715, 40; Csi vcsászi radoszt deli BKM 1789, 15; vešzeljé deli BRM 1823, 10; krsztsánszke návuke delit KOJ 1845, 13; Ki dilis nebešzke dári KM 1783, 46; dobrouto 'snyimi dilis sš 1796, 151; šze na trouje dili KŠ 1754, 159; örocsine ne dili KŠ 1771, 210 **deléči** -a -e **deleč**: Dáre delécs KAJ 1848, 23
- delíven** -vna -o prid. **deležniški**: Deliven nácsin AIN 1876, 57 **delíven** -vnoga sam. **deležnik**: Participium (részesülö, deliven) KOJ 1833, 12; Deliven (az osztó) AIN 1876, 21
- deljenjé** -ás **delitev**: deljenyáti šzvétí Sakramentov KŠ 1754, 131
- dèlnik** -a m **I. kdor je česa deležen**: Delnik ABC 1725, A3a; šitka, vekivecsnoga delniczje TF 1715, 33; blasenšztva nebote delniczi SM 1747, 84; vŕzi delniczi nepravicsnošzti KŠ 1771, 217; Delnike 'zitka nášz vcsini BKM 1789, 126 **2. delívec**: što me je pošztavo šzodecza ali delnika med vami KŠ 211; Ki szi vecsni dobröt delnik KAJ 1848, 143
- dèlo** -a s **delo**: eto moje delo TF 1715, 9; bi sze hüdo delo dopadnolo ABC 1725, A7b; pravicsnoga dela TF 1715, 32; vu vŕzem dobrom deli KŠ 1754, 12 b; zvinejsnyim delom KŠ 1754, 9; moja dela TF 1715, 46; Dobri Dejł KŠ 1754, 6; a, po dobri delaj KŠ 1754, 82

dén dnéva m *dan*: řzédmi den je řzobotha TF 1715, 13; prvi dén vu tyédni Kř 1754, 24; Nedelnoga dnéva Kř 1754, 23; cseresz dnéva TA 1848, 16; Zadořzta je dnévi Kř 1771, 21; czeili dén obaruval ABC 1725, A5b; vu řterom dnévi SM 1747, 6; vtom dnévi Kř 1754, 24; po dvōma dnévoma Kř 1771, 87; dnévi prido Kř 1754, 4b; od dnévov pa Kř 1771, 36; vsze dni sitka ABC 1725, A5b; ete dnih AI 1875, kaz. br. 8; vřzlejdnji séřzti dnévi Kř 1771, 263; V-delavni dnévi BRM 1823, 1; po etih dnévi SM 1747, 18

denár -a m *denar, kovanec ali bankovec*: Pokařzte mi eden denár Kř 1771, 239

déndeněšnji prisl. *danes, dandanes*: dén deněsnyj varvati KMK 1780, 102; den denesnyj sztojćeco velko cerkev KOJ (1914), 106

deněska prisl. *danes*: Vu etoj vōři deněřzka BKM 1789, 75

Dengězik -a m *Dengezik, Atilov sin*: Dengezik KOJ 1848, 5

denica -e ř *danica*: zorjánřzka zveizda (Denicze) SM 1747, 25; denicza gori zide Kř 1754, 158; pobořznosztj denicza BRM 1823, 3

deniti se deni se nedov. *daniti se*: zoriti, deniti sze KOJ 1833, 187; Dokecs řze je denilo Kř 1771, 426; Révno gda řze je denilo BKM 1789, 97; pren. pomaloma sze je denila sztrasna gvisnoszt KOJ (1914), 13

děnok tudi děnk tudi dōnok *vez. vendar*: denok bi nyim krivicza bila KOJ 1845, 111; Medtétoga denok Petra imenūje KOJ 1848, 14; na zādnye denk ednoga Kunaniánca sztrejla ga zavádi KOJ 1848, 38; miřzeu nemore prav razmeti, dōnok vōrjem kaje tou tak TF 1715, 40; Csi gli terpim nevoulo, dōnok řzi ti meni řzlatkořz SM 1747, 77; eti máli, ali donok zvelikim dugoványem puni, kniřzic Kř 1754, 3 a; csi gli ji je dořzta, dōnok řzo li edno tejlo Kř 1771, 514; Dōnok KMS 1780, A2; pa řzi dōnok lampe nej znao odprejti BKM 1789, 5b; Csi gli řzmo decza, nej nām trbej dōnok na řzé táksega kejsa gori vzéti KM 1790, 20; Dōnok řze pa tiřzti řz 1807, 6; dōnok liki bábelszki tūren sze je nej mogo zvrřiti KOJ 1833, IX; ki je řzpoznao I dōnok obarvati nēznao Nyega KAJ 1848, 4; dōnok řzi ga z dikov koronūvao TA 1848, 7; záto bom dōnok varvao KAJ 1870, 6; Csi miniszterium dōnok ono dogoványe v-právdo szklenoti řzelé AI 1875, kaz. br. 2; Jōžek donok začne Ferkeca méřiti BJ 1886, 5

děnoti -em dov. *dati, polořziti*: V-skrinyo řze more denoti řř 1796, 16; me řse denejo v-grob řř 1796, 4

děpluir -a m *velika sveča, svečnik*: je pa bio řzkriti gorěćji depluir KM 1796, 48

děra -e ř *razpoka, luknja*: i hūřa dera řze zgodi Kř 1771, 29; i hūřa dera bode Kř 1771, 108

děra -e ř *dnina*: Z-derov nyim je iszkala krūh KAJ 1870, 21; Z-derov sze kocřárim řzirmák KAJ 1870, 134

derár -a m *dninar*: pred nikim řzkrblivim derárom KM 1790, 66; mi nevolni derárje KM 1790, 66

děrař -a m *dninar*: kak prōsztj deras delao KAJ 1870, 55; szami domáci deraske KAJ 1870, 75

derěnje -a s *dretje*: vszigdar edne koze derěnya KOJ 1848, 133

desět glav. řtev. *deset*: kotera deřzét Boři zapoveidi zderřáva TF 1715, 11; od Galilee, i deřzét mejřzti Kř 1771, 13; I řzliřavři ti deřzét Kř 1771, 66; Od deřzét devicřz Kř 1771, 83; Ali oni deřzét i ořzen Kř 1771, 215; deszét kebllov pejsz KOJ 1848, 9; Na deszét sztrūnaj TA 1848, 76; na deszét sztopájov AI 1875, kaz. br.

desetéri -a -o ločil. řtev. *deseter, deset*: Deřzétěra Bosja zápoved TF 1715, 11; Deřzétěra Bosja Zápovid SM 1747, 45; ta deřzétěra Bořza zapouvid BKM 1789, 183; Deřzétěro deczė merlo je BKM 1789, 423; od Deřzétěre Bosje zapovedi TF 1715, 11; na Deřzétěro Bosjo zápoved TF 1715, 11; Vdeřzétěroj Bořzjoj zapouvidi Kř 1754, 6; To řzo deřzétěre Bosje Zapoveidi SM 1747, 89; Od Deřzétěri Bosi Zapoveidi SM 1747, 87

desěti -a -o vrřtil. řtev. *deseti*: Deszėti táo Kř 1771, 31; Deszėta ABC 1725, A 4 b; Deřzėta SM 1747, 46; deřzėto Bosjo zapoved TF 1715, 17; deřzėto zapovid Kř 1754, 64; vu Deřzėtoj řzvojoj zapouvidi Kř 1754, 6a; ob 10-oj vōři AI 1875, kaz. br. 1; med devėtov i deřzėtov zapouvidov Kř 1754, 61

desětina -e ř *desetina*: deřzetino dām zevřzega, ka ladam Kř 1771, 231; deřzetino mrtelni lidjė jemlėjo Kř 1771, 681; Csi řzo řz-koj deřzetino mogli dati KM 1790, 70; darūje Somogyszko deszetino KOJ 1848, 12

desetiniti -im nedov. *desetiniti*: zapovid májo deřzetiniti řlřztvo Kř 1771, 681; kaj deřzetinitě meticzo Kř 1771, 209

desetivati -ijem nedov. *desetiniti*: Ář deřzetinijete meticzo i koper Kř 1771, 77; Té je pa deřzetinivao Abrahama Kř 1771, 681

desetinjar -a m *desetinar*: bi dopušzto deszetinyare řzpoklati KOJ 1848, 19

desětjezéro glav. řtev. *deset tisoč*: gda bi řze po deřzėtjezéro řlřztva vkūp řzprávlalo Kř 1771, 210; csi deřzėtjezėř vucsitelov máte Kř 1771, 497

- desętka** -e ž *desetak, bankovec*: Deřzetka KM 1790, 94; tũdi sze edna deszetka pláca AIP 1876, br. 8, 3; deszetko v-prijiscso vteknoli KOJ 1845, 18
- desętni** -a -o prid. *desetinski*: vu deszëtnom rėdi neprávimio etak KOJ 1833, 33
- dėska** -e ž *deska*: ki na deřzkáj Kř 1771, 427
- dėskič** -a m *skodla*: niti deskič nezmore BJ 1886, 7
- dėskurde** medm. *hajd, hitro*: v-'zebko szi ga potiszne i deszkurde 'z-nyim KAJ 1870, 21
- dėsnica** -e ž *desnica*: řzede na deřzniczo Bosjo SM 1747, 13; řzedi řzi na deřzniczo mojo Kř 1771, 75; na deřzniczi nyegovoi TF 1715, 22; abarui je deřzniczom řzvom SM 1747, 66; z-podignyenov deszniczov KOJ 1845, 9
- deřčevnjek** -a m *mavrica*: desceevnyek dės'sdnyevni roug KOJ 1833, 173
- dėte** tudi dėjte detėta s *dete, otrok*: dobro dėte moje KAJ 1870, 8; je právila deteti KAJ 1870, 187; z-detetom v-pole odisla AI 1875, kaz. br. 7; Dvė deteti i nyagova szesztra AIP 1876, br. 6, 8; edno málo deite ABC 1725, A6b; liki zdaj narodjeno dėjte Kř 1754, 5a; gde je bilo dėjte Kř 1771, 7; ginglavoga Deteta TF 1715, 7; řzpitávajte od deteta Kř 1771, 7; ednoga diteta KOJ 1845, 133; řzvoim nevolnim detetom SM 1747, 48
- dėtece** tudi dėjtece tudi dėtice -a s *detece, otrok*: Czevzátko dėtece, csi v-Cėrkvi zabrecsi KOJ 1845, 23; kak nevolno dėtece sze nosziti dao KAJ 1870, 38; to dėjtece prouzto BKM 1789, 8; Dėjtece řze práj porodi nám BKM 1789, 29; bláj'zensztvo dėtice povėksalo AI 1875, kaz. br. 7; dėtice szpi AIN 1876, 43
- dėtėci** -a -e prid. *otrořki*: detecsi szvėt KAJ 1870, 175; Detecsi oblėk AIN 1876, 36; Detecse szrcė nyė to právi AIP 1876, br. 3, 1; od detecsega zibela odpelala AI 1875, kaz. br. 7; ka so zveplenice nej za dėteče rėke BJ 1886, 8 *detėta* -ih sam. *otročarija*: tá řzam niháo ta dėtecsa Kř 1771, 517
- dėtelca** -e ž *detelja*: Návadna travnikna detelca rastė AI 1878, 44; na řjėsztvino detelco dene KAJ 1870, 88
- dėtelični** -a -o prid. *deteljicėn*: detelicšno szemen ocšiscseno AI 1875, br. 2, 8
- dėtelja** -e ž *detelja*: bogse z-deteljov vkũp-zmėsati AIP 1876, br. 2, 8
- dėtėlka** -e ž *detel*: Hũcs, dėtėlka, hũcs KAJ 1870, 8
- dėti** dėnem dov. *deti*: V nėbo deti BKM 1789, 106
- dėtič** -a m *obrnĩski pomočnik*: Dvá vandrajocsa pojeba (deticsa) KAJ 1870, 129; deticske, ki na eden meszec AI 1875, br. 2, 6
- dėtinski** -a -o prid. *otrořki*: csi je za káksega detinřzkoga bina pokáranı KM 1790, 56; nágib Detinszke vũpazni KAJ 1848, 207; I detinszko zahválnoszt KAJ 1848, 149; sze je po detinszkom presetávao KOJ 1848, 43
- dėtinstvo** -a s *otrořtvo*: Sámuelovo detinřztvo KM 1796, 51; od moiega detinsztva, do etoga csasza TF 1715, 46; ABC 1725, A5b; Milořcjo Bosjo, ino Detinřztvo SM 1747, 20; vu detinřztvi v-Egyptom neřzao Kř 1771, 844
- dėvaj** -a m *řaljivec*: i on dėvaj pregovori KAJ 1870, 86; etim málim dėvajom KAJ 1870, 20
- dėvati** -am nedov. *dajati*: spota nedėva na bli'znyega szvojega TA 1848, 11; v-kosare je dėva KAJ 1870, 26; obcsinszko imė dėva AIN 1876, 11; i đruga tákřa dėvajo BJ 1886, 7
- dėvér** -a m *dever, svak*: Dėvér KMS 1780, A9
- dėvét** glav. řtev. *devet*: Dėvét KM 1790, 96; i dėvét lejť 'řiveo KM 1796, 10; je rávno toliko, kak dėvét lahkėtov AI 1875, kaz. br. 6
- dėvétdeset** glav. řtev. *devetdeset*: Dėvétdeřzėt KM 1790, 96
- dėvétdeset dėvét** glav. řtev. *devetindevetdeset*: jeli ne nihá ti dėvét deřzėt dėvét idoucsi na gorė Kř 1771, 59; ne nihá ti dėvétdeřzėt i dėvét vu pũřcsávi Kř 1771, 222
- dėvétdeseti i dėvéti** ~ ~ -a ~ ~ -o vrstil. řtev. *devetindevetdeseti*: je premino okoli dėvétdeřzėtoga i dėvétoga leta KM 1796, 132
- dėvéteri** -a -o ločil. řtev. *deveter, devet*: Steri řzo ti dėvéteri řluczki grejhi KMK 1780, 91; Ete dėvétere návuke ti szporoucšim KOJ 1845, 49; zdevéterov decčv AI 1876, br. 1, 6
- dėvéti** -a -o vrstil. řtev. *deveti*: Dėvéti Kř 1771, 27; Dėvéta SM 1747, 46; dėvéto Bosjo zapoved TF 1715, 16; vetoj dėvétoj Kř 1754, 60; rázlocsek med dėvétov i deřzėtov zapouvidov Kř 1754, 61
- dėvétina** -e ž *devetina*: od szvojih kmetov Devetino terjati KOJ 1848, 47
- dėvetnářset** glav. řtev. *devetnajst*: Dėvetnářřzet KM 1790, 96
- dėvetnářseti** -a -o vrstil. řtev. *devetnajsti*: Dėvetnářřzeti táo Kř 1771, 328, 61
- dėvétstóu** glav. řtev. *devetsto*: Dėvétřztou KM 1790, 96
- dėvétstóu řėstdeset i dėvét** glav. řtev. *devetsto devetinřestdeset*: ár je on dėvétřztou, séřztdėřzėt, i dėvét lejť 'řiveo KM 1796, 10
- dėvétřřseti** glav. řtev. *devetinřideset*: Má dėvétřřseti naszledũvajocših liter AIN 1876, 5
- devica** tudi divica -e ž *devica*: porodil sze ie od Devicze Marie ABC 1725, A5a; edna Deviczka

je řmětna SM 1747, 10; geto je Devicza Mária KŠ 1771, 260; od Devicze Márie TF 1715, 22; zdivicze KŠ 1754, 107; od Divicze KMK 1780, 23; K Deviczi Márii BKM 1789, 17; Diviczo Mário KŠ 1771, 158; diviczo Mario KOJ (1914), 149; po Diviczi Márii KOJ (1914), 847; Od deřzét devicz KOJ (1914), 83; zárocsnik Divicz KM 1783, 41

děvinstvo -a s *devištvó*: Devinřtvo ořtáné czeřlo BKM 1789, 20

děvóřka tudi divóřka -e ř *dekle*, *devica*: csi bou kmouřzi sla děvóřka KŠ 1771, 503; divóřka tebi velim, řtani gori KŠ 1771, 117; i dána je toř divóřki KŠ 1771, 48; csér děvóřko 'Su'so SIZ 1807, 4; ér řzo děvóřke KŠ 1771, 791; Od děvóřk řzlobóřsine KŠ 1771, 501; řzo gori řtanole vřze one divóřke KŠ 1771, 84; lejpe divóřke SŠ 1796, 131; řászne divóřke pa gde bodi za nyimi pozskúsale KOJ 1845, 15

děvóřstvo tudi divóřstvo -a s *devištvó*: devóřřtvo, i vdovřtvo je vugodno Bouři KŠ 1754, 46; řzedem lejť od devóřřtva řzvořega KŠ 1771, 170; Divicze Marie divóřřtvo KM 1796, 88

děvřstvo -a s *devištvó*: Devřtvo nyé řřřtvo ořtáné BKM 1789, 3; Vkoterom obarjes, Ti devřtva tvořega BKM 1789, 17; Ako řzi vu devřtvi BKM 1789, 183

děřčěvnik -a m *deřevnik*: Deřčěvnik, ali deřčěvna glista AI 1878, 39

děřdř tudi děřč tudi děřč tudi děř -a m *deř*: pridoucsi deřdř popijáva KŠ 1771, 680, 754; Kako deřdř doli priřlo BKM 1789, 128; deřdřs KOJ 1833, 159; zavolo deřdřza KŠ 1771, 427; Ki bi nám mogo zněbe Deřdřza dati BKM 1789, 341; nikaj deřdřza ně biló AI 1875, kaz. br. 8; řto je dáo k-tomi řořzou, i deřdřs KM 1790, 38; csi veliki deřdřzóřve bodo AIP 1876, br. 2, 8; Deřč je jáko potřeřen BJ 1886, 32; pri toplom deřči AI 1878, 40; (pořni) deřch na nyou prime SM 1747, 2; dá deřcs na pravicsne KŠ 1771, 17; Deřch KMS 1780, A7; dá deřdřza tim pravicsnim KŠ 1754, 168; Ki deřch dá pravicsnim KM 1783, 23; Naprávi sze deřs KOJ 1845, 102; Zdeřom nigda i toča káple BJ 1886, 32

děřdřzek -a m *deřek*: I drevje szi deřdřzek prořzi KAJ 1870, 47

děřdřeven tudi deřčěven tudi deřčěven -vna -o prid. **I.** *deřeven*: znamenye bode deřdřsevní rouř KM 1796, 13; Ta deřdřzevna voda řzũho zemlo vláři BRM 1823, 281; Vu deřdřzevnom vrěmeni BRM 1823, IX; Sto zná deřdřzevne megle I szpár vkũpszpravití KAJ 1848, 15; Deřčěvnik ali deřčěvna glista AI 1878, 39; deřseveno vodo v-glářsek nalijeřo KOJ 1845, 110

2. v zvezi *deřdřevni rouř mavrica*: deřdřsevní

rouř KM 1796, 13; deřsevények, deřsdnyevni rouř KOJ 1833, 173

děřdřevnati -a -o prid. *deřeven*: Szreca ka deřdřzevnato vrěmen minólo AIP 1876, br. 6, 8

děřdřziti -i nedov. *deřevati*: On na te neverne dá deřdřziti TA 1848, 9

děřdřzóřve -a s *deřevje*: dávajoucsi nám deřdřzóřve KŠ 1771, 386; csi veliki deřdřzóřve bodo AIP 1876, br. 2, 8

diák -a m *dijak*, *učenec*: sze pa vszáko szoboto po ednom diáki páli na glász precstěřo KOJ 1845, 8

diákonuř -a m *dijakon*: Diakonuske pa naj bodo KŠ 1771, 638; Diakonuske lejhko krřřřsávajo KMK 1780, 59; diakonuřov KŠ 1771, 633; Od Diakonuřřov KM 1796, 121; řzpũřpekmi i z-Diákonusmi vrět KŠ 1771, 591

diákonuřojca -e ř *diakonisa*: Kákři Diakonus i Diakonuřojca KŠ 1771, 637

Diána -e ř *Dijana*: je napravřlo řzrebrne czěrkvi Diáni KŠ 1771, 402

děřenje -a s *slavřenje*: naj bodeřo veszěli vu dicsenyi TA 1848, 120; zvisávo bom ga zdicsěnyem TA 1848, 55

děřiti -im nedov. *slavřiti*: naj te morem, tebě dicřiti KŠ 1754, 229; Te dicřim vekvekoma SM 1747, 70; dicsim nerazlocseno Trojsřtvo KM 1783, 5; Da řze dicsi v Něbi otecz SM 1747, 84; ino dicsimo po Jesussi SM 1747, 55; da dicsio Otso valřega KŠ 1754, 156; mrtvi ne dicsijo tebě KŠ 1754, 228; Tebě Angyelje dicsio KOJ 1845, 135; nai te zAngelmi dicsin SM 1747, 79; Sztvoritela moucs dicsite KŠ 1754, 265; dicsio me bode KŠ 1754, 183; bos pa mené dicsil SM 1747, 57; Dicsio bom Gosřpodna TA 1848, 7; kai bi zhválo zdávanyem dicřili TF 1715, 13; i dicsili řzo Bogá KŠ 1771, 28 **děřěči** -a -e *slaveč*: pařřtěrje dicsěčři i hvalěčři Bogá KŠ 1771, 169; Oni řzo řze pa nazaj povrnoli dicsěčři i hvalěčři Bogá KM 1796, 89 **děřeni** -a -o *slavřjen*: Mocšno dicsenř Gořřpodin Bouř BKM 1789, 304

diđrakma -e ř *didrahma*: oni, ki didrakmo jemlěřo KŠ 1771, 57

dihálo -a s *vonj*: etim iřřtina dihalo řzmřti na řzmřť KŠ 1771, 522

dihět -a m *vonj*: kadila dihět se visiko k-něbi zdigáva BJ 1886, 20

dihěten -tna -o prid. *diřeč*: Drevje je pa zdihětnim cvetřom oklajeno BJ 1886, 17

dijati -am nedov. *dihati*, *řřřiti se*: Kũzmicš Mikloři z persřih pa domorodszřtvo dija KOJ (1914), 153

dika -e ř *slava*: Ar je tvoře dika TF 1715, 25; Dika ABC 1725, A3a; Ar ie tvoie dika ABC 1725, A 4

- b; tebi boidi Dika SM 1747, 54; O Kral Dike SM 1747, 90; nazvejscsenyé dike KŠ 1754, 12b; Hválo ino diko dájem Tebi TF 1715, 46; [z]lú[š]io Bougi na diko TF 1715, 26; tvojemu lú[š]tvo Israelu Diko SM 1747, 58; bi delao Bougi na diko KŠ 1771, A7a; po Diki ocsé [z]vojega TF 1715, 33; uu ne[š]koncesanoi diki TF 1715, 23; puna je v[š]za zemla 'znyegovov dikov KŠ 1754, 88; pridoucega zdikov velikov KŠ 1771, 81; i dikom KŠ 1771, 145
- dikeželni** -a -o prid. *slavohlepen*: dike'selni Matyas KOJ 1848, 62
- dile** dil ž mn. *podstrešje*: dille, gornyi-szpoudnyi pod KOJ 1833, 168
- din** -a m *dim*: I gori je [š]ou din toga kadila KŠ 1771, 781; Kako ti [š]ze te din vötra ne[š]zé SŠ 1796, 30; i diná [š]pár KŠ 1771, 345; Din KMS 1780, A8b; sze v-dini zadühsila AIP 1876, br. 9, 8
- dinaten** -tna -o prid. *dimnat*: postonejsa od dinnatne KOJ 1833, XV
- dinja** -e ž *dinja*: na pamet nám prihájajo ougorke, i dinye KM 1796, 39
- dinják** -a m *dimnik*: dinnyák KOJ 1833, 162; okajeni kak dinnyák KOJ 1845, 39; dinnyák AIN 1876, 62
- Dioníziuš** -a m *Dionizij*: med [š]terimi je bio i Dionizius Areopagita KŠ 1771, 397
- díš** tudi diž -a m *duh, vonj*: Z-cvetja vlage, disa, práha KAJ 1870, 11; Naszládkí di'z oznanüje AIP 1876, br. 7, 6; gucsala od disa rô'z AIP 1876, br. 2, 7; či glih diša nema AI 1878, 44; Njegovo cvetje razšürja močen diž AI 1878, 47
- díšanje** -a s *duh, vonj*: Apó[š]tolje [š]zo di[š]anye Kri[š]t[š]u[š]ovo KŠ 1771, 531; di[š]anye znan[š]t[š]i [š]zvoje nazvi[š]sáva KŠ 1771, 532; Bougi na dobro di[š]anye KŠ 1771, 583; I czinamoma i di[š]anya i má[š]t[š]i KŠ 1771, 799
- díšati** -ím nedov. *dišati*: Go[š]ypodne, 'ze diší KŠ 1771, 305; niháj, ka ti nedisí KOJ 1845, 36 **díšéči** -a -e *díšeč*: díssécsi KOJ 1833, 172; kak dišécsi líliom KOJ 1845, 89; vu vöri díšécséga áldova KŠ 1771, 161; Zdisécsim olijom BKM 1789, 7
- díšava** -e ž *duh, vonj*: Rezedica je po prijétni dišavi svoji cvetov celo lüblena AI 1878, 44
- díšaven** -vna -o prid. *díšeč, dehteč*: Semen je močno dišavno AI 1878, 51
- díšék** -a m *duh, vonj*: dišék, szaga, zdüha KOJ 1833, 172
- díšénje** -a s *dišanje, vonj*: dihalo dobrega di[š]jenja KŠ 1771, 600; Hi'za je pa napunyena zdi[š]ejnyem te má[š]t[š]i KŠ 1771, 306
- díšni** -a -o prid. *díšeč*: Po lépom, disnom cvéticsi KAJ 1870, 127
- divíški** -a -o prid. *deviški*: zgübiti divisko diko KOJ 1845, 85
- divíštvo** -a s *devíštvo*: naj nezgibis divístva KOJ 1845, 37
- divjáčina** -e ž *divjačina*: naj bi [š]ze nyemi z-divjácsine hrána pripravila KM 1796, 20; vrág po [š]zvojoj divjácsini, ali zvirini KŠ 1771, 763; bio je zdivjácsinov KŠ 1771, 104; [š]zo v[š]zigdár la'zczi, hüdede divjácsine KŠ 1771, 658; meszó szo, kak divjácsine grizli KAJ 1870, 43; kó-szmáte kô'ze divjácsin KAJ 1870, 93
- divjáčki** prisl. *divjaško*: pobegnóti, je po divjácskom KOJ 1845, 28
- divjajúč** prisl. *preteče*: záto na znánye dáli divjajúcs Andrásí KOJ 1848, 17
- divjázen** -zni ž *divjačina*: i divjázen polszka sze je na nyem pászla TA 1848, 66
- divji** -a -e prid. *divji*: kak divji oro[š]zlán SM 1747, 76; malo sze locsijo od divje sztvári AI 1875, kaz. br. 3; dvá divjiva pojibicsa KAJ 1870, 114; v[š]záka natura i divji i letécsi [š]ztvár [š]ze vkroti KŠ 1771, 750; divjim poganzskim Magyarom KOJ 1848, 10
- divjóči** -a -e prid. *divjaški*: pri v-divjócsen sztá-lissci 'zivécsi lidém AIP 1876, br. 10, 2
- djalina** -e ž *urok*: mejnijo, da nyim je djáno, da szo na djalini KOJ 1845, 109
- djánost** -i ž *delovanje, dejavnost*: ete na szilno djánoszt pritrüca AIP 1876, br. 4, 7
- djánski** -a -o prid. *tvoren, aktiven*: Djánszka je vréména-récs, csi tó znamenüje, ka oszoba, ali meszto ószobe vzéto dugóványe nekaj dela AIN 1876, 43; Ka more znati od djánszkoga, i djátizapovedajúousega verbuma vküpvézanya KOJ 1833, 139; v zvezah: **djanski verbum tvorní glagol**: Vszáki djánszki verbum na eto pitanye: kit? mit? vu accusativus dene KOJ 1833, 129; **djansko-srejdni verbum neprehodni glagol**: te prve za djánszko-szrejdnye verbume bomo zváli KOJ 1833, 47
- djásti** dènem nedov. *dejati, ravnati*: szloboscino zadoubili po szvojoj vöri ócsiveszno i odkrito djászti, i oprávlati KOJ 1848, 87; po szvojoj veri djaszti (obrejüvati) KOJ (1914), 124
- djáti** dènem dov. *dati*: vu lauloke polositi (djati) SM 1747, 96; Példo denem AI 1875, kaz. br. 6; denem példo AIN 1876, 7; kai na mé dene SM 1747, 76; vi vezdaj denete SŠ 1796, 59; tudi [š]zem djáo KŠ 1754, 8b **djávši** -a -e *ko je dal*: V-zemlo djávši SŠ 1796, 19 **djáni** -a -o *dan*: recsi Bo'zej kvodej djáne KŠ 1754, 190; Ali zdjánov ricšjouv Bo'zov KŠ 1754, 190; na edendrügoga djániva konya KAJ 1870, 92
- djáti-zapovedajúči** -a -e prid. *tvorno ukazujúč*:

od djànszkoga, i djàti-zapovedajoucega verbuma szhàjani KOJ 1833, 139; razlocsavati od tih djàtizapovedajoucseh KOJ 1833, 140

dlàka -e ž *dlaka*: Po hrbti je sive dlake [jazbec] AI 1878, 10; Nad lépov dlakov se je vnogokrát razčüdivao BJ 1886, 28

dlàkasti -a -o prid. *dlakast, dlakav*: (Lisica) Erjavo-erdéčo dlakasto kožo má AI 1878, 9

dlàn -i ž *dlan*: Pomágaj mi tvoja dlan KŠ 1754, 271; Dlàn KMS 1780, A7b; Ar na moje dláni gori [zem te [zpi]zao BKM 1789, 336; ki [zo z-dlani [zvojih rouk vodou lizali KM 1796, 47; Mám zvelicsanye i dlanaj BKM 1789, 421; nájdem troust v-nyegovi dlanaj SŠ 1796, 146; pokajte vküp z dlanami TA 1848, 36

dnès tudi dnès prisl. *danes*: dnesz, i vu v[zem mojem [itki SM 1747, 65; Poroudo [ze je vám dnefz zvelicsiteo KŠ 1754, 91; [tera dnefz [eljzte KŠ 1771, 20; [zi Zvelic[itea dnesz porodila KM 1783, 235; Csi gli dnefz [vezeljé deli BRM 1823, 10; Jasz szem te dnesz porôdo TA 1848, 3; vcsera i dnesz KAJ 1870, 8; I dnes smo hráno i pilo dobili BJ 1886, 8; [zem Sze [zpominao denesz BKM 1789, 386; réd je denesz nad menom BKM 1789, 407; csi [zi gli denefz SŠ 1796, 70, 122, 132

dnèsvütro prisl. *danes zjutraj*: Csi bi dneszvütro KOJ 1845, 17; da more 'snyim dneszvütro dráscsiti KOJ 1845, 62

dnèsnji tudi denèsnji -a -e prid. *današnji*: nám je potreibna i denèsnji dén TF 1715, 7; I dnèsnji dén varui me SM 1747, 64; Hvála bojdi na dnèsnji dén BKM 1789, 31; po dokoncsanom dnèsnjem deli AI 1875, kaz. br. 1; tebi denèsnji dén KŠ 1754, 4; dokecs [ze denèsnji dén zové KŠ 1771, 831; denèsnyega dnéva [zvetlo[zt KŠ 1754, 233; denèsnya mislejnya KM 1783, 165

dnévník -a m *metulj dnevnik*: se imenujejo dnévníki AI 1878, 33

do predl. z rod. *do*: do trétyega ino do [tertoga pokoleinya TF 1715, 17; Zder[í me do koncza SM 1747, 58; v[ze dni [itka nalfega do [ze dobe SM 1747, 55; od dnéva do dnéva KŠ 1754, 12 b; od [zevra do [zuncsenoga [zhoda KŠ 1754, 4b; Notri do t[ftoga dnéva KŠ 1771, 341; engedüvanye do csa[za trpécsi kaftig KMK 1780, 81

dób tudi dóub -i ž *I. doba, starost*: zacсне v-Ottokári vszáko dób berbati KOJ 1848, 39; v maternoj utrobi, ali véksoj dóbi vmorila KOJ 1845, 117; Ne 'zivte v[hdoubi Vu nikak[oj doubi BKM 1789, 396; vu [zvojoj náj bougsoj doubi je mrla KM 1790, 46; je vu [zvojoj palztér[zkaj doubi i oro[zlána zadávo KM 1796, 54; tak vu czvetécsaj doubi sze vu mater zemlo posúkne KOJ 1848, 27; ka [zi me do [zej doub

vu pretrepcesem zdrávji obdr'zao KŠ 1754, 225; ka [csém od eti doub 'seleti KMK 1780, 109 **2. načín**: Pista bá dôb govorènya erdélyszki székelyov KAJ 1870, 21; Szkrovno dôb znánya bo'zega KAJ 1848, 16; Pszi szo vnôge dôbi KAJ 1870, 39; Pápincze szo dráscsili v vszako dob KOJ (1914), 134; sze tüdi v zvünesnyo dob vöszkazüje KOJ (1914), 140; [Paveo] geto na vékse tákse ricísi má i vtou doub gucsi, kákse má i kak gucsi v-Evangyeliomi KŠ 1771, 724

dôba tudi dóuba -e ž *doba, čas*: velka dôba szmrt AIP 1876, br. 6, 2; do sze dobe SM 1747, 55; v-sztároj dóbi KOJ 1848, 3; Od dnévov pa Ivana kr[ztitela do [zej doub KŠ 1771, 36; Vnogom táli i vnougo doubu je nigda Boug gücsao Ocsákom KŠ 1771, 672

dôber -bra -o prid. **I. dober**: dober mir TF 1715, 29; Tvoi dobri Angel ABC 1725, A5b; arie on dober ABC 1725, A6a; O Dobri, v[zamogoc[í Bog SM 1747, 61; Bosja dobra vola TF 1715, 28; [zvoje dobre oc[ín[zke volje TF 1715, 21; zdobre voule KŠ 1754, 230; vu táksoi dobroí [ztalno[ztí SM 1747, 5; vu v[zákom dobrom c[ínényem SM 1747, 49; mati dobri dejl KŠ 1754, 82; v[ze dobro je SM 1747, 75 **2.** v zvezi **dobro djanje dobrota**: vu tvojeja [z. Sziná znami dobrom djányi nikaj ne dvojjimo KŠ 1771, 843 **dôbri** -a -o sam. *dobri*: v[ze dobro [fcese SM 1747, 75; gotov v[záksemi dobro csiniti KŠ 1771, 444; [teri louna to dobro, ino kaftiga to húdo KMK 1780, 5; Vzemi za dobro TF 1715, 9; po dobrom ga [zpominalí TF 1715, 16; vu v[zem dobrom prav vjedina SIZ 1807, 7; zelzem dobrim blago[zlouis SM 1747, 85; D[ü[ševna i Telovna dobra pro[žimo TF 1715, 25; od koteroga v[za dobra csüli bomo SM 1747, 84; telovna dobra od Bogá pro[žimo KŠ 1754, 152; vküp [zprávím dobra moja KŠ 1771, 212; morete dobra gucsati KŠ 1771, 40; ki [zo dobra csinili KM 1783, 16; Nikai dobroga TF 1715, 37; tou dobro gráta SM 1747, 25; vu meni nikai dobra nei SM 1747, 67; szami nikaj dobra neznajoucsi szpescati KOJ 1833, v; v[ze dobro dáva TF 1715, 21

Dôber bród Dôbroga -a m *Dober Brod*: prislí [zmo vu me[ztu niko, [tero [ze zové Dober brod KŠ 1771, 424

dôber státi ~ stojím nedov. *zagotavljati, jamčiti*: za tebi zavüpano 'sivinszko szprávo i goszpodárszko skér mores dober sztáti KOJ 1845, 52

dobiček -čka m *dobiček*: [zmert mi je dobitsek SM 1747, 70; Po vöri nas dobitsek KŠ 1754, 252; je dáo de[zetino zdobicska KŠ 1771, 681; i

- vdobicski [že nyemi nikaj ne zmenka KŠ 1771, 816; naj bo za szmej ali dobicsek KOJ 1845, 32
- dobiti** -ím dov. *dobiti*: da bi Kristussa mogo dobiti SM 1747, 21; Csi li nebé[ža dobim SM 1747, 74; koteri tem rec[ém vörje te dobi TF 1715, 44; odpücsanye dobimo KŠ 1745, 79; milo[zt]o dobijo KŠ 1745, 41; [ži Or[žag nebe[žki dobil SM 1747, 70; doubó [ži brata tvojegá KŠ 1754, 195; [ži milo[eso dobila KŠ 1771, 163; je rad pod szvojo oblászt dõbo AI 1875, kaz. br. 3
- dobívati** -am nedov. *dobivati*: kruha [ži dobivai SM 1747, 89
- dobravòla** -e ž *dolžnost*: 'Zeni mou'z naj du'zno dobrovoló dá KŠ 1771, 501
- dobročíněje** tudi dobročíněnje -a s *dobro delo, dobrodelnost*: 'zivlěnye je Tvoje dobrocsiněnye BRM 1823, 34; Zdobrocsinejnaya ino podeljenyá [že pa ne [zpozábte KŠ 1754, 52; pomocs K-voli dobrocsiněnyá KAJ 1848, 142; Za v[ža tá dobra-clinejnaya ne 'selei KM 1790, 32; ni sze neszpozábí z vszě dobrocsiněny nyegovi TA 1848, 85
- dobročíniteo** -ela m *dobrotnik*: nikih plemenitih dobrocsinitelov KM 1783, nasl. str.; z-mojih dobroč[initelov KM 1783, 124; sze szpomeně z-szvoji dobrocsinitelov KAJ 1870, 102; Zgledni sze na dobro-csinitele moje KM 1783, 35
- dobročíniti** -ím nedov. *delati dobro*: Búdím [že dobrocsiniti BRM 1823, 45; Dobrocsinis, kak z-dobrimi KAJ 1848, 297; nega ga, ki bi dobrocsinio TA 1848, 10 **dobročíněči** -a -e *dobro delajoč*: [že je nej nináo dobrocsiněcsi KŠ 1771, 386; Znám dobroč[íněč]i Boug moj KM 1783, 222; Da dobrocsiněcsi obogátijo KŠ 1771, 643; na hválo pa tim dobrocsiněcsim KŠ 1771, 707
- dobrodělnica** -e ž *dobrotnica*: dobro delnikom ino delnicam SM 1747, 2
- dobrodělnik** -a m *dobrotnik*: ki oblá[zt májo nad nyimi, dobrodelniczke [že zovéjo KŠ 1771, 246; postenim dobro delnikom ino delniczam SM 1747, 2
- dobrohotějne** -a s *dobrohotnost*: szercze puno milüvanya i dobrohotejna KOJ (1914), 136
- dobrotiven** -vna -o prid. *dobrotljiv*: Ar je on dobrotiven KŠ 1771, 185; nas Boug dobrotivni BKM 1789, 298; Dobrotiven bõg AI 1875, br. 1, 7; Lübéznojzt je trpliva, dobrotivna KŠ 1771, 516; Krotka dobrotivna BKM 1789, 278; Mila i dobrotivna Mária Therezia KOJ 1848, 111; Dobrotívna deklicska KAJ 1870, 64; Dobrotivno živinče BJ 1886, 15
- dobrotivnost** -i ž *dobrotljivost*: Szád Dúha je pa dobrotivnojzt KŠ 1771, 568; Dobrotivnojzt BRM 1823, VI; velika je dobrotivnoszt tvoja TA 1848, 24; je nájvėkse dobrotivnoszt AI 1875, kaz. br. 3; bogá[ztvo dobrotivnojzti KŠ 1771, 450; Z-ocsin[žke dobrotivnojzti BRM 1823, 193; nē je mogao dobrotivnoszti nyegove odvr'zti KAJ 1870, 126; po dobrotivnojzti [zvojoj KŠ 1771, 576; po ták[oj dobrotivnojzti KM 1790, 64
- dobrotliven** -vna -o prid. *dobrotljiv*: véksi táo na dobrotliven cil bode daruvao AIP 1876, br. 3, 5; Mati je dobrotlivna AIN 1876, 15
- dobrotlivnik** -a m *dobrotnik*: nyihove nájvėkse dobrotlivnike AIN 1876, 9
- dobrótnik** -a m *dobrotnik*: pokojni kak dobrotnik je poznan AI 1875, kaz. br. 8
- dobróuta** tudi dobróta -e ž *dobrota*: Dobrouta ino miloscha ABC 1725, A8b; dobrouta dáva KŠ 1754, 184; Bo'za dobrouta na pokouro pela KŠ 1771, 450; [že je dobrouta Bo'za võ [žkázala sız 1807, 8; tvoja dobróta BJ 1886, 7; velike dobroute TF 1715, 46; ino dobrote ABC 1725, A5b; milo[ç]e, ino dobroute SM 1747, 47; po vno'zinoszti dobrôte TA 1848, 5; vretina vsze dobrôte KAJ 1848, 1; ne pozabi niedne dobrote AI 1878, 8; stvoje dobrôte BJ 1886, 8; vu v[žoj dobrouti KŠ 1771, 584; Z-touv dobroutov KOJ 1848, 10; pri[ç]elztni dobrout v[ç]esnyi pop KP 1771, 685; drüghih dobrout KMK 1780, 110; Dobrôt sze vcsákajo BRM 1823, 6; punoszt dobrôt KAJ 1848, 9; On [žam dobrôte tála BRM 1823, 6; v[ç]ivany v[ç]izemi dobroutami SM 1747, 18
- dobrovčinenjě** -á s *dobrotnost, dobrodelnost*: Hválo tebi daiem za tvoie znami dobro vcsinenya ABC 1725, A6b; ki [žo dobrovcsinenyá Bo'zega táo vzěli KŠ 1771, 642; da [zpoznamo tvojo znami dobro vcsinenyě KŠ 1771, 835
- dobrovčiniti** -ím dov. *storiti dobro*: ár ti Goszpõd dobrovcsini TA 1848, 96
- Dobrovničar** -a m *Dobrovničan*: je Dobrovni-csare z nekimi varoskimi szloboscsinami obdarüvao KOJ (1914), 131
- dobrovnički** -a -o prid. *dobrovniški*: na csetverih faraj Dobrovničkoj KOJ (1914), 104
- dobrovòlen** -lna -o prid. **1.** *dobrovoljen, dobrohoten*: dobrovolna v[ža igra BKM 1789, 286; nega [rczá dobrovolnoga 'zelejnya KŠ 1771, 436; dobro volno pre[žtoplenyě Bo'se Právde KMK 1780, 89; bojdte dobrovolni KŠ 1771, 709; dobrovolni bodo zagovárjali moje falinge KOJ 1833, VI; mojim lüblénim dobrovolnim málim Zemlyákom KOJ 1833, IIII **2.** *prostovoljen*: liki dobro volna zbéricza KŠ 1771, 544
- dobrovòlno** prisl. **1.** *dobrovoljno*: nevoule dobro volno pretrpeti KŠ 1754, 244; ka bi dobro volno [žpunili KMK 1780, 28; [žtera [ži meni dobro-

volno darüvao KM 1783, 188; Sztrpi Szmrton dobrovolno BKM 1789, 328 **2. dobrohotno, naklonjeno**: Grammatiko dobrovolno primi KOJ 1833, VI; Primi té áldov dobrovolno KAJ 1848

dobrovòlnost -i ž *dobrohotnost, naklonjenost*: je ſteo i dobro-volnoſzt pobüditi SIZ 1807, 8; Naj to dobrovolnoſzt Nyegovo ſzpoznávam BRM 1823, 7

dobroživlénje -a s *dobro življenje*: za volo szvojega dobro'zivilénya AIP 1876, br. 4, 3

docecávati -am nedov. *vzrejati z dojenjem*: Za cecávce, ſtere svoje mláde sami docecávajo AI 1878, 5

dočákati se -am se dov. *dočákati, doživeti*: ſzi ſze meni dopüſzto docsakati KM 1780, 101; Kak ſze morem Bo'ze tebé docsakati BKM 1789, 443; Dočáka se jáko veliko starost AI 1878, 9

dođati -dám dov. *datati*: K-nisterim sze dođá: ott KOJ 1833, 133

dodávati -am nedov. *dodajati*: na konczi dodávajo pouleg potrejbne KOJ 1833, 109

dòga -e ž *doga, deščica pri sodu*: da bi nyega lész na doge mogao nücati KAJ 1870, 148

dogotòviti -im dov. *dokončati, narediti*: edna dr'sina poſzebi ne more zacséti, ali dogotoviti KM 1790, 88; sze pacsijo caszara novi oblek dogotoviti AI 1875, br. 1, 7; Gda je dogotovo to pizsmo AI 1875, br. 2, 7; ſzo jo ſzrecsno dogotovili KM 1796, 82 **dogotòviti se** -im se *dokončati se, narediti se*: sze vogrski Bábel nemore dogotoviti KOJ 1833, V; Ablativus sze vszigdár z-káksim zapsztavkom dogotovi KOJ 1833, 129; kak právda sze dogotovi AI 1875, kaz. br. 3; testament sze dogotovi AIP 1876, br. 3, 2; Právde sze po szpráviscsi dogotovijo AI 1875, kaz. br. 2 **dogotòveni** tudi dogotòvleni -a -o *dokončan, narejen*: stük je dogotoven AI 1875, br. 1, 8; nego z-ete dogotoviten oblék AI 1875, br. 1, 6; je v-Bécsi takáj i dogotovleni KOJ 1848, 87

dogrúmiti -im dov. *prigrmeti, prihrumeti*: (Kara-Musztafa) dokecs je nej pod Becs dogrumo KOJ 1848, 98

dogúcanje -a s *dogovor*: Bethlen Gábor pouleg dogúcsanya k nyemi pripela tocskar odszkocsene erdélce KOJ 1848, 87

dohájati -am nedov. **1. dohajati**: ſzvetloſztjov, Stere cslovek nedohája BRM 1823, 108; fárnikom je tudi kumaj szapa dohájala setüvati tá KOJ 1845, 19 **2. obhajati**: Nyega v-dreſzélnoſzti, Radofſzt dohája SŠ 1796, 115, 280 **3. prizadevati**: Csi me kagodi kri'z Ino 'zaloszt dohája KAJ 1848, 199; trplejnye i vſzáko nevoló nyim

zlejhkouti, stera bi nyéh morebiti na ſzvejtí dohájala SIZ 1807, 12

dohán -a m *tobak*: dohán KOJ 1833, 154; Dohan (a dohány) se zdaj po vsej tálov sveta sadi AI 1878, 43

dohán-pòv -a m *pridelek tobaka*: Dohán-pòv letosz vu célom je jáko dober AI 1875, br. 2, 8

dohódek -dka m *dohodek*: da szo dohodki z-Horvátszkoga Andrási oszodjeni KOJ 1848, 32; kak dohodki dopüsztijo AI 1875, kaz. br. 1; i dohodkov vrejdnoaga bode cenilo KOJ 1845, 4; 'snyhovih dohodkov nekaj je luth. fararom pripiszano KOJ 1845, 64; je zadoszta dohodkov za dosztojno 'sivlejnje doubó KOJ 1848, 23; vise dohodkov potrèbcšina sze ká'ze AI 1875, kaz. br. 2; drügi dohodkov dácsa AI 1875, kaz. br. 2; po obdarüvanyi z-obilnimi dohodkami goriposzttávlenih Puspekijh KOJ 1848, 13

doistine prisl. *zares, zagotovo*: Marzini je dojſztine bougſe grátalo KM 1790, 42; Ali ſzo i dojſztine lagoji lidjé bili MK 1790, 70

dojiti -im nedov. *molsti*: Kravo dojijo ino mléko dá BJ 1886, 14; 'senszk mládih po rokáj prijéli, stere szo dojile KOJ 1845, 118

dòjka -e ž *dojlja*: ta Doika pomali zmertukom püſcsa mleiko TF 1715, 6; kákſi ſzo tútorje, dojka KŠ 1754, 31; ete mile Doike nyé verna ſzlüsba TF 1715, 7; Loucsiti ſcséjo od dojke BKM 1789, 8; ſzám ſzebé Doiko imenüje TF 1715, 6; za dójko rávno laſztivno nyegovo Mater najéla KM 1796, 33; gda matere, babe ali dójke presztrassüjejo KOJ 1845, 100; od ſzvoji dojk ſze vu nárocsaj KŠ 1771, 814; pren. matere czérkvi dojka KŠ 1771, 854

dòjni -a -o prid. *molzen*: nede steo za dojno kravo slu'ziti austriánczom AIP 1876, br. 3, 3; sztvaré szamé pripravijo kakti vcselé méd i dojne mleko KAJ 1870, 43; od dójni övcz TA 1848, 65; brezi szile dojnih krav sze znebiti KOJ (1914), 143

dójti dójdem dov. **1. dovolj biti, pripasti**: dójti KOJ 1833, 161; naj tejm, ſtere ſzo zaſztino vdovicze, dojde KŠ 1771, 641; vſzejm dojde eden falácſicsek zemlé KM 1783, 201; ka nyemi dojde szpòvanoga AI 1875, kaz. br. 8; Dòjde tudi obilno vsakoga BJ 1886, 33 **2. priti**: Kriſztus na ſzoudbo dojde knám BKM 1789, 434; Kjednoj doviczi je dojso BKM 1789, 167; ſzo knyemidojsle BKM 1789, 97 **3. dohiteti**: Najbiztrejšega konja dojde AI 1878, 11; tou je nej dojſhao KŠ 1771, 472; Fárao, ka je nyédójsao KM 1796, 36 **4. doleteti, prizadeti**: ako ſze dojde telovna nemocnoſzt SŠ 1796, 84; junáſztvo, ki je more dojti SŠ 1796, 125; je velika neszrecca doisla KAJ 1870, 164

dokazavati -ujem nedov. *dokazovati*: szo nyim dokazávali, ka szo vszi preminoli KOJ (1914), 136

dòkeč vez. *dokler*: tecsá[ž dokecs]že gori vzeme TF 1715, 7;]že]csém zroucsiti, Dokecs bom]iv SM 1747, 72; ol]ztani, Dokecs pridem SM 1747, 78; tecsá[ž, dokecs v'zivanye trpi KŠ 1754, 8b; dobro csinite, dokecs]že dén ra]zveti KŠ 1771, 718; tr'zte, dokecs nazáj pridem KŠ 1771, 235;]zo csakale, dokecs je Jezus k-nyim doli]ztoupo KMK 1780, 16;]že bátrivim, Dokecs na]zvejti 'zivém BKM 1789, 7; ne jej, dokecs vi]ziko gori zra]zté KM 1790, 80; ne zacsní drŭgi ver]us, dokecs toga prednyejsoga ne]zkončjas BKM 1789, 7b; mi engedŭjite, dokecs vam naprej prine]žém SIZ 1807, 3; Dokecs szo nassi Sztarisje bili, teczaz je KOJ 1833, IX; szo sze dokecs je vrejmen dopŭsztilo, kotali KOJ 1848, 6; je rávno tak bilo, dokecs nôvo racsunanye ne gori prislo AI 1875, kaz. br. 6

dòkečkoli vez. *dokler*: kai dokecskoli on natom]zveiti, od greiha prázen biti nemore TF 1715, 43; piknyicza ne prejde zprávde, dokecskoli]že v]za ne zgodijo KŠ 1771, 14; natom]zvejti dokecskoli 'sivé vnouge, 'salof]zti trpi SŠ 1796, 130; ne od]ztoupi od nyih, dokecskoli oni 'siveli bodejo SIZ 1807, 12; Dokecskoli sze bo nad Szlovenszkom nébo plavilo, bo szlavilo KOJ (1914), 154

dòklam vez. *dokler*: Doklam vtom satori Der'zis me kak vtemniczi BKM 1789, 205; má]zvoj pokoj, Doklam pride]zoudnyi dén tvoj BKM 1789, 412; Oh! cslovik, doklam]zi v-'sitki SŠ 1796, 155

dòkle vez. *dokler*: vu tebi]že bodem vŭpal, dokle te ve]zel bom glédal SM 1747, 69

dòklem vez. *dokler*: nai tak raszté doklem mi vszi ktebi pridemo ABC 1725, A7a

dòklen vez. *dokler*: je terpesliv, doklen ráni, ino vecserásni (po]ni) de]ch na nyou prime SM 1747, 28; kai doklen on natom]zveiti je]zte SM 1747, 42; moj voditel, doklen bodem živo BJ 1886, 7

dokončanje -a s **1. dokončanje, konec**: steri je zecsétek i dokoncsánye Vöre SM 1747, 28; liki je gotova bila vola, tak i dokoncsanye ztoga ka máte KŠ 1771, 542; k-odicsenomi dokoncsanyi gotovoga boja KOJ 1848, 118 **2. sklep, odločitev**: Dokoncsanye sze szlavanyom zgodi AI 1875, br. 2, 3; Zdokončanyá]csés tvojega Kraj vzeti BKM 1789, 404; pouleg]zvojega moudroga dokoncsanya KM 1790, 44; nega sztálnoga dokoncsanya KOJ 1833, 5; (poszlavci) sze nadale k-szvojemi dokoncsanyi dr'zijo

AI 1875, kaz. br. 2; je oblŭbo, ka obcsin]zko dokoncsanye na me]zti nihá KM 1790, 88; Po]zlŭsa nyé dokoncsanye BKM 1789, 269; Po dokoncsanyem goripisza AI 1875, kaz. br. 2; v]zako lŭ]ztvo je melo dokoncsanya KM 1790, 90; nyé dokoncsanya szpunyávati KOJ 1833, VII; je orszácskoga szpráviscsa Dokoncsanya dopŭszto vogerszki szpizsati KOJ 1848, 123

dokončati -am dov. **1. dokončati, končati**: Dokoncsa li]zt KŠ 1771, 598; Dokoncsao]zam ja]z 'sitek moj SŠ 1796, 4 **2. skleniti, odločiti**: szprávisese dokoncsa jeli privoli AI 1875, kaz. br. 2;]zi dokoncsal, kai nyega odkŭpis SM 1747, 51 **dokončávši** -a -e *ko je dokončal*: dokoncsavsi nas'sitek KM 1783, 35; be'sáj dokoncsavsi KOJ 1845, 3 **dokončáni** -a -o **1. dokončan, narejen**: csi kaj dobro Scsé biti dokoncsano KŠ 1754, 268; je na]e delo dokončano BKM 1789, 164; po dokoncsanom dnésnyem deli AI 1875, kaz. br.; greih pa dokoncsani porodi]zmrt KŠ 1771, 746; ki je vu dokoncsanom vrejmeni z-Cslovekom pou]ztao KMK 1780, 13; je dokoncsano vcsenyé vogrszkoga Jezika KOJ 1833, III **2. sklenjen, odločen**: Dokoncsano je etak vu szprávisci KOJ 1845, 61; Po právde dokoncsanoga réda AI 1875, kaz. br. 2;]zo nej gori vzelé tŭhoga poglavár]ztva dokoncsane]zoudbe KM 1790, 90; Pòleg orszácskoga szpráviscsa dokoncsane právde AI 1875, kaz. br. **3. končujoč se**: szamo sze z-glasznikom dokoncsane k-récsi pridrŭ]zi AIN 1876, 22 **4. v zvezah: dokončani razum določna oblika glagola**: Pouleg dvôje forme, ta edna je dokoncsanoga, ta druga pa nedokoncsanoga rázuma KOJ 1833, 57; **dokončana forma predmetna oblika glagola**: steri csinénye dugoványa dokoncsano vopoká'zejo, te je vu dokoncsanoj-formi AIN 1876, 49

dokončavanje -a s **1. konec**: Dokoncsávanye li]ztá KŠ 1771, 569; Da bi]že vu dokoncsávanyi puno]zti vrejmena KŠ 1771, 574 **2. sklep, odločitev**: poszlaniksztva dokoncsávanye, ka na koliko nasztroski vovdárijo AI 1875, br. 1, 1 **3. zbor, skupščina**: dokoncsávanye KOJ 1833, 184

dokončavati -am nedov. **1. dokončevati, končevati**: szvoj krátki 'sitek dokoncsáva KOJ 1845, 135; Szkim dokoncsávamo ino zapéramo te Otsa nás KŠ 1754, 179; da zdaj vte]li bodte dokoncsávali KŠ 1771, 561 **2. izpolnjevati, porabljati**: gòszanca szkoro cèli 'zitek z-jelom dokoncsáva KAJ 1870, 111; V]za, stera scsés, dokoncsávás BRM 1823, 106 **3. sklepati, odločati**: neobrizávanye,]tero právdo do-

koncsáva KŠ 1771, 452; **dokončavajúci** -a -e *dokončujoč*: dokoncsávajoucsi polzvecsenyé nafe KŠ 1771, 540 **dokončávlani** -a -o *dokončevan*: bodo ravnani, oprávlani i dokoncsávlani AIP 1876, br. 4, 1; Na *a* i *e* dokoncsavlane recsi AIN 1876, 13

dokončávni -a -o prid. *sklepalen*: Dokoncsávni [vezniki] (zádnys, tepa) AIN 1876, 67; ár szo lasztivni nomeni 'se vu szebi dokoncsani brezi dokoncsavnoga pronomena KOJ 1833, 59

dokönček -čka m **1.** *konec*: steroj dokoncssek niscse nevê naprê AIP 1876, br. 1, 3 **2.** *končnica*: to je dosztávek, ali dokoncssek AIP 1876, 12; dosztávlavsi etakse dokoncske KOJ 1833, 17

dokönčenek -a m *končnica*: med korenaszto-rêcs i med dokoncseneka v litero gorivzeme AIN 1876, 14

dokončenjé -á s *sklep*: (me) Z-dokoncsenyá sesés tvojeja Kraj vzéti SŠ 1796, 137

dokončétek -tka m *konec*: Ti boj i nyé dokoncsétek V-meni KAJ 1848, 157

dokončiteo -ela m *dopolnitelj*: glédajoucsi na voja, liki na zacsitela i dokoncsitela vore Jezufa KŠ 1771, 694

dòktor tudi dòctor -a m *doktor, učitelj*: Ar csi je gli Agofton Doktor KŠ 1771, 725; vaššlega vreimena Doctorje ino Vucsitelje biti TF 1715, 7; Krisztus je bio v Cerkvi ſ med Doktormi KOJ 1845, 139; Agofton Doctor KŠ 1754, 65; niti ne bos Doctor SIZ 1807, 45; ſzi ſzi med Doctore ſzeo KŠ 1771, 822

dól -a tudi dó tudi dóu dolá m *dolina*: Vſzáki dól ſze naj zviszi BRM 1823, 6; zovoga placsnoga dola SM 1747, 57; vu ſzmrtni dól pridete BRM 1823, 29; Potok v-dól hiti KAJ 1870, 107; vu tom placsnom doli SM 1847, 57; V-szmrtnom dólí KAJ 1848; v-dólí sztála AI 1875, kaz. br. 2; znizijo sze dolôvje TA 1848, 84; nyí surki dolôvje KAJ 1870, 146; csi bi hodo po szmrtni kmicsni dolé TA 1848, 18; dô AIN 1876, 11; Vſzáki dou ſze naj napuni KŠ 1771, 173; Vszáki dou ſze naj zviszi BKM 1789, 13; Dou KM 1790, 95; z-ete szkúzpune douli v-nebeszki paradí'som sze preszadijo KOJ 1845, 84; Naj nász milosztivno zetoga placsnoga doula kſzebi vu nebéſza gori vzeme KŠ 1754, 179; I vu ſzmrtnom dauí BKM 1789, 10; da szo bregouvje i dolouvje hrünili KOJ 1845, 15; csi glih bi jasz hodil po témnih douli ABC 1725, A8b

dolénjji -a -e prid. *dolnji*: Dolejnyi szlovenje szo szi nej dáli vzéti KOJ 1845, 71

Dolénjji Siník -ega -a m *Dolnji Senik, kraj v Porabju*: i na dolejnyem Sziniki nász je z-nouvimi Farami odobrouro KOJ 1848, 122

Dolénci -ov m mn. *Nizozemci*: szo sze Józsefova nouva premenyanya Nizozemczom (Dolenczom) zamerila KOJ 1848, 11

döli prisl. *dol*: znébe doli leti TF 1715, 38; Ne pride vecs doli knám KŠ 1754, 11; hodi doli zkri'za KŠ 1771, 95; ſetűj doli idti KŠ 1771, 234; z-glávom je doli obrnyeni KM 1796, 131; Szin Bo'zi knám doli pride BKM 1789, 18; doli sze vr'ze TA 1848, 8; je gori doli letéla KAJ 1870, 8; Doli sze vr'ze z-jabláni KAJ 1870, 17; lisztje zdrevja doli pometalo AI 1875, kaz. br. 7; spi tak, ka doli obernjenov glavov visi AI 1878, 7

dölibòdnoti -em dov. *zabosti*: Kupo z-konya dolibodne KOJ 1848, 12

döli bráni ~ -a ~ -o prid. *obran*: Szád i vütro de doli bráni AIN 1876, 44

döli bújti ~ -a ~ -o prid. *zatr*: je malonej dolibújto katolicsánsztvo goripomágo KOJ 1848, 102

dölidêjvanje -a s **1.** *očišćenje*: nej tejla rú'znofzti doli dejvanye, nego dobre dúsnevejſzti z-Bogom ſzpitávanye KŠ 1771, 710 **2.** *razdiranje, podiranje*: naſzkori bode dolidejvanye ſatora mojeja KŠ 1771, 718

dölidjáti -dènem dov. **1.** *odloziti*: priszilo dolidjáti rimszko-nemsko czaszarszko Koróno KOJ 1848, 118; jasz moje rad doli denem BKM 1789, 8b; doli dejmo vſze bremen KŠ 1771, 694; Doli dejte ſztároga csloveka KŠ 1754, 191; doli dejte i vi vſza eta KŠ 1771, 608; pren. je on ſzlabofzst csloveco doli djáo KŠ 1754, 109 **2.** *odstaviti*: so Jozsefa I. dolidjáti KOJ 1848, 104; I, gda bi nyega doli djáo, zbüdo nyim je Dávida KŠ 1771, 382 **3.** *dati, izročiti*: Dűſo mojo za tébe doli denem KŠ 1771, 313; kaj je on za náſz ſzvojo dűſo doli djáo KŠ 1771, 731; 'Zitek je za náſz doli djao BRM 1823, 101; Gotov szem Dolidjáti ete 'zitek KAJ 1848, 417 **dölidjáni** -a -o **1.** *narejen, zapisan*: pri králeszskom notarosi dolidjánom obszoinom testamenti AIP 1876, br. 3, 2 **2.** *pripravljén*: doli mi je djána korouna pravicze KŠ 1771, 652 **dölidjáni** -a -o sam. *izročeni*: moje doli Djáno obarvati KŠ 1754, 78

döli ftíſati tudi döli vtíſati ~ -am dov. *pomiriti, potolažiti*: da ſze moja nepokojna dűsna vejſzt po tom doli ftisa KŠ 1754, 236; ſzi ti Otsé ſzrditoſzt doli ftisao KŠ 1754, 237; da je nej li ſzamo doli ftíſao ſzrditoſzt Ocsé ſzvojeja KŠ 1771, 633; Dűsno vejszt doli ftisaj KŠ 1754, 256; piſzács pa geto je doli vtíſao lűſztvo KŠ 1771, 403

döli ftíſiti ~ -im dov. *pomiriti, potolažiti*: ka doli ftisis, Moje 'zaloſzno ſzrcze BKM 1789, 213

dölihitéjje -a s *hitenje*: Odnekot gibanye

- dolihtejnje, doliidejnje KOJ 1833, 131; Dolihtènye (a beható) AIN 1876, 20
- dòliidèjnje** -a s **I. sestop**: Odnekot gibanye doliidejnje KOJ 1833, 132 **2. prihod**: Od toga nouvoga Jeru'zálema I. doli idejnja KŠ 1771, 804
- dòli idóuči** ~ -a ~ -e prid. *prihajajoč, gredoč*: I doli idoucsi vido je Levija KŠ 1771, 107; vido je Dúhá Bo'zega doli idoucsesga KŠ 1771, 10; vido [zam doli idoucsa nikak]o polzoudo KŠ 1771, 376; doli idouclji oni zbregá KŠ 1771, 199; bodte vidili angyele Bo'ze doli idoucsa KŠ 1771, 268; Zracsúnan szem k tim doliidócsim v pekel TA 1848, 71
- dòli jemàti** ~ jemlém nedov. **I. manjšati se**: Nyemi je potrebno rájzti, meni pa doli jemati KŠ 1771, 273 **2. snemati**: naj vidimo, csi ga pride Eliás doli gymát KŠ 1771, 153
- dòli jèsti** ~ jém nedov. *obgrizovati*: 'Jivino dájmo pájzti, naj mládoga drevja doli ne jej KM 1790, 80
- dòli kàpati** ~ káplem nedov. **I. odpadati**: czvejt, steri szám dolikáple z-drevja KOJ 1833, 145; Lisztje drevja blèdi i dolikáple KAJ 1870, 27 **2. padati, poklekati**: Doli pred tehom káplemo BKM 1789, 141; doli [zo pred nyega kapali KŠ 1771, 110
- dòli klàsiti** ~ -im nedov. *klatiti*: je pavozino (scsáp) popádnola i doli je klaszila kilave grúske KAJ 1870, 142
- dòli kositi** ~ -im nedov. *kositi, moriti*: [zte z-]zmrti, i 'snyé ko'zè, [zkomkoli do]'ko'zji sŠ 1796, 124
- dòli léčti** ~ léžem dov. *leči*: szi je rávno doli stèla lé'zti KAJ 1870, 50; Lé'zen [zi ké]zno doli KŠ 1754, 269; Doli szi lé'zem TA 1848, 4; gda doli lé'zes KŠ 1754, 4; Na tó szi je dolilégao KAJ 1870, 91; Idte, doli [zi leszte KŠ 1754, 250
- dòliléganje** -a s *leganje k počitku*: Cze]zto mojo i doli léganye moje opasújes KŠ 1754, 88; vtvojem doli léganyi, i gori [ztánejni, Ne [zpozáb]i [ze BKM 1789, 377; vu tvojem doliléganyi, I gorisztanéjni KAJ 1848, 386; Med doliléganyem KAJ 1870, 49; vecsér pred doli le]ganyem KMK 1780, 73
- dòli légati** ~ -am nedov. *legati*: Jasz doli legam vu Imeni Bogá TF 1715, 46
- dòli légnoti** ~ -em dov. *leči*: Vec]ér dare doli [chés na Tvoje poc]váli]che légnoti TF 1715, 46
- dòlilúčavati** -am nedov. *metati*: [Holubár] vogrszke vítèze jáko lehko dolilúcsávo szkonyi AI 1875, br. 1, 4
- dòlilúčiti** -ím dov. *sleči*: Baracsko halo je náimre z-szébe dolilúcsa KOJ 1845, 64
- dòli málati** ~ -am nedov. *slikati*: odkúplenýé cslovecsán]zkoga národa doli mála KŠ 1771, 663
- dòlimárjati** -am nedov. *moriti*: Ár je taki dolimárajó vnouge velikáse KOJ 1848, 17
- dòli moždžiti** ~ -ím nedov. *mečkati, mužiti*: Ali doli mo'zd'yiti, kakti i drevje pol]zekávati je prepovejdano KŠ 1754, 35
- Dòlina** -e ž *Dolina, kraj v Prekmurju*: tákse vino, kak sze v-Dolini pòva, malo gde nájti AIP 1876, br. 2, 8
- dòli nàgnovši se** ~ -a se ~ -e se prid. *ko se je sklonil, nagnil*: Jezus [ze pa doli nagnov]i pi]zao je KŠ 1771, 291
- dòli namálati** ~ -am dov. *naslikati*: Ni doli nenamála vrág te]la nyegovoga SIZ 1807, 56
- dòliniháti** -ám dov. *opustiti*: Od dugi glasznikov ne szlobodno doliniháti AIN 1876, 73
- dòli obléiči** ~ -čem dov. *sleči*: Dai dabi toga [ztároga Csloveka doli mogel obleicsi SM 1747, 53
- dòliodíti** -ídem dov. *izginiti, skopneti*: na szprotolètje sznég doliodide KAJ 1870, 119
- dòliodpárati** -am dov. *odparati*: Kó'zo mi doliodpára KAJ 1870, 8
- dòli opádnoti** ~ -em dov. *pasti*: jaj tomi jedinomi, ár csi doli opáдне SIZ 1807, 5
- dòli opráti** ~ operém dov. *oprati*: [z-tvojom plemenitom Krvjom doli operi KM 1783, 67
- dòli pobiti** ~ -b]ijem dov. *pobiti, ubiti*: je [é]zt [ztou Fili]z]teu]ov doli pobio KM 1796, 46; [bi] doli pobio dvanájszet jezér Edomitánczov TA 1848, 47; ár [zo doli pobiti vu pú]csávi KŠ 1771, 508 **dòli pobivši** ~ -a ~ -e *ko je pobil*: i vcsino je zadome]csanyé doli pobiv]i Egyptáncza KŠ 1771, 360 **dòli pobiti** ~ -a ~ -o *pobit, potrt*: Celò dolipobiti je grátao KAJ 1870, 41
- dòli pobráti** ~ -berém dov. *pobratiti*: i doli je steo pobratiti nyé mláde KAJ 1870, 15 **dòlipobravši** -a -e *ko je pobral*: z szvojimi nepobosnimi rokámi dolipobravs]i KOJ (1914), 121
- dòli počinóti si** ~ -ém si dov. *odpočiti si, leči*: ino bi [ži poc]sino, i zadrejmao KM 1796, 46
- dòlipojèsti** -jém dov. *požreti*: na silje hodijo, ino nyé dolipoje]o BJ 1886, 31; csrv]é eti szo dolipojeli lisztje KAJ 1870, 113
- dòlipokáplen** -a -o prid. *odpadel*: Z-drevja dolipokápleno szúho lisztje AIP 1876, br. 2, 6
- dòli poklèknoti** ~ -em dov. *poklekniti*: liki [ze cslovik zac]sne [zpovidávati, doli poklèkne KMK 1780, 78; be]zao je i doli poklekno pred nyega KŠ 1771, 115; da je k-nogam rimszkoga

Pápe dolipoklekno vu cèrkvi KOJ 1845, 81; Potom toga doli poklekni na Tvoja greijna koulina TF 1715, 45 **dòli poklèknovši** ~ -a ~ -e *ko je pokleknil*: potomtoga doli pokleknovji na TF 1715, 46

dòlipokòšeni -a -o prid. *pokošen*: Na trávnikaj je tráva 'ze dávno dolipokosena KAJ 1870, 27; Či se dolipokòšena tráva na košelini že posùhši BJ 1886, 28

dòlipokvárìti -im dov. *pokvariti*: ka bi eto lèpo drevò za volo cseszla dolipokvárili KAJ 1870, 149

dòli položiti ~ -lòžim dov. *položiti, odložiti*: Dokecs ga na czili, Ocsa, v-tvojem krili Dolipoložzi KAJ 1848, 274; položimo doli vřzeh grehe SM 1747, 27 **dòli polòženi** ~ -a ~ -o *položen, shranjen*: To dobro pri tebi doli polo'zeno vari KŠ 1771, 647

dòli pometàti ~ -mèčem dov. *pometati*: de jeszenszko vrèmen lisztje zdrevja doli pometalo AI 1875, kaz. br. 2

dòlipopàdnòti -em dov. *pograbiti, potegniti*: Dolipopàdne hòbo KAJ 1870, 11

dòli porùšivši ~ -a ~ -e *ko je bil porušen, premagan*: I doli porùšivji řzedmèro národa vu Kánaánřzkoj zemli KŠ 1771, 382

dòli posaditi ~ -ím dov. *posaditi, dati sedet*: vřze Doli polzadis BKM 1789, 360; řze opále i doli je polzadi KŠ 1771, 213; doli je polzàdite vřzáksem řzedejnji po pétdeřzèt KŠ 1771, 198; kaj bi vřze doli polzàdili po rédi KŠ 1771, 121

dòli posèjsti ~ -sèdem dov. *sesti*: zapovedao je lùřztvì doli polzejřzti na zemlo KŠ 1771, 126; vcsinte lùřzstvo doli polzejřzti KŠ 1771, 283

dòli potègnòti ~ -em dov. *odtegniti, odtrgati*: na one dnève sze nyemi plácsa dolipotègne AI 1875, kaz. br. 3; Z-ete sume sze potègne na edno leto AI 1875, br. 2, 6

dòli potèžiti ~ -tèžim dov. *potlačiti*: naj vájz vřze doli ne potèžim KŠ 1771, 531 **dòli potèženi** ~ -a ~ -o *potlačen*: Praviczá vecskrát jècsa dolipote'sena KOJ 1833, 145

dòli potrèjti ~ -tèrem dov. *zломiti, potreti*: vřze doli potere TF 1715, 1; pren. Gda Boug tanáče doli potere TF 1715, 28; da řze i nyé velikoucsa doli potere KŠ 1771, 402; grejha Králežzstvo pa naj doli potere KMK 1780, 28; (Gořz pou) záto je doli potere TA 1848, 21; poteri doli vřzàko skodlivořzst KŠ 1754, 224; poteri doli, ka je nej tvojeга KŠ 1754, 228; poteri doli vszo vřaj'so jákořzst KM 1783, 19

dòli povèdati ~ -vém dov. *odpovedati se*: miniszterium more szvoje csészti dolipovedati AI 1875, kaz. br. 2; barátom i

apaticzam je zvelicsanye dolipovedao KOJ 1845, 62 **dòli povèdavši** ~ -a ~ -e *ko se je odpovedal*: sz-králesztva dolipovedavsi, odiso Spanyolczkoga AI 1875, kaz. br. 3; miniszter od ete csészti dolipovedavsi AI 1875, br. 1, 2

dòli povèhnjen ~ -a ~ -o prid. *povešen*: 'Zene doli povehnyeno glávo sztrepetècsimi rokàmi gorpopadno AI 1875, kaz. br. 7

dòlipovèjdanje -a s *odpoved*: Odnekot gibanye dolipovejdanje KOJ 1833, 131

dòli požèti ~ požnjèm dov. *požeti*: nego je moj ocsa doli po'seo KM 1790, 32

dòli požgàti ~ -žgèm dov. *požgati*: [Tatárje] szo vesznicze i varasè dolipòžgali KAJ 1870, 164

dòli pranjè ~ -à s *umivanje*: da bude nej na tejla rùznòřzti doli pranyé KŠ 1771, 822

dòli preštèti ~ -štèm dov. *našteti, plačati*: pejneze, řtere řzo za řzilje doli preřteli KM 1796, 29

dòli prignoti se ~ -em se dov. *pripogniti se, skloniti se*: ovcè, gda vidijo, ká sze pasztèr doliprigne, hitro vkupbe'řzijo KAJ 1870, 139

dòli prišestje ~ -a s *prihod*: Po tvojem na okrřztenoga Kriřztlùřa doli priřleztyi KM 1783, 47

dòli prìti ~ prìdem dov. **1.** *priti*: zNebeřz opet doli pride, řzodit SM 1747, 13; Nebeřzka Rejs doli pride BKM 1789, 1; řzi kmeni doli prisao KŠ 1754, 237; řzam znebeřz doli priřao, KŠ 1771, 285; je angyel doli priřao znebeřz KŠ 1771, 97 **2.** *prihrumeti, privršati*: i doli je priřao vřtélec z vòtra na jezero KŠ 1771, 193; I doli je prisla ploha KŠ 1771, 23

dòli pùštiti ~ -ím dov. *spustiti, znižati ceno*: ednoga 'zukavca nescse dolipùštiti KAJ 1870, 134; Ki je Szvojega Dùha, Znebeřz knám doli pùřzto BKM 1789, 124 **dòli pùščeni** ~ -a ~ -o *spuščèn, povešen*: lelaha veliki na řtiri kiklej zvezani i doli pùščeni na zemlo KŠ 1771, 372; pren. Gda bi Luther z-dolipùščeni grebènom proti Witebergi mandigao KOJ 1845, 62

dòli sèjsti tudi dòli sèsti ~ sèdem dov. *sesti*: zapovedao je lùřztvì doli řzejřzti KŠ 1771, 52; velijo vszèm doliszèszti KOJ 1845, 17; Na steriva doliszèdeta KAJ 1870, 118; i doli řzi řzédejo zAbrahámom KŠ 1771, 25; doliszèdejo pocsivat KAJ 1870, 25; doli řzi je řzeo KŠ 1771, 245, 274; doli je řzeo tam KŠ 1771, 52; ino řzi je doli řzeo na nyega KŠ 1771, 97; Doli szi je szèla KAJ 1870, 13; Doli řzi je řzelo lùřzstvo k jejřztvini KŠ 1754, 45, 4 a; doli řzi je řzelo lùřzstvo jejřzst KŠ 1771, 509; I doli řzo řzeli po rédi po řzto KŠ 1771, 121; grejszniczke řzo řzi doli řzeli z-

Jezusom KŠ 1771, 107; grejsniczke, doli [zo [zi 'snyim [zeli KM 1796, 100; [zedte [zi doli eti KŠ 1771, 89; eti doli [zedte SIZ 1807, 43; i gda bi doli [zeo, przsztoupili [zo knyemi KŠ 1771, 13 **dòli sedéči** ~ -a ~ -e *sedec*: I doli [zedécsi prizové ti dvanáj[zet KŠ 1771, 131; I doli [zedécsi pá nyim veli KŠ 1771, 311; Doli [zedécsi, Apo[tolje [zo Knyemi przsztoupili BKM 1789, 254

dòlisékanje -a s *sekanje, posek*: ka vu ednoj leti pod doliszekanye pride AI 1875, br. 2, 3

dòlisklāčiti -āčim dov. *potlačiti, pomendrati*: na silje hodijo, ino nyé dolipojejo ali dolisklāčijo BJ 1886, 31; pren. da bi doli szklacsili dūso mojo TA 1848, 45

dòlisklēstīti -éstīm dov. *sklestiti, oklestiti*: Szūhe vēke i prevecsno mladjé doliszklēstītjio KAJ 1870, 16

dòli slāčiti ~ -im nedov. *slaciti*: Gvant doli [zēbe [zlācsi KŠ 1754, 250; Gvant doli [zēbe [zlāčji BKM 1789, 382

dòli slējčti ~ -čem dov. **1.** *odvreči, odstraniti*: Szlejeste doli lās KŠ 1754, 58; Sztāroga csloveka [ztēbe doli [zlejczī BKM 1789, 237; Gvant doli [zēbe [zlecsēm BKM 1789, 393; pren. Szlejeste doli lās KŠ 1754, 58 **2.** *razorožiti*: Doli je [zlejkao takāj poglavár[ztva i oblā[ztī KŠ 1771, 607 **dòli slējčti se** ~ -čem se *slēcī se*: delavci szo sze na pōli zčēla doliszleklī KAJ 1870, 132; odpré ga i doli [ze [zlicsē i notri idoucsi KŠ 1771, 261

dòli spadnenjé ~ -á s *padec, pogubljenje*: Kri[tuš vnougim na doli [zpadnenyé i vnougim na gori [ztānenyé bode KŠ 1771, 821

dòli spādnoti ~ -em dov. **1.** *odpasti*: Potācse i locsi lūnki dr'zijo da dolinespādnejo KAJ 1870, 72; i czvejt nyé je doli [zpadno KŠ 1771, 745, 705; I preczi [zo doli [zpadnole zoucsi nyegovi, liki lū[žke KŠ 1771, 368 **2.** *pasti na tla, poklekniti*: [zkriknov[ji doli je [zpadno pred nyega KŠ 1771, 194; Doli je [zpadno Lajos KM 1790, 20; [ztariske [zo doli [zpadnoli i molili [zo KŠ 1771, 776 **3.** *znižati se*: od szilja cēna goriszkcocila ali zdaj pá doliszpādnola AI 1875, kaz. br. 8 **dòli spādnovši** ~ -a ~ -e *ko je padel na tla, pokleknil*: csi doli [zspādnov[ji me molo bodes KŠ 1771, 11; Doli [zpadnov[ji záto te [zluga, molo [ze KŠ 1771, 60; doli [zpadnov[ji, tá je pū[žto dū[lo KŠ 1771, 354

dòli spisati ~ spīšem dov. *napisati, popisati*: ki je 'sitek [teo doli [zpi[žzati KM 1790, 60; govor doli znam szpizsati KAJ 1870, 7; Ete glāszi je mogocno doliszpizsati AI 1876, 5; pe[žmi, [tere je doli [zpi[žzao BKM 1789, 3 **dòli spisani** ~ -a ~ -o *napisan*: kim je Kri[ztus tak doli [zpi[žzani KŠ

1771, 561; Jezufa 'zitek doli [zpi[žzani KŠ 1771, 337; toga doliszpizsanoga glāsza kēp AI 1876, 5; Evangyeliom, doli [zpi[žzanoga [zo [zēbom ne[žli KŠ 1771, 3; do[žzta pei[žen doli [zpi[žzani BKM 1789, 2

dòli spīšāvati ~ -am nedov. *opisovati*: kotero nakrāczī doli [zpisáva KŠ 1771, 670

dòli spīšūvanje ~ -a s *opisovanje, popis*: Czio pa toga Apo[tol[zkoga djānya doli [zpisūvanya je pokāzati KŠ 1771, 338

dòli spīšūvati ~ -ūjem nedov. *opisovati*: Záto ga doli [zpisūje KŠ 1771, 160; Doli [zpisūje [zvoje Apo[tol[ztvo KŠ 1771, 557; Doli [zpisūje KŠ 1771, 160; Doli [zpisūje nyih pogibelno 'pred'z zivlejnye KŠ 1771, 719

dòli spokāpati ~ -kāplem dov. **1.** *odpasti*: liztjje zdrevja doliszpokāple AIP 1876, br. 11, 8; Listje drevja doliszpokāple BJ 1886, 38 **2.** *pasti na tla, poklekniti*: lū[žtvo doli je na zemlo [zpokapalo KM 1796, 76

dòli sposējsti se ~ -sédem se dov. *posesti*: Gda [zi Vūnejsnyi Szvatovje 'se doli [zpo[žēdejo SIZ 1807, 31

dòlisposēkati -sēkam dov. *pobiti, usmrtiti*: je dáo Stiri Krále takāj doli [zpo[žekati sš 1796, 63; szo prászko delajoucse kmete nekaj doliszposzēkali KOJ 1848, 19

dòlisprāviti -āvīm dov. **1.** *uničiti*: szi je prizadejvao vōro katolicsanszko po vogerszkom doliszpraviti KOJ 1848, 92; krtsānsztvo doli, indasnye pogansztvo pa nazājszprāvi KOJ 1848, 17 **2.** *odpraviti*: naj sze dohána szamoodāvanye doliszprāvi AIP 1876, br. 3, 1; tudī je Sz. meso doliszpravo KOJ 1845, 68; mosztovīne je ali czelou doli szpravo KOJ 1848, 19; na grob kri's vtikati szo doliszpravili KOJ (1914), 147 **dòlisprāveni** -a -o *odpravljen*: Te je tá právda doliszprāvena AIP 1876, br. 7, 1; oszkrbleni z-doliszprāvenih Jezuitov premo'senya KOJ 1848, 112

dòlisprāvlati -am nedov. *odpravljati*: vecs sztārih krsztsānszkih návukov doliszprāvla KOJ 1845, 59

dòli stēčti ~ stēčém dov. *miniti, poteči*: da vas 'zitek Na blāj'zeni prebitek doli [ztecse BKM 1789, 426; da vas 'sitek doli [ztecse sš 1796, 114

dòli stèpsti ~ -pēm dov. *stepsti, otresti*: mokroucso z-gvanta dolisztepi KOJ 1845, 25; doli [ztepte prájh noug va[li KŠ 1771, 32; On je pa doli [ztepao to [ztvár vu ogyen KŠ 1771, 427; On je pa to vipero doli [ztepao vu ogyen KM 1796, 130; Onedva [zta pa doli [ztepla prájh KM 1796, 127; pren. szo priliko popadnoli Hunov odurno oblāszt dolisztepsztī KOJ 1848, 5

dòli stojéči ~ -a ~ -e prid. *viseč*: ozímiczé doli [ztójécse je meo KŠ 1771, 432

dòli stopljenjé ~ -á s *sestop, prihod*: nyegovo i na pekeo doli [ztoplenýé KŠ 1754, 110

dòli stóupiti ~ -im dov. *stopiti, iti, priti*: dolie na pekeu [ztoupo TF 1715, 22; dolie na pekel sztoupil ABC 1725, A5a; dolielztopil SM 1747, 44; doli je [ztoupo na pekeo KŠ 1754, 98; [steri [zam znébe doli [ztoupo KŠ 1754, 206; Sztoupo je doli na pekle KMK 1780, 7; Na pekeo [zi doli [ztoupo BKM 1789, 109

dòlistréiti -stèrem dov. *I. polomiti, odlomiti*: Ète véke vrèmen dolisztere dnesz AI 1876 P, br. 2, 1 **2. porušiti, podreti**: jalz doli [zterem eto zrokámi napravleno czérkev KŠ 1771, 150

dòlistrgáti -trgam dov. *strgati, odtrgati*: je z-liszta zákonszkoga pecsáti je dolisztrgala KOJ 1848, 54 **dòlistrgávši** -a -e *ko je strgal*: i vítězov voji doli [ztrgavši gvant 'znyidva zapovedali [zo KŠ 1771, 393 **dòlistrgani** -a -o *potrgan*: Kukorica je 'ze dolisztrgana KAJ 1870, 28

dòlisúkati se -súčem se nedov. *viti se*: potoke i velike vodé, stere sze po dolé doliszúcsejo KAJ 1870, 147

dòli súnoti ~ -em dov. *suniti, s sunkom spraviti kam*: Ipotomsze z-rúmom súmom doliszúhne z-rèberja KAJ 1870, 86; ino je doli szúhni, o Goszpodne TA 1848, 47; na vrih brigá, da bi ga doli [zúnoli KŠ 1771, 177

dòli ščistiti ~ -im dov. *očistiti*: tvoja krv je Moj greh doli [csi[ztila BKM 1789, 387

dòli šúknoti ~ -em dov. *vreči*: da szo i Voger-szkoga Krála z-konya doli súknoli KOJ 1848, 57

dòlitéžiti -téžim nedov. *zatirati*: szo ino pápince dolitéšili KOJ 1848, 85

dòli tréiti ~ tèrem nedov. *I. lomiti*: Z-drevja vremen veke ednom po ednom doli tere AI 1876 P, br. 2, 1 **2. zatirati**: vraj'ze králežtvó doli trti KŠ 1754, 161; Kakda pa Boug tou volo doli tere KŠ 1754, 164; Csi cslovej[ztvo doli teremo KŠ 1754, 57; To hüdo teri vná[z doli BKM 1789, 118; kai bi nalšega blisnyega ani doli ne terli TF 1715, 16; Pokedob bi po szili doli terli katolicanszvtvo KOJ (1914), 123

dòli trgáti ~ trgam nedov. *rušiti*: Lèhko je dolitrgati, ali 'zmetno goricimprati KAJ 1870, 69

dòli vdáriti ~ -árim dov. *znižati*: vogerszkomi szilji na tühinszkomi mesztaj cèno doli vdári AI 1875, kaz. br. 8

dòli vréti ~ vržem dov. *I. vreči*: (Kamenica) je ne szlobodno dolivr'zti KAJ 1870, 7 **2. sleči**: naj povolijo oblék dolivresti AI 1875, br. 1, 7;

vrzi [ze doli KŠ 1771, 11 **3. odstraniti**: Doli vržti [ztároga Adama SŠ 1796, 20; Kejp te mrtelnoszti, Tak doli vržem toga KŠ 1754, 250; i kralico dolivrgo AI 1875, kaz. br. 8; ka bi járem sinyeka dolivrgli AI 1875, kaz. br. 3 **dòli vréti se** ~ vržem se *vreči se*: do pekla [ze doli vr'zes KŠ 1771, 36 **dòli vrženi** ~ -a ~ -o *odstranjen*: ár je doli vr'zen to'zecz bratov nalji KŠ 1754, 118; jeli je te zczérkvi doli vr'zeni KŠ 1771, 743

dòli vséjči ~ -čém dov. *I. posekati*: drejvo doli [ze v[zcésé KŠ 1771, 23; boróvje pri zemli je dolivszcésé KAJ 1870, 86; glávo je nyemi dolivszèko AI 1876, br. 2, 6 **2. premagati, usmrtiti**: Ákusa nyihovoga Vojvoda dolivszcésé KOJ 1848, 23; (Bertalan) Doli ga vzcéséjo BKM 1789, 328; szo nameszti 68 velikásov dolivszekli KOJ 1848, 28 **dòli vséčeni** ~ -a ~ -o *premagani*: (Fili[zteu[le) [zo mocsno doli v[zcéseni od 'Sidov[zkoga lú[ztva KM 1796, 52

dòli vtrgnoti ~ -em dov. *I. odtrgati*: Nyé trnye je lèhko dolivtrgnoti KAJ 1870, 19; ár [ze doli vtrgne táksa záplata od nyegovoga gvanta KŠ 1771, 29; te [zrejdnye [ztejne plout je doli vtrgno KŠ 1771, 577; pren. vu lejpom czvejti [zmrt me doli vtrgla SŠ 1796, 76; Li dónok te dolivtrgnem KAJ 1870, 127 **2. zmanjšati izplačilo**: ali zobecsane plácese kaj doli vtrgnemo KŠ 1754, 50 **dòli vtrgnjeni** ~ -a ~ -o *odtrgan*: liszt od nyegovoga prekléšztva z cerkvenih dvér dolivtrgnyenoga KOJ 1845, 60

dòli vzéti ~ vzèmem dov. *sneti, vzeti s česa*: doli ga je vzéo [s križa] KŠ 1771, 154; je pa pro[zo Pilátu[fa, da bi doli vzéo tejlo Jezu[ovo KŠ 1771, 331; Kri[ztu[fa tejlo, [stero je on doli vzéo z-kri'sa KM 1796, 112 **dòli vzéti** ~ -a ~ -o *snét, vzét*: Jeuzus z-kri'sa doli vzéti KM 1783, 73; tejlom, liki je [zkri'za doli vzéto KŠ 1754, 235; Vec[ér je doli vzéto, Zkri'za [zvéto tejlo BKM 1789, 77; z-korónov, Marii z-gláve dolivzétov KOJ 1848, 66

dòli zahájati ~ -am nedov. *zahajati*: Da doli [zuncze zahája BKM 1789, 118

dòlizahvalénje -a s *ostavka, odpoved*: vogerszkoga ministriuma od csészti dolizahvalénje králi přegdao AIP 1876, br. 5, 1

dòlizahváliti -im dov. *dati ostavko*: Nisteri právjio ka Tisza dolizahváli AIP 1876, br. 2, 3; Deák z-poszlavcove csészti dolizahválo AIP 1876, br. 2, 2

dòli zájti ~ zájdem dov. *zaiti*: Da gda [zuncze doli zájde BKM 1789, 140

dòli zaprávlati ~ -am nedov. *uničevati*: Pròti nevernim, ki me doli zaprávlajo TA 1848

dòli zapréjti ~ -ém dov. *zapreti, zakleniti*: idi

- notri vkámro, i doli zapri dveri tvoje KŠ 1771, 18
- dòli zaslúžiti** ~ -im dov. *odslužiti, nadomestiti*: szem véksi nájem dôbo, kak szem vreden bio, zdâ ga doli scsém zaslúžiti KAJ 1870, 55
- dòli zavdàriti** ~ -dàrim dov. *iti, zaiti*: nikam zete pouti doli ne zavdàrio KŠ 1754, 143
- dòli zavértivati** ~ -am dov. *zagospodariti, zapraviti*: ona szkoncšávanye, pôleg stere je ország tak doli zavértivo AI 1875, br. 2, 1
- dòli zavézati se** ~ -vêžem se dov. *zavezati se*: Źta Źze na 'sitek Źzvetoga hiŹtva doli zavézala SIZ 1807, 13
- dòli zavézovati** ~ -ùjem nedov. *obvezovati, zavezovati*: hi'sniczke mitmá eden-drügoga doli zavestújejo SIZ 1807, 9
- dòli zbrísanje** ~ -a s *zbrisanje, uničenje*: vcsinyena právda ne zaprávi na doli zbríŹzanye obecsanyá KŠ 1771, 562
- dòli zbrisati** ~ zbríšem dov. *zbrisati, odpustiti*: ja Źzem, Źteri doli zbríŹzem tvoje jálnofŹti za mojo volo KŠ 1754, 134; i jaŹ zbrisem doli, kakti kulŹti oblák, preŹtoplenýe tvoje KŠ 1754, 216; I Boug doli zbríŹje vŹze Źzkuzé Źnyihovi oucsi KŠ 1771, 804; doli zbríŹje Boug vŹze Źzkuzé KŠ 1771, 780; Doli nám Boug zbrise Nase Źzkuzé SŠ 1796, 5; vsze veszélnozŹti Dolizbrise i tebi Bôg KAJ 1848, 176; I prájŹh doli vam ga zbríŹzemo KŠ 1771, 202; Źteroga oučŹi Źze vŹze joukanye Ino Źzkuzé doli zbrisejo KŠ 1754, 142; moje grejhe doli zbríŹŹi KM 1783, 141; i doli zbrisi vsze grêhe moje TA 1848, 19; naj doli zbrise szpômenek nyihov z zemle TA 1848, 26; ki je Źzmrt doli zbríŹzao KŠ 1771, 647; nyi imé szi doli zbriszao TA 1848, 7
- dòlizčístiti** -im dov. *očístiti*: tisztoğa, na dvajszeti sztopájov dúgoga kúklá dolizcsisztiti KAJ 1870, 91
- dòlizdájvati** -am dov. *odložiti*: na grob dolizdévajo szvoje prineseno zelenýe KOJ 1845, 96; Caszar oblêk doli szêbe z-devo AI 1875, br. 1, 7
- dòlizdájvavši** -a -e *ko je odložil*: na ôrok oro'sjé dolizdejvavši vtihnejo KOJ 1848, 105
- dòlizdregàti** -drégam dov. *spraviti, odstraniti*: Kráo szi je toti nej mire dáo, naj bi Wladislava dolizdregao z-csehszkoga tróna KOJ 1848, 65
- dòli zepràti** ~ zeperém dov. *oprati, postati moralno čist*: okrŹŹti Źze i zeperi doli grejhe tvoje KŠ 1771, 412
- dòli ziti** ~ zídem dov. *zaiti*: Szuncze ne zide vecs doli KŠ 1754, 273; Szuncze ne zide vecs doli BKM 1789, 455
- dòlizlámati** -am tudi -lem dov. *polomiti, podreti*: dolizlámle Goszpôd czedruse Libanona TA 1848, 22
- dòlizletèti** -ím dov. *zleteti, odleteti*: Vrâbel je dolizleto pred nyô KAJ 1870, 144; prôti jaboki da je preci dolizletelo z-vêke KAJ 1870, 82
- dòli zmálati** ~ -am dov. *naslikati*: bi ApoŹtolo doli zmálao KŠ 1771, 158 **dòli zmálani** ~ -a ~ -o *naslikan*: je csizmo vido dolizmálano KAJ 1870, 117; med kejpom, i doli zmálanim veliki rázlocsek KM 1790, 38
- dòlizosèkati** -sékam dov. **1.** *posekati*: szo nyé zvéksega dolizoszekali KOJ 1848, 71 **2.** *odsekati*: roké, Jeli bi szi je dao dolizoszekati za sztô rhanski KAJ 1870, 78 **dòlizosékani** -a -o *posekan*: vu ete réd dolizoszêkanoga logá zemla AI 1875, br. 1, 5
- dòli zosúnoti** ~ -em dov. *suniti, s sunkom spraviti s česa*: Nyi szodeczy sze naj doli zoszúnejo z peccin TA 1848, 11
- dòlizračúnati** -am dov. *odračunati*: Z toga sze na vértúvanya sztroske dolizracsunati má gnója vrédnozŹt AI 1875, br. 1, 6 **dòlizračúnavši** -a -e *ko je odračunal*: z-ete sume dolizracsunavsi pri 100 rainskih 20 rainskih AI 1875, br. 2, 3; z-etoga dolizracsunavsi vértuvanya sztroski AI 1875, br. 1, 5
- dòlizrovátani** -a -o prid. *narisan*: Etak je zdâ 'ze vszákoga országa mera dolizrovatana na edno palico KAJ 1870, 65
- dòlléganje** -a s *leganje k počítku*: vrêmen dolleganya BJ 1886, 11; pri dolleganyi BJ 1886, 7
- dólnasti** tudi dólnjasti -a -o prid. *nižinski*: V-ti dólnasztaj mesztaj voda za 2–3 mészce de sze páriła AIP 1876, br. 4, 5; dolnyaszta meszta szo 'ze pod vodôv AIP 1876, br. 5, 3
- dólnji** -a -e prid. *dolnji, spodnji*: clŹi Źze Źzpomenémo ŹzKrájnczov i zdolnyi Stajerczov KŠ 1771, A6a
- dòlnjoléndavski** -a -o prid. *dolnjelendavski*: dolnyolendavszko imánye je Bethlen dáo szporobiti KOJ 1848, 92
- doložiti** -lôžim dov. *dodati, pridati*: more k-verbuma koréni *t*, ali *ott, ett, ütt* dolo'siti KOJ 1833, 84
- dòlpožènjati** -am dov. *požeti*: Silje se dozori ino dolpoženyja BJ 1886, 37
- dólŹski** -a -o prid. *dolinski*: toga ocsi dolŹski kouvránye vô Źzklivéjo KŠ 1754, 32
- dòlspísati** -spíšem dov. *napisati*: Dolspíšajo, ka nyim právi BJ 1886, 3
- dóm** -a m *dom*: dom, domovina KOJ 1833, 159; dom AIN 1876, 12; tak pri dômi KAJ 1848, III; I od naŹi doumov po neznánoj zemli hodejnye SŠ 1796, 130

- domá** prisl. *doma*: Tak domá, ali gde indri KŠ 1754, 28; vucseni domá KŠ 1771, 432; Pa mlájsi domá KOJ 1845, 7; domá biti KOJ 1848, 7; brátvo domá oprávio AI 1875, kaz. br. 2; v jüžnoj Ameriki domá AI 1878, 7; domá svojim roditelom BJ 1886, 4
- domáči** -a -e prid. *domač*: Házi, hi'zna, domácsa AIN 1876, 32; ništera domáča stvar AI 1878, 6; Eti ŷze li domáce zadomeŷtsávanye razmi KŠ 1754, 40; májo jo za domáčo stvár AI 1878, 8 **domáči** -a -e sam. *domači*: Etaksi domácsi neszmejo nikaj gucsati KOJ 1845, 73; kak szo solarje pri sztoli radovednim domácsim pripovedavali KOJ 1845, 15
- domáčija** -e ž *domáčija*: i nyegova domacsija neja v-táksem sztálisi, ka bi rad pri szebi goszta vido KOJ 1845, 29; vogerszko lüsztvto tecsasz neosztáne na pokoji pri szvojoj domacsiji KOJ 1848, 11
- dománji** -a -e prid. *domač*: Nego dobra-vörna 'senicska dománya SIZ 1807, 50; sze je dományim Püspekom krouro zamero KOJ 1848, 32; ŷzo 'se v-deŷzétom leti vu dományi oupraviczaj nyemi lejhko haŷzek vzéli KM 1790, 58 **dománji** -a -e sam. *domači*: I nepriátelje csloveka bodo ti dományi nyegovi KŠ 1771, 34; ŷzte dományi bo'zi KŠ 1771, 577; za dománye ne ŷzkrbi KŠ 1771, 640; Pozdravte te dománye KŠ 1771, 484; i dománye szvoje hrániti KAJ 1870, 137; naj bole pa zdományimi võre naje KŠ 1771, 570
- domèstiti** -im dov. *nadomestiti*: domesztiti KOJ 1833, 169; kváre navdárjene domesztiti KOJ 1848, 35; more zdrügoga vrédnoszti nyagovoga domesztiti AIP 1876, br. 1, 3; po znojényi i po drügi szaka'zúvavnyi zgübicsek domesztijo AIP 1876, br. 3, 5
- domestvajóuči** -a -e prid. *nadomeščajóč*: zmenkano nezevcosenoszt z pobo'snov pro-sztoucsov domesztvajoucsi KOJ (1914), 150
- domèščani** -a -o prid. *nadomeščan*: domeszt-tsáni zmenkanya znaményom KOJ 1833, 127
- domèščanje** -a s *zamenjava*: ali meszto drüge na domesztzsanye té litere polo'sene KOJ 1833, 87
- domèščavajóuči** -a -e prid. *nadomeščajóč*: k-toj zgora szpomenotoj domesztzsávajoucsjoj szlejdnyoj literi KOJ 1833, 87
- Domiciánuš** -a m *Domicijan*: na zapovid Domicziánuš Czajzara KŠ 1771, 262; od Domicziánuš Czajzara vu vrejlom olii kühani KŠ 1771, 765
- Dòminik** -a m *Dominik*: Szvéti Dominik KM 1783, 94
- domíslek** -a m *domislek, domislíca*: Zápola János szi je zdáj z-tém práznim domiszlekom prilizávaeo KOJ 1848, 79
- domísłiti se** -im se dov. *spomniti se, domísłiti se*: Gda ŷze ni ne domiŷlizo SŠ 1796, 140
- domiślávati si** -am si nedov. *premišljevati, misłiti si*: On pa szi domiśláva, jeli bi sou ali nej med csüdne Magyare KOJ 1848, 51
- domobránec** -nca m *brambovec, domobranec*: vu 1848-om leti kak prôszti domobránec dokonca szlü'zo AI 1875, br. 2, 6
- domobránitel** -a m *brambovec, domobranec*: je miniszter od domobránitela dugovány AIP 1876, br. 1, 5
- domobránitelstvo**-*asobramba, domobranstvo*: je domobránitelstvta dugovány ravnanye v-róke dôbo AIP 1876, br. 1, 5
- domoljübec** -bca m *domoljub*: te sztári domoljübec [Kossuth] pôleg szvoji 72 leti zdrav AIP 1876, br. 10, 8
- Dómölk** -a m *Dömölk, kraj na Madžarskem*: Dómölk pri málom Celi KOJ 1848, 102
- domolübnost** -i ž *domoljubnost*: sze najmre z placsom domolübnoszti ogerne KOJ (1914), 146
- domoròdec** -dca m *domoljub*: sze vszáki isz-tinszki Domorodecz rad podáva KOJ 1833, VII; on kakti võren domorodecz KOJ 1848, 86; Álmosa kati naj vees vrejdnoaga domorodeca KOJ 1848, 7; Postüvani szlovenszki domorodci AI 1876, br. 6, 1; szlü'sbe nej domorodczom, nego prisavczom prepüszto KOJ 1848, 33; kak sze vernim ino postenim domorodczom prisztája KOJ (1914), 140
- domoròdstvo** -a s *domoljubnost*: [Küzemics Miklosi] bogolübnoszt z csla szija, z perszih pa domorodsztvto dija KOJ (1914)
- domóu** tudi domó prisl. *domov*: domou nyemi ga 'zeni KŠ 1754, 52; midí ŷze moj goŷzpodár domou priti KŠ 1771, 214; dopüŷti mi prvle nazáj domou idti KŠ 1771, 26; Tak 'ze veŷzéli podmo Domou BKM 1789, 149; gda je 'sivina domou sla KM 1790, 46; more vszáki posteno domou iti KOJ 1845, 10; Domou je komaj nikeliko prezovicsov neszrece vüjslo KOJ 1848, 9; mogli szo nazáj domó odidti AI 1875, kaz. br. 3; Jo'zefa itak nê domó bilo AI 1875, kaz. br. 7; Domó v-szvojo hi'zo pridévsi AIP 1876, br. 2, 6; domo nájdejo AI 1878, 8
- domovina** -e ž *domovina*: oh lejpa domovina KM 1783, 218; Tam je moja domovina BKM 1789, 115; Domovina, i Kráo KOJ 1833, VII; sze dvou-ja Domovina odpira KOJ 1833, IX; domovina AIN 1876, 46; Z-domovine KMS 1780, A3b; Jezik

je domovine náj dragsi, ino háklivejsi Kincs KOJ 1833, VIII; Lübézen domovine KAJ 1848, VIII; Csüli od lübeznoszti domovine AI 1875, kaz. br. 1; liki i domovino Heraclita i Pythagora KŠ 1771, 571; pridoucsi vu domovino šzvojo KŠ 1771, 46; nazáj k-tebi vu domovino KM 1783, 184; naso nevolno králevcsino (domovino) ošzlobodis BKM 1789, 349; Domovino szí pomiszli kakti tvojo Mater KOJ 1833, XI; nego li vu šzvojoj domovini KŠ 1771, 118; dober glájz vnasoj domovini KOJ 1833, X; šzo sli nazáj vu šzvoje domovine KŠ 1771, 8; pren. vu Nebelzko vekivecsno domovino pripelai SM 1747, 57

domovinčar -a m *domoljub*: ka za du'znoszti more dopuniti eden domovincsar AI 1875, kaz. br. 1; Ete vszáki domovincsar 'zelé poznati AIP 1876, br. 3, 3

domòvník -a m *domačín, rojak*: Na radošzt nasim drágim rodjenikom, I domovníkom BRM 1823, 285; Darüj bátrivnošzt nasim domovníkom BRM 1823, 443

dòna -e ž *pesem*: Dall, popévka, dona KOJ 1833, 153

Donáj -a m *Dunaj*: nister vesznicze okoli Donája szo pa zcsiszta vkoncsali KOJ 1848, 86

donaměstiti -im dov. *nadomestiti*: prisesztno vrejmen donameszti i to zdásnye KOJ 1833, 85

dopádénje -a s *ugajanje, zadovoljstvo*: Krale-szka zapouved eta je při protesztantnih dopadenje nej najsła KOJ (1914), 149

dopadnenjé -á s *ugajanje, zadovoljstvo*: vu lidih pa dopádnenyé KŠ 1771, 168; Dopádnenye tvojsa namesztnika Bojdi nasa radoszt KAJ 1848, 308; ár je vu nyé dopádnenye moje TA 1848, 100; ništeri pa zdopádnenyá prejdgajo Krišztuša KŠ 1771, 592; Zrendelüvavši nájz naprej vu šzebi pouleg dopádnenyá voule šzvoje KŠ 1771, 574; nema on Dopádnenya vi vszem mojem deli KAJ 1848, 210; Naj hodite na všze dopádnenyé vu Všem dobrom deli KŠ 1771, 603; i napuni všze dopádnenyé dobroute šzvoje KŠ 1771, 627; dopádnenye má KAJ 1848, 207; csi dopádnenyé má nad nyim TA 1848, 17; szo veliko dopádnyéne zroküvali AIP 1876, br. 5, 2

dopádnoti se -em se dov. *biti všeč, ugajati*: Ali ičsem šze lidém dopádnoti KŠ 1771, 557; dopádnoti sze Bougi KŠ 1771, 619; da šze more dopádnoti BKM 1789, 128; dopádnoti se KOJ 1833, 175; Kakti šze i jašz všzakomi dopádnem KŠ 1771, 511; náj šze Tebi bole dopádnem KOJ 18454, 91; Da sze ti vu vszem dopádnem KAJ 1848, 21; da šze dopádnes nyemi BKM 1789, 15; tim nepobo'znim šze pa dopádne KŠ 1771,

73; kak šze nyemi dopádne KŠ 1771, 595; Tak šze dopádne Bougi BKM 1789, 8; ka šze nyemi dopádne KOJ (1914), 154; ki sze šzebi dopádnejo KŠ 1771, 720; komi šzi šze dopadno KM 1796, 67; dopádnola šze je Herodeši KŠ 1771, 119; vtebi šze mi je dopadnola KŠ 1771, 174; se je nyój dopadnola BJ 1886, 4; Ali nej šzo dopadnoli Bougi KŠ 1771, 508; szo sze nej dopádnole nike sztäre peszmi KOJ 1845, 14; Dopadni šze, komi šté BKM 1789, 280; Naj sze dopádne tebi TA 1848, 15; Da bi šze té návuk Krišztuši dopadno KŠ 1754, 203; komi bi sze hüdo delo dopadnola ABC 1725, A7b; kak bi šze dopádnola mou'zi KŠ 1771, 503; ka bi šze šzami šzebi dopadnoli KŠ 1771, 481

dopělanje -a s *dovoz*: zapré vszo dopridejnye i dopelanye KOJ 1848, 4

dopokázan -a -o prid. *prepričan*: csi scsés dopokázan biti, szamo z-pámetjov pregledni KOJ 1845, 79

dopovědati -vém dov. *dopovedati*: nieden szí nedá dopovedati, vszáki v-szvoj roug troubi KOJ 1845, 87; Ali nedájo szí dopovedati, i ne razmijo TA 1848, 68; Ali csi meni tou zdaj nedopovejta SIZ 1807, 47 **dopovědani** -a -o *določen*: gda je z-verbomom dugoványe czelou, i sztanovito dopovejđano KOJ 1833, 58

dopridějnye -a s *dohod*: zapré vszo dopridejnye ino dopelanye KOJ 1848, 4, 67

doprínášati tudi doprnášati -am nedov. **1.** *opravljati*: pouleg štere májo šzvojo cséšzt doprnášati KŠ 1754, 34; šze je pačsco všza ona doprnášati KM 1796, 25; táboršzko šzlu'sbo doprnášajo KM 1790, 9 **2.** *izkazovati*: cséšzt šzvojo doprnáša SIZ 1807, 10; ino šzvojo cséšzt verno dopernášajo TF 1715, 17; naj cséšzt gyedno doprnášajo KŠ 1754, 64 **3.** *izpolnjevati*: šzem jašz moj 'zitek hüdo doprnášao KŠ 1754, 240; [ete kejp] vu všzakdenésnyem ponávlanyi, všterom ga doprnášati moremo KŠ 1754, 96; csi králešzko právdo doprnášate pouleg pišzma KŠ 1771, 748 **4.** *delati, početi*: Tou doprnášajo kautlarje, komediáske KŠ 1754, 50; on šzám brezi nájše moučji všze doprnáša KŠ 1754, 124; dónok milocsa teliko doprnáša KŠ 1771, 442 **5.** *prinašati, dajati*: liki rozga šzáma od šzebe ne more šzáda doprnášati KŠ 1771, 845; Náj nám zemla šzvoj šzád doprnáša BKM 1789, 302 **6.** *pluti*: Mi šzmo pa plavanye doprnášali i od Tiruša šzmo doli sli vu Ptolemais KŠ 1771, 407, Apd 21, 7

dopríněsti tudi doprněsti -nesém dov. **1.** *narediti, izpolniti*: ako scsés dopernešzti, koje Bogu drágo SM 1747, 87; Boug je more zacséti i

doprnežti KŠ 1754, 80; je prepovedao té tanács doprnežti KŠ 1771, 427; zmo'sna dela doprnežti KM 1796, 57; naj ouzdalecs po ližti doprnežé KŠ 1771, 624; naj vŕze dobro doprnežé KM 1790, 42; to z-gláve tesko doprneszé AI 1875, kaz. br. 6; gde ga czilou doprnežémo KŠ 1754, 96; poŕeleinye ne dokoncjate (ne dopernežéte) SM 1747, 26; právde zapôvidi gvüšno doprneszéjo AI 1875, kaz. br. 2; vecs hüdoga Szam doprnežo BKM 1789, 386; Ka ŕzi v'zitki doprnežo BKM 1789, 437; je vŕze ono doprnežao KŠ 1754, 115; nego je eto doprnežao KŠ 1771, 663; malo je doprnežao KM 1790, 88; ki je to 'ze doprneszo AIP 1876, br. 2, 3; je tó doprnežao BRM 1823, 72; Dobro delo doprinesao BJ 1886, 41; ŕzmo i hüdo doprnežli KŠ 1754, 115 **2. nadomestiti:** Ka szi zamudo, dnesz setüj Doprineszti KAJ 1848, 158; ona se pašči doprineszti BJ 1886, 12; Eto doprineszti AIP 1876, br. 1, 2 **doprinésti** se tudi doprnésti se -nesém se *nadomestiti se:* Stera ŕze doprnežé KŠ 1754, 18 **doprinéšeni** tudi doprnéšeni -a -o *storjen, izpolnjen:* od náž doprnesenoga pretrpo KŠ 1754, 115; to je doprneseno AI 1875; Doprnežena ŕzo 'ze vŕza po Jezus Kriřztusi BKM 1789, 440; ktim prvim doprnešenim 'zelám KŠ 1771, 704

doprnášanje tudi dopernášanje -a s **I. delanje, počenjanje:** Na nikakŕi grejhov dopernásanye BKM 1789, 297 **2. izkazovanje:** ŕzebi i drüjim du'zne cséřzti doprnájanje KŠ 1771, 757 **3. poravnavanje:** országa dohodki nebi za doszta bili za doprnásanya nyagovi sztroskov AIP 1876, br. 6, 7 **4. opravlanje:** i z-dopernášanym ŕzvoje dú'snořzti vörno ŕzlü'sijjo Gořzpodni KM 1796, 52

dopunéjnje -a s *dopolnjenje, izpolnjenje:* Lübéznöřzti dopunejnje KM 1783, 252; Angyelřzkim kourusom dopunenýé BKM 1789, 267

dópuni -a -o prid. *dopolnilen:* vu vszákom táli zemlé-poszesztvarje tri rédovne i tri za dópune kotrige zeberéjo AI 1875, br. 2, 3

dopüniti -im dov. **I. opravití, izpolniti:** da bi mogli dopuniti zmenkanya vöre vaŕe KŠ 1771, 618; pokouro dobro dopuniti KM 1783, 257; nej dugo odlasala dopuniti ka je obečsala KOJ (1914), 108; ka za du'znoszti more dopuniti AI 1875, kaz. br. 1; nařega ŕzrczá 'zelejnye dopunis BKM 1789, 349; Dopunis nyemi 'zelénye szrcza nyegovoga TA 1848, 16; odebránih 'selejnye czilou dopuni KMK 1780, 23; Bo'za récs, Dopuni ŕze povŕzegavécs BRM 1823, 3; Ocsé volo ŕzpunio, Vŕza dopunio BRM 1823, 56; Dopuni Bóg vsze prosnye tvoje TA 1848,

15; i tak dopunte právdo Kriřztuřovo KŠ 1771, 569 **2. dopolniti, dodati:** nej ŕzamo dopuni zmenkanya ti ŕzvéti KŠ 1771, 544; da bi dopuno zmenkanye vaŕze kmeni zkázane ŕzlü'zbe KŠ 1771, 596; zmenkanye moje ŕzo dopunili bratje KŠ 1771, 547; eden lagev sztákšim blágom dopuno AIP 1876, br. 1, 8; Szrbio i Csarnogoro szvojov vojszkov dopunijo AI 1875, kaz. br. 3 **dopünivši** -a -e *ko je opravitl:* ŕzta ŕze povnola z-Jeru'zálema nazáj, dopunivŕi ŕzlü'zbo KŠ 1771, 380 **dopünjeni** -a -o *izpolnjen:* ka Stevan verta blá'zensztvo dopunyeno bilô AIP 1876, br. 3, 7

dopunjávanje -a s **I. opravlanje:** na dopunývanye grejhov ŕzvoji KŠ 1754, 164; tou csinijo na dopunývanye ŕzvoji grejhov vŕzigdár KŠ 1771, 617 **2. izpolnjevanje:** navŕŕi mené na dopunývanye tvoje ŕz. voule KM 1783, 130; ár je Boug vören vu dopunývanyi ŕzvojega obečsanya KMK 1780, 24; Boug vu dopunývanyi obečsanya neřzkoncsano vören KM 1783, 143

dopunjávati -am nedov. **I. izpolnjevati:** Ország dvôje sztroske more dopunjávati AI 1875, br. 1, 1; Nego dopunývám vernořzt BRM 1823, 272; ŕzlü'zbo tvojo ŕzrcsno dopunýváv KŠ 1771, 651; ŕzem jaŕz obdr'závao Bo'zo právdo, i dopunýváo BRM 1823, 12 **2. dopolnjevati:** i dopunývám zmenkanya nevoul Kriřztuřovi KŠ 1771, 605

dopünjenost -i ž *izpolnjenost:* Vŕze obečsanye má dopunyenöřzt BRM 1823, 115

dopunjénje -a s *izpolnitev:* Rusz od dopunylénya szvoje 'zele odsztôpo AIP 1876, br. 8, 2

dopüstéjnje -a s *dopustitev, dovoljenje:* szo vnougi Goszpoudje brezi dopüszteljnya notriprislí KOJ 1848, 51

dopüstiti tudi dopistiti -ím dov. *dopustiti, dovoliti:* 'Zenám pa ne dopiřztim vu czérkvi vcsiti KŠ 1771, 636; nakeliko pravicza dopiřzti KŠ 1754, 57; Ár ŕze ne dopiřzti proroka pogibiti KŠ 1771, 217; i ŕzpoznati dopüřzti, ka i v-kom ŕzmo pregrejsli KMK 1780, 1780, 68; I ŕzvojemu Dühi vtébe priŕi dopiřzti BKM 1789, 306; Ne-dopiřzti on nyim prejti sŠ 1796, 4; Ka nyemi dönok nedopüsztí Püspek KOJ 1848, 32; Záto sze nedopüsztí deci na rust goriidti KAJ 1870, 74; Escse vecs pocsinka dopüsztí dvôja piknya AIN 1876, 9; nede v-ednoj leti vecs vodáno, kak dohodki dopüsztijo AI 1875, kaz. br. 1; hercegovináne z nasega kraja pomágtati dopiřztijo AIP 1876, br. 2, 6; dopüřzti mi tvoje dobroute v'zivati KŠ 1754, 234; Dopüřzti, nai

odhájam [nyimi prebivam SM 1747, 71; dopűjzti mi gűcsati klufzti KŠ 1771, 201; dopűjzti mi, naj idem prvle i pokopam oco mojego KŠ 1771, 201; Dopűjzti meni milosztično eto noucs KM 1783, 175; Veta nám Gofzpon dopűjzti BKM 1789, 413; Eta nám Gofzpon dopűjzti SŠ 1796, 29; Dopűjzтите te mále k-meni prihájati KMK 1780, Ab(2); Dopűszтите mi, da nyemi moje 'zebne pèneze KAJ 1870, 70; da bi nyemi rázumno máti nyegova dopűsztila KAJ 1870, 43; Nej nyim je dopűjzto KŠ 1754, 34; I dopűjzto nyim je preci KŠ 1771, 115; [zi dopűjzto [zpoznati KM 1783, 11; Nej [zi dopűjzto vrági BKM 1789, 391; i dopűjzto je nyim KM 1790, 26; je Gejza dopűszto szvojo deczo szloveszno okrštiti KOJ 1848, 10; i ne bi dopűjzto podkopati KŠ 1771, 213; naj nyim dopűjzti vu nyé idti KŠ 1771, 194 **dopűšćeni** -a -o *dopűšćen, dovoljen*: je nyim nej dopűšćeno gucsati KŠ 1771, 520; da bi [zkvarjenomi dopűšćeno bilou KM 1783, 211

dopűstlivi -a -o prid. *popustljiv*: szo nikak né steli dopűstlivi bidti AIP 1876, br. 5, 2

dopűstlivost -i ž *popustljivost*: ki vu Hercegovini mir ráj dopűstlivosztičov, kak krvi polevanyom nazáj posztaviti 'zelejo AI 1875, br. 1, 2; Austriáni szo v-niksem táli nēsteli dopűstlivosztič pokázati AIP 1876, br. 5, 1

dopűšćanje -a s *dopűšćanje, dovoljenje*: Tou pa právim pouleg dopűšćanya, nej pouleg zapovídi KŠ 1771, 501

dopűšćati -am nedov. *dopűšćati, dovoljevati*: 'Ziveti mi dopűšćas BKM 1789, 285; liki mi je pozványe moje, vrejmen dopűšćalo BKM 1789, 3 b

dopűšćenénje -á s *dopustitev, dovoljenje*: csi molbeno-pízmo za dopűšćenénye od minisztera pènez poszluhnyeno bode AIP 1876, br. 1, 8

dopűšćenjé tudi dopűšćejnjé -á s *dopustitev, dovoljenje*: brezi dopűšćenjá delo KMK 1780, 49; brezi dopűšćenjá KM 1790, 54; malo dopűšćejnya SIZ 1807, 3; od dopűšćenjá AIP 1876, br. 2, 2; kalvinarom i nezjedinyenim Grkom dopűšćenýe darűvao gdebodi molitvárnice szí gorposztaviti KOJ (1914), 113; brezi roditelszkoga dopűšćejnya nej vlomila BJ 1886, 11; Filipi dao dopűsztsenye KOJ (1914), 113; je dopűšćenýe proso BJ 1886, 23; z-[terih dopűšćenýom KMK 1780, 59; z-Pilátusovim dopűšćenýom KM 1796, 112

Dorotéa -e ž *Doroteja*: Dorothea ABC 1725, A3a

dosegamáo prisl. *dozdaj, doslej*: [zem ja[ž do[žéga máo moj 'zitek hűdou doprnásao KŠ

1754, 240; vkmiczi je do [žéga máo KŠ 1771, 727; [ze je do[žéga máo tak [zkrblivo pascsó KŠ 1771, A4b; Ka [zi do [žéga máo, Szkrb no[zo BKM 1789, 163; Ka je do[žéga máo nej dáo BKM 1789, 314; ká szí do szegamao Szvéto czérkev varvao KAJ 1848, 167

doséganje -a s *doseganje*: doszéganye KOJ 1833, 131

doségati -am nedov. *segati, prihajati do koga*: Hvála naj bode tebi za tvojo dobròto, štera nás doséga vsaki dén tak rédno BJ 1886, 8

doségnoti -em dov. **1.** *doseči, z iztegnjeno roko ali predmetom priti do česa*: pejneze vzeme, csi do nyih more do[žégnoti KM 1790, 52; doszégnoti KOJ 1833, 155; liki da bi ne do[žégnoti kvám, [ze nategűjemo KŠ 1771, 546; pren. tebé li zvòrov morem do[žégnoti BKM 1789, 89; Bo'za rejcs do[žégne notri do razdeljenjá KŠ 1771, 677; ár me zdaj noucs doszégne KM 1783, 227; me zdaj noucs do[žégne BKM 1789, 388; Nyegova milosztič doszégne, Od roda do roda BKM 1789, 16; dácsa naj vszákoga popravici doszégne AI 1875, br. 2, 6; naj mo'zá neszreca ne doszégne AI 1875, kaz. br. 7; naj moj žitek nevola nedoszégne BJ 1886, 6; ga je nelzreca do[žégnota KMK 1780, 70 **2.** *pri širjenju, napredovanju biti do kod*: da vnosina povoden pride, one od nyih ne do[žégneio SM 1747, 95; povòdni ednoga ne doszégnejo TA 1848, 24 **3.** *biti, nahajati se v prostoru*: le[žficzo, [štera je od zémle do nebé[ž do[žégnota KM 1796, 21; da [zmo i notri do vá[ž do[žégnoti KŠ 1771, 546; imé nyegovo doszégne do odvétka TA 1848, 37 **doségneni** -a -o *dosežen*: Vaso mené na gòsztom doszégnyeno pomáganye AI 1875, kaz. br. 1; pretrpijo nyih doszégnyeno nevoló AIP 1876, br. 3, 7

dosehmál prisl. *dozdaj, doslej*: na stere je Bog do[žehmal poterpleinye mel SM 1747, 17

dosejdóub prisl. *dozdaj, doslej*: Ti [zi pa do[zejdóub to dobro vino zadr'zao SIZ 1807, 14; kaj [zte ga do [zej doub z-me[žom dr'sali SIZ 1807, 58

dosejmáu prisl. *dozdaj, doslej*: Escse [zi [ze do[zejmáu ti nej zadovolila SŠ 1796, 128

dosihmáo prisl. *dozdaj, doslej*: ka nyemi do szih máo szpojémáo KOJ 1848, 67; koga szo sze doszimáo bojali KOJ 1848, 9

doslűžiti -im dov. *doslűžiti, končati služenje*: Jákob geto je 'je do[žli'šo, vkanyeni je KM 1796, 21

dosòdbeni -a -o prid. *sklepalen*: Doszodbeni: azért, ahozképest, lám i. t. v. KOJ 1833, 112;

Doszodbeni (kiemelok): (ráj, vszebolje, témráj) AIN 1876, 67

dospěti -spém dov. *1. uspeti*: Ali prvle nego bi doszpeo szvoje nepopiszlive falinge popraviti, je na ov szvejz zezváni KOJ 1848, 35 *2. utegniti*: Gda [zo pa ti Diákonuske do[zpeli, tüdi [zo predgali KM 1796, 121 *3. priti*: Kráo z-porednov vojszkov doszpej vu Morávszko KOJ 1848, 64

dõsta -ih prid. *mnogi*: i dosztih mesztaj cõla bregov goric zaprávila AI 1875, kaz. br. 8; V dosztih mestáj gorice lepõ ká'zejo AI 1875 kaz. br. 8

dõsta prisl. *dosti, mnoho*: oni i[ç]eio do[zt]ta me[ç]trie SM 1747, 5; E[ç]e do[zt]ta vets obejse [z. pi[ç]zmo KŠ 1754; csí gli [ze zvüna do[zt]ta dobri dejl [zka'züje KŠ 1771, 436; ne bo'm pravo: doszta je KM 1783, 273; pacs doszta csinijo KOJ 1845, 7; Oçi nema dosta vékši od volovski oçi AI 1878, 21

dostájanje -a s *pripadanje*: Komi dosztájanye na eto pitanye KOJ 1833, 131

dostájati se -am se nedov. *1. spodobiti se*: ako i mi [zvéto, kako [ze [zinouv Bo[çi do[zt]tája, pouleg nyé [ivémo TF 1715, 27; vu Go[ç]podni, kak [ze do[zt]tája [zvéczov KŠ 1771, 424; hodite tak, kak [ze do[zt]tája pozványa, [zchim [zte pozváni KŠ 1771, 580; ár [ze tak do[zt]tája náj [zpuniti v [zjo pravico KŠ 1771, 10 *2. pripadati*: ocsa, dáj mi võ táo blága, ki [ze mené do[zt]tája KŠ 1771, 222; Po pravici bi sze králesztvo dosztájalo Vazula KOJ 1848, 14; naj ne obhodi nakráci v-tom, ka ga po pravici dosztája AIP 1876, br. 5, 2 *3. tikati se, zadevati*: na Oco, koga [ze do[zt]tája a) Sztvorjeinye SM 1747, 34; Tebë [ze [zamoga do[zt]tája po[ç]tenyé KŠ 1754, 225; Ka [ze do[zt]tája me[ç]zta i vrejmena, gde i gda je tou vpi[ç]zmo djáo KŠ 1771, 765; Tak, da, ka [ze mené do[zt]tája, [zam gotov nazvi[ç]sávati Evangeyeliom KŠ 1771, 448; Jeli [ze do[zt]tája i drügi [trta zapouvid KMK 1780, 42; právda [ze mené ne do[zt]tája KM 1790, 90; Ka sze dosztája znati od Participiuma KOJ 1833, 104 **dostajajúci** -a -e *pripadajoç*: stero drügimi országami navküpdosztájájõcsa dugoványa võzravna AI 1875, kaz. br. 2; voj-szke, zvonésnye i eta dosztájájõcsi pënez szo vöpovídani AI 1875, br. 1, 1

dõstakrat prisl. *dostikrat, velikokrat*: do[zt]ta krát me [ché poterti SM 1747, 68; da do[zt]ta krát ne csinijo, ka [cséjo KŠ 1754, 72; [steroga je do[zt]akrát opoumeno KŠ 1754, 195; kaj [ze je do[zt]ta krát vküp [zpravo KŠ 1771, 324; [zam vám do[zt]akrát pravo KŠ 1771, 598; Kaj

[ze do[zt]akrát csüo dávno BKM 1789, 430; Dosztakrát sze lüdjé edendrügoga ogiblejo KOJ 1845, 21; Dosztakrát sze pripeti KAJ 1870, 54; v kunjaj je dostakrát oblizliva AI 1878, 9

dostánoti -em dov. *nastati*: dokecs zdásnyi nõvi sztran nõ dosztano AIP 1876, br. 2, 2

dostáti se -stojím se dov. *tikati se, zadevati*: Do[zt]toino[ç]t, kai [ze Bogá [zamoga do[zt]toy SM 1747, 33; Tebë [ze v[ç]igdár do[zt]toji, Dika i v[ç]e bláj'zen[ç]tvo BKM 1789, 147

dostáviti -ávím dov. *1. dodati*: K-adjektivumi more *bb* dosztáviti KOJ 1833, 30 *2. nadomestiti, zamenjati*: je szvojo oroslzánszko kou'so z-liszicsnov dosztávo KOJ 1848, 30 **dostávleni** -a -o *nadomešçen*: lüdi, ki szo z-leszom dosztávlene nogé meli KAJ 1870, 35

dostávlanje -a s *dodanje*: v-dosztávlanyi je one [litere] na dúgo premenijo KOJ 1833, 13; Z-dosztávlanyom *nak, nek* KOJ 1833, 22; je Sz. Piszmo na nemski jezik presztavo z táksim dosztávlanyom KOJ 1845, 68; ali globoko- ali viszikoglászna dosztávlanya potrejbna KOJ 1833, 56

dostávlati -am nedov. *dodajati*: kriviczo do[zt]távla BRM 1823, 386 **dostávláši** -a -e *dodajajoç*: dosztávlavsi etakse dokoncske KOJ 1833, 17

dostignoti -em dov. *1. doseçi, dohiteti*: szta nyé tirala, pri Esztergomi dosztignola KOJ 1848, 99; steri szo ga pri Tokaji dosztignoli KOJ 1848, 77 *2. doleteti, prizadeti*: Matyasa I. je v-tom boji velika neszreca dosztignola KOJ 1848, 64 **dostignjeni** -a -o *dosežen*: ki szo prvle od ognya dosztignyeni KOJ 1848, 120

dostójati se -am se nedov. *blagovoliti*: Dosztójaj [ze dnesz Goszpodne, od grejha nász varvati KM 1783, 30; Dosztójaj [ze povrnouti Goszpodne zvszejm dobro [çinéçjim 'sitek vekivecsni KM 1783, 100; Naj nász poszkusati dosztojo KOJ 1845, 17; Hváo Kri[ç]tu[ç]fi, ka [ze je k-nám pridti do[zt]tójó KMK 1780, 66; ki [zi [ze dosztójao na ete [zvejz pridti KM 1783, 55; Záto sze je dosztójao Benedektinarom povrnouti grünte KOJ 1848, 12; Té sze je pa nej dosztójao priti KOJ 1848, 66

dostójen -jna -o prid. *vreden, primeren*: Ar je tou vrejmen do[zt]tojno BKM 1789, 62; vu [zve[ç]tva do[zt]tojnom no[ç]enyj KŠ 1771, 658; naj [ze Bo'se imé po[ç]zveti, i do[zt]tojnim tálom [ze po[ç]túje KMK 1780, 40; mou'si vu [zzej do[zt]tojni dugoványaj naj pokorna bode KMK 1780, 88; z-drügimi do[zt]tójnimi dobrouami 'selejjo vámvas trüd nazáj povrnouti SIZ 1807, 16; Na nyegovo do[zt]tojno vrejdn[o]çt SŠ 1796, 32

dostójno prisl. *1. dostojno, častno*: Gda živé doľztoino ľztov vecľérjov Goľzpodnovov TF 1715, 44; niti dáse vecs ne profzijo, liki je dosztojno KŠ 1754, 219; Ki bi ľze mogao doľztojno ľzmilűvati nad neznajoucimi KŠ 1771, 678; Doľztojno je, naj ti zvrejdnim tálom hválo dám KŠ 1771, 818; Bogá hváliti doľztojno BKM 1789, 357; Zaisztino, je vrejдно, dosztojno, naj tebi hválo dámo KM 1783; naj túha ino pokorna bode, nyega ľze doľztojno poľtűje SIZ 1897, 10; naj bi eto tesko delo doľztojno i poboľzno ľzkoncsao BRM 1823, IV; nyega dosztojno csesztijo KAJ 1848, 8; Doľztojno ľze sztoga ľzpomenouti SŠ 1796, 12 *2. dostojno, spodobno*: Vszáki more dosztojno obleceni v-solo priti KOJ 1845, 8; solarje znájo dosztojno paziti KOJ 1845, 16; vu šolo dostójno vnyô ľtôpi BJ 1886, 4; se je tebi voprositi dostójno BJ 1886, 5

dostójnost -i ž *dostojnost, čast*: za v Reidnoszt i dosztoinoszt tvojeqa drágoga Szina ABC 1725, (A7a); gledocs na nyegovo Doľztojnojzt, kai ľze Boga ľzamoga doľztoy SM 1747, 33; Zpoznanye etih Doľztoinoľzti Bosji opominati ino obűdjávati náľz more SM 1747, 33; doľztojnojzt moucsi Bo'za bode KŠ 1771, 535

dotéc prisl. *dotod*: od Galilee notri do técz KŠ 1771, 250; szi mi na trost dao, I Meni dotéc obdr'zao KAJ 1848, 291; Dotéc szem na kamenico z-rovatkom pizsao KAJ 1870, 7

dotecmáo prisl. *dozdaj, doslej*: Ki je, od detinsztva Nasega, do téczmao, Nam z-szvoje milosztii Teliko dobra dao KAJ 1848, 214

dotegamáo prisl. *dozdaj, doslej*: ki szo do tega máo komaj nekaj zacűli AIP 1876, br. 1, 1

dotėknoti se -em se dov. *dotakniti se*: dobro je csloveki nedoteknoti ľze 'zené KŠ 1771, 501; sto sze Krála szmej doteknoti KOJ 1848, 33; csi ľze doteknem gvanta nyegovoga KŠ 1771, 29; te hűdi ľze ga ne dotekne KŠ 1771, 735; ľzami ľze zednim prľztom vaľim ne doteknete 'zmėcsave KŠ 1771, 210; ľze je ni te nájmėnsze piknyicze nyé nej dotekno KŠ 1754, 115; dotekno ľze ga je erkoucľi KŠ 1771, 180; doteknola ľze je rouba gvanta nyegovoga KŠ 1771, 195; kelikokoli ľze ji je doteknolo KŠ 1771, 49; ne dotekni ľze, niti ne koľtaj KŠ 1771, 607; ne dotekniteľzega, dabi ne mreła SM 1747, 5; necsiľztoga ľze ne doteknite SM 1747, 539; naj ľze li skricza gvanta nyegovoga doteknejo SM 1747, 122; ino bi ľze te ľzvėte skrinye nedoľztojno dotekno KM 1796, 60; da bi ľze li ľzamo doteknoli kraja gvanta nyegovoga KŠ 1771, 49 **dotėknűši se** -a se -e

se ko se je dotaknil: I doteknovľi ľze vűhá nyegovoga KŠ 1771, 248

dotík -a m *dotik*: Med plėszanyom sze vari neszrámnoga pogľėda, dotika KOJ 1845, 37

dotíkanje -a s *stik*: Ono vezalo, stero nasega országa vu vnűgi sztálisesaj dotikanye med ausztrianci v-právdii gori obdr'zalo, tů 'zelé AIP 1876, br. 5, 1

dotíkati se -am se tudi -čem se nedov. *1. dotikati se*: kákša je eta 'zena, ľtera ľze ga doticse KŠ 1771, 190; [Lasztvice] gde se pa zemľé doticsejo z-perotami KAJ 1870, 104 *2. tikati se, zavedati*: jeli sze korűna sziná ali pa nyegovoga brata doticse KOJ 1848, 20; Poszebno, ka sze vogerszkoga Kralesztva dotika KOJ 1848, 116; Ka sze Marie na pusztini doticse KOJ (1914), 106; Eto sze vszákoga vértá doticse AI 1875, br. 2, 4; Nász eto dugoványe v-prvom rédi doticse AIP 1876, br. 5, 3 **dotikajúűci** -a -e *tikajoč se, zavedajoč*: protestantszko vero dotikajúűcih 'seľejnyov KOJ (1914), 128

dotistec prisl. *do tam*: Mesztovezniki dotisztec AIN 1876, 67

do tistihmáo prisl. *do takrat, do tedaj*: tak je do tisztihmáo tűdi nej bilou krszta KOJ 1845, 77

dűbuűš -a m *namestnik*: Vu Damaskuľi doubus Aretás Krála je ľztrá'zo KŠ 1771, 549

dovědėti se -vėjm se dov. *nadejati se, zavedati se*: Pride goľzpoud vu dnėvi, vľterom ľze ne dovej KŠ 1771, 83; Niki Vcsáľzi ľze ľzám ne dovej, Zgibi ľzrecso BKM 1789, 171; Vnugokrát ľzmrt pride, gdaľze ne dovejmo BKM 1789, 406; dás ľzvoj krűh tam priėti, Gde ľze ľzami ne dovejjo BKM 1789, 360; Hitro preminėjo oni z-toga ľzvejta, gda ľze ni nedovejjo SŠ 1796, 130; Etak miné od tėbe, gda ľze ne dovejs SŠ 1796, 110

dověřiti -ím dov. *dokončati*: Dáj nam jo razmeti, z'zitkom doverľiti BKM 1789, 150

dovica -e ž *vdova*: nyegovo doviczo Bore Katiczo KOJ 1845

dűvinstvo -a s *vdovstvo*: dovinsztvo KOJ 1833, 168; sze je na leto vu dovinsztvi v szobotskoga preszelila KOJ (1914), 107

dověľjnje -a s *1. dovoljenje*: múcsanye Andrása na dovolejnje raztolmácsivsi KOJ 1848, 17; od Horvátov, ki szo z-dovolejnyom Heráklus Czaszara KOJ 1848, 62. *naklonjenost, zadovoljstvo*: Rinasz v-ti visisaj mesztaj velko dovoljenyé kázo prűti ruszkoj volii AIP 1876, br. 8, 1

dovoliti -vűlim dov. *dovoliti*: jasz szam lih tou dovolila KOJ 1845, 86 **dověľjeni** -a -o *dovoljen*:

csi ti je nej dovoljeno KOJ 1845, 35; ka je nyemi denok nej dovoljeno bilou KOJ 1848, 55

dovsegamáo prisl. *dozdaj, doslej*: Ti [zi] dov[ze]ga mao Meni 'zitek zdr'závao BRM 1823, 127

dòzdaj prisl. *dozdaj*: Dozdaj szam trplivo csakao KOJ 1833, IIII

dozidanje -a s *dozidava, zgraditev*: ki bi ino k-dozidanyi velicsánszke cèrkve Sz. Petra vu Rimi pripomágali KOJ 1845, 54

dozorénje -a s *dozorenje, dozoritev*: jagode, štere so po dozorejni čarno-erdéce AI 1878, 51

dozòriti se -im se dov. *dozoreti*: szád sze je 'ze dozoro KAJ 1870, 27; geto [ze je 'ze dozorila zemle 'zétva KŠ 1771, 792; naj [ze [zilje dozori KM 1790, 38 **dozòrjeni** -a -o *dozorel*: Fili[zteu]lovo dozorjeno [zilje KM 1796, 49

dozvršati -am dov. *dokončati*: Apatnija v Borecsi nej sze je dozvršati mogla KOJ (1914), 103

drági -a -o prid. **1.** *drag, ki stane veliko denarja*: [tera je alaba]trom drágoga mazala mejla KŠ 1771, 87; gda bi naj[ao eden drági d'zúnd'z KŠ 1771, 46; Ar [zte za drágo czejno kúpleni KŠ 1771, 501; kaménye drágo KŠ 1771, 495; Drágo kožo má AI 1878, 10; eta je pa zdrágim mazalom mázala nogé moje KŠ 1771, 191; za drage leipe dari SM 1747, 86 **2.** *do katerega ima kdo pozitiven čustveni odnos*: stere czeina je tak drága pred teбом SM 1747, 61; ono csiniti, ka je nyemi drágo KMK 1780, 34; tvoiega drágoga Szina ABC 1725, A7a; [ze tebé drágoga Zvelicsitela zgrabi SM 1747, 64; za nyega dráge kervi preleanya SM 1747, 61; na[semi drágomi oczi TF 1715, 31; dai mi eto drágo Priloseny SM 1747, 52; po mojem drágom zvelic[iteli TF 1715, 46; [zvojev drágov kervjov TF 1715, 22; [ztvoiov drágov kervjov odkúpo ABC 1725, A6b; [zi [zvojom drágom kervjom odkúpil SM 1747, 63; [ztvoim drágim [zvétim [zinom SM 1747, 65; zdrágov krvjouv KŠ 1754, 119; drága bráttya SIZ 1807, 6; [zvoje dráge ocze TF 1715, 26; v nagovoru: na[drági otecz nebelzki TF 1715, 27; moj drági nebeszki Ocsa ABC 1725, A5a; Oh Jezus! drágo imé KŠ 1754, 228; drága Bráttya vkri[tu]lji TF 1715, 6; Záto drága bratja SM 1747, 23 **drágsi** -a -e *dražji*: Ino dragsi od [zrebra od zláta SŠ 1796, 8; té od [zrebra i zláta drag[li kints KŠ 1771, A8a; ete lejpi i od [zrega zláta dragsi li[zt KŠ 1771, 435; [Gospodova sodba] Od c[isztoga zláta Dragsa je od [zrebra BKM 1789, 3; bi mi moglo dragse biti, kak tebé, Bog, szpoznati KAJ 1848, 179; Zkelikim je pa drag[li cslovik od ovczé KŠ 1771, 38; Moje [zrczé ja[zt tebi dám, Nikaj dragsega nemam BKM 1789,

273; Nejga csloveki drag[lega od Bogá SŠ 1796, 48 **nájd್ರágsi** -a -e **1.** *najdražji, ki največ stane*: je diamant najdragši AI 1878, 54; je pri[vpodobna knaj drag[lemi kamni KŠ 1771, 805; drevje, [tero je naj dragsi [zád rodilo KM 1796, 5 **2.** *ki ima največjo čustveno ali duhovno vrednost*: Jezus Krisztus! naj drag[li kincs moj KM 1783, 156; Kri[ztus, Ti [zi moj naj drag[li kincs BKM 1789, 113; naj-drag[si priáteo nyéni SIZ 1807, 9; Ka je vu tebi naj dragse, Dáj nyemi BKM 1789, 272; Csiszta dekla je szkrbnih roditelov naj drágse blágo KOJ 1845, 84; Krv nouvoga zákona, Naj dragsega áldova BKM 1789, 236; mojega Ocsó, i naj drago dobrouro razdré[ze]lo KM 1790, 108; Jezik je Domovine naj dragsi Kincs KOJ 1833, VIII; Kak najdragsi kincs KAJ 1848, 4 **drági** -a -o sam. *dragi*: Po[zl]ühnite moji drági SIZ 1807, 3

dragina -e ž *dragocnost*: nyou od vsze dragine i lepote szlekli KOJ 1848, 75; ino ovakse dragine szo k-nyemi pokapane KOJ 1848, 5; szo zevsze okrogline szvoje dragine vküpynoszili KOJ 1848, 25

drágoča -e ž **1.** *draginja*: drágocsa i v[ze telovne nevoule KŠ 1754; da [ze ná[zt glád i drágocsa ne dotekne KŠ 1771, 853; Od küge, i drágocse Vari ná[zt BKM 1789, 163; Za odvrnénye drágocse BRM 1823, IX; Naj drágocso, glád od ná[zt odvrné KMK 1780, 29; Drágocsa KAJ 1848, IX; Teda je püszto drágocso na dr'zélo TA 1848 **2.** *dragocnost*: Cseri králevszke szo vu tvoji drágocsaj TA 1848, 37; vszáke dóbi drágocso vkuppoberé KAJ 1870, 51; Tr'zci tiszti dr'zél drágocso vdáblajo od csrnkavcov KAJ 1870, 93

drágost -i ž **1.** *dragocnost*: Kak velika vrédno[zt, drágo[zt Je BRM 1823, 78; Drágoszt mira i jedinsztva TA 1848, 110 **2.** *ljubeznivost*: tou [zam praj z-dobre-voule ino z-drágo[zt]i pripravo SIZ 1807, 38; tou praj z-drágo[zt]i vcsiniti scséjo SIZ 1807, 31

drágše prisl. *dražje*: z-onoga je eden kebeo rad plácsao z-dvóma tolaroma dragse KM 1790, 68; od vnougi vrábrcov [zte drag[li vi KŠ 1771, 33

drápati dráplem nedov. *trgati, cefrati*: li[zt]je káple I vetra mócs je dráple BRM 1823, 250; z-drevja lisztje vihér Z-szilov dráple KAJ 1848, 421

dràstejnje -a s *spodbujanje*: z-drasztejnjom je dokoncsano vcsenyé vogrszkoga Jezika KOJ 1833, IIII

dràstítì -im nedov. *spodbujati, nagovarjati*: drasztiti, rátati, nagovárjati KOJ 1833, 152

dráščenje -a s *draženje*: vbo'sanye, drascsenye, nazaj posztavlyane KOJ (1914), 136

- dráščiti** -im nedov. *dražiti, razvnamati*: da more kam Czaszara kam Pápo dráscsiti KOJ 1845, 62; eden drügomi načsiso voro v-oucsi metsajo, 'snyouv sze dráscsijo KOJ 1845, 82; Nikoga niti nedráscsi ovim za szmej KOJ 1845, 32; Plebanuse je sz tem dráscso, da je KOJ (1914), 114; Vougri szo ga pa z-tém dráscsili KOJ 1848, 85; Pápince szo dráscsili v vszako dob KOJ (1914), 134
- drážba** -e ž *draženje, razvnamanje*: Pápi na drásbo je ludi vküpnábrao KOJ 1845, 60; nyegovim priátelom za drásbo sze je presetávao KOJ 1848, 43; goszpoudje, steri szo pispekem na drásbo luteránje grátali KOJ (1914), 115
- dráždzanje** -a s *draženje, razburjanje*: za volo téla velikoga dráždzanya medlóven bôde AIP 1876, br. 5, 6
- dráždzec** -a m *dražilec*: Ne bojdmo edendrugoga dráždz'zczi KŠ 1771, 569
- dráždzenje** -njá s *draženje, razburjanje*: pri vodi dráždz'zenyá TA 1848, 89; szkriješ je vu Satori pred dráždz'zenyom jezikov TA 1848, 24; tejla dela csemérje, dra'zd'zenyá KŠ 1771, 568
- dráždžiti** -im nedov. *dražiti, razburjati*: predé, či jo dráždžiš AI 1878, 9; eden drügoga ne dráždz'zimo KŠ 1771, 61; vi ocseve ne dráždz'zite otroke váje KŠ 1771, 586; Po dnévi jo dráždžijo drügi ftiči AI 1878, 26
- dráždžilivi** -a -o prid. *razdražujoč*: te je 'ze za dohodke eti dráždžilivi dács velika potrebcsina bila AIP 1876, br. 3, 1
- drážiti** -im nedov. *dražiti, razburjati*: je katolicsanzom prepovedano Protesztante v-kom táli drá'siti KOJ 1848, 103
- drégniti** -em dov. *dregniti, vznemiriti*: Csehov neszreca je i Bethlen Gábora mocsno v rebro dregnila KOJ 1848, 91
- dréjmati** -lem nedov. *dremati, biti med budnostjo in spanjem*: Manyák kuma, drejmle KM 1790, 36; Sznene ocsi drejmlejo KŠ 1754, 250; Sznene oc'ji drejmlejo BKM 1789, 385; s smiselnim osebkom v dajalniku Drejmle šze mi KM 1790, 8; liki šze ništerim drejmle KŠ 1771, 2; liki šze je nikim drejmalo KŠ 1771, 668; pren. varivács Izraela, šteri ni ne šzpis, ni ne drejmles KŠ 1754, 227; Ka tak drejmles nevolna düsa KM 1783, 216
- drejmajóuči** -a -e *dremajoč*: nej šze je kázao za drejmajoucega, okornoga KM 1790, 56
- dréjmnost** -i ž *dremavica, omotičnost*: dáo nyim je Boug dühá drejmnosti KŠ 1771, 472
- dréjti** derém nedov. *dreti, razdirati, podirati*: hramba Da je vetróvje nederé KAJ 1870, 76; da nyemi je nej potrejbno vszigdár edno kozo drejti KOJ 1845, 4 **deréči** -a -e *dereč*: pod szvojo derécsó oblászt zmetali KOJ 1848, 6
- dréjvo-délavec** -vca m *tesar*: drejvo-delavec (czimerman) KOJ 1833, 151
- drèk** -a m *drek*: šzem jašz vřzah za kvár racsunal, ino za drek derřim SM 1747, 21
- drémar** -a m *zaspanec*: Nisteri drémar bi ji i dvanájszet prészpaó KAJ 1870, 48
- dréselen** -lna -o prid. *žalosten*: jáko drefželno zdihávanye TF 1715, 35; šzrczé je 'zmetno Od grejha ino drefželno KŠ 1754, 257; gda zdrefželnim šzrczom premislávamo KŠ 1754, 4a; I drefželni poštánovsi jáko, zácsali šzo KŠ 1771, 88; trouřt vřzej šzrcz drefželni BKM 1789, 132; drefželne peřzmi šzmo vám šzpejvali KŠ 1771, 36
- dréséli** -a -o prid. *žalosten*: ino šzem jáko drefžéli TF 1715, 37; ka šzte tak drefžéli BRM 1823, 5
- dreseliti** -ím nedov. *žalostiti*: Ne drefželte toga Szvétoga Dühá KŠ 1754, 126; I ne drefželte Bo'zega šzvétoga Düha KŠ 1771, 582; Drefželila ga je KM 1796, 37 **dreseliti se** -ím se *žalostiti se*: Ka sze mam 'ze dreszeliti KAJ 1848, 110; Drefzeli šze prekrouro BKM 1789, 194; Ka šze tak drefzelite BKM 1789, 419; Drefželte šze i placřte šze KŠ 1771, 751; ka bi šze drefzelili KŠ 1771, 498; šzi nad nyim šze nezrečseno dreszelila KM 1783, 84 **dreseléči** -a -e *žalosteč*: vi 'zivouč'ji lidjé, zadořtéc's, Drefzelécs BKM 1789, 86
- dresélje** -a s *žalost*: šzam pun vřzega drefzeljá BKM 1789, 399; Odvzemi od nász dreszeljé KM 1793, 252; má kri'z, drefzeljé BKM 1789, 411; Priřo na drefzeljé BKM 1789, 71; Obátrivi zetim tve drefzeljé sř 1796, 35; I nê na vecsno dreszeljé KAJ 1848, 108; Bio šzam vam v-drefželji sř 1796, 77
- dreselník** -a m *žalosten člověk*: Trôstaj te drefzelnike BRM 1823, 34
- dresélnost** -i ž *žalost*: dreszélnoszt, 'saloszt KOJ 1833, 153; puna drefželnořzti BKM 1789, 275; ne šzpomené šze vecs zdrefželnořzti KŠ 1771, 321; zakaj ji drefželnořzt šzprávlate KŠ 1771, 146; naj nejdem kvám pá vu drefželnořzti KŠ 1771, 531; nyega drefželnořzti šzlatkořzt šzo czukra SM 1747, 77
- drevenénje** -a s *drevenenje*: potom obráza drevenénye 'zitka konca pokázalo AI 1875, kaz. br. 8
- drevenèti** -ím nedov. *dreveneti, biti negiben, tog*: i drugi dén je tam dreveno, mrmrajoč KAJ 1870, 91; vu vrémèni 'zétve je András v-szenci ednoga bezovca dreveno KAJ 1870, 137
- drevéni** -a -o prid. *negiben, tog*: šzo šztáli

drevéni KŠ 1771, 368; Da do mi vsze kotrigre drevéne KAJ 1848, 379

drevénka -e ž *košara*: med preljami drevénke, kosáre, kosse i t. v. pletéjo KOJ 1845, 42

drevéno prisl. *negibno, togo*: drevéno le'zi na poszteli KAJ 1870, 86

drevéšni -a -o prid. *drevesen*: je pa pod drevéš-nimi korénami skriti AI 1878, 10

drévje tudi dréjvje -a s *drevje*: Zdaj pocšivajo lidjé, Drevje KŠ 1754, 249; jeszo Drevjve, tráva i czvejtje BKM 1789, 35; Ali pa sztoga drevja řzada SM 1747, 5; řzo pa vejje řzekali zdrevja KŠ 1771, 137; na drevja vejkej popejvajo BKM 1789, 6; od drevja duga szénca tak tá vtégnyna le'zála AI 1875, kaz. br. 7; řzi drevje i 'zivino naprej řztvouro KŠ 1771, 853; kakti i drevje pořzekávati je prepovejdano KŠ 1754, 35; Pořztavo je lejpo drevje KM 1796, 5; kokôsi szo na drevji szedeli AI 1875, kaz. br. 7; zemlou zdrevjom i řztrávov napuno KŠ 1754, 93; řze je zemla řz-trávov, i z-zadovenim drevjom zelenila KM 1796, 4

drévni -a -o prid. *drevesen*: i v-nyem drevno řzemen pořzejjamo KM 1790, 80; Kukovica se po gosti drevni vrehu skriva AI 1878, 28

drévo in dréivo -a s **I.** *drevo*: On je kako edno vřzádjeno drevo SM 1747, 92; kako edno dreivo vřzádjeno SM 1747, 25; Liki drévo pri járki poszádjeno TA 1848, 3; Vřzákno drévo má korenyé KAJ 1870, 15; z-Dreva znánye dobroga SM 1747, 6; řfigovoga drevá SM 1747, 6; na dreva stébli AI 1878, 3; ali dveje drevji řzta náj vékřega glářza KM 1796, 5; na drevi zapázimo AI 1878, 3; po vejaj drevaj AI 1878, 3; ár řze řzřada drevjo řzpozna KŠ 1771, 40; Drevjo KMS 1780, A8b; Figovo drvou pořzejhne KŠ 1771, 67; Ali řzádite drevjo dobro KŠ 1771, 40 **2.** navadno v zvezi **kriřno drevo kriř**: na krisnom dreivi terpelo TF 1715, 40; nořzo vteřli řzvojem na drevji KŠ 1747, 109; bi nájř na kriřnom drevji odkřpila KMK 1780, 5; je nájř grehe nořzo na drevi SM 1747, 13; řze je na kriřnom drevji ofřruvao KŠ 1754, 103

drgetanje -a s *drgetanje*: Drgetanye KM 1790, 8

drgetáti drgécem nedov. *drgetati*: Kôlina mi drgecsėjo od poszta TA 1848, 93; stera je vu vszákøj kotrigi drgetala od mrazi KAJ 1870, 61; szo v zimi vu votlinaj drgetali KOJ (1914), 131 **drgečéči** tudi drgetajóči -a -e *drgetajoč*: Drgecsécsi pa i trepcsécsi ercsé KŠ 1771, 367; One szo i drgetajócsó violo pod obrambo vzéle KAJ 1870, 101

drhtanje -a s *drhtenje*: ravnaj moje nogé na drhtanye pouti tvojih řz. Zapouvid KM 1783, 68

drislava -e ž *driska*: ztáksimi vcsélami za naphána, stere szo od driszlave přesle AIP 1876, br. 11, 8

drk -a m *dirka*: Derk z-konyi AIP 1876, br. 7, 7

drkanje -a s *tekanje, dirkanje*: je od vnogo drkanya keszno domô priso AIP 1876, br. 1, 6; ár szo privadjeni k-drkanyi KAJ 1870, 36; pren. toliko piszanya, derkanya bilô AIP 1876, br. 10, 3

drkati drčem nedov. *tekati*: z vnougom pařzkom on dercse BKM 1789, 202; Nistere sztvaré hodijo, drcsejo KAJ 1870, 10; do řzuncsenoga řzhoda drkali bodo KŠ 1754, 4 b; nedrcsi k-vřvczom ti Zvedávat KAJ 1848, 231; kaj řzam nej zamán drkao KŠ 1771, 595; bi kak zobřztom ne drkao KŠ 1771, 559; je povřzéd za nyim drkao KM 1790, 20; Vnogo je drkao SIZ 1807, 56; Kolmancsek je drkao po ogradi KAJ 1870, 11; pren. za dššov drcsem KM 1783; Gda ti po papiri drcses KAJ 1870, 7; Naj řzi za blágo drcsejo KŠ 1754, 261; Je za bogářztvom drkao KŠ 1754, 271 **drkajóuči** -a -e *tekajoč*: I dirkajóuči po ceřloj ovoj dr'zéli KŠ 1771, 122

dróben tudi dróuben -bna -o prid. *droben, majhen*: řzamo drobna decza SM 1747, 1; lécsa ta dróbna AI 1875, kaz. br. 8; Droubne Decze KŠ 1771, 812, 844; za Drobno Detzo ABC 1725, A1a; Molitev za drobno Deczo ABC 1725, A6b; kak rano droubne řticřizce řzpejvajo BKM 1789, 377

droberija -e ž *drobnarija*: privlecsé napřé vszakovacske droberije vo z-'zepa AIP 1876, br. 11, 6

dróbet -a m *kořček*: Drobet je na dvá deila vlomo BJ 1886, 41

drobíř -a m *drobiř, drobnarija*: Peter je i drügi kákři drobis kradno KM 1790, 52; Zacsni je po drobisi porédoma KAJ 1870, 91

drobiti -ím nedov. *drobiti*: Grüdje z-bránami i valékmi drobíjo KAJ 1870, 119

drobovina -e ž *drobovina*: Gde řze drobovina gořzke kuha SIZ 1807, 36

drobtina -e ž *drobtina*: drobtina KOJ 1833, 165

drobtinica -e ž *drobtinica*: nemérnim gostom mále krühšne drobtinice mečemo AI 1878, 3

drobtinje -a s *drobtinje, drobtine*: i poubrali řzo zořztanyenoga drobtinya dvanájřzet kosárov KŠ 1771, 48; ka je gori ořztanoló zlámanya drobtinya řzedem kosárov puni KŠ 1771, 52; řscenczi jejo zdrobtinya, řtero káple řřztola nyihovi gořzpodárov KŠ 1771, 51

drót -a m *řica*: se dá v plej i drot vlejčti AI 1878, 56

dróug drogá m *drog*: zro'řzjom zdrogmi od

vládnikov popovǵzki KŠ 1771, 90; priǵao je Júdas zmecsmi i zdrojmi KŠ 1771, 149

dróugen -gna -o prid. *droben, majhen*: ino za droune (drougne) Deczé volo TF 1715, 1

dróuven tudi dróven -vna -o prid. **1.** *droben, majhnih razsežnosti*: I kako drouvni mak SŠ 1796, 30; Poetom psenica v-drovnom szemeni sze ozorila AI 1875, kaz. br. 8 **2.** *droben, majhen*: Da pa tou drouvna decza doprneǵzi nemoro KŠ 1754, 208; Vǵza ǵz. Drouvna Decza KM 1783, 93; Od drouvne deczé KŠ 1771, 61; ino potreбно drouvno deczo navǵiti TF 1715, 45 **3.** *mali*: Szlovenǵzke dróvne litere KM 1790, 2

droždžé dróuždži ž mn. *droži, usedlina v vinu ali pivu po končanem vrenju*: ali vszi nepoboǵni zemle morejo piti, i dro'zdžé vó ǵzeti TA 1848, 60

drtina -e ž *drobtina*: li edno drtino tvoje milosese mi dáǵ dobiti KŠ 1754, 234; vóri vu vszákoj drtini, kak vceǵlejǵ hoǵtiji KM 1783, 63

drtinje -a s *drobtinje, drobtine*: je oǵztanolo, drtinya dvanájǵzet kosárov KŠ 1771, 198; nábrali ǵzo gori oǵztányenoga drtinya ǵzedem kosárov KŠ 1771, 126; jejjo zdrtinya otrouk KŠ 1771, 124; poberte to drtinye KŠ 1771, 283; Poberte gori to oǵztányeno drtinye KŠ 1754, 53; I ǵzelo ǵze je naǵzitati zdrtinyom KŠ 1771, 226; ǵzo vucseniczke z-drtinyom dvanájǵzet kosárov napunili KM 1796, 102

drúgáč tudi drúgáči prisl. *drugače*: nikai nei drúgacs, kako te erjuoǵci Oroǵzlány TF 1715, 43; koteri pak drúgacǵi vǵji ali ǵivé TF 1715, 27; hodi, nei drúgacs, kako te erjuoǵci oroǵzlány SM 1747, 42; i ráǵ bi drúgacs csinio KŠ 1771, 437; drúgacsi, nájma nejmate pri Ocsi vaǵem KŠ 1771, 17; drúgacs ga fticsi gori pozoblejo KM 1790, 46

drúgáčiti -im nedov. *ponarejati*: szta dvá csloveka drúgacsila banke, néjmre 10. ke i 100-nyeke AIP 1876, br. 3, 8

drúgeci prisl. *od drugod*: nego gori ide od drúgecy KŠ 1771, 299

drúgi -a -o prid. *drug, ki ni tisti, na katerega se misli*: [roka] nazáj je grátala zdrava, liki ta drúga KŠ 1771, 38; ǵzuncǵena hicza, ali kákǵa drúga hicza nebo nyim skoudila SM 1747, 31; kai je nikakse drúgo ǵztorjenye za nalfǵih grehov nei moglo zadoǵzta vcsiniti SM 1747, 40; niti je nej dáno drúgo imé pod nébov KŠ 1754, 2 b; To drúgo lǵǵztvo je pa preǵztéralo gvant ǵzvoj na pout KŠ 1771, 68; ali pa drúgoga mámo csakati KŠ 1771, 35; i drúgo dobro zgovárjanye preobrné na oǵzmejávanye KŠ 1754, 19; vido je drúga dvá brata KŠ 1771, 12; Na drúgo leto

pa KŠ 1771, A6a; vkákso drúgo veliko nevoljo ne pripela TF 1715, 30; vu meǵzti etom, beǵte vdrúgo KŠ 1771, 33; Ali na drúgom ǵzveǵti SŠ 1796, 4; zdrúgim vǵzakovacskim dugoványem SM 1747, 48; edno kokoš za drúgov AI 1878, 9; drúgiva dvá talentoma KŠ 1771, 85; vido je drúga dvá brata KŠ 1771, 12; drúgi lidǵé KŠ 1754, 10; drúga táǵǵa dugoványá TF 1715, 29; Nemai drúgi Bougov TF 1715, 12; Neimai drúgi Bogouv ABC 1725, A4a; ǵzedem drúgi dǵhouv hǵǵi KŠ 1771, 41; ino kdrúgim greǵnikom SM 1747, 41; ne zapéramo vo te drúge dni KŠ 1754, 26; kak v-drúgih letaj AI 1875, kaz. br. 8; od ednoga mourja do drúgoga mourja KŠ 1754, 4b **drúgi** -a -o sam. **1.** *drugi*: neiga nikoga drúgoga, ǵteri bi bojovao zanáz TF 1715, 46; Bogi, poleg steroga nám drúgoga nei terbei SM 1747, 35; csi bi vám drúgi Evangyeliom nazvescsávao KŠ 1754, 2b; neiga vu nikom drúgom zvelicsanya TF 1715, 46; neiga vu nikom drúgom zvelicsanya ABC 1725, A7a; rávno kak i ti drúgi SM 1747, 8; vu mojem ǵzerczi drúgo nei SM 1747, 69; ali kaj drúgo, na tou núczamo KŠ 1754, 19; Nad drúgim ǵzmilenoszt KŠ 1754, 247; Drúgoga ǵzkrivnoǵzti vó ne nazveǵyti KŠ 1754, 55; csúje od drúgoga KOJ 1845, 9; drúgi práviǵo, ka KŠ 1771, 102; naj drúgi vzeme KŠ 1771, 343; lén vidila i drúgoga je bio KM 1790, 46; Ki drúgomi jamo kopa KM 1790, 18; dokecs ǵze drúgi vó zgucsijo KM 1790, 18; vǵze ta drúga neham SM 1747, 74; vǵza oǵztaviti nalfǵa drúgi SM 1747, 72; drúge uu vóri ǵzlabé vodili TF 1715, 7; Ali drúga vám ne piǵemo KŠ 1771, 530; Po drúgi KŠ 1754, 39; Petra puniczza zdrúgimi KŠ 1771, 103 **2.** v zvezi z **eden izraǵa zaporedje, medsebojno razmerje**: eden drúgoga kak na dobro opominati TF 1715, 37; razloucǵi eden od drúgoga SM 1747; Ona ǵzta eden drúgomi prouti SM 1747, 26; govorécsi eden drúgomi KŠ 1771, 194; Eden drúgoga na túhoga Bogá naprávi KŠ 1754, 11; hi'sniczke mitmá eden-drúgoga doli zavesújejo SIZ 1807, 9; obelǵelǵávajte edendrúgoga zetimi recsmi KŠ 1771, 621; je tak veliki, kak dvá velikiva na edendrúgoga djániva konya KAJ 1870, 92; Valdújete edendrúgomi vaǵǵe grejhe KŠ 1754, 198; obilǵáva lǵbézen ednoga vǵzákoga vǵzej vǵǵz kedendrúgomi KŠ 1771, 626; Nyive sze po meháj lócsijo od edendrúge KAJ 1870, 119

drúgi -a -o vrstil. šte. *drugi*: drúgi tau kateǵiǵmǵǵa TF 1715; Drúgi zrok TF 1715, 5; Drúga molítev SM 1747, 62; drúgo Bosjo zápoved TF 1715, 13; Drúgo ǵzveǵztvo KŠ 1754, 6; i drúgomi, trétyemi KŠ 1754, 7b; Vdrúgi knigai Mozǵelǵovi TF 1715, 17; vdrúgi knigai

Moy[el]sovi SM 1747, 46; gda [ze je ob drúgim polztavo KŠ 1771, 338; Ob drúgim pa pride vu Dúhi BKM 1789, 18

drúgikrat prisl. *drugič*, *drugikrat*: Drúgi krát [ze je pá [zenyalo Jó'sefi KM 1796, 24; Ka szi ednouk v-grejso, drúgikrát popravi KOJ 1845, 33

drúgôč tudi drúgôuč prisl. *drugič*: Drúgocs, nai on [zam [zêbe poglédne SM 1747, 42; Drúgoucs kai bi [ze v[el]ili dobro delati TF 1715, 20; drúgoucs pa, naj i tejlo [zpodobnim tálom hránimo KŠ 1754, 28; Páli drúgoucs idoucsi je molo KŠ 1771, 90; Jeli [zmo du'sni i drúgoucs vu etom [zvez[et]vi táo meti KMK 1780, 63; Drúgoucs pogledni [zpámetjom BKM 1789, 75; je dáo 'se ednouk, Je drúgoucs nikeliko gro[ff]ou v-pejnez KM 1790, 26; Polzvedocsim naj drúgoucs, z krúhom SIZ 1807, 22

drúgorôdjeni -a -o prid. *drugorojen*: z-sterov sze od tiszti máo drúgo-rodjeni Princz obtála KOJ 1848, 110

drúmbla -e ž *kol*, *krepelce*: Ki lücsa tocsó, kak drumble TA 1848, 119; Saní so pa samo kak drumble nazáj vu dvor prišle BJ 1886, 3

drúžba -e ž **1.** *družba*, *družčina*: drúšba KOJ 1833, 178; púntarszke drú'sbe glávar KOJ 1848, 95; Drúžbe svétoga Števana AI 1878, 1; Drúžbe svétoga Števana BJ 1886, 1; ki szo na nouvo prisli v drú'sbo KOJ 1845, 93; nej malo poménsao Tokoliovo drú'sbo KOJ 1848, 97; Rad gucsi v-drú'sbi KOJ 1845, 31 **2.** *skupina*, *skupnost*: Divje koze v drúžbi živéjo AI 1878, 16; Škvorc živé v veliki drúžbaj AI 1878, 28

drúžban -a m *ženinov*, *nevestin spremljevalec k poroki*: Vöfény drúšban KOJ 1833, 183

drúžbenik tudi drúžbenik -a m *tovariš*, *zaveznik*: je Rákotzi Ferentzi i nyegovim dru'sbenikom precí ponúdo odpúsztsenye KOJ (1914), 146; glaszoviten Széchi Gyüri, drú'sbenik Bethlena KOJ (1914), 128; vküpzberé szvoje drú'sbenike KOJ 1848, 108

drúžbeno prisl. *skupinsko*, v *skupinah*: Oseo živé drúžbeno v velkom broji AI 1878, 36

drúžina -e ž *služabniki*, *služinčad*: pokorna družina TF 1715, 29; tou [zvojoj Drújiní predlofiti more TF 1715, 43

drúžinče -ta s *služabnik*, *hlapec ali dekla*: Da bom dú'znof[et]i moje Kak dobro drú'zincse delao BRM 1823, 416

drúžinčni -a -o prid. *služabniški*: Je drú'zincsa verno[et]t BRM 1823, 416

drúžinica -e ž *služabniki*: Szvojoj Drújiniczi more predložití TF 1715, 31; Go[lp]podár [zvojoj Drújiniczo more navesciti TF 1715, 11

drva dív tudi drví s mn. *drva*: Drva KM 1790, 93; potomtoga [zo drva bílá potrejbna KM 1790, 30; ali drv tak pripraviti mogli, ka bi gorela KM 1790, 48; Csi záto [to czimpra na té fundamentom drva KŠ 1771, 495; zo[š]zejkanoga na drva polo[']jijo KM 1796, 75; Za drva moro szkrbeti AI 1875, kaz. br. 8; Vu feobnice pa derva dávajo BJ 1886, 7

drvár tudi dervár -a m *drvar*: Drvárje pridejo v-gôsztsó KAJ 1870, 57; máli dervár AI 1878, 3

drvarica -e ž *drvarska sekira*: moski pa z-haklami i drvariczami sztrejho trgajo KOJ 1845, 105

drvěni -a -o prid. *lesen*: Drvena i pi[š]zkrena polzouda KŠ 1754, 131

drvô tudi drvôu -á s *drevo*: Sliva je drvo srednje visikosti AI 1878, 45; Golob se szpát szeo na drvô AIN 1876, 63; liki dobro rodno drvou, raj[et]s ino czvetés KŠ 1754, 12 b; Csi drvou [z]pádne kpodnévi ali kponoucsi KŠ 1754, 146

drvôtan -ana m *prostor na dvorišču za sekanje drv*: Drvotan sze more vecskrát poravnati KOJ 1845, 44; kak da bi na drvotani sto drva szekao KAJ 1870, 55

držanje tudi déržanje -a s **1.** *zasedanje*: Szed-sztva dr'žánye sze ete mészec 8-moga zacsne AIP 1876, br. 1, 2 **2.** *vzdrževanje*: ocsa, i mati [z]ta [ze mogla za nyihovo dr'sánye, i gori odhranyenyé [z]krbeti KM 1790, 84 **3.** *vedenje*: Jezus dika lejpora dr'sánya KM 1783, 40; za volo finoga dr'sánya KOJ 1833, XIV; I z-táksim dr'žányom odisla, tak da bi kralica bila AIP 1876, br. 9, 5 **4.** *opravljanje*: Na pokouro dr'žányá dén KŠ 1771, 852; vu pokoro dersányi SM 1747, 54 **5.** *vsebina*: dr'žánye ti knjig BRM 1823, v **6.** *država*, *deželá*: z-ednoga dr'sánya v-drugo dr'sánye KM 1790, 22; po v[ez]em 'Sidov[et]zkom dr'sányi KM 1796, 97; prejkvzeme ládánye vszejh austriánszkih Dr'sányov KOJ 1848, 109; Zdr[et]i Goszpodne Krála na[š]lega, i dáj nyemi miloscso, naj [z]voja dr'sánya ravnati more KM 1783, 118; tivári[et]tva, [t]era [ze za obcsin[et]zto, národe, ali za dr'sánya imenüjejo KM 1790, 88; vu czaszarszki, i králeszki dr'sányaj KMK 1780, A(1)

držati tudi deržati -ím nedov. **1.** *imeti kaj z rokami oprijeto*: i ono je (pavozino) eden csal[et]z vu kejpí toga [z]uncza dr'sao KM 1790, 38; Ti mo'zjé pa, ki [zo dr'zali Jezuja KŠ 1771, 249; na szlédnye 'ze dete proti nyemi dr'žála AI 1875, kaz. br. 7; za drek dersim SM 1747, 27 **2.** *imeti*, *ohranjati*: On je [z]ám dr'sao [z]vojoj zemlou KM 1790, 66; bode zemlo zürocinye dersal SM 1747, 94; Ki je pa kaj dobroga dr'sao, tá je drúgoga nerad

půlžto KM 1790, 86; pren. Ki dr'zi vřzako řztvár BRM 1823, 5; ár te jalř dr'zim Kř 1754, 264; kako Bo'zo rejs dr'zati moremo Kř 1754, 27; Der'zi nářz do koncza vrázumi BKM 1789, 136; sitka ne dersi vřzebi SM 1747, 82; dr'zmo eto vadľuvanye Kř 1771, 677; Vucsécsi dr'zati vřza Kř 1771, 99; kak dugo dr'zis vu dvojnolřti důľo naľo Kř 1771, 301; obclřnszka võra zaisztino dr'si KM 1783, 208; trétye liki meřzto dr'zi vu Bo'zanřztvi Kř 1754, 123 **3. zadrževati, gostiti:** tri dni nářz je po priateľřzkom dr'sao Kř 1771, 428 **4. ujemati:** To tudi z-substantivumom dr'si adjectivum vu racsúni KOJ 1833, 116; more na nacsise dr'sati KOJ 1833, 6 **5. zagotoviti:** ka bi nyemi edno ládřiczo gotovo dr'zali Kř 1771, 109 **6. opravľjati dejanje, kot ga določa samostalnik:** tanács řzo dr'zali Kř 1771, 73, 92; Zakaj řzo dr'ľali Apořtolje Szprávisese KM 1796, 128; poglavárje tanács dr'zijo TA 1848, 3; Szprávisese nede szedsztvo dr'zalo AI 1875, kaz. br. 2; cslovik zdávanye dr'zo AI 1876 br. 3, 8 **7. ohranjati v določenem stanju:** Tak i Boug mertik dr'zi BKM 1789, 314; Boug mertik dersi SM 1747, 73; Jeli je řzlobodno priřřzego dr'zati Kř 1754, 18; Ne de vecs potrebno toliko v-ľľavi dr'zati AI 1875, kaz. br. 6 **8. imeti določeno prostornino:** séřzt kameni vejder řteri je vřzako dr'zalo dvej ali tri mericze Kř 1771, 268 **9. imeti, řteti za:** ľudsztvo ga kak szvetcza v postenyi dr'si KOJ (1914), 154; da ne vredno dr'zo kral bidti AI 1875, kaz. br. 3; drůgi szive ocsi dr'zijo za lepeše KAJ 1870, 31; za veliko rusno dugovanje dersati SM 1747, 40 **10. meniti, misľiti:** Jalř tou dr'sim, ka řzmo jo mi pripravili KM 1790, 48; Ar tak dr'zim: ka řzo nej vřejdne trplivolřti Kř 1771, 465; Vrednoszt nyegovo v-miszľi dr'ze KAJ 1848, 10 **11. trajati:** dokecs delo i csinejnje dr'zi Kř 1754, 184 **držati se** tudi deržati se -im se **I. delati, kot je primerno, dobro:** řteri řze k právomi vadľuvanyi drzijo Kř 1754, 130; da řze jalř Bogá dr'zim Kř 1754, 14; křteroj řze naj vecs ľuřztva i naj zmo'znejsa Goszpoda ino kráľove dr'zijo Kř 1754, 10b; Vkom řze trbeř Farizeuľov dr'zati Kř 1771, 75 **2. biti enakega prepričanja, čustvovanja:** řzeřzkouľ řze je Petra dr'zao Kř 1771, 101; Dr'zte sze szredbenika KAJ 1848, 120; Józseř II. sze je pa bole rúszke Czararicze dr'sao KOJ 1848, 114; Kriľřztusa řze z-verov dr'zi BRM 1823, 3; da řze li etoga kráľa dr'zimo Kř 1771, 818; i ne dr'zte řze 'znym Kř 1771, 630; řze nářz vřzeľi, (vľřigďár) dersi SM 1747, 27 **3. vesti se, kazati razpoloženje:** kak řzo řze dr'zali knym Kř 1771, 614; I vřřakom deli řzam řze

tak dr'zao, i eřcse na dale bodem řze dr'zao Kř 1771, 547; Csi řze okorno prouti nyim dr'zimo Kř 1754, 32; I on řze je dr'zao, liki dabi dale řteo idti Kř 1771, 256; Kakda sze more dr'sati vu i okol Cérkvi KOJ 1845, 22; Kiszilo sze ne dr'si KOJ 1845, 30; ali premore vřřaki řznářsno řze dr'sati KM 1790, 18 **4. opravľjati, delati:** Jeli je dr'sao Dávid pokouro KM 1796, 62; gda řze molitvi dr'sijo Kř 1771, 348 **5. ohranjati svoj položaj kljub oğroženosti:** Hercegovinanci proti torkom sze osztro dr'zijo AI 1875, kaz. br. 3; Csi poszlaveci i sze nadale k szvojemi dokoncšanyi dr'zijo AI 1875, kaz. br. 2; pren. czerkev ovcšárnico imenűjes, za řtere dveri řzedřzi řřám tvoj řz. Szin Kř 1771, 832; Ka řze Kejpove dr'sijo jeli řze neprotivi KMK 1780, 38 **6. zadrževati se:** ki řzo řze pri nyem dr'zali Kř 1771, 371; idoucsi od Judee vu Csezário, tam řze je dr'zao Kř 1771, 380; poredno vřejmena řzo řze tam dr'zali Kř 1771, 385; v-Rimi řze dvej leti dr'zi Kř 1771, 427 **7. imeti, řteti za:** Steri řze dr'zijo, ka dabi bogábojécsi bili Kř 1754, 20; Csi řze řto za moudroga dr'zi Kř 1754, 21; ki řze dr'zijo za vládnike poganov Kř 1771, 135 **8. hraniti, imeti:** Vu klejti se vsakojačka stvár za jelo derži BJ 1886, 7 **držěči -a -e držeč:** řřrářzo dr'žěclř vnocľi Kř 1771, 168; tanács pa dr'žěcsi kupili řzo Kř 1771, 93; za malo dr'sécsi KM 1796, 19; táksi řéd dr'séscse zveřřzde KM 1796, 4 **državši -a -e ko je držal:** Dr'řavľi zveřřznoga BKM 1789, 76; Dr'řavľi vřšucľřni nářod 'Zidořřki BKM 1789, 326; vřřako (veřřdro) dvej ali tri mericze dr'savsi SIZ 1807, 14; v-kôpalnici sze dr'řavsi AI 1875, kaz. br. 8 **držáni -a -o I. s silo zadrževan:** I tak je Peter dr'řáni vu temniczi Kř 1771, 378; pren. od právde vu řteroj řzmo prvľe dr'řáni bili Kř 1771, 461 **2. trajajoč:** 2 ³/₄ võre dr'řanom gucsi na szpráviscsi napřřďáno AI 1875 kaz. br. 2 **3. opravľjan, izvajan:** Szprávisese nede szedsztvo dr'řáno AI 1875, kaz. br. 2

država -e ř *država:* vnogo dr'sav pod szvojo derěcso oblášř zmetali KOJ 1848, 6

državati se -am se nedov. *držati se:* [Bog] Nyega řze dr'řavaj BRM 1823, 132; Ki falinge nevě řřpoznati, Ali řze je pa dr'řava BRM 1823, 336

držéla -e ř *dežela, pokrajina:* ménľe Ářie Ikónie dr'žéla Kř 1771, 571; I vo je řľa knyemi vřza Judee dr'žéla Kř 1771, 103; szo 'ze od nigda tōřřzka dr'žéla AI 1875, kaz. br. 5; Gřcskoga orřřága dr'žéle po iměni Achaie meřřto Kř 1771, 487; okouľi bodoucsega dr'žéla Kř 1771, 178; vu czeřľo okouľi dr'žéľo Galilee Kř 1771, 105; vu daleko dr'žéľo Kř 1771, 222; Vdr'žéľi Genezaret Kř 1771, 47; v tōřřzkoj dr'žéľi AI 1875,

kaz. br. 3; okouli Jordána le'zajoucse dr'zéle KŠ 1771, 9; té tri dr'zél bogáti prednyari AI 1875, kaz. br. 3; zvön ti najmrzlejši držel AI 1878, 8; odide od nász, v-toplêse dr'zéle KAJ 1870, 24; na dr'zéle i rázlocsne jezike gledoucs KŠ 1771, A5b; Za one dr'zéle je celo bogastvo AI 1878, 18; tam vtíjzti dr'zélaj KŠ 1771, 546; štera so po tej dr'zélaj AI 1878, 4

držina tudi deržina -e ž *I. služabniki, služinčad*: pobo'zna dr'zina KŠ 1754, 165; Z[teroga]ze V[za dr'zina vu nebé]zaj i na zemli umenúje KŠ 1771, 579; dr'sina KOJ 1833, 177; K-nôvomi leti sze dr'zina premenyáva AIN 1876, 24; Dr'zine i delavczov KŠ 1754, 221; prizové dvá dr'zine]zvoje KŠ 1771, 371; Szlűzbene dr'zine KAJ 1848, VIII; detzi, dr'zini i bli'znyemi nyo nazvescávati KŠ 1754, 10; Go]zpouda]zľű]jila, ki je]zvojoj dr'lini malo dávaó je]zti KM 1790, 40; pri deczi i dr'sini]zvojoj SIZ 1807, 9;]zpriátelom i na]je vöre dr'zinom KŠ 1754, 29; zhi'znov dr'zinov KŠ 1754, 224; go]zpodár nad dr'zinov]zvojoj KŠ 1771, 213; med vértom ino med dr'zinov AIP 1876, br. 1, 2; Zvün rodovine deržine i drúge peršone prebivajo BJ 1886, 10; več decé i deržine BJ 1886, 44; Dobri lűdjé zderžinov dobrodenejo BJ 1886, 10 *2. družina*: ali pa dr'sina, nájmere roditelov, i deczé KM 1790, 86

držinče -ta s *služabnik, hlapec ali dekla*: Nikse dr'zincse nemre dvóma go]zpodoma]zľű]ziti KŠ 1771, 225; Drsincse more vszelé vöszprosziti, gda kam scsé KOJ 1845, 52; ka]zoudis drűgoga dr'zincse KŠ 1771, 479; Vö je poszlo goszpöd edno dr'zincse KAJ 1870, 55

držinski -a -o prid. *namenjen služabnikom, služinčadi*: ino bos v dr'sinszko hi'so vábleni KOJ 1845, 25; in szamo za der'sinszki krűh ospotani bi KOJ (1914), 151

dűdnjati -am nedov. *bobneti, grmeti*: Zgoraj vzráki dűdnya csűdno BKM 1789, 350; te zrák dűdnya csűdno BRM 1823, 105; te grom csűdno Dűdnya BRM 1823, 23; Dűdnyali do stűki KAJ 1870, 111

dűg -ám *I. dolg, kar mora kdo vrniti, poravnati*: v-preminocsih letaj dug i drugi sztroskih AI 1875, kaz. br. 8; nede vecs potrűbno nôve dugé réditi AI 1875, kaz. br. 1; to sze z-gorivzétom nôvom dugi zgliha AI 1875, kaz. br. 2; i po csaszom znôvim dugim na présztopi AI 1875 br. 2, 1 *2. krivda, greh*: nász je pote'zo Lűczki dűg SM 1747, 251; I tou je grejha dűg SŠ 1796, 4; Ne vzemi, tak od dugá KŠ 1754, 253; On je zadol]zta vesino grejha dűgi KŠ 1754, 115; moj ve]z dűg plácsao KŠ 1754; ve]z dug nyemi je

odpű]zto KŠ 1771, 60; Odpű]zti nám dugé na]je TF 1715, 25; dugé nasse ABC 1725, A 4 b; dugé na]je SM 1747; dugé na]je KŠ 1754, 169; odpű]zti nám dugé na]e KŠ 1771, 18; velike dugé BKM 1789, 104

dűgasti -a -o prid. *podolgovat*: Oburka má dugasti sád AI 1878, 43

dűgčasti -a -o prid. *podolgovat*: slive, šterim je sád i koščica dugčasta AI 1878, 45

dűgi -a -o prid. *I. dolg, ki ima med skrajnima koncema veliko razsežnost*: dűgi KOJ 1833, 160; da je tó jáko dugi racsun AI 1875, kaz. br. 6; Dô je dugi AIN 1876, 12; od drevja duga szénca AI 1875, kaz. br. 7; opice májo dugi rép AI 1878, 7; gou]zto dűgo bradou KŠ 1771, 432; Gori je tak vzéo edno dűgo pavozino KM 1790, 38; do gle'znja vdűgom gvanti KŠ 1771, 768; z-ednoga kraja po dűgom erdecse ténke linije KOJ 1845, 6; szo meli velke na pét sészat mil dűge z-zemlov notrozagrajene oploute KOJ 1848, 6; Na dugi stolicaj دعا eden kre drűgoga sed]jo BJ 1886, 3 *2. ki traja veliko časa*: na racsűn dávanya]zľű]zi dűgi 'zitek SM 1747, 35; Matu'sálema dűgi 'sitek je velikoga glá]za KM 1796, 10; bodes dűgoga vrejmena na zemli KŠ 1771, 586; ako dugi sitek ti seles imeti SM 1747, 88; Steri poszlavec na dűgo vrěmen vösztáne, tákse AI 1875, kaz. br. 3; pod obrázom dugi molítev KŠ 1771, 76; Na dűge (glasnike), kak AIN 1876, 6 **dűgši** -a -e *daljši*: je vnougom me]zti dugsi KŠ 1771, 102; Eden centimeter szkor malo dugsi od ½ páleca AI 1875, kaz. br. 6; Od lahkéta je pa méter dugsi AI 1875, kaz. br. 6; velki kak edno tele, ešče malo dugši AI 1878, 11

dűgo prisl. *dolgo*: ako]chés dűgo]iv biti TF 1715, 14; ako schés dűgo siv biti ABC 1725, A4a; ako hoc]es dűgo siv biti SM 1747, 45; i dűgo 'zivés na toj zemli KŠ 1754, 29; i zvűnejsnye delo dűgo vö ne ol]ztáne KŠ 1771, 437; kaj]ze tak dűgo midi vu czérkvi KŠ 1771, 162; 'Zivi dűgo lejt ti na]ega Krála BKM 1789, 37; notri pa nemore tak dűgo, da bi szkoro KOJ 1848, 4; Kak dűgo de sze pozdigávao nad menom TA 1848, 10; sztári mertűki szo nam dűgo szľű]zili AI 1875, kaz. br. 6; Zima je dűgo ne odisla AI 1875, kaz. br. 8; svojemi gospodi be]žo, koga tak dűgo let ne vido AI 1878, 8 **dűže bolj dolgo**: csi du'se tém bli'se k-grobi KOJ 1845, 134; da bi Atila du'se 'sivo KOJ 1848, 5; Ki od 15 dnévov na du'ze vöosztáne AI 1875, kaz. br. 3; nemorem sze 'se du'se zadr'sati, ka nebi prikázao KOJ 1833, IIII; vu nevoljái]zveczki du]e]iveti SM 1747, 57; Csá]zi Boug du'ze 'zivé te hűde KŠ 1754, 34;

Ízam nej mogao du'ze trpeti KŠ 1771, 618; tvoje ime ne dr'zi du'ze BKM 1789, 327

dúgoča -e z *dolžina, dolgost*: Vu kázajocsem broji "Prijátel"-a je szpoznávlani dugôcse mertük AI 1875, br. 1, 2; eden trétji tao vse njegove dugôče AI 1878, 21; stuca, stera na dugôcso, sürkôcso zadene AI 1875, br. 1, 3; szo sze mi z-dúgocsov pa mláde pámeti zaszipávajouce vidile KOJ 1833, IIII

dugočakanje -a s *potrpljenje*: Opomina za volo Bo'zega dugocšákanya KŠ 1771, 721; Dűjh dugo-cšákanya KM 1783, 46; Gošzpodna našega dugocšákanye za zvelicsanye mejte KŠ 1771, 723

dugôci -a -e prid. *dolžinski*: Pri dugôcsoj meri zdaj stiri razlocsne mertúke nücamo AI 1875, kaz. br. 6; Csi stoj pri dugôcsoj meri klawre na pálece sesé vözracsunati AI 1875, kaz. br. 6; Fűnt sze pa dugôcsemi mertúki i literi tak vkűpszlisi AI 1875, br. 2, 2

dugôčni -a -o prid. *dolžinski*: Sztári dugôcsni mertúkov obracsunanye na nôve AI 1875, kaz. br. 6

dugotrplivi -a -o prid. *potrpežljiv*: Ti pa, Goszpodin Bôg, szí i dugotrplivi TA 1848, 71; Goszpod, dugotrplivi TA 1848, 83

dugotrplivost -i z *potrpljenje*: Dugotrplivošzt BRM 1823, VI; Da tak zdugotrplivošztjov Znásas BRM 1823, 118; Dugotrplivoszt KAJ 1848, V

dugovánje -a s *stvar, reč*: Koteré recji šzo nai vékje dugovánje TF 1715, 44; csi je tákje dugovánje csloveka z-'Zenouv KŠ 1771, 62; Dugovánje KMS 1780, A2; dugovánje KM 1796, 10; od dűhovnoga dugovánja nai poglaviteije TF 1715, 3; od vžzega greisnoga dugovánja SM 1747, 49; od velikoga dűhovnoga dugovánja KŠ 1771, 445; dvouje naime dugovánje vu šzebi zderšzáva TF 1715, 35; za veliko rušno dugovanye deršati SM 1747, 40; Ti szí mojo právdo ino dugovánje vö szpelao TA 1848, 7; Po sterom dugovánji SM 1747, 51; i drűgom tákjem dugovánji KŠ 1754, 12; tűdi v-etom dugovánji SIZ 1807, 8; Pri vszákom dugovánji AI 1875, kaz. br. 8; zdrűgim vžzakovacskim dugovánjem SM 1747, 48; csi šze dvá z-válz zgłihata na zemli nad kákšté dugovánjem KŠ 1771, 59; lovi za kákšim dugovánjem KM 1790, 20; Ta naprei hodécsa dugovanya, kákja ješzo SM 1747, 37; Domácsi dugovánji AI 1875, br. 1, 1; Zvűnszki orszádog dugovánji AI 1875, kaz. br. 3; vecs persón ali dugovánjov csinejnye KOJ 1833, 138; Ka je vszê eti dugovánji dika KAJ 1848, 8; Od penez dugovánji miniszter AI 1875, kaz. br. 2; z-vecs ednoféle ali razlocsne oszôb ali

dugovánja sztojécse vno'zino zamenűje AIN 1876, 10; Kágda more tákja velika dugovánja cšiniti TF 1715, 44; huda dugovánja delati KŠ 1754, 19; ne štimana dugovánja šzmo dnešz vidili KŠ 1771, 181; dokecs dugovánja dobro ne pošzlűjhnes KM 1790, 18; dosztájájôcsa dugovánja vozravna AI 1875, kaz. br. 2; šolska dugovánja vkűpboberéjo BJ 1886, 4

dűh tudi dűjh -á m *I. duh, razumsko-spoznavna stran človeka*: Ar teilo šelei proti Dűhi, i Dűh proti teili SM 1747, 26; tak je pošztano Cslovik šivocji Dűh SM 1747, 4; i dűh, ka šze notrejsnyega vszrczi došztája KŠ 1771, 445; kriviczo lűbcza odűrjáva dűh nyegov TA 1848, 9; kai šze zdűha porodi SM 1747, 7; nego poleg Dűha SM 1747, 23; odnešeni vu pűšcsávo od Dűhá KŠ 1771, 10; do razdeljenja dűje i dűhá KŠ 1771, 677; Nega nyemi ni dűha, ni sztopnye KOJ 1845, 115; Ar teilo šelei proti Dűhi SM 1747, 26; štero kdűhi i kprisešztomi 'zitki šzliji KŠ 1771, 446; šzmo vu eden Dűh napojeni KŠ 1771, 514; ki pa šzejja naDűh, z-Dűhá bode 'zeo KŠ 1771, 570; pozdignem k-Bôgi dűh moj KAJ 1848, 202; Ako pa po Dűhi telovna dela morite SM 1747, 23; pravícšen pošztano vu Dűhi SM 1747, 12; Ponoviti šze je vám potrejbno vdűhi pámeti vašje KŠ 1754, 97; ki šzo šziromáczke vdűhi KŠ 1771, 13; ga pa Dávid vu Dűhi za Gošzpouda zové KŠ 1771, 75; pride vu Dűhi BKM 1789, 18; i vu dűhi právoga csiszztoga krsztsanszstva KAJ 1848, X; vodi šztoivoim dűhom SM 1747, 90; i zdűhom vušzt nyega KŠ 1754, 93; da šze cslovik zdűhom i šztejtlom tá vnešzé KŠ 1771, 440; I z-môdrim dűhom zbrodjávati KAJ 1848

2. biťje netvarne narave: Oni dűhovje, šteri šzo KŠ 1754, 94; Ti hudi dűhovje KŠ 1754, 95; I ti necsišzti dűhovje KŠ 1771, 110; Angyelje šzo csišzti dűhovje KMK 1780, 9; Od rázlocsni dűhouv KŠ 1771, 731; od necsišzti dűjhov ošzloubodo KM 1796, 99; Vcsino hűdi duhòv roba KAJ 1848, 3; vu temniczi bodoucšim dűhom KŠ 1754, 111; vö je vrgao te dűhé KŠ 1771, 25; zhűdimi Dűhmi pod Nébov SM 1747, 27; dáo nyim je oblájzt nad necsišztimi dűhovmi KŠ 1771, 31

3. v zvezi sveti Dűh tretja božja oseba: kako išvéti Duih TF 1715, 39; škoterimi nášz vucsi, šzvéti Dűh Bog SM 1747, 87; O Szvéti Dűh SM 1747, 60; Szin, Sz. Dűjh SM 1747, 16; Sz. Dűjh vu pošzvecsenyey KŠ 1754, 92; Dűjh je iština gotov KŠ 1771, 90; Szin, i Szvéti Dűjh KM 1780 K, 5; Szvéti Dűjh Boug KM 1783, 7; od Dűhá šzvétoga TF 1715, 22; vu jediností Dűhá Szvétoga KŠ 1754, 12 b; pošzécsa zDűhá šzvétoga KŠ 1771, 5; dári Dűjhá šzvétoga KM

1796, 118; Dika boidi i Dùhi [zvéto mi SM 1747, 46; Oczu [zinu Dùho vekvekoma SM 1747, 81; prouti Sz. Dùhi [entávanye KŠ 1754, 73; dika i Sz. Dùhi KM 1783, 2; nám [zvojega [zvéto ga Dùhá podeli TF 1715, 27; Dai mi [zvéto ga Dùhá Bogá SM 1747, 61; ino je vnyega [ivocji Dùh vdehno SM 1747, 3; [z. Dùhá je pol'zlau KŠ 1754, 24; i te mocsni dùjh ponouvi vu meni KŠ 1754, 63; vido je Dùhá Bo'zega KŠ 1771, 10; Polo'zim na nyega Dùjh moj KŠ 1771, 39; darúj nám Dùhá Szvéto ga KM 1783, 10; to ga novorodgyenyá vu [zvéto m Dùhé TF 1715, 32; vu [zvéto m Dùhei TF 1715, 23; vörjem vu [zvéto m Dùhi SM 1747, 44; molécsi vu Sz. Dùhi KŠ 1754, 2b; vSzvéto m Dùhi, i vognyi KŠ 1771, 10; [ztoivo m [zvéto m Dùhom SM 1747, 46; Sz. Dùhom gori namazao KŠ 1754, 104; I [zvéto m Dùhom vjedin[ztvi BKM 1789, 2; nej trijé [z. Dùhovje KM 1783, 14

dùhati -am nedov. *dihati*: [ribe] dùhajo s škrgami AI 1878, 30

dùhòven -vna -o prid. **1.** *duhoven*: **1.** Dùhovni 'zitek to ga nouvoga csloveka KŠ 1754, 206; Ka je ta dùhovna [zmrt KŠ 1754, 74; od dùhovnoga dugoványá nai poglavite[je TF 1715, 3; Zrok ete nyihove Dùhovne velike [zlepol'zti TF 1715, 4; dùhovno nagibanye vu clovecsi [zrczáj nadigáva KŠ 1754, 91; vzemite gori ino mecs Dùhovni SM 1747, 27; takái[je i vDùhovnom [ztávi TF 1715, 5; [zlejpi vdùhovnom dugovány KŠ 1754, 71; i rázumnoj'zti dùhovnoj KŠ 1771, 603; vu dùhovnoj kmiczi Kricsimo KAJ 1848, 180; [ták[zim dùhovnim [zrczom KŠ 1771, 438; mo'zki i zen[zke dùhovni popeve KŠ 1754, 104; Od dùhovni dárov KŠ 1771, 489 **2.** *duševen*: telovno i dùhovno zvelicsanye KŠ 1771, A8b; prouti dùhovnim hūdoubam KŠ 1754, 106; [zo ta dùhovna i nebel'zka KŠ 1754, 60 **3.** *verski*: szamo nikeliko dùhovnih knjig májo KOJ 1833, XV; zhválnimi i zdùhovnimi pe[zmami [zpejvav[ji KŠ 1754, 28; i zdùhovnimi pe[zmami [zpejvav[ji KŠ 1771, 584 **4.** *duhovniški, cerkven*: podlo'zni bojmo, liki dùhovni králove KŠ 1754, 105; dùhovne, or[zacse, Go[zpode [ze ti boi SM 1747, 88; pred Dùhovnim oczom vadlúvati TF 1715, 35; Dùhovni Pa[ztér BRM 1823, IV **dùhòvni** -a -o sam. *duhovni*: Goszpon Dùhovni pridejo KOJ 1845, 13; nego vu veseni Dùhá [zvéto ga k-Dùhovnim Dùhovna priglihávajoucsi KŠ 1771, 493; 'zelte pa ta dùhovna KŠ 1771, 517

dùhòvnik -a m *duhovnik*: Sztári zamedlani Dùhovnik KOJ 1845, 3; Návod dùhovnika KAJ 1848, VI; Szvéto ga Benedeka Fare Dùhovniki KM 1796, 1; Dùhovnikov KAJ 1848, VIII

dùhòvno prisl. *duhovno, duševno*: ár [ze

dùhovno [zoudi KŠ 1754, 71; naj Dùhovno gori [ztanem KŠ 1754, 245; kaj [ze dùhovno [zoudijo KŠ 1771, 493; da dùhovno, Zgrejhov ja[z gori [ztánem BKM 1789, 369

dùhòvnost -i ž *duhovnost*: Da bom bogat v-dùhovno[zti BRM 1823, 358

dùhòvski -a -o prid. *duhovniški*: paz-prepovedov dùhovszkih opravil KOJ 1848, 3

dùhòvstvo -a s *duhovniki, duhovščina*: na gorickom jejako po szkoupoma na dùhovsztvo pomiszleno bilo KOJ (1914), 144; Za Józsefa II. sze je i pri Dùhovsztvi ino Cérkvensztvi veliko premenilo KOJ 1848, 113

dùhòvšina -e ž *duhovščina*: zvün nisjega réda Dùhovsine KOJ 1848, 77

dùhòsznazvest -i ž *vest, zavest*: ka pôleg dùhsnezvészti po pravici bude szkoncsáválo AI 1875, br. 2, 3

dùhòszvnost -i ž *navdušenje, navdušenost*: Dùhovnoszt je velika bila na tô vu cêlom országi AIP 1876, br. 2, 2

Dúnaj -a m *Dunaj*: Dunaj ABC 1725, A3a

Dúnaj -a m *Donava*: Dúnaj KAJ 1870, 109; Z-lêve sztráni Dúnaja KAJ 1870, 164; Zmorja pride v Dúnaj AI 1878, 31

Dunája tudi Dúnája -e ž *Donava*: szo ga tūdi z-ednoga brejga pri Būdini v-Dunájo doliszünoli KOJ 1848, 17; Tam gde voda Dúnaja AIP 1876, br. 3, 1

dùňkanje -a s *topotanje, butanje*: vcsászi pa grozno trūpanye, dùňkanye KOJ 1845, 98

dùňkati -am nedov. *topotati*: dùňkati KOJ 1833, 163; znogámi je dùňkala BJ 1886, 13

dupléjr -a m *velika voščena sveča*: Z-duplejrimi KMS 1780, A3b; duplejr KOJ 1833, 156

dupléraš -a m *svetilničar*: vise 10 jezér lūdi je na hodi dupléraši nazócsi bilô AIP 1876, br. 5, 2

dùplišni -a -o prid. *dvojni*: Papa tuđi posle duplisni kris KOJ 1848, 12

dùplom prisl. *dvojno, dvakrat*: Po duplom [ze radis, Csi druge ve[zelis BRM 1823, 354

dùrkanje -a s *tresenje*: On je leprâ z-durkanya kôl na pamet vzéo, káje ceszta z-kamnom popodjena KAJ 1870, 116

dùša -e ž **1.** *duša, netvarni, neumrljivi del človeka*: moja Dùssaie terdno presztrásena ABC 1725, A8a; Dù[ja KMS 1780, A7; Dùsa mi dicsi SŠ 1796, 5; zcezeile Dù[je tvoje TF 1715, 18; zev[ze dùse, pámeti KŠ 1754; dù[je pa nemorejo vmoriti KŠ 1771, 33; Cslovik [ztoji [ztejla, i znemrtelne dù[je KMK 1780, 10; ino dùse zvelicsanye SIZ 1807, 4; Li Dùse pogubelno[zt BRM 1823, 9; Mojoji dù[li tesko SM 1747, 76; [ze je dopadnolo dù[li mojoj KŠ 1771, 39; Mojoj dù[li je 'zaloz[zt

BKM 1789, 15; Kaje k-haszki mojoj düsi SŠ 1796, 3; Kakda právite düsi mojoj TA 1848, 9; ka je meni Teilo i Duffo dáu TF 1715, 21; kako dabi řzám Farar Düřřou meu TF 1715, 5; ino obráni moio Düso ABC 1725, A8a; Bog řzkerbi za mo Düřřo SM 1747, 70; naj řze za düřřo řzkrbimo KŠ 1754, 28; vř je pũřzto duřřo KŠ 1771, 354; düso mojo, řtero řzi z-nicsesza řztvouro KM 1783, 5; Oudpri nyemi tvojo düso BKM 1789, 15; Da bom veřzél' řzpũcsávao Düso SŠ 1796, 3; od vřzega hüdoga na Düřři obarvau TF 1715, 46; ino ga i vu Teili i vu Düřři ponovi SM 1747, 61; Na düřři pa KŠ 1754, 39; v-tejli i v-düsi řzkozntũjemo SŠ 1796, 7; V-Düsi řze veřzelijo BRM 1823, 9; bom sze sztarao vu düsi mojoj TA 1848, 10; ne trpi i ne na szvojoj düsi AIN 1876, 63; dabi z-teilom ino z-Düřřom blářenřztva mogel vřřivati SM 1747, 54; i zrzáumnov düsov gori ořznáj'zeni KŠ 1754, 94; czejřloga csloveka zdũřom i řztejřom KŠ 1771, 445; vřzej Düš zvelicsitel BRM 1823, 7; I vszř düš verni varivács KAJ 1848, 6; i nářdete pocsinek düřřam vařřim KŠ 1771, 37; zřohkřtiti zná Bremen düsam okřadjenim KAJ 1848, 6; da on nasse Duse obaruie SM 1747, 84; mi nářře düse i tejřa preporácsamo KŠ 1754, 224; K-szebi vzeme Krisztus nářře düře SŠ 1796, 8 2. *řlovek*: Hválo deřze z-vřrnimi düsami SŠ 1796, 8; Verna Düssa tebi řzpeiva SM 1747, 91; Vřzáká düřřa podřořna bojdi KŠ 1754, 34

düševn -vna -o prid. *I. düševn*: ki řzi branitel Duřřevni SM 1747, 66; řzlatkořzt düřřevna KŠ 1754, 127; od vszáké düševne i telovne pogibeli obarval ABC 1725, A 5 B; ako tákře Duřřevne nevoule vu řzebi ne osřláta SM 1747, 41; düševnoj temnořzti vzeme moucs BKM 1789, 3; nářřo düševno řzkrb na pope nehámo KŠ 1754, 13; vřzáksem blagořzřlovi düševnom KŠ 1754, 104; vu vszákøj düševnoj potrebcsini BRM 1823, II; Vřze düševne i telovne dobroute KŠ 1754, 151; vřza düševna i telovna dobra KŠ 1754, 152; Zvráčři me düševne rane BKM 1789, 14; vu vszeih nassi düševni, i telovni potrebcsinai ABC 1725, A7a; vu vřzeih nářřřih düřřevni, i telovni potreibcřřinai SM 1747, 55; zdũřřevnimi oćřimi KŠ 1754, 143 2. *verski*: zmenkanye Szlovenřzkoga düševnoga piřřzma KŠ 1754, 3a 3. v zvezi **düševni paster duhovnik**: Ni eden düševni pařřtér KŠ 1754; Düřřevni Pařřtér Surdánřzke Fare BKM 1789, 3; pařřtérje düřřevni KŠ 1771, 434; Csěřřt düřřevni pařřtéroř KŠ 1771, 21; prářřim düševnim pařřtérořom KŠ 1754, 193; Na düševne pařřtéroře gledoucs KŠ 1754, 197 **düševno** -ga sam. *düševnost*: Stero je

to düševno KŠ 1754, 175; za ta düševna czilou nisce nikajnemára KŠ 1754, 5a

düřřica -e ř *I. düřřica*: Düřřica KMS 1780, A2; moja düřřica BKM 1789, 4 b; Z-düřřice KMS 1780, A3b; nyegovoj düřřiczi pa na zvelicsanye KŠ 1754, 244; oszoudis mojo nevolu düřřiczo KŠ 1754, 231; Oh 'zaloszne düřřice BKM 1789, 9; Düřřicz radořzt SM 1747, 91; Ki je Gořřpoud düřřicz vařři BKM 1789, 23; Nase düřřicze ne vmorř BKM 1789, 6 2. *řlovek*: řztroskom vnougi vřrni düřřicz vř zolřámpani KŠ 1771, A7a; Vi 'zalolřtne düřřicze BRM 1823, 5; nezřacsunano vnogo Düřřicř TF 1715, 3

düřřka -e ř *dih*: Mládi i řztár, Kak vřzáká řtvár, Dobi to k-düřři právo BRM 1823, 124; poj gori, csi düřřo más KAJ 1870, 144; Gda si düřřko zemeno, te zřáká vu řebe vlećřemo BJ 1886, 34

düřřni -a -o prid. *I. düřřen*: Odprě sztezo I düřřnoga zvelicsanya KAJ 1848, 6; Nejga csloveki dragřega Ino po řzmrti düřřna zvelicsanya SŠ 1796, 48; voj Z-düřřne kmicze KAJ 1848, 10; řřivi řzám řzebi pak na Düřřno zvelicřanye TF 1715, 9; veszt gřoři, I 'zelen mir düřřni vmárja KAJ 1848, 4; polei mojo düřřno řzpoznanje SM 1747, 49; taki vDüřřnoi řalolřti razveřřeliteli TF 1715, 37; Szpřávlajmořze na řmrti i v-düřřnom molejnji SŠ 1796, 8 2. v zvezah: **düřřni den vernih duřř dan**: Taki potom je Düřřniděn BJ 1886, 38; **düřřni paster duhovnik**: Düřřnomi Pařřtéri oznániti TF 1715, 36; **düřřna veřř vest**: řteroga nářřledũje Bo'za řzřditořzt, hüda düřřna veřřřt KŠ 1754, 74; I düřřnavejřřt takáj Tvoj vřzakdeněsnji gřeřř BKM 1789, 385; da nyim düřřnavejřřt bráni sze podřořřiti KOJ 1848, 11; proti nyega Duřřne veřřřti tořři SM 1747, 62; od düřřneveřřřti kářřani KŠ 1771, 292; Düřřh düřřne-veřřřti KM 1783, 46; med vnouгим düřřne-veřřřti bodanyem KM 1796, 9; szřobnoszt szvoje düřřneveřřřti nik-soj zemelszkoj oblásřti nedájo podřářřmati KOJ 1845, 68; mo Dusno Zveřřřt vtřřřs SM 1747, 69; naj nevřřazeno düřřnovejřřřt mám KŠ 1771, 417; jařř řzám vřzákov dobrořv düřřnovejřřřtyov řzřřřzo Bougi KŠ 1771, 413; ka řřzmo i vu vařři düřřnivejřřřtaj ocsiveřřřni KŠ 1771, 537

düřřava -e ř *dolřřina, dolgost*: řtera je ta řřřřava i düřřava KŠ 1771, 579; i düřřava je telika KŠ 1771, 806; řtere duřřava bi bila řřřřřřtou KM 1796, 11; ali nyi düřřava i řřřřřřava je řázřocřna KAJ 1870, 66; Düřřzavo dněva nářřřežě tak zveřřo KAJ 1870, 158

düřředále prisř. *řřimbořř*: Proutři tomi duřředale razřřřřřřnyj lutheransřřtva szo szkřřenili KOJ (1914), 114

düřřen -řřna -o prid. *I. dolřřen*, ki ima *dolg*:

- devetindvajseti*: Dvajseti, i devéti táo KŠ 1771, 121; Dvajseti, i devéti táo KM 1796, 67
- dvājseti i drūgi** ~ ~ -a ~ ~ -o vrstil. štev. *dvaindvajseti*: Dvajseti i drūgi táo KŠ 1771, 71; Dvajseti, i drūgi táo KM 1796, 113
- dvājseti i óusmi** ~ ~ -a ~ ~ -o vrstil. štev. *osemindvajseti*: Dvajseti i ouszmi (XXVIII.) táo KŠ 1771, 97; ino dale vdvaiszetom ouľzomom verfuľfi TF 1715, 19
- dvājseti i péti** ~ ~ -a ~ ~ -o vrstil. štev. *petindvajseti*: Dvajseti i péti (XXV.) táo KŠ 1771, 83; Dvajseti, i péti táo KM 1796, 57, 116
- dvājseti i prvi** ~ ~ -a ~ ~ -o vrstil. štev. *enaindvajseti*: Dvajseti, i prvi táo KM 1796, 111
- dvājseti i sédmi** ~ ~ -a ~ ~ -o vrstil. štev. *sedemindvajseti*: Dvajseti i szédmi (XXVII.) táo KŠ 1771, 92; Dvajseti, i szédmi táo KM 1796, 118
- dvājseti i šésti** ~ ~ -a ~ ~ -o vrstil. štev. *šestindvajseti*: Dvajseti i sészti (XXVI.) táo KŠ 1771, 87; Dvajseti, i sészti táo KM 1796, 59
- dvājseti i štírje** glav. štev. *štiriindvajset*: I ti dvajseti i štírje řztariři KŠ 1771, 786
- dvājseti i štrti** ~ ~ -a ~ ~ -o vrstil. štev. *štiriindvajseti*: Dvajseti i štrti (XXIV.) táo KŠ 1771, 79; Dvajseti, i štrti táo KM 1796, 115
- dvājseti i trétji** tudi dvājseti ino trétji ~ ~ -a ~ ~ -e vrstil. štev. *triindvajseti*: Dvajseti i trétyi (XXIII.) táo KŠ 1771, 75; Dvajseti i trétyi táo KM 1796, 53; Vu řzvojem dvajsetom i trétyem 'zoltári BKM 1789, 160; Dvaiszeti ino trétyi Soltár ABC 1725, A8b
- dvājsetikrat** prisl. *dvajsetkrat*: řzta dvajsetikrát přeřtela KM 1790, 28
- dvājstipot** prisl. *dvajsetkrat*: Dvaisztipót szam sze ponizo na právo, na levo AI 1875, br. 2, 7
- dvājščica** -e ř *dvajsetica*, *novec za dvajset krajcarjev*: Dvajsesicza KM 1790, 94; skolniki při odhájanýi, ki dvájsiczo, ki deszetko, v-prijisceso vteknoli KOJ 1845, 18; vözvészvi edno dvajsesico, erkao je KAJ 1870, 135; sze vladársztvi pét dvajsesic plácsa AIP 1876, br. 8, 3
- dvákrat** prisl. *dvakrat*: Steri kaj hűdoga řzpriřzéganyem obecsá: dvakrat pregrisih KŠ 1754, 18; napravíte ga řziná gehenne dvakrat bole, liki řzte vi řzami KŠ 1771, 76; prvle, liki dvakrat bode kokout popejvao KŠ 1771, 148; drevje dvakrat mrtvo i řzkorényom vö řtrgnyeno KŠ 1771, 759
- dvanájset** glav. štev., v samostalniřki rabi: doli řzi je řzeo řztimi dvanájzetimi KŠ 1771, 88; Dvanájzet KM 1790, 96; Erkao je zátó Jezus tim dvanájzetim KŠ 1771, 287; I prizvao je te dvanájzete KŠ 1771, 118; v prilastkovi rabi: Dvanájzet Apořtolov je meo KŠ 1771, B2a; vkrvávom otouki bodoucsa dvanájzet lejt KŠ 1771, 29; prizvavři ti dvanájzet vucsenikov řzvoji KŠ 1771, 31; drobtinya dvanájzet kosárov KŠ 1771, 48; gda bi řzkoncsao Jezus zapovidávati tim dvanájzet vucsenikom řzvojim KŠ 1771, 34
- dvanájseteri** -a -o ločil. štev. *dvanajster*, *dvanajst*: Jakub tomi dvanájzeteromi rařztepenomi plemeni zdrávje KŠ 1771, 745; dvanájztera pokolejnýa nařa KŠ 1771, 421; zidino, řtera je mejla dvanájztera vrátá KŠ 1771, 805; dvanájzetera vrátá z-dvanájzet d'sund'sov KM 1783, 215
- dvanájseti** -a -o vrstil. štev. *dvanajsti*: Dvanájzeti táo KŠ 1771, 139; Od Křiřzt. vdvanájzetom leti dela KŠ 1771, 167
- dvátřeseti** -a -o vrstil. štev. *dvaintrideseti*: 32. Soltár SM 1747, 95
- dvázívota** ř neskl. *dvořivka*: Dvázívota stvári se zátó tak imenűjejo, ár tej v vodi i na sűhoj zemli tűdi řivűjo AI 1878, 28
- dvégűbű** prisl. v *dve gube*, *připognjeno*, *skľučeno*: da je bajcar dvégűbű mogao idti po nyem KAJ 1870, 84
- dvějstou** glav. štev. *dvesto*: Dvejřztou KM 1790, 96; nego liki na dvejřztou lakti KŠ 1771, 334; kűpimo za dvejřztou řzodoum krűha KŠ 1771, 121; pripravte dvejřztou vítűzov KŠ 1771, 415
- dvějstou sűdendeset i šest** glav. štev. *dvesto řestinsedemdeset*: na ládji dvejřztou řzedendeřzűt i sűřzt dűs KŠ 1771
- dvěrca** -řic s mn. *vratca*: z-szrebra pa nyű dvěrca KAJ 1870, 148; odzajah dvěrca szojo AI 1875, kaz. br. 8
- dvěri** dvěr ř mn. *vrata*: dveri bi pa zapřte bilű KŠ 1771, 333; Dveri KMS 1780, A8b; Dveri KM 1790, 93; dveri AIN 1876, 40; ne zagľuřaj mi, 'ze řzo dveri zapřte KŠ 1771, 206; Odprite sze dveri szvűta TA 1848, 19; odvávalo je te kamen od dvėri TA 1848, 97; privávalvři kamen veliki kdrevam toga groba KŠ 1771, 96; privávalo je eden kamen dvoje toga groba KŠ 1771, 154; i doli zapřri dveri tvoje KŠ 1771, 18; Hiřa má dveri BJ 1886, 7; Na dveri vu stanico hodimo BJ 1886, 7; 'zrbű privűzано při dveraj vinej KŠ 1771, 137; ki nejde notri po dveraj vu ovcársniczo KŠ 1771, 299; Nouc je pred dvėrmi vřzej BKM 1789, 381; Nad dvėrmi tvoimi trűpam BKM 1789, 205; je petľao pred dverami KM 1790, 36; přen. Ti řzi Jezus milűcse dveri BKM 1789, 79; Ar řzo řze mi dveri odprle velike i mocsne KŠ 1771, 525;

ka bi ľze on na dveri, pout ali trľz preobrnno KŠ 1754, 8a; Naj naľfega ľzrczá dveri ne zaprémo KŠ 1754, 125; Vľzejm nevolám dveri zapré KŠ 1754, 263; Ovo ľztojim pred dvérmi, i trüplem KŠ 1754, 126; znájte, ka je blüzi pred dvérmi KŠ 1771, 81

dvôjčeti -i m, ž dv. *dvojčka*: ľterez cizimer je bio Dvojcseti KŠ 1771, 428; ľteriva ľzta bilá dvojcseti KM 1796, 19

dvojenjé -á s *dvom*: brezi mrmranya i dvojenyá KŠ 1771, 595; Zatajenyé, ali dvojenyé znamenüvajoucsi KOJ 1833, 10

dvojiti -ím nedov. *dvomiti*: vu koterom neima dvoiti TF 1715, 36; zrzázumom kre iľztine nemore dvojiti KŠ 1771, A3b; Vu ľterom jaľz ni ne dvojim KŠ 1754, 271; etim recľem ne vörje ali dvoj TF 1715, 45; Ár ľteri dvoji KŠ 1754, 148; dvojimo, ali ne zdvojimo KŠ 1771, 535; ki v-tebi dvojiio KAJ 1848, 10; Ne dvoji, nego li vöri KŠ 1754, 257; Ne dvoj, kaj bi nemogoucse bilou SŠ 1796, 36; i ne bode dvoji vu ľzrczi ľzvojem KŠ 1771, 138; i nebodte dvojiili KŠ 1771, 69; zakaj ľzi dvojiio KŠ 1771, 49; Niti je nej dvojiio KŠ 1771, 456; niki ľzo pa dvojiili KŠ 1771, 98 **dvojéči** -a -e *dvomeč*: vu tebi dvojecsi SM 1747, 54; neľztálni ali dvojécsi bodoucsi KŠ 1754, 183; vucseniczke, dvojécsi, od koga bi pravo KŠ 1771, 312; Dvojécsim dober tanács dávati KMK 1780, 98

dvojľivi -a -o prid. *dvomeč*: da je etaksega dvojlivoga pitanya razszodjenyé nej delo krátkoga vcsenyá jezika KOJ 1833, 42; mislejnya vu Vöri dvojlivá KM 1783, 146

dvôjnik -a m *dvojček*: Tomás, ki ľze zové dvojnik KŠ 1771, 303

dvôjnost -i ž *I. dvom*: kaibi mi brezi vľze dvoinoľzti vorvali TF 1715, 26; brezi vľze dvojnoľzti je gvüsen KŠ 1754, 138; brezi vľze dvojnoľzti záto KŠ 1771, 431; Od vľze dvojnoľzti KM 1783, 47; Radüvavali ľze bomo brez dvojnoľzti SŠ 1796, 151; Brezi dvojnoszti mogoucse KOJ 1833, XVI; Nemam tak 'ze v-tom dvojnoszti KAJ 1848, 110; nyegovo popolnoľzt ino csilľztoucso vu dvojnoľzt zvati KŠ 1771, A2b; obrniľze kmeni vu mojoj dvojnoľzti KŠ 1754, 236; kak dugo dr'zis vu dvojnoľzti düľo naľo KŠ 1771, 301 **2. obup**: Obari náľz Od dvojnoľzti BKM 1789, 345; a ni nezapela vdvoinoľzt TF 1715, 30; vu dvojnoľzt ne opádnem SM 1747, 76; vdvojnoľzt opádjenyé KŠ 1754, 176; Vu neľzrecsi v-dvojnoľzt ne ľzpadni KM 1790, 16; Záto v-dvojnoľzt nejmano ľzpadnoti SŠ 1796, 7

dvojüvanje -a s *dvom*: Neverni szrdcz

dvojüvanje KAJ 1848, 422; V-dvojüvanji i vupanyi Me je krepio KAJ 1848, 29

dvôr -a m *I. dvorišče*: Jáko se je veselio, či je dvor i vulica süha bila BJ 1886, 23; (Lisica) Pazlivo okroži dvor AI 1878, 9; Peter je vinej ľzedo na dvouri KŠ 1771, 92; Ki sze za knige nesztára, Nego li po dvöri kricsi KAJ 1870, 6; tam na samošnom dvori plodi pes velko vnožino kür AI 1878, 3; i ni eden je nej mogao vö zvoziti vzimi z-ľzvojege dvora gnojá brezi truda KM 1790, 80 **2. gospodarska poslopja**: Kai razmis po krühi vľzak denesnyem Vľza ona hiľa, dvor, nyive TF 1715, 29; Ka ľze razmi po krühi? Vľze, ľtero ľzlu'zi, liki: hi'za, dvor, nyive KŠ 1754, 165; Boug hiľo, dvor, ľeno, dáva TF 1715, 21; Ktomi hi'zo i dvor prigľédne KŠ 1754, 85; Blagolľzlovi goricze, Naľa polá ľzejjanye, Dvor, márho BKM 1789, 169 **3. dvor, dvorec**: I dönok je vu Pilátulľovom dvouri nej ľzamo bic süvani Gofľzpon Kriľztus KM 1796, 108; Teda ľzo ľze vküp ľzpravili i ti Sztariľi ľüľztva vu dvor viľesnyega popa KŠ 1771, 87; Gda eden mocsen ro'znáti varje ľzvoj dvor KŠ 1771, 207 **4. v zvezi nebeski dvor nebesa**: bojdi meszto méne od vszega tvojege Nebeszkgoga dvora blagoszlovleni KM 1783, 172; Pozovi me k-ľzebi gori Na nebeľzke ľzvetle dvori SŠ 1796, 98, 5; nebeszki dvor te zvissáva KOJ 1845, 135

dvôrba -e ž *strežba*: v-zimi pa od lagoje dvorbe KOJ 1845, 108; vu vľzakdenésnyoj dvorbi KM 1796, 121

dvoriti dvörim nedov. *streči, pomagati*: ľtera je tühieh lüdiuh otrokom mogla dvoriti KM 1790, 60; Fürge je 'ze znao dvoriti KAJ 1870, 41; Angyelje nyemi dvorijo BKM 1789, 116; kaibi nyemi ľzľüľo ino dvoro TF 1715, 23; Vetom teji bodes dvoro Bougi SŠ 1796, 25; Nyemi vľzigdár dvorili bodemo SŠ 1796, 8; okouli ľztola nyemi do dvorili BKM 1789, 445; ki ľzo G. Kriľztulľi dvorili KM 1796, 88

dvorjeník -a m *I. dvorjan*: ľzo ga oudali Putifári, Fáraona Krála velikomi dvorjeniki KM 1796, 25; Naj pa vöszpelati morejo dvorjaniki KOJ 1848, 14 **2. strežnik**: Bláľeni ľzo tvoji dvorjeniczke KM 1796, 67; Sto ľzo bili dvorjeniczke G. Kriľztulľa KM 1796, 88; snajžno oblečeni dvorjenicje nyemi dvorijo BJ 1886, 20

dvôrni -a -o prid. *dvoren*: niti dvorne Goszpé, niti Goszpoudje KOJ 1848, 14

dvôrnik -a m *dvornik*: znanüvo zdaj glávni dvornik AI 1875, br. 1, 7

dvörski -oga m *dvorjan*: dvorszki KOJ 1833, 176; Nádasdi Ferecz králevszki Dvorszki KOJ 1848, 95; Battyany Adam, králevszki dvorszki

(iudex curiae) KOJ (1914), 144; Herodeľovega dvorľzkoga KŠ 1771, 191; je za dvorľzkoga pošťtávljeni KM 1796, 44; je pošťzlaol Jóssef ľzvojeľa dvorľzkoga KM 1796, 30

dvóuja piknja -e -e ž *dvopičje*: dvouja piknya (.) KOJ 1833, 9

dvóuje-rednáti -a -o prid. *dvoreden, dvovrsten*: Zrnye vu redê sztoji na vlatovjê, záto sze nistero dvôje-, drúgo trôje rednáto zové KAJ 1870, 120

dvóuji -a -e ločil. štev. *dvoj*: Kelikáteri je te grejh? Dvouji KŠ 1754, 71; Kakda je ľiveo té douji odvejteľ KM 1796, 10; ľübéznolťt jeľzte dvouja KŠ 1754, 14; sze dvouja Domovina odpira KOJ 1833, 1; je to grdo pošzelejnye? Dvouje KŠ 1754, 60; nej dvoujeľa jezika KŠ 1771, 637; Mouľz dvoje pámeti KŠ 1771, 745; i z dvôjeľa szrczá TA 1848, 9; Boug-Cslovik dvouje nature BKM 1789, 20; Szpráviscse z-dvoje kucse sztoji AI 1875, kaz. br. 2; da bi ľzvojo dvoujo ľzenyo pripovidávo KM 1796, 24; je Boug pošnyegovoj ľzmrťt na dvouje vtrgno nyegovo Kráľeľztvo KM 1796, 68; kotero dvouje naime dugoványe

vu ľzebi zderľáva TF 1715, 35; Naj poštom dvójem pridemo v-kráľesztvo KM 1783, 278; z-dvójim pridavekom KM 1783, nasl. str.; Racsún ino szta dvoujiva KOJ 1833, 55; ka ľzo dvouji krľztseniczi, csiľzťt i ľzkazľivi KŠ 1771, 851

džündž -a m *biser*: D'sünd's KMS 1780, A8b; Jezus d'sund's predráľi KM 1783, 41; D'sünd's KM 1790, 94; Od d'zünd'za KŠ 1771, 42; iscsejoucsemi dobri d'zünd'z KŠ 1771, 46; nej vu kondrovanyi ali d'zünd'zi KŠ 1771, 636; je oblecsena bila i zd'zünd'zom KŠ 1771, 796; ino d'sünd'som obilno okinesenov korónov obdaruje KOJ 1848, 87; niti ne mecste d'zünd'ze vaľe pred ľzvinyé KŠ 1771, 21; dvanáľzetera vráta z-dvanáľzjet d'sünd'sov KM 1783, 215

džündžaven -vna -o prid. *biseren*: Potom je kd'zünd'zavnomi cvêťt prisao KAJ 1870, 126

džündžgombavi -a -o prid. z *bisernimi gumbi*: sze oblêko vu nôvi d'zünd'zgombavi kapút AI 1875, br. 2, 7

džündžni -a -o prid. *biseren*: D'zünd'zni cvêťt KAJ 1870, 13

edenájset tudi edemnájset glav. štev. *enajst*: najsla [zta vküp [zprávlene ti edenáj]zet KŠ 1771, 257; Edenáj]zet KM 1790, 96; trifertálye na edemnájset je rávnok vóra bila AIP 1876, br. 2, 1

edenájseteri -a -o ločil. štev. *enajsteri, enajst*: Ti edenáj]zeteri vucseniczke [zo pa sli KŠ 1771, 24; da bi i edenáj]zetera zvezjde nyega molile KM 1796, 24

edenájseti -a -o vrstil. štev. *enajsti*: edenáj]seti (XI) táo KŠ 1771, 34; Vóre valdúványa edenáj]zetoga Stúka KMK 1780, 22; Okouli edenáj]zete vóre KŠ 1771, 64; na edenáj]zetom táli govoréč]i TF 1715, 25; ki [zo obedenáj]zetoj vóri najéti bili KŠ 1771, 65 **edenájseti** -a -o sam. *enajsti*: [zo nazvej]ztile tím edenáj]zetim KŠ 1771, 254; Sztojécsi pa Peter [ztimi edenáj]zetimi KŠ 1771, 345

èdendvájseti -a -o vrstil. štev. *enaindvajseti*: edendváj]seti (XXI) táo KŠ 1771, 67, 34

èdenisti èdnaista èdnoisto vrst. zaim. *isti*: Csi sze ednaiszta litera podrügacsi KOJ 1833, 7

èdenkrat tudi èdemkrat prisl. **1. enkrat**: v[žako leto edenkrát, i tou okoli Vüzma KMK 1780, 63; Eden krat edno je 1 KMS 1780, B4b; Povno'zni: egyszer (edemkrát) AIN 1876, 31 **2. nekoč**: Dávid kráo, Edenkrát veliko BKM 1789, 213; je lovio edenkrát vu ográcz]i KM 1790, 20; Vu czérkev edenkrát gda bi on notri [ou SŠ 1796, 64; Edenkrát pükso pod pláscs szkrio AI 1875, kaz. br. 7; ka on edenkrát miniszter bode AI 1876 P, br. 2, 6

èdenvájaki -a -o vrst. zaim. *vsak*: Ne glédajte edenv[žáci li ta [zvoja, nego i ta drúga edenv[žáci glédaj KŠ 1754, 52; 'Zelejmo pa, da vá]z edenv[žáci poká'ze to []zto [krlblivo]zt KŠ 1771, 680; Edenv[žáci, liki je vzéo dár, tak [zi 'znyim [zlú]zte KŠ 1771, 711

Edèsa -e ž *Edesa*: Potom ide v-Edel]z]o KŠ 1771, 755

edini -a -o prid. *edini*: kai je nyemi [zvoje]ga edinoga [ziná po]zlati SM 1747, 9

ednáčén -čna -o prid. *enak*: ráven, ednácsén -a -o KOJ 1833, 154

ednáči -a -e prid. *enak*: Nej je v[žako me]ž]zou ednácsé me]ž]zou KŠ 1771, 523

ednákešni -a -o prid. *enak*: Proti vszake déli veri ednákesni krao Maximilian KOJ (1914), 119

ednáki -a -o prid. **1. enak**: ni]steri pa [zoudi, ka je v[žáci dén ednáki KŠ 1771, 479; Orszácski Ocsáki pa szprávlajo ednáki Jezik KOJ 1833, III; Stera je pa v[zej ednáka csé]zt KŠ 1754, 222; V[zigdár vednákoj [ztálno]zti KŠ 1754, 273; Edna, i ednáka Zmo'sno]zt KM 1783, 7; ár je tvoje [zrczé ednáko pred Bogom KŠ 1771, 365; Ár nikoga nemam ednáke zmenom dű]e KŠ 1771, 595; ednáke z-Ocsom Natűre KM 1783, 112; ka [zo v]zi vu [zlú]zbi ednáko moucs meli KŠ 1771, 655; bodo v-ednákom ve]zél]ji SŠ 1796, 151; [zo 'znyimi vednákoj vóri KŠ 1754, 105; geto [zi vu ednákoj [zoudbi KŠ 1771, 252; Trétye o]zoba vu Bo'zán]ztvi, [ztera od Otsé i Sziná zednákim tálom vo [zhá]ja KŠ 1754, 122; i [zunoli [zo [ze zednákim tálom na oglejűvanya placi KŠ 1771, 402; vkup [ztanimo z-ednákim hotejnyem KM 1790, 88; Vidilo [ze je nám zednákov voulov vkup [zprávenim odebráne mo'zé po]zlati kvám KŠ 1771, 389; Zednákov zmo'zno]ztyov po]zvej]t BKM 1789, 119; Zmo'zno]ztyom ednákom BKM 1789, 420; v-jeszén szta dén i nõcs ednáki]va KAJ 1870, 159; ni od knám ednáki, ni od ná]z KŠ 1754, 48; Kakda sze dr'sis med ednákimi KOJ 1845, 28 **2. raven**: gde je nê ednáka sztena KAJ 1870, 74

ednáko prisl. **1. enako**: Rado]zt i 'zalo]zt ednáko trpeti KŠ 1754, 133; Tej [zo v]zi bili [ztáln]i ednáko vmolitváj i vpro]nyaj KŠ 1771, 342; ár v]ze ednáko lűbis KM 1783, 18; ino bi ednáko dvorili Grkom i 'Sidovom KM 1796, 121; bogate kam nevolne ednáko kraj jemlé SŠ 1796, 52; teskoucsó ednáko vkup trpeti SIZ 1807, 24; na hűdo i dobro ednáko brecsijo KOJ 1833, v **2. prav**: gűcsao je ednáko KŠ 1771, 125; známo, kaj ednáko gűcsis i vcsis KŠ 1771, 239 **3. naravnost**: Paveo pa ednáko na tanács glédajoucsi ercsé KŠ 1771, 413; ednáko be]z]ajoucsi prisl]i [zmo

- vu Kous KŠ 1771, 407; Piroska je pa ednáko k-materi szvojoj bě'zala KAJ 1870, 62
- ednákoča** -e ž *enakost*: nego naj šze zednákoce vu vezdásnyem vrejmeni vaļa obilnošzt KŠ 1771, 542
- ednákost** tudi enákost -i ž *enakost*: tak, da bode enákošzt KŠ 1771, 542; ednákošzt KOJ 1833, 154
- ědnokrat** prisl. *enkrat*: Prouti nyej nigdár ednokrat ne šztoupi SŠ 1796, 93
- ědnoočni** -a -o prid. *enook*: csehszkih huszitov ednoocsnoga voja KOJ 1848, 55
- ědnorógec** -gea m *enorozec*: Moj rog pa zviszis, kak ednorógcza TA 1848, 76
- ědnoròglica** -e ž *enoroga žival*: oszlòbodi me od roglòv ednoroglicz TA 1848, 17
- ednostáven** -vna -o prid. *preprost, enostaven*: (Včěla) poleg tej temeni troje ednostávne pik-njaste oči AI 1878, 35
- ednóuk** tudi ednók prisl. **1. enkrat**: Operi me escse ednoug Zmojega grejha KŠ 1754, 253; ár je tou vcsino ednouk šzamoga šzebé ofrùvavši KŠ 1754, 103; Nej šzamo ednouk vu czejlom 'zitki ali leti KŠ 1754, 215; ednouk kamenùvani KŠ 1771, 549; šteroga nišcse nemre veeskrát od ednouk gori vzěti KMK 1780, 59; moje delo ešcse ednouk pregledno BKM 1789, 4; Komaj ednòk je gori letela KAJ 1870, 8 **2. nekoč**: Ah bár dabi 'ze ednouk tá KŠ 1754, 274; Ednouk mrejtí dobra šzrecsa je km 1783, 282; Ki šze ednouk vu láši zapopádne km 1790, 16; kaj vřzi Ednouk moremo mi mrejtí SŠ 1796, 4; cši sze ednouk pokopa vogrščza rejcs KOJ 1845, III; I zviszi ga ednók V-nemrtelnosztí KAJ 1848, 5; Ednók kak szta domò prisla z-sole KAJ 1870, 17
- ednovòlno** prisl. *enodušno*: szpráviscse dr'sao, vu sterom je ednovolno dokoncsano KOJ 1845, 66; ki szo ga zdaj ednovolno za Krála pozdrávlali KOJ 1848, 22
- ěfata** medm. *odpri se*: Efata, tou je, odpri šze KŠ 1771, 125
- Ěfezuš** -a m *Efez*: Efezus je ménje A'zie Ikónie dr'zěla KŠ 1771, 571; Prišao je pa vu Efezus KŠ 1771, 399; ka je v-Efezuli vò premíno KŠ 1771, 158; Vu Efe'sus várašši km 1796, 132
- Efežanec** -nca m *Efežan*: k-Efe'žánčzom KŠ 1754, 3; k-Efe'žánčzom pizsani liszt KŠ 1771, 571, 588
- efežánski** -a -o prid. *efeški*: Diana Efe'žánšzka KŠ 1771, 402; Efe'žánšzke czérkvi KŠ 1771, 653; Efe'žánšzkoga Trofimuša KŠ 1771, 409; Efe'žánšzko pùšpekíjo KŠ 1771, 632
- Ěfraim** -a m *Efracim*: vmešzto, šztero šze zové Efracim KŠ 1771, 306
- egeánski** -a -o prid. *egejski*: le'zi v-Egeánškom mourji KŠ 1771, 765
- egéumski** -a -o prid. *egejski*: med Joniumšzkim i Egeumšzkim mourjom KŠ 1771, 487
- Egiptánc** -nca m *Egipčan*: Jeli šzi nej ti ov Egyptáncz KŠ 1771, 410; šztero da bi šzkúsávali Egyptánczi KŠ 1771, 693; na vřzo modroušzt Egyptánczov KŠ 1771, 360; Ka je Egyptánczov 'živina šzpogínola km 1796, 34
- Egiptom** -a m *Egipt*: kak šzo 'Zidovje z-Egyptoma vò prisli KŠ 1754, 7; Ti pobegnyeni z-Egyptoma vNázařeth prišezšzte KŠ 1771, 6; i bej'zi v-Egyptom KŠ 1771, 8; v-Egyptomi i vtáli Libie KŠ 1771, 345
- egiptomski** -a -o prid. *egiptovski, egipčanski*: da bi je vu šzpelano z-Egyptomšzke zemlé KŠ 1771, 684; znamenuje šzedem obilni lejt na czejlo Egyptomšzko dr'sánye km 1796, 28; pred Farao Kráľom Egyptomšzkim KŠ 1771, 359
- Egiptomsko** -ga s *Egipt*: v-mesztí Alexandrii na Egyptomšzkom KOJ 1845, 64
- Egiptuš** -a m *Egipt*: štero šze po dühovnom zové Sodoma i Egyptus KŠ 1771, 786
- ěgriš** -a m *kosmulja*: Egris i ribiszke szo 'ze tak zrěle KAJ 1870, 131
- ěja** medm. *eja*: Eja, pero, hajh! KAJ 1870, 7
- Ějva** -e ž *Eva*: prva mati Ejva KŠ 1754, 96; Ejva je mati vřzejh lüdih km 1790, 84; Ino Ejve šzrczé notr vczejpo KŠ 1754, 5b; nikomi od Adama i Ejve máo roušse ne roš KOJ 1845, 4; Adami i Ejvi vparadižzomi KŠ 1771, 440; Kacsá Ejvo KŠ 1754, 55; je kacsá Eivo vkanila KŠ 1771, 547
- ekléšia** -e ž *cerkev*: lutherenam nyih Ekklesie zakřivalo odgřeniti KOJ 1845, 74; je zacsno nouvo Ekklesio KOJ 1845, 64
- eksemplár** -a m *primerek, izvod*: Nouvoga Zákona exemplár obracsati KŠ 1771, A4a; kak našši exemplárje ká'zejo KŠ 1771, A6b; Nouvoga Zákona exempláre KŠ 1771, A3b
- Ělak** -a m *Elak*: Atilovi szinouvje Ellak KOJ 1848, 5
- Elamitánc** -nca m *Elamitanec*: Medi i Elamitánczi KŠ 1771, 345
- Ělaba** -e ž *Laba*: od Elbe i Vizstule KOJ 1848, 6
- Eleázar** -a m *Eleazar*: Eleázar je pa poroudo Máthána KŠ 1771, 5; Eliud je pa poroudo Eleázara KŠ 1771, 5
- elefànt** -a m *slon*: Elefant AI 1878, 19
- elefàntov** -a -o prid. *slonov*: z-Csonte elefantove km 1783, 87
- Ěliakim** -a m *Eliakim*: Eliákim je pa poroudo Azora KŠ 1771, 5; Abiud je pa poroudo Eliákima KŠ 1771, 5
- Eliaš** -a m *Elija*: Eliás KŠ 1754, 140; on je ov

- Eliás KŠ 1771, 36; je opomínao Eliás KM 1796, 69; Eliáša zové KŠ 1771, 153; po Eliáji ka právi piľzmo KŠ 1771, 472
- Eliášov** -a -o prid. *Elijev*: vu Dúhi i moucsi Eliášovoj KŠ 1771, 162
- Ēliud** -a m *Eliud*: Eliud je pa poroudo Eleázara KŠ 1771, 5; Achim je pa poroudo Eliuda KŠ 1771, 5
- Elizéuš** -a m *Elizej*: je Elizeuša za Proroka poľztavo KM 1796, 76
- Emánuel** -a m *Emanuel*: Emmánuel, štero je razklajeno: znami Boug KŠ 1771, 6
- Ēmaus** -a m *Emavs*: komi je imé Emaus KŠ 1771, 255; vu Emaus idoucsima KŠ 1771, 828
- ēnēna** -o glav. štev., v zvezi z **drūgi** *izraža zaporedje, medsebojno razmerje*: En za drūgim šze tá neľže SŠ 1796, 142; nyega szád pa, kak láni, za endrūgim notriszprávimu KAJ 1870, 160; Endrūgoga naveke va lūbila AI 1875, br. 2, 8
- en** ena -o nedol. člen Tudi en grejsnik potrti KŠ 1754, 255
- engedūvanje** -a s *odpušćanje*: Vekivecsni kaľtig engagedūvanye KMK 1780, 67; Obecsao nyim je engagedūvanye vszega hūdoga KOJ 1848, 103
- engedūvati** -ūjem nedov. **1.** *odpušćati*: da nám on vľza veta ľzvoje velike dobroute nai engagedūje TF 1715, 29; Dúg mi engagedūje KŠ 1754, 269; vrejmenitne kaľtíge, nego onih niki táo ľze engagedūje KMK 1780, 82; Dug mi engagedūje BKM 1789, 264; ali kaľtíge je nej engagedūvao KM 1796, 62; je na tri lejta dácsó engagedūvao KOJ 1848, 29 **2.** *dovoljevati, dopušćati*: Goľzpodnovoj právdi naj engagedūjejo SŠ 1796, 63; malo dopūscsenya mi engagedūjte SIZ 1807, 3; bláseno ino tiho preminenyé engagedūvau TF 1715, 30; Ki je i laľztivnomi Szini nej engagedūvao KŠ 1771, 466
- ēngleški** -a -o prid. *angleški*: konji so arabski i ēngleški AI 1878, 14
- ēni** tudi ējni -a -o kaz. zaim. *tisti*: eni tōren z-léda plava AIP 1876, br. 3, 7; ena je tvoja AIN 1876, 38; V-ēno vrōcsó zvēzdo leti KAJ 1870, 94; I etomi je dáo pēt talentumom, ejnomi pa dvá, ovomi pa ednoga KŠ 1771, 84
- ēni-le** éna-le éno-le kaz. zaim. *tisti-le*: eni-le AIN 1876, 38
- ēnkraj** prisl. *nastran, postrani*: i csobe na enkraj vlecsejo AI 1848, 17
- ēnkrat** prisl. **1.** *enkrat, izraža, da kaj nima ponovítve*: Kris enkrét Zakaj bi ne noľzo KŠ 1754, 263; Kri'z enkrát Zakaj bi ne noľzo BKM 1789, 309; tu szo zdaj enkrat lūdomeszární Vogrinje zadoszta doubili KOJ 1848, 9; Komaj je čakala, naj bi že enkrát všolo mogla BJ 1886, 4 **2.** *nekoč*: i szkoro volo meo odned odíti, da nebi enkrát pri naglejūvajoucsi zagledno KOJ 1848, 4; Enkrát sta kre edne edne hiže klantivala BJ 1886, 15
- éno** prisl. *tam-le*: ka je éno za fticsa na sztrehi KAJ 1870, 20
- ēnoglásen** -sna -o prid. *enoglasen*: nike sztáre – enoglászne – peszmi KOJ 1845, 14
- Ēnok** -a m *Enoch*: Enok KŠ 1754, 140
- Ēnon** -a m *Enon*: vu Enoni blūzi pri Sálemi KŠ 1771, 273
- Ēnos** -a m *Enos*: Enoľz KM 1796, 9
- ēnpot** prisl. *nekoč*: Enpôt je ov dečák vu kühnyi źveplenice najšao BJ 1886, 8
- epikureúski** -a -o prid. *epikurejski*: Niki pa z-Epicureuski i Stoikuski Filoľofuľov KŠ 1771, 396
- Ēpimenidešov** -a -o prid. *Epimenidesov*: Epimenideľova KŠ 1771, 432
- epištola** -e ź *epistola, berilo*: Pod štejnjom Epištole KM 1783, 109; Epištól Kazács KŠ 1771, 810; vu Evangyeliomi i Epištólaj KŠ 1771, 762
- ērci** tudi ērci tudi ērciti tudi ērciti erčém dov. *reči*: Ali kakda mores erci brati tvójemi KŠ 1771, 186; Ka je le'zi erczi: odpūľscávajo ľze KŠ 1771, 181; ali erczi: ľztani gori KŠ 1771, 28; poskropiti ino ercsi KŠ 1754, 188; niľcse nemre ercsi KŠ 1771, 514; Bátrívno moro tou ercsti SŠ 1796, 164; tebé ne zatajim i ercsém KŠ 1754, 222; i csiercsém etomi KŠ 1771, 25; I ercsé Nátan KŠ 1754, 198; i ercsé KŠ 1771, 7; Ercsé vu szrczi TA 1848, 8; i ercséte etoj gori KŠ 1771, 57; ercséjo nyemi KŠ 1771, 46; erczi z-ľzrczá KŠ 1754, 267; erczi, naj eta kaménya KŠ 1771, 11; Erczi: Bláj'zēna ľzi BKM 1789, 17; vľzáki etak ercsi SŠ 1796, 150; Erczi meni potrtomi KAJ 1848, 143; Amen erczimo veľzélo BKM 1789, 8 b; I erczimo diko SŠ 1796, 92; i erczite nyemi KŠ 1771, 88; moje koszti ercsite TA 1848, 27; Erkao ľzem KŠ 1754, 198; Erkao ľzem Goszpodni TA 1848; liki ľzi erkao KŠ 1754, 233; Erkao ľzi Goszpodne KM 1783, 121; je Bog erkal SM 1747, 5; erkao je toj divojki KŠ 1754, 45; ár je on erkao KŠ 1754, 64; Erkao je nyemi Jezus KŠ 1771, 11; On je pa, odgovoréći erkao KŠ 1771, 11; Teda je erkla SM 1747, 5; Ona pa erkla je KŠ 1771, 47; je etak erkao SIZ 1807, 7; Oni ľzo pa erkli nyemi KŠ 1771, 7; nikomi ľzo nikaj nej erkle KŠ 1771, 155; erkli ľzo nyemi KŠ 1771, 38; ki si veľzélo erki ABC 1725, A6b; Ino je Bog erkal SM 1747, 3 **erkóući** -a -e *rekoč*: ľze je Goszpodin Boug nigda ľzvojemi ľűľztvi prtio erkoući KŠ 1754, 4 b; ľze povrné ktebi eden dén, erkoucsi KŠ 1754, 171; Angyel

Gołzpodnov řzeje nyemi řzkázao vu řzneh, erkoucsi KŠ 1771, 6; Erkoucsi: řztani gori vzemi to dejte KŠ 1771, 8; Erkoucs: idi povej, Dober glářz BKM 1789, 17; viřziko Erkoucfi vpeřzmi etako BKM 1789, 24; Blářzeno erkôcsi V-Bo'zoj dobroj vôli BRM 1823, 10; tak erkôcs vu szrezi szvojem TA 1848, 8; je povejdano od Jeremiás proroka erkoucsega KŠ 1771, 8; je erkao tomi erkoucsemi KŠ 1771, 41; I erkoucsjoj: 'zveglářili řzmo vám KŠ 1771, 366; po proroki erkoucsem KŠ 1771, 6 **ěrčeno rečeno**: na tiřztom meřzti, gde nyim je ercseno: vi řzte nej KŠ 1771, 469; Ercseno je, od zlocsasztnozstí neverni TA 1848, 28

erdččasti -a -o prid. *rdečkast*: Njegova dlaka erdččasta AI 1878, 12

erdečeti -ím nedov. *rdečeti*: i jagode erdecšijo KAJ 1870, 131

erdéči -a -e prid. *I. rdeč*: cfí bodo erdečfi KŠ 1754, 210; je liki krv erdecsi grátao KŠ 1771, 777; erdecsi prpeo AI 1875, kaz. br. 8; Nyé licojna je erdecsa KAJ 1870, 18; kakřt řzi je ono, beřlo, ali erdecse KŠ 1754, 203; i gvanjt erdecsi řzo vrgli okouli nyega KŠ 1771, 328; Erjávó-erdéčo dlakasto kořo má AI 1878, 9; odeli řzo ga zerdécsim plařsom KŠ 1771, 94; s plávimi licami i erdečim nosom AI 1878, 7; zvodouv i zerdécsov vunov vrét KŠ 1771, 686; cfí bodo grejhi vaři, liki erdecse řzüknye KŠ 1754, 210; rokavice szo erdecse AIN 1876, 36; po dúgom erdecse ténke lenije za pizšanye majoucsa KOJ 1845, 6 2. v zvezi **erdeče mourje Rdeče morje**: Prejg idejnye erdecsega mourja KŠ 1754, 185; i vu erdecsem mourji KŠ 1771, 361 **erdečeři** -a -e *bolj rdeč*: Vu liczi řzi erdecseři BKM 1789, 426; Vu liczi řzi erdecseři SŠ 1796, 155

erdečilo -a s *rdečilo*: cfí bodo erdečfi kako erdecšilo KŠ 1754, 210

erdečiti se -ím se nedov. *rdečiti se*: Za útra řze ró'za erdecší BKM 1823, 375

erdččkasti -a -o prid. *rdečkast*: Je erdččkasto-erjáv AI 1878, 11

Erdélec -lca m *Erdelřan*: od zboltářanya Erdélczov KOJ 1848, 64

erdéłski -a -o prid. *erdelřski*: cši erdelszkoga Glávára KOJ 1848, 16; erdelszke Saxoncze KOJ 1848, 45

Erdéłsko -ga s *Erdelřsko, Transilvanija*: z-Erdelszkoga nisteri AI 1875, kaz. br. 1; po Erdélyszkom KOJ 1833, 13; Vu Erdéłszkom szo pa Vlahi KOJ 1848, 11; v-Erdéłszkom je nazelo řzaxoncze KOJ 1848, 28

ergjülenje -a s *rjojenje*: velki medved z-

ergjülenjom sze na ednoga lovca szune AIP 1876, br. 11, 7

ergjújóuči -a -e prid. *rjoveč*: Med vrágmí ergjújoucšimi, etak hocses kricsati SŠ 1796, 172

erja -e ř *rja*: ni erja ne řzkvari KŠ 1771, 19; i erja nyihova vám na řzvedouřztvo bode KŠ 1771, 752; koncš bodes meo, koga erja ne zej SŠ 1796, 83; i z-erjov vdářjeni vláti potrořšene KM 196, 28

erjáva -e ř *rja*: Ka sze naj od erjávó obráni AIP 1876, br. 9, 6

erjávéc -vca m *rjavec*: Po fářbi razločávamo erjávce AI 1878, 14

erjáví -a -o prid. *rjav*: erjáví orangutang AI 1878, 7; erjáví rořč AI 1878, 32; Erjávó-erdéčo dlaksto kořo má AI 1878, 9; Je erdeččasto-erjáv AI 1878, 1

erjávóremèn -a -o prid. *rjavorumen*: Koře fářba erjávóreména AI 1878, 11

erjevénje -a s *rjojenje*: Njegovo strařno erjevenje se na edno vóro daleč čuje AI 1878, 20

erjóléc -lca m *skalni jazbec*: i pecšine erjóléczom sztánek TA 1848, 84

erjúi erjovém nedov. *rjoveti*: Naj erjuje Satan SM 1747, 76; liki orozšlány erjuje KŠ 1771, 784; Erjuje vrág zbojaznozřtyom SŠ 1796, 91 **erjújóuči** -a -e *rjoveč*: kako te erjújoucfí Orořšlány TF 1715, 43; kako te erjújoucfí orozšlány SM 1747, 42; kako eden erjújoucfí orozšlány SM 1747, 25; liki erjújoucsi orozšlány KŠ 1771, 713

éršek -a m *nadžkof*: szolgrářszki Éršek KOJ (1914), 100; ali řzi bojdi Érřeka KŠ 1771, 655; Kolocsánszkoga Érřeka KOJ 1848, 22; od Haynald érřeka AI 1875, kaz. br. 8; baroni i érřeki AI 1875, 2

érřekija -e ř *nadžkofija*: stera je na Eršekijo podignjena KOJ 1848, 12

eržéni -a -o prid. *rřen*: pšenicsni, ali er'žéni KŠ 1754, 202; na ednom er'sénom betvi SIZ 1807, 14

éři tudi éře prisl. *sem*: Ka escse vecš eřzi řzliši KŠ 1754, 15; prineřzte mi je eřzi KŠ 1771, 48; ér řzo nej eřzi valoun bílé BKM 1789, 4; Eszi neprirazmívši korenáštze nomene KOJ 1833, 15; Poj, peszics moj, bli'ze eszi KAJ 1870, 10; Eři se řliši gálic AI 1878, 55; Sztári, mládi esze prihářajo KAJ 1870, 59; csreda protivnoga lüdsztva esze notrivdářila KAJ 1870, 164

Éster ř neskl. *Estera*: Eřzther kralicze KŠ 1754, 2

éřtergomski -a -o prid. *estergomski*: z-esztergomškim Érřekom KOJ 1848, 41

ešče prisl. *I. ře, izrařa dodájanje, nadalřevanje, ponavřljanje*: ino i esche zđai me hráni ino bráni TF 1715, 21; pogłédne, ino na vpamet

vezme, ako je on efcse na tom řzveiti SM 1747, 42; kai je řztvoro, efcse obdersi, ráhni SM 1747, 34; Ketim ricsem řze escse lejhko denejo molitvi Kř 1754, 188; Grejsniczke řzmo escse za volo ne vmorjenoga tejlja Kř 1771, 442; liki je on Kriřztuřa, tak je Kriřztus, i efcse bole, nyega ľubo Kř 1771, 259; Ovczě i vsze 'zivino, escse i vsze zvirje TA 1848, 7; Margěca escse eden pogléd vrgla na dete AI 1875, kaz. br. 8 2. *poudarja pomen besede, na katero se nanařa:* ali escse řze je nej řzkázalo, ka bomo Kř 1754, 97; Vřpas řze efcse zveličati TF 1715, 37; Neili esche řzamo tou, nego i vu Bogi řze hválimo SM 1747, 18; Efcse malo, i te řzvejt me vecs ne de vido Kř 1771, 314; escse řzte i vi brezi rázuma Kř 1771, 51; Ka vadľuje efcse Katolitsanřzki krřztsenik KMK 1780, 9; gda je Bo'za řzlu'zba na meřzti bila efcse med našim národóm BKM 1789, 2b; Csigli řzmo mi efcse decza, nej nám trbej KM 1790, 20; escse i szvojo krv, ali 'sitek gorialdřvati KOJ 1833 VII; kak jih je escse nej vidla KOJ 1848, 3; Csteti tudi znam, ali escse ně zadoszta nalehci KAJ 1870, 6; Po novom leti, zná bidti escse prvle AI 1875, kaz. br. 8; ka so eřče pod zemlov neobtrřdni delavci AI 1878, 3; Med tēm se eřče zmejne spozábijo BJ 1886, 3

ěšperěš -a m *dekan:* Zádnycs szo G. Esperes (Sinjour) pokázali KOJ 1845, 18; naj pápínszki esperesje (sinjori) pazijo KOJ (1914), 149

Ěšrom -a m *Esrom:* Esrom je pa poroudo Arama Kř 1771, 4

ětak prisl. *tako:* etak právi TF 1715, 19; dá ga vucľenikom řzvoim, etak rekocľi SM 1747, 39; i etak je mogo Kristus terpeti SM 1747, 20; Etak bode moj jezik glářzo Kř 1754, 233; Etak da bi Bo'ze rejcsi pľenicza lipou zácsala rářzti Kř 1771, 434; da řze etak tvoja czěrkev od dněva do dněva vu vřzem dobrom potrdřáva Kř 1771, 849; Apořtolřzke vřre valdřřványe je etak KMK 1780, 7; Kak řze more cslovik prekri'siti Etak KMS 1780, B; Ino etak právjio BKM 1789, 121; Etak řze 'se kvám obrném Sř 1796, 156; koga Boug etak blagořzlovi SIZ 1807, 3; Gda vidim stere szi ti sztvřro, etak szi misřlim TA 1848, 7; Mati je obete'zála i etak je právlja deteti KAJ 1870, 8; tō sze szťáble etak nájde AI 1875, kaz. br. 6; záto etak molimo BJ 1886, 8

ětako prisl. *tako:* ino nyim etako recse BKM 1789, 31

ětakov -a -o kaz. zaim. *tak, takřen:* da nám nai etakove prošnye nezadresi TF 1715, 29; zetakovom reicsjom onda oszodi nyé SM 1747, 83

ětakři -a -e kaz. zaim. *takřen:* gdare je etakři

glářz prineřeni knyemi Kř 1771, 718; Etaksa sega te britke řzmrti Sř 1796, 97; Zetakřega nyegovoga piřzma Kř 1771, 433; Etaksa Bo'za zmo'znořzt BRM 1823, 95; řzmo pa mi piřzali etakse řzkontsanye, Kř 1771, 409; zavřpa tůdi vu etaksem tůváristvi řzvojem SIZ 1807, 6; Pri etaksem znamenitom tůváristvi SIZ 1807, 9; Z-etaksim tálom sze je resovala KOJ 1845, 5; Etakři so AI 1878, 28; prořzili řzo etakse knige BKM 1789, 5; Etakře řzo nyegove ricši Sř 1796, 44 **ětakři** -a -e sam. *tak:* Etaksi, csi merjějo, kakti czvetěcse rou'se KOJ 1845, 84; etaksi vszřgdár bisztrěse delajo AIP 1876, br. 4, 7; etakse řzo pa vřze, řtere Kř 1754, 60

ětam prisl. *tam:* dokecs idoucsi molim etam Kř 1771, 89; ti etam řztoj, Kř 1771, 747; etam KOJ 1833, 150; Sto hodi etam po nyivaj KAJ 1870, 138; Etam pod zelěno listje gnezde nosijo ftice BJ 1886, 44

ěte *ěta* *ěte* kaz. zaim. *ta:* Ar ete pehár je Nouvi Teřtamentom TF 1715, 44; kai bi řze ete kris nad menom odviřse posměhcsal SM 1747, 56; Ete řzvejt řze preobrně Kř 1754, 273; Ete nyegov řzin SIZ 1807, 4; Liki ete dén sze nyej AI 1875, kaz. br. 7; ár reics eta za váz TF 1715, 45; ino eto je kerv moja TF 1715, 40; bojdi eto moje ráno hválo dávanje Kř 1754, 223; Eto je te Zákon SM 1747, 18; pod zapelávanyem etoga řzveita SM 1747, 52; Radořzt zetoga májo Kř 1754, 220; Zrok ete řzlepořzti TF 1715, 4; nikam zete pouti doli ne zavdřário Kř 1754, 143; Trucz boidi etomi řzveiti SM 1747, 74; meni i etomi řzvejt i 'zivo Kř 1754, 240; priřzpodobna ketoj Kř 1771, 75; na řzoudbo prouti etomi národi Kř 1771, 41; etomi je vrěmen priteklo BJ 1886, 4; da meně ete bláseni dén TF 1715, 45; i pio ete Gořzpodnov pehár Kř 1754, 208; dai mi eto drágo Prilořenye SM 1747, 52; je Boug eto řzvojo řzkrb Kř 1771, A5a; i vu etoi máloi kniřiczi TF 1715, 48; na etoi zemli, ABC 1725, A4a; Obřztoji vetoj jakořzti Kř 1754, 273; po etoj řzvojoj rejcsi vcsi Kř 1771, A8b; pri etoj pořtenoj hi'si SIZ 1807, 4; etoj velikoř nevéli BJ 1886, 3; i po etom řitki TF 1715, 23; oni řzo vu etom blářenom řztáli SM 1747, 50; na etom řzvejt i vec táksega pretrpo Kř 1754, 10a; Po etom známo, ka Kř 1754, 84; v-etom Katekizmuřři KMK 1780, A2; Po etom je oděbrao Gořzpoud Kř 1771, 202; v-etom ľōgi AI 1875, kaz. br. 7; zetim leipim opominanyem TF 1715, 36; řze lejhko zetim veřzelijo Kř 1754, 218; z-etim pred postuvane scsitele sztopi AI 1875, kaz. br. 8; Pred etim smo se domá zmenjali BJ 1886, 3; Zetov nocsjouv tá prejde, nad etov prigodbov KOJ 1848, 7; z-etov tůhnov prošnyov AI 1875,

kaz. br. 7; etiva dvá řziná Kř 1771, 66; Etiva szta delala TA 1848, 86; řzta řze etivi ořzobi polúbibile SIZ 1807, 4; Etivi soli zdaj prážno sztojita AIP 1876, br. 1, 2; ka od etiva sztrána AI 1875, kaz. br. 2; Etima hisnikoma SIZ 1807, 6; Pri etima AI 1875, br. 2, 6; Vu etivi dvej zapouvidaj Kř 1771, 75; szamo v-etima dvóma meszta AI 1875, kaz. br. 8; I odido eti na moko vekivecsno Kř 1754, 141; Naj bodo ricsih ete Kř 1754, 54; zá ete moucsi delajo Kř 1771, 47; vřza eta pokolejnja Kř 1771, 5; od etih vřzeih řzkůřaváni TF 1715, 30; Delai od etih mau SM 1747, 49; zvůn eti jeřzo Kř 1754, 3; řtámpanye eti máli kniřzic Kř 1754, 3a; kak edno zetih Kř 1771, 20; Eti dvanářzet je pořzlaol Kř 1771, 31; Vidimo eti vřjšo jálnošt KM 1796, 7; řcsés zeti peřljen řtero popejvati BKM 1789, 6b; Poszlavcov, z-eti je 197, ki szo AI 1875, kaz. br. 3; řteri pak etim recřem ne vörje TF 1715, 45; kak etim prisavezom KOJ 1848, 10; ino etetvoje dobre dári TF 1715, 47; ete lidé pocšlovecsiti AI 1875, kaz. br. 3; uu etih recřeh řztoy vřza právda TF 1715, 18; po etih dnévi SM 1747, 18; po eti ricséřh Kř 1754, 206; Po eti je pa prořzo Pilátuřa Kř 1771, 331; nad vřzejmi etimi Kř 1754, 136; zetimi ricsmi Kř 1771, 261; zetimi knigami BKM 1789, 8b; tak z-etimi řzamomi Bogi BRM 1823, IV; sze podsztava z-etimi ponácsisnyami AI 1875, kaz. br. 2 éte éta éte sam. *to*: Csi je eto Bogá Ocsé řzvéta vola SIZ 1807, 4; Na eto Sztarissina pita SIZ 1807, 5; Zetoga řzem gvufen Kř 1754, 113; kaibiřze eta vřza nařřemi blisnyemi obdersala TF 1715, 17; i eta vřa řze vám privřzejo Kř 1771, 20; Odkud řzo záto etomi eta vřza Kř 1771, 47; Ako gli eta vidijo řze teska BKM 1789, 7; kaj vřza eta zadobi SM 1747, 41; Ka řzmo mi nyemi za eta duřni Kř 1754, 109; ki bode eta řteo Kř 1771, A2a; dář nam vřza eta BKM 1789, 52; gde řzte řze návcsili vřza eta KM 1790, 22; Eta nám Gořzpon dopůřzti Sř 1796, 29; záto, ka je eta vcsino TA 1848, 18; Dečák eta vidéřši se je jáko prestrařo BJ 1886, 9

étec prisl. *I. tod*: ki řcséřo prejk idti od etecz kvám Kř 1771, 227; vzemte eta od etecz Kř 1771, 269; od etecz med pogane pojdem Kř 1771, 398; pren. Odkud je vojřzkuvanye? Neřli od etecz, tou je zvařli nářzlobošt Kř 1771, 751; od etec za stiri léta je vu Páriřz odiso AIP 1876, br. 6, 6 **2. odslej**: ne bodete me vidili od etecz máo AIP 1876, 79

éti prisl. *tu, tukaj*: Mářo, neili řzamo eti vu nevolřái SM 1747, 30; řzvetlořzt Odřžené eti vřzo temnořzt Kř 1754, 273; nemamo eti vecs, nego pét lejbov krůha Kř 1771, 48; mocsno vörjem,

ka řzi ti eti KM 1783, 3; Kteri eti trpíte BKM 1789, 12; peszmi eti pred tébe polořzene KAJ 1848, X; Eti i v-nebészaj KAJ 1848, 5

étihmáo prisl. *takrat*: Od etihmao je protesztantsztvo KOJ (1914), 125

étimáo prisl. *dozdaj, doslej*: Geřza sze je do etimáo zadržsávao KOJ 1848, 11; Ti szi do etimáo i meni Tak szmileni KAJ 1848, 251; Csi szem sze jazs sáo do etimáo KAJ 1870, 96; da řih je do etimáo nisese nej szmeo KOJ (1914), 109; Od eti mao BKM 1789, 24

Etióřija -e ř *Etiopija*: je řou v Ethiopio Kř 1771, 2(B1b)

éto medm. *glej*: Eto más i miřzli Vu řzrczá skrinyczi Kř 1754, 247; eto csi nej li řzamo ne vörjemo preczi Kř 1754, 58; Eto más eden gros KAJ 1870

Éufrateř -a m *Evfrat*: pri tom velikom potoki Eufrateři Kř 1771, 783; Eufrátés KM 1796, 6

Euřópa -e ř *Evropa*: Europa KM 1790, 8; z-cejle Europe KOJ 1848, 10; poglavniki Europe AI 1875, kaz. br. 3; z-útrasnyih krajov Ázie v-Europo KOJ 1848, 3; Tou řzo nařzledůvale vu Europi Kř 1771, A5b; v-Ářii i v-Europi Kř 1771, 340; V Europi se nářde AI 1878, 7

européřski -a -o prid. *evropski*: na europeiszko pelanye scsé posztaviti AIP 1876, br. 10, 4; proři europejszke Poglaváre KOJ 1845, 54; med europejszkimi Poglavári KOJ 1848, 52

Eusébiuš -a m *Evzeřij*: kak řcsé Eufeřbiuš Kř 1771, 2; pouleg Hieronimuřa i Eufeřbiuřa Kř 1771, 668

evangeličáneć -nca m *evangeličan*: Záto sze lutheránře ovak i za Evangelicsánće dářo zvati KOJ 1845, 61

evangeličánski -a -o prid. **1. evangeličánski**: brat moj evangelicsánszki KAJ 1848, X; Evangelicsánřzka, ali Litaránřzka Kř 1754, 85; ovak evangelicsánszka KOJ 1845, 75; Evangelicsářzko Vőro SM 1747, 2; řztáre práve Evangelicsánszko-Litaránszke vőre Kř 1754, 9a; evangelicsánszkim gmainam BRM 1823 **2. evangeliřski**: Biřztri na evangelicsářzki řzitek Kř 1771, 538; vcsi Evangelicsánřzki návuk Kř 1771, 701

evangéliom tudi evangélium tudi evangjéliom tudi evangjélium -a m *evangelij*: Té řzvetlořzt je Evangyelium Kř 1754, 127; Evangyelium pouleg pizsma szvétoga Mářaja Kř 1771, 1; Evangeliuma nařřega Gořzpodna řeřuřřa Křiřtuřřa TF 1715, 24; zřvétoga Evangeliuma SM 1747, 39; Návuk Právde i Evangyelia Kř 1754, 5; Po evangeljoma bořánszkoř isztini KAJ 1848, 166; řzo nei pokorni tomi Evangeliumi SM 1747,

15; Priřtoupiti k-Evangyeliomi Kř 1754, 209; vám drůgi Evangyeliom nazvescsávo Kř 1754, 2b; predgajoucsi Evangyeliom králeřtva Kř 1771, 12; ki tvoi řzvěti Evangelium isztinszkim tálom glaszio ABC 1725, A 6 b; Ino řze rařtála na Právdo Ino Evangelium SM 1747, 36; Evangelium Kř 1754, 3; po řzvojem řzvětom Evangyeliomi zvau TF 1715, 23; meně řzi po Evangyeliomi dal pozvati SM 1747, 52; me je po Evangyeliomi zváo Kř 1754, 122; tak řcsé Boug Vevangyeliomi Kř 1754, 162

evangéliomski -a -o prid. *evangelijski*: To moucs Evangeliomřzko BKM 1789, 5; knige napiszati, kakti: Evangeliomszko KOJ (1914), 153; János Evangelišta vu řzvoih Evangeliomřzki knjigai TF 1715, 34; Evangyeliomřzki tanácsi řzo eti KMK 1780, 98

evangeliřta -e m *evangelist*: Tak piřje řzvěti János Evangelišta TF 1715, 34; bio je Evangelišta Kř 1771, 1; idoucsi vu hiřzo Filip Evangyeliřta Kř 1771, 407; pri řzvětom Lukáčři Evangelišti TF 1715, 25; Tak piřřo Sz. Evangeliřte TF 1715, 43; Tak piso řzvěti Evangyeliřtje Kř 1754, 201; Evangelistje ino Apořtolje Kř 1754, 3; Vřzi řz. Apořtolje, i Evangyeliřtje KM 1783, 93; on je dáo

niřtere Evangyeliřte Kř 1754, 102; dájo řtámpati vednom táli řtiri Evangyeliřte Kř 1771, A6b

Evòdiuš -a m *Evodij*: pouleg Evodiuřa Kř 1771, 432; Evodiářa opominam Kř 1771, 598

Ezdrášov -a -o prid. *Ezdrov*: Ezdrárove Kř 1754, 2

Ězekiel -a m *Ezekiel*: knige řzvětoga Ezechiela TF 1715, 6

Ězekijař -a m *Ezekija*: liki řzi vcsino nad Ezekiás králo m Kř 1754, 242; Ezekiás je pa poroudo Manařřeřa Kř 1771, 5; kriacsécsemi Ezekiás Králi KM 1783, 37; Salamon i Ezechiás Kř 1771, 854; Acház je pa poroudo Ezekiářa Kř 1771, 5

Ězaijař -a m *Izaija*: Ar E'zaiás právi Kř 1771, 471; Tou Esaiás Prorok, Tak nám je popiřzao BKM 1789, 27; E'sajás Prorok tak právi řř 1796, 17; prorodřtvo E'zaiářa, řtero právi Kř 1771, 42; vu knjigaj řicsěřh E'zaiás proroka govorécsega Kř 1771, 173; od E'zaiářa proroka govorécsega Kř 1771, 9; povejdanye po E'zaiáři proroki govorécsem Kř 1771, 12

Ěřau -a m *Ezav*: Eřaua řzam pa oduro Kř 1771, 468; Eřaua i Jákoba KM 1796, 19

F

- Fabián** -a m *Fabijan*: Fabian ABC 1725, A3a; Szvéti Fabián KM 1783, 94
- fabrika** -e ž *tovarna*: Jáko se núca na železnoj cesti, v fabrikaj AI 1878, 55
- fábula** -e ž *I. bajka*: Niti ne kebzújo na fabule KŠ 1771, 634 *2. čenča, izmišljotina*: babinšzke fabule pa zavrzi KŠ 1771, 639; Ar šzmo nej zmodroušztyov zmislene fabule našzledúvali KŠ 1771, 718
- facaléjg** -a m *robec*: Faczaleig (Strophium) KMS 1780, A8; faczalejk (roubecz) KOJ 1833, 162; štero šzam meo vu faczalejgi djáno KŠ 1771, 235; z robczom (faczalejkom) vúsztá zakrij KOJ 1845, 26; Preci ji je z-facalêgom zavézao cselo KAJ 1870, 83; od tejlá nyegovoga faczalejge i bršzacse KŠ 1771, 401
- fáčuk** -a m *nezakonski otrok*: kak facsuki, fotivje KOJ 1845, 77
- fájno** prisl. *lepo*: je vrglá na krumpise fajno pecseno kolbász AIP 1876, br. 10, 7
- fál** prid. neskl. *poceni, cenen*: jesztvina ár je fál ino hranliva AIP 1876, br. 7, 3; Nájdi szí fál kruh szíromák AIP 1876, br. 1, 1
- fála** -e ž *hvala*: blázni gucs, ali fála, štera šze ne došztájajo KŠ 1771, 583
- falácsec** -čca m *košček*: komi jašz te namocseni falácsecz dám KŠ 1771, 312; Je išzkaó ete cslek na-tom šzvejti, Všzáki falácsecz krüh SŠ 1796, 74; na eden falácsec szala bodne KAJ 1870, 58
- faláčcek** -čka m *košček*: ká je szvoj potrêben falácsek deci tázdávála KAJ 1870, 21
- faláčiček** -čka m *košček*: vszejm dojde eden faláčicsek zemlé KM 1783, 201
- fálat** -áta m *kos*: štero je všzákoj rouki eden falat krúha melo KM 1790, 42; falat zemlé szí obdr'si KOJ 1848, 116; nyima mati po ednom faláti krúha podelila KAJ 1870, 17; tejló šzo pa na falate rašztrgali KM 1796, 69; falate šztáre hrambe KM 1790, 68; po nájbougsih 'salozaj (falataj) KOJ 1845, 36
- falé** prisl. *bolj poceni, ceneje*: falê sze nyim prilika dá kúpiti AIP 1876, br. 8, 8
- fálinga** -e ž *napaka, slabost*: Velika falinga je, psze gdakoli naganyati KAJ 1870, 40; Vzemes 'ze napamet, gde je bila falinga AI 1875, br. 2, 7; i za kákse falinge volo opomené KM 1790, 90; Brezi moje falinge be'zijo TA 1848, 46; da sze ti dosztójis falingo naššo nadomesztiti KM 1783, 125; Ki faling szvojih nevidi KAJ 1848; Nej falinge, nego falinge, nego dobre jákošzti KM 1790, 18; bodo zagovárjali moje falinge KOJ 1833, VI; bi doszpeo szvoje nepopiszlive falinge popraviti KOJ 1848, 35
- falingásti** -a -o prid. *slaboten, prizadet*: Z-starcov ali ovači falingásti ludi se je nigdár nej osmejávao BJ 1886, 23
- falíti** -ím nedov. *manjkati*: falí esche pervi grunt TF 1715, 7; Ka ti tak falí KŠ 1754, 9 a; ka mi ešce falí KŠ 1771, 63; jeli ti kaj falí KM 1790, 60; ka ti falí KAJ 1870, 71; Tú szte mi vsze? – nefalíte KAJ 1870, 87; níkai nebede falílo ABC 1725, A8b; csi bi sto v-tisztoj sztoliczí falio KOJ 1845, 1; da nebi sztroski ino vojáczke falíli KOJ 1848, 70; i malo je falílo, ka je KM 1796, 127
- fánčost** -i ž *maščevanje*: jaz na dén moje fánčosztí raz'seném kak cesztíni práh KOJ 1845, 122; Friderik z-fánčosztí vogerszkoga krála kintse po kúnsti dobi KOJ 1848, 37; naj stokoli szvojo zevreto fánčoszt na nyega vövlíjé KOJ 1845, 34
- fándati** -am dov. *uničiti*: cslovecsánšzki národ šze tak, kak vidimo, ne bi povnou'sao, nego bi šze hitro fándao KM 1790, 88
- fántlivi** -a -o prid. *čekanast*: fantlivi, szándocsni, kanzobáti -a -o KOJ 1833, 149
- Fánuelov** -a -o prid. *Fanuelov*: Anna prorokojca Fanuelova csí KŠ 1771, 170
- fára** -e ž *župnija*: Dúševni Pašztér Surdánšzke Fare BKM 1789, 3; Szvétoga Benedeka Fare Dúhovniki KM 1796, 1; Kóvágo-Őrske Fare Dúhovni Pašztér BRM 1823, IV; té pogíblávajouse fare dugoványá KOJ 1845, 3; V-ednoj fari KOJ 1845, 3
- fárah** -a m *faraon*: Ar veli pišzmo Farahovi KŠ 1771, 468
- fárahov** -a -o prid. *faraonov*: šzin cséri Farahove KŠ 1771, 692
- fárao** -na m *faraon*: dáó nyemi je milošcsó i

modroujzt pred Farao Kráľom Egyptom|zkim KŠ 1771, 359; Fáraona Kráľa velikomi dvorjeniki KM 1796, 25

fárar -a m *I. protestantski župnik, pastor*: da bi |zám Farar Du|sou meu TF 1715, 4; Farar Sopron|zki KŠ 1771, A8b; má odvézanye ino grejhov odpu|chenye od Farara TF 1715, 35; Surdán|zkoga Farara KŠ 1771, A7a; popüczonszkom farari TA 1848, 1; mi v|že grejhe pred fárarom naprej ne zracúnamo KŠ 1754, 199; Po procs odidejnyi luth. fararov KOJ 1848, 109 **2. duhovnik**: Du|ševnim Pa|žtéróm, touje Fararrom dána TF 1715, 34; Efe'zán|zke farare opomina KŠ 1771, 403

fárba -e ž *barva*: Kože fárba je erjávoreména AI 1878, 11

fárbani -a -o prid. *obarvan, okrvavljen*: Záto bode tvoja nõga v tvoji protivnikov krvi fárba TA 1848, 53

fárbar -a m *barvar*: gvant je bejli jáko, liki |zneig, káksega fárbar nemre obejliti KŠ 1771, 129

farbilo -a s *barvilo*: Farbilo KMS 1780, A2

Fáreš -a m *Fares*: Fáres je pa poroudo Esroma KŠ 1771, 4

farizeuš -a m *farizej*: Vu Kri|žtusevom vrejmeni pa |teri Farizeus KŠ 1754, 11b; Paveo na csé|zt gledoucsi, je bio Farizeus KŠ 1771, 432; Farizeuske pa, gda bi je vidili, erkli |žo nyemi KŠ 1771, 38; Gda bi pa vido vnouge zfarizeu|šov KŠ 1771, 9

farizeuški -a -o prid. *farizejski*: varte |že od kva|zá Farizeuskoga KŠ 1771, 53; ka je Paveo prouti Farizeuskoj |zkazljivo|zti KŠ 1771, 743

fárni -a -o prid. *župnijski*: morejo pouleg dú'snoszti vszi Fárni skolniczke vcsiti KOJ 1833, III

fárnik -a m *župljan*: z-vsákím náj sziroma-skejsim fárnikom sze szpriátliti KOJ 1845, 5; steromi sze fárniczke veszelijo KOJ 1845, 92; Fárnikom pámetnejšim sze je niksi trud i sztrosek nej vnou'sao KOJ 1845, 6

fárt -a m *krat*: pa vszáki fárt z-nikelikim dobicskom KOJ 1848, 92

fášenk -a m *pust*: fassenk KOJ 1833, 156; i za nistere dnéve pá sze odpréjo fassenka vráta AIP 1876, br. 1, 6; Dokecs na te zeléni Fasenik odprem ocsi SIZ 1807, 58

fášenski -a -o prid. *pusten*: ideta eden fasenszki vecsér k-szouszedi KOJ 1845, 101

fáže s neskl. *mimohod (Gospodov)*: Onoga Ág-nyeczca áldüvanye je vüzen, ali Fá'se, tou je, preik idejnye imenüvano KM 1796, 35

fčéla -e ž *čebela*: fcséla KOJ 1833, 165

fčélica -e ž *čebelica*: Fčélica BJ 1886, 19

féla -e ž *I. vrsta*: moremo zgrüntati i félo, i racsun velikih grejhov KMK 1780, 68; nebom vam gúcsao nikak|je féle frliczo SIZ 1807, 3 **2.** v zvezah: *dostafele ki je mnogo vrst*: Kelkoféle je racsúnszki Nomen? Dosztaféle je: nájmre, I. glavni KOJ 1833, 32; ino csloveki do|zta-féle pogibelno|zt naprávla SIZ 1807, 9; *drufefele drugacén, druge vrste*: doszta szrebra, 'selezja ali drufeféle broncza z-szebom nenozsi KOJ 1845, 104; *dvoujefele dvojevrtst*: Dvoujeféle: glaszniczke KOJ 1833, 2; Nistera récs dosztavek po dvójefélom gorivzeme AIN 1876, 14; *ednefele koliko vrst*: Nassi Sztarisje szo vszi z-edne féle jezikom gúcsali KOJ 1833, IX; *etaksefele take vrste*: sztolmacsimo z-etakseféle podrügacsenim ládanye znamenüvajúcsim govorejnyem KOJ 1833, 45; ino etakseféle znamenüványe KOJ 1833, 136; *Etakseféle medsztavki* KOJ 1833, 128; *etefele takšen, te vrste*: Eteféle KOJ 1833, 107; i eteféle verbumami KOJ 1833, 128; *kelkofele enak*: Kelkoféle szo vogrszke litere AIN 1876, 5; *štirifele štirivrst*: Na zgovárjanye gledôcs szo récsi stirifele AIN 1876, 8; *troujefele treh vrst*: glászniczke? Escese szo troujeféle KOJ 1833, 3; *Vugovorényi razlocsávamo vecsféle recsi* AIN 1876, 9; *večfele več vrst*: po Országi vecsféle rejcsi národje grizéjo KOJ 1833, XIV; Tü szo sze oni na vecsféle národe namerili KOJ 1848, 7; V morji ešče večféle rib jeste AI 1878, 31; *Vugovorényi razlocsávamo vecsféle recsi* AIN 1876, 9; *vnogofele mnogo vrst*: Kakda sze dr'sis v-drü'sbi vnogoféle lüdih KOJ 1845, 31; szo sze vnogoféle národje szem prignali KOJ 1848, 5; |alo|zni je|zte vu vnoge féle nevoljái SM 1747, 29; Naj znána bode vnoge féle modroujzt Bo'za KŠ 1771, 578; hi|tvo |zvétó, |tero csloveka od vnouge féle |zkúsávanya varje SIZ 1807, 8; Ka nám ha|znio vnouge féle mi|zli SM 1747, 72; Naj znána bode po gmajni vnouge féle modroujzt Bo'za KŠ 1771, 578; Bo'ze vnougom vrejmeni vnogo féle gúcsanye KŠ 1771, 672; vnoge féle nevoljái SM 1747, 29; I zvnouge féle jezimi BKM 1789, 123; *vsakefele vsake vrste*: v|záke féle ne|zrecse mené csua ino varje TF 1715, 21; steri zdai |alo|zni je|zte vu obatori moje |zercze proti moiega nepriatela v|zake féle |zkusávanya SM 1747, 60; Ki vszáke féle |zlatkouco má vu |zebi KM 1783, 60; je v-Paradi|jon v|záke féle leipo drevje KM 1796, 5; na zemli z-vszákeféle nevoulamí haszniti nakano KOJ 1833, IX; bogá|zstvo v|zákeféle rado|zt, Ali náglo premíné SŠ 1796, 125; ogibati

- sze scsém vszákefële telovnoj naszládnosztí KOJ 1845, 91; zamatávao ino vszákefële csészti voutsco KOJ 1848, 16; ino od vřzáce fële neřzrecse mené csuva TF 1715, 21; Pořztavo je vřzáce fële drevje KM 1796, 5; *vsefële različen*: Vszefélé csésztniki na szprévodi bodo AIP 1876, br. 2, 1
- Fèliks** -a m *Feliks*: Felix ABC 1725, A3a
- Fenicia** -e ž *Fenicija*: řzo sli notri do Fenicizie Kř 1771, 377; idoucsu vu Fenicio Kř 1771, 407
- feobnica** -e ž *klet pod hiřo*: Skoro pri vsakoj hiři jé kühnya, klejt ino feobnica BJ 1886, 7; Vu feobnice pa vino, mlejko dévajo BJ 1886, 7
- fèřckati** -am nedov. *bezati*: Vu etom franciskani szo radi fereskali i vertali pod obedivanyem KOJ (1914), 145
- Fèrenc** -a m *Franc*: Szvétí Ferencz KM 1783, 95; Gori ga je zbüdo Ferencz KM 1790, 34; Ferencz I. Kráo KOJ 1848, 117; zvüv Temlin Ferencza Kř 1754, 3a; pri Udvary Ferenci KOJ 1845, 1
- Fèrkec** -a m *Francek*: Ferkec nyemi je eta nej nazáj pláčao BJ 1886, 5; Jožek dönok začne Ferkeca mériti BJ 1886, 5; ka je Ferkeci pisanye zrök skübno BJ 1886, 5
- Fèrkocja** -e ž *Ferkojca, ženska oblika priimka*: Ferkojca KMS 1780, A2
- fertáo** -ála m **I.** *četrť, četrťi del merske enote*: komaj eden fertáo vore v-toploj hiři neháli SIZ 1807, 42; Pri pět fertáli lahkéti méter szkoro z-ednim pálecom dugši AI 1875 kaz. br. 6; Eden hektoliter szkoro toliko dr'zi kak eden i tri fertále aköv AI 1875, br. 1, 3 **2.** *posoda za tako mero*: Etaksa poszöda je kebel, skaf, fertál i oktál KAJ 1870, 65
- figa** -e ž *figa*: gda řzi pod Figov bio Kř 1771, 267; Jeli beréjo řztrnya grozde, ali zřsetálja fige Kř 1771, 22; je v-Radgonyo sla po zácsimbo, po fige, mandale SIZ 1807, 30
- figov** -a -o prid. *figov*: Figovo drvou pořzejhne Kř 1771, 67; I vidoucsi edno figovo drejvo Kř 1771, 69; ino řzta zfigovoga drevá liřzťke vküpe plela SM 1747, 6; řzta z-liřzťyom figovoga drejva zakrivala KM 1796, 7; nejlí řzamo tou figovomi drejvi vcsinite Kř 1771, 69
- Filadèlfia** -e ž *Filadelfija*: Sardis, Filadelfia, Laodiczea Kř 1771, 260
- Filemon** -a m *Filemon*: k-Filemoni Kř 1754, 3; k-Filemoni pizani liszt Kř 1771, 662
- Filip** -a m *Filip*: Filip, i Brtalan Kř 1771, 31; idoucsi vu hiřo Filip Evangyelířta Kř 1771, 407; i najřao je Filipa i veli nyemi Kř 1771, 267; od Filipa Velikoga Sándora ocsé Kř 1771, 589
- Filipénc** tudi Filipénc -nca m *Filipľan*: k-Filippenczom pizani liszt Kř 1771, 589; k-Filipinczom Kř 1754, 3
- Filipis** -a m *Filipi*: Filipis je Maczedonie plemenito meřzto Kř 1771, 589; je piřzao nej z-Filipiřa Kř 1771, 488; budoucsim vu Filippi Kř 1771, 591; Odnud vu Filippiřz Kř 1771, 392; piřzani od meřzta Filipis Kř 1771, 526
- Filipov** -a -o prid. *Filipov*: 'žené Filipove Kř 1771, 47
- Filistèuš** -a m *Filistejec*: Püřzto je nyé i Filiřzteuřře KM 1796, 46
- Filológuš** -a m *Filologus*: Pozdravte Filologuřa i Julia Nerea Kř 1771, 485
- Fílovci** -vec m mn. *Filovci, kraj v Prekmurju*: Filovczi KMS 1780, A2
- filozofija** -e ž *filozofija*: vküp mejsavři 'Zidovcsino i Filozofijo řz-Kriřzťuřovim návukom Kř 1771, 602
- filozöfuř** -a m *filozof*: Niki pa z Stoikuski filofuřov řzo řze 'znyim řtükali Kř 1771, 396
- fini** -a -o prid. *fin*: za volo vcsenyá i finoga dr'sánya KOJ 1833, XIV
- firmamèntom** -a m *nebo, nebesni obok*: drugi dén firmamentom KM 1796, 4
- firtok** tudi firtug -a m *predpasnik*: vu szvoj predpertiscsek (firtok) KOJ (1914), 108; ino řzta řzi firtuge rédila SM 1747, 6
- fiřkáliř** -a m *odvetnik*: Etařki so fiřkáliřje i drugi BJ 1886, 22
- Fizon** -a m *Fizon, reka v Edenu*: Fizon KM 1796, 6
- flánca** -e ž *sadika*: plánta, flancza KOJ 1833, 169; Gredárje drevje i flance sadijo BJ 1886, 37
- flářka** -e ž *steklenica*: flaska KOJ 1833, 168
- flètno** prisl. *lepo, spretno*: voutsje sztrassili okoli rouk fletno zaszüknetá KOJ 1845, 99
- flis** -a m *pridnost*: na tom bodem z-vřzejm mogoucsim fiřzom, naj řze řteti navcsim KM 1790, 24
- flisanje** -a s *prizadevanje*: Ár telovno fiřzanye malo valá Kř 1771, 639; dale pridti po tvojem fiřzanyi KM 1790, 20; Oni řzo pa hválili nyegovo fiřzanye KM 1790, 58
- flísano** prisl. *pridno*: pa tak fliszano i neobtrudjeno deláa AI 1875, kaz. br. 7
- flisati se** -am se nedov. *prizadevati si, truditi se*: Vu etom řze pa fiřzam Kř 1771, 417; Fliřzam řze vu dobrom BRM 1823, 138; fiřzaj řze pa vu pobo'znojřti Kř 1771, 639
- föispán** -a m *veliki řupan*: püspöki i föispáni od kralá pozvánom pizmóm szedijo AI 1875, kaz. br. 2
- folař** -a m *hodnik*: zglařzom pokriti folasaj grozje szpovala AIP 1876, br. 4, 8

- fórar** -a m *voznik, prevoznik*: Zvun eti ešče sojo fórarje, brodárje BJ 1886, 22
- fóringa** -e ž *vožnja, prevoz*: Foringa KMS 1780, A2; Moj ocsa szo v-preminócsi létézni dnévi niksó fóringo gorivzéli KAJ 1870, 80
- foringáš** -a m *voznik, prevoznik*: foringás z-velikim bremenom sze nemore ognoti KOJ 1845, 51; najboljše pa vinszkim foringášom, steri scséjo po tój zanemárjenoj pôti AIP 1876, br. 8, 7
- fórma** -e ž **1. oblika**: Krátki moudus ino forma moljenjá TF 1715, 25; ka bi ga napravo pouleg forme KŠ 1771, 362; lze prepovidáva na formo gledoucs KŠ 1754, 61; Grdo formo má AI 1878, 7; eta podsztavo sze vtáksoj formi velikášom přégposle, kak je AI 1875, kaz. br. 2 **2. videz, zunanji izraz**: Ki májo formo pobo'znojzti KŠ 1771, 650; Kriřztus vu formi Bo'zój bodoucjí KŠ 1754, 106
- formálúvati** -újem nedov. *oblikovati*: Ne dáí poginóti onomí, ko řziti řzám formáluval SM 1747, 59 **formálúvati se** -am se *tvoriti se, delati se*: Kakda sze formálúva Prisesztno vrejmen KOJ 1833, 85
- Fórtnik** -a m *Fortnik*: Fortnik ABC 1725, A3a
- fórtoj** tudi fórtok -a m *predpasnik*: edna deklieska, v-fórtoj pográbila SIZ 1807, 15; zvé'zi szi odzaja eden vezník (fórtek) KAJ 1870, 84
- Fortunátuř** -a m *Fortunat*: Veřzelim řze Stevana i Fortunátuřa KŠ 1771, 526
- fótív** -iva m *nezakonski otrok*: niki z-Gethapo iméni Goliát, fotív KM 1796, 55; tisztí je fotív KOJ 1845, 76; János Matyasa I. fotív KOJ 1848, 68; iaířztino fotívge řzite, i nei řzinouve SM 1747, 29; tak řzite fotívje i nej řzinovje KŠ 1771, 694
- fotívójca** -e ž *nezakonska mati*: krcsmárje i fotívójce ga tudi terjajo KOJ 1845, 50
- Fráncel** -a m *Francel, lužiškosrbski prevajalec Svetega písma*: Francel Miháo KŠ 1771, A6b
- Fráncija** -e ž *Francija*: ka řze zdaj Franczia, ali Francuski orřzág zové KŠ 1771, 554
- francóski** tudi francúřski -a -o prid. *francoski*: gda bi francózski Kráo Lajos XIV, steri je KOJ 1848, 97; v-Francuskom orřzági v-kópalnici sze dr'závsi AI 1875, kaz. br. 8; Franczia, ali Francuski orřzág KŠ 1771, 554; ki kak huszár vu francuskom boji po vnógi batrivni csineny AI 1875, br. 2, 5
- Francóřko** tudi Francúřko -ga s *Francija*: Ide pa Atila nad Francusko KOJ 1848, 4; Szeptli král v-Francusko potévsi AI 1875, kaz. br. 8; kak v-Talianszko, v-Francuskom AI 1875, kaz. br. 6; na Talianskom i juřznom Francořkom AI 1878, 33; Na Katalanszkih poláj vu Francúzskom KOJ 1848, 4
- Francús** -a m *Francoz*: szo francusi 1793-ga leta goriposztavili AI 1875, kaz. br. 6; rusz vu 1854-tom leti od angliusa i francusa tak nazgruntano zbiti bio AIP 1876, br. 6, 6
- Francúřka** -e ž *Francija*: Francuska KM 1790, 8
- Fráncopan** -a m *Frankopan*: Fráncopán Kristóf horvatszki bán KOJ 1848, 74
- Fránklin** -a m *Franklin, zalořnik v Budimpeřti*: Stampao v-Buda-Pesti vu Franklin-Tivaristve náosztavi AI 1875, kaz. br. 8
- fráňkoski** -a -o prid. *frankovski*: veliki Károl frankoszki KOJ 1848, 6
- fréřa** -e ž *prača*: Glih kako ti kamen řteri z-frećje ide sŠ 1796, 30; djáo ga je vu fresco KM 1796, 56; Bole je võrvati káncseczi vu frećji BKM 1789, 417; On je z-szvojov klopcev, fresco ali sztrélov nê malo kvára delao KAJ 1870, 82
- Fréncelov** -a -o prid. *Francelov*: tou pa ni ni Fréncelovoga, niti znikakřega drúgoga obracsanya (verřio) csakati nemorejo KŠ 1771, A7a
- Frígija** -e ž *Frigija*: vu ménřoj Ářzii Frigýie dr'zéla KŠ 1771, 601
- frířek** -řka -o prid. **1. sveřz**: i frisko vretino je piřztila KM 1796, 3; ino me kfriskim vodám pela ABC 1725 **2. ki se duřevno in telesno dobro počúti**: Ki je dneřz zdrav ino frířek BKM 1789, 222; jasz řzem frisk i zdrav BKM 1789, 408; jařz řzam frisk i zdrav sŠ 1796, 140; ino friske dekle KOJ 1845, 39 **frířekjši** -a -e *bolj sveřz*: csi řzi od rou'se friskejši sŠ 1796, 155
- frířko** prisl. *hitro, naglo*: szo sze frisko vküpzapisřzégli KOJ 1848, 95; Palinka sze v-teli frisko na vodó obrné AIP 1876, br. 5, 7
- frířkóřa** -e ž *sveřzina, sveřzost*: sze dá 'zitki frířkóřsa KAJ 1848, 362
- frkati** -čem tudi -am nedov. *smřčati*: frkati KOJ 1833, 159; escse duřze je frkao KAJ 1870, 100
- frlica** -e ž *řaljiva zgodba*: nebon vam gúcsao nikakře, féle frliczo SIZ 1807, 3; Nebon vam rařzkládao, nikokso frliczo SIZ 1807, 34; Ar řzo nej tou nej frlicze, Neg' řzo recsi pravícze KM 1783, 299
- frlika** tudi frilika -e ž *řaljiva zgodba*: Frlike, i pripoveszti KAJ 1870, 173; Tadanke nesztálne, I frlike jálne je zmesao KAJ 1848, 131; Té tvoje recsi řzo v-toj dúgoj friliki Znás tou ti kaje nej dobro vu prilíki SIZ 1807, 48
- ftálati se** -am se nedov. *dodeliti se*: Tvoj Düh řze nám naj ftála BKM 1789, 178

ftáplati -am nedov. *utapljati, usmrčevati*: deczo vu vodou metati, i ftáplati KM 1796, 32; pren. [ze te [ztári Adam vnami má ftáplati KŠ 1754, 191 **ftáplati se** -am se *utapljati se*: zácsao [ze je ftáplati KŠ 1771, 49

ftégnoti -em dov. *iztegniti*: ftégni rokou tvojo KŠ 1771, 183 **ftégnjeni** -a -o *iztegnjen*: Gda bi nyim pa zftégnenyimi rokámi [tari]še po gmajnaj polztávila KŠ 1771, 387

ftegüvati -üjem nedov. *jemati odplače, plačevati*: Go[lpodo i pávre ednáko ftegüje BKM 1789, 413; Go[lpodo i pávre ednáko ftegüje SŠ 1796, 133

ftèknoti -em dov. *vtakniti*: Steroga [zi ftekno vzrák BKM 1789, 342

ftica -e ž *ptica*: ftica AIN 1876, 44; od nyé kak ftica odletim BJ 1886, 6; májo i fticze nebe[šzke gnejzda KŠ 1754, 108; Glédajte na fticze nebe[šzke KŠ 1771, 20; prisle [zo fticze ino [zo je pozobale KŠ 1771, 42; i te nebeszke fticze, [zvojega [ztvoritela Bogá dic[šijo BKM 1789, 5b; péti dén [zo [ztvorjene ribe, i fticze KM 1796, 4; Fticze nebeszke, i ribe mórszke TA 1848, 7; Najlepše sztvare szo ftice KAJ 1870, 10; nad nebe[šzkimi fticzami KŠ 1754, 95

ftič -a m *ptič*: zdr'ávanye odúrnoga fticsa KŠ 1771, 798; drügacs ga fticsi gori pozobljejo KM 1790, 46; Fticsi szo 'ze zatúhnili AI 1875, kaz. br. 7; se slišijo, k drügomi ftiči AI 1878, 5; od koga bole [zte vi bou[šji od ftics KŠ 1771, 212; pa túdi od bilic ftičov AI 1878, 7; ino po Nébov letoc[šimi Ftic[šimi SM 1747, 4; zrák fticsami napuno KŠ 1754, 93

ftičar -a m *ptičar*: Ino kakti fticsar SŠ 1796, 131; ovak fticsar zváni KOJ 1848, 8; Lovski pes i ftičár AI 1878, 8; Máli ftičár BJ 1886, 17; szmrt Henrika fticsara KOJ 1848, 9; pszi najbôgsega priduha fticsarje KAJ 1870, 39

ftiček -a m *ptiček*: Szlávicssek fticsek vis BKM 1789, 377; naj leti na goré vase, liki fticsek TA 1848, 9; Pojbícs i ftiček KAJ 1870, 14

ftičica -e ž *ptičica*: kak rano droubne fticsicze [zpejavajo BKM 1789, 377

ftičji -a -e prid. *ptičji*: me[šzou drügo je pa fticsje KŠ 1771, 523; Zfticsjem, i 'zivin[škim me[šzom BKM 1789, 188

ftički -a -o prid. *ptičji*: Fticske gnezdô KAJ 1870, 114; Znanci vnogo ftički plemenov poznajo AI 1878, 23

ftični -a -o prid. *ptičji*: zúz; fticsno csrejvo KOJ 1833, 185

ftišanje -a s *I. tišina, utišanje*: i vcsinyeno je veliko ftišanye KŠ 1771, 26; Po ftišanyi pa te harabuke KŠ 1771, 404 *2. sprava, zadoščenje*:

I on je ftisanye za grejhe na[šje KŠ 1754, 104; Steroga je polztavo Boug na ftišanye po vöri KŠ 1771, 454; Ftisanye ti je [zpravo BKM 1789, 15

ftišati -am dov. *I. povzročiti, da postane kaj tiho, tišje*: Ftíša mourje KŠ 1771, 24 *2. pomiriti, umiriti*: Nasega Bouga ftíšajmo BKM 1789, 53; ár [zi ga ti ftiso SŠ 1796, 85; Na kri'zi [zi ftisao Oco BKM 1789, 411; komaj je ftíšao to lü[štvo KŠ 1771, 386 *3. povzročiti, da postane kaj manj izrazito*: Ftisati tou nevolu BKM 1789, 14; Sztejem [zi bolezn[šzt ftíši BKM 1789, 21; ftíšai eto teskoucso SM 1747, 71; Ftisaj rázum KŠ 1754, 258 **ftíšati se** -am se *usmiliti se*: Boug, ftíšaj [ze meni grejsniki KŠ 1771, 231 **ftíšani** -a -o *spraven, zadostilen*: je vecs od v[šzej gorécsi i ftíšani áldovov KŠ 1771, 142

ftíšaven -vna -o prid. *spraven*: na brejgi Kalvaria neprecenyeni ftisavni áldov opravo KOJ (1914), 100

ftíšiteo -ela m *tolažnik*: [zredbenik i ftíšiteo [ze je polztavo za ná[šz pri nyem KŠ 1771, 663

ftopljenjé -á s *utopitev*: Kakda [ze je tak Mo[šes brat Arona od ftoplenýa o[šzloubodo KM 1796, 32

ftrágati ftrága nedov. *ne ljubiti se*: mené je i[šztina nej ftrága KŠ 1771, 596

ftraglívi -a -o prid. *len, lenoben*: To velíjo od nyega, ka je praj ftraglívi SIZ 1807, 27 **ftraglívi** -a -o sam. *leni, lenuh*: Opomina te ftraglive na delo KŠ 1771, 629

ftraglívost -i ž *lenoba*: Ftraglivo[šzt naj [ze ne nahája BKM 1789, 398

ftrgávati -am nedov. *odtrgovati, oddaljevati*: Ti ftrgávas to decsiczo od dráge rodbine SŠ 1796, 128 **ftrgávati se** -am se *odtrgovati se, oddaljevati se*: znik[šim [ze od nyé ne ftrgávamo KŠ 1771, 834

ftrgnenjé -á s *razdor*: Ki vu obrázi Bo'zem bodouci nej je za ftrgnenyé dr'zao, ka je ednáki bio z-Bogom KŠ 1771, 594

ftrgnoti -em dov. *utrgati*: ftergnola je nyega [šzad SM 1747, 6; pren. Ftrgne me [zšte [zmrtri rouk BKM 1789, 352

füčkati -am nedov. *žvižgati*: fücskati AIN 1876, 18; fücskam AIN 1876, 18; osztro vetróvje fücska po kukoriscsi KAJ 1870, 28; kak füčkajo i čvrčkajo pernáti pevci AI 1878, 3; niti szi nefücskaj KOJ 1845, 2; da je nyemi jáko blizi fücsko kre gláve AIP 1876, br. 1, 5 **füčkajóči** -a -e *žvižgajoč*: mile note szi fücskajocs KAJ 1870, 47

füčkávanje -a s *požvižgavanje, žvižganje*: Szfücskávanyom v-lôg odiso AI 1875, kaz. br. 7

füčkávati -am nedov. *požvižgavati, žvižgati*: On popeva i füčkáva AI 1878, 27

fükaš -a m *kdor huka, piha*: Fukas KMS 1780, A2

Fükašica -e ž *Fukašica, ženska oblika priimka*: Fukašicza KMS 1780, A2

fükati fűčem nedov. *pihati, sopsti*: Trôbi, fűcse on i cekne KAJ 1870, 96; pren. fűcse na vsze protivnike szvoje TA 1848, 8

fundálivati -am nedov. *utrjevati, delati temelje*: I ti|zi od zacsétka, Go|zpodne, zemlo fundálivao KŠ 1771, 672; ka je vu nyem, szí ti fundálivao TA 1848, 73 **fundálivani** -a -o *utrjevan, utemeljevan*: Csi li o|ztánete vu vóri fundálivani i krepki KŠ 1771, 605; ár je na pecsini fundálivana KŠ 1771, 23; On je trdno fundálivan na szvétí goráj TA 1848, 71

fundamèntom tudi fundamèntum -a m *temelj, osnova*: Štere fundamentum je czejlo Szvéto Pi|zmo KŠ 1754, 1; polo'zécsi nyegov fundamentum KŠ 1771, 221; V-kom sztoji fundamentum vugibanya verbumov KOJ 1833, 55; prvi grünt ino fundamentom reic|í Bosje

Šzvéte TF 1715, 7; i polo'zo je fundamentom KŠ 1771, 393; je ná|z odébrao pred fundamentomom Šzvejta KŠ 1771, 574; Šteroga fundamentom je z-drágoga kaménya KM 1783, 215

fündati -am dov. *uničiti*: jeli Šcsés v|ze ze'zgti Poule na|e i fundati BKM 1789, 342; je namejno nyé z-czejla fundati KM 1796, 32; Šteroga Go|zpod pogibi z-Dűhom vű|zt Šzvoji, i funda Šzkázanyem pri|e|ztyá Šzvojega KŠ 1771, 628; Záo szvéta bláznoszt Nefunda nyé sztáve KAJ 1848, 54; ki|zi me nej taki z-nágglom Šzmrtjom fundao KM 1783, 135; Tak Šzo Šzvétí Templom czilou fundali BKM 1789, 325; szo pa tatarje razrűsili, ino fundali vsze KOJ 1848, 37

fűnduš -a m *fundament, zemljišče za hišo*: Popom po szili pográblene funduse nazájpusztijo KOJ 1845, 67

fűnt -a m *funt*: je eden fűnt dráge ma|zti KŠ 1771, 306; Fűnt KM 1790, 95; okoli Šztou fűntov KŠ 1771, 331

fűšer -a m *šušmar*: ka bi k-tomi vszaki fuser i vszáka baba razmila AIP 1876, br. 8, 7

G

- gabán** -a m *gaban*, *plašč*: bratje brezi gabana KOJ 1845, 94; logár ednomi pasztéri gaban VZÉO AIP 1876, br. 5, 8
- Gàbata** -e ž *Gabata*: 'Zidov|zki pa Gabbatha KŠ 1771, 329
- gàber** -bra m *gaber*: Gaber KMS 1780, A2b
- Gábríel** -a m *Gabrijel*: po|zlan je angyel Gábríel KŠ 1771, 163; Sz. Gábríel KM 1783, 92; Gábríel Archangyel, Vu Názareth po|zlan je BKM 1789, 6; Po|zlo je Gábríel angyela BKM 1789, 17; V-Názareth je po|zlaol Gábríel Angyela BRM 1823, 10
- Gadarénuš** -a m *Gadarenec*: I prisli |zvo vu dr'zélo Gadarenu|ov KŠ 1771, 114
- Gádov** -a -o prid. *Gadov*: zplemena Gádovoga KŠ 1771, 779
- gágati** -am nedov. *gagati*: gòszka gága KAJ 1870, 106
- gáj** -a m *gaj*, *gozd*: Gáj na|ztavimo, pravili |zvo ti |tirje KM 1790, 80
- gájiti** -im nedov. *gojiti drevje*: Gájis szád drevja KAJ 1848, 27; Liki neobtrüden vrtník Gáji, csiszti czepike KAJ 1848, 311; Ogradcsar rási okòli cvétja i nárasza, gáji, poléva KAJ 1870, 97; Ki drevje szadi i gáji, dobro csini KAJ 1870, 112
- Gájúš** -a m *Gaj*: Rim|zki Gájus KŠ 1771, 761; je pi|zao, nik|emi Gájuli KŠ 1771, 739
- Galáci** -ov m mn. *Galačani*: k-Galáczo m KŠ 1754, 3
- Galácija** -e ž *Galacija*: |zam zrendelüvao gmajnam vu Galáczi KŠ 1771, 525
- Galatánec** -nca m *Galačan*: |z. Pavla kRimlanczo m i Gálátanczo m li|zt KŠ 1771, A6b
- gálge** gálg tudi gáoge gáog ž mn. *vislice*: viszlice (galge) goriposztavivsi KOJ (1914), 117; i naj na|zlejdnje na gaogaj ne merjés KM 1790, 92
- gálic** -a m *galica*: Esi se sliši gálic (gálicz) vitriol AI 1878, 55
- gántar** -a m *lega*, *gantar*: Gantar KMS 1780, A9b
- gárda** -e ž *garda*: vogerszko plemenitno Gárdo za varvanye szvojega králeszkoga 'sivota KOJ 1848, 111
- gárice** -ic ž mn. *ročni voziček*: csi gli czigütajo one garicze, vu steri ga pelajo KOJ 1833, VI
- gasiti** -ím nedov. *gasiti*: I vsaki se je paščo ognya gasiti BJ 1886, 9
- gasítje** -a s *gašenje*, *potešitev*: mlade 'senszke kakti 'sivino odegnali na gaszitje szvojih 'sivinszkih 'sel KOJ (1914), 101
- Gáspar** -a m *Gaspar*: szprávlene po Gáspár Jánosi KAJ 1870, 3
- Gášpar** -a m *Gasper*: Ga|par je po po|zkom deli KM 1790, 66
- gát** -a m *jez*, *pregrada*: Ki mlin scsé goriposztaviti, gát more vr'zti. Gát sztávi vodô KAJ 1870, 108; Najvecs kvára zrokúje z posztávlanyom vodé gát vu Dömölki AI 1876, br. 4, 5
- gatiti** -ím nedov. *ovirati*: Tákse oupravicze |tera toga po|zvecsenyé gatíjo KMK 1780, 49
- gázda** -e m *gospodar*: bojte gazdi gotovi KOJ 1845, 142
- gázdarica** -e ž *gospodinja*: dober gazda gazdarica KOJ 1845, 143
- gazdíja** -e ž *posestvo*, *kmetija*: velika gazdíja SIZ 1807, 52
- gdà** prisl. **1.** *ko*, *kadar*: gda bou |zodecz justus TF 1715, 1; govorécfi: gda |chéte moliti ovako reczite TF 1715, 25; Kai nam je potrebno cfiniti, gda mi nyegovo |zvéto Teilo jeimo SM 1747, 40; Gda vidimo, ka |zmo zgrejhi okouli opá|zani KŠ 1754, 212; nadehno |zvoje Apostole, gda je je kv|zejem národom po|zlaol KŠ 1771, A4b; Gda bi pa eta v|zebi premislávao KŠ 1771, 6; Gda Kri|ztu|a pride |zoudba BKM 1789, 9; na dén Kri|ztusevi, Gda on k-tebi pride sŠ 1796, 10; Ki gdabi |zi i|zkaol med Múrov ino Rábov SIZ 1807, 4; je obecsao, Gda nyemi je táksi trost dao BRM 1823, 2; steri bi ove solare, gda szám nebi csasza meo, vöpitali KOJ 1845, 10; Gda vidim nébo, rok tvoji delo TA 1848, 7; Gda cstém, videne pizske na szlúsane premenyávam KAJ 1870, 6
- 2.** *kday*: Gda i gde trbej Kr|ztiti KŠ 1754, 187
- gdàbòdi** prisl. *kadar koli*: ino 145 lejt tü gdabodi robo, vmárjao KOJ 1848, 81

gdäköli prisl. *kadar koli*: Gdakoli bom tá ļou v-Spanyolĵzki orĵág KŠ 1771, 483; Hválo dájem Bougi mojemi, gda koli ſze zváľz ſzpominam KŠ 1771, 591

gdäre prisl. *ko, kadar*: Ar je vzéo od Bogá Ocsé cséľzt i diko, gdare je etakĵi gláľz prineseni knyemi KŠ 1771, 718; Teda verni ſzr'cze velzelo ſcsé biti, Gdare zacsne Kriľztus etak govoriti BKM 1789, 442; Gdare zacsne Kriľztus etak govoriti SŠ 1796, 102; Gdare krüh, szád ali peneze mam, rad podelim 'znyi i drügim KAJ 1870, 43

gdäšté prisl. *kadar koli*: da, gdaľté pride Goľzpon Jezus, vľzigidár náľz gotove nájde KŠ 1771, 842; Gdaľté ľzi merjémo, vzimi, ali v leti BKM 1789, 413; Gda ľté ľzi tak moj konecz pride SŠ 1796, 146

gdäte prisl. *včasih*: Te jálen toti isztino Pred szvêtom gdate szkrije KAJ 1848, 189; Gdate táblo obrnéjo, i teda sze i nyé drüga sztrán viditi dá KAJ 1870, 9

gdé prisl. **1.** *kje*: Gdeje tou popiľzno TF 1715, 33; Gde ſze more vö ſzľü'ziti 1754, 214; Gde je te porodjeni kráo 'Zidovĵzki KŠ 1771, 7; bode sto pitao, gde ſzo ti nedelni Hymnuske BRM 1823, II; Ar gde je popolnê szpoznávate Ka vam na právi mir vgája KAJ 1848, 3 **2.** *kjer*: v niľterih meiľztih, gdeľzo naime Bogá bojecľeifĵi TF 1715, 5; Ár gde je odpüscsanye grejhov, tam je i 'zitek SM 1747, 206; zMeľzta Bethlehema, gde ſze je meo Meľfiás poroditi KŠ 1771, 3 (B2a); ktebi pride, Gde bos me vtvojoj radoľzti páľzo BKM 1789, 129; Gde na sztrêho, gde na drevje széde, gde pa pá po zemli i szmetáj hodi KAJ 1870, 20; k-tebi na diko pridemo, Gde mo te vu szvetloszti glédali KAJ 1848, 10; szo domovino v Ázii meli, gde szo 'se glaszovitni bili KOJ 1848, 6; V taksih országaj gde meszto právdeládnozsti ednoga csloveka vola sze more dopuniti AI 1875, kaz. br. 2; Máčko nájdemo povsêdi, gde lidjé bivajo AI 1878, 8

gdébödi prisl. *kjer koli*: szo gücsali po vszoz vézsi, ino Marka gdebodi voszmeháli KOJ 1845, 116; Mésnikom szloboscino dá gdebodi po Vogerszkom bo'so rejcs glásziti KOJ 1848, 11

gdé gödi prisl. *kjer koli*: Na toj vľzoz zemli gde godi jeľzte BKM 1789, 356

gdéköli prisl. *kjer koli*: More, gde Koli je Kriľztsenik 'ziveti KŠ 1754, 263; vľzáksem meľzti, gdekoli ga v-Dühi i praviczii molimo KŠ 1754, 182; gdekoli bode predgani ete Evangeliom KŠ 1771, 88; Gde koli ľztánem, hodim, Za tve dáre te hválim BKM 1789, 240;

Gde koli sze nekaj zgodi, od toga glász bode prineszo AIP 1876, br. 1, 2; Za toga zroka dekoli v orszáczkom ravnanyi mogöcsno bilö kaj privértivati AI 1875, kaz. br. 2

gdër prisl. *kje*: i gda gder zmenkávam, Zmágaj me BRM 1823, 178; Csi bi pa grum vtégno gder vu'sgáti kaj KOJ 1845, 105; po poli, ali gder indri, sprehájamo AI 1878, 3

gdëšté prisl. *kjer koli*: ino hipi gdesté krĵtsávati KŠ 1754, 188; je on náľe grobe, gde ľté ľzi bodo, na ſzpanyá kamure ſzpravo KŠ 1754, 109; da gde sté merjémo, Sztoza 'sitka preminémo SŠ 1796, 68

gdëtam prisl. *kje, kdaj*: csi gli do gdetam niki bodikaj csevkácske eto szprávo hüdili KOJ 1833, VI

gdëte prisl. *kdaj kdaj, včasih*: pod méhkim bradinyem sze je gdete nistera csiszta vretina bliszcsala KAJ 1870, 80; Gdete je bole mrzlo, gdete bole toplo KAJ 1870, 92

gdö nedol. zaim. *kdo*: Ar ako gdo Deľzétero Bosjo zápoved nevei TF 1715, 48

gë prisl. **1.** *kjer*: Ge toga nejga, tam nejga Szveľztva KŠ 1754, 184; Ge 'ze nega ſzrczá dobrovolnoga, tam ſze ſzrczé zgrünta ne gliha KŠ 1771, 436 **2.** *kje*: Ge, gda i kakda je odpĵiti KŠ 1754, 135

gëcati -ím nedov. *ječati*: Tak pa morem gécsati BKM 1789, 316; Gecsím v-nemirovnoľzti BRM 1823, 429 **gečéci** -a -e *ječéč*: Strtics, v-bolezni gečséci BRM 1823, 52; Hitis blodécsce pötiti, I gečsécsce lehkötiti KAJ 1848, 47; Proszii pojba britko gečsécs KAJ 1870, 12

Gečemáne m mn. neskl. *Gecemani*: na meľzto, ľtero ſze veli Gecsemáne KŠ 1771, 89

gëčmen -ëna m *ječmen*: Gecsmen KMS 170, A9; tri mericze gecsmena KŠ 1771, 777; Sör sze z-gecsmena szprávla KAJ 1870, 46

gëčmëni tudi gječmëni -a -o prid. *ječmenov*: z-dvajľzetimi koláčseczi gecsmënoga krüha nahráo KM 1796, 77; pét lejbov krüha gyecsmënoga KŠ 1771, 282

Gedërovci -vec m mn. *Gederovci, kraj v Prekmurju*: Gederovci (od Sz. Gédrte Div.) KOJ 1845, 71

gëdrni tudi gjëdrni -a -o prid. *priden, prizadeven, zavzet*: Gábor je gëdrni AIN 1876, 24; Ár csi mo gedrni vu nasem krsztsanszvti KAJ 1848, 133; boj gyedrni vu ſtejnyi KŠ 1771, 639; psenicno zrno, Stero Zegnili, i pá gyedrno, Z-zemlé vö pride SŠ 1796, 4; brata náľega vnogokrát gyedrnoga bodoucsega KŠ 1771, 543; popolni ki po návadi gyedrni rázum májo KŠ 1771, 679; opomina l. na gyedrno csákanye Kriľztuľa na

- šzoudbo KŠ 1771, 614; po Apoštolov gyedrnom deli KŠ 1771, 338 **gjdèrnejši** -a -e *bolj priden, prizadeven*: zdaj pa došzta gyedrnejšega po velikoj vŭpaznojzti kvám KŠ 1771, 543
- Gédrt** -i ž *Jedrt*: Gederovci od Sz. Gédrte Div. KOJ 1845, 72
- gehèna** -e ž *gehena, pekel*: gehenne KŠ 1771, 76; šze vrcsi vu gehenno KŠ 1754, 1146; bi šze czejlo tvoje tejlo vrglo v gehenno KŠ 1771, 16; Vu gehenni KŠ 1754, 144; bo's mogao 'sarki ogyen v-gehenni podnásati KM 1783, 287
- gehènski** -a -o prid. *gehenski, peklenski*: vrejden bode gehenšzkoga ognya KŠ 1771, 15; majoucsemi šze vrcsi vu gehenšzki ogyen KŠ 1771, 58
- Gèhon** -a m *Gehon*: Gehon KM 1796, 6
- Géjza** -e m *Gejza*: Gejza Vojvoda KOJ 1848, 10; Gejzo i Mihála KOJ 1848, 10
- generál** -a m *general*: ki kak generao do Ormosda priso AI 1875, br. 2, 6; drŭgi Generáli kesznŭjejo KOJ 1848, 107
- Gènezaret** -a m *Genezaret*: V dr'zéli Genezáret KŠ 1771, 47; pouleg jezere Genezáret KŠ 1771, 179
- genlívi** -a -o prid. *premičen*: sze genlívo i negenlívo vrédnoszt sze vkupszspise AIP 1876, br. 4, 1; ino zevszim genlívim poistvom preszeliti KOJ 1848, 81
- gènoti** tudi genòti -em dov. **1.** *ganiti, čustveno vznemiriti*: kâ ti negenes za tò TA 1848, 9; nej jo je mogao genoti KŠ 1771, 186; ne bi na pošalŭvanye grejhov genola KM 1783, 149; csŭda, štera šzo ga i genola na našzledŭvanye Gošzpodna Zvelicšitelja KM 1796, 100; Naj šze hitro ne dáte gyenoti od pámeti vaše KŠ 1771, 627 **2.** *premakniti*: Gda ne-gyennem vecs me gláve SŠ 1796, 163; Ki szi zemlò geno TA 1848, 47 **gènoti se** tudi genòti se -em se **1.** *čustveno se vznemiriti*: kaj lŭczkoga za šzè gyenoti KŠ 1754, 48 **2.** *premakniti se*: zemla šze je genola KŠ 1771, 96; vsza drŭga šztvár šze gyene KM 1783, 242; ni ne gyenejo šze BKM 1789, 272; Vi brigouvyje šze genite BKM 1789, 86; da šzo šze i fundamentomi temnicze genoli KŠ 1771, 393; naj šze ne gyennem KŠ 1771, 346; roka sze me gjenola AIP 1876, br. 12, 7 **gènjeni** -a -o **1.** *ganjen*: je Gejza tak vu szrci genyeni KOJ 1848, 22 **2.** *premaknjen*: záto morejo fundamentomi zemlé genyeni biti TA 1848, 68
- gerdòba** tudi grdòba -e ž **1.** *grdoba*: je la'zlivoszt gerda gerdòba AIN 1876, 28 **2.** *grdobija*: szo sze ino v drŭgih grdoubaj kotali KOJ 1848, 6
- Gergezènuši** -ov m mn. *Gergezeni*: bi prejk prišao vu Gergezenušov dr'zèlo KŠ 1771, 27
- gergezènuški** -a -o prid. *gergezenski*: Od Gergezenuski vragometni KŠ 1771, 24
- Gèrgor** -a m *Gregor*: Gergor ABC 1725, A3a
- Gèrica** -e ž *Jerica*: Gericza KM 1780, A2b
- Gervázi** -ja m *Gervazij*: Szvéti Gervázi KM 1783, 94
- gèto** tudi gjèto vez. **1.** *ker*: Vu Kršzti šze csloveki všzi grejhi odpjzštijo, i geto je prvle za nyih volo šzrditošzti šzin bio KŠ 1754, 190; geto šzo málare prvi Kršztsanye, liki 'Zidovje, med šzebom nej trpeli KŠ 1771, 158; Mou'z je nej du'zen pokriti glavou šzvojo, geto je on kej p i dika Bo'za KŠ 1771, 511; Dŭjh Sz. nášz polšzveti, gda ali geto polšzvecsenyá miloscsó vu nami povéksáva KM K1780, 19; Vu tvojo šzmrto geto šzam jašz okršztsen BKM 1789, 90; kaj, geto šze je zadòšzta naprèplacsárov nej naislo, šzo BRM 1823, IV; i szamo te szo mogli od zacsnyenoga dela henyati, geto je od Bogá nyihov Jezik zmejsani KOJ 1833, IX; Nesztoji pod právdov telovnoszti, Geto je szam duh vsze popolnoszti KAJ 1848, 8; Vò me je ftrgno odŭrjávczom mojim, geto szo od méne zmo'znèsi bili TA 1848, 13; Zakaj šze zvisávas? Gyeto neznas, jeli vŭtro 'sivo bodes SŠ 1796, 88 **2.** *ko*: csi šze za pravicsnoga štima, geto je nej KŠ 1754, 11; všze mešzto je vò slo pred Jezŭša, i geto šzo ga vidili, prošzili šzo ga KŠ 1771, 27; Diviczja, geto je po Angyeli ona pozdrávljena KM 1783, 52; me posztávis na dejsno tvojo, geto bom z-radosztyom poszlŭsao KM 1783, 66; Károl je Gošzpodna šzlu'so, geto nyemi je nej bilou všzigidár dobro KM 1790, 50; Poprejk, geto dvá verbuma vkŭpszprideta vu govorjenyi KOJ 1833, 142
- gètra** -ter s mn. *jetra*: Csi od scsuke gètra na prè szo piknyaszte AI 1875, br. 2, 8
- gèzditi** tudi géjzditi tudi gjéjzditi -im nedov. *jezditi*: Konyenik sze z-bedrami dr'zi na konyi, gda gèzdi KAJ 1870, 35; Niki pojbar, ki je na ednoj šibi gezdo, ono je KM 1790, 18; Kršzstus gejšzi v Jeru'sálem KŠ 1771, 67; na ošzelniczzi v-Jeru'zálem gyejšzi KŠ 1771, 136; Kršzstus gyejšzi v-Jeru'zálem KŠ 1771, 234 **gezdévši** -a -e *jezdec*: Kralica vszáki dén gezdevsi, kony, csi glih jáko krotki AI 1875, kaz. br. 8
- gèzdni** -a -o prid. *jezden*: Gèzdna zména KAJ 1870, 36
- gíbanica** -e ž *gibanica, jed iz vlečenega testa v več plasteh z različnimi nadevi*: Gibanicza KMS 1780, A2b
- gibanje** tudi gjíbanje -a s **1.** *gibanje*: csakajoucsi te vodé gibanye KŠ 1771, 278; Czaszar zvedivsi pŭntarszko gibanye KOJ 1848, 96; Po deli i

vnogom gibanyi obrúdi cslovek KAJ 1870, 48 2. v zvezi *zemle gibanje potres*: I ovo veliko zemlé gibanye [ze je zgoudilo KŠ 1771, 97; veliko zemlé gibanye je vcsinyeno KŠ 1771, 777; vidoucsi zemlé gibanye KŠ 1771, 96; i bodo zemlé gibanya KŠ 1771, 134; Hitro je pa veliko zemlé gyibanye polztanolo KŠ 1771, 393

gíbatí -lem nedov. *gibati, premikati*: Ar [zo meje z-mej]zt gibali KM 1790, 70 **gíbatí se** tudi gíjbatí se -lem se *gibati se, premikati se*: i moucsi nebe[žke [ze gyibale bodo KŠ 1771, 81; od svoje vole se nemrejo gibati AI 1878, 4; puno vlát gde gible vóter AIP 1876, br. 3, 1; Tak se gible na vse strani AI 1878, 3; zcsaszoma sze prôti dômi gibleta KAJ 1870, 139; ár vnyem 'zivémo, i gyiblemo [ze KŠ 1754, 88; Vu kom 'sivémo, giblemo [ze KM 1783, 8; [tera [ze pobúdjávajo i giblejo KŠ 1771, 440; od svoje vole se giblejo AI 1878, 4; zmo'znojzti nebe[žke [ze gibale bodo KŠ 1771, 243 **gíabajóuči** -a -e *gíabajóč*: Jeli tr[žt od vótra gíabajouco KŠ 1771, 35; ocsive[žno ká'ze, ti gíabajoucsi prelo'zenyé, liki ti naprávleni KŠ 1771, 696

gíbcnosť -i ž *gíbcnosť*: Tu sze zovádi gibcsnoszt grla i prsztov KOJ 1845, 5

gíbek -bka -o prid. *šibek, slaboten*: K-toj pouti me [zrczé gibko, I tejló je nedovolno SŠ 1796, 162; [zmrt mi je odvzéla, I gíbkoga mojga telovna 'sivlejnya SŠ 1796, 148; nepridrú'zi sze k tim gízdávím, i k tim na lá'z gíbkím TA 1848, 33

gíben -bna -o prid. *premičen*: Zrák je tekôcsi i gibni. Nyega tiho gibanye KAJ 1870, 150

gíblen -a -o prid. *gíbljiv*: Jezik májo tenki, jáko gíblen AI 1878, 29

Gibraltar -a m *Gibraltar*: pri gornjem Gíbraltari AI 1878, 7

gíngav tudi gíjngav -a -o prid. *slaboten, šibek*: Tve gyíngavo tejló neznas ti kak boude SŠ 1796, 40; tvoja decsicza kako olikovoga dreva gyíngave sibe SIZ 1807, 25; bolye po gíngavom kak t KOJ 1833, 5; Csíszti gíngave perôti KAJ 1870, 47

gíngavec -vca m *slaboten, šibek otrok*: Mále vere gíngavec BRM 1823, 133; Male vere gíngavec KAJ 1848

gínglaví -a -o prid. *slaboten, šibek*: vu v[ú]zta [zvojeja gínglavoga Deteta TF 1715, 7

gínglavost -i ž *šíbkost, slabotnost*: koteri rái vginglavozti [zvoje dráge [zinke gori zhránio TF 1715, 4

gízdati se -am se nedov. *bahati se, postavljati se*: Negízdaj [ze nigdár BRM 1823, 215

gízdav -a -o prid. *ki s svojim videzom ali*

vedenjem vzbuja pozornost: gízdav gvant no[žimo KŠ 1754, 43; ne bi tak gízdav bio KŠ 1771, 700; Te neveren je tak gízdav TA 1848, 8; Boug je gízdáve Angyele odvrgao KMK 1780, 10; A gízdáve zvisávcze, On krouto odúri BKM 1789, 13 **gízdaví** -a -o sam. *bahati, ošabni*: Ti gízdaví nyih mislejnya Je raszpúsztó BKM 1789, 16; Boug tim gízdávím prouti [ztoji KŠ 1771, 713; razegno je te gízdáve KŠ 1771, 165

gízdávec -vca m *gízdalin, ošabnež*: ka hodi gízdávecz BKM 1789, 413; ka hodi gízdávecz SŠ 1796, 134; vszákoga za gízdávcza stíma KOJ 1845, 21; Naj potih gízdávczom, Tere [zvojom zmo'znojztyom BKM 1789, 17

gízdávo prisl. *bahaško, ošabno*: gízdavo hodécsi zamán nadúti KŠ 1771, 607; jezik gízdavo gucsécsi TA 1848, 9; pa sze gízdavo pred nyo posztavo AI 1875, kaz. br. 7

gízdávstvo -a s *bahaštvo, ošabnost*: Nep[ú]zti me na gízdáv[ztvo] BRM 1823, 318

gízditi se -im se nedov. *bahati se, postavljati se*: gvant na pouzodo prozítí, ino sze 'snyim gízditi KOJ 1845, 35

gízdost -i ž *bahaštvo, ošabnost*: Greihov mati gyjzdo[žt] SM 1747, 77; z-[zrczá] zhájajo gízdó[žt] KŠ 1771, 124; glávni grejhi [zo eti: Gízdó[žt] KMK 1780, 91; Od Farizeu[ov] gízdó[žti] KŠ 1771, 139; Od gízdoszti KM 1783, 9; naj veliko bogá[žtvo] na gízdó[žt] nepro[žimo] KŠ 1754, 166; Mojo veliko gízdó[žt] BKM 1789, 82; Ali nyegovo gízdoszt je Boug KOJ (1914), 115; vu gízdó[žti] KŠ 1771, 487; Opászani szo gízdoszt[ov] TA 1848, 58; [ze pa hvalíte vu gízdó[žt]aj va[í] KŠ 1771, 752

gíjédno prisl. *pridno, prizadevno, zavzeto*: l[ú]z[ztvo] la[ž]tívno gyed[rdno] vu dobri delaj KŠ 1754, 120; [zvojo csé[žt] gyed[rdno] doprnásajo KŠ 1754, 64; nego i gyed[rdno] [ze jo trbej vcsiti KŠ 1754, 27; pro[ž]ili [zo ga gyed[rdno] govorécsi KŠ 1771, 187; I sli [zo gyed[rdno] i najslí [zo Mário KŠ 1771, 168

gíjédnost tudi gédnost -i ž *pridnost, prizadevnost, zavzetost*: Najbôgsi kincs je ged[rdnoszt] KAJ 1870, 135; Ged[rdnoszt] sze 'zelé k-tomi KAJ 1870, 6; ník[í] [ztópájov] [zvoje gyed[rdno]zti nej neháli KŠ 1754, 3b; Obrnte ged[rdnoszt] na zid nyegov TA 1848, 39; Me vcsi vernoszt i ged[rdnoszt] KAJ 1848, 25; Tak v[ž]o gyed[rdno]zti náto prinélzte KŠ 1771, 717; vu Dúhi i vtom [l]z[tm] vóru[žt]úvajúoucsi vu v[ž]oj gyed[rdno]zti KŠ 1771, 587; gori [zo prijali rejs Bo'zo zev[žov] gyed[rdno]ztyov KŠ 1771, 395

gíjémant -a m *díamant*: Gyemant kamen, [zvetli

- kriřtal BKM 1789, 432; Gyemánt kamen, řzvetli kristal SŠ 1796, 169
- gjemàti** gjiemlém nedov. *jemati*: od toga, ki ti plářcs gyemlé, i řzüknye ne bráni KŠ 1771, 184
- gjèsi** -ja m *kis*: Dáli řzo nyemi piti zsemérom zmejsani gyeřzi KŠ 1771, 95; pridoucsi i gyeřzi ponűjajoucsi nyemi KŠ 1771, 252
- glád** -a tudi -i m *lakota, glad*: Dűhovni glád te mantrá KŠ 1754, 258; da je veliki glád grátao KŠ 1771, 177; ne csűje vřzebi ino ne gládi TF 1715, 42; ne csűje, ni té V. gládi KŠ 1754, 213; Naj gláda ne trpimo KŠ 1754, 267; Ne pűszi knám rejcsi gláda BKM 1789, 176; eden veliki tál fticsov od gládi mogao vesznoti KAJ 1870, 25; Ka sze naj od gláda szmrți resijo AI 1875, kaz. br. 3; Gořzpodnove rejcsi pořzlűsenya glád i 'zėjo KŠ 1754, 4b; vu gládi i 'zěji BKM 1789, 549; V velikom gládi človeka AI 1878, 9; Zgládom pořzlűsenyá řzvoje řz. rejči KŠ 1754, 25; i zgládom i zvirinov KŠ 1771, 777; i bode gládove i zburkana KŠ 1771, 143
- gládek** -dka -o prid. *gladek*: Da mi ne vzeme nyegva glatka Lář BKM 1789, 416; glatka Lá's SŠ 1796, 145; Kamenica je gladka KAJ 1870, 7; Ténki i gladki sinyek má KAJ 1870, 88; vzéo je Dávid řz-potoka pět glatki kámnov KM 1796, 56; i skráblanycze na glatke poti KŠ 1771, 173; Zmařznimi i glatkimi ricsmi KŠ 1754, 173 **gládři** -a -e *bolj gladek*: Nyega vűszta szo gladsa od zműcsaja TA 1848, 44
- gláden** -dna -o prid. *lačen*: gda je razdrařđžen ali jáko gláden AI 1878, 10; ár je gláden bio BJ 1886, 40
- gláditi** -im nedov. *stradati*: ako ni negládi, ni ne séia ete řzvėti Sacramentom SM 1747, 41; ta ménsa deca gládi KAJ 1870, 61
- gláditi** gládim nedov. *gladiti*: Mo'sá, ona lepou gládi SIZ 1807, 52 **gláditi se** gládim se *gladiti se*: gládimo řze ino řze lejpi napravlamo KŠ 1754, 43
- gládko** prisl. *gladko, prav*: Páli zdaj je povszéd, gde ide, gladko vsze pokoncsano KOJ 1848, 4
- gladűvanje** -a s *lakota*: gladűvanya i pomorje bodo KŠ 1771, 242
- gladűvati** -űjem nedov. *stradati*: řzam navcseni i nařzítiti řze i gladűvati KŠ 1771, 599; i gladűjemo i 'zėjamo KŠ 1771, 497; řteri jo gladűjo KŠ 1754, 208; Blářeni řzo, ki gladűjejo KŠ 1771, 13; Blářeni, ki gladűjejo KMK 1780, 97; Ki tebé jejjo, gladűjo KM 1783, 249; ne bode gladűvao KŠ 1754, 207; mládi oroslánye bodo sztrádali i gladűvali TA 1848, 26; szam je celi dén rad gladűvao KAJ 1870, 8; pren. kak mi pamet gladűje BKM 1789, 230; pravico gladűjemo KŠ 1771, 851
- glágolski** -a -o prid. *glagolski*: Zglagolřzkimi piřzkmi vű dáo KŠ 1771, A6a; zGlagolřzkimi i Czyruliskimi piřzkmi KŠ 1771, A6b
- glás** -a m **I.** *glas, zvok, ki ga dela človek z govorilnimi organi*: tvega řzinka glář kricsi SM 1747, 91; Glář je v Rámi řzřřjani KŠ 1771, 8; da ani glářzá Bosje řzvéte reicři neiga csűti TF 1715, 5; ni vec glářzá csűti SM 1747, 77; na konczi rejcsi nema glásza KOJ 1833, 6; piřzki szo obrázki ali znaměnya glásza KAJ 1870, 7; za premenyávanya glásza volo zmisljena AIN 1876, 9; zdignovři nika 'zena glář řzvoj KŠ 1771, 208; skolnik szám na glász presté KOJ 1845, 6; Na glász gledűcs sze razlocsávajo AIN 1876, 6; od boleznoszti ne mogo glász dati AI 1875, kaz. br. 7; cři rázlocska vglářzi ne dáo KŠ 1771, 518; otec z Boug pak zNeběř zviřzokim glářzom kričři TF 1715, 38; Jezus je pa zvelikim glářzom kricsěcři mr'ũ KŠ 1754, 108; cři gli zevřzim glářzom tvoje lampe brnijo BKM 1789, 7; vecs glászov vkűp AIN 1876, 7; Gucs nasztáne z-glászi AIN 1876, 5; csűli bodte boje i glářze bojov KŠ 1771, 143; Ete glászi je mogocsno doliszpiszati AIN 1876, 5; pren. vcsinyen je glář Gořzpodnov knyemi KŠ 1771, 361; Gda bi řze záto ete glář zgoudo KŠ 1771, 344; I vu boducsem glářzi nájden je Jezus řzám KŠ 1771, 199 **2.** *zvok, ki ga daje kak predmet, pojav*: I vcsinyei řzo glářzove i grmlajeze KŠ 1771, 795; Od ognja, glási gosla se boji AI 1878, 9; Bodete pa csűli boje i bojov glářzi KŠ 1771, 79; Trombűnte glářz KŠ 1754, 271; řzvoje trombűnte glářzom KŠ 1771, 81; Voda tak csopátala, miszlěvři, ka té glász razmi AI 1875, kaz. br. 7 **3.** *sporočilo*: řze radűje nad glářzom zárocsnika KŠ 1771, 273 **4.** *kar se řiri s pripovedovanjem*: Na glářz toga csűda KM 1796, 130; Blářeni glářz BRM 1823, 7; Csiřzi 'sitek, i pořten gláz SŠ 1796, 3; řtera řzo dobroga glářza KŠ 1771, 599; Sámřona moucs je velikoga glářza KM 1796, 49; csű je Herodes Strták glářz od Jezufa KŠ 1771, 47; I vű je razilao té glářz po vřvoj onoj zemli KŠ 1771, 30; idi povej, Dober glářz Márii BKM 1789, 17; pávři řzo po vřvoj bli'snyoj krajini jáko lagoři glász meli KM 1790, 70; csuvajte dober glász KOJ 1845, 89; Na glász dobite, ka sze zvu v vase vėszti godi AI 1875, kaz. br. 1; sze vszi národje Z-glászom 'zitka otávľajo KAJ 1848, 6; Rázlocsne glászi AI 1875, kaz. br. 8; kak ete dni glászi právijo AI 1875, 3; po hűdi i dobri glářzi KŠ 1771, 539
- gläsen** -sna -o prid. **I.** *glasen, slišen*: glářzni

veliki řzmejh je polřtano KM 1790, 20; nyegova rejs glářzna BKM 1789, 75; Zglářznom recsjom BKM 1789, 372; reczi zglářznov recsjov TF 1715, 45 **2. znan:** je vřra povřzem řzvejti glářzna bila Kř 1771, 434; Mej řzi imé glasno KM 1783, 280 **3. ki ima mořen glas:** Na glářzne angelřzke trmbõnte řř 1796, 22; řzpejvalo zricřmi glářznimi BKM 1789, 136

glasitel -a m *glasnik, oznanjevalec:* z velikov vnořzinov glaszitelov TA 1848, 52; Domini-kánom, kakti glaszitelom Jubileuma KOJ 1845, 55

glásiti -im nedov. *razglářati, oznanjati:* Nyegovo nedusno moko imámo glářziti TF 1715, 41; Evangelium toga méra goniti (glářziti) SM 1747, 27; Dá nám řzvojo rejs glářziti Kř 1754, 125; Tak řze pa pařcsim glásziti Evangyeliom Kř 1771, 483; řuhovno czimpranye glásziti má KAJ 1848, IV; tvoio zmosnořt povřzud glářřim SM 1747, 57; Evangyeliom glářřim Kř 1771, 507; Gda řze mi glářřis BKM 1789, 452; Ako řze Bosja reics glářři Kř 1771, 507; grejhov odpřcsanye glářři Kř 1754, 197; vřza řztvorjena řztvár nyé glářři KM 1796, 5; králeszka recs řudi pobogsanye glászi AI 1875, kaz. br. 1; tvojo milořcso glářřimo Kř 1771, 837; Evangelium isztinszkim tálom glasziõ ABC 1725, A6b; Bo'zo rejs pravicsno glářřijo Kř 1754, 217; brezi vřzega řztrahá glásřijo BKM 1789, 2; je je polřlao řzvoj řz. Evangyeliom glářřit Kř 1771, A4b; Glářřmo tak rojřtvo nyegovo BKM 1789, 22; řtojéřři glářřte řřřřtvi KM 1796, 119; Vřřákomi glářřte zglářřom BKM 1789, 110; naj řze tvoje řz. ime glászi KM 1783, 19; Glářřila bom milořcso BKM 1789, 16; Etak bode moj jezik glářřo Kř 1754, 233; da bi Evangyeliom glářřili Kř 1771, 736; kaj řzam Evangyeliom Bo'zi glářřo Kř 1771, 547; je Evangyeliom glářřo Kř 1771, 3 (B2a) **glásiti se** -im se *řzgovarjati se:* s řze tak glászi, kak řz AIN 1876, 6 **glářeni** -a -o *razglářen, oznanjan:* Jeli bode glasena milořcsa tvoja TA 1848, 72; tu řzo řudi gucsi glářeni AIP 1876, br. 5, 2

glasnik -a m *samoglasnik:* csi to eden řřugi glasznik naszledřje AIN 1876, 6; ednoga glasznika vřlřcsijo AIN 1876, 13; c pred glasznikom řze tak glászi AIN 1876, 6; Csi eden vkřpglasznik med dvema glasznikma řztoji KOJ 1833, 6; glasznicřke (vocalis, magánhangzó) KOJ 1833, 2; csi vu nyih osřtri glaszniki řzjo AIN 1876, 8; glasznicře, řteri řze morejo brezi pomocsi řřuge litere řzgovárjati AIN 1876, 5; řteri řze brezi pomocsi glasznikov

nemrejo řzgovárjati AIN 1876, 5; pred ovimi řřugi glaszniki řze etak glászi AIN 1876, 6

glásno prisl. *glasno:* Glaszno řzem zezáavo Goszpodna TA 1848, 4; na glaszno zacsévsj cřteti AI 1875, kaz. br. 1

glasoviten -tna -o prid. *slaven, zelo znan:* merřje řudi glaszoviten Pázmány Péter KOJ 1848, 93; stvari so ne jáko glasovitna AI 1878, 13; je glaszovitnoga přcsenika kak varivácsa napořztaviti vcsino KOJ (1914), 152 **glasovitnejři** -a -e *bolj slaven:* vszako leto na glaszovitnejša řzenya tá hodili KOJ (1914), 113

glasoviti -a -o prid. *slaven, zelo znan:* řzo řze řnali řzjedinati vu glaszovitoga Bábelszkoga řřna preřřmetnom řidanyi KOJ 1833, IX

glasovitnost -i řř *slava:* Od zacřetka glaszovitnosti toga romarszkoga meszta KOJ (1914), 105

glářenje -a s **I. sliřanje:** Ete dořřtavek řze za lepřega glasenya volo ne nřca AIN 1876, 19 **2. razglářanje, naznanjanje:** Vucsitelom visno modrořř Na nyé glářenye dávaj KAJ 1848, 130; Pod glářenyom bože reči ali pod predgov BJ 1886, 21

glářřvati -řřjem nedov. *razglářati, razřřřjati:* Radořřt mirglasřje BRM 1823, 4 **glářřvati se** -řřjem se *naznanjati se:* V-országi, kak řze glasřje, řřřřve vszepovřřed dobro řztojiõ AIP 1876, br. 1, 8

gláva -e řř **I. glava, del řloveřkega ali řřivalskega telesa:** Ti mářes moio glavo zoleiom ABC 1725, A8b; ono bode tebi glávo terlo SM 1747, 9; nejma, kama bi glavou nařřřono Kř 1754, 108; trnavo korouno na řz. glávi nořřo Kř 1754, 237; zodkritov glavouv Kř 1754, 149; rařřřpéti na kri'ř, zglavom doli Kř 1771, 700; řzo ga preklinyali, kivajoucsi zglavmi řzvojmi Kř 1771, 153; Jo'řef řz-glávov klomno AI 1875, kaz. br. **72. ta del pri řloveku kot řřediřře razumskega in zavestnega řřřřenja:** zviszisz glávo mojo TA 1848, 4; nyegova oliřřřnya nevola řřřera nyemi vřřřřdár na glávi leřři TF 1715, 42; navajen v-etom táli glávõ řřři AI 1875, kaz. br. 6; řřř nezáj řřebi na glávo ne potégnemo Kř 1754, 138; gyedrho vglavo křcsi Kř 1754, 4; gyedrho vglavo křcsi SM 1747, 41; nevola, řřera nám na glávi viřři Kř 1754, 212; Niti na glávo tvojo ne priřřřřgaj Kř 1771, 16; V-nyega glávi řzo li ovcé KAJ 1870 **3. najpomembnejři, vodilni řlovek ali stvar:** mou'ř řze naj za 'řeno, řřera je gláva, řřřřbi Kř 1754, 220; řřera ricsi řzo kakti gláva i řřřřma etoga řřřřřřřta Kř 1754, 207; i nyega je dáõ, naj bode gláva nad vřřřřř te czérkvi Kř 1771, 575; je Rim czejřloga řřřřřta gláva Kř 1771,

- 433; Vu vsakoj rodovini sta prejdnyja gláva oča ino mati BJ 1886, 9; 'Sena je pa dú'sna páli Mou'si [szvojemi, kakti glávi podlo'sna biti SIZ 1807, 10 **4. glavi podoben del česa**: vcsinyeni je k-glávi voglá KŠ 1771, 71
- glaváč** -a m *debeloglavec, svojeglavec*: Ali dónok glavács ti naj zvejs [to [zam ja]z SIZ 1807, 45
- glavár** -a m **1. poglavar**: púntarszke drü'sbe glavár KOJ 1848, 9; csi erdél'szkoga Glávára KOJ 1848, 10 **2. predstojnik**: Czensztóchiánszkih Paulinarov Glávára KOJ 1848, 77
- glaváti** -a -o prid. *glavnat*: Glaváto zelje, pri šterom je listje v glavo stišnjeno AI 1878, 42; i li hitro zosejka zelje glaváto BJ 1886, 16
- glavática** -e ž *glavnata solata*: Glavática včasí na tak velko zrasté AI 1878, 31
- glavič** -a m *glavič*: té je vcsinyeni na glavics voglá KŠ 1771, 239, 351, 706
- glavičav** -a -o prid. *glavičast*: Sád je glavičav AI 1878, 49
- glávni** -a -o prid. *glaven*: I. Glávni Táó KMK 1780, 4; III. Glávni tao AI 1878, 53; Steri [zo oni petéri glávni táli KMK 1780, A2; Katolitsán]zke Vöre glávni Návukov znati KMK 1780, 6; v-etom Katekizmu]ji vu petéri glávni táli KMK 1780, A2; Steri [zo med glávniimi jáko]ztmi, vu [steri KMK 1780, 95
- glávnik** -a m **1. poglavar**: ka za du'znoszti more dopuniti eden domovincsar, hi'zni glávnik AI 1875, kaz. br. 1; ne szpádne nova dácsa na tákse hi'zne glávnik AI 1875, br. 2, 6 **2. načelnik**: sze edna nova csészt goriposztávi, stere glávnik pazkácsdácse bode AIP 1876, br. 4, 1
- glávnja** -e ž *glavnja, veliko tleče poleno*: kôsztí moje szo pregorele kak glavnya TA 1848, 82; Obe'zgána glavnya csrna KAJ 1870, 171
- glavobítje** -a s *obglavljenje*: Dvajszetih zacsitelov reberije czaszar dá glavobítjom kastigati KOJ (1914), 128
- gláž** -a m **1. steklenica**: Glas KMS 1780, A8; zglaža zátik vovzéti AI 1878, 19 **2. steklo**: zláto pri]zpodobno kcsi]ztomi gla'zi KŠ 1771, 806
- glážar** -a m *steklar*: glá'sar KOJ 1833, 180; sporar i glážar KAJ 1870, 75
- glážárnica** -e ž *steklarna*: Z-gla'zárníc (gla'zeni hüt) KAJ 1870, 13
- glážek** -a m *kozarec*: descsevno vodo v-glá'sek nalijéjo KOJ 1845, 110; Domá te pa v-glá'zek denem KAJ 1870, 102
- glážèni** -a -o prid. **1. steklen**: pred krále]zkim [ztouc]zom je bilou gla'zeno mourje KŠ 1771, 77 **2. steklarski**: gla'zeni hüt KAJ 1870, 13
- glážojna** -e ž *steklo, šipa*: Gla'zójna KAJ 1870, 13; szo viszile solszke regule pod gla'sojnov KOJ 1845, 6; za gla'zójno, drágocso vdáblajo KAJ 1870, 93
- glážovati** -a -o prid. *steklen*: Csi pa glásovato kolou tak szegrejes KOJ 1845, 103
- glážovèni** -a -o prid. *steklen*: sztanüjem v-gla'zovenom grádi AIP 1876, br. 10, 7
- gléd** -a m **1. ogleđ**: ki bi te naj lepši pów znao na gléd vó posztaviti AI 1875, br. 1, 8 **2. pogled, vitez**: Na gléd je nej lepa AI 1878, 55
- glédaj** medm. *izraža opozorilo*: Vučiteo, glédaj, kák]e kaménye i kák]e zidine [zo tou KŠ 1771, 143
- glédálo** -a s *ogledalo, zrcalo*: gledalo KOJ 1833, 178; gledalo vód KAJ 18790, 145; Ár zdaj glédamo, kak vglédali KŠ 1771, 517; i vu glédali kázani tvoj kejp [ze loucsi od tébe KM 1790, 38; eti pred velikom gladali AI 1875, br. 1, 7; pren. Gledalo praviczke KM 1783, 86; Jezus gledalo 'sitka KM 1783, 40; Je]zte tou gledalo czejlomi [zve]jti BKM 1789, 89; Prejdoucs]j dobrouiti kak gledalo te [zve]jt SŠ 1796, 77
- glédanje** -a s **1. gledanje**: I ocsi [ztvouro na glédanye BKM 1789, 351; [ze je vkúp [zprávil]o na glédanye etoga KŠ 1771, 253; Ár po glédanyi i po]zlu]janyi ete pravicsen KŠ 1771, 720; Ve]zelécsi [ze bom razdúvao v-]zvetlo]zti, Go]zpodna Jezusa na licze gládanyi SŠ 1796, 61 **2. pogled, vitez**: je bio pri]zpodoben na glédanye kamni ja]pi]i KŠ 1771, 773 **3. obisk**: Csi mi prido na glédanye TA 1848, 34
- glédarica** -e ž *vedeževalka*: Tou doprnásajo kautlarje, komediáske, koczkarje, zabajariczke, glédariczke KŠ 1754, 50
- glédati** -am nedov. **1. gledati, usmerjati pogled kam**: i veli nyemi gori glédati KŠ 1771, 127; nej v-krcsmi plész glédati KOJ 1845, 10; Nezáj glédati nej vüpo AI 1875, kaz. br.; glédati AIN 1876, 18; mujo [zam [te i tak glédam KŠ 1771, 297; glédam AIN 1876, 18; kai [ztoite, ino glédate vNébo SM 1747, 15; Naj gledoucsi glédajo i ne vidijo KŠ 1771, 112; i pred [zé je nej glédao, [zpadno je KM 1790, 20; On pa gda bi vu nébo glédao, vido je KŠ 1771, 363; Gda bi za nyim glédali, Na nébo vucseniczki BKM 1789, 111; pren. I té zláte palacse: Nemrem zdaj glédati KŠ 1754, 262; tvoje [z. licze na vsze veke glédati KM 1783, 6; Boug Na mé gléda [zvoimi ocsmi SM 1747, 76; Ocsa tvoj, ki vu [zkrivno gléda, povrné ti vu oc]sive]znom KŠ 1771, 19; Goszpod gléda na tó, ka je prav TA 1848, 9; zbr]itkimi [zkuzami glédamo KŠ 1754, 4a; V]zeih [ztvári oc]i, na Tebe glédajo Go]zpodne Bo]e TF 1715, 47; na tébe glédajo

Gospodne bosie ABC 1725, A6a; Ocsi moie v|zigidár na Gof|zpodna glédaio SM 1747, 94; Angyelje glédajo obráz Ocsé mojega KŠ 1771, 58; Gof|zpodne glédai tvojega |zvétoga |zina moko SM 1747, 61; Ne glédaj na moje grejhe KŠ 1754, 254; glédaimo na Jesussa SM 1747, 2; da Boug náí negléda naf|e vnuoge greihe TF 1715, 29; te vefzel bom glédal, Jelus SM 1747, 69; zGof|zpodnam bodemo Nyega zdú|evnimi i telovnimi oc|mi od licza do licza glédali KŠ 1754, 143; Gde mo te vu szvetloszti glédali KAJ 1848, 10; i ocsih moje bodo nyega glédale SM 1747, 32; i moje ocsi bodo ga glédale KŠ 1754, 139; bi zouc|í vouc|í glédao Troj|sztvto KŠ 1754, 274 **2. ogleđovati:** prisla je Mária glédát grob KŠ 1771, 97; Margêca sztráhom glédala szêmtam, AI 1875, kaz. br. 7; Maria pa .. glédale |zo, gde je polo'zeni KŠ 1771, 154 **3. skrbeti, paziti:** Steri hodi ktomi |ztoli, Té naj gléda k|zvojmi deli KŠ 1754, 257; Ne glédajte edenv|záki li ta |zvoja, nego i ta drúgi edenv|záki glédaj KŠ 1754, 52; glédajte, naj vá|z to ne zapela KŠ 1771, 79; pren. glédajte i varte |ze od kvalzá Farizeuskoga KŠ 1771, 53 **4. preiskovati:** Ka pa glédas trouho vouki brata tvojega KŠ 1771, 21; ár ne glédas o|zobo lúdi KŠ 1771, 73; Bogátoga ne glédajte BKM 1789, 270; Glédajte na fticze nebe|zke BKM 1789, 20 **5. nanašati se:** te polzleidnye pak |tiri pro|nye, na naf| |zveczki |itek glédajoi TF 1715, 26 **glédati se** - am se *skrbeti, paziti:* Glédajte |ze, naj ne zgibimo, |tera |mo delali KŠ 1771, 737 **gledajóuči** -a -e *gledajóč:* liki vglédali glédajoucsi vt|szti obráz KŠ 1771, 534; 'zene vnuoge ouzdalecs glédajoucese KŠ 1771, 96; prorokivanya i na naf|e blá'zen|sztvto glédajoucsa nazcescsávanya KŠ 1771, A7b **gledéči** tudi gledóuči -a -e *gledajóč:* vnynga gledécsa ercsé KŠ 1771, 248; mujo |ze je i pri|fao je gledécsi KŠ 1771, 296; mo'zjé Galileán|szki, ka |ztojite gledécsi vu nebe|za KŠ 1771, 342; Na |zvo vrejdnof|zt gledéci| BKM 1789, 108; Ka |ztojite gledécsi, Vu v|szoka nebe|za BKM 1789, 111; Mi tebé, v-szvetloszti gledécs, Zvisávamo KAJ 1848, 11; Gledécs na pravico, Stera mi vódá nájem moj KAJ 1848, 239; Naj gledoucsi glédajo i ne vidijo KŠ 1771, 112; I okouli gledoucsi, da bi vido, ono, |tera je tou vcsinila KŠ 1771, 116

gledéc tudi gledóč tudi gledóuč prisl. *gledé:* Na |stero gledécs milof|ztivni Gof|zpodin Boug, dáu nam je reics |ítka vekivecsnoga TF 1715, 3; Na |stero gledécs akof|zmo glih |e vón zotrocsega racsúna zrá|zli dónok ne neboidi náz |zrám TF 1715, 8; Szmiluj mi |ze na tou gledécs BKM

1789, 438; Szmiluj |ze mi na tou gledécs SŠ 1796, 47; Neobergenof|zt, na stero gledocs je Boug v|ze eden SM 1747, 33; Zobc|in|zskim Zákonom gledocs na nyegovo A. O |ztálnof|zt SM 1747, 33; Ne právim pa tou na moje zmenkanye gledoucs KŠ 1771, 599; na té konec, na |steroa gledoucs |zo vó |támpane BKM 1789, 5b; nej |zamo na te mále, nego telikájse na |ztarejse gledoucs KM 1796, 52; cs|z|te |zo i na kr|zcsan|sztvto gledócs BRM 1823, II; Ali na eto lêpo domovino gledócs mámo vszi i szvéte dú'znoszti KAJ 1870, 162; Na polobdelanye, tr'ztvo i rokodelavce glédócs sze naj vsze mogocsno zgodih AI 1875, kaz. br. 1; Ka pa escse na tejlo gledoucs mámo c|íniti KŠ 1754, 210; Na me|trio gledoucs je bio vrács KŠ 1771, 158; ali tou je na nyé gledoucs jako veliko delo bilou KM 1790, 78; Mi szmo toti na Vero gledoucs vsi Krsztseniczke KOJ 1833, XI; Na glász gledócs sze razlocsávajo AIN 1876, 6; pri té znaményaj na pocsivanya gledócs AIN 1876, 8

glédenica -e ž *zglied:* geto |zmo glédenicza vcsinyeni |zvejti i Angyelom i lidém KŠ 1771, 497

gledúvati -újem nedov. *pogledovati:* szam szkrivomá na te pástétom gledúvao AI 1875, br. 2, 7

gleženj -žnja m *gleženj:* Glej'seny KMS 1780, A7b; oblecsenoga do glej'znaya vdúgom gvanti KŠ 1771, 768; Z-ramami szta po gle'znýé vküpszklenyenivi KAJ 1870, 34; Preczi |zo |ze nyemi pa potrdili poplatje i glej'znýi KŠ 1771, 348; naj gle'zni moji nevkleknejo TA 1848, 14

glibár vez. *čprav:* Toga nejtrbej pohasznti, glibár je on nedokoncsanoga znamenúvanya KOJ 1833, 120; i potáksem glibár je szramotlivo, delo be'zátí, eteksi lidjé AIP 1876, br. 1, 2

glica -e ž *klica:* I |zéhnejo ji glicze BRM 1823, 225

glih tudi glí prid. neskl. *enak:* Kakda vkradnemo od oni, |teri |zo knám glih KŠ 1754, 49; Kri|sztus nej je za vtrgnenyé |stímao glih biti z Bougom KŠ 1754, 106; Oh! ki |zi |ztojim Ocsom gli, Obládaj BKM 1789, 20; Ki je Kri|sztusev |lcsse tou, Naj vuv|zem k-Kri|sztusi gli bou BKM 1789, 260

glih tudi glí prisl. **I. enako, ravno tako:** ali gda glih |schem opaf|zti, Jezus na pomocs pridi mi SM 1747, 68; Nas 'sitek je na toj zemli, Glih kakoti czvej|t na pouli SŠ 1796, 16; tak gli preczi vnuoge bánte vufzebi nahájamo TF 1715, 7 **2. v zvezi glih ravno prav tako, ravno tako:** glih rávno |zteim tálom ani edne knige ne naides TF 1715, 48; Glih rávno tak i kri|stú|ševa |zvéta

kerv [ze meni deli TF 1715, 40; I ti lidjé natom [zvejti gli rávno táksi [zo SŠ 1796, 126; Glih rávno tak i ete nas mladéncz nej je mogao [zám biti SIZ 1807, 5 **3.** v zvezah: ako glih, či glih *čprav*: ako[zmó glih se vón zotrocsega racsúna zrá[zli, dónok neboidi náz [zrá[m TF 1715, 8; Ako glihje Bosje [zvéto imé [zamo polzebi [zvéto, dónok profzimo TF 1715, 26; Ako glih ja[z merjém, [zmert mi je dobitsek SM 1747, 70; ako na nyé glih [zmertne opadnejo kastige SM 1747, 87, 1; csi gli bomo od v[zej eti [zkúsávani, naj ne KŠ 1754, 172; Tou je i[ztina, ka csi je gli nej zdvanájzet Apo[stolov, dónok je eden KŠ 1771; Zátó, csi [zo glih poznali Bogá, dónok [zo KŠ 1771, 448; Du'sen je grejsnik, csi gli je Kri[ztus zado[žta vcsino 'se za grejhe KMK 1780, 80; nikaj ne valá, cji gli zev[žim glázom tvoje lampe brnijo BKM 1789, 7; Za toga volo, csi gli do gdetam niki bodikaj csevkácske eto szprávo hüdili KOJ 1833, VI; Vêmda znás, csi gli nepovêš KAJ 1870, 10; mené poszili scésés csemeriti, csi glih znás ka jazs AI 1875, kaz. br. 7

gliha -e ž *enakost*: Sztvorimo Csloveka na nas Keip, ino na na[so gliho SM 1747, 4

glihanje -a s **1.** *primerjanje, enačenje*: dicsijo Bogá nad bouganyem glihanya va[šega z-Kri[ztu[šovim Evanngyeliomom KŠ 1771, 544 **2.** *poravnava*: za sztroske glihánje szkoro 18 – 20 milliónov rainskih sze káze AI 1875, kaz. br. 2; escse potrêbno bode na glihanye sztroskov AI 1875, kaz. br. 2

glihati se -am se nedov. **1.** *razumeti se s kom*: kákda [ze mámo mi zna[šim blisnyim glihati TF 1715, 14 **2.** *enačiti se*: Agar gora Sinaj[ška je vu Arábii, gliha [ze pa zvezdásnyim Jeru'zálemom KŠ 1771, 566 **3.** *soglašati, strinjati se*: tam [ze [zrczé zgrün[ta ne gliha z-Bo'zov právdov KŠ 1771, 436; Dobro je ono, [tero [ze z-Bo'sov právdov gliha KM 1780, 92; ona trétya vóra [ze gliha z-na[š[ov devétov vórov KM 1796, 118; I [ztej[m [ze glihajo ricši prorokov KŠ 1771, 389; Moja vola [ztvojom volom [ze naj gliha BKM 1789, 366; da vasse i nasse recsi bodo [ze glihale SIZ 1807, 21; nyihova [zvedou[žtva [zo [ze nej glihala KŠ 1771, 150 **4.** *pristajati*: ktomi [ztáromi [ze ne gliha nouvoga [žüknya záplata KŠ 1771, 182

glihni -a -o prid. *enak*: [zi na tvoji glihni keip [ztvoro SM 1747, 50; [zbeb glihnoga csinécši Bougi KŠ 1771, 279; Glihno vcsini k-[zebi ti nyé SŠ 1796, 163; kai nyemi glihni bomo SM 1747, 32; Mámo, glihne zonim pi[žmom KŠ 1771, A3b;

Ki [zi [steo nász glihne vcsiniti KM 1783, 24; najsaó k-[zebi glihne [ztvári SIZ 1807, 7

glihnost -i ž *enakost*: táksa glihnoszt na vámo i na tr'ztvo gledôcs AI 1875, br. 1, 2

glihost -i ž *enakost*: je nájna ednáka gliho[žt BRM 1823, 398

globlína -e ž **1.** *globočina*: i z-globline [zrczá mojega ponizno tebi hválo dájem KM 1783, 4; Z-globline [zam jazs k-tebi kricsao Goszpodne KM 1783, 168 **2.** *globina*: ka [zam vtou globlino Nej vr'seni ja[z dávno KM 1783, 301; Vmor[žko globlino [ztoupo bi BKM 1789, 206; 'Zalo[žte [ze i mor[žke globline BKM 1789, 86; jeszo gvúsne globlín[e, i tó szo tak zváni dolóvje KAJ 1870, 146

globočina -e ž **1.** *globina, razsežnost v navpični smeri navzdol*: i globocsina mourszka KŠ 1754, 265; ni vi[žzina, ni globocsina KŠ 1771, 340; liki naj véksa globocsina TA 1848, 28; Rávno tú globocsina zija AIP 1876, br. 5, 3; vu prepa[žt mor[žke globocsine KŠ 1754, 134; Ino morszke globocsine szkrovnoszt KAJ 1848, 7; pelaj na globocsino KŠ 1771, 179; [to bode [ou doli vglobocsino KŠ 1771, 470; ino je kmitza bila vu globoc[ini SM 1747, 3; noucs i dén [zam bio vglobocsini KŠ 1771, 549; Szvetlo[žt [zi [ztvouro vkmicsnoj globocsini BKM 1789, 154; ládas zmor[žkom globocsinom BKM 1789, 326; Gda [zo escse nikse globocsine nej bilé KŠ 1754, 91; i z globocsin vöd TA 1848, 54; po grabaj i kre globocsin KAJ 1870, 88; i dú'zava i globocsina KŠ 1771, 579; ali od[žpodi vu globocsini KŠ 1771, 816 **2.** *globočina*: O! globocsina bogá[žtva i modrou[žti KŠ 1754, 88; Oh globocsina bogá[žtva KŠ 1771, 474; ki [zi zacsétek, i globocsina v[že dobrou[žt KM 1790, 108; Bog, globocsina szkrovnoszti KAJ 1848; pouleg globocsine [ziroma[žtvo nyihovo KŠ 1771, 542; z-globocsine [zrczá KM 1783, 1; Po globocsini tvoje [zoudbe KM 1783, 9

glòboki tudi globókuki -a -o prid. **1.** *globok, ki ima veliko razsežnost v navpični smeri navzdol*: i [ztüdenecz je globoki KŠ 1771, 275; Potok je globoki AIN 1876, 12; kaj je nej melo globouke zemlé KŠ 1771, 42; kaj je nej melo globoko zemlo KŠ 1771, 111; Ni[žtere [zo pa vu vodáj globoki BKM 1789, 157 **2.** *ki se pojavlja v veliki meri*: gda bi globoki [žen na nyega [zpadno KŠ 1771, 404; ka je pouleg [zvoje globoke modrou[žti tak zravnao KM 1790, 82; Gda je v-Paradi'somi globoki [žen pi[žto Boug na Ádama KM 1796, 6; [tera znatúre pohája [zták[ov globokov témno[žtyov zakrita TF 1715, 3; za na[šega globoukoga [zkvarjenjá volo KŠ 1754, 69; to

- globouko Zkvárjenje moje nature SM 1747, 53
glòbsi -a -e *globlji*: Bajca je globsa KAJ 1870, 84
globóuki -a -o sam. Ár Düh vřza zbrojáva i tá globouka Bo'za KŠ 1771, 493
- glòboko** prisl. *globoko*: je prejlog dobro gori zourao, i tak globoko, kak KM 1790, 66 **glòbše globlje**: vszelé globe grabécs tak dugo KOJ 1845, 55 **nájglòbše najgloblje**: tak je i on [Janez evangelist] od pravice řzuncza naj globe piřzao KŠ 1771, 262
- glòbokoglásni** -a -o prid. *nizek, zamolkel*: Escse szo troujeféle: I. globokoglásni KOJ 1833, 3; Na globoko- ali kusztoglászne AIN 1876, 6
- globokóuĉa** -e ř *globina*: vto veliko globokouĉo te kmicze TF 1715, 4
- glóboust** -i ř *globokost*: zakaj moja ne trpi Dúsa v-etoj globouřti KM 1783, 301
- glòdar** -a m *glodavec*: Glodari AI 1878, 5
- glòdati** -am nedov. *gladiti, drgniti*: Dorgolni, glodati, csouvati KOJ 1833, 154; Szrame'sliva 'senszka sze krouto negloda okoli mo'skih KOJ 1845, 32; szo obláczke puni nebeszkoga ognya, steri sze po vötri glodajo KOJ 1845, 103; Ći jo glodamo, predé AI 1878, 9
- glóubanje** -a s *dolbenje, izrezovanje malikov*: Szráam je bojdi vřze, řteri řzlů'zijo gloubanyi, řteri řze hválijo vbolvanih KŠ 1754, 13
- glózdje** tudi glóžje -a s *grmovje, goščava*: Gyö po trnyi, gló'zdji, grabaj KAJ 1870, 36; je vosztrébo trnye i glo'zje KAJ 1870, 137; be'zijo i tu po trnyi, gló'zji KAJ 1870, 67
- glúhi** -a -o sam. *gluhi*: Glúhi i nejmi řze zvrácsi KŠ 1771, 122; I neřzli řzo nyemi glúhoga 'zmetnogucsécsaga KŠ 1771, 124; glúhi csűjejo KŠ 1771, 35; sze rada csűda godijo nad glúhimi, szlejpimi KOJ (1914), 106
- glúhonémi** -a -o sam. *gluhonemi*: Kí ne gucsí, ni necsűje, glúhonémi sze zové KAJ 1870, 32
- glúhost** -i ř *gluhost*: bi vözméno z-glúhosztjov za kincse kralá KAJ 1870, 78
- glúpost** -i ř *neumnost, zabloda*: oh řztrasna glúpořzt, vu řteroj řzam glařzá nej pořzlůřao tvoje rejsi KMK 1780, 107
- gmáh** -a m *mir, pokoj*: řzam nej meo gmaha vdúhi mojem KŠ 1771, 32; Vecs má gmaha eti vřzákfj BKM 1789, 451; níkfj gmajh je nej melo tejlo naře KŠ 1771, 540
- gmájna** tudi gmájna -e ř *cerkvena skupnost, zlasti pri evangeliĉanih*: czejla czerkev ali gmajna KŠ 1771, 519; Csuta je pa eta rejs vu vűhaj te gmajne KŠ 1771, 377; Gmajne za Evangelioma řzrecsno naprej idejnye, molitev KŠ 1771, 350; skolnika nemske Gmajne vu N. Csobi BKM 1789, 3b; z-gmájne krsztsánszke vövrġao KOJ 1848, 64; povej czerkvi (gmajni, řzprávisĉji) KŠ 1754, 195; Gmajni Bo'zój bodoucsój vu Korintűfi KŠ 1771, 490; řzte pozváni vu tuvárostvo (gmaino) nyegovoga řzina Jezussa Kristussa SM 1747, 19; nám je pa vucsitela posztavo Sz. Mater Cérkev (obcsino, szpráviscse, gmájno krsztsenikov) KOJ 1845, 74; po czejloj gmajni KŠ 1747, 195; te znamenitejse vu gmajni pozdrávla KŠ 1771, 484; vu Antiochie gmajni KŠ 1771, 380; pořztano je veliki řztrájh nad czejlov gmajnov KŠ 1771, 354; vřzejm obcsinřzkim Ářziánřzkim gmajnam KŠ 1771, 725; Evangyelicsánszkm gmainam BRM 1823, I; poglednovsi te Szlovenřzke Gmaine BRM 1823, IV; ka bi vám eta řzvedoco po gmajnaj KŠ 1771, 808
- gmájnstvo** -a s *skupnost*: po sterom nářz Bog vu řzvojo tuvárostvo (paidástvo, Gmainřztvo) dá notri zvatí SM 1747, 18
- gnáti** ženém nedov. *gnati*: kak je řivincse řega pred řzebom gnati KM 1790, 54; gnao řze je veřz řereg ti řzviny na řzġakouv vu mourje KŠ 1771, 27; Koza ne bi sla na szenye, da je nebi gnali KAJ 1870, 136; zabloudjenoga güncza alí ořzla, domou nyemi ga 'zeni KŠ 1754, 52; pren. lubézen Te je gnála znebéřz doli BKM 1789, 21
- gnáti se** ženém se *gnati se*: Ali raztrġao je i vezala, i gnao řze je od vrága vu pűřsáve KŠ 1771, 194; kruci nyih edna csrejda sze je nad Bisztrico gnála KOJ (1914), 146; priřzpodobno je kváalom morřzkim, řteri řze od vötra řzemo tamo 'zenéjo i premetávajo KŠ 1754, 148 **gnáni** -a -o *gnan*: Od 'zelnoszti [I 'zaloszti] Gnán pojbies 'ze idti scsé KAJ 1870, 29; Klára k-ednoj jabláni gnána KAJ 1870, 17
- gnéřzditi** -im nedov. *gnezditi*: pod nyegovov řzenczov řticze nebeřzke morejo gnejřzditi KŠ 1771, 113; Eti řticski sze vu topli dr'zélaj negnéřzdijo KAJ 1870, 25 **gnéřzditi se** -im se *gnezditi*: řticze nebeřzke řzo řze gnejřzdile na vejġaj nyegovi KŠ 1771, 216
- gnéřzdo** -a tudi gnezdó -á s *gnezdo*: řticze nebeřzke řzi gnejřzda naprávlajo na vejġaj KŠ 1771, 44; lűknye májo, i řticze nebeřzke gnejřzda KŠ 1771, 26, 210; lűknye májo, i řticze nebeřzke gnejřzda KŠ 1754, 108; szí je eden pizsani lűpi řticsek gnezdó napravo KAJ 1870, 14; Vu gnezdé je pét lepi mládi biló KAJ 1870, 14; pren. Gde szo nam nasa gnezdá KAJ 1870, 27; Dřájnya po'zelejnye na formo gledoucs pa řzvoje gnejřzdo vetoj devétoj zapouvidi má KŠ 1754, 61
- gnès** tudi gnjès prisl. *danes*: Krűha nařřega vřzakdenésnyega dáí nám ga gneřz TF 1725, 25,

28; dai nam ga gnesz ABC 1725, A 4 b; cji gnefz al' vütro merjém SM 1747, 70; Kakda lžem gnesz 'zivo KŠ 1754, 248; gnefz zmenov bodes vparadicsomi KŠ 1754, 143

gnéšnji -a -e tudi gnéšni -a -o prid. *današnji*: da mené ete bláleni gnésnyi dén obari TF 1715, 45; ete gnéšnyi bláleni czeili dén TF 1715, 46; ete gnésnyi czeili dén od vszega hüdoga miloľzitivno obaroval ABC 1725, A5b; da mené i ete gnésni dén obarui SM 1747, 43; ete gnéšni dén obaroval SM 1747, 47

gnida -e ž *gnida*: Serke, gnida KOJ 1833, 171

gnili -a -o prid. **1.** *gnil*: drejvo, štero gnili lžád prináľa KŠ 1771, 186 **2.** *slab, malovreden*: Nikľa gnila rejcs zvüľzt valji naj nejde KŠ 1754, 44; Nikľa gnila rejcs zvüľzt valji naj vö nejde KŠ 1771, 582; Gnile i mrtve kotrige, koukol KŠ 1754, 131

gnjiliti -im nedov. *gniti*: Rothadni, gnyiliti KOJ 1833, 170

gnój -á m *gnoj*: Pejľzek, gnoj BKM 1789, 310; Trágya, gnoj KOJ 1833, 176; i vr'zem gnoj knyey KŠ 1771, 215; Ivánsceka je gnoj na nyou zvozo KM 1790, 66; pren. Jezus je pa csilžtiti dá i po Sz. Pavli té gnoj vö metati i lžebi lejpo ovsársniczo 'znyega napraviti KŠ 1771, 488

gnojiti -ím nedov. *gnojiti*: csi je pejľzecsno zemlou potrejbno bilou gnojiti KM 1790, 68; pren. tak neszmileno vmárja, da sze zemla z-csloveckov krvjov gnoji KOJ 1848, 4 **gnojiti se** -ím se *gnojiti se*: Moje rane sze gnojijo TA 1848, 31

gnójnica -e ž *gnojnica*: Gnojniczo zaveliko dr'sao KM 1790, 68

gnójšnica -e ž **1.** *gnojnična jama*: Za nász vérté je za veliki haszek na dvöri gnójšnica AIP 1876, br. 8, 8 **2.** *gnojnica*: gnójšniczo more na trávníki pusztiti KOJ 1845, 44

gnöstikuš -a m *gnostik*: Nikolaitánczov i Gnoľztikuľov KŠ 1771, 744; Kákľi lžo bili Gnoľztikuske KŠ 1771, 725

gnús -a m *gnus*: Tej lžo gnüľz goľztuvajoucsi lže zvami KŠ 1771, 759; jálni szo gnüsz pred Goszpodom TA 1848, 5

gnúsen -sna -o prid. *gnusen*: Na gnüszno po'zelejnye náľz ne püľzti BKM 1789, 158; Ali cslovek v-gnüsznoj gizdoszti Tebé, oco zametáva KAJ 1848, 160; csi gli lžmo odürni i gnüľzni KŠ 1771, 820; i trejh drügih gnüľznih váralľov lžlejdnyo pogibelnoľzt KM 1796, 17; Záto je je dáo Boug vu gnüľzne náklonoľzti KŠ 1771, 449; Vcsi nasz zavr'zti gnüszne Tadanke blodnoszti KAJ 1848, 5

gnúsiti -im nedov. **1.** *mazati, skruniti*: naj

gnüľzijo teľla lžvoja lžzmi vu lžebi KŠ 1771, 449 **2.** *iztrebljati se*: v-ednom kouti v-tretjem tele gnüsz KOJ 1845, 39 **gnüséči** -a -e *skrunéč*: gnulžécsi czejlo teľlo KŠ 1771, 750

goba -e ž **1.** *goba, rastlina*: Fomes. Goba KM 1780S, A8b **2.** *kresilna goba*: Tapló, goba za kreszanye KOJ 1833, 175; csi ona v-dobre gobe z-dobroga oczla szkresena nede KOJ 1833, IIII **3.** *gobavost*: preczi je ociscsena goba nyegova KŠ 1771, 24; eden mou'z pun gobe KŠ 1771, 180; lžám je pa z-ru'snimi gobami polžipani KM 1796, 37; pren. Oľzloubodo lži náľz od grejha rú'zne gobe KŠ 1771, 837

gobav -a -o prid. *gobav*: lželžtra je gobava grátala záto, ka je mrmrala KM 1796, 40 **gobavi** -a -o sam. *gobavi*: gobave ociscsávajte KŠ 1771, 32

gobavec -vca m *gobavec*: I ide knyemi eden gobavecz KŠ 1771, 106; ovo eden gobavecz pridoucsi, molo ga je KŠ 1771, 24; Od gobavcza KŠ 1771, 24; vhi'zi Simona gobavcza KŠ 1771, 87; gobavczi lže ocsilcsávajo KŠ 1771, 35; I vnougi gobavczi lžo bili za Elizeuľa proroka KŠ 1771, 177

gòbica -e ž *gobica*: Gobicza KMS 1780, A2b

gód -a m *god*: Névnep, gód KOJ 1833, 166; eto szam tebi na tvój gód prneszo AI 1875, kaz. br. 7; steri szo szvoje godé obszl'závali AIP 1876, br. 11, 4

goder člen. *koli*: kai kako goder ta Doika püľcsa mleiko TF 1715, 6; Törk ali Sidov, kákľega goder národa TF 1715, 14; cslovik šteri goder vörje TF 1715, 10; koliko goder krát pili boudete TF 1715, 44

gòdi člen. *koli*: steri godi nyegovo szvéto Imé zaobsztom iemlévu szvoia vüszta ABC 1725, A4a; Ki lže godi Od Adama narodi BKM 1789, 433; Kaj godi je ono, Li malo vrejmena trpi BKM 1789, 168; Vľze gde godi jeľzte natoj zemli BKM 1789, 85

goditi se -ím se nedov. **1.** *dogajati se*: Gda lže pa zacsnejo eta goditi KŠ 1771, 243; kaj je mokrouľzt moia lžüha poľztánola, kako lže vleti godi SM 1747; vidimo, ka lže i vezdásnyem vrejmeni nám tak godi KŠ 1771, 339; stero sze proti tebi vszkákdén od neszpametni godi TA 1848, 60; ka sze zvün vase vészti godi AI 1875, kaz. br. 1; ka lže tákse moucsi po nyegovi rokáj godijo KŠ 1771, 118; Vľza vaľa lže naj vu lübeznoľzti godijo KŠ 1771, 526; znamejnye toga, gda bodo lže eta godila KŠ 1771, 241 **2.** *biti, živetí v dobríh razmerah*: naj lže ti dobro godi, i zdrav bodes KŠ 1771, 7420

Gödöllő -ja m *Gödöllő, kraj pri Budimpešti*: sztán v-Gödöllői AI 1875, kaz. br. 8

godovno -á s *god, godovanje*: knigo, štero je za svojo godovno dobila BJ 1886, 21; Gda bi enkrát etoga dobroga očó godovno obslužávali BJ 1886, 41

gojdna -e ž *jutro*: Med ütrov i pôdnévom je gojdna KAJ 1870, 158

gojčno prisl. *zjutraj*: Gojčno, Reggel KM 1790, 9; Gojčno je szedsztvo od 9-toj vöri zacsnyeno AIP 1876, br. 1, 2

goléjni -i ž mn. *goleni, noge*: [ze nyim [zterejo nyihove golejni KŠ 1771, 330; nej [zo [ztrli nyegove golejni KM 1796, 111; nema dopádnennyá vu mo[žki golénaj TA 1848, 119

goléjr tudi golér -a m *ovratník*: Gallér, golejř KOJ 1833, 157; Zakâ sze siva na plâcs golér KAJ 1870, 170

Gölgota -e ž *Golgota*: I ne[zo ga je na Golgothe me[ztó KŠ 1771, 152; Stero [ze veli 'Zidov[žki Golgatha KŠ 1771, 329; na Golgathi KŠ 1771, 92

Göliat -a m *Goljat*: hüdoga 'sitka Goliátje KM 1796, 10

golnica -e ž *golen*: Noga sze zové, ni'ze kolena pa golnica KAJ 1870, 35

golobèči tudi golobèčji -a -e prid. *golobji*: blisczi sze, kak golobecse perôti TA 1848, 52; [zvéti Düh hu keipi golobecsjem znèbe doliteti TF 1715, 38

golóbek -a m *golobček*: Máli golóbek si na strehi snájži perôti BJ 1886, 43; Vido sam ednoga lepoga golóbka BJ 1886, 13

golobíç -a m *golobček*: vr'zte doli ednoga golóbica KAJ 1870, 144

golobúk -a m *golobnjak*: zapreti je escse golobúk KAJ 1870, 100

golombiř -a m **1.** *krogla*: golombis sztároga trplenyá odszlóbodo AI 1875, br. 1, 2; Czlou dvá golombisa szo vu Krála hi'so notrisztrejli KOJ 1848, 71 **2.** *kepa*: gda szneg méhki gráta 'z-nyega velki golombisov lüdi szkláda KAJ 1870, 60

golóub tudi golób -a m *glob*: tak je velki, kak glob AI 1878, 7; doli idoucsega, liki golouba KŠ 1771, 10; ali dvá mláda golouba KŠ 1771, 169; prou[žti liki goloubje KŠ 1771, 32; je [zpremetao i [ztoucze goloub odávczov KŠ 1771, 68; [ztoucze odívajoucsi goloube je [zpremetao KŠ 1771, 137

golóuta tudi golóta -e ž *golota*: ne [zká'ze [ze [zrám goloute tvoje KŠ 1771, 773; odeivas diczé tvoje golouto KŠ 1754, 267; i goloto odeni KMK

1780, 108; oblecseni vru[en[žkom gvanti na golouti KŠ 1771, 149

gomba -e ž *gumb*: s toga [karneola] prstane, gombe rédijo AI 1878, 54

gombořnica -e ž *bucika*: jajčica [kolibrija] so gombořnice gláve velikosti AI 1878, 23

gomilski -a -o prid. *kamelji*: je meo odeteo [zvojo zgomil[žkoga kolzminya KŠ 1771, 9

gomorski -a -o prid. *gomorski*: le'zi bode Sodom[žkoy i Gomor[žkoy zemli KŠ 1771, 32

gonítev -tvi ž *gonitev*: márhse goszpoda szvojga Gonitvi zná podati KAJ 1848, 237; Kony razmi nyegovo gonitev KAJ 1870, 89

goniti gónim nedov. **1.** *goniti, delati, povzročati, da se kaj giblje, premika*: [zpr[žtami vreteno goni KŠ 1771, 817 **2.** *naganjati, preganjati*: pošlejo pse jazbičare, naj ga [jazbeca] vö gonijo AI 1878, 10; Negonte me vecs na paso KAJ 1870, 23; Mesárski pes, šteri bojéča teléta z lajanjom goni AI 1878, 8 **3.** *razglašati*: kako gotovni te Evangelium toga méra goniti (glá[žiti) SM 1747, 27 **4.** *gnati, poganjati*: Pri cürécsem járki ibojne gonijo KAJ 1870, 98 **goniti se** gónim se *hitro se premikati*: válovji, [tero [ze od vötra goni KŠ 1771, 745; ládje od trdi vötrov [ze gonijo KŠ 1771, 750; Gda bi [ze pa jáko od[žlápa gonili KŠ 1771, 425; pren. [ze ne dájmo od v[žákoga vötra kak[te návuka okouli goniti KŠ 1771, 339

góra -é ž *gora*: v[žáka gora i gumila [ze ponizi KŠ 1771, 173; eden od Sinai[žke gore rodi na [zlu'zbo KŠ 1771, 566; poszlhüno me je z szvoje szvéte gore TA 1848, 4; vo [zo [li na goro oliveczko KŠ 1771, 89; na Synai Goré vönka zglá[žo TF 1715, 12; zapouvidi na Sinajszkoy gori vö dáó KŠ 1754, 6a; na oliveczkoy gori KŠ 1771, 79; na Bernadinskoj gori AI 1878, 8; nad Sionom, szvétoV gorov mojov TA 1848, 3; szo prejk tatranszkih gór vu Dalmacio prisli KOJ 1848; naj leti na goré vase TA 1848, 9; Tá po goráj KAJ 1870, 9; Gda bi pa on doli zgoré [ou KŠ 1771, 24; na [zve[žtva mojga gorou KŠ 1771, 105; gda [zmo 'znyim bili na [zvétoj gori KŠ 1771, 718

gorasti -a -o prid. **1.** *gorat*: i v-toj máloj gorasztoj domovini lübijó zláto szloboscino AI 1876 P, br. 8, 6 **2.** *gorski*: Svedrec rasté po gorasti trávníkaj AI 1878, 50

gordáni -a -o prid. *naložen*: je preglédnola ka je gordáno mejla BJ 1886, 10

gordávánje -a s *dajanje za nalogo*: Eta kniga za vcsenyé za gordávanye péld v-piszmi vucsenikom AIP 1876, br. 4, 7

gordobiti -ím dov. *dobiti za nalogo*: Včenyé

verno poslušam i ka gordobim, se vsigdár navčim BJ 1886, 6; Domá se je vsigdár navčila, ka je vu šoli gordobila BJ 1886, 4

gòrdržáti tudi gòrderžáti -ím nedov. *I. vzdrževati, ohranjati*: steri szo katholicsánszko voro krepko bránili ino gordr'sali prouti szilnim Protesztantom KOJ 1848, 82; Na pùščavaj tam se trštvo z gamilami gordrži AI 1878, 18 **2. imeti, hraniti**: lepe dári za vás gorderžim BJ 1886, 46

goréči -a -e prid. *I. ki gori in daje svetlobo*: Liki gorécsa [zvejcsa KŠ 1754, 253; okoli gorécese szvecse letala KAJ 1870, 8;]zte nej prilztoupili kgoréccsemi ognji KŠ 1771, 695; Dečák goréčo žveplenico táhiti BJ 1886, 9;]ze prikáse zgorec]im plaménom SM 1747, 15; kak gorécese]zvejcsa BKM 1789, 157; Gorécsi áldovje]zo]ze ti nej dopadnoli KŠ 1771, 688; Naj bodo vafe ledevjé opá]zane i]zvejcsa gorécese KŠ 1771, 688; je vecs od v]zej gorécsi fti]sani áldovov KŠ 1771, 142; pren. On je bio gorécsi i]zvetécsi po]zvejt KŠ 1771, 281; liki edna velika gora zognjom gorécsa je vr'zena KŠ 1771, 781; Nyih táo bode vmlaki zognjom i 'zveplom gorécsaj KŠ 1754, 75; v]sterom]ze nebé]za gorécsa raj]zpi]zti]jo KŠ 1771, 723; vga]ziti morete v]ze gorécese]ztreile toga hidic]a SM 1747, 27 **2. ki se pojavlja z veliko intenzivnostjo**: Lübit te oh gorécsa ljubav KM 1783, 3; gorécese, i V]ze mogoucse ljubé]znoj]ti KM 1790, 108; Za ono gorécsa Lübvav KM 1783, 58; na gorécese 'selejnye moremo]ze pobüditi KMK 1780, 53; na gorécs]o ljubé]znoj]zt med v]zemi nami SM 1747, 50; po gorécsi molitvaj v]zega hüdogá korenyé vö]ztrejbim KŠ 1754, 239

goréčobüden -dna -o prid. *spodbuden*: je nye z szvojim gorecsobüdnim nagovorejnyom oszercso KOJ (1914), 142

goréjnje -a s *gorenje*: vidoucsi din gorejnja nyegovoga KŠ 1771, 799; liki je nemogoucse gorejnje i]zvetlo]zt od ognja odloucsiti KŠ 1771, 444

goréjnji -a -e sam. *gornji, prebivalec gornjega Prekmurja*: Gorejnji (v-'seleznom vármegyévi) szo po neszrecsnom pobitji v-lutheránszki járem vpre'seni KOJ 1845, 71; vsze neszpodobnoszti tih gorejnyih zvedevsi KOJ (1914), 133

Goréjnji Senik -ega -a m *Gornji Senik, kraj v Porabju*: na Gorejnyom Szeniki KOJ (1914), 136; na gorejnyem Sziniki KOJ 1848, 1

goréti -ím nedov. *goreti*: je potrebno vognyi vám goreti AM 1747, 84; je pa goreti začnola BJ 1886, 9; Da negorim vekiveke BKM 1789, 438;

kak gori etam KM 1790, 38; je z-goubcza ogeny goro KOJ 1845, 115; ali drv tak pripraviti mogli, ka bi gorela KM 1790, 48; pren. dáj mi tvojo ljubav, naj ona gori vu meni KM 1783, 181; i bode gorela szrditoszt tvoja kak ogen TA 1848, 74; nej je naj]zrczé gorelo vu nama KŠ 1771, 256; ka bi i ja]z ne goro KŠ 1771, 549

gòrglédati -am tudi -ím nedov. *gledati kvišku*: ktebi moj Bog gorgledim BJ 1886, 7; folnéz (gorgléda) AI 1876, 64

gòrhrániti -ím nedov. *I. rediti*: Za volo žmajnoga mesá se gorhránijo (pure) AI 1878, 24 **2. preživljati, vzdrževati**: Roditelje deteti, nyé gorhránijo BJ 1886, 39; Što bode nyé kermo ino gorhráno BJ 1886, 18

gòri prisl. *zgoraj*:]teroga Imé gori más naznanyeno TF 1715, 9; I gori]zpoudnyega pekla KŠ 1754, 145

gòri áldüvanje ~ -a s *darovanje, žrtvovanje*: ki je drva ne]zao na]zvoje gori áldüvanye KM 1796, 18

gòri áldüvati ~ -üjem nedov. *darovati, žrtvovati*: 'sitek gorialdüvati KOJ 1833, VII; Gori moremo za nyô áldüvati vsze KAJ 1870, 163; tvojoj nezrecsenoj dobrouti kajkoli]zam, i mám, gori áldüjem KM 1783, 5; ali Bougi gori áldüjemo KM 1780, 40 **gòri áldüvani** ~ -a ~ -o *darovan, žrtvovan*: Ki je za ná]z na kri'zi, Bil gori áldüvani BKM 1789, 101

gòri bráti ~ berém nedov. *nabirati, pobirati*: Bog]zam gori beré V]ze ogrizávanye BRM 1823, 384; Povszéd je goribráo, kak vcséla méd, stera szo za nyega bilá KOJ 1845, 4

gorice -íc ž mn. *vinograd, gorice*: Naj]lega bli'znyega goricze KŠ 1754, 61; V dosztih mesztáj gorice lepo káze]o AI 1875, kaz. br. 8; vö]zo ga vrgli zgoricz KŠ 1771, 140; Od goricz delavczov plá]ce KŠ 1771, 64; i dosztih mesztaj cela bregov gorice zaprávila AI 1875, kaz. br. 8; vovzéta táksi goric zemla, gde AI 1875, br. 1, 5; najimat delavcze vu goricze]zvoje KŠ 1771, 64; eden cslovik je goricze za]zádo KŠ 1771, 139; i vin]zke goricze od v]zákoga zla obarjes BKM 1789, 348; kaj bi mi Jünce, ino goricze odávali SIZ 1807, 6; eden je meo figovo drejvo vu]zvoji goriczaj po]zajeno KŠ 1771, 215; za blagoszlov na pouli i goriczaj Bogá molili KOJ 1845, 105

gòri cimprati ~ -am nedov. *graditi, zidati*: Lehko je dolitrgati, ali 'zmetno goricimprati KAJ 1870, 69; pren. Vi pa, lübléni, gori czimprajte vá]z na]zvétó va]lo vöro KŠ 1754, 2b; csi bom tá,]tera]zam razmetao, pá gori czimprao,]zám]zebé pre]ztopláv]ca vcsinim KŠ 1771, 560; [Gospod] záto je doli potere, i nede nyi gori czimprao

TA 1848, 21 **gòri cimprati se** ~ -am se *oblikovati se, izpopolnjevati se*: lùblèni, csimprajte [že gori na náj]zveteljò vòro Va]o KŠ 1771, 759

goričanec -nca m *viničar, vinogradnik*: Od ludomor]zki goricsánzcov KŠ 1771, 139

Goričko -ga s *Goričko, pokrajina v Prekmurju*: Na gorickom itak sztojijo níkédik kak-tak vküpnalücsani cimpri KOJ 1845, 38-39

gòri dàti ~ dàm dov. **1. dati, postreči**: tvoja mati jo je]zkühala, i na]zto gori dàla KM 1790, 48; Navécsar goridá mati vecsérjo KAJ 1870, 44 **2. dati za nalogo**: Táksim pa, steri pizsati znájo, more i na dom goridati KOJ 1833, 145 **gòridáni** -a -o **dan, dodan**: goridáni nomen KOJ 1833, 21; dokonseke more k-goridánoga verbuma koréni dosztávlati KOJ 1833, 80

gòri dávati se ~ -am se nedov. *dajati, streči*: je tou dr'sao ka [že hrána, i pitvina záto gori dáva, naj [že KM 1790, 78

gòri déjvanje ~ -a s *polaganje*: od gori dejvanya rouk i gori]ztanejnya mrtvi KŠ 1771, 679

gòri djánje ~ -a s **1. sklep**: naprej zrendelüvani pouleg gori djányi toga KŠ 1771, 574; ná]z je zvelicsao nego pouleg gori djányi i milofese KŠ 1771, 646;]timali]zo, ka bodo vgori djányi]zrecsni KŠ 1771, 424; Oh! boj nam nazôcsi Pri nasem goridjányi KAJ 1848, 329 **2. namen**: Ti]zi pa zapopadno moje gori djánye KŠ 1771, 650

gòri djáti ~ dènem dov. **1. naložiti**: naj vám ní]fe bremen vecs gori ne denemo KŠ 1771, 390 **2. označiti**: csi je gli pouleg]egé]zvojega iména naprej gori nej djáo KŠ 1771, 668 **3. skleniti**: Nas nepriatel gori djal, ná]z czeilo v]ze]zkoncsati SM 1747, 79; mocsno goridene, Kâ od voglá kak najprvle szlobôd vzeme KAJ 1870, 152; Jasz szem vu szebi goridjao, naj TA 1848, 12; Zakaj]zi gori djáo vu]zrczi]zvojem ete delo KŠ 1771, 353; kak je gori djáo v]rczi KŠ 1771, 544;]zam do]zta krát gori djáo iti kvám KŠ 1771, 448; gori je djáo, ka dá zgrabiti i Petra KŠ 1771, 378; da je gori djáo vu]zvojem]zrczi KM 1796, 20; gori je djao pri szebi KAJ 1870, 18 **gòri djáni** ~ -a ~ -o **1. določen**: liki je gori djáno lidém ednouk mre]ti, potom pa]zoudba KŠ 1771, 687 **2. označen**: Csi je pa gli nej gori djáno, komi je pi]zani [list] KŠ 1771, 715

gòridr]zàti -ím nedov. **1. vzdrževati, ohranjati**: ednákoszt vere obsinszki dober sztan goredr'si ino krepisa KOJ (1914), 151; goszpodaricza pa tri voglé hrama goridr'si KOJ 1845, 41 **2. imeti**: Te vòre je gori dr'sao Gyüri KM 1790, 74 **gòridr]zèti** -a -e *kvišku držeč*:

edno rokò goridr'zècsi, tak da bi kaj kázala AI 1875, br. 1, 7

gòri ftrgnoti ~ -em dov. *vdreti, vlomiti*: mo'zè, ki]zo ni czérkev gori nej ftrgnoli KŠ 1771, 403

gòri glédati ~ -am nedov. *kvišku gledati*: Saul brat, gori glédaj KŠ 1771, 411

gòrigoniti -gònim nedov. *buditi*: dete sze escse i ob szédmoj vòri more gorigoniti KAJ 1870, 48

gòrihitéjnje -a s *hitenje*: na kaj gorihitejnje KOJ 1833, 131; Gorihitènye (a folhatò) AIN 1876, 20

gòri hòd ~ -a m *vzhod*:]tero okoli]zuncsenoga gori hoda 'zivé KŠ 1771, A5a

gòrihránenje -a s *reja, vzgoja*: povszéd szo gruntane szzirotne hi'ze na gorihránenye vbôgi szzirotic KAJ 1870, 52; da szam poleg lagovoga gorihránènya bojazlivi bio AI 1875, br. 2, 7

gòrihranitel -a m *rednik*: Ti szi mi dao Verne gorihranitele BRM 1823, 328

gòrihrániti -ím nedov. *rediti, vzgajati*: Nevelni, gori hrániti, krmiti KOJ 1833, 166; da je vu tvojem sztráhi Gorihránim eti v-prahi KAJ 1848, 319; i]zvojo deczo pobo'sno gori hránita KM 1780 K 86; nyé tak gori hránio KŠ 1754, 188; nevejjo, za zrok káksi jo gori hránijo SŠ 1796, 67; Za]zvojo deczo Gori jo hráni zradfo]ztjom BKM 1789, 268; csi je deczo hránila KŠ 1771, 640; Szvojo deczo je pobo'sno]zt, i na delo gori hráno KM 1790, 68 **gòrihránjeni** -a -o *vzrejen, vzgojen*: Vu szkrblivoj vucsitelnoszti je gorihrányen AI 1875, br. 2, 4; Od Deák Ferenca gorihrányeno esér o'zeno AI 1875, br. 2, 5

gòri idéjnje ~ -a s *vnebohod*: Po tvojem gori]ztanejnyi, I vnébo gori idejnyi BKM 1789, 293

gòri iskati ~ iščem nedov. **1. iskati**: iscl]i gori pogüblene KM 1783, 117 **2. preiskovati, ugotavl]jati**: more gori i]zkati, jeli je to prvo]zpuno KŠ 1754, 209; miloscse bogá]ztvo v]zebi gori i]zkati KŠ 1754, 209; gori isce v]zebi, jeli nyemi je]z]zrczá 'zao, ka je pregrejso KŠ 1754, 208

gòri iti ~ idem dov. **1. iti**: kako]zte ga vidili vu Nebé]za gori iti SM 1747, 15; potom kai]zi vu Nebé]za gori i]al SM 1747, 52; gori je]ou na gorou KŠ 1771, 48; ní]cse je nej gori]ou vu nébo KŠ 1771, 272; preczi je gori]ou od vodé KŠ 1771, 10 **2. vziti**: gda bi gori slo]zuncze KŠ 1771, 154 **gòri idóuči** ~ -a ~ -e *gredoč*: gori idoucsi vu vi]zino vlovleno je pelao vlovlený KŠ 1771, 580; gori idoucsi vu Jeru'zalem doli je]ou vu Antiochijo KŠ 1771, 399; bodete vidili Sziná cslovecsega goriidoucsega KŠ 1771, 286; bodte vidili gori idoucse KŠ 1771, 268

gòri jemánje ~ -a s **1. napredek**: of]ztánem na va]e gori jemánye i rado]zt vòre KŠ 1771,

593 **2. privzemanje:** Ka je potrebno znati od gorijemánya ali odsztaavlanya van i vannak verbuma KOJ 1833, 122; Niki pred -i zaposztaVKi z-gorijemányom personszkih pronomenov KOJ 1833, 110 **3. sprejemanje:** Od plácke gorijemánya sze niti eden ne szpozábi AI 1875, br. 2, 1

gòrijemàti -jemplém nedov. **1. sprejemati:** szta dvá krepkíva decska sla, 'zétvo gorijemát KAJ 1870, 133; Za volo véksega zapametívanya sze Imenik gorijemlé KOJ 1833, 119; neradi nyihove zapouvidi gori jemplémo KŠ 1754, 32; Ki me zdaj gori jempléte SŠ 1796, 153; Poganye To [zvetlo]zt gori jempléjo BRM 1823, 92; pren. Bo'ze imé zamán gori jemplé vu [zvoja vű]zta BKM 1789, 7 **2. privzematí:** Kákse dosztaVke zná vrémena récs gorijemati AIN 1876, 48; z-drúgim zaposztaVKom gorijemléjo kre szébe nomene KOJ 1833, 110; Pridávnikí escse kákse dosztaVke gorijemléjo AIN 1876, 29 **3. prijemati:** Kacse bodo gori gyemáli KŠ 1771, 156 **4. napredovati, razvijati se:** Nego za Matyasa I. szo krouto gorijemále vszákeféle mestrije, vucsenosztí KOJ 1833, 68; Od etihmao je protestantsztvo jako gorijemalo KOJ (1914), 125 **5. popisovati, ugotavljati:** Escse nikaj ne csujemo, kak de sze kvár v-országi gorijemao AIP 1876, br. 6, 7 **gòrijemàti se** -jemplém se *sprejemati se, šteti se:* Po kom sze gorijemlémo v-krzsztansztvo KAJ 1848, 138 **gòrijemajóuči -a -e naraščajoč:** tak jih je vszáki dén od gorijemajouce zime na jezere i jezere zmrznílo KOJ 1848, 120

gòri kričati ~ -ím nedov. *klicati, vpiti:* Lű]ztvo je pa gori kricsalo: Bo'za rejes je eto KŠ 1771, 380; gda bodete znevoul kmeni gori kricsali SŠ 1796, 108

gorila -e ž *gorila:* najvékša opica je gorila AI 1878, 6

gòri letèti ~ -ím nedov. *leteti:* Komaj ednók je gori doli letèla KAJ 1870, 8

gòriloviti se -ím se nedov. *vzpenjati se, napredovati:* ino se je luth. vóra po nemskih orszáGaj vszele bole gorilovíla kak scsipek KOJ 1845, 68

gòrimeniti -ím dov. *zamenjati:* ino substantívum gorimeni z-drúgov recsjouv KOJ 1833, 35

gòrimèrkati -am nedov. *pričakovati, paziti:* rano [ze hocsem jasz ktebi pripraviti ino gori merkati ABC 1725, A7b

gòri nadigávati ~ -am nedov. **1. spodbujati, izzivati:** Nej trbej zpian]ztvom Bogá na [zrdito]zt gori nadigávati BKM 1789, 448; Nej trbej zpian]ztvom Bogá na [zrdito]zt gori nadigávati SŠ 1796, 106 **2. hujskati:** Oni [zo

[ze pokrejpili govorécsi: kaj gori nadigáva lű]ztvo KŠ 1771, 250

gòri nadignoti ~ -em dov. **1. spodbuditi, izzvati:** Gori te nadignem znevolami mojimi BKM 1789, 288; na [zrdito]zt prouti meni krouto gori nadigno KŠ 1754, 226; je na preobrácanye [z. pi]zma gori nadigno KŠ 1771, A7b; Gori [zrcza nadigni BKM 1789, 146 **2. nahujskati:** Vládniczke popov]zki [zo pa gori nadignoli lű]ztvo KŠ 1771, 152 **3. darovati:** ino k-nyej [zvojo lubézen vu [zrczi [zvojem je nadigno SIZ 1807, 4 **gòri nadignjeni** ~ -a ~ -o *spodbujen:* na eto goscsenyé, Ki [zte z-lübézno]zti gori nadignyeni SIZ 1807, 32

gòri nàgnoti ~ -em dov. *nagniti:* Vidim, kaj [zi rocsko jáko gori nagno SIZ 1807, 35

gòri nájti ~ nájdem dov. **1. najti:** Ako máte táksega po]ftenoga ino gyedrnoga mladéncza, ki jo gori more nájti, naj jo pojiscse SIZ 1807, 30; na Jezusa, gda ga szreccsen gorinájdes KOJ 1845, 126; Ino té grejh [ze escse pri ti preporodjeni gori nájde KŠ 1754, 72; Vsze gorinaidemo vu nyè [v hiži] KAJ 1848, 331; ki tebé isceje, Szreccnejši ki gori nájdo KM 1783, 247 **2. izumiti, iznajiti:** naj [ze ne zvisáva [ztejm, kak da bi on v]zo mestrio gori naj]lao KM 1796, 10 **gòrinájdeni** -a -o *izumljen, iznajden:* Kòla szo kesznè gorinaidena KAJ 1870, 73

gòri nakloniti ~ -klónim dov. *nazdraviti:* Gda Sztarissina [znehou [zpro]zji, ádomás etak naj gori nakloni SIZ 1807, 5

gòri namázati ~ -mázem dov. *maziliti:* Kr]stus je vu kr]zti v]ze kr]ztsane na tou dűhovno popou]ztvo Sz. Dűhom gori namazao KŠ 1754, 104

gòri napisati ~ -pišem dov. *napisati:* Boug je [zvétó zápoved gori napi]zao TF 1715, 12 **gòri napisani** ~ -a ~ -o *napisan:* kai]zo Bosje [zvéte zápóveidi na dvei kameni Tábli gori napi]zane TF 1715, 12

gòri napraviti ~ -im dov. *postaviti, zgraditi:* razmecsés czérkev i po trej dnévi jo gori napravís KŠ 1771, 95

gòri nèsti ~ nesém dov. *nesti:* i ne]zi gori on dár, [teroga je zápovedao Moj]zes KŠ 1771, 24; Ki je grejhe naje [zám gori ne]zao vu te]li KŠ 1771, 708 **gòri nèšeni** ~ -a ~ -o *nesen:* i gori je ne]eni vu nébo KŠ 1771, 258; i gori je Ne]eni v-Nebé]za KM 1796, 116

gòrinihávati -am nedov. *opuščati:* Vu Angluskom vövdarnyenyom goriníhávajo AIP 1876, br. 9, 6

gòri nositi ~ nòsim nedov. *prinašati:* pop [ze za toga volo po]ztávi, naj gori no]zi dári i áldove KŠ 1771, 683

gòriobèsiti -obésim dov. *obesiti*: je dáo ino 50 goriobesziti KOJ 1848, 16; mokre gabáne v-toplo prebiválniczó notriprineszého i goriobeszijo KOJ 1845, 42 **gòriobèšeni** -a -o *obešen*: goriobesene dráge i lejpe dáre dolipobravsí KOJ (1914), 121

gòri obléjčti ~ -čém tudi ~ -čém dov. *obleči*: Poj, oblécsi gori eto bajczarszko nosnyo KAJ 1870, 84; pren. Obleicste gori toga nouvoga Csloveka SM 1747, 5; Oblejcsste gori vŕze Bosje rosjé, kai vŕzoi vŕaiŕoi jálnojzti proti ŕztánoti morete AM 1747, 26; vu Kriŕztusove pravice ŕzúknyo me gori obleiczi KŠ 1754, 233; i vi ŕze ŕztej m ŕzti m islejnyem, kak zrosjom, gori oblejczte KŠ 1771, 710; Ar kteri godi ŕzte okerŕcseni, Kristussa ŕzte gori oblekli **gòri obléjčti se** ~ -čém se tudi ~ -čém se *obleči se*: Ne bi znao escse sze i gorioblécsiti ne KAJ 1870, 33; Gori szam sze obléko vu szvétesnyi gvant AI 1875, br. 2, 7; Tejlo zodelom Gori ŕze obleklo KŠ 1754, 247; Potomtoga ŕze je vu náj lepŕo ŕzvojo oupravo gori oblejkla KM 1796, 72; pren. vpraviczte ŕzúknyo ŕze gori oblejczti BKM 1789, 237 **gòri oblèčeni** ~ -a ~ -o *oblečen*: z-vnougimi poszvétesnyem gorioblecsenimi prestimanejsimi prebivavci proutipridoucsega KOJ 1848, 4

gòri obléjkanje ~ -a s *sprejemanje*: Dùŕevnoga ro'zjá gori oblejkanye na dùŕevno viteŕztvo KŠ 1771, 586

gòri obùditi tudi gòri obiditi ~ -im dov. *I. obuditi*: vŕze mertve gori obùdi TF 1715, 24; najŕ vŕze na ŕzkrádnyí dèn od ŕzmrti gori obùdi KŠ 1754, 122; Kriŕztus, gori obùdjeni zmŕtvi, vecs ne merjé KŠ 1771, 459; on me gori obudi SM 1747, 78; ŕteroga je Boug gori obùdo zmŕtvi KŠ 1771, 349 **2. zbuditi**: jaŕzga na pítan dèn gori obùdim SM 1747, 24; Obùdi me gori po grejhi mŕtvoga KM 1783, 145; ka ŕzi ti nájŕ gori obùdo KŠ 1754, 223; ŕteroga je gori obùdo zmŕtvi KŠ 1771, 306; Elizeus ga je od mŕtvih gori obùdo KM 1796, 77; gori ŕzo ga obùdili govorecsi KŠ 1771, 193; zeŕzna veŕzelo gori obidi KŠ 1754, 227 **gòri obùditi se** tudi gòri obiditi se ~ -im se *I. obuditi se*: Da ŕze cslovik ni na povrnenyé gori obùditi nemore KŠ 1754, 124; Mo'zjé Ninivinŕzki ŕze gori obidijo na ŕzoudbo KŠ 1771, 41; Vnougí ŕze zmed oni, ŕteri ŕzpijo vu práhi zemlé, gori obidijo KŠ 1754, 139; Kraliczá jŕga ŕze gori obidi na ŕzoudnyí dèn KŠ 1771, 41; po etom 'zitki ŕze ŕztvojim Szinom na 'zitek vekivecsni gori obidimo KŠ 1771, 829; Vnougí ŕze obidijo: eti na 'zitek vekivecsni KŠ 1754, 139 **2. zbuditi se**: ako ŕze zbudim (gori obùdim)

SM 1747, 32; gda ŕze gori obùdim KŠ 1754, 139; da sze je slù'zbenica escse obùdila AI 1875, br. 2, 7 **gòri obùdeni** tudi gòri obùdjeni ~ -a ~ -o *obujen*: kteri je tudi gori obùden SM 1747, 14; Kriŕztus, gori obùdjeni zmŕtvi, vecs ne merjé KŠ 1771, 459

gòri obzdignoti ~ -em dov. *dvigniti*: dácsa potáksem doszta leh'zè bode plácsana, csibi gori obzdignoti potrebno bilo AI 1875, kaz. br. 1

gòri odhrániti ~ -im dov. *vzrediti, vzgojiti*: nyegovo Mater najéla i gori ga je odhránila KM 1796, 33; dònok je je lepò gori odhránila KAJ 1870, 21; gori odhránim jasz tvoje brate z-Bogá pomocsjòv, liki szem i tebé na nôge sztepla KAJ 1870, 22 **gòri odhrániti se** ~ -im se *biti vzrejen, vzgojen*: János ŕze je od lagoji roditelov gori odhráno KM 1790, 62 **gòri odhránjeni** ~ -a ~ -o *vzrejen, vzgojen*: Kakda je gori odhrányeni Sámŕon KM 1796, 49

gòri odhranjenjé ~ -á s *vzreja, vzgoja*: ocsa, i mati ŕzta ŕze mogla za nyihovo dr'sánye i gori odhrányenyé ŕzkrbeti KM 1790, 84

gòriodpirati se -am se nedov. *spregledovati*: Nasim szoszedam sze ocsi dùhovne csi du'se tém bole gori odpirajo KOJ 1845, 82

gòri odpréjti ~ odprém dov. *I. odpreti*: Gor' szam odprla 'ze vráta AIP 1876, br. 2, 7; odpri nam gori tvojo cvetnico, da mokri nebomo KAJ 1870, 24; pren. je Gejza na Vogerszkom vráta gori odpro osznáj'zenyi KOJ 1848, 10; Goszpodne! gori odpri lampe moje TA 1848, 129 **2. ustanoviti**: On je za mladino soule gori odpro KOJ 1848, 102 **gòri odpréjti se** ~ odprém se *I. odpreti se*: Dveri sze gori odpréjo AI 1875, br. 2, 7 **2. spregledati**: vái Oclí ŕze gori odpréio, ino bodeta kako Bog SM 1747, 6; Zdáj szo sze ocsi Andrásí gori odprle KOJ 1848, 3 **gòri odprévši** ~ -a ~ -e *ko odpre*: odzajah dvérca szojo, eta gori odprévši z-jarp tiszto vözememo, stero sze nam vidi AI 1875, kaz. br. 8

gòri odrásti ~ -rastém dov. *odrasti*: Dai nam siveti ino gori odráŕzti ABC 1725, A6b

gòri odvézati se ~ -véžem se dov. *vstati*: Vgoj dno ŕze kdéli Zeŕzna gori odvéžem BKM 1789, 382

gòri ofrùvati ~ -rùjem nedov. *darovati*: tak moremo nájŕ i vŕze najŕe Bougu gori offrùvati KŠ 1754, 104

gòri opásati ~ opásem dov. *opasati*: naj prouti nyemi vecskrát száble neopásza gori KOJ 1848, 78

gòri oprávití ~ oprávim dov. *vzravnati, dvigniti*: gori je oprávim KŠ 1771, 389; Goszpod podpera vsze i gori oprávi vsze pobite TA 1848, 118;

Opravi me nazáj gori i ozdravi me KŠ 1754, 242; I priaví ga za dejlžno rokou gori ga je opravo KŠ 1771, 348; Bog tělo v-zemlo polžtávi, I potom gori oprávi BRM 1823, 24 **gòri oprávitì se** ~ oprávim se *vzravnatì se, dvigniti se*: nej šze je mogla nikako gori opravitì KŠ 1771, 216; I gori šze je opravo te mertvecz KŠ 1771, 188; Opravi šze gori záto oh Bo'ze BKM 1789, 327; i kak da bi šze moj šznop gori opravo, i kumelž šztáo KM 1796, 24; Pá šze je gori opravio BRM 1823, 71

gòrioràti -orjém nedov. *orati*: [travnik] ka ga netrbě vszáko leto goriorati KAJ 1870, 121

gòri osnájžiti ~ -im dov. *olepšati, okrasiti*: [svet] šteroga je vsěšt dněvi gori olžnáj'zo KŠ 1754, 93; [može] kotere je zjezimi, zgyedrnolžtjom i šzpoboznoštjom gori olžnáj'zo KŠ 1771, A7b **gòri osnájženi** ~ -a ~ -o *I. olepšan, okrašen*: [ljudje] šzo pa šztejlom i zrázumnov důsov gori olžnáj'zeni KŠ 1754, 94 **2. okrepjen**: da tak šztvojev csišztov lubeznoštjov gori olžnáj'zen mocno obládam všze ono KŠ 1754, 226

gòri ostánoti ~ -em dov. *I. ostati*: lepi szpomenek nyegov naveke goriosztáne KAJ 1870, 54; jaž šzam šzám gori olžtano KŠ 1771, 472; nábrali šzo, ka je gori olžtanolo zlámánya drobtinya KŠ 1771, 52 **2. ostati buden**: Lüdžé i po záhodi szunca goriosztánejo i pri poszvěti delajo KAJ 1870, 48 **gòri ostánjeni** ~ -a ~ -o *I. preživel*: Naj ilčsejo ti gori olžtányeni lidžé Gošzpodna KŠ 1771, 389 **2. preostal, neporabljen**: i nábrali šzo gori olžtányenoga drtinya šzedem kosárov KŠ 1771, 126

gòriověsiti -ověsim dov. *obesiti*: [klobuki] csi sze v-nisterom sztouci nemorejo goriovesziti KOJ 1845, 23

gòri pelàti ~ pělám nedov. *peljati, odpeljati*: gori šzo ga pelali vu Jeru'zálem KŠ 1771, 169

gòripis -a m *spomenica*: ki de kaj proti meo praviti goripiszi AI 1875, kaz. br. 2

gòriplěziti -plězim nedov. *plezati*: I dōnok je mogōcse na nyé goripleziti KAJ 1870, 146; Da goriplězi na jablan KAJ 1870, 17; vr'zte doli ednoga golobicsa, nacsì bom goriplězila KAJ 1870, 144

gòri pobràti ~ -berém dov. *pobрати*: Poberte gori to olžtányeno drtinye, naj kaj ne prejde KŠ 1754, 53; i vnogo gvanta šzo na poušzodo gori poubrali od Egyptánczov KM 1796, 36

gòri pobūdjeni ~ -a ~ -o prid. *spodbujen, izzvan*: da bi šzpopolnim právde šzpunyávanyem tvojo prouti nám gori pobūdjeno šzrditošt ftišao KŠ 1771, 821

gòri pocimprati ~ -am dov. *zgraditi, postaviti*: Jaž morem razmetati czérkev Bo'zo, i po trej dněvi gori poczimprati KŠ 1771, 91; i po tri dněj drugo brezi rouk naprávleno gori poczimpram KŠ 1771, 150 **gòri pocimprani** ~ -a ~ -o *zgrajen, postavljen*: Nazáj gori poczimprani KŠ 1754, 2a; pren. ka šzmo vu právoj M. czérkvi gori poczimprani na fundamentum Apoštolov i Prorokov KŠ 1771, 339; kakda je Sz. M. czérkev krštsánšzka gori poczimprana KŠ 1771, 340; Gori poczimprani na fundamentum Apoštolov KŠ 1771, 577

gòri podigávanje ~ -a s *dviganje*: Molitev vu našše pámeti k-Bogi gori podigávanyi šztoji KMK 1780, 24

gòri podigávati ~ -am nedov. *dvigati*: Mi tak glášz jezika Gori podigávamo, Hválo Tebi szpevamo BRM 1823, 6

gòri podignoti ~ -em dov. *I. dvigniti*: Podigni šzi gori cslovik tvojo glávo SŠ 1796, 26 **2. upreti se**: Gda bi šze Filišzteuske znouvics gori podignoli prouti 'Sidovšzkomì lūšzvi KM 1796, 55 **3. spodbuditi**: i tebě na šzrditošt prouti šzebi ne podignemo KŠ 1771, 853

gòri poglědnovši ~ -a ~ -e prid. *ko je pogledal kvišku*: I gori poglědnovši ercsé: vidim lidi KŠ 1771, 127

gòri poiskati ~ -iščem dov. *poiskati*: Verno šzi poiškal gori tve bloděcšje ovesicze SM 1747, 67; csi sze korěn verbuma goripoiscse KOJ 1833, 55; Nyō goripoisczse decu vu nyé szkrivnom meszti KAJ 1870, 102; Závec vu ostroj zimi gorpoišče ograde ino cepike pokvarí BJ 1886, 31; naj gori poišcse Saulušša KM 1796, 125; gori je poiskzao nyé gnezdó KAJ 1870, 15; sztári pokoren miniszter goripoiszko obadvá vkanyca AI 1875, br. 1, 6; Jagode je gorpoiškala BJ 1886, 12; da bi nász ráj gorpoiszkali tr'sczi KOJ 1833, XIII; je vitéze za Dávidom polžlao, ki bi ga gori poišzkali KM 1796, 63

gòri položiti ~ -lōžim dov. *položiti, nastaviti*: I gori polo'zi szmrtné sztrěle TA 1848, 6

gòri pomágati ~ -am nedov. *podpirati*: Leopold je zevszim prizadejnyom malonej dolibújto katolicsánsztvo goripomágo KOJ 1848, 102; Goszpod gori pomága te nevolne TA 1848, 119 **gòri pomágati se** ~ -am se *krepiti se*: Komaj je zacsnila nasa Szlovensina pri vszem gori sze pomagati KOJ (1914), 129

gòri pomòcì ~ -mōrem dov. *pomoči, podpreti*: Hválo ti dájemo, ka šzi i nášz šzi gori pomogao, ka šzmo ti mogli czérkev napraviti KŠ 1771, 852; nikoga nejma, kibi ga gori pomogao SIZ 1807, 5

gòri popàdnoti ~ -pàdnem dov. *1. zgrabiti*: [lev] kravo z-tàcov zlehka buje, goripopàdne i vneszé KAJ 1870, 93 **2. privzeti**: dokoncek gori popàdnejo KOJ 1833, 30

gòri posaditi ~ -ím dov. *posaditi, dati na kaj*: I 'zivincse polztavte, da gori polzadite Pavla KŠ 1771, 415; Pripelala šzta to olzelniczo i gori šzta ga polzàdila na nyega KŠ 1771, 68

gòri postànejnje ~ -a s *vstajenje*: Szpoumenifze I nafega tejla gori z-polztànejnya SŠ 1796, 24

gòri postànoti ~ -em dov. *vstati*: Ne dvoj, kaj bi nemogouce bilou, Tebi z-mrtvi gori polztànoti SŠ 1796, 36; Ár mrtvi gori polztànejjo BKM 1789, 19

gòri postàviti ~ -stàvím dov. *1. postaviti, zgraditi*: Nasim lutherànom je tùiði vola bila molitvárnice szi goriposztaviti KOJ 1848, 115; Ki mlin sesé goriposztaviti, gát more vr'zti KAJ 1870, 108; zrúste eto czérkev i vu tréj dnévi jo nazáj gori polztàvím KŠ 1771, 270; vu velikoj Cérkvi, stero je on goriposztavo KOJ 1848, 18; gda szo oni goriposztavili nouve skolnicske hrame KOJ 1848, 6; pren. I da szi pá goriposztavo sztolec szveta KAJ 1848, 375 **2. ustanoviti**: i v-Budapesti eden bank goriposztaviti AIP 1876, br. 6, 2 **3. določiti**: Po etom sze násztop dohodkov goriposztàvi AI 1875, br. 2, 4 **gòri postàviti se** ~ -stàvím se *upreti se*: Te szo sze honvédje goriposztavili AIP 1876, br. 1, 5 **gòri postàvleni** -a -o *1. ustanovljen, imenovan*: Vu 1948-mom leti, gda je prvi vogrszki miniszterium goriposztàvlen AIP 1876, br. 2, 2 **2. imenovan**: je pa poleg kràla goriposztàvlenoga minisztera csészt obdr'zao AI 1875, br. 1, 2; sze je nájmre szkrbo goriposztàvlenih Púspekijh KOJ 1848, 13

gòri postàvlanje ~ -a s *1. postavitev, zgraditev*: eden tao v dár prikàse na goriposztàvlanje kat. cerkev KOJ (1914), 97 **2. ustanovitev**: I nadale 'zeléno goriposztàvlanje vogerszkoga banka AI 1875, br. 1, 2; Szpominavsi od goriposztàvlanya vogerszkoga banka AI 1875, kaz. br. 1

gòri postàvlati -am nedov. *postavljati, graditi*: [hiše] i kálhatne goriposztàvlajo na olepotejnye vészki KOJ 1845, 38; [cerkev] gornjolendavszko szo ponovili czelo z nouva goriposztavlati KOJ (1914), 149; Nepriàtelje i goriposztàvlajo kazala szvoja TA 1848, 59; pren. nego po vòri právdó gori polztàvlamo, tou je, mi šzpunyávamo právdó po vòri KŠ 1771, 440

gòri postàvlenje -a s *ustanovitev*: naj miniszterium ne müdláva goriposztàvlenyom vogerszkom bankom AI 1875, br. 2, 1

gòri postàvši ~ -a ~ -e prid. *postavljen*: Dvòja kròsna gori posztàvsi, zkala szta AI 1875, br. 1, 6

gòri posvèčenje ~ -a s *posvetitev*: Na czérkvi gori polzvecsenyá dén KŠ 1771, 852

gòri posvečùvanje ~ -a s *posvečevanje*: zapouvidi od Popolzkoga gori polzvecsuvanja KM 1796, 38

gòri posvečùvati ~ -ùjem nedov. *posvečevati*: šzta predgala, i Pope šzta gori polzvecsuvala KM 1796, 127

gòri posvetiti ~ -ím dov. *posvetiti*: Ár šze jasz li tebi gori polzvetim BKM 1789, 364; je te šzedmi dén za šzobotto gori polzvéto KM 1796, 4 **gòri posvèčeni** ~ -a ~ -o *posvečen*: Timotheuji prvomi gori polzvecsenomi púspeki KŠ 1771, 653; gori polzvecseni Popevje májo moucs grejhe odpùšcàvati KMK 1780, 22

gòri potégnoti -em dov. *dvigniti, položiti*: szo Csàki Jánosa na rásen goripotégnoli 'sivoga KOJ 1848, 71 **gòri potégnjeni** -a -o *dvignjen, potegnjen gor*: na csigi (z-sterov sze medina vòvlàcsi), szmo goripotégnenyeni KAJ 1870, 85; i pá šzo gori potégnyna v'zla vu nébo KŠ 1771, 376

gòri povèdani ~ -a ~ -o prid. *rečen, omenjen*: kai je Kristus mrel, kak je gori povejdano SM 1747, 41

gòri povèjšeni ~ -a ~ -o prid. *obešen*: Eden pa ti gori povejšeni hüdodelnikov ga je preklinyao KŠ 1771, 252

gòri povèsivši ~ -a ~ -e prid. *ko je obesil*: i gori ga povešivši šzta vmourili KŠ 1771, 346

gòri povzdignoti ~ -em dov. *dvigniti, povzdigniti*: mlàjsi szvoje nedu'sne roucsice k-Bougi goripovzdignejo KOJ 1845, 19

gòri pozdignoti ~ -em dov. *dvigniti, povzdigniti*: Gori pozdigni k-Bougi šzrczé tvoje BKM 1789, 7b; Zàto glàsz jezika, Vszi gori pozdignimo BKM 1789, 11; Roké gori pozdignite BKM 1789, 8b; Ino je on te ponizne, Verno gori pozdigno BKM 1789, 16 **gòri pozdignoti se** ~ -em se *povzdigniti se*: Gori šze pozdigni, oh moje šzrczé k-Bougi BKM 1789, 305

gòri pozòbati ~ -zòblem dov. *pozobati*: ki bi moj rásecz notri povlácso, drugacs ga fticsi gori pozoblejo KM 1790, 46

gòri prebùditi se ~ -ím se dov. *prebuditi se, zbuditi se*: Lé'zen šzi kéjzno doli, Prebidim šze pá gori KŠ 1754, 269; Prebidim šze pá gori BKM 1789, 264; i gori sze prebudim TA 1848, 4

gòri prejëci -a -e prid. *sprejet*: kak kázavnoga nácsina preminòcse vrèmen goriprejëcsi légyen pomagájòcso rêcs AIN 1876, 51

gòri priéjte ~ -a s *sprejem*: kak je lounao Boug tou radovolno gori priéjte KM 1790, 64

gòri prihájati ~ -am nedov. **1.** *prihajati na površino*: Ni ribe neosztánejo vecs na dne potokòv, nego goriprihájajo na lice vòd KAJ 1870, 97 **2.** *vzhajati*: Toga šzvèta šzuncze Vnyem gori prihája BRM 1823, 6

gòri prijéti ~ primem dov. *sprejeti*: ki potrjdený zvrejdnim tálom šcsé gori prijéti KMK 1780, 60; k-literi *t* more escse *s* goriprijéti KOJ 1833, 86; k literi *t* more escse *s* goriprijéti AIN 1876, 51; Oh! kak te gori primem BKM 1789, 20; kikoli gori prime edno tákse dejte KŠ 1771, 200; što me gori prime KM 1783, 145; Naj tvojega Sz. Iména zaman gori ne primemo KM 1783, 9; gda štero šzveštvo vrejndno gori primemo KMS 1780, B3; i válz gori primejo, jejte KŠ 1771, 202; Ki ga gori tú primejo, Tam vecsno radošt vzemejo BKM 1789, 126; more biti válz gori primejo, ino válz ne ospotajo SIZ 1807, 41; Gori primi moie kricsanye, moi králl ABC 1725, A7b; Primi me gori tvojga, Gošzpodne lasztivnoga KŠ 1754, 246; primi gori milosztivno naššo molitev KM 1783, 100; Radi ga gori primmo BKM 1789, 12; Nemocsnoga pa vu vòri gori primte KŠ 1771, 479; štere šzi zanász gori prijao KM 1783, 58; Me vnougo plakanye kak šzi gori prijao BKM 1789, 303; naj bi vogerszki národ vu krilo Szvéte Materé Cérkve gori prijao KOJ 1848, 12; Ali Bog ár me je gori prijao TA 1848, 40; da bi náz Boug kšzebi gori priau vu nebešzko králešzto TF 1715, 30; Ar ga je Boug gori prijao KŠ 1771, 479; ino šzmo te gori prijali BKM 1789, 86; geto šzte gori prijali rejcs Bo'zo KŠ 1771, 615; ka šzo gori prijali Apoštolov rejcs KŠ 1771, 613; so nyega tüdi lüdno gorprijali BJ 1886, 24

gòri prijímanje ~ -a s *sprejem*, *sprejemanje*: Ne šzpozábi šze z-rado-volnoga gori prijimanya KM 1790, 64

gòri prijímati ~ -jímlem nedov. *sprejemati*: lidjé, ki šzo gošztí radi gori prijímali KM 1790, 64

gòriprikeliti -kèlim dov. *prilepiti*: [Luther] je na dveri Cérkve Witerberszke 95 povedkov goriprikelo KOJ 1845, 55

gòriprikrmeleni -a -o prid. *vzrejen*: za lepe, zdrave i dobro gorprikrmelene konye AIP 1876, br. 8, 8

gòri prímavši ~ -a ~ -e prid. *sprejemajoč*: pobegnece i odszkocsenike, dobrovolno gori primavsi KOJ 1848, 66

gòriprímivši -a -e prid. *sprejemajoč*: goriprímivši [preminoče vremen] volna pomágajocso recs AIN 1876, 52

gòri prinèsti ~ -nesém dov. *prinesti*: Csi záto

gori prinèšzès dár tvoj na oltár KŠ 1771, 15; nego naj šze gori prinèšzè za ednoga všzákoga nyih áldov KŠ 1771, 409

gòri príti ~ pridem dov. **1.** *vziti*: Gda bi pa šzuncze gori prislo KŠ 1771, 42; [Szuncze] Kou je ednouk prislo gori KŠ 1754, 273; Gda szuncze goriprislo AIP 1876, br. 2, **7 2.** *pritti*: álmošztva tvoja šzo gori prisla na šzpominanye pred Bogá KŠ 1771, 371 **3.** *uvesti*: dokecs nóvo računanye nè gori prislo AI 1875, kaz. br. 6 **gòri pridóuči** ~ -a ~ -e *ki je prišel na površino*: vrzi vodiczo vmourje, i gori pridouceso to prvo ribo vò potégni KŠ 1771, 57

gòriprivézati -vèžem dov. *privezati*: csonte mesznate je goriprivézao na szlemen KOJ 1845, 99; szo Grofa podbádali, i sùntali, naj zvonecz goriprivèše KOJ 1848, 86

gòri prizdignjeni ~ -a ~ -o prid. *dvignjen, povzdignjen*: I eta erkoucsi, gori je prizdignyeni KŠ 1771, 342

gòri račúnati ~ -am nedov. *prištevati, ohranjati v spomínu*: Našše grejhe ne racsúnaj nám nyih gori KM 1783, 225; Csi bos grèhe nase gori racsúnao, o Goszpodne TA 1848, 109

gòri ráspiti ~ -pnem dov. *razpeti*: šzi ga na višzokom kri'zi med dvoma razbojnikoma gori rášzpio KŠ 1771, 828

gòri raspráviti ~ -správím dov. *razkosati*: ino šzmo ga [brava] gori rašzpravili SIZ 1807, 15

gòri rásti ~ rastém nedov. *rastí*: jašz pa tak gori rašztém, liki lagoja tráva KM 1790, 60; gda bi šztrnyom vrèt gori rašzlo, zadíšilo je je trnye KŠ 1771, 19; pren. reicsi Bosje ono cšíšzto mleiko šeleite, dabi po nyem gori rášzli SM 1747, 24

gòri se oprávivši ~ ~ -a ~ ~ -e prid. *ko je vstal*: Gori šze pa opravivši Jeus ercsé nyej KŠ 1771, 292

gòri sésti ~ sédem dov. *sesti*: na Dešzniczo Bosjo šzi gori šzedil SM 1747, 52

gòri shájati ~ -am nedov. *vzhajati*: Boug šzuncze šzvoje vcšíní gori šzhájati na hűde ino dobre KŠ 1754, 168; oh zvezda zorjánšzka, ki všzak dén gori šzhájas SŠ 1796, 118

gòri shoditi ~ shódím dov. *vstati, ozdraveti*: i naj bi te kráo vòrvao, ka gori šzhodi z-šzvojega betega KM 1796, 73

gòriskákati -am tudi -čem nedov. *skakati*: nej júvkati, na repice goriszkákati KOJ 1845, 10

gòri skočiti ~ skóčím dov. **1.** *skočiti, vstati*: I gori je šzkocso i hodo je KŠ 1771, 386; Na té recsi je csamurno goriszkocso szodec KAJ 1870, 155 **2.** *dvigniti se, zvišati se*: Po 'zétvi od szilja cena goriszkocсила AI 1875, kaz. br. 8; ka szilji cena goriszkocsi AI 1875, kaz. br. 8

gòriskričanje -a s *vzklik*: goriszkricsanya znaménye (!) KOJ 1833, 9; Pitanya, goriszkricsanya, i ova znaménya AIN 1876, 9; goriszkricsanyaznaménye (!) AIN 1876, 8

gòri skričati ~ -ím dov. *zakričati, zaklicati*: Kolman z-obládnošti glászom goriszkricsi KAJ 1870, 82; Dober Bog moj! szkricsi gori KAJ 1870, 125; eden cslovik vu necsi|ztom dúhi i gori je |zkricsao KŠ 1771, 104; Saulus nego je gori |zkricsao: Go|zpodne KM 1796, 124; Gori je pa |zkricsala v|za vno'zina govorecsi KŠ 1771, 251

gòri skriknoti ~ -em dov. *krikniti, zavpiti*: eden mou'z je gori |zkrikno KŠ 1771, 199

gòri skrmíti ~ -im dov. **1.** *vzrediti*: kmetovavci nej káksega lejpora 'sivincseta szmeli goriszkrmiti KOJ 1848, 79; Skvorjánec mláde szkrbno goriszkrmi KAJ 1870, 99 **2.** *vzgojiti*: Paszko je meo na mladino, naj sze vu bo'sem sztráhi po soláj ino vu potrejbnih znányaj goriszkrmi KOJ 1848, 122 **gòri skrmleni** ~ -a ~ -o *vzgojen*: dober |zluga bodes Jezus Kri|ztu|ov, liki ki |zo gori |zkrmleni vu ricsej vøre i dobroga návuka KŠ 1771, 639; moški odvetki nego nej szo vszáksi za kraluvanye goriszkrmleni KOJ 1848, 14

gòri spísani ~ -a ~ -o prid. *zapisan*: nik|ji lidjé, ki |zo 'ze dávno naprej gori |zpi|zani na tou |zoudbo KŠ 1771, 758; Ako |zo tak gori Moji grehi |zpi|zani BKM 1789, 382; sze ona suma za dácsu vracsun vzeme, stera je za hi'zno árendo goriszpizana AI 1875, br. 2, 6

gòrispíti -spijém dov. *izpiti, popiti*: Gdare je szunce visziko goriprislo i roszo goriszpiló KAJ 1870, 122

gòrispléziti -splézim dov. *splezati*: Na tó te z-'zlakom vdárjeni goriszplézi na krepka plécsa KAJ 1870, 37

gòrispostánoti -em dov. *vstati*: Teda vszi goriszposztánejo solarje KOJ 1845, 13

gòrisprávití -správim dov. *uvesti*: Eto prinasz túdi gorivzétó nóvo mero szo francusi 1793-ga leta goriszpravili AI 1875, kaz. br. 6; Francuzi da szo nóve mertúke goriszpravili AI 1875, br. 1, 3

gòrisprávlati -am nedov. *spravljati, postavljati*: Szprávlajte zdâ 'ze rust gori KAJ 1870, 76

gòri stánenje tudi gòri stánejnje ~ -a tudi gòri stanenjé ~ -á s *vstajenje*: Tih mertvi gori |ztánenye SM 1747, 37; Ja |zem gori |ztánejnje i 'zitek KŠ 1754, 117; Ti |zi i moje gori |ztánejnje KM 1783, 145; Gorisztanénje KAJ 1848, VI; Od tejla gori sztánejnja KŠ 1754, 138; od gori |ztanenyá mrtvi KŠ 1771, 679; na |zpomenek

|zvojega gori |ztánejnja KM 1796, 4; Dai mi bláseno gori |ztánenye SM 1747, 54; ti znás moje |zidejnje i gori |ztánejnje KŠ 1754, 87; Vörjem vu Tejla gori |ztánejnje KMK 1780, 7; Gori |ztanenyé nazvi|csáva KŠ 1771, 263; Ki gor' |ztánejnje csákamo SŠ 1796, 17; po tvojom gori |ztanenyi SM 1747, 52; po gori |ztánejnji KŠ 1754, 114; po gori |ztanenyej Jezus Kri|ztu|ovom KŠ 1771, 710; Po tvojem gori |ztánejnji KM 1783, 75; po blásenoi |zmerti, i gori |ztánenye SM 1747, 30; Pred |zvojem gori |ztánejnem KŠ 1754, 110; Sztvojem |zvétim gori |ztánejnem BKM 1789, 35; 2.) gori |ztanenyé KŠ 1754, 110; Ja|z vörjem vu tejla gori |ztánejnje KŠ 1754, 121; Gori |ztanenyé nazvi|csáva KŠ 1771, 263; po gori |ztánejnji KŠ 1754, 114; Pred |zvojem gori |ztánejnem KŠ 1754, 110

gòri stanjüvati ~ -üjem nedov. *vstajati, upirati se*: Ki |zo prouti meni gori |ztanyüvali BKM 1789, 311

gòri stánoti ~ -em dov. **1.** *vstati, spraviti se v pokončni položaj*: v|záki dén gori |ztánoti KŠ 1754, 191; gda vá|z jej|zt zovéjo, gori |ztánoti KM 1790, 82; veli vszem goriszstánoti KOJ 1845, 7; Gori |ztánem vütro KŠ 1754, 249; Goriszstánem, nászpaó szem sze KAJ 1870, 168; gda doli lé'zes i gori |ztánés KŠ 1754, 4; |ztani gori, idi v-Damaskus KŠ 1771, 411; Ve|zéli gori |ztanmo BKM 1789, 9; Sztante gori, hodmo odnut KŠ 1771, 316; I ovo pravdenik niki je gori |ztano |zküsávajoucí nyega KŠ 1771, 203; Gori |zo pa |ztanoli mladénczi, vküp |zo ga zagrnoli KŠ 1771, 354; i gori |zo |ztanoli na zmejno KŠ 1771, 509; Pojdmó, i gori |ztanmo BKM 1789, 38; mladéncz, tebi velim, |ztani gori KŠ 1771, 188 **2.** *upreti se*: csi pouleg pri|zpodobno|zti Melchizedekove drügi pop gori |ztáne KŠ 1771, 682; bode korén Jefe, i gori |ztáne go|zpodüvat poganom KŠ 1771, 482; Ar gori |ztáne národ na národ KŠ 1771, 143; v-Bosnii lidjé so tudi próti tórkom gorisztanoli AI 1875, kaz. br. 3; lü|zto gori je |ztanolo na zmejno KŠ 1754, 45 **3.** *priti v stanje združítve duše s telesom ob koncu sveta*: Gori |ztánem, i pojdem k-mojemi Ocí KM 1783, 133; je mogo Kristus od |zmerti gori |ztánoti SM 1747, 20; nyemi je potrejbno i na trétyi dén gori |ztánoti KŠ 1771, 55; Zdâ tak más gori|ztánoti BRM 1823, 3; na szoudnyi dén odicseno gori |ztánem KŠ 1754, 239; po trétyem dnévi gori |ztánem KŠ 1771, 97; Stero tejlo gori |ztáne KŠ 1754, 139; Kri|ztus gori |ztáne KŠ 1771, 154; Tejlo Ali gori |ztáne vrlej SŠ 1796, 4; V-etom tejlom v|zi gori |ztánemo KŠ 1771, 8; gda gori |ztánejo KŠ 1754, 140; ti mrtvi

vu Kriřtzuľi gori řztano Kř 1771, 621; Ki řzo mřli, Gori řztano oni řř 1796, 14; řztani gori, Goszpodne, vu řzrdi tvojem TA 1848, 6; Vém de nacsí gda gorisřtánemo AIP 1876, br. 4, 4; kakoje i on od mertvi gori řztano TF 1715, 23; ie od řzmerti gori řztano ABC 1725, A5a; on je od řzmerti gori řztano SM 1747, 13; je gori řztano Kř 1754, 120; je od mertvi gori řztano KMK 1780, 7; pá gori z-velikov řztano mocsjouv řř 1796, 4; je Třetji dén gori řztano BRM 1823, 4; Gori je řztano zviseni KAJ 1848, 9; řsi řzte záto gori řztanoli řz.Kriřtzuľom Kř 1771, 608; Trbej řzinej cslovecsemi na třetji dén gori řztanoti Kř 1754, 111; Kraliczá řuga gori řztáne na řzoudnyi dén Kř 1771, 208; Na třetji dén je gori řztano Kř 1754, 98; ka je mř'u i gori řztano Kř 1771, 439; na třetji dén je od mřtvi gori řztano KMK 1780, 7; je Třetji dén gori řztano BRM 1823, 4; od telovne, řmřti gori řztánemo Kř 1754, 111 **gòri stánovři** ~ -a ~ -e *ko je vřtal*: On pa gori řztánovři vřéo je to dejte Kř 1771, 8; I, gori řztánovři vu onoj vòři, povrnola řzta řze Kř 1771, 257; gori řztánovři řze je Vućenikom řzkázao KM 1783, 52; Ti pa řzterje gori řztánovři ino pojdo BKM 1789, 30; on pa gori řztánovři pořtrářfao je vòter Kř 1771, 193 **gòri stánjeni** ~ -a ~ -o *vřtali*: řzpoumeni řze z-Jezus Kriřtzuľa zmřtvi gori řztányenoga Kř 1771, 648; řsěřzt Zmořzno gori řztányenomi Jezusi BRM 1823, 65; Gori řztányenoga Kriřtzuľa vğrobi iřeso Márie Kř 1771, 331 **gòri stánjeni** ~ -a ~ -o sam. *uporni*: Barabbás zřevani řztimi gori řztányenimi Kř 1771, 151

gòri státi ~ stojím nedov. *obřtajati*: dokecs navkűpnoszt med nami i med Ausztrie gori řztoji AI 1875, br. 2, 1; dokecs je te řvi řator gori řztáo Kř 1771, 685; je vřemen řriteklo, na stero je váme vezalo gorisřztalo AIP 1876, br. 5, 1; poleg ete návade je mogòcsno, ka řrsztvo řzenszkami itak gorisřztoji AIP 1876, br. 6, 7 **gòristojěči** -a -e *obřtajajoč*: je minolo nyihovo do řisřti mao gorisřztojěcse řzamosřztálnoszt AIP 1876, br. 8, 1 **gòristáli** -a -o *obřtoječ*: Pri logi od 1855 do 1874 leta řzěgnovři vřemena gorisřztála řzrednya cena řze vřeme řzezi doliracsuna AI 1875, br. 2, 3

gòrivřženjé -á s *řtvarenje*: řsi řzo gli tá dela od gorivřženya řzvejta vcsinyena Kř 1771, 676

gòri vřtájati ~ -am nedov. *vřtajati*: Zaman řzi csuvaio, ino gori vřztaio, ako reicsi řosje neřcheio řrieti SM 1747, 80

gòri vřtánenje ~ -a s *vřtájenje*: Vòřjem teilm gori vřtánenye TF 1715, 23

gòri vřtánoti ~ -em dov. *vřtati*: vřzáki dén gori

vřztánoti TF 1715, 33; od mortvie gori vřztano TF 1715, 22; kakoje koli on gori vřztano od řzmerti TF 1715, 33 **gòri vřtánovři** ~ -a ~ -e *ko je vřtal*: I gori vřztánovři řou je Kř 1771, 366

gòri vřtáti ~ vřtánem dov. *vřtati*: Jař řzám hocsem gori vřtáti BKM 1789, 185

gòri vřtávati ~ -am nedov. *vřtajati*: Jař gori vřtávam z moje greiřne pořztele TF 1715, 45; Rano dare gori vřtávás nai pervle reczi TF 1715, 45

gòri vřrgnenjé ~ -á s *řrganje, unićenje*: řsěřzt pecsátov gori vřrgnenyé Kř 1771, 776

gòri vuřgáti ~ řžgém dov. *prügati*: Vuřgi rořza gori řzvěcso AIP 1876, br. 2, 7

gòri vřetí ~ vřzémem dov. **1.** *vřeti, dvigniti*: gori je vřéo edno dejte, i pořztavo je je pouleg řzěbe Kř 1771, 200; Gori je tak vřéo edno dugo pavozino KM 1790, 38; teřlo gori vřem'mo řř 1796, 75 **2.** *prevzeti*: řzamo ř litero gorivřemejo táksi nomeni, řteri KOJ 1833, 23; v litero gorivřeme AIN 1876, 14; No, li vřemte je řpeneř gori, řposteni řztarec KAJ 1870, 55; ki je na nyega kòřo řze řzádavo gorivřéo KAJ 1870, 94 **3.** *řprejeti*: Dúřni řzmo etak mi tákře gori vřetí Kř 1771, 740; i ne vřemete me gori Kř 1771, 281; tvořega řzina, řteroga vu Vòři gori vřetí SM 1747, 53; návade, řtere je nám nej řzlobodno gori vřetí Kř 1771, 393; drugo řzveřztvo gori moremo vřetí KMK 1780, 58; řzo na nyegovo ponűjanye nej řzđájsnyega Kalendára řteli gorivřetí KOJ 1848, 85; Od nikoga je nej opombe steo gorivřetí KOJ 1848, 45; Vřze řad gori vřemem Kř 1754, 269; jař polořzim dűřlo mojo, naj jo pá gori vřemem Kř 1771, 300; moio molitev Gořzpon gori vřeme ABC 1725, A8a; nářz vu neběřza gori vřeme Kř 1754, 175; dvá bodeta na nyivi: eden řze gori vřeme, i te eden řze tá nihá Kř 1771, 82; Boug řrořnye gori vřeme BKM 1789, 371; ali řze v-Nebeřzko Křáleřztvo gori vřeme KMK 1780, 99; [Đete] I rado gorivřeme vsze KAJ 1870, 53; naj tou dobro, naj je gori vřememo Kř 1754, 213; vřemimo gori opominanye TF 1715, 8; vřemite gori vřze řosje řosj SM 1747, 27; řtero řzkerb řzem jařz na řzěbe gori vřéo TF 1715, 9; vűha nej řzliřila, řiti pamet gori vřéla Kř 1754, 274; řzo nej gori vřéli ořzlobodjenyé Kř 1771, 693; řzo nej gori vřelé tűhoga poglavárřztva dokoncšane řzoudbe KM 1790, 90; molitev mojo je Goszpod gori vřéo TA 1848, 5; řzo mohamedánszko vòro gorivřéli AI 1875, kaz. br. 3; cslovek ni ponűjano gori vřetí nemore Kř 1754, 124; řeteta, dokecs řze ono vřmoucs gori vřeme TF 1715, 7 **4.** *upořtevatí*: ta dobra dela

nikdár vracsun gori ne vzeme KŠ 1754, 82; I fteri mené gori ne vzeme KŠ 1771, 34; vzemimo gòri opominanye TF 1715, 8. **5. imenovati:** Bo'ze imé zamán gori vzéti KŠ 1754, 16 **gòri vzéti se** ~ vžemem se **1. zavzeti se za koga:** Etak fze i Boug kre nyih gori vzeme KŠ 1754, 221 **2. popraviti se, dobiti telesno moč:** Deteta, v fze tecsáfz dokecs fze ono vmoucs gori vzeme TF 1715, 7 **gòri vzévši** ~ -a ~ -e *ko je sprejel:* Zátó, kráfefzftvo negibajoucse gori vzévfi, mejmo milofeso KŠ 1771, 696 **gòrivzéti** -a -o **1. vzet:** je on zana ffo volo gori vzéto fzlabo fzt cslovecsó dolí djáo KŠ 1754, 109; i pá je gori vzéta ta po f zouda vu nébo KŠ 1771, 372; gori je vzéti vu nébo KŠ 1771, 156; Bog gori je vzét vu Diko SM 1747, 12; gorie vzét bil vu Nebé fza SM 1747, 14; Jezus kteri je od vá f z gori v Nébo vzét SM 1747, 15; nébo, v ftero je Kri f ztus gori vzéti KŠ 1754, 112 **2. dvignjen:** f zpadno je od trétyega réda dolí i mrtev je gori vzéti KŠ 1771, 404 **3. prevzet:** z-odánoga tatinszkoga blága gori vzéti pejne z KM 1790, 72; Eto prinasz tüdi gorivzéto nóvo mero AI 1875, kaz. br. 6 **4. sprejet:** gori f zo vzéti od gmajne i Apóftolov KŠ 1771, 388; Taksí návuki szo hitro bili gorivzéti KOJ (1914), 113; Eto je zhválov i zveszéljom gori vzéto AI 1875, br. 2, 8; Vu ete racsun szo visisnye solé né gorivzéte AI 1875, br. 2, 2; to sze z-gorivzétom novom dugi zgliha AI 1875, kaz. br. 2

gòri vzétje ~ -a s **1. pridobitev:** Ar csi je zav fzenýe nyihovo zmértenye f zvejta, ka bode gori vzétje, nego 'zitek zmrtrvi KŠ 1771, 473 **2. sprejetje:** nego po gori vzétyi cslovecsan f ztva vu Bo'zán f ztvo KM 1783, 15 **3. prevzetje, sprejetje:** [Madžari] po gorivzétji nezbrojenih szlovenszkíh rejcsíh med szvoje szo szvoj slóki jezik obogatili KOJ 1848, 8 **4. upoštevanje:** Verna je ta rejcs i v f zega gorivzetja je vrejdna KŠ 1771, 635 **5. imenovanje:** Bo'zega iména zamán gori vzétje KŠ 1754, 16

gòrizamerkatí -am dov. *zapisati, zapomniti si:* Nyegovo imé je vredno gorizamerkatí AIP 1876, br. 5, 5; ki vu piszmi more vsze porédóm gorizamerkatí, kák velika je okroglina AI 1875, br. 2, 4; zgdjénye sze vu zaperne knige gorizamerka AI 1875, br. 2, 3

gòrizamerkávatí -am nedov. *zapisovati:* ki od szvojga vérsztva racsun gorizamerkávajo AIP 1876, br. 4, 1

gòri zapèrití ~ -pèrim dov. *zapisati:* Vu csiteo i gori je zapero nyemi ete recsi na f zpómenek: vu tvojoj pobo' snof zti of ztani, dobro csini KM 1790, 58 **gòrizapèrjeni** -a -o *zapisan:* Od král

Matyasa je vnogorizaperjeno, szkáksum ponásanyom i popascenyom je AI 1875, br. 1, 4 **gòri zapísati** ~ -píšem dov. *zapisati:* je f zvojo f z. rejcs, kák jo je dáó gori zapí f zati KŠ 1771, A2b; ka bi tam f zvoje imé vadluvaó, i gori dáó zapí f zati KM 1796, 87; Skolnik vszákoga po iméni gorizapise KOJ 1845, 7; Ti f zi pa gori v f ze Zapí f zao, gde f zem vgrejso BKM 1789, 382 **gòri zapísani** ~ -a ~ -o *zapisan:* nego i gori zapí f zano za toga volo KŠ 1754, 9b; ka f zo iména va f a gori zapí f zana vu nebé f z f zaj KŠ 1771, 203; prvorodjenih vu nebé f z f zaj gori zapí f zanih KŠ 1771, 696

gòri zastópiti ~ -im dov. *stopiti, iti:* Vnébo f zi gori za f toupo BKM 1789, 109

gòri zavréti ~ -vrém dov. *pojavití se v visoki stopnji:* Gda bi tou f zpoznaó Káj n, gori f zo zavreli v-nyem csemérje KM 1796, 8

gòrizavzàti -zovém dov. *poklicati:* najsztaresi sészt najmlájsi poszlavcov zapernike gorizazové AI 1875, kaz. br. 1; nájvéksi tao ete novin gorizazové te prednyate szlovenszkoga lüsztva AI 1875, br. 1, 7 **gòrizazévèi** -a -e *pozívajoč:* kráfeszka recs na neobtrúdnyno delo gorizazévcsi AI 1875, kaz. br. 1

gòri zbòntati ~ -am dov. *razdreti:* da ete nasse f zkoncsávanye f ze ne bode moglo pred lidmi, níkak gori zbontati SIZ 1807, 5

gòri zbùditi ~ -ím dov. **1. obuditi, zbuditi:** je i zmrtrvi zmo'zen gori zbuditi Boug KŠ 1771, 692; f zi me na gne f z gori zbùdíl SM 1747, 64; kaj je gori zbùdo Kri f ztu f a KŠ 1771, 58; i gori f zo ga zbùdili KŠ 1771, 114 **2. spodbuditi:** mené na dobro gori zbùdi KŠ 1754, 232; zbùdi gori na f a f zreza KŠ 1771, 840 **gòri zbùditi se** ~ -ím se *zbuditi se:* Gori f ze 'se zbùdi SŠ 1796, 10 **gòri zbùdjeni** ~ -a ~ -o *obujen:* niti Kri f ztus je nej gori zbùdjeni KŠ 1771, 52; i gori je zbùdjeni za volo pravicsnof zti na f e KŠ 1771, 456

gòri zbùdjávati ~ -am nedov. *obujati, buditi:* Gda bos na dén f zkrádnyi, Zbùdjávo mrtve gori BKM 1789, 252

gòrizdájani -a -o prid. *vzrejen:* gde szmo rodjeni i gorizdájani KAJ 1870, 162

gòrizdèhniti ~ -em dov. *vzdihnniti:* Nisteroucs szo gorizdehnili KOJ 1845, 3

gòri zdigávati ~ -am nedov. *dvigati:* Gori glavé zdigávamo BKM 1789, 362

gòri zdignoti ~ -em dov. **1. dvigniti, premakniti z ní f zega položaja na ví f zega:** gori zdigne roké KŠ 1771, 261; Gori ga zdigni 'znym vrét KŠ 1754, 52; gori jo je zdigno prijécsi jo za rokou KŠ 1771, 105; i notri idoucsi gori zdigne roké KŠ 1771, 261; pren. Gof zpodne ktebi gori zdignem

Düso moio SM 1747, 92; Da opádnjene gori zdignes BKM 1789, 348; ár szi me gori zdigno TA 1848, 82; Tè ricsi [z]véti Paveo gori je zdigno SŠ 1796, 15 **2. zvišati:** dácsu gorizdignoti AI 1875, kaz. br. 2 **3. pogledati kvišku:** Zdigni gori ocsi SŠ 1796, 149; Zdigni gori okouli tvoje ocsi i glédaj KŠ 1771, 814; Jezus je pa gori zdigno ocsi KŠ 1771, 305; Ocsi ja/z moje zdigno [z]em gori BKM 1789, 159 **4. upreti se:** ki je gori zdigno petou [z]vojo prouti meni KŠ 1771, 311; je gori zdigno petô proti meni TA 1848, 34 **gòri zdignoti se** ~ -em se *vstati:* Zdigni[ze] gori, võur[ztui] SM 1747, 81; Deca gor se zdignejo BJ 1886, 4 **gòri zdignovši** ~ -a ~ -e *dvigajoč:* naj mou'zje molio gori zdignov[š]i cs[iz]te roké KŠ 1754, 149; naj mou'zje molio gori zdignov[š]i cs[iz]te roké KŠ 1771, 636 **gòri zdignjeni** ~ -a ~ -o *dvignjen, povzdignjen:* Gori zdignyenimi rokámi KŠ 1754, 148

gòri zdržati ~ -ím dov. *vzdrževati, ohranjati:* Dú[š]evno mleiko, [ter]im [ze] Decza [ivi] ino gori der[š]i TF 1715, 6

gòri zevrèti ~ -vrém dov. *pojavitì se v visoki stopnji:* gori [zo] zevrelì v-nyem csemérje na teliko KM 1790, 8 **gòri zevrèti** ~ -a ~ -o *silovit:* i z-nouvics gori zevretim z-dávnyim csemérom [ze] je napouto pred nyega KM 1796, 22

gòri zgrùntati ~ -am dov. *spoznati, rešiti:* ako glih ja/z tou, zmojouv pámetjov gori zgrùntati nemore, ka gda tou more biti TF 1715, 40

gòri zhájati ~ -am nedov. *vzhajati:* ki [z]uncze [z]voje gori zhájati csini KŠ 1771, 17; pren. i dika Go[š]podnova gori zhája KŠ 1771, 814; i zakaj zhájajo gori mi[z]li vu [z]rczáj va[š]i KŠ 1771, 257

gòri zhránenje ~ -a s *vzreja, oskrba:* Te prvi zrok je I za decsicze gori zhránenye BKM 1789, 267

gòri zhrániti ~ -im dov. *vzrediti, oskrbeti:* ga za szina vzemem, gorigazhránim AIP 1876, br. 1, 7; [z]voje dráge [z]inke gori zhránio TF 1715, 4; stero szi ti gorizhráno KOJ 1833, XIII **gòri zhrániti se** ~ -im se *odrastì:* I pri[š]ao je v-Názareth, gde [ze] je gori zhráno KŠ 1771, 176 **gòri zhránjeni** ~ -a ~ -o *vzrejen:* Manaen, ki je z-Herodes [tr]tákom gori zhrányeni KŠ 1771, 381; gori zhrányen pa vme[š]tzi etom KŠ 1771, 410

gòri zídati se ~ -am se nedov. *oblikovati se, izpopolnjevati se:* I vi [ze] gori zidajte, naj bodete dúhovna hi'za KŠ 1771, 705

gòriziskati -iščem dov. *poiskati:* Kak sze more korén verbuma goriziskati KOJ 1833, 56

gòri zítì ~ zídem dov. *vziti:* Ki [z]uncze vcsinis gori zidti KM 1783, 23; [sonce] Ono gori zide na ednom kráji nébe TA 1848, 15; Gda bi pa

[z]uncze gori zislo KŠ 1771, 111; Ar liki je gori zislo [z]uncze zvrocsinov KŠ 1771, 745; Szuncze je 'ze gori zislo BKM 1789, 140; Gori je zisla Bálámová zvejzda BKM 1789, 38; Szuncze je gorizislo KAJ 1870, 100; pren. i zorján[ž]ka zveizda gori zide vu va[š]ih [z]erczai SM 1747, 25; V mojem [z]rczi gori zides KŠ 1754, 273; v-mojem [z]rczi gori zides KM 1783, 292; Moj Jezus, gori zide vmojem [z]rczi KŠ 1754, 250; i zorjeniczka gori zide vu [z]rczáj va[š]i KŠ 1771, 718; edna vecsna miloszt gorizide TA 1848, 72 **gòri zidóuči** ~ -a ~ -e *ki vzkali:* [seme] i dalou je [z]áda gori zidoucse i raztècse KŠ 1771, 112

gòrizletèti ~ -ím dov. *vzleteti:* gdate gorizletì pred koszòv edna i druga prepelica KAJ 1870, 132

gòri zmágati ~ -am nedov. *pomagati:* Te [z]pádnjene gori zmága BRM 1823, 25

gòri znéjtiti ~ -im dov. *razvneti, spodbuditi:* te opominam: da gori znejtis dár Bo'zi KŠ 1771, 646; dáj nám tvojega [z]. Dúhá, da nám gori znejti vu na[š]i [z]rczáj lúbézen KŠ 1771, 851; Oni szo vszákò prászko, i zbontáranya goriznejtili ino podkùrili KOJ 1848, 102; oni szo punt za puntom (reberijo) goriznejtili KOJ (1914), 140

gòri zoràti ~ zorjém dov. *zorati:* je prejlog dobro gori zourao KM 1790, 66 **gòri zoràni** ~ -a ~ -o *zoran:* V-naj vecs mesztaj je gorizoráno AI 1875, kaz. br. 8

gòri zozídati ~ -am dov. *sezidati:* [zo] nej nyim vouse[š]ili, ka bi to Czérkev gori zozidali KM 1796, 82

gòri zràsti ~ zrastém dov. *zrasti, odrasti:* [z]voim [z]inoum gori dájo zrá[š]tzi TF 1715, 4; Da zJessevoga korenyá Gori zrá[š]tzi imá, Ta plemenita [š]iba BKM 1789, 39; gda pa gori zra[š]té, vékse je od kak[š]té zelenýa KŠ 1771, 44; csì gori zra[š]témo, Zvisávajoucsi tve ime dicsimo BKM 1789, 292; Prvle gor'zra[š]téjo SŠ 1796, 90; Czaszarje i Králi zrászto KOJ 1848, 140; Gda je pa gori zrá[š]zla tráva KŠ 1771, 44; i gda je to dejte gori zra[š]zlo KM 1790, 44; od rasztja, stero je tam okoli cerkve po lejszih gorizraszlo KOJ (1914), 140; Jeli szmo mi nè z-mrtvoga ócsi i vüszto gorizraszli AIP 1876, br. 2, 7

gòri zrovàti ~ zròvam dov. *odkriti, poiskati:* ár da vsze de sze vözvedávalo, ino gorizrovalo, ka pod dácsu more pridti AIP 1876, br. 4, 1

gòri zvézani ~ -a ~ -o prid. *privezan:* Ali kak je 's-nyouv gori zvézanov naprej pri[š]ao KM 1790, 20

gòri zvisiti ~ -im dov. *poveličati, povišati:* Záto ga je i Boug gori zvi[š]zo KŠ 1754, 110 **gòri zvisiti**

se ~ -im se *povišati se*: zapovej, naj ľze gori ne zviľzijo KŠ 1771, 643 **gòri zvišeni** ~ -a ~ -o *poveličan*: Ti Goľzpodne i gori zviseni na veke KM 1783; gori zviseni moj pre'selni Jezus KM 1783, 157

gòri zvišávanje ~ -a s *poveličanje*: ka je li on naľe pravice gori zvišávanje KŠ 1771, 838; bojdi Tebi ľzvéto Trojsztvo, gori zvišávanje BKM 1789, 368

gòri zvišávati ~ -am nedov. *poveličevati, poviševati*: Dobro i veľzelo je tebé Gori zvišávati BKM 1789, 6; da tvoio zmosnoľzt i obláľzt gori zvišávam SM 1747, 57; naj tebé gori zvišávam KM 1783, 3; Gori zvišáva ma dúsa Goszpodna BKM 1789, 16; tebé dicsimo i gori zvišávamo KŠ 1771, 818; te vľzigdár hváľil, i bom gori zvišával SM 1747, 65; tebé i gori zvišávali bodo KŠ 1754, 233; nyega imé gori zvišávaj BKM 1789, 1b; nyé ľúbimo i gori zvišávajmo KŠ 1754, 33; hváľte Goľzpodna i gori ga zvišávajte KŠ 1771, 482; ga gor'zvišávajmo SŠ 1796, 17 **gòri zvišávati se** ~ -am se *poveličevati se, poviševati se*: On, ki gori ľze zviľáva KŠ 1771, 628

gòrizvláčiti -im dov. **1. pobranati**: [travnike] csi je vszáko szprotletje dobro gorizvlácsimo KAJ 1870, 121 **2. zvléči**: gorizvlácsijo celi rust na sztené KAJ 1870, 75

gòrizvrtati -am dov. *najti*: preci ga je gorizvrtala KAJ 1870, 43

G'rlinci -nec m mn. *Gerlinci, kraj v Prekmurju*: Gòrlinczi KMS 1780, A2b

gorľjivi -a -o prid. *gorľjiv*: gorľjivo kopalinje i kovine AI 1878, 53; Gorľjivo kopalinje AI 1878, 55

gòrnapráviti -právim dov. *narediti, postaviti, zgraditi*: je vcsino meszta gornapraviti KOJ 1848, 31

gòrnatégnjeni -a -o prid. *napet*: csi stoj sztojji pred gornatégnjenim karabinom AIP 1876, br. 11, 6

Gòrnja Lèndava -e -e ž *Gornja Lendava, kraj v Prekmurju, danes Grad*: Tak je zrouk zviľjana Hospitalárszkim Redovnikom i Gornyalendava KOJ 1848, 38; v Gornjolendavi KOJ (1914), 136

gòrnjepetróvski -a -o prid. *gornjepetrovski*: dva najbogatejsiva farara, i gornjepetrovski, sztadenok nej szilo priesakala KOJ (1914), 150

gòrnji -a -e prid. *gornji*: pri gornjem Gibraltari AI 1878, 7

Gòrnji Petróvci -ih -vec m mn. *Gornji Petrovci, kraj v Prekmurju*: je pa dopúsztvo v-GornyoPetróvce soule poszaditi KOJ 1848, 122; v Gornyopetrovci KOJ (1914), 136

Gòrnji Sinik -ega -a m *Gornji Senik, kraj v Porabju*: z-gornyega-szinika bi vu 1834 leti odposzľali KOJ 1833, XVI

gòrnjosinički -a -o prid. *gornjeseniški*: gornjoszinicski farar (Vitus) KOJ (1914), 132; po Gornyo-Szinicskom Plebánosi KOJ 1833, 1

gòrno -a s *goršćina, dajatev*: da je veliko gorna vu farofe dao vküpzvoziti KOJ (1914), 114; gda je gorne dug notribráni AIP 1876, br. 2, 7

gòrobèsiti -obésim dov. *obesiti*: ki szo nyé vnouge gorobeszili KOJ 1848, 71 **gòrobèšeni** -a -o *obešen*: tiszti szo gorobeseni KOJ 1848, 9

gòrobèšenje -a s *obešenje*: szta na gorobèšenye obszójeni AIP 1876, br. 1, 8

gòroblèčeni -a -o prid. *oblečen*: gda mlájse po szvétesnyem goroblecsene prvle obima KOJ 1845, 19

gòropráviti se -právim se dov. *dvigniti se, vstati*: poklacsen národ sze zná goropraviti AIP 1876, br. 3, 3

gòrpis -a m *napis*: venec tudi beli pantlik má z-etaksim gorpiszom AIP 1876, br. 2, 1

gòrpodržáni -a -o prid. *ustavľjen, zajet*: Kráo i Kraliczsa szta po pouti gorpodr'sána KOJ 1848, 117

gòrpoiščivši -a -e prid. *ko je poiskal*: Jútka vértá gorpoiscsvsi, 'zerjavim licom prednyaga sztópila AIP 1876, br. 10, 6

gòrpòkati -pókam nedov. *odpirati*: Popovjé Gorpokati zacsne AIP 1876, br. 7, 3

gòrpopàdnoti -pádnem dov. *prijeti, dvigniti*: 'Zene doli po vehnyeno glávo sztrepetécsimi rokámi gorpopadno AI 1875, kaz. br. 7

gòrpostàviti -stávim dov. *postaviti, zgraditi*: je Gejza dopúsztvo Cřkve gorposztaviti KOJ 1848, 10; molitvárnice szí gorposztaviti KOJ 1848, 113

gòrpotégnoti -em dov. *dvigniti, položiti*: vnouge je dáo nará'sen gorpotégnoti KOJ 1848, 16

gòrprijéti -prímem dov. *sprejeti*: vnogo vojnikov Z-ti eden táo prek po nasem országi i té szo túdi eti v-Budapesti gorprijáli AIP 1876, br. 9, 1

gòrskopàti se -skòplem se dov. *izkopati se, dvigniti se*: Krála, steri od 'smetnoga oro'sjáj sze nemore gorszkopati KOJ 1848, 74

gòrstanénje -a s *vstajenje*: Gorsztanénya szvétek, vüzem je tü AIP 1876, br. 4, 4; z-szvojga szina gor'sztanényem KAJ 1848, 2

Gorutánia -e ž *Karantánija*: Ete kraj je szľisao z dolnyim Stajerom vred k Gorutánii KOJ 1914, 97

gorutánski -a -o prid. *karantanski*: Szamo-a, ednoga gorutanszkoa ter'sca KOJ (1914), 96

- gòrvrèzani** -a -o prid. *urezan*: turbari na trbùhi kakti edno gorvrèzано turbo májo AI 1878, 13
- gòrvtrganje** -a s *odpiranje*: pismo brezi gòrvtrganya AIP 1876, br. 11, 7
- gòrvtrgnjeni** -a -o prid. *odtrgan, uničen*: peccat gòrvtrgnyena KOJ 1845, 124
- gòrvužgáni** -a -o prid. *zažgan*: V-Büдино szo Tòrczi gorvu'sgáno odsztavili KOJ 1848, 75
- gòrvzèti** -vzèmem dov. *sprejeti*: Napreplácsa sze od zacsètke vszákoga meszeca gòrvzeme AIP 1876, br. 9, 8
- gòrzastávlanje** -a s *ovira*: Szamo ka szo na tó gorzasztávlanye ne racsunali AIP 1876, br. 9, 1
- gòrzdigávati** -am nedov. *dvigati*: [medved] gòrzdigáva nogé AI 1878, 11
- gòrzglédnoti se** -zglédnem se dov. *pogledati kvišku*: Či se gòrzglédnemo, on prelèpi môder obòd váramo BJ 1886, 35
- gòrzhrániti** -im dov. *vzrediti*: Dosta skrbi, dokeč se pure gòrzhránijo AI 1878, 24
- gòrzmèrjeni** -a -o prid. *izmerjen*: Vsze zemle szo gòrzmèrjene KOJ 1848, 113
- gòrzmotoviliti** -im dov. *namotati*: ete drot sze na 5–6 méter velki potács gòrzmotovili AIP 1876, br. 9, 6
- gòrzobèšeni** -a -o prid. *obešen*: na véke gòrzobeseno deci v-ocsi bliszkece AIP 1876, br. 1, 6
- gòrzoprèti** -a -o prid. *odprt*: kak szo okna szpálnice gòrzoprèta AIP 1876, br. 2, 7
- gòrzoràti** -zorjém dov. *zorati*: szo nè csakali z notri szprávlanyem i szo gòrzorali AIP 1876, br. 9, 8; Polodelavci prevle nyivo gòrzorjéjo BJ 1886, 27
- gòrzzràsti** -zrastém dov. *zrasti*: z-lôga prinese szadike naj lepô gorrasztéjo AIP 1876, br. 11, 8
- gós** tudi góus -í ž *gos*: Tücsna peccsena goulz SIZ 1807, 36; divje goszi itv. odiditi morejo KAJ 1870, 24; Po dvori goszi, pure pobežávajo BJ 1886, 14; Doszta goszi szvinjò ovláda KAJ 1870, 136
- gosák** -a m *gosak*: ednoga gofzáka petáka SIZ 1807, 6
- gósanca** -e ž *gosenica*: Metüli ležéjo jajčica, z šteri zléžejo gosance (gosanca – hernyó) AI 1878, 33; so se gósance zvün réda zaplòdile BJ 1886, 26; I dao je nyi szád gòszenczam TA 1848, 64
- gosèci** -a -e prid. *gosji*: Jeli je goszecse pérje csrno KAJ 1870, 14
- gòslar** -a m *godec, violinist*: Zátó naj fzi Gofzlar, fztrune má kupiti SIZ 1807, 37; Od Gofzlarov SIZ 1807, 37; gòslar, ki je z ruske svatovčine kesno vnoči domo šo AI 1878, 9
- gòslarski** -a -o prid. *godčevski, violinistov*: Gofzlarfzko nouto komaj kak fzte ví zacsütüli SIZ 1807, 56
- gòsli** -i ž mn. *gosli, violina*: Hegedü goszli KOJ 1833, 159; gda fzo 'ze fzvoje gofzli fztariske na verbo povefzili BKM 1789, 2b; V-goszljaj, zlejpom mu'zikom BKM 1789, 6b; glási gosla se boji AI 1878, 9
- gospá** -é ž **1.** *gospa*: goszpá (Urhölgy) AIN 1876, 17; nikfj Bogá bojécsøj gofzpej pífzani KŠ 1771, 736; Ednoj bogatoj Gofzpej KM 1796, 77; 'sene, Gofzpé, mérájo SŠ 1796, 131 **2.** *Kristusova mati*: Goszpá nafja KM 1783, 88; Gofzpá vfzega fzvejta KM 1783, 81
- gospá lástvica** -é -e ž *podlasica*: Goszpá lasztvica pa i krt sze notritiszkata KAJ 1870, 57
- gospòcki** tudi gospòcki -a -o prid. *gospoiski*: zaijztino ga je on Gofzpczki cslovik zgübo KM 1790, 34; nífteri Goszpockoga réda verni Bo'zi mou'zov KŠ 1754, 4b; Goszpocski oblék je bogat AIN 1876, 36; Tákso goszpocsko noszbo má AIP 1876, br. 10, 4
- gospòcina** -e ž *gospòcina, podložniške dajatve zemljiškemu gospodu*: Najoprvm je goszpocsina doliszprávlana AIP 1876, br. 3, 2; Pod nyegovim vladorüvanyom sze goszpocsina doli szprávila AIP 1876, br. 11, 3
- gospód** tudi gospód -a m **1.** *gospodar*: naj je, i fzlüga, liki gofzpoud nyegov KŠ 1771, 33; Nej je niti fzluga víje gofzpouda fzvojeja KŠ 1771, 33; csloveki, liki nyih gofzpoudi, podvrgao KŠ 1754, 94; fzluga on nazvejfzto je gofzpoudi fzvojemi eta KŠ 1771, 220; 'Sena je pa du'sna Mou'si, glávi i Gofzpoudi fzvojemi podlo'sna biti SIZ 1807, 10; pes svojemi gospodi bejžo AI 1878, 8; Kri'fztina je ednoga lagojeja Gofzpouda fzlüfjila KM 1790, 40; [pes] nájde svojega gospóda AI 1878, 8; Nífcse nemre dvóma Gofzpoudoma fzlü'ziti KŠ 1771, 19 **2.** *spoštljiv naslov za odraslega moškega*: Goszpod ABC 1725, A3a; goszpòd AIN 1876, 17; eden fzveczki Gofzpoud BKM 1789, 7b; ino je gospóda vüčítela poslüšala BJ 1886, 4 **3.** *duhovnik*: Tomi szo Goszpoud taki reguló povedali KOJ 1845, 4 **4.** *Kristus, Bog*: moi Gofzpoud ino moi odküpitel TF 1715, 22; právi Goszpod vdügi Knigai Moysessovi ABC 1725, A4b; Dober, i pravicsen je Gofzpod SM 1747, 93; fto je Gofzpoud KŠ 1754, 222; Ocsa, Gofzpoud nébe ino zémle KŠ 1771, 37; Szvétü Goszpoud Boug KM 1783, 8; Vadlüje te, kaj fzi Gofzpoud BKM 1789, 2; Nébe, zemle Gofzpòd BRM 1823, 2; je molitev mojo Goszpòd gorivzéo TA 1848, 5; Stoie Cslovik ki fze boji Gofzpóda SM 1747, 93;

mojega Gołzpouda [zlejdnja zapovid KŠ 1771, 261; Próti velkoszti Goszpòda 'zitka KAJ 1848, 8; idem kbogatomi Goszpoudi KŠ 1754, 234; v[že Gołzpodé Gołzpoudi BKM 1789, 7b; kaj je vidila Gołzpouda KŠ 1771, 332; tebé Bogá, i Goszpouda KM 1783, 9; Nebész Gospòd BJ 1886, 8; po Postüvanom Gołzpoudi KM 1796, 1; Vu Jezuffi Gołzpoudi nałlem KMK 1780, 7; [zo nej trijé Gołzpoudje nego je eden Gołzpoud KM 1783, 13

gòspoda -é ž *gospoda, pripadniki plemiškega ali meščanskega sloja*: Nisteroj Goszpodi sze tudi rouka more küsnóti KOJ 1845, 27; Z-goszpodòv i pávri, ki szo jeli, pili KAJ 1870, 118; kai bi nałle [ztareiłle ino Gołzpodo ne odürjávali TF 1715, 15; k[steroj [ze naj vecs lüłztva i naj zmo'znejša Goszpoda ino králove dr'zijo KŠ 1754; Kráu, zemel'zka Gołzpoda KŠ 1754, 30; Gołzpoda, Králi [zo sŠ 1796, 97; dühovne orłzacske Gołzpede [ze ti boi SM 1747, 88; etoga [zveita Gołzpedé SM 1747, 27; Vládnie i [zvoje Goszpodo poštüjo KŠ 1754, 219; Dühovne i Szveczke Gołzpede [ze ti boj BKM 1789, 183; Ar [zo oni [zvoje zemel'zke gołzpedé mejé z-mejłzt gibali KM 1790, 70; pren. v[že Gołzpodé Gołzpoud KŠ 1754, 220; Kráo i gołzpodé Gołzpoud KŠ 1771, 802; vsze Gołzpodé Gołzpoudi BKM 1789, 7b; Hválte vsze goszpodé Goszpòda TA 1848, 111

gospodár -a m *gospodar*: Kagda na tou Hiłni Gołzpodár more navcsiti TF 1715, 20; káklj [zo gołzpodár KŠ 1754, 31; [zługi toga gołzpodára KŠ 1771, 44; bio je eden Gołzpodár cslovik KŠ 1771, 70; etoga połtenoga Gołzpodára hi'si SIZ 1807, 5; kak ocsi szługov na rôko goszpodára szvojega TA 1848, 106; priłzpodoben kcsloveki gołzpodári KŠ 1771, 46; Hi'zni goszpodárov KAJ 1848, VIII; Hi'zni Gołzpodárov Sztáva BRM 1823, VIII; Goszpodárov i Goszpodaricz KŠ 1754, 221; [tero káple z[ztola nyihovi gołzpodárov KŠ 1771, 51; [zvoje Gołzpedé i Gołzpodárov KŠ 1754, 26; naj lałztivnim gołzpodárom podło'zni boudo KŠ 1754, 66; prináłala gołzpodárom [zvojim KŠ 1771, 392; naj znikim ne vkanyüjo [zvoje Gołzpodáre KŠ 1754, 49

gospodarica -e ž *gospodarica, gospodinja*: Steri na náłz otłinłzko [zkrb nołzio gołzpodaricza KŠ 1754, 31; Pomilüvala jo je gołzpodaricza KM 1790, 60; tomi ona bode gołzpodaricza SIZ 1807, 22; blüzi má goszpodaricza (vertinya) ográdecz KOJ 1845, 38; [zvojev drágov Gołzpodariczov SIZ 1807, 16; Goszpodárov i Goszpodaricz KŠ 1754, 221

gospodáriti -im nedov. *gospodariti*: naj te mláde gołzpodárijo KŠ 1771, 641

gospodárski -a -o prid. *gospodarski*: za tebi zavüpano goszpodárszko skér mores dober sztáti KOJ 1845, 52

gospodárstvo -a s *gospodarstvo*: Pa mlájsi domá okoli goszpodársztva premalo hasznijo KOJ 1845, 7

gospodič -a m *gospodič*: Osrsztvi, bogat goszpodičs KAJ 1870, 41

gospodičina -e ž *gospodična*: Kisasszony, goszpodicšina AIN 1876, 17; Edna bogata goszpodicšina KAJ 1870, 50; Naj Gédrto goszpodicšino bli'ze szpoznám AI 1875, br. 2, 7

gòspodin -a tudi gòspodna m **1.** *gospodar*: gołzpodne, jeli [zi nej dobro [zemen połzejjao KŠ 1771, 44 **2.** *zemljiški gospod, plemič*: Besznyáczke, stere je niki Vátha Goszpodin podpihao KOJ 1848, 17; Odned ednoga polszkoga Goszpodina k-törszskomi Czszari Szolimani II. odprávi KOJ 1848, 77; mládi vlovec dvora Gołzpodina [zvojega KAJ 1870, 41; Ogradcsar goszpodina szta szedela KAJ 1870, 155 **3.** navadno v zvezi z **Bog Kristus, Bog**: milołztivni Gołzpodin Boug TF 1715, 3; Goszpodin Bogh blagosłzlovi ti náz ABC 1725, A7a; Gołzpodin Bog je Csloveka napravo SM 1747; i nyim zapovidáva gołzpodin Boug [teti KŠ 1771, A7a; Otec Gołzpodin Boug BKM 1789, 8; Jałz [zam Gołzpodin Boug KM 1790, 110; Známo Gołzpodin Boug sŠ 1796, 5; kaj je Gołzpodin Boug nałztavo hiłtvo [zvéto SIZ 1807, 8; Boug seregov nebeszki i Goszpodin angyelszki KOJ 1845, 136; Evangeliuma nałlega Gołzpodna Jeluffa TF 1715, 24; tvoiega drágoga Szina Gołzpodna Jéluffa ABC 1725, A7a; Milołcso nałsega Gołzpodna Jesussa SM 1747, 2; vu Gołzpodna Jezusa Kriłztusa iméni KŠ 1754, 223; Testamentom Goszpodna nasega Jezusa KŠ 1771, A1a; znamejnje od Gołzpodnoga Bogá KŠ 1771, 816; Lübi tvojega Gołzpodna Bogá KMK 1780, 3; [zproszi mi milosceso od Goszpod'na KM 1783, 90; Gołzpodna Bogá iména zamán gori ne vzemi KM 1790; blagołzlov Gołzpodina Bogá sŠ 1796, 77; dabi te prvi cslovik [ztvorjen bio od Gołzpodnoga Bogá SIZ 1807, 7; Rêcs Gołzpodna tak posłzłusaj BRM 1823, 3; Právda Goszpodna je popolna TA 1848, 15; Daite hválo Gołzpodno Bougo TF 1715, 47; Vadlüem jáłnołzt moio Gołzpodni SM 1747, 95; povnmołze k-Gołzpodni KŠ 1754, 210; vgrejso [zem prouti Gołzpodni KŠ 1754, 198; Gołzpodni [atrije KŠ 1771, 479; Popejvajte tak Gołzpodni BKM 1789,

8; Radùje sze vsza zemla goszpodni KAJ 1848, 21; je szpevao Goszpodni TA 1848, 6; Molimo mi vùzigidár Goùzpodina Boga SM 1747, 84; Ocsi moie vùzigidár na Goùzpodna glédajo SM 1747, 94; Hválte Goszpodna KŠ 1754, 266; Niùcse nemore Jezusa za Goùzpodna zvati KŠ 1754, 123; ne ùzkùšávaj Goùzpodna Bogá tvojeja KŠ 1771, 11; Goùzpodnoga Bogá tvojeja moli KŠ 1771, 11; Blagoszlávlaj dùsa moja Goszpodna KM 1783, 4; Ar je dobro Goùzpodna dicùiti BKM 1789, 8; Kriùzùtùja, nasega Goùzpodna BKM 1789, 1; Proùzimo vùzi Goùzpodnoga Bogá BKM 1789, 133; V-Goùzpodina Bogá diki bomo SŠ 1796, 8; Nasega Goszpodna imOdkùpitela BRM 1823, 1; szem zezávao Goszpodna TA 1848, 4; oh naùù miloùzitivni Goùzpodne Bosje TF 1715, 46; O batrivitel ùzvéti Dùh Goùzpodin Bog SM 1747, 56; Záto Goùzpodne ne gledai moih grehov SM 1747, 61; Oh Goùzpodne Bo'ze KŠ 1754, 223; Ti pa, Goùzpodne dáj KŠ 1771, A8b; Primi gori Goszpodne za áldov KM 1783, 5; Sztoupi kmeni Goùzpodne BKM 1789, 7; Szòdi mené Goszpodne TA 1848, 6; Goszpodne Bo'ze BRM 1823, 1; Goszpodne bo'ze KAJ 1848, 1; po mojem Goùzpodni Jeùùfi TF 1715, 45; vu ùzinki nyegovom jedinom Goùzpodni naùùem TF 1715, 22; vu Jèusui, Goszpodni nassem ABC 1725, A5a; mocùni boidite vu Goùzpodni SM 1747, 26; po moiem Goùzpodni Jesussi SM 1747, 47; po Jezusi Kriùzùtusi Goùzpodni naùùem KŠ 1754, 244; vu Goùzpodni naùem KŠ 1771, A2a; vu Goùzpodni preminoucsi BKM 1789, 3; V-Goùzpodnom Bougi mi ùze veùzelmo BKM 1789, 300; Po Kriùzùtùji mem Goùzpodni SŠ 1796, 4; Pri Goùzpodni Bougi vùzigidár boude SŠ 1796, 8; Pri Goszpodni je obramba TA 1848, 4; vùpajte sze vu Goszpodni TA 1848, 4; Vu ùteroj ùztálnoùzti vùzigidár z-Goùzpodnam bodemo KŠ 1754, 143; ZGoùzpodnom na ùzoudbo pridejo BKM 1789, 19; szo gnùsz pred Goszpodnom TA 1848, 5

Gòspodnov -a -o prid. *Kristusov, Božji*: návuk Goùzpodnov nyim predkládali TF 1715, 7; odebrána poùzouda Goùzpodnova TF 1715, 6; Molitev Goùzpodnova ABC 1725, A4b; Dùh Goùzpodnov pri meni jeùzte SM 1747, 10; Molitev Goùzpodnova SM 1747, 43; Zové ùze Goùzpodnov ùzto KŠ 1754, 200; Molitev Goùzpodnova KŠ 1754, 6; ùtera te Dùh Goùzpodnov po etoj ùzvojoj rejesi vcsi KŠ 1771, A8b; Molitev Goùzpodnova KM 1790, 109; od Vecsérje Goùzpodnovove TF 1715, 43; zpehára Goùzpodnovoga pié SM 1747, 24; naj ùze ne vidi od Goùzpodnovoga oká hùdo KŠ 1754, 40; krvi Goùzpodnovove KŠ 1754, 208; Tenya

velikoszti goszpodnovove KAJ 1848, 8; molitev Goùzpodnovove nevi TF 1715, 48; je ùzedo na ùztolecùz Goùzpodnov SM 1747, 28; ùzmet Goùzpodnovovo nazveùùzcsávaite SM 1747, 23; bode vido Kriùzùtùja Goùzpodnovoga KŠ 1771, 170; naprávlajte pout Goùzpodnovovo KŠ 1771, 9; zapovidáva znati Goùzpodnovovo Molitev KMK 1780, 6; v Goszpodnovoi hisi bodem prebival ABC 1725, A8b; mi vGoùzpodnovi vecsérgyi, greihov odpùùchenyé zadobimo TF 1715, 44; ako ùze vu Rédi Goùzpodnovom dersi SM 1747, 20; po reicùji Goùzpodnovovi naprávljena SM 1747, 3; vu právdi Goùzpodnovoi SM 1747, 25; ùteri v-Goùzpodnovoj právdi má veùzeljé KŠ 1754, 5; ki je priùao vu Iméni Goùzpodnovom KŠ 1771, 68; hodécsavu bojaznoùzti Goùzpodnovoj KŠ 1771, 370; vu Goùzpodnovom vinogradi BKM 1789, 3; koteri zGoùzpodnovov ùzvétoùv vecsérjov ùchéjo ùveti TF 1715, 37; Zricsjouv Goùzpodnovoy ùzo nebéùza naprávljena KŠ 1754, 93; Goùzpodnovijeùzmo KŠ 1771, 479; Vùzeh poti Goùzpodnovove ùzo SM 1747, 93; ùze ùzkrbi za Goùzpodnova KŠ 1771, 503

gospòdov -a -o prid. *gospodarjev*: [pes] preživé gospodovo smrt AI 1878, 8

gòspodski -a -o prid. *gospoksi*: odpovedavsi sze skolnicsiji goszpodsùzki osterjás je poustao KOJ 1845, 4

gospòdstvo tudi gospòstvo -a s *I. gosposkost*: Urasag; goszposztvo KOJ 1833, 179; Ki sze v-souli vcsùjo na goszpodsùzto prido KOJ 1845, 140 **2. oblast, vladanje**: lutheranszke grofinye goszpodsùzto ne bode dugo terpelo KOJ (1914), 118; Arje preiseùzno vùzako Goùzpoùzto SM 1747, 82; Naj ùze Goùzpoùzto vo ùzká'ze KMK 1780, 51; I tu je bilo prvo goùzpoùzto, ali obláùzt KM 1790, 86; Nebo ti haùznilo veliko Goùzpoùzto SŠ 1796, 27; vu ùtero je i Goùzpoùzta kejp pritiùzno KM 1796, 4; ùtero vkùp zlága na goùzpoùzto gledoucs KŠ 1771, 669; ki je Jó'sefa pelao na goùzpoùzto KM 1796, 25; Ar ùzo vu nyem ùztvorjena vùza: .. ali goùzpoùzta KŠ 1771, 604; Po ùterom hválìjo, Goszposztva molìjo KM 1783, 116

gospòdsina -e ž *gospòcsina, podložniùske dajatve zemljùskemu gospodu*: goszpoudje szo kmete na goszpòdsino prisziljávali KOJ 1914, 111; szo kmetje z goszpòdsinami nalo'seni KAJ 1848, 71

gospodùvanje -a s *gospodovanje, vladanje*: naj brezi goùzpodùvanya paùzèjo Bo'zo csrejdo KŠ 1771, 702; ùzpoumnilì ùzo ùze nyegovoga goùzpodùvanya KM 1796, 24; On je zadòzta vcsino i goùzpodùvanyi KŠ 1754, 115; je pa

Boug csloveka řztvouro? Na gořzpodùvanye KŠ 1754, 95

gospodùvati -ùjem nedov. *gospodovati, imeti, izvajati oblast*: Uralkodni; goszpodùvati KOJ 1833, 179; otecz nařř, řives ino gozpodùjes TF 1715, 48; ki sívés i kralùes, i Goszpodùies ABC 1725, A6b; Jezus! ki goszpodùvas KOJ 1845, 136; steri na gornjoj Vogrijji goszpodùve, ino sztráh dela KOJ 1848, 59; Sz. Dùhom navkup 'zivé i gořzpodùje KŠ 1754, 225; kaj právda gořzpodùje nad cslovekom KŠ 1771, 461; Krisztus goszpodùje KM 1783, 174; kteri vu kmiczí etoga řzveita gořzpodùio SM 1747, 27; ti odicseni Bo'zi pocsívajo i gořzpodùjo KŠ 1754, 130; poglavniczke poganřzki gořzpodùjo nad nyimi KŠ 1771, 66; Jezus hiti .. Naj 'znyim gořzpodùjo BKM 1789, 425; naj i nad mrtvimí gořzpodùje KŠ 1771, 480; 'Sena naj ne gořzpodùje nad mo'zom SIZ 1807, 10; Gde je oprvics gořzpodùvao Dávid KM 1796, 59; i gori řztáne gořzpodùvat poganom KŠ 1771, 482; pren. Ne dáj nad namí, gořzpodùvati, prevelikim grejhom BKM 1789, 215; naj eden Jezik goszpodùje KOJ 1833, IX; Grejh vám ne bode gořzpodùvao KŠ 1754, 116; grejh ne bode gořzpodùvao nad vami KŠ 1771, 460; ti řzam goszpodùj ober nařřlega rázuma KM 1783, 19; nad nařřjimi náklonřztní gořzpodùjmo KŠ 1754, 105 **gospodùvajúóci** -a -e *gospodujúóci*: Gořzpoud vřzej gořzpodùvajúoucí KŠ 1771, 643; líki gořzpodùvajúoucí nad Gořzpodnovov orocsinov KŠ 1771, 713

gòspon -a m, tudí neskl. **I. gospod, spořřljiv naslov za odraslega mořkega**: vòdání od Goszpona řzalay Imrea KOJ 1833, I; preodébrao szam szí Gořzpona Szalay Imre Professora Grammatiko sztolmácsíti KOJ 1833, IIII; knige, stere szo nyemi Goszpon poszójúvali KOJ 1845, 5; tò je prevecs, moj goszpon, teliko szem dnesz nezaslù'zo KAJ 1870, 55; Gda je goszpon sztric dogotovo to pizsmo AI 1875, br. 2, 7 **2.** navadno v zvezi z **Bog Kristus, Bog**: Dařze dicsí řzvéti Dùh Gořzpon Bog SM 1747, 84; zvelicřitel Gořzpon Křřřtus TF 1715, 25; Gořzpon Jezus řze prikáse zNeběřz SM 1747, 15; je Goszpon Jezus Křřřtus řz. krv prelejao KŠ 1754, 230; ki je Gořzpon Křřřtus vu Dávidovom meřzti KŠ 1771, 168; Zdrava bojdi Maria, Gořzpon je řztebom KM 1783, 79; Gořzpon Boug je řztebom BKM 1789, 17; Od Gořzpon Jezus Křřřtusa dána moucs KŠ 1754, 193; czejřli Gořzpon Jezufa 'zitek doli řpířřzani KŠ 1771, 337; tvojo lùbèzen i voro, řtero más k-Gořzpon Jezufa KŠ 1771, 665; oblejczte Gořzpon

Křřřtus Jezufa KŠ 1771, 479; nej řzo najsle Gořzpon Jezufa teřlo KŠ 1771, 254; po nařřem Gořzpon Jesussi Křřřtussi SM 1747, 18; řzcsno gucsécsi vu Gořzpon Jezufovom iméni KŠ 1771, 369; Znařim Gořzpon Křřřtusom sřř 1796, 6; oh nas milořřztní Gořzpon Jezus ABC 1725, A6b; Boidi ti hvála otecz Gořzpon Bog SM 1747, 82; Hvalo Tebi dájem Gořzpon Jezus Křřřtus SM 1747, 50; Pořřřlùhni, Gořzpon, moje Prevnouge pregányanye SM 1747, 70; Gořzpon Boug molimo řze ti BKM 1789, 2; Veta nám Gořzpon dopùřřzti BKM 1789, 413; Eta nám Gořzpon dopùřřzti sřř 1796, 29; Szpòmeni sze, goszpon, z-verní tvoji KAJ 1848, 132

góst tudí góust -a m *gost*: teje nedořřztoini ino nepřřpravlení gořřzt, vecřerje křřřřřřřve TF 1715, 45; Oh Gouszt moj nář dragřři KM 1783, 157; Dráři gořřzt primní řze řztaví BKM 1789, 32; Vendég; goszt KOJ 1833, 181; Dá meřzto etomi gořřzti BKM 1789, 126; Tomi drágomi gòszi BRM 1823, 6; naj vrejdno etoga velikoga gořřzá gori vmemem KŠ 1754, 235; Toga drágoga gosztá, Pout zdaj přřřrávľajte BKM 1789, 12; ka bi rad přř szebi goszta vido KOJ 1845, 29; nego lí ti vrejdni gořřztyé, řteri pokoro csinijo KŠ 1754, 207; kaj řzo gořřztjë i přřľavczí na zemlí KŠ 1771, 691; veszéli gosztove szo vrloga skolníka pohvállí KOJ 1845, 18; i dopadnolo bi Heroudeřři ino gořřtéřm KŠ 1754, 45; oprvics dobro vino polo'zi pred gořřztí KŠ 1771, 269; ki řzo gořřztí radi gori přřřřimální KM 1790, 64; napunila řze je ta řzvadbena hi'za zgořřztmí KŠ 1754, 130; kakoli delas zbratmi i zgořřztmi KŠ 1771, 740; pren. [řřřřřřř] tem neméřřnim gostom mále křřřřřne drobtinice mečemo AI 1878, 3

gostáč -a m *vsiljen gost*: v ednoj bomo nouve gosztacse (lutherane i kalvinare) pograsali KOJ (1914), 137

góstanj -a m *kostanj*: Gesztenye; gosztany KOJ 1833, 157

gostejkřřat přřřř. *pogosteje*: záto ga je i gořřztej-křřat napřej zváo zgovářřajúoucí řzi 'znyim KŠ 1771, 418

gósti tudí góusti -a -o prid. **I. gost**: med tímí gòszi i visziki bregář nemrejo gvusní bidti AI 1875, kaz. br. 3; gořřzto dúgo bradou je meo KŠ 1771, 432 **2. pogost**: Da nász na gòszto přřřřřřřnye etoga řzvestva pobùdis KM 1783, 59; Kai nadigne na gořřzto vřřřvanye Vecsérje křřřřřřřve TF 1715, 42; more Csloveka opominati, ino vabiti, na gořřzto vřřřvanye SM 1747, 41; Po pařřřřřřřř Bosje TF 1715, 24

gostiti -im nedov. *gostiti, streči gostu*: nyegove

szprevávce gosztio KOJ 1848, 81; pren. ki méné ľzpreľzvětím Tejlom tvojim, i krvjom goľztis KM 1783, 110; Doli poľzadis Kľzvojmi ľztoli, i goľztis vľze BKM 1789, 360 **gostiti se** -ím se *dobro jesti in piti*: i goľztio ľze je vľzáki dén ľzvetlo KŠ 1771, 226; ľze je 's-nyimi goľztio KM 1796, 80; On ľze dobro z-mojim goľzti SIZ 1807, 61; Gda bi ľze vkup ľzpráveni Filiľzteske goľztili KM 1796, 50u **gostéči** -oga sam. *gost, svat*: i potom ti vnoġi gosztécsi szo sze v-Büdino napótili AI 1875, br. 1, 4

gostokrát tudi goustokrát prisl. *pogosto*: Goľztokrát na popolno po'salúvanye moremo pobüditi KMK 1780, 72; Zdühávaj gósztokrát: Goszpodne KAJ 1848, 134; i plugom sze nebi trbelo tak gósztokrát obracsati KAJ 1870, 119; I po vľzej ľzpráviscsaj goľztokrát ľzam je kaľtigao KŠ 1771, 421; kris, teska nevola ľzpadne goľzto krát na mene SM 1747, 78; nego doľzta i goľztokrát KŠ 1754, 215; Goľztokrát zamidi on ľzvojga Bogá BKM 1789, 202; I za ime tve goľztokrát trpġjo BKM 1789, 334; goľztokrát molimo SŠ 1796, 75; nebi mogao Arno szam gosztokrát Szlovene pohoditi KOJ (1914), 98

gostóu prisl. *gosto, na gosto*: Csrcľavko ľzejas goľztou BKM 1789, 350

gostüvanje -a s *ženitovanje, gostija ob poroki*: Eľzi ľzliľi goľztüvanye KŠ 1754, 25; napunilo ľze je goľztüvanye ľztimi ľzedécsimi KŠ 1771, 72; I na tretyi dén je goľztüvanye bilou KŠ 1771, 268; Od králeľzkoga ľziná goľztüvanya KŠ 1771, 71; ki je nej bio oblecseni zgvantom goľztüvanya KŠ 1771, 72; Prepovejdane dni goľztüvanya na ľzľü'si KMS 1780, A5b; ki je napravo goľztüvanye ľzini ľzvojemi KŠ 1771, 71; Cľi je Kriľtóf na goľztüvanye bio pozváni KM 1790, 76; (gosztüvanye, szvádbo) narédi szvojim priátelom KOJ 1845, 34; pren. Ar je prislo goľztüvanye Ágnezcovo KŠ 1771, 801; Dokecs pridem jaľz vnebéľza Na gosztüvanye Ágnezca KŠ 1754, 259; ľzi náľz na tvoje veliko goľztüvanye pripelao KŠ 1771, 839; mo notri sľi na goľztüvanye znasim zárocsnikom BKM 1789, 395

gostüvati se -üġjem se nedov. *gostiti se*: Vnoġi, ki ľze zdaj goľztüje BKM 1789, 451 **gostüvajóuči se** -a se -e se *gostec se*: ki ľze veľzelġjo vu vkanyüvanyaj ľzvoji zvami ľze goľztüvajóucsi KŠ 1771, 720; Tej ľzo vu vaľem ľübeznivom goľcseneyj gnüľz goľztüvajóucsi ľze zvami KŠ 1771, 759

góšča tudi góstša -e ž *gozd*: Na nyi vozi drva z-gósztsa KAJ 1870, 71; Kak oġen poľzġé góscso, i plamén TA 1848, 68; Nasa mála mis v-gósztsi

sztoji KAJ 1870, 56; fticsi sze nad pôdné le'zécisi gószts i szadoveni ógradov dr'zġjo KAJ 1870, 25; Naide tam meszto nyiv ľépe gosztsé KAJ 1870, 147; Kukovica zdržáva se po naši goščaj AI 1878, 28; Vľaška črešnja po goštaj rasté AI 1878, 50

góšča tudi góušča -e ž **1. gošča, gozd**: Glász Goszpodna óġoli goszcsé TA 1848 **2. zmeda**: Bouġ zná vetoj ľzveczkoj goľcsi Kak duġo bos ľzám prebivao BKM 1789, 427

góščaria -e ž *dobrava, gaj*: Bereġ; goscsaria KOJ 1833, 152; ovceze, najde nyé vu gosztsariġi KOJ (1914), 109

góščavanje tudi gostšávanje -a s *gostija*: Kama je bogátecz z-ľzvetlim goľztsávanyem BKM 1789, 417; Kama je bogátecz z-ľzvetlim goscsávanyem SŠ 1796, 88

góščenjé tudi gostčénjé tudi gostšénjé -á s *gostija, pojedina*: Oh preszvéto, i csüdno Goscsenyé KM 1783, 129; Vendéġség; gosztsenyé, máo KOJ 1833, 181; Eti sze précsimbnó gosztsenyé zacsne KAJ 1870, 57; gda goľcsenyé csinis KŠ 1771, 219; na kákľe drüġo goľcsenyé bio pozváni KM 1790, 76; ka ľzi doli ľzeo vu bolvanľzkom goľcseneyj KŠ 1771, 505; Kakda sze dr'sis na káksem gosztseneyj KOJ 1833, 33; Eľzi ľzliľi goľztüvanye i vľzáko goľztsenyé KŠ 1754, 25; Vszáki dén veliko gosztsenyé pri králi AI 1875, br. 1, 2

góščera -e ž *goščava*: V-kanylivec za tem szkocsi vgoszto gosceró AIP 1876, br. 11, 6

góščina -e ž *gozd*: Tur. V litvanski goščinaj na Ruskom živé AI 1878, 15

Gót -a m *Got*: Atila je bio, ki z-Gotmi ide zPannonie KOJ 1848, 3

gótov -a -o prid. **1. pripravľjen, voljan**: Zmosni Bog jaľz ľzem gotov SM 1747, 91; Goľzpodne, ľztebom ľzam gotov i v temniczo i na ľzmert idti KŠ 1771, 247; Düġh je iľztina gotov, ali teġlo je ľzlabo KŠ 1771, 90; gotov ľzam vľza trpeti KMK 1780, 72; Goszpodne, gotova je düsa moja KM 1783, 2; povedali ľzo Sauli, ka je natou gotov Dávid KM 1796, 56; vaľe vrejmen je pa vľzigdár gotovo KŠ 1771, 288; niti za grdi dobcsek, nego zġotovoga ľzrczá KŠ 1771, 712; Vcsini me Vu vľzem gotovoga BRM 1823, 7; Gotov szem, o Bog, csiniti volo tvojo TA 1848, 33; Na tó je pojbár gotov bio KAJ 1870, 91; Pobo'zen, na szľü'zbo gotov AI 1875, br. 2, 7; On je domá ino vinej Gotovi na obrámbo KŠ 1754, 265; Záto i vi bojdté gotovi KŠ 1771, 82; On je ľzpomocsjom gda trbej, Gotovi na obrambo BKM 1789, 352; priľao je te 'zenin, i te gotove ľzo notri sle 'znyim KŠ 1771, 84; i vľza ľzo gotova,

pojte na gołztůvanye KŠ 1771, 72 **2. popoln:** najobrné łzrczá ocsev pripravlati Gołzpodni lůłztvo gotovo KŠ 1771, 162; naprêpriprávla na gotovo prijétje vszáké isztine KAJ 1848, IV **3. narejen, izdelan:** Ka je gotovo ino se itak vszaki dén znôva BJ 1886, 8; ka bi nyemi edno ládjiczgo gotovo dr'zali KŠ 1771, 109

gòtovčina -e ž *gotovina:* Rudolfi, da je té do szvoje szmrți z-gotovcsine gvisne mogao 'siveti KOJ 1848, 88; Ki pa nebi zadovolen bio ali szkáksov drugov gotovcsinov AIP 1876, br. 5, 1

gòtoven -vna -o prid. *pripravljen, voljan:* ino na nogai obudti, kako gotovni te Evangelium toga méra goniti SM 1747, 27

gotovlénje -a s *sestava, izdelava:* Na gotovlénje toga pizma je Andrásy miniszter oprosen AIP 1876, br. 2, 3

gòtovnost -i ž *pripravljenost, voljnost:* Gotovnoszt na szlůzbo KAJ 1848, 289; Vcsi me Vszém z-gotovnosztjov szlů'ziti KAJ 1848, 219; Z gotovnosztjov bom ti áldov darůvao TA 1848, 43

gòtovost -i ž *pripravljenost, voljnost:* Ar znám gotovolzt vało, łzkoterov łze od váłz hválím KŠ 1771, 543

gòubec -bca m **1. gobec, prednji del glave živali:** gyünczi mlatécsemi ne zavézi goubcza KŠ 1771, 641 **2. prednji del ladje:** I goubecz ilztina, kak je vézno, olztano je tak KŠ 1771, 426

gòulen -a -o prid. *gol:* Goulen łzi priso łztve materé utrobe SŠ 1796, 11

góuli tudi góli -a -o prid. **1. gol, ki je brez dlake, perja:** Csrvôv gôla kô'za je ne najlpsa KAJ 1870, 16; Pirušleki golo mreno májo razprestreto AI 1878, 7; drůge [stvari] szo gôle KAJ 1870 **2. ki je brez obleke:** Poglej na łze cslovik! goul, i grejlen łzi BKM 1789, 200 **3. ki je brez česa drugega:** ka łzejjas, nego goulo zrno KŠ 1771, 523; z-goulím olztrim mecsom KM 1796, 7; pod goulov nébov na 'sivinszkih kou'saj KOJ 1848, 6

góuska -e ž *gos:* Lud; gouszka KOJ 1833, 164

góusto prisl. *pogosto:* Na konczi łzmo łzvejta gołzto racsunamo BKM 1789, 405

góuževka -e ž *gož:* ino je gou'sevka nej mogla dr'sati SIZ 1807, 15

govèči -a -e prid. *goveji:* Goveči obád je tak velki AI 1878, 37

govédina -e ž *govedina:* Bubula Govédina KMS 1780, A7b; krava i técsno govédino dá lűdem KAJ 1870, 77

govédo -a s *govedo:* I csi łze govedo dotekne te goré KŠ 1771, 695

govènski -a -o prid. **1. goveji:** ednécse mełzou: drůgo je pa govenłzko KŠ 1771, 523 **2. živalski, težek:** Niti z-govenszkov hotlivosztjov Oszkrúnti KAJ 1848, 173; eto je govenszko delo, vu celom 'zitki mojem je komaj oprávim KAJ 1870, 91

govènsček -a m *govejak, goveji iztrebek:* je teliko cslovecsnikov i govencsekov KOJ 1845, 39

gòvno -a s *govno:* vłze tá niháli i za govno dr'zali KŠ 1771, 339; za govno dr'zim KŠ 1771, 597

gòvor -a m *govor:* Jasz vőpovédani govor doli znam szpizszi KAJ 1870, 5; Vőpovédani govor je csuti mogocse KAJ 1870, 6; pri vszákem etaksem govori kaksı lejpi návuk povej KOJ 1845, 11

govoriti -ím nedov. *govoriti:* pocsne Kristus etak govoriti SM 1747, 83; Vám je potrejbno govoriti teda BKM 1789, 119; z-gvűsnosztjov szmem govoriti KAJ 1848, 256; da bi jasz znao kak ti govoriti KAJ 1870, 14; Govorim vam vezdáj BKM 1789, 187; Od koga govori drůgi Articulus TF 1715, 21; kai ono od toga govori SM 1747, 42; Te Kriłztus govori BKM 1789, 18; Govori vu szvojem szrczi TA 1848, 8; I łteri, jálnoszt govorijo BKM 1789, 8b; praviczgo govori ni ne ztrasiłze je SM 1747, 89; Nebom vecs govoro SŠ 1796, 80; Potom govorila bode SŠ 1796, 171; Jo łzam, pio gouvro SŠ 1796, 70; etak szem govorio KAJ 1870, 84; Naszlédnye je etak govorio KAJ 1870, 129; Dávno łzo govorili BKM 1789, 107; Tou gdabi jałz tim koułztam gouvro SŠ 1796, 35 **govoréči** -a -e *govoreč:* pri Lukácłi govoréčłi TF 1715, 25; dáo ga je nyim govoréčłi KŠ 1754, 201; Zapovedao je Boug govorécsi KM 1796, 6; I govorečłi: povrnte łze KŠ 1771, 9; Sztarisinom łznehé govorécsi SIZ 1807, 3; łze je Bougi molila govorécsa KM 1790, 40; csűdivalo łze je lűłztvo govorécsa KŠ 1771, 30; veli vszem sze oglásziti govorécsi KOJ 1845, 8; Jožek začne Ferkeca mériti, govoréči BJ 1886, 5; kaje povejdano od E'zaiála proroka govorécsega KŠ 1771, 9; Priłzpodobni łzo kdeczi govorecsoj KŠ 1771, 189; povejdanye po E'zaiáli proroki govorécsem KŠ 1771, 12; kricsala łzta govorécsa KŠ 1771, 27; Otecz i Mati łzvoim łzinoum gori dájo zráłzti govorécsi TF 1715, 4; krłztsenikov, łteri li łtamo olťtio dávajo govoréčłi KŠ 1754, 203; Ne łzkrbte łze tak govorécsi: ka bomo jeli KŠ 1771, 20

govorjéinje tudi govórjéjnje tudi govoréjnje -a s **1. govorjenje:** Goszpodne merkai na moie gorangeinye ABC 1725, A7b; łztálno

- tve govorejnye SM 1747, 71; Ka nam valá I Gólzpon, Gólzpon govorejnye BKM 1789, 260; Govorejnye (Jezik, Rejes) vu szebi szamom pomiszleno je ono, po sterom KOJ 1833, VII; Od grejsnoga govorejnyja BKM 1789, 3; Nega rêcsi ni govorenyja TA 1848, 15; Na lisztê govorenyja jeszo KAJ 1870, 6; kak tô govorenyja vnogofêle sztálicse 'zelê KAJ 1870, 19; Szvojemi govorejnyí szo znali moucs szpraviti KOJ 1845, 14; Naj vu govorenyí Sztálen bodem KAJ 1848, 199; táksa rêcs vu govorenyí AIN 1876, 24; zgovorejnyem bole najzledúval, kako SM 1747, 48; Kakda zgovorejnyem KŠ 1754, 44; zlejnim govorejnyem BKM 1789, 377; Za tém opobougslivim czvetêcse mladine govorejnyom KOJ 1845, 92; vidis vsza moja govorejnyja KM 1783, 3 2. v zvezi tao govorejnyja besedna vrsta: Od govorejnyja tálov possebno KOJ 1833, 13; ovih tálov govorejnyja KOJ 1833, 8
- govòrnost** -i ž *govorjenje, beseda*: Robert Károla na szto posztávlenoga z-lejnov govornosztjov za Krála priporácsa KOJ 1848, 44
- grába** -e ž *grapa, jarek*: Oh 'sarkoga ognya graba KM 1783, 296; Hercegovinanci pa szakso grabo poznajo AI 1875, kaz. br. 3; nihái nálz vu grabi SŠ 1796, 142; da bi z nogámi prek po grabi sli TA 1848, 51
- grabasti** -a -o prid. *grapast*: na bli'snyem grabasztom brejgi KOJ 1845, 113
- grábiti** grábim nedov. *grabiti, močno prijemati*: V|ze ti grábis, i po'séras SŠ 1796, 128; Ti drúgi |zjo pa grabili |zluge nyegove KŠ 1771, 72 **grabéti** -a -e *grabeč*: vszelé globse grabécs tak dugo KOJ 1845, 55
- gráble** grábeo ž mn. *grablje*: Ra|trum. Grable KMS 1780, A9
- grablívost** -i ž *grabežljivost*: znoutra |zjo pa puna zgrablivo|ztyom i znemertúcslivo|ztyom KŠ 1771, 77
- grácia** -e ž *milost*: |zam o|zloubodo Krále od |zmrta nyih Gráczio SIZ 1807, 46
- gračúvati** -űjem nedov. *postajati*: Pôt trnava gracsűje BRM 1823, 33
- grád** -a m *grad*: Terdi grád je nas Bog SM 1747, 79; Nas mocsen grád BKM 1789, 115; A vár, kastély, grád AIN 1876, 12; zapovedao ga je vu grád KM 1796, 129; ti zmo'sni gradi |zjo zidali SŠ 1796, 126; gráde i meszta dao obzidati mocsno KOJ 1848, 8
- Grádec** -dca tudi Gráca m *Gradec*: ino do Grácza vsze dá szporobiti KOJ 1848, 67; Stero |zmo |ze |zami mi návésili v-Gráczi SIZ 1807, 50; V-Gráczi KOJ 1833, I
- gràdina** -e ž *utrdba*: Zmo'snojzti cslovecse Gradino porácsis BRM 1823, 288; razválas gradino nyegovo TA 1848, 74
- gradovèni** -a -o prid. *grajski*: ino v Stajari gradoveno szlú'sbo dobo KOJ (1914), 150; zevszov szvojov gradovenov der'sinov edno csiszlo je zmolo KOJ (1914), 107; szvojim kat. gradovenim Officérm prilúдно kmetov ravnanye zapovedala KOJ 1848, 112; veli gradovena vrata goriodprejti KOJ 1848, 83
- Graduvál** -a m *gradual, stopniški spev*: Novi Gráduvál BKM 1789, 1; Vogr|zkoga Gráduvála BKM 1789, 4; V-tom prvom Gráduváli BRM 1823, II
- Graecia** -e [grécija] ž *Grčija*: naj bole pa v-Jeru'zálemi, Graecii, ali Grcskom KŠ 1771, 338
- gràh** -a m *fižol*: Bab; grah KOJ 1833, 151; Grah, na cent odáni AI 1875, kaz. br. 8; Grah (paszuly) AI 1878, 43
- gràhka** -e ž *grahor, grašica*: na jêsztvino detelco, grahko ali szenô dene KAJ 1870, 88
- gràja** -e ž *graja*: od steroga zvün osztze graje nikaj veszeljá je nej doubó KOJ 1848, 22
- gràjanje** -a s *ograditev, ograja*: za prilicsno ograjenye trbe szkerbeti, csi zdругim ne, zglobokov grabov i eto sze z-'zivém grajanyom zorobi AIP 1876, br. 10, 8
- gràjati** -am nedov. *grajati*: ki bi moje prvo delo zácsó grajati BKM 1789, 8b; Gyalázni; grajati, spotati KOJ 1833, 157; Hunyadi Janka grajati, i podgloubati nigdár nepresztáne KOJ 1848, 60; Ócsárlok, grajati AIN 1876, 23; Gajá 'Zidove ino |ze nyim prti KŠ 1771, 34; Naj szí grajajo spotlivci Vero moja KAJ 1848, 221; Nikakse hráne ne grajaj KOJ 1845, 38 **gràjati se** -am se *grajati se*: naj |ze ne gajá na|a |zlú'zba KŠ 1771, 538
- grájčičov** -a -o prid. *grahov*: golób cêlo grájcsicsovo szemen po'zrêh AIP 1876, br. 5, 7
- grájka** -e ž *ograjá*: ograd. Okoljezêti zidanov stejnov, zkládjom ali zgrájkov BJ 1886, 16
- gràmatika** -e ž *gramatika, slovnica*: pouleg návadnoga gúcsanya vêksega tála Szlovenov pizsano Grammatiko dobrovolno primi KOJ 1833, VI; sze zná vogrszki Jezik z-vnougimí Grammatikami hváliti KOJ 1833, IIII
- granát** -a m *granat, poldrag kamen*: Menje vreden je erdêci granát AI 1878, 54
- gràorka** -e ž *grahor, grašica*: nárasz za krmo, kakti: detelca, graorka KAJ 1870, 119
- grášec** -a m *grah*: ki bi moj grásecz notri povlácso KM 1790, 46
- grášič** -a m *grah*: Borsó; grásics KOJ 1833, 152; Grah, grášič (borsó) i léča dájo jáko hranlivo

i zdravo jestvino AI 1878, 43; Da nyemi poszôdi pô kebla gráscsicsa KAJ 1870, 153

grátati -am dov. *I. postati*: Tvoj obráz[ez ve]z [ztári gráta SŠ 1796, 170; da je grátao nej súslavec KAJ 1845, 5; urocsniczke králesztva nebeszkoga grátamo KŠ 1754, 7b; Prémocsni grátajo BRM 1823, 6; [zin [zi grátao páli BKM 1789, 321; Na to je vnyam krv 'zerjáva grátala AI 1875, kaz. br. 7; pogléd obráza nyegovoga je nácsi[li grátao KŠ 1771, 199; i nazáj je grátala zdrava KŠ 1771, 38; I vnougi bratov [zo [zrcsnejši grátali KŠ 1771, 592; krouto mocsni szo grátali KOJ 1848, 6 **2. nastati**: Gda bi pa vecsér grátao, princ[zi] [zo KŠ 1771, 25; Vecsér je grátao AIN 1876, 9; Vecsér je grátalo AI 1875, kaz. br. 7; da je veliki glád grátao KŠ 1771, 177 **3. posrečiti se**: kai on dela, tou dobro gráta SM 1747, 92 **grátavši** -a -e *ko je postal*: od sztráhote trda grátavsa, je etak kricsala KAJ 1870, 130

gratúvati -űjem nedov. *I. postajati*: bradou, [tera je z vla]zmi vrét zácsala [zejra gratúvati, je meo KŠ 1771, 432; vékse zburkanye gratúje KŠ 1771, 94 **2. nastajati**: gda vecsér gratúje KŠ 1771, 53 **gratúvavši** -a -e *ko je postajal*: Vu v[zákoj moucsi mocsnejši gratúvavši pouleg zmo'znó]zti dike nyegove KŠ 1771, 604

grba -e ž *I. grba*: Rántz; grba KOJ 1833, 170; ka bi ne mejla [preglo, ali grbo KŠ 1771, 585; preglédejo z-rumenilom dugo zakrite grbe KOJ 1845, 82 **2. guba**: Rántz; grba, güba KOJ 1833, 170

grbani -a -o *naguban, zguban*: pa nej z-grbanim cselom KOJ 1845, 26

grbánj -a m *goban, jurček*: Grbánj (a vargánya) .. so najbole za hráno nücane AI 1878

grbavi -a -o prid. *grbav*: Grbavi i szklücseni szem króto TA 1848, 31

grčki -a -o prid. *grški*: [vere] kr[žtsán]zke naj poglavitejse [zo [tiri: Grcska, ali Sztarovörczov KŠ 1754, 85; bila je pa ta 'zena Grcska po národi Sirofenicsánka KŠ 1771, 124; 'Zido[ž]zko i Gresco imé [zvedocsi KŠ 1754, 99; [zo [z. pi]zmo Sztároga i Novoga Zákona z'Zido[ž]zkoga i Greskoga obrnoli KŠ 1771, A2b; zdaj oprvics zGreskoga na sztári szlovenszki jezic obrnyeni KŠ 1771, A1a; Lukács z[á]kse rejcsi, Grcske? ali Deacske? zhája KŠ 1771, 159; vu 'Zido[ž]zkom i Greskom jeziki bodoucs[oj] KŠ 1771, A7b; Bio je pa napi]zek napi]zani obr nyega z-Greskimi i Rim[ž]kimi pi]zkm[ic] KŠ 1771, 252

grčki prisl. *grško*: Sto je knige pi]zau? Evangelistje ino Apo[st]olje Grcski KŠ 1754, 3; Ar je nej v[zá]komi dáno Bogá ali 'Zido[ž]zki,

ali Grcski, [ze]bom gucsécsega razumeti KŠ 1771, A4a

grden -dna -o prid. *grd*: Csunya, grden -a -o, ru'zen AIN 1876, 28

grdi -a -o prid. *I. grd*: Tsunya; grdi -a -o KOJ 1833, 177 **2. slab**: niti za grdi dobiecek KŠ 1771, 712; Grdo formo má AI 1878, 7 **grdési** -a -e *slabši*: Z-eti robov te lepse vcsijo csteti, ti grdési pa drügim szlü'zbeniki bodo AIP 1876, br. 7, 3 **nájgrdši** -a -e *najgrši*: Bogme, velim, steroga zmed nami imé je najgrdse, pojémo ga k-obedi KAJ 1870, 67

grdia -e ž *nesnaga, umazanija*: Vüha neciszte decé szo puna grdia KAJ 1870, 32

grdo tudi grdóu prisl. *grdo*: z-'senszkami grdo delali KOJ 1848, 8; grdou [zam 'zivo KŠ 1771, 433; Ar je grdou 'zeni vu czérkvi gücsati KŠ 1771, 520 **grše** prisl. *slabše*: Gerje 'zivés od nyega BKM 1789, 262

grdóca -e ž *I. nesnaga, umazanija*: Pod városom za vöpelanya grdócese naprávleni 'zlebóvje szo zadelaní AIP 1876, br. 3, 8; Vsigdár v gerdoči rova AI 1878, 28 **2. grdobija**: Ár me ta 'zitka grdócsa Nehenya potvárjati BRM 1823, 191; Ár me prevnóga grdóca Nehénya né szagati KAJ 1848, 157

grdost -i ž *grdota*: grdost grejhov pa, kak i kváre prázne vöre mocsno pokázajoucs odvrcatsi KOJ 1845, 13

grdúh -a m *grduh*: sze lahko namerimo na vnogo grdúhov KOJ 1845, 42

grdún -a m *grdun*: odked bi bio té grdün KOJ 1845, 121

grebén -a m *I. greben, priprava za grebenanje*: Gereblje; grebén KOJ 1833, 157 **2. povešena glava**: Gda bi Luther z-dolipüscsenim grebénom preti Witebergi mendigao KOJ 1845, 62

gréblo -a s *greblja, priprava za razgrebanje žerjavice*: Rutabulum. Greblo KMS 1780, A8b; grebla, lopáre i drügeféle skéri narédijo KOJ 1845, 42

gréda -e ž *greda, obdelana ploskev na vrtu*: ográdecz, v-sterom sze nahájajo grede KOJ 1845, 38; Ograd je na gredé razdeljeni BJ 1886, 17

gredár -a m *vrtnar*: Gredárje drevje i flance sadijo BJ 1886, 37

gredárstvo -a s *vrtnarstvo*: Gredárstvo posebno lübi BJ 1886, 16

grédno -ga s *povrtnina, zelnik*: [Kozá] Taki se zglási, či gredno vidi BJ 1886, 16

gregorácija -e ž *gregoracija, obhod na Gregorjevo*: Sztára Gregorácia KOJ 1845, 138

gréhota -e ž *greh, pregreha*: ne prešztáne pri tebi grehota K M 1783, 256; Gréhota Düse te'zila BRM 1823, 44; sze je razpüsesenoszt, ino grehota tak sirila KOJ 1845, 68; Pelaj sz-kmicze blódnoszti I gréhote odürne KOJ 1848, 136; Vzeti od náľz vľzo grehoto BKM 1789, 61; je Pekla zaszlüľila vu ľzvojoj grehoti BKM 1789, 443

gréih tudi gréhj tudi gréh -a m *greh*: Greih je ľztanovito eto TF 1715, 5; kak je po ednom Csloveki greih na ľzveit priľel SM 1747, 7; vľzáki grejh ľze odpüľzti lidém KŠ 1771, 40; Da náľz greh ne ľzkvari BKM 1789, 2; Gréh je ta moja nevola BRM 1823, 9; grozen je gréh toga KAJ 1848, 4; Bün, gréh AIN 1876, 28; nei brezi greiha TF 1715, 6; zavoly toga greiha SM 1747, 88; brez grejha ne more biti KŠ 1754, 214; i brezi grejha ľzo KŠ 1771, 38; Pouleg greha ne plácsai nám BKM 1789, 350; Od grejha, od vrága SŠ 1796, 6; Na grêha pót BRM 1823, 2; Od grêha zmo'znoszti KAJ 1848, 2; proti grehi ľze boriti SM 1747, 53; da nigdár grejhi ne privolimo KM 1783, 21; Naj vecs grêhi neľzlü'zimo BRM 1823, 3; ľzmertelni greih oznániti TF 1715, 36; na grejh nagibajouce ľzblisávanye KŠ 1754, 224; ki greh odurjávás KAJ 1848, 1; ino ta ľzmert po greihi SM 1747, 7; je Bo'so miloľcso po grejhi gizdoľzti pogübilo KMK 1780, 10; V-grêhi nelübi vász BRM 1823, 5; ľzkákľim znamenitim greihom obteľľen TF 1715, 36; ka ľzo vľzi pod grejhom KŠ 1771, 453; du'sni ľzmo pod ľzmrtnim grejhom vľzako leto k-nám vzéti KMK 1780, 63; zdicsenoszt z-grêhom BRM 1823, 9; ľze nyegovi greihi odpulztio TF 1715, 34; Grejhi me bodo te'zili KŠ 1754, 270; odpüľcseni ľzo tvoji grejhi KŠ 1771, 28; steroga grehi ľzo pokriti SM 1747, 95; náľľih greihov odpüľcenyé TF 1715, 32; mené obari od vszeih grehov ABC 1725, A5b; kak ľze greihov varuje SM 1747, 89; Neľzpomeniľze zgrehov mladolztii moie SM 1747, 93; za náľľi grejhov volo KŠ 1754, 223; zvelicsa ľüľztvo ľzvoje od grejhov nyegovi KŠ 1771, 6; Grejhov odpüľcsanye KMK 1780, 7; nikaksi grejhov dopernáľanye BKM 1789, 297; Naj ľze z-grehov ľzna obudis BRM 1823, 3; Vörjem greihom odpulcenyé TF 1715, 23; vöriem grehom odpüschanye ABC 1725, A5a; da grehom moim odpüľcsanye ľztalno vörujem SM 1747, 60; náľľim grejhom merjémo KŠ 1754, 217; Vľzejm grejhom odpüscanye BKM 1789, 7; kaľtigam greihe ocsév na ľzini TF 1715, 17; od püľzti meni vsze moie grehe ABC 1725, A5b; on vľzei verni greihe ľzmertyom platil SM 1747, 89; ne ľzprávlai grehe na drúge grehe SM 1747, 82; i grejhe odpüľzti nám KŠ 1754, 268; vadlúvajoucsi grejhe ľzvoje KŠ 1771,

9; moucs grejhe odpüľcsávati KMK 1780, 22; Za grejhe ne odverzi náľz BKM 1789, 2; Oľztavi ľzve grejhe SŠ 1796, 10; Nedaj nam v-grehe ľzpadnoti BRM 1823, 2; inoľze zevľzeimi greihi i zhüdim vtopiti TF 1715, 33; ľzem zmoimi greihi Jesussa razdrefzelil SM 1747, 77; ľze saloľztis, nad tvoimi greihi SM 1747, 38; boidi miloľztiv moimi greihi, steri ľzo veliki SM 1747, 93; Dai mi Obláľzt nad grehi SM 1747, 53; vidimo, ka ľzmo zgrejhi okouli opáľzani KŠ 1754, 212; Naj ľze preľztráľimo nad náľľimi grejhi KŠ 1754, 216

gréišiti tudi grejšiti tudi grešiti tudi grišiti -ľm dov. *grešiti*: ľzmo ľze nej ľzrame'slúvali griľiti KMK 1780, 77; Zná ľzamo li grejľiti BKM 1789, 13; Véteni; gresiti KOJ 1833, 188; ino ako sto greiľi SM 1747, 14; vrág od zacsetka griši KŠ 1754, 70; Ármi vľzaki dén vnoego grejľimo TF 1715, 29; vnoego grisimo KŠ 1754, 169; ki grisijo KŠ 1771, 641; da bi vi ne greiľili SM 1747, 14; idi i vecs ne grejsi KŠ 1771, 292; ali ne grejľte KŠ 1771, 582; ne bom vecs griľio KMK 1780, 79; Gresijo ne bodem BKM 1789, 3b; Grejľili bomo KŠ 1771, 460; vám piľem: naj ne grisite KŠ 1771, 727 **grišéti** -a -e *grešéč*: Tak pa grisécsi prouti bratom, prouti Kriľľtuľi grisite KŠ 1771, 505

gréišni tudi gréjšni -a -o prid. *grešen*: cslovik greiľni má vľze ľzvoje greihe vadlupati TF 1715, 35; ár ľzam jaľz grejsni cslovik KŠ 1771, 179; kakda more grejsni cslovik tá znaméjnya csiniti KŠ 1771, 297; Touje nasa Zaľzlüľila grejsna bloudnoľzt BKM 1789, 2; ľsterie od greisnoga ocza náľľega Adama nanáz ľzpadno TF 1715, 19; gori vľztávám zmoje greiľne poľztele TF 1715, 45; za náz greisnoga veľino SM 1747, 12; od vľzega greisnoga dugoványa SM 1747, 49; Radoľzt Na etom ľzvejti vľzákoga Grejsnoga národa BKM 1789, 39; Paveo ľzebé grejsnoga vadlúje KŠ 1771, 442; Dabi mi náľo greiľno nevoulo zpoznali SM 1747, 19; on náľľe grejsno poprietyé poľzvéto KŠ 1754, 107; Zvéľzelo ľzi grejsno ľüľztvo BKM 1789, 4; ne ľzpoznas tvojo grejsno ľztáľnoľzt SŠ 1796, 10; vu etom národi praznivom ino grejsnom KŠ 1771, 128; Po natúri ľzo vľzi grejsni KŠ 1771, 575; Vszi szo pred menom grejsni BKM 1789, 14; dati vu roké grejsni ľüdi KŠ 1771, 254; kvľzejm greiľnim ľüdém TF 1715, 41; je náľz greisne ľüdiľ odküpo SM 1747, 12; ki ľzi grejsne Adamove ľzini na teliko polubo KM 1783, 55; Grejsne düse je odküpo BKM 1789, 71; doli poklekni na Tvoja greisna koulina TF 1715, 45

gréišnik tudi gréjšnik -a m *grešnik*: kaiľzem jaľz veliki greisnik TF 1715, 37; nego nai ľze te greisnik poverné SM 1747, 8; Da bi grejsnik düsa

tvoja KM 1783, 288; ne 'zelejs grejsnika [zmrti KŠ 1754, 232; Bog je nei hotel tomi greisniki [zmrti SM 1747, 8; ne 'zelejs pogibelnoszt grejsniki KŠ 1754, 243; ne oštavime nevolnoga greisnika SM 1747, 57; toga vö zvr'zenoga grejsnika KŠ 1771, 531; greisnika od grejhov odvé'se KMK 1780, 66; ino [zo nevolni greisniczi SM 1747, 51; vnougi [zo grejsniczi polztanoli KŠ 1754, 119; Grejsniczke [ze ktebi vrnéjo KŠ 1754, 254; ka [zo 'Zidovje vli greisniczke KŠ 1771, 436; Mi greisniczke KM 1783, 59; ki je proti [zebi od greisnikov preterpo SM 1747, 28; odloceni od grejsnikov KŠ 1754, 103; grejsnikov priáteo KŠ 1771, 36; Od Bo'ze voule k-greisnikom KŠ 1771, 58; Grejsnikov zvelicíteli BKM 1789, 3; nám grei[n]ikom kjei[zt]vini zrendelüvana TF 1715, 43; ino kdrügim grei[n]ikom SM 1747, 41; bode glá[zo] grejsnikom KŠ 1754, 233; Milosztiv nám bojdi grejsnikom KM 1783, 10; Grejsnikom ga je polzlo BKM 1789, 8; okorne greisnike zprávi[le]ca vönka zaprejo TF 1715, 35; vucsi te greisnike na pravo pout SM 1747, 93; kotero [zi] za grejsnike vö prelejaó KŠ 1754, 228; zvat nego grejsnike na pokouro KŠ 1771, 29; Zakaj jej zgrejsnikmi KŠ 1771, 28

gréšnica -e ž *grešnica*: 'zena, [štera je bila grejsnicza KŠ 1771, 190

grenòti -ém nedov. *I. zgrebatí*: Grene, rova li v-preidócsi KAJ 1848, 82; da je v[ž]áki páli k-[z]vojemí pi[ž]kri bole ogen greno KM 1790, 88 *2. zbirati*: Grene, vlácsi mála mravla KAJ 1870, 105; "Greni kurtav!" tô rêcs je mogao bógati KAJ 1870, 152

grešénje -a s *grešenje*: Zrok Tvoje boleznofzti Je nase gresénye BRM 1823, 50; znásas pokorno, Oh Bóg, nase gresénye KAJ 1848, 2; je gresénya robom blüzi KAJ 1848, 124; obarjem sze od gresénya z jezikom TA 1848, 32

grešivati -üjem nedov. *grešiti*: kaksté bi gresivao BRM 1823, 98

grešlívost -i ž *grešnost*: Nej je pred Bogom Prijétna, niti greslivo[zt] BRM 1823, 24; I proti Tebi greslivo[zt] Sztálno odürjávati BRM 1823, 186

grešnost -i ž *grešnost*: Varte [ze v]ze grésnofzti BRM 1823, 5

gríba -e ž *griva*: duga griba AI 1878, 11; má malo gríbo AI 1878, 12

grísti grizém nedov. *I. gristi, drobiti z zobmi*: zácsali grizti KŠ 1771, A2b; je nej [z]lobodno grifzti KŠ 1771, A2b; je nej [z]lobodno grifzti KŠ 1771, 458; Rágni; grizti KOJ 1833, 170; falat krüha, ali kaj drugo griszti valón AI 1875, br. 2, 7 *2. napadati z zobmi, pikati*: kak csemérna

kacsa grizé BKM 1789, 14; medved (z-zobmi) grizé KAJ 1870, 10; Oštijo, štere ne grizémo KMK 1780, 65; nyi jeziczke oštiri Grizéjo me BKM 1789, 5b; Kak dugo te kacse bodo grizle KM 1783, 286 *3. vznemirjati, povzročati neprijetnosti*: Naj szi me grizé jezik jálnikov KAJ 1848, 239; eden toga drugoga grizéjo KOJ 1833, XIV; Csi te pa edendrugoga grizli i jeli KŠ 1771, 568; I grizli [zo jezike [z]voje KŠ 1771, 795 *grizéči* -a -e *grizeč*: Kak cšerv grizécsi grejh csemérni Grizé mené BKM 1789, 206; Luthera vozostampane grizécsé predge i povedki KOJ 1845, 55; májo grizéča vüsta AI 1878, 32; miszli, oh cslovik! cšrv grizéčli KM 1783, 211

gríva -e ž *griva*: z-steroga lepe grive viszijo KAJ 1870, 88

grívi -a -o prid. *pravi, resničen*: je gornya in o dolnya szlovensina griva puscšava posztala KOJ (1914), 96; je 'selo v-piszmi prosnyé i to'sbé pred szébe posztaviti, nej pa z grivov recsjouv KOJ 1848, 31; Bajce szo grívi grobi za 'zivócse bívoszti KAJ 1870, 85; grivi razbojnicke AIP 1876, br. 9, 2

gríža -e ž *gríža*: Vérhas; gri'sa KOJ 1833, 181; tréslíko i gri'zo majoucsi KŠ 1771, 428; je ocsa rávno teda vu gri'šli, i v-tréslíki le'sao KM 1796, 130

Grk tudi Gèrk -a m *Grk*: Sidove na ime, potom i Gerke SM 1747, 19; Grk po natüri KŠ 1771, 435; Nej ga 'Zidova, ni Grka KŠ 1771, 154; 'Zidovom i Grkov vnouga vno'zina KŠ 1771, 385; prejdgamo Kri[zt]u[ša], 'Zidovom i[š]tina [z]páko, Grkom pa blázno[zt] KŠ 1771, 492; je Gejza neprilicsen bio Bulgárczom ino Grkom KOJ 1848, 10; tam Grke, eti pa Szlovene na[š]zedüvajúoc[li] KŠ 1771, 5b; ki [zo med Grkmi ra[š]ztepeni KŠ 1771, 290

grlíca -e ž *grlica*: Nedáj zvirini duse grlicze tvoje TA 1848, 60; dáli bi áldov eden pár grlicz KŠ 1771, 169

grlíti se -im se nedov. *daviti se*: szká'zem pomócs, têm, ki sze grlijo TA 1848, 9

grló tudi gèrlo -a s *I. grlo, zgornji del sapnika*: naj [ze v]žáki do grla na[š]zühne KM 1790, 78; Tu sze zováki gibcsnoszt grla i prsztov KOJ 1845, 5; Tomi jálnomi vnyega grlo pá[š]zti BKM 1789, 376; I [z]voje grlo bi napunila SŠ 1796, 96; nego rai [z]punim gerlom kricsio TF 1715, 4 *2. kar je temu podobno*: odprti grob je nyi grlo TA 1848, 5; Zgrla peklén[zk]oga pocsinek [z]zem doubó BKM 1789, 303; nyih gerloie eden odperti grob TF 1715, A7b; zvráijega gerla ino vládanya vönka o[š]zlobodo TF 1715, 22 *3. vrat*: Na grli lepo belo lišo má AI 1878, 10

grím tudi gèrm -a m *grm*: Bokor, germ AIN 1876,

68; V-gôsztom grmê on vu miri szedí KAJ 1870, 114

grmèti tudi germèti tudi grumèti -í nedov. *grmeti*: Csi gli blízka i germi SM 1747, 76; Dörögni; grumeti KOJ 1833, 154; Grmí. Manydörög KM 1790, 92(a); Blízka i grumí KOJ 1845, 102; Csi je gli grmelo mocsé BKM 1789, 361; pren. ka ti zdaj tva vüha grmíjo SIZ 1807, 47; Goszpod je grumio vu nébi TA 1848

grmič -a m *grmič*: Ali naidem vleti vu grmicisi Pocsinka sztan KAJ 1870, 56

grmiček -a m *grmiček*: Zláti grmiček rasté AI 1878, 51

grmlajca tudi grmlajncza tudi gèrmlanca tudi grmlaca tudi grúmlaca -e *žgrmenje*: grmlajcza [ze je zgodila KŠ 1771, 308; Grmlajncza. Menyödörös KM 1790, 92; Grmlâcza BRM 1823, IX; tou je, [zinovje grmlajcze KŠ 1771, 110; Malo grmlajcze brezi bojazni BKM 1789, 444; [zo vö sle blízkanycze i grmlanycze i glé[zove KŠ 1771, 774; i [zedem grmlajncz na [zedem koflike kázajoucsi KŠ 1771, 766; neba je dála grúmlâczo TA 1848, 62; Po grúmlâczi sze dá zráki csisztôcsa KAJ 1848, 361; Zvihérom zvékšine blisk i germlanca hodi BJ 1886, 35

grmlavica -e *žgrmenje*: I v-grmlaviczi mi Tebé hválimo BRM 1823, 440

grmlenca tudi grúmlenca -e *žgrmenje*: ka letosz pá vnogo szilnoga de'zd'za i vnogo grmlence bode AIP 1876, br. 6, 8; vnogokrát je “éljen” grmlence csuti bilo AIP 1876, br. 5, 2

grmlénje tudi grumlénjje -a s *grmenje*: Csüli szmo grmlénye AIP 1876, br. 4, 8; na gori sinajszkoj med grumlejnyom i blízkanjom KOJ 1845, 120; pren. nego szlisavsi grumlejnye z-Rima za volo Robert Károla KOJ 1848, 43

grmóuvje tudi grmóvje -a s *grmovje*: i v szodisinszko grmouvje notrilücsó KOJ (1914), 108; cvetje je brála med grmóvjem KAJ 1870, 13; se zadržáva pod grmovjom AI 1878, 10

gròb -a m **I. grab**: nyih gerloie eden odperti grab TF 1715, A7b; i grab tvoi SM 1747, 68; i grab tvoi SM 1747, 68; Bio je vu ogrâczi grab noví KŠ 1771, 331; odperti grab je nyi grlo TA 1848, 5; Sztani gori zgroba BKM 1789, 88; Pokopan je vgrab KŠ 1754, 109; Zdaj me 'se denejo v-grab moj SŠ 1796, 4; vu kmicsnom grabi mojem SM 1747, 78; Lejal bom vgroubi kmicsnom SM 1747, 74; gda [ze je vgroubi o'zivo KŠ 1754, 110; je 'ze [tiri dni bio vu grabi KŠ 1771, 304; vszi pokopicsi pri grabi vmorjeni KOJ 1848, 5; Csi bi mogli v-grabi preidti KAJ 1848, 7; I grabovje [zo [ze odpirali KŠ 1771, 96; pribi'zi knyemi zgrabouv eden cslovik KŠ 1771, 114;

dvá vragometna, zgrobov vö idoucsa KŠ 1771, 27; pri[zpodobni k-grobom obejljenim KŠ 1771, 77; Ar czimprate grobe prorokov KŠ 1771, 77; je on na[fe grobe na kamure napravo KŠ 1754, 109; v[li, ki [zo vgrabáh KŠ 1754, 139; nego vu grabáj KŠ 1771, 194 **2. konec življenja, smrt**: ide k[zvojemí grabi KŠ 1771, 261; i prek graba KAJ 1848, 3

gròbenica -e *ž korito pri stiskalnici*: Mergus. Grobeniczka KMS 1780, A9

grobiánstvo -a s *grabijanstvo*: grabián[ztvo pa odórno[zt pobüdi KM 1790, 18

grabjâncivanje -a s *grobó ravnanje, divjanje*: nezaroblencza, ki je k-grabjâncsivanyi 'se tak privajani KOJ 1845, 33

grabjânstvo -a s *grabijanstvo*: nisteri cslovek, ki sze nyegove toposzti, grabjânsztva i hüdovolnoszti hába KOJ 1845, 21; Z tém grabjânsztvom sze je krouto zamero KOJ 1848, 32

gròf -a m *grof*: imenüvani szo “mejni grofovje” KOJ (1914), 97; grofi, baroni szedijo AI 1875, kaz. br. 2

gróm tudi grón tudi grúm -a m *grom*: Kak grom, [zrczé mi pobije KŠ 1754, 255; Fulmen. Gron KMS 1780, A7; Kak gron [zrczé mi pobije BKM 1789, 215; Blízki i grum trôszí viszine KAJ 1848, 13

grónski -a -o prid. *gromski*: kak [zi kamen gron[zki SŠ 1796, 149; Oh kak je gronszka rejcs tá BKM 1789, 14; je Boug pulzto blízkejajnczo, i gron[zko kaménye KM 1796, 52

gròš -a m *groš*: Gro[š. Garas KM 1790, 94; Garas; gross KOJ 1833, 157; mi vsze radi vze memo, en gros ali putoro KOJ 1845, 142; Od gro[fa KŠ 1771, 221; Eto más eden gros KAJ 1870, 8; nyemi je dao eden jedini gros szvoj KAJ 1870, 8; Li eden po ednom, dvá grossa naj dejje SIZ 1807, 37; je dáo nikeliko gro[šov pejnež KM 1790, 26; je dáo kújse (debelejse) grose ozváne zlejati KOJ 1848, 44

gróubi -a -o prid. *grab*: Antóni je pa groubi, bedák o[ztáo KM 1790, 36; Goromba; groubi -a -o KOJ 1833, 157; velika Szlepo[zti [zvoje oslátati, ako je glih jáko grouba nemorejo TF 1715, 4

gróubje -a s *pokopališče*: eden cslovik vu necsi[ztom dühi Ki je [ztanyé meo vu grabjji KŠ 1771, 114

gróužati -am nedov. *mešati*: Zavarni; moutiti, grou'sati, mejsati KOJ 1833, 184; Vroucsó hráno dugo grou'sati, je grdo KOJ 1845, 36; pren. grcski Czaszar tak je dugo grou'sao vogerszke Velikáse KOJ 1848, 29; V-neprisztोजना sze negrò'zaj KAJ 1870, 166

grôza -e ž *groza, strah*: I groza je obisla vŕsze tak KŠ 1771, 105; Ár ga je groza obvezéla i vŕze KŠ 1771, 179; ár je trepetanye i groza na nyé prisla KŠ 1771, 155; Kaksa groza bi nam vmárjala szrdcze KAJ 1848, 7; za tvoje groze volo KŠ 1754, 241; geto ti grozo odŭrjávás KŠ 1754, 17; Z-grozov sze zglédne on Prék KAJ 1848, 4

grôzd -a m *grozd*: Uva Grozd KMS 1780, A9b

grôzdje tudi grôzje -a s *grozdje*: Jeli beréjo ŷtrnya grozdje KŠ 1771, 22; niti ŷcisipka ne trgajo grozdje KŠ 1771, 186; i zrejlo grozje ŷzo prineŷle KM 1796, 26; Mravle grozje iščejo AI 1878, 37

grôzen -zna -o prid. *grozen*: Grozen je greh toga KAJ 1848, 4; te Visesnyi je grozni TA 1848, 38; Razbejszni grozno moucs nyihove vojŷzke BKM 1789, 271; obnêmi, grozno obsŷtênye KAJ 1848, 7; Gde vŷza grozna ŷzo BKM 1789

groziti se -ím se nedov. **I. groziti, pretiti**: Fenyegetni; priteti sze, groziti sze KOJ 1833, 157; ka sze grozis KAJ 1870, 95; Pokeidob ŷze mi Vrag grozi SM 1747, 68; Szkim ŷze grozi Boug KŠ 1754, 65; ki ŷze mi grozi KM 1783, 295; Szkom ŷze mi grozi jáko BKM 1789, 388; pred kim bi sze mi grozilo TA 1848, 20; nej li ŷzamo ŷze je nyim grozio KŠ 1771, 527; da sze nyim je z-cérkvenim preklinsztvom grozio KOJ 1848, 43; z-sterimi sze je Zvelicsiteo grozio KOJ 1833, X; sztraszni protivniczke szo sze nyemi grozili KOJ 1848, 115 **2. upirati se**: od vodé i vszáke pitvine sze nyemi je grozilo KAJ 1870, 41

grôzlek -a m *grozdek*: ka pod szpôdnyim grozlekom sze vêka okoli zare'ze AIP 1876, br. 8, 8; stero sze eno 25 grozlekov ozorilo AIP 1876, br. 4, 8

grôznost -i ž *groznost*: steri szo sze tou'sili od lŷtoszti i neeslovecske groznoszti szvojega Krála KOJ 1848, 26; szmrt, Pri vszoz szvojój groznoszti KAJ 1848, 419

grozoviten -tna -o prid. **I. grozen**: tákse grozovitno klánye i meszárenye narédi KOJ 1848, 9 **2. velikanski, ogromen**: Okoli mesa grozovitnoga tela je opásani zdebelim ŷpehom AI 1878, 21

grozovitnik -a m *grozovitež*: Poganszki grozovitnik szí nekaj sztrasnejsega zmiszli KOJ 1845, 85

grozovitnost -i ž *grozovitost, grozota*: Od ete grozovitnoszti nad szvojim rodjâkom vcsinyene KOJ 1848, 14

grôžanje -a s *mešanje, zmeda*: Grô'zanye li trpelo AI 1875, kaz. br. 3; Grô'zanye, mêsanye itak trpi AIP 1876, br. 7, 2; Szprávlanye,

grô'zanye tak dugo trpelo, ka bój je zacsnjeni AIP 1876, br. 8, 1; Po telkom grô'zanyi Obô'zani AIP 1876, br. 6, 2

grstíti se -ím se nedov. *gnusiti se, studiti se*: Grŷztim ŷze escse ŷzam ŷzebi BRM 1823, 191; naj sze drugim negruszti od hráne KOJ 1845, 36; Escse sze nisteroj pápinszkoj persóni gruszti z-lutheránszkov vu hi'sni zákón sztoupiti KOJ 1845, 82

grstlívost -i ž *gnus, stud*: ali pŷszto je grsztlivoszt na dŷse nyihove TA 1848, 88

grŭda -e ž **I. gruda**: Zgrŭde zemlé ŷzi ti náŷz vö oŷznouvo BKM 1789, 158; Teda vért edno grŭdo ali kamen vzeme gori KAJ 1870, 139 **2. prst, zemlja**: Csloveka zedne grŭde napravo SM 1747, 3; ka bi zedne grŭde delao polzoudo KŠ 1771, 468; pren. nevoule puna grŭda BKM 1789, 410; nevoule puna grŭda SŠ 1796, 142

grŭdica -e ž *grudica, kepica*: száki brat i szesztra tudi popadne grŭdiczo KOJ 1845, 96

grŭdje -a s *grudje, grude*: Grŭdje vu ogradi z-grablami drobijo KAJ 1870, 119

grŭmbeo -bla m *kup, kopica sena*: szŭho vkŷppograblájo, v-grumble raztrôszijo KAJ 1870, 122

grŭnt tudi grŭnd -a m **I. zemljišče, posest**: Plebánusom szo povrnyeni grŭnti KOJ 1848, 107; na ŷzejdi Jordána ŷzo na ŷzŭhom grŭnti ŷztáli KM 1796, 42 **2. temelj**: Kotere recŷi ŷzo grŭnd, fundamentom TF 1715, 44; Trdi grŭnd Bo'zi obŷztoji KŠ 1754, 130; Bog mi je tak grŭnt mojga vŷpanya KAJ 1848; ka ni eden zgrŭnta ŷzrczá ŷzvojega ne zdr'záva KŠ 1771, 436; ár dobroga grŭnta nemajo BKM 1789, 4; od zlocsasztnoszti neverni z grŭnta szreza mojega TA 1848, 28; Ino tu más grŭnd ino fundamentom czeile ŷzvête Troicze TF 1715, 38; Trbej je znati, ŷzrczá grŭnt KŠ 1771, 440; Oni razvr'zejo i grŭnt TA 1848, 9; ka má V-szebi grŭnt dŷsne skode KAJ 1848, 29; je nevôra vu ŷzrczá grŭnti na teliko KŠ 1771, 440; drŭgi zvékŷim grŭntom právjio KŠ 1771, 725

grŭntati -am nedov. **I. utemeljevati**: on preprávla bolvansztvo, I grŭnta právo krsztsansztvo KAJ 1848, 9; Ti szí od zacsétká zemlo grŭntao TA 1848, 83; Grŭntao dŷs zvelicsanye KAJ 1848, 61 **2. premišljevati, razglabljati**: Po vŷsztaj ti málicski ino czezczajoucsi grŭntao szí szí zmo'znoszta TA 1848, 7 **grŭntani** -a -o *utemeljevan, utemeljen*: Vôre naivékŷi Artikulusi, vu polzleidnyem leipom rédi grŭntani Jeŷzo SM 1747, 33; Vidis krsztsansztva oltáre, Grŭntane na rŷs bolvansztva KAJ 1848, 103

grŭntni -a -o prid. **I. zemljiški**: Grŭntni

goszpoudje szo sze 's nyimi djáli, kak z robmi KOJ (1914); ki z-grüntnov knjigov poszvedocsi nyagovo szvojoszt AI 1875, 2, 3 **2.** v zvezi **grüntni vert posestnik:** Grüntni vért bom, grüntni vért jasz KAJ 1870, 122

grůška -e ž *hruška:* Pyrus. Grůška KMS 1780, A9; Grůška je visiko drevo AI 1878, 45

grůškov -a -o prid. *hruškov:* jé grůškovo, čreš-njovo, slivovo drevje BJ 1886, 17

grzdenjé -á s *gnus, stud:* Tsömör; grzdenyé, csám KOJ 1833, 177

grzdlív -a -o prid. *dolgočasen, zoprn:* Unalmas; dúgoga csasza, grzdlív -a -o, odüren KOJ 1833, 179

gůba tudi giba -e ž **1.** *guba:* Rántz; grba, gůba KOJ 1833, 170; Po dvej gibej je kařtiganí KM 1790, 74 **2.** v zvezah: **po dvej gibej sklonjen:** nego řze je po dvej gibej pařsco KM 1790, 42; **po sedmi gibaj sedemkratno:** nazâ plácsaj szôszedom nasim po szedmi gibáj TA 1848, 66

gůbač -a m *šiška, jeřzica:* ka sze z-logá odáva: gubacs AI 1875, 6; Hrást dá žalod, i gubače AI 1878, 46

gůbačov -a -o prid. *šiškov, jeřžičin:* Gubacsov pov je letosz bo'zen AI 1875, kaz. br. 8

gůč -a m **1.** *govorjenje, oblikovanje besed, stavkov z govornimi organi:* Gucs nasztáne z-glászi AIN 1876, 5; za nyidva vřzokoga gucsá i piřzanya volo KŠ 1771, 260; znaměnya szo nê za pocsinka, nego za razměnya gucsá AIN 1876, 9; zvelikov řzrcsnolřtjov 'živěmo vgucsi KŠ 1771, 533; o'živávaj Nász v-gucsi i djányi KAJ 1848, 5; pren. Pannonii z-sterov szo po gucsi negda Hunovje i Avarci ládali KOJ 1848, 7; Nadale je v-gucs prineseno bilô AIP 1876, br. 1, 1 **2.** *izražanje misli z govorjenjem:* Eti je li od te řegé právde gucs KŠ 1754, 6; ka je zdaj od mira nej gucs KOJ 1848, 120; Naj te pa zvnougim gucsom ne dr'zim KŠ 1771, 416 **3.** *sestavek o čem, ki se podaja v javnosti:* od minisztera 2 ³/₄ võre dr'žanom gucsi napredáno AI 1875, kaz. br. 2 **4.** *stavek:* Kelkoféle gucsov razločsavamo AIN 1876, 73

gůčanje -a s **1.** *govorjenje:* nego valře gůcsanye naj bou, tak, tak KŠ 1754; i gůcsanye tvoje je priřzpodobno KŠ 1771, 151; vu řzvojem vnogom gůcsanyi pořzľuhnejo KŠ 1771, 18; Kak řzlatka řzo cselušzti mojoj gůcsanya tvoja KŠ 1754, 4 **2.** *jezik:* pouleg návadnoga gůcsanya véksega tála Szlovenov KOJ 1833, VI

gůčati -im nedov. **1.** *govoriti, oblikovati besede, stavke z govornimi organi:* Gůcsati KM 1790, 93; Doszta ne negučí semtám BJ 1886, 5; řtero bom miszlo, gůcsao KŠ 1754, 248; Ne

bom vecs dořzta gůcso zvami KŠ 1771, 316; je te řzlejpi i nejmi, gůcsao KŠ 1771, 39 **2.** *izražati misli, mnenje:* Prepovidávajo nám gůcsati KŠ 1754, 164; kakda morete dobra gůcsati KŠ 1771, 40; Gučřati za nářz BKM 1789, 44; Eta gůcsi i opominaj KŠ 1771, 659; dobro od nyega miřzľimo i gůcsmo KŠ 1754, 54; gůcste iřztino KŠ 1754, 58; zakaj nyim gucsis vprilikaj KŠ 1771, 42; z-řzvojeja lařztivnoga gucsi KŠ 1754, 95; Gucsi zdvõma od řzvojeja nařzľedřvanya KŠ 1771, 24; Eden zdrřgim márna gucsi TA 1848, 9; Csi hidou gucsimo KŠ 1754, 32; jálno gucsijo TA 1848, 5; võ bodem gucsao vsza csũda TA 1848, 7; dũjh Ocsé vařega bode gůcsao KŠ 1771, 33; Ar nebudete võ gucsali KŠ 1771, 33; i gucsali bodo vřzo hũdo rejs KŠ 1771, 14; řzem od Molitvi naduzi gůcsao KŠ 1754, 7a; řgeto řzem jařz nej gůcsa KŠ 1754, 20; potom kak je on řnyimi gučřal SM 1747, 14; Drřgo priliko je nyim gůcsao SM 1747, 45; Kak je on Gučřo BKM 1789, 17; lidjé řzo gucsali nadignjeni KŠ 1771, 338; naj gucsi, kako KŠ 1754, 22; naj ne gucsijo jálnořzt KŠ 1754, 59; od nyega ne gucsali TF 1715, 16 **3.** *znati, obvladati:* tudi szlovenszki jezik gucsita AI 1875, kaz. br. 3; kak zdaj naři Szlovenye gucsijo KŠ 1771, A5a; szo vszi z-edne fěle jezikom gůcsali KOJ 1833, IX; bi po nyem gůcsali KOJ 1833, VIII **gučěči** -a -e *govoreč:* odidoucsi molo je to iřzto rejs gucsěcsi KŠ 1771, 148; z-kacse gucsěcsi vrág KM 1796, 6; Szlovenszki jezik gucsěcsi národ AI 1875, kaz. br. 3; řzľiřavři to rejs gucsěcso KŠ 1771, 117; Gucsěcsi med řzebom z-'Zoltármí KŠ 1771, 584; sztrebi võ vszo szkazľivoszt i jezik gizdavo gucsěcsi TA 1848, 9; Ország sze imenũje Vogrszki od po Vogrszkom gucsěcsih Vougrov KOJ 1833, VIII; lidjé, vidoucsi nejme gucsěcse KŠ 1771, 52 **gučěči** -a -e sam. *govoreči:* je nej vřřákomi dáno řzebom gucsěcsega razumeti KŠ 1771, A4a; lepó gucsěcsega KOJ 1848, 5 **gůčani** -a -o *govorjen, povedan:* stero je melo potom gůcsano biti KŠ 1771, 675; kak řze řzpozna, ka je gůcsano KŠ 1771, 518; gůcsano bode i tou, ka je ona vcsinila KŠ 1771, 88

gůčma -e ž *kučma:* Gucsma ABC 1725, A3a

gůgati se -am se nedov. *gugati se:* Szedecsi sze negugaj KOJ 1845, 26

gůľiti -im nedov. *guliti, dreti:* kak dabi okrzsztšenoga bete'snika trbelo 'sivoga gůľiti KOJ 1845, 110

gulyas -a [gũjař] m *črednik, pastir:* Csikós, gulyás KAJ 1870, 141

gumila -e ž **1.** *grič, hrib:* Měnsze visesozti sztrmcce ali gumile zověmo KAJ 1870, 145;

vľzáka gora i gumila ľze ponizi KŠ 1771, 173; Collis. Gumila KMS 1780, A9 **2. grob, gomila:** Naj prineszėjo gumile praviczto TA 1848, 57; Teda zacsnete praviti i gumilam, pokrľ náľz KŠ 1771, 252

gumilica -e **1. griček, hribček:** Pri ravnici gumilica KAJ 1870, 171 **2. grob, gomila:** ete gumilice szkrivajo mrtvece KOJ 1845, 131

gũmlo -a s *gumno:* Gũmlo KMS 1780, A2b; Horreum. Gũmlo KMS 1780, A9

gũmno -a s *gumno:* ľsifľzi gũmno ľzvoje KŠ 1771, 10

gũt¹ -a m *žrelo, grlo:* Guttur Gũtt KMS 1780, A7b; Nyih gut je nej zmérom BKM 1789, 377; Ftics je z-punim gũtom kricsao KAJ 1870, 21; krédi dr'ste glaľzne guté SIZ 1807, 13

gũt² -a m *kap, bolezen:* je Szoliman II. z-gutom vdárjeni czvokno KOJ 1848, 83

gũtàn -a m *soteska:* Po gutani szva 'ze překprisla KAJ 1870, 84; Celô vòszki dolòvje sze gutanje ali vrata bregòv zovėjo KAJ 1870, 146

gvànt -a m *obleka, oblačilo:* kotera ľzo ľitki potreibna kako gvant, ľfreiľli TF 1715, 29; gvanta pa nyegov je beľli grátao KŠ 1771, 56; Velftis. Gvant KMS 1780, A8b; Gvant. Ruha KM 1790, 94; Ruha; oblacisilo, gvant KOJ 1833, 171; nemajoucsi gvanta ľzvadbenoga KŠ 1771, 72; Da ľze te kak scsetálje Gvanta, mocsno dr'sim SŠ 1796, 120; ino ľzo nyihov gvànt práľi SM 1747, 31; Gvant doli ľzèbe ľzláci KŠ 1754, 250; vnosenyje, gvànti KŠ 1754, 212; djala ľzta na nyidva gvant ľzvoj KŠ 1771, 68; posľlavci szo horvacski gvant noszili AI 1875, kaz. br. 1; Jeli csloveka vmejkhom gvànti oblecsenoga KŠ 1771, 35; Ni vu gvanti nemrem zebérati KAJ 1870, 56; velikási vogerszkom gvanti AI 1875, kaz. br. 1; ki je nej bio oblecseni zgvantom goľztůvanya KŠ 1771, 72; preľztrla ľzta ľzvoje gvante na 'zrbé KŠ 1771, 236

gvàntanje -a s *oblaćenje:* Vu sòľi i vu deli szam vrlí bio, ali vu gvantanyi necsiszteni i nerèden AI 1875, br. 2, 7

gvèranje -a s *povraćilo:* ki ga je za volo gveranya szvojega kvára obtou'so KOJ 1845, 50

gvèrati -am dov. *vrniti, povrniti:* Maximilián szi je praviczto vzéo szvoje po szili gverati KOJ 1848, 82

gvint -a m *priprava za dviganje:* pa gvint je tudi jáko potrèben za vòzdigávanye z-tákse grde grabé AIP 1876, br. 8, 8

gvũšen tudi gvũšen -šna -o prid. **1. gotov, nedvomen:** vľzej verni kotrig Kriľztusevi gvũsno blágo KŠ 1754, 137; Od ľteroga, ka mi je

gvũsnoga piľzati goľzpodni, nemam KŠ 1771, 420; Májpa pa gvũľno i czeilo odkũplený zoniľ tľakati SM 1747, 30; prepovidávanye oni dejľ, od ľteri ľzmo gvũsni KŠ 1771, 161 **2. prepričan, trden:** Ja ľzem gvũľen, ka ni ľzmrt nemore náľz odloucfiti KŠ 1754, 137; naj vuvľzem etom gvũsen bodem KŠ 1754, 237; Vete kaibi jaľz gvũľni biu, kaifľzo tálove proľnye priètne oczi TF 1715, 31; Sztejm náľz gvũsne ľľini, ka ľzmo mi odkũpleni KŠ 1754, 111; Ka bi náľz gvũsne vcsino KMK 1780, 17 **3. doloćen, neki:** ka ľzo ľyllabe nej bilé vu gvũsen mertik vzéte BKM 1789, 2b; z-sterov sze dugoványa gvisna kelikòcsa znamenűje AIN 1876, 31; ne bos vido Szuncaza do gvũsnoga vrejmena KŠ 1771, 381; Ali ni gvũsnoga rázuma je níkéď cslovik nej mogo náľti BKM 1789, 2b; da szi stevecz med stenyòm odejhne do gvisnoga csasza KOJ 1833, 9; ki vszákom leti na gvisno vremen sze za szoldáka pozové AIP 1876, br. 1, 3; je potrebno bilô edno gvũsno mero sztopája gorivzeti KAJ 1870, 65; vsze ono, stero gvisno oszobo znamenűje AIN 1876, 10; da vu gvũsnom dugoványi eden od drűgoga viľzi KM 1790, 84; ka či se krmijo v gvũšnom vremení AI 1878, 24; naj gvũsne Czérkvene ľzvoje Cseľzti ľzpunyávati morejo KMK 1780, 85; z-sterimi de ľűsztvo na gvisna meszta szprávlano AIP 1876, br. 2, 7 **gvũšnejši** -a -e *bolj gotov, zanesľjivejši:* nouva vóra je le'sejsa, ta sztára gvisnejsa KOJ 1845, 79 **nájgvũšnejši** -a -e *najbolj zanesľjiv:* Tá maloprvo povejdana regula je nájgvũsnejsa KOJ 1833, 22

gvũšno prisl. *gotovo, zares, zanesľjivo:* kai je vu ľzvojoj reicľi oblűbo, gvũľno ľzpuni SM 1747, 33; Amen je tak, boľdi, gvũsno, zaifľzino KŠ 1754, 181; Gda je pa i gde piľzao: nej je gvũsno KŠ 1771, 159; ár za gvũsno vørje, kaj je Ivan prorok bio KŠ 1771, 238; Nase teľlo ľze gvũsno pokvari SŠ 1796, 19; tak je gvũsno ka szilji cena goriszkoesi AI 1875, kaz. br. 8 **gvũšné bolj gotovo, zanesľjiveje:** ládje pa gvũsné hodijo po nyé KAJ 1870, 110

gvũšnost -i **ž gotovost, zanesľjivost:** Eta je gvũsnoľzt, ľteró mámo KŠ 1754, 148; Gvũsnoľzt zvelicsanya KŠ 1771, 463; gde je isztinszka gvũsnoszt KM 1783, 131; Gvũľnoľzt grejhóm odpũľcsanye BKM 1789, 134; Bivoszti szvoje gvũsnoszt KAJ 1848, 8; Od Kriľzťuľovoga gori ľztanenyá gvũsnoľzti KŠ 1771, 520; Naj spoznas gvũsnoľzt oni rejcs KŠ 1771, 161; i vu vnougoj gvũsnoľzti KŠ 1771, 615; ľzpunov gvũsnoľzťyov proľzimo KŠ 1754, 153

H

hà medm. *ha*: I ti mimo idoucsi govorécsi: ha, ki porújis czérkev KŠ 1771, 153

Hàbakuk -a m *Habakuk*: Habakuk KŠ 1754, 2

hábanje -a s *varovanie, izogibanje*: hábanye od rejsnoga štúkanya KŠ 1771, 647; Za volo telovni necsištoucs grejhov hábanya KMK 1780, 86; Za volo hábanya vékse teskoucse KOJ 1833, 45; kri'z šzi na ná/z pŕšzto na hábanye grejha KŠ 1771, 823; Ne'zeles od nikoga, Li hábanye odrú'znosztí KAJ 1848, 160; Hábanye od bátrivnosztí TA 1848, 60

hábatí se -am se nedov. *varovati se, izogibati se*: pomoucs mi dáj Od grejha, šzráma hábatí BKM 1789, 276; Vraji!a dela odŕriti, ino nyih šze hábatí SM 1747, 52; Šesém grejsne prilike šze hábatí KMK 1780, 107; Őrizkedni; hábatí sze KOJ 1833, 167; daj sze mi tak hábatí Jálnosztí KAJ 1848, 190; Daj šze mi ga hábití BRM 1823, 339; da šze vřzega hŕdoga hábamo KŠ 1771, 853; Hábjaj sze od taksi lŕdi KAJ 1870, 149; Od grejha šze hábjaj BKM 1789, 253; Hábjaj šze vřzega hŕdoga KM 1790, 8; Hábjaj šze od dvojnolžti BRM 1823, 165; tak hábjajmo šze grejha KŠ 1771, 458; hábjajmo šze pa nevoscse nouřzti KM 1796, 9; naj i od tatije šze hábjajo KŠ 1754, 222; Naj šze hábjajo práznolžti KŠ 1771, 489; grehov, da šze hábao bom BKM 1789, 363

hácar -a m *kurjač*: More bití nigda, kaj ti bodes háczar SIZ 1807, 45

hádra -e ž *peča, ruta*: na kiklej pecse ali hádre zelénimi konczi nasiti rozmarinski vejnez KOJ 1845, 91

hájda medm. *hajd*: on dévaj pregovori: hajda, pojmdo pá na pŕt! KAJ 1870, 86

hájdina -e ž *ajda*: Pannicum. Hajdina KMS 1780, A9; i hajdina i prořzŕ bo'zno osztalo AI 1875, kaz. br. 8; Hajdina má lepo belo cvetje AI 1878, 42

hájdinjšača -e ž *močnata jed iz ajdove moke*: Niti hajdinyače nebi meli jesti BJ 1886, 15

hájdúčni -a -o prid. *biriški, razbojniški*: Bougso hráno ali pitjé od goszpodára terjati, je hájdúcsno grobjánsztvo KOJ 1845, 36

hájdúk -a m *birič, madžarski plemiški sluga*:

da je grátao nej súslavec, pa nej ozŕrni hájdúk za vucsenike KOJ 1845, 5; oni bi mogli za 'júpane, Hájdúke, Hlápce i.t.v. posztávlati KOJ 1833, XVII

hájh medm. *hej, oj*: Eja, pero, hajh KAJ 1870, 7; Hajh – té szpádne i oblok vkŕpzmŕzd'zi KAJ 1870, 12; Hajh, moj prijátel! odgovori te z-'zlakom vdárjeni KAJ 1870, 37

hájiti -im nedov. *nameravati, prizadevati si*: Za toga volo szo z hŕdim hajili szvojo namembo vŕszpelati KOJ 1914, 134

hájŕv -a m *ladja*: Letéča riba v letejnji včási na hajove spádne AI 1878, 32; szo na hajovaj vcsaszi szoldácke v-Szalonik poszlani AIP 1876, br. 6, 6

háklivi -a -o prid. *občutljiv*: Jezik je Domovine náj dragsi ino háklivejši Kincs KOJ 1833, VIII

hála -e ž *halja*: je Luther vu baracskej hali prisao KOJ 1845, 60; v-nyihovo halo sze szám tŕdi oblecsé KOJ 1848, 27

Hála -e ž *Halle*: vMeřzti Halla imenŕvanom TF 1715, 1; v-Háli 1754 BKM 1789, 3; v-Háli, 1754 BKM 1789, 3b; V Halli, v-Halli KŠ 1754, 3b; v Halli Saxonskej KŠ 1771, A1a; v Halli Saxonskej KŠ 1771, A7b

halabŕka -e ž *hrup, ropot*: Zaj; halabuka, krics, lárma; praszka KOJ 1833, 183; vu neporednosztí, halabuki szo szvojo szrecso iszkali KOJ 1914, 147

haldeánski -a -o prid. *kaldejski*: Teda vŕ idoucsi zemlé Chaldeánřzke prebivao je KŠ 1771, 358

háleluja medm. *aleluja*: Hálleluja Bojdi hvála BKM 1789, 34

hám -a m *konjska oprema za vořzno*: V-háme v-kŕla naprégata KAJ 1870, 42; Hám; konyszka óprava, hámí KOJ 1833, 158

hámer -mra m *kladivo*: Hamer, mecs i olžtra šztrejla KŠ 1754, 56; Nemre hamra zdigávati KAJ 1870, 156

hámica -e ž *krača*: Hamicza KMS 1780, A2b

hámičen -čna -o prid. *zavisten, hŕdoben*: Jáko je hamična stvár AI 1878, 9; Ka šze po hamicsnom šzprávla Ono vřze more preidti BRM 1823, 337; ino šzo hamicsni ABC 1725, A7b

hamičija -e ž *zavist, zloba*: Vajsa hamičija razloučli vájz SM 1747, 6; ino lže von zčijzti hamičija SM 1747, 16; Potere lže hamicsia BRM 1823, 260; Od krádnena i hamifije, Vari lže BKM 1789, 182; hamicsije nikse nej znáo KOJ 1845, 130

hamičnják -a m *zavistnež, zlobnež*: Ráj bom lziromák pobo'zen, Kak hamicsnyák bogat, zmo'zen BRM 1823, 384

hàmično prisl. *zavistno, zlobno*: Hamicsno lzo Te lžódili BRM 1823, 59

hàmrič -a m *kladivce*: i z-hamricsom gorvdárijó AIP 1876, br. 9, 6; zhamricsom na edno skér vdári AIP 1876, br. 1, 8

hánjen -a -o prid. *ponosen, domišljav*: Búzke; gízđav, hányen -a -o KOJ 1833, 153

harabúka -e ž *hrup, ropot*: Po ftiľanyi pa te harabuke prizvao je Paveo KŠ 1771, 404

hàsek -ska m **I.** *korist*: Záto, ka haľzek molitvi nadigáva KŠ 1754, 152; haľzek vcsený KŠ 1771, 291; ltimau lžem, kaibi nebilo brezi vlžega haľzka TF 1715, 8; Bo'ze, ka ti bode haľzka lžtoga KŠ 1754, 231; Od lžvojega zatájena haľzka KŠ 1771, 61; Ka ti bode haszka Goszpodne Bo'se, csi lže jasz KM 1783, 38; lžlatki Jezus, dobim haľzka BKM 1789, 418; Pri polskom deli nyemi telikájše vnogo haska vzemejo BJ 1886, 14; nyim na radoľzt ino haľzek obrné KŠ 1754, 218; na haľzek vnougoga národa KŠ 1771, A4a; roditelje lžo nyemi lejhko haľzek vzeli KM 1790, 58; Krisztus nevolno na haszek zná vernouti BKM 1789, 15; szam on haszek KOJ 1833, V; od tébe lže vcsi Lejpi návuk zhaszkom BKM 1789, 3b

2. prid, dobro: Tou pa kvafemi haľzki právim KŠ 1771, 504; lži lžmrt trpo, Khaľzki mojoj dšsi BKM 1789, 81; mi vlže dobro ilcse na teila, dšse haľzek SM 1747, 75

3. uspeh, učinek: Sztáksim haľzkom tebé ete lžvejť darúje SŠ 1796, 10; za tej haľzkov volo 'znyouv 'ziveti moremo KŠ 1754, 212; Kriřtuľovoga vnami prebivanya haľzki KŠ 1771, 463

hàsen -sna m **I.** *korist*: nikakvi haľzen lžtoga nevolna Decza neima TF 1715, 5; blisnyemi tvojemi na haľzen TF 1715, 9; Tá hrána ti je na haľzen KŠ 1754, 257; Tá hrána ti je na haľzen BKM 1789, 238; z velikim hasnom dela AI 1878, 33

2. vrednost, pomen: Koterie haľzen te reicľi Amen TF 1715, 31

hàsniti -im nedov. *koristiti, pomagati*: Sztvoriteo je haszniti nakano KOJ 1833, IX; Kainám haľzni vadľuvanye TF 1715, 24; proti lžmertí nám haľzni SM 1747, 87; nyim nikaj ne haľzni KŠ 1754, 208; či že drugo vrástvo ne hasni AI 1878, 40; lžerikoli dár je od méne, háľzni tebi

KŠ 1771, 50; Eti nám li Kriřztus háľzni BKM 1789, 125; ali ne haľznijo mi vlža KŠ 1771, 500; Ka nám haľznijo vnouge miľzli SM 1747, 72; Ka nám haľznijo vnouge miľzli BKM 1789, 165; mlájsi premalo hasznijo KOJ 1845, 7; nikaj ji je nej haľznilo KŠ 1771, 116; blágo nám nebo haľznilo SŠ 1796, 49; Ka bi nam haszno ves kincs zemlé KAJ 1848, 4

hàsnoti -em nedov. *koristiti, pomagati*: haľzno je doľzta tim võrvajoucsim KŠ 1771, 400; ali nej nyim je haľznola KŠ 1771, 676; Zidovom je nikaj nej haľznolo KŠ 1771, 508; Doľzta je haľznolo KM 1796, 96; ár ka de ti hasznolo, csi jasz prejdem KM 1783, 34

hasnoviten -tna -o prid. *koristen*: Poznana i hasnovitna hižna stvár AI 1878, 24; ár je tiszto za nyega nej hüdo, nego hasznovitno KOJ 1845, 120; z-dobroga oczla szkresena nede z-hasz-novitnov szvetlosztjov võpelala KOJ 1833, IIII; divji ftiči sojo jáko hasnovitni AI 1878, 25; v-sterom sze nebi zmogle nike hasznovitne rasztline KOJ 1845, 78; je pa nike hasznovitne artikuluse vcsino szklenoti KOJ 1848, 93

nájhasnovitnejši -a -e *najbolj koristen*: Žito je naše najhasnovitnejše silje AI 1878, 41

hasnoviti -a -o prid. *koristen*: Ár je járem moj haľznoviti KŠ 1771, 37; niti vu gnoj je nej haľznovita KŠ 1771, 221; da je tou tak mocľno haľznovito TF 1715, 35; Vlže piľzmo je i haľznovito je na vcsený KŠ 1754, 1; lžtero je ni nej haľznovito KŠ 1771, A4a; meni pa na dšse moje zvelicsanye potrejbno, i hasznovito KM 1783, 151; lžtero je tak jáko haľznovito SIZ 1807, 8; lžam nikaj nej zamüdo haľznovitoga KŠ 1771, 405; Tak csednoga, i haľznovitoga lžvojega csloveka KM 1796, 28; Ali niľcse je nej naprej vzéo eto haľznovito delo BKM 1789, 2b; I nam hasznovita Podeliti oblübis KAJ 1848, 158; vecs nikoliko haľznoviti potreibni redov priverglo TF 1715, 9

nájhasnovitejši -a -e *najbolj koristen*: V severni kráji zemlé živé najhasnovitejši vsej jelenov AI 1878, 17

hasnovitno prisl. *koristno*: Za toga zroka bi jáko hasznovitno bilo AI 1875, br. 2, 8

hasnovitnost -i ž *koristnost*: hasznovitnoszt jákoszti i pobo'snoszti KOJ 1845, 13; szo nasi zacsüli hasznovitnoszt hajdine KOJ 1914, 107

határ -a m *meja*: Nemas Mejé ni határa BKM 1789, 253; goriposztávlenyom váme határa AI 1875, br. 2, 1; Razsüri po nasem határi KAJ 1848, 366

hèbet -a m *habat*: Vlže zlocsaľzte tráve, Oľzet, hebet, trnye, Meni rodilo bode BKM 1789, 192

hèj medm. *hej*: Hej, pero, 'zibe pero, perce KAJ 1870, 7

hèjnjanje -a s *nehanje*: Pápince szo drascili v vszako dob, v nyimi vertali brezi hejnyenya KOJ 1914, 134

hénjati in *hénjati* -am dov. *prenehati*: te szo mogli od zacsnyenoga dela henyati KOJ 1833, IX; ne hejnyas odvracsati rávne poti Goľzpodnove KŠ 1771, 381; ete cslovik ne hejnya ricsí prokletne gúcsati KŠ 1771, 358; ka tu tvoj 'sitek hejnya SŠ 1796, 104; ne henyamo za váľz Bogá moliti KŠ 1771, 603; ali jeziczke, hejnyajo KŠ 1771, 517; Tak ľze henyai ľaloľzt SM 1747, 77; Tak 'se henyaj 'saloľzt SŠ 1796, 115; Hényajte i szpoznajte TA 1848, 38; geto je té dár jezikov henyao KŠ 1771, A4b; Ár, ki trpi vu teľli, hejnyao je od grejha KŠ 1771, 710; Potom je henyao Boug od ľztvárjanya KM 1796, 4; Csaszar je lih nej henyao z-szvojimi naspikati KOJ 1848, 29; je nej hejnyala kúšvati nogé moje KŠ 1771, 191; Vľze je od dela hejnyalo KŠ 1754, 248; Vľze je od dela hejnyalo BKM 1789, 383; Ki geto ľzo ľze 'zaloľztiti henyali KŠ 1771, 581; I nej ľzo hejnyali vľzáki dén vcsiti KŠ 1771, 357; Ne bi ľze henyao posztiti KM 1783, 300; Nacsi bi hejnyali áldúvati KM 1783, 687; Gda bi pa hejnyao gúcsati, erkao je KM 1783, 179

henjávati -am nedov. *nehavati*: I da 'se te dén henyáva KM 1783, 227

Hènok -a m *Henoh*: Henok je z-Bougom hodo KM 1796, 9; Kájñ je za volo iména ľziná ľzvojega Hénoka za Hénokio imenúvao KM 1796, 10

Hènik -a m *Henrik*: teccasz, ka je Henrik fticsar 'siveo KOJ 1848, 9; Szlisavsi szmrt Henrika fticsara KOJ 1848, 9

hér -a m *glas, vest*: Dobroga vecséra Nega ľzrecsí héra BKM 1789, 333

Hèraklit -a m *Heraklit*: domovino Heraclita i Pythagora gledoucs KŠ 1771, 571; naj ľze po ľzvojega zemláka Heraclita i Pythagora ľzveczkoj modrouľzti KŠ 1771, 572

Heráklus -a m *Heraklij*: szo z-dovolenyom Heráklus Czaszara prisli KOJ 1848

hèrb -a m *dediščina*: mēla je edno bogato tetico, po steroj cēli herb na nyó glédo AIP 1876, br. 9, 5

hèrbaš -a m *dedič*: naj szo ti právi herbasje né od nagnyeni z-örocšine AIP 1876, br. 3, 1

hèrbati -am dov. *podedovati*: Od ednoga bratánca szam te gvant herbo AIP 1876, br. 10, 6

hèrceg -a m *knez*: Bavarszki Herczeg szvojo cser nebi steo za 'seno datí KOJ 1848, 11; Jo'zue Herczega velko ľzrecso BKM 1789, 51; ster sze je zacsno za Herczega piztati KOJ 1848, 84; Tak

ľzo naľztanoli Herczegi KM 1790, 90; velikásova kucsá, v-steroj po rodneyeni hercegi, grofi szedijo AI 1875, kaz. br. 2

hercegia -e ž *kneževina*: Hertzegség; Herczegia KOJ 1833, 159

hercegovija -e ž *kneževina*: je austriánszka Hi'sa Toskánuszko Hercegovijo pridobila KOJ 1848, 110

Hèrcegovina -e ž *Hercegovina*: Hercegovina, Bosnia AI 1875, kaz. br. 3; v-Hercegovini je prászka AI 1875, kaz. br. 3

Hercegovináncar -a m *Hercegovec*: kakda bi mogocšno biló hercegovinancare zmiriti AIP 1876, br. 6, 3

Hercegovinánc -nca m *Hercegovec*: Hercegovinanci próti törkom sze osztro dr'zijo AI 1875, kaz. br. 3; Za törke záto tesko proti hercegovinancom boj pelati AI 1875, kaz. br. 3

Hercegovinar -a m *Hercegovec*: ne moro hercegovinare vöszplódi AI 1875, br. 1, 2

Heródeš tudi Heróudeš -a m *Herod*: Herodes ABC 1725, A3a; ľteri Herodes KŠ 1754, 11b; vu dnévi Herodes Krála KŠ 1771, 6; meľzto Herodeľa ocsé ľzvojega KŠ 1771, 8; i dopádnola ľze je Herodeľi KŠ 1771, 47; Herodes KMS 1780, A2b; kako Heroudes KŠ 1754, 18; i dopadnola bi Heroudeľi KŠ 1754, 45; Tou pa ľzliľjavli Heroudes Kráo KŠ 1771, 7

Heródešov -a -o prid. *Herodov*: 'zena Kuzova Herodeľovoga dvorľzkoga KŠ 1771, 191; I bio je tam notri do ľzmrti Herodeľove KŠ 1771, 8; zapovedao ga je vu Herodeľovoj pravdenoj hi'zi varvati KŠ 1771, 416; I poľzlali ľzo knyemi vucsenike ľzvoje z-Herodeľovimi ľzlugi KŠ 1771, 73

Herodiášev -a -o prid. *Herodijašev*: Gda bi pa notri sla Herodiáševa csi KŠ 1754, 45; pléľzala je csi Herodiášova KŠ 1754, 47

Herodiášojca -e ž *Herodiada*: djáo ga je vtemniczo za volo Herodiášojcze 'zené Filipove KŠ 1771, 47, 119, 174; ka ľzi je on Herodiášojczo brata ľzvojega Filipa ľáľztivno 'ľeno, za tiváriľjico ľzmeo vzéti KM 1796, 101

hèrt -a m *hrt*: Hert (az agár), má duge ténke nogé AI 1878, 8

hèrtar -a m *vaški pastir, črednik*: kaj ti bodes, Ali pa pri csrejdi kaksí lagov hertar SIZ 1807, 45; Eden hertar, koga je vtrága bilou KOJ 1845, 106

herženi -a -o prid. *ržen*: Z-heržene mele je téčen krüh BJ 1886, 27

hiacint -a m *hiacinta*: Hiacint (a jáczint) túdi ľúblena dišéča korina AI 1878, 44

hiacintus -a m *hiacint, dragi kamen*: te edenáj/zeti hiacinthus KŠ 1771, 806

hica -e ž *vročina*: ako vá/z te nevoule hicza /zréc]a SM 1747, 30; /stere i delo Te'zi i trákov hicza KŠ 1754, 261; /Vkom /zi vhiczi, i vu mrazi BKM 1789, 80; Leta hica, prázen trobüj KAJ 1870, 137

hidóubník -a m *hudobnež*: Navuk od ka/tige ti hidoubníkov SM 1747, 91

hidóuči -a -e prid. *gredoč*: notri hidoucsi vu hi'zo mojo, /o/ztante KŠ 1771, 392

Hierapolíš -a m *Hierapolis*: nej dalecs od Láodiczee i Hierapolija KŠ 1771, 601; pokopani vu Hierapoliji KŠ 1771, 2 (B1b)

Hieronimuš -a m *Hieronim*: kak Hieronimus pi]e KŠ 1771, 662; pouleh Hieronim]a /zvedocsán]ztva KŠ 1771, 668; /z. Hieronymus KŠ 1771, A5a

himnuš -a m *himna*: Tebé sze prisztája himnus, o Bog TA 1848, 36; tebi na császt szpévati Himnus nemrtelnoszt i KAJ 1848, 103; Koledni hymniske BKM 1789, 22; I hválne himnuse goszpodni szpévajócs KAJ 1870, 47

hintóva -e ž *kočija*: i vu hintóvi je trosi KAJ 1870, 38; Omedléno kraliczó szo v-hintóvi domô pelali AI 1875, kaz. br. 8; gda je várao telko cifraszti hintóvov, vu stere szo KAJ 1870, 117

híp -a m *1. določen čas, trenutek*: Zgoudilo /ze je pa tou okoli tí/ztoga hipa, gda je v-Jeru'zálem /ou KŠ 1771, 555; Béla II. od toga hipa je z-pomáganom szvoje 'sene szrecsno kralüva KOJ 1848, 28; Kim sze toga hipa vidi v-nyega pridti KAJ 1870, 117; Csi ne pomore v/záki hip SM 1747, 73; Gda i gde trbej Kř/ztiti? Vu v/zákom vrejmeni, vóri ino hipi KŠ 1754, 187; Bogá vu v/zákom Hipi zvisávala BKM 1789, 386; sze szkri vas vu hipi sztiszkávanya TA 1848, 8 **2. primer**: gda tajimo nazoucsnoszt káksega dugová nya, ali etaksega hipa meszto *van* i *vannak* sze dejva *nincsen* KOJ 1833, 123; Táksega hipa je rêcs vu nedokonc sanoj formi AIN 1876, 48 **3.** v zvezah: v **eden hip**, **k ednomi hipi istočasno**: nyegovo /z. tejlo ino /z. krv navküp vzéto, kednomi 'zlaki i eden hip jejmo ino pijémo KŠ 1754, 205; dvóji csizmov i dvóje ga oblecsala tak nemore m k-ednomi hipi na szebi meti KAJ 1870, 62

hípek -pka m *hipček*: Tak ti te preminócsi hípek /zpráv i vecsno odicsenye BRM 1823, 36; Be'záj moj je hípek szenye KAJ 1848, 266; vu ednom hipki Zisla KAJ 1848

híresni -a -o prid. *slaven*: jáko /zam híresni SIZ 1807, 46; híresni Doktorje v-souli zrászo KOJ 1845, 140

Híspánia -e ž *Španija*: naj bole pa ali vlaskom, Hílpánii, tou je, Spányor/]zkom or/zági KŠ 1771, 339; Jeli /zi gda ti bio v-lejpoj Hispanii SIZ 1807, 45

híštória -e ž *zgodovina*: Sztároga, i novvoga Testamentoma szvéte híštórie kratka summa KM 1796, (1)

híštóriánski -a -o prid. *zgodovinski*: Eti je li od te zvelicsán/]zke vore rejcs, nej pa od híštórián/]zke KŠ 1754, 77

híštvo tudi híztvo -a s *zakon, zakonska zveza*: V/]ze, /stero /z]lű'zi pobo'zno híštvo KŠ 1754, 165; Zvůna /z. Híštva 'zivouci] KŠ 1754, 220; Ar je híštvo /zvétó edna /ztáva cslovecsa SIZ 1807, 6; híštva csi/]zoucsa KŠ 1771, 671; pri nal/ztávlanyi /zvéto]ga híštva SIZ 1807, 7; Steri vu /z. híštvo /ztoupiti /seséjo KŠ 1754, 220; Híštvo po]tú]j BKM 1789, 182; ino povejm to /zvéto híštvo SIZ 1807, 3; Vu /z. hí]tvi bodouci] KŠ 1754, 220; tou je tou, vu hí]tvi /zvétom SIZ 1807, 6; ino v neednákom híštv i deczo vu katolicsanszkoj veri vcsiti KOJ 1914, 151; Po]šteno je híztvo vu v/zem KŠ 1771, 697

hitéjnye -a s *hitenje, naglica*: Müdnoszt, hitejnye, i primárjanye znamenüvajúcsi adverbiumi KOJ 1833, 108; sla je vu bre'zno krajino zhitejnyem vu me]zto Judee KŠ 1771, 164

híter -tra -o prid. *1. híter*: Hert je neznano hítri v bežaji AI 1878, 8; jezik moj je, liki pero hitroga píszácsa TA 1848, 36; Bár na hítri V/zkorom csáfzi, Angyelje bi me ne/]zli BKM 1789, 234 **2. zvit, zvijačen**: Hítri Králi, i Czá/zari na /zvejt i /zo bili SŠ 1796, 125

híteti -ím nedov. *hiteti*: Hitim, ni sze ne müdim TA 1848, 101; Tejlo na /zpanyé hiti KŠ 1754, 250; Lajos po mourji hiti KOJ 1848, 46; Potok v-dól hiti KAJ 1870, 107; kama tak híteve BKM 1789, 450; Ki hitijo gresiti BRM 1823, 404; Hiti mi na pomagáj BKM 1789, 290; Hiti mi na pômoc TA 1848, 32; deca moja, hitte prek KAJ 1870, 165; Ti szi vsze doprineszti hito KAJ 1848, 87; je pa v-Ázio hito KOJ 1845, 5; Ár je hitó csi bi nyemi mogouce bilou, kaj bi KŠ 1771, 405; Nê je hitó, nego je ómurno KAJ 1870, 143; Z-punov radosztjov je hitila domô KAJ 1870, 13; Zaka /zi hitio odidti BRM 1823, 239; z-máterjov szo nyemi prôti hitili KAJ 1870, 165

hítiti se -im se nedov. *hiteti*: I 'z-nyega sze vószkopati hititi KAJ 1848, 45; hititi sze KOJ 1833, 171

hítřejnye -a s *hitenje, naglica*: Ov /ze doprne/]zé znemocsno/]zti i /zhítřejnyem KŠ 1754, 73

hítrína -e ž *naglica*: Eugenius Herceg sze pa na

nyé szüene, ino v-hitri ni z-sztrejlyanyom nyé tak preobláda KOJ 1848, 100

hitro prisl. *hitro*: Ah kak hitro [szem] [ze] porüso KŠ 1754, 242; I hitro idoucese povejte vucsenikom KŠ 1771, 98; Hitro vnáglojzti pride BKM 1789, 19; nego bi [ze] hitro fundao KM 1790, 88; Prejde hitro cslovik tvoj dén SŠ 1796, 10; sze more vö prosziti ino hitro nazáj pasciti KOJ 1845, 9; názdrt sze naj sztirajo i oszramotijo hitro TA 1848, 6; Hitro zbüdi Jaboko KAJ 1870, 29; štere se hitro k bregi bližajo AI 1878, 3; Vremen etak hitro preminé BJ 1886, 3 **hitré** in hitréj *hitreje*: Moj vucsitel doszta hitré estéjo, kak jasz KAJ 1870, 6; merjém [zkoro, hitrei] pridem SM 1747, 78; drugi vucsenik je prebej'zao hitrej Petra KŠ 1771, 331; Naj pridem hitrej v-vejléje tvoje BKM 1789, 284 **nájhitré** tudi **nájhitréj** *najhitreje*: lehko sze zná zgditi, ka sze ovi kak naj hitré proti nyemi obrnéjo AIP 1876, br. 2, 6; Záto, kak je naj hitrej moglo biti, pošzao [zam ga kvám KŠ 1771, 596; Psi té beteg náj hitrej dobijo, či AI 1878, 8

hitroma prisl. *hitro*: csí stoj na hitroma zazvediti 'zelé AI 1875, kaz. br. 6; pôleg stere sze pravica lehko i na hitroma nájde AI 1875, kaz. br. 1; je ogen hitroma vdírao AIP 1876, br. 6, 8

hiža -e ž **I.** *hiša, stavba za bivanje*: V[za] ona kotera[zo] cslovecsán[zkomi] [itki] potreibna kako tou hiža, dvor TF 1715, 29; Hisa ABC 1725, A3a; V[ze], [ztero] ná[šemi] 'zitki [zlü'zi, líki hi'za KŠ 1754, 165; Domus Hi'sa KMS 1780, A8b; Hi'sa Ház KM 1790, 93; napunila [ze] je ta [zvadbena] hi'za zgojzti KŠ 1754, 130; ka sze hisa nanyih poderé AI 1875, kaz. br. 3; ház (hi'za) AIN 1876, 10; Hiža má dveri i okno BJ 1886, 7; Ne pojelei Tvojega blišnyega hiše TF 1715, 16; tvoiega blisnyega hise ABC 1725, A4b; blišnyega hiše SM 1747, 46; blišnyega hi'ze KŠ 1754, 59; vö idoucsi zhi'ze doli [ztepte] prájh noug va[ži] KŠ 1771, 32; ár je dobra 'sena hi'se lepota SIZ 1807, 3; Pes je jáko nüclivi, nájmre pri merkanji hiže AI 1878, 8; i[špadnoli] [zo] konoj hi'zi, i nej [ze] je podrla KŠ 1771, 23; pes, navádi se bole k hiži AI 1878, 8; hi[žo] dáva TF 1715, 21; hocsem poiti vu tvoio hiso ABC 1725, A7b; potépené pelaj vu tvojo hi'zo KŠ 1754, 169; I idouclji vu hi'zo, najšli [zo] KŠ 1771, 7; On čuva na hižo AI 1878, 7; ovoga dečáka roditelov hižo BJ 1886, 9; [šteri] prebiva vhi[ži] tvojoj TF 1715, 14; kare va[ž] je Boug dáo vu hi'si etoga poštenoga Gojzpodára SIZ 1807, 5; Hrambo ne poznajo i v-hisi nikak nescso osztáti AI 1875, kaz. br. 3; skoro pri vsakoj hiži BJ 1886, 9; ovo tvoje hi'se püszte bodo KOJ 1833, XI; Vnassih hisai

vmirovnojzti, ne[ž]toimo SM 1747, 85; Brezi rázlocska i vhi'zaj KŠ 1754, 274; vu králejzki hi'zaj [zo] KŠ 1771, 35; požgao, ka je pri hiži najšao BJ 1886, 9 **2.** *soba, glavni stanovanjski prostor*: Szoba; hi'sa KOJ 1833, 159; gda [zidis] vhi'zi tvojoj KŠ 1754, 14; v hiži, gde štoj spi AI 1878, 9 **3.** *dom, družina*: Vöri vu Gojzpodni ti i hi'za tvoja KŠ 1754, 79; blišnyega pomágamo da [ze] nyegova hi'za pri nyem obdr'zi KŠ 1754, 62; Ná[š]lega blišnyega hi'za, tou je: hram i v[že], ka khrami [z]lisi KŠ 1754, 61; právi Gojzpod: zapovej hi'zi tvojoj KŠ 1754, 179; Okr[ž]to [zam] pa i Stevanovo hi'zo KŠ 1771, 491; nyegovo hi'so je poveksao z-ednim [zinom] SIZ 1807, 4; lüczko 'zelej na poveksávanye [zvoje] hi'ze KŠ 1754, 62; Kralüvao bude nad Jákobovov hi'zov KŠ 1754, 161 **4.** navadno v zvezi **hiža boža svetišče, cerkev**: Nej je zližá, ali [zkamna] napravlena Bo'za hi'za KŠ 1754, 129; Kakda je notri [ou] vu hi'zo Bo'zo KŠ 1771, 38; Velkoszt sztvoritela, Gda odprés nyegovo hi'zo KAJ 1848, 5; sao bodem vu Hi'zo tvojo TA 1848, 5; vküpszprávla raztepene lidí vu bo'so hi'so KOJ 1833, VI; ino vGoszpodnovoi hisi bodem prebival ABC 1725, A8b; tak pri dõmi, kak vu hi'zi bo'zov KAJ 1848, III; pren. czérkev [z]rczá mojega je v[ze]gavejcs necsi[ž]ta i rú'zna hi'za KŠ 1754, 235; Oh Boug! Szvejť je tva velika hi'za BKM 1789, 359; vnebe[ž]koj hi'zi KŠ 1754, 142; v-Paradijsomi v-Otsé hi'zi KŠ 1754, 142; I priti z toga [zvejt]a Vu hi'zo v[že] radojzti KŠ 1754, 262; czimper od bogá mámo, hizo brezi rouk napravleno, vekivecsno vu nebésaj KŠ 1771, 536 **5.** *narod, ljudstvo*: zakai hocsete mreiti, vi [I]zraelszka hiša SM 1747, 8; Zákon, steroga ja[ž] hoc[š]en vcsiniti zhi[š]ov [I]zraël[ž]kov SM 1747, 18

hižešni -a -o prid. *zakonski*: kaibi v[ž]ákí [zvoje]ga Hišesnoga Tüvari[š]a lübo TF 1715

hižica -e ž **I.** *hišica*: Hi'sicza KMS 1780, A2b; Sztoupi vprepruszto hi[š]iczo KM 1783, 229 **2.** *polžja hišica*: z velikim trüdom svojo hižico za sebov vláči AI 1878, 3

hižička -e ž *hišica*: odpri nam malo gori tvojo hi'ziesko KAJ 1870, 24; ár nyim boj hi'ziesko zapravo AI 1876, br. 9, 2; Ovcsár sze pa vu szvojoj máloj hi'zieski na pocsinek szprávi KAJ 1870, 139; Na toj hižički je trojno svilo AI 1878, 34

hižni -a -o prid. **I.** *hišen, nanašajoč se na hišo*: nasa vrla hižna lasztvica KAJ 1870, 103; prejdgate na hižnom pokrivi KŠ 1771, 33; hasnovitna hižna stvár AI 1878, 24; vol ino szvinya szo nüclivi hižni sztvári AIN 1876, 8; Jeli ká krotke ali hižne sztvaré KAJ 1870, 10;

Záto hižne pse ne trbej zaprávlati AI 1878, 8
2. domač, družinski: Kágda Hižni Gošzpodár
 [zvojo Drúžiniczo na De]žétero more navcsiti
 TF 1715, 11; ka da bi znao hižni gošzpodár
 všteroj vóri tát pride KŠ 1771, 213; Nas hižni
 Gošzpodár esese i tou 'selej SIZ 1807, 33; kralice
 hižni sztan na kralszkom imányi bode AI
 1875, br. 8; Pitala jo je hižsna gošzpodaricza
 KM 1790, 60; tákso deklino stera je lepa,
 hižna, jákosztna AI 1875, br. 2, 7; Na tri [ztáve:
 Czerkevno, Szveczko i Hižno KŠ 1754, 217; ka
 [zoudis drúgoga hižno dr'zinose KŠ 1771, 479;
 hižno blázensztvo detice povéksalo AI 1875,
 kaz. br. 7; ná[fi roditelje vu Hižnoj [ztávi KŠ
 1754, 31; Obari ná[z i zhižnov dr'zinov na küpe
 KŠ 1754, 224; Hižni Gošzpodárov Sztáva BRM
 1823, VIII; Hižni goszpodárov KAJ 1848, VIII
3. zakonski, poročen: kak [ze májo vhižnom rédi
 bodoucsi oponá[ati KŠ 1771, 607; Ka je Hižni
 lüdi csé[zt KŠ 1754, 220
4. v zvezah: hižni gospod
gospodar: hižnigospód AIN 1876, 17; Pesz na
 hižnyegagospódá hižo merka AIN 1876, 32;
hižni zakon zakon, zakonska zveza: VII. Hižni
 zákon KMK 1780, 57; Szédmi: Hižni zákon KM
 1790, 111; vu jáko [zmoutnom hižsnom zákoni
 'siveo KM 1790, 66; **hižna gospa gospodinja:**
 Háziasszony, hižnagospá AIN 1876, 17; **hižna**
tivarišica zakonska žena: je nyemi Abrahám
 z-lá[ztivne [zvoje [ztáre domovine hisno
 tivari[iczo [zpravo KM 1796, 19
hižnik -a m *zakonec:* Obá-dvá hižnika pa, mou's
 ino 'sena SIZ 1807, 10; Etima hisnikoma pa SIZ
 1807, 6; Dobri hižniczi, vi po[zlüsajte BKM
 1789, 265; ti pobo'sni, pokorni hižniczke SIZ
 1807, 8; Csé[zt hisnikov SM 1747, 37; Od 'zenitve
 i hižnikov csé[ztí KŠ 1771, 501; Pri zdávanyi
 novi Hižnikov BRM 1823, VIII; Zdávanye
 hižnikov KAJ 1848, VIII; Hižnikov dú'sno[zt
 SIZ 1807, 6; pouleg ponávlyanya po[zvecsenyá
 milo[ese [zprávi hižsnikom KMK 1780, 87
hižop -a m *ožepek:* napuniv[í [pongio zje[ziom
 i okouli hižoupa jo za[žükav[í KŠ 1771, 330;
 Poskroupi me Boug zhisopom KŠ 1754, 254;
 zvoudouv i zerdécsov vunov vrét i zhi[šopom
 KŠ 1771, 686; Poskroupi me Goszpodne
 z-hi[šopom KM 1783, 174
hijá medm. *hja:* Hja tô je esce v-medini szkrito
 KAJ 1870, 85
hiláče hláč ž mn. *hlače:* Nadrág, hlacse AIN 1876,
 36
hlád -a m *hlad:* Krisztusa moka Ie nám
 vteskouč[í drágl hlád BKM 1789, 63; Nyega tiho
 gibanye sze hlád, krepse veter zové KAJ 1870,

150; daj I 'z-nyé hládom düso otavití KAJ 1848,
 132
hláden -dna -o prid. *hladen:* [zpoznao je, ka je
 mokra, i hladna KM 1790, 38; Kako k-hladnoj
 vodi jelen BKM 1789, 4b; kak 'zédni jelen
 khládnaj, Vretini tekoucsaj BKM 1789, 140; i k
 hladnim vodam me pela TA 1848, 18
hladiti -ím nedov. *hladiti:* Hülni; hladiti KOJ
 1833, 160; Ona mi hládi szmrten znoj KAJ
 1848, 22 **hladiti se** -ím se *hladiti se:* Sze je szam
 nehladio KAJ 1870, 112
hlakét -a m *laket:* Ré[;hlakét KOJ 1833, 170
hlapčijski -a -o prid. *hlapčevski:* szo vesz národ
 oudali na hlapcsijszki 'zitek KOJ 1848, 100
hlápec -pca m *hlapec, služabnik:* liki ov
 nemilo[ztiven hlápecz KŠ 1771, 76; Szolga,
 hlápec, szl[ü'zbenik AIN 1876, 17; Nej ga 'Zidova,
 ni Grka i nej ga hlápeza KŠ 1754, 154; i [zodecz te
 dá hlápezi KŠ 1771, 15; ino nedo[ztoini hlápezi
 po[ztanoli TF 1715, 19; nevrejndi hlápezi [zmo
 KŠ 1754, 82; eden ti hlápczov tam [ztojécsi KŠ
 1771, 326; Teda ercsé te Kráo hlápczom KŠ 1771,
 73; Boug ná[ž nejma za hlápcze KŠ 1754, 153;
 Návuk za hlápcze KOJ 1845, 50; doli [zi je [zeo
 zhlápczmi KŠ 1771, 91; nej v[zakó vóro mogo
 poglédnoti za [zvojimi hlápezi KM 1790, 74
hlapica -e ž *dekla, služkinja:* Po pódnevi je
 'Zofiko z-hlapicov na nyivo poszlála KAJ 1870,
 44; Hlapica je krumpise vökopala KAJ 1870, 44
hléjv -a m *svinjak:* Ól; hlejv KOJ 1833, 167; Og-
 nyeni lidjé szo ete vküppolóvili i v-hlev záprli
 AIP 1876, br. 2, 8
hóba -e ž *čepica:* Dolipopádne hóbo i na nyega
 jo cséé podveznoti KAJ 1870, 11
hòblič -a m *oblič:* Hoblics KMS 1780, A2b; Gyalu;
 hoblics KOJ 1833, 157
hód -a m **1. hoja, sprevod:** i vise 10 jezér lüdi
 je na hódi duplérasi nazócsi bilo AIP 1876, br.
 5, 2 **2. mera za označevanje oddaljenosti:** sze
 jepred vcserásnyem od etecz dén hoda dalecs
 szl[ü'sit odprávlala KOJ 1845, 44 **3. vzhod:** gori
 idoucsega od [zuncsenoga hoda KŠ 1771, 778;
 Od [zuncsenoga hoda [zo bilá trouja vráta KŠ
 1771, 805
hodáj -a m *hod, pot:* od one goré [tera [ze zové
 oliveczka, [tera je blüzi k-Jeru'zálemi, na
 eden [zoboutni hodáj KŠ 1771, 342
hòdba -e ž *hoja:* Ár je pred tehom nê v-kmiczi
 Hodba dobri KAJ 1848, 18; Nyega [konja]
 bisztra hodba i rêtka návucsnoszt KAJ 1870,
 87; Blá'zeni szo, ki szo nepokárane hodbe TA
 1848, 98; pren. o Boug! i ravnaj Mojo hodbo KŠ
 1754, 245; mej [zkrb na hodbo mojo BKM 1789,

169; Ravnaj eti naso hodbo BRM 1823, 93; Zdr'zi hodbo mojo na sztezaj tvoji TA 1848, 12

hodéjnje -a s *hoja*: Kako vu nočji, ki šesé krádnoti hodejnye tátovo BKM 1789, 395; I od naji doumov po neznánoj zemli, šzemetamo hodejnye SŠ 1796, 130; Po trnyi, šzpiczaj hodénye Kak bi me drelzelilo BRM 1823, 251

hoditi hòdim nedov. **1. hoditi, premikati se s korakanjem**: da je nijcse nej mogao hoditi po pouti onoj KŠ 1771, 27; Hoditi. Jární KM 1790, 93; ovo tri lejta hodim iškaz šzád na etoj figi KŠ 1771, 215; i gda hodis po pouti KŠ 1754, 4; Nistere sztvaré hodijo, drsejo KAJ 1870, 10; gda je eti na zemli hodo KŠ 1754, 102; Peter, hodo je po vodáj KŠ 1771, 49; da szo nej v-solo hodili KOJ 1845, 7; kak 'šmetno je prvomi po nevtrejtoj pouti hoditi KOJ 1833, VI; pren. Vrág okouli hodi TF 1715, 43; Jašz bodem tebi pout kázal, po steroy bodes hodil SM 1747, 96; ino miloscha za menom bode hodila ABC 1725, A8b; Ino csi glih bi jazs hodil po témnih douli ABC 1725, A8b **2. biti**: navékse, csi pred nyimi / ali t hodi, dp. hold KOJ 1833, 44; Léd bi túdi tak hodo, csi bi ga sto vugnoti steo KAJ 1870, 13; Navküpni sztroski na edno leto vise hodijo od 100 milliona AIP 1876, br. 6, 7 **3. živeti, ravnati**: tak i nám vnouvom šitki terbei hoditi TF 1715, 33; da bom mogel hoditi, i šiveti poleg tve šzvéte volje SM 1747, 65; kak Krisztuľfi ráj po vouli hoditi KM 1783, 289; Cslovik, ki ne hodi vu tanácsi teh nevernikov SM 1747, 25; Steri mi po vouli hodi SM 1747, 265; ino radi pouleg nyegove zapoveidi hodimo TF 1715, 18; túdi vu Dúhi hodimo SM 1747, 23; i mi vu novoti 'zivota hodimo KŠ 1754, 192; Nego v-praviczi hodimo BRM 1823, 3; Vu Dúhi hodite SM 1747, 26; Králove pri toj hodijo KŠ 1754, 273; vnogo ji je, ki po nyej hodijo KŠ 1771, 22; Záto vnovoti 'zitka hodmo KŠ 1754, 112; Vu moji zapovidáj hodite KŠ 1754, 70; vu šztopái Jesussa Kristussa, bodem hodo SM 1747, 49; ar šzem jašz nei šzerczá boleznofzti pred tebom hodo SM 1747, 48; Henok je z-Bougom hodo KM 1796, 9; Ár je dúsi po vóli hodo TA 1848, 40 **4.** kot velelnik *iti, priti*: Hodi bratec, všolo BJ 1886, 6; šztani gori i hodi KŠ 1771, 28; hodi šzodecz veren KŠ 1754, 272; hodi i glédaj KŠ 1771, 776; On je velo: hodi kmeni SŠ 1796, 4; Hodi k-nam, oh duh szvéti KAJ 1848, 136; Hodte moi verni SM 1747, 83; hodte blagoszlovleni Ocsé mojega KM 1783, 66; Hotte kmeni, Vi nevolni grejsniczi BKM 1789, 233; Hodte, ino podajte Nyemi vase šzrdcze BRM 1823, 6; I erkao je Jezus: hodta za menom KŠ 1771, 104; I ercsé nyim: hodmo vu

bli'zneyjša mejšzta KŠ 1771, 105; Hodimo vu Soulo KOJ 1845, 138; hodte kmeni všji, ki šze tridite KŠ 1771, 37; hodte hitro vu ográdecz KM 1790, 38 **hodéči** -a -e *hodeč*: Tak ednáko v-tvem pozványí všzigdár hodécs delas SŠ 1796, 128; vtemnofzti hodécsi vidis veliko šzvetlofzti KŠ 1754, 12a; Hodécsi pa Je'zus kre mourja KŠ 1771, 12; v-šoulo hodécsi pojbičs KM 1790, 56; Iškao šzi me vnogo hodécs SŠ 1796, 47; I vidoucsi ga vucseniczke po mourji hodécséga KŠ 1771, 49; Predgovor, ali ta naprei hodéčja reics TF 1715, 26; teda z-touv literov hodécsa globoko- ali viszikoglászna, lasztivnoszt KOJ 1833, 80; Niscse je ne csüo, ka bi dobro hodécsa vóra vdárila KAJ 1870, 158; Obá pred Bougom hodécsa vu všzej zapovidaj KŠ 1771, 161; vidoucsi nejme, plantave hodécese KŠ 1771, 52; vu solo du'zno hodécese soláre AI 1875, br. 2, 2; Radofzti nad višztini hodécsimi KŠ 1771, 737

Hódoš -a m *Hodoš, kraj v Prekmurju*: molitvárnice szí goriposztaviti ino na Hódosi KOJ 1848, 115

hohár -a m *krvnik*: Hohár ABC 1725, A3a; Hóhár; hohár KOJ 1833, 159; Hohár szí ti vnógim nedú'znim KAJ 1848, 190; preczi je pošzlaó kráo hohára KŠ 1771, 120; da je dáó glávo odszecsti po hohári KOJ 1848, 61; Pošztali šzo moji hohári BKM 1789, 67; dáó ga je hohárom KŠ 1771, 61; Jaj, I hohárom praviczé KAJ 1848, 119

hohárski -a -o prid. *krvniški*: szo nesteri po hoharszkom mecsi szpokoncsani KOJ 1914, 141

hohótanje -a s *hohotanje*: knige je pošgao med glásznim hohotanyom KOJ 1845, 60

hókospókositati -am nedov. *čarati, govoriti hokuspokus*: Zdáj Cigán zacsné hokospokoszivati KOJ 1845, 114

Holoférneš -a m *Holofern*: i vo je odisla z-Betúlie k-Holofernešji KM 1796, 72; je odpošzlaó z-velikim viteskim šjeregom Holofernešja KM 1796, 71

honvéd -a m *pripadnik ogrskih delov vojske v Avstro-Ogrski*: Máli honvéd, csrsztvi, szrdcsen KAJ 1870, 45

honvédski -a -o prid. *nanašajoč se na honvede*: ka vojszka honvédscka kak poszebna vojszka de vboj sla AIP 1876, br. 12, 2

honvédvojska -e ž *ogrski deli vojske v Avstro-Ogrski*: Záto jecsereszpomali slo nezáj pomali slo nezáj posztávlanyom honvédvojszke AIP 1876, br. 1, 5

hòrčičen -čna -o prid. *gorčičen*: csi bodete meli voro, liki horesicsno zrno KŠ 1771, 57; Od horesicsnoga zrna KŠ 1771, 41; prišzpodobno je

králežtvò nebeľzko, kZerni horcsicsnomi KŠ 1771, 44

Hòreb -a m *Horeb*: Teleta kej p ſzo zlejjali ('Zidovje) pri Horebi KŠ 1754, 9

horvãčki -a -o prid. *hrvaški*: Sz-horvacskoga orszãga poszlani poszlavci AI 1875, kaz. br. 1; liki je Horvacski orſzãg 'znyim napuno KŠ 1771, A5b; csi neznam horvacski SIZ 1807, 47; Horvacski poszlavcov je 29. AI 1875, kaz. br. 3; i 1558 horvacski jezik gucsẽcsi solãrov AI 1875, br. 2, 2; poszlavci szo horvacski gvant noszili AI 1875, kaz. br. 1

Horvãčki orsãg -oga -a m *hrvaška drŕžava*: nadale: Slavonia, Horvacskiorszãg KAJ 1870, 162

Horvãt -a m *Hrvat*: Horvãtje szo nyim pa toga nej privolili KOJ 1914, 129; Avarci szo toti od Horvãtov odned do Mũre odporinyeni KOJ 1848, 6; na nyẽ nalũkãvajoucse horvãte csini KOJ 1848, 49

horvãtski -a -o prid. *hrvaški*: da sze Horvãtszki Orszãg z-Vogerszkim na ørok zdrũ'si KOJ 1848, 23

Horvãtsko -ga s *Hrvaška*: tak, da szo dohodki z-Horvãtszkoga Andrãsi oszodjeni KOJ 1848, 32; Med'zimurje v-cerkveni dugovãny sze k-Horvãtszkomi szlisi AIP 1876, br. 6, 8; Z-Bosnie vise 40.000 ludi na Horvãtszko prislo AI 1875, kaz. br. 3

hošpitalski -a -o prid. *hospitalski*: Tak je zrouk zvijana Hospitalãrskim Redovnikom i Gornyalendava KOJ 1848, 38

hoštija -e ŕ *hostija*: kak je vcezejloj hoštiji KM 1783, 63

hotẽjnje -a s *hotenje, ŕelja*: i hotejnye, naj ti 'ſvivẽ na poľtenyẽ KM 1783, 259; na kou glẽda vŕze hotejnye nyega BKM 1789, 186; Od kmicze i hotejnya BKM 1789, 375; tvojemì telovnomi hotejnyi po vouli hodis KM 1783, 200; Bili ſzo vkũp ſzprãvleni zednãkim hotejnyem vŕzi BKM 1789, 120; ſze ne paľcsi ſzvoje mrŕzka telovna hotejnya oblãdati KM 1796, 40; niti ga nedãs hotẽnyi protivnikov TA 1848, 33; On znã csloveka hotẽnye KAJ 1848, 12; kai ſzmo mi pregreŕili zhotenyem SM 1747, 54

hotẽti hoẽem nedov. *hoteti*: Jaſz pak noter hocsem poiti vu tvoio hiso ABC 1725, A7b; jaſz hocſem ſzit biti SM 1747, 32; Hocsem vãm jaſz dober otec z biti BKM 1789, 449; Hocsem vãm jaſz biti SŠ 1796, 107; ako hocſes dugo ſiv biti na toi zemli SM 1747, 45; szo dũhovniczke zapouvedì nej hteli spunyãvati KOJ 1914, 104; hocses nãſz vŕzigdãr 'sgati SŠ 1796, 173; je obecſau kai nãz hocſe poſzlũhnoti TF 1715, 31;

kotero tebi tvoì Bogh hocse dati ABC 1725, A4a; kotero tebi Tvoì Boug hocse dati TF 1715, 15; Goſzpon Kristus hocse na pitanye priti SM 1747, 83; Vuclenik hocſe biti SM 1747, 28; Konecz hocse biti BKM 1789, 9; Kak on hocse SŠ 1796, 67; ino zakai hocsete mreiti SM 1747, 8; vasse recsi ſzkoro hocsejo zglihãti SIZ 1807, 28; kak bi hotel, ne ſvivẽm SM 1747, 68; Jelie pa Bog hotel, kai SM 1747, 8; Bog je nei hotel SM 1747, 8; Oſztaviti vŕze hocsem SŠ 1796, 99; Oſztaviti vŕze hocsem SŠ 1796, 99; Hocse Goſzpodin Bogh SM 1747, 80 **hotẽt** *hote*: ſteri ſzmrtni grejh ſzãm hotẽcs zamũcsao KMK 1780, 76; Hotẽcs vtẽmnoszti hodite BKM 1789, 270; i ſzãm-hotẽcs ſze je nãgno na vŕze dobro KM 1790, 56; Szãm hotẽcs bole nad ſzebom placsite SŠ 1796, 61 **hotejõuci** -a -e *hoteč*: ki szãm szvoj Goszpod biti hotejõucsi, nyegove oblãszti necse szpoznati KOJ 1848, 44; zahvãnoszt szkãzati hotejõucsi sztãlisi KOJ 1848, 47; szvojim recsam valavnoszt szpraviti hotejõucsi KOJ 1914, 149

hotlivi -a -o prid. *pohoten*: Stera je pa hotлива KŠ 1771, 640; dõnok je ta hotлива, i necsamurna 'ſenſzka KM 1796, 26; Vmãrjajte zãto hotlivo nãklonõſzt KŠ 1771, 608; ſze prepovidãvãjo vŕza hotлива csinejnya KMK 1780, 43

hotlíviti -im nedov. *biti pohoten*: gda hotlívijo prouti Kriſtũſi KŠ 1771, 640; naj ne hotlívijo KŠ 1754, 221; i hotlivali ſzte ſze KŠ 1771, 733

hotlívost -i ŕ *pohotnost*: ſtera ſzo hotlívõſzt (libido) KŠ 1754, 44; od znoutra zhãjãjo hotlívõſzt KŠ 1771, 124; nej ſzo ſze povrnoli od hotlívõſzti KŠ 1771, 552; Od hotlívoszti, i vsze necsisztoucse KM 1783, 9; ſzãmì ſzebẽ ſzo tã dãli hotlívõſzti KŠ 1771, 581; vŕze, ka na hotlívõſzt more pobũditi KMK 1780, 43; V-hotlívosztt sze nevtopi KAJ 1848, 174; Szkim 'zivẽte vhotlívõſzti BKM 1789, 450; vu 'ſivinszkoj hotlívoszti kotali KOJ 1848, 6; sze te neveren hvãli z hotlívoszttjov TA 1848, 8; hodẽcsi vu hotlívõſztãj KŠ 1771, 711

hõzana tudi hõziana tudi hõšiana medm. *hozana*: Hozanna na Viszini KM 1783, 116; Ho'zãnna Bougì zmo'znomi BKM 1789, 2; Ho'jãnna ſzini Dãvidovomi KM 1796, 105; Ho'zanna na viſzini KŠ 1771, 68; Ho'jãnna blãgoſzlovleni KŠ 1771, 137; Ho'zanna, blãgoſzlovleni KŠ 1771, 307; Ho'ziãnna, vcljini: pomãgãj Goſzpodne BKM 1789, 7; Poſzvejtt, Moſz czvejtt, Hosiãnna, dũſe manna BKM 1789, 285 **hõziana** -e sam. *hozana*: Ho'ziãnno ſzpejvãjmo BKM 1789, 9, 11

hrãbũka -e ŕ *hrup, ropot*: Na vszãkom dvori je hrãbũka KAJ 1870, 28

hrãm -a m *hiša, dom*: Nãſſega bli'znyega hi'za,

tou je: hram i vŕze ka khrami ſzlisi KŠ 1754, 61; ſterim pŕjerm okouli hrama naſztelemo SIZ 1807, 14; ka khrami ſzlisi KŠ 1754, 61; gda oni tá pridejo szlŕ'sit, hram nacimprati KOJ 1914, 153; Ovo, vhrámi je, ne vŕrte KŠ 1754, 12a; Szmrt ne csáka vŕzákoga do ſztarofŕzti vu hrámi SŠ 1796, 66; da szrecso má nyih pri szvojem hrami viditi KOJ 1845, 27; vszejh hramov sztrehe dá doli KOJ 1848, 7; od ognya zavarvane, skolnicske hrame KOJ 1845, 6; pren. Jezus tam, I djáti vmojga ſzrcza hram BKM 1789, 55

hrámba -e ž *hiša, stavba*: Nas mocsen grád zmo'zna hramba BRM 1823, 65; A ház, hi'za, hrámba AIN 1876, 12; drŕge falate ſztáre hrámbe KM 1790, 68; gda je hramba 'ze gotova KAJ 1870, 73; gvant i topla hrambo KAJ 1870, 61; hrambo zaklenola i v-lôg odisla AI 1875, kaz. br. 7; Margêca pri hrámbi z-nôvics sztrêljeno sztvár vidévsi AI 1875, kaz. br. 7; da znao, ka pred hrambov z-detetom 'zena sztoji AI 1875, kaz. br. 7; ogen 122 hrámbov zapelío AI 1875, kaz. br. 8; pren. Kak verni szvoji hramba KAJ 1848, 165; Bog, moja hramba TA 1848, 1; Ár bom vnáj bolŕoj hrámbi, Vu Goŕzpodna obrambi BKM 1789, 392

hrána -e ž *hrana*: Ar hrána náſz Bougi priêrne ne veŕjini KŠ 1754, 211; Nej je 'zitek vecs, liki hrána KŠ 1771, 20; Cibus Hrána KMS 1780, A7b; Hrána Êtek KM 1790, 93; To je njegova hrána AI 1878, 7; naj mi dá teliko hráne, keliko mi potrejbno bode KŠ 1754, 167; ár je vrejden delavecŕ hráne ſzvoje KŠ 1771, 32; dáva ino hráno tim mládím vranicsom ABC 1725, A6a; Teili i Dŕssi daie hráno SM 1747, 87; Ki vpotrejbnom vrejmeni dávas hráno KŠ 1754, 267; naj idoucsi vu veŕŕnicze, ſzi kŕpijo hráno KŠ 1771, 48; či slabo pokvarjeno hráno dobijo AI 1878, 8; I dnes smo hráno i pilo dobili BJ 1886, 8; nemertŕclivo vu hráni i odeteli 'zivé KŠ 1754, 36; Csi ſze pa po hráni brat tvoj razdrefzeli KŠ 1771, 480; hráni me kmeni ſzpodobnov hránov KŠ 1754, 222; nej zhránov, ſtera je nikaj nej valála KŠ 1771, 697; pren. Krisztuŕlovo tejló nám na hráno dŕsevno darŕvano KM 1783, 119; Kriŕztus hrána nafa BKM 1789, 97; 'zelno hráno dŕhovno naide KAJ 1848, III; Goszpon Jezus Krisztus! nebeszka hrána KM 1783, 128

hránenje -a s *prehranjevanje*: deczé rodjenje, Szkrbno hránenye KAJ 1848, 317; csi nebi te szoldacsko hranênye bosnêse grátalo AIP 1876, br. 6, 7; záto sztoga hranênye dônok malo haszka vlecsé AIP 1876, br. 4, 6; kaj rasté z hránenjom AI 1878, 41

hránitel -a tudi hrániteo -ela m *hranitelj, rednik*: Jó'sef je Jezusŕa ſzamo hrániteo KMK 1780, 13; Boug, Sztvoritel, Hránitel BKM 1789, 85; Nemam 'ze hranitelov BRM 1823, 424; 'saloszt za szvojega rodjáka i hránitela KOJ 1848, 61; Szi ti bio moj varitel, i szmileni hranitel KAJ 1848, 213; nyim vu dobrovolni prijáтели szmilene hranitele naidti dá KAJ 1870, 52

hrániti -im nedov. *hraniti, dajati hrano*: nam do tisztoza dnéva lepou morete hrániti to nasso dévojko SIZ 1807, 6; On je gotov vsze hrániti KAJ 1848, 9; ár ti nyé hránis ABC 1725, A8a; Otsa drági nebeszki, ſteri vŕze hránis KŠ 1754, 243; esche zdai me hráni TF 1715, 21; nyé varuie ino hráni SM 1747, 86; naj i tejló ſzpodobnim tálom hránimo KŠ 1754, 28; On bode i vájz hránio BRM 1823, 6; tam ſzo ga kouvranye hránili KM 1796, 75; pren. Tak i nadale hráni Dŕso KŠ 1754, 267; Ocsa vas nebeŕzki nyé hráni KŠ 1771, 20; nass Ocsa nebeszki, hráni naŕŕe duse KM 1783, 20; Naj tih vŕrnih nyih Dŕŕe hráni KMK 1780, 62; nego je hránte vu ſztráhi i opominanyi Goŕzpodnovom KŠ 1771, 586 **hrániti se** -im se **I. preŕivljati se**: z-vogrszkim krŕhom sze hránis KOJ 1833, XIII; Ar zdelom rouk tvoji bodes ſze hráno KŠ 1754, 168; kaj ſze je nyihova dr'zéla hránila ſzkráŕeŕzke zemlé KŠ 1771, 380 **2. jesti, ŕzivati**: Zgrablivci se s temi slabejšimi stvári hránijo AI 1878, 7 **hránjeni** -a -o *hranjen*: Moj'zes: vugoden je bio Bougi, ki je hrányeni tri mejŕzecze KŠ 1771, 360; Ka sze naj od gláda szmrti resijo od nasega országa szo hrányeni AI 1875, kaz. br. 3

hránjenik -a m *hranitelj, rednik*: Vu právom hiŕtvi ſzám je hrányenik BKM 1789, 268

hrástje -a s *hrastje*: Vkŕpnavo'zeno borovjé ali raszke z-szekerami vosztesejo KAJ 1870, 74

hrbet -bta m *hrbet*: i nyihov hrbet nyim vŕzeŕzkouŕz nagibli KŠ 1771, 472

hrbtenični -a -o prid. *hrbteničen*: k prvomi ŕeregi se sŕiŕijo hrbtenični AI 1878, 5

hrbŕt -a m *rabud*: Hrbŕt AI 1878, 48

hrček -čka m *rilec*: [slon] meszto nŕsza k-dŕgoj kusztoj rŕki prigilŕhni hrcsek má KAJ 1870, 93; [svinja] Na pasi z-hrcsekom korenyé i csrve kopajo z-zemlé KAJ 1870, 69

hrípati -lem nedov. *hripati*: vsze 'sive dni je hropio i hripao KOJ 1845, 117

hrjavajúči -a -e prid. *rjoveč*: ki isceŕejo, kak hrjavajúoucsi oroszlanje, koga bi po'srli KOJ 1845, 86

hrŕpsti -pim nedov. *hropsti*: vsze 'sive dni je hropio KOJ 1845, 117

hft -a m *hrt*: pszi .. najbisztrêsi hrti KAJ 1870, 39

hrúb -a m *hrup*: Škvorc živé veliki družbaj, šteri delajo veliki hrúb AI 1878, 28

hrúniti -im nedov. *hrumeti*: szo priszpevali, da szo bregouvje i dolouvje hrúnili KOJ 1845, 15

hrúška -e ž *hruška*: je drevje oklajeno bilo z-jábokmi, hrúškami BJ 1886, 25

hùba -e ž *čop*: Bub; huba KOJ 1833, 153

hùbasti -a -o prid. *čopast*: [škrjanec] zaká osztáne pri nasz li te hubasztí KAJ 1870, 99

húč medm. *huš*: Hücs, detélka, hücs KAJ 1870, 8

hüdačinéci -a -e prid. *ki dela hudo*: tá Goszpód pre'zené ztími hüdačinécsimi TA 1848, 107; zadomejzíteo vu Jzrditojzti tomi hüdocsinécsimi KŠ 1771, 478; trpite, liki hüdocsinécsi KŠ 1771, 710; za kalgito tim hüdocsinécsim KŠ 1771, 707

hüdi -a -o prid. *I. slab v moralnem pogledu*: kie hüdi, tiszti pred tobom ne osztane ABC 1725, A7b; i hüdi eslovik zhüdoga Jzrczá hüda prináfa KŠ 1771, 40; hüda düsna vejzjt KŠ 1754, 176; komi bisze hüdo delo dopadnoló ABC 1725, A7b; kak jáko je mislenye, i cfineinye Jzerczá mojega hüdo od mladojzti SM 1747, 51; Hüdoga nepriátela hüdo naminyávanye KŠ 1754, 246; Csi pa okou tvoje bode hüdo KŠ 1771, 19; nej zhüde, dönok znezrele náklonojzti KŠ 1771, A3a; Od hüdoga po'selejnya KM 1783, 9; Tak bode i etomi hüdomi národi KŠ 1771, 41; Hüdo zmislenye zav'rzi BRM 1823, 3; vu telovnom hüdom po'jeleinyi SM 1747, 48; 'Se natom hüdom Jzvejti SŠ 1796, 4; po vnougoj hüdoj Jegej KŠ 1754, 4b; inoJze zevJzeimi greihi i zhüdim po'jeleinyem navküpe vtopiti TF 1715, 33; naj Jze zetím hüdim Jzvejtom ne Jzkvarim KŠ 1754, 240; Jzhüdov jálnoJztyov ne popajüjmo KŠ 1754, 59; rávno Jz-tejm hüdim nakányanyem KM 1796, 124; Vládnike poJtújo, csi Jzo gli hüdi KŠ 1754, 219; Csi záto vi, hüdi bodoucsi, znáte dobre dári dávati KŠ 1771, 22; Ar zJzrczá zhájajo hüda mi'zlejnya KŠ 1771, 51; csüdna i hüda dugoványa delati KŠ 1754, 19; od Angelov, dobri ino hüdi SM 1747, 34; Szpravi na nikoj hüdi lüdi na nas kvár hüdo naminyávanye KŠ 1754, 224; Boug dáj vnogo táksi áldomásov piti, a ti hüdi nam pa Boug ne dáj piti SIZ 1807, 6; escse i tím hüdim lidém KŠ 1754, 165; Gda Boug vJze hüde ino skodlive tanácfé doli potere TF 1715, 28; Salüiemo vJzeh naJse hüde ino teske grehe SM 1747, 55; ki Jzte nigda tühénczi i nepriátelje bili Jzpámetyov vu hüdi delaj KŠ 1771, 604; kteri goJzpodüio, zhüdimi Dühmi SM 1747, 27; Zhüdimi miJzlami KŠ 1754, 173; i huda Jzkusávanya SM 1747, 65; ki ne hodi vu hüdi lüdi tanácsi SM

1747, 92; ni zhüdim vcsinenyem SM 1747, 88

2. ki ima odklonilen odnos do koga: je on na Hunyadia tak hüdi bio, da ga je Wladislavli steo v-rouke dobiti KOJ 1848, 55

3. ki napada koga: [krokodil] strašno hüda stvár AI 1878, 30

4. slab, neprijeten: Vu vJzákom hüdom vrejmeni BKM 1789, 347; to'ziti zácsao nad hüdiv szrecsov szvojov KAJ 1870, 78; Da hüd' Jzen na nász ne pride BKM 1789, 381; Da hüd Jzen na náJz ne Jzpádne KM 1783, 225; i gucsali bodo vJzo hüdo rejcs KŠ 1771, 14; i pripetjé je hüdi konec melo KAJ 1870, 41; po hüdom csefketanyi KŠ 1754, 164; ali ti hüdi pout preide SM 1747, 92

5. strgan: obütel ji je hüda bila KAJ 1870, 61

húši -a -e *hujši, slabši*: Hüsi Jzi kak prvle BKM 1789, 261; Hüsi szem tak jazs, krsztsenik KAJ 1848, 168; ár Jze doli vtrgne táksa záplata od nyegovoga gvanta, i hüla déra Jze zgodi KŠ 1771, 29; med dobrimi angylei jelzte réd .. niJteri hüsi KŠ 1754, 95; vcsinyena Jzo nyim ta Jzlejdnaya dugoványa hüJa od ti prvi KŠ 1771, 721; Jzebom vzeme Jzedén drügi dühouv hüJi od Jzébe KŠ 1771, 208

nájhúši tudi nájhújši -a -e *najhujši, najmočnejši*: Njegovo najhüše orošjé je rog na nosi AI 1878, 20; ino sou kak naj hüjsa tocsa KOJ 1848, 4; Najhüsa pitvina je palinka KAJ 1870, 46; ranyen je mogao z náj hüjsega ognya procn nesen biti KOJ 1848, 104

hüdi -a -o sam. *hudi*: te hüdi Jze ga ne dotekne KŠ 1771, 735; nede prebivao pri tebi te hüdi TA 1848, 5; I zvodi te ta hüdi KAJ 1848, 231; tak i med hüdimi niJteri Jzo zmo'znejši KŠ 1754, 95; po kom vJze hüdo na náJz prihája KŠ 1754, 176; Ka je Hüdo KMK 1780, 89; ne odávli nikai hüdá od nyega TF 1715, 16; me vJzigdár pomocsi mori znevol i hüda SM 1747, 70; kako od düsevnoga i telovnoga hüda KŠ 1754, 177; Naj náJz od vJzákoga telovnoga hüda obráni KMK 1780, 30; Oszlobodi nász od hüda BKM 1789, 290; Ti Jzi meni bila Od hüda bránila SIZ 1807, 39; delaven cslovek ni hüda necsini KAJ 1870, 105; kaiJzi mené od vJzega hüdoga obarvau TF 1715, 46; hocJfe nye od vJzega hüdoga odkupiti SM 1747, 30; Nikaj Jze mi ne zgodi Hüdoga KŠ 1754, 269; Nego osloubodi nász od hüdoga KM 1783, 11; On bode i vász od hüdoga bráno BKM 1789, 10; On bode i vász od hüdoga bráno BRM 1823, 6; kaj je pa viJse toga, zhüdoga je KŠ 1771, 16; ne Jztante prouti hüdomi KŠ 1771, 16; Prouti Jztánem hüdomi BKM 1789, 129; szí mi obecsao, ka hüdoga odprávis KOJ 1845, 99; Ki kaj hüdoga vidi KOJ 1845, 9; procn od méne vi vszi, ki hüdo delate ABC 1725, A8a; Boug nikoga ne JzküJáva na hüdo KŠ 1771, 30; kai je on na

hüdo nágliv SM 1747, 7; Vŕze ono hüdo, ſtero cslovik doprneŕzé KŠ 1754, 72; zakaj za hüdo máte eto toj 'zeni KŠ 1771, 87; je pa Pápa tak za hüdo szpoznano KOJ 1848, 43; Naj cslovik hüdo z-hüdim ne plácsa KM 1790, 16; Csi szem z hüdim plácsao TA 1848, 6; Zato tu hüdi ne oŕztaenio vu ſzodbi SM 1747, 92; ki ſzuncze ſzvoje gori zhájati csini na hüde i dobre KŠ 1771, 17; naj ta hüda od náŕz odvrné KŠ 1754, 155; zakaj miŕzlite vi hüda vu Szrczáj vaŕi KŠ 1771, 28; Ar szo me okoli vzelá hüda brez racsúna TA 1848, 33; ki hüda miszlijo prouti meni TA 1848, 27 **húŕſi** -a -e sam. *hujſi*: nego bole escse je na hüſe prisla KŠ 1771, 116; nego na hüſe ſze vküp ſzprávlate KŠ 1771, 512; vecs ne grejſi, naj ſze ti kaj hüſega ne zgodi KŠ 1771, 279; Niháj kmiczo i vŕza hüsa BKM 1789, 229

húdiiti -im nedov. *grajati*: csi gli do bodikaj csevkácske eto szprávo hüdili KOJ 1833, VI

hüdöben -bna -o prid. *slab, nemoralen*: Psüvati, ali lagati vsze je hüdobno KOJ 1845, 32

hüdobnják -a m *hudobnež*: Tak sze tröſta hüdobnyák KAJ 1870, 83; Hüdobnyácze szo preobrnyeni TA 1848, 46; Ta példa ti hüdobnyákov Me naj v grêh nenavrné BRM 1823, 483; Odürjávam szpráviscse hüdobnyákov TA 1848, 20; Okôlivrát je vsze puno hüdobnyákov TA 1848, 10

hüdobnost -i ž *hudobnost, hudobija*: etakso hüdobnost Boug i poglavárje osztro pokastigajo KOJ 1845, 106

hüdočinénje -a s *hudodelstvo, slabo dejanje*: Csi me li nete'zi 'Zivlénya hüdocsinénye BRM 1823, 346; Za volo I vnogo hüdocsinenya BKM 1789, 176

hüdođelnik -a m *hudodelec*: Hüdođelnik ABC 1725, A3b; da nebi bio ete hüdođelnik KŠ 1771, 327; Hüdođelnik KMS 1780, A2b; Szka'slivecz je náj mrŕzkejſi hüdo-delnik KM 1790, 74; Hüdođelnika lidjé zamatávajo KM 1790, 16; Pelana ſzta pa i dvá drügiva hüdođelnika KŠ 1771, 252; ocŕiveŕzni hüdođelniczi pa nescsejo KŠ 1754, 208; I okorni hüdođelniczi BKM 1789, 9; Ar sze hüdođelniczi vö sztrêbijo TA 1848, 29; pekeo, vouza hüdo delnikov KM 1783, 273; Jeretnikom ino vŕzeim hüdo delnikom TF 1715, 28; Ár ſzo poglavniczke nej na ſztrájh tím dobrocsinécſim, nego hüdo delnikom KŠ 1771, 477

hüdóu tudi hüdó tudi hidóu prisl. *slabo v moralnem pogledu*: blisnyega hife ani Uroka hüdou ne poſelei TF 1715, 17; jaj tomi, ſteri je rejcs Bo'zo hüdou zavrgao KŠ 1754, 271; naj ne krádnem i hüdou ne 'zivém zmojega Bogá

iménom KŠ 1754, 222; prineŕzli ſzo knyemi vŕze, ki ſzo ſze hüdou meli KŠ 1771, 12; Hüdou ſzi miszliſla, gücsala, cŕinila KM 1783, 255; geto je I'ſmael hüdou meo I'ſáaka KM 1796, 17; nai ſze ospotaio kteri hidou csinijo SM 1747, 93; kak hüdó materi deŕte placſtije KOJ 1845, 11; kak hüdo je meni KAJ 1870

hüdóuba in hüdóba -e ž **I. hudobija**: naj me ne ſzkvari hüdouba moja KŠ 1754, 228; ſtera je naj dühovnejſa hüdouba KŠ 1771, 446; i jáko mrŕzka hüdouba KM 1790, 28; naj káksa hüdouba k-sivini, ona pa vö nemore KOJ 1845, 53; bláznikov Hüdóba tebé blódi KAJ 1848, 237; nai ſze te greisnik poverné od ſzvoje hüdoube SM 1747, 8; za volo vnouge hüdoube tvoje KŠ 1754, 176; od vŕze hüdoube zcsiſcseni KŠ 1771, A4a; Na náŕz od düŕjevne hüdoube oŕzlobodi KMK 1780, 30; od gládi, i druge hüdoube vari náŕz BKM 1789, 345; nesetuje módro Hüdóbe odüriti KAJ 1848, 147; teda ſze konec z vŕjini hüdobi SM 1747, 10; zgoni zmojega ſzrczá vŕzo hüdoubo KŠ 1754, 238; da bi nyegovo hüdoubo doli mogel obleicsi SM 1747, 53; Znajoucsi pa Jezus hüdoubo nyihovo KŠ 1771, 73; i prisesztno hüdoubo od náŕz odvzemi KM 1783, 22; Odürjávajo hüdoubo BKM 1789, 140; Nazá plácsa hüdóbo nepriátelom mojim TA 1848, 43; ne naŕzledüimo Deczo nego vu máloj hüdoubi TF 1715, 8; csi vu ſzvojoj hüdoubi vmerjéjo KŠ 1771, 35; Napunyeni vŕzákov hüdoubov KŠ 1771, 449; Naj me bar ſztrási ſzvom hüdoubom SŠ 1796, 72; ráj gotov mrêti, Kako ſz-hüdóbov 'ziveti BRM 1823, 308; prouti dühovnim hüdoubam KŠ 1754, 106; ládajo, prouti dühovnim hüdoubam KŠ 1771, 587; na ſzkvári me z-mojimi hüdoubami KM 1783, 134 **2. teža, težava**: Zadoŕztaje dnévi hudouba nyegova KŠ 1771, 21

hüdóuca -e ž *hudobnost, hudobija*: nyéno nekrivo, csisztó szrczé od hüdóce szvéta níkaj ne vé AIP 1876, br. 5, 6

hüdovölec -lca m *hudobnež, nasprotnik*: Ne vidi sze tém hüdovolcom, ka szlovenszki pisem vam AIP 1876, br. 12, 1

hüdovölen -lna -o prid. *hudoben, zavisten*: Hüdovölen Vid zdaj pá ogeny razgrene KOJ 1848, 21; Roszakaratu, hüdovölen -a -o AIN 1876, 15; je znao nyegovo hüdovolno namenývanye ftissati KOJ 1848, 108; nej ſze je kázao za hüdo-volnoga KM 1790, 56; szo szouszedje hüdovolni KOJ 1845, 73; szo hüdovolni tanácsniczke pá razbili KOJ 1848, 82; kak od hüdovolnih pretrpleno oszramotejnye

KOJ 1845, 32; Palatina hüdovolnim lá'sam prevecs võrvavsi KOJ 1848, 35

hüdovživanje -a s *zloraba*: Visszaélés; hüdov'sivanye, lagoja sega, odváda KOJ 1833, 183

húj medm. *hej*: húj vő z-sôle KAJ 1870

húkati -čem nedov. *sopsti, dihati*: Csрни vrázje vtvoja vüha hükali do ogen BKM 1789, 451

húliiti -im nedov. *grajati, zaničevati*: te véksi tao ali ne vej steti, ali csi zná, szkoro vsze hüli kajkoli je nouvo KOJ 1833, XV

Hùn -a m *Hun*: szo po gucsi negda Hunovje i Avarci ládali KOJ 1848, 7; Po Hunov z-Pannonie preminejnji KOJ 1848, 5

Hünjad -a m *Hunjadi*: I járem robsztva je sztrla Tü rama Hunyada AIP 1876, br. 6, 2

Hünjadica -e *ž ženska oblíka od Hunjadi*: je pred ednim letom Hunyadici z-priszegov oblübo KOJ 1848, 61

hünovski -a -o prid. *hunski*: gde je hunovszki vítész Atila pokopan KOJ 1848, 5; Hunovszkoga roda Vogrinje KOJ 1848, 6

hupkaš -a m *smrdokavra, vodeb*: Hupkaš je záto té imé dobo, ár se tak glási: hup, hup AI 1878, 28

husár -a m *huzar*: Huszárje KAJ 1870, 90; ki kak huszár vu francuskom boji AI 1875, br. 2, 5

husárski -a -o prid. *huzarski*: Ob 11-toj vöri kral v-huszárszkom gvanti na trónus idévcsi AI 1875, kaz. br. 1

husít -a m *husít*: szo pacs i szem prisli cseszki huszitje KOJ 1914, 109

húšati -am nedov. *delati hujše, slabše*: nyegova düsa, Stere sztávo greha mrák Od dna do dna vszigdár hüsa KAJ 1848, 231

húštivanje -a s *draženje, ščuvanje*: Huštivanje KMS 1780, A2b

húta -e *ž kočá*: ednoga szirmáka hütá KAJ 1870, 45; Hütó Boug BKM 1789, 2b; Hütó je na konci vészí KAJ 1870, 136; Ár me zakriva vu szvojoj hütí TA 1848, 20

hútica -e *ž kočá*: Ti hütica, gde szem rodjen KAJ 1870, 163

hütistánek -nka m *šotorski praznik*: Bio je pa blüzi šzvétek 'Zidovšzki, hütíštánek KŠ 1771, 287

hvála -e *ž I. hvala, zahvala*: tebi boidi Dika i hvála SM 1747, 54; šze nyega dika, hvála došztája KŠ 1754, 180; bojdi Bougi hvála KŠ 1771, A3b; Naj bode nyegova hvála KM 1783, 4; Hvála Oclji Bougi BKM 1789, 9; Hvála bojdi Bógi KAJ 1848, 2; ár sze tebi hvála dáva TA 1848, 7; Tebi naj bode hvála ino poštenyé BJ 1886, 4; keliko hvále i poniznoga šzrczá nyemi

mores dati KŠ 1771, A7b; náfi šztariske i pouleg toga hvále vrejdni BKM 1789, 2; Iména i hvále je vrédna šzkrb BRM 1823, IV; Bogme szí mi hvále vrédno KAJ 1870, 7; Bougi na Diko ino na Hválo TF 1715, 9; Hválo ino diko dájem Tebi TF 1715, 46; Dáite hválo Gošzpodni Boghi ABC 1725, A6a; i nyemi hválo šzpejvajte KŠ 1754, 265; Bougi hválo dati KŠ 1771, A2a; tebi hválo dájem za KM 1783, 4; Z-šzrcza nyemi hválo dájte BKM 1789, 8b; Polšzvétí nam szrdcza, Tebi na diko ino hválo BRM 1823, 1; Diko, csészť, hválo szpevajte KAJ 1848, 10; Da preszámnam vszo hválo tvojo TA 1848, 8; uu nešzkoncsanoi diki ino hváli kralüje TF 1715, 23; vu Tvojoj hváli SM 1747, 49; Mir dobro volo v-hváli BRM 1823, 4; štero mi všzigdár i povšzud všzákov hválov vzememo KŠ 1771, 416 2. *slavospev*: Gucsécsi med šzebom z-'Zoltármi i zhválmi šzpejvavši KŠ 1771, 584; Med hválmi Izraela prebivajoucsi BKM 1789, 8b; prebivájöcsi med hválmi Izraela TA 1848, 17

hválec -lca m *bahač, laskač*: zvisávczi, hválczi KŠ 1771, 449; Kára šzkazlivi hválczov brezi dejl vöro KŠ 1771, 747

hvaléka -e *ž slavospev*: Zimszka hvaléka KAJ 1870, 60

hvalékati -čem nedov. *žvrgoleti*: fticsek I lepó hvalécese KAJ 1870, 114; szo szpévájöcsi lepó hvalékali KAJ 1870, 113

hválen -lna -o prid. *hvalen, slavilen*: I hválne himnuse goszpodni szpévájöcs KAJ 1870, 47; Szkoncsaj z-hválnimi szpszmami KAJ 1870, 167; zhválnimi i zdühovnimi pešzmami šzpejvavsi KŠ 1754, 28; Hválne pešzmi šzo po rédi BKM 1789, 4

hvalevréiden -dna -o prid. *hvalevreden*: Ditséretes; hválevreiden -a -o KOJ 1833, 153

hváliti -im nedov. *hvaliti, slaviti*: dabi šze tak tvoie šzvété Imé moglo dicsiti ino hváliti ABC 1725, A6b; Hválím jašz tebe, Gošzpodne SM 1747, 64; Záto te hválím, moj Bo'ze KŠ 1754, 265; kim nej li šzamo jašz hválím KŠ 1771, 484; Hválím te, i dicsim KM 1783, 5; hválím praj, kako mojemí drágomí Ocsi SIZ 1807, 32; Hválím jašz Tebé BRM 1823, 7; šzpráznov nyega vörov hváli KŠ 1754, 5a; Všzáki hváli tebé BKM 1789, 11; csi ga hválím KŠ 1754, 74; liki vtíšzti ne hválím KŠ 1771, 546; Za štero ga hválím BKM 1789, 17; Nyega mi všzigdár hválím sš 1796, 168; nai vekí vekom hválio ABC 1725, A8a; Tou vszigdár kerubini – hválo i szerafini KOJ 1845, 136; naj te za nyé hváli KŠ 1754, 244; Sto bi te nehválo KAJ 1848, 1; Hváli Keršzcenik Gošzpodna Bogá SM 1747, 81; Otso Bogá hváli

krouto KŠ 1754, 257; Ah hváli vszigdár dšsa moja KM 1783, 159; Verno lšdžstvo, hváli Boga BRM 1823; Hvalšmo naššega Bogá KŠ 1754, 266; Hvalšmoga vu peszmi BKM 1789, 13; Hvalte Goszpodna KŠ 1754, 266; Hvalte Bogá BKM 1789, 7; Za stero te vřzigdár hválil bom SM 1747, 65; Jasz te vřze dni 'zitka moja Bom hválo KŠ 1754, 266; Tak bom te hválo vezdáj BKM 1789, 13; Tak bomo te vřzi hválili BKM 1789, 2; Sztimi řzvéczí Bogá mo hválili sř 1796, 9; hválili i gori zvisávali bodo zevřzejmi řzvéczí KŠ 1754, 233 **hváliti se** -im se **I. zahvaljevati se**: naj te morem vu tebi řze hváliti KŠ 1754, 229; Hvalšim řze KM 1790, 8; i hvális řze vu Bougi KŠ 1771, 451; Naj řze pa hváli te ponizni KŠ 1771, 745; řteri řze hválio vbolvanih KŠ 1754, 13; naj řze vu vařem teji hválijo KŠ 1771, 570; Ne hváli řze prouti vejkam KŠ 1771, 473; Da sze nehváli nepriátel TA 1848, 10; vu Bogi řze hválimo SM 1747, 18; Hvalodeřze z-vörnimi dšsami sř 1796, 8 **2. ponařati se**: sze zná vogrszki Jezik z-vnougimi Grammatikami hváliti KOJ 1833, III; naj řze ne bi hválili Izraelitánczi KM 1796, 47 **hvaléči** -a -e *hvaleč*: Tvo praviczó krouto Hvalécs řzpomina vnocsi BKM 1789, 6b; Tebé hvalécs řzpoznávamo KOJ 1845, 135; Hvalécs sze zezávao Goszpodna TA 1848, 12; Hvalécsi Bogá i majoucsi milošso KŠ 1771; vu czérkvi hvalécsi i blagořzlávlajoucsi KŠ 1771, 258 **hváleni** -a -o *hvaljen, slavljen*: Ar bi jařz mogao od vářz hválen biti KŠ 1771, 551; Bojdi ti od nářz verni hválen BKM 1789, 345; Bojdi hválen řztovojim řzvétim Szinom sř 1796, 9; bojdi visziko hválen TA 1848, 33; tebé hváleni

racsun Prorokov KM 1783, 29; Obhodo řzam lejpi hvál'ni Nemski Orřzág SIZ 1807, 44

hválnost -i ř *hvaleřnost*: njegova hválnost ne pozábi niedne dobrote AI 1878, 8

hvalo dánje ~ -a s *zahvaljevanje*: Bojdi vekivecřnomi Bougi řzpejvanye, i hválo dánje BKM 1789, 128

hvalodávani -a -o prid. *zahvalen*: Vu hválo-dávanom řzpominanyi od Kriřztuřřa Jezuřřa řzmrtri KMK 1780, 64

hvalodávanje -a s *zahvaljevanje*: eto moje hválo dávanje KŠ 1754, 223; Hválo dávanje za dobroute KŠ 1771, 574; Hvalodávanye BRM 1823, VII; Od hválođávanya BKM 1789, 351; nego řze naj zhválo dávanjem vzeme KŠ 1754, 168; řzkak veliko hválo-dávanjem mores zviřávati KŠ 1754, A8a; i z-hválo-dávanjem řzi moremo miřzliti KMK 1780, 32; Popejvajte zhválođávanjem BKM 1789, 8; Idte notri na vráta nyegova z hválođávanjem TA 1848, 81; naj pred vřzejm naj prvle bodo i hválođávanya KŠ 1754, 151

hvalo zdánje ~ -a s *zahvala*: da bi mi mogli zhválo zdánjem nařř vřzak denésnyi kršh mogli prieti TF 1715, 28

hvalo zdávanje ~ -a s *zahvaljevanje*: Hválo zdávanye za Bo'zo řzkrblivoszt BKM 1789, 4; ercsé amen na tvoje hválo zdávanye KŠ 1771, 518; kaibi zhválo zdávanyem dicřili TF 1715, 13; Naj mi řz řzresnim hválo zdávanom merjémo KŠ 1754, 217; naj řze pred vřzejm csinijo hválo zdávanya KŠ 1771, 636; naj milošesa oblijávajoucsa po vnougi hválo zdávanyi bole obilřáva KŠ 1771, 535

i vez. **I.** med členi v stavku **I. in:** Jako i krouto je potreibno TF 1715, 48; Postüi Ocza tvoiega i mater tvoio ABC 1725, A4a; Hvála boidi navküp i řzvetomi dühi SM 1747, 86; moji gyünczi i tücsne řztvári řzo bujte KŠ 1771, 72; Vszamogoucsi, i vekivecni Bo'se KM 1783, 11; pa poglédnes ete, i prve peřzmi BKM 1789, 4b; od koga mámo vřzo najřlo dobrouto, i lepoto KM 1796, 5; Brezi vřzej mouk, i nevoule SŠ 1796, 4; ki má võrno i' dobro 'seno SIZ 1807, 3; brezi právoga voja, i réda KOJ 1833, IIII; Vu szvetloj i sznáisnoj vucsilnici KOJ 1845, 6; vu túžnoszti i sztiszkávani TA 1848, 10; visni poszvët, I vecsnoszti blázeni szvët KAJ 1848, 10; Od glászi i litere AIN 1876, 5; Najmočnejša i najvékša opica je gorila AI 1878, 6; od sestér i od deržine BJ 1886, 3 **2. tudi:** Drügi zrok nahájalže takáilše i vDühovnom řztávi TF 1715, 5; Ino i on řzám řzebé Doiko imenüje TF 1715, 6; Proszim tebé, da mené i ete gnésnyi dén obari ABC 1725, A5b; I on je řtisanye nego i za czejloga řzvejta KŠ 1754, 104; tak je i eto piřzmo od Bogá vdejnyeno KŠ 1771, 338; jařz pa řsém teliko dati, liki i tebi KŠ 1771, 65; Eřcse i záto ľübiti moremo Bogá KMK 1780, 33; kak na Nébi, tak i na zemli KMS 1780, A4; Tak i zdaj vmoje řzrczé Hodi BKM 1789, 8; nej řzamo dobri, nego i lagoji lidje KM 1790, 16; i lejpe řzmo toti i mi KM 1796, 5; Dáj Boug i vám té prebitek SŠ 1796, 5; rávno tak i' ete nas mladéncz SIZ 1807, 5; Eti i vrág na tom hodi BRM 1823, 9; more z-obrásza zemlé potünoti i vogrszki národ KOJ 1833, III; Záto i mi k-tebi prihájamo KAJ 1848, 9; I ona obsüti radosz i bolezen KAJ 1870, 10 **II.** v vezalnem priředju **I. in:** řze na nyega zaneřzti i od nyega li pomoucs prořziti KŠ 1754, 15; je priřáo nyegov Vučřiteo, i pokázao KM 1790, 20; Li Tebi řze podávam, I Nebéřz nezgübig BRM 1823, 9; razbijajoucs pride i odide KOJ 1848, 3; Sztvár szi odüháva i 'živé KAJ 1870, 10; da szo 'ze vecskrát vkanyeni i zdaj oroszjé nepiszitjo AI 1875, kaz. br. 3 **2. tudi:** potrejbno je znati, i võrvati KMK 1780, 5; Odpüsztü nám kako i mi odpüsčamo ABC 1725, A4b; ki sze je tecsaz

vu nyegove prejdnye pravice zaletó, steroga i búje KOJ 1848, 4; Nego deca neposlüşajo samo, liki kaj i delajo BJ 1886, 3

idéjnje -a s **I. hoja, potek:** notr idejnje vu 'zitek KŠ 1754, 117; vcsinyeno je na nágli znebéřz řümlejnye, liki mocsnoga võtra idejnje KŠ 1771, 344; On dá bláj'zeno idejnje, Sztoga řzvejta preminejnje BKM 1789, 126; ino steri z-ednoga na to drügo meszto idejnje znamenüjejo KOJ 1833, 142 **2.** v zvezi v **nebo idejnje vnebohó:** Ka nyegovó vnébo idejnje, Csi řze zemlé eřcse dr'zis BKM 1789, 260; Po tvojem v-Nébo idejnji KM 1783, 74

igla -e in -é ř **igla, řivanka:** Acus Iгла KMS 1780, A8; Tu; igla KOJ 1833, 178; le'zejje je kumili řzkouřz iglé vühj idti KŠ 1771, 63; je metüle ľóvo i na iglo bodávo AI 1875, kaz. br. 7

iglar -a m **iglar:** ár tamo szo iglarje 'ze te drüžtvo meli AIP 1876, br. 9, 6

iglasti -a -o prid. **iglast:** Iglasto drevje má imé AI 1878, 47

igra -e ř **godba, glasba:** Ti řzi mi igra vu vüháj KŠ 1754, 272; Ti řzi mi igra vu vühaj KM 1783, 292; Naj řzpejva vřza igra BKM 1789, 286; Muzsika; igra, mu'sika KOJ 1833, 166; Vcsászi gosztüvanye tudi igra i plész obeszeli KOJ 1845, 37; da szo sze z-turobnoszti cejla tri lejta od vszáke igre zadr'sávali KOJ 1848, 15

igranje -a s **igranje na glasbilo:** csüo je igranye KŠ 1771, 223; V-orgole igranyi szo ga prestimávali KOJ 1845; na njegovoga gospóda igranja tüdi pleše AI 1878, 11

igrati -am nedov. **igrati na glasbilo:** Na czitare je dobro znao igrati KM 1796, 54; ka řze 'zveglári, ali igra KŠ 1771, 518; glaszno igrajte z czinkanyem TA 1848, 25; ka je svojim zgrablivim poslüşancom igro AI 1878, 9; ki řzo na czitare, i orgole igrali KM 1796, 10 **igrajóci** -a -e **igrajóč:** Naprêido szpévájócsi, odzaja igrajócsi TA 1848, 53

Ikónia -e ř **Ikónija:** Efezus je Ikónie dr'zéla KŠ 1771, 571

ikra -e ř **ikra:** i pobéra ribja ikre AI 1878, 26

ildika -e ř **Hilda:** gda bi k-szvojim vnouгим

- 'senam králeszko csér Ildiko szí pridjáo KOJ 1848, 5
- Ilješov** -a -o prid. *Elijev*: Na Illésovi kouli SŠ 1796, 119
- Ilíríum** -a m *Ilirik*: notri do Illyriuma, řzlovenřzke krajine řzvoj zacsétek vzéla KŠ 1771, 339; da řzam od Jeru'zálema i okouli notri do Illyriuma vřze napuno predgajoucsi Kriřřztuřov Evangyeliom KŠ 1771, 483
- ilojca** -e ř *ilovica, glina*: Mi řzmo illojca i lonczi KŠ 1754, 242; Agyak; illóřca KOJ 1833, 149; ár je vu zemli escse méhko, kak loncsárszka ilojca KAJ 1870, 81; Jeste lončárska ilojca z řtere se piskri redijo AI 1878, 53
- ilójčni** -a -o prid. *ilovnat, glinast*: liki ilojcsna polřzouda řze vkup řzterejo KŠ 1771, 771
- ilójni** -a -o prid. *ilovnat, glinast*: Ilojna zemla AI 1878, 53
- imánje** -a s *posestvo, imetje*: Uradalom; Imánye goszposzko KOJ 1833, 179; za steroga volo nistera imány vkrajvzeme barátom KOJ 1848, 37; na kralszkom imányi v-Gödöllői bode AI 1875, kaz. br. 8; bi on i luth. farare z szvojih imányov pretirao KOJ 1914, 145
- Imánuel** -a m *Emanuel*: i řvála bode imé nyegovo Immánuel KŠ 1771, 816
- imé** iména s **I. ime, beseda za določevanje posameznega človeka**: koga imé je neznano KŠ 1771, 434; za szvoega Iména volo ABC 1725, A8b; I bodete odürni vřzeim za mojega iména volo KŠ 1771, 33; da na szpomenek nyegovoga iména szvoje sztolnomeszto za Budino ozové KOJ 1848, 4; Dén iména KAJ 1848, VIII; Lasztivnoga iména zacséteklitera sze z-velikov literov pise AIN 1876, 10; i řváo bos imé nyegovo Jezus KŠ 1771, 6; i řváo je imé nyegovo Jezus KŠ 1771, 6; nyi imé szí doli zbriszao na vsze vek i veke TA 1848, 7; nas mladéncz po iméni Lambertus József SIZ 1807, 5; vszákoga po iméni gorizapise KOJ 1845, 7; najšli řzo ednoga csloveka z-iménom Simona KŠ 1771, 95; Povej mi z-iménom te Proroke KM 1796, 74; Bila je edna deklíčka ziménom Julika BJ 1886, 4; Ti dvánajřzet Apostolov iména řzo pa eta KŠ 1771, 31; Csi je pa pitanye od rejcsi i iménov KŠ 1771, 398; geto řZidovřzka iména razkláda Grecski KŠ 1771, 2 (B1b) **2. oseba, kot jo določa sobesedilo, zlasti Bog**: řzvetiřze imé tvoje TF 1715, 25; dabi řze tak po vszeh náz tvoie řzvéto Imé moglo dicsiti ABC 1725, A6b; řzvétiřze Imé tvoje SM 1747, 43; řzvétiřze imé tvoje KŠ 1754, 268; i řzvéto je Imé nyegovo KM 1783, 4; řzvéto je nyegovo imé BKM 1789, 16; Nomen (imé, név) KOJ 1833, 12; kak odicseno je Imé tvoje TA 1848, 7; Iména Bosjega zamán nevzemi vu tvoja vřřzta TF 1715, 13; Iména Bosjega zaman nevzemi vu tvoja vřřzta SM 1747, 45; obdr'zis na tvojeja řz. iména diko KŠ 1754, 224; Naj tvojeja řz. Iména zaman gori nev primemo KM 1783, 9; i nyegovomi iméni peřzen popejvati BKM 1789, 8; řzvétomi iméni řzvojemi na csészť i diko KAJ 1848, X; řzoltáre bom szpevao Iméni visnyega Boga TA 1848, 6; řteroga Imé gori más naznanyeno TF 1715, 9; ki ľubio tvoie Imé ABC 1725, A8a; řteri godi nygovo řzvéto Imé za obřzťtom jemlé vu řzvoja vřřzta SM 1747, 45; řteri godi nygovo řzvéto Imé za obřzťtom jemlé vu řzvoja vřřzta ABC 1725, A4a; řzmo tvoie Imé zbantřvali SM 1747, 55; vřřzáki, řteri imenřje imé Kriřřztusevo KŠ 1754, 130; Jezus za tvoje řz. Imé bojdi miloszťtven meni KM 1783, 38; Bo'ze imé zamán gori jemlé BKM 1789, 7; naj ne i řřdou řzívém zmojeja Bogá iménom KŠ 1754, 222; Naj řznegovim řz. iménom nev preklinyajmo KŠ 1754, 16; Tri iména eden řzám Boug právi BKM 1789, 132 **3. v zvezi vu imeni izrařa posrednost glagolskega dejanja**: vu imeni Bogá Ocfé, i řziná TF 1715, 45; Vu Iméni Bogha Ocsé ABC 1725, A5a; Vu Imeni Bogá Ocsé, i řziná SM 1747, 47; vu tvojeja řz. řziná iméni KŠ 1754, 223; gori vzemte řákse dejte vu iméni mojem KŠ 1771, 58; vu Iméni Ocsé KMK 1780, 9; Vu mem řzvétom iméni BKM 1789, 19; Vu iméni Bogá zacsnem KAJ 1870, 5 **4. beseda za določevanje posameznega iz iste vrste**: te csetvére vodé iména řzo eta KM 1796, 5; řzem Mojřzesovim petéram knigam nouva iména dáo KŠ 1754, 5; řkéri novih mertřkom szo na nove iméne krszťtili AI 1875, kaz. br. 6; ali vu szťári rodovinszki iménaj sze nřcajo AIN 1876, 6; řzdáj preminé řřdi imé sztare Pannonie KOJ 1848, 10; řtoje po iméni trszťnavřs AI 1875, kaz. br. 8; ali greihe ziménom po ednom na prei zracřunati TF 1715, 36; Iména i řvále je vredna pri etom deli řzkrb BRM 1823, IV
- imedoszťavljanje** -a s *sklanjatev*: Csi k-iménam doszťavke prilořzimo, eto sze za imédoszťavľanye imenřje AIN 1876, 12
- iméjnje** in iménje -a s *posestvo, imetje*: Lejpi obráz, ři'ze, imejnja, gde řzo BKM 1789, 203; nikomi bogátomi csloveki je dobro prineřzlo iménye KŠ 1771, 211; preporáčřam vřze me iménye BKM 1789, 367; edno málo iménye řzi je křpo KM 1790, 58; Iménye vřze bi dáli SŠ 1796, 128; králevszka iménya szpojémao KOJ 1848, 36
- iménik** -a m **I. člen v madřarřčini**: more on

vóodsztáti z-imenikom vréd KOJ 1833, 136; Govorênya-tálov szo eta naszedüvájócsa: imenik (névelo) AIN 1876, 9; Gde ne trbe nücati imenika AIN 1876, 24. **2. imenik, kazalo:** Imenik (névmutató) KOJ 1833, 12

imeniten -tna -o prid. **1. imeniten, ugleden:** da szta dvá imenitniva táborszkiiva Mosáka z-Vougrov KOJ 1848, 10; Vnougí imenitni mo'sáčzke, kakti KOJ 1845, 59. **2. zanimiv:** Vszákóm bróji kepi bod imenitne prigodbe szpoznávali AI 1875, kaz. br. 8 **imenitnejši -a -e imenitnejši:** Ti imenitnejši [zgrablivci] so AI 1878, 7 **nájimenitnejši -a -e najjpomembnejši:** za pomocnika k-náj imenitnejšim skolnikam KOJ 1845, 4

imeniti -a -o prid. *imeniten, ugleden:* Na te dén imeniti, Vrejden je, da [ze hváli BKM 1789, 99; I v[žákomi on obecsa imenito [ztá]no[žt] SŠ 1796, 124 **nájimeniteši -a -e najjpomembnejši:** Te najjimeniteši med njimi je manjivec AI 1878, 13; náj imenitejsi szo bili Longobardi KOJ 1848, 5

imeniti -ím nedov. *imenovati:* Kaj ona Szina bó rodila, Jezusa imenila BRM 1823, 4

imenitno prisl. *pomembno, zanimivo:* Tou je imenitno vu 'sitki Stevana II., da je Kumaniánczom tiszto zemlicse prepuszto KOJ 1848, 26

imenitnost -i ž *pomembnost, zanimivost:* z-Cárigráda imenitnoszt vrédno zgodbo glászijo AIP 1876, br. 6, 6

imenováni -a -o prid. *imenovan:* na brejgi Zvarcz imenovanom KOJ 1914, 152

imenüvájne -a s **1. imenovanje:** delo, brezi steroga sze imenüvájnye Králevcsine moglo ovarvati KOJ 1833, III. **2. ime:** tót, pod steromimenüvájnyom sze gornyi szloveni razmijo AI 1875, br. 2, 2

imenüvati -űjem nedov. **1. imenovati:** i z[žvo]jega iména Galáczió imenüvati zácsalo KŠ 1771, 554; Zakaj pa li Otso imenüjes KŠ 1754, 153; on [žám [žebé Doiko imenüje TF 1715, 6; [žteri imenüje imé Krišztusevo KŠ 1754, 130; ino ga je za Hénokio imenüvao KM 1796, 10. **2. imeti, šteti:** steroga szo lüdjé za bo'si bics imenüvali KOJ 1848, 5; Krišztus li [žzamo nevöro grejh imenüje KŠ 1771, 441; hi'sni zákon za Szakramentom imenüje KOJ 1845, 78; Ka imenüjemo za máli grejh KMK 1780, 90; Ete vküpe za rodovino imenüjemo BJ 1886, 9 **imenüvati se -űjem se imenovati se:** i kak [ze imenüjejo KMK 1780, 57; [žkopou[žt] [ze naj ni ne imenüje med vami KŠ 1771, 583; ti [ze 'Zidov imenüjes KŠ 1771, 451; ki [ze imenüje brat KŠ 1771, 499 **imenüvani** tudi imenivani -a -o *imenovan:* Iezus je imenüvani

BKM 1789, 52; Prvi dén [žteri je za Nedelo imenüvani KM 1796, 113; so imenüvani za pirušleke AI 1878, 7; nej, gde je imenüvan bio Krišztus KŠ 1771, 483; szo meli düge z-zemlov notrizagrajene oploute var imenüvane KOJ 1848, 6; naprej imenüvanoga Küzmicš Stevana BKM 1789, 3b; vMe[ž]ti Halla imenüvanom TF 1715, 1; Betlehem imenüvanom KM 1783, 233; Odküpitel moj [žzem v-Tebi imenivan BRM 1823, 65; Na eto meszto je zdaj Tisza Kálmán imenüven AI 1875, br. 2, 1

imenüvájven -vnoga m *imenovalnik:* Nominativus (nevezö, imenüvájven) KOJ 1833, 20

imétek -tka m *imette, premoženje:* Vagyon; Imetek KOJ 1833, 180; nihá sze nyim plemensina, postenyé ino imetek KOJ 1848, 99; majo praviczó cerkvene grünte i duhovszke imetke pod szé potegnoti KOJ 1914, 113

imèti imám nedov. **1. imeti:** pomocs [šche imeti SM 1747, 80; vsze kai imam TF 1715, A5b; vsze kai imam SM 1747, 47; I ja[ž] imám SŠ 1796, 73; Ki tákso vöro ima BKM 1789, 246; Ország má praviczó od nasz terjáti KOJ 1833, X; Ország ima vnogo vrédnosztí AI 1875, br. 2, 2; Vecs obrambe mi neimamo SM 1747, 86; Csi nám vzemejo, v[ž]e ka imamo BKM 1789, 321; ve[ž]eljé bom imeo SŠ 1796, 86; Csi bos vu-nyem imeo vöro SŠ 1796, 11; ktero [ži na ime teda imel, gda SM 1747, 59; Vogrinje szo szvojo prvo domovino v-Ázii meli KOJ 1848, 6; ki [žte leprai vmeni vüpanye imeli SM 1747, 83. **2. morati:** Ka ja[ž] csiniti imam BKM 1789, 251; Nyegovo nedusno moko imámo glájziti TF 1715, 41; vu postenom sitki ti imei siveti SM 1747, 88 **imájóuči -a -e imájóč:** Ár je je vcsio, liki oblájzt imajoucsi KŠ 1771, 104; edna deklicska imajoucsa dühá vujvicze KŠ 1771, 392; v[ž]teroj je bilo to zláto vejdro imajoucse manno KŠ 1771, 685; Toga polzejhnyeno rokou imajoucsega zvrácsi KŠ 1771, 109; dveje novej imajoucsemi [žze vrcsi vu ogyen vekivecsni KŠ 1771, 58; Imajoucsi záto ták[ž]o vüpazen KŠ 1771, 533

imre -ja m *Imre, Emerik:* Szalay Imre Professora Grammatiko sztolmácsiti KOJ 1833, III; Imre Kráo KOJ 1848, 32; Augustich Imre AIN 1876, 1; vodáni od goszpona Szalay Imrea KOJ 1833, I

imrek -a m *Imrek:* Margejta ino Imrek sta mater bógala BJ 1886, 14

in vez. **1.** med členi v stavku *in:* dobre [žzou[ž]ide in drüga ták[ž]a dugoványá TF 1715, 29; ja[ž] [žám [žebé in v[ž]e kai imam SM 1747, 47. **2.** v vezalnem priredju *in:* me verno vunka o[ž]zlobodil in na gne[ž] gori zbudil SM 1747, 64

inam tudi inan prisl. *drugam:* i odi[š]ao je inam KŠ

1771, 70; idem vö napolé, ali kam inam SIZ 1807, 27; zdaj z-Marka pejzezi inan je odfükno KOJ 1845, 115; Nyihovo pászko inan zaviniti setüje KOJ 1848, 50

ínaš -a m *vajenec, sluga*: Na tô velí goszpôd inasi szvojemi KAJ 1870, 38; i pridavsi i cifraszte kocsi i inase KAJ 1870, 117

inda prisl. *nekoč*: ka páli, kak za inda, szami katoliki bodemo KOJ 1845, 82; da szo sztárimi mertükami od inda nyegovi sztarisov sztarisje zadovoljeni bili AI 1875, kaz. br. 6; Bor se inda za skale nüco AI 1878, 47

indašnji -a -e prid. *nekdanji*: Indasnye ládanye v-Spanyolszkom nezadovolnoszt obüdilo AI 1875, kaz. br. 3; Herceg, ki sze je po nazájszprávlanyi indasnyega poganszta tro KOJ 1848, 12; sze nemore na indasnyi dober sztán nazáj obogatiti KOJ 1848, 92; ino naj indasnye pápínsztvo nazáj povrnéjo KOJ 1848, 67; Indasne šzvécze vid'limo SŠ 1796, 16; Z-indasnimi vnougi šzvéczi prebivanye SŠ 1796, 60

inder prisl. *drugje, drugod*: Inder pocsinka nemam BKM 1789, 5

indi prisl. *drugje, drugod*: szo tüdi nouve Cérkve kak indi posztávlene KOJ 1848, 112; stere, da indi nebi mogao dobiti KOJ 1848, 32; indi pa protesztantje májo mésnike pohaszniiti KOJ 1914, 148; i kak indi, tak i tü szo siroma vsze szporobili KOJ 1914, 10

indiánski -a -o prid. *indijski*: Ki vzátóni Indiánšzkom náide šze BKM 1789, 432; Ki vzátóni Indiánšzkom náide šze SŠ 1796, 169

indija -e ž *Indija*: szo Bo'zo šz. rejcs vu Indio med pogane nešzli KŠ 1771, A5b

indívija -e ž *endivija*: Znána šaláta je tüdi indívija AI 1878, 42

indri prisl. *drugje, drugod*: Tak domá, ali gde indri KŠ 1754, 28; dáj nám tákšje pašztere, ki indri vtvojo ovcársniczo notri ne pridejo, nego po dveraj KŠ 1771, 832; ali gde je on indri na-šzami mogao biti KM 1790, 62; Žvüna tébe indri nejnam zvelicsanye SŠ 1796, 85; ali csi indri nede nikáj vido KOJ 1833, XV; mraz doszta bole mantrá potnika, kak indri gdekoli KAJ 1870, 146; vszáka vész sze more szkrbeti za tákse drevje, stero pri potáj i gder indri poszadi AIP 1876, br. 7, 8; Vu ništeroj hiži je samo edna stanica, indri pa več BJ 1886, 7

injasti -a -o prid. *ivnat*: Deres; innyaszti KOJ 1833, 153; beteg, steri pride od inaszte ali czvetécse passé KOJ 1845, 108

inje -a s *ivje*: Dér; szlána, innye, mraz KOJ 1833, 153

ino vez. **I.** med členi v stavku *in*: Ino ah kako jáko krouto námje potreibna TF 1715, 7; Té 'sitek je Krišztus meni Ino všzejm lidém šzpravo SŠ 1796, 4; Po vüsztaj ti málicski ino czečajöcsi grüntao szí TA 1848, 7; je dvá sziná meo, Gejzo ino Mihála KOJ 1848, 10; Oh 'zitka ino szmrí goszpôd KAJ 1848, 3; vol ino szvinya szo nüclivi AIN 1876, 8; od máli ino veliki stvár BJ 1886, 3 **2.** v vezalnem priredju *in*: vašše včšenyé tak rendeluite ino ravnaite TF 1715, 6; koteri šze nyega boyo, ino nyegovo miloscho zcsakávaio ABC 1725, A6a; i nyé varuie ino hráni SM 1747, 86; odpücsanye nam pripisüje ino ošzvojáva SM 1747, 134; vöra pravicsne csini i düjh ino radošzt prinéšzé KŠ 1771, 440; šteri louna to dobro, ino kaštiga to hüdo KMK 1780, 5; ravnaj me na vsze dobro, ino me obari KM 1783, 3; Teda šze nebéšza gyenejo, Ino znamejnja vnogo bodo BKM 1789, 19; Té 'sitek je Krišztus meni Ino všzejm lidém šzpravo SŠ 1796, 4; vam naprej prinéšzém ino povejm to šzvétó hištvo SIZ 1807, 3; sze more vö prosziti, ino hitro nazáj pasciti KOJ 1845, 9

interéš -a m *obresti*: Csi veliko zalogo ino interes 'zelejmo KŠ 1754, 50

invocavit [invokávit] m neskl. *prva postna nedelja*: Ev. Na Invocavit, ali na I. pošztno Nedelo KŠ 1771, 10

irnak -a m *Irnak*: Atilovi szinovje ino Irnak szo sze za ocsovino nej mogli pogoditi KOJ 1848, 5

iskanje -a s *iskanje*: Opomina I. na nebešzkoga dugoványa išzkanye KŠ 1771, 607; Opominanye na ovöga pocsinka išzkanye KŠ 1771, 676; pouleg všzega toga krivicsnoga blága išzkanya KM 1790, 70

iskati iščem nedov. **I.** *iskati, prizadevati si priti do česa*: Nej nám ga tak trbej išzkati KŠ 1754, 183; Jezusa išzkati nemüdis BRM 1823, 3; Csi iscsem Tvoje králevszstvo BRM 1823, 10; Koga išcses KŠ 1771, 332; ka iszcses et KAJ 1870, 58; orošzlány, ino išcšje, koga bi mogel pošreiti SM 1747, 25; Dússa moia, Iscse tebe Zarocsnik SM 1747, 91; všze vu nyem ta telovna išcse KŠ 1771, 445; ni kince, Na šzvejti ne iscse BKM 1789, 12; rejtko dobi, ka išcse KM 1790, 20; naj išcse, i šzprávla KM 1796, 7; Tebé tüdi mi iscsemo BRM 1823, 2; koga iscsete KŠ 1771, 325; Ka iscseta KŠ 1771, 267; i mojo düšo išcsejo KŠ 1771, 472; jo z'zelejnyem išcso BKM 1789, 299; oni iscsejo tebé, Goszpodne TA 1848, 7; ni eti je ne išcsi BKM 1789, 4; ino išcšimo i povrnmošze KŠ 1754, 210; izcšite, ino naidete SM 1747, 25; iscšite ino nájdete KŠ 1754, 244; iscšite, i nájdete KŠ

1771, 21; Prebiválicsa mir iscsite KOJ 1833, VII; nafje zvelicsanye iscsemo KŠ 1754, 69; Da bom iszko jasz tebé BKM 1789, 371; Ár Herodes bode iŕzkao tó dejte na pogibeo KŠ 1771, 8; Jezus, sto bi Te neiŕzkao BRM 1823, 9; gda ŕzi nyega iŕzkala KM 1783, 83; Izkala je ŕztán Divicza Maria KM 1796, 88; kaj jo je nej zvöre, nego liki zdejl právde, iŕzkao KŠ 1771, 469; Vö je pa ŕou vu Tarŕus Barbanás iŕzkat Sauluŕa KŠ 1771, 377; i priŕao je ŕzád iŕzkat na nyem KŠ 1771, 215; Pojdmö ga iŕzkat BKM 1789, 58 **2. skuŕati, prizadevati si:** Ali iŕsem ŕze lidém dopádnoti KŠ 1771, 557; vszi, ki iscsejo düso mojo pogubiti TA 1848, 33; Zetoga je iŕzkao Pilátus odpilŕtiti ga KŠ 1771, 329; ne iŕcsi ŕzi odvözanya KŠ 1771, 502; Ár Herodes bode iŕzkao tó dejte na pogibeo KŠ 1771, 8 **3. želeti, hoteti, pričakovati:** pri nyem moremo troust iŕzkazati SM 1747, 34; Tou miloscsö iscse zdelom KŠ 1754, 257; Miloscsa váŕz iscse BRM 1823, 8; zvelicsanye nafje iscsemo KŠ 1754, 216; poŕtenyé i nemrtelnoŕt iscsejo KŠ 1754, 82; I od tiŕztoga mao je iŕzko priliko, da bi ga vroké dáö KŠ 1771, 88; ali oni iŕcleio doŕzta meŕtrie SM 1747, 5 **iskajöüci** tudi iščeŕjöüci tudi iskavči -a -e *iŕčöč:* necsiŕti düh obhodi ŕzüha meŕŕzta iŕzkajöücsi pokoj KŠ 1771, 208; naj ga po právoj pokouri iszkajöücsi ŕzrecsno morem gori nájdti KM 1783, 83; Ki Iszkajöcs tröst KAJ 1848, 145; tröst ino möcs iszkajöcsöga KAJ 1848, IV; i zvuna tebé drüge Bogé iŕzkajöüsemi Manafŕŕŕi KŠ 1754, 232; poŕztanoli ŕzo vinej, iŕzkajöücsi priliko KŠ 1771, 41; priŕzpodobno králeŕztvo nebeŕzko k Csloveki tr'zezi iscsejöüsemi dobri d'zünd'z KŠ 1771, 46; bratje tvoji vinej ŕztojijo, iŕzkajöücsi ztebom gucsati KŠ 1771, 41; Elymás csalejr iŕzkajöücsi odvrnouti nameŕztnika od vöre KŠ 1771, 381; Nouvi mésniczke iszkajöücs z pogovárjanyom vu düse vékse postüványe posztaviti KOJ 1914, 144; z-veszéŕjov szo sze od vsze té nevöle szmrt iszkavcsi rêsili AI 1875, kaz. br. 3 **iskani** -a -o *iskan:* Orehov les je jáko iskan AI 1878, 45; tomi drügömi ne bi bilou meŕzto iŕzkano KŠ 1771, 684; szilje põleg velike cène bode iszkano AI 1875, kaz. br. 8

iskra -e ž *iskra:* Scintilla Iŕzkra KMS 1780, A8b; prikázao toti málo iszkro KOJ 1833, IIII; pren. Za'ziga iszkro vernoshti KAJ 1848, 9

iskriti se -ím se nedov. *iskriti se, žareti:* a ŕze ŕzilno, ino mocsno peklénszki ogyen iszkri KM 1783, 291

isti -a -o vrst. zaim. *isti:* te iŕzti je pa Boug, delajöüŕi KŠ 1771, 514; I ona iŕzta Reics je bila

Teilo poŕztála SM 1747, 11; Da pa mámo toga iŕztoga Dühá vöre KŠ 1771, 535; Boug dáj vám tou iŕzto miŕzliti KŠ 1771, 481; Na ono iszto Nouto KM 1783, 264; po onom iŕztom tvoiem predrágom ŕzini SM 1747, 58; i vtom iŕztom vöruŕztüvajúöüŕi KŠ 1754, 148; ka ŕzo vtom iŕztom vŕzigdár KŠ 1771, 478; Po onom isztom Krisztuŕŕi KM 1783, 89; szí na onom isztom meszti rédi gnezdo KAJ 1870, 26; vi ŕzte ŕztejím iŕztím mislejným gori oblejczte KŠ 1771, 710

istina -e ž **I. resnica:** Tou je iŕztina, ka csi je gli nej KŠ 1771, 100; Iŕztina je ta Bo'za rêcs BRM 1823, 3; Isztina o'zívávaj Nász KAJ 1848, 5; Boug ŕcsé i na ŕzpoznanye te iŕztine priti KŠ 1754, 162; niŕse zrázumom kre iŕztine ne more dvoŕiti KŠ 1771, A3b; naprêpripráva na gotovo prijétje vszáke isztine KAJ 1848; gücsanye ŕtero je prouti iŕztini KŠ 1754, 54; Ja ŕzem, ŕteri iŕztino guŕjim KŠ 1754, 150; je pa potrejbno iŕztino Bo'zo znati KŠ 1771, A4b; vŕza za iŕztino dr'sati, ka je Boug nazvejŕzto KMK 1780, 4; nego iŕztino poŕztávím pred váŕz SIZ 1807, 3; je dü'sen vsáki povedati isztino KOJ 1845, 10; ki je szpoznao Nyega bo'zanszko isztino KAJ 1848, 4; moliti vu Dühi i vu iŕztini KŠ 1771, 147; vüpváŕi ŕze vu iŕztini KŠ 1771, A2b; Moli nyega v-szvezstvi i v-isztini KAJ 1848, 8; lübito z delom i ziŕztinom KŠ 1771, 340 **2. izraža podkrepitev trditve:** Morejo terpeti? Iŕztina, morejo KŠ 1754, 2; Poŕztitiŕze je iŕztina lejpa ŕznájga KŠ 1754, 210; Bilou ji je iŕztina nej malo KŠ 1771, A2b; Meli ŕzo iŕztina nafj ŕztariske doŕzta peŕŕzen BKM 1789, 2; Tejlo iŕztina, kaj ŕzprhnej SŠ 1796, 4; Isztina, sztári mertüki szo nam dugo szlu'zili AI 1875, kaz. br. 6

istinec -nca m *resnicoljub:* Bole bojdi Boug iŕztinecz KŠ 1771, 452

istinéjše priŕl. *resničnejše:* Pouleg ŕzvojeja laŕztivnoga vadlüvanya je iŕztinejŕe, ka je ni zdvanájŕzet Apoŕtolov nej bio KŠ 1771, 157

istinga -e ž *glavnica, kapital:* naj sze od 100 poszöjenih rájnsk vecs kak 6. za 'so (interes) nejemlé pod kastigo zgüblenyá isztinge KOJ 1848, 94

istinost -i ž *resničnost, resnica:* Isztinoszt Bôga BRM 1823, 114; Isztinoszt KAJ 1848, V; Iŕztinoŕzt me naj vodi BRM 1823, 389; Isztinoszt moja bode 'z nyim TA 1848, 73; I sztálno sze dr'zati tvoje isztinoszti KAJ 1848, 21; Porok isztinoszti obêcs KAJ 1848, 52; ino vörvati isztinoszt sztäre pripoveszti KOJ 1848, 60

istinski -a -o prid. *resničen:* Boug je iŕztinŕzki KŠ 1754, 87; vucsiteo, známo, ka ŕzi iŕztinŕzki KŠ 1771, 140; Jezuŕŕa, ki je iŕztinŕzki Boug KMK

1780, 32; Bolvan, steromi sze vszáki isztinszki Domorodecz rad podáva KOJ 1833, VII; i kak szvedog vu obláki, isztinszki bode TA 1848, 74; I|ztin|zka je Go|zpodnova rejcs KŠ 1754, 88; Eta je ta I|ztin|zka |zvetlo|zt KŠ 1771, 264; znáte, kaj je naše |zvedou|zstvo i|ztin|zko KŠ 1771, 741; isztinszko, i edno Trojsztvo KM 1783, 7; Razmimo i|ztin|zko pripravlanye SŠ 1796, 20; i toga i|ztin|zkoga tvojeja |zjiná SM 1747, 51; tebé |zamoga i|ztin|zkoga Bogá KŠ 1771, 322; ki ná|z je o|zloboudo od pri|le|ztné |zrdito|zti KŠ 1771, 615; Na eto tvoje i|ztinszko oblubo zavupavsi|ze KŠ 1754, 244; ne more na isztinszko pot najti AI 1875, kaz. br. 1; |ztvorjenoga vpravici i vu i|ztin|zkom |zvel|zvti KŠ 1754, 97; jeli je zdanyesnye sztálicse po isztinszkom gorivzeto AI 1875, br. 2, 4; ki tvoi Evangelium isztinszkim tálom g|szio ABC 1725, A6b; ino je za nyé |zvojjm i|ztin|zkom kervjom plác|al SM 1747, 12; Du'sna |zta i|ztin|zkiva i pravicsniva biti SIZ 1807, 11; i|ztin|zkei pravicsne |zo |zoudbe tvoje KŠ 1771, 794; szodbe Goszpodnove szo isztinszke i pravicsne vszegavecs TA 1848, 15; |stera je li példba ti i|ztin|zki KŠ 1771, 687

istinsko prisl. *zares, resnično*: daje tou tak mochno ha|znovito ino i|ztin|zko vu Nebel|zaih takai|še TF 1715, 35; Velim pa vám i|ztin|zko KŠ 1771, 198

istria -e ž *Istra*: je v|zto Dalmátzio, I|ztrio 'znym napuno KŠ 1771, A5b

istriánski -a -o prid. *istrski*: Stevan I|ztrián|zki KŠ 1771, A6b

iskarióteš -a m *Iškarijot*: Judás Iskariotes KŠ 1771, 31; Bilá |zta pa dvá, eden Iskariotes, ki je Go|zpon Jezufa oudao, drugi pa Thaddaeus KŠ 1771, 755; dáo ga je Judás Iskariote|š Simonovomi |zini KŠ 1771, 312; I Judás Iskariote|ša, ki ga je i oudao KŠ 1771, 110; Pravo je pa Judása Simonovoga Sziná po iméni Iskariote|ša KŠ 1771, 287

itak prisl. *I. vendar*: Csi poszlavci velikásovo ponácsisanye zav|zejo te eto itak velikásom naznánye dájo AI 1875, kaz. br. 2; Itak vnogo zmeslingarov bilô AI 1875, kaz. br. 3; Môdri korin plámén itak szveto AI 1875, kaz. br. 8; Ka je gotovo ino se itak vsaki dén znova rédi BJ 1886, 8 **2. še vedno**: je szpizsao Verböczi Stevan ono právdeno Knigo, stera sze itak obdr|sáva KOJ 1848, 72

ital -a m *Italijan*: Vtom táli |zo naj prednye|šji Vlahi, ali Taliánje (Itali) KŠ 1771, A5a

italiánsko -ga s *Italija*: Longobardi, ki v-Italiánszko odidoucsi KOJ 1848, 5

Itália -e ž *Italija*: ide Atila nad Itálio KOJ 1848, 4; naj bole pa v-Jeru'zálemi Itálii, ali vlaskom KŠ 1771, 339

italijánski -a -o prid. *italijanski*: Biblio, |stero |z. Ágoston za Italián|zko zové KŠ 1771, A5a

iti tudi idti idem nedov. **I. iti, premikati se s korakanjem zlasti v določeno smer**: ja|z bom mogao iti KŠ 1754, 269; Gda je vrémen v|šóli idti BJ 1886, 6; zapovedao je vucsenikom idti preik mourja KŠ 1771, 26; na prej idti KM 1790, 8; posteno domou iti KOJ 1845; ja|z tá idem SM 1747, 15; ja|z ktebi idem KŠ 1754, 256; Ár ako ja|z tá neidem SM 1747, 15; ja|z ktebi idem KŠ 1771, 49; Ides ponizno BKM 1789, 2; v|sterom i nadale idejo KŠ 1754, 73; A neidi pa zmenom SM 1747, 48; i csi ercsém etomi, idi, ino ide KŠ 1771, 25; Neidi blúzi KAJ 1870, 15; Idita vu eto vé|z KŠ 1771, 67; Ite pov|zem |siroukom |zveiti TF 1715, 31; Idte trúдне kotrige, idite po v|zem |siroukom |zvejti KŠ 1754, 187; Idite notri po tel|zni vrátaj KŠ 1771, 22; I erkao nyim je: idte KŠ 1771, 27; i vme|zto Samaritánu|ov nejdite KŠ 1771, 31; Pred nyega |zpe|zjami idte BKM 1789, 7b; li idte, idte KAJ 1870, 26; I kak bom pred te |sou BKM 1789, 20; sao bodem vu Hi'zo tvojo TA 1848, 5; kamakoli bos |sou KŠ 1771, 26; Tak bode v|ze zrédom slo v|záksega hi'zi KŠ 1754, 222; I bojécsi |sou |zam i |zkrio |zam talentom tvoj KŠ 1771, 85; Ali gda szem mimo sao TA 1848, 30; Kama je |sou KŠ 1754, 112; |sou je gori na goro KŠ 1771, 13; I nej je |sou KŠ 1771, 70; ino sou kak naj htújsa tocsa KOJ 1848, 4; Pojbics je so KAJ 1870, 8; ki je domo šo AI 1878, 9; pa domô sla AI 1875, kaz. br. 7; pred nyimi je sla KŠ 1771, 7; i sli |zo potoczke KŠ 1771, 23; Domô bi sô AIP 1876, br. 2, 7; Eden krát, da bi domou sli KM 1790, 66; Gda bi pa on doli zgoré |sou KŠ 1771, 24; Záto |steri zvá|z moro, praj, najdo zmenom KŠ 1771, 419; odve|zte ga i pú|ztiite ga, najde KŠ 1771, 305; pren. Csi bi brez' Bôga mogli z-szvêta idti KAJ 1848, 7; |zte ga vidili vu Nebel|zta gori iti SM 1747, 15; i na |zmrt iti KŠ 1771, 339; Li vpekeo more idti BKM 1789, 13; idem vu vecsni 'sitek SŠ 1796, 6; Ár nejde vu |zrczé nyegovo KŠ 1771, 123; Oh Jezus, ktebi ido KŠ 1754, 255; Ár v-nebel|zta pojdemo SŠ 1796, 7; Idi |zi, drágo |zuncze KŠ 1754, 250; Go|zpodne, nejdi na |zoudbo KŠ 1754, 68; i vecs nejdi v nyega KŠ 1771, 130; pojdi k-milomi Jezusi KOJ 1845, 20; na pout poganov nejde KŠ 1771, 31; V-nebo isao bode SŠ 1796, 155; ne bodete sli vkrále|zstvo nebel|zko KŠ 1771, 15; i prázniczke bodo pred vami sli vu krále|zstvo Bo'ze KŠ 1771, 70; Ki |zi za mé na krisno moko in |zmert is|al SM 1747, 56; on je

od ľzmertí gori ľztano ílal vu Nebéľza SM 1747, 13; ké ľzo vu ogen isle na ľzkvarjenje SM 1747, 67; nej ľzam vrejden, ka bi pod mojo ľztreho ľou KŠ 1771, 25; gníla rejcs zvűľzt vaľľi naj nejde KŠ 1754, 44; Csi je tou od tébe, najde, Csi je pa nej, naj nebode BKM 1789, 172 **2. opraviti kako pot z določením namenom:** idem knige vmemem BJ 1886, 6; zakai ides ti k-ľzvétomi Sacramentomi SM 1747, 41; ide Atila nad Itálio KOJ 1848, 4; i ide samo po noči na lov AI 1878, 10; idi povej, Dober gláľz Márii BKM 1789, 17; jaľz bom ľou, i zvrácsim ga KŠ 1771, 25; Ali ka ľzte vö sli glédát KŠ 1771, 35; Ferkec i Jožek sta všölo šla BJ 1886, 5 **3. izhajati, prihajati:** odket krűh ide KM 1790, 30; Ide zvel'kov mocsjouv BKM 1789, 11; Od Bouga vľza ido BKM 1789, 10 **4. pojavľjati se, padati:** Tam nigdárd neide szneg KAJ 1870, 93; Din je sao z nösza nyegovoga TA 1848, 13 **idöuči** tudi idévči -a -e *gređoč:* je i vu temniczi bodoučím dűhom idoučľ predgao KŠ 1754, 111; i notri idoucsi gori zdigne roké KŠ 1771, 261; da ľzi v-Nébo idoucsi tvojo ľz. rokou ober nyih podugno KM 1783, 55; Idöcsa eden ľépi odvecsarek naszprehájanye AIP 1876, br. 10, 7; vľze, notri idoucese vu vűľzta KŠ 1771, 51; Na pout idoučľega csloveka peľzem BKM 1789, 169; Pavli v-Rim idoucese KŠ 1771, 701; vido ľzam angyela doli idoučľega znebéľz KŠ 1771, 803; Szliľavľi pa ľűľztvo mimo idoucese KŠ 1771, 233; Idoucsa pa vucsenika vcsinila ľzta tak KŠ 1771, 68; vu Emaus idoucsima dvöma vucsenikoma KŠ 1771, 828; naj ľze idoučľi, vu okouli bodoucsa mejľzta i veľznicze raľzpľľztijo KŠ 1771, 197; Radi idöcsi sz-tűhine KAJ 1848, 222; Idöcs sli bodo i jökali TA 1848; Poszľavci i velikási szvojo kucso idévcsi i tam sze je AI 1875, kaz. br. 1; kral na trónus idévcsi AI 1875, kaz. br. 1

Ituréa -e ž *Itureja:* Filip pa brat nyegov Strtáľ Ituree i Trachonitiske krajine KŠ 1771, 172

Ívan -a m *Janez, Ivan:* Jaľz Ivan ľzpadnoľzem pred nogé nyegove KŠ 1754, 150; ka právi Sz. Ivan na 20. táli KŠ 1754, 194; Ár nyemi je Ivan pravo KŠ 1771, 47; Evangéľium Ivana KŠ 1754, 3; ki je vzéo glavou Ivana vtemniczi KŠ 1771, 47; dájo ľtámpati i ľz. Ivana Oznanofľztyom vrét v Tibingi KŠ 1771, A6b; Ivani krľztiteli ľze gláva vzeme KŠ 1771, 47; ka ľzem Jánosa Ivana zváo KŠ 1771, 5

ivánjšček tudi ivánšček -a m *junij:* vu 1843-ga leta 8-ga ivánjscseka rodjen AI 1875, br. 2, 5; raľzpéti na kri'ž Ivánjcseka 29. dnéva KŠ 1771, 700; Poľtrtom tyédni Ivánscseka je gnoy na nyou zvozo KM 1790, 66; Ivánscseka

Mejľzeczca 29^{toga} dnéva KM 1796, 131; riszále pa riszálcseka ali ivánscseka KAJ 1870, 160; za meszece riszálcseka, ivánscseka AIP 1876, br. 4, 1; Buda-Pest, 1-ga ivánscseka AIP 1876, br. 6, 1

Ivánov -a -o prid. *Janezov, Ivanov:* Predganye i krľzt Ivanov KŠ 1771, 9; Pope od Ivanovoga krľzta ľzpitáva KŠ 1771, 67; Ivanovi trijé [listi] KŠ 1754, 3; I polztili ľzo ľze vucseniczke Ivanovi KŠ 1771, 108

Ivánovo -ga s *šentjanževo, kres:* Lêtesne dni, oköli Ivanovoga KAJ 1870, 140; Na Ivánovo KOJ 1845, 125

ivánšćica -e ž *kresnica:* Ivánšćica sveti v kmici s svojimi zánjimi obročki na trbűhi AI 1878, 32

Ívek -a m *Ivek:* Ivek ino Petrek sta jáko razbijáštiva dečáka bílá BJ 1886, 15

Izashárov -a -o prid. *Izasharjev:* Mária Devicze Márie ľzeľztra, ali teticza zIzáchárovoga plemena KŠ 1771, 1 (B1a)

izda prisl. *še vedno, še zdaj:* Jezik je izda vszakojacskoga dobroga nasztávlanya KOJ 1833, VIII; nemajo ednoga obcsinszkoga ravnitela, izda nega med nyimi práve szlo'snoszti KOJ 1845, 70; brázda ľze escse izda zná siz 1807, 14; da vnougi Velikási escse izda z-Petrom vlecséjo KOJ 1848, 16; bouvo pout proti Turniseci preszekati, od stere sze izda tamosnyim trávníkom KOJ 1914, 107; szo vogerszka Goszpoda escse izdáj nej szí zvolili KOJ 1848, 43; Z bratom izdaj v szvájí bodoucsi KOJ 1914, 125

izhájanje -a s *izhajanje:* gda "Prijátel" vu trétji létni tecsáj szvojeja izhájanya sztöpi AIP 1876, br. 6, 1

izlándijski -a -o prid. *islandski:* Izlandijski lišáj AI 1878, 53

izláziti -im dov. *iziti:* Edno leto sze je dopunilo, ka szlovenszki "Prijátel" najoprvm izlazo AIP 1876, br. 10, 1

izobrazénje -a s *izobrazba, izobraženost:* "Prijátel"-a cíľ je pöt kázati vszákomi na izobrážénye AIP 1876, br. 10, 1

Izrael -a m *Izrael, izraelsko ľjudstvo:* Izrael ne pozna náľz KŠ 1754, 150; Izrael, veľini N. T. Bo'ze verno ľűľztvo BKM 1789, 7; Izrael, ne ľzpozábíľze zméne KŠ 1754, 216; Izrael! v tvojem Goszpodni Polo'zi tvoje vűpanye BKM 1789, 8b; Oh varivács Izraela KŠ 1754, 250; Med hválmi Izraela prebivajoucsi BKM 1789, 8b; ľzvetľofzt i tvojemu ľűľztvo Israelu Diko SM 1747, 58; Bog oľzlobodi Israela vľze nyegove nevoile SM 1747, 94; Izraela ľzľugo ľzvojeja Je

kszebi verno prijao BKM 1789, 16; Źze je nigdár nej tak csúdnó delo Źzkázalo v Izraeli KŠ 1771, 30; niti vu Izraeli Źzam tákse vore nej najšao KŠ 1771, 25

Izraelita -e m *Izraelec*: ovo, právi Izraelita, vu kom jálnóŹzti nega KŠ 1771, 267; i jaŹz Izraelita z-Abrahámovoga Źzemena KŠ 1771, 471

Izraelitá nec -nca m *Izraelec*: Ki Źzo Izraelitánczi, kih je Źzinovcsina KŠ 1771, 467; Izraelitánczi Źzo KŠ 1771, 548

izraèlski -a -o prid. *izraelski*: KriŹztus kráo IzraelŹzki naj Źztoupi KŠ 1754, 108; hocsete mreiti, vi IŹraèlŹzka hiŹa SM 1747, 8; nej Źzam poŹzlan, nego kpogiblénim ovczám hi'ze IzraelŹzke KŠ 1771, 51; i Źsou je vŹzraelŹzko zemlo KŠ 1771, 8; Źzákon, Źteroga jaŹz hocŹen vcsiniti zhiŹov IŹzraelŹzkov SM 1747, 18; Źzákon, Źteroga poŹztávím zhi'zov IzraelŹzkov KŠ 1771,

684; ne Źzkoncsate mejŹzta IzraelŹzka KŠ 1771, 33; Źteri je vcejnén bio od Źzinouv IzraelŹzki KŠ 1771, 93; návcsó je na nyou Źzini IzraelŹzke BKM 1789, 5; nad nami, Kak nad IzraelŹzkimi Źzinmi zhránov Manne BKM 1789, 174

ižak -a m *Izak*: I'zák je pa poroudo Jákoba KŠ 1771, 4; Mi Źzmo pa pouleg I'zaáka obecsanyá decza KŠ 1771, 566; Boug I'sáka KM 1783, 8; Ábrahám je poroudo I'záka KŠ 1771, 4; gda je I'zaáka Sziná Źzvojega na oltár gori neŹzao KŠ 1771, 749; doli Źzi Źzédejo zÁbrahámom, i zI'zaákom KŠ 1771, 25

ižakov -a -o prid. *Izakov*: Boug Ábrahámov i I'zákov i Jákovov KŠ 1771, 349; Boug I'zaákov KŠ 1771, 141

Ižmaelitá nec -nca m *Izmaelit*: ka Źzo rávno teda tam mimo potüvali I'smaelitánczi, i Madianitánczi KM 1796, 24

- já** os. zaim., samo imenovalnik *jaz*: Ia-szem tvoji mocsni Bogh ABC 1725, A4b; Ja [ze] li o[š]zmeávam [nyih] SM 1747, 74; Ja [zem] te mocsni Boug KŠ 1754, 14; Ovo ja [em] zvami v[ž]ákóm vrejmeni KŠ 1754, 112; ja [zam], ne bojte [ze] KŠ 1771, 49; ja [zem] Kri[š]ztus KŠ 1771, 79; I ja [zam] [ze] jáko joukao KŠ 1771, 775; Tak bodem zado[š]ta Etak o[š]znáj'zen ja BKM 1789, 366
- já** prisl. *da*: ne[š]li [zo] csúli? Kapa. Ja bole vu v[š]o zemlo je v[š]u z[š]ao glá[š]z nyihov KŠ 1771, 471; reca, čapla – ja vse si p[er]je preb[er]ajo BJ 1886, 43
- jáblan** -i ž *jablana*: Pomus. Jablan KMS 1780, A9; Jablan je nüclivo sadoveno drevo AI 1878, 45
- jáboko** -a s *I. jabolko, sad jablane*: Jaboko KM 1790, A2b; Alma; jaboko KOJ 1833, 150; v[š]i [ž]tem prvím cslovekom, Jaboko [z]mo jeli BKM 1789, 105; ki vecs-krát li edno jaboko vkrádne KM 1790, 52; kam [z]mo prisli po jaboki ocsév SŠ 1796, 147; Vino, l[ep]i szád, jáboka KAJ 1870, 28
- 2. jabolku podoben predmet**: Obari me, liki jaboki vu ôki TA 1848, 12
- jádro** -a s *jadro*: Vitorla; jadro, brodárszaka ponyáva KOJ 1833, 183
- jáger** -gra m *lovec*: Slo je v[š]o dvaj[š]zeti Jágrov na gyagrijo SIZ 1807, 15
- jagerija** in jagrija -e ž *lov*: [Kocel] je prisao k Szlovenom med Mürov i Rábov sztanüvajúoucsim v zimi z jagerijov sze razveszeljávát KOJ 1914, 99; Vadászni; po jagrii hoditi KOJ 1833, 180; Zrinyi Miklósa eden divji kan'sar pri Csakovci na jagriji búje KOJ 1848, 95; Slo je v[š]o dvaj[š]zeti Jágrov na gyagrijo SIZ 1807, 15
- jágerski** -a -o prid. *lovski*: szo i nyegovim jágerszkim pszom mogli kosto dati KOJ 1914, 114
- jahanec** -nca m *jahanec, jahalni konj*: Paripa; jahanecz KOJ 1833, 168; dokecs András z-jahancza na kla sze neprekupiczne KOJ 1848, 18; szo tü lih zadoszta pase najšli za szvoje jahancze KOJ 1914, 121
- jahanje** -a s *jahanje*: szo 'seglaszovitni i sztrahovitni bili od jahanya KOJ 1848, 6; da nebi enkrát pri naglejüvajúouci okolizidja jahanyi zagledno edno csaplo KOJ 1848, 4
- jáhar** -a m *jahanec, jahalni konj*: Obszedláni i ovüzdani jahar nemirovno csáka vértá szvojeja KMS 1780, 88
- jáhaš** -a m *jahač*: da nyemi jahas szamo do ôcsi doszégne KAJ 1870, 88
- jáhati** -šem nedov. *jahati*: Lovagolni; jezdití, jahati KOJ 1833, 154; Z-daleke tuhine Huszárje jahsijo KAJ 1870, 90
- jáj** medm. *joj, gorje*: Ali oh jai ino jai TF 1715, 3; Jaj onomi, [š]teri hudou to luczko 'zelej KŠ 1754, 62; jaj tebi Beth'zajda KŠ 1771, 36; Jaj tebi na veke dusa KM 1783, 255; Jaj, tvoj 'sitek je kakti to pol[š]zko czvejte SŠ 1796, 10; Árjaj tomi jedinomi SIZ 1807, 5; Jáj bi bilou cslovecsánsztvi, da bi Atila KOJ 1848, 5; Jaj vam, ki nyé ospotávate KAJ 1848, 3; Jaj pojebi, jaj KAJ 1870 jáj -a sam. Da jai za i[š]ztino nevernikom bode SM 1747, 83; Od 'zalo[š]zti jajja, vari ná[š]z [z]ám BKM 1789, 52; I nasi jaji prevnougí BKM 1789, 174; Ké moremo mi trpeti natom [z]vejti zjajmi BKM 1789, 422; moremo mi trpeti z-jajmi SŠ 1796, 65; Dalecs je csüti i jaj nevolni v[š]ogrov KAJ 1870, 164; Vekivecsnoga pekla Jaj naszledüje KAJ 1848, 4
- jájce** -a s *jajce*: Ali pa csi bode jajce pro[š]zo, jeli nyemi skorpiona dá KŠ 1771, 206
- jájckanje** -a s *javkanje, stokanje*: Sztrasno jajckanje je nasztanolo AI 1875, br. 2, 7
- jájckati** -am nedov. *javkati, stokati*: Jajgatni; jávkati, jajczkati KOJ 1833, 161
- jájčice** -a s *jajčice*: dvá grčkiva redovnika prinlesa jajčica sviloprejca AI 1878, 33
- jáje** -a s *jajce*: Páli edno jaje máš BJ 1886, 16
- Jájruš** -a m *Jair, svetopisemska oseba*: Jairuša csi gori [š]táne KŠ 1771, 27; eden zpoglavnikov [š]zpráv[š]ca po iméni Jajrus KŠ 1771, 116
- Jájrušov** -a -o prid. *Jairov*: Jajrušova csí [ze] o'zivi KŠ 1771, 114; Jajrušovo csér je od mrtvi gori zbüdo KM 1796, 101
- jáki** -a -o prid. *I. krepek, močen*: V[š]záki, Jáki Csé[š]t, postenyé Tebi dáva BRM 1823, 85; Vu jákoj [š]tálno[š]zti bomo SŠ 1796, 161
- 2. ugoden**,

dober: krouťo jáka prilika SIZ 1807, 57 **jákši** tudi jakšéjši -a -e **I. lepší**: Kriřtuz je jakři pop KŠ 1771, 683; I eľcse od toga jakřo czeľzto vam pokázem KŠ 1771, 516; I od toga je jakřeľji vcsinyeni od angyelov KŠ 1771, 672 **2. boljši**: od drugih odmené jaksih Zemľákov KOJ 1833, III; Zdaj je pa od toga jakřeľjo řzlřzbo doubo KŠ 1771, 684 **nájjákši** -a -e **I. najmočnejši**: 'sitka mojega náj jaksá obramba KM 1783, 154 **2. najlepši**: zidárje, te naj jakři kamen zavr'zejo KŠ 1771, 67 **3. največji**: ár csi gli je Boug povřzéd nazoucsi, dōnok znáj jakřim tálom v-Nébi prebiva KMK 1780, 26

jáko prisl. *zelo, močno*: neřzpametnim ino jáko řzlabim TF 1715, 34; jáko krátka řumma TF 1715, 10; Ah kak jáko je mislenye hřdo od mladřzti SM 1747, 51; po opádnyneni pa jáko porřšeno KŠ 1754, 6a; rařzrdo jáko KŠ 1771, 8; i jáko trdno řzo řze vu řzebi řztrřznoli KŠ 1771, 122; řztála je jáko tú'sna KM 1783, 238; On te vō ořzlobodi Jáko řzrecsno BKM 1789, 106; da je jáko dořzta potrebno k-tomi KM 1790, 30; ali pa jáko neřzrecsen pořztáne SIZ 1807, 6; Z šzrcza te jáko ľubim TA 1848, 1; Rōřza je jáko ľepi cvet KAJ 1870, 18; Jáko prilicsne kose nřcajo 'ze vcselárje AI 1875, kaz. br. 6; voda je puna z jáko razločnimi stvári AI 1878, 3; Zamřditi se jas bojim jáko BJ 1886, 6 **nájjákše najboljše**: liki dabi naj lepse i naj jakse csino KŠ 1754, 58

Jákob in Jákab in Jákub -a m *Jakob*: Jákob je pa poroudo Jōřzefa KŠ 1771, 5; ti dvanájřzet řzinouř Jákob Pátriárcha KŠ 1771, 260; Boug Jákoba KM 1783, 8; I'zák je pa poroudo Jákoba KŠ 1771, 4; doli řzi řzédejo zAbrahámom, i zI'zákom ino zJákobom KŠ 1771, 25; Šzvėti Jakab KM 1783, 93; Sz. Jakab KM 1796, 128 Jakub řzin Zebedeuřov KŠ 1771, 31; je bila Mária Jakuba KŠ 1771, 96; Na řz. Jakub Apořtola dén KŠ 1771, 848; i brati nyegovomi Jakubi KŠ 1771, 259; vido je drřga dvá brata, Jakuba Zebedeuřovoga Šziná KŠ 1771, 12

jákobeřček in jákopeřček -a m *julij*: vu prisesztnom leti jakobescsek i méšnyek meszec bode AI 1875, br. 2, 8; za meszece i jakobescseka AIP 1876, br. 4, 1; V jakobeřčeki i méšnjeki zrasté AI 1878, 38; Na pokonczi Jakopelcseka je pa znouřics gori zouro KM 1790, 66

jakobínarski -a -o prid. *jakobinski*: s szvojim jakobinarszkim pricsinejnyom KOJ 1848, 115

Jákobov in Jákubov -a -o prid. *Jakobov*: Jákobov ľiřzt KŠ 1754, 3; Boug Jakobov KŠ 1771, 141; Jákobova vupasznōřzt BKM 1789, 7; i Ivana brata Jakubovoga KŠ 1771, 110; obari te imé

Bōga jákobovoga TA 1848, 15; Kralřvao bode nad Jákobovov hi'zov KŠ 1754, 161; Kralřvao bode nad Jákobovov hi'zov KŠ 1771, 163

jákost -i ř **I. moč, sila**: Jezurřa Kriszturřa, jákoszt nyegove řz. řzmrťi KM 1783, 173; Jezus Moja pomoucs, i jákořzt BKM 1789, 14; Ki bi obráno mene, Zmo'zno od jákořzti nyega BKM 1789, 363; Kaj řzi mí řzka'sřvao řzvojo jákořzt krouťo SIZ 1807, 38; Moja pomoucs, i jákořzt BRM 1823, 9; Ne dáj ni edne nad nami oblászti, Vraj'soj jákoszti KM 1783, 279; poteri doli vszo vřaj'so jákoszt KM 1783, 19; Po jákoszti tvoje vszemogocsnoszti KM 1783, 9; Nebésza, i Nebész Jákoszti zvisářvajo KM 1783, 116 **2. krepost, vřlina**: Dobro noucs, oh jákořzt SM 1747, 77; Edna, i vekivecsna Jákoszt KM 1783, 7; Abrahámova jákořzt BKM 1789, 7; Jákoszt KAJ 1848, VII; zmosno od jákořzti SM 1747, 65; Dvouři: řzlabořzti i jakořzti KŠ 1754, 73; za volo nyegovoga vitéstva, i ovakse jákoszti KOJ 1848, 84; Kakda jákoszti i řzvetsztvi řzľřřziti KAJ 1848, 7; Krepkoszt jákořzt ti nyemu dás SM 1747, 85; Oblřztoři vetoj jakořzti KŠ 1754, 273; Po csednořzti, i dobroř jákořzti more prevřéti KM 1790, 20; z-řřvéřtoga Dřhá jákosztyom KM 1783, 168; Goszpoud Boug vszeřh jákořzt povřni nász KM 1783, 27; Naj i ete jákořzti vu meni povéksářva KMK 1780, 28

jákosten -tna -o prid. *kreposten*: deklino stera je ľépa, hi'řna, jákosztna AI 1875, br. 2, 7

jál -a -o prid. *zavisten, zloben*: jala řzerda nemai dobro csiniti vřřzeim SM 1747, 88

jálec -lca m *slepar, goljuf*: Te krivicsni 'zuka-vecz Vnōge drřge razřřipářva, Ka te kvárni jálec řzprářla BRM 1823, 390

jálen -lna -o prid. *sleparski, goljufřv, hinavski*: Jálen cslovik, krivi mouřz řžálnimi vuřřtami hodi KŠ 1754, 55; Pri vecřřři ľudás řalni BKM 1789, 84; Tou pogodbo je jálen Czaszar razřřrgao KOJ 1848, 30; kako ti tátov řalna natura SM 1747, 82; Od řálnoga řafara KŠ 1771, 224; da bodte mogli řřtáři prouři řálnomi vřajřzemi řřtanyři KŠ 1771, 586; Csi řžálnov prosnřouř kaj od nyřh prořřzimo KŠ 1754, 50; z řálnimi vřřztami, i dvōřega řzřřz vcsřřo TA 1848, 9

jáľič -a m *smřeka*: jáľič ľepi ľeli i ľehki ľes dá AI 1878, 47

jáľiti se -im se nedov. *hliniti*: Csi gli řze on do csařza jáľi, Oládas ga BRM 1823, 370; Csi szo bár jáľili z szvojimi vusztami i z řzřřkom szvojim szo nyemi ľagali TA 1848, 63; lutheranszki fararje szo sze znali jáľiti pri nasz KOJ 1914, 132

jálnik -a m *slepar, goljuf*: On je mené odao

jálnik BKM 1789, 67; Ki je jálnik bio, pravo je: právda lže mené ne dolžtája KM 1790, 90; Jálniczke krivi 'zidovje, Lotra profzijo pŕlžtiti BKM 1789, 84

jálno prisl. *sleparsko, goljufivo*: Zátó nász Boug 'Znyegovi rouk Nedá vtrgnoti jálno KŠ 1754, 252; Prełtimanye je jálno BRM 1823, 10; z jezikom szvojim jálno gucsijo TA 1848, 5; Törći sze szpŕstijo vu pobég jálno za teliko, da szo sze vougri za nyimi zegnali KOJ 1848, 73

jálnost -i ž *krivičnost, zlobnost*: Blásen je, steroga jálnolžt jełzte odpŕcsena SM 1747, 95; Vŕzakovacska jálnolžt je vnyegovom lžrczi KŠ 1754, 55; z-szrczá cslovecsega zhájajo .. jálnolžt KM 1783, 53; nego jálnolžti zlo delo SM 1747, 67; Operi me zmoje jálnolžti KŠ 1754, 232; vu kom jálnolžti nega KŠ 1771, 267; Vari náłz Od toga lžvéta jálnolžti BRM 1823, 2; Vcsi nász zavr'zti Kak mre'ze jálnolžti KAJ 1848, 5; kai vŕzoi vrajloj jálnolžti proti lžtánoti morete SM 1747, 26; teda odpŕztis ti jálnolžt moih grehov SM 1747, 95; Grejsniczke .. Steri jálnolžt ti, oh Goszpoud! Odpilžtis KŠ 1754, 254; známo jálnolžt oni, ki lžo KŠ 1771, A2b; To lžvéta jálnolžt zavr'zi BRM 1823, 3; Vidimo eti vraj'so jálnolžt KM 1796, 7; Ovo jałz lžzem vu jálnolžti popriel SM 1747, 7; Toga hitro Vrág na hŕdo Po jálnolžti zapela KŠ 1754, 252; kakda bi ga vu jálnolžti zgrabili KŠ 1771, 146; hi'ze bli'znyega lžhŕdov jálnolžtyov ne popajŕjmo KŠ 1754, 59; Ali ni ovi lžvojim jálnolžtjom lžo nej mogli skouditi KŠ 1771, A3a; Vŕo je pouzvao Abela z-jálnolžtyom na polé KM 1796, 9; Napunjeni, puni z jálnolžtyov KŠ 1771, 449; Vŕszta nyegova szo puna z preklésztvom, z jálnosztjov TA 1848, 8; pokláci na lše jálnolžti KŠ 1754, 134; Gofzpoud, ti odpŕcsas grehe, i jálnolžti onim SM 1747, 58

jálov -a -o prid. *jalov, nerodoviten*: Jalova 'zétva BRM 1823, IX, 435; nego spara za jalove letine KOJ 1845, 33

jám -a m *jan, pas vinograda, njive, ki ga delavci obdelajo naenkrat*: Za'senija ji v-niksem ino v-nindri vrhej eden gyám-goricz na dvajłzeti kopácsov SIZ 1807, 29

jáma -e ž *jama*: Oh 'svepléna lžtrasna jama KM 1783, 296; vucsa jama KAJ 1870, 66; Steri jamo kopa KŠ 1754, 62; csi bi lžpádnola vSzobotto vu jamo KŠ 1771, 38; lžpadno je medtejtoga vu edno jamo KM 1790, 20; Vtonjeni szo poganye v jamo TA 1848, 8; Vu goréclój jami z'zveplom BKM 1789, 193; liłzicze jame májo KŠ 1771, 201; Gyamo mi lžkopavsi vu nyou lžo lžpadnoli

Szami BKM 1789, 311; Gödör; graba, djama KOJ 1833, 157

Jánček -a m *Janček, Janezek*: Jancsek: vis, vis, té je pa na moje imé krsztsen AIP 1876, br. 1, 7

Jánči -ja m *Janči, Janezek*: Jancsi KAJ 1870, 12, 156

jánež -a m *janež*: janež se nuca pri betežni slaboga želodca AI 1878, 50

jáničarski -a -o prid. *janičarski*: ki je nouvo Janitsárszko vojszko osznouvo KOJ 1848, 63

jánkati se tudi gjánkati se -am se nedov. *prepirati se*: ka sze törszki Czaszar Szelim I. z-szvojov rodbinov jánka KOJ 1848, 70; ocsáki, ki lžo lže za kepe gyankali KŠ 1771, 158

Jánoš -a m *Janoš, Janez*: Kako tou Sz. János lžvedocłi TF 1715, 43; Ivan, (nej János) KŠ 1771, 259; Z-Jancsia je János grátao KAJ 1870, 157; Kako Vértes jánosa csér dévojko 'Su'so SIZ 1807, 4; Superintendensa G. Kis Jánosa lžkrb BRM 1823, IV; ka lžzem Jánosa Ivana zváo KŠ 1771, 5b; Ranolder Jánosa je szmrt ete meszec AI 1875, kaz. br. 8; Zpiłzkmí Siełs Jó'sef Jánosa KMK 1780, A (1); kak piłzano jełzte pri lžvétom Jánossi SM 1747, 41; pri Siess Jósef Jánosi KM 1783, nasl. str.; szprávlene po Gáspér Jánosi KAJ 1870, 3; Peter z-Jánołom gori idouclj KM 1796, 118

Jánoško -a m *Janoško, Janezek*: Jánosko je proszo szvojega ocsó KAJ 1870, 115

jára -e ž *mlada kokoš*: Jérce, jara AIN 1876, 32

járčec -a m *majhen jarek*: szti ti pri tvojoj vretini li máli járcsec KAJ 1870, 110

járec -rca m *jarec*: nego je mełzto nyega eden járecz, med kopinyom zapleteni, naprej pošztávleni KM 1796, 18

járek -rka m *jarek*: vŕo je lšo zvucsenikmi prejk Kedron jáрка KŠ 1771, 324; Té je, liki drévo pri járkí poszadjeno TA 1848, 3; Máli potoci sze járci ('zile) zovéjo KAJ 1870, 107; Pouleg járkov lže práj dr'zijo fticze nebełzke BKM 1789, 6; pren. Vtvoji 'zlakouv járkí blato Moji grejhov zeperi KŠ 1754, 259

járem -rma m **1.** *jarem, priprava*: Járom; járem KOJ 1833, 161; 'zrbéti pod járem navajene ołželnicze KŠ 1771, 68; járeme i drugefěle, skéri narédijo KOJ 1845, 42 **2.** *par volov*: pét jármov gyŕnczév lžzam kŕpo KŠ 1771, 220 **3.** *nadloga, stiska, sužnost*: Ár je járem moj hałznoviti KŠ 1771, 37; csemérne lžmrti pre'salołztni járem SŠ 1796, 147; Právde járem lžo ni nałłi otsáki nołziti nej mogli KŠ 1754, 68; Vzemte na lžé járem moj KŠ 1771, 37; vr'zmo z szébe nyih járem TA 1848, 3; Steri lžlugi lžo pod jármom KŠ 1771, 642

járni -a -o prid. *spomladanski*: Pšenica je tüdi járna ali zimská AI 1878, 41 **járno** -ga sam. *spomladi posejano žito*: je gorizoráno i járno poszejáno AI 1875, kaz. br. 8; nisteri vért de mogo na protolje gororati i z-járnóm poszčëati AIP 1876, br. 1, 8

járni -a -o prid. *odločen, vnet*: Od nyénoga jarnoga gucsa v szrczáj genyeni vogerszki sztálsi KOJ 1848, 110

járpa -e ž *sat*: Jarpe májo mále hižice AI 1878, 36; eta goriodprévsi z-jarp tiszto vözememo AI 1875, kaz. br. 8; veséle edna od ove na jarpaj viszi AIP 1876, br. 11, 8

jäs tüdi jës méne os. zaim. *jaz*: vorjem kaižzem jałz veliki greisnik TF 1715, 37; Ino csi glih bi jaz hodil po temnih douli ABC 1725, A8b; Vu vřzákóm vremení jałz vu moiém řitki SM 1747, 83; Toga řzlejpoga řzem jałz ocsi bio KŠ 1754, 52; Jałz iřztina krřztsávám vářz vu vodi KŠ 1771, 10; Moj Jezus, jałz te řzkrijem BKM 1789, 20; Jałz řze vřpam v-tebi řzamóm SŠ 1796, 3; prouti tomi ne sztánem ni jałz, ni Mati SIZ 1807, 4; Hválím jałz tebé BRM 1823, 7; jazs szamsze nej zbojao lagoonih jezikov KOJ 1833, V; Kabi bio jazs brezi tébe KAJ 1848, 3; Jasz pa po vno'zinoszti dobróte tvoje sao bodem TA 1848, 5; Jasz 'ze i z-téntov znam pizšati KAJ 1870, 7; tó jazs dobro znam AI 1875, kaz. br. 7; Jaz szam cslovek AIN 1876, 15; zamüditi se jas bojím jáko BJ 1886, 6; on bode kazal od méne SM 1747, 15; mocsnejři je od méne KŠ 1771, 10; Ka 'selejs Goszpodne od méne KM 1783, 2; drugih od méne jaksih Zemlákov KOJ 1833, III; kak dugo sze scsés z méne vszegavêcs szpozábiti TA 1848, 10; I csi de kre méne moj Bog KAJ 1870, 5; milořcha nyegova kmeni TF 1715, 41; vřteróm řzeje meni vola řzpunila TF 1715, 38; meni nikai nebode řalilo ABC 1725, A8b; meni řze je potrejbno od tébe krřztiti KŠ 1771, 10; i ti kmeni prihájas KŠ 1771, 10; Dopřřztite te mále k-meni prihájati KMK 1780, Ab2; Oh da bi' 'ze kmeni sztoupó BKM 1789, 14; Té 'sitek je Krřřztus meni Ino vřzejm lidém řzpravo SŠ 1796, 4; Hodi k-meni z-milořztjov BRM 1823, 9; Vido szam ločné prouti meni natégnylene KOJ 1833, V; stero szi meni zapovedao TA 1848, 6; kak hüdü je je meni KAJ 1870; Oblübi meni, Jo'zef, ka ne bodes vecs kradno AI 1875, kaz. br. 7; Poveimi na konec konczi, koterie řařzen etoga katechiřmuřřa TF 1715, 48; ino moi pehár mi pun natácses ABC 1725, A8b; ino mi da blařenřtvo SM 1747, 78; Povej mi péto Bo'zo zapouvid KŠ 1754, 35; vkom řze mi je dopadnólo KŠ 1771, 10; Szpravořzi mi nebéřza BKM 1789,

403; Drejmle řze mi KM 1790, 8; I dář mi k-řzebi vlejši SŠ 1796, 3; edno malo dopuscsejnyna mi engedüje SIZ 1807, 3; Vermo mi v-ednom Bôgi BRM 1823, 4; med sterimi szo sze mi te edne KOJ 1833, III; Prepadno mi je obráz moj TA 1848, 5; ka szi mi dön'k vecsino KAJ 1870, 8; ár sze me kucsá podéřala AIP 1876, br. 3, 7; On mené paszë vu ednom zelénóm travniki ABC 1725, A8b; nejmaj drügi Bogouv pouleg méne KŠ 1754, 8; nařzledüj mené KŠ 1771, 26; ka řzi mené eto noucs obarvao KM 1783, 1; Düšna veřřt mene tou'zi BKM 1789, 14; Da bi mené zapelao BRM 1823, 5; Szprevájaj mené KAJ 1848, 4; To mené, Jo'zef, jáko 'zaloszti AI 1875, kaz. br. 7; jas povem vučíteli, ka si mené řálo BJ 1886, 5; kakoje pravícno za mé na kris dáno TF 1715, 40; ino me křřiskim vodám pela ABC 1725, A8b; Ne vtergme me precz od nyega SM 1747, 78; Zrok, řteri me je na piřzanye podigno KŠ 1754, 3a; nařzledüjta me KŠ 1771, 12; za grejsnika me vadlřjem, ka řzam KMK 1780, 79; moj Boug! pomozi me BKM 1789, 273; Vzemí me vu tvoje krilo SŠ 1796, 3; Vcsini me nevolnoga BRM 1823, 7; obátrivalo me je vřpanye KOJ 1833, V; posztavi me vu csészt TA 1848, 6; On me naj svojov miloščov pomozi BJ 1886, 3; Ar szi ti primeni ABC 1725, A8b; kiřzte leprai vmeni vřpanye imeli SM 1747, 83; ár řzte vi od pocšëka pri meni bili SM 1747, 15; te mocsni düjh ponouvi vu meni KŠ 1754, 63; ka ne vörjejo vmeni KŠ 1771, 441; Vřpaj řze vmeni cslovek grejsni BKM 1789, 67; Dráři gouřřt primni řze řztavi BKM 1789, 32; Bojdi vumni, Jałz vu tebi BKM 1789, 234; za vřza Tvoja zmenóm dobra vřřinenýá TF 1715, 46; nikákve oblářzti nad menóm nebodo mogli vzéti TF 1715, 46; Ti naprávlas pred menóm eden řztol ABC 1725, A8b; řavnai tvoio pout pred menov ABC 1725, A7b; da vrág pekléni nikákře mouřři nad menóm ne vzeme SM 1747, 47; neřřtanoma hodi pred menov KŠ 1754, 14; ki pa za menóm pride KŠ 1771, 10; Vszi szo pred menóm grejsni BKM 1789, 14; kak scsés vcsini zmenóm SŠ 1796, 3; Ne placste vecs nad menóm SŠ 1796, 5; szem z hüdüm plácsao tomi zlořznomi z menóm TA 1848, 6; Preszvēti nad menóm, Ocsa, tvoje lice KAJ 1870, 5; ti zmenóm bojdi BJ 1886, 7; Muva szva mladénca AIN 1876, 15; Muvi delave AIN 1876, 18; řzmlüj řze nad nama řzin Dávidov KŠ 1771, 30; Vnogo vřejmena řzam Hudou potroso jeřz BKM 1789, 386; toliko szam jesz tebi vřédna AI 1875, kaz. br. 7

jäsén -sna -o prid. *jasen, čist*: Virgantz; řřiski, naszkocsécsi, jaszén -a -o KOJ 1833, 182; Za

- skolnika je eden mládi, csrsztvi i jászni kak ribje okou, zvoleni KOJ 1845, 4 **jasnéjši** -a -e *jasnejši, čistejši*: naj tvoja lúbezena mocsnejsa i jaľznejsa bode KŠ 1754, 226
- jásli** jáseo ž mn. *I. jasli*: 'Ze ľze ľzvejtijo tve jaľzli BKM 1789, 3; jeli vľzobotto ne odvé'ze gyuncza ľzvojega, od jaľzeo KŠ 1771, 216; Tej [živali] zjáseo jejo BJ 1886, 14; 'sivina, tak jo je vrouco ali k-jaľzlam privézao KM 1790, 62 **2. jaslice**: i polo'zila ga je vjaľzli KŠ 1771, 167; Polo'zen vu jaľzli BKM 1789, 6; Polo'zen je v-jaľzli BRM 1823, 4; Le'zi vjaľzlaj polo'zeni BKM 1789, 23
- jáslice** -lic ž mn. *jaslice*: Jezus v-jaszlicze polo'seni KM 1783, 72; Ovo le'zi, vu jaľzliczaj Poviti BKM 1789, 22
- jasnéjše** prisł. *bolj jasno*: nám ta ľzvetloľcha od jaľznoľzti ľzuncľene jaľzneiľse ľzveiti TF 1715, 3
- jásnost** -i ž *jasnost, svetloba*: ta ľzvetloľcha reicľi Bosje ľzvéte, od jaľznoľzti ľzuncľene jaľzneiľse ľzveiti TF 1715, 3
- jástrb** tudi jástreb -a m *jastreb*: ali lacsen jásztrb nebi krô'zo kumesz nyé KAJ 1870, 57; Jásztrb cvili, golôb búga KAJ 1870, 106; Szamo tomi jásztrebi scsém povu'zgatí AI 1875, kaz. br. 7; Te je ednoga letécséga jásztrepa sztrêlo AI 1875, kaz. br. 7
- jášpiš** -a m *jaspis*: je bio priľzpodoben na glédanye kamni jáľpiľi KŠ 1771, 774
- jáuša** -e ž *jelša*: Jauša rasté nájráj v vlažnoj zemli AI 1878, 47
- jávkanje** -a s *javkanje, stokanje*: zadrevenele szo kôszti moje od vszákdenésnyéga jávkanya TA 1848, 24
- jávkati** -čem nedov. *javkati, stokati*: Jajgatni; jávkati, jajczkati KOJ 1833, 161; so na ves glás začnoli jávkati BJ 1886, 33; I jávcse na glaľzno BKM 1789, 194; Jokao bi se, jávkao ino BJ 1886, 18 *javkajóci* -a -e *javkajoč, stokajoč*: je edna jávkajócsa mati sztála KAJ 1870, 130
- jázbec** -a m *jazbec*: Jázbec Má ošpičeno glavo AI 1878, 10
- jázbičar** -a m *jazbečar*: gda pošlejo pse jazbičare, naj ga vö gonijo [jazbeca] AI 1878, 10
- jéčanje** -a s *ječanje*: Od kricsa i jécšana szo sze mi vszusile kôszti moje TA 1848, 82
- jéčati** -ím nedov. *ječati*: Nyögni; jécšati, sztonyati KOJ 1833, 167; Praviczá vecskrát jécša dolipote'sena KOJ 1833, 145; Gde gyecsi ino etak veli vel'ka nedú'snoľzt SIZ 1807, 58
- jéčmen** -èna m *ječmen*: cena jecsmena 2 frt 80 kr AI 1875, kaz. br. 8
- jéd** -i ž *jed, hrana*: oli, šteri se núca za jed i posvet AI 1878, 52
- jèden** -dna -o glav. štev. *eden*: ľzvéto Troyľztvo, jeden ľzam právi Boug TF 1715, 48; jeden ľzam právi Bog SM 1747, 84; Hvála boidi jednomi, pravomi troiľztvi SM 1747, 86; Hvála bojdi Jednomi Bougi BKM 1789, 31; Vörjem jedno ľzvéto Mater Czirkev TF 1715, 23; Szvéti Pavel vjednom ľzvojem liľzti právi TF 1715, 3; Vörjem uu Jeľuľli Kriľtuľli vjednoj právoj vori TF 1715, 23; vjednom ľztoi dokoncza SM 1747, 89; Vörmo vjednom Bougi BKM 1789, 6; Boug cslovek vjednoj oľzoubi je BKM 1789, 3; zjednim ti stouih obladas SM 1747, 85
- Jéderta** -i ž *Jedrt*: Jéderta csi sze je omó'sila KOJ 1848, 28; bougajocs szvojo 'seno Jéderto KOJ 1848, 33
- jédín** -a -o prid. *poedin, posamezen*: egyes (jedin) AIN 1876, 31
- jédinanje** tudi jedinjanje -a s *sporazum*: med Vogrszkom-oršzági i med Ausztriov jedinanýe zgôdilo AIP 1876, br. 1, 5; ár do jészeni moro ztanácsivanyem opraviti jedinanýe na vámo i bank gledôcs AIP 1876, br. 7, 1; Gda sze vezalo jedinyanya med dvoma oršzágoma dogotovilo AIP 1876, br. 3, 1
- jédínc** -nca m *edinec*: Kaj ľzam jaľz jedinecz SIZ 1807, 34
- jedinéjnje** -a s *zdužitev*: ino jedinejnyom szvojih vűszt ino gradovenih officerov rouk KOJ 1914, 144
- jédínen** -a -o prid. *sam*: po kmicsnom lôgi szam jedinen sô AIP 1876, br. 2, 6
- jedíni** -a -o prid. *I. edini*: dika ti boidi ľzin jedini Bog SM 1747, 82; Jezus! moj jedini ľzredbenik KŠ 1754, 234; eti ľzam jaľz ľám jedini KM 1790, 76; Szám eden jedini pojbits je bio KM 1790, 28; ľzám cslovik je bio jedini SIZ 1807, 20; moja jedina vűpazen KŠ 1754, 234; oh Jedina Lűbav moja KM 1783, 1; Gresnikov jedina radoľzt BRM 1823, 2; jedina csi bogati roditelov KAJ 1870, 64; naj morem tebé jedinoga lűbiti KM 1783, 4; z-Ocsom ľzi navkűpe jedine zmo'snoľzti SŠ 1796, 87; Dika Vľzigdár Bougi jedinomi BKM 1789, 20; tebi poľtenýe Li jedinomi Bojstvú SŠ 1796, 7; tá nyemi je dao eden jedini gros szvoj KAJ 1870, 8; vöriem iedino ľzvéto mater Czirkev ABC 1725, A5a; jedino ľzvéto Mater Czérkev SM 1747, 44; vi ľzinki nyegovom jedinom Goľzpodni náľľem TF 1715, 22; Vu ľzini nyegovom jedinom SM 1747, 44; I vu jedinom nyegovom Szini KMK 1780; I vu Szini nyegovom jedinom KM 1790, 109; vu Jezusi Jedinom odkűpiteli KAJ 1848, 9; razlocsávajoucsa znaménya .. Dvojeféle: ta edna szo za jedine recsi KOJ 1833, 8; eden

- glásznik, steri ali jedino sztoji AIN 1876, 7 2. *združen*: Jedinei bomo z-v|zejmi |szvéci SŠ 1796, 151 **jedini** -a -o sam. *edini*: Ár jaj tomi jedinomi SIZ 1807, 5
- jedinoròdjeni** -a -o prid. *edinorojen*: jedino-rodjeni |zin on ga je nám nazve|zto KŠ 1754, 102; ki je bio materé |zvoje jedinatorodjeni |zin KŠ 1771, 188; Szin Boug Jedino-rodjeni KM 1783, 7; Ocsé jedinatorodjeni, Kri|ztus BKM 1789, 3; tá Rejcs .. vidili |zmo nyé diko, liki diko jedinatorodjene od Ocsé KŠ 1771, 265; je Sziná |zvojega jedinatorodjenoga dáó KŠ 1754, 121; Ar je meo jedinatorodjeno csér KŠ 1771, 195; I vu Jezufi Kri|ztufi Szini nyegovom jedinatorodjenom Go|zpodni KŠ 1754, 97
- jedínost** -i ž *enotnost*: Preszvéta, i nerazlocsena Jedínoszt KM 1783, 7; Rgyesség; jedinsztvo, jedinoszt KOJ 1833, 154; Trplivoszt, jedinoszt i tak|ji Mir naj bode na szvéti AIP 1876, br. 1, 1; nê bilô nikse jedinoszti AIP 1876, br. 3, 1; Opomina na jedino|zt KŠ 1771, 593; 'zelevsi szloboscino i jedinoszt AIP 1876, br. 3, 2; vu jedino|zti Dühá |zvétoaga KŠ 1754, 12b
- jedínski** -a -o prid. *I. edninski*: jedinszkiracsun AIN 1876, 33; jedinszkoga (singularis) KOJ 1833, 19; trétja oszoba vu jedinszkom i vno'zinszkom racsuni AIN 1876, 33; te je vu jedinszkom-racsuni AIN 1876, 13 2. *posamezen*: Lasztivno imé, stero sze prisztája szamo jedinszke oszobe AIN 1876, 10; Jedinszke oszobe AIN 1876, 10
- jedínstvo** -a s *enotnost*: Eggyesség; jedinsztvo KOJ 1833, 154; vzaki noví farar naj priszégne na knigo jedinsztva KOJ 1914, 125; Troj|ztvo vu jedín|zti i jedín|ztvo vu troj|zti KŠ 1754, 84; Pa|csiv| |ze zdr'zati jedín|ztvo duhá vu vezali méra KŠ 1771, 580; dopú|zto vu zmo'sno|zti Jedín|ztvo molíti KM 1783, 11; Dáj mir ino jedín|ztvo BKM 1789, 49; Lübi i privoli to lejpo jedín|ztvo SIZ 1807, 51; Vermo v-Dühi I jedín|ztvo Kr|zcsanov BRM 1823, 4; vu jedinsztvi Dühá |zvétoaga KM 1783, 61; I |z|zvétim Dühom vjedín|zti BKM 1789, 2; |zta du'sna vu právom jedín|zti ino zlo'sno|zti 'siveti SIZ 1807, 10; Naj v-jedinsztvi národov Czvete szreca porodov KAJ 1848, 79; Mi z-nasimi szôszedmi vu najlepsem jedinsztvi 'ziveti moremo KAJ 1870, 161; Eden nego z-jedín|ztvom Persóne KM 1783, 15
- jednáki** -a -o prid. *enak*: naj vu právom Krsztsánzke Obc|inszke Vöre Vadlúvani z-jednákov voulov do koncza osztánov|ji |ze moremo tak povéksávati KM 1783, 111
- jednákost** -i ž *enakost*: Poskáló szam sze i zgübivsi oszobno i politicsno jednákoszt 'zmécsave AI 1875, br. 2, 7
- jèdrni** -a -o prid. *priden, prizadeven, hiter*: Ona, naj bode |zkrbliva, pokorna, i' jedna verthinya hi'se SIZ 1807, 10; vu Go|zpodnovom vinogradi gyedni delavec BKM 1789, 3; na tou je na|e lidi gyedna pobo'zno|zt nadignola KŠ 1771, A5b; Ako máte táksega po|tenoga ino gyednoga mladéncza SIZ 1807, 30; Bej|te zgyedrnim |zrczom, Pred vasega Krála BKM 1789, 11 **jèdrnejsi** -a -e *hitrejsi, prizadevnejsi*: naj med nyimi li ti gyedrnejsi |ztrá'sijo KM 1790, 92
- jèdrniti se** tudi jederniti se -ím se nedov. *uriti se, vaditi se*: Vu dobrom |ze jedrnijo BRM 1823, 413; naj v-Nedelo vu pobo'sni delaj |ze gyedrnimo KMK 1780, 40; Máli pávok mrežo pleté, vse, ja vse se jederni BJ 1886, 45
- jèdrno** prisl. *prizadevno, hitro*: tí|zti, ki ino csedno i' csedno i' jedno |zvoja dela oprávla SIZ 1807, 6; naj on pozványe i' csé|zt |zvojo prav jedno doprinása SIZ 1807, 10; po|z|úsaj je gyedno KŠ 1771, A8a; naj gyedno Bogá molio KŠ 1754, 218; I prou|zto lú|ztvo, gyedno bodi Na po|z|úsanye Bo'ze |zvéte rejcsi BKM 1789, 356
- jèdrnost** -i ž *prizadevnost, vnema*: Ali na tou je na|e lidi pobo'zna gyedno|zt nadignola KŠ 1771, A5b; pouleg |voje vrejle gyedno|zti, zacсноje pobogsávati BKM 1789, 3; naj mirovno ino vgyednoszti 'zivéjo KŠ 1754, 221; po pobo'zni i moudri mo'zákov gyedno|zti na la|ztivni jezic obrnyeno dáó |teti KŠ 1771, A5a; ki je zvelikom gyedno|ztyom na ete jezic obrnyeni KŠ 1771, A7a
- jèdro** -a s *I. jedro, notranji del semena*: Kilav szád .. kosztsice (pecsjé; jedro) bêlo KAJ 1870, 16 2. *jedro, bistvo*: Jedro |zvetoga pi|zma SM 1747, 1, 32
- jègnjed** -a m *jagned*: Jegnjed (az ezüst nyárfa) má šurki vreh AI 1878, 46
- Jèhoniaš** -a m *Jehonija*: je pa Jechoniás poroudo Salathiela KŠ 1771, 5; Joliás je pa poroudo Jechoniá|a KŠ 1771, 5
- Jèhova** tudi Jèhovah Jèhove m *Jehova*: Jehova, Go|zpod, Boug KŠ 1754, 16; Oh odicseni Jehova Go|zpodne Bo'ze KŠ 1771, 842; Jehova chanan KŠ 1771, 259; Nego vu Právdi Jèhove má radoszt TA 1848, 3; oh Jèhovah, v|zej |feregouv Boug KŠ 1771, A8b; kak csüdno vodi Jèhovah szvoje odebráne TA 1848, 4; ár Jèhovah obráni mené TA 1848, 4
- jèklavi** -a -o prid. *jecljav*: Kolman Kráo je bio szklucseni ino jèklavi KOJ 1848, 24

jèklavo prisl. *jecljavo*: Na mé sze zgledno i jèklavo pito AIP 1876, br. 12, 6

jèlen -a m *jelen*: Kakkoli 'séden jelen setúje k-mrzlomi [ztüdeczi, tak KM 1783, 2; Kako k-hládnoj vodi jelen Setúje BKM 1789, 4b; szrne i jelene sztrêlo AI 1875, kaz. br. 7

Jeléna -e ž *Jelena, Helena*: Jeléna KMS 1780, A2b; Dobro sze je zdelo Jeléni Kralici, da KOJ 1848, 27

Jelénka -e ž *Jelenka, Helenca*: Jelénka je jáko vrla deklieska bila KAJ 1870, 142

jéli vez. **1.** *ali*: delo sze naprêpolo'zi i szprávisce dokoncsa jeli minisztera 'zelénye privoli ali ne AI 1875, kaz. br. 2; jeli [ze ga ognemo, ali nej KŠ 1754, 173; Jeli beréjo [ztrnya grozdje, ali z[csetálja fige KŠ 1771, 22; Nevejs, jeli [zrecsno, ali neszrecsno KM 1783, 197; Vsaka stvár .. radi bi zvedli, kak živé, kakša je njèna lastivnost, jeli je nücliva, ali je škodliva AI 1878, 3 **2.** *kajne*: nej li [zte [ze du'sni ravnati jeli, ka morete na prej idti KM 1790, 8; Moj – Jo'zef – jeli – nebodes vecs divjacsino sztrêlo AI 1875, kaz. br. 3

jéli êlen. *ali*: Jeli moremo mi obdersati ino napuniti de[zétero Bosjo zápovid TF 1715, 18; cslovik nai osláta, jeli má Teilo ino kerv TF 1715, 42; Jelic Kristus vu [zmerti o[ztano SM 1747, 13; le'zi onoga o[zeo, [teri tebé odúrjáva, jeli nyemi nebos kpomoucsi KŠ 1754, 52; I csi bode ribo profzo, jeli nyemi kacsó dá KŠ 1771, 22; Jeli vecs Bo'sán[zi Per[on KMK 1780, 8; Ka pa ti oh cslovik! Jeli nebos dicso nyega BKM 1789, 378; Zátó [zlobodno zdaj'se pitam nyé, jeli lübi eden drugoga ali nej SIZ 1807, 5; Ugy-e? jeli? KOJ 1833, 178; Jeli bi mi znao povedati, keliko vor dúgi je te eden KAJ 1870, 159

jelibár vez. *kajne*: Pitajocsi .. (jeli? ali – ali? jelibár?) AIN 1876, 66

jélič -a m *smreka*: da sze na szvéto-nocs v-hi'zo posztávlenom jelicsi zvéce zvu'zgéjo AIP 1876, br. 1, 6; strk, steroga sztális je na jelicaj TA 1848, 84

jélo -a s *jed, hrana*: Étél, jelo, hrána AIN 1876, 33; csi jelo [zpáka brata mojega, ne bom jo KŠ 1771, 505; poljtne dni i od drugoga [ze moremo zdr'sávati, nájmre drugóga do [zito[ztí jela KMK 1780, 55; Za jelo i pitvino: Já[ze tebi dájem hválo KŠ 1754, 259; to te[ztou [zam [zpekla, i [z-toga je grátao na [zlejndnye za jelo valen zdrav krüh KM 1790, 30; Cslovecso têlo razlocsno jelo potrebúje AIP 1876, br. 5, 7; Vu kljeti se vsakojáčka stvár za jelo derži BJ 1886, 7; Po jeli pa etak Bôgi hválo dávamo BJ 1886, 8; Pred jelom zátó etak molimo BJ 1886, 6

jemánje -a s *jemanje, prejemanje*: Ne[zlányam [ze Na tvo [zloboudo jemánye SŠ 1796, 163; Lajos po mourji hiti v-zburkani Neápol na zadovolsine jemánye KOJ 1848, 46; Vu plácese jemányi KŠ 1771, 505; Kakda [ze moremo dr'sati pod jemányom Szvéte O[stije KMK 1780, 65

jemàti jemlém nedov. **1.** *jemati, prejemati*: [zirmasko lü[ztvo z-práha gori k-[zebi jemlész SŠ 1796, 151; da Go[lpoud moj kraj jemlé [afar[ztvo od méne KŠ 1771, 224; Ar vrejdna, stera [zva delala, jemléva KŠ 1771, 252; verno mater, od ké teliko dobrega jemlémo KAJ 1870, 163; geto diko eden od drügoga jemléte KŠ 1771, 281; oni, ki didrakmo jemléjo KŠ 1771, 57; ka je li drobis jemáo KM 1790, 52 **2.** *sprejemati*: velike dári i mito od nyih jemlémo KŠ 1754, 50; Diko od ludi ne jemlém KŠ 1771, 281; ete tvoje drobne dári kotere bomo zdai k[zebi jemáli TF 1715, 47; dári, kotere bodemo zdai kszebi jemáli ABC 1725, A6a **3.** v zvezah: **slobo jemati poslavljati se**: Szlobo mojo od vá[ze jemlém BKM 1789, 427; Szlobou jemlém já[ze vezdáj SŠ 1796, 154; **na pamet jemati omenjati, spominjati se**: Ar lübeznivo[ztí vassa vecs napamet ne jemlém SIZ 1807, 58; v **usta jemati omenjati, izgovarjati**: [teri goder nyegovo [zvéto imé zaob[ztom jemlész uu tvoja vü[ztá TF 1715, 13; i zakaj jemlész mojo závezo vu tvoja vü[ztá KŠ 1754, 17; steri godi nyegovo szvéto Imé zaob[ztom iemlévu szvoia vüszta ABC 1725, A4a; [zvéto Imé za ob[ztom jemlé vu [zvoja vü[ztá SM 1747, 45 **jemàti se jemlém se 1. prihajati, pridobivati**: da bi z-laszktivnimi ocsmi vido, odked sze jemlé zláto KAJ 1870, 84 **2. uporabljati**: dönok sze jemlé [madž. mind] vcsászi meszto mindnyáján KOJ 1833, 137; Participiumi sze dosztakrát i meszto substantivumov jemléjo KOJ 1833, 102

jénje -a s *jedenje, uživanje jedi*: koscsice sze moro vcsaszi po jényi toga szadü poszaditi AIP 1876, br. 10, 8

Jèremiáš -a m *Jeremija*: ka je povejdano od Jeremiáš proroka erkoucsega KŠ 1771, 8; koga mené právjio lidjé bidti, drügi pa Jeremiá[la KŠ 1771, 54; ka je povejdano po Jeremiáš proroki govorcésem KŠ 1771, 93; ki je me[ztó pi[zácsa bio pri Jeremiá[li KM 1796, 74

jeretínstvo -a s *krivoverstvo, herezija*: Ka za hudo od grejha na ná[ze [zpadne .. Jeretin[ztvo KŠ 1754, 176; zonoga, [tero je Szadduceu[ov, jeretin[ztva KŠ 1771, 355; Vari ná[ze od jeretin[ztva BKM 1789, 143; Ar je potrejbno i jeretin[ztvi med vami biti KŠ 1771, 512; gda on jeretin[ztvo i [zrdito[zt te[la delo zové KŠ

1771, 446; ki pouleg Bo'ze rejcsi notri pripelajo pogibelna jeretin|zstva KŠ 1771, 719

jerètnik -a m *krivoverec*: ka je Luther escse nej zakúnyeni jeretnik (krivovörecz) KOJ 1845, 58; Opomina ga, naj neha|znovita |zpitávanya i jeretnikov |ze hába KŠ 1771, 659; Da Boug krüh e|sche i tim Jeretnikom TF 1715, 28; Dav|ze jeretnike poteres BKM 1789, 349

Jèriha -e ž *Jeriha*: I pri|li |zo vu Jericho KŠ 1771, 136; |zkouz je |sou po Jerichi KŠ 1771, 234

Jèrihov -a -o prid. *jerihonski*: Po vöri je zidina Jerichova |zpadnola KŠ 1771, 693

Jèroboam -a m *Jerobeam*: da ne bode Roboam niti Jeroboám, nego Dávid KŠ 1771, 854

Jeruzálem -a m *I. Jeruzalem, mesto*: vno'zina lü|zstva od Galilee, i de|zét me|zti, i Jeru'zálema KŠ 1771, 13; moudri |zo prislí od |zuncsenoga zhoda v Jeru'zálem KŠ 1771, 6; Ka gyejzdis na o|zelniczi, Vu Jeru'zálem kme|zniczi BKM 1789, 2; Pod Pontzius Pilátujem v-Jerusálemi na kri'z ra|zpéti KŠ 1754, 108; kakda je Sz. M. czérkev kr|ztsán|zka gori poczimprana v-Jeru'zálemi KŠ 1771, 340 **2. prebivalci Jeruzalema**: zburkao |ze je, i 'znyim ve|z Jeru'zálem KŠ 1771, 7; Jeru'zálem, Jeru'zálem, ki vmárjas proroke KŠ 1771, 78

Jeruzálemec -mca m *Jeruzalemčan*: I vö je sla knyemi v|za Judee dr'zèla i Jeru'zálemczi KŠ 1771, 103; Pravili |zo záto niki z-Jeru'zálemczov KŠ 1771, 289

jeruzálemski -a -o prid. *jeruzalemski*: liki |ze ni|sterim z Papiá|a Jeru'zálem|zkoga Pü|peka drejmle KŠ 1771, 2 (B1b); sze je Zvelicsiteo grozio Jeru'sálemszkomi várasí KOJ 1845, X; Od pogibelno|zti Jeru'zálem|zke KŠ 1771, 79; Vi pa |zejдите vu me|zti Jeru'zálem|zkom KŠ 1771, 258; blüzi pri Jeru'sálem|zkom KMK 1780, 15; Pred Jeru'zálem|zkim pogüblejnyem ka bode KŠ 1771, 143; Teda |zo pri|ztopili k Jezufi Jeru'zálem|zki pi|zácske KŠ 1771, 50

Jèse -ja m *Jese*: Jel|e je pa poroudo Dávid Krála KŠ 1771, 4; Bo'zi |zveti |zin zvi|zoki nebé|z, zJesseva korenyá BKM 1789, 26; Obed je pa poroudo Jel|ea KŠ 1771, 4

jesén -i ž *jesen*: Autumnus Jel|én KMS 1780, A8; Jel|én Ó|z KM 1790, 94; Jeszén KAJ 1848, IX; Készno jeszén voné pri paszeki (szecsi) sztoji viola KAJ 1870, 101; csi jeszén lepi bode AI 1875, kaz. br. 8; V-leti povejhnejo, na gye|zén pridejo SŠ 1796, 90

jesènovec -vca m *pajesen*: Jesenovec je lepo drevo AI 1878, 46

jesénski -a -o prid. *jesenski*: Nistero szilje sze na jészen szejá, i jeszenszko (zimszko) sze

zové KAJ 1870, 119; v-lög odiso, de jeszen-szko vrèmen lisztje zdrevja doli pometalo AI 1875, kaz. br. 7; Jeli bi mi znao imenüvati vsze szprotolètesne, lètesne, jeszenske i zimszke meszece KAJ 1870, 160

jěsi -ja tudi -ha m *kis*: Eczet; jeszi KOJ 1833, 156; Na kri'zi pil |zem jelziha BKM 1789, 66; Jesziji dober dis i 'zmah dá [vrtnica] KAJ 1870, 19; napuni jo [gobo] zjelziom KŠ 1771, 96

jěsti jějm tudi jěm nedov. *I. jěsti*: kai je ztoga dreva |záda dobro jelzti SM 1747, 6; |zlobodnoje pred K. Vecsérjov jelzti KŠ 1754, 211; |steroga je nej |zlobodno bilou nyemi jelzti KŠ 1771, 38; Jelzti Enni KM 1790, 93; Pod vcsenyom je nikomi nej szlobodno jeszti KOJ 1845, 9; Njegovo [jazbečevó] meso je dobro jesti AI 1878, 10; Nej so meli kaj jesti BJ 1886, 9; csi piem, ali jem vu koterom me|zti SM 1747, 83; csi jějm, ali pijém KŠ 1754, 239; kteri nevredno jei, i pie SM 1747, 24; Csi prevecs jej i pijé KŠ 1754, 36; Zakaj jej vas Vucsitel KŠ 1771, 28; naj krüh jej KM 1796, 7; Ki de ga [kruh] gyo, v|zigdár de 'zivoucsi BKM 1789, 177; Midva jeiva zetoga ograda drevja |zád SM 1747, 5; Csi jějmo, piémo KŠ 1754, 24; Pri stoli delamo i jeimo BJ 1886, 8; Koliko godikrát zetoga krüha jeite SM 1747, 23; Záto, ali jejte, ali piéte KŠ 1754, 80; zakaj zpublikánusmi jejte i piéte KŠ 1771, 181; gda krüh jejo KŠ 1771, 50; gda vá|z jě|zti zovéjo KM 1790, 82; naj |zpokojno|ztyov delajoucí |zvoj krüh jejo KŠ 1754, 166; Ne jeita |nyega SM 1747, 5; Vzemte ino jeite TF 1715, 39; Vzemite, ino jeite SM 1747, 40; Jète mi 'ze KAJ 1870, 87; vu |sterom dnévi |nyega bodes jel SM 1747, 6; Gda bos jo i na|zitis |ze KŠ 1754, 168; |steri dén bodes 's-nyega jo KM 1796, 6; Sterikoli bode jo ete krüh KŠ 1754, 208; Csi bode |to jo zetoga krüha KŠ 1771, 286; ka bomo jeli, ali ka bomo pili KŠ 1754, 90; ka bomo jeli KŠ 1771, 20; zetoga dreva bodeta jela SM 1747, 6; csi bodeta te prepovejdani |zád jela KM 1796, 7; keliko krát jeli boudete TF 1715, 39; ka bodte jeli, i ka bodte pili KŠ 1771, 20; Jelié Bog erkal, kaibi zetoga ograda nikak|lega |záda ne jela SM 1747, 5; Jo |zam, pio SŠ 1796, 70; dnezszem nika néjo KAJ 1870, 8; i on je tüdi jel SM 1747, 6; Ivan kr|ztiteo nej je jo, ni pio KŠ 1771, 36; ka je i on jo 's-nyega KM 1796, 7; ka je |z-prepovejdanog drevja |zád jejla KM 1796, 7; Niti |zmo zob|ztom nikoga krüha nej jeli KŠ 1771, 629; jeli |zo i pili |zo KŠ 1771, 82; pren. ágencz vüzenszki, koga Boug veli jeszti BKM 1789, 96; gde jějm zmojmi vucsenikmi ágecza KŠ 1771, 245; gde |csés dá jeis vüzen|zkoga ágecza KŠ 1771, 88;

gda mi nyegovo ľzvéto Teilo jeimo SM 1747, 40; vűzenľzkoga ágnecca, naj ga jeimo KŠ 1771, 245; z-Dreva znánye dobroga ino hűdoga ne jei SM 1747, 6; z-Dreva znánye dobroga ino hűdoga ne jej KM 1796, 6; vzemte i jejte, eto je moje tejlo KŠ 1754, 8b **2. uničevati**: 'sabe, tejlo nam jele bodo SŠ 1796, 49 **3. mučiti, vznemirjati**: Csi te pa edendrűgoga grizli i jeli KŠ 1771, 568 **4.** v nedoločniku *jed, hrana*: nemorem gorisztánoti, jeszti ti szpraviti KAJ 1870, 8; **Záto** je zdaj velo gor' prineľzti jeľzti SIZ 1807, 32 **jedouči** -a -e *jedoč*: I prineľzte to krmleno tele, zareľte je i jedoucsi veľzélmo ľze KŠ 1771, 223

jéstvina tudi jéistvina in jéjstvina -e ž *jed, hrana*: kako tou jeiľztvina ino pitvina TF 1715, 29; Kágda more Telovna jeiľztvina ino pitvina táľa velika dugovány a ľniti TF 1715, 44; teilo moje jeľzte práva jeiľztvina SM 1747, 24; liki: jeiľztvina KŠ 1754, 165; liki: jeiľztvina KŠ 1771; ľze od nike jeiľztvine zdr'sávaj KMK 1780, 47; V jestvine sránbaj AI 1878, 9; Jefuľľa Kriľtuľľa právo Teilo nám greiľnikom kjeiľztvini SM 1747, 43; jeiľztvino ino pitvino dáva SM 1747, 21; naj ji dá jeiľztvino KŠ 1771, 83; mámo Jéľztvino BRM 1823, 115; Molitev po jeiľztvini ABC 1725, A6a; Kotere recľi ľzo pri Telovnoj jeiľztvini ino pitvini vtom Sacramentomi grűnd SM 1747, 44; Kako ľze molis po jeiľztvini SM 1747, 47; Mertűcsľivo 'zivlejnye vu jeiľztvini KŠ 1754, 211; Po Jéľztvini BRM 1823, X; Po jésztvini KAJ 1848, IX; kotera ľze pred jeiľztvinov ino po jeiľztvini ľzkonclávajo SM 1747, 45; kako pred jeľzvinov ABC 1725, A6a; Pred jésztvinov KAJ 1848, IX; z jestvinov AI 1878, 4

jéš tudi jéž -a m *jež*: ár nescsemo od nyegove 'se poznane neprilűdnoszti, i bodécse, kak jés, zvűnejcsine rászálени biti KOJ 1845, 21; Jež (a sun) AI 1878, 10

jétro -a s *jetra*: Máj; jétro KOJ 1845, 164

jézdec -a m *jezdec*: z ednim razkováním zľátom bi se mogo konj z jezdecom pokriti AI 1878, 55

jézditi tudi jéjzditi -im nedov. *jezditi*: Lovagolni; jezditi, jahati KOJ 1833, 164; Nyargalni; jezditi, jahati KOJ 1833, 166; Ka gyejzdis na ofzelniczi, vu Jeru'zálem BKM 1789, 2

jezera -e ž **1. jezero**: tak ľze je zburkala jezera po iméni Genezaret KM 1796, 98; on je ľztáo pouleg jezere Genezáret KŠ 1771, 179; je pokopán vu Tihanyi kre Balaton jezere KOJ 1848, 18 **2. kopališče, toplice**: Je pa vu Jeru'zálemi pri světi vrátaj jezera, ľtera ľze veli 'Zidovľzki Bethesda KŠ 1771, 278

jezérni -a -o vrstíl. šte. *tisoči*: Léta Tvoja Jezero

jezérna Li tebé dicsijo BRM 1823, 104; ezeredik (jezérni) AIN 1876, 31

jezérnik -a m *polkovnik, poveljnik*: ti bogati i jezerniczke ľzo ľze ľzkrili vlűknye KŠ 1771, 778; Naj jejte meľzou králov i meľzou jezernikov KŠ 1771, 802; gda bi Herodes vecsérjo napravo tim viľesnyim ľzvojom i jezernikom KŠ 1771, 119; Priľao je pa Jezernik z-vitězmi KM 1796, 129

jezero rod. mn. jezér glav. šte. **1. tisoč**: Jezero 1000 KM 1790, 96; Amiloľcho pak veľnim nad jezero pokoleinya onih TF 1715, 18; nad jezero pokoleinya onih ABC 1725, A4b; nad jezero pokoleinya onih SM 1747, 46; Jezeroih snyim pobies SM 1747, 85; [pes] med jezero ludi nájde svojga gospoda AI 1878, 8; keliko jezero 'Zidovov je vorvajoucsi KŠ 1771, 408; milostso pa csinim nad jezero Tějh, ľteri KŠ 1754, 67; da jih je 10 jezér na meszti koncza dálo KOJ 1848; I telko jezér dus v-szuncza tráhi KAJ 1848; Kaj nebelzki Angyelov jezér vnougi, Sztoji znami BKM 1789, 234; knige ka ľzo valále pétdeľzét jezér pejnez KŠ 1771, 401; ľzte priľztopili kvnogo jezér angyelom KŠ 1771, 696; Nebojim sze vnogo jezér lűdsztva TA 1848, 4; ľzi veľz ľzvejt hűdi, vjezero nevoljáj Okouli vzéo vezdaj BKM 1789, 21; csi more zdeľzét jezérmi pred onoga idti KŠ 1771, 221 **2.** v zvezi **jezero jezer zelo veliko, mnogo**: Jezero jezér zangyelmi ľzpejva KŠ 1754, 273; Jezero jezér lejt miné KM 1783, 287; Jezero jezér z-angyelmi, Szpejva BKM 1789, 455; Ár je moja i zvirina na jezero jezér goráj TA 1848, 40

jezero dvéjstou i šestdeset glav. šte. *tisoč* *dvesto šestdeset*: i prorokűvala bodta jezero dveľzstou i séľztdeľzét dni KŠ 1771, 785

jezerokrat prisl. *tisočkrat*: Jezerokrat jaľz tak právim KŠ 1754, 261; bi rá jezero krát pouleg nyé mrú KŠ 1771, 444; bio je racsún nyih ľztou krát jezero i jezero krát jezér KŠ 1771, 776; Lűbav Jezuľľa Jezero-krát prijetnejsa KM 1783, 248; Jezerokrat te dicsim, Jezus BKM 1789, 81; Hváľim jezerokrat jaľz eto dobrouto SIZ 1807, 38; Bo'zi kol vnogo jezerokrat jezér TA 1848, 52

jezičnost -i ž *jezičnost, zgovornost*: protesztantje szo z-szvojom nevminevnov jezicsnosztjov 'seleli, da naj bi Jezuite z Vogerszčkoga pretirali KOJ 1848, 93; protestantje szo zacsnili po szvoji navadi z szvojom neminovnov jezicsnosztjov prouti Ferdinandi III. szauricati KOJ 1914, 137

jezik -íka m **1. jezik, organ v ustih, zľasti pomemben za govorjenje**: Lingua Jezik KMS 1780, A7b; Ah! naj ti ľzpejva moj jezik KŠ 1754,

254; Odprla ſzo ſze pa vſzta nyegova i jezic nyegov KŠ 1771, 165; Eſzi ſzliſi jezika ravnanye KŠ 1754, 58; dotekno ſze je jezika nyegovoga KŠ 1771, 125; Mi tak gláſz jezika Gori podigávamo BRM 1823, 6; naj zdr'zi jezic ſzvoj od hſdoga KŠ 1754, 59; naj raſzladi jezic moj KŠ 1771, 226; Gda escse na jeziki nejmam ricsi moje KŠ 1754, 88; Goſzpodne ako te zjezikom nemre na pomocs zvati SM 1747, 64; Kakda [greſimo] z jezikom KŠ 1754, 37; edendrſgoga lſbimo nej li ſzamo zricsjom i zjezikom KŠ 1771, 340; z jezikom szvojim jálno gucsijo TA 1848, 5; I vidili ſzo ſze nyim razdeljeni jeziczke KŠ 1771, 344; Od ludi jezikov nyegovo poſtenýe brániti KŠ 1754, 57; szam sze nej zbojao lagojih jezikov KOJ 1833, V; I grizli ſzo jezike ſzvoje od boleznofzti KŠ 1771, 795; ſzvoimi jeziki ſze oni prilizávaio ABC 1725, A7b

2. sredstvo sporazumevanja: tej naſi Vogrſzki ſzlovenov jezic doſzta laſztiavnoga má KŠ 1771, A7a; Govorejnje (Jezic, Rejcs) vu szebi je ono KOJ 1833, VIII; je pa potrejbno vſzákom i ſzakoga jezika i národa csloveki KŠ 1771, A4b; ſzem pouleg laſztiavnofzti naſega jezika pobougso BKM 1789, 4b; zdai pak na szlovenszki jezic preloſeni TF 1715, 1; mesztancsarje szo krsacsánszke vſre, i szlovenszki jezic gucsécsi národ AI 1875, kaz. br. 3; kai vu naſſem ſzlovenſzkom jeziki TF 1715, 8; tak je i vſzákem toga národa rázlocsnom jeziki nike nadigno KŠ 1771, A6a; v-cſiſztom Tvojem Szlovenſzkom jeziki BRM 1823, II; more zadovolen biti ſztiſztim jezikom, ſteroga ſze je návcsso KŠ 1771, A4a; 'zelejoucſi ſzvojim laſztiavnim jezikom gucsécssega zvelicsanye KŠ 1771, A4b; teliko národa ino jezikov KŠ 1771, A5a; dáo na druge jezike razkládati KŠ 1771, A4b; znouvimi jeziki bodo gucsali KŠ 1771, 156

jezikásti -a -o prid. *jezikav:* Jezikászti cslovek neobsztoji na zemli TA 1848, 115

Jèzu m, kot zvalnik *Jesus:* Jesu ki ſzi mojo Duſo vunka ofzlobodil SM 1747, 67

Jèzuš tudi Jèzuš -a m *Jesus:* Ino ſzeje zdehno Jeſus na Vuclenike TF 1715, 34; oh nas milofzti vni Goſzpon Jeſus ABC 1725, A6b; Jesus me obráni SM 1747, 76; Moj Jezus, gori zide KŠ 1754, 250; Márie zſtere je porodjen Jezus KŠ 1771, 5; Erkao je nyemi Je'zus KŠ 1771, 11; Szladki Jezus KAJ 1848, 5; dosztoinoszt Goszpodna Jeſuſſa ABC 1725, A7a; rodjenyé Jezuſa KŠ 1771, 4; Goſzpon Jezuſa 'zitek KŠ 1771, 337; proſzo je tejlo Jezuſſa KM 1796, 112; Vu Jezusa zmo'sni rokáj boude SŠ 1796, 8; Jezusa velkoszt KAJ 1848, V; od máloga Jezuſa BJ 1886, 4; Hvala boidi Jessusi

Kristussi SM 1747, 90; nazvejſztili ſzo Jezufi KŠ 1771, 48; Dſzunoszti prſti Jezusi KAJ 1848, VI; Jessusa ne odpufztim SM 1747, 77; cſi Jezusa zezávamo KŠ 1754, 21; vſze meſzto je vſo slo pred Jezufſſa KŠ 1771, 27; zvisávajte Jezusa KAJ 1848, 10; i náſz po Jezufi zbidu KŠ 1771, 535; Daj nam V-Jezusi ſze zvelicsati BRM 1823, 3; ſzeli ſzo ſzi kſztoli z Jezusom KŠ 1771, 28

Jèzušek -a m *Ježušček:* oh ti ſzlatki Jezufſſek KM 1783, 232; Oh Jezusek BKM 1789, 89; Pri tebi Jezufek, Je ſzvetloſzt BKM 1789, 382

Jèzušev in Jèzušov -a -o prid. *Jesusov:* cſrêda jezusova sze vu szpráviscsi neprêpriprávla KAJ 1848, III; Nikakſa ſztvár me ne odloucſi od Jessuseve lſbézni SM 1747, 73; Naj ſze vu iméni Jezufe vſzáko koleno naklekne KŠ 1754, 110; gucsécsi vu Goſzpon Jezufom iméni KŠ 1771, 369; Ár vu jezusevi ranaj Mám zvelicsanye SŠ 1796, 115

Jèzuš Kriſtuš -a -a m *Jesus Kristus:* Oh Goszpon Jeſus Kriſtus ABC 1725, A6b; Jesus Kriſtus je SM 1747, 79; Goſzpodna Jeſuſſa Kriſtuſſa TF 1715, 24; Milofcso Jessusa Kristussa SM 1747, 2; nego li Jeus Kriſztusa imé KŠ 1754, 2b; za volo vrejdnoszti Jezusa Kriſztusa KŠ 1754, 9b; Testamentom Jezusa Krisztusa KŠ 1771, A1a; rojſzta Jezus Kriſztuſa KŠ 1771, 4; Kteri ſzo Jessusa Kristussa gori vzéli SM 1747, 21; naj poznajo Jezuſa Kriſztuſa KŠ 1754, 77; okrſztseni vu Kriſztusa Jezuſa KŠ 1771, 459; za Jezuſa Kriſztuſa BKM 1789, 1; Za Jezusa, Kriſztusa BRM 1823, 1; za Jezusa Krisztusa, nasega goszpodna KAJ 1848, 1; vorjem uu Jeſuſſi kriſtuſſi TF 1715, 10; po naſſem Goſzpodni Jessusi Kristussi ABC 1725, A6b; po Jessusi Kristussi SM 1747, 87; vſzini nyegovom Jezufi Kriſztuſſi KŠ 1754, 100; vu Goſzpodni naſem Jezufi Kriſztuſſi KŠ 1771, A2a; vu naſem Goſzpon Jezus Kriſztuſſi KŠ 1771, 340; vu Jezusi Kriſztusi BKM 1789, 6b; Po Jezusi Kriſztusi SŠ 1796, 3; pri Jezus Kriſztuſſi SŠ 1796, 4; ſnyegovim ſzinom Jessussem Kristussem SM 1747, 19

jížica -e *ž jezica:* Ji'sicza KMS 1780, A2b

Jóatam -a m *Joatam:* Joatham je pa poroudo Acháza KŠ 1771, 5; Oziás je pa poroudo Joathama KŠ 1771, 5

Jôb -a m *Job:* [knige] Joba KŠ 1754, 2

jôč -a m *jok:* Gláſz je vRámi ſzliſani, placſ i jocs i cſzvil vnougi KŠ 1771, 8; Gde plač ino jocs bodte csſli BKM 1789, 446; Vnôgi jocs skôdi ocsam KAJ 1870, 31; Steri vu detinſzti ſztoga z-ſzvejta preminéjo, jocs ofztávſlajo SŠ 1796, 125; Grozi ſze i zognyom, Zjocſom i zbrtkofztyom KŠ 1754, 25; Milán vladik, da je

- za csüo neszrecso, vjocs szpadno AIP 1876, br. 11, 3
- Jóel** -a m *Joel*: [knjige] Joel KŠ 1754, 2; ka je povejdano po Joel proroki KŠ 1771, 34
- Johàna** -e ž *Johana*: Bilé Źzo pa Mária Magdalejna i Johanna KŠ 1771, 254
- jój** medm. *joj*: O! oh! joj meni! AIN 1876, 68 **jój** -a sam. *joj*: poskropte me z-jojom, polejte licza moja KM 1783, 177; je podigno gláŹ Źvoje rejcsi z-jojom govorecsi KM 1796, 30
- jókanje** tudi jókanje -a s *jokanje*: tejlo, Źteroga oucŹi Źze vŹze joukanye Ino Źzkuzé doli zbrisejo KŠ 1754, 142; tam bode joukanye i zobno skripanye KŠ 1771, 25; Veliko joukanye je pa vesinyeno KŠ 1771, 406; okoli pounocsi nasztáne tákse milo jókanye KOJ 1845, 98; ar GoŹzpon szlisi moie jókanye ABC 1725, A8a; [Bog] nazviŹscsávajoucsi nám vaŹe joukanye KŠ 1771, 540; Ino Źzam vam Źzpravo veliko joukanye SŠ 1796, 77; je dolipoklekno z-táksim milim joukanyom, da je nikaj nej mogao gúcsati KOJ 1845, 81
- Jónaš** -a m *Jona*: Jonas KŠ 1754, 2; liki je bio Jonás v'zalouczi czet ribe tri dni KŠ 1771, 40; Ar Źzo Źze oni Źzpokourili na prejdganye JonáŹa KŠ 1771, 41; znamejnye Źze nyemi ne dá nego znamejnye Jonás proroka KŠ 1771, 40; bláŹeni Źzi Simon Źzin JonaŹa KŠ 1771, 54; nikŹega JónáŹa ribicsa Źzin KŠ 1771, 699
- Jónašojca** -e ž *Jonašojca*, *ženska oblika priimka Jonaš*: Jonašojca KMS 1780, A2b
- Jónašov** -a -o prid. *Jonov*: tiŹzi Simon, Źzin Jónašov KŠ 1771, 267
- jóniumski** -a -o prid. *jonski*: dr'zéle po iméni Achaie med JoniumŹzkim i EgeumŹzkim mourjom KŠ 1771, 487
- jópa** -e ž *jopa*: v-szvojem reklecti, ali v-jopi zvrš rozmarina vteknjeni KOJ 1845
- Jópa** -e ž *Jopa*: Vu Joppi je pa bila nika vucsenicza KŠ 1771, 370
- Jóram** -a m *Joram*: Jorám je pa poroudo OziáŹa KŠ 1771, 4; JoŹafát je pa poroudo Joráma KŠ 1771, 4
- Jórdan** -a m *Jordan*: od Galilee i prejk Jordána bodoucŹi KŠ 1771, 13; Teda je priŹao Je'zus od Galilee k Jordáni KŠ 1771, 10; ar KriŹtus na Jordáni Źztoy ino Źze okerŹháva TF 1715, 38; I okrŹzcsávali Źzo Źze v Jordáni od nyega KŠ 1771, 9
- jordánski** -a -o prid. *jordanski*: Kakda je Źzpoznaní G. KriŹtus pri JordánŹzkoj vodi KM 1796, 94
- jórski** tudi gyórski -a -o prid. *gyórski*: ka szo nye jórszki pispek obiszkali KOJ 1914, 144; Od toga je vó dání zvogrŹzkoga GyórsŹzki Katekizmus Źtámpani KŠ 1754, 3b
- jóša** -e ž *jelša*: Na bregê vód raszté, naimre vrbacse i jóse KAJ 1870, 107
- jóukati** tudi jókati -am in -čem tudi jóukati se tudi jókati se -am se in -čem se nedov. **1. jókati**: Joukati Sirni KM 1790, 93(a); Sirni; joukatisze KOJ 1833, 171; kaj ide kgrobi, naj Źze tam joucse KŠ 1771, 304; BláŹeni Źzte, ki Źze zdaj joucsete KŠ 1771, 184; kaj Źze vi bodete joukali i plakali KŠ 1771, 320; placŹte Źze i joucŹte Źze KŠ 1771, 751; ProfŹim váŹ, da Źze ne joucste SŠ 1796, 153; erkao je nyej: ne joucsi Źze KŠ 1771, 188; jáko britko Źze je joukao KŠ 1771, 92; Gda bi Źze Peter krouto joukao, i Źzprejcsao KM 1790, 52; 'Zenszka je namilo jókala AI 1875, kaz. br. 7; peŹzmi Źzmo vám Źzpejvali, i nej Źzte Źze joukali KŠ 1771, 36; i vidi zburkanye, i, ki Źzo Źze joukali KŠ 1771, 117; O kak tužno so jókali siromaŹki roditelje BJ 1886, 9 **2. objokovati**: Ráchel je joukala Źzvoje Szini KŠ 1771, 8; vidoucsi to meŹzto joukao je nad nyim KŠ 1771, 237; [žene] Źtere Źzo Źze bile i joukale Źzo ga KŠ 1771, 251 **joééi** tudi jóúčiči -a -e **jokajoč**: Mária je pa Źtála pri grobi jocsécs vinej KŠ 1771, 332; zdaj pa i joucsics právim KŠ 1771, 598; dugo vrejmena je joucsics 'salúvao KM 1796, 25; ino milo joucsecs Bougi zahválila KOJ 1845, 45 **joukajúči** -a -e sam. **jokajoči**: i joucste Źze zjoukajoucsimi KŠ 1771, 476
- Jóžafat** -a m **1. Jozafat**, **svetopisemska oseba**: AŹa je pa poroudo JoŹafáta KŠ 1771, 4 **2. svetopisemska pokrajina**: vu douli Jo'safat da Boug Źzoudo bode KM 1783, 285
- Jóžef** tudi Jóužef -a m **Jožef**: Torkos Jo'zef prednyeŹi Farar KŠ 1771, A8b; ZpiŹzkmi SieŹ Jó'sef JánoŹa KMK 1780, A(1); pri Siess Jó'sef Jánosi KM 1783, nasl. str.; Oh bláŹeni Jó'sef KM 1783, 89; nas mladéncz po iméni Lambertus jósef SIZ 1807, 5; Szpiszao Kossics József KOJ 1848, 1; Jo'zef – právla 'zena AI 1875, kaz. br. 7; Jo'zefa itak ne domo bilo AI 1875, kaz. br. 7; zarocsena mati nyegova Mária Józefi KŠ 1771, 5; Ki tak veli Jousefi BKM 1789, 27; në pravo, da Jo'zefi në kastigo 'zelo AI 1875, kaz. br. 7; Po Siesz Jou'zefi BKM 1789, 1; po Kossics Jó'sefi KOJ 1833, 1
- Jóžefin** -a -o prid. *Jožefov*: Vougrom Jósefine novine nejdo vglávo KOJ 1848, 115
- Jóžefov** -a -o prid. *Jožefov*: mati Salome, ŹzeŹztra Jo'zefova KŠ 1771, 260; zplemena Jo'zefovoga dvanájŹet jezér KŠ 1771, 779
- JóžefuŹ** -a m **Jožef**: kak JoŹefus i Klemens Alexandrinus Źzvedocsita KŠ 1771, 158

- Józek** -a m *Jožek*: Ali natò se je Jòzek tak razserdo, ka je BJ 1886, 5; Jòžeki odpústo ino se žnjim zméro BJ 1886, 6
- Jòžias** -a m *Jošija*: Jošias je pa poroudu Jechoniáfa KŠ 1771, 5; Amon je pa poroudu Jójiafa KŠ 1771, 5
- Józua** -e m *Jozua*: [knjige] Jo'zua KŠ 1754, 2; da bi je Jo'zua vu pocsváliljese pripelao KŠ 1771, 677; Od Izraeljzki Poglavnikov po Jójua šzmrti KM 1796, 45
- Józuev** -a -o prid. *Jozuov*: Od Jójuevoga Obládanya KM 1796, 43
- jubilèom** -a m *jubilej*: szo vogerszki protesztantje jubileom szvoje vere dr'sali KOJ 1914, 126
- júckanje** -a s *vriskanje*: knigo je po'sgao med gláznim hohotanyom i júczkanyom KOJ 1845, 60
- Júda** -e m *Juda*: Juda je pa poroudu Fárefa KŠ 1771, 4; I ti Betlehem, zemla Júde KŠ 1771, 7; ár je obládao oroslán z-Júda pokolejnja, korén Dávída KM 1783, 33; Jákob je pa poroudu Juda, i brate nyegove KŠ 1771, 4
- júdajski** -a -o prid. *judejski*: je prišao Jezus i vucseniczke nyegovi vu Judajjzko zemlo KŠ 1771, 273
- Júdaš** -a m *Juda, Judež*: Júdás KŠ 1754, 55; Júdás Iskariotes, šteri ga je i oudao KŠ 1771, 31; Sz. Judasa apostola liszt KŠ 1771, 755; dáo ga je Júdás Iskariotefi Simonovomi šzini KŠ 1771, 312; Brate je meo Júdafa i Jofefa KŠ 1771, 742
- Júdašica** -e ž *Judeževka*: Judasicza KMS 1780, A2b
- Júdašov** -a -o prid. *Judov, Judežev*: Judásov ližt KŠ 1754, 3; ilcsi vu Júdašovoj hi'zi Sauluša KŠ 1771, 368
- Judèa** -e ž **1.** *Judeja, dežela*: Ivan krjztiteo predgajouci vu púšcsávi Judee KŠ 1771, 9; v Judei i Samárii KŠ 1771, 340; ki šzo vu Judeji, naj be'zijo KŠ 1771, 80; Archelaus Kralúje nad Judeom KŠ 1771, 8 **2.** *prebivalci Judeje*: Teda je vò šou knyemi Jeru'zalem, i v'za Judea KŠ 1771, 9
- jüg** tudi jük -a m **1.** *jug, južni veter*: I, gda jüg piše, právite KŠ 1771, 214; Gda bi pa jüg pihao, štimali šzo, ka bodo KŠ 1771, 424; Púszto je pihati zdólcz pod nébov, i zbúdo je po mócsi szvojoj jüg TA 1848, 63; za nistere dnéve jük podpino AIP1876, br. 1, 8 **2.** *jug, stran neba*: Kraliczja júga gori šztane na šzoudnyi dén KŠ 1771, 208
- Jugoslòvèn** -a m *južni Slovan*: Ár jugoszloveni 'ze znájo ka je szloboscina AIP 1876, br. 10, 3
- júha** -e ž *juha*: krava, zajtra nam dáva mléko, poldné pa juho ino mesò BJ 1886, 15
- juhé** medm. *juhe*: Medsztavek je táksa mála recs: juhé! AIN 1876, 68
- Júlika** -e ž *Julika, Julka*: Julika je bila ešče mála BJ 1886, 4
- júmlo** -a s *gumno*: Pajta, júmlo AIN 1876, 46; Vu ništerom dvori se júmlo i párma najde BJ 1886, 14
- junácki** -a -o prid. *junaški*: junácski Aetius nyemi zoucsi sztáne KOJ 1848, 4; po tom jo na junácsko vojvany obátri KOJ 1848, 91; Ottokar po junácskoj brámbi szmrti v-rouke dáni KOJ 1848, 40
- junácko** prisl. *junaško*: szo sze Kregarje junacsko vöszkázali KOJ 1914, 110
- junák** tudi jünák -a m **1.** *vojak*: Katona; katana, szoldák, vojnik, junák KOJ 1833, 162; je rimszki Czaszar bio on junák, ki je Avarczov moucs szpotro KOJ 1848, 6; Kupo Vencellin nemszki junák z-konya dolibodne KOJ 1848, 12; Nyegove vojszke .. pri nyoy doszta nej po rédi oboro'sjenih junakov KOJ 1848, 119 **2.** *junak*: veszeli sze, kak jünák na be'zanye po poti szvojoj TA 1848, 15; Szirmák jünák KAJ 1870, 56
- junástvo** -a s *mladost, mladeništvó*: Ifjuság; mladoszt, junásztvo KOJ 1833, 160; Liki csilžto junálžtvo, devojlžtvo i vdovjlžtvo je vugodno Bougi KŠ 1754, 46; tak vu junálžtvi, kak vu šzvétom hištvi bodouczim KŠ 1754, 46; Naj dragse je to junálžtvo, ki je more dojtí SŠ 1796, 125; Ni probúvano junálžtvo .. Ne zadr'site lepota SŠ 1796, 122
- jünc** tudi gjünc -nca m *junec, vol*: Ne pošlelei tvoje bli'snyega ni gyünca KM 1790, 110; Jünc dá zdravo meszo AIN 1876, 32; kaj bi jüncze, ino goricze odávali SIZ 1807, 6; šztimi neimimi jünczi navküpe gori dáo zrážti TF 1715, 4; Gyünc z-rogmí peja KAJ 1870, 10
- Júpiter** -a m *Jupiter*: I zváli šzo Barnabáfa Jupitera KŠ 1771, 386
- Jüri** -ja m *Jurij*: Jüri Jurjavics KŠ 1771, A6b; Po eti ide Dalamtina Jüri KŠ 1771, A6b; Živo je móž, Jüri ziméno BJ 1886, 24; Gyüri je šzlúso KM 1790, 74; Sz. Gyüri KŠ 1771, 812; szo Lutheri potájenomi Goszpon Gyüri pravili KOJ 1845, 68; Na šz. Gyürja dén KŠ 1771, 845; Liki, od šz. Gyürgya BKM 1789, 4
- Jürjav** -a -o prid. *Jurijev*: gda tižti vešzéli Jürjav dén pride SIZ 1807, 5; Terminus pa néhámo do Jürjavoga dnéva SIZ 1807, 5
- Jürjavič** -a m *Jurjevič*: Dalmata i Jüri Jurjavics, dáo štámpati štiri Evangyelište KŠ 1771, A6b
- júrješček** -a m *april*: rajžtrgani je vleti po

Kri|ztu|ovom roj|z|tvi 66. Júrje|cseka 25. dnéva KŠ 1771, 101

Júrjevo -ga s *jurjevo*: szlű'sbenice sze rade k-Júrjevom szelijo KOJ 1845, 44

Jűstűš -a m *Justus*: Bar|abás, ki |sze czounije Ju|ztus KŠ 1771, 343; pri|ao je vu hi'zo nikoga po iméni Ju|ztu|a pobo'znoga csloveka KŠ 1771, 398

Jűtka -e ž *Judita*: |sze je pripetilo, ka je Jutka Holoferne|űi glávo vzéla KM 1796, 71

jűtro -a s *jutro*: Škvorci delajo po jűtraj i večér veliki hrűb AI 1878, 28

jűtrovni -a -o prid. *jutrov, vzhoden*: sto de oblászt meo v-prisesztnom vrémeni v-jűtrovni dr'zélaj AIP 1876, br. 7, 1

juvcéc prisl. *vriskaje*: juvcéscs sztűpi vu hi'zo KAJ 1870, 125

jűvkanje -a s *vriskanje*: brácsov juvkanye KAJ 1870, 28; szo nyegovo glávo na stangi z-jűvkanyom po tábori okoli kázali KOJ 1848, 57

jűvkati -čem nedov. *vriskati*: Po souli more i po pouti nej jűvkati KOJ 1845, 10; Filiszteus mi naj prűti juvcse TA 1848, 47; juvcsi i kricsi, |tera zboleznű|ztyom ne plodis KŠ 1771, 566

jűžina -e ž *južina*: Jű'sina KMS 1780, A2b; Merenda Jű'sina KMS 1780, A7b; trikrát jěmo duse dni i jű'zino KAJ 1870, 43

jűžni -a -o prid. *južen*: Vampir krvcécaš, je v jűžnoj Ameriki domá AI 1878, 7; Nosorog živé v jűžnoj Afriki AI 1878, 20

jűžnik -a m *južnjak*: szo toplim krajom navájani Franczűszki jűsniczke nej meli rimszkoga oblecsa KOJ 1848, 120

K

k predl. z daj. **1. k, za izražanje cilja, ki ga gibanje doseže:** Pridi knám králeštvu Tvoje TF 1715, 25; ino me kfrijkim vodám pela ABC 1725, A8b; lüštvu šze približáva kmeni KŠ 1754, 13; prinešzli šzo knyemi vřze betésne KŠ 1771, 49; cslovik .. i pridřü'zi šze k'zeni šzvojoj KŠ 1771, 585; püšztite te mále k-meni prihájati KMK 1780, Ab(2); Hotte veli kmeni BKM 1789, 9; Ar v-nebéza pojdemo k-Bouguvi SŠ 1796, 7; je nyou k-moskomi pelao SIZ 1807, 7; szo roditelje dejte szvoje k-skolniki pripelali KOJ 1845, 7; vszaki ednoga poszlanika k hercegovinancom poszlo AI 1875, kaz. br. 3; gda bi se že kšoli približávala BJ 1886, 5; tvoje dobrote dári kotere bomo zdai křzebi jemáli TF 1715, 47; nai šze vřzih kpokori obrnéio SM 1747, 9; zakai ideš ti k-řzvéto mi Sacramentomi KŠ 1754, 41; Priřztoupiti k-Evangyelioni KŠ 1754, 209; bi mogouce bilou Szloveni k-znanyi vognrške rejesi priditi KOJ 1833, XVI; kak k brati szem sze pridřü'zo TA 1848, 27; po etoj póuti vküpidévcsi k-cili pridemo AI 1875, kaz. br. 1; pren. Kak k-pámeti pride KMK 1780, 93 **2. za izražanje splošne usmerjenosti:** obrnés nyéh od kmicze k-řzvetlořzti KŠ 1754, 76; štera je brod Krete glédecši kpodnévi i kvecséri KŠ 1771, 424 **3. za izražanje usmerjenosti dejanja:** ino je erkla k-řeni SM 1747, 5; vu naři molitvaj k-Bougi zdihávamo KŠ 1754, 211; Ar šze zřzrczom vřrje kpraviczí KŠ 1771, 470; vi šzami glédajte ktomi KŠ 1771, 398; naj šze dobro k-řzmrti morem pripraviti KM 1783, 90; knám vö šzkázano dobrou to BKM 1789, 6b; šze je dobrou ta Bo'sa vö šjkázala k-národí SIZ 1807, 8; lübézen kmeni ino kvřzeim greiřnim lüdem TF 1715, 41; nai meni onih dári hařznio na terdno vřro ktebi SM 1747, 50; lubéznolřt kmeni SM 1747, 41; bode lubézen knyim šzka'zuvao KŠ 1754, 221; lubézen šzo meli kJezuři KŠ 1771, 339; da tvojo knám ocsinřzko dobro volo šzpoznamo KŠ 1771, 844; tvoja k-nám šzkázana lübvav KM 1783, 158; Knyemi řzi šzkázao tvo volo BKM 1789, 4; šzam pripravo, ino mojo dobro-volo k-nyemi SIZ 1807, 38; Lübéznolřt

k-Bôgi BRM 1823, VI; Pokornoszt k-Bôgi KAJ 1848, 186; veliko lübézen májo ti stári k mládím AI 1878, 7; Pavla apostola k-Filippénczom pizsani liszt KŠ 1771, 589; potrplivi bojte kvřzejm KŠ 1754, 103; i k-řzmrti je pobio jezero Filiřzteuřřov KM 1796, 49; szo vsze okoline k-püscsávi napravili KOJ 1848, 80; prořzo šze je k-Czařzari KM 1796, 129 **4. za izražanje dodajanja, dopolnjevanja:** katechiřmus, křteromi šze je vecs rédov priverglo TF 1715, 9; ktomi odeteu dáva TF 1715, 21; ne racsunai knyim mene SM 1747, 68; Ktomi escse tudi řzem djáo Pridavek KŠ 1754, 8b; křteroga 'zitki řzi escse petnářřzet lejř privrgao KŠ 1754, 242; ka bi šze zracsunáli k-tvojim řzvéczom KM 1783, 24; i niřtere znouvics obrnyene [pesmi], czejele kmojim prilo'zo BKM 1789, 4; kaj bi mi cseri k-mó'si dávali SIZ 1807, 6; K-tomi szta obá jáko velikiva szirmáka bilá KAJ 1870, 37; řztotnik je krokám dáo vítézov poglavniki vouznike KŠ 1771, 428; Ali mi řzmo dönok k-zrářzti nikaj nej mogli zmoesti KM 1790, 48 **5. za izražanje namena:** Nařřega Gořzpodna Teilo nám greiřnikom kjeiřřztvini TF 1715, 43; On je řzvojom kpmoucsi SM 1747, 253; je on vřzejh Gořzpoud, bogat kvřzejm KŠ 1771, 471; řzi šze nám naroudo k-veřřéřji KM 1783, 234; je bio řteri med Izraěřřzkimi Kráľmi k-csemi KM 1796, 96; bio řzam vam k-radořřti SŠ 1796, 76; Vera K-dobromi deli prilocsna BRM 1823, 2; poloobdelavezi plük k-orányi je neogibljivo potrejbén KOJ 1833, III; Boj k-poszvěti vszem řzvěti KAJ 1848, 123; On je řzvoj řztolec k szôdbi pripravo TA 1848, 7; pridí nam k pomôcsi TA 1848, 66; K-brojenyi pa nema vôle KAJ 1870, 9; i sze nadale k-szvojemí dokoncsanyi dr'řzijo AI 1875, kaz. br. 2; da řzo řzi vnougi krokám vřéli vřéd řzpraviti prepovidávanye KŠ 1771, 161 **6. za izražanje pripadnosti:** řtere neřřzmejmo 'zeleti? vřze, ka khrami řzlisi KŠ 1754, 61; da bi ti poznalo, řtera řzlisijo kméri tvojemi KŠ 1771, 237; tak vszi szlisimo k-ednomi obcsinszkomi Tiváristvi KOJ 1833, XII; k prvomi šregei se liřřijo hrbtenični AI 1878, 5; i nyidva k rodovini

slišita BJ 1886, 10 **7. za izražanje vzroka:** moreio ino na nágli kszramoti posztánoti ABC 1725, A8a; Boga kpómocsi zovimo SM 1747, 81; Bilou je pa pripravlanje k-Vüzmi KŠ 1771, 329; liki je kralúvao grejh k-šmrti KŠ 1771, 458 **8. za izražanje časovne, krajevne bližine:** ár je szuncze 'ze kvecséri KŠ 1771, 256; K-novomi leti sze dr'zina prminyáva AIN 1876, 24; Bila pa je Bethánia blúzi k-Jeru'zálemi KŠ 1771, 304; nyegovo šz. tejlo ino šz. krv navkúp vzéto kednoma 'zlaki i eden hip jejmo ino pijémo KŠ 1754, 205; eden kdrúgoma lúbezniven KŠ 1754, 41 **9. za izražanje podobnosti:** tejlo, da bode príšpodobno kodicšenoma nyegovoma tejlí KŠ 1754, 140; príšpodobno je králešzstvo nebešzko, kZerni horcsicšnoma KŠ 1771, 44; Mí lidjé šzmo ktomi, ka je Dúhovno, nešzpodobni BKM 1789, 178; niti ga za tehom nebode k-tebi šzpodobnoga KM 1796, 66; Têlo sztvári je vu vnôgom priglihno k-têli csloveka KAJ 1870, 10; Divja koza je spodobna k domáčozi KAJ 1878, 16

kà kóga vpraš. zaim. *kaj:* Kaje molitev? TF 1715, 25; Ka nám hašznio vnouge mišzli, za bogášzstvo šze šzkrbeti SM 1747, 72; Ka obejse Boug onim, šteri zdr'zijo KŠ 1754, 23; Ka je Boug KMK 1780, 8; nego da razmis vřzako rejcs, i ka vřzaka rejcs zadene BKM 1789, 7; Ka je ta šzvetřzka zdicsenošz Z-grêhom BRM 1823, 9; Ka je vszê eti dugovány dika KAJ 1848, 7; Ka je eto BJ 1886, 8; Odkoga govori drúgi Articulis TF 1715, 21; ali od koga bole je on nyim prepovedao, od toga bole šzo oni nazvišcsávali KŠ 1771, 125; Szkoj more poznati, jelije vgrejso prouti Bougi KŠ 1754, 209; Szkoj šztoji Gofšzpodnova Molitev KMK 1780, 26; Za kój voloszo eta znaménya v-steneyj KOJ 1833, 9; Povê mi, ti z-koj 'zivés KAJ 1870, 11; má vzimi skój živetí BJ 1886, 29; Ah! ka mi je zacseti SM 1747, 77; Na koj nášz vcsi ta prva tábla KŠ 1754, 8; Ne šzkrbte šze tak govorécsi .. ali, ka bomo oblácsali KŠ 1771, 20; Premišzlimošzi, ka nášz od toga vcsi našše vadlúványe SIZ 1807, 9; ka tak more pravicsen opraviti TA 1848, 9; Locs! ka szí mi dôn'k vcsinilo KAJ 1870, 6; Ka razlocsávamo vu govorényi AIN 1876, 9; Na kój trbê paszko meti pri imédosztávlaní AIN 1876, 13; Vkom šztoji ta šzmrt KŠ 1754, 145; csi pa šzou nešzlána bode, vkom jo ořzolute KŠ 1771, 132; Po kom sze razlocsávajo ete litere edna od te drúge KOJ 1833, 3; Szkim té našše roditele ne šzmejmo zavrcíj KŠ 1754, 31; Szkim nášz je odkúpo KMS 1780, B2b

kà kóga ozir. zaim. **I. kar:** Ne pošleli tvojeja blis-

nyega ani nikaj kaje nyegovo TF 1715, 17; nikaj kaie nyegovo ABC 1725, A4b; Morem vzéti jašz tou šzkrúhom, Ka je šzkrí'za viřzilo KŠ 1754, 258; Vřze, kou šze vmešzárniczi odáva, jejte KŠ 1754, 211; Na ime, ka šze Novogoa Zákona knig došztája KŠ 1771, A2b; Teda šze je šzpunilo, ka je povejdano od Jeremiás proroka KŠ 1771, 8; Boug je šztvouro vřze, ka ješzte KMK 1780, 9; I dáj mi k-šzebi vlejcsi Ka je k-hašzki mojoj dūsi SŠ 1796, 3; vuvřzem, ka je dobro podlo'sna bití SIZ 1807, 10; Vřze, Ka šze mi kvárno vidi BRM 1823, 10; gléda na tó, ka je prav TA 1848, 9; je vsze na pobêgi, ka lih odbej'sati more KOJ 1848, 4; Ka Boug csini, vřze dobro je SM 1747, 75; neg ko nešcsem, tou cřinim SM 1747, 68; Kako ocsa šzvojoj deczi, kou ga prořzi, ne dá preczi SM 1747, 73; ne cřinite, ká vam právim KŠ 1754, 105; ino tak meni lejhko dá, kou ga prořzim KŠ 1754, 180; Csi šze zadovolimo, ka on nám dá KŠ 1754, 14; Ka pa preczi nemres zapopádnoti, šztojom i zdrúgi pomocsjom zgrúntávaj KŠ 1771, A8a; je vó dao štámpati, ka je pred nyim niřcse ne cřinijo BKM 1789, 3b; Ka šzi hüdoga ti vćino, Tou ti je odpüscseno BKM 1789, 15; Pošzluhnimo, Na koj nášz vcsi šzvéto piřzmo BKM 1789, 62; Ne gúcsi ono, ak dobro nevejs KM 1790, 16; vsze, ka tú potrebúje, z-szebom prineszti KOJ 1845, 8; Moremo 'zivetí sztoja, ka je nam vkúp szpraviti mogócsno bilo AI 1875, kaz. br. 8; vse na pepél pōžgao, ka je pri hiži najšao BJ 1886, 9; da, vu kom prouti vám guesijo, vas 'zitek dicsijo KŠ 1771, 706; tiřzto, štero šzprávoga šzrczá žhája, i vkom šze šzpomínamo zBo'ze velike dobroute BKM 1789, 7b; pét lejbov krúha, šzkim šze je pétjezero našzilito KŠ 1771, 53; Szkém stoj láda, on je ládavec AIN 1876, 16; Ne lúbte ete šzvejt, niti, ká šzo vu etom šzvejtí KŠ 1754, 12; šzlabo od miřzli, odpüřzti mi je ne racsunai k-nyim mene, ké šzem vćinil pród tebe SM 1747, 68 **2. v vezniški rabi ki, kateri:** ja šzam šzebe vřzegaveics na tvoio volio, kaie vřzigidár nai bolsa, zavúpam SM 1747, 57; On nášz znevoul ořzlobodi, ka je na nášz zdai prisla SM 1747, 79; je tvoja rejcs, Liki gorécsa šzvejcsa, Ká mi pout káže vřzegavejvcs KŠ 1754, 253; tvoie Zvelicřanye, ko šzi šzpravil pred obliczem vřzega lúđšzstva SM 1747, 58; radořzt i moucs, Kou cslovik potrebúje KŠ 1754, 265; rejcs Bo'zo on vřzigidár pošzlúsa, Na ko on pošzko vřzo nášz vékřo imá BKM 1789, 186; i na kou gléda vřze hotejnye nyega BKM 1789, 186; Ono šzemen .. Na kamni kou ořztáne BKM 1789, 179; Záto nyega

Neŷtanoma Bom vu vŷzem naŷzledŷvau, ka bo on zapovidávu SM 1747, 75

kà kóga nedol. zaim. *kaj*: Ar ka haŷzni csloveki, csi ete czejli ŷzejt dobi KŠ 1771, 55; vkom pak kerŷchánŷtvo ŷztoy ni edne piknicze neodgovorio TF 1715, 4; Csi ŷzem vkom od zapouvidi Tvoje kraj zavdaro KŠ 1754, 248; Vkom ŷze trbej Farizeuŷov dr'zati KŠ 1771, 75

kà prisl. *kaj, zakaj*: Jezus ercsé: ka me ŷzkŷsávate zkaŷlivezi KŠ 1771, 73

kà vez. *da*: Boug náŷ ŷche pritégnoti kaibi mi vörvali, kaje on naŷŷ dráŷi otecŷ TF 1715, 26; Sztejm vadlŷjem, ka ŷzem gvŷsen, ka ŷzo tákŷse naŷŷe prosnye KŠ 1754, 181; Znájte, ka ŷzte nej ŷzpreidocsen ŷzrebrom odkŷpleni KŠ 1754, 119; ár ŷzo tajili, ka bi on bio Meŷŷiás KŠ 1771, 262; miloscsa teliko doprnása, ka ŷze mi za pravice dr'zimo KŠ 1771, 442; znati, i vörvati je potrejbno, Ka je dŷŷa Csloveka nemrtelna KMK 1780, 6; vörjem, ka ŷzi ti eti KM 1783, 3; peŷzmi ŷzo tak poŷztávlene, ka ŷze lejko nájdejo BKM 1789, 4; tak, ka je vu niŷteroj ŷtrofi vecs tálov recsicz (ŷyllab) bilou BKM 1789, 2b; on ŷzi je pri deczi ŷzpot ŷzpravo meŷzto toga, ka bi jo poŷztraŷo KM 1790, 20; i rávno té je zrok, ka je vogrszki Jezik pote'seni, i zav'r'seni, ka sze vogrszki Bábel ne more dogotoviti KOJ 1833, V; vszáki malo krvi vu edno szklejczó pŷsztéas, ka ga vszepovszéd kamkoli de nyé pelao naszledŷvali bodejo KOJ 1848, 7; Te neveren je tak gizdav i szrdit, ka nikoga neprestima TA 1848, 8; racsunali szo, ka pomáganye dobijo [Hercegovci] od Szrbie i od Csarnegore poglavnikov AI 1875, kaz. br. 3; Ka sze naj od gláda szmrti resijo od nasega országa szo hrányeni AI 1875, kaz. br. 3; Vampir pa to návado má, ka tém spajéčim lidém i stárim krv secca AI 1878, 7; naj vsaki tvojo példo vidi ino zná, ka je notri tákŷe déte stópilo, ŷtero BJ 1886, 4

káč -a m *kačji samec*: Ti szi szpotro glavé kácsom vu vodáj TA 1848, 59

kàča -e ŷ *kača*: Teda je erkla kacŷa kŷeni SM 1747, 5; vgriznega katsa KŠ 1754, 62; I kacsá csalarneŷŷa bila SM 1747, 5; Kacsá Ejvo KŠ 1754, 55; Zvodé kača nas zavárala AI 1878, 3; je nazvejscseno med 'zené i kacsé ŷzemenom protivniŷtvo KŠ 1771, 441; I be'zi na ŷzmrt te kacse BKM 1789, 20; z-kacse gucsécsi vrág KM 1796, 6; Teda je erkla ŷena katŷi SM 1747, 5; Trucz toi ŷztároi kacŷi SM 1747, 76; Poteri kacŷi glávo BKM 1789, 8; jeli nyemi za ribo kacso dá KŠ 1754, 154; jeli nyemi za ribo kacso dá KŠ 1771, 22; Bojdite záto ŷzpaŷmetni, liki kacse KŠ

1771, 32; i od kács ŷzo pogŷbleni KŠ 1771, 509; nyihovi répove ŷzo ŷzpodobni kacsam KŠ 1771, 783; Kacse bodogori gymáli KŠ 1771, 156; dám vám oblájzt hoditi po kacsaj KŠ 1771, 203; Hráni se [jeŷ] i eŷŷe s kačami AI 1878, 10

káčin -a -o prid. *kačji*: De v-kaniga vrág v-kacsinom keŷpi SŠ 1796, 12

káčji -a -e prid. *kačji*: ŷtero ŷze vu piŷzmi záto kácsja gláva zové KŠ 1771, 441

kàd -i ŷ *kad*: Cadus Kad KMS 1780, A9b; eden cslovik vkopao je pod preŷŷo kad KŠ 1771, 139

kadár -a m *sodar*: verjem tó, goszpôd kadár KAJ 1870, 148

kadilni -a -o prid. *kadilen*: Naj priétne bodo pred tebom molitve moje, kak kadilni áldov TA 1848, 115

kadilnica in kadionica -e ŷ *kadilnica, posoda za zaŷiganje kadila*: Steri je meo zláto kadilniczo KŠ 1771, 685; angyeo, ki je meo zláto kadioniczó KŠ 1771, 780

kadilo -a s *kadilo*: Kadilo KMS 1780, A2b; i dáno nyemi je vno'zino kadila KŠ 1771, 780; i darŷvali ŷzo nyemi dári, zláto, i kadilo, i mirho KŠ 1771, 8; Zláto, kadilo i myrho W. Nouvomi králi darŷjo BKM 1789, 57; szlepáre, ki kákso bajilo, kadilo nücajo AIP 1876, br. 8, 7; Etakse krave bedászte 'sene z-kadilom seséjo zvrácsiti KOJ 1845

kaditi -ím nedov. *kaditi s kadilnico*: na nyega [Zaharija] je priŷao réd, ka bi kadio KŠ 1771, 161 **kaditi se** -ím se *kaditi se*: csi sze dotekne gôr, kadijo sze TA 1848, 85 **kadéci se** -a se -e se *kadéč se*: i predivo kadécse ne vgaŷzi KŠ 1771, 39

Kagán -a m *Kagan, avarski vojvoda*: Avarczí szo z-Azie v-Europo pod vojvodstvom Kagána prisli KOJ 1848, 5

kàgda in kàkda prisl. **I. kako, izraŷa vpraŷanje po načinu dejanja, dogajanja, stanja**: Kagda more biti tou TF 1715, 27; Kagda, ino pokom ŷze vŷpas SM 1747, 38; Kakda more dobro delo biti KŠ 1754, 80; Ali kakda právis brati tvojemí: niháj KŠ 1771, 21; I erkao nyim je: kakda, da ne razmite KŠ 1771, 127; Kakda je ŷztvouro Boug Angyele KMK 1780, 10; Kakda nasztáne dávno preminouce vrejmen KOJ 1833, 85; Kakda sze dr'sis nazoucsi Goszpouda KOJ 1845, 2; Kakda jákoszti i szvetszvti szlŷ'ziti KAJ 1848, 7; Kakda právite dusi mojoj, naj leti na goré vase, liki fticsek TA 1848, 9; Kakgda sze zovéjo med lŷdmi prebivájóŷe sztvarê KAJ 1870, 10; Ali csi sze nede ráj vcsio, Kakda bi popôvszto dóbo KAJ 1870, 6; Kakda sze moro z-vecs szillab sztojécse recsi na szilabe razdeliti AIN 1876, 7

2. v vezniški rabi, v vprašalnih odvisnih stavkih *kako*: Vcsio náz te tri zapoveidi, kákгда mámo mi vcezilom našlem řitki řiveti, ino naš řitek ravnati TF 1715, 12; řze knige preřtéjo, Vki je piřzano zrédom: Kakda na zemli řivéjo řztári i mládi řzvejtom Kř 1754, 271; vcsite řze: liliomi polřzki kakda řařztéjo, ne delajo Kř 1771, 20; Zgledni řze Zevřzej řztráni kakda vřzi na tébe ido BKM 1789, 413; Vu vrejmeni řzvábde, kakda more Zvacsin pozávati řzvate na gořztřvanye SIZ 1807, 13; Eto scsém zdaj řzpoznávati, koga i kakda eta nôva dácsa doszégna AI 1875, br. 2, 6; Törci sze krôto trücajo, kakda bi nyim mogocsno bilo hercegovinancare zmiriti AIP 1876, br. 1, 3 3. v prilastkovi rabi *kateri*: Sz-kakda národa je rodjeni Ábrahám KM 1796, 15

káhla -e ž **I. peč**: Peesi (kähle) morejo dú'znoszt szvojo szpunyávati KAJ 1870, 60 **2. pečnica**: szegré sze pri topli kählej KAJ 1870, 61

kàj kóga ozir. zaim. *kar*: nébo ZEMLO mourje i kaj vu nyih boude vřze doli potere TF 1715, 1; Nego, ka on řzám vidi, Kaj mi je na dobro Kř 1754, 268; Csüli řzte, kaj je povejdano Kř 1771, 17; kaj je pa viře toga, zhüdoga je Kř 1771, 16; Vse, kaj na sveti živé, je plemen AI 1878, 4; Szkoj řze i tou razmi, ka řze je Kř 1754, 40; koteri teim recřém vörje te dobi kai one obeicřajo TF 1715, 44; potom toga nai vörje tomi kai piřzmo od toga právi TF 1715, 42; imámo inořze řzpominati řztoga nakoi náz je opomnau TF 1715, 41; i vsze kai imam, vu tvoie řzvéte roké preporácsam ABC 1725, A5b; ino kai te vucsi predikátor SM 1747, 88; Li kaj mi je na hařzek Dáj BKM 1789, 372; vnougim on ne řzpuni tou vřze kaj obecsa Sř 1796, 124; Vucřil řzi me tve pouti, Po koj je v nébo pořti BKM 1789, 391; Ali tvoj řzin me je rejso, Szkim pred tebom zdaj řztojim BKM 1789, 393

kàj kóga nedol. zaim. *kaj*: Jeli jeřzte eřche kai zvüna toga, na řterojé v Reidno navcsiti TF 1715, 45; Csi kai oblři zmiolřse, dá SM 1747, 75; ali piéte, ali kaj delate Kř 1754, 81; Trüdím řze za koj pozno Kř 1754, 268; gde zřztároga zákona kaj naprej prinářa Kř 1771 2 (B1b); nemajo kaj jeřzti Kř 1771, 52; níki vdšnoj vejřzti bolvana za koj dr'zijo Kř 1771, 505; Eta rejcs řztoriti vcsini teliko, kak z-nicseřza kaj vö prineřzti KMK 1780, 9; nego řcsé kaj prebránoga meti BKM 1789, 7b; csi tak zacsnemo kaj vcsiti KOJ 1833, v; Ki kaj hüdoga vidi ali csüje KOJ 1845, 9; dekoli v orszácskom ravnanyi mogöcsno bilo kaj privértivati AI 1875, kaz. br. 2; Nej so meli kaj jesti BJ 1886, 9

kàj česa vprař. zaim. *kaj*: Kai potrebuje ta Zápoved

TF 1715, 12; Kaje tou TF 1715, 22; Szkoj řztojí cslovik KMK 1780, 10; Jeli je bio dönok řteri med Izraelřzkimi Kráľmi kaj k-csemi KM 1796, 69; I k-csemi je k-tomi vcsenyé KAJ 1870, 9; Nakoi náz včřio te Tri zapóveidi TF 1715, 12; Kai řzi pa ti pred Bogom řztoivoimi greiři zařzřřjo SM 1747, 38; Na koj je pa Boug csloveka řztvouro Kř 1754, 95; Kaj řzte vidili BKM 1789, 58; Na koj je napelala řzrditořzt, i nevoscscenouřzt Kájna KM 1796, 9; Kaj placsemo Sř 1796, 18; Pokój dobra řzte řze pa řzem navernoli SIZ 1807, 17; Na kaj more dönok merkati KOJ 1833, 39; povej, po kaj szi priso KOJ 1845, 29; Pa za kaj volo? KOJ 1848, 110; Na kój more merkati v-stenyé pri té znaményaj, AIN 1876, 8; vu koj moucsi, ali vkom iméni řzte vi tou vcsinili Kř 1771, 350; Szkim řze prti Boug tejm táksim tatom Kř 1754, 51

kàj vez. **I. da**: Vörjem ino .. kaje meni Teilo i Dřřřjo dáu TF 1715, 21; tou je tou, kai vřze, kai je řztvoro, eřcse obdersi SM 1747, 34; Nedela je nařztávléna záto, kaj je vtom dnévi Kriřztus od řzmrti gori řztano Kř 1754, 24; dabi řze řzpunilo povejdanye po prorokáj, kaj bode řze Nazarenřzki zváo Kř 1771, 9; Eto je vám znamejnye, kaj Le'zi vu teřzni jařzliczaj BKM 1789, 31; Tou csini, kaj ga dicřili Sř 1796, 17; Etak veli řzám Gořzpodin Boug nebeszki, kaj je nej dobro csloveki řzamomi biti SIZ 1807, 5; Blá'zeno erköcsi v-Bozój dobroj völi, Kaj Bog nyo odlöcsi, I za mater zvolí BRM 1823, 10 **2. ker**: Záto: i, kaj niřcse za drögoga nemore vörvati Kř 1754, 86; Niti na zemlo záto, kaj je podnogáonicza nyegova Kř 1771, 16

kàjgödi ozir. zaim. *kar koli*: To kai godi řzveti pořzluhni kai veli SM 1747, 88; Ne kradni, ne kani tak kai godi dobis brez skode SM 1747, 89

kàjköli ozir. zaim. *kar koli*: Naj vřze ono odvrné, kajkoli bi zadržávati moglo KMK 1780, 28; Kajkoli more ali düso, ali teřlo mantrati KM 1783, 209; kajkoli řzam prouti tebi pregrejšo KMK 1780, 103; vřza, kajkoli mám, vu tvoje řz. roké preporácsam KMS 1780, A6; kajkoli bom dnezš ali dobra csinio KM 1783, 3; zavr'se, kajkoli je nouvo KOJ 1833, XV; Maximilian je nej márao, kajkoli sto verje KOJ 1914, 119

Kájñ -a m *Kajñ*: Kajñ Ábela Kř 1754, 55; Jeli je Kájñ meo ořztánke KM 1796, 10; Od Ábela, i Kájna KM 1796, 8; Ábelova krv je kricsala k-Bougi prouti Kájni KM 1796, 9; na Kájna pa řze je nej zgledno Gořzpoud KM 1796, 8

Kajñán -a m *Kenan*: Etak: Szet, Enořz, Kajñán KM 1796, 9

Kájñov -a -o prid. *Kajñov*: Kájñov odveřtek řze

zové za šzini cslovecse KM 1796, 10; kaj po Kájnovoj pouti hodijo KŠ 1771, 759; šze je vküp zo'seno z-Kájnovim odvejtkom KM 1796, 10

kàj šté ozir. zaim. *kar koli*: ali jejte, ali pijéte, ali kaj šté csinite KŠ 1771, 511

kàjti vez. *kajti, ker*: Prednje nogé [krta] so práve lopate za kopanje, kajti so šúrke i krátke AI 1878, 10

kàk -a -o vpraš. zaim. *kakšen*: Za kak zroka volo je našztávljeni hi'sni zákon KMK 1780, 86

kàk prisl. **I.** *kako, izraža vprašanje po osebi, načinu dejanja*: Kak šze zové on, šteroga je Bog z-tákšim tálom za Odküpítela, ino Zvelicítela pošzlal SM 1747, 10; Oh! kak te gori primem BKM 1789, 20; Kak bi 'zeleli 'zitek vecs lúbíteli KAJ 1848, 7 **2.** *izraža vprašanje po meri ali stopnji povedanega*: Kak dugo de sze pozdigáavo nad menom nepriátel moj TA 1848, 10 **3.** v vezniški rabi *za dopolnjevanje nadrednega stavka glede na predmet*: csi šze na prekléte Zglédnemo i na nyih mántre, Kak brezi šzmrti vmérajó KŠ 1754, 274; Našzlejdneye šze mámo vcsiti kak je pogibelno vu húdo tivárištvo šze zmejlati, i pišztiti KM 1796, 10 **4.** ekspr. *izraža veliko mero ali stopnju povedanega*: Kak šzlatka šzo cselúšzti mojoj gúcsanya tvoja KŠ 1754, 4; Oh Jezus Krišztus! kak dugo Odlásas tvoj šzoudnyi dén KŠ 1754, 272; Ah kak ti morem za ono tvojo nezrecseno miloscso zahváliti KM 1783, 6; Kak velika potrebcšfina je pa bila na ete knige zdaj vetom vrejmeni, vžzáki šzi lejko premižzli BKM 1789, 5; Kak velika oblášt je bila potrebna k-tomi, naj bi KM 1796, 4; Kak je Boug veliko Szpravo šzvojm diko SŠ 1796, 5; Ka máte vi csiniti, I kak blá'zeni biti BRM 1823, 6; kak 'smetno je prvomi po nevtrejtoj pouti hoditi KOJ 1833, VI; Kak bi ga szmeo ti, práh, obráziti [Boga], Da ga ni angel nemre zbroditi KAJ 1848, 7; Goszpód nas, kak odicseno je Imé tvoje po vszoy zemli TA 1848, 7; szinek moj, vidis, kak húdo je meni KAJ 1870, 8; Kak rad szem, ká szem szem prisao KAJ 1870, 5; O kak tužno so jókali siromaški roditelje BJ 1886, 9

kàk vez. **I.** med členi v stavku **I.** *kakor, kot, za izražanje primerjave glede enakosti*: I tó vero scsém varvati, Za nyé volo ráj vsze preneszém, Kak ká bi jo steo odati KAJ 1848, 4; Eden kak te najvéksi je med timi vogerszki kralov Matyas král AI 1875, br. 1, 4; *oe* tak, kak *ö*: Croezus AIN 1876, 7 **2.** *za izražanje primerjave sploh*: Ah Boug! kak scsés vcsini zmenom Vu šzmrti i v'sivoti SŠ 1796, 3; Grejhi me bodo te'zili, Ki je vecs kak pejšzka vmourjii

KŠ 1754, 270; vcsenyé vogerszkgoga Jezika brezi steroga sze imenúványe Králev rávnotak nebi moglo ovarvati, kak sze niscse nemore za ocso zvati brezi diteta KOJ 1833, III; Szténa tábla je véksa, kak moja kamenica KAJ 1870, 9; Krma .. sz-trávnikov vecs vozôv odpelano, kak v-drügih letaj AI 1875, kaz. br. 8 **3.** *za izražanje podobnosti*: je nas sitek Nei drügo li kak ta meglá SM 1747, 78; Eta rejcs šztvoriti vcsini teliko, kak z-nicsešza kaj vó prineszti KMK 1780, 9; Povszéd je goribráo, kak vcséla méd KOJ 1845, 4; Rêcs Goszpodna je csiszta, kak ocscsesceno szrebro vu csrepnyenoi poszôdi TA 1848, 10; Máčka svojemi gospodi ne tak nagjena kak pes AI 1878, 8; Streha se je vužgála. I plamén je kak türen visoko sekao BJ 1886, 9 **4.** *za izražanje funkcije, položaja*: Za štero bláj'zenšzstvo, Bomo ga dicšili, Kak lašztivno lúšztvo BKM 1789, 18; Na nyega [Jezusa] šze našzlányamo Kak na zvelicítela BRM 1823, 7; Po csaszih v-Pannonio teliko národov razbijajoucs pride i odide kak jih je escse nej vidla KOJ 1848, 3; od etoga cajta pokojni kak dobrotnik je poznan AI 1875, kaz. br. 8 **II.** v odvisnih stavkih **I.** *za izražanje primerjave*: Bosji dari kak tou ješzo, a) te milofese SM 1747, 36; kai je Kristus mrel, kak je gori poveidano SM 1747, 41; Všzejm lidém, tak vu junšztvi, kak vu šzvétom hištvi bodoučšim KŠ 1754, 46; nego i du'zni šzmo, kak za to prvo, tak i za to drügo, Bougi hválo dati KŠ 1771, A2a; Teda plácsa pravicsno, Vžzákom i kak je 'zivo BKM 1789, 7; Hercegovinanci, kak ete dni glászi právjio, prôti tórkom sze osztro dr'zijo AI 1875, kaz. br. 3; Kak največ njej mogočno sveta spraviti živáti, to včini AI 1878, 10; kaibi mi šzvétó ino pošteno šiveli, kak vrecsei tak i vdjányi naššem TF 1715, 15; ki šzo štejnye vkupe prináštli cšji gli, kak štimam, nej zhúde, dónok znezrele náklonošzti KŠ 1771, A3a **2.** v zvezi z **da, naj** naj šze ne zvisáva šztej m pošzlejdneyi šzvejt, kak da bi on všo mestrio gori najšao KM 1796, 10; i na roké te vzemejo, da kak ne vdáris vu kamen nogé tvoje KŠ 1771, 11; to lúšztvo da kak na pouti ne pomenkájó KŠ 1771, 52; Zapovej tak šztráziti te grob, da kak pridoucsi vucseniczcke nyegovi vnocsi, vkrádnejo ga KŠ 1771, 97; nej, kak, pobérajoucsi koukol, ne šztrgate vó navküp 'znyim i pseniczo KŠ 1771, 44; Odgouvorile šzo pa te csedne govorcse: nej tak, naj kak zadolžta nebode nám i vám KŠ 1771, 84

kàk vez., v časovnih odvisnikih **I.** *ko, izraža a) da se dejanje odvisnega stavka godi istočasno*

z dejanjem nadrednega: Cfi vu Krisztufi 'zivés, Kak vò [zvejta preminés, Zangyelmi vnebé]zi BKM 1789, 15; Ali kak je 'snyouv [brado] gori zvézanov naprej pri[ao, gla]zni veliki [zmej]h je po[zt]tano KM 1790, 20; Ednòk, kak szta domò prisla z-sòle, je nyima mati jaboki podelila KAJ 1870, 17; Kak je szuncza toplòcsa nárasztvo goriobüdila, pokázalo sze, ka sznêg szetvam skòdo AI 1875, kaz. br.; Te [Srbi] szo tüdi krédi, ka do sze prêk granice pascsili, kak sze boj zacsne AIP 1876, br. 7, 1; te je nazáj prišo i kak se domá zgláso [gospod], njegov pes na to z radüvanjom bejžo AI 1878, 8
b) da se dejanje odvisnega stavka zgodi pred dejanjem v nadrednem stavku: Vti[si] nyega veliko boleznò[zt] prvle, kak preminé SM 1747, 63; Go[zp]poud, potom kak je on [nyimi] gu[ca]l, gorie vzébtíl vu Nebé[za] SM 1747; jo je v[rc]zé csloveka v[za]do, [tero] je potom kak [zo] 'Zidovje z-Egyptoma vò prisli vozglá[zo] KŠ 1754, 7; [ze] je du'sen cslovik ponávlati vu jáko[zt]taj: 1. Kak k-pámeti pride KMK 1780, 93; Koga kak [zo] zaglednòli, V[rc]zi [zo] [ze] radüváli BKM 1789, 94 **2. kakor hitro:** [Kristus] ki kak [ze] jenaroudo taki [ze] preganyao KM 1783, 235; Cz[ar] ga prime, kak tá pride BKM 1789, 328; Ti pobo'zni [ze] preczi 'zalò[zt]tio, kak naj prvle vpamet vzemejo, ka [zo] vgrej[li] KŠ 1754, 73; právo volo má, da kak náj prvle de mogouse, [zvoji] grejhov [ze] [z]povej KMK 1780, 73

kàkgòdi ozir. zaim. *kakršen koli:* Vu vszákóm boleznóm szrdczi Vu kakgodi te'zkòcsi, I boj Vszém voj KAJ 1848, 118; I csi nasz sztrási kakgodi bojazen KAJ 1848, 163; Csi nasz kakgodi nevòle te'zijo KAJ 1848, 62; V-kakgodi szkoncsávanyi KAJ 1848, 308

kàkgòdi prisl. *kakor koli:* kakgodi daleč bos sò KAJ 1870, 94

kàkkòli vez. **I. kakor, kot:** ka bi nyegovo Bo'sán[zk]o volo tak [z]punili, kakkoli Angye-lje, i [z]véczy [z]punyávajo KMK 1780, 28; Kak-koli 'sédén jelen setüje k-mrzmomi [zt]üdenczi KM 1783, 2; je potrebno tüdi racsun i félo grejha povedati, kakkoli vu vszákóm grejhi KM 1783, 147 **2. kakor koli:** vsza prepovidáva, Stera [zo] kàkkoli ná[le]ga bli'snyega KM 1783, 276; Nesznájna vértinya, kakkoli bogata, je odürna KOJ 1845, 41; i gdakoli je kakkoli velika goszpoda obèdivala pri nyegovom sztòli KAJ 1870, 54

kàko prisl. *kako, izraža vprašanje po načinu dejanja:* Kakofze pak molis TF 1715, 25

kàko vez. **I.** med èleni v stavku **I. kakor, kot, za**

izražanje primerjave glede enakosti: On je kako edno v[za]djeno drevo poleg potoka SM 1747, 92; Bio je gvant nyegov bejli, kako [z]nejg KŠ 1771, 97; Nazáj [szam] [ze] 'se povrno kako rászipni [zin] k-tvojoj dobroui KM 1783, 151 **2. za izražanje primerjave sploh:** ti nyé koronues zmiloschov, kako zednim paisom ABC 1725, A8a; [Kristus] pri[z]podoben je bio k lidém, i vnoseneyj je nájden, kako cslovik KŠ 1754, 106; Kako [z]encza [zo], [z]právlajo i [z]kribjo [ze] KŠ 1754, 240; odpü[zt]i nám dugé ná[le], kako i mi odpü[cs]samo du'znikom ná[im] KŠ 1771, 18; Sidoni le'zej bode na [z]oudnyi dén, kako vám KŠ 1771, 36; odpü[zt]i nám dugé ná[le], kako i mi odpü[cs]samo du'snikom ná[im] KMK 1780, 25; Kako k-hládnoj vodi Setüje BKM 1789, 4b; Kako [z]uncze tak [z]vetli bedomo SŠ 1796, 8; Csini nogé moje, kako jelena TA 1848, 14 **3. za izražanje položaja osebe:** zvolí [zi] je edno pošteno Oszobo, kako Vértes Jánosa csér SIZ 1807, 4 **II.** v odvisnih stavkih *za izražanje primerjave:* Kako ta verna mati, Scsé deczi pomòcs dati, Tak Bòg te [z]voje zmága, Bráni BRM 1823, 37; Kako [zte] poštavili kotrige va[ffe] na [z]lù'zbo praviczze KŠ 1754, 120

kàkokòli vez. *kakor koli:* Kakokoli [ze]je e[fc]he ani eden cslovik nei naroudo, a ni[ze] ne narodi, koteri bi biu brezi v[ze]ga greiha ino makule, glih rávno [z]teim tálom ani edne knige ne naides TF 1715, 48

kàkòli ozir. zaim. **I. kar koli:** Kakoli je nas Boug [zt]vouro, Tou [csé] i on zdr'zati KŠ 1754, 265; je v[ze] lá'z, kakoli je brezi vòre, ali kakoli [ze] vnevòrno[zt]i zgodi KŠ 1771, 445; [zem] ja[zt] zadovolen, kakoli mi dá Boug SM 1747, 73; Kakoli je on [z]koncsao KŠ 1754, 269; ji je obecsao dati, kakoli ga bode pro[zt]zila KŠ 1771, 47; Kakoli [zi] na ete [z]vejzt [zt]vouro BKM 1789, b; Nega nikaksega haszka, Ka koli mi delamo BKM 1789, 49; Kakoli je pa právo v-oni prvi pe[zm]aj, tò v[ze] [ze] i v-eti nahája BRM 1823, II; i vsze kakoli de csinio, szrecsno bode TA 1848, 3; i popejvajo v[akòli] vrejmeni BKM 1789, 4; ali v[akòli] 'zalosztí BKM 1789, 4b **2. kaj neki:** I v[zi] govoré[fc]i: kakoli bode ztoga deteta KŠ 1771, 166

kàkoti vez. *kakor, kot:* Plac[li]mo [ze] Kakoti pred zmo'znim [z]odezom BKM 1789, 61; Ka [zo] rejcsi Bo'ze csi[zt]e, Gli kakoti [z]rebro csi[zt]o BKM 1789, 185; Nas 'sitek je na toj zemli, Glih kakoti czvejnt na pouli SŠ 1796, 16

kàkov -a -o vpraš. zaim. **I. kak, kakšen:** Kakove vòre cslovik [zi] ti TF 1715, 10 **2. izraža visoko stopnjo:** drügomi na 'saloszt na kvár, na

kakov, i na kak veliki kvár KM 1783, 147; Oh! cslovik Kakov konec bos meo, mižli BKM 1789, 426; Oh šzlatki Jezus! Za kakovi dug le tve trplejnye BKM 1789, 77; Jaj kakovo moucs za grejha! Ta šzmrt je nad nami vzéla sš 1796, 122; kakovo šzkrb on nášz má Všzamogoučji Boug nas BKM 1789, 337

kákši -a -e vpraš. zaim. **1.** *kakšen, kateri, izraža vprašanje po kakovosti, lastnosti, značilnosti:* Kaksa zapouvid je dána Ádami v-Paradi'somi KM 1796, 6; Szkáksega krúha KŠ 1754, 202; Kákši hašzek mámo šzté jejšztvine i pitvine KŠ 1754, 206; Kákse je tak tou Kráľstvo KŠ 1754, 160; ki vášz lúbijo, kákšji nájem bodete meli KŠ 1771, 17; Vu kákšlem mešzti šze je naroudo Krišztus KM 1796, 88; vu kákšjov obláštji eta csinis KŠ 1771, 69; Szkákšjim tálom tou csíšztoučlo dobimo KŠ 1754, 47; Z-kákšim tálom sze zgotovi pogodbeno prisesztno vrejmen vu zvesüvánom módusi KOJ 1833, 9; Keliko i kákse litere májo Vougrí KOJ 1833, 2; Kákse litere escse napréprijájajo vu vogrszkom jeziki AIN 1876, 6; Kaksa bodo [telesá], gda gori šztánejo KŠ 1754, 140 **2.** *izraža veliko mero ali stopnjo tega, kar določá samostalnik:* Ah! kákša radoszt šze odpré KŠ 1754, 274; Kaksa groza bi nam vmárjala szrdcze, Gda bi nam KAJ 1848, 7 **3.** v odvisnih stavkih *za izražanje nedoločnosti v glavnem stavku imenovane osebe, predmeta, dejanja ali stanja:* Pišzács je bio, nej, kákšji Novacziánus, liki šze je nikim drejmalo KŠ 1771, 668; i šzuncšfena hicza, ali kákšja drúga hicza nebo nyim skoudila SM 1747, 31; Vsaka stvár .. radi bi zvedli, kak živé, kákšja je njena lastivnost AI 1878, 3; liki licze kákšlega angyela KŠ 1771, 358; Rêcs je vöповêdanye káksega dugoványá AIN 1876, 7; Naj šze vö šzká'ze i vidi, kákse šzmo vöre KŠ 1754, 172; prepovidáva nadigávanye k-káksoj šztvári, šz-šterov bi radi ládali KŠ 1754, 59; nášz zvejim, za kákšji zrok kricsijo tak na nyega KŠ 1771, 412; neznamo, kákse vino je Krišztus dáó KŠ 1754, 203; máloi Deczi, kotera mleiko, nei kákšjovládno jejšztvino potribúje TF 1715, 8; Kákšjov lúbézen šzo meli prvi kršztsanye k-Jezušji da liki šzo za KŠ 1771, 339; Na kákso nouto šze má popejvati pešzen, napišzek ká'ze BKM 1789, 5; neznamo, kákse vino i v kákšem pehári je Krišztus dáó KŠ 1754, 203; eti knjig šzpravitela pa vkákšlem pošteneyj šzi du'zen dr'zati KŠ 1771, A8a; Dabi šze záto tá nevola šzkákšjim tálom zvráçiti mogla KŠ 1754, 5a; csi ga šzami šzkákšjov skerjouv bujemo KŠ 1754, 38; znamenüvájoucsi šzkákšjov šzmrtjov nyemi je

mrejti KŠ 1771, 309; liki kákse szove v-kmiczi na hüdo i dobro ednáko brecsijo KOJ 1845, V; nej nám trbej tákse kákse návade zdr'závanyem išzkatí KŠ 1754, 4; Ár znáte, kakšje zapouvidi šzmo vám dáli KŠ 1771, 619; Z-kákšimi recsmi je potrebno prošziti SIZ 1807, 3

kákši -a -e ozir. zaim. **1.** *kakšen, kateri:* I kaj te na roké vzemejo, da šzkákšjim talom ne vdáris vkamen nogou tvojo KŠ 1771, 176 **2.** v vezniški rabi, v oziralnih odvisnikih *kakršen:* bode všzáki csüo, Kákši je on tú nigda bio KŠ 1754, 271; je Nouvi Zákon .. Sirianšzki jezik kákšji je teda rasérjeni bio KŠ 1771, A5a; kákšjaje vrasjsa zla volja TF 1715, 28; velika moka, kákšja je nej bila od zacšetka šzvejta KŠ 1771, 80; na ete, kákšlega štés jezik obrnyeni KŠ 1771, A7a; šztákšjov pášzkov, zkákšjov šzem naibole mogau TF 1715, 9; Katekizmus .. kákšjiva šzem jašz li dvá vido KŠ 1754, 3b; Steri .. kákšji šzo tútorje KŠ 1754, 31; Ta dugoványá, kákšja ješzo, a) Ta šzmert SM 1747, 37; tejla dela, kákšja šzo eta KŠ 1771, 568; Evangyelíšte, kákšji je i vecs bilou KŠ 1771, 158

kákši göder ~ -a ~ -e ozir. zaim. *kakršen koli, kateri koli:* boidi on priáteu ali nepriáteu kákšlega goder národa ino réda cslovik TF 1715, 14

kákši gödi ~ -a ~ -e ozir. zaim. *kakršen koli:* Ako szi vu deišzvti ali vu detinšzvti, vkákšem godi rédi vjednom šztoí dokoncza SM 1747, 89

kákši kóli ~ -a ~ -e ozir. zaim. *kakršen koli:* Nyim sze mili kákši koli betesnik KOJ 1845, 111; ár sze je nyemi nej milo kákši koli sztrosek KOJ 1848, 68; Vu priszpodáblanyi káksegakoli dugoványá k-tomi drúgomi KOJ 1833, 134; ki šze za koj štimajo, kákšikoli šzo nigda bili, meni je za tou nikaj KŠ 1771, 559

kákšištéč kákšaštéč kákšeštéč ozir. zaim. *kakršen koli:* Csi verbum ail kákšastécs drúga vojvoszka rejcs znamenuje KOJ 1833, 129; na ete, kákšlega štés i csujes, jezik KŠ 1771, A7a

kákšitákši kákšatákša kákšetákše ozir. zaim. *kakršen koli:* szo nyemi z-kákšimtákšim tálom postenye szkázali KOJ 1845, 18

kákšnost -i ž *kakovost:* Táksega hipa more z-substantivuma kákšnoszt znamenüvájoucsi adjektivum napraviti KOJ 1833, 22

kákšost -i ž *kakovost:* Adverbium, steri dugoványá ino csinejnýa kákšoszt naprejdá i zravna KOJ 1833, 104; [dostavki] 3. Kákoszt kázajocsi AIN 1876, 38; Govedo se po tem svojem kákšosti i starosti imenüje AI 1878, 15

kákšté ozir. zaim. *kakršen koli:* Naides na všzáko priliko, vu kaksojsté šztávi šzi pripravno Boga zvisávanye BRM 1823, II; všterom lejhko

v|záki, kak|té réda cslovik |zi je, gori nájde |zvojo csé|zt KŠ 1754, 9a; [krüh] er'zéní, ali |zkak|té drugoga |zlija KŠ 1754, 202; jo je nej |zlobodno odpil|ztiti za kak |té zroka volo KŠ 1771, 62; ki bi |ze okouli gonili od v|zákoga votra kak|té návuka KŠ 1771, 581; [gorčično zrno] vékse je od kak|té zelenyá KŠ 1771, 44; |ze prepovidáva bli'snyega nal|lega kak|té zbantúvanye KMK 1780, 43; naj |ze navcsis, nej taki kakšté |zvetlini vórvati KM 1790, 38; moremo ga vu kak|té vodou pogroziti KŠ 1754, 188; Pomágaj Goszpodne, vu kak|té nevouli KM 1783, 34; csi |zmo v|kak |té kvári BKM 1789, 345; Na koga sze naszlányamo Vu kakšté dreszélnozsti KAJ 1848, 58

kákšté prisl. *kakor koli*: Nai me kak sté ogrizáva, Nemáram za tou SM 1747, 74; ne opádnem vu dvoino|zt, kak ste |zi bou nyih okorno|zt SM 1747, 73; Delajmo mi kakšté, csi Boug ne blago|zlovi nal|je delo KŠ 1754, 167; Naj |zi bou, kak|té |zi bou KŠ 1754, 269; Csi li je zmele i zvodé pecseni, kak|té |zi je KŠ 1754, 202; Kak|té |zi je; kak je komi Boug vdejlo KŠ 1771, 502; Csi me kak|té kri'z pokrije, Dónok vdvojno|zt ne |zpádnem BKM 1789, 313; Kak |té |zi bou nyih okorno|zt BKM 1789, 166; bi po vogrszkom mogli gúcsati kakšté 'zmetno KOJ 1833, XVII; Nam szveti v-nyi, Kakšté szo szi zmo'zna KAJ 1848, 8; Kakšté 'zelno bi je prozso KAJ 1870, 6

kákštéc prisl. *kakor koli*: kakštécs prigitovleni sze nepovupa voskázati KOJ 1845, 18

káksti vez. **I.** med členi v stavku *kakor, kot*: Úgyimint; kakti, nájmre KOJ 1833, 179; Bili |zmo |zinovje |zrdito|zti po natúri, kakti i drúgi KŠ 1754, 117; zdrágov krvjouv, kakti |zkrvjouv Agnecza KŠ 1754, 119; [Jezus] kakti Cloveka je Mati bila Blá'sena Divicza Maria KMK 1780, 14; [greh] |teri je od nyega kakti đrocsina KMK 1780, 89; vcsini mené kakti ednoga |z-tvoji pokornikov KM 1783, 133; naj i ja|z tebé, kakti 'sivo vretino, v|zigdár 'séjam KM 1783, 79; Kak je on gučo Ocsákom, Kakti Abrahámi rávno BKM 1789, 17; |tero |ze vu vodi, kakti vu ednom ogledali, ká'se KM 1790, 38; tvo|j 'sitek je kakti to pol|zko czvejtte SŠ 1796, 10; [túvárisa] ino |ze, kakti úrocsnika miloscse Bo'se, za ta nebe|zka pascsiti SIZ 1807, 10; ár szo oni szvetlou kakti za nász Vandale namejnili pizsati KOJ 1833, IIII; Pokosen szam kakti tráva KOJ 1845, 127; vcsi prav szpoznávati Bogá, kakti sztvoritela KAJ 1848, 3; sze morejo brezi pomocsi drúge litere zgovárjati, kakti: *a, á* AIN 1876, 5 **2.** v primerjalnih odvisnikih: |ze je |zlobodno voj|z|kúvati, kakti je

tou i |zám Boug zapovedau KŠ 1754, 40; Kakti i vu naprej zracúnani |ze veliki rázlocsek nahája KŠ 1771, A7a; Kri|stúfa ne |zkúsávajmo, kakti i niki 'znyih |zo ga |zkusávali KŠ 1771, 509; módre korine glédala, stere kakti modri plaménje szo szvetile v-mráki AI 1875, kaz. br. 7; Vse, kaj na sveti živé, je plemen, kakti stvári, nárasí AI 1878, 4 **3.** *kakor hitro*: Vsze tomi zmêsanomi racsuni konec bode, kakti novi mertúki vnúcanye bodo vzéti AI 1875, br. 1, 3

kalamáriš -a m *črnilnik*: Kalamáris; tintnyek, kalamáris KOJ 1833, 161; Pred szebom mam téntavnik (kalamáris) KAJ 1870, 7

kálati -am nedov. **1.** *cepiti, klati*: Hasadni; kálati, pokati KOJ 1833, 159 **2.** *deliti*: Czejli ste li|zt |ze pa kála na trouje KŠ 1771, 632; Ar|ze nyegova miloscsa kála i ne tála liki dári KŠ 1771, 442

kálauz -a m *vodnik*: Kalauza je meo KŠ 1771, 3 (B2a); Kri|ztus, Bojdi dober Kalauz BKM 1789, 430; Bojdi mi dober Kalauz SŠ 1796, 98; boj vóren kalavuz SŠ 1796, 175

kálcedon -a m *kalcedon*: |drágim kaményem .. tetrétyi kalcedon KŠ 1771, 806

Kaldeánec -nca m *Kaldejec*: kráo Boldi'sár Káldeánec KM 1796, 80

kaldeánski -a -o prid. *kaldejski*: Sirián|zki jezík |zKaldeán|z|kim vkúp zlo'zeni KŠ 1771, A5a

kalendár -a m *koledar*: szo na nyegovo ponújanje nej zdájsnyega Kalendára steli gorivzéti KOJ 1848, 85

kálha -e ž *peč*: Kályha; kálha, pécs KOJ 1833, 161

kálhatni -a -o prid. *opečnat*: dvouje prebiválnice – na pou drugi stirják (klafter) viszike – i kálhatne goriposztávlajo KOJ 1845, 37

kálheni -a -o prid. *opečnat*: Zakaj je kálhena hi'sa zdravejsa i postenejsa od dinnatne KOJ 1833, XV

kalíš -a m *kaluža, mlaka*: Vo me je potégno z grozne jame, z kalíša blata TA 1848, 32; i ta zeprána |zvinya vu kalis blata KŠ 1771, 721; pren. Kakda bi tak le'zao V-kalisi grehov rú'zni KAJ 1848, 152

kalíšati se -am se nedov. *kalužati se, kopati se*: [svinjé] Jáko rade sze kalisajo vu mocsvári i mlakaj KAJ 1870, 69; pren. vnogo dekeo tam prhnej, stere szo sze szvoje dni vu necsisztoj naszládnoszti kalisale KOJ 1845, 47

kálmovec -vca m *kolmež*: Okoli Szobote obilno raszté kálmovecz KOJ 1914, 108

kálmovski -a -o prid. *kolmežev*: Záto dén denésnyi sze veli kálmovszkim bromblekom Széchi Sáre rou'se KOJ 1914, 108

Kàloča -e ž *Kalocsa, kraj na Madžarskem:*

V-Kalocsi 30-toga méсныeka 14 vör trplevsi
AI 1875, kaz. br. 8

kàlpag -a m *čepica s kozuhovinastim robom:*
i velikáse na trónus idévcsi, sz kalpagom
pokritov glávov AI 1875, kaz. br. 1

kalvariánski -a -o prid. *kalvarijski:* Kakda je
odpolzłani na brejg Kalvárián|zki KM 1796,
108; Jezus je rajzpéti na Kalvárián|zkom
brejgi KMK 1780, 15

kalvinár -a m *kalvinec:* po sterom sze lutheránje
i kalvinarje vu Vogerszkom szloboscino
zadoubili KOJ 1848, 87; szo vnogo terpeli od
kalvinarov KOJ 1914, 131

kalvínski -a -o prid. *kalvinski:* kr|ztsán|zke
.. |zo |tiri .. Reformáta, ali Kalvin|zka KŠ
1754, 85; szo sze vkoreníle dvej nouve vöre,
Lutheránszka nájmre, ino Kalvinszka KOJ
1848, 82; na kalvinszko solo je 60 jezér rainskih
daruvo AIP 1876, br. 9, 7

kám prisl. **1.** *kam, izraža vprašanje po kraju,*
proti kateremu je dejanje usmerjeno: hová?
(kam?) AIN 1876, 26; Oh kam |zmo prislí po
jaboki ocsév SŠ 1796, 147 **2.** *izraža usmerjenost*
v nedoločen kraj: Csi bi odleto dalecs kam,
Vejm bi me ti najso i tam BKM 1789, 220
3. v oziralnih odvisnikih *kamor, za izražanje*
poljubnosti kraja, proti kateremu je dejanje
usmerjeno: na czejlom |zvejti kam |zo vö
polzłani predgat KŠ 1771, 338; Kam pride, tam
je vsze na pobegi, ka lih odbej'sati more KOJ
1848, 4 **4.** *delno:* Vnougí |zvoj fundamentom
kam |zvojega blá'sen|ztva, Kam |zvoja
pri|eztnoga tú'snoga dugoványá Zdaj je
polo'so SIZ 1807, 55; szo namejnili piztati: kám
záto, da sze potrebna skér more szpraviti
KOJ 1833, V; kám záto, ár szo oni rodjeni kám
záto, da sze potrebna skér more szpraviti KOJ
1833, IIII; vszáki genitivus casus je vugibliv vu
vogrszkom jeziki kám v jedninszkom, kám
vno'sinszkom racsúni KOJ 1833, 20; kam záto,
ka szo szkoro ne zmogli, kam záto, ka szo
sze tak bojali KOJ 1914, 102; Csi kam ládavcov,
kam ládanya vecs jeszte AIN 1876, 17

kàma prisl. **1.** *kam, izraža vprašanje po kraju,*
proti kateremu je dejanje usmerjeno: Kama je
po |zvojem gori |ztánenyi |jou KŠ 1754, 112; Oh
|zvetlo |zuncze, kama KŠ 1754, 250; Kama ido
po |zmrti vörnih dúje KMS 1780, B2; Celi sereg
fticsov, kama dalecs, kama KAJ 1870, 26; hová?
kama? AIN 1876, 35 **2.** *izraža usmerjenost v*
nedoločen kraj: ali neznas, odkud ide, i kama
odhája KŠ 1771, 271; Nej so znali, kama bi
legli BJ 1886, 9 **3.** v oziralnih odvisnikih *kamor, za*

izražanje poljubnosti kraja, proti kateremu je
dejanje usmerjeno: Ino Evangelium ... Kama
|ze racsuna Vuclenyé Nebe|zkgoga Or|zága
Klúc|lov SM 1747, 36; Ah bár dabi 'ze ednouk
tá, Kama 'zelejím priti KŠ 1754, 274; polzłao je
je vu mejzto, kama je on bio idoucsi KŠ 1771,
202; Oh kak je lejp' or|zág tam kama ja|z idem
SŠ 1796, 61; ga pelajo tá, kama ovak ne more
pridti KOJ 1833, VI; je vu šolo hodila, kama je
nigdár nej kesno prišla BJ 1886, 4 **4.** *čim, izraža*
stopnjevanje časa dogajanja: Kama dale na
törszkoj zemlji je szpletanca tak velika, ka
sze vövdárjénye boja mámo csakati AIP 1876,
br. 6, 3

kámaköli vez. *kamor koli:* najzledúvao te
bodem, kamakoli bos |jou KŠ 1771, 26; ár
kamakoli drejvo |zpdáne, tam o|ztáne KM
1783, 206; ga szprevájajo, kamakoli ide KOJ 1845,
95; vsepovséd nájdemo življenje, kamakoli se
zglédnemo AI 1878, 3

kámči prisl. *vsaj:* gori do nébe Ali kamcsi po
globocsini zráka KAJ 1870, 14; da szí kamcsi
edno (kravo) szprávi KAJ 1870, 77

kamélíja -e ž *kamelija:* Kamelija rasté
pogostoma po našem poli AI 1878, 50

kámén -mna m *kamen:* Lapis Kamen KMS 1780,
A8b; kö (kamen) AIN 1876, 10; Nej je zli|zá,
ali |zksamna napravlena Bo'za hi'za KŠ 1754,
129; grob, ki je bio zo|zejkani zkamna KŠ
1771, 154; Steno zidár zkamna zida BJ 1886, 6;
je bo'zán|zstvo priglihno kzláti, ali k|zrebri,
vözrejanomi kamni KŠ 1771, 397; jeli nyemi
kamen podá KŠ 1754, 154; da kak ne vdáris
vu kamen nogé tvoje KŠ 1771, 11; pren. |steroga
vogléni kamen je Jezus Kri|ztsus KŠ 1771, 577;
da bi |ze nyemi mlin|zki kamen okoli |jnyaka
djáo KŠ 1771, 132

kamenár -a m *kamnosek:* Ki kaménye re'ze, sze
kamenár zové KAJ 1870, 12

kaménčec -a m *kamenček:* |jí z-sztrehe
kaméncsec szpádne naglavô KAJ 1870

kámeneč -nca m *vrček za vino:* Pun kameneč
vina, na |zto prineszti dáo SIZ 1807, 33; Korsó;
pútra, kaméneč KOJ 1833, 163

kàmeni -a -o prid. **1.** *kamnit:* Kamena tábla KAJ
1870, 7; Tvoj pét rán meni da bode Mejzto te
goré kamene SŠ 1796, 162; Boug je na dvei
kameni Tabli |zvojo |zvéto zápoved gori
napi|zao TF 1715, 12; na dvej kameni Tábli
|zpi|zano delzétero zapouvid vo dáo KM 1796,
38; Bilou je pa tam sé|zt kameni vejder KŠ 1771,
268; da bi ne molili bolvane, medene i kamene
KŠ 1771, 783; da bi |ze kak na kamena mej|zta
ne namerili KŠ 1771, 426; nej, na kameni táblaj,

nego na KŠ 1771, 533; [zpremini Na vino voda vkameni, Sélzt vejdraj BKM 1789, 54; pren. vzemem [zrcé kameno [ztejla vallega KŠ 1754, 96; Razmécsi nam okorna, Trda [zrczá i kamena BKM 1789, 118 **2.** v zvezah: **kameni oli nafta:** Kameni-oli je rada gorljiva tekočina AI 1878, 55; **kamena bajca kamnolom:** je skkrita ta bogata kamena bajca KAJ 1870, 80; **kamena sol kamena sol:** Kúhinjska ali kamena sol se AI 1878, 54

kàmenica -e ž *kamnita šolska tablica:* moja kamenica KAJ 1870, 9; Moja kamenica je z-kamna, v-lész zaopászana KAJ 1870, 7; Kamenico ne szamo na pizsanye, nego i na brojenye ino rovatanye nucajo KAJ 1870, 7; Na kamenici pizsani redôvje nasztánejo KAJ 1870, 7; máriadolszke nidne kamenica KAJ 1870, 81; naprejzemejo kamenice BJ 1886, 3

kaménje -a s *kamenje:* kaménye bode kricsalo KŠ 1771, 237; Kaménye [ze je pokalo BKM 1789, 46; je zmo'zen Boug zetoga kaménya zbiditi [zini Ábrahámi KŠ 1771, 173; Popadnoli [zo záto kaménye KŠ 1771, 296; rezajoucsi [zebé zkaményem KŠ 1771, 114; po[ta]zrajmo vé[š] [z-kaményem KM 1790, 80; naj eta kaménya krúh bodo KŠ 1771, 11

kamenúvanje -a s *kamenjanje:* od Stevanovoga kamenúvanya KŠ 1771, 432

kamenúvati -űjem nedov. *kamenjati:* je pa nám Moj'zes zapovedaotétáksekamenúvati KŠ 1771, 291; ki márjas proroke i kamenújes KŠ 1771, 78; nyiva za Bogá [timajo i kamenújo KŠ 1771, 385; [zo [ze bojali lű[ztva, naj je ne kamenúje KŠ 1771, 355; lű[ztvo bode ná[š] kamenúvalo KŠ 1771, 238; da bi ga kamenúvali KŠ 1771, 301; I kamenúvali [zo ga KŠ 1771, 363 **kamenúvavši** -a -e *ko je kamenjal:* i kamenúvavsi Pavla, vlekli [zo ga vő zme[š]ta KŠ 1771, 387 **kamenúvani** -a -o *kamenjan:* Sztrpi kri'zi kamenúvan [ztrasno Szmrton BKM 1789, 328; ednouk kamenúvani KŠ 1771, 549; od 'Sidovov kamenúvani KM 1796, 132

kamínski -a -o prid. *kamelji:* Ivan je meo odeteo z-kamin[škoga ko]zminya KM 1796, 93

kámkoder prisl. *kamor koli:* Kamkoder se na brutivi zglédnemo, okól nás same grobe vidimo BJ 1886, 26

kámkòli prisl. *kamor koli:* ka ga vszepovszéd kamkoli de nyé pelao naszledovali KOJ 1848, 7

kàmnovógelje -a s *črni premog:* Vő zemlé dobimo kamnovogelje BJ 1886, 34

kámra -e ž *shramba:* Kámra Kamara KM 1790, 93; kouvrane niti kámre nemajo, niti skegnya KŠ 1771, 212; idi notri vkámro tvojo KŠ 1771, 18;

dvá 'zakla V-kámri nyidva dene na tla KAJ 1870, 45; ovo vu kámraj je, ne vörte KŠ 1771, 81 **kámšté** prisl. *kamor koli:* Csüdűjem nyé szkrovnoszti Kamsté vr'zem pogléd KAJ 1848, 15

kámura -e ž *kamra, manjša soba:* Zide vo [zvoje kamure, Boug-Cslovik BKM 1789, 20; Ovo le'sim csrvics máli, Vu ednoj telznoj kamuri SŠ 1796, 97; je on ná[š]e grobe na [zpanyá kamure [zpravo KŠ 1754, 109; [tera [zte vu vűha gűcsali vkamuraj KŠ 1771, 211

kaműrnik -a m *komornik, oskrbnik:* Kanda-czeske kralicze kamurnik [ze okr[š]ti KŠ 1771, 364; Povrno [ze je telikáj[š]e Kandáczeske Csrnkanczov Kralicze Kamurnik KM 1796, 123

Kána -e ž *Kana:* Bili [zo vkűp i Nathánael od Káne Galilee KŠ 1771, 334; je go[š]tűvanye bilou vu Káni Galilee KŠ 1771, 268

kánaanski -a -o prid. *kanaanski:* Pri[š]ao je pa glád na czejlo zemlo Egyptom[šk]o i Kánaán[šk]o KŠ 1771, 359

Kánaneanec -nca m *Kanaanec:* Pű[š]to je na nyé Kánaneáncze KM 1796, 46

kánaneanski -a -o prid. *kanaanski:* vu nebe[š]zko Cananeánsko zemlo bi mogli pridti KM 1783, 158

kánaninski -a -o prid. *kanaanski:* Simon Kananin[šk]i i Judás KŠ 1771, 31; edna 'zena Kananin[šk]a od krajin ti[š]ti KŠ 1771, 51; Od Kananin[šk]e 'zené KŠ 1771, 49; Kananin[šk]e 'fen[šk]e molbo je po[š]lűjűhno KM 1796, 102; i Simona Kananin[šk]koga KŠ 1771, 110

kanás -a m *svinjski pastir:* Odorna Kaná[š]z[za] zdaj povejta meni SIZ 1807, 46

kancéjr -a m *žrebec:* Tsödör; kanczejr KOJ 1833, 177

kánclar -a m *kancler:* grof Nádasdi Leopold králevszki kaczlar KOJ 1914, 152

kánčec -a m *kamenček:* Bole je vorvati kácseczi vu [zrec[š]i, Kako [zvejta ne[š]tálnoj [zrec[š]i BKM 1789, 417; Bole je vorvati kácseczi vu [zrec[š]i, Kako [zvejta ne[š]tálnoj [zrec[š]i SŠ 1796, 87; i dām nyemi kácsecz bejli i na kácsecz imé nouvonapi[š]zano KŠ 1771, 770

kándaceški -a -o prid. *kandacejski:* Kanda-czeske kralicze kamurnik KŠ 1771, 364

kandidíratí -am nedov. *kandidirati:* naj dvá protesztanta za Palatina kandidirata KOJ 1848, 88

kánfor -a m *kafra:* Z korenja i penja se kanfor kuha AI 1878, 52

kánfrni -a -o prid. *kafrn:* Kánfrno drevo je domá na Kitajskom AI 1878, 52

- kàniti** -im nedov. *ukanjevati, varati*: Kaniti Tsalni KM 1790, 95; Ki druge scsé kaniti na vékse [ze [zam vkani KM 1790, 16; Ako me je gli kano Te [zvejz sŠ 1796, 135; Ne kradni, ne kani tak SM 1747, 89
- kàniza** -e ž *Kaniza*: vnouga meszta pogràbili .. Kani'so KOJ 1848, 86
- kànka** -e ž *bergla*: Plantavi ludjé po kanki hodijo KAJ 1870, 35
- kànkola** -e ž *bergla*: Mankó; kankola KOJ 1833, 165
- kànon** -a m *kanon, seznam svetopisemskih knjig*: geto je té dár jezikov hen Yao i Kànon od [z. Bo'zi mo'zákov je zvr[eni bio KŠ 1771, A4b
- kanonér** -a m *topničar*: ino z-povolnim sztroskom, i vrlimi kanonérami oszkrblen KOJ 1848, 103
- kanoničànski** -a -o prid. *kanoničen*: Rim[žka czérkev ga je nej [tejla za Kanonicsán[žko pí[žmo [zpoznati KŠ 1771, 668
- kanónik** -a m *kanonik*: da nyoj nebi tamosni kanóniczke z-'siveszom podvorili KOJ 1848, 52
- kantár** -a m *povodec pri konjski vpregi*: sterim Cslovik more vúzdo ino kantár vu lauloke polositi SM 1747, 96
- kántor** -a m *kantor, orglar, pevec*: pouleg csedno[žti Cántora BKM 1789, 240; popejvanje vu czérkvi liki dabi tou li [zamoga Kántora delo bilou BKM 1789, 6; Nikelko protesztantszkih Predgarov, i Kántorov je z-Országa tüdi pretirano KOJ 1848, 98
- kanzobáti** -a -o prid. *čekanast*: Agyar; fantlivi, szándocsni, kanzobáti -a -o KOJ 1833, 149
- kanzóbec** -bca m *I. čekán*: Sztárim szvinyam kanzobci rasztjé KAJ 1870, 70 **2. okel**: Ete kanzóbec včási 50 kilogramov teží AI 1878, 19
- kànžar** -a m *merjasec*: Zrinyi Miklósa eden divji kan'sar pri Csakovci na jagriji búje KOJ 1848, 95
- kàoni** -a -o prid. *kalen, moten*: Zavaros; moutni, kaoni -a -o KOJ 1833, 184
- káos** -a m *kaos, zmeda*: je Boug [zmoutno[žt, ali kháo[ž [ztvouro KŠ 1754, 93
- káp** -a m *slap*: voda vu veliko globocsino szpádnotti more, teda netecsé, nego sze szünyáva, i tô káp (szün) vodé zovémo KAJ 1870, 108
- kàpa** -e ž *čepica*: kapo na glávo denem BJ 1886, 6
- kàpa** prisl. *seveda*: velita nyemi: kapa Gofzpodne, vorjeva KŠ 1771, 30; Veli Peter: kapa KŠ 1771, 57; I ercsé nyim: kapa, liki mi pravili bodete KŠ 1771, 177; Oh kapa lüblena moja mati KM 1790, 32
- Kapadócija** -e ž *Kapadokija*: ki [ztojijo i vu Kapadoczii KŠ 1771, 345; med Kapadoczirov Bithyniov bodoucsó dr'zélo KŠ 1771, 554
- kàpati** káplem nedov. **1. padati**: Esni; szpadnotti, kapati KOJ 1833, 155; [scsenzi jejo zdrobtinya, [tero káple z[ztola nyihovi gofzpodárov KŠ 1771, 51; zvejzde bodo znebé[ž doli kapale KŠ 1771, 144; i zvejzde bodo kapale znebé[ž KŠ 1771, 81; zditinyom, [tero je kapalo z-[ztola toga bogácza KŠ 1771, 226; da [žo kapali knyemi, da bi se ga doteknoli KŠ 1771, 109; pren. szeka i Friderik po Magyari tak, da káplejo kak tráva pod koszov KOJ 1848, 38 **2. biti naglašen**: za toga volo, ka [žo [zlejdnje recsi nej ednáko kapale brezi cadentie BKM 1789, 2b; jedine szillabe nomeni sze vövezemejo, i na drúgo viszikoglászno formo káplejo KOJ 1833 **kapájóúči** -a -e *padajoč*: [ži glédala Sziná tvojega na zemlo kapajoucsega KM 1783, 83 **kápavši** -a -e *ko je padel*: Ali medved .. Kapavsi na sztran KAJ 1870, 96
- kápčica** -e ž *zaponka*: Fibula Kapsiczka KMS 1780, A8; Kapsiczka Kapots KM 1790, 94
- kapéjla** -e ž *kapela*: tü i tam kapejle, Pile goriposztaviti dalá KOJ 1848, 112
- kapéjlíca** -e ž *kapelica*: je vnogo kejpov i kapejlícz zozidao KOJ 1914, 152
- kapelca** -e ž *kap, napušč*: gda bliszka i grumi, nesztój pod kapelczov KOJ 1845, 104
- Kapernaitánc** -nca m *Kafarnaumec*: liki [žo [timali Kapernaitánczi KŠ 1754, 8a; Kapernaitánczi [že od telovnoga kdúhovnomi krúhi pelajo KŠ 1771, 282
- Kápernaum** -a m *Kafarnaum*: I ti Kapernaum, ki [ži do nebé[ž zvi[eni KŠ 1771, 36; Gda bi pa Jezus notri vKapernaum [ou KŠ 1771, 24; je prebivao vKapernaumi KŠ 1771, 12
- kápernaumski** -a -o prid. *kafarnaumski*: Od gobavcza i Kapernaum[žkoga [ztotnika KŠ 1771, 24
- kápica** -e ž *čepica*: po opicsjem na glávi kápíczó KOJ 1845, 5
- kapitán** -a m *vojskovodja*: nyihovi trijé Kapitánje KOJ 1848, 9; serege teliko Kapitánom narocsene vküpnarédi KOJ 1848, 7
- kapitáníja** -e ž *kapitanstvo*: Steli [žo mi dati csé[žt Kapitáníjo SIZ 1807, 49
- kapitáo** -ála m *kapital*: banka kapitáo razdeli AIP 1876, br. 5, 1
- kàpla** -e ž *kaplja*: Gutta Kapla KMS 1780, A7; Kapla Tsepp KM 1790, 92; pren. li edno kaplo

- dopůľzti mi tvoje dobroute v'zivati KŠ 1754, 234
- kaplanija** -e ž *kaplanija, podružnica*: nouve fare, kaplanije, i soule napravo KOJ 1848, 113
- kàplanik** -a m *kapnik*: i dela kaplanik (a csepkö) razložne podobe AI 1878, 54
- káplanje** -a s *kapljanje*: Pri káplanji v votlinaj se pa séde i obrtdi AI 1878, 54
- káplica** -e ž *kapljica*: Kako ti kaplicza naji dnévi tak ľzo SŠ 1796, 30; Ni káplicz telko vmourji KM 1783, 298
- kàpora** -e ž *ara*: Kapore suma zná bidti kakkoli mála AIP 1876, br. 1, 3; I vkanyca obůlno kaporo dobita AI 1875, br. 1, 6
- kapút** -a m *suknjič, plašč*: eto je kaput AI 1875, br. 1, 7
- karabin** -a m *karabinka*: vzemem ľzi ľzvetli Karabin SIZ 1807, 27; csi stoj sztoji pred gornatėgnjenim karabinom AIP 1876, br. 11, 6
- káranje** -a s *karanje, opominjanje*: Zadoľzta je tákľemi eto od vnougi káranje KŠ 1771, 531; za ľteroga volo je vrejden káranja KŠ 1754, 56; (ľzvéto) piľzmo haľznovito je na vcsenyé, na káranje KŠ 1754, 1; da ľzta nikaj nej genola niti na káranje, niti na csűdna dela KM 1796, 69; Paveo I. po káranji Korinthusáncsov ká'ze, ka KŠ 1771, 494; i ne vczágaj pod nyegovim káranjem KŠ 1771, 694; Geto odůrjávás karanya TA 1848, 40
- kárati** -am nedov. *karati, opominjati*: zácsao ga je kárati KŠ 1771, 55; Sto me more zváľz kárati za volo grejha KŠ 1771, 294; Grejsnike kárati KMK 1780, 98; ľtere koli lubim, karam je i kaľtigam KŠ 1771, 773; Pravicsno me ľzoudis ino káras KŠ 1754, 240; nego ľze 'znyim káras BKM 1789, 451; Kriľtus kára Farizeuľe KŠ 1771, 122; Szvetloľzt pa dela nyihova zla kára BKM 1789, 127; Za ľteroga volo je trdno káraj KŠ 1771, 658; O Goszpodne nekáraj me vu szrdi tvojem TA 1848, 5; nego je bole kárajte KŠ 1771, 584; gda on pride, kárao bode ete ľzvejť od grejha KŠ 1771, 319; bi ny'vcľjili ino zgreihov kárali TF 1715, 7; Vucseniczke ľzo je pa karali KŠ 1771, 62 **kárati se** -am se *grajati se*: naj ľze ne kárajó dela nyegovja KŠ 1771, 272 **karajóuči** -a -e *karajoč, opominjajoč*: ovak nász szpádnejo one kárajouce recsi KOJ 1833, X **kárani** -a -o *karan, opominjan*: Herodes Strták je pa káran od nyega KŠ 1771, 174; Oni pa od dűsnevejľzti kárani vő ľzo sli KŠ 1771, 292
- kárvac** -vca m *opominjevalec*: Toga neprilicsnoga kárvacza Matyas lih brs od szébe odporine KOJ 1848, 63
- kárdinal** -a tudi kárdinao -ala m *kardinal*: Pápe
- poszlanik Gentilizs Kardinal priporácsa KOJ 1848, 44; Esztergomszki kardinao nazócsi biló AIP 1876, br. 2, 2
- kàre** vez. *kar*: Ali razmite vľzi kare vaľz je Boug dáo vu hi'si etoga poľtenoga Goľzpodára SIZ 1807, 5, 31; Steri je te najvéksi ftics, kare sziga vido KAJ 1870, 14; Tiszto jaboko, kare kre práve sztráni na spisi véke vűszi KAJ 1870, 82
- Kárlovec** -vca m *Karlovec*: Károl zozida mocsen grád od szvojega iména Kárlovecz ozváni KOJ 1848, 85
- kárlovski** -a -o prid. *karlovski*: Zrinyi Peter karlovszki kommandant KOJ 1848, 95
- Kármeluš** -a m *Karmel*: je dáo ľzpraviti vľze bolvanľzke Proroke na brejg Karmelus KM 1796, 75
- Károl** -a m *Karel*: Károl ľze je pripravo KM 1790, 44; Veliki Károl je naszelo KOJ 1848, 6; je petlao pred dverami Károla KM 1790, 36
- karpátski** -a -o prid. *karpatski*: prejk karpatszkih gór pridejo KOJ 1848, 7; Ona v-karpátszki goráj nasztáne KAJ 1870, 110
- kárta** -e ž *karta, zemľjevid*: Karta ABC 1725, A3a; ľzi je premogao kűpiti orľzácske kárte KM 1790, 28
- káša** -e ž *kaša*: Kása; kasa KOJ 1833, 162; zimski i kaša ječmen se povséd seja AI 1878, 41
- Kášava** -e ž *Košice*: imenitna meszta, kakti: Kassava, Eperjes szo sze z-Bocskajom zdrűsili KOJ 1848, 87
- kášeo** -šla m *kašelj*: Hurút; kaseo KOJ 1833, 160
- kašľati** -ám nedov. *kašľjati*: Kőhőgni; kasľati KOJ 1833, 163; Kőhőgök, kasľam -ati AIN 1876, 18
- kášté** kőgašté ozir. zaim. *kar koli*: Kasté bodete prosili Otso KŠ 1754, 148; Na oltári ali pa na komľté KŠ 1754, 214; Vľze je edno ľzkimľte ľzi je od duľevnoga paľztera vzemes KŠ 1754, 203; Szkémsté je prigledávás KAJ 1848, 262
- kaštiga** -e ž *kazen*: Kaľtiga na nyem lesi SM 1747, 12; Nalo'zi ľze kaľtiga BKM 1789, 9; kastiga ti hűdi TA 1848, 3; ga neľche Boug brezi kaľtice niháti TF 1715, 13; csini pa kaľtice vrejdna dela KŠ 1771, 214; Ako ľzte vi brezi kastige SM 1747, 29; i od grejha kaľtice KMK 1780, 12; je zadoľzta vcsino grejha kaľtigi KŠ 1754, 115; kaľtigo zaľľűjimo TF 1715, 29; kteri kastigo bodo terpeli SM 1747, 15; zaľzľűo ľztrajno kastigo SM 1747, 38; kikoli ľzo kákso kaľtigo meli KŠ 1771, 109; zvisávcze v-kastigo posztávi BRM 1823, 7; ľzkastigov vréd ľzpoznamo KŠ 1754, 76; nyim pod ľzmrtnov kaľtigov naj ľze niľcse ne podľztoupi skouditi KM 1790, 90; ako na nyé glih ľzmertne odpadnejo kastige SM 1747, 87; odpűszti nám vsze dugé grejhov, i

kaftig KM 1783, 21; On je za náľz vľze kaftige pretrpo KŠ 1754, 116; Ka naj ne ľzpadnemo vu kaftige SŠ 1796, 37; ľze nám vľzi ľzkaftigami vrét odpľztijo KŠ 1754, 199

kařtiganje -a s *kazen, kaznovanje*: tiľzto je nej za grejha volo kařtiganye KŠ 1754, 135; (ľzvéto) piľzmo haľznovito je na kastiganye KŠ 1754, 1; ne zavřzi kařtiganye Goľzpodnovo KŠ 1771, 694

kařtigati -am nedov. *kaznovati*: kakobi nyé ľztov skoulľzkov ľibov kařtigati dáli TF 1715; Hocse Bogh, vľze nyé kastigati SM 1747, 80; hocses Nevörne pa kařtigati BKM 1789, 2; se proti postávi tistim, ki jo řče kařtigati AI 1878, 9; Ĵalzem ľteri kařtigam greihe ocsév TF 1715, 17; steri kařtigam SM 1747, 46; ľteri kařtigam Oľtino nepravicsnoľzt KŠ 1754, 67; za moji grejhov volo kařtigas KŠ 1754, 240; náľz na nas haľzek kastiga SM 1747, 30; Stere tak kařtiga Boug KŠ 1754, 75; od tebe ľze kastigamo SM 1747, 85; za volo hũdoga kařtigajo KŠ 1754, 221; Ki pride Grejsnike pa kařtigat BKM 1789, 9; ino bođe kastigal one, ki SM 1747, 15; kak da bi je kařtigali KŠ 1771, 352; ľzam je kařtigao KŠ 1771, 421; Kakda je kařtigao Boug KMK 1780, 10; ľzo nász kastigali SM 1747, 30 **kařtigani** -a -o *kaznovan*: ľzvojega véřta, ki je 's-nyouv vrét ednáko kařtigani KM 1790, 72; Kakda je kařtigani Kajm KM 1796, 9; Věszih prednyari do kastigani AIP 1876, br. 1, 8

katalãunski -a -o prid. *katalonski*: Na Katalaunszkih poláj vu Francúzszkom KOJ 1848, 4

Kataléjna -e ř *Katarina*: Sz. Kataléjna KM 1783, 95; szvojo csér Kataléjno zaroucsi KOJ 1848, 62

katãna -e m *vojak*: Luther .. ka bi ga i katanom z-rouk zmeknoli KOJ 1845; je k-szebi zapovedao katane KOJ 1848, 19

katanřja -e ř *vojskovanje*: Nej dávno, kaj ľzo me zvali v-katanijo SIZ 1807, 49; szo sze i mlãjsi v-kataniji vajali KOJ 1848, 49

katãnski -a -o prid. *vojařki*: Katanszko soulo je voutsila KOJ 1848, 111; za mlãde katanszke officire KOJ 1848, 122

Kataréjna -e ř *Katarina*: Sz. Katarejna KŠ 1771, 813; Na ľz. Katarejne dén KŠ 1771, 851

katastrãlski -a -o prid. *katastrski*: racsunavsi na vszãki katasztralszki plũg toliko AIP 1876, br. 4, 1

katekizmuř tudi katehismuř -a m *katekizem*: Mali katechismus TF 1715, (1); akobiľze katechismus nemľki na náľľ ľzlovenľzki jezik TF 1715, 8; Kaje katechľmus TF 1715, 10; Keliko tálov má te Katekizmus KŠ 1754, 5;

Ka je Katekizmus KMK 1780, A2; trétyi tau katechľmuľľa TF 1715, 25; pouleg D. L. M. máloga Katekizmusa KŠ 1754; Krátka summa velikoga Katekizmussa KMK 1780, A (1); Vkatekizmusi KŠ 1754, 5; v-etom Katekizmuľľi vu petéri glãvni táli KMK 1780, A2 (3); on je vu ľzvojem Katekizmusi, niľtere ľzlov. peľzmi BKM 1789, 3b

katèri -a -o ozir. zaim. *kateri*: Od kateroga vľza dobra csũli bomo SŠ 1796, 103

Kãtica -e ř *Katica*: nyegovo doviczo Bore Katiczo KOJ 1845, 70

Kãtika -e ř *Katica*: mála Katika vu ogradi KAJ 1870, 13; Kak se je Katika zarán prebũdila BJ 1886

katoliãanec -nca m *katoliãan*: naj sze vszelé dvã katolicsãncza kandidirata KOJ 1848, 88; je katolicsãnczom prepovedano Protesztante drãřiti KOJ 1848, 103

katoliããnski -a -o prid. *katoliřki*: geto Grcsi napiľzek má Katolicsãnľzki, tou je, obcľinľzki KŠ 1771, 725; Katolitsãnľzki krľztsenik KMK 1780, 9; Katolitsãnľzkoga znãnya Nãvuk KMK 1780, 12; Katolicsãnľzka, ár je povľzem ľiroukom ľzvejti vř razdeljena KŠ 1754, 129; Katolitsãnľzka, Apoľtolľzka Mati Czêrkev KM 1790, 107; Katolitsãnľzke vøre nãvukov KMK 1780, 107; Cêrke katolicsãnszke KOJ 1845, 84; Katolitsãnľzkomi krľztseniki KMK 1780, 6; Sz. krľztsãnľzko Katolitsãnľzko Mater Czêrkev KMK 1780, 19; Po Katolitsãnľzkom vřřvati je KMK 1780, 4; za katoliããnske vesniãke řolé BJ 1886, 1

katoliããnstvo -a s *katoliããnstvo*: Leopold je dolibũjto katolicsãnszstvo goripomãgao KOJ 1848, 102; stere szo volo napravile katolicsãnszstvo voliti KOJ 1914, 153

katolik -a m *katolik*: szami katoliki bodemo KOJ 1845, 82

katõlski -a -o prid. *katoliřki*: sterim sze nebi stejla katolszka vera KOJ 1914, 123; ga je szploh vu katolszkih miszlih potrdjãvala KOJ 1848, 89

Kãukazuř -a m *Kavkaz*: Kameni oli .. nafta, te naj imenitnejři se v Kavkazuři nájde AI 1878, 55

kãutlar -a m *ãarovnik, rotilec*: Naj necsũje glãsza kautlara TA 1848, 46; Tou doprnãsajo kautlarje KŠ 1754, 50

kautlũvanje -a s *ãaranje*: Kakda vkrãdnemo ľzkautlũvanjem KŠ 1754, 49

kãveč prisl. ře več: Pod řterim se léd stere, tisti jáko hitro znã obeteřati, kaveč, eřče se znã zalejãti BJ 1886, 32

kávka -e z *kavka*: Jeli je pérje kávkke takse, kak golobecse KAJ 1870, 14

kávovec -vca m *kavovec*: Kávovec rasté navádno po zhodnoj vročoj Afriki AI 1878, 51

kazáč -a m **1.** *kazalec, prst*: Index Kazács KMS 1780, A7b **2.** *kazalec na številčnici*: Tzégér; kazács, czajgar KOJ 1833, 178; võre je z-kazácsa vor ali zbitja võre mogócse znati KAJ 1870, 158 **3.** *seznam, kazalo*: Evangyeliomov i Epištol Kazács KŠ 1771, 810 **4.** *kar kaže na kaj*: Ti Źzi kazács te pravicez BRM 1823, 87; Ti, I kazács bo'ze szkrovnoszti KAJ 1848, 122

kazálo -a s **1.** *kar kaže na kaj*: Võra je pa nevidoucsega dugoványá kazalo KŠ 1771, 690; kazalo ti nevidouclj KŠ 1754, 77; Nepriátelje goriposztávľajo kazala szvoja meszto tébe TA 1848, 59 **2.** *kazanje*: Źzo pa z-krvjom pofárbaro nyegovo Źzüknyo na kazalo polžlali KM 1796, 24

kázanje -a s **1.** *podoba*: Štero je nyim iština kázanye Źzkvarjenyá KŠ 1771, 593; Kotero je kázanye práve Źzodbe Bo'ze KŠ 1771, 626 **2.** *razstava*: sze v-Ameriki kázanye szvéta odpré AIP 1876, br. 4, 3; Vu Kecskeméti kázanya-póva obdr'zeno bilo AI 1875, br. 1, 8 **3.** *kazalec*: K-zmesznoga sztáliscsa-dosztavkom sze szlisijo: **5.** Kázanye (mutató) AIN 1876, 20

kazár -a m *kazalec, znak*: szta vecs ostari vidila z-odprétimi vrátami, na steri szo cifraszti cajgarje (kazárje) bili KAJ 1870, 116

kázati -žem nedov. **1.** *kazati, delati, da kdo lahko kaj gleda, opazuje*: Jesus, je zapovedal nám .. ino kázati, kai je on od Boga rendeluvan ŹzodeczSM1747,15; Źzonaminyávalizmenkanye Źz. pišzma kázati KŠ 1771, A2b; Koga Otecz Źzprjztom káza BKM 1789, 67; Ka tebi vučitel právi ali káže BJ 1886, 5; Tou nam kážejo ete recsi KŠ 1754, 206; kak nasi exemplárje kážejo KŠ 1771, A6b; Te drúge [pesmi] pa Źzame kážejo, gda je más naprévzéti BRM 1823, II; GoŹzpodne pouti tvoie kási meni SM 1747, 93; JaŹz bodem tebi pout kázal SM 1747, 96; Duh te pravicez .. on bode kázal od méne SM 1747, 15; I vi bodete tūdi kázali SM 1747, 15; Tou je vprávdí kázalo BKM 1789, 99; Jôžek je svoje pisanye ino Ferkeci kázao BJ 1886, 5; Ti Źztári Źzo ga pod cslovecsem obrázom kázali KŠ 1771, 2 (B1b); szo Magyarom kázali, da je lepse KOJ 1848, 10 **2.** *dajati podatke o čem*: Ali kagda réd káse nám Bog SM 1747, 19; Źzvéta rejcs, Źštera nam káže, ka Źzmo du'zni Bougi KŠ 1754, 7; Ete razlocsek szamo do II palecov káže AI 1875, kaz. br. 6; centiméter pa cm. litera kazala AI 1875, kaz. br. 6 **3.** *imeti kaj*

vidno, opazno: kertovinjecke nam kážejo, ka so ešče pod zemlov neobtrūdni delavci AI 1878, 3 **4.** *biti izraz, posledica določenega stanja*: nyemi znaŹjim 'zivlejnyem na hūdo pout kázemo KŠ 1754, 39 **5.** *imeti znake, iz katerih se da predvidevati kaj*: gorice lepô kážejo AI 1875, kaz. br. 8; nej Źze je kázao za drejmajoucsega KM 1790, 56; Zaprva sze lepo kázalo AI 1875, kaz. br. 8 **kazajóuči** -a -e **1.** *kažoč*: ocsiveŹzno kázajoucsi po pišzma: ka je Jezus, te obecسانی Krišztus KŠ 1771, 400; Kázajócsi nyim pôt szvetsztva KAJ 1848, 289; sze je pred nyimnazáj sztráh kazajoucš vlekla KOJ 1848, 119 **2.** *kazalen*: jeszo kázajoucš, kakti: az KOJ 1833, 35; Kolkoféle jeszce zaiménov .. **4.** kázajócsi AIN 1876, 33 **3.** *poskusen*: Kázajócsi broj AI 1875, kaz. br. 1; Prijátel-a kázajócsi broj AI 1875, kaz. br. 8 **kazéči** -a -e *kažoč*: Dojka govorécsa i kazécsa KOJ 1845, 101 **kázani** -a -o *kazan*: i vu gledali kázani tvoj kejp Źze loucsi od tébe KM 1790, 38

kázavec -vca m *kazalo*: Poredüvani Kázavecš vszega Dela KOJ 1833, XIX

kázaven -vna -o prid. *poveden*: Kázaven (indicatus, jelentő) [način] KOJ 1833, 54; Kázaven nácsin AIN 1876, 54; vu kázavnom nácsini AIN 1876, 45

kázec -a m *kazalec, prst*: Z-klücsenim kázeczom (z-drügim prsztom) na ráhi szkloncžkaj na dveri KOJ 1845, 25

kázitel -a m *kazalec, kazalnik*: Kak te pravicez kazitel BRM 1823, 101; Ti, szteze 'zitka kazitel KAJ 1848, 129; Práve pōti kazitele BRM 1823, 151

kázitelkinja -e z *kazalka*: Ali da mi je rêcs tvoja kazitelkinya pōti BRM 1823, 19

kaziven -vna -o prid. *poveden*: substantivumi od verbumov navékse kazivnoga módusa vu zdásnyem vrejmeni KOJ 1833, 17

kázajüvati -lem nedov. *kazati*: vkanyca pa z-djányom kázajüvata tak dabi AI 1875, br. 1, 7

kazüvati -lem nedov. *kazati*: caszar, gda je nôvi oblék ka'züvo AI 1875, br. 1, 6; táksi obráz ka'züjo, tak da bi AIP 1876, br. 5, 3; Vlejpom tūváriŹtvi Szebé ka'süvala SIZ 1807, 59

kčási prisl. *takoj*: Tou je, vŹze grejhe kcsaŹzi 'znyihovov kaŹtigov navküp KŠ 1754, 135; Po tom Źze je Źzkázao vecs pét Źztou bratom kcsaŹzi KŠ 1771, 521; ali Boug je k-csaŹzi nyihov jezic zmejsao KM 1796, 14; Gdate mi kcsaszí doszta ténte tečse z-pera KAJ 1870, 7

kčèmi prisl. *čemu*: Kcsemi szi je nam bo'za rêcs KAJ 1848, 131; Kcsemi je vama teliko pènez? pita nyidva vért KAJ 1870, 134

kèbeo -bla m *kebel*, *mernik*: Pri szilji sze kebel, polkebel nüca AI 1875, br. 1, 2; po kébli cèna 17–19 frt. AI 1875, kaz. br. 8; farar je meszo negdasnyega kebla szamo skaf 'sita proszo KOJ 1914, 132; i z-onoga je eden kebeo rad plácsao KM 1790, 68

kebzùvanje -a s *pazljivost*: nego i [kebzuvanym na [zrczé KŠ 1754, 47; Kri[ztus veli tou za-kebzùvanje SŠ 1796, 20

kebzùvati -ùjem nedov. *paziti*, *biti pozoren*: Potrebno nám je záto kebzùvati SŠ 1796, 38; [človek] na steroga vu návuki krsztsansztva pazko kebzùvati nebi potrèbno bilô KAJ 1848, III; Niti ne kebzùjo na fabule KŠ 1771, 634; nyegova vùha na nyih molitev kebzùjo KŠ 1771, 709; Kebzùj na [zébe i návuk KŠ 1771, 639; Kebzùj na glász kricsanya mojega TA 1848, 5; Kebzùjmo v[zi verno BKM 1789, 19; kebzùjte na te tak hodécse KŠ 1771, 598; On je pa kebzuvao na nyidva KŠ 1771, 348; Kebzùvali [zo pa na nyega KŠ 1771, 183 **kebzùvajóuči** -a -e *pazeč*, *opazujoč*: I kebzùjoucsi na nyega polzlali [zo zalživávcze KŠ 1771, 239 **kebzùvani** -a -o *opazovan*: i na tó je poprèk kebzùvano KAJ 1848, IV

kèčka -e ž *šop las*: Ustok; kecska KOJ 1833, 179; Vnougoga kecska, kako cziganj[zska je krlava SIZ 1807, 56; Jaj [zmrt, V-kecsko bi [teo z-tebom idti SŠ 1796, 128; szo sze za kecsko po klej vlácsile KOJ 1914, 132

kèden -dna m *teden*: saláto, stera sze vszáki strti keden znouva poszejja KOJ 1845; proseeie i v-kri'snom kedni KOJ 1845, 83

Kèdron -a m *Kedron*: prejk Kedron járka KŠ 1771, 324

kèfa -e ž *krtáča*: 'Z-nyé scsetinye raszté z-steroga scseti i kefe zgotávlajo KAJ 1870, 70

Kéfaš -a m *Kefa*: ti bos [ze zváo Kefas KŠ 1771, 267, 699; I kaj [ze je [zkázao Kéfá[si KŠ 1771, 521

Kéfašov -a -o prid. *Kefov*: v[záki právi ja[ž pa Kéfá[šov KŠ 1771, 491

kèfica -e ž *krtáča*: Keficza KMS 1780, A2b

kèhnoti -em dov. *kihniti*: Tüszögök, kehnem -otí AIN 1876, 18

kèjp in kèp -a m *podoba*, *slika*: koga kejp je ete i napj[zek KŠ 1771, 73; Imago Kejp KMK 1780, A8b; [zuncza kejp je nej to [lztin]zko [zuncze KM 1790, 38; pod nyim kejp preciszte Matere bo'se KOJ 1845, 6; Teleta kejp [zo zlejjali KŠ 1754, 9; Ti [ztári [zo ga [evangelista Janeza] vu orla keipi záto kázali KŠ 1771, 261; Ti [ztári [zo ga [evangelista Marka] pod oro[žlány]zkim kejpom kázali KŠ 1771, 102; Ka je tejh toliki grejhov zrok? Te naj vék[si zrok je .. kejpove

KŠ 1754, 44; vszákom bróji kèpi bodo AI 1875, kaz. br. 8; Csi bode [to [teu kejpe napravlati KŠ 1754, 12; ocsáki, ki [zo [ze za kejpe gyankali KŠ 1771, 158; vu Czérkvi Kejpove dr'sijo KMK 1780, 38; szo denok nej szmeli kejpove vozlúcsati KOJ 1914, 135; sze pokázeta v-kèpaj AIP 1876, br. 1, 5; Prirodopis s kepami AI 1878, 1; pren. Zakai [ze zové Cslovik Bosji keip SM 1747, 4; geto je on kejp i dika Bo'za KŠ 1771, 511; Oh [zmileni kejp BKM 1789, 89; nej nám trbej dónok na [zé táksega kejpa gori vzéti KM 1790, 20; dabi nyegovoga [zina keipi glihni bili SM 1747, 30; [zo tvoi leipi keip zgúbili SM 1747, 51; ponávlanye na Bo'zi kejp KŠ 1754, 127; dúje, [tera je na Bo'si kejp [ztvorjena KMK 1780, 10; Da [zmo 'se kejp no[žili Ádamov SŠ 1796, 15; gda je Ádama na [zvoj kejp [ztvouro SIZ 1807, 3; Ti szi mené na kèp tvoj sztvôro KAJ 1848, 224; Szamo eden ali vtrojem je keipi TF 1715, 37; Vu nevolnom [zlu'zbenom keipi KŠ 1754, 108; Angyeli, ki [zo vu keipi mladénczov prihájali KM 1796, 16; Pamet [ztvojim kejpom Ponouvi KŠ 1754, 247

keléči -a -e prid. *lep[iv*: i pripravili [zo [iz [silavo, i kelécso zemlou KM 1796, 14

Kèlemen -a m *Klemen*: nej ni Rim[zszi Kelemen KŠ 1771, 668; [zo [ze borile i [z-Kelemenom KŠ 1771, 598

kèlih -a m *kelih*: ino zetoga Keliha piéte SM 1747, 23; Pod Podigávanyom [z. Keliha KM 1783, 120; vtom blago[žlovlenom kelihí TF 1715, 40

kelikatèri -a -o vpraš. zaim. *koliker*, *koliko vrst*: Kelikáter je te grejh KŠ 1754, 71; Kelikátero je to hūdu po'zelejnye i ka je KŠ 1754, 60

kelikéši -a -e vpraš. zaim. *koliker*, *koliko vrst*: Racsun pitajócsi [zaiméni] .. keliko? kelikéši? AIN 1876, 40

kèliki -a -o vpraš. zaim. **I. kateri**: Na keliki dén je gori [ztano od mrtvi KŠ 1754, 111; ta kmicza kelika bode KŠ 1771, 19; Szkelikim tálom [ze tou zgodí KŠ 1754, 43; ob kelkoj vöri má szuncze zidti KAJ 1870, 159; ne csűjes, kelika prouti tebi [zvedocsio KŠ 1771, 93 **2.** v vezniški rabi *kolikor*: i dúzava nyegova je telika, kelika i sérjava KŠ 1771, 806; kai [zkelikim bole nám ta [zvetlo[csa reic[si Bosje [zveiti, [zteim vecs TF 1715, 3; Szkelikim bole potrebna, Go[žpon Boug nám dá BKM 1789, 241; Oh [zkelikim bole ná[ž, Boug tve grejsne [zini BKM 1789, 173; csi [ze z-etim pri[žpodobim, z-kelikim [am ja[ž [zrecsnejsi KM 1790, 52

kèliko prisl. **I. koliko**, *vprašuje po številu ali količini*: Keliko je Bogouv TF 1715, 37; Keliko tálov má KŠ 1754, 76; Keliko tálov, ali [tukov

má vadlúványe KMK 1780, 7; Vu keliko glávni táli [ze naprej dáva znánye KMK 1780, A2 (3); Keliko dni je [ztvárijao Boug KM 1796, 3; Z-keliko tálov sztoji Znánye Vogrszkoga Jezika KOJ 1833, 1; Keliko glasznikov jeszte vu rêcsi AIN 1876, 7 2. *izraža veliko količino ali mero*: Ah! keliko je polékao Szkrivoma Satan mrejs KŠ 1754, 249; csi [zta dvá teliko vcsinila, keliko tak v[zi KŠ 1771, 337; keliko hvále i [zvedou[ztva nyemi mores dati KŠ 1771, A7b; Oh keliko ji je ovo noucs na [zoudbo vn[e]šeni KM 1783, 4

kèliko vez. *kolikor*: naj, nakeliko je mogócse, ni edna dühovna potrebcina nezadovoljena neosztáne KAJ 1848, IV; naj mi dá teliko hráne, keliko mi potrejbno bude KŠ 1754, 167; Csi je mogouse, na keliko od v[áz] more biti KŠ 1771, 477; vtelikí rázlocsni jeziki, kelko ji je na [zvejti KŠ 1771, A7b

kelikóča in kelikóuča -e ž *količina*: Racsun-szkoimé je tákksa rêcs govorénya, z-sterov sze dugoványev gvúсна kelikócsa znamenúje AIN 1876, 31; sze dugoványov gvisna kelikoucsa znamenuje KOJ 1833, 32; Kelikoucsó znamenuvajoucsi KOJ 1833, 107

kèlikokòli ozir. zaim. *kateri koli*: i, kelikokoli [ze ji je doteknolo, ozdrávljeni [zo KŠ 1771, 49

kèlikokòlikrát prisl. *kolikorkrát*: Tou c[í]nite, kelikokolikrát bodete pili KŠ 1754, 202; bijeta zemlo, kelikokolikrát [cséta KŠ 1771, 785; I kelikokolikrát z-šterim [zve[ztvom vrejdo 'sivémo KMK 1780, 18; Kelikokolikrát bos ga vidila, szpoumeni sze KOJ 1845, 49

kèlikokrat prisl. *I. kolikokrat, izraža vprašanje po številu ponovitev*: Kelikokrat moremo 'znyom 'ziveti KŠ 1754, 215; Go[ž]podne, kelikokrat pregresi prouti meni brat moj KŠ 1771, 59; i kelikokrat v-dnévi KMK 1780, 69; Sto zná, kelikokrat szfali TA 1848, 15 2. *izraža veliko, nedoločeno število ponovitev*: Tou c[í]nite keliko krát jeli boudete TF 1715, 39; Keliko krát nal[ša] potrejb[č]ina 'zelej KŠ 1754, 149; Jeru[sá]lem, kelikokrat szám steo vkupszpravití szini tvoje KOJ 1833, XI

kèlikov -a -o vpraš. zaim. *koliker, koliko vrst*: Kelikova je tá csé[zt] Trouja KŠ 1754, 102

kèlikrát prisl. *kolikokrat*: kelikrát [zem [steo vkúp [zpraviti otroke tvoje KŠ 1771, 78

kèljasti -a -o prid. *lepljiv*: Szledi je sz-keljasztimi sibami vráble i sztrnápe lóvo AI 1875, kaz. br. 7

kèljavina -e ž *lepilo*: Fticsko keljé nistere tjedne keljavino obdr[zi] AIP 1876, br. 5, 8

keljé -á s *I. lepilo, klej*: Enyv; keljé KOJ 1833, 155 2. v zvezi *ftičko kelje evropsko ohmelje*:

Fticsko keljé AIP 1876, br. 5, 8; zfticsnim keljom obrániyo AIP 1876, br. 5, 8

kèljeni -a -o prid. *lepljiv*: blato vkúp szklácsi, med nyé zméša szvoje keljene szline KAJ 1870, 104

keljivi -a -o prid. *lepljiv*: [muha] má dve mehki keljivi blazinici AI 1878, 37

kèlkošte prisl. *kolikor koli*: csreseny .. csi bi szí ji kelkosté nábrala KAJ 1870, 128

kèlnarca -e ž *natararica*: Moja luba je rávno tam kelnarca AIP 1876, br. 2, 7

kém prisl. *čim*: Ti, oh Bôg, me csini Kém popólnésega KAJ 1848, 40; Jasz bom túdi na tom, da bom kém hitré csteti znao KAJ 1870, 6

kengurú -ja m *kenguru*: Kenguru, šteroga zád-nje nogé so jáko dúge AI 1878, 13

Kërka -e ž *Krka*: Kerka ABC 1725, A3a

kèrmec kèrmca m *prašič za pitanje*: Vu levi kermei BJ 1886, 14

kèrmleNIK -a m *prašič za pitanje*: Zječmenom ino kukoricov se kermleniki kermijo BJ 1886, 27

kèrstelnica -e ž *krstilnik*: Eto je kerstelnica BJ 1886, 19

kèrubim -a m *kerub*: pred Paradi'som je pa Kerubim po[ž]távljeni KM 1796, 7; Odzgora pa na nyej [zo bili Kerubini dike ob[š]zenczávajoucsi ftisávniczo KŠ 1771, 685; I v[zi] [zvéti Kerubimje BKM 1789, 421; Czejli [ereg Kerubimov, vno go jezér Serafimov BKM 1789, 114

késen -sna -o prid. *pozen*: Késö; készen, müden KOJ 1833, 162; i vu késznoj sztaroszti je tiho zászpaó KAJ 1870, 54

késno prisl. *pozno*: Lé'zen [zi ké[ž]no doli KŠ 1754, 269; da bi mogao vujdti, i v-Nébo priditi, ali 'se je kesznó KM 1783, 211; Lé'zem [zi ké[ž]no doli BKM 1789, 264; Ke[ž]no odpirate dönok vase ocsi BKM 1789, 449; eden je rano pri[š]lao, drügi ke[ž]no KM 1790, 88; Gda bos vecsér keszno trüdna KOJ 1845, 48; 'Ze na-ke-szno hodi vora AI 1875, br. 1, 6; szprotolesnye delo na keszno osztalo AI 1875, kaz. br. 8; more keszno brati AI 1875, kaz. br. 8; ki je kesno vnoči domo šo AI 1878, 9 *kesnej pozneje*: Kri[ž]tus na [zvétek ke[ž]nej od rodbine ide KŠ 1771, 287; Steri kesznej pride, tou more KOJ 1845, 9; Ki sze keszné zglászijo, záto dobijo AI 1875, br. 1, 8 *nájkesné najkasneje*: navécsar pa nyidva legla doli najkeszné KAJ 1870, 134

kesnúvati -űjem nedov. *zamujati, biti pozen*: Ali da drügi Generáli kesznújejo, tak czaszarszka vojszka veliko zgibi KOJ 1848, 107

ki ozir. zaim. *I. kateri, ki*: po Je[š]l[š]i kri[š]t[š]l[š]i, kie zanáz právdo napuno TF 1715, 20; Boghi,

Ki vszakoi ſztvári nyé sivleinye dáva ABC 1725, A6a; dai ſze naiti Meni ki ſzem praih SM 1747, 90; zſtere je porodjen Jezus, kiſze zové Kriſztus KŠ 1771, 5; Goſzpoudi naſſem, Ki ſze je poprijao od Dúhá ſzvétoĝa KMK 1780, 7; Csloveki, ki ſze ſcsé zvelicsati KMK 1780, 5; Bo'se, ki ſzi tvojim ſzlugom vu vadlúványi dopúſzto KM 1783, 11; ſze velz ſzvejt csúdiye, Ki nyegovo rojſztvo csúje BKM 1789, 20; i lepsi on, ki je náſz ſztvouro KM 1796, 5; Dönok ſze pa tiſzti, ki sze boji SIZ 1807, 6; Bög, Ki dávas áldov BRM 1823, 3; Atila Kráo, ki z-Gotmi zdru'sen ide zPannonie KOJ 1848, 3; Oh Bög, ki grêh odúrjávás KAJ 1848; m'öz, ki nehodi po tanácsi ti neverni TA 1848, 3; Známa da mo Dúšno Zvejt vtíſis, ká od znotra toſi SM 1747, 69; Szuncze, Kou je ednok prislo gori KŠ 1754, 273; delo veliko, Kou je ober moje moucsi BKM 1789, 8; lakomnoſzt, ká je ſzrczi 'smetno SŠ 1796, 32; te dén, Komi ſze radújo Angyelje BKM 1789, 30; tvojega vernoga, koga ſzi odkúpil SM 1747, 63; gospodi bejžo, koga tak dugo let ne vido AI 1878, 8; ſzercze, ko ſzi opral SM 1747, 69; delo, vkom ſze nám dobrouta dáva KŠ 1754, 184; ono vrejme, vkom ſzeje ſzkázala ta zvezda KŠ 1771, 7; koupeo, vkoy ſze odeperémo KŠ 1754, 7a; rejs, po koj naſſa ſzrcza pobudjáva KŠ 1754, 125; ſzo od võre odſztoupili, po koj je pravicsnoſzt KŠ 1771, 561; Tü je võra, vkoy idem vu Paradi'zom BKM 1789, 424; Tü je võra, vkoy idem vu Paradi'zom SŠ 1796, 112; On dá, ſzkim bom zadovolen SM 1747, 72; Ágnezc Vúzenſzki, ſzkim ſzo 'ziveli KŠ 1754, 185; ſzkrſztom, ſzkim ſze jaſz krſztim KŠ 1771, 66; od te temnicze, ſzkom ſze mi grozi KM 1783, 228; ſzkim ſzi teda zgucsávás BKM 1789, 439; vodé, ſzkouv ſze more kruh ſzpečſi KŠ 1754, 202; mojva kmeta, Kêva mi 'zivis iz-cseta KAJ 1870, 134; szojo táksi, ki szo escse nê bili AI 1875, kaz. br. 3; Od prorokov, ká ſzo povejdana BKM 1789, 440; onim, od kiſzmo vkradnoli KŠ 1754, 53; od lüdi ſzvêta, kê tál je vu 'zitki TA 1848, 12; vucsenikoma, Kêh ſzrczá za'zga BKM 1789, 94; neovule trpeli, Z-kej ſzo ſze 'se mentúvali SŠ 1796, 164; ne primlejo vſzi eto rejs, nego kim je dáno KŠ 1771, 62; i kém z kincsom napunis trbüh TA 1848, 12; Kim je protivna szilaVerno mater vkravzêla KAJ 1870, 19; po apostolszki jezika, kém sze dalo znányá AIP 1876, br. 6, 8; lejepe dári, Ké ſzmo od nyega vzéli BKM 1789, 358; Vi vbogi, ké szvet zametáva KAJ 1848, 298; z nevoljami, ké moremo mi trpeti SŠ 1796, 65; Imenuje one, po kej ſze álmoſtvo má poſzlati KŠ 1771, 541;

Pred kimi je predĝao KM 1796, 117; med kejmi je bila i Mária Magdalejna KŠ 1771, 153 **2. kdor**: Ki nevrejdo priſztápla, Té za 'zitek ſzi ſzmrt ſzpráva KŠ 1754, 257; võren Kriſztusenik, ki eta ſtés KŠ 1771, A7b; I ki ſze ſcsé ſztebom právdívati KŠ 1771, 17; Ki je pa kaj dobroĝa dr'sao, tá je drúĝoga nerad púſzto KM 1790, 86; dá razmeti, ka ki lübi Dobro KOJ 1833, VIII; Ki kaj hüdoga vidi ali csúje KOJ 1845, 9; Ki sze za knige nesztára KAJ 1870, 6; Ki dobro vino 'zele dobiti, more AI 1875, kaz. br. 8; on, ki je náſz ſztvouro, od koga mámo vſzo naſſo dobrouto KM 1796, 5; Bög, koga je zadomescsávanye TA 1848, 77; Koga edna nõga je kratsisa od te drúĝe KAJ 1870, 35

kíçiti -im nedov. *tiçati, çepeti*: Toga je denok rad za szvojo 'seno, stera je v-Bécsi kicsila, zamenyao KOJ 1848, 100

kíhati se -še se nedov. *kihati se*: Sztáromi skolniki sze je od toga kihati zacsnilo KOJ 1845, 4; Csi sze ti kiha, ali zejva; z-robczom vúsza zakrij KOJ 1845, 26; Szúcse nõsz, ka sze mi kíse AIP 1876, br. 9, 4

kíhnoti se -ne se dov. *kihnniti se*: Csi sze pa komi kihne, pravi: Bog pomáĝaj KOJ 1845, 26

kikél tudi kikéo -klá tudi kúkeo -kla m *vogal*: meszto sztolne briszacse szam sziz sztolnice kikél zvézao na pruszlesnyi gomb lüknyo AIP 1876, br. 1, 1; na kiklej pecse ali hádre vejnez KOJ 1845, 91; ſzam vido ſtiri angeyle ſztojécse na ſtiri kikláj zemlé KŠ 1771, 778; lelahen veliki na ſtiri kiklej zvézani KŠ 1771, 372; Nasa tábla stiri kúklé má KAJ 1870, 9; diamant, çi je na kúklé obrúšeni, te je brilliant AI 1878, 54

kíkòli kòĝakòli ozir. zaim. *kdor koli*: kikoli te vdári na deſznom tvojem liczi KŠ 1771, 16; naj ſze vſzáki ſzmrtym kaſtiga, kikoli ſze podſztoupi blázniti KM 1796, 79; vſzákomí cloveki, ki te koli 'selej za hráno vzéti KMK 1780, 108; Kikoli bode pio z-etoga ádomása SIZ 1807, 6; Ar ki koli vtebi võrje BKM 1789, 93; rad ſzſlú'zi vkomkoli táli more KŠ 1771, 445; kikoli ſzo káko kaſtigo meli KŠ 1771, 109; Pokoj ſzo vſza vcsinyena, Kakoli ſzo ſztvorjen BKM 1789, 39; i, kékoli nájedete, zovte je na goſztványe KŠ 1771, 72; i preklinyanya, ſzkejmikoli bodo preklinyali KŠ 1771, 111

kílav -a -o prid. **1. slab, nekvaliteten**: cêle kúpe kilavoga szadá zmláto doli KAJ 1870, 16; ali k-kilavomi szádi neszégne KAJ 1870, 131 **2. slaboten, ſibek**: i kilavimi mládami navkúp z mladiçi KAJ 1870, 20

kilogram -a m *kilogram*: Odensé 400 kilogram žmêçe AI 1878, 19

kimpèterica -e ž *otročnica*: kimpeterice (posztelkinye) szo szpelavali KOJ 1914, 13

kinč -a m *zaklad, dragocnost*: Ar, gde je kincsvas, tam je i [zrczé va]e KŠ 1771, 19; Jantar inda velki kinč bio AI 1878, 55; Od [zkritoga kincsa KŠ 1771, 42; Bougse je od kincsa dobro zdrávje KM 1790, 16; pri[žpodobno je krále]ztvo nebe]zko k Kincsi [zkritomi KŠ 1771, 46; Pokedob bi pokojni Ocsa szkoro vesz kints na kri'soboj poroucsó KOJ 1848, 32; Szrebro, i zláto, i drugi kincsi BKM 1789, 168; i oudprli [žo kincse [žvoje KŠ 1771, 7; Ni koroune, ni kincse, Na [žvejti ne iscse BKM 1789, 11; [žo meli bogá]ztvo, kincse SŠ 1796, 51; zdravi nóg nebi dao niti za vsze kincse krála KAJ 1870, 38; ki je bio po[žtávljeni nad v]zejmi nyé kincsi KŠ 1771, 366; pren. Dú[ševni kincsv KŠ 1771, 210; neszkoncšani je kincsv dobroute KM 1783, 31; On je vas kincsv náj boug]i BKM 1789, 12; Moj náj véksi kincsv nebe]zki SŠ 1796, 5; Nepreczenyen kincsv mi boj, Oh Bóg KAJ 1848, 5; szlo'snoszt, i mirovcsina (o! ti náj prestimanejsi szveczki kincsv!) KOJ 1833, IX; Dober cslovik zdobroga kincsv [zrczá [žvoje]ga dobra priná]a naprej KŠ 1771, 40; [ži meni ve]z kints tvoje]ga za[žlú]jený [enkal SM 1747, 52; i bodes kincsv meo vnébi KŠ 1771, 63; Vu [šterom [žo v]zi kincsvi modrou]zti KŠ 1771, 606; Vladár je dúhovni kincsvov BRM 1823, 8; Szprávlajte [ži pa kincse vu nébi KŠ 1771, 19; Dá vam kincse vnoge BRM 1823, 9

kinčni -a -o prid. *zakladni*: [žo metli dári [žvoje vu kincsvno ladico KŠ 1771, 241; i vcsini pre-paszť kincsvno kámro TA 1848, 25

kinčnik -a m *zakladnik*: Nádasdi Tomás králeszki kintsnik KOJ 1914, 117

Kiov -a m *Kijev*: Pri Kiov grádi sze je nyemi pripetilo KOJ 1848, 25

kipèti -im nedov. *kipeti, obstajati v veliki meri*: vnebe]zki [csem hram, Ki zrado]štjom kipi BKM 1789, 419; [zrczé moje vré, kipi Vru'zno]zti BKM 1789, 220

kiseli tudi kisili -a -o prid. *kisel*: Kizsel ABC 1725, A3a; kisilo zelje AI 1878, 42

kisilák tudi kisilják -a m *skuta*: Turó; kizsilák KOJ 1833, 178; Ár se kisilják zmléka rédi BJ 1886, 15; kizseláka, szlanine je povóli KAJ 1870, 57; szédeno mléko pa szegréje]o i kizsilák ali szir szprávlaje 'z-nyega KAJ 1870, 77

kisilásti -a -o prid. *kiselkast*: Loška gruška má kisilásti sád AI 1878, 45

kisilina -e ž *kislina*: Savany; kizsilina KOJ 1833, 171

kisilo prišl. *kislo, nejevoljno*: Kizsilo sze nedr'ší KOJ 1845, 30

kisvéjni -a -o prid. *obseden*: Zki[žvejnoga pojbára vrág voide KŠ 1771, 196

kisvéjnski -a -o prid. *obseden*: Ki[žvejn]zki pojbics [že zvrácsi KŠ 1771, 128

kít -a m *kit*: Kit je najvékša stvár na sveti AI 1878, 21; Kítovi so spodobni ribam AI 1878, 21

Kitánsko -ga s *Kitajska*: Njegova [sviloprejca] prva domovina je Kitansko AI 1878, 33

kitica -e ž *trak*: Pántlika; kiteza, pántlik KOJ 1833, 168; máli zvézek z-bejle kitice (pántlika) KOJ 1845, 90

kivanje -a s *kimanje*: Kivanje KMS 1780, Ab

kivanúvati -újem nedov. *želeti*: Tou ti [šej] i kivanúje zchi]ztoga [žerczá TF 1715, 9

kívati -am nedov. *kimati*: Inteni; opomenouti, kivati, migati KOJ 1833, 160; Kivao je záto tomi Simon Peter KŠ 1771, 312; Kivali [žo pa oc]i nyegovomi KŠ 1771, 165; Niki [žo z-glavami kivali KM 1796, 109 *kivajúči* -a -e *kimajoč*: preklínyali [žo ga kivajoucsi [žvo]jimi glavami KŠ 1771, 95

kívnoti -em dov. *pokimati, migniti*: Či se je nyénim rodite]lom kaj nej vidilo, so nyój samo kivnoli BJ 1886

klà kléo smn. *tla*: Po klej plúvati je po szvinszkom KOJ 1845, 26; szo sze za kecsko po klej vlácsile KOJ 1914, 132

klačár -a m *klatež, potepuh*: Vu vühnicaj 'zenszke i klacsárje návühnice noszijo KAJ 1870, 32; Konyár, csredár, ino be'zajócsi klacsár Po tebi szlobodno hodi vszigdár KAJ 1870, 141

kláčiti kláčim nedov. *tlačiti, povzročati neprijetno stanje*: C]i zdaj v-etom 'sitki dejszno pout jazs kláčim KM 1783, 283; I on klácsi pre]šo vina zadome]csávanya i [zrdito]zti KŠ 1771, 802; Gláve [ztrasmim vrágom Naj klácsi [žvom petom BKM 1789, 17; Szmrt, pekel, i [žkvarjenye, Klácsijo ob'r me gláve BKM 1789, 192; od koga hu]i ka]tig bode vrejden, ki bode Sziná Bo'zega znogami klacso KŠ 1771, 689 *kláčiti se kláčim se biti stisnjen na kakem prostoru*: gda bi [že po de]žétje]zéro lú]ztva vkup [žprávlalo tak, da bi [že klacsili KŠ 1771, 210 *kláčeni* -a -o *tlačen*: i Jeru'zálem bode klácseni od poganov KŠ 1771, 243; I klácsena je ta pre]ša od zvúna me]zta KŠ 1771, 793

kláčnik -a m *tlačitelj*: Jakub je teliko, liki [žpetouv klácsnik KŠ 1771, 742

kláda -e ž *klada*: i [žti]zno nyima je nogé vklado KŠ 1771, 393; tam [žo pa vklado [žti]znyene nyegove nogé KM 1796, 129; noge vama [žam dáo djáti v-klado SIZ 1807, 48

- kládje** -a s *kladje*: ograd .. Okoljezèti zidanov stejnov, zkládjom ali zgrájkov BJ 1886, 16
- klàfter** -tra m *klaftra*: Òl; klafter KOJ 1833, 167; Zdaj eden klafter na 72 pálecov raztálani AI 1875, kaz. br. 6; on mertük, steri de meszto klaftra nucani AI 1875, kaz. br. 6; 300 klaftrov je toliko kak 568 m AI 1875, kaz. br. 8; ka je morje dvajšzeti klaftrov globoko bilou KŠ 1771, 425; Csi stoj pri dugôcsoj meri klaftre na pálece scsé vözracsunati AI 1875, kaz. br. 6
- klàjfarica** -e ž *ženska, ki kvanta*: 'Zene naj bodo poštene, nej klajfaricze KŠ 1771, 638
- klajfarija** -e ž *kvantanje*: Csi po ogrizávanyi i klajfarii od nyega drugim prepovidávamo KŠ 1754, 56
- klàjfati** -am nedov. *kvantati*: i pri ognji nej klajfati KOJ 1845, 105
- klánje** -a s *klanje*: krmili [z]te [z]rczá vaša, liki kdnévi klánya KŠ 1771, 753; tak [z]e dr'zimo, liki na klanyé valon ovczé KŠ 1771, 466; tak [z]e dr'zimo, liki na klanye bodôcse ovczé TA 1848, 36; tákse grozovitno klánye i meszárenye narédi KOJ 1848, 9; lovijo na klanyé zebrána 'zivincseta KAJ 1870, 39; med klányom vedno ládjo szkocsi KOJ 1848, 78
- klàntivati se** -am se nedov. *klatiti se, potepati se*: Enkrát sta kre edne hiže klantivala BJ 1886, 15
- klasiti** -ím nedov. *uničevati*: grom csüdno Düdnya, [z]trási, i klaszí BRM 1823, 238; Ki Tvoje [z]tvorjénye klaszí i tere, On nema vere BRM 1823, 407; 'Zalúje, gda csúje, kakda szvét Po nyê klaszí lasztivne szrecse czvét KAJ 1848, 254; Jablan za csido dr'zite, Ka jo tak vnêmar klaszíte KAJ 1870, 103
- klasovjé** -á s *klasje*: Toki zrnya (pleve) klaszovjé májo, ali ne KAJ 1870, 120
- klásti** kladém nedov. *dajati, polagati*: vküpberéjo Jáboka, i v-'zeb kladéjo KAJ 1870, 103
- klátáriti se** -im se nedov. *klatiti se, potepati se*: Dúhe, ki bi [z]e klátáriti, I Tvoje lüd|ztvo [z]trasili BRM 1823, 334
- kláteš** -a m *klatež*: Korhely; klátes, tepeski -a -o KOJ 1833, 163
- klàti** kòlem nedov. **1.** *klati*: Olni; vmoriti, bujti, klati KOJ 1833, 167; gori [z]tani, Peter, koli i jej KŠ 1771, 372; gda bi ágencza vüzen|zkoga klali KŠ 1771, 146 **2.** *ubijati*: varvao [z]am gvant oni, ki [z]o ga klali [Štefana] KŠ 1771, 412 **3.** *uničevati*: Naše polé kole mocsá BKM 1789, 351; Ne koli nas or'zág [z]tocsom, Ni [z]prevelikom [z]ühocsom BKM 1789, 361 **klàti se** kòlem se *napadati se, tepsti se*: kolete [z]e i zdihávate i nemorete dobiti KŠ 1771, 751
- klátiti se** -im se nedov. *klatiti se, potepati se*: Kóborlani; potepati sze, klátiti sze KOJ 1833, 163; Csüj, nekláti sze, kak veter KAJ 1870, 79; Ni dühôv, ki bi sze klátiti, I tvoje lüdsztvo sztrasili KAJ 1848, 230
- Klàudiuš** -a m *Klavdij*: záto, ka je zapovedao Klaudius Czáfzar vö idti v|zejm 'Zidovom z-Rima KŠ 1771, 397; ki [z]e je i zgoudo za Klaudius Czáfzara KŠ 1771, 377; Pi|zani je pa vu vrejmeni Klaudius Czáfzara KŠ 1771, 434
- kléčati** -ím nedov. *klečati*: Csi v-sztouci klécsas, i pride od tébe imenitnejši KOJ 1845, 23; Marko 'se po szili klecsi, moli KOJ 1845, 115; Oh, kak 'zmetno delo je tou Pod bremenom kléčfati BKM 1789, 316; pren. Tak pa morem gécsati, I pod kri'zom kléčfati BKM 1789, 316 *klečéti* -a -e *klečec*: [z]o [z]véti Bo'zi lidjé Bogá molili Csáfzi klecsécs KŠ 1754, 148; Stevan [z]e je pa na koulinaj klecsécs molo KM 1796, 122; tou more klecsécs natihoma zmoliti KOJ 1845, 9; pren. Molte vszi, vu práhi klecsécs KAJ 1848, 10; Oh krao dike! Pred tebom ja|z klecsécsi BKM 1789, 1789, 299
- klefetàti** -èčem nedov. *klepetati*: Klefecsejo, i rú'zno gucsijo TA 1848, 77
- kléjšče** kléjšč ž mn. *klešče*: Tspöväs; klejcsce KOJ 1833, 177
- kléjt** tudi klét -i ž *klet*: Cellarium Klejt KMS 1780, A9b; Klejt Pintze KM 1790, 93(a); Kamara, klét AIN 1876, 40; Klejt je nej zaprta SIZ 1807, 36; Skoro pri vsakoj hiži je kühnya, klejt ino feobnica BJ 1886, 7; Vu klejti se vsakojačka stvár za jelo derži BJ 1886, 7; 'Znyé nám vö no|zsis obilno, Kak [z]klejti, krüh ino vino BKM 1789, 360
- Klèmens** -a m *Klement*: kak JoJefus i Klemens Alexandrinus Szvedocsita KŠ 1771, 158
- klénckati** -am nedov. *klenkati*: Zvoné so klenckali BJ 1886, 9
- Klèofáš** -a m *Kleofa*: komi je imé Kleofáš KŠ 1771, 255; nyé [z]el'tré Marie mo'zá Kleofáša KŠ 1771, 742
- klepáč** -a m *kladivo*: je tam bilou, 'Zelezni klepácsov nikeliko [z]tjou BKM 1789, 325
- klepàti** klèplem nedov. **1.** *klepati, počasi hoditi*: Szú'zen strk kleple po dvôri KAJ 1870, 27 **2.** *tolči, biti*: klepati je zácsalo v-nyima szrdce KAJ 1870, 94
- klepétanje** -a s **1.** *klepet*: szo ga z glasznim klepetanyom ino szadoukanyom sze za kecsko po klej vlácsile KOJ 1914, 132 **2.** *bitje*: Od velikoga klepetanya vila ne mogla zaszpati AIP 1876, br. 2, 6
- klepètati** -čem nedov. *tolči, biti*: csi bi trepétôcse

- szrcé klepetalo AI 1875, kaz. br. 7; mi je szrcé tak klepetalo AI 1875, br. 2, 7
- kléščice** -ic ž mn. *kleščice*: je potácsek ali srajf z-kléscsicami szvojimi gorivzéo KAJ 1870, 14
- klèti** prisl. *prihodnje leto, ob letu*: Bog zná, cei kleti Bodemo na szvétu Vküp 'zivelu AIP 1876, br. 6, 7
- klica** -e ž *klica*: c[í]zto je mládo vrbje od vodeni klicz KM 1790, 76; po vnógom dé'zd'zi zaosztanyeno szemen túdi vklice prislo AI 1875, br. 1, 8
- klícanje** -a s *klitje*: Csi sze keszno széja, te je 'ze za klícanje zemla nê tak vla'zna AIP 1876, br. 2, 8
- klíčica** -e ž *klíčica, bilka*: Lübézen szi, Bôg, ti! tó prêdga vszáka klicsica KAJ 1848, 405; Veliki je on v-vszákoj klicsici KAJ 1848, 304
- klín** -a m *klin*: Szeg; czvek ('selezni) klin (leszeni) KOJ 1833, 173; ár csi [ze li eden klin [ztere, taki bos na zemli le'sao KM 1790, 20
- klincov** -a -o prid. *klínčevčev*: Klincovo drevo rasté vu Jamaíki AI 1878, 52
- klínčec** -a m *nagelj*: Szegfű; klincsecz KOJ 1833, 173; i nej odczveo klincsecz KOJ 1845, 133
- klínček** -a m *nagelj*: Klínček ali nagelj je lüblena i jáko razširjena korina AI 1878, 44
- klíncec** -nca m **I. nagelj**: Na ednoj grédi tulipe, klinci ino modrice cvetéjo BJ 1886, 17 **2. klínček, nageljnova žbica**: Posušene glavice njegovoga cvetja so znáni dišéči klinci AI 1878, 52
- klínga** -e ž *rezilo, ostrina*: Ednoga nadvej klingi zbelimi černými zgüblenoga noža BJ 1886, 43
- klíti** klíjem nedov. *klíti, nastajati*: na podrejtinaj palacs luteranszkich klilo in raszlo novo 'sivlenye KOJ 1914, 191
- klívkati** -čem nedov. *cviliti*: Pesz pa okôli nyí klívce KAJ 1870, 106
- klobás** -a m *klobasa*: Hurka; klobász KOJ 1833, 160; za nyim neszé zábeo i klobásze KOJ 1845, 107
- klobúk** tudi klobúg -a m *klobuk*: Pileus Klobúk KMS 1780, A8b; Klobúk Süveg KM 1790, 94; Kalap; krnscsák, klobúk KOJ 1833, 161; pren. vzemite gori zvelicsán[ztva Si]sak (Jelezni klobúg) SM 1747, 27; Lebko ('zelezni klobúk) toga zvelicsanya vzemte KŠ 1754, 63
- klòmati** -am nedov. *kimati, migati*: i pri tom szo z-glávami tak csüdno kломali AIP 1876, br. 2, 7
- klòmnoti** tudi klòmnoti -em dov. *pokimati*: Jo'zef z-glávov kломno AI 1875, kaz. br. 7; z-glávov dobrótno kломno AI 1875, br. 1, 7; Sztári borôvje kломnejo z-vrihkimi szvojimi KAJ 1870, 86
- klònckati** -am nedov. *trkati*: klonckajo mi na dveraj AIP 1876, br. 12, 7; Itak vu drúgom meszti kloncko AI 1875, br. 1, 4
- klònja** -e ž *kletka*: Trétji trák je v-kürecso klonyo sô KAJ 1870, 100
- klònjica** -e ž *kletkica*: málicski fticsek, Dao szem ti klonyico z-zláta zgotoviti KAJ 1870, 148
- klópca** -e ž *past, nastava*: On je z-szvojev klopcev, frecsov ali sztrelov ne malo kvára delao KAJ 1870, 82; Z-klopcami ga pozdrávijo KAJ 1870, 79
- klòpòtanje** -a s *klepetanje*: kaj povej ali pitaj, i tak lagoje klopótanye sztavi KOJ 1845, 32
- klòpòtati** -čem nedov. *klepetati*: V-Cerkvi neklopocsi KOJ 1845, 23; i veliko neklopocsi KOJ 1845, 31; gde je teliko i tak dugo szmejsno i spotno klopótao KOJ 1914, 117
- klòšek** -a m *Miklavžek*: te je v-rédi Klošek AIP 1876, br. 1, 7
- klóšter** -tra m *samostan*: Szvéto-Martinszki kloster zgotovi KOJ 1848, 12; Cérkve, klostre szporobili KOJ 1848, 8
- klóup** in klóp -i ž *klop*: Kloup Pad KM 1790, 93(a); Pad, klóp AIN 1876, 37
- klóupati** -am nedov. *trkati*: kloupaite, in [ze vám odpré SM 1747, 25
- klúč** -a m *ključ*: Clavis Klücs KMS 1780, A8b; Klücs, Kúltš KM 1790, 93(a); Kultš; klüts KOJ 1833, 163; pren. Kaje pak klücs Or[žága Nebelžkoga TF 1715, 34; Dvá [zta: zavézanya i odvézanya klücs KŠ 1754, 194; i dáni ji je klücs te prepa[ztí [ztudencza KŠ 1771, 782; od Nebelžkoga or[žága klüč[ta TF 1715, 34; kaj [zte vkraj vzéli klücs znánya KŠ 1771, 210; Klücsi kralé[ztva nebelžkoga KŠ 1754, 193; Kama [ze racsuna Vučlenye Nebelžkoga Or[žága Klüč[ov SM 1747, 36; Keliko je tak tej klücs[ov KŠ 1754, 194; zdarüvanem klücs[ov Nebelžkoga králesztva KM 1783, 91; tebi dám klücs[ta kralé[ztva nebelžkoga KŠ 1754, 194; I dám tebi klücs[ta kralé[ztva nebelžkoga KŠ 1771, 54; ki más klücs[ta [zmrti, i pekla KM 1783, 214
- klúčénica** -e ž *ključavnica*: Zár .. klücsenicza KOJ 1833, 164
- klúčki** -a -o prid. *kriv, vijugast*: Da tak znam potúvati Po rávni, klücski sztezaj KAJ 1848, 352
- klúkasti** -a -o prid. *kljukast*: [Divja koza] má zgoraj klúkaste nezáj zavite, gladke roglé AI 1878, 16; i sze zvelkimi klúkasztimi literami podpiszo AIP 1876, br. 12, 7
- klúkati** -am nedov. **I. šepati**: Koga edna noga je kratsisa od te drúge, klúka KAJ 1870, 35 2.

kljuvati: [žolna] máli dervár neprehenjano klúka s svojim klúnastom klüni na dreva stébli AI 1878, 3 **3. majati se**: i nyi ledevjé nyim vszeszkosz naj klúkajo TA 1848, 55

klún -a m *kljun*: Kakda sze zové nacsí nôsz fticsov? Klun KAJ 1870, 14; tak popejva, Da [ze vnyegovom klüni vnogokrát Krvelicza prelejva BKM 1789, 377; je kokout z ostijov v klüni vödleto KOJ 1914, 150; Szamec pleve i szenô noszi v-klüni KAJ 1870, 104; Golôb je hitro z-klünom vëkico vtrgno AIP 1876, 63; [žolna] klúka s svojim klúkastom klüni na drêva stébli AI 1878, 3

klúnasti -a -o prid. *kljunast*: [žolna] klúka s svojim klúnastom klüni na dreva stébli AI 1878, 3

klünčec -a m *kljunček*: Z-klünčecom pa pojbicseki tak septá KAJ 1870, 15

kmënt -a m *kment, fino laneno blago*: Kráma .. kmenta i skarлата KŠ 1771, 799; ki [ze je oblácso vu skarlat i kment KŠ 1771, 226

kmësti prisl. *takoj*: Tüstént; vcsaszi; preczi, kmesztí KOJ 1833, 178; Kme[zt]i [zo ga odali [Kristusa] BKM 1789, 71; k-me[zt]i eti na [zmrt o]zodjen je sŠ 1796, 12; ino kmesztí domou zezvála z-Polszkoga poszlance KOJ 1848, 54

kmësto prisl. *takoj*: Pravicza i me [zve]ztvo, Od méne kme[zt]o odislo BKM 1789, 192; Dáj naj csinim kme[zt]o, Zvrejmenom do[zt]ojno BKM 1789, 251

kmët -a m *kmet*: Podlo'zanczi i kmetje KŠ 1754, 30; oni pa, ki bougajo, [zo decza, officzeirje, kmetje ali [z]lugi KM 1790, 82; V-zdájsnyem csaszi csemi kmetovje szi dvouje prebiválnice goriposztávlajo KOJ 1845, 37

kmëtojca -e ž *kmetica*: Da je nyemi kmetojcza nej dála, ide csemeren na dvor KOJ 1845, 107

kmetováti -űjem nedov. *kmetovati*: da Vougri drügo nevejo kak kmetovati ino vojszkovati KOJ 1848, 28

kmetovávec -vca m *kmetovalec*: da szo kmetovavci nej káksega lejpora 'sivincseta szmeli goriszkrmiti KOJ 1848, 79

kmëtovski -a -o prid. *kmëčki*: Cseden toti ne'selej od kmetovszkoga csloveka tak velike prebriszanoszti KOJ 1845, 21; szo meszárili pri ednoj kmetovszkój hi'si KOJ 1845, 107; Záto nisteri kmetovszki mlájsi dugo nevejo KOJ 1845, 73; teliko plemenitih ino kmetovszkih lüdih k-rédi bilou KOJ 1848, 101; Dosztrakrát sze je potajeni podáo vu kmetovszke kocsicze KOJ 1848, 68

kmíca -e ž *tema*: Zemla je bila pu[zt]na ino je kmítza bila vu globoc[ini] SM 1747, 3; po[zt]ánola

je kmícza po czejloj zemli KŠ 1771, 153; Tenebrae Kmicza KMK 1780, A7; ka je kmícza po[zt]ánola po v[zoj] zemli KM 1796, 110; Ke [zo vlámpale [z]voje olia vzelé brezi kmícze BKM 1789, 395; ino liki kákse szove v-kmiczi na hüdo i dobro ednáko brecsijo KOJ 1845, V; Tak se nebojim niti vu kmici, ka se kaj zgodi meni BJ 1886, 7; pren. Csi je záto ta [z]vetlo[zt], [stera je vtebi, kmícza, ta kmícza kelika bode KŠ 1771, 19; Preisla je grejhov kmícza BKM 1789, 97; vto veliko globokou[co] te kmícze ino témno[zt]i TF 1715, 4; [steri je vá]z [z]kmicze pouzvao vu csüdno [z]vetlo[zt] [z]vojo KŠ 1754, 104; nego bole etak je nyegova c[is]ztoucsa i popolno[zt] zkmicze po[zt]ávlena KŠ 1771, A3a; On boj Vszem voj Z-dusne kmícze KOJ 1848, 10; i lidjé [zo bole lübili kmíczo, liki [z]vetlo[zt] KŠ 1754, 121; I toga neha[zn]ovitoga [z]lugo vö vrzte vu vinejsnyo kmíczo KŠ 1771, 85; Kmiczo razegnýava BRM 1823, 8; kteri vu kmiczi etoga [z]veita go[zt]podüio SM 1747, 27; Bo'zega milo[zt]ivnoga licza, vu kmiczi bodou[ci], ne bodo vidili KŠ 1754, 145; Lü[zt]vo [zedé]cse vkmiczi, je vidilo KŠ 1771, 12; Gde je ta [smrt? Vu mokaj, Vinejsnyi kmiczaj KŠ 1754, 144

kmíče prisl. *temno, mračno*: Këm globse szva sze püsztzala, tém bole kmícse je bilo KAJ 1870, 84

kmíčen -čna -o prid. *temen, mračen*: odhájas Notri vu kmic[ini] grob za ná[iz] BKM 1789, 88; kako na [z]vetlo[zt], ([z]veicso) stera vu kmécsnom me[zt]i [z]veiti SM 1747, 25; i vu kmicsnom grobi moje SM 1747, 78; Le'zo bom vgrobi kmicsnom BKM 1789, 315; Szvetlo[zt] [zi] [zt]vouro vkmicsnoj globocsini BKM 1789, 154; hisice szo za prebivanye znoutra cserne i kmicsne kak noucs KOJ 1845, 39; pren. Nego i vdühovnom je kmitsen nas rázum KŠ 1754, 124; On [razum] je hüdi, kmicsen i [z]lejpi v dühovnom dugovanyi KŠ 1754, 71; czejlo tejlto tvoje kmicsno bode KŠ 1771, 19; Sötét, kmicsen -a -o AIN 1876, 11; ono varje vu krili Nász na 'zitka kmicsni potáj KAJ 1848, 6

kmíčnost -i ž *tema, mrak*: Dobis i ti groba kmic[no]zt BRM 1823, 247; Vu kmicsno[zt]i szmo bili, i blodili BRM 1823, 14; csi ona szkresena nede z-kmicsnoszti vnouge vöpelala KOJ 1833, III

knádi prisl., v zvezi *knadi oditi zaiti*: Prvle kak je eto dokoncsala, szunce k-nádi odislo AIP 1876, br. 2, 6

knézovija -e ž *kneževina*: v-kákši sztális prido

kre Dúnaja le'zécsi knézoviji, to Vlaski- i Szrbszkiország AIP 1876, br. 8, 2

kníga -e ž *knjiga*: Liber Kniga KMS 1780, A8; Kniga molitvena KM 1783, nasl. str.; Kniga Konyv KM 1790, 9; ani edne knige ne naides TF 1715, 48; haszek, steri sze zná nigda po etoj knigi szpraviti KOJ 1833, v; Po tom ſze knige preltéjo KŠ 1754, 271; I dáne ſzo nyemi knige Eſjaiás proroka KŠ 1771, 176; Peszmené Knige BRM 1823, I; Knige 'Zoltárszke TA 1848, I; Knige KAJ 1870, 6; Perve knige-čtenyá BJ 1886, 1; leprai drúgi nábosni knig velika je ſzükesina TF 1715, 8; Gregor D. IX. Knig 9. liſzti piſe KŠ 1754, 12; ka ſze Nouvoga Zákona knig doſztája KŠ 1771, A3b; Drzánye ti knig BRM 1823, V; Liſztóvje knig szo z-papirova KAJ 1870, 6; ſzem Mojzesovim petéram knigam nouva iména dáo KŠ 1754, 5; zgleđniteſze vProfetinſzke knige KŠ 1754, 6; gda bos ſteo Té knige KŠ 1754, 272; i knige i vſze lüſztvo je poſkroupo KŠ 1771, 686; nej ſzo knige meli peſzmené BKM 1789, 5; tuđi peſzmené knige potrebújejo BRM 1823, IV; bi pri vcsenyej nyim v-knige pokazali KOJ 1845, 10; I za knige bole KAJ 1870, 6; Vdrúgi knigai Moyſeſſovi etak právi TF 1715, 17; vdrúgi Knigai Moysessovi ABC 1725, A4b; právi Goſzpoud v drúgi knigai Moyſeſſovi etak SM 1747, 46; Naj ſze vknigaj po iméni Najdem gori zapiſzan KŠ 1754, 271; Vti prvi knigaj BKM 1789; V-eti Knigaj BRM 1823, II; Vu knigaj bodóce piſzke KAJ 1870, 6; Csi ſzem ti zetimi knigami volo najso BKM 1789, 8b; pren. ſteri iména ſzo vu knigaj 'zitka KŠ 1771, 598

knigevárnica -e ž *knjižnica*: könyvtár knigevárnica AIN 1876, 69

knigovezár -a m *knjigovez*: pri Udvary Ferenci Knigovezári KOJ 1845, 1; Ocsa szo mi jo kúpili od knigovezára KAJ 1870, 6

knížica -e ž *knjižica*: tak ſze zové zobcsinſzkim tálom i kni'sicza, vu ſteroj sze ete návuk zapéra KMK 1780, A2 (3); ABC kni'sicza KM 1790, 1; ete male ino nai potrebneifſe kniſicze, velika je ſzükesina TF 1715, 8; V-rokaj mej molitveno kni'siczó KOJ 1845, 23; ako vu etoi máloi kniſiczi nikteri error naides TF 1715, 48; eti máli, ali puni kni'zicz KŠ 1754, 3a; Sti té na tvoſ haſzek vó dáne kni'zicze KŠ 1771, A8a; Pod pazđjami mam kni'zice KAJ 1870, 5

knížiſče -a s *knjižnica*: On je ino Knisicse oznóvo za preszvecsenyé králevsánczov KOJ 1848, 122; könyvtár knigevárnica, kni'zicse AIN 1876, 69

knížni -a -o prid. *knjižen*: Da je rad v-knige steo kni'sni Kolman je imenüvan KOJ 1848, 24

knížnica -e ž *knjižnica*: je bila v-Büđini náſ drag- sa, i glaszovitnejsa kni'snicza KOJ 1848, 68

kobilica in kubilica -e ž *kobilica, žuželka*: nyegova hrána je pa bila, kobilicze i polſzki méđ KŠ 1771, 9; I zdina ſzo zisle kobilicze na zemlo KŠ 1771, 782; i jo je kubilicze ino méđ polſzki KŠ 1771, 103

kobiljánski -a -o prid. *kobiljanski*: na csetverih faraj, najmre: v Kobiljanskoj KOJ 1914, 10

Köbilje -a s *Kobilje, kraj v Prekmurju*: Kobilje KMS 1780, A2b; Od tiſztihmáo se nemore Kobilje na indasnyi dober sztán nazáj obogatiti KOJ 1848, 92

kobilni -a -o prid. *kobilji*: Tri léta sztare kobilne 'zrebeta AIP 1876, br. 8, 8

kóca kóuc s mn. *voziček*: Ta prva kóla szo na dvá potácsa bilá, kak zdásnyá kóca KAJ 1870, 73

Köcel -cla m *Kocelj*: Privinov szin Kocel, ovak tüdi Hezilo imenüvan KOJ 1914, 99

kocén -a m *kocen*: kolerába z okroglim kocénom AI 1878, 42

kócka -e ž *kockanje*: Bôg Ti pénéz na koczko nepüscsáva BRM 1823, 350

kockár -a m *kockar*: Tou doprnásajo koczkarje, zabajaricze KŠ 1754, 50

kóckarski -a -o prid. *kockarski*: Zná, kaj ſze táksi oſzramoti, Ki ſze dr'zi te koczkarſzke poti BRM 1823, 350

kočáriti se -im se nedov. *životariti, preživljati se*: Borbála z-Polszkgóa na csehſzko pobegnoti primorana, sze je tam do szmrty po ſzikesnom kocsáрила KOJ 1848, 53; Z-derov sze kocsárim ſzirmák KAJ 1870, 134

kóčica -e ž *kočica*: sze je podáo vu kmetovszke kocsicze KOJ 1848, 68

kočija tüdi kočúja -e ž *kočija*: Kotsi; kotsie KOJ 1833, 163; na kocsiaj odzaja 'zagdile KOJ 1833, 151; Kcsaszi szo notrirógátale précimbne kocstúje KAJ 1870, 38; Vu eto se potisnejo kóla ali kočúja BJ 1886, 14; i konyouv i kocsúhov i tejl KŠ 1771, 799

kóčiſ -a m *kočijaž*: I vsze trészka vu kocsisa Róki bics KAJ 1870, 36; sze dá po osterjásovom kocsisi vóodpelati KOJ 1845, 57; i pridavſi segave konye i cifraszte kocsise KAJ 1870, 117

kód prisl. *kod*: Kod je sou, vszepovszed je robo, 'sgáo, i kláo KOJ 1848, 98

kódköli prisl. *koder koli*: i kodkoli ide, povszéd tú'sna puſztina za nyim osztáne KOJ 1848, 4

köflik -a m *kotel, zelo velika količina*: ſzedem koflikov Bo'ze ſzrditoſzti KŠ 1771, 766, 793

kójna -e ž *tvarina*: omészti z-klünom i nogami,

da sze kojna cimpra tem bole vküpzgrábi KAJ 1870, 104; V-mlejki za krv potrebna kojna szojo, cukér AIP 1876, br. 4, 6; spinyacsa, stera od nature vszebi 'zelezno kójno obdr'záva AIP 1876, br. 7, 3

kokodáč medm. *kokodak*: I te to právi [kokoš]: Kokodáč BJ 1886, 16

kokodákati -čem nedov. *kokodakati*: Prvle zneszé kokôs, potom kokodáce KAJ 1870, 69 *kokodakajóci* -a -e *kokodakajoč*: kokósi szo dolizletele z-szedala, kokodákajocs szo iszkale záútrik KAJ 1870, 100

kokošéči -a -e prid. *kokošji*: Štruca jejce pol drugi kilogram teži i je za 24 kokošéči AI 1878, 22

kokóšji -a -e prid. *kokošji*: Dropla má kokošji klún AI 1878, 27

kokóuš tudi kokóš -i z *kokoš*: liki kokous vküp řzprávla pířsancze KŠ 1771, 78; Kak kokous BKM 1789, 23; zgrábi edno kokoš za drügov AI 1878, 9; kokósi szo na drevji szedeli AI 1875, kaz. br. 7

kokóút tudi kokót -a m *petelin*: I preczi je kokout popejvao KŠ 1771, 92; szo goszpoudje po sali cristatus (kokout) imenüvali KOJ 1914, 135; Kakas, kokót AIN 1876, 32; pita kokót to be'zécso KAJ 1870, 66; Kokót má na nogáj ostroge AI 1878, 24; neznate, gda gořzpodár hi'ze pride, ali za kokouta szpejvanye, ali rano KŠ 1771, 145; tú nehámo ednoga kokouta popevcza SIZ 1807, 6; Zdaj vzemeta csernoga kokouta KOJ 1845, 114; Včási njemi odgovárjajo kokotje z najdaléšnoga mesta AI 1878, 3

kokváča -e z *koklja*: Návada je rece z kokvačov datí vozléčti AI 1878, 24

koláč -a m *I. hlebec kruha*: je precí eden kolács krúha poszlála KAJ 1870, 62; Kelko koláčsov sze pecsé do leta KAJ 1870, 170; řz-petimi kolácsmi gecsménoga kruha KM 1796, 102 **2. potica**: Z-pšenične mele žemlo, koláče, vertanike ali kruha pečéjo BJ 1886, 27

koláčec -a m *hlebček*: je z-dvájřzetimi kolá-csecci gyecsménoga krúha nahráno KM 1796, 77

kolárnica -e z *kolnica, shramba za vozove*: Póleg štale je kolárnica BJ 1886, 14

kolède koléd z mn. *božič*: prozimec (predzimec), na steroga konec szpádnejo kolede (bo'zicsno) KAJ 1870, 160; řztej m ne zapéramo vó te druge dni kolede KŠ 1754, 26; Evang. na Nedelo po Koledaj KŠ 1771, 170; Epiřt. na I. po Koledaj Nedelo KŠ 1771, 564

kòledni -a -o prid. *božičen*: I kak veszélo tecséjo kòledni szvétki KAJ 1870, 60; Epiřt. na Kòledni

dén KŠ 1771, 659; Evang. na Kòledno Nedelo KŠ 1771, 167; Kòledni hymnuske BKM 1789, 22; Kòledne Peřzmi KM 1783, 231; nejli řzame v Kòledni řzvétki, nego vó řzlúřziti KŠ 1754, 214; Kòledne BRM 1823, V; Kòledne peszmi KAJ 1848, V

kòlek -a m *kol*: Palus Kolek KMS 1780, A9b; ka je ládjo od koleka odvézao BJ 1886, 32

kolénčni -a -o prid. *kolenčen*: escse i szledi rávno taksa koléncna bétva 'zené, kak trava KAJ 1870, 120

kolèno -a s, mn. kóulina **I. koleno, del noge**: Genu Koleno KMS 1780, A7b; Koleno Térd KM 1790, 93(a); Naj řze vřzáko koleno naklekné KŠ 1754, 110; vřzáko koleno KŠ 1771, 594; I na řzklenyem kolenom řzrczé moje te prořzi KŠ 1754, 256; tvoje koleni prevertene SM 1747, 68; i nenakleknite kólin drügomi bógi TA 1848, 67; řzpadno je k-Kolenám Jezurřovim KŠ 1771, 179; doli poklekni na Tvoja greiřna koulina TF 1715, 45; i na koulina řzpadnovři řzvoja pitao je KŠ 1771, 133; ki řzo nej nakleknoli kolena Baáli KŠ 1771, 472; na koulinař klecsécs nyega dicřjimo KM 1783, 235; pri obá ségajo prednje roké pod koleno AI 1878, 7 **2. stopnja sorodstva**: Vtrétyem ino vřřtrom koleni, Kařřtigo bom nevernike BKM 1789, 181

koléřikuři -a -o prid. *koleričen*: [Pavel] vrou-csega kolerikuskoga temperamentuma bodoucsi KŠ 1771, 421

kòli člen. *koli*: I vřři govorečři: kakoli bodete ztoga deteta KŠ 1771, 166; záto kakoje koli on gori vřřtano od řzmerti, tak je i nám hoditi TF 1715, 33; koterim koli nyihove greihe odpüřřtite TF 1715, 34; greihe ziménom po ednom na prei zracřunati, kako koli mi nemoremo TF 1715, 36; od koga koli, stera szo za nyega bilá KOJ 1845, 4; ali kak koli szi mislénye trüdi, ne more na isztinszko pot nájtí AI 1875, kaz. br. 1; drügih kaksoj koli vóri sze szlisih, je tak zavřřen AI 1875, kaz. br. 3; premisláva, ka de sze koli godilo AIP 1876, br. 11, 3

kólica -ic s mn. *voziček*: I ti naveke vláčiř moja kólica BJ 1886, 13

kòligòdikrat prisl. *kolikokrat*: Tou řřinite, koligodi krát řřinili bodete SM 1747, 40

kòliko in kòlko prisl. **I. koliko, vprařuje po řtevilu ali količini**: Koliko je Bogouv? SM 1747, 38; Koliko tálov má molítev vřřzak denéřnya TF 1715, 26; Csi bi stoj pitao, koliko méterov i centiméterov AI 1875, kaz. br. 6 **2. izrařa nedoločeno řtevilu ali količino**: 'ze napřřepřilozeno koliko 1876-tom leti dohodkov miniszter csáka AI 1875, kaz. br. 2 **3.**

kolikor: dá nyemi, koliko je potrebno KŠ 1771, 206; dönok vszigdár z-tolko szillabih, kolko sze v-rejcsi glasznikov nahája KOJ 1833, 6

kòlikogòdikrat prisl. *kolikorkolikrat*: Koliko godikrát zetoga kruha jeite, [zmert Go]zpodnovo nazveicsáivate SM 1747, 25

kòlikokòlikrat prisl. *kolikorkolikrat*: Ar kolikokolikrát jejte té kruh KŠ 1771, 513

kolje -a s *kolje*: Kolje zná bidti z-kaksegesté leszá AIP 1876, br. 8, 8; Z-lôga vozimo drva, kolje, plotje KAJ 1870, 16

Kòlman -a m *Koloman*: Kolmán Kráo KOJ 1848, 24; Málóga Šándora je Kolman kakti svojega šolskega pajdáša etak pozávao BJ 1886, 23

Kòlmanček -a m *Kolomanček*: Kolmancsek je ednok drkao po ogradi KAJ 1870, 11

koločánski -a -o prid. *kaločki, nanašajoč se na kraj Kalocsa*: po predgi Kolocsánszkoga Érseka KOJ 1848, 22; szo po Kolocsánszkom Érseki za Krála okronúvali KOJ 1848, 43

Kolòša -e ž *Kolose*: Koloja je bilou polo'zeno me]zto KŠ 1771, 601; Tim vu Kolo]fi [zvétim i vernim bratom KŠ 1771, 603

Kološánc -nca m *Kološan*: k-Kološánczom KŠ 1754, 3; Sz. Pavla apostola k-Kolossánczom pizsani list KŠ 1771, 601

kološásti -a -o prid. *kolobarjast*: Križnati pávuk s križom razprestráva vednáko spostávléno kološasztó mrežo AI 1878, 39

kolóu kolá s *kolo*: Kerék; kolou, potács KOJ 1833, 162; je zapovedalo nyegovo tejlo na kolou djáti KM 1790, 56; Voda žené mlínska kolá BJ 1886, 32

kolòvrat -a m *kolovrat*: Roké na kolovrat dene KŠ 1771, 817; tam zdaj májo delo roké i kolovratje AIN 1876, br. 12, 8

kòma prisl. *kam*: Koma bom sla SIZ 1807, 60

kòmaj prisl. **1.** *komaj, izraža težavno uresničitev dejanja*: i komaj od]ztpoui od nyega vkúp ga [ztrv]i KŠ 1771, 199; I tá govorécsi, komaj je fti]ao to lú]ztvo KŠ 1771, 386; je tákse dejte domá komaj csakalo vrejmen za v-souloidejnye KOJ 1845, 7; Komaj je čakala, naj bi že enkrát všolo mogla BJ 1886, 4 **2.** *izraža zelo majhno mero*: Ka je toga [zvejta blágo? Komaj li edne Roké pe]lzka vrejdnó KŠ 1754, 264; Domou je komaj níkeliko prezovicsov neszrecse vujslo KOJ 1848, 9 **3.** *izraža pravkaršnjo izvršitev dejanja*: Komaj je tou vo povedao, i tak [ze je pripetilo KM 1790, 20; i komaj bi pri]li Knidu]i, plavali [zmo pod Kretov KŠ 1771, 424 **4.** v zvezi **komaj preminouče vremen nedovršni pretekli čas, imperfekt**: komajpreminoučse (imperfectum)

KOJ 1833, 55; Komaj preminôčse vremen, da je csinênye komaj dokoncsano AIN 1876, 47

kománda -e ž *komanda*: Komanda vszejh szvojih seregov zroucsi lotrinszkomi Hercegi KAJ 1848, 107

komandánt -a m *poveljnik*: szo szigetvárszkoga kommandanta Zrinyi Miklósa KOJ 1848, 83; na mejjaj erdecse Rúszie szo Kommandantje vsze branisca lytvánszkomi ercegi Zoudali KOJ 1848, 48

komandíratí -am nedov. *poveljevati, ukazovati*: stere je lothrinszki Herceg Károl kommandírao KOJ 1848, 98

komár -a m *komar*: ki preczidjávate komára KŠ 1771, 77; Vúk i komárje KAJ 1870, 137

komédia -e ž *komedija*: Táksi [zo i komédie ino v]zá]ke zamán valon csefketanye i gucs KŠ 1754, 25; Med etaksimi komédiami merjé Fridrik Kurfírst KOJ 1845, 64

komediáš -a m *komedijant*: Tou doprnásajo kautlarje, komediáske KŠ 1754, 50

komisár -a m *komisar*: vesz Ország je na deszétère Krajsije (Okrogline) od telikih králevszkih Komiszárov ravnané razdejlo KOJ 1848, 113

kònci prisl. *vsaj*: je koncisi Mario na püszteni (v Turniscsi) obiszkao KOJ 1914, 110; szo navado mejli pokúpoma koncisi ednouk okoli Vüzma potúvati KOJ 1914, 151

kòncimar prisl. *vsaj*: pohaszni moje trüde, koncsimár za nyih volo me preosztro nepokastigaj KOJ 1833, VI; ár v-drugi jezíkaj naprej, ali koncsimár razlocseno sze vküpprikapcsijo KOJ 1833, 39; koncsimár z ednim sztopájom do pá bli'ze k-szvojemi cili AIP 1876, br. 8, 2

kòncínek -a m *končnica, končni del besede*: verbumi csigli nácsisi koncsinek májo KOJ 1833, 98

kòncni -a -o prid. **1.** *končen*: Z-káksimi obcsinszkimi koncsnimi prilósekmi naprejprihájajo ládanya pronomeni KOJ 1833, 39 **2.** v zvezi *končna piknja pika, ločilo*: Stera szo znaménya? Eta, koncsna piknya (.) KOJ 1833, 9; Nájvces pocsinka dopüszti koncsnapiknya AIN 1876, 9

kòndrastí -a -o prid. *kodrast*: Nyi vlaszké szo kondraszti KAJ 1870, 92

kòndrovanje -a s *kodranje*: 'zene [ze naj [zná]zijo, nej vu kondrovanyi vlá]z KŠ 1771, 636

kònec' -nca m **1.** *konec, del, najbolj oddaljen od izhodišča*: Finis Konecz KMS 1780, A9b; Konecz TF 1715, 48; posli Lázara, naj namocsi

konecz prŕzta ŕzvojega vu vodou KŠ 1771, 226 **2.** *kar je najbolj oddaljeno od izhodišča glede na a)* čas: doli ŕzi je ŕzeo zhlápcmi, da bi vido konecz KŠ 1771, 91; Od koncza ŕzvejta KŠ 1771, 79; kai ŕze Bogá ŕzamoga doŕztoy, kai je rezi zacsétka, i koncza SM 1747, 33; I ŕzteam ŕzkleyenim ali prikapcsenim koncjom etoga ŕzveita SM 1747, 37; Ja ŕzem A ino O, zacsétek i konecz KŠ 1754, 89; Oh dobrouta vekivecsna, zacsétek moj, i konecz KM 1783, 3; K-konczí nyim kpomoucsi bou BKM 1789, 314; Ka-je 'sitka konecz SŠ 1796, 7; potom obráza drevenenye 'zitka konca pokázalo AI 1875, kaz. br. 8 **b)** *dogajanje*: teda ŕze konecz vŕjini hŕdobi SM 1747, 16; Satan razdejlo ŕze je, nemore oŕztáti, nego konecz má KŠ 1771, 110; Kteri grejhom koncza ne vŕjinijo BKM 1789, 46; Králežtvó nyegovo Koncza nede melo BRM 1823, 10; Mecsi nepriátelov je konecz na veke TA 1848, 7; Ki bojní konecz vr'ze po vszem szvétí TA 1848, 38; ka bi eti poszlavci pogodbov zburkanyi konec vrgli AI 1875, kaz. br. 3 **3.** *smrt*: Ár oni konecz je ŕzmrt KŠ 1771, 460; Zdr'zi ga vu právoj vŕri notr do koncza KŠ 1754, 244; Ki konecz je pogibelnoŕzt KŠ 1771, 598 **4.** v zvezi z **dati, vzeti umreti, poginiti**: da jih je 10 jezér na mesti koncza dálo KOJ 1848, 9; ruszki boj 'saloszten konecz je vzeo KOJ 1848, 119 **5.** *izraža najvišjo možno mero, namen*: Ki pa do koncza oŕztáne, téŕze zvelicsa KŠ 1771, 33; szluga pa beté'zen bodoucsi ŕze je k-konczí pribli'závao KŠ 1771, 187; 'Zivi tak 'znyimi na té konecz, na ŕteroga gledoucs ŕzo vŕ ŕtámpane BKM 1789, 5b; Vszákoga Národa napinyávanye, i konecz v-tom sztoji KOJ 1833, IX **6.** v prislovni rabi *končno, nazadnje*: i na konecz ŕzo ga escse vmourili KŠ 1754, 10b; nakonczí da donok obládamo ino boy ob TF 1715, 30; Dai mi i na konczi bláŕeno mreiti SM 1747, 54; Na konecz veli tam ŕztojécsim: mér vám bojdi KŠ 1771, 261; Kakda je ŕzpadno Sámŕon konczovi vu Filiŕzteuŕŕove roké KM 1796, 50; ina konecz konczi dare naŕŕa poŕzleidnya vŕra pride TF 1715, 30; Na konecz koncza pa dáj da jazs vu etoj vŕri KŠ 1754, 239; naj, na konecz, kmeni hodécsa, me ne razdrá'zd'zi KŠ 1771, 231

kònec² -nca m *nit*: Filum Konecz KMS 1780, A8; na kiklej pecse ali hadre zelénimi konczi nasiti rozmarinszki vejnec KOJ 1845, 91

koníček -a m *kobilica, žuželka*: Z-Besarabie pišejo v-okroglinaj bolgrápa i ismaili pôle vsze puno konicsekov AIP 1876, br. 6, 8

kónj -a m *konj*: Ne boidite kako kony ino Oszel SM 1747, 96; i ovo eden bejli kony KŠ 1771, 776;

i bej'sao je 's-nyim navkŕp i nyegov kony KM 1790, 18; kony z-zágnými nogami brsza KAJ 1870, 10; Kralice kony bi edno ranto mogo prégszkocsiti AI 1875, kaz. br. 8; kony, krava AIN 1876, 8; Licojna konyév je rázlocsna, jeszo bêli, csrni konyi KAJ 1870, 88; Ovo, konyom vŕzde v csobe mecsemo KŠ 1771, 750; krave, konye szo szebov prneszli AI 1875, kaz. br. 3; Eti vu kôlaj, ovi vu konyej, mi sze pa bomo hválili TA 1848, 16

konjár -a m *konjar*: Konyár, csredár, ino bê'zajŕcsi klacsár KAJ 1870, 141

konjènik -a m *konjenik*: Konyenik sze z-bedrámi dr'zi na konyi, gda gèzdi KAJ 1870, 35; konya, i konyenika je vrgao vu mourje KM 1796, 36; dobi od dvájszetih Kmetov ednoga konyenika Huszár ozvánoga KOJ 1848, 63; I racsun vojŕzke vŕzej konyenikov je bilou dvejŕztou krát jezero jezér KŠ 1771, 783

konjíc -a m **1.** *konjič, konjiček*: Gyö, konyics! KAJ 1870, 36 **2.** *kobilica, žuželka*: Zeléni konjič imé má od toga AI 1878, 35

konjski -a -o prid. *konjski*: konyszka óprava, oro'sje szo k-nyemi pokopane KOJ 1848, 5; Hám; konyszka óprava, hámi KOJ 1833, 158; Zátó je v-zími z-dvoriscsa konyszki, krávji gnoj na eden kŕp dáó znoŕziti KM 1790, 68; Koteriŕze ne veŕzeli vnikákŕoi konyŕzkoj moucŕi TF 1715, 47; Ki ŕze vupajo vu moucsi konyŕzkoj BKM 1789, 292

konkordancia -e ž *konkordanca*: da je Szaxonszkomi Kurfirsti potrejbno bilou dati Konkordancio (edno knigo, vu steroj bi sztalo, ka májo vŕrvati Lutheránje) KOJ 1845, 70

konópla in konóupla -e ž *konoplja*: Kender; konoupla KOJ 1833, 162; Konopla AI 1878, 43; Jeli szí 'ze vido z-konopél toren KAJ 1870, 170; Toti, csi szem v-konopláj bio KAJ 1870, 176

konoplásti -a -o prid. *po barvi podoben konoplji*: Mam edno kokŕš konoplásto BJ 1886, 16

konópleni -a -o prid. *konopljen*: konópleno szemen je iszkano AI 1875, br. 1, 8

konoplénka -e ž *laška konopeljšćica, ptica*: Pevci so túdi konoplenka AI 1878, 28

konóplin -a -o prid. *konopljin*: Konoplino semen je lŕbléna hrána ftičom AI 1878, 43

Konštancínápol -a m *Konstantinopol, Carigrad*: Steroga teŕlo je zapovedao v-Conŕtanczinápol prinŕzti KŠ 1771, 159

Konštantínúš -a m *Konstantin*: Conŕtandinus, ali nyegov ŕzin KŠ 1771, 159

kóp -a m *kop, rahljanje v vinogradu*: či letina

- nagodí te kòpa trüde obilne pláčajo BJ 1886, 30
- kòpa** -é ž *kopa*, *zloženi snopi žita*: szilje z-nôg szpádne, i kopé sze notrivozijo KAJ 1870, 57; v-sznojpe zvézati, eto pa v-kri'ze (kopé) szkládszti KAJ 1870, 120; se jümlo i páрма najde, vu ete se szkládajo vlatnaté kopé BJ 1886, 14
- kopáč** -a m *kopač*: Za'senijo ji eden gyám goricz na dvajřzeti kopáčsov SIZ 1807, 29; pren. Té kopáč [krt], bole oráč, je celo za svoje podzemleno živlejnje stvorjen AI 1878, 10
- kopalinje** -a s *rudnine*: Vse, kaj na sveti živé, je plemen, kakti stvári, nárasí i kopalinje AI 1878, 4; náraszi i kopolina vcsenyé AIN 1876, 9
- kópálnice** -e ž *kopališče*: vogerszka kralica v-Francuskom országi v-kópálnici sze dr'závsi AI 1875, kaz. br. 8; Ország ima vnogo vrednoszti, kak kópálnice AI 1875, br. 2, 2
- kópálnični** -a -o prid. *kopališki*: ruszki caszar, te rávno k v-kópálnicsno meszto pótavsi, tudi v-Berlini bio AIP 1876, br. 6, 3
- kopánja** -e ž *svinjsko korito*: kopanya naj bode pred lejvom KOJ 1845, 39; Szvinyé pri dômi z-kopanye jéjo KAJ 1870, 69; dene obrok v-kopanyo KAJ 1870, 88; v-kopanyaj i vu vědraj zmr'znyena voda AI 1875, br. 1, 8
- kópánje** -a s *kopanje*: Prednje nogé so práve lopate za kopanje AI 1878, 10
- kopánjica** -e ž *koritce*: Szrebro szo nyé [kletke] dvérca, gyemant kopanyica KAJ 1870, 148
- kòpati** kópam nedov. *kopati*: Kòpati ne morem KŠ 1771, 224; Ások, kopam -ati AIN 1876, 18; Steri jamo kopa KŠ 1754, 62; Ki drügomi jamo kopa KM 1790, 18; On jamo kopa TA 1848, 6; Lisica živé v lüknpjaj, štere si sáma kopa AI 1878, 9; To zemlo kopao bom BKM 1789, 192; odisla krumpise kopat AI 1875, kaz. br. 7
- kòper** -pra m *kamilica*: deřzetinjete meticzó i koper KŠ 1771, 77
- kopínje** -a s *robidje*: eden járecz, med kopinyom zapleteni KM 1796, 18
- kopítar** -a m *kopitar*: Kopitari AI 1878, 14, 5
- kopito** -a s *kopito*: dokecs András .. ino z-kopitami neszpoklácsi na szmrt KOJ 1848, 18
- koprivojezičen** -čna -o prid. *jezikav*: szo fararje szvoje nousze visye povzdignovsi z szvojimi koprivojezicsnimi 'senami KOJ 1914, 134
- kopún** -a m *kopun*: Kappan; kopün KOJ 1833, 162; je nej kopüna pecsenoga vtégno kostati KOJ 1848, 91
- kopúnár** -a m *nakupovalec jajc in perutnine*: Med tém mimo nyegovoga vozá kopúnár vozi KOJ 1845, 50
- korát** -a m *žaba, krastača*: Túl korátov je nê ká prijétnoga KAJ 1870, 10
- Kórazim** -a m *Korazim*: Jaj tebi Korázim KŠ 1771, 36, 202
- kòrb** -a m, v zvezi **korb dati zavrñiti**: Polszkoga Krála oprosená csí nyemi je tudi korb dála KOJ 1848, 66
- korbáč** -a m *korobač*: Korbács; korbács KOJ 1833, 163
- kòrbeo** -bla m *košara*: doli řzo ga pűřztili vu korbli KŠ 1771, 369; Lêpe korbte pleszti AI 1875, br. 2, 8
- kòrc** -a m *korec, posoda*: ne vu'zgéjo pořzvejšta, naj ga pod korcz denejo KŠ 1771, 14; néháó řzam eden korcz pšeniczne mele SIZ 1807, 22; szo nyé primorali protesztanszskim fararom korce dávatí KOJ 1914, 140
- kòrčič** -a m *kebel, mernik*: Krála potuko, i 'snyega deszét keblóv (korecsicsov) pejšnez za mira odkűplenyé vosztruczao KOJ 1848, 9
- korén** -a in -rñá m **1.** *koren, del rastline*: ali z-ednoga korná vecs szteblovja 'žené KAJ 1870, 18; ali je pa pod drevešnimi korénami skriti [jeřž] AI 1878, 10 **2.** *vznožje gore*: Najszpòdnvi tál bregòv sze korén zové KAJ 1870, 146 **3.** *osnovni del besede*: Csi korén vòide z-literov t AIN 1876, 51 **4.** *rodovni izvor*: Ovo obládao je z-Judovoga plemena bodoucsi orořzlány, korén Dávidov KŠ 1771, 775; Vu řterom Dávidov korén, Jezus Ide z-řvejšta temnicze BKM 1789, 116 **5.** *začetek, izvor*: nevòra liki korén, vlaga i moucs vřzej grejšhov KŠ 1771, 441; Ár lűbézen pejšnez je vřze hűdoube korén KŠ 1771, 642; Csi je prvotina řzvéta i csi je korén řzvétí, řzvéte řzo i vejke KŠ 1771, 473; naj kákři britki korén ne podrařžté i zburka vářz KŠ 1771, 695 **6.** v zvezi **korena-obraz korenska oblika besede**: Vréména-récs je na formo gledòcs dvòje fêle, kakti .. ino táksa, stere koréna-obráz brezi ik dokoncseka sztoji AIN 1876, 45
- korenásti** -a -o prid. *korenski, osnoven*: Pokom sze szpozna korenaszta-recs AIN 1876, 12; Na szhájanye gledoucs a) szo korenászti ali neszhájani pronomeni KOJ 1833, 35; Kelkoféle szo szamosne recsi? korénaszte i szhájane recsi KOJ 1833, 11
- koreníčka** -e ž *korenina*: Nyé [vijolice] nidno korenicške szpodi piti zacsne nadájajòcsó vlogo zemlé KAJ 1870, 101
- korenják** -a m *korenjak*: csrszťvi korenyák na obema nogama ráven sztoji KOJ 1845, 26
- korenjé** -á s **1.** *korenine*: To; korenyé KOJ 1833, 176; vidili řzo to figovo drejšvo pořzejhnyeno zkorenyá KŠ 1771, 138; i da je nej melo korenyá,

poľzejhno je KŠ 1771, 42; Eto je pa, csi Bo'zo rejcs, trávo, korenyé na tou núcزامو, na kou je nej dáno KŠ 1754, 19; 'ze je pa ſzekera na korenyé drevja polo'zena KŠ 1771, 9; Vszáko drevo má korenyé KAJ 1870, 15; ár vnôgih mesztaj na trsztovej korenyé máli sztvári szojo AI 1875, kaz. br.; vtrgni ſze vö ſzkorenyom KŠ 1771, 228 **2. rodovni izvor:** Bo'zi ſzvéti ſzin zJesseva korenyá BKM 1789, 26; Bo'li ſzvéti ſzin z-Jeſſeva korenyá KM 1783, 231 **3. začetek, izvor:** Nema pa [rejč] korenyá vſzebi KŠ 1771, 43; Ár grejha korenyé pritekne KŠ 1754, 81; vſzega hüdoga korenyé vö ſztrejbig KŠ 1754, 239

korénski -a -o prid. *korenski*: Csi vu korénszkom verbumi vecs szillab KOJ 1833, 80

korina -e ž **1. cvetlica**: z-edne korine na drügo szêla AIP 1876, br. 2, 8; Za lepim krscsákom lêpo Korino KAJ 1870, 123; Za náras se imenüje tráva, korine AI 1878, 41; Môdri korin plamên szvéto AI 1875, kaz. br. 8; Potom môdre korine glédala AI 1875, kaz. br. 7 **2. šopek**: Bokréta; korina KOJ 1833, 152; cvêtje je brála med grmovjem i v-korino je je zvézala KAJ 1870, 13

korinčrèpnja -e ž *cvetlični lonček*: to náj vékso korincsrèpnyo gorpoiszkala AIP 1876, br. 2, 6

korinica -e ž *cvetličica*: edno lêpo korinico je naisla KAJ 1870, 13; zarazmila, ka szo korinice vcsinole AIP 1876, br. 2, 7

Korintuš -a m *Korint*: Korinthus je Grckoga orſzága dr'zéle meſzto KŠ 1771, 487; piſe nyim z-Korintuſa KŠ 1771, 435; Paveo ſou je v-Korintus KŠ 1771, 397

Korintušánčar -a m *Korinčan*: Korinthusánčsarje ſzo Apoſtolov liſzt KŠ 1771, 532

Korintušánc -nca m *Korinčan*: Titus more biti na zle'zenyé Korinthusánecz KŠ 1771, 654; oKorinthusáneci KŠ 1771, 539; i vnougi Korintušánczov, ſzliſjavſi, vorvali ſzo KŠ 1771, 398; za Korinthusánczom dáne dári KŠ 1771, 490; k-Korinthusánczom dvá KŠ 1754, 3

korintuški -a -o prid. *korintski*: je velo po Korintuskom 'ziveti KŠ 1771, 487

k'riti -im nedov. *kuriti*: Kôri KMS 1780, A2b

korito -a s *korito*: Linter Korito KMS 1780, A8b; Teknö; korito KOJ 1833, 175

Körmendín -a m *Körmend, kraj na Madžar-skem*: Od Obtüja do Körmendina KOJ 1848, 16; Nájde sze v-Körmendini KOJ 1845, 1

Kornéliuš -a m *Kornelij*: Kornelius kſzebi zové Petra KŠ 1771, 371

koróniti -im nedov. *kronati, podeljevati čast*,

priznanje: I vekivecsno bláj'zenſztvo, Koronim vam vaſo glávo BKM 1789, 151

koronüvanje -a s *kronanje*: komaj sze je vezélo korunüvanye opravilo KOJ 1848, 64; Na Krála poľztávlenýa i korunüvanya dén KŠ 1771, 854; po oprávlenom Koronüvanya szvétki KOJ 1848, 18; V-Koronüvanyi KŠ 1771, 813; Po tvojem korunüvanyi KM 1783, 75

koronüvati -üjem nedov. **1. kronati, podeljevati čast, priznanje**: Goľzpodne ti nyé korunües zmiloschov ABC 1725, A8a; Koronüjes leto z dobrôtov tvojov TA 1848, 50; On pôť naso korunüje KAJ 1848, 9; On korunüje te vnôge z oszlobodjenym TA 1848, 120; Koronüj nám eto leto BKM 1789, 52; ſzpoľtenyom ſzi ga korunüvao KŠ 1771, 673; ſzi ga z dikov i postenyom korunüvao TA 1848, 7 **2. poplačevati**: nyive z-kopámi okladjene korunüjejo trüde delavcov KAJ 1870, 133 **koronüvani** -a -o *kronan*: Jezus je i ztrnyom je korunüvani KMK 1780, 15; gláva ſz-trnyom korunüvana KM 1783, 64; vidimo, Ježuſa ſzpoľtenyom korunüvanoga KŠ 1771, 674; po ednom z-széncsnimi gôsztsami korunüvanom nászladnom dôli pelala KAJ 1870, 80

korôšeski -a -o prid. *korôški*: Pokedob bi pa stjarszki, koroseszki ino krajnszki lutherane vnogo nepokornoszti delali KOJ 1914, 123

Korôško -ga s *Korôška*: nazájszpojémavsi Stájer, korosko, Krájnszko KOJ 1848, 69

koróuna in koróna -e ž **1. krona, okrasni predmet**: Ni kincse ne iscse BKM 1789, 11; Ni korón, niti kincsov Ne'zelé BRM 1823, 8 **2. kar je po oblíki podobno kroni**: trnavo korouno na ſz. glávi noſzo KŠ 1754, 237; I ztrnya ſzpleteno korouno ſzo nyemi okouli na glávo djáli KŠ 1771, 94 **3. monarhija, država**: bi nyihov Jezik vszi pod Vogrszkov Korounov bodoucsi Národje polübili KOJ 1833, VIII **4. čast, priznanje**: Gde ſze lescsi tá korouna, Stero nám dá Kriſztus nigda KŠ 1754, 274; bratje moji, radoľzt i korouna moja KŠ 1771, 598; Po Kriſztuſi mem Goľzpodni Korouna Vſzejm sš 1796, 4; naj ſzprjhivo korouno vzemejo, mi pa, neľzprjhivo KŠ 1771, 508; Ár, geto je vardenyeni, vzeme 'zitka korouno KŠ 1771, 746; Darüvao bi náſz ſzvojom koronom BKM 1789, 56

kóruš -a m *korec, mernik*: On pa ercsé: ſztou koruľov pſenicze KŠ 1771, 225

kóruš in kóuruš -a m **1. kor, prostor za pevce v cerkvi**: Zgor od veliki dvér je kóruš BJ 1886, 20; naj morejo csuti, na kóruſi popevati KOJ 1848, 19; deacsco szpejvanye na koruſi

- KOJ 1914, 147 **2. zbor, skupina:** Tebé odicseni Korus Apo|zolszki KM 1783; korus v|zej Prorokov BKM 1789, 137; I v-nebe|zki korus na me|zto mi |zej|zti sš 1796, 78; V|zej|zkousz v-angyel|zkom koru|ji BKM 1789, 401; V|zej|zkousz v-angyel|zkom koru|ji sš 1796, 4
- kòsa** -e ž *kosa*: Falx Ko|za KMS 1780, A9; pren. Szmrt te pod koszou vr'se KM 1783, 281; Szpoumenmo|ze I |zte z-|zmrti, i 'snyé ko|zé sš 1796, 124
- kòsec** -sca m *kosec*: Falcator ko|zecz KMS 1780, A9; pren. |zmrt kako ko|zecz trávo, tá podéra BKM 1789, 423; |zmrt je britki ko|zecz sš 1796, 149
- k'sečki** -a -o prid. *kòseški*: rojen Dalmatin pa z-Kòszecskoga meszta sztrehe dá doli KOJ 1848, 79; On sze je z-dobrotivne kòszecske sziotisnicze podáo vu Zobráznovcioz KOJ 1845, 4
- K'seg** -a m *Kòszeg, kraj na Madžarskem*: V Kòszegi, 1848 TA 1848, 1
- kosídev** -dvi in kosítev -tvi ž *košnja*: Gdare koszidev pride, vòidejo koszci KAJ 1870, 121; szo szí navküpe koszítvo, 'setvo i mlatitvo pogoudili KOJ 1914, 152; Etaksa decza bi na koszidvi vékso plácso mela KOJ 1833, XVII
- kosíti** -ím nedov. *kositi*: Kaszálni; kosziti KOJ 1833, 162
- kositrín** -a -o prid. *kositrín*: sze morejo nüczana poszouda v-kropi z-koszitrínov trávo ali szlamov sesouvati KOJ 1845, 41
- kosmáti** -a -o prid. *kosmat*: |zuncze je grátalo csrno, liki ko|zmáto vrecse Kš 1771, 777
- kosmínje** -a s *dlaka*: Nyegovo [konjevo] koszminye je krátko KAJ 1870, 88; Doszta sztvaram je koszminye odetel KAJ 1870, 10; I na obrázi mo'zki jeszte koszminye KAJ 1870, 31; za gorobdr'zánye tela escse je potrebna .. koszminye AIP 1876, br. 7, 3; I nyéno [kozino] kosminje se na hasek oberné BJ 1886, 16; Ivan, je meo odeteo |zvojo zgomil|zkoga ko|zminya Kš 1771, 9; je meo odeteo z-kamin|zkoga ko|zminya KM 1796, 93
- kòspric** -a m *bodalo*: Ti premèni on krvni kospricz, Z-sterim zdá bojník szmrt vèja KAJ 1848, 373
- kòstan** -a m *kostanj*: Ca|tanea Ko|ztan KMS 1780, A9
- kòš** -a m *koš, pleten čebelji panj*: Včéla Živé v družbi v roji ali v koši AI 1878, 35; Tè kosi szo tak napravleni AI 1875, kaz. br. 8; Jáko prilicne kose nücajo AI 1875, kaz. br. 8; z-táksimi kosi jáko vrédno róje pòvati AI 1875, kaz. br. 8
- košár** -a m *košara*: Kosár ABC 1725, A3a; Tá sze je vòpotégnola z-kosára KAJ 1870, 100; je gori o|ztanolo zlámanya drobtinya |zedem kosárov puni Kš 1771, 52; moski kosáre, kose i t, v, pletejo KOJ 1845, 42
- košàra** -e ž *košara*: I |zkou|z obloka vu ko|fari |zam pù|zcsen doli po zidi Kš 1771, 549
- košàrica** -e ž *košarica*: ga je vu kosariczó polo'sila KM 1796, 33
- košav** -a -o prid. **1.** *kuštrav*: I naj košav neostánem, gda zmesta idem BJ 1886, 15 **2.** *košat*: Na to formo rasté, kak košavo drevo AI 1878, 40; kak kosavi grn AIP 1876, br. 1, 2
- koščica** -e ž *pečka, koščica*: kosztsice (pecsjé; jedro) belo KAJ 1870, 16
- košelina** -e ž *pokošen travník*: Doli poide, kak de'zd'z na koselino TA 1848, 57; Či se dolpokošena tráva na košelini že posühši, te bode senò žnyé BJ 1886, 28
- košenjé** -á s *košnja*: vu vugodnom vrèmeni tráva pá na kosénye zraszté KOJ 1848, 122
- košta** -e ž *hrana, oskrba*: ga je edna doviczka k-szebi na kosto vzéla KOJ 1845, 53
- koštati** in kóuštati -am nedov. *poskusiti, okusiti*: da je nej kopüna pecsenoga vtéžno kostati KOJ 1848, 91; kaj ni|cse oni pozváni lüdi ne košta vecsérje Kš 1771, 220; ka tecsa|z nikaj ne koštamo, dokecs ne bujemo Pavla Kš 1771, 414; niti ne koštaj, niti knyemi ne |zégni Kš 1771, 607; i gda bi ga koštao, nej ga je |teo piti Kš 1771, 95; pren. Akoie pa bolje meni to telno |zmert kostati (|zterpeti) SM 1747, 57; Ali csi ti toga tròsta Düsá z-gvüsnoszjtov nekosta KAJ 1848, 144; Ako glih telovno |zmrt koustamo sš 1796, 13; |teri ne koštajo |zmrti, dokecs ne bodo vidli Sziná cslovecsoga Kš 1771, 55; |zi britko |zmrt kou|to BKM 1789, 135
- koštávanje** -a s *okušanje*: |zi tvojo düso po telovne, düsevne i vekivecsne |zmrti koštávanyi vò |zpu|zto Kš 1754, 237
- koštávati** -am nedov. *okušati*: z-jezikom kostávamo KAJ 1870, 32
- kotár** -a m *okolica, vaško ozemlje*: Ve|z ete |zvét je Tvoj kotár BRM 1823, 318; Kotár KAJ 1870, 118; Kre vézsi okòli le'zi kotár KAJ 1870, 118; Za nasim kotárom drügi kotár pride KAJ 1870, 92
- kotáren** -rna -o prid. *vaški*: Gdate i kotárno kaménye vkápajo med nyive vdiljek po meháj, ali na konce nyiv KAJ 1870, 119
- koštati se** -ám se nedov. **1.** *valjati se*: To Dobro sze nekota pod nogámi KOJ 1833, 145 **2.** *biti, zadrževati se*: ka sze nemska vojszka itak tu kota KOJ 1848, 100; pren. szo sze vu drugih grdoubaj kotali KOJ 1848, 6

kotëri -a -o vpraš. zaim. *kateri*: Koterie biu pervi tau katechi[mu]šša? TF 1715, 11

kotëri -a -o ozir. zaim. *I. kateri, ki*: Boghi, Koteri šze ne vešzeli vnikaksoi konyšzkoï moucsi ABC 1725, A6a; Vszak Clovik, koteri od Boga pomocs šche imeti SM 1747, 80; meni, koteri tvoje šz. imé na pomoucs zezávam KŠ 1754, 228; Deczi, koteri mleiko potribuje TF 1715, 8; rejcs .. tou je, kotero je pouleg poti šzejano KŠ 1771, 43; Kristušša, od koteroga vřza dobra csuli bomo SM 1747, 84; Milolcsa, zkotere je napunyeni Kriřztušša vlejárí KŠ 1771, 441; rejcs Bo'za, koterij šze cslovik vřpa BKM 1789, 7; zkerřzta kriřtuřševoga, koteroga je šzvëti Matay popiřzau TF 1715, 38; [Frencel] Koteroga šzo najzledüvali drügi řtirje moudri vucřitelje KŠ 1771, A6b; glász, Koteroga zdaj vám nazvescsávam BKM 1789, 26; šzvëto piřzmo, kotero pred šzebom más KŠ 1771, A8a; na etoi zemli, kotero tebi tvoi Bogh hocse dati ABC 1725, A4a; moljenjá po koterom vřza dobra prořzimo TF 1715, 25; Vu vřzákom vreimeni, vu koterom meřzti SM 1747, 83; řzina Bo'zega, Vkoterom obarjes BKM 1789, 17; uu onoi noučři, uu koteri predan beřše TF 1715, 39; vu onoj krajini, vu koterij 'živé KŠ 1771, A4a; Med koterim kerřchánřzvom on meni TF 1715, 23; vřro, zkoterov vřrjemó TF 1715, 20; Dáj mi moucs, řzkoterov Obládam nepriátelov KŠ 1754, 259; Ar znám gotovřzť vařo, řzkoterov řze od vřřz hvalím KŠ 1771, 543; pokoleinya onih, koteri mené lřbio TF 1715, 18; vranicsom, koteri nyega na pomoucs zovëio ABC 1725, A6a; Vandaluřov, koteri řzo odplavali KŠ 1771, A6a; je řztvouro vřza koteri řzo vu nyih TF 1715, 14; koterim koli nyihove greihe odpřzťite TF 1715, 34; blagofřzlovi dári, kotere bomo zdai křzebi jemáli TF 1715, 47; kotere bodemo zdai křzebi jemáli ABC 1725, A6a; mo'záke, kotere je zzejimi goti ořznáj'zo KŠ 1771, A7b; vřolai najřh, vkoterih je obderřalo TF 1715, 5; mo'záke, po koteri je dáo razkládati KŠ 1771, A4b; Kerřzt i vetsërja, řzkoterimi nářz vucsi SM 1747, 87; vnouge druge, zmed koterimi řzo niřtere zbili KŠ 1771, 139; zagerdi ino pobláti Bosje řzvëto imé, od koteroga náz obráni TF 1715, 27 **2. kar**: da mocřni pořztánete, kotero včřinivři ne najzledüimo Deczo TF 1715, 8; Vřze ono, kotero krřztsenik zvre cřini KŠ 1754, 79

kõtiti -im nedov. *kotiti*: Ona [švinja] zvřntoga ká koti KAJ 1870, 69

kotlár -a m *kotlar*: Alexander kotlár mi je vnogo hřdoga prikázao KŠ 1771, 652

kõtnoti se -em se dov. *skotaliti se*: i z-glávë krřna med lřszstvo sze kotnola AIP 1876, br. 2, 7

kotriřga -e ř *I. ud, okončina*: Vřze kotriřge bo veřzële sřš 1796, 4; da řze pogibi edna kotriřg tvoji KŠ 1771, 16; je meni vřze kotriřge dau TF 1715, 21; Ne odřri Të moje kotriřge 'zálósztne KŠ 1754, 254; Niti ne pořztávajte kotriřge vaře, za rosjë nepravicze KŠ 1771, 460; Zdrřzi Nase kotriřge vu moucsi BKM 1789, 52; Primi gori Goszpodne za áldov vsze kotriřge KM 1783, 5; nejga méra vmoji kotrejsnyi kotriřgaj KŠ 1754, 232 **2. del, ud**: Kotriřga řzem tvořiga teřla KŠ 1754, 270; te nevidoucsë czërkvi kotriřge pravicsno řzlř'zio KŠ 1754, 131; Neznate, ka řzo teřla vařa Kriřztuřšove kotriřge KŠ 1771, 500; Matere Czërkvi vřze kotriřge májo KMK 1780, 21; mi řzmo tvoje, Tvořega teřla kotriřge BKM 1789, 114; vřzej verni kotriřg Kriřztusevi KŠ 1754, 132 **3. člen družbe**: lřřzťva vřřzáka obcsinřzka kotriřga bode duřna priřziliti KM 1790; dúřni szmo kati verne kotriřge, za szvoje glavë szrecso sze szkrbeti KOJ 1833, VII **4. zlog, govorna enota**: Govorënya z-rëcsi, recsi z-kotriřg, kotriřge z-piszkov sztojijo KAJ 1870, 6; recsi z-kotriřg sztojijo KAJ 1870, 6; je recs: edne-kotriřge AIN 1876, 7

kõtva -e ř *sidro*: zřëpa řzo řtiri kotve vř vřgli KŠ 1771, 426; I kotve řzo okouli vř řztrgali KŠ 1771, 426; pren. Stero [upanje], liki kotvo dřje mámo KŠ 1771, 680

kóudila -e ř *kodelja*: má [řena] přëřzti koudile SIZ 1807, 54

kóudiř tudi kódiř tudi kóduř -a m *berač*: kódis je proszo AIN 1876, 47; vkřp potere Gořzpdo z-řzirmaskimi koudismi sřš 1796, 147; Krála kako koldusa Szmrt zná pokofřziti BRM 1823, 375

kóudiřki -a -o prid. *berařki*: vise jezero-jezëř lřszťva od povódeni vu kódiski szťális szřhnyeno AIP 1876, br. 3, 7

kóudiřstvo tudi kódiřstvo -a s *berařstvo*: i szam sebebë krádnë i na kódistvo szpřávla KAJ 1870, 161; nemára Ni koudistvo sřš 1796, 123

kóudivati tudi kódivati -am nedov. *beračiti*: Koudivati me je pa řzřám KŠ 1771, 224; Nedelaven cslovek doszťakřrát more glád trpeti ali kódivati KAJ 1870, 105 **kóudřvajóuči** in koldřvajóuči -a -e *ki berači*: niki řzlejpi je řzedo kre pouti koldřvajoucsi KŠ 1771, 233; je řzedo kre pouti koudřvajoucsi KŠ 1771, 136

kóukol -a m *kokolj*: Gnile i mřtve kotriřge, koukol KŠ 1754, 131; koukol řzo pa řzinovje toga

hüdoga KŠ 1771, 45; Od koukola med pseniczo KŠ 1771, 41; poberte prvo koukol KŠ 1771, 44

kóula kóul in kóla kól s mn. *voz*: Szekér; koula KOJ 1833, 173; Kôla szo polodelci jáko potrêbna KAJ 1870, 71; glájz nyihovi perout, liki glájz koul KŠ 1771, 782; i pridru'zi Źze ktejm koulam KŠ 1771, 366; je zapovedao Jó'sef koula nyim datí KM 1796, 31; Ki Źze vupajo vu vnougi koulaj BKM 1789, 272; Odnet jo je tak Dávid na nouvi kouli dáo pelati KM 1796, 60; pren. ka országa vójznyena kôla po cajti vöpotégnyena bodo AI 1875, br. 2, 1

kóupati se tudi kópati se -lem se nedov. *kopati se*: Ferdeni; koupati se KOJ 1833, 157; Fördök, kopljem -ati AIN 1876, 18; zagledno je Uriáljovo 'Jeno, Źtera Źze je vu ográczí koupala KM 1796, 62

kóupeu in kóupeo -eli ž *krstna kopel, krst*: ino koupeu preporodjenjá KŠ 1754, 190; Źz. KrŹzt, ona koupeo preporodjenjá KŠ 1771, 7a; ino ta kopeu toga novorodgyenyá TF 1715, 32; ze Źzame Źzvoje miloŹche po koupeli novoga rodgyenyá TF 1715, 33; Po tom koupeli bode vŹze opráno, Ka je Źzkvarjeno BKM 1789, 226; Da bijo poŹzvéto ocsiŹztivŹi jo Źzkoupeljov vodé vu rejesi KŠ 1771, 585

kóust in kóst -i ž *kost*: nyegova kouŹzt Źze naj ne Źztere KŠ 1771, 331; tá koŹzt je ma koŹzt BKM 1789, 266; tou je práj edna kouŹzt z-moji kouŹzt SIZ 1807, 7; Nej Źzo Źzkrite bilé pred tebov moje kouŹtí KŠ 1754, 241; Lehko precstém vsze kosztí moje TA 1848, 17; PriŹzehnole Źzo mi K-kou'zi kouŹtí od bolezní BKM 1789, 319; znoutra Źzo pa puni kouŹtí ti mrtvi KŠ 1771, 77; edna kouŹtí z-moji kouŹtí SIZ 1807, 7; Z-krvi, ŹzkouŹtí BKM 1789, 360; Pokásemi koŹtí vno'sinoŹtí SŠ 1796, 34; nejga nikaksega méra vmoji koŹtáj za moji grejhov volo KŠ 1754, 241; i nikakŹo poŹzoudo zŹzlonovi kouŹtí KŠ 1771, 799

kóut in kót -a m *kot*: mo'zá odpelala v-eden kôt AI 1875, kaz. br. 7; ár je tou nej vkouti vcsinyeno KŠ 1771, 423

kóutkám prisl. *kod kam*: Źzlab Źzam, Nevejm kout kam BKM 1789, 106; Da Źze nebos obrnouti znao koutkám BKM 1789, 439

kóutni -a -o prid. *koten*: Źz-koutnoga zobá one laloke je doubó vretino KM 1796, 49

kóutnjek -a m *kočnik*: Zábfog; koutnyek KOJ 1833, 184

kóuvran in kóvran -a m *krokar*: Varjú; kouvran KOJ 1833, 181; NajvékŹi vsej vran je kovran AI 1878, 25; je vö pŹŹto Noe na okno te bárke ednoga kouvрана KM 1796, 12; toga ocsi dolŹzki

kouvránye vo Źzklivéjo KŠ 1754, 32; geto Źzo ga kouvranje pojeli KM 1790, 56; Vzemte na pamet kouvране KŠ 1771, 212

kóuža tudi kóža -e ž *I. človeška koža*: Cutis Kou'sa KMS 1780, A7b; Kou'sa Bor KM 1790, 93(a); mené potom eta moja kouŹa okouli vzeme SM 1747, 32; PriŹzehnole Źzo mi K-kou'zi kouŹtí od bolezní BKM 1789, 319; Ino gda kou'zo mojo csrvjé zvrtajo KŠ 1754, 139; Źzkou'zov i zmeŹzom Źzi me pokrio KŠ 1754, 90
2. živalska koža: szo sze na 'sivinszkih kou'saj kotali KOJ 1848, 6; Csrvôv gôla kô'za AI 1878, 9; Lisica dlakasto kožo má AI 1878, 9; pren. Zdáj je grcski Czaszar szvojo oroszlánszko kou'so z-liszicsinov dosztávo, tanács dávajoucsi KOJ 1848, 30
3. usnje: Bio je pa Ivan odeti ŹtrŹtmi kumile, i zkou'ze poŹájz je noŹzo KŠ 1771, 103

kóužica -e ž *kožica*: naj ne navlicsuje kou'ziczo KŠ 1771, 502

kováč -a m *kovač*: Tubálkajn, ki je kovács bio KM 1796, 10

kováčki -a -o prid. *kovaški*: vöter píse hüjsi kak kovacski meh KOJ 1845, 102

kováčnica -e ž *kovačnica*: Nego visziko pod nébov je csüdna kovacsnicza KOJ 1845, 102

kováti kovém nedov. *kovati*: Koholni; zmiszliti, kovati KOJ 1833, 163; Kovácsolok, kovém -ati AIN 1876, 65; pren. Gizdávczi la'zi kovéjo na méne TA 1848, 101

kovina -e ž *kovina*: Kovina (érc) sam, znam se glásiti BJ 1886, 21; kopolinje i kovine AI 1878, 53

kóža -e ž, v zvezi *kozo drejti delati isto, ponavljati*: da nyemi je nej potrejbno vszigdár edno kozo drejti KOJ 1845, 4

kózeo -zla m *kozel*: Kozli KŠ 1754, 131; krv bikouv i kozlouv KŠ 1771, 686; ali pijem krv kozlov TA 1848, 40; liki palŹtér odloucsi ovczé od kozlouv KŠ 1771, 85

kózica -e ž *kozica*: Meso mládi kozic je žmajno AI 1878, 15

kózin -a -o prid. *kozín*: Kozino mleko je zdravo AI 1878, 15

kózji -a -e prid. *kozji*: vzéó je krv telecso i kozjo KŠ 1771, 686

kózlič -a m *kozlič*: meni Źzi nigdár nej dáó eŹcse li ednoga kozlicsa KŠ 1771, 224

kózlov -a -o prid. *kozlov*: Nej náŹz je zkozlovom krvjom, Odküpo BKM 1789, 64

Kózma -e m *Kozma*: Szvéti Kozma KM 1783, 94

kózór -a m *kozol, posoda*: mo'z, ki napuni Źz nyimi kózór szvoj TA 1848, 108

kózóula -e ž *kozol, posoda*: Ar Źzo nyiva glavé, kak' kozoule, prázne SIZ 1807, 49

- kožar** -a m *kožar, usnjar*: pri nikom Simoni ko'zari KŠ 1771, 371
- kóznati** -a -o prid. *kožnat*: májo štiri krila, spodnja pa kožnata AI 1878, 32
- kožovina** -e ž *kožuovina*: Tenka siva dlaka kengeruva dá izvrvstno kožovina AI 1878, 14
- kóžüh** -a m *kožuh*: Bunda; kosüh, december KOJ 1833, 153; je [zamo skricz nyegovoga ko'süa odrezao KM 1796, 59; telo [krta], štero je pokrito s čarno-žamatnim kožühom AI 1878, 10
- kožühvina** -e ž *kožuovina*: Dá [volk] dobro kožühvino AI 1878, 9
- kradlivi** -a -o prid. *kradljiv, tatinski*: Csi je bilou mislejnye tvoje kradlivo KM 1783, 146
- krádenje** -a s *kraja, tatvina*: Od krédnenya ino tatije Vari [ze BKM 1789, 182; Ka prepovidáva Boug Krádenyé i tatijo KŠ 1754, 48
- krádniti** -em nedov. *krasti*: je gli Vzamogoucsi prepovedao krádniti KOJ 1845, 120
- krádnoti** -em nedov. *krasti*: delati i nej kradnoti KŠ 1754, 53; naj ne krádnem KŠ 1754, 222; on naj vecs ne kráдне KŠ 1754, 53; Ki drügam prejdga, naj ne kráднеjo KŠ 1771, 451; Oblübi, ka ne bodes vecs kradno AI 1875, kaz. br. 7; Ne kradni KŠ 1754, 48; Ne kradni KŠ 1771, 478; Ne krádni KM 1790, 110; Steri je pa kradno KŠ 1754, 53; Ki je kradno KŠ 1771, 582; je drobis kradno KM 1790, 52
- kráj**-a m **1. kraj, delzemeljske površine**: bi nasega kraja vino razglászili AI 1875, kaz. br. 8; stere je Balambér z-utrasnyih krajov Ázie privodo KOJ 1848, 3; Opice se v velki logáj v vroči kraji Afrike zdržávajo AI 1878, 7 **2. določeno mesto v prostoru**: Skolnik vszákomi vucseniki kraj poká'se KOJ 1845, 7 **3. konec, stran zemlje ali neba**: liki bližzk, ki [ze zblifzne zednoga kraja, ki je pod nébov KŠ 1771, 229; Na [zrejdi vilicze nyegove pa i toga potoka zetoga i zovoga kraja je 'zitka drejvo KŠ 1771, 807; szo sze Czaszara Friderika III. razbojniski seregi szkraja Krájnszkoga v-Horvatszko zemlo zaleteli KOJ 1848, 58; vnogo jezér lüdsztva, stero na vsze kraje obl'éze prôti meni TA 1848, 4; Ar je ona prisla zkrajouv zemlé po[ž]lú[š]at modrou[š]t Salamonov KŠ 1771, 41; vküp [zprávijo te odebráne nyegove od [š]tiri vötrouv od edni krajouv nebé[š]z notri do drügi KŠ 1771, 81 **4. rob obleke ali stran predmeta**: da bi [ze li [zamo doteknoli kraja gvanta nyegovoga KŠ 1771, 49; cserna tábla z-ednoga kraja po dúgom erdecse ténke linije za piszanye majoucsa KOJ 1845, 6 **5. izražáa veliko mero lastnosti**: Oh dobrouta koncza, i kraja nemajoucsa KM 1783, 149; Nejga Boug Kraja koncza nega tvojoj lübéznojzti BKM 1789, 302
- kráj** prisl. *proč, vstran*: preklinyanye kraj bojdi od vá[š]z KŠ 1771, 582; Od méne pa tou kraj bojdi, ka bi [ze hválo KŠ 1771, 570; [zrczé je pa nyihovo dalecs kraj od méne KŠ 1771, 123; Ni eti [ztanka nemamo, Kraj moremo BKM 1789, 410; Temnojzt má kraj od nyih biti BKM 1789, 20
- krájcar** -a m *krajcar*: Krajczar Krajtzár KM 1790, 94; prisparaj szi káksi krajczar KOJ 1845, 46; [š]rti táo ednoga krajczara KŠ 1771, 142; za vclényé otrouk [zvoih skoulniki eden ali dvá kraiczara dáti TF 1715, 4; v-ednom rainskih szmo 60 krajcarov racsunali AI 1875, kaz. br. 6; Jeli je ne leh'zesi racsun 100 krajcarmih AI 1875, kaz. br. 6
- krájda** tudi kréida -e ž *kreda*: Creta Crájda KMS 1780, A8; Krájda Kréta KM 1790, 94; erdéca i čarna kreida AI 1878, 53; soula je potrebüvala krájdo KOJ 1845, 20; krájdo v-róke vzéti AI 1875, kaz. br. 6; Na szténnoj tábli nepisemo z-rovatkom, nego z-bélov krájdiv KAJ 1870, 9
- kráj idéjnje** ~ -a s *odhod, odhajanje*: gda od ná[š]z vnougi kraj idejnye, Vidimo SŠ 1796, 55; Od moji [ziroticz, [zlejdnje kraj idejnye SŠ 1796, 175
- krajina** -e ž **1. pokrajina, dežela**: Nasa krajina BRM 1823, 437; Megye; okroglina, krajina KOJ 1833, 165; Vidék; krajina KOJ 1833, 182; poglavár Trakonitiske krajine KM 1796, 93; násztop sze more za vszáko krajino dogotoviti AI 1875, br. 1, 6; [zo po v[š]zvoj bli'snyoj krajini jáko lagoji glász meli KM 1790, 70; naj odide 'znyihovih krajin KŠ 1771, 27; prehodo je Paveo zgoránye kraíne KŠ 1771, 400; ali vküp [ze je pi[š]tilla z-obouje kraíne voda KM 1796, 36; dam ti krajine zemlé tebi na ládanye TA 1848, 3; me[š]ta nemam vu eti krajinaj KŠ 1771, 483 **2. rob obleke**: kak [ze je doteknola krajine Kri[š]t[š]ul[š]ovoga gvanta KM 1796, 101
- kráj iti** ~ idem nedov. *odhajati, oditi*: Da kraj idem ne joucste sze SŠ 1796, 154 **kráj idouči** ~ -a ~ -e *odhajajoč*: I kraj idoucsi Jezus odnut, vido je ednoga csloveka [zedécsega na máuti KŠ 1771, 28
- kráj jemäti** ~ jemlém nedov. *odvzemati*: pokrivalo neodkrito o[š]tanyüje, [š]tero [ze vu Kri[š]t[š]ul[š]i kraj jemlé KŠ 1771, 534; ka bom csinio, da Golzpoud moj kraj jemlé [š]afar[š]tvo od méne KŠ 1771, 224
- Krajna** -e ž *Krajna, kraj v Prekmurju*: [Temlin Ferenc] Zkrájne zle'zenyá KŠ 1754, 3b

kràj nàgnoti se ~ -em se dov. *odmakniti se*: V[zi] [zo] [ze kraj nagnoli KŠ 1771, 453

kràjni -a -o prid. *skrajni*: Zacsnov[í] vu Judei Do [z]lejdneye zemlé krajne BKM 1789, 110

krájnski -a -o prid. *kranjski*: je Krajn[ski] or[š]zàg 'znyim napuno KŠ 1771, A5b; Primus Truber Nouvi Zákon po Krajn[skom] jeziki v[ò] dáó KŠ 1771, A6a

kràj obrnúti se ~ -em se dov. *obrniti se proč*: i nyé odúrjavamo in [ze czilou kraj od nyih obrnémo KŠ 1754, 76; kaj [zo] [ze kraj od méne obrnoli KŠ 1771, 647 **kràj obrnjeni** ~ -a ~ -o *obrnjen proč*: Od dobroga je [vola] kraj obrnyena KŠ 1754, 71

kràj odhájati ~ -am nedov. *odhajati*: Csi gli more od nájz zdaj kraj odhájati SŠ 1796, 56

kràj odločúvanje ~ -a s *ločevanje, ločitev*: Njemi [z]l[ü]zi nyeg'vo kraj odlocšuvanye BKM 1789, 406; Njemi [z]l[ü]zi nyeg'vo kraj odlocšuvanye SŠ 1796, 56

kràj odlóučiti ~ -im dov. *ločiti*: naj ga od [z]vejta kraj odloucsis KŠ 1754, 244; Od tébe me [zmrti] [z]ila Kraj ne odloucsi KŠ 1754, 270; I takáj od nájz v[ze] kraj odloucsi Britko[žti] i teskoucse SŠ 1796, 5

kràj odpústiti ~ -ím dov. *odsloviti*: Jezus ga je pa kraj odpú[ž]to KŠ 1771, 195

kràj odrínoti ~ -em dov. *odvrniti*: Szrdito[žti] je kraj odrino BKM 1789, 24

kràj odstóupiti ~ -im dov. *odstopiti, umakniti se*: Od v[ž]ake nevoule teda kraj od[ž]toupis SŠ 1796, 82; Ki [ze eti odloucsi, Od nyega kraj od[ž]toupí BKM 1789, 274; Os[ž]toupí krai márna Csé[žti] [z]veczke dika SM 1747, 77

kràj odválati ~ -am dov. *odvaliti*: Kak 'zmeten kamen me te'zi! Sto mi ga kraj odvála BKM 1789, 105

kràj odvračúvati ~ -újem nedov. *odvracati*: pi[ž]mo [z]véto nájz tüdi mocsno kraj odvracšuje od v[ž]ákoga necsi[ž]toga t[ü]vári[ž]tva SIZ 1807, 8

kràj odvrči ~ -v[ž]em dov. *odvreči, zavreči*: [z]voj [žád] [z]krivoma kraj od [žébe odvr'zejo KŠ 1754, 38

kràj odvrnúti ~ -ém dov. *odvrniti*: nyegov kvár i skodo kraj odvrnúti KŠ 1754, 52; naj je kraj odvrné od zapelávcov KŠ 1771, 744; Odvrni kraj od nájz v[ze] [z]k[š]ávanye KŠ 1754, 224; odvrni kraj v[žo] ka[š]tigo KŠ 1771, 853

kràj odvzėti ~ -vz[em]em dov. *odvzeti*: Ako tejló nevoule, I bolezní trpi, Od méne kraj od vzemi SŠ 1796, 154

kràj pelàti ~ p[è]lam dov. *odvesti, odpeljati*: Hodi, i pelaj me kraj KŠ 1754, 262

kràj píhnoti ~ -em dov. *odpihniti*: Kelikokrát [z]apo pi[ž]tis, 'Sitka en táó kraj píhnes SŠ 1796, 139

kràj potégnoti ~ -em dov. *odtegniti*: [š]tero bi me od tébe moglo kraj potégnoti KŠ 1754, 227 **kràj potégnoti se** ~ -em se *odtegniti se, umakniti se*: i, csi [ze kraj potégne, ne dopádne [ze d[š]i] mojoj vu nyem KŠ 1771, 690; gda [zo] pa oni prisli, kraj [ze je potégnó KŠ 1771, 560

kràj pústiti ~ -ím dov. *odpustiti, pustiti*: Pú[ž]tite me 'se zmérom kraj SŠ 1796, 154

kràj ráitati ~ -am nedov. *odgovarjati od česa*: Ráita kraj od h[ü]doga na po[ž]l[ü]janye i zdr'zavanye rejsi Bo'ze KŠ 1771, 745

krajsija -e ž *okraj*: vesz Orszàg je na deszétère Krajsije (Okrogline) razdejlo KOJ 1848, 113

kràj spádnoti ~ -em dov. *odpasti*: vkanila Ejvo, ka je od Bo'ze Rejsi czilou kraj [z]pádnola KŠ 1754, 251

kràj súnoti ~ -em dov. *odriniti, zavreči*: pridem ti hitro i kraj [z]ünem tvoj po[ž]zvecsnyek z[ž]vojga me[ž]ta KŠ 1771, 769; I más v[ò]ro i dobro d[š]snovej[ž]t, [š]tero [zo] niki kraj [z]ünoli od [žébe KŠ 1771, 635

kràj vléjči se ~ vlejč[em] se nedov. *odtegovati se, odmikati se*: Zapovidávamo pa naj [ze kraj vlicšete od v[ž]ákoga brata nerédno hodécsega KŠ 1771, 629; Od nyega [ze kraj ne vlecsém BKM 1789, 411; Ar [z]am [ze nej kraj vlejkao, kaj bi vám ne nazve[ž]to ve[ž] tanács Bo'zi KŠ 1771, 406 **kràj vlič[é]či** ~ -a ~ -e *odtegujoč, odmikajoč*: Szlugi naj Nej kraj vlicš[é]csi KŠ 1771, 659

kràj vráčanje ~ -a s *odvracanje*: Od prážno[žti] ne[ž]mrtnoga grejha i kraj vrácsanya KŠ 1771, 499

kràj vráčati ~ vráč[em] nedov. *odvracati*: i od toga znánya nikoga nej trbej kraj vrac[ž]ati ino v[ò] zapirati KŠ 1771, A4b; Oh Jezus, tve trplejnye, Dáj naj me vrácsa kraj Od grejha BKM 1789, 69

kràj vréjzati ~ vréj[ž]em dov. *odrezati*: V[ž]áko rozgo, [š]tera vu meni ne priná[ž]a [ž]áda, kraj jo vrej'ze KŠ 1771, 316 **kràj vréjzani** ~ -a ~ -o *odrezan*: Ár je od zemlé ti 'zivoucsi kraj vrejzani KŠ 1771, 815

kràj vséjči ~ vsejč[em] dov. *odsekati*: V[ž]ejkla nyemi je kraj glavou SIZ 1807, 53

kràj vtrgnoti ~ -em dov. *odtrgati*: ne dájo kraj vtrgnoti KŠ 1771, 555 **kràj vtrgnjeni** ~ -a ~ -o *odtrgan*: lübézen, Od stere szam kraj vtrgnyen AI 1875, br. 1, 6

kràj vzėti ~ vz[em]em dov. *odvzeti, rešiti neprijetnega stanja*: Kakda bi tak mogáo kraj vz[é]ti te naj mén[š]i grej[ž] KŠ 1771, 445; na[š]lo

nevolu nam kraj vzeme KŠ 1754, 178; Rejcsi tvoje kraj od méne Ne vzemi KŠ 1754, 253; Kraj ſzo vzéli záto te kamen KŠ 1771, 305; Goſzpoud je tudi kraj vzéo tvoj grejh KŠ 1754, 198; I kraj je vzéo od czejne znányom ſzvoje 'zené KŠ 1771, 353 **kráj vzéti se** ~ **vzémem se ločiti se**: i teda ſze kraj vzeme od nyih 'zenin KŠ 1771, 182 **kráj vzéti** ~ -a ~ -o **odvzet, vzet**: do tiſztoga dnéva, vſterom je kraj vzéti od náſz KŠ 1771, 343

kráj zavdàriti ~ -vdàrim dov. *zaiti*: Csi ſzem vkom od zapouvidi Tvoje kraj zavdaro KŠ 1754, 248; Od ſterih dabi niki kraj zavdarili, obrnoli ſzo ſze na márnogúcsanye KŠ 1771, 634

kráj zgoniti ~ zgònim dov. *odgnati*: i preczi ga je kraj zgono KŠ 1771, 106

Krakóvia -e ž *Krakov*: 'Sigo Svedszkoga Krála sziná prizvala, ino v-Krakóvii za Krála okoronüvala KOJ 1848, 85

krákrivati -am nedov. *kokodakati*: Ednòk je edna mála kokòs krákrivala KAJ 1870, 66

král -a in kráo krála m *I. kralj*: Vlâdniczke, tou je Kráu KŠ 1754, 30; Tak sze szprehája kak káksi kral AIN 1876, 68; szlovenszki kráo Szamo KOJ 1848; Szvetli král AI 1875, kaz. br. 8; zPálmufſſa Sz. Dávida Krála TF 1715, 47; Szvétoga David Krála SM 1747, 91; na stere meszto sze od krála táksi m'ò'zi poſztávijo AI 1875, kaz. br. 2; na pomoucs prouti Szvatopluki Králi KOJ 1848, 7; more králi na znánye dati AI 1875, kaz. br. 2; Jaz szem ſzi pa namazao Krála mojega TA 1848, 3; je Berengára Krála potuko KOJ 1848, 9; szina szo za krála zébrali AI 1875, kaz. br. 3; liki ſzi vcsino nad Ezekiás králom KŠ 1754, 242; kſteroj ſze Goszpoda ino králove dr'zijo KŠ 1754, 10b; Zdâ tak, Králi pametüjte TA 1848, 3; popouv i králov KŠ 1754, 102; je med timi vogerszki kralov Matyas král AI 1875, br. 1, 4 **2. Kristus**: moi králl, ino moi Bogh ABC 1725, A7b; O Kral Dike SM 1747, 90; Jezus, Ti nebeſzki král BRM 1823, 6; Sto je té Král dike TA 1848, 19; Dr'zte ſze toga Krála BRM 1823, 6; Etomi králi podlo'zni bojmo KŠ 1754, 105 **3. v zvezi tri krali Sveti trije kralji**: po tri Králi Nedela KŠ 1771, 24

králeski in králevski -a -o prid. *I. kraljevski, nanaſajoč se na kralja*: sze je králszka recs razglâszila AI 1875, kaz. br. 2; Od králeſzkoga Sziná goſztüvanya KŠ 1771, 71; eden sz-králeszkoga roda rodjen AI 1875, kaz. br.; csi králeſzko právdò doprnâjate KŠ 1771, 748; sze je podao vu králevszko Zobráznovnico KOJ 1845, 4; na králeszko rêcs dâni odgovor AI 1875, kaz. br. 2; Herodes, ſzidécſi na králeſzkom ſztouczy

KŠ 1771, 380; Po králeszkom ovencsani Sz. Stevan KOJ 1848, 13; dokoncsati v-králeszkoj rêcsih naprêdâne dugoványe AI 1875, kaz. br. 2; vu králeſzki hi'zaj ſzo KŠ 1771, 35; vu králeszki dr'sányaj KMK 1780, A (1); Stampana z-králeſzkimi visnye Soule piſzkmi KM 1790, 1 **2. nanaſajoč se na Kristusa**: cséſzt králeſzka KŠ 1754, 102; králeſzko popouſztvo KŠ 1754, 104; Boug-Cslovik Szkráleſzke ſzvoje palacse BKM 1789, 20

králevstvo in králevstvo -a s *I. kraljestvo*: Ar ſztáne králeſztvo prouti králeſztvi KŠ 1771, 79; Králevſztvo koncza nede melo BRM 1823, 10; po steroj je zdaj vogerszko Králesztvo razpresztranyeno KOJ 1848, 3; Zgodbe vogerszkoga Králesztva KOJ 1848, 3; král .. i sz. králesztva dolipovedavsi AI 1875, kaz. br. 3; gde ſzi je Králesztvo vpravnao KOJ 1848, 3; da v-ednom Králesztvi naj eden Jezik goszpodüje KOJ 1833, IX; i poká'ze nyemi vſza králeſztva toga ſzvejta KŠ 1771, 11; Obari náſz zevſzejmi Krſztsánſzkimi králeſztvami KŠ 1754, 224 **2. nebeſko kraljestvo, nebesa**: Pridi knám králeſztvo Tvoje TF 1715, 25; Ár-ie tvo-ie Krá-lesz-tvo ABC 1725, A4b; Tve králeſztvo knám pridi SM 1747, 268; ár ſze je pribli'zalo Králeſztvo nebeſzko KŠ 1771, 9; ár je tákſi Králeſztvo Bo'ze KMK 1780, Ab (2); Korouna ino králeſztvo Vſzejm, ki ſzo nyemi vugodni ſſ 1796, 4; Nebode ôrocsnik králeſztva nebeſzkoga KŠ 1754, 45; predgajoucsi Evangyeliom králeſztva KŠ 1771, 12; ino nyegovo králeſztvo knám priti bránio TF 1715, 28; pridem ta na meſzto vu nebeſzko Králeſztvo SM 1747, 78; dabi mogao priti Vu vekivecsno králeſztvo KŠ 1754, 274; ne bodete sli vkráleſztvo nebeſzko KŠ 1771, 15; iscse Vu nebeſzi králesztvo BKM 1789, 12; vu tom vekivecsnom Králeſztvi SM 1747, 55; Vceſzjom nyegovom králeſztvi KŠ 1754, 265; bode ſze veliki zváo vkráleſztvi nebeſzkom KŠ 1771, 15; Delnike náſz vesini Vkráleſztvi Ocsinom BKM 1789, 18; Dühovno králevstvo bo'ze KAJ 1848, VI; Proroküvanye od vecsnoга králevszta TA 1848, 3

králevčanec -nca m *kraljevčan, prebivalec kraljevine*: Naj bi sze kralevsánci po trstvi bole zobrázili KOJ 1848, 19; On je Knisiscse osznóvo za preszvecsenyé králevsáncov KOJ 1848, 122; je znao kralevsánce ftisati KOJ 1848, 108; Naj sze tak vogrszki Jezik med kralevsánci vkorni KOJ 1833, III

králevčina -e ž *kraljevina*: Kralevsina KM 1790, 8; naj dúgi 'sitek má vogrszka Králevsina KOJ 1833, XIII; koteri ſzo zete králevsine Vlaski

orľzág odplavali KŠ 1771, A6a; tá goľzpoda králevcsine goľzpouda .. pokoren biti KM 1790, 84; brezi steroga sze imenüvanye Králevcsine nebi moglo ovarvati KOJ 1833, III; Daj blagoľzlov králevcsini BRM 1823, 410; Da naso nevolno králevcsino (domovino) oľzlobodis BKM 1789, 349; dú'sni szmo nasso Králevcsino brániti KOJ 1833, VII; vu nalľoj Králevcsini .. návada KMK 1780, 55; pokázao nyemi je vľze králevcľfine toga ľzvejta KŠ 1771, 175

kralica -e ž *kraljica*: Kraliczka jüga ľze gori obidi KŠ 1771, 41; Mária kralicza KOJ 1848, 47; [knjige] Eľzther kralicze KŠ 1754, 2; Kralice kony AI 1875, kaz. br. 8; pren. Kralicza Angyelov KM 1783, 87; Maria Kralicza Nébe KM 1783, 80; Bój ľze kralicze ľzvejta [smrti] KM 1783, 280

kralič -a m *kraljevič*: Tvártko Bosnie kralics sze je znevöro KOJ 1848, 47; Kralics je ne tak zviseni KAJ 1870, 145; Nikoga Kralicsa ľziná je zvrácsö KM 1796, 98

kralični -a -o prid. *kraljičin*: I bio je niki kralicsni cslovik KŠ 1771, 277

královski -a -o prid. *kraljevski*: Néba je meni královľzki ľztolec KŠ 1771, 362

kráľski -a -o prid. *kraljev*: kralica na kralcskom imányi v-Gödöllöi bode AI 1875, kaz. br. 8

kralstvo -a s *kraljestvo*: od Kráľsztva szpraviti KOJ 1848, 25; Vogerszko Kráľsztvo szvojemi szini pomejno KOJ 1848, 41

kralüvanje -a s *kraljevanje*: vu 14. leti nyegovoga kralüvanya KŠ 1771, 765; Dávidovoga kralüvanya gledalo TA 1848, 81; vu zacsétki kralüvanya KOJ 1848, 32; Od zacsétka Saulovoga kralüvanya KM 1796, 53; nej szo vszáksi za kralüvanye goriszkrmleni KOJ 1848, 14; Vu Lajosa I. kralüvanyi sze má imenüvati KOJ 1848, 47

kralüvati -űjem nedov. *kraljevati*: Archelaus kralüje nad Judeom KŠ 1771, 8; Meľztáncsarje govorécsi: nefcsemo, ka bi ete nad nami kralüvao KŠ 1771, 235; Zdáj bi Gejza II mirovno kralüvao KOJ 1848, 29; Auguľtus, gda je kralüvao BKM 1789, 28; Otto je nej dugo kralüvao KOJ 1848, 43; pren. ta ľzmrt nad tebom kralüje SŠ 1796, 9; ľzmrt ľztrašna, Na zemli ľzi vnogo kralüvala SŠ 1796, 96; Nego kralüvala je ľzmrt KŠ 1771, 457; Ar more on kralüvati KŠ 1771, 522; Kristussi, ki sivés i kralües ABC 1725, A6b; vu jedinouľzti ľzvétoga Duha, ľivés i kralües SM 1747, 50; Jezus! po vszem szvejti kralüvas KOJ 1845, 136; ľivé ino kralüje vekivekoma TF 1715, 23; 'zivé i kralüje vekivekouma KŠ 1754, 98; Boug .. Sziná, ki kralüje vNebéľzaj BKM

1789, 100; brezi náľz kralüjete KŠ 1771, 496; naj telovna hüda 'selejnya vu meni ne kralüjo KM 1783, 108; Kralüvao bode nad Jákovovov hi'zov KŠ 1754, 161; i 'znyim kralüvali bomo KŠ 1771, 648; Gde bomo 'znyim kralüvali BKM 1789, 40 **kralüjüüči** -a -e *kraljujüöč*: Boug, Kralüjüücsi vekvecsni Boug BKM 1789, 296 **kralüvajúüči** -a -e *kraljujüöč*: csi nebi meo kralüvajúücsi austriánszki Herceg sziná KOJ 1848, 107; zmo'zni kráo vľzej kralüvajúücsi KŠ 1771, 643; pren. na Szlovenszkom dugo kralüvajúücsöe lutheransztvo KOJ 1914, 151

krám -a m *krama*: i v-obloki vöszkladjeni vnöge dôbi kram KAJ 1870, 116; nyihovoga kráma niľcse ne bode vecs kúpüvao KŠ 1771, 799; ni ľzkrivim krámom knám ne potégnimö KŠ 1754, 48

krámar -a m *kramar, trgovec*: Judás nepravicľni krámar BKM 1789, 84; I krámarje zemelľzki ľze bodo joukali KŠ 1771, 799; doklam nám vlejéjo, Oli krámarje BKM 1789, 395

Kránjec -jca m *Kranjec*: zadolľzta nám bode: cľi ľze ľzpoménémo ľzKrájnczov i zdolnyi Stajerczov KŠ 1771, A6a

kranáčák -a m *klobuk*: Petaľus Kranľcsák KMS 1780, A8

kráplica -e ž *kapľjica*: drage kervi preleanya, stere leprai edna kraplicza vľze moie grehe more odvzėti SM 1747, 61

krásta -e ž *krasta*: Seb; kraszta, rana KOJ 1833, 171

krástav -a -o prid. *krastav*: Sebes; krazstav, ranyen, biszter -a -o KOJ 1833, 171

krástica -e ž *krastica*: sze je mála kraszticza narédla KOJ 1845, 118

krát prisl. *krat*: Tou cľinte keliko goder krát pili boudete na moje ľzpominye TF 1715, 44; To koliko godi krát bodete pili, vcsinite na moie ľzpominye SM 1747, 39; da bi mogoucsö bilou, bi ráj jezero krát poleg nyé mrú KŠ 1771, 444

krátek -tka -o prid. **1.** *kratek, ki ima med skrajnima koncema razmeroma majhno razsežnost*: nogé so krátke AI 1878, 10; Má krátke nogé AI 1878, 10; telo na krátki nogáj AI 1878, 10; jazbičar s svojimi krátkimi nogámi AI 1878, 8 **2.** *ki traja razmeroma malo časa*: Ov dén krátek bode BKM 1789, 19; ka ľzem tak hüdou ete krátko krátko vrejme 'zitka mojega potroso KŠ 1754, 240; Za krátko vrêmen se je pisati ino čteti navčila BJ 1886, 4; a po etom ľzveczkom krátkom ľitki vidimo SM 1747, 55; Po krátkom vremeni AI 1875, kaz. br. 7; ľzkrátkim 'zitkom ka ľzo ľze nej mogli povrnouti KŠ

1754, 35 **3.** *ki je po obsegu omejen*: Krátki modus ino forma moljenjá TF 1715, 25; touie tou krátki návuk vöre kerčhán|zke TF 1715, 1; Vöre krsztsánszke krátki návuk KŠ 1754, 2a; Krátki návuk KM 1790, 16; Krátki návuk Vogrszkoga Jezika KOJ 1833, 1; Krátka ſumma v|zega ſzvétoĝa pi|zma TF 1715, 20; ſzvétoĝa pi|zma práva i krátka ſumma KŠ 1754, 5; Krátka summa velikoga Katekizmussa KMK 1780, A (1); Kr|ztsán|zke vöre krátko vcsenyé KŠ 1754, 5; Krátko Preporácsanye k-ſz. Jó'sefi KM 1783, 89; Ktomi escse tüdi ſzem djáo eden krátki Prídavek KŠ 1754, 8b; eto krátko molitev .. blagoſzlovi ti náz TF 1715, 47; sze z-krátkov popevkov zacne KOJ 1845, 9; vu kterom i tak niſtere krátke molitve SM 1747, 1 **4.** v zvezi **krátki glasnik kratki samoglasnik**: sze dúĝi glasznik na krátkoga obrné KOJ 1833, 24; Na krátke, kaka: *a, e* AIN 1876, 6 **kratkéjſi -a -e krajſi**: Menye szoldákov i na kratkése vremen dr'zati AIP 1876, br. 6, 7 **kráčiši -a -e krajſi**: Toti je ete szvetli ali szucsni dén gde dugſi, gde kratsisi KAJ 1870, 158; Eden centimeter doszta kracsisi, kak eden pálec AI 1875, kaz. br.; Na jésen so dnévje kračíſi BJ 1886, 38; Koga edna noga je kratsisa od te drúĝe, klúka KMK 1780, 35; geto szo proti jeszeni dnévi kratsisi KAJ 1870, 122; ki ſzo pa kracljisa pi|zma nám niháli KM 1796, 74 **nájkračiši -a -e najkrajſi**: szo oni náj krátcsise-szvetlou namejnili piſzati KOJ 1833, IIII **krátki -a -o sam. kratki**: po krátkom lepse právimo etak KOJ 1833, 100; bi mogao poulek pogodbe pred krátkim pridobiti KOJ 1848, 81 **kráčí -a -e sam. krajſi**: cſi je ſto ſteo na kráczí v|zo necſi|ztoucso vö povedati KŠ 1771, 487 **kráčiši -a -e sam. krajſi**: Sámuel to krátsiso potéĝnovſi pobegne KOJ 1848, 16

krátenje -a s krajſanje: Za zroka kratênya méter de m. AI 1875, kaz. br. 6

krátiti -im nedov. kratiti, braniti: Devéta zapouvid nám kratí mſlejnya KM 1783, 276; Sto de tak kráto náſim med Mürom i Rábom prebivajoucſim ſzlovenom té ſz. Bo'ze knige na ſzvoj jezik obraesati KŠ 1771, A7a; Bog Ti nekráti radoszti KAJ 1848, 2248

kratkočasovánje -a s kratkočasenje, zabava: Nouvi méſniczke szo sze iszkajoucſ z pogovárjanyom i kratkocsaszoványm vékſe poſtúvanye poſztaviti KOJ 1914, 144

kratkorépní -a -o prid. kratkorep: Sojo tüdi krátko répní raki ali rakovice AI 1878, 39

krátkost -i z kratkost: Pronomen je táksa rejcs, stera v-govorejnyí za volo krátkoszti,

ali lepote meszto ali pouleg ſubſtantivuma sztoji KOJ 1833, 34

kratkoviden -dna -o prid. kratkoviden, ki ne vidi poteka vnaprej: Andráſa II. nepremiszlivſi krátkoviden eto sztáro pripoveszt KOJ 1848, 35

kráva -e z krava: kony, krava, vol AIN 1876, 8; krave, konye i druge ka je mogocſno bilo, szo ſzebov prnezſli AI 1875, kaz. br. 3

krávji -a -e prid. 1. kravji: Záto je v-zimi z-dvorſcsa kony|zki, krávji, i drúĝe féle ĝnoj na eden kúp dáo znoſziti KM 1790, 68 **2.** v zvezi **kravja mast precvrto surovo maslo**: Z-zmôcsaja krávjo máſzt cvréĝo KAJ 1870, 77

krávnji -a -e prid. kravji: ſzkouſz kuſzte krávnnye kou'se KOJ 1845, 10

krbüla -e z košara: Láni je z-toga ſzadü za 125 jezér krbül odo AIP 1876, br. 9, 7

krckati -am nedov. oglašati se z glasom krc: Krcka 'zerjá v pôleg ſzvoje dôbi KAJ 1870, 14

krč -a m krč: Gorts; kres KOJ 1833, 157

krčavka -e z rovnica: Kam du'ze pa logôv vszigdár menye, kresávke jáko nahitroma delajo AIP 1876, br. 7, 7

krčma -e z krčma, gostilna: Po souli nej v-kresmi plész glédati KOJ 1845, 10; vö ſzo priſli prouti nám notri do Appi|ovoga placza i ktrém kresmám KŠ 1771, 428

krčmár -a m krčmar: Tsapláros; kresmár, ostarjás KOJ 1833, 176

krčmáriti -im nedov. ravnati nemoralno: Ár nej ſzmo, liki vnouĝi, ka bi kresmáriti rejcs Bo'zo KŠ 1771, 532

krè predl. z rod. *ob, zraven, za izražanje stanja ali premikanja v bližini*: mellöl (kre) AIN 1876, 35; Oni pa, ki ſzo kre nyega ſztáli, ſzo erkli KŠ 1771, 413; ovo dvá mo'zá ſzta poſztanola kre nyih vu bliſzkajoucſem gvanti KŠ 1771, 254; I ovo dvá ſzlepca ſzidécſa kre pouti, kricsala ſzta KŠ 1771, 66; Mimo idoucſi pa kre Mi'zie, doli ſzo ſli vu Troado KŠ 1771, 391; komaj ednok je gori doli letela, ſzemta kre ſzvecſe KAJ 1870, 8; Nas tábla ſtiri küklé má, dvá kre práve i dvá kre léve rôke KAJ 1870, 9; Elefant má kre dvá kraja z gornji čelüſti dvá dugíva kanzobca AI 1878, 19; Na drugi ſtoliczaj deca eden kre drúĝoga ſedijo BJ 1886, 3; pren. vzetel'ze gori kre vdovicze KŠ 1754, 210; Etak ſze i Boug kre nyih gori vzeme KŠ 1754, 221; da niſcſe vu nyihovoj cſi|ſztoucſi i czejloſzti zrázumom kre iſztine nemore dvoĝiti KŠ 1771, A3b; V|zoudbi kre náſz ſztani BKM 1789, 307; Benjamin, ſteroga ſzo i bratje náſzledúvali, ka bi ſze kre nyega molili KM 1796, 30; Kaj Goſzpodin Boug v|zigdár krenyi bode ſſ 1796, 50; Zbudi ſze i ſztani kre

praviczce moje TA 1848, 28; Da sze vno'zine pá kre tébe vkup szprávijo TA 1848, 6; i csi de kre méne moj Bog KAJ 1870

krédi prisl., v zvezi z *biti*, *imeti pripravljen*, *nared*: Friderik je hitro krédi bio KOJ 1848, 36; bi on i luth. farare pretirao, da bi k rédi bili mésniczke KOJ 1914, 145; Vszakdén mi daj krédi bidti KAJ 1848, 389; Vu Szerbii je 'ze vsze k-boji krédi AIP 1876, br. 5, 3; i vszigdár niksa potrebsina krédi bila AI 1875, br. 1, 1; Ali törci szo tüdi krédi bili AIP 1876, br. 1, 5; nego [zi krédi dr'ste: trde mosnyé SIZ 1807, 13; Vučitelje morejo krédi meti vecs etaksih péld KOJ 1845, 145; pükso küpo, naj jo za lagoje lidí krédi má AI 1875, kaz. br.; Zápola je 3000 Törkov poszádo krédi za obrámbo KOJ 1848, 78

kredunájski -a -o prid. *obdonavski*: sze náglo poberé Szoliman II. ino kredunájszkih okolinaj vnogo kvára delajoucs hiti v-büdinó nazáj KOJ 1848, 78

kréjga -e ž *prepir*, *prerekanje*: Ar gde je neclemurno[zt i krejga, tam je zmeišanye KŠ 1754, 39; Naj [ze kak krejga, nenávidno[zt i ne nájdejo med vami KŠ 1771, 552

kréjgati se -am se nedov. *prepirati se*, *prerekati se*: Za ono naj [ze krejga zmenom SŠ 1796, 72

kréjpiti -im tudi krepiti -im nedov. *krepiti*, *utrjevati*: Jezus tva [zmrt me more Krejpiti vu vöri BKM 1789, 81; Gofzpodne ti krepiti mores mene SM 1747, 69; i vöro na 'zitek vekivecni krepis ino potrdjávás KŠ 1754, 238; Vöro obüdí, kreipi, obdersi SM 1747, 35; Oprávla, potrdjáva i krepí KŠ 1754, 124; Dáj naj me tvoji dári, Obogatijo vu düsi, Krejpijo vtvojoj milofcsi BKM 1789, 128; Tü sze verni krepijo V-vüpanyi KAJ 1848, 216; angyeo, [teri ga je krepio KŠ 1771, 247; Nyegova 'sena ga je krejpila prouti szküsávanyom KOJ 1848, 89; Krejpi moje [zlabo szrczé BKM 1789, 14; Krépi moje [zlabo [zrdcze BRM 1823, 9; Krêpmo hodécse vu praviczí KAJ 1848, 289; naj bi [ztvojim [z. Tejlom, i [z-krvjom eti krepili na[fe düse KM 1783, 158; i rama moja ga bode krepila TA 1848, 73 **kréjpiti se** -im se tudi krepiti se -im se *krepiti se*, *utrjevati se*: To dejte je pa ra[zlo, i krepjilo [ze je vdühi KŠ 1771, 171

KrémI -a m *Kremelj*: ide zráven v-czaszarszki grád Kreml KOJ 1848, 120

krêpek -pka -o prid. *močen*, *krepek*: ár mi je szkázao dobroto szvojo na krepkom meszti TA 1848, 24; Ka [zi nász Zdr'zo Vu zdrávji, i krepkoj mouc[í BKM 1789, 37; szta dvá krepkiva decska vu dolino országa sla KAJ 1870, 133; Moje krepke nogé pa tebé neszti májo KAJ

1870, 37; pren. mlejko rejclí Bosje [zvéte, po [teroi da moc[ni ino krepki po[ztánete TF 1715, 8; Csi li o[ztánete vu vöri fundálivani i krepki KŠ 1771, 605 **krêpsi** -a -e *močnejši*, *krepekješi*: gda je 'se [ztarejsi, i krepis grátao, nikoga je nej steo bougati KM 1790, 54; K-szpouvedi idi vecsfárti, da bos krepša vu szküsávanyi KOJ 1845, 47; Zrák .. Nyega tiho gibanye sze krepse veter zové KAJ 1870, 150; denok je krepsega nej zamogao vkrotiti KOJ 1848, 30; divje szvinyé doszta huse i krepse szo, kak te krotke KAJ 1870, 70 **nájkrepši** -a -e *najmočnejši*: I ta najkrepša gla'zोजना sze sztere KAJ 1870, 13

krêpko prisl. *močno*, *krepek*: steri szo katholicsánsko vöro krepko bránili KOJ 1848, 82; szvoje vojszke prav krepko na nouge posztavo KOJ 1848, 8; Komi szrczé boli, on more krepko delati AI 1875, kaz. br. 7; pren. doli dejmo v[ze bremen i okoli ná[ž krepko [zto[écsi grejh KŠ 1771, 694

krêpkost -i ž **1.** *telesna moč*: dáj mi nazáj krepkoszt te[la KŠ 1754, 242; Krepko[zt, jáko[zt ti nyemu das SM 1747, 85; da sze z-Maximiliána krepkosztjov nemore meriti KOJ 1848, 83 **2.** *duhovna, duševna moč*: Ar [zi ti moia pomocs, i moia krepko[zt SM 1747, 59; Dühovna Krepko[zt KMK 1780, 95; Sz. Duhá Dári 4. Krepko[zt KMK 1780, 19; Jezus krepko[zt Mantrnikov KM 1783, 41; Ti [zám bojdi moja krepko[zt BKM 1789, 129; on je krepkoszt nyihova TA 1848, 30; vö ne [zpadnete zla[ztivne krepko[ztí KŠ 1771, 723; Düh krepko[ztí KM 1783, 45; pun nebe[žke krepko[ztí bodouclí KM 1796, 122; vrejden je te vmorjeni Ágnečz vzéti i krepko[zt i poštenyé KŠ 1771, 776; Szvétoga Dúha krepko[zt naj mi vmememo BKM 1789, 147; Za eto dühovno krepkoszt ga je Boug blagoszlovo KOJ 1914, 128; vcsi od vore i krepko[ztí KŠ 1771, 725; hválte ga vu krepkoszti nébe TA 1848, 120; Ali 'se [ze ne vüpajoucsi vu mojoj krepko[ztí KMK 1780, 108

krêplivi -a -o prid. *krêpčilen*: More szkrbeti naj dr'zina tréžen, szkrblivi i krêplivi 'zitek pela AIP 1876, br. 1, 3

krêpost -i ž *krepost*: Erkolts; jákoszt, krêposzt KOJ 1833, 155; Erkolcs, kreposzt AIN 1876, 25; Na kreposzt i prijátelnoszt AIP 1876, br. 1, 1; Csulite od od kreposzti i AI 1875, kaz. br. 1

krêposten -tna -o prid. *kreposten*, *pošten*: szamo te, csi od lagojega 'zivlenya odpové, i de delaven ino kreposztini cslovek AIP 1876, br. 4, 6

krêsanje -a s *bojevanje*: vu Moravszko, i tam

- sze dugo z-droubnim kreszanyom drá'sita KOJ 1848, 64
- kresàti** kréšem nedov. *kresati*: Ognya nekresi pred nyimi KOJ 1845, 27 **kresàti se** kréšem se *bojevati se*: Encasz szta sze rejszan i kreszala KOJ 1848, 55
- krèšelni** -a -o prid. *kresilen*: Zvon drági kamlov ešče sojo krešelni kamen AI 1878, 54
- Kretánec** -nca m *Krečan*: Cretánczi i Arabiánczi csűjemo KŠ 1771, 345; Kretánczov lagoja ſega KŠ 1771, 657
- kretánski** -a -o prid. *kretski*: K-Tituſi Kretánſzke czérkvi prvomi pűſpeki KŠ 1771, 661
- Krézuš** in Krózuš -a m *Krez*: Bojdi bogat liki Kroezus KM 1783, 281; je bio bogáti kako ti Kresus Kráo SŠ 1796, 51
- krhéči** -a -e prid. *krhek*: Ah, ka ſzam jasz? krhéči loncez BKM 1789, 415; Ah, ka ſzam jaſz? krhécsi loncez SŠ 1796, 144; Gla'zojna je previdna i krhécsa KAJ 1870, 13
- krhek** -hka -o prid. *krhek, slaboten*: naj domá Te krhki cslovik ſzvoje vráſztvo má BKM 1789, 267
- krhkóci** -a -e prid. *krhek, slaboten*: 'Zitka Goſzpód! jáko ſzem krhkócsi BRM 1823, 211; Ne szí ti práh krhkócsi KAJ 1848, 209; Têlo mi je krhkócese BRM 1823, 374
- krhkóuča** in krhkóča -e ž *krhkost, slabotnost*: kak velka je Szrdca moſga krhkócsa KAJ 1848, 149; I csi bi ſze nám pripetilo z-krhkouce potrte vu grejh ſzpádnoti KM 1783, 21; Pomágaj moſjoj krhkócsi BRM 1823, 9; Naj Krhkouco, i ſzlaboſzt naſſo pomore KMK 1780, 82; V-krhkócsi nyé potrdjávás BRM 1823, 147
- krič** -a m *krik*: Zaj; halabuka; krics, lárma, praszka KOJ 1833, 183; Vſzáka britkoſzt i ſzrd i krics i preklinyanye kraj bojdi od váſz KŠ 1771, 582; da bi sze eti naszkoroma tűdi bojne krics zgláſzo AIP 1876, br. 5, 3; Doszta gucsa, kricsa AIP 1876, br. 1, 8; Jo'zef krics obecűo te, da je kruglo szkósz vek poszlo AI 1875, kaz. br. 7; strkovje i prepelice slobod jemléjo z-kricsom KAJ 1870, 25; 'Zenszka sze sz-kricsom oglašzi AI 1875, kaz. br. 7; pren. Krics moj, Goſzpodin Boug BKM 1789, 303; pianoſzt, krics, tou je vafe veſzeljé SŠ 1796, 106; i krics moj je prisao pred vűha nyegova TA 1848, 13; ne bode niti kricsa KŠ 1771, 804
- kriča** -e ž *kričanje, vpitje*: Dečájce so kabi kákšo sprevejdno kričo delali BJ 1886, 24; i vi taki zacsnite pihati vaſſe trombonte, i kricse KM 1796, 48
- kričanje** -a s *kričanje, vpitje*: Vcsinyeno je pa veliko kricsanye KŠ 1771, 414; Opou noucsi je pa kricsanye poſztanolo KŠ 1771, 83; pred Bougom je odűrno tvoje kricanye BKM 1789, 7; je priétnejsa peſzen, liki nikeliko kricsanya BKM 1789, 4b; nepozábi kricsanya ti vbôgi TA 1848, 7; Gori primi moie kricsanye ABC 1725, A7b; I me kricsanye poſzlűhni BKM 1789, 8; Goſzpoud zbrodárſzkim kricsanyem bode doli ſou znebélz KŠ 1771, 620; Szkricsanyem Iudás ino 'zidovje, Idejo nad Goſzpodna BKM 1789, 74; Tak bos, gda z-voſzke kricsanyem SŠ 1796, 141
- kričati** -ím nedov. *kričati, vpiti, klicati*: Kiáltani; kricsati KOJ 1833, 162; zácsao je kricsati KŠ 1771, 136; odpűſzti jo, ár kricsi za nami KŠ 1771, 51; nego li po dvůri kricsi KAJ 1870, 6; zbcisűvanyem ſzpitávajte 'znyega, naj zvejm, za kákſi zrok kricsijo tak na nyega KŠ 1771, 412; gda bi opet kricsao zvelikim gláſzom KŠ 1771, 96; Kricsao je záto govorécsi: Goſzpodne KŠ 1771, 49; Nyegov brat je knyemi kricsao, ali nej ſzi ſzpameten KM 1790, 20; edna 'zena je kricsala nyemi govorécsa KM 1790, 51; To lűſztvo je kricsalo govorécese KM 1790, 68; Lűdstvo sploh prestráſeno je kričalo: Ogen je BJ 1886, 9; dvá ſzlepca kricsala ſzta govorécsa KŠ 1771, 66; Oni ſzo pa eſcse bole kricsali govorecsi KŠ 1771, 94; pren. Zakaj kricsis za volo tvoſjega porűsenyá KŠ 1754, 176; otec Boug pak zNebélz zviſzokim gláſzom kričſi govoréčſi TF 1715, 38; tvega ſzinka gláſz kričſi SM 1747, 91; Boug Nesztanoma tou kričſi BKM 1789, 14; vſza ſztvorjena ſztvár kricsi KM 1796, 5; velki szvet! K-tebi kricsi on zdaj AIP 1876, br. 6, 2; vkom kricsimo Abba, tou je, Ocsa KŠ 1771, 464; Záto ktebi kricsimo mi vſzi BKM 1789, 135; ſzpunim gerlom kricsio TF 1715, 4; znevolni ludi, kteri ktebi kricse SM 1747, 67; Serafimi: nepresztanim gláſzom kricsijo KM 1783, 29; ſzvét, kricsijo Bogá nelztanoma dicsijo BKM 1789, 1b; Bláj'zeni oni, ki ſzplacsom kricsio BKM 1789, 254; Tebé Angyelje dicso i vsze zmo'snoszti kricsio KOJ 1845, 135; veſzéli ſze neplodna, juvcsi i kricsi KŠ 1771, 566; Nebode ſze nyevkao, niti kricsao KŠ 1771, 39; csi eti bodo múcsali, kamenye bode kricsalo KŠ 1771, 237; Bode prvle, liki bodo kricsali, i ja ſze ogláſzim KŠ 1754, 182 **kričűi** -a -e *kričűeč, vpijoč*: Greihje ſztanovito eto, vnébo prouti Bougi kričűečſi TF 1715, 5; Vnebélza kricsécsi grejh KŠ 1754, 73; jaſz ſzam gláſz kricsécsaga vu pűſcsávi KŠ 1771, 265; ki ſzi k-tebi kricsécssemi Ezkiás Králi 'sitek podű'sao KM 1783, 37; Priſzpodobni je kdeczi, kricsécsjoj tiváriſom ſzvoſjim KŠ 1771, 36; vű je pűſzto Boug Duhá

Sziná ľzvojeġa, kricsécseġa Abba KŠ 1754, 154; Vidoucsi pa deczo kricsécso vu czérkvi KŠ 1754, 68; naľzledüvala ľzta ga dvá ľzlepca, kricsécsa i ġovorécsa KŠ 1754, 30; K-tomi i ġlavne ġrejhe i v-nébo kricsécse ġrejhe KM 1783, 148

kríliti -im nedov. *kriliti, mahati*: nekrili z-rokámi KOJ 1845, 28

krilo -a s *naročje*: Kebeľ; krilo KOJ 1833, 162; Jezus Kriľztus, ki ľzi ľzkriľa tvojeġa Ocsé z-nebélz na zemlo doli ľztoupo KM 1783, 76; neľeni je od anġyelov vu krilo Ábrahámovo KŠ 1771, 226; tvojo ľz. düso vu Ábrahámovo krilo preporoucsó KM 1783, 90; Bouġ moj, i vu krilo tvoje ľzlatke obrambe mené preporácsam KM 1783, 169; Vzemí me vu tvoje krilo sŠ 1796, 3; jedínorodġeni ľzin, ľteri je vu krili Otsé KŠ 1754, 102; v-Ábrahámovom krili KŠ 1754, 142; Szin, ki je vu krili Ocsé KŠ 1771, 265; Jasz ľzem bio vtvojem krili BKM 1789, 374; Naj pocsíva v-tvem krili sŠ 1796, 119; Ti szi, v-krili szmrí Nedúžno vküpsztríti KAJ 1848, 117; Na maternom krili že več nesedím BJ 1886, 6; pren. nase szpráviscse szvojġa krila 60 poszlavcov zaberé AI 1875, br. 1, 1; Sto zná 'z-nyí kaplami zemlé Krilo navľa'zítí? KAJ 1848, 15; Tú szem v-krili vucsevnicé KAJ 1870, 5

Kristina -e ž *Kristina*: Kriľtina je ednoga ľagojeġa ġoľzpouda ľzlú'ľila KM 1790, 40

Kristuš -a m *Kristus*: vítěz chriľtus TF 1715, 1; Zvelicľitel Kriľtus Jeľus TF 1715, 11; Jeľus Kriľtus právi Bouġ TF 1715, 22; ġoszpon Jeľus Kriľtus ABC 1725, 40; Kristus právi Bog SM 1747, 40; moi ľübléni odküpitel Kristus SM 1747, 46; Kriľztus vu formi Bo'zoġ KŠ 1754, 106; kaje Kriľztus ztiľztoga KŠ 1771, 3 (B2a); Krisztus ľzmiluj ľze KM 1783, 10; ġoľzpodin Kriľztus rodí ľze BKM 1789, 6; Steroga je Kriľztus Szpravo sŠ 1796, 6; liki Kriľztus Jezus SIZ 1807, 9; v-Tebi, Jezus, Krisztus, posztávim BRM 1823, 10; Krisztus mi je moj 'zitek KAJ 1848, 5; moucs od ġoľzpodna kriľtuľľa TF 1715, 34; zmiloscse Jesussa Kristussa SM 1747, 49; obľáľzt Kriľztusa nyegovoga KŠ 1754, 118; vleti narodġenoga Kriľztuľľa 1562 KŠ 1771, A6a; I za vrejdnol'zt Kriľztusa BKM 1789, 7; Kriľztusa ľze z-verov dr'zi BRM 1823, 3; Hvala boidi i nyega ľzinovi Jesussi Kristussi SM 1747, 90; ona je voj k-Kriľztuľi KŠ 1754, 6a; Prvle, liki ľzeje Kriľztuľi poudo KŠ 1771, 1 (B1a); Hvalo dájmo Kriľztuľi BKM 1789, 1; liki je ľzvéta Mati-Czerkev Kriľtus Jeľussi podlo'sna SIZ 1807, 10; Hválo dájmo Krisztusi BRM 1823, 1; próti Krisztusi nyegovomi TA 1848; Hválo

dájmo Krisztusi KAJ 1848, 1; Ka je pak kriľtuľľa na tou prineľzlo TF 1715, 41; Kai je pa Kriľtuľľa nadignilo SM 1747, 40; kikoli ľzmo okrľztseni vu Kriľztus Jeľuľa KŠ 1754, 459; je Paveo razġláľzo v-Rimi Kriľztuľa KŠ 1771, 434; Jezik, z-sterim tüdi Krisztusa vadľüjemo KOJ 1833; ár je on vľze náľz za Kriľztus Jeľuľa tivárilľe poľztavo KMK 1780, 26; Kaj bode rodíľa Jezusa Kriľztusa BRM 1823, 10; dráġa Bráttya vkriľtuľľi TF 1715, 6; kaibíľzi mi vu kriľtuľľi Jeľuľi veľzelili TF 1715, 41; po nassem ġoľzpodni Kristuľľi Jeľussi ABC 1725, A6a; ino bi ľze vucľili v ľzamom Kristuľľi veľzeliti SM 1747, 40; Vu kriľztuľi mámo odrejľanye KŠ 1754, 116; vu ġoľzpodni naľem Jeľuľi Kriľztuľi KŠ 1771, A2a; I vu Jeľuľi Kriľztuľi KMK 1780, 7; Vörmo, i vKriľztuľi BKM 1789, 6; Po Kriľztuľi mem ġoľzpodni sŠ 1796, 4; Vermo tak v-Kriľztusi BRM 1823, 4; Miľzmo vľzi navküpe zkríľtuľľem pokopani TF 1715, 33; ľnyegovim ľzinom Jesussem Kristussem SM 1747, 19; o'zivo náľz je ľz-Kriľztuľom KŠ 1754, 117; Od Jo'zefovoga ľzKriľztuľom beľ'zanya KŠ 1771, 6; Znaľim ġoľzpon Kriľztusom sŠ 1796, 6

Kristušev in Kristušov -a -o prid. *Kristusov*: steri Kristusev Vucľenik hoc'je bití SM 1747, 28; Paveo Apoľtol Jezus Kriľztuľov KŠ 1771, 529; Vecľérġa kriľtuľľeva TF 1715, 11; Kriľtusseva Zápoved SM 1747, 41; Kriľztuseva cséľzt KŠ 1754, 101; Sto je Kriľtuľova rodbina KŠ 1771, 37; Ni Kriľtuľova ľzmrí ne haľzni vľzákomí sŠ 1796, 23; nego pravicsno kriľtuľľevo Telou terpelo TF 1715, 40; právo Kristussevo Teilo SM 1747, 30; Kriľtuľovo ľztanyé KŠ 1771, 10; vcsenyé Kriľztussevo SIZ 1807, 9; poľzvedocľiti zkerľzta kriľtuľľevoga TF 1715, 38; Mené je nei ľzrám Kristuľevoga Evangyelioma SM 1747, 18; notr do Krisztusevoga rojsztva KŠ 1754, 11a; od Kriľtuľovoga roľľztva KŠ 1771, A3a; K-ľzvétoj Rani Krisztuľľovoga Rebra KM 1783, 69; níkáľje znamenye kriľtuľľeve kervi TF 1715, 40; nego za Kriľztuseve vrejdnol'zti volo KŠ 1754, 135; Krisztuseve krvi moucs BKM 1789, 15; on vġreľsi proti Kristusevomi Teili SM 1747, 24; ľze je kprávoimi Kriľztusevomi návuki pridrü'zo KŠ 1754, 11b; kaibíľze kvecľérgyi Kriľtuľľevoi pripüľzto TF 1715, 48; Veľzélo ľze ľzprávlaj na dén Kriľztusevi sŠ 1796, 10; Tebé na právo kriľtuľľevo poznánye pripela TF 1715, 9; Kristussevo praviczó SM 1747, 20; ľzo ji vnogo jezero na Kriľtuľovo ľzpoznanye pripelali KŠ 1771, A5b; Düsno zvelicsanye v-Kriľztusevo vrejdnol'zt vüpanye polo'sí sŠ 1796, 23; Vu Kriľztusevom vrejmeni pa ľteri Farizeus KŠ

1754, 11b; kateri šzo po Kriřztuřovom rojřtvi vAfriko odplavali Kř 1771, A6a; Pravica po Jezus Kriřztuřovoj vřri Kř 1771, 453; Pred Kriřztusevov Vecsérjov Kř 1754, 234; Vucseniczi kriřtuřlevi TF 1715, 19; řrocsniczke Kriřztusevi Kř 1754, 137; řzliřavři vu vouzi del Kriřztuřova Kř 1771, 35; vřzej verni kotrig Kriřztusevi gvřšno blágo Kř 1754, 132; mleiko návuka nebeřzkoga kriřtusevim vernim predkláda TF 1715, 7; csigli v-nisternom táli negubi pod Krisztusovi peroutai KOJ 1833, XI; řzem zlasztivnimi Kriřztusevimi riesmi pokazao Kř 1754, 7b

Kriřtuř Jezuř -a -a m *Kristus Jezus*: na řtero, náje řzám nař řrági Zvelicřitel kristus Jeřus návcsno TF 1715, 11; Kriřztus Jezus je nám vřřinen modrouřzt od Bogá Kř 1754, 97; řze naj tak ponása liki Kriřztus Jeřus k-řzvétoj Materi Czerkvi SIZ 1807, 9; liki je řzvéta Mati-Czerkv Kriřztus Jeřussi podlořsna SIZ 1807, 10; Nego oblejczte Gořzpon Kriřztus Jezuřa Kř 1771, 479; Naj blagořzlov pride po Kriřztus Jezuři Kř 1771, 562

Kriřtuř Jezuřov ~ -a ~ -o prid. *Kristus Jezusov*: zvézani Kriřztus Jezuřov rob Kř 1771, 578; řzvoja řfseje, nej pa tá, řtera řzo Kriřztus Jezuřova Kř 1771, 595; tá, řtera řzo Kriřztus Jezuřova Kř 1771, 595

Kriřpuř -a m *Krispus*: Krispus pa, vládnik řzpráviřcsa, je vřvrao Kř 1771, 398

kriřtál -a m *kristal*: řzvetlořzt nyegova je priřzpodobna kako kriřztal Kř 1771, 805; mourje priřzpodobno kkriřztali Kř 1771, 774; kristál-csiszte potoke KAJ 1870, 80

kriřtavec -vca m *kristavec*: Kriřtavec rasté po grabaj AI 1878, 48

Kriřtof -a m *Kriřtof*: řji je Kriřtřfna gořztřvanye bio pozváni KM 1790, 76

kriřti kriřjem nedov. *pokrivati*: řřdni, kriřjem -iti AIN 1876, 62; Njegovo telo kriřje debela, razpokana kořa AI 1878, 19

kriřv -a -o prid. **1.** *kriv, zakrivljen, neraven*: řörbe; krivi -a -o KOJ 1833, 157; Kriva naj bo rávna BKM 1789, 13; Vesni rávno ka je krivo BKM 1789, 118; Krivo řze naj zravna BRM 1823, 6; i naj bodo ta kriva na ravniczo Kř 1771, 173 **2.** *ki povzroča kaj slabega*: kriv bude tejla i krvi Gořzpodnove Kř 1754, 208 **3.** *ki ni v skladu z dejřtvi*: Eřzi řzliři kriva vága Kř 1754, 50; naj krivo vcsenyé i nepobořzni 'zitek odvřacsajo Kř 1754, 217; Ář zřzrczá řhájajo krivo řzvedouřztvo Kř 1771, 51; Krivo vcsenyé tiraj od nářz Sř 1796, 3; Kriva řzvedocsánřztva ti křoto variřze SM 1747, 89; Kakda bliřnyega vkrive

laři zmejsamo Kř 1754, 54; Ne gúcsi krivoga řzvedocsánřztva prouti tvojeimi bliřnyemi KM 1790, 110; Krivoga zmiřlěnya nevervanye BRM 1823, VII; krive priřzege zdr'závanyem Kř 1754, 18; vari řze od tvoje lařztivne krive miřzli Kř 1771, 444; iřzkali řzo krivo řzvedouřztvo prouti Jezuři Kř 1771, 91; řzvoje vu krivom vadľřvany i vřri potrdřávanye Kř 1754, 196; kai řzmo pregreiřřili zkrivim priřřéganyem SM 1747, 54; dvakřat pregrisiř, 1. řzkrivim priřřéganyem Kř 1754, 18; kakda řze křřzřsánřzki návuk řzkrivim vcsenyom ořzkrřni Kř 1771, 716; Csi ali ga pa řzkrivimi riesmi vkanimo Kř 1754, 55

4. *ki je v nasprotju s priznanim, pravilnim*: Jálen cslovik, krivi mouřz z jálnimi vuřřtami hodi Kř 1754, 55; Sztánejo krivi Kriřztuse i krivi Proroczke Kř 1754, 12a; nego i krivi Apořtolje řzo řze pobřdili Kř 1771, 434; Varte řze pa od krivi prorokouv Kř 1771, 22; řzo rávno tak csinili krivim prorokom ocseve nyihovi Kř 1771, 184; Molitev za Czerkev prřti krivim vucřitelom TA 1848, 4; I pořřtavili řzo krive řzvedoke govorěcse Kř 1771, 358; Vřág .. po krivi vucřiteli Kř 1754, 164 **krivi** -a -o sam. *krivi*: je argumentum, gde opomina proti tim krivim Kř 1771, 757; Csi kaj krivoga, ali negvusnoga prepovidávamo Kř 1754, 56

krivec -vca m *krivec*: Kardinál Luthera za krivca náidenoga prigovárja KOJ 1845, 57; Krivczi sze ogiblejo Goszpodé KOJ 1845, 28; Krivci otemnejnya Bele II. sztrepetani szo KOJ 1848, 27; i na kařřtigo te krivcze zvati Kř 1754, 18; je krivce do szmřti na vouzo oszodjene vřpřszto KOJ 1848, 123

krivica -e ř **1.** *krivica*: vř řze řciřřti krivicza Kř 1754, 120; Kako řzte pořřtavili kotrige vařře i krivicze na kriviczo Kř 1754, 120; niřřo kriviczo řzte mi nej vcsinili Kř 1771, 565; ne csinim ti kriviczo Kř 1771, 65; toga nevernoga i kriviczo ľřbcza odřřjáva dřh nyegov TA 1848, 9 **2.** *krivda*: Prořřzimo te, vřza krivicza, Naj ide znařega řzřca BKM 1789, 130; i krivicza je vu rokáj moři TA 1848, 6; Kristus je nařře krivicze volo ranyen bil SM 1747, 12; Kriřztus, dabi nářz odkřpo od vřje krivicze Kř 1754, 120; Kriřztus brezi krivicze řze manřrá Kř 1771, 92; Kriřztus je na řzmřt dáni tá, Za vol' naře krivicze BKM 1789, 96; Poroudo řzem řze v kriviczi Kř 1754, 253; Kako řzte pořřtavili i krivicze na kriviczo Kř 1754, 120

krivičen -řna -o prid. **1.** *krivičen*: Krivicsno blágo nema szřecse KOJ 1845, 120; Krivicsnoga, ali dřnok pokouro řřineřsega, csloveka Kř 1754, 134; da sze ľřszřto po vřnougom krivicsnom

bojovanyi krouto vösztrejbi KOJ 1848, 10 **2.** *kriv:* Ár [ztánejo krivicsni Kri]ztuske KŠ 1771, 81 **krivičnejši** -a -e prid. *krivičnejši:* [timate, ka]žo eti Galileánczi krivicsnejši bili od v]zej drúgi Galileánczov KŠ 1771, 215 **krivični** -a -o sam. *krivični:* Krivic]ne pravic]nimi v]ze Doli po]zadis BKM 1789, 360

krivično prisl. *krivično:* kaibi]ze mi krivicsno znas]im úrokom ne zmei]ali TF 1715, 17; [teri krivicsno [zvedocsi prouti bili]znyemi [zvojemi KŠ 1754, 56; I niki gori [ztanov]i krivicsno [zo [zvedocsili prouti nyemi KŠ 1771, 150; denok krivicsno tou]siti edendrúgoga, je prepovedano KŠ 1754, 10

kriviti -ím nedov. *dolžiti, kriviti:* Okozni; zroküvati, kriviti KOJ 1833, 167; neccsamurna [jen]zka pred Putifarom csi]ztoga Jó]sefa krivila, i tou]jila KM 1796, 26

krivnja -e ž *krivda:* Luther je szvojih naszlednikov grdoga 'sivlejnya krivnyo ocsiveszno Fararom priszvá]jao KOJ 1845, 69; da rimszki Pápa Johann krivnye neprimerja KOJ 1848, 46

krívo prisl. *krivo:* kaibi mi krivo ne pri]zégali TF 1715, 13; Prouti tvojemi blisnyemi krivo ne]zvedoc]i TF 1715, 16; krivo ne [zvedocsi ABC 1725, A4a; krivo ne [zvedocsi SM 1747, 45; Csi kaj kriv znal]ov ric]s]jouv potrd]javamo KŠ 1754, 17; Csi krivo vcsimo KŠ 1754, 19; krivo ne pri]zégaj KŠ 1771, 16; Re]cs na krivo obrácsamo KMK 1780, 39; Naj na bli]snyega krivo ne [zvedocsimo KM 1783, 10

krivoprisegávec -vca m *krivoprisežnik:* kaj je pravicsnoma právda nej polo]zena, nego krivopri]zégávczom KŠ 1771, 634

krivovörec in **krivovörec** -rca m *krivoverec:* Eretnek; krivoverecz KOJ 1833, 155; i grátao je krivo-vörecz KM 1796, 123; da sze trdokoren krivovörecz Luther more zgrabiti KOJ 1845, 61; Ali, da bi je niki krivovörczi zácsali vcsiti KŠ 1771, 601

krivovören -rna -o prid. *krivoveren:* Luther je obecsao, ka vecs nikaj nede krivovörnoga predgao KOJ 1845, 57

krivovörstvo -a s *krivoverstvo:* Od krivo-vör]ztva, i v]ze bloudno]zti KM 1783, 47; Od bloudno]zti, krivo-vör]ztva, Vari ná]z BKM 1789, 143; [ze prepovidáva i Krivovör]ztvo KMK 1780, 37; Csi te pa krivovör]ztvo na]zledüvali KM 1796, 45; Püspezcke szo pa tak z novim krivovör]stvom poszeo meli KOJ 1848, 72

krizolituš -a m *krizolit:* te [zédmi krizolitus KŠ 1771, 806

krizoprauš -a m *krizopraz:* Te prvi fundamentum je bi te de]zéti krizopra]us KŠ 1771, 806

Krizòstomuš -a m *Krizostom:* kak [tima Krizo]ztomus KŠ 1771, 601

kríž in **kriš** -a m **1.** *križ:* naj [ze kris Kri]ztusov ne [zprázni KŠ 1771, 491; Ka je [zkri]za vi]z]ilo KŠ 1754, 258; po znaményi Sz. Kri]sa KMK 1780, 9; Kako je pravic]no za mé na kris dáno TF 1715, 40; na kris ra]zpéti vu veliki mántraj KŠ 1754, 237; na kri]z KŠ 1754, 108; na kri]i [zi za me mrel SM 1747, 70; [tero je Kri]ztus na kri]zi nyemi poroucsó KŠ 1771, 260; zli]zenimi kri]zi KŠ 1754, 183 **2.** *znamenje v obliki križa:* Deca se zdigne]o, kri]z na sébe dene]o i etak mol]jo BJ 1886, 3 **3.** *trpljenje, težava, skrb:* kai bi [ze ete kris nad menom odv]l]se posmehcsal SM 1747, 56; Kri]z od Boga na ná]z püscseni KŠ 1754, 179; Szám kris [zo nasi dnévi SŠ 1796, 118; Trucz i kri]a, nevouli SM 1747, 74; vu etom [ziromaskom sitki c]i kris teilo moje trpi SM 1747, 72; [tera nas kri]z i 'zaló]zt obrne na vrá]ztvo KŠ 1754, 117; kri]z mirovno no]ziti KŠ 1754, 12b; i na [zé vzeme kris [zvoj KŠ 1771, 128; Tak v]ze nase nevoule, Kris, i teskoucse trpmo BKM 1789, 10; da mi v]kri]zi [ztá]lni o]ztánemo KŠ 1754, 128; [zkri]zom KŠ 1754, 173; vu ná]s]ih kri]i, [alo]z]tái SM 1747, 50; po dobroutaj i kri]saj v-nébo pela KOJ 1845, 112 **4.** *zloženi snopi žita:* v-sznopje zvéz]ati, eto vkupznosziti i v-kri]ze (kopé) szkládszti KAJ 1870, 120

križanje -a s **1.** *križanje, mučenje, usmrtimev na križu:* I dá]o ga poganom na o]zpotávanye i bic]üvanye i kri]zanye KŠ 1771, 65 **2.** *delanje znamenja v obliki križa:* po zaményi [z. Kri]za: gda vu Kri]sanyi v]zákó imenü]je KMK 1780, 8; szo farar]e proc]s odprávlali z páp]n]szkih šege, kati: kri]sanye z rokov KOJ 1914, 135

križati -am nedov. *križati, preprečevati:* Na]š]e neporédno 'zelejnye támo ino kri]zajmo KŠ 1754, 62

Križavci -vec m mn. *Križevci, kraj v Prekmurju:* nebi steli Cerkve goriposztaviti v-Kri]savci KOJ 1845, 72; molitvárnicez sz]i goriposztaviti v-Krisavci KOJ 1848, 115

krížavski -a -o prid. *križevski:* Z najlep]sim talom je odisao kri]savs]zki farar KOJ 1914, 150

križéski -a -o prid. *križevski:* Kri]zeszke Fare Dühovni Pa]z]tér BKM 1789, 8b

križeváča -e ž *križavec, srebrnik:* v-nyega 3 kri]sevacsé polo]siva KOJ 1845, 114

križnati -a -o prid. **1.** *križniški:* kri]snati Réd, od Sz. Stevana prvoga vogersz]koga Krála ozváni, za okincsanye vrl]ih Domorodczov je nasz]ávila KOJ 1848, 111 **2.** v zvezi **križnati pavuk**

križavec: Križnati pávuk s krizom i belimi piknjami na hrbti AI 1878, 39

križni -a -o prid. *1. križen, nanašajoč se na Kristusov križ*: za volo tvoje [ztrasne kri'sne moke KM 1783, 36; ki [zi za mé na krisno moko, ino [zmert is]al SM 1747, 56; On je natom manternom krišnom dreivi [zvojo [zvéto kerv prelejal TF 1715, 38; je [zvojo kerv na Krisnom dreivi vón preleal SM 1747, 38; za ná[z [ze je na križnom drejvi ofrúvao KŠ 1754, 103; ki je za ná[z na križnom drejvi zado[žta vcsino KŠ 1771, 825; naj bi ná[z po [zvojoj [zmrti na križnom drejvi odkúpila KMK 1780; Hválim te za križne moke BKM 1789, 69; Kri'sna drejva szo dali doliposzekati KOJ 1914, 134 **2. križarski**: Prve kri'sne serege prav vrlo je pomláto i razegnao KOJ 1848, 24 **3. križničen**: Naj vidim tve I križne bolezní BKM 1789, 81

križopòtje -a s *križpotje*: Idte záto na križopotje BKM 1789, 72

križov -a -o prid. *križev*: Križovo drevo ali akacija je srednje drevo AI 1878, 46; Za szajenyé szadik križovo drevje prilicsno szaditi AIP 1876, br. 10, 8

križovòjska -e ž *križarska vojska*: Tecsasz, ka sze je Kolman z-kri'sovojškami névoulivao KOJ 1848, 24

krjhki tudi kiki -a -o prid. *krhek, slaboten*: Ali, da [ze néfztanoma [zkušávamo i krjhki i na grejh [zmo nagnyeni, profzimo te KŠ 1771, 839; Pogledni [ze na nemocsnoga, Ino krkoga SŠ 1796, 165; plakanye, krkoga csloveka SŠ 1796, 81

krjhkóuča in krkóuča tudi kerkóuča tudi kerkóča -e ž *krhkost, slabotnost*: Ar [zem ja[z liki [zkrjhkoucse moje, jáko gyedrho doprne[žao KŠ 1754, 230; Csi pa ztelovne krjhkoucse vu grejh [zpádnemo KŠ 1771, 819; Sz-krkoucse cslovecse gori me scsé vzéti SŠ 1796, 79; I dobro znás v[ze krkouc[je BKM 1789, 141; Pomágai mi, da moio kerkocso [zmertna boiazen ne preobláda SM 1747, 58; V[záka kerkoucsa je vu najem cslove[žtvi BKM 1789, 150

krlav -a -o prid. *kuštrav*: Vnougoga kecska, kako cziganj[žka je krlava SZ 1807, 56

krma tudi kërma -e ž *krma*: [Bog] [šteri dá kermo neimoi [ivini TF 1715, 47; [šteri da kermo neimoi sivini ABC 1725, A6a; Étel; étek; jejsztvina, hrána, krma KOJ 1833, 155; Krma sze letosz lepa pripovala AI 1875, kaz. br. 8

krmežlivi tudi kërmežlivi -a -o prid. *krmežljav*: je krme'slive ocsi majoucso Lio doubó za 'seno KM 1796, 21; pri etaksoj hi'si vszi krváve i kermeslive ocsi májo KOJ 1845, 39

krmiti -im nedov. *krmiti, hraniti*: Nevelni; gori hrániti, krmiti KOJ 1833, 166; ka [zo 'sivino v-[talli lejhko krmili KM 1790, 64; pren. Né[žladno [zte 'ziveli na zemli, krmili [zte [zrczá vafa, liki kdnévi klánya KŠ 1771, 753 **krmleni** -a -o *krmljen, pítan*: I prine[žte to krmleno tele KŠ 1771, 223

krmlejnje tudi kërmljenje -a s *krmljenje, pítanje*: Ječmen največ se nuca za kermljenje AI 1878, 41; Žalod je dober za krmlejnje svinj AI 1878, 46

krnjásti -a -o prid. *pohabljen, okrnel*: Tsonka; csonklavi, krnyászti -a -o KOJ 1833, 177

krnščák -a m *klobuk*: Kalap; krnscsák, klobük KOJ 1833, 161

krobüla -e ž *košara*: Vido [zam vu [zneh, kak da bi tri krobüle mele meo na mojoj glávi KM 1796, 27

kròf -a m *golša*: Begy; krof, püta KOJ 1833, 152

kropliva -e ž *kopriva*: Urtica Kropliva KMS 1780, A8; Tsalán; kropliva KOJ 1833, 176; Kropliva .. Žgéča náras AI 1878, 44; Szvinyé jéjo kroplive KAJ 1870, 69

krópni -a -o prid. *voden, nekvaliteten*: Tônye meszó krópna 'zupa KAJ 1870, 136

krósna -sen s mn. *statve*: Dvója krószna gori posztávsi, tkala szta AI 1875, br. 1, 6

kròtek -tka -o prid. *krotek, ponižen*: Jámbor; krotki, pobo'sen KOJ 1833, 161; Oh krotki Jezus KŠ 1754, 228; kaj [zam ja[z krotki i ponizen KŠ 1771, 37; Krotki ágnecz i nedužni BKM 1789, 87; Krotek Cslovak KM 1790, 68; kony, csi glih jáko krotki AI 1875, kaz. br. 8; Ponizno i krotko [zrczé Boug v[žigdár rad lübi BKM 1789, 13; naj [ze pokorni i krotki knyey [zka'zujó KŠ 1754, 221; Nego [zmo bili, liki decza krotki KŠ 1771, 616; Bláseni [zo ti krotki KMK 1780, 96; Jeli ká krotke ali hižne sztvarê KAJ 1870, 10; nej [zamo tim dobrim i krotkim KŠ 1771, 707 **krotkéjši** -a -e *krotkejši, ponižnejši*: csi erdélczkoga Glavara, na krotkejse miszli, návade i segé privcsila KOJ 1848, 10 **nájkrotkéjši** -a -e *najkrotkejši, najponižnejši*: Jezus naj krotkejši KM 1783, 40; Najkrotkésim szmrtom je mrla AIP 1876, br. 2, 7

kròtko prisl. *krotko, ponižno*: Kri[žtus krotko ide po Samárii KŠ 1771, 196; Hüdo z-hüdim ne plac[süjte, nego ono krotko pretrpte KM 1790, 70; vsigdár krotko i dobro bodem hodo BJ 1886, 7

kròtkost -i ž *krotkost, ponižnost*: Ka e[šje e[ži [žlisi krotko[žt KŠ 1754, 41; Szád Dühá je pa krotko[žt KŠ 1771, 568; ali žlúbéznofžtyov i v-Dühi krotko[žti KŠ 1771, 498; Ti [ži Duh

práve krotkoľzti BKM 1789, 129; da je lepse na krsztsánszko krotkoszti mirnoszta sze vaditi KOJ 1848, 11; môdroszt, I 'znyé zhájajôcso kortkoszta KAJ 1848, 206; da vu krotkoľzti ktebi priglihnejši bodem KŠ 1754, 239; váľz po krotkoľzti i miloľztiľnoľzti Kriľztuľovoj KŠ 1771, 545; Vkrótkoľzti leipo tiho hodi BKM 1789, 8; Zevľzov poniznoľztyov i krotkoľztyov KŠ 1771, 580

krotkóúča -e ž *krotkost, ponižnost*: Dűjh krotkoucse KM 1783, 46

króto in króuto prisl. *zelo, močno, hudo*: Krouto i jáko vörjem TF 1715, 37; Kriva ľzvedocsánľzstva ti kroto varíľze SM 1747, 89; Krouto, i jáko vörjem SM 1747, 37; ár je dober krouto KŠ 1754, 266; ka ľzmo prouti tebi krouto neľzmerno pregreľšili KŠ 1771, 852; A gizdáve zvisávcze, On krouto oduri BKM 1789, 13; Gda bi ľze Peter krouto joukao KM 1790, 52; Krouto nepobo'sno KM 1796, 69; Szkuzis ľze krouto nad menom SŠ 1796, 159; Oni sze nájbole od 179 ½ leta máo krouto szkrbijo nej szamo za obarvanye szvojega Jezika KOJ 1833, VIII; Vszegavejcs nám je krouto potreľbna KOJ 1845, 5; nepriátelje sze naj króto szrame'zlűjejo TA 1848, 6; vidévsí Gejza, da sze ľűstvtvo po vnougom krivicsnom bojovanyi krouto vosztreľbi KOJ 1848, 10; Bledoj materi dobra pecsénya bi sze króto 'zmajila AI 1875, kaz. br. 7

krotodóstakrat prisl. *zelo mnogokrat*: Krotodosztakrát prí nomenaj, steri zádnyo litero májo b KOJ 1833, 44

kroutovnogokrat prisl. *zelo mnogokrat*: Kroutovnogokrát, nájbolye z-neokoncsivnim módosom kákse rejcsi sze raztrgajo KOJ 1833, 124

króűziti in króűziti -im nedov. *kroűziti, obkroűzevati, hoditi okrog*: Po vóri je zidina Jerichova ľzpádnola, ľtero ľzo ľzedem dni krou'zili KŠ 1771, 693; Eti i vudné letijo, ár z-vodami doszta kró'ziti morejo [ptiűi] KAJ 1870, 25

króűzano prisl. *kroűzno*: Bibic sem tam kroűzano leűe AI 1878, 27

króűzina -e ž *okroűje*: Pod vszákó kro'zino sze vecs okroglin szľisi AI 1875, br. 2, 3

króűzinski -a -o prid. *okroűzen*: Nadale vszákóľ okroglini edno okrogľinszko i vszákóľ kro'zinszkoľ edno kro'zinszko zemľé-dáccse nazavűpsztvo sze goriposztávi AI 1875, br. 2, 3

króűzni -a -o prid. *okroűzen*: Szprávlene po Gáspár Jánosi kró'zno-sóľszkom ravniteli KAJ 1870, 1

krpliva -e ž *kopriva*: Jaj szpekla me krpliva AIP 1876, br. 9, 4

krst in kűrst -a m *krst*: Kerľzt i vetsérja nyega

SM 1747, 87; Krľzt i Kriľztuseva Vecsérja KŠ 1754, 184; Predganye i krľzt Ivanov KŠ 1771, 9; Prvi je Krľzt KM 1790, 111; Szvéti Krľzt BRM 1823, VI; Szvéti krszt KAJ 1848, VI; od Szvétoga kerľzta TF 1715, 31; nego i to zavezo mojega kerľzta prľztoupo SM 1747, 48; edno ľzveľztvo krľzta KŠ 1754, 132; Od Kriľztuľovoga krľzta KŠ 1771, 172; Gda bi pa vido vnouge prihájajoucse kľzvojemi krľzti KŠ 1771, 9; ako gdo kerľzt, vecľérjo Kriľtuľlevo nerazmi TF 1715, 48; je Kriľztus li dveľ najztavo .. Krľzt KŠ 1754, 185; Kai znamenűje vtom kerľzti ta voda TF 1715, 33; kai ľzi meni veľz kints vu mojem kerľzti zobľztom ľenkal SM 1747, 52; Zátó voda po Krľzti KŠ 1754, 184; pokopani ľzmo 'znyim po krľzti vu ľzmrt KŠ 1771, 459; I v-krľzti je nazôcsi BRM 1823, 5; i ľzkrľztom, ľzkim ľze jaľz krľztim KŠ 1771, 66; Nego od krľztov návuka KŠ 1771, 679

krstűteo -ela m *krstűtelj*: Vu oni dnévi príľao je Ivan Krľztűteo predgajoucűi KŠ 1771, 9; On je eti krľztűteo BKM 1789, 227; Teda ľzo prisli knyemi vucseniczke Ivana krľztűtela govorécsi KŠ 1771, 29; Teda ľzo prisli vucseniczke Ivana krľztűtela KM 1796, 100; Ivani krľztűteli ľze gláva vzeme KŠ 1771, 47; koga me právjijo lidjé biti .. Ivana Krľztűtela KŠ 1771, 127

krstűti -im nedov. **1.** *krstűti*: Keresztelni; krsztűti KOJ 1833, 162; Kakda moremo krľztűti KŠ 1771, 10; i ľz-krľztom, ľterim ľze jaľz krľztim, ľze okrľztűte KŠ 1771, 135; Jaľz te Krľztim KMK 1780, 59; Teda je príľao Jezus k-Ivani, da biľze krľzto od nyega KŠ 1771, 10; Pravo je zátó ľűľztvi, ľtero je vó slo, da bi ľze krľztilo od nyega KŠ 1771, 173; Hválo dájem Bougi, kaj ľzam nikoga med vami nej krľzto KŠ 1771, 491 **2.** *dati ime, poimenovati*: Skéri nôvih mertűkom szo na nôve iméne krsztűli AI 1875, kaz. br. 6 **krstűeni** -a -o *krűűen*: té je pa na moje imé krsztsen AIP 1876, br. 1, 7; Boug Otsa tomi krľztsenomi obecsa eto KŠ 1754, 188; I vľzi ľzo po Moj'zeľi krľztseni vu obláki KŠ 1771, 580; Ar ľze krľztsanye zovémo krľztseni BKM 1789, 225; kot vzkľik oh krľztseni cslovik BKM 1789, 433

krstűte -a s *krstűna pojedina*: Eľzi ľzľűi Krľztűte, torbina KŠ 1754, 25; obszűűsávanye gosztsenyá, náj mre, gda sze nyemi prvo dejte narodi (Krsztűte) KOJ 1845, 34; Da szo ete nôve pörgare z-krsztűtija domô neszli AIP 1876, br. 7, 7

krstűni tudi kűrstűni -a -o prid. *krstűen*: Ako bi kerľztno obecsanye prelomo SM 1747, 52; Krsztnoimé sze vszigdar za pridovkom pise AIN 1876, 10; poleg kerľztnoga obecsanya

SM 1747, 22; Kákša du'snofzt je krľztnoga Ocsé KMK 1780, 59; Krľztni zavezek mámo ponouvití BKM 1789, 226; V-krsztnom iméni, ino priiméni (Czouni) KOJ 1833, 10; Lasztivne i krsztné iméne moremo vszigdár z-velikimi literami piztati AIN 1876, 73

krstšanski in kerščanski -a -o prid. *krščanski*: Drügi tau je Vora kerľchánľzka TF 1715, 11; Czérkev Kerľchánľzka SM 1747, 37; Ka je vóra Krľztsánľzka KŠ 1754, 84; Czérkev krľztsánľzka KŠ 1771, 338; Je krľztsánľzka Pravicza KMK 1780, 4; Jeli ľze je povéksávala Krľztsánľzka vóra KM 1796, 126; nyegova krsztsánszka tivárisicza Sárolda KOJ 1848, 10; Krľzcsánľzka Sz. Mati Czérkev BRM 1823, V; Krsztsánszka trplivoszt KAJ 1848, 7; Krľztsánľzko vadluyane je KŠ 1754, 1; Vu keliko táli ľze naprej dáva krľztsánľzko znánye KMK 1780, A2 (3); vcsi náľfe Krľzcsánľzko valdüványe SIZ 1807, 9; Katechľmus je kerľchánľzkoga návuka krátka ľumma TF 1715, 10; vľzega Krľztsánľzkoga návuka krátka ľumma KŠ 1754, 5; krľztsánľzkoga Katolitsánľzkoga znánye Návuk KMK 1780, A2 (3); vľze kerľchánľzke vöre krátke návuk TF 1715, 10; Kerľzcánľzke Vöre Vucľenyé náľz vucľi SM 1747, 33; vtrétyem táli náľfe vore krľztsánľzke KŠ 1754, 121; Od krľzcsánľzke ľzlobofcsine KŠ 1771, 489; krľztsánľzke vöre glávni návukov KMK 1780, 6; mesztancarsje szo krszcsánľzke vöre AI 1875, kaz. br. 3; Jelié potreibno kerľchánľzkomi csloveki tak znati TF 1715, 48; Vcľio náz na kerľchánľzko ľubézen TF 1715, 14; mater Czirkev kershánszko ABC 1725, A5a; Dai mi Kerľzcsánľzko ľivleinye SM 1747, 53; Jaľz vörjem vu Mater Czérkev krľztsánľzko KŠ 1754, 121; Paveo ga je na krľztsánľzko vóra pripelao KŠ 1771, 631; szta vu Czárigrádi krsztsánszko vóra gorivzéla KOJ 1848, 10; Zderľi me vu kerľzcsánľzkom Vadľuvanyi SM 1747, 58; Vu ľzpráviscľi krľztsánľzkom KŠ 1754, 135; ľze z-ľzuhim Krľztsánszkim Iménom hváli KŠ 1754, 4b; ľzo nej ľzamo hudom zácsali ľz-ľzkrľztsánľzkov ľzloboscsinov ľzivetí KŠ 1771, 434; ľzmitulj ľze nad národom krľzcsánľzkim BKM 1789, 184; sze je pomiro z-szoszedmi, krsztsánszkim sztránszkim mestrom je nej bráno KOJ 1848, 10; Páli krľztsánľzke naj poglavitejse .. ľzo ľtiri KŠ 1754, 85; V-eti Knigaj ľze ti Krľzcsánľzke nôve Peľzmi dávajo v-róke BRM 1823, II; Krsztsánszke Czerkevne peszmi KAJ 1848, I; ka bi ľze od krsztsánszki ľztariľfov naroudo KM 1783, 6; je potreibno i vu peszmi krsztsánszki KAJ 1848, III; Obari náľz

zevszejmi Krľztsánľzkimi králeľztvami KŠ 1754, 224

krstšánsko prisl. *krščansko*: Krľztsánľzko ne 'zivés BKM 1789, 260; Po krľztsánľzkom, Katolitsánľzkom vörvati je KMK 1780, 4

krstšánstvo tudi krščánstvo in kerščánstvo -a s *I. krščánstvo*: vkom pak kerľchánľzstvo ľztoy TF 1715, 4; Právo Krľzcsánľzstvo BRM 1823, VI; ľummo vľzega kerľchánľzta TF 1715, 6; ino sze navcsiti právoga krsztsánsztva KOJ 1845, 4; czvétki právoga krsztsánsztva KAJ 1848, X; i za vsze Krsztsánsztvo KM 1783, 117; opomina na krľztsánľzstvo obrnyene KŠ 1771, 669; Krľztsánľzstvo ľzo zácsali preganyati KM 1796, 122; Zdr'zim tak moje krľzcsánľzstvo BRM 1823, 7; Zdr'zmo tak nase krsztsánsztvo KAJ 1848, 58; Vľterom Krľztsánľzvti odpüľtsáva KŠ 1754, 122; Vu vľzem nasem krľztsánstvü BKM 1789, 19; ino tak ľzebé vu právom Krľzcsánľzvti ponávlati SIZ 1807, 11; Med koterim kerľchánľztvom odpüľzti TF 1715, 24 *2. kristjani*: Ki ľzi náľz tvoje krľztsánľzstvo Oľzloubodo BKM 1789, 237; kao i czeilo kerľchánľzstvo zové ino vküp zbira TF 1715, 23; Steri ľzi nás tve krľztsánľzstvo Oszloboudo KŠ 1754, 256

krstšávanje -a s *krščevanje*: nej po drügoucs krľztsávanyi KŠ 1754, 193; Zgoudilo ľze je pa vu krľztsávanyi vľzega ľüľzta KŠ 1771, 174

krstšávati in kerščávati -am nedov. *krščevati*: ľteroga ľcsémo krľztsávati KŠ 1754, 188; Jaľz te krľztsávam KŠ 1754, 188; Jaľz iľztina krľztsávam váľz vu vodi KŠ 1754, 10; zakaj tak krľztsávas KŠ 1754, 266; vľzáki clovik ľzlobodno krľztsáva KMK 1780, 59; dühovnik tenôvorodjene kerščáva BJ 1886, 19; Od vľzej trej ľze krľztsávamo BKM 1789, 227; ino je krľztsávajte KŠ 1754, 187; Gda bi Ivan vľze ľüľzstvo krľztsávao KM 1796, 94; on bode váľz krľztsávao vSzvétom Dühi KŠ 1771, 10; kaj ľzam vu mojemi iméni krľztsávao KŠ 1771, 491 *krstšavajúöi* -a -e *krščujúö*: Bio je pa Ivan krľztsávajoucsi vu puľcsávi KŠ 1771, 103; Idoucsi záto, vcsite vľze národe, krľztsávajoucsi KŠ 1771, 99 *krstšávani* -a -o *krščevan*: vi bodte pa krľztsávani vu ľzvétom Dühi KŠ 1771, 376

krstšenica -e ž *kristjanka*: je bila obt'o'sena, da je krsztsenicza KOJ 1845, 84; Nyegova 'sena Bavarkinya, kat. krsztsenicza KOJ 1848, 89; szo sze kersztsanje i kersztsenice priporocsat prihajali KOJ 1914, 109

krstšenik tudi krščenik in kerščenik -a m *kristjan*: Kaje kerľchenik TF 1715, 10; vöraie kerľchenik SM 1747, 80; ár jaľz i vľzáki kerľztsenik vóra more meti KŠ 1754, 86;

V'zivaj záto vören Krľztsenik KŠ 1771, A8a; Katolitsánjzki krľztsenik tou vadľuje KMK 1780, 9; Vu kri'zi More Krľztsenik trpeti BKM 1789, 309; Verni Krľzcsenik BRM 1823, II; Zdrzi tak tvoje vadľuványe, Krsztsenik KAJ 1848, 5; Blázensztvo krsztsenika vu etom 'zitki KAJ 1848, II; Vľzákomi Krľztseniki KŠ 1771, A2a; Vľzákomi Katolitsánjzkomí krľztseniki ľze zapovidáva znati KMK 1780, 6; bogábojčľi Kerľzceniczí SM 1747, 28; Mi krstseniczi verni BKM 1789, 13; Krľzcseniczi právi BRM 1823, 4; Veszélte sze, krsztseniczi KOJ 1848, 126; Záto je velika noria oni krľztsenikov, ľteri KŠ 1754, 203; Tak i vzemli krscsenikov sŠ 1796, 4; szo vno'sino krsztsenikov szpoklali KOJ 1848, 8; vernim kerľchenikom TF 1715, 12; nam krľztsenikom na jeľzťvino i pitvino najťtávlena KŠ 1754, 200; Vu tom meľzti bodoucsim krľztsenikom piľe Paveo ete liľzt KŠ 1771, 527; drűge kerľzcsenike SM 1747, 78; Gda bi Saulus preganyao Krľztsenike KM 1796, 124; kersztsenike escse i márijali KOJ 1914

krščák -a m *klobuk*: Kalap, krscsák AIN 1876, 36; Szodec szi je na ocsi potégno krscsák KAJ 1870, 156

krščàn in krsčàn -ána m *kristjan*: Ika krľztsan má vörvati BKM 1789, 227; Kak sze meni, krsztsani dosztája KAJ 1848, 171; Krľztsanye KŠ 1754, 102; zváni ľzo naj prvle vu Antiochii vucseniczke krľztsanye KŠ 1771, 377; Kákoso Ubc sino májo med ľzebom právi Krľztsanye KMK 1780, 21; vnougi pobo'sni krsztsanye KM 1783, 129; Ar nyega dicľjijo, Z-ľzrczá vľzi krľztsanye BKM 1789, 131; ľzkrb noľzis na Tvoje krľzcsanye BRM 1823, 151; Vejzélte sze, krsztsanye KAJ 1848, 57; Krľztsánjzka, ár ľzkrľztsanov ľztoji KŠ 1754, 129; Krľztsanov ceséľzt KŠ 1771, 13; Tvoji krľztsanov molitvi, Zmiloľcse tvoje poľzľühni BKM 1789, 132; I jedinľztvo Krľztsanov BRM 1823, 4; Domiter ľzrebrnár prouti krľztsanom zburkanye pobidi KŠ 1771, 400; Zdaj je radoszt Krľzcsanom BKM 1789, 43; csi ľze za Bo'ze ľzini i verne Krľztsane dr'zimo KŠ 1754, 21; ka ľzi nálz med tvoje krľztsane pripelao KŠ 1771, 841

krt -a m *krt*: Krt AI 1878, 10; řtere krt po ogradaľ i trávníkaj zrova AI 1878, 10

krtnica -e ř *krtina*: [krt] pod zemľov, gde po krtinicaj hodi z-ednoga meszta na drűgo KAJ 1870, 151

krtovinjek tudi kertovinjek -a m *krtina*: řto nebi pozno küpiče zemľé – krtovinjeke, řtere krt po ogradaľ i trávníkaj zrova AI 1878, 10; kertovinjecke nam kážejo ka so eřce pod zemlov neobtrűdni delavci AI 1878, 3

krúc -a m *kruc*: řteri szo sze za Kurucz, kruce imenűvali (od diacske rejcsi ete: Crux, kri's) KOJ 1848, 71

krúcovski -a -o prid. *krucovski*: Med etov krúcovszkov prászkov Leopold I. z-szvejta odide KOJ 1848, 101

krűgla -e ř *krogla*: Jo'zef kriacs obsűo te, da je krűglo szkűsz vűk na tiszto meszto poszlo AI 1875, kaz. br. 7

krűglica -e ř *kroglica*: cvetna glávica, řtero je po obcvetenji krűglica AI 1878, 50

krűh -a m *kruh*: Panis Krűh KMS 1780, A7b; Krűh Kenyer KM 1790, 95; krűh i vino po v'zivanyi ľzo nej ľzveľztvo KŠ 1754, 184; erczi, naj eta kaménya krűh bodo KŠ 1771, 11; Krűha nalľega vľzakdenéľnyega dái nám ga gneľz TF 1715, 25; Krűha nassega ABC 1725, A4b; Krűha nalľega dai nám SM 1747, 4; Csi Otsó bode ľzin krűha proľzo KŠ 1754, 154; Krűha nalľega dáj nam ga KŠ 1771, 18; Krűha nalľega dáj nám KM 1783, 140; Krűha nalľega dáj nám KM 1790, 109; Nej so meli krűha BJ 1886, 9; ino je te ľzveti krűh jo KŠ 1771, 38; naj z-znűjom ľzvojega obráza krűh jej KM 1796, 7; idi i krűh szi küpi KAJ 1870; Ka je po krűhi dánom cľinio KŠ 1754, 203; právo teľjo i práv kerv ľzkrűhom i zvinom KŠ 1754, 200; clovik ne 'zivé ľzľzamim krűhom KŠ 1771, 11; ne 'ľivé cslovik ľzamim krűhom KM 1783, 141; Ar ľzo nej razmeli od ti krűhov KŠ 1771, 122; i jo je krűhe polo'zenyá KŠ 1771, 108; pren. bi'zim ktomi nebeľzkomi krűhi KŠ 1754, 234; Jaľz ľzam te 'zitka krűh KŠ 1771, 286

krűhni -a -o prid. *kruřen*: Mľáda kukovica je strařno požrejna i návodno poje právo deco svoje krűhne materé AI 1878, 28

krűhov -a -o prid. *kruhov*: Krűhovo drevo je domá na Ceylon otoki AI 1878, 58

krumpír -a m *krompír*: ki sze k-vecsérji graha, 'sgánkov, krumpirov namecsejo KOJ 1845, 108

krűmpiš -a m *krompír*: Krűmpiša domovina je jűžna Amerika AI 1878, 43; vszákdenésnyja jűszťvina je krűh i krűmpiske KAJ 1870, 44; Krűmpisov cėna po centi 1 frt. AI 1875, kaz. br. 8; Z-krűmpišov se vsakojáčka tėčna hrána správla BJ 1886, 27; Margėca v-pűle odisla krűmpise kopat AI 1875, kaz. br. 7; Vu feobnice pa krűmpiše i drűga tákřa devajo BJ 1886, 7; Te drűgi z-krűmpisi 'zivé, ka je jedino lagoja hrána AIP 1876, br. 3, 6

krűřni -a -o prid. *kruřen*: Jezűřľa, pod Krűřnim, i Vinľzkim kejpom moremo moliti KMK 1780, 53; nego pod Krűřnim, i Vinszkim kejpom nazoučľi bodoučľi KM 1783, 105; přecsescsávanye pod ednim kejpom

(krüsnim) KOJ 1845, 66; gostom mále krühšne drobntinice mečemo AI 1878, 3

Krúšno póule -ga -a s *Kenyermezo, kraj v Transilvaniji*: Ta prva csrejda Torkov je po Báthori Stevani, ino Kinisi Pávli na Krüsnom poułji pobita KOJ 1848, 66

krv krví ž **I. kri pri človeku**: Sanguis Krv KMS 1780, A7b; Krv Vër KM 1790, 93(a); Ábelova krv je za zadomescsávanye kričsala k-Bougi KM 1796, 9; Krv po telovnom tecsé BRM 1823, 9; Na to je vnyam krv 'zerjáva grátala AI 1875, kaz. br. 7; Vi šzte ešče nei do kervi proti šztáli vu boji SM 1747, 26; krv, štera prelijána na zemlo od krvi Ábelove KŠ 1771, 78; z-rouke szvoje vszáki malo krvi vu edno szklejczó püsztécs KOJ 1848, 7; Nájše vojüvanye je nej prouti krvi i tejlí KŠ 1754, 105; ie šzvojo šzvéto kerv preleao TF 1715, 39; ie merszki nad tisztimi, koteri kerv preleivaio ABC 1725, A7b; gda je na kri'zi šzvojo tejlá vodou i krv püšzto KŠ 1754, 185; Dete szlatko mleko 'zelévcsi, piló materne szcreá toplo krv AI 1875, kaz. br. 8; Vampir, ka tém spajéčim lidem i stárim krv scéca i spijé AI 1878, 7; mámo mi Odküplenye po nyegovoi kervi SM 1747, 21; Vu Krišztuši mámo odrejłanye po krvi nyegovoj KŠ 1754, 116; ne bi bili tálniczke 'znyimi vrét vu krvi prorokov KŠ 1771, 78; [Atila] ino tak v-szvojoj krvi sze zalejao KOJ 1848, 5; vönka ošzloboudo .. nego šzvojoj drágov kervjov TF 1715, 22; ino šzi náz šztvojoj drágov kervjov odküpo ABC 1725, A6b; ino je za nyé šzvojom ištinszkom kervjom pláčłal SM 1747, 12; koga šzi šzvoiom drágom kervjom odkupil SM 1747, 63; polei mojo dušno šzpoznanye šnyegovov kervjov SM 1747, 49; je nášz odkupo šz-šzvojoj drágov krvjouv KŠ 1754, 119; nej šzam šzi zgovárjao šztejłom i šzkrvjouv KŠ 1771, 558; Nášz šzi šztvom Krvjom odkupo BKM 1789, 4; Zmojom krvjom, štere šzam odkupo šš 1796, 8; da sze zemla z-csloveckov krvjov gnojji KOJ 1848, 4; I na Kri'zi za nášz mrao, šzvo šzvéto Krv prelejo BKM 1789, 6; Szvéto krv voprelejo BRM 1823, 4; pren. Krisztuseve krvi moucs BKM 1789, 15; kaje vu šzvétom Sacramentomi právo Telou, ino prava kerv krištusševa TF 1715, 40; Ar teilo moje ješzte prava jeišztvina, i kerv moja práva pitvina SM 1747, 24; Jezusa Krišztusa právo tejló i práva krv na pitvino nášztávlena KŠ 1754, 200; šnyegovoga šzvétoğa Telá ino kervi TF 1715; Liki krišzt šztoji .. ino Krišztuseve krvi KŠ 1754, 186; on vgrejši proti Kristusevomi Teili i prouti nyegovoi kervi SM 1747, 24; Ki kerv moio pié, on oštáne

vu meni SM 1747, 24; Píte ztoğa vřzi, eto je pehár nouvoga Teštamentoma vu moji kervi koterašze za vášz prelejé TF 1715, 39 **2. kri, katere izguba pomeni izgubo življenja**: Na szpanyolszkoj zemli 'ze tri leta krv tecsé AI 1875, kaz. br. 3; [vera] i kakda je rášzla med vnougim pregányanyem i krvi preleávanyem KŠ 1771, 339; ár je tejló i krv nej oznánila tou tebi KŠ 1771, 54; kaj šzam tou nekrivicsno krv oudao KŠ 1771, 93; [domovini] escse i szvojo krv, ali 'sitek gorialduvati KOJ 1833, VII; Ar voziscse nyih krv TA 1848, 7; gde je i vu 60. leti šzvoje šztarošzti šzkrvjom návuk šzvoj zapecsáto KŠ 1771, 2 (B1b) **3. sorodstvo**: Ali da szi tak dobro szrdceze szka'žüvao k-meni i k tvojoj vbôgoj krvi, tá ti mam szranyüvati péneze tvoje KAJ 1870, 22

krvajica in krvavica -e ž *krvavica*: Véreshurka; krvavica KOJ 1833, 181; Z-ednoga tála szvinýe sze krvajice rázłocsne dóbi nadévajo KAJ 1870, 69

krváren -rna -o prid. *ki krvavi*: Ka te krvárni jálecš šzprávla, to vřze poginyáva BRM 1823, 390

krváriti -im nedov. *krvaveti*: Nogé od kamla, lice od trnya, Krvári i tó vsze ne csütiva AIP 1876, br. 5, 3

krvastí -a -o prid. *krvav*: Csi krave módraszto ali krvaszto mlejko dojijo ali scsijo KOJ 1845, 108

krvašnji -a -e prid. *krven*: je 'seleznim szlovenszskim fararom szkradnyi den na odvandranye po krvasnyem (vármegyszkom) szodeci (birouvi) na znanye dani bio KOJ 1914, 149

krvávi -a -o prid. *krvav*: i pót kervávi oh Jesus vřze tve moke obežzelio me SM 1747, 69; Bo'zi ágnečz le'zi Vřzvojoj krvi krvávi BKM 1789, 88; prvle neg bi ete bojne krvávi plamén za'svigno, szvoje ocsi na veke zapré KOJ 1848, 90; za méne šzi krvávi znoj tocsó KŠ 1754, 237; I ovo edna 'zena vkrvávom otouki bodoucsa doteknola šze je KŠ 1771, 29; i kcłajzi vkrvávom betégi 'zena šze zvrácsi KŠ 1771, 114; nika 'zena, štera je vu krvávom otouki bila KŠ 1771, 116; ka šzi tvojeimi Nebeszkomí Ocłi šzkrvávim Áldovom gori áldüvao KM 1783, 158; Szpominao šze bom šztve šzmrti Jezus! šztvoji rán krvávi KŠ 1754, 270

krvávo prisl. *zelo, močno*: prisparaj szi kákši krajczar na sztáre i beté'sne dni, steroga bos krvávo potrebüvala, pa nej mogla zasłüšiti KOJ 1845

krvcécaš -a m *krvoses*: Vampir, krvcécaš, je v jüžnoj Ameriki domá AI 1878, 7

krvčica -e ž *krvca*: Da ťze vnyegovom klüni vnookrát Krvčicza prelejva BKM 1789, 377

krven tudi kërven -vna -o prid. *I. krven*: Szvéta Meťša je brezi krvnoga prelájánya Áldov KMK 1780, 50; Nyegovo kervno preleánye imóo glájziti TF 1715, 41; ino te proťzimo Goťzpodne Bosje za Kristussevo kervno preleánye SM 1747, 55; Nyegovo ťzmert, ino kervno preleánye moremo nazveťsávati SM 1747, 40; kak bodo ti verni Bo'zi vmárjanye i krvno preliávanye trpeli KŠ 1771, 763; náj nám bodo tvoje prevelike moke, ki Krvno preleájanye na 'sitek vekivesni KM 1783, 77; szi je krvno 'silo pretrgao KOJ 1848, 5; Kai je pa Kriťtus ťzvoim kervnim preleányem nám zaťzlü'zo SM 1747, 16; tve bittye, i kervni slaki obefzelio mene SM 1747, 69

2. krvav: kak gvant krvni BKM 1789, 201; Vidili szo ti tvoji Licz tvoji krven znoj KAJ 1848, 88; Li z vüszdami szpominajo Vnógi tvoj presztrasen boj, I licz tvoji krven znoj KAJ 1848, 147

krviprelájvanje -a s *prelivanje krvi*: szo zamogli Krála nagovoriti, da sze je 'snyimi brezi krviprelejvanya poglihao KOJ 1848, 21; nekaj szo szi jih pa nej nacsí kak z-krviprelejvanyom podlo'sili KOJ 1848, 7

krvižeden -dna -o prid. *krvi žejen*: je krvi'seden Gejza neprilicsen bio Bulgárczom KOJ 1848, 10

krviželec -lca m *krvoločnež*: ino bi odsztópili od méne krvi'zelczy TA 1848, 114

krviželen -lna -o prid. *krvi žejen, krvoločen*: Nefundaj z krvi'zelnimi 'zitka mojga TA 1848, 20; krvi'zelni i jálni szo gnüsz pred Goszpodnom TA 1848, 5

krvolóčen -čna -o prid. *krvolóčen*: Tigriš Jáko je krvoločna [stvár] AI 1878, 11

krvosacánje -a s *krvomóčnost*: Prouti krvaszto-mi mlejki, ali krvoszczányi náj bougse domáce vrásztvo je eto KOJ 1845, 16

krvžeden -dna -o prid. *krvi žejen, krvoločen*: Komárji so krvžedni žüžeki AI 1878, 37; je krv'seden Gejza neprilicsen bio KOJ 1848, 10

krznár -a m *krznar*: Szüts; krznár KOJ 1833, 174

krznati -a -o prid. *krznen*: Potomtoga je Boug nyidva z-krznatov oupravov odeno KM 1796, 7

kšénki prisl. *zastonj, brezplačno*: ťzpominamo ťze z-rib, ťtere ťzmo ksenki jeli v-Egyptomi KM 1796, 39

ktèri -a -o ozir. zaim. *kateri, ki*: Nemai drügi Bogov nego kteri lada SM 1747, 87; Kteri ťzedis zdejszne Ocsé BKM 1789, 133; toie moja

kerv, ktera ťze za vájz vön preleie SM 1747, 39; zvezjdo, Ktera preťzvejti váras Betlehemťzki BKM 1789, 58; Právo čisztó szczé, Ktero grejh odürjáva BKM 1789, 13; ťziná porodi, kteroga Immé bode Jesus zvál SM 1747, 10; Kteroga moucs velíka, Naj nájz tak ohráni BKM 1789, 18; ednoga ťziná porodi, kteroga bode zvála Immanuel SM 1747, 10; za tvoio britko moko, ktero ťzi naime teda imel, gda SM 1747, 59; vu onoi Nočji, vu kteroi je bil predán SM 1747, 39; po náťsem Goťzpon Jessusi .. i po kterom tudi mi prihodek mámo SM 1747, 17; i praviczá, onim, kteri nyegov zavezek, i pravdo dersio SM 1747, 93; Poglej na nájz znébe, Kteri ktebi kricsimo BKM 1789, 104; Ktere ťzo one reicťi SM 1747, 39; Lüťzstvo tákse vpelas na nyé, kterim reicsi ne razmeio SM 1747, 85; Kterim obecsa poťzlati Szvétoaga Düha BKM 1789, 112; odpüťzti nam vťzeh naje zle, i teske greihe, zkterimi ťzmo tvoie Imé zbantüvali SM 1747, 55

ktèri gödi ktèra ~ ktèro ~ ozir. zaim. *kateri koli, kdor koli*: Záto kteri godi znevreidnim tálom zetoga krüha jei SM 1747, 24; Ár kteri godi ťzte okerťcseni SM 1747, 20

ktòmi prisl. *obenem*: ta mála hi'zicska, ktomi sze i znotra lepo more ogladiti KAJ 1870, 104; Ocsa ga je pomeno, ka bi to vesznica i ktomi li vész bila KAJ 1870, 115

kúcánje -a s *kolcanje*: Vecs je nej mogla od prav miloga joukanya i kuczanya KOJ 1845, 45; ino z-milim 'senzskim joukanyom i kuczanyom sze tou'si KOJ 1848, 27

kúča -e ž *I. kočá*: Kunyhó; kucsa KOJ 1833, 164; A gunyhó, kucsa AIN 1876, 12; kama mo jo neszo, ér sze me kucsa podérala AIP 1876, br. 3, 7

2. dom, posvetovalno ali zakonodajno telo: Pokedóp poszlavcov-kucsa neima .. nemore szkoncswana doprnesztí AI 1875, kaz. br. 2; Csibi sze od kucse vecsevnosztí táksi goripisz narédo AI 1875, kaz. br. 2; Poszlavci i velikási szvojo kucso idévsi i nam sze je králeszka récs razglászila AI 1875, kaz. br. 1; poszlavci v-orszácskoj kucsi vküpprisli AI 1875, kaz. br. 1

kučáriti -im nedov. *kočevati*: I naj sze potepájócs potéple decza nyegova, ino sze kutsári med opüszcsenyom szvojim TA 1848, 92

kúčati -ím nedov. *čepeti*: Te z-'zlakom vdárjeni je pri ceszti kücsao KAJ 1870, 37

kúčavéče -a s *starinarnica*: prisesztni tjeden sze ete 'zalod na kucsavesci odávao bode KAJ 1870, 149

kúčet -čta m *kolk*: Nájprednyéši deili so: gláva, kučte BJ 1886, 39

kúčti in kúči -ém nedov. *tolči*: Vszáki zmed nyimi

- [rudarji] je medino kúkao i v-talige szipávao KAJ 1870, 85; rokodelavec, gda je vszászi prêg polnôcsi na péni poplat kúko AIP 1876, br. 1, 6; pren. ricsih ete olztri nyé (gyedrnó je vglavo kúcsi) tvojoj deczi KŠ 1754, 4
- kúfer** -fra m *baker*: Kufer je erdec̄kaste fárbe AI 1878, 56; Za volo mékote se s trdejšimi kovinami .. s kufrom, mejša AI 1878, 55
- kúfreni** -a -o prid. *bakren*: Kufreni pejnezi Réz pénz KM 1790, 94
- kúga** -e ž *kuga*: Dög; kúga, mrlina, mrczina KOJ 1833, 154; Stero je telovno kúga KŠ 1754, 176; Kúga KAJ 1848, IX; je nej řzamo v-Rimi od kúge 30000 lűřztva mrlo KŠ 1771, 433; Za odvnrnye kúge BRM 1823, IX; Ár řzmo nej najšli etoga mo'zá, kúgo KŠ 1771, 416; Po kúgi KAJ 1848, 372; Lűdjé szo szi dugo nej znali pred touv kűgov pomágtati KOJ 1845, 117
- kűháchá** -e ž *kuhálnica*: Za mo'za je plűg, za 'zeno pa kűhacsá AIP 1876, br. 8, 6
- kűhájncá** -e ž *kuhálnica*: Tudicula Kűhájncá KMS 1780, A8b
- kűhanje** -a s *kuhanje*: Z špeha se dobi za mázanje i za kűhanje mást AI 1878, 21; řzmo nej mogli niti řzmo řzi vodé k-kűhanyi řztvoriti KM 1790, 48
- kűhár** -a m *kuhar*: Cocus Kűhár KMS 1780, A2b; Szakács; kűhár KOJ 1833, 172
- kűharica** -e ž *kuharica*: Kűharicza Szakátsné KM 1790, 93(a)
- kűhati** -am nedov. *kuhati*: Kűhati Fözni KM 1790, 94; Fözök, kűham -ati AIN 1876, 18; Z-zrnya rô'z (scsipka) técsno hráno (kaso) kűhajo KAJ 1870, 19; Vu kűhnyi pečéjo, kűhajo, peréjo BJ 1886, 7; pren. zuncze pécse, kűha BKM 1789, 342; Ki hűdi miszel vu szrdcezi nekűha KAJ 1848, 170; ete lách kűha TA 1848, 6 **kűhani** -a -o *kuhan*: je Ivan vu vrejlom olii kűhani i mázani KŠ 1771, 765
- kűhinja** tudi kűhnja tudi kűnja -e ž *kuhinja*: Skoro pri vsakoj hiži jé kűhnya BJ 1886, 7; Od kűhinye teda nikáj řzi ne miřzlis SIZ 1807, 35; Znáj, ka sze i pesz ogible poparűvajoucse kűhinye KOJ 1845; glédala na zemlò, na kűhnye visziko mestrio AI 1875, br. 2, 7; Enpòt je ov dečák vu kűhnyi žveplenice najšao BJ 1886, 8; Vu kűhnyi pečéjo BJ 1886, 7; pren. Cslovik 'ze preczi, kak řze o'zivi, Szvo kűhinyo pred řzebom má Vu řzvoje materé tejlí BKM 1789, 360; Culina Kűnya KM 1780, A8b; Kűnya Konyha KM 1790, 93; V jestvine sránbaj i v kűnjaj je dostakrát oblizliva [mačka] AI 1878, 9
- kűhrjenje** -a s *kurjenje*: Jáko se nűca [premog]
- na železnoj cesti, v fabrikaj i v várašaj za kűhrjenje AI 1878, 55
- kűkma** -e ž *čop na robu slamnate strehe*: Zdâ je tak rust goriposztávlen, i na toga znamênje te najprilicsnêsi teszzácsov na nyega kűkmo zeléno lisztnáto veko opicsi KAJ 1870, 75
- kűkorica** in kűkorca -e ž *koruza*: Kukorica je 'ze dolisztrgana KAJ 1870, 28; i tam sze kukorca poszűhsila AI 1875, kaz. br. 8; cêna kukorce 2 řrt 60 kr. AI 1875, 8; polevavsi kukorco AI 1875, kaz. br. 8; vu kukorici vnogo kvára zrokűvano AI 1875, br. 1, 8
- kűkoričen** -čna -o prid. *koruzen*: Siromaškeši lűdjé sebi ešče zječmêne ino kukorične mele krűha pečájo BJ 1886, 27
- kűkorišče** -a s *koruzišče*, *njiva*: osztro vetròvje fűcska po kukorisicsi i sztrnyicsaj KAJ 1870, 28
- kűkovica** -e ž *kukavica*: Kukovica je po svojem glási dobro poznana AI 1878, 28
- kűkujca** -e ž *kukavica*: Kujukczá KMS 1780, A2b
- kűkurica** in kűkurca -e ž *koruza*: Kukurca je z jűžne Amerike prinešena AI 1878, 42; Opice žívéjo od sadű kukurce AI 1878, 7; Karl VI. napravo po velejnji kukurice i krumpira szaditi KOJ 1914, 151
- Kultsár** -a m *Kultsar*: Stampane sz-Kultsár Kataline piřzkmi BRM 1823, I
- kűm** -a m *boter*: Koma; boter, kum KOJ 1833, 163
- kűmaj** prisl. *komaj*: da szo sze kumáj vcsakale nedele KOJ 1845, 19
- Kumaniánec** -nca m *Kuman*: szo sli nad .. ino nad Kumaniánce, ki szo okoli Tisze razbijali KOJ 1848, 21
- Kumaniánka** -e ž *Kumanka*: szvojega színá Stevana z-Kumaniánkov o'seno KOJ 1848, 36; Z-kumaniánkami je teccasz szprevedűvao, da je obete'sao KOJ 1848, 26
- Kumánija** -e ž *Kumanija*, *madžarska pokrajina Nagyikunság*: ka je z-Moldávie pretirane Kumaniánce na rodnom presztori, steri sze od nyih zdáj velika Kumánia imenűje, naszelo KOJ 1848, 36
- kumár** -a m *komar*: Szunyog; kumár KOJ 1833
- kűmati** -am nedov. *kinkati*: Manyák kuma, drejmle, ali vnejmar bloudi KM 1790, 36
- kűmba** -e ž *kletev*: Átok; preklénsztvo, kumba KOJ 1833, 151
- kűmes** prisl. **1.** *pokonci*: kak da bi řze moj řznop gori opravo, i kuméřz řztáo KM 1796, 24 **2.** *čez*, *prek*: Ár grêhi moji idejo kumesz gláve moje TA 1848, 31; Sztrêle lécsejo Nam szemtam kumesz gláve KAJ 1848, 13 **3.** *navzgor*, *kviřku*: Kűmez glédajoucsi na voja Jezuřa KŠ 1771, 694;

Glédajte tak kúmeľz BKM 1789, 397; zná pogléd szvoj z-vupanyem kúmesz vr'zti KAJ 1848, III; Kúmesz tak pozdignite Szrdcza z-verov KAJ 1848, 11; Potom kumesz vr'ze on pogléd szvoj KAJ 1870, 26

kumila -e ž *kamela*: Bio je pa Ivan odeti řzřřztni kumile KŠ 1771, 103; le'zejje je kumili řzkouřz iglé vřjh idti, liki bogatomi notri vu kráľeřzstvo Bo'ze idti KŠ 1771, 63; kumilo pa po'zérate KŠ 1771, 77

kumín -a m *kumina*: Kumin rasté povsédi po trávnikaj AI 1878, 51

kúmp -a m *čolnu podobna priprava, ki drži mlin nad vodo*: V tej časzih szo tūdi na Mūri naredli mline na kumpaj KOJ 1914, 97

kún -a m *kumina*: Ár deřzetinjete metczo i koper, i kún KŠ 1771, 77; kún po centi 17 frt AI 1875, kaz. br. 8

kúna -e ž *kuna*: Potom je szkopcom liszice i kúne lovo AI 1875, kaz. br. 7; Kúna AI 1878, 10

kúnov -a -o prid. *kúminov*: na eden plřg eden kilogramm kúnovo szemen poszějati AIP 1876, br. 2, 8

kúnstno prisl. *pametno, spretno*: Károl II. szka'slive kráľice szvojo fancoszt kúnsztno zakrivajouce vecskrát obiszka KOJ 1848, 48

kúnšt -a m *spretnost*: Friderik z-fancoszti vogerszkoga krála kincse po kúnsti dobi KOJ 1848, 37

kúp -a m *kup*: i drřge fěle gnoj na eden kúp dáo znofziti KM 1790, 68; i z Jerusálema szo kúpe napravili TA 1848, 65

Kúpa -e ž *Kolpa*: Károl kre kúpe zozida z pripomoucnsnim sztroskom eden mocsen grád KOJ 1848, 6

kúpec -pca m *kupec*: Kúpci i odávci notri vöidejo KAJ 1870, 117; Kúpce i tr'zce zCzérkvi vö zgoni KŠ 1771, 67

kúpica -e ž *kozarec*: Voda sze v-kupicze vleva na pitjé KAJ 1870, 46

kúpič -a m *kupček*: Što nebi pozno kúpiče zemlé – krtovinjeke AI 1878, 10

kúpilo -a s *kupovanje, nakup*: Sojo, šteri z-kúpila ino z-odaje řivějo BJ 1886, 22

kúpti -im dov. *kupiti*: Kúpti Venni KM 1790, 95; tákse kose kúpti, ka nede potřěbno vcselé bujti AI 1875, kaz. br. 8; jeli idoucsi kúpimo za dveřřztou řzodouv krřha KŠ 1771, 121; naj idoucsi vu veřznicze, řzi kúpijo hráno KŠ 1771, 48; idite bole k-Odávczom i kúpte řzi ga KŠ 1771, 84; Kúpte mi potrebne knige KAJ 1870, 23; kaj bi kaj hráne kúpili KŠ 1771, 274; nyivo řzam kúpo KŠ 1771, 220; kúpo je nyivo ono KŠ 1771, 46; kúpili řzo za nyé edno nyivo KŠ 1771,

93; Ocsa szo mi je kúpili KAJ 1870, 6; kúpile řzo zácsimbo KŠ 1771, 154; pren. i kúpo řzi nářz Bougi řztovojov krvjouv KŠ 1771, 776 **kúpleni** -a -o *kupljen*: Psenice je čěna na szprotolětje kúplene je 5 frt 10 kr. AI 1875, kaz. br. 8; pren. Za drágo czejno řzte kúpleni KŠ 1771, 503; ti řztou řtirideřžět řtiri jezero, ki řzo kúpleni od zemlé KŠ 1771, 791; Po Kriřřztusi řzo kúpleni SŠ 1796, 164 **kúpleni** -a -o sam *kupljeni*: vnogo lřdsztvo, ki z-kúplenim okladjeni domo odhájali KAJ 1870, 117

kúplěnje -a s *kupovanje*: Na kúplěnye sze ně vola szka'zřvala AIP 1876, br. 2, 8

kúpoma prisl. v *kupih, množično*: szo po kúpoma le'sali mertveci KOJ 1914, 142; vnogo Szlovenov i Szlovenk, stere szo oni kúpoma odegnali KOJ 1914, 130

kúpůvanje -a s *kupovanje*: verbum znamenřje káksega dugoványa vidljivo polo'senyé, za czejno-kúpůvanje KOJ 1833, 130; tak je ole'sejsao odávanye i kúpůvanje KOJ 1848, 19; Vkúpůvanyi drág'ga blága, Nej nam je niksa řztvár drága BKM 1789, 229; Daj, naj tak vu odávanyi, Kako i vu kúpůvanyi, Poleg pravicze řztojim BRM 1823, 392

kúpůvati -řjem nedov. *kupovati*: I naj niřse nemre kúpůvati ali odávati KŠ 1771, 790; i, ki kúpůjo, liki ki nemajo KŠ 1771, 503; trszczom pa, gda kaj ocsivesztno odávajo ali kúpůvajo KOJ 1845; Gda bi pa one odisle kúpůvat KŠ 1771, 84; da bi nasi Szlovenje raj nye kúpůvali KOJ 1914, 154; řzta řzi kúpůvala za nyé káksi řzlacsecz KM 1790, 26; kúpivali řzo, odávali řzo KŠ 1771, 230; ki řzo tam odávali, i kúpůvali KM 1796, 97 **kúpivajouči** -a -e *kupujoč*: zácSao je vö metati te odávajouce vu nyej i kúpivajouce KŠ 1771, 237

kúra -e ž *kura*: Tyuk, kokôs, kúra AIN 1876, 32; v-ednom kouti praszczi jejjo, v-drřgom kúri szedijo KOJ 1845, 39; Kúri AI 1878, 24; na samořnom dvřri plodi pes velko vnořzino kúr AI 1878, 3; řasztrebi, steri nase kúre tá noszi AI 1875, kaz. br. 7

kuráza -e ž *pogum*: Potom je Vougrom Kurása tak narászla, da szo KOJ 1848, 8; kurá'so szo doubili Törći vu nezgovornoj vnořsini do meszta Zentha vu Vogerszki prisřtati KOJ 1848, 100

kurážen -řzna -o prid. *pogumen*: Dřhovnik poslejo kurásnoga cěrkvenoga cžěhmestra KOJ 1845, 98; Prednyejsi Bassovje szo bole na kurásno v-grád sziljenje pobiszřtili KOJ 1848, 83

kurážno prisl. *pogumno*: Bécs pa grof

- Stahrenberg dvá mejszecza tak kurásno i csedno bráni KOJ 1848, 98
- kürėči** -a -e prid. *I. kurji*: Trėtji trák je v-kürecso klonyo sô KAJ 1870, 100
- 2.** v zvezi *kürece oči zadelina s poroženelim strženom*: Vósza obütel sztiszkáva na prszė i kürecse ocsi sze zvr'zejo na nyi KAJ 1870, 35
- kürecina** -e ž *kuretina*: Lisica Nasledüje závce, mláde srne i vse kürecino AI 1878, 9; Sova kürecini je nevarna AI 1878, 26
- kürecnik** -a m *kurnik*: Küna V kürecnikaj vnogo kvára včini AI 1878, 10
- kürecnjek** -a m *kurnik*: kokösi szo dolizletele z-szedala (kürecsnyeka) KAJ 1870, 100; [kuna] zná se okrásti v kürecnjek i zgrábi edno kokoš za drügov AI 1878, 9
- küretina** -e ž *kuretina*: Küretine nepo'zeli KAJ 1870, 145
- kürfiršt** -a m *volilni knez*: je on pomogao Frideriki Augusztusi bavarszkomi Kurfirsti polszko Králesztvo zadobiti KOJ 1848, 108
- küriti** -im nedov. *kuriti*: ta drüga nestela kühriti AIP 1876, br. 10, 5; Ona kühri AIN 1876, 18; Peci napuni sze kürrijo KAJ 1870, 60 *küriti se* -im se *jeziti se*: Csi Źze pa Źto Źcsė küriti KŠ 1771, 512
- kürnjek** -a m *kurjak, kokošji iztrebek*: kürnyekov teliko, da szi posten cslovek nemore szesztzi KOJ 1845, 39
- kürtav** -a -o prid. *zakrnel, nerazvit*: Na gumilici grmicsek, V-tom pa niki kurtav fticsek KAJ 1870, 171; Greni kurtav! tő rêcs je mogao bôgati KAJ 1870, 152
- kürva** -e ž *vlačuga, prostitutka*: Szoudba te velike kurve KŠ 1771, 796; kaj je ošzudo to veliko kurvo KŠ 1771, 800; Vszepovszéd sze vlácsijo kurve KOJ 1845, 69
- kurváliti** in *kurváriti* -im nedov. *vlačugati se*: ki nihás 'zeni Jezabel kurváriti KŠ 1771, 771; Ki po noci kurvári KOJ 1845, 52; z-ednov po imėni Bore Katiczov sze je encasz Kurváro KOJ 1848, 65; ŹŹterov Źzo kurválili králove zemelŹzki KŠ 1771, 796; Fararje szo sze potepali kurvářili KOJ 1914, 133
- kurvářianje** -a s *vlačuganje*: sze je od kumaniánk omámłeni Ladiszlav IV. naj 'snyimi kurvářiane zpacsłivo razvüzdó KOJ 1848, 40
- kurvarija** -e ž *vlačugarstvo*: Sz-Źzrczá Źzhájajo kurvaria KŠ 1754, 72; szo Krála zopszřvali za volo nyegove kurvarije KOJ 1848, 51
- kurvejš** -a m *vlačugar*: Pa csirávno kurvejs za 'zeno vzeme KOJ 1845, 87; niti kurvejske KŠ 1771, 500; práznike pa i kurvejse de Boug Źzoudo KŠ 1771, 697
- kurvejški** -a -o prid. *vlačugarški*: Ete hüdi i kurvejski národ znamejnye proŹzi KŠ 1771, 53; Csi Źze Źzprevedno i po kurvejskom noŹzimo KŠ 1754, 43
- kurvejštvo** -a s *vlačugarstvo*: OcŹjiveŹzna Źzo toga teŹla dela, kurvejštvo KŠ 1754, 44; Ář zŹzrczá zhájajo kurvejštvo KŠ 1771, 51; nego csi za kurvejštva volo KŠ 1771, 62; Ář od znoutra z-Źzrczá cslovecsega zhájajo kurvejštva KŠ 1771, 124
- kürvinski** -a -o prid. *vlačugarški*: Korinthus Źze je kurvinŹzke ru'znosŹti Źtala zvalou KŠ 1771, 487
- kürviški** -a -o prid. *vlačugarški*: Lutheráne je pa sřram bilou, ka szo sze táksemi kurviskomi vucsiteli podáli KOJ 1845, 65
- küsa** -e ž *psica*: Ete küsa, ov peszics KAJ 1870, 41
- Küseg** -a m *Köseg, mesto na Madžarskem*: Küszeg ABC 1725, A3a
- küsti** -a -o prid. *debel, tolst*: Vastag; debeli, kuszti -a -o KOJ 1833, 181; jaŹ zbrisem doli, kati kuŹzti oblák, preŹztoplėnyė tvoje KŠ 1754, 216; velike i kuŹzte knige napúniti BKM 1789, 4b; pren. BolvánŹstvo .. je? Dvouje: KuŹzto i Tėnko KŠ 1754, 9; kuŹzto Niczefora zmislejnye KŠ 1771, 158; kusztiglaszniki szojo AIN 1876, 8; Ka Źze lejhko na te kuŹzte bolvane obrné KŠ 1754, 10 *küjši* in *küši* -a -e *debelejši*: 2. meszo sztářih droubnih pejnec je dáo küjse (debelejse) grose ozváne; Nasa kôza je na nisterom meszti küsa i trdsa KAJ 1870, 30 *küsti* -a -o sam., v zvezi *na kuszti zelo, močno*: On je znao mládoga Krála tak na kuszti nalagati KOJ 1848, 59
- kustoglásni** -a -o prid. *nizkoglasen*: pazłivi mormo bidti, ka sze kustoglásni dosztavek prilózi AIN 1876, 13
- kustoglásnik** -a m *nizkoglasnik*: Na zgovárjanye gledócs szo rêcsi stiri féle: 1. Kusztoglaszniki, csi vu nyih kusztiglaszniki szojo, dp. fal, ház, óra AI 1878, 8
- küş** -a m *poljub*: Küş Źzi mi nej dáo KŠ 1771, 191
- küşčar** -a m *küşčar*: küščari pa žžavke lovijo AI 1878, 28
- küşec** küšca m *poljubček*: od materė moje seli eden küšec mam BJ 1886, 13
- küşivati** in *küşivati* -üjem nedov. *poljubljati*: Küşřjemo obimlemo ŹŹŹigetamo KŠ 1754, 43; Küşřjte Sziná, da sze neraszřdi TA 1848, 3; je briŹzala, i küšřvala nogė nyegove KŠ 1771, 190; ŹzpadnovŹi na Źnyek Pavlov küřřivali Źzo ga KŠ 1771, 406
- küşłeni** -a -o prid. *ľjubljen, drag*: To küšłeno

- děte KAJ 1870, 12; Lěpi, küslěni moj cvětek KAJ 1870, 102
- kůšnoti** -em dov. *poljubiti*: ſteroga küsnem, té je KŠ 1771, 90; i küsno ga je KŠ 1771, 223; i küsno ga je erkoucsi KM 1796, 53; I na moji liczaj bi mené küsnola SIZ 1807, 46
- kůšůvanje** -a s *poljubljanje*: Pozdravte edendrůgoga vu ſzvětom küšůvanyi KŠ 1771, 485; Júdas, ſzkůšůvanem Sziná cslovecsega odás KŠ 1771, 248; Júdas, ſzkůšůvanem odás Szina cslovecsega KM 1796, 106
- kůzdománski** -a -o prid. *kuzemski*: Battyanišov rod je prepovedao, kůzdomanzsko cěrkev pápinczom KOJ 1914, 124
- Kůzdomlan** -a m *Kuzemčan*: Kůzdomlan (od Sz. Kozma i Domjána Mántr.) KOJ 1845, 72
- Kůzmič** -a m *Kuzmič*: Důſjevni Paſžtěr Surdánſzke Fare, Poſtůvani Kůzmičs Stevan zacсноje BKM 1789, 3; ſzem vrouke doubo preminoucsega Kůzmičs Stevana peſzmi BKM 1789, 3; Liki je i Goſzpodin Boug na tou nadigno Stevan Kůzmičsa KŠ 1771, A7a; na szlovenszki jezík obrnyeni po Stevan Kůzmičsi KŠ 1771, A1a; po Poſtovanom Goſzpodu Kůzmičs Miklósi KM 1796 (1)
- kůžni** -ega m *kužni*: Krejpi vu vűpanyi kü'zne BKM 1789, 294
- kvàpa** -e ž *madež*: Mocsok; nesznájga, kvapa KOJ 1833, 165
- kvár** -a m *škoda*: Kaj ſzi me od neſzreese ino kvára Varvao KŠ 1754, 245; Jaſz vſzah za kvár derſim SM 1747, 21; Ka za kvára vcsini ſzmrtni grejh KMK 1780, 90; morejo vszi domácsi na nyé glědati i paziti, naj kvára nevcsinijo KOJ 1845, 113; trsztnavűs, stera vnogo kvára zrokűje AI 1875, kaz. br. 8; Szpravi na nikoj hűdi lűdi na nas kvár hűdo naminyávanye KŠ 1754, 224; potrejbno je bilou dobiti skodo eto i kvár KŠ 1771, 425; táksega nej csiniti, ka bi nyemi na kvár moglo biti KMK 1780, 34; Vkvár 'zaloſzt ovo noucs, daſzem nej priſao BKM 1789, 363; Odvrni, kaj na kvár ſzlű'si SŠ 1796, 3; radoſzt nad lűczkim kvárom KŠ 1754, 39; vidim, kaj zskodom i zvelikim kvárom bode eto plavanye KŠ 1771, 424; i ka bli'znyemi priszégne, sz kvárom zdr'zi TA 1848, 11; Kaj ſzi náſz ti miloſztivno Od kvárov csuvo BKM 1789, 47; ſzloboden 'sitek je zrok vnougi kvárov KM 1790, 62
- kvár** -i ž *škoda*: On bode verno csuvao nyega, Vu vſzej kvári BKM 1789, 174
- kvárati** -am nedov. *krakati*: Reca sakca, vrana kvára KAJ 1870, 106
- kvárdelaš** -a m *škodljivec*: erjavi rošć vérti je pa te najvėkši kvárdelaš AI 1878, 32
- kváren** -rna -o prid. *kvaren*, *škodljiv*: Csi ſteroga delo zgori, kváren bode KŠ 1771, 495; i plavanye je tűdi kváren bilou záto KŠ 1771, 424; Vsze márne i kvárne 'Zelé tu czil májo KAJ 1848, 215
- kváriti** -im nedov. *kvariti*: Romlani; kváriti, raznűczati sze KOJ 1833, 170; na etoj figi drűgo ne valá, ka li zemlo kvári KŠ 1771, 215
- kvárno** prisl. *kvarno*, *škodljivo*: Ka ſze ti kvárno vidi BKM 1789, 15; Ka ſze mi kvárno vidi BRM 1823, 10
- kvartér** -a m *stanovanje*: tiszti hram, vsterom je Béla I. szvoj kvartér meo, sze je szporűso KOJ 1848, 20
- kvás** -a m *kvas*: i brezi kvaſzá ſzkrűhom moj 'zitek pokrejpi KŠ 1754, 235; Pribli'zao ſze je pa ſzvětek brezi kvaſzá krűha KŠ 1771, 244; Jejmo zdaj krűh brezi kvaſzá BKM 1789, 94; priſzpodobno je králeſztvo nebeſzko k Kváſzi KŠ 1771, 45; [kruh] kakſté ſzi je, ſzkváſzom, ali brezi kvaſzá KŠ 1754, 202; melo, i vodou ſzam vzěla, zmejsala ſzam, ſz-kváſzom ſzam nadignola, ka bi ſze geno KM 1790, 30; pren. glědajte i varte ſze od kvaſzá Farizeuskoga i Szaduczeuskoga KŠ 1771, 53
- kvàst** -a m *čop*: Trafran; kvaszt, csafrang, csop KOJ 1833, 178
- kvěca** -e ž *raca*: něhao ſzam pri ovoj poſtenoj hi'si: edno reczo kveczo SIZ 1807, 22
- kvíntli** -ja m *utežna mera*, *četrťina lota*: Pri jáko máloj 'změcsi je zdaj kvíntli, tűje eden strťitáo od lota nűcani AI 1875, br. 2, 2

L

lábüd -a m *labod*: Labüd je lepa čista stvár AI 1878, 27

lāče lāč ž mn. **1. hlače**: Čaliga Lacsá KMS 1780, A8; Lacse Nadrág KM 1790, 94; Viste, eto szo lacse AI 1875, br. 1, 7 **2.** v zvezi **lače platene platnene hlače**: Gatya; lacse platene KOJ 1833, 157

lāčen -čna -o prid. *lačen*: jaǰz lacsen ino 'zeden bi'zim KŠ 1754, 234; ka je csinio Dávid, gda je lacsen bio on KŠ 1771, 38; moja lacsna ino 'zédna dūsa nahráni i napoji KŠ 1754, 236; Vlomi lacsnomi tvoj krūh KŠ 1754, 169; gda ǰzmo te vidili lacsnoĝa KŠ 1771, 86; zdaj ǰzi mené nevolnoga lacsnoĝa csloveka nahránijo KM 1790, 44; vucseniczke nyegovi ǰzo pa lacsni bili KŠ 1771, 37; Nebodo vōrni tam lacsni sŠ 1796, 161; csi je odpiǰztim lacsne KŠ 1771, 126; Te lacsne, vbouge Zdobrim je on napuno BKM 1789, 16

láda -e ž *skrinja*: Láda; skrinja, lada KOJ 1833, 164; Čiřta Lada KMS 1780, A8b; Steri je meo zláto kadilniczo i lado zákona KŠ 1771, 685; naj vrejdo glédam nej ǰztároĝa Teřtamentoma Lado, nego pod Krūsnim i Vinszkim KM 1783, 105; táble i rovatke v-ménse lade szkláda KAJ 1870, 81

ládanja-dostávek -vka m *svojilna končnica*: Zvōn vno'zinszki i ládanya-dosztavkov szoĝo esese drūĝi dosztavki iména AIN 1876, 19

ládanjaimé -na s *svojilni samostalnik*: Ládavno zaimé je táksa rēcs, stera – kak to ládanyaimé – níkáĝoga ládanye, poszvoĝanye znamenūĝe AIN 1876, 34

ládanja-znamenūvař -a m *svojilna končnica*: Dosztavki iména vszevkūp szo eti naszledūvajōcsi 2. ládanya-znamenūvas: nak, nek, dp. ház-nak, kert-nek AIN 1876, 21

ládanje -a s *imetje, poseřt*: Ka ǰze razmi po krūhi? Vǰze, ǰtero nařemi 'zitki ǰzlu'zi, liki dobro ládanye KŠ 1754, 165; Indasnye ládanye v-Spanyolszkom nezadovolnoszt obūdilo AI 1875, kaz. br. 3; te mladéncz ár je meo vnogo ládanya KŠ 1771, 63; naj potereĝo moucs Vraiso, vǰze ladanye nyegovo SM 1747, 65; Ne

ǰzprávlajte na ládanye zláta, niti ǰzrebra KŠ 1771, 32; nego nyemi je obecsaom, ka nyemi jo dá na ládanye KŠ 1771, 359; Ino ribe vmourĝi plávajoucsse, Dao ǰzi csloveki na ládanye BKM 1789, 2; Geto pouleg ládanye znamenūvajoucsse recsi *nak, nek* dokoncssek sztoĝi KOJ 1833, 22; i dam ti krajine zemlé tebi na ládanye TA 1848, 3; Czaszari obecsao, csi ga on v-ládanye z-rouk zvianoga Králesztva nazáj posztávi KOJ 1848, 22; *én (-am)* znamenūĝe ládavca, *ház* pa ládanye AIN 1876, 16; ǰteri ǰzo zĝakǰté tálom vu drūĝoga ládanyi KMK 1780, 42; Vu nyega zmo'znom ládanyi BKM 1789, 46; Batthyáni Ferencza je pa Ferdinand tak za szé doubó, da ga je niháo vu ládanyi Nouvoĝráda KOJ 1848, 77; da ǰze mi pod nyihovim ládanyem od toga bole blagoǰzlovimo KŠ 1771, 840; I vzeme ti vǰzo moucs zevǰzim, Ládanyem neǰzmernim BKM 1789, 38; Kama je Julius ǰzpremo'snim ládanyem sŠ 1796, 88; I ládanya i poiřtva ǰzo odávali KŠ 1771, 347

ládanstvo -a s *vladarstvo*: naj Álmosa zevszega szvoĝega ládansztva pretira KOJ 1848, 26; János tak je i po vszem szvoĝem ládansztvi zapovedao KOJ 1845, 64

ládarstvo -a s *vladarstvo*: za szvoĝo Kraliczó Mário Therezio, i za nyé ládarsztvo scsēĝo vsze szvoĝe bláĝo dati KOJ 1848, 110

ládati -am nedov. **1. imeti**: deǰzetino dām zevǰzega, ka ládám KŠ 1771, 231; Szin Ocsé Nebeszĝoga, ki ǰzrecé moje ládás KM 1783, 159; [Pronomen] da on meszto substantivuma sztoĝeĝsi, z-toga lasztivnosztmi láda KOJ 1833, 35; nadigávanye k-káksoĝ ǰztvári, ǰz-ǰterov bi radi ládali KŠ 1754, 59 **2. ravnati s čim**: vǰzákǰi vaǰz zná ǰzvoĝo poǰzoudo ládati vu poǰzvecsenyej KŠ 1771, 619; Ládaj znami Dūh ǰzvėti BKM 1789, 99 **3. gospodariti, vladati**: Nemai drūĝi Bogov nego kteri lada, nebom ino zemlom SM 1747, 87; 'Zenám pa ne dopiǰztim niti ládati nad mo'zom KŠ 1771, 636; Szteĝm ǰzvedocsim, ka on nad nébov i zemlouv láda KŠ 1754, 180; poglavniczke poganǰzki goǰzpodūĝo nad nyimi, i ti veliki ládajo nad nyimi KŠ 1771,

66; prouti poglavnikom, ki vu kmiczi etoga [zvejta ládajo KŠ 1771, 587; ete je te đročsniĸ, pojte, bujmo ga i ládajmo nyegovo đročsino KŠ 1771, 70; Vu trplivo[žti vaŃoj ládajte đúŃe vaŃe KŠ 1771, 242; hodte blagoszlovleni ládajte pripravleno vám králesztvo KM 1783, 66; Adam, Ejva, Tejva [žta ládala z-v[žzov zemlouv KM 1790, 84; [Bog] Ze-vsžém láda KOJ 1848, 9; gda zamán lúđjé med [žinmi cslovecsimi ládajo TA 1848, 10; ár szo z-vogerszkih Králov pokopaliscsom 'se Törci ládali KOJ 1848, 82; Ládaj, i ravnaj me vszgdár pouleg tvoje [ž. voule KM 1783, 5 **4. dobivati:** kaj [štimas, ka [že Bo'zi dár za pejneze láda KŠ 1771, 365 **ladajóuči** -a -e *imajoč*, *ladajojč*: liki nikaj nemajoucsi, i vlžák[Ńim ládajoucsi KŠ 1771, 539

ládavcov-dostávek -vka m *svojilna končnica*: Dosztavki iména vszevkúp szo eti naszledúvajoucsi: 1. ládavcov-dosztavek: *é*, dp. ház-é AIN 1876, 21

ládavec -vca m **1. lastnik**: Kám ládavec, kám ládanye je szamo eden, dp. késem KOJ 1833, 39; az *én* ház-am: *én* (-am) znamenúje ládavca, ház pa ládanye AIN 1876, 16 **2. vladar, gospodar**: tak nyim je nyihov goszpoud i ládavec Ferdinand zapovedao KOJ 1914, 123; gda szo Ausztrijanszki ino stajerszki ládavci na bo'so pout v Jerusálem odisli KOJ 1914, 104

ládaven -vna -o prid. **1. svojilen**: Vrejmena, etakseféle znamenúvnaye, na eto pitanye: mennyi ideje? i.t.v.; z-ládavnim prilo'sekom trétye persóne vöpraviti KOJ 1833, 136; [pronomeni] f) jeszo ládavni, kakti: *enyém, tied, ové* KOJ 1833, 35; Ládavni-dosztavki sze za tó nücajo, ka sze 'znyimi zgovářja ládanye oszob i dugovány AIN 1876, 15; Kolkoféle jeszte zaiménov? Vecsféle 2. ládavni AIN 1876, 32 **2. v zvezi ladavni pronomen svojilni zaimek**: Ka more od ládavnoga, ali poszvájajoucsoga Pronomena znati KOJ 1833, 37

ládavnozaimé -na s *svojilni zaimek*: Ka je ládavnozaimé AIN 1876, 34

ládica -e ž *skrinjica*: Ladicza KMS 1780, A2b; nej je [žlobodno vrcsi vu czérkevno ladiczo, ár je krvi czejna KŠ 1771, 93; Ete ricsi je gúcsao Jazus pri ladiczi KŠ 1771, 292

Ladislav -a m *Ladislav*: Szvéti Ladiszlav Krao KOJ 1848, 22

laditi se -im se nedov. *hladiti se*: Poszlanci sze kóplejo, ali sze v-sžénci ladijo AIP 1876, br. 8, 1

ládja -e ž *čoln, ladja*: dabi [že ládja pokrivala od válovja KŠ 1771, 26; okoli vöre [žo ládje trtyé pretrepeli KŠ 1771, 635; I vöidoucsi zládje Peter KŠ 1771, 49; I gda bi on [žtoupou vu ládjo

KŠ 1771, 26; Onedva [žta pa preczi tá nihála ládjo KŠ 1771, 12; vido je drúga dvá brata vládji KŠ 1771, 12; I vido je dvej ládji [žtoječsivi KŠ 1771, 179; Ovo i ládje, kak[šté velike [žo KŠ 1771, 750; i trétyi táo ládj je [žkvarjeni KŠ 1771, 781; Sztoupiv[Ńi pa vu edno ti ládj, štera je bila Simonova KŠ 1771, 179; I v[žzáki ravnács i v[ža na ládjay bodoucsa vno'zina KŠ 1771, 799

ládjar -a m *čolnar, mornar*: okoli pou noucsi [žo [štimali ládjarje, ka [že nyim pribli'žáva nik[ša dr'zéla KŠ 1771, 425

ládjica -e ž *ladjica, čolniček*: I erkao je ka bi nyemi edno ládjiczo gotovo dr'zali KŠ 1771, 109; pren. Nedáj potopiti ládjicze tvoje BKM 1789, 333

laganje -a s *laganje*: zlaganyem ino zvakanývanyem KŠ 1754, 17; Ne obsálím vá[ž Niti z-laganyem BRM 1823, 401

lagati lážem nedov. *lagati*: Lagati Hazudni KM 1790, 95; vkom je nemogoucse lagati Bougi KŠ 1771, 680; Na pitanye Vucsitela nej lagati KOJ 1848, 10; nescsem Dávidi lagati TA 1848, 74; i[žtino právim vu Kri[žtu[Ńi i ne lá'žem KŠ 1771, 636; ali do[žta la'se KM 1790, 16; lá'žemo i ne csinimo i[žtino KŠ 1771, 726; ne la'žmo i ne vkanyújmo KŠ 1754, 16; Nigdár ne la'simo KM 1790, 8; ne hválte [že i ne la'žte prouti i[žtini KŠ 1754, 39; kaibi[že mi ne lagali TF 1715, 13; Nei [ži lagao lidém KŠ 1771, 353 **lagajóuči** -a -e *lagajoč*: Hüdovolen Vid zđaj pá ogyeny razgrene, Králi lagajoucs KOJ 1848, 21 **lažéti** -a -e *lagajoč*: i gucsali bodo v[žo hüdo rejcs prouti vám la'žéč[Ńi KŠ 1771, 14

lágér -a m *taborišče*: Eugenius Herceg tam v-gousztjo megli vdári nad tórszki lágér KOJ 1848, 106

lagev -gva m *sod*: Vas Lagev KMS 1780, A9b; Lagev Hordó KM 1790, 95; Zátó je Golžpodár lagev zvrtati dáo SIZ 1807, 33; Vino sze z-grózdja přesa, i v-lagvé dr'zi KAJ 1870, 46

lagóča -e ž *hudobija*: gréh je velika lagócsa AIN 1876, 28

lágóji -a -e prid. *slab, hud*: Erköltselén; lagoji -a -o KOJ 1833, 155; i [žád nyegov lagoji KŠ 1771, 40; nikák[ša lagoja voda TF 1715, 31; Na nász véřte lagoja zima csáka AI 1875, kaz. br. 8; lagoje drejvo pa lagoji [žád priná[ša KŠ 1771, 22; Eto leto za nász verte lagoje bilo AI 1875, kaz. br. 7; Ki sze na lagoje obrné, od toga odevcšiti je tesko AI 1875, kaz. br. 7; Zamán hvála lagoje [žtvári KŠ 1754, 50; lagoji [žád priná[ša KŠ 1771, 22; Kára lagojo prosnyo KŠ 1771, 751; Ki lagoje [žrczé ká'se KM 1790, 18; vlagojem i v dobrom vrejmeni KŠ 1771, 433; csi [žo hüdi,

- lagoi Vládniczke KŠ 1754, 34; Lagoje ribe KŠ 1754, 131; za volo tákŕi lagoji lúdi KŠ 1754, 196; ali jasz szamsze nej zbojao lagojih jezikov KOJ 1833, v; Ar vŕzáki, ki lagoja dela csini KŠ 1771, 272; naj jo za lagoje lidi krédi má AI 1875, kaz. br. **lagojéŕši** in lagojéŕši -a -e *slabŕši, hujŕši*: Csi ŕze pa ŕto za laŕztivne ŕzvoje ne ŕzkrbi, od nevernoga je lagojéŕŕi KŠ 1771, 640; ka je zemljé pôv vsigdár lagojesi AIP 1876, br. 3, 8; drúgi dén ŕzo to lagojejsa náklado vô zlúcsali KŠ 1771, 425; oprvim dobro vino polo'zi pred goŕzti, i gda ŕzo ŕze napójiŕi, teda to lagojeŕŕe KŠ 1771, 269; Zdaj za hercegovinánce lagojese AIP 1876, br. 4, 3 **nájlagojéŕši** -a -e *najslabŕši*: Jáko varno hodi po najlagojeŕŕi i nevernejŕŕi potáj AI 1878, 14 **lájogi** -a -e sam. *slabi*: ŕterekoli ŕzo najŕli, i dobre i lagoje KŠ 1771, 72
- lagojína** -e ž *hudobija, zlo*: Gonoszág; húdouba, lagojina KOJ 1833, 157; Tak vu etoj szlovenszkój rêcsi lagojina korén je lagoj AIN 1876, 70; lagojine nečini BJ 1886, 47; naj sze rano nezalúbijo vu lagojine KOJ 1845, 13
- lagojôuča** -e ž *slabost, hudobnost*: niti vu kvájzi húdoube i lagojoucse KŠ 1771, 498
- lágota** in lagóuta -e ž *slabost*: Ednok, gda vöpreminémo, Táosztávimo vszo lagoto KAJ 1848, 263; Napunjeni lagoutov KŠ 1771, 449
- lagov** -a -o prid. *hud, slab*: i szükali szo sze, kak lagov lok TA 1848, 64; O lagov sors, morem idti AIP 1876, br. 3, 7; Ár ŕto je lagov je dobre rêči nëvrejden BJ 1886, 5; Ti lagovi lúdi péŕde ti ne lübi SŠ 1796, 63
- lagovia** -e ž *hudobija*: Vnôga lagovia i blázna noria Zalêva szrdcze moje KAJ 1848, 45
- lagovo** prisl. *slabo*: csi bár szo nase solé te escse zadoszta lagovo bilé vu réd vzéte AI 1875, br. 2, 6
- lajanje** -a s *lajanje*: Z-nocsnoga szna ga li pesz zbúdi gdate z-lajanyem KAJ 1870, 140; Mesárski pes ŕteri bojéča teléta z lajanjom goni AI 1878, 8
- lájati** -am nedov. *lajati*: Ugatni; lajjati KOJ 1833, 178; pesz laja AIN 1876, 24; lajajo kak pszi, i okóli drcejo po várasí TA 1848, 47
- lajhár** -a m *lenuh*: ŕterekoli pa ercse brati ŕzvojemí, lajhár, vrejden bode ŕzprávicsa KŠ 1771, 15
- lájnski** in lánski -a -o prid. *lanski*: Od lainszke sume letosnya sz- 3 millionov i 600 jezér véksa AI 1875, br. 1, 1; Ocsa lájnszkoga szvoja hlápcza szpozna KOJ 1845, 99; I ftice nebeszke gda prido k-nám lájnszke KOJ 1845, 138
- lájnsnji** -a -e prid. *lanski*: kaj je Achaja gotova od lájnsnyega leta KŠ 1771, 543
- Lájoš** -a m *Ludvik*: pravo je Lajos KM 1790, 20; Lajos I. kráo KOJ 1848, 45
- lákát** -i ž *obeŕŕanka*: Lakat Lakat KM 1790, 93(a); Lakat; lakat KOJ 1833, 164
- lakét** in lahkét -a m **I. del roke med zapestjem in komolcem**: Ulna Lakét KMS 1780, A7b; 'Zidovje csi do laktá neoperéjo rouk, ne jejjo KŠ 1771, 122; Csi sze nam rame v-laktê nebi obracsale KAJ 1870, 34 **2. stara dolžinska mera**: 4. Lakhét AI 1875, kaz. br. 6; Od lahkéta je pa méter dugsi AI 1875; Pri pét fertáli lahkéti méter szkoro z-ednim pálecom dugsi AI 1875; Sto pa zváŕz ŕzkrblivajoucŕ more pridati k Viŕzokojŕzti ŕzvojoj eden lakét KŠ 1771, 20; z-kém je návada meriti? Szabô z-laktom, teszácŕs z-colum KAJ 1870, 65; I zmero je nyegovo zidino na ŕztou ŕtirideŕzét i ŕtiri lakti ŕzclovecŕsov merov KŠ 1771, 806; ár ŕzo nej dálecs bili od zemlé, nego liki na dveŕŕztou lakti KŠ 1771, 334; Goliát, fotiv, séŕzt lakti, i edno poudlanczo viŕziki KM 1796, 55; nego je i ober vŕzejh gour, i náj visíŕŕi bregouv voda na petnáŕŕzet laktouv viŕŕe najŕztánola KM 1796, 12; Vküp 148 $\frac{3}{4}$ lahkétov je toliko kak 115'' 58' AI 1875, kaz. br. 6
- lakomnost** -i ž *lakomnost*: Od lakomnoŕzti zdr'zi náŕz BKM 1789, 143; Znáte kak je hodo niki Boldi'sár kráo v-velikoj lakomnoŕzti sŠ 1796, 106
- lákota** -e ž *lakomnost, požreŕnost*: Eŕzi ŕzŕiŕi vŕzákŕa lakota KŠ 1754, 25; Szedméri glávni grejhi ŕzo eti V. Lakota KM 1796, 91; Vidimo eti i lakote ŕztrasno kaŕtigo KM 1796, 7
- lákoven** -vna -o prid. *lakomen, požreŕšen*: Jaj! jaj lakovno goscsenyé KM 1783, 269
- lakovneti** -im nedov. *hoteti si prilastiti*: Encsaszo austrianszki Hercegi krouto lakovneli túdi za nas kraj KOJ 1914, 105
- lakovnica** -e ž *posoda za vŕivanje v sod*: Infundibulum Lakovniza KMS 1780, A9
- lakovnják** -a m *lakomnik, požreŕnež*: lakovnyáke, Ki ŕzamo téli ŕzŕú'zijo BRM 1823, 264
- lakovno** prisl. *lakomno, požreŕno*: Ár mrlina bode czejlo [tejlo], kou eti ne ŕztráda: Neg' parovno, i lakovno vŕze vu ŕzébe ŕzkláda BKM 1789, 452; Ali jaj tomi, ki té dár Lakovno zaprávŕla KAJ 1848, 358
- lakovnost** -i ž *lakomnost, požreŕnost*: Lakovnoŕzt, pianoŕzt tou je vase veŕzélje BKM 1789, 448; proszécsi hráno pôleg lakovnoszti szvoje TA 1848, 63; Nagni szrdce moje i nej k lakovnoszti TA 1848, 100
- láloka** tudi láuloka -e ž *čeljust, gobec*: Laloka Ál KM 1790, 92(a); Álŕ; laloka KOJ 1833, 150;

propadno je tam na zemli le'séco [zomár]zko laloko KM 1796, 49; Prêdnji tál gláve, od cselo do lalok, sze lice ali obráz zové KAJ 1870, 31; prvo ribo vò potégni, i odpri ji laloko KŠ 1771, 57; sterim Cslovik more vúzdo ino kantár vu lauloke polositi SM 1747, 96

lámánje -a s *lomljenje*: Vole Tvoje lámanye Ká'ze, kaj [zem nevugoden BRM 1823, 341; i nábrali [zo, ka je gori o]ztanolo z lámanya drobtinya KŠ 1771, 52; gda bi [ze vküp [zpravili vucseniczke na krúha lámanye KŠ 1771, 404; i kakda je [zpoznani od nyidva vu lámanyi Krúha KŠ 1771, 257

lámati -am tudi -lem nedov. *lomiti*: tou je moje tejlo, koteró [ze za vájz lámle KŠ 1771, 513; Te krúh, [teroga lámlemo KŠ 1771, 510; ka csinite, kaj [ze joucsete i lámlete mi Szrczé moje KŠ 1771, 408 **lamajóuči** -a -e *lomeč*: Lámajoucs krúh [zpoznajo ga BKM 1789, 94 **lámavši** -a -e *lomivši*: I v[á]zákí dén bodoucsi vu czérkvi, i lámavji krúh po hi'zaj, jemáli [zo jej]ztvino KŠ 1771, 347

Lámbertuś -a m *Lambertus*: Lambertus Stevana je Boug blago[ž]vlovo SIZ 1807, 4

lámpa -e ž **I. ustnica**: Labium Lampa KMS 1780, A7; c[li] gli zev[š]zim glá[ž]zom tvoje lampe brnijo BKM 1789, 7 **2. usta**: tou je, [zád lamp naji KŠ 1771, 698; dónok lampe [zti]šnes KŠ 1754, 12b; liki te nejmi bolvan lampe nej znao odprejti vu czérkvi BKM 1789, 5b; mámo lampe, sto je nas goszpod TA 1848, 9; Eto lú[ž]tvo zlampami me cse[ž]ti KŠ 1754, 13; csemér vipere je pod lampami nyihovimi KŠ 1771, 453

lámpaš -a m *svetilka*: Vszákí zmed nyimi je pri na sztenô povêsenom lampasi medino kúkao KAJ 1870, 85; Bilou je pa poredno lampa[š]ov vu zgorányoj hi'zi KŠ 1771, 404; deviczam, [tere [zo vzelé lampaje [zvoje KŠ 1771, 83; Ké [zo nej vzelé v-[zvoje lampa[š]e olia BKM 1789, 395; ide tá [zpo]vejtom i zlampasi BKM 1789, 325

lámptica -e ž *majhna svetilka, lučka*: Lampica je vgáznola AIP 1876, br. 10, 7

lámpace -ic ž mn. *usteca*: Kak [zo obracsali [zv'e nekepesne lampicze SIZ 1807, 56

lámpičin -a -o prid. *svetilkin, lučkin*: meszto dišáve sze zible goszti lampicsin dim szentam po hi'zi AIP 1876, br. 10, 7

lánc -a m **I. veriga**: i lancza mojega [ze je nej [zrame'zlúvala KŠ 1771, 647; je meo klücs te prep[á]zti i veliki lancz vu [zvojoj rouki KŠ 1771, 803; Nad [sterim po]z[e]l[ž]tvo no[ž]im vu lánczi KŠ 1771, 587; Peter zvézani zdvóma lanczoma KŠ 1771, 378; I doli [zo [zpadnoli lanczi znoug nyegovi KŠ 1771, 379; i niti zlanczmi ga je

ni[š]ce nej mogao zvézati KŠ 1771, 114; pren. ki [zo z-lanczmi grejhov zvézani KM 1783, 101 **2. gorska veriga**: Tê sze redôvej ali lancovje bregôv zovéjo KAJ 1870, 146

lánkivati -am nedov. *potepati se*: vncosi szi ne lankivo AIP 1876, br. 3, 7

Laodicéa -e ž *Laodikeja*: Kolo[š]ja je bilou nej dalecs od Láodiczee polo'zeno me[ž]tvo KŠ 1771, 601

Laodičánčar -a m *Laodikejec*: li[ž]t naj [ze i vu Laodicsáncsarov [zprávi]csi pre[š]té KŠ 1771, 611

lápec -pca m *hlapec*: Etiva dvá [zta li mojva vórna lápcza SIZ 1807, 44

lármati -am nedov. *kričati, vpiti*: Zajogni; halabuko gnati, lármati KOJ 1833, 183

lárva -e ž *krinka*: na ceszti szi obráz zcsarnov larvov pokrijejo AIP 1876, br. 6, 7

lášnost -i ž **I. last, lastnina**: Lasznoszt vogr. král Vladársztva KAJ 1870, 2, 3 **2. lastnost, značilnost**: Jelénka 'z-nyé lèpi lasznoszt je li tó falilo KAJ 1870, 142; Májo pszi i hude lasznoszti KAJ 1870, 40

lastínstvo -a s *last, lastnina*: ino Ország za szvéte Matere Cérkve lasztszstvo dr'sao KOJ 1848, 43; plemenitim rodóm szo povrnyena tiszta lasztszstva, sterih szo sze znebiti mogli KOJ 1848, 106

lastiven -vna -o prid. **I. lasten**: záto kaibi ja[ž] nyegov la[ž]tívni biu TF 1715, 22; Ja[ž] pa tvo[ž] o[ž]tánem, na veke la[ž]tíven BKM 1789, 366; Jeli je nej mogo o[ž]tánoti v[á]zákí [zvoj la[ž]tíven go[ž]zpoud KM 1790, 84; Naj tva lasztívna bou KŠ 1754, 247; Tou je tou la[ž]tívno pre[š]timanye pejnez KM 1790, 30; Kak la[ž]tívno lú[ž]tvo, Na veke [z]lú'zili BKM 1789, 18; Grejhe tvoje tvojemi la[ž]tívnomi Szpovedniki vadlűj KM 1790, 111; právo la[ž]tívno krv na[š]ega Go[ž]zpodna KŠ 1754, 204; je [ž]tvouro csloveka na [zvojo la[ž]tívno [z]podobno[ž]t KM 1796, 4; [zvojim la[ž]tívnim jezíkom gucsécséga KŠ 1771, A4b; kaifzmo mi nyegovi la[ž]tívni [z]inovje TF 1715, 26; naj la[ž]tívnim go[ž]zpodárom podlo'zni boudo KŠ 1754, 66; [zem zla[ž]tívni mi Krisztusevimi riczmi pokázao KŠ 1754, 7b **2. v zvezah: lastívni nomen lastno ime**: Lasztívni nomen, steri sze prisztája szamo jedinszke persone, ali dugoványa KOJ 1833, 15; **lastívno ime lastno ime**: Pred nisterim lasztívnomiméni, dp. Gábor AIN 1876, 24; Lasztívnoimé, stero sze prisztája szamo jedinszke oszobe AIN 1876, 10 **lastívni** -a -o sam. *lastni*: nikaj nejmam la[ž]tívno[ž]a KŠ 1754, 167; Prisao je med la[ž]tívne BKM 1789, 39;

- bránimo naľfa laľztivna prouti protivnikom KM 1790, 88
- lastivno** prisl. *lastno*: i tebi je lasztivno odpúsztiti KM 1783, 208
- lastivnost** -i ž *lastnost*: kákľša je njéna lastivnost AI 1878, 3; Szlejdnye recsi terminatie ľzem pouleg laľztivnoľzti naľega jezika pobougso BKM 1789, 4b; lasztivnoszt znamenúje KOJ 1833, 14; Szamosztavnik je vsze ono, stero ali tisztoġa dugoványá lasztivnoszt znamenúje AIN 1876, 10; Ka ľze po Bo'sánľzke dobroute, lepote, i druginyegovi laľztivnoľztdoľztája KM 1796, 5; je edna drugoj vľze ľzvoje laľztivnoľzti podilila Kľ 1754, 101; je on zlaľztivnoľztni nej 'ziveo Kľ 1754, 106
- lastnik** -a m *lastnik*: Széchi Gyüri Szobote i Gornyelendave lasztnik KOJ 1914, 137
- lastno** -ga s *last*: Lastno Drúľbe svétoga Števana AI 1878, 1
- lastvica** -e ž *lastovka*: fticsek szi je naisao meszto, i lasztvicza szvoje gnézdó TA 1848, 69; Lasztvica i nyé gnezdó KAJ 1870, 103; lastvica, kos i več drúġi AI 1878, 28
- lastvični** -a -o prid. *lastovičji*: viditi más tam nikelko lasztvicsni gnezd KAJ 1870, 103
- laški** -a -o prid. *laški*: Laška topola má visiko stojéče veje AI 1878, 46
- latínski** -a -o prid. *latinski*: z-szrdczá gucsi po latinszkom nazoucsim sztáľisom KAJ 1848, 109
- latoš** -a m *letev*: Létz; latos KOJ 1833, 164
- láluľš** -a m *gobezdač*: Pa csi sze tēľaulaske za tak dobre vōgre dr'zijo AIP 1876, br. 12, 1
- Lázár** -a m *Lazar*: Bio je pa niki ľziromák ziménom Lázár Kľ 1771, 226; Od Bethániánľzkoga Lázara betega Kľ 1771, 302; Po ľzmrti ľze dokoncsa ľziromaľtvo Lázarov KM 1783, 196
- lázenje** -a s *lazenje, plazenje*: njegovo [krtovo] valjasto telo se najbolje pripraví za lazenje po zvoranoj ľúknji AI 1878, 10
- láziti** -im nedov. *laziti, lesti, plaziti se*: Tsuzni; láziti, pleziti, pospelznoti KOJ 1833, 177; navľzem, kai na Zemli lázi SM 1747, 4; Pred pestisom, steri v kmiczi lazi TA 1848, 76; Po pouti nelázi KOJ 1845, 2; Na teli [pirušlek] teško lazi AI 1878, 7; kak lazijo rošči prek poti AI 1878, 3 **lazéči** -a -e *lazeč, plazeč se*: ľzi ľztvouro Po zemli lazécsó ľztvár BKM 1789, 158; Vu kom ľzo bilé i lazécsé i letajoucsé ľztvári nebeľzke Kľ 1771, 372; Troubite I ľztvári lazécsé BKM 1789, 86 **lazajóuči** -a -e *lazeč, plazeč se*: sézti dén je ľztvouro Boug lázajoucsé puzécsé, i drúġe ľztvári KM 1796, 4; naj goľzpodúġe nad na zemli lazajoucsimi ľztvárimi Kľ 1754, 95
- láz** -i ž *laz*: Jeli je nej vaľfe prorokúvanye lá'z Kľ 1754, 20; Lás je pa vľze ono ġúcsanye Kľ 1754, 54; i iľztina je i nej je lá'z Kľ 1771, 729; ár je on la'zecz i Ocsa nyé, tou je lá'zi Kľ 1754, 95; ki ľúbijo i csinijo lá'z Kľ 1771, 808; ete lá'z kúha TA 1848, 6; Csi je záto iľztina Bo'za vu mojoj lá'zi obľijávala Kľ 1771, 452; Ki ľze ednouk vu lá'si zapopádne KM 1790, 16; i tak z-tem lá'zom po szvéti hodijo AIP 1876, br. 10, 2; i lá'zi zmisľavecz pogine Kľ 1754, 57 Tak nevōri nyega la'sém Sľ 1796, 51; kaibi mi naľľega blisnyega vnikak je lasi nenamákali TF 1715, 16; bli'znyega vkrive la'zi ne zmeġ'zajmo Kľ 1754, 54; i máte radi la'zi TA 1848, 4; ľteri ga zla'zmi i jálnoľztyov ľúta porinouti Kľ 1754, 213
- lážec** -žca m *laźnivec*: la'zecz je i vtom iľztine nejga Kľ 1754, 84; ár je la'zecz i ocsa lá'zi Kľ 1771, 294; la'zcza ga vcsinimo Kľ 1771, 727; Odkud ľze vľzi lidjé la'zczi zovéjo Kľ 1771, 436; Ti laszcze umárjas ABC 1725, A7b; Pogübis la'zce TA 1848, 5
- laźlivec** -vca m *laźnivec*: Odháġaj la'slivecz, niscse ti ne vōrje SIZ 1807, 54
- laźľivi** -a -o prid. *laźniv*: i vō je po nyih razíľao té la'sľivi gláľz KM 1796, 114; Nedáġ od náľz odevzéti Nego hüď' návuk lá'zľivi Odvrni BKM 1789, 184; To je to: vszele isztina, ár la'sľiva vűszta dűso vmorijo KOJ 1845, 11; ár la'zľiva vűszta sze máġo zateknoti TA 1848, 49; La'zľive zle gláľzi ľzo vō zmisľávali BKM 1789, 311; vu znamejnyaj i csűdaj la'zľivi Kľ 1771, 628
- laźľivost** -i ž *laźnivost*: la'zľivoszt gerda gerdōba AIN 1876, 28; Daj sze mi tak varvati szvétá gnűszne la'zľivoszti KAJ 1848, 21; Oh nedaj mi zlazľivoľztjov Drúġi volo iľzkatí BRM 1823, 389
- ľebka** -e ž *čelada*: Lebko ('zelezni klobűk) toġa zvelicsanya vzemte Kľ 1754, 63; oblecseni vprľznyek vōre i ľűbeznoľzti i vľebko, tou je vu vűpanje zvelicsanya Kľ 1771, 622
- ľecatí** -am nedov. *hřepeneti, koprneti*: Kak jelen ľecza za hladnou vodův TA 1848, 34
- ľéča** -e ž *leča*: Lentse; ľécsa KOJ 1833, 164; ľécsa ta velka 6 frt AI 1875, kaz. br. 8
- ľéčti'** ľéžem dov. *leči, spraviti se v vodoraven poloľaj*: ni nescsem na lego moje posztele ľé'zti TA 1848, 109; Doli szi ľé'zem, i zaszpim TA 1848, 4; Z ednim szi i vu miri ľé'zem i zaszpim TA 1848, 4; csi sze nenaszítijo, tak szi naj ľé'zejo TA 1848, 47; Nej so znali, kama bi ľegli BJ 1886, 9
- ľéčti²** ľéžem nedov. *leči, valiti mladíče*: fticsek

szi je naisao meszto, i lasztvica szvoje gnêzdo, gde szvoje mláde le'zé TA 1848, 69; Kokodácszte, neszte, lé'zte Rece, piscsance, golóbe KAJ 1870, 87; zná lasztvica za gnezdô, vu sterom je preminôcs léglá KAJ 1870, 26

léd -a in -ú m *led*: Glacies Léd KMS 1780, A7; Léd Jég KM 1790, 92(a); Jég, léd KOJ 1833, 161; Vöri na-ledi, vecs píjzmi bodoucsemi SŠ 1796, 87

ledèni -a -o prid. *leden*: csi krave ledeno vodô pijéjo AIP 1876, br. 2, 8; pren. ledena vuszta kúsnola AIP 1876, br. 2, 6

leder -dra m *usnje*: Z volovski koz se delajo podplati, z krávji i teleči koz pa leder AI 1878, 15; Oljovo drevo Má ledri podoben list AI 1878, 52

lederni -a -o prid. *usnjen*: deca, ki za lederni sörc popadno AIP 1876, br. 1, 7; Má duge slátalnice i eden pár lederni kril AI 1878, 35

ledevjé in ledovjé -á s *ledje*: Far; ledovjé KOJ 1833, 156; Zató vřzi navkup naje ledevjé mi gori podpaľmo BKM 1789, 395; Naj bodo vaje ledevjé opáľzane KŠ 1771, 213; Ár krotó tá szehnejo ledevjé moje TA 1848, 31; ka zľzáda ledevjouv nyegovi pouleg tejla obidi Kriľzťuľa KŠ 1771, 346; meo je remeni pojalř okouli ledevjouv řzvoji KŠ 1771, 9; i zkouřze pojalř je noľzo okoli ledevjá KŠ 1771, 103; pren. opařte ledevjé pámeti vaje KŠ 1771, 704; Sztojte zató opáľzani na ledevjáj valj zľřztinov i oblecseni KŠ 1771, 587; Sztaite zató zřprepzazanimi ledevjami pravice SM 1747, 27

ledičen -čna -o prid. *samski*: ár je leidicsen řztáľis na řzlobodne perľone gledoucs popolnejři KMK 1780, 86; Zsedényi je ledicsen cslovek AIP 1876, br. 3, 5; do szmrti v-ledicsnom sztáľisi 'siveti KOJ 1845, 63; Licentiatusi szo bili neposzvecseni, ledicsni mo'sáczke KOJ 1914, 136

le-éni -a -o kaz. zaim. *le-oni*: Na ozdalecsino kázajocsi le-eni, le-ena AIN 1876, 38

léga -e ř *ležiřce*: Katika taki je zlege stánola BJ 1886; z szkuzami mocsam lego moja TA 1848, 109; Ti vszo lego nyegovo preobrnés vu betegi nyegovom TA 1848, 34

légio m neskl. *legija*: ka ti je imé? On pa ercsé: legio KŠ 1771, 194; naprej bi mi pořztavo vecs, liki dvanájszet legio angyelov KŠ 1771, 90

Léhel -a m *Lehel, maďarski vojskovodja*: trijé Kapitánje: Bulzo, Lehel i Botond KOJ 1848, 9

lèhki in léjhki -a -o prid. **1.** *lahék, ki ima razmeroma majhno težo*: morska pena je jáko lejka AI 1878, 54; pren. bremen moje je leihko KŠ 1771, 37 **2.** *ki ne prinařa dosti teřav, neprijetnosti*: Dáj mi, tou je lahko tebi, Da

tiho vö preminém BKM 1789, 404; vogrszke Domovine Jezika znati je mogoucsé, i lehko KOJ 1833, XI; řnyegvov pomočjöv je lehko vse BJ 1886, 3; Po'zelejnye lejhkoga 'zitka KŠ 1754, 61; szin te odtirane kralicze z-lehkov prilikov na trónus sztôpo AI 1875, kaz. br. 3; 'ziho z-lehkimi odgoni AI 1875, kaz. br. 1; kot pozdrav lehko noucs KOJ 1845, 30; Bôg daj vszém lehko dobro nôcs KAJ 1870, 49 *ležéřsi* in *ležéři* in lehžéři -a -e *lařji*: Nego vcsini nasztaviti za pravicz le'sejse i hitrejse szkoncsávanye Táble KOJ 1848, 107; Csinimo szi britko 'zaloszt le'zëso KAJ 1848, 289; Jeli je në leh'zësi raacsun 100 krajcarmih, kak je bilô 60-timih AI 1875, kaz. br. 6; Növi mertüki leh'zësi bodo vracšuni AI 1875, kaz. br. 6

lèhko in lèjhko in lèjko prisl. **1.** *lahko, izrařa dejanje, za katerega ni potreben velik trud*: Nemci szo nej tak lahko mogli zgübo Pannonie pozábiti KOJ 1848, 8; Hercegovinanci tak lahko proti sztojjo AI 1875, kaz. br. 3; szo mocsni i trüda lehko trpécsi lidjé AI 1875, kaz. br. 3 **2.** *izrařa možnosť kakega dejanja*: da li tebé mám, Leihko vřze ta drüga nehám SM 1747, 7; vu ednom vadľüvany i vöri pobo'zno lejhko 'zivéjo KŠ 1754, 220; Pri válř pa lejhko oľztánem KŠ 1771, 525; Kteri ako je glih dobro veřzeljé leiko mogo meti, je on kris preterpo SM 1747, 28; Csi gli bi ga Boug v-ednom ocsnom megnyeni lejhko řztvouro, dönok je KM 1796, 3; Zdá lejko mi merjémo SŠ 1796, 75; lahko poká'semo, ka 'se známo KOJ 1845, 17 *ležéřse* in lehžéře *lařje*: le'zeřje je kumili řzkouřz iglé vřjh idti KŠ 1771, 63; Lüdje svoje hiže vküpezidajo, naj tém lehžéře eden toga drügoga pomágajo BJ 1886, 22 *leži* in lehžé *lařje*: jeli vnyem, ali pa zvüna nyega, bodo le'zi mogli 'zivetü KŠ 1754, 220; Ar ka je le'zi povedati: odpüľcseni řzo tebi grejhi KŠ 1771, 28; le'zi bode Sodomřzkoi i Gomorřzkoi zemli KŠ 1771, 32; Le'zi pa je nébi i zemli prejti, liki právde ednoj piknyiczi řzpádnoti KŠ 1771, 226; Dávid, igrao je prinymem, i le'ři je grátalo Sauli KM 1796, 55; csi sze zrák vszigdár leh'zé ponávla AIN 1876, 62; ár dácsa potáksem doszta leh'zé bode plácsana AI 1875, kaz. br. 1; ka leh'ze orjés AIN 1876, 46; le'zi dobijo za málo plácsó rokodelavce AIP 1876, br. 2, 3; Tiruři i Sidoni le'zej bode na řzoudnyi dén KŠ 1771, 36; kaj Sodomřzkoi zemli le'zej bode na řzoudnyi dén KŠ 1771, 37; najbi oni tejm lesej eden-drügoga řzrecsnoga vcsiniti mogli SIZ 1807, 8

lèhkost -i ř *lahkota*: Ta lèta Teskôcsó na lehkořzt obrnéjo BRM 1823, 36

lehkótiti -im nedov. *lajšati*: On zná, gda ti trebê lehkótiti bremena BRM 1823, 321; Hitis I gecscése lehkótiti Z-dêsznov mile krotkoszti KAJ 1848, 47; Nyima na etoj poti, Lehkôti Ti to nevelo BRM 1823, 417

lêhnoti -em dov. *miniti, preminiti*: Mi, ki szmo vcserányi pred nyim, Lêhnemo z-dnévom útrásnyim KAJ 1848, 11; Vsza zemelszka, liki szenya, Lêhnejo v-hipi megnenya KAJ 1848; je Lêhno nyega globoki szen KAJ 1870, 30; Moji dnévi szo lêhnoli kak szencza TA 1848, 82

léis in léjs in lés -á m **I. les**: Fa; drejvo, lejsz KOJ 1833; tak veliki lejŷz vu'zgé KŠ 1771, 750; Ali za derva je ete leis tüdi dober BJ 1886, 30; Ne je zliŷzá, ali ŷzkamna naprávlena KŠ 1754, 129; Sztolar jo je zgotovo z-leszá KAJ 1870, 9; Ništeri siromácie zlesá cimprajo hiže stené BJ 1886, 6; Moja kamenica je z-kamna, v-lesz zaopászana KAJ 1870 **2. križ**: doli ŷzo ga vzéli zliŷzá KŠ 1771, 383

léiv -a m *svinjak*: Na dvôri sôjo levôvje ino štale BJ 1886, 14

léjb -a m *hleb, hlebec*: ŷzi ŷtiri ŷztou lűŷtva ŷzedem lejŷ krűhom naŷzito KŠ 1771, 835; niti ŷze ne ŷzpomenéte z-ti pét lejŷov krűha KŠ 1771, 53; i te lebe poŷztávlenya je vzéo KŠ 1771, 182; Szpetimi lejŷmi ŷze vecs 5000. lűŷtva nahráni KŠ 1771, 47

lejhkôuča tudi lehkôča in lehkôuča -e ŷ *lahkota*: Ár nefcsem naj drűgi lejhkoučo, vi pa teskoučo máte KŠ 1771, 542; Jaŷz ŷzám tebi lehkocso, Szprávim i mirovcino BKM 1789, 235; v-leti pa lehkocso more gvant meti KOJ 1845, 44; Vuvŷzoy 'zalofzti nyemi klehkoucsi BKM 1789, 267; Tou záto premislávajoucsi jeli ŷzam zlejhkocsov 'zivo KŠ 1771, 530

lejhkôuta in lehkôta -e ŷ *lahkota*: Ár ta ocsnomegnyena lejhkouta trplejnya naŷega KŠ 1771, 536; Ne bo' lejhkoute vűpanya KM 1783, 297; I zapovedao je ŷztotniki varvati Pavla i meti lejhkouto odpűscsenyá KM 1783, 418; kak povôden válas lehkôto bremen KAJ 1848, 256

lejpolični -a -o prid. *ki ima lep obraz*: Vougri i lejpolicsne 'senske polűbili KOJ 1848, 7

léjtanje -a s *letanje*: A letijo vgrejne, kak ftics na lejtanye BKM 1789, 252

léjtati léjčem nedov. **I. letati, premikati se po zraku z letalnimi organi**: Repdesni; lejtati KOJ 1833, 170; piruslek Po večeráj lejče sem-tam AI 1878, 7; fticze Vradoŷzti lejcsejo BKM 1789, 95; Da nike ŷtvári ober náŷz lejcsejo BKM 1789, 157; vidimo kak lejčejo pisani metűli AI 1878, 3 **2. pog. tekati**: nej trbej na pouli szem i tá lejtati KOJ 1845, 103

léjva -e ŷ *levica*: naj nezna lejva tvoja, ka csini dejŷzna tvoja KŠ 1771, 18; I poŷztávi ovczé zdeŷŷzne ŷzvoje, te kozle pa zlejve KŠ 1771, 85; Ali, ŷzideti zdeŷŷzne moje i zlejve moje, nej je moje dati KŠ 1771, 135; naj ŷzedita etiva dvá ŷziná mojva eden na dejŷznoj tvojoj, i eden na lejvoj vu králeŷtvi tvojem KŠ 1771, 66

léjvanje -a s *vlivanje, polivanje*: Vu lejvanyi navkűpe naj právi: Jaŷz te Krŷztim vu Iméni Ocsé KMK 1780, 59

léjvati -am nedov. *vlivati, polivati*: Gda ŷze voda tü zrecsjom na náŷz lejva, Grejh, kak verdécsem mourji ŷze zalejva BKM 1789, 225

léjvi tudi lévi -o prid. *levi*: i z lejvoga plecsa na právo KMK 1780, 9; onim, ki bodo zlejve ŷztráni KŠ 1771, 86; K-Szvétoj Rani Lejve Rouke KM 1783, 67; Ali cűi po lejvoj bo'm do ŷmrtri hodo KM 1783, 283; stiri kűkle má dvá kre lêve rôke KAJ 1870, 9; sze szlisijo szkrágnymi lêvomi sztráni AI 1875, kaz. br. 3

lèkaj prisl. *menda, morda*: Poslem Sziná mojega lekaj ŷze toga, vidoucsi, zalztoupijo KŠ 1771, 239

lèkcia in lèkcija -e ŷ **I. lekcija**: Lekcizio ŷze vŷáksi ŷzvojo dobro navcűi KŠ 1754, 222 **2. nauk**: Gyűrko je uprav k-szrdci vzéo eto lekcio KAJ 1870, 129

lekmèsto prisl. *naenkrat, hipno*: Lekmeŷzto recse: tá koŷzt je ma koŷzt BKM 1789, 266

lèknoti se -em se dov. *zdrzniti se*: Szam szebé sze je mogao on z-grozov lèknoti KAJ 1848, 6; Naj sze lèknejo nad szramôtov szvojov TA 1848, 33; I vidoucűi ga lèknoli ŷzo ŷze KŠ 1771, 172; Oni to vidivsi lèknoli szo sze i sztrasili TA 1848, 38

lèlahen tudi lilahen -a m *tančica*: poŷzoudo, liki kákűi lelahen veliki KŠ 1771, 372; i vu lelahen ŷz. Tejlo povijéjo KM 1783, 238; Vu grob polo'zijo, Vu lilahen nyegovo BKM 1789, 77; pren. ocsűzti lelahen mojega ŷzrczá KŠ 1754, 235

lén -ű m *lan*: Len; lén KOJ 1833, 164; Csi je na polej dober lén vidila, právila je KM 1790, 46

lènov -a -o prid. *lanen*: edno prijicsso lenovoga szemena v-maszli vodé kűhaj KOJ 1845, 108

Léon -a m *Leon*: postenyávrednoga sztarcza Leona I. Pápo KOJ 1848, 4

Léonhard -a m *Leonard*: Leonhard ABC 1725, A3a

Léopold -a m *Leopold*: Leopold je lovio edenkrát vu ográczi metűla KM 1790, 20

lépi tudi léipi in léjpi -a -o prid. **I. lep**: Poŷztitiŷze leipi je réd TF 1715, 44; Eden leipi keip Bosji SM 1747, 4; csi jeszén lepi bode AI 1875, kaz. br. 8; Poŷztitiŷze je lejpa ŷznájga KŠ 1754, 210;

Metülec je tüdi lêpa sztvár KAJ 1870, 10; Krma sze letosz lêpa pripôvala AI 1875, kaz. br. 8; Obrni tvoje okou od lejpe 'zené KŠ 1754, 65; k naprêszpêvanyi od te lêpe mladézni TA 1848, 7; Jzo tvoi leipi keip zgûbili SM 1747, 51; Csi nasi lübléni V-lêipi ürok pridejo BRM 1823, 5; Gde szem lêpo deco naisao KAJ 1870, 5; Cslovek je meo edno lêpo 'zeno AI 1875, kaz. br. 7; Na grli lêpo belo lišo má AI 1878, 10; vu poľzleidnyem leipom rédi grüntani jeľzo SM 1747, 33; ki vu řzrczi lejpom řzliřavři KŠ 1771, 193; te veřzel bom glédal vu vecsnoi lepou Diki SM 1747, 69; hrámba v-ednom lêpom dôli sztála AI 1875, kaz. br. 7; Ći se v lepom letnom dnévi sprehájamo AI 1878, 3; Moremo i zetim leipim opominanyem TF 1715, 36; ino řze leipi napravlamó KŠ 1754, 43; Hválo zdaimo za drage leipe dari SM 1747, 86 **2.** *izrařa visoko stopnjo pozitivnega:* Oh lejp Jezus KM 1783, 236; Oh Jezus! lejpo imé KŠ 1754, 228 **lêpři** -a -e **lêpři**: Lepsi bomo od vřzákoga czvejtja SŠ 1796, 8; od leipih szlovenszkih 'senszk szo lepse szine i cseri zadoubili KOJ 1848, 8 **nájlepři** -a -e **najlepři**: Gde naj lepsa pařřa rařzté KŠ 1754, 259; Mati náj lepsa KM 1783, 86; Gde naj lepsa pařřa rařzté BKM 1789, 163; Ćsrvôv gôla kô'za je nê najlepsa KAJ 1870, 10; Na etom řzvejtj náj lepse obcsinřzstvo BKM 1789, 279; Dokes pridem řzám ktomi Naj lepsemi Jezurři BKM 1789, 262; Geto bom brezi řzkrbi Pri naj lepsem Jezusi KŠ 1754, 261; Najlepse sztvaré szo řtice KAJ 1870, 10

lepilo -a s *lepotilo*: Nikse lepilo je tak nej na tolko pripomoglo k-lepoti cslovecsánszkoga roda, kak krava KOJ 1845, 119

lepó tüdi lêipo in lepóu in lipóu prisl. *lepo*: lepou pomali prekláda TF 1715, 7; greisnike zval, lêipo vřze na pokoro SM 1747, 67; řtere je lepou opominao KM 1796, 109; poszlühsa k-nyemi ponizno i lepo gusecsega KOJ 1848, 5; Navcsim te lepô szedeti KAJ 1870, 10; V dosztih mesztáj gorice lepô kázejo AI 1875, kaz. br. 8; Gde řzi lipou pocsiném KŠ 1754, 261; ti řzi eřzi řzedi lipou KŠ 1771, 747; Gde řzi lipou pocsiném BKM 1789, 281; czvejtje, Kou rano lipou preczveté SŠ 1796, 11 **lêpře lepře**: lepse je tebi idti vu 'zitek KŠ 1771, 132; ka je doľzta lepře Greski piřzao KŠ 1771, 159; vlepsi réd poľztávleno BRM 1823, II; da je lepse i bougse meszto razbijanya na mirnoszt sze váditi KOJ 1848, 10 **nájlepře najlepře**: liki dabi naj lepse i naj jakse vcsino KŠ 1754, 58; Razdili řze pa naj lepře na tri tále KŠ 1771, 556

lepota -e ř *lepotá*: Ěk; řáglozda, lepota KOJ

1833, 154; Lepota i opüřcsávanye czérkvi KŠ 1771, 79; lepota nigdár ne povéhne KM 1783, 184; ár je dobra 'sena hi'se lepota SIZ 1807, 3; Ćerkve so lepota i kints katolicsánszke vöre KOJ 1845, 22; Bo'sánřzke dobroute, lepote KM 1796, 5; Nebi meo za nász szvét nikse lepote KAJ 1848, 7; Nikse lepilo je tak nej na tolko pripomoglo k-lepoti cslovecsánszkoga roda, kak krava KOJ 1845, 119; ne 'zeli poznati túho lepoto KŠ 1754, 65; od koga mámo vřzo nařřo dobroute, i lepoto KM 1796, 5

leprái tüdi lepráj prisl. *samo*: vu nařřem řzlovenřzkom jeziki, neili leprai drügi nábosni knig, nego eřche TF 1715, 8; na Deřzétero Bosjo zápoved řzprourřzto leprai more navcsiti TF 1715, 11; inořze leprai v-nyem řzámom procs odvergovři vřpazen TF 1715, 13; Ář lepraj po Kriřřztusi, Dobis zvelicsanye BKM 1789, 196; Neznas bos li 'sivo lepraj do megnyena sř 1796, 10; da leprai edna kraplicza more odvřéti SM 1747, 61; Lepraj řz-tejm je on řteo mené Vtrgnoti KŠ 1754, 249; Vu řzmrti mi lepraj trořřt moj, Bode Jezus SŠ 1796, 123; On je leprá z-durkanya kôl na pamet vzéó, ká je ceszta z-kamnom popodjena KAJ 1870, 116

lepřevánje -a s *okrařevanje*: 4. Nárasi lepřeványa AI 1878, 44

lesék -a m *kořček lesa*: na tri leszéke cigel dene KAJ 1870, 58; i na eden leszék falácsec szala bodne KAJ 1870, 58

lësen -sna -o prid. *blestëč*: Vrêmen je zimsko, po snejgi vse lesno, sni se ponyem řkalijo vesélo BJ 1886, 39

lesëni tüdi lisëni -a -o prid. **1.** *lesen*: poľzouda: nego i leřzena KŠ 1771, 649; 'senszke leszene napravke omijejo KOJ 1845; i meřzto nyega je eden liřzeni kejp v-poľztelo polořřila KM 1796, 58; vkakřté pehári liřzenom KŠ 1754, 203; sze je glád odegno zliszenov 'zlicov AI 1875, br. 1, 4; da bi ne molili vragé, i bolvane i liřzene KŠ 1771, 783; Nej nám ga tak trbej zliřzenimi kriřzi iřřkati KŠ 1754, 183 **2.** v zvezi **leseni janči tepček**: szam dônok ka leszeni-jancsi trdno szkocso notri vu velko hi'zo AI 1875, br. 2, 7

lësfica -e ř *lestvica, lestev*: kak je řztáo viřziko na ednoj leřřfice KM 1790, 20

lëskev -kvi ř *leska*: Corylus Leřřkev KMS 1780, A9

lesnína -e ř *leseni predmeti*: vküpnamecse sztolice i drügo lesznino v cerkvici ino po'sge do teo KOJ 1914, 122

lësnoti se -em se nedov. *lesketati se*: Ragyoni; szvetliti, lesznoti, lescsiti sze KOJ 1833, 170; Tündökleni; lesznoti sze KOJ 1833, 178

lesovje -a s *lesovje*: Živé [jazbec] samotno v kmičnom lesovji, v lükňaj AI 1878, 10

lèstvica -e ž *l. lestev*: moski lopáre, lesztvice, narédijo KOJ 1845, 42; pren. Ti Źzi Jákoba leŹstvica BKM 1789, 4 **2. lojtrnica**: Na dve náredaj le'zita dvá oplena, na oplena rebernice i lesztvice KAJ 1870, 72 **3. gornje jaslí**: szenô dene pred nyega na lesztvico i obrok v-kopanyo KAJ 1870, 88

leščati se -ím se nedov. *svetlikati se, bleščati se*: gde Źze lescsi tá korouna KŠ 1754, 274; gde Źze lescsi tá korouna KM 1783, 293; Na mojoj glávi korouna Sze leŹcsi BKM 1789, 422; Csi gli Źze lescsite BRM 1823, 100; Tvoje jaŹzli Źze lescsijo BKM 1789, 20; zláte, steri szo lepo cinkali ino sze lescsili KAJ 1870, 125 **leščéti** -a -e *svetlikajoč se, bleščéč*: Villagó; leszcsécsi -a -o KOJ 1833, 182; Preci niká lescsécsega vára v-práhi KAJ 1870, 125; szo z-pecsine velke falate kálali z-níksega lescsécsega kaménya KAJ 1870, 85; tiváriŹtvo ne vcsini lescsécsega licza KM 1796, 39; I nogé nyegove Źzo príŹzpodobne bílé kleŹscsécsemi medi KŠ 1771, 768; je vido vu ednoj mlaki Źzuncza leŹcsécsi kejp KM 1790, 38; vidile Źzo dvá mladéncza vu leŹcsécsem gvanti KM 1796, 113

leščéjnje -a s *lesketanje, svetloba*: bodo prihájali i králove kleŹcsejnji tvojeja Źzhoda KŠ 1771, 814; I zvezde Źzvoje leŹcsejnje, Zdr'závajo BKM 1789, 5; SzvetloŹt Źzi Źztvouro vkmicsnoj globocsini, vlejpom leŹcsejnji BKM 1789, 154; pren. oŹnájsi mojo dúso Źztvojov zlescsejnjem lübeznoŹzti KŠ 1754, 235

lešnjek -a m *lešnik*: Mogyoró; lesnyek KOJ 1833, 165; Lešnjek rasté AI 1878, 47; Z-drevja i grmóvja 'zalod pa lesnyeci káplejo KAJ 1870, 56; Na leskovom germi lešnyecje rastéjo BJ 1886, 30

lét -a m *let*: Szlaboga léta vodeni fticsi sze kre vód dr'zijo KAJ 1870, 25

létanca -e ž *krilo*: bisztra sztvár vcsélica, Ka má tak brnése létance AIP 1876, br. 8, 7

létanje -a s *letanje*: Zátó sze premenývanye vrémena z-létanya lásztvic na keliko teliko vgoníti dá KAJ 1870, 104; Pirušleki mreno májo, štera i za letanje slüži AI 1878, 7

létati léčem nedov. *letati*: Nistere sztvare hodijo drüge léčsejo KAJ 1870, 10; Lasztvic sereg Gori doli léčsejo KAJ 1870, 27; Edna mühica je zmirom okoli goréce szvéce létala KAJ 1870, 8 **letajúči** -a -e *leteč, letajoč*: Źzo bílé i letajouce Źztvári nebeŹzke KŠ 1771, 372; I te nebeszke fticze letajouce BKM 1789, 2; na priglihnoŹt i letajoucsi i lazécsi Źztvári KŠ

1771, 448; govorecsi vŹzejm fticzam letajoucim na Źzrejdi nébe KŠ 1771, 802

le-té le-tóga kaz. zaim. *le-ta*: Kázajócsi zaiméni szo triféle, kak: I. Na blizi kázajócsi: ez le-te AIN 1876, 38

letejnje -a s *letenje*: Letéča riba i v letejnji včási na hajove spádne AI 1878, 32

letešni -a -o in *letešnji* -a -e prid. *poleten*: Lètesna peszem KAJ 1870, 132; Lètesno delo KAJ 1870, 132; Lètesne dni znamenita ôpravica csáka na ovsára KAJ 1870, 140; Jeli bi mi znao imenüvati vsze szprotolésne, lètesne mésece KAJ 1870, 160; Na létešnye mesece ništeri svétki spádnejo BJ 1886, 38; Moj ocsa szo v-preminócsi lètesni dnévi gorivzéli KAJ 1870, 80

letéti -ím nedov. *l. leteti*: nu keipi golobcsjem znébe doli leti TF 1715, 38; liki orlove, ednáko k-Źzunczi letijo KŠ 1771, 262; mühica, neleti tak blüzi k-plámni szvéce KAJ 1870, 8; Komaj ednók je gori doli letéla KAJ 1870, 8; pren. I dáni Źzo toj 'zeni dvei velikoga orla perouti, ka bi letejla vu püŹcsávo KŠ 1771, 788; Kakda právite düsi mojoj naj leti goré vase TA 1848, 9; A letijo vgrejhe, kak ftics na lejtanye BKM 1789, 252 **2. teči**: Po pouti neleti KOJ 1845, 28 **letéči** tudi letóči -a -e *leteč*: Letéča riba AI 1878, 32; ta Źtrta Źztvár je príŹzpodobna kletécsemi orli KŠ 1771, 774; Te je ednoga letécsega jásztrepa sztrélo AI 1875, kaz. br. 7; Dvá angyela letécsa, zkoteri eden nazviŹcsáva Evanyeliom KŠ 1771, 790; Ar vŹzáka natúra i divji letécsi, lazécsi i morŹzki Źztvár Źze vkroti KŠ 1771, 750; Źzi Źztvouro Vnounge féle csudne Źztvári letéce BKM 1789, 157; ino pod Nébov letocŹjimi FticŹjmi SM 1747, 4

létina -e ž *letina*: prinasz tüdi bo'zna letina bila AI 1875, kaz. br. 8; molijo Bogá za dobro letino KOJ 1845, 83; V-dobroj letini Bratovscsina nekaj száma vküpdá KOJ 1845, 95

létni -a -o prid. *poleten*: Či se v lepom letnom dnévi po poli sprehájamo AI 1878, 3

le-tó le-tóga kaz. zaim. *le-to*: Na blizi kázajócsi le-tó AIN 1876, 38

lèto -a s *l. leto, čas dvanajstih mesecev*: Leto KMS 1780, A2b; Leto EŹztendö KM 1790, 94; Annus Leto KMS 1780, A8; Esztendö; letto KOJ 1833, 156; pétdeŹzéto letto KŠ 1754, 23; Eto leto za nász véрте lagoje bíló AI 1875, kaz. br.; Na leta Źzlednyi vecsér BRM 1823, X; Oni sze nájbole od 179 ½ letta máo krouto szkrebijo KOJ 1833, VIII; lipa stera je cserezsz leta jáko lepô cvela KAJ 1870, 112; vleti narodjenoga KriŹztuŹa 1562 KŠ 1771, A6a; vu czejlom 'zitki ali leti KŠ 1771,

542; vpreminoucsem leti KŠ 1771, 542; Za dveje leti ide Atila nad Itálio KOJ 1848, 4; Nistera leta 'ze bitje tecsé AI 1875, kaz. br. 3; k[teroga 'zitki]i escse petnájzet lejt privrgao KŠ 1754, 242; I gda bi bio dvanájzet lejt]ztar KŠ 1771, 171; i devét lejt]liveo KM 1796, 10; tú'sna püszcina za nyim osztáne na vnogo lejt KOJ 1848, 4; pred 60 lejtih je vecskrát pri kravaj zapázo KOJ 1845, 118; koga tak dugo lejt ne vido AI 1878, 8; 25 let noszévsi püspekszko plemenitoszt AI 1875, kaz. br. 8; Za nistera léta szo za krála zébrali AI 1875, kaz. br. 3; kak v-drügi letaj AI 1875, kaz. br. 8; pred szedmi leti kralica z országa odtirana AI 1875, kaz. br. 3; pred]tirinájzetimi lejtmi KŠ 1771, 550; Koje pred vnogo]ztou letmi, Szkrivno dr'zo Boug pred nami BKM 1789, 5 **2. poletje**: Leto Nyár KM 1790, 94; gda je 'ze vejka nyegova mejhka znájte, kaje blüzi leto KŠ 1771, 81; Leto KAJ 1848, IX; Potrejbem je i vleti či vértinya šcé kaj na stol djáti BJ 1886, 8 **3. življenjska doba**: zdihávajo, da szo nej v-szvojih mládih lejtih v solo hodili KOJ 1845, 7 **4. s prilastkom novoletni dan**: Ev. Na Nedelo po mládom leti KŠ 1771, 10; Na tom mládom leti, Kri]ztusa mi hválimo BKM 1789, 53; Po novom leti zná bidti escse prvle, szilje bode iszkano AI 1875, kaz. br. 8; od 1876-toga nóvoga leta AI 1875, kaz. br. 6

létos prisl. *letos*: Krma sze letosz lépa pripovala AI 1875, kaz. br. 8; Letosz sze në v-Ruszkom toliko pripovalo AI 1875, kaz. br. 8

létošnji -a -e prid. *letošnji*: erdécsi prpeo letosnyi pov AI 1875, kaz. br. 8

lévati -am nedov. *vlivati*: stüke zacšno lévati AI 1875, br.1, 1

Lévi -ja m *Levi*: Nac]i]ze zové Levi KŠ 1771, B1a; I dolí idoucsi vido je Levija KŠ 1771, 107

Léviöv -a -o prid. *Levíjev*: z-Leviövoga plemena Czireán]zki 'Zidov KŠ 1771, 100

levíta -e m *levit*:]teri ali Levita?]ze je kprávmi Kri]ztusevomi návuki pridrű'zo KŠ 1754, 11b

levitánski -a -o prid. *levitanski*: niki]timajo: ka je Levitán]zki pop bio KŠ 1771, 101; a. Levitán]zko KŠ 1771, 670; Da bi záto popolno]zt po Levitán]zkom popou]ztvi bíla KŠ 1771, 682

ležališče -a s *ležišče*: I mácska sze na ognýscsi Zobli'ze na le'zaliscesi KAJ 1870, 47; ino szí lé'zejo na le'zaliscesa szvoja TA 1848, 85

ležáti -ím nedov. **I. ležati**: Le'sati Fekünni KM 1790, 93(a);]ze mi nej trbej groba bojati, ár tebé Iezus, vidim, vnyem le'zati BKM 1789, 90; Sztvoritel Zakáj]zi vtáksem]zrma]tvi? Ka le'zis na]zühi]ztéraj BKM 1789, 32; Csi vidis, ka pod bremenom le'zi onoga o]zeo

KŠ 1754, 52; taki bos na zemli le'sao KM 1790, 20; gda]zem escse na pr]zaj materé moje le'zao KŠ 1754, 242; poglednite me]zto, gde je le'zao Gofzpoud KŠ 1771, 98; od drevja duga szénca tak tá vtégnyena le'zála AI 1875, kaz. br. 7; Vu ti]zti]h [jezerih] je le'zalo vno'zina bete'znikov KŠ 1771, 278; pren. nego kaj]zam nej nad vami manyükivajoucsi le'zao KŠ 1771, 551 **2. biti bolan**: naj ja]z bete'zen le'zim KŠ 1754, 241;]zlüga moj le'zi vhi'zi mojoj 'zlakom vdárjeni KŠ 1754 **3. biti mrtev**: Le'zo bi vgrobi globokom BKM 1789, 331; Le']al bom vgroubi kmicsnom SM 1747, 74 **4. biti, nahajati se v neprijetnem stanju**: vu grejh]zpádnemo: oh! ne dáj nam vnyem le'zati KŠ 1771, 819; ne dáj nam Goszpodne v-nyem le'sati KM 1783, 21; O Kral Dike lesim pred tvem thronusom SM 1747, 90; nevola]tera nyemi v]zigdár na glávi le]i TF 1715, 42; nevola]tera nyemi v]zigdár na glávi le]i SM 1747, 41; I v]sterom pékli szám le'zi BKM 1789, 14; Da ne le'simo vu grejhi sŠ 1796, 43; zkmicze, v]teroj je le'zála KŠ 1771, A3a; Vu veliki ru'zni grejhi]zmo v]zi le'zali BKM 1789, 72; Ki]zte le'zali vtemnoj kmiczi BKM 1789, 396 **ležéči** -a -e **ležéč**: Na poszteli le'sécs]zi dobro premiszli KM 1783, 175; Gda sze na posztelo le'zécés szpomínam ztébe TA 1848, 49; molimo za ovoga na]zmertnoi po]zteli le]ecsega na]lega brata SM 1747, 62; vidocs vu grejhi le'zécsega KŠ 1754, 195; prineljzi]zo nyemi ednoga 'zlakom vdárjenoga na po]zteli le'zécsega KŠ 1771, 28;]zi ve]z]zvejt hüdi, Vjezero nevoljáj, Le'zec]lega od lüdi, Okouli vzéo vezdáj BKM 1789, 21; vidoje puniczó nyegovo le'zécso vu tréslíki KŠ 1771, 25; i drüga okouli le'zécsa me]j]zta KŠ 1771, 101; Ni Kri]ztu]lova]zmrt ne ha]zni v]zákomi, Ni v-grejhi le'séc]jim sŠ 1796, 23; vido je le'zécse prti KŠ 1771, 332 **ležájouči** -a -e **ležéč**: i v]ze okouli Jordána le'zajoucse dr'zéle KŠ 1771, 9

li prisl. **I. le, izraža omejenost glede na navedeno**: kai vu na]fem]zloven]zkom jeziki, nei-li leprai drügi knig, nego nai potrebne]fje kni]fice, velika je]zükesina TF 1715, 8; dabi nei li]zamo drobna decza zetoga mleika SM 1747, 1; I tá v]za li]zamo]z-]zvoje Ot]in]zke dobroute KŠ 1754, 86; ár je li eden Kri]ztus KŠ 1754, 85; po]sterom]zamom li vu]zvoji Prorokov pi]zmaj razmijo KŠ 1771, A7a;]zkrb Bo'za]ze je vö]zkázala nejli]zamo med onim lü]ztvom KŠ 1771, A5a; Gda je li]zamo pouleg natüre po 'salüvanye KMK 1780, 70; kak]té popejvanye, nego li ti]zto,]tero zhája BKM 1789, 7b; i gde je li mogoucse bilou, na cadentie prnel]zo

BKM 1789, 4b; Vu zacsétki je li eden pár lüdih bio KM 1790, 84; pogledni cslovik li ti SŠ 1796, 129; kaj je Boug, li za etoga volo nasztavo hiŕtvo SIZ 1807, 8; Ki ga li z-vüŕztami Vadltüje BRM 1823, 7; ár mi li ti Goszpodne szam dás bátrivno prebiválicse TA 1848, 4; Nebôgaj nágibov tēla, Nego li glász goszpodna KAJ 1848, 160; Piszki sze nemorejo csüti, nego li viditi KAJ 1870; Človeka li te zgrábi, gda je razdráŕšđen AI 1878, 10 **2. poudarja nasprotje s povedanim:** Grô'zanye li trpelo AI 1875, kaz. br. 3; 'Zenszka pa li poszlühsala AI 1875, kaz. br. 7 **3. poudarja pogojenost:** Zvolnim ŕzerczom bom noŕzo, li povéksai mi vöro SM 1747, 71 **4. ali:** Morejo li verni ino bogábojeclj terpeti SM 1747, 28; Nej li i publikánuske tou csinijo KŠ 1771, 17 **5. izraža zadovoljstvo:** Goŕzpodne! da li tebé mám SM 1747, 74; Nas Boug je li právi Goszpoud KŠ 1754, 266

Liban -a m *Libanon:* Czvetéjo Kak pálmovo drejvje I czedrovo drejvje, Ko raŕzté na Libáni BKM 1789, 7

libertínuŕ -a m *libertinec, svobodomislec:* Gori ŕzo pa ŕztanoli niki ŕzŕpráviŕcsa, ŕtero ŕze zové Libertinuŕov KŠ 1771, 357

libído -a m *spolna sla, hotŕljivost:* Ocŕliveŕzna ŕzo toga teŕla dela hotŕlivoŕzt (libido) KŠ 1754, 44

Libija -e ŕ *Libija:* ŕou je vu Lybio KŠ 1771, 101

libra -e ŕ *libra, kovaneč:* Bár bi meli ŕtiri grosse ali libre SIZ 1807, 50; mi vsze radi vze memo, ali pa edno libro KOJ 1845, 142

lice -a s *lice: 1. del glave, navadno obraz:* Facies Licze KMS 1780, A7b; Licze Orta KM 1790, 92(a); i licze tvoje muj KŠ 1771, 19; kikoli te vdári na dejŕznom tvojem liczi KŠ 1771, 16; Lajos, vdaro ŕze je na liczi KM 1790, 20; Ár zgrdijo ŕzvoja licza KŠ 1771, 19 **2. zunanjost, povrŕina, obliče zemlje:** Oni ŕzo pa vö sli od licza ŕzŕpráviŕcsa radüvali ŕzo ŕze KŠ 1771, 356; Kak szem rad bio, kâ szem na lice zemlé prisao KAJ 1870, 85; na vŕze, ki ŕzidijo na liczi vŕze ete zemlé KŠ 1771, 244; Gda voda tecsé, pene nasztánejo na nyé lici KAJ 1870, 108; Stero ŕzi pripravo pred liczom vŕzega lüŕztva KŠ 1771, 170 **3. Bog, boŕže obliče:** ŕzeje zkrilo nyegovo licze od váŕz SM 1747, 6; bodo terpelí, to vekivecsno ŕzkvarjenje, od licza Goŕzpodnovoga SM 1747, 16; Bo'zega miloŕztivnoga licza ne bodo vidili KŠ 1754, 145; Ali ti Goszpodne pozdigni nad nami szvetloszt licza tvoje TA 1848, 4; Goszpodin Bogh, oberni knám ŕzvoie miloŕztivno licze ABC 1725, A7a; Jaŕz bodem vidli tvoje licze vu praviczí SM 1747, 32; bi váŕz poŕztavo pred licze ŕzvoja KŠ 1771, 605; Licze

kmeni obrné, Oh moj miloŕztivni Bo'ze BKM 1789, 5; kak dugo bos szkrihao licze tvoje pred menom TA 1848, 10; Preszvēti nad menom, Ocsa, tvoje lice KAJ 1870, 5; Ár bos naprej hodo pred liczom Goŕzpodna KŠ 1771, 166; Gde ŕze vŕzej nyegovim liczom verni vöra ŕzvejti BKM 1789, 287; Pred Goŕzpodna Bogá ŕzvétim liczem SŠ 1796, 8; naj sze oszódijo vsi poganye pred liczom tvojim TA 1848, 8

licenciátuŕ -a m *licenciat, namestnik duhovnika:* szo nyim licenciatuse priszkerbeli KOJ 1914, 136

licitácija -e ŕ *licitacija:* ka je vküpszpiszno sze po liciácii odá AIP 1876, br. 4, 1

lícojna -e ŕ *zunanjost:* Lícojna sztēne táble je csrna KAJ 1870, 9; tvoja deca i privszentom je tak lépe lícojne KAJ 1870, 45; Zrēla jáboka ali 'zúto lícojno dobijo KAJ 1870, 16

ličiti tudi lüčiti -ím dov. *zalučati, vreči:* Te se [lenivec] na tla liči AI 1878, 13; té naj prvi kamen na nyou liesi KŠ 1771, 291; ali kony sze potekno i kralico prēg gláve na deszt sztopájov lücsó AI 1875, kaz. br. 8; Na czeszto je lücsó AIN 1876, 24

lih prisl. *le:* gda velijo po nemskom herein – (lih notri) KOJ 1845; [Madžari] szo szvoj szlóki jezic obogatili, steri je lih vu pszüvani ino preklinyanyi premo'sen bio KOJ 1848, 8; denok je lih veliki Károl frankoszki Krao bio on junák KOJ 1848, 6; tam je vsze na pobēgi, ka lih odbej'sati more KOJ 1848, 4

liki vez. **1. kot, kakor, za izražanje primerjave glede enakosti:** vcsino je tak: liki je zapovedao nyemi Angyel KŠ 1771, 6; Lübi bli'snyega tvojeja, liki ŕzamoga tebé KMK 1780, 36; ŕtero je ŕzám Boug, liki nász od toga piŕzmo ŕzvétó vcsi, naŕztavo SIZ 1807, 7; Medtemtoga liki soustari silo k-sivanyi je neogibljivo potrejben, rávnotak skolnik KOJ 1833, III; nezadovoljena neosztáne, liki sze to z-nyi napiszkov zlehka previditi dá KAJ 1848, IV; dokoncsamo léta nasa, liki gucs TA 1848, 35 **2. za izražanje primerjave glede neenakosti:** Ár je bole tebi, da ŕze pogibi edna kotrig tvoji, liki, ka bi ŕze czejlo tvoje tejló vrglo vgeheno KŠ 1771, 16; Eto ŕzpiŕzávanye je prve vŕŕinyeno bilou, liki je Sirie poglavár bio Czirenus KŠ 1771, 167; Prvle, liki ŕzeje Kriŕztuŕi poudo, bio je Publikánus KŠ 1771, 1 (Bla) **3. toda:** Liki vnogokrát sze nyemi tak zdilo, da bi tü ednoga závca vido AI 1875, kaz. br. 7; Liki ete dén sze nyej delo nikak nē pripravilo AI 1875, 7; Nego deca neposŕŕšajo samo, liki kaj i delajo BJ 1886, 3

Líkuš -a m *Likus, potok*: nej dalecs od Láodiczee i Hierapoliľa poľeg Likus potoka polo'zeno meľzto KŠ 1771, 601

lilah -a m *tančica*: I z-tvojim lilahom csíjztim, Tejlo, mi zagrni proľzim SŠ 1796, 163

lilium -a m *lilija*: Oh bejli čisťti lilium BKM 1789, 87; Predrági lilium bodem v-nyega hi'si SŠ 1796, 77; vcsite ľze, liliumi polľzki kakda raľztėjo KŠ 1771, 20; Vzemte na pamet liliume, kakda raľztėjo KŠ 1771, 212

Límburg -a m *Limburg*: Limburg ABC 1725, A3a

limbuš -a m *limb, predpekel*: Eto meľzto ľze Pekla trnác, ali Limbus imenűje KMK 1780, 16

línija -e ž *črta*: stera linia med recsjouv KOJ 1833, 9; erdecse ténke linije za pizsanye majoucsa KOJ 1845, 6

lipanje -a s *lupina*: je tam v-edno lesnyekovo lipanye ľzránila SIZ 1807, 15

lipni -a -o prid. *lipov*: ona [vila] je v-ednom vkűppovitom lipnom lisťti szedela AIP 1876, br. 2, 6

Lipnica -e ž *Lipnica, kraj v Avstriji*: Radgono, Lipniczo, ino do Grácza vsze dá szporobiti KOJ 1848, 67

lisica tudi lesica -e ž *lisica*: Liľzicza KMS 1780, A2b; Herodes liľzicza KŠ 1771, 215; Lisica živé v podzemlasti ľuknjaj AI 1878, 9; Liľzicze ľuknye májo KŠ 1754, 108; Triľztou liľzicz je vlouvo KM 1796, 49; leszica je pa nad nyega vszékla, erkócsa KAJ 1870, 144; Sztánek szvoj májo leszice KAJ 1848, 375; i bodejo jésztvina leszicz TA 1848, 49

lisični -a -o prid. **1.** *lisičji*: Csi zavecsá, lizsicsna vuna jáko gósztá AI 1875, br. 2, 8; greski Czaszar szvojo oroslánszko kou'so z-lizsicsinov dosztávo KOJ 1848, 30 **2.** *zvit, prebrisan*: Gorcsakoff, eden sztári i lizsicsni cslovek AIP 1876, br. 11, 4

lisično prisl. *zvito, prebrisano*: pitao eden, ki lizsicsno glédavcsi tkao AI 1875, br. 1, 7; od sztrána rusza je lizsicsno tak naprávleno bilo, ka AIP 1876, br. 8, 2

lísk -a m *lesk, svetloba*: Fény; szvetloszt, lizsk KOJ 1833, 157

líst -ám **1.** *pismo*: Liľzt Levél KM 1790, 94; Judásov liľzt KŠ 1754, 3; K-Kolossánczom pizsani lizst KŠ 1771, 601; Svéto pismo je nyegoy list BJ 1886, 46; ľzvéti Paveo k-Rimlánczom piľzoucsi liľztá ľzvojega KŠ 1754, 192; Zaprtek liľztá KŠ 1771, 586; ľz. Pavla Galatánczom liľzt darűvao KŠ 1771, A6b; naj ji dá razlocsenyá liľzt KŠ 1771, 16; Pavel Apolťol, vjednom Szvojem liľzti TF 1715, 3; ľterekoli bodte ľtimali ľzpodobne po liľzti

KŠ 1771, 525; Ali potrebűjemo preporácáni liľztouv kvám KŠ 1771, 532; Proľzo je od nyega liľztí vu Damaskus KŠ 1771, 367; Liki i vu vľzej liľztěj, gucsécsi KŠ 1771, 723; Apolťolov Djánye zLiľztmi i ľz. Ivana Oznanolťzjom KŠ 1771, A6b **2. list, del rastline**: Niti edno lizst sze nê genolo AI 1875, kaz. br. 7; i ono ľzta z-liľztyom figovoga drejva zakrivala KM 1796, 7 **3. list v knjigi**: Na lizstê govorênya jeszo KAJ 1870, 6; Lisztóvje knjig szo z-papirov KAJ 1870, 6

lístek in listik -tka m *listek, del rastline*: Pét môdri lizstékov (kehli) obrázi nyé korino KAJ 1870, 101; Szkoz listik je zacsűla mlado'zenca AIP 1876, br. 2, 6; za vszákoi lizstiki ro'ze je mela edno szpálnico AIP 1876, br. 2, 6; ľzta zľigovoga drevá liľzťke vkűpe plela SM 1747, 6

listič -a m *listek, písemce*: Paveo tak vu málom liľzťicsi veliko dugoványe ká'ze KŠ 1771, 663

listje -a s *listje*: drevo, steroga liľzťje ne povêhne SM 1747, 92; gda je 'ze vejka nyegova mejhka i liľzťye ľzpuľcsáva KŠ 1771, 81; figovo drejvo ouzdalecs majoucsa liľzťye KŠ 1771, 137; nego li ľzamo liľzťje KŠ 1771, 69; de jeszenszko vrêmen lizťje zdrevja doli pometalo AI 1875, kaz. br. 7; keliko je zvezjd, liľzťja vlougi BKM 1789, 453; i med nyega liľzťje, [dáo znoľziti] KM 1790, 68

lističje -a s *lističje*: Lêpo zeléno lizťjicse rô'ze na ednoj szpici vkűp raszté KAJ 1870, 19

listnáti -a -o prid. *listnat*: na nyega kukmo zeléno listnáto vêko opicsi KAJ 1870, 75; Pod lizstnáťimi vêkami je nezracúnano KAJ 1870, 80

listor vez. *le, samo*: listor Boga vľzgdar na pomocs zovimo SM 1747, 81; Liki .. Tak i od eti rejcsi liľztór BKM 1789, 4

liša -e ž *liša*: Jegy; znaménye, zaruk, lisa KOJ 1833, 161; Na grli lepo belo lišo má AI 1878, 10; Kre šinjeka tri žute liše má AI 1878, 13; s čarnimi peprečnimi natégnjenimi lišami AI 1878, 11

líšč -a m *lesk*: V-szvetlom liscsi plava KAJ 1870, 167

líščava -e ž *ploha, nevihta*: Imber Liľcsava KMS 1780, A7

lišpati se -am se nedov. *lepšati se, lepotičiti se*: je rávno, kak da bi sze pura z pávovim pérjom lispala KOJ 1845, 35

litanije -nij ž mn. *litanije*: Litanía BKM 1789, 346; Litanie od Preszvéťoga Trojsťtva KM 1783, 6; Litanie k-Ocsi Bougi KM 1783, 22

litarán -a m *luteran, protestant*: moj ľűbléni Litarán KŠ 1754, 9a; nepriáteo právi, ka ľze ni eden Litaran ne zvelicsa KŠ 1754, 10a

litaránski -a -o prid. *luteranski, protestantski*: Evangelicsán]zka, ali Litarán]zka [vera] KŠ 1754, 85; te]ztáre práve Evangelicsán-szko-Litaránszke vöre nyé návuk KŠ 1754, 9a

liter -a m *liter*: Eden hektoliter rávno 100 literov dr'zi AI 1875, br. 1, 3

litera -e ž *ěrka*: centiméter pa cm. litera kázala AI 1875, kaz. br. 6; Lasztivnogaiména zacséteklitera sze z-velikov literov pise AIN 1876, 10; Návadno letijo tej ftiči, kak V litera AI 1878, 26; Od glászi i litere AIN 1876, 5; doliszpiszanoga glásza kêp sze imenüva za litero AIN 1876, 5; t csi pred i literov sztoji AIN 1876, 6; Szloven]zke velike litere KM 1790, 2; Kelkoféle szo vogrszke litere na glászi gledôcs AIN 1876, 5; Piszani piszki (litere) szo në celô taksi, kak stampani KAJ 1870, 7; poznanje i zgovárjanye liter KOJ 1833, 1; Má devéttreszeti naszledüvájôcsi liter AIN 1876, 5

Lithostroton -a m *Lithostroton*: na me]zti,]tero]ze zové Litho]stroton KŠ 1771, 329

litka -e ž *meča*: Za golnicov je litka KAJ 1870, 35; kejp,]teroga litke z-'jeleza KM 1796, 78

Lizániaš -a m *Lizanjja*: i Lizániaš Ahilene Strták KŠ 1771, 172

lizati -žem nedov. *lizati*: Jáko je snajžna [mačka], liže se neprehejnano AI 1878, 9; ki bodo vodou z-jezikom lizali, kak p]zi májo]egou lizati KM 1796, 47; i nepriátelje nyegovi bodo préh lizali TA 1848, 57; Ali i p]zi pridoucsi lizali]zo mozole nyegove KŠ 1771, 226 **lizani** -a -o *polizan*: Nego i máčka se zmivle zlizanimi tacami BJ 1886, 43

locén -cná m *locen, lok*: i ovo eden bejli Kony, i te]zidécsi na nyem je meo loczén KŠ 1771, 776

locné -óuv ž mn. *ovira, zanka*: Vido szam pri tom deli naprej vnouge loczné prouti meni natégnyene KOJ 1833, V

lôč medm. *loč*: Locs! – ka szi mi dôno'k vcsinilo KAJ 1870, 8

lôd -a m *hlod*: Z-szteszani brven potom je raz'zagajo, da vszáki falat (lôd) szvojo potrébno dú'zavo má KAJ 1870, 75

lôda -e ž *otroška igra*: Eden dén zednov drügi dén zdrögov lôdov BJ 1886, 13

lôditi se -im se nedov. *igrati se*: Ár sze lom, kak decza, lôdi KAJ 1848, 131; Eden dečák se je rad žveplenicami lôdo BJ 1886, 8; Deteta pa szta tecsasz lôdila 'znyim AIP 1876, br. 10, 7; oh kak nászladno sze je lôdila 'z-nyôv KAJ 1870, 13

Lodomér -a m *Lodomer*: szta sze dvé brata, Miciszlav nájmre, ino Lodomér, za Gallicio vlekla KOJ 1848, 31

lôg -á in lôug -a m *gozd*: Lôg i pojbbár AIN 1876,

11; Az erdô, lôg AIN 1876, 11; Lôg BJ 1886, 30; ki nemajo logá AI 1875, kaz. br. 8; táksa zemla, csi sze za lôg püsztii AI 1875, br. 1, 5; hrambo zaklenola i v-lôg odisla AI 1875, kaz. br. 7; pôt po logê, goráj, vodáj KAJ 1870, 25; Pa csibi v-etom lôgi edno AI 1875, kaz. br. 7; logôvje, vu sterih sze drva székajo AI 1875, br. 1, 6; Búkev dela cele logé AI 1878, 46; Jelen V logáj se zdržáva AI 1878, 16; Bela III sz tem vcsino z logámi zemlo obnyivati KOJ 1914, 105; Kak vlougi,]zekejr je vnogo tam bilou BKM 1789, 325; i od Lámeka za divjácsino]timani vu lougi je pre]ztreljeni KM 1796, 9

logèven -vna -o prid. *gozden*: Bôr je telikájše jáko hasnoviten logeven leis BJ 1886, 30

logič -a m *gozdič*: Eden bogat polodelec je meo eden précimbni logics KAJ 1870, 91

lôj -a m *loj*: Fagyjú; lój KOJ 1833, 156

lòk -a m *lok, orožje*: natégne lok i czila TA 1848, 6; ti neverni nategüjejo lok TA 1848, 9

lòmber -bra m *lovor*: ki sze je zelenilo, liki lombra drevo TA 1848, 30

Lömergje -a s *Lemerje, kraj v Prekmurju*: Lömergje KMS 1780, A2b

lomiti lómim nedov. *prelamljati*: Zaman zové nyega Za szvojega goszpodna, Ki nyegovo právdo Lomi od dna, do dna KOJ 1848, 177

lôn in loun -a m *pláçilo*: Jutalom; nájem, plácsa; lon KOJ 1833, 161; nej je potro]lo v]zega lonna KM 1790, 44; ár szo sze svábszki nyegovi szoldáczke zbontárali za vlo neplácsanoga lona KOJ 1848, 69; pa z-deszét talêrov lóna niti ednoga 'zukavca nesese dolipüsztiti KAJ 1870, 134; i nyihov nájem, ali lôn, nyim pravicsno naj vô dájo KŠ 1754, 221; ár vzeme loun BKM 1789, 3b; Csi me]zná'zi za pobo'zno]zt, Lôn mam vu vô pozványi BRM 1823, 374; Z-grozov sze zglédne on Prêk na praviczze lôn KAJ 1848, 4; i 'ze na drügo leto nyemi je pobôgsao lôn KAJ 1870, 22; nema toliko pênez, ka bi szoldákom i csesztnikom lôn plácso AIP 1876, br. 9, 2

lončár -a m *lončar*: a ti]zi pa nas loncsár KŠ 1754, 242; Ali nema oblájzti loncsár nad blatom KŠ 1771, 468; Csrejj potere loncsára KM 1783, 280

lončárski -a -o prid. *lončarski*: ár je vu zemli escse méhko, kak loncsárszka ilojca KAJ 1870, 81; kúpili]zo za nyé edno nyivo loncsár]zko KŠ 1771, 93

lönec -nca in lönc -a m *lonec*: Ah! ka]zam ja]z? krhécsi lonecz SŠ 1796, 144; Loncz loncsára hváli KOJ 1845, 10; Mi]zmo illojca i lonczii KŠ 1754, 242

Longobárd -a m *Langobard*: náj imenitnejši szo bili Longobárdi KOJ 1848, 5

lopár -a m *lopar*: Lopár KMS 1780, A2b

lopáta -e ž *lopata*: Prednje nogé so práve lopate za kopanje [krtove] AI 1878, 10

lopática -e ž *lopatica*: Z-prgiscsov grábimo, kak z-málov lopáticov KAJ 1870, 34

lóscati -am nedov. *čofotati*: reca, gószka z-perótjov po vodi lószka KAJ 1870, 47

lóši -a -e prid. *suh, vitek*: Sovány; lossi, hitváni -a -o KOJ 1833, 172; Lósega csloveka rébra sze vidíti dájo KAJ 1870, 33; ali one [zo od drugi [zedem] loufi, i mr[žki] kráv posrejte KM 1796, 27

lóški -a -o prid. *divji, necepljen*: Vad; divji, loski -a -o KOJ 1833, 180; ti [zi pa loska oliva bodouca vnyé vcepleni i vcsinyen [zi tálnik korenyá i túcsave olive KŠ 1771, 473; Vandra k-grobí szvojemi on, kak szlépi, I kak lo'zka véka, vu vszem 'zitki Rodio bode szád gnili i britki KAJ 1848, 341; Loška grúška má kisilasti sád AI 1878, 45; Drevje logóv sze lo'zko zové KAJ 1870, 16; Ar csi [zi ti zprirodjene loske olive vó v[žecseni] KŠ 1771, 473

lót -a m *lot, utežna mera*: Pri jáko máloj 'zmécsi je zdaj kvintli, to je eden strti táo od lota núcáni AI 1875, br. 22

Lót -a m *Lot*: Prilika je Lot KŠ 1754, 44; Pri[zpodobno] liki je bilou i vu dnévi Lota KŠ 1771, 229

lotarinski -a -o prid. *lotarinski*: Kommando vszejš szvojih seregov zroucsi lotarinszkomi Hercegi Ferenci KOJ 1848, 107

loter -tra m *prešuštnik, nečistnik*: Loter ABC 1725, A3b; Ah jaj lotri, razbojniki KM 1783, 286; Zlotri [ze je zvára]ja, On je [zprevodo] vó zme[žta] BKM 1789, 71

lotrija -e ž *prešuštvó*: Prázno[žti] lotrie ti krotó varui[že] SM 1747, 88; ár gda [ze je nyemi [zin z-lotrie naroudo] KM 1796, 62

lóučiti -im nedov. *ločiti*: dejte loucsiti [cséjo od dojke] BKM 1789, 8; rávno tak more *dzs* od *cs*, *dz* od *cz* ali *z* litere loucsiti KOJ 1833, 6; gda bodo na [zoudbi] grejsne od pravicsni Angyelje loucsili KM 1783, 283 **lóučiti se** tudi ločiti se -im se *I. ločiti se*: gda [ze je tvoia Du[ša od [zvéto]ga teila proc] loucsila SM 1747, 59; Válni; loucsiti sze KOJ 1833, 180; v[zejm] vnyem 'sivoucsim, Od [šteri] [ze zdaj] loucsim SŠ 1796, 62. *razlikovati se*: Govorejnye je ono, po sterom sze lidjé loucsijo KOJ 1833, VIII; kak szo tē lidjé zapúscseni, malo sze lócsijo od divje sztvári AI 1875, kaz. br. 3 **lóučivši** -a -e *ločeč*: Niti Persóne vkúp mejsavsi, niti bojstva loucsivsi KM 1783, 12

lounati -am nedov. *plačati, nagraditi*: Boug [šteri

louna to dobro KMK 1780, 5; Boug [zvoje] verne [zlu]ge louna BKM 1789, 330; Boug louna [zvoje] vórne SŠ 1796, 117; dáj [ze] Ti korouna, Z-[šterov] [zvoje] vórne, Go[špon] Jezus louna SIZ 1807, 39

lów -a m *lov*: Jež ide samo po noči na lov AI 1878, 10

lovár -a m *lovski pes*: Najvéksé pszi szo lovárje KAJ 1870, 39

lovéc -vca m *lovec*: Vadász; jágar, lovecz KOJ 1833, 180; prvoga závca sztrlécsi lovec cstij sztrláj AI 1875, kaz. br.; Lovski pes je lovcom jáko nüclivi AI 1878, 8

lovina -e ž *lov*: Vadászat; jagaria, lovina KOJ 1833, 180; czaszar escse i teda vecs junákov má pri szébi, gda na lovino vóide KOJ 1848, 56; Po lovini je po[ž]lao ocsa E[š]aua KM 1796, 20; Rad po lovini hodi AI 1875, br. 2, 5; i dokonca na lovini bila z-ovimi AIP 1876, br. 4, 8

loviti -ím nedov. *loviti*: Fogdosok, lovim -iti AIN 1876, 18; ki jáko z-velikim 'selejnyem lovi KM 1790, 20; pírúšlek müšlice lovi AI 1878, 7; [ou] bom ribe lovit KŠ 1771, 334; liki na razbojnika [zte] prisli zro[žjem] i zdrogami me lovit KŠ 1771, 91; Jázbec po noči ide lovit mláde závce AI 1878, 10; Peter, gda je ládjo pelao i ribe lovio KŠ 1771, 446; Leopold je lovio edenkrát metüla KM 1790, 20; Potom je szkopcom liszice i küne lóvo AI 1875, kaz. br. 7; pren. ár [zmrt] [zrdito]žtjom lovi SŠ 1796, 148; I po[ž]lali [zo] knyemi nike, kaj bi ga lovili zricsjom KŠ 1771, 140 **lövleni** -a -o *ujet*: Tak je bio lovlén eden voj hercegovinancarom AIP 1876, br. 4, 3

lovlénjé -á s *lov*: Od Petrovoga rib lovlénjá KŠ 1771, 178; i pu[ž]tite vlaké vaje na lovlényé KŠ 1771, 179; Za lovlénye závcov se nuca [hrt] AI 1878, 8

Lóvrenc -a m *Lovrenc*: Na [z. Lovrancza] dén KŠ 1771, 848; Szvéti Lovrencz, moli Bogá za nász KM 1783, 94

lòvski -a -o prid. *lovski*: Lovski pes AI 1878, 8; kovran, šteri je lovskim stvárim celo škodlivi AI 1878, 25; Njegova [jazbečeva] koža se nuca za lovske turbe AI 1878, 10

lòžni -a -o prid. *gozden*: Poj esze! odgovori lòžni glász KAJ 1870, 124

lùba -a prid. *ljùba* tudi *lùba* -e ž *dekle, ljubica*: Lejpi, mládi i bogáti moski bi jo radi meli za zákonszko tivárisiczó, ali za lùbo KOJ 1845, 112; Mátka; zárocnsicza, lyùba KOJ 1833, 165; Odpri gori lùba zeléna vráta AIP 1876, br. 2, 7; Jócse sze lùba AIP 1876, br. 2, 7

lùbav -i ž *ljubezen*: 3. Je Lùbav KMK 1780, 4; oh Jedina Lùbav moja KM 1783, 1; brezi lùbavi

nemre vekivecsnoga 'sitka zadobiti KMK 1780, 34; Zdaj vörje, ka je negda vu támlí szvoje lúbavi vorvati nejstejla KOJ 1845, 88; Povéksaj vu meni i csiszto lúbav KM 1783, 6; naj lztvojev lúbavov na veke gorim KMK 1780, 110

lúbec -bca m *ljubitelj*: Nej kak bli'znyega lúbecz BRM 1823, 393; Goszpod szkúsi toga pravicsnoga, toga nevernoga i kriviczo lúbcaza odúrjáva düh nyegov TA 1848, 9; násladnołzti bole, kak Bogá lúbci KŠ 1771, 650; Tela, Duse lztřtina Je vlzej lúbczov plácsa britka BRM 1823, 356

lúben -bna -o prid. *ljubljen*: ve je on tvoj lúben, dober ocsa AI 1875, kaz. br. 7 **nájľubnějši** -a -e *najľubši*: je bio človeki najľubnejša stvár AI 1878, 14

lúbézen -zni ž *ljubezen*: Nyegova velika lúbézen kľzvojemí oczi TF 1715, 41; lúbézen ne omerzne SM 1747, 58; Oh Jezus! moja lúbézen KŠ 1754, 234; zmrzne lúbézen vnougi KŠ 1771, 80; Csiľzti 'sitek, i poľten glájz, Lúbézen k-tvojoj rejcsi SŠ 1796, 3; Obscinľzka lúbézen BRM 1823, VII; Lúbézen Boga KAJ 1848, VI; ka je kriľtos zvelike lúbezni umreu TF 1715, 42; Níkakľa lztvár me ne odloucsi od Jesusseve lúbezni SM 1747, 73; ne more náľz odloucliti od lúbezni Bo'se KŠ 1754, 137; Pobüdejnye Lúbezni Bo'se KM 1790, 108; ar lubezen kriľtuľjevo zamudio TF 1715, 5; on ľzam bode ľzvojo Otľinszko lúbézen knyim ľzka'zúvao KŠ 1754, 221; Kákľo lúbézen ľzo meli prvi kriľtľanye k-Jezuí KŠ 1771, 339; Zavelikoga Bogá lúbézen BKM 1789, 433; ino knyey ľzvojo lúbézen gori je nadigno SIZ 1807, 4; Posebno veliko lúbézen májo ti stári k mládím AI 1878, 7; Ponávlaj me vu lúbezni KŠ 1754, 259

lúbézník -a m **1.** *ljubljenec*: Poszľao je z-viszine Szvojga lúbézníka KAJ 1848, 54 **2.** *ljubimec*: Kúsűjta sze lúbézníka AIP 1876, br. 9, 4

lúbézniven -vna -o prid. *ljubezniv*: Zbrátrnov lúbéľznołztjov eden kdrűgomi lúbézniven KŠ 1754, 41; Goľzpodin Boug Szka'zujje ľze nám lúbézniven BKM 1789, 44; Bio je nyegov 'sitek vnouгим lúbézniven SŠ 1796, 55

lúbéznivi -a -o prid. **1.** *ljubezniv*: András je dober, lúbéznivi pojeb bio KAJ 1870, 49 **2.** *ljubljen*: Abba, tou je lúbéznivi Otsa KŠ 1754, 154; ti ľzi on moj lúbéznivi Szin KŠ 1771, 104; liki lúbéznivoga Otso, zvati i proľziti moremo KŠ 1754, 154; Dicľjimo lúbéznivoga Jezus Kriľztusa BKM 1789, 23; Dá Ocsa ľzam Szina toga lúbéznivoga BRM 1823, 22; po lúbéznivom na ľzvoje du'zne cséľzti doprnáľanye KŠ 1771, 757; Pozdravte edendrűgoga vlúbéznivom

kűsűvani KŠ 1771, 714; Stero zľubeznivov geto k-Pavli ľzlű'zbov potřdi KŠ 1771, 663; záto, ka ľzte nám lúbéznivi bili KŠ 1771, 616; Bojďte liki lúbézniva decza KŠ 1771, 583

lúbéznívó prisl. *ljubeznivo*: Boug náľz lúbéznivo ľztejm vábi KŠ 1754, 153; ka trbej pobo'zno k-Bougi i kblí'znyemi lúbéznivo 'ziveti KŠ 1771, 725

lúbéznost -i ž *ljubezen*: Ta velika lúbéznóľzt kľzvoiemí Oczi Nebeľzkomi SM 1747, 41; V etom ľze je ľzkázala lúbéznóľzt Bo'za vnami KŠ 1771, 732; Jezusa odkűpitela lúbéznóľzt BRM 1823, VII; lúbéznoszt AIN 1876, 10; kai je Kristus zvelike lúbéznóľzti kmeni, mrel SM 1747, 41; on nyou zľúbéznóľzti kľzvojemí Szini, gori vzeme KŠ 1754, 136; níkl'a ľztvár od lúbéznóľzti Bo'ze ne odloucsi KŠ 1771, 340; I molim te zľúbéznosztí BKM 1789, 8b; ki ľzi zacsétek i vlzej mogoucse lúbéznóľzti KM 1790, 108; Margéca od materne lúbéznosztí puna, tak sze nyej vidlo AI 1875, kaz. br. 7; Miloľcso ľzľatko lúbéznóľzt Ocsé Nebeľzkoga SM 1747, 2; vlej vu méne lúbéznoszt KŠ 1754, 229; naj i mi knaľemi Jezuí tákľo lúbéznóľzt ľzka'zujmo KŠ 1771, 340; Hváľim lúbéznóľzt tvojo BKM 1789, 239; Boug dáj csiľzto lúbéznóľzt SIZ 1807, 6; jaľz vu lúbéznóľzti raľztem SM 1747, 49; vlzej, ka v-Bougi i vu nyegovoj lúbéznóľzti dobroga nájdemo KŠ 1754, 60; Oľztante vu mojoj lúbéznóľzti KŠ 1771, 316; Kdeviczí Márii, Stera je bila vu lúbéznóľzti BKM 1789, 17; V-toj angyelľzkój lúbéznóľzti SŠ 1796, 168; V-lúbéznosztí eden ovoga bláj'zne dnéve szta 'zivela AI 1875, kaz. br. 7; naj te zcsiľztov lúbéznóľztyov povijém KŠ 1754, 235; Zbratinľzkov lúbéznóľztyov edenkdrűgomi na lúbézen nagnyeni bojďte KŠ 1771, 476; Ali právdó ľzpuniti je zradóľztyom i zľubeznóľztyom nyé delo csiniti KŠ 1771, 439; i z-lúbéznosztym tvojom jo zasgi KM 1783, 1

lúbi -a -o prid. *ľjub*: Lubi Bog! ti zmenom boj BJ 1886, 7; Lubi moj angyel-varűváč BJ 1886, 7

lúbíteo -ela m **1.** *ljubitelj*: Oh Boug lúbíteo pravícze KM 1783, 11; Jezus Lúbíteo méra KM 1783, 40 **2.** *ljubimec*: je nyegova nevörna Tivárisicza Borbála, csi celjeszkoga Grofa z szvojimi lúbitelmi KOJ 1848, 52

lúbiti in lúbiti -im nedov. **1.** *ľjubiti*: Lúbiti Szřetni KM 1790, 93a; Szřetni, lúbiti, rad biti KOJ 1833, 173; kaibiľze vcľio od nyega Bogá ino mojega blisnyega lúbiti TF 1715, 42; po sterói bi te mogli lúbiti SM 1747, 50; Steri ľcsé 'zítek lúbiti KŠ 1754, 59; I lúbiti ga zcezejloga ľzřczá KŠ 1771, 142; naj morem tebé popolno lubiti KM 1783,

4; dáj mi lübiti BKM 1789, 129; Kak bi 'zeleli 'zitek lübiti KAJ 1848, 7; deca jih moro lübiti AIN 1876, 9; ka delam, ne lü bim KŠ 1771, 462; Bogá hválim, postújem, lü bim KM 1783, 3; Da Te řztálno lü bim BRM 1823, 9; Ti nász řztej m lü bis krouto BKM 1789, 11; řzun tébe ní kai na zemli me řzerczé ne lü bi SM 1747, 76; ka nyé Boug lü bi KŠ 1754, 220; csi eden řzveczki Gořzpoud, ne lü bi kak řté prouřzno múřziko BKM 1789, 7b; nyega řze dořztojno pořtúje, lü bi SIZ 1807, 10; V-grehi nelü bi vářz BRM 1823, 5; ki lü bi Dobro szvoje Králevesine KOJ 1833, VIII; Goszpod, i lü bi praviczó TA 1848, 9; nego lü bi tudí sladki sád [lisica] AI 1878, 9; kaj Bogá lü bimo KŠ 1754, 14; I lü bimo presztajocsa KAJ 1848; Vu zimi ga jáko lü bimo BJ 1886, 8; zaka lü bite márna TA 1848, 4; koteri mené lü bio TF 1715, 18; ki mené lü bio SM 1747, 46; Ar lü bijo vu řzpráviřcsaj moliti KŠ 1771, 18; naj nyega lü bijo KMK 1780, 10; ki nyega lü bijo BKM 1789, 11; naj bodo veszé li vu tebi, ki tvoje imé lü bijo TA 1848, 5; dobre sestre edendrugoga lü bijo BJ 1886, 9; Lü bi Bogá zceziloga řzerczá TF 1715, 18; Lü bi bli'znyega KŠ 1754, 257; lü bi bli'znyega tvoje ga KŠ 1771, 17; Záto lü bimo Bogá TF 1715, 18; Záto Bogá lü bimo KŠ 1754, 68; ne lü bmo řze zricsjom KŠ 1771, 731; Naj te z-czejloga řzrczá, i duse lubimo KM 1783, 10; I jáko krouto je lü bte KŠ 1754, 33; řzinki, lü bte řze med řzebom KŠ 1771, 261; lü bte nepriátele vaje KŠ 1771, 184; kaibi řzáki řzvoje ga Hifesnoga Tuváriřřa lü bo TF 1715, 15; Kaibi řze mi Bogá nyega lü bili TF 1715, 13; da bi Boug vas Ocsa bio, lü bili bi me KŠ 1771, 294; naj li Jezusa lü bijo KŠ 1754, 220; řváó bom lü řztvo i lü bo KŠ 1754, 127; Á r ali ednoga bode odü řjávao i toga drü goga lü bo KŠ 1771, 19; Á r ali ednoga bode drü goga lü bilo KŠ 1771, 225; Ar, csi bodete lü bili li té KŠ 1771, 17; Kri řztus je ná řz tak lü bo KŠ 1754, 215; Lü bo je pa Jezus Mártho KŠ 1771, 303; i lidjé řzo bole lü bili kmiczó KŠ 1754, 121; řzo bole lü bili kmiczó KŠ 1771, 272; vřzi, ki řzo pe řzmi lü bili BKM 1789, 5; Kákda moremo ná řtega bli'znyega lü bití KŠ 1754, 28; vcsini, da te zev řze duse, pámeti ino mou řji moje lü bim KŠ 1754, 226; Nego tvoio miloseřo, stero davas, stere lubis SM 1747, 90; steri te prav lü bi SM 1747, 90; Záto kak nyemi lü bi, Naj řzi dela po vou li KŠ 1754, 268 **2. ugajati:** oh řzrecsa! jálna dü ře mre řa, ti mi ne lü bis SM 1747, 77 **3. imeti:** verbumi pa, steri v-jedinszkoj trétyoj persóni *ik* szillabo lü bijo KOJ 1833, 49 **lübléni** -a -o *ľjub, ľjubljen:* Kedves, lü bten -a -o AIN 1876, 15; Ovoje moi lü bten řzin TF 1715, 38; Dai meni o lübléni

Bog SM 1747, 53; nas lübléni Otsa nebe řzki KŠ 1754, 158; řzin moj, te lübléni KŠ 1771, 10; I řzin Márie lübléni BKM 1789, 3; moj lübléni máli Zemplák KOJ 1833, VI; Jáko lübléni je vu stanici BJ 1886, 8; Ne bi, lübléna decza KM 1790, 84; lübléna csi Márie KOJ 1845, 84; je roditelom i vu řiteli jáko lübléna bila BJ 1886; boidi milo řztiv meni za tvoie ga lü btenoga řzina britko moko SM 1747, 60; Kaj Bog nyo odlocsi, I za mater zvolí řzina lübléno ga BRM 1823, 10; Lüblénomi řzloven řzkomi Ná rodi SM 1747, 2; Te řztari ři lüblénomi Gájur ři KŠ 1771, 740; Gda bi pa eřcse ednoga lübléno ga řzvoje ga řzina meo KŠ 1771, 139; stere je ná řz řze bi zoub řzto m prietne vcsino, vu tom lüblénom řzini SM 1747, 21; po Kristussi tvoiem lüblénom řzini SM 1747, 48; vu tebi, mojem lüblénom Jezusi KŠ 1754, 239; mámo pro řziti, kako lü bten řzinkove TF 1715, 26; Lübléni moji, mi řzmo zdai Bos ři řzinou ve SM 1747, 32; pro řzimo, kako lübléni řzinovje KŠ 1754, 153; Moji lübléni pri řátelje szto řijo TA 1848, 31; za oszrecsanye szvojih lüblénih otrokov KOJ 1845, 6; ka nebi mo řim lüblénim dobrovolnim málim Zemlyákóm prikázao KOJ 1833, IIII; kako lübléni řzinovje řzvoje lübléne Otseve KŠ 1754, 153; nego, liki lübléne moje řzini, opominam KŠ 1771, 497 **lüblénej ři** -a -e *bolj ľjubljen:* Jezus, Od vsze řztvári lublene ři KM 1783, 252 **náj lüblénej ři** -a -e *náj ľjub ři:* Ete je deci te ná řl lü bten ři svétek BJ 1886, 38; řlaviček záto za volo lepo ga pevanja je ná řl lü bten ři řti ři AI 1878, 27 **lübléni** -a -o sam. *ľjubi, ľjubljeni:* Ví pa, lübléni gori czimprajte vá řz KŠ 1754, 2b; Lubléni! ne vörte v řzákomi dü hi KŠ 1771, 732; řsinasi lübléni Rano vö preminé jo BRM 1823, 5; Vidilo řze je nám po řzlati kvám, z lüblénimi ná řimi Barnabá řom i řvлом KŠ 1771, 390

lüblànski -a -o prid. *ľjubljànski:* Za řeni ři: v řze řr řhke goré, ino Lüblán řzke dolé SIZ 1807, 29

lübléjnje -a s *ľjubljenje, ľjubezen:* Tou je pa .. Peklén řzke kmiczé nezná řsno lüble řnyje, Ná řzledü vanye BKM 1789, 127

lüblé nec -nca m *ľjubimec:* Lüblénca méla, znoro je AIP 1876, br. 5, 3

lüblé zni -a -o prid. *ľjube ř:* csi řze toga slédnyega [mo řa] szvojo domovino tak cseresz lüblé zno szrcé obtü hi AIP 1876, br. 3, 2

Lübova vé s -e -i ř *ľübova vas, izmi řřljen kraj:* od nyegove zárocnicze z-Lübove vé řzi SIZ 1807, 13

Lucia -e ř *Lucija:* řz. Lucia, moli Bogá za ná řz KM 1783, 95

Lü ciper -a m *Lucifer:* Odidite v řzi na ogen vecsni řteri je řzprá vten hü domi vá řgi, tomi

Luciperi BKM 1789, 446; Zmo'zna moucs Luczipera BKM 1789, 194

lúčki in lúdski -a -o prid. *tuj*: Idegen; ptühinszki, lützki -a -o KOJ 1833, 160; Záto, ka nász je pote'zo Lúczki dúg vŕze v-Adami KŠ 1754, 251; Tak nász je vŕze z-Bougom zméro Lúczki 'zój vu Kriŕŕztuŕŕi KŠ 1754, 251; Lúczko blágo ſze pa nazáj more povrnouti KM 1783, 147; proŕŕim Bogá, naj náŕz na lúczki, ali tatinŕzki, krúh ne piŕŕti KŠ 1754, 16; ne selei ni ſzlugo lúczkoga SM 1747, 89; sze nema bojati lúdszkoga posztrassüvanya KOJ 1845, 80; Ne voŕzte lúczki járem znevernimi KŠ 1771, 539; Nemárai za lúczko nikokovo blágo SM 1747, 89; Práznoŕzt je teliko, liki ſz. hiŕtvo preŕztoupiti i zlútzkim ſzpoulom necsiŕzto i nepoŕteno 'ziveti KŠ 1754, 42; Vlúckoj vouzi je moru BKM 1789, 423; V-lúczkoj vouzi je mrou SŠ 1796, 66; pop notri ide vu ſzvetino vŕzáko leto zlúczkov krvjouv KŠ 1771, 687; i ocsih moje bodo nyega glédale, i nei lúczke (tüinŕzke) SM 1747, 32; i moje ocsi bodo ga glédale, i nej lúczke KŠ 1754, 139; ne selei lúczki sen SM 1747, 89; Ne poŕtütjete lúczki Bogouv KŠ 1754, 9; i 'zenám je prepovejdano lúczke mo'zé po'zeleti KŠ 1754, 65; radi ospotávajo lúczke náŕ bougse reje KOJ 1833, v; niti tálnik ne boj vlúczki grejhi KŠ 1771, 641 **lúčki** -a -o sam. *tuj*: Jaj onomi, ſteri hüdou to lúczko 'zelej KŠ 1754, 62; Krádnoti je kaj lúczkoga za ſzé gvenoti KŠ 1754, 48; I csi ſzte vu lúczkom nej verni, to vaŕe ſto vám dá KŠ 1771, 225

Lúcova -e ž *Lucova, kraj v Prekmurju*: Luczova KMS 1780, A2b; Luczova [od Sz. Lucie D.] KOJ 1845, 72

lúč -a m *met, lučaj*: Tiszto jaboko z-prvim lúcsom zavádití mam KAJ 1870, 82

lúčaj -a m *lučaj*: I on ſze je vtrgno od nyih, liki na ednoga kamna lúcsáj KŠ 1771, 247

lúcati -am nedov. *lučati, metati*: ino zacne níká od vszejh krajov sztáre lonce (piszkre) lúcsati KOJ 1845, 115; Ogyen ſzam piŕŕao lúcsat na zemlo KŠ 1771, 214; Popadnoli ſzo záto kaménye, kaj bi na nyega lúcsali KŠ 1771, 296; Gda bi pa oni práŕh vu zrák lúcsali KŠ 1771, 412; nego je i kaménye prouti nyemi lucsao KM 1796, 63 **lúčeni** -a -o *zalučan, vržen*: Lúcseni kamen KAJ 1870, 82

lúdemesáren in lúdomesáren -rna -o prid. *ubijalski*: meszto lúdemeszárnih mecsov vszém hasznovitna plisna 'seleza vrouke vzéti KOJ 1848, 11; Tu sze zdáj enkrát lúdomeszární Vogrinje zadoszta doubili KOJ 1848, 9

lúden -dna -o prid. *prijazen, vljuden*: Lúden bojdi stvojjimi bratmi BJ 1886, 11

lúdikrádec -dca m *tat, ropar*: ka je pravicsnómi právda nej polo'zana, nego lúdikrádczom KŠ 1771, 634

lúdimòrec in lúdemòrec -rca m *ubijalec, morilec*: Lúdomorecz KMS 1780, A2b; Vrág je lúdomorecz bio KŠ 1754, 95; On je lúdomorecz bio KŠ 1771, 294; Eden lúdimorec AIP 1876, br. 11, 7; liki ſzi ſze ſzmilüvao necsiŕztomi lúdomorczy KŠ 1754, 232; i pogübo je lúdomorczy one KŠ 1771, 72; je právda nej polo'zana, nego lúdomorczom KŠ 1771, 634

lúdjé lúdi in lidjé lidi m mn. **1. ljudje**: uu náŕŕem pak rázum ſztári ino moudri lúdje boimo TF 1715, 8; nai ſze vŕzih lidjé zvelicsaio SM 1747, 8; ſzvéti Bo'zi lidjé KŠ 1754, 148; ſterakoli ſcséte, naj vám veŕŕinijo lidjé, tak i vi csinite nyim KŠ 1771, 22; jajz ne vejm, ka bajajo lidjé KM 1790, 46; Geto ſzo ſtenyá vcseni lidjé ni domá nej znali ſzebé razveŕzeliti BKM 1789, 5; Govorjenje je ono, po sterom sze lidjé od sztvári loucsijo KOJ 1833, VIII; Atila, steroga szo lúdje za bo'si bics imenüvali KOJ 1848, 5; gda zaman lúdje med szinmi cslovecsimi ládajo TA 1848, 10; Lidjé se ga bojijo AI 1878, 7; ki ne hodi vu hudi ludi tanácsi SM 1747, 92; je ſzebé ſzám dal za vŕzeh lúdi za odküplenyé SM 1747, 13; ka je on vŕzej lúdi zvelicŕiteo KŠ 1754, 99; jelzo vkopleni, ki ſzo od lúdiŕh vkopleni KŠ 1771, 62; ſze vo vŕze, i ſzklási od lúdi KŠ 1771, 14; Kama nepobo'snih ludih düŕe ido KMS 1780, B2b; ſtera je tüih lúdiŕh otrokom mogla dvorití KM 1790, 60; Sztáve ti lúdi BRM 1823, VIII; Rázlocsne sztáve ludi KAJ 1848, VII; med jezero lúdi nájde svojga gospoda AI 1878, 8; lúbezen kvŕzeim greiŕnim ludém TF 1715, 41; onda vernim lúdim veŕzelo sché biti SM 1747, 83; tím hüdim lidém KŠ 1754, 165; Csi pa ne odpüŕzite lidém KŠ 1771, 19; navádi se bole k hiŕi kak lidém AI 1878, 9; je ta ſzmert na vŕze lúdi preik prisla SM 1747, 7; kai je náŕz greisne lúdiŕh odkupo SM 1747, 12; tak je na vŕze lidi ſzmrt razisla KŠ 1754, 71; i tak bode veŕŕio lidi KŠ 1771, 14; Boug je senitev eti na ſzvejti na lidih zavüpaio SIZ 1807, 41; zvon vküpszpráva razpten lidi vu bo'so hi'so KOJ 1833, VI; reŕŕšüvao je (pes) v Švájci lidi snegá AI 1878, 8; pükso küpo, naj jo za lagoje lidi krédi má AI 1875, kaz. br. 7; reŕcs nám po ſzvéti lidéŕh nazveŕŕztsena KŠ 1754, 1; ercsé nyim: pri lidi je tou, iŕztina, nemogoucse KŠ 1771, 63; vu lidih pa dopádenyé KŠ 1771, 168; ſzvedok bodes pri vŕzej lidi tiŕztoga, ſtera ſzi vido KŠ 1771, 411; zevŕzejmi lidmi mirovno 'zivte KŠ 1754, 41; Tak

Źe naj Źzvejti ŹzvetloŹt vaŹa pred lidmi KŠ 1771, 14; poŹteno bode ponássanye nyegovo povŹzud pred Bogom i lidmi SIZ 1807, 9; pred Bougom i lúdmi pa nej KOJ 1845, 3; Kakda sze zovéjo med lúdmi prebivajocse sztvare KAJ 1870, 10

2. določena skupnost ljudi: je nej Źteo, kaibi li v'ZidovŹzkom i Grecskom jeziki, da Źzo ga vŹzi lidjé nej znali, oŹtalo KŠ 1771, A4b; V-ednoj fari szo sze lúdjé tak szpohújsali KOJ 1845, 3; Hercegovinanci szo trúda lehko trpécsi lidjé AI 1875, kaz. br. 3; Ali i na tou je naŹe lidi pobo'zna gyedrnolŹt nadignola KŠ 1771, A5b; nego i med onimi lidmi, ki Źzo priti Źzuncsenomi záhodi KŠ 1771, A5a; z-podlo'snimi lúdmi neszmilno baratali KOJ 1848, 6; Z-Bosnie vise 40.000 ludi na Horvatsko prislo AI 1875, kaz. br. 3; odiso Spanyolszkoga, da ne vredno dr'zo kral biditi táksim lidim AI 1875, kaz. br. 3; Tak je tórszko ládanye pozábilo ete lidé pocslovecsiti AI 1875, kaz. br. 3; záto szo eti lidji za sztrahsne opoznani [Črnogorci] AIP 1876, br. 6, 6

lúdno prisl. *prijazno, vŹjudno:* Kolmana roditelje so nyega túdi lúdno gorprijali BJ 1886, 24

lúdnomórski -a -o prid. *ubijalski, morilski:* i oszlobodis Dávida szlugo tvojega od lúdnomorszkoga mecsa TA 1848, 117; Od lúdnomorŹzki goricsánzov KŠ 1771, 139; Od lúdnomorŹzki delavezov goricz KŠ 1771, 238

lúdnomórstvo -a s *umor:* Sz-Źzrczá Źhájajo húde miŹzli, lúdnomorŹzto KŠ 1754, 72; Zvoulo v csinyeno lúdnomorŹzto KMK 1780, 91; Lúdnomorsztvo AIP 1876, br. 11, 7; Od vŹze lúdnomorsztva kaŹtíge KŠ 1754, 254; Od ognya, povoudni, lúdnomorŹzta BKM 1789, 346; Źztimi gori Źztányenimi, ki Źzo lúdnomorŹzto vcinili KŠ 1771, 151; Ar od znoutra zhájajo lúdnomorŹzta KŠ 1771, 124; Znána Źzo nyegova vnouga lúdnomorŹzta KM 1796, 83

lúdstvo in lústvo -a s **I.** *ljudstvo, ljudje, človeštvo:* da Źze nevolno lústvo li z-Źzúhim KrŹztsanszkim Iménom hváli KŠ 1754, 4b; Lústvo Źzedécse vkmiczi, je vidilo ŹzvetloŹt KŠ 1771, 12; lústvo te psé i ŹztíŹzkáva KŠ 1771, 195; Verno lúdŹzto! ŹzprávŹaj Źze BRM 1823, 6; i lúdsztvo zaka miszli zobsztोजना TA 1848, 3; Nóvi mertúki leh'zési bodo vracuní csi sze lústvo navesi AI 1875, kaz. br. 6; Lúdstvo sploh prestráŹeno je kričalo BJ 1886, 9; Źzi Źtiri Źztou lústva naŹzito KŠ 1771, 835; Nebojim sze vnogo jezér lúdsztva TA 1848, 4; Ocsa Boug! ki na telko Lústva Źzám Źzkrb más BKM 1789, 131; z-JezufŹfovom moucsjom dáj dobro lústvi KM 1783, 236; Lústvo tákse vpelas na nyé SM 1747, 85; Ki Źze naszlányá na lústvo KŠ 1754,

252; na konczi Szvejta pa vŹze lústvo z-dúŹom Źzoudo bode KMK 1780, 99; Oh ti preminoucse cslovecsánŹzko lústvo sŠ 1796, 9; Goszpód bode szódo lúdsztvo TA 1848, 6; Za országe i za lúdsztvo je najvékse dobrotivnoszt mir AI 1875, kaz. br. 3; zvelicsitela, Źteroga Źzi ti pripravo pred vŹzejm lústvom Źzvetloszt KŠ 1754, 243; oznanyújte med lúdsztvom dela nyegova TA 1848, 7

2. določena skupina ljudi, predvsem verska: Bomoga dicsili, Kak laŹztvno lústvo BKM 1789, 18; vŹzáko lústvo je melo poŹzebne právde, i návade KM 1790, 90; ár za malocsasza lústvo nyegovomi szini Zoltáni vernoszt priszégne KOJ 1848, 8; nép (lústvo) AIN 1876, 10; pred obliczem vŹzega lústva SM 1747, 58; na díko tvojega lústva Izraela KŠ 1754, 243; I, vkúp ŹzpravivŹi i piŹzáce lústva KŠ 1771, 7; boidi vŹzemu lústvu ti pomocnik dobri SM 1747, 90; je zapovedal nám predgati tomi lústvi SM 1747, 15; tvojemu lústvo Israelu Diko SM 1747, 58; Źzkim Źze je Goszpodin Boug nigda Źzvojemi lústvi prtio erkoucí KŠ 1771, 4b; Źtero je ktebi i ktvojemi lústvi Źzkázao, ŹzkrblivoŹt KŠ 1771, A8a; Tvojmi nevolnómi lústvi Voj, i pomocnik bojdi ti BKM 1789, 3; ono, stero je Boug mládomi lústvi pravo KOJ 1833, VIII; ino vuclíte vŹze lústvo [pogane] TF 1715, 31; ár on zvelicsa lústvo Źzvoje KŠ 1771, 6; ZvéŹzelo Źzi grejsno lústvo BKM 1789, 4; I zdigni nász, lúdsztvo nevolno KAJ 1848; Źzkrb Bo'sa Źze je vo Źzkázala neŹli Źzamo med onim lústvom KŠ 1771, A5a; szo lih na csasze vóslí na porop k-drúgim lústvam KOJ 1848, 6

Lúdvik -a m *Ludvik:* Ludvik Czaszar rejszan za nyé volo z-Vogrinami boj zacsne KOJ 1848, 8

lúg -a m *lug:* Z-etim lúgom popárjeni Stevan II. zadüsi KOJ 1848, 26

lúk -a m *čebula:* Vereshagyma; lúk KOJ 1833, 181; na pamet nám prihájajo ougorke, i dinye, lúk, i cselŹznek KM 1796, 39; Lúk je pokriti AI 1878, 42

Lukáč in Lúkáč -a m *Luka:* Lukács ABC 1725, A3b; Szvéti Lukács TF 1715, 43; Tak piŹŹo Źz. EvangelíŹte Lukács KŠ 1754, 201; je Lukács escse teda 'znyim bio KŠ 1771, 338; Lúkácsa Evangelíum KŠ 1754, 3; szvétoga Lukácsa KŠ 1771, 157; pri Źzvétom Lukáci EvangelíŹti na edenaiŹzetom táli govorecí TF 1715, 25

lúknja -e Ź *luknja, votlina:* Luk; lúknya KOJ 1833, 164; Bila je pa lúknya, i kamen je bio na nyou djáni KŠ 1771, 305; Jeli Źztüdenecz zedne lúknye vré Źzlatko i britko KŠ 1771, 750; Gda bi pa Saul z-one lúknye vó odiŹao KM 1796, 59; vi Źzte pa 'znyé vcsinili razbojnikov lúknyo

- KŠ 1771, 138; Kak vlůknyi řzlavicesek BKM 1789, 414; Kak vlůknyi řzlavicesek SŠ 1796, 119; liki oroslřlán, vu luknyi, nasztregáva na porob TA 1848, 8; za lazenje po zvoranoj lůknji AI 1878, 10; Liřzicze lůknye májo KŠ 1754, 108; Liřzicze lůknye májo KŠ 1771, 26; se vlůknjaj zdrřáva [vipera] AI 1878, 29
- lůknjica** -e ř *luknjica*: Ko'za csloveka jeszo na nyê mále grbe i lůknjice KAJ 1870, 30
- lůnek** -a m *osnik, lunek*: Potáčse i lõcsi lůnki drřzijo KAJ 1870, 72
- lůpati** -am in -lem nedov. *lupiti*: Tecsasz lůpli drêvo, dokces je v-mêzgi KAJ 1870, 68
- lůpinjasti** -a -o prid. *lupinast*: Lůk je pokriti s lůpinjastimi listi AI 1878, 42
- lůpinje** -a s *lupina, olupki*: Poszvedocseno je, ka lůpinyeszilja vnogo zdrřáva z-belocsenárasza AIP 1876, br. 3, 6; nyihovo gnêzdo je málo, kak pol orehove lůpinje AI 1878, 23
- lůska** -e ř *luska*: i preczi řzo doli řzpadnole lůřzke KŠ 1771, 368; i taki řzo 's-nyegovi oucři doli řzpadnole liki lůřzke KM 1796, 125; Nistere lůszke odêvajo KAJ 1870, 10
- lůskati** -am nedov. *prřeti*: Csi pa glásovato kolou tak szegrejes, tolko ognya sze naberé, da iszkre od nyega luszakajo KOJ 1845, 103
- lůščinjasti** -a -o prid. *luščinast*: Lůscsinyaszta zelenyáva AIP 1876, br. 7, 3
- lůščinje** -a s *luščina*: Nasa mis pregrizé z-zobmi nyi řželodař trdo lůscsinye KAJ 1870, 56
- lůščiti** -im nedov. *luščiti*: ino szta orehe trlá pa luscšila AIP 1876, br. 10, 7
- lůškasti** -a -o prid. *luskast, luskav*: i rêp bobrov je řurki i lůškasti, tak kak řiba AI 1878, 13
- lůřt** tudi lůřt -a m *veselje, řelja, volja*: Oni li miszřljo, kak bi ga potepli, lůst májo k la'zam TA 1848, 48; malo steri na tô gléda, jeli je zreli szád ali nê, sterim szi luste scsé odegmati AIP 1876, br. 9, 7
- lůřtičena** -čna -o prid. *řeljen, radoveden*: Vszáki vért je lůsticsen znati, kákse vrêmen de vůtro AI 1875, br. 2, 8; Gda je Deák mreo, vnôgi szo lůsticsni bili znati, kákse mislênye AIP 1876, br. 3, 2
- lůterán** -a m *luteran, protestant*: Nasim lůteránom je tůdi vola bila molitvárnice szi goriposztaviti KOJ 1848, 115
- lůteránkinja** -e ř *luteranka, protestantka*: Zaisztino szo 'se vnougi lůteránje i lůteránkinye na pamet vzéli KOJ 1845, 80; Etaksi gius je nesterim 'seleznim lůterankinyam v szerce szegno KOJ 1914, 133
- lůterski** -a -o prid. *lutrski, protestantski*: Ka delajo lůtherszki návuki KOJ 1845, 79; Eni predgarje szo vcsili po lůtherszkom od Krisztusove vecsérje KOJ 1914, 118
- Lůther** -ra m *Luther*: po D. Luther Mártonni řzřvétoga piřzma vkůp zebráni TF 1715, 1
- lůti** -a -o prid. *hud, jezen, divji*: Nej je lůti, ni nacsemuren, Ki je Jezusa Vucsenik BRM 1823, 387; Lůti, kak tigris, poganzski szodecz dá obadvôma glávo odszecsti KOJ 1845, 86; Ne je lůti, ni nacsemuren BRM 1823; Ne je lůti, ni nacsemuren KAJ 1848, 284
- Lůtmerk** -a m *Ljutomer*: Prisli szo do Lutmerka, gde szo sze dobroga vina nalokali [krući] KOJ 1914, 142
- lůtost** -i ř *divjost*: steri szo sze tou'sili Cszazari od lůtoszti necslovecske groznoszti szvojega Krála KOJ 1848, 26; Varva sze divje lůtoszti KOJ 1848, 316; Po etoj lůtoszti szo denok nej hůdovolni szrdinczke poftissani KOJ 1848, 50
- Luzácia** -e ř *Luřica*: Franczel Miháo, ka je vu Luzátzii bodoučřim Szlovenom, ali Vandaluřom, Evangeliom KŠ 1771, A6b
- lůžar** -a m *usnjár*: Timár; lůřar KOJ 1833, 176
- lůžarski** -a -o prid. *kořarski, usnjarski*: Goszpoudi szo sze nej dopádnile nike sztáre – enoglászne – po lůsarszkom vlácsene peszmi pri bo'soj szlů'sbi KOJ 1845
- Lůžičko** -ga s *Luřiško*: szlovenszki kráo Szamo nyim je tudi Cseszko, Moravszko, Lusicsko vkrajpograbo KOJ 1848

mácati -am nedov. *rahlo mazati*: Kenni; mazati, máczati KOJ 1833, 162

Macedónia -e ž *Makedonija*: Filippis je Macedonie plemenito me|zto bilo KŠ 1771, 589; naj bole pa v- Maczedonii KŠ 1771, 338; O ti|ztecž je |ou v Maczedonio KŠ 1771, 2 (B1b)

macedoniánski -a -o prid. *makedonski*: Vu Macedonián|zkom vára|ji po iméni v-Filipi|zi KM 1796, 128

macedónski -a -o prid. *makedonski*: mou'z niki Maczedon|zki je |ztáo pred nyim KŠ 1771, 391; Na znánye pa vam dámo, bratje, milo|cso Bo'zo, |tera je dána gmajnam Maczedon|zkim KŠ 1771, 541

mácica -e ž *vrbin cvet*: Z-cvêtja do kak ori kuszte mácice (bombleci) KAJ 1870, 153; Oszvetno znamênjye 'zitka vu macicaj KAJ 1870, 98

mačëci -a -e prid. *mačji*: szo ete dnih nasega poglavársztva zasztópnička v-Belomgrádi z-macsecsov mu'zikov vöspotali AIP 1876, br. 5, 3

màciha in màčija -e ž *mačeha*: Noverca Macsia KMS 1780, A8b; Na|ji roditelje: otsin I macsiha KŠ 1754, 31; je I zapovedao ednoga, ki |zi je la|ztivno macsijo vzeo, vö vrcsi KŠ 1771, 572; Te zmácsihov praznúvajoucsi |ze |zprávi|csa vö vr'ze KŠ 1771, 498

máčka -e ž *mačka*: Mačka AI 1878, 8; Máčko nájdemo povsédi, gde lidjé bivajo AI 1878, 8

mačkëci -a -e prid. *mačji*: nisteroucs sze je 'se hram vü'sgao od 'saréce macskece dlake KOJ 1845, 40

Madianitánc -nca m *Medijec*: |zo rávno teda tam mimo potüvali I'smaelitánczi, I Madianitánczi na trstvo idoucsi v-Egyptom KM 1796, 24; Pü|zto je na nyé Madianitáncze KM 1796, 46

madianitánski -a -o prid. *medijski*: odisao je z-Egyptoma vu Madianitán|zko zemlo KM 1796, 33

Magdaléjna -e ž *Magdalena*: Mária, |tera |ze zové Magdalejna KŠ 1771, 191; Med tejmi je bila Mária Magdalejna KŠ 1771, 96; Na Márie

Magdalejne dén KŠ 1771, 847; Od Márie Magdalejne BKM 1789, 4; liki |zi |ze |zmilüvao Márii Magdalejni KŠ 1754, 232; Ti |zi zváo Mário Magdalejno na pokouro KM 1783, 105

magištáruš -a m *meštna oblast, uprava*: V|za ona koterá |zo cslovecsán|zkomí |itki potreibna, kako tou dober ino Bogá bojec|ji Magi|stratus TF 1715, 29; ino nemskih váraso Magistratusi szi 'snyimi [luteranskimi knezi] potégnoli KOJ 1845, 66; ár Magistratuske z soule vládnicžke zido rávno KOJ 1845, 140

Mágjar -a m *Madžar*: Tak szo sze Magyari od vszejh krajov zácsali notrizagrajüvati KOJ 1848, 10; Csi bom 'sivo, z-szamimi sztránszkimi, da Magyarom niti zemlé, niti csészti neosztáne KOJ 1848, 16; Árpád Magyare na zdájsno zemlo szrecsno privodi KOJ 1848, 7; Teda sze prime z-Magyarmi KOJ 1848, 9

mágjarski -a -o prid. *madžarski*: szo Magyarszki poszlanci 'se tú bili KOJ 1848, 8

máguš -a m *čarovnik*: I brs za volo Simon Mágu|ja, priétnoga Nero Cza|zari czomprnyeka ra|zpéti na kri'z KŠ 1771, 700

máh -a m *mah, zamah*: Pehárnik nyemi z-ednim mahom glávo do zimicz razkála KOJ 1848, 49; Banko Kraliczó szvojov rokouv z-petimi mahami búje KOJ 1848, 34

Mähomed in Mähumed -a m *Mohamed*: tör|zka |tera pouleg ednoga Bogá i Mahumeda vörje KŠ 1754, 85; kak je to nyihov prorok Mahomed vu koráni doli szpiszo AIP 1876, br. 7, 3

mähometánstvo -a s *muslimanstvo*: z-trdim naprejevztétjom vszo Vogerszko .. ino Mahometánstvo vpelati KOJ 1848, 74

májcini -a -o prid. *majčken*: Csi pecsatni vojszk po szüknyi csouvas, da sze szegreje, májcine liztike papira na szé potégne KOJ 1845, 103

májnceni -a -o prid. *majhen*: |zti|ztim jezikom, |teroga |ze je vu onoj krajini, vu koterój 'živé, núcžati i na |zvoj ha|zjek obracsati od májncžena návcsó KŠ 1771, A4a

majorán -a m *majaron*: Majoran má močen dis AI 1878, 51

májster -tra m *mojster*: János majsžter sze

nikak ne mogo obogatiti AIP 1876, br. 1, 6; Delo hváli majsztza KAJ 1870, 97

majútati -čem nedov. *mahati, kriliti*: Csi napuni giblem roko, ali proti obrázi majúcsem, 'z-nyov KAJ 1870, 149

màk -a m *mak*: Mák; mak KOJ 1833, 164; mak po kébli 15–13 frt AI 1875, kaz. br. 8

Makabèuš -a m *Makabejec*: Matatiás Makabeus je pét dvajšzeti jezér KM 1796, 83

makabèuški -a -o prid. *makabejski*: Makabeusko vrejmen šze zacsne KM 1796, 135

màkula -e ž *napaka, madež*: šzeje ani eden cslovik nei naroudo, koteri bi biu brezi makule TF 1715, 48; Moremo táksa dela brezi všze makule i zmenkanya doprnejšzi KŠ 1754, 8

Malabárijia -e ž *Malabarija*: da šzo Bo'zo šz. rejcs vu Indio, Malabario nešzli KŠ 1771, A5b

Malakiáš -a m *Malahija*: Malakiáš KŠ 1754, 2; ti šztári proroczke od Moj'zeša do Malakiáša prorokúvali KŠ 1771, 762

málar -a m *slikar*: ka bi pa málar bio, je kušzto Niczefora zmislejnye KŠ 1771, 158; Što je najčverstnejši málar BJ 1886, 8

málarški -a -o prid. *slikarski*: malarska školjka AI 1878, 40

málati -am nedov. *slikati*: Festek, mámam -ati AIN 1876, 23

malerija -e ž *slikanje, slikarstvo*: Karol .. i on je po tom maleriji postenyé szpravo med Vogrinami KOJ 1848, 44

máli -a -o prid. **I. majhen, mali**: Nyegov šereg je máli KŠ 1754, 11b; Ne boj šze máli šereg KŠ 1771, 213; Li máli csajz trpi nyeg'vo odhájanje BKM 1789, 406; da bi eden máli csajz po šzvojem trudi KM 1783, 216; moj lübléni máli Zemlák KOJ 1833, VI; Máli vucsenik knige neszé KAJ 1870, 6; Máli vért AI 1875, kaz. br. 8; máli dervár neprehenjano klúka AI 1878, 3; šlab sem ino máli BJ 1886, 7; Dokecs je decza mála bila KM 1790, 84; Eta mála stvár je bole nücliva AI 1878, 10; ki šzi tüdi edno málo deite pošztano ABC 1725, A6b; bilou je zburkanye nej málo med vítézmi KŠ 1771, 380; je i máloga gucsa bio KŠ 1771, 431; Molitev za obdržánje toga máloga serega TA 1848, 9; ka je vu šoli od máloga Jezušá zaslíšala BJ 1886, 4; neili leprai drúgi nábosni knjig, nego ešche i ete mále knižicze, velika je šzükesina TF 1715, 8; záto tákšim vámje potreibno biti, kako toi máloi Deczi TF 1715, 8; záto jako máli ali beršei nikakvi hafen šztoga nevolna Decza neima TF 1715, 5; ino povéksávi tvoi mali sereg ABC 1725, A7a; vzemi záto ete máli dár KŠ 1754, 12a; ino bi

eden máli csajz li šzám prebivao na zemli SZ 1807, 7; Edna mati je ednoga máloga sziná mela KAJ 1870, 187; kágda bi mogli vtó málo Deczo noter vczepiti TF 1715, 6; steri zdai edno malo vreime šalošzni ješzte vu vnoge féle nevoljái SM 1747, 29; csi za kaksté málo delo Bogá zezávamo KŠ 1754, 21; ka nebi prikázao toti málo iszkro KOJ 1833, IIII; Po malom vrejmeni pa, prišztoupili šzo niki KŠ 1771, 92; ka bodes cšínécšji cšji de ti po malom császi pravo KM 1783, 205; po malom vrejmeni i vám je šzem priti SŠ 1796, 78; pa gvüšno domá osztáne pri szvojem málom pojbeci AI 1875, kaz. br. 7; vu máloj hüdoubi šztári ino moudri lüdje boimo TF 1715, 8; neboidi náz šzrám šztov malov Deczov navküpe katechilmus šze vcšiti TF 1715, 8; naj bi kotrige, ššile, i csütejnya majoucse velike, i mále šztvári z-nicsešza naprej šztanole KM 1796, 5; Zrok, ššteri me je na pišzanye i vö šštámpanye eti máli ali dónok puni knižicz podigno KŠ 1754, 3a; Vučitel si zdecov vnogo zgučáva od máli ino veliki stvár BJ 1886, 3; ka nebi mojim málim Zemlyákóm prikázao KOJ 1833, IIII; na vogrszki Jezik vcsiti szvoje mále vucsenike KOJ 1833, III; či tem nemérnim gostom mále krühšne drobtinice mečemo AI 1878, 3; odzvüna se povékša z obsednjom spodobnimi málimi táli AI 1878, 4; dobro delnikom, velikim i malim SM 1747, 2; Všzejm lidém, velikim ino málim KŠ 1754, 4; Prošzimo obarui náz tve verne, velike ino male SM 1747, 87; Steri názš pomágaj velike i mále KŠ 1754, 267; **2. mali**: šzem pa pouleg D. L. M. máloga Katekizmusa czejli návuk razdejlo KŠ 1754, 5b

3. v zvezi mala meša praznik Marijinega rojstva 8. septembra: Na mále Mešše, ali Márie narodjenjá, dén KŠ 1771, 849; Evangy. na Mále Mešše, ali Devicze Márie rodjenjá dén KŠ 1771, 4

nájménšji -a -e *najmanjši*: Kakda bi tak mogao kraj vzéti te naj ménšji grejh KŠ 1771, 445; kám záto, da sze potrejbna skér z-náj ménšim sztroskom more szpraviti KOJ 1833, V; Ár šzám jašz te naj ménšji med Apošztolmi KŠ 1771, 521; steroga najménšji táo toga celoga imé noszi AIN 1876, 10; I ti Betlehem šzi nej naj ménšja KŠ 1771, 7; da šze je ni te naj ménšje piknyicze nyé nej dotekno KŠ 1754, 114; Nikaj, ni to naj ménšjo rejcs KŠ 1754, 48; ki naj ménšje zvünejšnye delo csini KŠ 1771, 446; da vnaj ménšem dugoványi KŠ 1754, 233

máli -a -o sam. *mali*: všzi navküpe od máloga do vélikoga zaveršeni TF 1715, 19; Ali vnogo sze more escse vcsiti, ka naj vsze eno do máloga pozna, stero znati csészť nyagova 'zelé AI 1875, br. 2, 5; ti szvétí szo na

malo prisli TA 1848, 9; nad málim ľzi bio veren KŠ 1771, 84; Vidíte, da ne zavřzrete ni ednoga zeti máli KŠ 1771, 58; dopřľzťtite te mále k-meni prihájati KMK 1780, AB (2); k-tomi czili te mále pomagajoucsi áldov KOJ 1833, IIII; za malo dr'sécsi ľzvojo zgřbлено veliko praviczо KM 1796, 19; Ki pa ne zna, csini pa káľtíge vřejdna dela, bit bode zmalim KŠ 1771, 214; Kaj je po oznanenyj meni na znánye dáo ľzkrovnoľzt: liki ľzam pred tejm zmalim piľzao KŠ 1771, 578 **nájměníš** -a -e sam. *najmanjši*: ľterie nei naiměníš TF 1715, 5; Ar me vľzi ľzpoznajo, od naj ménľega 'znyih KŠ 1771, 684; Vidis, ne zdr'závas Li náj ménľega tála BKM 1789, 261; Drřugoucsi náj ménsega kaj ne vzemi KM 1790, 54; liki ka bi ľzpacso ednoga eti naj ménľi KŠ 1771, 227

málički -a -o prid. *majčken*: Paveo, zděacskoga Paullus málicski, zhája KŠ 1771, 431; od materé, gda szem máliczki bi KAJ 1870, 56; od trđi vřtrov ľze gonijo, dňnok ľze od málicskoga veľzla tá pelajo KŠ 1771, 750; V-tom meszti málicski Czaszarje i Králi zrászto gori KOJ 1845, 140 **málički** -a -o sam. *mali*: Jeli ľzte nigđar nej ľteli, kaj zvřľzťt ti málicski ľzi ľzi hválo ľzpravo KŠ 1771, 69; Po vřszťaj ti málicski ino czechajoucsi grřntao szi TA 1848, 7; ino ľzi je najzveľzťto tim málicskim TA 1848, 37; i ki prevecs nihájo tim málicskim TA 1848, 12

malina -e ž *murva*: Szeder; malina KOJ 1833, 173; ercséte pa etoj malini KŠ 1771, 228

malinov -a -o prid. *murvin*: malinovo drevo AI 1878, 46

Málkuš -a m *Malh*: Bilou pa je imé ľzľugi Malkus KŠ 1771, 325

màlo prisl. **1.** *malo*, *izraža majhno stopnjo*: Ár oni ľzonáľz malo vreimena, káľtígalí SM 1747, 30; i malo ka ľzo ga nej buľli KM 1796, 129; ár je malo ti verni med szinmi cslovecsimi TA 1848, 9 **2.** *izraža majhno količino ali mero*: malo ji je, ľteri nájdejo KŠ 1771, 11b; ka je Paveo edno malo prignyenoga teľla bio KŠ 1771, 431; Bilou ji je iľztina nej malo KŠ 1771, A2b; Edno malo i ne bodete me vidili KŠ 1771, 320; Csi szi ga gli malo ménsega nihao od angelov TA 1848, 7; Za cérkev pa malo mára KAJ 1870, 6; malo vecs pocsinka dopřszťti napiknyenasiba AIN 1876, 8

màlobòle prisl. *malo bolj*: Okoli dnéva Sz. Gergora Pápe szta dvá malobole zevcseniva solara naproszila KOJ 1845, 6

màločása prisl. *v kratkem času, kmalu*: Med-témtoga za malocsasza je Boug gizardave ponizo KOJ 1848, 91

malodelaven -vna -o prid. *nedelaven*: do-

ber vucsiteo je právi blagoszlov bo'si, a malodelaven pa práva nevola za faro KOJ 1845, 18

màlogdà prisl. *malokdaj*: grum vdári, ka sze po zimi malogda godi KOJ 1845, 103; Viste, láni szte me v-sòlo Malogda poszľali KAJ 1870, 23; Zdaj sze malogda kaj imenitnoga zgodí AIP 1876, br. 9, 1; Křri teško letijo i se záto malogda s tla vzdignejo AI 1878, 24

malokrvávi -a -o prid. *krvavkast*: Vérees; malo-krvávi -a -o KOJ 1833, 181

malolějtnost -i ž *mladoletnost*: Zoltána malolejtnoszťt sze nyim je zdeľla za pravi csasz nyou [Panonijó] nazáj pograbití KOJ 1848, 8

màlonej prisl. *malone, skoraj*: steroga szo malonej vu vszáksem nemskom várasí na zidinaj viditi mogli KOJ 1845, 65; 'se sze poganszki Vougrí ono malonej vřsztrejbili KOJ 1914, 101; sze tak milo joucseta, da szo malonej vszi 'snyimivřéd szkuzé tocsili KOJ 1848, 48; ár nyój je eden seršén na nšsi tákší žálec přsto, ka nyój ga je malonej presmekno BJ 1886, 19

màlopozněj prisl. *malo pozneje*: nego malopoznej, dare je mro Szěchi Peter brezi odvetka KOJ 1848, 102

màloprle prisl. *maloprej*: nassi Sztarisje, kak maloprveľ povejdane bo'sánszke recsi szvedocsjio KOJ 1833, VIII; maloprveľ, neg bi premíno, na řtissanye KOJ 1848, 115

màloprvo prisl. *maloprej*: tá maloprvo povejdana regula je náľgvisnejša KOJ 1833, 22

màloslědkar prisl. *malo pozneje*: maloszledkar pa i ove ocsinszke Dr'save z-rouk vřrgne Rudolfi KOJ 1848, 88; Leopold II. sztáľise ino Réde vkřppozové v-Břdino, maloszledkar pa v-Po'son KOJ 1848, 116

màlost -i ž *majhnost, nepomembnost*: Geto Ti moje vere malolťzt Pomores na vákso vrěloľzt BRM 1823, 198; me Ravnas poti vugodne 'Ze ľzi me vu toj malolťzti, Lřbio BRM 1823, 124; eto vu ľzvojoj Malolťzti BRM 1823, 242

màlověč prisl. *malo več*: náj menyé pocsinka dopřszťti siba, malovecs napiknyena siba KOJ 1833, 9

màlovíše prisl. *zgoraj*: kak szmo malovisse pokázali vu péľdi KOJ 1833, 115

malovřrec -rca m *malovernež*: malovřrecz, zakaj ľzi dvojio KŠ 1771, 49; ka sze bojíte, malovřrczi KŠ 1771, 26

malovřjden -dna -o prid. *malovreden, slab*: Alávaló; bojďikaj, malovřjden -a -o KOJ 1833,

150; Tsekély; máli -a -o, malovrejden -a -o KOJ 1833, 176

màmon -a m *mamon*: včfínite ľzi priátele znepravicsnoga mammona KŠ 1771, 225; da ľzebé zvráj'zega mammona zhajajoucsega ľzlů'zbe bolván'ľztvom ne oľzkrůnimo KŠ 1771, 838; Ne morete Bougi ľzlů'ziti i mammoni KŠ 1771, 19

màna -e ž *mana*: manna ľzkrovna KM 1783, 57; Tomi, dám jeľzti zte ľzkrite manne KŠ 1771, 770; vľteroj je bilou to zláto vejdro imajoucese manno KŠ 1771, 685; ocseve naľi ľzo manno jeli vu pľľcsávi KŠ 1771, 284

Manášeš -a m *Manase*: Kak Dávid i Manalľes KŠ 1754, 256; Manalľes je pa poroudo Amona KŠ 1771, 5; liki ľzi ľze ľzmlůvao drůge Bogé iľzkajoucsemi Manalľelji KŠ 1754, 232

Manášešov -a -o prid. *Manasejev*: zplmena Manalľeljevoga dvanájľzet jezér KŠ 1771, 779

mandàle -àľ ž mn. *mandľji*: ár je v-Radgonyo sla po zácsimbo, po fige, mandale SIZ 1807, 30

mandigati -am nedov. *mahati jo, iti, hoditi*: ali po dolé i trávníki zcsaszoma zácsa mandigati KAJ 1870, 86; gda bi Luther proti Witebergi mandigao KOJ 1845, 68; i te drůgi je zcsaszoma za nyim mandigao KAJ 1870, 130

màndolja -e ž *mandelji*: med vnogimi drůgi sadoveni drevi so ešče imenitni: mandolja AI 1878, 46

mandríl -a m *mandril, opica*: mandril, šteroga je večkrát po menažeriji viditi AI 1878, 7

manják -a m *lenuh*: Lusta, nemaren, manyák AIN 1876, 23; Antóni je pa manyák oľztao KM 1790, 36; Etak govori manyák KAJ 1870, 83; Nebi vecs biló manyákov KAJ 1870, 45; med nami je li manyákom hůdou KM 1790, 66

manjáríti -im nedov. *lenariti*: vecskrát táksi, steri ráj manyáríjo, kak szád pówajo AIP 1876, br. 7, 8; Nemanyári BJ 1886, 44

mánji -a -e prid. *I. len, neprizadeven*: Jeli bos pa ti, razimni cslovik, tak manyi, na Bo'zo diko BKM 1789, 6; je nej manyikůvao, kak lagoji, i manyi ľzluga KM 1790, 42; kakda bi mogao mányi biti Vu táksoj ľzvétój dú'znolťti BRM 1823, 313; Nebojdi vu csészti mányi KAJ 1848, 176; Manye zlo mislejnye naj nede vmeni BKM 1789, 364; ka je krivicza manyemi, i nevörnomi biti KM 1790, 74; Vnôgi szen mányega vcsini csloveka KAJ 1870, 48; csi roditelje ali merjéjo, ali ľzo manyi KMK 1780, 59; geto ľzo manya vcsinyena vůha vala KŠ 1771, 679; Vu gyedrnolťti ne bojdté manyi KŠ 1771, 476; Kretánczi ľzo mányi trbůhi KŠ 1771, 658; Da ti jálni manyi krscsanye, Vecsno

ľzmrt i pekla dobijo SŠ 1796, 33 **2. ničvreden, slab**: Ar od vľzáke manye rejcsi, dájo od nyé racsun KŠ 1754, 58; cľi bodes racsún jemao od vszáke manye rejelji KM 1783, 207; Lepraj vľzo tvo radoľzt ti más v-manyoj diki SŠ 1796, 9; Manye, nepolťtene rejcsi tá oľztavi BKM 1789, 253

manjica -e ž *lenuhinja*: ár je hi'se vórna pomocsnicza, velika manyicza SIZ 1807, 52; Kcsalji pa i manyicze bodoucese vcsijo ľze okouli hoditi po hi'zaj KŠ 1771, 640

manjivec -vca m *tropski lenivec*: Te najimenit-neš i med njimi je manjivec AI 1878, 13

manjóst -i ž *lenoba*: Manyôszt pa sztela různoszti KAJ 1848, 250; Manyôszt je greha blazina KAJ 1870, 166; teskoje bogme ete manyolťti racsún dávanje TF 1715, 6; Nej na manyolťt! – na ľzkrblivolťt Mam Důse ľpodobnoľt BRM 1823, 360; vu manyolťti me neniháj BRM 1823, 337; nedaj mi drágoga vrémèna V-manyôszt i zaman trositi KAJ 1848, 173

manjůkivanje tudi manjikůvanje -a s *lenarjenje*: te naj vékľi zrok je manyůkivanye KŠ 1754, 44; Po manyůkivanyi KŠ 1754, 50; na hotlivolťt pobůdjáva manyikůvanye KMK 1780, 43

manjůkivati in manjikůvati -űjem tudi -am nedov. *lenariti*: Henyélni; manyikůvati KOJ 1833, 361; kak je potrejbno vľzeľzkouľz moliti, i nej manyůkivati KŠ 1771, 230; je nej ľzlobodno Csloveki manyůkivati BRM 1823, 361; Zvůnejsnyim tálom manyůkije KŠ 1754, 36; zidár nemanyůkiva KAJ 1870, 74; Csi manyůkijemo KŠ 1754, 24; Po jejsztvinaj vnougi doma manyikůjo BKM 1789, 448; po jeľľztvinaj vnougi, domá manyikůjo SŠ 1796, 105; Csemi moski nemanyikůvajo KOJ 1845, 42; dónok je nej manyikůvao KM 1790, 42; Alí dónok je nê manyikůvala KAJ 1870, 13; Vrág, i ľzvejt Szta nej manyikůvala BKM 1789, 393 **manjůkivajúci** -a -e *ko je lenaril*: yó idoucsi najľao je drůge manyůkivajouc ľztojécese i ercsé nyim KŠ 1771, 64; nego kaj ľzam nej nad vami manyůkivajoucsi le'zao KŠ 1771, 551; vido je drůge ľztojécese na plácz i manyůkivajoucse KŠ 1771, 64

mànterni -a -o prid. *mučeniški*: Onje natom manternom kriľnom dreivi ľzvojo ľzvétó kerv prelejšao TF 1715, 38

mánternik -a m *mučènik*: Tebe ľereg mánternikov Hváli, zvisáva, vľzej ľzvéczov BKM 1789, 137

måntra -e ž *I. muka, trpljenje*: bi nam Szopilo v-důsi mantrè obsűténje KAJ 1848, 7; K

mantri je on na vsze szvoji sztezaj TA 1848, 8; Neg' mo mántro lejhko včl'ini BKM 1789, 68; šzkvarjenýé, štero šztoji i vmántri peklénšzkvoj KŠ 1754, 75; Szkim je nášz odkūpo? šz-šzvojev nedúžnov mántrov KŠ 1754, 119; peklénšzkoga ognya mántrom, naj me bár Sztrási SŠ 1796, 72; šteroga tejšo od grejha vnouge mántre trpi KŠ 1754, 243; moje moke, i mantre prikapčji je oh Jezus k-tvojemí kri'si KM 1783, 69; csi šze na prekléte Zglédnemo i na ny mántre BKM 1789, 456; na kris rašzpéti vu veliki mántraj šzi escse tvojo dūšo vō šzpušzto KŠ 1754, 237

2. v zvezi **božja mantra razpelo:** vū vucsilnici Razpetje (bo'sja mántro) KOJ 1845, 6

mantránje -a s *mučenje:* Simon gde od bicsúvanya, Merjé in mánttranya BKM 1789, 329; kak bodo ti verni Bo'zi mantránye trpeli KŠ 1771, 763; Veliko veselje sta mela vu mantrányi nejme stvári BJ 1886, 15; szo szi mocsne gráde zozidali z-groznim mantrányom szvojih kmetov KOJ 1848, 41

mantráti -ám nedov. **1.** *mučiti, namenoma povzročati telesne bolečine:* czejlo nous ga mánttrájo, i šzplúvanyem ga grdíjo BKM 1789, 74 **2.** *povzročati duševno ali telesno neugodje, trpljenje:* prišao šzi šze pred czajtom mantrati nášz KŠ 1771, 27; ma dūša, Mánttras ti šzebé BKM 1789, 167; teilo i kerv, Dūššo mantra SM 1747, 68; Dūša, Dūhovni glád te mantrá KŠ 1754, 258; Dūšna vejšzt mené tou'zi, Neszstanoma mantrá šzrczé BKM 1789, 14; vnouge moke i mántre, štere dūšo i tejšo mantrájo KŠ 1754, 145; Prošzim te, ne mantráj me KŠ 1771, 194; od dnéva do dnéva je šzvojo pravicsno dūšo znepravdenimi nyihovimi delami mánttrao KŠ 1771, 720 **mantráti se** -ám se **1.** *mučiti se, imeti telesne ali duševne bolečine:* ár šze mantrám vu etom plámni KŠ 1771, 226; dūša Sze mi mantrá KŠ 1754, 255; šzlúga moj le'zi i jako šze mantrá KŠ 1771, 24; vszáki sze tō'zi, ka je znorjen i kak sté sze mantrá, nemre sze vcsedniti AIP 1876, br. 1, 8; i mantrali šze bodo dén i nous na vekí veke KŠ 1771, 804 **2.** *čútiiti velik napor:* i vido je je, kaj šzo šze mantrali vu plavanyi KŠ 1771, 121 **mantrájóúči se** -a se -e se *ko se je mučil:* kricsala je rodécsa i mantrájoucsa šze KŠ 1771, 787 **mantráni** -a -o *mučen:* nešzécsi nemocsne mantráne od necsišzti dūhouv KŠ 1771, 354

mantrívli -a -o prid. *mučen, težek:* vile oprven szo sze szpajécsemi na vuha szele i mantrívli szeny szo nyemi prepovedávale AIP 1876, br. 2, 7

mantrník -a m *mučenik:* Ti, veliki mantrník,

mi boj nazōcsi KAJ 1848, 144; Liki krvi, mantrníkov krvi preleánye KŠ 1754, 185; z-Rima, gde je mánttrníkov korouno doubó KŠ 1771, 715; Kralicza Mantrníkov KM 1783, 87; z-angyelmi, šzvétimi Mánttríníkmi SŠ 1796, 9

máo mála m *pojedina, gostija:* i napravo nyemi je veliki máo te Levi KŠ 1771, 181; Pripetilo šze je pa, gda bi Mátaj na máo vzéó Jezušša KM 1796, 100; Ovo dás všzákomi šzvoj táó, naj má 'znyega všzáksi šzvoj máó BKM 1789, 360; da szo sze od vszáke igre, i veszélih málov obszlúsávanya zadr'sávali KOJ 1848, 15

máratí -am nedov., navadno z nikalnico **1.** *marati, izraža voljo, željo osebka:* Báni; 'salúvati, máratí KOJ 1833, 151; Nemáram, kmeszti privolécs odgovori Marko KOJ 1845, 113; Gošzpodne, ne máras, ka me je šzešztra moja šzamo nihála šlū'ziti KŠ 1771, 205; premiszlívsi, ka szpameten plantavi nemára, csi gli czigútajo one garicze, vu stéri ga pelajo KOJ 1833, VI **2.** *zanímati se, meniti se:* Nai erjúje Satan, kak divji orošzlán, Nikai ne máram SM 1747, 76; Gošzpodne csi li tebé mám, nemáram za nebo i za zémlo KŠ 1754, 14; Ali nikaj ne máram, ni dūša moja mije nej drága KŠ 1771, 405; Dōnok za tá nemáram SŠ 1796, 100; velijo nyemi: vucsiteo, známo; i za nikoga ne máras KŠ 1771, 140; Dōnok ti nemáras za tve zvelicsanye SŠ 1796, 9; za ta dūševna i za ta zgorányá czilou niscse nikaj nemára KŠ 1754, 5a; Te šzvejt za nyega nemára SŠ 1796, 122; ki nemára za neverníke, ali postúje te bogábojécse TA 1848, 11; za cérkev pa malo mára KAJ 1870, 6; Ali oh kak malo máramo za te nešzrecsne KM 1796, 27; Vu trdošzti vasoš, Gda nikaj nemárate BKM 1789, 10; Kak šztojíte pred nyim, da nika nemárate BRM 1823, 5; Nemárajó za poštenýé BKM 1789, 344; Nemárajó vnougi za té ricši SŠ 1796, 20; je onkris pretrepo, i nei je máral za špot SM 1747, 28; ali Gallion je nikaj za tou nej márao KŠ 1771, 399; Paveo je za všza malo márao, i na níkoj je nej pazo KM 1790, 34; oni šzo pa nej márali za nyé, i odisli šzo KŠ 1771, 72; nemárai za lúczko níkokovo blágo, ne selei lúczki sen SM 1747, 89; Szluga šzi pozváni? Ne máraj KŠ 1771, 502; csi za tákšze zvelicsanye ne bomo márali, štero šze je zácsalo po Gošzpodini KŠ 1771, 673 **3.** *izraža popolno nezanimanje, neprizadetost:* Ka jas máram! – odgovori Jožek – samo idi povej BJ 1886, 5; Oni šzo pa erkli: ka mi máramo, ti vidi KŠ 1771, 93; kaj šzi máram za šzvejt BKM 1789, 283 **marájóúči** -a -e *marajoč:* i za dobra

dela nikaj nemárajoucs na szamo vöro sze zanásati KOJ 1845, 69

Märburg -a m *Maribor*: podlo'si obtűj, Marburg, Radgono KOJ 1848, 67

MärCUS -a m *Marko*: Marko, z-Deacskoga Marcus KŠ 1771, 100

Märdoheuš -a m *Mardohej*: Marko Źze 'ZidovŹzki Mardocheus, Źznájn'zni, zové KŠ 1771, 100

marèla -e ž *dežnik*: i ruszkoga vladára zavűpnik ruszko bandero z csarnov marelov pokrio AIP 1876, br. 2, 3

máren -rna -o prid. *ničev, prazen*: da niti ete mární Źzvejt meŹzta v-nyem ne nájde KM 1783, 44; OdŹztoupi krai márna CséŹzti Źzveczke dika SM 1747, 77; Csi je pa KriŹztus nej Źztano gori, márna je vöra vaŹa KŠ 1771, 52; Znájte, ka Źzte nej odkűpleni zmárnoga vaŹŹega vándranya ('zivlejnja) KŠ 1754, 119; zobejtanyem, márne cséŹzti i blága KŠ 1754, 173; od vŹzákŹe márne rejcsi, racsun dájo od nyé KŠ 1771, 40; nego Źzo mární vcsinyeni vu premislávanyi Źzvoji KŠ 1771, 448; vcsini, naj tvoja lűbezen mocsnejsa bode vu meni, kako márne etoga Źzvejta 'zelé KŠ 1754, 226; zná Gofzpoud miŹzli ti moudri, ka Źzo márne KŠ 1771, 495; Márna szo vsza, vsza, kak szpár meglé KAJ 1848, 4; Nega mesta za márne eti BJ 1886, 44; Vnoug pa, ki Źzo márna dela csinili KŠ 1771, 401; Eden z drűgim márna gucsi TA 1848, 9

Margèca -e ž *Marjetica*: Margèca, eto szam tebi na tvoj gód prneszo AI 1875, kaz. br. 7; Margèce szlédnyi pogléd mo'zá vidévcsi vgaszno AI 1875, kaz. br. 7

Margéjta -e ž *Marjeta*: Margejta ino Imrek sta mater bógala BJ 1886, 13

márha -e ž *živina*: i Źzám je 'znyega pio i Źzinovje nyegovi i márha nyegova KŠ 1771, 275; kaibi mi nalŹega blisnyega peinez ali márhe nevzéli TF 1715, 16; Jeli Źze ne Źzká'ze vö Bo'zi blagoŹzlov na nase, Poule, i na márhe paŹe BKM 1789, 342; Gda tátom priŹŹetjé csűjo na Źzve márhe sŠ 1796, 41; kabi mi ani zlov márhov ani zcsalariov kŹzebi ne pritégli TF 1715, 16; ino nai vláda nad márhom SM 1747, 4

márhše -èta s *živinče*: Vis! márhše goszpòda szvojga Gonitvi zná podati KAJ 1848, 237

María in *Mária* -e ž *Marija, Kristusova mati*: Maria ABC 1725, A3b; Ovo, (Maria) ednoga Źziná porodi SM 1747, 10; zarocsena mati nyegova *Mária* Jo'zefi KŠ 1771, 5; kakti Csloveka je *Mati* bila Blá'sena Divicza *María* KMK 1780, 14; od Devicze *Márie* vu vreimeni porogyen TF 1715, 22; porodil sze ie od Devicze

Marie ABC 1725, A5a; porodofze je od Devicze *Marie* SM 1747, 44; Źze je i od csűzte devicze *Marie* vu vreimeni naroudo KŠ 1754, 91; *Jákob* je pa poroudo *Jó'zefa* mo'zá *Márie* KŠ 1771, 5; Nej je tou te teŹzács, Źzin *Márie* KŠ 1771, 118; poroudo Źze je od Divicze *Marie* KMK 1780, 7; Devicze *Márie* peŹzen BKM 1789, 16; Angel je rekal *Marii* SM 1747, 10; Litanie k-Blá'senoi Div. *Marii* KM 1783, 85; PoŹzlo je Gabriel angyela Vu meŹzto *Názareth*, Kdeviczi *Marii* BKM 1789, 17; V-*Názareth* je poŹzlae *Gábriel* Angyela, *Marii* znati dao BRM 1823, 10; *Jó'zef* neboiŹze kŹzebi prijéti *Mário* 'zeno tvojo KŠ 1771, 6; ka Źzi nám hválo zdávanya példo po Diviczi *Marii* pred náŹ djáo KŠ 1771, 847; najslí Źzo etó dejte z*Máriom* materjom nyegovom KŠ 1771, 7

Mária Terézia -e -e ž *Marija Terezija*: *Mária* *Theresia* kralicza KOJ 1848, 109

Máríka -e ž *Marica*: Kak mila deklícska *Máríka*, i z-szrdca sze szmiluje KAJ 1870, 114

márjanje -a s **1. zatiranje**: po dvöj Źzlejndnyi zapouvídaj Źze zapovídáva .. hudi náklonoŹt márijanye KMK 1780, 45 **2. ubijanje, morjenje**: po razposzlanoi szvojoi vojszki z-vu'siganyom, razdiranyom, ino márijanyom je po vszem Országi tákso sztráhoto napravo KOJ 1848, 90

márjati -am nedov. *ubijati, moriti*: Vszigdár de grejsnika márijao Pekeo KM 1783, 298; je grozio Jeru'sálemszkomí vársai, ki je márijao, i pregányao Proroke KOJ 1833, X; Avarci, steri szo podjarmane nérode kersztsenike esce i márijali KOJ 1914, 96

marjética -e ž *marjetica*: *marjetica* je návadna korina AI 1878, 45

Márko -a m *Marko*: tak piŹfo Sz. EvangelíŹte, Źzvéti *Marko* TF 1715, 43; tak piso *Marko* KŠ 1754, 201; *Marko*, z-Deacskoga *Marcus*, povejhnyeni KŠ 1771, 100; téjh knige .. *Marka* KŠ 1754, 3; pouleg pizsma szvétoga *Marka* KŠ 1771, 100; pri Źzvétom *Marki* EvangelíŹti TF 1715, 32; *KriŹztus* právi pri Sz. *Marki* KŠ 1754, 187

marliven -vna -o prid. *priden, marljiv*: táksi delavec, kak te *marliven* AIP 1876, br. 4, 7

marnoričlivi -a -o prid. *prazno govoreč*: ar ji je vnougo neokorni, *marnoriclivi* KŠ 1771, 657

márnost -i ž *ničevost*: *MárnoŹt* je hitro prejdoucse bogáŹtvo iŹzkati KM 1783, 216; *Ár* napihnyene *márnoŹti* ricsi gucsécsi vábijo na po'zelejnye teŹla KŠ 1771, 721; zakaj Źze zvisáva Źzvejt vďike *márnoŹti* BKM 1789, 417; *Li* vere neodaj, za kincs *márnoszt* KAJ 1848, 5; *Ár* je Źztvorjenýe *márnoŹti* podvr'zeno KŠ 1771, 465;

ki neobrácša düse szvoje k márnosztzi TA 1848, 18; Dáj 'ziveti, [szveczko márnol]zt ol]ztaviti BKM 1789, 115; Szveta márnoszt z-szrdca odürili KAJ 1848, 217; szkrblivnoszt odtiraj márnoszt AIP 1876, br. 1, 1; drügi poganye hodijo, vu márnol]zti pámeti [szvoje KŠ 1771, 591; I vandrar v-márnosztzi práhi KAJ 1848, 118; Düh pa z-márnol]ztjov obvzétí KAJ 1848, 139; naj [ze od eti márnol]zt obrnéte k'zivomi Bougi KŠ 1771, 386

màrof -a m *pristava*: Okouli onoga me]zta [zo pa bili marofje toga prednyejšega etoga zátona po iméni Publi]a KŠ 1771, 427; i kamakoli je [ou vu ve]znicze, ali marofe KŠ 1771, 122

marširati -am nedov. *korakati*: Bavarszki Kurfirst Károl marsira z-pripomoucsnimi Francúzi nad Bécs KOJ 1848, 109

Márta -e ž *Marta*: Bio je pa eden beté'zni La'zár z-Bethánie zme]zta Márie i Márthe nyé [ze]ztré KŠ 1771, 302

Mártin in Márton -a m *Martin*: Sz. Mártin KŠ 1771, 813; Obete'sao je Martin KM 1790, 42; Doktor Luther Mártin KOJ 1845, 53; po D. Luther Mártonni vküp zebráni TF 1715, 1

Martinje -a s *Martinje, kraj v Prekmurju*: Martinya (od Sz. Martine Div.) KOJ 1845, 72

martjãnski -a -o prid. *martjanski*: kakti: Martjanszka KOJ 1914, 103

marùla -e ž *marelica*: so ešče imenitni: marùla AI 1878, 46

màsen -sna -o prid. *masten*: po masznoj jesztvini obcsuje AIP 1876, br. 5, 7; dobra je pecsénya, z-dobrov ma]znov kásov SIZ 1807, 36; maszne recsi KAJ 1848, 172; naj norcza k-szebi zvábi, i z-masznimi recsmi sziti KAJ 1848, 250; pren. Matyas z-lejpmi i másznim obecsanyom poftissa KOJ 1848, 65

màsl -a m *maseljč, mera*: Sextarius Ma]zlin KMS 1780, A7b; Ma]zlin Mé]zel KM 1790, 95; moremo maszl nucati AI 1875, br. 1, 2; Edno prijisco lenovoga szemena v-maszli (pou stuce) vodé kuhaj KOJ 1845, 10

masláčki -a -o prid. *besneč*: Komaj je Botskajova maszlácska praszka vtihnila KOJ 1848, 88

màslag -a m *kristavec*: naszlédnye je pojbar k-maszlagi prisao KAJ 1870, 127

màslin -a m *maseljč, mera*: pri ednom maszlini pive je grizao szvoj szühi krüh KAJ 1870, 38; liki pranyé pehárov i ma]zlinov KŠ 1771, 122

mást -i ž **I. mast**: Vaj; mászt KOJ 1833, 180; Gde on pomága tam je má]zt BKM 1789, 125 **2. mazilo**: Vzéla je fünt zprávoaga nardu]a dráge ma]zti KŠ 1771, 306; Magdalejna je drágo má]zt

vlejála KM 1796, 103; Tejlo povijejo, Zdrágom má]ztjom má]zejo BKM 1789, 77

máščar -a m *mesar*: goszpon másztsar KAJ 1870, 149

máščava -e ž *mast, maščoba*: Szvinszka máscsava po centi 40 frt. AI 1875, kaz. br. 8

maščovati -újem nedov. *maščevati*: Go]zpon Jesu .. ino bode kastigal (ma]zhoval) one, ki Bogá neznaio SM 1747, 15

Mátaj -a m *Matej*: koteroga je [zvétí Matay uu .. popi]zau TF 1715, 38; Tak piso Mátaj KŠ 1754, 201; Mátaj zhája 'Zidov]zke rejčli KŠ 1771, 1 (Bla); Szvétí Mátaj KM 1783, 93; Mátaja Evangélium KŠ 1754, 3; Evangyeliom pouleg pizsma szvétoga Mátaja KŠ 1771, 1 (Bla); vido je ednoga csloveka [zedécsega na máuti po iméni Mátaja KŠ 1771, 28; pri [zvétom Matay na [é]ztom táli TF 1715, 25; Pri Sz. Mátaji na 16. táli KŠ 1754, 193; Pri [zvétom Máthaj vnyega sé]ztom táli BKM 1789, 180; pri [zvétom Máthei BKM 1789, 337; Pri [zvétom Máteji BKM 1789, 447; tak právi Kri]ztus pri Mátaji SŠ 1796, 8

Mátajov -a -o prid. *Matejev*: Od Mátajovoga pozvánja KŠ 1771, 106, 178

Mátan -a m *Matan*: Máthán je pa poroudo Jákoba KŠ 1771, 5; Eleázar je pa poroudo Máthána KŠ 1771, 5

materbùjec -jca m *ubijalec matere*: je pravicsnomi právda nej polo]zena, nego materobujczom KŠ 1771, 634

matéria -e ž *tvar, snov*: Djánya po'zelejnye, na materio gledoucs, [ze vu v]zákoj zapouvidi prepovidáva KŠ 1754, 61; Zdr'záva tak czejli li]zt .. II. Materio li]ztá KŠ 1771, 582

materínski -a -o prid. *materni, materin*: májo vnogo novin vu szvojem materinszkom jeziki AIP 1876, br. 6, 1; kágdabi mogli ponizne molitve, zmaterin]zkim mleikom navkúpe, vto málo Deczo noter vczepiti TF 1715, 6

màterni -a -o prid. *materin*: szo mogli 'senszka decza pa materne vöre biti KOJ 1848, 117; Dête piló materne szrczá toplo krv AI 1875, kaz. br. 8; Margéca, od materne lübéznosztí puna AI 1875, kaz. br. 7; Steri zav]ze materno vcsenyé KŠ 1754, 32; ki [zo na [zvojo materno rejcs, [z. pi]zmo obrnoli KŠ 1771, A6a; gda [zem osznovlen bio vmaternom te]jli KŠ 1754, 241; ki ete knige vtvojem maternom jeziki [tés KŠ 1771, A8a; Na maternom krili že več nesedim BJ 1886, 6; z-maternim mleikom poczczanoga Jezika KOJ 1833, XII; ka sze naj ne zméša z-màternom mleikom AI 1875, kaz. br. 7; Na materni prszaj dête escse cécalo AI 1875, kaz. br. 7

màterski -a -o prid. *materinski*: Csi I mojmi szemeni Vtajim materszko dúnzoszt KAJ 1848, 318

matica -e ž *matica, pri čebelah*: Maticza KMS 1780, A2b; med temi je edna samica, matica ali kralica AI 1878, 35

màti matere ž **I. mati**: Mater Mati KMS 1780, A9; Mati Anya KM 1790, 95; ali Ize pak Otecz ino Mati zc[é]jzti I[z]voje zpozábio TF 1715, 4; prva mati Ejva KŠ 1754, 96; zarocsena mati nyegova Mária KŠ 1771, 5; ni Mati, ni druga nikakse féle 'slájhta SIZ 1807, 4; Edna mati je ednoga máloga sziná méla KAJ 1870, 8; Mati sze trüdila AI 1875, kaz. br. 7; oča ino mati BJ 1886, 9; na pr[á]zaj materé moje le'zao KŠ 1754, 242; ocsé I[z]vojega i materé I[z]voje KŠ 1771, 50; pod nyim kejpp preciszte Materé bo'se KOJ 1845, 6; Ednoga očé i edne materé deca BJ 1886, 9; ki hüdougucsi Ocsi, ali materi KŠ 1771, 50; Bledoj materi dobra pecsénya bi sze krôto 'zmajila AI 1875, kaz. br. 7; Szvojoj materi je pa nejvüpaó ovaditi BJ 1886, 9; Po[á]t[ü] Ocza ino Mater TF 1715, 14; Postüi Ocza tvoiega i mater tvoio ABC 1725, A4a; Postüi Oczo tvojega, i mati tvojo SM 1747, 45; Oczo ino mater ti v[á]zigidár rad postüi SM 1747, 88; vzemi to dejte i mater nyegovo KŠ 1771, 8; Kaj Bog nyó odlócsi, I za mater zvolí BRM 1823, 10; najslí I[zo] tó dejte zMáriom materjom nyegovom KŠ 1771, 7; Sto I[zo] Otevsej i Matere vu I[z]veczkój I[ztávi] KŠ 1754, 30; pren. Greihov mati gyjzdo[á]zt SM 1747, 77; Tejlo pa nyegovo materi zemli sš 1796, 6 **2.** v zvezi **Mati Cerkev Cerkev**: I[zk]oj I[ze] pozna ta Vidoucsa I[z]. Mati czérkev KŠ 1754, 131; i I[z]véta Mati Czérkev, pred ná[á]z dála KMK 1780, 4; liki je I[z]véta Mati-Czérkev Kri[á]ztus Jefussi podlo'sna SIZ 1807, 1807, 10; kotera je od I[z]véte Matere czirkvi noter vzéta TF 1715, 20; Od szvéte Matere Czérkvi KŠ 1754, 129; De[á]z[é]tere zapouvidi i Sz. Materé Czerkvi petére zapouvidi KMK 1780, 6; vu I[z]vétoi Materi Czirkvi delajo TF 1715, 35; I[ze] naj tak ponása praj k-'seni I[z]vojoj, liki Kri[á]ztus Jefus k-I[z]vétoj Materi Czérkvi SIZ 1807, 9; vörjem jedno I[z]véto Mater Czirkev ker[á]hán[á]zko TF 1715, 23; vöriem iedino I[z]véto mater Czirkev kershánszko ABC 1725, A5a; po sterói I[z]véto Mater Czirkev plánta SM 1747, 35; naj mater czérkev na I[z]véti 'zitek opominajo KŠ 1754, 197; Vörjem Szvéto kri[á]ztsán[á]zko Mater Vzérkev KMK 1780, 7; Jeru'zálem, znamenüje I[z]. Mater czérkev BKM 1789, 7

Mátjaš -a m *Matjaž, Matija*: Sz. Matyas KŠ 1771, 812; Szvéti Matyas KM 1783, 93; Etak

priprávljeni Matyas setuje v-Bosnio KOJ 1848, 63; Stampano vu "Hunyady Matjys" násztavi AIN 1876, 2; Na I[z]. Matya[á] Apo[á]tola dén KŠ 1771, 845; Apo[á]tolje Matya[á] med I[ze] vzemejo KŠ 1771, 341

Matužálem -a m *Metuzalem*: Matu'sálem KM 1796, 9; Matu'sálem dugo I[zo] 'siveli SŠ 1796, 52; Matu'sálema dúgi 'sitek KM 1796, 10

máu in máo mála m, v prislovni rabi *čas, časovno razdobje*: od mojega detin[á]ztva malü do etoga c[á]l[á]za TF 1715, 46; Mislenye Cslovecsán[á]zkoga I[zerczá] je hüdo od detin[á]ztva mau SM 1747, 8; Ka je do eti máu nei dál SM 1747, 73; Delai od etih mau vu mojoj D[ü]si SM 1747, 49; Mislejnye I[zerczá] cslovecsoga je hüdo od detin[á]ztva máo KŠ 1754, 71; Od eti máo je I[zin] cslovecsi I[zedé]c[á]i KŠ 1754, 113; zemlé gibanye, kák[á]jega je nej bilou, od koga máo I[zo] lidjé bili na zemli KŠ 1771, 795; Ár, od I[steroga] máo I[zo] ocsáki zál[á]pali, v[á]za tak I[ztó]jijo KŠ 1771, 722; ka je od zacsetka máo obdr'zano KŠ 1771, A2b; Od ti[á]ztoga máo je zácsao Je'zus predgati KŠ 1771, 12; od I[zé]ga máo bodete vidili Sziná cslovecsoga I[zedé]c[á]soga na de[á]zniczi KŠ 1771, 91; ti morem zahváliti, ka I[zi] me do eti máo na pobougsanye pocsakao KM 1783, 6; od I[z]voje mlado[á]zti máo I[ze] je navado mertücslivo 'siveti KM 1790, 44; ka I[zi] nej pravicsno od mala tvojega z-z[á]rczá I[ztál]no lübo Bogá KM 1783, 285; Sámuel I[ze] je pa gyedrno pa[á]cso od I[z]vojega detin[á]ztva máo pred Heliom Go[á]zpodni vörno I[zlü]iiti KM 1796, 52; Ki nám je do tej mao, 'Zitek i zdrávje dao BKM 1789, 353; Od eti mao dobra vola BKM 1789, 24; Oni sze nájbole od 179 ½ leta máo krouto szkrbijo KOJ 1833, VIII; naj sze nebori prouti ravnitelsztvi, ka nikomi od Adama i Ejve máo rou'se nerodi KOJ 1845, 4; Vcsenyé sze k-vszáksemi máli z-molitvami, i z-kratkov popevkov zacsne KOJ 1845, 9; ne more na isztinszko pót nájtí, da do etoga mao niscse né pokázao AI 1875, kaz. br. 1; Od 'zétve mao velika szühocsa trpi AI 1875, kaz. br. 8

máuta -e ž **I. mitnina**: Dájte v[á]zákomi komi máuto, máuto KŠ 1754, 49 **2. mitnica**: vido je ednoga csloveka I[zedé]c[á]soga na máuti KŠ 1771, 28; Vido je Kri[á]ztus na máuti I[zedé]c[á]soga csloveka KM 1796, 100

máutnar -a m *mitničar*: i vido je ednoga mautnara, po iméni Levía KŠ 1771, 181

máutovina -e ž *mitnina*: vnouge nepotrejbne mautovine, je ali czelou doli, ali pa ne nisjo cejno szpravo KOJ 1848, 19

mazálo -a s *mazilo*: edna 'zena, I[ster]a je

alabaſtrom drágoga mazala mejla KŠ 1771, 87; I vi mazalo máte od toga ſzvétoġa KŠ 1771, 728

mázanje -a s *mazanje, maziljenje*: Dŷjġ ſzvéti dŷhovno je mázanye KM 1783, 53; Szlejdnye Mázanye KM 1790, 11; na obſáľnoſzt krŷtsánſzkoga iména, ſtero v-Greſkom jeziki od mázanya zhája KŠ 1771, 765

mázati mážem nedov. *maziliti*: Ti máses moio glávo zoleiom ABC 1725, A8b; Tejlo povijejo, Zdrágom máſztjom mážejo BKM 1789, 77; naprej je prisla mazat moje tejlo na pokápanye KŠ 1771, 146; i mázala zmazalom KŠ 1771, 190

mázec -a m *mazač, vrač*: za tejlo pa pri bojďikaj mazeczaj KOJ 1845, 106

měč -a m *měč*: vŷ potégne mecs ſzvoj KŠ 1771, 90; brŷzi mecs szvoj TA 1848, 6; i z-goulim oſztrím mecsom Kerubim poſztávleni KM 1796, 7; priſáo je i 'znyim vno'zina ľŷſtva zmecsmi KŠ 1771, 149; Niki pred nygovimi Krvi'selnimi mecsi szpovŷdejo TA 1848, 4; pren. Mecs nepriátelov je konecz na veke TA 1848, 7; vzemite gori mecs Dŷhovni, ſteri je reics Boſja SM 1747, 27; Hamer, mecs i oſztra ſztrejla je takſi cslovik KŠ 1754, 56; I eto tvojo dŷľo tudi mecs preſzmekne KŠ 1771, 170; I nepriátele pogŷbelna mecsa SŠ 1796, 10; vzemte i mecs dŷhovni KŠ 1754, 63; nej ſzam priſzao mér dávat, nego mecs KŠ 1771, 34

měčanje -a s *mehčanje*: za t-om ty-nŷczati za vkŷpprikapcsŷvanye, i mecsanye KOJ 1833, 81

měčiti -im nedov. *mehčati*: i grŷde navla'zis, z de'zd'zom je je mecsis TA 1848, 50; pren. Ti mecsi szrdcza okorna KAJ 1848, 122

méd -a tudi -ŷ m *med, sladka snov*: Ti ſi Méd i mlejko vmoji vŷſztaj KŠ 1754, 272; bodo ſzlatke, liki méd KŠ 1771, 785; Ti ſzi Méd i mlejko vmoji vŷſztaj BKM 1789, 455; Méd po centi 20 frt. AI 1875, kaz. br. 8; ġŷcsanya tvoja, ſzlatkejsa ſzo od medŷ KŠ 1754, 4; tva vrejdnoſzt, Szlatkejsa od méda BKM 1789, 80; moro dokoncsati méda-brátvo AI 1875, kaz. br.; Mlejko i méd bode jo KŠ 1771, 816; Povszéd je goribráo, kak vcséla méd KOJ 1845, 4; i méd tŷdi dobimo AI 1875, kaz. br. 8; včéle méd i vosk beréjo AI 1878, 3

méd -a m *med, zlitina*: Értz; bruncz, med etc. KOJ 1833, 155; vcsinyen ſzam brnécsi med KŠ 1771, 516; Ne ſzpravljajte na ládanye niti meda, vu mosnyé vaľe KŠ 1771, 32; I nogé nyegove ſzo priſzpodobne bíľe kleľcsécsemi medi KŠ 1771, 768

med predl. **I.** s tož. **I.** za *izražanje usmerjenosti*: Niſtero je pa ſzpadnolo med trnye KŠ 1771, 42; da ſzo Bo'zo ſz. rejs med pogane neſzli KŠ

1771, A5b; Boug dáj med nyiva ľúbézoſzt SIZ 1807, 6; ki sze med pleve mejsa, ga szvinye pojejo KOJ 1845, 62. za *izražanje razdeljevanja*: Niti zti ſzedem lejbov krŷha med ſtirizezero razdeljenoga KŠ 1771, 53

3. za *izražanje pripadnosti*: On náľz med te odebráne notr vzeme KŠ 1754, 126; po gorivzétji nezbrojenih szlovenskih rejsih med szvoje KOJ 1848, 8

II. z or. **I.** za *izražanje položaja*: ino neiga med nami ſteribi dobro ġinio TF 1715, 19; kaiſzeje med vŷzeim Boſim ſztvorjenyoum nei mogla ani edna naiti TF 1715, 41; nai tak razsté tvoi ország med nami doklem mi vszi ktebi pridemo ABC 1725, A7a; ino je med nami gori poſztavo reics, toga zmirjeinya SM 1747, 16; I kacsja je csalarneġa bila med vŷzeimi polſzkimi ſztvármí SM 1747, 5; Med ſtirami je on náľ prednyejſi Evangyeliſta KŠ 1771, 2 (Bib)

2. za *izražanje pripadnosti*: niti je nej dáno drŷgo imé pod nébov med ľidmi, vſterom bi ſze mi mogli zvelicsati KŠ 1754, 2b; poſztavo je je na ſzrejdi med nyimi KŠ 1771, 58

3. za *izražanje medsebojnega odnosa*: Liki ſzvéczi med ſzebov obġino májo KŠ 1754, 137; Oni ſzo ſze pa ſtŷkali med ſzobom govorécsi KŠ 1771, 53; To zmo'znoſzt nyegovo Szká'ze nyega delo Med ſzvéta národmi BRM 1823, 101; Goszpodŷj med nepriátelmi tvojimi TA 1848, 93; Med poszlavci najsztaréſi na predszednika meszto sztopécsi AI 1875, kaz. br. 1; ġda vu Kri'sanyi vŷzáko med tejmí Bo'sánſzkimi Perſonami imenŷje KMK 1780, 8

4. za *izražanje časa, v katerem se kaj dogaja*: ki ſze zdai med ľitkom ino ſzmertiom vertj (boji) SM 1747, 63; Med Bo'zov szľŷ'zbov BRM 1823, 1

mědeni -a -o prid. *meden, ki je iz medi*: Etak je zdá 'ze vszákoga országa mera dolizrovatana na edno medeno ali leszeno palico KAJ 1870, 65

mědenica -e ž *posoda iz medi*: liki pranyé pehárov i maſzľinov i medenicz KŠ 1771, 122

mědeo -ďla -o prid. *medel, slaboten*: Medli závec sze naj zovém KAJ 1870, 96

měder -dra -o prid. *pergamenten*: prineſzi, i knige, naj bole médre KŠ 1771, 652

Mědi -ov m mn. *Medijci*: Parthi i Medi KŠ 1771, 345

mědina -e ž *ruda, rudnina*: Eto lecséce kaménye sze medina zové KAJ 1870, 85

medínski -a -o prid. *kovinski*: Telo [kačjega pastirja] se sveti medinske fárbé AI 1878, 37

medľouvi -a -o prid. *medel, slaboten*: Vnoui od sztraha i sztrada szľouki i medľouvi KOJ 1914, 130

medlóvno prisl. *medlo*, *slabotno*: Medlounvo plé/zajoucsi, kaj Jze je tá podérao SIZ 1807, 55

medlóven tudi medlóven -vna -o prid. *medel*, *slaboten*: Za vol mántre veJz medloven BKM 1789, 71; Vbôgi szem, i medlóven TA 1848, 72; je tak bojécs i medlouven bio KOJ 1845, 53; i nájmre vgojdo 'zelodec medlóven AIP 1876, br. 4, 6

medlóvnost -i ž *medlost*, *slabost*: i vrácvíjví vJzáki beteg i vJzáko medlovnoJzt med lúJztvom KŠ 1771, 12

Medmúrje -a s *Medmurje*: Csakovce zevszim Med-mürjom odati KOJ 1848, 52

medsèben -bna -o prid. *skupen*: Vogrszke králevcsine vszáki rodnik je déte ete medszebne lepe domovine KAJ 1870, 167

medsèbno prisl. *skupno*: Medszebno va szlú'zila edendrügomi KAJ 1870, 37

medstávek -vka m *medmet*: Medsztávek (közbevető, interjectio) KOJ 1833, 12; medstávek (indulatszó) AIN 1876, 9, 68

medtémoga in medtémjtoga prisl. *medtem*: ga prvle opítamo, medtémoga pa vJza nyegova na dobro rajzkládamo KŠ 1754, 58; Medtémoga dönok prav priszpodáblamo z-drügov sztubov KOJ 1833, 135; medtémoga na tanáts augburszkoga Püspeka naroucsi poszt KOJ 1848, 9; medtémoga eti kázajocsi zaiméni preobrnéjo AIN 1876, 38; naj medtémoga tí drügi brezi pogibelnoJzti domá olJztánejo KM 1790, 92; Medtémoga je pa nyim na JínajJzkom brejgi vö dao KM 1796, 38

mèdved -a m *medved*: medved (z-zobmi) grizé KAJ 1870, 10; Medved AI 1878, 10; nyé nogé, liki medveda KŠ 1771, 789

medvédni -a -o prid. *medvedji*: Medvedna kô'za KAJ 1870, 94

Mèdžimurjánec -nca m *Medmurec*, *Medžimur-rec*: Med'zimurjanci k-szprávicsi poszlanom píszmi proszijo AIP 1876, br. 1, 8

Medžimurje -a s *Medžimurje*: Med'zimurje v-cerkveni dugovány sze k-Horvatskomi szlisi AIP 1876, br. 6, 8

mègla -é ž *megla*: Nebula Megla KMS 1780, A7; Megla Kod KM 1790, 92(a); kai je nas sitek Nei drügo li kak ta megla SM 1747, 78; Ete Jzvejt kak megla vujdne KŠ 1754, 273; kak megla, Bodem vö odhájao BKM 1789, 309; Márna szo vsza, vsza, kak szpár meglé KAJ 1848, 184; jaJz zbrisem doli preJztopenyé tvoje, i, liki meglou KŠ 1754, 216; PreJztor veliki za vJziko megló BKM 1789, 155

mejlásti -a -o prid. *meglen*: Vnogo sznegá

ká'ze, csi je jeszén meglászti AI 1875, br. 2, 8; pren. Mislénye de meglászto AIP 1876, br. 5, 7

meglenják -a m *počasnež*, *slabotnež*: Na sztejno sze szamo meglenyák naszlánya KOJ 1845, 26

mègnenje -a s *I. hip*, *trenutek*: Ár szrd nyegov li megnyene trpi TA 1848, 22; naj Jze zetoga 'zitka vu ednom ocsnom megnyeni vö Jztrejbig KŠ 1754, 231; Brs vu ocsnom megnyeni tí mrtvi gori Jztáno KŠ 1771, 524; Vu ocsnom megnyeni BKM 1789, 22; je vu onom ocsnom megnyeni preminoula KM 1790, 28; bi ga Boug v-ednom ocsnom megnyeni lejhko Jztvouro KM 1796, (3); vu ocsnom megnyeni SŠ 1796, 14; On, ki je nyim dao bivoszt v-megnyeni KAJ 1848, 8; ár je vu onom isztom megnyeni cvil deteta csüti KAJ 1870, 82 **2. minuta**: v-ednoj vöri je rávno 60 megnyeni KAJ 1870, 159

mègnoti -em dov. *migniti*: Megnejo ocsi moje KAJ 1870, 168

méh¹ -a m *meh*: vöter pise hüjsi kak kovacski meh KOJ 1845, 102

méh² -a *mah*: szlamnata sztreha je bila vsze povszéd lepa zeléna i sztrávom i mëhom dobro obrascsena AIP 1876, br. 8, 6

mehér -a m *mehur*: Kak vodeni mehér BKM 1789, 447; na šterom visi veliki kožnati mehér AI 1878, 27; Ár telni nas 'sitek Jzpodoben je k-czvejteki, k-vodenomi mehéri SŠ 1796, 89; Ru'sni mozolje, i mehérje KM 1796, 34; da je z-mehérov szmrdecsi gnoj vöteko KOJ 1845, 117

mèhki in méjhki -a -o prid. *mehék*: Puha; méhki -a -o KOJ 1833, 169; je vejka nyegova mejhka KŠ 1771, 81; vejka mejka gráta KŠ 1771, 145; ki mejhko odeteo noJzijo KŠ 1771, 35; Gôs i reca za postelo mehko pérje dáva BJ 1886, 15; Jeli csloveka vmejhkom gvánti oblecsenoga KŠ 1771, 35; Da bi ApoJtolom méhka Jzrcza obészeli BKM 1789, 122

mèhkost -i ž *mehkost*, *nežnost*: Gnüszna mehkost te nigdar Naj na robsztva lancz nedene KAJ 1848, 256; Tí sze nepüsztí ni od méhkostí tou'siti KOJ 1845, 126; Nekvarim ga pa Níti z-mèhkoJztjov BRM 1823, 352

mèja tudi méha -é ž *meja*: Jšteri mejou razmecse, vgriznega katsa KŠ 1754, 62; Mehô szí nyim polo'zo, stere nepresztôpíjo TA 1848, 84; naj mi Szlovenye na poudnésnyoj Orszácskoj mejji bi prebivali KOJ 1833, VII; Ár Jzo oni JzouJzidov mejé z-mejJzt gibali KM 1790, 70; Veliko jih je i na persiánszke mejé odíslo KOJ 1848, 7; Nyive sze po meháj locsijo od edendrüge KAJ 1870, 119

mejáš -a m *mejaš*, *meja*: Med törszkim i med

nasem országi Unna voda tecsé kak mejás
AIP 1876, br. 1, 3

mějna -e ž *zamená*: Ali ka za mejno dá cslovik
důfo [zvojo KŠ 1771, 128

mějnití -im nedov. *misliti, meniti*: Vělni; mejniti,
stimati KOJ 1833, 181; Tak ti mejnis, kaj ti ta
[zmrť [zlatka nocse biti sŠ 1796, 52; Ár tak
mejní, vekoma 'zivo bode BKM 1789, 202; ár
gda dugo betegűjo, mejnijo, da nyim je djáno
KOJ 1845, 109; Mejnili szo tak vogerszki SS. i
RR. ka bi zdaj vřla prilika bila KOJ 1848, 70; Ja
[zam [řztina mejno pri [zebi KŠ 1771, 421 **měnivši**
-a -e *meneč*: gde nikaj hűdoga neměnivsi,
vecskrát obiszka KOJ 1848, 48

mějsec in mēsec -a m **I. mesec, nebesno telo**:
Luna Mejřzecz KMS 1780, A7; Mejřzecz Hold
KM 1790, 92(a); Szuncze, mejřzecz naj [zvejti
KŠ 1754, 245; i mejřzecz nedá [zvetlořzti [zvoje
KŠ 1771, 81; Mejřzecz [zvoje ponávľanye BKM
1789, 5; Nej nyemi trbej mejřzecza KŠ 1754, 273;
je [ztvouro Boug mejřzecz KM 1796, 4; vidim
mēszec TA 1848, 7; mēszec AIN 1876, 11 **2. časovna enota**: Menřis Mejřzecz KM 1790, A8;
Mejřzecz Hónap KM 1790, 94; Hónap, mēszec
AIN 1876, 42; Iváncseka Mejřzecza 29toga
dnéva KM 1796, 131; vu 7-letí, na 6. mejřlec
Profřzincza KŠ 1771, 432; Nero od pōrgarov na
drűgi mejřzecz nagányani řze je vmouro KŠ
1771, 433; ete meszec szlednye dni AI 1875, kaz.
br. 8; prisesznom meszeci AI 1875, kaz. br. 8; kaj
řzo elcse řtirje mejřzeczi KŠ 1771, 276; terjé
mēsceje spádnejo BJ 1886, 36; edno leto i séřzt
mejřzeczov KŠ 1771, 398; Oh keliko mejszczov
KM 1783, 198; Dnéve zdr'zavate, i mejřzecze KŠ
1771, 565

mějsečni -a -o prid. *mesečen*: [zmluj řze nad
mojim řzinom, ár je mejřzecsni KŠ 1771, 56
mějsečni -a -o sam. *mesečni*: Te mejřzecsni
řze zvrácsi KŠ 1771, 55; prineřzli řzo knyemi
mejřzecsne KŠ 1771, 13

mějsiti -im nedov. *mesiti*: Dagsztani; mejsziti
KOJ 1833, 153

mějšanca -e ž *zmešnjava*: Sztvoriteo ..
vidilo sze je nyemi, po preminenyi náš
z- vszakojacsкими nevolami, i zmejsanczov
pohájati KOJ 1833, IX

mějšanje tudi mēšanje -a s **I. mešanje**: nisteri pa
zmēsanyom (vino) pokvarijo AIP 1876, br. 2, 8
2. združevanje: Boug, Eden je po gori vzétyi
cslovecsánřztva vu Bo'sánřztvo. Eden iřztina,
nej z-mejsanyem bojstva, neko z-jedinřztvom
Persóne KM 1783, 15 **3. upor**: I napunyeno je
czejlo meřzto zmeřjanym KŠ 1771, 402 **4.**

zmešnjava: Grō'zanye, mēsanye itak trpi AIP
1876, br. 7, 2

mějřati -am nedov. *meřati*: od Galileánczov,
řteri krv je pilátus mejřao 'znyihovimi
áldovmi KŠ 1771, 215; pren. niti ne mejřamo
rejs Bo'zo KŠ 1771, 534; Ki sze med pleve
mejřa, ga szviné pojejo KOJ 1845, 6 **mějřavři se**
-a se -e se *vmeřavajoč se*: Niřcse vám naj ne
zadejva mejřavři řze vtřřzta, řtera je nej vido
KŠ 1771, 607

měkla -e ž *metla*: Scopae Mekla KMS 1780, A8b;
Z njénoga veja meklé delajo AI 1878, 46

měknoti se -em se dov. *umakniti se*: Poulek
toga sze je Peter mogao meknoti k-Czasari
Henriki III KOJ 1848, 16; te drűgi zádnyí řereg
řze medtejmoga mekne KM 1796, 22; Ár řze
je Jezus mekno med ľřřztvo KŠ 1771, 279; Ali
pouleg toga ře řze je mekno Dávid KM 1796, 58;
pokedob sze je Zvelicsiteo od ľřřztva mekno
KOJ 1914, 10; veli ľřřztvi, naj bi sze meknilo
KOJ 1845, 81

měkořči -ov m mn. *mehkuřci*: Mekořči AI 1878,
40

měkota -e ž *mehkost*: Za volo měkote se [zlato]
s trdeřřimi kovinami mejřa AI 1878, 55

měla -e ž *moka*: Mela Liřzt KM 1790, 95; Csi li
je zmele i zvodé pecseni KŠ 1754, 202; ga je
zmeřřzila vu tri mericze mele KŠ 1771, 45; kak
da bi tri korbűle mele meo KM 1796, 27; mele
pálma dá melo AI 1878, 52; Od kvalřá med
melo KŠ 1771, 42; melo, i vodou řzam vzéľa
KM 1790, 30; zmejsaj er'seno melo v-mlácsno
vodou KOJ 1845, 109; Kama mi scsés melo
neszti KAJ 1870, 58

Mělhior -a m *Melchior*: Melchior ABC 1725, A3b

Melhižedekov -a -o prid. *Melkizedekov*: pop
pouleg réda Melchi'zedekovoga KŠ 1771, 679

Melkizedek -a m *Melkizedek*: geto gucsi od
Melkizedeka KŠ 1771, 670

mělnati -a -o prid. *moknat*: V-'zupi kűhati je
dobro mělnato blágo AIP 1876, br. 7, 3

mělni -a -o prid. *močnat*: vszákdenésnyá
jesztvina je kruh, melna hrána i krumpiske
KAJ 1870, 44

měmba -e ž *zamená*: Tsere; memba KOJ 1833,
177; teda sze memba neszmi zgoditi KOJ 1833,
129; Z-kem membo, [znamenűje] KOJ 1833, 129

meměnto -a m *spomin*: Na Memento, ali
řzpoumenek za mrtve KM 1783, 124

Menándrov -a -o prid. *Menandrov*: řteroga
znamejnje je řzententzia Menandrova KŠ
1771, 432

menađerija -e ž *menađerija*: Mandril, řteroga
je večkrát po menađeriji viditi AI 1878, 7

ménča -e ž *sum*: [ze prepovidáva jálna mencsa KMK 1780, 45; stere je tocskar tak neszmilno z-szame mencse dáó pokonc sati KOJ 1848, 16; Csi na nyega mencso mecsemo KŠ 1754, 54; Csi rad mencso mecse BRM 1823, 383; Nika taksega necsini, Ka bi mencso dalo bini KAJ 1870, 166

meník -a m *mejnik, meja*: Határ; mejja, határ, menik KOJ 1833, 159; nego lih pázila, naj sze menik od Karola III. okrojeni nepreszkocsi KOJ 1914, 151; Naj Protesztantje z-vkrojjenoga menika voneszakájo KOJ 1848, 112

méniti -im dov. *miniti, izginiti*: szmo pokopali Deák Ferenc. Druga zvězda z-nébe ménila AIP 1876, br. 3, 2

meniti tudi miníti -ím dov. *zamenjati*: Váltani; meniti KOJ 1833, 180; Jasz sze za vesz szvet nebi meno z-plantavim cslovekom KAJ 1870, 37; Miniti Tserélni KM 1790, 95; **meniti se** tudi miníti se -ím se *zamenjati se*: csi tak 'zelés, mênva sze KAJ 1870, 10; i vcsaszi drügi dén sze minita szvojim delom AIP 1876, br. 8, 6 **mênjeni** -a -o *zamenjan*: naj vassa decza na vogrszkom, ta menyena vogrszka decza pa pri vász v-soulo hodijo KOJ 1833, XVI

menjáva -e ž *zamenjava*: Pri pasztérni národaj je menjyáve blágo 'zivincse bilo AIP 1876, br. 10, 2; Poznavci konjov spoznajo konjsko starost po menjávi zob AI 1878, 14

mênje prisl. **1.** *manj, izraža manjšo količino*: ni vecs, ni menyé ednoma ne dá, kak tomi drügomu KŠ 1754, 7b; ki je vnogo nábrao, nej je meo menyé KŠ 1771, 543; menyé vö zebráni pejlzen meti BKM 1789, 4b **2.** *izraža manjšo stopnjo*: med šterimi ništeri vecs, ništeri menyé trpijo KŠ 1754, 145; dönok menyé trpim, liki [zam vrejden KM 1783, 178; Mraz v-céлом országi bio, v-ednom meszti bolje, v-drugom menyé AIP 1876, br. 6, 8; ali pérje od gosečega menje vredno AI 1878, 24

mênkanje -a s *manjkanje, pomanjkanje*: menkany i szükésino zrokúje KOJ 1848, 110; naszlednistvo pri menkanyi szinov na cseri idoucsó KOJ 1848, 109; szo sze zacsudivali nad menkanyom potrejbnih szlovenszkih knig KOJ 1914, 153

mênkati -am nedov. *prenehati, popustiti*: da vi vu vasljih mišzli trüdni nepoštánete, ino neneháte (nemenkáte) SM 1747, 28

menöti -ém nedov. *meti, mečkati*: Örlení; mleti, menoti KOJ 1833, 168; i zácsali [zo vucseniczke nyegovi po pouti idoucsi menoti vlatovjé KŠ 1771, 108

menšajóč -a -e prid. *manjšajóč, zaničujóč*: vodé,

stere vsze vu nyega tecséjo, je ménsajócs zametávo KAJ 1870, 110

ménši -a -e prid. **1.** *manjši glede na razsežnost*: Bila [zta pa dvá: vékji i ménji. [Jakoba] KŠ 1771, 742; Jakouba toga ménšega KŠ 1771, 153; polojno toga ménšega falata krüha KM 1790, 44; Čarni šimpans i erjávi orangutang sta ménšiva AI 1878, 7 **2.** *manjši glede na pomen, pomembnost*: Paveo je od nyega [Petra] nej bio ménji KŠ 1771, 701; [ze pa te ménji od toga vékšega blago]zlávla KŠ 1771, 681; Ár [timam, ka [zam vnikom nej ménji od ti naj vékji Apo]tolov KŠ 1771, 547; Csi gli [zi kaj ménšega od angyelov Vcsino nyega BKM 1789, b; Csi szi ga gli malo ménšega nihao od angelov TA 1848, 7; kaj te vékji bode [z]lú'zo tomi ménšemi KŠ 1771, 468; Jeli [zmo du'sni vadlúvati i ménšé grejhe vu [z]pouvidi KMK 1780, 78 **3.** v zvezi **menša** *Ažija Mala Azija*: Efezus je ménšé Ázie Ikónie dr'zéla KŠ 1771, 571; Kolo]lja je bilou vu ménšoj Ázii Frigyie dr'zéla KŠ 1771, 601; Vu ménšoj Á]ji pa Sz. János KM 1796, 132 **ménši** -a -e sam. *manjši*: jeli [zte nevrejdni [z]ouditi i ta mén]a KŠ 1771, 499

mentúvanje -a s *rešitev*: Me mentúvanje vnogo, Nej bilo prijétno BKM 1789, 192

mentúvati -űjem in mentúvati -űjem dov. *rešiti*: Naj ná]z tak i vekivecsne kaštige mentúje KMK 1780, 30; On Ná]z pekla mentúje BKM 1789, 28; Mentúje nyemi vsze nyegove koszti TA 1848, 26; da bi náz Boug od vlzeih nevoud obarvau ino mentúvao TF 1715, 30; Da bi ná]z [z]ojov [z]mrtyov, Od [z]kvárjenya mentúvo BKM 1789, 18; mentui me na pokonczi SM 1747, 68; me pomozi, Ino mentúj mouk peklén]zki SŠ 1796, 162; kai [zi mene od huda mentúval SM 1747, 64; ka [zi mené od huda mentúvao KM 1783, 221; Ar ná]z je pekla mentúvo BKM 1789, 60 **mentúvati se** -űjem se *rešiti se*: Da bi mogo [z]zega zla [ze mentúvati BKM 1789, 176; mouk [ze mentújemo SŠ 1796, 36 **mentúvani** -a -o *rešen*: Mentúvan krvávih poszlov je szpráviscse dr'sao KOJ 1845, 66; vojnícske szkrbi mentúvan Károl réd naszledniszta naprávi KOJ 1848, 106; I mentúvane protivne skode Sze vkúpveszelijo KAJ 1870, 114; Po nyem mentúvani veke bodemo BKM 1789, 33

méo méla m *hmelj*: Csi sze je vnogo méla pripoválo AI 1875, br. 2, 8

mèra tudi méjra -e ž *mera, enota, priprava za merjenje*: El]zi [z]li]i kriva vága, i mera KŠ 1754, 50; Eto prinasz tüdi gorivzéto mero szo francusi goriszpravili AI 1875, kaz. br. 6; Pri dugócsój meri zdaj stiri razlocsne mertúke

nücamo AI 1875, kaz. br. 6; pren. je pa dána milofcsa pouleg mere dára Krijtzuľovoga KŠ 1771, 580; Pomiluj nász pouleg mere, oh Boug tvoje dobroute KM 1783, 260; I vi napunyávate mero ocsév vaľi KM 1783, 78; Ár nyemi ne dá Boug po meri Dúhá ľzvetoga KM 1783, 274; Boug váľz vu dike meri Prineľzé vľzé kmeni SŠ 1796, 101; i ľterom merom mejrite, ľztiľzťom bode vám nazáj merjeno SŠ 1796, 21; Ár ľterov mejrov bodte merili, ľztiľzťov bode SŠ 1796, 185

méranje -a s *umiranje*: ľusztvo naszkoroma zacšľo glász od méranya Deák Ferenca AIP 1876, br. 2, 1

mérar -a m *geometer*: bode kataszťera ravnitel, i csi de potrebno eden merar AI 1875, br. 2, 3

mérica -e ž *merica*: mericza pľenicze za eden 'zukavecť KŠ 1771, 777; ľzvejcsa naj ľze podmericzo dene KŠ 1771, 113; i ľzkrila ga je vu tri mericze mele KŠ 1771, 216; vejder, ľteri je vľzákó dr'zalo dvej ali tri mericze KŠ 1771, 268

mèriti mérim tudi méřiti -im nedov. **1.** *meriti, ugotavľjati, koliko dogovorjenih enot kaj obsega, vsebuje*: Meriti Méřni KM 1790, 95; Ivan czérkev mejri KŠ 1771, 785; je meo trľzt zátó, ka bi mero to meľzťo KŠ 1771, 806 **2.** *ocenjevati, vrednotiti*: i ľterom merom mejrite, ľztiľzťom bode KŠ 1771, 21; ki ľzami ľzebé vu ľzebi mejrijo KŠ 1771, 546; Ár ľterov mejrov bodte merili, ľztiľzťov bode vám nazáj merjeno KŠ 1771, 185; Mejri ľze kmertiki od Bogá dánomi KŠ 1771, 545 **3.** *primerjati*: jeli sze 'selezni szlovenje morejo vu pokornosťti, i ovih krszťsászkiľ zvršenosťťih meriti z-szalaszkiľi KOJ 1845, 80; Gda bi Zápola vido, da sze z-Maximiliána krepkoszťťov nemore meriti KOJ 1848, 83 **mèřjeni** -a -o *merjen*: ľztiľzťom bode vám nazáj merjeno KŠ 1771, 21

mérjavľivi -a -o prid. *umirajoč*: mérjavľivo 'zeno najso AI 1875, kaz. br. 7

mérjenje -a s *merjenje*: Lüdję od zdávnya szťopáj (ogľáv, poplat) nücajo na mèřjenje KAJ 1870, 65

merkáč -a m *nadzornik*: sòľe pod merkanye pogľavársťťva prido, i eto dopřneszťi merkácsa vcsenyá bode du'znoszť AIP 1876, br. 4, 2; ali merkácsi, kak Széchenyi, Kossuth i Deák szo na paszki bili AIP 1876, br. 2, 2

mèřkanje -a s **1.** *pazľljivost*: i z-merkanyem naj poľzľľja KMK 1780, 54; Gda bi ponüďjeni ľiszt z-merkanyem steo Károl II. KOJ 1848, 48 **2.** *varovanie*: Pes je jako nüclivi, nájmre pri merkanji hiže AI 1878, 8 **3.** *skrb*: nadale ka merkanye, vu pènez-vřèdnoszťti zadene

AI 1875, br. 1, 6 **4.** v zvezi **merkanja znamenje** *pomišľjaj*: merkanya znamenye (-) KOJ 1833, 9; premislávanya, pocsivanya, ali merkanya znamenye (-) AIN 1876, 8

mèřkati -am nedov. *paziti*: Vu rázumnom zgovárjanyi more merkati na ete litere KOJ 1833; Na kój more merkati v-stenyè AIN 1876, 8; Te krao merka dobro BKM 1789, 10; te král merka na vász BRM 1823, 5; Nanyegovo priľeľzno Diko gde merkamo SM 1747, 37; Goszťpodne merkai na moie govorgeinye ABC 1725, A7b; Stere naj razmis, tak merkaj KŠ 1771, 435; na nouto merkaj BKM 1789, 8; Naté recsi zátó mi merkajmo SŠ 1796, 15; Merkajte da 'salosťťno nigda ne objoucsete SIZ 1807, 57; nego dabi merkali, nai nyegovo blagó prinyem oľzťáne TF 1715, 16; i nej je merkao na ona, ľtera je vucsiteo vcsio KM 1790, 54

Merkúriuš -a m *Merkur*: I zvali ľzo Barnabáľa Jupitera, Pavla pa Mercuriuľa KŠ 1771, 386

mèřni -a -o prid. *merilni*: Zátó má [zidar] měřno lato KAJ 1870, 74

mèřno prisl. *mirno*: Snah se měřno zbüdim BJ 1886, 7

mèřtik in mèřťük -a m **1.** *mera, priřrava za merjenje*: i potom je po přèk za méter—mèřťük imenüvan AI 1875, kaz. br. 6; Preobrácsanya szťároga mertüka na nõvoga nõ je vszákí vcsen AI 1875, kaz. br. 6; Nõvi mertüť tak obrácsaj AIP 1876, br. 1, 1; szamo dvá mertüka bodeta nücaniva AIP 1876, br. 1, 6; Nõvi mertüki leh'zèsi bodo vřacsuni AIP 1876, br. 1, 6; Od nõvi mertüťkov AI 1875, br. 1, 2; nõve mertüke nücajo AI 1875, kaz. br. 6; pri nõvi mertükaj AI 1875, kaz. br. 6; da szo szťářimi mertükami zadovoljeni bili AI 1875, kaz. br. 6 **2.** *metrum*: ka ľzo ľyllabe nej bilé vu gvüsen mertik vzéťe BKM 1789, 2b **3.** *dopustna stopňja, količina česa*: kaj ľzmo vö zmertüka po'zmécsani bili KŠ 1771, 529; Tak i Boug mertik derľi SM 1747, 73; Tak i Boug mertik dr'zi BKM 1789, 314; Vcsi nasz vu vszem mertüť dr'zati KAJ 1848, 124; Vu vszem djányi mertüť dr'zi KAJ 1870, 18; ta Doika pomali zmertükom püľcsa mleiko TF 1715

mèřťüčen -čna -o prid. *zmeren*: Méřťékleťes, mertücsen -a -o AIN 1876, 23

mèřťüčľiv -a -o prid. *zmeren*: Mertücsľiv 'ziteľ ľübijo BKM 1789, 140; Mertücsľivo 'zivľjeňnye vu jejľzťvini KŠ 1754, 211; Mertücsľivi boďdite zátó KŠ 1771, 711

mèřťüčľivo prisl. *zmerno*: tou je: mertücsľivo 'ziveti KŠ 1754, 211; mertücsľivo i pravicsno i pobo'zno 'zivémo KŠ 1771, 659; Z-etaksimi

pridavkami more mertücslivo 'siveti KOJ 1833, 143

mertüchlívost -i ž *zmernost*: Naj je vmeni mértücslivoŕzt BKM 1789, 399; Mertücslivoŕzt i treznoŕzt BRM 1823, VII; Vcŕio je na mertücslivoŕzt KM 1796, 104; Ár mi dá mertücslivoszt KAJ 1848, 201; dr'zi náŕz po tvojem ŕztráhi vu mertücslivoŕzti KŠ 1771, 853; Jejŕztvina pitvina vmertücslivoŕzti BKM 1789, 364; nego i zmertücslivoŕztjom KŠ 1754, 47; nego i zmertücslivoŕztjom KŠ 1754, 63

Mérzeburg -a m *Merseburg*: Henrik fticsar sze 'snyimi vküpvdári pri Merzeburgi KOJ 1848, 9

mesaréjnje tudi mesárjenje -a s *mesarjenje*, *množično ubijanje*: ka je sztrasno meszarjenje posztanilo KOJ 1848, 120; nyim Büdino po meszarejnji szrecsno z-rouk odvíja KOJ 1848, 99; klánye i meszárenye narédi KOJ 1848, 9

mesáriti -im nedov. *klati*: konye tüdi bodo meszářili AIP 1876, br. 4, 8; Uprav szo meszářili pri ednoj kmetovszkoj hi'si KOJ 1845, 107

mesárnica -e ž *mesnica*: Vŕze, kou ŕze vmeŕzářnicz odáva KŠ 1754, 211; Vŕze, ka ŕze vmeŕzářniczi odáva KŠ 1771, 510; kakti csi szo hi'ze, meszářnice, kvarne na zdrávje AIP 1876, br. 4, 2

mesárski -a -o prid. *mesarski*: Mesárski pes, ŕteri bojéča teléta z lajanjom goni AI 1878, 8

mésečen -čna -o prid. *mesečen*: Znanoszt razserjüvajoce meszeczne novine AI 1875, kaz. br. 1

mesnáti -a -o prid. *mesnat*: Puži na črevi májo mésnati podplat AI 1878, 40; csonte mesznate je goriprivézao na szlemen KOJ 1845, 99

mèsní -a -o prid. *mesen*: piŕzani nej na kameni táblaj, nego na meŕzni táblaj ŕzrczá KŠ 1771, 533

mesnica -e ž *mesnica*: Ka gyejzdis Vu Jeru'zálem kmeŕzniczi BKM 1789, 2; Stera meszniczo odprto po szvejti noszi KOJ 1845, 35

mesóu in mesó -á s *meso*: Caro Meŕzou KMS 1780, A8; Meŕzou Hús KM 1790, 93; Ne ŕztoji tak poŕzt vřibaj, ŕtere ŕze meŕzou zovéjo KŠ 1754, 211; Nej je vŕzáko meŕzou ednáce meŕzou KŠ 1771, 523; Dobro je nej jeŕzti meŕzá KŠ 1754, 480; pecsine, na ŕtero je meŕzou, i kruh polo'seni KM 1796, 47; Njéna [lisice] hrána ne samo meso AI 1878, 9; Szkou'zov i zmeŕzom ŕzi me pokrio KŠ 1754, 90; i vŕze fticze ŕzo ŕze naŕzítile 'znyihovim meŕzom KŠ 1771, 802; i z-meŕzom je ono meŕzto nazáj napuno SŠ 1796, 6

mesöven -vna -o prid. *mesen*: ino dám vám ŕzrczé meŕzovno KŠ 1754, 96

mèsta advérbium ~ -a m *krajevni prislov*: Z-dokoncsekom *ig* sze zná nej szamo meszta, nego i vřejmena adverbium naréđiti, dp. hat hétig KOJ 1833, 106

méstaiménadostávek -vka m *připona v krajevnem imenu*: 10. Mésztaiménadosztávek (a helynévrag): *tt, ett, utt, ütt* AIN 1876, 21

mestánčar -a m *I. meščan*: Polgár, mesztancsar, pörgar AIN 1876, 41; jaŕz ŕzam meŕzta Cziliczie meŕztancsar KŠ 1771, 410; liki Rimŕzki pörgar ali meŕztancsar KŠ 1771, 431; mesztancsarje vküppřihájanye bodo obdr'zali AIP 1876, br. 4, 3; ŕtero je melo pogane i 'Zidove pörgare, ali ŕzi bojdi meŕztáncsare KŠ 1771, 589; szojo nistera meszta z-csiszti vŕskimi mesztancsari AIP 1876, br. 8, 3; pren. Etibom Itam nébe mesztancsar KOJ 1848, 280 **2. dr'žavljan**: pridřüzo ŕze je kednomi meŕztáncsari ove dr'zéle KŠ 1771, 223; mesztancsarje szo křscsánszke vöre AI 1875, kaz. br. 3 **3. podložnik, podanik**: Meŕztáncsarje nyegovi ŕzo ga pa odřřili KŠ 1771, 235

mèsti metém nedov. *pometati*: Seperni; meszti, pomejtati KOJ 1833, 171

mèstni -a -o prid. *mesten*: Meŕztni piŕzács pa geto je doli vtŕŕao lŕŕztvo KŠ 1771, 403; vlekli ŕzo Jázona i nike brate pred meŕztné vŕládnike KŠ 1771, 395

mèstnostálisča dostávek ~ -vka m *krajevna připona*: Sztáliscsa-dosztávkí szo tróřeféle, kak 2. mesztno-sztáliscsa .. dosztávek AIN 1876, 19

mèsto tudi méjsto -a s *I. mesto, večje naselje*: i vŕzáko meŕzto ali hi'za razdeljena prouti ŕzebi KŠ 1771, 39; I gda bi ga poznali tiŕztoga meŕzta mo'zjé KŠ 1771, 49; zMeŕzta Betlehema KŠ 1771, 3 (B2a); Ki sz-tühinszkoga meszta trsztje cséš kupiti AI 1875, kaz. br. 8; le'zi bude liki meŕzti onomi KŠ 1771, 32; Teda ga je vzéo vřág vu ŕzveto meŕzto KŠ 1771, 11; Vu meŕzto Názařeth KŠ 1771, 17; szí napřávijo csüdno meszto Benetke KAJ 1848, 4; Etakše selo se za mesto ali za váraš zové BJ 1886, 22; Stámpano vSaxonii vMeŕzti Halla TF 1715, 1; I, tá pridoučŕi přebivao je vmeŕzti, ŕtero ŕze veli Názařeth KŠ 1771, 9; v-sterom meszti sze orszácsko szřpaviscese odpré AI 1875, kaz. br. 1; na porřsenyé trdnimeŕzjt KŠ 1754, 161; vno'zina lŕŕztva od Galilee, i deŕzét meŕzjt KŠ 1771, 13; Teda je zácsao na oucsi metati tiŕztim meŕzjtam KŠ 1771, 36; ne ŕzkoncsate meŕzta Izraeŕŕzka KŠ 1771, 33; gráde i meszta dao obzidati mocsno KOJ 1848, 8; akoŕze glih v niŕterih meŕztiŕh, katechŕmus reczítüje TF 1715, 5; geto ŕzo ji vnogo vnougi meŕzjtaj připelali KŠ 1771, A5b;

Obari ná/z zev/zejmi mej/ztami, ve/zniczami KŠ 1754, 224; pren. I ovo, v/zve mejzto je vö slo pred Jezuja KŠ 1771, 227 **2. nedoločen kraj:** Mejzta i vrejmen, ka gde? i gda? je pi/zao, pravicsno neznamo KŠ 1771, 338; Golgotha, tou je, temena mejzto KŠ 1771, 95; vnebé/zaj, vpékli, Trétyega mejzta pa nejga KŠ 1754, 151; bi sze Roditelje obodvoujega meszta bole szpoznali KOJ 1833, XVII; odgovárjajo kokotje z najdalešnega mesta AI 1878, 3; V-nisteri mesztaj bratva 'ze zacsnjena AI 1875, kaz. br. 8; Törki szo z-vnogih mesztaj voodtirani AI 1875, kaz. br. 3 **3. kraj v naravi ali prostoru:** Kak zárocnsnik z-šzvega mejzta, Zisoje BKM 1789, 4; ono [šibo] je neprefztano [csuko, naj bi]ze z-mejzta genola KM 1790, 18; je kruglo szkósz věk na tiszto meszto poszlo AI 1875, kaz. br. 7; Po večeráj povrže svojo skrivno mesto AI 1878, 7; [zvetlo]zt, (Izveicso) stera vu kmécsnom mejzti [zveiti SM 1747, 25; V]zigdár i v/zaksem mejzti, gdekoli ga molimo KŠ 1754, 182; To drugo je pa [zpadnolo na pecsin]zka mejzta KŠ 1771, 111; Dúso mi razve/zeli vszáki mejstaj BKM 1789, 4; Szvojo 'sivino [zo vnogokrát po prepovejdati mejlztej pa]zli KM 1790, 70; pren. Oh nebé/sza, prelejpo meszto KM 1783, 183; On je vnougom mejzti, Vu vecsérji, vu rejclji nazoucsi BKM 1789, 9; Touje moie mejzto, gde vi bodte [ztali SM 1747, 83; Dokecs pridem ta na mejzto vu nebe/zko Kraléjztvo SM 1747, 1747, 78; Nám me/zto [zprávlat ide BKM 1789, 109; Ponizno 'zele [zrdceze, V-nyem]zi mejzto [zpráví BRM 1823, 1823, 6; da jih je 10 jezér na meszti koncza dálo KOJ 1848, 8; i kvár,]teroga je vcsino, na mejzto po]ztávi KMK 1780, 75 **4. položaj, funkcija:** najsztarësi na predszednika meszto sztopécsi AI 1875, kaz. br. 1 **5. odlomek pisanega, govorenega besedila:** nej z-Szvétoga Mátaja Evangyelioma (ár je vnougom mejzti dugsi i vnoga má) KŠ 1771, 102; Liki i v drügom mejzti právi KŠ 1771, 678;]ztáre pe/zmi]zem na mejzti nihao BKM 1789, 4b **6. mesto na telesu:** i z-mejzjom je ono me/zto nazáj napuno KM 1783, 6

město predl. z rod. *namesto:* Ar [zo od Bogá, me/zto nyega, na tou po]ztávleni KŠ 1754, 219; je na me/zto Obrizávanya nasztávleni KŠ 1754, 7a; kaj [zo ji dúgi v]lazké me/zto pokrivala dáni KŠ 1771, 512; Me/zto koga bi mogli praviti KŠ 1771, 752; Me/zto Abela je dáo Boug Adami drügoga [ziná KM 1796, 9; je lepse i bougse meszto neszmilnoga razbijanya na mirnoszt sze váditi KAJ 1848, 10; V-táksih országaj gde meszto právdeládnošzti ednoga csloveka vola

sze more dopuniti AI 1875, kaz. br. 2; Meszto ládavne oszöb recsi escse sze nucajo eta AIN 1876, 16

městostáliščni zapostávek -ega -vka m *krajevni predlog:* Ti szamosztójëcsi zaposztavki, steri szo ali zmesz-sztáliscsni, szo eti AIN 1876, 26

městovézniik -a m *krajevni prislov:* 12. Mesztovézniiki (helykötök): ott-hol AIN 1876, 67

městovina -e ž *stojnina:* Farar pri sz. Benedeki je plemenitomi Prosznyak Jánosi mesztovino, prepuszto KOJ 1914, 132

mestovjé -á s *satje:* Ar je moje [zpominanye]zláj]e od méda, i örocšina moja me/ztovjá KŠ 1771, 817

mestövni -a -o prid. *satoven:* Oni [zo pa poudali nyemi i me/ztovnoga meü KŠ 1771, 257

měša -e ž **1. maša:** V]zaki]zvétek Sz. Me]šo po]z]lüsaj KM 1790, 111 **2. v zvezah: mala meša praznik Marijinega rojstva 8. septembra:** Evangy. na Mále Me]se dén KŠ 1771, 4; **velika meša praznik Marijinega vnebovzetja 15. avgusta:** Evang. na velike Me]še, dén KŠ 1771, 205

Mešijáš -a m *Mesija:* kaj je Kri]ztus te obezsani Me]šiás KŠ 1771, 3 (B2a); Tako veli Me]šiás BKM 1789, 27; liki je pi/zano od Me]šiá]ja KŠ 1754, 85; je csakao Me]šiá]ja KM 1796, 18; ki je mogao pred Me]šiá]jom pout napravlati KŠ 1771, 3 (B2a)

Mešijášov -a -o prid. *Mesijev:* nafe vu Me]šiá]šovom vrejmeni budoucse blá'zen]ztvo KŠ 1771, A7b

měšlinga -e ž *zmešnjava:* pa vszigdár meslinga bila AIP 1876, br. 10, 2

měšni -a -o prid. *mašen:* priporácsam velicsánszke mészne peszmi KOJ 1845, 5

měšnik -a m *mašnik:* Gda]ze Mészniik vö obrné KM 1783, 114; ka Mészniczke zvénszki okrsztijo KOJ 1848, 11; mesniczke i vucsitelje posztánejo KOJ 1914, 154; szo méšnike, baráte vküpozszláblali KOJ 1848, 8

měšnjak tudi méšnjek -a m *avgust:* jakobescek i méšnyek meszec bode AI 1875, br. 2, 8; odprenye orszácskoga szprávicsca 31-toga méšnyaka AI 1875, kaz. br. 1; szedztvo sze 30-toga méšnyeka obdr'zalo AI 1875, kaz. br. 1

měšter -tra m **1. učitelj:** Mester, Vučsiteo, mester, mujszter KOJ 1833, 165; Nebode zmojega]ziná Farar ani Me]šter TF 1715, 4; Ár je eden vas me]šter, Kri]ztus KŠ 1771, 76; Me]šter, czejlo noucs]zmo delali KŠ 1771, 179; Jezus Me]šter Apo]stolov KM 1783, 41; Niti]ze ne zovte

męstre KŠ 1771 **2. moįster, obrtnik**: mestrom, i tr'szczom je nej bráno vu Vogerszkom sze naszeliti KOJ 1848, 10

męsterski -a -o prid. *obrtniški*: I nikŕi meįsterŕzki cslovik nikŕe meįtrije ŕze vecs vtebi ne nájde KŠ 1771, 800; Csi záto Domiter, i meįsterŕzki lidjé ŕzkim kákŕo rejcs májo KŠ 1771, 403; i ŕzpravo je meįsterŕzkim lidém dobicska nej malo KŠ 1771, 402; Vcsęŕzti viŕnye vládnike I vŕze lidi meįsterŕzke BKM 1789, 169 **męsterski** -a -o sam. *obrtniški*: ino bi tam mirno 'sivocsi kaj mesterszkoga zacsnili delati KOJ 1848, 31

męstríja in męstría -e ž **I. obrt**: naj ŕze ne zavrŕze najŕ meįtrija KŠ 1771, 402; Mestria i tr'sztvo KAJ 1848, VIII; I da je bio priŕzpodobne meįtrije, oŕztano je pri nyima KŠ 1771, 397; naszelo Saxonce, od sterih bi sze Vogrinje tudi mestrije návcsili KOJ 1848, 28; Na Meįtrio gledoucs je bio [Luka] vrács KŠ 1771, 158; Tejva tühincza ŕzta na rázlocsnó meįtrijo návcsila KM 1790, 64; kak da bi on vŕzo meįtrio gori najŕao KM 1796, 10; Lasztivnoimé sze pred mestrio znamenývajocse obsinszko imé deva AIN 1876, 11; ino mestrije razvijale szvoje zasztave KOJ 1914, 151 **2. umetelnost**: ka je bo'zánŕztvo priglihno zmeįtrijov vó zrejzanomi kamni KŠ 1771, 397 **3. spletká**: kaj je Bog Csloveka vu praviczí ŕztvoro, ali oni iŕcŕeio doŕzta meįtrie SM 1747, 5; z-szvojev 'senszkinov mestrijov je pri Goszpodi vószpelala, da szo szi Wladisláva zvolili KOJ 1848, 69

męstríjni -a -o prid. *umeten*: Ki szvojo zdrávje obvarvati 'zelé, more sze varvati od gósztoga mestrijnoga pomáganya szvoje nature AIP 1876, br. 4, 7

męšúvati -űjem nedov. *maševati*: i oni szo tudi mešúvati vórnikom KOJ 1845, 78 **męšúvajóuči** -a -e *mašújoč*: naj bode Męsniki mešúvajoucsemi pod nogámi KOJ 1845, 59

metàti męčem nedov. **I. metati, povzročati premikanje kakega predmeta**: vido je Simona i Andrája ka ŕzta vlaké vu mourje metala KŠ 1771, 104; ŕzo pa vejje ŕzekali zdrevja, i metali ŕzo je na pout KŠ 1771, 137; i ona, ŕtera ŕzo notri metali je na noŕzo KŠ 1771, 307; da bi vido, kakda bi lűŕztvo metalo peįneze vu to ladiczo KŠ 1771, 142; pren. válovje je pa metalo vu ládjo KŠ 1771, 114; Saulus metao je je vu temniczo KŠ 1771, 364 **2. dajati**: Nisce pa ne mecse novoga ŕzúknya záplato na ŕztári gvant KŠ 1771, 29; konyom vűzde vcsobe mecsemo KŠ 1771, 750; niti ne mecsete d'zűnd'ze vaŕe pred ŕzvinyé KŠ 1771, 21 **3.** v zvezah: **vó metati izganjati**: ete mecse

vó vragé KŠ 1771, 39; Vragé mecŕe zBo'zim prŕztom BKM 1789, 55; mecsem vó vragé, ŕzinovje vaŕi pokom je bodo metali BKM 1789, 39; **na oči metati očitati**: tákŕe grejhe nescse nám na oucsŕi metati BKM 1789, 442; teda je zácsao na oucsi metati tiŕztim meįŕztam BKM 1789, 36; i na oucsi nyim je metao nyihovo nevernoŕzt BKM 1789, 155; **menčo metati sumiti**: Csi na nyega mencso mecsemo KŠ 1754, 54; Csi rad mencso mecses BRM 1823, 383 **4. polagati, izročati**: Pod tvo perout mecsem jaŕz moje vűpanye BKM 1789, 310; Ár právda vŕze grejsne Mecse pod oblaŕzt ŕzmrti BKM 1789, 96; nej, ka bi pá fundamentum metali pokoure KŠ 1771, 679; Ti te zmo'sne k-zemli mecses 's-nyihova ŕroka SŠ 1796, 127 **5. govoriti, očitati**: kákŕe ricŕi ŕzo tou, ŕtere prouti edendrűgomi mecseta hodécsa KŠ 1771, 255 **6. prizadevati si**: Oh! jeįŕztvina csrvouv, zakaj ŕze tak mecses BKM 1789, 418, SŠ 1796, 88 **7. bruhati**: Hányini; metati KOJ 1833, 159 **metàti se męčem se metati se, boriti se**: Birkózni; metati sze KOJ 1833, 152 **metájóuči** -a -e *metajoč*: dvá brata, metajoucŕiva vlák vu mourje KŠ 1771, 12; razdeŕlili ŕzo ŕzi gvant nyegov metajoucŕi ŕors na nyega KŠ 1771, 95

męter -a m *meter*: Za zroka kratěnya méter de m. AI 1875, kaz. br. 6; v-ednom méter-i je toliko centiméterov AI 1875, kaz. br. 6; skoro dvá metera dugi AI 1878, 20; koliko méterov AI 1875, 6

mętercént -a m *metercent*: Ete cent zaprva dobro bode za métercent imenűvati AI 1875, br. 2, 2

mėti mám nedov. **I. imeti, izraža, da je kaj osebko va last**: Nemam nikai, zkimbi za moie grehe zadoŕzta vcsinil SM 1747, 60; Eto más eden gros KAJ 1870, 8; Ako gli on [krščenik] nikaj nejma, Li duso I teĭlo KŠ 1754, 263; nájma nejmate pri Ocsi vaŕem KŠ 1771, 17; Ivan, je meo odeteo ŕzvojo zgomilŕzkoga koŕzminya KŠ 1771, 9; je alabaŕtrom drágoga mazala mejla KŠ 1771, 87; kako dabi ŕzám Farar Dűŕŕou meu TF 1715, 5; Naj ŕzi má [šatan] ŕzvoje blato, Boug je moje bogáŕztvo SM 1747, 74 **2. izraža, da je pri osebku kaj, s čimer razpolaga**: nej je ŕzlobodno tebi nyuj meti KŠ 1771, 47; ŕzvéto piŕzmo, kotero pred ŕzebom más KŠ 1771, A8b; je potreĭbno pomoucs meti SIZ 1807, 5; rázumno ŕzrczé mores tak meti BKM 1789, 7; cslovik, ki pod ŕzebom mám vitéze KŠ 1771, 25; ino moucs más nyega nazáj vzéti KŠ 1754, 242; Koliko tálov ma katechŕŕmus TF 1715, 10; Nema pa korenyá vŕzebi KŠ 1771, 43; K-broĭenyi pa nema vole KAJ 1870, 9; vnoŕina ŕzvedouk okouli

nájz mámo SM 1747, 27; mámo zgovoritela pri Otsi KŠ 1754, 104; ni Apóštolouv zapouvidi nejnamo KŠ 1754, 214; i vi obsino máte znami KŠ 1771, 726; máte radi la'zi TA 1848, 4; rezi kastige, vu steroi v'jih májo tála SM 1747, 29; kony ino Oszel, steri neimaio razuma SM 1747, 96; }z. pi}zma razkladácske nikaj }ztraslivoga nemajo KŠ 1771, A4a; kai on grehe odpű}zti na stere je Bog do}zrehmal poterpleinye mel SM 1747, 17; Kakti je }zvoje právo vadlűvanye meo KŠ 1754, 11a; [seme] gde je nej melo do}zta zemlé KŠ 1771, 42; Gof}zpodne, mej potrpeljnye zmenom KŠ 1771, 60; jala }zerda nemai dobro csiniti v}zeim SM 1747, 88; Poterpleinye meite drága brátja SM 1747, 28; v}ze kaigoder mam vu Tvoje roké preporáclam TF 1715, 46; on ma v}za, tebe ma SM 1747, 91; Poglavnik }zveita oblá}zti neima SM 1747, 79; Gof}zpada i drűgi, }steri nad nami oblá}zti májo KŠ 1754, 30; tak }zo v}zi vkűp bili i v}za }zo meli obsin}zka KŠ 1771, 340 **3. izra}za obstajanje osebe, ki je z osebkom v dolo}čenem razmerju:** ka on nyega lűblėni Otsa }csė biti i za }zvojega }ziná meti KŠ 1754, 188; Gof}zpodne! da li tebé mám SM 1747, 74; Vidis neimam nikoga, Gdebi mogo }ztán meti SM 1747, 71; ocsa mámo Abraháma KŠ 1771, 9; Csi nikoga ne bom mel, Boug bode moi priátel SM 1747, 74; Dvaná}zset Apóštolov je meo KŠ 1771, 3 (B2a); pa je meo edno lepo 'zeno AI 1875, kaz. br. 7; Naj mi }zamo nyega za Bogá mámo KŠ 1754, 13; Nemai drűgi Bougov TF 1715, 12; Neimai drűgi Bogouv ABC 1725, A4A; Neimai drugi Bogouv SM 1747, 45; nemaj tűhi Bogouv KM 1790, 110 **4. ka}ze, da je pri osebkú kaj kot njegova sestavina:** Csi britko nenávedno}zti máte vu }zrcáj val}ji KŠ 1754, 39 **5. izra}za lastnost ali stanje osebkú:** Dáj nam med vörnomi Gof}zpon Boug táo meti SŠ 1796, 27; nikakvi ha}zen }ztoga nevolna Decza neima TF 1715, 5; }ze te }ztári Ádam vnami má ftáplati KŠ 1754, 191; ete hűdo má vu miszlaj TA 1848, 6; Kak dugo bom britkoszt meo vu szrczi TA 1848, 10; ni do}zta trousta bodemo meli po Kristu}si SM 1747, 31; ká}k}ji nájem bodete meli KŠ 1771, 17; Materi Zėrkvi, naj }z. Stevana, }steroga je mejla na zemli rasėritela KM 1783, 91 **6. izra}za lastnost ali značilnost pri osebkú:** Ka}tiga na nyem lesi, da bi mi mér meli SM 1747, 12; }steroga imė gori más naznanyeno TF 1715, 9; Bo'za velika }zkrb, }stero on má KŠ 1771, A8a; Rado}zti zetoga májo eto KŠ 1754, 220; naj mám 'zitek vekivecsni KŠ 1771, 62 **7. izra}za dejanje, kot ga dolo}ča samostalnik:** more vűzdovu lauloke polositi (djati) akoie k}zebi csė meti

SM 1747, 96; dobro csinite, kai na nyou pa}zko máte SM 1747, 25; Meo bo zmenov potrpeljnye KŠ 1754, 269; ha}zek bode eto delo melo KŠ 1771, A7b; Farizeu}ke }zo pa tanács meli prouti nyemi KŠ 1771, 38 **8. morati:** Te drűge [pesmi] }ze ti pa }zame ká'zejo, gda je más naprevzeti BRM 1823, II; Kak sze má dr'zati cslovek vu pajdástvi KOJ 1833, XV; ká}gda mámo mi na}l} litek ravnatí TF 1715, 12; vszi lid}je májo gori }ztánoti KM 1783, 16; gde bi }ze meo Kri}ztus poroditi KŠ 1771, 7; gda bi }ze meli bujti, i ja}z }zam pravo na nyė }sentenczio KŠ 1771, 421; Záto v dvojnol}zti nejnamo }zpadnoti SŠ 1796, 7; Nejmate }ze }ztra}jiti BKM 1789, 22 **mėti se mám se izra}za, da je osebek v stanju, kot ga nakazuje dolo}čilo:** i v}ze, ki }zo }ze hűdov meli KŠ 1771, 26 **majou}či -a -e imajo}č:** liki dvej novej majoucsi }ze vrcsi vu gehenno KŠ 1754, 146; Ár je je vcsio, kiki oblá}zti majoucsi KŠ 1771, 24; 'sivi Boug i Cslovik majou}či právo 'sivo Tejlo KM 1783, 155; v-zoubi szmodko ali pipo majoucsi KOJ 1845, 5; Vu dobri delaj }zvedou}zstvo majoucsa KŠ 1771, 640; érdėcse ténke linije za pizszanye majoucsa KOJ 1845, 6; Bivol od vola šurke}še telo majo}ča stvár AI 1878, 15; I vidoucsi edno figovo drejvo ouzdalecs majoucsa li}ztye KŠ 1771, 137; Ár je Bo'za rejcs ol}ztre}ja od v}zákoga zobej }ztráni ol}ztrcz majoucsuga mecsa KŠ 1771, 677; i ercsė tomi csloveki pol}zejhnyo rokou majoucsemi KŠ 1771, 109; csi vu korėnszkom verbumi vcs szillab vu szebi majoucsemi, litera *l* prebiva KOJ 1833, 80; ár to edno csėr majoucsó }zo popadnoli SIZ 1807, 42; v}ze }ztvári zemel}zke }tiri nogė majoucsa KŠ 1771, 372; kotrige, '}ile, i csűtejnja majoucsa velike, i mále }ztvári KM 1796, 5; na priglihno}zti obráza }zkvarjenoga csloveka i letajoucsi i csetvéronoug majoucsi i lazėcsi }ztvári KŠ 1771, 448; kaj }zi kmo'zom nepreokro'zenyė majoucsim notri }sou KŠ 1771, 375

mėtica -e }z *meta:* Ár de}zjetinijete meticzo i koper, i kűn KŠ 1771, 77

metűl -a m *metulj:* Leopold je lovio metűla KM 1790, 20; kak le}je}jo pisani metűli AI 1878, 3; Zaprva je metűle lűvo AI 1875, kaz. br. 7

metűlec -lca m *metulj:* Metűlec je tűdi lėpa sztvár KAJ 1870, 10; Kolmancsek je za metűlcom drkao KAJ 1870, 11

mėzga -e }z *muzga:* Nedv; v}laga, podmouk, mėzga KOJ 1833, 166; znamėnje, ka sze mėzga vu drevi sztávila AIP 1876, br. 11, 8; Tecsasz lűpli drűvo, dokecs je v-mėzgi KAJ 1870, 68

mėzopotamiánski -a -o prid. *mezopotamski:*

Půzto je na nyé Meľopotámíán]zkoga Krála KM 1796, 46

Mežopotámija -e ž *Mezopotamija*: i ki]ztojjo v-Meľopotámii KŠ 1771, 345

mí mé mé os. zaim. *mi*: kaibijze mi Bogá bojali TF 1715, 13; doklem mi vszi ktebi pridemo ABC 1725, A7a; Jeli moremo mi dobra dela čjiniti KŠ 1754, 80; kako i mi odpůčsamo du'znikom najim KŠ 1771, 18; Csigli]zmo mi eľcse decza KM 1790, 20; Premi]zlimo]zi i' mi tudi SIZ 1807, 9; Mi tak glá]z jezika Gori podigávamo BRM 1823, 6; Ország, v-sterom mi Szlovenye prebivamo KOJ 1833, VIII; kako jáko krouto námje potreibna TF 1715, 7; Nám je dáni eden vrács SM 1747, 87; vőro,]terov Kri]ztu]sevo vrejdnost knám prikápc]imo KŠ 1754, 82; i knám]zi je priglihne vcsino KŠ 1771, 65; ka je nám]ztebom Jezus KŠ 1771, 27; Jeli]zmo du'sni Oltársko]zve]ztvo k-nám vzéti KMK 1780, 62; Ocsa]zmiluj]ze nám KM 1783, 22; Známo, Ka nám je v]zejm mrejtí BKM 1789, 420; nej nám trbej na]zé táksega kejpa gori vzéti KM 1790, 20; Dobro známo, ka nam je v]zejm mrejtí SŠ 1796, 7; vassa csi naj nam bou nas pomocsnik SIZ 1807, 4; Csi ogen, nepriátel Vzeme nam v]ze blágo BRM 1823, 5; ár]ztvoriteo je nám z-Paradi'soma vővr'senim KOJ 1833, IX; sztári mertůki szo nam dugo szlů'zili AI 1875, kaz. br. 6; ščé z velikimi skákami nam odbežati AI 1878, 3; tak moremo ná]z i v]ze nal]e Bougi gori ofrůvati KŠ 1754, 104; I]ze]ztre nyegove nejli]zo v]ze pri ná]z KŠ 1771, 47; I ne vpelaj ná]z vu]zkůsávanye KŠ 1771, 18; je Perľona z cslovekom po]ztánola, naj bi ná]z odkůpila KMK 1780, 5; On nász v]zigdar rad pomága BKM 1789, 289; Szpoumeni]ze zná]z, oh Bo'se BKM 1789, 61; on, ki je ná]z]ztvouro KM 1796, 5; vu tiváristvo vkůpsztoupiti, i stero nász v-nyem obdr'si KOJ 1833, VIII; I takáj od ná]z v]ze kraj odloucsi SŠ 1796, 5; zdaj, ka ná]z od toga vesi vadlůvanye SIZ 1807, 9; Jezus, Li za ná]z volo]zi prisao BRM 1823, 9; kača nas zavárala AI 1878, 3; Prinaz je veliki mráz AIP 1876, br. 1, 5; ino neiga med nami]teribi dobro čjinio TF 1715, 19; ino znami rođenoga greiha voljo TF 1715, 19; nai tak raszté tvoi ország med nami ABC 1725, A7a; niti tebe prav]zpoznanye med namie opůscheno SM 1747, 86; dobra dela Boug je more vnami zacséti KŠ 1754, 80; V]záki med nami]zám za]zébe racsun dá Bougi KŠ 1754, 86; znami Boug KŠ 1771, 6; ár kricsi za nami KŠ 1771, 51; po'salůvanye etak moremo vu nami pobůditi KMK 1780, 71; i csi]zto]zrczé vu nami]ztvoris KM 1783, 48; Szmiluj]ze nad nami

BKM 1789, 349; Vla'zi ka je vnami]zůho BKM 1789, 118; Znami v-csinenyá dobroga SŠ 1796, 17; csi tak zacsnemo kaj vcsiti, kak pred nami drůgi Národje KOJ 1833, V; Szmlitůj sze nad námi, Goszpodne BRM 1823, 1; naj]ze radůje ve]z odvejte]k vu nami SIZ 1807, 4; Goszpodne pozdigni nad nami szvetloszt licza tvojegá TA 1848, 4

Midianitánc -nca m *Medijec*: Vcsini nyim, kak Midianitanczom TA 1848, 68

midjánski -a -o prid. *medijski*: i vcinyen je tůhécenz vu Midíán]zkój zemli KŠ 1771, 361

midva midve midve os. zaim. *midva*: Midva jeiva zetoga ograda drevja]zád SM 1747, 5; Csi]ze midva dne]z]zoudiva za toga volo KŠ 1771, 351; Boug naj vszém odpůszti, kak midva tebi odpůsztiva KOJ 1845, 20; Midva szva priaznivo med szebom vkůp dr'zala TA 1848, 44; Eti szo vszi lederne sörce meli, kak midva KAJ 1870, 85

mig -a m *hip*: bedáka i bedacso v-migi szpoznajo KOJ 1845, 113

migetáti migěčem nedov. *migetati*: Blisk žerjávo migeče BJ 1886, 35

mignjenica -e ž *veka*: Ocsi mi je mogőcse obracsati i z-mignyenicami zaprěti KAJ 1870, 31

mignjenje -a s *mig, namig*: Dober konj razmi vsako mignjenje svojegá gospoda AI 1878, 14

Mihál tudi Mihálj -a tudi Miháo -ála m *Mihael*: Miháll ABC 1725, A3b; Franczel Miháo KŠ 1771, A6b; Szvéti Miháo KM 1783, 92; Bakos Mihály BKM 1789, 8b; Szever Miháo KŠ 1754, 3b; Barla Mihál BRM 1823, IV; č]i vő vzemem Vanacsaj Mihála skolnika BKM 1789, 3b; Na]z. Mihála dén KŠ 1771, 850; Taksony je dvá szina meo, Gejzi ino Mihála KOJ 1848, 10

Mihálovo -ga s *praznik svetega Mihaela*: Csi je gubacs k-Mihalovomi szůhi AI 1875, br. 2, 8

mihálšček tudi miháošček -a m *september*: vu zacsétki Mihaoscseka KM 1790, 66; 14-toga mihalscseka AI 1875, kaz. br. 1

mikati mícem nedov. *migati*: Micse zocsmi, z nogami gucsi KŠ 1754, 55

Mikeáš -a m *Mihej*: [Knige] Mikéas KŠ 1754, 2

Miklőš -a m *Miklavž, Mikloš*: Szvéti Miklőš KM 1783, 94; Miklőš, Vince BJ 1886, 32; Na]z. Miklőja pűspeka dén KŠ 1771, 842; po Kűzmicse Miklősi KM 1796, (1)

Miklőšánc -nca m *nikolajavec*: ka odůrjávás dela Miklőšánczov KŠ 1771, 769

mila -e ž *milja*: Grozoviten glás ma [lev] i ga na pol mile začůti AI 1878, 11; I kikoli te bode primárjao ne edno milo zemlé KŠ 1771, 17;

szo meli velke na pét sészti mil dúge oploute KOJ 1848, 6; On je na 14 mio dúgi 'slejb vcsino szkopati KOJ 1848, 121; Ti tvoj drzís grob na Źtjou mio BKM 1789, 408; od Rima na tri mile KM 1796, 131; Dalecsino dve etaksi vör, ali stiri jezero kláftrov, milo zemlé zovéjo KAJ 1870, 66

míli -a -o prid. *mil, drag*: z Źzrczá mi je milo to lűŹtvo KŠ 1771, 52; námje potreibna ete mile Doike nyé verna Źzlűsba TF 1715, 7; molimo Bogá za miloga nasega Krála KOJ 1848, 123; Mi verjemo vu Jezusi, .. I milom zvelicsiteli KAJ 1848, 9; V-trdnom milom sorsi ti je Tű 'ziveti, mrėti AIP 1876, br. 6, 1

milión -a_m *milijon*: Vnogo millionov lejt v-pékli preminé KM 1783, 255; szo mogli Franczúzi szedem sztou millionov plácsati KOJ 1848, 121; za sztroske glihanye szkoro 18–20 milliönov rainskih potrêbsina sze ká'ze AI 1875, kaz. br. 2

míliti -im nedov. *obžalovati, žalovati*: Szánni; 'salűvati, míli_{ti} KOJ 1833, 172; Sajnálni; míli_{ti} KOJ 1833, 171 **míli**ti se -im se *smíli*ti se: vosnya 'sivina more sze nám míli_{ti} KOJ 1845, 51; Jáko sze mi milis AIP 1876, br. 9, 6; Ali ona sze nemili níkomi KOJ 1845, 88; ár sze je nyemi nej milo kákxi koli sztrosek KOJ 1848, 68

mílo prisl. *milo*: i tesko mirajoucsega milo glédala KM 1783, 84; Strtics Źzkri'za milo recse BKM 1789, 75

miloscen -cna -o prid. *dobrosčén, usmiljen*: milosczen je po vszejh szvojih Országaj krivice vöpűszto KOJ 1848, 123

miloscnost -i ž *milosc්රnost*: sze morejo vu pokornoszti, miloscrcznoszti meriti z-szalaszki_{mi} [Sloveni] KOJ 1845, 80

mílost -i ž *mílost*: je tvoja mílost Mené okouli vzéla KŠ 1754, 246; MíloŹt te pohája BRM 1823, 6; ŹzpomeniŹze zméne poleg tvoie míloŹti SM 1747, 93; Bóg nas, ki blagoszlűvlas z-mílosti KOJ 1848, 10; i proŹzim tvojo míloŹt SM 1747, 50; Mílost od nyega má KAJ 1848, 10; neg vmíloŹti tvoje da vŹzigdar bodemo SM 1747, 90; Ár Źze je zgledeno vmílosti BKM 1789, 16; Hodi k-meni z-míloŹtjov BRM 1823, 9; Vsze míloŹti SM 1747, 59; na odicsene míloŹti nyegove SM 1747, 20

mílostiv -a -o prid. *milostljiv, usmiljen, prizanesljiv*: ino nám boidi mílostiv ABC 1725, A7a; nego boidi meni míloŹtiv SM 1747; bojdi nám míloŹtiv KŠ 1771, 826; Mílostiv nám bojdi KM 1783, 58; Scsém vám mílostiv bití BKM 1789, 14; nas Král boj nam míloŹtiv BRM 1823, 74

mílostiven -vna -o prid. *milostljiv, usmiljen, prizanesljiv*: míloŹtivni GoŹzpodin Boug, dáunamje TF 1715, 3; Dai nam mir mílostivni Goszpodne Bosie ABC 1725, A7a; hráni, kak Otecz míloŹtivni SM 1747, 86; da bi míloŹtiven bio KŠ 1754, 101; GoŹzpoud míloŹtiven je bio KŠ 1771, 259; Jezus, bojdi meni mílostiven KM 1783, 55; Oh Boug Ocsa míloŹtivni BKM 1789, 129; Tvoj Jezus MíloŹtiven tí bode BKM 1789, 15; boj mi mílostiven TA 1848, 20; Bosja dobra ino míloŹtivna vola TF 1715, 28; Dobra ino míloŹtivna vola Bo'za KŠ 1754, 162; MíloŹtivna tá rejes bo'sa SŠ 1796, 17; sze je Maria csudapuna i mílostivna szkazivala KOJ 1914, 106; vu Źztopái MíloŹtivnoga odkűpitela SM 1747, 49; Bo'zega míloŹtivnoga licza KŠ 1754, 145; Od tébe, mílostivnoga Szem vzéó KAJ 1848, 225; ka Źzi nám Źtvoje míloŹtivne dobroute podejlo KŠ 1754, 224; Hváo zdaimo míloŹtivnoma Oczí SM 1747, 86; Bojdi dika Ocjí mílostivnoma BKM 1789, 14; i tebé, míloŹtivnoga Otso mojega KŠ 1754, 225; oberni kám Źzvoie mílostivno licze ABC 1725, A7a; nego bolie tvoie míloŹtivno licze oberni knyemu SM 1747, 63; Bojдите míloŹtivni KŠ 1754, 88; Zátó bojđite míloŹtivni KŠ 1771, 185; Sztvoimi míloŹtivnimi ocsmi Źze na me zgledni SM 1747, 59; i csűdivali Źzo Źze nad tími míloŹtivnimi ricsmi KŠ 1771, 176 **mílostivnejši** -a -e *mílostivnejši*: mojega naj bouŹlega i míloŹtivnejsega Otso prouti Źzebi gori nádigno KŠ 1754, 231 **mílostivni** -a -o sam. *milostljivi*: Blá'zeni Źzo tí míloŹtivni KŠ 1771, 13

mílostivno prisl. *milostljivo, usmiljeno*: kaiŹzi mené míloŹtivno obarvau TF 1715, 46; kai szi mené míloŹtivno obaruval ABC 1725, A5b; dá Źze míloŹtivno naiti SM 1747, 78; moj Otsa! ZglejŹze mílostivno KŠ 1754, 248; i zdűhov-nimi peŹzmami míloŹtivno Źzepejvajoucxi KŠ 1771, 609; ki Źzi míloŹtivno dopűŹto Źzpoznati KM 1783, 11; Ki Źzi zgledno míloŹtivno, Na náŹz BKM 1789, 4

mílostivnost -i ž *milostljivost, usmiljenje, prizanesljivost*: Irgalom: mílostivnoszt KOJ 1833, 160; csi je kákŹa míloŹtivnoŹt i ŹzmílenoŹt med vami KŠ 1771, 593; ár je velika nyegova míloŹtivnoŹt KM 1796, 64; Mílostivnoszt i smílenoszt Bóga BRM 1823, 111; mílostivnoszt ino isztinitoszt szo pred liczom tvojim TA 1848, 73; Vsze míloŹti, i míloŹtivnoŹti Otecz Bog SM 1747, 59; Oblej-czte zátó csrejva míloŹtivnosztí KŠ 1771, 608; ki Źzi neŹzkoncane míloŹtivnoŹti KMK 1780, 94;

Dobrou to i miloŕzivnoŕzt SM 1747, 33; zamudivŕi duŕveno miloŕzivnoŕzt KMK 1780, 68; hválimo tvojo miloŕzivnoszt proŕzécŕi KM 1783, 31; Vŕpaj ŕze vu Bo'ŕoj miloŕzivnoszti KM 1783, 191; nego z-krotkosztjov i miloŕzivnosztjov ftissati KOJ 1848, 97

miloŕŕa -e ŕ *milost*: miloŕcha nyegova kmeni TF 1715, 41; nyegova miloŕŕa oŕztane vekivekoma ABC 1725, A6a; Miloŕztsa Kŕ 1754; ŕze Bo'za miloŕŕa nazvecsáva Kŕ 1754, 197; nyemi je zoucsi velika miloŕŕa i vugodnoŕzt glédala Kŕ 1771, 432; miloŕŕa, vŕra Kŕ 1771; Ka je Bo'sa miloŕŕa na zvelicsanye potrejbna KMK 1780, 6; Miloŕŕa ŕzvétoĝa Dŕha BKM 1789, 119; Miloŕŕa váŕz iscse BRM 1823, 8; vecsna miloŕŕa KAJ 1848, 3; tou vŕze on ŕzvoje miloŕŕe csini TF 1715, 21; kai ŕzi mené sztoivo nezgovorne miloŕŕe obaruval ABC 1725, A5b; Csi kai oblŕbi z-miloŕŕe SM 1747, 75; nego li z-miloŕŕe kaj podili Kŕ 1754, 81; naj 'znyegove miloŕŕe ŕrocsniczke boudemo Kŕ 1754, 190; Mámo 'znyegove miloŕŕe Kŕ 1771, A3b; miloŕŕe puna KM 1790, 109; Od ŕzvétoĝa Dŕhá miloŕŕe BKM 1789, 6; kakti urocsnika miloŕŕe Bo'se SIZ 1807, 10; Kak velikoszt miloŕŕe bo'ze KAJ 1848, 6; ka ŕze zdelom moremo pripravlati kmiloŕŕe Kŕ 1771, 439; A miloŕŕo pak vŕjinim nad jezero pokoleinya onih TF 1715, 18; ino nyegovo miloŕŕo zcsakávaio ABC 1725, A6a; Nego tvoio miloŕŕo, stero dávas SM 1747, 90; Miloŕŕo pa obejse Kŕ 1754, 67; Moremo Bo'zo miloŕŕo nazáj iŕzkati Kŕ 1754, 192; Vŕzákomi miloŕŕo Kŕ 1771, A2a; Vnogo Angyelov je Bo'so miloŕŕo pogŕbilo KMK 1780, 10; vcsini z-menov tou miloŕŕo KM 1796, 27; naj dá miloŕŕo vŕzejm BKM 1789, 8b; naj dá vŕzem vecsno miloŕŕo BRM 1823, IV; Vdábŕam miloŕŕo KAJ 1848, 5; Molitev za miloŕŕo TA 1848, 19; ŕzvétoĝa Dŕhá podeli, po ŕteroga miloŕŕi mi vŕrjemo TF 1715, 27; inu vu tvoioi miloŕŕi nigdár nezdvoim SM 1747, 56; bogat bodouŕŕi vu ŕzvojoj miloŕŕi Kŕ 1754, 117; po miloŕŕi ŕzte tak zvelicsani Kŕ 1771, 576; Boug je vu ŕzvojoj miloŕŕi KMK 1780, 10; ŕzta bila pred nyim vu vŕzjoj miloŕŕi BKM 1789, 17; vu modroszti, i miloŕŕi pred Bougom KOJ 1845, 3; i z-miloŕŕom ŕzvojom vŕzigdár prigleda náŕz SM 1747, 84; ár ŕzte pod miloŕŕov Kŕ 1754, 116; Hválo dájem za váŕz nad miloŕŕov Bo'zov Kŕ 1771, 490; ŕz-tvojom Bo'sánŕzkom miloŕŕom napuni KM 1783, 1; On je Z-miloŕŕom nazaucŕi BKM 1789, 10; blagoszlovŕs z miloŕŕov TA 1848, 5; On me naj svojov miloŕŕov pomozi BJ 1886, 3

milŕvanje -a s *pomilovanje*: Milŕvanje KMS 1780, A2b; Milŕvanje sztvári KAJ 1848, VII; Milŕvanya vreden, ki nema drv KAJ 1870, 60; nego edno szerce puno milŕvanya i dobrohotejna KOJ 1914, 136; Ar milŕjem váŕz z-Bo'zim milŕvanjem Kŕ 1771, 546

milŕvati -ŕjem nedov. **1. pomilovati**: Szpovednik zrok má milŕvati grejsnika KMK 1780, 77; Vém ŕze doŕztája li tebé dr'zati, Szvejť milŕvati BKM 1789, 344; Li vŕŕzta milŕjem, lejhko je zbroditi SIZ 1807, 48; Ár, csi je boug prirodjene vejke nej milŕvao, naj kak i tebé ne miluje Kŕ 1771, 473 **2. prizanaŕati**: kaj ŕzam váŕz milŕvao, kaj ŕzam nej ŕou v-Korinthus Kŕ 1771, 531; ka ŕzi tvojega jedinorodjenoga Sziná nej milŕvao Kŕ 1771, 820; Ki ŕzi tvojega Sziná nej milŕvo BKM 1783, 23; Boug je ŕziná nej milŕvo BKM 1789, 46; je i némilŕvao od szmrti duŕe nyihove TA 1848, 64 **3. ljubkovati**: Ár milŕjem váŕz z-Bo'zim milanyem Kŕ 1771, 546; Ár ŕzte me i vu vouzi mojoj milŕvali Kŕ 1771, 690; Dosztakrát je milŕvao on lŕbléno mater szvojo KAJ 1870, 21; Ár kako verna mati, Milŕje ŕzvoje ŕzini BKM 1789, 48; Trosta, i milŕje BRM 1823, 13; i nej ŕzo milŕvali duŕo ŕzvojo notri do ŕzmrti Kŕ 1771, 788 **4. oboŕevati**: Milŕjejo váŕz, ali nej dobro Kŕ 1771, 565; pejnazje ŕzmo je mi nej milŕvali SIZ 1807, 57; Nemilŕjte penez KAJ 1870, 23

mímo prisl. *mimo*: I pripravili ŕzo mimo idoucsega nikakseĝa Simona Kŕ 1771, 152; Ki ŕzo pa mimo ŕli Kŕ 1771, 95; gda bi ŕzlisala, ka Jezus mimo ide Kŕ 1771, 66

mímo predl. z rod. *mimo*: vŕze návuke je mimo vŕh pŕŕzto KM 1790, 36

mína -e ŕ *mina*, *uteŕzna enota*: i dáo nyim je deŕzét minov Kŕ 1771, 235

minénje -a s *konec*: Mŕk trplénje Má minénje BRM 1823, 233

minica -e ŕ *minica*, *hroŕŕ*: Zlata minica je zláti bliŕŕéŕi roŕŕ AI 1878, 32

minister -a m *minister*: Od penez dugoványi miniszter nevé AI 1875, kaz. br. 2; od penez dugoványi ministra AI 1875, kaz. br. 2; záto minisztera szo od csészti szpravili AI 1875, br. 1, 2; Tréťjkrát szo miniszterje Tisza Kálmán i Széll AIP 1876, br. 4, 2

ministérium -a m *ministrstvo*: Po dokoncsanyem goripisza miniszterium naprê prilo'zi AI 1875, kaz. br. 2; steromi miniszteriuma 'zelénje neodgovárja AI 1875, kaz. br. 2; vŕdáne po ministeriumi vadlŕványa KAJ 1870, (1)

ministerski -a -o prid. *ministrski*: Miniszterszko premínyávanye bilŕ preminŕcsem mészeci AI 1875, br. 2

minjavec -vca m *menjalec*: zácsao je vö goniti i lztole pejnez minyävczov KŠ 1771, 137; Potrebno je bilou tak tebi dati pejneze moje minyävczom KŠ 1771, 85

minóuti tudi minóti -ém dov. *miniti*: I dáj nám vu právo vöri, Sztoga lzvejta minouti BKM 1789, 148; Znás, da minés SŠ 1796, 170; Jezusa Oržág neminé BRM 1823, 65; Eto goszpodsztvo nyim zdaj miní AIP 1876, br. 4, 2; ołztáne nazoucsi, dokecs tejva ne minéta KMK 1780, 62; Sztáro leto je minoulo BKM 1789, 47; Štiri léta minolo, ka blizi nász në bojna bila AI 1875, kaz. br. 3; Gda je pét let minolo AI 1878, 8 **minóci** tudi minóuci -a -e *minevajoč*, *izginjajoč*: Cslovek dnévi nyegovi szo kak szencza minócsa TA 1848, 117; Minoucsa tü hi'sa, tam nepreminoucsa SŠ 1796, 83 **minjeni** -a -o *minuli*: Po minyeni vnogi letaj AIP 1876, br. 4, 6; Vu minyeni meszeci AI 1875, br. 1, 1

mír in mér -a m **I. stanje brez vojne**: ona koterajzo potreibna, kako mir TF 1715, 29; Mirá poglávnik BKM 1789, 17; pejnez za mira odküplený vösztrüczao KOJ 1848, 9; angel mira KAJ 1848, 4; ország mira ne mogo nájti AI 1875, kaz. br. 3; Za mir szkrblivi poglavniki Europe AI 1875, kaz. br. 3; da Rim pri miri püsztécs, onded nazáj setuje v Búdino KOJ 1848, 6 **2. stanje brez hrupa, vznemirjenj**: Z ednim szi i vu miri léz'em TA 1848, 4; kaj koli sto vorje, szamo naj namiri osztáne KOJ 1848, 84; Prebiválicsa mir icSITE KOJ 1833, VII; Dai nám mir vu najšem sitki ABC 1725, A7a; Dai nám mir vu najšem Sitki TF 1715, 46; Tak załzpm vu tihom méri KŠ 1754, 270; Tam je mir BKM 1789, 115 **3. stanje notranje ubranosti**: vu nyegovom miri vass mir bode KOJ 1833, VII; ino nam dái tvoiega mira ABC 1725, A7a; mir mámo pri Bogi SM 1747, 17; i mir Bosji vřivati KŠ 1754, 16; Mír lidém dobro volo BKM 1789, 6; Radołzt mir lzodio BRM 1823, 4; ár vu nyegovom miri KOJ 1833, VII; onda me zmirom odpüłzti SM 1747, 58; Tákłi lzjo: mér dúsne vejłzti KŠ 1754, 127; mér vas lzje nazáj povrne na váłz KŠ 1771, 32; mér vám bojdi KŠ 1771, 261; kako gotovni te Evangelium toga méra goniti, (gláłziti) SM 1747, 27; nejga nikaksega méra v moji kosztáj KŠ 1754, 241; i ravna nogé naje na pout méra KŠ 1771, 166; i prołzi ga ona, łterałzo kméri KŠ 1771, 221; da bi ti poznalo, i ełcse vu etom tvojem dnévi, łtera lzlisijo kméri tvojem KŠ 1771, 237; da bi mi mér meli SM 1747, 12; Vřákomi mér KŠ 1771, A2a; Da nám právi mér darüjes KM 1783, 75; Daj mér záto cslovik preklétoj gizdołzti SŠ 1796, 41; od nepriátelov Vméri

pocsivam SM 1747, 76; idi vu méri KŠ 1771, 117; Da nász Zdr'zi vszigidár vu méri BKM 1789, 14; odisla lzta zmérom od bratov k-Apołtolm KŠ 1771, 390; nihájte zmérom té lidi KM 1796, 120; mladénczi Bojdite naméri SIZ 1807, 38

mírati tudi mérati -am nedov. *umirati*: Mirati, ino nej mrejtí, jaj kak je lztrasna 'saloszt KM 1783, 287; naj on dobro mira, ki hüdou 'řivé KM 1783, 199; Kak dús tú'zni mira lzincze KOJ 1848, 103; ka Deák Ferenc méra AIP 1876, br. 2, 1; Liki v-Ádami vřzi mérájo KŠ 1771, 522; Mérájo kak i mládi BKM 1789, 408 **mirájóuci** tudi merájóci -a -e *umirajoč*: ka lzí mirajouci tvoj lz. duso preporoucsa KM 1783, 90; odked ga prvle vonepüszti, nego gda mirajoucsi za Tútora ga odloucsi KOJ 1848, 3; Poutni lztrosek mirajoucim KM 1783, 57; gda lzí tesko mirajoucsesa milo glédala KM 1783, 84; Da 'živócs, Mérájócs Nyé pot naszledüjem KAJ 1848, 156; Zdá sze naszilo k-ednoj mérájócsaj prijátelkinyi zové KAJ 1870, 51 **merjájóuci** -a -e *umirajoč*: Molitve okoli betésnoga merjajoucsesa lztajouci lüdi SM 1747, 61; te prvi je vzéo 'zeno i merjajoucsi nej je ołztavo lzemena KŠ 1771, 141 **měrjeni** -a -o *umrlí*: mouk, łtere je vu cslovecsánszkom Tejli merjeni Boug pretrpo KM 1783, 124

mírénje tudi mirjénje -a s *pomirítev*: Za mán delo sze pokazalo, ka je od nasega kraja vcsinyeno za volo mirénya AIP 1876, br. 5, 3; po Kristussi po sterom lzmo zdai eto mirjénye zadobili SM 1747, 18

mírha -e ž *mira*, *dışava*: i prinełzao je zmejłanye myrrhe i aloesja KŠ 1771, 331; i prinełzao je zmejłanye mirhe, i Áloesłja KM 1796, 112; darüvali lzjo nyemi dári, złáto, i kadilo, i mirho KŠ 1771, 8; i mirho KM 1796, 90; naj te zmirrhov potrtoga lzrczá i duse namá'zem KŠ 1754, 235; I dáli lzjo nyemi piti vino zmirrhom zmejłano KŠ 1771, 152

míríti -ím nedov. *miríti*: Lübéznołzt vřze miríti BKM 1789, 278

mírnost -i ž *mirnost*: da je lepse na krstsánszke krotkoszt i mirnoszt sze váditi KOJ 1848, 11

mirolüben -bna -o prid. *miroljuben*: Pa rejszan mirolüben Leopold II. povrne Törki Belgrád KOJ 1848, 116

mírövcina -e ž *mir*: je tudi nej pobegnola od nyih szlo'snoszt, i mirovcina KOJ 1833, IX; za volo mirovcine je niháo na Lota KM 1796, 16; Szprávím i mirovcino BKM 1789, 235; Czaszar 'selejoucsi mirovcino napravíti KOJ 1848, 52; I kaj lzte obłztali v-'selnoj mirovcini SIZ 1807, 51; Ráłzla lzam V-lejpoj mirovcini SIZ 1807, 59;

Vsze vtihomi i mirovcšini bilo AI 1875, kaz. br. 7; Boug Te blagoľzlovi z-ľzvojov mirovcšinov SIZ 1807, 38

miröven tudi méroven -vna -o prid. *miren*: kak mirovna bi bila szmrt KAJ 1870, 51; eľzi ľzľisi mirovno trplejnye KŠ 1754, 15; Mirovno trplêne KAJ 1823, VII; Mirovno trplêne KAJ 1848, VII; Dai nam eden mirovni sitek ABC 1725, A7a; da nyim dá mirovni 'zitek KŠ 1754, 220; náj mámo mirovni pokoj KM 1783, 225; Stero, liki kotvo, de mámo i mirovno i trdno KŠ 1771, 680; Ka nájz na mirovno trplejnye nadigávati more KŠ 1771, 534; i ľzád prnelzėjo vmirovnom potrplejnyi KŠ 1771, 27; osznáj'zi me Zmodrousztyov, Zmirovnov trplivosztyov KŠ 1771, 247; I ráj vsze pretrpi Z-mirovnom szrdczom KOJ 1848, 4; jeli njagova mérovna hi'za 'ze vütro nede v-plameni AIP 1876, br. 11, 3; pod predgov je telikájše mérovna bila BJ 1886, 21 **mirövní** -a -o *mirni*: Blá'zeni ľzo ti mirovni KŠ 1771, 14; Blá'seni, ti mirovni KMK 1780, 97; i pröti mirovnim na zemľi jáľne recsi premislávajo TA 1848, 28

miröвно tudi mérovno prisl. *mirno*: varui me, da mirovno terpim SM 1747, 56; Záto tou oľzlobodjený mirovno csákajmo KŠ 1754, 178; mirovno 'zivte med ľzebo KŠ 1771, 622; náj vu vszej nalľi dnévi mirovno 'ľivémo KM 1783, 127; Mirovno je trpo té neoulev KM 1796, 37; Dáo, i mirovno je trpo BKM 1789, 46; mirovno bi prebivali KOJ 1833, VII; Obadvá mirovno csákata KOJ 1845, 98; I takáj mirovno trpeti KAJ 1848, 3; Zdáj bi Gejza II. mirovno i szrecsno kralüvao KOJ 1848, 29; Na domácsoj zemľi dnévi mirovno tá tecsėjo AIP 1876, br. 8, 1; Mérovno sedi i pazľivi bojdi BJ 1886, 5; Mérovno je dale šö BJ 1886, 5

mirövnost tudi mérovnost -i ž *mir*: Nej je telovna mirovnoľzt KŠ 1754, 78; Bojdi mirovnoľzt zmo'zni Goľzpon Boug BKM 1789, 144; Ti ľzi ľzrdca mirovnoľzt BRM 1823, 10; Obari nájz i od telovne mirovnoľzti KŠ 1771, 824; Vari ľze pa mirovnoľzti BKM 1789, 221; Znajoucľi, ka vardejvanye valľe vöre mirovnoľzt ľzprávla KŠ 1754, 84; Da bi nam dao mirovnoszť BRM 1823, 9; Zdr'zi v -szrdczi mirovnoszť KAJ 1848, 172; Vnassih hisai vmirovnoľzti, nelztoimo vjedini SM 1747, 85; Vcľio je na .. i mérovnoľzt KM 1796, 104

mirüvanje -a s *mirovanje*: Mirüvanye dugovány KAJ 1848, 306

mirüvati -üjem nedov. *pustiti pri miru*: Vböge z-srdca milüjemo, I nyi vrédnoszt mirüjemo KAJ 1848, 281; Mirüj ľudszko KAJ 1870, 102

miseo tudi miseu -sľi ž *misel*: miľzeu cslovecľa ne more prav razmeti TF 1715, 40; zná, ka je miľzeo dühá KŠ 1771, 466; Edne miľzľi bojďte KŠ 1771, 476; ár edne vöre i miszľi vecsanje KOJ 1845, 72; grejhe .. ni vľzi nám vu ľzpouvidi na miľzeo ne pridejo KŠ 1754, 199; na miľzľi mi ľztojo reicsi tvoje SM 1747, 83; Vrédnoszt nyegovo v-miszľi dr'zte KAJ 1848, 10; Bojdi nám vľzigdár ľzmrt na miľzľi BKM 1789, 406; Zdobrov miľzľov ľzľü'zéci Goľzpodni KŠ 1771, 586; Da je niti z-miszľov nezbantüjem KAJ 1848, 153; Ár szo z ednov miszľov vküp tanács dr'zali TA 1848, 68; Ka nám haľznio vnouge miľzľi SM 1747, 72; Sz-ľzrczá ľzhájajo hüde miľzľi KŠ 1754, 72; Tejlo, düsa, miszľi KŠ 1754, 246; ľtero nyim navküpe ľzvedoci duľnavejľzt nyihova i miľzľi KŠ 1771, 451; ľzercze je ľzľabo od miľzľi SM 1747, 68; csinécsi voule teľla i miľzeo KŠ 1771, 576; zľáľztivni ľzvoji miľzeo guesi KŠ 1771, 294; Eto más i miľzľi Vu ľzrczá skrinyczi KŠ 1754, 247; razmis miľzľi moje ouzdalecs KŠ 1754, 87; Znajoucsi pa Jezus miľzľi nyihove KŠ 1771, 39; ga je nej na krotkejse miszľi i návade privcsila KOJ 1848, 1; pazi na miszľi moje TA 1848, 4; da vi vu vaľih miľzľi trüdni nepoľztánete SM 1747, 28; Ovo, ete hüdo vu miszľaj TA 1848, 6; Zhüdimi miľzľami KŠ 1754, 173; z-recsmi i miszľami KAJ 1848, 138

misiti se -im se nedov. *goliti se*: Vedleni; misziti sze KOJ 1833, 181

misľiti misľim nedov. **1.** *misľiti, biti dejaven v zavesti*: Nej kaj bi ľzpodobni bili ľzنامi od ľzébe miľzľiti kaj KŠ 1771, 533; ne miľzľi drügo, i drügo popejvaj BKM 1789, 7b; je zmo'zen vcľiniti bole, liki mi proľzimo, ali miľzľimo KŠ 1754, 205; liki proľzimo, ali miľzľimo pouleg moucsi delajoucse vnami KŠ 1771, 579; Ktomi vi kagda miľzľite BKM 1789, 68; kaj ľzi tak miľzľijo vu ľzebi KŠ 1771, 107; Vszigdár na mo'zá miszľila AI 1875, kaz. br. 7 **2.** *imeti osebni odnos do česa*: Zato imei Cslovik vľze dobro miľzľiti SM 1747, 89; Kakda moremo dobro od nalľega bli'znyega miľzľiti i gücsati KŠ 1754, 57; Liki je i pravicsno meni tou miľzľiti od vľzej váľz KŠ 1771, 591; csi hüdo miľzľi KŠ 1754, 36; Tak naj od nájz miľzľi vľzáki cslovik KŠ 1771, 496; i ľüdsztvo zaka miszľi zobsztोजना TA 1848, 3; ne miľzľi hüdo KŠ 1771, 516; zakaj miľzľite vi hüda KŠ 1771, 28; Tak i vi miľzľite, ka ľzte mrľi iľztina grejhi KŠ 1771, 459; Viľzika od ľzébe ne miľzľite KŠ 1771, 476; Blagoszľovi, ľtero Bom miszľo KŠ 1754, 248; kaj nikaj drügo ne bodte miľzľili KŠ 1771, 567; i vľzi bi ľzi miľzľili vu ľzrczáj ľzvoji od Ivana, nebili on bio Kriľztus

KŠ 1771, 174; Gda [zam dejte bio, liki [zam mišzlo KŠ 1771, 517 **3. nameravati**: vne[žrecfo nyega mišzli porinouti TF 1715, 43; vne[žrecso nyega mišzli zapelati SM 1747, 42; Ar je té bio, ki ga je mišzlo odati KŠ 1771, 287; gda je Mário O[žtaviti miszlo BKM 1789, 39; etak szi miszlim TA 1848, 7 **misléči** -a -e **misleč**: za dššov drcsem, miszlécs kama pride KM 1783, 282; A za dššov drcsem, mišzlécs kama pride BKM 1789, 443; Bili [zo pa niki pišzácske tam [zedécsi i mišzlécsi vu [zrczáj [zvoji KŠ 1771, 107 **mislojóči** -a -e **misleč**: právi nemiszlojócsa ka je povedala AIP 1876, br. 10, 7 **mislivši** tudi mislévši -a -e **misleč**, **premišljajoč**: Ednók szi doszta miszlivsi, etak govori k-ocsi KAJ 1870, 112; hercegovináce pomagáti dopisztiyo, miszlivsi, csi ete boj du'ze trpi AIP 1876, br., 6; szo veliki prosztor niháli, miszlivsi, ka bógse za zdrávje AIN 1876, 62; 'Zenszka pa li poszluhsala, miszlévsi, ka eden glász AI 1875, kaz. br. 7; szo szrbi boj 'zeleli miszlévsi, ka bi zdaj obládali AI 1875, br. 1, 2

miš miši tudi müš müši **miš**: Radoszt i tuga misi KAJ 1870, 56; májo jo za domáčo stvár za odsprávanje miši AI 1878, 8; ide lovit miši AI 1878, 10; Hráni se žabami, miši AI 1878, 10; Egér; müss KOJ 1833, 154 a

mišica -e ž **mušica**: Koszminye mignyenic od práhá i misic varje ocsi KAJ 1870, 31

mišilovec -vca m **mišelovka**: Pászt = misilovec, vu vogszskom KAJ 1870, 58

miška -e ž **I. mišica**: Miska Kar KM 1790, 92(a); Kar; miska KOJ 1833, 162; Z-plécs rame (miske) idejo vö KMK 1780, 33; i pokrepi [zvoje miske KŠ 1771, 817 **2. roka**: gláva je z-Zláta bila, pr[zi, i miske z-[zrebra KM 1796, 78

miška -e ž **miška**: Miska KAJ 1870, 58

Miškec -a m **Mihec**, **Miškec**: Miskec, proszi ti tüdi tvojga oceso AI 1875, kaz. br. 7; Miškec je svojemi oči obeda nesao BJ 1886, 28

mišlénje tudi mišlénje -a s **mišljenje**, **misel**: A kak jáko je mislenye, i cfineinye [zerczá mojega hüdo SM 1747, 51; Naj boudo priétne i mislejnye [zerczá mojega KŠ 1754, 147; Szrczé, mislejnye, i völa BKM 1789, 59; Veszni, oh grésne blódnoszti mislénye KAJ 1848, 7; ali kak koli szi mislénye trüdi AI 1875, kaz. br. 1; brezi mislejnya na szvoj haszek KOJ 1833, VII; napravíyo [zi [zvoje moucsi v[žrczi KŠ 1771, 433; Da dobro mislejnye mejmo BKM 1789, 149; z-steri mi nájmre nasso volo, mislejnye, nagibamo KOJ 1833, 142; vöpovê szvoje mislénye AI 1875, kaz. br. 2; ino vmisleinyi ná[sem [iveti TF 1715, 12; stero szamo vu

mislenyi bivano dugoványe znamenüje AIN 1876, 10; zmoim mislenyem Boga zbantuvál [zem SM 1747, 67; zmisleinyem bole ná[žledüvál SM 1747, 48; Gda [ze ná[fa molitev zmislejnyem ne vjediná KŠ 1754, 20; razegno je te gizdave zmislejnyem [zrczá nyihovoga KŠ 1771, 165; Jeli [zmo pregrejsili z-mislejnyem KMK 1780, 68; Zmojim mislejnyem, i djányem BKM 1789, 211; obrni sze tisztí hip z-mislejnyom proti Cerkvi KOJ 1845, 48; z-[zrczá cslovecséga zhájajo hüda mislejnya KŠ 1771, 124; je pobo'sna mislejnya pobüdo KM 1790, 76; vu zgrüntávanyi hudih mislejny KMK 1780, 69; Ar známo nyegova mislejnya KŠ 1771, 532; tebi aldüjem vsza moja mislejnya KM 1783, 3; Ti gizdávi nyih mislejnya Je raszpúszto BKM 1789, 16

mišlénjaimé -na s **samostalnik mišljenja**: Mislényaimé AIN 1876, 10

míta -e ž **podkupnina**: Tam ni mita Miloscse neprimoli KAJ 1848, 19; Ki mite nejemlé proti nedú'znomi TA 1848, 11; Csi mito od nyih jemlémo KŠ 1754, 50; Sámuelovi [zinouvje mito [zo radi jemáli KM 1796, 52; Za mito pomagáte BKM 1789, 269; Martyanszki farar je v mito dao 220 fl. KOJ 1914, 132

mítiti se -im se nedov. **prilizovati se**, **prikupovati se**: Za tou szpostüvanye sze pa Geyza povrativno Czaszari z-tém miti, da KOJ 1848, 11

mitmá prisl. **medsebojno**: ti novü hi'sniczke mitmá eden-drügoga doli zavesujejo SIZ 1807, 9; ino [zebi mitmá ocsive[žno oblübo csiníyo SIZ 1807, 9

mižurkanje -a s **mežikanje**: ka nye lüsztvo zacsinya odürjávati, ka nyim je pokazálo po misurkanyí, muvlenyi KOJ 1914, 133

mláčen -čna -o prid. **mlačén**, **ravnodušen**: Tak pa, da [zi mlácsni, i nej [zi mrzeo KŠ 1771, 773

mláčica -e ž **mlakica**, **lužica**: edno dete vu ednoj máloj mlacšici zaléjalo AIP 1876, br. 8, 7

mlád -á m **mlaj**: Naj vá[ž tak [to ne [zoudi ali vu táli [žvétka, ali mladá, ali v[žobottáj KŠ 1771, 607; Trombontajte za mladá TA 1848, 67

mladénci -ov m mn. **mladoporočenci**: zvacšinsztvo, za volo, szvadbeni mladénczov SIZ 1807, 1

mladénc -nca m **mladenič**, **fant**: i ercšé: mladéncz, tebi velim, [ztani gori KŠ 1771, 188; Tvoja mladofzt oh mladéncz BKM 1789, 423; Tvoja mladofzt oh mladéncz SŠ 1796, 66; i ete nas mladéncz SIZ 1807, 5; Od bogátoga mladéncza KŠ 1771, 61; vidile [zo mladéncza KŠ 1771, 155; vidile [zo dvá mladéncza KM 1796, 113; i mladénczi vá[í bodo videjnya vidili KM

1796, 345; Mladénczi i devojke TA 1848, 120; Angyeli, ki ŷzo vu kejpí mladénczov k-nyemi prihájali KM 1796, 16; Mladénczov peŷzem BRM 1823, X; je mladénczom na vcsenyé poŷztavo KŠ 1771, 101; mladénczom na vcsenyé slú'zi AIP 1876, br. 1, 8; Mladéncze rávno tak opominaj KŠ 1771, 658

mladenóg prid. neskl. *mlad:* zvedo, jeli sze deklíne frisko zalúbijó mládenóg csloveka AI 1875, br. 1, 4; te'zko delo, tém bole je tó mládenóg csloveki AI 1875, 2, 5; Ta devojka vszefelé szpítáva, kak je tó sega mládenóg lidém AIP 1876, br. 7, 6

mladézen -zni ž *mladost:* Mladézen Jule KAJ 1870, 87; 'Zoltár k naprészpévanyi od te lépe mladézni TA 1848, 7

mládi -a -o prid. **1.** *mlad:* gda ŷzi mládi bio, ŷzám ŷzi ŷze opasúvao KŠ 1771, 335; mládi ŷzam escéle BKM 1789, 408; Za skolnika je eden mládi, zvoleni KOJ 1845, 4; eden mládi 16 let sztar szin AI 1875, kaz. br. 3; le'zála, kak ta mláda deca AI 1875, kaz. br. 7; z-dúgocsov pa mláde pameti KOJ 1833, VIII; stero je Boug mládomi lúsztví pravo KOJ 1833, VIII; Ár gda bi mládo králeszko csér Ildiko szí pridjáo KOJ 1848, 5; i cŷíŷzto je mládo vrbje KM 1790, 76; I dáli bi áldov .. ali dvá mláda golouba KŠ 1771, 169; ali ga ti mládi orlj pojejjo KŠ 1754, 32; Drejvje tráva, i czvejtje, Mládi ŷzo vradol'zti BKM 1789, 93; poŷzlúsávczov tí mládi KŠ 1771, 659; vnogo mládi bojnickov hercegovinancom na pomódes odévsi AI 1875, kaz. br. 3; ŷteri dá hráno tim mládim vranic'om TF 1715, 47; ino hráno tim mládim vranicsom ABC 1725, A6a; Vŷzejm lidém, ŷztárim i mládim KŠ 1754, 4; Nasledüje závce, mláde srne AI 1878, 9; da szo nej v-szvojih mládih lejti v-solo hodili KOJ 1845, 7 **2.** v zvezi *mlado leto novo leto:* Na Nedelo po mládom leti KŠ 1771, 10; Na tom mladom leti Kriŷztusa mi hválimo BKM 1789, 55; steri sze z-szvétkom nóvoga (mladoga) leta zacne KAJ 1870, 160; nam sztópi v-hi'zo mládo leto KAJ 1870, 60 **mlájši** -a -e *mlajši:* Mlájši ŷzin pa Ádama je bio paŷtér KM 1796, 8 **nájmlájši** -a -e *najmlajši:* nego te naj vékŷi med vami naj bode, liki te naj mlájŷi KŠ 1771, 246; Med poszlavci najsztaresi na predszednika meszto sztopécsi, sészt najmlájŷi poszlavcov zapernike gorizazové AI 1875, kaz. br. 1 **mládi** -a -o sam. *mladi, mladič:* Mládi ABC 1725, A3b; Kakda na zemli 'zivéjo Sztári i mládi ŷzvejtom KŠ 1754, 271; Vis, vu gnezdi mi mláde pocsívajó KAJ 1870, 15; Stirim mládam szí jo noszim KAJ 1870, 58; csaplo ka szvoje mláde

z-ednoga túrna neszé KOJ 1848, 4; Z-kém krmíjo szvoje mláde KAJ 1870, 14; V ednom leti osemkrát má mláde AI 1878, 24; stvári, sztere svoje mláde docecávajo AI 1878, 5; Ka bode se pa sirótami mládimi godilo BJ 1886, 18 **mlájŷi** -a -e sam. **1.** *mlajŷi:* I ercsé te mlájŷi ŷzvojemí ocsi KŠ 1771, 222; No mlájŷi, zaberte ví ednoga AIP 1876, br. 1, 7; nego ga opominaj, kak oco, mlájse pa, liki brate KŠ 1771, 640 **2.** *otrok:* gda mlájse po szvétesnyem goroblecseno prvle, kak v Cérkev odide k-szpozvedí KOJ 1845, 19; Mlájŷi brezi potrejbnoga povcsenyá vu vrszti sze povéksávajo KOJ 1845, 3; Pa mlájŷi domá okoli goszodársztva premalo haszníjo KOJ 1845, 7; szo sze i mlájŷi na passí vajali KAJ 1848, 49; bi teliko senszkih mlájšov odposzlali vu kákso vogrszko vész KOJ 1833, XVI

mladiček -čka m **1.** *mladič:* eti szo vu gnézdí nasi mladicski KAJ 1870, 144; Toti nyi mladicski csrszvtví ágneci KAJ 1870, 138 **2.** *mlad človek:* ki je, kak vucsitel Mladicskov k-nam pozváni KAJ 1848, 312

mladika -e ž *mladika:* Teczasz vugibli drévo, dokecs je mladika KAJ 1870, 39; kak v-rodnom ográdci te mladike, Zrasztémo mladénci KAJ 1870, 139; Drejvje mladike vó 'zené BKM 1789, 95

mladína -e ž *mladína:* sztolmacso, da je mladini v-zdajnyih csaszaj tudi sola potrejbna KOJ 1845, 7

mladiti se -ím se nedov. *pomlajevati se:* Drejvje tráva i czvejtje, Mládi ŷze vradol'zti BKM 1789, 124; mládi ŷze mejŷzecz BKM 1789, 432; mládi ŷze mejŷzecz SŠ 1796, 168; V-ŷzprotolétŷi ŷze vŷze mládi BRM 1823, 119; pren. 'Zelénye sze v-meni mládi KAJ 1848, 149

mladjé -á s *mladje:* Mládo drevje sze mladjé zové KAJ 1870, 15

mládost -i ž *mladost:* Mladoszt, fiatalság AIN 1876, 68; Gde mladol'zt li vŷzigdár czveté KŠ 1754, 274; Tvoja mladol'zt, oh mladéncz BKM 1789, 423; Mladoszt KAJ 1848, VIII; cŷíneinye ŷzerczá mojega húdo od mladol'zti SM 1747, 51; vŷza eta ŷzam zdr'zao od mladol'zti moje KŠ 1771, 63; naj objavcem húdo, od moje mladosztí KM 1783, 135; i od ŷvoje mladol'zti máo ŷze je navado mertúcslivo 'siveti KM 1790, 44; mladosztí na návuk KMK 1780, A(1); Vészeli naso mladoszt KAJ 1848, 5; Ki ŷze vu ŷzvojoj mladol'zti ne vcsi KM 1790, 18

mladovjé -á s *mladje:* I kak olike mladovjé tva decza BKM 1789, 265

mlajína -e ž *mrčes, golazen:* i prisle szo kobilicze, i mlajína nezracsúnano TA 1848, 87;

i mlajina polszka je pred menom TA 1848, 40; Na nezoránoj zemli sze mlaina 'zenya KAJ 1870, 136; Gda je nyé püsztó mlajino, kâ je nyé jêla TA 1848, 64

mlàka -e ž *I. mlaka*: je vido vu ednoj mlaki [zuncza kejp KM 1790, 38; pren. [zta vr'zena obâ dvâ vu 'zveplom gorécsega ognya mlako KŠ 1771, 802; Nyih táo bode vmlaki zognyom KŠ 1754, 75 **2. jezero**: A tó, mlaka AIN 1876, 11; Jedinszke oszobe, tekócsevodé i mlák imé je vsze lasztivnoimé AIN 1876, 10

mlàtec -tca m *mlatič*: Triturator Mlatecz KMS 1780, A9; Ogen szo mlaci z-pipe rasztorili AI 1875, br. 1, 8

mlátidev -dvi in mlatítev -tvi ž *mlačev*: Etaksa decza bi na vogrszkom na 'sétvi, na koszidvi, na mlatidvi mejla KOJ 1833, XVIII; Etaksi hip szo szí navküpe koszitvo, 'setvo i mlatitvo pogoudili KOJ 1914, 152; nadale ka szprávlanye, mlatitev, vu pênez-vrêdnoszti zadene AI 1875, br. 1, 6

mlátiti -im nedov. *I. mlatiti*: Mlátiti Tsépelni KM 1790, 95; ki mláti vu vüpanyi more mlátiti KŠ 1771, 506 **2. v zvezi prazno slamo mlatiti vsebinsko prazno govoriti**: Prázno szlamo mlátiti KOJ 1845, 12 **mlatéči** -a -e *mlateč*: ne zavé'zi goubcza mlatécsega gyüncza KŠ 1771, 506; gyünczi mlatécsemi ne zavé'zi goubcza KŠ 1771, 641

mléček -čka m *mleček, rastlina*: Mlečki májo belo, mlečnato vlagó AI 1878, 50

mléčen in mlejčen -čna -o prid. *mlečen*: kasa je za deczo pasa, náj bole mlejsna KOJ 1845, 12; Vért je pa v-mlécsnoj kámri edno skrinyo poprávło AIP 1876, br. 10, 6

mléčnati -a -o prid. *mlečnat*: Mlečki májo belo, mlečnato vlagó AI 1878, 50

mléiko tudi mléjko -a s *mleko*: tej (mlêko) AIN 1876, 10; Ali [to palzé csrejdo i zmlejka csrejde ne jej KŠ 1771, 506; po[žtne dnéve pa z-mlejka, i z-bilicz v[áke fêle hráne zdr'závamo KMK 1780, 55; kako goder ta Doika pomali zmertükom pü[csa mleiko, vu vu[žta TF 1715, 6; Mlejko i méd bode jo KŠ 1771, 816; Dête mleko 'zelévcsi AI 1875, kaz. br. 8; Vu feobnice pa vino, mlejko, derva dêvajo BJ 1886, 7; Po malom mlejki [ze hráni BKM 1789, 25; zmaterin[žkim mleikom navküpe noter vczepiti TF 1715, 6; Jezus z-Dejve mlejkom nadájani KM 1783, 72; sze naj ne zmêsa z-máternom mlêkom AI 1875, kaz. br. 7; pren. Ár tu je zagvi[no to Düljevno mleiko TF 1715, 6; Ti[zi Méd i mlejko vmoji vü[žtaj KŠ 1754, 272; dabi nei li [zamo drobna decza zetoga mleiko [zpoznanya Bosjega zaimati mogli SM 1747, 1; rejcsi Bo'ze brezi jálnofzti

bodouce mlejko 'zelte KŠ 1771, 705; liki ki mlejko potrebüjete KŠ 1771, 679

mléjnje -a s *potepanje, postopanje*: ino meszto szem i tá mlejnja vu mirne hi'se sze vdrü'siti KOJ 1848, 11

mlèti mèlem nedov. *I. mleti, z napravó drobiti žito*: Mleti Örolni KM 1790, 95; Örlení, mleti, menoti KOJ 1833, 168; Mlinar ono mele v-mlini KM 1790, 30; Dvej bodeta mlele vküp KŠ 1771, 82 **2. govoriti zmedeno, brez smisla**: Ne meli zjezikom brezi pámeti vkri'z BKM 1789, 306; Nemeli tak brezi pámeti, molécs, vkri'z KAJ 1848, 203 **mlèti se** melem se *klatiti se, nahajati se*: teliko sztranszkih, razbojnih národov sze je szem i tam klátilo i mlelo KOJ 1914, 96

mlévec -vca m *kdor govori zmedeno, brez smisla*: Od táksih mlevczov Krisztus veli, ka bi nyim bole bilou mlinzski kamen za sinyek zvézati KOJ 1845, 31

mlín -a m *mlin*: Mlin Malom KM 1790, 95; Malom; mlin KOJ 1833, 164; malom (mlin) AIN 1876, 12; Dvej bodeta mlele vmlini KŠ 1771, 82; Mlinar ono mele v-mlini KM 1790, 30

mlínar -a m *mlinar*: Molnár; mlinar KOJ 1833, 165; Mlinar ono mele v-mlini KM 1790, 30

mlinaría -e ž *mlinarstvo*: Zacsne sze pri mlinaríi Zemlo z-mélov poszíple (s s-negom) KAJ 1870, 62

mlínski -a -o prid. *mlinski*: i mlin[žkoga glá[za ne bode vecs vtebi csüti KŠ 1771, 800; dabi nyemi mlin[žki kamen zvézali na [inyak KŠ 1771, 58; I gori je vzéo eden veliki kamen, liki mlin[žki KAJ 1870, 1

Moabitánec -nca m *Moabit*: Pü[žto je na nyé Moabitáncze KM 1796, 46

móč -í ž *čudež*: I csinio je Boug po rokáj Pavlovi mocsí nej prou[žte KŠ 1771, 401

móča -e ž *moča, mokrota*: Csi je gli grmelo mocsé BKM 1789, 361; Na[je polé kole mocsá BKM 1789, 351

móčati -am nedov. *močiti*: z szkuzami mocsam lego mojo TA 1848, 5; glávo nyemi mocsála AIP 1876, br. 4, 6 **móčati se** -am se *biti moker, vlašén*: Te nyive [ze nam mocsajo V[ze vu vodi [žtojécsé BRM 1823, 451

močávník -a m *migetalkar*: Močávníki so jako máli, prostomi okej nevidlive stvári AI 1878, 40

mòčen -čna -o prid. *I. močen, sposoben opravljati naporno delo*: Erös, mocsen -a -o AIN 1876, 14; eden mocsen ro'znáti varje [zvoj dvor KŠ 1771, 207; Gda je 'se Károl zadoszta veliki, i mocsen KM 1790, 58; Vuk Jáko močna i požrejna stvár AI 1878, 9; Hercegovinanci szo

mocsni, viszikoga rásza AI 1875, kaz. br. 3; Krt .. májo močne nohéte AI 1878, 10; Jázbec Má močne zobé AI 1878, 10; Medved Má velike nogé z močnimi škramplami AI 1878, 10 **2. zelo odporen proti zunanjim silam:** notri pa nemore za volo mocsnih zidov KOJ 1848, 4; Ár ŷzo ŷze mi dveri odprle velike i mocsne KŠ 1771, 525 **3. ki presega navadno stopnjo:** liki mocsnoga vótra idejnye KŠ 1771, 344; i liki gláŷz mocsne grmlajncze govorécsi KŠ 1771, 801; [Avarci] krouto mocsni szo grátali KOJ 1848, 6; pren. Jaŷzem tvoi mocsni ino ŷzerditi Boug TF 1715, 17; Ia szem tvoi mocsni Bogh ABC 1725, A4b; Snyim ŷzem prouti nyim jaŷz mocsen SM 1747, 73; O Mocsni vŷzamogocsi Bog SM 1747, 58; Ja ŷzem te mocsni Boug KŠ 1754, 14; mocsni Gofŷpon Boug KŠ 1754, 14; mocsni Gofŷpon Boug SŠ 1796, 9; Ár je Bo'za rejes 'ziva i mocsna KŠ 1771, 677; Vóra da nám bode mocsna BKM 1789, 2; Vera nam naj bode mocsna BRM 1823, 2; Od mocsne Oblúbe KMK 1780, 74; te mocsni Dújh ponouvi vu meni KŠ 1754, 160; Mámo jáko mocsno rejes KŠ 1754, 157; naj pouleg milofcse bode na mocsno potrdjený obecsanya KŠ 1771, 455; Povéksaj vu meni mocsno vupanye KM 1783, 6; ino sze 'snyé vcsi z-mocsnim vervanyom KOJ 1833, VI; naj ŷzi z-mocsnov vórov premíŷzlimo KM 1796, 4; mleiko rejcki Bosje ŷzvéte, po ŷteroi da močjni ino krepki polŷtánete TF 1715, 8; drága brátja, močjni boidite vu Gofŷpodni SM 1747, 8; bratje moji, mocsni bojdte v-Gofŷpodni KŠ 1771, 586 **močnejši -a -e močnejši:** Ali ide mocsnejŷi od méne KŠ 1771, 174; mocsnejŷi je od méne KM 1796, 94; naj tvoja lúbezen mocsnejsa bode KŠ 1754, 226; i nemocsnoŷt Bo'za je mocsnejŷa KŠ 1771, 492; Stera je med temi trejmimi Perlonami mocsnejsa KMS 1780, Bb; I mámo od toga eŷcse mocsnejsa proroczko rejes KŠ 1771, 718; lidjé, naj mocsnejsi ŷztrá'sijo KM 1790, 9 **nájmočnejŷi -a -e najmočnejŷi:** ti jedini, i náj mocsnejsi pomocnik KM 1790, 107; Oh Jezus moja naj mocsnejsa obramba KŠ 1754, 234; Najmočnejŷa i najvékŷa opica je gorila AI 1878, 6 **móčni -a -o sam. močni:** csi prvlé ne zvé'ze toga mocsnoga KŠ 1771, 40; Ti mocsni ŷzo du'zni ŷzlabé znáŷati KŠ 1771, 481; Steromi prouti ŷztante mocsni bodoucŷi vu vóri KŠ 1771, 713; i ta nemocsna ŷzvejta je odébrao Boug, naj oŷzramoti ta mocsna KŠ 1771, 492

močenik -a m mučenik: Na ŷz. Stevana prvoga mocsenika dén KŠ 1771, 843

močiti môčim nedov. *močiti, namakati:* Ázni; mocsiti KOJ 1833, 151; moio posztelo poleivam,

ino mocsim moie odpocsiválische zkuzami ABC 1725, A8a; szvoje bolécese nogé mocsila KOJ 1914, 108

močiti se môčim se nedov. *utrjevati svojo moč:* nego sze je vüpao i mocsio sze vu zlocsasztnoszti szvojoj TA 1848, 42; Mocsijo sze z hüdim nakanényem TA 1848, 49

móčnik -a m močnik: trbelo mocsnik kühati AIP 1876, br. 1, 6

móčno prisl. **1. močno, trdno:** gráde i meszta dao obzidati mocsno KOJ 1848, 8; pren. ŷzem ti zetim zadoŷzta mocsno rosjé vrouke dáo KŠ 1754, 12a; Da vrága pod naŷimi nogámi močno poteres BKM 1789, 348 **2. zelo, v veliki meri:** da je tou tak močno haŷznovito ino iŷtinŷzko TF 1715, 35; da ŷze po Vóri mocsno vojvuje SM 1747, 62; gda náŷz potrdjáva i mocsno zdr'záva vu ŷzvojoj rejcsi KŠ 1754, 163; ŷzo ŷze piŷzácske i Farizeuske mocsno prouti dr'zati KŠ 1771, 210; je vu vŷzej trouji knjigaj jáko mocsno piŷzao KŠ 1771, 762; mocsno vörjem, ka ŷzi ti eti KM 1783, 3; Vász mocsno veŷzelijo BKM 1789, 10; piŷzmo ŷzvéto náŷz tüdi mocsno kraj odvracŷje od tuváriŷtva SIZ 1807, 8

móčnost -i z moč: Teda je potrebna tvoje vöre mocsnoŷt SŠ 1796, 84; da szo sze na enkrát vzdignoli na oszlablejnye Károlove mocsnoszti KOJ 1848, 107; Téli mocsnoŷt tak pridávas BRM 1823, 428; Szejaŷze vu ŷzlaboŷti, ŷztáne vu mocsnoŷti KŠ 1754, 140

močti' môrem nedov. *moči morem:* knyemo priti nemorem TF 1715, 23; jeli vörjeta, kaj morem tou vcsiniti KŠ 1771, 30; Jeli ŷtima, ka nemrem zdaj proŷziti Oco KŠ 1771, 90; Li tak ŷze morem vüpati BRM 1823, 7; nemorem sze 'se du'se zadr'sati KOJ 1833, IIII; nemorem gorisztánoti KAJ 1870, 8; Odkud mores tou poŷzvedocŷiti TF 1715, 38; ni djáti nemres mi nikai SM 1747, 76; Ka ne mores preobrnouti KM 1790, 16; Nemore ŷztanovito kako tou ŷzvedocŷi TF 1715, 19; ino mreiti nemore SM 1747, 38; nyei niŷcse nemre prouti SM 1747, 80; Doŷzta more molitev opraviti KŠ 1754, 152; nigdár nemre biti KŠ 1754, 82; more biti, gda je ŷou KŠ 1771, 555; káksega färbar na zemli nemre obejli KŠ 1771, 129; ka Cslovik nemre csiniti KMK 1780, 6; od nikoga prekaniti nemore KMK 1780, 5; Dobra nemre eŷiniti BKM 1789, 1; sze nemore dogotoviti KOJ 1833, X; ka lih odbej'sati more KOJ 1848, 4; notri pa nemore KAJ 1848, 4; Da ga ni angel nemre zbroditi KAJ 1848, 7; ne more na isztinszko pot náŷti AI 1875, kaz. br. 1; Jeli moremo mi obdersati zápoved TF 1715, 18; nakoliko moremo pretrpeti SM 1747, 56; znaŷŷe

moučji nemremo KŠ 1754, 80; Da te moremo [zpozna]ti BRM 1823, 2; sze moremo rêsiti AI 1875, kaz. br. 2; proti [ztánoti] morete SM 1747, 26; kai nemorete [f]initi SM 1747, 26; kakda morete dobra gucsati KŠ 1771, 40; Szkriti [ze] nemorete BKM 1789, 10; Szlepo[zt]i oslâtati nemorejo TF 1715, 4; drügoga obracsanya csakati nemorejo KŠ 1771, A7a; Zâto [teri] zväz moro, praj, najdo zmenom KŠ 1771, 419; ki [ze] zdr'zati nemro KŠ 1771, 489; Priâtelje mi nemrejo, Ftisati nevoló mojo BKM 1789, 15; grejsni lidjé, nemro o[ztánoti] SŠ 1796, 129; Piszki sze nemorejo csuti KAJ 1870, 7; Za otroke nemrejo niti eden sztopáj gvüśni bidti AI 1875, kaz. br. 3; glasnicke, steri sze morejo zgovârjati AIN 1876, 5; steri sze brezi pomoci glasznikov nemrejo zgovârjati AIN 1876, 5; ka ga njegovi neprijâтели ne morejo prijéti AI 1878, 10; od svoje vole se nemrejo gibati AI 1878, 4; da bom mogel hoditi SM 1747, 65; pred [zoudbov] odgovoriti nebos mogau TF 1715, 5; ne bos[ze] mogel pravo [z]povedati SM 1747, 82; ne bos nikse knige mogao razmeti KŠ 1771, 446; Nebode mogo eden BKM 1789, 19; ino [ze] ne bode moglo gori zbonatati SIZ 1807, 5; bomo [ztâti] mogli KŠ 1754, 118; oblâ[zt]i nad menom nebedo mogli vzéti TF 1715, 46; oro[zt]lány, koga bi mogel po[re]iti SM 1747, 25; Gedebe mogo [ztán] meiti SM 1747, 71; zakaj bi [ze] nebi mogao zvelicsati KŠ 1754, 9b; Ki bi [ze] mogao [z]milüvati KŠ 1771, 678; bi Tebi skouditi nemogo BKM 1789, 15; naj bi moski mogao meti SIZ 1807, 7; ki bi vsze mogao vgoditi KOJ 1833, V; bi edno ranto mogo prêgskocsiti AI 1875, kaz. br.; Što bi mogo poznati AI 1878, 4; [sterabi] bila mogla zado[zt]a v[cl]initi TF 1715, 41; [stera] bi nâ[zt] nâto mogla napelati KŠ 1754, 63; csi nebi mogla mo'zá zavâratati AI 1875, kaz. br. 7; dabi [ze] moglo dicsiti ABC 1725, A6b; da bi sze moglo veleti ono KOJ 1833, VIII; kâgdabi mogli noter vcepiti TF 1715, 6; dabiszmo mogli osztánoti ABC 1725, A7a; dabi mogli greihe odûriti SM 1747, 55; v[sterom] bi [ze] mi mogli zvelicsati KŠ 1754, 2b; da bi 'ze dale ne mogli trpeti KŠ 1771, 618; da bi 'znyim mogli gucsati KŠ 1771, 41; Dabi tvo rejcs mogli Glâ[zt]iti BKM 1789; najbi rado[zt] zadobiti mogli SIZ 1807, 8; nebi sze mogli poménsati AI 1875, kaz. br. 2; z[kâksov] [zem] naibole mogau TF 1715, 9; ako je glih mogo meti SM 1747, 28; [z]o nyemi nébe[za] nej mogli vzéti KŠ 1754, 10b; [z]o ni na[st]i otsâki no[zt]iti nej mogli KŠ 1754, 68; je nei moglo zado[zt]a v[cl]initi SM 1747, 40; kai[ze] je nei mogla ani edna naiti TF 1715, 41

močti² mòrem nedov. *morati moram*: pokoren

biti morem KŠ 1754, 86; kak ti morem zahvâliti KM 1783, 6; Pred te morem [ztánoti] BKM 1789, 8; Bogâ mores zvišâvati KŠ 1771, A8a; rázumno [z]rczé mores tak meti BKM 1789, 7; zápoved more navcsiti TF 1715, 11; Cslovik more dobro znati SM 1747, 89; more prevzéti cslovik pri[zt]aró[zt] KM 1790, 20; kak odüren more grejh biti KM 1796, 8; More prájh 'snyega biti SŠ 1796, 4; ino vzéti more SIZ 1807, 9; more hrânti to nasso dévojko SIZ 1807, 6; Ka more znati od liter KOJ 1833, 5; z-sztolice more vö KOJ 1845, 9; ka tak more pravicsen opraviti TA 1848, 9; Vcsena gláva more bidti KAJ 1870, 7; Za tó sumo sze more orszâg szkrbeti AI 1875, kaz. br. 2; Na kój more merkati v-stenyé AIN 1876, 8; more se rana zešgati AI 1878, 8; tak moremo nâ[zt] gori ofrûvati KŠ 1754, 104; ka [ze] zdelom moremo pripravlati kmilócsi KŠ 1771, 438; Zakaj moremo vörvati KMK 1780, 5; ali moremo vadlüvati BKM 1789, 2; kâk[st]i morete biti KŠ 1771, 723; ga morejo moliti KŠ 1771, 276; Ár moro priti [z]pâke KŠ 1771, 58; [steri] [ze] na Vogr[st]ke noute morejo popejvati BKM 1789, 6; morejo pouleg du'snosztí csiti KOJ 1833, III; deca morejo v-soulo hoditi KOJ 1845, 3; poganye moro prêdti z zemlé TA 1848, 9; Roditelje moro szkrblivi bidti AI 1875, kaz. br. 8; Kakda sze moro z-vecs szillab rêcsi AIN 1876, 7; arbi tak moral zginoti SM 1747, 65; Csi bom gli mogo piti Csemérni pehâr SM 1747, 75; I ja[st] bom mogao iti KŠ 1754, 269; v[st]a o[zt]aviti bomo mogli SM 1747, 72; da je mogao idti vlâdjo KŠ 1771, 111; da je mogao pobegnóti KOJ 1848, 4; Jeli mogao trpeti Jezus KMK 1780, 14; i mogao je [z]voja dela na [z]lugo zavüpati KM 1790, 42; za volo glâda [ze] je mogao zo[st]zeliti KM 1796, 15; Zâto na [ztán] mogo je iti BKM 1789, 28; [z]o ga mogli povrcsi KŠ 1771, 667; szo mogli henyati KOJ 1833, IX; nego szo sze mogli okrsztiti KOJ 1848, 6; mogli szo nazâhj domó odidti AI 1875, kaz. br. 3

močvar -a m *močvirje*: gde szo prvle mocsvarje bili KAJ 1870, 110; Vsze povszéd vngó mocsvara voda povergla AIP 1876, br. 4, 3; i mocsvare nihâ za szebom KAJ 1870, 110; pren. V-rú'zen mocsvar sze nepüszti KAJ 1870, 48

močvâren -rna -o prid. *močviren*: Živé v močvarni kraji zgodne Indije [nosorog] AI 1875, 20

močvârjasti -a -o prid. *močvirnat*, *močviren*: Nájrâj se v močvarjasti mesti zdržáva AI 1878, 26

močvârje -a s *močvirje*: Močavniki, šteri se po močvarji zdržávajo AI 1878, 40

močvárnica -e ž *močvirje*: Mocsár; muzga, mocsvárnicza KOJ 1833, 165

móder tudi móuder -dra -o prid. *moder, take barve kot nebo*: Kék, moder -a -o AIN 1876, 11; szveklóscsa kak môder plámen szvéti AI 1875, kaz. br. 7; Môdri korin plámen AI 1875, kaz. br. 8; kati môdri plaménje AI 1875, kaz. br. 7; je vnogokrát do moudri 'slákov dobro zbitt KM 1790, 76; Na moudri nebélzaj KŠ 1754, 250

módrasti -a -o prid. *modrikast*: Csi krave csi módraszto ali krvavasztó mlejko dojijó KOJ 1845, 108

modrica -e ž *plavica*: Na ednoj grédi klinci ino modrice cvetéjő BJ 1886, 17

modrija tudi modría -e ž *modrost*: Tou je velika modría BKM 1789, 22; Ni modrija, Ne zadr'site lepota SŠ 1796, 122; Po Tebi czveté modría BRM 1823, 33; Ka je modría szvéta Némogla prav vözgrüntati KAJ 1848, 6; Velike modrije, i pobo'znojti Kuzmics BKM 1789, 3; Lejpo nebe'zko modrijo BKM 1789, 291; Ino 'szam 'se trikrát modrijo dokoncsao SIZ 1807, 44

modriš -a m *plavica*: Modriš rasté povsédi po silji AI 1878, 45

módroslóvstvo -a s *filozofija, modroslovje*: Doktorsztvo Modro- i Bogoszlóvsztva zado-bivsi KOJ 1845, 54

modróust tudi módroost tudi módroost -i ž **1. modrost, lastnost modrega človeka**: Sapientia Modrou'zt KMS 1780, A7b; Modrou'zt SM 1747, 33; odkud je etomi eta modrou'zt KŠ 1771, 46; dober 'sitek vecs valá od modrou'zti KM 1790, 16; Csi 'sto med vami potrebűje modrou'zt KŠ 1754, 148; Ár je ona prisla po'zljű'fat modrou'zt Salamonovo KŠ 1771, 41; Vűszta toga pravicsnoga modróoszt govorijó TA 1848, 30; popejvaj ponizno, csedno i vmodrou'zti BKM 1789, b; Jezus! osznáj'zi me Zmodrousztyov KŠ 1754, 247; Luther popádnovsi priliko z-szvojev modrousztyov sze stimati KOJ 1845, 55 **2. znanje**: ka je cslovecsa moudró'zt 'ztták'ov témnol'ztyov zakrita TF 1715, 3; Nej je tá modrou'zt od zgora 'zhajajoucsa, nego zemel'zka KŠ 1754, 39; V'zaznalol'zt, i môdro'zt BRM 1823, VI; Môdrooszt KAJ 1848, V; 'steraje od v'zega 'szveita moudró'zti ino vc'jenyá vék'la TF 1715, 5; pokeidob on modrou'zt dáva SM 1747, 6; Zaman môdrooszt szvéta zgrüntáva KAJ 1848, 7; Rejcs Kri'ztuseva prebivaj vu v'zákó'j modrou'zti KŠ 1754, 28; vu vrsti sze povéksávajó, vu modrouszti, pa nej KOJ 1845, 3; Ár 'szmo nej zmodrou'ztyov zmislene fabule na'zledűvali KŠ 1771, 718 **3. krepost, ki človeku daje spoznanje in voljnost, odločiti**

se z božjo voljo: ér je Boug nefzkoncsana modrou'zt KMK 1780, 5; Nezgrüntana Sziná Bo'sega Modrouszty KM 1783, 8; Ár 'szti ti 'szám pravic'na modrou'zt BKM 1789, 145; 'sze je 'se velika modrou'zt ino dobrouta Bosa vő 'zkkázala SIZ 1807, 8; Na 'szvoj kejp vu v'zój modrou'zti KŠ 1754, 95; da z'icsete zvá'z 'zdeden mo'zouv pune modrou'zti KŠ 1771, 357; Té réd je na'zttavo náj vi'fű'je modrou'zti Boug KM 1790, 84; 'szpominajmo 'sze telikáj'je z-Bo'sán'zke modrou'zti KM 1796, 5; Vretina visne môdrooszt, Bóg KAJ 1848, I; Jezus je gori gyemáo vmodrou'zti i vi'zokol'zti KŠ 1771, 172; To dejte krejpilo 'sze je napunyeno zmodrou'ztyom KŠ 1771, 171

modrűvati -űjem nedov. *modrovati*: Kaj pa csi 'sze escse zacsnem modrűvati SIZ 1807, 47

módušen -šna -o prid. *premožen*: Cseden kmet, csi gli modusen, gosztsenyá pogousztoma nenapráva KOJ 1845, 33

mogóče tudi mogóuče prisl. *mogoče*: Jeli tou mogoucse KŠ 1754, 205; csi je mogoucse, naj prejde od méne ete pehár KŠ 1771, 89; Ali mogócsse bode sto pítáo, gde szo BRM 1823, II; naj, nakeliko je mogócsse, ni edna dúhovna potrűbcšina nezadovoljena neosztáne KAJ 1848, IV; Na sztennoj táblji je i rovatati mogócsse KAJ 1870, 9

mogóčen tudi mogóučen -čna -o prid. **1. mogoč**: Na poloobdelanye, gledócs sze naj vsze mogócsno zgodih AI 1875, kaz. br. 1 **2. v zvezi mogočni verbum naklonski glagol**: Kákse vkűpvězanye 'selejo mogoucsni verbumi KOJ 1833, 140

mogóči tudi mogóuči -a -e prid. *mogoč*: mogoucsi 'zste i edendrűgoga opominati KŠ 1771, 482; vsze mogócsse násztaje gorivzéti KAJ 1848, III **mogóuči** -a -e sam. *mogoči*: ali pri Bougi 'zvo v'za mogoucsa KŠ 1771, 63; v'za 'zvo mogoucsa tomi vőrvajoucssemi KŠ 1771, 130

mogóčno prisl. *mogoče*: ka je nam vkűp szpraviti mogócsno bílo AI 1875, kaz. br. 8; stere mogócsno po vremeni odtirati AI 1875, kaz. br. 8; Kak največ nej mogóčno sveta spraviti živátí AI 1878, 10

mogóučnost -i ž *možnost*: Tehetség; mogoucsnoszt KOJ 1833, 175; i vszo mogoucsnoszt ponűjati KOJ 1833, VII

móhački -a -o prid. *mohaški*: sze je namohá-cskom pouljí eta objocslíva zgűba godíla KOJ 1848, 74

mohamedánski -a -o prid. *muslimanski*: té tri dr'zél bogátí pregnyari szo mohamedánszko vőro gorivzélí AI 1875, kaz. br. 3

mòj -a -e svoj. zaim. **1. moj, izraža svojino govorečega, gledano z njegovega stališča:** Ma lepota kama je sš 1796, 98; Moja kamenica je z-kamna KAJ 1870; Obüdi ſze oh mé ſzrczé KM 1783, 226; veszeli sze szrcze moje TA 1848, 10; Ti veren angel düse moje KAJ 1848, 4; Ti máses moio glávo zoleiom ABC 1725, A8b; pszeniczó pa vküp ſzpravte vu moj skegyen KŠ 1771, 44; Noter ga vſzercze me vczipim SM 1747; ár ſzo vidile ocsi moie SM 1747, 58; tou je praj edna kouſzt z-moji koſzt SIZ 1807, 7; koteri mené lübio ino moje zapoveidi obdersávajo TF 1715, 18 **2. izraža splošno pripadnost govorečemu:** Moja düsna veſzt me touſi SM 1747, 77; ovo má radoſzt Jesus prihája SM 1747, 77; Li tebé ſcsém Boug, ma radoszt BKM 1789, 300; ako eto moje, delo priétno boude TF 1715, 9; brezi vſzega mojega zaſtülényá TF 1715, 9; pôleg moje pravicze TA 1848, 6; Pomágaj mojoj krhköcsi BRM 1823, 9; Vzemi záto ov moi máli dár TF 1715, 9; I düjh moj polo'zim KŠ 1754, 96; 'Z-nyega sze vcsim mojo dú'znoszt KAJ 1848, 6; Vu iméni Bogá začnem moje delo BJ 1886, 3; peháar vu mojoj kervi TF 1715, 39; zmoim mislenyem zbantuval ſzem SM 1747, 67; Ki ſze nad mom ſzmrtjom vezdaj 'saloſztite SŠ 1796, 58; zmojov pámetjov gori zgrúntati nemorem TF 1715, 40; inoje za moih greihov odpüſcjenýa voljo kerv prelejao TF 1715, 38; ka je za moy greihov volo umreu TF 1715, 42; kai je Kristus za moi grehov volo mrel SM 1747, 41; jaſz ti poká'zem zdejl moji vöro mojo KŠ 1754, 79; kakoje pravicjno za moje greihe preleána TF 1715, 40; ino moie zapovidi obdersávaio ABC 1725, A4b; da mi vſzeh moie grehe odpuzti SM 1747, 58; ſteri mené lubijo i moje zapouvidi zdr'závajo KŠ 1754, 67; ne glédaj me grejhe SŠ 1796, 85; pohaszni moje trüde KOJ 1833, VI; da vnáſztavaj moji hodite KŠ 1754, 96; kaiſzem mojega Bogá zmoimi greihi zbantuvau TF 1715, 37; Doſzta krát ſzem zmoimi greihi, Jesussa razdreſzelil SM 1747, 77 **3. izraža sorodstvo, družbeno razmerje do govorečega:** moi Goſzpoud ino moi odküpitel TF 1715, 22; moi králl ABC 1725, A7b; Zato Jesus moi oſztani SM 1747, 78; moj lübléni máli Zemlák KOJ 1833, VI; Da sze nehváli nepriátel moj TA 1848, 10; dobro dete moje KAJ 1870; ktebi moj Bog gorgledim BJ 1886, 7; Nebode zmojga ſziná Farar ani Meſter TF 1715, 4; kiſzte Ocza mega SM 1747, 83; ſzam zváo ſziná mojega KŠ 1771, 8; med moj ſzlovenſzki národ pouzvo BKM 1789, 3b; ſteri bode páſzao lüſztvo moje Izraelſzko KŠ 1771, 7; Po mojem Goſzpodni Jeſuſſi TF 1715, 37; Vu

etom moiem Zvelicítilei verujem SM 1747, 58; vu Jezuſſi Kriſztuſi Goſzpodni mojem vorvati KŠ 1754, 123; kak vu mojem Bougi KM 1790, 107; Po Kriſztuſi mem Goſzpodni SŠ 1796, 4; Moji lübléni, zdaj ſzmo KŠ 1754, 97; i ſteri ſzo moji bratje KŠ 1771, 41; Poſzlühnite moji drági! SIZ 1807, 3; proti moim nepriatelom ABC 1725, A8b **mòj** -a -e sam. *moj:* I moja vſza ſzo tvoja KŠ 1771, 323

mójstrovina -e ž *mojstrovina:* szo vogerszki Velikási priliko meli tam vszakojacske mójstrovine viditi KOJ 1848, 46

Mójžeš tudi Móžeš -a m **1. Mojzes:** Moy'zes ſze ſzpomina ſzobote KŠ 1754, 26; on dár, ſteroga je zapovedao Moj'zes KŠ 1771, 34; je Moy'zesi vö zgláſzo KŠ 1754, 7; po ſzvojem priétnom ſzlugi Moyſeſſi TF 1715, 12; Právda je po Moy'zeſi dána KŠ 1754, 5; vſzi ſzo po Moj'zeſi krſztсени KŠ 1771, 508; je Mo'zes peſzen napravo BKM 1789, 5 **2. Mojzesove knjige:** Kako tou ſzvedoci Mó'se'sa prvi táo SIZ 1807, 34

Mójžešov -a -o prid. *Mojzesov:* ka ſze od Moj'zesove Právde preczi i rávno k-Kriſztusevomi Evangyeliomi vnouti moremo KŠ 1754, 6a; pouleg právde Moj'zeſove gori ſzo ga pelali vu Jeru'zálem KŠ 1771, 169; gda bodete neſztanoma popejvali Moj'zesovo, i Agneczovo peſzen BKM 1789, 8; kak ſtrte Moj'zeſove knige ſzvedocſijo KM 1796, 90; ka ſzem Moj'zesovim petéram knigam nouva iména dáó KŠ 1754, 5b; ka nyim je potrejbno i Moj'zeſove czeremonie i návade zdr'závati KŠ 1771, 667; V drügi knigai Moyſeſſovi etak právi TF 1715, 17; právi Goszpod vdrügi Knigai Moysessovi etak ABC 1725, A4b; právi Goſzpoud vdrügi knigai Moyſeſſovi etak SM 1747

mòka -e ž *muka, trpljenje:* Ár bode teda velika moka KŠ 1771, 80; ſzpráve moke ſzvoje vBogé ti nadeljai SM 1747, 89; zvün Kriſztuseve moke KŠ 1754, 137; gde od nyegove moke i ſzmrti KŠ 1771, 160; Nyegovo nedusno moko imóno gláſziti TF 1715, 41; moko ie szterpo pod Pontiušem ABC 1725, A5a; moko je ſzterpel SM 1747, 44; Moko je ſztrpo KŠ 1754, 97; Teda dájo váſz na moko i vmorijo KŠ 1771, 79; Moko je trpo KMK 1780, 7; i sztrpi moko grejha BKM 1789, 14; ſze je i ſzkázao 'zivouclí po moki ſzvojoj KŠ 1754, 112; ſzvojoj drágov kervjov ino neduſnov mokov TF 1715, 22; kie nám ſzvojom mokom i ſzmertjom odküplenye ſzpravil SM 1747, 59; oſzloboudo ſzvojoj nedú'znov mokouv KŠ 1754, 98; nad nyegovov mokov KŠ 1754, 216; vſze tve moke obelzelio

mene SM 1747, 69; Vnouge moke mantrájo KŠ 1754, 145; Ni moke, ni nevoule BKM 1789, 11; od nézgovorni mok da ofzlobodi SM 1747, 84; Gda ſze oni zvúna tej mouk Vidijo KŠ 1754, 274; ſzi náſz Ofzlobodo mouk peklénſzki BKM 1789, 237; Da bi ga môk mentúvao KAJ 1848, 147; Tusne moke Poſzlúhni SM 1747, 70; geto je vſze moke pretrpo KŠ 1754, 115; gda je ſztrase z-ocsmi vid'la moké Sziná KM 1783, 239; Kteri ſze je dáo za náſz na moke BKM 1789, 58; Vu mokaj KŠ 1754, 144; bodoucsi vu mokaj, vido je Abraháma KŠ 1771, 226; po vnougi rázlocsni mokáj pridemo na vekivecsno blá'zenſztvo KŠ 1771, 848; zrázlocsnimi boleſznoſztmi i mokami obvzete KŠ 1771, 13

môker -kra -o prid. **1. moker:** ſzpoznao je, ka je mokra KM 1790, 38; Pri mokratj blági AI 1875, kaz. br. 7 **2. deſeven:** Vu skodlivom mokrom vrêmeni BRM 1823, IX **3. solzen:** szo z-mokrimi ocsmi gorizdehnili KOJ 1845, 3; i od szkus mokrimi ocsmi sze szmejála AI 1875, kaz. br. 7

mokrôca tudi mokrôuca -e ž *mokrota*: Mokrôca KAJ 1848, IX; Velika mokrôca jáko skodliva szêtvam AIP 1876, br. 2, 8; od velike mokrôcse AIP 1876, br. 5, 8; i mokrouco z-gvanta dolisztepi KOJ 1845, 25; Ovca mokrôčo nikak ne trpi AIP 1876, 15

mokrôust -i ž *mokrota, vloga*: Kai je mokroutf tu moſa ſzuha poſztánola SM 1747, 95

môl -a m *molj*: Moly; mol KOJ 1833, 165; niti ga mol ne ſzkvari KŠ 1771, 213; pod té ſze prezstréjo moli KM 1783, 200; Najménſi metuli szo moli AI 1878, 33; i vas gvant je molov jejſztvina vcsinyeni KŠ 1771, 752; ki vnogo féle lepoga gvanta molom vi dr'zite BKM 1789, 446

môlba -e ž **1. proſnja**: molba ne bode hasznola KM 1783, 204; konecz je, Molbe BKM 1789, 149; kak dugo sze scsés szrditi na molbo lüdsztva tvojega TA 1848, 66; naj ſze csinijo molbe KŠ 1771, 636; Neprestetlivnimi molbami sze zdúhávala bôgi AI 1875, kaz. br. 7 **2. molítev:** Vu molbi Oltárſzkoga Szveſztva KMK 1780, 64; Glás zvonov nás gda na molbo opomina BJ 1886, 20

môlbeni -a -o prid. *proſnji*: csi molbeno-piszmo za dopüscsenênye poszlúhnyeno bode AIP 1876, br. 1, 8

Moldávec -vca m *Moldavijec*: je glász od zbotáranya Erdelczov i Moldáviczov prinseni KOJ 1848, 64

Moldávia -e ž *Moldavija*: Veliko jih je v-zdájno Valakio, Moldavio odislo KOJ 1848, 7

molénje -a tudi molenjé tudi moljenjé -á s *mo-*

lítev: Szprávľajmoſze na ſzmrt v-düsnom molejnji SŠ 1796, 8; Z-molejnem i z-vôroſztüvanyem SŠ 1796, 33; bojdi eto moje molenyé KŠ 1754, 223; Tebé ſze priſztája vſzáko molenyé BKM 1789, 364; Tak Ti bode prijétno moje Molenyé BRM 1823, 313; Naj sze to moje molénye Dopádne KAJ 1848; Krátki moudus molenyá KŠ 1754, 152; pod obrázom dúgoga molenyá KŠ 1771, 241; V-peszmi, i molényi KAJ 1848, 386; Krátki modus ino forma moljenyá TF 1715, 25

molítev -tve in -tvi ž *molítev*: Otecz naſſ, ali vſzak denésny molítev TF 1715, 11; Molítev po jeſztvini ABC 1725, A6a; Davidova ponizna molítev SM 1747, 92; molítev nyihova ſze nyim na grejh obrné KŠ 1754, 147; ár je poſzlúhnyena molítev tvoja KŠ 1771, 162; Molítev KMS 1780, A2b; Molítev k-ſzvétomi Pavli KM 1783, 91; Molítev BRM 1823, VII; Molítev za drúge KAJ 1848, VII; Molítev za obdr'zánye serega TA 1848, 9; Koterie te molítve predgovor TF 1715, 26; Ne ſzpozábíſze Goſzpodne, znevolni lüdi molítve SM 1747, 67; Trétyi táo. Od molítve KŠ 1754, 146; Zátó, ka haſzek molítvi nadigáva KŠ 1754, 152; Predgovor, ki ſztoji zpoklona i zmolítvi KŠ 1771, 590; Zakaj té ricſi któj molítvi dejvas KŠ 1754, 180; Kágda na molítev more navcſiti TF 1715, 25; moio molítev Goſzpon gori vzeme ABC 1725, A8a; za vſze váſz zradoſztjov molítev csinécſi KŠ 1771, 591; Nadigávanye na molítev KŠ 1771, 21; Goſzpodnov molítev KMK 1780, 6; molítev mojo je Goszpôd gorivzéo TA 1848, 5; Ár ſze poſzveti po rejeli Bo'zój i molítvi KŠ 1771, 168; kakoli bodete proſzili vu molítvi KŠ 1771, 69; k-nyemi ſze vu poniznoj molítvi pribli'sáva SIZ 1807, 6; Vſzákov molítvov i proſnyouv molécſji KŠ 1754, 148; Vecserne molítve TF 1715, 45; naj prvle bodo odproſnye, molítvi KŠ 1754, 151; Betéſnoga Csloveka molítve SM 1747, 56; gda ſze molítvi dr'zijo KŠ 1771, 348; Ráne Molítvi KM 1783, 1; Pouleg niſteri molítev KŠ 1754, 2a; pod obrázom dugi molítev KŠ 1771, 76; kágdabi mogli ponizne molítve noter vczepiti TF 1715, 6; zakaj ſze poſztjio cseſztou i molítve csinijo TF 1715, 181; gde ſzo molítvi dr'zali TF 1715, 392; I poſzlúhni nase ponizne molítvi BKM 1789, 1; molítvi BRM 1823, 1; molítvi KAJ 1848, 1; naroucsi poszt, i molítve za szrecso KOJ 1845, 9; ali že je vsakojačke molítve napamet znála BJ 1886, 4; vu molítvaj KŠ 1754, 174; Tej ſzo vſzi bili ſztální ednáko v molítvaj KŠ 1771, 342; Naj ſze paſcsimo po naſſi molítvaj KM 1796, 9; Vnasi molítvaj ktebi zdihávamo BKM 1789, 272; naj tou zmolítvami zacſnejo

KŠ 1754, 220; [zpo]z[tm]i i zmolitvami [zl]ž'z'ecsá nous i dén KŠ 1771, 171; Zlejpimi molitvami, Tak csákajmo BKM 1789, 20; Vcsenyé sze k vszáksemi máli z-molitvami, zacsne KOJ 1845, 9

moliti mòlim nedov. **I. moliti:** Árje zapovedau ovako moliti TF 1715, 31; hocsem pred tebom moliti ABC 1725, A7b; ki [zi nám zapovedal moliti SM 1747, 62; vdühi i i]ztini ga morejo moliti KŠ 1754, 87; Ár lübijó vu [zprávi]csaj moliti KŠ 1771, 18; ki [zi dopü]zto moliti KM 1783, 11; Koga je grejh, nej moliti BKM 1789, 130; I tam sze moliti nevesi KAJ 1870, 6; gori je sou na gorou [zám molit KŠ 1771, 48; da je i ja]z, tá idoucí, molim KŠ 1771, 7; Molim, dicsim KM 1783, 1; Zakaj molis KŠ 1754, 155; I, gda molis KŠ 1771, 18; moli za nyé KŠ 1771, 603; Tebé moli csrvics KAJ 1848; Zato tebé Bog molimo SM 1747, 86; ga v-Dühi i pravici molimo KŠ 1754, 182; mi molimo Bogá KŠ 1771, 497; Ti molimo BRM 1823, 2; Molimo tebé KAJ 1848, 9; etak molimo BJ 1886, 7; i [teri nyega molio KŠ 1754, 87; i za nyé Bogá molijo KŠ 1754, 219; ki ga molijo KŠ 1771, 276; naj nyega molijo KMK 1780, 10; i etak molijo BJ 1886, 3; ne vcsini toga – Bogá moli KŠ 1754, 150; Bogá tvojeja moli KŠ 1771, 11; moli Bogá za nász KM 1783, 92; Molimo KM 1783, 11; i molte eden za drügoga KŠ 1754, 133; Zató vi etak molte KŠ 1771, 18; veru]ztujte, i molte KM 1796, 106; Molte ga KAJ 1848, 10; i naj ga molim KŠ 1754, 150; naj nyé molimo KŠ 1754, 150; Naj tebé molimo KM 1783, 9; naj za nyega molijo KŠ 1771, 481; csi pokleknoj]i bodes me molo KŠ 1754, 163; doli [z]pádnoj]i me molo bodes KŠ 1771, 11; Za stere bodo te molili SM 1747, 95; ti [zi toti zdaj molo KM 1790, 48; molo ga je erkoucsi KŠ 1771, 24; i bogá molila AI 1875, kaz. br. 7; i molili]zo toga zlejanoga bolvana KŠ 1754, 9; pridoucs molili [zo ga govrecsi KŠ 1771, 49 **2. prositi:** eden poglavnik pridoucsi molo ga je govorécsi KŠ 1771, 29 **moliti se** mòlim se **I. moliti:** Kágdá]ze terbei moliti TF 1715, 46; Kako]ze pak molis TF 1715, 25; za ná]z [ze molí KŠ 1754, 103; molimo [ze mi v]zi za nyega KŠ 1754, 244; [ze za nyé naj molijo KŠ 1754, 219; kaib]ze nyé molili TF 1715, 13 **2. prositi:** molo [ze nyemi je govorecsi KŠ 1771, 60; ino szta sze pelala k-Czaszari za odpusztse nyé sze molit KOJ 1848, 96 **moléci** -a -e **molec:** bom I tebé molécs zvisávo KAJ 1848, 127; [z]padno je na obráz [z]voj molécsi i govorécsi KŠ 1771, 89; Pred tebom sztáne molécsi sereg tvoj KAJ 1848, 1; Mati [zinouv Zebedeu]ovi molécsa KŠ 1771, 66; V]zákov

molitvov i prosnyouv molécfi KŠ 1754, 148; Molécsi pa ne bojdite vnogogucsécsi KŠ 1771, 18; Angyelje molécfi nyega KM 1783, 154; [teri vidi v]ze [z]voje vi]zine molécs e i pro]zécse KŠ 1754, 155 **moléci se** -a se -e se **proseč:** Luther Pápi sze molécsi KOJ 1845, 57 **mòlivši** -a -e **proseč:** várasí, vesznice vszáki dén posilajo szpráviscsi píszma prosnyá, molivsi, naj sze tá 'zela országa dopuni AIP 1876, br. 4, 3 **mòleni** -a -o **moljen:** i molen Ki [zi nam ete 'zitek dáo BRM 1823, 406

molítva -e ž **molitev:** Molitva Pokoure SM 1747, 48

molitvár -a m **molivec:** gda ti i]ztin]zki molitvárje molili bodo Oco KŠ 1771, 275; Ti zav]zes molitváre, Ki 'zelejo drugim kváre BRM 1823, 313; Zav]zes ti molitváre KAJ 1848, 200

molitvárnica -e ž **molilnica:** szo Radgoncsanje nouvo lutheranszko molitvárnico zozidali KOJ 1914, 122; On je lutheránom dopüscsenyé darüvao molitvárnice szi goriposztavití KOJ 1848, 113

molitvéni -a -o prid. **molitven:** hi'za moja [ze hi'za molitvena bode zvála KŠ 1771, 68; Kniaga molitvena KM 1783, naslovnica

molítvica -e ž **molitvica:** Sztolno molitvico je déte molilo KAJ 1870, 118

moljeník -a m **zagovorník:** ino je [z]amo eden [z]reidbenik, i moljenik pri Oczi Bogi SM 1747, 35; mámo ednoga zagovornika (moglenika) pri Oczi SM 1747, 14

Mòlok -a m **Moloh:** Molok KŠ 1754, 10

Mònošter -tra m **Monošter, kraj v Porabju:** je vu-Monostri za poszlavca odebráni [Kálmán Széll] AI 1875, br. 2, 5

mòps -a m **mops:** mops z okroglov glavov AI 1878, 8

Móra -e ž **Mura:** Móra KMS 1780, A2b

Morávci -vec m mn. **Moravci, kraj v Prekmurju:** Z-morávec i szo vucsitelje odzváni AIP 1876, br. 1, 2

Morávec -vca m **Moravan:** dvá Pemcza, ino dvá Morávca szkrb noszijo KOJ 1848, 54; szo poganszki Morávci Privino pretirali KOJ 1914, 98

morávski -a -o prid. **moravski:** szo pozváni na pomoucs prouti Szvatopluki Moravszkom Králi KOJ 1848, 7

Morávsko -ga s **Moravsko:** kráo Szamo nyim je tudi Moravszko vkrajpograbo KOJ 1848, 6

mòrebiti prisl. **morda, mogoče:** pred [z]mrtyov, i morebiti z-Rima KŠ 1771, 715; More biti, ka je [z]vojom [z]troskom vnouge hránila KŠ 1771, 736;

- more biti řze zglédne na mé z-řzvoje miloscse KM 1783, 179
- moriti** -ím nedov. in dov. *moriti, umoriti*: Péta prepovejda csloveka moriti KM 1783, 275; Poglavarřztvo je zapovedalo ga moriti KM 1790, 56; je brata taki nakano moriti KM 1796, 8; je gori djáo vu řzvojem řzrczi, ka mori brata řzvojeга KM 1796, 20; njéni pik mori v niřteri minutaj AI 1878, 29; prepovidáva, naj niti drřgoga, niti nářz ne morimo KMK 1780, 43; A ko pa po Dřhi telovna dela morite, bodte řiveli SM 1747, 23; Ne mouri KM 1790, 110; Vř je pouzvao Ábela i mouro ga je KM 1796, 9 **mörjeni** -a -o *umorjen*: nyegovo řz. Teřlo na kriři morjeno KM 1783, 65; etim je prepovedávala od mörjenoga mladořzenca AIP 1876, br. 2, 7; Po tom obládanyi řzta morjena dvá poglavára KM 1796, 48
- morítvina** -e ř *morjenje, umor*: Zdaj mála vila je nyé sztrasno moritvino prepovedávala AIP 1876, br. 2, 6
- morjánec** -nea m *mornar*: Návodni požéran je najvékřa riba, je stráh i morjancom AI 1878, 31
- morjenjé** -á s *morjenje, umor*: I nej řzo řze povrnoli zmorjenjý řzvojeга Kř 1771, 783
- morřuvanje** -a s *mrmranje, godrnjanje*: Zugalódás; morřuvanye, mrmranje KOJ 1833, 185; Nedaj mi dela szladkoga bremena Z-morřuvanjem gda nsziti KAJ 1848, 173
- morřuvati** -řjem nedov. *mrmrati, godrnjati*: Niti morřuvati BRM 1823, 424; nedaj mi morřuvati KAJ 1848, 267; I v'zalořzti ne morřujem BKM 1789, 318; Etak morřuje oblák KAJ 1870, 150; Nebom 'ze vecs jařz morřuvo BKM 1789, 317; Ali záto szo némorřuvali KAJ 1870, 125 **morřujúóci** -a -e *mrmrajoč, godrnjajoč*: naj boudo priétni, ni nazáj ne morřujúouci Kř 1754, 66
- mörřki** -a -o prid. *moravski*: Morřzki, Cseřzki, orřzág napuno Kř 1771, A6a
- mört** -a m *malta*: Brez kamna, breven, morta KAJ 1870, 63
- mörti** prisl. *morda, mogoče*: Morti 'se tak znáte koga iscsejo KOJ 1845, 50; ka mortí kaj z-Vogerszkoga Czaszari odá KAJ 1848, 30
- mostnica** tudi mosnica -e ř *stropnica*: Bor .. Žnyega môstnice rédiřo BJ 1886, 30; i prédrli řzo mořznicze Kř 1771, 106; ino je mořznicze podrla SIZ 1807, 15
- móřtovina** -e ř *mostnina*: vnouge nepotřebne .. mosztovine je ali czelou doli, ali pa na niřjo ceřno szpravo KOJ 1848, 19
- mořelín** -a m *muslin*: Plátna i moselina řurřava je redovno eden lakét KAJ 1870, 66
- möřki** tudi möřki -oga m *mořki, moř*: vřzáki mořzki, vřzáka 'zenřzka knige nejřé BKM 1789, 6; najbi moski ednoga pomocnika meo SIZ 1807, 7; cslovek je ali mořzki KAJ 1870, 30; je nyou k-moskomi pelao SIZ 1807, 7; vřzi krřztsanye mořzki i 'zenřzke Kř 1754, 104; mořzki zmořzkimi Kř 1771, 449; Nestimajte Moski KOJ 1845, 42
- möřki** -a -o prid. *mořki*: Moska sznájsnoszt KOJ 1845, 42; Nej od mořzkoga řzemená Kř 1754, 107; Ar řze je nej od mořzkoga řzemená BKM 1789, 20; Nej řzamo moskomi řzpouli Kř 1754, 65; Sodomia, csi řze zmoskim řzpoulom Kř 1754, 42
- möřkovitánski** -a -o prid. *ruski*: Polřzki i Moskovitánřzki orřzág napuno Kř 1771, A6a
- Möřkovitánsko** -ga s *Rusija*: Moskovitánřzko KM 1790, 8
- möřkožélen** -lna -o prid. *řeljen mořkega*: csi sze je gli mosko'selna 'senszka száma ponřdila KOJ 1848, 4; mosko'selna je k-nyemi v-Polszko pribeř'sala KOJ 1848, 53
- möřnja** tudi möřnja -e ř *mořnja, denarnica*: Marřupium Mo'snya KMS 1780, A8; Mosnya Erřény KM 1790, 94; Zatskó; mosnya KOJ 1833, 184; Erszény; mosnya KOJ 1833, 155; nyidva mo'snya je prázna ořřtánola KM 1790, 26; Mosnya KAJ 1870, 142; Ne nořze mosnyé Kř 1771, 202; to vnřgomi řziromáki nisteri rainskih zmosnyé řtira AIP 1876, br. 5, 2; nikaj ne vzemite na pout, niti paliczko, niti mosnyo Kř 1771, 197; ni vu mosnyou peņjeze Kř 1771, 118; z-'sepa róbecz, ali mosnyo vřpotégne KOJ 1845; steri vértom prázno mosnyó napuni AIP 1876, br. 6, 8; Ne řzprávajte na ládanye zláta vu mosnyé vaře Kř 1771, 32; szo sze mi za mosnyé Szlovenov sztrasne vidile KOJ 1833, IIII
- möřnjice** -ic ř mn. *mořnja, moda*: Czaszar nyim pa dá sztároga psza brezi vřh i mosnyicz KOJ 1848, 8
- möřř** -a m *mořř*: Muřřtum Mořř KMS 1780, A9b; Z jagod skláčena vřaga je mořř AI 1878, 47; Ete sláčec ali mořř BJ 1886, 30; grořza, mosta i tropin, ali szadř vřrednoszt AI 1875, br. 1, 6; řzo erkli, ka řzo zmořřtom napunyeni Kř 1771, 345
- möřřika** -e ř *motika*: Motika ABC 1725, A3b; Kapa; motika KOJ 1833, 161; Gda pa oni z-motikov zemlo vř'reřze v-dřame KOJ 1845, 95
- motónica** tudi motřnica -e ř *pinja*: To isztánes domá pri motionici AIP 1876, br. 8, 6; vu motřnici řo na zmřcsaj zmřřtijo KAJ 1870, 77
- motvózec** -zca m *motvoz, vřřica*: I napravu řzi je bics zmotvozczov Kř 1771, 269
- móuč** tudi móč -i ř *I. řloveřka ali řivalska řizřna*

moč: [medved] njegova moč je v prednji tacaj AI 1878, 10; telovno moucs ponujati KOJ 1833, VII; Koteri|ze ne ve|zeli vnikák|loi kony|zkoï mouc|ï TF 1715, 47; vnikaksoï konyszkoï moucsi ABC 1725, A6a; tejla: Potom pá gori z-velikov Sztáno mocsjouv SŠ 1796, 4; Mati sze trüdila szlédnyov mocsjov znyé tekocso krv tak odvrntoi AI 1875, kaz. br. 7 **2. človeška duševna, duhovna moč**: odkud je etomi eta modrou|zt, i ta moucs KŠ 1771, 46; Bojdi mi branitel, i môcs BRM 1823, 9; Moč nás odstávi či nás On poverže BJ 1886, 3; Lübi Bogá zev|ze mouc|ï tvoje TF 1715, 18; lübi Bogá zcezele moucsi tvoje KŠ 1771, 74; ták|o moucs ino vládanye je obder|falo |zvezcko vc|enyé TF 1715, 5; Li dai mi moucs SM 1747, 71; Ti mi vu mojoj |zlabo|zti Môcs pridávaj BRM 1823, 7; Csi sesémo szvojemi gucsi vékso moucs szpraviti KOJ 1833, 104; szrdczi pa trôst i môcs podeliti KAJ 1848, III; vu koj moucsi, |zte vi tou vcsinili KŠ 1771, 350; najbi oni po vjedinanoy moucsi |zvojoj zadobiti mogli SIZ 1807, 8; Zna|ov mocsjouv je nikai nei SM 1747, 79; |teri |zte zmocsjouv zmo'zni KŠ 1754, 94 **3. božja, duhovna moč**: kako nikák|a moucs toga zvelic|anya pre|zveitila TF 1715, 3; ali Moucs Czirkvena SM 1747, 36; Táksa Bo'za moucs KŠ 1754, 194; Nyega moucs pomága BKM 1789, 10; da vrág nikakse moucsi nevzeme ABC 1725, A5b; da vrág nikak|e mouc|ï nad menom nevzeme SM 1747, 43; Od moucsi czérkvene KŠ 1754, 193; neznajoucsi niti moucsi Bo'ze KŠ 1771, 74; nyegova csalaria nigdár mouc|ï nad menom ne vzeme KM 1783, 56; Vari me od greha moci BRM 1823, 9; Poteri moucs vraiso ABC 1725, A6b; |teri moucs má |zmrti, tou je, vrága KŠ 1754, 100; Nego vzemte moucs pridoucsega Dúha |zvéto|ga KŠ 1771, 342; To moucs Evangeliom|zko je nám vo vjavo BKM 1789, 5; po právoj pokouri vu mouc|ï czérkevnoj KŠ 1754, 193; I povrno |ze je Jezus vu moucsi duhá v-Galileo KŠ 1771, 176; vidili bodo |ziná cslovecsega na oblákí nebe|zkom zmocsjouv i zdikov velikov KŠ 1771, 81; Ide zvel'kov mocsjouv BKM 1789, 11; i záto delajo té moucsi vu nyem KŠ 1771, 119 **4. naravne sile v vesolju**: i moucsi nebe|zke |ze gybale bodo KŠ 1771, 81 **5. značilnost česa glede na mero lastnosti, potrebnih za opravljanje funkcije**: csi velikási li 'zelejo znyihovim ponácsisanyem podsztavo na právdeno mocs zdignoto AI 1875, kaz. br. 2; je Károl bio on junák, ki je Avarczov moucs szpotro KOJ 1848; ruszki vladár, da bi tak szvojo môcs povégsao AI 1875, kaz. br. 3 **6.**

nav. mn. *čudež*: i záto ete moucsi delajo vnyem KŠ 1771, 47; ka |ze tákse moucsi po nyegovi rokáj godijo KŠ 1771, 118; Ar nikoga nega, ki bi csinio moucsi vu iméni mojem KŠ 1771, 131; Jezufa mo'zá od Bogá, pokázanoga med vami zmocsmi i zcsudami KŠ 1771, 346

móuder tudi móder -dra -o prid. *moder, pameten*: liki mouder czimprar, fundamentom |zam ja|z polo'zo KŠ 1771, 494; Stero i vezdásnyi moudri |ereg na|zledüje KŠ 1771, 668; da, kak môder, vandrar, zná KAJ 1848, III; dúsa, |tera vu rázumi moudra bode KŠ 1754, 142; Môdro nüczanye vrémena KAJ 1848, VII; Szvét' Gregora Doktora Môdra Preceptora KOJ 1845, 138; csi |ze za moudroga dr'zi KŠ 1754, 11; I z-môdrim dühom zbrodjávati Nyegove poti KAJ 1848, 3; moudri lüdje boimo TF 1715, 8; |tirje moudri vučitelje KŠ 1771, A6b; po moudri mo'zákov gyedrnol|zti KŠ 1771, A5a; za veliki i moudri zrokov volo na|ztavo SIZ 1807, 7; ti |zi moje perve roditele modre |ztvoro SM 1747, 50; je Boug moudre i vcsene lidi dáo KŠ 1754, 3b; Gda |zo |ze za moudre |zka'zúvali KŠ 1771, 448; Moudre |zvoje proroke knám pošila BKM 1789, 43; pred ná|z dávajo one moudre zroke SIZ 1807, 7; On je vogerszko-môdro Tovarsijo [akademijo znanosti] osznóvo KOJ 1848, 122 **modréjši -a -e modrejši**: Kaj je blá|no|zt Bo'za modrejša od cslovecse modrou|zti KŠ 1771, 492 **nájmodréjši -a -e najmodrejši**: Te náj modrejši, i náj bougsi |ztvoriteo KM 1796, 5; Divicza náj modreja KM 1783, 86 **móudri -a -o sam. modri**: Moudri tak pise, kaj nejma |zrczá SŠ 1796, 94; Ti moudri KŠ 1771, 6; kak vezdásnyi moudri |stimajo KŠ 1771, 632; modrou|zt ti moudri KŠ 1771, 491; i moudrim i ne|zepametnim |zam ja|z du'znik KŠ 1771, 448; zapelajo moudre KŠ 1754, 44; je zvao te moudre KŠ 1771, 7; pošila Moudre, i pi|zácse BKM 1789, 23; ki je pregányao Môdre KOJ 1833, XI; |zi |zkrio eta pred moudrimi KŠ 1771, 37; je nej najsao med moudrimi KM 1796, 38

móudro tudi módro prisl. *modro, pametno*: Jáko moudro, kako dabi Dül|jou meu TF 1715, 4; ki od vöre i dobri dejl moudro |csé|jo |zouditi KŠ 1771, 444; Ár on Moudro ravna vpoglédi BKM 1789, 16; Vcsi nasz módro zbrodjávati Zmo'zna nyegva dela KAJ 1848, 5; i nüczaj ga módro KAJ 1848, X

móuduš tudi móduš m **I. način, oblika**: Kratki moudus ino forma moljenyá pro|zimo TF 1715, 25; Krátki moudus molenyá, v|terom pro|zimo KŠ 1754, 152; znánye vecs féle Jezikov je tak prilicsni móduš obcsinszko

blá'senszvtvo szprávlati KOJ 1833, XII; Eti zacsnec slovik pouleg zgoraj povejdanoga móduŕŕa [spovedovati se] KMK 1780, 79; vu 3.) táli ŕzem eden veliki moudus i veliko skér pokázao KŠ 1754, 7a; I iŕzkali ŕzo moudus, kak bi ga prijéti mogli KŠ 1771, 71 **2. slovníčni načín ali naklon:** v-kazivnom modusi zdásnyega vrejmena k-trétyoj jedinszkoj persóni prilo'sivsi etak KOJ 1833, 18 **3. možnost, predvsem gmotna:** náj teda pride (komi módus nefali v-szüknyenom) oblecseni KOJ 1845, 94

móurje tudi mórje -a s *morje*: A tenger, môrje AIN 1876, 11; kaj ŕzo nyemi i vótrovje i mourje pokorni KŠ 1771, 27; Tomi ŕze veŕzeli, Néba ino morje BKM 1789, 124; Prejg idejnye erdecsega mourja KŠ 1754, 185; od ednoga mourja do drúgoga KŠ 1771, 4b; poprejšto ŕze je vótrom i mourji KŠ 1771, 26; Ar je ŕztvouro Mourje TF 1715, 14; Kteri je Morje ŕztvoro SM 1747, 3; tak je vo potégno: 5.) mourje zribami KŠ 1754, 93; metajoucsiva vlák vu mourje KŠ 1771, 12; szpovújdejo na mourje KOJ 1848, 4; hodijo po mourji ino brejši KŠ 1754, 261; Ki je vecs kak pejšzka vmourji KŠ 1754, 270; je prebivao vKapernaumi vtom pri mourji KŠ 1771, 12; ka vu môrji plava TA 1848, 7; med Jooniumŕzkim i Egeumŕzkim mourjom polo'zeno meŕzto KŠ 1771, 487

móurski tudi mórski -a -o prid. *morski*: i globocsina mourszka KŠ 1754, 265; zvezda mourŕzka KM 1783, 41; morska pena AI 1878, 54; liki je mourszkoga pejšzka KŠ 1754, 230; liki je mourŕzkoga pejšzka KŠ 1771, 469; Kak mourŕzkoga pejšzka BKM 1789, 303; vu prepaŕzti morŕzke globocsine KŠ 1754, 134; deŕzét rogouv majoucsé mourŕzke divjácsine KŠ 1771, 789; Ino mórszke globocsine szkrovnoszt KAJ 1848, 7; je te dvojšcsi priŕzpodoben kmorŕzkomi válovji KŠ 1771, 745; liki je pejšzka na mourŕzkom brejši KŠ 1771, 691; ino bi ŕze vtoupili vu mourŕzkoj globocsini KŠ 1771, 58; Kak mourŕzki ŕzlápi ŕimijo BKM 1789, 5; i ribe mórszke TA 1848, 7; natura i morŕzki ŕztvár ŕze vkroti KŠ 1771, 750; priŕzpodoben je kválo morŕzkim KŠ 1754, 148; ino nai vláda na(d) Morŕzkimi ribami SM 1747, 4; naj goŕzpodúje nad morŕzkimi ribami KŠ 1754, 95

móuten -tna -o prid. *moten, nejasen*: V-etih moutnih i vojniczkich czaszih KOJ 1848, 82

móutiti tudi mótití -im nedov. **1. povzročati, da kaj ne poteka normalno:** Zavarni; moutiti KOJ 1833, 184; Ne bode vnogo vodé móto AI 1875, br. 2, 6 **2. delati maslo:** Zmôčaj se zvernja móti BJ 1886; pa zatem bom le'zi hitré moto AIP 1876,

br. 8, 6 **móutiti se** -im se **1. biti oviran:** Nemóti se tak níkaj moj lúbléni máli Zemlák KOJ 1833, VI **2. biti nemiren, negotov:** nejga méra vmoji notrejšny kotrigaj i ŕzrczé moje ŕze li mouti vu meni KŠ 1754, 232 **mótjeni** -a -o *moten, nejasen*: csi pa z-mótjenov, pijanov glavov od nyé z-mislávo AIP 1876, br. 4, 6

móuzg -a m *mozeg*: Bo'za rejs doŕzégne notri do ŕzklejp i mouzg KŠ 1771, 677

móuž tudi móž -á m **1. mož, poročen moški v odnosu do svoje žene:** Martius Mou's KMS 1780, A7b; mou'z ŕze naj za 'zeno, ŕter je gláva, ŕzkrbi KŠ 1754, 220; Jo'zef pa nyé mou'z KŠ 1771, 6; Obá-dvá hi'snika pa, mou's ino 'sena SIZ 1807, 10; vjedinoŕzti ednoga mo'zá i edne 'zené KŠ 1754, 46; i pod obláŕztyom ŕzvojeja mo'sá 'ŕivé KM 1796, 7; szlédnyí pogléd mo'zá vidévcsi AI 1875, kaz. br. 7; i dála je ŕzvojemi mou'ŕi SM 1747, 6; ino ŕzo ŕze kmou'zi dávale KŠ 1771; bi cserí k-mó'si dávali SIZ 1807, 6; Jákoj je pa poroudo Józefa mo'zá Márie KŠ 1771, 5; naj mo'zá neszreca ne doszégne AI 1875, kaz. br. 7; naj ne goŕzpodúje nad mo'som ŕzvojem SIZ 1807, 10; mo'zouv KŠ 1771, 633; ni kmo'zom dávale KŠ 1771, 74; niti kmo'zám dávale KŠ 1771, 141; i 'zenám je prepovejdano lúczke mo'zé po'zeleti KŠ 1754, 65; mo'zé KŠ 1771, 702 **2. odrasel moški:** Blá'zeni je on mou'z, ŕteri KŠ 1754, 175; i ovo eden mou'z pun gobe KŠ 1771, 180; ali bode za nyou mou's KOJ 1845, 5; Blá'zen je on mo'z TA 1848, 3; Pri grobi enoga mou'sa KOJ 1845, 130; priglíhávani bode kbláznomi mou'zi KŠ 1771, 23; mo'zá i 'zeno je nyidva ŕztvouro KŠ 1754, 95; Vi Mosje zGalilee SM 1747, 15; naj mou'zje molio KŠ 1754, 149; mo'zjé Galileánŕzki, ka ŕztojite KŠ 1771, 342; Oni ŕzo tákŕi mou'sje bili KM 1796, 73; na stere meszto sze od krála táksi mo'zi posztávijo AI 1875, kaz. br. 2; réda verni Bo'zi mou'zov KŠ 1754, 4b; ŕtiri jezero mou'zov KŠ 1771, 52; ŕtiri ŕztou mou'sov je vzéo ŕzeboj KM 1796, 22

móužar -a m *možnar*: Mortarium Mou'sar KMS 1780, A8b; Mo'sár; mousar KOJ 1833, 165

mozgóuvje tudi mozgóvje -a s *mozgani*: Zdaj ŕze nyemi gyenejo mozgouvje notri v-glávi SIZ 1807, 57; 'Zgáno vino z-palinke v-krv odide, na mozgóvje i na 'zile AIP 1876, br. 4, 7

mòzoj mozóla m *mozolj*: i zavrgao ŕze je mozoj lagoji i húdi na lidéj KŠ 1771, 794; Himlő; mozoli KOJ 1833, 159; da szo sze v-nikeliko dni mozoli pokázali KOJ 1845, 118; ki je vr'zeni bio kvrátam nyegovim pun mózoulov KŠ 1771, 226; ka je gladúvajoučŕi pun mozólov KM 1783, 201

možajmánje -a s *možitev*: Vnogokrat mislzila na mo'zajmánye AIP 1876, br. 9, 4

možák -a m *odrasel moški*: dvá imenitniva Mo'sáka KOJ 1848, 10; ovo, trijé mo'zátzke te ijcsejo KŠ 1771, 372; Tam [zo krále]zki mo'záczke BKM 1789, 421; Tam [zo krále]zki mo'záczke SŠ 1796, 116; postenoga 'sitka mo'sáczke KOJ 1914, 136; Vnougí imenitni mo'sáczke KOJ 1845, 59; po pobo'zni i moudri mo'zákov gyedrnofzti KŠ 1771, A5a; Dolí idoucsi pa Peter ktim mo'zákóm KŠ 1771, 372; kaj je efcse v[žák]fem vrejemeni mo'záke pobúdo KŠ 1771, A2b

moždžiti -ím nedov. *mečkatí*: Ali doli mo'zd'ziti KŠ 1754, 35

možévno prisl. *možato, pogumno*: Garo i Forgácsa (csi szta sze gli mo'sévno bránila) szpoklati KOJ 1848, 49

možgáni -ov m mn. *možgani*: Agy; mosgyáni KOJ 1833, 149

možica -e ž *ženska*: Zátó [ze ona mo'sicza bode zvála, ár je z-mo'sá vzéta SIZ 1807, 20

možtvo -a s *moškost, moštvo*: Mo'ztvo KAJ 1848, VIII; Mo'ztvo KOJ 1848, 325

mrák -a m *mrak*: kmicza pokriva zemlo i mrák lů[žtvo KŠ 1771, 814; naj me mrák vekivecsne nouc]i ne obvzeme KM 1783, 178; stere kakti môdri pláménje szo szvetile vmráki AI 1875, kaz. br. 7; pren. nego je je, zlaneczmi mráka zvézane, vu [ztrasto pekla prepa]zť [žúno KM 1783, 719; od szvojih zle'senikov mrák nevednoszti razgányajo KOJ 1914, 154; na [žoudbo toga velikoga dnéva je je zvekivecsnim vezalom pod mrákóm dr'zao KŠ 1771, 758

mráknik -a m *metulj, ki leta v mraku*: Po vremení, v šterom metúli lečejo, se imenujo dnévniki, mrákniki i polnočniki AI 1878, 33

mráknoti -em nedov. *zmráčiti se*: Pokolen je mraknolo BJ 1886, 9; i zdaj ka je mraknolo BJ 1886, 17; pren. I mu'ziki nasoj mrakne KAJ 1870, 138

mrámor -a m *mramor*: i nikak]o polzoudo i zmramora KŠ 1771, 799; nyega velke splajúte k-csrnrom mramori szo priglihne KAJ 1870, 81

mrávla -e ž *mravlja*: Mravla živé túdi AI 1878, 37; kak mravle paščlivo delajo AI 1878, 3; Eden táo eti mravlö noszi práh z-korin AIP 1876, br. 2, 8

mravlinjek -a m *mravljišče*: csi mravlé vleti viziki mravlinyek nanoszijo AI 1875, br. 2, 8

mravlínski -a -o prid. *mravljínčen*: ostro vlago, imenúvan mravlínska slina AI 1878, 37

mravlišče -a s *mravljišče*: Mravle májo svoje gnezda (mravlišče) AI 1878, 37

mráz -a m *mraz*: Frigus Mraz KMS 1780, A7; Dér;

mraz KOJ 1833, 153; kaj je mraz bio KŠ 1771, 362; i za volo mraza KŠ 1771, 427; I od toga mraza, Lejpo csuvajoga BKM 1789, 27; I za mraz me]zto BKM 1789, 155; vu mrazi i nágoti KŠ 1771, 549; li]zťje ne povehne vmrázi BKM 1789, 186

mrázlívost -i ž *hladnost, mraz*: Odvrácsaj v-kraj .. Vu vadlúványi mrázlivo]zt BRM 1823, 405

mrcina -e ž *mrhovina*: Dög; kúga, mrlina, mrcina KOJ 1833, 154; Vszakefélé 'sivine mrcine na mohátskom poulji KOJ 1848, 75

mréjti merjém dov. *umreti*: Mrejtí Meghalni KM 1790, 93(a); ino mrejtí nemore TF 1715, 39; na konczi bláfeno mrejtí SM 1747, 54; v]fteroj mrejtí more KŠ 1754, 38; csi de mi potrejbno [ztebom mrejtí KŠ 1771, 89; ka je mogao mrejtí KM 1790, 56; Ednouk moremo mrejtí SŠ 1796, 4; Merjém [zkoro SM 1747, 78; [zmertjom merjés SM 1747, 6; Gofzpoud je tudi kraj vzéo tvoj grejh, da ne merjés KŠ 1754, 198; ár [steri dén bodes 's-nyega jo, [zmrtjom merjés KM 1796, 6; c]i gli merjé, dónok bode 'zivo KŠ 1754, 117; csi [to merjé brezi deczé KŠ 1771, 74; Ki nejé, merjé KAJ 1870, 42; Znikak]im tálom [zmertjom ne merjéta SM 1747, 6; nej [zamo ne merjéta KM 1796, 7; Merjémo, i v]za o]ztaviti bomo mogli SM 1747, 72; Merjémo BKM 1789, 165; [zmrtjom ne merjémo SŠ 1796, 13; Ako vi poleg teila bodte [iveli, merjéte SM 1747, 23; Ako vi vszi merjéte BKM 1789, 10; nám otroczi merjéjo BKM 1789, 10; Prvle tak meri, kak merjés SŠ 1796, 141; Mermo vszoy rú'znoszti KAJ 1848, 108; bi ráj jezero krát pouleg nyé mrú KŠ 1771, 444; Ne jejta [nyega, dabi ne mre]a SM 1747, 5; bi morebiti od gláda merlo BJ 1886, 10; dabi grejhom mrlí KŠ 1754, 109; i z-[zvo]jim odve]tkom vrét naj merjé KM 1796, 7; Naj v]zejm grejhom merjémo KŠ 1754, 109; Ár [zam jalz po právdí mrú KŠ 1771, 560; na kri]i [zi za me mre]l SM 1747, 70; ki [zi za ná]z trpeo na kri]zi mre]o BRM 1823, 42; ra]zpétye mreuje TF 1715, 22; ra]zpétje, mre]je SM 1747, 44; On je za méne mre]l SM 1747, 38; ra]zpét je mrú je KŠ 1754, 98; i mrou je KŠ 1771, 74; Csi moja je zdaj mrla KŠ 1771, 29; Ra]zpét je, mró je KMK 1780, 7; mró je KM 1790, 109; Kri]ztus je za nász v]zejh mra]o BKM 1789, 358; Trpo, mrou BKM 1789, 8; je za ná]z mre]o BRM 1823, 4; je rimszki kardinal mre]o AI 1875, br. 2, 8; Ocsáki [zo mi mrlí SM 1747, 71; zátó [zo v]zi mrlí KŠ 1754, 120

mrèna -e ž *mrena*: Pirušleki trdo, golo mreno májo razprestreto AI 1878, 7

mrèža -e ž *I. mreža*: Ár liki mre'za pride na v]ze, ki [zidijo KŠ 1771, 244; ar on nogé moie zmrese o]zlobodi SM 1747, 94; vu mre'zi, stero

szo nalekli, szo zgráblene nogé nyihove TA 1848, 8; naj sze zgrábijo vu mre'zaj TA 1848, 8; ka [zmo zgrejhi okouli opá]zani, kakti zmre'zami KŠ 1754, 213 **2. zviijačna vaba:** jálna důje mre'fa SM 1747, 77; gde [zo meni tákse mre'ze polecsene KŠ 1754, 177; Varmo [ze záto od mre]z peklén]zki KŠ 1754, 111; je polékaó Szkrivoma Satan mrejs KŠ 1754, 249; oszloboudi me od mrejs mojih protivnikov BKM 1783, 6; 'Znyi mre]z ná]z je o]zloubodo BKM 1789, 91; nej, naj na vá]z mre'ze vr'zem KŠ 1771, 504; da V vra]z mre'ze ne [z]pádnemo BKM 1789, 4; zavr'zti, Kak mre'ze jálnoszti KAJ 1848, 5

mrežokrilec -lca m *mrežekrilec*: Mrežo krilci AI 1878, 37

mrhá -e *mrhovina*: Vrana se hráni merhov AI 1878, 25

mrkevca -e ž *korenje*: Mrkevca má kožasti reméni korén AI 1878, 43

mrknoti -em dov. *mrkniti*: [zuncze je mrknolo K M 1783, 237

mrlina -e ž *mrhovina*: Dög; mrlina KOJ 1833, 154; Ár, gde bde mrlina, tá bodo [ze [z]právlali i orli KŠ 1771, 81; Ár mrlina bode czejlo BKM 1789, 452; [svinj]e escse i mrlino goripoiszcsejo KAJ 1870, 69; [teri je na vno]goj mrlini vinej o]ztano KM 1796, 12

mrlínski -a -o prid. *mrhovinski*: gde je mrlin]zko te]lo, tam [ze vkúp [z]právlajo orli KŠ 1771, 230

mrmlavec -vca m *godrnjavec*: Tej [zo mrmlav-czi, to'zczi KŠ 1771, 759

mrmranje -asmrmanje, *godrnjanje*: Mrmranye KM 1790, 8; vcinyeno je mrmranye Grkov prouti 'Zidovom KŠ 1771, 357; Od mrmranya Farizeu]ov KŠ 1771, 221; Ki z-mrmranjem oprávla ono, ka more csiniti KM 1790, 18

mrmráti -ám nedov. *mrmrati*, *godrnjati*: zácsali [zo mrmrati prouti Moj]le]fi KM 1796, 39; Niscse prouti mo]joj rejcsi naj ne mrmra SŠ 1796, 75; Niti ne mrmrajte KŠ 1771, 509; Donok je záto nigdár nej mrmrao KM 1790, 52; mrmrali [zo prouti go]z]podári KŠ 1771, 65 **mrmrajóuči** -a -e *mrmrajoč*, *godrnjajoč*: I záto je na]zlejdnye v]zo volo z]gubo, mrmrajoucsi KM 1790, 64

mrmravec -vca m *godrnjavec*: Za tó [zi ti mrmravec]z BRM 1823, 133

mrmravnost -i ž *mrmranje*, *godrnjanje*: Vcsi me vu mirovno]zti, Nej pa vu mrmravno]zti V]ze bremen no]ziti BRM 1823, 416

mrnjávkati -čem nedov. *mijavkati*: Mácska po hramé mrnyáv]cse KAJ 1870, 106

mróž -a m *mrož*: Mrož je spodoben morskim psom AI 1878, 20

mršiti -im nedov. *prožiti*: Goszpôd mrszi, toti rêszan ne pôcsi AIP 1876, br. 11, 6

mrški tudi mërski -a -o prid. *zoprn*, *grd*: Goszpodie merszki nad tisztimi ABC 1725, A7b; Rút; grdi, mrszki -a -o KOJ 1833, 171; Ali tou je jáko mr]zka hüdoubá KM 1790, 28; ki]zo [z]vo]jim mr]zkim [i]v]ljenyem, potop napelali KM 1796, 10; za nyimi szo prisli merszki Avarci KOJ 1914, 96; Ár [zo nyihova dela mer]ka jálna BKM 1789, 127; Ino vsze prilike mrszke osztávimo KM 1783, 276; Vmr]zke grejhe [z]pádnynen BKM 1789, 191; [i]vel [zem vmer]zki greihi SM 1747, 67 **nájm]rske]ši** -a -e *najbolj mrzek*: Ali [z]krivomá je ná]j mr]zke]sa dela c]inio KM 1790, 74

mrsko prisl. *zoprno*, *grdo*: ár je od [z]vo]je Go]z]pé mr]zko obto'seni pri Putifari KM 1796, 26

mrškóuča tudi merskóuča -e ž *zoprnost*, *grdoba*: Brez grejha mr]zkoucse BKM 1789, 191; Mo]jo vno]go mr]zkoucso BKM 1789, 208; vnikakvoj mer]zkoucsi, nej [zem te]b odvrgao BKM 1789, 336

mrtèlen tudi mertèlen -lna -o prid. *umrljiv*: Od mertelnoga mega te]la [z]labo]zti, Ti o]z]lobodis mené BKM 1789, 162; Vcsi ná]z mrtelni ka je]zmo BKM 1789, 410; Oh mrtelni lid]e SŠ 1796, 22; da nebodo premá]gali mrtelni TA 1848, 8; o'zivi mrtelna te]la va]a KŠ 1771, 464 **mrtèlni** -a -o sam. *umrljivi*: i to mrtelno oblicsè nemrtelno]zt KŠ 1771, 542

mrtèlnost -i ž *umrljivost*: naj [ze po'zré mrtelno]zt od 'zitka KŠ 1771, 536; Mrtelno]zt i Szmrt BRM 1823, v; Mrtelno]zt i szmrt KAJ 1848, IX; Ti mené opominas zmo]je mrtelno]zti KŠ 1754, 240; Ke]j te mrtelno]zti BKM 1789, 382; V-kmicsnom dól]i mrtelno]zti KAJ 1848, 12; Dobro znati mores ti tvo]jo mrtelno]zt SŠ 1796, 104

mrtev tudi mèrtev -tva -o prid. **1.** *ki je umrl*: kai je on .. ino mertev SM 1747, 7; ja]z [zem pa Mertev BKM 1789, 106; kak mrtev [z]ám [zebé nemore o'ziviti KŠ 1754, 124; Ár je ete mo]j [zin mrtev bio KŠ 1771, 223; Eto [zo praj za ké [zam mrtev bio SŠ 1796, 8; Nyegovo mrtvo te]lo je v-zláto skrinyo polósno KOJ 1848, 5; O'zivljenje na]l]ega mrtvoga te]la KŠ 1754, 138; I mrtvoga te]la Vorjem gori [z]tányené BKM 1789, 7; da bi ga vidili 'ze mrtvoga KŠ 1771, 330; ti varivácske i vcsinyeni [zo bili, liki mrtvi KŠ 1771, 97; o'zivi va]l]a mrtva te]la KŠ 1754, 138 **2.** *ki ni sposoben opravljati svoje funkcije*: Vola mrtva vgrejhi KŠ 1754, 124; vdovicza 'zivoucsa mrtva je KŠ 1771, 640; i mené czilou mrtvoga na dobro gori z]büdi KŠ 1754, 232; i gda [zmo mi mrtvi bili v grejhi KŠ 1754, 117; Gnile i mrtve

kotrige KŠ 1754, 131 **mrtvi** tudi mèrtvi -a -o sam. *mrtvi*: i on od mertvi gori [ztano TF 1715, 23; Tih mertvi gori [ztánenye SM 1747, 37; [zoudit [ive ino mertve TF 1715, 22; sive ino mertve ABC 1725, A5a; nesen je vò eden mrtvi KŠ 1771, 188; Ár mrtvi gori po[ztánejo BKM 1789, 19; Ár ti mrtvi ne dicsijo tebé KŠ 1754, 228; natrétyi dén od mrtvie gori v[ztano TF 1715, 22; je gori [ztano od mrtvi KŠ 1754, 98; [zodecz 'zivi i mrtvi KŠ 1754, 113; on je [ztano od mrtvi KŠ 1771, 47; niháj tim mrtvim pokápati KŠ 1771, 26; Pride [zoudit 'zive ino mrtve KŠ 1754, 113; mrtve zbudjávajte KŠ 1771, 32; Odnet pride [zoudit 'sive, i mrtve KMS 1780, 7

mrtváčiti -im nedov. *mučiti*: je nej samo Doviczo z-sztrádom mrtvacso KOJ 1848, 15

mrtvec -a m *mrtvec*, *mrlíč*: ki je 'je [trtoga dnéva pokopani mrtvecz bio KM 1796, 103; mrtveczam tudi kak pápinczi na grob kri's vteknejo KOJ 1845, 83; Za [zvoje mrtvecze nebi tak plakali SŠ 1796, 25; Ešče mrtvece odkopa [hijena] AI 1878, 12

mrtvéčki -a -o prid. *mrtvaški*, *mrlíški*: májo ga [sovo] za mrtvečkoga ftiča AI 1878, 26; Potom se pa mertvo tejlo med mertvečkov spèvov vu grob pústi BJ 1886, 27

mrtvéčni -a -o prid., v zvezi *mrtvečna skrinja krsta*: Mrtvecsna skrinja bode z-bejlim prtom pokrita KOJ 1845, 95; korónov, stero szo dolivzéli 'snjegove mrtvecsne skrinje KOJ 1848, 54

mrtvélen -lna -o prid. *mrtvaški*: Lúsztve sze pascsilo k-mrtvelnoj hi'zi AIP 1876, br. 2, 1

mrtveni -a -o prid. *ki ne rodi*: niti je nej glédao mrtveno utrobo Sára KŠ 1771, 456

mrva -e ž *I. mrva*, *seno*: i med nyega li[zt]je, sá[ja], i mrve KM 1790, 68 **2. zelo majhna količina**: V-[zrdce nedobis tak mrve BRM 1823, 356

mrzénje -a s *mrznja*, *sovraštvo*: i mrzenyom bi'zi odnyega AIP 1876, br. 4, 6

mrzeo tudi mřzel -zla -o prid. *mrzel*: ka [zi nej ni mrzeo, ni topeo KŠ 1771, 773; Jáko mrzel zimski dén je bio KAJ 1870, 61; Na drevje mrzel de'zd'z ide AI 1875, br. 1, 6; eden pehár mrzle vodé KŠ 1771, 34; jelen setuje k-mrzlomi [ztüdeczi KM 1783, 2; i mrzlo lúbézen prilo'sim KM 1790, 108; v čistoj i mrzloj vodi AI 1878, 3; nad mrzlim blágom AI 1878, 8; Poviti vmrzle plenice BKM 1789, 57 **mrzléši** -a -e *mrzlejši*: nego i mrzlese dr'zéle jeszo KAJ 1870, 93 **nájmřzlejši** -a -e *najbolj mrzel*: Máčko nájdemo povsédi zvón ti najmřzlejši držel AI 1878, 8

mrzía -e ž *gnusoba*, *zoprnost*: Nistera deca

grde roké má, ár [zi je nezeperé dobro, i tò je mrzía KAJ 1870, 34

mrziti -im nedov. *mrziti*, *sovražiti*: Gyülölök, mrzim -iti AIN 1876, 23 **mrziti se** -im se *cutiti odpor*: Lasztiven kèp sze nyemi mrzi KAJ 1848, 4; nê sze nyemi vecs mrzilo v-cérkev idti AIP 1876, br. 4, 6

mrzlanca -e ž *mráz*: sznèg szpadno i sze mocsna mrzlanca ka'zuje AI 1875, br. 1, 8

mrzlo prisl. *mrzlo*: Mrzlo Hideg KM 1790, 92(a)

mrzlost -i ž *mrzlota*, *hladnost*: Daj nam z-szrdca ob'zalüvati Mrzloszt naso k-tvojoj récsi KAJ 1848, 331

múč -a m *molk*: E[zi [z]li[fi] a, mucs i tihota KŠ 1754, 58

múčanje -a s *molk*, *molčanje*: Múcsanye KMS 1780, A2b; prigovářja na pokouro, i múcsanye od odpúsztkov KOJ 1845, 57; Múcsanye zapovedávajoucsi [medstavek] KOJ 1833, 113; Obnèmo szem vu múcsanyi TA 1848, 32

múčati -am nedov. *molčati*: Múcsati Hallgatni KM 1790, 93(a); zemla more v[za múcsati SM 1747, 76; Od tébe vřejdno, múcsati Nemrem KM 1783; dejte nescse múcsati KOJ 1845, 101; András szvoja plécsa podigne i múcsa KOJ 1848, 17; I [trá]fali [zo ga, ka bi mucsao KŠ 1771, 136; Pred táksim cslovekom escse nebom múcsao SIZ 1807, 34; Jezus je pa múcsao KŠ 1771, 91; Oni [zo pa múcsali KŠ 1771, 131 **múčavši** -a -e *molčec*: da tu múcsavsi jazs neosztánem rávno, kak ki v grob idejo TA 1848, 21

múčiti -im nedov. *molčati*: Hallgatok, múčim -iti AIN 1876, 18 Szkoncsa peszem i mucsí KAJ 1870, 167; i erkao je mourji: mucsí i obnejmi KŠ 1771, 114; Muc[fi], trpi mirovno BKM 1789, 316; Tiho sztára, mucsí AIP 1876, br. 10, 7

múdba -e ž *odlašanje*: Ne midi [ze Go[sp]poud obecsanya, (liki ni[steri] za múdbo dr'zijo) KŠ 1771, 722

múden -dna -o prid. *zamuden*, *počasen*: Tò múdno i tesko delo bode AI 1875, br. 2, 3

múdití -im nedov. **1. biti pozen**, *zamujati*: I povrnòti nemüdte BRM 1823, 43; nyegovo vnami delo ne múdmo KŠ 1754, 125; Hodi, hodi, i ne müdi BKM 1789, 318 **2. zadrževati**: Toga [poslanca] szo pa v-Büdiní tak dugo múdili brezi odloeska KOJ 1848, 73 **múdití se** in miditi se -im se **1. muditi se**, *zadrževati se*: Naj [ze bôgsati nemüdis BRM 1823, 3; Csi gli [ze müdi vcsá]zi Ta nyegova pomcôs BRM 1823, 133; Szlugi [ze ne müdijo SŠ 1796, 72; Tak [ze ne müdi KŠ 1754, 258; Goszpodne ne müdi [ze KM 1783, 99; Dugo [ze ne müdi BKM 1789, 333; Hodi ne müdi [ze SŠ 1796, 58; Pri

- Gospoudi sze predugo nemüdi KOJ 1845, 27; Müdi sze, vëm te tü nezbantüje niscse KAJ 1870, 47; Ah kak bo'm ſze midio dugo Na etom jálnom ſzvejti KM 1783, 300; csüdivalo ſze je, kaj ſze tak dugo midi vu czérkvi KŠ 1771, 162; I zdaj ka ſze midis KŠ 1771, 412 **2. biti pozen, zamujati:** Oh, záto ſze nemüdmó BRM 1823, 75; midi ſze goſzpoud moj priti KŠ 1771, 83; Csi bom ſze pa midio KŠ 1771, 638; i te pridoucsi pride i ne bode ſze midio KŠ 1771, 690
- müdjénjé** -á s *zamujanje, odlašanje:* i oſpotávzcov, ki bodo pitanoga dnéva priſelztyé za volo müdjényá, vu dvojnóſzt vlekli KŠ 1771, 716; ka dr'zincse brezi dela müdjénya, naj v cérkev hodi AIP 1876, br. 1, 3
- müdlávati** -am nedov. *odlašati:* Szilijo [skupščina] naj minizsterium ne müdláva goriposztávlenyom vogerszkom bankom AI 1875, br. 2, 1
- müdlívi** -a -o prid. *počasen:* csi dr'zincse .. csi je müdlivo i csi sze dobro ne oponása AIP 1876, br. 1, 3
- müdlívo** prisl. *počasi:* brez méne delo müdlivo ide AIN 1876, 26
- müdnó** prisl. *počasi:* Gda bi pa vnogo dni müdnó plavali KŠ 1771, 424
- müdnost** -i ž *počasnost:* Müdnoszt, hitejnye, i primárjanye znamenüvajúoucsi adverbiumi KOJ 1833, 108
- müfti** -ja m *mufti:* Jaj nevolen mufti SIZ 1807, 53
- müha** -e ž *muha:* Légy; müha KOJ 1833, 146; Müha je je nëbógala KAJ 1870, 8; Nájdes müho, vlász KOJ 1845, 3; i etak je opomínala mühó KAJ 1870, 8; pírúſlek i mühe, müſlice lovi AI 1878, 7
- mühica** -e ž *muhica:* Mühicza KMS 1780, A2b; Mühica i deklicska KAJ 1870, 8
- mújster** -tra m *mojster:* V-orgole igranyi szo ga ovi školniczke za mújstrá prestimáváli KOJ 1845, 5
- mújsterski** -a -o prid. *mojstrski:* Remek; mujsterszko lejpo delo, mujsterstuk KOJ 1833, 170
- mújstranje** -a s *vadenje, urjenje:* vſzakovacski kri'z ſzi na náſz pſſzto na võre pa i na vſpaznoſzti i molitve mujſtranye KŠ 1771, 823
- mújſtráti se** -ám se nedov. *vaditi se, uriti se:* potom pa mirovni ſzád praviczze dá tejm, ki ſze vnzej mujſtrajo KŠ 1771, 695
- mújti** mújem dov. *umiti:* Mosni; prati, mujti, zmiti KOJ 1833, 165; vzéó je vodou, i muje ſzi roké KŠ 1771, 94; i licze tvoje muj KŠ 1771, 19; múj me, da od sznega belesi bom TA 1848, 41; Gda bi záto mujo nogé nyihove KŠ 1771, 311
- mújti se** mújem se *umiti se:* ka ſze je prvle nej mujo pred obedom KŠ 1771, 209; opica se tudi muje AI 1878, 6; Ali akoſze dobro mujemo TF 1715, 7; idi, muj ſze vu jezeri Siloám KŠ 1771, 296 **mújti** -a -o *umit:* ki je mujti, nej nyemi je potrejbno KŠ 1771, 331; Vszáki more mújti, v-solo priti KOJ 1845, 8; Mújti obráz KAJ 1848, 172
- mujválnica** tudi mujváonica -e ž *umivalnik:* Potom vlijé vodou vu mujváoniczó KŠ 1771, 310; pren. Moáb je moja mujvalnicza TA 1848, 47; Moáb je mujvaoniczá moja TA 1848, 92
- mújvanje** -a s *umivanje:* Od noug mujvanya KŠ 1771, 310; Vucsenike prouti mujvanyi zagovářja KŠ 1771, 49; ka se čémér hitro z rane odprávi mujvanjom AI 1878, 29
- mújvati** -am nedov. *umivati:* ednoga oblácsiti, drugoga mujvati AIP 1876, br. 1, 6; Ar szí ne mujvájó roké ſzvoje KŠ 1771, 50
- múknoti** -em dov. *umolkniti:* pávri pa nemuknejo KOJ 1914, 139; Naszkorom je vsze muknolo KOJ 1848, 18
- múlek** -a m *mula:* Abſalon na muleki ſzedécsi KM 1796, 64
- múlivati** -ijem nedov. *usmiliti se:* Da ſzi ni Sziná nej mülivo BKM 1789, 135
- mülüvanje** -a s *pomilovanje:* ka je té mülüvanya vréden szpadáj zrok dalo AI 1875, br. 2, 7
- Múra** -e ž *Mura:* ki szo odned do Müre odporinyeni KOJ 1848; Sto de tak kráto najím med Mürom i Rábov prebivajúoucsim ſzlovenom KŠ 1771, A7a; Ki gdabi ſzi iſzkaó med Mürov, ino Rábov primerjenoga tüvárissa SIZ 1807, 4; Zobriszani Szloven i Szlovenka med Mürov i Rábov KOJ 1845, 1
- mustáči** -ov m mn. *brki:* Bajsz; bajuszí, musztácsi KOJ 1833, 151
- müſica** -e ž *muſica:* kak ſümijó müſice AI 1878, 3; Školjke se hránijo s mühſicami AI 1878, 40
- muſkátel** -tla m *pelargonija:* Muſkátla májó več vrst v posodi AI 1878, 45
- müſlica** -e ž *muſica:* pírúſlek i mühe, müſlice lovi AI 1878, 7
- muſtár** -a m *gorčica:* Mustár ABC 1725, A3b
- muſtárski** -a -o prid. *gorčičen:* Kak ſzemen muſtárſzko BKM 1789, 205
- müſtra** -e ž *vzorec:* Naszledüjó Forme i Mustre KOJ 1833, 59
- múv** -a m *mukanje:* Múv biká ali tróð oszla je nenászladen KAJ 1870, 10
- muvéči** -a -e *brenčec:* múvécese vcselé szí szkrbno noszijo 'z-nyé szvojo krmo KAJ 1870, 102
- múviti** -im nedov. *mrmrati, godrnjati:* Steri

múvlenje

hlápecz pred delom múvi, vszáki sze ga boji
Koj 1845, 6

múvlenje -a s *mrmanje, godrnjanje*: veliko
múvlenye nasztanilo Koj 1848, 61; Rada bougaj
brezi muvlanya Koj 1845, 46; po misurkanyi,
muvlenyi Koj 1914, 133

múzga -e ž *močvirje*: Mocsár; müzga, mocsvár-
nicza Koj 1833, 165; nego sze v-müzgi zadüsi
Koj 1848, 74

muždžiti -ím nedov. *mečkati, drobiti*: Eti vnouga
'saložt me tejlo, Mantrála mu'sd'sila Sš 1796,
79

múzika -e ž *godba, glasba*: Muzsika; igra,
mu'sika Koj 1833, 166; Vu vuhi drága Mu'jika
KM 1783, 249; Tam Ino mu'zika je'zšte BKM 1789,
421; csi eden šzveczki Gošzpoud, ne lubi kak
šté proušzno mú'ziko BKM 1789, 7b

mužikáš -a m *godec, godbenik*: Gošzli šzo šze
šztrle, zdaj vidimo eto, Stere je Mu'sikás nazáj
vkup prikelo SIZ 1807, 37; I glájz ti czitrá'ov i
mu'jiká'ov ne bode vecs csuti vu tebi Kš 1771,
800

na predl. **I.** s tož. **I.** *na, za izražanje cilja, na katerega je premikanje, dejanje usmerjeno:* na polzleidnyi dén mené gori obüdi TF 1715, 24; kotera bi bila brezi vřzega pomenřanya na řzvetlořcho prisla TF 1715, 48; řtero řzkerb řzem jařz na řzébe gori vřzú TF 1715, 9; Bogh zgledni řze na náz ABC 1725, A7a; Vszech Sztvári Ocsi, na tébe glédaio ABC 1725, A6a; Dokecs pridem ta na meřzto vu nebeřzko Kraleřstvo SM 1747, 78; Pogled name, Gořzpon SM 1747, 90; I vö ideořli řzlügi oni na poti Kř 1754, 130; nego je i na nyega zavüpao püřpekijo Kř 1771, 632; i kvár na meřzto posztávi KMK 1780, 75; ár ovak na nász szpádnejo recsi KOJ 1833, X; Csi mi prido na glédanye, márna gucsijo TA 1848, 34; vcsi me na szteze tvoje TA 1848; znam pizšati, na papir z-perom KAJ 1870, 7; Z-Bosnie vise 40.000 ľudi na Horvatszko prislo AI 1875, kaz. br. 3; Vö řtalé je potom plamen na řtale vdaro BJ 1886, 9 **2.** *za izražanje prehoda, prenosa v drug polořaj, drugačno stanje:* dolie na pekeu řztoupo TF 1715, 22; řteri kmiczo na řzvetlořzt preobrácšajo Kř 1754, 56; Katekizmusa czeřli návuk na řěřzt tále razdeřlo Kř 1754, 5b; krüh ino vino na nyegovo nebeszko odicseno teřlo i krv Kř 1754, 8a; csi řze i vö vleřvam na áldov Kř 1771, 595; kaj řzam jařz na zagovárjanye Evangelioma pořztávleni Kř 1771, 592; na nouto merkaj BKM 1789, 8; Nej je tak ořztanolo na polřzko obdelanye zadořzta delavczov KM 1790, 92; i na oucři řzo nyemi metali KM 1796, 100; Verno řzkrb má na vářz BRM 1823, 5; sze dúgi glasznik na krátkoga obrné KOJ 1833, 24; eta tábla na štiri zalcoske razdelřena AI 1875, kaz. br. 6; Kakda sze moro z-vecs szillab sztojećse recsi naszillabe razdeliti AIN 1876, 7; se tela nature na tri tále razdeliřo AI 1878, 4 **3.** *za izražanje končne meře, količine:* Tou je na bougsi czait nehál SM 1747, 73; vřzáki 'zivoucři ne merjë na vekke Kř 1754, 117; na tréřyi dén je od mrtvi gori řztano KMK 1780, 7; Veřzéli csákajmo, na řzoudbo dnéva pitanoga BKM 1789, 8; Veřzéli csákajmo Na řzmrt prišeřztye nyega na řzmrt je delao KM 1790, 74; Na

pokonczí Jakopeřcseka je gori zouro KM 1790, 66; Vřzigdár na vekiveke Sř 1796, 39; Na jezere szo Avarci szpomorřeni KOJ 1914, 97 **4.** *za izražanje usmerjenosti duřevne dejavnosti:* nego na dobro tolmacřili TF 1715, 16; merkai na moie govorgeinye AI 1875, A7b; zdersi nářz vřze na pravitzo SM 1747, 86; I vřze obrné na dobro Kř 1754, 269; Potřebno je záto Püřpeki biti na vcsenyé prilicsnomi Kř 1771, 637; ki řze na Popovřstvo pořzvetiřo KMK 1780, 85; i pripelaj vsze grejšniki na právo pokouro KM 1783, 34; I vřzo vaso 'zaloszt Obrné na radoszt BKM 1789, 12; i gori je zapero nyemi ete recsi na řzpómenek KM 1790, 58; Na neřzrecso, i 'salořzt řze je obrno nyidva řztáliš KM 1796, 6; Ki nářz csákas na pokouro Sř 1796, 170; Ár ľübéznolřti vassa vecs napamet ne jemléem SIZ 1807, 58; vcsi me tak vřzákomi na praviczó 'živeti BRM 1823, 385; liki kákse szove v-kmiczi na húdo i dobro ednáko brecšijo KOJ 1833, V; taki je na znánye doubó KOJ 1848, 118; pazi na misřli moje TA 1848, 4; Vernim dšsam na trost nazvesztsáva KAJ 1848, 217; csasz dá stevci na premislávanye AIN 1876, 9 **5.** *za izražanje časovne določitve:* kařtigam greiře ocsév na řzini dotréřtyega kolena TF 1715, 17; i na konecť konczí dare nařřa vöra pride TF 1715, 30; na tréřyi dén ie od řzmerti gori řztano ABC 1725, A5a; Ár na konecť nyega sálecz Meni perneřzé radořzt SM 1747, 75; i na konecť řzo ga escse vmourili Kř 1754, 10b; nám na Szvétek dána KMK 1780, 40; Naides v-eti na vřzáke Szvétké BRM 1823, II; Navekivecsnoszt szmosztvorřeni KAJ 1848, 426 **6.** *za izražanje načina, kako dejanje poteka:* On je domá ino vineř Gotovi na obrambo Kř 1754, 265; Primárřam vářz na Gořzpodna Kř 1771, 623; řtera nám je csářzi na zádavo KMK 1780, 82; Bořdite naméri, dokecs bou zaprtek SIZ 1807, 38; Csi verno pářzim na Tébe, Blagořzlov dobim od Tébe BRM 1823, 8; Na pitanye Vucšitela je dú'sen vszáki povedati isztino KOJ 1845, 10; preobláda ga, i na placšvanye bojovine primora KOJ 1848, 3; Ár szem jazš na trplenyé sztvorřen TA 1848,

31; Šteri so pri deli na pomoč BJ 1886, 10 **7. za izražanje namena, s katerim se izvrši dejanje:** kateri nyega na pomoucs zovéio ABC 1725, A6a; Kristus hocse na pitanye priti SM 1747, 83; nyemi na [z]lú'sbo bode SIZ 1807, 7; Vu Názareth odpo[.]zlaó, Marii na znánye dao BRM 1823, 4; pivo kúhajo na pitvino KAJ 1870, 46; i szledi z-velikim sztroskom na núcanye obrnyena AI 1875, br. 1, 5; Pijmo vszém na zdravico AIP 1876, br. 1, 1; Jež ide samo po noči na lov AI 1878, 10 **8. za izražanje načina, kako dejanje poteka:** ino na nágli ksztamoti posztánoti ABC 1725, A8a; Ka právi Boug na kráczí od v[.]zejh eti zapouvid KŠ 1754, 67; teda na nágli pride na nyé pogibelno[.]zt KŠ 1771, 621; Z-klücsenim kázeczom na ráhi szklonczkaj na dveri KOJ 1845, 25; ali že je vsakojačke molitve napamet znála BJ 1886, 4 **II. z mest. za izražanje stanja v položaju ali površine, kjer se kaj dogaja:** Vdrügi knigai Moy[.]e[.]š[.]ovi na dva[.]z[.]zetom táli TF 1715, 17; kako vnébi tak i na zemli TF 1715, 25; povéksai tvoi máli sereg na etom czeilom [.]zveiti ABC 1725, A7a; Ar je rouka tvoja smétna na meni bila SM 1747, 95; ár je v[.]záko tejlo o[.]zkrúnilo [.]zvojo pout na zemli KŠ 1754, 11a; [.]zmo bili, liki decza krotki na [.]zrejdi med vami KŠ 1771, 616; Sztojte záto opá[.]zani na ledevjáj va[.]ji KŠ 1771, 587; naj bi ná[.]z po [.]zvojoj [.]zmrti na kri'snom drejvi odkúpila KMK 1780, 5; ni kincse, Na [.]zvejti ne iscse BKM 1789, 11; taki bós na zemli le'sao KM 1790, 20; Se natom hüdom [.]zvejti SŠ 1796, 4; ne[.]zrecsen po[.]ztáne na [.]zvejti SIZ 1807, 6; tam je vsze na pobégi KOJ 1848, 4; szedis na throni TA 1848, 7; Na poti sze je szrécsao KAJ 1870; Na szpráviscsi od penez dugovány napreprilo[.]zeno AI 1875, kaz. br. 2; Na dugi stolica[.]j BJ 1886, 3

nabérati -am nedov. *ubirati, peti:* Lêpo peszem nabéra szrcze moje TA 1848, 36

nabiti -bijem dov. *napolniti:* [.]zem Düso mojo z-grehom nabio BRM 1823, 188

nablüzi tudi nablízi prisl. *blizu:* Nablüzi pri vé[.]zi je le'sao KM 1790, 34; Nablízi pri Hárán vára[.]ji KM 1796, 21; Nablízi pri zátoni Melite KM 1796, 130; Nablüzi sze ti grozi Bláznikov besznôcsa KAJ 1848, 88; Med vévna k-edendrugomi nablüzi szto[.]jécsima bregoma KAJ 1870, 146; poglédnoti nablüzi le'zécso kameno bajco KAJ 1870, 80

nábožen -žna -o prid. *nabožen, verski:* kai vu ná[.]šem [.]zloven[.]zkom jeziki, neili leprai drügi nábosni knig velika je [.]zükesina TF 1715, 8

nabráti -berém dov. *nabrati, zbrati:* da szí tam naberé za spotanye KOJ 1845, 86; bers

naberé serege KOJ 1848, 12; ki je vnoغو nábrao, nej je obiljávio KŠ 1771, 543; i koliko kosárov [.]zte nábrali KŠ 1771, 53; i nábrali [.]zo, ka je gori o[.]ztanolo KŠ 1771, 52 **nabráti se** -berém se *nabrati se:* tolko ognya sze naberé, da iszkre odnyega luszka[.]jo KOJ 1845, 103; Rejszan sze jih je v-souli vnoغو nábralo KOJ 1845, 7

nábrsek -ska m *vzmet:* Na etoga [vörara] sztolí je doszta máli potacsékov, nábrszkov, srajfov le'zalo KAJ 1870, 142

nábüd -a m *spodbuda:* Nábüd voja je pod'ziga KAJ 1870, 111; Nabüd AIP 1876, br. 6, 1

Nabugodónozor -a m *Nebukadnezar:* Nabugodonzor vu Babiloniji SŠ 1796, 63

nacécati -am dov. *vsesati, vsrkati:* Szlovenje szo sze der'sali szvoje katolicsanszke vere stero szo z maternim mlejkom naczczali KOJ 1914, 118 **nacécani** -a -o *vsesan, vsrkan:* ér je rimszki Pápa Podiebrada csehszkoga Krála za volo v-sze naszczanoga krivovörsztva vövrhao KOJ 1848, 64

nacimprati -am dov. *zgraditi:* je dala za plebanusa hram nacimprati KOJ 1914, 153

načákati -am nedov. *opazovati, prežati:* Lesni; nacsákati KOJ 1833, 164

na čáse prisl. *včasih:* szo 'selezni nasi lutheranje na csasze nej vedli KOJ 1914, 139

načemüren -rna -o prid. *slabovoljen, jezen:* Nej je lüti, ni nacsemuren BRM 1823, 387; Nej je lüti, ni nacsemuren KAJ 1848, 284

načemürno prisl. *jezno:* Medved se je nacssemurno na nyega szüno KAJ 1870, 95

náči prisl. *drugače:* Kri[.]ztus nacsí vesi KŠ 1754, 11b; Nacsí: Szever miháo Zvanecsa KŠ 1754, 3b; Csi [.]zte ga nacsí csüli i vu nyem [.]zte navcseni KŠ 1771, 581; Szmrt, Kak je [.]záma, nac[.]í nász ne[.]cse odeti BKM 1789, 413; Taki je v[.]ze nac[.]í teklo KM 1790, 80; ne priblišávaj e[.]zi nacsí, nego odv[.]é[.]ši obüteo KM 1796, 33; je vörvajszka dugovány nacsí vravnala KOJ 1845, 3; neka[.]j szo szí jih pa nej nacsí kak z-krviprelejvanyom podlo'sili KOJ 1848; Vu nisteroj soli nacsí náidemo to veliko csrno táblo KAJ 1870, 9; Vu šoli vse náči kak domá BJ 1886, 3

náči vez. *sicer:* Nac[.]i ka bi csinili ti okr[.]ztсени nad mtvimi KŠ 1771, 522

náčin -a m **I. način, slovníčna kategorija:** Ka je Módus, ali: Nácsin KOJ 1833, 54 **2. ravnanje:** Sz-kák[.]jim náčinom je vö p[.]šcseno z-Egyptoma lü[.]ztvo KM 1796, 35

náčišen -šna -o prid. *drugačen:* razno v-nacsisne

Cèrkve na nacsisno bo'so szlù'sbo k-nacsisnim dùhovnikom idejo KOJ 1845, 73

náciši -a -e prid. *drugačen*: pogléd obráza nyegovoga je nácsíši grátoa KŠ 1771, 199; Jeli de V. Murad nácsisi cslovek AIP 1876, br. 7, 3; Samci so náčišega pérja, kak samica AI 1878, 24; Ár nácsisi negrátajo, geto sze Bogá bojijo TA 1848; Vogrszke litere szo doszta nácsise KOJ 1833, 5; Csi sze pa korén z-nácsisimi literami okoncса KOJ 1833, 84

náčnoti -em dov. *načeti*: dvá 'zakla Steriva li teda nacsne, Csi sze zima zacsne KAJ 1870, 45

náčrtati -am dov. *napisati*: [zloge] Stera szo Vucseniczke za Vucsitelom nacsrtali KOJ 1845, 15

nad predl. **I.** s tož. **I. nad**, za *izražanje premikanja, usmerjenosti s sovražnim namenom*: ki šzo nad nyega prisli KŠ 1771, 248; Atila ide nad czarigrádszkoga Csaszara KOJ 1848, 3
2. za *izražanje presežene mere*: Miloscho pa vcsinim nad jezero pokoleinya ABC 1725, A4b **II.** z or. **I.** za *izražanje nadrejenosti*: ino nai vláda nad Moršzkimi ribami, ino Ftiešmi SM 1747, 4
2. za *izražanje področja duševne dejavnosti*: Krišztus nad všzejmi šztvármí zmo'zno gošzpodúje KŠ 1754, 113; Eta šzo šze pa všza zgoudila nad nyimi na példo pišzana KŠ 1771, 509; 'Sena, naj ne gošzpoduje nad mo'som šzvojm sIZ 1807, 10; Nad dvérmi tvojmí trúpam BKM 1789, 205; Krátke szillabe, kak dabi szi steli pocsivati nad nyimi KOJ 1833, 8; Vu Vogrinaj nad etov prigodbov sze je 'selejnye pobúidilo KOJ 1848, 7; nad lúdsztvom tvojmí blagoszlov tvoj TA 1848, 4; či je tak nemilostiven kak ti čéš nad etim ftičom biti BJ 1886, 18
3. za *izražanje vzroka za čustveno stanje*: Jeli šze šalošztis nad tvoimi greihi TF 1715, 37; steri kastigam grehe Ocsév, nad szinmi ABC 1725, A4b; Gošzpodie merszki nad tisztiimi, koteri kerv preleivaio ABC 1725, A7b; nai šze nepriatelje moi ne vešzelio nad menom SM 1747, 92; kai šzi šze ti nad Cslovekom zopet šzmišlúval SM 1747, 51; Szuncze naj ne zájde nad vaššov šzrditošztjov KŠ 1754, 41; Ne radúje šze nad nepravicsnosztyov KŠ 1771, 516; Jezus! šzmišluj šze nad menov KM 1783, 38; Vnogo-krát šzo šzi zdihávali nad Petrom roditelje KM 1790, 54; záto šze nej trbej nám nad nyim plakati SŠ 1796, 56; Nad tem šze všzi radújmo BRM 1823, 71; da sze je vszáki cslovek nad nyouv zacsúdivao KOJ 1845, 112; Nedáj sze tèm nad menom veszeliti TA 1848, 28; Nad tèm sze je sziròta mati tak razveszelila KAJ 1870, 22;

Znaménje tomi betegi je veselje nad mrzlim blágom AI 1878, 8

nadájanje -a s *dojenje*: Edna 'zenszka nadájanye od ednoga deteta vecs neszmi vzéti AIP 1876, br. 4, 2

nadájati -am nedov. *dojiti*: Szoptatni; nadájati KOJ 1833, 174; Mama! Vém szte me vi nadájali KAJ 1870, 53; blá'zene šzo pršzi, štere šzo nej nadájale KŠ 1771, 251 **nadajajúči** -a -e **I.** *doječ*: Krt je nadájajúcs sztvár KAJ 1870, 151 **2.** *napajajoč*: korenicske szpodi piti zacsne nadájajúcsso vlogo zemlé KAJ 1870, 101 **nadajajúča** -e sam. *doječa*: Nadájajoucse, i czezájte, Vari te mále nedúzne BKM 1789, 294; Jaj pa tim nošzecsam i nadájajoucsm vu oni dnévi KŠ 1771, 80; Jaj pa nadájajoučjm KŠ 1771, 243 **nadájani** -a -o *dojen, hranjen*: Jezus z-Dejve mlejkom nadájani KM 1783, 72

nadále prisl. **I.** *naprej, izraža nadaljevanje prejšnjega dogajanja*: tim nepobo'znim šze pa dopádne, všterom i nadale idejo KŠ 1754, 73; vu šterom bi tebi i nadale mogao vórno na etom šzvejti šzlu'šiti KM 1783, 172; Vari me i na dale KM 1783, 6; Nadale od Krišztuššovoga vó šzkázanya KM 1796, 92; šzrczé Nadale všzigdár 'živé BKM 1789, 216; je pa du'sen všzáki zdaj 'se nadale dobro vu šzebi premišzliti sIZ 1807, 9; Csi poszlavci i sze nadale k-szvojem i dokoncsanyi dr'zijo AI 1875, kaz. br. 2; On i nadale nej zbojanošztyov nego zšzlobodnoga šzrczá vlje csini KŠ 1771, 438
2. v vezniški rabi, pri naštevanju *izraža obstajanje česa poleg že povedanega*: Na dale poveimi na koliko tálov šze razdeljáva TF 1715, 26; Prošzim Tebé na dale ponizno SM 1747, 47; Nadale: káksi rázlocsek je 1.) med KŠ 1754, 61; Na dale pa potrebúje šze od Safára: naj KŠ 1771, 496; záto na dale, bratje, prošzimo vášz KŠ 1771, 619; Proszim te pa i nadale moj predrági Zveliciteo KM 1783, 136; ti ovi v-drúgo, v-trétyem šztouczi šzedijo, i tak na dale KM 1790, 84; Nadale: z tiszti devet apaticz KOJ 1845; nadale, po deli mo prilicsni KAJ 1870, 105; nadale ka merkanye vu pénez-vrédnoszti zadene AI 1875, br. 1, 6

nadāti -dám dov. *datati, navreči*: Kúpim od te' to tvojo sziomastvo Ali gori nadáj szvojo lúbo AIN 1876, br. 9, 3

nádavek -vka m *dodatek, navrzek*: Nádavek BRM 1823, 485; Nádavek KAJ 1848, IX, 430; Nádavek KAJ 1870, 170, 176

nadèhnoti tudi nadéjhnoti -em dov. *navdihniti*: Dùjh šzvéti, ino tebé mé nadejhnoti KM 1783, 230; liki je oprvics zšz. Dùhom nadehno šzvoje Apoštole KŠ 1771, A4b

nadejhnenjé -á s *navdihnenje, navdih*: nego z-Petrovi prejdg pouleg nadejhnenyá Dúha [zvétoğa KŠ 1771, 102; Dújh [zvéti te būdi [zvojim nadejhnenyem KM 1783, 254

nadéjvati -am nedov. *nadevati, nalagati*: i odhájoucsim [zo nám nadejvali na ládjo ta potrejbna KŠ 1771, 428 **nadévani** -a -o *nadevan, obložen*: Na szrdini ednoga ograda je bio eden lêpi grn pun nadévani z-rô'zami AIP 1876, br. 2, 6; Naglávi z-máli zlátni i szrebrni pênez okol nadevano málo kapico májo AIP 1876, br. 6, 7

nadelíti -ím dov. *obdarovati*: ti pa mores mené z-dármi obilno nadelíti KM 1783, 129; nevolno [ziroto [zvoiega právoga álmosnya nadeilili SM 1747, 88; naj te nadili z-obilnimi dármi KM 1783, 154 **nadeljéni** -a -o *obdarovan*: Jeli bos pa ti, zvelikimi dobroudami nadeljéni, razimni cslovik BKM 1789, 6

nadeljati -am nedov. *obdarovati*: Pouleg tveğa trúda, i bouge nadeljaj BKM 1789, 183; [ziroute, i dovicze, hráni ino nadeljaj BKM 1789, 348

nadeljávati -am nedov. *obdarovati*: I [ztvojom dobroudom mené nadeljávás BKM 1789, 366; I z-szvetesztvom oltárszkim Sze csesztó nadeljávás KAJ 1848, 177; [ziroute Nego nyé nadeljáva BKM 1789, 190; Bôga, Ki nadeljáva z-milosztjov KAJ 1848, 290; vém vszáki přémocsen cslovek nadeljáva szziromáke KAJ 1870, 64; on ocsa, koga je ona ednök z-pênezi i 'zivisom nadeljávála KAJ 1870, 71

nadigávanje -a s **I. nagnjenje**: Po'zelejnye je [zrczá náklono[zt, ali nadigávanye k-káksoj [ztvári KŠ 1754, 59; [teri je nejdrúgo, nego húdo nadigávanye, zadaviti KMK 1780, 46 **2. spodbujanje**: Nadigávanye na molitev KŠ 1771, 21; Od nadigávanya na bratin[zkó lúbéno[zt KŠ 1771, 731

nadigávati -am nedov. **I. spodbujati**: ha[zek molitvi nadigáva KŠ 1754, 152; tak li [zama neverno[zt grisi i nadigáva tejlo KŠ 1771, 440; Matyasa I. nadigáva Czaszar naj bi Csehszko za szé vzéo KOJ 1848, 64; Gda mi szrdcze nadigáva KAJ 1848, 188 **2. hujskati**: ki je pŕóti domovini nadigávajo AIP 1876, br. 8, 1; Velikási szo ga túdi nadigáváli KOJ 1845, 61; niti na [zrd ne nadigávajmo KŠ 1754, 29; Ali na [zrd bomo nadigáváli Go[zpodna KŠ 1771, 510 **nadigavájouči** -a -e *spodbujajoč, spodbuden*: Jeli moremo e[scse, i za drúgoga nadigávajoucsega zroka Bogá lúbiti KMK 1780, 33; csi [ze grejsnik z-nadigávajoucsi ober natúre zrokov na po'salúvanye pobúdi KMK 1780, 70

nadignoti -em dov. **I. spodbuditi**: Nadigni

[ztvojev milo[csov na právo po'salúvanye [zrczé KMK 1780, 105; nadigni gori na[ffa [zrczá KM 1783, 109; Nego nadigni [zrcza na nebe[зка BKM 1789, 155; nadigni na pomúlovanye [zrczé KM 1790, 40; Nadigni nász na zahválnoszt KAJ 1848, 136; Sto ga je na tou nadigno KŠ 1771, 337; [tera Te je na tou nadignola KŠ 1754, 259; Ki te je znébe na tou nadignola BKM 1789, 78; Kai je pa Kri[tfu[ffa nadignolo, kai je mre[SM 1747, 40; Kotero je Pavla nadignolo, da je na trétye leto KŠ 1771, 488; ino k-nyej [zvojo lúbézen vu [zrczi [zvojem gori je nadigno SIZ 1807, 4 **2. nahujskati**: I nadignoli [zo lu[ztvo, vtrgnoli [zo ga KŠ 1771, 358 **3. povzročiti vzhajanje**: [z-kval[zm [zam nadignola KM 1790, 30 **nadignjeni** -a -o *navdihnjen*: nego Sz. Bo'zi lidjé [zo gúcsali nadignjeni KŠ 1771, 338; Na pi[žanye je nadignjeni v Rim[zkom prvom rob[ztvi KŠ 1771, 589

nádiha -e ž *upanje*: Na tébe [ze [zlonim zev[zmó nádihom mojom BKM 1789

nadòbleni -a -o prid. *podedovan, izviren*: [Luter] sze je pri[ao prouti nadoblenomi (poprijetja) grehi vcsiti KOJ 1914, 112

nadòjeni -a -o prid. *namolzen*: Vzemi edno stuczo z-nadojenoga krvasztoğa mlejka KOJ 1845, 109

nadomesténje in nadomesténje -a s *nadomestilo*: szprávlanye miné brezi nadomesténye AIP 1876, br. 1, 2; Ki eto vcsinti zamidi, on je nadomestényom du'zen AIP 1876, br. 1, 3; Zdaj Stevan ocsó Bélo IV. za nadomesztejnye terja KOJ 1848, 38

nadomèstiti -im dov. *nadomestiti*: podsztoupimo [ze dónok tvojo dobroudo ponizno prosziti, da [ze ti dosztojis falingo na[fo nadomestiti KM 1783, 125

nadomeščavati -am nedov. *nadomeščati*: Popascsi sze, nadomesztsávaj zámüd szkrblivo KOJ 1833, XVIII

nádra -der s mn. *nedra, prsi*: naj I. vu [zvoja nádra [zégne i osláta, jeli má tejlo i krv KŠ 1754, 213; ribe lovit, te vlovlene v-nádra mecse SIZ 1807, 15; Doceks zidár zida, teszácš szí nepúszti v-nádra rók, nemanyúkiwa KAJ 1870, 74; I komaj je na eden czio: Szmr[li no[žis vu nádraj BKM 1789, 408; I komaj je na eden czio: Szmr[li no[žis vu nádraj SŠ 1796, 140; pren. nego nai on [zám nai pervle noter [zégne vu [zvoja nádra TF 1715, 42; nai vu [zvoja nádra noter [zégne SM 1747, 42

nadrástiti -im dov. *nahujskati*: Sajtrav poplat, rép cotaszti, Ste razcemri, nadraszti KAJ 1870, 96; Officérje szo mládoga Zápolya 'Sigo

- nadrásztili kaj vecs za szé pograbití KOJ 1848, 82
- nadúgi** prisl. *po dolgem*: Poskáló szam sze i tak nadugi szam doli szpadno na zemlô AI 1875, br. 2, 7
- nadúhvatí** -am nedov. *povzročati, da postane kdo nadut, domišljav*: Szrdító|zt te 'ze nadúhva BRM 1823, 350 **nadúhvatí se** -am se *postati nadut, domišljav*: Ár kak sze szmes nadúhvatí KAJ 1848, 14
- nadúti** -a -o prid. *nadut, domišljav*: gizdavo hodécsi zamán nadúti od pámeti KŠ 1771, 607; i |zpoznam, nej rejcs ti nadúti, nego moucs KŠ 1771, 497; A nadúhte gizdávcsze V-szramoto posztávla KAJ 1848
- nadúti se** -jem se dov. *postati nadut, domišljav*: V-szrecsi sze nenadúhje KAJ 1848, 410; tak |zo |ze nadúli niki KŠ 1771, 497
- nadúvanje** -a s *napihovanje, domišljavost*: Naj |ze kak nadúvanya nenájdejo med vami KŠ 1771, 552
- nadúvatí** -am nedov. *napihovati, povzročati domišljavost*: Ali znanó|zt nadúva KŠ 1771, 504 **nadúvatí se** -am se *napihovati se*: lúbéznó|zt |ze ne hváli, ne nadúva |ze KŠ 1771, 516; naj |ze eden prouti drúgomi ne nadúva za drúgoga volo KŠ 1771, 496
- naduzi** prisl. **1.** *na dolgo, obsirno*: |zem naduzi gúcsao i mocsno pokázao KŠ 1754, 7a **2.** *podolgovato*: Obráz je redovno naduzi okrôgli KAJ 1870, 31
- nadúže** prisl. *dalje, naprej*: Etiva szta csészt szvojo nadúže obdr'zala AIP 1876, br. 1, 5; grúntne knige na du'že v-Monostri osztánejo AIP 1876, br. 6, 7
- naednók** tudi naednók prisl. *naenkrat, nepričakovano*: Csi naednók vecs racsúnov trbej vöpraviti KOJ 1833, 33; Naednok je samo začnola dečáka nonét smodíti BJ 1886, 9
- naénkrat** prisl. *naenkrat, istočasno*: da szo sze na enkrát vzdignoli na oszlablejnye Károlove mocsnosztí KOJ 1848, 107; Pokedob obá zvoleniva Krála v-ednom vogerszkom Králesztvi vküper, i na enkrát kralúvati nescseta KOJ 1848, 76; Na pravo kersztsánszko vero szo nasi Szlovenje nej na enkrát navcseni bili KOJ 1914, 98
- nafúcnóti se** -em se dov. *namrdniti se*: Pali sze je nad tém nafúcnó KAJ 1870, 17
- nafúlati** -am dov. *napítati, nakrmiti*: Kí szvoje konye prevecs z-obrokom nafula KOJ 1845, 51
- nagájati** -am nedov. *ugajati*: du'sen szí tak nyim nagájati, naj dúgi 'sítek má KOJ 1833, XIII; Csi bomo jí [zemlji] csedno nagájali zdelom KM 1790, 68
- nagánjati** -am nedov. *goniti, preganjati, poditi*: Kergetni; nagányati KOJ 1833, 162; ali nepriátela naganyati KM 1790, 92; Szamo |zvoje |zrecse Mi nedaj naganyati BRM 1823, 338; Velika falinga je, psze gdakoli naganyati KAJ 1870, 40; ka je prek té grde grabé morete naganyati AIP 1876, br. 8, 8; Naj |ze ogne i nagánya ga KŠ 1771, 709; nagánya ga brezi pocsinka do mejjé polszke KOJ 1848, 65; Goníjo, nagányajo nyo dečáki BJ 1886, 39; te pozój naganyao je to 'zeno KŠ 1771, 788; je razbojne Vougre naganyao KOJ 1914, 142; ár ga je Gejza II. nagányao KOJ 1848, 28; Koga ste dnes natelko naganyali BJ 1886, 24 **nagánjani** -a -o *preganjan, gnan*: nego i Nero od pörgarov nagányani |ze je vmouro KŠ 1771, 433; je pa od Béle IV. do Bécsa nagányani KOJ 1848, 36
- nagàno** prisl. *naglo, nepričakovano*: Da nagyagno pridoucsi na nájde válz |zpjoucsze KŠ 1771, 145
- nágeo** -gla -o prid. **1.** *nagel, hiter*: ka |zta vroucsze i nágle nature bila KŠ 1771, 259; na |zébe pripelajo náglo pogibelno|zt KŠ 1771, 719; Ar lidjé bodo nágli KŠ 1771, 650 **2.** *ki nastopi v razmeroma kratkem času*: nágla huda |zmrt KŠ 1754, 176; ka |zi me od nágle |zmrti obarvao KMS 1780, 6; Vari ná|z od Nágle |zmrti BKM 1789, 143; Ne vidis nad |zebom nágle |zmrti |ztráha sŠ 1796, 10; znáglov |zmrtjov mrou je BKM 1789, 423; znáglov |zmrtjov mrou je sŠ 1796, 66
- nági** -a -o prid. *nag, gol*: Nági |zem na te |zvejt prisao KŠ 1754, 262; Nág' ga bom neháti mogo BKM 1789, 309; Gda |zmo te vidili nágoga KŠ 1771, 86; ino |zta |zpoznala, kai |zta nága SM 1747, 6; Csi bi pa brat, ali |ze|ztra, nága bilá KŠ 1771, 748; i nági |zmo KŠ 1771, 497 **nági** -a -o sam. *nagi*: i do nágoga jo |zlicséjo KŠ 1771, 797; Gda nágoga vidis KŠ 1754, 169; pren. Ár |zo v|za nága i odkrita ocséjm nyegovim KŠ 1771, 677
- nágib** -a m *nagnjenje, namen*: Tak de Zákon pa bo'zi zmo'zen nágib szvetsztva KAJ 1848, 139; Nágib k-domi KAJ 1870, 163; Z-toga nágiba je pá na 8 lejt mir kúpo od Szolimana II. KOJ 1848, 82; Tí vlé vu prszí moje Nágib pravícze tvoje KAJ 1848, 18; On mé naj szná'zi z-nágibom pravícze KAJ 1848; I z-gorécsim nágibom sze je nyé dr'zao KAJ 1870, 101
- nagibanje** -a s **1.** *nagnjenost*: Ovo je neporedno |zrczá prouti vouli nagibanye KŠ 1754, 60 **2.** *čustvo*: Dújh dúhovno nagibanye vu cslovecsi |zrcáj nadigáva KŠ 1754, 91; z-sterov sze szrczá

nagibanya oglászijo KOJ 1833, 113; sze káksa drüga szrczá nagibanya oglászijo AIN 1876, 68; i ova nagibanya naprejposztávlamo KOJ 1833, 142 **3. spodbuda:** Nagibanye na Vcenyé Vogrszkoga Jezika KOJ 1833, VII **4. navdih:** Sztároga Zákona knige, ali, da ľzo nej od nagyibanya Dühá ľzvétoġa piľzane KŠ 1754, 3

nagibati -lem nedov. **1. nagibati:** nyihov hrbet nyim vľzeľzkouľz nagibli KŠ 1771, 472 **2. nagovarjati, prigovarjati:** csi bi nász naľľa grejsna natúra na hűdo nagibala KM 1783, 17; Goľzpá ga je nájmre na hűdo nagibala KM 1796, 26; Ka Te je nagibalo Na to velko miloľzt BRM 1823, 13; szo kmete na novo lutheranszko krivovero nagibali KOJ 1914, 115 **nagibati se** -lem se *nagibati se, bliźati se koncu:* kaibiľze mi na ľzerd ne nagibali TF 1715, 15; Dén ľze je pa zácso nagibati KŠ 1771, 197; nagible sze AIN 1876, 61 **nagibajóuči -a -e 1. vznemirjajoč:** prisli ľzo i tam nagibajoucsi ľľűztvo KŠ 1771, 395 **2. nagibajoč, vodeč:** Odrvni na grejh nagibajoucse ľzkűsávanye KŠ 1754, 224; z-toga nagibajoucsega zroka szo i nouvo Piszmo narédili KOJ 1848, 116 **nagibľjeni -a -o nagnjen:** nagibľjene k beźanji AI 1878, 8

nagibávati se -am se nedov. *priklanjati se:* Te 'zuti cslovek sze escse na czeszti nagibavo AIP 1876, br. 12, 7

nagibavec -vca m *vabec, usmerjevalec:* Ingerľö; nagibavec KOJ 1833, 160

nagibni -a -o prid. *vzburlľiv, razdraźľiv:* Ingerľö; nagibni -a -o KOJ 1833, 160

náglas -a m *odmev:* Náglasz KAJ 1870, 123; Máli Gyurko je escse niká nűcsűo od náglasza KAJ 1870, 123

naglasávsi prisl. *naglašajoč, poudarjajoč:* sztá dvá mládiva decska gucse glászila, naglászavsi, ka národ poszebno vámo 'zelé AIP 1876, br. 5, 2

nagléd -a m *ogled:* Eto tiváristvo de sze szkrbelo, ka na szenyi véksi várasej konyóv nagléd vóposztávlanya bode obdr'záno AIP 1876, br. 3, 8

nagľedati se -am se dov. *nagľedati se:* ali nej sze je nagľedalo okó moje TA 1848, 43

nagľednoti -em dov. *ogľedati si:* Simon je prepovidávo: kakda je oprvics Boug nagľedno vzéti ľzebi zpoganov ľűztvo na imé ľzvoje KŠ 1771, 389

naglejűvác -a m *ogľednik, vohun:* ka je naglejűvácse zmérom notri vzela KŠ 1771, 693; Polzľao je Moľľes naglejűvácse vu obečsano zemlo KM 1796, 40

naglejűvati -űjem nedov. *ogľedovati, vohuniti:*

Visgáľodni; naglejűvati KOJ 1833, 183 **naglejűvájóuči -a -e ogľedujoč:** da nebi enkrát pri naglejűvájoucsi okolizidja jahanyi zagľedno edno csaplo KOJ 1848, 4

naglejűvavec -vca m *ogľeduh, vohun:* stimajoucsi, da je Bergham tórszkoga Czaszara naglejűvavec (Spion) ga dá vmoriti KOJ 1848, 73

nágliv -a -o prid. *nagnjen, pripravľjen:* na hűdo pa nágliv, ino nagnyen SM 1747, 7; ka je cslovik brezi ľzile i pritiľzkávanya nágliv i gotov vszáksemi dobro csiniti KŠ 1771, 444

náġlo prisl. *naglo, hitro:* Ni na zlo cľinejnje náġlo ne kaľtigaj BKM 1789, 367; vidis ľztáľnoľzt ľzveczko, Kako náġlo preminé SŠ 1796, 98; Dejte náġlo mukne KOJ 1845, 101

náġloča -e ź **1. naglica, hitrost:** ino nyé priszilita, da sze morejo meknoti, vu náġlocsi szvojo vojszkino peneznico popűsztiti KOJ 1848, 98 **2. sila, nuja:** [krstiti] ali zvűn potrejbćľine i náġlocse li vczérkvi ľze more doprnásati KŠ 1754, 188

náġlost -i ź *naglost, naglica:* Hitro vnáġloľzti pride BKM 1789, 19; Tak csi gli merjém v-náġloľzti BRM 1823, 375; Ti vr'zes nyi besznócsi Taksi czil v-náġloszti KAJ 1848, 15; Pojbics je pa vu náġloszti Szráni KAJ 1870, 30

náġnjenost -i ź *nagnjenost, naklonjenost:* Miloľcsa obľzvojna zové Bo'za dobra vola i nagnjenoľzt KŠ 1771, 441; ár prevecs velka nagnyenoszt prtí szvojemi Jeziki KOJ 1833, XII; Ár vľzáki vu ľzebi nahája na hűdo pa veliko nagnyenoľzt KŠ 1771, 436; nikaj nej csiněcsi pouleg nagnyenoľzti KŠ 1771, 641

náġnoti -em dov. **1. nagniti, spraviti kaj iz navpične lege v poševno:** nagnes vűhou tvoje KŠ 1754, 181; Nagni ti knam tvoja ľzvéta vűha BKM 1789, 50; Nagni k meni vűha tvoja TA 1848, 23; Záto mi glávo pred nyim nagnimo BKM 1789, 301; nema, gde bi ľzi glavou nagno KŠ 1771, 201; i nagnole bi obráz vu zemlo KŠ 1771, 254; i tou erkoučľi, nagno je ľzvojo glávo KM 1796, 109 **2. biti vzrok za kako dejanje, ravnanje:** Po kom bi te na hűdo Nagnoli KŠ 1754, 267; csűda i Szvétoga Ocsó nagnila nyega med ľzvéce zracśúnati KOJ 1848, 15; i ľzám-hotěcs ľze je nagno na vľze dobro KM 1790, 56; ľzo tak zravnali, i mené na to nagnoli, naj bi BRM 1823, IV **3. pregovoriti:** Poglavniczke i ti ľztarľi ľzo nagnoli ľűztvo KŠ 1771, 94 **náġnoti se** -em se **1. nagniti se:** csi ľze gli nagne Kaj na nyega KŠ 1754, 252; i nagno ľze je na vrhek palicze ľzvoje KM 1796, 692; nagnola ľze je vu grob KM 1796, 332 **2. pribliźati se koncu:** Alkonyodni;

nagnoti sze KOJ 1833, 150; ár lže je dén nagno SM 1747, 47 **3. izraziti hotenje, voljo do česa:** naj lže dén denésnyi na níklj grejh ne nagnem KMK 1780, 101; Gda lže je kvrági nagno BKM 1789, 13 **nágnovši -a -e ko je nagnil:** I nagnovši glavou, tá je dáo Ocsi lžvoj dűjh KŠ 1771, 330; I nagnovši lže vido je lezécse prti KŠ 1771, 332 **nágnjeni -a -o 1. nagnjen:** Hajlandó; nagnyen -a -o KOJ 1833, 158; bregóv sze nagnyen tál pa zrèberje bregá zové KAJ 1870, 146 **2. pripravljen:** na hűdo pa nágliv, ino nagnyen SM 1747, 7; jeli je nagnyen sze to za polleta navcsiti AIP 1876, br. 7; na lűbézen nagnyeni bojďte KŠ 1771, 476 **3. naklonjen:** Tak lžmo nagnyeni kvám bili KŠ 1771, 616; Mačka svojemi gospodi ne tak nagnena kak pes AI 1878, 8

nágoča -e ž *nagota:* Sto nálz odloucsi od lűbéznojzti .. ali nágočsa KŠ 1771, 466; Sto nálz odloucsi od lűbéznojzti .. ali nágočsa KM 1783, 71; lžrám je nyidva obisao za volo nágočse KM 1796, 7; i geto bi Kájny negovo neznáj'sno nágočso v-pamet vzéo KM 1796, 13

nagoditi -ím dov. *ugoditi, ustreči:* naj ti morem nagoditi KM 1783, 263; Törći szo Svendi Lázari tak steli nagoditi KOJ 1914, 119; Z-tém nyim je nagoudo KOJ 1845, 59; nego či letina nagodi te kôpa trűde obilno pláčajo BJ 1886, 30 **nagoditi se** -ím se **1. najti, naleteti na koga:** Csi lže nagodis na tvojea nepriátela zabloudjenoga gűnca KŠ 1754, 52; Nenagodisze vlžák 'na Sáro SIZ 1807, 35 **2. pripetiti se:** I, csi lže nagodi, ka jo nájde KŠ 1771, 59

nagósci tudi nagóstci prisl. *gosto, na gosto:* Malo steri ország v-Europi tak na gósczi z-nevolov poiszkan AIP 1876, br. 4, 3; Abdul Kerim zdaj jáko nagósztczi szpominani cslovek AIP 1876, br. 9, 3; Pri sėncasti potokaj vidimo nagostci letati káčje pastére AI 1878, 37

nágost -i ž *nagota:* Nágoszt, glád, spot je pred nyimi KAJ 1848, 375

nagóstoma prisl. *pogosto:* zláti bliščėci rošč, šteri se po ogradaaj na cvejti na gostoma nájde AI 1878, 32

nágota -e ž *nagota:* Vdeli i trűdi mrazi i nágoti KŠ 1771, 549

nagovárjati -am nedov. *nagovarjati:* Biztatni nagovárjati KOJ 1833, 152; Nagovárjao je Szlovene brescece z vinszkim tersztjom naszaditi KOJ 1914, 99

nagovorėjnje -a s *nagovor:* je mesűvao szvojim vernim ino nye z szvojim gorecsobűdnim nagovorejnyom oszercso KOJ 1914, 142

nagovoriti -ím dov. *nagovoriti, pregovoriti:* Pűspeczke szo zamogli Krála nagovoriti, da

sze je 'snyimi poglihao KOJ 1848, 21 **nagovørjени -a -o nagovorjen, pregovorjen:** Lajos II. od szvoje tivárisice nagovorjen vkűppozové KOJ 1848, 73

nagrabláni -a -o prid. *pridobljen:* kákso koli vkűpzocsájvano, i nagrabláno vőro má cslovek KOJ 1845, 74

nagrážanje -a s *grožnja:* Z-kem nagrásanye KOJ 1833, 129; vu králsztvi ga potrdi, ino postűvati z-nagrásanyom veli KOJ 1848, 78

nagűcati -ím dov. *pregovoriti:* Zdaj te pá z-lėpimi recsmi miszlijo nezadovolne nagucsati, naj nedo du'ze protivniki AIP 1876, br. 1, 3

nahájati -am nedov. *najti, videti, da kaj je, obstaja:* Peter ercsė: zai'ztino nahájam, ka je Boug nej olzoub prebirávecz KŠ 1771, 373; odhájam, Vu nebėlza, gde nahájam Szvéto Troj'ztvo BKM 1789, 421; odhájam, Vu nebėlza, gde nahájam Szvéto Troj'ztvo SŠ 1796, 116; Povszéd Nahájam rėd lepi KAJ 1848, 14; Gde vekivecsno diko nahájas BRM 1823, 83; Ár vlžáki vu lžebi nahája ne'zelejnye k-dobromi KŠ 1771, 436; bridko ali szládko szmrt na vek nahája KOJ 1845, 135; csi ténkiglasznik nahája AIN 1876, 8; vnouga pomenfánya vu lžebi nahájamo TF 1715, 7; vecsni dobrűt punoszt nahájamo KAJ 1848, 133; neiga dobra vumni, ko bi nahájaj vu lžebi SM 1747, 68; Stero bi nahájao vlžebi BKM 1789, 211 **nahájati se** -am se *biti:* Drűgi zrok nahájajze vDűhovnom lžtávi TF 1715, 5; i vu naprej zracsűnani lže veliki rázlocsek nahája KŠ 1771, A7a; tő vlže lže i v-eti nahája BRM 1823, II; kolko sze v-rejszi glasznikov nahája KOJ 1833, 6; I trűst sze pri nyem nahája KAJ 1848, 19; ár lže nahájajo lžtanovito Vučitelje TF 1715, 5; Kniga, v-steroj sze nahájajo molitvi KM 1783, nasl. str.; Nahájajo lže vni'fteri pe'zmaj recsi BKM 1789, 7; Té vlže lže csi lžte nahájajo med timi Pe'zmami BRM 1823, II; stere sze vu nyegovih knjagaj nahájajo KOJ 1845, 61; V Gráduváli lže je dolžta zmenkanya nahájalo BRM 1823, II; da sze je komaj dvajszeti hi'z nahájalo KAJ 1870, 115; szta sze nahájala dvá imenitniva Grofa KOJ 1848, 77

nahitrom prisl. *na hitro:* da na hitrom nazájszpójémavsi Stájer pride pod Bécs KOJ 1848, 69; na hitrom sze je z-korónov i szinom vrėd zoszeli KOJ 1848, 33

nahitroma prisl. *na hitro:* Eto szo hercegovi-nanci zavárali na hitroma edno 60 sze je nyih naprė popascilo AIP 1876, br. 1, 3; Csi na hitroma dolnyi voter potėgne, nevola zná velka bidti AIP 1876, br. 2, 7

nahránejnje -a s *nahrantenje*: Z-kem nahránejnje KOJ 1833, 129

nahrániti -im dov. *nahrániti*: Lacsne nahrániti KMK 1780, 97; i 'syim duso nahrániti KM 1783, 260; On [csés vá]z nahrániti BKM 1789, 152; ino nahránis v]zako [ivoucs]o [ztvár TF 1715, 47; ino na hránis vszako sivoúcsó Sztvár ABC 1725, A6a; nahráni ga KŠ 1771, 477; Nahráni me tako oh Jezus KM 1783, 129; ka [zi ti mené nahráno KŠ 1754, 237; manno, Sterov [zi me nahráno BKM 1789, 239; Kaj nájz je vduji nahráno BKM 1789, 149; zdaj [zi mené nahránilo KM 1790, 44; i nahránili [zmo te KŠ 1771, 86 **nahrániti se** -im se *nahrániti se*: Dúsa, [csés [ze nahrániti KŠ 1754, 258; da [ze dúsa nahráni KŠ 1754, 236; Ezpetimi lejbami [ze vecs 5000 lú]ztva nahráni KŠ 1771, 47; Do sitosti smo se stvojimi dári nahránili BJ 1886, 8

náime tudi nájme prisl. **I. namreč**, *izraža dopolnjevanje, pojasnjevanje prej povedanega*: Koliko tálov má molítev Dva naime TF 1715, 26; okorno]zt k-Bougi naime pa, gda [ze koga bole bojimo KŠ 1754, 9; gda je nyega oszlóbodo z rok nepriátelov, naime z rok Saula TA 1848, 12; Bê'zi naime pred radosztjov KAJ 1848, 250 **2.** v vezniški rabi *za utemeljevanje, pojasnjevanje prej povedanega*: vu Czirkvi delajo, naime gda greisnike vónka zapréjo TF 1715, 35; od mojega detin]ztva malú, naime pak záto, kai [zi TF 1715, 46; do etoga csasza, naime pa zato, kai szi ABC 1725, A5b; za tvoio moko, kteri [zi na ime teda imel SM 1747, 59; Ár [zem na eto na ime vá]z vucso SM 1747, 13

náimre tudi nájimre prisl. **I. namreč**, *izraža dopolnjevanje, pojasnjevanje prej povedanega*: Úgyimint nájimre KOJ 1833, 179; po]túje vecsér, gda najimre k-molítvi dá zvoniti KMK 1780, 32; Vrág je nájimre pravo Ejvi KM 1796, 7; ali pa dr'sina, nájimre roditelov, i deczé KM 1790, 86; szta krsztsánszko vóro gorivzéla, Bulcsu nájimre, ino Gyula KOJ 1848, 10; V Europi se nájde samo .. nájimre pri gornjem Gibraltari AI 1878, 7 **2.** v vezniški rabi *za utemeljevanje, pojasnjevanje prej povedanega*: z-ednim [zamim grejhom, nájimre pa [zmrtnim ra'salíti KM 1790, 109; ár je on vsze ludi, i naimre szirotic ocsa KAJ 1870, 52; Pes je jako núclivi, nájimre pri merkanji hiže AI 1878, 8

Náin -a m *Naim, kraj v Palestini*: vu me]zto [stero [ze zové Nain KŠ 1771, 188

náinski -a -o prid. *naimski*: Nain]zke vdovicze [zin KŠ 1771, 187; te Nain]zke vdovicze [ziná KŠ 1771, 838

naj vez. **I. naj**, *za uvajanje stavka, ki z izra-*

žanjem želje ali zahteve dopolnjuje nadredni stavek: profzim dati nai nebone tesko TF 1715, 48; Szodie Bogh, nai od [zvoiega predszé vzetyá vkrai [zpadneio ABC 1725, A7b; i gda [ze porúsi, ne ve]éli[ze tvoja pamet, naj [ze ne vidi húdo KŠ 1754, 40; erczi, naj eta kaménya krüh bodo KŠ 1771, 11; Zato csi [ze vam vidi naj [ze radúje ve]z odvejtek SIZ 1807, 4; Ország má praviczo od nász terjati, naj sze pouleg nassega i nyegovoga Jezika navcsimo KOJ 1833, X; Póleg znotrésznye vrédnoszti, Naj zav'r'zemo preidócsa KAJ 1848; Kakda právite dúsi mojoj, naj leti liki fticsek TA 1848, 9; molbami sze zdühávala bôgi naj mo'zá neszreca ne doszégne AI 1875, kaz. br. 7 **2. da, za izražanje namena, ki ga ima dejanje nadrednega stavka**: Postúj otso, naj ti dobro bode KŠ 1754, 29; Ár zgrdíjo [zvoja licza, naj [ze vidijo od lúdi KŠ 1771, 19; [tere [zi zabajajo, naj ne poprijéjo KŠ 1754, 38; drúga Bo'sán]zka Per]ona z cslovekom po]ztánola, naj bi nájz odkúpila KMK 1780, 5; Naj nász vu tvojo diko pripelas, proszimo te KM 1783, 10; na tom bodem z-v]zejm mogoucsim flú]zom, naj [ze [teti navcsim KM 1790, 24; je steo Ocsa nebe]zki lübézen pobüditi, naj bi oni eden-drügoga [zrecsnoga vcsiniti mogli SIZ 1807, 8; Ka sze naj od gláda szmrti resijo od nasega országa szo hrányeni AI 1875, kaz. br. 3; gda pošlejo pse jazbičare, naj ga vó gonijo AI 1878, 10; Tak sta vrejdna, naj tej nyidva lübijo BJ 1886, 10

náj člen. **I. naj**, *za izražanje želje, omiljenega ukaza*: potom toga nai vörje tomi kai pi]zmo od toga právi TF 1715, 42; Nai veszéli bodo vtébi, ki lübío ABC 1725, A8a; Ka zapovidáva, Naj mi naffe roditele po]tújemo KŠ 1754, 32; Csi [zto gucsi, naj gucsi, kako Bo'ze ricsi KŠ 1754, 22; Szuncze naj ne zájde nad val]fov [zrdito]ztjov KŠ 1754, 41; Náto te naj nadigáva Bo'za velika [zkrb KŠ 1771, A8a; Naj bode tvoje álmo]ftvo vu [zkrivnom me]zti KŠ 1771, 18; Kriva [pot] naj bo rávna BKM 1789, 13; i z-[zvoijim odvejtikom vrét naj merjé KM 1796, 7; Naj te]lo tiho pocsiva SŠ 1796, 5; Szrdceze vam naj hválo dáva BRM 1823, 5; Vszi moji nepriátelje sze naj króto szrame]zlújejo TA 1848, 6; Li zdá mi naj nika nede KAJ 1870; deca naj vsze dobroga csáka od szvoji sztarisov AIN 1876, 9; Proszim, ki namenijo naprêplácsati naj ne zamüdijo to vcsiniti AI 1875, kaz. br. 8 **2.** s pogojnikom *za izražanje želje*: [zo mené na to nagnoli, naj bi eto tesko delo na [zébe vzéo BRM 1823, IV

nájati nájimlem dov. *najeti*: Ki táksega slú]zbe-

- nika nájmlle AI 1875, br. 1, 3; záto, kaj nájz je niscse nej nájao KŠ 1771, 64
- nájbližejši** -a -e prid. *najbližji*: Podlo'sni szo nili najbli'sejsemi plebanusi KOJ 1914, 136
- nájbógše** prisl. *najbolje*: Pure .. Naj bogše je jih tam držati, gde je jih AI 1878, 24
- nájbridkéjši** -a -e prid. *najbridkejši*: leg-keserübb (nájbridkése) AIN 1876, 29
- nájduže** prisl. *najdalj*: Oni i redovno najdu'ze 'živéjo KAJ 1870, 105; Pes najduže živé do 20 leti AI 1878, 8
- nájem** -a m *plačilo, plača*: Jutalom; nájem KOJ 1833, 161; Zsold; nájem KOJ 1833, 184; Ár je vrejden delavec nájma [zvojeja KŠ 1771, 202; Té je záto [zpravo nyivo [zte nepravicsnojzti nájima i prešžunovji [ze rašzpcso KŠ 1771, 343; verno za nájem ne [zlüzimo KŠ 1754, 49; ali [csés meti nájem KŠ 1771, 437; Pod obrázom lejjim vkani te vnájemi BKM 1789, 417; szvoje vrejdnosztí i nájeme povéksati KOJ 1833, VI; pren. Nájem grejha je [szmr KŠ 1754, 74; kaj je vas nájem veliki vu nebé[zaj KŠ 1771, 14; Szmrjt je grejha nájem KMK 1780, 99; Nájem za vrejdnoszt Krišztusa BKM 1789, 17; brezi nájema tebé [zrczá lúbimo KM 1783, 187; Bláj'sena nájma dáj 'se meni SŠ 1796, 72
- nájemnik** tudi nájimnik -a m *najemnik*: Nájimnik pa i ki je nej pašzter KŠ 1771, 300; kak nájimnik hudi KAJ 1848, 379; Etaksi neszrámnýáczke szo nájemnitzke tiszte kacse KOJ 1845, 87; keliko nájimnikov ocsé mojega, Ali Francúzi po nájemnikih szo szkrivoma reberijo naküriti steli KOJ 1848, 118
- nájesti se** -jém se dov. *najesti se*: Najo [zi [ze ti gda vu Törzskom Orzági SIZ 1807, 45; najo [ze je, i nápio, i odisao je KM 1796, 19
- nájéti** nájmllem dov. *najeti*: dopuscenyé dárúvao gdebodi kántore nájéti KOJ 1848, 113; Záto nájmlle ednoga grka KOJ 1848, 58; da szo jih tiszti najéli KOJ 1845, 110; Tak szo Radgocsanye skolnika najéli KOJ 1914, 122; I pridoucsi oni, ki [zo obedenájzetoj vöri nájéti bili KŠ 1771, 65 **nájmleni** -a -o *najet*: te'zák je du'zen delo, za steroga oprávlanya volo je nájmleni, dobro opraviti AIP 1876, br. 1, 2 **nájéti** -a -o *najet*: Escse szo i nájéti koudiske okoli hodili KOJ 1914, 118; na [zvojem lašztivnom najetom mešzti KŠ 1771, 430
- nájga** -e ž *ostanek vina v sodu*: Vsze nevernike zemlé zav'rzes kak najgo TA 1848, 103
- nájimati** -jímlem nedov. *najemati*: ki je vö [sou vgojndno rano najimat delavce KŠ 1771, 64
- nájklasnatéjši** -a -e prid. *najbolj klasnat*: Najklasnatéše szilje je gyecsmen KAJ 1870, 120
- nájlibéznejši** -a -e prid. *najljubeznivejši, najljubši*: ár je Otsino imé med v[zejmi naj libéznejse KŠ 1754, 153
- nájmenje** prisl. *najmanj*: nájmenye pocsinka dopüsztí siba AIN 1876, 8; Grejhe vadlúj, i náj menye ednoux Oltár[zkó [zvešztvo k-tebi primi KMK 1780, 48; Meni je pa za naj menye KŠ 1771, 496; To najmenye AIP 1876, br. 5, 5
- nájmet** -i ž *nasip ob cesti*: Po pouli té véfzi je tekao eden potok, [steri je vnogo-krát pretrgno náj meti KM 1790, 78
- nájnapréj** prisl. *najbolj spredaj*: Najmočnejši žerjáv leti najnaprej AI 1878, 26
- nájneosnovlenéjši** -a -e prid. *najbolj neomikan*: Li ta najneosnovlenéša decá sze z-vötiszkanem jezika spotári KAJ 1870, 32
- nájnepoštenéjši** -a -e prid. *najbolj nepošten*: I [tere [timamo naj nepoštenejše biti tejla, okoli tej naj vék[je poštenýé csinimo KŠ 1771, 515
- nájobséjdnjim** prisl. *nazadnje*: csloveki naj obšzlejdnjim napravlenomi podvrgao KŠ 1754, 94
- nájoprvm** tudi nájoprven prisl. **1.** *najprej, na začetku*: Najoprvm je goszpocsina doliszprávlena AIP 1876, br. 3, 2; Najoprven naj sztojita vrédi dvá mo'zá AIP 1876, br. 3, 3; Najoprven je vladársztvo od zvonški dugovány opitano bilo AIP 1876, br. 11, 10 **2.** *prvič*: Edno leto sze je dopunilo, ka szlovenszki Prijátl najoprvm izlazo AIP 1876, br. 10, 1
- nájoukati se** -čem se dov. *najokati se, izjokati se*: da szo jo obiszkávali i sze najoukali KOJ 1914, 106
- nájprvlé** tudi nájprvlé prisl. *najprej*: nai on [zám nai prvle noter [zégne vu [zvoja nádra TF 1715, 42; naj pred v[zejm naj prvle bodo odprosnye KŠ 1754, 151; Naj prvle pa hválo dájem Bougi KŠ 1771, 447; [zprošzi mi od Jezú[ša miloscsó, naj prvle, nego KM 1783, 85
- nájpopréj** prisl. *najprej*: Dühovnik blagoslovi nájpoprej mrtvo tejlo BJ 1886, 26
- nájprilicnéjše** prisl. *najprimerneje*: Pênezi sze najpricsnéše na postnoj nakázanici poslejo AIP 1876, br. 4, 1
- nájprilicno** prisl. *najprimerneje*: V-ogradaj sze najprilicsno szád pôva AIP 1876, br. 2, 8
- nájprvi** tudi nájprvi -a -o vrstil. štev. *prvi*: Zrok [zlepošzti naj prvi zRoditelov pohája TF 1715, 4; med [sterimi je naj prvi ov, [steroga je pišzao Rimlánczom KŠ 1771, 433; Ta naj prva recs je bila Za nepriátela mila BRM 1823, 52; ki tebi

czila moje náj prvo etoga dnéva zdihávanye KM 1783, 4; ino ľzo nam náj prvo meľzto dáli SIZ 1807, 37; Na najprvo meszto je posztávlano AI 1875, kaz. br. 1; Deca szo bili moji najprvi pajdáske KAJ 1870, 161

nájprvo prisl. *najprej*: naj ľze naj prvo i verno za dűľo ľzkrbimo KŠ 1754, 28; naj prvo varte ľze od kvalzá Farizeuľov KŠ 1771, 210; Náj prvo rejcs ľzlatko recse BKM 1789, 75; Ár je Kriľztus z-mrtvi ľztál náj prvo SŠ 1796, 14; nego sze li primi vcsiti kak náj prvo KOJ 1833, XVIII; nego náj prvo je 'snyimi Krála potuko KOJ 1848, 9

nájsi vez. *najsi*: Naj ľzi me ľzvejť zametáva BKM 1789, 315

nájti nájdem dov. *I. najti, nehote priti do česa*: ako i v etoi máloi kniľczi nikteri error naides TF 1715, 48; Vu etom ľiľzti pa nájdes ete znamenite ricši KŠ 1771, 435; Pri ľterih eto nájdes BKM 1789, 5; Naides v-eti na vľzáke Szvétke BRM 1823, II; Csi kaj nájdemo KŠ 1754, 50; Vu nisteroj sůli naci nájdemo to veliko csrno táblo KAJ 1870, 9; vsepovséd nájdemo živlenje AI 1878, 3; Steri, gda bi najľao eden drági d'zűnd'z KŠ 1771, 46; i nebi meo i najsao k-ľzebi glihne ľztvári SIZ 1807, 7; Pogledni ovo, jaľz ľzem naisal, kaj je Bog SM 1747, 4; Gde szem ľepo deco naisao KAJ 1870, 5; Kincsi, ľteroga geto je eden cslovik najsao KŠ 1771, 46; Tu je najsao Brata szvojega KOJ 1848, 4; je ov dečák źveplenice najľao BJ 1886, 8; Pred dverami je naisla edno deklicsko KAJ 1870, 61; etoga ľzmo najšli, ka je obracsao ľűľztvo KŠ 1771, 249; vkűp ľzo ľzpravili vľze, ľtere ľzo najšli KŠ 1754, 130 **2. biti uspeřen v prizadevanju, da bi se kaj doseglo**: i' nejga je mogao najđti SIZ 1807, 4; i ki iľcľe, on naide SM 1747, 26; i ľteri iscse, nájde KŠ 1754, 182; ka med jezero ľűdi nájde svojga gospoda AI 1878, 8; i preczi nájdeto edno Oľzelniczo KŠ 1771, 67; izcľite, ino naidete SM 1747, 25; iscsite i nájdete KŠ 1754, 182; iľcsite i nájdete KŠ 1771, 206; ľteri to vouľzko pout nájdejo KŠ 1754, 11b; i v tom najvķšem zapihi snegá domo nájdejo AI 1878, 8; kaj ľzem najľao ovczou mojo KŠ 1771, 222; Csi ľzem ti volo najso BKM 1789, 8b; Paľztérje ľzo ga najšli BKM 1789, 6; Paľztérje ľzo ga naisli BRM 1823, 4; Zdáj szo Vougri ceszto najšli v-Pannonio KOJ 1848, 7; Jezus szam je po trplěnyi Naisao sztan mirovnoszti KAJ 1848, 119; Z-velikov szilov mérjavľivo 'zeno najso AI 1875, kaz. br. 7; I gda bi ga ne nasli, povrnoli ľzo ľze KŠ 1771, 171; Naj ľze vknigaj po iměni Nájdem gori zapiľzan KŠ 1754, 271; naj ľze vľzáki veren nájde KŠ 1771, 496 **3. izraľa, da je kdo deležen dejanja, kot**

ga določa samostalnik: ino pri tebi miloľcso naiti SM 1747, 53; i dáj mi pocsinka pri tebi nájti KŠ 1754, 232; Gde mam naidti szmilenoszť KAJ 1848, 18; i ország mira ne mogo nájti AI 1875, kaz. br. 3; Nájdemo právdno ľcsějoucľi delati dobro KŠ 1754, 81; Ka pa, gda ľze na ľzveťti nájde KŠ 1754, 214; da ľze 'ze ľzkoro niľji národ ne nájde KŠ 1771, A5b; Tu naide vandrar sztan mira KAJ 1848, 6; escse dvá sztrána sze nájdeto AI 1875, kaz. br. 2; I, da naidemo miloszť, Tam zgovoritel KAJ 1848, 5 **nájti se nájdem se I. izraľa navzočnosť v prostoru ali času**: kaiľzeje nei mogla ani edna naiti, ľtera bi bila mogla zadoľzta vćľniti TF 1715, 41; I nájdem ľze vu nyem tákľi: liki, ki nemam mojo praviczó KŠ 1771, 597; Nájdemo ľze pa i krivi ľzvedoczke KŠ 1771, 52; nego ľze i vu dobri delaj ľzkrblivi najdemo KM 1783, 11; Nájde sze v-Körmendini KOJ 1845, 1; i nenáidesze zľocsaszťnoszť nyegova nigdár vecs TA 1848, 9; geto ľze je zadoľzta naprěplacsárov nej naislo BRM 1823, IV **2. biti**: to sze 'ze v-drűgom razlocki nájde AI 1875, kaz. br. 6; Csi bi ľze pa ľto najľo, ki bi zácso grajati BKM 1789, 8b; li ľzamo oľzen ľze ji je najľso verni KŠ 1754, 11a; i hvála naľa od Tituľa ľze je za iľztinľzko najľsa KŠ 1771, 541; ino bi ľze vu nyem naiľal SM 1747, 21; jeli sze nebi táksi mertűk najso, po sterom AI 1875, kaz. br. 6; naj ľze Vóra vaľsa praviczneľsa, i draga naide SM 1747, 29 **najdeľouči -a -e ki najde**: iľzkajoucsi pokoj, i ne nájdeľoucsi ga ercsě KŠ 1771, 208 **nájdeľši** tudi nájdoľši -a -e *ko je naľel*: iľcsemo pomoucs, i po právoj vőri jo tűdi nájdemo i nájdeľvi jo, v'zivamo KŠ 1771, 840; ino iľzkajoucsi to nyegovo csěr, i' ne nájdoľsi SIZ 1807, 42; Ki szo blůdili po pűsztine nepohodeni potáj nenáidevsi meszta k prebivanyi TA 1848, 90 **nájdeni -a -o najden**: i vnosenyej je nájden, kako cslovik KŠ 1754, 106; nájden ľzam od tejh KŠ 1771, 471; Da bos nájden BKM 1789, 232; i nej je najdeni KŠ 1771, 691; Filip je pa nájdeni vu Azoti KŠ 1771, 367; niti je nájdena jálnoľzt vu nyegovi vűľztaj KŠ 1771, 707; nájdena je noľzćsa zDűhá ľzvětoga KŠ 1771, 5; zvedávao szem ga, ali nej je naiden TA 1848, 30

nájtrpnejši -a -e prid. *najvzdržľjivejši, najvztrajnejši*: najtrpnejši so ruski, vogrski konji AI 1878, 14

nájveč prisl. *največ*: práva vóra, kľteroj ľze naj vecs ľűľztva ino kráľove dr'zijo KŠ 1754, 10b; meľľztam, vľteri je náj vecs csűd nyegovi vcsinyeno KŠ 1771, 36; dopűszťti náj vecs [počinka] koncna piknya KOJ 1833, 10;

- Álmosa kakti náj vecs vrejdnoga domorodcza KOJ 1848, 7; V-naj vecs mesztaj je gorizoráno AI 1875, kaz. br. 8; Nájvecs pocsinka dopúszti koncsnapiknya AIN 1876, 9; Kak največ njej mogočno sveta spraviti živáti AI 1878, 10
- nájvogrskéjsi** -a -e prid. *najbolj ogrski*: Tisza je najvogrskéša voda KAJ 1870, 110
- nájzádnjejsi** -a -e prid. *najbolj zadnji, poslednji*: csi ſto ſcsé prvi biti, naj bode med vſzejmi náj zádnjejſi KŠ 1771, 131
- nájživavnéjsi** -a -e prid. *najživahnejši*: zapázimo najživavnéjše življenje AI 1878, 3
- nakanénje** -a s *namen*: nemam nakanénya vu vász zaszaditi KOJ 1833, XI; Una je lisice nakanénnye zarazmila BJ 1886, 31; ár je on nyemi v-nyagovom nakanénnyi jáko napóti AIP 1876, br. 6, 5
- nakaníti** -im dov. *nameniti, skleniti, odločiti*: Doſztakrát cslovik nakani BKM 1789, 171; Ar ſzam nakano tam prezimávati KŠ 1771, 661; Ako je gli Nakano dati Jezusa BKM 1789, 84; da je brata taki nakano moriti KM 1796, 8; Sztvoríteo je haszniti nakano KOJ 1833, IX; za ſtere ſzmo ſze moliti tebi nakanili KM 1783, 103 **nakanívſi** -a -e *namenjen, odločen*: Bori sze z-oblásztjov, Nakanivſi nasz fundati KAJ 1848, 165
- nakanjanje** -a s *namen, namera*: naj Nedele i Szvétke pouleg nakányanya ſzvéte Materé Czérkvi ſzvéto zdr'zimo KMK 1780, 49; ſztvoríteo je nej meo drúgoga nakányanya vu ſztvárijanyi KM 1796, 5; vkúp moremo prikapsiti nafſe nakányanye KMK 1780, 53; Vcsini ſzrecsno nyegovo nakányanye BKM 1789, 271; Sziromák csloveka nakányanye dober Boug ravna KM 1790, 16; Naj má nakányanye KMK 1780, 59; ino me vu vszem dobrom nakányani potrdis KM 1783, 67; Csi ſzi dobro delo vcsino zlagojim nakányanyem KM 1783, 67; Csi ſzi dobro delo vcsino zlagojim nakányanyem KM 1796, 5; Zná gizdávczov nakányanya pregatiti KM 1796, 14
- nakázanica** -e ž *nakaznica*: Pênezi sze najprilicsnése na postnoj nakázanici poslejo AIP 1876, br. 5, 8
- nàkeliko** prisl. *kolikor*: li na teliko nyih ſzvedouſztvo gori vzememo, na keliko ſze ne protivijo KŠ 1754, 3; nego ſzi je pomágao, nakeliko je bilou mogouce KM 1796, 52
- nákla** prisl. *na tla*: I ſzpadno ſzam nakla i csúo ſzam glájz KŠ 1771, 411
- nakláčiti se** -áčim se dov. *natlačiti se, napolniti se*: Csi sze nenaklácsim z-medom KAJ 1870, 96
- nakláčeni** -a -o *natlačen, zvrhan*: Dájte i dá ſze vám: mero dobro, naklácseno KŠ 1771, 185
- nákлада** -e ž *tovor*: drúgi dén ſzo to lagojejso nákladu vó zſlucsali KŠ 1771, 425
- nakládati** -am nedov. *nakladati, nalagati*: csi vecs dela, ali na ſze nakláda, liki more doprneſzti KŠ 1754, 36; naj nikſtega bremena vecs na vász ne nakládamo KM 1796, 128; bremena vkúp vézejo i lidém je na plécsa nakládajo KŠ 1771, 76; pren. naj ſzvoji polzſúsávczov grejhe na ſzé ne nakládajo KŠ 1754, 196 **nakládjeni** in **naklájeni** -a -o **I. naložen, natovorjen**: je eden szkrben vért dobro nakladjeni vóz psenice pelao KAJ 1870, 137; na Unni je vu 12 ladjami nakaljeno vojszka skér proti Novi tórszksomi várasí gori pelano AIP 1876, br. 1, 3 **2. obremenjen**: i kije 'ze zdúrúgimi dácsami jáko naklajen, toga nova dácsa AI 1875, br. 2, 6; ár nyegova imánya szo z-velikim dugom naklajena AIP 1876, br. 9, 7
- nákľaj** prisl. *na tleh*: nego bole je gvisno na klaj le'sati KOJ 1845, 103
- naklánjanje** -a s *poklon*: Vidimo, kak ponizno naklányanye ſze doſztája Goſzpodna Kriſztuſſa KM 1796, 91; piſzácsov, ki lúbijo naklányanye na placzej KŠ 1771, 241
- naklánjati se** -am se nedov. *klanjati se, priklanjati se*: Naklányam ſze i tebi KM 1783, 193; ino sze nyim je naklanyao KOJ 1914, 127; mladéncze, Ki veſzélo eden drúg'mi lipou naklányasse SŠ 1796, 128
- naklásti** -kladém dov. *naložiti*: jáſz pa eſcse vecs na nyega nakladém KM 1796, 68; Bremen znjihovi ram na nase nakladémo AIP 1876, br. 12, 7
- nákľav** -i ž *nakovalo*: Eto sze zrokov z-hamricsom na náklavi zgodi AIP 1876, br. 9, 6
- naklekajúóci se** -a se -e se prid. *poklekujóč*: i naklekajúóci ſze pred nyim ſpoutali ſzo ga KŠ 1771, 94
- nakléknóti** -em dov. *poklekniti, upogniti*: Za etoga volo nakleknem koulina moja KŠ 1771, 579; Tva kolena ne naklekní BKM 1789, 181; mo'zouv, ki ſzo nej nakleknoli kolena Baáli KŠ 1771, 472 **nakléknóti se** -em se *poklekniti, upogniti*: naj ſze vſzáko koleno naklekné KŠ 1754, 149; kaj ſze meni naklekné vſzáko koleno KŠ 1771, 480; Na nyegovo rejcs ſze nakleknemo SŠ 1796, 8 **nakléknovſi** -a -e *ko je pokleknil*: i nakleknovſi koulina molili ſzo ga KŠ 1771, 152 **nakléknjeni** -a -o *pokleknjen, upognjen*: I nakleknyenim kolenom, Szrcze moje te proſzi BKM 1789, 216; Koulina Jezuſſa vu molitvaj nakleknyena KM 1783, 65
- nákli** prisl. *na tleh, spodaj*: Da bi prekléti teliko

Lejt trpeli vpekli, Kak je prahá nakli BKM 1789, 453; Mo'sá Ki me' v'zjak' den nakli vála SIZ 1807, 60

náklon -a m *pozdrav*: Kak je tou Dejva [z]lisala, i [z]vétí náklon prijéla KM 1783, 229

nakloniti -klõnim dov. *1. podariti, dati*: Csemér na nyé nakloni KM 1783, 296 *2. nagniti*: Kamenecz naklonte, ino ne za[ž]píte SIZ 1807, 33 **nakloniti se** -klõnim se *prikloniti se*: Vústa odpri ino se nakloni BJ 1886, 4; je glávo odkrio ino se nyim je dostójno naklono BJ 1886, 23

náklonost -i ž *nagnjenje*: eto je pa hūda náklono[ž]t KŠ 1754, 60; Tá náklonoszt naj bode vu vami KŠ 1771, 594; sze je niksá plemenitesa náklonoszt pobūdila pri nyem KAJ 1870, 54; zadome[ž]tsávanye, [š]tero [ž]hūde náklono[ž]ti [ž]hája KŠ 1754, 40; Náklono[ž]t knyim [ž]vojo ká'ze KŠ 1771, 447; Nej vu náklono[ž]ti po'zelejnya KŠ 1754, 46; Nej vu náklono[ž]ti po'zelejnya KŠ 1771, 619; Lúbim z-csisztov náklonosztjov KAJ 1848, 102; náklono[ž]ti grejhov [ž]o delale vu kotrigaj ná[ž]i KŠ 1771, 461; vō [ž]trejbim i one náklono[ž]ti KŠ 1754, 239; i notrejsnye náklono[ž]ti ravnati more KMK 1780, 46; Bōgsaj Náklono[ž]ti K-pobo'zno[ž]ti BRM 1823, 97; nad náklono[ž]tmi go[ž]zpodūjmo KŠ 1754, 105; znáklono[ž]tmi i 'zelámi vrét KŠ 1771, 568

nákoliko prisl. *kolikor*: ki nedás ná[ž] vi[š]e [ž]kūsávati, nego leprai nakoliko moremo pretrpeti SM 1747, 56

nákonec prisl. *končno*: Nakonecz konczi zakai pri[ž]toupas TF 1715, 42

nakráčiti -im dov. *skrajšati*: ka sze naj mislěnya nakráčimo AIN 1876, 65

nakráči prisl. *nakratko*: Kai veli Boug nakráčzi od v[ž]eih teih zapovedi TF 1715, 17; Na Kráczi i v[ž]ummi je pogledni KŠ 1754, 10; ár [ž]am vám nakráčzi pi[ž]zao KŠ 1771, 698; Mati je nej zamidila nyemi od toga na kráczi pripovidávati KM 1790, 22; Tou [ž]o recsi moje kvám nakráčzi guesćeše SIZ 1807, 16

nakrátki prisl. *kmalu*: ár je Mária Kralicza na krátki mrla KOJ 1848, 50

nakúgani -a -o prid. *okužen*: szo sze z nouvov lutheranszkov krivoverov nakúgani na Vogerszko povernili KOJ 1914, 116

nakúpe prisl. *skupaj*: Obari ná[ž] i zhi'znov dr'zinov na kúpe KŠ 1754, 224

nakúpiti se -im se dov. *zbrati se*: naj bi lutheranom i kalvinarom szlobodno bilou na Horvatszkom sze nakúpiti, i tam sztanúvati KOJ 1848, 93

nakúriti -im dov. *zanetiti, spodbuditi*: szo sze

tudi pascsili veliko gibanye nakúriti KOJ 1848, 49

nalágati -lágam nedov. *nalagati*: szí ovcšár máli ogen nalága KAJ 1870, 139; Rávno je te nalágala Szplaménom gorijo derva AIP 1876, br. 9, 4

naléčti -lečém dov. *nastaviti*: ete pēneze szam jaz v-'zebko naléko AIP 1876, br. 10, 6; mre'ze stero szo mi nalekli TA 1848, 23 **naléčeni** -a -o *I. nastavljen*: ka bi ga vu szvoje nalecsene zánke zamotali KOJ 1848, 41 *2. postavljen*: Sloka má oči daleč od klúna naléčena AI 1878, 27

naléhci prisl. *nalahko*: Medtēm je pászt li nalehci bila goriposztávlena KAJ 1870, 38; Jasz lepō i nalehci scsévsi notri sztopiti AI 1875, br. 2, 7

nalekúvati -újem nedov. *nastavljati*: i sztrele szvoje nalekújejo na tetivo TA 1848, 9; szkopcze nalekújejo meni TA 1848, 114; pávuk .. pavočina po kotej nalečúje AI 1878, 39

nálev -a m *lijak*: Töltésér; nálev, traktar KOJ 1833, 176

nalòkati se -am se dov. *nalokati se, napiti se*: od Lotmerka, gde szo sze dobroga vina nalokali KOJ 1914, 142

nalòmłeni -a -o prid. *nalomljen*: Ter[ž]t nalomleno ne potere KŠ 1771, 39; Včéla má nalomlene šlátalnice AI 1878, 35

nalòvleni -a -o prid. *nalovljen*: V to vroče sranjúje nalovlene ribe AI 1878, 27

naložiti -lòžim dov. *naložiti*: Szpovednik nalo'si grejsniki na Pokouro KMK 1780, 79; Nevernikom nalo'zi [ž]e ka[ž]tiga BKM 1789, 9; Kakoli je on na mé nalo'zo BKM 1789, 264; Ár [ž]o nalo'zili ogyen KŠ 1771, 427; i ogyen [ž]o nalo'žili KM 1796, 130 **nalòženi** -a -o *naložen*: vidili [ž]o 'zerjávó vougelje nalo'zeno KŠ 1771, 335; Kakda more nalo'jeno pokouro [ž]puniti cslovik KMK 1780, 80; szo kmetje i ovaksimi dú'snoszti naló'seni KOJ 1848, 71; Naj nalo'sena dobra dela [ž]punimo KMK 1780, 83

nalúčati -am dov. *nametati*: Edenkrát szo hercegovinanci 800 tórkom glavé doli-zoszekali i nakúp nalúcsali AIP 1876, br. 4, 3

nalúkano prisl. *prežeče*: pito te sztári, pa pritom nalúkano glédo na Ferenca AIP 1876, br. 7, 7

nalúkávati -am nedov. *prežati, zasledovati*: cigánje i ciganice po vészi oglejújejo, i nalúkávajo, gde KOJ 1845, 112; szo Andrása III. nalúkávali, ka bi ga vu szvoje nalecsene zánke zamotali KOJ 1848, 41 **nalúkavajúči** -a -e *prežáč*: Bán szvoje pri Diákovári na nyé nalúkávajouce horváte csini pred nyé vōszkocsiti KOJ 1848, 49

nalúkávéc -vca m *vohun*: ino Robert Károlovich priateľov nalúkávce vkánivsi KOJ 1848, 43

namákati -am tudi -čem nedov. *namakati*: Áztatni; namákati KOJ 1833, 151; ki namácese zmenom vu ľzkledo rokou KŠ 1771, 88; ki namáka zmenom vu ľzkledo KŠ 1771, 147; pren. bi naľlega blisnyega vnikakľe lasi nenamákali TF 1715, 16

namálani -a -o prid. *naslikan*: Eľzi ľzlisijo namálani i zgloubani kejpove KŠ 1754, 10

námali prisl. *pomalem*: Namali 'ze zacsnejo nezáj pridti AIP 1876, br. 9, 1; Listje drevja namali dolspokáple BJ 1886, 38

namázati -mázem dov. **1. namazati**: Mojo glávo mi namá'zes zolijom BKM 1789, 4; i namazao je ľztej m blatom ocsi KŠ 1771, 296; i namazali ľzo z-oliom vnouge nemocsne KŠ 1771, 119; i zokovniczov nama'zi ocsi tvoje KŠ 1771, 773

2. maziliti: je zapovedao onoga za Krála namazati KM 1796, 53; Ja ľzem namazao krála mojega KŠ 1754, 105; Jasz szem szi pa namazao Krála TA 1848, 3; ľteroga ľzi namazao KŠ 1771, 352; záto je on mené namazal SM 1747, 11; Jezusa je Boug namazao ľz. Dűhom KŠ 1754, 99; kakda ga je namazao Boug BKM 1789, 374; ľtera je namázala Goľzpodna KŠ 1771, 302; namá'zes z oliom glávo mojo TA 1848, 18; naj te zmirrhov potrtoga ľzrczá i duse namázem KŠ 1754, 235; da bi ga pridouce namazale KŠ 1771, 154; Tri 'zene zmazalom pridó Jezusa BKM 1789, 94 **3. nabiti, natepsti**: Potom ga je z-pálicov dobro namazao KAJ 1870, 129

namázati se -mázem se *maziliti se*: Gláva ľze mi namá'ze BKM 1789, 7 **namazajúči** -a -e *mazajoč*: naj molijo nad nyim namázajoucsi ga zoliom KŠ 1771, 753 **namázani** -a -o *maziljen*: na ľtero je namázani ľztoga Sz. Dűhá zoliom KŠ 1754, 102; i csini szmilenoszt namázanomi szvojemi TA 1848, 14; Jezus ľze imenűje tůdi za Kriľztuľľa tou je: Namázanoga KMK 1780, 12

naméjñiti -im dov. *nameniti, nameravati*: Proszim ki namenijo naprěplácsati AI 1875, kaz. br. 8; Ár je Paveo namejno plavati mimo Efezuľa KŠ 1771, 405; Boug je vľze dobro namejno KŠ 1754, 266; ka jasz szam dobro nameno vcsiniti AI 1875, kaz. br. 7; I pokouro vcsini, kak ľzi namejñil KM 1783, 258; je pa Czaszar z-tém namejno szpokójiti KOJ 1848, 97; csi tou, ľtero ľzmo namejñili, doprneľzemo KŠ 1754, 39; za nász Vandale namejñili pizšati KOJ 1833, V; kak da bi on na hűdo namejno KM 1796, 26 **naménivši** -a -e *ki je namenil*: Béla I. naménivši ľűbav zaslű'siti KOJ 1848, 19 **naméjñeni** tudi naménjeni -a -o *namenjen*:

znyega ľzkrivnoľzti vő nazvejscsenyé na nyegovo neľzrecľzo namejnyeno KŠ 1754, 54; kaže, ka je za mrzle kraje namenjen AI 1878, 18; i csi je piovnica naményena, szkopa sze KAJ 1870, 74

naméjñoti -em dov. *nameniti, nameravati*: Ino ľzam namejnola idti SIZ 1807, 30

naménba -e ž *namen*: steri sze je z sztrasnov mocsnov vojszkov na vogerszko zemlo ravnao z namenbov vszo Vogrijo szebi podlositi KOJ 1914, 114

namenjávanje -a s *namen, namera*: Csloveka namenývavnye kak jáko je szlabo KAJ 1848, 242; Na glász Bocskejovoga namenývavnya je vsze KOJ 1848, 86; nepodpéraj nyemi namenývavnya TA 1848, 114; I zgbuim namenývavnye BRM 1823, 185; vsze szvoje namenývavnye odpise KOJ 1848, 101; ti szi sztálen v-namenývavnyi KAJ 1848, 21; steromi sze je nej vnou'salo priti z-táksim namenývavnyom KOJ 1848, 83; Sz-tém namenývavnyem ľcsém KAJ 1848, 395

namenjávatí -am nedov. *namenjati, namerjati*: Tzéložni; namenývavati, czilati KOJ 1833, 178; Ka Torszki Czaszar namenýváva KOJ 1848, 73; namenývavali szo zlocsasztnoszt TA 1848, 16

námer -a m *maščevanje*: Bosszuság; námer KOJ 1833, 153

namèriti se -mérim se dov. *nameriti se, naleteti*: Vetemedni; nameriti sze KOJ 1833, 182; ár sze lejko namerimo na vnogo manyákov KOJ 1845, 42; Generál sze pri Trentséni na nyega nameri KOJ 1848, 104; ár sze tak na doszta 'zű'zevk i csrvöv namèri KAJ 1870, 151; Vľzigidár ľze je na lagoje Goľzpoude namero KM 1790, 36; ali da ľze je namerilo, ka ľzo rávno teda KM 1796, 24; Tu szo sze na národe namerili KOJ 1848, 7; da bi ľze kak na kamen mejľzta ne namerili KŠ 1771, 426; i bojécsi ľze naj ľze na peľzecsno mejzto ne namejrijo KŠ 1771, 425; Ali namèrila sze je neb'ze KAJ 1870, 43

namèsti prisl. *takoj*: Azonnal; nameszti KOJ 1833, 151; da szo nameszti 68 velikásov dolivszekli KOJ 1848, 27; jas i nyé namesti esi prinesém BJ 1886

namèstíti -im dov. *namestiti, položití*: ete zaiméne oszèb pred vrémèna-recsjöv name-sztítí AIN 1876, 48; Kralica vènc na mrtvo telo namesztíla AIP 1876, br. 2, 1 **namèšceni** in namèstjeni -a -o **1. položen, postavljen**: I zacsűla, ka rò'za na krilo mlado'zenca namesztsena AIP 1876, br. 2, 6 **2. zastopan**: ka po eti tri kotrig veliki, szrednyi i máli poszesztvari namesztjeni bodo AI 1875, br. 2, 3

námestni -a -o prid. *namestniški, zastopniški*:

On je dosztrakrát kak prôszti deras pri ednom námesztinom zemelszkom goszpôdi delao KAJ 1870, 55

námestnik tudi namestnik -a m *namestnik*: Gda bi pa Gallion namešztnik bio KŠ 1771, 398; i je v-ti|ztoj krajini Námesztnik bio KM 1796, 127; Namesztnik Slavonie KOJ 1848, 41; šteroga šzi za tvojeja na zemli Námesztnika posztavo KM 1783, 118; Bankona za namesztnika je posztavo KOJ 1848, 34; du'zen je namesztnika posztaviti AIP 1876, br. 1, 3; Ki je bio znamešztnikom Pavlom KŠ 1771, 381; z-rimszskim Pápom Krisztusovim namesztnikom KOJ 1845, 71; i je|zjo namešztniczke KŠ 1771, 403; namesztniki zvônszki dugovány vküpprido AIP 1876, br. 6, 3; má szvoje namesztnika KOJ 1845, 24

namészništvo -a s *nameszništvo*: vcsini nasztaviti Králeszko Namesztnisztvo KOJ 1848, 107

nameštüvanje -a s *nadomeščanje*: Kákse namesztüvanje 'selejo substantivumi med szebom KOJ 1833, 120

namészvani -a -o prid. *nameščen, postavjen*: On bi mogao kakti od krála namesztvani braniteo szkerb nosziti KOJ 1914, 114

nameščávati -am nedov. *nadomeščati, zastopati*: je za poszlavcsa odebráni edno i to drugo krajino namesztsávo AIP 1876, br. 1, 5

nametáti -mécem dov. *nametati*: Ali zima namecse Po vszem nyé obrázi Béle 'zamatne pokrôvce KAJ 1870, 63 **nametáti se** -mécem se *najesti se*: ki sze k-vecsérji hráne prevecs namecsejo KOJ 1845, 108

nametávanje -a s *nametavanje*: szlabêse splajüte etoga kamna na nametávanye césztnücajo KAJ 1870, 81

namílo prisl. *milo*: 'zenszka namilo jôkala AI 1875, kaz. br. 7

naminéjnje -a s *namen, namera*: Nyih skodliva naminejnja, Nej je na vernepuszto BKM 1789, 16

naminjávanje -a s *namen, namera*: Moucs i namninyávanye na dobro czilou odevzétó KŠ 1754, 124; Naj odvrné Hüdo naminyávanye KŠ 1754, 246; Dáj nám moucs na v|zje dobro naminyávanye BKM 1789, 147; Tej pa szvoje naminyávanye nam na znánye dávajo KOJ 1845, 83; moremo prikapsiti na|je nakányanye šz Popo|zskim naminyávanyom KMK 1780, 53; ra|zodjávecz je mi|zeo i naminyávanyov šzrczá KŠ 1771, 677

naminjávati -am nedov. *namenjati, nameravati*: ali kák|e vrejmen naminyáva KŠ 1771, 704; I znás, ka naminyávajo BKM 1789, 397; Cl|j bodo

naminyáváli, Nám skouditi BKM 1789, 390; kak vnogokrat šzo naminyáváli zmenkanye šz. pi|zma kázati KŠ 1771, A2b

namočávati -am nedov. *namakati*: Szüho zemlo z-ro|zov namocsáva BRM 1823, 124

namočiti -môčim dov. *namočiti*: Vizesiteni; namocsiti KOJ 1833, 183; nosicz v krávne mozole namocsiti KOJ 1845, 118; Pero szí v-ténto namocsim KAJ 1870, 7; posli Lázara, naj namocsi konecz pr|zta KŠ 1771, 226 **namočiti se** -môčim se *namočiti se*: I 'znyimi šze vnocsi, Po|zstela namocsi BKM 1789, 333 **namôčívši** -a -e *ko je namočil*: I namocsivsi falácsecz dáo ga je Judás Iskariote|ji KŠ 1771, 312 **namôčeni** -a -o *namôčen*: komi ja|z te namocseni falácsecz dám KŠ 1771, 312; I oblecseni vu krv namocsenim gvantom KŠ 1771, 801; pren. kai|zmo vu v|zje greihe namoc|eni TF 1715, 36

namoliti se -môlim se dov. *naprositi se*: Pápa sze je dáo namoliti KOJ 1845, 57; Milosztiven czaszar sze je püszto namoliti KOJ 1914, 141

na nágli prisl. *nanaglo*: moreio na nágli kszramoti posztánóti ABC 1725, A8a; ka na nágli, liki tát pride KŠ 1754, 113; ka na nágli liki tát pride KŠ 1754, 113; I na nágli šze okouli zglednov|ji nej šzo vecs nikoga vidli KŠ 1771, 129; Tam na nágli od zgora pride doli BKM 1789, 120; je na nagli v|jinyeno z-Nebé|z sumlejnye KM 1796, 117; Neg' na nágli ti odnásas vu ocsnom megnyeni SŠ 1796, 127; i zakaj jo pela tak na nágli SIZ 1807, 41

nanašajóuči -a -e prid. *oziralen*: jeszo nanásajoucsi [pronomeni] KOJ 1833, 35; Vecsféle .. 3. nanásajôcsi zaiméni AIN 1876, 33

nanč prisl. *niti*: Nyiva recsi nancs šzo vörvanya nejvredne SIZ 1807, 49; szo Velikási nej nancs pizati ználi KOJ 1848, 68; Nanč pod drevjom ležéčega sáda se je nej tekno BJ 1886, 28

nanizávanje -a s *priklanjanje*: Na kaj nanizávanye KOJ 1833, 131; szam dalé szvoje nanizávanye AI 1875, br. 2, 7

nanizávati se -am se nedov. *priklanjati se*: nanizávo sze naprê, nazáj AI 1875, br. 2, 7; šznopje kak da bi šze nanizávalo mojim šznopom KM 1796, 24; Na Bo'ze imé šzo šze pa nej šzamo vu šztárom zakoni nanizáváli KŠ 1754, 149

nanizávek -vka m *priklon*: Teda z-ednim nôvim nanizávkom zdaj|e sztôpi AI 1875, br. 2, 7

nanizen -zna -o prid. *ponižen, vdan*: Nego Bogi je nanizen BRM 1823, 274; I takáj Bogi nanizen KAJ 1848, 174

naniziti -im dov. *prikloniti*: Glavou, nogou mi nanizmo BKM 1789, 24 **naniziti se** -im se

prikloniti se: ponizno [ze pred tehom nanizim KM 1783, 27; nanizim sze vu tvojoj Czérkvi TA 1848, 5; Koga [ze velikoj zmosnojzti nanizi BKM 1789, 5; Dávid [ze je globoko nanizo KM 1796, 59

nanositi -nòsim dov. *nanositi*: csi mravlé vleti viziki mravlinyek nanoszijo AI 1875, br. 2, 8; i ka szi je [lisica] v-lüknyo nanoszila KAJ 1870, 57

naočálka -e ž *naočarka*: Naočálka domá je v zhodnoj Indiji AI 1878, 29

naórok prisl. *za večno, za vselej*: ino Erdélijó z-vogerszkim králesztvom na órok podru'siti KOJ 1848, 13

naóskopi prisl. *skopo, pičlo*: kâ bi cseresz zime naószkopi meo polagati KAJ 1870, 122

naóupačnost -i ž *nerodnost*: naj sze vecskrát tákse naoupacsnoszti neprigodijo KOJ 1848, 116

naóupak prisl. *narobe*: nyegove naj bougse ricisi i csinejnye na oupak preobrácsmo KŠ 1754, 56

naoupakvráčanje -a s *zloraba*: Luther zacsneprouiti naoupakvracsanyi odpúsztkov predgati KOJ 1845, 55

napájanje -a s *napajanje*: Jünci so jo brezi kerme, napajanya pripelali KOJ 1914, 109

napájati -am nedov. *napajati*: v-zimi krave z-mlácsnov vodov trbe napájati AIP 1876, br. 2, 8; ali ojzla od jálzeo i pela ga napájat KŠ 1771, 216; napuni jo zjelzjom i napájao ga je KŠ 1771, 96; Zmlejkom [zam valz napájao KŠ 1771, 494; pren. ágneacza, ki nálz napája 'zivov vodouv KŠ 1771, 762; práva pitvina, Ktera 'zedne dúsje napája BKM 1789, 80; Sz. Krijztusa tejlom me hráni, I zkrvjom napájaj BKM 1789, 376; tou je práznójzti [zvoje napájalo vlze národe KŠ 1771, 791 **napájani** -a -o *napajan*: Jezus z-csemérom, i z-jeszjom napájani KM 1783, 73; je z-jelzjom napájani KM 1796, 109; zcsemérom, on je napájani BKM 1789, 76

napámet prisl. *na pamet*: zLutherove nouve biblie napámet cejle vrszte slabrajouc KOJ 1845, 63; ali že je vsakojačke molitve napamet znála BJ 1886, 4

napámetjemánje -a s *spoznanje, pripomba*: Kákse obscsnzko napámetjemánye jeszte na vsze ete ládavne prilo'ske gledouc KOJ 1833, 45

napámetvzéti -vzémem dov. *opaziti, spoznati*: Észrevenni; opaziti, napámetvzéti KOJ 1833, 155

napelàti -pèlam dov. **1.** *napeljati, navadno s prepričevanjem povzročiti pri kom psihično*

pripravljenost, da kaj stori: zogibanyem onih, [tera bi nálz náto mogla napelati KŠ 1754, 63; Bo'ze vole modrojzt: Ona te napela Na to 'zitka vernojzt BRM 1823, 164; hábajmo [ze pa nevoscenoujzti, i csemérov, [teri na tak [ztrasto hüdoubó napelajo csloveka KM 1796, 9; ár ga je lübv na tou napelala KM 1796, 67; Zná[lynye je nyega na to napelalo KM 1796, 63; Táksa mála dela szo jo ne napelale AIP 1876, br. 10, 5 **2.** *povzročiti*: [zo [zvojim mr[zkim 'šivlejnyem potop napelali na ve[cslovecsán[zkí národ KM 1796, 10 **napèlani** -a -o *napeljan, nagovorjen*: Srbi szo na bój napelani i krédi bili AIP 1876, br. 8, 2

napelávanje -a s **1.** *napeljevanje, nagovarjanje*: Napelávanye KMS 1780, A3; ka [zi nyegovoga na dobro napelávanya nej ná[zedüvao KM 1783, 205; Edno minuto je napelávanye poszlühsala AIP 1876, br. 10, 6 **2.** *uvod v knjigo*: Napelávanye KMK 1780, A2 (3); Napelávanye KOJ 1833, 1

napelávati -am nedov. *napeljevati, voditi*: na teliko proszimo, na keliko vu vekivecsno blá'sensztvo napeláva KM 1783, 18; Vsaka stvár nas napeláva več i več znati AI 1878, 3

napelávati se -am se *napeljevati se, voditi se*: Na pravicze pot [ze napeláva BRM 1823, 102 **napelavajúóci** -a -e *napeljuóč, vodeč*: Ka [ze na grejh napelávajoucse prilike bode ogibao KMK 1780, 75; i na grejh napelávajoucsci prilik bodem [ze ogibao KMK 1780, 79

napelávec -vca m *pobudnik*: Matyas I. napelávce vkópzapriszéganya poftissa KOJ 1848, 65

naphàti -pšém dov. *naphati, napolniti*: Niki pipo napséjo KOJ 1845, 104; naphala [zta [zi 'saloudecz KM 1790, 26 **naphàti se** -pšém se *najesti se*: naj [ze vlzáki do grla nalzúne, na beteg napsé KM 1790, 78 **napháni** -a -o *naphan, napolnjen*: Tömött; napháni -a -o KOJ 1833, 176; do téo z-lédóm naphano AIP 1876, br. 2, 7; domou odneszti, nej pa tüdi napháne 'sepe KOJ 1845, 37

napičeni -a -o prid. *koničast*: Zeléni konjič .. ár je napičena gláva spodobna malo konjskoj AI 1878, 35

napihani -a -o prid. *nahujskan*: Bethlen száblo opászao od Törkov napihani, i pomágani KOJ 1848, 92

napihnjenost -i ž *ošabnost, domišljavost*: navolvivsi sze tórszkoga Czaszara napihnjenoszt KOJ 1848, 86

napihnoti -em dov. *napihniti, povzročiti ošabnost, domišljavost*: nedaj mi nigdar z-gizdosztjov Napihnoti szrdacza mojga KAJ

1848, 173 **napihnjeni** -a -o *ošaben, domišljav*: Tě je napihnyeni i nikaj nezna KŠ 1771, 642; Napihnyeni Rákóczi uprav záto sze neboji Krála KOJ 1848, 103; Ár napihnyene márnofzti ricsi gucsécsi vábijo na po'zelejnye tejla KŠ 1771, 721 **napihnjena** -ih sam. *ošabne stvari*: i vŷlza nyihova gucsijo napihnyena KŠ 1771, 759; z vŷsztami napihnyena gucsijo TA 1848

napiknjeni -a -o prid., v zvezi **napiknjena šiba podpičje**: govorejnya tále razlocsávajoucsa znaménya .. Eta naszledŷvajoucsa: Siba (,); napiknyena siba (;) KOJ 1833, 9; napiknyena siba (;) AIN 1876, 8

napinjati se -am se nedov. *prizadevati se*: Ona sze je toti nej v tom poszli veliko napihnyala kak lutherankinya KOJ 1914, 136

napinjávanje -a s *prizadevanje*: Vszákoga Národa kakti obscsnzskoga Tiváristva napinyávanye, i konecz v-tom sztoji KOJ 1833, IX

napisati -píšem dov. *napisati*: Moj'zes je dopŷlzo lŷzt razlocsnýa napiŷzati KŠ 1771, 133; liŷzti, ŷteroga je korintus varaŷanczom napiŷzau TF 1715, 3; Napiŷzao je pa i titulus Pilátus KŠ 1771, 329; ka je na táblo pred nyé napisao BJ 1886, 3 **napisani** -a -o *napisan*: Bio je pa napiŷzek napiŷzani obr nyega KŠ 1771, 252; imajoucsi imé napiŷzano KŠ 1771, 801; szta lutherove povedke taki odgovorila v-napiszanih knigaj KOJ 1845, 56; pren. ka bi napiszani prouti nám du'sni liszta na kri'snom drejvi doli zbriszao KM 1783, 104

napísek -ska m *naslov*: Napiŷzek i poklon KŠ 1771, 488; napiŷzek Nemŷki ali Vogrŷzki ká'ze BKM 1789, 5; ki ŷtoji znapiŷzka i poklona KŠ 1771, 716; koga má kejp i napiŷzek KŠ 1771, 239; szvoje zásztave z-etim napiszkom notriposle KOJ 1848, 101; liki sze to 'z-nyi napiszkov zlehka previditi dá KAJ 1848, IV

napítek -tka m *napitek*: gder k-napitki vkŷp szesztu KOJ 1845, 73; zastelo sze je nyemi na eden napitek v-kresmo szkocsiti KOJ 1845, 50; pren. ti bode napitek ŷztrasna ŷzrditoszt Bo'sa KM 1783, 211; me napoji Ztejm dúhovnim napitkom BKM 1789, 161

napiti se -pijém se dov. *napiti se*: Rô'zica sze napijé KAJ 1870, 20; pren. 'Zive vodé dáj nam ŷze napiti BKM 1789, 177; naj ŷze tvoje miloscse, i vrejdnosztu 'sive vodé napijém KM 1783, 126

naplòditi -im dov. *naploditi*: Tŷ travín hŷdo plemen Zidti, i naploditi KAJ 1848, 324; nyegovoga národa ino 'slájhte zednov vejkov je naplodo SIZ 1807, 4 **naplòditi se** -im se *naploditi se*: Pride leto,

naplodijo Sze mŷhé KAJ 1870, 90; Gda bi ŷze ŷe naplodili KM 1796, 14; Záto ŷze ji je naplodilo tak vnogo KŠ 1771, 691; na szadovenom drevji szo sze gôszance naplodile KAJ 1870, 113

naplodjávati -am nedov. *ploditi*: Ti naplodjávás potrébno 'zivino BRM 1823, 433

napnjeni -a -o prid. *napet*: Mocna Oblŷba je napnyena, práva vola csloveka KMK 1780, 74; Krava je pa viszila za hi'zom prepászana znapnyenom vajátjom AIP 1876, br. 8, 6

napó prisl. *napol*: Napó mrtva na tle le'zi KAJ 1870, 17

napobóugšati -am dov. *izboljšati*: Épitni; czimprati, zidati, napobougsati KOJ 1833, 155

napògnoti -em dov. *pospešiti*: Karol VI. napogno je tr'stvo i poszlovanoszt KOJ 1848, 106

napojiti -ím dov. *napojiti*: 'sivino zavuroucseno napojiti, je krouto pogibelno KOJ 1845, 51; z potokom nászladnoszti tvoji je napojis TA 1848, 28; csi je 'zéden, napóji ga KŠ 1771, 477; gda ŷzmo te vidili 'zédnoga ino ŷzmo te napojili KŠ 1771, 86; i napojili ŷzte me KŠ 1771, 86; pren. Dvakrat me napoji vŷzak dén zadovolno BKM 1789, 161; napój mojo volo vszakojacskom dobroutom KM 1783, 122; ka ŷzi ti mené zetov drágov jeŷlztvinov tvojega ŷz. tejla napójo KŠ 1754, 237 **napojiti se** -im se *napiti se alkoholne pijače*: i gda ŷzo ŷze napójili KŠ 1771, 269; i gda ŷzo ŷze napójili SIZ 1807, 26; pren. da ŷze moja dusa nahráni i napoji KŠ 1754, 236 **napòjeni** -a -o *napojen*: vŷszta z-jesztiom napojena KM 1783, 64; Zbritkim clemérom zjeŷzihom napojen BKM 1789, 77; pren. i vŷzi ŷzmo vu eden Dŷh napojeni KŠ 1771, 514

napókani -a -o prid. *nabit*: Sojo i zprotja spletene, zblata ali zemlé napokane stené BJ 1886, 6

napokònci prisl. **1.** *končno, na koncu*: I napokonczu kabiŷzi mi bátrivili TF 1715, 41; i zrnye Napokonczu dober ŷzád dáva SŠ 1796, 21 **2.** *pokonci*: Z-vŷhmi na pokonczi, Poszlŷsam glász vejzéli BKM 1789, 7

napostáviti -im dov. *postaviti, določiti*: je glaszovitnoga pŷscsenika kak varivácsa naposztaviti vcsino KOJ 1914, 152

napóti prisl. *napoti*: nê szo mogli prbivati i poetom szamo napóti bili AI 1875, kaz. br. 3

napóutiti -im dov. *napotiti*: i napouto ga je telikájse k-nyegovomi ŷztáni KM 1796, 125 **napóutiti se** tudi napótiti se -im se *napotiti se*: Zdáj sze Albert nad Tórka napouti KOJ 1848, 54; Na vekivecsno pout zdaj ŷzam ŷze napouto SŠ 1796, 77; ka ŷze je v-Jeru'sálem napoutila KM

1796, 66; eden goszpod, ki sze je vu szoszedno vész napôto KAJ 1870, 135; Edenkrát pükso pod pláscs szkrio i sze napôto AI 1875, kaz. br. 7; Gda bi ſze pa nyidva domou napoutila KM 1796, 92

napóutni -a -o prid. *ki je na poti*: Po premáganyi napoutnih národov szo sze priválili KOJ 1848, 5

naprášeni -a -o prid. *naprášen*: ár je eden Jezik z-vszaķeféle oklom naprášeni KOJ 1833, IX

nápřava -e ž *delo, stvaritev*: ka ſzem jaſz nápřava rouk tvoji KŠ 1754, 242; Jeli veli nápřava napravlácsi, zakaj ſzi me tak napřavo KŠ 1771, 468; pouleg lasztivnoszti nápřave rodbinszkih glasznikov KOJ 1833, 20; ſtera prepovidáva Kejšov napřavo KMK 1780, 38; Glédam tvoji rouk nápřavo náſ vékso BKM 1789, b; nego moremo szoszidovo nápřavo núcati AIP 1876, br. 2, 3; Szvov nápřavov te ſzlú'zijo BKM 1789, 184; Nápřave poszvetsenya KAJ 1848, VI

napřavitel -a tudi napřaviteo -ela m *stvarnik*: napřaviteo je Boug KŠ 1771, 691; vſzáke ſztváři moudři napřavitel BKM 1789, 155; Ti szvéta napřaviteľa BRM 1823, 118

napřaviti -přavím dov. **1. napřaviti, omogočiti nastanek česa**: Znicseſza kaj napřaviti KŠ 1754, 93; ino tákse sztrasto meszarejnye napřavi med nyimi KOJ 1848, 9; ka ſzi me, liki iloſzeo napřavo KŠ 1754, 90; teſjo moje, ſtero ſzi z-zemlé napřavo KM 1783, 5; on ga je zedne grúde napřavo SM 1747, 3; ſzi je Auguſztus veliko bradou napřavo KM 1790, 20 **2. postaviti, zgraditi**: ka ſzmo ti mogli czérkev napřaviti KŠ 1771, 852; szí napřavijo csúдно meszto Benetke KOJ 1848, 4; i napřavmo tri ſatore KŠ 1771, 199 **3. pripraviti**: ki napřavi pout tvojo pred tehom KŠ 1771, 103; i ſztanyé ſzi pri nyem napřavimo KŠ 1771, 315; Napřavili ſzo nyemi záto tam vecsérjo KŠ 1771, 306 **4. ustvariti**: i napřavijo ſzi zſzvoje moucsi mislejnye KŠ 1771, 443; Boug je ete ſzvejť napřavo KŠ 1754, 93; je Mo'zes peſzen napřavo BKM 1789, 5b; Napřavi me po etom nouvo ſztvorjenyé KŠ 1754, 236; napřavi nám Bogé KŠ 1771, 362 **5. spremeniti**: Eden drúgoga na túhoga Bogá napřavi KŠ 1754, 11; vi ſzte jo pa napřavili na razbojnikov jamo KŠ 1771, 68 **6. sestaviti, narediti**: One razlocsne féle recsi, z-sterimi sze napřavi gucs KOJ 1833, 12 **napřaveni** -a -o *napřavljen, narejen*: Nej je zliſzá, ali ſzkamna napřavlena Bo'za hi'za KŠ 1754, 129; Vecsérja pa, ár je vecsér.. napřavleno KŠ 1754, 200; csloveki, naj obſzlejdnyim napřavlenomi KŠ 1754, 94; dáo je z-zemlé napřavleno poſzoudo KM 1796, 48;

v-Testamentomi napřavlenom KOJ 1848, 53; Tě kosi szo tak napřaveni AI 1875, kaz. br. 8; i vſze ſztvorjene, i napřavlene ſztváři KŠ 1754, 10; od pri nyej zbruncza napřaveni ſztebrov KŠ 1771, 601; i zkaménya napřavlene Bogé dicſili KM 1796, 80; Ali te náſ viſesnyi vu zrokámi napřaveni czérkváj ne prebiva KŠ 1771, 362; pren. ka v-preminocsih letah napřaveni dug tak országa te'zijo AI 1875, kaz. br. 2; vekivecsni plamén ie vám napřavlen vekke SM 1747, 84; mámo, hi'zo brezi rouk napřavleno KŠ 1771, 536; Nebéſza ſzo po recſi Goſzpodnovoi napřavlena SM 1747, 3; Zricsjouv Goſzpodnovov ſzo nebéſza napřavlena KŠ 1754, 93; kaj ſzo vekivecsnoſzti z-Bo'zov ricšjouv napřavlene tak KŠ 1771, 690

napřavláč -a m *izdelovalec*: Jeli veli nápřava napravlácsi KŠ 1771, 468

napřavljanje -a s **1. napřavljanje, izdelovanje**: Napřavlanje pive AIP 1876, br. 5, 8 **2. tvorba**: Na nyihovo napřavlanje gledoucs KOJ 1833, 35; Ka sze zgodi z-nisterov recšjov pri napřavlanyi vno'zinszkoga-racsuna AIN 1876, 13 **3. pripravje, sklepanje**: nieden nebode sze dáo na mira napřavlanje pripraviti KOJ 1848, 12; ka szo vu napřavlanyi mira z-Törkom nej tálniczke bili KOJ 1848, 100

napřavlati -am nedov. **1. delati, omogočati nastanek česa**: Csibodeſtoſteukejpenapřavlati KŠ 1754, 12; ovo vſza nouva napřavlam KŠ 1771, 805; Ti napřavlas pred menom eden ſztol ABC 1725, A8b; gda napřavlas obid, ali vecsérjo KŠ 1771, 219; Szto pred menov ti napřavlas BKM 1789, 163; Pokrouveze ſzi napřavla KŠ 1771, 817; fťicze nebelzke ſzi gnejzda napřavljajo KŠ 1771, 44; ne napřavljaj ſzi zrejzani kejšov KMK 1780, 34; ſzrebrnár, je napřavlaſ ſzrebrne czérkvi Diáni KŠ 1771, 402; za volo lejpe czérkvi, ſtero je czejla Á'zia 200. lejt napřavla KŠ 1771, 571 **2. postavljati, graditi**: Szlovenje szo sze nej prenáglili cerkve za szebé napřavlati KOJ 1914, 102 **3. pripravljati**: ki je mogao pred Meſſiájom pout napřavlati KŠ 1771, 2 (B2a); Herodes vojſzko napřavla BKM 1789, 54; ino csloveki doſzta-féle pogibelnoſť napřavla SIZ 1807, 9; kmet gosztsenyá pogouzsťoma nenapřavla KOJ 1845, 33; napřavljajte pout Goſzpodnovo KŠ 1771, 9 **4. spreminjati**: ne napřavljajte hi'zo Ocsé mojega na odávanya hi'zo KŠ 1771, 269 **5. uvajati, uresničevati**: 'Siga je hasznovitne pravice napřavlaſ KOJ 1848, 52 **napřavlati se** -am se **1. postavljati se, graditi se**: Ár vſzáka hi'za ſze od nikoga napřavla KŠ 1771, 675; gda ſze je napřavlaſa bárka KŠ 1771, 710 **2. delati se,**

kazati se: Csi .. ino [ze lejpi napravlamo KŠ 1754, 43; V]záki, ki [z]ebé Kralá napravla KŠ 1771, 329

napravlénje -a s *delo, stvaritev*: Nyegova dela [zo velika Vu v]zega napravlényi BRM 1823, 119

naprávnic -e ž *tovarna*: Vu Becsi edna naprávnic szvécs do téo pogorela AIP 1876, br. 2, 7; ka bi potrebno biló edno naprávnicó goriposztavítí AI 1875, br. 1, 1; Ország ima vnogo vrédnoszti, kak naprávnicé AI 1875, br. 2, 2

napré in **napréj** prisl. **1. spredaj, prej**: preminou-cléga naprej imenúvanoga Kúzmics Stevana pe]zmi BKM 1789, 3b; Jázbec .. na teli naprej je pa čaren AI 1878, 10 **2. izraža usmerjenost v prihodnost**: Vido szam pri tom deli naprej vnouge loczné prouti meni natégnyene KOJ 1833, v; Ona pa naprej navcsena od materé [zvoje KŠ 1771, 47; [stero [z]te naprej csuli KŠ 1771, 603; Ovo, naprej [zam vam povedao KŠ 1771, 12a; Na naprej one nousi na telcse bodemo KMK 1780, 65; nyegovo [zrecso liki [zvojo naprej pomága SIZ 1807, 7 **3. izraža gibanje ali smer pred drugim**: je potrebno bilou ták]emi csloveki naprej [ztoupiti KŠ 1771, A7a; dejmo példo, naprej idti KM 1790, 82; V]zitki naprej idemo BKM 1789, 48; I, ki]zo naprej sli KŠ 1771, 233; Na prej' [ze knige prnel]zou SŠ 1796, 47

napréči -prežém dov. *napreči*: Hlápec 'ze naprégo konye AIN 1876, 44 **napréženi** -a -o *vprežen*: szo segavi konyi napre'zeni bili KAJ 1870, 117; Gda je v kôla napréženi AI 1878, 15

naprédàti -dám dov. *postaviti naprej*: Priréc[s]je okolsztojnoszti naprédá AIN 1876, 63 **naprédàni** -a -o *predlagan, predložen*: je navkúpnom tanácsivanyi naprédàno, ka AIP 1876, br. 6, 2; tak sze more zgoditi, kak vise naprédàno AI 1875, kaz. br. 3; stero vu korenasztoj recsi naprédànoga dugoványá vöppeje AIN 1876, 71

naprédeni -a -o prid. *napreden, povzročen*: Ete napredene pogibelne zvijácsine tecsáj je tak naméno zabóratí KOJ 1848, 66

napredúvanje -a s *napredovanje, napredek*: sto bi za vase napredúvanye znanoszti vam potrébno sürkêso pôt goriôdpro AIN 1876, br. 6, 1

naprégléden -dna -o prid. *previden*: Elörelátó, naprégléden -a -o AIN 1876, 25

napréhiténje -a s *napredovanje, napredek*: poznavsi napréhiténye cslovecsansztva AIP 1876, br. 5, 8

napréidénje -a in **napréj** idéjnje ~ -a s

napredovanje, napredek: Vu [z]krbi i v-deli daj napréidénye BRM 1823, 126; Molitev za pomocs bo'zo i napréidénye TA 1848, 69; naj tvoje naprej idejnye ocsive]zno bode vu v]zem KŠ 1771, 639; zapelávczi naprej idejnye bodo meli zhúdoga KŠ 1771, 650; bli'znyemi na naprej idejnye verno hodimo KŠ 1771, 843; preporácsam i [zrecsno naprej idejnye KM 1783, 68; Dáj naprej idejnye v]zrecsi BKM 1789, 170; naj [ze radújemo nad [zrecsnim naprej idejnyom naf]lega bli']nyega KM 1796, 67

napréj dàti ~ dám dov. **1. sporočiti, povedati**: Ka je potrebno vu znányi Jezika naprejdati od Nomenov KOJ 1833, 15; Mó'se'sa prvi táo, Obilno naprej-dá SIZ 1807, 34; Ino tak [zem vu 1.) naprej dáo tiszto Právdo KŠ 1754, 5b; Obadvá sta zdaj med jočom naprejdalá svoje tožbe BJ 1886, 13 **2. predati, izročiti**: Liki [zo nám naprej dáli, ki [zo od zacsétke [zvojmí ocsmi vidili té rejcsi KŠ 1771, 161; Ali [to nyemi je kaj naprej dáo, naj [ze nyemi nazáj plácsa KŠ 1771, 474; kaj bi nam ono O]zobo naprej-dáli, za [stero [ze trúdimó SIZ 1807, 29

napréjdávanje -a s *sporočanje*: Po stenyej razmimo rejcsih i gucsá naprejdávanye KOJ 1833, 7

napréjdávati -am nedov. *sporočati*: i eto nám naprej dáva, ka [zo Apo]zto]lje delali KŠ 1771, 337; Pravicsnoj]zti návuk naprej dáva KŠ 1771, 558 **napréjdávati se** -am se *sporočati se*: znánye [ze naprej dáva KMK 1780, A2 (3); Verbuma vugibanye sze vu dvoujoj formi naprejdáva KOJ 1833, 56

napréjdek -dka m *napredek*: Ali boj z-Törkom bougsi naprejdek má KOJ 1848, 114

napréj djáti ~ dènem dov. *predložiti*: Fe]ztus je naprej djáo králi Pavlovo dugoványe KŠ 1771, 419

napréj dôjti ~ dôjdem dov. *priti, pojaviti se*: I temna nous naprej dojde BKM 1789, 140

naprejdúvati -újem nedov. *napredovati*: Tej szo [mésniki] tüdi v szvojem apostolszkom deli tak naprejdúvali, da KOJ 1914, 99

napréj hoditi ~ hódim nedov. *hoditi pred kom*: Ár bos naprej hodo pred liczom Goltzpodna KŠ 1771, 166 **napréj hodéči** ~ -a ~ -e **1. ki hodi naprej**: nikeliko rejcsi .. kako nájmre pred-naprej-hodécsega csloveka SIZ 1807, 17 **2. predhoden**: Pervi tauje Predgovor, ali ta naprei hodéc]a reics TF 1715, 26; Ta naprei hodéc]sa dugovanya, kák]a je]zo, a) Ta [zmert SM 1747, 37

napréj iti ~ idem nedov. *hoditi naprej, napredovati*: Csi na sztezi etoj Szrdcno znam

napreidti KAJ 1848, 238; 'zena naprej ide KŠ 1771, 195; Törci vszáki dén dale napreido AI 1875, kaz. br. 3; I on bode naprej ſou pred nyim vu Dúhi KŠ 1771, 162 **napréj idóuči** ~ -a ~ -e *naprej gredoč*: To lúztvo pa naprej idouce je kricsalo KŠ 1771, 68

napréj písani ~ -a ~ -o prid. *predpisan*: Ár ſtera ſzo naprej piſzana, na naſe vcsenyé ſzo piſzana KŠ 1771, 481

napréj pomáhati ~ -am nedov. *pospeševati*: naj on ſzreco nyéno naprej pomága SIZ 1807, 9; obcsinszko Dobro, i bláſsensztvo naprejpomágamo KOJ 1833, X

napréj postávití ~ -im dov. **1.** *predse postaviti*: náſz po Jezulí zbidí i zvami vrét naprej poſztávi KŠ 1771, 535 **2.** *narediti*: naj naprej poſztávimo vſzákoga csloveka popolnoga KŠ 1771, 605 **3.** *na voljo dati*: i naprej bi mi poſztavo vecs, liki dvnájſzet legio angyelov KŠ 1771, 90 **4.** *pokazati, omeniti*: Drüga nyihova csüda indri naprej poſztávimo KM 1796, 119

napréj postávlati ~ -am tudi napréjpostávlati -am nedov. *prikazovati*: Eta csi bos naprej poſztávlao bratom KŠ 1771, 639; z-sterimi nájmre nasso volo naprejposztávlamo KOJ 1833, 142 **napréj postavljáouči** ~ -a ~ -e tudi napréjpostavljáouči -a -e *prikazujoč*: zacsnejo hasznovitoszt jákoszti v-náj lepsem obrázi naprejposztávlajoucsi preporácsati KOJ 1845, 13; naprej poſztávlajoucsi, ka je Kriſztulí potrejbno bilou trpeti KŠ 1771, 394 **napréj postávléni** ~ -a ~ -o *postavljen*: nego je eden járecz naprej poſztávléni KM 1796, 18

napréjpotégnoti -em dov. *pospešiti*: Jožek je naprejpotégno svoje pisanye BJ 1886, 5 **napréjpotégnoti se** -em se *omeniti se, pokazati se*: Tam ſze tákse delo potégne naprej, Stero ſzi ti Eti dr'zo li za ſzmej BKM 1789, 439

napréj povédati ~ povéjm dov. *napovedati, prerokovati*: potrejbno ſze je bilou ſzpuniti etomi piſzmi, ſtero je naprej povedao ſzvéti Dújh KŠ 1771, 342 **napréj povéjdani** ~ -a ~ -o *napovedan prerokovan*: Naj ſze ſzpomenéte zrejcsi, ſtere ſzo naprej povejdane od ſzvéti prorokov KŠ 1771, 721

napréj přédgani ~ -a ~ -o prid. *napovedan, oznanjevan*: I posle vám toga naprej predganoga Jezulja Kriſztulja KŠ 1771, 349

napréjpriháhati -am nedov. *pojavnjati se, nastopati*: V-kolko szpadájaj naprej prihájajo tadavni nomeni KOJ 1833, 39 **napréjpriháhajóuči** -a -e *pojavnjajoč se, nastopajoč*: naprepriháhajó-csemi nüci võzracsunati AI 1875, br. 2, 3; Tou, ka vu govorejnji naprepriháhajoucese recsi med

szebom szo tak vküpvézane KOJ 1833, 114; napréprijháhajócsi dosztavek sze podrügacsiti more AIN 1876, 49

napréjprinášanje ~ -as *omenjanje, omemba*: po ſzvoje Apofſtolſzke cséſzti naprej prinášanyi moli za nyé KŠ 1771, 573; ogibajoucsi ſze naprej prinášanya krivicsno imenüvanoga znánya KŠ 1771, 643; nej trbej vucsenikov mantrati z-naprejprinášanyom vnoughih võvzétjov KOJ 1833, 45

napréj prinášati ~ -am nedov. **1.** *omenjati*: gde zſztároga zákkna kaj naprej prináša KŠ 1771, 2 (B1b); Ár csi gli ſze li Petrovo i Pavlovo delo naprej prináša KŠ 1771, 337 **2.** *delati, početi*: Dober cslovik zdobroga kincsa ſzrczá ſzvojega dobro prináša naprej KŠ 1771, 186 **napréjprinašájouči** -a -e *omenjajoč*: Zoltána da szvojo sztaroszt naprejprinášajoucs Vojvodszto szvojemi szini prejk dá KOJ 1848 **napréj prinášavši** ~ -a ~ -e *omenjajoč, očitajoč*: vnouge i 'zmetne bine naprej prinášavſji prouti Pavli KŠ 1771, 419

napréj prinésti ~ -nesém dov. **1.** *prinesti*: naprej je prineſzao glávo nyegovo KŠ 1771, 120 **2.** *sporočiti, omeniti*: dokecs vam naprej narineſzém to ſzvéto hiſtvo SIZ 1807, 3 **3.** *ustvariti*: Sz. Trojſztvo je ete ſzvejt naprej prineſzlo li zricsjouv KŠ 1754, 93 **napréj prinéšeni** ~ -a ~ -o *omenjen*: Ár je nej zcslovecse voule naprej prineſeno prorozſtvo KŠ 1771, 719

napréj pripeláti ~ -ám dov. *privesti*: zapovedao je Pavla naprej pripelati KŠ 1771, 419; tak i Boug té 'znyim vrét naprej pripela KŠ 1771, 620; i poſzlali ſzo vu temniczo, da bi je naprej pripelali KŠ 1771, 355

napréj přiti ~ pridém dov. **1.** *pojavití se, nastopiti*: ino vſzáki dén nouvi cslovik naprei přiti TF 1715, 33 **2.** *vstati*: vſzi, ki ſzo vgrobajh, naprej pridó KŠ 1754, 139; ti mrtvi? vkákſem teſli naprej pridó KŠ 1771, 523 **napréjpridóuči** -a -e *pojavnjajoč se, nastopajoč*: Vszáko naprejpridoucso litero i szillabo moro tak csiszto võpovedati, kak je ona piſzana KOJ 1833, 8

naprej računanje ~ -a s *naštevjanje*: grejhe .. ali nej po iméno vſzákoga naprej racsunanyem KŠ 1754, 199; Roda Kriſztuljovoga naprej racsunanye KŠ 1771, 4

napréj račúnati ~ -am nedov. *naštevati*: Eti zacsne cslovik naprej racsunati ſzvoje grejhe KMK 1780, 79; Paveo I. naprej racsúna, ka ne bode, i ka bode vcsio KŠ 1771, 679

napréj rívati ~ -am nedov. *naprej postavljati*: V-pitajoucem govorjényi one recsi naprej

rivamo, stere szo náj véksega szpominanya KOJ 1833, 144

napréjsklásti -dém dov. *razložiti*: Zdaj je Kolman vso svojo zmejno naprejsklaob BJ 1886, 24

napréjskočiti -skòčim dov. *naprej skočiti*: Náglo naprejszkocsijo moski KOJ 1845, 115

napréj skònčati ~ -am dov. *skleniti*: Csiniti ona, ka je tanács naprej [z]koncsao KŠ 1771, 352

napréj spòznanje ~ -a s *previdnost*: Toga, [z]koncsanoga tanácsa i naprej [z]poznanya Bo'zega KŠ 1771, 346

napréj stánoti ~ -em dov. *nastati, pojaviti se*: velike, i mále [z]tvári z-nicse[za naprej [z]tanole KM 1796, 5

napréj státi ~ stojím nedov. **1.** *stati, biti spredaj*: ka v-gucsi one recsi morejo naprejsztáti, stere szo KOJ 1833, 117 **2.** *prednjačiti, stopati v ospredje*: da [z]e [z]krbijo vu dobri delaj naprej [z]táti KŠ 1771, 660 **napréj stojéči** ~ -a ~ -e sam. *predpostavljeni*: Diakonuske pa naj bodo deci dobro naprej [z]tojécsi i la[ztivnoj dr'zini KŠ 1771, 638

napréj stóupiti ~ -im dov. *nastopiti*: 'znyecz preczi pi[zt]i [z]rp [z]voj vnyega, ár je naprej [z]toupila 'zétva KŠ 1771, 113; I csi [z]o gli vnougi krivi [z]vedoczke naprej [z]toupili KŠ 1771, 91; c[li] gli [z]o vnougi krivi [z]vedoczke naprej [z]toupili KM 1796, 107 **napréjstóupivši** -a -e *ki je stopil naprej*: eden vucsenik naprejsztoupivši .. szkoro etak pozdrávla nyé KOJ 1845, 16

napréj tiskati ~ -am nedov. *potiskati, porivati*: Zlú[zt]va [z]o pa naprej potégnoli Alexandra, [steroga [z]o naprej ti[zk]ali 'Zidovje KŠ 1771, 403

napréj víditi ~ -im dov. *predvideti*: Geto je pa naprej vidilo pi[zm]o, kaj Boug zvóre [z]pravicsáva pogane KŠ 1771, 561

napréj vzéti ~ vzémem dov. **1.** *dati prednost*: ja[ž] moje rad doli denem, i nyegove naprej vzemem BKM 1789, 8b; **2.** *lotiti se*: Ali ni[sc]e je nej naprej vzéo eto ha[ž]novito delo BKM 1789, 2b; nego [z]o [z]i kákša drúga dela naprej vzéli KM 1790, 80; je József II. naglo vnouga premenyanya naprejvzéo KOJ 1848, 113 **napréjvzéti** -a -o *sklenjen*: sze je zvedlo, ka je tá szküpscina naprejvzéo mejla KOJ 1848, 96

napréjvzétje -a s *sklep*: Tou razszipanye nyegovoga naprejvzétja je nyemi vszo dobro volo vzéla KOJ 1848, 114; na glász naprej moli divisko naprejvzétje KOJ 1845, 91; da je szám vu Vogerszko prigrumo z-tém naprejvzétjom KOJ 1848, 79

napréjzdávati -am dov. *povedati, sporočiti*: ta

nájpotrebnejsa szmo naprejzdávati KOJ 1833, 144

napréj zhájati ~ -am nedov. *vzhajati*: I zhája naprej pravicza BKM 1789, 364

napréj znánje ~ -a s *previdnost*: Pouleg naprej znánja Bogá Ocsé vu pošvecsenyeg Dúha [z]vétoga KŠ 1771, 703

napréjznositi -znòsim dov. *našteti, omeniti*: Luther je naprejznoszo i zagovárjao tákse návuke KOJ 1845, 56

napréj zračúnanje ~ -a s *naštevanje*: Koliko tálov má molitev .. Drúgi ie na[š]e potrebuoc[le] naprei zračúnanye TF 1715, 26

napréj zračúnati ~ -am dov. *našteti*: greihe ziméno po ednom naprei zračúnati nemoremo TF 1715, 36; Csi gli mi v[š]ze pred fararom naprej ne zracúnamo KŠ 1754, 199; Zracúnaj mi naprej tejh knige KŠ 1754, 3

napréj zračúnani ~ -a ~ -o **1.** *naštet*: Ete naprej nacúnane knige KŠ 1754, 3; [z]e tim odzgora naprej zracúnanim ne protivijo KŠ 1754, 3; Kakti i vu naprej zracúnani [z]e veliki rázlocsek nahája KŠ 1771, A7a **2.** *omenjen*: profzim i od toga eti naprej nej zracúnanoga hüdoga o[ž]lobodjenyé KŠ 1754, 178; Opominanye a. na toga naprej zracúnanoga dobroga potrdjávanye KŠ 1771, 656; Ja[ž] vu v[š]zej tej naprej zracúnani mej[zt]aj Nej [z]am hodo SIZ 1807, 45

napréj zrendlúvati ~ -újem dov. *vnaprej določiti*: modrou[zt] Bo'zo, [š]tero je naprej zrendelúvao Boug KŠ 1771, 493 **napréj zrendlúvani** ~ -a ~ -o *vnaprej določen*: Vu nyem, vu kom [z]mo i örocsino vzéli mi naprej zrendelúvani KŠ 1771, 574

napréj zváti ~ zovém nedov. *klicati*: pred Bogom, [š]teri zové naprej ona, [š]tera [z]o nej KŠ 1771, 456 **napréj zváni** ~ -a ~ -o *klican*: záto je napréj zváni Dániel KM 1796, 80

naprénosévči prisl. *omenjaje*: Potom z-rédóm naprénoszévesi vsze ono, ka orszácsko szprávisece pobogsati more AI 1875, kaz. br. 1

naprépáščiti se -im se nedov. *hiteti naprej*: Hercegovinanci szo sze naprépascšili AIP 1876, br. 2, 3

naprépláča -e ž *naročnina*: Poziv na prép[la]cso AI 1876, br. 7, 1; Napréplácse suma tak mála AI 1875, br. 1, 8; zvolte napréplácso ponóviti AIP 1876, br. 1, 2

naprépláčan -a m *naročnik*: Vszáki naj tak dober bode, ka "Pri[ž]átel" – koncsmár ednoga nóvoga napréplácsana szpravi AI 1875, br. 1, 8

naprépláçar -a m *naročnik*: geto [z]e je zadol[ž]ta napréplácsárov nej naislo BRM 1823, IV; csi od

- vszega vecs naprèplácsarov bode AI 1875, kaz. br. 8; Csi bi stoj med naprèplácsarov nisteri broj nebi dôbo AIP 1876, br. 9, 8
- naprèpláčati** -am dov. *naročiti*: Proszim ki namenijo naprèplácsati AI 1875, kaz. br. 8
- naprèpláčni** -a -o prid. *naročniški*: Naprèplácsna cena AI 1875, kaz. br. 1
- naprèpláčnik** -a m *naročnik*: proszimo postùvane naprèpláčsnike AIP 1876, br. 4, 1
- naprèplèziti** -im nedov. *naprej plezati*: teda szta i nasiva szrdesniva vojnika napreplezila KAJ 1870, 95
- naprèpokázati** -žem dov. *napovedati*: znamenja, poleg stere obrácsanye vrèmen naprèpoká'zejo AI 1875, br. 2, 8
- naprèpoloženje** -á s *predlog*: ka pogodbo szlisajòcsno naprèpoloženyé v-ednom vrèmeni bodeta napredalá AIP 1876, br. 6, 2
- naprèpoloženoszt** -i ž *predlog*: králszki jus neobtrditi tákso naprèpoloženoszt stero nescse posztaviti AI 1875, kaz. br. 2
- naprèpoložiti** -lòžim dov. *predložiti*: ono dugoványe more znovics naprèpoložiti AI 1878, kaz. br. 2; szkoncsano delo sze naprèpoložiti AI 1878, kaz. br. 2 **naprèpoložiti se** -lòžim se *predložiti se*: szkoncsano delo sze naprèpoložiti AI 1878, kaz. br. 2 **naprèpoloženi** -a -o *predložen*: Goripisz je 'ze naprepoloženi AI 1875, kaz. br. 2; Csi od miniszteriuma poszlavcom naprèpoloženi právde-podsztava sze zav'r'ze AI 1875, kaz. br. 2
- naprèpomáganje** -a s *podpiranje, podpora*: naprèpomáganye evangelicsanszke sòle 20 jezér rainskih darüvo AI 1875, br. 2, 8; szledi sze je naprèpomáganya vérsztva dugovány szkrbo AIP 1876, br. 1, 5
- naprèpomágaš** -a m *pospeševalec*: szvoje vøre dugovány topla naprèpomágaš je poznan bio AI 1875, br. 2, 8
- naprèpomágati** -am nedov. *pospeševati*: ka bi poetom nasa mestria tüdi priliko méla sze naprèpomágati AI 1875, br. 1, 1
- naprèpomòciti** -mòrem dov. *pospešiti*: Szkrmlávanye konyov v-országi naprèpomòcisti AIP 1876, br. 3, 8; Do eti mao szmo sze záto ne mogli naprèpomòciti AIP 1876, br. 12, 2; Jzo escse eti pèljzem vò Stampanye naprèpomògli BRM 1823, IV; Na poloobdelanye gledòcs sze naj vsze mogòcsno zgodih, ka to neprèpomore AI 1875, kaz. br. 1
- naprèpostáviti** -stávim dov. *narediti, izdelati*: naj sze vszáki vért tak szkerbi, ka plátno naj domá naprèpostáviti AIP 1876, br. 12, 8; Vsze, ka je bo'za rôka nasztávila, Ali mestria naprèpostávila KAJ 1848, 306
- naprèpotégnoti** -em dov. *izvleči*: Ete cslovek eden dugi nos naprèpotégno AIP 1876, br. 2, 6
- naprèprenèsek** -ska m *predlog*: Csi poszlavcova kucsá tákse naprèprenèszke za pobògsanye szpozna AI 1875, kaz. br. 2
- naprèprigézditi** -im dov. *prijezditi*: ali gda je eden konyenik naprèprigézdó AI 1875, br. 1, 4
- naprèprihájati** -am nedov. *pojavnjati se, nastopati*: sztroski, steri pri goric deli naprèprihájajo AI 1875, br. 1, 5; Kákse litere escse naprèprihájajo vu vogrszkom jeziki AIN 1876, 6
- naprèprilòžiti** -prilòžim dov. *predložiti*: miniszterium szpráviscsi naprèprilòžiti sztroskov potrebcisine AI 1875, kaz. br. 2 **naprèprilòženi** -a -o *predložen*: je hi'zi od minisztera edna právdepodsztava naprèprilòženi AIP 1876, br. 1, 2; sztroski szo od minisztera pènez naprèprilòženi AIP 1876, br. 11, 1
- naprèprinèšeni** -a -o prid. *omenjen*: Da ednomi i drügomi naprè prinesenomi dugoványi vsigdár szjojo protivniczke AI 1875, kaz. br. 2
- naprèpriprávanje** -a s *pripravljaje, priprava*: tam sze za volo naprèpriprávanja trbé szkrbeti za szadike AIP 1876, br. 10, 8
- naprèpriprávlati** -am nedov. *pripravljati*: blá'zeno odicsenoszt Scsés naprèpriprávlati KAJ 1848, 40 **naprèpriprávlati se** -am se *pripravljati se*: csreda Jezusova sze naprèpriprávlati KAJ 1848, III; Nisteri mladenci sze na csészti ali mestrio naprèpriprávlajo KAJ 1870, 161
- naprèpriti** -pridem dov. **1.** *napredovati*: i dònok je nèmogao naprèpriti KAJ 1870, 49; i nej szo naprèprisli TA 1848, 16 **2.** *priti, pojaviti se*: Dežčèvník pride li ponoči na pre AI 1878, 40
- naprèspèvanje** -a s *petje vodilne melodije*: 'Zoltár Dávida k naprèszpèvanyi TA 1848, 4
- naprèszprávit** -im dov. *preskrbeti*: drügo potrebcino vszáka vesznica more naprèszprávit AI 1875, br. 2, 4 **naprèszprávit se** -im se *preskrbeti se*: suma tak mála, ka tó sze lehko naprèszprávit AI 1875, br. 1, 8
- naprèstánoti** -em dov. *nastati, pojaviti se*: Ka velis, to naprèstánó BRM 1823, 106
- naprèviden** -dna -o prid. *previden*: Bodi môder i naprèviden AIN 1876, 65
- naprèvzeti** -vzèmem dov. **1.** *vzeti*: naprèvzeme velke skárje KAJ 1870, 140 **2.** *lotiti se*: Jaz 'zelèm eto delo, stero szam szí naprèvzèó, tak oprávlati, da sze vase szrcé radúvalo bode AIP 1876, br. 6, 1 **naprèvzeti** -a -o *obravnavan*: Od szpráviscsa najprvle naprèvzèó delo AI 1875, br. 2, 1

naprèzvètje -a s *sklep*: vu tom naprèzvètji vòrni osztali bodejo AIP 1876, br. 6, 1

naprèzračúnati -am dov. *našteti*: naprè znam zračúnati tále kòl KAJ 1870, 72

naprositi -pròsim dov. *naprositi, izprositi*: nekaj pa od primo'snejsih fàrníkov naproszi pejnze KOJ 1845, 95; Zvün toga vnogo pejnez naproszi od rímszkoga Pápe KOJ 1848, 63
napròšeni -a -o *napròšen*: Pràjszki Kráo od Tòrka naprosseni zalé'se mejjé Moravie KOJ 1848, 115; od primo'snejsih fàrníkov naprossenih pejnez KOJ 1845, 8

napróuti prisl. *naproti*: znáneckz napróuti nyemi sztoupi KOJ 1845, 30

naprstnjek -a m *naprstec*: Naprstnjek rasté pogostom v logáj AI 1878, 50

napunenjé -á s *polnost*: zdelzètere Bosje zapoveidi nyé napunenyá cslovik pravícen ne polztáne TF 1715, 19; tou řzvoje napunenyé nam prikázau TF 1715, 20

napuni prisl. *polno*: Odkud i zvelicsanye napuni more one KŠ 1771, 683; Pecci napuni sze kùrjio KAJ 1870, 60

napùniti -im dov. **1.** *napolniti*: Tòlteni; vlejáti, napuniti KOJ 1833, 176; I 'zelo je napuniti trbùj řzvoj KŠ 1771, 223; velike kuřzte knige napuniti BKM 1789, 4b; eden napuni jo zjeřziom KŠ 1771, 96; je zrák fticzami napuno KŠ 1754, 93; orřzág 'znyim napuno KŠ 1771, A6a; z-menom je ono meřzto nazáj napuno KM 1783, 6; Te lacсне Zdobrim je on napuno BKM 1789, 16; i napunila řze je řzvadbena hi'za zgořztni KŠ 1754, 130; napunili řzo obej ládji KŠ 1771, 179 **2.** *izrařa stanje, kot ga dolořa samostalnik*: napunitio hocses zdárom tve vùpaznořzti SM 1747, 69; i te řzvoje vřzeimi dobroudami napuni SM 1747, 35; Boug pa moj napuni vřzo potrejbcsino vařo KŠ 1771, 600; Miloscsa Bo'za napuni BKM 1789, 25; me řzrczé Napuni KŠ 1754, 264; miloscsom napuni KM 1783, 1; Zdármi napuni one BKM 1789, 11; Napunte mojo radořzt KŠ 1771, 594; 'zalořzt je napunila řzrczé KŠ 1771, 319; dobroutov je vřze napunila BKM 1789, 119 **3.** *izpolniti*: Jeli moremo napuniti delzètero Bosjo zapoved TF 1715, 18; naj napunim rejs Bo'zo KŠ 1771, 605; Ocsé řzem volo napuno BKM 1789, 249; kie zanáz právdno napuno TF 1715, 20; Je napuno řzvoje nazveicřanyé SM 1747, 9 **napùniti se** -im se **1.** *napolniti se*: i napunte zemlou SIZ 1807, 7; kajbi řze ona z-lùdmi napunila SIZ 1807, 8; Vřzákři dou řze naj napuni KŠ 1771, 173; naj řze napuni hi'za moja KŠ 1771, 220; Stera, gda řze je napunila KŠ 1771, 46; i napunilo řze je gořzttùvanye řztimi řzedécsimi KŠ 1771, 72; csi

řze ztála prvle napunim zvami KŠ 1771, 483 **2.** *izrařa stanje, kot ga dolořa samostalnik*: i napunis řze z-Duhom řzvètim KŠ 1771, 368; ino řzenapuni řz-tvojom miloscsom KM 1783, 128; nego řze napunte řzvètim Dùhom KŠ 1771, 584; naj řze napunite zevřzov punořztyov KŠ 1771, 579; Oni řzo řze pa napunili znepametnořztyom KŠ 1771, 183 **napùnivři** -a -e *ko je napolnil, prepořil*: Oni pa napunivři řpongio zjeřziom KŠ 1771, 330 i

napùnjati -am nedov. *izrařa stanje, kot ga dolořa samostalnik*: Lepraj 'salořzt nář napunya SŠ 1796, 42 **napùnjati se** -am se *napolniti se*: Z-petlarom řze kak ti z-Králom ednáko napunyas SŠ 1796, 128

napunjávati -am nedov. **1.** *napolnjevati*: Napunývám KM 1790, 8; I vi napunývate mero ocsév KŠ 1771, 78; Napunýváo de prigilcse zvougeljom BKM 1789, 452 **2.** *izrařa stanje, kot ga dolořa samostalnik*: bom Sztúsnim kricsom napunýváo KM 1783, 247 **napunjávati se** -am se **1.** *napolnjevati se*: válovje je pa metao vu ládjo na teliko, da bi řze 'ze napunývála KŠ 1771, 114; i kcsařzi řzo řze ládje napunývále KŠ 1771, 193 **2.** *izrařa stanje, kot ga dolořa samostalnik*: řze dùsa napunýáva KM 1783, 129; Vucseniczke řzo řze pa napunýávali zradořztjom KŠ 1771, 385 **3.** *izpolnjevati se*: tvoja řz. vola, Po nářz řze naj napunýáva BKM 1789, 296; Rejs Gofzpodnova řze je napunýávala KŠ 1771, 380; i napunýáváo řze je racsun vucseníkov KŠ 1771, 357 **napùnjeni** -a -o *napolnjen*: zlejpmi mladénczi, bil je moj dvor napunyen BKM 1789, 335; Hi'za je pa napunyena zdiřejnyem te mařzti KŠ 1771, 306; I napunyena je czérkev zdinom KŠ 1771, 794; Jaj vám napunyeni KŠ 1771, 184; ka řzo zmořstom napnyeni KŠ 1771, 345; Te bogáte napunyene Je pa prázne odpùřzto BKM 1789, 16; 'Ze řztánove řztimi gořztni vřzi napunyeni BKM 1789, 28; řtiri řztvári, řtere řzo napunyene bílé zocsmi KŠ 1771, 774; pren. napunyen řzam geto řzam vzéo od Epafrodítuřa KŠ 1771, 600; Zakariás napunyen je z-Dùhom řzvètim KŠ 1771, 166; Szkoga dikomje napunyen BKM 1789, 40; naj mám radořzt mojo napunyeno vu nyih KŠ 1771, 323; naj řztojite popolni i napùnjeni vu vřzvoj vouli Bo'zoř KŠ 1771, 611

na pùnoma prisl. *polno, popolnoma*: boidi Dika, kai ři za mené to právdno na punoma placřal SM 1747, 52

naráčájouři -a -e prid. *naročájoč*: verbumi naráčsajoucsi rázum dávařo KOJ 1833, 49

- naráhi** prisl. *narahlo*: Zs, bolye na ráhi kak s KOJ 1833, 5
- narájanje** -a s *rojevanje*: i [z. hi]stvo za narájanya ino cslovecsán[zkoga národa KŠ 1754, 46; Za volo narájanya cslovecsán[zkoga národa KMK 1780, 86
- narájati** -am nedov. *rojevati*: narája Szád te zemle 'zirovne BRM 1823, 124; pren. Vi]lje toga právda narája grejh KŠ 1771, 437 **narájati se** -am se **1.** *množiti se, ploditi se*: Narájajte [ze, ino rodite BRM 1823, 418; narájajte [ze SIZ 1807, 7; navküpe sze tam bodo narájali TA 1848, 71; vidévsi, ka [ze je 'jidov]zstvo mocsno narájalo KM 1796, 32; naj bi [ze lidje narájali SIZ 1807, 8 **2.** *nastajati, pojavljati se*: milo]csa i mér [ze narájaj med vami KŠ 1771, 703; Szlabo]zt [ze vmeni narája SŠ 1796, 145; Gmajne .. i narájale [zo [ze v]záki dén KŠ 1771, 391; Narájo de [ze nyegov dár BKM 1789, 429; Narájo de [ze nyegov dár SŠ 1796, 159; Szmileno]zt [ze naj vám narája KŠ 1771, 758; Szkazlivo]zt naj [ze ne narája BKM 1789, 398; Naj [ze cse]zti narája práva pobo]zno]zt BRM 1823, 315; naj bi [ze narájao národ cslovecsán]zki SIZ 1807, 8
- náras** -a m *rastlina*: Za náras se imenuje tráva, korine AI 1878, 41; 'Zivémo z-meszom sztvári i náraszom zemlé KAJ 1870, 42; tálovje szo: sztvári, náraszai AIN 1876, 9
- nárasni** -a -o prid. *rastlinski*: csloveka 'zalodec kam mészno, kam pa náraszno hráno zná obdelati AIP 1876, br. 5, 7
- narastéči** -a -e prid. *narásčajoč*: vsze je be]salo na pogübelnoszt pred narasztécsov vodou KOJ 1914, 129
- narásti** -rastém dov. *narasti, povečati se*: Naj eta kniga naraszté KOJ 1833, 13; geto je nominativus szamo z-ednov k literov narászao KOJ 1833, 43; je tak velika zmejsanicza narászla KOJ 1845, 70; Po tom je Vougrom Kurása tak narászla KOJ 1848, 8
- nárasztvo** -a s *rastline, rastlinstvo*: Na tô sze nárasztvo na ednók ozelenilo AIP 1876, br. 5, 8; se tela nature na tri tále razdelijo: stvári, nárasztvo i kopalinje AI 1878, 4; Kak je szuncaza tolócsa náraszno goriobüdila AI 1875, kaz. br.
- narátanje** -a s *nagovarjanje*: Tou narátanye je nej ztoga, ki válz je pouzvao KŠ 1771, 567; Jeli je vrédno biló szrbom na to narátanye poszlühsati AIP 1876, br. 9, 2
- narátati** -am dov. *nagovoriti, pregovoriti*: Gda bi se pa ne dáo narátati, niháli [zmo ga govorecsi KŠ 1771, 408; tak Krála naráta v-Belgrád KOJ 1848, 60; mati ga je na tou narátala KM 1796, 20
- narátani** -a -o *pregovorjen*: ali nyagov národ je tak narátani bio AIP 1876, br. 8, 1; nego szo narátani, ka naj orosjé nikak z-rók ne pisztijo AIP 1876, br. 2, 6
- nárava** -e ž *narava*: Szvéta nárava csi]ztejsa gracsüje BRM 1823, 440; Ár zná naso náravo TA 1848, 83; Na ono mi daj náravo BRM 1823, 318
- narávnanje** -a s *ureditev*: Eto naravnanje je nej dugo obsztalo KOJ 1914, 102; Nego poulek vredejnja i naravnavanya Szolimana II. je primorana KOJ 1848, 81
- naravnàti** -rávnam dov. **1.** *usmeriti, napotiti*: kri]sovojszko naravna prouti Belgrádi KOJ 1848, 60; V]záki v-[zvojem 'sitki záto naj naravna Szvoje tejlo csrvom SŠ 1796, 111 **2.** *urediti*: Kakda bi sze moglo naravnati pometávanye nomena poprejk KOJ 1833, 20 **narávnani** -a -o *napoten*: I na v]zega [zvejtta pout [zam ja]z naravnan SŠ 1796, 59
- narávnost** prisl. *naravnost*: Po tom je naravnoszt vöoznáno, da KOJ 1848, 36
- naravnóuč** prisl. *naravnost*: ide naravnoucs zevszov armádiov Bécs vkraj jemát KOJ 1848, 78; Oni szi je kurá'so vzéo pápínszkim skolnikom naravnoucs na znánye dati, da KOJ 1914, 127
- Narcíus** -a m *Narcis*: Pozdravte te dománye Narezi]l]u]a KŠ 1771, 484
- nárduš** -a m *narda*: Vzéla je záto Mária eden fünt zprávoaga nardu]a dráge ma]zti KŠ 1771, 306
- nárduški** -a -o prid. *nardin*: 'zena, [tera je mejla alaba]strom nárdu]koga drágoga mazala KŠ 1771, 146
- náred** -i ž *os pri vozu*: Tengely; náred KOJ 1833, 175; Potácske sze na náredaj obrácsajo KAJ 1870, 72
- narédba** -e ž *ukaz*: da nyim düsnavejszt bráni táksim protivnim narédbam sze podlo'siti KOJ 1848, 11
- naréditi** -im dov. **1.** *narediti, omogočiti nastanek česa*: Tsinálni; naréditi, napraviti, csiniti KOJ 1833, 177; miniszter nevé drügo pomocs dug naréditi AI 1875, kaz. br. 2; Dojka nyemi sztrassilo narédi KOJ 1845, 101; ki szo na pét lejt mir z-Benetsánmi naredli KOJ 1848, 25; V tej csaszih szo tüdi na Müri naredili mline na kumpaj KOJ 1914, 97 **2.** *povzročiti*: ino Magyarom veliki sztráh narédi KOJ 1848, 39 **naréditi se** -im se **1.** *sestaviti se*: Kakda sze narédi preminoucse vrejmen KOJ 1833, 84; Csi bi sze táksi goripisz narédo AI 1875, kaz. br. 2 **2.** *pojavit se*: Vnougim szo sze tak hüde oszpinice narédle KOJ 1845, 117 **naréjeni**

-a -o *narejen*: Z hajdine narejeni méd je malo vreden AI 1878, 42; Vsza tá szo z-velkov mastriov z-blata narejena KAJ 1870, 103

narécti tudi naréci prisl. *redko, naredko*: málo trávo, i jáko narci sze odlosci edna od ti drúgi KAJ 1870, 138; gde je meszo na reci vidlivi goszt AIP 1876, br. 7, 3

nároča -oč s mn. *I. naročje*: Z sterov nemore 'znyečz napuniti prgiscse szvoje, ni nárocs szvoji vezács sznopja TA 1848, 108; ednoga pojbícsa i na náročsa ga vzévjí ersé nyim KŠ 1771, 131; I on ga je vzéo vu [zvoja náročsa i blago]zlovo je Bogá KŠ 1771, 170; I vzéo je to dejte Jezulja na [zvoja náročsa KM 1796, 91; gda [zi Sziná tvoje]ga mrtvoga z-Kri'sa doli vzétoga na náročse tvoje prijéla KM 1783, 84; na náročsa szo vzéli mater KAJ 1870, 165; szvojega sziná na szvojih náročsaj pokázajoucsa KOJ 1848, 109; pren. Odhájam k-Jezus Kri]ztusi, Náročsa vó razpre]ztrém KŠ 1754, 270; mojo dūso, i ti jo primi vu tvoja náročsa KM 1783, 78; Vu tvoja náročsa bi'sim, Vu mojoj [zmrtnoj vóri SŠ 1796, 118; Ah bár dabi [ze vnáročsaj Tvoji 'Ze [z]egrejvao KŠ 1754, 261; vido je Lázara vu náročsaj nyegovi KŠ 1771, 226; bár da bi [ze vnároč]aj Tvoji Iezus 'Ze [z]egrejvao BKM 1789, 281

2. morskí zaliv: nika náročsa [zo pa na pamet vzéli, [tera [zo brod mela KŠ 1771, 426

naročasti -a -o prid. z *naslonjalom*: nego poldrúgo leto vu ednom narocásztom sztoleci szedo AIP 1876, br. 2, 1

náročen -čna -o prid. *ki se nosi v naročju*: i ti náročni psički AI 1878, 8

naročénje -a s *naročilo*: Prisztopite kvéksemi narocsenyi i napreplácsanyi AIP 1876, br. 6, 1

naročiti -ím dov. *naročiti*: Na szlejdnje sze nyim naroucsi, keliko sze májo navcsiti KOJ 1833, 13; Vsze, kajkoli naroucsijo, mej v lejpom rédi KOJ 1845, 46 *naròčeni* -a -o *izročeni*: i Redovnikom Sz. Dominika narocseno KOJ 1845, 55; Goszpoudje dūhovni, ki sze májo szkrbeti za szebi narocsenih krsztšenikov szrecso KOJ 1845, 16

národ -a m *I. ljudje, ljudstvo*: Vi pa národ [zvétí, l]ú]ztvo la]ztivno KŠ 1754, 104; Vi [zte pa národ [zvétí KŠ 1771, 706; cslovecsán]zki národ [ze tak ne bi povnou'sao KM 1790, 88; najbi [ze narájao ino povno'sávao národ cslovecsán]zki SIZ 1807, 8; zdr'závecz cslovecsán]zkoga národa [zodecz KŠ 1754, 229; vido je vnogo národa KŠ 1771, 48; Bo'se, ki [zi vno]lino pogan]zkoga národa pripelao KM 1783, 90; Národa cslovecsega BKM 1789, 17; obari je

od národa etoga TA 1848, 10; kucsá, v-steroj od národa zabráni poszlavci szedijo AI 1875, kaz. br. 2; I eto delo je drugo Bo'ze [zkrbi kcslovecsán]zkomi národi [zvedou]ztvo KŠ 1771, A4a; dopu]zti cslovecsán]zkomi národi právo [zpoznati KM 1783, 19; [ze je dobrouta Bo'sa vo [zkázala k-národi cslovecsán]zkomi SIZ 1807, 8; I [z]tvouro je zedne krvi ve]z národ cslovecsán]zki KŠ 1771, 396; ki [zo potop napelali na ve]z cslovecsán]zki národ KM 1796, 10; Naj bodete [z]rejdi med etim za]zúkanim i preobrnjenim národom KŠ 1771, 595; i [z]idite [z]oudiv]jí dvanáj]zet národov Izrael]zki KŠ 1771, 246; Szvétí [zi ino med v]zem Národom i na zemli BKM 1789, 152 *2. narod*: Vogrszki národ ete Ország priszvo]jivsi KOJ 1833, X; szlovenszki jezik gucsécsi národ AI 1875, kaz. br. 3; kák]lega goder národa cslovik TF 1715, 14; dabi je niki z-'Zidov]zkoga národa obrnyeni KŠ 1771, 555; na haszek szlovenszkoga národa KM 1783, nasl. str.; na haszek szlovenszkoga národa SŠ 1796, 1; Vszákoga Národa napinyávanye KOJ 1833, IX; Almos z-szega vogerszkoga národa KOJ 1848, 7; od národa do národov bom brez nevôle TA 1848, 8; li 'Zidov]zkomi národi dáne KŠ 1754, 6; a [z]vojemi národi pa na zvelicsanye KŠ 1771, A7a; Mir bojdi v]zákomi csloveki, Ino národi BKM 1789, 34; Meo je i na ve]z Szloven]zki národ [zkrb KŠ 1771, A5b; med moj [z]loven]zki národ pouzvo BKM 1789, 3b; kaj je vu v]zákom národi tákse mo'záke gori o]znáj]zo KŠ 1771, A7b; Dabi [ze záto tá nevola med na]jim Szloven]zkim národom zvrácliti móglá KŠ 1754, 5a; gda je Bo'za [z]l]žba na mej]zti bila e]cse med na]im národom BKM 1789, 2b; steriva národa tudi szlovenszki jezik gucsita AI 1875, kaz. br. 3; Blago]zlovleni bodeio v]zih národi SM 1747, 9; naj ga po v]zem [z]vejti v]zi národi razmijo KŠ 1771, A4b; csé]zt bo ti dávali Vu rado]zti v]zi národje BKM 1789, 6; Ár ovo v]zi národi Blaj]zeno do me pravili BKM 1789, 16; ka bi nyihov Jezik vszi Národje polúbili KOJ 1833, VIII; Eti sze vszi národje Zemlé prav blagoszláv]lajo KAJ 1848, 6; v-Pannonio teliko národov pride KOJ 1848, 6; od národa do národov bom brez nevôle TA 1848, 8; Apo]stole, gda je je kv]zejm národom po]zlao KŠ 1771, A4b; i vcl]ite v]ze národe KŠ 1754, 187; vesite v]ze národe KŠ 1771, 99; szo Vogri drúge národe med szébe notri prijali KOJ 1833, X; i bode národe prav ravnao TA 1848, 7; Ete szlovenszke národe ruszki vladár pomága AI 1875, kaz. br. 3; I med v]zejmi národmi [ze more prvle Evengeliom predgati KŠ 1771, 143; To zmo'zno]zt nyegovo

Szká'ze nyega delo Med [z]veta národmi BRM 1823, 10; ki z-Gotmi ino drúgimi národmi zdru'zen ide z-Pannonie KOJ 1848, 5; 'zoltáre bom ti szpevao med národmi TA 1848, 45

národnen -dna -o prid. *ljudski, naroden*: csi sze gde vogrszki národnen szvétek obdr'záva AIP 1876, br. 1; kni'sicza na národni soul haszek KM 1790, 1; za národne šole AI 1878, 1

naroditi se -im se dov. *roditi se*: eden cslovik ni[ze] ne narodi, koteri TF 1715, 48; gda sze nyemi prvo dejte narodi KOJ 1845, 34; ja[ž] [zam] [ze] pa i naroudo vnyem KŠ 1771, 412; Kakokoli [ze]je e[ſ]che ani eden cslovik nei naroudo TF 1715, 48; ér [ze] je právi cslovik naroudo KŠ 1754, 91; pouleg tejla [ze] je naroudo KŠ 1771, 566; ki kak [ze] je naroudo KM 1783, 235; Krisztus sze je dnesz narôdio BRM 1823, 15; ka sze je escese nej naroudo KOJ 1833, v; Dejte [ze] je nám naroudilo KŠ 1771, 814; da bi [ze] nigdár ne naroudo on cslovik KŠ 1771, 147; ka bi [ze] od krsztsánszki [ztari]ſſov naroudo KM 1783, 6 **naroditi** -im *roditi*: Eden csésztnik poste deklino narôdo AIP 1876, br. 12, 8 **narôdjeni** -a -o *rojen*: kaje Jefus narodgyen TF 1715, 22; ka je od Otsé pred vekouma narodjen KŠ 1754, 98; V[á]zaki, ki je z-Bogá narodjen KŠ 1771, 730; Cslovik je [z]-tejla Materé vu vrejmeni narodjeni KM 1783, 15; narodjena [zam] bila KŠ 1754, 91; liki zdaj narodjeno dejte KŠ 1754, 5a; za na[ſ]lega znami narodjenoga grejha volo KŠ 1754, 68; Od narodjenoga [z]lej-poga ozdrávlényá KŠ 1771, 294; po[ž]lao je Boug Sziná [z]vojega narodjenoga KŠ 1754, 115; kako zdai narodgyena Decza právi TF 1715, 8; nej li [z]ámo znami narodjena [z]kvarjeno[ſ]t KŠ 1754, 4b; Liki zdaj narodjena decza KŠ 1771, 705; nej je pobûdjeni med narodjenimi KŠ 1771, 35

narodjenjé -á s *rojstvo*: Nyegovo poprietyé i narodjenyé KŠ 1754, 107; Marie narodjenyá den KŠ 1771, 849; odtûhnoi szo od narodjenyá mao gucsécsi láz TA 1848, 46; na dén narodjenja bla'sene Divice Marie KOJ 1914, 109; Po tvojem narodjeney KOJ 1833, 75; Po tvem [z]vétom národjenyi BKM 1789, 239; Szvojim [z]vétim narodjenyem BKM 1789, 35; z-szvojega szina narodjényem KAJ 1848, 2

národstvo -a s *narodnost*: Eden poszlavec z-Erdelszkoga, z-vlaskoga národsztva AIP 1876, br. 2, 3

naróučiti -im dov. *naróčiti, ukazati*: Czaszar vszoz szvojoj vojszki naroucsi poszt KOJ 1848, 9 **naróučeni** -a -o *izročén, zaupan*: Z-tebi naroucsenov 'sivinov nindi nikomi kvára nevcsini KOJ 1845, 5

nasaditi -im dov. *zasaditi*: Nagovarjao je Szlovene brescece z vinszkimi tersztjom naszaditi KOJ 1914, 99 **nasaditi se** -im se *nasesti*: Prav bi [ze] mi na[ž]ádili KM 1790, 80 **nasájani** -a -o *nasajen*: Okoli hramov je plemenito drevje naszajano KOJ 1845, 38

nasâmi prisl. **1.** *na samem*: ali gde je on indri na[ž]zami mogao biti KM 1790, 62; nesztoj pod kâksim viszikim drejvom na szami KOJ 1848, 103 **2.** *samostojno*: nyih [adjektivov] pometávanye rávno tak ide, csi nájmre oni naszami sztojijo KOJ 1833, 29

naseliti -sèlim dov. *naseliti*: Károl je z-Nemci i Szlovenami od Elbe i Visztule, ovak tudi vandalus zváne, naszelo KOJ 1848, 6; on je vecs Szlovenov szem naszelo KOJ 1914, 97 **naseliti se** -sèlim se *naseliti se*: i tr'szczom je nej bráno vu Vogerszkom sze naszeliti KOJ 1848, 10 **nasèleni** tudi nasèljeni -a -o *naseljen, poseljen*: Filippi[ž], [ſ]tero je prvo me[ſ]to nej dávno na[ž]eljeno KŠ 1771, 392; ka szo Tatare tocskar naszeleni Kumaniánci szem navábili KOJ 1848, 36

nasičanje -a s *nasičevanje*: nej pa vu kâk[ſ]em po[ſ]tenyey, na na[ž]icsanye tejla KŠ 1771, 607

nasičati -am nedov. *nasičevati*: 'saloudecz na[ž]icsas SŠ 1796, 128

nasičávati -am nedov. *nasičevati*: Steri Nász potreboucse [z]ini na[ž]icsáva KŠ 1754, 226; Nász potreboucse [z]ini na[ž]icsáva KŠ 1754, 266; Nász potreboucse [z]ini na[ž]icsáva BKM 1789, 358; pren. Rêcs nyegova nam na[ž]icsáva Dûso BRM 1823, 117; On me pri sztoli miloscse Bogato naszicsáva KAJ 1848, 50

nasilo prisl. *nujno*: Zdâ sze naszilo k-ednoj mérajôcsoj prijâtelkinyi zové KAJ 1870, 51

nasiloma prisl. *na silo*: Pod tecsajom Bocsakajove i Bethlenove reberije szo po peldi nemskih velikasov na sziloma doli terli papinsztvo KOJ 1914, 132

nasipárnica -e ž *skedenj, kašča*: Tsür; skegyen, naszipárnicza KOJ 1833, 177

nasipati -lem dov. *nasuti*: Lüknye grabe nasziple [sneg] KAJ 1870, 62

nasipávati -am nedov. *nasipavati*: nyé bregé naszipávajo KAJ 1870, 110

nâsit -a -o prid. *sit*: Nasite [kače] so nemárne AI 1878, 29

nâsiten -tna -o prid. *nasiten*: ár szo krumpiske za szirmáke tónya i nászitna hrána KAJ 1870, 153

nasititi -im dov. *nasititi, nahraniti*: odkut bi mogao [ſ]to eti ete na[ž]ititi KŠ 1771, 126; Tá v[ž]a naj ná[ž] na[ž]itijo BKM 1789, 63; kaj bi

teliko lůžtva nařziteli Kř 1771, 52; liki řzi vu půľcsávi řtiri řztou lůžtva nařzito Kř 1771, 835; Ka nářz je tvoja rouka Nařzitala v teřli Kř 1754, 267; Ka nářz je tvoja rouka Nařzitala v teřli BKM 1789, 359 **nasititi se** -im se *nasititi se*: I 'zelo řze je nařzititi zdrtinyom Kř 1771, 226; 5000 řze ji nařziti Kř 1771, 196; ár řze nařzítite Kř 1771, 184; Vnougř řze nařzítijo Kř 1771, 49; ár řze oni nařzítijo Kř 1771, 13; Jeli bodo ti vbõgi, ino sze naszítijo TA 1848, 18; řzegreja řze ino řze nařzítita Kř 1771, 748; niháj, naj řze prvle nařzítijo otroczi Kř 1771, 124; řzkim řze je pětjezero nařzítilo Kř 1771, 53; 'Ze řzte řze nařzítiti Kř 1771, 496; I jeli řzo vřzi i nařzítiti řzo řze Kř 1771, 48; i vřze řtice řzo řze nařzítile 'znyihovim meřzom Kř 1771, 802 **nasičeni** -a -o *nasičen*: Nařzicseni pa zhránov zlejhotili řzo řládjo Kř 1771, 426; pren. Ár je naszicsena od hůdoga důsa moja TA 1848, 71; Naszicseni bomo z dobrõtov hi'ze tvoje TA 1848, 50

naskákati se -čem se *dov. naskakati se*: Csi znás, ino sze ti rácsi, zaszůkaj sze nikelikokrát, i naszkákaj KOJ 1845, 37

naskakóuk *prisl. skokoma, hitro*: Vidili řzmo edno děvojko ino je eřzi v-hi'so nařzkakouk bej'sala SIZ 1807, 30

naskočěci -a -e *prid. poskočen*: Virgantz; friski, naszkocěcsi KOJ 1833, 182

naskókama *prisl. skokoma, hitro*: prezmekne 'snyouv ednoga razbojnika, ov pa naszkókama odbe'si KOJ 1848, 58

nàskori *prisl. kmalu*: Stero je po etoga liřzta vzětyi nařzkori porůřeno Kř 1771, 601; I nařzkori je potomtoga za dvorřzkoga polřztávleni KM 1790, 44; na děn pitani nařzkori pridoucfi BKM 1789, 435; Ali kak pűřzto de naszkori polé KAJ 1870, 28; Privina je naszkori od caszara doubu zemliscse KOJ 1914, 98

nàskorni -a -o *prid. skorajřnji*: vörnikom, ki bi k-naszskornomi tõrszkomi boji z-áľmostvom pripomágali KOJ 1845, 54; je Luther pred naszkornov szmrtjov pobegno KOJ 1845, 65; naj bi po nyegovoj naszkornoj szmrti KOJ 1914, 65

nàskorom *prisl. kmalu*: Ki szvoje konye nenakrmi, naszkorom obnemorejo KOJ 1845, 51; Naszkorom je vsze muknolo KOJ 1848, 18

naskõroma *prisl. kmalu*: Etoga vezala lěta naszkõroma pretecsějo AI 1875, br. 1, 1; Naszkõroma velika vrocšina prisa AI 1875, kaz. br. 8

naskrãdnje *prisl. nazadnje, končno*: pes je naskrãdnje vso svojo moč vkůpepõbrao BJ 1886, 16

na skřivnjem *prisl. naskrivaj*: Marko je na skřivnyem dvakrat hodo kopat pejneze KOJ 1845, 113; ino je na skřivnyem KOJ 1848, 23; Oni sze pa vszakodoub na skřivnyem k-bojni zacsnego pripravlati KOJ 1848, 89

naskůřávati se -am se *nedov. preskůřati se*: Csi řze gda od drůgi ľudi Na grěhe nařzkůřávam, Vari me BRM 1823, 483

naslãden -dna -o *prid. prijeten*: Kellemes, nászlãden -a -o AIN 1876, 34; ně je jako ľepa, ali naszlãdna AIP 1876, br. 7, 3; ali toliko znam pripraviti, ka nama naszlãdni dom szprãvim AIP 1876, br. 9, 5 **nasladněři** -a -e *prijetnejři*: Komaj sze dá naszladněře meszto miszľiti, kak je ľepi trãvník KAJ 1870, 121

naslãdki -a -o *prid. prijeten*: Naszlãdki dřz oznañuje, ka v-tom ogradi pascsľive roké delajo AIP 1876, br. 7, 6

nãsladno *prisl. prijeto*: Nãszladno řzte 'ziveli na zemľi Kř 1771, 753

nãsladnost -i ř *prijetnost, užitek*: vřzãksa pouleg voule nãszladnořzt vu necsiřzti misľejnyaj KMK 1780, 43; Prejde tá nãszladnořzt Grejha BKM 1789, 454; 'sitek gorilãdůvati, je kak plemenita naszlãdnoszt KOJ 1833, VII; nãszladnořzti bole, kak Bogã ľůbci Kř 1771, 65; Vřze nãszladnořzti pun puněren Leřpi Ogrãdecz KM 1796, 5; pred liczom tvõjim je veszěľja obilnoszt, i nãszladnoszt TA 1848, 11; Odrtrgni sze v-důhi Od szvetszke nãszladnosztí KAJ 1848, 134; Důľřo mantra, ino na řzlãdnořzt řzpunyãva SM 1747, 68; Ořztavimo Vřzo nãszladnořzt teřla ru'zno BKM 1789, 60; je vszaki děn potrebůvao za szvojo 'sivinohotľivo naszladnoszt KOJ 1914, 148; ka je vu naszlãdnosztí 'sitka 'siveo KM 1783, 201; stere szo sze vu necsisztoj naszlãdnosztí kalisale KOJ 1845, 47; řzlů'zěcsi po'zeľejnyam i nãszladnořzta vnougřim Kř 1771, 660

naslãnjanje -a s *naslanjanje*: czilou na Bo'so volo z-nařzlãnyem KMK 1780, 84

naslãnjati se -am se *nedov. 1. naslanjati se na kaj*: i zaka sze naszlãnya na szvojo dũgo palico KAJ 1870, 138; [Turbari] se na řep naslãnjajo AI 1878, 13; na kanko sze je naszľanyao KAJ 1870, 38 **2. zanařati se, biti odvisen**: v-oblãcsnom vremeni i cserez nocsí sze tak na võro moremo naszľanyati KAJ 1870, 157; I na tvo' dobrouto z-czeřla řze naszľanyam KM 1783, 269; Ki řze naszlãnya na ľůžtvo Kř 1754, 252; Ki řze nařzlãnya na ľůžtvo BKM 1789, 197; Na nyega řze nařzlãnyamo BRM 1823, 7; Nařzlãnyaj řze na nyega, Steri te je řztvouro BKM 1789, 264; Nařzlãnyajřze na nyega, Steri te je řztvouro Kř

1754, 269; na nyega [ze na]zlányaj BRM 1823, 325
naslánnavši se -a se -e se *naslanjajoč se*: Ferko
 ka na nyéno rokô naszlánnavši sze proti dômi
 napôto AIP 1876, br. 4, 6

nasledivost -i ž *sledenje*: Vörnost psa i njegova
 nasledivost je tak gvúšna AI 1878, 8

naslednik -a m *naslednik*: Csi [zam Jezusa
 na]zlednik BRM 1823, 378; Ár negucsi, kak
 Jezusa naszlednik KAJ 1848, 286; naprávlenom
 za szvojega naszlednika posztavo KOJ 1848,
 53; ka szo zdrú'seni z-[z. Petra naszlednikom
 KOJ 1845, 71; Z-naszlednikom Szolimana
 II. sze je pomiro KOJ 1848, 84; i v[zi [to
 gyedrni na]zledniczke právde KŠ 1771,
 408; Na]zledniczke bojmo v[zi SŠ 1796, 108;
 augsburszke vöre naszledniczke KOJ 1845,
 67; Mi, kak Jezusa naszledniczi KAJ 1848, 50;
 pregrdo 'sivlejnye nyegovih naszlednikov KOJ
 1845, 6; On meti [csé práve na]zlednike BKM
 1789, 260

naslédnistvo -a s *nasledstvo*: Károl III. réd
 naszlednisztva naprávi KOJ 1848, 107; poulek
 stere bi on rad zagvisao naszlednisztvo KOJ
 1848, 20

naslédnje tudi naslédnje prisl. *nazadnje*,
končno: Naszlédnye nam vszem pride szmrt
 KAJ 1848, 234; Z-cvétja de naszlédnye szád
 KAJ 1870, 16; Naslédnye je drevje sploh gôlo
 stalô BJ 1886, 26; Na]zlejndnye naj bode, ka de
 Predgara Návuk na]zledúvao KMK 1780, 54; i
 na]zlejndnye k-broudi velikoga mourja pride
 KM 1790, 22; Na]zlejndnye je pa med vnougim
 dúsne-vej[zt bodanyem bloudnik polztano
 KM 1796, 9 **nájnaslédnje končno, nazadnje**: i naj
 na]zlejndnye na gaogaj ne merjés KM 1790, 52

nasledúvajost -i ž *posledica*: Od naszledú-
 vajoszt pijansztva AIP 1876, br. 5, 7

nasledúvanje -a s **I. sledenje**: Ka je Boug
 oblúbo .. i na]zledúvanye Ágnezca KŠ 1754, 47;
 Vcsi od [zvojega na]zledúvanya KŠ 1771, 218 **2.**
posledica: Od hüdoga na]zledúvanya grejhov
 KMK 1780, 84

nasledúvaš -a m *naslednik*: Od szvojga brata
 szinü sze boji, ki nyagov naszledúvas bode na
 trónosi AIP 1876, br. 6, 6

nasledùvati -ùjem nedov. **I. slediti komu, čemu**:
 Za Gejzom vu Vojvodsztvi je naszledúvao
 nyegov szin Stevan KOJ 1848, 11; Szvétí-dén
 naszledúje nôvo-letó AIP 1876, br. 1, 6; csi tô
 eden drúgi glasznik naszledúje AIN 1876,
 6; tákse kaltige na]zledújo KMK 1780, 29;
 Znamejnja bodo eta na]zledúvala KŠ 1771,
 156; na]zledúvalo ga je vno'zina lü[ztva KŠ
 1771, 24 **2. ravnati se po kom, posnemati**

koga: Cslovik more Ravnanye [zvétoğa Dúhá
 naszledúvati SM 1747, 22; kakda je potrejbno
 ná]z na]zledúvati KŠ 1771, 629; jákol[ztí lüdih
 potrejbno je na]zledúvati KM 1790, 18; Zacsni
 na]zledúvati nyé BKM 1789, 1b; Da bi vsza eta
 i etaksa steli naszledúvati KOJ 1833, XVII; ki
 nyega zná z-'zitkom naszledúvati KAJ 1848, 10;
 Tebé na]zledújem BKM 1789, 70; Zapoved Tvojo
 na]zledújem BRM 1823, 8; Zakaj na]zledújes
 telovno ná]zlobno[zt SŠ 1796, 9; i mené
 na]zledúje SM 1747, 29; [teroga na]zledúje Bo'za
 [zrdito[zt KŠ 1754, 74; i nikse pobougsanye je
 ne na]zledúje KŠ 1771, 443; Blázen, ki z-delom
 naszledúje KAJ 1848, 4; po toj poti, stero zdaj
 naszledúva, országa ne zvrácsi AI 1875, br. 2, 1;
 [tiger] te človeka posebno nasledúje AI 1878,
 11; to pa dobro na]zledújemo KŠ 1754, 13; [zmo
 v[za o]ztavili i na]zledújemo tebé KŠ 1771, 63;
 rejcs proroczkó, jo na]zledújete KŠ 1754, 157;
 Na]zledújo molitvi ino peszmi KŠ 1754, 223;
 ka jo drúgim na peldo na]zledújo KŠ 1771,
 614; A na]zledújo [zveczko [zlepoto SŠ 1796,
 37; nego obsinszke regule naszledújo KOJ
 1833, 7; Odürjávam one, ki nasledújo tadanke
 mérnosztí TA 1848, 23; Opice rade človeka
 činejnja nasledúvajo AI 1878, 6; i veli nyemi,
 na]zledúj me KŠ 1771, 28; na na]zledúimo
 Deczo v[zlaboí pámeti TF 1715, 8; I veli
 nyima, na]zledújta me KŠ 1771, 12; niti je ne
 na]zledújte KŠ 1771, 229; Na]zledújte eto lejpo
 návado BKM 1789, 6; kai ja]z nyé nebodem
 na]zledúval SM 1747, 49; nyega Ne]ztanoma
 Bom vu v[zem na]zledúvau SM 1747, 75;
 na]zledúvao te bodem KŠ 1771, 26; I vnougi
 bodo na]zledúvali nyihove pogibelno[ztí KŠ
 1771, 719; ka ga naszledúvali bodejo KOJ 1848, 7;
 da bi ga vu v[zem verno na]zledúvao KŠ 1771,
 631; té naj [zám i na]zledúje mené KŠ 1771, 55;
 naj nyega na]zledújete vu [ztopáji nyegovi KŠ
 1754, 107; Ráta je, naj ga na]zledújo KŠ 1771, 596;
 nego [zem bole na]zledúval SM 1747, 48; Ali
 réd [zem na]zledúvao Vogr[zkoga Gráduvála
 BKM 1789, 4; Na]zledúvao je pa Jezu[fa KŠ
 1771, 235; csi je v[ze dobro delo na]zledúvala
 KŠ 1771, 640; na]zledúvala [zta nyega KŠ 1771,
 12; na]zledúvali [zo ga vucseniczke KŠ 1771,
 26; Tou [zo na]zledúvale po vö razglašenom
 Evangyeliomi KŠ 1771, A5a **nasledúvajouči** -a -e
I. ki sledi v prostoru: [ztáre práve Szlovene
 na]zledúvajouči KŠ 1754; Peterna]zledúvajoucsi
 nyega KŠ 1771, 332; Ta na]zledúvajoucsa Pavla
 KŠ 1771, 392; Ár [zo pili zte dühovne nyé
 na]ledúvajoucsse peccsine KŠ 1771, 508; i obrné
 [ze kna]zledúvajoucssemi nyega lü[ztvi KŠ

1771, 187; i nařzledŭvajoucsi řzo kricsali Kř 1771, 137; i erkao je tim nařzledŭvajoucsim Kř 1771, 25 **2. naslednji, ki sledi v řasu:** djánye řze zové eto nařzledŭvajoucese piřzmo záto Kř 1771, 337; Naszledŭvajoucese leto szám Czaszar pride KOJ 1845, 67; szamo te szlejdneyi szlisi k-tomi naszledŭvajoucesemi KOJ 1833, 7; nego ka je viře od potrejbcsine, nařzledŭvajoucsim tálom ono lejhko tařzřtáne KM 1790, 66; Oni petéri glávni táli řzo nařzledŭvajoucsi KMK 1780, A2(3); napiszkov, kakti eti naszledŭvajócsi KOJ 1848, IV; naszledŭvajoucese regule szo meli vucseniczke KOJ 1845, 8; Eta naszledŭvajócsa AIN 1876, 8; Májo stirideszét naszledŭvajoucsih liter KOJ 1833, 2; Veliki czil té je i vu eti naszledŭvajócsi peszem szpřávlanyi KAJ 1848; Znařzledŭvajoucfimi Moltivami Kř 1754, 9a; i to rejcs potrdřjavávři znařzledŭvajoucsimi csŭdami Kř 1771, 156 **nasledŭvávři -a -e sledeč:** nájmre: 'so ednoga 'se drŭgaga koréna naszledŭvavsi preminlivo KOJ 1833, 83

nasledŭven -vna -o prid. *posledičen:* Naszledŭvni: minekutána i.t.v.

násloba -e ř *nasladnost, pořelenje:* Nebo názloba 'suhkořzi BKM 1789, 431; Nebo nářzloba 'sukořzi Sř 1796, 161

násloben -bna -o prid. *nasladen, pořeljiv:* Kára bogate, řzkoupe, nářzlobne Kř 1771, 752

náslobiti se -im se dov. *nasladiti se, nauřiti se:* Na keliko řze je odicso i nářzloblo, teliko nyemi dájte mouk Kř 1771, 798

náslobnik -a m *nasladneř, pořeljivec:* Vari ti nářz Od názlobnikov BKM 1789, 293; Obilno zadovolis, Mojim názlobnikom nyim vřzejm na řzramoto BKM 1789, 162

náslobnost -i ř *nasladnost, pořeljivost:* Prouti grejhi nářzlobnořzt velka Sř 1796, 46; ki za nářzlobnořzt dr'zijo Kř 1771, 720

naslobŭvati -ŭjem nedov. *nasladno řiveti, neřistovati:* zemelřzki králove; ki řzo 'znyim praznuřvali i nařzlobŭvali Kř 1771, 799

nasloniti -slónim dov. *nasloniti:* řzin cslovecfi pa nejma, kama bi glavou nařzlonó Kř 1754, 108; pren. Vtoj řzkŭsnyávi glávo kBougi etak nařzlonó je BKM 1789, 424; Vtoj řzkŭsnyávi glávo kBougi etak nařzlonó je Sř 1796, 67 **nasloniti se** -slónim se *nasloniti se, biti odvisen:* Ovo z-czejla řze na tvojo řz. volo naszlonimo KM 1783, 20; na Bo'so volo řze je Job nařzlonó KM 1796, 37; Tam molécfi řze je czilou nařlonó na volo řzvojeaga Ocsé nebeřzkoga KM 1796, 106 **naslónjeni** -a -o *naslonjen:* Vido je telikájře Jákob Gořzpodna na to lejřziczo nařzlononyenoga KM 1796, 21

nasnájga -e ř *nesnaga:* gnój i kákřa drŭga nasznájga naj je ně vsepovszéd rasztorřena AI 1875, br. 1, 8

nasnováti -vém dov. *zasnovati, pripraviti:* da bi steri Dominikánom kákřo tákřo szplejticzó nasznouvo KOJ 1845, 55

Náson -a m *Nason:* Naařřon je pa poroudo Salmona Kř 1771, 4; Aminadáb je pa poroudo Naařřona Kř 1771, 4

nasópiti -im dov. *povzročiti:* Ármárne velikoszti 'zelénye Zlehka naszopi pogŭblénye KAJ 1848, 173

naspáti se -spím se dov. *naspati se:* Goriszřánem, nászpao szem sze KAJ 1870, 168

nasřčen -ena -o prid. *nasřčen, opogumljen:* Bio je podřihan i naszřcsen od francoszškoga krála KOJ 1914, 146

nasřédi tudi nasřéjdi prisl. *sredi:* nasřédi vu tebi Jerusálem TA 1848, 97; Naszredi obráza je nŭsz KAJ 1870, 31; Ar te Agnecz, steri je nářzreidi vu řztolczí bode nyé pářzo SM 1747, 31; teda řztojécsi Paveo nářzreidi med nyimi ercsé Kř 1771, 425

nasřšeni -a -o prid. *nasřšen, jezen:* Nařzřseni řzam KM 1790, 8

nástaj -a m *dogodek:* Nega vu czêlom dŭhovnom 'zitki csloveka ni ednoga nászřtaja, na steroga vu návuki KAJ 1848, III; lêhko nŭcs szí 'zeléjo tak, kak tŭ nászřtaji vrémena z-szebom prineszéjo KAJ 1870, 158; je potreřbno i vu peszmaj vsze mococse nászřtaje gorivzėti KAJ 1848, III

nástájati -am nedov. *nastajati:* nevola, Komaj je minoula, Gda drŭga prihája I nouva nářzřřtája BKM 1789, 333

nastániti -im dov. *nastaniti:* Na řzmrtnom vřejmeni primi ti mené, pouleg řzvėti tvoji naszřáni mené KM 1783, 123

nastánoti -em dov. **I. nastati:** Na tou sztrassen boj naszřáne KOJ 1845, 51; Gda na zhodi, Kak tŭ hodi, Trák naszřáne i pecsé KAJ 1870, 29; nego je voda na petnářřzet laktouv viřře nářzřánola KM 1796, 12; Zdaj szo tak naszřanile nove cerkve KOJ 1914, 100 **2. izvirati:** Ona [Tisa] v-karpářszki goráj naszřáne KAJ 1870, 110 **3. pojaviti se:** Kakada naszřáne dávno preminoucese vřejmen KOJ 1833, 85; kak da bi 'ze nářzřtano dén Kriřzřtuřřov Kř 1771, 627; Gda bi 'je řřirideřřzėti dén nářzřřtáno po Kriřzřtuřřovom gori řřřtanejnŭyi KM 1796, 115 **nastánoti se** -em se *pojavití se:* ka pri nyé hrami se nikeliko dni okoli pounocsi naszřáne tákse milo joukanye KOJ 1845, 98 **nastánjeni** -a -o *nastal:* steri so pervle nej na bo'so pout hodili morejo za volo

szvaje med szebom nasztanyene szledkar na to'sbo lejtati KOJ 1914, 110

nastáti -stánem dov. *nastati*: Teda mi zámaz nasztáne na pizsmi KAJ 1870, 7; Szkój nasztáne gucs AIN 1876, 5; Na kamenici pizsani redôvje nasztánejo KAJ 1870, 7; da je boj med nyimi nasztao KOJ 1848, 5

nástava -e ž *I. ustanova*: Intézet; náprava, násztava KOJ 1833, 160; Stampano vu Franklin-tiváristve násztavi AI 1875, kaz. br. 8; Stampane v-násztavi vogr. král. navküpnoszi KAJ 1870, 2; Stampano vu Hunyady Matjas násztavi AIN 1876, 2 **2. uredba**: Intézet, réd, priprava KOJ 1833, 160; tó iszto nam Bôg nas, potrdi, ár je tvoja násztava TA 1848, 6; Je sz. Krszt, kak Jezusa násztava KAJ 1848, 138; V-nyem mam priliko zbôgsanya I násztavo zvelicsanya KAJ 1848, 5; Rázlocsne násztave KAJ 1848, VI; zakaj oznantüjes ti moje náztave KŠ 1754, 17; Násztave nyegove szí premisláva TA 1848, 3; ino vcsinim, da vnáztavaj moji hodite KŠ 1754, 96

nastavajóúči tudi nastavajéči -a -e prid. *nastajajoč*: ino mené i eto prísejzno náztavajoučo nous od vŕze vraisej cŕlarie miloŕzivno obráni TF 1715, 46; govoréči ino eto naztavajéčo ponizno molitev TF 1715, 45

nastávanje -a s *dodajanje*: Csi knyey nikse cslovecsánŕzko náztávanye ne priticsemo KŠ 1754, 157

nastavítel -a m *ustanovítelj*: Ti Szi hi'ztva nasztavítel KAJ 1848, 316; od Kriŕztuŕŕa Jezuŕŕa ŕzvojega Náztavítela KM 1780, 57

nastávítí -stávím dov. *I. ustanovítí*: ŕzi nám ŕzvétó vecsérjo náztavo KŠ 1771, 827; je Sz. Vecsérjo nasztavo KŠ 1754, 7b; Ár je ŕzpejvanye ŕzám Boug náztavo BKM 1789, 5b; je Goŕzpodín Boug ŕzvétó hiŕtvo náztavo SIZ 1807, 8; Ka je za toga volo M. Czérkev náztávila KŠ 1754, 197; nego bi ga ŕzám náztavo KŠ 1754, 203 **2. uredítí**: Gáj náztávimo, pravili ŕzo KM 1790, 80 **3. določítí**: i ne morete rendelüvanyi prouti ŕztánoti, ŕtero ŕzo valŕi rodítelje náztavili KM 1790, 82; Bôg je dén na delo, nôcs na szpanyé nasztavo KAJ 1870, 48 **4. príredítí**: Ár gda bi na dén ŕzvojega narodjényá veliko goŕcsenyé náztavo Heródes KM 1796, 102 **5. sestavítí**: Nastavo: Augustich Imre AI 1878, 1 **nastávlení** -a -o *I. ustanovljen*: ka je li od Kriŕztusa na meŕzto Obrízávanya nasztavleni KŠ 1754, 7a; Vecsérja od ŕzamoga Kriŕztusa náztávlena KŠ 1754, 200; ŕtera ŕzo notri do vrejména poprávlenya náztávlena KŠ 1771, 685; Soula nasztávlena je za vcsenyé KAJ 1870, 138;

Szveŕztvo je tákse náztávleno delo KŠ 1754, 184; Pri etaksem náztávlenom, tüváriŕtvi SIZ 1807, 9; Od Szvéte Matere Czérkvi náztávlené ŕzvétké poŕzvéti KMK 1780, 47 **2. določen**: Gda pride vrémen nasztávleno, jasz szôdo bodem TA 1848, 60

nastávlanje -a s *I. ustanovitev*: Stera je toga Náztávlanya rejs KŠ 1754, 187; ŕtere je meo Boug pri náztávlanyi ŕzvétoğa hiŕtva SIZ 1807, 7 **2. prizadevanje**: Jezik je izda vszakojacskoga dobroga nasztávlanya náj prestimanejsa skér KOJ 1833, VIII; Ki je pobo'sen, lübi Bo'se náztávlanje KM 1790, 84

nastávlenik -a m *ustanovítelj*: Ti ŕzi Zvelicsanya náztávlenik BKM 1789, 90; 'Zitka právi náztavlenik BRM 1823, 85; Ti szi vere nasztavlenik KAJ 1848, 126

nastavlenjé -á s *I. izročilo*: I zavrgli ŕzte zapovid Bo'zo za volo nasztávlenyá vaŕega KŠ 1771, 50 **2. ustanovitev**: gda ŕze ŕztola ŕzpominamo etoga náztávlenyá KM 1783, 62

nástelca -e ž *stelja*: Alom, násztelca AIN 1876, 62

nastláti -stèlem dov. *nastlati*: ŕterim pérjom okouli hrama náŕztelemo SIZ 1807, 14

nastojéči -a -e prid. *obstoječ, sedanji*: Stimam tak eto dobro biti za volo náŕztojëcse potrejbcsine KŠ 1771, 503

nástop -a m *napoved*: Po etom sze násztóp dohodkov goriposztávi AI 1875, br. 2, 4; zemla sze poleg vöpovedanoga násztópa gorivzeme AI 1875, br. 2, 4

nastòpnik -a m *naslednik*: Imrea sztarejséga sziná pa za nasztópnika odloucsi KOJ 1848, 32

nastóupítí -ím dov. *nastopítí*: Taki je na tou náŕztóupo Sámuel, i pravo je KM 1796, 54

nastrégati tudi nastréjgati -am nedov. *prežati, oprezovati*: Lesni; nacsákati, nasztrejgati, opázivati, sütati KOJ 1833, 164; Jo'zko nasztrégao je kre paszike vreha KAJ 1870, 129

nastregávati -am nedov. *prežati, oprezovati*: nasztregáva na porob szíromáka TA 1848, 8

nastrégni -a -o prid. *oprezovan*: Od meszára doblene nasztrégne pecsénye tüdi técsno potrosi [deca] KAJ 1870, 69

nastrégjanje -a s *oprezovanje, prežanje*: ki ŕzo notri ŕzplezili i prisli náŕztrejganye náŕe ŕzlobofcsine KŠ 1771, 559

nasúhnoti se in nasúhnoti se -em se dov. *nažreti se, zelo se najesti*: naj ŕze vŕzáki do grla náŕzüne KM 1790, 78; poŕzŕlao je nyim Boug prepelicze, z-ŕterimi gda bi ŕze náŕzühnoti KM 1796, 40

nasvéjčeni -a -o prid. *oznanjen*: Naszvejczeni je po példaj, po l'sáki KM 1783, 63

naš -a -e svoj. zaim. *1. naš*, *izraža svojino skupine oseb, med katere šteje govoreči tudi sebe*: niti pod obrázom pravicez knaflemi blági ne prilozmo KŠ 1754, 59; Csi nepofieno nafšim tejlom 'zivémo KŠ 1754, 44; v'olai nafših vkoterih TF 1715, 5; Vnassih hisai ne'ztoimo SM 1747, 85 *2. izraža splošno pripadnost tej skupini*: Dobro znam kai je nas sitek Nei drúgo li kak ta meglá SM 1747, 78; ar cslovecsán'zka natúra nafša TF 1715, 18; i vóra nafsá je to premáganye SM 1747, 20; Nasa tábla stiri kúklé má KAJ 1870, 9; Naj nafšega šzrczá dveri ne zaprémo KŠ 1754, 125; Krúha nafega v'zakdenésnyega dáj nam ga KŠ 1771, 18; Dai nám mir vu nafšem Sitki TF 1715, 46; Dai nám mir vu nafšem sitki ABC 1725, A7a; vu v'zjem me'zti i vnyihovom i vnašem KŠ 1771, 490; tou navcšivji ino dobro vu nafšoi pámeti TF 1715, 48; z nasim jezikom bomo premágali TA 1848, 9; Eto szo nakráczí nasse récsi SIZ 1807, 4; nafših greihov odpúšchenyé TF 1715, 32; odpúšzti nám dugé nafše TF 1715, 36; Ino etak je on nafše grobe šzpravo KŠ 1754, 109; kak je na nafše Otsáke šzententzio Boug vrgao KM 1796, 8; Tak v'ze nase nevoule Zvolnim šzrczom trpmo BKM 1789, 10; Doli zbrise Nase šzkuze SŠ 1796, 5; Prešzveti nase pámeti BRM 1823, 2; i poszlühni nase ponizne molitvi KAJ 1848, 1; Dúsa nafa šztejla vó preminé SŠ 1796, 8; da eto nasse šzkoncsávanye šztalnejše bode SIZ 1807, 5; Vetom je pa pogibelnozť nej šzamo znašega tála KŠ 1771, 402; brezi v'ze nafše prošnye TF 1715, 28; Steri je te trétyi táo nafše vóre KŠ 1754, 121; prešzveiti ti nafšo pamet SM 1747, 66; csi ga vu nafšo nešzrecso potégneto SM 1747, 49; Zgledni šze na nafšo šzlabozť KM 1783, 11; angyelje šzo nám nazáj šzpravili nafa zvelicsanye KŠ 1771, 602; vucšitelje rejčš Bo'ze vu nafšem vrejmeni KŠ 1771, A6b; Csi šze vu molitvi nafšoj k-Bougi pribli'závamo KŠ 1754, 20; setúj nám na pomoucs vvelikoj nasoj potrebečšini BKM 1789, 1; knám doli pride Ob trétyim knasoj šzmrti BKM 1789, 18; Dr'zmo šze v-nafšoj šztávi BRM 1823, 4; Znaššov mocšjouv je nikai nei SM 1747, 79; naj nafššov példov ino 'zitkom nyega na pobo'znozť nadignemo KŠ 1754, 83; Po nyem šzo vnogi nassi nam grehi odpúšcheni SM 1747, 87; da on nasse Dúše obaruie SM 1747, 84; Szliši náz vu vszeih nassi dúševni, i telovni potrebscinai ABC 1725, A7a; kai vu v'zeih nafsših nevoljái moremo troust iškati SM 1747, 34; Naj šze pašesimo po nafši molitvaj dári Bougi prikázati KM 1796,

9 3. izraža sorodstveno, družbeno razmerje do te skupine: Boše otecz nafš drági Nebelzki TF 1715, 47; Nas nepriatel náz je opá'zal SM 1747, 79; Kakda je Boug nas Ocsa KŠ 1754, 30; vassa csi naj nam bou nas pomocnik SIZ 1807, 4; Ki právjio, sto je nas goszpod TA 1848, 9; Boj tú nas voditel KAJ 1848, 5; Nas szin naj ne csúje, ka szí ti tát AI 1875, kaz. br. 7; Znam, ka se naš vučitel jáko veseli BJ 1886, 6; nafšega blisnyega híje ne poseleti TF 1715, 17; za Krišztu'šovo, nafšega šzredbenika, volo KŠ 1771, 444; Preporáčsanye k-Bougi Ocsi z-Ocsa nafša šzpelano KM 1783, 17; ka bi nasega kraja vino razglászili i poetom na visiso ceno szpravili AI 1875, kaz. br. 8; kaišzo tákove prošnye priétné nafšemi drágomi oczi TF 1715, 31; Dai eden mirovni sitek nassemi Cszazari ABC 1725, A7a; naj i mi knafšemi Jezuší lúbeznozť šzka'zújmo KŠ 1771, 340; Dika šzini, Kak zveličšiteli nasemi BKM 1789, 9; lepou morete hrániti to nasso dévojko SIZ 1807, 6; po nafšem Gošzpodni Krištušší TF 1715, 47; Tak csinmo i zbil'znyim nafšim KŠ 1754, 29; Znašim Gošzpon Krišztusom SŠ 1796, 6; gda je Bo'za šzlu'zba na me'zti bila ešce med našim národom BKM 1789, 2b; Nafši lašztivni telovni roditelje KŠ 1754, 31; dokecs szo nassi Sztarisje ednoga Jezika bili KOJ 1833, IX; Ár tej nafší Vogrlzki šzlovenov jezik KŠ 1771, A7a; kako i mi odpúščamo dušnikom nafsšim SM 1747, 44; káko i mi odpúščsamo dušnikom nafsšim KŠ 1771, 18; Sto de tak kráto našim šzlovenom obracsati KŠ 1771, A7a; Kak je on gučšo Našim prvim Ocsákom BKM 1789, 17; Obdersi nám túdi nasse roditele ABC 1725, A6b; Csi nam vzemeio v'ze nafše otroke SM 1747, 80 **naš** -a -e sam. *naš*: tak moremo náz i v'ze nafše Bougu gori ofrúvati KŠ 1754, 104; i v'za ošztaviti nafša drúgim bomo mogli SM 1747, 72

našes -a m *nahod*: Nátna; násesz KOJ 1833, 166

našiti -a -o prid. *našit*, *príšiti*: na kiklej pecse ali hádre zelénimi konczi nasiti rozmarinszki vejnecz KOJ 1845, 91; V-nasitoj ôpravi sze pripela k Králi TA 1848, 37

naškódni -a -o prid. *škodljiv*: blodne Ravnaj, ino naskodne Poti ji nepúšcsávaj BRM 1823, 33

našopírítí -im dov. *našopírítí*, *razšírítí*: Jež pri tem bodišče tak našopiri, ka ga njegoví neprijáteli ne morejo prijéti AI 1878, 10

našpikati -am dov. *obdarovati*: Greski Cszaszar je lih nej henyao z-szvojimi zlátih vogerszko Goszpodo naspikati za volo szvojega Stevana KOJ 1848, 29

- naštampati** -am dov. *natisniti*: Vecs knig dobrih bi dühovniczke dáli nastampati KOJ 1914, 154
- naštèti** -štém dov. *našteti*: Marko z-jüncseszkih pejnez cigáni szame dvájsice nasté KOJ 1845, 114
- našuntávajóuč** prisl. *podpihujoče, hujskajoče*: Huszite nasuntávajoucs csehszko koróno szprávlati sze súrila KOJ 1848, 53
- nát** -i ž *nat*: Gdare je pedén dúgo nát pognao, [krompir] dobro sze okopati more KAJ 1870, 153
- natákati** -am tudi -čem nedov. *natakati*: i natácsas pehár moj TA 1848, 18; Pehár jeszte, 'z nyega bode natákao TA 1848, 60
- Nátan** -a m *Natan*: I ercsé Nátan Dávidi KŠ 1754, 198; Erkao je Dávid Nátani KŠ 1754, 198; liki Dávid pred Nátan prorokom KŠ 1754, 198
- Natánael** -a m *Natanael*: Bili Jzo vküp i Nathánael od Káne Galilee KŠ 1771, 334; Najjao je Filip Nathánaela i veli nyemi KŠ 1771, 267
- natèči** -tečém dov. *nateči*: voda visziko natecsé i prék gráb vdári KAJ 1870, 108; Szkój je natekla, i kak viJziko je naJztánola ta voda KM 1796, 12
- natégnjeno** prisl. *zateglo*: Krátke szillabe nepretrgnyeno, i brezi podúsanya, te dúge pa natégnjeno, kak dabi szi steli pocsivati nad nyimi KOJ 1833, 8
- natégnoti** -em dov. *napeti, nategniti*: natégne lok i czila TA 1848, 6; boj z-Czaszarom dönok natégne, v-sterom naj szrecsen bode KOJ 1848, 98 **natégnjeni** -a -o **I. napet, nategnjen**: Vido szam vnouge loczné proti meni natégnylene KOJ 1833, v **2. potegnjen**: Tigriš s čarnimi poprečnimi na tégnjenimi lišami AI 1878, 11
- nategüvanje** -a s *nategovanje, zategovanje*: ka v-piszanyi dúgi glaszniczke, ober szébe potégnyeni vorczan majoucsi, 'selejo vu zgovárjanyi nategüvanye glásza KOJ 1833, 3
- nategüvati** -üjem nedov. *nategovati, napenjati*: Ár ovo ti neverni nategüjo lok TA 1848, 9; Pes je lanc nategüvao BJ 1886, 16 **nategüvati se** -üjem se *prizadevati si*: Ár nej, liki da bi ne doJzégnoI kvám, Jze nategüjemo KŠ 1771, 546
- näteliko** tudi nätelko prisl. *tako, tako zelo*: i csinili bodo znamenya velika i csüda na teliko, da zapelajo i te odebráne KŠ 1754, 12a; Kumaniánci szo sze pa na teliko szprevedli, da szo sze nej szamo popoganili KOJ 1848, 40; Erkao szem tím nepobo'znim, nepozdignite rogóv nateliko TA 1848, 60; Ki natelko zaszpi, Da sze v-zla nõcs vtopi KAJ 1848, 241; Koga ste dnes dönok na vulici natelko naganyali BJ 1886, 24
- na ténci** prisl. *tanko, nežno*: Zrasztémo mladénci Za nász i na ténci te divojke KOJ 1845, 139
- natèpsti** -tepém dov. *okužiti, onesnažiti*: szo sze z nouvov krivoverov na Vogerszko povernili, 'snyouv tü drüge vnouge tüdi natepli KOJ 1914, 116 **natèpeni** -a -o *okužen, onesnažen*: ni edno tiváristvo nemore niksega sztálnoga Dobra csakati natepeni z-ptühinszkimi jezickmi KOJ 1833, IX
- natèšče** prisl. *na tešče*: Kelko belic bi mogao natesese pojeszti KAJ 1870, 170
- natíhoma** prisl. *tího*: tou more klecsécs natihoma zmoliti KOJ 1845, 9; Vu vódi natihoma plava, mála ribica BJ 1886, 47; dveri natihoma odpri BJ 1886, 4
- natís** -a m *natis*: III. natis BJ 1886, 1
- natísk** -a m *tísk*: Natiszk od Berttalanffy Imrea KOJ 1848, 1
- natískanje** -a s *tísk*: Papir ino Natiszkanye od Leykam Andrása KOJ 1833, I
- natískárnica** -e ž *tískarna*: Zmo'sni velikási szo natiszkárnice (stamparije) meli KOJ 1914, 116
- nató** prisl. **I. nato, potem**: Ali nató se je Jôžek tak razserdo BJ 1886, 5; Nató nyemi je i Ferkec rokô dao BJ 1886, 6; Nátó zaprém moje ocsi KŠ 1754, 249 **2. pri tem**: záto proJzimo, naj náJz náto pomága nas lübléni Otsa nebelzki KŠ 1754, 158; Nej Jzamo tou pa, nego i náto je odlöcsen od gmajn, naj tiváris bode KŠ 1771, 543
- natočiti** -tòčim dov. *natočiti*: Moj pehár mi pun natocJis BKM 1789, 163
- natòliko** prisl. *toliko, tako zelo*: vnouga pomenJánya vuJzebi nahájamo, natoliko kai na náz czila Jzvétoga Pavla Jtráifanye TF 1715, 7
- nátom** prisl. *na tem, za to*: i dönok Jzmo vJzigdár nátom, kakbi mogli naJfega bli'znyega vkaniti KŠ 1754, 21; nego nátom bojmo, da Jze nyegovo blágo pri nyem obdr'zi KŠ 1754, 48
- natréjti si** -tèrem si dov. *stresti, znesti se*: Kakda Jzo Jzi natrli bratje nad Jó'sefom Jzvoje csemére KM 1796, 24
- natróusiti** -im dov. *natresti, dati*: Lejhko trpi, Jteri noJzi Mirovno, ka Boug natrouJzi BKM 1789, 256 **natróušeni** -a -o *natresen*: Dájte mero dobro, naklácseno, i natroJeno KŠ 1771, 185
- natúra** -e ž **I. narava, od človeka neodvisni predmetni svet in sile, ki v njem delujejo**: Természet, natura AIN 1876, 44; Natura pocsiva AIN 1876, 9; Ar vJzáka natúra i divji i letécsi Jztvár Jze vkrotí KŠ 1771, 750; Ali i Jzáma natúra ne vcsi váJz KŠ 1771, 512;

Nature najpreimenitnési tálovje szo AIN 1876, 9; Obüdjena je natúra AIP 1876, br. 4, 4; Po etom razločavajosti se tela nature na tri tále razdelijo AI 1878, 4 **2. skupek človekovih lastnosti, iz katerih izhaja njegovo ravnanje:** ár cslovecsán]zka natúra naj]a TF 1715, 18; kako ti tátov jalna natura SM 1747, 82; Ka]ze je Bo'za natúra tak vjedinoula KŠ 1754, 101; Tákso praviczó pa nemre dati ni natúra, ni]zlobodna vola KŠ 1771, 445; kajje cslovecsa moudro]zt,]tera znatúre pohá]a TF 1715, 3; to globouko Zkvárjenye moje nature SM 1747, 53; Znami narodjeno]zkvarjenyé naj]e natúre KŠ 1754, 71; Peter]zrcsne natúre KŠ 1771, 699; kakda je Obr natúre pošalúvanye KMK 1780, 70; Boug-Cslovik dvoje nature BKM 1789, 20; i prouti natúri]zi notri vzcepleni vu dobro olivo KŠ 1771, 473; hi]stvo,]tero je natúri ino potrejbcsinam ha]znovito SIZ 1807, 8; odnod i ja]z edno]zkvárjeno naturo z-úroka]zem zadoubó SM 1747, 51; nego i na cslovecsán]zko natúro gledoucs go]zpodú]e KŠ 1754, 113; Dáj nam prav]zpozna]i, Na]o naturo BKM 1789, 144; sze more vszáki cslovek szkrbeti, da szvojega maternoga Jezika natúro prav szpozna KOJ 1833, XII;]zmo túdi bili]zinove]zerdito]zti po natúri SM 1747, 8; ka]ze vu nyegovoj]z. rejcsi ino vnatúri od nyega právi KŠ 1754, 16; Ár da poganye po natúri ona,]tera]zo právde, csinijo KŠ 1771, 451; Ka]zo tri Bo'sán]zke Per]one vu ednom bojstv]i, i natúri KMK 1780, 5; Ka]ze je Bo'za natúra]zcslovecsán]zkov Kri]ztusevov natúrov tak vjedinoula KŠ 1754, 101; Per]ono, vu steró]zta dvei Natúri SM 1747, 34; Zakaj je Kri]ztus te]vi natúri mogao meti KŠ 1754, 100; keliko tak má natúr KŠ 1754, 100; Keliko Natúr má Szin Bo'si KMS 1780, B3

naturálski -a -o prid. *naraven*: Toga kr]zti prine]šenoga naj polijé z-naturá]zkov vodou KMK 1780, 59; Gda kákse naturálszke sztvari naprejprinásamo z-szvojm]i lasztivn]imi iménami KOJ 1833, 10

nátúren -rna -o prid. *naraven*: Nè je ne mili, ni nátúren, Ki je bo'ze právde sztálen vernik KAJ 1848, 284; szodec, ki je i ovak nátúren cslovek bio KAJ 1870, 155

náturnost -i ž *narava*: Da kak necsinim spota Jasz mojemi vadlúvanyi Po divvoj náturnoszt]i KAJ 1848, 285

naváb]iti -im dov. *privabiti*: vnouge imenitne Velikáse nyemi navábi KOJ 1848, 76; vougri stimajoucs]i, ka szo Tatare tocskar Kumaniánci szem naváb]ili KOJ 1848, 36

návada -e ž *navada, običaj*: Szokás; návada,

sega KOJ 1833, 174; dönok mi je drága má grejsna návada KM 1783, 282; tákse kákse návade zdr'závanyem düsnoga zvelicsanya i]zkati KŠ 1754, 4; gori idoucs]i oni v-Jeru'zálem pouleg návade]zvé]ka KŠ 1771, 171; Prides brezi vöre li znávade e]zi BKM 1789, 237; nego li]ztáro dobro návado na]zledújemo KŠ 1754, 211; Na]ledú]te eto lejpo návado BKM 1789, 6; Takovo návado i]zmrt nadnami má SŠ 1796, 41; Vampir pa to návado má AI 1878, 7; csi]ze ne obrej]zete po návadi Moj'ze]lovoj KŠ 1771, 388; Četvérorokne Stvári se po návadi za opice imenú]o AI 1878, 6; Solszke návade vrloga Skolnika KOJ 1845, 6;]zam ja]z nikaj nej vcsino prouti lú]ztvi na]emi KŠ 1771, 428; ka nyim je potrejbno i Moj'ze]love czeremonie i návade zdr'závati KŠ 1771, 667; dokecs ga je nej na krotkejse misz]i, návade i sege privcsila KOJ 1848, 10

návaden -dna -o prid. *navaden*: nego eto pouleg návadnoga gúcsanya véksega tála Szlovenov pizsano Grammatiko primi KOJ 1833, VI; ponáči]enje svojega návadnoga življenja AI 1878, 8 **najnavadnejši** -a -e *najnavadnejši*: Oves je najnavadnejša konjska krma AI 1878, 42

navád]iti se -vád]im se dov. *navaditi se*: kak se pes navádi bole k hi]zi AI 1878, 8; Navadi]ze tak ketomi gucs]i KŠ 1771, 438; opice ka bi se človeki tak navád]ile AI 1878, 6; od]zvoje mlado]zti máo]ze je navado mertúcs]livo 'siveti KM 1790, 44; csi szmo sze rano navád]ili k-deli KAJ 1870, 105; vnougi]zo]ze spotati navád]ili SŠ 1796, 107 **naváj]eni** -a -o *navajen*: ne morem tak hoditi, ár]zam nej navajeni KM 1796, 56; ne je vszáki vcsen i navajen v-etom táli glavó treti AI 1875, kaz. br. 6; Ár je pod bremen navajena nejma]ztvár zcslovecs]ov rics]ouv govorecsa brán]ila proroka KŠ 1771, 720; 'zrbé]ti pod járem navajene o]zelnicz]e KŠ 1771, 68

naváj]anje -a s *navajanje, privajanje*: Eti]zi premi]zl]imo, ka vcs]ini navajanye kak na dobro, tak i na hüdo gledoucs KM 1796, 56

naváj]anost -i ž *navajenost, privajenost*: i drüga etakse féle okoncsanya navajanoszt, ali podrügacsenyé zanmenúvajúoucs verbume rodijo KOJ 1833, 49; po navajanoszt]i bos znáo tak gucsati vogrszki, kak zdaj zná]o vnougi Nemcz]i KOJ 1833, XVIII

naváj]ati -am nedov. **1.** *navajati, privajati*: Na pr]zéganye ne naváj]aj tvoja vü]zta KŠ 1754, 16 **2. voditi**: Sto bi ládao]z-táksov mödro]zt]ov, Kaksté vi]z]iko navá]a BRM 1823, 108 **naváj]ati se** -am se *navajati se*:]zvé]toga Bogá cse]ztou imenúvati]ze ne naváj]aj KŠ 1754, 16

navajenost -i ž *navajenost, privajenost*: ali lagoje tiváristvo, navajenoszt ino prilika je nyemi ne dpoušztila AIP 1876, br. 4, 5

naváliti -ím dov. *napolniti*: Vesz ország szo navalili z notripozvánimi Törki KOJ 1914, 140

navčiti -ím dov. *naučiti*: Kagda [zvojo družini- czo more navcsiti TF 1715, 20; Navcsim te lepo szedeti KAJ 1870, 10; ino na v[že ker[čhán]zkoga fitka regule navcsi TF 1715, 9; naj je navcsi, ka je v[ra KŠ 1771, 744; Navcsi nász Goszpodne [že [zkrbeti KM 1783, 20; Tak kako je mené Kriřtus návcs]o TF 1715, 25; i návcs]o je na nyou [zini Izrael]zke BKM 1789, 5 **návčivši** -a -e *ko bi se naučil*: kaibi tou navčiv]i mogli razmeti TF 1715, 48 **návčeni** -a -o **1. naučen**: vlovec je meo ednoga dobro navcsenoga skvorca KAJ 1870, 21 **2. poučen**: i vardejvas ona, [tera [že razlocšávajo, navcseni zprávdě KŠ 1771, 451; Té je bio navcseni na pout Go[žpodnovo KŠ 1771, 399; Ona pa naprej navcsena od materé [zvoje, erkla je KŠ 1771, 47; i zdr'zte tadánke, na [tere [zšte navcseni KŠ 1771, 628; i vcsinili [zo tak, kak [zo nacseni bili KŠ 1771, 98

navdárjeni -a -o prid. *prizadet*: Ali prvle nego bi doszpeo kváre navdárjene domesztiti KOJ 1848, 35

navéčar prisl. *zvečer*: Zaütra czveté, ali povéhne, ino sze navéčar pokoszi [trava] TA 1848, 75; dosztakrát szo nēznali navéčar, jeli do meli drügi dén edno drobtino krüha KAJ 1870, 125

navéke prisl. *na veke, večno*: Ár je nyé dika düsi zlehka naveke kvárna KAJ 1848, 18; lepi szpomenek nyegov naveke goriosztáne KAJ 1870, 54

navékše prisl. *večinoma, povečini*: Ki kaj zná, na vékse on je v[zejm prijéten KM 1790, 36; Navékše szo Vezni ki tákse natüre, ka csi sze eden dene KOJ 1833, 112; Po jēsztvini navékše pijémo KAJ 1870, 46; i pri táksi nomenaj navékše, csi pred nyim *t* ali *l* hodi KOJ 1833, 44

navelci prisl. *na veliko*: odprite sze vráta navelci TA 1848, 19; pito Stevan, na velci glédavsi AIP 1876, br. 9, 6

navěrnoti se -ém se dov. *napotiti se, zaviti kam*: Pokój dobra [zšte [že [zem navernoli SIZ 1807, 17

navézanje -a s *sprejem*: ka sze vládarsztvo od miniszter-predszednika naprédáno] p[oti navézanye pogodbe podvzéló AIP 1876, br. 6, 2

návist -i ž *zavist*: Ár je znao, kaj [zo ga znávi]zti dáli vu roké KŠ 1771, 94; Preobrno je szrcza eti, da szo v náviszt]i meli lüdsztvo nyegovo TA 1848, 86

navkúp prisl. **1. skupaj**: ino izkusávanyem navkúp mouds daies na poterpleyne SM 1747, 56; ka je Boug mene [ztvouro zev[zejmi [ztvárimi navkúp KŠ 1754, 85; Pri ocsi je bio ribics i navkúp vucenik Ivana Kr[ztitela KŠ 1771, 260; naj kak, pobérajoucsi koukol, ne [ztrgate v[vkúp 'znyim i pseniczo KŠ 1771, 44; eti je pa [zkrito navkúp i Cslovecsánsztvo KM 1783, 121; Dika [zini Navkúp Dühi [zvétomi BKM 1789, 9; I tam bos 'snyim navkúp 'sivo SŠ 1796, 53; csi bi sze na vágo djáli, navkúp bi le'zesi bili, kak nika TA 1848, 48; Hválo dajmo mi vszi navkúp Bogi KAJ 1848, 1; stero od poglavnika drügimi országm]i navkúp dosztájaj[ocsa dugovány]a v[özravna AI 1875, kaz. br. 2 **2. hkrati**: zagrebecski püspek, steri je navkúp ban bio KOJ 1914, 120

navkúpe prisl. **1. skupaj**: ino meni zev[zejmi v[örüjousimi navkúpe bláfen]ztvo dá TF 1715, 24; i v[zejm takai navkúpe, Or[žág nebel]zki dobili SM 1747, 70; szo nisteri verbumi tudi nomeni navkúpe KOJ 1833, 50 **2. hkrati**: Z-etoga lehkoga navkúpe i szrečsnoga obládany]a je szmrt pretrgnila KOJ 1848, 14

navkúpen -pna -o prid. *skupen*: za volo szkoncsávany]a navkúpni dugovány] AI 1875, br. 1, 1

navkúpnost -i ž **1. univerza**: Stampane v-násztavi vogr. král. navkúpnoszt]i KAJ 1870, 2 **2. skupnost**: ka navkúpni vojni-sereg cel[ó nems]ki i vogerszko navkúpnoszt] je pri tom dugovány]i vu nikom nē viditi AI 1875, br. 1, 1

navlážiti -ím dov. *navlažiti*: Priglédnes zemlo, ino jo navla'zis TA 1848, 50; ka je na Gedeona molitev na goulom gümli razpre]ztrto vuno ro[šza navlá]žila KM 1796, 47; pren. Kak vájni hlád düso vandrara navlá'zi KAJ 1870, 47

navličüvati -üjem nedov. *nategovati*: Obrezani je [to pozváni, naj ne navlicšuje kou'ziczo KŠ 1771, 502

návod -a m *navodilo*: Návod dühovnika KAJ 1848, 328

navoliti se -v[ölim se dov. *naveličati se*: nedáj sze navoliti KOJ 1845, 30; Nadale, da bi [že manne navolili KM 1796, 40; naj bi sze navolili pápínsztva KOJ 1914, 127; da je nyemi nej bráno prvo tivárisiczo, stere sze je navolo KOJ 1845, 64; Ali poj]bics sze je navolo csakati KAJ 1870, 40; Eto sze naszlédny]e kral navolo AI 1875, kaz. br. 3; dokecs szo sze nej t[örszke szile navolili KOJ 1848, 77 **nav[ö]lv[ö]ši se** -a se -e se *ko se je naveličal*: Prvejsnik – navolivi]s]i sze 'senszko]ga ravny]a KOJ 1848, 48

navráčati -am nedov. *voditi, navajati*: Jezus! na dobro me navrácsaj BRM 1823, 56

navřčti -vřzem dov. *naložiti*: Csi jáki veliko dácsa na nyé navřzemo KŠ 1754, 50; Kakoli je on řzkoncsao ino na mé navřgao KŠ 1754, 269

navrhé prisl. *zvrhano*: ino szam tüdi pelao szebom navrhé puna kóla prázni lagvóv AIP 1876, br. 8, 8

navrnjávati -am nedov. *navajati, obračati*: Gda vgresis, Sto te pomiluje, I na dobro navrnjáva BRM 1823, 111

navrnóuti -ém dov. *vrniti*: Odvrni nyim to nevoló, Navrni pa dobro volo BRM 1823, 34

navrnóuti se -ém se *obrniti se, vrniti se*: Da řze z-gréhov povrném, Na Tvojo pôt navrném BRM 1823, 463; Od Tébe řze pomilujem, I na dobro navrném BRM 1823, 8; Ki řze z-gréhov nepovrné, I na dobro nenavréné BRM 1823, 44; Ki řze k-meni povrnéjo, I na dobro navrnéjo BRM 1823, 112; Navrni sze, Goszpodne, resi TA 1848, 5; ino řze veřzelijo kaj řze je k-nyim navrno SIZ 1807, 31

navřš -a m *pribitek*: za dohodka bude vzeto pětkrát v preminocsem leti plácsane zemelszke dácsa suma i navřs (Zuschlag) AI 1875, br. 2, 6

navřtani -a -o prid. *navrtan*: Z navřtanoga stébla tečé na protolje bela, sladka vlaga AI 1878, 46

návučen -čna -o prid. *poučen*: szo řih poscersili nike potrebne knige napiszati kakti molitveno, navucsno (mali katekizmus) KOJ 1914, 153; Za szlovkanye skolnik napise na táblo szmejsne, ali navküp návucsne recsi KOJ 1845, 11

návučnik -a m *učitelj*: Dá meni pocřinouti, Od tátov návucřnikov krivi, On mené ořzlobodi BKM 1789, 161

návučnost -i ř *přiučřljivost*: Návucsnoszt pszóv je csúdavřédna KAJ 1870, 39; [konj] bisztra hodba i řétka návucsnoszt med te najlepse sztvaré zdignejo KAJ 1870, 87

návühnica -e ř *uhan*: Vu vühnicaj 'zenszke i klacsárje návühnice noszijo KAJ 1870, 32

návuk -a m **I. nauk, sístem spoznanj o čem**: touie tou krátři navuk võre TF 1715, 1; Katekizmus je znánya Návuk KMK 1780, A2 (3); Krátři Návuk Vogrszkoga Jezika KOJ 1833, 1; Návuk vogrszkoga jezika AIN 1876, 1; od právoga Boljega návuka naidale vkrai zabloudi TF 1715, 3; csi pouleg etoga návuka 'živés KŠ 1754, 9b; Pitao je od návuka nyegovoga KŠ 1771, 326; Da tak řzprávoga návuka, Vřzi hařzek zadobimo BKM 1789, 147; řze je kprávomi návuki pridřřžo KŠ 1754, 11b; pokorni řzte pa

grátali návuki KŠ 1771, 460; Od vere návuka BRM 1823, V; vu ednom táli návuka vere ino 'zitka KAJ 1848, III; na blářeni návuk pripela TF 1715, 3; řzem razkálao na návuk od Bogá KŠ 1754, 6b; řteri on eden Návuk vörjejo KMK 1780, 20; i na návuk gledoucs BKM 1789, 4; naj i nadale řztálni bodo vu Křiřztuřovom návuki KŠ 1771, 613; Vu návuki práve võre nářz zdr'zi BKM 1789, 152; i csúdivao řze je nad Gořzpodnovim návukom KŠ 1771, 381; Ka je potrebno zvřn glávni Návukov znati KMK 1780, 6; Zobřztom me cseřztijo, řteri vesijo návuke KŠ 1754, 13; da vcsio tákse návuke, ki řzo zapovidi řüdi KŠ 1771, 50; malo řüdi Võre Návuke zná KMK 1780, 54; more znati, kak i prvinszke vörvajszke návuke KOJ 1845, 90 **2. pouk, nasvet**: Navuk od blasenřztva ti verni SM 1747, 91; Krátři návuk KM 1790, 16; vörjejo, da dobrenávuk vecsa valá, nego zláto KOJ 1845, 7; po ministeriumi vadřlüványa i návuka KAJ 1870, 1; csi ga na řüdi návuk vcsimo KŠ 1754, 39; gda te zdravi návuk ne bodo trpeli KŠ 1771, 651; vřřdom návuki, po pokouri doli trři KŠ 1754, 161; Po návuki KAJ 1848, IX; Pred návukom KAJ 1848, IX; Peřzen pred návukom BKM 1789, 292

nazádäti -dám dov. *vrniti, povrniti*: vcsi Té dár tvoj varvati I Nyega tebi nazádäti KAJ 1848, 245 **nazádäti se** -dám se *vrniti se*: Od tébe sze sze pa tím mojim nazádao KAJ 1870, 169

nazáj tudi nazá tudi nahzář tudi nazájř tudi nazájjan prisl. **1. nazaj, izrařa gibanje ali usmerjenost proti hrbtni, zadnji strani glede na osebek**: Jezus řze pa nazáj obrné KŠ 1771, 30 **2. izrařa gibanje ali smer proti izhodiřču**: Ete Jesus nazaj pride SM 1747, 15; Moremo nouvoga csloveka nazáj řřzkati KŠ 1754, 192; nego nyidva nazáj pelaj kbrati tvojemi KŠ 1754, 66; Za Czajarřztva Nerve je pa nazáj řou vu Efezus KŠ 1771, 261; řzo řli nazáj vu řzvoje domovine KŠ 1771, 8; mér vas řze nazáj povrné na vářz KŠ 1771, 32; Odnut řze nazáj poverne BKM 1789, 20; i vu zemlo najřze nazáj povrné KM 1796, 7; sze more vó prosziti, ino hitro nazáj pascsiti KOJ 1845, 9; ino sou kak naj řüjsa tocsa v-Pannonio nazáj KOJ 1848, 4; i od tiszteciz bi rávno telko mlájřsov k-szebi nazajan gorivřéli na edno leto KOJ 1833, XVI; ki vu Hercegovini mir ráj dopüsztlivosztřov, kak krvi polevanyom nahzář posztaviti 'zele AI 1875, br. 1, 2; mogli szo nazáj domó oditi AI 1875, kaz. br. 3; eto sze poszlavcom nazájř prek posle AI 1875, kaz. br. 2 **3. v zvezi z glagolom vrniti, povrniti**: Nepobořzen na pószodo jemlé, i naza ne plácsa TA 1848, 30;

i šterom merom mejrite, šztišztom bode vám nazáj merjeno KŠ 1771, 21; vu vřzem řzo nazáj skoudili razbiácsom KM 1790, 88 **4.** v zvezi z glagolom *ugovarjati*: naj podlo'zni boudo ni nazáj morjřjousci KŠ 1754, 66 **5.** *spet, znova*: ali oblřbo mojo prelomo, ino nazáj grehe polřbo SM 1747, 53; mojo dřšo i teřlo vu vno'zina řřzni grejhov nazáj zblato KŠ 1754, 230; i vzemi me nazáj gori vu tvoje miloscse dobrouto KŠ 1754, 232; Opravi me nazáj gori KŠ 1754, 242; I nazáj je pořztánola rouka nyegova zdrava KŠ 1771, 109; Petra v-Apořztořřzstvo nazáj dene KŠ 1771, 334; i z-meřzom je ono meřzto nazáj napuno KM 1796, 6; Koga szo sze prijale [osepnice] z-jezero sze komaj ednoga nazáj primejo KOJ 1845, 119; malolejtnosť sze nyim je zdejla za pravi časzy nazáj pograbiti KOJ 1848, 8

nazáj cimprati ~ -am nedov. *ponovno zgraditi*: Ár Jeru'zálem pá, Nazáj cimprati dá BKM 1789, 357

nazájďanje -a s *povračilo*: naj nyim bode řzto nyihov na nazájďanye KŠ 1771, 472

nazáj ďati ~ dám dov. *vrñiti, povrniti*: To vkráďnyeno pa nazáj ďati KŠ 1754, 53; tak prořzimo Bogá, naj nyim obilno nazáj dá KŠ 1754, 53

nazáj dobiti ~ -ím dov. *dobiti nazaj*: Tak je po pokouri nazáj dobi KŠ 1754, 191 **nazáj dōbleni** ~ -a ~ -o *nazaj dobljen, vrñjen*: Györ je denok nazáj dobleni po vitěstvi KOJ 1848, 86

nazáj drřěči se ~ -a se ~ -e prid. *zadržan, boječ*: da szam pôleg lagovoga gorihraněnya bojazlivi i nazájszedř'zěcsi bio AI 1875, br. 2, 7

nazájemni -a -o prid. *vzajemem, medsebojen*: Zahválníti dobrotivnořřzť Je nazájemna dř'znofřzť BRM 1823, 398

nazáj gōri postaviti ~ ~ -ím dov. *znova ustanoviti*: Gořzpodne, jeli vu etom vřejmeni nazáj gori pořztávis Kráľřzťvo Izraelřzko KŠ 1771, 341

nazáj hoditi ~ hōdim nedov. *vraćati se*: Mřtvi nehodijo nazáj KOJ 1845, 96

nazáj idōč prisl. *nazaj grede*: Nazáidōcs k-ocsi szvojemi, szřěcsao sze je z-ednim kōdisom KAJ 1870, 136

nazáj idōči ~ -a ~ -e prid. *vračajoč se*: Rano pa nazáj idoucsi vu meřzto, ogládo je KŠ 1771, 69; Tōrci pa v-gorēcsem szřdi nazájidoucsi szporobijo vsze KOJ 1848, 50

nazájměriti -im dov. *vrñiti, povrniti*: ár z-káksov merov mejris, z-táksov tebi bodo nazájmerili KOJ 1845, 29

nazáj nōtripostaviti ~ -im dov. *vzpostaviti, uvesti*: da sze je Magisztratus molo Cszazari,

naj bi nyim indasnyo Szpouved nazáj notřiposťztaVO KOJ 1845, 67

nazáj odgovárjati ~ -am nedov. *ugovarjati*: řto řzi ti, ka nazáj odgovárjas Bougi KŠ 1771, 468

nazáj pláčati ~ -am dov. *vrñiti*: Ar je pravicsno pri Bougi nazáj plácsati onim znevolami, ki vám nevoľo řzprávlajo KŠ 1771, 626; Goszpodne, pomori mi gori, da nyim nazá plácsam TA 1848, 34; Ferkec nyemi je eta nej nazáj pláčao BJ 1886, 5; naj řze nyemi nazáj plácsa KŠ 1771, 474

nazáj pobrati ~ -berém dov. *preklicati, umakñiti*: Rejes sze lehko vōpovej, ali tesko nazáj poberé KOJ 1845, 33

nazáj pognati ~ -ženém dov. *zavrñiti, pregnati*: Za tō, ka szy nazápognoao protivnikie moje TA 1848, 7

nazáj pojďouč prisl. *nazaj grede, vraćajoč se*: [Turki] na ovom kráji nazáj pojďoucs po Vogerszkom szo páli vsze pozobali KOJ 1848, 75

nazáj ponoviti se ~ -ím se dov. *obnoviti se, preroditi se*: Csi odpáďnejo, ka bi řze pá nazáj ponouřvili na pokouro KŠ 1771, 679

nazájpostavlenjé -á s *obnova, obnovitev*: Komi je potreřbno řřztina nébo vzěti notri do vřejmena nazájpořřzťavlenyá vřzej řřztvári KŠ 1771, 349

nazáj potegnenjé ~ -á s *unik*: řze zapovidáva ogrizávanya, i razlácsanya nazáj potěgnenyé KMK 1780, 45

nazáj potěgnoti ~ -em dov. *umakñiti, prenehati*: Zapovidáva pa praviczto gúcsati, I ogrizávanye nazáj potěgnoti KM 1783, 276

nazáj povrnějnje ~ -a s *vrñitev*: řřtere [domovine] řzo vō prislí, meli bi vřejmen na nazáj povrnějnye KŠ 1771, 691; Csrnkavecť .. I vu nazáj povrnějnej bodoucsi KŠ 1771, 366

nazáj povrnóuti ~ -ěm dov. **I.** *vrñiti tvarne dobrine*: Amurát obecsajoucs nyemi vsza szpojěmana nazáj povrnoti KOJ 1848, 56; Ka lřczko blágo nazáj povrné KMK 1780, 75; vcsinimo, naj vzěto blágo nazáj povrněmo KMK 1780, 44; i nazáj je povrno ti trěřzeti řzrebrni pejnec poglavnikom KŠ 1771, 93 **2.** *vrñiti duhovne, moralne vrednote*: Povrni mi znōvics zdrávje moje KAJ 1870, 169; naj řze vsesijo řzvojim řřtariřim to dobro nazáj povrnouti KŠ 1771, 640; i z-drřugimi dořřtōjñnimi dobroutami 'selejjo vám vas trřd nazáj povrnouti SIZ 1807, 16; Gořzpodni dá na pouřřzodo, řřteri milořřzivno dá vbougomi, i nyegovo dobro vřřinenyé nyemi nazáj povrné KŠ 1754, 169; Boug licze na té obrñi, I vřze ti nazáj povrni

SŠ 1796, 15 **nazáj povnróuti se** ~ -ém se **I. vrniti se**: Odnut [že nazáj povnré v-Alexandrio KŠ 1771, 101; naj [že vám najzkori nazáj povnrém KŠ 1771, 698; I ki je na nyivi, naj [že nazáj ne povnré KŠ 1771, 80; ali odnet [že je hitro vu Kánaán]zko zemlo nazáj povrno KM 1796, 15; Geto [zta [že nazáj povrnola, csüdüvao [že je Ferencz KM 1790, 38; gda [zo [že od groba nazáj povrnole KM 1796, 114 **2. priti v prejšnje stanje**: počjiné nad nyim mér vas, csi ga pa nebode, na váz [že nazáj povnré KŠ 1771, 202; nego düša se nazájpoverné k-Bôgi BJ 1886, 40; Oh kak bi [že rad nazáj povrno na nouvi 'sitek KM 1783, 206; dokoncsano je, naj sze lutheránje na indasnye pápinszto nazáj povnréno KOJ 1845, 67; Nazáj [zam [že 'se povrno kako rászipni [zin KM 1783, 151

nazáj prinášati se ~ -am se nedov. **zapotavljati**: adjectivum geto sze on zvün glávnoa govorejnja ali szledi z-káksim véznikom nazáj prináša k-tomi prvle vöppejdanomi substantivumi KOJ 1833, 116

nazáj prinéšeni ~ -a ~ -o prid. **vrnjen**: Po Kristussi nazái prinešenom Milošcse vreimeni SM 1747, 35

nazáj prisvojiti ~ -ím dov. **znova si prisvojiti**: Mejnili szo ka bi zdaj vrla prilika bila negda pográblena nazáj prisvojiti KOJ 1848, 70; Törk szí prizadáva meszta nazáj prisvojiti KOJ 1848, 115

nazáj príti ~ pridem dov. **vrniti se**: Teda je Ottoa szrám bilou na Vogerszko nazájpriti KOJ 1848, 44; Timotheus nazáj pride zradofztyov KŠ 1771, 618 **nazáj pridóuči** ~ -a ~ -e **vračajoč se**: Kericsmárje szo pa nazáj pridoucsim kre ceszte vinszke becske na csep vdarili KOJ 1914, 151

nazájpüstiti -ím dov. **vrniti, prepustiti**: ino naj [luterani] pápinszkimCerkvam i Popom po szili pográblene funduse nazájpüstijo KOJ 1845, 67; Ottokar nyemi je pa nazájpüszto vsza podjármana meszta i kraje KOJ 1848, 39

nazáj ravnáti se ~ -am se dov. **napotiti se, odpraviti se**: i 'Je [že je v[že nazáj ravnalo v-Egyiptom KM 1796, 41

nazáj spojémati ~ -am dov. **ponovno osvojiti**: ár je v-Dalmáció vecs vogerszkih seregov pripozlano, ki szo szkoro vszo nazájspojémali AI 1878, 25 **nazájspojémavši** -a -e **ko je ponovno osvojil**: Maximilián da na hiotrom nazájspojémavši Stájer, Korosko, Krájnyszko KOJ 1848, 69 **nazáj spojémáni** ~ -a ~ -o **nazaj vzet**: nazáj je szpojémáno vsze, escse i vecs pribójuváo KOJ 1848, 83

nazáj správití ~ správim dov. **I. pridobiti**: Eliás i[ztina pride prvle naj nazáj [zprávi v[za KŠ 1771, 129; da tam Petri králeszto po szili vzéto nazáj szprávi KOJ 1914, 102; kaj je nej Kri[ztus, nego angyelje [zo nám nazáj [zpravili náje zgübleno zvelicsanye KŠ 1771, 602 **2. vzpostaviti, obnoviti**: nego csi nyim obecsa, ka krsztsánszto doli, indasnye poganszto pa nazájszprávi KOJ 1848, 17

nazáj správlanje ~ -a s **vzpostavitev, obnovitev**: Somogyszki Herceg, ki sze je po nazáj szprávlanyi indasnyega pogansztva na prejdnye Vojvodszto tro KOJ 1848, 12

nazáj vléjči ~ -em dov. **preklicati, umakniti**: Ino ka obec[as, ne[cses nazáj vlejči BKM 1789, 322 **nazáj vléjči se** ~ -em se nedov. **umikati se**: rúszka vojszka sze je pred nyim nazáj sztráh kázajoucs vlekla KOJ 1848, 119

nazáj vléjka ~ -e z **upiranje**: Nej tribej nikakse 'seni nazáj vlejke SIZ 1807, 54

nazájvrnéjnje -a s **vrnitev**: Na szprotolétje pa gotovi csákajo [ptiči] hip nazájvrnényá KAJ 1870, 26

nazájvrženi -a -o prid. **odbit**: törszki vojvoda pa vszakokrát je od moskih i 'senszk toga meszta nazájvr'seni KOJ 1914, 108

nazáj vzéti ~ vzémem dov. **I. vzeti nazaj**: Csi mi [csé nazáj vzéti, Naj vzeme KŠ 1754, 263; naj ga nazáj vzeme KŠ 1771, 446 **2. prejeti, sprejeti**: Ki nebi nazáj vzéto zvnougm tálom 'ziték vekivecsni KŠ 1771, 233; Odkud ga je i vu priliki gori [ztajenyá nazáj vzéto KŠ 1771, 692

nazáj vzétje ~ -a s **vzetje nazaj, sprejem**: za volo pobougsenyá nazáj vzétje KŠ 1754, 196; gda bi [že [zpunili dnévi nazáj vzétjá nyegovoga, liki je Kri[ztus vu [zvojoj poniznojzti notri do vnébo nazáj vzétya .. doli [zpi[žani KŠ 1771, 762

nazáj zavérnoti ~ -ém dov. **zavrnuti**: Vszí moy nepriatelie moreio zebé nazái zavérnoti ABC 1725, A8a

nazáj zgoniti se ~ zgönim se dov. **vrniti se**: Csi olíja neosmeo nazáj [že zgonis SŠ 1796, 69

nazáj zvánje ~ -a s **klic**: i na Evangyeliom[zko csi]ztoucso nazáj zvánje KŠ 1771, 564

nazáprávití -právim nedov. **odgovarjati**: I naglász je nazápravo ete prijaznive recsi KAJ 1870, 124

nazápripeláti -ám dov. **nazaj pripeljati**: i pá szí me o'zivo, i z globocsine zemle me nazápripelao TA 1848, 56

Názarenec -nca m **Nazarečan**: Názarenczi ga zavr'zejo KŠ 1771, 42, 117

nazarènski -a -o prid. **nazareški**: kaj te

Nazaren|zki Jezus potere eto me|zto KŠ 1771, 358; Jezus Názarenszki Kráo 'Sidovszki KM 1783, 35; Od Jezufa Nazaren|zkoga KŠ 1771, 255; Nazaren|zkoga Jezusa je Boug namazao |z. Dúhom KŠ 1754, 99; Jezusa Nazaren|zkoga KŠ 1771, 325; i ete je bio z-Jezufom Názaren|zkim KŠ 1771, 92

Názaret -a m *Nazaret*: vme|zti, |stero |ze veli Názareth KŠ 1771, 9; zme|zta Názaretha KŠ 1771, 167; I o|zstaviv|li Názareth KŠ 1771, 12; Vu Názareth po|zlan je BKM 1789, 6; Vu Názareth odpo|zlaó BRM 1823, 4

nazaréuški -a -o prid. *nazareški*: etoga mo'zá, naj prednye|jega Nazareuskoga jeretin|zta KŠ 1771, 416

nazávrnúoti -vrném dov. *vrniti*: Glász tvoje szkrbnoszt Me je nazávrno na sztopáj vernoszt KAJ 1848, 401 **nazávrnúoti se** -vrném se *vrniti se*: Naj sze nazávrnéjo navécsar TA 1848, 47

nazavűpstvo -a s *odbor*: Potom nazavűpstvo pred szpráviscse polo'zi vsze AI 1875, kaz. br. 2; toga nazavűpstva szkoncsano delo sze naprűpolo'zi AI 1875, 2; Eto sze pregdá nazavűpstvi AI 1875, 2

názdrť prisl. *ritensko*: názdrť |zo sli i |zpadnoli |zo na zemlo KŠ 1771, 325; názdrť |zo pojzli, i |zpadnoli na zemlo KM 1783, 106; Vszi moji nepriátelje názdrť sze naj sztirajo TA 1848, 6; Jordán sze je názdrť vrno TA 1848, 95

nazgrűntani -a -o prid. *izreden, velikanski*: Csi rusz rűszan bój zacsen, tó de nazgrűntano bitje AIP 1876, br. 11, 3

názhaj -a m *korist, uspeh*: Názhaj KAJ 1870, 26, 12; Po krátkom vrėmeni sze prevr'ze, sz-káksim nájhajom sze pogodbėnye dokoncsalo AI 1875, br. 1, 2

názimec -mca m *enoleten prašiček*: Mláde szvinyé sze praszi, leta sztare pa názimci zovėjo KAJ 1870, 69

naznánjeni -a -o prid. *naznanjen, omenjen*: Tou ti |lelej, |stero ga Imé gori más naznanyeno TF 1715, 9

naznanjűvati tudi naznanűvati -űjem nedov. *naznanjati, oznanjati*: Po |stero m naznanűje Szvéti Dúh KŠ 1771, 685; Gda eto vrėmen priteklo, predszednik naznanyűje, ka Hodosi zdaj nē mogocsno AIP 1876, br. 2, 3

nazóči tudi nazóuči -a -e prid. **I. navzoč**: kaj je Boug pov|zud nazoucsi KŠ 1771, 13; Pod Vin|zkim kejpom je nej |zamo Kri|ztu|ffa Krv, nego i Tejlo nazoucsi KMK 1780, 61; I bodo me |ztrasno nazouci tou'file KM 1783, 283; On je Zmilocsom nazaucsi BKM

1789, 10; Ár jajz |zam 'ze o|zoudo, liki da bi na zoucsi bio KŠ 1771, 498; ki |zam nazoucsi i|ztina ponizen med vami KŠ 1771, 545; Naj nej li |zamo nazoucsi |zlu'zite KŠ 1771, 586; I v|ze lu|zstvo, |stero je tám nazouci bilou KM 1796, 111; I v-kr|zti je nazócsi BRM 1823, 5; lidjé! ki |zte zdaj nazoucsi SŠ 1796, 22; Kakda sze dr'sis nazoucsi Goszpouda KOJ 1845, 24; ino moja nevola nazócsi vszáko útro TA 1848, 58; Hodi, i boj nam nazócsi KAJ 1848, 123; Vszáki poszlavec du'zen na vszakom szedszti nazócsi bidti AI 1875, kaz. br. 3; Miniszteri pėnez |zéli Kálmáni je na zócsi vr'zeno, ka je on bio AI 1875, br. 2, 1 **2.** v zvezi **nazouči bodouči navzoč**: jazsz nevolni grejsnik |ze eti zaisztino nazoucsi bodoucsemi naklányam KM 1783, 55; zadovolni bojte |ztim nazoucsi bodoucsem KŠ 1754, 167; Dáo je obouje nazoucsi bodoucsem Apo|tolom KMK 1780, 51 **nazóuči** -a -e sam. *navzoči*: Iezus! pred kim je v|ze nazouci, Ka je bilou, je i bode BKM 1789, 397; v zvezi **nazouči bodouči navzoči**: Na |stero nyemi ti nazoucsi bodoucsi odgovorijo: Amen KŠ 1771, 261; Potom se pa med mertvečkov spėvov spėvnika i nazóci bodóci vu grob pűsti BJ 1886, 27; Pro|zim pa vá|z, naj |ze nazoucsi bodoucsi ne podra|ztim zvu'pano|ztyov KŠ 1771, 545

nazóučen -čna -o prid. *navzoč*: Jelen; zdásnyi, nazoucšen -a -o KOJ 1833, 161; Ki Zvelicsitela scsėjo nazoucsnocske poszlűsati KOJ 1845, 126; Nazoucsmi Pűspeczke szo ga túdi nadigávali KOJ 1845, 61; z-szreczá gucsi po latinszkom nazoucsmim sztálisom i Rėdom KOJ 1848, 109 **nazóučnost** -i ž *navzočnost*: i, naj |zvojo nazoucno|zť szpreobrnjeno na vino poká'ze KŠ 1771, 823; geto 'snym szamo nazoucsmoszt káksega dugoványa znamenűjemo KOJ 1833, 122; Jenner je vu nazoucsmoszt vno go lűdih prvikrát oszipnice vceplávao KOJ 1845, 119; ino sze je v-nazoucsmoszt neápolszkoga Krála pűszto za vogerskoga Krála ovėncsati KOJ 1848, 116

názrit prisl. *ritensko*: Zatrűden kony pa názrit szpádne KOJ 1848, 74

nazvāti -zovėm dov. *poklicati*: Kráo vnouge sztanovnike nazové KOJ 1848, 37 **nazváni** -a -o *poklican*: Po obládanyi nazváníh Ausztriánczov je Béla IV. escse bole razdrácsco Goszpodo KOJ 1848, 36

nazvejščanje -a s *oznanjenje*: záto je on mené po|zlal na nazveizcsánye Evangelioma SM 1747, 11; Jelie Bog tou |zvoje nazveizclányé obdersal SM 1747, 9

nazvejščati tudi nazvejščati -am nedov. *oznan-*

jati: Sztrasen glász nazvejsca grejsnikom BKM 1789, 443; i nazvizcsamo vám sitek SM 1747, 19

nazvejstitel -a m *oznanjevalec*: Koga je odébrao Szin Bo'si za szvojega nazvejstítela KM 1796, 85

nazvéjstítí tudi nazvéstítí tudi nazvéstítí -im dov. *oznaniti*: Jelenteni; znamenüvati, nazvejsztiti KOJ 1833, 161; ka je, ka mi más nazvejstítí KŠ 1771, 415; Gda hocses szrcz szkrovnofzti nazvejstítí BKM 1789, 2; pošzlani szam ktebi, naj ti eta povejm i nazvejstítim KŠ 1771, 162; i tá pridoucsa vám nazvejstítí KŠ 1771, 320; Vnyem szvo miloscsa nazvejstítí BKM 1789, 25; idoucsa nazvejstítita Ivani, sztera csüjeta KŠ 1771, 35; nazvejstítite Jakubi i bratom eta KŠ 1771, 380; ino szí nazvejstítí meni SM 1747, 67; ino szí je nazvejstítito tim málicskim KŠ 1771, 37; ár szí ti szám Boug tou nazvejstítito KM 1790, 107; on ga je nám nazvejstítito KŠ 1754, 102; nítí pridoucsi szto bratov je kaj nazvejstítito od tébe hüdoga KŠ 1771, 429; za ísztino dr'sati, ka je Boug nazvejstítito KMK 1780, 4; píszmo naprej je nazvejstítílo Ábrahámi KŠ 1771, 561; Nazvejstítíli szo pa nyemi, kaj Jezus ide mimo KŠ 1771, 233; Imenik .. kakti poká'se, i nazvejsztí KOJ 1833, 13; Imenik .. kakti poká'ze i nazvéstítí AIN 1876, 24; Nazvéstítí Szlugom tvojim csinénýe tvoje TA 1848, 75 **nazvéjstítí se** tudi nazvéstítí se -im se *oznaniti se, naznaniti se*: Pa sztérom nazvejstítí szte BKM 1789, 6; Pa sztérom szte nazvéstítí, Po Anyelszkoj právo pové szti BRM 1823, 4; I pred Kri sztusom szte mores nazvejstítí SŠ 1796, 27; nego, naj szte nazvejstítíto dela Bo'za vu nyem KŠ 1771, 296; Tou szo 'Zeleti; Dabí szte nyim nazvejstítito BKM 1789, 8 **nazvéjsténi** -a -o *naznanjen*: ér je na vsze, ka nyemi je nazvejszténo, rad pravo KOJ 1848, 72 **nazvéjsténi** -a -o **I. oznanjen**: Eta je pa ta rejs, sztera je vám nazvejstítésena KŠ 1771, 705; Ár je tak nazvejstítéseni, Da bode on Odküpitel BKM 1789, 56; Ár mi je nazvejstítéseno od vá sz KŠ 1771, 491 **2. označen**: da szo níki rejtíki szpadáji nej nazvejscseni, potrejbno je KOJ 1833, 81; nazvejszcseno meni szkoncsanye TA 1848, 3

nazvejščénjé -á s *oznanilo*: szprávas szam szebi szrd na dén szrdito szti i nazvejscsenyá te prave szoudbe Bo'ze KŠ 1754, 75; csakajoucsi blá'zeno vüpazen i nazvejscsenyé díke ovoga velikoga Bogá KŠ 1754, 12b

nazveščávanje tudi nazviščávanje -a s *oznanjanje*: nazviščávanye od szlejdnýi dnévov KŠ 1771, 633-a s *oznanjanje*: od Kri szt.

moke nazviščávanya KŠ 1771, 230; záto me je namazao; na nazviščávanye Evangyelioma KŠ 1771, 176; czilajo na nazviščávanye príle sztnoga Meljíál'ja KM 1796, 84; da ki szmo po Angyel szkom nazviščávanyi Kri sztu'ál'ja szpoznali KMK 1780, 111; po Angyel szkom nazviščávanyi KM 1783, 88; Pokedob je nazvejscsávanye Jubileuma Teczel Jánosi narocseno KOJ 1845, 54; nazviščávanye od szlejdnýi dnévov KŠ 1771, 633

nazveščávati tudi nazveiščávati in nazvejščávati -am nedov. *oznanjati*: Nyegovo moko imamo nazvejsávati TF 1715, 41; Zakai szte moremo szmertí ino nyou nazvejsávati SM 1747, 40; Nyegovo szmertí moremo nazvejsávati SM 1747, 40; Bo'zo rejs nazvejsávati KŠ 1754, 103; Koteroga zdaj vám, Zdíkom nazvejsávám BKM 1789, 26; Koterega csé szt nazvejsává KŠ 1754, 102; Ti szí Ocsé Rejs vekvecsna, Stero Adami obecsna, Abrahámi nazvejsává BKM 1789, 1; jezik, z-sterim nazvejsávamo KOJ 1833; szmertí Gól szpodnovo nazvejsáváite (oznanuíté) SM 1747, 24; vusztá moja bodo nazvejsáválahválo KOJ 1845, 129; szteroga szmo vám nazvejsáváli KŠ 1754, 2b; Zvelícítíela, koga szo Proroczke nazvejsáváli KM 1796, 78

nazveščávati se -am se *oznanjati se*: ino sze je nyé vóra po vszem szvejti nazvejsávála KOJ 1845, 75; sztera szte vu vüha gücsáli vkamuraj, nazvejsáválo szte bode na sztrehaj KŠ 1771, 211

nazveščüvati -üjem nedov. *oznanjati*: ne bojte szte rado szt Vám nazvejscsüjem BKM 1789, 23; Stero ti vezdaj po vnougi szlugaj nazvejscsüje K szrecsi BKM 1789, 436 **nazveščüvani** -a -o *oznanjan*: Ár je i nám nazvejscsüvani bio Evangyeliom KŠ 1771, 676

nazviščávati -am nedov. *oznanjati*: Düjh ne dá nazviščávati KŠ 1771, 391; ár ovo nazviščávám vám veliko rado szt KŠ 1771, 168; Gori sztanenyé nazviščává KŠ 1771, 263; ka szta lü sztvo vcsíla i nazviščávála vu Jezúšovom iméni KŠ 1771, 350; ki szo od nyih nazviščáváli KŠ 1771, 757; nego vám ocsíve szno bodem od Ocsé nazviščáváo KŠ 1771, 321; bej'zale szo nazviščávát vucsenikom nyegovim KŠ 1771, 98; ti pa idoucsi nazviščáváj krále sztvo Bo'ze KŠ 1771, 201; i nazviščáváj dén, i noucs, neszkoncsano nyegovo dobrouro KM 1783, 159 **nazviščávati se** -am se *oznanjati se*: i naj szte nazviščává imé moje po v szoj zemli KŠ 1771, 468 **nazviščávájóúci** -a -e *oznanjajóúci*: Naj Evangyeliom nazviščávájoucsi zob sztom nazviščávám Evangyeliom KŠ 1771, 507; Gdabi pa vörvali Filípi nazviščávájoucsemi

Evangeliomi od králejštvta Bo'zega KŠ 1771, 365; Paveo pa i Barnabás šzta šze zdr'zala vu Antiochii vucsécsa i nazvišcsávajoucsa rejcs Gošzpodnovo KŠ 1771, 390; sli šzo okouli po vešznicaj nazvišcsávajoucsi Evangeliom KŠ 1771, 197; kak lejpe šzo nogé ti nazvišcsávajoucsi mér KŠ 1771, 471 **nazviščávani** -a -o *oznanjan*: Gda šzo pa zvedili, ka je i vu Berei nazvišcsávana od Pavla rejcs Bo'za KŠ 1771, 395; kim je nej bilou nazviscsávano od nyega, vidili ga bodo KŠ 1771, 483

nazviščávec -vca m *oznanjevalec*: tūhi dūhov šze vidi nazvišcsávecz biti KŠ 1771, 396; ka šzo rejcsi B. nazvišcsávczi všzi ednáki KŠ 1771, 494; I pošzlaó je nazvišcsávcze pred liczom šzvojim KŠ 1771, 200

nažárjeni -a -o prid. *razdražen*: Etak na'sarjeni Bocskai sze prime z Czaszarszkov vojszkov szekati KOJ 1848, 87

nažéti -žnjèm in -žénjam dov. *nažeti*: ti bi zléhka doszta vecs pšenice na'zeo na tvojem velkom pūsztsáki KAJ 1870, 137

nažgáti -žgém dov. *prižgati*: Niki pipo napséjo, na'sgéjo KOJ 1845, 104; Na'zgao szam szi tam na pipo AIP 1876, br. 9, 4

nažigati -am nedov. *prižigati*: ino pipe nena'sigaj KOJ 1845, 27

Neápol -a m *Neapelj*: András pa v-Neápol za krála szproseni KOJ 1848, 45

Neápolec -lca m *Neapeljčan*: Ali uprav tou je nagnilo nevoscése szouszede Neápolce KOJ 1848, 107

Neápolis -a m *Neapelj*: šzmo bej'zali drūgi dén v-Neapolis KŠ 1771, 392

neápolski -a -o prid. *neapeljski*: Ladiszlavi je zaroucsó Izabello csér neápolszkoga krála KOJ 1848, 39

néba -e ž **I. nebo**, *navidezno usločena ploskev nad obzorjem*: Coelum Néba KMS 1780, A7; Néba Ég KM 1790, 92(a); More šze li néba šzpráhom Vjedinati KŠ 1754, 258; dokecskoli ne prejde néba i Zémľa KŠ 1771, 14; ár je néba vedra KAJ 1870, 133; ká je néba sziva KAJ 1870, 133, 31; znébe dolo leti TF 1715, 38; Sztvoritel nébe ABC 1725, A5a; je Bog šztvoro Nébo, Zemlo SM 1747, 3; zgliednovšji šze vnébo hválo je dáó KŠ 1771, 48; Nébo, zemlo všza KM 1796, 3; naj vláda na .. ino pod Nébov letocšjimi Fticšjimi SM 1747, 4; V-tejh szo sze pod goulov nébov kotali KOJ 1848, 6 **2. nebesa**: šztvoriteli Nébe SM 1747, 44; Szkázo šze je pa nyemi angyeo od nébe KŠ 1771, 247; Blagošzlovlen Boug Nébe BKM 1789, 7; Dōnok mi néba ofztáne, Csi li nebéšja dobim SM 1747, 74; puna je Néba, i zemla dike nyegove

KM 1790, 111; vnešenoga notri do trétye nébe KŠ 1771, 550; šztvoriteli Nébe, i zémle KMK 1780, 8; ki šzi Nébe, zemle Gošzpod BRM 1823, 2; gde bom z-seregmi nébe Bōga zvisávao KAJ 1848, 4; Greihje vnébo proti Bougi kricšcšji TF 1715, 5; kteri je od vāšz gori vNébo vzét SM 1747, 15; po Krišztušovom vnébo zašztopleneyj KŠ 1771, 337; Boug je šztvouro Nébo, i zemlou KMK 1780, 9; Ki je vnébo zašztoupo BKM 1789, 8; Na Krišztusovoga v-nébo zašztoplēnya dén BRM 1823, V; Gda vidim nébo TA 1848, 7; Boidi volja Tvoja kako vnébi taki na zemli TF 1715, 25; kako vnébi, tak i na zemli ABC 1725, A4b; kako vu nébi, tak i na zemli SM 1747, 44; kako vnébi, tak i na zemli KŠ 1754, 161; Szprávľajte šzi pa kinse vu nébi KŠ 1771, 19; Blagoszlovleni šzi ti Goszpodne na Nébi, i na zemli KM 1783, 4; Ki šzo vnébi, i na zemli BKM 1789, 5; Vera ino pobo'znosztó Dá v-nébi odicsenošzt BRM 1823, 5; Goszpodna thron je na nébi TA 1848, 9; Nemai drūgi Bogov nego kteri lada znebo ino zemlom SM 1747, 87; zhūdimi Dūhmi pod Nébov SM 1747, 27; je nej dáno drūgo imé pod nébov med lidmi KŠ 1754, 2b **3. pregrada med ustno in nosno votlino**: Naj sze zgrábi jezík moj k nébi mojoj TA 1848, 112

nebésa -bés s mn. *nebesa*: Nebéšza šzo napravlena SM 1747, 3; Zricsjouv Gošzpodnovov šzo nebéšza napravlena KŠ 1754, 93; odprľašzo šze nyemi nebéšza KŠ 1771, 10; Teda šze nebéšza gyenejo BKM 1789, 19; otecz Boug pak zNebéšz kricšji TF 1715, 38; Gošzpon Jesus šze prikáse zNebéšz SM 1747, 15; ali angyeo znebéšz nazvescsávao KŠ 1754, 2b; ka je Krišztus šzebov znebéšz princšzao KŠ 1771, 268; Z-Nebész rêcs vecsna prihája BRM 1823, 1; Z-Nebész rêcs vecsna prihája KAJ 1848, 8; Nebés Gospód BJ 1886, 8; Jaz scsém li knebéšzam KŠ 1754, 261; je knebéšzam vrácsa KŠ 1771, 590; zašztoupoje uu Nebéšza TF 1715, 22; Csi li nebéšza dobim SM 1747, 74; zašztopil je na Nebéšzah SM 1747, 44; šzo nyemi nebéšza nej mogli vzéti KŠ 1754, 10b; Vnebéšza idem KŠ 1754, 272; ka šztojite gledécsi vu nebéšza KŠ 1771, 342; Sztopo je v-Nebéšza KMK 1780, 7; morem Ktebi vnebéšza priti BKM 1789, 8; Vu nebéšza záto šze pascšimo SŠ 1796, 7; Nebéšza vam dáva BRM 1823, 8; szo na nebésza gorizdehnoli KOJ 1845, 3; Priszego szva pravila na nebésza AI 1875, br. 2, 8; ki šzi vNebéšzaih TF 1715, 25; zašztopoie na nebészah ABC 1725, A5a; ki szi vnebészih ABC 1725, A4a; i sitek vu Nebéšzi SM 1747, 87; ki šzi vu Nebészih SM 1747, 50; Eti i vnebészai SM 1747, 73; vesini nášz vnebéšzaj űrocšniki KŠ 1754, 267; šztera bode

vnebèljaj KŠ 1754, 26; I 'zivo bom vnebèljzi KŠ 1754, 261; máte Gofzpourda vu nebèljaj KŠ 1771, 586; I vnebèljaj ovo lejpo BKM 1789, 8; bodes vnebèljzi BKM 1789, 15; Dás v-nebèljaj prebitek BRM 1823, 7; ár sze tebi hvála dáva vu nebèszaj TA 1848, 7; Eti i v-nebèszaj KAJ 1848, 5

nebèski -a -o prid. *nebeški*: ka je on otecz nebejlzi TF 1715, 26; Otec nas drági nebeszki ABC 1725, A6a; otec nas drági Nebejlzi SM 1747, 60; Ocsa vas nebejlzi KŠ 1771, 19; Ocsa Boug Nebeszki KM 1783, 92; Moj náj véksi kincs nebejlzi SŠ 1796, 5; nas Ocsa nebejlzi SIZ 1807, 8; Ti nebejlzi král BRM 1823, 6; Oča Nebeski BJ 1886, 8; ta nebejlzka virtus TF 1715, 1; Oh vekivecsnojzt nebejlzka KŠ 1754, 272; Nebejlzka Rejcs doli pride BKM 1789, 1; Ti ta nebejlzka denicza BRM 1823, 2; sze dvouja Domovina odpira, nebeszka nájpre KOJ 1833, IX; leprai ojtáne Nebejlzko kralejtvo SM 1747, 82; Jze je približalo kralejtvo nebejlzko KŠ 1771, 12; mleiko návuka nebejlzkoga prekláda TF 1715, 7; lübeznojzt Ocsé Nebejlzkoga SM 1747, 2; Jzkrovnojzti kralejtva Nebejlzkoga KŠ 1771, 42; Pokoj bi nám dáo nebejlzka orljága SŠ 1796, 49; Szini ocsé nebeszkoga KAJ 1848, 9; z-nebejlzke vifzine dober blagojzlov SIZ 1807, 6; Ta velika lübeznojzt kļzvoiem i Ocszi Nebejlzkomi SM 1747, 41; nej Jzam bio neveren nebejlzkomi videjnji KŠ 1771, 422; Hvála bojdi Ocz i nebejlzkomi BKM 1789, 7; Nej sze je vidilo Sztvoriteli nebejlzkomi SIZ 1807, 8; drági Nebejlzki zálog kļzebi priemlemo TF 1715, 40; me obdersi na Jzvoi Nebejlzki Orljág SM 1747, 31; Ki pride Vu nebejlzki Orljág nász pelat BKM 1789, 8; me vu Nebejlzko domovino pripelai SM 1747, 57; Diko nebejlzko dáva BRM 1823, 4; Domovini, naj sze vu nebeszko pripravla KOJ 1833, X; kļzebi gori prišļau vu nebejlzko kralejtvo TF 1715, 30; ár zapérate kralejtvo nebejlzko pred lidmi KŠ 1754, 163; vucsen na kralejtvo nebejlzko KŠ 1771, 46; i nám pri Otļi nebejlzkom Jzinovcino zadoubo KŠ 1754, 107; náj ménļi Jze bode zváo vkrálejtvi nebejlzkom KŠ 1771, 14; vnebèljzkoj hi'zi KŠ 1754, 142; da bi Jzlū'zili vojļzki nebejlzkoj KŠ 1771, 362; v-nebejlzkoj soli Naveke zvisávam BRM 1823, 7; Jzpejvajo nebejlzki Jerezje BKM 1789, 1b; májo i fticze nebejlzke gnejzda KŠ 1754, 108; i fticze nebejlzke Jzo Jze gnejzdile KŠ 1771, 216; Geto i te nebeszke fticze dicļjo BKM 1789, 5b; Jeļzo i nebejlzka teļja i zemelļzka teļja KŠ 1771, 523; Naj pridem do nebeszki vrát KŠ 1754, 262; Naj Jze vļzáko koleno naklekne ti nebejlzkih i zemelļzkih bodoucsi Jztvári

KŠ 1771, 594; tih Nebeszkih, zemelszkih KM 1783, 174; Oh Jztvoritel zvezjd nebejlzkih BKM 1789, 4; i k-nebejlzkim Jzvéczom Jzpodobnejši poļztánes BKM 1789, 8; ki je teliko nebejlzke, i zemelļzke Jztvári Jztvouro KM 1796, 4; vsze szi podvrgao .. Fticze nebeszke TA 1848, 7; Nebejlzka vráta mi odpré KŠ 1754, 270; Nebejlzka vráta oudproļzi BKM 1789, 4; naj goļzpodūje nad nebejlzkimi fticzami KŠ 1754, 95 **nebèski** -a -o sam. *nebeški*: Memu Jzerczu, stero ta nebejlzka isce SM 1747, 91; Jze trūdi; a za ta nebeszka pa KŠ 1754, 5a; ino Jze za ta nebejlzka pasciti SIZ 1807, 10; ki ládajo za ti nebejlzki volo KŠ 1771, 587

neblážen -a -o prid. *nesrečen*: Ali té neblážen rōbec AIP 1876, br. 1, 7; Tū pocsi va neblážena deklina AIP 1876, br. 4, 6

neborlivi -a -o prid. *miren*: Potrejbn je zato pūļpeki biti neborlivomi KŠ 1771, 637

nebóu nebá s *nebo*: Ár je Jeszt dni Jztvouro Bog, Nebou i Zemlou TF 1715, 14

nebóuganje -a s *nebogļjivost, nepokornost*: I lūjtva nyihovo nebouganye Je znamejnje, ka je blūzi Kriļztusa pridejnje BKM 1789, 440

nebōze prid. neskl. *ubog, ubožen*: Jōkala je nebō'ze mati KAJ 1870, 21; Nebō'ze sziotica KAJ 1870, 19; vis szpocrknejo nebō'ze, csi nedo meli materé KAJ 1870, 15

nebōžen -žna -o prid. *hudoben, grešen*: Te nebo'žen bode to vido TA 1848, 95

necaļgļivi -a -o prid. *pogumen, nemalodušen*: Bojdt szrcsni i necaļgļivi TA 1848, 24

nečákani -a -o prid. *nepričakovan*: Nyé szo denok szledkar tákse nečákane okolnoszti posztrassūvale KOJ 1848, 56

nečamúren tudi nečemúren -rna -o prid. *nečimrn, ošaben*: Ali Boug milosztvni, Da je nej nečsamurni, Nestanoma tou kricļi BKM 1789, 13; Teļja gnūļziva, i nečsamurniva Jziná je nej tak oļztro pokárao ocsa KM 1796, 51; ki Jzam te zbantūvao z-mojimi nečsamurnimi greļhi KM 1783, 140; daga zetoga necsemurnoga Jzveita von vļzemes SM 1747, 63; da bi nyemi dáo pehá necsemurne Jzrditoļzi Jzvoje KŠ 1771, 796 **nájnečamúrnejši** -a -e *najbolj nečimrn*: Sto je bio náj nečsamurnejļi med Izraēļzkiem nepobo'snimi Králmi KM 1796, 69

nečamúrník -a m *nečimrnež, ošabnež*: i obecsao je té nečsamurník Farizeuļļom KM 1796, 109

nečamúrnost tudi nečemúrnost -i ž *nečimrnost, ošabnost*: Ár gde je necļemurnoļzt i krejga KŠ 1754, 39; Oh! vecsne Jzmrti nyé nečsamurnoļzt BKM 1789, 446; nej zncsemurnoļzti KŠ 1754, 56; Od vsze te nečsamurnoszti je szrcé

- zabolelo Józefi KOJ 1848, 10; Goszpôd je po'zré vu neccsamúrnoszti szvojoj TA 1848, 16; i vĵzo neccfemurnoŷt dolí mogel obleicisi SM 1747, 53
- nečeden** -dna -o prid. *nespameten, neumen*: Vĵzejm lidém, csednim i neccsednim KŠ 1771, 584; Záto ne bojdte neccsedni KŠ 1771, 584
- nečisten** -tna -o prid. *umazan*: szam vrli bio, ali vu gvantanyi neccszisten i neréden AI 1875, br. 2, 7
- nečisti** -a -o prid. *umazan*: vu neccszistoj ŷtali KM 1783, 231; Vu neccŷtŷtoj ŷtali BKM 1789, 27; ka je po ŷzebi nikaj nej neccŷtŷto KŠ 1771, 480
- nečísti** -a -o sam. *umazani*: ár ŷzam nigdár nej jo kaj neccŷtŷtoga KŠ 1771, 372
- nečísti** -a -o prid. *nečíst, grešen*: Ah jaŷz neccŷtŷti KŠ 1754, 234; Gda te neccŷtŷti dŷjh vŷ zide od csloveka KŠ 1771, 208; czérkev ŷzrczá mojega je vĵzegavejcs neccŷtŷta KŠ 1754, 235; Csi ŷze neccŷtŷto mislejnje pobŷdi KŠ 1754, 43; odvraçstŷje od vĵzákoga neccŷtŷtoga tuvárŷtva SIZ 1807, 8; liki ŷzi ŷze ŷzmilŷvao neccŷtŷtomi lŷdomorçzi Dávidi KŠ 1754, 323; cslovik, ŷteri je neccŷtŷtoga dŷhá meo KŠ 1771, 177; eden cslovik vu neccŷtŷtom dŷhi KŠ 1771, 104; I ti neccŷtŷti dŷhovje dolí ŷzo kapali KŠ 1771, 110; ti neverni pa neccŷtŷta (telesá) KŠ 1754, 140; Nacsi bi vaĵa decza neccŷtŷta bila KŠ 1771, 502; nejzécisi nemocsne i mantráne od neccŷtŷti dŷhouv KŠ 1771, 354; dáo nyim je obláŷt nad neccŷtŷtimi dŷhovmi KŠ 1771, 31
- nečísti** -a -o sam. *nečísti*: I ne bode slo vnyé nikaj neccŷtŷtoga KŠ 1771, 806; kaj vĵzáki práznik, ali neccŷtŷti nema ŷrocsine vkráleŷtvi Kriŷtŷtŷfovom KŠ 1771, 583
- nečisto** prisl. *nečisto*: neccŷtŷto i nepoŷtŷeno 'zivetí KŠ 1754, 42
- nečístóča** -e ŷ *umazanija*: operi ŷnyega vĵzo neccŷtŷtŷtŷco SM 1747, 63
- nečístóuča** -e ŷ *nečístost*: ŷzo toga teĵla dela neccŷtŷtŷtŷuča KŠ 1754, 44; Práznoŷt pa i vĵzáka neccŷtŷtŷtŷuča KŠ 1771, 583; Práznoŷt i vĵza neccŷtŷtŷtŷuča KŠ 1754, 42; Ali, csi sze neccsztŷtŷcse scsés varvatí KAJ 1848, 250; Kako ŷzte poŷtavili kotrige vaŷŷe na ŷzlŷzbo neccŷtŷtŷtŷuče KŠ 1754, 120; Ár je naŷe opominanye nej bilou zneccŷtŷtŷtŷuče KŠ 1771, 616; Od hotlivoszti, i vsze neccszstŷtŷuče KM 1783, 9; Ár liki ŷzte poŷtavili kotrige vaŷe na ŷzlŷzbo neccŷtŷtŷtŷucsi KŠ 1771, 460; operi vĵzo moĵo neccŷtŷtŷtŷuço KŠ 1754, 228; Ar náŷz je Boug nej zváo na neccŷtŷtŷtŷuço KŠ 1771, 620; operi vszo moĵo neccszstŷtŷuço KM 1783, 37; Csi nyemi vu neccŷtŷtŷtŷucsi po vouli 'zivémo KŠ 1754, 12; ŷtero je vu vĵzŷoj neccŷtŷtŷtŷucsi plavalo KŠ 1771, 487; Za volo telovni neccŷtŷtŷtŷuço grejhov hábanya KMK 1780, 86
- nečlovečánstvo** -a s *nečloveŷkost, divjaŷtvo*: ztim szvoje ne cslovecsánsztvo vŷ poká'zeĵo AIP 1876, br. 9, 2
- nečlověči** prisl. *nečloveŷko*: Po neccslovecem je kastigao onoga Feliciána Száh KOJ 1848, 45
- nečlověčki** -a -o prid. *nečloveŷki*: da je lepse i bougse meszto neccslovecskoga vsze pokoncsanya KOJ 1848, 10; szo sze tou'zili Czaszari od lŷtoszti i neccslovecske groznoszti KOJ 1848, 26; Pri etaksem neccslovecskom dŷjányi zemelszkih goszpoudov KOJ 1914, 134
- nečlovějstvo** tudi nečlověstvo -a s *nečloveŷkost, divjaŷtvo*: ka szo sze tak boĵali magyazkoga neccslovejsztva KOJ 1914, 102; naj bode zavarvani prouti vszakŷojacs komi neccslovejsztvi KOJ 1845, 3; Grcski Czaszar je za eto necclovejsztvo dŷ'sen nej osztao KOJ 1848, 26; Z-etim neccslovejsztvom razdráçseni Szoliman KOJ 1848, 7
- Nedela** -e ŷ *Nedelĵa, kraj v Prekmurĵu*: v Gornjopetrovci pri sz. Nedeli KOJ 1914, 136
- neděla** -e ŷ *nedelĵa*: Nedela KMS 1780, A3; dies Dominica Nedela KMS 1780, A8; Nedela Vasárnap KM 1790, 9; Nedela, 'Zidovom ŷzédmi, nam Kriŷtŷtsenikom pa prvi dén vu tyédni KŠ 1754, 23; Tjedna dnéve etak imenŷjemo .. nedela BJ 1886, 36; Szkim ŷze prtí Boug onim, ŷteri Nedele ne ŷzvetijo KŠ 1754, 25; na vecsérĵo naprej imenŷvane nedele SIZ 1807, 13; Epiŷt. na I. po Sz. Trojŷtŷtŷvi Nedelo KŠ 1771, 733; Na vŷzen vnedelo rano BKM 1789, 94; dokecs nyegov ŷzvétí Szin ŷzobotte poŷzvecsenyé na Nedelo ne obrné KM 1796, 4; V-nedelo ŷtro BRM 1823, IX; naj po Nedelaj i Szvétkaj ŷzvétŷo Meŷŷo poŷzlŷŷamo KMK 1780, 49
- nedělaven** -vna -o prid. *nedelaven, len*: Nedelaven cslovek dosztrakrát more glád trpetí KAJ 1870, 105
- nedělavni** -a -o sam. *nedelavni, lenuh*: Teĵm táksim nedelavnim zapovídávamo KŠ 1754, 166
- nedělavnost** -i ŷ *nedelavnost, lenoba*: komi Vougrí za volo nyegove nedelavnoszti na spot vida právjio KOJ 1848, 72
- nedélni** -a -o prid. *nedelĵski*: Nedelni Adjutorium BKM 1789, I; Nepoŷzvetŷsenyé Szoboutnoga, ali Nedelnoga dnéva KŠ 1754, 23; Zakaj je zapovedau B. Nedelni dén poŷzvetití KŠ 1754, 26; gde ŷzo ti nedelni Hymnuske BRM 1823, II; Nedelni i Szvétesni Evangeliomi KŠ 1771, 810; naj nej ŷzamo Nedelne, nego i drŷge Dnéve zdr'zimo KMK 1780, 48

nédia -e ž *naduha*: Osličino mleko se preporačuje proti nedie AI 1878, 14

nédöber -bra -o prid. *slab*: trdno obsztoji na nédobroj pôti TA 1848, 28

nédöcäkani -a -o prid. *nepričakovan*: Zvön-szke poglaváre eta zgodba nedocsákano doszégnota AIP 1876, br. 6, 6

nédokónčani -a -o prid. *nedoločen*: Nej nam je na zemli řztálno meřzto dáno, z-Kriřztusom nedokoncšano meřzto Sř 1796, 75; Ka je potrejbno znati od nedokoncšanoga pronomena KOJ 1833, 138; Táksega hipa je rejcs vu nedokoncšanoj formi AIN 1876, 48

nédopodľivi -a -o prid. *nedopovedľiv, neizmeren*: Ki szo na žöcsi bili, od nedopodlive radoszti szo kricsali AI 1875, br. 1, 5

nédopün -a -o prid. *nenasiten*: tá řzmrt Koga nájde, vřze po'séra, tak je ne-dopuna Sř 1796, 127

nédopünjen -a -o prid. *nezadovoljen*: Szkopec, vötli nedopunyen Je v-szrdci KAJ 1870, 166

nédopünjenost -i ž *nezadovoljnost*: Na nedopunyenoszť Nepüsztii szrcza mojga KAJ 1848, 258

nédopünost -i ž *nezadovoljnost*: Grda nedopunořzt naj od mé odhája BKM 1789, 367; i ogiblimo řze nedopunořzti i za ete řzveczki 'zitek řzkrblivořzti Kř 1771, 835

nédopüřčeni -a -o prid. *nedovoljen*: ka naj sze v-soláj nedopüscšene knige ne nücajo AIP 1876, br. 2, 2

nédositen -tna -o prid. *nenasiten, požreřen*: Med témtoga rúszki boj za nedoszitnoga Francúzškoga Czaszara 'saloszten konecz je vzeó KOJ 1848, 119

nédositlivost -i ž *nenasitnost*: 'Siga sze je tüdi nej vu töršzkoj nedoszitlivoszti vecš vüpaó KOJ 1848, 84

nedostájati se -am se nedov. *ne pripadati komu*: Vnougí szo mejnili náj mre, da sze nyega du'se nedoszťaja Kráľszťvo KOJ 1848, 50

nédostöjen -jna -o prid. *nevreden*: A řteri pak etim recľem ne vörje ali dvoý, teje nedořztoini ino nepripávleni gouřzť, vecľérje kriřťuľřeve TF 1715, 45; Vu tom, kai je o na vřzeh dobro nedořztojen SM 1747, 7; Jeli bos pa ti tak nedořztojen na Bo'zo diko BKM 1789, 6; naturo, řtera je na vřze dobro nedořztoina SM 1747, 51; Od nedoszťonoga prijimanya tvojeга řzvétoga Tejla KM 1783, 58; je doli szpravo velikášov nedoszťojno návado KOJ 1848, 31; řzo řzvéto skřinyo nedořzťojnim tálom preglejávati KM 1796, 51; Kai řzmo zaverľeni ino nedořzťoini hlápzi poľzťanoli TF 1715, 19;

je z-nedořzťojnimi ricšmi obpřzövani KM 1790, 68

nédostöjno prisl. *nedostojno*: nej je prisao v-solo med deczo nedoszťojno po päverszkom oblecseni KOJ 1845, 5

nédotékneni -a -o prid. *nedotaknen*: mámo pravico, stera je od nigda v-právďaj nedoteknyena, obarvana AIP 1876, br. 5, 1

nédovédno prisl. *nezavedno*: Jako vnöge nedovédno vkani tá bátrivnořzť BRM 1823, 229; Kak sze szuncze szkřije Nedovédno v-nocsni mrák KAJ 1848, 392; Té ednok po ceszti slátavsi, nedovédno sze k-tomi prikľati KAJ 1870, 37

nédovölen -lna -o prid. *nezadosten*: K-toj pouti me řzrczé gibko, I tejlo je nedovolno Sř 1796, 162

nédovráčľivi -a -o prid. *neozdravľiv*: ka na tó gerdo szmert ga je nyagov nedovrácsľivi beteg na pelo AIP 1876, br. 5, 3

nédozörjeni -a -o prid. *nedozorel*: Nedozorjene ogurke se za šalató jejo AI 1878, 43

nédüžen -řzna -o prid. *nedoľžen*: Ágnecz bosí nedušni SM 1747, 91; řzvéti, nedu'zni Kř 1754, 103; Te nájcsířzťeřji i nedu'zni Agnecz Kř 1771, 488; řzkrvřjouv Agneczna nedu'znoga Kř 1754, 119; tvoiega ľüblénoga řzina neduľne řzmerti Aldov SM 1747, 61; Nyegovo nedušno moko imámo glářziti TF 1715, 41; Jesussa Kristussa britko moko, nedušno řzmert SM 1747, 60; ino neduľnov mokov TF 1715, 22; nego nedu'znov mántrov Kř 1754, 119; Naj bodete nekřivicsni i nedu'zni otroczí Bo'zi Kř 1771, 595; süťajo za nedu'snimi cserámi KOJ 1845, 86 **nedüžni** -a -o sam. *nedoľžni*: na csatav vmori nedu'znoga TA 1848, 8

nédüžno prisl. *nedoľžno*: da řze czeřli vas düh i düľa i tejlo nedu'zno obdř'zi Kř 1771, 623

nédüžnost -i ž *nedoľžnost*: Dávida nedu'znoszť TA 1848, 6; Leřpo řzüknyo nedu'znořzťi BKM 1789, 384; Prošnya za osľobodřénye nedu'znoszťi TA 1848, 20; i na řtero nedu'znořzť řmo prislí Kř 1771, 819; Dáj nám Abela nedu'znořzť BKM 1789, 51; Trbeř na řzledüvati nedušnořzť Sř 1796, 20; vu nepreľzťanoj nedu'znořzťi Kř 1754, 98

nédnákí -a -o prid. *neenak, različen*: ino v neednákom histvi deczo vu katolicsanszkoj veri vcsiti KOJ 1914, 151; Denok neednákih hi'snih zákonov zdávanye sze je moglo dogotoviti KOJ 1848, 117; [osa] má četvéro kořnati ne ednáki kriľ AI 1878, 36

nédnákost -i ž *neenakost, različnost*: Z-te neednákoszťi je tak velika zmejsanicza narášzla KOJ 1845, 70

Néťtalim -a m *Nestalim, svetopisemska deřzela*:

Zemla Neftalim pouleg pouti mourja KŠ 1771, 12; vu Krajinaž Zabulona, i Neftalima KŠ 1771, 12

nëftišlivi -a -o prid. *nepomirjliv*: bio szam vszega pápinsztva neftislivi nepriáteo KOJ 1845, 81

nëftòljeni -a -o prid. *nepomirjen*: Nešzpametni, neftoljeni, nešzmleni KŠ 1771, 449

nëga tudi nëga tudi nëjga zanikana oblika glagola biti *ni*: nikaj nega gvűšnoga KŠ 1771, 632; kaj nega įłztine vu nyem KŠ 1771, 294; Nega ga eti KŠ 1771, 254; ár brez té nega pomouclj KM 1783, 259; nega nyemi vòrvanya KM 1790, 16; vu steri sznegá nisteri tjedem nega KAJ 1870, 93; Nikaj nega lepsega AIP 1876, br. 6, 7; šzvéte reiclj neiga csűti TF 1715, 5; ino neiga ni koga drűgoga ABC 1725, A7a; da neiga dobra vumni SM 1747, 68; Trétyega mešzta pa nejga KŠ 1754, 151; Ár nejga vnikom szvelicsanya KŠ 1754, 2b; prouti gucsijo, ka gori šztanenyá nejga KŠ 1771, 240; Nejga pri nyem vrejdnòłzti BKM 1789, 125; nejga ga eti KM 1796, 113; Nejga prouti šzmrťi vráłztva SŠ 1796, 42

nëgda prisl. *nekďaj, nekoč*: Zdáj vòrje, ka je negda vòrvati nejstejla KOJ 1845, 88; ki įzo zroki bili, da je negda Kolman kráo Béli II. ocsi dáo vòszpehnoti KOJ 1848, 28

nëgdanëgda prisl. *včasih*: da negdanegda za csaszkratejnye páli presteti premore KOJ 1845, 5; Negdanegda ga denok dűšnoszt primora KOJ 1845, 31

nëgdašnji -a -e prid. *nekďanj*: od etecz sze je za pápince negdasnya oblacsina razvedrila KOJ 1848, 109; Ki nepomnivsi szvoje negdasnye priszege KOJ 1848, 48; nego 2. poulek negdasnyih pogodb koróna szlisi Ferdinándi KOJ 1848, 75; májo protesztantje pápinczom negdasnye cerkve nazájpusztiti KOJ 1914, 149

nëgènjeni -a -o prid. **1.** *neomajen*: Csi li ołztánete negenyeni od vűpanya Evangyeliumšzjzoga KŠ 1771, 605 **2.** *nespremenjen*: Za glasznikom litéra v negynyena obsztáne KOJ 1833, 25

nëgenlivi -a -o prid. *nepremičen*: med dvê ocelne blanye sze sztiszne edna blanya, je negenliva AIP 1876, br. 9, 6; i negenlivo vrűdnoszt sze vkűpszpise AIP 1876, br. 4, 1

negibajóuči -a -e prid. *neomajen*: naj ołztáno ta negibajoucsa KŠ 1771, 696

nëgiban -bna -o prid. *negiben, mirujoč*: Veter negiban nepise KAJ 1870, 27

nëgiblivi -a -o prid. *negibljiv*: Műhe .. má negiblive oči AI 1878, 37

nëglasni -a -o prid. *tih, molčëč*: liki ágneč pred brijácsom šzvojim neglašni KŠ 1771, 366

nëglíhi -a -o prid. *neenak*: Mi szmo csigli

v-nisterom táli neglihi pod Krisztusovi perouti KOJ 1833, XI

nëgo tudi nëg vez. **1.** *kot*: što more odpįłzťiti grejhe, nego Boug KŠ 1771, 107; Vrli skolnik sze je ospotanja bole bojao, neg szmrťi KOJ 1845, 16; Matyas II. prvle neg bi ete bojne krvávi plamén za'svigno, ocsi zapré KOJ 1848, 89 **2.** *ampak, toda*: kaibišze mi hűdou ne pojeleli, nego dabi natom bili TF 1715, 17; neiga nikoga drűgoga šteri bi bojűval za náz, nego ti įzám všzamogoucsi Otecz nas ABC 1725, A7a; nedái šze mi od tebe nigdar odlocsiti, nego vzemi kšzebi vu tvoji odicseni oršzág SM 1747, 58; štero je nej nyihov, nego Krišłztuseva, cséłzt KŠ 1754, 12; Ar csi gli šze nej všzej, nego li Petrovo i Pavlovo delo naj bole, naprej prinája KŠ 1771, 337; Nego oszloboudi nász od hűdoga KM 1783, 11; Isclj nej med mrtvimi Jezusa, nego 'zivimi BKM 1789, 107; Nej falinge, nego dobre jákołzťi lűdih potrejbno je nalzledűvati KM 1790, 18; I ne bode vecs eti, Nego pri Jezus Krišłtułj SŠ 1796, 4; i nejga je mogao najđti, nego pri etoj poštenoj hi'si SIZ 1807, 4; niti ta Szlovenscsina je nej bila práva, nego vu vnogom táli na tűhi jezik zaobrnyena BRM 1823, II; nego szo sztarinszki Vogri escse nistere drűge národe med szébe notri prijali KOJ 1833, X; Szpodobno je namejno Atila vcsiniti takájse Rimi, nego gda vidi postenyávrejdnoga sztarcza Leona I. Pápo KOJ 1848, 4; Piszki sze nemorejo csűti, nego li viditi KAJ 1870, 7; Hercegovina szo tørszka dr'zéla, nego mesztancsarje szo krscsánszke vøre AI 1875, kaz. br. 3; Nego gda bi se že kšòli priblizávala Józek BJ 1886, 5 **3.** *razen čë*: kikoli odpįłzťi 'zeno šzvojo, (nego csi za kurvejštva volo) KŠ 1771, 62

nëgibani -a -o prid. *nagrban*: on je tiszto z-negrbanim cselom pogledno KOJ 1845, 7

nëgvűšni tudi nëgvűšni -a -o prid. **1.** *negotov, ki ni določen*: Negvisno dugoványe povrnési AIN 1876, 39; Ar, csi nëgvűšni gláłz dá trombònta KŠ 1771, 518; Vrejmen i mešzto je ełcse negvűšno KŠ 1771, 668; i kama je piłzani, je negvűšno KŠ 1771, 736; Negvűšno je, jeli te Boug vò zbrise z-etoga 'sitka KM 1783, 197; Csi kaj krivoga, ali negvűšnoga prepovidávamo KŠ 1754, 56; niti šze ne vűpajo vu negvűšnom bogáłzťvi KŠ 1771, 643 **2.** *nedoločen*: Negvisni, steri kelikòcso neszkoncsűjo AIN 1876, 31; negvisni zaiméni AIN 1876, 33

nëgvűšnost -i ž *negotovost*: dűse .. Gda szte gosztokrát vizile Vu 'zitka negvűšnoszťi KAJ 1848, 196

nehánje -a s *naslonitev*, *prepustitev*: Ka je pa privola, ali na nyé nehánje KŠ 1754, 78

nehásnoviten -tna -o prid. *nekoristen*: tak szo sze na zadnye vu nehasznovitnom boji pogoudile KOJ 1914, 125

nehásnoviti -a -o prid. *nekoristen*: Steri je nigda tebi nehaľznviti bio KŠ 1771, 665; kaj je nemocsna i nehaľznvita bila KŠ 1771, 682; ár je tou vám nehaľznvito KŠ 1771, 698; I toga nehaľznovitoga ľzľugo vřzte vu vinejsnyo kmiczo KŠ 1771, 85; Gnojá je nej dáo vř voziti na vilicze z-nehaľznovitim prevásanyem KM 1790, 68; kaj ľzmo ľľugi nehaľznviti KŠ 1771, 228; naj nehaľznvita ľzpitávanya i jeretnikov ľze hába KŠ 1771, 659; ino je drřga nehaľznvita dugoványa na pren vzéo KM 1790, 74; Záto vari ľze nehaľznviti csevćacsov KŠ 1771, 444

neháti -ám dov. **1.** *pustiti*: ar ga neľcľe Bog brezi kastige nehati, steri godi nyegovo ľzvétó Imé za objľztom jemlé vu ľzvoja vřľzta SM 1747, 45; náľz vcsi, ka mámo csiniti i ka neháti KŠ 1754, 6; Leihko vľze ta drřga nehám SM 1747, 74; Ne nehá Gofľzpoud brezi kaľtíge onoga KŠ 1754, 21; Boug, ľteri váľz ne nehá (dopíľzti) ľzkřľzavati viľľe premoucľi KŠ 1754, 174; tu nehámo eden ľtertinyak vina SIZ 1807, 6; ná tom boľdte, da edno deľte ne neháte brezi ľtenyá BKM 1789, 6b; Jezus! Ne neháj me eti du'ze KŠ 1754, 275; Nehájte, naj vķřp raľzté obouje do 'zétve KŠ 1771, 44; neháo ľzam dveji pécsi krřha SIZ 1807, 22; Tou je na bougi czait nehál SM 1747, 73; ali svojga pasa domá nehao AI 1878, 8; pren. ľzo ľztopájov ľzvoje gyedrnofľti nej neháli KŠ 1754 (SM 1747), 3b **2.** *zapustiti*: ne oľztávím te, ni ne nehám te KŠ 1754, 167; Sztrti dřľh, koga ľzi ti neháo KŠ 1754, 254; Sztejm je nám peldo neháo KŠ 1754, 108 **3.** *opustiti*: ľtero cslovik doprneľzé, ali to dobro nehá KŠ 1754, 72 **4.** *prepustiti se, izročiti se komu*: Jaľz na Bogá nehám, nai csini, kak zná SM 1747, 72; Tak nehám vľze na nyega SM 1747, 74; Jaľz na Bogá nehám, naj cľini BKM 1789, 165; grejsnika, gda ľze czilou na Křiľztuľa nehá i zapíľzti KŠ 1754, 78; Neháj na Gofľzpodna tvojo pout KŠ 1754, 15; Dabi ľze té návuk .. nebi ga na nyé neháo KŠ 1754, 203 **5.** *omagati*: da vivu vaľsľh miľzľi trřdni nepofľztánete ino neneháte (nemenkáte) SM 1747, 28 **nehávši** -a -e *ko je zapustil, dal*: Křiľztus vám priliko nehávľzi, naj KŠ 1754, 107 **neháni** -a -o *pušćen, zapušćen*: Dřnok ľzem ja Nej vido vu teskoucľi Pravicsnoga Nehánoga KŠ 1754, 253; Dřnok ľzem ja Nej vido vu teskoucľi Pravicsnoga Nehánoga BKM 1789, 198

nehějnjanje -a s *nenehanje, stalnost*: Na zdrávj

vam plěľzanye, na zdrávj nehejnnyane SIZ 1807, 58

Nehemiášov -a -o prid. *Nehemijev*: (knige) Nehemiášove KŠ 1754, 2

nehotejőuči se -a se -e se prid. *ki se ni hotel*: Csedén Czaszar nehotejousci v-dřhovszta poszle sze mejsati KOJ 1845, 56

nehődi -a -o prid. *dober*: po maľzni ricšěj i lejpom 'zegnávanyi zapelávajo ľzrczá ti nehődi KŠ 1771, 485

neí tudi néj tudi ne člen. **1.** *ne*, s povedkom *zanika glagolsko dejanje*: Deczi, kotera mleiko, nei káľo vládno jeiľztvino potřibője TF 1715, 8; Neimai drřgi Bogouv ABC 1725, A4a; Ár ľzi ti nei taksi Bogh ABC 1725, A7b; kai ga nei, ki bi dobro cľinil SM 1747, 7; nei je oľztano SM 1747, 5; geto ľzem jaľz nej gőcsau KŠ 1754, 20; ľtero je nei prouti Bougi KŠ 1754, 33; vcsis drřge, ali ľzamoga ľzebé nej KŠ 1771, 437; Nej je zadoľzta na zvelicsanye, csi vřřje KMK 1780, 4; Gofľzpoudi je nej priétno kak ľté popejvanye BKM 1789, 7b; nej nám trbeji gori vzéti KM 1790, 20; Okou je nej vid'lo SŠ 1796, 5; nas mladéncz nei je mogao ľzám biti SIZ 1807, 5; more vszáki domou iti nej voglariti KOJ 1845, 10; kama je nigdár nej kesno prišľa BJ 1886, 4; Ne poľelei Tvojega bliľnyega hiľe TF 1715, 16; niti odgovoriti nevejo TF 1715, 4; meni nikai nebode falilo ABC 1725, A8b; ľteri eto zapouvid ne zdr'zijo KŠ 1754, 13; ne prepovidávaj KŠ 1754, 12; i dobra dela ne naľzledőjo KŠ 1771, 442; I ne vpelaj nász vu ľzkřsávanye KM 1783, 11; Ni koroune Na ľzvejti ne iscese BKM 1789, 11; Ne vidis nad ľzebom nágle ľzmrti ľztráha SŠ 1796, 10; me preosztro nepokastigaj KOJ 1833, VI; nyemi Czaszar nevousci za 'seno szvojo szesztro KOJ 1848, 3; V-tvojem krili nevczagam nigdár KAJ 1848, 3; Csteti tudi znam, ali escse ně zadoszta nalěhci KAJ 1870, 6; ne more na isztinszko pot náľti AI 1875, kaz. br. 1; Záto hiľne pse ne trběj zaprávľati AI 1878, 8; Nebom jas tebe več nigdár sunyávo BJ 1886, 5 **2.** z drugim stavěnim členom *izraza nasprotje, izključevanje*: nei jaľz, nego ľzvéti Pavel váľz opomina TF 1715, 6; dusni ľzmo, nei teili, kaibi poleg teila ľveli, nego poleg Dřha SM 1747, 23; Jaľz ľzám, nej drřgi, bom nyega meni vido KŠ 1754, 139; Ivan, (nej János, ľzta dvá bilá) KŠ 1771, 259; je Czérkev pred náľz dála, ali je piľzano ali nej KMK 1780, 4; Od ľzemena nej mo'zkoga, Nego od Dřha ľzvétoga BKM 1789, 3; vu šolo hodila, kama je nigdár nej kesno prišľa BJ 1886, 4; naj ete dobroute ne zgibimo KŠ 1754, 138; Csi je ľteti neznas, poľzľsaj KŠ 1771, A8a; Niti ne

vu'zgjájo poľzvejta KŠ 1771, 14; Kamenico nê szamo na pizszanye, nego i na brojenye nûcájo KAJ 1870, 7; ogen escse nê vgaszeni, nego 'ze sze szkoro dokoncsa AI 1875, kaz. br. 3; njegov nos ne samo dobro vohalo, nego dober za oránje AI 1878, 10 **3.** v vprašalnih stavkih *izraža domnevo, ugibanje*: Jeli je nej vaľfe prorokûvanye láz KŠ 1754, 20; nej li je Boug odébrao ľziromáke etoga ľzvejta KŠ 1771, 748; jeli ľubi eden drugoga ali nej SIZ 1807, 5 **4.** elipt. *izraža zanikanje, zavrnitev*: Jelie Kristus vu ľzmerti oľztano? Nei, on je SM 1747, 13; právi, ka ľze ni eden Litarán ne zvelicsa? Oh nej! KŠ 1754, 10a; ľtimate, ka ľzo krivicsnejľi bili, Nej KŠ 1771, 215; Nej tak, liki do eti mao BKM 1789, 5b **5.** v vezniški rabi *za řirjenje prej povedanega*: aki je nas sitek Nei drûgo li kak ta meġla SM 1747, 78; vrouke nevzemo nei kaibi toľmacľili návuk vnogo vsio TF 1715, 5; da tak nej li ľzamo nepriáteli nego i vu vľzem dobrom deli KŠ 1754, 12b; Meľzto je nej Athena nego Korinthus KŠ 1771, 613; Nej ľzamo za toga volo, ka ľzo nego BKM 1789, 2; szkrbijo nej szamo za obarvanye szvojega Jezika, nego 'selejo i tou KOJ 1833, VIII; Nej tak ti neverni, nego szo, kak pleve TA 1848, 3

nèidénje -a s *neudelźba, odsotnost*: ka nyim je pokazalo pot k nyihovoj bosoj szľu'sbi neidenyì KOJ 1914, 133

nèili tudi nêjľi člen. *ali ne*: kai ľzem ľze neili ľzamo, vu greihì popriel SM 1747, 48; Májo neili ľzamo eti SM 1747, 30; Záto je ľzlobodno nejli ľzamo v Koledni ľzvétki, nego vkakľté dnévi KŠ 1754, 214; nejli ľzamo doli ľzpisûje te krive vucsitele KŠ 1771, 765; Nejli pét vrábczov odávajo KŠ 1771, 211; Ali velim: nejli ľzo csûli KŠ 1771, 471; I záto ľzem nejli ľzamo v-ľze BKM 1789, 3b; Nejli ľzam jaľz zadoľzta véľiki KM 1790, 20

nèimi tudi nêjmi tudi némi -a -o prid. *nem*: Teda je pripelan vragometen, ľzlejpi, i nejmi KŠ 1771, 39; Ár je nejma ľztvár bránila KŠ 1771, 720; po sterom sze lidje od nejme sztvári loucsijo KOJ 1833, VIII; ľteri dá kermo neimoi ľivini TF 1715, 47; ľteri dá kermo neimoi ľivini ABC 1725, A6a; Nejmoga vragá zgányo KŠ 1771, 205; csi ľze znejmov 'zivinov, zgodi KŠ 1754, 42; majoucsi ľzebom nejme KŠ 1771, 52; z-sterimi návado mámo nejme sztvári oherkati KOJ 1833, 114; ľztimi neimimi jünczi navküpe TF 1715, 4; nad vszakojacsкими bete'snimi nejmimi KOJ 1914, 106; ľteri je nejmi vu ľzvojem deli KŠ 1754, 55; Jeli szte nêmi, ka nescsete gúcsati TA 1848, 46; pren. liki te nejmi bolvan lampe nej znao

odprejti BKM 1789, 5b; knejmim bolvanom kak ľzte pelani KŠ 1771, 514 **nèjmi** -a -o sam. *nemi*: gucsao je te nejmi KŠ 1771, 30; On je za nevolne nejme i glühe soulo nasztavo KOJ 1914, 122

nèistinitost -i ž *neresničnost, laž*: Ár robi neisztinitosztì V-nyê naidejo pogübel KAJ 1848, 282

nèjevòla -e ž *nejevolja, jeza*: Kurfirst je szvojo nejjevolo z-tem zgovárjao, ka je KOJ 1845, 58

nèjtiti se -im se nedov. *žareti, rdeti*: ah nejti ľze ľicze moje od necsamurne hûdoube moje KM 1783, 207; Nejhtilo ľze je teda 'Sidovom ľicze KM 1796, 125

nèkabi vez. *ne da bi*: [vezniki] 16. Prepovedécsi (tiltók): ne, se (nê, nêkabi) i.t.v. AIN 1876, 67

nèkaj nêčesa nedol. zaim. *nekaj*: szo nekaj szpomourili, nekaj pa pretirali KOJ 1848, 7

nekák -oga nedol. zaim. *nekdo*: ali csi kaj szkem posztáne, ali nekák gráta kaj KOJ 1833, 128; Vöosztáne, geto z-genitivusom nekákoga ládanye znamenûjemo KOJ 1833, 123; tomi nekáki tûdi *ik* dokoncsok priszvájajo KOJ 1833, 98

nekédik prisl. *nekje*: je sega nekédik praviti vu prouosztom zgucsávanyi KOJ 1833, 57

nekéjpen -pna -o prid. *brezobľičen, grd*: nekejpeno KM 1790, 8

nèkelko prisl. *nekoliko*: szta nej najsla, nego nekolko csrejpa KOJ 1845, 116

neképsen -šna -o prid. *grd*: Kak ľzo obracsali ľzvê nekepesne lampicze SIZ 1807, 56

nèki -a -o nedol. zaim. *neki*: Bio je pa neki mouz po imeni Simon KŠ 1771, 364

nèkríven -vna -o prid. *nedolžen, nekriv*: Ártatlan; nekriven -a -o AIN 1876, 23; da je nekrivnoga ľzvojega brata taki nakano moriti KM 1796, 8

nèkrívi -a -o prid. *nedolžen, nekriv*: Ártatlan; nedú'sen, nekriv -a -o KOJ 1833, 150; nyéno nekrivo, csiszto szrczé AIP 1876, br. 5, 6; más zdrávje, nekrive, krepke roké KAJ 1870, 78

nèkrivíčen -čna -o prid. *pravičen, nedolžen*: vu právdì ľzam bio nekrivicsen KŠ 1771, 597; Potrebno je záto pûľpeki nekrivicsnoma biti KŠ 1771, 637; da bodete nekrivicsni na dén Goľzpodna KŠ 1771, 490; da bi váľz poľztavo nekrivicsne pred ľicze ľzvoje KŠ 1771, 605

nèkrivíčno prisl. *pravično, nedolžno*: kak ľzvétó i nekrivicsno ľzmo med vami KŠ 1771, 616

nèkrivíčnost -i ž *nedolžnost*: Sz-tákľim tálom ľzta pogübila ľzvojo nekrivicsnoľzt KM 1796, 7; Ártatlanság, nekrivicsnoszt AIN 1876, 28

nèlažlívì -a -o prid. *resnicoljuben*: Vu vûpanyi

'zitka vekivecsnoga, ſteroga je obecsao te nela'zlivu Boug KŠ 1771, 657

nèlùbec -bca m *kdor ne ljubi*: Ár lidjé bodo nelùbeczi dobroga KŠ 1771, 650

nèlùbeznívi -a -o prid. *neljubezniv*: Nelùbeznívi, nepogajávczi KŠ 1771, 449, 650

nèlùden -dna -o prid. *nevljuden*: Neboj nelùden KAJ 1870, 5

nemajóuči -a -e prid. *ki nima*: kákda ſzi eſzi notri priſhao, nemajoucsi gvanta ſzvadbenoga KŠ 1771, 72; od nemajoucséga ſze pa i tou vzeme KŠ 1771, 85; Kaj ſzte bili vùpanya nemajoucsi brezi Bogá KŠ 1771, 577

nemák -a m *neumnež, norec*: Bolond; nemák, nemászti -a -o KOJ 1833, 152

nemáranje -a s *brezbrižnost, nemarnost*: Sztáksim od lùsztva pokázanim nemáranym obsinszka dugoványá ravnati dobro në mogocsno bilô AIP 1876, br. 2, 2

nemáravši -a -e prid. *brezbrižen*: ſze je notri do ſzmrti približo nemáravſi za dũlo ſzvojo KŠ 1771, 596

nemáren -rna -o prid. *len, brezbrižen*: Lusta, nemaren, manyák AIN 1876, 23; Nemárnomi 'znyec rép nihájo KAJ 1870, 123; Nemární ne boj vtvojoj pámeti BKM 1789, 377; drũgi je nemaren bio KM 1790, 88; Cſi bo's nemárna zdaj oh dũsa grejsna KM 1783, 257; nego ali ſzvoje nemárne vtraglivoſzti KŠ 1754, 3b; csi ſzmo na vcsenyé nyegove ſz. rejcsi nemární KŠ 1754, 21

nemárnost -i ž *lenoba, brezbrižnost*: ſtera je za volo nyegove nemárnóſzti vnogo-krát niti krũha nej mejla KM 1790, 66; ino tak nemárnóſzt ſzpunyáva SIZ 1807, 27; steri szte tak velko nemárnoszt vö pokázali AIP 1876, br. 8, 8; Ár ſzem jaſz nej li ſzamo to dobro po mojoj nemárnóſzti zamũdo KŠ 1754, 230

nemásti -a -o prid. *neumen*: Bolond; nemák, nemászti -a -o KOJ 1833, 152; ali szo nezgrúntano nemászti AIP 1876, br. 1, 6

nemástnost -i ž *neumnost*: Edno nemaszto sztvar szam za 'zeno vzéo, stera niti toliko nêma, ka bi szvojo nemasztnoszt zakrila AIP 1876, br. 9, 6

nemavši -a -e prid. *ki nima*: Ki le'zijo vu temnoſzti, Nemavsi práve ſzvetloſzti BRM 1823, 405

Nemec -mca m *Nemec*: eden nemecez, drũgi vogrin KOJ 1848, 72; Nemci szo nej tak lehko mogli pozábíti KOJ 1848, 8; Vougrí szo nej szmeli szvouje nousze k-Nemczom prineszti KOJ 1848, 9; Velki Károl je z-Nemci i Szlovenami neszeo KOJ 1848, 6

neméren -rna -o prid. *nemiren*: či tem nemérnim gostom mále krũšne drobtinice mečemo AI 1878, 3

nèmertùčlivi -a -o prid. *neizmeren*: kaiſzi ti mené ſztvoje .. ino nemertùčlive velike miloſſche obarvau TF 1715, 45

nèmertùčlivo prisl. *neizmerno*: csi nemertùcs-livo vu hráni i odeteli 'zivé KŠ 1754, 36

nèmertùčlivost -i ž *nezmernost, požrešnost*: znoutra ſzo pa puna znemertùcslivoſztyom KŠ 1771, 77

nemerùvati -am nedov. *vznemirjati*: Ednôk so samo nemerùvati začnola ništera deca ove ftice BJ 1886, 25

neměški -a -o prid. *plemiški*: Nemeski cslovik ſzam tou mi vörte ſztálno SIZ 1807, 49

nemešnják -a m *plemič*: kak ednoga prôsztoza nemesnyáka odvêtek AI 1875, br. 1, 4; ka naj nemesnyáke zastápla AIP 1876, br. 2, 2

neměstvo -a s *plemstvo*: Kregarje szo od krala Ladislava V. z nemestvom (plemenistvom) obdarùvani bili KOJ 1914, 110

nèmíli -a -o prid. *nemil, neusmiljen*: Nê je nemili, ni natùren KAJ 1848, 284; i naj bi prisla nemila szmrt AIP 1876, br. 11, 4

nèmílno prisl. *milo, nežno*: Vis, obilno Kak nemilno Ti verna dũsa ſzpejva BKM 1789, 300

nèmílo prisl. *neusmiljeno*: ovi ga zacsnejo nemilo z-peszniczami pufkati po glávi KOJ 1845, 115

nèmílost tudi nèmílost -i ž **1.** *niilosst*: Bôg hênay od nemiloszti tvoje nad nami TA 1848, 70 **2.** *neusmiljenost, krutost*: Törce z-nemílosztjov miszlijo hercegovinare presztrahsiti AI 1875, br. 1, 2

nèmílostiven -vna -o prid. *neusmiljen, krut*: liki ov nemiloſztiven hlápecz KŠ 1754, 138; ka sam tak nemílostiven ſteo biti BJ 1886, 18; Nemíloſztivna ſzmrt bi ne-bila SŠ 1796, 96; Kriſztusa ſzo ráſzpili, Nemíloſztivni 'zidovje BKM 1789, 107; Te zmo'zne nemílosztivne Je 'znyih sztoucsov potégno BKM 1789, 16; Ki je Znemíloſztivnimi nej ſztano na pouti BKM 1789, 185

nèmílostivno prisl. *neusmiljeno*: roké i ſz. nogé z-czvekmi nemílosztivno predrte KM 1783, 65

nèmílostivnost -i ž *neusmiljenost*: Goſzpodé vel'ka nemíloſztivnoszt BKM 1789, 440; Velika nemílostivnost bi bila od nás BJ 1886, 18

nèmílošča -e ž *neusmiljenje*: Nemíloſztſja KŠ 1754, 39; nad nami Nemílošcsa SŠ 1796, 39; Szkvári ſze i vnemíloſcsi BKM 1789, 227; Niscse ſze ſzkriti nemore pred tvom ne-mílošcsom SŠ 1796, 127

nëmilùvanje -a s *strogost, neprizanesljivost*:

Kotera i|ztina pogléd májo modrou|zti vu vnemilùvanyi te|la KŠ 1771, 607

nemióni tudi nemíuni -a -o prid. *mil, proseč*:

Szpouvidje edno nemiuno zdihávanye TF 1715, 35; zgledni|ze na mé milo|zitivno i po|zljùhni mojo nemiono molitev KŠ 1754, 230

nemióno tudi nemíuno prisl. *milo, proseče*: Kak nemiono pred ná|z po|ztávla, V|zo ne|zreco BKM 1789, 44; Boga za odpùsesanye grejhov nemiuno moliti KŠ 1754, 210

nemír -a m *nemir*: pod jezikom nyegovim je nemir TA 1848, 8; Vari Lüd|ztvo Tvoje Od Nemira BRM 1823, 11; ete nemir szprávla TA 1848, 6

nemírnik -a m *prevratnik, upornik*: ka csi pred nemirnikmi prázen bode KOJ 1848, 97

nemiròvčina -e ž *nemir, nemirnost*: K-zdrávji nemirovcsina SIZ 1807, 58; Je pred Bògom nej |zkrita, Ni Dùse nemirovcsina BRM 1823, 365

nemiròven -vna -o prid. *nemiren*: ino szi tak nemirovna vu meni TA 1848, 34; Nemirovna nyegova punicza primorana KOJ 1848, 53; ár tò ognjeno krv majòcse spanyolszko lùsztvo cseresz nemirovno AIP 1876, br. 3, 3; tam je i konec z nájsao szvojega nemirovnoga 'sitka KOJ 1848, 23; Bili |zo pa niki nemirovni vu |zebi KŠ 1771, 164; Nemirovni szoldacski Officérje szo nadrásztli KOJ 1848, 82; Taksega hipa szo i prepelice nemirovne KAJ 1870, 25

nemiròvnost -i ž *I. nemir*: Nemirovou|zt KM 1790, 8 **2. vznemirjenje, upornost**: Vsze sze je 'se navolilo (protesztantszkih) fararov hùdobije ino nemirovnosztu KOJ 1914, 143; Zádnyics, pokedob Álmusa nemirovnoszt ovak neprevdári KOJ 1848, 25

nëmoč -i ž *nemoč, slabost*: Csi 'zmetno csáka nemòcs BRM 1823, 370

nëmočen -čna -o prid. **I. slab, slaboten**: V|ze v|sterombi bio Jasz nadiko tvega Nemocsen iména KŠ 1754, 248; Dùjh i|ztina je gotov, ali te|lo je nemocsno KŠ 1771, 148; Tebi porácsam mo Du|so, ino nemocsno te|lo SM 1747, 65; |zmo na |zpoznanye jáko |zlabi i nemocsni vc|jnyeni KŠ 1754, 124; Nemocfni je|zmo mi vu ná|oj naturi BKM 1789, 150; ino tak |zta ná|z nemocsne na dobro vcsinila KŠ 1754, 96 **2. bolan**: ovo, |stèroga lùbis je jáko nemocsen KŠ 1771, 302; nego malo nemocsni, polo'zècsi na nyé roké |zvoje je zvrácsó KŠ 1771, 118 **nájnemòčnejši** -a -e *najslabotnejši*: |stère kotrige te|la |ze vidijo naj nemocsnej|e biti, naj potrebnej|e |zo KŠ 1771, 515 **nëmočni** -a -o sam. *bolni, bolnik*: Nemocsne vrácte KŠ

1771, 32; znamejnya, |stèra je vcsino nad timi nemocsnimi KŠ 1771, 28; ta nemocsna |zvejta je odébrao Boug, naj o|zramoti ta mocsna KŠ 1771, 492

nëmočnost -i ž **I. slabost**: Ako bi pa gda znemocsno|zti te|la mojega prelomo SM 1747, 52; Ov |ze doprne|zènezajoucs znemocsno|zti KŠ 1754, 73; Poznamo ná|o okorno|zt, I vel'ko naso nemocfno|zt BKM 1789, 61; Krepi me vu nemocsnosztu KAJ 1848, 155; on je nemocsno|zti ná|e na |zè vzéó KŠ 1771, 26; Du'zni |zmo pa mi mocsni nemocsno|zti ti nemocsni no|ziti KŠ 1771, 481; naj potrplejnye má znemocsno|ztami nyénimi SIZ 1807, 9 **2. bolezen**: Rávno tak, c|fi znemocsno|zti |ze ne bi po prav dr'zao BKM 1789, 404; Vmojoj nemocsno|zti, ne o|ztavi mené BKM 1789, 312; i vkùp |ze je |zpravilo lù|ztva vráctit |ze od nyega od nemocsno|zti |zvoji KŠ 1771, 180

nëmogòčnost -i ž *nesposobnost, nezmožnost*: ka je brezi nyega zvùn nemogocsnou|zti nej czejlo KMK 1780, 80; ali nej z-grejsne pozáblivo|zti, ali nemogocsnou|zti nej |zpovejdanih grejhov KMK 1780, 84

nëmogóuče tudi nemogóče prisl. *nemogoče*: nemogoucse je, kaj bi |zprávke ne prisle KŠ 1771, 227; Ka |ze nemogoucse vidi, Tou ti meni lejhko vcsini BKM 1789, 172; i vidilo sze je nyej tou nemogoucse KM 1796, 16; hižo je že nemogóče bilo obrániti BJ 1886, 9

nëmogóučen tudi nemogóčen -čna -o prid. *nezmožen*: Czaszar, Vogrinam stoverjanya ino razbijanya zebrániti nemogoucsmi KOJ 1848, 58; Ešče je [dete] nemogóčno sebi krùha správlati BJ 1886, 10

nëmogóuči -a -e prid. *nemogoč*: Nej je nemogoucsa, pri Bougi ni edna rejcs KŠ 1754, 87; ár ne bode nemogoucsa pri Bougi ni edna rejcs KM 1796, 86 **nëmogóuče** -ga sam. *nemogoče*: Nikaj nem'goucsega Zná|m pri tebi nega BKM 1789, 318

nëmóuder -dra -o prid. *nespameten*: nej, liki nemoudri, nego liki moudri KŠ 1771, 584

nëmrtnost tudi nëmertèlen -lna -o prid. *nesmrten*: Kri|ztus nemrtelen KMK 1780, 16; Szvéti nemrtelen KM 1783, 2; Ki je bil nemrtelni BKM 1789, 101; 'Selejs ti vu dùsi nemrtelen biti sŠ 1796, 82; zvelicsanye nemrtelne dùse tvoje KAJ 1848, X; bi bili nemrtelni KM 1780, 99; |z. nemrtelen Boug KM 1783, 8; je i nemrtelno dùso |ztvouro KM 1796, 4; ti |zi moje perve rodite|e ne mertelne |ztvouro SM 1747, 50

nëmrtnost tudi nëmertèlnost -i ž *nesmrtnost*: Nemrtelnoszt KAJ 1848, IX; na vùpanye

zvelicsane nemrtelnoszti KAJ 1848, X; Onim, ki nemrtelnofzt iscsejo KŠ 1754, 82; Ki řzám má nemrtelnofzt KŠ 1771, 643; Mrejti je z-etoga 'sitka na nemrtelnofzt pojti KM 1783, 196; I zviszi ga ednôk V-nemrtelnoszti KAJ 1848, 5

němški -a -o prid. *nemški*: akobifze katechismus nemřski na najř řzlovenřzki jezik oberno TF 1715, 9; Němski Racsún KMS 1780, A9b; napiřzek Nemski ali Vogřřzki ká'ze BKM 1789, 5; Té je zněmskoga preobrno Rěd Zvelicsánřztva KŠ 1754, 3b; dořzta lejpi zNemskoga obrnyeni peřřzen vö dao řtámpati BKM 1789, 3b; nisteri z-nemskoga roda rodjeni AI 1875, kaz. br. 1; skolnika Nemske Gmajne vu N. Csobi BKM 1789, 3b; Na pėldo vám pořztávím Nemski národ BKM 1789, 6; nisteri szo szamih nemski gvant noszili AI 1875, kaz. br. 1; szo vecsfárti dalecs notri po nemskoj zemli stonkali KOJ 1848, 8

Němško -ga s *Nemčija*: páli szo sze Vougri v-bli'snye Nemsko notripovüpali KOJ 1848, 9; kak v-Nemskom i vecs drüğih országaj AI 1875, kaz. br. 6; Na Nemřskom so vukė skoro ře ztrebili AI 1878, 9

neműdno prisl. *hitro, naglo*: Sztejm řze grozi Boug neműdno BKM 1789, 350; Bôg tebi neműdno Po 'zalofzti dá radořzt BRM 1823, 133; Metűlec neműdno lėcse KAJ 1870, 106

neműjvani -a -o prid. *neumit*: ali znemujvanimi rokami jeřzti KŠ 1771, 51; kaj řzo zobcsinřzkimi rokami (tou je, znemujvanimi) krűh jeli KŠ 1771, 122

neműti -a -o prid. *neumit*: Ali escse grdsi je neműti obráz KAJ 1870, 34

nėnasitřivi -a -o prid. *nenasiten, lakomen*: navolivsi sze tőrszkoga Czaszara nenaszitřivoga terjanya KOJ 1848, 86

nėnasitřivost -i ř *nenasitnost, lakomnost*: Vari me nenařzitřivofzti BRM 1823, 358

nėnaslăden -dna -o prid. *neprijeten*: Műv bikă ali trőb oszla je nenaszlăden KAJ 1870, 1; pride cajt, ka sze od eti nenaszlădni gosztőv rėsi AIP 1876, br. 3, 1

nėnaslėden -dna -o prid. *nesledřiv*: Prăvde tvoje szvėte pőtí Za nenaszledne mámo KAJ 1848, 43

nėnaslėdjeni -a -o prid. *neizsleden*: Pőt tvoja je nezbrodjena, I sződbe nenaszledjene KŠ 1771, 353; Gde szi Razklădao Z-nenaszledjenov mődrosztřov KAJ 1848, 116; Kak nezbrojene szo řzoudbe nyegove i nenařzledjene poti nyegove KŠ 1771, 474

nenăveden -dna -o prid. *zavisten*: Kako nenăvedna, hitro řzmřt popăda SŠ 1796, 149

nenăvednost -i ř *zavist*: Csi britko nenăvednofzt máte vu řzrczaj vařři KŠ 1754, 39; ino řzo tuintzi pořztanolí po nenăvednofzti SM 1747, 7

nenăviden -dna -o prid. *zavisten*: Vřág znenăvidnim mordăřřztvom vnocři okouli hodi TF 1715, 43; vřág znenăvidnim mordăřřztvom okouli hodi KŠ 1754, 42; Ne bojdmo eden drüğomi nenăvidni KŠ 1754, 61; Nenăvidni bodoucsi pa ti nevőrvajoucsi 'Zidovje KŠ 1771, 395

nenăvidnost -i ř *zavist*: Ār, da je med vami nenăvidnofzt KŠ 1771, 494; Niřteri iřztina i znenăvidnofzti prejdřgajo Kriřřztařa KŠ 1771, 592; da ne pomėnsa moj glăřz nenăvidnofzt BKM 1789, 367; Ořztavi tá Hűdo nenăvidnofzt SŠ 1796, 32; nej vu nyefki i nenăvidnofzti KŠ 1771, 479; kai řzmo mi pregreiřřli znenăvidnofztřjom SM 1747, 54; Naj řze nenăvidnofzti ne năjdejo med vami KŠ 1771, 552

nėnazőučen -čna -o prid. *nenavzoč*: Od nenazoucsnih hűdo negucsi KOJ 1845, 31

nėobdėlan -a -o prid. *neobdelan, neurejen*: Gyăva; neobdelan, prouszti KOJ 1833, 158

nėobėrgenost -i ř *nespremenřljivost*: Od Boga. (I.) Zobcřinřzkim Zăkonom gledocs na nyegovo Neobergenofzt, na stero gledocs je Bog vřze eden vu řzvojoi řztălnofzti SM 1747, 33

nėobkrălevani -a -o prid. *ki je brez kralja*: Po oprăvlenom pokopi Ladiszlăva V. szo sze sztălisi ino Rėdovje neobkrălevane Vogrije vkűpszpravili KOJ 1848, 62

nėoblădani -a -o prid. **1.** *nepremagan*: Ali gde je Sămson voj neoblădani SŠ 1796, 87; Je eřcse vnogo neoblădanoga năroda KM 1796, 45 **2.** *nepremagřljiv*: sze je niksă plemenitesă năklonoszt pobűdila pri nyem, stera ga je z-neoblădanim năgibom gnăla KAJ 1870, 54

nėobřėzani -a -o prid. *neobrezan*: Ovo, neobřezano je nyih vűho KŠ 1754, 24; pren. Trdnoga řinyaka i neobřezanoga řzrcză i vűjh lidjė KŠ 1754, 126; i neobřezanoga řzrcză KŠ 1771, 363

nėobřizălo -a s *neobrezanje*: I văřz je mřtve bodouce vpreřztopăji i neobřizali teřla ořzivo KŠ 1771, 606

nėobřizăvanje -a s *neobrezovanje*: nikaj ne vală, ni neobřizăvanje KŠ 1754, 83; I řzoudilo te bode to zprirodjenyă bodouce neobřizăvanje KŠ 1771, 452; Ār liki je na Pavla med neobřizăvanjem, tak na Petra med obřizăvanjem zavűpani bio Evangyeliom KŠ 1771, 700

nėobřűden -dna -o prid. *neutruden*: stere

mogócsno po vrémeni z-nepresztanom i neobtrúdnom deli odtirati AI 1875, kaz. br. 8; kertovinjecke nam kážejo ka so ešče pod zemlov neobtrúdni delavci AI 1878, 5

neobtrúdjén tudi neobtrúdnjen -a -o prid. *neutruden*: Liki neobtrúdjén vrtnik Gáji, csiszti czepike KAJ 1848, 311; i velikáse na neobtrúdnjeno delo gorizazévcsi AI 1875, kaz. br. 1

neobtrúdjénost -i ž *neutrudenost*: Tam 'zenyate ví po szkuzaj vnógi Neobtrúdjénosztí szád KAJ 1848, 336; Koronúj ti z-mirom eti Nyegovo neobtrúdjénoszt KAJ 1848, 312

neobtrúdnó prisl. *neutrudno*: Onedva szta neobtrúdnó delala KAJ 1870, 134

neodgovòrjén -a -o prid. *neodgovoren*: Záto neodgovorjéní Źzi, o cslovik KŠ 1771, 450; naj neodgovorjéní bodo KŠ 1771, 448

neodhránjén -a -o prid. *nedorasel*: neodhránjéní Ladiszlav V. pa du'se pri nyem niháni KOJ 1848, 58

neodkriti -a -o prid. *neodkrit, zakrit*: Ár notri do denásnyega dnéva pokrivalo nad Źtejnyem Źtároga Zákona neodkrito oŹtanyúje KŠ 1771, 534

neodpúnjén -a -o prid. *prazen*: I vesz szád moji 'zúilov, Kak neodpunyén grob pozré KAJ 1848, 240

neogiblívi -a -o prid. *neizogiben*: ino szo sze szpajdáseni pripravlali k-neogiblivom boji KOJ 1845, 68; komi je taki neogiblivih popravkov potrejbnoszt v-ocsi szíjjala KOJ 1845, 3

neogiblívno prisl. *neizogibno*: ka je za nasega országa obogaténye neogiblivno potrešno AIP 1876, br. 10, 2

neogiblívó prisl. *neizogibno*: liki poloobdelavezci plúk k-orányi je neogiblivó potrejbén KOJ 1833, III; szo jih poszercsili níke vernim neogiblivó potrejbne knige napiszati KOJ 1914, 153

neognjeno prisl. *neizogibno, nujno*: V etom krátkom vrémeni Prijátel bivosz szvojo za szlovene za neognyeno potrebsino pokázo AIP 1876, br. 1, 1; stera na 'zivot csloveka neognyeno potrešna AIP 1876, br. 4, 6

neokónčani -a -o prid. *nedoločen*: Z-káksov poszebnosztjov sze vkúpszprávíjo neokoncsani pronomeni KOJ 1833, 137

neokončívén -vna -o prid. *nedoločen*: Participiumi rávno tak, kak i neokoncsivni módus, v-tisztom casusi sztojijo KOJ 1833, 142; Neokoncsiven nácsin AIN 1876, 57; ali vu neokoncsivnom módusi on pred ni dokoncskom káksi glasznik KOJ 1833, 82; te

je vremena-recs nekoncsivnom nácsini, dp. szaladni AIN 1876, 46

neokòren -rna -o prid. *nepokoren*: preobrnyeno i neokorno volo pa KriŹztuŹevoy vouli podvr'ze KŠ 1754, 127; Ár lidjé bodo roditelom neokorni KŠ 1771, 650; gda očliveŹne neokorne grejsnike vò vr'zejo KŠ 1754, 194; naj obrné neokorne kpametnoŹti ti pravicsni KŠ 1771, 162 **neokòrni** -a -o sam. *nepokorni*: kaj je pravicsnomi právda nej polo'zena, nego neokornim KŠ 1771, 634

neokòrnost -i ž *nepokornost*: I gotovo mámo zadomeŹcsávanye prouti vŹvoj neokornoŹti KŠ 1771, 545; Ár liki Źzo po neokornoŹti ednoga csloveka grejsniczke poŹjtanoli vnougi KŠ 1771, 458

neokoronúvani -a -o prid. *nekoronan*: stere szo od nyih brezi nyih od ednoga neokoronúvanoga Poglávára KOJ 1848, 114

neokrščén -a -o prid. *nekrščen*: Ekklesia pa trdí, ka sze neokrsztsena mála decza zvelicsa KOJ 1845, 78

neomioni -a -o prid. *nemil, oster*: Vogerszki protesztantje szo zacsnili z szvojov neomionov jezicsnocztjov prouti Ferdinandi III. szauricati KOJ 1914, 137

neomóžen -a -o prid. *neomožen*: Nötlen; neo'senyen, neomo'sena KOJ 1833, 166

neopázno prisl. *neprevídno*: da nebi Milticz zoucsi Luthera neopazno pravo KOJ 1845, 58

neopòsno prisl. *brez oponášanja*: modrouŹt, naj jo profzi od Bogá, ki jo dáva vŹzejm prouŹto i neopoŹzno KŠ 1771, 745

neosàgjén tudi neosàgnjén -a -o prid. *neprestrašen, neustrašen*: vnógo lúsztvto, od mraza neoszagjeno peski mrtveca vòszprvájalo AIP 1876, br. 2, 2; kak neoszagnjéní lidjé szo tórki AIP 1876, br. 11, 3

neoskrúnjén -a -o prid. *neoskrunen, neomadeževan*: kakti Źzkrvjouv Ágnezca nedú'znoga i neoŹzkrúnyenoga KriŹztusa KŠ 1754, 119; i poŹtaviti pred lice dike Źzvoje neoŹzkrúnyene vu veŹzeljej KŠ 1771, 760; Nego zdrágov krvjouv neoŹzkrúnyenoga ágnezca KriŹztuŹa KŠ 1771, 704

neosòdjén -a -o prid. *neobsojen*: zbilí Źzo naj ocšiveŹzno neoŹzodjene KŠ 1771, 394

neosramóutnjén -a -o prid. *neosramočen*: liki neoŹzramoutnyeni delavecz KŠ 1771, 648

neotrúdlívi -a -o prid. *neutrudljiv*: Szvétí Ladiszlav za volo szvoje neotrúdlive delavnosztí sze je dopadno KOJ 1848, 22

neóupačno prisl. *nerodno, nespretno*: geto Źze ti naj neoupacsno ne vidi KŠ 1754, 5b

nèovidjen -a -o prid. *neviden*: Z-neovidjen ròk poszlani golombis sztároga trplénya odszlobodo AI 1875, br. 1, 2

nèovidjeno prisl. *nevidno*: vile-korin szo neovidjeno na prêprisle AIP 1876, br. 2, 7

nèoženitnost -i ž *neoženjenost*: Nouvi mészicze szo sze pa znali z szvojov neo'senitnosztjov pripelati KOJ 1914, 144

nèoženjen -a -o prid. *neoženjen*: Nötelen; neo'senyen KOJ 1833, 166; Te neo'zenyeni [ze [zkrbi za Gofzpodnova KŠ 1771, 503; eden bogat, neo'zenyen goszpòd meo sztan AIP 1876, br. 1, 6 **nèoženjeni** -a -o sam. *neoženjeni*: Od neo'zenyeni i vdovicz KŠ 1771, 501

nèpàmeten -tna -o prid. *nespameten*: Szamo tô glédo naj sze nyagova vola szpuni naj je bila kakšte nepametna AIP 1876, br. 7, 2

nèpàmetnost -i ž *nespamet*: Oni [zo [ze pa napunili znepametnojztyom KŠ 1771, 183

nèpazlivi -a -o prid. *nepazljiv*: Kolman je zaleténi, nepazlivi pojev bio KAJ 1870, 82

nèperšónásti -a -o prid. *neoseben*: Verbum je b) nepersonászti, steromi nistera persóna fali KOJ 1833, 48

nèperšónáti -a -o prid. *neoseben*: Ka more od nepersonátoga verbuma znati KOJ 1833, 100

nèperšónski -a -o prid. *neoseben*: Nisteri, nájbolye ti nepersonszki verbumi szo vküpedjevajo KOJ 1833, 136

nèploden -dna -o prid. *nerodoviten*: ve[zé]li [ze neplodna, [tera ne rodis KŠ 1771, 566

nèpobòžen -žna -o prid. *nepobožen*: nepobo'sen soulszki pojbar KM 1790, 54; krivo vcsenyé i nepobo'zni 'zitek odvrásajo KŠ 1754, 217; Ár [zo notri [zplezili ník]i lidjé nepobo'zni KŠ 1771, 758; Sto je bio náj necsamurnejši med nepobo'snimi Králmi KM 1796, 69; dare z szvojimi nepobo'snimi rokámi dolipobravsí KOJ 1914, 121 **nèpobòžni** -a -o sam. *nepobožni*: ne ve[z]elim[ze v]zmerti toga nepobo'znoga KŠ 1754, 193; Tomi nepobo'znomi právi Boug KŠ 1754, 17; nego da [ze povrné te nepobo'zni KŠ 1754, 193; te nepobo'zni i grejsnik [ze [zká]ze KŠ 1771, 712; je pravicsnomi právda nej polo'zena, nego nepobo'znim i grejsnikom KŠ 1771, 634; vörje pa onimi, ki pravicsnoga csini toga nepobo'znoga KŠ 1771, 455; tim nepobo'znim [ze pa dopádne KŠ 1754, 73

nèpobòžno prisl. *nepobožno*: Krouto nepobo'sno KM 1796, 69

nèpobòžnost -i ž *nepobožnost, grešnost*: pride Siona ofzlobodíteo i odvrné nepobo'znojzt KŠ 1771, 474; Lübis isztino, odürjávás nepobo'znoszt TA 1848, 37; Ár [ze je oznanila

[zrdito]zt Bo'za znebé]z prouti v]zákoj nepobo'znojzti KŠ 1771, 448

nèpodáni -a -o prid. *nepremagan*: Na tô kebzúje, ino [ztoji, Kako gòra nepodáni BRM 1823, 289

nèpodlòžen -žna -o prid. *nepokoren*: Jeli szi bio Bogi nepodlo'zen KAJ 1848, 257; Ár što je nepodložen BJ 1886, 5; Pokastigaj [z-Tvojov právdov Nepodlo'zne v-'zivlényi BRM 1823, 411

nèpodvrženost -i ž *samostojnost*: hercegovinanci orosjé teccasz nepüsztijo zròk, pokecs szvojjo nepodvr'zenoszt na obládnoszt zdignejo AI 1875, kaz. br. 3

nèpogájanje -a s *nesporazum*: Etakse nepogájanye, i 'salosztno zákonszko 'sivlejnye sze tak dokoncsa KOJ 1845, 89

nèpogájávec -vca m *nespravljivec, trdovratnež*: Ár lidjé bodo [zamí [zebi radi nepogájávcezi KŠ 1771, 650

nèpohòdeni -a -o prid. *neprehojen, neizhojen*: Ki szo blòdilí po püsztine nepohodeni potáj TA 1848, 90

nèpokáran -a -o prid. *brezmadežen, nedolžen*: Li, csi szem nepokáran vu vszem mojem djányi KAJ 1848, 17; more nepokáran bidti vu vszem djányi KAJ 1870, 161; Nego szem nepokáraní pred nyim TA 1848, 13; czérkev, da bi bila [zvéta i nepokárana KŠ 1771, 585; Blá'zeni szo, ki szo nepokárane hodbe TA 1848, 98; Hodmo V-nepokáranoj vréosztí KAJ 1848, 128; Bilá [zta nepokárana KŠ 1771, 161; Naj [zvétó i nepokáraní pouleg nyé 'zivémo KŠ 1754, 162; naj nepokáraní bodo KŠ 1771, 640; Bojdté nepokáraní KAJ 1848, 146; Boug potrdi vájz notr do koncza nepokárane KŠ 1754, 128

nèpokáranó prisl. *brezmadežno, nedolžno*: Ki nepokáranó hodi, praviczó csini TA 1848, 11

nèpokáranost -i ž *brezmadežnost, nedolžnost*: Ti más V-deli nepokáranójzt BRM 1823, 110

nèpokòjen -jna -o prid. *nemiren*: pomagáj, da [ze moja nepokojna dúsna ve]jt doli ftisa KŠ 1754, 236

nèpokójno prisl. *nemirno*: Nepokojno vmeni je, Me düjno [zpoznanye BKM 1789, 193

nèpokójnost -i ž *nemir, nemirnost*: Grozna je nyegva sztáva, Beteg, dúsna pokojnoszt KAJ 1848, 1; Ftisávás na]o dü]jevno nepokojnojzt BKM 1789, 14

nèpokòren -rna -o prid. *nepokoren*: Engedetlen; nepokoren -a -o KOJ 1833, 15; je Bogi nepokoren polztano SM 1747, 5; Csi je pa [to nepokoren rejcsi na]oj KŠ 1771, 630; prvi cslovik je bio nepokoren Bougi KMK 1780, 11; decza krouto je roditelom nepokorna KOJ 1845; Pouleg

trdoŕzti tvoje i nepokornoga ſzrczá ſzprávlas KŠ 1754, 75; ki dá zadomeſcsenyé onim, ki ſzo nepokorni Evangyliomi KŠ 1771, 626
něpokorni -a -o sam. *nepokorni*: Ali jaj tomi blódnomi, I tebi nepokornomi KAJ 1848, 105; Oditte od méne Vszi nepokorni BKM 1789, 9; Ali vi nepokorni BRM 1823, 5; vidoucs od ti nepokorni KŠ 1754, 73

něpokornost -i ž *nepokornost, neposlušnost*: Szkrádnyá nepokornoŕzt KMK 1780, 91; Ti pa pouleg trdoŕzti tvoje i nepokornoŕzti ſzrczá ſzprávlas ſzám ſzebi ſzrditoŕzt KŠ 1771, 450; Od vŕzáke nepokornoŕzti KM 1783, 47; kárájoucsi Saula za volo nepokornoŕzti KM 1796, 54; lüszto je szvojim goszpoudam teliko nepokornoszti zavdálo KOJ 1845, 56; Pokedob bi lutheranje vnogo nepokornoszti delali KOJ 1914, 123; Záto je nekárao sziná, za volo nepokornoszti KAJ 1870, 91; kai ſzmo mi pregreiŕili vŕzakom nepokornoŕztjom SM 1747, 54

něpokoura -e ž *nepokorščina*: Ka za hūdo od grejha na náŕz ſzpádne nepokoura KŠ 1754, 176

něpokrěpleni -a -o prid. *neutrjen*: ſzo niŕtera 'zmetnoga razmejnyá, ſtera ti nezevcsemi i nepokrepleni preobrácŕsajo KŠ 1771, 732; kŕzebi vábijo te nepokreplene dūŕe KŠ 1771, 720

něpokriti -a -o prid. *nepokrit, gologlav*: Vŕzáka 'zena pa molécsa, ali prorokuvájoucsa znepokritov glavouv, Olpota glavou ſzvojo KŠ 1771, 511

něpopádnjeni -a -o prid. *neumljiv*: Toga ſzvezja nyega ſztálnoŕzt nepopádnjena je SŠ 1796, 124

něpopislívi -a -o prid. *nepopisen*: Ali prvlé nego bi doszpeo szvoje nepopiszlive falinge popraviti KOJ 1848, 35

něpopólen -lna -o prid. *nepopoln*: Jasz szem zrok – jasz, nepopolen KAJ 1848, 30

něporěden -dna -o prid. *nereden, nenavaden*: Zdásnyá zima je jáko neporědna AIP 1876, br. 1, 8; formo, eta je neporědna AIN 1876, 49; Ovo je neporedno ſzrczá nagibanye KŠ 1754, 60; Naŕŕe neporědno 'zelejnye tájmo KŠ 1754, 62; [zaimki] szo porědni b) neporědni KOJ 1833, 35; Vugibanye neporědne vrěmenarěcsih AIN 1876, 58 **něporědni** -a -o sam. *neredni*: opominajte te neporedne KŠ 1754, 103

něporědno prisl. *neredno*: naj ſze kraj vlicsěte od vŕzákoga brata neporedno hoděcsega KŠ 1771, 629

něporědnost -i ž *nerednost*: vu neporednoszti szo szvojo szrecso iszkalí KOJ 1914, 147

něporódna -e ž *nerodovitna ženska*: Ki csini, da ta neporodna vu hi'zi prebivavsá, posztáne

veszěla mati otrokov TA 1848, 95; blá'zene ſzo te neporodne KŠ 1771, 251

něposlúšanje -a s *neposlúsanje*: Kakda B. rejcs zavŕ'zemo znepoŕzlŕŕjanyem KŠ 1754, 24

něposlúšnost -i ž *neposlúšnost*: Na nepoŕzlŕsnoŕzt tou ne-vzemimo, Csi pogibiti dūŕe nescsemo SŠ 1796, 19

něpostojěč prisl. *brez postanka*: Tú'sen Béla IV. sze neposztojěcs v-Dalmácio pritepě KOJ 1848, 37

něposvečěnjé -á s *neposvečěvanje*: Nepoŕzvetsenyé Szoboutnoga, ali Nedelnoga dněva KŠ 1754, 23

něpošteni -a -o prid. *nepošten*: Vi ſzte pa nepoŕtenog vcsinili ſziromáka KŠ 1771, 748; Vi odicseni, mi pa nepoŕteni KŠ 1771, 497 **nájněpoštenějši** -a -e *najbolj nepošten*: I ſtere ſtimamo naj nepoŕtenějše biti tejla, okoli tej naj vėkŕe poŕtenyé csinimo KŠ 1771, 515

něpoštenjé -á s *nepoštenost*: Pouleg nepoŕtenyá právim KŠ 1771, 548; niŕtera ſztvej je pa na nepoŕtenyé KŠ 1771, 649; Po diki i nepoŕteneyj KŠ 1771, 539; Szejja ſze vu nepoŕteneyj KŠ 1771, 523

něpošteno prisl. *nepošteno, neprimerno*: Csi neŕznáj'zno i nepoŕteno znaŕŕim tejlom 'zivěmo KŠ 1754, 44; mojega naj bouŕŕega i miloŕztivnejsega Otso [sem] jáko nepoŕteno prouti ſzebi nadigno KŠ 1754, 231; Ali i ſzáma natúra ne vcsi váŕz, kaj je mou'zi, csi dūge vlaŕŕě piŕŕzti, nepoŕteno KŠ 1771, 512

něpoštŕvani -a -o prid. *nespoštovan, zasramovan*: Oni ſzo pa vŕ sli, radŕvali ſzo ſze, ki bi nepoŕštŕvani bili KŠ 1771, 356

něpotěknjeni -a -o prid. *nedotaknjen*: naj bodete csiŕzti i nepoteknyeni na děn Kriŕŕztuŕov KŠ 1771, 592

něpotěmnjeni -a -o prid. *nepotemnel*: Ona je dike tvoje Nepotemnyena denicza KAJ 1848, 235

něpotišani -a -o prid. *neutišan, nepomirjen*: V-szrdce V-nyem noszis nepotisano Vekivecsnoszti 'zelěnye KAJ 1848, 81

něpotrebájóci -a -e prid. *nepotreben, odvečen*: Vrh gláve sta dveŕ lŕknji, skoz ſtere [slon] nepotrebajočo vodo vŕsprička AI 1878, 21

něpotrějben -bna -o prid. *nepotreben*: Vŕzákó ſzlŕ'sbeno nepotrějbnó, i brezi právde právděnoga dpŕŕcsenyá delo KMK 1780, 41

něpotrŕdjeni -a -o prid. *neutruden, vztrajen*: Pomágavcsi eden ovoga, nepotrŕdjenov mocsjov po etoj poti k-cili pridemo AI 1875, kaz. br. 1

něpotvārjeni -a -o prid. *nepotvorjen*: Szin tvojmí

je vecsni vorczan dao Jákoszti nepotvarjene KAJ 1848, 152; Szòszedje, Ki so v-lübèzni nepotvarjeni KAJ 1848, 292; Naj iszcsemo dike prebitek Vu delaj nepotvarjeni KAJ 1848, 41

nèpovéjhnjeni -a -o prid. *neovenel*: vzetme to nepovejhnjeno dike korouno KŠ 1771, 713; vzesmes nepovéjhnjeno dike korouno KM 1783, 218

nèpovoljénje -a s *neprivolitev*: Nihávas örocsine szlédnyo volo more razumlivo naprédati, ne pa ka bi na pitanye z-povoljenjom ali nezpovoljenjom odgovárjo AIP 1876, br. 3, 2

nèpovúpajóúci se -a se -e se prid. *ne upajoč si*: Lajosa I. krála törszka vojszka prenáglila steroj on zoucsi sztáti sze nepovúpajoucsi, 'se szí je miszlo KOJ 1914, 105

nèpozáblen -a -o prid. *nepozabljen*: Za toga volo je té lübi Kráo escse zdaj nepozáblen KOJ 1848, 68; Tò je bio te nepozáblen tatárszki pobèg KAJ 1870, 164

nèpozváni -a -o prid. *nepovabljen*: Medtémtoğa na szpráviscse szo sze vnougi nepozváni opijani kmetovje priphali KOJ 1848, 19

nèpožalúvani -a -o prid. *neobžalovan*: Ár pouleg Bogá 'zalózt, pokouro na zvelicsanye nepo'zalúvano dela KŠ 1771, 541; Ár šzo nepo'zalúvani dári i pozványe Bo'ze KŠ 1771, 474

nèprávdeni -a -o prid. *nepravičen, krivičen*: nej právdeni vogerszki Kráo, ár je on vu neprávdenom szpráviscsi odebráni KOJ 1848, 7; sze je szvojih nemskih pravicz der'sao prouti nyegovim nepravdenim trjanyom KOJ 1914, 114 **nèprávdeni** -a -o sam. *nepravični, krivični*: I teda šze vò vjáví te nepravdeni KŠ 1771, 628; Znajoucsi tou, ka je pravicsnomi právda nej polo'zana, nego nepravdenim KŠ 1771, 634; I šzpunilo šze je pišzmo, štero veli: i znepravdenimi je zracšúnani KŠ 1771, 153

nèprávdénik -a m *nepravičnik, krivičnik*: trbej je znati eto: i znepravdeníkmi je zracšúnani KŠ 1771, 247

nèprávdénost -i ž *nepravičnost, krivičnost*: Nepravdenošt tvoja šze šzpozna za grèh BRM 1823, 260; Ár šzkrovnošt te nepravdenošt 'ze dela KŠ 1771, 628; ár liki šzte pošztavili kotrige vaše na šzlu'zbo necišztoucsi i nepravdenošt KŠ 1771, 460; Vžákí, ki grejh csini, i nepravdenošt csini KŠ 1771, 730; odürjávas vsze csinècse neprávdénoszt TA 1848, 5; ár kákší táo má prvicza znepravdenosztov KŠ 1771, 539; Blá'zeni, kim šzo odpűscsene nepravdenošt KŠ 1771, 455; Blá'zen, komi szo

odpűscsene nepravdenoszt TA 1848, 24; I zgrejhov nyihoví i nepravdenošt KŠ 1771, 688

nèpravica -e ž *nepravica, krivica*: Igazság-talanság, nepravica AIN 1876, 28; Nej je nepravicza pri Bougi KŠ 1771, 468; i odšztoupi od nepravicze KŠ 1754, 130; I jezík je ogyen, šzvejt nepravicze KŠ 1771, 750; Záto csi šzam vám gli pišzao, dónok nej za volo nepraviczo delajoucsega KŠ 1771, 541; Ovo vu nepraviczi šzem šze olznouvo KŠ 1754, 71; ki ne vörjejo ištini, nego zadovolnošt májo vu nepraviczi KŠ 1771, 628; Ár je bougse malo šzpraviczov, liki vnogo noteridejnye nepráviczov KŠ 1754, 53

nèpravičen -čna -o prid. *nepravičen*: Ár je nej nepravicsen Boug KŠ 1771, 680; I pohválo je gošzpod toga nepravicsnoga Safara KŠ 1771, 225; Znepravicsnim prekűpcšúvanem KŠ 1754, 49; Szmej šze što zvášz právdívati pred nepravicsnimi šzodczi KŠ 1771, 499 **nèpravični** -a -o sam. *nepravični, krivični*: Sztrejbi vò ka je nepravicsno KŠ 1754, 254; Bog, gda nášz znepravicsni pravicsne vesini KŠ 1754, 82; Od zacsétka šzvitá je všzigdár vecs ti nepravicni KŠ 1754, 106; Toga šzte vzéli po rokaj nepravicsni KŠ 1771, 346; i dá desd'za tim pravicnim i nepravicsnim KŠ 1754, 168; i dá dešcs na pravicsne i nepravicsne KŠ 1771, 17

nèpravično prisl. *nepravično, krivično*: Csi vu prekűpcšúvaní nepravicsno 'živé KŠ 1754, 37; Ki pa nepravicsno dela, vzeme nájem šzvoje nepravicsnošt KŠ 1771, 610

nèpravičnost -i ž *nepravičnost, krivica*: da bi bila kákšja nepravicsnošt, ali hűda prekšenošt KŠ 1771, 398; I vu vžákóm zapelávanyi te nepravicsnošt KŠ 1771, 628; Szpoznej nepravicsnošt tvojo KŠ 1754, 77; znoutra šzte pa puni šzkazlivošztyom i nepravicsnošztyom KŠ 1771, 77; Ne radűje šze nad nepravicsnošztyov KŠ 1771, 77; Ne radűje šze nad nepravicsnošztyov KŠ 1771, 516; Nepravicsnoští vafše šzo razloučšile vášz od Bogá KŠ 1754, 74; i šzpoumeno šze je Boug neprvicsnošt nyegoví KŠ 1771, 798; Ár miloštiven bodem nepravicsnošztim nyihovim KŠ 1771, 684; trűdis me šztvojmí nepravicsnošztmí KŠ 1754, 216

nèprebròjeni -a -o prid. *neizmeren*: Tvoja zmo'znošt, Csi gli je neprebrojena, Dónok je dobra, zdicsena BRM 1823, 441; Goszpòd je veliki i dika nyegova neprebrojena TA 1848, 117

nèprebrojíví -a -o prid. *neizmerljiv, ogromen*:

Ár je tórszki Czaszar z-neprebroylivov vojszkov priszilo vu Vogerszko KOJ 1848, 77

nèprecénjen -a -o prid. *neprecenljiv*: Nepreczenyen kincs mi boj, Oh Bôg KAJ 1848, 5; kincs nepreczenyeni, i pokoj düse moje KM 1783, 69; Vü pam Źze vu vrejdnolžti preczenyene krvi mojega Zvelicsitela KM 1790, 107; Jezus je nepreczenyeni ftisavni áldov opravo KOJ 1914, 100

nèpregenlivo prisl. *negibno*: Čapla .. Sam stoji tiho i večkrát nepregenlivo na jednoj samoj nogi AI 1878, 27

nèprehènjani -a -o prid. *nenehen, stalen*: ár szo v sole za volo neprehenyanih bojov zaperte nej mogli hoditi KOJ 1914, 116

nèprehènjano prisl. *nenehno, stalno*: Szpláseni Tórczi pa neprehenyano be'sijo KOJ 1848, 98; ki sze pôleg szvoje cérkvi dugovány vszigdár neprehenyano trdio AI 1875, br. 1, 8; Jáko je snajžna, liže se neprehenjano AI 1878, 9

nèprelòmleni -a -o prid. *neprekršljiv*: obcsinŹzko Vöro, Stere csi vŹzáki czejle, i neprelomlene ne zdr'si prejde KM 1783, 12

nèprelòmleno prisl. *neprekršljivo*: oblü bim tvoje Źz. zapouvidi neprelomleno zdr'sávati KM 1783, 152

nèpremènjeni -a -o prid. *nespremenljiv*: Naj po dvoujem nepremenyenom deli mocsno obelželjé mámo KŠ 1771, 680

nèpremenlivi -a -o prid. *nepregiben, nespremenljiv*: szo govorenjena táli Dvoujeféle: premenlivi, i nepremenlivi KOJ 1833, 12

nèpremenlivo prisl. *nespremenljivo*: Jaz ednòk lü bim, ali eto za méne ne premenlivo i örocsno AIP 1876, br. 9, 5

nèpreminóuči -a -e prid. *neminljiv*: Minoucsa tü hi'sa, tam ne-preminoucsa SŠ 1796, 83

nèpremislivši prisl. *ne da bi premislil*: Razfreskao je tüdi nike sztäre návade, nepremislivši, da szo nistere, kakti megle, k-szunci neszlisajoucse KOJ 1845, 56; je nyegov szin za krála ozváni steromi je tou prav bilou, nepremislivši krátkoviden eto sztáro pripoveszt KOJ 1848, 35

nèpremišleni -a -o prid. *nedoumljiv*: nego dühovno znepremislenim tálom etak dá vü Źzlü'ziti KŠ 1754, 8a; Szkrühom i zvinom navküp znepremislenim tálom vjedinyeno brezi vŹzega zmejžanya KŠ 1754, 204

nèpremišleno prisl. *nepremišljeno*: Nedr'si nepremisleno z-szákim nerázumnim cslovekom KOJ 1833, 146; Goszpodo je András II. preci odnagno od szébe z-tem, ka je nepremisleno bougajoucš szvojo 'seno KOJ 1848, 33

nèpremoúč -i ž *slabost*: csi kaj tak, liki Źcsé, znepremoučŹi ne more včŹiniti KŠ 1754, 58

nèprenòšeni -a -o prid. *neznosen*: i vám právdenikom jaj, kaj po'zmecsávate lüžtvo znepereňojenov 'zmécsavov KŠ 1771, 209; Ár 'zmetna i neprenòšena bremena vküp vé'zejo KŠ 1771, 76

nèpreokróuzanje -á s *neobrežanje*: Vu nepreokroužanyi je Źto pozváni KŠ 1771, 502

nèpreokrouženjé -á s *neobrežanje*: Govorécsi: kaj Źzi kmo'zom nepreokrouženyé majoucšim notri Źou KŠ 1771, 375

nèprestálen -lna -o prid. *neprestan, stalen*: Ka mi je velika 'zalolžti i nepreŹtálna boleznolžti Źzrczá mojega KŠ 1771, 467

nèprestáni -a -o prid. *neprestan, stalen*: i drüge nyegove jákolžti Źzo nám na nepreŹtáno példo KM 1796, 18; V bilžini začüjemo neprestano pokanje AI 1878, 3; Da bi jaŹz nyemi Źzlü'zo vu nepreŹtanolžti praviczki KŠ 1754, 98; Tebi Kerubimi, i Serafimi nepresztanim glászom kricsijo KM 1783, 29; Pri vszákom dugoványi zacsétki sze vno go zadevkov szka'züje, stere mogócsno po vrèmeni z-nepresztanom i neobtrüdnom deli odirati AI 1875, kaz. br. 8

nèprestáno prisl. *neprestano, stalno*: Ino potom v-'sarkom ognji nepresztano goretí KM 1783, 286; Niki pojbár, ki je na jednoj gnezdo, ono je nepreŹtano Źcsukao KM 1790, 18; Tú'sni sze z tem potroustamo ka bos v nébi nepresztano KOJ 1845, 130; ali záto szta nepresztrano delala AI 1875, br. 1, 7; Roditelje moro szkrblivi biditi, ka deca naj nepresztano v-sòlo hodi AI 1875, kaz. br. 6; Mraz je nepresztrano trpo AIP 1876, br. 2, 8

nèprestánoma prisl. *neprestano, stalno*: Ocsi májo pune práznolžti, i nepreŹtanoma grisijo KŠ 1771, 720; i da nepreŹtanoma vidijo Bogá KMK 1780, 38; Nyemi záto cséŹt hvála, VŹzigdár nepreŹtanoma BKM 1789, 99; i nepreŹtanoma jo je Jálo KM 1790, 40; NepreŹtanoma je včŹio KM 1796, 103

nèprestrášeni -a -o prid. *neustrašen*: Ali gde je Sámson te nepreŹzraseni BRM 1823, 219

nèprešetlivi -a -o prid. *nešet, ogromen*: Czaszar sze zaprvá nyihove neprestetlive vno'sine zboji KOJ 1848, 9; zdaj szo Tatarje vu neprestetlivoj vno'sini na vogrszko privihrili KOJ 1848, 36; Sz. Stevan sze je szkrbo po obdarüvanyi neprestetlivih Cérkv. KOJ 1848, 13

nèprešetlivni -a -o prid. *nešet*: Neprestetlivnimi molbami sze zdühávála bôgi AI 1875, kaz. br. 7

nèpretrǵnjeni -a -o prid. *nenehen, stalen*: gde

je nepretrgnjeni 'sítek KM 1783, 131; Léta i nepretrgnjeno delo vtrgnejo mócs konya KAJ 1870, 89; Ali jaj! neszrečna [zmrt je zacsétek nepretrgnjene 'salosztí KM 1783, 198

nèpretrgnjeno prisl. *nepretrgano*: Krátke szillabe nepretrgnjeno, i brezi podúsanya more zgovárjati KOJ 1833, 8

nèpretrpéçi -a -e prid. *neznosen*: zev[ze mouçli zdihávam pod velikim i nepretrpéçim grejhov moji bremenom KŠ 1754, 229

nèpreviden -a -o prid. *nepredviden, nepričakovan*: Cseden kmet spara za drúgefele neprevidene potrejbnosztí KOJ 1845, 33

nèpreviden -dna -o prid. *skozi katerega se ne vídi*: Csi gli neprevidna temnoszt Poti tvoje pokriva KAJ 1848, 33

nèpriátel -a tudi nepriáteu tudi nepriáteo -ela m *sovražnik, nasprotik*: boidi on priáteu ali nepriáteu TF 1715, 14; priáteu i neprijáteu KŠ 1754, 28; pred tvoimi Ocsmi ti [zi nepriatel vszeim tisztim, [steri hűdo delajo ABC 1725, A7b; ar vas nepriatel Vrág, okouli hodi SM 1747, 25; Csi ogen, nepriátel Vzeme nam v[ze blágo BRM 1823, 5; Kak dugo de sze pozdígávao nad menom nepriátel moj TA 1848, 10; ka tvoj nepriáteo právi KŠ 1754, 10a; Nepriáteo pa, [steri je eta [zejao, je vrág KŠ 1771, 45; v[zákoga Csloveka, ali nám je priáteo, ali nepriáteo KMK 1780, 33; Steri me zrouk Nepriátela reisi SM 1747, 74; da [ze moja dűsa od v[záki [ztrejl ognjeni moja nepriátela obdr'zi KŠ 1754, 226; ete koukol od nepriátela vragá po[zejjani KŠ 1771, 434; I nepriátela pogűbelna mecsa SŠ 1796, 10; da tak nej li szmo nepriáteli, csi drűgo ne vcsinis KŠ 1754, 12b; ka vragá pov[zud okouli [zebe má, liki orosnátoga nepriátela KŠ 1754, 213; Niti ga, kak nepriátela, ne mejte KŠ 1771, 630; Hválna peszem za vzéto obládnoszt nad nepriátelom TA 1848, 7; Vszí moy nepriatelie moreio ksramoti biti ABC 1725, A8a; nai [ze nepriatelje moi ne ve[zelio nad menom SM 1747, 92; Ti hűdi dűhovje [zo nepriatelje po[ztanoli KŠ 1754, 95; právim, ka [zo nepriátelje kri'za Kri[ztu]lovoga KŠ 1771, 598; Vszí moji nepriátelje sze naj króto szrame'zlűjejo TA 1848, 6; ka ga [je[za] njegoví neprijáteli ne morejo brez ranenja prijéti AI 1878, 10; Goszpodne, za vollo moih nepriatelov, ravnai tvoio pout pred menov ABC 1725, A7b; Obder[iga proti v[zeih nepriatelov [zkű]avanya SM 1747, 62; Dáj mi nouvo moucs, [zkoterov Obládam nepriátelov KŠ 1754, 259; Da bi nálz o[zloubodo od nepriátelov nálí KŠ 1771, 166; Od nepriátelov, Od grejha BKM 1789, 38; Mecsi

nepriátelov je konec na veke TA 1848, 7; Ti naprávlas pred menom eden [ztol, proti moim nepriatelom ABC 1725, A8b; prouti dűsevnim nepriátelom [ze borimo KŠ 1754, 105; liki [ze je nepriátelom vrouke dáo KŠ 1754, 201; Molitev prôti nepriátelom Czérkvi TA 1848, 8; Zgledni [ze na nepriatele moie SM 1747, 94; dokecs ne dene v[ze nepriátele pod nogé [zvoje KŠ 1771, 522; V[ze nepriátele, Od nálz da odvnré BKM 1789, 18; ti odicseni go[spodűjo na [zvojmí nepriáteli KŠ 1754, 130; Krisztusa obládnoszt nad nepriátelmi TA 1848, 16

nèpriátelkinja -e ž *sovražnica*: Zátó, ka je csednou[zt tejlá nepriátelkinya Bo'za KŠ 1771, 464

nèpriátelstvo -a s *sovrašstvo, sovražnost*: pod jezíkom nyegovim je nemir i nepriátelstvo TA 1848, 8; Nepriatel[ztvo hoclem po[ztavit med tebm, ino med Senov SM 1747, 9

nèpriátnost -i ž *neprijetnost*: da szam szi z-szvojev neprilicsnosztjov nê szamo edno nepriátnoszt szpravo AI 1875, br. 2, 7

nèprijaznivi -a -o prid. *neprijazen*: ki je pa divji i neprijaznivi, naj i od drűgi necsáka niká bűgsega KAJ 1870, 124

nèprijéten -tna -o prid. *neprijeten, neprijazen*: ino tak tomi kraji pred temtoga neprijetnomi lepse lice szpraviti KOJ 1914, 99

nèprilícen -čna -o prid. **1.** *neprimeren*: Neprilicsni pa brod bodoucsi za zim[zi [ztánek, ka bi [ze odnut pű[ztíli KŠ 1771, 424; Toga neprilicsnoga káravcza Matyas lih brs od szébe odporine KOJ 1848, 63; Széchi Margejtha je z szvojev neprilicsnov prosnyov tak dugo zaglűsala KOJ 1914, 118 **2.** *nesposoben*: vűpovedano, ka ki tekűcsem bűji za delo neprilicsen obsztáne, országi du'znoszt bode pomágtati tákse AIP 1876, br. 1, 8

nèprilícnost -i ž *nespretnost, nerodnost*: Jasz sze zdaj szam szmehém na szvojoj neprilicsnosztí AIP 1876, br. 1, 8

nèprilika -e ž *nepirilika, težava*: Z-toga sze je za 'Sigo nouva nepirilika osznovála KOJ 1848, 50

nèprilűdnost -i ž *nepirilűdnost, neprijaznost*: ár nescsemo od nyegove 'se poznane neprilűdnosztí razsáleni biti KOJ 1845, 21

nèprimèrno prisl. *izredno*: Anglus Zátó je tak neprimèrno bogat KAJ 1870, 161

nèprinàgnjeni -a -o prid. *nenaklonjen*: gde szo ga niki Czaszari neprinagnjeni Hercegi ino vitézi poszrcsili KOJ 1845, 61

nèpripraven -vna -o prid. *nepreviden, brez zakramentov za umirajoče*: i dika tebi bojdi ka [zi me od nágle, nepripravne [zmrti

miložtívno obarvao KMS 1780, A5b; ka ŷzi me od nepripravne ŷmrŷti oŷzloubodo KM 1783, 4; Vari náŷz od Nágle nepripravne ŷmrŷti BKM 1789, 143

nèpriprávlèn -a -o prid. *nèpripravljèn*: teje nedoŷztoini ino nepriprávlèni goŷt veŷŷérje kriŷtullŷeve TF 1715, 45; té tákŷi je nevreŷden i nepripravlèn KŠ 1754, 211; Nepriprávlèni Kráo nyim odgovor do trètjega dnéva odlása KOJ 1848, 19; i nájdejo váŷz nepriprávlène KŠ 1771, 544

nèpriřazmivŷi prisl. *ne upoŷtevajoč*: Eszi nepriřazmivŷi korenáŷzte nomene KOJ 1833, 15

nèpriŷtojèn -jna -o prid. *nedoŷtojen, nèprimeřen*: ŷze májo od nepriŷtojnoga djánya odrátati KOJ 1845, 93; I naj ŷze oŷzlobodimo od nepriŷtojni i hŷdi lŷdi KŠ 1771, 629 **nèpriŷtojna** -ih sam. *nedoŷtojnost*: V-nepriŷtojna ŷze ne gro'zaj KAJ 1870, 166

nèpriŷtojno prisl. *nedoŷtojno, nèprimerno*: Gda ŷze ŷzouszedszki brat ali ŷzesztra nepriŷtojno obnaŷa KOJ 1845, 93

nèpriŷtoplèni -a -o prid. *nedoŷtopen*: Ki ŷzám má nemrtelnoŷti i prebiva vu nepriŷtoplènoj ŷvetloŷti KŠ 1771, 643

nèrad -a -o prid. **I.** *nejevoljen*: Kakda bi ŷze dopadnolno tákse delo Bougi, ŷtero ztákŷega neradoga ŷzrczá zhája KŠ 1771, 439 **2.** v prislovni rabi *nerad*: Cŷi neradi nyihove zapouvidi gori jemlémo KŠ 1754, 32; cŷi pa nerad, Saffarŷtvo je na mé zavŷpano KŠ 1771, 507; Eŷcŷe je i v-ŷoulo nerad hodo KM 1790, 54; Matyas II. cŷi gli nerad, vsze podpise KOJ 1848, 89; Cŷi gda nerad zmenkam v-mojoj dúžnoszti KAJ 1848, 153

nèràdost -i ž *nejevolja*: Gde toga vu ŷzrczi, tam je grejh, neradoŷti i protivinŷtvo prouti právdi KŠ 1771, 438; ki nikŷega dobroga dela brezi neradoŷti i protivinŷtva ŷzrczá na cŷini KŠ 1771, 493

nèrasodjavajóuči -a -e prid. *nèpriŷtranski*: Ta modrouŷt pa naj prvle je cŷiŷta, potom neraŷzodjavajoucsa KŠ 1771, 751

nèràdovèni -a -o prid. *neloŷljiv*: Melankton Filip, cŷi gli nerařdovèni pajdás Luther Martina KOJ 1845, 79

nèrazlòčeni -a -o prid. *neloŷljiv*: Tak i ŷz. hiŷtvo, ŷtero je nerazlòčena vjedinoŷt ednoga mo'zá i edne'žené KŠ 1754, 46; Preszvèta, i nerazlòčena Jedinoszti KM 1783, 7; Hi'snoga Zákona ŷveŷtvo je nerazlòčeno vkŷp ŷzklenyeno Tiváriŷtvo KMK 1780, 85; Blagoŷzlovlèno bojdi nerazlòčeno Trojŷtvo KMK 1780, 101; Zátò nej drŷgo to ŷzvèto hiŷtvo, Nego nerazlòčeno

vezalo BKM 1789, 266; ŷzvèto hiŷtvo je nerazlòčeno vezalo SIZ 1807, 23; ki ŷzi Vu ednom nerazlòčènom Bo'zanŷtvi BKM 1789, 305; Ka ŷze je Bo'za natúra znerazlòčènim tálom ŷslovecsánŷzkov tak vjedinoŷla KŠ 1754, 101

nèraztřgani -a -o prid. *nedeljiv, neloŷljiv*: Te vkŷpdjáne litere *cs, cz* rávno tak, liki te ŷzamosne obsztánejo neraztřgane, dp. fá-czán KOJ 1833, 7

nèràzumen -mna -o prid. *nerazumen, nespameten*: Tej pa, liki nerázumna 'zivina ŷze ŷzkvarijo KŠ 1771, 720; Govorjenye je ono, po sterom ŷze lidjé od nerázumne loucsijo KOJ 1833, VIII; Nedr'zi nepremisleno z-vszákim nerázumnim cslovekom KOJ 1833, 146; Eti pa liki nerázumne ŷtvarí, poznajo KŠ 1771, 758; Jeli ŷzo bilé v-Paradi'somi i nerázumne ŷtvarí KM 1796, 6; Neszrecsnesi od nerázumní ŷtvarí Bi bio sors nas KAJ 1848, 6

nèràzumnost -i ž *nerazumnost, nespamet*: Vari náŷz Bo'ze od nerázumnoŷti BKM 1789, 158

nèrazvèzani -a -o prid. *neminljiv*: Ki je nej pouleg právde telovne zapouvidi vcsinyen, nego pouleg moucsi 'zitka nerazvèzanoga KŠ 1771, 682

nerédèn -dna -o prid. *nereden*: V-ednoj vzi ŷzo ŷtáli ŷtirje rédni vértje i dvanájŷet nerédni KM 1790, 78

nerédno prisl. *neredno*: i da je nerédno 'siveo KM 1790, 36

nerésan prisl. *ni res*: 5. Pitajocŷi .. nerèszan? AIN 1876, 66

Néro -na m *Nero*: Nero od pōrgarov nagányani ŷze je vmouro KŠ 1771, 433; gda ŷze je ob drŷgim pred Nero Czafzara poŷtavo KŠ 1771, 338

nèròden -dna -o prid. *nerodoviten*: ŷtera ŷze je zvála nerodna KŠ 1771, 164; Nerodno figovo drejvo KŠ 1771, 215; Ona véŷz je mejla ouzdalecs vnogo nerodne orátje zemlé KM 1790, 80; eŷcŷe onoga z-nerodne zemlé KM 1796, 7; ali po ŷzédmom leti naŷtáne ŷzedem nerodni lejti KM 1796, 28

nèròdjeni -a -o prid. *nerojen*: Ocsa Boug nerodjeni KM 1783, 7

nèròdnost -i ž *nerodovitnost*: Nerodnoszti zemlé KAJ 1848, VIII, 353

Nèrva -e m *Nerva, rimski cesar*: Za Czafzarŷtva Nerve je pa nazáj ŷou vu Efezus KŠ 1771, 261

nèsadovèni -a -o prid. *nerodoviten*: I ne mejte obcsinŷtva znelzadovenim delom te kmicze KŠ 1771, 584

nèshájani -a -o prid. *netvorjen*: Na szhájanye

gledoucs a) szo korenászti ali neszhájani pronomeni KOJ 1833, 35

nésiten -tna -o prid. *nenasiten, lačen*: V|ze ti grábis, i po'séras, v-saloudecz ne|ziti SŠ 1796, 128

něskazlíví tudi nězkazlíví -a -o prid. *nehlinjen, nehinavski*: Konecz pa zapouvidi je lűbézen zcsi|ztoza |zrczá i z dobre dűsnevej|zti i zne|zkazlívě vűre zhájajoucsa KŠ 1771, 634; |ze vu v|zem preporácsajmo vu nezka|zlvij lűbezno|zti KŠ 1771, 538; Ocsi|csávajte dűle va|e na nezka|zlvio bratin|zko lűbezen KŠ 1771, 705

něskazlívost -i ž *nehlinjenost*: Naj ti vu vszákem vremení Szlű'zim v-neszka|zlvioszti KAJ 1848, 41

něsklekajóuči -a -e prid. *neomahljiv, neomahujóč*: dr'zmo vadlűvanye vűpanya ne|zklekajoucsa KŠ 1771, 689

něskůnčani -a -o prid. **I.** *neskončēn*: ne|zkoncsani nebe|zki Otsa KŠ 1754, 155; dabi nyegova ne|zkoncana vrejdnó|zta zado|zta vc|finiti mogla KŠ 1754, 100; ár je Bog ne|zkoncsana modrou|zta KMK 1780, 5; Niti ne kebžűjo na fabule i roda ne|zkoncsano naprej racsűnanye KŠ 1771, 634; oh ne|zkoncsane miloscse Goszpodne Bo'ze KŠ 1754, 231; ki pouleg ne|zkoncsane modrou|zti tvoje zacsnes KŠ 1771, 824; mene |zi |z-tvoje neszkoncsane dobrou|zta zdr'sao KM 1783, 5; dabi zado|zta vc|finiti mogla ne|zkoncsanoj Bo'zój praviczí KŠ 1754, 100; Hválo moremo dati za ne|zkoncsano milo|csso KM 1780, 66; nyemi |ztlű|jo ino dvoro, uu ne|zkoncsanoj diki TF 1715, 23; Po neszkoncsanoj dobrou|zti KM 1783, 25; Vne|zkonc|anoj csi|ztoucsi Sztvouro me je BKM 1789, 191; na moke ne|zkoncsane Ne vrzi me od |zėbe BKM 1789, 435; steri gda bi notri do Ěrsekűjvára neszkoncsane kváre vcsino KOJ 1848, 94 **2.** *nedoločēn*: Keliko je Articuluso? Dvá szta, náj mre: szkoncšani i neszkoncsani: egy KOJ 1833, 13

něskůnčano prisl. *neskončno*: ár je Boug ne|zkoncsano dober KMK 1780, 24

něskůnčanost -i ž *neskončnost*: Ali ka me vcsi neszkoncsanoszti KM 1783, 295

neskončűvati -űjem nedov. *ne izražati*: Negvisni [prislovi], steri kelikocso neszkoncsűjo AIN 1876, 31

něskůpi -a -o prid. *neskop, nelakomen*: Potrebno je záto pű|peki biti ne|zkoupomi KŠ 1771, 637

něskřben -bna -o prid. *brezskřben*: Neszkrben Wladiszlav II. je zdáj primoran za dobrovzėti KOJ 1848, 69

něskřbnost -i ž *neskřbnost*: je Wladiszlav II., komi Vougri za volo nyegove nedelavnoszti i neszkrbnoszti na spot vida právjio KOJ 1848, 72

něskvārjeni -a -o prid. *neminljiv*: I premejnili |zo diko ne|zkvarjenoga Bogá na priglihno|zta KŠ 1771, 448; Liki, ki |zte preporodjeni nej z|zkvarjenoga |zemena, nego ne|zkvarjenoga KŠ 1771, 705; Tomi vekivecsnomici králi pa ne|zkvarjenomici, nevidoucsemicí po|tenyě KŠ 1771, 635

něskvarjeně -á s *neminljivost*: Ti|ztim, ki ne|zkvarjenyě i|csejo KŠ 1771, 450; |ze dávaj na pėldo dobri dejl vu vcsenyěj, ne|zkvarjenyě |zka'zűvajoucsi KŠ 1771, 658

něskvārjenost -i ž *neminljivost*: ki je 'zitek pa i ne|zkvarjeno|zta je na |zvetlo|zta prine|zao KŠ 1771, 647; Milo|csa zev|zejmi vne|zkvarjeno|zti KŠ 1771, 588

něskvāšeni -a -o prid. *nekvašen, presen*: naj boudete nouvo ti|ztou: liki |zte ne|zkva|šeni KŠ 1771, 498

nesláni -a -o prid. *neslan*: csi pa |zou ne|zslána bode, vkom jo |zsolite KŠ 1771, 132

nesláno prisl. *neslano*: Ne|zsláno KM 1790, 8

něslišajóuči -a -e prid. *ne pripadajóč*: da szo nistere [navade], kati megle, k-szunczi k-právoj vűri neszlisajoucsa KOJ 1845, 56

něslišen -šna -o prid. *neslišen*: Vűha má ne-|zlisna |zmrt ne milo|zťivna SŠ 1796, 111

něsložnost -i ž *nesložnost, nesloga*: da tak meď nyimí nevoscšenoszti i neszlo'snoszti napravűjo KOJ 1914, 116; kak da bi v taksoj neszlo'snoszti 'siveo KOJ 1914, 138

nesměrni -a -o prid. **I.** *hud, težek*: bode okűli nyega vihěr neszsmerni TA 1848, 40; ki |zi tvoje|ga |z. Sziná za ná|z na ne|zsmerno |zmrt dáo KŠ 1771, 823; ga je zapopadno go|zpod ne|zsmerno|zti tati|ji KM 1790, 74; Steroga je Kři|zťus |ztrplejnem ne|zsmernim Szpravo BKM 1789, 403; Steroga je Kři|zťus |ztrplejnem ne|zsmernim Szpravo SŠ 1796, 6; Eto pa vej, kaj vu |zlejdnyí dněví ne|zsmerna vrejmena bodo KŠ 1771, 650; i ka|ťige vzemi znász ne|zsmerne BKM 1789, 424; i ka|ťige vzemi znász ne|zsmerne SŠ 1796, 68 **2.** *neizmeren, zelo velik*: Csűdűj i zvězd neszsmerno vno'zinoszti KAJ 1848, 7; Okű nemre viditi Vu neszsmerno|zti szvetloszti KAJ 1848, 11; I vzeme ti v|zo moucs zev|zim, Ládanyem ne|zsmernim BKM 1789, 38; I vzeme ti v|zo moucs zev|zim, Ládanyem ne|zsmernim BRM 1823, 20

nesměrno prisl. *hudo, zelo*: vadlűjemo, ka |zmo

prouti tebi krouto nejzmero pregrejili KŠ 1771, 852

něsmileni tudi něsmiljeni -a -o prid. *neusmiljen*: Nejpametni, nejzmleni KŠ 1771, 449; Törki i Szrbi szo jako neszmiljeni eden proti ovomi AIP 1876, br. 8, 3

něsmilni -a -o prid. *neusmiljen*: kázali, da je lepe meszto neszmilnoga razbijanya na krotkoszt sze váditi KOJ 1848, 10

něsmilno prisl. *neusmiljeno, slabo*: z-podlo'snimi ľudmi neszmilno baratali KOJ 1848, 6; Bogatejsi goszpoudje szo neszmilno djáli z slabejsim KOJ 1914, 105; i teda ga neszmilno-ocsiveszno zbijejo KOJ 1845, 121

něsmilnost -i ž *neusmiljenost*: da je po Országi neszmilnoszt v-návadi bila KOJ 1848, 40; nego szo i nyih neszmilnoszt Krsztsánsztvi priszvájali KOJ 1848, 17

nesmřten -tna -o prid. *ki ni smřten*: Od práznoszt nejzmrtnoga grejha KŠ 1771, 499

nesnájga -e ž *umazanija, nesnaga*: Mocsok; nesznájga, kvapa KOJ 1833, 165

nesnájžen -žna -o tudi nesnájšen -šna -o prid. **1.** *umazan, nesnažen*: Nesznájšna vértinya je odůrna KOJ 1845, 41; Jáko ne snájšna stvár AI 1878, 28 **2.** *nespodoben*: Naj što ne bode práznik, ali nejznáj'zni KŠ 1771, 695; Peklén'zke kmicze nezsnájšno lůblejnye BKM 1789, 127; i geto bi Kám nyegovo nejznáj'sno nágocso v-pamet vzéo KM 1796, 13; šze neprovídávajo v'zja nejznáj'sna po'selejnya KMK 1780, 43 **nesnájžna** -ih sam. *nespodobnost*: i ta nejznáj'zna nařa vék'lo šznájgo májo KŠ 1771, 515

nesnájžno prisl. *nespodobno*: Csi nejznáj'zno i nepořteno znájřim teřlom 'zivémo KŠ 1754, 44; csi je pa nejznáj'zno 'zeni šze obriti, ali ořztrůgati, naj šze pokrije KŠ 1771, 511

nesnájžnost -i ž **1.** *umazanija, nesnaga*: vűř se tam zadomáčijo, gde je velika nesnájžnost AI 1878, 35; 'Senszka nemorejo etaksi nesznajšnoszt v-oucsi metati KOJ 1845, 42 **2.** *lenoba*: Lustaság; nesznajšnoszt KOJ 1833, 164

nesnéhnost -i ž *zaspanost*: ovak je lepi bio v-obrázi, szamo ka ga támnoszt i nesznehoszt zabledila AIP 1876, br. 4, 6

nespaměten -tna -o prid. *nespameten*: Nejpameten: ti, ka šzejjas, štero bode KŠ 1771, 523; oh jasz neszpameten KM 1783, 212; i potemnelo je nejzpametno šzřezé nyihovo KŠ 1771, 448; naj me što ne štima nejzpametnoga KŠ 1771, 548; po národi nejzpametnom na šzřditořt vář pobůdim KŠ 1771, 471; i oni, šteri řzo nejzpametni, dopřneřt nemoro KŠ 1754, 208; špádnejo vu vnouga nejzpametna po'zelejnya

KŠ 1771, 642; da dobro csiněcsi řztiřznete ti nejzpametni ľudi neznanoszt KŠ 1771, 707; Kágdářze tou nejzpametnim ino jáko řzlabim more predlořiti TF 1715, 34 **nespamětni** -a -o sam. *nespametni*: Nejpametni, jeli je nej vcsino ricsi i to znotřeřsnye KŠ 1771, 209

nespamětno prisl. *nespametno*: Ář řze meni nejzpametno zdi pořzlati zvézanoga KŠ 1771, 420; Krouto je neszpamětno i skodljivo KOJ 1845, 10

nespamětnost -i ž *nespametnost*: Ář nyihova nejzpametnoszt ocsiveřzna bode vřzejm KŠ 1771, 650; Nase mislejnje telovno, Bilou je, nejzpametnoszt BKM 1789, 59; Csi řzmo pa kaj znájř nejzpametnoszt vcsinili KŠ 1754, 18; Půleg vse svoje neszpametnosti je on mérovno bil BJ 1886, 24; Ti vidis nyegovo neszpametnoszt KAJ 1848, 229; ne právim pouleg Gořzpodna, nego liki vu nejzpametnoszt KŠ 1771, 548; Geto vu neszpametnoszt Pokůro zamůdjáva KAJ 1848, 147

nespodoben -bna -o prid. **1.** *nespodoben, grđ*: si řze na nyega znejzpodobnim tálom zglědnemo KŠ 1754, 37; nejzpodoben i gizdav gvant KŠ 1754, 43; Csi řzrameřzlive i nejzpodobne ricsi gucsimo KŠ 1754, 44; řze je dořzta nahájalo, i nistere nejzpodobne recsi BRM 1823, II **2.** *nespodoben, neprimeren*: Tá, da je 'ze cslovik nejzpodoben na dobro delo KŠ 1754, 72; Predgaj řejcs Bořzo vu řzpodobnom i nejzpodobnom vřjemeni KŠ 1771, 651; Ki vadlůjo na vřze dobro delo nejzpodobni KŠ 1771, 658; Mi lidje řzmo ktomi, ka je Důhovno, nejzpodobni BKM 1789, 178

nespodobno prisl. *nespodobno*: tebé pa oh jaj! 'zitka mojega nejzpodobno odvřgao KŠ 1754, 231; vi znáte, kak nejzpodobno je mouřzi 'Zidovi řze pridřřžiti, ali iti kliděm zdrůgoga národa KŠ 1771, 737

nespodobnost -i ž *nespodobnost*: Vari me od vřze Nejpodobnoszt BRM 1823, 408; tiszte sztolicze, v sterih szo sze takse neszpodobnoszt nahájale KOJ 1914, 149; Ete neszpodobnoszt zacűřsi Luther přileti KOJ 1845, 63; Szlovenye vsze neszpodobnoszt tih gorejnijih zvedevsi KOJ 1914, 133

něsprňhlivi in něsprňhlivi -a -o prid. *nestrohljiv*: Pravicze i pobo'znoszt Nágib boj nyegove zmo'znoszt Neszprhлива korůna KAJ 1848, 308; naj řzprňhlivo korouno vzemejo, mi pa, nejzprňhlivo KŠ 1771, 508

něsprňhjeni -a -o prid. *nestrohnel*: Neszprňhnyeno právo rokou Sz. Stevana prvoga Krála je v vűdinszki grád szpřávila KOJ 1848, 111

něspúnjenost -i ž *neizpolnjenost, neuresničenje*: kaj meřzou i krv nemr, niti řzprjhnenýa neřzpunyenofřti öroküvati KŠ 1754, 524

nesrámen -mna -o prid. *I. nesramen*: Szemtelen; neszrámní -a -o KOJ 1833, 173; Drugi szpol z-neszrámnim gucsom v-szmejh szpávlati KOJ 1845, 31; Tam řze vplamni, kak neřzrámní, řzami bodo bili BKM 1789, 450
2. v zvezi *nesramna hiřa javna hiřa*: Hitro jo zgrábijo, v-neszrámnno hi'so na szkurvanye zaprějo KOJ 1845, 85

něsrameřlivost -i ž *nesrameřljivost*: za volo neřzrameslivořti nyegove gori řztanovři dá nyemi KŠ 1771, 206

něsrameřlivi -a -o prid. *nesrameřljiv*: řze prepovidávajo neřzrameřlivo nořejnye KMK 1780, 43

nesrámnjača -e ž *nesramnica*: mo'sá dobi neszrámnnyacsa, pa szvoje szrecse nej KOJ 1845, 87

nesramnják -a m *nesramnež*: Neszramnyáczke v-zimi kre pécsi drejmajo KOJ 1845, 42

nesrámnno prisl. *nesramno*: Neszramno ti je tak gáucsaři, szinek moj KAJ 1870, 126

nesrámoten -tna -o prid. *nesramen*: Ete neszramoten cslovek me jáko razcsémero AIP 1876, br. 12, 7

nesrěča -e ž *nesrěča*: Vřzakovacska neřzrecsa na na etom řzveřti KŠ 1754, 74; ka ga je neřzrecsa řzveczka dořzěgnola KMK 1780, 70; Niksa neszrecsa szeně zgodila AI 1875, kaz. br. 8; ino od vřzáke řeře neřzrecse mené csuva ino varje TF 1715, 21; tak sze dönok nikakse neszrecse nezboim ABC 1725, A8b; da mené od vřzeih grehov obarui, ino od vřzeh neřzrecře SM 1747, 43; Csi řto vřejmeni bin dáva řzvoje neřzrecse KŠ 1754, 10; Vari nám düřo i teřlo od vřze hüde neřzrecse KŠ 1771, 831; i nářz vzeme, Zevřzáke neřzrecse BKM 1789, 105; Ki řzkrblivo páži, ogne řze neřzrecse KM 1790, 36; ino znötreiřnyim řzküřávanyem vneřzrecřo nyega miřřli porinouti TF 1715, 43; neřzrecso obernoti na dobro vřzigdar more SM 1747, 70; potrdjávati toscza řicři na toga obřozenoga neřzrecso KŠ 1754, 54; Vřzáko neřzrecso odverné BKM 1789, 134; i lejhko vu neřzrecso řzpádne KM 1790, 20; Vřpam řze vu nyegovoj Miloscsi, ki me vřzákoř Neřzrecři zdr'záva KŠ 1754, 268; Vu neřzrecři v dvojnolřt ne řzpadni KM 1790, 16

nesrěčen -čna -o prid. *nesrěčen*: cslovik lejko ali řzrecsen, ali pa jáko neřzrecsen polřtáne SIZ 1807, 6; ali neszrecsen – nej szam sze ga mogao vcsakati KOJ 1833, IIII; Ovo jařz tvoja neřzrecsna zablodjena ověřicza KŠ 1754,

229; Neřzrecsna je ona düsa BKM 1789, 274; řtero csloveka od vnouge řeře neřzrecsnoga řzküřávanya lejko bráni SIZ 1807, 8; Znařře pogibelnořti i neřzrecsne řztáve KŠ 1754, 125; Od neřzrecsne vekivecsnořti KM 1783, 295; Ali vpogibel táksi Szpádnejo neszrecsni BKM 1789, 7; Tvoři szo i ti neszrecsni Vandrarje KAJ 1848, 16 **nesrěčneři** -a -e *nesrěčneři*: Neszrecsněři od nerázumní sztvári Bi bio sors nas KAJ 1848, 6 **nesrěčni** -a -o sam. *nesrěčni*: trouřtajte te neřzrecsne KŠ 1754, 103

nesrěčno prisl. *nesrěčno*: Od řřztecž do Milete neřzrecsno KŠ 1771, 432; Neřzrecsno KM 1790, 8

nesrěčnost -i ž *nesrěča*: dokecs je mojmi goszpodszřvi pá edna nõva neszrecsnosz mejõ ně zavřgla AI 1875, br. 2, 7; Od telovne neřzrecsnořti Varje te Bõg BRM 1823, 304; eřcse dnezsz vekivecsnořti Bos vneszrecsnořti BKM 1789, 454

něstálen -lna -o prid. *nestalen*: Mou'z dvouje pámeti je neřztální vu vřzej potěřh řzvoři KŠ 1771, 745; Csi zavřzes Bogá, vvõři neřztální BKM 1789, 203; i nej szem nesztálen TA 1848, 20; Áronřzko je neřztálnö KŠ 1771, 681; Vsze je jálnö, i nesztálnö KM 1783, 272; Bogářztvo je nesztálnö BKM 1789, 15; Bogářztvo je neřztálnö BRM 1823, 9; Szpoumenířze cslovik .. Eti natom řzveřti neřztálnoga řitka SŠ 1796, 29; geto řzo ga zácsali niki za neřztálnoga võ glářziti KŠ 1771, 527; Na neřztálnom ne czimpraj Peřřzki hi'zo BKM 1789, 255; Nej řzmo dobro prořřili neřztální bodoucsi KŠ 1754, 183 **něstální** -a -o sam. *nestalni*: Neřřzpařetní, neřztální KŠ 1771, 449; Szpominanye od neřztální KŠ 1771, 656

něstálnost -i ž *nestalnost*: Nesztálnoszť Luthera je Kardinala tak tesko sztánila KOJ 1845, 58; Od nesztálnoszťi řitka cslovecsega TA 1848, 74; Poglední neřztálnolřřt etoga řzveřta BKM 1789, 203; nesztálnoszť řitka na krátkí premisslímö KOJ 1845, 131; da řze nad mořom řzlabolřřtyom, i nesztálnoszťtyom řzmlüřes KM 1783, 67

nestáno prisl. *neprestano, neněhno*: Ář da řze neřzřtanö csemerila KM 1790, 46

nestánoma prisl. *neprestano, neněhno*: Záto nyega Neřřzřtanoma Bom vu řřzem nařřzledüřvau SM 1747, 75; Szřtarolřřř neřřzřřtanoma řařřřé KŠ 1754, 274; Neřřzřřřtanoma řřbeř moliti KŠ 1771, 230; vidířo Bogá, neřřzřřřtanoma i řřed nyega neřřžéřo molitve KMK 1780, 38; ki nářz neszřřřtanoma opominas KM 1783, 109; On me neřřzřřřtanoma řařřžé BKM 1789, 163; Ah boj zmenom neřřzřřřtanoma SŠ 1796, 3; koga z-mořřga řřzřřřřř neřřzřřřřřtanoma molim SIZ 1807, 39; Ocsi moře neszřřřřřtanoma gléřdajo Goszřřřřřř TA 1848,

19; i hi'ze sze nesztanoma küriti morajo KAJ 1870, 93

nèstanoviti -a -o prid. *nèstanoviten, nèstalen*: Nágib nas je nesztanoviti KAJ 1848, 204; naj nesztanovitoga rázuma nezrokújejo KOJ 1833, 58

nèsti nesém nedov. **I. nesti, držati kaj težjega in hoditi**: na Vüzen|zko Nedelo [ze dá [Janez ev.] v-czerkev ne|zti KŠ 1771, 261; v|záko dejte knige pe|zmene ne|zé [zebov vu czerkev BKM 1789, 6; csaplo, ka szvoje mláde z-ednoga túrna vu bli'snyo trszтино neszé KOJ 1848, 4; Máli vucsenik knige neszé z-szebom vu sòlo KAJ 1870, 6; i ne|zéjo nyemi ednoga [zlej]poga KŠ 1771, 127; zájmlite 'ze i ne|zte [ztarisini KŠ 1771, 269; Evangyliom, doli [zpi]zanoga [zo [z]ebom ne|zli KŠ 1771, 3 (B2a); I pripravili [zo Simona ka bi ne|zao kris nyegov KŠ 1771, 152 **2. prinašati, darovati**: gda je v-Jeru'zálem [ou i álmo]tvo ne|zao KŠ 1771, 555; Pred té me molitvi ja|z neszém BKM 1789, 363; Vecsno blágo neszé BKM 1789, 11; I v-dühovnoj csészti neszé pred tébe áldov szvoj KAJ 1848, 6; Neszémo Pred té áldov pobo'znoszti KAJ 1848, 8; nyegovo Dú]so vu tvoi odicseni or]zág ne|zéio SM 1747, 64; te pobo'zne po [zmrti vne]bé]za ne|zéjo KŠ 1754, 94; angyelje ne ne|zéjo prouti nyim Go|zpodna prekléto [zoudbo KŠ 1771, 720 **3. dajati sad, plod**: Liki rozga ne more [záda ne]zti [záma od [zébe KŠ 1771, 316 **4. izločati jajca**: Tojni; neszti KOJ 1833, 176; kokósi szo iszkale záütrik i neszle szo v-gnezda KAJ 1870, 100 **nèsti se nesém se I. dvigati se**: Záto tá nihájmo rejcs od zacsétka, na popolnej]a [ze ne]zmo KŠ 1771, 679 **2. umirati**: En za drügim [ze tá ne]zé sŠ 1796, 143 **neséi** -a -e **noseč**: [zréc]sa váj eden cslovik vrcs vodé ne|zécsi KŠ 1771, 245 **nèšeni** -a -o **nesen**: dobro zbit ne]šeni domou KM 1790, 76; nego je na plécsi ne]šena KM 1796, 61; no|zécsi ne]šenoga od [tiraj KŠ 1771, 106; pren. nego od Dá Szvétoga ne]šeni [zo gúcsali lidjé KŠ 1771, 719; i ne]šeni je od angyelov vu krilo Ábrahamovo KŠ 1771, 226

nèštörjeni -a -o prid. *neustvarjen*: Ne|z]tvorjeni je Ocsa KM 1783, 13

nèšvéti -a -o prid. *nesvet*: Ár lidjé bodo [zami [zebi radi ne]zvéti KŠ 1771, 650; i pelaj právdo mojo próti lüdem neszvétim TA 1848, 35

nešálen -lna -o prid. *resen*: Ki szo vu veri sztálni, i vu delaj nesálni KAJ 1848, 17

nèšcejóč -a -e prid. *ne hoteč*: Záto te on trdno kára, Nesce]jócs ti düsi kvára KAJ 1848, 349

nèšivani -a -o prid. *nešivan*: Bila je pa [züknya nyegova ne]šivana KŠ 1771, 329

nèšterouč prisl. *večkrat, včasih*: dönok sze znájo nesteroucs ali j, ali drüge pomagajouce ali vküpprikapcsüvajúouce litere zmesz]vteknoti KOJ 1833, 42

nèštímani -a -o prid. *nezaslišan*: ne [t]imana dugoványa [zmo dne]sz vidili KŠ 1771, 181

netéčén -čna -o prid. *zoprn*: i delo je jáko netécsno bilou pred nyim KM 1790, 64

nétiti -im nedov. *vzbujati*: V-szmrtnom dóli nam ono nêti Vupanye nemrtelnoszti KAJ 1848, 3; V-nami iszkro vere nêti KAJ 1848, 139

nètrében -bna -o prid. *neotrebjen*: Vnogokrát ne [zláno i' netre]bno [zmo mi jeli SIZ 1807, 57

nètréznost -i ž *netreznost*: Oh blá'zeni vandrar, ki 'z-nyim Módro 'ziveti zná, I po netreznoszti bli'znym Nigdar szpáke nedá KAJ 1848, 358

nètroštlívi -a -o prid. *neutolažljiv*: odznotraj vszáki 'zalosz]t szebom prineszo vidivsi országa netrostlivo sztáliscse AIP 1876, br. 10, 1

nètrpléjnje -a s *netrpljenje*: Ka há]zni netrplej-nye? Li povéksáva grejhe BKM 1789, 256

nètrplivost -i ž *nepotrpežljivost*: [zmrti [zi znetrplivo]zti ali odürno]zti na]šlega 'zitka ne 'zelmo KŠ 1754, 178; Szhüdim po'zelejnyem i vu kri'zi netrplivo]ztyom KŠ 1754, 174

nèvaláni -a -o prid. *neveljaven*: da je czeczát]koga Wladislava okorónanye nevaláno KOJ 1848, 54

nèvaláven -vna -o prid. *neveljaven*: i kardínál je to luth. superintendentov neopravicseno zvolenje nevalávno vöznano KOJ 1914, 126

nevàren -rna -o prid. *nevaren*: Lidjé se ga bojijo, ali ne je nevaren AI 1878, 7; ta nücliva stvár je ništerikrát jáko nevarna AI 1878, 8

nevàrno prisl. *nevarno*: v hiži, gde štoj spi, jo [mačko] nevarno držati AI 1878, 9

nèvàrvanje -a s *nevarovanje*: Na hotlivo]zt pobüdjáva nevarvanye oucsi KMK 1780, 44

nèvcàglívi -a -o prid. *pogumen, nemalodušen*: boj csrsz]tvi, i nevczagljivo sz]rcze tvoje TA 1848

nèvčèni -a -o prid. **I. neizobražen, nešolan**: i zveidli bi, ka [z]ta nevcsena csloveka KŠ 1771, 351; Nevcsene obvarüje od vucsitelov cse]zti KŠ 1771, 749 **2. nespameten**: Nor]zka i nevcsena [z]pitávanya pa odv]rzi KŠ 1771, 649

nèvèden -dna -o prid. *neznan*: A'nevédna je vóra I hip nyi szpadá]ja KAJ 1848, 416; Od nágle nevedne [zmrti BKM 1789, 372

nevédnost tudi nevéjdnost -i ž *nevednost, neznanje*: mrák nevednoszti razganyajo KOJ 1914, 154; Do Matyasa I. je na Vogersz]kom mogla debela (kuszta) nevejdnosz]t kralüvati KOJ 1848, 68; nej znevejdn]oz]ti návuka KŠ 1754,

3b; Z-krivicze moje mladofzti, i nevejdnofzti nelz poumeni [ze KM 1783, 141; kajkoli [zam ali z-nevejdnofzti prouti tebi pregrejso KM 1780, 103

nèvedóč tudi nèvejdnóč prisl. *nevede, nepričakavano*: Pride nad nyé vért nevedócs KAJ 1870, 103; Ali eden-krát ga je nevejdnocs zapopadno go[lpoud na ednoj nelzmernej tatiji KM 1790, 74

nèvèra tudi nèvèra -e ž *nevera*: I v-nevero odlóbdijo KAJ 1848, 167; more 'ze vu [zrczi vóra, ali nevóra biti KŠ 1771, 441; naj on nájz varje od nevóre KŠ 1754, 174; náj bole pa od nevóre KŠ 1771, 446; Telou náz nezapela, vnevóra TF 1715, 30; Scséjo nájz zapelati vnevóra KŠ 1754, 174; Zátó i Kri[ztus li [zamo nevóra grejh imenúje KŠ 1771, 441

nevèra tudi nevèra -e ž *nezaupanje, dvom*: Ka na nájz [zpádne nevóra KŠ 1754, 176; vnoge nevóre [zercza vunka zverzi SM 1747, 81; Vnounge nevóre, [ztvojga [zrcza verzi BKM 1789, 257

nevèren tudi nevèren -rna -o prid. *neveren*: oh neveren národ KŠ 1771, 130; oh národ nevèren i preobrnyeni KŠ 1771, 57 **nevèrni** tudi nevèrni -a -o sam. *neverni, nevernik*: Te neverni do[zta bánte ma SM 1747, 96; Zaka právi te neveren preklésztvo na Bôga TA 1848, 8; Goszpôd szkuszi toga nevernoga TA 1848, 9; Kak dugo bodo vpékli ti neverni KŠ 1754, 146; Ah da bi sze ti neverni v grob zmetáli TA 1848, 8; On nájz od ti neverni odloucfi KŠ 1754, 126; ka je v-Grecskom or[zági od ti neverni na edno Olivo obe[eni KŠ 1771, 159; Gda Kri[ztusa pride [zoudba, Nevernih Sententia BKM 1789, 9; [ze greihi odpú[ztio, a nevernim [ze pak doli zader[io TF 1715, 34; tim nevernim [ze pa nyihovi grejhi zadr'zijo KŠ 1754, 193; Dabi povernoli ktebi, Toga [zvejta neverne BKM 1789, 148; On na te neverne dá de'zd'ziti 'zarjo TA 1848, 9; i táo nyegov [ztimi nevernimi polo'zi KŠ 1771, 214; Gda hocses na [zoudbo priti, Nevórne pa ka[ftigati BKM 1789, 2

nevèrník tudi nevèrník -a m *nevernik*: Judás Je po[ztao jálni nevernik BRM 1823, 59; Vlomi ramo nevernika TA 1848, 9; Naj vidijo v[zi neverniczi BKM 1789, 340; Poteri vszo [zilo nevernikov ABC 1725, A6b; Blá[zen je Cslovik ki ne hodi vu tanácsi teh nevernikov SM 1747, 25; Nebôgajmo nevernikov BRM 1823, 24; Dajai za [jztino nevernikom bode SM 1747, 83; Nevernikom vekvecsna, Nalo'zi [ze ka[ftiga BKM 1789, 9; Ka[ftigo bom nevernike BKM 1789, 181; Odvrni protivnike, Odgányaj nevernike

BRM 1823, 9; Nevórniczi v-[zmrti ofztánejo SŠ 1796, 13; i vsze nevórnike pripelaj na [zvetlo[zt KM 1783, 117; Teda bo ládao nad ne-vórnikmi SŠ 1796, 14

nevèrnost tudi nevèrnost -i ž *nevernost*: Jeli nevernofzt nyihova Bo'zo vernofzt na nikoj [zprávi KŠ 1771, 452; Tou je nasa zla nevernofzt, Za[zlü'zila BKM 1789, 2; Ár szi ti ne Bog, komi bi sze nevernoszt dopádnola TA 1848, 5; pride [zrdito[zt Bo'za na [zini nevernofzti KŠ 1771, 583; 'Zidov[ške nevernofzti zrok KŠ 1771, 306; Vari nájz od nevernofzti BKM 1789, 143; boj na pomoucs mojoj nevernofzti KŠ 1771, 130; Nepodaj [ze nevernofzti BRM 1823, 3; i na oucsi nyim je metao nyihovo nevernofzt KŠ 1771, 155; da ti ne zgines vtovoi nevernofzti SM 1747, 82; [teri bi [ze vezelzio vu nevernofzti KŠ 1754, 70; liki [zi nevórvanoga Tomá[la vu nyegovoj nevernofzti nej niháo KŠ 1771, 843; Da ti ne zgines vtovoj nevernofzti BKM 1789, 257; Niti je nej dvojio znevernofztyom vu obecsányi Bo'zem KŠ 1771, 456; Nevórnofzt je velika na [zvejti BKM 1789, 132; za volo nevórnofzti vajé KŠ 1771, 57; Ofztavimo v[záko nevórnofzt BKM 1789, 112; ali kakoli [ze vnevórnofzti zgodi KŠ 1771, 445; Naj [ze nyegovo pre[zvétó Imé niti po nevórnofzti ne olzkruni KMK 1780, 27; Sz-trdnom nevórnofztjom na prej te tü nájdo SŠ 1796, 81

nèvèrvanje -a s *neverovanje*: Krivoga zmislènya nevervanye BRM 1823, 333

nevèsta -e ž *svakinja*: Glos Neve[sta KMS 1780, A8b

nèvgá[šeni -a -o prid. *neugasel, neugašen*: Bole je tebi .. liki [ze vrcsi vu gehenno vu nevgá[šeni ogen KŠ 1754, 146; ino idti vu gehenno vu te nevgá[šeni ogyen KŠ 1771, 132; pleve pa ze'zgé znevga[šenim ognjom KŠ 1771, 10; pleve pa ze'zgé zognjom nevgá[šenim KŠ 1771, 174

nèvideni -a -o prid. *neviden*: Hválim te, i dic[im nevideno Bo'sánsztvo KM 1783, 120

nèvidóuč prisl. *nezavedno*: csi vidoucs i nevidoucs prouti de[zéteroje Bo'zoi zapouvidi grisi KŠ 1754, 37; Veru[ztújte, da vášz nágla [zmrt Nevidoucs kak ne zadavi BKM 1789, 396

nèvidóučí -a -e prid. *neviden*: I bio je tri dni nevidoucsi KŠ 1771, 368; i on [ze je nevidoucsi napravo pred nyima KŠ 1771, 265; Tá nevidoucsa Bo'za, tou je, vekivecsna nyegova zmo'zno[zt KŠ 1754, 89; Szve[ztvo, vkom [ze nám nyegovo nevidoucse nebe[zkó dugoványe dáva KŠ 1754, 184; Liki kr[zt [ztoji znevidoucsega nebe[zkoga Dühá KŠ 1754, 186; Ki je kejp nevidoucsega Bogá KŠ 1771, 604; v[zi mámo

ednoga nevidoucséga Ocsó KM 1790, 32; Jeli má Sz. Mati Czérkev i nevidoucsó glávo KMK 1780, 20; Zvidoucfim talom, ali znevidoucfim je pov|zédig KŠ 1754, 112; Liki te nevidoucsé kotrige |ze zovéjo KŠ 1754, 131; Vari od vidoucfi, i nevidoucfi nepriátelov KM 1783, 65; Te nevidoucsé kotrige li |zám Boug zná KŠ 1754, 130; je Boug zne'zivuoucfimi vidoucfimi i nevidoucfimi |ztvárimi napuno KŠ 1754, 93
nevídouči -a -e sam. **1.** *nevideči*: na |zoudbo |zam ja|z ne ete |zvejti pri|ao, naj ti nevidoucsi vidíjo KŠ 1771, 299 **2.** *nevidni*: Vőra je onih .. kazalo ti nevidoucfi KŠ 1754, 77; Ár mi ne glédamo ta vidoucsa, nego ta nevidoucsa KŠ 1771, 536

nevínost -i ž *nedolžnost*: Da bi mi 'zivali, nyemi |zlű'zili vu praviczí i nevinofzti KŠ 1754, 119

nevklėknjen -a -o prid. *neomajen*: i boj nye nevkleknyen naszlednik KAJ 1848

nevklėknjeno prisl. *neomajno*: Domovini nevkleknyeno Boj oh vogrin, podán AIP 1876, br. 6, 1

nevklėknjenost -i ž *neomajnost*: Oh! vlė ti vu szrdczė moje Dűh nevkleknyenoszti tvoje KAJ 1848, 74

nevłomlivi -a -o prid. *neomajen, trden*: Deák kak prvle nevłomlivi bio vu szvojem notresnyem mislėnyi AIP 1876, br. 2, 2

nevmíveni -a -o prid. *izreden, velik*: protesztantje .. Po imėni szo z-szvojev nevmivenov jezicsnosztjov 'seleli, naj bi Jezuite z Vogerszkoj pretirali KOJ 1848, 93

nevòla in nevòlja tudi nevòula -e ž *težava, nesreča*: Sztráni pak |zvoje nadignega nyegovo Bli|efnya nevola TF 1715, 42; Szercza nevolia moiega SM 1747, 94; ná|z nadigáva? Sz-|ytráni Bo-ze zna|se pa na|ffa velika nevola KŠ 1754, 212; Ako gli na vász |zpádne nevola BKM 1789, 10; Nevola i Szirmastvo BRM 1823, VIII; Gda nasz nevola sztiszkáva KAJ 1848, 3; Nevola je nezgrűntano velika AI 1875, kaz. br. 8; naj moj žitek nevola nedosėgne BJ 1886, 7; |steri ne csűje v|zebi ták|e Dű|ševne nevoule TF 1715, 42; Ár je on rezi greiha ino nevole SM 1747, 4; vu vreimeni tvoje nevolie SM 1747, 57; Znevoule, Teskoucsé Nego ofzlobodi KŠ 1754, 263; Ki |zo |ze pa raztepli za volo nevole KŠ 1771, 377; pa eti trpite kri'z nevole BRM 1823, 8; edna obramba v hipi nevòle TA 1848, 7; ti premárjani szo sze od vsze té nevòle rėsilí AI 1875, kaz. br. 3; Trucz i kri|ša, nevouli SM 1747, 74; etoj velikoj nevòli je nyihov lastiven sin zrok bil BJ 1886, 9; ni nezapela v drűgo veliko nevoljo TF 1715, 30; Stero |zkvárjenje i veliko

nevoulo |zo za|ádili SM 1747, 51; Zgledni |ze na moio nevolio SM 1747, 94; Na |zvejti nevoló máte KŠ 1771, 322; V-|ouli je vucsíteo veliko nevoló meo |z-tejm pojbárom KM 1790, 54; glėdaj nevoló mojo TA 1848, 7; i zdaj medtema bitje tecsė za nevoló országa AI 1875, kaz. br. 3; Profzím te vu vezdá|nyoi moioi nevoli SM 1747, 56; Dai mi Troust vu v|zoi nevoli SM 1747, 53; tak i on nyė bráni i trouf|ta vnevouli KŠ 1754, 218; Ki ná|z obe|zeljáva vu v|zoi na|soj nevouli KŠ 1771, 529; On bode vnevouli BKM 1789, 10; 'sivėjo, ne|zstanoma vu vszákoi nevouli SIZ 1807, 8; Kai|fi ti menė od v|zeih nevoló obarvau TF 1715, 45; od vszeih nevoló obarval ABC 1725, A5b; od v|zeih nevoló obarval SM 1747, 43; od v|zeih nevoló ofzlobodni SM 1747, 30; I ofzlobodoga je zev|fej nevoló nyegovi KŠ 1771, 359; on te vő ofzlobodi |ztvoji nevoló BKM 1789, 8; Mirovno trplėnye, kri'za i nevoló znásanye BRM 1823, VII; steri |zo prislí zveliki nevoljáj SM 1747, 31; proti v|zejm nevoljám pokreipi SM 1747, 58; V|zejm nevolám dveri zapré KŠ 1754, 263; Zakai pa pi|zti Bog na |zvoje verne kris ino nevole SM 1747, 29; da bode mogao nevoule dobro volno pretrpeti KŠ 1754, 244; kajkoli bom nevoule trpo KM 1783, 3; Doubili |zmo szi V|ze nevolje BKM 1789, 45; Nevole odpové BRM 1823, 5; vu nevoljáj troustati SM 1747, 1; vu nevoljáj pomagati KŠ 1754, 133; ne obrűdte vu moji nevoláj KŠ 1771, 579; Vjezero nevoljáj Okouli vzėo vezdá|j BKM 1789, 21; Vu obsin|zki nevolaj BRM 1823, IX; Pun je nas 'sitek z-nevolmi SŠ 1796, 42; Z-nevoljami 'sitek |zpunyáva SŠ 1796, 39; je nám z-vsza|kefėle nevoulemi haszniti nakano KOJ 1833, IX

nevolák -a m *revež*: Z-pobo'zno|ztjov je prijėten te |zirmák, Vszáki nevolák BRM 1823, 19; i szpádne po szili nyegovoj vszáki nevolák TA 1848, 8; Blá'zen je, ki |ze |zirmáki Dobrovolno |zmilűje, I v|zákomi nevoláki BRM 1823, 274; ki sze szmilűje, I vbogomi nevoláki KAJ 1848, 174; ki rėsis nevoláka od mocsnėsega TA 1848, 27; ocsi nyegove za nevolákom czilajo TA 1848, 8; Ti, Goszpodne, szlías 'zėlenye nevolákom TA 1848, 9; Da ti praviczó szpoznas szírotam i nevolákom TA 1848, 9; Vu zvisenoszti te neveren pregánya nevoláke TA 1848, 8

nevoláš -a m *revež*: Nyomorėk; nevolás KOJ 1833, 167; Ja|z nevolás KM 1790, 76; pőj esze ti nevolás KAJ 1870, 124

nevòlen -lna -o prid. **1.** *ubog, pomilovanja vreden*: ar |zem ja|z |zam, i nevòlen SM 1747; Ja|z nevòlen cslovik KŠ 1771, 463; ovo jasz nevòlen grejsnik KM 1783, 27; Nej tak, liki do

eti mao nevolen krjztsenik BKM 1789, 5b; jasz nevolni idem kbogatomi Goszpoudi KŠ 1754, 234; Moja nevolna dšsa ſze je zroucsila KŠ 1754, 238; Oh nevolno kerſchán]ztvo vaſſe TF 1715, 4; da ſze nevolno lšustvo hváli KŠ 1754, 4b; po ſzpisŭvanyi Apoſtol]zkoga nevolnoga 'zitka KŠ 1771, 496; bojdi miloſztvi meni nevolnomi grejsniki KŠ 1754, 228; Tvojmi nevolnomi lšustvi Voj, i pomocsnik bojdi ti BKM 1789, 3; Mir daj nevolnomi szveti KAJ 1848, 235; ne oſztavime nevolnoga greisnika SM 1747, 57; Vcſini me nevolnoga BKM 1789, 13; na pekeo oſzoudis mojo nevolno dšljiczo KŠ 1754, 231; tebi preporácsam moje nevolno ſzrczé KM 1783, 1; I zdigni nász, lšustvo nevolno KAJ 1848, 1; Vu nevolnom ſzlŭ'zbenom kejsi KŠ 1754, 108; Mi nevolni otroczí zdai ktebi prihájamo ABC 1725, A6b; Ovo mi nevolni greisniczi molimo SM 1747, 62; Stero ſzo vſzi nevolni Bogovje KŠ 1754, 10; Ne ſzpozabi]ze Goſzpodne, znevolni lšudi molitve SM 1747, 66; boidi nam miloſztiv nevolnim greisnikom SM 1747, 55; ti ſzi nevolne greisnike zval SM 1747, 67; naj ná]z nevolne lšidi obráni KŠ 1771, 819; ino márja nevolne pápince naj bole KOJ 1848, 103

2. reven, siromašen: nikakvi ha]zen ſztoga nevolna Decza neima TF 1715, 5; Zdaj je nevolna vé]z tam KŠ 1771, 571; ka tvoja decza to nevolno hráno je KAJ 1870, 45; I mi ſzmo tákl]i nevolni lidjé, liki vi KŠ 1771, 386; je ſzkrb meo na ſzvoje nevolne roditele KM 1790, 44

3. slaboten, onemogel: Brezi ram (misk) bi jáko nevolni bio cslovek KAJ 1870, 33; zdaj ſzi mené nevolnoga lacsnoga csloveka nahránilo KM 1790, 44; Blisnyega ſzvojega vbogoga obleicsi, nevolno ſziroto leipo priodeti SM 1747, 88; Ki ſzi ná]z obdr'zo, Vtom nevolnom tejli BKM 1789, 138; A neidi pa zmenom, ſztvoim nevolnim detetom SM 1747, 48

nevolnéjsi -a -e ubožnejši, revnejši: nevolnejſi ſzmo od vſzej lšudi KŠ 1771, 52; Brezi rôk bi nevolnêsi bili KAJ 1870, 34

nájnevolnéjsi -a -e najubožnejši, najrevnejši: Tanács dr'zijo prôti meni i ti naj nevolnêsi TA 1848, 27

nevõlni -a -o sam. ubogi, revni: No vezdáj vi nevolni BKM 1789, 10; Nevolni, vŭpajte ſze BRM 1823, 5; 'Zelejnye ti nevolni poſzlŭj]hnes, Goſzpodne KŠ 1754, 181; Szpoumente ſze i znevolni KŠ 1771, 697; Obe]zelitel nevolnih BKM 1789, 132; i vŭpanye ti nevolni sze nezgŭbi na veke TA 1848, 8; Vlomi lacsnomi tvojs krŭh, i nevolne potepéne pelaj KŠ 1754, 169; Te lacsne, vbouge, nevolne, Zdobrim je on napuno BKM 1789, 16

nevõrvajóúci -a -e prid. neverujoč, neveren: czejli dén ſzam võ ra]zpré]ztro roké moje

ketomi nevõrvajoucsemi lšustvi KŠ 1771, 471; Ti nevõrvajoucsi 'Zidovje ſzo pa pobŭdili dš]e poganov KŠ 1771, 385

nevõrvajóúci -a -e sam. neverujoči: naj ſze ti nevõrvajoucsi ſzvoje hŭde pouti povrné KŠ 1771, 852; ali potom je dônok te nevõrvajouce pogŭbo KŠ 1771, 758

nevõrvani -a -o prid. neveren: i ne boj nevõrvani, nego võrvani KŠ 1771, 333; liki ſzi nevõrvanoga Tomá]a vu nyegovoj nevõrno]zti nej niháo KŠ 1771, 843; Ka? jeli za nevõrvano delo ſze ſzoudi pri va]z KŠ 1771, 421; Proſzimo te, da ſze zetim nevõrvanim i ſzlejpm ſzvejtom ne ſzpacsimo KŠ 1771, 821; Tak ſzo i oni zdaj nevõrvani za ſzkázano vám milo]cso KŠ 1771, 474

nevoščenéci -a -e prid. nevoščljiv: Ne bojdmo edendrugomi nevõščenécsi KŠ 1771, 569

nevoščení -a -o prid. nevoščljiv: kraj od méne dalecs od]zeni da nebodem nevõšcséni BKM 1789, 364; lšubezno]zt je nej nevõšcséna KŠ 1771, 516; Nevoscscéna Szouszida KM 1790, 46; záto ni nevoscscéni tak nemoremo biti KŠ 1771, A4b; nevoscscéni, i z-v]zejmi ſzvájŭvajoucsi je grátao KM 1790, 66; nevoscscéni Staupicz János sze je tak razkácsó KOJ 1845, 55; I pátriárke nevõšcséni bodoucsi oudali ſzo Jo]zefa KŠ 1771, 359

nevoščenik -a m nevoščljivec: Csi nevoscscenik mirovno potrpis BRM 1823, 351; Báthori Stevan Palatin i priszészni nevoscscenik Zápola János KOJ 1848, 76; Bela II. z-vojszkov szvojemi nevoscsceniki prouti odide KOJ 1848, 27; káksé hŭde glászi szo zbŭdili na Hunyadi Janka nyegovi hŭdovolni nevoscsceniczke KOJ 1848, 59; Gritus je pa z-tejh szvojih nevoscscenikov nistere dáó vmoriti KOJ 1848, 80; 'Siga vnouge szvoje nevoscscenike z-pouti szprávi KOJ 1848, 50; Odvrni od nász vsze nevoscscenike KAJ 1848, 163

nevoščenóst in nevoščenóust tudi nevouščenóst -i z *nevoščljivost*: Ka je e]c]e prepovejano .. nevouscsenou]zt KŠ 1754, 39; Nevou]csenou]zt KMK 1780, 91; Nakojjenapelalanevouscsenou]zt Kájna KM 1796, 9; Od nevoscscenószti KM 1783, 9; hábajmo ſze pa nevoscscenou]zti KM 1796, 9; Gde med dr'sinov nega nevoscscenou]zti KOJ 1845, 46; Csi pa csemérno nevou]csenou]zt máte KŠ 1771, 750; Lŭbav pred Nevoscscenou]zt KMK 1780, 95; csi to Ali pa nevoscscenou]zt BRM 1823, 404; puni znevou]csenou]ztyov KŠ 1771, 449; Nevo]csenou]zti i ktejm pri]zpodobna KŠ 1771, 568; Tá dejte nevou]csenou]zti KŠ 1771, 705

nevóulivati se -am se in -jem se nedov. tožiti, negodovati: z-novim mertŭkom sze lšustvo eti prinasz jáko doszta nevoliva AIP 1876,

br. 1, 8; Ali [že pa nevouliemo KŠ 1771, 529; Teccasz, ka sze je Kolman z-kri'sovojszkami nevoulivao KOJ 1848, 24; dokecs[zo [že Izraelczi v-Egyptomi nevoulivali KM 1796, 37; Tak szo sze encasz nevoulivali Bagojancsarje KOJ 1914, 131

nevóuščivši -a -e prid. *ki ni privoščil*: Rudolf Czaszar náj mre nevouscsivsi Esztergom Törkom KOJ 1848, 88

nèvràženi -a -o prid. *neomadeževan*: Mati nevra'sena KM 1783, 86; Vu etom [že pa flizam, naj nevra'zeno dšsnovej[zt mám pred Bogom i lidmi KŠ 1771, 417

nèvrèjden tudi nèvrèiden tudi nèvrèden -dna -o prid. *nevreden*: té ták[ji je nevrejden i neprpravlen KŠ 1754, 211; Da nebos ne vrejden gou[zt Bogá BKM 1789, 237; Nyega dás v-grèsnikov roke, Za szvét nevèrèden moke KAJ 1848, 105; Ár što je lagov, je dobre rèči nèvrejden BJ 1886, 5; i nevrejdnó dejte bi bio on, ki nebi poszlúsao KOJ 1833, XIII; na ponizno zahválnošt meni nevrejdnomi prikázanih tvojih [z. dárov KŠ 1754, 3; ka [zi ti mené nevrejdnoga ktvojemi [ztoli pouzvao KŠ 1754, 237; Záto [zam i [zamoga [zebé nevrejdnoga dr'zao KŠ 1771, 187; mene [zi pa csi gli nevrejdnoga na pokouro zdr'sao KM 1783, 5; Kibi zagovárjao mené, Vetakvo nevrejdnó vozo BKM 1789, 67; Záto kteri godi znevreidnim tálom zetoga krúha jei SM 1747, 24; [zam naj bouglega Otso znevrejdniim tálom prouti [zebi gori nadigno KŠ 1754, 231; reczite, nevrejdni hláp[ci [zmo KŠ 1754, 81; jeli [z[te nevrejdni [zouditi i ta mén[ja KŠ 1771, 449 **nèvrèjdni** -a -o sam. *nevredni*: Ka pa ti nevrejdni vzemejo KŠ 1754, 207; vörjem, kaj me znevrejdnoga vcsinis vrejdnoga KŠ 1754, 258

nèvrèjdnó tudi nèvrèidno tudi nèvrèdno prisl. *nevredno*: Ár kteri nevredno jei, i pie SM 1747, 24; Ár [teri jej i pijé nevrejdnó KŠ 1754, 208; Ár, ki jej i pijé nevrejdnó KŠ 1771, 513 Ár ki nevrejdnó pri[ztápla BKM 1789, 238; Kaj [zta me' nevrejdnó zdaj tak o[spotala SIZ 1807, 47; On zobsztom i nevèrdno zaprávla krúh KAJ 1870, 105

nèvrèjdnost in nèvrèdnost -i ž *nevrednost*: bi I vu tom neszpoznávaó Moje nevèrdnošt KAJ 1848, 232; Ne glédaj na[ó nevrejdnó[zt KŠ 1771, 835; V[zo mojo nevrejdnó[zt, Bog nej [zi glédao ti BKM 1789, 164; Ti nam, pri v[zoj nevèrdnošt, vizsine lübeznika Posles za szredbenika KAJ 1848, 65

nèvsühšeni -a -o prid. *neizsušen, neusahel*:

Nevszühseña je vretina Násztave zvelicsanszke KAJ 1848, 107

nèvtàjeni -a -o prid. *neutajljiv*: I nevtajen szvedok Csloveka vrèdnoszt KAJ 1848, 41; Je szvedok nevtajeni KAJ 1848, 178; ár csi je nevtajena isztina, ka je Domovina tvoja Mati KOJ 1833, XIII

nèvtèpeni -a -o prid. *neomadeževan, brezmadežen*: Ágnyecz ne-vtepeni KM 1783, 57; I csi taki hüdóbe nõcs Z-szilov premore gdate mõcs Nevtepené jákoszt KAJ 1848; Ki [zi nász odébrao ka bi bili [zvèti, i nevtepeni pred tebom KM 1783, 23

nèvtišlivi -a -o prid. *nepomirljiv*: szo i szlov. fararje eden proti drögomi nevtislivo protivejnye noszili KOJ 1914, 139

nèvtrèjti -a -o prid. *neutr[rt, neshojen*: kak 'smetno je prvomi po nevtrejtoj pouti hoditi KOJ 1833, VI

nèvtrüdlivi -a -o prid. *neutrüdljiv, neutrüden*: zagrebski Püspek z szvojov nevtrüdlivov pasztirszkov paszkov vöszpelaó KOJ 1914, 124

nèvujvlačèni -a -o prid. *neomadeževan*: Ár ták[ji vi[esnyi pop [že je ná[z pri[ztájao nevujvlacsèni KŠ 1771, 683; i pot[ztela nevujvlacsèna KŠ 1771, 697; krv Kri[ztu[zo[va, ki je [zám [zebé áldüvao nevujvlacsènoga Bougi KŠ 1771, 686; Naj bodete otroczi Bo'zi nevujvlacsèni KŠ 1771, 595; da bi vá[z po[ztavo [zvète i nevujvlacsène pred licze [zvoje KŠ 1771, 605

nèvživanje -a s *neüživanje*: Vekivecsno [zkvarjenyé, [teró [ztoji vu nev'zivanyi Bogá KŠ 1754, 75

nèzablòdjèni -a -o prid. *zablodel, izgubljen*: [že radüje nad nyouv bole, liki nad devètdel[zet nezablodjenimi KŠ 1771, 59

nèzadovòlen -lna -o prid. *nezadovoljen*: Vu [terom bláj'sen[ztvi, bou ne-zadovolna sŠ 1796, 83; naj ni edna dühovna potrèbcšina szrdcza pobo'znoga vu nyi kak nezadovoljena neosztáne KAJ 1848, IV

nèzadovòlnik -a m *nezadovoljnejš*: On z-nikimi nezadovolniki veliko prászko zdigne KOJ 1848, 97

nèzadovòlnost -i ž *nezadovoljnost*: Obari ná[z od nezadovolno[zt KŠ 1771, 826; Goszpòd je na pamet vzéo na nyega obrázi nyegovo nezadovolnošt KAJ 1870, 38; Indasnye ládanye v-Spanyolszkom nezadovolnošt obüdilo AI 1875, kaz. br. 3

nèzadržáni -a -o prid. *nezadržan, neukročen*: Ali jezika ni[csse ne more zlüdi vkrotiti,

nezadr'žána hūdouba, puna Źzmrtnoga cseméra KŠ 1771, 750

nèzahválen -lna -o prid. *nehvaležen*: kak Źzem ne zahválen bio KŠ 1754, 225; ka bi jasz gda nezahválen bio za tvoje dári KM 1783, 152; Ali nezahválen ne boj za té dári BKM 1789, 237; Nezahválni cslovik, kaj Źzi Źze Źzpozábo SŠ 1796, 105; i oŹtavo je lübléni Zveličíteo to nezahválnó lüŹtvo KM 1796, 99; Od nezahválnoga Źzvejta, To Źzmrť je Źztrpo brezi grejha BKM 1789, 85; i obari náŹz, da ne bomo nezahválni KŠ 1771, 841 **nèzahválni** -a -o sam. *nehvaležni*: Ar je on dobrotiven ktim nezahválnim i hüdím KŠ 1771, 185

nèzahválnost -i ž *nehvaležnost*: Kára Korinthusánczov nezahválnóŹt KŠ 1771, 550; NezahválnóŹt vetakovo, vnébi na zemli vido Źto BKM 1789, 67; nedaj mi nigdár Sztópití pred mira oltár Z-ndoszojnosztjov, I gnüsznov nezahválnosztjov KAJ 1848, 144

nezáj prisl. *nazaj*: vissza (nezáj) AIN 1876, 64; naj ete dobroute i odpüscseni dúg nezáj Źzebi na glávo ne potégneto KŠ 1754, 138; KriŹtusz .. Odked je prvle nám priŹo, Pá je tá nezáj Źou BKM 1789, 111; Tak ni, steri je véksi na prê, ménsi nezáj AIP 1876, br. 1, 6; požreto hráno po cajti nezáj v gobec gorpistijo AI 1878, 15

nezáj potégnoti se ~ -em se dov. *umakniti se*: na szvojo imánye sze je od szvéta nezáj potégno AIP 1876, br. 3, 3

nèzákonski -a -o prid. *samski*: Nötelen; neo'senyen, nezákonszki -a -o KOJ 1833, 166

nèzakriti -a -o prid. *odkrit, nezakrit*: Najlepse je cselo te, csi szlobodno (nezakrito) sztoji KAJ 1870, 31

nèzamázani -a -o prid. *čist, neomadeževan*: Źzvéti, nezamázani KŠ 1754, 103; Na neŹzkvarjeno, nezamázano đrocšino KŠ 1771, 703; nátom bojdite, da Źze nezamázani pred nyim nájdete KŠ 1771, 723

nezamüdjeno prisl. *nemudoma*: Od zebráni kotrig, ki eto cséšt na vszébe zemejo, moro brezi pláce nezamüdjeno doprneszti AIP 1876, br. 2, 2

nezamüдно prisl. *nujno, vsekakor*: Temel i sztené piovnice nezamüдно z-kamna morejo bidti KAJ 1870, 74

nèzapópádeni -a -o prid. *nedoumen, nedoumljiv*: Dabi pokázao .. Ino tvo ŹzvetloŹt nezapópádeno BKM 1789, 154

nèzapópádnjeni tudi nèzapópádnjeni -a -o prid. *nedoumen, nedoumljiv*: mo veliko modrouŹt, Nezapópádnjena, kak je moja csednouŹt SIZ 1807, 48; Bôg, MódroŹt nezapópádnjena BRM

1823, 328; kak nezapópádnjene Źzo Źzoudbe nyegove KŠ 1754, 88

nèzápríti -pridem dov. *vrniti se*: i kak szo esze nezáprišli, preci zacšnejo szvoje peszmi KAJ 1870, 26

nèzaròbленost -i ž *robotost, grobost*: da vszáko-ga gizdávcza, ki sze nyegove nezaroblenoszti hába KOJ 1845, 21

nèzavráčení -a -o prid. *neozdravljen*: Nezavrá-cseno rano ji pise SŠ 1796, 95

nèzbòntan -a -o prid. *nemoten*: Káze ti Hipov i sztotin nezbontan be'záj KAJ 1848, 304

nèzbròdjenost -i ž *nedoumljivost*: sztvoritela, Koga v-nezbrodjenoszti Ká'zejo tü nyegova dela KAJ 1848, 112

nèzbròjeni -a -o prid. **I.** *nešet, številen*: ino v-Tišzi nezbrojenih sze zalezalo KOJ 1848, 100; Nezbrojenim velikim zaszlüzbam Lajosa zahválnoszt szkázati hotejoucši KOJ 1848, 47; szo Redovniczke nezbrojene pogane okršztili KOJ 1845, 68; Pokedob pa jasz szám od szébe nezbrojena szküsávanya obládati nezamorem KOJ 1845, 92 **2.** *nedoumljiv*: Ti Źzi .. Nezbrojena Źzi lepota KM 1783, 250; Oh Źzvéto TrojŹtvo vekiveč'lna, I nezbrojena praviczka BKM 1789, 130; Kak nezbrojene Źzo Źzoudbe nyegove KŠ 1771, 474

nèzbròjenost -i ž *nedoumljivost*: PremiŹzli, ka je Bôg PunoŹt nezbrojenoŹti BRM 1823, 165

nèzbürkani -a -o prid. *nevznemirjen, neskajlen*: I pászi tvoje ovesicze Vu nezburkanom miri KAJ 1848, 104

nèzdráv -a -o prid. *nezdrav*: da je Albert szám tudi nezdrav komaj v-Neszmély prihitro KOJ 1848, 54; Nezdravo je, ka je prevecs KM 1790, 76; Medtémto-ga da je vu nezdravih müzgaj nyegova vojszka okügana KOJ 1848, 114

nèzdrávo prisl. *nezdravo*: Nezdravo KM 1790, 8

nèzdržávanje -a s *nevzdržnost*: naj váŹ Satan ne Źzküsáva za volo nezdr'žávanya vaŹega KŠ 1771, 507

nèzdržávec -vca m *neizpolnjevalec*: Szkim Źze prtí Boug nezdr'žávczom ete zapouvidi KŠ 1754, 45

nèzèvceni -a -o prid. *neizobražen, nešolan*: Źzera ti nezèvceni i nepokrepleni preobrácšajo, liki i ta drüga piŹzma KŠ 1771, 723

nèzèvcenost -i ž *neizobraženost, nešolanost*: Oni szo zmenkano nezèvcenoszti nezobra'senoszť szvojo domesztvajúoucši KOJ 1914, 150

nèzglásivši se prisl. *ne da bi javil*: Ete neszpo-dobnoszti zacšüvši Luther (nikomi sze nezglásivši) náglo prileti vu Witebergo KOJ 1845, 63

něžgòdjeni -a -o prid. *ki se ni zgodil*: Ali zgodjeno sže je němoglo nežgòdjeno vcsiniti KAJ 1870, 83

něžgòdivši se prisl. *ki se ni zgodil*: Z-toga niedno sže nežgòdivši, razkácsen Béla I. z-vojszkov setiže nad Austrio KOJ 1848, 20

něžgovòren -rna -o prid. *neizrečen, izreden*: i nej prejdti nežgovorna dreszélnošt KM 1783, 287; Oh nežgovorna milójsca predrága BKM 1789, 78; kaži ti mené žtvoje nežgovorne dobroute obarvau TF 1715, 45; kai žzi ti mené žtvoie nežgovorne dobrote obarval ABC 1725, A5a; kai žzi mené žtvoje nežgovorne milóje obaroval SM 1747, 47; ár je nyim Boug žzvoje nežgovorne miloscse vcsene lidi dáo KŠ 1754, 3b; Sztvoje nežgovorne velike milójsce csákam BKM 1789, 162; Kráo nežgovorne zmo'snojzti SŠ 1796, 47; Hválo ti dájemo za tvojo veliko i nežgovorno milójsco KŠ 1771, 828; Prožzim te za ono nežgovorno 'salóžt KM 1783, 81; idem Vnežgovorno diko BKM 1789, 403; idem Vnežgovorno diko SŠ 1796, 6; Napoleon vu szvojoj nežgovornoj vizzikoszti miszlécs KOJ 1848, 119; ali te Dűjh žze moli za náž, znežgovornim zdihávanyem KŠ 1754, 182; da on nasse Duse obaruie od zla, od nežgovorni mok da ožzlobodi SM 1747, 84; kágdáže mámo mi nyé za velike ino nežgovorne pokládati TF 1715, 41; zangyelmi žzpejva nežgovorne pežzmi KŠ 1754, 273; Da bodem Szpejvo Lejepe nežgovorne pežzmi BKM 1789, 438

něžgovòrjeni -a -o prid. *neizrečen, izreden*: Kakži je Nežgovorjeni KŠ 1754, 142; Radožt nežgovorjena, Ki je bil nemrtelni BKM 1789; Hvála pa Bougi za nežgovorjeni dár nyegov KŠ 1771, 545; Kaižzi zažzlužo nežgovorjeno kaštigo nyegovo TF 1715, 37; Nežgovorjeno bláj'zenžtvo, Stero je okou nej vidlo, Boug ne onim napravo BKM 1789, 274; Kakži je i vkom žztoji? vnežgovorjenom bláj'zenžtvi KŠ 1754, 142; te Dűh žze moli za náž znežgovornim zdihávanyem KŠ 1771, 466; võrvajoucsi pa dónok žze vežzelite znežgovorjenov radožtyov KŠ 1771, 703

něžgrúntani -a -o prid. *nedoumljiv*: Hválim te nežgrúntana zmo'zmoszt KM 1783, 5; nyegovo rojžtvo je nežgrúntano KM 1796, 110; Oh mezgrúntana szmilenoszt KAJ 1848, 222; vežzélo obelzeljé tvoje nežgrúntane miloscse KŠ 1754, 230; z-nežgrúntane tvoje dobroute csákas nyé na pokouro KM 1783, 115; hválo dájemo mi tvojoj žz. nežgrúntanoj zmo'znóžti KŠ 1754, 223; naj med poganmi nazvičsávam nežgrúntano bogážtvo Križtužovo KŠ

1771, 578; Ka májo ti bláj'zeni Nežgrúntano radožt KMS 1780, B2b; Po tvojoj nežgrúntanoj modroužti KM 1783, 25; Dűjh znežgrúntanim tálom vő žzhája KŠ 1754, 91; I mojo dűžo napojis, Znežgrúntanov radožtyov BKM 1789, 163; kak nezapopádnjene žzo žzoudbe nyegove i nežgrúntane, poti nyegove KŠ 1754, 88

něžgrúntno prisl. *neizmerno, izredno*: Nevola je nežgrúntno velika AI 1875, kaz. br. 8; ali szo nežgrúntno nemázti AI 1875, br. 1, 6

něžjedínjeni -a -o prid. *nezedinjen, ločen*: On je nezjedinyenim Grkom dopüscsenyé dárúvao, molitvárnice szi goriposztaviti KOJ 1848, 113

něžložnost -i ž *nesloga*: Daj, da Veszne divja nezložnoszt KAJ 1848, 204

něžmagajóuči -a -e prid. *nezmožen*: O'sébet, nezmágajoucsa potrejbniž sztroskov, zalo'sila je KOJ 1848, 55

něžmenkáni -a -o prid. *neminljiv*: Napravte žzi kincs nezmenkáni vu nebéžzaj KŠ 1771, 213

něžměren -rna -o prid. *neizmeren, velik*: I žtere je ta nezmera velikoucsa moucsi nyegove KŠ 1771, 575; Sz. Ocsa stimavsi, ka cslovek kaksi nezmeren grejh má KOJ 1845, 81; z-Gotmi ino drűgimi národmi zdrü'sen v-nezmernoj vno'sini ide z-Pannonie KOJ 1848, 3

nezmérjanje -a s *nezmernost*: tak vodi i ravnaj, da i vžzo žzrditožt, nezmérjanye doli dejmo KŠ 1771, 840

něžměrjeni -a -o prid. **I.** *neizmeren, neskončen*: Nezmerjeni je Ocsa KM 1783, 13; Nema on ni kepa; Ar je nezmerjeni BRM 1823, 99; lűbim te oh nezmerjena dobrouta KM 1783, 203; Tva zmo'znóžt je nezmerjena BKM 1789, 131; Po tvojoj nezmerjenoj zmo'snojzti KM 1783, 25; ár žtere moke, trpim ježzo nezmerjene BKM 1789, 75 **2.** *neizmerjen*: vu zrąka Nezmerjenoj süriini KAJ 1848, 26

něžměrjenost -i ž *neizmernost, neskončnost*: Oh nezmérjenoszt ocsé szmilenoszti KAJ 1848, 85

něžmóžen -žna -o prid. *nezmožen, nesposoben*: Málo déte je jáko gingavo i nezmožno BJ 1886, 10

něžnajóč tudi něznajóuči prisl. *nevede*: Ov žze dopnežzé od ti pobožni nežnajoucs znemocsnojzti KŠ 1754, 73; grejhe, žtere žzam gda ali znajoucs ali nežnajoucs vcsino KM 1783, 67; Gda je nežnajócs, ka csinijo, Tebé, ednoga, tajijo KAJ 1848, 229; i vő je žou, nežnajoucsi, kama bi žou KŠ 1771, 691; Ár nežnajoucsi Bo'zo praviczó praviczí Bo'zoj žzo žze nej poudali KŠ 1771, 470; steri szami nikaj dobra nežnajoucsi szpecsti KOJ 1833, V

nèznajóúci -a -e prid. *neveden*: odked je neznajoucse lúsztvto stimalo, da szo KOJ 1914, 132; nego szamim neznájoucšim prisavczom prepúszto KOJ 1848, 34 **nèznajóúci** -a -e sam. *nevedni*: Neznajoucse vcsiti KMK 1780, 98; Ki bi ſze mogao doſztójno ſzmilúvati nad neznajoucšimi KŠ 1771, 678

nèznameniti -a -o prid. *nepomemben*: Nega csloveka, kaksté neznameniti ſzi ſze on bidti vídi obszebi KAJ 1848, III

neznáni -a -o prid. *neznán*: Nas bli'znyi je tak vſzáki cslovik znáni i neznáni KŠ 1754, 28; Tvoje ſzmrti vóro vidis oh kak je ne-znána SŠ 1796, 54; koga imé je neznano KŠ 1771, 434; Ar je neznano knám priſeſztye BKM 1789, 395; ka ſze bojazlivim lúdem hitro neznáno zdi KOJ 1845, 100; oltár, na kom je piſzano: neznanomí Bougi KŠ 1771, 396; Ovo morem pojti po neznánój pouti SŠ 1796, 110; Liki neznani, i dónok znáni KŠ 1771, 539; szin neznani roditelov dête BJ 1886, 34; 'sao mi je za vsze moje grejhe znáne, i neznáne KM 1783, 164

neznánje -a s *neznanje*: Tákse lúsztvto, steroga reics je neznanye BKM 1789, 339; odtúhnoli ſzo od 'zitka Bo'zega za volo neznanya KŠ 1771, 581; nasi szlovenszki pápinczi za volo neznanya nemškoga jezika nescsejo KOJ 1914, 122

neznáno prisl. **1.** *neznano*: neznáno KM 1790, 8 **2.** *zelo*: Hert pa je neznano hitri v bežaji AI 1878, 8

neznánost -i ž *nevednost*: znám, ka ſzte zneznanoſzti vcsinili KŠ 1771, 349; geto ſze rázum z-mrákom vekivecsne neznánoszti zakmicsi KM 1783, 211; Ki rázum dávas toj nasoj kmicsnoſzti, I neznanoſzti BRM 1823, 19; V-neznánoszti nôcsi, Bôga kázajocsi v-dike szvetloſzti KAJ 1848, 131

nèznavši -a -e prid. *ne vedoč*: Vnogokrat ſzem jôkao od môk, Neznavši vó idénye BRM 1823, 304

nèzobraženost -i ž *neizobraženost, nešolanost*: Oni szo zmenkano nezevcsenoszt i nezobrašenoszt szvojo domesztvajúocsi KOJ 1914, 150

nèzoráni -a -o prid. *nezoran*: Na nezoránój zemli ſze mláina 'zenja KAJ 1870, 136

nèzotróčeni -a -o prid. *ki je brez otrok*: Po szmrti nezotrocsenoga Ladislava IV. szo ſzi za krála zvolili Andrása III. KOJ 1848, 41

nezračúnani -a -o prid. *nešet, številen*: ſzteim vecs nezracšunano vnogo Dúſſicz vſzáki dén opadnúje TF 1715, 3; pouleg nezracšunanoga oſpotávanya ino preklinývanya potrdjávati moremo KŠ 1754, 4a; trdino zrinszkihrad ozváno, stero szta z-szvojim nezracšunanim

sztroskom zozidala KOJ 1848, 95; Ár nezracšunani vnogo grejhov mi neznamo KŠ 1754, 199; dabi nyegova, neſzkoncšana vrejdnofzt za volo nezracšunani grejhov naſſi zadoſzta vcsiniti mogla KŠ 1754, 100; I vdárceze nezracšunane BKM 1789, 63; i nezracšunana csüda ſzo cſinili KM 1796, 119

nezračúnano prisl. *nešet, številno*: tvojeja Bogá dobrouto czilo nezracšunano mores zviſávati KŠ 1771, A8a; Pod liſztnátimi vékami je nezracšunano doszta fticskov szpévalo KAJ 1870, 80

nèzrèčeni -a -o prid. *neizmeren, nepopisen*: Nezrecšena ſzkrovnoszt naſſe Vóre KM 1783, 57; Nezrecšene ſzi ſzlatkoszti KM 1783, 248; za volo nezrecšene dobroute KM 1790, 108; Tam bom pa ednok örocsnik Nezrecšene radoszti KAJ 1848, 145; Záto tvojoj nezrecšenoj dobrouti gori aldújem KM 1783, 5; 'Sao mi je, ka ſzam tebé nezrecšeno dobrouto zbantúvao KMK 1780, 106; i csüo je nezrecšene ricší KŠ 1771, 550

nèzrèčeno prisl. *neizmerno, nepopisno*: ſzi nad nyim ſze nezrecšeno dreszelila KM 1783, 84; Jasz pa nezrecšeno rada pridúhávam szalo KAJ 1870, 58

nezrèči -rèčem dov. *ne izreči*: Bole je vórvati, Kako ſzvejta .. Nyegovoj préczimbi, ſtero je nezrecší BKM 1789, 417; Bole je vórvati, Kako ſzvejta .. Nyegovoj préczimbi, ſtero je nezrecší SŠ 1796, 87

nèzrèli -a -o prid. *nezrel*: liki figovo drejvo ſzébe zmece ſzvoj nezreli ſzád KŠ 1771, 778; Poginejo, liki pú'z sztúhnej, kak nezrèli porod 'zenszki TA 1848, 46; pren. ki ſzo vkupe prináfali, nej zhúde, dónok znezrele náklonoſzti KŠ 1771, A3a; i pouleg nezreloga tanácsa ſzvoji mládi dvorjenikov je etak lúsztvi odgouvoró KM 1796, 68

nèzrèlo prisl. *nezrelo*: nezrelo KM 1790, 8

nèzvánje -a s *neklcanje*: kai ſzmo mi pregreſíli tvojeja ſzvetoga Iména na pomocs nezványem SM 1747, 54

nèzvézani -a -o prid. *nevezan*: Nezvézana [knjiga] valá 6. krajczarov KM 1790, 1

nezvölen -a -o prid. *ki nima volje*: Ár szem na grêh gibki, ali na jákoszt nezvölen KAJ 1848, 396

nèzvüčeni -a -o prid. *neizučen, neizurjen*: Nyegove vojszke .. pri nyoj doszta na pohitocs szem vzétih, nezvučsenih oborošjenih junákov KOJ 1848, 119

nèželéjnje -a s *neželenje*: Geto pa pod i pouleg táksega dela vu ſzrczi oſztáne neželejnje i

- Źzila kprávdí KŠ 1771, 438; Ár vŹzáki vu Źzebi nahája ne'zelejnye kdobromi KŠ 1771, 436
- neželen** -lna -o prid. *neželen*: Kakdabi Źze dopadnolo tákŹe delo Bougi, Źtero ztáksęega neradoga, ne'zelnoga i protivnoga Źzrczá zhája KŠ 1771, 439
- neživouči** -a -e prid. *neživ*: Káksi rázlocsek je med ne'zivoúcov i 'zivoúcov Źzvarjouv KŠ 1754, 61; je Boug Źzvejt 'zivoúčimi i zne'zivoúčimi Źzvármi napuno KŠ 1754, 93
- nežmáhen** -hna -o prid. *neokusen, neprijeten*: Kak ne'zmáhna bi pa bila 'Zitka mojega radoŹzt BRM 1823, 396; Ali ne'zmáhna bi bila Vsza dobrotá KAJ 1848, 290
- ni** prisl. *niti, krepí zanikanje s poudarjenim izključevanjem*: ino neiga med nami Źteribi dobro činio, neiga, a ni ednoga TF 1715, 19; Ne jeita Źnyega, ni ne dotekniteŹzega SM 1747, 5; Tretics, kai ni vrág ne počliva SM 1747, 4; Vu Źterom jaŹz ni ne dvojim KŠ 1754, 271; ni Ocsa vas ne odpŹlzi vám preŹztoplenny vála KŠ 1771, 19; On ji je pa nej odgovoro ni edno rejcs KŠ 1771, 51; Nemre Źze zvelicsati, Ni vnebo setúvati BKM 1789, 1; i tam je tri dni nej jo, ni pio KM 1796, 124; Ali, ni nebom drŹgoga, Nego mojega GoŹzpodna SŠ 1796, 97; Kak bi ga szmeo ti, práh, obráziti, da ga ni angel nemre zbroditi KAJ 1848, 7; Malo ftic dá 'ze szvoj glász csuti, i ni pasztér negoni vö csrêde KAJ 1870, 60
- ni** vez. *niti, za vezanje zanikanih, navadno pojmovno sorodnih stavčnih členov ali za poudarjeno izključevanje pri vezanju le-teh*: Ne poŹelei tvojega blisnyega Źene, ni Źzluga, ni Źzlusbenicze TF 1715, 17; Ne poselei Źené, ni szluga, ni szlusbenicze nyegove ABC 1725, A4b; Ne poŹelei Źené, ni Źzluga, ni Źzlusbenicze SM 1747, 46; ali ne náide, ni negládi, ni ne séia KŠ 1754, 42; tou pa ni ŹzTruberovoga, ni Dalmatinovoga, ni Frenczelovoga obracsanya csakati nemorejo KŠ 1771, A7a; Ni koroune, ni kincse, Na Źzvejti ne iscse BKM 1789, 11; Okou je nej vid'lo, Ni vŹhou Źzlisalo, NiŹzrczé cslovecse preŹtimalo SŠ 1796, 5; prouti tomi ne Źztánem ni jaŹz, ni Mati, ni drŹga 'slájhta SIZ 1807, 4; Ni koron, ni kincsov Ne'zele on od váŹz BRM 1823, 8; rávnok ni eden národ, ni edno tiváristvo nemore niksega Dobra csakati KOJ 1833, IX; Záto neobsztójijo ti neverni vu szodbi, ni gresniczi vu obscini ti pravicsni TA 1848, 3
- niceánski** -a -o prid. *nikejski*: Niti Źzo je NiczeánŹzkoga II. Źzprávicsa ocsáki nej naprej prineŹzli KŠ 1771, 158; NiczeánŹzkoga Szprávicsa VadlŹvanye KM 1783, 112
- Nícefor** tudi Níceforus -a m *Nikefor*: je kuŹzto Niczefora zmislejnye KŠ 1771, 158; kak niczeforus právi KŠ 1771, (B1b); Cave z-NiczeforuŹa L. 2. cap. 37. tak piŹe KŠ 1771, 431
- nicój** prisl. *nocoj*: ti zahválím, ka szi me niczój ovarvao KOJ 1845, 48
- nič** m, v zvezi **na nič djani premagan, uničen**: je pa pri Waterlói na nics djáni KOJ 1848, 121
- ničemüren** -rna -o prid. *nečimrn, ošaben*: Ár Źzo 'znyé nicsemurnoga kurveŹŹtva vina pili vŹzi národje KŠ 1771, 798
- ničes** -a m *nič, ničevost*: i bivoszta moja je kak nicesz pred tehom TA 1848, 32
- ničesten** -tna -o prid. *ničev, ničvreden*: ki prijátele v-neszreći osztávi, nicesztni cslovek je KAJ 1870, 95; Ár nicesztna je pobo'znost moja, csi nyé vrêdnostz zvága právda tvoja KAJ 1848, 153; Csi je gli nicesztno VŹszrt mrtelni szpévanye KAJ 1848, 28; Kak nicesztni szo vszi lŹdjé TA 1848, 32
- ničestnost** -i ž *ničevost, ničvrednost*: Zdigni glász z-nicesztnostzi práha KAJ 1848, 7; I tü v-nicesztnostzi práhi Vandramo vszi v-tvojem sztráhi KAJ 1848, 129
- níden** -dna -o prid. *nežen, droben*: Nyé nidno korenicke szpodi piti zacsne KAJ 1870, 101; V-nasem szadovenom ogradi je doszta nidnoga cepjá KAJ 1870, 16; Ka vsze viditi je .. Lêpe goré, logé, nidne dolé KAJ 1870, 80
- nièden** -dna -o nik. zaim. **I. noben**: njegova hválnost ne pozábi niedne dobrote AI 1878, 8 **2. nobeden**: Nieden je nej Bogá lŹbo KOJ 1845, 87; da nieden 'snyih za sze poszebi nebode sze dáo KOJ 1848, 12
- nigda** prisl. **I. nekđaj, nekoč**: Katechismus, dávnó nigda, po D. Luther ŹzpiŹzani TF 1715, 1; ino akoŹze glih nigda nigda katechismus recztúje TF 1715, 5; tá korouna, Stero nám dá KriŹztus nigda KŠ 1754, 274; Korinthus meŹzto, Źtero je nigda vu velikom trstvi plavalo KŠ 1771, 487; i nej Źzmo Źze bojali, ka bi náŹz nigda na veke Źzkváro KM 1780, 77; VŹze tou, ka je Źztvorjeno nigda dicsi BKM 1789, 378; goŹzpodui, ki je li nigda nigda mogao poglédnoti KM 1790, 74; Za jálnoŹzt naso v-Ádami nigda, v-Źtero Źzmo Źzpadnoli SŠ 1796, 94; je Boug blagoŹzlovo, kakti nigda Tóbiássá je prigledno SIZ 1807, 4; Hercegovina, Bosnia i Albánia szo 'ze od nigda tórszka dr'zela AI 1875, kaz. br. 3 **2. kdaj, včasih**: on haszek, steri sze zná nigda po etoj

knigi szpraviti KOJ 1833, V; Nigda i mēsec svetlost dáva BJ 1886, 35

nigdár prisl. *nikdar, nikoli*: Greihje za šteri nigdár ti Otecz odgovoriti nebos mogau TF 1715, 5; vecsni plámen da nigdár ne vmerjé SM 1747, 84; Tak ne bode nikaj nigdár KŠ 1754, 227; kaj šzem vášz nigdár nej poznao KŠ 1771, 23; Naj nikaj hüdoga nigdár ne vcsinimo KM 1783, 9; i nigdár nej eden odtoga drügoga prevecs došzta 'seleti SIZ 1807, 10; Nigdár šze ne ošztávím BRM 1823, 10; Vecs od ednoga nigdár neszmi vö KOJ 1845, 9; i nenáide sze zlocsasztnoszt nyegova nigdár vecs TA 1848, 9; bole sze je nigdár nej roditi, kak tak vtoniti KAJ 1848, 7; Zamán, szreca nyim nigdár ne szlüzila AI 1875, kaz. br. 3; Nebo jas tebe več nigdár sünyávao BJ 1886, 5

nigdašnji -a -e prid. *nekdanji*: Nigdasnya návada, ka deca na ete dén csáka dár dobiti AIP 1876, br. 1, 5; Eden mladénc sze je szrécsao z-nigdasnyim vucsitelom szvojím KAJ 1870, 78; Premislávám szí od dávnyi dnévov, Od nigdásnyi lét TA 1848, 61

nihánje -a s *nehanje, življenje*: Csi solarje znájo na szvoje djánye i nihánye dosztojno paziti KOJ 1845, 15

niháti -ám dov. **1.** *pustiti, prepustiti*: ártiga nešche Boug brezi kaštíge niháti, šteri goder nyegovo šzvéto imé jemléš uu tvoja vülzta TF 1715, 13; brezi kastíge niháti ABC 1725, A4a; šteri bi zapovidávao, ka nám je csiniti ali niháti KŠ 1771, 435; Mér nihám vám KŠ 1771, 315; je Jezus erkao nyemi: niháj zdaj KŠ 1771, 10; niháj zdaj KM 1796, 95; Niháj, niháj BKM 1789, 454; Nihájte je: šzlejpi voji šzo ti šzlejpi KŠ 1771, 50; Náj'te mó'ze devojke AIP 1876, br. 1, 1; šztáre pešzmi šzem navéksi tao, na mešzti nihao BKM 1789, 4b; Jašz šzam vám példi nihao KŠ 1771, 18; Csi szí ga gli malo ménsega nihao od angelov TA 1848, 7; I niháo je je, i odišao je KŠ 1771, 53; za volo mirovcsine je niháo na Lota, naj bi šzi mešzto odebrao KM 1796, 16; szvojím Magyarom je tudí malo pokoja niháo KOJ 1848, 9; I dotekno šze je nyé roké, i nihála jo je tréslíka KŠ 1771, 25; ino šzmo tá niháli otrocsjo šálo TF 1715, 8 **2.** *zapustiti*: Nihá je Judeo, i odišao je páli vu Galileo KŠ 1771, 274 **niháti se** -ám se **1.** *pustiti se, prepustiti se*: Ovo nihá šze vám hi'za vaša pülzta KŠ 1771, 78; Pregányamo šze, ali ne nihámo šze KŠ 1771, 535 **2.** *prepustiti se komu, zanesti se na koga*: Jašz šzam šze nihao na Bogá BKM 1789, 409; Nihám šze vešz na tébe BKM 1789, 404; Jašz šzam šze niháo na Bogá SŠ 1796, 142; Na Bo'zo volo nihájmo šze

BRM 1823, 131 **nihávi** -a -e *ko je pustil*: Teda, nihávi to lülzstvo, šou je vu hi'zo Jezus KŠ 1771, 45; da na sztoli nihávi ostíjo KOJ 1914, 150 **niháni** -a -o *puščen, prepuščen*: i niháni je Jezus šzám i ta 'zena KŠ 1771, 292; Stera je pa zašzštino vdovicza i šzáma nihána KŠ 1771, 640; Bocskai Stevani je pa niháno Erdélszko KOJ 1848, 87; Dovicze i šziroute, Ki šzo li na te niháni BKM 1789, 294; Naj vecs nej cslovecsim 'zelám, nego Bo'zoj vouli to niháno vu teji vrejmen 'zivé KŠ 1771, 710

nihávaš -a m *zapustnik*: Nihávaš örocsine szlédnýo volo more razumlivo naprédati AIP 1876, br. 3, 2

nihávati -am nedov. **1.** *puščati*: i pokouro Na šzljédnyi konec ne nihávám SŠ 1796, 145 **2.** *opuščati*: Grêh nihávám BRM 1823, 316; Ka prepovidávás, nihávám BRM 1823, 326; Grêhe nase tá nihávajmo BRM 1823, 62

nikaj prisl. *nič*: nikai záto, ako máli ali berešei ninakvi hašzen Decza neima TF 1715, 5; Nai erjúje Satan, Nikai ne máram SM 1747, 76; Ali naj prošzi vu vöri nikaj nedvojécsi KŠ 1754, 148; brezi nyih rázuma pa nikaj ne valá šteti KŠ 1771, 435; Gošzpon Boug je šztebom, Nikaj šze ti ne boj BKM 1789, 17; Nemouti sze tak nikaj moj lübléni máli Zemlák KOJ 1833, VI

nikaj¹ in nika ničesa nedol. zaim. *nekaj*: kony, od nikoj sze zoszago AI 1875, kaz. br. 8; Té je znémškoga preobrnó Réđ Zvelicsánšzta i escse nikaj vecs KŠ 1754, 3b; Mati, prošzčesa nikaj od nyega KŠ 1771, 66; postújejo kejppe, ár tej nika táksega ká'sejo, ka je KMK 1780, 39

nikaj² in nika ničesa nedol. zaim. *nič*: šzveczka pak všza nikaišzo nei TF 1715, 6; Ar vu nyih veszti nikai neiga šztanovitoga ABC 1725, A7b; Vu meni nikai dobra nei SM 1747, 67; tak prouti tomi nikaj novoga zdr'záva KŠ 1754, 5a; šterikoli prišzégne na czérkev, tišzto je nikaj KŠ 1771, 77; Nikaj vász od nyega Ne vtrgne BKM 1789, 11; Pokedob pa soula nikaj nevalá KOJ 1845, 8; Li zdá mi naj nika nede KAJ 1870, 81; Vnogih mesztaj nikaj de'zd'za ne bilo AI 1875, kaz. br. 81; Geto je Boug khaósz šztvouro znicsešza KŠ 1754, 93; Eta rejs šztvoriti vcsini teliko, kak z-nicsešza kaj vö prtinešzti KMK 1780, 9; naj bi šztvári z-nicsešza naprej šztanole KM 1796, 5; K-nicsemi šzo ma dela SŠ 1796, 135; Nej szo oni k nicsemi TA 1848, 10; Ona [krava] je krotka nicsemi neskódi KAJ 1870, 77; Nikaj dobroga, nego veliko Bosjo šzerditošzt (šzi zašzlülo) TF 1715, 37; Ne poselei ni nikai ka ie nyegovo ABC 1725, A4b; Da nad menom Vrag nikai obláštzi ne vzeme SM 1747, 65; i brezi

prilik je nyim nikaj nej gucsao KŠ 1771, 45; ka Cslovik brezi milofcse nikaj nemre csiniti KMK 1780, 6; Niscse bátrivnejse ne mira od onoga, ka nika nema KM 1783, 200; Gda nikaj nemárate BKM 1789, 10; Nika je pa nej vido cslovik v-onoj Czérkvi KM 1796, 66; Nikaj vu tom neznas ako dnesz preminés SŠ 1796, 10; Kak řztojite pred nyim, Da nika nemárate BRM 1823, 5; Nemam nika lasztivnoga KAJ 1848, 233; Ti i vsza ednôk v-nicsesz pogrozis KAJ 1848, 12; Szillaba je eden ali vees glászov vküp, csi eto nikaj ne znamenüje AIN 1876, 7; nego dobiti szo nikaj ne mogli AI 1875, kaz. br. 3; Svojoj materi je pa nevjüpao nikaj od toga ovaditi BJ 1886, 9; Athenasánczi pa vnikom drügom vrejmeni tak ne trosijo, liki vu zgovárjanyi KŠ 1771, 396; ne skoudijo mi vnikom BKM 1789, 4; zádnyi v-nicsem bidti nescse KAJ 1870, 18; Hlápczi naj znikim ne vkanyüjo KŠ 1754, 49; O, kak oni hitro z nicseszom posztánejo TA 1848, 58; (Jégé právde) 'Zidovřzkomi národi dáne i po Kriřztusi na nikoj řzprávlene KŠ 1754, 6; da řze vidi, liki da bi právdo řteo na nikoj řzpraviti po vöri KŠ 1771, 440; Goszpod na nikoj szprávi tanács poganov TA 1848, 25; greha mocs Je 'ze na nika szprávlena KAJ 1848, 113; Csi je vřzrczi za nikoj mámo KŠ 1754, 32; i te drüge řzo za nikoj meli KŠ 1771, 231; Herodes ga pa za nikoj preřtimavři i olřzpotavři KŠ 1771, 250; i vřzi, ki řzo řze knyemi privrgli, řzo raztepeni i vcsinyeni řzo na nikoj KŠ 1771, 356; Ar nanikoj pride vřzáki tou dobro zná SŠ 1796, 31; Ona [duřa] na nikâ ne pride BRM 1823, 70; nas ország na nikoj pride AI 1875, br. 1, 1; Kak li Bog scsé I na nika polřtánete BKM 1789, 441; Ino té kvár düse tvoje ti zdaj za nikoj dr'sis KM 1783, 288; Oh ti k-nicsemi valon preminoucsa zobřztojnořzt SIZ 1807, 58

nikaj vréjden ~ -a ~ -o prid. *ničvreden*: Semmirévaló; nikaj vrejdennej KOJ 1833, 171

nikák -oga nedol. zaim. *nekdo*: Jezus pa ercsé: dotekno řze me je nikák KŠ 1771, 195; Eden pa nikák 'znyih Kajafás ercsé KŠ 1771, 305; Simon govorecsi, ka je on nikák veliki KŠ 1771, 364; Nikák je tó razglászao AIP 1876, br. 6, 6; od nikákoga, tou je tou, od zvüna pridouce trplejnye KOJ 1833, 42; Ládavno zaimé nikákoga ládanye zanmenüje AIN 1876, 34; kamen je nikákoga disao KAJ 1870, 83; nej po Petri, nego po nikákome drügom KŠ 1771, 434

nikak prisl. *nikakor*: ricsi moje pa nikak ne prejdo KŠ 1771, 244; Ka řze Kejbove polřtújejo, nikak řze ne protiví Sz-prvov Bo'sov zapouvidjov KMK 1780, 38; řteri niti nikoga nemre vkaniti,

niti nikak nemre prekanyeni biti KMS 1780, B3b; Nemore pred té nikak priti BKM 1789, 8b; řz-tejm řzta nikak nej bougsiva KM 1790, 28; 'Sena naj ne gořzpodüje nad mo'som řzvojjim nikak SIZ 1807, 10; Nyé postüjmo, nikak ne'sálmo BRM 1823, 23; Törçi nikak nemorejo protivnike obládati AI 1875, br. 2, 2

nikako prisl. *nikakor*: ricsi moje pa nikako ne prejdo KŠ 1771, 145; Nikako ne prejdete, O'zivi vász hitro BKM 1789, 10

nikakov -a -o nedol. zaim. *noben*: Nemárai za lüczko nikakovo blágo SM 1747, 89; Te řzvejt znikakovom jájnořztyom nebode mogo řzpelati mené BKM 1789, 162

nikakši¹ -a -e nedol. zaim. **1.** *noben*: Nikakřa řztvár me ne odloucsi od Jesusseve lübezni SM 1747, 73; kerv moja, kaje nei nikákře zamenye TF 1715, 40; kai je nikakse drügo řztvorjenye nei moglo zadořzta veřiniti SM 1747, 40; vář Vu řzne delo nikakse Naj ne razdreřzeli KŠ 1754, 251; kaibi zetoga ograda nikakřega řzáda ne jela SM 1747, 5; nejga nikaksega méra vmoji kosztáj KŠ 1754, 241; tou pa niti znikakřega drügoga obracsanya csakati nemorejo KŠ 1771, A7a; Tiva dvá, csi gli řzta nikaksega pomenkánya nej mela KM 1790, 26; kaibi blisnyega vnikákře lasi nenamákali TF 1715, 16; da vrág nikakse moucsi nad menom nevzeme ABC 1725, A5b; da vrág nikákře moucři nad menom nevzeme SM 1747, 43; i nad nami nikakse oblářzti vzeti KŠ 1754, 224; ocsiveřzno gucsis i prilike nikakse ne právis KŠ 1771, 322; Boug je nikákře Materé nej meo KMK 1780, 14; nikákře féle friliczo SIZ 1807, 3; jařz nikaksi zrok ne nájdem vu nyem KŠ 1771, 327; Koteriřze ne veřzeli vnikakřoi konyřzkoi moucři TF 1715, 47; vnikaksoi konyřzkoi moucsi ABC 1725, A6a **2.** v zvezi z **nikakřim talom nikakor**: Znikakřim tálom řzmertjom ne merjéta SM 1747, 6; znikakřim tálom ne preoberné KŠ 1754, 8b; znikakřim tálom ne pridete vu kráľeřztvo nebeřzko KŠ 1771, 58; Betlehem, zemla Júde, znikakřim tálom řzi nej ná jénřa med poglavniki Júde KŠ 1771, 7

nikakši² -a -e nedol. zaim. *nek, nekakřen*: i ovo vucsenik nikakři je bio tam po iméni Timotheus KŠ 1771, 391; I pripravili řzo mimo idoucssega nikaksega Simona Czirenajřzkoga KŠ 1771, 152; je pa doli řou viřesnyi pop Anániás řzřtarířimi i znikakřim rejsnikom Tertulluřom KŠ 1771, 416; kaibi ona nikákřa moucs toga zvelicřanya preřzveitila TF 1715, 3; i vido řzam videjnye doli idoucsso nikakso polřzoudo KŠ 1771, 376

nikakvi -a -o nedol. zaim. *I. noben*: Nebojmo [že nikakva [z]traná BKM 1789, 46; nikákve oblá[ž]ti nad menom nebodo mogli vzáti TF 1715, 46; ali ber[š]ei nikakvi ha[ž]en [ž]toga nevolna Decza neima TF 1715, 5 **2.** v zvezi z **nikakvim talom nikakor**: Znikakvim tálom nemoremo TF 1715, 18

nikam prisl. *nikamor*: Tak meni, gda nikam nevej m KŠ 1754, 265; niti nikam zete pouti doli ne zavdário KŠ 1754, 143; i edno leto ga nikam nepúšzti KOJ 1848, 43

nikéd prisl. *nikjer*: Ali ni gvú[n]oga rázuma je nikéd cslovik nej mogo ná[ž]ti BKM 1789, 2b; Drúge poti niked nega BKM 1789, 68

nikédig tudi **nikédik** prisl. *ponekod, nekje*: Csi znamenúje verbum **nikédig** bodouszt na eto pitanyé: kiben KOJ 1833, 130; Zdá[ž] nikédik esese i zákonszki tiváriske po nedelaj KOJ 1845, 73; Na goricskom itak sztojijo **nikédik** kaktak vkúpna[ú]csani cimpri KOJ 1845, 38; nasih Szlovenov perva 'sivotnoszt i zvúnejsina sze je **nikédik** poptú[ž]ila KOJ 1914, 97

nikeliki -a -o nedol. zaim. *nekateri*: Kara-Musztafa ino nikelika meszta v rouke doubo KOJ 1848, 94; Irnak je pa z-nikelikimi v-Ázio hito KOJ 1848, 5

nikeliko prisl. *I. nekoliko, izraža nedoločeno manjše število, količino ali mero*: ino[ž]em k[š]teromi szeje vecs nikeliko ha[ž]znoviti potreibni rédov priverglo TF 1715, 9; Bio je pa Saul vu Damasku[ž]i nikeliko dni KŠ 1771, 369; Po nikeliko dnévi [ž]ta doli sla KŠ 1771, 419; Zdaj pa, c[š]i [ž]zi nikeliko Jezero lejt pré[š]ztao BKM 1789, 453; Szamo nikeliko ji má tam me[š]zto KM 1790, 84; Jeli bi [ž]lobodno bilou nikeliko rejcsi vö povedati SIZ 1807, 17; ár szlovenye szamo nikeliko dúhovnih knjig májo KOJ 1833, XV; ka pri nyé hrami 'se nikeliko dni okoli pounocsi nasztáne joukanye KOJ 1845, 98; Domou je komaj nikeliko prezovicsov neszrecse vujso KOJ 1848, 9 **2.** *izraža nedoločeno manjšo stopnjo*: gda bi lid[ž]é na nikeliko zá[ž]pali KŠ 1771, 434; liki nikeliko kricsanya zob[ž]tojnoga BKM 1789, 4b

niki' -oga nedol. zaim. *nekdo*: Erkao je pa niki nyemi KŠ 1771, 217; I vđaro je eden niki 'znyih [ž]lugo vi[š]esnyega popa KŠ 1771, 248; Csuo je pa Herodes od neki pa, kaj [ž]e je Eliás vjavo KŠ 1771, 197; Niki [ž]o pa pravili BKM 1789, 121

niki² -a -o nedol. zaim. *I. neki*: pri[ž]toupou je knyemi cslovik niki pokleknov[ž]i KŠ 1771, 56; Niki pojbár, ki je na ednoj [ž]ibi gezdo KM 1790, 18; je pa bila nika vucsenicza KŠ 1771, 370; Nika [š]en[ž]zka, [š]tera je bila KM 1796, 101; Nikoga

[ž]totnika [ž]luga pa beté[ž]en bodoucsi KŠ 1771, 187; ino [ž]e od nike jej[ž]tvine zdr[ž]ávaj KMK 1780, 47; I gda bi naj[ž]ao nikoga 'Zidova KŠ 1771, 397; ali na pouti [ž]o nikoga Czireneuskoga Simona pri[ž]zilili KM 1796, 109; I gda bi prizvao dvá nika vucsenikov [ž]voji KŠ 1771, 188; Bili [ž]o pa niki pi[ž]zácske tam [ž]edécsi KŠ 1771, 107; csi gli do gdetam niki bodikaj csevkácske hüdili KOJ 1833, VI; ete velike [ž]krovno[ž]zti nike [ž]o pa e[š]ce pri[š]e[ž]tne KŠ 1771, 764; Nike solszke peszmi KAJ 1848, IX; sztroskom nikih dobrocsinitelov KM 1783, nasl. str.; I po[ž]zlali [ž]o knyemi nike z-Farizeu[š]ov KŠ 1771, 140 **2.** *nekateri*: z-nikimi rejcsniczami navkúpe KMS 1780, A; niki czilou právijo ka 15 [let] KŠ 1771, 2 (B1b); Niki pred nyegovimi Krvi[š]elnimi mecsi szpovújdejo KOJ 1848, 4; je nike nadigno KŠ 1771, A6a; liki [ž]e je nikim drejmalo KŠ 1771, 668; Etak znikimi ide k[š]zvojemi grobi KŠ 1771, 261 **3.** *nekaj*: I prigoudilo [ž]e je vu [š]ejjanyi, da je niko [ž]padnolo kre pouti KŠ 1771, 111; Po niki dnévi pa ercsé Paveo KŠ 1771, 390

Nikodémuš -a m *Nikodem*: Nicodemus ABC 1725, A3b; Bio je pa eden cslovik z-Farizeu[š]ov po iméni Nikodemus KŠ 1771, 270; Nikodemu[š]a je návcsó, kákso moucs má Sz. Kr[ž]t KM 1796, 97

Nikolaitánc -nca m *nikolajevec*: Kák[š]i [ž]o bili Nikolaitánczi KŠ 1771, 725

nikoli prisl. *nikoli*: Zebra se malogda, ali nikoli ne dá vkrotiti AI 1878, 14

nikolinigdar prisl. *prav nikoli*: tak nasz je Krisztus zagvisao, ka nyegova Cérkev nikolinigdar nemore szfaliti KOJ 1845, 75

nikši -a -e nedol. zaim. *I. noben*: da [ž]e 'ze [ž]kor nik[š]i národ ne nájde KŠ 1771, A5b; Fárnikom sze je niksi trüd nej vnou[š]ao KOJ 1845, 6; Nik[š]a gnila rejcs zvú[ž]t val[š]i naj nejde KŠ 1754, 44; ni globocsina, ni nik[š]a drúga [ž]tvorjena [ž]tvár ne odloucsi KŠ 1771, 340; Niksa neszreca szenê zgodila AI 1875, kaz. br. 8; od Jesusa me ne vtergne, nikse pregányanye SM 1747, 77; ni nikse drúgo [ž]tvorjenýe nemore ná[ž] odloucsiti od lúbezni KŠ 1754, 137; vá[ž]z nikse [ž]ti[ž]kávanye, Ne vtrgne od nyega BKM 1789, 11; Tou je nikse csüdo nej KOJ 1845, 3; i tak niksega trou[š]ta nej majo KŠ 1754, 145; nega nik[š]ega preklé[ž]tva v tej KŠ 1771, 442; ni edno tiváristvo nemore niksega sztálnoga Dobra csakati KOJ 1833, IX; nikse [ž]tvári ne [ž]mejmo moliti KŠ 1754, 7a; Ár nega nikse [ž]krovno[ž]zti KŠ 1771, 113; Oc[š]a nas, Vkom nej mamo nikse dvomno[ž]zti BKM 1789, 144; Nikse obrambe nema vu Bogi TA 1848, 4; Nebi meo za nász szvét nikse lepote KAJ 1848,

7; I niklji rázlocsek je nej vcsino med nami KŠ 1771, 388; me obari, naj lze dnesz na niksi grejh ne nagnem KM 1783, 3; naj nyim nikso priliko ne dájo KŠ 1754, 196; nikljo kriviczo lzte mi nej vcsinili KŠ 1771, 565; ka sze znikim pa vnikso pogodbo nepisztijo AI 1875, kaz. br. 3; Nikomi nikle vnikom ne dávjamo potikávanye KŠ 1771, 538; je v'raj'za moucs Meni vniksem skouditi nej mogla dugoványi KŠ 1754, 245; i vniklem pregányanyi ga ne zatajimo KŠ 1771, 842; je nej l'zlobodno práznivati? Zniklim l'zpoulom KŠ 1754, 43; naj i zniklim l'ze od nyé ne l'ztrgávamo KŠ 1771, 834; Gda l'zo e'cese nikse globocsine nej bilé KŠ 1754, 91; geto l'zo nám nalji l'ztarisi nikli l'ztopájov l'zvoje gyedrnol'zti nej neháli KŠ 1754, 3b 2. *neki*: kaj je niklji prorok l'zti l'ztári l'ztano gori KŠ 1771, 198; tak ga niksi sztráh obide KOJ 1848, 5; v'ljak dén l'ze l'tukajoucsi vu Souli nikl'ega Tirannu'ja KŠ 1771, 401; l'zin nikle verne 'Zidovl'zke 'zené KŠ 1771, 391; ki té drugi l'izt niklemi prel'zbiteri pripil'juo KŠ 1771, 736; prisli l'zo knikl'oj vodi KŠ 1771, 366; prine'l'zécsi nikli táo KŠ 1771, 353; i on notri idocsi vu nikljo ve'l'zniczo KŠ 1771, 205; zniklim pripravlanem KŠ 1771, 670; krila [metuljev] so s nikšim prahom pokrita AI 1878, 33; Povej mi niksa táksa dobra dela KŠ 1754, 83

nikteri -a -o poljub. zaim. *kak, kakšen*: Zakai ako i vu etoi máloi knificzji nikteri error naides TF 1715, 48

Níluš -a m *Nil*: ino ga je vu Nilus pi'l'ztila KM 1796, 33

nimàka -e ž *neumnica, norica*: Nimaka KMS 1780, A3

nínder prisl. *nikjer*: Niscse nemre pred nyom ninder ol'ztáti BKM 1789, 199; Pred tebom ninder na l'zvejti BKM 1789, 206

nindi prisl. *nikjer*: száma nindi nebojdi KOJ 1845, 47; nindi sze neszmi ucsiniti, ka bi nyega razsálilo KOJ 1845, 24; da nyim na pouti nindi sztrosek nezmenka KOJ 1914, 121

níndri prisl. *I. nikjer*: i pl'žzkamo l'ze i nindri l'ztálnoga me'l'zta nemamo KŠ 1771, 497; Nindri nikaj nega Od toploucse nyega BKM 1789, 3 2. *nekje*: Szvedocso je pa nindri nikák govorécsi KŠ 1771, 673

ninivínski -a -o prid. *ninivski*: Mo'l'zjé Ninivinl'zki l'ze gori obidijo KŠ 1771, 41

Ninivítánc -nea m *Ninivljan*: Ar, liki je bio Jonas znamejnye Ninivítánczom KŠ 1771, 208

nisiki -a -o prid. *nizek*: Alacsony, nisiki -a -o AIN 1876, 12; Povéksaj, ka je ni'l'ziko BRM 1823, 88; ka je Paveo ni'l'zikoga tejla bio KŠ 1771, 431; Kúščari so na nisiki nogáj AI 1878, 29 **nižéši**

in nížiši -a -e *nižji*: szvetiscsa, k steromi je zádnyi táo poznej prizidani bio, celou po drügoj sztavbi, i veliko vissessi ali nisessi kak szvetiscse KOJ 1914, 103; Ár vu kom bi bili ni'l'ji od drügi gmajn KŠ 1771, 551; geto drüge ni'l'je pozdrávla KŠ 1771 **nižji** -a -e *nižji*: zvün nisjega réda Dühovsine szta sze nahájala dvá KOJ 1848, 77 **nižni** -a -o *nižji*: Ocsa nebel'zki! Ti bli'l'nyi, Ti visisi, kak ti ni'l'zni, Szó z-menom vküpe zvézani BKM 1789, 403; Našega orsága v nižni kraji se ne pova hajdina AI 1878, 42 **nájnižši** -a -e *najnižji*: nego kaj je i doli l'ou prvle na naj nizilji táo zemlé KŠ 1771, 580 **nájnisiki** -a -o *najnižji*: Od najvisésega do najniszikoga vszefelé réda lusztvo je viditi biló AIP 1876, br. 2, 2

nisiko prisl. *nizko*: v-lagojem vrémeni pa mühé nisziko pri zemli l'écsejo KAJ 1870, 104 **niže I. manj**: l'zpomouro je v'zo deczo od dvej lejt i ni'ze l'ztaro KŠ 1771, 8 2. *nižje*: nego ni'ze te'l'ényom navküpni sztroskom sze more pascsiti vcsiniti miniszterium AI 1875, br. 2, 1

nisikost tudi nisokóst -i ž *nizkost*: Véksi szmo v ocsé miloszti Mi v-niszikoszti práhi KAJ 1848, 65; Jezus vu táksoj ni'l'zokol'zti BRM 1823, 17

nišče níkoga nedol. zaim. *nihče*: Ár na l'zmerti nische l'ze ztébe nezpomené ABC 1725, A8a; Ár l'ze niscse ne ospota SM 1747, 93; I donok niscse neprávi, ka bi KŠ 1754, 8a; da ni'cse vu nyihovoj cl'iztouceji nemore dvojití KŠ 1771, A3b; Ocsa, brezi l'teroga milosce niscse ne pride k-l'zini KM 1783, 23; pe'l'zmi ni'cse vete réd l'zprávlene nej v'ó dao l'támpati BKM 1789, 2; grob, v-l'terom je e'cese nigdár ni'cse nej le'l'ao KM 1796, 112; Ár niscse nigdár nej jo je vido sŠ 1796, 93; niscse neszmi zacsnoti KOJ 1833, IIII; da do etoga mao niscse ne pokázao AI 1875, kaz. br. 1; se je skrio, naj ga nišče nebi vido BJ 1886, 8; ino neiga níkoga drügoga, l'teri bi bojovao zanáz TF 1715, 46; ino neiga níkoga drügoga ABC 1725, A7a; Vidis neimám níkoga SM 1747; je nej'l'zlobodno krádnoti? Od níkoga KŠ 1754, 48; níkoga nega med tvojoj rodbinov KŠ 1771, 165; níti l'ze od níkoga prekaniti nemore KMK 1780, 5; níkoga l'ze ne pre'l'ztrassi KM 1790, 16; níkoga nejma, ki bi ga gori pomogao SIZ 1807, 5; i on je níkomi ne dá KŠ 1754, 13; vidi, da níkomi ne poveis KŠ 1771, 24; Pod vcsenyom je níkomi nej szlobodno jeszti KOJ 1845, 9; Boug níkoga ne l'zkúšáva TF 1715, 30; Boug níkoga ne l'zkusáva KŠ 1754, 171; od toga znánya níkoga nej trbej kraj vrac'lati KŠ 1771, A4b; l'tera níti níkoga vkaniti nemore KMK 1780, 5; je tak gizdav, ka níkoga neprestima TA 1848, 8; ár

ga nei vu nikom drüğom zveličjánya TF 1715, 46; ar neiga vu nikom drüğom zvelicsánya ABC 1725, A7a; Ar nejga vnikom drüğom zvelicsánya KŠ 1754, 2b; eto plemen po nikom nemore vò idti KŠ 1771, 131; kakse milořzese pri nikom ne nájdem BKM 1789, 444; i nemáras znikim KŠ 1771, 73; Za nikim tak moja dšsa ne pšřzti řzebe BKM 1789, 224; szam sze pred nikim ne szkařřvao AIP 1876, br. 1, 7

níštar prisl. *nič*: Nepriateľov řze nířtar mi ne boimo SM 1747, 81

nířteri -a -o poljub. zaim. *kak*: i nisteri krajcar pride k-hiřzi, gda je nájbole potrěbno AI 1875, br. 2, 8

nířteri -a -o nedol. zaim. **1. nekateri**: té, ki .. i csini nířteri řztou krát teliko KŠ 1771, 43; Nisteri cslovek szi jáko lehko dene AIN 1876, 42; ali malo nisteri je zgrřntávao AI 1875, kaz. br. 6; ka bi se řloveki tak navadile, kak nířtera domáča stvár AI 1878, 6; [seme] prineřzlo je nířtero pa séřztděřzét krát teliko KŠ 1771, 42; Nisteroj Goszpodi sze tšdi rouka more kšsnoti KOJ 1845, 27; Nisteroj deci je vszřgdár grđi nšsz KAJ 1870, 31; řzřęe nyegove nířteroga řzi zbili KŠ 1771, 70; csigli v-nisterom táli neglihi pod Krisztusovi peroutai KOJ 1833, XI; da szta obadva vnisterom táli po tšrszko oblászt vr'zeniva AI 1875, kaz. br. 3; tak, ka je vu nířteroj řtřofi vecs tálov recsicz BKM 1789, 2; Vu nířteroj sšli naciš naidemo táblo KAJ 1870, 9; Vu nířteroj hiři rokodelavci prebivajo BJ 1886, 7; Gda bi Gořřpon Kriřřtus z-nířterim dněvom pred řzvojimi mokami gezdo KM 1796, 104; i Profeta nisteri Soltári SM 1747, 91; nířteri řzo .. nířteri hšsi KŠ 1754, 95; I ovo, nířteri z piřřzcsov erkli řzo KŠ 1771, 28; csí gli bi nířteri řteli, nej řzo knige meli BKM 1789; z-Erdelszkoga nisteri szo nemski gvant nosřili AI 1875, kaz. br. 1; Nířteri so ménři od rořča AI 1878, 23; Nířteri so ře zřárov zarařeni BJ 1886, 26; vu kterom je řzo i tak nířtere krátke molitve SM 1747, 1; Tak te vidoucse nířtere řze zovějo KŠ 1754, 131; i nířtere znouvicš obrnyene BKM 1789, 4; řze je nahájalo, i nistera nelřpodobne recsi BRM 1823, II; Nistera sztvarě hodijo KAJ 1870, 10; Nířtere so ře znšva zoráne BJ 1886, 38; teřla .. nířtera pa na řzmrť KŠ 1754, 139; Nistera leta 'ze biřje tecsé AI 1875, kaz. br. 3; zvšřn nířteri Goszpoczkgoga réda verni Bo'zi mouřzov KŠ 1754, 4b; Z odvrněnye nisteri znameniti nevšl BRM 1823, IX; liki řze nířterim drejmle KŠ 1771, 2 (B1b); I on je dáo .. nířtere pa Pařřtère KŠ 1754, 10; zmed koterimi řzo nířtere zbili KŠ 1771, 139; i on je vu řzvojem Katekizmusi, nířtere řzlov.

peřřzmi vo dao řtámpati BKM 1789, 3b; nego szo Všgri escse nister dręe národe med řzebe notri prijali KOJ 1833, X; Grittus je nistera dáo vmoriti KOJ 1848, 80; Nistera lšszke oděvajo KAJ 1870, 10; i za nistera dněve sze na prevzeme vtanácsivanye AI 1875, kaz. br. 2; ino ako řze glih vniřterih meiřřztiř katechiřmus recřituje TF 1715, 5; Nahájajo řze vniřteri peřřzmaj ete zřtšhoga jezika recsi BKM 1789, 7; V-nisteri mesřtaj bratva 'ze zacsnyena AI 1875, kaz. br. 8; zniřterimi molitvami i peřřzmami KŠ 1754, 3b; z-nisterimi pa govorejnja tále razlocšavamo KOJ 1833, 8; ali se řčebela] zniřterimi delavci odseli AI 1878, 36 **2. nekaj**: ár řivě [enodnevnice] samo nířteri všř AI 1878, 38; Za nistera leta szina szo za krála zěbrali AI 1875, kaz. br. 3; Pred nisterimi dněvi tšrci szo strelali AIP 1876, br. 1, 5

nířterikrat tudi nířterokrat prisl. *nekajkrat, včasih*: i szamo nisterikrát malo de'zd'za bilš AI 1875, kaz. br. 8; Pripovedávajo, ka nířterikrát goslar rešo se je AI 1878, 9; pa csi szo glih torke nisterokrát zoszekali AIP 1876, br. 9, 2

nířterni -a -o nedol. zaim. *nekateri, neki*: Zdaj páli z-knige po malom všřřavijo nisterni KOJ 1845, 13; 'zenszka, stera je ocšiveszno na on nisterni sztolec doli szesřti stela AI 1875, br. 2, 7

nířterouč prisl. *marsikdaj*: Adjectivum dšnok nisteroucš za substantivumom dábla meszto KOJ 1833, 122; je csšo od 'sén, ka szo nisteroucš domou idoucš vidile KOJ 1845, 113; je András II. nisteroucš pogane szpomláto KOJ 1914, 34

nit -i ř *nit*: Navěkse do niti mokri KAJ 1870, 133; Zdrávje po czurki prejde, po niti razsřté KOJ 1845; pren. Stero mores znati kak tvořja 'zitka nit BKM 1789, 183; Boug je nit prezeřao KOJ 1845, 134

niti vez. *niti*: a ni dne piknicze neodgovorio, niti odgovoriti nevejo TF 1715, 4; ni Kriřřtus, niti Apořtolje řzo nej prepovedali KŠ 1754, 40; tou pa ni Frenczelovoga, niti nikak řega drüğoga obracsánya (verřio) csakati nemorejo KŠ 1771, A7a; niti na nébo, Niti na zemlo záto, kaj je KŠ 1771, 16; řtera nikoga vkaniti, niti od nikoga prekaniti nemore KMK 1780, 5; Ni koršn, niti kincsov Ne'zelé on od vářřz BRM 1823, 8; rávnotak niti skolnik, niti sze soularje rejszan navcsiti nemorejo KOJ 1833, IIII; nej vogláriřti ni vudné, niti v-nocsi i t.v. KOJ 1845, 10; Takse je zdai nasse vreime, ar nad vsitki pobolsanye, niti tebe prav řzpoznanye SM 1747, 86; ka řzo vuha nej řzřřřila, Niti pamet gori vzěla KŠ 1754, 274; i gde je tatě ne podkopajo, niti je

ne vkrádnejo KŠ 1771, 19; ár [ze brezi Kr]zta ni[scse nemre zvalicsati, [scse niti mála decza KMK 1780, 58; i nistere ne]zpodobne recsi, niti ta Szlovenscsina je nej bila práva BRM 1823, II; kak jih je escse nej vidla, niti jih nebode vecs vidla KOJ 1848, 3; Nebi meo za nász szvét nikse lepote, Niti dobrôte KAJ 1848, 7; Nebom jas tebe več nigdár sünyávao, niti šálo BJ 1886, 5

niti člen. *niti*: nemrejo niti naeden sztopáj gvüsi bidti AI 1875, kaz. br. 3

nitkasti -a -o prid. *nitkast*: Na glávi má [čebela] krátke, nitkaste šlátalnice AI 1878, 35

Nitrava -e ž *Nitra, kraj na Slovaškem*: ino nyim vzéo Po'sun, Nitravo KOJ 1848, 39

Nizozemec -mca m *Nizozemec*: Náj prvo i bole szo sze Józsefova nouva premenyanya Nizozemczom (Dolenczom) zamerila KOJ 1848, 114

njáofkanje -a s *mijavkanje*: mácske nad nyimi sze z-velikim nyáofkanyem szvajúvale KOJ 1845, 99

njáofkati -čem nedov. *mijavkati*: mácske nyáofcsejo KOJ 1845, 100

njěfka -e ž *prepir*: Csi máte i nyefko vu [zrczáj KŠ 1754, 39; nej vu nyefki i nenávidno]zti KŠ 1771, 479; Napunyeni nyefkov KŠ 1771, 449; Ár mi je nazve]cseno, ka [o nyefke med vami KŠ 1771, 491

njěfkati se tudi njěvkati se -am se nedov. *prepirati se*: Du'sna [zta hi'snika nej [ze nyefkati med [zebom SIZ 1807, 11; Goszpoda szo sze med szebom nyefkali KOJ 1848, 72; Nebode [ze nyevkao, niti kricsao KŠ 1771, 39 **njefkajúuči** -a -e *prepirajoč se*: [ze je pa [zkázao nyim nyefkajoucsim KŠ 1771, 360

njěfkav -a -o prid. *prepirljiv*: Onim pa, ki [zo nyefkavi i neokorni praviczí KŠ 1771, 450

njëgov -a -o svoj. zaim. **I. njëgov, izraža svojino bitja, osebe ali stvari**: nyagov AIN 1876, 34; i bej'sao je 's-nyim i nyegov kony KM 1790, 18; obráz nyegov gléda na tó, ka je prav TA 1848, 9; i špikasti njegov nos ne samo dobro vohalo AI 1878, 10; ino nyegovu krále]ztvo knám priti bránio TF 1715, 28; Ne po]elei ani nikaj kaje nyegovu TF 1715, 17; na]lega bli]nyega, ali [ivincseta nyegovoga od nyega ne odtühili TF 1715, 17; vó je vr'ze i 'znyegovoga trbúha je vó zgoni KŠ 1754, 51; kako i [nyegovoga [zvéto]ga Teila SM 1747, 39; Csüti dás nyegov glász KAJ 1848, 5; na nyegovu nebeszko odicseno tejlo i krv KŠ 1754, 8a; nyegovu hi'so je povéksao SIZ 1807, 4; ka [zo nyegovu tejlo k]zebi dobili KŠ 1771, 101; Ki nyegovu roj]ztvo csúje BKM

1789, 20; Nyegovu mrtvo tejlo [zlu]šio nyemi vu nyegovom Templomi SM 1747, 31; tam [zidi na de]zniczi nyegovoi TF 1715, 22; mámo mi Odküpleny po nygovoi kervi SM 1747, 21; vnyegovom [zerczi [zvéti Duh zdisse SM 1747, 82; polei mo]o du]no [zpoznanye [nyegovov kervjov SM 1747, 49; Sz. Düh, ka [ze nyegovu vü]zt Düh zové KŠ 1754, 123; vsza szo rôk nyegovu delo KAJ 1848, 6; Boug je v]ze podvrgao pod nogé nyegove Kri]ztusa KŠ 1754, 131; Duso preporácsaj v-nyeg've roké SŠ 1796, 11; Zide vám zdrávje pod perotájh nyegovi SŠ 1796, 23 **2. izraža splošno pripadnost temu bitju, osebi**: Nyegov czio je pokázati, ka je KŠ 1771, 102; I vo je zi]ao glá]z nyegov vu v]zo Sirio KŠ 1771, 12; Nyegov be'zaj je od Ocsé Do pekla BKM 1789, 20; Toje nyegova vola TF 1715, 28; ino nyegova miloscha o]ztane vekivekoma ABC 1725, A6a; ino nyegova vóra opomina KŠ 1754, 41; Jeli sze je vsza nyegva miloszcsa zmenkala TA 1848, 61; Rú'zna je tu nyegva hodba KAJ 1848, 105; ár njegova moč je v prednji tacaj AI 1878, 10; Ka nam valá nyegvo trplejnye BKM 1789, 259; gda sze bode nyegovu imé stelo KOJ 1845, 8; Odkud znás .. Snyegovoga [zvéto]ga Evangeliuma TF 1715, 39; nyegova iména zamán ne]zpomeni SM 1747, 88; Czio nyegovoga pi]zanya je pokázati KŠ 1771, 3 (B2a); naj sze i nyegovoga Jezika navcsimo KOJ 1833, X; ino radi pouleg nyegove zapoveidi hodimo TF 1715, 18; i vudnye od nyegove právde [ze [zpomina SM 1747, 92; ka je 'znyegove rejeli nasztavleni KŠ 1754, 7a; Ár je dobro nyegovomi iméni popejvati BKM 1789, 8; Na nyegovu pri]el]zno Diko SM 1747, 37; ali nyegovu moucs zataijo KŠ 1754, 20; Recs nyegovu bogajte BRM 1823, 8; stero je melo nyegovu besznoucsu szpoznati KOJ 1848, 4; tudi njegovo reč dobro pozna AI 1878, 8; Na nyegovu rejcs [ze nakleknemo SŠ 1796, 8; v]ze nyegovu pre]ztopenyé na dobro tolmac]ili TF 1715, 16; nyegovu [zrecso naprej pomága SIZ 1807, 7; To zmo]zno]zt nyegovu szká]ze BRM 1823, 10; Dabi mi vnyegovom krále]ztvi 'ziveli KŠ 1754, 119; [zem vu nyegovom iméni o]er]chen TF 1715, 10; ár vu nyegovom miri vass mir bode KOJ 1833, VII; ka [ze vu nyegovoj [z. rejcsi od nyega právi KŠ 1754, 16; sze naj po nyagovoj 'zeli delo oprávi AIN 1876, 63; 'znyegovim [ztvor]ejnyem ne]zpodobno 'ziveti KŠ 1754, 19; inoje [nyegovov [zvéto]v recsjov vküper zvézana TF 1715, 31; Žnyegovov pomočjov je lahko vse BJ 1886, 3 **3. izraža sorodstveno ali družbeno razmerje**: záto kaibi ja]z nyegov la]ztivni biu TF 1715, 22; nas odkupitel nyegov

drági řzin Bog SM 1747, 84; Nyegov řereg je máli Kř 1754, 11b; I ozdravo je řzluga nyegov Kř 1771, 25; Nyegov brat je knyemi kricsao KM 1790, 20; kakti nyegov pomocnik SIZ 1807, 10; nyegovoga národa ino 'slájhte z-ednov vejkov je naplodo SIZ 1807, 4; Ne pořelei ni řzlusbenicze nyegove TF 1715, 17; Dika nyegovomo řzino SM 1747, 67; Dika nyegovomi řzini BKM 1789, 20; Tebi řini nyegovomi BRM 1823, 2; řüsttvo nyegovomi řzini Zoltáni vernoszt priszégne KOJ 1848, 8; proti Krisztusi nyegvomi TA 1848, 3; vzéo je to dejte, i mater nyegovo Kř 1771, 8; uu řzinki nyegovom jedinom TF 1715, 22; vorjem Vu Jesussi Kristussi, řzini nyegovom SM 1747, 44; jedinom nyegovom řzini KMK 1780, 7; i náře tůvárořtvo nai bode z-Oczom, ino řnyegovim řzinom SM 1747, 19; zMáriom materjom nyegovom Kř 1771, 7; kaiřzmo mi nyegovi lařzivni řzinovje TF 1715, 26; ino řzmo nyegovi nepriátelje Kř 1754, 37; priřztoupili řzo knyemi vucseniczke nyegovi Kř 1771, 13; ka ga njegovi nepriáteli ne morejo prijéti AI 1878, 10; je on gucřo nyegovim řzinkom BKM 1789, 17; je pa poroudo brate nyegove Kř 1771, 5; od koga bole dománye nyegove Kř 1771, 33; i po nyegovi Apořtoláj po vřzem řzvejti prejdgano Kř 1754, 9b; Med drůgimi nyegovimi vnůkmi vrejden je řzpominanya KM 1796, 10 **4. izrařa izhajanje od bitja ali stvari:** drejvo dobro, i řzád nyegov dober Kř 1771, 40; i řzpoberéo řzkráleřztva nyegovoga vřze řzpáke Kř 1771, 45; poganye morejo přédti z zemlé nyegove TA 1848, 9; Tejlo pa nyegovoj materi zemli řř 1796, 6; Ár řzmo vidili nyegovo zvezjdo Kř 1771, 7; ino vnyegovom Orřzági TF 1715, 22; Hválte Gořzpodna nyegovi angyelje Kř 1754, 94; kak řzo nezgrůntane poti nyegove Kř 1754, 88; ár on zvelicsa řůřztvo řzvoje od grejhov nyegovi Kř 1771, 6; ino pouleg nyegovi zapouvidi ravnajmo Kř 1771, 68; vřteri je nář vecs csud nyegovi vcsinyeno Kř 1771, 36; i nigdár řze ne řzpozábi 's-nyegovi dárov KM 1783, 4; bode zadovolnořzt za nyegove grejhe SM 1747, 61; řteri nyegove zapóveidi přeřztoupajo TF 1715, 18; nyegove naj bougse ricři preobrácřsamo Kř 1754, 56; rávne cřinte řzteze nyegove Kř 1771, 9; i na nyegove áldove řze je nej zgledno KM 1796, 8; i po nyegovi ranai řzmo mi zvrácřeni SM 1747, 12; naj nyega nářzledůjete vu řztopájí nyegovi Kř 1754, 107; řticze řzi gnejzda naprávlajo na vejkej nyegovi Kř 1771, 44; i vu vřzej krajinaí nyegovi Kř 1771, 8; ino pod nyegovimi perotami ABC 1725, A7a; ino křivlénym řnyegovimi dářmi SM 1747, 19; Niki

pred nyegovimi mecsi řzprovůjdejo KOJ 1848, 4 **nřegov** -a -o sam. *nřegov:* zná Gořzpoud, řteri řzo nyegovi Kř 1754, 130; pomáğajmo, da řze vřza nyegova obdrřzijo Kř 1754, 59; i nyegove naprej vřzemem BKM 1789, 8b

nřén -a -o svoj. zaim. *nřen:* naj dragsi přiáteo nyéni SIZ 1807, 9; Njena hrána ne samo meso AI 1878, 9; kákřa je nřéna lastivnost AI 1878, 3; Nyéna řůbléna mati je nyei kamenico kupila BJ 1886, 4; naj on řzrecso nyéno naprej pomága SIZ 1807, 9; naj potrplejnje má řznemcsnořztami nyénimi SIZ 1807, 9

nřevkanje -a s *prepir:* ni nyevkanye, Neřzhája vř z-moji vřřzt BRM 1823, 386

nřjídva -e -e os. zaim. *onadva:* Nyidva řta se za svojo deco trůdila BJ 1886, 16; ne řzkrbi řze od nyidva, nego Kř 1754, 66; ali Boug je nyidva řzprejcsanya nej gori přijao KM 1796, 7; nego nyidva nezáj pelaj kbrati tvojemi Kř 1754, 66; Gda bi pa Boug nyidva kářao, i pitao KM 1796, 7; naj tej nyidva řůbijo BJ 1886, 10

nřjňni -a -o svoj. zaim. *nřihov:* med nyihne repé je pa goréce řzkale povéřao KM 1796, 49; porobili řzo nyihna řziljá KM 1790, 92

nřjihov -a -o svoj. zaim. **1. nřihov, izrařa řvojino řkupine bitij, oseb:** övék (nyihov) AIN 1876, 34; ino řzo nyihov gvánt práli SM 1747, 31; řzo nyihovo zemlo oszvojili KOJ 1848, 7; Od řzvinnyihovi Kř 1771, 24; naj odide 'řnyihovih krajjin Kř 1771, 27; varasé nyihove řzi řzrvřgao TA 1848, 7; Jezus vucséřji vu řzpráviřcsaj nyihovi Kř 1771, 12 **2. izrařa řplořno pripadnost tej řkupini:** i ogen nyihov řze ne vřařzi Kř 1754, 145; geto je od Bogá nyihov Jezik zmejsani KOJ 1833, IX; kákřaje nyihova zla volja TF 1715, 28; řtero je nej nyihova, nego Křiřztuseva, cséřzt Kř 1754, 12; Vřze povřzéd řze řzvejti, Nyihova rejs veszéla BKM 1789, 2b; vnoři řzo znářz, řterim nyihovo vřeime nepernářřa tou řzebov TF 1715, 7; Ka razlocsáva Nyihovo notrejsnye i vřnejsnye delo Kř 1754, 92; ár je nyihovo Králeřztvo nebeřzko Kř 1771, 13; vőnie verzi za nyihovoga přegresenyá vollo TF 1715, A7b; po nenávednořzti, vřteridóřzti nyihovoga řzerczá SM 1747, 7; naj řze i ti nyé 'řnyihovoga piřzma vcsis Kř 1754, 9b; geto řztvo nyihovoga dela řzhája eto, dabi řz. piřzmo nebi bilou popolno Kř 1771, A3a; Da Boug krůh do nyihove řzmerti TF 1715, 28; Zrok ete nyihove Důhovne velike řzlepofřti TF 1715, 4; Czaszar řze zaprvá nyihove neprestetlive vnořsine zboji KOJ 1848, 9; řselejo, ka bi nyihov Jezik řóřbřli KOJ 1833, VIII; ino za nyihovo voljo da nám nai nezadersi TF 1715, 29; na nyihovo videjnje v-Nébo je

zasztoupo KM 1783, 52; Ar, csi odpůlztite lidém přelztopený nyihovo KŠ 1771, 19; da niľse vu nyihovoj cšlztoucfi nemore dvojiti KŠ 1771, A3b; 'zelejo znyihovim ponácsisanyem podsztavo zdignoti AI 1875, kaz. br. 2; vľze grejhe kesalzi 'znyihovov kařtigov vréd KŠ 1754, 135; akoľze řznyihovi greihov oľzlobodio TF 1715, 35; Ar on to ľůlztvo zvelicľi od nyihovi grehov SM 1747, 10; ár on zvelicsa ľůlztvo řzvoje od grejhov nyihovi KŠ 1754, 99; koterimkoli nyihove greihe odpůlztite TF 1715, 34; grehe nyihove je nei racsunal SM 1747, 16; i neradi nyihove zapouvidi gori jemľemo KŠ 1754, 32; I vido je Jezus miřzli nyihove KŠ 1771, 28; Csi pa ne odpůlztite lidém přelztopený nyihova KŠ 1771, 19; ino vu nyihovi řzerczáj ľubézen pobuditi SIZ 1807, 8

3. izrařa sorodstvo ali družbeno razmerje: ino bodem nyihov Bog, i onih moih řzinove SM 1747, 18; Nyihov zvelicľitel řzám řzi BKM 1789, 4; etoj velikoj nevůli je nyihov lastiven sin zrok bil BJ 1886, 9; od ki řzmo vkradnoli, ali nyihovoj 'zlájhti KŠ 1754, 53; Sto řzo nyihovi Otroczí KŠ 1754, 31; Vnougí, kak i nyihovi trijé Kapitánje KOJ 1848, 9; nego i ednoga nyihovih vojov vlouvo KOJ 1848, 8; tak, da řze zdaj nám nyihovim řzinom řzkumina KŠ 1771, 4a; záto řih more ľubiti, kakti nyihove najvėkse dobrotlivnike AIN 1876, 9

4. izrařa izhajanje od řesa: drevje .. na nyuvi vekaj so spevne řtice gnezdile BJ 1886, 25

njiva -e ř *njiva*: Ager Nyiva KMS 1780, A9; Nyiva Szánto föld KM 1790, 95; ka khrami řzlisi, liki nyiva KŠ 1754, 61; Nyiva je pa ete řzvejt KŠ 1771, 45; prelo'zi nám to priliko od koukola nyive KŠ 1771, 45; jeli řzi nej dobro szemen poľzejjao vtvojo nyivo KŠ 1771, 44; Teda dvá bodeta na nyivi KŠ 1771, 82; Nyive řzo zeléne BKM 1789, 95; nyive dáva TF 1715, 21; Ktomi nyive priglédne KŠ 1754, 85; ki je niháo nyive KŠ 1771, 134; je jáko lejpe nyive mejla KM 1790, 46

njívni -a -o prid. *poljski*: Pod eto dácsno ne szpádnejo: orszácske i nyivne poti AI 1875, br. 1, 5

njívnost -i ř *poljedelstvo*: po etih krajih pa sze je poklacsene ravnice nyivnoszti ino vinonosznoga tersztja obdelanye usztavilo KOJ 1914, 96

nò medm. *no*: No záto mi vľzigdár terdno veruľztuimo SM 1747, 84; No zdaj, bogáczi, joucste řze KŠ 1771, 752; No jaľz tebi dájem hválo BKM 1789, 82; No, no – právi Jo'zef szmejom AI 1875, kaz. br. 7

Nóa -a m *Noe*: je notri řjou Noa vu bárko KŠ 1771, 229; I, liki je bilou vu dněvi Noa KŠ 1771, 229

nóč in nóuč -i ř *noč*: Nocs je 'ze preminoula KŠ 1754, 246; pride nocs, gda niscse KŠ 1771, 296; Dáva nocs řzkim řze bliřľijo BKM 1789, 20; Sztrási vecsna nocs KAJ 1848, 4; Ob řtrtoj řztráři pa te nocsí KŠ 1771, 49; kak ta mláda deca od nocsí AI 1875, kaz. br. 7; priti nocsí je pa vő řou KŠ 1771, 244; ino mené eto priřelzno nocs obráni TF 1715, 46; eto preminoucfo nocs TF 1715, 45; eto preminoucsno nocs ABC 1725, A5a; Jasz czeilo nocs ABC 1725, A8a; mené eto priřelzno nocs obrani SM 1747, 47; řteri je nyé tou'zo dén nocs KŠ 1754, 118; eto nocs bodo dűlo tvojo proľzili KŠ 1771, 212; Oh keliko ři je ovo nocs řpadnolo KM 1783, 4; Dobro nocs, roditelje BKM 1789, 422; Dűso preporácsaj v-nyeg've roké dén nocs sš 1796, 11; perém vszo nocs posztelo mojo TA 1848, 5; uu onoi noucfi vzeuje TF 1715, 39; vu onoi Nocfi vzéo KŠ 1754, 39; řze vľzi řzpácsite vetoj nocsí KŠ 1771, 89; Vu nocsí kaksté vihéra KAJ 1848, 3; Zetov nocsjouv tá prejde KŠ 1754, 245; I da bi řze poľzto řtirideľzét dni, i řtirideľzét noucfi KŠ 1771, 11; je bio tri dni i tri nocsí KŠ 1771, 40

nòčni tudi nóučni -a -o prid. *nočen*: Zte nocsne témnoľzti řzi me gori zbudil SM 1747, 64; Kako varivács nocsni BKM 1789, 218; Szte nocľne témnoľzti řzi me oľzloboudo BKM 1789, 362; Kristus, ki přzveitis nocsno témnoľzt SM 1747, 66

nočűvanje -a s *nočevanje, ponočevanje*: Knigam vecsno nocsűvanye KAJ 1870, 78

nočűvati tudi nočivati -űjem nedov. *prenočevati*: cseresz nocsí vöné na pòli nocsűjeta KAJ 1870, 139; i nocsűvao je na góri KŠ 1771, 244; Jánosko je vu vėszi nocsűvao KAJ 1870, 116; Med potűvanyem szta vu ednoj vėszi nocsivala KAJ 1870, 130

Nóe -a m *Noe*: Noe bárkol dveriti řzi BKM 1789, 4; Etak Noe KM 1796, 9

Nóev -a -o prid. *Noetov*: Noeva bárka KŠ 1754, 185

nogáča -e ř *noga pri pohiřtvu*: Moski morejo brs popravití kakti nogacse KOJ 1845, 43; naidemo to veliko csno táblo, ali na nogacsaj KAJ 1870, 9

nogavica -e ř *nogavica*: Harisnya; stunfa, nogavicza KOJ 1833, 159

Nögér -a m *Nyögér, kraj na Madřarskem*: Nögér KMS 1780, A3

nohét tudi nojét -a m *noht*: Unquis Nohét KMS 1780, A7b; Nohét Kőröm KM 1790, 92(a); Konec prsztòv odzgora nojét pokriva KAJ 1870, 34;

Naednok je samo začnola dečáka nohét smoditi BJ 1886, 9; Nojéto v dvajszi i stiri KAJ 1870, 171; negriziszi nojéte KOJ 1845, 26; [krti] májo močne nohéte AI 1878, 10

nòrec -rca m *norec*: Sz-kém sze, kak norcz z-ognyom, lôdim KAJ 1848, 188; Fejztus ga za norcza dr'zi KŠ 1771, 421; i dônok řzo ti náj vékři norczí KŠ 1771, 444; kak norczí i blázni preidejo TA 1848, 39; Moje pero, nê szi ti za norce KAJ 1870, 7

noríja -e ř *neumnost, norenje*: Noria ABC 1725, A3b; Záto je velika noría oni křřtsenikov KŠ 1754, 203; ár řzo nyemi noría KŠ 1771, 493; Szprevedije, i norije plácso tam ti várás BKM 1789, 451; řzo řze kako ti znorijam, spotati navadili SŠ 1796, 107

noríščina -e ř *noríšnica*: Te ľudomorec pa z-noriscsine tesko vöpride vecs szvojem 'zitki AIP 1876, br. 11, 7

noríti nõrim nedov. *varati, golřufati*: Bio je pa neki mou'z, ki je noro ľřztvo KŠ 1771, 364; Kak bi sz-têm csloveka noro KAJ 1848, 230

nòrlasti -a -o prid. *nor, neumen*: Murad, te prvľesi tõrszki ceszar v táksem norlasztom sztáliscse jeszte, ka ne vê AIP 1876, br. 10, 8

nòrlavi -a -o prid. *nor, neumen*: Eden norlavi cslovek je ednòk vugnoti řteo gla'zojno KAJ 1870, 13; ár je ta norlava mühica 'ze zgorela KAJ 1870, 9; Nistero norlavo dête je razbijati zácsalo KAJ 1870, 113

nòrlivi -a -o prid. *nor, blazen*: Táksi norlivi moro sze vu hrámbo norlive szpraviti AIP 1876, br. 4, 2

noròust in nõrost -i ř *norost*: ár je norouřzt nyemi KŠ 1754, 71; Noròřzt, Rú'znouřzt Od vřzákoga Tákovoga, Ki ne dicsi Jezusa BRM 1823, 78; ti znás nõrost mojo TA 1848, 54; Niki nouri řzvojo norouřzt, jaj, keřzno řzpoznáva BKM 1789, 451

nòrski -a -o prid. *neumen*: Veckrát řzem řze řz-Tébe po norřzkom řzpozábio BRM 1823, 32; Norřzka i nevcsena řzpitávanya pa odvrzi KŠ 1771, 649

norùvanje -a s *norenje, neumno vedenje*: Norùvanye KMS 1780, A3; Norùvanye KM 1790, 8; i norùvanye, tou je vase veřzeljé BKM 1789, 448; i norùvanye, tou je vase veřzeljé SŠ 1796, 106; ár na norùvanye nema ni csasza KAJ 1870, 105

norùvati -újem nedov. *noretí*: zacсне norùvati KAJ 1870, 152; Jaj nyemi, csi pròti nam norùje KAJ 1870, 96; ne bi erkli, ka norùjete KŠ 1771, 519; eden caszar, ki tak norùvao za nõvi oblêk AI 1875, br. 1, 6

nòsa medm. *daj*: Nořzřza drága brátya, radi jejmo SIZ 1807, 36; nosza ercsi Izrael' TA 1848, 107

nòsba -e ř *noša, obleka*: Táksó goszpcosko noszbo má AIP 1876, br. 10, 4

nositi nõsim nedov. **1.** *nositi, držati kaj težjega in hoditi*: nej ti je řzlobodno nořziti pořztele KŠ 1771, 279; trnavo korouno na řz. glávi nořzo KŠ 1754, 237; řzo vnouge bete'snike k-nyim nořzili KM 1796, 119 **2.** v zvezi s *paska, skrb skrbeti za koga, kaj*: kak má na czejlo gmajno řzkrb nořziti KŠ 1771, 632; máte na posteni 'sitek poszebno szkrb nosziti KOJ 1845, 89; On na mé řzkrb nořzi SM 1747, 72; Donok na vòrne řzkrb nořzi SŠ 1796, 4; vòrno řzkrb nořzi na nyo SIZ 1807, 9; Bog na vse skerb nosi BJ 1886, 45; ofřinřzko řzkrb nořzio KŠ 1754, 31; nořzi ti pařzko SM 1747, 82; nořzi i denésnyi dén řzkrb na nářz KŠ 1754, 224; Nořzi pařzko ti na řzina BKM 1789, 69; řzo na nyega vòrno řzkrb nořzili KM 1790, 58 **3.** *izrařa, da je pri osebku kaj kot oblačilo, oprava*: Kakda more mou'z glavou nosziti KŠ 1771, 511; řteroga řoulinczov řzam nej vřjeden nořziti KŠ 1771, 10; ki řzvetli gvant nořzi KŠ 1771, 747; ki mejhko odeteo nořzijo KŠ 1771, 35; i gizdav gvant nořzimo KŠ 1754, 43; Csi řze řzpravedno nořzimo KŠ 1754, 43; kak sze drůgi noszijo KOJ 1845, 38 **4.** *imeti*: recsi, stere na konczi litero *d, i, z, j*, noszijo KOJ 1833, 27 **5.** *izrařa stanje, kot ga določa samostalnik*: ar ti bo tesko nořziti tou breme SM 1747, 82; Právde járem .. ni mi ga nořziti nemremo KŠ 1754, 68; kri'z mirovno nořziti KŠ 1754, 12b; Jezuřa vu mojem tejli nořzim KŠ 1771, 570; kteri toga řzveita greihe nořzi SM 1747, 12; steroga nájměnsi táo toga celoga imé noszi, dp. tej (mléko) AIN 1876, 10; oni Kriřztusevo cséřzt nořzijo KŠ 1754, 218; Zvolnim řzerczom bom nořzo, li povéksai mi vòro SM 1747, 71; I, kikoli ne bo nořzo kri'z řzvoj KŠ 1771, 220; Ne nořzte mosnyé, ni turbo KŠ 1771, 202; i zkou'ze pojájz je nořzo KŠ 1771, 103; da řzo na te nemocsne nořzili faczalejge KŠ 1771, 401; Nede on popovszta noszo KAJ 1870, 6; On je grehov plácřo vzél, ino je nořzo SM 1747, 12; betege naře je on nořzo KŠ 1771, 26; steri nyemi je ne telko haszka noszo KAJ 1870, 91; ki řzmo nořzili czejloga dnéva bremen KŠ 1771, 65; Kris enkrát zakaj bi ne nořzo KŠ 1754, 263; řzmrt Vřze nász ednáko v-grob nořzi BKM 1789, 410 **6.** *imeti plod v telesu*: blá'zene řzo one utrobe, řtere řzo tebě nořzile KŠ 1771, 208 **noséči** -a -e *noseč*: **1.** *ki kaj drři in hodi*: Vo je řou záto Jezus nořzécsi trnavo Korouno KŠ

1771, 328; I prisli lzo knyemi z-Bo'zim 'zlakom vdárjenoga nofzécési KŠ 1771, 106 **2. ki ima na sebi kaj kot obleko ali okras:** ti bogáti vnogo szrebra i zláta noszécési AI 1875, kaz. br. 1 **3. ki ohranja, vzdržuje:** na nájz paľzko nofzécési KŠ 1754, 30; Ki bodoucsi bliľzk dike nofzécési vľza zricsjouv zmo'znojzti ľzvoje KŠ 1771, 672 **4. ki daje sad, plod:** od zgora dávajoucsi nám vrejemma ľzád nofzécésa KŠ 1771, 386 **5. ki ima v telesu plod:** nájdena je nofzécésa zDúhá ľzvétoga KŠ 1771, 5; Dabi nofzécésa poľztála BKM 1789, 25; pride liki bolezen na nofzécésa 'zeno KŠ 1771, 621; i da jo noszécésa nebi mogao na sinyek ovesziti KOJ 1845, 65; V-utrobi ľzád nofzécési 'zen peľzem BRM 1823, VIII; Noszécési 'zén KAJ 1848, VIII; Jaj pa tim nofzécésam i na dávajoucsam KŠ 1771, 80; Jaj pa tim nofzécésim KŠ 1771, 243 **nošévši -a -e noseč:** 25 let noszévši púspekszko plemenitoszt AI 1875, kaz. br. 8

nòsnica -e ž *nosnica:* 'Ze v-prekliti za vosejo nyagove nosznice AIP 1876, br. 8, 6

nósov -a -o prid. *nosen:* ali ka pomága zdaj vsze bogásztvo, taksoj noszovoj lepoti neszrecsne vertínye AIP 1876, br. 10, 7

noš nõža m *nož:* Kés, nos AIN 1876, 37

nòšba tudi nõžba -e ž *I. noša:* Viselet; nosba KOJ 1833, 182 **2. vedenje:** Viselet; nosba, ponásanye KOJ 1833, 182; Med plészanyom sze vari no'sbe KOJ 1845, 37 **3. prenašanje:** Toga ftiča [goloba] za nošbo pisma nõcajo AI 1878, 24

nošéjnje tudi nošenje -a s *I. vedenje:* ľze pripovidávajo neľzrame'slivo nofejnye KMK 1780, 43; i vnoseneyj je nájden, kako cslovik KŠ 1754, 106; vu ľzvelztva doľztojnom nofejnej KŠ 1771, 658; Kakda znofejnyem KŠ 1754, 43 **2. nošnja, prenašanje:** so elefante v boji nõcali, zdaj ga za nošenje bremena nõcajo AI 1878, 19

nòšnja -e ž *noša, oprava:* Poj, oblęcsi gori eto bajczarszko nosnyo KAJ 1870, 84

nóta in nõuta -e ž *napev:* Nouta SM 1747, 72; ár nota ľznáj'zi peľzen BKM 1789, 8; Nouta SŠ 1796, 3; Nóta BRM 1823, 8; I radúje sze skorjanca nõti KAJ 1870, 100; Na zgornyo Nouto KM 1783, 261; na nouto merkaj BKM 1789, 8; Na tó nõto BRM 1823, 1; Na znáto nõto KAJ 1848, 1; ľteri ľze na Vogrľzke nõute moreje popejvati BKM 1789, 6; pren. Vúk je zácSao szvojo nõto KAJ 1870, 67

notároš -a m *notar, občinski tajnik:* szo notárosa posztávlali AIP 1876, br. 8, 7; pri králeszkom notarosí dolidjánom testamenti AIP 1876, br. 3, 2; Vómetanye dácsa notarosí bodo oprávlali AIN 1876, br. 4, 1

notér tudi nõtri in nõtr prisl. *I. noter, izraža premikanje ali usmerjenost v zaprt prostor:*

Jajz pak noter hocsem poiti vu tvoio hiso ABC 1725, A7b; i ľteri bi noter sli ali, ne piľzтите je noter iti KŠ 1754, 163; Ár po tebi kmojemi Notr pridem Jezusi KŠ 1754, 262; Ár v-ľzrcze noter vidis BKM 1789, 374; Vezdáj knám noter ide BKM 1789, 12; ár vi noter nejdete KŠ 1754, 163; Pojdmo noter zvel'kim veľzéljom BKM 1789, 139; Idíte noter po teľzni vrátaj KŠ 1754, 143; noter bom ľou knyemi KŠ 1754, 126; czérkev ľzrczá mojega je hi'za, vľtero bi ti noter ľou KŠ 1754, 235; i ľteri bi noter sli KŠ 1754, 163; notri pa nemore KOJ 1848, 4 **2. navadno v zvezi z do prav, čisto, vse:** právo vadľúványe meo noter do Krisztusevoga rojsztva KŠ 1754, 11a; Ovo ja ľzem zvami noter do koncza etoga ľzvitá KŠ 1754, 112; Boj veren noter do ľzmrti KŠ 1754, 143; Vľzej od Ádama noter do pitanoga dnéva KŠ 1754, 139; notri do krvi Zakariáľove KŠ 1771, 78; liki je od ľzrejdynega mourja notri do Bejloga napuno KŠ 1771, A5b; kaj je ľzvojo ľz. rejcs notri do nalega 'zivlejnya obdr'zao KŠ 1771, A2b; Od temena mao, notri do poplata Ru'znoga grejha ľzem bio pun BKM 1789, 78; vóra tak vecs bije, notri do dvanájszet KAJ 1870, 158 **3. izraža stanje ali položaj v omejenem prostoru:** Vougri szo vecsfárti dalecs notri po nemskoj zemli stonkali KOJ 1848, 8; notri v čistoj i mrzloj vodi pa se vesélo pregánjajo ribice AI 1878, 3

nóteridéjnje -a s *vhod, vstop:* Ár je bougse malo ľzpraviczov, liki vnogo noteridejnye znepráviczov KŠ 1754, 53; Boug naľe vó idejnye, Álduj noter idejnye BKM 1789, 149

nóter peláti ~ -am nedov. *peljati, voditi v kaj:* Dai daga vu vľzeh Angelov, i verni Tuvárostvo noter pelaio (neľzéo) SM 1747, 62

nóter ségnoti ~ -em dov. *seči v kaj:* nego nai on ľzám nai pervle noter ľzégne vu ľzvoja nádra TF 1715, 42; nego nai on ľzám opervics vu ľzvoja nádra noter ľzégne SM 1747, 42

nóter vcepiti ~ -ím dov. *vcepiti, doseči, da se kaj kje pojavi, ohrani:* kágdabi mogli ľummo vľzega kerľchánľztva vto málo Deczo noter vczepiti TF 1715, 6; Noter ga vľzercze me vczipim, Jesussa ne odpúľztiim SM 1747, 78; Boug gda je nyidva ľztvouro, ľzrczé noter vczejpo KŠ 1754, 6a

nóter vzéti ~ -a ~ -o prid. *sprejet:* Krátka ľumma vľzega ľzvétoga piľzma, koteraje od ľzvéte Matere czirkvi noter vzéta TF 1715, 20; ľumma, koteraj je noter vzéta TF 1715, 20

notréjnji tudi notréšnji -a -e prid. *I. notranji, ki je znotraj kake celote:* Vitézje ľzo ga pa odpelali vu notrejsnyí táo dvora KŠ 1771, 152; i vu

notreisnyo hi'so idoucsi joukao [ze je KM 1796, 30 **2. nanašajoč se na določeno organizirano skupnost**: i miniszter notresnyi dugoványu vu orľzági najvékso oblászť má vrokaj AI 1875, br. 2, 1 **3. nanašajoč se na človekovo duševnost**: nas cslovik dônok [ze notrejsnyi ponávla KŠ 1754, 192; Notrejsnyi cslovik [ze oprávi SŠ 1796, 44; Notrejsnyi Sztarisina SIZ 1807, 16; Kakda notrejsnye (delo) KŠ 1754, 92; Kákse more biti po'salťuvanye? Notrejsnye KMK 1780, 69; i dűh, ka [ze notrejsnyega vszrczi doľztája KŠ 1771, 445; 'zaloszti i notrěsnyega boleznozsti glász sze rasűro AIP 1876, br. 2, 1; Notrejsnyo i vűnejsnyo csiszťoucsó KŠ 1754, 54; ár [ze ona 'zelej i vnotrejsnyem dűhovnom rázumi [zpunývavati KŠ 1754, 69; da [ze mocsno potrdite po Dűhi vu tom notrejsnyem csloveki KŠ 1771, 579; ino znotreisnyim [zkűsávanyem vnelzrecso nyega miľzli zapelati SM 1747, 42; cslovik [zebé vmori Znotrejsnyim tálom KŠ 1754, 36; csi [zmo nyegovi notreisnyi nepriátelje KŠ 1754, 37; Grejh [ze zové vľze notrejsnye náklonoľzti i mislejnya KŠ 1771, 440; Vidis moje notrejsnye rane KM 1783, 122; nejga méra vmoji notreisnyi kotrigaj KŠ 1754, 232 **4. v zvezi notrěsnje-stališča dostavek notranji dostavek**: Sztáliscsa-doszťavki szo trűjefěle, kak: 1. notresnye-sztáliscsa doszťavek AIN 1876, 19 **notrějšnji -a -e sam. notranji, notranjost**: Obűdi [ze oh me [zrcze I vľzáki tao notrejľnye BKM 1789, 387; nyih notreisnyá [zrcsna [aloszť ABC 1725, A7b; Nejli i vi te notrejsnye [zoudite KŠ 1771, 499

nòtri dàti ~ dám dov. *izročiti*: i goricze vű dá drűgim delavczom, [teri nyemi notri dájó [zád vu [zvojem vrejmeni KŠ 1771, 71

nòtr idejnye ~ -a s *vstop, začetek*: da [zmrt naľľa telovna je notr idejnye vu 'zitek KŠ 1754, 117

nòtri djánje ~ -a s *položitev*: Mojga tejla vu to zemlo notri djányem, Ne 'salolťtim [ze jaľ nad raľzípávanyem SŠ 1796, 60

nòtri djáti ~ dènem dov. *vstaviti*: Tak, csi sze pred okoncanyom komaj preminoucsoga vrejmena v-kázavnom módusi *n* litera notridene KOJ 1833, 88; vszigďár eto málo rejcs: *mint* zmesz notridenemo KOJ 1833, 134

nòtri idejnye ~ -a s *vhod, vstop*: naľe kvám notri idejnye KŠ 1771, 616; po obecsanyi notri idejnya KŠ 1771, 676; Alduj i notriiděnye KAJ 1848, 138; vu grob notri idejnye SŠ 1796, 55; [ze vam podili notri idejnye vu kráľeľztvo KŠ 1771, 718

nòtri iti ~ idem nedov. *iti v kaj*: Ali kakda more [to notri idti vu hi'zo toga mocnoga KŠ 1771, 39;

ka nám je potrejbno notri idti vu kráľeľztvo Bo'ze KM 1783, 217; ni jasz ne'zelēm k tebi notriidti KAJ 1870, 24; Vi [zami notri nejdete KŠ 1771, 76; Ti pa idi notri vkámro tvojo KŠ 1771, 18; Idite notri po teľzni vrátaj KŠ 1771, 22; Nejdí notri na [zoudbo [z-tvojim [zlugom KM 1783, 208; Nebode vľzáki notri [ou vu kráľeľztvo nebeľzko KŠ 1771, 23; Vľterokoli meľzto pa bodete notri sli KŠ 1771, 32; Gda pa bi notri sla Herodiáľeva csi KŠ 1754, 45 **nòtri idouči** ~ -a ~ -e *gredoč noter*: notri idoucsi prijao jo je za rokou KŠ 1771, 30; Notriidčosa k-ednomi .. vért, erkla szta KAJ 1870, 133; I notri idoucsi vu ládjo prisli [zo prejk mourja KŠ 1771, 283; Vi niti notri idoucese, ne piľzťite notri idti KŠ 1771, 76 **nòtri idouči** ~ -a ~ -e sam. *prihajajoči*: Nej to notri idoucese vu vűľzta, olzkruni csloveka KŠ 1771, 50

nòtri jemánje ~ -a s *prejemanje, prejemki*: mi edna gmajna nej podilila kaj na vű dávanye i notri jemánje KŠ 1771, 600

nòtri lovlěnje ~ -a s *aretacija, zapor*: Mileticsevo notri lovlěnye na szpřaviscsi doszta gucsa bode zrokűvalo AIP 1876, br. 8, 1

nòtri lűčiti ~ -ím dov. *vreči v kaj*: je eden pogan Marie kejp v szodisinszko germouvje notrilűcsó KOJ 1914, 108

nòtri něsti se ~ nesēm se nedov. *darovati se*: Ár, [teri [ztvári krv [ze notri neľzė za grejhe vu ta [zvěta po viľesnyem popi KŠ 1771, 697

nòtrioblěčťi se -oblečēm se dov. *vstopiti med redovnike*: szledkar sze je denok med Redovnike sz. Augustina notriobleko KOJ 1845, 53; V Erfurti sze je med auguszťinarzske baráte notrioblejko KOJ 1914, 112

nòtri obvzėti ~ -vzēmem dov. *zajeti, objeti*: Lejva, i deľľzna [noga] [zvejť notri obvzėla SŠ 1796, 93

nòtri oseliti se ~ osėlim se dov. *vseliti se*: Zádnyis edno rű'zo dônok najsla, stero szí za szťan zabrála i notri sze oszelila za disěcse liszťje AIP 1876, br. 2, 6

nòtri pelāti ~ pėlam nedov. *vpeljevati, uvajati*: Gda pa páli notri pela prvorodjenoga vu ete [zvejť KŠ 1771, 672; Da nálz notri pela vu [zvoje bláj'sen[ľztvo SŠ 1796, 65

nòtri plěziti ~ plězím nedov. *plezati v kaj*: Ár [zo [ztej, ki notri plezjijo vu hi'ze KŠ 1771, 650

nòtripobiranje -a s *nabiranje*: Pokedov je álmostva notripobiranye narocseno KOJ 1845, 54

nòtripodkrádnoti se -em se dov. *prikrašti se v kaj*: Rejszan sze je eden vu szpálniczó Sz.

- Stevana eden vecsér notripodkradno KOJ 1848, 15
- nòtripoglednoti** -em dov. *pogledati v kaj*: V-eto csüdno kovacsniczo nám je Boug dopúszto nikelko notripoglednoti KOJ 1845, 102
- nòtri pokazati** ~ pokážem dov. *prikazati, predstaviti*: Notri náǝz pokáse Kriǝztus vu ǝzvoje lúbézni SŠ 1796, 150
- nòtripostáviti** -stávím dov. *umestiti, postaviti*: je Czaszar meszto indasnyega Palatina notriposztavo Ambringen Jánosa KOJ 1848, 97 **nòtripostávleni** -a -o *umeščen, postavljen*: Záto szo vnougi plebánuske pretirani, ino na meszto nyih kalvinszki ali luth. predgarje notriposztávleni KOJ 1848, 92
- nòtri potegúvãti** ~ -újem nedov. *vdihovati*: Zrák potegújemo notri i tiszkamo vö na nõsz KAJ 1870, 150
- nòtripotísnoti** -em dov. *vriniti*: Gda more vküpprikapescüvajúcousoǝliteronotripotísnoti vu naprávlanyi trétye persóne jedinszkoga racsúna KOJ 1833, 43
- nòtri povédati** ~ povéjím dov. *zapovedati*: tou je bolvanom aldüvano: ne jejte za volo onoga, ki je notri povedao KŠ 1771, 510
- nòtri povlãčiti** ~ -ím dov. *pobranati*: Tá posehano semen zbránov notripovlãçijo BJ 1886, 27; ki bi moj grãsecz notri povlãcso KM 1790, 46
- nòtri pričërcãti** ~ -am dov. *nakapljati, drug za drugim priti*: ki je na Kristusovoj ovsárniczí esce bole vrãta odpro, v stero je vnogo lutheránov notri pricsercesalo KOJ 1914, 152
- nòtri prijëti** ~ prímëm dov. *sprejeti*: szo Vogri drúge národe med szëbe notri prijali KOJ 1833, X
- nòtriprikázati** -kážëm dov. **1.** *pokazati*: Dáj nam té kincs postúvãti, I v-nëbí ga tebi Notriprikázati KAJ 1848, 69; da nyá Nebeǝzkomi tvojemí Oçǝi notri priká'ses KM 1783, 67; cërkev, da bi jo tebi, liki kákǝi áldov, notriprikázali KŠ 1771, 852 **2.** *predstaviti*: szrecso nyim mam eden nõvi pôv notriprikázati KAJ 1870, 154; nyihovo veǝzëlo hi'so pascilí bomo ǝzejo poglednoti, ino ǝzebë notri prikázati SIZ 1807, 16
- nòtri prikažúvãti** ~ -újem nedov. *darovati*: meszto náǝ dragsega dára za náǝje grejhe tebi notri prika'süvalo KM 1783, 105
- nòtri prímati** ~ prímëm nedov. *sprejemati*: Dáj nam tvojega ǝz. Dùhá, da ga poznamo i kǝzebi notri prílemo KŠ 1771, 820
- nòtriprinësti** -nesëm dov. **1.** *prínesti v kaj*: mokre gabáne v-toplo prebiválniczo notriprineszëjo KOJ 1845, 42 **2.** *privesti, pripeljati*: je Oláh Miklós Redovnike Tiváristva Jezusovoga notriprineszao KOJ 1848, 82
- nòtri pripelanjë** ~ -ã s *uvod, uvajanje*: Ár je níkej nej popólnoga vcsinila právda, nego je notri pripelanjë bouǝlega vüpanya KŠ 1771, 682
- nòtri pripelãti** ~ -pëlãm dov. *uvesti*: kriví vucsítelje, ki pouleg Bo'ze rejcsi notri pripelajo pogibelna jeretinǝzta KŠ 1771, 719 **nòtri pripëlani** ~ -ã ~ -o *uveden*: návade i segé, stere szo v-cslovecsãnszko tiváristvo notri pripelane KOJ 1845, 21
- nòtri priropíti** ~ -ím dov. *prihrumeti, hrumeç priti*: Zbucseni pávri szo vu farof notri priropíli KOJ 1914, 139
- nòtri pritéçti** ~ pritéçëm dov. *pojavití se kje v doloçeni koliçini*: Nístero blãgo pod vékso vámo pride. Po táksem zná vecs notri príteçsti, ali eto nede za nas ország haszek AIP 1876, br. 6, 2
- nòtri príti** ~ prídëm dov. *priti v kaj*: notri ǝzam príǝao vu tvojo hi'zo KŠ 1771, 457; pren. liki je po ednom csloveki grejh vu ǝzvejt notri príǝao KŠ 1771, 457; Právda je pa pouleg toga notri prisla KŠ 1771, 458
- nòtri püstíti** ~ -ím dov. *dovoliti vstop, prihod*: Horvãtje szo níti zdáj nej Protesztanzstvo med szë notripüsztíli KOJ 1848, 89
- nòtripüstšenjë** -ã s *vstop, prihod*: Terjali szo protestantszva na Horvãtszko tudí notripüstszsenye KOJ 1914, 137
- nòtri raçúnati** ~ -am dov. *vraçunati, upoštevatí*: Tomi delajúoucemí ǝze pa plãcsa ne racsúna notri pouleg miloǝcse KŠ 1771, 454; tou meni notri racsúnaj KŠ 1771, 666; pren. Blã'zen on mô'z, komi notri neracsúna Goszpdöd grëha TA 1848, 24; zmëro je ete ǝzvejt ǝzebom i nej nyemí je notri racsúnao preǝztopenýá nyegova KŠ 1771, 537
- nòttriogãtati** -am dov. *priropotati*: Kcsaszí szo notttriogãtãle préçimbne kocsjë KAJ 1870, 38
- nòtrisilëjnje** -ã s *vsiljevanje, pritisk*: Bécs pa Törçi nedobíjo, nego pri v-nyega notriszilejnji vecskrát nazájzbití zgíbíjo KOJ 1848, 78
- nòtri sipãti** ~ síplem dov. *poslati*: edno csrejdo Magyarov notri szíple vu Stajerszko KOJ 1848, 67
- nòtriskãkanje** -ã s *vpad*: Pokedob bi Törçi po notriszkãkanyí vu Horvãtszko razbili obsztojëcsi mir KOJ 1848, 84
- nòtri skázati** ~ skážëm dov. *pokazati*: Ka gori poǝzvecseni Popevje, krúh, ino Vínõ morejo Nebeǝzkomi Ocsi notri ǝzkázati KMK 1780, 85

nòtri skažùvati ~ -ùjem nedov. *darovati*: Vu szvétoj Mełji notri řzka'sùje řzamoga řzebé Kriřřztus Jezus KMK 1780, 51

nòtrisklásti -skladém dov. *vstaviti, vložit*: Gdare szta sztolar i sporar krédi z-delom, glá'zar notriszkladé gla'zojno v-obloke KAJ 1870, 75

nòtri spádnovři ~ -a ~ -e prid. *ko je vstopil*: Notri řzpadnovři pa on na prřzi Jezusove ercsé nyemi Kř 1771, 312

nòtri spelávanje ~ -a s *uvajanje*: Nòvoga vucsitela notri řzpelávanye BRM 1823, VIII

nòtri splèziti ~ splèzim dov. *splezati v kaj*: Tou je pa vcsinyeno za volo krivi bratov, ki řzo notri řzplèzili Kř 1771, 559

nòtrisprávit -správim dov. *pospraviti*: drevje nòvi 'zitek dobi i szvoj szád prineszé, nyega szád pa, kak láni, za endrùgim notriszprávim KAJ 1870, 160

nòtri správlanje ~ -a s *spravilo*: Pocsaszoma pride vrèmen notriszprávlanya KAJ 1870, 133; sze dolizracsunati má doli i notriszprávlanye AI 1875, br. 1, 6

nòtrisprávlenje -a s *spravilo*: szo nê csakali z notri szprávlenyom AIP 1876, br. 9, 8

nòtrisrániti -im dov. *shraniti*: je dála presztornogloboke jame szkopati, ino vsze ne'sivo notriszrániti KAJ 1848, 75

nòtristávlati -am nedov. *zadrževati, pritrgovati*: Csi bi pa plácco delavczí Notrisztávlaó po 'zúkavczí KAJ 1848, 282

nòtri stópiti tudi nòtri stóupiti ~ -im dov. *vstopiti*: naj vsaki zná, ka je notri tákše déte stópilo, řtero se že poštenyá návčilo BJ 1886, 4; groza obide krsztsenika, gda v-Cérkev notrisztoupí KAJ 1845, 22; Ka oni, ki řze okrřztijo, notri řztoupijo vu řzvèto Mater Czerkev KM 1780, 59

nòtristreliti -ím dov. *ustreliti v kaj*: Czlou dvá golombisa szo vu Krála hi'so notrisztrejlili KAJ 1848, 71

nòtristréti se -stèrem se dov. *zломiti se*: Ali na ténki léd je nejdobro idti, ár se hitro notristere BJ 1886, 32

nòtrisúnoti se -em se dov. *vdreti*: hlápecz Dùhovnikov tуди sze v-hi'so notriszúne KAJ 1845, 99

nòtriterjanje -a s *izterjevanje*: K-etomi sze szlisi: dácce vòmetanye i notriterjanye AIP 1876, br. 2, 2

nòtriterjati -am nedov. *izterjevati*: tecsász, ka sze je eta velikodúsna ponùdba notriterjala KAJ 1848, 118

nòtritikati se -am se nedov. *tiřcati, riniti v kaj*:

Vu farof pri sz. Benediki szta sze dvá farara ne enkrát notritiszkala KOJ 1914, 132

nòtri vcèpleni ~ -a ~ -o prid. *vcepljen*: Ár csi řzi ti zprirodjene loske olive vò řzjecseni i prouti natúri řzi notri vcepleni vu dobro olivo Kř 1771, 473

nòtri vcípiti ~ -ím dov. *vcepiti*: Ár je zmo'zen Boug, da je pá notri vcípí Kř 1771, 473; **nòtri vcípiti se** ~ -ím se *vcepiti se*: I kako vu ográczí, Notri řze vcípíjo BKM 1789, 7b; vo řzo zlámane vejke, naj řze jařz notri vcípim Kř 1771, 473; pren. Vu Kriřřztusa řze mi notri vcípimo BKM 1789, 225; prořzim, naj řze vu tvoje řz. od Marie rodjeno tejló notri vcípim KMK 1780, 108

nòtri vdáriti ~ vdárim dov. *I. udariti, treřčiti v kaj*: ár tákši hip v-türen rado notrivdári KOJ 1845, 105 **2. prihrumeti, pridrveti**: Vu vremeni strtoga Béla krála je z-dalésnyi dr'zél Ásie velika esrèda protivnoga lúdsztva esze notrivdáрила KAJ 1870, 164

nòtrivdíranje -a s *vdíranje, vhod*: Nomen v-ablativus pride gda verbum kama notrivdíranje znamenùje KOJ 1833, 130; Notrivdíranje (a beható) AIN 1876, 20

nòtrivdrèjti se -vderém se dov. *vdreti*: teda sze nikeliko sztou junákov v-grád notrivderé KOJ 1848, 90; pren. poganye szo notri vdrlí vu tvojo örocsino TA 1848, 65

nòtrivgnèzditi se -ím se dov. *ugnezditi se, vriniti se*: vu vzakoj versztví vládbe sze je zmejsancza, vkanyùvanye i dúsnosztiř zapùsténye notrivgnezdilo KOJ 1914, 111

nòtrivòženje -a s *privažanje*: Notrivo'zenye sze redovno med veszèljem godi KAJ 1870, 133

nòtrivpèlani -a -o prid. *uveden*: On je za mladino soule goriodpro, ino nyé Jezuitom, ino znouva notrivpèlanim Piaristam zroucco KOJ 1848, 102

nòtrivrčti -vižem dov. *vstaviti, vtakniti*: Oni verbumi pa, steri v-jedinszkoj trétyoj persóni *ik szillabo lùbijo, hat, het* pridavek zmesz notrivr'sejo KOJ 1833, 49

nòtri vzèti ~ vzèmem dov. *sprejeti*: ki pořzljù'ajo rejs i notri ju vzemejo Kř 1771, 113; Vzemi ka je vcsino Notri vracsun vřze tou BKM 1789, 386; Prouti řztáromi vucsiteli to'zbe notri ne vzemi BKM 1789, 641; je Rim med řzvoje pogane i 'Zidove notri vzèó BKM 1789, 434; Rááb práznicza, gda je notri vzèla te pořzlane BKM 1789, 749; i vnouga drùga mejřzta řzo po nyem Evangyeliom notri vzèla BKM 1789, 260 **nòtri vzèti** ~ -a ~ -o *sprejet*: csi řz-tejmi 'sivlejnya ne bi dopùřztila kákřa obcsinřzka notri vzèta návada KMK 1780, 55; opomina te verne, naj

Íze toga notri vztéhoa právoga návuka dr'zijo KŠ 1771, 76

nòtrizagràjèni -a -o prid. **I. ograjen:** Nyive szo nê z-plòtom ali brvncami notrizagrajène KAJ 1870, 119; Tej divji avarci szo meli velke na pèt sészt mil dúge z-zemlov notrizagrajène oploute KOJ 1848, 6 **2. okoljen:** da szì je notrizagrajèni magyarszki Kráo nej znáo ovak pomocsti KOJ 1848, 64

nòtri zagrajùvati se ~ -ùjem se nedov. *ograjevati se:* Tak szo sze Magyari od vszej krajov zácsali notrizagrajùvati KOJ 1848, 10

nòtrizagrànóuti -ém dov. *zagrñiti:* One szì i drgetajòcsò violò pod obrambo vzelé i z-szvojom opádnymim lisztjem szo jo notrizagrànole KAJ 1870, 101

nòtri zaklèniti ~ -em dov. *zakleniti, zapreti:* szo Krála .. ino szo ga vu Siklós grád notrizaklènili KOJ 1848, 51

nòtrizapísati se -píšem se dov. *vpisati se, narediti, da se kaj ohrani v spominu:* Uprav té dén sze v-knigo notrizapísazajo, ki 'selejo znouva sztoupiti vu Bratovcsino KOJ 1845, 92; ino vu nyih Ízerczé hocsem jo notri zapíljati SM 1747, 18

nòtri zaplèsti se ~ -pletém se dov. *zapplesti se v kaj:* kak vu vodi ribe rade Íztojo A neznajo gda vu vláke notri Íze zapletou SŠ 1796, 126

nòtrizaprèjti -zaprém dov. *zapreti:* Bán .. horváte csini .. Kralice vloviti, vu Novigrád notrizaprèjti KOJ 1848, 49; Ovcé májo ovesárnice, vu stere sze notrizaprèjo KAJ 1870, 139 **nòtrizáprvši** -a -e *ki je zaprl:* Hunyadi Frideriki III. steroga je vu Nòuvomeszto notrizáprvsi tak dugo mantráo KOJ 1848, 59 **nòtri zaprèti** ~ -a ~ -o *zaprt:* Lüdomorci szo 'ze notri zaprèti AIP 1876, br. 2, 8

nòtrizasaditi -ím dov. **I. uzakoniti:** Matyas II. vu právdèno Knigo vsze notrizaszáditi nebráni KOJ 1848, 89 **2. umestiti:** Sz. Ladiszlav v-Zágrebi Pùspeka notrizaszádi KOJ 1848, 23

nòtri zaváni ~ -a ~ -o prid. *vpoklican:* Takje csùti, ka ti domò odpùscèni szoldáki szo notri zaváni AIP 1876, br. 8, 1

nòtri zlvèni ~ -a ~ -o prid. *ujet, zaprt:* miniszter predszednik obpitan bode, za káksega zroka volo szo tê notri zlvèni AIP 1876, br. 9, 1

nòtri zoselìti se ~ -sèlim se dov. *vseliti se:* Károl II. sze v-büdüszki grád notrizoszeli KOJ 1848, 48; Ábrahám notri Íze je zoljelo vu KánaánÍzko zemlo KM 1796, 15

nòtri zvàti ~ zovém nedov. *poklicati, povabiti:* po sterom náÍz Bog vu Ízvojo tûvárostvo ino vÍivanyè dá notri zvati SM 1747, 18

nòtr pistiti ~ pistím dov. *pustiti noter:* Boug, ka bi on koga mogao vò zaprejti, ali notr pistiti KŠ 1754, 10a

nòtr vzèti ~ vztèmè dov. *sprejeti:* On náÍz vu Ízvojo ovesárnicezo mèd te odebráne notr vzeme KŠ 1754, 126; Otsa, Íteri Ízvoje miloscse zadolÍztojnoÍzt KriÍztuÍevo notr vzeme KŠ 1754, 134

nòuga -é ž *noga:* Csi ercsé nouga: da Ízam nej rouka KŠ 1771, 515; liki dvej novej majoucsi Íze vrcsi vu gehèno KŠ 1754, 146; Ízem jaÍz plantavoga liki nogé KŠ 1754, 52; vu mre'zi szo zgráblene nogé nyihove TA 1848, 8; Prednje nogé so práve lopate AI 1878, 10; doli Íztepte prájh noug vaÍi KŠ 1771, 32; i 5. krátki prstov zádnji noug so prosti AI 1878, 7; Mojim nogám je tvoja rejs, Liki gorécsa Ízvejcsa KŠ 1754, 253; ár on nogé moie z-mrese olzlobodi SM 1747, 94; Boug je vÍze podvrgao pod nogé nyegove KŠ 1754, 131; Sibo je pod nogé vcseÍzno KM 1790, 18; vojszke na nouge posztavo KOJ 1848, 8; vsze szì podvrgao pod nogé nyegove TA 1848, 7; Má [medved] špícasto glávo, velike nogé AI 1878, 10; Sztaite záto na nogái obùditi SM 1747, 27; I obùti na nogáj Ízprìpravov Evangyelioma KŠ 1771, 587; i na krátki nogáj počiva [krt] AI 1878, 10; znogami gucsi KŠ 1754, 55; naj ga gda ne zaklácsijo znogami Ízvojjimi KŠ 1771, 21; kony z-zágnymi nogami brsza KAJ 1870, 10; [medved] obimlje svojega protivnika s prednjimi nogái AI 1878, 10

nòuri -a -o prid. *nor, neuemen:* vÍsterom nyemi je nouri Nero CzaÍzar glavou dáo v-Ízejcsi KŠ 1771, 433; Pét ji je bilou csedni, pét pa nouri KŠ 1771, 83

nòuro prisl. *nor:* Naj kak brez nyé merjém nouro BKM 1789, 415; Naj kak brez nyé merjém nouro SŠ 1796, 145

nòus tudi nòs -a m *nos:* NaÍus NouÍz KM 1780, A7b; Orr; nousz KOJ 1833, 167; i špikasti nješov nos dober, kak sveder AI 1878, 10; ino je vdehno vu nouÍz nyegov Ívocsega Dúha SM 1747, 4; nouÍz lipou zaobrnyeni KŠ 1771, 432; nevarna opica s plávimi licami i erdècim nosom AI 1878, 7; Szászeni Vougrì szo nej szmèli szvoje nousze k-Nemczom prineszti KOJ 1848, 9

nòuvi in nóvi -a -o prid. **I. nov, nedavno nastal, narejen:** Varas je nóvi AIN 1876, 12; Potom je henyao Boug od nouve Íztvári Íztvájanya KM 1796, 4; niszter nevé drugo pomòcs, kak dácsò gorizdignoti i nóvi dug narèditi AI 1875, kaz. br. 2; I dao je vu vüsza moja nóvo peszem KAJ 1848, 11; Niti ne vlejjvajo nouvo vino vu Íztáro polzoudo KŠ 1771, 29; Katanszko soulo

v-nouvommeszti je vouscsila KOJ 1848, 11; tó sze z-gorivzétom nóvom dugi zgliha AI 1875, kaz. br. 2; za steri dú'znofzti volo řzebé ti nouvi hi'sniczke mitmá eden-drügoga doli zavestüjejo SIZ 1807, 9; Novi mertüki leh'zési bodo v racsuni AI 1875, kaz. br. 6; Pri řterih eto nájdes ali řzo nouve [pesmi], ali pa zdaj obrnyene na nas jezik BKM 1789, 5; řze ti nóve Peřzmi dávajo v-róke BRM 1823, 11; nóve peszmené knige BRM 1823, 1; Nóve knige cstenyá KAJ 1870, 3; Pri zdávanyi nóvi Hi'znikov BRM 1823, VIII; dobre knige .. Goszpon, ki szo szi vszáko leto nikelko novih priszkrbeli KOJ 1845, 5; Od nóvi mertükov AI 1875, kaz. br. 6; gda szo oni goriposztavili nouve skolnicske hrame KOJ 1845, 6; po sterom nede vecs potřebno nóve dugé řediti AI 1875, kaz. br. 1; Skéri nóvih mertükom szo na nóve iméne krsztüli AI 1875, kaz. br. 6; Rávno je tak pri nóvi mertükaj AI 1875, kaz. br. 6 **2. ki se po lastnostih razlikuje od prejšnjega:** Ino vřzákü dén nouvi cslovik naprei priti TF 1715, 33; ete pehár je Nouvi Zákon vu mojoj krvi KŠ 1754, 202; geto je Nouvi Zákon na Siriánřzki jezik obrnyeni KŠ 1771, A5a; Nouvi Gráduvál BKM 1789, 1; Nóvi klafter sze od nyih za méter imenüvo AI 1875, kaz. br. 6; Nouva řzvetlořzt vnocři řzvejti BKM 1789, 3; kama řzliřsio c) Nouvo porodjeinye SM 1747, 36; naj bodete nouvo tiřztou KŠ 1771, 498; dokecs nóvo racsananye në gori prislo AI 1875, kaz. br. 6; eto je pehár nouvoga Testamentoma KŠ 1754, 39; ze řzame milořche po koupeli novoga rodgyenyá TF 1715, 33; i vřzi Sztároga i Nouvoga Zákona verni lidjë KŠ 1754, 9b; Mámo tak Sztároga, kak nouvoga Zákona exempláre KŠ 1771, A3b; Sztároga, i Nouvoga Testamentoma szvéte histórie KM 1796, (1); Poleg právde vszákoga novoga szprávicsa AI 1875, kaz. br. 1; Obleicste gori toga novoga Csloveka SM 1747, 5; novoga csloveka na řzé oblicsémo KŠ 1754, 7a; i duřh nouvi pořztávim na řzrejdo vu vářz KŠ 1754, 96; Truber Nouvi Zákon vo dáo KŠ 1771, A6a; zdaj vete nouvi réd pořztávlene nahájajo BKM 1789, 1; pri odebéranyi nouvoga Skolnika priporácsam KOJ 1845, 5; dám vam řzrecz nouvo KŠ 1754, 96; tak i nám vnouvom řitki terbei hoditi TF 1715, 33; Tak i vu Nouvom Zákonü je Kriřztus li dveř najřtavo KŠ 1754, 185; vu Nouvom Zákonü czejlo obdr'zao KŠ 1771, A2b; Nego vnouvi nebéřzaj i vnouvoj zemli KŠ 1754, 142; ni ti nouvi vezdásnyü řz. piřzma razkladácske nikaj řztraslivoga nemájo KŠ 1771, A3b; ka řzem Moj'zesovim petéram nouva

iména dao KŠ 1754, 5b; Nego vnouvi nebéřzaj i vnouvoj zemli KŠ 1754, 142; znouvimü jezickmü bodo gücsali KŠ 1771 **3.** v zvezah: **nouvi svetek celodnevno řeřćenje:** Tiszti dén szo nasi Szlovenje szvetüli ino nyemi pravili "Nouvi szvéték" KOJ 1914, 151; **novo leto novo leto:** Nóvoga leta peszmi KAJ 1848, V; Na nóvo leto BRM 1823, V; Po novom leti szilje bode iszkano AI 1875, kaz. br. 8 **nóuvi** -a -o sam. **novi:** prouti tomi nikaj nouvoga zdr'záva KŠ 1754, 5a; ovo vřza řzo nouva vcsinyena KŠ 1771, 537; řteri vö mecse zkinsa řzvojega nouva ino řztára KŠ 1771, 46

nóuzič -a m *nořič, nořek:* Culter Nou'sicz KMS 1780, A8; Nou'sicz Kés KM 1790, 93(a)

nóvec -vca m *denar:* Rad dá novcze na řztrosek BRM 1823, 268

nóvina -e ř *novica, novost:* Ujság; novina KOJ 1833, 179; Sztarino tere novina KM 1783, 62; Za volo toga sze je Luthera novina dopadnula KOJ 1914, 113; Athenasánczi pa vnikom drügom vrejmena tak ne trořjjo, liki vu pořzľüjanyi kákře novine KŠ 1771, 396; szprevednyáčzke szo sze pa veszelili novini KOJ 1845, 56; Vougrom Józsefine novine nejdo vglávo KOJ 1848, 117

novinár -a m *časnikar:* Hirmondó; novinár KOJ 1833, 159

nóvine -vin ř mn. *časnik, časopis:* Znanoszť razserjüvájocse mészecsne novine AI 1875, kaz. br. 1; da ete novine vam v-róke prido AI 1875, kaz. br. 1; Eta pôt z-etimi novinami sze nájde AI 1875, kaz. br. 1

nóvinski -a -o prid. *časniřki, časopisen:* Ujságlevél; novinszki liszt KOJ 1833, 179

noviti -ím nedov. *prenavľjati, obnavľjati:* Ona takaj drevje, i travicze novi BKM 1789, 252;

noviti se -ím se *prenavľjati se, obnavľjati se:* Vřze řze novi, zbüdjáva BRM 1823, 457; Nyive řze novijjo BRM 1823, 438

nóvopěčeni -a -o prid. *novopečen:* Novopecseni krüh Jósefa II. glibár dneszvütro tücsnéssi, je hitro szkiszno KOJ 1848, 114

nóvorodjenjë -á s *prerod, prerojenje:* Tou je ta kopeu toga novorodgyenyá vu řzvétom Dühé TF 1715, 32

nóvota -e ř *novost:* Zátö vnovoti 'zitka hodmo KŠ 1754, 112; tak i mi vu novoti 'zitka hodimo KŠ 1754, 192; tak i mi vu novoti 'zitka hodimo KŠ 1771, 459; naj řzľüřzimo vu novoti dühá KŠ 1771, 461

nóvovörec -rca m *novoverec:* Ár okouli hodite, naj ednoga novovörcza vcsinite KŠ 1771, 76

nóvozvöľjeni -a -o prid. *novozvoljen:* Novoiz-

voljeni krao vogerszki Samuel je prisao KOJ 1914, 1

nóvoželen -lna -o prid. *željen novega*: Nisterim radovednim i novo'selnim Szlovenom .. sze je rácsilo KOJ 1914, 122

nožar -a m *nožar*: máli masin, steri sze vu Grádcí pri nů'zari dobi AIP 1876, br. 8, 8

nožičica -e ž *nožica*: Lasztvica .. nyé krátke, gingave no'zicsice jáko o'zmétijo hodbo KAJ 1870, 104

nožnice -nic ž mn. *nožnica*: vtekni mecs tvoje vu no'znicze KŠ 1771, 325

nůc -a m **1.** *raba, uporaba, izkorišćanje*: Pod zemlé-dácsó sze szliši vszáká vu nůci sztojécsa zemla AI 1875, br. 1, 5 **2.** *korist*: Eto z tém 'zelenyom dokoncsamo, naj szi eden ali te drůgi na nůc obrné té recsi AIP 1876, br. 7, 3; řou je vu Lybio i drůga okouli le'zécsa mejřzta zvelikim nůczom KŠ 1771, 101

nůcanje -a s *raba, uporaba*: Nůczanye KM 1780, A3; Můdro nůczanye vrěmena KAJ 1848, 422; nůvi mertůki vnůcanye bodo vzěti AI 1875, br. 1, 3; zemla, stera na nůcanye obrnyena AI 1875, br. 1, 5; Li po řzamom dobrom nůczanyi májo řzvojo vřejdnofřt KM 1790, 30

nůcati -am nedov. *rabiti, uporabljati*: more zadovolen biti řztiřztim jezikom, řteroga řze je nůczati návcso KŠ 1771, A4a; je potrebno biló mero sztopája gorivzěti, stera sze od vszě nůcati more KAJ 1870, 65; Njegova koža se nůca za lovske turbe AI 1878, 10; csi Bo'zo

rejs na tou nůczamo KŠ 1754, 19; razlocsne mertůke nůcamo AI 1875, kaz. br. 6; Kamenico i na rovatanye nůcájo KAJ 1870, 7; ptůhinszke litere, stere vu sztári iménaj sze nůcájo AIN 1876, 6; ete nůve mertůke nůcájo AI 1875, kaz. br. 6; drági kinc 'zitka, i nůczaj ga můdro KAJ 1848, X; Oni szo teccász szrecsni bili, dokecs szo z-ednoga pokolejnja bodoucsi drugoga Jezika nej nůczali KOJ 1833, IX; tak naj bi nůczali pápinszkoa Důhovnika KOJ 1848, 108 **nůcáni** -a -o *rabljen, uporabljan*: tůje cent bode nůcáni AI 1875, br. 2, 2; Po vszákóm máli sze morejo vsze fěle nůczana poszouda zeprati KOJ 1845, 41; Vsza na etom szvěti szo li vu verno nůcanóm vrěmeni mogůcsa KAJ 1870, 161; szamo dvá mertůka bodeta nůcaniva AI 1875, kaz. br. 6; stůke zacřno lěvati, steri szo zdaj nůcáni AI 1875, br. 1, 1; Pri blági nůcáni mertůkov szpoznávanye AI 1875, kaz. br. 7

nůclivi -a -o prid. *koristen*: ovčárski pes pa ovčárom jáko nůclivi AI 1878, 8; tam je obodvouja náprava nůcliva KOJ 1833, 43; Ta nůcliva stvár je pa človeki jáko nevarna AI 1878, 8; kony, krava szo nůclivi hi'zni sztvári AIN 1876, 8 **nájnůclivejši** -a -e *najkoristnejši*: Eta kovina [železo] je i najnůclivejša AI 1878, 56

Nůma -e m *Numa, osebno ime*: Numma ABC 1725, A3b

Nůskova -e ž *Nuskova, kraj v Prekmurju*: Nuřzkova KMS 1780, A3

- o predl. z mest. *ob*: Pridi v-Cérkev o právom casazi KOJ 1845, 24
- ó medm. *o*: O Kral Dike SM 1747, 90; Dai meni ó lübléni Bog SM 1747, 53; O! globocsina bogá|ztva KŠ 1754, 88; Povejano ti je, ó cslovecse KŠ 1754, 80; ó pun v|ze jálnó|zti KŠ 1771, 381; O! bláseno vrejmen KOJ 1833, IX; O Goszpodne nekáráj me TA 1848, 5; O kak rúžno so jókali siromaški roditelje BJ 1886, 9
- ob predl. z mest. *I. ob, za izražanje časa, v katerem se kaj dogaja*: Ob |trtoj |ztrá|zi pa te noucsi prí|ao je KŠ 1771, 49; I ob devétoj vóri kricsao je KŠ 1771, 153; szedsztvo sze pred poldnévom ob 10-toj vóri obdr'zalo AI 1875, kaz. br. 1; gda je Paveo ob drúgim pol|ztávlén bio pred Nero Czajzara KŠ 1771, 653; Ob drúgim pa pride vu Dúhi BKM 1789, 18; Ob trétyim knasoj |zmrti BKM 1789, 18; steromi sze déte obszlédnyim veszelilo AI 1875, kaz. br. 7 **2. za izražanje okoliščin, ki spremljajo dogajanje**: Boug je |zám ob|zebi náj popolnejše Bojstvo KMK 1780, 8; kaksté neznameniti szi sze bidti vidi obszebi KAJ 1848, III; polszkoga ino csehszkoga Krála, nepresztano podbádati, náj bi sze ob ednim szünola na Magyarszko KOJ 1848, 66
- obá tudi obadva obéj obéj količ. zaim. *oba*: obá vjamo |zpadneta KŠ 1771, 50; da |ze na nebé|zaj Vidiva pá obá zgoraj BKM 1789, 429; i privolila |zta obá k-tomi KM 1790, 52; Gda |zta oba-dvá veksiva zra|zla KM 1790, 36; Obá-dvá hi'snika pa |zta du'sna SIZ 1807, 10; da szta obadva pod oblászt vr'zeniva AI 1875, kaz. br. 3; ino obej v-'selezno skrinjo polósene KOJ 1848, 6; Obedvé hi'zi szta nazavüpszto zébrale AIP 1876, br. 2, 1; Sza. Dújh pa od oböj dvöj |zhája KŠ 1754, 92; nego csi zoböj voule do csa|za KŠ 1771, 501; od v|zákoga zobej |ztráni o|ztrez majoucsega KŠ 1771, 677; i Boug z-oböj |zhájajoucsi KM 1783, 10; oböma je tá darüvao KŠ 1771, 190; Obadvömam haszek vmememo KOJ 1833, 99; i zvü|zt nyegovi je mecs na obá kraja olztri zhájao KŠ 1771, 768; pri obá ségajo roké AI 1878, 7; péra so pri obáj lepa bela AI 1878, 7; péra so pri obáj lepa bela AI 1878, 22;
- z-oböma nogama na sztolnico neszkocsi AIP 1876, br. 1, 7
- obábíti se** -im se dov. *roditi*: tü sze domácse 'sene obábijo KOJ 1845, 38; sze je O'sébet z-ednim lejpim pojbcisom obábila KOJ 1848, 54
- Obádiáš** -a m *Obadija, starozavezni prerok*: Obádiás KŠ 1754, 2
- obájati** -am dov. *zачарати*: O ne|zepametni Galatánczi! |to va|z je obajao KŠ 1771, 561
- obájani** -a -o *zачаран*: nyegov brat, kak je szám od Luthera obajani nygove miszli bio KOJ 1845, 64; od telovne naszladnoszti, ali kaksega ovaksega vremenitnoga dobieska obájani KOJ 1845, 81; Csernáv Ferko od nyéne lepote je obajen bio AIP 1876, br. 4, 5
- obaléjnje** -a s *oskrbovanje*: za steroga volo nistera imánya vkrajzeme barátom na obalejnje orszácskih potrejbcsin KOJ 1848, 37; Da szo pa vu rimszkom Pápi vüpanye tejh potreboucs obalejnja polo'sili KOJ 1848, 70
- obáljati** -am nedov. *opravljati*: Komaj je tou szkrb obaljao, za malo casza je mro KOJ 1848
- obaljaváti se** -am se nedov. *oskrbovati*: i tak sze je solszka potreboucsa obaljavála KOJ 1848, 20
- obàrvanje** -a s *obvarovanje, ohranitev*: Oni sze nájbole krouto szkrbijo nej szamo za obarvanje szvojega Jezika KOJ 1833, VIII
- obàrvati** obàrjem dov. *obvarovati*: Dai dabi Vöro mogel obarvati SM 1747, 53; Moremo |ze mi od táksega obarvati KŠ 1754, 158; kaj je zmo'zen to pri nyem doli djáno meni obarvati KŠ 1771, 648; I dönok obarvati néznao Nyega KAJ 1848, 4; daj da jazs tebé obarjem KŠ 1754, 235; Mo duso Ti jo obarjes KŠ 1754, 270; Vkoterom obarjes, Ti dev|ztva tvojega BKM 1789, 17; ino vjednoi právoi vóri obder|i ino obarje TF 1715, 23; Molimo Boga, da on nasse Düse obaruie od zla SM 1747, 84; Goszpoud, |teri potrdi vá|z i obarje od hüdoga KŠ 1754, 163; Moj Boug Obarje mi v|ze csonticze BKM 1789, 411; Ali náz obari od v|zega hüdoga TF 1715, 25; Proszim tebé, da mené obari od vszeih grehov ABC 1725, A5b; Ali náz obarui

od vszega zla ABC 1725, A4b; Pro|zimo tebe, obarui nález tve verne SM 1747, 87; Boug obari! KŠ 1754, 204; erkli |zo: obari Boug KŠ 1771, 239; Goszpodne, ino me milosztivno obari, naj |ze KM 1783, 3; Obari mi dü|fo BKM 1789, 369; Obaruj nález tve vörne BKM 1789, 47; Obari ga Bög na vek i veke TA 1848, 39; naj nález od toga obarje KŠ 1754, 158; Tejlo Jezul|ja naj obarje düso mojo KM 1783, 156; Naj obarje nase düse SŠ 1796, 103; Pro|zimo, da bi nález Boug obarvau TF 1715, 30; Stera |zi meni dáo, obarvao |zam je KŠ 1771, 323; Hválo dájem Tebi, ka |zi ti mené od v|zeih nevol obarvau TF 1715, 45; kai szi mené od vszega hüdogo obaruval ABC 1725, A5b; kai |zi mené od v|zega hüdogo obaruval SM 1747, 47; |zi ti mené obarvao SM 1747, 43; ka |zi ti nález od pogibeli obarvao KŠ 1754, 223; |zi mojo düso od pogibeli obarvao KM 1783, 6; Kaj |zi mene obaruvao BKM 1789, 362; nego je li ou|zmoga Noa obarvao KŠ 1771, 719 **obarvajóuči** -a -e *obvarujoč*: i csere|z etoga dnéva od ne|zrecse, ino pogibeli obarvajoucsi mené |zi 'sivoga obdr'sao KMK 1780, 103 **obärjeni** -a -o *obvarovan*: Da tak mi v|zi obarjeni Bodemo BKM 1789, 380

obátoriti -im dov. *opogumiti*: Bog! obatori moje |zercze SM 1747, 60

obátriti -im dov. *opogumiti*: Tva |zlejdnja rejcs me obátri SŠ 1796, 163; Redovnik jo na junácsko vojüvanye obátri KOJ 1848, 91; |zmrť Krisztuff|ova obátri mené KM 1783, 160; Obátri me tva moka BKM 1789, 65

obátrivati -am nedov. *opogumljati*: dejte on je tiszto obátrivao KOJ 1845, 7; obátrivalo me je vüpanye KOJ 1833, V **obátrivani** -a -o *opogumljen*: Etak obátrivani Luther doli-szprávla KOJ 1845, 59

obatriviteo -ela m *opogumljevalec, tolažnik*: hvála Dühi Obszeliteli, obatriviteli KM 1783, 269

obátriviti -im dov. *opogumiti, potolažiti*: Vu 'salol|zti nyega krouto obátrivi SIZ 1807, 52; O Go|zpon Jesus obatrivi ovoga |zluga SM 1747, 63; zvé|zeli ga ino ga obátrivi KŠ 1754, 244; Ti |zam obátrivi me BRM 1823, 45; Obátrivi szrdcze moie KAJ 1848, 154; Ovo zetimi |zebé obátrivite SŠ 1796, 58

obcveténje -a s *razcvet*: cvetna glávica, štero je po obcvetenji kruglica AI 1878, 50

obcvetéti -tém dov. *razcvesti se*: drevje obcveté BJ 1886, 45

občákan -a -o prid. *pričakan*: Nemszkoga országa caszar je z-velikov précimbov obsakan AI 1875, br. 1, 2

občédniti se -im se dov. *spametovati se*: Da sze lüdsztvo ednok obsedni, nede vecs boja AIP 1876, br. 10, 3

občína -e ž **I. občestvo, skupnost**: Občfina naj|fa je z-Otsom i |z-Szinom nyegovim KŠ 1754, 137; Eta rejcs, občfín|ztvo, ali občfina, ká|ze KŠ 1754, 204; moucs, |z-|fterov |ze zobčfíne vö zapréjo KŠ 1754, 195; Dika, poštenýé zkr|ztsán|zke občfíne Bojdi BKM 1789, 128; Etak je vszáki delaven cslovek kotriga obsine KAJ 1870, 105; Liki Szvéczí med |zebov občfíno májo, tak i z-Bougom KŠ 1754, 137; naj i vi obsino máte znami KŠ 1771, 726; Kákso Obsino májo med |zebov právi Kr|ztsanye KMK 1780, 21; Ka je oni csé|zt, steri vtój občfíni |cséjo 'zivetí KŠ 1754, 133; neobsztójíjo ni gresniczi vu obsini ti pravicsni TA 1848, 3; pouleg tejh |zo |ze drüga tivári|tva, ali obsine nej |tele ravnati KM 1790, 90 **2. občína**: Sztroskom 'Seleznoga Vármegyéva Obsine vöstampáni KOJ 1833, 1; Iszcsi haszek obsine KAJ 1848, 176; Pred obsinov |zta pravicsno, i dre|zélno pripovidávala |zvoj |ztá|lis KM 1790, 62

občínjati -am nedov. *očiščevati*: Eti premislávaj tvoje grejhe, i obsinaj tvojo Düšno vej|zt KM 1783, 146

občinski -a -o prid. **I. splošen**: Sz. Petra apostola prvi obsinsziki liszt KŠ 1771, 699; Obsin|zka Vöra je pa eta KM 1783, 12; Obsin|zka lübézen BRM 1823, VII; Obsinszka pri grobi KOJ 1845, 13; Obsin|zko káranye KŠ 1771, 564; Obsin|zko Bo'ze dobrocínénye BRM 1823, I; vcsenyé vogrszkoga Jezika, kakti edno tákse obsinszko potrejbno delo KOJ 1833, III; sze je zdaj obsinszko 'selejnye pobüdilo KOJ 1848, 7; Titul|j |zlztivnómi |zini pouleg obsin|zke vöre KŠ 1771, 657; vu právom Krsztsánszke Obsfínszke Vöre Vadlúvanyi KM 1783, 111; Ár je popejvanye eden veliki tao občfínszke Bo'ze |z|lü'zbe BKM 1789, 6; Poleg občfín|zkoga Vadlúványa SM 1747, 11; Vszákoga Národa kakti obsinszkoga Tiváristva napinyávanye KOJ 1833, IX; ove sztáre pápínszke návade do obsinszkoga Cérkvenoga szpráviscsa KOJ 1845, 64; tam sze je králeszka récs za obsinszkoga razserjüvanye razglászila AI 1875, kaz. br. 2; Ja|z vörjem vu Mater Czerkev .. občfín|zko SM 1747, 43; vu bratin|zkój lübézni pa obsin|zko lübéznol|zt KŠ 1771, 717; |stero |z. Hieronymus pa za občfín|zko zové KŠ 1771, A5a; naj moli obsin|zko |zpuovid etak KMK 1780, 78; Za obsinszko poszküsbo priporácsam peszmi KOJ 1845, 5; i tak vsizamá obsinszko Dobro naprejpomágamo KOJ

1833, X; stero je Boug pravo po obcsinszkom potopi KOJ 1833, VIII; Vu obcsinszkoy nevouli BKM 1789, 337; Od zobcjin/zkim dugoványem 'zivlejnya KŠ 1771, 499; Katekizmus, tak šze zové zobcsin/zkim tálom i kni'zicza KMK 1780, A2 (3); liki lidjé štimajo z-obcjin/zkim tálom KM 1790, 78; Rázloczni obcsinszki vdárczi KAJ 1848, VIII; za odvrnênye obcsin/zki nevôl BRM 1823, IX; obcsin/zkim A'zián/zkim gmajnam KŠ 1771, 725; Vu obcsin/zki nevolaj BRM 1823, IX **2. navaden, nečist:** kaj šzi niki zvucsenikov nyegovi zobcsin/zkimi rokami (tou je, znemujvanimi) krüh jeli KŠ 1771, 122 **3. občinski, mestni:** Nego što se pašči svoje silje pri občinskoj orsáčkoj družbi zagvüşati BJ 1886, 32; Zobcjin/zkim Zákonom gledocs na nyegovo A.) šztálnošt SM 1747, 33; i djáli šzo je vu obcsin/zko temniczo KŠ 1771, 355 **4. občen:** Obcsinszki nomen, szteri sze sika na vszákse ednoga Plémena dugoványe KOJ 1833, 15; Obcsinszko imé znamenuje AIN 1876, 10; sze meszto znamenúvajôcse obcsinszko imé dëva AIN 1876, 11 **občinski** -a -o sam. **1. skupni:** nego šzo nyim vřza obcsin/zka bilá KŠ 1771, 353; Teda šzo vřza obcjin/zka bilá KM 1796, 121; tak šzo vřzi vküp bili i vřza šzo meli obcsin/zka KŠ 1771, 340 **2. omadeževani:** ár šzam nigdár nej jo kaj obcsin/zkoga i neciš/ztoga KŠ 1771, 372

občinsko prisl. *splošno:* kak nyim je **2.** obcsin/zko vu vřzem 'zivetí KŠ 1771, 573; obcsinszko szo ga [kralja Samuela] za Apo zvalí KOJ 1848, 16; Obcsinszko zná vöodsztáti imenik pred táksov recsjouv KOJ 1833, 119

občinstvo -a s *občestvo, skupnost:* Eta rejcs, obcjin/ztvo, ali obcjiná, ká'ze KŠ 1754, 204; te krüh nejli je obcjin/ztvo Kriřztusevoga tejla KŠ 1754, 204; Naj obcsin/ztvo võre tvoje delavno bode KŠ 1771, 665; Ár je vřzega obcsin/ztvo BKM 1789, 265; I ne mejte obcsin/ztva zneřzadovenim delom te kmicze KŠ 1771, 584; Sz. Mati Czérêve je obcsin/ztva šzejdnja piknyicza KMK 1780, 20; nemam obcsinsztva z jálnimi TA 1848, 20; Boug, po kom šzte pozváni na obcsin/ztvo Sziná nyegovoga KŠ 1771, 490; Võrjem vu Šzvéczov obcsin/ztvo KMK 1780, 7; Võrjem vu šzvéczov obcsin/ztvo KMS 1780, A4b; tivářitva, štera šze za obcsin/ztvo, národe imenújo KM 1790, 88; niki pa obcsinsztvo szpominajo KOJ 1848, 57; i z praznikmi más obcsinsztvo TA 1848, 40; nego šze li 'znyim vu obcjin/zstvi vjediná KŠ 1754, 8b; I bili šzo šztálni vu obcsin/ztvi KŠ 1771, 347; I mi vpo'zni dús obcsinsztvi Tebi

áldúvajôcsi KAJ 1848, 208; Nad obcsin/ztvov vařov vu Evangyeliomi KŠ 1771, 591

občnohasnoviten -tna -o prid. *splošno koristen:* szo pokázali, v-kaksih obcsnohasznovitno-le'sejsih nápravaj sze naj vcsenyé deli KOJ 1845, 18

občtëti -čtém dov. *prebrati:* te sze more testament escse ednôk obcsteti AIP 1876, br. 3, 2

občúnoti -em dov. *umiriti se:* Moj beteg je 'se obcsüno SŠ 1796, 153

občüténje tudi občutenje -a s **1. čut, občutek:** Štvári májo občutenje AI 1878, 5; nárasí so brezi občutenja AI 1878, 4 **2. občutje, čustvo:** obnêmi, grozno obcsütênje KOJ 1848; te bi nam i blá'zensztva 'zelênje Šzopilo v-düsi mantrè obcsütênje KAJ 1848, 7; Ki dela, on trôje vugodno obcsütje má KAJ 1870, 105; Csi v-szrdczi obcsütênje más KAJ 1848, 305; Z-obcsütênjem nevernoszti KAJ 1848, 225

občüti -čüjem dov. **1. zaslišati:** Jo'zef krics obcsüo te, da je kruglo poszlo AI 1875, kaz. br. 7 **2. uslišati:** Sina je vszigdár prvi bio, ki je prosnyo obcsüo AIP 1876, br. 5, 5 **3. občütiti:** Csi stoj obcsütje potrêbcisine malo palinke piti AIP 1876, br. 5, 7 **občüti** -a -o *slišan:* i záto escse szledi nyagova rêcs vszigdár obcsüta bila AI 1875, br. 2, 8

občütiti -im dov. *občütiti, začütiti:* Ovo, jasz z-bolezním szrdczom Obcsütim bremen moje KAJ 1848, 150; I ona obcsüti radoszt i bolezen KAJ 1870, 10; Z-jezikom kostávamo, 'z-nyim obcsütimo KAJ 1870, 32; Premecsi, obcsüti Prav nyé môcs bo'zanszko KAJ 1848, 134; Bogátczí, tô obcsütte, I zmécste sze v-szrdczi KAJ 1848, 287 **občütéti** -a -e *čuteč:* Trepecsem i czagam, Obcsütécs grêhe moje KAJ 1848, 149

občütljivo prisl. *zelo, močno:* májo vse včële žálec, s šterim občütljivo pikajo AI 1878, 35

občütljivost -i ž *občütljivost:* Znamenje tomi betegi je velika občütljivost od sveklošče AI 1878, 8

občüvánje -a s *občestvo:* Võrjem vu šzvétzev obcsüványe TF 1715, 23; (vorjem) Šzvéczev obcsüvanye ABC 1725, A5a; ino milošztivno Obcsüványe šzvétoga Dühá SM 1747, 2; šzvéczev obcsüványe SM 1747, 45; Verjem vřzej šzvéczov obcsüvanye BKM 1789, 7; Vermo obcsüvanye vřzej šzvéczov BRM 1823, 4

obdariti -ím dov. *obdariti, obdarovati:* šzi Ti, Gořzpodne Düsi na šzlu'zbo obilo obdarío BRM 1823, 352 **obdäreni** -a -o *obdarjen, obdarovan:* Kak šzo bili obdäreni Z-jezikmi gúcsati BRM 1823, 94

obdarúvanje -a s *obdarovanje*: Sz. Stevan sze je nájmre szkrbo za osztánejnje práve vöre po obdarúvani z-obilnimi dohodkami goriposztávlenih Püspekijh KOJ 1848, 13

obdarúvati -újem nedov. *obdarovati*: Csi je sega koga obdarúvati KOJ 1845, 37; i z szpêvanjem obládnosztí me obdarújes TA 1848, 24; ga z ednov zlátov koronov obdarúje KOJ 1848, 87; ki szi düso mojo z-rázumom obdarúvao KAJ 1848, 225; On je zemlo obdarúvao Z-vszeri potrebôsami KAJ 1848, 211; na Vogerszkom ga z-Szalonom obdarúvao KOJ 1848, 67; i tak nekoliko praviczze meo k gornyoy Lendavi, z sterov je czaszar nyegov rod obdarúvao KOJ 1914, 146; ka szo vnougi romarom obilno z-álmostvom obdarúvali KOJ 1845, 81 **obdarúvati se** -újem se *obdarovati se*: Z-'zitkom [ze obdarújem BRM 1823, 77 **obdarúvani** -a -o *obdarovan*: da ga je niháo vu ládanyi Nouvoγράda (Güssin) ino Szalonaka, z-sterimi je od Lajosa II. bio obdarúvani KOJ 1848, 77; da szo 68 velikásov dolivszekli ino szo sztolnecérkve obdarúvane 'snyihovim blágom KOJ 1848, 28

obdâti -dám dov. *obdati, obkrožiti*: csi me zlocsasztnoszt oni, ki me pod péte mecsejo, obdá TA 1848, 39; mocsni jünczi szo me obdáli TA 1848, 17 **obdáni** -a -o *obdan, pokrit*: i obráz nyegov je [zbri]záčov obdáni bio KŠ 1771, 305

obdávati -am nedov. *obdajati, obkrožati*: Okôli me obdávajo vszakkên, kak vodé TA 1848, 72

obdêlanje -a s **1.** *obdelovanje*: štero je na obdelanye zemlé potrejbno bilou KM 1790, 48 **2.** *predelovanje, prebavljanje*: Obdelanye 'zelodca AIP 1876, br. 3, 6; vlago vöodlôcsi, stera je za hráne obdelanye potrêbna AIP 1876, br. 4, 6; Pri obdelanji se s kufrom mejša AI 1878, 55

obdelávati -am nedov. *obdelovati*: szo podjarmani národje kakti robi mogli za nyihovo potrejbnoszt zemlo obdelávati KOJ 1914, 101

obdêljen -a -o prid. *obdarovan*: I sz-kelkimi dobrótami Obdêljen v-düsi, v têli KAJ 1848, 154

obdrúgim prisl. *drugič*: Petra i Andrâja je obdrúgim k-[zebi] pouzvaó KM 1796, 98; Obdrúgim, naj [ze csüdíjemo nad onov dobroutov KM 1796, 13; Obdrúgim, naštávleno je to [zvêto] hiftvo SIZ 1807, 24; Obdrúgim, Csi sze rejcs z-krátkov literov *a* ali *e* szkonca KOJ 1833, 13

obdržanje -a s **1.** *ohranitev*: ár je za vâjlega obdr'sánya volo mené Boug naprej polzlaó pred vami KM 1796, 31; Na granico szo 'ze

szoldáki poszlani za volo obdr'zánya méra i réda AIP 1876, br. 7, 1; Dao je na diko bo'so i na Szlovenov v miri obder'sánye goripostaviti cérkev v Püncinci KOJ 1914, 99; Proszna za obdr'zánye Czérkvi TA 1848, 59 **2.** *opravljanje, prirejanje*: Szentantalfa vészí obdr'zánye szenya v-ednom leti dvakrat dopüscseno AIP 1876, br. 5, 8

obdržati tudi obderžati -ím dov. **1.** *obdržati, ohraniti koga, kaj v določenem odnosu*: Steroga [zam pri [zebi] šteo obdr'zati KŠ 1771, 665; Go[lpoud ga je nej] šteo obdr'sati KM 1790, 36; Ptühinszke ..litere i obdr'síjo vu vogrszkom jeziki szvoj prirodni glász KOJ 1833, 5; ták[ó] moucs ino vládanye je obder[á]lo [zvezcko] vclényé TF 1715, 5; komaj [zmo obdr'zali csün KŠ 1771, 425; obcsine lídi [zo pa tak obdr'sale, kak [z]luge KM 1790, 92 **2.** *narediti, da kaj ne preide v last drugega*: ino kre Une vodé falat zemlé szi obdr'si KOJ 1848, 116; szo velki tao Panonie od Obtüja za szébe obder'sali KOJ 1914, 101 **3.** *narediti, da kaj ne preneha biti v določenem stanju*: Etiva szta csészť szvojo nadu'ze obdr'zala AIP 1876, br. 1, 5 **4.** *obhajati*: gosztüvanye je z-velikov précimbov obdr'zo AI 1875, br. 1, 4 **5.** *izpolniti*: Jeli moremo mi obder[á]ti Bosjo zápoved TF 1715, 18; Obecsano récs obdr'zati –postenyé AIP 1876, br. 5, 5; i záto vszako právdo vszáki pôrgar obdr'zati more AI 1875, kaz. br. 3; De[ž]etere Bosje Zápovedí, stere [zem ja]z nei obder[á]l SM 1747, 37; Jelié Bog tou [zvoje nazveizclányé obdersal SM 1747, 9; Károl i obdr'sao je [zvojo oblübo KM 1790, 58; neg' mi vupanye [zpravo, Kou v]zigdár pri meni obdr'zo SŠ 1796, 72; Moie zapoveidi nei]zte obdersali SM 1747, 84 **6.** *ohraniti, obvarovati*: Ah dai mi eto Priloženye (Zálog) dokonca [itka] mojega obder[á]ti SM 1747, 52; Zná Go[lpoud te nepraviczne obdr'zati KŠ 1771, 763; naj v]ze obdr'zim KŠ 1771, 285; Toga poti ti obdersis SM 1747, 85; Da i nász vu tvojoj [z. [z]lü'sbi obdr'sis KM 1783, 97; da rej[š]is i verne obdr'zis BKM 1789, 2; ino vjednoi právoi vori obder[á]i ino obarje TF 1715, 23; Szvétoga Dühá, steri ná]z obdersi SM 1747, 35; Kri[š]ztus one, ki [zo zapí]zani, obdr'zi KŠ 1771, 763; ka Go[lpodin] Boug v]ze 's-nyim vu ládji bodoucese lü]ztvo obdr'íi KM 1796, 130; Jezik je ono, stero nász v nyem obdr'si KOJ 1833, VIII; nakonczí da dônok obládamo, ino boy obder[á]fimo TF 1715, 30; Csi]ztoutsa ino praviczza obdersio mené SM 1747, 94; csi vüpazen obdr'zimo KŠ 1771, 675; Obdersi nám tudi nasse roditele ABC 1725, A6b; obdr'zi je

od nepriátela KŠ 1771, 824; Obdr'zi me vtoj vorí BKM 1789, 7; oh Jezus moj! V-toj miľzli me obdr'si SŠ 1796, 137; to dobro obdr'zite KŠ 1771, 623; Szina poľzlaó, Nego dabi ga obdr'zo BKM 1789, 30; Boug je mené vu právoí vóri poľzveito ino obder'áo TF 1715, 23; kaj je ľzvojo ľz. rejcs csíľzto obdr'zao KŠ 1771, A2b; I mené nyegova miloszt, Je obdr'zála zmo'znoszt BKM 1789, 16 **obdržati se** -ím se **1. ohraniti se, obvarovati se:** Tou potribúje, dabi natom bili, kaibiľze eta vľza naľľemi blisnyemi obder'ála TF 1715, 17; I proszi ga trôst, gda nevoló trpis, da sze obdr'zis KAJ 1848, 198; ka ľze vas dűh nedú'zno obdr'zi KŠ 1771, 632; zmérjeni ľze obdr'zimo po 'zitki nyegvom KŠ 1771, 457 **2. ostati v določenem stanju:** Paveo ľze obdr'zi vu Cezaráii KŠ 1771, 419; Dőnok vľzi ľze obdr'zijo KŠ 1771 **3. biti, opraviti se:** nōvoga szpráviscsa prvo szedsztvo sze more obdr'zati AI 1875, kaz. br. 1; Zdasnyega orszácskoga szpráviscsa prvo szedsztvo sze 30-toga mėsnyeka obdr'zalo AI 1875, kaz. br. 1 **obdržani** -a -o **1. opravljen, prirejen:** poszlaniksztva szedsztvo je vu Beci obdr'záo AI 1875, br. 1, 1; V-etom vrēmieni pləsi nedo obdr'záni AIP 1876, br. 2, 1 **2. ohranjen:** ľz. piľzmo je cejli i csíľzto obdr'záo KŠ 1771, A2b; Da ľsucano tu to tejlo, Bode obdr'zano k'zitki BKM 1789, 250

obdržavanje tudi obderžavanje -a s **1. vzdrževanje:** Obdersávanye tou je tou, kai je, kai je ľztoro, eľse obdersi SM 1747, 34; Tou ľzo zapovídi od Bouga zebráne, Na obdr'sávanye nám ľzo vľzejm vō dáne KM 1783, 277 **2. izpolnjevanje:** Niki ľzo példo oľztavili ľztálnoga obdr'sávanya ľzvoje právde KM 1796, 83

obdržavati tudi obderžavati -am nedov. **1. izpolnjevati:** naszledúvajoucse regule szo meli vucseniczke obdr'sávati KOJ 1848, 8; Zapovídi .. I ľusztvi vō dati mocsno zapovedao, Ki je obdr'sáva, on scsé 'sitek meti KM 1783, 274; koteri mené ľubio ino moje zapoveídi obder'ávajo TF 1715, 18; ino moje zapovídi obdersávajo SM 1747, 46; Prepovejane poľztné dnéve obdr'sávaj KMS 1780, A5; Prepovejane poľztné dnéve obdr'sávaj KMK 1780, 55; Prepovejane poľztné dnéve obdr'sávaj KM 1790, 111; Kak ľzem jaľz obdr'závao Bo'zo právdo BRM 1823, 12 **2. opravljati, prirejati:** Szedsztva vu ednom leti v-Beci, vu drűgom leti v-Buda-Pesti obdr'záva AI 1875, br. 1, 1 **3. ohranjati:** ki ľzliľavji to rejcs, obdr'závajo jo KŠ 1771, 19 **obdržavati se** -am se **1. izpolnjevati se:** je szpiszao Verbőczi ono právdno

Knigo, stera sze itak obdr'sáva KOJ 1848, 72 **2. vzdrževati se, ohranjati se:** Vľzega 'zitka Ocsa! Po Tebi ľze obdr'závam BRM 1823, 454 **3. biti, opravljati se:** szedsztva szo sze né obdr'z'vale AIP 1876, br. 6, 3 **obdržavši** -a -e *ko je ohranil:* tou navc'ivji ino dobro vu naľľoi pámeti obder'ávji TF 1715, 48

obdržen -a -o prid. **1. obhajan:** gosztűvanye je obdr'zeno AI 1875, br. 1, 4 **2. ohranjen:** kak te najvéksi je Matyas král vu szpōmenki obdr'zen AI 1875, br. 1, 4

obdrženje -a s **ohranitev:** trétji táo za obdr'zenja mocsni meszt AIP 1876, br. 11, 2

obdržitel tudi obderžitel -a tudi obdržiteo -ela m **ohranjevalec:** On je vu nevouli obder'itel SM 1747, 73; Zmo'zni ľztoritel I obdr'zitel vľzej verni BKM 1789, 3; Jezus Ki ľzi obdr'žiteo vľzejm vōrnim SŠ 1796, 42; I sz-placsnim glászom kricsimo K-tebi, obdr'ziteli KAJ 1848, 368

obdühávati si -am si nedov. **oddihovati se:** Odpéram vűszta moja, ino szi obdühávam TA 1848, 103

obdúzenje -a s **obdolžitev:** da bi mogo pu'sovo kerv meti on, steroga ne bi nyihovo satanszko obdu'senye pri szerczi zgrabilo KOJ 1914, 137

oběč -a m **obljuba:** Ravnas nasz po tvojoj rēcsi, Ino krepis po oběcsi, Da vu veri obsztojimo KAJ 1848, 49; Ti ľzi, Jezus Szpunyenoľzt vľzej Bo'zi oběcs BRM 1823, 2; Ti, Jezus Porok isztinoszti oběcs KAJ 1848, 52

oběcanje tudi obečanje -a s **obljuba:** Kotera je ta reics i obecsánye TF 1715, 32; Boug, Ki nám je obecsanye BKM 1789, 7; Szpunyeno je obecsanye KAJ 1848, 106; V-Goripiszi vōpovědano obecsanye dokoncsati AI 1875, kaz. br. 2; je Boug pouleg obecsanya obűdo zvelicsitela KŠ 1771, 382; Da vrejdni bodemo obecsanya Křisztuľľovoga KM 1783, 88; Proľzimo te pouleg tvega Poľzlűhni náľz obecsanya BKM 1789, 293; náľ szvojega obecsanya ne pozábi KOJ 1845, 90; koteri obečányi Bosjemi vōrjejo TF 1715, 32; prouti obecsanyi Bo'zemi KŠ 1771, 563; da vzemete obecsanye KŠ 1771, 690; Csákajo Křiľztsu Iezusa obečánye BKM 1789, 120; nyega potom obečányi opomina TF 1715, 42; ľtera je prva zapovídi vu obecsanyi KŠ 1771, 586; ár je ľztálen vu ľzvojem obecsanyi KM 1783, 191; V-obecsanyi neľztálen SŠ 1796, 113; Bátrivi náľz z-ľzvétim obecsanyom SŠ 1796, 21; ár szo neki kmete znali z pejnezi, z obetsanyom privábíti KOJ 1914, 131; Záo tákľa obecsanya da mámo KŠ 1771, 540

oběcati tudi oběčati -am dov. **obljubiti:** Ka pa

cslovik more obecsati KŠ 1754, 189; vŕze dobro obeicsa TF 1715, 18; ki, obeicsa, ne zdr'zi KŠ 1771, 582; Rejcs Stera Adami obeicsa BKM 1789, 1; Ka bôg obeicsa, ſzpunyáva BRM 1823, 3; nego csi nyim obeicsa, ka krsztsánsztvo doli pogansztvo nazájszprávi KOJ 1848, 17; ki vöoznanyene 'zelénye doprneszti obeicsajo AI 1875, kaz. br. 2; ino je obecſau kai náſz TF 1715, 31; ti ſzi náſz obecsal poſzſlühnoti SM 1747, 62; Jezus, ki ſzi Paradi'som obeicsao KM 1783, 73; Kako ſzi obecſo meni BKM 1789, 176; Zátó jſi je obeicsao dati KŠ 1771, 47; Boug ſzvojga ſzina nyemi obecso BKM 1789, 8; Obecsao je Károl tou vcsiniti KM 1790, 58; obeicsao je nyima Odküpitela KM 1796, 8; Abrahámi je obeicsao BRM 1823, 2; Czaszar nyim je ovak nej mira obeicsao KOJ 1848, 6; Csi ſzmo pa kaj obeicsali KŠ 1754, 18; Oni ſzo pa nyemi obeicsali pejnez KŠ 1771, 88; csi szo tak hi'sniti váriske eden drugomi obeicsali KOJ 1848, 117; Nikaj ne obeicsaj, ka nemores zdr'sati KM 1790, 16 **obècati se** -am se *obljubiti se*: Doszta sze 'ze nyim od tórka obeicsalo AI 1875, kaz. br. 3 **obèčajóúci** -a -e *obljubſajoč*: Rákoczi .. ino szvojim obeicsajoucs, ka za bojno vecs sztroska prineszé KOJ 1848, 105; Leopold II. obeicsajoucsi nyemi, da KOJ 1848, 116 **obèčani** -a -o *obljubljen*: kaj je Kriſztus te obeicsani Meſſiás KŠ 1771, 3; ka je Ivan te obeicsani Meſſiás KM 1796, 94; denésni dén .. Útrásnyí je nej obeicsan SŠ 1796, 165; Odküpiteli, Ki je dávnó obeicsan BRM 1823, 4; Obecſana Rejcs Bo'za BKM 1789, 101; liki je Adami obeicsano KŠ 1771, 441; ſzemen bláj'zeno Nám grejsnikom obeicsano BKM 1789, 52; Ka nyim je i obeicsano toti KOJ 1848, 78; nájem zgorányega pozványa vu Jezufi obeicsanoga KŠ 1771, 597; püszti nám obeicsanoga Ocsé Dühá KM 1783, 49; Poſzſzſlao je vu obeicsano zemlo KM 1796, 40; V-obeicsano zemlo nej ſzo prisli BKM 1789, 301; Po vöri je prebivao vu obeicsanoj zemli KŠ 1771, 691; Vu Obecsanom Adami BKM 1789, 6; Szpunyenoszt vŕzej Bo'zi obècs, Tim Ocsákom obeicsani BRM 1823, 2

Óbed -a m *Obed, svetopisemska oseba*: Obed je pa poroudo Jeſſea KŠ 1771, 4; Boóz je pa poroudo Obeda KŠ 1771, 4

obèdivanje -a s *obedovanje*: Obedivanye sze zátó szrednyem vrëmeni dnéva zgodí AIP 1876, br. 5, 7; Vu etom franciskani szo radi fercskali pod obedivanyem KOJ 1914, 145; ki je pri obedivanyi kraliczí stiri prszte odszekao KOJ 1848, 45

obèdivati tudi obèdúvati -am nedov. *obedovati*:

Ebèdelni; obèdúvati KOJ 1833, 154; vu devét hi'zaj .. v-strtoj obedúva AIP 1876, br. 1, 6; dare obedivajo ali vecsérjajo KOJ 1845, 29; Nyihov zimszki Kráo Fridrik je rávnics obedivao KOJ 1848, 91

obèdvouji -a -e vrst. zaim. *oboj, obojen*: da decza obedvoujega szpola protesztantszko vero imeli bodo KOJ 1914, 138

obèjliti -im dov. *obeliti, pobeliti*: I gvant nyegov grátó je bejli liki ſznejg, káksega fárbar nemre obejliti KŠ 1771, 129; i obejlili ſzo gvant ſzvoj KŠ 1771, 780 **obèjſjeni** tudi obèljeni -a -o *obeljen, pobeljen*: ti obeljena ſztejna KŠ 1771, 413; Ár ſzte priſzpodobni k-grobom obejſjenim KŠ 1771, 77

obèjtati obèjčëm nedov. *obljubljati*: ka obejcses, vcsini KM 1783, 11; Ka obejcsé Boug zdr'závczom té zapouvidi KŠ 1754, 42; Obejcsé, ka knyim pride KŠ 1771, 481; te dobi, kai one obeicſajo TF 1715, 44; ſteri tou vörjejo, ka ricſi i oblúbe Bo'ze obejcsajo KŠ 1754, 189 **obèjtati se** obèjčëm se *obljubljati se*: naj tou dobro, ſtero ſze nám obejcsé KŠ 1754, 213; Ka ſze obejcsé deczi, ſtera KMK 1780, 41

ober tudi óbr predl. z rod. **I. nad.**: kaibíſze mi Bogá ober vŕzeh ſztvári bojali TF 1715, 13; Szvéti Düh ober Tebé pride SM 1747, 10; Ober vŕzega dugóvanya pa primite pays te Vöre SM 1747, 27; ſzuncze je ober réda nature tak potemnelo KM 1796, 110; ka i oni Vládника ober ſzébe májo Bogá KŠ 1754, 218; Kakda je ober natúre po'salúvanye KMK 1780, 70; ti ſzam goszpodúj ober náſſega rázuma KM 1783, 19; Lü bim te ober vŕze ſztvorjene ſztvári KM 1790, 108; Tva milofcsa ober náſz bojdi BKM 1789, 138; Ober prejdnih düri v kamen zdoublena lejta KOJ 1914, 153; Po tom, ka v-piszanyi dúgi glaszniczke ober szébe potégnyeni vorczan majoucsi KOJ 1833, 7; roug je meo obr gláve ſzvoje KŠ 1771, 784; Bio je pa napíſzek napíſzani obr nyega KŠ 1771, 252 **2. v zvezi ober toga razen**: obertoga vŕzáki dén on mené prigléda TF 1715, 21; ober toga je nazvejſzto nyemi Ferencz i tou KM 1790, 34; ober toga da sze právi, ka morejo na vogerszko KOJ 1848, 38

obèrçi tudi obèrçti oberčëm dov. *nagovoriti, ogovoriti*: Csi me sto v-potrebócsi Obercsé czagajócsi, Nedaj mi pitati, Ka za nájem vzéti mam KAJ 1848, 271; Geto koga obercsémo ali zovémo, Imenika nenúztamo KOJ 1833, 120; Szóllitani; obercesti, opomenouti KOJ 1833, 173; Nejcsi, moje dëte, obercsé on Ö'r'ziko KAJ 1870, 71; Rászt ga je prijaznivo etak oberkao

KAJ 1870, 126; Oni szo tak k-tulipáni sli i etak szo ga oberkli KAJ 1870, 24

obèrkati -am nedov. *nagovarjati, ogovarjati*: tiszte recsi, z-sterimi návado mámo nejme sztvári oberkati, zvati, pogányati KOJ 1833, 114

obeselite -a tudi obeseliteo -ela m *tolažnik*: On je moi obelzelitel SM 1747, 73; Gda pa pride Obelzeliteo, šteroga jažz vám poslem KŠ 1754, 122; Te obelzeliteo pa, Dühj šzvèti KŠ 1771, 315; Sz. Dühj Boug Obelzeliteo KM 1783, 7; I jažz bom prošzo Oco, i drügoga obelzelitela dá vám KŠ 1771, 314; Ka nyim šcsé obelzelitela dati BKM 1789, 119

obeseliti -ím dov. *razveseliti, potolažiti*: Vigasztalni; obeseliti KOJ 1833, 182; Vüpm šze ka mojo düso obeszelis KM 1783, 268; Vcsászi gosztüvanye tudi igra i plész obeszeli KOJ 1845, 37; človeka jáko obeseli BJ 1886, 33; tve moke obelzelio me SM 1747, 69; Goszpodne i nej szi obészelo protivnikov moji nad menom TA 1848, 22; nikoga nejma, kibi ga gori pomogao, ino obészelo SIZ 1807, 5; Dabi Apožtolom Szrcza obészeli BKM 1789, 122; naj obelzeli šzrczá važa KŠ 1771, 588; obelzeli, i obatrivi ovoga šzluga tvojega SM 1747, 63; šzrczé moje obelzeli KŠ 1754, 233; Obelzeli nášz v založzti BKM 1789, 118; Obelzeli placna šzrczá SŠ 1796, 54; Ki nášz je obelzelo BKM 1789, 40 **obeseliti se** -ím se *razveseliti se, potolažiti se*: Ráchel nej šze je štela obelzeliti KŠ 1771, 8; i obelzelili šzo šze nej malo KŠ 1771, 404; šze vřzi obelzelijo KŠ 1771, 520; Naj šze obelzelijo šzrczá nyihova KŠ 1771, 606 **obeseljèni** -a -o *potolažen*: šterim je obelzeljèni nad vami nazvišcsávajoucsi nám važo 'zelejnye KŠ 1771, 540

obeseljávanye -a s *razveselitev, tolažba*: Ár radožzti mámo dožzta i obelzeljávanya KŠ 1771, 665; lidém gucsi na obelzeljávanye KŠ 1771, 517; Ali to obládanye, Dá obelzeljávanye BRM 1823, 347; Ki nášz obelzeljáva vu vřzvoj nevouli, da bi mi mogli obelzeljavati po obelzeljávanyi, šz kim šze i mi od Bogá obelzeljavamo BRM 1823, 529

obelzeljavati -am nedov. *razveseljevati, tolažiti*: Z-šzádóm trüdom tvoji Tú'zne obeszeljávaj KAJ 1848, 248; mojo düso obelzeljavas KŠ 1754, 238; Ki nášz obelzeljáva vu vřzvoj nařoj nevouli KŠ 1771, 529; Ki nášz obelzeljáva vDühi BKM 1789, 134; Záto obelzeljavajte edendrügoga zetimi ricšmi KŠ 1771, 621; kak šzmo ednoga vřzákoga vášz obelzeljavali KŠ 1771, 617 **obelzeljavati se** -am se *veseliti se*: Lázar zdaj šze pa on obelzeljáva KŠ 1771, 227; nego bole šze vu

vřzákóm šz kusávanyi 'znyim obelzeljavamo KŠ 1771, 819

obeseljé -á s *tolažba*: Ocsa šz milenožzti i Boug vřzega obelzeljá KŠ 1771, 529; K-obelzeljej ti vřzrezi 'založztim BKM 1789, 245; csáka düsa moja veřzelo obelzeljé tvoje miloscse KŠ 1754, 230; ár máte obelzeljé vase KŠ 1771, 184; naj po trplivožzti i obelzeljej piřzma vüpanye mámo KŠ 1771, 481

obeselnik -a m *tolažnik*: Da te Obelzelnik pride SM 1747, 14; Obeselnik Düh šzvèti, Ki je eden Boug právi BKM 1789, 13; Dika, ino hvála .. I obelzelniki šzvèt'mi Dühi SŠ 1796, 150; Vám poslem obelzelnika Düha BKM 1789, 110; Vörjem vřzvètom Dühi, Vobelzelniki Bougi BKM 1789, 7; Hvala boidi Oczu Bogu zObelzelnikom Dühóm šzvètim SM 1747, 67

obesélnost -i ž *tolažba*: csi je kákšja obelzelnožzti lübezni med vami KŠ 1771, 593; Boug i Ocsa nas, ki dáó nám je obelzelnožzti vekivecsno KŠ 1771, 629; Dás, v-'založzti obelzelnožzti BRM 1823, 314; Jezus .. 'Založztnim obelzelnožzti BRM 1823, 85

obesiti obésim dov. *obesiti*: i potomtoga tebé Fárao dá obelziti KM 1796, 27 **obesiti se** obésim se tudi obéjsiti se -im se *obesiti se*: csi šze obejšzi KŠ 1754, 36; Judás šze obejšzi KŠ 1771, 92; Júdas ki šze je potom vu dvojnožzti obejšzo KŠ 1771, 755 **obéšeni** tudi obéjšeni -a -o *obešen*: ka je od ti neverni na edno Olivo obejeni KŠ 1771, 159; té je obejšeni, te ov je pa nazáj pošztávleni KM 1796, 27; Šzvèti Lukács Evangyelija drági, Kriřztusa gláři vu Grcskom orřzági, Gda je zolíve obejeni, vprávož Vöri tá dao düh šzvoj BKM 1789, 329

obeshati se obéšam se nedov. *obešati se*: žnjimi pirušlek plezi i se obeša AI 1878, 7

obétanje tudi obéjtanje -a s *obljuba, obljubljanje*: zobejtanyem KŠ 1754, 173; naj bi kmete z obetanyom na lutheransztvo zapelávao KOJ 1914, 123

obetežati -ám dov. *zboleti*: csi obetésá, nikoga nejma SIZ 1807, 5; Od etoga glásza Andrásí III. szrczé zaboli, obete'sá KOJ 1848, 42; Od kilavoga szadá obete'zá cslovek KAJ 1870, 16; csi stero dr'zincse obete'za AIP 1876, br. 1, 3; Obete'sao je Martin KM 1790, 42; On je pa od sztráha obete'sao KOJ 1845, 116; cslovek je obete'zao KAJ 1870, 40; Mati je obete'zála KAJ 1870, 8; Etaksi lüdjé szo nej nikaj obete'sali KOJ 1845, 118; csi sze stero dète obete'zá AIP 1876, br. 4, 2

obézati obéžem dov. *ozdraviti*: Molitev mi obéže rane szrcza KAJ 1848, 202; jaj tvoj sto

poszlühne, I rane szrdcza obé'ze KAJ 1848, 22
obézati se obéžem se *ozdraviti se*: Csi sztáne, ali pa lé'ze, Mené sze lepó obé'ze KAJ 1870, 53
obežgàti -žgém dov. *obžgati, osmoditi*: Múha obe'zgála szi je peróti KAJ 1870, 8 **obežgáni** -a -o *obžgan*: Obe'zgána glavnya csrna KAJ 1870, 171

obežùvati -ùjem nedov. *ozdravljati*: On zvrácsi one, ki szo potrtoga szrcza, ino obe'zùje nyi boleznoszti TA 1848, 119

obhájati -am nedov. **1.** *obiskovati*: potom je vó řou, i obhájao je po rédi Galaczie i Frigie dr'zélo KŠ 1771, 399 **2.** *izraža stanje, kot ga določa samostalnik*: 'Salozt me obhája SIZ 1807, 60; Groza je obhája povszéd KAJ 1848, 375; velika řzrczá 'salozt bode nyih obhájala SIZ 1807, 42 **3.** *ravnati*: zdaj kázati zacsnejo, kak grozno bodo z nami obhájali KOJ 1914, 101

obhoditi -hòdim dov. **1.** *obhoditi, prehoditi*: te necsiřzti dűjh obhodi řzűha mejřzta KŠ 1771, 208; Parthio potom Per'zio obhodi Tomás Apořtol BKM 1789, 329; teccasz kazács megneny cèli potács vóre vszeòkoli obhodi KAJ 1870, 159; Obhodo je pa Sirio i Cziliczio potrdjávajoucsi gmajne KŠ 1771, 391; Obhodo je pa Kriřztus vřzo Galileo KM 1796, 98; Gda bi pa Peter vnouga mejřzta obhodo, priřřao je vu Liddo KM 1796, 123 **2.** *ravnati, opraviti*: kak je potrebno z-etimi obhoditi, csi steri kaj prigrèshijo AIP 1876, br. 2, 3; Ne premiřzli za nyé Kak na konec obhodi BKM 1789, 282; Kakda je obhodo Abraham z-Lotom KM 1796, 15; Kakda řzo obhodili Dánielovi tiváriske KM 1796, 79; Kakda řzo obhodile te 'zenřzke pri grobi KM 1796, 113 **obhodéči** -a -e *ko je obhodil*: I obhodécsi Pizidio prisla řzta vu Pamfilio KŠ 1771, 387; Obhodécsi pa te záton notri do Pářřa najsła řzta nikřgea csalejra KŠ 1771, 381 **obhodivři** -a -e *ko je obhodil*: Obhodivři pa Frigie i Galáczie dr'zélo, prepovejđano nyim je od Dűhá řzvétoga gúcsati rejas KŠ 1771, 391

obhodjávati -am nedov. *obiskovati*: Gda bi pa obhodjávali mejřzta, zapovedali řzo nyim varvati návuke řzkoncsane od Apořztolov KŠ 1771, 391

obhválnost -i ř *pohvala*: Ete novin vszáka z-obhválnosztjov sze szpominola od z-ete zacsávne AI 1875, br. 1, 7

òbid -a tudi òbed obèda m *kosilo*: Prandium Obid KMS 1780, A7b; Ebéd; obed KOJ 1833, 154; Farizeus ga na obid zové KŠ 1771, 206; gda napravlas obid, ali vecsérjo, ne zovi priátele tvoje KŠ 1771, 219; Gda bi řze eden krát po

obòdi sétao Dávid, zagledno je Uriářřovo 'řeno KM 1796, 62

òbiditi -ím dov. *obuditi*: nego je obidim vu řlejdnym dnévi KŠ 1771, 285; ka řzřada ledevjouv nyegovi pouleg teřla obidi Kriřztuřa KŠ 1771, 346; ali, idem, naj ga obidim KŠ 1771, 303; Boug je pa i Gořzpouda obűdo KŠ 1771, 500

òbilen -lna -o prid. **1.** *òbilen, rodoviten, bogat*: Eřcse je i Mořřeřřa z-Áronom vrét z-one òbilne zemlé Boug vó zápro KM 1796, 41; Mi řzmo řzte Kánaniánřzke z-médom ino mleřkom tekoucse òbilne zemlé SIZ 1807, 17; Gořzpodin Boug dář dűgi 'sitek, z-zemlé òbilen 'sér SIZ 1807, 6; nemárne vtraglivořzti, řtera je nyé vu òbiovoj zemleř pelala KŠ 1754, 3b; Törke od Europe odvрно z-òbilnim dobieskom KOJ 1848, 46; i po řzedem puni vláti řze znamenűje řzedem òbilni lejt KM 1796, 28 **2.** *zelo velik, duhovno bogat*: Milořcsa vám bojdi i mér òbilni vu řzpoznanyi Bogá KŠ 1771, 717; I, csi bodete řze poklanyali řzamo vařim bratom, ka òbilnoga vcsinite KŠ 1771, 17; Li ti szam me mores Krepiti v-tom vűpanyi Ino òbilen tál Mi dati v-zvelicsanyi KAJ 1848, 149; Da bi pokázao vu priřřztnom vrejmeni to prevecs òbilno bogářzstvo milořcse řzvoje KŠ 1771, 576; řztální bojdite, òbilni vu deli Gořzpodnovem KŠ 1771, 525; Vářz pa Boug napuni i òbilne vcsini z lűbéznořztyov KŠ 1771, 619 **òbilnejři** -a -e *òbilnejři, bogatejři*: Szługi Kriřztuřovi řzo .. bole řzam jařz vu delaj òbilnejři KŠ 1771, 548; I řzrcszé nyegovo je òbilnejře kvám KŠ 1771, 541; Od òbilnejřega řzpoznanya Szvéte Hiřřorie řztároga Teřtamentoma KM 1796, 84; da je onoj kotřigi, řteroj řze je kaj zmenkalo, òbilnejři pořtenyé dáo KŠ 1771, 515; Ář, csi bomo jeli, nebomo òbilnejři KŠ 1771, 505

òbiljávati -am nedov. *imeti v òbilju*: Vu csiněnyi szádarodnom Mi daj òbiljávati KAJ 1848, 77; Ář csi je řzłuzba prekléřzta dika, od koga bole òbiljáva řzłuzba pravicze KŠ 1771, 533; ář je nikoga nyegov 'zitek nej vtom, kaj òbiljáva zpòistvom KŠ 1771, 211; I v-dobrom òbiljávamo BRM 1823, 16; Boug pa napuni vářz náto, da òbiljávate vu vűpanyi i vu zmo'znořzti Dűhá řzvétoga KŠ 1771, 482; Naj, kak òbiljávajo trplejnja Kriřztuřova vnami, tak po Kriřztuři òbiljáva i obelzeljavanye naře KŠ 1771, 529; naj òbiljáva greřha řzpadáj KŠ 1771, 458; Naj òbiljáva řzřáke řěle dřejvom BKM 1789, 156; Tak i vi geto 'zelejte ta dűhovna naj òbiljávate KŠ 1771, 518; Ář dá řze nyemi i òbiljávao bode KŠ 1771, 42; Csi je záto iřztina

Bo'za vu mojoj lázi obiljávala na nyegovo diko KŠ 1771, 452; Nyegove recsi bôgajmo, I v-dobrom obiljávamo BRM 1823, 44; kak csi bi oni rávno z sziljom i mostom obiljávali TA 1848, 4 **obiljavati** se -am se *imeti v obilju*: Obiljavajmo [ze z-dobrim delom SŠ 1796, 20 **obiljavajúči** -a -e *obilen, velik*: naj milořca obiljavajoucsa bole obiljáva na diko Bo'zo KŠ 1771, 535; Nej kaj bi iřzkao dár, nego iřcsem řzád obiljavajoucsi vu racsúnanyi vařem KŠ 1771, 600; liki řzte navcseni obiljavajoucsi vu nyem zhválo zdávanyem KŠ 1771, 606 **obiljavajúči** -a -e sam. *obilni, veliki*: Ár eta vu vami bodoucsa i obiljavajoucsa ne pořztávijo vářz prázne KŠ 1771, 717

obiljé -á s *obilje, bogastvo*: Jezus, Mořga řzrczá vřze obiljé BKM 1789, 276; Mám vřze vBogi obilje BKM 1789, 422; Mám vřze v-Bougi obiljé SŠ 1796, 117; Ino i pũřzta mejřzta, zobiljom, zobiljom, bregovje řze radũjo BKM 1789, 48

obilno tudi obiono tudi obiuo prisl. **1. obilno, bogato, v veliki meri**: Dũhá, řteroga je obiuo Křiřtus za náz vonka vleřau TF 1715, 33; Boug grejhe tak obiono odpĩřti KŠ 1754, 135; tak prořzmo Bogá, naj nyim ono obilno nazáj dá KŠ 1754, 53; keliko nájimnikov ocsé mojega obilno má krũha KŠ 1771, 223; nego, ka bi ľubezen řzpoznali, řtero obilno mám kvám KŠ 1771, 531; Razmis řztoga obilno, keliko hvále nyemi mores dati KŠ 1771, A7b; Szád dobri dejř prinářamo, Obilno vřřákom leti BKM 1789, 179; Obilno řze telikájse tá pomoucs gori nájde vu Hiřtórii Sz. Křřřsánřzke Matere Czérkvi KM 1796, 133; Zdaj vřzemem nájem obilno SŠ 1796, 160; Tak bos nász obilno hráno BKM 1789, 343 **2. obřirno**: i vu steri casusai je zgoraj 'se obilno povejdano KOJ 1833, 139 **obilnej** tudi obilnejře *obilneje*: Obilnejře pa eřcse řzmo řze radũvali nad radořztyov řitũřa KŠ 1771, 541; ká'ze obilnej KŠ 1771, 670; obilnej řzmo řze pařcsili vas obráz viditi KŠ 1771, 617; Jákouřt Vcsenyá obilnej řze pred nářz dávařo KMK 1780, 54

obilnost -i ř *obilje, bogastvo, velika mera*: Naj i nyihova obilnořt vam bode vu vařem zmenkanyi kpomoucsi KŠ 1771, 542; Obilnoszt Bo'si dárov KM 1783, 57; pred liczom tvořim je veszélřa obilnoszt TA 1848, 11; Ár zobilnořti Szrczá gucsijo vũřzta KŠ 1771, 40; od koga bole, ki obilnořt milořcse i dár pravice jemléřo KŠ 1771, 458; Po obilnosztĩ tvoje dobroute KM 1783, 9; Vľé vö nász v-obilnosztĩ Dáre tvoje KAJ 1848, 122; Noucs ino dén zvelikov obilnořztyov molécsi KŠ 1771, 618; Vřetene

řzkuz moj zobilnořztyom, Vö tecsite BKM 1789, 206

obímanje -a s *objemanje*: Tam bo' řzlatko obimanye KM 1783, 250

obímati -am in -lem nedov. *objemati*: Kelkokrát ni szam nestimam, Ka bolvana zla obimam KAJ 1848, 149; [medved] obimlje svojga protivnika AI 1878, 10; Kũřũjemo i obimlemo KŠ 1754, 43; Ti mené, jařz tebé Gda obimao bodem KŠ 1754, 264; nego řzo je li ouzdalecs vidili i obimali KŠ 1771, 691; 'Ze bi rad vřebi prebivao, Gdebi Jezusa obimao KŠ 1754, 272; gde bi Jezũřřa obimao KM 1783, 292; 'Ze řzegrejva, i tebé zdaj Obima BKM 1789, 281; naj te řzvětov pobo'řnořztyov obimlem KŠ 1754, 235 **obímati** se -am se in -lem se *objemati* se: Obimajta sze tak vũva AIP 1876, br. 9, 4; pren. praviceza i mér řze naj obimleta KŠ 1771, 854

obínoti -em dov. *objeti*: Rad obínem vszákoga, Ki me je ľubiti vole KAJ 1848, 146; Doli idoucsi pa Paveo obino ga je erkoucsi KŠ 1771, 404; ona ga je obinola i sze szmejála AI 1875, kaz. br. 7 **obínoti** se -em se *objeti* se: E'řau, řetũvao je k-nyemi, obinola řzta řze, i kũsnola KM 1796, 22

obirřářiti -im dov. *oglobiti*: ár ga je Geřza II. nagányao, Austrio obirsásó KOJ 1848, 28

obískati -iřřem dov. *obiskati*: da szo mestrovje 'se szenya nej obiskzati szmeli KOJ 1848, 79; Károl II. szka'slive kráľice vecskrát obiszka KOJ 1848, 48; i poká'si veszélře, ka te je obiszkao KOJ 1845, 30; Tu ga je Dovicza obiszkala KOJ 1848, 61; zahváli nyim, ka szo te obiszkali KOJ 1845, 28

obiskávati -lem nedov. *obiskovati*: Maria na Tissini tak drága ino ľublena bila, da szo jo pogousztoma obiszkávali KOJ 1914, 106

obisnoti -em dov. *obviseti*: řzo řze nyegovi vľářřje na edno řařztovo vejko zařřzũknoli, i tám je obišřno KM 1796, 64

obířt -i ř **1. ledvica**: Vese; obiszt KOJ 1833, 181 **2. řlovekova notranřost**: ár řzi ti řzrczá, i obiszt zbrořavajoucsi Boug KM 1783, 3; Zbrořávecz řzrcz, i obišřt Boug KM 1783, 46; Goszpodne, řzrczá i obišřti zgrũntávas KŠ 1754, 232; ka řzam jařz, ki zgrũntávas obišřti i řzrczá KŠ 1771, 771; Nasgi z-ognyom Dũhá řzvětoga nařře obisztĩ KM 1783, 102; ki szi szrczá i obisztĩ zgrũntávajõcsi Bõg pravicesen TA 1848, 6

obistrĩti -im dov. *zbistrĩti, pořřiviti*: káva .. pri řztári lidém mářno krv obisztri AIP 1876, br. 4, 6

obĩti -ĩdem dov. *obiti, izrařa nastop stanja, kot ga dolořa samostalnik*: 'salouřt ga obide,

nikoga nejma SIZ 1807, 5; Naj obide Nyidva v-Nébi Vecsna radofzt BRM 1823, 417; csi ga mraz obide BRM 1823, 210; Csi me bolezen obide BRM 1823, 58; Szvéta groza obide Bogábojécsega krsztsenika KOJ 1845, 22; tak ga niksi sztráh obide KOJ 1848, 6; Kaksa groza jo obide KAJ 1870, 17; Jzráam je nyidva obisao za volo náogocse KM 1796, 7; I groza ga je obisla vJze tak, da Jzo Jze Jzpitávali med Jzebom KŠ 1771, 105; i groza me je obisla TA 1848, 13

objáčiti -im dov. *1. utrditi*: 'Siga je Belgrád objácso KOJ 1848, 52 *2. okrepiti*: Nájbole je Bog Károla Velikoga czaszara objácso za tou KOJ 1914, 98

objačúvati -űjem nedov. *krepiti, hrabriti*: z dobrimi példami nyé objacsúvali tak, da szo z veszeljom pobirali vno'sino sznopja KOJ 1914, 150

objésti -jém dov. *objesti, obgristi*: Závec je skodliv, ár sadik tenko skorjo obje AI 1878, 12; [mravlje] mrtve stvári i ftiče čisto objejo AI 1878, 37

objočávati -am nedov. *objokovati*: Mertve objočávam BJ 1886, 21

objočlivi -a -o prid. *objokovanja vreden, žalosten*: Tecsász, ka sze je na mohácskom poulji eta objocsliva zgúba godila KOJ 1848, 74

objóukanje -a s *objokovanje, obžalovanje*: Objoukanye grejhov KM 1783, 177

objókati -jóučem in objókati -jóčem nedov. *objokovati, obžalovati*: naj morem vsze moje grejhe objoukati KM 1783, 37; naj mojo húdoubó objoucsem KM 1783, 115; Csi neobjócssem v-pokôri Sztópájov moji KAJ 1848, 157; objoucse ono vu Jztarofzti KM 1790, 18; Merkajte da 'salofztno nigda ne objoucsete SIZ 1807, 57; Vi, ki v-tihóy szamnoszti Grêhe objócssete KAJ 1848, 57; ino tam objoukajo szvoje szprevedne mladoszti naszládnozszti KOJ 1845, 47; Objócsi vsze, Vsze, ka je Bôgi prôti KAJ 1848, 142; Nyegovo neJzrecsno Jzmrť je britko objoukao KM 1796, 64; Da bi té cslovik ne bi drezelio roditele, ne bi ga objoukali KM 1790, 56 **objókani** -a -o *objokovan*: vu nevouli, v-Jziromafťvi, i od nikoga nej objoukani je mr'ó KM 1790, 62

obkárati -am dov. *okarati, ošteti*: Ednoga hipa te sztári obkáro szine AIP 1876, br. 12, 7

obkaštigani -a -o prid. *kaznovan*: Svércarje szigorno bodo obkastigani AIP 1876, br. 3, 1

obkínčani -a -o prid. *okrašen*: Tam zapazita nyiva lêpo nyivo, obkincsano szpredrágim sziljom AIP 1876, br. 10, 7

obkúšnoti -em dov. *poljubiti*: i be'zo je

k-szvojim, zrédom vszákoga obkúšno AIP 1876, br. 1, 7

obkúšúvati -űjem nedov. *poljubljati*: Katice mati me tak obkúšúvala i me szpitávala AIP 1876, br. 7, 6

obláčati -am nedov. *oblačiti*: Náge oblácšati KMK 1780, 97; Csi pa trávo polJzko Boug tak oblácša KŠ 1771, 20; Piánecz razdrťi gvant bode oblácšao te Jazpánecz KŠ 1754, 50; Ne Jzkrbte Jze tak, ka bomo oblácšali KŠ 1771, 20; niti za tejlo vaJe, ka bodte oblácšali KŠ 1771, 20 **obláčati se** -am se *oblačiti se*: Po prôsztom sze morem oblácšati KAJ 1870, 56; kaj Jze je ni Salamon nej tak oblácšao KŠ 1771, 20

obláčen -čna -o prid. *oblačen*: Oblácšni je tráak na nébi, de'zd'z ide AIP 1876, br. 2, 7

oblačilo -a s *obleka, oblačilo*: Ruha; oblacsilo, gvant KOJ 1833, 171

oblačína -e ž *neugodno razpoloženje*: Po procs odidejnyi luth. fararov od etecz sze je za pápince negdasnya oblacsina razvedrila KOJ 1848, 109

obláčiti -im nedov. *oblačiti*: Rad bi bio tvojemi diteti, stero szti ti oblácšo KOJ 1833, XIII **obláčiti se** -im se *oblačiti se*: nego sze po szvojem sztálisi oblácšni KOJ 1845, 46; cslovik, ki Jze je oblácšo vu skarlat KŠ 1771, 226

obláčnica -e ž *oblačilnica*: Caszar je vu oblácšnici AI 1875, br. 1, 6

obládanje -a s *zmaga, obvladanje*: Diadalom; obládanye KOJ 1833, 153; Obládanye Jzrczá od praviczze KŠ 1754, 78; Obládanye Mantrnikov KM 1783, 46; Oh drági Odkúpitel .. Obládanye grêhov BRM 1823, 85; Sli bodo od obládanya do obládanya TA 1848, 69; Ali bojdi Bougi hvála, ki vJzigdár nám obládanye dá vu KriJzťulji KŠ 1771, 532; da mi darújes na obládanye vszejh mojih protivnikov KM 1783, 66; Dáj da od'zené nyih nakányanye, i da nad nyimi vzeme obládanye BKM 1789, 271; teda Jze zgodi ona rejcs, Jtera je piJzana, po'zrejta je Jzmrť vu obládanyi KŠ 1771, 524; Da bi zobládanyem Glédo me protivnike BKM 1789, 7

obládati -am dov. *premagati, obvladati*: da mi .. grejhom prouti Jztáti i nyé obládati moremo KŠ 1754, 116; Dáj mi nouvo moucs, Jzkoterov Obládam nepriátelov KŠ 1754, 259; protivnike zjednim ti stouih obladas SM 1747, 85; vrági, Jzvejtí i tejlí vJzigdár prouti Jztánes i obládas KŠ 1754, 12a; Poglavník Jzveita .. on nájz ne obláda SM 1747, 79; VJze premága (obláda) te Jzveit SM 1747; VJze narodjeno od Bogá obláda ete Jzvejt KŠ 1754, 84; Csi pa mocsnejši od nyega, pridoucfi, ga obláda BKM 1789,

207; nakonczi da dónok obládamo, ino boy obderljimo TF 1715, 30; Tejlo i šzvejť obládamo BKM 1789, 6; nego bole to húdo zdobrim obládaj KŠ 1754, 72; Obládaj vřze vtvojem tejlj BKM 1789, 20; i vřze dobro dokoncsate, ino obládate SM 1747, 27; Naj je obládamo i vitéziemo KŠ 1754, 174; jařz řzam obládao te řzvejť KŠ 1771, 322; ti řzi Satana obladal SM 1747, 67; I nato řzmrt za nářz obládo BKM 1789, 6; Piřlem, kaj řzťe obládali toga hüdoga KŠ 1771, 728 **obládati se** -am se *biti premagan*: ne obládajřze od hüdoga KŠ 1754, 72; Ne obládaj řze od hüdoga KŠ 1771, 477 **obládajóuči** -a -e *zmagoslaven, zmagujoč*: Jezus Názarenszki, Kráo řSidovszki! ete obládajoučji Titulus me naj bráni od vszega hüdoga KM 1783, 175; Kakda řze dili tá mati czérkev? Na vojřzküvajoucso i obládajoucso KŠ 1754, 130 **obládavři** -a -e *ko je premagal, obvladal*: Hitri Králi řzve orřzáge rařzprévřzťrsvi vnouge obládavři řř 1796, 126 **obládani** -a -o *premagan*: Gda je obládani od Filiřzťeuřřov, preřzmekno řze je KM 1796, 59; i nyegova vojřzka je obládana KM 1796, 71; Oni, ki řzo bili protivniczke meni, vřzi řzo obládani BKM 1789, 311; Tak nam On dá vernoszti nájem .. Na czili obládani mók KAJ 1848, 111 **obládani** -a -o sam. *premagani*: ki je zvrácso vřze obládane od vrága KŠ 1771, 374

obládavec -vca m *zmagovalec, premagovalec*: Kriřztus pun dike, kakti obládavec řzmrti, i vrága KM 1780, 16

obládavnik -a m *zmagovalec, premagovalec*: Oh Jezus, Obládavnik plemeniti KM 1783, 247; Oh ti řzmrti obládavnik BKM 1789, 402; Oh ti řzmrti obládavnik řř 1796, 5; Jezus! řzmrti obládavnik BRM 1823, 213; Veřzéli řze Te řzmrti obládavniki BRM 1823, 77; Te řzmrti obládavniki, Jezusi boj csészť KAJ 1848, 108

obládnik -a m *zmagovalec, premagovalec*: gda řze je vgroubi ořzivo i, kakti mocsen obládnik, na pekeo doli řztoupo KŠ 1754, 111; Jezus Obládnik je pořztano BRM 1823, 75; Oh Jezus, Vsžě protivnikov obládnik KAJ 1848, 310; Zátó hválo dájmo Protivnikov obládniki BKM 1789, 91; No dicřjimo Kriřztuřa, Obládnika zmořznoga BKM 1789, 99

obládnost -i ř *zmag*: i eta je ta obládnofť, řťera ete řzvejť obláda KŠ 1771, 734; meřzto tak imenüvano za volo victorie, ali obládnofťti KŠ 1771, 612; bi tákse obládnofťti Nevidli odicsenofťti BRM 1823, 71; Tak řzvětmo blářzeni řzvěték Jezusa obládnoszťti KAJ 1848, 108; i řz řzpěvanyom obládnoszťti me obdarüjes TA 1848, 24; Kolman z-obládnoszťti glášzom

goriszkcousi KAJ 1870, 82; Hváľte Jezusa obládnofťť BRM 1823, 78; nad Filiszťeusom bom obládnoszť řzpěvao TA 1848, 92; pokecs řzvojo nepodvrřzenoszť na obládnoszť zdignejo AIP 1876, kaz. br. 3

obládüvati -űjem nedov. *premagovati, obvladovati*: vraga pa i vřze nepriáťete obladüje KŠ 1771, 763; Ali vu vřzej eti obladüjemo po tom KŠ 1771, 467

oblágati -lážem dov. *nalagati*: cigániczta divojki, ali mladěnci na dlani řsile zbrodáva, ino z-řzrecsnim zákonom obláse KOJ 1845, 112

oblák -a m *I. oblak*: Nubes Oblák KMS 1780, A7; Oblák Felhö KM 1790, 92(a); zbrisem doli, kakti kuřzťi oblák, preřzťoplený tvojje KŠ 1754, 216; ovo eden řzvetli oblák obřzenczao je nyě KŠ 1771, 56; I řzveklj oblák ga je, On nyih oucsi odvzéo BKM 1789, 110; gda vidíte oblák řháťati od řzuncsenoga záhoda KŠ 1771, 214; i vidili bodo řziná cslovecsega pridoucsega na obláki nebeřzkom KŠ 1771, 81; Pride Bořzi řzin vu řzvetlom obláki BKM 1789, 436; kaj řzo ocsáki naři vřzi pod oblákom bili KŠ 1771, 508; obláčzke brezi vodě KŠ 1771, 759; kcsařzi řze řznymi vneřzěmo vu obláke KŠ 1771, 621; I vidili bodte řziná cslovecsega pridoucsega zoblákmj nebeřzkiimi KŠ 1771, 150; ár zmeřlami, Ti ládas řzám zoblákmj BRM 1823, 341; řzunce je za oblákmj zacřsülo KAJ 1870, 24 **2. velika skupina česa**: geto táklj oblák řzvedok okoli řzěbe mámo KŠ 1771, 694; Z-etaksim tálom řze je vszelé vecs oblákov řesüvala nyegova pamet KOJ 1845, 5

oblást -i ř *I. moč nad kom, čim*: Vřze, kai je od Boga porodjeno, i vöra nařsa je to premáganye, oblářť, řťera te řzveit premága SM 1747, 28; ár je nyemi vřza oblářť dána KŠ 1754, 149; dána mi je vřza oblářť na něbi i na zemli KŠ 1771, 99; Gde je tvoj Düh, tam je oblářť BKM 1789, 125; Kak velika oblářť je bila potrebna k-tomi KM 1796, 4; da Te peklěni Vřág nikákře oblářťti nad menom nai ne vzeme TF 1715, 47; Nedai tomu řatanu oblářťti nad nyim vřzěti SM 1747, 63; da ni vřág .. nebedo nad nami nikakse oblářťti vřzěti KŠ 1754, 224; Ář nega oblářťti, nego od Bogá KŠ 1771, 477; Ne dář ni edne nad nami oblásťti, Vřajřoj jákosťti KM 1783, 279; Ář řze poglavnik řzvejťta Nikaj oblásťti nejma BKM 1789, 11; vszáka právdá i od nářviesnye oblásťti od kralá potrdnyena AI 1875, kaz. br. 2; Naj znána bode zdaj poglavárřťťvi i oblářťti vu nebeřzki prebivaliřcsaj KŠ 1771, 578; da tvoio oblářťť povřzud glářřim SM 1747, 57; dáo je nyim oblářťť KŠ 1754, 137; gda na nikoj

šzprávi vřzo oblášt KŠ 1771, 522; Odvzemi oblášt vrař'zo BKM 1789, 8; ali Boug i ono lřštvo pod vařso oblášt vr'se KM 1796, 45; i rimszkoga Czaszara pod szvojo oblášt zmetali KOJ 1848, 6; ár je vu oblášt'i bila rejcs nyegova KŠ 1771, 177; Ár, csi bom řze hválo znařov oblášt'ov KŠ 1771, 545; Ár pod mo'zá oblášt'ov bodoucsa 'zena KŠ 1771, 461; i pod oblášt'ov řzvojeqa mo'sá 'řivé KM 1796, 7; i podvr'zeni řzo nyemi angyleje i oblášt'i KŠ 1771, 710; Po řterom i oblášt'i řze bojijo KM 1783, 11; Szo prouti oblášt'i vrař'ze BKM 1789, 56 **2. vladarska ali državna oblast**: Ocsa je pa vzéo mosnyô i pred oblášt' jo je neszao KAJ 1870, 126; je zapovedao Auguřtus Czalzar, naj bi vlřáci, pod nyegovo oblášt'ov, bodoucsi cslovik KM 1796, 87; i řtere oblášt'i jeřzo, od Bogá řzo pořztávlene KŠ 1754, 34; Visne oblášt'i KAJ 1870, VII; Vřzáká dřřa oblášt'im viřesnyim podlo'zna bojdi KŠ 1754, 34; Vřzáká dřřa oblášt'am podlo'zna bojdi KŠ 1771, 477; naj poglavnikom i oblášt'om podlo'zni bodo KŠ 1771, 660; Gda bodo pa vářz pelali pred vládnike i pred oblášt'i KŠ 1771, 211

oblášt'nik -a m *oblastnik*: Matyas lih od szébe odporine, ka szo nyemi vnougi sztári mo'sáčzke i oblášt'niczke tak za hřdo szpoznali KOJ 1845, 63

oblášt'ništvo -a s *oblastništvo*, *oblast*: nego nevoscšeni Vourih je mogao oblášt'ništvo i Běcs odsztaviti KOJ 1848, 60

obláziti -im dov. *obiskati*: Nepriátel nářz Oblazio nam je krajino BRM 1823, 442; pren. I neřzrecsa me je oblázila BRM 1823, 326

obléč -a m *obleka*, *oblačilo*: i da szo toplim krajom navájani Franczřszki řšniczke nej meli rimszkoga oblecsa KOJ 1848, 120

oblečálo tudi obličálo -a s *obleka*, *oblačilo*: Nej je 'zitek vecs, liki oblicsalo KŠ 1771, 20; Nej so meli krřha, nej oblečala BJ 1886, 9; I za oblicsalo ka řze řzkrbite KŠ 1771, 20; Vszáci nář bode v-nosbi i oblecsali ponizen i posteni KOJ 1845, 93; nego szo csanadinszkoga Pispeka na rásen goripotégnoli 'řivoga, i vu řšspszkom oblecsali KOJ 1848, 71

oblečénjé -á s **1. oblačenje**: rejcs zamentřje Z-kem podarřvanye, oblecsenyé, nahránejnye KOJ 1833, 129 **2. uteřšenje**: řzi moremo miřzliti od Sziná Bo'sega Teřla oblecsenyá KMK 1780, 32; řzmo Sziná tvojeqa Teřla oblecsenyé řzpoznali KM 1783, 89

obléčti -lěřem dov. *obdati*, *obkrořziti*: Tak, csi 'zitek nas oblé'ze mrák KAJ 1848, 405; vnogo jezér řřdsztva, stero oblé'ze přoti meni TA

1848, 4; Szněg oblé'ze nyé 'řivis KAJ 1870, 57; vodé sze po szvoji bregě razlejėjo ino cělo krajino oblé'zejo KAJ 1870, 107; mřsice oblé'zejo cvětice KAJ 1870, 97; ka je vsze léd i szněg oblégao KAJ 1870, 64; i Pařlagonio je obleglo okoli Hálys vodé KŠ 1771, 554; tak řzta brejg oblegla tiva dvá tábora KM 1796, 55; Ka řzo mřřzke 'řabe Egyptom oblegle KM 1796, 34

obleděti -ím dov. *obledeti*: Veli mála violica, Nebos nřcala tam mené, Ár mi oblědi korenyé KAJ 1870, 102; Cvětje je pověhnolo, tráva na trávnikaj oblědila KAJ 1870, 60

oblěditi se -im se dov. *obledeti*: lice sze ně vszáci dén bolje oblědilo AIP 1876, br. 2, 6

oblěčči tudi oblěčti tudi oblěči -čém dov. **1. obleči**: Blisnyega řzvojeqa vřogoga obleicsi SM 1747, 88; Ki ga kak gvant na řzé oblicsé BKM 1789, 258; i dveř řzřknyri řzi ne oblicsějo KŠ 1771, 118 **2. prevzeti kaj, utelesiti**: Ka řze vám prisztřája I oblejcsi novovoga csloveka KŠ 1771, 582; Ár je potreřbno, naj to mřtelno oblicsé nemřtelnořt KŠ 1771, 524; novovoga csloveka na řzé oblicsěmo KŠ 1754, 7a; Na řzé řzam Jezusa oblejko řř 1796, 146; Nase řzirmastvo řzi na řzé oblejko BKM 1789, 37; Csloveřštvo na řzé oblejko BKM 1789, 56; řzta vrař'zi kejř oblekla KŠ 1754, 96; Křiřřtuřa řzte oblekli KŠ 1771, 563; I oblekli řzte toga novovoga ponovřenoga KŠ 1754, 608; Ino oblejcz'i toga novovoga csloveka KŠ 1754, 97; i oblejcz'mo ro'řjé řzvetlořti KŠ 1771, 478; I oblejczte toga novovoga csloveka KŠ 1754, 191; Oblejczte záo csreřva milořřtivnořti KŠ 1771, 608; Nego oblejczte Gořřpon Křiřřtus Jeřuřa KŠ 1771, 479; Křiřřtusa řzte oblekli KŠ 1754, 190 **oblějě se** -čém se *utelesiti se*: vu moje teřlo řzi řze oblejkao KŠ 1754, 237; Rejcs řze je vteřlo oblejkla BKM 1789 **oblěčeni** -a -o *oblečen*: Herodes, oblecseni v-kráľřřkom gvanti KŠ 1771, 380; csloveka, ki je nej bio oblecseni z gvantom gořřřvanya KŠ 1771, 72; 'řivém Oblečeni vu dike, Do pět řzřknyo preveliko BKM 1789, 107; nedosřřojno po páversřřkom oblecseni KOJ 1845, 5; Jeli csloveka vmeřřkom gvanti oblecsenoga KŠ 1771, 35; i na řřot vu beřli gvant oblecsenoga je nazáj pořřzao k-Pilátuřři KM 1796, 108; Csřřze li oblecseni, i nej nági, nářdemo KŠ 1771, 536; Vszáci more dosřřojno oblecseni v-solo přiti KOJ 1845, 8; ká řzo řřdřje tak lepô oblecseni bili KAJ 1870, 117; pren. Od vřřuncze oblecsene 'zené KŠ 1771, 787; Vřřřem Sziná Bo'sega vu Cslovecsánřřko Teřlo oblecsenoga KM 1783, 142; dokecs ne bodte oblecseni zmo'řnořřřřom od viřřine KŠ 1771, 258; vnaseqa Křiřřtusa po vřri řřzmo

obleseni BKM 1789, 225; Sztaite záto obleseni [ztem per]znm [ezezom te pravde SM 1747, 27

oblejáti tudi obljáti -jém dov. *obliti*: Najpogübelnësi ji je de'zdz', steri ji z-vodôv oblejë palacse KAJ 1870, 57; szcsna radoszt vselé obadvá sztarisa na tolko z-szkuzami oblejë KOJ 1845, 19; Naszlédnye je z-oliom oblejëjo KAJ 1870, 81; i z-'sivimi [zkuzami oblej ocsi moje KMK 1780, 105; Oblej mojo düso [ztojom drágom vrejdnol]ztyom KM 1783, 122; pren. Kaksa blödnoszt I zlocasztnoszt Je zemlo oblejála KAJ 1848, 102 **oblejáni** tudi oblijáni -a -o *obliti*: Po [teri je teda zvoudov oblejáni [zvej]t pre]s]ao KŠ 1771, 722; Steri je meo zláto kadilniczo i lado zákona oblijáno pov]zoud zlátom KŠ 1771, 685

obléjati -am dov. *hitro obhoditi*: on je nej meo do]zta [zna, da oblejtao ve]zniczo SIZ 1807, 56

oblék -a m *obleka*: Oblék AIN 1876, 36; Öltözék, oblék, gvant AIN 1876, 36; Oblék, skrinyo more prihrámbi dr'zati AIP 1876, br. 1, 3; sze nemre gori zapiszati nyihov potrëben oblék AIP 1876, br. 4, 1

oblekávati se -am se nedov. *oblačiti se*: Csi [zte pa pozváni nej bili na go]ztüvanye, Oblekávali [zte [ze vu csarne rú'sne [zükn]ye SIZ 1807, 56

obléšçiti se -im se dov. *zablešçati se*: Z Siona sze je ta lêpa szvetloscsa, Bôg oblescsila TA 1848, 40

oblévanye -a s *zalivanje*: po prevecs szühi trávnikaj je potrëbno grabe szkopati, z-blüzi bodôcsi potokóv vodô na nyé pelati, i po gôsztom oblévanyi je rodnëse vcsiniti KAJ 1870, 121

oblévati -am nedov. *oblivati, zalivati*: Ali kak temni mrák Obléva ténki trák Szvëta bo'zega KAJ 1848, 13; Tak on z-'zitka dobrôtami Lüdsztvo szvoje obléva KAJ 1848, 211

oblëznoti -em dov. *oblizniti*: vájna ná]zladno]zt je vu onom ocsnom megnyeni preminoula, v-]sterom [zta jo obleznola KM 1790, 28

oblíčávanye -a s *oblaçenje*: Sterih [znájga naj ne bode zvünejšnya ali vu oblicsávanyi lejpora gvanta KŠ 1771, 708

oblíčávati se -am se nedov. *oblačiti se*: Niki [ze pa v-]zomár]zki kejp rú'sno oblicsáva SIZ 1807, 57

oblíçe -a s *oblíçe*: ár [zo vidile ocsi moie, tvoie Zvelic]anye, ka [zi [zpravil pred obliczem v]zega lü]ztva SM 1747, 58

öbliti -im nedov. *obliti*: Rad bi on i sztolár bio, Nemre 'zagati, oblitu KAJ 1870, 157

oblízlivi -a -o prid. *sladkosneden*: V jestvine

sránbaj i v künjaj [mačka] je dostakrát oblizliva AI 1878, 9

oblök -a m *okno*: Fene]stra Oblok KMS 1780, A8b; Ablak; oblok, okno KOJ 1833, 149; v]zneh doli zobloka [zpadne KŠ 1771, 403; I [zkou]z obloka vu ko]ari [zam pü]zcsen doli KŠ 1771, 549; Mikol je nájmre [zkou]z obloka po vajáti doli pi]ztila Dávída KM 1796, 58; Tecsaszt szo Neapolci krála, i brata Lajosovoga zagütüli, i na oblok vöobeszili KOJ 1848, 45; Táble oblokov szo z-gla'zojne KAJ 1870, 13

oblónati -am dov. *poplaçati, nagraditi*: Pobo'zno]zt je moja dü'zno]zt, Bôg mi jo pa oblóna BRM 1823, 186; Z-odicsnyem Oblóna Bôg eto tvojo trplivo]zt BRM 1823, 234

oblosüni -a -o prid. *požrešen*: Oblo]zühni po'zirávçzi, ka bodte tam jeli BKM 1789, 450

oblosüno prisl. *požrešno*: i tam je zapravo blágo [zvoje 'zivoucsi oblo]züno KŠ 1771, 222; Oblo]züno jejjo i pijéjo BKM 1789, 441

oblosúnost -i ž *požrešnost*: Te naj vék]i zrok je oblo]züno]zt KŠ 1754, 44; ka 'znyimi vrët ne bi'zite na ono i]zto oblo]züno]zti vö vlejvanye KŠ 1771, 711; Jaj 'sitka obloszünoszt KM 1783; Sterov tvojev lejpoj dobrouv naj na oblo]züno]zt i piano]zt ne 'zivëmo KŠ 1771, 853; Liki vu dnévi, po]tteno hodmo, nej voblo]züno]zti i pianoszt KŠ 1771, 479; I vcsis je merkati, Ka në v-obloszünoszt, Nego v-mertücsivoszti Má dáre tvoje v'zivati KAJ 1848, 247; Kebzújmo v]zi verno, Da kak ne po'zmécsamo, Z oblo]züno]ztyom [zrczé BKM 1789, 19; Ocsiveszna [zo pa te]la dela oblo]züno]zti i ktejm pri]zpodobna KŠ 1771, 568

oblözeni -a -o prid. *obložen, deležen çesa*: szo vnougi od szebe zlücsali lutheranszko butaro, z sterov szo negda po szili oblo'seni bili KOJ 1914, 137

oblüba -e ž *obljuba*: E]zi [zlisi i oblüba (votum) KŠ 1754, 18; Na]ztávlanya i Oblübe rejcs KŠ 1754, 187; Ako bi pa gda ker]ztno moja obecsanye ali oblübo mojo prelomo SM 1747, 52; Go]zpoud ne odlá]a to oblübo SM 1747, 8; Ka má za oblübo tá zapovid KŠ 1754, 64; mámo [tiri mo'zé, ki májo oblübo na [zebi KŠ 1771, 408; Vzeo ga je vobrámbo, I [zpu]no je oblübo BKM 1789, 17; Obecsao je i obdr'sao je [zvojo oblübo KM 1790, 58; hi'sniczke [zebi mitmá ocsive]zno oblübo csinijo SIZ 1807, 9; je ednoga nyihovih vojov vlouvo, ino nyim ga nej ovak vödáo, kak na oblubo KOJ 1848, 8; csi je pa kaj [zfalilo vu etoj mojoj oblübi KM 1783, 151; Ako sz]i [ztálen ti Vu tvojoj oblübi BKM 1789, 261; Djánye

k-právdi 'zitka meri, I v-oblúbi mocsno sztoj KAJ 1848, 176; zmocsnov oblúbov, ka Bogá vecskrát ne zbantújemo KMK 1780, 71; Steri tou vörjejo, ka ricsi i oblúbe Bo'ze obejcsajo KŠ 1754, 189; moremo i v|ze vcsinyene dobre oblúbe ponoviti KMK 1780, 66

oblúbíti -im dov. *obljubiti*: Oblúbim mocsno, ka ne bom vecs gríljio KMK 1780, 79; oblúbim zdáj tvoje |z. zapouvidi neprelomlene zdr'sávati KM 1783, 152; on me nigdár ne vkani, Csi kai oblúbi zmilofese SM 1747, 75; csi |to kaj Bougi oblúbi KŠ 1754, 19; Oblúbi meni, Jo'zef, ka ne bodes vecs kradno AI 1875, kaz. br. 7; Kak |zi oblúbo nám vtvojem obec|anyi BKM 1789, 180; Praviczjo, po steroi v|zeh, kai je vu |zvojoj reic|j oblúbo, gvíjno |zpuní SM 1747, 33; Ka je Boug zdr'závczom té zapouvidi oblúbo KŠ 1754, 47

oblúdovititi -im dov. *obljuditi*: i sz tem vcsino zemlo obrodovititi, olepsati, oblúdovititi KOJ 1914, 105; Tak szo sze Mgyari zácsali prázno zemlo oblúdovititi KOJ 1848, 10

obnásati se -am se nedov. *vesti se*: Gda sze szouszedszki brat ali szesztra neprisztojno obnasa KOJ 1845, 93

obnábje -a s *nebo, področje dejavnosti*: da je obnábje szlovenszkoga lutheransztva 'salosztno potemnelo KOJ 1914, 144

obneméti -némim tudi -némim dov. *obnemeti*: Obnémim, i neodprém v|szti moji TA 1848, 32; liki ovca pred |zvojom brijácsom obnejmi KŠ 1771, 815; Ti neverni naj obnémijo v pekli TA 1848, 24; O poštrájfao ga je Jezus govoreči: obnejmi i vő idi 'znyega KŠ 1771, 177; Ali obnémí, grozno obcsüténye KAJ 1848; Obnémó szem vu múcsanyi TA 1848, 37; ográdcí szo obnémíli i püsztí bili KAJ 1870, 113

obnjívanje -a s *obdelovanje*: V nestere vesznice szo na obnyivanye szpoklacsenoga pola naszelili Nemce ali Vogre KOJ 1914, 131

obnjívati -am dov. *obdelati*: i sz tem vcino z logami i germovjem zaraztseno zemlo obnyívati KOJ 1914, 105

obnoréti -nòrim dov. *I. znoreti*: Gda |zo |ze za moudre |zka'zúvali, obnoríli |zo KŠ 1771, 448
2. pokvariti se: csi pa Szou obnori, |zkim |ze bode |zolila KŠ 1771, 221

obnòrjeni -a -o prid. *znorel, blazen*: Korán tő zapové, ka za obnorjenoga caszara dühovnicke neszmiyo bogá moliti AIP 1876, br. 9, 3

obnoviti -im dov. *obnoviti*: proszimo postúvane na prèplácsnike i prijátele, da vszáki naj naprèplácsó obnovi AIP 1876, br. 4, 1

obnovlénje -a s *obnova, obnovitev*: Jáko sze

v-kani, ki tő miszli, ka nyemi nē potrebno vu vérsztvi níkse obnovlenye AIP 1876, br. 9, 8; Jáko sze dr'zi k sztároj návadi, od obnovlénya nescse csüti AIP 1876, br. 9, 3

obód -a m *obok*: Či se gorzgliednémo, on prelèpi môder obód váramo, šteroga za nébo zovémo BJ 1886, 35

obodvóuji -a -e vrst. zaim. *oboj*: escse bi sze i tou lahko zgoudilo, ka bi sze Roditelje obodvovjega meszta bole szpoznali KOJ 1833, XVIII; Nouvi mésnicke szo sze pa znali teliko szlovenszkíh lutheránov obodvovjega szpola pripelati vu právo ovcársniczo KOJ 1914, 144

obogátenje -a s *obogatitev, obogatenje*: jeli sze lúsztví nasega országa dá prilika v prisesztnom vrémeni na obogáténye ali nē AIP 1876, br. 10, 1; ka je za nasega országa obogáténye neogíblivno potrebno AIP 1876, br. 10, 2

obogatéti obogátim dov. *obogateti*: Da dobrocsinési obogátijo vu dobri delaj KŠ 1771, 643; tő szo ti szrecsni na szvétí, ki obogátijo TA 1848, 58; Jezúfa .. ka je za v|z |ziromák vcsinyen bogat bodoucsi, naj vi 'znyegovim |ziroma|tvom obogátíte KŠ 1771, 542; obogato |zam i níkej ne potrebújem KŠ 1771, 773; I tak je obogato Ga|par KM 1790, 68; Dáj nam tvoji dári, Obogati je vu düsi BKM 1789, 128; Kaj |zte vu v|zem obogátíli vu nyem KŠ 1771, 496; i tr'zczi zemel'zki |zo 'znyé ná|zlobol'zti zmo'znoj'zti obogátíli KŠ 1771, 798

obogátiti -im dov. *obogatiti*: po gorivzétíji nezbrojnih szlovenszkíh rejcsih med szvoje szo szvoj szlóki jezík obogátíli KOJ 1848, 8

obogátiti se -im se *obogatiti se*: Od tisztihmáo sze nemore Bogojina na indasnyi sztán nazáj obogátiti KOJ 1848, 92; csi'zmár, ki sze níkak nē mogo obogátiti szvoje mestrie AIP 1876, br. 1, 6; Nisteri lüdjé krádnejo ino sze obogátijo KOJ 1845, 121; Széchenyi Stevan grof ki je szvojov cèlov mocsjón na tő delo, naj sze ország obogati AIP 1876, br. 3, 2 **obogátivši** -a -e *ki je obogatel*: liki |ziromáczke, vnouge pa obogátiv|í KŠ 1771, 539 **obogáteni** -a -o *obogaten*: Nasa Szobota pred tém olüdjena, po tr'stvi obogáténa KOJ 1848, 50; naj bi trém bratánczom odlocseno delbo prekráto, ár 'snyé obogáténi dnesz vütro nyemi nepriliko bodejo KOJ 1848, 21; obogáténi ino krouto mocsni szo grátali KOJ 1848, 6

obohavajúči prisl. *preiskujoče*: Törcí szo brodili hrame obóhávajouc KOJ 1848, 74

obójkrat prisl. *obakrat*: V-preminócsem mészze-

ci dvakrat imenitnëse bitje bilö i oböjkrát szo törki biti bilí AIP 1876, br. 3, 3

obölen -lna -o prid. *bolan*: Jasz szem pa nevolák i obolen TA 1848, 55; ki lzte v-szrdczí obolní BRM 1823, 5 **obölni** -a -o sam. *bolni*: Bög vidi ti obolní Szkuze i czaganye KAJ 1848, 287; Poköre molitev obolnoga TA 1848, 81

oboröžjeni -a -o prid. *oborožen*: èrsek ga je na tój pouti od 600 lepou oblecsenih i oboro'sjenih junákov szprevájani prisao KOJ 1848, 78; Ki je taki z-szvojjimi oboro'sjenimi vu Morávijo setüvao KOJ 1848, 93

oböuji tudi oböji -a -e vrst. zaim. *oboj*: Nehájte, naj vküp rajzté obouje do 'zétve KŠ 1771, 44; i na oboujega zdr'závanje opominanye KŠ 1771, 634; i tou obouje prepovidáva KŠ 1754, 19; Farizeuske pa obouje lzvedocsijo KŠ 1771, 414; Dáo je obouje nazoucsi bodoucsim KMK 1780, 51; Vogrszkiország csi sze sesé obogatiti, tó oböje more vcsiniti AIP 1876, br. 2, 3; tak lztejm oboujim moremo krjziti KŠ 1754, 186; ino szo pod oboujoj podobi pricsescsávali KOJ 1848, 52; po nyem mámo prihodbo obouji k-Ocsi KŠ 1771, 577; tejla bodo obouji pa zmo'zna, duhovnai nemrtelna KŠ 1754, 140; obouji Roditelje bi szvojo deczo pohodili KOJ 1833, XVI

oböžati -am dov. *obubožati*: I nikoga neobö'zaj KAJ 1870, 166; Csi szem obö'zao koga KAJ 1848, 280 **oböžani** tudi oböžani -a -o *ubog*, *obubožan*: Jasz szem pa obte'zn i oböžan TA 1848, 33; Oböžani i në sztrti 'Zivé národ zdányi AIP 1876, br. 6, 2; I Goszpöd de toga oböžanoga dika TA 1848, 7; ino obou'sanomi Králi veli z-szvojega ládansztva oditi KOJ 1848, 35; prevnougí obö'sani kmetje i mestrovje vküpprietijo KOJ 1848, 70; i kak dober ocsa je szkrbo za oböžane podlo'zance KAJ 1870, 165

obpítan -a -o prid. *vprašan*: Deák za tanácsa vszigdár obpitan bio AIP 1876, br. 2, 2; je miniszter prednyar vu poszlavcovoj hi'zi tüdi obpitan bio AIP 1876, br. 4, 2

obpítanje -a s *vprašanje*: Csi bi mi tó oböje brezi obpitanya ausztriancov goriposztavili AIP 1876, br. 5, 1

obprvim prisl. *prvič*: Obprvim, gda je Riktar grátao János, od lzou'zidov je vnogo-krát pregányani KM 1790, 68; Kelkoféle szo recsi? Obprvim: dvoujeféle, najmre KOJ 1833, 11; obprvim, gda delamo, zadovolni szmo KAJ 1870, 105

obpsüvani -a -o prid. *opsovan*, *ozmerjan*: János i z-nedol'ztojnimi ricsmi obp'süvani KM 1790, 68

obrácjanje -a s **1. obračanje**: I dabi lzvojjim csüdnim obrácljanjem, Znamenye bilá BKM 1789, 157; Nego szojo táksa znaménya pôleg stere obrácsanye vrëmena na prëpoká'zejo AI 1875, br. 2, 8 **2. prevod**: niti znikak'lega drügoga obracsanya (ver'jio) csakati nemorejo KŠ 1771, A7a; geto lže je dolžéga máo tak lzkrblivo pascsa za obracsanye prvoga pi'zma KŠ 1771, A4b; Vu obrácsanyi szam pohaszno deacske recsi KOJ 1833, V

obrácati obráčam nedov. **1. obračati**, *delati*, *da dobi kaka dejavnost vsebino, kot jo nakazuje določilo*: lzti'ljztim jezikom, lzteroga lže je nüczati i na lzvoj halzek obracsati návcsa KŠ 1771, A4a; legou naprej priná'la, da jo na dobro obrácsa KŠ 1771, 433; Den na nous obrácsa BKM 1789, 262; Kakda pa na dobro obrácsamo KŠ 1754, 58; Gda Bo'so Rejcs na krivo obrácsamo KMK 1780, 39; li naj lzlobo'csino na priliko tejla ne obrácsate KŠ 1771, 567; Eta lzam pa na lzébe po priliki obracsao KŠ 1771, 496; vlže na bogsi lztrán vzmimo ino obrácsajmo KŠ 1754, 54; Ono, ka lže právi, naj lzé vzeme, i na drüge naj ne obrácsa KMK 1780, 54 **2. spreobračati**: etoga lzmo najslí, ka je obracsao lü'zstvo KŠ 1771, 249; Nyegova dovicza je dale obrácsala Lutheráne KOJ 1914, 153; ki lžo lü'zstvo na právo vöro obracsali KM 1796, 131 **3. prevajati**: zakobji ne lzmeli na drügi jezík eden táklj Nouvoga Zákona exemplár obracsati KŠ 1771, A4a **obrácati se** obráčam se **1. obračati se**, *prehajati v novo stanje*: Eti lže ja'z na tom lzvejti, V vnougom me'zti obrácljam BKM 1789, 169; Szmrta moka nasi grejhov plácsa Stera lže pouleg tejla obrácsa SŠ 1796, 19; Med lzterimi lzmo lže i mi vlzi obracsali nigda vu 'zeláj tejla SŠ 1796, 576; Tak te bodo obracsali tam Da lže nebos obrnouti znao BKM 1789, 439 **2. vesti se**: naj znás, kak lže más vu hi'zi Bo'zjoj obracsati KŠ 1771, 638 **3. izražá**, *da osebek prihaja s kom v stik z določenim namenom*: Dáj da lže li ktebi vlzigidár jasz obrácsam BKM 1789, 407; Dáj da lže li ktebi vlzigidár jasz obrácsam SŠ 1796, 58; Pred lzterim lže jasz obrácsam Bougi BKM 1789, 429; ovo obrácsamo lže kpoganom KŠ 1771, 384; kakda lže obrácsate pá na te nemocsne i lzziromaske pi'zke KŠ 1771, 564; ka nej trbej zburkávati one, ki lže zpoganov obrácsajo k-Bougi KŠ 1771, 389

obrácünanje -a s *preračunavanje*: Sztári dugöcsni mertükov obracsunanye na növe AI 1875, kaz. br. 6; Zdjaj szi vszáki haszek vzeme pri obracsunanyi onim táblam AIP 1876, br. 1,

2; nede potrebno sze trüdití z-obrcsunanyom AI 1875, br. 1, 3

obramba tudi obranba -e ž *varstvo, zaščita*:

Ti [zi moja obramba SM 1747, 95; Oh Jezus, moja naj mocsnejsa obramba KŠ 1754, 234; Bojdi nyim obramba KŠ 1771, 846; Bojdi Jezus nám obramba BKM 1789, 115; Pri Goszpodni je obramba TA 1848, 4; Vecs obrambe mi neimamo SM 1747, 86; vu miloscsco Tve obrambe vzeimijo KŠ 1754, 250; Da nášz pod perotami tvoje obrambe zdr' sis KM 1783, 26; Vu Bo'se obrambe [zpoznávanyi BKM 1789, 160; Nikse obrambe nema vu Bôgi TA 1848, 4; On je domá ino vinej Gotovi na obrámbo KŠ 1754, 265; ár [zo Angyelje na obrámbo lidém odlocseni KMK 1780, 38; Ki [zte tá dájo vobrámmo nyemi BKM 1789, 50; Primes vsze pod zmo'zno obranbo KAJ 1848, 251; Molitev za obrambo toga pravicsnoga dugoványa TA 1848, 6; pod obrambo nasega Czaszara szo na Nemsko prileteli KAJ 1848, 116; Vzemi áldov szrdc veszéli Za tak szmileno obrambo KAJ 1870, 61; je 'ze vödána zapoved, ka stera vész koliko obrambo iszkajöcsim szrbom more meszto dati AIP 1876, br. 9, 3; Go[zpoud Zdr'zi me vu obrámbi BKM 1789, 163; Vu Jezus Kri[ztusa rouki Zvelicsitela obrambi SŠ 1796, 152; Goszpod Zdr'zi me vu obrámbi KŠ 1754, 259; Pod tvojoj obrambov Vméri pocšivam SM 1747, 76; naj on nášz [zvojoj obrambov od [zmrti o[zlobodi KŠ 1771, 829; Pod tvojoj obrambov pocšivam BKM 1789, 280; Pod tvojoj obrambov pocšivam SŠ 1796, 114; Tak de pod obrambov szvetsztva Vgájao KAJ 1848, 165

obránitel -a tudi obrániteo -ela m *varuh, zaščitnik*: Obranitel poglei na nášz SM 1747, 66; On je moj obránitel BKM 1789, 161; Vörnim bojdi obraniteo SŠ 1796, 42; Bojdi obranitel moj BRM 1823, 455; Da düse moje, i neraztrgajo je, brezi obránitela TA 1848, 6; Kak nasega Go[zpodna, Molimoga obránitela BKM 1789, 36

obrániti -im dov. *obraniti, obvarovati*: nášz Go[zpou od v[zakoga zla on [ché obraniti SM 1747, 81; Hiti me, Bôg, obrániti TA 1848, 55; hižo je že nemogoče bilo obrániti BJ 1886, 9; Csi gli me greih [ztráji, Jesus me obráni SM 1747, 76; Moj Jezus, On mené obráni SŠ 1796, 114; ár Jehovah obráni mené TA 1848, 4; I teccasz nepopüsztí, dokecs je 'Znyidva rôk obráni KAJ 1870, 114; ino mené od v[ze c[alarie obráni TF 1715, 46; ino mené od csalarie obráni ABC 1725, A5b; moje [zrczé, [tero od v[zege hüdoga obráni KM 1783, 1; Goszpodne Bo'se, obráni

moje postenyé KOJ 1845, 85; nai náz Boug obráni TF 1715, 30; naj náz od vraj'ze bi[znoucse obráni KŠ 1771, 819; Kteroga moucs vel'ka, Naj nášz tak obráni BKM 1789, 18; Boug moj, ki [zi od necsi[ztoga dühá obráno KM 1783, 150 **obrániti se** -im se *obraniti se, obvarovati se*: naj moremo od hüda [ze obrániti KM 1783, 260; Z-tém sze nescse obrániti táksi poszlanec, steri AIP 1876, br. 10, 1; To dejte, Pokom [ze te [zvejti obráni BKM 1789, 25 **obránjeni** -a -o *obranjen, obvarovan*: naj mirovno [šivémo, i od vszákoga, hüdoga obrányeni tebi [zlu'jimo KM 1783, 127

obránjenik -a m *varuh, zaščitnik*: Boug, vszega [zvejta obrányenik KM 1783, 233; Od vraj'ze jálnojzti obrányenik BKM 1789, 268; Vszege [zvejta obrányenik BKM 1789, 32; On je zmo'zen obrányenik BRM 1823, 69

obránjenje tudi obránjenje -a s *varstvo, zaščita*: Szám Kri[ztus je naje Pred Bo'jim [zrdom obrányenyé SŠ 1796, 46; Molba za obrányenyé 'zitka i dobro iména TA 1848, 49; Szrbi bi jáko mocsni bili, csi bi sze oni szamo na obrányénya krédi napravili AIP 1876, br. 9, 2

obranüvati -üjem nedov. *braniti, varovati*: Bo'za oblá[zt obranüje Verne, i zagovárya BRM 1823, 437

obrášçeni tudi obrášçeni -a -o prid. *obrášçen, porášçen*: i tēlo nyemi (krtu) je z-koszminyem obraseno KAJ 1870, 151; Cēlo moje tēlo je z-kö'zov obraseno KAJ 1870, 30; Nyé sibje i véje je z-trnyem obraseno KAJ 1870, 18; nakonci ograda jeszte edno meszto z-korinami obrasceno AIP 1876, br. 2, 6

obravnávati -am nedov. *urejati*: Vsaka občina má svojega sodca, pisáça i drüge ravnitate, šteri občinske posle obravnávajo BJ 1886, 22

obráz -a m **1.** *obraz, prednja stran glave*: Vultus Obráz KMS 1780, A7b; Moi obráz je prepadno od [alo[ztí ABC 1725, A8a; obráz nyegov, gléda ta tō, ka je prav TA 1848, 9; ne bojte, liki [zkazlivczi, 'zalo[ztoga obráza KŠ 1771, 19; naj z-znójom [zvojeja obráza kruh jej KM 1796, 7; potom obráza dreenénye 'zitka konca pokázalo AI 1875, ká. br. 8; Sztvourmo csloveka na nas obráz KŠ 1754, 95; molécsi; da bi mogli viditi vas obráz KŠ 1771, 618; da je na [zé vzéó Ádama, Sztálnoszt i obráz nyega BKM 1789, 14; Bôg je pozábo, szkrio je obráz szvoj TA 1848, 8; [zo ga pod csloveccsem obrázom kázali KŠ 1771, 2 (B1b); ovo ja[ž po[šilam angyela mojega pred obrázom tvojim KŠ 1771, 103 **2.** *oblika pojavljanja glede na zunanost, vitez*: Ár prejde etoga [zvejta obráz KŠ 1771, 503;

more z-obrásza zemlé potunoti i vogrszki národ KOJ 1833, III; naj bodo priľzpodobni kobrázi Siná nyegovoga KŠ 1771, 466; Ki vu obrázi Bo'zem bodoucsi nej je za ftrgnyenyé dr'zao KŠ 1771, 594; Potom pa dvõma 'znyih hodécsima ľzkázao ľze je vu drõgom obrázi KŠ 1771, 155; i vido je Ivan Dõjha ľzvétoĝa doli idoucsesga v-telovnom obrázi KM 1796, 95; hi'ze bli'znyega ne popajújmo, niti pod obrázom právde i pravicze KŠ 1754, 59; i pũľztili bi csún vu mourje pod tákľim obrázom, liki da bi ľteli kotve vũ fteĝvati KŠ 1771, 426

obrázek -zka m *podoba, znak*: Piszani i stampani piszki szo obrázki ali znaménya ĝlásza KAJ 1870, 7; drõgi je võzrõj'zejo ali zrovatajo na táble rázlocsne obrázke KAJ 1870, 80

obráziti -im nedov. *slikati, upodabljati*: Kak bi ga szmeo ti, práh, obráziti, Da ga ni angel nemre zbroditi KAJ 1848, 7

obrázka -e ŝ *podoba, oblika*: geto naszlédnye prõti jeszèni 'záb obrázko dobijo KAJ 1870, 111

obrázovati -üjem nedov. *risati*: Na kamenico je pa pisala i obrázovala (rajzolní) BJ 1886, 4

obréditi -im dov. *opraviti, narediti*: Náglo ľze rajztopi to piľzmo na lédi, Tak rávno nevedõcs 'zitek nas obrédi BRM 1823, 219; Ki zdá pomrtvi klácsite, Vi tüdi tak obréдите BRM 1823, 248; Kakda je je zácsao i obrédo KŠ 1771, 263

obrezanje -a s *obrezanje*: Ki z-szvojĝa szina obrezanym KAJ 1848, 2

obrézati -rèžem tudi obréjzati -rèjžem dov. **1.** *obrezati, odrezati kaj od celote*: Nojètje szo trdi, csesztõ sze morejo obrezati KAJ 1870, 34 **2.** *obredno odrezati sprednji del kořice na spolnem udu*: vlovlený 'Zidovov ga obrej'ze KŠ 1771, 631 **obrézati se** -rèžem se tudi obréjzati se -rèjžem se *obredno dati se obrezati*: je nej primárjani, naj ľze obrej'ze KŠ 1771, 559; kaj, csi ľze ne obrej'zete ne morete ľze zvelicsati KŠ 1771, 388; ka bi ľze obrezalo to dejte KŠ 1771, 169 **obrézani** tudi obréjzani -a -o *obrezan*: Obrezan ľzam ouľzmi dén KŠ 1771, 596; Obrezani je ľto pozváni KŠ 1771, 502; Na ouľzmi dén je on obrezjani BKM 1789, 50

obrezávanje tudi obrizávanje -a s *obredno obrezovanje*: Vu Jezufi Kriľzťufi ni obrizávanje nikaj ne valá KŠ 1754, 83; ka je li od Kriľztusa na meľzto Obrizávanya nasztavleni KŠ 1754, 7a; ki ľzo bili zobrizávanya verni KŠ 1771, 375; Záto vám je dáo Moj'zes obrizávanye KŠ 1771, 289; Po tvõjem obrizávanyi BKM 1789, 347; tak na Petra meď obrizávanyem zavũpani bio Evangyliom KŠ 1771, 700; Szvojim ľzvétim

obrizávanyem BKM 1789, 35; z-szvojim szvétim obrezávanyem BRM 1823, 18

õbri predl. z rod. *nad*: Sztrejle letijo 'zerjáve, Nám ľzemo tam õbri ĝláve BKM 1789, 350

õbrĩdkiti -im dov. *zagreniti*: kak pa gde nyemi 'zitek nyefka i cseméri õbrĩdkijo AIP 1876, br. 5, 6

õbrisan -a -o prid. *omikan, izobražen, kultiviran*: Nikica je õbrisan, prijátelni cslovek AIP 1876, br. 6, 6; Esecse dnèsnĩ dén pri v-divjõcsem staliscsi 'zivècsi lidém razum od pènez je celõ drõgi, kak v õbrisanom szveti AIP 1876, br. 10, 2

õbrisati obrĩšem dov. *õbrisati*: i Bog obrĩje vľze ľzkuze od nyih ocsih SM 1747, 32

õbriti obrĩjem dov. *õbriti*: naj ľzi obrĩjejo ĝlavé KŠ 1771, 409; Vľazé je obrila tomi nevolnomi SIZ 1807, 53; õbrio ľzi je pa ĝlavou vu Czenkrei KŠ 1771, 399 **õbriti se** obrĩjem se *õbriti se*: moskim bráĝa raszté, morejo sze õbriti KOJ 1845, 43; Ar csi ľze ne pokrije 'zena, naj ľze obrĩje KŠ 1771, 511 **õbriti** -a -o *õbrit*: muĝti, pocseszani, õbriti KOJ 1845, 35; Ár je tou teliko, liki da bi õbrita bila KŠ 1771, 511

õbrnenjé -á s *obračanje, sprememba*: Ka je pokoura? Obrnnyé od grejha na dobra KŠ 1754, 76; Pouleg Bogá 'zalõľzt obrnnyé na zvelicsanye ľzpráva KŠ 1754, 77; vtoj ménsoj Káni z-vodé na vino valón obrnnyej SIZ 1807, 26; Vèľite hũdoba tvoja i obrnnyá tvoja naj te pokárajõ KŠ 1754, 75

õbrniteo -ela m *prevajalec*: Obrniteo KOJ 1833, VI

õbrnjávati -am nedov. *obráčati, spreminjati*: Tõ znajõcsi Bõĝi hválo dáva, Blágo pa na dobro obrnjáva BRM 1823, 359; Mèľzecz ľz-prèhodom vremen ovrnýáva BRM 1823, 120

õbrnõcki prisl. *vznak, ritensko*: Zdáj pa Tõrci obrnocski vsze stũke võsztrľijo na vogerszke junáke KOJ 1848, 74; Tõrci obrnocski sze spũsztijo vu pobéĝ KOJ 1848, 73

õbrnõuti tudi obernõuti -ém dov. **1.** *õbrniti, spremiti usmerjenost česa v nasprotno smer*: Gdate táblo obrnéjo, teda sze KAJ 1870, 9; pren. Goszpodin Bogh oberni knám ľzvoie milosztivno licze ABC 1725, A7a; I tak od iľztine vũha obrnéjo KŠ 1771, 651; tvoieĝa ľzvétoĝa licza ne oberni procs od nyega SM 1747, 63; kikoli te vdári na dejľznom tvõjem liczi, obrni nyemi i to drõgo KŠ 1771, 116; Tve licze na me obrni BKM 1789, 380 **2.** *narediti, da dobi kaka dejavnost vsebino, kot jo nakazuje določilo*: on mori neľzrecso obernoti na dobro SM 1747, 70; kibi dela na ľzvoj haľzek obrnouti

nemogau KŠ 1771, A5b; Oh bár da bi je mogao na naj leplj Paradisom obrnouti KM 1783, 157; On vĵigďár lejho more Neĵzrecso obrnouti BKM 1789, 240; zŵvĵn Ĵzēbe na koj drŵgo mores obrnouti KM 1790, 20; da i obrnēs nyih od kmicze k-ĴzvetloĴti KŠ 1754, 76; da, na tvoj haĴzek obrnēs KŠ 1771, A8b; Ti GoĴzpodne? lejhko vĴza eta na dobro obrnēs KM 1790, 40; NebelĴki Otsa I vĴze obrné na dobro KŠ 1754, 269; I vnouge z-Ĵzinou v IzraelĴki obrné knihovomi GoĴzpodni Bougi KŠ 1771, 162; On vĴzo 'zaloĴt Obrné na radoszt BKM 1789, 12; dokecs nyegov Ĵzvēti Szin Ĵzobotte poĴzvecsenyá na Nedelo ne obrné KM 1796, 4; Vōra, Ĵ-Ĵterov KriĴztuĴa na nas haĴzek obrnémo KŠ 1754, 79; Ti Ĵzi na dobro obrno tvoje pejneze KM 1790, 28; i na tou je obrno vĴzo szvojo mogoucsó ĴzkrblivoĴt KM 1790, 42; i tvoio ocsino dobro voljo na mé obrni SM 1747, 59; i obrni nyej na vrásztvo eto mojo teskoucsó KŠ 1754, 241; nyim na radoĴt ino haĴzek obrni KŠ 1754, 218 **3. spremeniti lastnost, bistvo:** krŵh, ino Vino na KriĴztuĴa JeuĴa Tejlo, I Krv morejo obrnouti KMK 1780, 85; i máta obláĴt nad vodami, da je obrnéta na krv KŠ 1771, 785; gde je vodou, naj bougse vino obrno KM 1796, 96 **4. prevesti:** Po eti ide Dalmatin Ĵŵri i czeĴlo Biblio obrné na StajerĴki jezik KŠ 1771, A6b; ki Ĵzo na Ĵzvoj materno rejcs Ĵz. piĴzmo obrnoli KŠ 1771, A6a **obrnóuti se** tudi obrnóuti se -ēm se **1. obrniti se, spremeniti smer, položaj:** obrné Ĵze med ľŵĴtvom i ercsé KŠ 1771, 116; Ki te profĴzi, ne obrni Ĵe od nyega KŠ 1771, 17; obrniĴze imeni vu mojoj dvojnoĴti KŠ 1754, 236; I obrno Ĵzam Ĵze, da bi vido te gláĴz KŠ 1771, 768; I eta erkoucsa obrnoula Ĵze je KŠ 1771, 332; Naj Ĵze nazáj obrnéjo, i oszramotijo, ki scsējo meni hŵdo KM 1783, 98 **2. spremeniti lastnost, bistvo:** Ne obrnéĴze krŵh i vino na KriĴztuĴevo tejlo i krv KŠ 1754, 204; Ĵzo Ĵze vodé na krv obrnole KM 1796, 34 **3. izraĴa prehod v novo stanje:** ali 'zaloĴt vaĴa Ĵze obrné na radoĴt KŠ 1771, 320; Ki sze na lagoje obrné, od toga odevcsiti je tesko AI 1875, kaz. br. 7; csí Ĵze ne obrnéte i bodete, liki decza KŠ 1771, 58; obrniesz GoĴzpodne, ino obráni moio Dusso ABC 1725, A8a; Ĵzmej vas Ĵze naj na placs obrné KŠ 1771, 751; naj Ĵze od eti márnóĴt obrnéte k'zivomi Bougi KŠ 1771, 386; nego nai Ĵze vĴzih kpkori obrnéio SM 1747, 9; ár Ĵze je dén nagno, ino Ĵze je na VecĴér obrno SM 1747, 47; i obrnte Ĵze na vo zbríĴzanye greĴhov vaĴi KŠ 1771, 349; Na neĴzrecso, i 'salóĴt Ĵze je obrno nyidva Ĵztális

KM 1796, 6; gláĴz bio csŵti, ka sze Deák Ferencá beté'znoszt na lagoje obrnólo AIP 1876, br. 2, 1; i obrnoli Ĵzo Ĵze Ĵzrczom Ĵzvojom vu Egyptom KŠ 1771, 362; obrnoli Ĵzo Ĵze na márnogŵcsanye KŠ 1771, 634; K-Bougi, od koga Ĵzmo Ĵze po greĴhi vkraj obrnoli KMK 1780, 67 **4. prevesti se:** ako biĴze katechismus nemĴski na naiĴ ĴzlovenĴki jezik obrno TF 1715, 9 **obrnóuĴi** -a -e *ki se obrne:* po Ĵteroj Ĵze vĴĴákomi Bogá bojecsemi ino knyemi po právoi vōri obrnoucĴemi csloveki greĴhi odpŵĴtĴio TF 1715, 34 **obrnóvši** -a -e *ko se je obrnil:* v litero na pred nyouv bodoucsi vkŵpĴglasznik obrnovsi KOJ 1833, 51; I obrnovĴi Ĵze kvucsenikom zouĴzeb KŠ 1771, 203 **obrnĵeni** tudi obrĵneni -a -o **1. obrnjen, usmerjen v nasprotno smer:** ár je ta drŵga prōti sztēni obrnyena KAJ 1870, 9; doli obrnjenov glavov AI 1878, 7; i vĴzej ocsi Ĵzo vu ĴzpráviĴcsi na nyega bílé obrnyene KŠ 1771, 176; OĴi so nyim na vuĴitela obrnjene BJ 1886, 3; Z pēt obrnyeni, i ospotani naj bodo TA 1848, 55 **2. usmerjen, kot kaĴe samostalnik:** Tá na blá'zenĴtvo obrnyena Ĵzkrb Bo'za KŠ 1771, A5a; zemla na nŵcanye obrnyena AI 1875, br. 1, 5 **3. spremenjen glede na lastnost, bistvo:** Krŵh na Ĵz. Tejlo obrnyeni KM 1783, 57; Gda bi pa koĴtao Ĵzatarisína to na vino obrnyeno vodou KM 1783, 269 **4. spreobrnjen:** Potom, kak je na krĴztsánĴzko vōro obrnyeni, je KŠ 1771, 654; kvōri obrnyenoga KŠ 1771, 357; opomina na krĴztsánĴztvo obrnyene KŠ 1771, 669 **5. preveden:** na szlovenszki jezik obrnyeni KŠ 1771, A1a; Na Ĵztári ĴzlovenĴki Jezik obrnyena KM 1796, (1); ali Ĵzo nouve, ali pa zdaj obrnyene na nas jezik BKM 1789, 5; i niĴtere znouvcis obrnyene, czeĴle kmojim prilo'zo BKM 1789, 4; Vti prvi knjigaj je tŵdi doĴzta lejpi zNemskoga obrnyeni peĴzlen vō dao Ĵtámpatí BKM 1789, 5 **obrodáriti** -im dov. *obpluti:* Kak szo tōrki kre otoka mimo obrodáрили, hercegovinanci szo sze sztelájmi poklonili AIP 1876, br. 1, 3 **obrnódnost** -i ŵ *rodnost, rodovitnost:* I goricz obrodnoĴt, Z-Ĵzuncza toplōcsov zvr'záva VĴzáki grozd na zreloĴt BRM 1823, 43 **òbrok** -a m *konĴska krma:* Abrak; obrok KOJ 1833, 149; szenō dene pred nyega na lesztvico i obrok v-kopanyo KAJ 1870, 88 **obróuĴ** -a m *obroĴ:* beĴli obroucs okoli kranscsáka KOJ 1845, 96; Potácske szo z-obrócsmi okováni KAJ 1870, 72 **obróuĴek** -Ĵka m *obroĴek:* okoli popkov pa erdēcsi obroucsek meli KOJ 1845, 11; njegov rép má Ĵarne obroĴke AI 1878, 11 **òbsebi** prisl. *sam od sebe:* csi gda 'Zaloszt Doide

nász ti ji daj obszebi Mimo idti kre nász KAJ 1848, 372; Gl'a'zójne nekopajo, niti neraszte obszebi, kak drevje KAJ 1870, 13

obseda tudi òbsida -e ž *omizje*: Poštena Obszida SIZ 1807, 33; Gda povszéd 'zrabuli ta grozna obszeda KAJ 1870, 118

obsédenje -a s *usedanje*: kopolinjé [rude] nema život, odzvüna se povékša z obsédenjom spodobnimi málimi táli AI 1878, 4

obsedláni -a -o prid. *osedlan*: Obszedláni je 'ze lèpi Môj Szilaj KAJ 1870, 123; Obszedláni i ovüzdani jahar nemirovno csáka vértá KAJ 1870, 88

obséjani -a -o prid. *zasejan*: Csi szo tü lih zadoszta pase najšli za szvoje jahance ali po trávnikaj ali po nyivaj obszejanih KOJ 1914, 121

obséjsti -sédem dov. **1. zavzeti**: i okouli tébe vr'zejo nepriátelje tvoji [zpicze i objédejo te KŠ 1771, 237; Gda je Szenakerih z-velikim [eregom objzeo Jeru'sálem]zki váras KM 1796, 72; i gda bi ti vrazjé nyihovo csrejdo [zviny objzeli KM 1796, 99; Vszi národje szo me obszeli TA 1848, 97 **2. izraža nastop duševnega stanja, kot ga določa samostalnik**: [zveti Düih uu keipi golobecssem znébe doli leti ino nyega objzéde otecz Boug TF 1715, 38

obséncati -am dov. *obsenčiti, navdihniti*: Düjh [zvėti pride na té i mous visesnyega objzencza tebé KŠ 1754, 107; i mous toga višesnyega te objzencza KŠ 1771, 164; i jáko]zt toga Višesnyega tebé objzencza KM 1796, 86; naj pridoucsega Petra li [zencza objzencza [teroga 'znyih KŠ 1771, 354; ovo eden [zvetti oblák objzenczao je nyé KŠ 1771, 56 **obséncani** -a -o *obsenčen, navdihnjen*: miloscsa Dühá preszvétoga, z-[terov je objzenczana Divicza KM 1783, 52

obsencavájóuchi -a -e prid. *obsenčujoč*: [zo bili Kerubini dike objzenczavájoucsi ftisávnico KŠ 1771, 685

obséríti -im dov. *osiveti*: I záto me o Bóg neosztavi vu sztaroszti, gda obszérím teccasz TA 1848, 36; Vlaszké gláve vszi obszerijo KAJ 1870, 55

obsijati -am dov. *obsijati*: groba mojga mrák Obszijati má visnoga szcenzá trák KAJ 1848, 247

obsijnoti -em dov. *obsijati*: Kak [zuncze objzjihne, takáj i polzejhne SŠ 1796, 30; Po nyem obszijne pá v-nyé Mira 'zelno szcunze KAJ 1848, 57

obsiliti -im dov. *posiliti*: Ali on nyim nebráni divojke i sznehé obsziliti KOJ 1848, 70; gde szo

sze dobroga vina nalokali, mláde 'senszke obsziliti KOJ 1914, 142

obsléjdnjim prisl. *končno*: Objzlejdnjim pa [zem czejlo eto delo dokoncsao KŠ 1754, 9a; Objzlejdnjim, bratje, radüjte [ze KŠ 1771, 553; Objzlejdnjim razmis i eto KŠ 1771, A8a; Obszlejdnim ono me]zto, vu [terom tih pobo'sno-mrtvih düje [zo [ze zadr'sávale KMK 1780, 16; Objzlejdnjim je, oh ocsa, [zám Tvoj Lübeznivi pri]o knám Szin Jezus BKM 1789, 178; Povehnes hitro, kak rou'sa, Objzlejdnjim bos [zúha kou'sa SŠ 1796, 155

obszlüžavanje -a s *obhajanje*: vu vrejmeni objzlü'sávanyá, zapitka, govorecsi SIZ 1807, 3; naj ete preszvéte [zkrovnoszti obszlü'sávanye [ztáksom pobosno]ztyom poszlüsam KM 1783, 105; Dvouje veszéle prigodbe ga denok znájo nagniti na obszlü'sávanye gosztsenyá KOJ 1845, 34; da szo sze czejla tri lejta od veszélih málov obszlü'sávanya zadr'sávali KOJ 1848, 15

obszlüžavati -am nedov. *obhajati*: tak, gda iména dén pá obszlü'zavam KAJ 1848, 335; 'Siga szpráviscse je obszlü'sávao KOJ 1848, 52; Gda bi enkrát godovno obszlüžávali BJ 1886, 41

obsóditi tudi obsóuditi -im dov. **1. presoditi**: On najbole rázumen tkálecsine môcs obszóditi AI 1875, br. 1, 6 **2. obsoditi**: bogábójcsega Didima obszoudijo KOJ 1845, 86

obsójni -a -o prid. *poseben*: ka [ze Milofcsa objzójna zové Bo'za dobra vola KŠ 1771, 441; Nouta objzójna BKM 1789, 222; Na obszójno nóto KAJ 1848, 70; vértá obszójnoga KAJ 1870, 59; Szkoncsávanye szledné volé sze zná zgoditi, vu obszójnom testamenti v-piszmi AIP 1876, br. 3, 2; objzójno vszák]emi po [zebi KŠ 1771, 573; ki orszácsko ali obszójno cszészť májo AI 1875, br. 2, 6

obsičnoti se -em se dov. *opogumiti se*: Objzrcsnola [zta [ze pa Paveo i Barnabás i erkla [zta KŠ 1771, 384

obstanéjnje -a s *obstoj, obstanek*: da szo za szvoje obsztanejnye szkrbni szvojo vojszko domá obdr'sati KOJ 1848, 56; szo za obsztanénye katolicanszke sztare vere szkerbni, szklenili KOJ 1914, 114

obstánoti -em dov. **1. ostati**: csi je v-koréni t litera bila, ona obsztáne i vu szhájanyi KOJ 1833, 55; litere, liki te szamosne obsztánejo neraztrgane KOJ 1833, 7; Tak Márii Therezii nyéni országi obsztánejo KOJ 1848, 11 **2. postati, nastati**: král na szprévod pride, ali eto obsztáne AIP 1876, br. 2, 1; ki za delo neprilicsen obsztáne AIP 1876, br. 1, 8; 'ze szo tri vézsi tüdi obsztanole AIP 1876, 4, 8

obstárati -am dov. *postarati se, ostarati*: Avalni; obsztáratí KOJ 1833, 151; geto mladost nigdár ne obsztára KM 1783, 184; Dête szem bio, ino szem obsztarao TA 1848, 30; Gda bi 'Je Jófue mocsno objztarao, vküp je zézvao KM 1796, 45; Prepadno mi je obráz moj i obsztarao TA 1848, 5; Ár [zam jalz Sztar i 'zena moja je objztárala vu dnévi [zvoji KŠ 1771, 162; Na [zprhlivo]zt vlecsé tak to lépo tĕlo, Kak ono, stero je objztáralo czĕlo BRM 1823, 210

obstáti -stojím nedov. **I. vztrajati, vzdržati**: da morete v[za opraviv]i, objztáti KŠ 1771, 587; ki je teliko hŭda zadejvao pápinszkim dŭhovnikom, da szo nej mogli obsztáti KOJ 1914, 119; naj k-tebi [ze tak prikapc]ím, da vu tebi obsztojím KM 1783, 228; On me zdr'zi, da objztojím BKM 1789, 425; On me zdr'zi, da objztojím SŠ 1796, 113; Da mocsno obsztojím KAJ 1848, 101; Ki pa notri poglédne vu popolno pravdo [zlobofcsine, i objztoji vnyej KŠ 1771, 747; Ár da je obečsati [zmeo, Objztoji v[zvojoj rejsi BKM 1789, 247; Li, ki glász tvoj bôga, Tu i tam obsztoji KAJ 1848, 22; Goszpodne! sto obsztoji TA 1848, 109; Naj Vnevouli objztojimo KŠ 1754, 268; ga ne zatajimo, nego 'znyim objztojimo KŠ 1771, 842; Vcsi nálz, Da verni objztojimo BRM 1823, 85; Bojdi nam veren voditel, Da vu veri obsztojimo KAJ 1848, 122; Szamohválczi ne obsztoio pred tvoimi Ocsmi ABC 1725, A7b; Dobra decza ve[zelijo, V-nedú'znofzti objztojijo BRM 1823, 414; Záto neobsztojijo ti neverni vu szôdbi TA 1848, 3; Objztoj mocsen vnevouli BKM 1789, 256; Vu Evangyeliomi [ztálno objztojmo KŠ 1771, 673; Vu právov vori dokonca objztojmo BKM 1789, 327; naj objztojím do koncza vu tvojoj [z. milofcsi KMK 1780, 111; da je Szin-Cslovekom pouosztao, ali navküp i Boug obsztao KM 1783, 261; Ár je Károl [ztálno vören objztao KM 1790, 58; Jeli Salamon [ztálno objztao pouleg dobroga zacsétka KM 1796, 67; I kaj [zte objztali v-'selnoj mirovesini SIZ 1807, 51; jeli sze 'selezni szlovenje morejo meriti z-szalaszskimi, ki szo vszigdár sztálno pápinci obsztáli KOJ 1845, 80 **2. ostati**: Trdi gründ Bo'zi objztoji KŠ 1754, 130; Szamo tou, da v-tom szkoro vszigdár more pri dánoj Formi obsztáti KOJ 1833, 83; i [zloboscsino [zta pro[žila pri nyih objztati ABC 1725, 62; szo szi pa radi katolicsanszko vero zvolili i na meszti obsztáli KOJ 1914, 150; Vekivecsno[zt Objztoji vetoj jakofzti V[zigdár vednákoj [ztálno[ztí KŠ 1754, 273

obstoječi -a -e prid. **I. obstoječ, bivajoč**: po rejsi toga 'zivoga i na veke objztojećsega

Bogá KŠ 1771, 705; Pokedob bi Törći razbili obsztojećsi mir KOJ 1848, 84; razdelijo obsztojećse szlávno Polszko Králesztvo KOJ 1848, 111; ziskáva obsztojećse blá'zensztvo KAJ 1848, 229; steri brez czilanya na koga vu szebi obsztojećse csinejnye KOJ 1833, 46; Francúzi vsze bo'se i orszácske obsztojećse pravice prekupiczinivsi KOJ 1848, 115 **2. stalen**: Da bi v-vöri oh krscsni, ti objztojećsi bio SŠ 1796, 67; i znáte, kaj ni eden lŭdomorecz nema 'zitka vekivecsnoga v[zebi objztojećsega KŠ 1771, 731; I recs nyegovo nemate objztojećso vu [zebi KŠ 1771, 281; ka vu [zebi jakše blágo máte, nebe[zko i objztojećse KŠ 1771, 690; bojďte vu molitvi objztojećsi KŠ 1771, 476 **obstoječi** -a -e sam. **obstoječi**: bole [ze za ta objztojećsa pa[csimo KŠ 1771, 108

obstrĕjti -strém dov. *obsijati*: Dŭjh [zvĕti, ino tebé má obsztrĕjti KM 1783, 230

obstvárjati -am nedov. *ustvarjati*: Tú'sen Kráo neodlása szvoj opŭszteni Ország znouva obsztvárjati tak, da KOJ 1848, 37

obsvĕtiti -im dov. *razsvetliti*: Kak gingavi trák szvetloszti Je vŭ'zgaó ete poszvĕt, Steri je v-nôcsi szleposzti Obszveto sledi vezš szvĕt KAJ 1848, 125

obšáliti -im dov. *prizadeti, užaliti*: Tak te niscse ne obsáli KAJ 1870, 166; Pazi, neobsáli ni edne 'z-nyí KAJ 1870, 10

obšálnost -i ž *žalitev*: Tô je pred Bôgom Bo'ze miloscse obsálno[zt BRM 1823, 279; ka [zo vrejdni ve[ŭnyeni za imé Jezufšovo objálno[zt trpeti KM 1796, 120; V[zigdár [zo trpeli vnougo obsálno[zt BKM 1789, 332; Csalarija, jálno[zt, ino obsalno[zt SŠ 1796, 70; I vnôgo obsálno[zt BRM 1823, 156; Daj mi tásko náklonoszt, Stera vszáko obsálnoszt Prenoszti vu mirovnoszti KAJ 1848, 297

obšâncati -am dov. *zgraditi okop*: Zatoga volo je dao te grad vékse i mocsno obzidat in obsanczati KOJ 1914, 114

obštrĕtim prisl. *četrič*: Objtrtim na[ztávleno je to [zvĕto hi[štvo záto SIZ 1807, 25

obšŭtati -am dov. *obvohati*: da nebi telkokrát mácska obsŭtala szĕtve KAJ 1870, 57

obtálati se -am se dov. *obdarovati se*: Toskánumszko Hercegovijo pridobila, z-sterov sze od tisztih máo drŭgo-rodjeni Princz obtála KOJ 1848, 110

obtečti -tečĕm dov. *obkrožati, obdajati*: Veliko glávo [leva] okoli obtečĕ gosta duga griba AI 1878, 11

obtěřeni -a -o prid. *obtežen, obremenjen*:

Zvnuogimi vajimi grejhi [z]te obterfeni BKM 1789, 241

obteženje -a s *obtežitev*, *nadloga*: Zaka bi szpozábo sze z nevôle nase, i obte'zenya nasega TA 1848, 36

obtežiti -im dov. *obtežiti*, *obložiti*: Znam, ká me ti vise môcsi Nescses vu mojoj krhkôcsi z-bremenom obte'ziti KAJ 1848, 261; Vartelze, naj [ze gda ne obte'zijo [z]rcza vajja voblo[ž]ũno[ž]ti KŠ 1754, 47 **obteženi** -a -o *obtežen*, *obremenjen*: Ako je pak cslovik [z]kák[ž]im znamenitim greihom obte[ž]en, [š]teri TF 1715, 36; Szerdbenik, kak obte'zen Je bio velki düh tvoj KAJ 1848, 88; Hodi k-meni, Obte'zeni KAJ 1848, 141; Goszpôd csini, ka je pravicsno i szôdbo vszem obte'zenim TA 1848

obtôžiti -im dov. *obtožiti*, *obdolžiti*: ka je nyé za volo gvüsne velike hüdoube pri ocsi obtou'so KM 1796, 24 **obtoženi** -a -o *obtožen*, *obdolžen*: Obto'zeni, I vtepeni Sztojjs ti pred nyim v-vnôgom KAJ 1848, 141

od dávnja prisl. *od nekdej*: odár [zo od dávnja nej dobre KM 1790, 80

odidénje -a s *odhod*: Po procs odidejnyi luth. fararov od etecz KOJ 1848, 109

odostànjen -a -o prid. *izostal*: Csi bi stoj nisteri broj nebi k-rôkam dôbo, naj eto naznánye dá, pa sze nyemi odosztanyen broj odposle AIP 1876, br. 9, 8

odplàvati -am dov. *odpluti*: i Barnabás k[ž]zebi zvév[ž]i Marka odplavao je v-Cziprus KŠ 1771, 391; I odnud [z]ta odplavala vu Antiochio KŠ 1771, 387; odnut pa prejk mourja v Afriko odplavali KŠ 1771, A6a **odplàvãši** -a -e *ko je odplul*: Odplavav[ž]i záto od Troáde rávno [z]mo bej'zali KŠ 1771, 392; I odnut odplavav[ž]i drúgi dén [z]mo prislí prouti Chiul[ž]i KŠ 1771, 405

odplèsti -plètem dov. *izmotati se*, *rešiti se*: Leopold II. sze je vendar znao zevszih pogibelnosztih vö odpleszti KOJ 1848, 116 **odplèteni** -a -o *opleten*: szesztre pa cesdno odpletene zelèni vejnecz na glávi KOJ 1845, 94

odplódjeni -a -o prid. *pregnan*: ka ti od doma na naso zemljo odplódjeni krcseneniki szlobodno nazáj odido AIP 1876, br. 4, 2

odpočínoti -ém dov. *odpočiti si*: Boug i [ž]édmi dénje pak odpoc[ž]ino TF 1715, 14

odpočívãlišče -a s *ležišče*, *postelja*: ino mocsim moie odpocsivãliche zkuzami ABC 1725, A8a

odpolàgati se -am se nedov. *porabljati se za krmljenje*: Vnogi vért hodi glédat, kak sze krma odpolàga AI 1875, br. 2, 3

odporínoti -em dov. **1.** *odrniti*: Toga nepri-licsnoga káravcza Matyas lih brs od szébe

odporine KOJ 1848, 63 **2.** *pregnati*: Hunyadi Janko törszkoga Czaszara odporine KOJ 1848, 55 **odporinjeni** -a -o *pregnan*: Za volo nazáj doblene Búdine, i dalecs odporinyenoga Törka popiszati nemore KOJ 1848, 99; Avarci szo toti od Horvátov .. vu Dalmacio prisli, oned do Müre odporinyeni KOJ 1848, 6

odposlàti -pòšlem dov. *odposlati*: Odposle [ze v-Cezario KŠ 1771, 413; prázne neodposlite KOJ 1845, 143; z-gornyeга-szinika bi vu 1834 leti deszét moskih mlájsov odposzlali KOJ 1833, XVI; Tichuku[ž]a [zam pa odpo[ž]lao vu Efezus KŠ 1771, 652; I odpo[ž]lao ga je vu hi'zo [z]vojo KŠ 1771, 127; on ga je pa k-Heróde[ž]i odpo[ž]lao KM 1796, 108; Polzelnik [ze je dao, Vu Náza'reth odpo[ž]lao BRM 1823, 4; i odpo[ž]lali [zo ga práznoga KŠ 1771, 139 **odpòslani** -a -o *poslan*: Sz. János je odpo[ž]lani vu záton Pátmos KM 1796, 132; V-nasem Zvelicsiteli .. Ali 'ze k-nam odpo[ž]lan BRM 1823, 4

odpostávlen -a -o prid. *odstavljen*: Naj prvo szo vszi trijé Pápe odpodztávleni KOJ 1848, 51; gde je Napoleon od Czaszarsztva odposztávlen KOJ 1848, 121

odpotégnoti se -em se dov. *umakniti se*: Kara-Musztafa na zimo sze je domou odpotégno KOJ 1848, 94

odpótivati -ijem dov. *odpotovati*: odpótivao je zmojim ocsom vrd AIN 1876, 27

odpóutiti se -im se dov. *napotiti se*, *odpotovati*: sze je z-ovimi pápinszkimi rómari v-Rim odpouto KOJ 1845, 80

odpovédati -povéjm dov. **1.** *odpovedati se*, *odreči se*: nego csi Salamon számrad Králesztvi odpovej KOJ 1848, 23 **2.** *odreči komu kaj*: vüsz't nyegovi prosnye nyemi neodpovés TA 1848, 10; 'Zitek podajte nyemi, Nevole odpovê BRM 1823, 5; Eta sztran od toga miniszteriuma tüdi odpovê sztroske AI 1875, br. 2, 1 **3.** *povedati kaj*, *pripovedovati*: Csákaj escse, naj ti vsze odpovem, ka mi je naszrci AIP 1876, br. 9, 5 **odpovédati se** -povéjm se *odpovedati se*, *odreči se*: Odpovêm i ogibati sze scsém naszládnosztí KOJ 1845, 91; Tecsász szo sze pa Nizozemczi Czaszari celou odpovedali KOJ 1848, 115 **odpovédavši** -a -e *ko se je odpovedal*: ino odpovedavsi skolnicsiji goszpodszi osterjás je pousztao KOJ 1845, 4; Ottokara szo sze Stajerci odpovedavsi cseszkomi králi podlo'sili KOJ 1914, 105 **odpovédani** -a -o *zanikan*, *odvzet*: poklacsen národ sze zná goropraviti, ali odpovédane pravice zniksov skerjev në mogočno nezáj szpraviti AIP 1876, br. 3, 3

odpovédávati -am nedov. *odpovedovati*, *jemati*:

Bráni te verne, gori zvisáva, Nevole nyim pa odpovedáva BRM 1823, 83

odprávit -právim dov. *1. odstraniti, premagati*: i pri etoj priliki sze more vszáka naprê-prihájjôcsa razločnoszt odpraviti AI 1875, br. 2, 4; Paziti trbej, ka se čemér hitro z rane odprávi AI 1878, 29; ino jih je proszila, náj bi prisli hüdoga dühá zapriszégat, i odprávlat KOJ 1845, 98; Dönok je lzmrt 'znyim od lzejbe lzvojo nej odpravo BKM 1789, 423; Dönok je lzmrt 'znyim od lzejbe lzvojo nej odpravo SŠ 1796, 66 *2. poslati*: Generála hitro v-Erdelsko odprávi KOJ 1848, 104; ár je Gejza vesz 'sivesz na Vogerszko odpravo KOJ 1848, 22; szo Poszlanszto v-Bécs odpravili KOJ 1848, 75 **odprávit** se -právim se *odstraniti se*: Z-tém sze ti máli sztvári odprávjio i 'zivina pocsinek má AIP 1876, br. 2, 8 **odprávlén** -a -o *1. odstranjen*: Mensi krivci szo pa szpolovleni, ino sztrán odprávlén KOJ 1848, 118 *2. poslan*: gde je Napoleon na otok Elba odprávlén KOJ 1848, 121; Odprávlén szo tak Poszlanci k-nyemi KOJ 1848, 54

odprávlati se -am se nedov. *odpravljati se, odhajati*: Gda sze Goszpoud páli odprávlajo, zahváli nyim KOJ 1845, 27; József II. sze je pa nad Törka odprávlao KOJ 1848, 114; Trnkina Rosinka sze je od etecz den hoda dalecs szlú'sit odprávlala KOJ 1845, 45

odprénje tudi odprénje -a s *odprtje*: Z-etim ôszvetno odprénje orszácskoga szpráviscsa je dokoncsano AI 1875, kaz. br. 1; I po odprejnji tva rebra, Düso mi pelaj v-nebélza SŠ 1796, 163

odpréjti odprém dov. *1. odpreti, narediti, da je mogoč prehod, vstop, izstop*: lzi liki te nejmi bolvan lampe nej znao odprejti vu czérkvi BKM 1789, 5b; Gda odprés nyegovo hi'zo KAJ 1848, 5; i odpré dveri KŠ 1754, 126; Vráta nyemi oudprimo BKM 1789, 12; dveri natihoma odpri BJ 1886; pren. vlzákí lzámeecz, ki odpré utrobo KŠ 1771, 169; i oudprli lzo kincse lzvoje KŠ 1771, 7; Odpré sztezo szpravicsanya KAJ 1848, 6; trôst odpré AI 1875, kaz. br. 1; Naj nallega lzczá dveri odprémo KŠ 1754, 125; Nasega lzczá dveri ti odprémo BKM 1789, 37; Oudpri nyemi tvojo düso BKM 1789, 15; Oudprite mi dveri, Da Goszpoud noter ide BKM 1789, 12; Szrdcze nyemi odprite BRM 1823, 8; Nebelzka vráta oudprolzi BKM 1789, 4; Ino tak je nám oudpro nebélza KŠ 1754, 112; Je ôdpro pôt szlobodcsine KAJ 1848, 126 *2. z odprtjem vrat omogočiti vstop, izstop*: Tomi vrátar odpré KŠ 1771, 299; Trúpajouclim on odpré BKM 1789, 19;

Gołzpodne, odpri nám KŠ 1771, 84 *3. narediti, da prilegajoči se deli niso več skupaj*: ribo vó potégni, i odpri ji laloke KŠ 1771, 57; odprém vu prilikaj vlzta moja KŠ 1771, 45; tak je nej oudpro vlzta lzvoji KŠ 1771, 366; Vüsta odpri BJ 1886, 4 *4. dati kaj v položaj, značilen za uporabljanje*: i gda bi te knige oudpro, najlao je mełzto KŠ 1771, 176 **odpréjti se** odprém se *1. odpreti se*: ki trüpa lze odpré SM 1747, 26; Nyilni; odprejti sze KOJ 1833, 166; roupajte ino vám lze odpré KŠ 1754, 244; trúpajte i odpré lze vám KŠ 1771, 206; Efata, tou je, odpri lze KŠ 1771, 125; Odprla ljo lze pa vlzta nyegova preczi KŠ 1771, 165; pren. Gołzpodne, naj lze nama ocsi odpréjo KŠ 1771, 67; Nyidva ocsi lzo lze oudprile KŠ 1771, 256; Teda ljo lze nyidva Oc'ji odprele SM 1747, 6; i gda bi molo, oudprla lzejze néba KŠ 1771, 174; Ah, kákxa radoszt lze odpré KŠ 1754, 274; Edna vretina sze z-etim odpré, z-steré szí vszáki od znanoszti 'ziho z-lehkimi odgoni AI 1875, kaz. br. 1 *2. začeti se*: sze orszácsko szpráviscse od kralá odpré AI 1875, kaz. br. 1; Gda szo sze vráta szpráviscsa itak odprle AIP 1876, br. 1, 5 **odpréti** -a -o *odprt*: orszácsko szpráviscse je odpréto AI 1875, kaz. br. 1; orszácsko szpráviscse za odpréto zglászi AI 1875, kaz. br. 1; Vu vilicaj szta vecs ostari vidila z-odprétimi vrátami KAJ 1870, 116 **odprti** -a -o *1. odprt*: Odprti grob je nyih grlo KŠ 1771; Kak odprti grob nyi vlzta lzo BKM 1789; odprti grob je nyi grlo TA 1848, 5; rebro odprto KM 1783, 65; drúgi sze pa naj v-odprto hi'so podkrádne KOJ 1845, 98; i dveri szo mi odprte bilé KŠ 1771, 532; pren. bodte vidili nébo odprto KŠ 1771, 268; Jezus vu tvoje za méne odprte lz. rane KMK 1780, 101; Nebeszka vráta lzo ti odprta KM 1783, 215; Nebelzka ti vráta odprta jelzo SŠ 1796, 69; vidim nebélza odprta KŠ 1771, 363; spi zodprtimi očmi AI 1878, 12 *2. širokosrčen, razumevajoč*: i odprtoga lzczá bila KM 1790, 32; Nyiltszivü; odprtoga szczá KOJ 1833, 167

odprositi -prôsím dov. *obžalovati*: Záto nyihova csálzt je Grejh lzvoj odprolzi KŠ 1754, 170

odprôšnja -e ž *obžalovanje*: naj pred vlzejm naj prvle bodo odprosnye, molitvi, prosnye KŠ 1754, 151

odprtosičnosť -i ž *odkritosrčnost*: odprtosičnosť je lépo vrédnoszt AIN 1876, 28

odptújeni -a -o prid. *odtujen*: 'Selezni ino szalaszki Szlovenje od szvojih rodbinszkíh bratov páli odptújeni, szo bili KOJ 1914, 104

odpústénje -a s *odpušćanje*: gde szo sze Poglavárje szvajúvali, od szkrádnyega

odpúsztejnja KOJ 1848, 94; ga je prisao szpostúvat, ino proszit odpúsztejnje KOJ 1848, 78

odpústek -tka m *odpustek*: Ka je Odpúľztek KMK 1780, 81; Búcsú; odpúsztek KOJ 1833, 153; Jubileum (popunoma odpúsztek) darúvati KOJ 1845, 54

odpústiteo -ela m *odpustitelj*: oh Jezus vľzejh grejhov odpúľziteo KM 1783, 39

odpústiti tudi odpistiti -ím dov. **1.** *odpustiti greh, krivdo*: On ti tve grejhe ľcsé odpúľziti BKM 1789, 354; kelikokrát pregresi prouti meni brat moj, odpúľzitim nyemi KŠ 1771, 59; Da nám odpúľztis KM 1783, 75; teda odpúľztis ti jáľnoľzt moih grehov SM 1747, 95; on meni greihe obiuno odpúľzti TF 1715, 24; ontí rad greihe vľze odpúľzti SM 1747, 89; Komi je odpúľzti KŠ 1754, 134; i, csi ľze povrné, odpúľzti nyemi KŠ 1771, 228; Ár Boug grejh, kaľtigo odpúľzti KMK 1780, 80; szamo sze toľvajsztvo neodpúszti KOJ 1845, 121; nyihove greihe odpúľztimo TF 1715, 29; odpúľztimo vľzeh nyegove grehe SM 1747, 63; Tak i mi odpúľztimo KŠ 1754, 170; katerim koli nyihove greihe odpúľzтите TF 1715, 34; Csi pa ne odpúľzтите lidém preľztoplenná nyihova KŠ 1771, 19; po ľteroj ľze vľzákomí greihi odpúľzťio TF 1715, 34; Odpúľzti nám dugé naľľe TF 1715, 25; odpúľzti meni vsze moie grehe ABC 1725, A5b; od greihov .. odpúľzti mi je Bog SM 1747, 68; I odpúľzti nám dugé naľľe KŠ 1754, 169; Odpúszti mi Goszpodne grejhe moje KM 1783, 3; Odpúľzti nám naľľe grejhe BKM 1789, 112; I odpúľzti nám dugé naľľe KM 1790, 109; csi pregrisimo, odpúľzti BRM 1823, 2; odpúľzтите, csi kaj máte prouti komi KŠ 1771, 138; Idi! odpúszto szem ti KAJ 1848, 157; i ti ľzi mi odpúľzto nepravicsnoľzt KŠ 1754, 198; i bogácze je odpúľzto prázne KŠ 1771, 165; liki vám je i Kriľztus odpúľzto KŠ 1771, 609; Je pa prázne odpúľzto BKM 1789, 16; Grejhe je nyemi odpúľzto KM 1796, 99; naľľzejdnje je dónok nyemi odpúľzto KM 1796, 30; Jas tebi odpústim BJ 1886, 6; Jožeki je odpústo BJ 1886, 6 **2.** *odpustiti dolg*: veľz on dug ľzam ti odpúľzto KŠ 1771, 61 **3.** *z besedami ali kretnjó koga odsloviti*: onda me zmirom odpúľzti SM 1747, 58; Odpúľzti tak, Goszpodne, ľzľugo tvojega KŠ 1754, 243; erkli ľzo nyemi: odpúľzti ľűľztvo KŠ 1771, 197; proľzili ľzo ga: odpúľzti jo KŠ 1771, 51; dokecs bi odpúľzto ľűľztvo KŠ 1771, 48; i odpúľzťili ľzo je KŠ 1771, 352; i odpúľzťili ľzo je KM 1796, 120; i odpúľzťili ľzo jo KM 1790, 86 **4.** *zapustiti*: Jesussa ne odpúľzťim SM 1747, 78; Jezusa neodpúszťim KAJ 1848, 220;

je vogerszko Koróno vu Búdino odpúszto KOJ 1848, 115 **5.** *popustiti*: Vcsászi-vcsászi velkoga dréva korenyé sze odpúszťi AIP 1876, br. 2, 1; Zmrźjenca odpústi BJ 1886, 37 **odpústiti se** -ím se *biti odsloľljen*: Oni záto, gda bi ľze odpúľzťili, prisli ľzo KŠ 1771, 390 **odpústivši** tudi odpistivši -a -e *odpuščajoč*: Bojđte pa med ľzebov priaznivi, odpúľzťivľi eden drugomí KŠ 1754, 41; I odpúľzťivľi ľűľztvo KŠ 1771, 114; I odpúľzťivľi to ľűľztvo KŠ 1771, 52 **odpúščeni** -a -o **1.** *odpuščen*: Blásen je, steroga jáľnoľzt jeľzte odpúscsena SM 1747, 95; Tou ti je odpúscseno BKM 1789, 15; i odpúscsenni dűg nezáj ľzebi na glávo ne potegnémo KŠ 1754, 138; kaiľzo nyemi nyegoví greihi odpúľčeni TF 1715, 36; Po nyem ľzo nam grehi odpusčeni SM 1747, 87; komi ľzo grejhi odpúscseni KŠ 1754, 138; velim tebi: odpúľcseni ľzo nyé vnuogi grejhi KŠ 1771, 191; kim ľzo odpúľcsene nepravednoľzti KŠ 1771, 455; po nyem ľzo vnuogi naľľi, Nám grejhi odpúľcseni BKM 1789, 358 **2.** *odsloľljen*: i vľzáki, ki odpúscseno od mo'za vzeme, praznúje KŠ 1771, 226; gda bi pa odpúľcseni bili, sli ľzo kľzvojom ľaľzťivnim KŠ 1771, 352

odpústšanje -a s *odpuščanje*: Csakati szmémó faling odpúsztsanye KAJ 1848, 24

odpústšanjé -á s *odpuščanje*: ino szta sze pelala k-Czaszari v-Bécs za odpúsztsenyé sze molit KOJ 1848, 96

odpúščanje -a tudi odpuščanjé -á s *odpuščanje*: Ka je grejhov odpúscsanye KŠ 1754, 134; Gde je pa tejh odpúľcsanye KŠ 1771, 688; Grejhov odpúľcsanye KMK 1780, 21; Záto ľze naj prvo táksi za grejhov odpúscsanya moliti morejo KŠ 1754, 147; i brezi krvi preleána nega odpúľcsanya grejhov KŠ 1771, 686; vóriem greihom odpúschanye ABC 1725, A5a; grehom odpúľcsanye SM 1747, 45; greiha opđűľcsanye SM 1747, 20; naj vzemejo odpúscsanye grejhov KŠ 1754, 76; ľtera ľze za vľsz preleję na odpúscsanye grejhov KŠ 1754, 202; i predgajoucsi kriľzt pokoure na odpúľcsanye grejhov KŠ 1771, 103; predgati vouznikom odpúľcsanye KŠ 1771, 176; i vzemejo odpúľcsanye grejhov KŠ 1771, 422; Vörjem Grejhov odpúľcsanye KMK 1780, 7; Vadľűjem Kriľzt na odpúscsanye grejhov KM 1783, 113; Verjem Vľzejm grejhom odpúscsanye BKM 1789, 7; Vermo grêhov odpúscsanye BRM 1823, 4; Moli ga za odpúsztsanye KAJ 1848, 143; i mené po odpúscsanyi grejha 'znyim zméro KŠ 1754, 237; ár oni escse vľzáki dén potrebűjo grejhov odpúscsanyá KŠ 1754, 133; ne bode meo odpúľcsánya na veke KŠ 1771, 111

odpúščati -am nedov. *odpuščati*: Goľzpoud,

ti odpūšcas grehe SM 1747, 58; kako i mi odpūšchamo dusnikom našim TF 1715, 25; kako i mi odpūschamo dusnikom nassim ABC 1725, A4b; kako i mi odpūšcjamu dušnikom našim SM 1747, 44; kako i mi odpūscsamo dužnikom našim KŠ 1754, 169; kako i mi odpūšcsamo dužnikom našim KŠ 1771, 18 **odpūšcati se** -am se *odpušcati se*: Vūpai šze šzinek, odpūšcšao šze tebi tvoji grehi SM 1747, 63

odpūšcávati -am nedov. *I. odpūšcati*: kaj oblážzt má šzin Cslovecsi na zemli odpūšcávati grejhe KŠ 1771, 28; kaj je Krišztus moucs dáo našje grejhe odpūšcávati KMK 1780, 22; Da protivnikov nevernošzt Z-šzrdca rad odpūscávam BRM 1823, 58; Ki nám odpūscávás grejhe KM 1783, 23; Sto odpūscávás grejhe KŠ 1754, 134; vŕze grejhe odpūštsáva KŠ 1754, 122; što je té, ki i grejhe odpūštsáva KŠ 1771, 191; Grêhe nase odpūscávás BRM 1823, 27; šzo pa hūdou mi šzlili od Krišztušļa, ka je grejhe odpūštsávao KM 1796, 99 **2. z besedami ali kretnjo koga odslavljati**: Zdaj odpūšcávás šzlugo tvojeja KŠ 1771, 170; govorécsi: zdaj odpūscávás tvojeja šzlugo KM 1796, 91 **odpūšcávati se** -am se *odpušcati se*: šzinek, odpūscávajo šze tebi tvoji grejhi KŠ 1754, 233; šzinek, odpūšcávajo šze tebi tvoji grejhi KŠ 1771, 107; Po kateroj nám šze našj, Odpūšcávajo vŕzi grejhi BKM 1789, 86 **odpūšcávajouči** -a -e *odpušcavoč*: Bojďte pa milošztivni, zobšztom šzi odpūšcávajoucsi KŠ 1771, 582

odpūščenjé -á s *odpušcanje*: Bocsánat; odpūščenjé KOJ 1833, 153; ar gde je greihov odpūšcshenyé tamje i šitek TF 1715, 44; ino je za moih greihov odpūšcshenyá voljo natom kerv prelejšao TF 1715, 38; I zapovedao je meti lejhkouto odpūscsenya KŠ 1771, 418; Vŕjsem greihom odpūšcshenyé TF 1715, 23; koterašze za vášz prelejšé, na odpūšcshenyé greihov TF 1715, 39; vekivecsnih kaštig odpūšcshenyé pripraví KMK 1780, 58; odpūscshenyé vŕzejh mojih grejhov KM 1783, 143; lejhko dobi odpūscshenyé KM 1790, 16; je ponūdo odpūsztsenye vsze pregrehe KOJ 1914, 146; Jŕžek je .. nyega odpūščenje proso BJ 1886, 6; z-odpūscsejnjom grejhov KM 1783, 101

odras -a m *rast*: 'zirovna vlaga, Stera vszemi odrasz dá KAJ 1848, 403; i blagoszlovis nyé odrasz TA 1848, 50

odrasek -ska m *rast*: Kak prehodi szrcze Nyega odraszek lēpi KAJ 1848; Naj vdábła odraszek krepsi KAJ 1848, 23; Vlejšé v-zemlo 'zirovnoszt, Dá odraszek vszemi KAJ 1848, 15; Ki drevje szadí, ki je v -nyega odraszki zasztávla, té hūdo delo doprineszé KAJ 1870,

112; pren. blagoszlovnomi czvĕtki právoga krsztsanszstva na vugoden odraszek KAJ 1848, X; da szo oni tak vu szploh raztécesem bogásztvi ino naszladnoszti odraszek dávali KOJ 1914, 132

odrásti -ém dov. *odrastiti*: Gda je 'šje decza zadošzta odrášzla, ino mocsna grátala KM 1790, 86 **odrášceni** tudi odrášeni -a -o *odrasel*: Ár je Károl kak eden popunom odráscšeni cslovik KM 1790, 58; doklen zdeteta odrášen človek gráta BJ 1886, 39; Od toga sze mlajsé tak szplási, da tūdi odrascseno v-kmici z-hi'se vŕ neszmi KOJ 1845, 101; je escse véksi rázlocsek med mládov i odrasenov sztvárjov KAJ 1870, 111; Odraseni lūdjé szo véksi KAJ 1870, 30; Či je že odrášene lūdi sréčao BJ 1886, 23 **odrášceni** tudi odrášeni -a -o sam. *odrasli*: Ki Potrdjenyé šcsé gori prijĕti, naj bole ti odráscšeni KMK 1780, 60; Palinka je deteti grivi csemér, takáj i odraseni KAJ 1870, 46

odratŭvati -ŭjem nedov. *odvračati*: Nevscsene odratŭje od vucsitelov csĕšzti KŠ 1771, 749

odrejšanje -a s *odrešenje*: Vu Krišztušli mámo odrejšanye po krvi nyegovoj KŠ 1754, 116; Ali ka dá cslovik na odrejšanye za dŭlo šzvojo KŠ 1771, 55

odrejšenjé -ás *odrešenje*: Ki je zádava đrocšine naše na odrejšenyé toga zadoblenoga KŠ 1771, 575

odrejšiti se -im se dov. *odrešiti se, rešiti se*: bi šze odkŭpili, I z-prevnougim lejpm kincsom, bi šze odrejšili SŠ 1796, 128; ár šzem jašz tebé odrejšo KŠ 1754, 217

odréjti oderém dov. *odreti*: V-Albánii ga 'zivoga oderéjo BKM 1789, 328; mlájsom szo vcepleni bobinki (oszipnice) obráza nikaj nej odrli KOJ 1845, 118

odrézati -rĕžem dov. *odrezati*: I csi te dejšzna tvoja rouka šzpáka, odre'zi jo KŠ 1771, 16; nego je šzamo skricz nyegovoga ko'sŭa odrezao KM 1796, 59 **odréžzani** -a -o *odrezan*: ár gda bi zášzpa, vlašzjé šzo nyemi odrežzani KM 1796, 50

odrinjávanje -a s *odvrnitev, preprečitev*: Odrinyávanye (a távolító) AIN 1876, 20; Csi kŭga vŕvdári, eto sze more vcsaszí zglásziti i za volo odrinyávanya vsze vcsiniti AIP 1876, br. 4, 2; Zátó csi je kaj mogocsno vcsiniti za odrinyávanye neszrecse AIP 1876, br. 4, 5

odrinjávati -am nedov. *odvračati, preprečevati*: tak dalecs odrinyáva od nász presztoplĕnya nasa TA 1848, 83; Geto verbum znamenŭje, da kaj odrinyávamo KOJ 1833, 132

odrinoti -em dov. *odrinuti, preprečiti*: eto sze na

zapôved višesznosztí more v-csaszí odrinoti AIP 1876, br. 4, 2; Vsze húde vdárcze odrihni KAJ 1848, 77; Odrihno szí bojazni zrok KAJ 1848, 374; Roditelje vse odnyega odrinejo BJ 1886, 10 **odrinjeni** -a -o *odvrnjen, preprečen*: 'Zmécša zacsétka pomali odrinyena bode AIP 1876, br. 1, 2

odséjčti tudi odséčti -sečém dov. *odsekati*: poganszki szodecz dá obadvöma glávo odszecsti KOJ 1845, 86; szo szvojemi Králi i Kralici glávo dáli odszecsti KOJ 1848, 118; odšzecsé nyemi vühou KŠ 1771, 90; pren. I 'zitek Mi nit nyega odszecsés KAJ 1848, 245; Li on mi 'zitek odšzecsé BKM 1789, 409; Li on mi 'sitek odšzecsé SŠ 1796, 142; Bár da bi šze i odšzekli, ki válz pobúdjávajo KŠ 1771, 567 **odséčeni** -a -o *odsekan*: Záto ti je odszecsena gláva KOJ 1845, 127; Zrinyi Miklósa odszecseno glávo szo Törci na scsápi kázali KOJ 1848, 84

odsékati -sékam dov. *odsekati*: Csi pa rouka tvoja tebé šzpaká, odšzejkak jo KŠ 1771, 58; i odšzekao nyemi je vühou KŠ 1771, 149; Peter je pa odšzekao dešzno vühou šzlugi KM 1796, 106; ki je kralici stiri prszte odszekaó KOJ 1848, 45; Teda šzo vítéžje odšzekali vajati csúna KŠ 1771, 426; pren. naj nyim odšzejkam priliko, ki šcséjo priliko KŠ 1771, 547

odsíhmáo prisl. *od zdaj*: ár 'selejím oszíhmáo Jezusa KOJ 1845, 81; Odszíhmao je Nádasí na toliko odnagnyen grátao protesztantom KOJ 1914, 145; I odszíhmáo szo Szlovenje med Mürov i Rábov KOJ 1914, 102

odskočenik -a m *begunec*: vsze vogerszke pobegnece i odszkocsenike dobrovolno gori primavsi KOJ 1848, 66

odskočenjé -á s *pobeg*: szí je prizadejvao Rákóci kruce od odszkocsenyá zavarvati KOJ 1848, 10; Szledkar gaje Rákoczi dao presztreliti, za volo pomenyenoga odszkocsenyá (med czaszarszke) KOJ 1914, 148

odskočiti -skóčím dov. *pobegniti*: Szökni; odszkocsiti KOJ 1833, 174; zaprta šzo varaska vráta, naj ne bi mogao odšzkocšiti KM 1796, 50; ka on namenývava odszkocsiti KOJ 1848, 59; stera ovca v-szilje odszkocsiti scsé KAJ 1870, 138; ki szászeni k-grcskomi Cszazari odszkocsi KOJ 1848, 26; Velikási szo z-ete pogibelnoszti k-Törkom odszkocsili KOJ 1848, 86; ni eden né odszkocso neplácsanimi csí'zmami AIP 1876, br. 1, 6; i odszkocsili szo vu hipi bojne TA 1848, 62 **odskóčeni** -a -o *pobegel*: Za malo csasza szta k nyim prisla dvá odszkocseniva baráta KOJ 1914, 113; Tüdi Betlehen pripela tocskar odszkocsene erdélce KOJ 1848, 87

odskopáti -skópam dov. *odkopati*: Ešče mrtvece odskopa AI 1878, 12

odszlobájati se -am se nedov. *osvobajati se, reševati se*: Geto verbum znamenúje, da se oszlobájamo KOJ 1833, 132

odszloboditi -ím dov. *osvoboditi, rešiti*: Z-neovidjen rôk poszlani golombis sztároga trplénya odszlobodo AI 1875, br. 1, 2; Pes je lanc nategüvao, naj bi se samo mogao odszloboditi ino vušti BJ 1886, 16

odszlobodjénje tudi odszlobodénje tudi odszlobodnjénje -a s *osvoboženje, osvoboditev*: Odszlobodjénye je vekvecsno dao tebi BRM 1823, 22; Gda sze je v Europi vsze gibalo na odszlobodenye groba Krisztusovoga KOJ 1914, 103; Zdáj sze je vsze gibalo na odszlobodjenýe szvéte zemle KOJ 1848, 24; Hercegovinarov ki sze za szvoje domovine odszlobodnyéne borijo AI 1875, br. 1, 2; Szledi pod Görgeyom vu odszlobodnyénja boji je tam bio AI 1875, br. 2, 5; ki za odszlobodnyénje domovine tekócsem boji za delo neprilicsen obsztáne AIP 1876, br. 1, 8

odszpodi prisl. *spodaj*: Alatta; odszspodi KOJ 1833, 150; prošzi šzi znamejnye od Gošzpodnoga Bogá tvojega, ali odšzspodi vu globocsini, ali pa odzgora KŠ 1771, 816

odszpóudnji -a -e prid. *spodnji*: i kak bi meo napraviti odšzspoudnyi pod KM 1796, 11

odszprávanje -a s *odpravljanje*: májo jo za domáčo stvár za odszprávanja miši i podgani AI 1878, 8

odszrdéjnje -a s *maščevanje*: gde szo oni taki vojszko zacsnilí nabirati na odszrdéjnje nad Králoím KOJ 1848, 61

odsztáti -stánem dov. *odstopiti*: Nisteri poszlavci za prva szo odsztali AI 1875, br. 2, 1

odsztáviti -stávím dov. **1.** *zapustiti*: Vourih je mogao Bécs odsztaviti KOJ 1848, 60; i ete szvejt odsztávi KOJ 1848, 9; Moč nás odsztávi BJ 1886, 3; i eto zemló na veke odsztávimo KOJ 1848, 34; za volo sterih jo je odúro i odsztavo KOJ 1845, 79; Kak je Mária Therezia szvejt odsztávila KOJ 1848, 112; szamo szte nyihovo vero odsztavili KOJ 1914, 133; velikási szo ga tudi odsztavili KOJ 1848, 92 **2.** *opustiti*: ki szo obecsali lutheransztvo odsztaviti KOJ 1914, 153; ka on tecsasz nemore szvojih návukov odsztaviti KOJ 1845, 61 **odsztávíši** -a -e **1.** *ko je zapustil*: odsztavivsi Dalmácio domou odfükne KOJ 1848, 51 **2.** *če se opusti*: vcsászi szamo ta edna litera obsztáne, vó odsztavivsi nyou szprevájajoucsega glaszníka KOJ 1833,

84 **odstávleni** -a -o *odstavljen*: bio bi, kak to odstávleno od dojke szvoje TA 1848, 10

odstávlanje -a s *opušćanje, izpuščanje*: Ka je potrebno znati od gorijemánya ali odstávlanja van i vannak verbuma KOJ 1833, 122; Znamenkanja .. znaménye (') stero edne ali vecs liter odstávlanje znamenuje KOJ 1833, 9; Nisterim sze bole vidi ponüczati z-odstávlanjom j litere KOJ 1833, 42

odstávlati -am nedov. *zapuščati*: Pokedob odstávlas naso faro KOJ 1845, 45; Da nász rejszan tü odstávlas KOJ 1845, 130

odstávlenost -i ž *zapuščenosť*: Vu etoj odstávlenosťti Imre kráo brezi idoucs KOJ 1848, 35

odstóplávati -am nedov. *odstopati, zapuščati*: nasi miniszterje sze tanácsivajo, pa ka od szvoje 'zele odstóplávajo AIP 1876, br. 5, 2

odstoplenjé -á s *opustitev*: Ár ne pride prvlve: kak bode od vöre od|ztoplenyé KŠ 1771, 627; Opomina na I. od|ztoplenyé od pogán|zkoga 'zivljenja KŠ 1771, 710

odstópnjek -a m *stranišće*: Árnyékszék; odstópnjek KOJ 1833, 150

odstóupiti tudi odstópiti -im dov. **I.** *odstopiti, prenehati vztrajati pri čem, upoštevati kaj*: Ali nigdár vecs nescsem od tvoje miloscse odstóupiti KM 1783, 151; Ne dáj |ze nám od tébe odloucsiti, Ni od|ztopiti BKM 1789, 243; Boug .. Ni od nyega ne od|ztopim SM 1747, 75; i komaj od|ztopi od nyega vküp ga |ztrvjí KŠ 1771, 199; i miloscsa Bo'sa ne od|ztopi od nyih SIZ 1807, 12; steri od obcsinszke regule odstóupí KOJ 1833, 48; Tak neodsztópimo od tébe TA 1848, 67; ki do csa|za vörjejo, i vu vrejmeni |zkúsávanya od|ztopíjo KŠ 1771, 192; Ár ovo, ki od tébe odsztópíjo, vesznejo TA 1848, 59; Csi törki odsztópíjo od naszledüvanya nyihovoga szvétoğa pizsma AIP 1876, br. 7, 3; od méne ne od|ztopi SM 1747, 56; Odsztópi od hüdogo TA 1848, 30; I zdaj, velim vám, od|ztopíte od tej |üdi KŠ 1771, 356; Csi |zam gli nigda od|ztopo, Od tvoje zapovejdi BKM 1789, 388; Od zemel|zki |zam od|ztopo SŠ 1796, 152; i ka |zi od Go|zpodna Bogá tvojeğa od|ztopo KŠ 1754, 77; zakaj |zi od|ztopo od Go|zpodina Bogá SŠ 1796, 105; Bogi nepokoren po|ztano, ino je od nyega od|ztopo SM 1747; Apo|ztol|ztva, od |steroga je od|ztopo Júdas KŠ 1771, 343; od|ztopo je od práve vöre KM 1796, 123; |tera je nej od|ztopila od czérkvi KŠ 1771, 171; Sterim |zmo ni do vöre nej od|ztopili KŠ 1771, 559; Od nébe |zmo od|ztopili BKM 1789, 59; ka |zo od vöre od|ztopili BKM 1789, 59;

Cse|ztou |zo od Bouga od|ztopili KM 1796, 45; Priátelje |zo od|ztopili SŠ 1796, 123; Ali vszi szo odsztópili TA 1848, 10; Verbum neporédni, steri od obcsinszke regule odstóupí KOJ 1833, 48; Tak neodsztópimo od tébe TA 1848, 67; Ár ovo, ko od tébe odsztópíjo, vesznejo TA 1848, 59; Odsztópi od hüdogo TA 1848, 30; Ali vszi szo odsztópili TA 1848, 10 **2.** *prenehati biti v neposredni bližini koga, česa*: Od|ztopi priáteo ja|z bom tudi gücsa SIZ 1807, 34; csi sze neoglászíjo, odstóupí KOJ 1845, 25; nego bole edno malo od|ztopíte nazáj vo SIZ 1807, 21; Hráno naj príne|zém, i tak naj od|ztopim SIZ 1807, 32; pren. Od|ztopi csalárna Cse|zt SŠ 1796, 114; Dalecs ne od|ztopíte, Go|zpodna pozdrávlajte BKM 1789, 11; Moj 'zitek od Bouga je dalecs odstóupó BKM 1789, 201 **3.** *prenehati vztrajati pri uresničitvi česa*: Dobro ti je? Od|ztopi KŠ 1754, 257; Csi ti je dobro? od|ztopi BKM 1789, 238 **odstóupivši** tudi odstópivši -a -e **I.** *ko je zapustil*: je vez szvét blódo, Gda je, od Bóga odstóupivsi, I zablódivsi hodo KAJ 1848, 64 **2.** *ko je izstopil*: Po tom od Cérkvi odstóupivsi, je zacсно nouvo Ekklesio KOJ 1845, 60

odstranéjnje -a s *odstranitev*: Píjajce slüžíjo človeki za odstranejnje krvi AI 1878, 40

ódsud tudi ódsut prisl. *od tod*: i ja|z od|zud morem odhájati KŠ 1754, 240; tá prejk idi od|zud KŠ 1771, 57; Nego od|zud kakti k-|ztáni domou bos odnesen SŠ 1796, 53

odstóhnoti -em dov. *odvzeti*: On mi je tó obecsao, kaj po|z|ühne, i od|zühne Bremena v|zo teskócsó BRM 1823, 132; Szrdca tú|znojzt |zi od|zühno

odstóunjávati -am nedov. *odsvuati*: neszramnyáka odstóunjávaj KOJ 1845, 47

odščípati -am nedov. *zniževati*: kak koli szo králeszke dohodke odszcpíali KOJ 1848, 52

odščükati -am dov. *pregnati*: törka bi z-velkoga kraja na hitroma odsesukali AIP 1876, br. 2, 3

odštėti -štém dov. *odšteti*: v-szebi deszét odstej KOJ 1845, 38

odtécz prisl. *od tod*: Da záto odtécz idem SŠ 1796, 136; gda bom pa |teo odtécz odhájati SIZ 1807, 31; Od técz sze vöwzemejo: föld KOJ 1833, 29; Nebodem sô niti eden sztopáj Odtécz v-mojo |üknyo nazáj KAJ 1870, 96

odtęcti -tečém dov. *odteći*: Odtecesti nyim dás, kak povódní TA 1848, 75; kak voda bi|ztro tecsé, Ne verné|ze nazáj, |tera odtecsé BKM 1789, 204; Kakti brejg, ta dolnya je pa odtekla KM 1796, 42; pren. Ta |éta odtecséjo BRM 1823, 33

odtégnjeni -a -o prid. *odvzet*: vogr. goszpoda za dobro stimali nad Törke iti i nazáj vzéti negda odtégnjene szvoje der'sáve KOJ 1914, 112

odtiranje -a s *pregon, izgon*: odked je denok vözezváni bio na odtiranye Tatarov KOJ 1848, 40

odtirati -am dov. *odgnati, pregnati*: tiszte recsi, z-sterimi návado mámo nejme sztvári odtirati KOJ 1833, 114; csi z etim me je mogocsno bilö vnôgim blödnoszt odtirati AI 1875, br. 2, 4; Greh cfinécese odürjávás, Od Jzébe dalecs nyé odtiras BKM 1789, 8b; Vért szlü'zbenika szlobodno vcsaszi odtira AIP 1876, br. 1, 3

odtirani -a -o *pregnan*: kralica z-országa odtirana AI 1875, kaz. br. 3; szin te odtirane kralice na trónus sztópo AI 1875, kaz. br. 3

od tistec prisl. *od tam*: Od tisztecz szo pozváni od Arnulf Czaszara na pomoucs KOJ 1848, 7; odide v-Moldávio, i odtisztecz nad Sz. Ladislava szem pripela vno'sino Kumaniánczov KOJ 1848, 23

odtistihmáo prisl. *od takrat*: Azóta; odtistihmáo KOJ 1833, 151; Od tistihmáo vszi zapovedajo oszzipnice vcepiti KOJ 1845, 119

ódtla prisl. *ob tla, na tla*: Obadvá je ódtla vdaro BJ 1886, 16

odtrgnoti se -em se dov. *odtrgati se, oddaljiti se*: Eti sze odtrgnejo Szrdzca od zemelszki KAJ 1848, 215; naj Jze z-nikakJim Jzküsávanyem od tébe ne odtrgnem KM 1783, 141; Odtrgni sze v-dúhi Od szvetszke nászladnoszti KAJ 1848, 134

odtrnjáč -a m *utrinjač*: Koppantó; odtrnjács KOJ 1833, 163

odtühávati se -am se nedov. *odtudevati se*: Záto Jze i odtühávajo KŠ 1771, 711

odtühiti -im dov. *odtujiti, odvzeti*: Naj Jzlü'zbenicze, ali 'zivincseta ne odtühimo, ali potegnimo KŠ 1754, 64

odtühiti se -im se *odtujiti se*: Lübléni, ne odtühite Jze KŠ 1771, 711; Od mojega betega 'se odtüho Jzam Jze sŠ 1796, 85; záto szo sze nebôze po császi od vészzi odtühili KAJ 1870, 113

odtühnoti -em dov. *odtujiti se, zaiti*: Ki Jo vpámeti potemneli i odtühnoli Jzo od 'zitka Bo'zega KŠ 1771, 581; odtühnoli szo od narodjenyá mao gucsécsi lá'z TA 1848, 46

odühávati -am nedov. *dihati*: Sztvár szí odtüháva i 'zivé KAJ 1870, 10; Zdrav cslovek szí na nôsz i odüháva KAJ 1870, 31; Kitovi splüčami odühávajo AI 1878, 21

odümlávanje -a s *orazumljenje*: Odümlávanye na zahválnoszt za szkrbnosénye i dobröte Bo'ze TA 1848, 118

odümlávati -am nedov. *orazumljati*: Grêsnike odümlávaj KAJ 1848; Odümlávaj me sz-támna Grêsne bátrivnoszti KAJ 1848, 89; Ti szí szvét odümlávao, I na vero szpelávao KAJ 1848, 125

odüren -rna -o prid. *oduren, zoprn*: Odked je v-szem Vougrom odüren na spot "Kumanián-szki Ladiszlav" imenüvan KOJ 1848, 40; pred Bougom je odürno tvoje kriacsanye BKM 1789, 7; Csi drugim odürnoga vcsinimo KŠ 1754, 57; szo priliko popadnili Hunov odürno oblászt dolisztepszti KOJ 1848, 5; i bodete odürni vJzejm národom KŠ 1771, 79; hodécsi vodürni bolvánJztvaj KŠ 1771, 711

odüriti -im nedov. *sovražiti*: Ah dai mi vJza VraiJa dela odüriti SM 1747, 52; Dabite mogli Jzpoznati, Grejhe nase odüriti BKM 1789, 2; Dái mi milofcjo, kai jalz ovo mojo globouko Jzkvárjenje odürim SM 1747, 48; A gizdáve zvisávcze, On krouto odüri BKM 1789, 13; ProJzimo te, da tvojo rejcs ne odürimo KŠ 1771, 841; Neodüri tvoje Jztvoriene Jztvári SM 1747, 59; Ne odüri, oh Goszpodne! Té moje kotrige KŠ 1754, 254; Gucsta pravico i odürita grêh AIN 1876, 28; Odürte kmiczo blödnosztí KAJ 1848, 114; EJaúa Jzam pa odüro KŠ 1771, 468; Ár je nijcse nej nigdár Jzam Jzvoje tejlo odüro KŠ 1771, 585; Zakaj je odüro Kájñ Abela KM 1796, 8; I Jzküsávanye moje Jzte je nej odürili KM 1796, 565; MeJztáncsarje Jzo ga pa odürili KM 1796, 235

odürjávanye -a s *sovrašstvo, sovraženje*: Po'salüvanye je odürjávanye grejhov KMK 1780, 69; Jtero zhája, Jzvejta odürjávanya KŠ 1771, 318; odürjávanya korén zaszaditi KOJ 1833, XI; Vidi nepriátele moje .. i z krivim odürjávanyem odürjávajo mené TA 1848, 9; Od troufta vu odürjávanyi Jzvitá KŠ 1771, 316; Jezus je trpo odürjávanya KMK 1780, 15

odürjávati -am nedov. *sovražiti*: Utální; nemáratí za nyega; odürjávati KOJ 1833, 179; eta nehám, Stera Je tak odürjávam SM 1747, 74; Odürjávam za iJztino moje grejhe KMK 1780, 74; geto ti grozo odürjávás KŠ 1754, 17; ka odürjávás dela Miklosánczov KŠ 1771, 769; odürjávás vsze csinécse neprávdenoszt TA 1848, 5; jeli i Jzvoje Jztáre grejhe odürjáva KŠ 1754, 209; ki lagoja dela csini, odürjáva JzvetloJzt BKM 1789, 272; cJiszto szrezé, Ktero grejh odürjáva BKM 1789, 13; Goszpöd kriviczo lübcza odürjáva TA 1848, 9; On lagoje pa odürjáva BJ 1886, 45; csi ga odürjávamo KŠ 1754, 37; koteri odürjávajo mené TF 1715, 17; ki mené odürjávajo ABC 1725, A4b; i rezi zroka mené odürjávaio SM 1747, 94; Jteri mené odürjávajo KŠ 1754, 67;

dobro csinte zonimi, ki váľz odúrjávajo KŠ 1771, 17; eden toga drúgoga odúrjávajo KOJ 1833, XIV; odúrjávaj nepriátela tvojeга KŠ 1771, 17; Gizdoľzt odúrjávajte BRM 1823, 7; Ár ali ednoga bode odúrjávao KŠ 1771, 19; Ár ali ednoga bode odúrjávao KŠ 1771, 225; gda bodo váľz odúrjávali lidjé KŠ 1771, 184; kaibi mi nyegovo ľzvéto reics ne odúrjávali TF 1715, 14; i te ľzvejt je odúrjávao nyé KŠ 1771, 323 **odúrjávati se** -am se *sovražiti se*: szo sze Goszpada i nyih kmetovje med szebom odúrjávali KOJ 1848, 79 **odúrjavajúči** tudi odúrjajúči -a -e *sovražec*: Ár ľzmo i mi bili nigda odúrjavajúcsi edendrúgoga KŠ 1771, 660; nevogrszke ľúdi sztrason odúrjajúcsi Bezerédi KOJ 1914, 147 **odúrjavani** -a -o *sovražen, osovražen*: 'selej od Czaszara odúrjavano protesztantsztvo vdomoviti KOJ 1848, 86

odúrjavec -vca m *sovražnik*: Eden kalvinar po imeni Bezerédi János kapitán (kak poganszki odúrjavec i preganyávecz szlov. rodov) KOJ 1914, 147; V-kákso prepaszti pogrozis ti Odúrjávcaz KAJ 1848, 87; Húdi odúrjávczí Poginejo BKM 1789, 7; Od vszej moji odúrjávczov BKM 1789, 7; Odávczí, Bogá odúrjávczí KŠ 1771, 449; Dáj ľze mi Odúrjávczé milúvati BRM 1823, 401; Vö me je ftrgno odúrjávczom mojim TA 1848, 13; glédaj nevolo mojo med odúrjávczí TA 1848, 7

odúrňák -a m *odurnež, zoprnik*: on je divják, Ino odúrňák BRM 1823, 4

odúrno prisl. *odurno, zoprno*: ka je 'Zidovom odúrno bilou, ka ľze je poganov Apoľztol zváo KŠ 1771, 668

odúrnost -i ž *odurnost, zoprnost*: Ár, ka je pred lidmi viľzoko, odúrnoľzt je pred Bougom KŠ 1771, 226; ľzmrti ľzi zneľztrplivoľzti ali odúrnoľzti naľfega 'zitka ne 'zelmo KŠ 1754, 178; Delai vu moji Dúľsi edno ruľno odúrnoľzt, od vľzega greisnoga dugoványá SM 1747, 49; Vnougi ľze gori obidijo, ovi na ľzramouto i odúrnoľzt KŠ 1754, 139; Gda bodte pa vidili odúrnoľzt opuľšávanyá KŠ 1771, 144; i mejla je zláti pehář vu ľzvojoj rouki punoga zodúrnoľzti KŠ 1771, 796

odváda -e ž *razvada*: Visszaéľés; hűdov'sivanye, lagoja sega, odváda KOJ 1833, 183

odváditi -im dov. *odvaditi*: Vaditni; odevcsiti, zbejsziti, odváditi KOJ 1833, 180 **odváditi se** -im se *odvaditi se*: dokecs sze od sztári mertúkov ne odvádio AI 1875, br. 2, 3

odválati -am dov. *odvaliti*: ľto nám odvála kamen od dvér groba KŠ 1771, 154; ľto nám odvála kamen od dvér groba SŠ 1796, 113; i

príľztoupivľji odválao je te kamen od dvéři KŠ 1771, 97 **odválani** -a -o *odvaljen*: vidijo, kaj je odválani bio te kamen KŠ 1771, 154; Ali te kamen je naj záto odválani KM 1796, 113; Ovo! kamen odválani KOJ 1845, 124

odváliti se -ím se dov. *preteči, miniti*: csi sze je gli 'se vnogo sztoletij nad nyim odvalilo KOJ 1914, 114 **odváljeni** -a -o *odvaljen*: Najsle ľzo pa kamen odvaljeni od groba KŠ 1771, 254; Niháj grejhe, tak de kamen Kraj odvaljen BKM 1789, 107

odvándranje -a s *odpotovanje, odhod*: je 'seleznim szlovenszkim fararom szkrádnýi den na odvándranýe naznánye dáni bio KOJ 1914, 149

odvándrati -am dov. *odpotovati, oditi*: On more bougati, i na tórszko zemlo odvándrati KOJ 1848, 100; ino szo odvándrali na Tórszko zemlo KOJ 1848, 105

odvčèknoti -em dov. *na silo odvzeti*: nego sze je na tórszkoga Czaszara Mahometa II. otúrbanye ravnao, ki je nyemi Bosnio odvčsekno KOJ 1848, 63

odvčíti se -ím se dov. *odvaditi se*: Tô sze vsze odvcsi – trósta ga ocsa AIP 1876, br. 5, 6

odvdáriti -vdárim dov. *zaiti*: Ali odvdárijó Od czila vekvecsnozsti KAJ 1848, 56

odvečérjati -am dov. *povečerjati*: gda je odvecsérjao, vzéo je pehář KŠ 1754, 201

odvéjtek tudi odvétek -tka tudi odvédek -dka m *potomstvo*: i nyegov odvetek bode zemlo zűrocsinye dersal SM 1747, 94; pokoure ne csinijo i nyih odvétek escse KŠ 1754, 75; Szetov ľzvéti odvejték ľze je vkűp zo'seno z-Kájnovim odvejtkom KM 1796, 10; naj ľze radúje veľz odvejték vu nami SIZ 1807, 4; vľzega Ádamovoga pokolejnyá i odvejtka KŠ 1754, 114; Károl III. nemajúcsi moskoga odvedka, réd naszlednisztva naprávi KOJ 1848, 107; nego li zmiloľtse kaj podili Boug tim pobo'znim i nyih odvejtki KŠ 1754, 81; ľteroga ľzi nám nyihovomi odvejtki za gvűsno poľzľao KŠ 1771, 849; Ki je zemlé odvétki Poszľao dúha szvétoga KAJ 1848, 127; i veľz ľzvoji odvetek na vekivecľno ľzkvárjentye vergo SM 1747, 5; liki na ľzkrbivoľzti za ľzvoj odvejték tak KŠ 1754, 4a; Szkrb za odvétek KAJ 1848, VIII; Vnyegovo ľzrdo je veľz odvejték poľztavo BKM 1789, 29; kak veliki haľzek bode eto delo escse pri tvojem odvejtki melo KŠ 1771, A7b; naľzlejdnye pa z-ľzvojjim odvejtkom vrét naj merjé KM 1796, 7; Ár szo bili toti moski odvetki z árpádovoga roda KOJ 1848, 14

odvézanje -a s *odveza, odpušćanje*: Péti tauje

odvézanye mocs czirkevna TF 1715, 11; Dvá ſzta: zvézanya i odvézanya klücs KŠ 1754, 194; Zvézan ſzi k'zeni? ne iſcsi ſzi odvézanya KŠ 1771, 503; Drügoje kai on má odvézanye od Farara priéti TF 1715, 35; naj odvézanye grejhov od Szpovidára vzeme KŠ 1754, 198; naj dájo meni pokouro, i odvézanye mojih grejhov KMK 1780, 79; proſzim od tébe odvézanye mojih grejhov KM 1783, 34; i odvézanye naſſjih grejhov darüj nám KM 1790, 111

odvézati -véžem dov. *I. odvezati, narediti, da kaj ni zavezano, privezano*: toga pozolja je potrebno pá odvézati KŠ 1771, 803; ſto je vrejden odvézati nyegove pecsati KŠ 1771, 775; jaſz ſzam nej vrejden nyegove obüteli reménya odvézati KM 1796, 95; naj ſoulinczov nyegovi reménye odvéžem KŠ 1771, 103; ne odvéže gyünca ſzvojega KŠ 1771, 216; odvézi csrejvle noug tvoji KŠ 1771, 361; 'zrbé privézano odvézta je KŠ 1771, 137; ſzem jaſz nej vrejden naj odvéžem nyegovi ſoulinczov reménye KŠ 1771, 266; kaj bi nyemi ſoulinczov reménya odvézao KŠ 1771, 174 **2. oprostiti, odpustiti**: Zakaj tákse [grešnike] trbej odvézati KŠ 1754, 197; ki ſzi ſzvétoimi Petri moucs dáo odvézati, i zavézati grejhe KM 1783, 91; i kakoli odvéžes na zemli odvézano bode i vnebéſzajh KŠ 1754, 194; i, kakoli odvéžes na zemli KŠ 1771, 54; Czérkevni cslovik grejsnika od grejhov odvéše KMK 1780, 66; da nász . . . ki ſzo z-lanczmi grejhov zvézani, tvoja ſzmilenosztd odvéše KM 1783, 101; i kakoli odvéžete na zemli, odvézana bodo KŠ 1771, 59; gda neokorne grejsnike páli zgrejhov odvéžejo KŠ 1754, 194; odvézi te ſtiri angele KŠ 1771, 783; Zgrejhov vu Kriſztuſi vſzej odvézi me BKM 1789, 364 **odvézati se** -véžem se *I. odvezati se*: i vſzej vezala ſzo ſze odvézala KŠ 1771, 393 **2. biti oproſćen**: Etak ſze z-vſzej ſzkrb odvéžem BKM 1789, 393 **3. spregovoriti**: Odvézao ſze je nyegovoga ocsé jezik KM 1796, 87 **odvézavši** -a -e *ko je reſil*: Steroga je Boug gori zbüdo odvézavſi bolezni te ſzmrti KŠ 1771, 346 **odvézani** -a -o *I. odvezan*: Odvézan ſzi od 'žené KŠ 1771, 503; Stero potom vrág, odvézani, bode preganyati zacsinyao KŠ 1771, 764 **2. oproſćen, reſen**: 'zena, odvézana ſzi od ſzlaboſzti tvoje KŠ 1771, 216; i kakoli odvéžes na zemli, odvézano bode i vnebéſzajh KŠ 1754, 194; odvézano bode vu nebéſzaj KŠ 1771, 54; pouleg ſtere mej mené odvézanoga od vſzej moji grejhov KMK 1780, 107; pouleg ſtere mené mej odvézanoga i vu Nebéſzaj KM 1783, 151; i kakoli odvéžete na zemli, odvézana bodo i vnébi KŠ 1771, 59

odvéžüvati -üjem nedov. *odvezovati*: I, csi vama bode ſto pravo, zakaj je odvéžüjeta KŠ 1771, 236

odviati -am nedov. *jemati*: Károl pa ide dale za Törkmi, ino nyim Búdino szrecsno z-rouk odvia KOJ 1848, 99 **odviati se** -am se *odvijati se, dogajati se*: Tü sze je tákse sztrásno meszarejnye odvialo, da szo poganje szpláſeni v-pobegi KOJ 1848, 56

odviše tudi odviš prisl. *I. preveč*: Proſzim te kai bi ſze ete kris nad menom odviſe posméhcsal SM 1747, 56; ali navküpe ga vu po'sonszkom szprávicsi z-szvojom odvis szlobodnim szadoukanyem tak ob'ſálijo KOJ 1848, 85 **2. zelo**: i tou csi scsémo odvis povéksati, moremo pred *leg* szillabo *leg-is* djáti KOJ 1833, 31; *leges-* (odvis- ali pre-) dp. legeslegkeserübb (odvisbridko), (odvisveszélo) AIN 1876, 29; Nüca sze *odvis-zvissenasztuba* z-etim preddosztaikom: *leges-* AIN 1876, 29

odvláçati se -am se nedov. *odvraçati se*: Vſzáki cslovik ſze ſzküſáva, gda ſze od ſzvojega laſztivnoga po'zelejnya odvláçsa na hüdo i vábi KŠ 1754, 60 **odvláçajúüci** -a -e *odvraçajoç*: i vno'sino kersztsenikov stere szo "psze" imenüvali, odvláçsajoucs KOJ 1914, 111

odvleçenjë -á s *odvleçenje, s silo odpeljanje*: Nego oni Törçi szo kersztsenikov oboujega szpola vu robsztvo odvleçsenyé zadenili KOJ 1848, 66

odvléjçti -vléçem dov. *odvleçi, s silo odpeljati*: varadinszki törszki bassa Tökölia dá zvézati, ino v-Czarigrád vu vouzo zaszebom odvleçesti KOJ 1848, 99 **odvléçeni** -a -o *odvleçen, s silo odpeljan*: ino szo mogli Franczüzi doszta drügoga nazáj dati, ka je pred tém z-austriánszkih Dr'sáv odvleçseno KOJ 1848, 121

odvoditi -vódim dov. *odvesti*: Jezusa Düh ſz-tebom hodi, Od kmicze te vkraj odvodi BRM 1823, 372

odvötriti -im dov. *odhiteti, odbežati*: ino z-obilnim dobicskom odvötri domou KOJ 1848, 25

odvráçati -vráçam nedov. *odvraçati*: ſzin vraj'zi ne henyas odvracsati rávne poti Goſzpodnove KŠ 1771, 381; Kak more od márhe nistere pogyibelne betege odvracsati KOJ 1833, XV; grdoszt grejhov pa, kak i kváre prázne vöre mocsno pokázajoucs odvracsati KOJ 1845, 13; Odvrácsa od grejsnoga 'zivlejnya KŠ 1771, 580; naj krivo vcsenyé i nepobo'zni 'zitek odvrácsajo KŠ 1754, 217 **odvráçajúüci** -a -e *odvráçajoç*: kmeni ſzte pripelali etoga

csloveka, liki odvrácajoucega lůžtvo KŠ 1771, 250

odvráčuvti -űjem nedov. *odvráčuvti*: Odvracsűjes od nájz 'zalóžt BRM 1823, 426; Križtus dvouje pohűľanye odvracsűje KŠ 1771, 318

odvrčti -vűžem dov. *odvrčti, zavreči*: Dabi nyé vrejmen odvrčti mogo BKM 1789, 258; Da tebé naj neodvrčzem KAJ 1848, 198; cűi me ti odvrčses KM 1783, 145; Bóg szam ga odvrčze KAJ 1848; Goszpód národa neodvrčze TA 1848, 78; da ťze ne oľzramotimo, niti ne odvrčzemo KŠ 1771, 847; csi Bogá odvrčzemo KŠ 1754, 19; ťzvoj ťzad kraj odvrčzejo KŠ 1754, 38; ali nouga tvoja tebé ťzpáka: odľzejkaj jo, i odvrčijo od tebe KŠ 1771, 58; ne odvrčzi tvojih rok dela SM 1747, 59; Ne odvrčzi me KŠ 1754, 254; Ne odvrčzi nájz od tebe vő ťztoje miloľcse BKM 1789, 346; Ne odvrčzi me od tvojega licza KM 1783, 49; odvrčzmo záto ta dela kmicze BKM 1789, 478; 'salóžt od-ľzėbe od-vr'si SŠ 1796, 78; csesztó szem te odvrčgao KAJ 1848, 143; odvrčgao je je na dale bole zvidávajoucsi od té pouti BKM 1789, 417; odvrčzte hűdo cűinejnye KŠ 1754, 210; Boug je tve grejhe odvrčgao SM 1747, 250; nego ťzo ga odvrčgli i obrnoli ťzo ťze vu Egyptom BKM 1789, 362; Májo pa ťzoudbo, kaj ťzo to prvo vőro odvrčgle BKM 1789, 640; Boug je Angyele naveke odvrčgao KMK 1780, 10 **odvrčgovši** -a -e *ko je odvrčgel*: kaibivze mi inoľže leprai vnyem ťzamom procs odvrčgovľi vľzega ťztorjenýa vűpazen, vűpali TF 1715, 13 **odvrčženi** -a -o *odvrčžen, zavřžen*: odvrčžen szem od őcsi tvoji TA 1848, 24; Jeli ťzo na veke i lidjė odvrčseni od Bogá KMK 1780, 11

odvrnėje -a s *odvrnėtev*: Odvrnėnye pomora BRM 1823, 437; vdárczi i nyi odvrnėnye KAJ 1848, 353; Za ťteroga ťzmrti odvrnėnyė kakda ťze moremo ťzkrbeti KŠ 1754, 66; Za bojne odvrnėnye BRM 1823, 442; Pokőre molitev za odvrnėnye hűdób TA 1848, 116

odvrnitel -a m *odvráčuvalēc*: Od grėhov vkraj odvrnitel BRM 1823, 277

odvrnjávati -am nedov. *odvráčuvti*: Od ťzkvarjenja odvrnyáva BRM 1823, 26; I od tebe odvrnyáva KAJ 1848, 60; Te teskőcse odvrnyávaj BRM 1823, 441

odvrnúoti tudi odvrnúoti -ėm dov. *odvrniti, zavřniti*: Csi nyemi skodo pomoremo kraj odvrnouti KŠ 1754, 52; csalėjr iľzkajoucsi odvrnouti nameľztnika od vőre KŠ 1771, 381; Tő od nájz li ti odvrnúoti znás KAJ 1848, 204; prilicsna bode vnoge zmeslinge odvrnúoti AI 1875, kaz. br. 6; Goľzpoud odvrné poganov tanács KŠ 1754, 163; pride Siona oľzloboditeo

i odvrné nepobo'znóžt od Jákoba KŠ 1771, 474; Vľze nepriátele, Od nájz da odvrné BKM 1789, 18; Ka sze od nájz kastiga neodvrni AIP 1876, br. 3, 1; Naj odvrné od méne Hűdoga nepriátele KŠ 1754, 246; Naj odvrné od méne Hűdoga nepriátele BKM 1789, 370; Naj vľze ono miloľžtivno od nájz odvrné KMK 1780, 28; naj telovno i dűsevno kaľtigo odvrnémo KŠ 1754, 83; Da záto ťzrditožt od nájz odvrnémo miloľžtivnoga Bogá SŠ 1796, 109; ťteri bodo gűcsali, naj odvrnéjo vucsenike za ťzbeom KŠ 1771, 406; Naj sze taki odvrnéjo ťpotom KM 1783, 98; Obranitel odverni protivnike od nájz SM 1747, 66; Odvrni od tvoje ovcárnice kraj vľze tákje razbojniko i táte KŠ 1771, 832; i vľza zaľzidjávanya protivnika od nyega dalecs odvrni KMK 1780, 104; Ne odvrni od nájz tvojega ťz. licza KM 1783, 108; Odvrni dalecs od nájz 'zalóžt vľzáko BKM 1789, 34; Odvrni, kaj na kvár ťzľű'si SŠ 1796, 3; Odvrni protivniko BRM 1823, 9; Vsze Odvrni od drűgi ľűdi KAJ 1870, 166; Odvrni grėh i hűdo csinėnye AIN 1876, 28; vsze mreže nepriátele od méne odvrnte KM 1783, 122; kaj je ete Paveo vnoho lůžtva odvrno govorecsi KŠ 1771, 402; je vľzáko zlo od nájz odvrno BKM 1789, 131; On je lůžtvo od bolvanľzke ťzľű'sbe czilou odvrno KM 1796, 52; Szkėmkoli szo ga ponűjali, vsze od szėbe odvrno AIP 1876, br. 2, 2

odvrťgnoti se -em se dov. *odvrťgati se, odcepiti se*: i ni eden falat zemľ sze nebi odvrťgnolo AIP 1876, br. 11, 3; 80 poszlancov sze od vecsznosztoga sztána odvrťgnolo AIP 1876, br. 10, 2 **odvrťgnjeni** -a -o *odvrťgan, ločen*: Tė odvrťgnjeni pogodbo nescso povoliti AIP 1876, br. 6, 7

odvűjati -am nedov. *odvűjati*: svilo, ťtero se kak s klopka odvűjati dá AI 1878, 34

odvűjdec -a m *begunec, uskok*: Odvűjdec z-Bosne med dalmatinszki panduri AIN 1876, br. 9, 3

odvzėti -vzėmem dov. *odvzėti*: leprai edna kaplicza vľze moie grehe more odvzėti SM 1747, 61; je prepovedao nyim cėrkve odvzėti KOJ 1914, 147; Ti odvzemes dvojnoszt i nocs KAJ 1848, 106; Goľzpodne, Odvzemi Tėmnoszt pámeti KM 1783, 248; Odvzemi obláľzť vraľ'zo BKM 1789, 8; Moji grejhov bremen od vzemi SŠ 1796, 162; I ťzvekli oblák ga je, Od nyih oucsi odvzėjo BKM 1789, 110; Náj bougsi táo 'sitka ťzmrt mi je od-vzėla SŠ 1796, 148

odvzėtje -a s *odvzėtje, odvzėm*: Náj zmo'znejľi oblávnik, Ti ťzi grejhov odvzėtje. BKM 1789, 114

odzàja prisl. *zadaj*: Hátúl; odzaja KOJ 1833, 159; je vecskrát odzaja posztávlena KOJ 1833, 109; Odzaja je escse sztolar KAJ 1870, 75

odzàjaj in odzàjah prisl. *zadaj*: prisla je med lùjztvom odzajaj KŠ 1771, 116; hátul (odzajaj) AIN 1876, 64; i gut se jáko raztépe odzajaj zakritimi zobmi AI 1878, 28; odzajah dvérca szojo AI 1875, kaz. br. 8

odzdřžávanje -a s *vzdřžnost*: Anglusko odzdřžávanye od vzétja szkoncsáve od zvézani troji poglavárovo AIP 1876, br. 6, 3

odzdřžávati se -am se nedov. *vzdřževati se*: zátó se naj od gob vsaki odzdřžáva, šteri gobe dobro nepozna AI 1878, 44; Vnogo ji biló ki szo sze szlavanya odzdřžávali AIP 1876, br. 2, 3; Pri vszákomo szlavanyi rávno od vessesznozsta kraja sze je szeli 180 poszlavcov szlavanya odzdřžávalo AIP 1876, br. 1, 2

odzegnáti -ženém dov. *odgnati, narediti, da kaj pri kom preneha obstajati*: Szkopólzt nevoscseóljzt Vkraja odzegnati zná BRM 1823, 268

odzegnjávati -am nedov. *odganjati, delati, da kaj pri kom preneha obstajati*: On ti 'zalojzt odzegnyáva BRM 1823, 292

ódzgora prisl. *zgoraj*: Pogledi odzgora 14. Pitanye SM 1747, 22; kako jzem 'ze odzgora pojzvedocso KŠ 1754, 8b; Ki odzgora pride, vije vjzej je KŠ 1771, 173; Odzgora pride na nágli na nágli BKM 1789, 122; Na zemli i odzgora na goráj bode szilje TA 1848, 57

odzgóraj prisl. *zgoraj*: fólül (odzgoraj) AIN 1876, 26

odznótraj prisl. *znotraj*: O, kak je klepetalo szrcé odznótraj AIP 1876, br. 2, 6; belül (odznotraj) AIN 1876, 26

odznóutra prisl. *znotraj*: csi szeneoglászijo od znoutra KOJ 1845, 25

odzvàti -zovém dov. *odpoklicati*: i on je zvonio vszákomi na szlédnyo pót, koga szmrt odzvála z-etoga szvéta AIP 1876, br. 7, 6 **odzváni** -a -o *vpoklican*: Z-morávec i z-kristya szo vucsitelje za szoldáke odzváni AIP 1876, br. 1, 2

odzvúna prisl. *zunaj*: je nyemi glávo vzéla ino jo je od zvúna na varaski zid zapovejdale povejziti KM 1796, 72; csonte mesznate je goriprivézao na szlemen, i odzvúna 'snyimi encasz zvonio KOJ 1845, 99; ár je vesz réd i mir od znoutra i odzvúna bio razvr'seni KOJ 1848, 47; Odzvúna hi'ze bom sze jaz 'ze szkrbo za vsze AIP 1876, br. 8, 7

odzvúnaj prisl. *zunaj*: kivül (odzúnaj) AIN 1876, 27

ófer ófra m *žrtev*: nyegovo jzvéto telou jze

meni uu blagojzvolenoí ofri dáva TF 1715, 40; Telovni ofer ne 'zelejs KŠ 1754, 254; Ofri Bo'zi jzo dühj potrti KŠ 1754, 147; prvo za jzvoje lajztivne grejhe ofre ofrúvati KŠ 1754, 103

oferùvati tudi ofrùvati -ùjem nedov. *darovati*: Steroga zdai Tebi Priáteu vkrištujli offerujem TF 1715, 9; Bog je Jesussa rendeluval, dabi on praviczó prikázal (offeruval) SM 1747, 17; tak moremo nálj i vjze nájje Bougu gori ofrùvati KŠ 1754, 104; prvo za jzvoje lajztivne grejhe ofre ofrùvati KŠ 1754, 103; naj I. Bougi ofrùjejo a, tejlo i vjze nyega kotrige KŠ 1754, 104 **ofrùvati se** -ùjem se *darovati se*: ke je on a, czilou Bo'zo právdó jzpuvo, za b, nálj jze je na kri'znom drejvi ofrúvao KŠ 1754, 103 **oferiuvajúči se** -a se -e se *žrtvujóč se, darujóč se*: Na Veliko Popovjzko Cséjzt vu steroi jze Bogi offeruvajoucji, za nálj je zadojzta vcfino SM 1747, 34 **ofrúvavši** -a -e *ko je daroval*: ár je tou vcsino ednouk jzamoga jzebé ofrúvavji KŠ 1754, 103

offeritorium -a [ofertórium] m *darovanje, del máše*: Pod Offeritoriumom, Áldüvanym KM 1783, 113

oficéjr tudi oficér -a m *častnik*: oni pa, ki bougajo, jzo decza, officzejrje, kmetje KM 1790, 82; Nemirovni szoldacski Officérje szo mládoga Zápola nadrásztli KOJ 1848, 82

ógen tudi ógenj -a m **I. ogenj**: Ignis Ogyen KMS 1780, A8b; A7; Ali donok t'i ocsidejzno pokásem, ka je tou nej ogen KM 1790, 38; Jeszte ogeny i voda KOJ 1845, 102; liki je nemogouce gorejnje i jzvetlojzt od ognya odloucsiti KŠ 1771, 444; Od ognja, glási gosla se boji [volk] AI 1878, 9; Ár jzo nalo'zili ogyen KŠ 1771, 427; On na te neverne dá de'zd'ziti 'zarjo, ogen TA 1848, 9; zláto, stero jze po ognyi probálie SM 1747, 29; Szprávoga [krüha] zmele i zvodé pri ognyi na jejjztvino pecsenoga KŠ 1754, 202; Liki jze pa jzpoberé te koukol i zognyom jze ze'zgé KŠ 1771, 45 **2. požar**: Ogen, povouden, jzláp, tocsa KŠ 1754, 177; Gda ogen vjze zesgé vinej, Liki tou Peter pise KŠ 1754, 271; Csi ogen, ali vojszka, Vzeme nám vjze blágo BKM 1789, 10; Csi ogen, nepriátel Vzeme nám vjze blágo BRM 1823, 5; V-Kalocsi 30-toga mésznyeka 14 vör trplevsi ogen 122 hrámbov zapelio AI 1875, kaz. br. 8; Ogen je i vu stanico ségno i vse na pepél pözgao BJ 1886, 9; gda szo oni goriposztavili nouve, prisztójne, ino od ognya zavarvane KOJ 1845, 6; I vsaki se je paščo ognya gasiti BJ 1886, 9 **3. obstreljevanje**: V-Hercegovini prászke ogen escse nê vgaszeni AI 1875, kaz. br. 3 **4. strela**: jcsés, naj povejmo, da ogyen

doli ide od nébe, i pogibi je KŠ 1771, 201 **5. velika duhovna moč**: Ognya kr[ř]zt [ř]e pa zové Sz. Dűjh KŠ 1754, 185; Ka [ř]e na Kr[ř]ztu[ř]a, fundamentum vőre, czimpra, ogyen vardene KŠ 1771, 494; on bode vá[ř]z kr[ř]ztsávo vSzvétom Dűhi, i vognyi KŠ 1771, 10; Med nevoule i trplejnya ognjom KŠ 1754, 146; Oh Boug naj [ř]e z-ognjom tvojeja Sz. Dűhá zsgémo KM 1783, 11 **6. pekel, večno trpljenje**: Cšrv ynihov ne merjé, i ogen nyihov [ř]e ne vga[ř]zi KŠ 1754, 145; Vnouge moke i mántre, [ř]tere dűso i tejló mantrájo, [ř]e ogen zovéjo KŠ 1754, 145; naj ná[ř] od peklén[ř]zkoga ognya o[ř]zlobodi KŠ 1754, 146; vrejden bode gehen[ř]zkoga ognya KŠ 1771, 15; Dabi [ř]e ti o[ř]zloboudo, Od grejha Ino ognya vekivecsna BKM 1789, 66; k'e [ř]zo vu ogen peklen[ř]zki, v[ř]ze isle na [ř]zkarjenye SM 1747, 67; Bole je [ř]e vrcsi vu gehenno vu nevgá[ř]eni ogen KŠ 1754, 146; odite od mené, prekléti, vu ogyen vekivecsni KŠ 1771, 86; Dén, V[ř]terom hűde na ogyen, O[ř]zoudi Boug BKM 1789, 19; záto je potrebno vognyi vám goreti SM 1747, 84; bojte [ř]e pa bole toga, [ř]teri more i dű[ř]o i tejló pogibiti vu ognyi peklén[ř]zkom KŠ 1771, 33; Grozi [ř]e i zognjom KŠ 1754, 25; Gde je tá [ř]mrt .. Zognjom i 'zveplom gorécsoj mlaki KŠ 1754, 144; plevé pa ze'zgé znevga[ř]enim ognjom KŠ 1771, 10

ogenkadéči -a -e prid. *bruha[ř]o[ř] ogenj*: Ráj bi szi k-ednomi ogenkadécsemi bręgi szeo, kak k-etomi deteti AI 1875, br. 2, 7

ogibanje -a s *ogibanje, izogibanje*: Opominanje, na hűdoga ogibanye KŠ 1771, 656; Nej li [ř]zamo po ogibanyi ták[ř]i prilik KŠ 1754, 47; Szkim moremo hűdim 'zelám prouti [ř]ztánoti, nego i zogibanyem onih, [ř]tera bi ná[ř]z nato mogla napelati KŠ 1754, 63

ogibati se -lem se nedov. **1. ogibati se, delati, da ne prihaja do srečanj, stikov s kom**: Dosztakrét sze lűdjé edendrűgoga ogiblejo KOJ 1845, 21; Ali ti tűhi [ř]e naj ogiblejo KŠ 1754, 218; opomina te verne, naj [ř]e o[ř]potávzcov, ki bodo vu dvojnol[ř]t vlekli, [ř]e ogiblejo KŠ 1771, 716; Ouzdalecs ogibao bi [ř]e BKM 1789, 206; Mládi vđovicz [ř]e ogibli KŠ 1771, 640 **2. delati, da osebek ni deležen česa neprijetnega**: jeli [ř]e [ř]esé od v[ř]zakovacske prilike na grejh pělajoucse ogibati KŠ 1754, 209; [ř]esém [ř]e v[ř]zej grejsni prilik ogibati KM 1790, 108; Odpovém i ogibati sze scsém vszákefélé telovnoj naszłádnoszti KOJ 1845, 91; Ona je, gda[ř]e toga hűdoga li záto ogiblemo KŠ 1754, 14; i ogiblemo [ř]e nedopunol[ř]ti KŠ 1771, 835; ki nikaj ne delajo, nego [ř]e dela ogiblejo KŠ

1771, 630; Kr[ř]ztsán[ř]zka Pravicza je, naj [ř]e hűda ogiblemo KMK 1780, 88; nē záto, kak da bi sze ogibao dela, nego KAJ 1870, 54; i na grejh napelávajoucsi prilik bodem [ř]e ogibao KMK 1780, 79; Ka [ř]e i pogibelno[ř]zti bode ogibao KMK 1780, 75; Csi bode [ř]to [ř]teu kejpe napr'avlati, nyé moliti, [ř]e ogibli KŠ 1754, 12; On [ř]e je nej li [ř]zamo v[ř]ze ti[ř]zte hűdoubé ogibao KŠ 1754, 114 **ogibajóuči se** -a se -e se *ogibajo[ř] se*: Ogibajoucsi [ř]e toga, naj ná[ř]z [ř]to ne grajáj KŠ 1771, 543

ogładiti -im dov. *pogladiti*: i z-rokđv nyemi vrđcsno cselo ogładila AIP 1876, br. 4, 6

ogładnoti -em dov. *postati lačen*: I da bi [ř]e pol[ř]zo potom je ogłáo KŠ 1771, 11

oglásiti se -im se dov. **1. spregovoriti, reči**: ino veli vszem gorisztánoti ino sze ogłásziti govorecsi KOJ 1845, 8; Bode prvle, liki bodo kricsali, i ja [ř]e ogłá[ř]zim KŠ 1754, 182; Gda te zové, Zakaj [ř]e ne ogłá[ř]zis BKM 1789, 433; Gda te zové, Zakaj [ř]e ne ogłá[ř]zis SŠ 1796, 169; 'Zenszka sze sz-kricsom ogłászi AI 1875, kaz. br. 7 **2. izraziti se**: Csi sze pa korénszki verbum z-szamov i literov ogłászi KOJ 1833, 80; Medsztavek je táksa mála rejcs vu govorejnyi, z-sterov sze nasse csudivanye, szrczá nagibanya ogłászijo KOJ 1833, 113; Medsztavek je .. z-sterov sze nase csudivanye, nagibanya ogłászijo, znamenűjo AIN 1876, 68

ogłáv -i ž *nart*: Nōga sze doli do kolena bedra zové, od gle'ná do prsztov ogłáv KAJ 1870, 35; eden veliki [ř]ztoje[ř]i kejp, [ř]teroga ogłávi pa [ř]z-pr[ř]zmti vrét z-[ř]eleza, ino z-blata KM 1796, 78

ogłédnoti se -em se dov. *ozreti se*: Oglej [ř]e z-nébe na mé BKM 1789, 208; Na nyegove prosnye on [ř]e je ogledno SŠ 1796, 64

oglejűvác -a m **1. vohun**: Kém; oglejűvac KOJ 1833, 162 **2. gozdni čuvaj**: bode eden prikázacs na logé oglejűvacse AI 1875, br. 2, 3

oglejűvalo -a s *ogled*: gda [ř]te i po o[ř]potávanyaj i po nevoláj na oglejűvalo pol[ř]ztávleni KŠ 1771, 690

oglejűvanje -a s *ogledovanje, ogled*: Csiszti dohodek pőleg oglejűvanya bode vőzvejdeni AI 1875, br. 1, 5; Vu vszáko okrogolino za oglejűvanye ednoga biztosa i poszebno ednoga, ki de logé oglejűvo AI 1875, br. 2, 3

oglejűvati -űjem nedov. **1. ogledovati, opazovati**: cigánje i ciganice po vėszi oglejűjejo KOJ 1845, 112; Tō zdaj escse oglejűvajo AIP 1876, br. 4, 5; Vértovje pőla ogłűjo AIP 1876, br. 3, 1; [ř]tero [ř]zmo vidli zna[ř]imi ocsmi, [ř]terofzmo oglejűvali KŠ 1771, 726 **2. nadzorovati, čuvati**:

i poszebno ednoga, ki de log'e oglejúvo AI 1875, br. 2, 3 **oglejúvati se** -újem se *ogledovati se*: i oglejúje [ze okouli za vöro KŠ 1771, 443; pren. Kráo je taki sze okoli oglejúvao pri europejszkih Poglavaraj za pomoucs KOJ 1848, 73 **oglejúvajúči** -a -e *ogledujoč, opazujoč*: zvoditelov vaji, [sterih 'zivlejnya vö idejnye oglejúvajoucsi, na]zledújte vöro nyihovo KŠ 1771, 697

ogleúvec -vca m *vohun*: Zátó naj [sto med vami ne trpi liki drúgi ogleúvecz KŠ 1771, 2

ogluhnoti -em dov. *oglušeti*: Szám oglühnes, gda pošlühnes nyihov glász 'zalószten BKM 1789, 451

oglúpiti -im dov. *oglušeti*: pride vrejmen, gda vüha oglüpijo KM 1783, 200; tisztomi je vüha oglüpila na vsze 'sive dni KOJ 1845, 117

ognjëni -a -o prid. **1.** *ki je iz ognja*: kakda [ze je moglo viditi ono tak ognjeno, ka je nej bio ogen KM 1790, 38; I vr'zejo je vpëcs ognjeno KŠ 1771, 45; Kaj bi zgoreli, vu ognjenoj pëcsi BKM 1789, 168 **2.** *ki je podoben ognju*: [zkázao [ze je nyemi angyeo Go]zpodnov vu [scipka ognjenom plámni KŠ 1771, 361; Vidili [zo [ze takáj Ieziczke razdej]jeni, Ki [zo bili ognjeni BKM 1789, 120; pren. varui mené od hűde Vraise jálnof]zti, i nyega [ztrel ognjeni SM 1747, 64; da [ze moja dűsa i tejlo vu zdráv]ji od v]záki [ztrej] ognjeni mojga nepriátela obdr'zi KŠ 1754, 226; Pokr] [ztvoje obrambe perotami prouti v]zejm ognjenim [ztrej]lam v]raj'zim KŠ 1754, 242; vzemte gori za]zlobo te vöre, [z]sterov morete v]ze ognjene [ztrej]le toga hűdoga vga]ziti KŠ 1771, 587 **3.** *ognjevit, vročekrven*: On je levoga sztrána bio cslovek, vcsászi jako ognjeni AI 1875, br. 2, 5; Mládi ognjeni Rákóczi sze pűszti zapelati KOJ 1848, 101; Ognjeni lidjé szo ete vkűppolövíli AIP 1876, 2, 8 **4.** *močen*: ali vino tak zdravo i ognjeno, ka v-orzági od toga bogse vino sze komaj pöva AIP 1876, br. 2, 8

ognjëne -a s *izogib*: Ete cent, v sterom 100 kilogramov bode, za ognjënya zmeslinge koncimár zaprva dobro bode za métercent imenüvati AI 1875, br. 2, 2

ognjëno prisl. *ognjevito, navdušeno*: Ocsa! kricso te szin ognjeno AIP 1876, br. 10, 5; Szrbi szo sze za prva jáko ognjeno borili próti törkom AIP 1876, br. 8, 2

ognjënost -i z *ognjevitost, vročekrvnost*: i na tó sze poszlavcova ognjenoszt frisko zarszadila AI 1875, br. 1, 2

ognjűsche -a s *ognjűsche*: Focus Ognjűcsse KMS 1780, A8b; Ognjűcsse Tűzhely KM 1790, 93(a);

Tűzhely; ognjűcsse KOJ 1833, 178; mácske naj po sztoli i ognjűcsi neszakájajo KOJ 1845, 40

ognoti se -em se dov. **1.** *ogniti se, narediti, da ne pride do srečanja, stika s kom*: Jeretnika csloveka po ednom i drűgom opominanyi [ze ogni KŠ 1771, 660; keb]zűjte na one, ki rázlocske i [z]páke csinijo ognite [ze ji KŠ 1771, 485; da bi eden pop doli [ou i gda bi ga vido, ogno [ze ga je KŠ 1771, 204 **2.** *narediti, da osebek ni deležen česa neprijetnega*: ti me [zam mores ognoti, da preklé]ztvo tvo ne [z]li]sim SM 1747, 69; nemrem, gde [zo meni tákse mre]ze polecsene, ni od nyih [ze ognoti KŠ 1754, 177; Ár [ze nac]i peklé]szki mouk ne bo's mogao ognoti KM 1783, 289; Szrdito]zti Bogá, nebi Sze mogo ja]z ognoti BKM 1789, 210; Groba [ze neognem, tó znam BRM 1823, 274; Ár znam, ká sze li tak Ognem vsze dűsne skode KAJ 1848, 187; Bo'semi pitanyi bogme ti ne vujdes, Niti [ze ti ne ognes SŠ 1796, 92; Ki [z]krblivo pázi, ogne]ze ne]zrecse KM 1790, 36; ná]z [z]kű]áva na hűdo, jeli [ze ga ognemo, ali nej KŠ 1754, 173; Ogni sze hűdoga TA 1848, 26; Ka bode ti prepovejdano, onoga se ogni BJ 1886, 5; 'Selej]m mre]jti, naj [ze ognem v]záke pogibeli KM 1783, 192; Naj [ze ogne od hűdoga KŠ 1771, 709; Jónas [ze je pa [steo ognoti té csé]zti KM 1796, 81; Groba sze niscse neogne KAJ 1848, 150; i ocsa je privolo, naj bi [ze ogno csemérov [z]vo]jega brata KM 1796, 20; Lu]z]tvo je [telo Kri]z]tu]ja za Krála poš]ztaviti, ali ogno [ze je on té csé]zti KM 1796, 102

ogóliti -im dov. *ogoliti*: Glász Goszpodna k plodi priszili szrne, i ogóli goszcsé TA 1848, 22

ogon ogóna m *ogon*: da bi sze na dobre dúge ogone orati mogle KAJ 1870, 119

ogovorlivi -a -o prid. *obrekljiv*: Csi je bilou tvoje gűcsanye ogovorlivo KM 1783, 146

ograd -a m *vrt*: kaibi zetoga ograda nikak]lega [záda ne jela SM 1747, 5; je zid za naprávo lej]poga ograda bio ponűcáni KOJ 1914, 152; Táksi vért sz]i tűdi kvár dela, steri gnojsnico v-ograd pűcsa AIP 1876, br. 8, 8; Vcsera, kak vióla i rou'sa, vogradi SŠ 1796, 149; Pod eto dácso ne szpádnejo táksi ogradj]e, steri obsinsz]komi dugoványi szlű]zijo AI 1875, br. 1, 5; küpiče zemlé – krtovinjeke, štere krt po ogradaj i trávn]kaj zrova AI 1878, 10

ogradčár tudi ogracár -a m *vrtnar*: Ona je pa [t]imala, kaj je ogracsár KŠ 1771, 332; Ogradcsár rási okóli cvét]ja KAJ 1870, 97; Gyuri je szin ogradcsara KAJ 1870, 41

ogradčarstvo -a s *vrtnarstvo*: Vu mojem

- stirinâjszetom leti szem v-ogradcsarsztvo sztôpo KAJ 1870, 156
- ográdček** -a m *vrt.*: na dvoriscsaj pa ogradcseke i szadovne ograde vidi KAJ 1870, 115
- ográdec** -dca m *vrt.*: gde je bio eden ográdecz KŠ 1771, 324; On ográdecz je na ſtiri tále tekoucsa voda polejvala KM 1796, 5; je pripelao Júdas ſereg vítézov vu ográdecz KM 1796, 106; blúzi má goszpodaricza (vertinya) ográdecz KOJ 1845, 38; I kako vu ográczi Notri ſze vczipijo BKM 1789, 7b; je lovio edenkrát vu ográczi metúla KM 1790, 20; ſtera ſze je vu ográczi koupala KM 1796, 62; zevszê krâjov szo jo szadoveni ográdci okôlívzéli KAJ 1870, 113
- ogradni** -a -o prid. *vrtén.*: mála ogradna mravla má tudi tenki čemérnati žálec AI 1878, 37; Po ogradnom drevji ino plôti Eden ficsek lécse KAJ 1870, 114; ali 'snyouv ogradne grede polejvati KOJ 1845, 44
- ográjanje** -a s *ograjevanje*: Pri táksi szadiscsaj sztroske eta dela núcajo: ograjanye szadiscsa AIP 1876, br. 12, 8
- ográjenje** -a s *ograditev*: tam za prilicsno ograjenye trbê szkerbeti AIP 1876, br. 10, 8
- ogrizávanje** -a s *obrekovanje*: Vſzákó ogrizávanye náſſe poſtenyé poménsáva KŠ 1754, 177; Tá dejte i vſze ogrizávanye KŠ 1771, 705; Zapovidáva pa praviczó gúcsati, I ogrizávanye nazáj potégnoti KM 1783, 276; Csi kaj krivoga po ogrizávanyi drúgim prepovidávamo KŠ 1754, 56
- ogrizávati** -am nedov. *obrekovati*: Ráglamazni; ogrizávati, osvaoacsati KOJ 1833, 169; Ogrizávam KM 1790, 8; Csi hidou od nyih gucsimo, ali je pa ogrizávamo KŠ 1754, 32; Blagoſzlávlajte one, ki válz ogrizávajo KŠ 1771, 184; ſzveit Nai me kak sté ogrizáva SM 1747, 74; Nyega ſzo nej li ſzamo ogrizávali KŠ 1754, 10b **ogrizavajóci** -a -e *obrekujoč*: Ka za grúnt má spot blôdnikov Nyô ogrizávajôcsi KAJ 1848, 107
- ogrizávec** -vca m *obrekljivec*: Odávci, ogrizávci KŠ 1771, 449; Ogrizávczom rejcsi on meſzta ne dá BKM 1789, 190; Sztaranya nad ogrizávci TA 1848, 45
- ogrizávstvo** -a s *obrekovanje*: Nega tam lúdi prekléſztva, Ni hüdoga ogrizávſztva BRM 1823, 245
- ogrizénje** -a s *grizenje*: Medtémtoğa cslovek má za meſzô ospicsene i za nárasz obgrizênje tompaszte zobé AIP 1876, br. 5, 7
- ogrutén** -tna -o prid. *krut, okrutén*: Ali po toga vítéſkoga Szamo-a szmertí szo ogrutni Avarci páli goszpoudje tú grátali KOJ 1914, 96
- ogrutno** prisl. *kruto, okrutno*: Medtémtoğa pri Nikapoli ogrútno zbit komaj v-ednoj ládjici po mourji vújde KOJ 1848, 50
- ogúľiti** -im dov. *ogoliti*: Zabodnyena (svinja) sze prázi, ali z-kropom popári i ogúľi KAJ 1870, 69
- ogvűšati se** -am se dov. *zagotoviti si, prepričati se*: Ali szrczé nyéno jo na rávalo, naj sze ogvűsa, ka sze 'znyim zgodilo AIP 1876, br. 4, 6
- ogvűšiti** -im dov. *zavarovati, zagotoviti*: vrábel, ki je szamoga szebé prôti pogűbéli ogvűšiti nêznao KAJ 1870, 143; i vu nyé krajini vnogo jezér ortov zemlé ogvűšijo prôti kvári povôdni KAJ 1870, 110 **ogvűšeni** -a -o *zavarovan, zagotovljen*: Csi zdészne piſe veter, pod lêvo perôt ſzi potisznemo glavô i tak szmo ogvűšeni prôti vetri i mrazi KAJ 1870, 144
- oh** medm. **1.** *oh, izraža čustveno prizadetost*: Dai nám mir vu náſſem Sitki oh náſſ miloſztivni Goſzpodne Bosje TF 1715, 46; Oh Goszpon Jêſus Kriſtus ABC 1725, A6b; Oh moi drági Jêſus SM 1747, 46; Oh ſzvetlo ſzuncze KŠ 1754, 250; oh neveren národ KŠ 1771, 130; Ovo tebi preporácsam oh Jedina Lűbav moja KM 1783, 1; Oh visnyi krao prezmo'zni BKM 1789, 11; Oh tak! gori je ſzkricsao, na tom bodem KM 1790, 24; szpêvao bom Iméni tvojeimi oh Viſesnyi TA 1848, 7; Oh ti preminoucse cslovecsánſzko lűſztvo SŠ 1796, 9; Oh Goſzpodne, vcsi me Ti BRM 1823, 9; Molimo tebé, oh sz. trojsztvo KAJ 1848, 9 **2.** *izraža zavrńitev, nejevoljo*: Oh nevolno kerſchánſztvo vaſſe TF 1715, 4; nepriáteo právi, ka ſze ni eden Litarán ne zvelicsa? Oh nej KŠ 1754, 10a
- ohé ojá** s *oje*: Cêla kôla za rúd i ohé vozi márha KAJ 1870, 72
- ohé** medm. *oho*: Ohe! zdaj nemorem vecs povedati, nego szamo tou KOJ 1833, XV
- ohladiti** -im dov. *pomiriti*: Oh ohládi moio Dusso ABC 1725, A8b **ohladiti se** -im se *pomiriti se*: ráj teccasz kaj gúcsi, ka sze ohládi KOJ 1845, 36; teccasz sze csemérje ohladijo KOJ 1845, 32
- okâjeni** -a -o prid. *okajen*: gda káksega deda, kákso grdo, pűklavo, okajeno babo za czomperniczo prekricsijo KOJ 1845, 106; Crnegorac je vészéli, csi má okajeno ribo AIP 1876, br. 8, 5; blejdi szo kak szmrt, okajeni kak dínnyák KOJ 1845, 39
- okápanje** -a s *okopavanje*: Z toga sze na vértűvanya sztroske dolizracſúnati má, ka okápanye zadene AI 1875, br. 1, 6
- okápati** -am nedov. *okopavati*: Eden páver je na pôľi kukorico okápao KAJ 1870, 135
- okâšlati** -am dov. s *kašljanjem okužiti*: kaseo

z-roubczom zasztavi, da koga neokaslas KOJ 1845, 33

òkeo -kla m *okel*: ár je eden Jezik z-vszaķeféle oklom napráseni KOJ 1833, IX; pren. szta nej púsztila z lutheranszkim ali kalvinszkim oklom nyé natepszti KOJ 1914, 126

okínčanje -a s *okrasitev*: kri'snati Réd za okincsanje vrlih Domorodczov je nasztávila KOJ 1848, 111

okínčeni -a -o prid. *okrašen*: ga z-ednov zlátov ino d'stün'som obilno okincsenov korónov obdarúje KOJ 1848, 87; Ništeri [grob] pa z-cvetjom ino zvencmi okinčeni BJ 1886, 26

oklásti okládem dov. *obložiti, obremeniti*: I zbio je protivnike szvoje na zádnye, i on je z vecsnov szramótvok oklao TA 1848, 65 **okládjeni** tudi oklájeni -a -o *obložen, obtežen*: vszi vesznemo, ár je csún prevecs okladjen KAJ 1870, 165; A 'zdigáva je z-grozdjom okladjen trsz KAJ 1848, 407; Potoci i mlake szo z-ledom okadjene KAJ 1870, 60; takáj i dna vóð szo okladjena 'z-nyim KAJ 1870, 12; Stanica je zklóžjom (butor) oklajena BJ 1886, 7; Drevje je pa zdihétnim cvetjom oklajeno BJ 1886, 17; pren. Tü sze zlekhóttiti zná Bremen dúsam okladjenim KAJ 1848, 6; mi, ki [zmo zgrejhom oklajeni KŠ 1771, 845; Ár [zjo [ztej 'zene z grejhmi oklajene KŠ 1771, 650; kmeni Hodte, praj, oklajeni BKM 1789, 306; i z-velikim dobciskom oklájeni nazáj [zjo [ze povrnoli KM 1796, 72

oklèstriti -im dov. *natepsti, pretepsti*: ka je on nyemi rejszan pomágao vószpraviti, naj ga prevecs neoklesztirio KOJ 1848, 58

okmíčiti -im dov. *zatemnit*: [zvejt bode kařtigao, divjácsine or[žag okmicsi KŠ 1771, 764; Kak roj okmiči obláke i nébo AI 1878, 35; ki [zjo na tom, naj tvoje dobro djánye [zti]žkávajo, okmicsijo KŠ 1771, 844

òknasti -a -o prid. *prozoren*: Tej májo 4 oknasta krila z žilicami preprežena AI 1878, 37

òkno -a s *okno*: Hiža má dveri i okno BJ 1886, 7; Szedécsi pa niki mladéncz na okni KŠ 1771, 404; Skóž oken pa svetlost séga vu stanico BJ 1886, 7

okólbrenèti -im nedov. *obletavati*: Vila-rò'ze .. tò povéla kralici ino z-célim rôjom szo korincszrepnyo okolbrnele AIP 1876, br. 2, 7

okólhòdba -e ž *obisk, potovanje*: I porácsali szo caszari, ka naj ete oblèk pri priszesznoj okolhodbe ceremonie na szébe vzeme AI 1875, br. 1, 7

okóli tudi okóuli prisl. **1.** *okoli, izraža položaj v krogu ali neurejenost premikanja v širšem*

krogu: kóré (okol) AIN 1876, 26; vnocíj ino vudné okouli hodi TF 1715, 43; okouli hodi, nei drúgacs, kako te erjúocíj oró[žlány SM 1747, 42; I okouli je [ou po v[řzój Galilei KŠ 1771, 12; Edem národ szkuzpunimi ocsmi okol sztoji jamo AIP 1876, br. 2, 2; na nyuvi vèkaj ino okol vu germóvji so spévne ftice gnezdíle BJ 1886, 25; ka se daleč okoli čúje AI 1878, 3 **2.** z izrazom količine *izraža približnost*: bilou ji je okoli pètjezero brezi 'zén i otrouk KŠ 1771, 48

òkoli tudi okóuli predl. z rod. **1.** *okoli, za izražanje položaja v krogu, ki v celoti obdaja kaj v središču*: nai on [zám okouli [zébe poglédne TF 1715, 43; toliko vnořina zvedouk okouli nářz mámo SM 1747, 27; nai on [zám okoli [zébe poglédne SM 1747, 42; naj okouli [zébe poglédne KŠ 1754, 213; da [zám od Jeru'zálema i okouli notri do Illyriuma napuno KŠ 1771, 483; remeni pojalř okouli ledevjouv KŠ 1771, 9; je vó [ou knyemi .. v[řje okouli Jordána le'zajoucse dr'zéle KŠ 1771, 9; řtera [ze okoli nářz godijo KŠ 1771, 588; med lúřztvom, řtero okoli [zuncsenoga gori hoda 'živé KŠ 1771, A5a; naj bi priátela mogao meti okouli [zébe SIZ 1807, 7; Okouli ja[řzljaj [ze ti nanizimo BKM 1789, 37; szo okoli szébe sztráh delali KOJ 1848, 6; Edna mühica je zmirom okóli gorécese szvécese létala KAJ 1870, 8; rép, řteroga okoli vej ovijajo AI 1878, 7; te sze okólig od grajanya na 1 ½ meter ozdalcscino pót napraví AIP 1876, br. 10, 8; csi kak naj vecs stevci okol nyaga sztópíjo AIP 1876, br. 1, 2 **2.** z izrazom količine *za izražanje približnosti*: Okouli edenájřzete vóre pa vo idoucsi KŠ 1771, 64; Okoli pou noucsi pa KŠ 1771, 393; Okoli onoga vrejmena je pa vrgao Herodes krao roké KŠ 1771, 378; Zgoudilo [ze je pa okoli ti[řztoga hipa KŠ 1771, 555; i nář menyé ednouk okoli Vüzma Oltárřzko [zveřřztvo k-tebi primí KM 1790, 111; Zátó csákajmo Okolpolnocsi na nágli hitro nyegovo oznanye BKM 1789, 395 **3.** *o*: nego blázni okouli [zpitávanya i rejszne vojne KŠ 1771, 642; i rátavři je na ona, řtera [zjo okoli Jezuřa KŠ 1771, 429; Okoli misleřjna řzi premislávaj KM 1783, 146 **4.** *za*: szo sze pa zahválili za vcsenyé i trud okoli szvoje deczé KOJ 1845; řzkrbis [ze i pařcsic [ze okoli vnouga KŠ 1771, 205 **5.** *pri*: Pa mlájsi domá okoli goszpodársztva premalo hasznijo KOJ 1845, 7

okólihoditi tudi okóuli hoditi -hòdim nedov. *hoditi naokrog, potepati se*: Oh! zdáj vnogo zapelávajoucsih mo'skih okolihodi, ki iscsėjo KOJ 1845, 86 **okóuli hodéči** ~ -a ~ -e *hodeč naokrog*: I okouli hodécsi Jezus po v[řje mejřřztaj KŠ 1771, 31

- okolina** -e ž *okolica, pokrajina*: Szoliman II. ino po kredunájszkih okolinaj vnogo kvára delajoucs hiti KOJ 1848, 78; szo be'sésci poganje pá vsze okoline pril'e'séscse k-püscsávi napravili KOJ 1848, 80
- okóli nastànoti** ~ -stànem dov. *obdati*: Okóli obdájte Sion, i okóli ga nasztánte TA 1848, 39; pren. prôti nepriátelom mojim, ki szo ze vsze sztráni okóli nasztanoli düso mojo TA 1848
- okóli obdàti** ~ -dám dov. *obdati, obkrožiti*: Okóli obdájte Sion, i okóli ga nasztante TA 1848, 39
- okóli obvzèti** ~ -vzèmem dov. *obdati, obkoliti*: Ár szo me pszi okóli obvzèli TA 1848, 17
- okólistojéçi** -a -e prid. *okoli stoječ*: Nej szamo Pápo, nego i ove okolisztojéçse lüdi KOJ 1845
okólistojéçi -a -e sam. *prisotni*: Áj, áj právjio ti okolisztojéçsi AI 1875, br. 1, 7
- okolišçe** -a s *ozemlje, pokrajina*: Belgrád ino preszorna okoliscsa vu Servii prido pod nasega Cszazara KOJ 1848, 106
- okóliščina** tudi okólišina -e ž *okolišcina*: Kórnyüállás; okoliscsina, okolsztojnoszt KOJ 1833, 163; v etaksih okolsinaj je nej esüdo bilo, da je vnouge scsegetalo KOJ 1914, 119
- okólivándranje** -a s *potovanje*: Medtémtoğa za volo etaksega dugo-okólivándranya sze je 'Siga na telko v-dugé szpleto KOJ 1848, 52
- okólivándrati** -am nedov. *potovati*: Teccasz, ka 'Siga okólivándra, Törçi tia do Radgone goriprisutajo KAJ 1848, 50
- okólivoditi** -vódím nedov. *okoli voditi*: Niki mejnijo, da je törszkoga Cszazara nyegov prejdnyi Bassa Ibrahim záto tak dalecs okólivodo, naj bi KOJ 1848, 80
- okólivràt** prisl. *kroginkrog*: okólivrat je pa drüga zemla řzüha ořtánola KM 1796, 47; Okólivrat je vsze puno hudobnyákov TA 1848, 10; dá okólivrat povszéd, mocsno zazidati KOJ 1848, 79; v-eden loug zabloudi, v-sterom sze okólivrat nyega na enkrát poderé vsze drevje KAJ 1848, 64
- okólizglejúvati se** -újem se nedov. *ozirati se okrog*: Z-lescsécsimi ocsmi szvojimi sze okólizglejúje KAJ 1870, 86
- okoljezèti** -a -o prid. *obdan, omejen*: je ograd. Okoljezèti zidanov stejnov BJ 1886, 16
- okòlnost** -i ž *okolišcina, priloznost*: apatnija Borchì, stere popunoma dozvr'sitji zvun cèrkve je zasztávila okolnoszt, da szo ete KOJ 1914, 103; V Márkovci i v Csópinci szo komaj csakali to szrecsno okolnoszt KOJ 1914, 145
- okòlstójno** prisl. *glede na okolišçine*: da sze kákse csinejnaya, ali dugoványa kákoszt okolsztojno raztolmaccsi KOJ 1833, 139
- okòlstójnost** -i ž *okolišçina*: Adverbium je táksi táo govorjenyá, steri .. ino okolsztojnoszt naprejdá i zravna KOJ 1833, 104
- okòlšina** -e ž *okolica*: da je nyim Györ zevszov okolsinov povrnyeni KOJ 1848, 58
- okólvrténje** -a s *kroženje, obtok*: tó szrczé tüdi obcsütüje, zroküje krvi bisztrése okólvrténye v-téli AIP 1876, br. 4, 7
- okònçani** -a -o prid. *konçujoç se*: Niki verbumi, nájbole *og* i *ol* okoncsani, sze premenlivo vöprávjio KOJ 1833, 83; z-dvojimi vküpglásznicmi okoncsani verbumi pa na viszikoglászno idejo KOJ 1833, 56; Pri *s*, *sz*, z literami okoncsani vrémèna-récsih dosztavek i litera sze podrügacsiti more AIN 1876, 49; K-nisterim, nájbolye z-literov *t* okoncsanim sze dodá KOJ 1833, 13
- okònçanje** -a s *konçnica, obrazilo*: Z -*tol*, *tól* okoncsanyom sze nomeni poslejo k-etim KOJ 1833, 13; *kál*, *kél* i drüga etakse féle okoncsanya navajenoszt zamenüvajúocse verbume rodijo KOJ 1833, 49
- okopàti** okòpam dov. *okopati*: niháj jo [figovo drevo] i eto leto, dokecs jo okopam KŠ 1771, 215; Gdate i korenyé drevja okopajo i pognojijo KAJ 1870, 16
- okòren** -rna -o prid. *trdovraten, uporen*: vrági, řzvéjti i řzvojemi tejlì pa czilou okorni bode KŠ 1754, 189; Deczé divja, i okorna natúra bi sze prvle vkrotila KOJ 1845; Deczé divja, i okorna natúra bi sze prvle vkrotila KOJ 1833, XVII; i nej řze je kázao za drejmajúocsega, okornoga KM 1790, 56; ki řzte pred nyim okorni BRM 1823, 5; naime gda zjavne ino okorne greisnike zpráviçja vónka zaprejo TF 1715, 35; Ne bojdmo knyim tak okorni BKM 1789, 23; na řztrasno példo drügim, okornim mladenczom KM 1790, 56
- okorenjávati se** -am se nedov. *ukoreninjati se, postati notranje povezan*: Daj, naj řze récsi Tvoje řzemen vu řzrdczi okorenyáva BRM 1823, 284
- okorenjeni** -a -o prid. *ukoreninjen, notranje povezan*: I da vi lübeznořzti okorenyeni morete zapopádnoti KŠ 1771, 579
- okòrno** prisl. *trdovratno, uporno*: Csi řze okorno prouti nyim dr'zimo KŠ 1754, 32; Li cslovek Te okorno bantüje KAJ 1848, 150; vuszta, gucsécsa prôti pravicsnomi okorno TA 1848, 24
- okòrnost** -i ž *trdovratnost, upornost*: kak ste řzi bou nyih okornořzti SM 1747, 73; eto je pa povřzemřzega vřzákřa okornořzti k-Bougi KŠ

1754, 9; Jeru'zálema velika okornofzt KŠ 1771, 75; Touje nasa Ino velika okornofzt BKM 1789, 5; Od okornofzti pošlúsávczov rejesi Bo'ze KŠ 1771, 210; Od gizdoszti, i okornoszti KM 1783, 9; Od vřzákoga grejha, okornofzti BKM 1789, 346; da bi našo okornofzt obéřzelo KŠ 1771, 821; poteri oh Bo'se řzrczá mojega okornoszt KM 1783, 105; Vidi naso veliko okornofzt BKM 1789, 44; Dönok ti ne řzpoznas tvojo Veliko okornofzt SŠ 1796, 10; Kako po okornofzti ednoga csloveka vnougi řzo gresniczi pošztanoli KŠ 1754, 119; Naj prouti nyemi zokornofztyov ne řztánemo KŠ 1754, 125

okorónanje -a s *kronanje*: ino szo oznánili, da je czeczátkoga Wladislava okorónanje nevaláno KOJ 1848, 54

okoronůvati -űjem dov. *okronati*: Ferentz I. sze záto dá v-Bűdini za vogerszkoga Krála okoronůvati KOJ 1848, 118 **okoronůvani** -a -o *okronan*: Zdásjni nas Kráo za Krála vogerszkoga okoronůvan KOJ 1848, 128

okóu oká s *I. oko, čutilo za vid*: Oculus Okou KMS 1780, A7b; Szem, okó AIN 1876, 39; Okou je nej vidilo KŠ 1754, 142; da řzam nej okou KŠ 1771, 515; Okou je nej vid'lo SŠ 1796, 5; i řászni kak ribje okou KOJ 1845, 4; naj řze ne vidi od Gořzpodnovoga oká hűdo KŠ 1754, 40; vr'zi vő prvo trám zoká tvojega KŠ 1771, 21; Obrni tvoje okou od lejepe 'zené KŠ 1754, 65; okou, za okou KŠ 1771, 16; i ovo trám je vouki tvojem KŠ 1771, 21; Zgledni řze oh Jezus zokom tvoje milosce na moje roditele KM 1783, 35; Szvetli dvej okej vu drugoj glávi SŠ 1796, 95; Oh mojivi dvě oké KAJ 1848, 202; Mam dvej okej bistrivi BJ 1886, 48; Pred tvojim liczem, i pred ocsima řzkriti řze nemorem BKM 1789, 213; Vutom teji z-ocsima gládo bom SŠ 1796, 73; Nego z tvojima ocsama bodes glédao TA 1848, 76; Vszeh Sztvári Ocsi, na tébe glédaio Goszpodne Bosie ABC 1725, A6a; ár řzo vidile ocsi moie, tvoie Zvelicřanye SM 1747, 58; I odprle řzo řze nyima ocsi KŠ 1771, 30; nyegove ocsi vidijo TA 1848, 9; Oči nyim pa bistro na vučítela obrnjene BJ 1886, 3; i řzvetlořzi moji ocsi njega pri meni KŠ 1754, 241; tou je oucsi pošzelejnye, ino 'žitka gizdořzt KŠ 1771, 728; Ágnecz, imajoucsi řzedem oucs KŠ 1771, 775; Doli nám zbrise nase řzkuze zoucsi SŠ 1796, 5; Nejma ouk, bogácza kaj bi vid'la zláto SŠ 1796, 111; Gda mi zmenká oucs videjnye SŠ 1796, 162; Ti szi mi zbriszao vsze szkuze z-ócs KAJ 1848, 351; ter naše očli zbrifemo TF 1715, 7; Teda je zácsao na oucsi metati tiřzim mejřztam KŠ 1771, 36; i ocsi řzvoje řzo zaprli

KŠ 1771, 43; i ono řzo nyej z-obsanofztjom na oucsi vrgli roditelje KM 1790, 34; komi je taki neogiblivih popravkov potrebnoszt v-ocsi szijjala KOJ 1845, 3; Preszvűjti ocsi moje TA 1848, 10; i po etom nyej oči vkűp prikeliřo AI 1878, 6; Szamohválczí ne obsztoio pred tvoimi Ocsmi ABC 1725, A7b; Nyega zdűlevnimi i telovnimi očjimi od licza do licza gládali KŠ 1754, 143; naj gda ne vidijo zOcsmi, i zvuhami ne csűjeřo KŠ 1771, 43; Nisteroucs szo z-mokrimi ocsmi na nebésza gorizdehnoli KOJ 1845, 3; Veliki czil té je pred ocsmi dr'záni KAJ 1848; Zvisávczi neobsztojijo pred ocsmi tvojimi TA 1848, 5; pred hrambov 'zena sztoji i szkuznatnimi ocsmi za nyim gléda AI 1875, kaz. br. 7; Zvodé kača z blisket'čimi očami nas zavarála AI 1878, 3 2. *očesu podoben del česa*: kak da bi eden trřz vido řz-trejmi rozgami, řtere řzo ouka řzpűřztile KM 1796, 26

okóuli goniti se ~ gònim se nedov. *preganjati se*: i záto řze ne dářmo od vřzákoga vőtra kakřté vu řálnofzti na zapelávanye okouli goniti i premetávati KŠ 1771, 339; ki bi řze premetávali i okouli gonili od vřzákoga vőtra KŠ 1771, 581; Zrázlocsnimi návukmi i řztűhimi řze okouli ne gonte KŠ 1771, 697

okóuli opásani ~ -a ~ -o prid. *obdan, obremenjen*: Gda vidimo, ka řzmo zgzeřhi okouli opářzani KŠ 1754, 212

okóuli sposějsti ~ -sédem dov. *posesti naokrog*: gda bi řzi okouli řzpořzeli oni KŠ 1771, 248

okóuli vzėti ~ vzěmem dov. *obdati*: Gořzpodár cslovik, ki je pošzádo goricze, i řzplotom je je okouli vzéo KŠ 1771, 70; i okouli řzo vzéli grob z-řztrářzov KŠ 1771, 97; Gda bi ga pa okouli vzéli vucseniczke KŠ 1771, 387; pren. steri řze pa vu Gořzpodni vűpa, onoga dobrouta okouli vzeme SM 1747, 96; Zřterom řzi veřz řzvejř hűdi Okouli vzéo vezdáj BKM 1789, 21; Ino tvoja miloszt Mené okouli vzéla KŠ 1754, 246; Ali tam ga je kcšařzi řzvetlořzt okouli vzéla KM 1796, 124 **okóuli vzėti** ~ -a ~ -o tudi okólivzėti -a -o *obdan, obkrořen*: Záton je tak na vsze kraje z-vodův okólivzėti KAJ 1870, 108; cérkev, stera je z-szřenův okólivzéta bila KAJ 1870, 116; pren. Ár vu etom řitki mi, řzmertjom řzmo okoli vzeti SM 1747, 78

okováni -a -o prid. *okovan*: Potácske szo z-obrócsmi okováni KAJ 1870, 72

okóvnica -e ř *mazilo za oči*: zokovniczov nama'zi ocsi tvoje KŠ 1771, 773

okrádnejnje -a s *kraja*: Nigdár nebougaj one, ki te na vkanyűvanye i okr'adnejnye goszpodára podbádajo KOJ 1845, 5

Ízte okrjztseni, Hválte naífega Bogá KŠ 1754, 266; ali pa Sz. Pavla po nyem okrjztseni KŠ 1771, 739; nego Ízamo Ízo okrjztseni bili vu iméni Gofzpon Jezufa KŠ 1771, 365; Mi szmo toti vszi Krsztseniczke okrstztseni KOJ 1833, XI

okrstšávanje-a *skrščevanje*: KriÍztuÍvevokrjztsávanye KŠ 1771, 9; ki Íze je vu okrjztsávanyi vö vjavo KŠ 1771, 9; Vu okrjztsávanyi, Ti Ízi Íze tak zavézo BKM 1789, 260

okrstšávati se tudi okerščávati se -am se nedov. *krščevati se*: ar kriÍtus na Jordáni Íztoy inofze okerščáva TF 1715, 38; Prisli Ízo pa i publikánuske Íze okrjztsávati KŠ 1771, 173; To lúÍztvo verno včíte, I nyé okrjztsávajte BKM 1789, 110; I okrzcsáváli Ízo Íze v Jordáni KŠ 1771, 9

okrstšénje -a s *krst, krščevanje*: da bi krédi bili Mésniczke na právo okersztsenye szlovenov KOJ 1914, 145

oktál -a m *oktal*: Etaksa poszöda je i oktál KAJ 1870, 65

okügati -am dov. *okužiti*: ino szo z csemérom okügali tiszto sztudensniczo KOJ 1914, 140
okügani -a -o *okužen*: Medtémtoza da je vu nezdravíh müzgaj nyegova vojszka okügana KOJ 1914, 114

olehkotéjnje tudi olejkotéjnje -a s *olajšanje*: Zemelszkíh Goszpoudov nyihovo oblászt je na ménse prírezao na olehkotejnje proustoga lúsztvá KOJ 1848, 113; nego jíh je polójno za olejkotejnje Dácsnikov KOJ 1848, 123

olehkóutiti -im dov. *olajšati*: naj more kmetov teskoucse zvediti, i olehkoutiti, je tüdi velo KOJ 1848, 19

olèhžiti -im dov. *olajšati*: teccasz sze ne tröstajmo, ka bi sze 'zmécsa bremena oleh'zila AIP 1876, br. 11, 1

ólej -a m *olje*: Ti másés moio glavo zoleiom ABC 1725, A8b

olépiti -im dov. *olepšati*: vsze je lübéznoszt olépila AIP 1876, br. 3, 7; dobrotlivoszt szrczá ino nekriivicsnostz je olépilo nyéni obrász AIP 1876, br. 4, 5

olepotéjnje -a s *olepšanje*: i kálhatne (peči) goriposztávajjo na olepotejnje vészí KOJ 1845, 38

olepóteni -a -o prid. *olepšan*: Nasa Szobota pred tém olüdjena, po tr'stvi obogátana, i olepotena zdaj prvi krát obcsütiti more törszko poganijo KOJ 1848, 50

olèpšati -am dov. *olepšati*: pod bojnama zrüseni králeszki búdinszki grád dála olepšati KOJ

1848, 111 *olèpšani* -a -o *olepšan*: Búdinszki grád je tüdi teccasz olepsani KOJ 1848, 46

olèpšeni -a -o prid. *olepšan*: Kovacsnica je bila olepsena AI 1875, br. 7, 8

oležéjšati -am dov. *olajšati*: i tak je ole'sejsao odávanye i küpüvanye KOJ 1848, 19

öli -ja m *olje*: a nej Ízo vzelé 'znyimi olija KŠ 1771, 83; Te csedne Ízo pa vzelé oli v polzodáj Ízvoji KŠ 1771, 83; vu Íterom okrjztseni cslovik po polzvecsenom Olié Íze potrdi KMK 1780, 60; csélzt, na Ítero je namázani Íztoza Sz. Dühá oliom víffe od vÍzej KŠ 1754, 102

ölijov -a -o prid. *oljčen*: Olíjovo drevo je podobno našim vrbam AI 1878, 52

ölika -e ž *oljka*: I tvtojoj hi'zi, bode .. I kak olike mladovjé tva decza BKM 1789, 265

ölikov -a -o prid. *oljčen*: golouba, i povrno Íze je zelén olikovo vejko noÍzéczi vu klüni KM 1796, 12

oliva -e ž *oljka*: Jasz pa osztánem, liki zeléna oliva TA 1848, 42; Ar csi Ízi ti zprirodjene olive vö vÍzecseni KŠ 1771, 473; ka je v-Grcskom orÍzági od ti neverni na edno Olivo obeljeni KŠ 1771, 159; Tejva Ízta tíví dvej olíví i dvá polzvecsnýeka KŠ 1771, 785

olivécki tudi olivècki -a -o prid. *oljski, nanašajoč se na Oljsko goro*: k-gori Ítera Íze zové oliveczka KŠ 1771, 236; pouleg oliveczke goré bodoucsi KŠ 1771, 136; i prisli bi k Oliveczkoj gori KŠ 1771, 89; vö Ízo sli na goro oliveczko KŠ 1771, 89; vö je Íou 's-nyimi na brejg oliveczki KM 1796, 105

olivèni -a -o prid. *oljčen, oljkov*: vÍze pousgao z-goriczami, i z-olivenim drevjom vrét KM 1796, 49

olizávati se -am se nedov. *prilizovati se*: Odürjávczí Goszpodna bi sze nyemi olizáváli TA 1848, 67

olmár -a m *omara*: Almárium; olmár KOJ 1833, 150

olóuvnica -e ž *svinčnica*: I püÍztíli Ízo olouvníczo KŠ 1771, 425

olóvni -a -o prid. *svinčen*: Zátó má vodeno mero i olóvno vágo KAJ 1870, 74

oltár -a m *oltar*: Zové Íze escse Oltára ÍzeveÍztvo KŠ 1754, 200; Íztojéczi zdeÍjzne Íztráni oltára KŠ 1771, 161; najsao Ízam i eden oltár KŠ 1771, 396; Na Oltári, ali Íztouli KŠ 1754, 214; Ki pri oltári Ízlü'zijo KŠ 1771, 506; Nihái tam dár tvoje pred oltárom KŠ 1771, 15; i oltáre tvoje Ízo razkopali KŠ 1771, 472

oltárski -a -o prid., navadno v zvezi *oltarsko svestvo zakrament svetega Rešnjega telesa*: touje tou Te veliki oltárÍzki Sacramentom TF 1715, 11;

- Od Oltár/zkoga [zve]zvtva KMK 1780, 61; okouli Vüzma Oltár/zzko [zve]zvtvo k-tebi primi KM 1790, 111; Tejlo, i Krv vu Oltár/zskom [zve]zvtvi KMK 1780, 61; naj z-oltárszkim [zvesztvom goszto-krát, i vrejdo v'sivamo KM 1783, 20
- olüdjani** -a -o prid. *obljuden, naseljen*: Nasa Szobota pred tém olüdjena KOJ 1848, 50
- olüpati se** -am se dov. *olupiti se*: V-deszét dni sze je lepou na ráhi olüpala KOJ 1845, 118
- olüščiti** -im dov. *oluščiti*: Belo i trdo zrnje (riža) je potrebno vposebni mlinaj olüščiti AI 1878, 42
- omedlëti** -ém tudi omedlëjti -éjm dov. **1. omedleti**: Vörvao szam zdaj, ka vu bojaznoszti omedlém AI 1875, br. 2, 7; Gda pridehnes tvoje tejlo, omedlejs od [zmráda BKM 1789, 452; nej 'se privesena pri deli omedlejla KOJ 1845, 13; na [teri vdárecz je taki omedlo te Fili]zteus KM 1796, 57 **2. oslabeti**: omedleile [zo csonte moie SM 1747, 95 **omëdleni** -a -o **1. medel, slaboten**: Kony, omedleni je szamo toliko znao odgovoriti AIP 1876, br. 4, 6 **2. omedlel**: Omedléno kralico szo v-hintövi domô pelali AI 1875, kaz. br. 8
- omedlivi** -a -o prid. *omamen*: Rastlina (kristavec) razšürja omedlivi smrd AI 1878, 48
- ómega** -e ž *omega, konec*: Govorëcsi: ja [zam Alfa i Omega, te prvi i te [zlejdnji KŠ 1771, 768
- oméjani** -a -o prid. *omejen*: Vsza zemla, po steroy je zdáje vogerszko Králesztvo razpresztranyeno, v-sztároj dóbi je v-Pannonio bila omejana KOJ 1848, 3
- oméjžani** -a -o prid. *zmanjšan, omejen*: Oni szo szi v-rouke szégnoli omej'sanim szvojim praviczam valánye z-szilov nazáj szpraviti KOJ 1848, 100
- ómelo** -a s *omelo*: po dinnyáki (rouri) steri sze more vszaki keden z-omelom vopomeszti KOJ 1845, 40; Kak obrácsa omelo, Gda szi hi'zo bejli KAJ 1870, 63
- oméšiti** -im dov. *zamesiti*: Potom blato vküp i vküp szklácsi, omëšzi z-klünom i nogami KAJ 1870, 104
- ómetelnost** -i ž *varljivost, ničevost*: Csi to [zvëta ometelno]zt, I grëhe odürjávás BRM 1823, 129
- ométen** -a -o prid. *dovzetén*: Kak je cslovek ometen Za toga szvëta blágo KAJ 1848, 39
- ómetlívost** -i ž *varljivost, ničevost*: Toga [zvëta ometlívó]zt Odpravi BRM 1823, 97
- ómijati** -am nedov. *umivati, božati*: Szuncze nyemi v-ocsi szija, Z-vrëlim trákom je omíja KAJ 1870, 29
- ómiljávati se** -am se nedov. *prikupovati se, prilizovati se*: I cseri Tirusa sze bodo z dármí szvojimi pred liczom tvojim ómiljávale TA 1848, 37
- ómíti** ómíjem dov. *umíti, pomíti*: 'senszke vszáko szoboto vecsér sztol, klopi i ove leszene napravke ómíjejo KOJ 1845, 40
- ómočénjje** -a s *okrepítev*: Svedrec .Vsi májo v sebi britko vlago, štera je dobra za ómočénjje želodca AI 1878, 50
- ómočénjšani** -a -o prid. *okrepljen*: Etak omocsnejsani Ferdinand I. szvoje na Nemskom nabráne serege szpüsztí KOJ 1848, 77
- ómočénjšiti** -im dov. *okrepíti*: Pri na'sz je Vöro katolicsánszko krouto o'sivo, omocsnejso Nádasdi Leopold KOJ 1848, 112 **ómočénjšiti se** -im se *okrepíti se*: Táksi delavec pa ki 'zelöci stamo toliko jela dá, ka sze z tém omocsnéšzi AIP 1876, br. 4, 7; Në za doszta, ka szo sze protivniki törka vu Hercegovini omocsnéšzili AIP 1876, br. 6, 3
- ómód** -a m *komat*: Cëla kôla za rúd i ohé vozi márha, v-háme (ómôde), alí járme pre'zена KAJ 1870, 72
- ómot** -a m *omotica*: napájao szi nasz z vinom tak, da szmo v ómot hodili TA 1848, 47
- ómožejnje** -a s *ómožítev*: Czlou nyé lásztini Ocsa jo je prisziljávao k-omo'séjnyi KOJ 1845, 112; O'sébeti szo Goszpoda tanácsivali ómo'sejnye z Wladiszlavom polszkim Kráalom KOJ 1848, 5
- ómožiti se** -im se dov. **1. ómožiti se**: szamo sze tou pripise: gda sze je o'seno i gda ómo'sila KOJ 1845, 94; Jéderta csi sze je ómo'sila z-Polszkim Hercegom KOJ 1848, 28; Cseri szo sze ptühinszkimi grofi i hercegi ómô'zili AIP 1876, br. 5, 5 **2. pomnožiti se**: kakda je tô mogöcse, ka szo sze törki na ednôk tak ómô'zili AIP 1876, br. 7, 2 **ómoženi** -a -o *ómožen*: do Neápola, odked sze je 'se páli ómo'sena Johanna Králicza pred nyim meknola KOJ 1848, 46
- ómráčení** -a -o prid. *zatemnjen*: Plac i vilice szo Z-tühincmi in znancmi kakti ómrácsene KAJ 1870, 117
- ómíznoti** -em dov. *prenehati obstajati*: Vüpazen ne odide, Lübézen ne omerzne SM 1747, 58
- ómuren** -rna -o prid. *nejevoljen, jezen*: Omuren pogléd je vrgla na Palia KAJ 1870, 18
- ómurno** prisl. *nejevoljno, jezno*: Gde szi vzëo té pëneze, pojeb? pita ocsa omurno KAJ 1870, 125; ka je törkom ómorno vola obdr'zati, ka je obecsano AIP 1876, br. 3

ön öna öno os. zaim. *on*: Ino i on [zám] [zebé Doiko imenúje TF 1715, 6; On ohládi moio Dusso ABC 1725, A8b; on ma v[za, ki tebe ma SM 1747, 91; i on nyou od ná]z gori vzeme KŠ 1754, 135; On nám 'zelej dobro BKM 1789, 10; Ká'ze, ká je on vszê ocsa KAJ 1848, 3; On čuva na hižo AI 1878, 7; I da [zte vi nyega roda KM 1783, 234; More prájh 'snyega biti SŠ 1796, 6; idoucí] [zo [ze 's-nyega olzmejávali KM 1796, 77; a ki pa 's-nyega nebode pio SIZ 1807, 6; Nyega miloscsa je vnôga BRM 1823, 2; ár sze nyega szrd szkoro pode'zge TA 1848, 3; Nyega nogé szo tak kuszte KAJ 1870, 93; csi kak naj vecs stevci okol nyaga sztôpíjo AIP 1876, br. 1, 2; nej szam sze ga mogao vcsakati KOJ 1833, III; Lidjé se ga bojíjo AI 1878, 7; protivín]ztva nyemi necsini TF 1715, 15; ani [ze nyemi vollya ne [zpu ni ABC 1725, A6a; Krepko]zt jáko]zt nyemu das SM 1747, 85; Nyemi [ze ja]z podavan SM 1747, 70; Pri]ztoupmo knyemi [zprávím [zrczom KŠ 1754, 136; [zmerti vrejdnoga je nej vcsinyeno nyemi KŠ 1771, 251; Angyele nyemi [zlu'síjo KMK 1780, 10; Da [ze dopádne nyemi BKM 1789, 15; Nyemi v]zigdár dvorili bodemo SŠ 1796, 8; tam je prouti nyemi [ztano KM 1796, 9; Nyegov brat je prouti nyemi kricsao KM 1790, 20; ino mojo dobro-volo k-nyemi [zam rad [zkázao SIZ 1807, 38; Gda nyemi je táksi trôtš dao BRM 1823, 2; Návcsó sze je, da nyemi je nej potrejbno KOJ 1845, 4; On iscse túdi, da nyemi Valentiánián nevouscsi KOJ 1848, 3; Aldtj nyemi KAJ 1848, 7; Pride csin nyegov na glavô nyemi TA 1848, 6; Pojbcics ga je pomilüvao, tá nyemi je dao eden jedini gros KAJ 1870, 8; na one dnéve sze nyemi plácsa doli potégne AI 1875, kaz. br. 3; Včasí njemi odgovárjajo kokotje AI 1878, 3; Potom nyemi je šteo pregrešnice pokázati BJ 1886, 5; vöruie ker]chenik, damuie zginoti SM 1747, 80; recsmo po]zlu]faimo SM 1747, 81; Dao [zi me ti po]štenyé BKM 1789, 85; Ki bode 's nyega jo, naj mu bou na zdrávje SIZ 1807, 43; kaibi nyega lübili TF 1715, 13; koteri nyega na pomoucs zovéjo ABC 1725, A6a; Nyega zdüfevnimi i telovnimi oc]jimi glédali KŠ 1754, 143; i skripali [zo zobmi na nyega KŠ 1771, 363; Boug je [ztvouro csloveka, naj nyega [zpozna KMK 1780, 10; Csi vüpanye vnyem máte, Nyega moucs pomága BKM 1789, 10; i tak nyega opüsztiti KOJ 1833, X; miloszt Od nyega má, ki nyega zná postüvati KAJ 1848, 10; kak zászlobov obvzemes nyega TA 1848; ôt (nyaga) AIN 1876, 33; ino nyega spesničkov dobro zdregao BJ 1886, 5; artiga ne]sche Boug brezi ka]stige niháti TF 1715, 13; ar

ga nesche Bogh brezi kastige niháti ABC 1725, A4a; vu tvoioi [zerdito]zti ne pokáraiga SM 1747, 63; i moje ocsi bodo ga glédale KŠ 1754, 139; i joukale [zo ga KŠ 1771, 251; Za [stero ga hválimo BKM 1789, 17; i vörno ga je pomágala KM 1790, 68; Na [zmrtnom vrejmeni zovi ga na-pomoucs SŠ 1796, 11; gláva ga naj ne boli SIZ 1807, 6; Csi ga scsém verno [zlu'ziti, tak mi v]ze dá BRM 1823, 316; Steri bi ga i prêk groba Vcsino hüdi duhöv roba KAJ 1848, 3; Pojbcics ga je pomilüvao KAJ 1870; naszlejndye ga strehov pokrije BJ 1886, 6; ino]ze vnyem [zamom vüpali TF 1715, 13; v]zo vüpazen Zátó ja]z vnyem polo]im SM 1747, 75; Zátó nyega morem lubiti, moliti i vnyem [ze vüpati KŠ 1754, 113; i vörvali [zo vu nyem vucseniczke nyegoví KŠ 1771, 269; naj vörjete vonom, [stero ga je on po]z]lao KŠ 1771, 284; Da bi pri nyem po]živao BKM 1789, 17; V]za vnyem mám, ká [zo vugodna SŠ 1796, 5; gori [zo zevreli v-nyem csemérje, a teliko KM 1796, 8; Vogrszki národ je vu nyem prebivajoucsse národe nej steo pretirati KOJ 1833, X; Ka za bin sze v-nyem nahája KAJ 1848; Na tó je vnyam krv 'zerjáva grátala AI 1875, kaz. br. 7; zátó doszta bilô, ki szo pri nyam dáli delati AIP 1876, br. 1, 6; Dvakrat szmo prinjam bili AIN 1876, 32; benne (v-nyam) AIN 1876, 35; pri nyemi AIN 1876, 35; Pri nyem správ]ajo i obeda BJ 1886, 8; Ti verno [nyim [jiveu boudes TF 1715, 9; dabiszmo tak pod nyim mogli osztánoti ABC 1725, A7a; csi 'znyim navküp trpimo KŠ 1754, 137; Stera je bila pred nyim vu v]z]oj miloscfi BKM 1789, 17; Gda je pov]zéd za nyim drkao KM 1790, 20; Zátó [ze nej trbej nám nad nyim plakati SŠ 1796, 56; ki [ze naj 's-nyim vu v]zem vjedina SIZ 1807, 7; pod nyim kejp precsiszte Materé bo'se KOJ 1845, 6; povszéd tú'sna püsztina za nyim osztáne KOJ 1848, 4; Nicseosztna je pred nyim vsza zvisenoszt KAJ 1848, 7; Jožeki odpüsto ino se žnyim zméro BJ 1886, 6; ona kako nikák]a moucs TF 1715, 3; ona [etüie ga te jerlo vzeme SM 1747, 82; Kaj ona Szina bô rodila BRM 1823, 4; I ona obcsüti radoszt i bolezen KAJ 1870, 10; una je ete mile Doike nyé verna [z]l]sba TF 1715, 7; Ki vszákoi [ztvári nyé sivleinye dáva ABC 1725, A6a; Reics Bosja o]ztane nyei ni]cse nemre proti SM 1747, 79; On pa ercsé nyey KŠ 1771, 117; ino k-nyej [zvojo lübézen gori je nadigno SIZ 1807, 4; tak sze nyey vidlo, da bi AI 1875, kaz. br. 7; ka je k-nyê dosztavek nê prilo'zen AIN 1876, 12; Kak nejveč njej mogočno sveta spraviti živáti AI 1878, 10; Ercsé ji Jezus KŠ 1771, 268; Za'seni ji: naj prvo

Źvojo právo vöro SIZ 1807, 28; Oh! ti ji daj
 obszebi Mimo idti KAJ 1848, 372; jáko ji je
 mrzlo KAJ 1870, 62; Źnyegove Źvété Źmrti ino
 nyou nazveŹsávati TF 1715, 41; kai na nyou
 paŹzko máte SM 1747, 25; i on nyou od náŹ
 gori vzeme KŠ 1754, 135; Ki drügomi jamo
 kopa, Źzám v-nyou Źpádne KM 1790, 18; ino
 Źzebi nyou podlo'sno vcsinta SIZ 1807, 7; ti
 donk nyou nezavr'si KOJ 1833, VI; Steri
 plebánus je ali bode za nyou mou's KOJ
 1845, 5; ino se trüdijo za nyou BJ 1886, 11;
 Kaj Bôg nyô odlôcsi BRM 1823, 10; zavezo
 mojega kerŹzta nego Źzem ono zoučŹi
 vergal SM 1747, 48; radi poŹzluŹali ino
 Źzejo jáko veŹŹli TF 1715, 14; Reics Bosjo
 ŹzliŹjimo, na pametjo vzemo SM 1747, 81; i
 na punitio hocses zdárom SM 1747, 69; ár
 jo je KriŹtus odküpo KŠ 1754, 129; vö jo
 potégnovŹi i ribiske na brejg KŠ 1771, 46;
 da jo nyemi z-dobre-voule dájo SIZ 1807, 5;
 Kak ká bi jo steo odati KAJ 1848, 4; On jamo
 kopa, i szkopa jo TA 1848, 6; večkrat se
 proti postávi tistim, ki jo Źče kaŹtigati
 AI 1878, 9; Bosja Sz. reics, kotera prinyei
 Źztoy TF 1715, 44; Dabi jaŹz zvelicsanye,
 vu nyei mogel dobiti SM 1747, 68; VŹzah
 dugoványá Źzo po nyeih veŹŹinyena SM
 1747, 11; i doŹztai je, Źteri po nyej hodio
 KŠ 1754, 143; ka po nyej KŠ 1771, 79; Da
 v-nyê naidem trôst KAJ 1848, 18; kotera
 prinyei ino Źzyouv vküper Źztoy TF 1715,
 44; radüjo Źze navküp 'znyouv KŠ 1754,
 133; ka pod nyouv KŠ 1771, 79; Vsza
 Źirouka zemla 'znyouv puna je BKM 1789,
 2; Ali kak je 's-nyouv gori vzézanov
 naprej priŹao KM 1790, 20; ka szam
 'snyouv tvoj haszek pomiszlo KOJ 1833,
 VI; da bi nyéno szrczé prédniov v-zibeli
 bilo AI 1875, kaz. br. 7; vŹze tecsáŹz,
 dokecs Źze ono [dete] vmoucs gori vzeme
 TF 1715, 7; kai da ono hudo vreime pride
 SM 1747, 27; záto, ár Źze ono z-Bo'sov
 právdov protiví SIZ 1807, 9; Ono je dête
 AIN 1876, 15; Źvété imé na pomoucs
 zváli, nyé molili TF 1715, 13; zvelicsanye,
 nego nam je i dati more KŠ 1754, 110;
 Vzéli Źzo záto tejlo JežuŹovo i závili
 Źzo je vprté KŠ 1771, 331; z-lúbéznofztyom
 tvojom je (srce) zasgi KM 1783, 2; Ona
 Źzta eden drugomi prouti SM 1747, 26; Naj
 oniva med Źzebom do Źmrti 'sivéta KMK
 1780, 87; Gda bi pa onedva eŹcse
 gúcsala klüŹzvti KŠ 1771, 350; Onedva
 Źzta pa doli Źztepla prájh z-Źzvoji
 noug KM 1796, 127; I oneva Źzta
 prepovedávala KŠ 1771, 257; kaj Źze
 oneva páli na ovom Źzvejtí nájdeta
 SIZ 1807, 12; gda bi nyidva notri
 vu oblák sla KŠ 1771, 199; ár nyidva
 vszigdár vu vno'sinszkom potrebüjeta
 verbum KOJ 1833, 40; Csi bi nyidva
 vküpnapregla KAJ

1870, 42; Tam zapazita nyiva lépo
 nyivo AIP 1876, br. 10, 7; i nyidva
 mo'snya je prázna ofztánola KM
 1790, 26; Boug blagoŹzlovi vu
 vŹzákome nyidva pobo'snom
 dugoványí SIZ 1807, 6; ár tou
 selej odnyiva rejcs Bo'sa SIZ
 1807, 10; i dáo nyima je imé
 KŠ 1771, 110; obecsao je nyima
 navküpe i Odküpitela KM 1796,
 8; na keip Bosji Źztvoro je
 nyidva SM 1747, 4; mo'zá i
 'zeno je nyidva Źztvouro KŠ
 1754, 95; On je pa kebzüvao
 na nyidva Źtimajoucsi KŠ 1771,
 348; i djála Źzta na nyidva
 gvant Źzvoj KŠ 1771, 68; i vo
 Źzo nyidva z-váraŹa vrgli KM
 1796, 127; dáo nyiva je oftariáŹi
 KŠ 1771, 205; poŹzlae nyiva je
 k-JežuŹi govorečŹi KŠ 1771, 188;
 Boug dáj med nyiva právo-csiŹto
 lubéznofzti SIZ 1807, 6; DaŹze
 dicsi i nyima navküpe Źvété
 Düh SM 1747, 84; Dika I
 'znyima Źvétémi Dühi BKM 1789,
 141; kaibiŹze Źztátrau za nyo,
 a oni pak nei TF 1715, 5; ino
 koteri teim recŹém vörje te dobi
 kai one obeicŹajo TF 1715, 44;
 Źzvoimi jeziki Źze oni prilizávaio
 ABC 1725, A7b; one do nyih ne
 doŹzégneio SM 1747, 95; Ár oni
 ŹzonáŹz malo vreimena kaŹtigali
 SM 1747, 30; ár oni escse vŹzáki
 dén potrebüjo grejhov odpuscŹanyá
 KŠ 1754, 133; ProŹzili Źzo ga pa
 oni KŠ 1771, 399; gda szo oni
 goriposztavili nouve hrame KOJ
 1845, 6; Tü szo sze oni namerili
 KOJ 1848, 7; kak csi bi oni rávno
 z sziljom i mostom obiljávali TA
 1848, 4; greihe vadlüvati, inofze
 zŹnyih Źzpovedati TF 1715, 35;
 povoden pride, one do nyih ne
 doŹzégneio SM 1747, 95; zjednim
 ti stouih obladas SM 1747, 85;
 ki Źzi Źznicze, i Źnyéh nevol
 ofzlobodil SM 1747, 67; gde onih
 .. nyega vidlili bodejo KŠ 1754;
 nad jezero pokoleinya onih, ki
 mené lübio SM 1747, 46; i maloi
 je, Źteri jo najdejo KŠ 1754, 143;
 Szin, Źteri je nyih odpücsanye
 zadoubo KŠ 1754, 134; i po
 pokornofzti ednoga ji vnougo
 pravicsni poŹztáne KŠ 1754, 119;
 I tak je Paveo vo Źou ŹzpoŹzrej
 d 'znyih KŠ 1771, 397; Źteri bi
 Źze ji Źtimao biti naj vékŹi KŠ
 1771, 246; gde Źze kraj vzeme
 od nyi 'zenin KŠ 1771, 108; Oh
 keliko ji je ovo noucs vneŹŹeni
 KM 1783, 4; Te zmo'zne Je
 'znyih sztouczov potégno BKM
 1789, 16; je pazo, naj bi nyih
 ne zbantüvao KM 1790, 36; i
 nyih tücsavo Gofzpodni áldüvao
 KM 1796, 8; koncsimár za nyih
 volo me preosztro nepokaŹtigaj
 KOJ 1833, VI; Atila je bio nyih
 náj sztrasnejŹi Kráo KOJ 1848,
 3; Solé i nyi vrédnoszt KAJ
 1848, VIII; Raztrgajmo nyi
 vezala TA 1848, 3; vr'zmo z
 szébe nyih járem TA 1848, 3;
 Nyi papire je vezár vküpzasio
 KAJ 1870, 6; Jezus govorečŹi
 nyim TF 1715, 34; ti nyim dávas
 hráno ABC 1725, A6a; i zavezek

Ĵzvoi da nyim poznati SM 1747, 94; Kteri Ĵzo, Jesussa Kristussa gori vzeĴi, onim je dal moucs SM 1747, 21; ĴalĴ nyim 'zitek vekivecsni dam KŠ 1754, 144; ka je Boug onim Ĵzpravo, Ĵteri nyega lubio KŠ 1754, 142; Ka bode záto nyim csinio te goĴzpoud ti goricz KŠ 1771, 239; ne bránte nyim KMK 1780, Ab(2); Ne-dopiĴzti on nyim preĴti SŠ 1796, 4; pri vcsenyej nyim v-knige pokázali KOJ 1845, 10; Szamo nyim je tudi Cseszko vkrajpograbo KOJ 1848, 6; Teda nyim bode gucsao TA 1848, 3; Povém nyim, i jasz bom pitao KAJ 1870, 5; Doszta 'ze nyim od torka obecsalo AI 1875, kaz. br. 3; hozz-ajok (k nyimi) AIN 1876, 35; i njim pomenkáva ista pitna voda AI 1878, 8; kaibi nye za veliko Ĵtimali TF 1715, 15; ti nye koronues zmliloschov ABC 1725, A8a; vonie verzi za nyihovoga pregresenya vollo ABC 1725, A7b; Hocse Bogh, vĴze nye kastigati SM 1747, 80; abarui je deĴzniczom Ĵzvom SM 1747, 66; akoie kĴzebi Ĵcse meti SM 1747, 96; Ar stere je od vekivekoma znal, one je i odebral SM 1747, 30; ge Ĵze za nyih odpuscanye moli KŠ 1754, 135; i niscse je ne vtrgne zmoje roke KŠ 1754, 144; vnogo luĴtva na nye vzeo KŠ 1771, 402; I pitali Ĵzo nyeh govorécsi KŠ 1771, 297; ribicz .. i velo je ta dati i one KŠ 1771, 126; moja dobra dela ponizno profeci, da nya notri prikses KM 1783, 67; Ali da je nye ov delavec, nej mogo na ĴzvetloĴt piĴziti BKM 1789, 3; ali on je na nye gledoucs jako veliko delo bilou KM 1790, 78; 'sivino, csi Ĵzo zvedli, ka niĴse na nya ne merka KM 1790, 70; je dao poĴztaviti edno zláto tele, naj bi nye molili KM 1796, 69; vĴza Ĵztvorjena Ĵztvar nye glzi KM 1796, 5; ne duĴe, ino Ĵzvojimi Ocsi je prikse SŠ 1796, 8; pitam nye, jeli lubi eden drugoga SIZ 1807, 5; je pa nyeh blagoĴzlovo SIZ 1807, 7; ni eti je ne iĴcsi BKM 1789, 4; pa Ĵzame kzejo, gda je más naprevzeti BRM 1823, II; da szo sze na nye vsze szoszedscsine tousile KOJ 1845, 3; veliko jih pa poznam, ki zdihávajo KOJ 1845, 7; Te bivocsi vu Nebi je oszmeje TA 1848, 3; Ocsa szo mi je kupili KAJ 1870, 6; i trdi zakriv (táble) je djao na nye KAJ 1870, 6; Goszpon vuk! pozdravlamo ji KAJ 1870, 137; csi protivnecke na nyih nevdarjio AI 1875, kaz. br. 3; oket (nyih) AIN 1876, 33; záto jih moro lubiti AIN 1876, 9; I kai vu nyih boude TF 1715, 1; nego bi vu nyih tala mogo meti SM 1747, 22; naj vu nyih raĴztemo KŠ 1754, 128; Beri kup vu nyi raztorjeni drági kincs KAJ 1848, X; znotra vu nyih je zlocsasztnoszt TA 1848, 5; csi vu nyih tenkiglaszniki szojo AIN 1876, 8; kastigam

greihe nad onimi, ki mene odurjavajo SM 1747, 46; naj odhájam Ĵnyimi prebivam SM 1747, 71; ino 3.) dobro 'znyimi csiniti KŠ 1754, 170; Ka bi vcsino tou miloĴcsao 'znyimi prouti nyemi KŠ 1771, 418; i oĴztanem, Dokoncza ĴzveĴta 'znyimi BKM 1789, 19; Odurni Ĵzte pred nyimi BRM 1823, 5; da je boj med nyimi nesztano KOJ 1848, 5; presao je szpomenek nyihov 'znyimi TA 1848, 7; zádnji nog so prosti, ųnyimi piruĴlek plezi AI 1878, 7; ųnyimi je se vu ųtalo skrio BJ 1886, 8

on ona ono kaz. zaim. *tisti*: VĴzaki on cslovik Ĵteri goder vorje TF 1715, 10; ar ti Ĵzi on Bog, kteri meni pomága SM 1747, 93; ĴalĴ Ĵzam ĴalĴ on greĴsник, ki Ĵzam tebe razdreĴzelo KMK 1780, 106; Reics je bila pri Bogi, i Bog je bila ona Reics SM 1747, 11; moremo Ĵze Ĵzpominati zonoga, na kteroie on naz vuĴo KŠ 1754, 40; naj kruh jej, i eĴcse onoga z-nerodne zemlé KM 1796, 7; da bode priĴzpodobno pouleg one moucĴi, Ĵz-Ĵterov KŠ 1754, 140; Ne dai poginoti onomi, ko Ĵziti Ĵzam formaluval SM 1747, 59; steri Ĵze pa vu GoĴzpodni vupa, onoga dobroua okouli vzeme SM 1747, 96; i pihali Ĵzo votrovje, i Ĵzpadnoli Ĵzo konoj hi'zi KŠ 1771, 23; On je vĴze ono, Ĵtero dobro Ĵzmo zamudili placsao KŠ 1754, 115; Krztsenik Ĵzamo vu Ĵzreczi vorje ono, ka je Boug nazveĴĴzto KMK 1780, 4; Boug i z-meĴzom je ono meĴzto nazaj napuno KM 1796, 6; da bi sze moglo i od Vogrszke Kralevcisine veleti ono, stero je Boug pravo KOJ 1833, VI; Bila je pa Szobotta vu onom dnevi KŠ 1771, 279; Jeli Ĵzta oĴztanola vu onom Ĵzrecsnom ĴztaliĴi KM 1796, 6; Nas GoĴzpon Jesus KriĴtus vu onoi NocĴi, vu ktero i SM 1747, 39; Mamo exemplare glihne zonim piĴzmom, Ĵtero je oprvcis bilou piĴzono KŠ 1771, A3b; Steri szo ti glaszniczke? Oni szo, steri sze morejo zgovarjati KOJ 1833, 2; VĴza ona koteraĴzo Ĵitki potreibna TF 1715, 29; Steri Ĵzo oni peteri glavni tali KMK 1780, A2 (3); Z-ete 'Ĵenidve Ĵzo zisli oni viĴzikoga zrztva KM 1796, 10; Ktere Ĵzo one reicĴi SM 1747, 39; Za cecavce se zovejo one stvari AI 1878, 5; Ona, Ĵtera KatolitsanĴzki krztsenik more vorvati, zdr'savajo Ĵze KMK 1780, 6; AmiloĴcho pak vcĴinim nad jezero pokoleinya onih, koteri mene lubijo TF 1715, 18; kai dare ona od duhovnoga dugoványa Ĵche premislávati TF 1715, 3; pokoleinya onih, ki mene lubio ABC 1725, A4b; Steromi je nej potrejbno vĴzaki den, liki onim visesnyim popom KŠ 1754, 103; Ocsa vas, Ĵterije vu nebeĴzaj, da dobra onim, ki ga profizjo KŠ 1771, 22; Jaj vszem onim, ki v-tebi

dvojijjo KAJ 1848, 10; dabi on, one, kteri ľzo pod Právdov bili, odkúpo SM 1747, 10; ino bude kastigal (maľzhoval) one, ki Bogá neznajo SM 1747, 15; Vnougí ľze zmed oni, ľteri ľzpijo vu práhi zemlé KŠ 1754, 139; Lázár je pa eden bio zoni, ki ľzo vkűp doli ľzeli KŠ 1771, 306; Onih dűje ľze oľzoudijjo vu Purgatorium KMK 1780, 99; Zdármí napuni one, Ki nyega proľzijo BKM 1789, 11; nego ľze raduje Bogh vu onih, koteri ľze nyega boyo ABC 1725, A6a; Vu oni dnévi, da bi jáko vnogo ľűľztva bilou KŠ 1771, 125; ino radi včľinimo zonimi, koteriľzo proti nám pgregreľľji TF 1715, 30; steri kastigam nad onimi, ki mené odűrjávajo ABC 1725, A4b; I, csi ľto kaj kraj vzeme od rejcsi i zonoga, ľtera ľzo piľzana KŠ 1771, 808; Zbrojávajte piľzma i ona ľzo, ľtera ľzvedocsijo od méne KŠ 1771, 281; ľzo potrdili, ka ľzo vľza ona iľztinľzka, ľtera ľzo predgali KM 1796, 131; i vardejvas ona, ľtera ľze razlocsávajo KŠ 1771, 451; Naj ona, dá nám, ľtera ľzo na telovno 'sivlejnye nalľe potrebna KMK 1780, 29; i ona ľubiti, ľtera hitro preminéjo KM 1783, 217

onda prisl. *tedaj*: Gdate ľztrasna ľzmert krotu preľztráľi, onda te kroti zbantűje vDűľi SM 1747, 82; Imre je onda i potom domô i materi dáva o pêneze KAJ 1870, 22

opádati -am nedov. *upadati, niľzati se*: Apadni; opádati, vkűpidti KOJ 1833

opádnenjé tudi opadnjenjé in opadnenjé -á s *padec, moralno slabo dejanje*: vdvojnojľzt opádjenyjé KŠ 1754, 176; po opádnyenyi pa jáko porűseno vô dáo KŠ 1754, 6a; Zrok toga je nalľi prvi roditelov vgrehj opádnenjé KŠ 1754, 124; vľzraeli bude Vnougim na opádnenyjé BKM 1789, 40

opádnoti -em dov. *1. pasti, storiti moralno slabo dejanje*: Naj ne opádnem proľzim te SŠ 1796, 120; I opádné ji szrdce KAJ 1870, 19; pren. Ta dusna vűľzt neopádné BRM 1823, 273 *2. izraľa nastop stanja, kot ga nakazuje določilo*: Dónok ne opádnem vu dvojnolľzt SM 1747, 73; Dónok ne opádnem vu dvojnojľzt BKM 1789, 166; V-dvojnojľzt ne opádnem SŠ 1796, 60; csi vsalolľzt opádnés SM 1747, 89; Csi v'zalolľzt opádnés BKM 1789, 183; Da v-bátrivnojľzt neopá(dne)te BRM 1823, 226; Vu velikoj 'zalolľzt vu dvojnolľzt bi 'ze opao BKM 1789, 289; V-oblálľzt te ľzmrti ľzam opao SŠ 1796, 155 *3. zadeti*: ako na nyé glih ľzmertne opadneo kastinge SM 1747, 87 *4. odpasti*: I, kak gingav liszt opádné KAJ 1848, 242 *5. upasti, zniľzati se*: i po csáľzi je tak opádnola voda KM 1796, 12 *6. poklekniti*: Ino na licze pred

nyim opadnimo BKM 1789, 301 **opádnjeni** -a -o *1. odpadel*: i z-szvojom opádnnyem lisztjem szo jo notrizagrnole KAJ 1870, 101 *2. padel, ki je storil moralno slabo dejanje*: Opádnnyeni od vöre mocľen potrdnik BKM 1789, 148; Opádnnyene zdigne gori BKM 1789, 357; Da opádnnyene gori zdignes BKM 1789, 348

opádnűvati -űjem nedov. *padati, pogubljeti se*: vnogo Dűľľicz vľzaki dén opádnűje ino ľze vtápla TF 1715, 4; Me ľzrcze kakti oczel je, Bouga ľze ne boji ono, Opádnűje v-ľzmrtno gerlo BKM 1789, 206

òpak prisl. *narobe, nasprotno*: Jáko je lahko delo Bôgi To ľzrecso preobrňóti, I tak opak neľzrecso vnôgi, Na ľzrecso zaobrňóti BRM 1823, 131

opásati opašem dov. *obdati obkrožití*: szledkar je Bethlen escse denok dvakrat szlábó opászao prouti Ferdinándi KOJ 1848, 92; Belgrád pa opásza KOJ 1848, 53; i med drűgimi je opaľzao telikájje Betűlio KM 1796, 72; Nas nepriatel, zvoľzokouv nálz je opaľzal KŠ 1754, 79; pren. ino szi me z veszeljom opászao TA 1848, 23; Opáses me z mocsjöv k bojűvanyi TA 1848, 14; Zátó opáľte ledevjé pámeti vaľe KŠ 1771, 704 **opásati se** opašem se *opasati se*: doli dene gvant i vzeme briľzacso, i opáľe ľze 'znyouv KŠ 1771, 310; velim vám: kaj ľze opáľe i doli poľzadi KŠ 1771, 213; opaľi ľze i obűj ľoulincze tvoje KŠ 1771, 379 **opásani** -a -o *1. opasan*: zbriľzacsov, ľšťerov je bio opaľzani KŠ 1771, 310; oblecsenoga do glejľznja vdűgom gvanti i opaľzanoga pod prľzami zlátim poľájzom KŠ 1771, 768; pren. Sztojte zátó opaľzani na ledevjáj vaľi zľztinov KŠ 1771, 587; ka ľzmo zgrehji okouli opaľzani KŠ 1754, 213; Naj bodo vaľe ledevjé opaľzane i ľzvejcsse gorécse KŠ 1771, 213 *2. obdan, obkrožen*: Ferdinand II. od protivnikov zevsze sztráni opászani KOJ 1848, 90; vojvoda, da opászani z szvojmimi Velikási Lajosa, obiszka KOJ 1848, 45; pren. i goré szo z-veszeljom opászane TA 1848, 50

opásti opádnem dov. *1. pasti, storiti moralno slabo dejanje*: ali gda glih ľchem opaľzti, Jesus na pomocs pridi mi SM 1747, 68; Ali nedáj mi opaľzti BKM 1789, 212 *2. izraľa nastop stanja, kot ga nakazuje določilo*: Voblálľzt te ľzmrti ľzam opao BKM 1789, 426

opášűvati se -űjem se nedov. *opasovati se*: Bojdi nyemi liki poľájsz, z sterim sze vszacdén opasűje TA 1848, 93; gda ľzi mládi bio, ľzám ľzi ľze opasűva o KŠ 1771, 335; pren. Czelzto mojo i doli léganye moje opasűjes KŠ 1754, 88

opàtica -e ž *opatinja*: Szófia csi je pa kak

- opaticza szvéto szklenila szvoje 'sivlejnye KOJ 1848, 28
- opáziti** opázim dov. *opaziti*: Észrevenni; opaziti KOJ 1833, 155; i lahko vszáki opázi, kak je 'ze od nigda opázeno AI 1875, br. 2, 8; Lutheranszki goszpoudje szo szami opazili, ka nyim gli fararje nebi potou'sili KOJ 1914, 134 **opázivši** -a -e *ko je opazil*: Nego malo szledi opázivši Samuel, da vnougi vlecséjo KOJ 1848, 16 **opázeni** -a -o *opážen*: i lahko vszáki opázi, kak je 'ze od nigda opázeno AI 1875, br. 2, 8
- opázivati** -ijem nedov. *opazovati, prežati*: Lesni; nacsákati, opázivati KOJ 1833, 164
- opek** -a m *opeka*: Što niti pokrívátjega opeka niti deskič nezmore BJ 1886, 7; Sténo zidár zkamna ali zopeka (téglából) zida BJ 1886, 6
- opet** prisl. *spet, zopet*: zNebé|z opet doli pride SM 1747, 13; Opet [ze molimo KŠ 1754, 223; I opet: ja|z bom [ze vnyem vŭpao KŠ 1771, 674; Szvojo milo|soopet vö poká'ze BKM 1789, 354
- opica** -e ž *opica*: je čemérna, nevarna opica AI 1878, 7; Či se štoj pred opicov muje AI 1878, 6; Amerikanske opice májo dugi rép AI 1878, 7
- opičiti** -im dov. *zapičiti, zatakñiti*: na nyega kŭkmo [vrh ostréšja] zeléno lisztnáto véko opícsi KAJ 1870, 75; ali geto je odrászao (klešč) v-kô'zo sztvari sze opícsi i nyi krv céca KAJ 1870, 111 **opičeni** -a -o *zapičen, zatakñjen*: Na vsaki grob je eden križ opičeni BJ 1886, 26
- opičji** prisl. *opičje*: nej je prisao v-solo med deczo nedosztojno po páverszkom oblecseni, tudi nej po opicsjem na glávi kápiczó KOJ 1845, 5
- opijani** -a -o prid. *opit, pijan, omamljen*: Atila, vesz opijani pri nyoj szi je krvno 'silo pretrgao KOJ 1848, 5; Medtémtoğa na szpráviscse szo sze vnougi opijani kmetovje priphali KOJ 1848, 19
- opišlíviti** -im dov. *postati plešast*: Lŭdjé na sztaroszt opislívijo, nyi vlaszké obszeríjo KAJ 1870, 31
- opitanje** -a s *sodba*: Csákaj záto Kri|ztusa, na [ztrarno opítanye BKM 1789, 449; Csákaj záto Kri|ztusa, na [ztrarno opítanye SŠ 1796, 107
- opitati** -am dov. **1.** *vprašati*: I eden 'znyih právdenik opita ga KŠ 1771, 74; nego ga prvle opitamó KŠ 1754, 58; Csi znánsza szrécsas, i opitaj, kak sze mu godi KOJ 1845, 29; I opitao je te pi|zácse KŠ 1771, 130 **2.** *soditi*: Ki pride opitat, Szvoje verne k|zebi zvat BKM 1789, 8 **opitati se** -am se *vprašati se*: Opitas [ze, zakaj [zi bio tak jálni BKM 1789, 439; vkom pak ker|chán|ztoy [ztoy, ako|ze opitajo, a ni edne piknyicze neodgovorio TF 1715, 4
- oplàkati** oplàčem dov. *objokati*: Ár kak [ze narodi preczi tam oplacse te [zvoj 'sitek SŠ 1796, 130; Moje grejhe oplacsite BKM 1789, 206
- oplakavajúči** -a -e prid. *objokujoč*: Szvoje greihe oplakavajúčim TF 1715, 35
- oplemeniteni** -a -o prid. *oplemeniten, olepšan*: nyegova prouszta zvŭnejsina oplemenitena, zobriszana KOJ 1845, 5
- òplen** -a m *oplen, del voza*: Na dvê náredaj le'zita dvá oplena, na oplenoma rebernice KAJ 1870, 72
- oplétati** oplétam nedov. *spletati lase*: naj sze nyim netrbej pred moskimi cseszati, opletati, i mújvati KOJ 1845, 41
- oplóut** -a m *ograja*: Tej divji Avarci szo meli velke z-zemlov notrizagrajene oploute *var* imenŭvane KOJ 1848, 6
- oplúnóti** -em dov. *opljuvati*: I o|poutajo ga, i bicsŭvali ga bodo, i oplŭnejo ga KŠ 1771, 135 **oplúnóti se** -em se *opljuvati se*: Ár [ze dá poganom i oplŭne [ze KŠ 1771, 233
- oplŭvanje** -a s *opljuvanje*: Ah! ká'zi mi Korôno, oplŭvanye KAJ 1848, 99
- oplŭvati** -ŭjem dov. *opljuvati*: Vpékli ru'zni, na [pot tusni v|zega te oplŭje BKM 1789, 450
- opobóugšati** -am dov. *poboljšati*: Fararje meszto toga, ka bi lŭsztvo opobougsali, szo sze potepali KOJ 1914, 15
- opobóugšlivi** -a -o prid. *izboljšan*: Za tém opobougslivim czvetéce mladine govorjenyom, Duhovnik szvoje pridájo KOJ 1845, 92; nego szo szami nikelko lepsih i opobougslivih znouva szlo'sili KOJ 1845
- opodné** tudi opoudné prisl. *opoldne*: kak rano i opoudné nyou vo [zlŭ'ziti KŠ 1754, 214; Opodné pa na pouti vido [zam KŠ 1771, 422; opodné ino vecsér KMK 1780, 32; Dájmo hválo záto nyemi Rano, opodné BKM 1789, 73; Tou [ze je opodné zgoudilo KM 1796, 110; ino vlej kravi v-goubecz zájtra, opodné, i vecsér KOJ 1845, 109; ona hrána, veli, stere szi opôdné nêstela jeszti KAJ 1870, 44
- opójiti** -im dov. *napójiti*: Oh Krv Krisztu|šjova opój ti mené KM 1783, 122, 160 **opòjeni** -a -o *napojen, opit*: Opojeni do od obilnoszti hi'ze tvoje TA 1848, 28
- opólnoči** tudi opólnoúči tudi opóunouči prisl. *opolnoči*: Opou noucsi je pa kricsanye po|ztanolo KŠ 1771, 83; szo nisteroucs od terilnice opounocsi domou idoucs vidile KOJ 1845, 113; Ár opol noucsi on gori [ztáne BKM 1789, 377; Opólnočsi gori sztánem tebé dicsti TA 1848, 101
- opómba** -e ž *opomin*: gda mlájsi pri zájtrasnyih

i vecsernih molitvaj brez opombe szvoje roucsice goripovzdignejo KOJ 1845, 19; Hunyadi poulek opombe szvétoga Ocsé tudi priplava po Dunáji tá KOJ 1848, 60; Kráo je Erseka opómbo za sálo nej vzéo KOJ 1848, 73; nenájde trousta pri Dúhovniki szvojem, steroga opombe je pred tem vedno oszmehávala KOJ 1845, 88

opoméne -a s *omemba*: Opoménye vrédno bitja v preminócssem mêszezi në bilo AIP 1876, br. 3, 3; Za opoménya plácese dácese sze more 10 krajcarov plácsati AIP 1876, br. 4, 2

opomenóuti -ém dov. *opomniti, opozoriti*: Szóllítani; obrercsti, opomenouti. KOJ 1833, 173; Potrebno ljeze mi je záto vidilo opomenouti brate KŠ 1771, 544; opomeném ga zdejł KŠ 1771, 740; ki váłz opoméne KŠ 1771, 497; i za kákse falinge volo opoméne KM 1790, 90; Tu sze vszaki opoméne KOJ 1833, 33; Pobo'sen Csaszar Luthera opoméne KOJ 1845, 61; Stevan IV. ga opoméne na k-szebi poszłanye vszega toga KOJ 1848, 39; Naj je troułta, opoméne i potrdi KŠ 1771, 701; da bi váłz po milócsni meni od Bogá dánoj opoumeno KŠ 1771, 482; Opoumeni m'e na tou KM 1790, 32; lsteroga je pred tejm toga dołztakrát opoumeno KŠ 1754, 195; opoumeno ga je Gółzpon Jezus KM 1796, 126; z-noutra je opomenoula te moudre KM 1796, 90 **opomenóuti se** -ém se *spomniti se*: Tiszta rôka kaj vrédna, stera sze zdárom opoméni od szioromáka AIN 1876, 39 **opoméniší** -a -e *opominjajoč*: Steri poszłavec na dugo vrémen voosztáne, tákse kucse predszednik opomenivsi pita, jeli AI 1875, kaz. br. 3 **opoménišeni** in **opoménišeni** -a -o *opomnjen*: I opoumenyi od Bogá KŠ 1771, 6; opoumenyeni od angyela, ka bi tebé zváo KŠ 1771, 372; I opoumenyeni vu lžneh KM 1796, 90; poszłavcov .. od szvoji zaberácsov szo v-piszmaj opoményeni, ka naj szvojo rêcs obdr'zijo AIP 1876, br. 6, 7

opoménišvati -újem nedov. *imenovati, dajati*: Tak je to hi'zno lúsztvto blá'zeno bilô, ka szo jih ti znanci za példo opoménišvati AIP 1876, br. 10, 6

opominanje -a s *opominjanje, opozarjanje*: od krłžta i nyegovoga lžáda opominanye KŠ 1754, 188; Ár je nałe opominanye nej bilo zbloudno-lžti KŠ 1771, 616; Opominanye na hválo dávanje vu czérkvi BKM 1789, 7b; zopominanya na boj i molítev KŠ 1771, 573; Brezi vszega na drúgo opominanya more poszłaviti KOJ 1833, 31; I brezi opominanya pazi KAJ 1870, 139; lsteri ljeze prouti vlzemi opominanyi vála KŠ 1754, 195; da i mi tvojoj rejcsi i opominanyi dopiłžtimo KŠ 1771, 844; Prouti dobromi opominanyi vu

grejhi obtrdjenyé KMK 1780, 91; Moremo tak pokorni biti opominanyi nasse Domovine KOJ 1845, X; vzemimo gori opominanye TF 1715, 8; csi je rejcs vu vami na opominanye lúłztva KŠ 1771, 382; Ali da opominanye Me dr'zati nescsete BKM 1789, 270; Ali opominajoucsi, vu opominanyi KŠ 1771, 476; Moremo i zetim leipim opominanyem TF 1715, 36; raduvali lžo lže nad opominanyem KŠ 1771, 390; gda je pobo'sna opominanya pred lžvojeja lžiná polžtavo KM 1796, 70

opominati -am nedov. *opominjati, opozarjati*: Súrgetni; opominati KOJ 1833, 172; lchéjo eden drúgoga kak na dobro opominati TF 1715, 37; opominati ino obudjávati náłz more na lúbéznolžt SM 1747, 33; eden drúgoga opominati KŠ 1754, 133; mogoucsi lšte eden drúgoga opominati KŠ 1771, 482; Dú'zna lžta edendrúgoga opominati SIZ 1807, 10; Opominam záto, naj pred vlzejm KŠ 1754, 151; Opominam tak váłz, bratje, za volo milócs Bo'zi KŠ 1771, 475; opominam váłz, vi zvasov deczov ne zamúđte BKM 1789, 6b; Ti mené opominas KŠ 1754, 240; Pavel Apołtol váłz opomina KŠ 1754, 6; ino nyega po tom obečłanyi opomina SM 1747, 41; Záto Paveo opomina KŠ 1754, 72; I na dale opomina na Sz. 'zitek KŠ 1771, 540; Tejm táksim nedelavnim zapovidávamo i opominamo KŠ 1754, 166; opominamo váłz, naj zamán milócsso Bo'zo ne vzemete KŠ 1771, 538; naj lževelželijo i czérkev na lžvéti 'zitek opominajo KŠ 1754, 197; z-pepelom na cselo opominajo krsztsenike govorečsi KOJ 1845, 97; Naj bli'znyega opominamo KŠ 1754, 65; Naj mi opominamo Tituša KŠ 1771, 542; nego je opominajmo i primárjamo KŠ 1754, 64; opominajte te neporedne KŠ 1754, 103; bi nyé opominali nai prinyem olžtáneo TF 1715, 17; naj bi tam lúłztvo na pokouro opominao KM 1796, 81; Hlápcze opominaj, naj KŠ 1754, 66; Eta gúcsi i opominaj i káraj KŠ 1771, 659; Obúdi nász i opominaj KM 1783, 20; Opominaj náłz, naj nazáj, Nejdemo BKM 1789, 55; Záto opominajte edendrúgoga KŠ 1771, 622; nakoi náłze opominau govorečłi TF 1715, 41; i opominao je vlze, ka bi lžtálnim Szrczom olžtali KŠ 1771, 377; Oprvim je z-dobrim opominao nyega KM 1790, 54; kak lžmo otroke, opominali KŠ 1771, 617; i etak je opominala mŭhô KAJ 1870, 8 **opominati se** -am se *opominjati se, opozarjati se*: Náj mre deca se naj opominja AI 1878, 48 **opominajóuči** -a -e *opominjajoč*: Ali opominajoucsi, vu opominanyi KŠ 1771, 476; naj prebiva vu vami

i opominajoucsi [že z-Zoltármi KŠ 1771, 609
opominavši -a -e *opominjajoč*: Potrdjavavši
 duše vucenikov i opominavši, ka bi olžtanoli
 vu vöri KŠ 1771, 387; i opominavši [zami [zebé
 z 'Zoltármi KŠ 1754, 28

opomočti -mòrem dov. **I. opomoči** si: András
 II. szi ovak zdáj nemore opomocsti, nego KOJ
 1848, 35 **2. pomagati**: ki, da nyim ovak nebi
 mogao opomocsti KOJ 1845, 54

oponášanje -a s **I. vedenje**: kvucsitelom
 oponášanje KŠ 1771, 671; On je poštenoga,
 dostójnoga oponášanja dečák bil BJ 1886, 23;
 Z-postenyom i z-dobrim oponásanyom AIP
 1876, br. 5, 5; Vcsi na a.) oponášanje k-Bougi KŠ
 1771, 751 **2. očitanje, ugovarjanje**: prolzi jo od
 Bogá, šterijo dá brezi oponásanya KŠ 1754, 148

oponášati se -am se nedov. *vesti se*: Kak [že
 moremo oponášati 1. kvládnikom KŠ 1771, 477;
 niti sze neoponása tak redovno KAJ 1870, 139;
 Ki, kak [že je pri nyi oponášao i trpo KŠ 1771,
 589; Tam sze je lepó oponásao KAJ 1870, 22;
 steri szo sze posteno oponásali KOJ 1848, 25

oponósti -im dov. *očitati*: Panaszolni; oponoszi
 KOJ 1833, 68; i neoponoszi, ka szi dáo KOJ 1845,
 37

opótiti in opóutiti -im dov. *spomniti, opomniti*:
 Utasitni; opoutiti KOJ 1833, 179; zamüce krava
 v-stali ino ga opóti, da je nyó potrèbno napasó
 gnati AIP 1876, br. 8, 6 **opótiti se** in opóutiti se -im
 se *spomniti se*: Na ednók sze opótim: zdáj
 szam na Bisztrici AIP 1876, br. 8, 8; Ah za volo
 Bo'so! zdáj [že 'se opouti KM 1783, 254

opòznan -a -o prid. *poznan*: za szvoje kalvinszke
 vöre delaven je opoznan AI 1875, br. 2, 4

opráti operém dov. *umiti*: 'Zidovje, csi do laktá
 neoperéjo rouk, ne jejjó KŠ 1771, 122; Operi
 me zhisopom i bilejli bom od [znejga KŠ
 1754, 232; Roké vu vodi on opra BKM 1789, 84;
 ouprao nyidva je od vdárczov KŠ 1771, 393;
 Z-velikom poniznojztjom je ouprao nogé
 [zvojjim Vučenikom KM 1796, 105; Geto [žo
 jo pa ouprali, polo'zili [žojo KŠ 1771, 370; pren.
 i zkervjom Kriřtussa operi [znyega v[žo
 necsi[žtoco SM 1747, 63; Krv operi vszo mojo
 necsisztouco KM 1783, 37; Go[žpon Boug,
 Dabi me ti opra BKM 1789, 214; me [alo[žno
 [zercze preporácsam tebi vroke, ko [zi opral
 [ztvom kervjom SM 1747, 69; Toga [zvejta grejhe
 oupro BKM 1789, 53 **opráti se** operém se *umiti se*,
očistiti se: Gosi se pa vu járki vesélo operéjo
 BJ 1886, 43; Operte[že, oc[li[žtite[že KŠ 1754, 210
opráni -a -o *umit*: I opráni na tejlí zcsi[žtov
 vodouv KŠ 1771, 689; pren. ali opráni[žte, ali
 po[žvecseni [žte KŠ 1771, 500

óprava tudi óprava -e ž **I. oprava, oprema**:
 konyszka óprava szo k-nyemi pokopane
 KOJ 1848, 5; Sztolna óprava sze po vszákoj
 jésztvini vküp more pobrati KAJ 1870, 44; i
 ouprave hasznovito ravnati KOJ 1845, XV **2.**
obleka, oblačilo: kak szvétesnya ouprava KOJ
 1845, 40; I zmislena óprava KAJ 1848, 172; i vu
 dolžtojnój oupravi KMK 1780, 65; z-krznatov
 oupravov odeno KM 1796; Vu etakši dnévaj
 dúhovnik vu svétešnyoj ópravi stopi k-oltári
 BJ 1886, 20

ópravica tudi ópravica -e ž *opravilo, opravek*:
 Ka [že prepovidáva V[žákse drúge oupravi-
 cze, štere bi prouti mogle biti KMK 1780, 41;
 Hábj sze od márne 'Zitka ópravicz vnógi KAJ
 1848, 134; Pri zacsétki ópravicz Proszí od
 Bogá pomócs KAJ 1870, 166; I vlé blagoszlov
 na moje ópravice KAJ 1870, 5; [žo vu dományi
 oupraviczaj nyemi lejhko há[žek vzéli KM
 1790, 58; Deca sze zménya po dokoncsani
 ópraviczaj KAJ 1870, 97; Teda ide cslovek za
 szvojimi ópraviczami TA 1848, 85

opravičanje -a s *opravičenje*: Luther sze je
 prijao prouti opravicsanyi vcsiti KOJ 1914, 112

opravilen -lna -o prid. *delaven, sposoben*: Dober
 i opravilen Vučsiteo je právi blagoszlov bo'si
 KOJ 1845, 18

opravilo -a s *opravilo, delo*: tecsasz je
 pa z-prepovedov dúhovszkih opravil
 (Interdiktom) vdáro vesz Ország KOJ 1848, 35;
 Med etimi opravilami Matyasa I. nadígáva
 Czaszar, naj bi Csehszko zászé vzéo KOJ 1848,
 64

opráviti oprávim dov. **I. opravit**: Ár
 neznojoucsi Bo'zo praviczó i [zvojo la[žtivno
 praviczó i[žkajoucsi opravití KŠ 1771, 470; Ti
 [žám mores opravití, Csi kaj more dobro
 biti BKM 1789, 118; ka tak more pravicsen
 opravití TA 1848, 9; Ferdinand II. je veliko
 meo z protestantmi opravití KOJ 1914, 127; Gda
 oprávis pri Goszpoudi tvoj poszeo KOJ 1845,
 27; ka naj szehanye i brátvo domá oprávi[žo
 AI 1875, kaz. br. 2; nego prvle, liki [že pita, je
 je oprávila KŠ 1771, 443 **2. pomagati, postaviti**
pokonci, podpreti: Do[žta more molitev toga
 pravicsnoga opravití KŠ 1754, 152; Opravi me
 nazáj gori i ozdravi me SM 1747, 242; Ná[ž
 vnaturi [žkvarjene ti opravi BKM 1789, 152;
 z-Szvétim Dúhom v[žej ná[ž opravi SŠ 1796, 43
opráviti se oprávim se **I. postaviti se pokonci**,
vstati: Ali [žtani gori, i opravi [že na nogé tvoje
 KM 1796, 124; Notrejsnyí cslovik [že oprávi SŠ
 1796, 44; nogé .. nê sze je mogao na nyé opravití
 KAJ 1870, 38; I gori [že je opravó te mertvecz KŠ

1771, 188; I nej [ze je mogla nikako gori opraviti KŠ 1771, 216 **2. odpraviti se:** na pout [ze opravi KM 1783, 256 **oprāvivši** -a -e *ko je opravil:* da morete prouti [ztánoti i v[za opraviv[li ob[ztátí KŠ 1771, 587; ár oni, 'se vsza opravivsi, szo Wladislava na Vogerszko pozvali KOJ 1848, 54; tü nikaj neopravivsi ide prejk Müre KOJ 1914, 108 **oprávleni** -a -o **1. opravljen, narejen:** Do[ztá zmore pravicsnoga vu vöri oprávljena molitev KŠ 1771, 754; Vszáki dén szvoj poszel má, Oprávljeno je dobicsek KAJ 1870, 83; naj poglédne, ka je 'ze oprávljeno AI 1875, br. 1, 6; ár vcsaszi po oprávlenom Koronüvanya szvétki zapouved vopuszti KOJ 1848, 18 **2. določen, odločen:** Drugi pa tó právijo, ka je tak oprávljeno, ka Hercegovina sze pridrú'zi AIP 1876, br. 11, 3 **3. vzravan, pokončen:** Ino knebé[zam oprávljeno tejlo, Nám [zi darüvo BKM 1789, 158

oprávlanje -a s *opravljanje:* orszácsko szpráviscse, na stero vnogo dugovány oprávlanya csáka AI 1875, kaz. br. 1; Za volo toga je tamosni plebános zmirom pomocsnika mogao meti za opravlanje pokornikov KOJ 1914, 106; ninisztera, ki za eto delo oprávlanye csesztnike imenuva AI 1875, br. 2, 3; v soulaj, i pri oprávlanyi právdenih poszlov je nemski jezik bio za povedani KOJ 1848, 113

oprávlati -am nedov. **1. opravljati:** Ár nám je zadol[ztá, ka [zmo volo poganov oprávlali KŠ 1771, 711; szo lutheránje szloboscino zadoubili po szvojoj vöri djászti i oprávlati KOJ 1848, 83; ovo zmetávam vráge i vrácsanya oprávlam KŠ 1771, 217; Ki z-mrmranyom oprávla ono, ka more KM 1790, 18; ali zvüneysye telovno delo oprávlamo KŠ 1754, 24; i elcse vu vrejmeni méra naj v[za oprávlajo KM 1790, 9; ako bos oprávlao i delao, kakoli [csés i mores KŠ 1771, 651; delo Evangyelijta oprávlaj KŠ 1771, 651; i [ztrepetanyem [zvoje zvelicsanye oprávlajte KŠ 1771, 595; Cisztercitam naj bi lih soule oprávlali KOJ 1848, 122; pren. grejh po zapouvidi oprávlao je vmeni v[ze po'zelejnye KŠ 1771, 462; Jaj vszém, ki szo vszáko rú'znoszt Brez' sztráha oprávlali KAJ 1848, 119 **2. imeti opraviti:** Ferdinand II. je z-Protesztantmi veliko meo oprávlati KOJ 1848, 90 **3. pomagati, skrbeti za koga:** Zató Sz. Dühj v[ze tou dobro vnami Oprávla KŠ 1754, 124; da bi z-tém szebé i te ménsze szirotnice szvoje oprávlati mogla KAJ 1870, 22; geto je nêmeo, ki bi ga vodo i oprávlao KAJ 1870, 37; Ravnaj, oprávlaj v[ze nafe csinejnye BKM 1789, 15; Boug potih oprávla BKM 1789, 186; Blagoszlovís nyé

szilje, itak jo oprávlavlas TA 1848, 50 **oprávlavši** -a -e **1. delajoč, opravljaajoč:** nego bole dela, oprávlav[li kaj dobro zrokami KŠ 1754, 53 **2. ko je opravil:** Szpráviscse oprávlavsi eto, blizi do sziszvcéov nede szedsztvo dr'záno AI 1875, kaz. br. 2 **oprávlani** -a -o *opravljan:* i da je tó oprávlano, sze naprêpolo'zi AI 1875, kaz. br. 2; Vszeféle dácsó szlisajöcsi dugoványi bodo oprávlani AIP 1876, br. 4, 1

oprositi oprösim dov. **1. zaprositi, naprositi:** Poglavárje szo Pápo za sztrosek oproszili KOJ 1845, 54 **2. zasnuti:** i te prvle kakbi jo oproszo, povem ti AIP 1876, br. 10, 6; i szí mené od pokojnoga ocso oproszo AIP 1876, br. 3, 7; zató da je nemskoga caszara cseri oproszo AI 1875, br. 1, 4 **opröšeni** -a -o **1. zaprosen, naprosen:** dühovnicke szo oproseni na vcsénye AIP 1876, br. 4, 7 **2. zasnutjen:** Polszkoga Krála oprosena csi nyemi je tudi korb dála KOJ 1848, 66

öprvič tudi öprervič prisl. **1. prvič:** nego nai on [zám opervics vu [zvoja nádra noter [zégne SM 1747, 42; Nego v-Damasku[li bodoucsm oprvics i v-Jeru'zálemi [zam nazvi[csávaó KŠ 1771, 422; Kak [zi oprvics priso BKM 1789, 8; zdaj oprvics Na [zvetlo[zt dáne SŠ 1796, 1 **2. najprej:** v[záki cslovik oprvics dobro vino polo'si pred go[ztí SIZ 1807, 26

öprvim tudi öprven prisl. **1. prvič:** Oprvim je z-dobrim opominao nyega KM 1790, 54; Oprvim ete KM 1796, 13; Oprvim ete zrok SIZ 1807, 7; Gda je Csernáv Ferko Ne'zo oprven zaváro AIP 1876, br. 4, 5; ki szo zdaj oprven poszlavci AI 1875, kaz. br. 3 **2. najprej:** Senö opervim vu plastiče skladéjo BJ 1886, 29

opsüvati -üjem dov. *opsovati, ozmerjati:* Steri zbije, ali op[üzje Ot[lo [zvojsa KŠ 1754, 32

Optúj -a m *Ptuj:* I pokedob szo Püspeczke bili v-Optúji, v-Strigovi KOJ 1914, 98

opüstéjnje -a s *opustošenje:* szmodio, i opüstzejnye delao KOJ 1848, 81

opústiti tudi opítiti -ím dov. **1. opustošiti, uničiti:** Tvojsa [erega nedaj opú[ztiti BRM 1823, 322; ete Ország nej steo opúsztití KOJ 1833, X; ki odürijo to kurvo i opú[ztijo jo KŠ 1771, 797; Lasztvice doszta skodlivi sztvári opúsztitjo KAJ 1870, 104; Ovo [zvojjim me[ztom v[ze [zo opú[ztili BKM 1789, 325; Gda bi pa 'se vnouga me[ztá opú[ztó Holofernes KM 1796, 72; Pannonio, ki szo jo opúsztili KOJ 1848, 3; Tatárje, gda bi céli ország grozno opúsztili, szo KAJ 1870, 165 **2. zapustiti:** V-nevöli neopú[ztí Nájz BRM 1823, 446 **opústiti se** tudi opítiti se -ím se *opustošiti se, uničiti se:* v[záko krále[ztvo,

štero je med šzebom razdeljeno, opúšćti šze KŠ 1771, 207; Záto šze nám vŕze opisti BKM 1789, 339; Tak šze je opúšćto veŕz 'Sodovšzki oršzág KM 1796, 73 **opúšćeni** -a -o *opustošen*: neodlása szvoj opúšćteni Ország znouva obsztvárjati KOJ 1848, 37 **opúšćeni** -a -o **1.** *opustošen, uničen*: Ár je vednoj vóri opúšćseno teliko bogáštva KŠ 1771, 799; ár je vŕze opúšćseno KM 1790, 92; Vrág, pekeo je opúšćseni BKM 1789, 116 **2.** *zapúšćen*: nad vsitki pobolsanye, niti tebe prav šzpoznanye, med namie opuscheno SM 1747, 86; ár je vec diczé te opúšćsene KŠ 1771, 566

opúšćanje -a s *opustošenje, uničenje*: Ka Bóg z-bojnov preobrása, Z-opúšćsanyem, z-jajom šzkonca BRM 1823, 134

opúšćavanje tudi opúšćšavanje -a s *pustošenje, uničevanje*: Lepota i opúšćávanye czerkvi KŠ 1771, 79; Gda bodte pa vidili odúrnošzt opúšćávanya KŠ 1771, 144; znašov obláštvyov, štero nam je dáo Gošzpoudnej na opúšćávanye vaŕe KŠ 1771, 545; Vidócs opúšćtsávanye KAJ 1848, 37; szo sze Goszpoda i nyih kmetovje vu razbijanyi ino opúšćtsávanyi vgányali KOJ 1848, 79; Betlehen z klanyom, 'sganyom i opúšćtsávanyom podver'se KOJ 1914, 128; Vté hajt je bilou pri nasz opúšćtsávanye, po'sgánye KOJ 1914, 105

opúšćávati tudi opúšćšávati -am nedov. *pustošiti, uničevati*: ki je opúšćšávao one, ki KŠ 1771, 369; nego po Banáti je tudi z-ognyom i mecsom opúšćšávao KOJ 1848, 26; Oni szo Törka nazváli, i 'snyim vréd Ország opúšćtsáváli KOJ 1848, 102 **opúšćávajúoči** -a -e *opušćajoč, opušćen*: csi sze nájmre k-nominativusi prilo'si káksi opúšćávajúoči ali drúgi adverbiuma dokonček KOJ 1833, 24

opúšćenjé -á s *opustošenje, uničenje*: nešztoimo vjedinaní, neg vu opúšćenya salošzti SM 1747, 85; Gda bodte tak vidili to odúrnošzt opúšćený KŠ 1771, 80; Vó je nazvejšzto Opúšćený Jeru'sálema KM 1796, 103; Zdigni sztopáje tvoje nad vekivecsnim opúšćenýem TA 1848, 59

oráč -a m *orač*: Ovo, Oráts, tsáka zeméi drági šzád SM 1747, 28; Orács more prvle delati KŠ 1771, 648; Orács sze domó pascsi AIN 1876, 46; Té kopáč, bole oráč (krt), je celo za svoje živlejnje stvorjen AI 1878, 10; Ar je za nášz volo pišzano, kaj orácsi vu vŕpanyi trbej orati KŠ 1771, 506; Orácske szo po mojem hrbti oráli TA 1848, 108

orangútang -a m *orangutan*: Čarni šimpans i erjávi orangutang AI 1878, 7

oràniti -im dov. *raniti*: oni šzo pa i toga oranili KŠ 1771, 239 **orànjeni** -a -o *ranjen*: Ti šzi za mé' oranyen bio BKM 1789, 82; Oranyen szem v-téli KAJ 1870, 169; da šzo nági i oranyeni odbej'zali KŠ 1771, 401; pren. ka je nyegova dŕsa Oranyena KŠ 1754, 210; Od grejhov cseméra oranyeno dŕso mojo KŠ 1754, 232; Eti sze szladki tróšt dá Vszém vu szrdczi oranyenim KAJ 1848, 6; Tva milošzt Troušta Vdŕsi oranyene BKM 1789, 317 **orànjeni** -a -o sam. *ranjeni*: Vrácsi, ka je oranyeno BKM 1789, 118

oránje -a s *oranje*: liki poloobdelavczi plŕk k-orányi je neogibljivo potrejben KOJ 1833, III; nos dober, kak sveder, za oránje AI 1878, 10

oráti orjém nedov. *orati*: Orati Szántani KM 1790, 95; Szántani; orati KOJ 1833, 172; kaj orácsi vu vŕpanyi trbej orati KŠ 1771, 506; Ftics neorjé BRM 1823, 35; Rávno je teda oráo Elizeus KM 1796, 76

orátji -a -e prid. *oren*: Záto sze ete i orátja zemla zovéjo KAJ 1870, 119; K-tomi sze szlisi: orátja-zemla, gde sze szilje ali drúgi nárasz póva AI 1875, br. 1, 5; Ona véšz je mejla ouzdalecs vnogo nerodne orátje zemlé KM 1790, 80

óreh tudi óri oréja m *oreh*: Nux Ori KMS 1780, A9; Dió; oréh KOJ 1833, 153; Ori KAJ 1870, 112; laški ori AI 1878, 52; Grüške, jáboka, orei i drugi szád KAJ 1870, 27; Dúge zimszke dni sze deca z-oréi i jáboki zménya KAJ 1870, 60; ti edni z-orejami rogácsó AIP 1876, br. 1, 6

óreo órla tudi órl -a m *orel*: Kak orl z-szvojimi perótami Mláde odéva KAJ 1848, 211; Ka pa orl z-kém lovi KAJ 1870, 14; Ti šztári šzo ga vu orla kejpí záto kázali KŠ 1771, 261; i ta štrta šztvár je prišzpodobna kletécsemi orli KŠ 1771, 774; ali ga ti mládi orli pojejjo KŠ 1754, 32; Ár, gde bode mrlina, tá bodo šze šzprávľali i orli KŠ 1771, 81; ka, liki orlove, ednáko k-šzunczi letijo KŠ 1771, 261

örgelski -a -o prid. *orgelski*: Tak je vsze vréd posztavo, kak orgelszke 'zvegle AIP 1876, br. 1, 6

örgole -ol ž mn. *orgle*: Orgona; orgole KOJ 1833, 167; V-orgole igranyi szo ga ovi skolniczke za Májsztra prestimáváli KOJ 1845, 4; Jubál, ki je ocsa bio onih, ki šzo na orgole igrali KM 1796, 10

örgona -e ž *orgle*: Naj šzpejva tak i orgona BKM 1789, 286

Origeneš -a m *Origen*: csi gli bi Origenes i knyim prigľihni, ali ešcse véksi bili KŠ 1771, 446; dŕnok ga je Grcska czérkev ešcse pred Origenšom vadľúvala KŠ 1771, 668

orilávati -am nedov. *grajati*: Lüccke csine neorilávaj KOJ 1845, 3

orla -e ž *orlica*: sas (orla) AIN 1876, 10; Orla AI 1878, 25; Kako to orlo, gda 'živé dugo BKM 1789, 354

Ormošd -a m *Ormož*: Perczel Béla Brat je Perczel Móra, ki je vu 1848-mom leti do Ormosda priso AI 1875, br. 2, 6

órni -a -o prid. *oren*: 'Sámgar, ki je séłzt řztou Filiřtzeuřov z-ednim órnim 'lelelzom doli pobio KM 1796, 46

óročina -e ž *dediščina*: hodte, bujmo ga, i nařa bode ta óročsina Kř 1771, 140; vsza óročsina, vsze bogáštvo nyihovo za Czaszara pográbleno KOJ 1848, 96; I nej nyemi je dáo óročsine vu nyej Kř 1771, 359; Gořzpoud je tebé namazao za Poglavnika ober řzvoje óročsine KM 1796, 53; Křřztus óročsino ne dili Kř 1771, 210; pren. Goszpodne i blagoszlovi óročsino tvojo KM 1783, 30; Ti obarjes óročsino mojo TA 1848, 111; Niti, liki gořzpodřvajuoci nad Gořzpodnovov óročsinov Kř 1771, 713

óročni -a -o prid. *večen*: Órok; vekivecsen, óročsni -a -o KOJ 1833, 168

óročnica -e ž *dedinja*: Ona je dike tvoje Nepotemnyena denicza, Imo óročsnicza KAJ 1848, 235

óročnik -a m *dedič*: ete je óročsni, pojte, bujmo ga Kř 1771, 70; pren. Csi řzi pa řzin, tak i óročsni Bo'zi Kř 1771, 564; Csi řzmo řzinovje, i óročsničke řzmo Kř 1771, 465; Mi szmo tak dike bo'ze Óročsniči odebráni KAJ 1848, 138; I vsze krsztsenike Vcsini óročsnike Nébe prebitka KAJ 1848, 132

óročno prisl. *temeljito*: vama dati mam ti deszét talérov, csi ta mi tak verno i óročsno delala KAJ 1870, 134; Jaz ednök ľubim, ali eto za méne ne premenylivo i óročsno AIP 1876, br. 9, 5

órok -a m **1.** *dediščina*: Tak de po krszti Bóg gvřsen órok nas KAJ 1848, 139; da bi ti pozváni vekivecsnoga óroka obecsanye vzéli Kř 1771, 686; Ga bi nam dike órok dao KAJ 1848, 9; Proszti me i dam ti pogane za órok TA 1848, 3 **2.** *lastnina*: steri szo sze na prázna szeliscsa grofa Festeticsa na órok priszelili KOJ 1914, 152; szvojsa imánya deszét jezér plřgov na órok trem vadľřvánjom darřvo AIP 1876, br. 11, 7 **3.** v zvezi na **órok za stalno**: 'selej od Czaszara odřřjavano protesztanszto na órok vdomoviti KOJ 1914, 86

órokřvati -řjem dov. *podedovati*: ka mi je cľiniti, naj 'zitek vekivecsni oórokřjem Kř 1771, 204; Tak dugo na zemli 'zivi I blagoszlov órokřj KAJ 1870, 166; órokřjte pripravleno

vám králeřstvo Kř 1771, 86; i 'zitek vekivecsni órokřvao bode Kř 1771, 63; i szemen nyegovo bode órokřvalo zemlo TA 1848, 19; Blá'zeni řzo krotki, ár oni bodo órokřvali zemlou Kř 1754, 41; Ář oni zemlo bodo órokřvali BKM 1789, 254

oroslán tudi oroslánj -a m *lev*: kako te erjřjoucři Orořzlány TF 1715, 43; kako te erjřoucři orořzlány SM 1747, 42; kak divji orořzlán SM 1747, 76; liki erjřjoucři orořzlány okouli hodi Kř 1771, 713; Zaszedřava liki oroslán TA 1848, 8; Oroslan AI 1878, 11; I tak řzam vo ftrgnyeni zvřřzt orořzlány Kř 1771, 652; zateknoli řzo orořzlányom vřřzta Kř 1771, 693; Zapouvid Bo'so one zdr'sávajo .. I divji orořzlányi řř 1796, 169; ki isceřo, kak hrřvajuoci oroslánje KOJ 1845, 8; Ti mládi oroslánye bodo sztrádali TA 1848, 26

orosláníski tudi orosláníski -a -o prid. *levji*: záto je vu orořzlánřzko jamo vr'seni KM 1796, 81; Zdář je grecki Czaszar szvojo orosláníszko kóu'so z-liszicsnov dosztávo KOJ 1848, 30; Ti řztári řzo ga pod orořzlányřzkim kejpom kázali Kř 1771, 102

orořjé -á s *orořje*: Fegyver; orosjé KOJ 1833, 156; Nřgovo najhřše orořjé je rog na nosi AI 1878, 20; oro'sje, ino ovakse dragine szo k-nyemi pokopane KOJ 1848, 5; zdaj orosjé tezasz nepřřstřto zřok AI 1875, kaz. br. 3; Vouri da ne vmoris Csloveka zorusiem, ni SM 1747, 88; Idejo nad Gořzpodna I řozřtrim orořjem BKM 1789, 74; liki nad razbojnika z-oro'sjom KM 1796, 106; Vogrszki národ ete Ország z-oro'sjom priszvojivsi KOJ 1833, X; pren. Terdi grád je nas Bog vNebi, Orosje i obramba SM 1747, 79; naj mi eto tvojsa řz. Tejsa i Krvi prijimanye bode mocsno orosjé KM 1783, 153

orořnátí -a -o prid. *oborožen*: ka vrága povřzud okouli řžebe má, liki orosnátoga nepřřtela Kř 1754, 213; Preganyao je Saul Dávida telikájse z-řzvojim oro'snátim ľřřřtvom KM 1796, 58; Vcsera řzo prislí k-nyemi nikaksi oro'snátí hřdi ľřřjé řř 1807, 41; pren. Pravice řčsi orosnati sztao přřti protivnikom AIP 1876, br. 2, 2

orsácki -a -o prid. *drřaven*: je escse nej prejsao.. orszácski Jezik KOJ 1833, X; da je orszácska peneznicza szpráznyena KOJ 1848, 72; Orszácsko ľádanye sze more pelati AI 1875, kaz. br. 2; Póleg orszácskoga szpráviscsa dokoncsane právde AI 1875, kaz. br. 6; dřhovne, orřzacske, Gořzpode řze ti boi SM 1747, 88; szamo tórszke vore cslovek orszácsko csészť dobih AI 1875, kaz. br. 3; Vu orřzácskom řzpráviřsi Kř 1771,

853; Na orszácskom szpráviscsi dva sztrána sze nájdeti AI 1875, kaz. br. 2; na podnésnyoj Orszácskoj mejji bi prebivali KOJ 1833, VII; Csi cslovek po orszácskoj ceszti dale ide KAJ 1870, 92; poszlavci szo v-orszácskoj kucsi vküpprisli AI 1875, kaz. br. 1; geto sze orszácski Ocsevje szkrbijo KOJ 1833, X; Od orszácskih Ocsákov je dokoncsano KOJ 1833, III; na prêpolo'zene orszáček sztroske v-tanácsivanye vzeme AI 1875, kaz. br. 2; nego z-szvojimi Orszácskimi rendelüvani KOJ 1833, VIII

orság -a m **I. dr̄žava:** Ország, v-sterom mi Szlovenye prebivamo, sze imenüje Vogrszki KOJ 1833, VIII; Za tó sumo sze more ország szkrbeti AI 1875, kaz. br. 2; Ár geto je Rim Vlaskoga oržága náj vék|e mejzto KŠ 1771, 433; szta dvá krepkiva decska vu dolino országa sla KAJ 1870, 133; Potom országa ravnanya z-nôvics na prednyara prislo AI 1875, kaz. br. 3; Nas oržag nam ti obdersi SM 1747, 86; naj mi v-Vlaski oržág plávamo KŠ 1771, 423; Vogrszki národ ete Ország z-orosjom priszvojivsi KOJ 1833, X; dúg i dr̄ugi sztroskih 'ze tak országa te'zijo AI 1875, kaz. br. 2; ka je v-Grcskom oržági od ti neverni na edno Olivo obeleni KŠ 1771, 159; da vszi známo po vogrszkom gúcsati vu vogrszkom országi KOJ 1833, X; Da v-Törszkom országi szamo torszke vore cslovek AI 1875, kaz. br. 3; Z-tühinszki országov vno go mládi bojnickov odévsi AI 1875, kaz. br. 3; Jedinszke oszobe, tálovje szvéta, varasôv, országov imé je vsze lasztivnoimé AIN 1876, 10; Za országe i za lüdsztvo je najvékse dobrotivnoszt mir AI 1875, kaz. br. 3; sztopáj v-nisteri orszagé na deszét palcov raztálan KAJ 1870, 65; V-právdeládanoszti országej.. právde miniszterium more doprineszti AI 1875, kaz. br. 2; Vu táksih országaj je szamoládnoszt AI 1875, kaz. br. 2; poszlaniksztvo, stero dr̄ugimi országmí navküp dosztájajôcsa dugoványa vozravna AI 1875, kaz. br. 3 **2.** navadno v zvezi **nebeski orsag nebeško kraljestvo, nebesa:** nai tak raszté tvoi ország med nami ABC 1725, A7a; ár je tou nyemi nebe|zki Oržág SIZ 1807, 3; moucs czirkevna, ali Nebe|zkoga Oržága klücs TF 1715, 11; Vu|enyje Nebe|zkoga Oržága Klücvov SM 1747, 36; Po |zmrti |zvojga oržága, Gládali bomo SŠ 1796, 19; i vu tvojj odicseni oržág nejzéo SM 1747, 64; Hodte vu oržágh Nebe|zki SM 1747, 83; idemo vu tvojj oržág nebe|zki KŠ 1771, 848; Znami delis oržága tvojeja BKM 1789, 178; Vu nebe|zki oržág nász pelat BKM 1789, 9; Ar za té |zvej| dá nam Bog |zvojega oržága SŠ 1796, 150;

kaibi |ajz vnyegovom Oržági ponyem |ivel TF 1715, 23; vu mojem oržági bodte prebivali SM 1747, 83

ört -a m **oral:** i vu nyé krajini vnougo jezér ortov zemlé ogvüsijó prôti kvári povôdni KAJ 1870, 110

ortografia -e ž **pravopis:** Právo Piszanye, ali ortographia je návuk KOJ 1833, 10

orúžiti -im dov. **umazati, oskruniti:** Grêh na meni kêp bo'zi Vtepé ino orú'zi KAJ 1848, 224

orúžniti -im dov. **umazati, oskruniti:** ka szo i tanács Visesnyega orú'znili TA 1848, 9

osàjèni -a -o prid. **zasajen:** Edna vês je sploh sadovenim drevjom bila osajena BJ 1886, 25

osebújni tudi osebójni -a -o prid. **poseben:** za volo nyihove oszebujne zaszlü'sbe, i csészti KOJ 1845, 27; O|zbeuinom Zákonom, gledoucs na Tri keipe SM 1747, 34; O|zbeuinim Zákonom SM 1747, 34; O|zbeoinom Zákonom SM 1747, 37; Zgrüntávanye récsih je tó, po sterom sze z-edne ino dr̄uge récsi oszebujne recsi zgrüntajo AIN 1876, 69; keliko razlocsnih glászov, teliko oszebujnih liter KOJ 1833, 2

osék -a m **osek, ograja okrog vodnjaka:** Na tó jamo zmêri i narédi eden oszék AIP 1876, br. 8, 8

ósel tudi óseo ósla **osel:** Ne boidite kako kony ino Oszel SM 1747, 96; ka pod bremenom le'zi onoga o|zeo KŠ 1754, 52; Koga vol, i oszel, za Go|zpodna |zpozna BKM 1789, 27; Poj|bics i oszel KAJ 1870, 32; Osel AI 1878, 14; Návaden oseo má AI 1878, 36; Ne po|felei ani o|zla TF 1715, 17; Ne poselei ni oszla ABC 1725, A4b; Ne po|felei ni o|zla SM 1747, 46; nemremo poseleti Na|šlega bli'znyega .. ino o|zla KŠ 1754, 65; ne odvêze o|zla od |ájzeo KŠ 1771, 216; Múv biká ali trôb oszla je nenaszláden KAJ 1870, 1; Csi |ze nagodis na güncza ali o|zla KŠ 1754, 52

òselnica -e ž **oslica:** |zedécsi na 'zrbéti pod járem navajene o|zelnicze KŠ 1771, 68; i preczi nájdeti edno O|zelniczo privézano KŠ 1771, 67; Kri|zstus I. na o|zelniczi v-Jeru'zálem gyejzdi KŠ 1771, 136; Ka gyejzdis na o|zelniczi BKM 1789, 2

òsem tudi òsen glav. štev. **osem:** O|zem Nyóltz KM 1790, 96; Ene|šja, od o|zem lejt le'zécsega na po|zteli KŠ 1771, 370; Ali oni de|zét i o|zen, na |tere je |zpadno türen vu Siloi KŠ 1771, 215; Dávida 'Zoltár k naprêszpévanyi z oszem sztrünami TA 1848, 9; li |zamo o|zen |ze ji je najsló verni KŠ 1754, 11a

òsemdeset tudi òsendeset glav. štev. **osemdeset:** I bilaje vdovicza, okoli o|zendezét i |tiri lejt KŠ

- 1771, 171; vzemi tvoj li|zt, i pi|í ofzende|zét KŠ 1771, 225; Ofzemdelzet Nyóltzvan KM 1790, 96
- osemdvájseti** glav. štev. *osemindvajset*: Csernáv Ferko oszemdvajseti lét sztar decsko bio AIP 1876, br. 4, 5
- osemnájset** tudi osenájset glav. štev. *osemnajst*: Ofzemnájzet Tizennyoltz KM 1790, 96; |tera je |zlabo|zti dühá mejla ofzenájzet lejt KŠ 1771, 216
- osemnájseti** tudi osenájseti -a -o vrstil. štev. *osemnajsti*: Oszenájseti (XVIII.) táo KŠ 1771, 58; Oszemnájseti táo KM 1796, 107
- osemstou** glav. štev. *osemsto*: Ofzem|ztou Nyóltz|zá|z KM 1790, 96
- ösendesetšrti** -a -o vrstil. štev. *štiriinosemdeseti*: i djáo vő |támpati vu Wittebergi v 1584. leti KŠ 1771, A6b
- ösentréseti** glav. štev. *osemintrideset*: niki cslovik, ki je ofzentré|zti lejt bio bete'zen KŠ 1771, 278
- ösépnice** tudi osípnice -ic ž mn. *koze*: Na vsze ete nevoule szo prisle oszépnicze (bobinki) KOJ 1914, 130; Bobinke (oszipnicze) szo tőrci prineszli KOJ 1845, 117
- ösét** -a m *osat*: Ve zlocsa|zte tráve, Ofzet, hebet, trnye, Meni rodilo bode BKM 1789, 192
- osičeni** -a -o prid. *nasičen*: Naj ofzicseni tebé ne zatajim i ercsém KŠ 1754, 220
- osijati** -am dov. *obsijati*: Szvéti Düh Boug! oszijaj nász z-trákmi tvoje milosztí KOJ 1845, 123; Zdáj szo mira blagoszlovi oszijjali Vogerszko Králesztvo KOJ 1848, 13
- osipati** osíplem dov. *osipati*: Sztrőszim jo (jablano), osziple vesz szád KAJ 1870, 103
- osipnički** -a -o prid. *kozav*: csi jo sto od edne ali druge oszipniczke nevole szloboden osztáo KOJ 1845, 117
- oskerbíteo** -ela m *oskrbnik, upravitelj*: kolocsanszki Érsek i navküp győrszke píspekije oszkerbíteo KOJ 1914, 119
- óskop** -a m *skopost*: Geto je nemilo te'zi Bremen, stero nad nyôv le'zi Pri ôszkopi 'zivlénya KAJ 1848, 305
- oskrbèti** -ím dov. *oskrbeti, preskrbeti*: Henrik Czaszar gráde i meszta dao obzidati mocsno, i nyé z-sztróskom oszkrbeti KOJ 1848, 8; Ove je pa z obilnim sztrósko oszkrbo KOJ 1848, 24; Czaszar nyim pa odgavori, naj bi sze z-szlovenszkim Predgarom oszkrbeli v-Csobi KOJ 1848, 108 **oskrbleni** -a -o *oskrbljen, preskrbljen, opremljen*: nyim Mésniki dáni, ki szo z-véksema oszkrbleni z-doliszprávlenih Jezuitov premo'senya KOJ 1848, 112; Tüdi szo fare nasztanile ino Szlovenje z szlovenszkimi dühovniki oszkerbleni KOJ 1914, 103
- oskrúniti** -im dov. *oskruniti*: Ki je i czérkev |züksávaó ofzkrúniti KŠ 1771, 416; Steri té ták|í Bo'ze imé med nami ofzkrúni KŠ 1754, 158; veliki |zmrtni grejh vesini, po |terom ofzkrúni Pokoure Szvelztvo KMK 1780, 76; ni |zerczé ni pamet, niti tejlo ne ofzkruni sz 1807, 25; i oszkrúni závezek nyegov TA 1848, 14; Eta |zo tá, |tera ofzkrunijo csloveka KŠ 1771, 51; Sterov |zem roké ja|z ofzkruno BKM 1789, 208; i ofzkruno je eto |zvéto me|zto KŠ 1771, 409; Ki je vere szvoje neódao, Nėoszkrúno v-rėcsi, vdeli KAJ 1848; ár je v|záko tejlo ofzkrúnilo |zvojo pout na zemli KŠ 1754, 11a; da bi |ze ne ofzkrunili KŠ 1771, 326 **oskrúniti se** -im se *oskruniti se*: i tak |ze nyim dűsna vejjzt, nemocsna bodoucsa, ofzkrúni KŠ 1771, 505; i po nyem |ze vnougi ofzkrunijo KŠ 1771, 695 **oskrúnjeni** -a -o *oskrunjen*: je czejla zemla ofzkrunyena bila KŠ 1754, 11a; tak da je zemla oszkrúnyena z krvi preleányem TA 1848, 89; Csi|zti, ka je ofzkrunyeno BKM 1789, 118; prosnaya Oszkrúnyenoga szrdcza KAJ 1848, 151; Ofzkrunyene |zo nám poti BKM 1789, 339 **oskrúnjeni** -a -o sam. *oskrunjeni*: tim ofzkrúnyenim pa i nevernim je nikaj nej csi|zto KŠ 1771, 658; i pepéo teliczte te ofzkrúnyene polzvecsuje KŠ 1771, 686
- oskrunjávati** -am nedov. *skruniti*: kak dugo sze bode spótao .. i nepriátel oszkrunyávaó imé tvoje TA 1848, 59
- oskrunjenjé** -á s *oskrunjenje*: naj |ze zdr'závajo od ofzkrunyenyá bolvanov KŠ 1771, 389
- oskrúnoti** -em dov. *oskruniti*: oszkrúnoli szo prebivaliszce Iména tvojeja TA 1848, 59
- oskűsiti se** -im se dov. *preizkusiti se*: ako vá|z te nevoule hicza |zrécla, (stera |ze vám zgodi, da bi |ze ofzkű|zili) SM 1747, 30
- oslábíti** -im dov. *oslabiti*: da nepozábis tvojeja Bogá i naj dűsa neoszlabi KOJ 1845, 48; Ali Go|zypoud ga je |teo zmo'zd'ziti i ofzlabiti KŠ 1771, 815 **oslábíti se** -im se *oslabiti se*: gda on jeretin|ztvo i |zrdito|zt tejla delo zové. I veli, ka |ze te|li právda ofzlábí KŠ 1771, 446 **oslábłeni** -a -o *oslabljen*: On pa, szirmacsek je tak oszlablen, da sze je komaj znao na nôge opraviti KAJ 1870, 165; oszlablena je mőcs moja od pregresénya mojeja TA 1848, 23
- oslablénje** -a s *oslabitev*: Ali uprav tou je nagnilo szouszede, da szo sze na enkrat vzdignoli na oszlablejnye Károlove mocnoszti KOJ 1848, 107; Tőköli vidėvsi

szvojeja branitela oszlablejnye, sze je z czaszarom pogodó KOJ 1914, 143

oslábnoti -em dov. *oslabeti*: Bádjadni; oszlabnoti KOJ 1833, 151

oslájšati -am dov. *osladiti, narediti bolj prijetno*: Bojdmó dobri med szebom, edendrügomi oszlájsajmo bridki 'sitek KOJ 1845, 82

osléjpati -im dov. *oslepiti*: Ófzlejpo je nyih ocsi KŠ 1771, 309; Tá kúga tisztomi je ocsi oszlejpara KOJ 1845, 117; Kaj nyé jáko hvális, doubó fzi vrtanke, Zátó nej csüdo, kaj fzo te ófzlejpile SIZ 1807, 53; pren. Pamet mi oszlepijo KAJ 1848, 149; Vu fteri je Boug etoga fzevjeta ófzlejpo pámeti ti neverni KŠ 1771, 534 **oslépleni** -a -o *oslepljen*: zgrabili ga, ino oszleplenoga v-témniczo zaprli KOJ 1848, 18

oslépnoti -em dov. *oslepeti*: Vakulni; potemneti, oszlepnoti KOJ 1833, 180; Cslovek z-léhka oszlepne KAJ 1870, 31

oslepüvati -üjem nedov. *povzročati, da kdo ne more razsodno misliti*: Têlo, i telovna 'zelno'zt Nam pamet ófzlepüje BRM 1823, 141

òslica -e ž *kopa slame*: Vu skegnyé szo okóli gyümn vu lèpom rédi sztalé oszlice KAJ 1870, 116; Velki vihér je bio, oszlicze odneszo AIP 1876, br. 9, 7

osliček -čka m *osliček*: Najfao je pa Jezus ófzlicska KŠ 1771, 307

òsličin -a -o prid. *osličin*: Osličino mleko je prav vráčilivo AI 1878, 14

oslobájanje -a s *osvobajanje, osvoboditev*: Za prvi poszeo szi je 'Siga vzéó szvoje Tivárisice oszlobájanye KOJ 1848, 49

oslobájati -am nedov. *osvobajati, reševati*: Vouznike ófzlobájati KMK 1780, 97

osloboditeo -ela tudi osloboditel -a m *rešitelj*: Oh Jezus! moj Zvelicsiteo ino ófzloboditeo KŠ 1754, 236; pride Siona ófzloboditeo KŠ 1771, 474; on bode ófzloboditeo 'Sidov'zkoga lü'ztva KM 1796, 82; Jasz szem oszloboditel tvoj KAJ 1848, 34; oszloboditel moj, Goszpodne, nemüdi sze TA 1848, 55; ocsa i oszloboditel nyé otrokov KAJ 1870, 130; ki fzi nám tvojeja fz. Sziná za ófzloboditela dáó KŠ 1771, 844; Zátó je poszlo fzina, I ófzloboditela BKM 1789, 14; Imenüvao je pa Fárao Jó'zefa za Ófzloboditela fzevjeta KM 1796, 29; i nede vam oszloboditela TA 1848, 41

osloboditi tudi osloboditi -im dov. *osvoboditi, rešiti*: dabi náfz od fzkvarjenyá ófzloboditi mogao KŠ 1754, 107; Zná Gofzpod te pobo'zne fzküsávanya ófzloboditi KŠ 1771, 720; Vász scsé ófzloboditi BRM 1823, 8; ja'z te ófzlobodim SM 1747, 57; ófzlobodim te, i ti bos mené dicso KŠ

1754, 22; Toga od v'fzaka zla ófzlobodis SM 1747, 85; Da náfz od fatana ófzlobodis KM 1783, 75; Gofzpod mené ófzlobodi SM 1747, 31; Gda náfz czilou ófzlobodi KŠ 1754, 178; Petra angyeo ófzlobodi KŠ 1771, 378; Ki Nász oszlobodi Od greha KAJ 1848, 2; Bôg, ki oszlobodi pobo'zna szczá TA 1848, 6; Ali naz ófzlobodi od v'fzega hüdogá TF 1715, 30; Obdersi Dússó moio, i ófzlobodi me SM 1747, 94; Zakaj pa, ófzlobodi KŠ 1754, 177; nego ófzlobodi náfz od hüdogá KŠ 1771, 18; Goszpodne, i oszlobodi me od mrejs protivnikov KM 1783, 6; Nego ófzlobodi náfz od hüdogá KM 1790, 109; Bo'ze! oszlóbodi me od vszé moji pregancsarov TA 1848, 6; vüpali fzo fze i ófzlobodo fzi je KŠ 1754, 182; kifzi me od fzmrti oszlobodo KM 1783, 4; fterie mené od fzmrti vönka ófzlobodo TF 1715, 22; Kri'fztus je náfz ófzlobodo KŠ 1754, 120; Ki náfz je zták'je fzmrti ófzlobodo KŠ 1771, 530; da bi náfz ófzlobodo zetoga fzevjeta KŠ 1771, 557; Ki bi te fzevjet f'z'kvárjenya ófzlobodo BKM 1789, 8; i doli fzam prífao, naj je ófzlobodim KŠ 1771, 361; naj náfz od peklén'fzkoga ognya ófzlobodi KŠ 1754, 146; Vüpaó fze je v-Bougi, naj ga ófzlobodi zdaj KŠ 1771, 95 **osloboditi se** tudi osloboditi se -ím se *osvoboditi se, rešiti se*: Kai terbei cfiniti, ako fze f'zvoih greihov fché ófzloboditi TF 1715, 35; f'etifze zgrehov ófzloboditi SM 1747, 81; Da fze ófzlobodim od neverni KŠ 1771, 483; na tom boj, da fze ga ófzlobodis KŠ 1771, 14; Ako hocses mrejtí te fze ófzlobodis SŠ 1796, 82; Ár po vöri fze cslovik ófzlobodi od grejha KŠ 1771, 444; ako'fze z'nyihovi greihov ófzlobodio TF 1715, 35; fze je komaj ófzlobodo z-'Sidov'fzki rouk KM 1796, 125; Ktebi fzo zezávali i ófzlobodili fzo fze KŠ 1754, 182; Bog je nei hotel nego dabi fze od greha ófzlobodo SM 1747, 8; I naj fze ófzlobodimo od nepri'fztojni KŠ 1771, 629; naj bi fze ófzlobodo od te obcf'fzke pogibelno'fzti KM 1796, 11; kai bi fze oni ófzlobodili SM 1747, 11 **oslobodivši se** -a se -e se *ko se je osvobodil, rešil*: i od f'ztráha protivnikov fze oszlobodiv'f' f'ivémo KM 1783, 102; Ófzlobodiv'f' fze zbloude BKM 1789, 66 **oslobòdjeni** -a -o *osvobojen, rešen*: da ja'z ófzlobodjen, ve'fzelen tebe hvalim SM 1747, 96; i po'fzlühnyen od f'ztrahá je ófzlobodjeni KŠ 1771, 678; Vidim f'zuncza f'zvetlo'fzti, Od nevoul ófzlobodjen BKM 1789, 374; i mi f'zmo czilou 'znyegove vouze ófzlobodjeni KŠ 1754, 111; Ófzlobodjeni pa od grejga, f'zlugi f'zte vcsinyeni pravice KŠ 1771, 460; Po tebi f'zmo ófzlobodjeni BKM 1789, 90

oslobodjávati -am nedov. *osvobajati, reševati*:

Ki nájz je ztáke ľzmrty ofzloubodo i ofzlodbodjáva KŠ 1771, 530; Ki pride opitat I nájz ofzlodbodjávat BKM 1789, 8; Mené od vľzáke pogibeli ofzlodbodjáva ino varje KŠ 1754, 86

oslobodjeník -a m *osvobojenec, rešenec*: I zdaj tudi on ľzám Od protivnikov ofzlodbodjeník BKM 1789, 268

oslobodjenjé -á s *osvoboditev, rešitev*: Oh Jezus, moje ofzlodbodjenjé KŠ 1754; Ár ľzi i tam zmenom, mo Ofzlodbodjenjé BKM 1789, 161; je glász veszelnosztí i oszlodbodjénya TA 1848, 98; Záto tou ofzlodbodjenjé mirovno csákajmo KŠ 1754, 178; ki ľzi zvekivecsne ľzmrty ofzlodbodjenjé nám obecsao KŠ 1771, 841; i dónok ľzo nej gori vzéli ofzlodbodjenjé KŠ 1771, 693; Ka je obecsao csloveki na nyega ofzlodbodjenjé KMK 1780, 11; Vezélo ga csákaj na ofzlodbodjenjé SŠ 1796, 10; Nevolnim grêsnim ľudém Ofzlodbodjenjé BRM 1823, 19; Prosnyja za oszlodbodjenjé nedúznosztí TA 1848, 20; Ti ľzi ľze na oszlodbodjenjé Cloveka poprijao KM 1783, 30; Rodjeni Jezus, Ofzlodbodjenjé BKM 1789, 36; ka je Efezus: gde ľze je po z-Pathmuľa ofzlodbodjenjey dr'zao KŠ 1771, 752

oslobòdni -a -o prid. *osvobojen, rešen*: gde onih, od vľzeih nevol etoga ľzveita ofzlodbodni nyega vidili bodejo SM 1747, 3

oslobodník -a m *rešitelj, odrešenik*: Ofzlodbodník, Obelzelník Bode Bôg BRM 1823, 371; Naj vszém sz-pokvarjenosztí Bode oszlodbodník KAJ 1848, 59

osmehávati -am nedov. *zasmehovati*: Bo'se i predgarov rejcsi za krátki csasz oszmehávati prepovedáva KOJ 1845, 31; Velikás ga je szmeo oszmehávati KOJ 1848, 70; nenájde trousta pri dühovniki szvojem, steroga opombe je pred tem vedno oszmehávata KOJ 1845, 62

osmejáti osmejém dov. *osmešiti*: Te bivajòcsi vu Nébi je oszmějé TA 1848, 3; I ofzmejali ľzo ga KŠ 1771, 117, 196 **osmejáti se** osmejém se tudi osmijáti se osmijém se *osmešiti se*: Ár ľze dá poganom, i ospota Ofzmijé ľze KŠ 1771, 233; Naj ľze oszmějé, i na spot szpádnejo, ki iscesejo dűso mojo TA 1848, 55 **osmejòči** -a -e *zasmehujoč*: I spotlivczom vrêmen nihás Rêcs Tvojo ofzmejòcsim BRM 1823, 117

osmejávanye -a s *zasmehovanje, posmehovanje*: Csi ľze ľz. piľzmo, od Bogá ino nyegovoga dela preobrné na ofzmejávanye KŠ 1754, 19; Vò szi nasz dao na spot na oszmějávanye onim, ki szo okòli nász TA 1848, 36

osmejávati se tudi osmijávati se -am se nedov. *zasmehovati, posmehovati se*: Boug ľze ne dá

ofzmejávati KŠ 1771, 569; Ja ľze li ofzmeávam ľnyih SM 1747, 74; Vszi vidòcsi mené oszmějávajo sze TA 1848, 17; i ofzmejáváli ľzoľze 'znyega KŠ 1771, 225; niki ľzo ľze ofzmejáváli KŠ 1771, 397; vò z-váraľľa idoucfi ľzo ľze 'snyega ofzmejáváli KM 1796, 77; ali takájse szo ľze i oszmějáváli szvojim domacsim pripovedávati KOJ 1914, 122; Z-starcov ali ovači falingásti ľudi se je nigdár nej osmejávao BJ 1886, 23

osmejúvati se -am se nedov. *posmehovati se*: den Sze od ľzvéta ofzmejútje BRM 1823, 289

osmérí -a -o ločil. štev. *osmer, osem*: K Krľztsánľzkoy Praviczí ľzlisijo i one plemenite ofzmére jákoľzti, ľtere je KMK 1780, 96

òsmi tudi ósmi -a -o vrstíl. štev. *osmi*: Ofzma SM 1747, 45; Oszma ABC 1725, A4a; Ouszmi (VIII.) táo KŠ 1771, 24; ľze je 'Zidoľzka decza na ouľzmi dén vczipila KŠ 1754, 185; Obrezan ľzam ouľzmi dén KŠ 1771, 596; Poveimi ofzmo Bosjo zápoved TF 1715, 16; Na ouľzmi dén ľze obrezo BKM 1789, 53; Povej mi Ouľzmo Bo'zo zapovid KŠ 1754, 54; I zgoudilo ľze je vu ouľzmm dnévi KŠ 1771, 165

osmoditi se -ím se dov. *osmoditi se, ožgati se*: Dónok ľze ti na teliko Mouk ne ofzlodbodis, Kakľté ľze ofzmodis BKM 1789, 453

osmrťiti -ím dov. *usmrťiti, ubiti*: jasz szem 'ze sztára, csi me oszmrťijo, nika nevesini KAJ 1870, 165

osnájžiti tudi osnájžiti -ím dov. *1. očistiti*: Farizes ľzlepi! ofznáj'zi prvle znotrejsnye pehára KŠ 1771, 77; pred pragom szi obütelo osnáj'si KOJ 1845, 25; zemlou ofznáj'zo KŠ 1754, 94; Tá pridòči je pervle svojo obütel od blata osnájžo BJ 1886, 23; one divojke i ofznájzile ľzo lampaje ľzvoje KŠ 1771, 84; pren. Vòro ľzvojem 'sitkom dobro naj ofznáj'si SŠ 1796, 23 *2. olepšati, okrasiti*: Eto czérkev je dála od znoutra i zvüna osnáj'siti KOJ 1914, 153; Jezus! osnáj'zi me Zmodrousztyov KŠ 1754, 247; Nyive ofznáj'zis k-nasoj dobroj vòli BRM 1823, 433 **osnájžiti se** -ím se *doseči moralno sprostitev*: I rad bi ľze vtvojoj krvi Ofznáj'zo KŠ 1754, 256 **osnájženi** -a -o *1. očišćen, moralno sprošćen*: Dáj mi i poniznoszt, Tak bodem zadosztá Etak osnáj'zen ja KŠ 1754, 247; Szpráve vòre ľzádóm da ofznáj'zen bom BKM 1789, 363 *2. olepšan, okrašen*: od czérkvi, ka je zlejpim kaményem i zdármí ofznáj'zena, ercsé KŠ 1771, 241; ľzvéta meľzto, liki zárocnsiczo ofznáj'zeno mou'zi ľzvojemí KŠ 1771, 804; Ár je dobre 'sené, delo ofznáj'seno SIZ 1807, 34

osnávlanje -a s *izobraževanje*: ár nesetútje vszáki bisztro tekòcsega vrêmena na

znávlanye rázuma i szrcza szvojega obracsati
KAJ 1870, 160

osnávlati -am nedov. *izobraževati, vzgajati*: Ár kaksí áldov je za szvét, Te mále osnávlati
KAJ 1848, 11; Eta drága domovina nasz hráni
i osnávla KAJ 1870, 162

osnóuviti -im dov. *ustvariti*: Gojzpod, ki me
je lzebi od moje materé utrobe na lzluo
oľznuovo KŠ 1771, 816; Dobri Boug Ete lzvejt
i osznouvo BKM 1789, 13 **osnóuviti se** -im se
nastati, razviti se: Ovo, vu nepraviczi szem
sze osznóvo TA 1848, 41; Cslovik lze komaj
vö oľznovi Z-krvi, lzkuoľzt BKM 1789, 360;
Csi lzmo lze nej oľznouvili, Na nyegov
kejp ponouvíli BKM 1789, 259 **osnóvleni** -a -o
ustvarjen, spočet: gda lzem osznovlen bio
vmaternom tejli KŠ 1754, 241; dokecs oľznovlen
bode Kriľztus vu vami KŠ 1771, 565; Csi je pa
lzľúzba lzmrti vu piľzkaj, ltera je oľznovlena
vkameni táblaj KŠ 1771, 533

osnováti -ém dov. *osnovati, ustanoviti*: Nameno
je Béla I. vecs dobrih vredjeny osznováti KOJ
1848, 19; Ona je szedem nouvih Püspekijh
osznovála KOJ 1848, 11 **osnováti se** tudi osnováti
se -ém se *nastati*: i pogüblejnja novi
pogibelni vihér za Krála sze osznouva KOJ
1848, 27; Z-toga sze je za 'Sigo nouva neprilika
osznovála KOJ 1848, 50

osnovávati se -am se nedov. *snovati se, nastajati*:
je med goszpodov szlislivo müvlanye
nasztániło, szpuntanye sze oznovávalo KOJ
1848, 97

osoba -e ž **I. oseba, človeški posameznik**: Moj
priáteo! one oľzobe nega domá SIZ 1807, 30; ka
je nej li ednoj gvüsnój oľzobi ali gmajni, nego
vľzejm gmajnam Bo'zim piľzani KŠ 1771, 744;
zvolo lzi je edno poľteno Oszobo SIZ 1807, 4;
na vszákse ednoga plemena oszobo AIN 1876,
10; kako dabi tou vu lzvojoi oľzobi delao TF
1715, 35; kaj lzta, lze etivi oľzobi polübile SIZ
1807, 4; ka je Boug nej oľzob prebirávecz KŠ
1771, 373; Kak dugo bodete oszobe ti hüdi
prijémali TA 1848, 68; csüdivajoucsi lze nad
oľzobmi za hafzka volo KŠ 1771, 759 **2. božja
oseba**: Od Kriľztuľove oľzobe KŠ 1771, 196; Ki
je vu trojoj oľzoubi BKM 1789, 248; Neznani
ljam pa bio vu oľzobi gmajnam Judee KŠ
1771, 558; na pervom táli tri zagviľne Oľzobe
imenüje TF 1715, 38 **3. oseba kot slovníčna
kategorija**: pred nyé dejvajoucsi 2. oľzobo KŠ
1771, 669; stero sze prisztája szamo jedinszke
oszobe AIN 1876, 10; Jedinszke oszobe je vsze
lasztivno imé AIN 1876, 10; Vküpnóimé, stero

z-vecs ednoféle ali razlocsne oszób sztojécse
vno'zino znamenüje AIN 1876, 10

osóbdostávek -vka m *končnica*: Szamo-
sztojécsci zaposztavki ednoga ládanya
oszóbdosztavkom sze vugiblejo AIN 1876, 26

osóbní -a -o prid. *oseben*: Oszobno zdásnye
vrémen AIN 1876, 57; zaiménov I. oszobni AIN
1876, 32

osódití tudi osóudítí -im dov. *obsoditi*: ti v-praviczi
Oszódis sztávo lüdi KAJ 1848, 18; reicsjom onda
oľzodi nyé SM 1747, 83; i oszódijo nedu'zno krv
TA 1848, 78; Oszódi nyé, Bóg, da odpádnejo TA
1848, 5; Bóg vam je szvetloszt oszódio BRM
1823, 17; na pekeo oľzoudis mojo düľczio KŠ
1754, 231; Jezus lidi oľzoudi KMK 1780, 18; hüde
na ogyen Oľzoudi Boug pravicsen BKM 1789,
19; Csi nyega na moko i lzmrt oľzoudimo KŠ
1754, 55; i oľzoudijo ga na lzmrt KŠ 1771, 65; i
vľzákomí vu právdi praviczio oľzoudijo KM
1790, 90; nebi oľzoudili ete nekrivicsne KŠ 1771,
38; ka lzi eta oľzoudo KŠ 1771, 794; oľzoudo je
lztaráže KŠ 1771, 380; ga je na kri'sno drejvo
oľzoudo KM 1796, 108; gda bi toga Jezufa ne
poznali, oľzoudili lzo ga KŠ 1771, 383 **osódití
se** tudi osóudítí se -im se *obsoditi se*: naj s
oszódijo vszi poganye pred liczom tvojim TA
1848, 8; gde lze mi je potrejbno oľzouditi KŠ
1771, 419; náj lze premágas, gda sze oszoudis
KOJ 1845, 128; Kama lze oľzoudi düľja KMK 1780,
99; pokárao bi lze od vľzej, i oľzoudo bi lze
od vľzej KŠ 1771, 519; Naj lze oľzoudijo vľzi
KŠ 1771, 628; liki i lze je 'ze lzáam oľzoudo KŠ
1771, 661 **osóđjeni** tudi osóđjeni -a -o **I. obsojen**:
Kriľztus od popov na lzmrt oľzodjeni KŠ 1771,
92; Od Ocsé na lztvetloľzt oľzodjen BRM 1823,
12; lzi na lzmrt oľzodjen BKM 1789, 77; Te je
na 8 meszece temnico ozojen AIP 1876, br. 3,
4; i eľcse nej oľzodjenoga bicsuvati KŠ 1771,
412; i ne bodte oľzodjeni KŠ 1771, 185; nisteri
szo pa na gálje oszojeni KOJ 1848, 96; je krivce
do szmrti na vouzo oszodjene vöpüszto KOJ
1848, 123 **2. dan, dodeljen**: da szo dohodki
z-Horvátszkoga Andrási oszodjeni KOJ 1848,
32

osodjávanje -a s *sojenje*: Nemocsnoga pa vu
vöri gori prime, nej na oľzodjávanye miľzeo
KŠ 1771, 479

osodjávati -am nedov. *obsojati*: da ga zdr'zi od
oni, ki oszodjávajo 'zitek nyegov TA 1848, 93

osodjávec -vca m *sodnik, presojevalec*: i
oľzidjávecz je miľzeo KŠ 1771, 677

osólití -ím dov. *osoliti*: csi pa lszou neľzlána
bode, vkom jo oľzolite KŠ 1771, 132 **osóleni** -a -o

osoljen, slan: Tak ni eden štūdunecz ofzoleno i ŷlatko vodou nemre dávati KŠ 1771, 750

osramežlávati -am nedov. *sramotiti*: i ofzrame'zlávate one, ki nemajo KŠ 1771, 512

osramotéjnje -a s *sramotenje*: kak od hūdovolnih pretrpleno oszramotejnje KOJ 1845, 38; Eto oszramotejnje je Matyasa I. pod'sigalo KOJ 1848, 64; brezi oszramoténya znájo naprêprineszti AIP 1876, br. 3, 7

osramotiti -ím dov. *osramotiti*: ne dai me ofzramutiti SM 1747, 94; nej jo je ŷteo ofzramotiti KŠ 1771, 6; Vūpanye pa ne ofzramoti KŠ 1771, 457; Dūso ŷzvojo ofzramôti BRM 1823, 391; da me vtom ofzramotijo KŠ 1771, 709; Ne piŷem záto eta, naj váŷz ofzramotim KŠ 1771, 497; Boug; naj te moudre ofzramoti KŠ 1771, 492; Oni znájo zamúcsati, ka bi bete'snike oszramotilo KOJ 1845, 111 **osramotiti se** -ím se *osramotiti se*: proŷzim te, da ŷze ofzramotim SM 1747, 59; Ár, csi bom ŷze i obilnejŷe kaj hválo, ne ofzramotim ŷze KŠ 1771, 545; Znam, kâ ŷze nigdar 'znyim neoszramotim KAJ 1848, 7; Ne ofzramotis ŷze pri nyem BKM 1789, 195; naj ŷze té, ki je prouti, ofzramoti KŠ 1771, 659; On ŷze neoszramoti KAJ 1848, 185; oni licze ŷze neoszramoti TA 1848, 26; i ne ofzramotimo ŷze od nyega KŠ 1771, 729; Bog moj naj ŷze neoszramotim TA 1848, 19; Naj ŷze oszramotijo TA 1848, 28; nej ŷzam ŷze ofzramouto KŠ 1771, 541 **osramóteni** -a -o *osramočen*: na tébe ŷzo ŷze szlonili, i nej ŷzo oszramóteni TA 1848, 17; Matyas I. oszramóten ŷze je o'seno z-Beátrixov KOJ 1848, 66 **osramótnjeni** -a -o *osramočen*: ár ŷzo ospotani i oszramótnyeni ti iszkajócsi szpadáj moj TA 1848, 36

osramotliven -vna -o prid. *sramoten*: Novine jáko proti piŷejo povoljényi oszramotlivnoj pogodbi AIP 1876, br. 5, 2

osramòtni -a -o prid. *osramočen*: i zdaj szam jaz oszramotni gráto AIP 1876, br. 10, 6

osřčiti -ím dov. *opogumiti*: Tou je Lutra tak oszercsilo, da je KOJ 1914, 113

osrêčanje -a s *osrêčitev*: ŷze je niksi trūd i sztrosek nej vnou'sao za vcsenyé i oszrecsanye otrokov KOJ 1848, 6; za oszrecsanye szvojega lűsztva KOJ 1848, 23

osrêčati -am dov. *osrêčiti*: vucsenike z-obilnejšimi znányami obogatiti i oszrecsati KOJ 1845, 17; da more szvoje podlo'snike oszrecsati KOJ 1848, 11

ôsredek -dka m *rečni otok*: vsze je bej'salo, nekaj na mürszke oszredke KOJ 1914, 125

ostánejnje tudi ostánenje -a s *obstane*: Tou je 'zitka poboljšanye I vu ŷzrczi ofztáneye BKM

1789, 248; ŷzo pa za nikakso volo nej dáli csüti od du'se osztanenya lutheranszkih fararov KOJ 1914, 149; Sz. Stevan ŷze je nájmre szkrbo za osztánejnje práve vöre KOJ 1848, 13

ostánek -nka m **1.** *obstane*: Ár vidim, v-tejli nega ofztánka SŠ 1796, 175 **2.** *relikvije, sveti ostanki*: nego prineszao je vno'sino osztánkov od szvétih tejl KOJ 1848, 34 **3.** nav. mn. *potomec*: Kakda ŷze racúnajo po redi Szetovi osztánki KM 1796, 9; Od Adamovi drúgi Ofztánkov do potopa KM 1796, 9; Szpominao bom imé tvoje od deczé do osztankov deczé TA 1848, 37; radoszt nê szamo onomi, nego i nyega osztankom KAJ 1870, 11; Ádama ŷziroute, Ino ofztánke BKM 1789, 34; Jelj je Káj n meo ofztánke KM 1796, 10; li ofztánki ŷze zvelicsajo KŠ 1771, 469 **4.** *ostanek*: ki ŷzo ofztánki ovi Vandaluŷov KŠ 1771, A6a; Tak záto i vezdásnyem vrejmeni je ofztánek vcsinyeni KŠ 1771, 472

ostanjűvati tudi ostanűvati -űjem nedov. *ostajati*: pokrivalo nad ŷtejnyem ŷztároga Zákona neodkrito ofztanyűje KŠ 1771, 534; ka pa dobro Ofztanyűje, Toga ŷze daj dr'zati BRM 1823, 340; Delaven cslovek rad domá osztanűje KOJ 1845, 31

ostánoti -em dov. **1.** *ostati, ne prenehati biti, se nahajati kje*: nai prinyem ofztáneo TF 1715, 17; gda pride, edno malo nyemi je potrejbno ofztánoti KŠ 1771, 797; V groubi jaŷz ne ofztánem KŠ 1754, 290; ka nikoliko vrejmena pri váŷz ofztánem KŠ 1771, 525; na ŷzrejdi med nyimi, Prebivam, i ofztánem BKM 1789, 19; Megmaradni, osztánem -oti AIN 1876, 68; na ŷtero meŷzto ŷzpádne, tam ofztáne KŠ 1754, 146; Ofztani znami SM 1747, 47; ka bi nikoliko dni pri nyi ofztano KŠ 1771, 375; ofztánola bi do denésnyega dnéva KŠ 1771, 36; nai prinyem ofztáne TF 1715, 16; i tam je ofztano KŠ 1771, 69; Ofztánola je pa Mária 'znyom KŠ 1771, 165; to dejte Jezus je ofztanolo v Jeru'zálemi KŠ 1771, 171 **2.** *ne prenehati biti, obstajati*: Ofztani ti vmeni KŠ 1754, 226; Ofztani moj Boug zmenom BKM 1789, 387; Ofztanite vu meni SM 1747, 23; nego escse i v'zivoti mojem bi ne ofztano KŠ 1754, 225; Zakaj bi vinej osztano BKM 1789, 14; Zakâ bi vonej osztano BRM 1823, 9; Zdaj pa ofztáne vöre, vūpanye KŠ 1771, 517; Zato ti hűdi ne ofztaneio SM 1747, 92; nebélza nam ofztano SM 1747, 80; Jelie Kristus vu ŷzmerti ofztano SM 1747, 13; i vu iŷtini je nej ofztano KŠ 1754, 95 **3.** *izraža, da lastnost ali stanje osebká ŷe naprej obstaja*: ka bi ofztanoli vu miloŷci Bo'zój KŠ 1771, 384; vu kom je pozváni, bratje, vu tiŷtom naj ofztáne pri Bougi KŠ 1771, 503; dabiszmo

vpokoy mogli osztánoti ABC 1725, A7a; dai mi tebi do lzmerti veren olztánoti SM 1747, 52; da ti vola bode pri meni olztánoti KŠ 1754, 235; naj morem osztánoti vu tvojoj miloscsi KM 1783, 3; da bi mogao vu Goszpodna Hi'zi osztánoti TA 1848, 80; i pokoren olztánem SM 1747, 49; I dōnok pravicsen olztánés KŠ 1754, 253; Devlztvo nyé cšlztvo olztáne BKM 1789, 3; cšl do koncza vprávoj vōri olztánemo KŠ 1754, 117; Olztánemo vgrejhi KŠ 1771, 458; tak i vi nemorete, ako vu meni ne olztánete SM 1747, 23; csi vi olztánete vu mojoj rejcsi KŠ 1771, 293; ali csi tak olztáno KŠ 1754, 196; dobro nyim je, csi olztáno, liki i jałz KŠ 1771, 501; Olztante zdravi KŠ 1771, 390; ali: szrečno osztáne KOJ 1845, 30; kai bi te Cslovik vu taklem lzkvárjenyi olztano SM 1747, 8; naj dobri i verni olztánejo KŠ 1754, 168; Jeli lztá olztanola vu onom lztrecsnom lztálisi KM 1796, 6; kak lzte csákajoucsi trejni olztanoli KŠ 1771, 426; Ah ali pa oni lzo vu etom lztálisi nei olztanoli SM 1747, 50; Oni duhovje, lteri lzo vu lzvojem lzvełzvtvi olztanoli KŠ 1754, 94 **ostanejōuči** -a -e *ostajajoč*: bos vido Duhá doli idoučega i na nyem olztánejoučega KŠ 1771, 266 **ostánovši** -a -e *ko je ostal*: da tak vu tvojoj pravici olztanovlji pridemo KŠ 1771, 848; z-jednákov voulov do koncza osztánovlji vu vszem dobrom KM 1783, 111 **ostánjeni** -a -o *ostali, preostali*: i poubrali lzo zołztanyenoga drobtinya KŠ 1771, 48; Poberte gori to olztányeno drtinye KŠ 1754, 53; ali szledi po vnogom dé'zd'zi zaosztanyeno szemen tūdi v klice prislo AI 1875, br. 1, 8

ostanoviteo -ela m *ustanovitelj*: Medtémtoğa vogerszke Domovine osztanoviteo Árpád je nej dugo mogao v'sivati KOJ 1848, 8

ostanoviti -im dov. *ustanoviti*: sūrila sze je vogerszko Králesztvo nyemi tak osztanoviti KOJ 1848, 55; ino tak med domorodczy isztinszko i sztálno prinagnenye osztanoviti KOJ 1914, 148

ostarati -am dov. *ostareti*: gda pa olztáras, vō rałzprełztrés roké tvoje KŠ 1771, 335; Napravte lzi mo'snyé, ltere ne olztarajo KŠ 1771, 213; Stero je pa olztaralo i lzejri, blūzi je kkonczy KŠ 1771, 684

ostáti ostánem nedov. **I. ostati, ne prenehati biti, se nahajati kje**: Najbole je pri vodi osztáti KAJ 1870, 46; i v-hisi nikak nescso osztáti ABC 1725, kaz. br. 3; Pri tebi olztánemo SŠ 1796, 5; i tam olztante, dokecs vō idete KŠ 1771, 32; naj olztánés vu Efezulji KŠ 1771, 634; ali Szilás i Timotheus lztá olztála tam KŠ 1771, 395; pren. povszéd tú'sna pūsztina za nyim osztáne

KOJ 1848, 4; ka nyemi dojde szpōvanoga i ka za odajo osztáne AI 1875, kaz. br. 8; je nej lteo, kaibi li v'Zidovlzkom jeziki olztalo KŠ 1771, A4b; Dvá sztarejsiva sziná szta na bitviscsi osztála KOJ 1848, 5; szprotolésnye delo na keszno osztalo AI 1875, kaz. br. 8 **2. ne prenehati biti, obstajati**: I csi je Satan lztano prouti lzebi, nemore olztáti KŠ 1771, 110; on olztáne vu meni SM 1747, 24; Goszpod pa osztáne na veke TA 1848, 7; Eden csalj olztáno tejla SŠ 1796, 4; Gołzpod pa olztani zevlzejmi vami KŠ 1771, 630; Tak bi bilo olztalo BKM 1789, 27 **3. izraža, da lastnost ali stanje osebka še naprej obstaja**: ino je zapovedao pri tom osztáti, ka ona vōpovej KOJ 1845, 74; nyegova milołcscha olztáne vekivekouma TF 1715, 47; csi vu etoj lztálnołzti olztáne po vori KŠ 1754, 138; Devinlztvo olztáne czejlo BKM 1789, 20; vu nyi kak nezadovoljena neosztáne KAJ 1848, IV; i vu lzkūsávanyi lztalni notr do koncza olztánemo KŠ 1754, 128; da escse vnami olztáno hūda po'zelejnya KŠ 1771, 441; i potáksem vcséle nadala v'zitki osztáno AI 1875, kaz. br. 8; I nyé Devlztvo czejlo olzta BKM 1789, 25; Antóni je pa manyák olztao KM 1790, 36

ostáviti ostávim dov. **I. zapustiti, narediti, da kdo kaj dobi**: i vlza olztaviti nalja drūgim bomo mogli SM 1747, 72; I tou nam v-piłzmi olztávi SŠ 1796, 17; Kaj lzi palacse Olztavo tá BKM 1789, 2; mi lzmo vlza olztavili KŠ 1771, 63; pren. Tejlo i Krv, ltero lzi nám olztavo KM 1783; duhá je on z-plałcsom vrét olztavo Elizeułlji KM 1790, 77; I angyele, ki lzo olztavili lzvoje prebivaliłcse KŠ 1771, 758 **2. narediti, da preneha določeno razmerje s kom**: kak zlo i britko je olztaviti Gołzpodna Bogá KŠ 1754, 75; ne olztávim te KŠ 1754, 167; vpotrebi me ne olztavis SM 1747, 65; ár neosztávis oni, ki iscsejo tebé TA 1848, 7; Boug nálz ne olztavi nigdár SM 1747, 80; Za toga volo olztávi cslovik ocso lzvojega i mater lzvojo KŠ 1771, 585; Bog ne olztavi nalz SM 1747, 85; liki bi jo tá olztavo KŠ 1771, 444; Zátó lizam lzvejit olztavo SŠ 1796, 4; Boug moj, zakaj lzi me olztavo KŠ 1771, 95; Ar me je Demas olztavo KŠ 1771, 652; pren. moja moucs me je olztavila KŠ 1754, 241; Niki lzo lepo példo olztavili KM 1796, 83 **3. postaviti**: Ádama je Vparadi'zom osztavo BKM 1789, 13 **4. opustiti**: naj mámo olztaviti, ka lze prepovidáva KMK 1780, 46; Zakaj ne olztávis veliko csalárnołzt SŠ 1796, 9; On osztávi odurno pōt kmicze KAJ 1848, 9; Olztavi lzve grejhe SŠ 1796, 10; nalfe grehe na lztrán olztavimo SM 1747, 84; Hude grejhe olztavmo BKM 1789, 19; taki je

oľztavo delo KM 1790, 74 **ostáviti se** ostávím se *zanemariti se*: Nigdár Ľze ne oľztávím BRM 1823, 10 **ostávivši -a -e ko je zapustil**: I oľztavivši Názareth idoucsi je prebivao KŠ 1771, 12; nego Stevan sziná osztávivsi je mro KOJ 1848, 25; Osztavivsi zla pôt nôro KAJ 1870, 83; da grejhe oľztavivši praviczí 'zivimo KŠ 1771, 708 **ostávleni -a -o zapuščen**: Jezus od Vucsenikov osztávleni KM 1783, 72; Osztávlen i pozáblen, Szem v-vüpanyi pomenkávao KAJ 1848, 220; Ka sze je zgledno na molitev osztávlenoga TA 1848, 82; ali nej szem vido toga pravicsnoga osztávlenoga TA 1848, 30; Od ludi osztávleno KAJ 1870, 19; Mi pa, bratje, oľztávleni od váľz, ľzmo Ľze paľsili KŠ 1771, 617; Ali ni szírotice szo nëcelôd osztávlene KAJ 1870, 52 **ostávleni -a -o sam. zapuščeni**: Oľztávlenim boj Ocsa BKM 1789, 49; Oľztávlenim boj Ocsa BRM 1823, 37

ostávlanje -a s opustitev: Ti szí mocsen nágib i zrok Na grêhov osztávlanje KAJ 1848, 104

ostávlati -am nedov. zapuščati: Oh ľzvejť jaľz te oľztávlam SŠ 1796, 135; pren. Tejlo mi oľztávla, grejhov nájma SŠ 1796, 71

ostavlenjé -á s zapuščenost: IV. nazviľcsávanye od ľzvoje ľzmrti .. oľztávlenyá KŠ 1771, 645; nadigni ľzrcza .. Na oľztávlenyé vľzákovoga hűda BKM 1789, 155

ostèbliti se -im se dov. ukoreniniti se, postati noťranje povezano: ár sze je med nyé lutheransztvo notriverlo i oszteblilo KOJ 1914, 126

oster -tra -o prid. I. oster, ki dobro reže, seka, grize: anyeo imajoucsi i on ľzrp oľztri KŠ 1771, 792; vidimo zbantüvanoga Bogá oľzter bics KM 1796, 7; Hamer, mecs i oľztra ľztrejla je taksi cslovik KŠ 1754, 56; odpűľzti mi po oľztroj trnavoj korouni KM 1783, 150; Zpľujom zvelikimi botmi I zoľztrim oro'zjem BKM 1789, 74; i z-goulim oľztrim mecsom Kerubim poľztávleni KM 1796, 7; nojéťov negriszte, nego z-osztrim nosiczom porezajte precí KOJ 1845, 43; Ar nyi jeziczke oľztri Grzėjo me BKM 1789, 5b **2. strog, neprizanesľjiv**: naj mi nazoucsi bodoucsemi ne bode potrejbno oľztrami biti KŠ 1771, 553; tak ľze je za oľztroga kázao pred nyimi KM 1796, 29 **3. visok**: csi vu nyih osztri glaszniki szojo AIN 1876, 8; osztroga i zmesznoga glásza rêcsi AIN 1876, 13 **ostrejši -a -e ostrejši**: Ar je Bo'za rejs 'ziva i mocna i oľztrejla KŠ 1771, 677

ostrc tudi ôstric tudi ôstrec -a m *ostrina*: Êľ; osztrez KOJ 1833, 154; I ľzpádnejo od oľztricza mecsa KŠ 1771, 243; Ar je Bo'za rejs 'ziva i mocna i oľztrejla od vľzákoga zobej ľztráni

oľztrcz majoucsoga mecsa KŠ 1771, 677; Eden tál derasov je z-sűrkoga osztrica csákanami vösztese KAJ 1870, 80; pren. oľztriczí mecsa szo vujsli KŠ 1771, 693; Obtôpo szí osztricz mecsa nyegovoga TA 1848, 74

ôstriti -im nedov. ostriti, delati bolj doľzetnega: I oľtri nyé (gyedno je vglavo kücsi) tvojoj deczi KŠ 1754, 4; Osztrijo szvoj jezik, liki kacsá TA 1848, 114

ôstro prisl. *stogo, neprizanesľjivo*: i záto te bodem oľztro kaľtigao KM 1790, 52; csiglih tó pôleg právde osztro prepovêdano AI 1875, br. 1, 1; prôti torkom sze osztro dr'zijo AI 1875, kaz. br. 3

ôstroglásni -a -o prid. visok: Na glász gledôcs sze razlocsávajo glasnicke 3. Na sźrédnye-ali osztroglászne, kak *í, é* AIN 1876, 6; Zmeszglaszniki, csi zvön edne osztroglászne escse eden kuszti- ali ténkiglasznik nahája AIN 1876, 8

ôstroglásnik -a m visoki samoglasnik: Kelkoféle szo rêcsi na zgovárjanye gledôcs 3. Osztroglaszniki, csi vu nyih osztriglaszniki szojo, dp. *kés, sír* AIN 1876, 8

ostróuča -e z strogost, neprizanesľjivost: Pouleg vsze osztroucsé, z-sterov szí je prizadejvao Rákoczí kručé zavarvati KOJ 1848, 104

ostróuga -e z ostroga: nyegove osztroucsé szo sze v perti zadergnile KOJ 1914, 121

ostrúgati -am tudi -žem dov. ostrugati: csi je pa neľznáj'zno 'zeni ľze obriti, ali oľztrúgati, naj ľze pokrije KŠ 1771, 511

osvečávati -am nedov. praznovati, obhajati: Törszki vladár szvoj 45-ti rodjen dén oszvecávo AI 1875, br. 1, 1

osvèkleri -a -o prid. osvetljen: iscsejo szvoje ognycscé, gde szo po vecséráj od plaména oszvekleri veszélo vkűp szideli AIP 1876, br. 9, 2

ôsvetek -tka m spominski dan: Oszvetek czérkvi KAJ 1848, 332

ôsvetni -a -o prid. slovesen, prazničen: Oszvetno odprênye orszácskoga szpráviscsa 31-toga méсныaka v-Bűdini sze zgodilo AI 1875, kaz. br. 1; pánoszijo Oszvetno znamênye 'zitka vu máicaj KAJ 1870, 98

ôsvetno prisl. *slovesno, praznično*: 15-ti máliťráven, kakti 1848-ga leta godovno je v-országi letosz tűdi vnôgi mesztaj ôszvetno obdr'záni AIP 1876, br. 4, 8

osvojavati -am nedov. osvajati, prisvajati: Szebi pripisűje i oľzvojáva KŠ 1754, 138; Sz. Dűjh, ľteri zadoblno grejhov odpűscsanye nam pripisűje ino oľzvojáva KŠ 1754, 134

osvojiti -im dov. **1. osvojiti, zavzeti:** Trebinje városi, stero meszto csi bi nyim mogocsno bilô oszvojiti AIP 1876, br. 2, 3; Po nevolaj tvoji, Tebé Bôg ofzvoji BRM 1823, 158; pren. Blá'zen, csi szi tó rêcs oszvojo KAJ 1870, 55; nyihovo zemlo oszvojili KOJ 1848, 8 **2. prisvojiti:** V|ze |zi je |zebi ofzvojo BRM 1823, 332; szam nê zamüdo szpoznávati lidi i etih dobre segé szam szi oszvojo AIP 1876, br. 5, 6 **3. pridobiti:** I on |zi je mené ofzvojo BKM 1789, 416; I on |zi je mené ofzvojo SŠ 1796, 146; Ti, ki szi nasz oszvojo KAJ 1848, 135; |tero |zebi ofzvojimo KŠ 1754, 135; nyé vrejdnofzt knám prikapesüjemo, czilou je ofzvojimo KŠ 1754, 216; naj tou i táksega tivárisa ofzvojo KŠ 1754, 220

osvojúvati -újem nedov. *pridobivati:* Po vöri Kri|ztusovo |zve|ztvo nám ofzvojúje KŠ 1754, 128

öšček -a m *palica, kol, krepelce:* Bot, oscsek, bot KOJ 1833, 153

ösčerbiniti -im dov. *odtrgati, odvzeti:* Leopold szi je nej dao oscserbiniti pridobleno dr'savo KOJ 1848, 32

öslátati -am dov. **1. otipati:** |steri Szlepolzti |zvoje öslátati nemorejo TF 1715, 4; ino nai ösláta, jeli má Teilo ino kerv TF 1715, 42; naj 1.) vu |zvoja nádra |zégne i ösláta KŠ 1754, 213; ino nai ösláta, ako on Teilo má SM 1747, 42; csi bi ga kak öslátali i najslí KŠ 1771, 396 **2. ugotoviti, zaznati:** liki tebé 'zivoga, vu meni prebivajousega ne öslátam KŠ 1754, 226; ako ták|je Duffve ne nevole vu |zebi ne ösláta SM 1747, 41

öspičeni -a -o prid. *koničast, ösiljen:* Má (jazbec) öspičeno glavo AI 1878, 10; Po vecsérji szi z-ospicsenim perom ali szlamov zobé vösztrejbite KOJ 1845, 43; z-meszom zsvévése sztvári pa öspicene zobé májo AIP 1876, br. 5, 7; Falate z-ospicsenimi hamri od edendrügoga odlôcsijo KAJ 1870, 81

ösöpöröš -a m *dekan:* ino Okrogline Szloven|zke Vice-Ölpörö|ja KM 1796, (1)

ösöptanje -a s *sramotítev:* Po drügoj zapouvidi |ze prepovidáva Iména Bo'sega öspotanye KMK 1780, 39; Vrli sktnik sze je öspotanya bole boja, neg szmrli KOJ 1845, 16; Tou je pa nyej nej na öspotanye SIZ 1807, 42; Bo'sa kastiga je naszkori naszledüvala nepobo'sno öspotanye Matere bo'se KOJ 1914, 108

ösöpötati -am dov. *osramotíti:* i na rob|ztvo ofpotas nyé SM 1747, 86; steri |zvojega Ot|fo öspota KŠ 1754, 32; V|záki mou'z ofpota glavou |zvojo KŠ 1771, 511; Goszpöd je öspota TA 1848, 3; I, gda |zo ga ofpotali, vö |zo ga |zlekli KŠ

1771, 94 **ösöpötati se** -am se *osramotíti se:* Moi Bog nai |ze ne öspotam SM 1747, 92; Ar |ze niscse ne öspota SM 1747, 93; ár je nijcse nej |zmeo zaofztánoti, ka |ze ne bi ofpotao KM 1790, 92; Naj |zegda ne ofpotamo BKM 1789, 138; nai |ze öspotaio kteri SM 1747, 93 **ösöpötani** -a -o *zasramovan:* Teda Herodes gda bi vido, kaj je öspotan od ti moudri KŠ 1771, 8; Jezus od Heródesa ofpotani KM 1783, 73; krumpira, ete je szprvoga nej meo jako postenya ino szamo za der'sinszki krüh öspotani bio KOJ 1914, 151; i odpofzlali |zo ga öspotanoga KŠ 1771, 139; ino nagiba szvojega öspotanoga Krála na szloboden zrák püsztití KOJ 1848, 117; Nego csi gli |zmo prvle trpeli i ofpotani bili KŠ 1771, 616

ösöptávanje -a s *zasramovanje:* V|záko öspotávanye nafte poštenyé poménsáva KŠ 1754, 177; pouleg nezrac|únanoga ofpotávanya potrdjávati moremo KŠ 1754, 4a; |zi öspotávanye trpo KŠ 1754, 237; I dájo ga poganom na ofpotávanye KŠ 1771, 65; Obrni na rado|zt ofpotávanye BKM 1789, 326; nepofsteno 'zivémo zöspotávanyem KŠ 1754, 17; með vnougim ofpotávanyem pri|fao je KM 1796, 109; Jezus je trpo i vnouga ofpotávanya KMK 1780, 15; Záto dobre voule |zam vu ofpotávanyaj KŠ 1771, 551

ösöpotávati -am nedov. *zasramovati, sramotíti:* Boug |zene dá öspotávati KŠ 1754, 19; Vucsíteo i ná|z ofpotávas KŠ 1771, 209; Ár tak Bôga öspotávas KAJ 1848, 191; með sterimi te véksi táo vsze hüli, öspotáva KOJ 1833, XV; Csi je pa öspotávamo KŠ 1754, 32; Jaj vam, ki nyé öspotávate KAJ 1848, 3; Öspotávajo me KŠ 1754, 263; radi öspotávajo lüczke ná|j bougse reje KOJ 1833, V; Nyega |zo nej li |zamo öspotávali KŠ 1754, 10b **ösöpotávani** -a -o *zasramovan:* Szinövjé cslovecsi, kak dügo de öspotávana dika moja TA 1848, 4

ösöpotávec -vca m *sramotílec:* Ki |zam prvle bio ofpotávecz KŠ 1771, 635; naj i ofpotáveczov |ze ogiblejo KŠ 1771, 716; Za volo gucsa öspotáveczov i pszüvczov TA 1848, 36

ösöpotávno prisl. *sramoteče, sramotílno:* öspotávno szo sze szemejáli AIP 1876, br. 3, 8

ösötárika tudi öštárika -e ž *gostilna:* Vucsíteo veli, gde je oftárika KŠ 1771, 147; Drugo je tou, ka je eti nej Ostárika SIZ 1807, 18; doli szi je szeo pred dverami ostárie KAJ 1870, 38; pelao ga je vu oftárika KŠ 1771, 204; Nê szi iszko po nedelaj ostário AIP 1876, br. 3, 7; V-Jerusalémi, na oftárii KŠ 1754, 201; záto, kaj |zo nej meli me|zta vu ostárika KŠ 1771, 167; Nocsí je v-oftárii |zprevájao KM 1790, 62; ár |zo nej meli

meľzta vu oftarii KM 1796, 88; Vu vilicaj szta vecs ostari vidila KAJ 1870, 116

oštarijáš tudi oštariáš -a m *gostilničar*: Tsapláros; kresmár; oštarijás KOJ 1833, 176; Ino odpovedavsi skolnicsiji goszpodszi osterjás je pousztao KOJ 1845, 4; dáo nyiva je oftariáfi KŠ 1771, 205; szidijo eden dén priszvojem návadnom ostarjiási AIP 1876, br. 11, 4

oštarijášov -a -o prid. *gostilničarjev*: za dobro plácso sze dá po oštarijášovom kocsis vòdopelati KOJ 1845, 57

oštija -e ž *hostija*: Záto i oftia je krùh brezi kvaľá KŠ 1754, 202; ali řzamo vu ednom táli Oftije k-řzebi vzeme, Kriřztuľfa KMK 1780, 62; řteri li řzamo oftio dávaťo KŠ 1754, 203; oni k beteřnikom szo oštijo prineszi KOJ 1914, 132

ořvàočati -am nedov. *obrekovati*: Rágalmazni; ogrizávati, osvaočati KOJ 1833, 169

ótava -e ž *otava*: Sarjú; ótava KOJ 1833, 171; Pri trávníkaj sze za pôv vzeme ótava AI 1875, br. 1, 6; Eto drùgòcs koseno krmo ótavo zovémo KAJ 1870, 122

otáviti otávim dov. *okrepiti, pořiviti*: Ti, mili vrács, je hiti otáviti KOJ 1848, 247; Preci te otávim jazs KAJ 1870, 19; i òrocsino tvojo nemocso ti otávís TA 1848, 52

otávlati -am nedov. *krepiti, pořivľjati*: Ápolgatni; ottávlati, ořivlati KOJ 1833, 150; Kak z-hládóm nõcsi otávlas KAJ 1848, 154; Ki vsze z-dobròtami Otávla KAJ 1848, 213; Z-glászom řzitka otávľajo KAJ 1848, 6; otávľaj me na pôti tvojoj TA 1848, 100; Bòg de ga otávľao TA 1848, 34; I tvoja milosesa de me Pá z-mirom otávľala KAJ 1848, 161 **otávľajóci** -a -e *krepčilen, pořivľjajoč*: Tvoje rěcsi krùh otávľajòcsi KAJ 1848, 132

otec óca m **1.** *oče*: Otecz, Reics TF 1715, 38; Pořtu Ocza ino Mater TF 1715, 14; Pořtúi Ocza tvoiega ABC 1725, A4a; Pořtúi Oczo tvoiega SM 1747, 45; Poznamo oczo, matere BKM 1789, 431 **2.** *nebeřki oče, Bog*: Otecz nas drági nebeszki ABC 1725, A6a; Daľze dicsi vNěbi Otecz Goľzpodin Bog SM 1747, 84; Dika ti bojdi Otecz, Goľzpon Boug BKM 1789, 144; Hodte kiľzte Ocza mega SM 1747, 83; Zádav pri nálz tvega Ocza BKM 1789, 4; Nyegova velika ľubezen kľzvojemí oczi TF 1715, 41; Hvala boidi Bogi Oczi SM 1747, 90; Boidi Dika Oczu řzinu SM 1747, 81; Dájmo hválo Oczi BKM 1789, 101; Ocza i řzina dobre ľubezni SM 1747, 82; vòro zkoterov vòrjemo uu Oczi TF 1715, 20; řasz vòriem vu ednom Boghi Oczi ABC 1725, A5a; mámo zagovornika pri Oczi SM 1747, 14; řalz vòrjem vu ednom Bogi Oczi SM 1747, 44; má greihe pred Dúhovnim oczom vadľuvati TF 1715, 35; naľe tůvárístvo

naí bode z-Oczom SM 1747, 19; Komi boj dika i zOczom BKM 1789, 22; mámo pořřziti, kako řzvoje dráge ocse TF 1715, 26

otěčti otečém dov. *oteči, zateči*: Dagadni; otectsi KOJ 1833, 153; Oni řzo pa csakali, ka otecsé KŠ 1771, 427; z-etim je vcsélo djála v-zòbe, stera ji je v-jezik řzálec pűsztila, tak da ji je vesz otekao KAJ 1870, 43; lice nyi je oteklo kak lonecz KOJ 1845, 117 **otěčeni** -a -o *otekel, zatekel*: kralici od vdáreca otecseno lice zacelilo AI 1875, kaz. br. 8; nego z-otecsenedimi ocsmi glédala na zemľo ABC 1725, br. 2, 7

otěknjenost -i ž *dotik*: Na eto obajano oteknjenoszt je goripogledno na devojko AIP 1876, br. 4, 6

otemnějnje -a s *omračitev uma*: Krivci otemnejna Bele II. sztrepetani szo nikoga Boritsa pouzvali na vogerszki tron KOJ 1848, 27

otěženi -a -o prid. *obremenjen*: szo kmetje z-věksimi dácsami nalóseni, oteřeni KOJ 1848, 71

otiranje -a s *izganjanje*: da szo sze Poglavarje Krsztsánszki szpajdási na otiranye vszelé pribľřsávajoucših poganov KOJ 1848, 56

otók tudi otóuk -a m **1.** *oteklina*: Daganat; otok KOJ 1833, 153 **2.** *tok, krvotok*: I ovo edna řzena vkrvávom otouki bodoucsa dvanájřzet lejť KŠ 1771, 29; Nika řlenřzka, řtera je dvanájřzet lejť vu krvávom otouki bila KM 1796, 101

Òton -a m *Oton*: páli szo sze Vougri v-bľřsnye Nemsko notripovűpali nad Oton I. Czaszara KOJ 1848, 9

Òtovci -vec m mn. *Otovci, kraj v Prekmurju*: Otovci (od řz. Oton Pűsp.) KOJ 1845, 72

otřditi se -im se dov. *utřditi se*: Da szo igľe řze na tolko gotove, te sze otrđijo AIP 1876, br. 9, 7

otreskávati se -am se nedov. *obřegovati se, zadirati se*: Nyegovi officerje szo pápínszke kmete .. na nyé oszťro sze otreszkávati KOJ 1914, 127

otrňjáč -a m *utrňjač*: Otrňnyács Koppantó KM 1790, 93(a)

otròci tudi otròčji -a -e prid. *otrořki*: akofřzmo gľih ře vön zotrocsega račúna zřáľřzi TF 1715, 8; ino řzmo tá niháli otrocsjo řálo TF 1715, 8

otròk -a m *otrok*: Mi nevolni otroczi ABC 1725, A6b; Vi otroczi, poľřzľasajte KŠ 1754, 33; řtere otroczi řzte vcsinyene i vi KŠ 1771, 708; Nám otroczi merjéjo BKM 1789, 10; hodte vi otroci vo KOJ 1845, 142; Záto, naj bi szpoznao odvětek pridòcsi, otroczi TA 1848, 62; Ar Otsé blagořľzov potřdi otrokouv hiřze KŠ 1754, 33; I řzpraviczala řze je modrouľřť od otrok

Ĵzvoji KŠ 1771, 36; Fárnikom sze je niksi trüd nej vnuo'sao za vcsenyé otrokov KOJ 1845, 6; Friderik je pa nej otrok meo KOJ 1848, 38; Otrokov KAJ 1848, VIII; Návuk Korchovi otrokov TA 1848, 34; dekliesini, ſtera je tühih lüdi otrokom mogla dvoriti KM 1790, 60; Csi nam vzemeio .. ino vſze naſſe otroke SM 1747, 80; I prinelzli ſzo nyemi otroke KŠ 1771, 133; naj bi nyemi otroke rodila po krszti KOJ 1845, 76

otrúbje -ov m mn. *otrobi*: Korpa; otroubje, zájmecka KOJ 1833, 163

otüčnoti -em dov. *zrediti se, odebeliti se*: nego ka sze naj 'zivát otücsni nê na máscsavo, li na meszô AIP 1876, br. 3, 8 **otüčneni** -a -o *rejen*: Edna tak otücsnyena mláda kokôs AIP 1876, br. 3, 8

otühiti -im dov. *odtujiti, odvzeti*: kaibi mi ſivincseta nyegovoga od nyega ne otühili TF 1715, 17

otúrbanje -a s *kronanje*: Matyas sze je na tórszkoga Czaszara Mahometa II. otúrbanje ravnao KOJ 1848, 63

otúrhati se -am se dov. *opremiti se s turbani*: Pápa proszi europejszke Poglaváre, najbisze zmirili, ino szpajdáseni otúrhati, i szpotrli nepriátela KOJ 1845, 54

ouzdaleč prisl. **1.** *od daleč*: ouzdalecs vidis mojo miſzeo KŠ 1754, 63; naj, ka nazoucsi nemre, ouzdalecs po liſzti doprneſzé KŠ 1771, 624; Ouzdalecs ſztojécsi za volo ſztrahá, moke nyegove govorécsi KŠ 1771, 799 **2.** *daleč*: Molimo za ouzdalecs bodoucse naſſe brate KM 1783, 100; da je nyéna ſzouſzida od nikoga ſzvojega ouzdalecs priátela ſztou raniski dobila KM 1790, 46 **3.** *na daleč*: Nikoga Kralicsa ſziná je ouzdalecs bodouclji zvráco KM 1796, 98

öv öva övo kaz. zaim. **1.** *ta*: Ali da je nyé ov, vu Goſzpodnovom vinogradi gyedrni delavecze nej mogo BKM 1789, 3; Koter je perva proſnyá .. Ova TF 1715; csakajouclji nazvejscsenyé dike ovoga Bogá KŠ 1754, 12b; Opominanye na ovoga pocsinka iſzkanye KŠ 1771, 676; Vu vrejmeni ove velike povoudni KŠ 1754, 11a; liki ſzi erkao ovomi z-Bo'zim 'zlakom vdárjenomi KŠ 1754, 233; Vzemi záto ov moi máli dár TF 1715, 9; primi ov Áldov KM 1783, 117; neoſztavi ovoga tvoiega ſzina SM 1747, 63; Hválim jaſz tebe, kai ſzi ovo noucs mene obaruval SM 1747, 64; Oh keliko ji je ovo noucs na ſzoudbo vneſſeni KM 1783, 4; zDejve ſze poroudo, Ovo noucs nám BKM 1789, 26; Dái, kai jaſz ovo mojo ſzkvárjentye ſzpoznam SM 1747, 48; Pogledni ovo, jaſz ſzem naisal SM 1747, 4; Zato vu ovoi

moioi nevoli SM 1747, 57; nai pervle reczi ove recsi TF 1715, 45; Potrebno je bilou tak ove peſzmi preglednoti BKM 1789, 2b **2.** *tisti*: je djánya grejh: Dvouji .. Ov ſze doprneſzé neznajoucs KŠ 1754, 73; liſztouv, med ſterimi je naj prvi ov, ſteroga je piſzao Rimlánczom KŠ 1771, 433; Ov Jezus, ki je gori BKM 1789, 111; Naj od toga bole proſzimo, liki ova vdovicza KŠ 1754, 183; Dvouje .. Ovo je znamí narodjeno zlo KŠ 1754, 60; I preczi je poſzejhnolo ovo figovo drejvo KŠ 1771, 69; Tam ovo ſzuncze zide BKM 1789, 421; i zovoga kraja je 'zitka drejvo KŠ 1771, 807; pridružo ſze je k ednomi meſztáncsari ove dr'zéle KŠ 1771, 223; I etomi je dáo, ovomi pa ednoga KŠ 1771, 84; Vzemi me ti ov dén pod tvoje perouti BKM 1789, 367; Na ov drügi ſzvejt za pripravlyané sŠ 1796, 20; Hválim, Kaj ſzi ovo noucs mene obarüvao BKM 1789, 362; Na stero szta tiva oviva etak odgövorila KAJ 1870, 24; Ar ovi trigyé ſzo 'ze vnebéſzaj KŠ 1754, 140; Ali ni ovi ſzvojom jálnolſztjom ſzo nej mogli skouditi KŠ 1771, A3a; Ovi Avarci pa, ki szo sze nej steli podáti KOJ 1848, 6; olztánki ovi Vandaluſov, koteri ſzo v Afriko odplavali KŠ 1771, A6a; da zovi csíſzti krſztsanov bodemo KŠ 1771, 852; Etim, Ovím pa, naj dobri olztánejo KŠ 1754, 168; Ovím pa tim pozváním KŠ 1771, 492 **3.** *drugi*: nogé so gole, ov tao tela je pri samci čarno AI 1878, 22; Ovi dosztavki iména AIN 1876, 19; sze morejo zdr'sávati ove sztáre pápinszke návade KOJ 1845, 66; Pitanya, i ova znaménya KOJ 1833, 10; steri bi ove solare vöpitali KOJ 1845, 10

ováči prisl. *drugače, sicer*: Z-starcov ali ovači falingásti lüdi se je nigdár nej osmejávao BJ 1886, 23

ováditi ovádim dov. *zaupati, izdati*: ne steo ovaditi, ka tam nikaj ne vidi AI 1875, br. 1, 7; Svojoj materi je pa nejvüpaó nikaj od toga ovaditi BJ 1886, 9; la'zlivec szebé ovádi AIN 1876, 36; dokecs je nej ovado, v-kom bi nyegova velika moucs ſztála KM 1796, 50; Ne'za tudi ovádila, ka lübi Ferka AIP 1876, br. 4, 5 **ováditi se** ovádim se *zaupati se, izdati se*: Szám Gejza sze je zdr'sávao za krsztsenika sze ováditi KOJ 1848, 11 **ovádjeni** -a -o *izdan*: da szi je mogao za dráge pejneze mir, i odhod küpiti, Hunydi ovádjen KOJ 1848, 59; Bezérdi Kapitán ovádjen je prvle od Rákócía presztreljeni KOJ 1848, 104

ovák prisl. **1.** *tako*: O Goſzpon Jesus obatrivi ovakmo govorécs SM 1747, 63 **2.** *drugače, sicer*: Czaszar gde nyim je ovak nej mira obecsao, nego szo sze mogli okrsztiiti KOJ 1848; da szo niti v hi'sni zákon nej steli z pápinczi ovak

sztoupiti, nego csi szo KOJ 1914, 138; Dostakrát z répom ládje prevrže, ali ovak zládja človeka vöpopádne AI 1878, 30

ovàko prisl. *tako*: Árje on nám [zám zapovedau ovako moliti TF 1715, 31; Kako je popisžan Ovako TF 1715, 21

ovàksi -a -e kaz. zaim. **I. tak**: Ovakse [ztvári [zo 1.) ta dühovna i nebelžka KŠ 1754, 59 **2. drug**: oro'sje, ino ovakse dragine szo k-nyemi pokopane KOJ 1848, 5; szo kmetje z-véksimi dácsami i ovaksimi dú'snoszti naló'seni KOJ 1845, 71

ovàrvati -am in -lem dov. *obvarovati*: potrebno delo, brezi steroga sze imenüványe Králevcsine rávnotak nebi moglo ovarvati KOJ 1833, III; da premore mir ino vszákoga szvojega podló'snika pravice od nepriátelov ovarvati KOJ 1848, 123

ovca -e tudi -é ž *ovca*: Zkelkim je pa dragji cslovik od ovczé KŠ 1771, 38; Csi vidis gyüncza brata tvojega ali ovczo nyegovo blodécsó KŠ 1754, 66; Cslovik, ki bi meo edno ovczo KŠ 1771, 38; i tak [že dr'zimo liki na klanýe valon ovczé KŠ 1771, 466; V-nyega glávi szo li ovcé KAJ 1870; csi bi kákji cslovik meo [ztou ovécz KŠ 1771, 59; i vuna je z-ouvcz KM 1790, 50; pren. nej [zam pojžlan, nego k pogiblénim ovczám hize Izrael[žke KŠ 1771, 51; idite ktim pogiblénim ovczán KŠ 1771, 31; i poznamo ovczé moje KŠ 1754, 132; posilam, liki ovczé na [zrejdo med vuké KŠ 1771, 32; Ovczé ino v[žáko 'zivino BKM 1789, 2; vsze szí podvrgao pod nogé nyegove, Ovczé i vsze TA 1848, 7

ovceni -a -o prid. *ovcji*: csi má ali ovceno i kozino oszoleno meszó AIP 1876, br. 8, 5

ovčár -a m *ovčar*: Ovcsár KAJ 1870, 136; ovčárski pes pa ovčárom jáko nüclivi AI 1878, 8

ovčárnica -e ž *ovčjak*: Od ovcsárnicze vrát KŠ 1771, 299; Dávida, i vzeo ga je od ovcsárnicz TA 1848, 65; pren. On ná[ž vu [zvojo ovcsárniczó med te odebráne notr vzeme KŠ 1754, 126; Jezus dá té gnoj vö metati i [zebi lejpo ovcsárniczó 'znyega napraviti KŠ 1771, 488; poganov, ki [zo kcsa[zi vu Kri[žtu[š]ovfo Ovcsárniczó [ztoupili KM 1796, 124; Gda mené obe[želi v[žvojoj ovcsárniczí BKM 1789, 161; Nádasdi ki je na Kristusovoj ovcsárniczí escse bole vrata odpro KOJ 1914, 15

ovčárski -a -o prid. *ovčarski*: ovčárski pes pa ovčárom jáko nüclivi AI 1878, 8; Podoben je velkomi ovčárskomi psovi AI 1878, 9

ovčéči -a -e prid. *ovcji*: Mesó se pa kak kak ovčéče jej BJ 1886, 16

ovčeni -a -o prid. *ovcji*: kakti szpláseni vuk sze

potaji v-ovcseno kou'so KOJ 1845, 57; ár ka bi iszkaó pri ovcsenoj csrédi KAJ 1870, 138; Gda bi vido vu ovcsenom gvánti oblesceni vúk – farar KOJ 1845, 81; [šteri prihájajo kvám vu ovcseni odejvkaj KŠ 1771, 22

ovčétina -e ž *ovčétina, ovčeje meso*: Ovilia Ovcsetina KMS 1780, A7b; Ovcsetina je jáko técsna jésztvina KAJ 1870, 140

ovči -a -e prid. *ovcji*: Na [zrám ino golouto, Vrgo edno ovcsó kou'zo BKM 1789, 192; Je pa vu Jeru'zálemi pri ovcsi vrátaj jezera KŠ 1771, 278

ovčica -e ž **I. ovčica, ovčka**: naj bi po példi z-[zilov vne[š]ene ovčicze obouji grejh nyemi na ouc[í vrgao KM 1796, 62; Ábeo je bio pa[žtér ovcsicz KM 1796, 8 **2. vernik**: Ovo ja[ž tvoja ne[žrecsna zablodjena ovčicza KŠ 1754, 229; Hodi kmeni tvojimi hlápczí, Ktvojoj poniznoj ovčiczi BKM 1789, 32; gda razegnáne ovcsicze brezi pa[žtéra, [ztrüdnimi petami potrdjavati moremo KŠ 1754, 4a; V[í pokorne ovčicze, verni BKM 1789, 9; Jezus Pa[žtér ovcsicz KM 1783, 41; Hválo ti dájemo za eto tvojo veliko ktvojjim nevolnim ovcsiczam skázano lübezno[žt KŠ 1771, 832; Verno [zi poi[žkal gori tve blodéčje ovcsicze SM 1747, 67

ovdi prisl. *tukaj, tu*: [ivémo, zdai ovdi natom [zveiti TF 1715, 27

oven òvna m *oven*: Ti prekléti bodo v[žüha brécsali kak oven BKM 1789, 451

ovenčati -am dov. *ovenčati, okronati*: Koróna, z-sterov sze je on dáó za Krála ovencsati KOJ 1848, 33; szo ga szvétov korónov ovéncsali v-szto[lnom belgrádi KOJ 1848, 44; Prvle neg bi Matyasa II. z-korónov ovencsali KOJ 1848, 88 **ovenčani** -a -o *ovenčan, okronan*: Po králeszkom ovencsani Sz. Stevan KOJ 1848, 13

ovéranje -a s *oviranje*: trdino zrinzskigrád ozváno, stero szta na ovéranje törszke szile zozidala KOJ 1848, 95

oves òvsa m *oves*: Avena Ovelž KMS 1780, A9; Zab; ovesz KOJ 1833, 183; Szilji cena, ovesz 2 rh. AI 1875, br. 2, 8; ovsza cèna 2 frt. 50 kr. AI 1875, kaz. br. 8

oveseliti -ím dov. *razveseliti*: stera ga je naszkorom z-ednim szinom oveszelila KOJ 1848, 80; je vödelila vnogo 'sivezsa, za steroga szo jo oveszelili KOJ 1914, 153 *oveseliti se* -ím se *razveseliti se*: Vsze sze je oveszelilo i o'sivilo zdáj KOJ 1848, 98

ovijati -am nedov. *ovijati*: Amerikanske opice májo dugi rép, šteroga, či je potrebno, okoli vej ovijajo AI 1878, 7

oviti -a -o prid. *oviti, zaviti*: v šteri je vnogo semena, štero je v belo vuno ovito AI 1878, 51

òvkraj prisl. *onstran*: Zató prejk vájz zofzelim zovkraj Babilona KŠ 1771, 362

ovládati -am dov. *premagati, zmagati*: i vo je řou ovladůvajoucsi i ka bi ovládao KŠ 1771, 776; Doszta goszi szvinyô ovláda KAJ 1870, 136 *ovladajóúči* -a -e *zmagujoč, obvladujoč*: i kázao je je vu řzrcsnofzti ovládajoucsi je řzám po řzebi KŠ 1771, 607

òvo medm. *glej*: Ovo, Oráts, tsáka země drági řzád SM 1747, 28; Ovo řztojím pred dvérmi, i truplem KŠ 1754, 126; Teda řzam erkao: ovo idem, naj csinim KŠ 1771, 688; Ovo gotovo řzam Gořzpod... kařtíge KM 1783, 17; Ovo le'zim csrvics máli BKM 1789, 429; Ovo vrouke ti dám kníge BKM 1789, 2; Ovo řzi eti doli řzedte SIZ 1807, 43; ovo tvoje hí'se pűszte bodo KOJ 1833, XI; Ovo, ete hűdo má vu misřzaj TA 1848, 6

ovòd -a m *uvod*: Ovod AI 1878, 2

ovòhati -am dov. *ovohati, s prikritim poizvedovanjem priti do česa*: Eszterházi krucom szloboscino dá vsze ovohati, szporobiti KOJ 1914, 147; Pannonszke dobroute szo ovòhali KOJ 1848, 7

ovròčiti se -ím se dov. *ogreti se*: te sze malo ovròcsi AIP 1876, br. 5, 6

òzdaleč prisl. *od daleč, iz daljave*: On 'ze ôzdalecs prevídi, Ka meni haszniti má KAJ 1848, 197; i moji bli'zányi ôzdalecs posztánejo TA 1848, 31; Cslovek 'ze ozdalecs znao, ka pokápajo AIP 1876, br. 7, 6; i nyihov stan se ozdaleč za várařs vídi AI 1878, 13

ozdalécina -e ř *razdalja*: Golombis na dvě mile ôzdalecsine szkosz vđaro AI 1875, br. 1, 8; Mak sze more rano poszejati v-rédi na 35 centimeter ozdalecsino AIP 1876, br. 2, 8; Na ozdalecsino kázajócsi AIN 1876, 38

ozdráviti ozdrávím dov. **I. ozdraviti**: oni sze veszelijo, csi koga ozdrávijo KOJ 1845, 11; pren. ozdravi mené Gořzpodne ABC 1725, A8a; Opravi me nazáj gori i izdravi me KŠ 1754, 242; divjacsino, řtere řzmrtni vđárec je ozdravo KŠ 1771, 790; Otsa drági nebeřzki, řteri vrazis i ozdrávís KŠ 1754, 243 **2. ozdraveti**: Gyógyulni; ozdraviti KOJ 1833, 158; dai mi pomocs tvojo, da ozdravím SM 1747, 57; csi řze li doteknem gvanta nyegovoga, tak ozdrávím KŠ 1771, 29; edno rejcs povej, i ozdrávi řzluga moj KŠ 1771, 25; povej řzamo edno rejcs, i ozdrávi dűsa moja KM 1783, 128; molte eden za drűgoga, da ozdrávite KŠ 1754, 133; na betét'zne bodo roké dejvali i ozdrávijo KŠ 1771, 156; da na nyou denes roké, naj ozdrávi KŠ 1771, 116; I ozdrávila je csi nyé KŠ 1771, 52; Kriřzřtus, řz-řteroga ranami řzmo ozdravili KŠ 1754, 109; priřzřtoupili řzo ino

řzo ozdravili KŠ 1771, 428; řzo ti drugi rouni k-Pavli prihájali, i vřji řzo ozdravili KM 1796, 130 **ozdrávleni** -a -o *ozdravljen*: i ozdravljen je te pojbcis KŠ 1771, 57; Gda bi řze pa te ozdrávleni plantav Petra dr'zao KŠ 1771, 348; Od toga ozdrávlenoga řzřpitávanya KŠ 1771, 296; Pravili řzo zató 'řidovje tomi ozdrávlenomi KŠ 1771, 279; najřli řzo toga beté'znoga řzlugo ozdrávlenoga KŠ 1771, 187; po řteroga ranai řzmo ozdrávleni SM 1747, 13; i, kelikoli řze ji je doteknolo, ozdrávleni řzo SM 1747, 49

ozdrávlanje -a s *ozdravljenje*: 'řlakom vđárjenoga ozdrávlanje KŠ 1771, 27; Ozdrávlanje BRM 1823, VIII; Tak zadobím vrájřtvo na ozdrávlanje KŠ 1771, 314

ozdravlénje tudi ozdravlénje -a s *ozdravljenje*: Ozdravljenje KAJ 1848, VIII; Od narodjenoga řzlejpoga ozdrávlenýa KŠ 1771, 296; dobi bogři zřák k-ozdrávlenýi BRM 1823, 440; Rada je řripovedávála csűdovitno ozdravlejnje szvojih noug KOJ 1914, 108; stere za szvoje ozdrávlenýe more vòdati AIP 1876, br. 8, 7

òzeáš -a m *Ozej*: Oseáš KŠ 1754, 2; izraela řzlejdnyi kráo je bio Ozéas KM 1796, 70

ozelenèti se -ím se dov. *ozeleneti*: gredé se ozelenijo BJ 1886, 17

ozeleniti se -ím se dov. *ozeleniti se*: Radűvao řzam řze kaj řzřte řze 'ze nigda ozelenili vu vařem od méne řzpominányi KŠ 1771, 599

òziař -a m *Ozej*: Oziáš je pa poroudo Joathama KŠ 1771, 5; Jorám je pa poroudo Oziáša KŠ 1771, 4

òzmica tudi ózmicica -e ř *trepalnica*: Supercilium Ozmicza KMS 1780, A7; ozimicze doli řzřtojécse je meo KŠ 1771, 432; Ozmicze kumesz ôcsi szřtojijo KAJ 1870, 31; i nyegove ozmicze vardévajo szini cslovecse TA 1848, 9; deklina bila z-csarnými ozmicami AIP 1876, br. 9, 4

oznámlani -a -o prid. *zaznamovan*: Vsze zemle szo gorzmerjene, kak i hí'se brezi řazlócška z-rácsunom oznámlene KOJ 1848, 113

oznanávlaš -a m *oznanjevalec, znanilec*: řřkvorjánec je oznanávlaš bliřžece proleřje AI 1878, 27

oznanenjë -á s *oznanjenje, razglařenje*: Jezusa oznanenýe KAJ 1848, V; řzřprávlas řzám řzebi řzřdřřtořzř na dén řzřdřřtořzřti i oznanenýa pravicsne řzoudbe KŠ 1771, 450; Na Kriřřřtusovoga oznanenýa dén BRM 1823, V; vřzákři vářz oznanenýé má BRM 1823, 519; ka bom valáo, csi vám ne bom gűcsao, ali vu oznaneyej BRM 1823, 518

oznániti oznáním dov. *oznaniti, razglasiti, sporočiti*: tákse je potreřbno oznaniti SM 1747,

199; Oznaniti Źvzvojega Sziná KŠ 1771, 558; tou vam Boug oznáni KŠ 1771, 597; oznante Ivani, Źtera vidite KŠ 1771, 189; Naj jo oznánim KŠ 1771, 610; I oznano Źzam nyim imé tvoje KŠ 1771, 324; ki Źzi Źzám po tvojem Źz. Szini oznano KŠ 1771, 818; modrousztí tvoje szí oznáno KOJ 1845, 128; po steró je nám Bogá oznano, Ki nám je i oznano vaŹo lúbézen KŠ 1771, 603; Meni je oznano on Źzvojo lúbéznofzt BKM 1789, 311; i idoucsi oznanili Źzo goŹzpoudi KŠ 1771, 60; ino szo oznanili, da je okorónanye nevaláno KOJ 1848, 54 **oznániti se** oznánim se **I. razodeti se:** Ár dén pokáze; kaj Źze vu ogní oznáni KŠ 1771, 495; prosnýe vaŹe Źze naj oznánijo pri Bougi KŠ 1771, 599; i rama GoŹzpodnova komi Źze je oznánila KŠ 1771, 309; Bo'za rejs Źze je znouvcis nám oznánila BKM 1789, 5.2. **oznaniti se, sporočiti se:** Gda bi sze tou po Országi oznanilo KOJ 1848, 70; Tüdi sze oznani, csi szo steri vözbriszani KOJ 1845, 93 **oznánivši -a -e ko je oznanil:** OznanivŹi Źzvo moucs BKM 1789, 17; oznanovsi veliki zgübicsek AIP 1876, br. 2, 1 **oznánjeni -a -o oznanjen, razglašen:** zdaj je pa oznanyena tim Źzvétim KŠ 1771, 605; Csi je pa kaj oznanyeno KŠ 1771, 520; nema ednoga Szvécza z-csüdami oznanyenoga KOJ 1845, 79; vöre med vŹzejmi poganmi oznanyene KŠ 1771, 486; Nasim lutheránom je tüdi vola bila taki na oznányeno vörvajnszko Potrplejnye molítvárnice szí goriposztavítí KOJ 1848, 115

oznánivati -ijem nedov. **oznanjati, razglašati:** bodo Szkrivna oznanivali BRM 1823, 95; Źzi Právdo Ocsé oznanivao BRM 1823, 145

oznánje -a s **oznanjenje:** Zátó csákajmo zároc'nika knám nyegovo príŹeŹtyé, nyegovo oznanye BKM 1789, 395

oznanjúvlec -a m **oznanjevalec, znanilec:** erjávi rošč, Źteri je deci kak sprotoletja oznanjúvlec na veselýe AI 1878, 32

oznánost -i ž **razodetje:** Sz. Ivana Theologusa Oznanoszt KŠ 1771, 761; Oznanofztí, knige Grecski KŠ 1771, 262; I, naj Źze zvŹŹzokofztýov oznanofztí ne zvŹŹzim KŠ 1771, 550; csakajoucsi oznanofzt GoŹzpodna náŹega KŠ 1771, 490; i vám datí odejhnenýe známí vu oznanofztí GoŹzpodna náŹega KŠ 1771, 626; vdrügom (táli) pa Źz. Ivana Oznanofztjom vrét KŠ 1771, A6b

oznanüvanje -a s **oznanjevanje, oznanjanje:** Oznanüvnaye grejhov odpüscenyá tim pokouro cŹinéc'ím KŠ 1754, 196; SzvetloŹt na oznanüvanýe poganom KŠ 1771, 170

oznanüvati -üjem tüdi oznanüvati -üjem nedov. **oznanjati, razglašati, sporočati:** je zácsao Jezus oznanüvati vucsenikom KŠ 1771, 54;

Grejh moj oznanüjem tebi KŠ 1754, 198; zakaj oznanüjes ti moje náŹztatve KŠ 1754, 17; szvoje Źzmrti pribli'závanýe oznanüje KŠ 1771, 651; zaka oznanüjes mojo právdó TA 1848, 40; Nebésza oznanüjo nyegovo praviczó TA 1848, 79; oznanüjte med lüdsztvom dela nyegova TA 1848, 7; bodte Szkrivna oznanüvali BKM 1789, 122; Gda je oznanüvao BKM 1789, 38; Źzmert GoŹzpodnovo nazveiczsáivate (oznanuite) SM 1747, 24

oznávati -am nedov. **oznanjati:** knige Źzvétoĝa Ezechiela 3: Kai vám boug ponyem oznáva TF 1715, 6 **oznávati se** -am se **oznanjati se:** rêcs vecsna V-téli nasem sze oznáva BRM 1823, 1

ozòriti -im dov. **dozoriti:** Grozdje rano ozoriti AIP 1876, br. 8, 8 **ozòriti se** -im se **dozoriti:** Szád sze ozoro AIN 1876, 44; Poetom psenica v-drovnom szemeni sze ozorila AI 1875, kaz. br. 8; grozje szpovala, stereo sze ozorilo AIP 1876, br. 4, 8

ozorjenýe -á s **dozoritev:** Etoga grozdja ozorenýe je negvüšno AIP 1876, br. 8, 8

ozréliti -im dov. **dozoriti:** dönok de escse dugo trpelo, ká jáboka i grúske ozrélíjo KAJ 1870, 142

ozúren -rna -o prid. **grob, osoren:** je grátáo nej súslavec, pa nej ozúrni hajdúk za vucsenike KOJ 1845, 5; nyegovo pred tém trdno i ozúrno szrczé je tak omecsila KOJ 1845, 81; Pázmány, ki je mocsno bráno vöro kat. prouti ozúrnim vogerszkim prásztantom KOJ 1848, 93

ozúrno prisl. **grobó, osorno:** szo Luthera zopszüvali zoucsivoucsi ozúrno KOJ 1845, 65

ozvāti ozovém dov. **imenovati, razglasiti:** nebi püsztíli cejle vesznice od pápinszkih szvéczov ozvátí KOJ 1845, 71; On sze je pa za erdélzskoga Herczega vcsino ozvátí KOJ 1848, 87; szvoje sztolnomeszto za Budíno ozove KOJ 1848, 4; za toga volo je Czaszar Friderik II. nyegove Dr'save za szvoje ozváó KOJ 1848, 38; Na zádnye szo Bélo III. denok za krála ozváli KOJ 1848, 31 **ozváni -a -o imenovan:** je gornjoszinicski farar gorno z vrha Koziak ozvanoga grofinýi prepüszto KOJ 1914, 132; sze je vpirao Rudolfí, za Czaszara ozvánomi pokoren bití KOJ 1848, 39; od vogerszkíh Plemenításov pa dobi od dvájsetsztíh kmetov ednoga konyenika Huszár ozvánoga KOJ 1848, 63; gda bi on v-Rimi vu Spítáli Sz. Dühá ozvánom KOJ 1845, 80; sze je O'sébet z-ednim lejpim pojbisom v-Krszti Wladislav ozvánim obábila KOJ 1848, 54; Nego, gda sze je Gejza sz szvojom szinom, na kerstí Stevan ozvánim dao okersztíti KOJ 1914, 102

Ožebet -e z *Elizabeta*: i imé nyé je bilou O'zébet KŠ 1771, 161; I Osébeth tv'a rodbina KM 1783, 230; I ovo O'sébet tvoja rodbina KM 1796, 86; O'zébet vogerszka kralica AI 1875, kaz. br. 8; Ivan, Zakariášov i O'zébete šzin KŠ 1771, 259; Nyegovo csér O'sébetho szi je vzéo za hi'sno tivárisiczo KOJ 1848, 42

ožéjati -am dov. *ožejati, postati žejen*: Po šteroj nam nedáj o'zéjati BKM 1789, 178; i šteri vörje vu meni ne o'zéja nigdár KŠ 1754, 207; vřzákí, ki pijé zete vodé, ožéja páli KŠ 1771, 275

oženiti se ožénim se dov. *poročiti se*: nej šze je tak dobro o'zeniti KŠ 1771, 62; Naj šze o'zenijo KŠ 1771, 489; i o'zeno šze je te prvi KŠ 1771, 74; Pavel Apolžtol nej šze je o'seno SIZ 1807, 35; gda sze je o'seno KOJ 1845, 94 **oženjeni** -a -o *poročen*: József II. je dvákrat o'senyeni KOJ 1848, 115; Blázeni szo táksi o'zenyeni AIP 1876, br. 3, 7; Cséjzt I. ti o'zenyeni KŠ 1771, 70; Tim o'zenyeni, pa zapovidávam nej jařz KŠ 1771, 502

ožerjaviti se -jávim se dov. *zažareti*: 'Zófike ocsi szo od csemerôv bliszketale, lice sze nyé o'zerjavilo AIP 1876, br. 9, 5

oživati se -am se nedov. *oživljati se*: orszácski Jezik, nego sze vu zdásnyem vreimeni zácsa o'sivati, i ponávlati KOJ 1833, X **oživajúči** -a -e *oživljajoč*: Zapovedávam ti před vřza o'živajoucsim Bogom i Jezus Kriřztuřom KŠ 1771, 643

oživávanje -a s *oživljanje*: Na resénje dús nyihovi od szmrți, i o'živávanye nyi vu gládi TA 1848, 25

oživávati -am nedov. *oživljati*: Ár, liki Ocsa zbüdjava mrtve, i o'živáva KŠ 1771, 280; Isztina o'živávaj Nász v-gucsi i djányi KAJ 1848, 5

oživéti -im dov. *oživeti*: Ár je ete moj šzin mrtev bio, i o'zivo je KŠ 1771, 223; Tak šzmo vřzi i po Kriřztusi Ednáko o'zivali KŠ 1754, 252; Tak

řzmo vszi i po Kriřztusi, Ednáko o'zivali BKM 1789, 197; právda, štera bi zmo'zna bila o'ziveti KŠ 1771, 563 **oživéti se** -ím se *oživeti*: Med trnyom csi šze o'zivi BKM 1789, 179; tak i v Kriřztuři šze vřzi o'živéjo KŠ 1754, 141; tak i v Kriřztuři šze vřzi o'živéjo KŠ 1771, 522

oživíti -im dov. *oživíti*: gori obúdiťi nemore rávno tak, kak mrtev šzám šzebé nemore o'zivíti KŠ 1754, 124; šteri vmoris i o'zivis KŠ 1754, 243; ka me ti zdr'zis I k 'zitki páli o'zivis BKM 1789, 404; Steri o'zivi i valřa mrtva tejla KŠ 1754, 138; Dűjh je, ki o'zivi KŠ 1771, 287; I vnouge mrtve o'zivi BKM 1789, 54; i mené o'zivi Ti KŠ 1754, 232; ino řzi řztej m nász o'zivo BKM 1789, 92; o'zivo nález je řz-Kriřztuřom KŠ 1754, 117; Adam noui nász je o'sivo KM 1783, 241; csasztitele Marie je tou veszelilo i o'sivilo KOJ 1914, 106 **oživíti se** -im se *oživeti*: Jajruřova csi šze o'zivi KŠ 1771, 114; gda šze je vgroubi o'zivo KŠ 1754, 110; ki je bio mrtev i o'zivo šze je KŠ 1771, 769; i o'živila šze je KŠ 1771, 790; Na tople dnéve protolja sze vsze o'živilo AIP 1876, br. 5, 3; Ti drugí mrtvi řzo šze pa nej o'živili KŠ 1771, 803 **oživleni** -a -o *oživljen*: Kriřztus pouleg dűhá je o'živlen KŠ 1754, 111; Kriřztus vmorjeni iřztina na tejlo gledoucs, o'živleni pa po Dűhi KŠ 1771, 710

oživlati -am nedov. *oživljati*: Ápolgatni; ottávlati, o'sivlati KOJ 1833, 150

oživléjnje -a tudi oživlenjé -á s *oživitev, oživljenje*: O'živlejnye nařlega mrtvoga tejla KŠ 1754, 138; Kriřztuřovoga vnami prebivanya hařzki: a) o'živlenyé KŠ 1771, 463; vcsinyen je prvi cslovik, te řzlejdnýi Ádam pa na dűh o'živlenýá KŠ 1771, 524

ožmáhiliti -im dov. *narediti okusno*: eto je Stevan véřta prôszto vecsérjo o'zmáhilo AIP 1876, br. 3, 6

ožmétiti -im dov. *otežiti*: dúgi skrambli jáko o'zmétijo hodbo KAJ 1870, 104

P

pá prisl. *zopet, spet*: I nihá je, i odide, i pá moli tretics KŠ 1771, 90; Radújte [ze pá velim, radújte [ze KŠ 1771, 599

pà vez. **1.** *pa, za izražanje nasprotnega ali nepričakovanega*: májo i fticze nebelzke gnezda, [zin cslovecsi pa nejma, kama bi glavou na[zlono KŠ 1754, 108; Stero je naj mén]e med v[zejm Szeményem, gda pa gori zra[zté, vékse je od kak]té zelenyá KŠ 1771, 444; Oh keliko ji je na [zkvárjenye vekivecsno [zpadnolo, mene [zi pa na pokouro zdr'sao KM 1783, 5; Po csednou[ztí more prevzétí cslovik pri[ztarof]zt, nej pa po túhoj brádi KM 1790, 20; Vszáki dou [ze naj zviszi, Breig [ze pa naj ponizi BKM 1789, 13; Mojo düso Bougi preporácsam, Tejlo pa materi zemli SŠ 1796, 6; Jasz sze pa vü pam vu szmilenosztí tvojoj TA 1848, 10; Na kamenicsi pizsani redóvje nasztánejo, v knjigaj szo pa stampani redóvje KAJ 1870, 7; Jo'zef za zvünesnyo, 'zena pa za hi'zno delo sze szkrbêla AI 1875, kaz. br. 7; Po hrbti je sive dlake, na telli na prej je pa čaren AI 1878, 10; Svojoj materi je pa nej vü pao nikaj od toga ovaditi BJ 1886, 9 **2.** *za dopolnjevanje povedanega*: do etoga csasza, naime pa zato, kai szi mené obaruval ABC 1725, A5b; Kai je pa on vč]ino, kai je najz odküpo SM 1747, 12; Mati pa záto, kaj ná]lo dü]lo pa]zé KŠ 1754, 129; Naj bole pa niki právde krivi vucsitelje KŠ 1771, 590; Ktomi pa mej na Bo'zo [zlu'zbo gotovo [zrczé BKM 1789, 6b; Ejva je pa Ádama napelala KM 1796, 7; Gda pa [ztvojeja tanácsa Bom z-[zvejtá premínyávo SŠ 1796, 3; a ti hüdi nam pa Boug ne dáj piti SIZ 1807, 6; za vucsenike szam je pa poszloveno KOJ 1833, V; On vu 'zitki pokoj, Vu szmrti pa tróst szvoj Zgubi KAJ 1848, 4; Goszpod pa osztáne na veke TA 1848, 7; Doszta sztváram je koszminye odetel, vnôgim pa pérje KAJ 1870, 10; Nôvi mertüki leh'zési bodo v racsuni, to drügo je pa tô, ka AI 1875, kaz. br. 6; Hert stišnjenoga zádnejega tela, pa je naznano hitri AI 1878, 8; Po jeli pa etak Bogi hválo dávamo BJ 1886, 6 **3.** *za vezanje dveh istovrstnih členov*: Guccsim,

ali pa popejvam KŠ 1754, 272; Odgovorécsi pa erkao je KŠ 1771, 45; Naslédnje pa računajo BJ 1886, 3

Pacínacítánc -nca m *Pacínacítánc*: Bulgar-czi z-Pacínacítánczmi szpajdáseni KOJ 1848, 7

páč prisl. *pač*: Tou je pacs dobro bilou KOJ 1848, 94; z-szvojjim szprevedüvanyom sztráha i csemérov pacs doszta csinijo KOJ 1845, 7

pačlivo prisl. *zvito, hinavsko*: pouleg vrejmena, [tero je pacslivo zeznao od ti moudri KŠ 1771, 8

pádar -a m *zdravnik*: Pri nász vármegyévsvszkomi Pádari za kmetovszko deczo Czaszar plac süje KOJ 1845, 119

Paflagónija -e ž *Paflagonija*: dr'zélo, [tera je zdaj Angúria pod Paflagóniov KŠ 1771, 554

páiš tudi pájš tudi pájž -a m *ščit*: medeni paji's KM 1796, 55; primite, (zgrabte) pays te Vöre SM 1747, 27; ti nyé koronües zmiloschov, kako zednim paisom ABC 1725, A8a

pájati -am nedov. *opekati kruh*: Piritni; pajati KOJ 1833, 169

pajdáš -a m *prijatelj, tovariš*: 'Ziv, zdrav, frisek, i tvoj pajdás BKM 1789, 427; 'Ziv, zdrav, frisek, i tvoj pajdás SŠ 1796, 156; Melankton, csi gli nerazdvojeni pajdás Luther Martina KOJ 1845, 79; Bogme prav más, Bandi pajdás KAJ 1870, 10; Pajdáske szo ga primárjali KAJ 1870, 82; szoldák ednoga szvojjih pajdásov môro AIP 1876, br. 1, 8; i ovádi szvoje vu groznom grejhi pajdáse KOJ 1848, 15

pajdášija -e ž *prijateljstvo*: Hüdo krplive disijo, Z-táksov ne m' meo pajdasíjo AIP 1876, br. 9, 4

pajdášiti se -im se nedov. *družiti se, prijateljevati*: Ki sze z-vúkom pajdási, tüdi 'snyim túliti more KOJ 1845, 12

pajdášivati se -am se nedov. *prijateljevati, družiti se*: Kumaniánci .. nyé tak polübi Ladiszlav IV., da sze szledi zmirom 'snyimi szpomina, pajdášiva KOJ 1848, 40 **pajdášivájouči se** -a se -e se *prijateljjuoč*: ali on z szamimi Grki sze pajdášivájoucs, tak razcsemeri na szebe vsze KOJ 1848, 30

pajdástvo -a s *prijateljstvo, druženje, tovariš-*

tvo: Naľzlejdnje tvoje pajdáľtvo KM 1783, 148; Lagojega pajdáľtva sje more vszáki hábati KOJ 1845, 1; Hábjaz sje pajdáľtva húdi KAJ 1870, 166; po sterom náľz Bog vu ľzvojo tůvárľstvo, (paidáľtvo, Gmainľztvo) dá notri zvati SM 1747, 18; niti je eden rázumen cslovik nej rad bio vu nyegovom pajdáľtvi KM 1790, 78; Kak sje má dr'sati cslovek vu pajdáľtvi prtí drůgim ľidém KOJ 1833, XV

pájžeo -ľla m *parkelj*: Na vsakoj nogi má dvá pajžľa AI 1878, 15

pájžlar -a m *parkľjar*: IX. Pajžľari AI 1878, 5

pák prisl. *pa*: zdai pak na szlovenszki jezík prelofeni TF 1715, 1; Jaľz pak noter hocsem poiti vu tvoio hiso ABC 1725, A7b; Da sterie pak ľerczjo reicsi tvoie ne voruio SM 1747, 85

pakaciánski -a -o prid. *pakacijski*: od Laodicee, ľtero je naj vékľe meľzto Frigie Pakacziánľzke KŠ 1771, 643

pákovina -e ž *zľitina z bakrom*: Esi se sľiši pákovina AI 1878, 56

pálača -e ž *palača*: A palota, palacs AIN 1876, 12; v-Bůdini v-kráľeszkój palacsí sje zgodilo AI 1875, kaz. br. 1; Nemam páľacs KAJ 1870, 56; pren. ovo 'se trůplem ľz-poniznim mojim zdihávanym nad dverami tvoje Nebeszke Palacse KM 1783, 187; Zide vő Szkráľeľzke ľzvoje palacse BKM 1789, 20; Da pa eto dűse pajľo I té zľáte palacse Nemrem zdaj glédati KŠ 1754, 262; Dika ti bojdi Goľzpodne, Kaj ľzi palacse vugodne Oľztavo tá BKM 1789, 2; Geto ľzkráľom nyegvo ľůľztvo 'zivé vedni palacsaj KŠ 1754, 274

pálaš -a m *meč*: Vľzejkla nyemi je kraj glavou, ľzvem palassom SIZ 1807, 53

pálec -a m **1.** *palec, prst*: Polec Pálec KMS 1780, A7b **2.** *doľzľnska mera*: pálec KAJ 1870, 65; Eden centiméter doszta kracsisi, kak eden pálec AI 1875, kaz. br., 6; Eden centiméter szkoro malo dugsi od ½ páľeca AI 1875, kaz. br. 6; Pri pět fertáľi lahkėti méter szkoro z-ednim páľecom dugsi AI 1875, 6; Od polkľaftra méter szkoro z-dvůma páľecom a dugsi AI 1875, 6; Zďaj eden kľafter na 72 páľecov raztáľani AI 1875, 6; Csi stoj pri dugćsoj meri kľafre na páľece sesě vőzracsunati AI 1875, 6

pálen -ľna -o prid. *glenast, kalen*: Dno vůhki vőd pa páľno KAJ 1870, 108

páli prisl. *zopet, ponovno*: Po jeľľztvini pali zľzvětím Davidom ovako reczi TF 1715, 47; Po nyem bodem páľi ľivo SM 1747, 78; gda gori ľztáľnem, páľi bom ga proľzo KŠ 1754, 167; i páľi edno malo i vidili bodete me KŠ 1771, 320; 'Sena je pa du'sna páľi Mou'si ľzvojem

SIZ 1807, 10; ta drůga [oseba] páľi od trétye je prestimanejsa KOJ 1833, 138; da negdanegda páľi presteti premore KOJ 1845, 5; Páli zdaj je povszěd vsze pokoncsano KOJ 1848, 4

páľica tudi páľca -e ž *palica*: Paliczka KMS 1780, A3; Baculus Paliczka KM 1790, A8; Na ľsteriva cseľztou ľzpadne moja palczka SIZ 1807, 44; Jakob i nagno ľze je na vrhék paliczke ľzvoje KŠ 1771, 692; kaj bi nikaj ne vzěľi na pout, nego paliczko ľzamo KŠ 1771, 118; taki, kak bi kráľevszko palczko v-rouke prijao KOJ 1848, 94; I hlápczi ľzo ga ľzpaliczami bili KŠ 1771, 150; pren. tvoja siba, ino paliczka meně trousta ABC 1725, A8b; paliczka rávnoľzti je paliczka kráľeľztva tvojeja KŠ 1771, 672; Tva ľĳba, i paliczka trousta meně BKM 1789, 4

páľinka -e ž *žganje*: Náľhůša pítvina je páľinka ('zganica) KAJ 1870, 46; Páľinka 17–20 rh. AI 1875, br. 2, 8; vnogi mestaj z borojce páľinko, borovičko žgějo AI 1878, 47

Páľko -a m *Pavel*: Páľko bi vam pa pop rad bio KAJ 1870, 6

páľma -e ž *palma, palmova veja*: ľztojěcsi pred kráľeľzkim ľztouczom i palme vrokaj nyihovi KŠ 1771, 77; Tvoj Sion ti pout ľznáj'zi Zczvejťjom, i ľzpaľmami BKM 1789, 21

páľmárum -a m *cvetna nedelja*: Epiľt. na Palmarum ali czvetno Nedelo KŠ 1771, 594

páľmov -a -o prid. *páľmov*: Czvetějo ti pravicsni, Kak páľmovo drevje BKM 1789, 7; Gde mo vľzi Noľzľili páľmove vejke BKM 1789, 60; Po ľzmrti pa poľztáľnemo kak páľmove vejke SŠ 1796, 129

Páľmóza -e ž *Palmoza, grški otok*: vu záton Pathmos, ki je zdaj Palmoza, ga je zegnao KŠ 1771, 261

páľmet -i ž *pamet, rozum*: Mens Páľmet KMS 1780, A7b; Sterih páľmet je témna poľztáľnola SM 1747, 7; ne veľzěľi ľze tvoja páľmet KŠ 1754, 40; Eti je páľmet KŠ 1771, 797; Z-etaksim táľom sje je vszelé vecs obláľkov resůvala nyegova páľmet KOJ 1845, 5; Po nyem sje páľmet preszvētsáva KAJ 1848; Lübi Bogá zevľze páľmeti tvoje TF 1715, 18; Ponoviti ľze je vám potreľbno vdůhi páľmeti vaľľe KŠ 1754, 97; Mou'z dvouje páľmeti je neľztáľni KŠ 1771, 745; i bili ľzo vu vľzem edne páľmeti KM 1796, 116; Ti ľzi Páľmeti moje ľzvetľoľzt BRM 1823, 10; Vadľůványe od vszega má páľmeti visni poszvēť KAJ 1848, III; Eden gospod je za volo skůšávanja pėske páľmeti AI 1878, 8; Vľzákomi csloveki, gda k-páľmeti pride KMK 1780, 5; ino nai vpáľmet vzeme, jelić on TF 1715, 43; kajje meni dobro páľmet dáu TF 1715, 21; Jaľz hochem mojo právdou vu nyih páľmet poľoľiti SM 1747, 18; i dáo nam je páľmet KŠ 1754,

99; Ki má pamet KŠ 1771, 790; Paveo geto je na pamet vzéno KŠ 1771, 555; Tebi darujem rázum, pamet KM 1783, 5; Vzemí Źzi na pamet Źvétoga Petra rejcs BKM 1789, 298; Gori Źze 'se zbúdi, napamet Źze vzemi SŠ 1796, 10; Ár lúbéznofŹti vassa vecs na pamet ne jemlém SIZ 1807, 58; poglednovsi te SzlovenŹzke Gmaine, i na pamet vzévsí, kaj one potrebujejo BRM 1823, IV; Ka more na pamet vzéti od Adjectivumov KM 1783, 29; Eto je v-pamet vzéto od táksi AI 1875, br. 1, 2; Rávno je nyój vpamet spadnolo keliko dobra so že nyoj včínili BJ 1886, 12; ne naŹsledüimo Deczo vŹzlaboí pámeti TF 1715, 8; VŹzáklŹi vu laŹzivnoj pámeti gvŹŹen bojdi KŠ 1771, 479; Jezus bojdi vu mojoj pámeti KM 1783, 175; Záto tou Źzi premislávaj vpámeti, Ka popejvas BKM 1789, 7; zmojouv pámetjov gori zgrüntati nemorem TF 1715, 40; csi Źze gli Źzpámetjov ne vjediná KŠ 1754, 78; PreŹzvejtí Jezus pámeti BKM 1789, 2; PreŹzvétí nase pámeti BRM 1823, 2; szo sze mi z-dúgocsov pa mláde pámeti zasípávajoucse vidíle KOJ 1833, III

pámeten -tna -o prid. *pámeten*: Pámeten krsztsenik dobro zná, da je KOJ 1845, 105; nej szam szlisao pámetnoga csloveka preklinyati KOJ 1845, 7 **pámetnejši** -a -e *pámetnejši*: Skolnik szi je prébrao ednoga pámetnejsega KOJ 1845, 10; Fárnikom pámetnejším sze je níksi trüd nej vnou'sao KOJ 1845, 6

pámetiti -im nedov. *bití pámeten*: Ali vcsis náŹ pametiti, To dobro cesedno csiniti BRM 1823, 317; Ali jasz szem nêpametio, Nego sze sz-tebom protivio KAJ 1848, 152

pámetnik -a m *modrijan, filozof*: pernyávczi i ZofíŹtje (ti pámetniczi vu vöre deli) zapelávczi KŠ 1771, 438

pámetnost -i ž *pámetnost*: naj obrné neokorne kpámetnofŹti ti pravicsni KŠ 1771, 162

pámetüvati -üjem nedov. *spominjati se, pomniti*: EŹcse ne pámetüjete, niti ne razmite KŠ 1771, 127; Záto Źztani, pámetüj BRM 1823, 76; Záto, bratje pámetüjte ApoŹtola i víŹesnyega popa KŠ 1771, 675; Zdá tak, Králi, pámetüjte TA 1848, 3

Pamfilija -e ž *Pamfilija*: lŹŹtvo, Źtero je vö slo med Kapadocziöv Bithyniov i Pamfiliov bodoucso dr'zélo KŠ 1771, 554

pámuk -a m *bombaž*: Gda se sád dozori, počíjo glávice i pamuk se pokáže AI 1878, 51

pandúr -a m *birič*: koga iscsejo vármegyévcszi pandúrje KOJ 1845, 50

Panónija -e ž *Panonija*: Zdáj preminé tüdí imé sztáre Pannonie KOJ 1848, 10; Zdáj szo Vougri

ceszto nájsli v-Pannonio KOJ 1848, 7; sze je zdaj obsinszko 'selejnye pobüdilo vtisztoj Pannonii, z-sterov KOJ 1848, 7

panónski -a -o prid. *panonski*: Pannonszke dobroute szo pri etoj prilíki ovóhali KOJ 1848, 7

pántlik -a m *trak*: bejli roubcsecz, ali pántlik (kíticza) na cseli KOJ 1845, 90; beli pantlik doli 'znyaga viszi AIP 1876, br. 2, 1; Čarno dlako má i tak da bi v bele pantlike zasúkana bila AI 1878, 14

pápa -e m *papež*: nej pa RimŹzki Pápa KŠ 1754, 131; ka je Peter nigdár nej bio RimŹzki pŹŹpek, ali pápa KŠ 1771, 700; nego gda vidí Leona I. Pápo KOJ 1848, 4; pod ednov vidoucsov glávov, RimŹzkim Pápom KMK 1780, 20

Papiáš -a m *Papija, cerkveni pisec*: líki Źze níŹterim zPapiáša JeruzálemŹzkoga PŹŹpeka drejmle KŠ 1771, 2 (B1b)

pápinec -nca m *katoličan*: szám je denok pápinecz obsztáo KOJ 1845, 64; Pápinci szo za volo 'selnoga mira nej szkrátíli KOJ 1848, 103; Pokedob sze nebi steli podati lutheránje pápinczom KOJ 1845, 67

pápinkinja -e ž *katoličanka*: csi pápinkinya protesztantszkoga mo'sá vzeme KOJ 1914, 149; 'sene sze dájo kak pápinkinye szpelávati KOJ 1845, 83

pápinski -a -o prid. *katoliški*: Páli krŹŹtsánŹzke Źzo Źtiri: RimŹzka, ali PápinŹzka KŠ 1754, 85 **pápinski** -a -o sam. *katoliški*: Z steroga je eden horvatskoga zle'senyá barát vnogo nasih szlovenszkíh lutheránov na pápinszko pripelao KOJ 1914, 145

pápinstvo -a s *katolištvo*: Fridrik Szaxonszki Kúrfirst niti je nej v-szvojem Országi pápinsztva doliszpravo KOJ 1845, 64; szo pri vszakoj prilíki precske dejvalí szvojím podlo'snikom, naj bi sze navolili pápinsztva KOJ 1914, 127

papír tudi papér -a m *papír*: Papér ABC 1725, A3b; Papyrus Papér KMS 1780, A8; Papir ino Natiszkanye KOJ 1833, 1; Papér Papiros KM 1790, 94; dvá tri pecse papira szi je vkŹpzasio KOJ 1845, 5; znam písati, na pair z-perom KAJ 1870, 7; János nê vido táksi písani papir AIP 1876, br. 1, 7; DoŹzta vám mám píŹzati, ali neŹcsem po papéri KŠ 1771, 738; Gda ti po papiri drcses KAJ 1870, 7; Lisztövje knjig szo z-papírov KAJ 1870, 6; Tollar na papire z-dobre voule dájte KOJ 1845, 141; One papire májo KAJ 1870, 6; Falate z-písanímí papírmí zaróbíjo KAJ 1870, 81

pár -a m *par*: Vu zacsétki je li eden pár lüdih bio

KM 1790, 84; I dáli bi áldov, eden pár grlicz KŠ 1771, 169; ali dönok je niháo nyegovomi ľzini eden pár národa KM 1796, 68; pomocnika, z-ľteroga bi ľzi pár zbuđo ľzvojega 'sitka SIZ 1807, 4; Triľztou ľiľzicz je vľouvo, iľzpárom je nyé vküp zvézao KM 1796, 49

paradižom -a m *raj, paradiž*: Ka je bio Paradiľom KM 1796, 5; Od nebeľzckoga paradižoma KŠ 1771, 807; i vö ľzta vr'sena z-lejpoga Paradi'soma KM 1796, 7; nám z-Paradi'soma vövr'senim haszniti nakano KOJ 1833, IX; Kaj je vneľeni vu Paradi'zom KŠ 1771, 550; ino ľzi Paradi'som obecsao KM 1783, 144; Ádama je posztavo Vparadi'zom BKM 1789, 13; i záto ga je Boug 'sivoga dáo odneľzti v-Paradi'som KM 1796, 10; i nyega vu Paradi'som polztavo SIZ 1807, 3; Preczi vParadiľomi BKM 1789, 6; Gda je v-Paradi'somi püľzto KM 1796, 6; ľzam z-Kriľztusom v-Paradi'somi SŠ 1796, 153

paradižomski -a -o prid. *rajski*: 'Ze vu veľzélje ta pojdem, V-Paradi'zomľzki vrt idem BKM 1789, 430; naj ľze düsa gori vzeme v-Paradi'somszko radost KM 1783, 241; V-Paradi'somľzki vrt idem SŠ 1796, 160

páratí -am nedov. *družiti*: Z-ľépm dobro sto pára, Csloveki na radoszt KAJ 1848, 15

párduc -a m *leopard*: I tá divjácsina priľzpodobna bila kpárduczi KŠ 1771, 789

párití párim nedov. *pariti, žgati*: Prисло je 'ze toplo leto, Pári trák zeléno betvo KAJ 1870, 132

párma -e ž *parna*: Pajta; gyümlo, párma KOJ 1833, 168; Vu ništerom dvori se jümlo i párma nájde BJ 1886, 14

paróuven tudi paróven -vna -o prid. *požrešen, pohlepen*: nê je paróvna AIP 1876, br. 10, 5; Jáko parovna stvár AI 1878, 12; Od prenágloga i prevecs parouvnoga szebemetanya sze zadr'sávaj KOJ 1845, 3 **parovnéši** -a -e *požrešnejši*: Szvinya je ta najru'znêsa i parovnésa med hi'znimi sztvármí KAJ 1870, 69

paróvec -vca m *pohlepnež, grabežľjivec*: táksi paróvec v-szili tak vêke szpotere, ka od trê lét pöv zaprávi AIP 1876, br. 9, 7

paróvno prisl. *požrešno, pohlepno*: Neg' parovno, i ľakovno vľze vu ľzêbe ľzkláda BKM 1789, 452; Tak deczo ľzmrť parovno Zgrábi BRM 1823, 225; (sviloprejka) jáko parovno jej AI 1878, 33

paróvnost -i ž *požrešnost, pohlepnost*: ľzami ľzebé ľzo tá dáli hotľivoľzti, na delanye vľze necsiľztoucse vu parovnoľzti KŠ 1771, 581

párta -e ž *parta, trak*: Isztina, pártó ľzmo ji vzéli SIZ 1807, 42

Párti -ov m mn. *Parti*: Parthi i Medi KŠ 1771, 345
pártica -e ž *partica, trakec*: Dévojľztva vejsicza, Ma ľejpa párticza SIZ 1807, 59

Pártija -e ž *Partija*: Od tiľztecz je ľou v Maczedonio, Parthio, Perľjo KŠ 1771, 2 (B1b); je ľou v-Parthio, i odnut v-Ázio KŠ 1771, 260

Pártuš -a *Part*: komi je piľzani ka je Parthuľom, zľterih ľze ľzpomina Lukács Dján. 2, 9 KŠ 1771, 725

Pasárovica -e ž *Požarevac*: Na tou je Törszki Czaszar mir 'selo napraviti, steri je vu Paszarovici tüdi szklenyen (1718) KOJ 1848, 106

pásëka tudi pásika -e ž *řiva meja*: Készno jeszén vönê pri paszeki (szecsi) sztoji viola KAJ 1870, 101; Pod gösztimi vêkami i vu széncavni paszekaj szo szpêvajöcsi KAJ 1870, 113; Ščipek rasté pri potáj i v pasikaj AI 1878, 44

páska tudi pázka -e ž *pazľljivost, skrb*: Vigyázat; paszka, merkanye KOJ 1833, 182; szam nemas pazke KAJ 1848, 203; noľzi ti paľzko, da ti do koncza zdersis pravo vöro SM 1747, 82; i vtom na náľz paľzko noľécsi dáva nam hráno KŠ 1754, 30; noszi na mé ocľinszko ľzkrb, i paszko KM 1783, 28; Noľzi paľzko ti na ľzina BKM 1789, 69; pazko kebzüvati nebi potřébo bilô KAJ 1848, III; i pazko je kebzüvala KAJ 1870, 143; Ali naj sze tó ne zgodih, ovi vľadárje jáko paszko majo AI 1875, kaz. br. 3; Csi právis, ka je na tvojoj tou ľzkrbi, ino paszki KM 1783, 288; kľteromi ľzeje vecs nikeliko redöv priverglo, ľztákľov páľzkov, zkákľov ľzem naibole mogau TF 1715, 9

paskáč -a m *varuh, čuvaj*: vért je domô priso i Sekas hi'ze paszkács pesz sze prednyaga pascso AIP 1876, br. 3, 6

pást -i ž *past*: Ne dá náľz vpáľzt BKM 1789, 134; Kakda sze lovijo misi I podgani z-pásztjov KAJ 1870, 23

pastaričica -e ž *pastirica, tresorepka*: Pevci so tüdi .. pastaričica AI 1878, 28

pastér tudi pastír -a m **I. pastir**: Pasztér KM 1790, 74; Ábeo je bio paľztér ovcisz KM 1796, 8; Od dobroga paľztéra KŠ 1771, 299; I bili ľzo paľztérje vu dr'zéli onoj na pouli BKM 1789, 167; Paľztérje ľzo ga najšli BKM 1789, 6; Paľztérje ľzo ga naisli BRM 1823, 4; Paľztérom naľzveľzti ľze BKM 1789, 6; Paľztérom ľze nazvéľzti BRM 1823, 4; Odmo ľzpaľztérmí vBetlehem BKM 1789, 22
2. Kristus, Bog: Goszpon ie moi Pasztér ABC 1725, A8b; bojdi i zdai Bog paľzter moi SM 1747, 67; Sto je ľz. Mat. czérkvi gláva i paľztér KŠ 1754, 131; liki náľz ete paľztér pozna i vu vľzem za náľz ľzkrbi KŠ 1771, 830; Bojdi i zdaj paľztir

moj BKM 1789, 211; moje duse naj vernejsemi i lzkrblivejsimi pajztéri KŠ 1754, 229; ali povrnoli lzte lze zdaj kpajztéri i kpűspeki dűs vaji KŠ 1771, 708; Boug, ki je zmrtvi lzpelao toga velikoga pajztera ovecz KŠ 1771, 698 **3.** navadno v zvezah: **dűhovni, dűšni paster duhovnik:** Dűljevni Pajztér Surdán/lzke Fare BKM 1789, 3; Kűvągo-Őrske Fare Dűhovni Pajztér BRM 1823, IV; volno vcsini, ka nyemi dűhovni pasztir velijo KOJ 1845, 119; i razegnáne ovsicze brezi pajztera potrdjavati moremo KŠ 1754, 4a; Od toga Dűljevnoga Pajztera gyedrnolzti, lzvedocsán/lzto csinijo BKM 1789, 3; lzmertelni greih lzvojemi Dűlnomi Pajztéri oznániti TF 1715, 36; Po dűhovnom pajztéri KŠ 1754, 195; vu imenűvanom Visenom Pajztéri i tő lzo vő Stampanye naprűpomogli BRM 1823, IV; Pouleg rėda li dűhovni pajzterje KŠ 1754, 186; Csűzt dűjevni pajzterov vu lzlűsbi vecsűrje KŠ 1771, 21; Tákja moucs Dűljevnim Pajzterom đána TF 1715, 34; vlzejm prąvim dűsevnim pajzterom đána táksa czėrkevna moucs KŠ 1754, 193; Obdersi nám pravicsne pasztire ABC 1725, A6b; Na dűsevne pajztere gledoucs KŠ 1754, 197; I on je đáo nike pajztere i vucsitele KŠ 1771, 581; Đáj nám I moudre dűjevne pajztire BKM 1789, 136

pąsterek -a m *pastorek:* Privignus Pajzterek KMS 1780, A9; Divicze Marie, kak niki ltimajo, pajzterek, ali lzelztránecz KŠ 1771, 755

pasterica -e ž *pastirica:* nasso đevojko jeli za pasztericzo SIZ 1807, 21

pasterić -a m *pastirček:* Etam sze paszterics sėta KAJ 1870, 160

pąsterkinja -e ž *pastorka:* Privigna Pajzterkinya KMS 1780, A9

pąstėrni -a -o prid. *pastirski:* Pri pasztėrni nąrodaj je menyave blągo 'zivincse bilo AIP 1876, br. 10, 2

pąstėrski -a -o prid. *pastirski:* lzkrb, ki pőleg lzvoje pajzter/lzke dűzno/lzti poglednovsi BRM 1823, IV; tak je mocsen bio, ka je vu lzvojoj pajzter/lzkoj doubi mouro KM 1796, 54

pąstėrstvo -a s *pastirstvo:* Vmojega Kri/lztusa, pod nyega pajzter/lztvom BKM 1789, 162

pąsti pąsem nedov. *pasti:* ino on ga je polzlao lzvinyė pajzt KŠ 1771, 223; Steri lzo je pa pajzli, odbej/zali lzo KŠ 1771, 27; Szvojo 'sivino lzo po prepovedani mejlztej pajzli KM 1790, 70; pren. ka nąlz lztojov ricjsjov pajzės KŠ 1771, 835; On menė paszė vu ednom zelėnom trąvniki ABC 1725, A8b; nąllo dűljo z-Bo'zov ricjsjov pajzė KŠ 1754, 129; Gofzpoud .. On me nėlztanoma pajzė BKM 1789, 16; vucsitele, naj brezi

gofzpodűvanya pajzėjo Bo'zo csrejdo KŠ 1771, 702; naj pajzėte cėrkev Bo'zo KŠ 1771, 406; On ga je vzėo, da bi pąszao Jąkovov nąrod TA 1848, 65; Veli nyemi: pąlzi ągneceze moje KŠ 1771, 335; Pąlzte to med vami bodoucs o csrejdo Bo'zo KŠ 1771, 712; ktebi pridem, Gde bos me V-vekvec'nom pąlzo bląj'zen/lzvti BKM 1789, 129; ąr te ągnecz bode nyė pąlzo SM 1747, 32; I pąlzo bode z'zeleznov sibov KŠ 1771, 771 **pąsti se** pąsem se *pasti se:* lereg lzviny, lzere lzo lze tam pajzle KŠ 1771, 27; pren. I rejcs nyih, liki rak, lze pajzė KŠ 1771, 649; Dejve utroba Vnyej lze je cji/lztoucsa pąlza BKM 1789, 20 **pasėci** -a -e *pasoc:* Sto pa zvąlz, ki mą lzlugo plű'zėcsega, ali pajzėcsega KŠ 1771, 228; Tej lzo vu vąlem lűbeznivom gofcseney brezi lztrahą lzebė pajzėcsi KŠ 1771, 759

pastirčűvanje -a s *pastirovanje, opravlanje duhovniške službe:* prijatelstvo lutheránov iszkajoucs i z gorėcsim pastircsűvanyom vu du'sse vėkse postűvanye posztaviti KOJ 1914, 144

pąsuha -e ž *pazduha:* kranscsąke ali hoube mej ga pod lejvov paszuhov KOJ 1845, 33

pąša -e ž **1.** *pašnik:* Leglő, pasa, pąšnik AIN 1876, 68; escse szo sze i mląjsi na passi ino ceszti v-kataniji vajali KOJ 1848, 49 **2.** *hrana:* Kasa nasa pasa KOJ 1845, 12 **3.** *paša, trava, prostor za pašo:* Gde naj lepsa pajla rajztė BKM 1789, 163; i notri bode lju i vő bode lju i dobro pajlo nąjde KŠ 1771, 299; pren. Gde naj lepsa pajla rajztė Nyegove lz. rejcsi KŠ 1754, 259; I mi lzmo nyegovi lidjė, I nyegove pajle ovczė BKM 1789, 7b; i mi szmo lűdsztvo nyegove pasė TA 1848, 78; Da pa eto dűse pajlo Nemrem zdaj glėdati KŠ 1754, 262; Da pa eto dűse pajlo Nemrem zdaj glėdati BKM 1789, 282; tatė; ki bi nafe dűle zcsemėrnov pajov vmąrjali KŠ 1771, 833

pąšćenjė -ą s *hitenje:* Odnekot gibanye, pascsenyė KOJ 1833, 131; pretrpte, csi kaj za volo dobroga pajcsenyą trpите KM 1790, 70; Z velikom pascsenyom szo poszlanicke razodisli AI 1875, kaz. br. 2

pąščiti se pąšćim se nedov. *hiteti, prizadevati si:* ino sze za ta nebe/lzka pascsiti SIZ 1807, 10; sze more naząj pascsiti KOJ 1845, 9; Tak lze pajcsim KŠ 1771, 483; pajcsis lze okouli vnouga KŠ 1771, 205; ki lze nepajcsi povėksávati KM 1796, 5; lze pascli, i Szlű'ziti Bougi BKM 1789, 127; Kak sze vam paszcsi k-sztoli on KAJ 1870, 79; Vu nebe/lza ząto lze pascsimo SŠ 1796, 7; stvąri štere za volo toga se pąšćijo zgrabiti AI 1878, 7; I vsaki se je pąščo ognya gasiti BJ 1886, 9; Pajcsi lze pred zimov priti KŠ 1771, 653;

Naj Źze i za duŹo paŹcljimo KŠ 1754, 26; naj Źze tak pascljimo Źiveti KM 1796, 67; Źtero Źzam Źze i csiniti paŹcso KŠ 1771, 559; Źze je Źzkrblivo pascso KŠ 1771, A4b; Źze je po dveŹ gibeŹ paŹcso KM 1790, 42; obilnej Źzmo Źze paŹcsili vas obráz viditi KŠ 1771, 617; Źzo Źze paŹcljili pouleg Źzvoje mouclj KM 1790, 78 **paščévci se** -a se -e se **hiteč**: Z-velikov szilov sze tá pascsévcsi, mérjavljivo 'zeno najso AI 1875, kaz. br. 7 **paščivši se** -a se -e se **hiteč**: PaŹcsivlji Źze zdr'zati jedinŹstvo duhá KŠ 1771, 580

paščliven -vna -o prid. *priden, skrben*: Szorgalmas, pascsliven -a -o AIN 1876, 15; Za pascslívnoŹa i za pametnoŹa csloveka je bio szpoznan AIP 1876, br. 3, 3

paščlivi -a -o prid. *priden, skrben*: Pascslivi cslovek AI 1875, br. 2, 5; Mártha je paŹcljiva bila KŠ 1771, 205; Po paŹcljivom poŹzlŹjanyi reiclj BosŹe TF 1715, 24; ka Źzo Bo'zi Źzlugi vtom iŹztom vŹzigidár paŹcljivi KŠ 1771, 478; Naj szo zdecov sôle pune, Ki szo jáko pasclivi AIP 1876, br. 1, 1

paščlivo prisl. *pridno, skrбно*: ino pouleg nyegovi zapouvidi veŹ nas 'zitek paŹcljivo ravnajmo KŠ 1754, 68; kak mravle paščlivo delajo AI 1878, 3

paščlívost -i Ź *pridnost, skrbnost*: szorgalom (pascslivoszt) AIN 1876, 10; Nê na manyôszt, Nego na môdro pascslivoszt Szem, Bog, od tébe pozváni KAJ 1848, 255; kâ je Bog z-tak lêpim szádmo blagoszlovo nyegovo pascslivoszt KAJ 1870, 133; Lúsztvo vsze kraja szpaseslivosztjom zacsné szád pôvati AIP 1876, br. 11, 8

pášnik -a m *pašnik*: dobroŹa pásnika Źzo nej mogle náŹdti KM 1790, 86; pren. Na Źzvojem pásniki zcsilŹzov trávv On mené lejpo paŹzé BKM 1789, 161

paštétom -a m *pašteta*: szam sze jasz szkri-vomá na te telecsi páštétom gledŹvao AI 1875, br. 2, 7

patekár -a m *lekarnar*: Etakši so patekárje BJ 1886, 22

páténš -a m *patent, odredba*: sze naprêpoká-zao kak te naj véksi protivnik onomi páteni, steri evang. církev od szvoje szlbo'zcsine steo szpraviti AIP 1876, br. 3, 4

Pátmos tudi Pátmuš -a m *Patmos*: vu záton Pathmos, ki je zdaj Palmoza, ga je zegnao KŠ 1771, 261; ka je Efezus, gde Źze je po z-Pathmusa oŹzlobodjenjeŹ dr'zao KŠ 1771, 725

Pátmošanec -nca m *Patmošan*: druŹgi zvékŹim grŹntom právjio, ka je Pathmusánczom KŠ 1771, 725

patriárka tudi patriárha -e m *patriarh*: Jou'zeŹ Pátriárka vzemli EgiptomŹzkoŹ BKM 1789, 298; ZŹteroga plemena pa ti dvanáŹŹet Źzinouv JákoŹ Pátriárcha KŠ 1771, 260; naj mi bode Źzlobodno gúcsati ŹzresnoŹŹtyov kvám od pátriárcha Dávida KŠ 1771, 346; Ábrahám Pátriárki JeŹzám Boug nebeŹzki, Túdi etak velo BKM 1789, 38; Ka Źzo vŹzi Pátriárke gláŹzili BKM 1789, 7; pokedob szo i bogáboŹécsi patriárki áldove prika'sŹvali KOJ 1914, 100; Jezus Kráo Patriárkov KM 1783, 41; je poroudo i JákoŹ dvanáŹŹet patriárke KŠ 1771, 359

patrún -a m *zavetnik, patron*: Záto ga za ŹzvojeŹa Patrouna dr'zijo KŠ 1771, 101

paulínar -ampavlinec, menih: Nikoga Martinúcz Juria Czensztóchánszkih Paulinarov Glavára pa na Vogerszko posle KOJ 1848, 77

Páulus -a m *Pavel*: Paveo zdeacs-koga Paullus málicski, zhája KŠ 1771, 431

páva -e Ź *pav*: Ki Źzo nigda natom ŹzveŹti, kak páve hodili BKM 1789, 450

Pável tudi Páveo -vla m *Pavel*: Szvéti Pavel ApoŹtol tak právi TF 1715, 3; Szvéti Paveo k-Rimlánczom právi KŠ 1754, 192; Paveo ga je pripelao KŠ 1771, 631; Pavel právi BKM 1789, 29; Ka te Pavel vcsi BRM 1823, 3; kakoŹŹe tak od Źzvétoga Pavla zové TF 1715, 6; Źz. Pavla kRimlánczom liŹzt KŠ 1771, A6b; i tvojeŹa Źz. iména preklinýávczi Pavli KŠ 1754, 232; more biti, ka je vednom po Pavlovom drŹgom robŹzvtvi, piŹzao KŠ 1771, 338; gde je z-Pavlom hodo KŠ 1771, 338

páver -vra m *kmet*: Paraszt; kmet, poloobde-lavecŹ, páver KOJ 1833, 168; Mira Czaszar, i páver KM 1783, 201; Eden páver je na pôli okápao KAJ 1870, 135; GoŹzpdo i pávre ednáko fteŹgŹje BKM 1789, 413

pávérski -a -o prid. *kmečki*: Pávérski pojbies KAJ 1870, 23; Goszpcoski oblêk je bogat, pávérszki je prôsztí AIN 1876, 36; Nika páverŹzka 'senŹzka je 'sivino mejla KM 1790, 46; szo koudiske po pávérszkih hi'saj okoli hodili KOJ 1914, 118

pávérsko prisl. *kmečko*: nedosztojno po pávérszkom oblecseni KOJ 1845, 5

pávidénje -a s *srečanje, svidenje*: Pávidénye KAJ 1848, IX, 429; Csi sze je on taki jáko radŹvao nad etim pávidényem KAJ 1870, 78

Pávlek -a m *Pavle*: Pavlek: Mati, Mati! BJ 1886

Pávlov -a -o prid. *Pavlov*: Pavlov LiŹzt k-Rimlánczom KŠ 1754, 3; jaŹ Źzam iŹztina Pavlov KŠ 1771, 491; Pavlova pout do Czezárie KŠ 1771, 407; Petrovo i Pavlovo delo naj bole

KŠ 1771, 337; Pozdrávlanye zmojov Pavlovov rokouv KŠ 1771, 630

pàvočina tudi pàvučina -e ž *pajčevina*: na ednoj pavocsini je obilžnola SIZ 1807, 15; Čüdna so pàvuka pavočine AI 1878, 39; 'senszke morejo szmétje i pavocsine pometati KOJ 1845, 40; V-stali gnoja, pavucsine netrpi KOJ 1845, 53

pàvozina -e ž *okleščena veja*: Gori je tak vzéó edno dúgo pavozino KM 1790, 38; Teda je pavozino (sesáp) popádnola KAJ 1870, 142

pávuk tudi pávok -a m *pajek*: Pók; pávuk KOJ 1833, 169; Máli pávok mrežo pleté BJ 1886, 45; Čüdna so pàvuka pavočine AI 1878, 39

pàvukinski -a -o prid. *pajkov*: luknjice, z šteri tečé pavukinska vlaga, štera se strdí AI 1878, 39

pàvula -e ž *puh*: Piha; pavula KOJ 1833, 169

pazáč -a m *opazovalec*: Czlou naj sze vu blati necsisztoucse brezi pazácsa more válati KOJ 1848, 40; Gda koli szo jo pazácske pitali: zakaj tak csini KOJ 1914, 110

pazdje -dij ž mn. *pazduhe*: Szklepi, na steri szo rame, sze pazdje zovéjo KAJ 1870, 34; Tü szem v-krili vucsevnic, Pod pazdjami mam kni'zice KAJ 1870, 5; Houbo z-gláve vzemi, i' popazgye deni SIZ 1807, 45

páziti pázim nedov. *paziti*: Paziti Reá-figyelmezni KM 1790, 94; je na obouje dvouje potrebno nej řzamo řzkrblivo paziti KŠ 1771, A2a; Ali potom paziti mam KAJ 1870, 7; Csi verno pázim na Tébe BRM 1823, 8; I ercsé nyemi: pazi, da nikomi nikaj ne povejs KŠ 1771, 106; na tou vřzgdár pazi, da řze Bougi dopádne tvoje popejvanye BKM 1789, 7b; Pazi na tvojega vucsitela BKM 1789, 7b; Goszpodne, pazi na miszli moje TA 1848, 4; Pazi, neobsáli ni edne 'znyí KAJ 1870, 10; Pazi na mé i vudné BJ 1886, 7; Zátó na recři pazmo BKM 1789, 307; Pazite zátó na řzébe KŠ 1771, 406; řteroj je Gořzpoud oudpro řzrczé, da bi pazila na ona, řtera řzo právlena KŠ 1771, 392; i na nikoj je nej pazo KM 1790, 34; Na toga řzo pazili vřzi KŠ 1771, 364 **pazéči** -a -e *pazéč*: eden na nyó pazécsi tát KAJ 1870, 51; Ár pazécs na nyé glédájo KAJ 1870, 106

pazkáč -a m *varuh, čuvaj*: Zvon eti vsákój kro'zini bodeeden pazkács na logé oglejüvácse AI 1875, br. 2, 3; stere glávník pazkács dáccse bode AIP 1876, br. 4, 1

pazlívi -a -o prid. *pazljiv*: Ali on na szvoje králeszke prejdnozsti tüdi pazliv nyim z-Becsá dá odpiszati KOJ 1848, 116; Mirovno sêdi i pazlivi bojdi BJ 1886, 5; Pazliva bila, ka sze dete naj ne obüdi AI 1875, kaz. br. 7; ka je tak

verla bila i pazliva BJ 1886; Pri imédosztavlanyi pazlivi moremo bidti AIN 1876, 13

pazlivo prisl. *pazljivo*: Pazlivo okroži dvor AI 1878, 9; ino je gospóda vučitela vsako rěč pazlivo poslušála BJ 1886, 4 **pazlívši** *pazljiveje*: Reca pazlívši sem-tam plava AI 1878, 3

pazláti -a -o prid. *parkljast*: kak telecsics rogláti i pazláti TA 1848, 55

peč -i ž *I. peč*: Fornax Pécs KMS 1780, A8b; Pécs Kementze KM 1790, 92(a); Jaj pekeo je pécs řztrahote KM 1783, 300; liki zvelike pécsi idoucsi din KŠ 1771, 782; trávo vütro řze pa vpécs vřze KŠ 1771, 212; potomtoga řzo drva bílá potrebna, ka bi pécs zakóřila KM 1790, 30; I nogé liki vu pécsi gorécsé KŠ 1771, 768; podrte pécsi telikájse zemlou KM 1790, 68 **2. peka**: neháo řzam dveje pécsi krüha SIZ 1807, 22

peča -e ž *I. peča, žensko pokrivalo*: i na kiklej pecse ali hádre zelénimi koncz nasiti rozmarinszki vejnecz KOJ 1845, 91 **2. pola papirja**: dvá tri pecse papira szi je vküpszasio KOJ 1845, 5

pečárka -e ž *pečarka, goba*: pečárka .. so najbole za hráno nücane AI 1878, 44

Pečárovci tudi Pečórovci -vec m mn. *Pečarovci, kraj v Prekmurju*: nego vu Pecsarovci KOJ 1848, 122; V-Pecsórovci (Szebestyén) je ostarija v-ogen vdářila AIP 1876, br. 6, 8

pečat -i ž *pečat*: Sigillum Pecsat KMS 1780, A8; tiszti imenitni od viszécse zláte pecsati zláti liszt imenüvan KOJ 1848, 35; I znamejnye je vzéó obrizávanya, pecsat praviczte te võre KŠ 1771, 455; řzedmérimi pecsatimi zapecsácseni knjig KŠ 1771, 766; zvüna zapecsácsene řzedmimi pecsatami KŠ 1771, 775; pren. Trdi gründ Bo'zi obřztoji, řteroga pecsat je eto KŠ 1754, 130; Ár pecsat mojega Apóřtol řzťva řzte vi KŠ 1771, 506; Tve pokopanye pecsat nedu'zno řzťti BKM 1789, 89; I znamejnye je vzéó obrizávanya, pecsat praviczte te võre KŠ 1771, 455; Potřdi eto volo Jezus z-řztálnov pecsátyovov tvoje milóřse KMK 1780, 108

pečátiti -im nedov. *pečatiti*: Tou obecsanye řzřvojom, Pečřti iménom BKM 1789, 195

pečátini -a -o prid. *pečaten*: pečátna zemla, štera se za pečátnjeke nüca AI 1878, 53; Csi pecsatni vojszk po szüknyi csouvas KOJ 1845, 102

Pečénec -nca m *Pečeneg*: Tak szo sze Magyari zácsali zemlo z-Ruszmi, Pecsenci, ino drügimi oblüdoviti KOJ 1848, 10

pečenja -e ž *pečenka*: Pecsénya KM 1790, 8; Gda řze pecsénya gori prineřzé SIZ 1807, 36; Bledoj materi dobra pecsénya bi sze króto řzmajila

AI 1875, kaz. br. 7; szí edno dávkó pecsén dá vöprinesztí KAJ 1870, 38; Eden tanyér pecsény djávsi pred nyidva KAJ 1870, 118

pečénje -a s *pečenka*: Pecsénye; pecsénya KOJ 1833, 169; Cávavna deca nema rada krúha, li pecsenyé KAJ 1870, 44

pečénka -e ž *pečenka, goba*: pečénka .. so najbole za hráno núcane AI 1878, 44

pečína -e ž **I. skala, pečína**: i Kefas, tou je, pecsina KŠ 1771, 699; Kak v-morji pecsina mocsna KAJ 1848, 109; grob, šteri je z-pecsine bio vö zofzejkani KM 1796, 112; pelaj me na visziko pecsino TA 1848, 48; i polo'zo je fundamentom na pecsini KŠ 1771, 186; Moj'ses je po pecsini vdaro KM 1796, 39; i zemla šze je genola, i pecsine šzo šze pokale KŠ 1771, 96; šzo šze šzkrili vlúknye i vbrigouv pecsine KŠ 1771, 778; Jáko bistra stvár bivajoči na ti najvišiši pečínaj AI 1878, 16; pren. Bojdi Iezus Nas mocsne grád, i pecsina BKM 1789, 115; Goszpodne, pecsina moja TA 1848, 16; Ar šzo pili zte dúhóvne nyé našzeldüvajúouse pecsine KŠ 1771, 508; Szám Boug hráni zdbroute, I šzpecsine BKM 1789, 233; ovo pošztávím vu Sioni kamen poteknnyá i pecsin šz páke KŠ 1771, 469 **2. jama, votlina**: Barlang; lüknya v-pecsini KOJ 1833, 152; Herrcegovinancom velike pecsine dobro slú'zijo AI 1875, br. 1, 2

pečíni -a -o prid. *skalnat*: Na pecsinoj pôti kri'z AIP 1876, br. 5, 3

pečínski -a -o prid. *skalnat*: To drúgo je pa šzpadnolo na pecsinšzka mejšzta KŠ 1771, 111

pečjé -á s *pečke*: kosztsice (pecsjé; jedro) belo KAJ 1870, 16

pečójna -e ž *skala, temelj*: Gošzpodne pecsojna moja i moj odküpiteo KŠ 1754, 147; Steri šze vüpa v-Gošzpodni, I šteri na toj pecsojni Zida KŠ 1754, 252; I šteri na toj pecsojni Zida BKM 1789, 198

pečti pečém nedov. **I. peči**: Pecsti Sütni KM 1790, 94; Pecsti Sütni KM 1790, 95; Vu kühnyi pečéjo BJ 1886, 7 **2. povzročati bolečino**: moj kri'z nošziti, Cš'i me gli kak šte pecsé BKM 1789, 317; z-rázlocsnimi kaštigami, štere šzo ga jáko pekle KM 1790, 54 **3. žgati, močno greti**: Pecsé lètesno szunce KAJ 1870, 16 **pečti se** pečém se *pečí se*: Eti šze bogátecz pecsé KM 1783, 296 **pečeni** -a -o **I. pečen**: Csi li je zmele i zvodé pecseni KŠ 1754, 202; Szprávoga [kruha] zmele i zvodé pri ognyi pecsenoga KŠ 1754, 202; Oni šzo pa poudali nyemi eden táo pecsene ribe KŠ 1771, 257; je nej kopüna pecsenoga bio vtégno kostati KOJ 1848, 91 **2.**

boleč, žgan od vročine: I pecseni šzo lidje zvelikov vrocšinov KŠ 1771, 794

Pečúh -a m *Peč, kraj na Madžarskem*: Privinovo lasztinsztvo je vöszégnolo doli do Pecsüha KOJ 1914, 99

pedén pednjá m *pedenj*: Arasz; pedén KOJ 1833, 150; Gdare je pedén dúgo nát pognao KAJ 1870, 153; dežévna glista je eden pedén duga AI 1878, 39; Štiri lakti, kelko pednyôv KAJ 1870, 65

pehár -a m *kozarec, čaša, kelih*: Poculum Pehár KMS 1780, A8; Pehár Pohár KM 1790, 93(a); Pohár; pehár KOJ 1833, 169; Pite zetoga pehára v'zi TF 1715, 44; Nai Cslovik pie ztoga pehára SM 1747, 24; zdaj vi Farizeuske te zvüneysny pehára csišzтите KŠ 1771, 209; vzeuje vrouke pehár TF 1715, 39; ino moi pehár mi pun natacses AI 1875, A8b; vzél je vroke pehár SM 1747, 30; vzéoje pehár i hválo zdav'li dáo ga je KŠ 1754, 201; I vzéo je pehár, blagošzlovi ga KŠ 1771, 245; ali kaj drúgo griszti valón i eden pehár vina AI 1875, br. 2, 7; vkaš'té pehári šzrebrnom, ali zlátom KŠ 1754, 203; I napájas mené šzpunim pehárom BKM 1789, 4; majoucsi v'šzáki czitare i zláte peháre KŠ 1771, 775; pren. eto je pehár novovoga Teštamentoma TF 1715, 39; Csemérni pehár nevoule SM 1747, 75; ete pehár je Nouvi Zákoš vu mojoj krvi KŠ 1754, 202; Pehár blagošzlovlenyá nej je vjedinyanye KŠ 1771, 509; On dá de'zd'ziti za tál pehára nyegovoga TA 1848, 9; gda je Szmrti britki pehár pio KAJ 1848, 187

pehárník -a m *točaj*: Pehárník KMS 1780, A3; Forgács Balás Pehárník KOJ 1848, 49

pejati -ám nedov. *suvatí*: Gyünc z-rogmi peja KAJ 1870, 10

pejnez tudi péinez -a m **I. novec**: Pokášte mi dácsni pejnez KŠ 1771, 73; Nejli pét vrábczov odávajo za dvá pejneza KŠ 1771, 211 **2. nav. mn. denar**: Pejnezi Pénz KM 1790, 94; V'šza ona koterajzo potreibna kako peinezi TF 1715, 29; V'šze, štero šz'lú'zi, liki pejnezi KŠ 1754 165; naššega blisnyega peinez nevzéli TF 1715, 16; naššega bli'znyega pejnez ne vzeimimo KŠ 1754, 48; Oni šzo pa nyemi obecsali tréšzeti šzrebrni pejnez KŠ 1771, 88; Tam bogátecz pejnész czinkanya ne csüje BKM 1789, 413; je dáo nikeliko groššouv pejnez KM 1790, 26; deszét keblóv (korcsicsov) pejnez za mira odküplenyé KOJ 1848, 9; Od pénez dugovány miniszter AI 1875, kaz. br. 2; jalz šzam šzi za vnoge pejneze tou pörgaršzivo šzpravo KŠ 1771, 412; i za moje pejnaze ješzti SIZ 1807, 31; Pri pénezih je rávno tak bilo AI 1875, kaz. br. 6

péjniti se -im se nedov. *peniti se*: trga ga, i pejni [ze KŠ 1771, 130

péjšečen tudi péjsičen -čna -o tudi péšečni -a -o prid. *peščen*: Za [zejanye 'sito je [zejšzicsne zemlé kúpo KM 1790, 66; i bojécsi [ze, naj [ze na pejlzecsno me[ztó ne namejrijo KŠ 1771, 425; i csi je pejlzecsno zemlou potrebno bilou gnojiti KM 1790, 68; Peszecsni de'zd je bio 6-toga v nisteri mesztaj na Talianszkom AIP 1876, br. 6, 8

péjsek tudi péjsik -ska m *pesek*: Ki je vecs kak pejlzka vmourji KŠ 1754, 270; i liki je pejlzka na mour[zkom brejgi KŠ 1771, 691; tvoje Povnou'zam ja[z [zeme, Kak I pejlzék vmour[zkí vodáj BKM 1789, 38; mo'zi, [teri je [zvojo hi'zo na pejlzék poczimprao KŠ 1771, 23; I [ztáo [zam na mour[zkom pejlzki KŠ 1771, 789

pèkel tudi pèkeo -kla m *pekél*: nai zija [zmetr, pekél hudi SM 1747, 72; pekeo i vekivecsno [zkvarjenyé KŠ 1754, 176; Gde je tvoje, o pekeo! obládanye KŠ 1771, 524; Da vrág, pekél Nám skoudíti nemre BKM 1789, 321; pekél bode nyi sztáalis TA 1848, 40; do pekla horécsó KŠ 1754, 231; vu [ztrasno pekla prepa[zt [zúno KŠ 1771, 719; Jeli ka [zi pekla vecskrát zaszlú[ila KM 1783, 255; Zpekla[zi ná[z o[zloubodo BKM 1789, 4; Vekvecsnoga pekla Jaj naszledúje KAJ 1848, 4; dolie na pekeu [ztoupo TF 1715, 22; dolie na pekél sztoupil ABC 1725, A5a; dolie [ztopil na pekél SM 1747, 44; [zpádne Od Kri[ztusa na pekeo KŠ 1754, 271; Boug je Angyele na pekeo [zúno KMK 1780, 10; Priso na pekeo [ztoupo BKM 1789, 3; Vpekél ne pridemo BKM 1789, 138; Ár nyih príle[ztjé v[zejm na pekeo bode SŠ 1796, 50; Sto hocse vpékli zahváliti ABC 1725, A8a; i sto te dicsi vu pékli KŠ 1754, 231; I vu pékli, goriprizdignov[í ocsi KŠ 1771, 226; Ka [ze razmi po Pékli KMK 1780, 15; I v[terom pékli szám le'zi BKM 1789, 14; sto te vu pékli dicsi TA 1848, 5; je pobio [zmrtýov ino pekélom KŠ 1754, 111; Sztoupo je doli na pekle KMK 1780, 7; doli je [ztoupo na pekle KM 1783, 16; Sztoupo je doli na pekle KM 1790, 109

pekléni -a -o prid. *peklénski*: da Te pekléni Vrág nikák[é oblá[ztí nad menom nai ne vzeme TF 1715, 47; da vrág pekléni nikakse mou[ci nad menom ne vzeme ABC 1725, A5b; da vrág pekléni nikák[é mou[ci nad menom ne vzeme SM 1747, 47

peklénski -a -o prid. *peklénski*: nai nam vrág peklénszki neskódi ABC 1725, A6b; Ja, peklén[zkí krics BKM 1789, 453; naj ná[z od peklén[zkoga ognya o[zlóbodi KŠ 1754,

146; ki bi z peklén[zkoga vrágá la'zmi vmárjali KŠ 1771, 833; Odkúp moj i plácsa peklén[zkoga skripanya KM 1783, 121; Ino jálnoszti peklénszka vrága, Doubili [zmo [zi [zkvárjenye BKM 1789, 45; ki [zi [zpeklén[zke temnicze vunka o[zlóbodil SM 1747, 67; ké [zo vu ogen peklén[zkí, v[ze isle SM 1747, 67; ké [zo vu ogen peklén[zkí, v[ze isle SM 1747, 67; i vpeklén[zkí ogen ne [zpádnemo KŠ 1754, 117; I na peklénszko [zkvarjenyé Czuknoti od nébe KŠ 1754, 249; [teri more i dú[ó i tejlo pogibiti vu ognyi peklén[zkóm KŠ 1771, 33; [tero [ztoji vmántri peklén[zkój KŠ 1754, 75; Tomi nebode skoudo, Ni peklén[zkí serezje BKM 1789, 99; i vráta peklén[zká jo ne premorejo KŠ 1754, 132; i vráta peklén[zká jo ne premorejo KŠ 1771, 54; Varmo [ze záto od merej'z peklén[zkí KŠ 1754, 118; [ze more v[zakó koleno nakleknoti, tih i peklénszkih KM 1783, 174

peklénstvo -a s *prekletstvo*: Ete z peklenasztvom pokriti csasz KOJ 1914, 142

peklénšček -a m *peklénšček*, *hudič*: Ete szrecse je peklénscsek nej vousecsó szlov. katolicsánom dugo KOJ 1914, 146

pèkoski -a -o prid. *pekovski*: vu zgornoj krobüli [zo pa v[záke féle hráne bílé pouleg peko[zke me[tríe priprávlene KM 1796, 27

peláj -a m *potek*: Daj, naj nyima 'zitka tekáj Bode blago[zlóva peláj BRM 1823, 417

pèlanje -a s *vodenje*: i ka je potrèbno za pelanye zvónszki dugovány AIP 1876, br. 6, 7; kak prednyi miniszter obdr'zo je znotresi dugovány pelanya AI 1875, br. 1, 2

pelàti pèlam nedov. **1.** *peljati*, *spravljati koga ali kaj z enega mesta na drugo*: zapovedao ga je med voj[zkov pelati KŠ 1771, 410; ne odvè'ze gyüncza [zvojga i pela ga napájat KŠ 1771, 216; primte ga i pelajte ga [zlobodno KŠ 1771, 149; ka ga vszepovszéd kamkoli de nyé pelao naszledúvali KOJ 1848, 7; Gda bodo pa vá[z pelali vu [zprávi[ese KŠ 1771, 211; I, gda bi ga pelao vrág na edno ví[zikó gorou KŠ 1771, 175; I, gda bi notri pelali roditelje to dejte KŠ 1771, 170; ino je nyou k-tomi prvomi csloveki, k-moskomi pelao SIZ 1807, 7; gori [zo ga pelali vu zgorányo hi'zo KŠ 1771, 370; Ocsa szo me ze pelali KAJ 1870, 5; Omedléno kralico szo v-hintôvi domô pelali AI 1875, kaz. br. 8; one garicze, vu steri ga pelajo KOJ 1833, VI **2.** *voditi koga kam*: Scséjő oni tebé [zebom, Vnebé[za li pelati BKM 1789, 106; ino me kfriskim vodám pela ABC 1725, A8b; Vnyega ztezaj hotte. On vnebé[za pela BKM 1789, 12; I po sztezi [zpravicsanya Pela na

sztan zvelicsanya KAJ 1848, 9; Da náľz ne ľzkvarijo Vpekeo ne pelajo BKM 1789, 18; Ki pride Vu nebeľzki Orľzág nász pelat BKM 1789, 9; ľztoim ľzvětím Dűhom pelai mené SM 1747, 46; Hodi, i pelaj me kraj KŠ 1754, 262; Da náľz Pelaj gori vu nebeľzko radoľzt BKM 1789, 56; i zmouk Pelaj náľz vľze gori k-ľzebi SŠ 1796, 144; Pelaj po nyem vsze sztvojrěnye, Bog, na tvoji csűd viděnye KAJ 1848, 6; bode .. ino pelal do ľivoučľega ľztűdenca SM 1747, 32; Pelao me bou v'zitek vecsni KŠ 1754, 270; Dűjh te iľztine, pelao de váľz vu vľzo iľztino KŠ 1771, 319; Vőri da te bode pelao vu bláj'zenľztvo SŠ 1796, 11; ľtera je nyé na onoga potrdjávanye pelala, ka Moj'zes právi KŠ 1754, 3b; vlovleno je pela vlovlený KŠ 1771, 580; naj pokojni i tihi 'zitek pelamo vu vľzoy pobo'znolťti KŠ 1771, 636 **3. voditi, usmerjati:** jezík szvoj i pero prav pelati KOJ 1845, 6; Za torke záto tesko prōti hercegovinancom boj pelati AI 1875, kaz. br. 3; Nego podmetávam tejlo moje i vu ľzlűzbo je pelam KŠ 1771, 508; kabi komi ono skér, ľtera na tou pela, bránili KŠ 1771, A4b; Vsze eta dela ruszkoga vladára rōka pela AI 1875, br. 2, 2; hercegovináncom, ki bojno po szoldacskom pelajo AIP 1876, br. 2, 3 **4. biti usmerjen kam, drźati:** i ľirouka pot pelajo na ľzkvarjený KŠ 1754, 143; ktim 'zeleznim vrátam, ľtera vmeľzto pelajo KŠ 1771, 379; tou vouľzko pout nájdejo, ľtera na 'zitek pela KŠ 1754, 11b **pelāti se** pělam se **1. peljati se:** I ľztoupo je Jezus vu ládjo, prejķ ľze je pelao KŠ 1771, 27 **2. opravľjati se, potekati:** szvoja szedsztva i tanácsivanye sze po vszakoga poszlaniksztva országa jezika pela AI 1875, br. 1, 1; szo tudi szpoznali to, ka vu preminocsih letaj sze vértűvanye lagoje pelalo AI 1875, br. 2, 1; Kapernaitánczi ľze od telovnoga kdűhovnomi krűhi pelajo KŠ 1771, 282 **pelajouči -a -e vodeč:** jeli ľze ľcsé nadale od vľzakovacske prilike na grejh pelajoucse ogibati KŠ 1754, 209 **pělavši -a -e peljaje:** Pelavľi ga pa za rokou notri ľzo ga pelali v-Damaskus KŠ 1771, 368; I pelavľi te ládje kzemli, nalźledűvali ľzo ga KŠ 1771, 180; I pelavľi ľze prisľi ľzo vzmelo Genezáret KŠ 1771, 49 **pělani -a -o peljan, voden:** i pelan je v dűhi vu pűľsávo KŠ 1771, 175; Gda bi pa mogao notri pelani biti med voľzko KŠ 1771, 410; Jezus pred Annása, i Kajfása pelani KM 1783, 72; Vľzáka ľztvár de trpetala, ino pred ľzodcza pelana BKM 1789, 437; Ta skrinya je pa nej pelana na kouli KM 1796, 61; Pelana ľzta pa i dvá drűgiva hűdodelnika KŠ 1771, 252; i v robľztvo bodo pelani med vľze pogane KŠ

1771, 243; knejmim bolvanom kak ľzte pelani KŠ 1771, 514; Notri ľzo pelani vu palacso KM 1796, 30; Da je odprávoľsztrána pelano vértűvanye za skodľivo kázalo AI 1875, br. 2, 4

pélða -e ź zľled, vzor: nego pélða bodoucsi te csrejde KŠ 1771, 713; Jezus duľevni jákoľzt pélða KM 1783, 40; on naj vuvľzem dobra pélða bode SIZ 1807, 9; Dobra pélða KAJ 1848, VII; i brez példe je njegova pokorščina AI 1878, 8; Eta ľzo pa nám kpéľdi včľinyena KŠ 1771, 508; naj dobro példo ľz-ľzvojom 'zitkom dájo KŠ 1754, 217; tvojim ovezám dobro példo i zvelicsánľzko vcsenyé dávajo KŠ 1771, 849; Naj vľzejm dobro példo dámo KMK 1780, 43; Poglávarľztvo je, na ľztrasno példo drűgim zapovedalo KM 1790, 56; Na példo vám poľztávím Vogrľzki národ BKM 1789, 6; denem példo: *b be, d de KOJ* 1833, 2; Példo denem AI 1875, br. 2, 6; denem példo: *a-, bá-* AIN 1876, 7; naj vsaki tvojo példo vidi BJ 1886, 4; Od krivi Apoľtolov je po ľzvojoj péľdi knebeľzam vrácsa KŠ 1771, 590; nego Roditelom nezamidim etoga tanácsa dati vu péľdi KOJ 1833, XVI; Po péľdi szvojih Prednikov je KOJ 1848, 10; naj 'znyihovov péľdov mater czérķev opominajo KŠ 1754, 197; Ka ľze pravicsnoľzt po vőri zadobi: z-Ábrahámovov péľdov KŠ 1771, 454; Lagoje példe pokváriojo dobre jákoľzti KM 1790, 16; Péľde za ponávľanye regul KOJ 1833, 145; ľtero nyé dela i péľde naprej prináľa KŠ 1771, 671

péľdatno prisľ. za *zľled:* 'Siga teva szpolovi, ino péľdatno pokastiga KOJ 1848, 51

péľdivati -am nedov. *prisľodablľjati, predstavľjati, kazati:* krsztsenikov hi'sni zákon péľdiva Krisztusovo zjedinejnye (zarocsenyé) z-Cérkvov KOJ 1845; Vsza eta péľdivajo, ka mo páli szami katoliki KOJ 1845, 83; Ka je Dániel i Jonás péľdivo, Vľze je gotovo BKM 1789, 89 **peldűvajúči -a -e predstavľjajoč:** Bíľe szo presztáre cerķve okrogle peldűvájoucse ono koróno KOJ 1914, 100

pelikán -a m *pelikan:* kak Pelikán mrtve mláde, skroupi me KM 1783, 265; I kak pelikán na verhi Brezi tivárisa BKM 1789, 319

pelín -a m *pelin:* Űrűm; pelin KOJ 1833, 179; I imé te zvejzde ľze zové pelin KŠ 1771, 781

pelisnoti -em dov. *hitro, bliskovito priti:* Törķe, steri szo radi pelisznoli notri v-Erdéľijo KOJ 1848, 66

Pémec -mca m *Čeh:* Na tou sztrasen boj nasztáne med Czaszarom i Pemczam hűszitszki imenűvan KOJ 1848, 51

pén -a m *drevesni panj, štor:* Ka me je ľzrecsa piľztila, Kakti eden gouli pén BKM 1789, 315;

- gda je vcsászi prêg polnôcsi na péni poplat kuko AIP 1876, br. 1, 6
- pèna** -e ž *pena*: Hab; pena KOJ 1833, 158; Tajték; pena KOJ 1833, 174; 'Sitek tvoj je li din, pene SŠ 1796, 140; I ovo dŭjh ga zgrábi i taki kriCSI i trga ga ųzpenami KŠ 1771, 199
- pénezen** -zna -o prid. *denaren*: Pénezna mosnya KAJ 1870, 125
- péneznati** -a -o prid. *denaren, bogat*: vnuugi bogati goszpoudje i peneznati ter'sci szo szvoje grŭnte nekaj cêrkvam zapiszali KOJ 1914, 103
- péneznica** -e ž *blagajna*: Odked sze je zgoudilo, da je orszácska peneznica szpráznyena KOJ 1848, 72; pejnezi szi je steo z-peneznicze Váciumszke Cêrkve zagrabiti KOJ 1848, 32; morejo vu náglôcsi szvojo vojszkinô penezniczo popŭsztititi KOJ 1848, 98; Vu 1875-tom leti je v-orszacscko péneznico notri priteklo AIP 1876, br. 4, 8
- pénez-správlanica** -e ž *hranilnica*: i nede dácsa placšŭvena od vu pénez-správlanico polo'zeni pénez AI 1875, br. 2, 6
- pèntiti se** -im se nedov. *peniti se*: váloa ųze je i peno KŠ 1771, 130
- penjásti** -a -o prid. **1.** *korenski*: Korenaszta ali penyaszta-rêcs sze odtoga szpozna AIN 1876, 12; Mogoucsni verbumi sze z-tisztimi casusi vkŭp've'sejo; z-sterimi nyihovi penyászti verbumi KOJ 1833, 140; Roucsna Kniga nikih korenásztih, i penyásztih Vogrszkih Rejskih KOJ 1833 **2.** *podoben panju, štoru*: Nyé gláva velka i penyászta KAJ 1870, 77; penyászto glavô má KAJ 1870, 20
- penjé** -á s *štorovina*: Z korenja i penja se kanfor dela AI 1878, 52
- penjič** -a m *panjič*: iglo na olovni penyics nalo'zijo AIP 1876, br. 9, 6
- Pentapólis** -a m *pentapolis, peteromestje*: ųou je vu Pentapolis KŠ 1771, 101
- pepéo** -éla tudi pepél -a m *pepel*: Hamú; pepél KOJ 1833, 158; Meni, ki ųzem praih, pepeu SM 1747, 90; Ár csi pepéo telicze, te olzkrŭnyene polzvecsŭje KŠ 1771, 686; ka ųzam jasz zemla i pepéo KM 1783, 180; Vu skrinyczi tesznoj práh, pepéo polztánes BKM 1789, 414; I mejųzta Sodome i Gomorre je, na pepéo ųzpravivųi KŠ 1771, 719; Vu dejųznoj rouki prájh, pepéo noųzi SŠ 1796, 94; szrén, kak pepél raszipáva TA 1848, 119; Ogen je vse na pepél poųgao BJ 1886, 9; vu 'zakli i v-pepéli ųzedécsi povrnoli KŠ 1771, 202
- pepeonica** -e ž *pepelnica*: ųze prepovidáva Goųztŭvanye od Pepeonice do prve Nedele po Vŭzmi KM 1780, 56; Na Pepeonico
- Dŭhovniczke z-pepelom na cselo opominajo krsztsenike KOJ 1845, 97
- pérce** -a s *peresce*: Hej, pero, moje vrlo perce KAJ 1870, 7
- Pèrgama** -e ž *Pergamon*: je ųou .. Pergama i vnouga drŭga mejųzta KŠ 1771, 260
- pèrgamonski** -a -o prid. *pergamski*: jeli je te tiųzti bio, ųteroga za Pergamonųzkoga pŭųpeka dr'zijo KŠ 1771, 739
- pérje** -a s *perje*: Toll; pero, pérje KOJ 1833, 176; Doszta sztŭvaram je koszminye odetel, vnôgim pa pérje KAJ 1870, 10
- pérjece** -a s *perje*: Lêpe, bêle, krotke 'zibe, Ktomi méhko pérjece KAJ 1870, 87
- pernáti** -a -o prid. *pernat*: kak fŭčkajo i cŭvrčkajo pernáti pevci po zrâki i po vejaj AI 1878, 3
- pèrnja** -e ž *prepir*: Zgoudila ųze je pa i pernya med nyimi od toga KŠ 1771, 246
- pernjánje** -a s *prepir*: vutecsáji pernyánya zavroucseni Luther je naprejnoszo tákse návuke KOJ 1845, 56; ár je on rejszan med pernyányom Magyarov do Belgráda prisŭtao KOJ 1848, 55
- pernjâti se** -ám se nedov. *prepirati se*: Vetekedni; boriti, stŭkati, pernyati sze KOJ 1833, 182; ino sze prime z-bratom Imreom za Horvatszki Ország pernyâti KOJ 1848, 32; naj ųze nad ricsmi ne pernyájo KŠ 1771, 648; Vêksa Goszpoda szo sze med szebom pernyáli, nyefkali KOJ 1848, 72
- pernjávec** -vca m *prepirųivec*: Zâto eti vidis, ka ųzo ųoulųzki pernyávczi i Zoųiųzti KŠ 1771, 438
- pèro** -a s **1.** *pero, priprava za pisanje*: Calamus Pero KMS 1780, A8; Pero Penna KM 1790, 94; Moje pero, nê szi ti za norce KAJ 1870, 7; Toll, pero AIN 1876, 23; Gdate mi kcsaszti doszta ténte tecsé z-pera KAJ 1870, 7; Zâto Paveo vzeme pero i piųe KŠ 1771, 435; jezik szvoj i pero prav pelati KOJ 1845, 6; Pero szi v-ténto namocsim KAJ 1870, 7; Zradosztjov primem pero AI 1875, kaz. br. 1; Jasz 'ze i z-téntov znam pizsati, na papir z-perom KAJ 1870, 7 **2.** *kožna tvorba pri ptičih*: perotna i répna péra so pri obáj lepa bela AI 1878, 22; Po vecsérji szi z-ospicsenim perom ali szlamov zobé vósztrejbite KOJ 1845, 43
- perorés** -a m *nož za prirezovanje peres*: Vrédnyena fârna soula je potrebŭvala krájdo, perorezesz, papire KOJ 1845, 20
- perót** tudi peróut -i ž *perut*: i gláųz nyihovi perout KŠ 1771, 782; Raųzpreųztri vô perouti KŠ 1754, 251; liki kokous ųzvoje piųcsancze pod perouti KŠ 1771, 217; vųze vkŭp ųzpraviti, Kak kokous, pod ųzve perouti BKM 1789, 23; vkŭpszpráva

piscencze pod perouti KOJ 1833, XI; i obe'zgála szí je peróti KAJ 1870, 8; pren. je neseni na perotáj vötra TA 1848, 13; ino pod nyegovimi perotami vpokoy mogli osztánoti ABC 1725, A7a; Pokri lztvoje obrambe perotami KŠ 1754, 242; Zide vá .. zdrávje pod perotájh nyegovi KŠ 1754, 23; da i mi pod nyegovimi perotami 'zivémo KŠ 1771, 854; Da nász pode perotami tvoje ocjinszke obrambe zdr'sis KM 1783, 26; csigli v-nisterom tali neglihi pod Krisztusovi peroutai KOJ 1833, XI

perótni -a -o prid. *peruten*: perotna i répna péra so pa pri obáj lepa bela AI 1878, 22

perotnica -e ž **I. perut**: Krátke perotnice ne so za letanje AI 1878, 22 **2. rob strehe**: i poľztavo ga je na perotniczo czérkvi KŠ 1771, 175 **3. del kolovrata**: Csemi moski perotnice, i drügeféle potrebne skéri narédijo KOJ 1845, 42

peršóna -e ž **I. oseba, posameznik**: Prva Bo'sán]zka Per]óna lze imenuje Ocsa KMK 1780; na nyegovo Per]ono SM 1747, 34; on i]zti je na l]zvojo per]óno gledoucs KM 1790, 84; vkoterom lze nám tri razloc]ne Per]one predkládajo TF 1715, 38; Szamo eden, ali tri l]zo per]one KŠ 1754, 38; Tri Bo'sán]zke Per]one KMK 1780, 8; Zvün rodovine i drüge peršóne telikáj prebivajo BJ 1886, 10; Jeli vecs Bo'sán]zki Per]on KMK 1780; Keliko je Bo'sán]zki Per]on KMS 1780, 3; Boug tróji vu Persónai KM 1783, 7; l]zi Troji vu Per]onaj KM 1790, 107; v]záko med tejmi Bo'sán]zkimi Per]onami imenüje KM 1780, 8 **2. oseba kot slovníčna kategorija**: k-trétjój jedinszkoj persóni prilo'sivsi KOJ 1833, 18

peršónásti -a -o prid. *oseben*: Verbum a) ali je personásti, steri vsze tri persone má KOJ 1833, 48

peršónski -a -o prid. *oseben*: Kak more pometávati personszki Pronomen KOJ 1833, 36

Pèr]ia -e ž *Perzija*: Bili l]zo tam z-Per]ie KM 1796, 117; Ob]zlejdnym zbratom Simonom v-Per]io pride KŠ 1771, 756

per]iánski -a -o prid. *perzijski*: Czirus, prvi Kráo Per]ián]zki KM 1796, 82; Veliko jih je na persiánszke mejé odíslo KOJ 1848, 7

Per]iánsko -ga s *Perzija*: Per'sián]zko KM 1790, 8

pèr]inski -a -o prid. *perzijski*: Od per]inski trscov v Europo prinešeno svilo je bilo tak drágo AI 1878, 33

pès psá m *pes*: pesz, medved (z-zobmi) grizé KAJ 1870, 10; njegov pes na to z radüvanjom bejžo AI 1878, 8; Vörnost psa k svojim gospodi je velika AI 1878, 8; Podoben je

velkomi ovčárskomi psóvi AI 1878, 9; Czaszar nyim pa dá sztároga sepavoga psza KOJ 1848, 8; ali svojga psa domá nehao AI 1878, 8; Vinej pa bodo pl]zi i czomprniczke KŠ 1771, 808; Psi té beteg náj hitrej dobijo AI 1878, 8; Oszlóbodi szamoszt mojo od pész TA 1848, 17; Vu Siberiji jeste eden plemen psov AI 1878, 8; Ne dájte to l]zvétó pl]zom KŠ 1771, 21; Glédajte pl]ze KŠ 1771, 596; pošlejo pse jazbičare AI 1878, 10

pèssem -smi tudi pèsen tudi péjsen -sni ž **I. pesem**: Ének; peszem, popévka KOJ 1833, 155; Hválo zdvanya pe]zen SM 1747, 86; Pe]zen od Duhá Szvétoga KM 1783, 52; Devicze Márie pe]zen BKM 1789, 16; Sztarczov pe]zem BRM 1823, X; Peszem KAJ 1848, VI; Hválna peszem TA 1848, 7; Paveo i Szilás molécsa l]zpejvala l]zta pe]zen Bougi KŠ 1771, 393; I vnebé]zaj ovo lejpo pe]zen angyszko BKM 1789, 8; I dao je vu vüszta moja nóvo peszem KAJ 1848, II; Hválimo ga vu peszmi BKM 1789, 13; Z-peszmov hválím jasz moj 'zitek KAJ 1870, 99; ni]tere molitve, o pe]zmi, ali molitve preobrné na ol]zmejavanye KŠ 1754, 19; Zdaj vete peszmi nahájajo BKM 1789, I; Mrtveczne peszmi SŠ 1796, I; Adventszke peszmi BRM 1823, I; Czerkevne peszmi KAJ 1848, I; Pouleg molitev ino pejszen KŠ 1754, 2a; Ali gda l]csés zeti pe]lzen l]tero popejvati BKM 1789, 6b; Veliki czil té je i vueti naszedüvájócsi pészem szprávlanyi KAJ 1848, IV; Návcsó sze je du'sevecs czérkvenih peszem KOJ 1845, 4; Szpejva nezgovorne pe]zmi KŠ 1754, 273; drel]zélne pe]zmi l]zmo vám l]zpejvali KŠ 1771, 36; csi poglédnes ete, i prve pe]zmi BKM 1789, 4b; priporácsam velicsánszke mézne peszmi KOJ 1845, 5; i náj bole vul]ztári pe]zmaj l]zam recsi nej vküp gliho BKM 1789, 4b; Kakoli je pa právo v-oni prvi pe]zmaj, to v]ze l]ze i v-eti nahája BRM 1823, II; zni]sterimi molitvami i pe]zmami KŠ 1754, 3b; i zdühovnimi pe]zmami l]zpejváj]i Go]zpodni BKM 1789, 584; Hváli Sion Re]l]itela l]z-pe]zmami i molitvami KM 1783, 61; Tam te bom Hválo l]z-l]zlatkimi pe]zmi BKM 1789, 252; Té v]ze l]ze nahájajo med timi Pe]zmami BRM 1823, II **2. petje, žvrgolenje**: Najráj poszlúsam peszem szlavicska KAJ 1848, 10

pèsemski -a -o prid. *pesemski*: Peszemszki Prisztávek KOJ 1845, 123

pesič -a m *psiček*: Eta küsza, ov peszics KAJ 1870, 41

pèski -a -o prid. *pasji*: Dekline szo na ceszto poglednole na pészko lajanye AIP 1876, br. 5, 5; tak je sô, kak da bi sze z-pészkov masztjöv

namazao KAJ 1870, 156; pren. Eden gospod je za volo kúšávanje pêske pámeti, od potúvo AI 1878, 8

pèsmarica -e ž *pesmarica*: Vszegavejcs nám je krouto potrebna edna "Peszmaricza Cérkvena" KOJ 1845, 5

pèsmeni -a -o prid. *pesemski*: Peszmeno zdúhávanye BRM 1823; Ali czejle knige peľzmeneni[cse nej BKM 1789, 3b; Krszcsanszke nôve peszmenne knige BRM 1823, I; v]zákó dejte knige peľzmenne ne]zé]zebov vuczérkev BKM 1789, 6; kaj one zvúna drugi knjig tudi peľzmenne knige potrebújejo BRM 1823, IV; Kako vu knjigaj pise peľzmeni Szvéti Dávid krao BKM 1789, 269

pesmeník -a m *pesnik*: Peszmenikom je vcsászi mogouse nej zameriti, geto oni KOJ 1833, 57

pesnica -e ž *pest*: Pugnus Peľznicza KMS 1780, A7; Peľznicza Okol KM 1790, 92a; Csi prszte szklúcsimo, pesznica nasztáne odzgora KAJ 1870, 34; tak da je edna nad to drúgo z pesznicov szkocsila KOJ 1914, 132; Tò ga jáko szvadilo, z-pesznicov na pèn vdaró AIP 1876, br. 1, 7; Teda]zo ga z-peľzniczami v-zátanik bili KM 1796, 107; Na steroga sze tak razszrdi Imre, da ga z-szvojimi peszniczami vò z-Cérkvi poszúnýáva KOJ 1848, 32

pesnicopravica -e ž *pravica pesti*: da je po Országi peszniczopravicza v-návadi bila KOJ 1848, 40

pesnička -e ž *majhna pest*: je Ferkeci pisanye zròk skúbnó ino nyega spesničkov dobro zdregao BJ 1886, 5

pèškati -am nedov. *loputati, ropotati*: Pri hrami trejszka, peska zdáj z-ednimi, zdáj z-drúgimi dverami KOJ 1845

pèški -a -o prid. **I. peš**: Kre kraj ete sztoji, ka bi Szpomin]la peske pòtne lidi AIP 1876, br. 5, 3 **2.** v zvezi **peška pot pešpot**: Gyalogut, pèška-pòt AIN 1876, 46

pèški prisl. *peš*: ár je tak zrendelúvao, kaj bode on do t]zti máo peski]ou KŠ 1771, 404; I]zi]jav]i lú]ztvo, na]zledúvalo ga je peski zmej]zt KŠ 1771, 48; Peski hoditi je jáko zdravo KAJ 1870, 36

Pèšt -a m *Pešta, del Budimpešte*: Buda-Pest AI 1875, kaz. br. 1; Buda-Pèšt AI 1878, 2

pèštiš -a m *kuga*: Ár te on oszlobodi od pogúbelnoga pestisa TA 1848, 75

pét glav. štev. *pet*: Pét 5 KM 1790, 96; Pét KŠ 1754, 107; niti]ze ne]zpomenéte z-ti pét lejbov krúha KŠ 1771, 53; Gda je pét let minolo AI 1878, 8; Tej div]i Avarci szo meli velke na pét sészt mil dúge oploute KOJ 1848, 8; Pri pét

fertáli lahkéti méter szkoro z-ednim pálecom dugsi AI 1875, kaz. br. 6; Szpetimi lejbmí]ze vecs 5000. lú]ztva nahráni KŠ 1771, 47; Ete razlocsek sz-petimi sztopájov dokoncsa AI 1875, kaz. br. 6

péta -e ž *peta*: Calx Péta KMS 1780, A7; i ti nyéh bodes vpéto pikala SM 1747, 9; on je, ki je gori zdigno petou]zvojo prouti meni KŠ 1771, 311; je gori zdigno petò pròti meni TA 1848, 34; Jakub je teliko, liki]zpetouv klácsnik KŠ 1771, 742; Naj klácl]i]zvom petom BKM 1789, 17; Do pét]zúknyo prevelike BKM 1789, 107;]zi krédi dr]ste friske peté SIZ 1807, 13;]ztrúdnimi petami potrd]javati moremo KŠ 1754, 4a; raj]péti na kri]z]zpetami gori KŠ 1771, 700

peták -a m *petak, petletni gosak*: ednoga go]záka petáka SIZ 1807, 6, 22

Petánci -nec m mn. *Petanjci, kraj v Prekmurju*: na Petánci KOJ 1845, 72

pétdešet glav. štev. *petdeset*: Pétde]zét 50 KM 1790, 96; I doli]zo]zeli po rédi po]ztou, i po pétde]zét KŠ 1771, 121

pétdeseti -a -o vrstíl. štev. *petdeseti*: Na pétde]zéti dén po Kri]z]tu]š]ovom gori]ztanejny]i KM 1796, 117; v]zá]k]e .. pétde]zétó leto KŠ 1754, 23

pétdešet jezér glav. štev. *petdeset tisoč*: i zracúnali]zo nyih czejno i najsl]i]zo, ka]zo valále pétde]zét jezér pejnez KŠ 1771, 401

pétdvájseti glav. štev. *petindvajset*: Gda bi záto plavali liki na pétdváj]zeti, ali tré]z]zeti bi]zájov KŠ 1771, 283

pétek -tka m *petek*: Dies Veneris Pétek KMS 1780, A8; Pétek Péntek KM 1790, 94; Na veliki Pétek KŠ 1771, 815; naj]ze od me]zá jej]z]tvine v Pétek zdr]závamo KMK 1780, 55; ka lúdjé nevejo drúgo nego v-Pétek i Szobot meszou jeszti KOJ 1845, 69; Drúgi dén pa, ki je po velikom pétki, vkúp]zo]ze]zpravili KŠ 1771, 97

Péter -tra m *Peter*: Peter, Paveo KŠ 1754, 9b; Peter, ki]ze je 'Zidov]zki Simon KŠ 1771, 699; vzmimo gori]zvétoga Petra Apo]stola opominanye TF 1715, 8;]ze]zkou]z]ze je Petra dr]zao KŠ 1771, 101; zatajáv]z]i Petri KŠ 1754, 232; Pride záto k-Simon Petri KŠ 1771, 310; i te drúgi vucsenik je prebe]z]ao hitrej Petra KŠ 1771, 331; Geto]ze je pa po Petri k-Kri]z]tu]š]i pripelao KŠ 1771, 101

petéri -a -o ločil. štev. *peter, pet*: Ivana kr]z]titela petéro od Kri]z]tu]ša]zvedou]z]tvo KŠ 1771, 264; Oni petéri glávni táli]zo KMK 1780, A2 (3); De]z]étere zapouvidi, i Sz. Materé Czérkvi petére zapouvidi KMK 1780, 6; Petére Czérkvene zapouvidi KM 1790, 110; ka]zem Moj]zesovim petéram knjigam nouva iména

dáo KŠ 1754, 5b; Katolicsán]zko znánye v-etom Katekizmulji vu petéri glávni táli KMK 1780, A2 (3)

péti -a -o vrstil. štev. *peti*: Péti tauje odvézanye TF 1715, 11; Péti Soltár ABC 1725, A7b; Péti Táó KŠ 1754, 193; Péti (V.) Táó KŠ 1771, 114; péti dén]zo]ztvorjene ribe KM 1796, 4; Péti tál BRM 1823, IX; Koteraje péta prof]nya TF 1715, 29; Péta ABC 1725, A4a; Péta SM 1747, 45; Poveimi péto Bosjo zapoveid TF 1715, 15; Povej mi péto Bo'zo zapouvid KŠ 1754, 35

pétič prisl. *petič*: Petics pretu'zno on recse BKM 1789, 75; Petics je k-Ocsi zdühávo BRM 1823, 52

pétjézero glav. štev. *pet tisoč*: bilou ji je okoli pétjézér brezi 'zén i otrouk KŠ 1771, 48; I bilou ji je liki pétjézero mo'zouv KŠ 1771, 121; Pétjézero]ze ji]zpetimi krūhi na]ziti KŠ 1771, 117; Gda]zam pét lejbov krūha vलोmo med pétjézér KŠ 1771, 127; Ár ji je bilou okoli pétjézér mo'zouv KŠ 1771, 197

pétka -e ž *petak, denar*: szkrivomá me edno petko v-pregiscso potiszno AIP 1876, br. 12, 7

pétkrat prisl. *petkrat*: Od 'Zidovov]zam pétkrát]tiride]zét vdárczov vzéo KŠ 1771, 548; Pétkrát KM 1796, 114

pétlar -a m *berač*: Te plantavi petlar ozdrávi KŠ 1771, 348

pétláti -ám nedov. *beračiti*: csi kaj od nyih pro]zimo i petlámo,]tero bi]zi lejhko]zami prii]zkali KŠ 1754, 49; Vu]zvojoj]ztarol]zti je petlao KM 1790, 36

pétli -ja m *rožni venec*: V-rokaj mej csiszlo (petli, pater noster, molek) KOJ 1845, 23

petlika -e ž *betva, pecelj*: Szár; szaré, petlika KOJ 1833, 173

petnájset glav. štev. *petnajst*: Petnáj]zet 15 KM 1790, 96; nad Ezekiás králo,]teroga 'zitki]zi escse petnáj]zet lejt privrgao KŠ 1754, 242

petnájseti -a -o vrstil. štev. *petnajsti*: Petnáj]zeti táó KŠ 1771, 481; V petnáj]zetom leti pa Cza]zar]zta Tiberiás Cza]zara KŠ 1771, 172

petník -a m *podboj, prag*: Cardio Petník KMS 1780, A8b; Skroupili]zo vu dávnóm, Vrejmeni petník szkrivom BKM 1789, 99

Pètra róg ~ -á m *mavrica*: I na radoszti zálog Szká'ze Petra lèpi rôg KAJ 1870, 151

Pètrek -a m *Petrček*: Ivek ino Petrek sta jáko razbijástiva dečáka bílá BJ 1886, 15

petrínarski -a -o prid. *posveten*: Petrinarszki Popi, barátje vu vno'zini odsztavili klostre KOJ 1845, 63

petrolèj -a m *petrolej*: Prosti kameni oli ali petrolej se za posvet nüca AI 1878, 55

Pètrov -a -o prid. *Petrov*: ete drūgi li]zt, ki]ze Petrov zové KŠ 1771, 715; Od Petrovoga rib lovlený KŠ 1771, 178; nego li Petrovo i Pavlovo delo naj bole, naprej prináfa KŠ 1771, 337; pi]zao, ka bi gmajne z-Petrovim iménom ne pozdravo KŠ 1771, 701; Petrova dvá KŠ 1754, 3; nego z-Petrovi prejdg pouleg nedejhnený KŠ 1771, 102

pètržeo -ela m *petersilj*: Petržeo má kožasti korén AI 1878, 43

pétstou glav. štev. *petsto*: Pét]ztou 500 KM 1790, 96; eden nyemi je dú'zen bio pét]ztou]zodouv KŠ 1771, 190; Gda bi Noe]ztar bio pét]ztou lejt KM 1796, 11; koteri]zo po Kri]ztu]šovom roj]ztvi na pét]ztou (]aeculo V.) odplavali KŠ 1771, A6a; po Kri]ztu]šovom roj]ztvi na pét]ztou KŠ 1771, A6a

pévanje -a s *petje*: zavolo lepoga pevanja je najlūblenejši ftič AI 1878, 27

pévec -vca m *pevec*: kak fūčkajo i čvrčkajo pernáti pevci po zráci AI 1878, 3

pfúfnjasti -a -o prid. *omejen*: vsze povszéd szo Wladiszlava II. kati ednoga zale'senoga pfúfnysztoга súslavcza raznášali KOJ 1848, 70

phàti pšém nedov. *tlačiti*: Me]ter, lū]ztvo te psé i]zti]zkáva KŠ 1771, 195

philosophia -e [filozófi]ja ž *filozofija*: Cultor Jurium et Philo]phiae TF 1715, 9; Kaj pa csi]ze escse zacsnem modrúvati Z-te Philosophie vcsenyá zbrojávati SIZ 1807, 47

pičpalákati -čem nedov. *petpedikati*: Pitypalacse prepelica KAJ 1870, 105

pihanje -a s **1.** *pihanje*: pri velikom pihanyi szevra KOJ 1848, 120 **2.** *dihanje*: Hejnja vmeni pihanye BKM 1789, 287; Moje na]zvèti pihanye BRM 1823, 310 **3.** *dih božji*: Dūjh]ze zové záto, ár po pihanyi Otsé i Sziná vō]zhaja KŠ 1754, 91

pihati -šém nedov. **1.** *pihati, gibati se zaradi razlik v zračnem pritisku ali temperaturi*: Vōter, gde]csé, pi]e KŠ 1771, 271; Gda bi pa jūg pihao KŠ 1771, 424; kakda, csi bi zdészne pijao veter KAJ 1870, 144; i pihali]zo vōtrovje KŠ 1771, 23 **2.** *iztiskati zrak skozi pripřta ali našobljena usta*: i vi taki zacsnite pihati va]]e trombōnte KM 1796, 48; Na vrōcse pisi KAJ 1870, 97 **3.** *s pihanjem izražati strah ali nejevoljo*: Či jo glodamo, [mačka] predé, i či jo dráždži, pihše AI 1878, 9 **pišéč** -a -e *pihajoč*: franczoszki Kráo, ki szkrivoma vu nyihov meh pissécs podkūri Rákóci Ferentza KOJ 1848, 100 **pihavši** -a -e *ko je pihal*: Sulus pa e]cse pihav]i prityé KŠ 1771, 367

pihnoti -em dov. *1. pihnuti*: Te [že trombunte pihnejo BKM 1789, 437; Te [že trombunte pihnejo SŠ 1796, 46; pren. 'Zitka en tá kraj pihnes BKM 1789, 408; kak hitro [že z-ednim vihérom Nas 'zitek pihne od ná[s kraj SŠ 1796, 145 **2. dahnuti**: Pihnoje Jezus na [zvoje vucsenike erkoucí KŠ 1754, 194; I tou erkoucsi pihno je i veli nyim KŠ 1771, 333

pijajca -e ž *pijavka*: Piótza; piajcza KOJ 1833, 169; Pijajce slúžijo človeki AI 1878, 40

pijan tudi pián -a -o prid. *pijan*: Részeg; pián -a -o KOJ 1833, 156; i eden 'zéja, te drúgi je pa pijan KŠ 1771, 512; z-vára[ša je v[zigdár pijan vö pri[šao KM 1790, 62; Ár [žo nej eti pijani KŠ 1771, 345; i ki [že zapojijo vnocsi [žo piani KŠ 1771, 622; Eti [žo v[zi piani BKM 1789, 121; niki [žo je pa za plane dr[šali KMI 1796, 118

pijančovajúči -a -e prid. *pijančujoč*: prevnougí obó'sani, pijánčovajoucsi kmetje vküppriletijo KOJ 1848, 70

pijánec tudi piánc -nca m *pijanec*: Piáncz i po'zirávecz [ziromák bode KŠ 1754, 50; Csi je [teri, ki [že imenúje brát, ali piáncz KŠ 1771, 499; Nej piánczi, nej biczi, nego krotkomi KŠ 1771, 637; pijanczov sze ogni KOJ 1845, 28; I zacsne piti [zpiánczi KŠ 1771, 83

pijánost tudi piánost -i ž *pijanost*: Te naj vék[fi zrok je piano[zt KŠ 1754, 44; naj na oblo[žüno[zt i piano[zt ne 'zivémo KŠ 1771, 853; Varte[ze, naj [že gda ne obte'zájo [zrcza va[ša v piano[ztí KŠ 1754, 47; nej voblo[žüno[ztí i piano[ztí KŠ 1771, 479; onoga, ki vu piano[ztí popejva BKM 1789, 7; tvo rado[zt ti más Vnougój pijano[ztí SŠ 1796, 9; szo sze v-pijaností kotali KOJ 1848, 6; Da kak ne po'zmécsamo Szpiano[ztíom 'zivlejnya telovnoga BKM 1789, 19

pijánstvo tudi piánstvo -a s *pijanstvo*: na veszniczaj je v-návadí pijánsztvo, bole kak za pápinsztva KOJ 1845, 69; O[štavi tá cslovik to vnougo pián[ztvo SŠ 1796, 32; Nej trebej zpian[ztvom Bogá na [zrditoszt gori nadigávati BKM 1789, 448

pik -a m *pik*: Oseo má zálec, proti njegovomi piki pomága zvodov zmejšani salmiak AI 1878, 36

píkasti -a -o prid. *pikast*: tisztomi je pikaszto raztrgano lice narédila KOJ 1845, 117; Erdéča lilija má erdéčo-žuto, erjávo pikasto cvetje AI 1878, 45

pikati -am nedov. *pikati, bosti*: ono bode tebi glávo terlo, i té nyéh bodes vpéto pikala SM 1747, 9

piknica tudi piknjica -e ž *pičica, pika*: kabi e[se edna piknyicza 'znýé prejšla KŠ 1771, A7b; Sz.

Mati Czérkev v-Rimi je obscin[ztva [zrejdnyá piknyica KMK 1780, 20; ako[že pitajó, a ni edne piknicze neodgovorio TF 1715, 4; da [že je ni te najménsé piknyicze nyé nej dotekno KŠ 1754, 115; Le'zi je pa nébi i zemli prejti, liki právde ednoj piknyiczi [zpadnoti KŠ 1771, 226; Nikaj, ni to naj ménso piknyiczo KŠ 1754, 81; pokazao nyemi je v[že králev[šine toga [zvejta vu ednoj pikniczi vrejmena KŠ 1771, 175

piknja -e ž *1. pika*: Božika je okrogla s sedmimi čarnimi piknyami AI 1878, 32 **2.** v zvezi **končna piknja pika, ločilo**: Stera szo znaménya? Eta, koncna piknya (.) KOJ 1833, 9; Nájvecs pocsinka dopúszti koncnapiknya AIN 1876, 9; koncnapiknya (.) AIN 1876, 8; i meszto "i" litere piknya more sztáti AIP 1876, br. 2, 8

piknjasti -a -o prid. *pikčast*: Včéla má na temeni troje ednostávne piknjaste oči AI 1878, 35

piknoti -em dov. *pičiti*: Či te je včéla piknola AI 1878, 36 **piknjeni** -a -o *pičen*: Či te je včéla piknola, potégni z rane zálec i devaj na piknjeno mesto vlažno zemlo AI 1878, 36

píl -a m *kamnito znamenje*: po razsirjenom imányi tú i tam kapejle, Pile, i kri'se goriposztaviti dála KOJ 1914, 112

Pilátuš -a m *Pilat*: [teri Pilátus sze je kprávoimi Kri[ztusevomi návuki pridrúžo KŠ 1754, 11b; Kri[ztus od popov dá[že Pilátu[fi na Kri'zanye KŠ 1771, 92; mokoje [zterpo pod Pontiu[šem Pilátu[šem TF 1715, 22; mokoie szterpo pod Pontiussem Pilátussem ABC 1725, A5a; moko je [zterpel pod Pontius Pilátu[šem SM 1747, 44; Pod Pontiu[šem Pilátu[šem v-Jerúsálemi na kri'z ra[zpéti KŠ 1754, 108; pod Pontzius Pilátu[šem KŠ 1754, 98; ki je pod Pontzius Pilátu[šom to dobro vadlúvanye po[šzvedocso KŠ 1771, 643; Moko je trpo pod Pontzius Pilátu[šom KMK 1780, 7; pod Pontzius Pilátu[šom KM 1790, 109

pilo¹ -a s *pijača*: Álomás; áldomás, pilo KOJ 1833, 150; I dnes smo hráno i pilo stvoje dobróte zobstom dobili BJ 1886, 8

pilo² -a s *pila*: Ráspoly; pilo KOJ 1833, 170

pínt -a m *pint, voita mera*: Pint Pint KM 1780, 95; Zdaj csi vino sesémo meriti, moremo akôv, pint nücati AI 1875, br. 1, 2; prine[žli [zmo dvá pinta vina na áldomás SIZ 1807, 5

píntar -a m *sodar*: Vietor Pintar KMS 1780, A9b

piovnica tudi peovnica -e ž *klet*: gde de piovnica KAJ 1870, 73; Mi [zmo pa v-peovniczaj bile SIZ 1807, 61

pipa -e ž *1. pipa, priprava za kajenje*: ali v-zoubi szmodko ali pipo majoucsi KOJ 1845, 5 **2. priprava za odpiranje in zapiranje pretoka**

tekočin in plinov: Deležet vejder lagev, napipo
šzam vdaro SIZ 1807, 36

pipica -e ž *kokoška*: Jête, lêpe pipice KAJ 1870, 87

pipiter -a m *kamilica*: Kamelija ali pipitér rasté
AI 1878, 50

pipni -a -o prid. *pipin*: pipna ilojca, z štere se
rédiyo pipe AI 1878, 53

pirušlek -a m *netopir*: Te prosti pirušlek AI 1878, 7; Pirušleki med prsti trdo, golo mreno máyo
AI 1878, 7; Rokokrilci so po prostom iméni
imenúvani za pirušleke AI 1878, 7

pisáč -a m *I. pisar, pisec*: Med tejma dvóma
je te ménji etoga ližta pižács KŠ 1771, 743; Mežtjni pižács pa geto je doli vtíľao ližtvo
KŠ 1771, 403; Baruk, ki je mežto pižácsa bio
pri Jeremiáľši KM 1796, 74; jezík moj je, líki
pero hitroga pižácsa TA 1848, 36 **2. pismouk**:
I prižtoupivľi eden pižács erkao je nyemi
KŠ 1771, 26; Jaj vám pižácske i farizeuske
KŠ 1754, 163; Teda šzo prižtoupili k Jezufi
Jeru'zálemľzki pižácske KŠ 1754, 50; Ka šzo
nam niháli popižzano Sztári Pižácske od ti
drúgi Apoľtolov KM 1796, 131; Trbej Szinej
cslovecsemi šze zavrcľi od pižáčľov KŠ 1754,
111; Teda šzo odgovorľi ništeri zpižáčsov KŠ
1771, 40; I, vkup šzpravivľi pižácsé ližtva KŠ
1771, 7

pisani -a -o prid. *pisan, raznobarven*: Tarka;
pizანი -a -o KOJ 1833, 175; Tarkabarka, pizანი
-a -o AIN 1876, 11; Z-ocsmi vidim, ka je rô'za
pizšana KAJ 1870, 31; ocsa i pižzano šzüknyo
je nyemi dáo žaliti KM 1796, 23; Kolmansek
je ednôk za ednim pizšanim metúlom drkao
KAJ 1870, 11; jeszo beli i pizšani konyi KAJ 1870,
88; vidimo kak lejčejo pisani metúli AI 1878, 3

pisanje -a s *I. pisanje*: edna cserna tábla erdése
ténke linije za pizšanye majoucsa KOJ 1845, 6;
Kamenico nê szamo na pizšanye, nego i na
brojenye núcajo KAJ 1870, 7; Med pizšanyem
szi neszmém na prszi lé'zti KAJ 1870, 33 **2.**
pisanje, kar je napisano: I tou je Sz. Pavla
šzlejdnje pižzanye KŠ 1771, 644; Oni šzo nyemi
pa erkli: mi šzmo ni pižzanya od tébe nej vzéli
KŠ 1771, 429; Zrok, šteri me je na pižzanye i vö
štampanye eti máli kni'zic podigno KŠ 1754,
3a; Na pižzanye je nadignenyi v Rimšzkom
prvom robľzťvi KŠ 1771, 589; je Ferkeci pisany
zrôk skúбно BJ 1886, 5; ti si vu etom pisanyi
dosta pregrehšo BJ 1886, 5 **3. način pisanja,**
slog: zdruge šztráni, za nyidva viľzokoga
gúcsa i pižzanya volo KŠ 1771, 260

pisati pišem nedov. *I. pisati, delati črke, številke*:
Jasz 'ze znam pizšati KAJ 1870, 7; Včim se čteti,

pisati BJ 1886, 6; Pero szi v-ténto namocsim
i tak pisem KAJ 1870, 7; Na szťénnoj tábli
nepisemo z-rovatkom KAJ 1870, 9; Dotéc szem
na kamenico z-rovatkom pizšao KAJ 1870, 7;
ti si nej lêpo pisao BJ 1886, 5; Na kamenico
je pa pisala BJ 1886, 4 **2. izdelovati besedilo**:
Pižzati Irni KM 1790, 94; kakti za nász Vandale
namejnili pizšati KOJ 1833, V; Zátó Paveo
vzeme pero i piže nyim KŠ 1771, 435; Ar druga
vám ne pišemo, nego tou KŠ 1771, 530; i hitro
piš'i pétdeľzét KŠ 1771, 225; vtom jašz Nemo
pišzo pred tébe SŠ 1796, 138; pižzao šzam vém
ocseve KŠ 1771, 728; Sto je pa knige pižzau KŠ
1754, 3; Pizšao je: Agustich Imre AIN 1876, 1 **3.**
izražati, posredovati misli s pisanjem: Dolžta
šzam meo pižzati KŠ 1771, 741; Decza moja, eta
pišem vám SM 1747, 14; naj šzpozna, ka vám
pišem KŠ 1771, 520; Szvéti Pavel etak pišľe TF
1715, 33; Gregor D. IX. Knig 9. Ližtzi pise KŠ
1754, 12; Tak pišľo Sz. Evangelisťe TF 1715, 43;
Tak piso šzvéti Evangelisťje KŠ 1754, 201; Eta
šzem jašz vám pižzál SM 1747, 22; za volo trdoľzti
šzrczá vaľega je vám tou zapovid pižzao KŠ
1754, 133; Od ti vörvajoucsi poganov šzmo pa
mi pižzali KŠ 1771, 409; opoumenenyi bratje šzo
pižzali vucsenikom KŠ 1771, 399 **pisati se** pišem
se **I. zapisovati se z znaki**: Krsztnoimé sze
vszigdár za pridavkom pise AIN 1876, 10 **2.**
biti: gda šze je pižzalo od šztvárjánya šzvejta
2956. leto KM 1796, 60 **3. imenovati se**: Báthori
Stevan odebráni za erdészkoga vojvodo, šteri
sze je zacsno za Hercega pizšati KOJ 1848, 84
pisajúóci -a -e *pišóč*: šzkázala šze je edna rouka,
ete recsi pižzajoucsa KM 1796, 80 **pisóúci** -a -e
pišóč: Szvéti Pavel Apoľtol kRimlanczom
pižzoučľi TF 1715, 33; líki Sz. Paveo právi
k-Titulji pižzoucsi ližtá šzvojega KŠ 1754, 190;
Pižzoucsi po rouki nyihovoj etak KŠ 1771, 389
pisani -a -o *pisan*: Gda je pa pižzani, neznamo
KŠ 1771, 724; Etak jeľzte pižzano SM 1747, 20; ár
je pižzano KŠ 1754, 149; zonim pižzom, štero
je oprvics bilou pižzano KŠ 1771, A3b; Czérkev
pred náľz dála, ali je pižzano ali nej KMK 1780,
4; i toga z-Laodiczee pižzánoga naj i vi šťete KŠ
1771, 611; Pizšani i štampani pišzki svo obrázki
ali znaménya glásza KAJ 1870, 7; knige, ali da
šzo nej od nagyibánya Dűhá Szvétoga pižzane
KŠ 1754, 3; Szlovenšzke zrokouy pižzane litere
KM 1790, 2; vľza, štera šzo pižzana prorokáj
KŠ 1771, 233; pren. Nas ližt šzte vi pižzani vu
šzrczáj naji KŠ 1771, 532

pišk -a m *črka*: eden pižzk, ali edna piknyicza
ne prejde zprávde KŠ 1771, 14; I csi bi ti tak
Vszáki pišzk nezgrúntan bio KAJ 1848,

134; Ki je ľzpodobne náľz vcsino ľzľuge nouvoga Zákona, nej piľzka KŠ 1771, 533; I ľzoudilo te bode tebé po piľzki i obrizávanyi preľztoupnika právde KŠ 1771, 452; Piszki sze nemorejo csüti KAJ 1870, 7; Govorenya z-recsi, kotrige z-piszkov sztojijo KAJ 1870, 6; tak je pá potrejbno váľz vcsiti na nike piľzke zacsétka rejcsi Bo'ze KŠ 1771, 679; Gda cstém, videne pizske na szľusane premenývavam KAJ 1870, 6; Bio je pa napiľzek napiľzani z-Greskimi i Rimľzkimi i 'Zidovľzkimi piľzkmi KŠ 1771, 252; Stampana Zpiľzkmi Sieľs Jó'sef Jánoľa KMK 1780, A (1); Stampana z Soule piľzkmi KM 1790, 1; Szpizskmi SIZ 1807, 1; Stampane sz-Kultsár Kataline piľzkmi BRM 1823, 1; Stampane z sztroskom i piskmi Reichard Károla TA 1848, 1

pisker -kra m *lonec*: Olla Piľzker KMS 1780, A8b; Piľzker Fazék KM 1790, 93a; Fazék; lonecz, pizsker KOJ 1833, 156; da je vľzáki páli k-ľzvojemi piľzkri bole ogen greno KM 1790, 88; Po vszákóm máli sze morejo lonci (pizskri) zeprati KOJ 1845, 41

piskreni -a -o prid. *lončen*: Drvena i piľzkrena poľzouda KŠ 1754, 131; poľzouda, nego i ľéľzena i piľzkrena KŠ 1771, 649

pismanosáč -a m *pismoňoša*: Té, ki je v-Becsi pizmanoszácsa bujo AIP 1876, br. 12, 8

pismo -a s **1. pismo sporočilo**: Pozdravľánye zmojov rokouv Pavlovov piľzmo KŠ 1771, 526; od krála orszácskój szpráviscsi poszľano pizsmo sze precsté AI 1875, kaz. br. 1; Szpráviscse pôľeg králeszkoga pizsma AI 1875, kaz. br. 2; Ki nescse na szedsztvo pridti, more sze vpiszmi zglásziti AI 1875, kaz. br. 3; püspöki od krála pozvánim pizsmom szedijo AI 1875, kaz. br. 1 **2. knjiga, tisk**: Zrok, csi gli bi zvrejdnim táľom mogao biti zmenkanye Szlovenľzkoga dusevnoga piľzma KŠ 1754, 3a; Teda mi zámaz nasztáne na pizsmi KAJ 1870, 7 **3. rokopis**: peszmi, stere szo 'szti sztári pizsem vküp pobráne SŠ 1796, 1; Mámo exempláre glihne zonim piľzmom, ľtero je oprvics bilou piľzmo KŠ 1771, A3b **4.** navadno v zvezi **sveto pismo sveto pismo ali njegov del**: kako od toga piľzmo ľzvedocfi TF 1715, 41; kako piľzmo ľzvedocsi SM 1747, 14; Na tejľo gledoucs pa ľz. piľzmo ká'ze KŠ 1754, 148; Ár ľzo eta vcsinyena, naj ľze piľzmo ľzpuni KŠ 1771, 331; Vu tejľi je priľo Szvéto piľzmo ľzvedocfi BKM 1789, 18; Ka dáva pred náľz Szvéto Piľzmo KM 1796, 9; 'Sena, naj ne goľzpodüje nad mo'som, veli piľzmo SIZ 1807, 10; zSzvétoġa piľzma ino nai pervéľ zkerľzta TF 1715, 38; ino je gori ľztano

na trétyi dén, poleg piľzma SM 1747, 14; Káksi návuk zdr'závajo czejľoga Sz. Piľzma knige KŠ 1754, 5; Czio piľzma je nyé vu vöri potrditi KŠ 1771, 590; ľzvétoġa ľzkrovnoľzti Piľzma vö nazvejľzti BKM 1789, 17; Szvétoġa Pizsma História KM 1796, 3; Ete recsi ľzvétoġa piľzma dávajo SIZ 1807, 7; (pouľeg szvedocsánstva Sz. Pizsma) csľovek záto 'sivé KOJ 1833, IX; ino nai vörie piľzmi SM 1747, 42; opominanye, ali nej prouti ľz. piľzmi KŠ 1754, 188; ľzo nej ne mougľi skouditi cľiľztoucľi Nouvoga Zákona piľzmi KŠ 1771, A3a; kaibi ľzvéto piľzmo teim razumnejľim táľom mogli razmeti TF 1715, 48; gde i gda je tou ľzkrovnoľzt Ivan vpiľzmo djáo KŠ 1771, 765; Gde je tou vľzvétoġm piľzmi popiľzno TF 1715, 34; reics Bosja, stera je vu ľzvétoġm piľzmi SM 1747, 36; Od toga niske zapouvidi vu ľz. piľzmi nejmano KŠ 1754, 211; Záto i vpiľzmi ľztoji KŠ 1771, 706; Bo'se, ki nász po Pizsmi ľz. Prorokov opominas KM 1783, 109; Kakje ľztoga dávnó zricsmi, Amos proroküvo vpiľzmi BKM 1789; Kájnov odvejtek ľze zové za ľzini csľovecse vu ľzvétoġm piľzmi KM 1796, 10; Kakda bi ľze pa ľzpunila piľzma KŠ 1771, 90; kakda zná ete piľzma, geto ľze je nej vcsio KŠ 1771, 288; vu ľzvoji Prorokov i Apoľtolov piľzmaj gucsécseġa Bogá razmijo KŠ 1771, A7a; je priľao vu Efezus, zmo'zen bodoucsi vu piľzmaj KŠ 1771, 399

pimonösec -sca m *pismoňoša*: Potákssem gda pizsmozszec vrcositi steo, pizsmozszca bujo AIP 1876, br. 11, 7

pismoznánc tudi pismaznánc -nca m *pismouk*: I gori ľztánovľi piľzmaznánczi borili ľzo ľze govorécsi KŠ 1771, 414; Piľzmo-znánczi ľzo pa hüdou miľzľili od Kriľztuľľa KM 1796, 99; Ka piľejo Sztári Piľzmo-znánczi od ľzmrti Sz. Petra i Sz. Pavla KM 1796, 131

pismoznáni -oga m *pismouk*: Mödre ľzvoje proroke i drüġe Piľzmoznáne k-nam BRM 1823, 22

pisnívi -a -o prid. *plesniv*: Ali či je gnilo ali pishivo, te je živini škodľivo BJ 1886, 29

piš -a m *piš, veter*: krivicno bláġo jazs raz'se-ném kak czesztni práh pis pometé KOJ 1845, 122

piščanec tudi piščanec -nca m *piščanec*: ľzam ľteo ľzini tvoje vküpe ľzpraviti, liki kokous ľzvoje piľscancze pod perouti KŠ 1771, 217; liki kokous vküpszprávla piscscencze szvoje KOJ 1833

pišče -éta s *pišče*: Piscse je nê csedněse, kak mati KAJ 1870, 1336

piškľavi -a -o prid. *slaboten*: Dönok sze vszáki

tô'zi, ka sze pisklavi teoci kotijo AI 1875, br. 2, 8

piškórec -rca m *piškur*: ni eden piskórec nebi mogao vu tebi 'ziveti KAJ 1870, 110

piškóur -a m *piškur*: Tsik; piskour KOJ 1833, 177; 'z-nyi lovijo ribe, rake i piskóre KAJ 1870, 108; Potom z-ribami, z-rákmi, z-piskourmi te 'síveli SIZ 1807, 58

pišlívi -a -o prid. *plešast*: Tüdi pislivoga Czigána [zam vido SIZ 1807, 53

pišpek -a m *škof*: Za toga volo je v etih krajih sztanuvajouce národe Arnoni szoligradskomi pispeki zroucso KOJ 1914, 98; püszto sze je Gejza zevszov dr'sinov po Sz. Adalberti pragszkom Pispeki okrštiti KOJ 1848, 11

pišpekíja -e ž *škofíja*: Teda kak je od szv. Ladislava Krala vogerszkoga v Zágrebi pispekíja nasztávljena bila KOJ 1914, 104; Za stero sze je Sz. Stevan Bougi tak zahválo, da je tam edno Pispekíjo nasztavo KOJ 1848, 13

pišpekstvo -a s *škofovstvo*: ka szo pispekštvto za osztánek katolicsansztva dr'sali KOJ 1914, 126

Pitágora -a m *Pitagora*: liki i domovino Heraclíta i domovino Heraclíta i Pythagora gledoucs, plemenito KŠ 1771, 571

pitajóuči -a -e prid. *vprašalen*: Na nyihovo znamenüványe gledoucs (zaimki) jeszo pitajoucsi, kati: kí KOJ 1833, 35; Kolkoféle jeszte zaiménov 6. pitajócsi AIN 1876, 33

pítani -a -o prid. **1.** *vprašan*: Pítani pa od Farizeu[ov, gda pride KŠ 1771, 229 **2.** v zvezah: **pítani den sodni dan**: bode [ztrasni Prevnougim lidém te dén pítani BKM 1789, 435; pítani dén je tü KOJ 1914, 130; V[zej od Ádama notr do pítanoga dnéva bodoucí lüdi KŠ 1754, 139; o[špotávczov, ki bodo pítanoga dnéva pri[el[ztýé za volo müdjenyá, vu dvojn[o[zt vlekli KŠ 1771, 716; Na [zoudbo dnéva pítanoga BKM 1789, 8; düsa Do pítana dnéva v-Bo'si rokáj bode sŠ 1796, 25; i ja[zgna na pítan dén gori obüdim SM 1747, 24; Konecz hocse biti, Teda na pítani den BKM 1789, 9; Veliko diko bo meli, Ti vórni na dén pítani sŠ 1796, 16; **pítani stolec sodni stol**: gda [ze pred tvoj pítani [ztolecz po[ztávimo KŠ 1771, 836; [zedécsi na pítanom [ztouczí zapovedao je KŠ 1771, 419; da [ze pred tvojim pítanim [ztouczom ne [zkvarim KŠ 1754, 228; naj [ze pred tvojim pítanim [ztouczom ne [zkvarim KM 1783, 38

pítanje -a s **1.** *vprašanje*: 62. pítanye KŠ 1754, 152; Pítanye od ocsi[csávanya KŠ 1771, 270; Na pítanye Vučitela je dú'sen povedati KOJ 1845,

102. vprašaj, ločilo: Pitanya znaménye (?) KOJ 1833, 9; Eta naszleduvajócsa pítanyaznaménye (?) AIN 1876, 8 **3. sodni dan, poslednja sodba**: I tam je nihá docsa[za, Szpati notri do pítanya sŠ 1796, 17; Kristus hocse na pítanye priti SM 1747, 83; pride na pítanye BKM 1789, 18; Na pítanye [ze [zvetlo prine[zé sŠ 1796, 8

pítati -am nedov. *vprašati*: i bojali [zo [ze ga pítati od té rejcsi KŠ 1771, 200; Pítam tak za kákse rejcsi volo [zte po[zlali po mene KŠ 1771, 373; Záto [zlobodno zdaj'se pítam nyé SIZ 1807, 5; Pítas sto je te SM 1747, 79; Níti ne píta, jeli trbej dobro csiniti KŠ 1771, 443; Na eto Sztarissina píta SIZ 1807, 5; tákse kucse predszednik opomenivši píta AI 1875, kaz. br. 3; Či te píta odgovori čedno BJ 1886, 5; I vi ne pítajte KŠ 1771, 212; domá la[ztivne mo'zé naj pítajo KŠ 1771, 520; Gda bi pa Boug nyidva kárao, i pítao KM 1796, 7; Csi bi stoj pítao AI 1875, kaz. br. 6; pítao bodem vá[z i ja[z KŠ 1771, 138; pítao bom vá[z KŠ 1771, 69; Povem nyim, i jasz bom pítao KAJ 1870; Krisztus te pa zaisztino ne bode pítao, kak [ze zovés KŠ 1754, 10a; Ali mogocse bode sto pítao BRM 1823, 11; gda bode pítala va[ša decza KM 1796, 42; I na pouti je pítao vučsenike [zvoje KŠ 1771, 127; I pítali [zo ga govorécsi KŠ 1771, 38 **pítati se** -am se *vprašati se*: nego prvle, liki [ze píta, je je oprávilá KŠ 1771, 443

píti pijém nedov. *píti*: Pitti Inni KM 1790, 93a; Csi bom gli mogo píti SM 1747, 75; Ar, kikoli vám píti dá eden pehá[vodé KŠ 1771, 131; nam pa Boug ne dáj píti SIZ 1807, 6; csi piem, ali jem vu koterom me[ztí SM 1747, 83; csi jejm, ali pijém KŠ 1754, 239; Kí te[jo moje jei, i kerv moio pié SM 1747, 24; Ár šteri jej i pijé nevredno KŠ 1754, 208; Pri[ao je Szin cslovecsi, jej i pijé KŠ 1771, 36; ino kerv nyegovo piémo TF 1715, 40; ino [zvétó kerv piémo SM 1747, 40; Csi jejmó, piémo KŠ 1754, 24; i eden hip jejmó ino pijémo KŠ 1754, 205; ino zetoga Keliha piéte SM 1747, 23; ali jejte, ali piéte KŠ 1754, 81; zakaj jejte i piéte KŠ 1771, 181; Jejo, pijo BKM 1789, 199; Vzemi pi BKM 1789, 236; Píte ztoga v[zi TF 1715, 39; Píte v[zi ztoga SM 1747, 40; vzemte i píte KŠ 1754, 20; Píte zetoga v[zi KŠ 1771, 89; naj v[zi 'znyega piéjo KŠ 1754, 203; Sterikoli bode jo ete krüh i pio ete pehá[KŠ 1754, 208; Kikoli bode pio z-etoga ádomása SIZ 1807, 6; ka bomo jeli, ali ka bomo pili KŠ 1754, 90; ka bomo jeli i ka bomo pili KŠ 1771, 20; Tou čjinte keliko krát pili boudete TF 1715, 39; To koliko godi krát bodete pili SM 1747, 30; kelikokolikrát bodete pili KŠ 1754, 202; ka bodte jeli, i ka bodte pili

KŠ 1771, 20; Na kri'zi pil bom jeŕziha BKM 1789, 66; nej je jo, ni pio KŠ 1771, 36; jeli ŕzo i pili ŕzo KŠ 1771, 82; pren. Dête pilô materne szczá toplo krv AI 1875, kaz. br. 8 **píti** -a -o *pit, ki se pije*: Topla szürotka pita szlab 'zalôdec poprávi KAJ 1870, 77

pitipalati medm. *petpedi*: Najráj poszlúsam pitypalaty prepelice KAJ 1870, 10

pitjé -á s *pitje, pijača*: niti nikŕega drügoga mocnoga pitjá je nej vzêo k-ŕzebi KM 1796, 49; Tou mlácsno pitjé vlej v-goubecz KOJ 1845, 10

pítni -a -o prid. *piten*: Psi té beteg náj hitrej dobijo, či njim pomenkáva čista pitna voda AI 1878, 8; Nescsem nyi pitnoga áldova z krvjov áldüvati TA 1848, 11

pitvina -e ž *pijača*: Potus Pitvina KMS 1780, A7b; Pitvina Ital KM 1790, 93a; Vŕza ona koteráŕzo potreibna, kako tou jeŕŕztvina ino pitvina TF 1715, 29; jeŕzte i kerv moja práva pitvina SM 1747, 24; Králeŕstvo Bo'ze je nej jeŕŕtvina i pitvina KŠ 1754, 160; Ár je Králeŕstvo Bo'ze nej jeŕŕtvina i pitvina KŠ 1771, 480; Ti ŕzi toga 'zitka práva pitvina BKM 1789, 80; pitvine on mi csemérne nedá SM 1747, 75; Káksi haŕzek mámo ŕzté pitvine KŠ 1754, 206; nám greŕnikom kjeŕŕztvini ino kpitvini TF 1715, 43; Szpravoje nám krv kpitvini vu vini KŠ 1754, 257; jeŕŕztvino ino pitvino dáva TF 1715, 21; csi je li na jeŕŕztvino i pitvino vzemes KŠ 1754, 204; I vŕzi ŕzo edno dúhovno pitvino pili KŠ 1771, 508; Boga nám dáva hrano ino pitvino BJ 1886, 8; Kotere recŕi ŕzo pri Telovnoj jeŕŕztvini ino pitvini grund TF 1715, 44; Mertüeslivo 'zivlejnye vu jeŕŕztvini, pitvini KŠ 1754, 211; Naj váŕz tak ŕto ne ŕzoudi vu jeŕŕztvini i pitvini KŠ 1771, 607; kako tou zjeŕŕztvinov ino zpitvinov obiuno prigléda TF 1715, 21; ka ŕzi ti mené zetov drágov jeŕŕztvinov ino pitvinov napójo KŠ 1754, 237

pítvo -a s *pijača*: Csüdnoszt misláhno szti Ferko na tó navadilo naj pámeti zmésanya pitvo ogible AIP 1876, br. 4, 6; Té beteg je od vnogoga 'zgánoga pitva dôbo AIP 1876, br. 10, 8

píva -e ž *pivo*: Ser; piva KOJ 1833, 171; i pri ednom maszlini pive (sôra) je grizao krüh KAJ 1870, 38; ječmenova kaša, največe se núca za delanje pive AI 1878, 41; i da je pivo tocsó KM 1790, 72

pivárnica -e ž *pivovarna*: Serháŕz; pivárnicza KOJ 1833, 171

pívec -vca m *pivec*: Pivecz KMS 1780, A3; ovo cslovik po'zirávecz i vina pivecz KŠ 1771, 190; nej vnogo vina pivczom KŠ 1771, 637

pivnár -a m *gostilničar*: Pride leprá pivnár i prineszé nyima KAJ 1870, 118

pivnica -e ž *klet*: Pintze; pivnicza KOJ 1833, 169; Ponce, pivnica AIN 1876, 40

pláč -a m *trg*: I, od placza pridoucsi, csi ŕze ne operéjo KŠ 1771, 122; vlekli ŕzo nyidva na placz pred vládnike KŠ 1771, 392; Szledi sze je Jánosko z-ocsom sétat sô na plac KAJ 1870, 116; i kŕzebi vzévŕi na pláčzi nike lagoje mo'zé KŠ 1771, 395; ki ŕcséjo vu dúgi ŕzüknyaj hoditi i poklányanya meti na placzáj KŠ 1754, 142

pláč -a m *jok*: Gláŕz je v Rámi ŕzliŕani, placz i jocs KŠ 1771, 8; Matere pocsinte od placsa sŠ 1796, 21; ár je Goszŕôd szlisao gláŕz placsa mojega TA 1848, 5; Ko ŕzi boleznôŕzt, i placz ŕzpravilo BKM 1789, 85

pláča -e ž *plača, plačilo*: Jutalom; plača KOJ 1833, 161; na one dneve se nyemi plácsa dolipotégne AI 1875, kaz. br. 3; ali zobecsane plácsé kaj doli vtrgnemo KŠ 1754, 50; bi vékso plácsó mejla KOJ 1833, XVIII; Sto ŕze vojŕzküje na laŕztivnoj plácsi gda ŕté KŠ 1771, 506; i zadovolte ŕze zvaŕov plácsov KŠ 1771, 173; Me lüŕztvo, ŕzplácsov ne te'zte BKM 1789, 270; pren. Ar plácsa grejha je ŕzmrt KŠ 1771, 461; Szreca, v-diki prebitek Bode toga plácsa BRM 1823, 7; Na meŕzto nazáj dáne plácsé KŠ 1771, 539; kai ŕzi pláčjo (solt) grehov moi za pláčfal SM 1747, 52; kaj od Goŕzŕoda vzemete plácsó KŠ 1771, 610

pláčanje -a s *plačevanje*: oni szo ga preovládali, ino k-plácsanyi bojovine primorali KOJ 1848, 8; Tatáre na plácsanye dáce priszilo KOJ 1848, 46

pláčar -a m *plačnik*: Boug, i tiŕztim, ki ga iŕcsejo, je nájema placsar KŠ 1771, 691

pláčati -am dov. **1.** *pláčati*: Plácsati Fizetni KM 1790, 95; Jaŕz morem plácsati SM 1747, 12; i vŕza, ka je meo, ino plácsati KŠ 1771, 60; moje je zadomeŕcsávanye, jaŕz plácsam KŠ 1771, 689; i te ŕzlejdnýi pejnez plácsas KŠ 1771, 215; Vŕzákomi tak plácsa, Kak je BRM 1823, 4; i plácsaj za mé moj dúg KŠ 1754, 236; plácsaj mi, ka ŕzi du'zen KŠ 1771, 60; Ár ŕzi ti moj dúg plácsó KŠ 1754, 271; i tak ŕzi 'znyim za nájz plácsao KŠ 1771, 840; Nas veliki dug ŕzi obilno plácsó BKM 1789, 36; On je vŕze ono plácsao KŠ 1754, 115 **2.** *popláčati, dati komu kaj kot nadomestilo, odškodnino*: dabi za nájz mreŕti i plácsati mogao KŠ 1754, 100; trüde, stere csi nescses plácsati KOJ 1833, VI; naj plácsas z ramov tvojov TA 1848, 9; Boug (plácsa) povrné vŕzákomi KŠ 1754, 88; naj ŕto komi hüdo ne plácsa KŠ 1771, 622; Teda plácsa pravicsno BKM 1789, 7; Naj cslovik hüdo z hüdim ne plácsa KM 1790, 16; Csi szem z hüdim plácsao tomi

zlo'znomi TA 1848, 6; kai ľzi za méne to právdó pláčľal SM 1747, 52; ino je ľzvojom ľľztinszkom kervjom pláčľal SM 1747, 12; Szmrti nyé dáčľo pláčľo je BKM 1789, 88 **pláčľani** -a -o *pláčľan*: Dug grejhov veliki Po Kriľztľuľi je pláčľsani BKM 1789, 69; ár dácsa potáksem doszta leh'zé bode pláčľsana AI 1875, kaz. br. 1

pláčľilo tudi pláčľúlo -a s *pláčľilo, pláčľa*: Árenda; placšúlo KOJ 1833, 150; Od Púspekov je k-vszaksemi nouvomi leti placšilo terjao KOJ 1848, 45

pláčľiti -im nedov. *jokati*: V-sterom ľze ti, grêšnik, más placšiti BRM 1823, 61

pláčľívi -a -o prid. *nesrečen, objokovanja vredén*: 'Salóľztni tvoje ľzvejti tvoj 'zitek, Placšlivi je vľzigidár tvoj prebiték SŠ 1796, 34

pláčľni -a -o prid. *žalosten, nesrečen*: Bo'zi verni hi'za Je placšen sztan kri'za KAJ 1848, 166; ino náz zetoga placšnoga dolá priau TF 1715, 30; me zovoga placšnoga dola pripelai SM 1747, 157; zetoga placšnoga doula gori vzeme KŠ 1754, 175; i na te placšni ľzvejť rodjen' Gda 'ze prides El'zi vte placšni douľ BKM 1789, 315; placšno peľzen ľzmo vám popejvali KŠ 1771, 190; Placšno peľzen hodmo ľzpejvajmo SŠ 1796, 74; I ľztojím vráľztvom, me placšno, i tu'zno ľzrcze zavé'ze BKM 1789, 214; kako vu tom placšnom doli ľveti SM 1747, 57

pláčľnik -a m *pláčľnik*: Jezusi szľú'sis, on bode tvoj pláčľšnik KOJ 1845, 46

pláčľno prísl. *žalostno, jokajoče*: Tebé, oh trôšta 'zelno szuncze Placšno zdühávájôcs, sztráda KAJ 1848, 11

pláčľnosť -i ž *žalost, jokanje*: Zacsétek je placšnoľzt SŠ 1796, 130

pláčľúvanje -a s *pláčľevanje*: ino szo nyemi negdanegda ober v-právom csaszi návadnoga placšúvanya z-káksimtáksim tálom postenyé szkázali KOJ 1845; ino z táborom scsé oco na vecš placšúvanye prizilíti KOJ 1848, 38

pláčľúvati -űjem nedov. **1.** *pláčľevati*: steroga kmetje menyé májo placšúvati szvojím zemelszkim Goszpódám KOJ 1848, 123 **2.** *popláčľevati, vračľati*: Vu tvojój ľzrditoľzti, Ne placšűj po vrejdnóľzti BKM 1789, 212; Ne placšűjte zhűdim za hűdo KŠ 1771, 709 **pláčľúvati se** -űjem se *popláčľevati se, vračľati se*: ľzkrbliva bodem, cľi gli ľze mi z-hűdim placšűje KM 1790, 40 **pláčľúveni** -a -o *pláčľevan*: i nede dácsa placšúvena od vu penez-szprávlanico polo'zeni penez AI 1875, br. 2, 6

plahotáti -ám nedov. *plahutaje letati*: Vszi trűjé (metulji) gde po ednom, gde po drűgom cvėti szo plahotali KAJ 1870, 23

pláčľanje -a s *jokanje*: Nas 'síték na ľzvejti, lepraj je plakanye SŠ 1796, 24; Od vnouga plakanya ti ľzi 'se pocšini SŠ 1796, 78; Konecz hocse biti, Teda 'Zalóľzti i plakanyi BKM 1789, 9; Ete na ramo vzeme, Nase grejhe i plakanye BKM 1789, 196; omedlele ľzo csonte moie, po czeiloga dnéva plakanyi SM 1747, 95

pláčľati -čem nedov. **1.** *jokati*: Placšem rekoucs: Jaj SŠ 1796, 170; Ne placšte vecš nad menom SŠ 1796, 5; Za mrtvecze kaj bi ne plakali SŠ 1796, 14 **2.** *objokovati*: Szvejť ga je plakao KŠ 1771, 798; Joukali ľzo ľze vľzi i plakali ľzo jo KŠ 1771, 196 **pláčľati se** -čem se *jokati se*: Pláčľimo ľze pred Kriľztusom BKM 1789, 61; Dreľzélte ľze i placšte ľze KŠ 1771, 751; hűdim pekeo, gde ľze grejšnik bode plakao KM 1783, 262; ár ľze 'zalóľztili i plakali bodete KŠ 1771, 184; kaj ľze vi bodete joukali i plakali KŠ 1771, 320; i teda ľze plakali bodo vľzi národje zemlé KŠ 1771, 81; Eti szo cviketali i mati sze je plakala KAJ 1870, 15; i, ki ľzo ľze joukali i vnogo plakali KŠ 1771, 117 **pláčľóti** -a -e *jokajoč*: Molím ľze ti jaľz placšocs BKM 1789, 89 **plakájóti** -a -e *jokajoč*: I ľztojécsa pri nogáj nyegovi odzajaj plakajoucsa KŠ 1771, 190; Jezus záto, kako jo je vido plakajoucsó KŠ 1771, 303; i kricsali ľzo jocsécsi i plakajoucsi ľze govorecsi KŠ 1771, 800 **pláčľéti** -a -e sam. *jokajoči*: Trostaj, zmágaj placšécse BRM 1823, 37

plamén -a m **1.** *plamen*: Ocsi pa nyegove, liki plamén ognya KŠ 1771, 801; Prvle neg bi sze zdina plamén vópokázao KOJ 1848, 95; Vcsászi blodécsa szveklocsa kak môder plamén szvéti AI 1875, kaz. br. 7; I plamén je kak tűren visoko sekao BJ 1886, 9; műhica, neleti tak bluzi k-plámni szvecse KAJ 1870, 8; ki csini ľzľuge ľzvoje ognya plamén KŠ 1771, 672; i obe'zgála szi je peroti i vu plamén je szpádnola KAJ 1870, 8; Gda Goľzpodin Boug vľzáko 'zivo ľzťvár posgati ľcsé v-plámni BKM 1789, 444; nego po sztráhi, plámni nasztanilo KOJ 1914, 134; dónok ľzo na ľzrejdi med plámnom hodili KM 1796, 79; Steri z-plámnom 'zgé, gori KAJ 1870, 19; Žveplenica je začnola zľepim plaménom goreti BJ 1886, 9; modre korine glédala, stere kakti môdri plaménje szo szvetile v-mráki AI 1875, kaz. br. 7; pren. Plamén vľzejh Svécšov KM 1783, 47; Goľzpon Jesus ľze prikáse zgoréčľim plaménom SM 1747, 15 **2.** *ogenj*: Ono csloveka zadr'záva Od szteze vecšnoga plámna KAJ 1848, 3; poite tá od mene, na vekvecšni plamén SM 1747, 84; Vu ognya plámni, ki dá zadomeľsenyé onim

KŠ 1771, 626; sze edna oszlica vu'zgála i od ete vész v-plamén vdárlila AIP 1876, br. 9, 8

planina tudi **plamina** -e ž *gora*: Bértz; planina KOJ 1833, 152; A havas, planina AIN 1876, 11; Plamine ŷzo ŷze pokle BKM 1789, 68; Hlád vretin, i plamin viszina KAJ 1848, 304; Kakda ide na pôt drevje plamin KAJ 1870, 85; zovémo te najvisise plamine KAJ 1870, 146; ki szo na planinaj v-kákse votline pred nyimi sze szkrili KOJ 1848, 37; Prinás se eta stvár na erdelski planinaj zdržáva AI 1878, 16

plàntavi -a -o prid. *šepav*: Sánta; plantavi, santavi -a -o KOJ 1833, 171; I niki cslovik plantav od utrobe materé ŷzvoje bodoucsi KŠ 1771, 386; petlara, ki je 40. lejť bio plantavi KM 1796, 118; eden je ŷzlejpi, te drúgi je plantavi SIZ 1807, 15; premiszívsi, ka szpameten plantavi nemára, czi gli czigútajo one garicze KOJ 1833, VI; Ki prav idti nemore, plantav je KAJ 1870, 35; naj, ka je plantavo, ne ŷzklekne KŠ 1771, 695; Bole je tebi vu 'zitek iti plantavomi KŠ 1754, 146; lepse je tebi idti vu 'zitek plantavomi KŠ 1771, 132; Vŷzigidár je plantave, i ŷzlejpe konye meo KM 1790 **plàntavi** -a -o sam. *šepavi, šepavec*: Toga ŷzlejpora ŷzem jaŷz ocsi bio i toga plantavoga liki nogé KŠ 1754, 52; Szlejpi preglédávajo, i plantavi hodijo KŠ 1771, 35; majoucsi ŷzebom plantave, ŷzlejpe KŠ 1771, 52; Te plantavi ozdrávi KŠ 1771, 348

plást -a m *plast, kopica*: Senô potom pa vu plásté skládéjo BJ 1886, 29

plastíč -a m *majhen plast*: Senô opervim vu plastiče potom ap vu pláste skládéjo KAJ 1870, 29

plastovjé -á s *več plastov, kopic*: Vu skegnyé szo sztalé oszlice, küpi i plasztovjé KAJ 1870, 116

plášč -a m *plašč*: Pallium Pláŷcs KMS 1780, A8b; Pláŷcs Palást KM 1790, 94; brezi gabána i plášcsa KOJ 1845; Pláŷcs, ŷteroga ŷzam niháo vu Troadi KŠ 1771, 652; Zaká sze siva na plášcs golér KAJ 1870, 170; pod plášcs AI 1875, kaz. br. 7; I, gda bi ga ŷzlekli, odeli ŷzo ga zerdécsim plaŷcsom KŠ 1771, 94; pren. Pokri me z-plaŷcsom tvoje ŷz. milofese KMK 1780, 109; Pokri me z-plaŷcsom tvoje ŷz. milofese KM 1783, 164; ŷzplaŷcsom praviczte me je odeo KŠ 1754, 137

plaščiga -e ž *plašček*: Vrâbel csrnkaszto szivo plascsigo noszi KAJ 1870, 10

plâšen -šna -o prid. *plašen, boječ*: Nelübeznivi plasni, nelübczi dobroga KŠ 1771, 650

plâšiti se plâšim se nedov. *plâšiti se, bati se*: Neplâsi, neboj sze gda kaj táksega zaváras KOJ 1845, 100

platèni -a -o prid. *platen*: Prtouvje i ov plateni gvant sze more koncimár vszaki mejszecz opariti KOJ 1845, 40

plátiti -im dov. *plačati*: nafše duge ŷzi vŷzeh platil SM 1747, 68; arje on vŷzei verni greihe ŷzmertyom platil SM 1747, 89; Pláti vam Boug SIZ 1807, 16; Veter, Bôg vam pláti tó KAJ 1870, 30

plátno -a s *platno*: Vászon; plátno KOJ 1833, 181; Plátno dela i odá je KŠ 1771, 817; závio ga je vto rüŷenŷzko plátno KŠ 1771, 154

plavâča -e ž *plavut*: Njegovo telo [kitovo] má velke prednje plavače AI 1878, 21

plâvanje -a s *plavba*: Pavlovo od Cezárie v-Rim plavanye KŠ 1771, 423; Mi ŷzmo pa plavanye doprnâjali od Tiruŷa KŠ 1771, 407; I vido je je, kaj ŷzo ŷze mantrali vu plavanyi KŠ 1771, 121

plavár -a m *koder, pes*: Najle'zê sze vcsi plavár (pudli) KAJ 1870, 39

plâvati -am nedov. **1.** *plavati*: i ribe môrszke, i ka vu môrji plava TA 1848, 7; Reca pazlivŷi sem-tam plava AI 1878, 3; te druge szkâcsejo ali plavajo KAJ 1870, 10; pren. Szrditoŷzť Bo'sa nadnami plava SŠ 1796, 93; I vu grêhi plavate BRM 1823, 5; I vu ŷzrecsi plavajo KM 1783, 316; i Düh Bosji je plavau na vodi SM 1747, 3; meŷzto, ŷtero je vu vŷzroj necsiŷzťoucsi plavalo KŠ 1771, 487 **2.** *pluti*: Gda bi záto plavali na pêtđvajŷzeti, ali tréŷzeti bi'zájov KŠ 1771, 283 **plavajóuči** -a -e *plavajóč*: Kak bi sze szpozábo sz-tébe, Vu grêhi plavajócsi KAJ 1848, 182; Jeli poznas plavajócsiga fticsa KAJ 1870, 14; I tam je najŷao edno ládjo, plavajoucso v-Vlaski orŷzág KŠ 1771, 424; Plavajoucsi pa oni záŷzpao je KŠ 1771, 193; Môrje je tak veliko, tam plavajócsi sztvár je brez racsúna TA 1848; Ino ribe vmourji plavajoucse, Dao ŷzi je csloveki na ládanye BKM 1789, 2 **plâvavŷi** -a -e *ko je plul*: I prejk plavavŷi mourja prisli ŷzo na zemlo Genezáreth KŠ 1771, 122; Tr'zczi z-velikimi ládjami po po môrji tá plavavsi KAJ 1870, 93

plâvi -a -o prid. *plav, svetle barve z rumenkastim odenkom*: eden plâvi kony KŠ 1771, 777; Licojna vlâzi je rázlocnsa: pláva KAJ 1870, 3; Kože fârba je pláva AI 1878, 12; Má [pav] lepi plâvi ŷinjek AI 1878, 24; nevarna opica s plâvimi licami AI 1878, 7

plaviti -im nedov. *rumeneti, zoreti*: szilje plavi, i 'znyeci pripravljajo szrpé na 'zétvo KAJ 1870, 131

plaviti se -im se nedov. *modriti se*: Dokecskoli sze bo nad Szlovenszkom nébo plavilo KOJ 1914, 154

Plávka -e ž *Plavka, ime krave*: Gyö no, Plavka, gyö no, Szivka KAJ 1870, 36

plebánoš tudi plebánuš -a m *župnik*: Steri plebánus je ali bode za nyou mou's KOJ 1845, 5; po Kossics Jó'sefi, Gornyo-Szinicskom Plebánosi KOJ 1833, 1

pléče -a s **1. pleča**: Váll; rama, plécese KOJ 1833, 180; gori jo dene na plécsa [zvoja KŠ 1771, 222; Veliki kri'z na pléčja, Denejo BKM 1789, 74; da [ze po onoga tvojeja Sziná plécsaj prine[sz]emo KŠ 1771, 834; Ta skrinja je na plécsi ne[s]ena KM 1796, 61 **2. rama**: rokou, polo'siv[]i z lejvoga plecsa na právo KMK 1780, 9; Vojnik na lévom plecsi noszi szvoje ro'zjé KAJ 1870, 33

pléj -a m *pločevina*: Cink je višnjavo beli i se dá v plej i drot vlejéti AI 1878, 56

plemen -éna s **1. skupnost ljudi, rod**: i niki zvalji popejvczov [zo povedali, kaj [zmo i nyegovo plemen KŠ 1771, 397; kaj [zte tá trpeli i vi od la[]zitivnoga [zvojeja plemena KŠ 1771, 617; ka je tomi ra[]ztepenomi XII. plemeni []zrael[]zkomi pi[]zani KŠ 1771, 744; Cslovecsemi plemeni, Dobra nemre c[]initi BKM 1789, 14; I pred zlim plemenom h[]di, Ti []zám bojdi obrámba nám BKM 1789, 185 **2. rastlinska vrsta, rod**: Za prirodopis se zové ona znanost, poleg štere je mogočno spoznati plemen AI 1878, 4; Vse, ka na sveti živé, je plemen, kakti stvári, nárasí AI 1878, 4 **3. živalska pasma**: Ešče so poznani plemeni: mops AI 1878, 5; Psi več plemenov májo AI 1878, 8; Má vnogo plemena AI 1878, 7 **4. besedna vrsta**: Z-razločne féle plemena rejcih, stero vküpzdejvane rázumlivejsi gucs vcsinijo KOJ 1833, 11; Obsinszko imé, stero sze sika na vszákse ednoga plemena oszobo ali dugoványa, dp. ember (cslovek) AIN 1876, 10

plemeništvó -a s *plemstvo, plemiški naslov*: da szo od krála Ladisláva V. z nemestvom (plemenistvom) obdarüvani KOJ 1914, 110

plemeniten -tna -o prid. *plemenit, zlahten*: naj sze plemenitna vojszka na hitrom oboro'si KOJ 1848, 73; Okoli hramóv je plemenitno drevje naszajano KOJ 1845, 38

plemeniti -a -o prid. **1. plemenit, dober**: Csi gli []zem nei tak plemeniti SM 1747, 72; Zvüna ga je na tou nadigno eden plemeniti cslovik KŠ 1771, 159; Csi gli []zem nej tak plemeniti BKM 1789, 165; Plemeniti, i []zrecsen je bio teda nyidva []ztális KM 1796, 6; Zdrava bojdi plemenita Krv Krisztu[]lja Jezu[]lja KM 1783, 120; Kak je plemenita tva vrejdnó[]zt BKM 1789, 80; ali 'sitek gorialduvati, je kak plemenita naszládnoszt KOJ 1833, VII; Plemenite []zrcsnó[]zti 'zeno

[]to nájde KŠ 1771, 816; Sztroskom Plemenite 'Seleznoga Vármegyöva Obsine vöstampáni KOJ 1833, I; sz-pobo'snim sztroskom níkih plemenitih dobrosinitelov Na []zvetlo[]zt dána KM 1783, nasl. str. **2. slaven**: Filippis je Maczedonie plemenito me[]zto KŠ 1771, 589; je ono plemenito Salamonovo Czérkev porü[]llo KM 1796, 73 **plemenitejši** -a -e *plemenitejši*: z-Moj'ze[]lovov, od []teroga je plemenitejsa na []zlü'zbo .. gledoucs KŠ 1771, 669; Ka je nyegova právda plemenitej[]a od v[]ze Cslovecse KMK 1780, 46; geto sze je níksa plemenitésa náklonoszt pobüdila pri nyem KAJ 1870, 54; Tej pa plemenitejsi od The[]z[]zalonic[s]anczov KŠ 1771, 395 **nájplemenitejši** -a -e *najodličnejši*: Oltár[]zko Szve[]ztvo je nájplemenitejsze Szve[]ztvo KMK 1780, 61; i po jakosztí toga nájplemenitejsa []zvesztva KM 1783, 158; Rázuno düso nájplemenitej[]o, Nám []zi darüvo BKM 1789, 158; ár med nájplemenitej[]imi du'sno[]z[]tmi vöre je Molítev KMK 1780, 25 **plemeniti** -a -o sam. *plemeniti*: nej je vnogo plemeniti pozváni KŠ 1771, 492

plemenitnik -a m *plemič*: sz. Stevan vküppozové z-országa velikáse i Plemenitnike KOJ 1848, 12

plemenitost -i ž *plemenitost, odličnost*: Plemenitoszt i czil csloveka KAJ 1848, V; oni, []teri []zo na []zta[]ro[]zt, ali plemenito[]zt gledoucs poštenjá vrejdní KMK 1780, 42; Vrédno naso plemenitoszt I düse pred Bôgom velikoszt Varvati KAJ 1848, 109; 25 lét noszévsi püspekszko plemenitoszt AI 1875, kaz. br. 8; Ne vüpaj []ze záto Cslovik Niti v-plemenitoszti KM 1783, 281

plemenitski -a -o prid. *plemiški*: zacсно je plemenitszke lisztí z-cimejrom darüvati KOJ 1848, 44

pleménšcina tudi pleménšina -e ž *plemiški naslov*: nihá sze nyim plemensina KOJ 1914, 99; Prisztája sze plemenscsino tüdi z-velikimi literami piszati KOJ 1833, 10; Lasztivnoimé sze pred plemencsino déva AIN 1876, 11

plénica -e ž *plenica*: i povila ga je v-plenicze KŠ 1771, 167; Jezus v-plenicze poviti KM 1783, 72; Maria Mati ga je v-plenicze povila KM 1783, 88; Ovo le'zi, vu ja[]zliczaj Poviti vprou[]zti pleniczaj BKM 1789, 22

plés -a m *ples*: Tántz; plész KOJ 1833, 174; Vcsászi gosztüvanye tüdi igra i plész obeszeli KOJ 1845, 37; nej v-krcsmi plész glédati KOJ 1845, 10

plésanje -a s *plesanje*: Te naj vék[]i zrok je plé[]zanye KŠ 1754, 44; Ovo! plé[]zanya, i mr[]zke lübéznó[]zti konecz KM 1796, 102; csüo je

- igranye, i pléžzanye KŠ 1771, 223; Vu pléžzanyi, v-mu'siki, zadolžta šte tao vzéli SIZ 1807, 55; Med pléžzanyom sze vari neszrámnoga pogléda KOJ 1845, 37
- plésati** -šem nedov. *plesati*: Csi plésemo KŠ 1754, 24; Ino vi mládenczi, malo ne pléžzajte SIZ 1807, 38; i gda bi pléžzala KŠ 1754, 45; je Dávid od radožzti pléžzao KM 1796, 61; pléžzala je csi Herodiáľova KŠ 1771, 47; geto je csí Herodiáľsojce žznájsno pléžzala KM 1796, 102; 'zveglárilil žzmo vám, i nej žzte pléžzali KŠ 1771, 190; pren. Teda jo je poheb v-'zebko potisžno i tá je pléžzao 'z-nyôv KAJ 1870, 136 *plesajóuči* -a -e *plešoč*: I notri idouca csi Herodiáľsojce i pléžzajouca KŠ 1771, 119
- plesica** -e ž *plesalka*: Nej dávno i' Pležzicza važz je dobro gožztila SIZ 1807, 55
- plèskati** -am nedov. *ploskati*: Tapsolni; pleszkati, vküppokati roké KOJ 1833, 175 *pleskajóuči* -a -e *ploskajoč*: vedno kricsécsi, ino z-rokami preti nyemi pleszkajoucsi, pokazali, da ga radi za Krála primejo KOJ 1848, 44
- plesnia** -e ž *plesen*: Penész; plesznia KOJ 1833, 168
- plèsti** pletém nedov. *plesti*: Lèpe korble pleszti AI 1875, br. 2, 8; Cèlo zimô pa kosare pletém KAJ 1870, 56; Pletéjo i kose na kôla KAJ 1870, 72; ino žzta žfígovoga drevá ližztké vküpe plela SM 1747, 6
- plešľivi** -a -o prid. *plešast*: gda káksega sztároga, pleslivoga deda za csaléra prekricsijo KOJ 1845, 102
- pleténik** -a m *svatbeni beli kruh*: Vünejsnyi Sztarissina gda pleténik vö dili SIZ 1807, 43
- plétje** -a s *pletje*: Gda bi plétje dokoncsala, d'zünd'zno cvétje je brála KAJ 1870, 13
- plèva** -e ž *pleva*: Ali nei žzo tak ti hüdi, nego žzo kako pleva, stero veter raznojzi SM 1747, 92; pleve pa zežgé zognyom nevgáľfenim KŠ 1771, 174; ki sze med pleve mejsa, ga szvinyé pojejo KOJ 1845, 6; nego szo kak pleve, stero vöter raztori TA 1848., 3
- plèziti** plézim nedov. *plezati*: Mászkáľni; láziti, pleziti KOJ 1833, 165; Tsuzni; láziti, pleziti KOJ 1833, 177; da bi li dobro pleziti znao KAJ 1870, 128; Veverica jáko zná pleziti AI 1878, 12; Opice jáko znájo plezeti AI 1878, 6; krátki prstov zádjni nog .. žnjimi pirušlek plezi AI 1878, 7; zád de nazáj vzemlo plezo BKM 1789, 342
- plíšivec** -vca m *plešec*: i špotlivo žzo kricsali: hodi gori plíšivecz KM 1796, 77
- plítev** -tva -o prid. *plítev*: Sekély, plítev -a -o AIN 1876, 12
- plòd** -a m *I. plod, rod*: Kacse i plod vipere KŠ 1771, 78; Decza, žztári i mládi plod BKM 1789, 24; ár je prvi plod žzvoji csrejđ KM 1796, 8 **2. ploditev**: Glász Goszpodna k plodi prisžzili szrné TA 1848, 22 **3. vrsta**: Pá je prižzpodobno králežztvo nebežzko kvrlji vr'zenoj vu mourje i zevžzákoga ploda ribe vküp žzprávľajoucsioj KŠ 1771, 46; Vküp žzo vžzi pribej'zali, Lülžztvo zžzákoga ploda BKM 1789, 120
- plòditi** -im nedov. *poditi, preganjati*: tam na samošnom dvori plodi pes velko vnožino kür AI 1878, 3
- plòditi** -im nedov. *roditi*: neplodna, štera zboleznojžtyom ne plodis KŠ 1771, 566; pren. I vnožino hüdoube vľzak dén plodi BKM 1789, 203; Noržzka i nevcsena žzpitávyana li boj plodijo KŠ 1771, 649 **plòditi se** -im se *ploditi se*: Narájajte žze, ino plodite BKM 1789, 267; pren. Te kkonczi, pride zmilofese, Gde žze vľza radožzti plodi BKM 1789, 173
- plòdjenje** -a s *ploditev*: szzi zdá odèhne Natura Po nesztanom plodjenyi KAJ 1848, 403
- plòha** tudi plòja -e ž *ploha*: Záporesö; ploha KOJ 1833, 184; precí právite, ploha ide KŠ 1771, 214; Da ploha, žzláp Naže polé bole mocsa BKM 1789, 351; i vsze sze vlèva ploha KAJ 1870, 133; zdaj po plohi i povoudni kraj jemléš KŠ 1771, 852; I szkázale szo sze de'zd'zevne plohe TA 1848, 13; Naj nebodem drugim tocsa, Niti postenya ploja BRM 1823, 386; Te zrák pa z-mocsnim vihérom, I žz-plojov ocšicsáva BRM 1823, 124
- plòšnati** -a -o prid. *plòšcat*: Samec i samica máta roglé, šteri se dokončajo v mále plòšnate lopatice AI 1878, 18
- plòtje** -a s *veje, protje, les za ograje*: Z-lôga vozimo drva, kolje, plotje i lész KAJ 1870, 16
- Plòtnjekov** -a -o prid. *Plotnjekov*: Plotnyekov Jancsi na Vogrszkom szlü'sécsi je veliko zakacžao KOJ 1845, 50
- plóut** -a m *plot, ograja*: Na plót sztôpiti je lèhko bilô KAJ 1870, 129; eden cslovik je goricze zafžádo i okouli je zagrádo žzplotom KŠ 1771, 139; idi vö na potih i med plotéh KŠ 1771, 220; Poižzkaio žzi je protye, i raztrgane ploté je popravo KM 1790, 76; pren. ki je obouje edno vcsino, i te žzrejdnye žztejne plout je doli vtrgno KŠ 1771, 577
- plüg** tudi plük -ga m **I. plug, orodje**: Aratrum Plük KMS 1780, A9; poloobdelavezi plük k-orányi je neogibľivo potrejbén KOJ 1833, III; nišcse, ki rokou žzvojo na plüg vr'ze, i gléda na ona KŠ 1771, 201; Elizeus je pa povrgao žzvoj plüg KM 1796, 76; polobdelavec bi orao, csi bi plüg meo AIN 1876, 46; nyive pa z-plügmi oréjjo KAJ 1870 **2. oral, površinska mera**: Za'senija ji

v-niksem pouli na dvá plüga zemlé SIZ 1807, 29; Nyagovo imánye na vogrszko-zemlji tri sztô jezér plügov zadene AIP 1876, br. 5, 5

plündre -der ž mn. *široke hlače*: ka sze lutheranszka vera Szloveni tak vdá, kak nemske bergyuse (krajnszke plundre) KOJ 1914, 134

plúnoti -em dov. *pljuniti*: Eta govorécsi plúno je na zemlo KŠ 1771, 296 **plúnovši** -a -e *ko je pljunil*: i plúnovlji dotekno [že je jezika nyegovoga KŠ 1771, 125

plůska -e ž *klofuta*: I dáli [zo nyemi za vůha plůjzke KŠ 1771; nyegov [zvėti obráz z-plůszkami pobitti KM 1783, 64

plůskati -am nedov. *klofutati*: [zi za vůhi plůjzkao KŠ 1771, 828; Notri do ete vore plůjzkamo [že KŠ 1771, 497; za vůha [zo ga plůjzkalí KM 1796, 107

plůválnik -a m *pljuvalnik*: Ležéjo jajčica v gnoj, v plůvalnike AI 1878, 37

plůvanje -a s *pljuvanje, izpljunek*: Naj vidim Tve plůvanje BKM 1789, 81

plůvati plůjem nedov. *pljuvati*: I zácsali [zo niki plůvati na nyega KŠ 1771, 150; Otroczi cslovecsi plůjejo ogen TA 1848, 45; neszramnyáka odszůnyávaj, plůvaj KOJ 1845, 47; Teda [zo plůvali vu obráz nyegov KŠ 1771, 92; Teda [zo na nyega plůvali KM 1796, 107 **plůvavši** -a -e *ko je pljuval*: I plůvavlji na nyega vzéli [zo nyemi to trůzt KŠ 1771, 94

plůžéči -a -e prid. *ki orje*: Sto pa zvá[ž, ki má [žlugo plůžécsega KŠ 1771, 228

plůžni -a -o prid., v zvezi **plůžno železo plug**: meszto mecsov vszém hasznovitna plůsna 'seleza v-rouke vzėti KOJ 1848, 11

po prisl. **1. po, izraža porazdelitev enakega števila, količine česa na vsako od imenovanih oseb, stvari, pojmov**: ali greihe ziménom po ednom na prei zrac[unati nemoremo TF 1715, 36; Oni [zo zácsali praviti nyemi po ednom: nejli ja[ž KŠ 1771, 147; i polz[ao je je po dvá KŠ 1771, 202; doli je polzádite v[žáksem [zedejny po pétde[žét KŠ 1771, 198; Po ednom idemo vő z-etoga [zvejta SŠ 1796, 175; Tak ti nasi dnévi po ednom odido BRM 1823, 20; Solszke regule skolnik po ednom raztolmacsi KOJ 1845, 8; Kelko falátov je meo po ednom KAJ 1870, 170; Na to je ednomi poednom eden pűšlič dála BJ 1886, 12 **2. izraža prodajno ceno**: vzéli [zo v[žáci po 'zukavczi KŠ 1771, 65; Gubacsov po kébli cena 17–19 frt. AI 1875, kaz. br. 8

po predl. z mest. **1. po, za izražanje premikanja ali stanja**: Ite pov[zem [siroukom [zveiti TF 1715, 31; on mené po rávnoi pouti vodi ABC

1725, A8b; ino tebi pout kázal, po steroi bodes hodil SM 1747, 96; po drůgoj pouti [zo sli nazáj KŠ 1771, 8; I okouli je [ou po v[žvoj Galilei KŠ 1771, 12; hodo je po vodáj KŠ 1771, 49; Ravnaj ná[ž po právoj pőtí BRM 1823, 2; Po velikom [žlápi [že zdá no[žzimo BRM 1823, 158; kak 'smetno je prvomi po nevtrejtj pouti hoditi KOJ 1833, VI; i po pouti nej jůvkati KOJ 1845, 10; ino sze po vszj zdájnoj vogerszkoj zemli razpresztréjo KOJ 1848, 3; kak odicseno je Imé tvoje po vszj zemli TA 1848, 7; Tá po goráj KAJ 1870, 9; štere krt po ogradaj i trávníkaj zrova AI 1878, 10; Po hrbti je sive dlake AI 1878, 10; nego [že je po dve j gibe j pa[csó KM 1790, 42 **2. za izražanje usmerjenosti duševne dejavnosti**: rávno po rávnoj pouti v nebé[za priti KŠ 1754, 10a; Idite notr po te[zni vrátaj KŠ 1754, 143; I po sztezi szpravicsanya Pela KAJ 1848, 9 **3. za izražanje časa**: kotera[že po jej[ztvini [zkonc[ávajo navc[iti TF 1715, 45; i po etom [itki [itek vekivec[ni TF 1715, 23; Molitev po jej[ztvini ABC 1725, A6a; ino po blá[enoi [zmerti vu [zvoi or[žág gori vzėti SM 1747; Evangelistje .. po Kri[žtusevom vnébo za[žtopleney KŠ 1754, 3; Po Babilon[žkom [željeney je poroudo Salathela KŠ 1771, 5; Po eti ide Dalmatin Jůri KŠ 1771, A6b; Znáte, kaj po dvůma dnévoma vůzen bode KŠ 1771, 87; Na Nedelo po mládóm leti KŠ 1771, 10; Csi [csés, po vrejmeni bom ti vecs pripovidávala KM 1790, 32; gde [zo te pe[žmi po Predgi BRM 1823, II; Po [zkoncsanom potůvanyi KAJ 1848, IX; Po souli more vszáki posteno domou iti KOJ 1845, 10; Po Hunov z-Pannonie preminejny szo sze szem prignali KOJ 1848; i po vrémeni je vrli cslovek grátao 'z-nyega KAJ 1870, 50; pa po krátkom vrémeni vinyák doszta rójom máli bode AI 1878, kaz. br. 8; Po 'zétvi od szilja cěna goriszkočila AI 1875, kaz. br. 8; Tu spi po dnévi AI 1878, 10 **4. za izražanje merila, vodila a) pri določanju, opredeljevanju**: Sészt po iméni: Pervi tauje TF 1715, 10; Mi [zmo tudi bili [zinove [zredito[žti po naturi SM 1747, 8; kaj bi v[že doli polzádili po rédi KŠ 1771, 121; Lebbeus po iméni Thaddeus KŠ 1771, 31; Ki [zo v-Kri[žtusi po vőri mrlí SŠ 1796, 14; ete nas mladéncz po iméni Lambertus Jósef SIZ 1807, 5; sze imenuje Vogrszki od po Vogrszkom gucsécsih Vougrov KOJ 1833, VIII; Toje po iméni trsztnavűs AI 1875, kaz. br. 8; Jo'zefje po prilíki li sztré[ao závce AI 1875, 7; Krála [zenyo, [štero je po rédomnyemi pripovidávao KM 1796, 78; Kakda [že racsúnajo po rédi Szetovi o[žtánki KM 1796, 9 **b) pri**

usklajevanju, prilagajanju: Boug mi dela po vouli SM 1747, 74; Csinyemi po vouli 'zivémo KŠ 1754, 12; nej je prisao v solo med deczo nedosztójno po pávrškom oblecseni KOJ 1845, 5; celó po prôštom je je velo szpraviti KAJ 1870, 155; Razlocšavajo sze glásznice po zgovárjanyi AIN 1876, 6 **5. za izražanje sredstva, posrednika**: Kai vám Boug ponyém oznáva TF 1715, 6; Otecz nebeszki, po tvoiem [zinei ABC 1725, A6a; Kagda, ino pokom [ze vŭpas SM 1747, 38; po Kri[ztu]i i po nyegovi Apo[st]oláj prejdgano KŠ 1754, 9b; vu Nouvom Zákonu pa po Apo[st]olaj obdr'zao KŠ 1771, A2b; Vôro [zvojo po delaj vo [zká'se KM 1783, 4; geto je po Angyeli ona pozdrávlena KM 1783, 52; Naj tvega Dúhá vu [zrczi mámo, Po [sterom [ze v-Vôri pokrejpmo BKM 1789, 132; Gda [ze od [zve 'sené po csalárnom vodo SIZ 1807, 35; I po Proroki to pravio BRM 1823, 3; steri sze zná nigda po etoj knigi szpraviti KOJ 1833, v; csi sze je gli 'senszka száma po poszlanom prsztani nyemi ponúдила KOJ 1848, 4; Po nyem sze pamet preszvetsáva KAJ 1848, 3; Molitev za obdr'žánye toga máloga serega po Rêcsi Bo'zoi TA 1848, 9; Právde sze po szpráviscsi dogotovijo AI 1875, 2; I steri med vami nebi rad po szvojem jeziki zvedo vsze ono AIP 1876, br. 7, 1; vse po tvojoj vóli bom včino BJ 1886, 8 **6. za izražanje vzroka, vira, povzročitelja**: Katechismus, po D. Luther Martonni [zpi[žzani TF 1715, 1; na sztári szlovenszki jezik obrnyeni po Stevan Kŭzmcisi KŠ 1771, A1a; povejdanye po prorokáj KŠ 1771, 9; správlene po Bárány Ignáci BJ 1886, 1 **7. pod, kot**: Kai razmis po krúhi v[žzak denésnyem TF 1715, 29; Ka razmis po Kri[ztusevoj [ztávi KŠ 1754, 106; Ka razmimo po [zvejtj KM 1796, 3; Ka razmimo po szillabizálivanyi KOJ 1833, 6

poáldŭvati -ŭjem dov. *podariti*: I [zamoga [zebé Za ná[z poáldŭvao BRM 1823, 147

pobátriti -ŭjem dov. *opogumiti*: i vcsászi delavca pobatrúje csi malo palinke pijé AIP 1876, br. 4, 7

pobátriviti se -im se dov. *opogumiti se*: Z-Bôgom bi [ze pobátivio BRM 1823, 289

pobég tudi pobégj -a m *pobeg, beg*: Stero je telovno pobejg KŠ 1754, 176; Pobejg? V[žigdár [ze dr'zi nyé BKM 1789, 332; Vari, Od pobega BKM 1789, 296; mogao je i on [zám na pobejg idti KM 1796, 64; Ár je li na pobég sztiras TA 1848, 16; tam je vsze na pobégi KOJ 1848, 4; vu tom pobejgi [zo doli v[žzecseni KM 1796, 52; da je i on szam v-pobégi vuisao szmrta KAJ 1870, 164; Szpobejgom i zvouzom KŠ 1754, 25

pobègnjec tudi pobègnec -a m *begunec*: naj bi Salomona i ove szpovújte pobeagnece vogerszke nyemi v-roke posztávo KOJ 1848, 20; vsze vogerszke pobeagnece KOJ 1848, 65

pobègnoti -em dov. *pobegniti, uiti*: Dávid je vo mogao pobeogniti z-Jeru'sálema KM 1796, 63; Goszpodi sze szkrivati, pred nyimi pobeogniti, je po divjácskom KOJ 1845, 28; prouti [ztante vrági i pobeagne od válz KŠ 1754, 118; Marko komaj 'siv pobeagne KOJ 1845, 115; Salomon v-Austrio pobeagne KOJ 1848, 19; pobeagnite vszi nepriátelje KM 1783, 174; naj necsiszti Dújh od méne pobeagne KM 1783, 56; Pobeagno je záto Moj'zes na eto rejcs KŠ 1771, 361; da je Luther vu Izlebijo pobeagno KOJ 1845, 70; od koga obráza je pobeagnola zemla KOJ 1845, 804; je túdi nej pobeagnola od nyih szlo'snoszt KOJ 1833, IX; I tak zgropa pobeagnole, Márie BKM 1789, 97 **pobègnovši** -a -e *ko je pobeagnol*: naj po tej bodete Bo'ze natúre tálniczke, pobeagnolji on na [zvejtj [zkvarjenjá KŠ 1771, 717; Králove vojszké pobeagnolsi pobeagnejo TA 1848, 52 **pobègnjeni** -a -o sam. *pobegli*: Ti pobeagneni zEgyptoma v Názareth prijel[ztje KŠ 1771, 6

pobérati tudi pobírati -am nedov. *pobirati*: naj [ze teda zbéricze ne pobérajó KŠ 1771, 525; i za betésne vu vélzi bodouce je ha[žznovito trávo pobirao KM 1790, 76 **poberajóuči** -a -e *pobirajoč*: naj kak, poberajóucsi koukol KŠ 1771, 44

poberávač -a m *pobiralec*: 30 jezér rainskih je od poberávacs csésztnika zaprávljeno AI 1875, br. 2, 8

pobežávati -am nedov. *tekati*: Po dvôri pure pobežávajo BJ 1886, 14

pobiráč -a m *pobiralec*: Csi [zo [z-koj de[žzetino mogli dati, geto je li mogouce bilou, vkanili [zo pobirácsa KM 1790, 70

pobistriti -im dov. *opogumiti*: je namejno Vogrine pobisztriti na vcsenyé pizsma KOJ 1848, 31; na junácsko vojŭvanye obátri, i pobisztri KOJ 1848, 91; szo (vojszko) pobisztrili KOJ 1848, 83 **pobistreni** -a -o *opogumljen*: Pobisztreni Borits sze rejszan prime za vogerszko koróno vlejesti KOJ 1848, 27; Etak pobisztreni tórci sze primejo KOJ 1848, 57

pobiti -bijem dov. *pobiti, potolči*: Jezero ji pobiti znás BKM 1789, 339; Jezeroih pobies SM 1747, 85; Kak grom, [zrczé mi pobije KŠ 1754, 255; Angyel Prvorodne ne pobije BKM 1789, 95; Dabi ná[žo gizdo[žt [ztej m tálom pobio KŠ 1754, 107; ka je v[že nyegovo králežstvo pobio KŠ 1754, 111; Vrága je pobil BKM 1789, 103; i tak je pobio nepriátela KM 1796, 16; Ki je kacso pobio SŠ 1796, 13; Gda je nyi 'zivino pobio

z tocsóv TA 1848, 64; ka jih je bejszna tocsa pobila KOJ 1845, 10 **pobíti se** -bijem se *bojevati se*: Vrag ali doľzta krát me ſche potreti, i pobiti ſe zmenom SM 1747, 68 **pobieni** -a -o *pobit*: Ki da bi poulek zapouvedi vu szvojem casazi vküpszprisli, tork bi bio pobien KOJ 1848, 74 **pobíti** -a -o *pobit, potolčen*: potrto ſzrczé i pobito ti, oh Bo'ze, ne zavr'zes KŠ 1754, 148; gláva naľſega Goľzpodna Jezulja ſz-trsztjom pobitta KM 1783, 64

pobítje -a s *bitka*: gda ſze je povrno od pobítja Králov KŠ 1771, 681; szo po neszrecsnom pobítji pri mohátsi v-lutheránszki járem vpre'seni KOJ 1845, 71

poblátiti -blátim dov. *oblatiti, umazati*: Te tákovi zagerdi ino pobláti TF 1715, 27; pren. Tvo ſzvéto czérkev poblato ſzem BKM 1789, 213 **poblátiti se** -im se *oblatiti se, umazati se*: Tak szo zse poblatali z delami szvojimi TA 1848, 89

pobolèti -ím dov. *zaboleti*: gláva 'ga naj ne pobolí SIZ 1807, 6; I csi me gda ká pobolí KAJ 1870, 53

pobolšanje tudi pobogšanje tudi pobougšanje -a s *poboljšanje, izboljšanje*: ar nad vsitki pobolsanye med namie opüscsheno SM 1747, 86; i nikse pobougsanye je ne najzledüje KŠ 1771, 443; Tou je 'zitka poboljanye BKM 1789, 248; ti zobcľine vo zvr'zeni za volo pobougsenyá nazáj vzétje KŠ 1754, 196; kralica pobogsanya zdrávja v-kôpalnici sze dr'záva AI 1875, kaz. br. 8; zľübéznolžti na nyega ſzrecso ino pobougľanye csinimo KŠ 1754, 56; rejcs nego csi je kákľa dobra na pobougľanye potrejbcsine KŠ 1771, 582; ka ſzi me do eti máo na pobougsanye 'sitka mojega pocsakao KM 1783, 6; Szkáži právo pobolsanye BKM 1789, 223; 'Zivi tak szam ſzebi na pobogšanye BRM 1823, IV; Záto ga je esztergomszki Érsek opoumeno na pobougsanye KOJ 1848, 35; Csi poszlavcová-kucsá tákse naprêpreneszka za pobogsanye szpozna AI 1875, kaz. br. 2; Ka bo's Bogá lubo z-vörnim pobougsanyem KM 1783, 257

pobólšati tudi pobogšati tudi pobougšati -am dov. *poboljšati, izboljšati*: jeli ſcsé ſzvoj 'zitek pobougsati KŠ 1754, 209; Potrejbnó je bilou tak ove peľzmi pobougsati BKM 1789, 2b; obátrivalo me je vüpanye, da pomenke moje pobougsati bode drügim prilika KOJ 1833, V; ka orszácsko szpráviscse pobogsati, ponoviti more AI 1875, kaz. br. 1; steri reicsi tve poľzlüsa, sitka ſzvega on pobolsa SM 1747, 85; nátom bojmo, da ſze nyegova ſztáva pobougľa KŠ 1754, 48; Naj naľſega bli'znyega pobougsamo nyegovo

ſztávo KŠ 1754, 51; Dáj, da 'zitek pobolsamo BKM 1789, 48; okorne greisnike ako ſzvoj ſitek pobolľajo TF 1715, 35; csi po'zaljúoucľi grejhe 'zitek pobougsajo KŠ 1754, 194; cľi gli ſzem je gde gde pobougso BKM 1789, 4b; i 'ze na drügo leto nyemi je pobogšao lon KAJ 1870, 22 **pobólšati se** tudi pobogšati se -am se *poboljšati se*: poglei náľz, daľze vsitki pobolsamo SM 1747, 86; Da sterie pak ſerczio reicsi tvoie ne vöruio, vsitki ſze ne pobolsaio SM 1747, 85; Hercegovinarci tó 'zelèo, da bi sze nyihov sors pobogsao AI 1875, kaz. br. 3 **pobougšani** -a -o *poboljšan, izboljšan*: meľzto ali zozidano, ali pobougsano KŠ 1771, 589; pobougsane peszmi BKM 1789, 1; peszmi pobougsane SŠ 1796, 1

pobolšavanje tudi pobogšavanje tudi pobougšavanje -a s *boljšanje, izboljševanje*: Ár vľzakľi náľz ſze naj bliľnyemi dopádne vu dobrom pobougsávanye KŠ 1771, 481; Priprávlanyé je práva pokoura, Nasega 'sitka pobougsávanye SŠ 1796, 20; pripravno Bôga zvisávanye i ſzrdcza Tvojega pobogšávanye BRM 1823, II; Etak eto ſzvéto piľzmo, haľznovito na pobolsávanye vu praviczli, vcsini tebé KŠ 1771, A8b

pobolšávati tudi pobogšávati tudi pobougšávati -am nedov. *boljšati, izboljševati*: Küzmics Stevan zacсноje vleti 1771 pobogsávati Szlovenľzke peľzmi BKM 1789, 3; Ki gucsi zzejikom, ſzam ſzebé pobousáva KŠ 1771, 517; Vľza ľzo mi ſzlobodna, ali vľza ne pobougsávajo KŠ 1771, 510; Pobogšavajte li 'zitek BRM 1823, 29; Ki do rejcs tvo poľzlüsalí, I 'zitek pobolsávali BKM 1789, 339 **pobougšávati se** -am se *boljšati se, izboljševati se*: niti ſze ne pobougsáva KŠ 1754, 21; Záto pobougsavajte ſze med ſzebo m KŠ 1771, 622

poböžen -žna -o prid. *pobožen*: vľzakľi pobo'sen krľžtsenik ſzlobodno tou doprneľzé KŠ 1754, 186; Pobo'zen i Bogá bojécsi KŠ 1771, 371; Niki Anániás pa pobo'zni cslovik KŠ 1771, 411; Oh prelejši, I pobo'zni, Oh ſzin BKM 1789, 189; pobo'zen i z-ravnanyem bo'zim zadovolen vandrar KAJ 1848, III; liki pobo'zna decza KŠ 1754, 165; Alí i na tou je naľe lidi pobo'zna gyedrnolžt nadignola KŠ 1771, A5b; Kriřtina je ſzirouta bila, ali pouleg toga pobo'sna KM 1790, 40; liki pobo'zno hiľtvo KŠ 1754, 21; ni edna dühovna potrebcšina szrdcza pobo'znoga KAJ 1848, IV; Meľzto Abela je dáo Boug Adami drügoga pobo'snoga ſziná KM 1796, 9; naj nyidva Goľzpodin Boug blagoľzlovi vu pobo'snom dugoványi SIZ 1807, 6; sz-pobo'snim sztroskom nikih plemenitih

dobrocsonitelov KM 1783, nasl. str.; liki pobo'zni i verni vládnicze KŠ 1754, 165; mo'zjé pobo'zni zev'ľákoga národa KŠ 1771, 344; kaj ti pobó'sni, pokorni hi'snicze SIZ 1807, 8; csil'zte ſzo i pobo'zne BRM 1823, II; po pobo'zni i moudri mo'zákov gyedrnol'zti obrnyeno dáó ſteti KŠ 1771, A5a; Primi ſzrdcz pobo'zni áldov KAJ 1848, 1; ár je do eti mao pobo'zne pe'ľzmi ni'ľcse nej vó dao ſtámpati BKM 1789, 2; Bôg, ki oszlobodi pobo'zna szrczá TA 1848, 6 **pobôžnejši** -a -e *pobožnejši*: je ſzkrblivejsi, i pobo'snejsi bio KM 1790, 86; Mertucslivo 'zivlejnye za pobo'znejsega molenyá i pripravlanya volo KŠ 1754, 211 **pobôžni** -a -o sam. *pobožni*: naj te pobo'zen hráno dúhovno náide KAJ 1848, III; To pobo'zni ſze preczi 'zalol'ztijo KŠ 1754, 73; Ov ſze doprneľzé od ti pobo'zni neznojous KŠ 1754, 73; Blá'zensztvo ti pobo'zni TA 1848, 3; nego li zmiol'ſte kaj podili, Boug tim pobo'znim KŠ 1754, 81; Blá'zen'ľztvo sesé dati Jezus v'ľzem tim pobo'znim BRM 1823, 6; Oni dúhovje naj te pobo'zne varjejo i bránio KŠ 1754, 94

pobôžiti -im dov. *pobožiti*: Ki v-goszpodni pobo'zi Szrdca szvojega vüpanye KAJ 1848, 193

pobôžniti se -im se dov. *oslabeti*: záto, ki brezi jela dela i ka sze naj ne pobo'zni – palinko, pijé AIP 1876, br. 5, 7

pobôžno prísl. *pobožno*: liki ſze ſzinouv Bo'zi doľztája, pobo'zno 'zivémo KŠ 1754, 156; Ali právdó ſzpuniti je pobo'zno i dobro 'ziveti KŠ 1771, 439; tak je pobo'sno 'ľiveo, kak da bi v'ľzigdár Bogá glédao KM 1796, 10; delo stero ſzem doľztójno i pobo'zno ſzkoncsao BRM 1823, VI; Ono vcsi pobo'zno 'ziveti KAJ 1848, 3 **pobôžnejše pobožnejše**: i gda bi bio vu boji pobo'znejše je molo KŠ 1771, 247

pobôžnost -i ž *pobožnost*: Edna táksa potrtoga ſzrczá pobo'znoľzt KŠ 1754, 197; pobo'znoľzt hi'ze tvoje me je pojejla KŠ 1771, 269; Vera ino pobo'znoľzt Dá v-nébi odicsenoľzt BRM 1823, 5; Očľiveľzno velika je te pobo'znoľzti ſzkrivnoľzt KŠ 1754, 100; Negao nikakľa ſzpítávanya od ſzvoje ľalztivne pobo'znoľzti ſzo meli prouti nyemi KŠ 1771, 420; Velike modrije, i pobo'znoľzti .. Kűzmicš Stevan BKM 1789, 3; on naj vuv'ľzem dobra példa práve pobo'snoľzti bode SIZ 1807, 9; Kriľztus je pobo'znoľzti denicza BRM 1823, 3; Neszémo vu poniznoszti Pred té áldov pobóznoszti KAJ 1848, 8; ſteri drúge na pobo'znoľzt vcsijsjo KŠ 1754, 30; Czio piľzmaje nyé vu v'ľzvoj pobo'znoľzti pokreipiti KŠ 1771, 590; Pripravlanye i vu

pobo'snoľzti ſzrczá ſztojki KMK 1780, 64; Vu pobo'znoszti 'zivte BKM 1789, 10; i po ſzvojov právoj pobo'snoszti 'sitek zadobiti mogli SIZ 1807, 8; 'Zivte vu pobo'znoľzti BRM 1823, 5; oľznájsi mojo dúšo ſz pobo'znoľztyov KŠ 1754, 235; mo'záke, kotere je i ſzpobo'znoľztjom gori oľznáj'zo KŠ 1771, A7b; liki da bi z pobo'znoľztyov vcsinila etoga hodécsega KŠ 1771, 349; dokecs ga je nej privcsila Zszvojov csednosztjov i pobo'snosztjov KOJ 1848, 10; Ar, geto ſzem prehodjáavo i pregledáavo pobo'snoľzti vafe KŠ 1771, 396

pobrati tudi poubrati -berém dov. *pobrati*: Dabi cslovik znao, v'ľteroj bi ga ſteo vóri tát pobrati BKM 1789, 395; pűľzti tvoj oľztri ſzrp i poberi grozdje v'ľze zemlé goricz KŠ 1771, 793; Poberte gori to oľztányeno drtinye KŠ 1754, 53; poberte prvo kookol KŠ 1771, 44; i poubrali ſzo zoľztanyenoga drobtinya dvanájľzet kosárov KŠ 1771, 48; pren. Tu je veliki pomor vnougo Szlovenov pobrao (1560) KOJ 1914, 120 **pobrati se** tudi poubrati se -berém se **1.** *vstati, dvigniti se*: Od ſzmrti ſze poberés SŠ 1796, 140; Kak ſze tvoji verni znevoul poberéjo BKM 1789, 301; Po tej dnévi ſzmo ſze poubrali i gori ſzmo ſľi vu Jeru'zálem KŠ 1771, 408 **2.** *umakniti se, oditi*: Fridrik sze lih brš pobrati mogao KOJ 1848, 91; Záto nyim je k meszti na znánye dao za 15 dni z nyegovoga grúnta sze pobrati KOJ 1914, 145; Poberé sze vszáki za odvétkom ocsév szvoji TA 1848, 40; nedáj sze navolití, nego sze zczáj'toma poberi KOJ 1845, 30; szo ga szpřevájali v-Bűdino, z-steré sze je szászeni Zápola poubrao KOJ 1848, 76; teda szo sze tatárje od etecz poubrali KOJ 1848, 37; Vogerszki Kruci szo sze nad nemsko sz. Áno v Straden poubrali KOJ 1914, 142 **pobrání** -a -o *pobran, zbran*: i bilou je pobránoga drtinya dvanájľzet kosárov KŠ 1771, 198; Mrtvecšne peszmi 'szti sztári piszm vkűp pobráne SŠ 1796, 1

pobrisati -bríšem dov. *pobrisati*: stolecz, steroga vertinya, ali csí pobriszati more, csí gli nej prasnati KOJ 1845, 27

pobűdějnje -a s **1.** *spodbuditev*: Pobűdejnye Vöre, Vűpanya KM 1783, 142 **2.** *poželenje, nagnjenje*: Věľio je nyé, kak bi mogli obládati telovna hűda pobűdejnya KM 1796, 104

pobűditi in pobiditi -ím dov. **1.** *pobuditi, povzročiti, da kaj nastane*: je tak ſteo Ocsa nebeľzki vu nyihovi ſzerczáj dobro-volnoľzt pobűditi SIZ 1807, 8; ino oblűbe pobűditi nemore KOJ 1845, 14; po národ neľzpametnom na ſzrditoľzt v'ľz pobűdim KŠ 1771, 471; Jaľz

práj, zväľz pobidim, Vám Proroka BKM 1789, 39; i pobüdi vnami radoľzt KŠ 1771, 820; prouti krľztsanom zburkanye pobidi KŠ 1771, 400; Pobüdi vu ľzrczi goręcse 'selejnye KM 1783, 192; grobiánľzstvo pa odornoľzt pobüdi KM 1790, 18; naj pobüdi ľzemen brati ľzvojemi KŠ 1771, 140; I tak ľzi vmem ľzrczi ti radoľzt pobüdo BKM 1789, 311; Ober toga je pa Boug rázlocsne protivnike pobüdo prouti Salamoni KM 1796, 68; Taki teda je pobo'sna mislejnyja pobüdo vu ľzvojem ľzrczi KM 1790, 76; je Wladiszlav troust pobüdo, ka Ország Maximiliáni nepride vrouke KOJ 1848, 70 **2. spodbuditi**: Da nász na gószto prijimanye etoga ľzvesztva pobüdis KM 1783, 59; Pobüdimo eti znouivcs naľľa ľzrczá na ľzpoznanye KM 1796, 96; Pobüdimo eti znouivcs naľľa ľzrczá na ľzpoznanye KM 1796, 96; i vu dněvi onih králevcľin pobüdi Boug králevcľino, stera na veke oľztáne KM 1796, 79 **3. povzročiti kako stanje**: Ti 'Zidovje ľzo pa pobüdili düľe poganov prouti bratom KŠ 1771, 385; szláp sze je zdr'o, steri je na vodi veliko válovje pobüdo KAJ 1870, 165 **4. nagniti**: Zhüdimi miľzlami, gda je vnaľsem ľzrczi na grejh pobüdi KŠ 1754, 173 **pobüditi se -ím se I. nagniti se**: na goręcse 'selejnye moremo ľze pobüditi KM 1783, 53; Zakâ ľzi ľze na gręge rad pobüdo BRM 1823, 261 **2. pobuditi se, nastati**: Csi ľze necsiľzto mislejnye vnaľsem ľzrczi pobüdi KŠ 1754, 43; pobüdi ľze med timi võrvajoucsimi gizdoľzt KŠ 1771, 488; csi sze pobüdi boj prõti meni, na nyega sze zaniham TA 1848, 20; I szvéta pobo'znoszt sze pobüdi povszéd KAJ 1870, 118; Nazviľcsáva, ka ľze pred ľzoudnyim dněvom ľpotlivczi pobidijo KŠ 1771, 721; Escse i med szuncza tráki Sze vodé pobüdijo KAJ 1848, 13; rávno teda ľze je etaksi gucs med nyima pobüdo KM 1790, 30; Ki ľzo ľze pa raztepli za volo nevole, ľtera ľze je pobidila nad Stevanom KŠ 1771, 377; Vu Vogrinaj sze je zdaj obsinszko 'selejnye pobüdilo KOJ 1848, 7; nego i krivi Apoľtolje ľzo ľze pobüdili KŠ 1771, 434; Po tom ľzo ľze protivnoľzti pobüdile med dr'sinami KM 1790, 86 **pobüdjeni -a -o I. vzbujen**: nej je pobüdjeni med narodjenimi od 'zén vékľi od Ivana krľztitela KŠ 1771, 35 **2. povzročén**: Za volo dalecs odporinyenoga Törka pobüdjenoga veszeljá KOJ 1848, 99; ľzvéte od Dühá ľz. pobüdjene miľzli KŠ 1754, 192

pobüdjávanje -a s.spodbujanje, nagibanje: Ovo je znami narodjeno zlo pobüdjávanye ľzrczá KŠ 1754, 60; Argumentum má I. pobüdjávanye na a) Evangylioma ľzrcsno nazviscsávanye

KŠ 1771, 465; Naj ľze kak krjega, pobüdjávanya ne nájdejo med vami KŠ 1771, 552

pobüdjávati -am nedov. I. spodbujati: Czio toga piľzma je Timotheuľa I. pobüdjávati KŠ 1771, 644; Dá nám ľzvojo rejcs gláľziti, po koj naľľa ľzrcza pobüdjáva, naj ľze knyemi povrnemo KŠ 1754, 125; tak li ľzama nevernoľzt grisi i nadigáva teľjo i pobüdjáva 'zelejnye na zvüneysnyja hüda dela KŠ 1771, 440; Szrdcza na dobro z-Dühom pobüdjávaj BRM 1823, 152; i drüge na radoszt pobüdjávaj KAJ 1848, 248; Duh tvoj me naj pobüdjáva Na sztálno vojszküvanye KAJ 1848, 19; nego cisztercitszki redovniczke szami szo kmetom pobüdjávali po tom KOJ 1914, 136 **2. vznemirjati, begati**: Bár da bi ľze i odľzekli, ki váľ pobüdjávajo KŠ 1771, 567 **pobüdjávati se -am se I. nagibati se, spodbujati se**: Z-ľterom ľze grejsnik na pokouro pobüdjáva KM 1783, 253; Da sze po nyem nõvi 'zitek pobüdjáva KAJ 1870, 98 **2. buditi se, nastajati**: náklonoľzti i mislejnyja, ľtera ľze pobüdjávajo KŠ 1771, 440

pocęcani -a -o prid. vsrkan, pridobljen: nede znao drügoga zvün szvojega z-maternim mlejkom poczczanoga Jezika KOJ 1833, XII

pocecávati -am nedov. doľiti: Kitovi svoje mláde sami pocecávajo AI 1878, 21

pocęcati tudi pocírati tudi pocéirati -am dov. *pouľiti, požreti, uničiti*: ľzmrt Vľza scsé poczerati SŠ 1796, 111; odürjávcsze tvoje poczera je ogen TA 1848, 16; dare cľervjé teilo moje poczeirajo SM 1747, 32; Ár szo poczerali Jákoba TA 1848, 65; I poczeralc szo vszo trávo po krajinaľ nyihovi TA 1848, 87; kri'sovojszka vesz 'sivesz pocira KOJ 1848, 28; Csi stoj má penez velko sumo i csi z-ete sume 'zivé, eto sumo pocira AIP 1876, br. 3, 6 **pocéřati se -am se pouľiti se, požreti se**: ali na nágli ľze od ognya poczeřa KŠ 1771, 764

pocímprati -am dov. zgraditi, postaviti: Lepi stan si pocimpra i zozida AI 1878, 13; Salamon nyemi je pa hi'zo poczimprao KŠ 1771, 362 **pocimprani -a -o I. zgrajen iz lesa**: je ogen võvdáro i cđerkev (pocimprana) dotéo pogorela AIP 1876, br. 1, 8 **2. zgrajen, postavljen**: kakda je Sz. M. cđerkev krľztsánľzka gori poczimprana KŠ 1771, 340

pocimprávati -am nedov. spodbujati: Opominajte edendrügoga i poczimprávajte eden toga drügoga KŠ 1754, 103

pocio -íla m žensko pokrivalo: Vitta Poczio KMS 1780, A8b; Poczio Fö-kötö KM 1790, 9

pocòmprani -a -o prid. začaran: kak pocompra-

ní, szam dale delao szvoje csuczkanje AI 1875, br. 2, 7

pocômprano prisl. *začarano*: jeli nyim je tüdi za poczomprano KOJ 1845, 112

počákati -čákam dov. *počákati*: gda vkůp pridete na jej|ztvino, edendrůgoga pocsákajte KŠ 1771, 513; kak ti morem zahváliti, ka |zi me na pobougsanye 'sitka mojega pocsakao KM 1783, 6; Saul nej je pocsakao Sámuela KM 1796, 53

počasen -sna -o prid. *počasen*: Z ednim zapázimo počasnoga puža AI 1878, 3

po časi prisl. *počasi, sčasoma*: I po CSA|zi czilou prejde Z-vrejmenom BKM 1789, 455; Bo'se ravnanye, kak on po CSA|zi cslovecse |zrczé na tou pripraví KM 1796, 91; bi vidili po CSA|zi, ka je nej szamo mogouce, nego je nyim leho KOJ 1833, XVII

počasom prisl. *počasi, sčasoma*: nego najbi |ze lidjé pocsaljom li eden od drůgoga narájali SIZ 1807, 8

počasoma prisl. *počasi, sčasoma*: Pocsaszoma szo mésniczke vsze prejkvzéli KOJ 1914, 150; Pocsaszoma sznopje v-kopé pride KAJ 1870, 131

počédniti se -im se dov. *spametovati se*: Ali lůsztvo sze li nescse pocsédniti AIP 1876, br. 8, 7

počem prisl. *zakaj*: i bi vōpogodila, pocsem sze nyima na vszáki dén jeszti dá AIP 1876, br. 9, 5

počesáti se -čěšem se dov. *počesati se*: Potrebno sze je vecskrát pocseszati KOJ 1845, 43
počesani -a -o *počesan*: Vszáki more mújti, pocseszani priti KOJ 1845

počétek -tka m *začetek*: Ona je bila od potsétka pri Bogi SM 1747, 11; Vu potsétki je bila Reics SM 1747, 11; Kak je bila dika vu pocsétki BKM 1789, 153

počéti počněm dov. *začeti*: gdati pocsne Kristus etak govoriti SM 1747, 83 **počéti se** počněm se *biti spočet*: Ar vmaternoj utrobi, Pocsel |zem |ze BKM 1789, 207

počinek -nka m *I. počitek, mir*: Oh Jezus, moj mér i pocsinek KŠ 1754, 234; Moj pocsinek BKM 1789, 99; Po deli je |zlatki pocsinek KM 1790, 16; i dáj mi pocsinka pri tebi nájti KŠ 1754, 232; Opominanje na ovoga pocsinka iszkanye KŠ 1771, 676; Rávno, kak fticsek na vejki, Ino pocsinka nejmam BKM 1789, 169; Sztani, Goszpodne, k pocsinki tvojemi TA 1848, 109; necsi|zti dűjh icse pocsinek KŠ 1771, 41; Idem 'se na pocsinek oh Boug KMK 1780, 104; da bi počinek dao meni BKM 1789, 82; K-|zebi je nýé pouzvao na pocsinek KM

1796, 16; Tejli dáj pocsinek vzemli SŠ 1796, 3; i na pocsinek vecsni tiho idti KAJ 1848, III; Ovcsár sze na pocsinek szprávi KAJ 1870, 139; Ocsa, bōg nyim dáj pocsinek AI 1875, br. 2, 6 **2. premor**: Náj menyé pocsinka dopůszti siba (,) KOJ 1833, 9; Pitanya i ova znaménya szo nē za pocsinka, nego za razmenya gucsa volo AIN 1876, 9

počinóuti -ém dov. *I. odpočiti se zaradi telesne sprostitve, okrepite*: Nyugodni; pocsinouti szi KOJ 1833, 167; Gdebi mogo |ztán meti, Ino |zi pocsinouti SM 1747, 71; Dabi |zi po vnougom deli Pocsinouti |zlatko mogli KŠ 1754, 261; Ino za volo mále bli|kajcze nemres počínouti BKM 1789, 444; Naj vu rado|zti pridem kvám po vouli Bo'zój i zvamivrét |zi pocsiném KŠ 1771, 484; Tělo szi vu sne pocsiné KAJ 1870, 48; Naj |zi dr'zina i 'zivina od dela pocsiné KŠ 1754, 26; naj |zi moje tejlo počíné KM 1783, 172; Ocsa moj, |zplacsa |zi pocsini SŠ 1796, 78; hodte vi |zami od|zěbe vu pű|zto me|zto i pocsinte |zi KŠ 1771, 120; Matere pocsinte od placsa SŠ 1796, 21; i on |zi je pocsino od dejl |zvoji KŠ 1771, 677 **2. odpočiti se duhovno**: naj morem vu mojem Bougi |zi počínouti KM 1783, 220; Ki dobro dusno veszt má, On szi vu kaksté vihéri Pocsinóti má vu miri KAJ 1848, 239; Da bláj'zeno vō preminém, Vtvojoj krvi |zi počíném BKM 1789, 404; i pocsinés |zi vu právdi KŠ 1771, 451; Zai|fino veli Dűh: ka |zi pocsinéjo od nepravicz |zvoji KŠ 1771, 792; I, csi bode tam |zin méra, počíné nad nyim mér vas KŠ 1771, 202; Ete je Szin moj lűbléni, v|sterom |zam |zi pocsino KŠ 1754, 90; tou je moj |zin, Vkom |zam |zi ja|z pocsino BKM 1789, 227; Ka |zi |zi vtvojem králi ti pocsino BKM 1789, 271; kaj |zo |zi ti |zvěti |zrczá pocsinoula po tebi, brat KŠ 1771, 665 **3. biti mrtev, pokopan**: Ah! gda |ze ja|z vu grob |zranim, Gde |zi lipou pocsiném KŠ 1754, 261; Vgrobi gda |zi počínés BKM 1789, 106; Po vnougom trůdi |zi pri Bougi pocsinés SŠ 1796, 83; Gda |zi v-grobi pocsinés BRM 1823, 76 **počínjeni** -a -o *spočít*: ovcsár i pesz vōideta pred pocsinyenov csrědov na paso KAJ 1870, 140

počinvrěmen -a s *počitnice*: ki szo za vucsitela zebráni, vszákom leti szamo ednōk, pod pocsinvrěmenom sze moro na szoldaescko szlű'zbo pozvati AIP 1876, br. 1, 2

počiti počim dov. *počiti*: Pattantani; pocsiti KOJ 1833, 168; lovec csűj sztrláj i znao csida pűksa pűcsila AI 1875, kaz. br. 7 **počiti se** počim se *spreti se*: Nemogōcse Telko vernim szrdcam vbrigi Za dom sze pocsiti AIP 1876, br. 6, 2

počiválišče -a s *I. počiválišče*: Vecfér dare doli [šéhés na Tvoje počiválišče légnoti TF 1715, 46; pren. ka ne bodo notri sli vu pocsiválišče nyegovo KŠ 1771, 676 **2. večno življenje**: naj [zrecsno pridem vi počiválišče vekivecsno KM 1783, 172 **3. počitek, počivanje**: záto je te [zédmi dén za dén počiválišča gori polzvéto KM 1796, 4

počiválnica -e ž *divan*: z-kuszminya méhke sztólce i pocsiválnice rédijo KAJ 1870, 77

počivanje -a s *I. počitek, mir*: Bojdi mi Gda zašpim, počivanye BKM 1789, 129; ali [tero je me[žto pocsivanya mojega KŠ 1771, 363; Grob tvoj – mojega počivanya hi'zo Szprávi polztelo BKM 1789, 90 **2. oddih**: pridem na [zlatko pocsivanye SM 1747, 78; pridem Na [zlatko pocsivanye BKM 1789, 209; Li máli csa[ž trpi odhájanye, Na pokojno pocsivanye SŠ 1796, 56; Ki Bôga bôga, On má pocsivanye BRM 1823, 187; Áldűj me ovo nous Bo'se z-mirovnim pocsivanyom KM 1783, 228 **3. premor**: pocsivanya, ali merkanya znaménye (–) KOJ 1833, 9; pocsivanya znaménye AIN 1876, 8; Na kój more merkati na pocsivanya gledôcs AIN 1876, 8

počivaš -a m *počivajoč človek*: delavec, ki sže v-deli vnogo poti sže vecs more zdühávati, kak te marliven i pocsivas AIP 1876, br. 4, 7

počivati -am in -lem nedov. *I. počivati, ne opravljati kake dejavnosti zaradi telesne sprostivte, okrepitev*: Pocsivati Nyugadni KM 1790, 93a; kak dabi szi steli pocsivati nad nyimi KOJ 1833, 8; [žo mrmrali govorécsi: kaj je k-grejsnomi mou'zi [ou notri pocsivat KŠ 1771, 234; od nepriátelov Vméri pocsivam SM 1747, 76; od nepriátelov Vméri pocsivam BKM 1789, 280; pocsivam v-polzteli SŠ 1796, 102; naj tebé zdiháva, gda te[lo pocsiva KŠ 1754, 227; Natura pocsiva AIN 1876, 9; i na krátki nogáj počiva AI 1878, 10; Zdaj pocsivajo lidjé KŠ 1754, 249; Roké njim počivajo BJ 1886, 3; I ercsém dűli mo[oj: pocsivaj [zi KŠ 1771, 212; A [zédmi dén pocsivaj BKM 1789, 181; ercsé nyim: [zpite nadale ino pocsivajte KŠ 1771, 90; i povejdano nyim je, naj pocsivajo e[csé edno malo v[rejmena KŠ 1771, 777; ino bi szi pod nyé peroutami pocsivali KOJ 1833, XI; escse pa i te[lo moje bode pocsivalo vu vűpanyi KŠ 1771, 346; pren. kai ni vrág ne počivá SM 1747, 42; Ár te díke i Bogá Dűh nad vami pocsiva KŠ 1771, 712 **2. biti mrtev, pokopan**: Vupajte [ze! Pocsiva, Potom gori [ztáne BRM 1823, 48; odicseni Bo'zi pocsivajo KŠ 1754, 130; Naj telo pocsiva, Vzemli KŠ 1754, 5; I v[že vörne

dűl[icze naj pocsivajo vu méri KMK 1780, 102; Da bi pri nyem počivao BKM 1789, 17; Olztani, moj Boug zmenom Gda bom počivo vu kmiczi BKM 1789, 387 **počivajúóci** tudi počivájéóci -a -e *počivajoó*: po dokoncsanom dnésnyem deli pocsivájócsi rad bi zazvedo od nyaga szlisejócse dugovány AI 1875, kaz. br. 1; vari me pocsivajoucsega KMK 1780, 104 **počivajúóci** tudi počivájéóci -a -e sam. *umrli, pokojni*: [terojé vkri[štu[šji počivajou[šji D.L.M. [zpi[šzao TF 1715, 36; katechi[šmus vkri[štu[šji počivajéócega D.L.M. prelo[šo TF 1715, 9

počiv-vrémén -a s *počítnice*: Solszko pocsiv-vrémén vu prisesztnom leti jakobescsek i méсныék méšzecz bode AI 1875, br. 2, 8

počlovečánstvo -a s *človeštvo*: ka za du'znosztí more dopuniti vszaki za pocslovecsánstvo delaven cslovek AI 1875, kaz. br. 1

počlovečítí -im dov. *omikati, kultivirati*: Tak je tórszko ládanye pozábilo ete lidé pocslovecsítí AI 1875, kaz. br. 3; Mésniczke vecs poganszkíh Magyarov pocslovecsíjo KOJ 1848, 11; szo Redovniczke pogane v Ameriki okrsztíli, pocslovecsíli KOJ 1845, 68

počrstvenost -i ž *osvežitev, okrepitev*: Ali eto pocsrstvenoszt je nê dobicsek AIP 1876, br. 7

počrstviti se -im se dov. *osvežiti se, okrepiti se*: ár csi sže po mestriji pocsrstvimo, eto vszígdar medlovnoszt nasledűje AIP 1876, br. 4, 7

počűdivati se -űjem se dov. *začűditi se*: Bálműdni; pocsűdivati sže KOJ 1833, 151

pod predl. *I. stož. I. pod, za izražanje premikanja, usmerjenosti k spodnji strani česa*: nej [zam v[reiden, ka bi pod mo[oj [ztreho [ou KŠ 1771, 25; i [zedécsi na olzelniczi i nyé 'zrbéti pod járem navajene olzelnicze KŠ 1771, 68; Niti ne vu'zgéjo polzvejta, naj ga pod korc[denejo KŠ 1771, 14; Szlovenszki silabikár pod Prespan Stampanya dáni KMS 1780, A; Sibo je vzéo, i tomi pojbári je pod nogé vcese[žno KM 1790, 18; kelkokrát szam steo vkűpszpraviti szini tvoje, liki kokous pod perouti KOJ 1833, XI; Edenkrát pűkso pod pláscs szkrio AI 1875, kaz. br. 7; pri obá ségajo predné roké pod koleno AI 1878, 7. **2. za izražanje podreditve, prehoda v odvisnost**: ali je nyé pod tou ka[štigo vrgao KM 1796, 43; szo vnogo dr'sáv pod szvojo derécsó oblászt zmetali KOJ 1848, 6; Ete szlovenszke národe ruszki vladár pomága, da bi je rad pod szvojo oblászt dóbo AI 1875, kaz. br. 3; pren. ino ga je pod Právdo podvergal, (djál) SM 1747, 10; Sziná [zvoje[ga v[űl[inyenoga pod právdo KŠ 1754, 115; Ka pa csá[zi te verne pod kri'ž vr'ze, ti[žto

je nej za grejha volo kaftiganye KŠ 1754, 135; i pod Źzlü'zbo je vr'zejo, i hudou bodo 'znyimi csinili KŠ 1771, 359; Ali zaprlo je piŹzmo vŹza pod grejh KŠ 1771, 563; ki Źzi náŹz tvoje Źzini pod trplejnya podvrgao KŠ 1771, 823; Zakaj je vrgao Boug naŹfa mislejnya i po'selejnya pod právdou KMK 1780, 46; vnougi Źzo vŹza osztavili, teĵla Źzvoja Źzo pod Źzlü'sbo vrgli KM 1783, 217; vsze Źzi podvrgao pod nogé nyegove TA 1848, 7 **II.** z or. **I.** za izražanje poloŹaja na spodnji strani česa: ino nai vláda na(d) pod Nébov letocŹfimi FticŹfimi SM 1747, 4; Naj Źze vŹzako koleno naklekne i pod zemlouv KŠ 1754, 110; Csi vidis, ka pod bremenom le'zi onoga oŹzeo KŠ 1754, 52; Razpetjé pod nyim kejŹ KŹJ 1845, 6; szo Źze pod golouv nébov kotali KŹJ 1848, 6; pod jezikom nyegovim je nemir i nepriátelstvtvo TA 1848, 8; Pod pazdjami mam kni'zice KAJ 1870, 5; Pri dnévi se zadržáva pod grmovjom AI 1878, 10; pren. dabiszmo pod nyegovimi perotami vpokoy mogli osztánoti ABC 1725, A7a; Pod tvojev obrambov od nepriátelov Vméri pocŹivam SM 1747, 76; ka Źzi ti náŹz pod tvoje obrambe perotami obarvao KŠ 1754, 223; i zdr'si me pod perotami tvoje miloscse Goszpodne KM 1783, 6 **2.** za izražanje odvisnosti, podrejenosti: dabi on, one, kteri Źzo pod Právdov bili, odkŹpo SM 1747, 10; Naj pod nyim vu nyegovom králeŹtvi Źzveto 'zivémo KŠ 1754, 109; Ar, kikoli Źzo zdeĵ právde, pod prekléŹtvtvom Źzo KŠ 1771, 561; du'sni Źzmo pod Źzmrtnim grejhom vŹzako leto OltárŹzko SzveŹtvtvo k-nám vzéti KMK 1780, 63; i nyim pod Źzmrtnov kaftigov naj Źze niŹcse ne podŹztoupi skouditi KM 1790, 90; Pod vupanyem tej pocŹivajo, Na bláj'senŹtvtvo ár gori Źztánejo SŠ 1796, 33; Ar prebiva v-blá'zenoj szvetloszti, Nesztoji pod právdov telovnoszti KAJ 1848, 8 **3.** za izražanje razmer, časa, v katerem se kaj dogaja: mokoje Źzterpo pod PontiuŹŹsem PilátuŹŹsem TF 1715, 22; moko ie szterpo pod Pontiussem Pilátussem ABC 1725, A5a; moko je Źzterpel pod Pontius PilátuŹŹsem SM 1747, 44; Ár Źze i jaŹz pod obláŹtvtvom bodoucsi cslovik KŠ 1771, 25; Moko je trpo pod Pontius PilátuŹŹsom KMK 1780, 7; ka bi nyihov Jezik pod Vogrszkov Korounov bodoucsi Národje polúbili KŹJ 1833, VIII; Ka moremo csinili pod Evangyelioma Źtejnjom KMK 1780, 53; Od koj Źzi moremo miŹzliti pod zvonyenyom KMK 1780, 32; Pod bo'sov szlu'sbov sze klecsi ali sztoji KŹJ 1845, 23; Pod vesenyom je nikomi nej szlobodno jeszti KŹJ 1845, 9; Vu etom franciskani szo radi fercskali

i vertali pod obedivanyom lutheranszki profeszorzje KŹJ 1914, 145; Pod boŹov službov se zorgolami igra BJ 1886, 20 **4.** za izražanje načina, kako dejanje poteka: kaibi mi ani pod ŹzpouŹzobom praviczje, krivicсно znajim urokom ne zmeiŹali TF 1715, 17; Naj Źročsine ali hi'ze bli'znyega ŹzhŹdov jáлноŹtvtov ne popajŹjmo, niti pod obrázom právde i praviczje KŠ 1754, 59; Ti Źztári Źzo ga pod cslovecsem obrázom kázali KŠ 1771, 2 (B1b); Ár po'zirávate hi'ze vdovicz pod obrázom dugi molitev KŠ 1771, 76

podánje -a s **I.** vdanost: I prvo podánye, ali podlo'snoŹt, nájmre, deczé roditelom KM 1790, 86 **2.** vdaja: szo szrbi na nyih vdarili i szo jŹh na podánye zézvali AIP 1876, br. 3

podarŹvanje -a s **obdarovanje**: Z-kem podarŹvanye na eto pitanye: (znamentjje) KŹJ 1833, 129; K-zmesznoga sztalísicsa-doszttavkom sze szlisijo 3. PodarŹvanye (a segitö): val, vel AIN 1876, 20

podarŹvati -Źjjem nedov. darovati: Ti náŹz z-miloscse podarŹjes BRM 1823, 434; csi pa más malo, podarŹj szziromáki, koliko mores AIN 1876, 65; Recs na popévanye Mi je podarŹvao BRM 1823, 32 **podarŹvani** -a -o darovan: PodarŹvan: val, vel AIN 1876, 22

podāti tudi poudāti -dám dov. **I.** podati, dati: I vbögm podati znájo KAJ 1870, 76; vzél je vroke pehár, nyimga podá, rekocŹi TF 1715, 30; jeli nyemi kamen podá KŠ 1754, 154; eden drŹgomi tudi rokou podáj KŹJ 1845, 20; i podáj miloszttvtvo tvoje pomoucŹi rokou KM 1783, 118; Csi te steri znánecz z-daleka pohodi, rokou nyemi podaj KŹJ 1845, 30; Ali z-toga vina, mí tŹdi podájte SIZ 1807, 33; I ino pecsényo, k-lampam bi ti poudao SIZ 1807, 54; oni Źzo pa nyemi podali eden 'zukavecz KŠ 1771, 73; vzeuje vrouke pehár ino nyim poudau govorecŹi TF 1715, 39; pren. Naj ném miloŹcso Źzvojo podá KMK 1780, 31; 'Zitek podajte nyemi BRM 1823, 5; Ár je nej angelom poudao te priŹeŹtŹni Źzvejt KŠ 1771, 673; Boug mi je rokou poudo Za nyegovi pét rán BKM 1789, 414; Boug mi je rokou poudo Za nyegovi pét rán SŠ 1796, 120 **2.** izročiti, predati: protivnike nyemu podás SM 1747, 85; Protivnike nyemi podás BKM 1789, 339; pren. Necsem moji ôcs na szen podati TA 1848, 109 **3.** podrediti: Nyé vékse kotrige tím ménsim doszttakrát záto morejo podati KAJ 1870, 52 **podāti se** tudi poudāti se -dám se **I.** podrediti se, pokoriti se: Záto potrejbno Źze je podati nej Źzamo za volo ŹzrditoŹtŹi KŠ 1771, 478; Rázum Źze má tu podati BKM 1789,

230; nikoga je nej [teo bougati, i niksemi rédi [ze podati KM 1790, 54; Pokedob sze nebi steli podati lutheránje pápinczom KOJ 1845, 67; Záto [ze podám ja[z nyemi SM 1747, 75; Nego [ze ti podám v[záki csasz BKM 1789, 404; V-'sitki, v-[zmrti, [ze mi podám SŠ 1796, 144; Ali bojdi, ocsa, szvéta tvoja vola. Jasz sze podam KAJ 1870, 169; Ár [ze zapouvidi Bo'zoi ne podá KŠ 1771, 464; V[záki cslovik [ze tak naj [zamhotécs podá poglavári KM 1790, 80; V-rú'zni grêhi nele'zi, Negosze jákoszti podá KAJ 1848, 221; Podájte [ze záto Bougi KŠ 1771, 751; nego ka bi sze szvojejlávcí právdenomi szvojemi Králi podáli KOJ 1848, 105; Rad [ze je poudao I'šáak Bo'soi vouli KM 1796, 18; stajerszki Plemenitási szo sze Ottokari podáli KOJ 1848, 38; I one szo sze precí pôdale, kâ bi je dolisztrgao KAJ 1870, 127 **2. izročiti se, predati se:** Betúliáncki [zo [ze 'je mi[žlilí podati Holoferne[šji KM 1796, 72; Daj [ze nam zev[žim Tebi Na áldov podati BRM 1823, 376; Bécs sze nyemi je mogao podati KOJ 1848, 67; Oh podáj [ze mi mocsno BKM 1789, 128; Nepodaj [ze neverno[žti BRM 1823, 3; nego [ze czilou nyemi podájmo KŠ 1754, 125; szvojga národa prosziti, naj [ze torkom podá AI 1875, br. 1, 2; V[žegavejcs [zem [ze nyemi Poudao KŠ 1754, 269; V[žegavejcs [zem [ze nyemi, Poudo k[žmertí BKM 1789, 264; Na britko [zmrt [zi [ze poudo BKM 1789, 82; Prvle, liki [ze je Kri[žtu[li poudo, bio je Publikánus KŠ 1771, 1 (Bia); Ali ki sze je sztáлно pôdao Jezusi KAJ 1848, 4; ki [zo greh niháli, Nyemi [zo [ze podáli BKM 1789, 306; Ki szo sze Bôgi pôdali Sz-trplivov pobo'znosztjov KAJ 1848, 125 **3. oditi, odpraviti se:** On sze je z-dobrotivne kôszecke sziroticsnice podáo vu králevszko Zobráznovcio (Pripravniczo) KOJ 1845, 4; On pa prvle, neg bi sze voyen podáo, Sz. Meso poszlúhsa KOJ 1848, 98 **4. nastopiti službo:** ki [ze na Czérkveno [žlú'sbo podájo KMK 1780, 85; znájte hi'zo Stevanovo, i na [žlú'zbo tim [žvétim [zo [ze poudali KŠ 1771, 526 **podáni -a -o vdan, izročén:** Podáni edendrügomi vu [žtráhi Bo'zem KŠ 1771, 585; Konj nosi svojega gospoda, šteromi je jáko podan AI 1878, 14; I márnosztí ti je miszel podána KAJ 1848, 141; da teilo na[že nebode podáno nyega hūdobe SM 1747, 66; naj ne bode na[že teilo nyega hūdoubi podáno KM 1783, 225; Da teilo nase nebode, Podáno nyega hūdobe BKM 1789, 381; Sztvóri csiszto szrdczé, Podáno nedú'znosztí KAJ 1848, 164; Da vu v[žem tebi bodem pokorni, Ino podáni BKM 1789, 297; 'Zene naj podáne

bodo KŠ 1771, 520; Tebi szo i zmo'znosztí nébe Podáne KAJ 1848, 12

podávanje -a s *sestavljanje, zlaganje:* Z[teroga v[ze teilo zrédom vkúp zlo'zeno po v[žeji csonkláj pouleg premoucsi KŠ 1771, 581

podávati -am nedov. *dajati, darovati:* Dűjh Szvétí on podáva nám [zvoje [z. Dári KMK 1780, 19 **podávati se** -am se **1. izročati se:** nyemi [ze ja[z podávan SM 1747, 70; volo Tvojo [zpunyávam, Li tebi [ze podávam BRM 1823, 9; Domovina, i Kráo szta on Bolvan, steromi sze vszáki isztinszki Domorodecz rad podáva KOJ 1833, VII **2. pokoravati se:** Tebi [ze podájemo, Zev[žim kr[žt[án[žtvom navkúpe BKM 1789, 131; Ali nad etim [ze ne radújte, ka [ze vrazjé vám podávajo KŠ 1771, 203; Ki [ze nyemi podávajo, Li oni [ze zvelicsajo BRM 1823, 101 **3. umikati se:** nyegova vojszka mogla sze je názrit podávati KOJ 1848, 114

podbádanje -a s *spodbuda, nagovarjanje:* da szo na podbádanye Verböci Stevana i zobi Mihála v-rákiskom szpráviscsi szkoncsali KOJ 1848, 71

podbádati -am nedov. **1. spodbujati, nagovarjati:** Zgüba pri Várni je Hunyadia podbádala jo Torkom nazáj plácsati KOJ 1848, 58; Dűjh Szvétí podbáda nálz, naj po Bo'soi vouli v[za csinimo KMK 1780, 19; ki te na okrádnejnye goszpodára podbádajo KOJ 1845, 52; ino ga je 'sena gizdáva tak dugo podbádala, da páli zacsne boj z-Imreom bratom KOJ 1848, 32; steri szo Bocskai Stevana podbádali, i súntali KOJ 1848, 86; Protesztantje szo szkoupoga Rákoczi Gyüria erdélzskoga poglavára tak dugo podbádali, da sze je on rejszan z-Svedmi szpajdáso KOJ 1914, 138 **2. hujskati:** 'Zidovje [zo pa podbádali te pobo'zne i po[štene 'zene KŠ 1771, 385

podboléti -ím dov. *zaboleti, prizadeti:* Ete naoupacsnoszti szo rimszkoga Pápo podbolele tak, da Filipa na vogerszko posle KOJ 1848, 40

podbráda -e ž *podbradek, kožna guba pri živalih:* Dropla má kokošji klün i na podbrádi má doliviseče bajusi AI 1878, 27

podeliti in podilíti -ím dov. *podeliti, dati, darovati:* Bo'se dosztójaj [ze táo podeliti z-ovoga Áldova KM 1783, 125; vu szükiesnih letinaj vnogo 'sivesza, ali brezi, ali za pou cejne podeliti velela KOJ 1848, 112; Csi mi tak scsés podeliti, Bôg, doszta ali malo KAJ 1848, 225; Gdare krüh, szád ali pêneze mam, rad podelim nyi i drügim KAJ 1870, 43; Gda na[ž drági ocsa nebe[žki, nám [zvojeja [žvétoga Dűhá podeli TF 1715, 27; Radoszt, vecsno

radoszt vam Jezus vas podeli tam KAJ 1848, 119; tvoje dári, Proľzimo te, nám podejli BKM 1789, 118; Dúha i nam poděli BRM 1823, 84; K-steromi velkomi dugoványi poděli tebi ocsa miloscse právi nágib KAJ 1848, X; Poděli nam pomôcs prôti pogübeli TA 1848, 48; Pouleg toga nám pokoja Naj podejli rouka tvoja BKM 1789, 380; I nám je ľzvoj mér podejlo BKM 1789, 131; Gori moremo za nyô aldüvati vsze, ka nam je Bôg pôdelo KAJ 1870, 163; Rázlocsne jezike nyim podelile BRM 1823, 88; je nyima mati po ednom faláti krúha i ednom jaboki podelila KAJ 1870, 10; naj dela dobro csiněcsi zrokami, da má kaj podiliti tomi potrejbnomi KŠ 1771, 582; da ľzmo vám 'zeleli podiliti nej li ľzamo Evangeliom Bo'zi, nego i dűje naje KŠ 1771, 616; nego li zmilofstse podili, Boug tim pobo'znim KŠ 1754, 81; Ár vász jáko 'zelejm viditi, naj vám kákľi dűhovni dár podilim na potrdjávanye vaľje KŠ 1771, 447; tomi, ki ga vesi, naj podilí zevľzej dobrouť ľzvoji KŠ 1771, 569; moli za mé ľziná tvojega Jezuffa, naj mi podilí ľzvojo ľz. miloscso KM 1783, 84; dobro miszeo mi podejli KM 1783, 167; Tvo vrejdnofzt, znami, proľzimo Podejli jo milofztivno BKM 1789, 63; vľze ka ľzi nám ľztvoje milofztivne dobrouťe podejlo KŠ 1754, 224; Hválo ti dájemo, ka ľzi nám nej ľzamo 'zitek podejlo KŠ 1771, 853; da je edna toj drűgoj vľze ľzvoje ľalztivnofztí podilila KŠ 1754, 101; lejta, ľtere je meni Boug na zvelicanye podejlo KM 1783, 199; mi edna gmajna nej podilíla kaj na vň dávanye i notri jemánye KŠ 1771, 60 **podiliti se** -ím se *podeliti se, dati se*: ľzvelztvo, po ľterom ľze onim .. ľz. milofcsa podili KMK 1780, 85; Ár ľze vám tak obilno podili notri idejnye vu vekivecsno kráľeľztvo KŠ 1771, 718 **poděleni** -a -o *podeljen, darovan*: i za podelene nám tvoje dári ľzmo prikázali KM 1783, 123

podeljavati in podiljávati -am nedov. *podeljevati, dajati, darovati*: tak ľzta obá-dvá du'sna eden drugomi troust i' pomoucs podeljavati SIZ 1807, 11; Ki i sz tvoje miloszti Vu taksoj obilnoszti Podeljavas blagoszlov tvoj KAJ 1848, 247; Blagoszlovi, ka nam podeljavas KAJ 1870, 169; naj ľzlűzi, liki zmoucsi, ľtero podiljáva Boug KŠ 1771, 711; On ľzám Milofcsa podeljáva BKM 1789, 161; Nyegov ľzvěti blagoľzlov Nam hráno podeljáva BRM 1823, 434; Tak vľzo gyedrnofzt náto priněľzte, da podiljávate vu vňri vaľoj dobro delo KŠ 1771, 717; Da dobrocšiněcsi obogátijo vu dobri delaj, radi dávajo i podiljávajo KŠ 1771, 643; Csi ľteri verni, ali verna má vdovicze, naj nyim

podiljáva KŠ 1771, 641; Mo'zjé i liki ľzlabeľjoj poľzoudi 'zenľzkoj podiljávajte csěľzt KŠ 1771, 703

podeljenjé -á s *podeljevanje, obdarovanje*: Zdobrocshinejnya ino podeljenjá ľze pa ne ľzpozábite KŠ 1754, 52

podérati -am nedov. *podirati*: Tak osztre zobé má, ka skoro ta najdebelejša drevá podéra AI 1878, 13; 'zenszke, mo'zki z-lěhkimi szrpmi, tekôcs podérajó zláte licojne psenico KAJ 1870, 132 **podérati se** -am se *podirati se*: ár sze me kucsá podérala AIP 1876, br. 3, 7

podežgati -žgém dov. *podžgati, vneti, spodbuditi*: Bűdinszki tőrszki Bassa pa, naj Bocskaiaescse bole pode'sgě, ga obdarűje KOJ 1848, 87 **podežgati se** -žgém se *vneti se*: ár sze nyega szrd szkoro pode'zgě TA 1848, 3

podgan tudi podganj -i ž *podgana*: Patkány; podgany KOJ 1833, 168; Podgan jáko doszta kvára dela AI 1878, 12; májo jo za domáčo stvár za odsprávlanja miši i podgani AI 1878, 8; Z velkov potrpľjivostjov čáka na miši i podgane AI 1878, 9

podgédec -dca m *ogrc, črv*: Podgedec se v zemľé v ľuknjaj zdrďzáva AI 1878, 35

podglóubati -am nedov. *izpodkopavati, škodovati*: Hunyadi Janka grajati, i podgloubati nigdár nepresztáne KOJ 1848, 60

podgovören -rna -o prid. *odgovoren*: Podgovoren réditel: Augustich Imre AI 1875, kaz. br. 8; Podgovoren réditel: Augustich Imre AIP 1876, br. 4, 8; miniszter, ki je në podgovoren szpráviscsi AIP 1876, br. 11, 1; za tň je miniszterium podgovorno AI 1875, kaz. br. 2

podigávanje -a s *povzdigovanje, del maše*: Ka moremo pod Goľzpodna podigávanyom csiníti KMK 1780, 53; Pod Podigávanyom ľz. Krisztuľľovoga Tejla KM 1783, 119

podigávati -am nedov. **1.** *dvigati, povzdigovati*: Ár vise neběľz sto more Gláľz podigávati BRM 1823, 324; gda podigávam roké moje k szvétoj vizini tvojoj TA 1848, 21; Podigávas mi moj roug BKM 1789, 7; Csi on zapovedáva, Te mňrľzke vode zburkáva, To váľovje podigáva BRM 1823, 105; Mi tak gláľz jezika Gori podigávamo BRM 1823, 6; pren. szo cejli národje k nyej szvoje ocsi podigávali KOJ 1914, 106 **2.** *darovati*: Krisztus je velo szvojim Apostolom áldov Sz. Mese podigávati KOJ 1845, 78 **3.** *spodbujati*: Kai podigáva tebé na tou vňro TF 1715, 40; Kai te na to Vňro podigáva SM 1747, 40 **podigávati se** -am se **1.** *zviševati se, poviševati se*: ino ľze nikaj naj ne podigáva SIZ 1807, 31 **2.** *dvigati se, hrepeneti*: Szrdcze moje ľze naj Li

k-Tebi podigáva BRM 1823, 339 **podigavajúči** -a -e *povzdigujoč, nagibajoč*: Po'salúvanye, gda grejsnik li ľzamo za volo podigávajoucega pouleg natúre zroka odúrjáva grejhe KMK 1780, 70

podignénje -a s *povzdignjenje*: Po prisevcza na vogerszki trón podignejni Sz. Stevan na szé razdráscso KOJ 1848, 14

podignoti -em dov. **1. dvigniti, povzdigniti**: Bogábojécsa Divicza podigne ocsi szvoje KOJ 1845, 85; András szvoja plécsa podigne i múcsa KOJ 1848, 17; da ľzi tvojo ľz. rokou ober nyih podigno KM 1783, 55; Jó'sef pred ľzvojom brátjom je podigno gláľz ľzvoje rejcsi KM 1796, 30; pren. Da nalľa mislejnja na Nebeszko po'selejnye podignes KM 1783, 97; szrczé i roké k-Bougi podigni govorécs KOJ 1845, 48; Za ľzobom je nyé podigno KM 1783, 253 **2. zvišati**: da Kráo niti dácsé podignoti, niti pejnez ponacsiti neszme KOJ 1848, 53 **3. povišati**: meszto Eszterházi Pávla szo Bertsenyi Miklósa na Palatinsztvo podignoli KOJ 1848, 104 **4. spodbuditi**: Zrok, ľteri me je na piľzanye i vö ľtámpanye eti kni'zicz podigno KŠ 1754, 3a **podignoti se** -em se **1. dvigniti se, postati boljši, plemenitejši**: Szrczé moje podigniľze Tvojmi Bougi na ľzpejvanye KŠ 1754, 266; Szrczé moje podigni ľze BKM 1789, 352; Sztani gori, Goszpodne, vu szrdi tvojem, podigni sze nad besznócsov protivnikov moji TA 1848, 6; Záto ľze vľzi podignimo, I zefz na gori ľztanimo BKM 1789, 62; da sze je po vszem nyegovom tábori na ednouk veliki krics podigno KOJ 1848, 26; Jáko velika nevola Od boja, pobejga Sze je na nász podignola BKM 1789, 343; Ar ľzo ľze moji grejhi viľje moje gláve podignoli KŠ 1754, 241 **2. upreti se**: Rákotzi Ferenc proti Leopoldi I. sze podigne KOJ 1914, 146; ino vszi sze podignejo na enkrát prouti Czaszari KOJ 1848, 90 **podignovši** -a -e *ko je dvignil*: Po tom ocsi ino roké na nebésza podignovsi, szvojo düso Bougi szporoucsi KOJ 1848, 15 **podignjeni** -a -o **1. dvignjen**: Nistera podignyena hi'za je 60 sztopájov vizika KAJ 1870, 66; Koga potrejbcsina szili, z-podignyenov deszniczov sze more vö prosziti KOJ 1845, 9 **2. povišan**: Za toga volo je z-Egerszke Púspekije, stera je na Érsekijo podignyena, dvej novih napravo KOJ 1848, 122

podiljávanye -a s *podeljevanje, obdarovanie*: Zdobroga csinejnja pa i podiljávanya ľze ne ľzpozábte KŠ 1771, 698; Morebiti ga je pomágao vu vcseneyj ali vu podiljávanyi KŠ 1771, 662

podjármati -am dov. *podjarmiti, podvreči*:

szlobodnoszt szvoje düsneveyszti niksoj zemeljszkoj oblászti nedájo podjármati KOJ 1845, 68; Odned vdári vu Austrio, podjárma tam tudi vnouge várase KOJ 1848, 67 **podjármani** -a -o *podjarmljen, podvržen*: Zdáj szo podjármani národje 'selno priliko popadnili KOJ 1848, 5; Ottokar nyemi je pa nazájpuszto vsza podjármana meszta i kraje KOJ 1848, 39

podjás -a m *pas, del trupa*: Vněmar k-cvėti be'zi i – i do podjásza v-vôdo csupne KAJ 1870, 11

podjěsti -jém dov. *izpodjesti*: Csrv rô'zo podjě ľzkrovno BRM 1823, 22; Podgedec rastlinam korenjé podje AI 1878, 35

podkápati -am nedov. *povzročati neprijetnosti, uničevati*: I düsa vnogokrát zaľzpi, Vľzi povľzud nász podkápajo BKM 1789, 397; Ár szo mi brezi zroka mre'ze vrgli, brez zroka podkápali düso mojo TA 1848, 27

podkopäti -kópam dov. **1. izpodkopati**: hi'zni goľzpodár ne bi dáo podkopati hi'zo ľzvojo KŠ 1771, 82; Nedaj mi, Ka bi drügi szrecso Setüvao, podkopati KAJ 1848, 227; Taki mi na pouti podkopa jamo SŠ 1796, 69; i gde tatjé podkopajo i vkrádnejo KŠ 1771, 19 **2. zakopati**: Szamoga czaszara szo protesztantje steli zapraviti, takda szo pükseni prah podkopali na ceszti KOJ 1914, 140 **podkòpani** -a -o *zakopan*: Oni szo poszküsali na ceszti .. z-podkopanim püksenim práhom ga razcseszniiti KOJ 1848, 102

podkóuv -i ž *podkev*: Patkó; podkouk KOJ 1833, 168

podkrädnoti se -krädnem se dov. *prikrasti se, skrivaj priti*: drügi sze pa náj v-odprto hi'so pokrádne za pécs KOJ 1845, 98

podkrmiti tudi podkèrmiti -im dov. *zrediti*: Hizni; podkrmiti KOJ 1833, 159; Svinjo podkermijo ino meso i slanino dobimo BJ 1886, 14 **podkrmiti se** -im se *zrediti se*: kak pun je 'zaloda! da bi ga moja bráveta dobiti mogla, bogme bi sze podkrmila 'z-nyim KAJ 1870, 149; Szvinya sze pred zabádanyom podkrmiti more KAJ 1870, 69

podkúpiti -im dov. *podkupiti*: da szo jih tiszti szkrivoma podkúpili, i najeli KOJ 1845, 110 **podküpleni** -a -o *podkupljen*: Podküpleni vogrszki Velikási szo Stevana IV. toti za krála vcsinili KOJ 1848, 30

podkúriti -im dov. *spodbuditi*: Nego oni szo punt za puntom (reberijo) goriznejtili i podkürili KOJ 1914, 140; Oni szo vszáko prászko, i zbontáranya goriznejtili, ino podkürili KOJ 1848, 102

podlāsiti -im dov. *počakati*: i podlaŕzi, dokecs ſze drůgi vř zgcusijo KM 1790, 18

podlāsiti -im dov. *počakati*: malo bole szkloncckaj, na stero csi sze neoglašzijo, odsztoupi, ino podlaszti KOJ 1845, 25

podlěčti -lězem dov. *podleči*: csi jazs podlě'zem, on me pomága TA 1848, 96; I csi gli bomo od vŕzej eti ſzkůsávani, naj ne podlě'zemo KŠ 1754, 172; i protivniczi sze neradůjejo, ká bi podlěgao TA 1848, 10

põdlog -a m *podlaga*: Jelenov(a) koža se nůca za rokajice, hlače, za podlog v postelaj AI 1878, 16

podložánc -nca m *podložnik*: Sto ſzo nyihova decza? Podlo'zánzci i kmetje KŠ 1754, 30; Ka ſzo du'sni podlo'zánzci ſzvojm Voditelom KMK 1780, 42; Ka je podlo'zánzcov csě'zjt KŠ 1754, 219; Molitev podlo'zánzcov za visno oblászt szvojo TA 1848, 15; da bode tvojem i ſz. iměni na poŕtenyě, nám i vŕzem podlo'zánzcov naŕim na zvelicsanye KŠ 1771, 854; Podlo'zánzcov podlo'znoŕzt BRM 1823, 35; Da oca bõ podlo'zánzcov szvojm KAJ 1848, 308; pren. ſteri moje, ſzvojeja podlo'zánzca, prosnye ne zavr'ze KŠ 1754, 180; Ali dõnok na podlo'zánzce gledoucs ſze na trouje dili KŠ 1754, 159

podlõžen -žna -o prid. *podrejen, pokoren*: i bio je podlo'žen nyima KŠ 1771, 172; Csi ſzi nyegovoj zálztavi podlo'žen BKM 1789, 245; vŕzák i je oblůbo, ka onomi podlo'sen bode KM 1790, 88; i bio je podlo'sen nyima KM 1796, 92; Tvojoj vouli ſzam podlo'sen SŠ 1796, 121; Vučiteli podlõžen biti BJ 1886, 5; Vŕzák Důŕla oblálztim viŕesnyim podlo'zna bojdi KŠ 1754, 34; Vŕzák důŕla viŕesnyim oblálztam podlo'zna bojdi KŠ 1771, 477; liki je ſzvěta Mati-Czérkev Kriŕŕztus Jezussi podlo'sna SIZ 1807, 10; i tvojoj zapouvidi vŕze lůŕztvo more podlo'sno biti KM 1796, 29; ki podlo'zno deczo má zevŕzim poŕtenyom KŠ 1771, 637; Nam pa dáj ſzrdce podlo'zno BRM 1823, 166; Bougi, csi ſzo gli hůdi, podlo'zni bodo KŠ 1754, 219; Podlo'zni bojdi zátõ vŕzáksemi cslovecsánŕzkomi ſztvorenjej KŠ 1771, 706; Tvojoj vouli ſzmo podlo'zni BKM 1789, 131; Czaszar szo sze mogli okrsztiti, i nyemi podlo'sni biti KOJ 1848; 'Zene, podlo'zne bojdi laŕztivnim mo'zám KŠ 1771, 609; naj i ſzrczá naŕŕa tvojim zapouvidam bodo podlo'sna KM 1783, 102; Szo vsza, i voli nyegovoj podlo'zna KAJ 1848, 8; szo z-podlo'snimi lůdmi neszmileno baratali KOJ 1848, 6

podložit -lõžim dov. *podrediti, podvreči*:

Vogrinje .. ino bi nyě lehko bilou podlo'siti KOJ 1848, 10; Jezus Krisztus! ovo, Tebi jazs podlo'sim szrcě moje KOJ 1845, 91; Zápola vesz vogerszki ország pod szvojo oblászt podlo'si KOJ 1848, 83; ino vu nevolõ meně ſzi ti podlo'zo BKM 1789, 336; Ádam oca szi je z-szebom vrěd szvojo deczo szmrti podlo'so KOJ 1845, 135; nekaj szo jih pa z-krivprelejvanyom podlo'sili KOJ 1848 **podložit se** -lõžim se *podrediti se, podvreči se*: Vogrinje szo sze povůpali Jõszefi povedati, da nyim dũsnavejszt bráni táksim protivnim narědbam sze podlo'siti KOJ 1848, 114; Tak szo sze Szlovenje med Můrov i Rábõv sztanůvajoucsi mogli magyarszkm praviczam i ravnilom podlo'siti KOJ 1914, 1; je Kumániánzcõm, ki szo sze nyemi podlo'sili KOJ 1848, 26; szo sze Stajerci cseszkõmi králi podlo'sili KOJ 1914, 105

podlõžnik -a m *podložnik*: Krivci sze ogiblejo Goszpodě, nej posteni podlo'sniczke KOJ 1845, 28; nego szo ji v-temnici zadůsili nyě lasztivni podlõsniczke KOJ 1848, 46; Tak szo 'selezni i szalaszki Szlovenje tůdi v Privinovo der'sánye szpadnoli i nyegovi podlo'sniczke bili KOJ 1914, 99; Běla I. naměnivsi lůbav i prinagnejnye szvojih podlõsnikov zaszlů'siti KOJ 1848, 19; Czilou kak etim prisavczõm, tak prvejsim szvojm podlo'snikom je Gejza dopůszto szvojo deczo ociveszno okrsztiti KOJ 1848, 10; Teda setůje Stevan priprávleni zbenťáne podlo'snike KOJ 1848, 12

podlõžnost -i ž *podrejenost, pokornost*: I prvo podánye, ali podlo'snoŕzt, nájmre, deczě roditelom KM 1790, 86; Pokornoŕzt i podlo'znoŕzt k-Bõgi BRM 1823, VI; Tebi je podlo'znosz Najprijeťněsi áldov KAJ 1848, 187; Pred tebõm vsze vu práh szpádne Z-csůtěnyem podlo'znoszti KAJ 1848, 14; Opomina ga, naj a) te verne opomina na podlo'znoŕzt KŠ 1771, 659; vŕzák obcsinŕzka kotriga bode du'sna právde prelõmeninika na podlo'snoŕzt priŕziliti KM 1790, 90; Oh Goŕzpõdne, vcsi me Ti na Tvojo podlo'znoŕt BRM 1823, 9; Jõszef I. z-lejpm povábõ zbcũsene Kruce na pokoj i podlo'snoszt KOJ 1848, 103; Csesztõ sz-priszegõv oblůbim Nevkleknyeno podlo'znosz KAJ 1848, 149; 'Zena ſze naj vu tihõti vcsi vu vŕzõj podlo'znoŕzti KŠ 1771, 636; naj Tebě ſze verno bojijo Goŕzpõda v-podlo'znoŕzti BRM 1823, 411; Etak do ti v-podlo'znoszti Vszi národje szlů'zili KAJ 1848, 164

podméjnti -im dov. *zamenjati*: Poszebno lutheránõm je v oucsi vr'seno tou, da pokedõb

szo negdasnyih lutheránov augsbursko vero vu roszenbergskom szpráviscsi po szvojoj vouli podmiejnili ino prenacšili KOJ 1914, 148

podmembra -e ž *sprememba*: nágle podmembre vogerszkoga ravnansztva z-nemskim KOJ 1848, 96

podmèstiti -im dov. *podjarmiti, spraviti pod oblast*: Kre drügoga sztrána je pa tó csüti, ka Szerbio, Hercegovino i ove szlovenszki jezik gucsése národe pod nasega poglavára scséjo podmesztiti AIP 1876, br. 5, 3

podmetàti -mèčem dov. *obložiti*: ktomi sze i znòtra [lastovièje gnezdo] more ogladiti i z-pèrjem podmetati KAJ 1870, 104 **podmètani** -a -o *podložen*: Ne boji [ze za hi'zo od [znejga, ár v[za nyé hi'za podmetano odejvko má KŠ 1771, 817

podmetávati -am nedov. **1.** *zatirati*: Nego podmetávam tejlo moje i vu [zlü'zbo je pelam KŠ 1771, 508; Koga mantram podmetávás KAJ 1848, 190 **2.** *spravljati v odvisnost*: Csi ta hüda náklono[zt Má nad menom tó zmo'zno[zt, Kaj me Gréha [zlü'zbi podmetáva BRM 1823, 267 **podmetávati se** -am se *ovirati se*: Csi [ze ti podmetáva, Glédaj li na ta nebe[zka BRM 1823, 372

podmítani -a -o prid. *podkupljen*: Presztráseni Czaszar Fridrik III. je komaj z-pomágyanom rimszkoga Pápe, ino z-podmitanov Kraliczov Beátrixov Matyasa I. KOJ 1848, 67

podmitejnje tudi podmítenje -a s *podkupnina*: Czaszar Henrik IV. z-seregami prirošlavsi v-Sztoľnibelgrád z-podmitejnyom i pretejnyom vöszpela KOJ 1848, 20; Zádnyics na podpíhávanye i bogato podmítenye Ottokara szo szeStajerci vogerszkomi odpovedavsi KOJ 1914, 105

podmítiti -im dov. *podkupiti*: Te 'sene? [zo te gde, lejhko podmítile SIZ 1807, 53 **podmíèeni** tudi podmítèni -a -o *podkupljen*: I v[ze, ka je podmicseno BRM 1823, 298; od Ottokara podmítèni szo Vogrine vö tá prejk Müre poscsukali KOJ 1848, 38

podmóuk -a m *vлага*: Nedv; vlaga, podmouk, mézga KOJ 1833, 166

podnášanje -a s *prenašanje*: i po dobro-volnom podnásanyi ete telovne boleznoszti, [zkrblivo pasč[im k-tebi priditi KM 1783, 183; naj v[ze nevoule, [tere na ná[z p[ü[ztì, z-mirovnim podná[nyem pretrpeti moremo KM 1780, 31

podnášati -am nedov. *prenašati, trpeti*: Moke, kri'se dobrovolno dop[usztì podnásati KM 1783, 270; Zátò je i mogla podnásati nyegova 'sivina v[záko pol[žko delo KM 1790, 68

podné -dnéva s **1.** *poldne*: Zacsétek dnéva sze útra, szredina pòdné, konec vecsér zové KAJ 1870, 158; csi bom pòdne csüo zvoniti KAJ 1870, 128 **2.** v prislovni rabi *opoldne*: vlej beté'snoj kravi v-goubecz trikrát na dén: vgojldno, podné i vecsér KOJ 1845, 109

podnébiti -im dov. *udomaèiti, gojiti*: Vnogo táksi nüclivi nárasì sojo, štere je po vremeni mogoèno bilo prinás podnébiti AI 1878, 51

podnébje -a s *nebo*: Vidim i sivo podnébje BJ 1886, 42

podnésti -nesém dov. **1.** *preнести, pretrpeti*: Dáj podne[ztì v[záko [zilo BKM 1789, 401; Dáj podne[ztì v[záko [zilo SŠ 1796, 3; Zná i vu sorsa nócsi Szlápov szilo tak podneszti, Da po szkuzaj 'zaloszti Zide szuncze radoszti KAJ 1848, 193; V-tvojem krili, Ocsa mili, Podneszém szilo protivnoj besznòcsi KAJ 1848, 412 **2.** *podvreèi si, osvójiti*: Alexander Z-velikom z-mo'sno[ztjom te [zvejt pod [zé podne[žzo SŠ 1796, 91

podnéšnji -a -e prid. *opoldanski*: Pòdnésnyá príkazen doli ino gori, Plészajòcs, csloveka pogléd nori KAJ 1870, 141

podnogáonica -e ž *podnožje*: Niti na zemlo zátò, kaj je podnogáonicza nyegova KŠ 1771, 16; Dokecs polo'zim nepriáetele tvoje na podnogaoniczò noug tvoji KŠ 1771, 347

podóba -e ž *podoba*: dobi Materé bo'se, számezc pa Sz. Józsefa kejp (podobo) KOJ 1845, 90; 'Sigo szo csehi dugo nej steli za Krála okrómati, ino szo pod oboujoj podobi (kejpom) pricsescsávali KOJ 1848, 52

podòben -bna -o prid. *podoben*: Podoben je velkomi ovčárskomi psovi AI 1878, 9; drügoucs pa, naj i tejlo [zpodobnim tálom hránimo KŠ 1754, 28; kopolinje nema život, odzvüna se povékša z obsédènjom spodobnimi málimi táli AI 1878, 4

podójiti -im dov. *pomolsti*: krava se podoji AIN 1876, 44 **podòjeni** -a -o *pomolzen*: Podojeno mléko preci lepò v-ciszte pizskre precedijo KAJ 1870, 77

podomáèiti se -im se dov. *udomaèiti se*: Tá küga sze je szvoje dni v-nasem kraji tüdi podomácsila KOJ 1845, 117

podoràti -or[em dov. *podorati*: Po [trtom tyédni Iváncseka je gnoj na nyou zvozo, i podourao ga je KM 1790, 66

podpásati -pášem dov. *podpasati*: Szvoje ledevjé podpáje zmocsjouv KŠ 1771, 817; Podpalte vase ledevjé BKM 1789, 397

podpašúvati -újem nedov. *podpasovati*: Steroga

Ízo gori potégnoI Ízebi na pomoucs, gda Ízo podpasúvali ládjo KŠ 1771, 425

podpéra -e ž *podpora*, *opora*: Z-tém scsé szrbom pomocsti. Keszna podpéra AIN 1876, br. 11, 2

podpéranje -a s *podpiranje*, *opora*: Podpiránye “Prijátel”-a do eti mao szlabo bilô AIP 1876, br. 10, 1; VÍzejm vernim vu vÍzákóm Ízkúsávanyi na podpéranje KŠ 1754, 2a

podpérati tudi *podpirati*-am nedov. *podpirati*: za sztolom brádo *podpirati*, sze nedosztája KOJ 1845, 29; Bôg te podpéra szkrbno KAJ 1848, 237; i dêszna tvoja me podpéra TA 1848, 14; Drügi me csuva, podpéra KAJ 1870, 49 **podpérani** -a -o *podpiran*: Vsze tô doprneszti szamo tak mogocsno, csi od vszega vecs naprêplácsarov eto zacsinyanye podpérano bode AI 1875, kaz. br. 8; mi pa sztojimo, i podpérani obsztojimo TA 1848, 16

podpihan -a -o prid. *nahujskan*: Bio je podpihan i naszrcsen od francuszkoga krála KOJ 1914, 146; gizdoszt nyegova podpihana sze vkrotiti nej písztila KOJ 1845, 58

podpihávati -am nedov. *podpihovati*, *hujskati*: naj kak szlovenszke, tak stjarszke kmete na lutheransztvo i prouti czaszari podpiháva KOJ 1914, 127; kak da bi oni nyegove kmete proti nyemi podpihávali KOJ 1914, 145; Rad je kmete prouti plebánusom podpihávaó KOJ 1914, 114

podpinoti -em dov. *zapihati*: Szledi je szneg szpadno, ali za nistere dnéve jük podpino AIP 1876, br. 1, 8

podpisanje -a s *podpis*: ki szo nad Ferdinanda II. priróslali, ino ga na pod ppszanye szvojih neprávdenix 'zelejny prisziljávali KOJ 1848, 89

podpisati -píšem dov. *podpisati*: na pregléd szo szpiszek poszlali tüdi Lutheri, ki je sze podpiszao KOJ 1845, 67

podpisek -ska m *podpis*: Ár csi gli podpiÍzek právi, ka z NikopoliÍa pri Actiácskom broudi bodoucsega meÍzta KŠ 1771, 655; MeÍzto je nej Athena, líki má podpiÍzek KŠ 1771, 613; pren. ka je i KriÍztus trpo za náÍz, i podpiÍzek nám je niháo KŠ 1771, 707

podpora -e ž *podpora*, *opora*: praviczá ino isztina je podpora králevszkoga sztôlcza nyegovoga TA 1848, 79; Ár je ono grünt i podpora prémocsnoszti vértszta KAJ 1870, 122

podpornja -e ž *podpora*, *opora*: Naj tvoj kris podpornya bode, Meni SŠ 1796, 163

podpréjti -prém dov. *podpreti*: Boug, on naj váÍz, ki zdaj edno malo trpite, poprávi, podpré, pokrepí KŠ 1771, 713

podprenica -e ž *podpora*, *opora*: Bôg je moja podprenicza, Niká Íze nebojim BRM 1823, 448

podpústiti se -ím se dov. *prilagoditi se*: Adverbiumiszepodpúsztijoiprpszodáblanyi, k-toj drügoj i trétyoi sztubi priló'sivsi an, en, on szillabe KOJ 1833, 108

podrásti -rastém dov. *vzklti*, *pognati*: naj kákÍi britki korén ne podráÍzté i zburka váÍz KŠ 1771, 695

podrástiti -ím dov. *nahujskati*, *nagovoriti*: ali nyegova necsamurna Íjena Jezabel ga je eÍcse na vékso hüdoubo, i nepobo'snoÍzt podráÍztila KM 1796, 69; ali drügi 'Sidovje Ízo to vnoÍjino prouti nyima podráÍztili KM 1796, 127 **podrástiti se** -ím se *drzniti si*: ProÍzim pa váÍz, naj Íze nazoucsi bodoucsi ne podráÍztim zvüpaznoÍztyov KŠ 1771, 545; E'zaiás Íze podráÍzti i právi KŠ 1771, 471

podrázmeti -ím dov. *razumeti*, *spoznati*: Ki, kicsoda persóno, nepersonszko sztvár, mi neimenüváno ali negvisno dugóvanye podrazmeti dáva KOJ 1833, 37 **podrázmvíši** -a -e *razumevajoč*: Vcsászi tudi 'sivémó z-djánskim verbumom (podrazmivsi dugóvanye) KOJ 1833, 139

podréjtina -e ž *podrtija*: nájde szama pogori-scsa, podrejtine KOJ 1848, 37; na podrejtinaj palacs luteranszkich klilo i raszlo novo 'sivlenye KOJ 1914, 151

podréjti se -derém se dov. *podreti se*, *porušiti se*: i pihali Ízo vótrovje, i Ízpadnoli Ízo konoj hi'zi, i nej Íze je podrla KŠ 1771, 23; hi'sa Íze je podrla KM 1796, 37; dulni; podrejti sze KOJ 1833, 154 **podrti** -a -o *podrt*: potrebno bilou podrte pécsi telikájse zemlou KM 1790, 68

podrèzati -réÍžem dov. *omejiti*: Rimszkoga Pápe oblászt veliko podrezao KOJ 1848, 114

podrgáčanje tudi *podrügáčanje* -a s *sprememba*, *predrugáčenje*: i podrgacste nyemi Ízpodrgácsanyem KŠ 1771, 798; Niki za literami z-podrügácsanyom 'sivéjo KOJ 1833, 86; Ti opüszcena csi Bábela, blá'zen, ki tebi z podrügácsanyem povrné TA 1848, 112

podrgáčiti tudi *podrügáčiti* -ím dov. *spremeniti*, *predrugáčiti*: i podrgacste nyemi Ízpodrgácsanyem KŠ 1771, 798; Csi pa korén na konczi má litere: s, tiszte more podrügácsiti KOJ 1833, 86; j litero na koréna zádnyo litero podrügácsijo AIN 1876, 51 **podrügáčiti se** -ím se *spremeniti se*: j litera sze podrügácsiti more AIN 1876, 49; Csi sze ednaiszta litera podrügácsi, ta edna KOJ 1833, 7 **podrügáčeni** -a -o *spremenjen*: Zaposztavek sze more tudi kám k-nomeni kakti podrügáčeni dejvati KOJ

1833, 143; Nisterim sze bole vidi prilo'seka ty podrűgacseno ponűczati KOJ 1833, 42; v-nyimi te podrűgacsene litere tudi osztánejo KOJ 1833, 82; Csi sze ednaiszta litera podrűgacsi, ta edna med podrűgacsenimi k-prvoj szillabi pride KOJ 1833, 7

podrűgaćenjé -á s *sprememba*: i drűga etakse fêle okoncsanya navajanoszt, ali podrűgacsenyé zanamenűvajoucse verbume rodijo KOJ 1833, 49

podrűžiti -im dov. *združiti*: Sz. Stevani je Boug pomagao Erdéljio z-vogerszkim králesztvom na örok podrűsiti KOJ 1848, 13

podrűžni -a -o prid. *podružničen*: ár ovak nebi steli, niti módusa meli zvűn fárnih tűdi podrűžsne Cérkve goriposztaviti KOJ 1845, 72

podrűžnica -e ž *podružnica*: da szo nyim negdasnyih plebánusov fárofi nej dojsli, nego szo sze k podrűžniczam (filial) notriterli i priphali KOJ 1914, 132

podrűžati -ím dov. *1. podržati*: nepodr'si kran-scsáka k-vűsztam KOJ 1845, 26 *2. dati, ohraniti*: Tak i Bűg mertűk dr'zi, Ka trűbe, tű podr'zi BRM 1823, 373

podséjsti -sédem dov. *zasesti, osvojit*: Jeru'sá-lem je on tűdi řzilom podřeo SŠ 1796, 63

pűdsek -a m *podsek, tram*: Zid .. z-brven pa teszács cimpra sztène, k-sterim podszecje, brvna, traművje i sztrűgűvje szlisijo KAJ 1870, 74

pűdsekni -a -o prid., v zvezi *podsekna reč osnovna beseda*: on tào, steri podszekrázum znamenűje, sze za podszekno rűcs právi AIN 1876, 69

pűdsekrázum -a m *osnovni pomen*: Od vkűp-szkládane rűcsi moremo tű znati, ka on tào, steri pűdsekrázum znamenűje, sze za podszekno rűcs právi AIN 1876, 69

pűdslánjati -am nedov. *podpirati*: Na orszácskom szpráviscsi zvűn onoga sztrána, steri miniszterium pűdslánya, escse dvá sztrána sze nájdetá AI 1875, kaz. br. 2

pűdstat -i ž *zaupanje*: Ár řzmo tálniczke vcsinyeni Kriřzťuľovi, csi li zacsétek podřtati notri do konca trűno obdr'zimo KŠ 1771, 676

pűdstava -e ž *podlaga, temelj, osnova*: Vűra je onih, řtera vűpamo, podřztava i kazalo ti nevidoućji KŠ 1754, 77; Vűra je onih, řtera vűpamo, podřztava i kazalo ti nevidoućji KŠ 1771, 690; Krsztsanszke vere vekvecsna pűdstava Je sz. Krszt KAJ 1848, 138; Csi od miniszteriuma poszlavcom naprűpolozena právde-pűdstava sze zav'ze AI 1875, kaz. br. 2; Ki bodoucsi blűzk dike i obráz podřztave

nyegove nořzűcsi vřza zricsjouv KŠ 1771, 672; csi poszlavci právde-pűdstave tanácsivanye dokoncsajo AI 1875, kaz. br. 2; eto kak pűdstavo more polo'ziti AI 1875, kaz. br. 2; Ka právim: ne právim pouleg Gofřpodna, nego, liki vu neřzpametnořti vu toj podřztavi te hvále KŠ 1771, 548

podstűpiti se -im se dov. *drzniti si*: i cřji gli řzmo nej vrejđni k-nyim řze pridrűřiti, pűdstűpimo řze dűnok tvojo dobrouto prořziti KM 1783, 125; pűlda, cřji bi řze řto podřztoupo i nářz preganyati KM 1796, 121; i nyim pod řzmrtnov kařtigov naj řze niřese ne podřztoupi skouditi KM 1790, 90; Podřztoupo řze je on notri idti k-Pilátuľji KM 1796, 112

podűgűcsti -a -o prid. *podolgovat*: řářflik rasté po ogradaj s tenkimi, podűgűcstimi listi AI 1878, 50

podűgnati -a -o prid. *podolgovat*: Erdéçi prpeo má veř centimetrov velke, podűgnate jagode AI 1878, 51

podűžanje -a s *podaljřanje*: Krátke szillabe nepretřgnyeno, i brezi podűsanya KOJ 1833, 8

podűžati -am dov. *podaljřati*: Csi mi lűta podűžati Scsés BRM 1823, 35; I csi na tom řzveřti, Podu'zas 'zitek meni BKM 1789, 252; i podűžas szrditoszt tvojo od pokolűnya do pokolűnya TA 1848, 70; vido bode řzemen i podűža řzi dni KŠ 1771, 815; 'Zitek nyim na vno'zina lejt podu'za BKM 1789, 265; kaj csi Boug 'sitek nyihov podűsa SIZ 1807, 16; Delo 'zitek podűža KAJ 1848, 254; ki řzi k-tebi kricsűcsemi Ezekiás Králi 'sitek podű'sao KM 1783, 37; 'Zitek szi je proszo od tűbe, i ti szi podűžao nyemi dnűve TA 1848, 16 **podűžati se** -am se *podaljřati se*: ka řze je moje 'salársztvo podű'salo KM 1783, 182

podvűčiti -ím dov. *poučiti*: je szproszo mesnike, ki bi szlovenszko lűsztvo vu kersztsárszkoj veri podvűcsili KOJ 1914, 99

podvečér -a m *podvečer*: Viteski Eugenius Herceg sze pa eden podvecsér na nye szűne KOJ 1848, 100

podvűzati -vűžem dov. *podvezati*: paziti trbej, ka se telo pri rani močno podvűže AI 1878, 29

podvűznoti -em dov. *povezniti, pokriti*: Boritni; podveznoti, pokriti KOJ 1833, 157; Dolipadne hűbo i na nyega jo scsű podveznoti KAJ 1870, 11

podvoriti -dvűrim dov. *postreči, ponuditi*: Nyegova tivársicza pa podnűti Lehmana strásarszkoğa kapitána, da priliko podvori aresztanti z-temnice vű odřűknoti KOJ 1848, 10; Ka radořt dá, vřze podvorio BRM 1823, 134

podvoriti se -dvòrim se *biti postrežen*: tũ sze podvori csemi goszt KOJ 1845, 38 **podvòrjeni** -a -o *postrežen*: eden lèpi hram, v-sterom sztári honvèdje szo vszegom podvorjeni AIP 1876, br. 1, 8

podvrči tudi podvrčiti in podvrčiti -vìžem dov. *podvrčì*: pouleg one moucìj, }z-}terov on more v}za }zebi podvrčìj KŠ 1754, 141; po kom je zmo'zen i podvrzti }zebi v}za KŠ 1771, 598; Temnojzt pámeti pa Kri}ztu}jevoj vouli podvr'ze KŠ 1754, 127; pod szvojo oblászt podvr'se nekaj z-lejpm, nekaj po szili vsza imenitnejša meszta KOJ 1848, 67; On podvr'ze národe pod nász TA 1848, 38; V}za }zi podvrgao pod nogé nyegove KŠ 1771, 674; Kakoli }zi na ete }zvejt }ztvouro, V}za }zi pod nogé nyega podvrgo BKM 1789, b; vsze szì podvrgao pod nogé nyegove TA 1848, 7; ino ga je pod Právdo podvergal (djál) SM 1747, 10; Boug je v}ze podvrgao pod nogé nyegove Kri}ztusa KŠ 1754, 131; I v}za je podvrgao pod nogé nyegove KŠ 1771, 575; Ki }zo za dũlo mojo }zvoj }jnyek podvrgli KŠ 1771, 484; Teda }zo podvrgli mo'zé govorècse KŠ 1771, 358; Ki }zo or}záge podvrgli Kri}ztusi BKM 1789, 327; Da bi te cslovik Vszáko }ztvár Szebi podvergo BKM 1789, 158 **podvrči se** -vìžem se *podvrčì se*: Sto bi }ze Tebi rad V-bojazni nepodvrgao BRM 1823, 104; Podvr}zte }ze Bougi KŠ 1754, 118; v}zi }ze pa edendrũgomi podvrzte KŠ 1771, 713; ka sze naj podvr'zejo tomì, ka AIP 1876, br. 2, 6; ki }zo }ze nej borili, nego }zo }ze tim hũdim podvrgli KŠ 1771, 757 **podvrženi** -a -o *podvržen, podložen*: v}záki cslovik Bo'zój }zrdi je}zte podvr'žen BKM 1789, 29; Nej je podvr'zeni }zljũzbi brat KŠ 1771, 502; Kaj je tebi podvr'zena BRM 1823, 408; Ár je }ztvorjený mérnol}zti podvr'zeno KŠ 1771, 465; i z-tém Szrbia vecskrát Ruszkomi országi podvr'zeni sztális prisla AIP 1876, br. 8, 2; ki }zo po Julius Czaezari nyemi podvr'zeni bìli KŠ 1771, 434; Gda pa veli, kaj }zo v}za podvr'zena KŠ 1771, 522; Mocsì i csũda telika Szò podvr'zena nyemi KAJ 1848, 13

podvrž -a m *podvržek*: Podvr'z szòdbe KAJ 1848, 141; Málna szo vsza, I podvr'z sorsa vihéra KAJ 1848

podvrženost -i ž *podložnost*: Isztina, ka ta mála podvr'zenoszt táksa, kak ta velka AIP 1876, br. 9, 2

podvučenjé -á s *poučenje*: Za vtrdjený katolicsansztva szo nyim Mésniki dáni na podvučený lűsztva KOJ 1848, 112

podvužgáti se -žgém se dov. *zanetiti se, začeti*

se: veliki boj sze podvu'žgé, v-sterom on szvoj trònus zgibi AI 1875, br. 1, 2

podvzèti -vzèmem dov. *ukreniti, lotiti se*: jeli sze od sztrána poterdi, ka sze vládarsztvo od miniszter-predsednika naprèdanoj pôti navèzanye pogodbe podvzèlo AIP 1876, br. 6, 2

podvzètje -a s *podjetje*: Jaz dobro znam, ka eto podvzètje szamo kapla zmorja znanoszt AIP 1876, br. 12, 1

podzajèti -zájmem dov. *osvojiti*: Ki szo pravili: podzájmo prebivaliscsa Bo'za TA 1848, 68

podzajèci -a -e *povzemajoč*: Podzajècsi pa Jezus ercse KŠ 1771, 204

podzdigávanje -a s *dvig, zvišanje*: i vszìgdár potrèbcšina krèdi bila za odgovárnýene toga podzdigávanya AI 1875, br. 1, 1

podzdignoti -em dov. *zvišati*: miniszterium sztroske vszáko leto podzdigno AI 1875, br. 1, 1

podzèmlasti -a -o prid. *podzemski, podzemeljski*: Lisica živé v podzèmlasti lűknjaj AI 1878, 9

podzèmleni -a -o prid. *podzemski, podzemeljski*: Tè kopáč .. je celo za svoje podzèmleno živlejnje stvorjen AI 1878, 10

podžár -a m *spodbuda, pobuda*: Poszebni pod'sár i pogon je dao lutheránsztvi Thurzo Gyüri KOJ 1914, 125

podžiganje -a s *vnemanje, spodbujanje*: I vzemmo edendrũgoga na pamet pod'ziganye lűbeznoj}zti i dobri dejl KŠ 1771, 689

podžigati -am nedov. *podžigati, spodbujati*: Ali tũ szo ga priátelje znali na toliko pod'sigati KOJ 1848, 61; greihom obte}fen, }teri nyemi nyegovo Dũjno }zpoznánye pod'siga TF 1715, 36; Nábũd voja je pod'ziga KAJ 1870, 111; hũda náklonol}zt .. nego jo escse pod'zigamo KŠ 1754, 60; Rad je kmete prouti plebánusom podpíhávao i pod'sigao KOJ 1914, 114; Eto oszrámotejnye je Matyasa I. pod'sigalo KOJ 1848, 64 **podžigati se** -am se *razvnemati se*: potács narodjený na}llega, geto }ze pod'ziga od gehenne KŠ 1771, 750

podžigávati -am nedov. *podžigati, spodbujati*: Projzimo te, po tvojem }z. Dũhi pod'zigávaj na}a }zrczá KŠ 1771, 834

poètom prisl. *potem*: Poetom psenica v-drovnom szemeni sze ozorila AI 1875, kaz. br. 8; Poetom tri mertũki bodo nũciani AI 1875, br. 2, 2

poètomtòga prisl. *potem*: Ali poetomtoga on bode joukao tũ'sno SIZ 1807, 56

pofárbani -a -o prid. *pobarvan*: Pred nyom je potop erdècsi Pofárbani velz }zkrvjom BKM 1789, 228; ocsi }zo pa z-krvjom pofárbano nyegovo }zũknyo na kazalo po}zlali KM 1796, 24

poflâsrati -am dov. *tlakovati*: pomagajte nám vŕzi, i poflaŕzrajmo véz ŕz-kaményom KM 1790, 80

poftišani -a -o prid. *utišan, pomirjen*: Po etoj lútoszti szo denok nej húdovolni szrdniczke poftissani KOJ 1848, 50

pogâča -e ž *pogača, potica*: Jejmo vüzenŕzke pogacse, Mi zvelikem radoŕztyom BKM 1789, 97

pogâčni -a -o prid. *pogačen*: 'Ze zdaj eti prinasz edno vêkse pogâcsno jaboko po sesz krajcari odávajo AIP 1876, br. 11, 8

pogâjanje -a s *pogajanje*: József I. Pálfi Jánosa pooblâszti z-Rákóciom i 'snyegovimi drü'sbeniki vu pogâjanye sze püsztiti KOJ 1848, 105

pogâjati -am nedov. *zadevati*: Kak bi ŕze mi nejztrasnoli, Szmrtnálz vŕze pogâja BRM 1823, 444; Oh eto nôvo leto mi Na dobro naj pogâja BRM 1823, 35 **pogâjati se** -am se *shajati, razumeti se*: gdabi vido ŕztári Abraham, ka ŕzo ŕze nyegovi paŕztérje z-Lotovimi paŕztérmi nej mogli pogâjati KM 1796, 16; Koga za dobroga zovêmo, Húdo ŕze z-nami pogâja BRM 1823, 370; Niti sze vu niksoj rêcsi 'z-nyim nepogâjaj KAJ 1848, 203

pògan pogâna m *pogan*: Od vünejsnyi rogâti grejhov ŕze escse i pogan i 'zidov lejhko zdr'zi KŠ 1754, 69; naj ti bode, liki pogan i publikânus KŠ 1771, 59; ki jo tak nema za Mater, sze má za pogana dr'sati KOJ 1845, 76; rávno kak i ti drügi, (poganye) SM 1747, 8; Ár eta vŕza poganye ŕzpítávajo KŠ 1754, 90; I vu nyegovom Iméni poganye ŕze vüpali bodo KŠ 1771, 39; Ino poganye, Naj tebé dic'jijo BKM 1789, 5b; v-Meliti prebivajouclji pogânye ŕzo je radi gori prijali KM 1796, 130; Zaka besznejo poganye TA 1848, 3; Gofzpoud odvrné poganov tanács KŠ 1754, 163; Zemla Zabulon, Galilea poganov KŠ 1771, 12; Vnogo je bilou 'Sidovov i poganov KM 1796, 124; ŕzvetloŕzt poganom na prêŕzvecsanye SM 1747, 58; ŕzvetloszt, poganom na poszvecsenyé KŠ 1754, 243; i ŕzoudbo bode poganom nazviscsávaov KŠ 1771, 39; ino vucŕíte vŕze lüŕztvo (pogane) TF 1715, 31; nai blagofŕzlov Abrahamov med pogâne pride SM 1747, 17; Jaŕz te zdaj med pogane poslem KŠ 1754, 76; da ŕzo Bo'zo ŕz. rejcs med pogane nejzli KŠ 1771, A5b; Proszti me i dam ti pogane za ôrok TA 1848, 3; Záto ŕze imé Bo'ze za valŕo volo preklinya med poganmi KŠ 1754, 157; vcsinyeno je da bi ŕze i v-Rimi med 'Zidovmi i poganmi zá'zgala rejcsi Kriŕztuŕlove ŕvejcsa KŠ 1771, 434

poganjâč -a m *gonič*: Jünci szo brezi kerme,

napâjanya i poganyácsa zrâven na Stajerszko pripelali KOJ 1914, 109

pogânjati -am nedov. **I. priganjati**: K-med-sztavkom sze májo zracsnúati recsi, z-sterimi návado mámo nejme sztvári pogânjati KOJ 1833, 114; 'sivino, csi vozis, nepogányaj KOJ 1845, 103 **2. delati, da pride kdo v določeno stanje, pospeševati, prizadevati si**: da je nouva beltinszka fara dovoljena (1769) ka je nájbole proszo i poganyao Jerebicz Stevan, beltnszki zle'senik KOJ 1914, 153; ino je prouszto lüsztvto k nyihovoj bo'soj szlü'sbi z posztrasüvanyom poganyao KOJ 1914, 119; ino pápince k nyihovoj bo'soj szlü'sbi z mecsom poganyali KOJ 1914, 116 **pogânjati se** -am se *poditi se*: Táksa szvetloszt sze dá od vötra szem i tá pogânyti KOJ 1845, 116

pogânski tudi pogâjnski in pogâjnski -a -o prid. *poganski*: Ka ti má skôditi blôden rod poganszki KAJ 1848, 166; Vöra pogányŕzka, ŕtera dolzta Bogouv vörje KŠ 1754, 85; Bo'se, ki ŕzi vnoŕjino pogajnszkoga národa pripelao KM 1783, 90; Nazviŕcsávanye Izraeli dáno od pogânŕzkoga gori vzétja KŠ 1771, 470; Pogânŕzke nevernoŕzti tak bodoucsi KŠ 1771, 554; Ka je Pogânŕzkomi lüŕztvi prouti ŕztano SŠ 1796, 64; Steroga ŕzo i notri pelali gori ga vzévŕi ocseve naji z-Jezufom vu pogányŕzko ládanye KŠ 1771, 362; Vojvoda, komi szo priszégnoŕi po poganszkoj segí KOJ 1848, 7; Eŕzi ŕzlisjio pogânŕzki zmisljeni Bogovje KŠ 1754, 10; znáte, ka poglavniczke pogânŕzki goŕzpodtújo nad nyimi KŠ 1771, 66; Poroudo ŕze je vu Antiochii Sírie nej od pogânŕzki roditelov KŠ 1771, 157; ár sz vnougi nemci i szlovenje szem volo doubili, divjim poganszkim Magyarom kázali KOJ 1848, 10

pogânstvo -a s *poganstvo*: Szlovenje szo negda z pogansztva zrâven na tiszto vöro sztánili KOJ 1845, 71; Kupa, ki sze je po nazâjszprávlanyi indasnyega pogansztva na prejdnye Vojvodsztvto tro KOJ 1848, 12

pogásiti -im dov. *pogasiti, preprečiti*: Da divjazen szvojo 'zéjo pogaszí TA 1848, 84; Pogâszí vu meni húdoaga dühá gizdoszti KM 1783, 130 **pogâšeni** -a -o *pogašen, gašen*: Mort sze z-pogasenoga vápna i preszêjanoga pêsška mêsa KAJ 1870, 74

pogašénje -a s *pogasitev, preprečitev*: Redovno sze voda i vino pijé na pogasenye 'zija KAJ 1870, 46

pogašúvati -újem nedov. *gasiti*: Zvodôv pogašújemo ogen BJ 1886, 32

pogíbatí -am tudi -lem nedov. **I. pogubljeti se**:

V|zküsávanyi pogibati Ne dáj nám BKM 1789, 179 **2. toniti, utapljati se:** i podáj mi tvojo |z. rokou, ár pogiblem KM 1783, 184; Go|zpodne, zdr'zi ná|z, pogibamo KŠ 1771, 26; i kesa|zi |zo |ze ládje napunyávale, i pogibali |zo KŠ 1771, 193 **3. umirati:** ja|z pa od gláda pogibam KŠ 1771, 223; I pogible czêla sztáva, Vu velikoj szühocsi KAJ 1848, 358; pren. i znôtra vu meni pogible szrcze moje TA 1848, 116 **pogibajóči -a -e sam. umirajoči:** Vlê 'zitek v-pogibajócsa Vu velikoj vrocsini KAJ 1848, 359

pogibel tudi pogübel -i ž *pogubljenje, poguba:* Veszdelem; pogyibel KOJ 1833, 181; Naj szí me sztrási pogübel KAJ 1848, 239; od v|ze pogibel obarvau TF 1715, 45; ino od vszáke düssevne, i telovne pogibeli obarval ABC 1725, A5b; ino od v|záke dü|sevne, i telovne pogibeli obarval SM 1747, 43; ná|z od pogibeli bráni|jo KŠ 1771, 850; obari od v|ze pogibeli BKM 1789, 348; Herodes bode i|zkaó to dejte na pogibeó KŠ 1771, 8; na pogübel KAJ 1870, 68; Ali v-pogibeli táksi Szpádnejo neszcresni BKM 1789, 7; vu szmrtnoj pogübeli TA 1848, 75; nego ga pomágajmo vu v|zej 'zitka i te|la potrejbcsiná|j|h ino pogibeli KŠ 1754, 35; ze vsze pogübeli TA 1848, 20; nebi trbelo po velkoj vodi med pogübelami prékgaziti KAJ 1870, 116

pogübelen tudi pogübelen -lna -o prid. *poguben, nevaren:* Tê |ztális je 'je vu |zebi bio zado|zta pogübelen KM 1790, 92; da z-toga náglóga szgrumlejnyá i pogüblejnyá nouvi pogübelni vihér za Krála sze osznouva KOJ 1848, 27; Tak nas pogübelen bin KAJ 1848, 6; I nepriátela pogübelna mecsa, Ne vidis SŠ 1796, 10; I kak pogübelna KAJ 1848, 149; Csaláren je ürok, ne|ztálno bogá|z|tvo, iménye pogübelno SŠ 1796, 131; |to je obarvao ná|je |ztáne, i polá od pogübelnóga vihéra KM 1790, 32; i |stero csloveka od vnouge féle pogübelnóga |zküsáványá lejko bráni SIZ 1807, 8; 'Z-nyé pogübelnóga támna KAJ 1848, 3; Od pogübelen, i vekivecsne |zmrti KM 1783, 47; v-pogübelen beteg szpádne KAJ 1870, 108; Doli |zpisü|je nyih pogübelno 'zivlejnye KŠ 1771, 719; k-molítvam opominati, gda sze pogübelni obláczke pribli|sávajo KOJ 1845, 10; Ka |zo |ze v|záke féle pogübelne mühé povnou|sale KM 1796, 34; zvün pogübelni betegov potrejbno je KMK 1780, 64; od márhe nistere pogyübelne betege zvrácsati KOJ 1833, XV

pogübelno prisl. *pogubno, nevarno:* Na|zlejdnye kak je pogübelno vu hüdo tivá|í|tvo |ze zme|j|ati KM 1796, 10; pokedob je lüdem szmertno

pogübelno bilou v povodni v Türniscse hoditi KOJ 1914, 153

pogübelnost tudi pogübelnost -i ž **1. pogubljenje, poguba:** teda na nágli pride na nyé pogübelno|t KŠ 1771, 621; Ni |zrecsa, Ni pogübelno|zt BRM 1823, 40; Zna|je pogübelno|zti i ne|zrecsne |ztáve KŠ 1754, 125; vö |ze v|jávi cslovik grejha, |zin te pogübelno|zti KŠ 1771, 627; i |zmrt Jezuf|a Krisztussa, ki me je odküpo od vekivecsne pogübelnoszti KM 1783, 139; Obari ná|z od pogübelno|zti BKM 1789, 345; naj medte|jmtoga ti drügi brezi pogübelno|zti domá ol|ztánejo KM 1790, 8; naj bi |ze ol|zloubodo od te obc|ín|zke pogübelno|zti KM 1796, 11; Edni erdészki Velikási szo z-ete pogübelnoszti k-Törkom odszkocsili KOJ 1848, 86; Od düsne pogübelnoszti Te on varje milosztivno KAJ 1848, 196; Go|zpodin Bog, vpogübelno|zt, ne pü|zti ná|z SM 1747, 85; Ta div|jácsina odide na pogübelno|zt KŠ 1771, 797; V pogübelno|zt |zmó |zpadnoli BKM 1789, 125; ne zdrédnóga, hüdogo po|selejnyá, záto, ár csloveki do|zta-féle pogübelno|zti napravá|va SIZ 1807, 9 **2. nevarnost:** csi |ze |zvoje dobre voule vpogübelno|zt pi|zti KŠ 1754, 36; vpogübelno|zti na vodi KŠ 1771, 543; Du|sni |zmó vu etom Szve|z|tvi táó meti i vu |zmrtnoj pogübelno|zti KMK 1780, 63; Povöden, ogen ino druge pogübelnosti BJ 1886, 20

pogübiti tudi pogübiti -ím dov. **1. pogübiti, ünicüiti, zapraviti:** |teri more i dü|jo i te|lo pogübiti vu ogyi peklén|zkom KŠ 1771, 33; Eden je právdédávecz, ki je zmó|zen zdr'zati i pogübiti KŠ 1771, 752; Pogübis la|zce TA 1848, 5; Tát ne pride, nego naj pogübi KŠ 1771, 300; Onó Vrága obláda, i |zmrt pogübi BKM 1789, 50; Gréh vász nepogübi BRM 1823, 8; ka dobroga glá|za z-na|jim hüdim '|itkom ne pogübito KM 1796, 67; Dü|jno zvelicsánye da ne pogübite BKM 1789, 189; Oni szami szebé pogübijó KAJ 1848, 10; Pri|jao |zi, da bi ná| pogübo KŠ 1771, 177; szo ga tudi nadigávali, ka nebi szvojo düso pogübo KOJ 1845, 61; Ár |zam nej divo|sz|tva pogübila KM 1783, 230; Pokáraó szí pogane, pogübo te neverne TA 1848, 7; ka je i pamet pogübo KM 1790, 76; Vnógo Angyelov je Bo|so miló|fcsó pogübilo KMK 1780, 10; Sz-ták|im tálom |zta pogübila |zvojo nekri|vicsno|zt KM 1796, 7; Ár |zi je obládo, moucs |zo pogübili BKM 1789, 311; Szmr|t je |zmrt|yom pogübo BKM 1789, 102 **2. übiti, ümoriti:** V|zegavejcs ga je |steo pogübiti KM 1796, 58; vnouge je dáó ovak pogübiti KOJ 1848, 16; Jezuf|a bi pa pogübili KŠ 1771, 94; gde bi Hunyadia brscsasz poganje pogübili KOJ 1848, 55; Kráo pogübo je lüdomor|ze one KŠ

1771; Dózsa Gyúria szo med grozovitnimi mántami pogübili KOJ 1848, 17 **pogibiti se** -ím se *pogubiti se, uničiti se*: da lze pogibi edna kotrig tvoji KŠ 1771, 16; ne pogibimo lze KŠ 1771, 535; i poľzoude lze pogibijo KŠ 1771, 29 **pogübévši** -a -e *ko je pogubil, uničil*: pogübévši ednoga z-obilnov rokov dajovitnoga csloveka AI 1875, kaz. br. 8 **pogiblěni** tudi pogüblěni -a -o **I. pogubljen**: Ali jaľz, oh nevolni i pogiblěni Szin KŠ 1754, 225; ni pogiblěni nepriáteo vrág nám ne dá pocsinka KŠ 1771, 839; Za mé pogiblěnoga, Csleka na ľzmrť ide BKM 1789, 69; Ne razmim jasz, pogübleni KAJ 1848, 101; natúra naľľa takje pogüblena TF 1715, 19; ľterie mené pogüblěnoga csloveka oľzloboudo TF 1715, 22; mené pogüblěnoga odküpo KŠ 1754, 98; ki náľz je oběľzelo, Pogüblěne lidi BKM 1789, 40; i od kács ľzo pogübleni KŠ 1771, 509; Nej ľzo pogübleni BRM 1823, 5 **2. izgubljen**: nej ľzam poľzlan, nego kpogüblěnim ovcz hi'ze Izrael'ľzke KŠ 1771, 51; ka ľzi mené pogüblěnoga ľziná gori prijao KM 1783, 152; Mi ľzmo rávno tak, liki te pogüblěne ovczé KŠ 1771, 834; isclj gori pogüblene ovcľizce KM 1783, 117 **pogiblěni** -a -o sam. *pogubljeni*: Ár je záto prijao Szin cslovecsi, naj zdr'zi to pogüblěno KŠ 1771, 59

pogiblavajúči -a -e prid. *pogubljajoč se*: te pogüblávajouce fare dugovány KOJ 1845, 3

pogübüvati -üjem nedov. *pogubljati*: Ár je Sin cslovecsi nej prijao düľe ľüdi pogübüvat, nego zdr'závat KŠ 1771, 201

poginjávati -am nedov. *poginjati*: Ka te krvární jálec Szprávla, tó vľze poginyáva BRM 1823, 390

poginoti tudi pogínouti -em dov. **I. poginiti, umreti**: Da vrág Poginoti more SM 1747, 80; csi ga na koj rátamo, gde more poginoti KŠ 1754, 38; I nedáj nám poginoti BKM 1789, 131; Ár bi tak mogo poginouti BKM 1789, 219; i lá'zi zmislávecz pogine KŠ 1754, 57; Ár vľzi, ki mecs vzemejo, od mecsa pogineo KŠ 1771, 90; I ľteri jálnoszt govoriyo, Hitro oni poginejo BKM 1789, 8b; neľchem kaibi poginol SM 1747, 69; I pogino je tretyi táo ľztvorjenyá KŠ 1771, 781 **2. prenehati obstajati**: i tou pogine vľzáko bogáľtvo SM 1747, 82; pogine i bogáľtvo SŠ 1796, 131; Tak bi veľz ete ľzvejť pogino BKM 1789, 29; Po vöri je Ráb práznicza nej poginola KŠ 1771, 693

pogláditi -gládím dov. *pogladiti*: Pallérozni; pogláditi KOJ 1833, 168; Pogládi nyemi z-rókciov lice AI 1875, kaz. br. 7; on je tiszto z-negrbanim cselom pogledno, z-rokouv poglado KOJ 1845, 7

poglavár -a m **I. poglavar, cesarski namestnik**: liki je Sirie poglavár bio Czirenius KŠ 1771, 167; da ga zdravoga pripelajo Feliczí poglavári KŠ 1771, 415; ino szi vszigdár 'snyegovoga roda Poglavára zbirali bodejo KOJ 1848, 7; Boug lidi po Poglavári ravna KM 1790, 80; Jezus je ľztau pred poglavárom KŠ 1771, 93; Vküp sztáplajo králi zemelszki, i poglavárje tanács dr'zijo TA 1848, 3; Preporácsam tebi Goľzpodne Poglaváre KMK 1780, 103 **2. občinski poglavar, svetnik**: Od haszka poglavárov KM 1790, 78; bi vász mogeo pokárati vász bisztricske poglavare AIP 1876, br. 8, 8

poglavárnik -a m *poglavar, vladar*: Od poglavárnikov k-hercegovinancom za mirenya volo poszlanim pogodba zaman bila AI 1875, br. 1, 2

poglavárstvo -a s **I. vladarstvo**: Poglavárľtvo KM 1790, 8; na ľteroga plécsaj je poglavárľtvo KŠ 1771, 814; ki je gláva vľzega poglavárľtva KŠ 1771, 606; poglavnika bi sze tüdi radiva rěsila od törszkoga poglavársztva AI 1875, kaz. br. 3; Naj znána bode zdaj poglavárľtvi KŠ 1771, 578; gda na nikoj ľzprávi vľze poglavárľtvo KŠ 1771, 522; Doli je ľzlejkao takáj poglavárľtva i obláľzti KŠ 1771, 607 **2. oblast**: Poglavárľtvo je zapovedalo KM 1790, 56

poglavínstvo -a s *vladarstvo*: Ár ľzo vu nyem ľztvorjena vľza poglavínľtva KŠ 1771, 604

poglaviten -tna -o prid. *glaven*: ino z-Dühom poglavitnim okrepi me KOJ 1845, 129

poglaviti -a -o prid. *glaven*: Ár je naľzkori poglavito goľzpodo ľzľü'so KM 1790, 58; Poglavitim ino postenim dobro delnikom SM 1747, 2 **poglavitéjši** -a -e *pomembnejši, važnejši*: Nej ľzte vi vnogo poglavitejľi od nyih KŠ 1771, 20 **nájpglavitéjši** -a -e *najpomembnejši, najvažnejši*: Toga Recljenja nai poglavitejľe Jedro ľzvětoga piľzma SM 1747, 32; kai dare ona od dühovnoga dugovány naj poglavitejľe ľché premislávati TF 1715, 3; Páli krľztsánľzke naj poglavitejse ľzo ľtiri KŠ 1754, 85; Toga nai poglavitejľega recsenya SM 1747, 1; Stere ľzo pa te naj poglavitejse ľztvári KŠ 1754, 94

poglavnik -a m **I. vladar**: Poglavník ľzveita obláľzti neima SM 1747; Szrbszki poglavnik, Obránovics Milán sze o'zeno AI 1875, br. 1, 2; Sztáva Poglavnika i Krála BRM 1823, VIII; Szlovenye nemajoucsi Poglavnika KAJ 1848, VII; ono poszlaniksztvo, stero od poglavnika dugovány vözravna AI 1875, 2; Szrbszki i Csarnegore poglavnika bi sze rěsila AI 1875, 3; znáte, ka poglavniczke poganľzki goľzpodüjo nad nyimi KŠ 1771, 66; Za mir

szkrblivi poglavniki Europe vszaki poszlo AI 1875, kaz. br. 3; pomáganye dobijo od Szrbie i od Csarnegove poglavnikov AI 1875, 3; Ar neimamo mi boine nego proti poglavnikom SM 1747, 26; nego prouti poglavnikom KŠ 1754, 105; Opominaj je, naj poglavnikom podlo'zni bodo KŠ 1771, 660; I pred poglavnike pelani bodete KŠ 1771, 32; Szvejta poglavnike, Od'zené kraj od nájz BKM 1789, 18; znikak'jim tálom [zi nej náj mén]a med poglavniki Júde KŠ 1771, 7; pren. Da oh poglavnik 'zitka! Gda pride Soudba [zkrádnyá BKM 1789, 8; Ocsó vekvecsnoqa, Mirá poglavnika BKM 1789, 17 2. *poglavár*: Gda bi pa on eta nyim gúcsao, ovo eden poglavnik pridoucsi molo ga je KŠ 1771, 29; I pridoucsi Jezus vu hi'zo toga poglavnika KŠ 1771, 30; [ze zavrcí] od [ztarí]i, i popou'zki poglavnikov KŠ 1754, 111; nego [zo ga escse za vragouv náj véksega poglavnika zváli KŠ 1754, 10b; [zo pravili, vu vraz]zem poglavniki mecse vó vragé KŠ 1771, 31; Vu hintóvi szedécsó goszpodo je za poglavnike dr'zao KAJ 1870, 117 3. *oblastnik*: Ár [zo Poglavniczke nej na [ztráj]h tim dobro csinécsim KŠ 1754, 34

pogléd -a m **I. vid.** Čiténya mam pét. Náj mre: pogléd BJ 1886, 40; ino kaibi [zleipi pogléd vzéli SM 1747, 11 2. *dejavnost organa vida*: Bio je pa pogléd nyegov, liki bli'zjk KŠ 1771, 97; Od v'zega hüdoga pogléda [ze varte KŠ 1771, 623; Oni szo tak osztroga pogléda KOJ 1845, 113; Kotera i'ztina pogléd májo modrou'zti KOJ 1845, 60; Li za eden hüdi pogléd na hüdo BKM 1789, 439; zná pogléd szvoj z-vüpanyem kúmesz vr'zti KAJ 1848, III; Margéce szlédnyi pogléd mo'zá vidécsi vgaszno AI 1875, kaz. br. 9; Ferkec je potom eden poglád vergao na Jôžeka BJ 1886, 6; Ár on vsze vlejpom rédi, Moudro ravna vpoglédi BKM 1789, 16; Sz-[zrczom, [z]poglédom KŠ 1754, 37

poglédati -am dov. *pogledati*: Pogled name, Go[]zpon SM 1747, 90; Poglédajte vi zdaj mene BKM 1789, 68; Bog poglei na nájz SM 1747, 86; Szmrť je hüdim, 'sitek dobrim, poglej ednoga v'sivanya, kak je rázlocsni konecz KM 1783, 63; Poglej Ocsa na Kri[]ztu[]a SŠ 1796, 43

poglédnoti -em dov. **I. *pogledati, ozreti se***: Tekinteni; poglédnoti, prestimati KOJ 1833, 175; okouli [zébe poglédne KŠ 1754; Pogledni na me SM 1747, 94; Razmita, poglenta méné SIZ 1807, 46; nai on [zám okouli [zébe poglédne TF 1715, 43; Drúgocs, nai on [zám okoli [zébe poglédne SM 1747, 42; Bog je pogledno v'zéh SM 1747, 4; on je tiszto z-negrbanim cselom pogledno KOJ 1845, 7 2. *ogledati si kaj,*

szpoznati: nyivo [zam kúpo i potrejbno mi je vó idti, i poglédnoti jo KŠ 1771, 220; i nej v'jako vóro mogao poglédnoti za [zvojimi hlápcezi KM 1790, 74; csi pred[]zé denes, pa poglédnes ete, i prve pe[]zmi BKM 1789, 4b; ár je znáo, ká je pazlivi pojbits, ki rad vsze dobro poglédne i zvedáva KAJ 1870, 115; Od Csloveka, steroga poglédnemo na nyegovo vreime SM 1747, 35; i erkao je meni: pogledni, ne vcsini toga KŠ 1754, 150; vr'zi vó prvo trám zoká tvojeqa i teda pogledni KŠ 1771, 21; i poglednimo to zgojeno rejcs KŠ 1771, 168; Pogledmo ka nám je k'zitki, Boug dao BKM 1789, 31; Hodmo vBetlehem, Poglednimo Kri[]zstusa vnyem BKM 1789, 22; Ercsé nyima: hodta i poglednita KŠ 1771, 267; Poglednite me[]zto groba, Vu kom le za te[]jlo nyega BKM 1789, 97; Ete je pisanye pogledno BJ 1886, 5; i, geto je v'zqa okouli pogledno KŠ 1771, 137; zadovolscsinov bom(o) nazháj poglednoli na eto pot AI 1875, kaz. br. 1; ár je potrejbno naj poglédneva brate na[]e KŠ 1771, 390; Naj poglédne tvo teskoucsó BKM 1789, 15 3. *obiskati*: [z]kim val'z (csi na[]zkori pride) poglédnem KŠ 1771, 698 **poglédnoti se** -em se *ozreti se*: Pogledni [ze za nemocsnoga, Ino krkoga SŠ 1796, 165 **poglédnovši** -a -e *ko je pogledal*: I okouli poglednov[]i [ze nyé, ercsé tomi csloveki KŠ 1771, 183; ki poleg szvoje pa[]ztrér[]zke dúzno[]zti poglednovsi te Szloven[]zke Gmaine BRM 1823, I

poglejüvati -űjem nedov. *pogledovati*: mlado'z-nec tak veszélo poglejüvo to szvojo szneho AIP 1876, br. 9, 4

poglihati -am dov. *pomiriti*: Püspecke szo denok z-lejpm poglihali ocsó z-szvojjm szinom KOJ 1848, 38 **poglihati se** -am se *pomiriti se*: Rad bi sze poglihao z-Czaszarom KOJ 1848, 99

pogloböciti se -im se dov. *poglobiti se*: notri vrézanye má, kama sze teva dvá prsztana poglobocsita AIP 1876, br. 9, 6

pognäti -ženém dov. *pognati, povzročiti, da kdo pride v določeno stanje*: goszpoudje, steri szo szvoje kmete po szili na lutheransztvo pognali, preminoli KOJ 1914, 136

pognojiti -im dov. *pognojjiti*: je prvle zemlou zourao tvoj ocsa, pognojo je KM 1790, 30 **pognöjeni** -a -o *pognojen*: I na v'zako trétye leto [zo v'ze nyegove nyive bilé pognojene KM 1790, 68

pògodba -e ž **I. *pogodba***: Alku; pogodba KOJ 1833, 150; Ovi Avarci pa, ki szo sze tój pogodbi nej steli podati KOJ 1848, 6; bi rávno telko mlájsov gorivzéli z-táksov pogodbov KOJ 1833, XVI; da sze za vogerszkoga Krála

okoróna pod táksov pogodbov KOJ 1848, 20; nego 2. poulek negdasnyih pogodb koróna vogerszka szlisi Ferdinándi KOJ 1848, 7 2. *pogajanje*: Escse v-tisztom, 1866-tom leti v jeszén sze pogodba zacsnola AIP 1876, br. 2, 2; Szamo ka hercegovinanci tó právjijo, ka sze znikim pa vnikso pogodbo nepisztijjo AI 1875, kaz. br. 3; poszlanika poszlo, ka bi eti poszlavci pogodbov zburkanyi konec vrgli AI 1875, kaz. br. 3

pogodbáva -e ž *pogajanje*: Pogodbáva med nasega i med Ausztrie sztrána miniszterija itak je nê dokoncsana AIP 1876, br. 5, 1

pogodbávanye -a s *pogajanje*: je lüsztvó csakalo, zkáksim nászhajom sze v-Becsi pogodbávanye dokoncsa AIP 1876, br. 6, 2

pogodbávati se -am se nedov. *pogajati se*: Zdaj sze törki pogodbávajó AIP 1876, br. 4, 3

pogòdbeni -a -o prid. *pogojen*: Pogodbeni: ha hógyha KOJ 1833, 112; Pogodbeni (fòltételezòk): ha AIN 1876, 66

pogodbénje -a s *pogajanje*: Po krátkom vrèmeni sze prevr'ze, sz-káksim názhajom sze pogodbénye dokoncsalo AI 1875, br. 1, 2

pogòdbeno prisl. *pogojno*: Geto kaj pogodbeno, i z-negvisnim dokoncsanyom kaj zgovárjamo KOJ 1833, 141

pogoditi -im dov. *dati, obljubiti*: Ti me pomágas, vodis, Zvelicsanye pogodís BRM 1823, 367

pogoditi se tudi pogouditi se -im se *pogoditi se, dogovoriti se*: Eggyezni; zjediniti KOJ 1833, 154; Atilovi szinovje szo sze za osovino nej mogli pogoditi KOJ 1848, 5; Bethlen 'selej sze z-Czaszarom pogoditi KOJ 1848, 92; Z-prájszkim Králom sze lehko pogodi KOJ 1848, 116; Pogoudo [ze je pa zdelavczmi na dén za eden 'zukavec KŠ 1771, 64; i pogoudili [zo [ze 'znyim KŠ 1771, 245; Teda sz z-tòrszkim Czaszarom tak sze pogoudili KOJ 1848, 78; Etaksi hip szo szi navkúpe koszitvo pogoudili KOJ 1914, 152 **pogòjeni** -a -o *dogovorjen*: Csi bi dneszvütro niki vrlí skolnik za pogojeno plácsó soulo dr'sao KOJ 1845, 17; da je szkoupi Czaszar szpogojenih 100 jezér zlátov plácsati odlásao KOJ 1848, 67

pògor -a m *požar*: Pogor KAJ 1848, IX; Mrmras neverno v-pogori BRM 1823, 133; Bòga bantüjes v-pogori KAJ 1848, 36

pogorélec -lca tudi pogorévec -vca m *pogorelec*: Csi bi trebło z-vu'sgánoga hrama kaj vónosziti, pogorelci poulek kvára nej trbej escse véksega csiniti KOJ 1845, 105; Pogorévci szo od Haynald érseka 5000 rainskih dobili na pomòcs AI 1875, kaz. br. 8

pogorénc -nca m *pogorelec*: Csiglih eti kastigani bodo, sztém pogoréncom nede pomágano AI 1875, br. 1, 8

pogorèti -ím dov. *pogoreti, zgorèti*: Ár pride té dén, gda ve[ž [zvetli [zvejt, od ognya pogori BKM 1789, 436; Rába je pogorejla SIZ 1807, 15 **pogorèni** -a -o *pogorel*: pogorene vészí sze more lidim gorizozidati AIP 1876, br. 6, 3

pogorišče -a s *pogorišče*: gde nájde szama pogorisca KOJ 1848, 37

pogóstom prisl. *pogosto*: Naprstnjek rasté pogostom v logáj AI 1878, 50

pogóstoma in pogóustoma prisl. *pogosto*: Kamelija rasté pogostoma po našem poli AI 1878, 50; Csedenkmet gosztsenyá pogoustoma nenaprávla KOJ 1845, 33; Nyim je Maria tak drága i lüblena bila, da szo jo pogoustoma obiszkávali KOJ 1914, 106

pogovárjanje -a s *dogovarjanje, razpravljanje*: Bélo II. nagne, da on sztálise i Réde vu Arad na pogovárjanye vküppozové KOJ 1848, 27; palatin, steri je lutheráne vküp pobéao vu meszto Zsolno na pogovárjanya KOJ 1914, 125

pogràbiti -im dov. *prisvojiti si, odvzeti*: Zoltáno(va) malolejtnoszt sze nyim je zdejla za pravi csasz nyou nazáj pogràbiti KOJ 1848, 8; Z etaksov csalárnosztjov je türk Búdino pogràbo KOJ 1848, 81; ino vsze, ka szo od nyega pogràbili, nazájvzeme KOJ 1848, 64 **pogràbivši** -a -e *ko je odvezel, izropal*: po gornjoj Vogriji vsze pogràbivsi, vu Morávijo setüvao KOJ 1848, 93 **pogràbleni** -a -o *prisvojen, odzet*: je pogràbleni ocsinszki kints mejla KOJ 1848, 39; bogásztvo nyihovo pogràbleno KOJ 1848, 96; ino naj pápinszkim Cerkvam i Popom po szili pogràblene funduse nazájpusztijjo KOJ 1845, 67; ino negda pogràblena nazáj prisvojiti KOJ 1848, 70

pograbláti -gràblam dov. *pogràbiti*: Vertinya po'zenyaj i pograbláj krmo AIN 1876, 30

pográžanje -a s *potapljanje*: Ka pa znamenüje tou vodou pográzanye KŠ 1754, 191

pográžati -am nedov. *potapljati*: Mámo tri vodé, med tejsi v ednoj bomo nouve gosztácese pográsali KOJ 1914, 137 **pográžati se** -am se *pogrezati se, potapljati se*: szláp sze je zd'ro, steri je na vodi veliko válovje pobüdo, tak da sze je csún pográzao KAJ 1870, 165; i napunili [zo obej ládji tak, da bi [ze pográzale KŠ 1771, 179; pren. V-pokvarjenoszt Düsno sze je nesztanoma pográzao KAJ 1848, 69

pogrozéč se -a se -e se prid. *grozeč*: Ali Napoleona szvojega tészta poszmeháva

z-szvojev fancsosztjov sze nyemi pogrozécs
KOJ 1848, 120

pogroziti -ím dov. *pogrezniti, potopiti*: Toga ..
moremo ga vu kak[^lté vodou pogroziti KŠ 1754,
188; V kakso prepaszt pogrozis ti Odürjávca
ti presztajócsi KAJ 1848, 87; Nálz ne pogrozi
[zvejta poglavnik BKM 1789, 320; Naj [zi [ze
grozi, Nálz nepogrozi Svêta poglavnik BRM
1823, 155; Naj [zi [ze grozi, Nálz nepogrozi
Svêta poglavnik KAJ 1848, 165; po'zelejnya,
[tera pogrozijo lidi vpogibelno[zt KŠ 1771, 642

pogübléjnje -a tudi pogüblenjé -á s *poguba, uničenje*: zakaj je toga mazala eto pogüblejnje
KŠ 1771, 146; Pogüblenyá Boug ár nyihov ti nej
[zi BKM 1789, 203; na pogüblenyá KOJ 1848, 7; Ár
szo mi brezi zroka mre'ze vrgli k pogüblényi
TA 1848, 27; [teri [zo dáni na pogüblenyé KŠ
1754, 55; Pre Jeru'zálem[zkim pogüblejnem
KŠ 1771, 143; Pogüblénya szo vu nyem TA 1848,
43

pogücati se -ím se dov. *pogovoriti se, dogovoriti se*:
Dvá szposzvádjeniva pispeka szta sze za
ravnansztva volo pogucsala KOJ 1914, 104

pohájac -a m *potepuh, postopač*: Ne szlobodno
brezi vértovoga znányá pohájacse kszebi
pücsati AIP 1876, br. 1, 3

pohájanje -a s *obisk*: nemskoga országa
caszar vu Talianszko pôtovsi na pohájanye
talianszkoga krála AI 1875, br. 1, 2

pohájati -am nedov. **1.** *izvirati, prihajati iz česa*:
zrok ete [zlepof[zt i zRoditelov pohája TF 1715, 4
2. *obiskovati*: Gda bi vido Pápo cérkve pohájati
KOJ 1845, 81; kerščenik božo slúžbo pohája BJ
1886, 20; ruszki caszar vu Ems kopalinyi bio, i
tam ga pohájo nemski caszar AIP 1876, br. 7, 2 **3.**
prehajati na koga: Milo[zt Tvoja me pohája
BRM 1823, 198; Tvoja miloscsa k-etomi, Naj na
méne pohája BRM 1823, 35 **pohajajúči** -a -e **1.**
izvirajoč, prihajajoč: Szvoje greihe zprávoga
[zerczá pohajajouc[im [zpouvedom vadlúvati
TF 1715, 35 **2.** *obiskujoč*: Szily, püspek szvoje
fare pohajajoucsi KOJ 1914, 153 **pohájani** -a -o
obiskan: Zlo'zba vu Szegedi je od vno[gi lüdi
pohájana AIP 1876, br. 9, 1

pohasnénje -a s *uporaba*: Lajos II. vecs
pohasnénje za pohasznejnye katanov, kak szamo
26 jezér KOJ 1848, 73

pohásniti -ím dov. *uporabiti, izkoristiti*:
Használni; pohasznti KOJ 1833, 159; indi pa
protesztantje májo mésnike pohasznti KOJ
1914, 148; pohaszni moje trüde KOJ 1833, VI; Vu
obrácšanyi szam pohaszno deacske recsi na
polestsánye vucsitelov KOJ 1833, V **pohásniviš**
-a -e *uporablajoč*: po vszákóm módusi, ino

vrejmeni szamo to trétyo persóno pohaszntivsi
KOJ 1833, 99

pohèrbati -am dov. *podedovati*: jaz bi pa te za
vama poherbao vsze vájne pêneze AIP 1876, br.
11, 4

pohidóuč tudi pohitóč prisl. *mimogrede*: je
Paveo v Greski or[žág idoucsi pohidoucs
Krete záton KŠ 1771, 654; Nyegove vojszke pri
nyój doszta na pohitocs szem vzetih KOJ 1848,
119

pohižovajúči -a -e prid. *hodeč od hiše do hiše*:
szta dvá malobole zevcseniva solara po fari
pohi'sovajouc i popevajouc kajtou tüdi
naproszila KOJ 1845, 10

pohoditi -hòdim dov. *obiskati*: Pokedob pa nebi
mogao Arno szam gousztokrát Szlovene
pohoditi KOJ 1914, 98; pokrejpi me ino pohodi
[z-tvojom miloscsom KM 1783, 145; Roditelje bi
szvojo deczo vcsászi pohodili KOJ 1833, XVI;
Dónok, ka [ze do[ztája Titu[^a, je i z-Krete
Pavla pohodo KŠ 1771, 655; pren. [zmlenoszt,
[terom [zi nász pohodo zviszine KM 1783, 32

pohrániti -ím dov. **1.** *pokopati*: Pohrániti me
dopü[ztí BKM 1789, 429; Pohrániti me dopü[ztí
SŠ 1796, 159 **2.** *ohraniti*: V-nébi ga z-mirom
pohráni BRM 1823, 275; Z-dobròtov [zi me
ti pohránio BRM 1823, 432 **pohrániti se** -ím se
biti pokopan: Záto [ze ne placsmo, c[í [ze [to
pohráni BKM 1789, 406; Záto [ze ne placsmo, c[í
[ze [to pohráni SŠ 1796, 57; i csi mejrémo, v-ete
zemlò sze pohránimo KAJ 1870, 162 **pohránjeni**
-a -o *pokopan*: vtepen, blaten, pohranyen
KAJ 1870, 171

pohújštiti -ím dov. *nahujskati*: Törke na nyega
pohújsti KOJ 1848, 66

pohúšanje -a s *pohujšanje*: Kri[ztus dvouje
pohú[šanye odvrcsüje KŠ 1771, 318

pohúšati se tudi pohújšati se -am se dov.
pohujšati se: V-toj veri [ze nepohüsam BRM
1823, 316; Teda sze more varvati, da sze Boug
nezbantüje, i bli'snik nepohüjsa KOJ 1845, 31

pohvála -e ž *pohvala*: nyihova pohvála bode
nám náj szlájsi nájem KOJ 1845, 17; glávo szo
Törci z-pohválov Cszazari priposztlali KOJ
1848, 84; naj bode fárnikom vucsiteo, da ga
vsze pohvále vrejdnoga bode cenilo KOJ 1845,
4

pohváliti -ím dov. *pohvaliti*: Szám Luther
szpomina i pohváli Sz. Benedeka KOJ 1845,
77; Dühovnik pohválijo nyou KOJ 1845, 92;
I pohválo je go[lpoud toga nepravicšnoga
Safara KŠ 1771, 225; i vnogo-krát ga je pohválo
KM 1790, 48; za volo velike vöre jo je pohválo
KM 1796, 102

poiskati -iščem tudi pojiskati -jiščem dov. *poiskati*: i poiscsi to hüdo TA 1848, 9; ki jo gori more nájditi, naj jo pojiscse SIZ 1807, 30; Poi|zkaó |zi je protye KM 1790, 76; Kaj |zi nász poj|zko BKM 1789, 11 **poískani** -a -o *poiskan*: Rákoci Ferencz, od törskoga czaszara poiskzani, csésé zaküriti KOJ 1848, 108

poíštvo -a s *premoženje, imetje*: vu méri je poistvo nyegovo KŠ 1771, 207; i raztrgávanye poíftva va|ega |zte zrado|ztyov pretrepeli KŠ 1771, 690; Záto |zo roditelje nyej vö dáli niki táo z-|zvojega poíftva KM 1790, 86; porácsam ti mojo düso, tejlo, i vsze poijftvo KM 1783, 223; Lübi |szvéto híftvo, Kak tvoje poíftvo BKM 1789, 183; ár je níkoga nyegov 'zitek nej vtom, kaj obiljáva zpoistvom KŠ 1771, 211; zevszim genlivim poistvom v-Erdélszko preszelíti KOJ 1848, 81; I blagoszlovo ga je Bôg z-velikim poistvom KAJ 1870, 54; I ládanya i poíftva |zo odávali KŠ 1771, 347

pojás -a m *pas*: Cingulum Pojájz KMS 1780, A8b; Bojdi nyemi, kak gvant i liki pojász TA 1848, 93; I pridoucsi knám vzeme pojájz Pavlov KŠ 1771, 408; i opájzanoga pod prlzami zlátim pojájzom KŠ 1771, 768

pojbár -a m *deček, fant*: Niki pojbár, ki je gezdo KM 1790, 18; eden gingav pojbár KAJ 1870, 88; Pelali |zo pa toga pojbára 'zivoga KŠ 1771, 404; Bôg nedáj! prido pojbárje KAJ 1870, 79

pojbarec -a m *deček, fant*: Zbéráj szi pojbarec, nôte KAJ 1870, 141; Pojbarec je 'ze ôzdalecs vido te vítéze KAJ 1870, 148

pojbec -a m *deček, fantek*: pa gvüso domá osztáne pri szvojem málom pojbeci AI 1875, kaz. br. 7

pójbič -a m *deček, fant*: i ozdrávlén je te poibics od tilzte võre KŠ 1771, 57; je eti eden pojbiics KŠ 1771, 282; Tou |zi je dáó raztolmacsiti te pojbiics KM 1790, 22; Pojbič je só KAJ 1870; Sztarec je etak oberkao pojbiicsa KAJ 1870, 8; sztojécsiva z-ednim lejpim pojbiicsom KOJ 1848, 54; dvá pojbiicsa razscsej|zala KM 1796, 77

pojbiček -a m *deček, fantek*: Rad bi bli'ze sztópo k-gnêzdi pojbiicsok KAJ 1870, 15

pojđouč prisl. *grede, spotoma*: k-nyim pojđoucs z-szebom psza nevzemi KOJ 1845, 25; Kvára pojđoucs nevesini KOJ 1845, 2; rúszka vojszka pojđoucs vsza meszta po'sgála KOJ 1848, 119

pójep pòjeba m *deček, fant*: A fiucska, pojep AIN 1876, 14; Jaj pojebi, jaj! KAJ 1870, 8; záto nyim pojebje gnêzada dolilücsajo KAJ 1870, 20; Krédi je z-szvojimi pojebmi KAJ 1870, 74

pojèsti -jéjm dov. *pojèsti*: i erja nyihova pojèj me|zou va|e KŠ 1771, 752; Doszta sztvári pojèj

drüge sztvaré szvojega szpòla KAJ 1870, 10; ali ga ti mládi orlj pojejjo KŠ 1754, 32; ki sze med pleve mejsa, ga szvinyé pojejo KOJ 1845, 6; |stero vinicske |zo oni pojeli KŠ 1754, 4a; pren. pobo'zno|zt hi'ze tvoje me je pojejla KŠ 1771, 269

pojókati se -am se dov. *razjokati se*: Da nezvrácsi mené drügo v-'zaloszti, Kak csi sze szkrivomá znam pojókati AI 1875, br. 2, 8

pójti pójdem nedov. *iti*: Já|z pak noter hocsem poiti vu tvoio hiso ABC 1725, A7b; csi |to |csésé za menom pojti KŠ 1771, 55; gda de mi na |ztrასni racsun pojdti KM 1783, 80; Teda lidjé Pouleg roda pojti morejo BKM 1789, 28; bomo mogli, Vu |szvem vrejmeni na |zmrт pojti SŠ 1796, 15; od etecz med pogane pojdem KŠ 1771, 398; Gori |ztánem, i pojdem k-mojemi Oc|i KM 1783, 133; Vu nebe|zki or|zág pojdes SŠ 1796, 160; I, kikoli ne bo no|zso kri'z |szvoj i pojde za menov KŠ 1771, 220; I |szrczé boleznó|zt, na nyega ne pójde SIZ 1807, 50; Ké nemertücsivo|zt poide BRM 1823, 12; On pojde z-tebom KOJ 1845, 45; Sto poide na goro Goszpodna TA 1848, 18; Da v-nébo z-Kri|ztusom pojdeté SŠ 1796, 74; Ti pa|ztérje gori |stánov|i ino pojdo BKM 1789, 30; V vraj'zo zmo'zno|zt vekivecsno oni pojdejo BKM 1789, 46; sztanovniczke zevszim szvojim blágom ali pojdo z-vojszkov KOJ 1848, 119; naj pojdo zmenom KŠ 1771, 525; On pa je erkao: poj KŠ 1771, 49; Nó 'se lübléni poj na |ztán KM 1783, 252; Pojdi kmeni, poj' ne be|z|i BKM 1789, 235; Pojdi düsa ve|zélo kraj SŠ 1796, 154; szám pa na lejvo pojdi KOJ 1845, 28; Poj, oblécsi gori eto nosnyo KAJ 1870, 84; Sztante gori, pojdmó KŠ 1771, 90; Pojdimó noter z-pa|ztérmi BKM 1789, 31; Pojdmó ga |l|zkat BKM 1789, 58; Preklécz|i Ocza mega poite tá od mene SM 1747, 84; Záto pojte v|zi pred nyega KŠ 1754, 266; Pojdté, poglednite csloveka KŠ 1771, 276; pojte blago|zlovleni Ocsé mojega KŠ 1771, 86; escse vGalileo pojte BKM 1789, 97; Pojdté decza, poszlühsajte mené TA 1848, 26; Pojdté 'ze mermo nika KAJ 1870, 65; Idem na pout ve|zél, na |stero |zjam poj|ó SŠ 1796, 59; I já|z |zjam 'se na pout pojsoo SŠ 1796, 152; Daleko |zjam pojsla SŠ 1796, 147; názdrt |zo pojsl| KM 1796, 106; gda szo drügi v pekél poisl| TA 1848, 22

pokamenüvati -üjem dov. *s kamenjem ubiti*: i k-|zmrт| |zo ga pokamenüvali KM 1796, 122

pókanje -a s *pokanje*: V bližini začüjemo neprestano pokanje AI 1878, 3

pokápanje -a s *pokopavanje, pokop, pogreb*: Obedvé hi'ze szta za volo szkrblénya pokápanya edno nazavüpsztvo zébrale AIP

1876, br. 2, 1; Cslovek je tákse lidi miszlo viditi, ki sze k-pokápányi szprávlajo AIP 1876, br. 10, 1; naprej je prisla mazat moje tejlo na pokápánye KŠ 1771, 146; vám na pokápánye KOJ 1833, XI; 600 ji na nas kraj prislo na pokápánye AIP 1876, br. 2, 3

pokápati -am nedov. *pokopavati*: niháj te mrtve pokápati ľzvoje mrtve KŠ 1771, 201; 7. Mrtve pokápati KMK 1780, 97; Tak 'zalosztno zvonijo, pokápajo AIP 1876, br. 4, 6; i nej ga bilô, ki bi pokápao TA 1848, 65 **pokápani** -a -o *pokopan*: Gde de v-krvi sztao, pokápan Eden ország szpotrt AIP 1876, br. 6, 2

pokáranje -a s *opomin, graja*: teda prineľzi me po Pokáraný Dúha tvojeja, vu Réd Pokoure ino Vöre SM 1747, 53

pokáráti -am dov. *opomniti, pograjati*: Szidni pokáráti KOJ 1833, 173; Pirongatni; pokáráti KOJ 1833, 169; Herodesa sze nesztrásis – bár Krála pokáráti KOJ 1845, 126; Ali jazs te pokáram TA 1848, 41; i mené vu tvojoj ľzrditoľzti pokáras KŠ 1754, 231; za kákse falinge volo opomené, i pokára KM 1790, 90; csi ga ne pokáramo KŠ 1754, 39; i obrnenýá tvoja naj te pokárajó KŠ 1754, 75; ino ne pokárai mené vu tvoioi prechlivoszti ABC 1725, A8a; vu tvoioi ľzerditoľzti ne pokáraiga SM 1747, 63; idi ino ga pokáraj KŠ 1754, 58; idi ino ga pokáraj KŠ 1771, 59; Pokárao szí pogane TA 1848, 7; ali záto je Jezus pokárao Petra KM 1790, 106 **pokáráti se** -am se *opomniti se, pograjati se*: pokárao bi sze od vľzej KŠ 1771, 519 **pokáráni** -a -o *opomnjen, pograjan*: ali csi je za káksega detinľzkoga bina pokáráni KM 1790, 56; i za toga volo je taki pokárana od Angyela KM 1796, 17

pokaštiganje -a s *kazen, kaznovanje*: Z-kem podarúvanye, pokastiganye, na eto pitanye KOJ 1833, 129; je znao z-pripravnim pokastiganyom flissati KOJ 1848, 108

pokaštigati -am dov. *kaznovati*: On vľz pokaštiga BKM 1789, 12; Bôg pokastiga nebôgatno csér AIN 1876, 24; csi ga ne pokaštigamo KŠ 1754, 39; Roditelje pokaštigajo lagojo deco BJ 1886, 44; me preosztro nepokastigaj KOJ 1833, VI; naj ľze to lagoje dejte za tou mocsno pokaštiga KM 1790, 52; Ali Boug jo je ľztej m pokaštigao KM 1796, 61 **pokaštigani** -a -o *kaznovan*: Pokaštigana nešče biti AI 1878, 9; Ovi vküppriszesniczke szo pa z-szmrtjom pokastigani KOJ 1848, 96; ki szo hamicсно priszego dáli i szo za tó pokastigani bili AIP 1876, br. 3, 2

pókati -am nedov. *pokati*: Hasadni; kálti, pokati KOJ 1833, 159; Jáko ľübléni je vu stanici, gda pôka vdobroj vóli BJ 1886, 8; ali z-bicsom

nepokaj po váraši KOJ 1845, 28 **pókati se** tudi pókati se -am se *dobivati razpoke, špranje*: Poukajo ľze pecsine KM 1783, 241; Kaménye ľze je pokalo BKM 1789, 46; i pecsine ľzo ľze pokale KŠ 1771, 96; Poukajte ľze kaménye BKM 1789, 86; pren. Z-popovjá sze lisztje i cvetje pôka KAJ 1870, 16

pokázanje -a s *pokazanje*: Za volo pokázanya dobro prikermleni konyôv sze obdr'záva derk AIP 1876, br. 7, 7; Steroga je poľztavo Boug na pokázanye praviczte KŠ 1754, 136; Po pokázanyi krivi vucsitelov KŠ 1771, 596; ete je Amurát z-pokázanyom tisztoga liszta KOJ 1848, 57

pokázati -kázem dov. *pokazati*: Za gvúšno pa nise se nemre pokázati, gde jé KŠ 1754, 144; Czio nyegovoga piľzanya je pokázati, kaj je Kriľztus KŠ 1771, 3 (B2a); nej znáo protivnoga návuka pokázati KOJ 1845, 79; Potom nyemi je šteo pregrešnice pokázati BJ 1886, 5; i jaľz ti poká'zem zdejl moji vóro KŠ 1754, 79; poká'zem ti ľzoudbo te velike kurve KŠ 1771, 796; Ali dönok ti ocsiveľjno poká'sem, ka je tou ogen KM 1790, 38; ľtero znamejnye nám poká'zes KŠ 1771, 269; 'Zeľejmo pa, da vľz edenvľzáki poká'ze to iľzto ľzkrblivoľzt KŠ 1771, 680; Skolnik vszákomi vucseniki kraj poká'se KOJ 1845, 7; Trétji razlocsek poká'ze, ka toliko zadene AI 1875, kaz. br. 6; očivesno poká'ze, ka se včíti nešče BJ 1886, 5; Tou nam poká'lejo ete recľi TF 1715, 44; Poti tvoje poká'zi meni KŠ 1754, 157; poká'zi mi vóro tvojo KŠ 1771, 749; Poká'zi mocus dejve roľzťva BKM 1789, 3; Poká'ľte mi dácsni pejnez KŠ 1771, 73; Dabi nám pokázao KŠ 1754, 110; Da bi pokázao bogáľztvo miloľcse KŠ 1771, 576; bi pri vcseney nyim v-knige pokázali KOJ 1845, 10; Naj poká'ze dela KŠ 1771, 750; naj naľfo vóro poká'zemo KŠ 1754, 83; ľzem moudus pokázao KŠ 1754, 7a; Vľza ľzam vám pokázao KŠ 1771, 406; ľteroga je ľzám Kriľztus pokázao KŠ 1754, 7a; I tou erkoucsi pokázao nyim je roké KŠ 1771, 333; Ár je Boug knám pokázao, Szvojo drágo miloľcso BKM 1789, 10; Mati je nyemi pokázala, ka ľzo premínyávanya bilá KM 1790, 22; potom dzenenýe 'zitka konca pokázalo AI 1875, kaz. br. 8 **pokázati se** -kázem se *pokazati se*: idi poká'zi ľze popi KŠ 1771, 24; idite i poká'ľte ľze popom KŠ 1771, 228 **pokazajúči** -a -e *kažoč*: sziná Jószeľa na szvojih nárocsaj pokázajoucsa KOJ 1848, 109; i kváre prázne vöre mocsno pokázajoucs odvrcsati KOJ 1845, 13 **pokázani** -a -o *pokazan*: pouleg forme, ľtera ti je na gori pokázana KŠ 1771, 683; mo'zá od Bogá pokázanoga med vami KŠ 1771, 346; pred

to pokázano rejcs sze vszigidár dejva imenik KOJ 1833, 119

pokéidob tudi pokéidob tudi pokéhdob vez. *ker*: Pokeidob [ze mi Vrag grozi, Jesus na pomoc pridi mi SM 1747, 68; Pokedób sze zná vogrszki Jezik z-vnougimi Grammatikami hváiliti KOJ 1833, IIII; Pokehód, da szo v-ti dáni Formaj i Mustraj niki rejtki szpadáji nej nazvejsceni, potrejbno je KOJ 1833, 81; Pokedob je szám Taksony voják bio KOJ 1848, 9; Pokedob edno dugoványe kak právda sze dogotovi AI 1875, kaz. br. 3

pokláčiti -kláčim dov. *potlačiti, zmanjšati*: Knám [ze povrné, pokláči na[fe jálnojzti KŠ 1754, 134 **pokláčeni** -a -o *potlačen, uničen*: te bi sze naj oprvim te pokláčeni Polszkiország o'zivo AIP 1876, br. 12, 3

pokládati -am nedov. *imeti za kaj*: kágda[ze mámo mi od na[fi[h greihov preljzrasiti, ino nyé za velike ino nezgovorne pokládati TF 1715, 41

poklánjanje -a s *pozdrav, pozdravljanje*: kaj lübite poklányanye na placzáj KŠ 1771, 209; I lübijó I poklányanya na placzáj KŠ 1771, 76

poklánjati se -klánjam se nedov. *pozdravljati*: I zácsali [zo [ze nyemi poklanyati KŠ 1771, 152; Ovo csüjem vá[z, da [ze z-lejpimi recsmi poklányate SIZ 1807, 21; i nikomi [ze na pouti ne poklányajte KŠ 1771, 202; I, csi bodete [ze poklanyali [zamo va[im bratom KŠ 1771, 17

pokláti -kólem dov. *zaklati, ubiti*: Szlobodno je [ztvár na ha[zkzi poklati BRM 1823, 408 **pokláni** -a -o *ubit*: Vnogo lüdi je pokláno na obadvá sztrána AIP 1876, br. 10, 2

poklèkati -am nedov. *poklekati*: poklekali bodo pred nyim vszi le'zècsi vu práhi TA 1848, 18

poklèknoti -em dov. *pokleknüti*: I poklekno je na koulina [zvoja KŠ 1771, 406; ino je pokleknola pred nyega KŠ 1771, 116 **poklèknövši** -a -e *ko je pokleknil*: eta v[za tebi dám, csi pokleknov[fi bodes me molo KŠ 1754, 163; cslovik niki pokleknov[fi pred nyim KŠ 1771, 56; i pokleknov[fi molili [zo je KŠ 1771, 7

poklon -a m *pozdrav*: kák[fi bi tuo poklon bio KŠ 1771, 163; Ár ovo, kak je vcsinyen gláfz poklona tvojeja vu moji vühaj KŠ 1771, 164; Predgovor, ki [ztojji zpoklona i zmolitvi KŠ 1771, 590; kak je csüla O'zèbet poklon Márie KŠ 1771, 164; Lejpi poklon vzemi BKM 1789, 17; Po pokloni hválo dáva KŠ 1771, 591

pokloniti se -klönim se dov. *pozdraviti*: Paveo I. [ze pokloni KŠ 1771, 490; ino gda sze oni poklonijo KOJ 1845, 13; odkrij i pokloni sze nyim KOJ 1845, 13; Iduousi pa vhi'zo, poklonte

[ze ji KŠ 1771, 32; komaj je migno zglavöv, gda sze nyemi je ov lepô poklono KAJ 1870, 137; i poklonila [zeje O'zèbeti KŠ 1771, 164; i pribej'zajoucsi poklonili [zo [ze nyemi KŠ 1771, 130; hercegovinanci szo sze sztrejlámi poklonili AIP 1876, br. 1, 5

pòkoj pokoja m *mir*: da nám bo vu tebi pokoi SM 1747, 66; Ár gda bodo pravili: mér i pokoj KŠ 1771, 621; Düsne vej[ztí pokoj KM 1783, 67; nebi vouscsó szvojim delavczom noecnoga pokoja KOJ 1845, 97; Magyarom je tudi melo pokoja niháo KOJ 1848, 9; Da [ze na pokoj dá [zrczé KŠ 1754, 256; obhodi [zúha mej[ztá [lzkajoucsi pokoj KŠ 1771, 208; On vu 'zitki pokoj Zgübi brez tébe KAJ 1848, 4; ino pod nyegovimi perotami vpokoy mogli osztánoti ABC 1725, A7a; Dáj, da vecséva vu pokouji dobimo KŠ 1754, 224; I dopü[ztí da vpokoji, Zadobim te BKM 1789, 393; lüsztvo neosztáne na pokoji KOJ 1848, 11; Z-lèpov nôtov na pokoji KAJ 1870, 137; naj [zpokojom delajoucsi [zvoj lasztivni krüh jejjo KŠ 1771, 630

pokójen -jna -o prid. *miren*: Tam bode od grejha [zrczé pokojno BKM 1789, 80; naj pokojni i tihi 'zitek pelamo KŠ 1771, 636; pokoino nous vezdai dai SM 1747, 66; Ti [zám tiho ino pokojno vcsini pamet moja KŠ 1754, 226; naj i ja[z pokojno dü[lo mám KŠ 1771, 595; pokojno nous nám ti vszejm dáj KM 1783, 225; Na pokojno v-kmicsnom grobi prebivanye SŠ 1796, 56; I znáfajte [ze pokojni biti KŠ 1771, 620 **pokójni** -a -o sam. *pokojni, rajni*: odetoga cajta pokojni kak dobrotnik je poznan AI 1875, kaz. br. 8; da je med nami i med pokójnimi velika meja KOJ 1845, 96

pokójiti -ím nedov. *miriti, pomirjati*: Ár ga rêcs 'zitka pokójí Z-bláženim obeccanyem KAJ 1848, 83; Me krèpi i pokoji Z-vüpanyem milosztí KAJ 1848, 101 **pokójéči** -a -e *pomirjuoč*: Tô pokójécsé vüpanye Nèti KAJ 1848, 266; ár je pokójécsa miloszt tvoja TA 1848, 93; imé tvoje, ár je pokójécsé TA 1848, 43

pokójniti -im dov. *narediti pokojnega*: Ranolder Jánosa je szmrt ete mészec 14. toga pokójnila AI 1875, kaz. br. 8

pokójno prisl. *mirno*: Csi me lübis, li pokójno Trpi BKM 1789, 315

pokójnost -i ž *mir*: I hválo Tebi dávajo, Za najdeno pokójnojzt BRM 1823, 82; temniczo [zmo najslí zaprto vu v[voj pokójnojzti KŠ 1771, 355; Ne [ztojimo vpokójnojzti BKM 1789, 339

pokoléinje tudi pokoléjnje in pokolénje -a s *pokolenje, rod*: Eto pokolejnje nejde vö KŠ

pokorni hi'sniczke, ſteri ſze vüpajo SIZ 1807, 8; Moremo tak pokorni biti opominanyi nasse Domovine KOJ 1833, X; Vi pokorne ovcjzce BKM 1789, 9; vzemi k-tebi pokorne KM 1783, 259 2. *spokoren*: Polzen pokorna SM 1747, 67 **nájpokòrnejši** -a -e *najpokornejši*: Jezus nájpokornejši KM 1783, 40

pokòrnik -a m *spokornik*: Jezus, Nájp vékſji trouſt pokornikov KM 1783, 247; 'Snyim zveszelis pokornike KOJ 1845, 126; tákſi stolci sojo vu ſteri dühovnik pokornike vöpostluša BJ 1886, 19

pokòrno prisl. *pokorno*, *ubogljivo*: jaſz váſz takaiſje pokorno proſzim TF 1715, 6; pokorno, ſzvétu KŠ 1754, 158; i naj cesdno, pokorno bode ponássanye nyegovo SIZ 1807, 9; pokorno, i delavno bi prebivali KOJ 1833, VII

pokòrnost -i ž *pokornost*: Táksa ſzo lübézen, pokornofzt KŠ 1754, 83; gda ſze ſzpuni vaſa pokornofzt KŠ 1771, 545; bogsa je pokornofzt, kak áldov KM 1796, 54; Pokornofzt i podlo'znoſzt k-Bogi BRM 1823, VI; Pokornofzt k-Bogi KAJ 1848, VI; kai ſzi ti zpokornofzti k-tvojemi Oczí vu Teilo priſal SM 1747, 52; Naj ſze vidi, kakse ſzmo pokornofzti KŠ 1754, 174; more obecsati pokornofzt KŠ 1754, 189; Opomina mladéncze na pokornofzt KŠ 1771, 712; Dáj da tvojo pokornofzt Da rad naſzledüjem BKM 1789, 81; Oni ſzo pa hválili nyegovo pokornofzt KM 1790, 58; Zátó náſz tak zové na pokornofzt BRM 1823, 23; paseſi sze erdelszke Szaxonce na pokornoszť prigányati KOJ 1848, 45; V-nyem nahájam nágib na pokornoszť KAJ 1848, 145; da jaſz vu pokornofzti ſitka mojega vmem SM 1747, 49; tak i po pokornofzti ednoga ji vnougo pravicsni polſztáne KŠ 1754, 119; tak i po pokornofzti toga ednoga pravicsni bodo KŠ 1771, 458; Ár ſze sese vpokornoszti, Za nász áldüvati BKM 1789, 11; po právoj pokornofzti KM 1790, 76; Po ſzvojoj pokornofzti Váſz oſzloboditi BRM 1823, 8; kaibi nyé zpokornofztyom za veliko ſtimali TF 1715, 15; zvelikov pokornofztyov poniziví TF 1715, 8; ſz-ſzvojoj pokornofztyov KŠ 1754, 119

pokòrſčina -e ž *pokorſčina*, *ubogljivost*: i brez példé je njegova pokorſčina AI 1878, 8

pokositi -im dov. *povzročiti*, *da kdo umre*: ino Árpáda szmrt pokoszi KOJ 1848, 8; Sto zná koga on pokoszi KAJ 1848, 191 **pokòſeni** -a -o *pokoſen*: Pokosen szam kakti tráva KOJ 1845, 127

pokóura tudi pokóra -e ž *pokora*: Pokora ino Poverenye SM 1747, 36; Ka je pokoura KŠ 1754, 76; IV. Pokoura KMK 1780, 57; Strti: Pokoura

KM 1790, 11; Pokóra i povrnénye BRM 1823, II; Pokóra KAJ 1848, VI; vu Réd te Pokoure SM 1747, 53; nego brezi pokoure KŠ 1754, 17; Geto je Ivan predgao krſzt pokoure KŠ 1771, 383; Vu Pokoure ſzveiſztvi KMK 1780, 18; Pokóre molitev TA 1848, 5; nego nai ſze vſzih kpokori obernéio SM 1747, 9; pokouro včſinio TF 1715, 35; zval na pokoro SM 1747, 67; ſteri pokouro csinijo KŠ 1754, 207; krſztsávam váſz na pokouro KŠ 1771, 10; i právo pokouro bode csinio KMK 1780, 66; Právo pokouro csiniti KM 1783, 302; I pokouro vſzákomí gláſzi BKM 1789, 18; Jeli je dr'sao Dávid pokouro KM 1796, 62; oh da bi mi eto znali, pokouro bi vcsinoli SŠ 1796, 173; I na pokóra szpodobno BRM 1823, 3; má vſzaki dén vu náſz po pokouri vmreiti TF 1715, 33; po vſzak denésnyoi Pokori doli mogel obleicsi SM 1747, 53; Odpíſztis vpokouri obiono KŠ 1754, 254; i veli toga vö vr'zenoga po pokouri nazáj vzéti KŠ 1771, 527; Da nám po právoj pokouri dás KM 1783, 59; Vu právoj pokouri csákajmo Goſzpodna BKM 1789, 20; ſzem ſzlüsbov in zpokourov düſen TF 1715, 21; nego esese ſzprávov pokourov KŠ 1754, 216; sze greh kaksté veliki z-káksov pokourov szpokori KOJ 1845, 121

pokóuročinénje -a s *opravljanje pokore*: je pa vöre, pokouro-cſinejnja nám lejpo példo oſztavo KM 1796, 65; da je Stevana II. na pokourocſinejnje nagno KOJ 1848, 26

pokrádniti se -em se dov. *prikraſti se*, *pritihotapiti se*: Nyih dr'sina szo sze tezasz v-ostarijo na plesz pokrádnili KOJ 1845, 101

pokréipiti tudi pokréjpati in pokrépiti -im dov. *okrepiti*, *utrditi*: ſzebé vu Vöri pokreipiti SM 1747, 1; Gda je ſcsé vu 'zitki pokrépiti KŠ 1771, 756; pokrepis ſzrczé nyihovo KŠ 1754, 181; Teda me ſztvoje milofse pokrepis BKM 1789, 331; Ino náſz on pokrepi SŠ 1796, 129; Pokreipi me SM 1747, 56; moj 'zitek mocno pokrejpi KŠ 1754, 235; vu vszem dobrom me pokrejpi KM 1783, 263; Z-ſzvétim Dühom náſz pokrejpi BKM 1789, 177; dönok pokrèpi me BRM 1823, 52; pokrèpi toga pravicsnoga TA 1848, 6; pokrejpte ſzrczá vaſa KŠ 1771, 753; naj je zravna i pokrepi vu ſzoudbi KŠ 1771, 814; Goſzpod pouđ pokrejpo me je KŠ 1771, 652; Vucsenike, ſtere je pokrejpo KM 1783, 52; I pokrejpo ſzpriſzegom BKM 1789, 251; one je pa pohválo i pokrejpo KOJ 1914, 99; kak zemlo, stero je sztálno pokrèpo TA 1848, 65 **pokréipiti se** tudi pokréjpati se in pokrépiti se -im se *okrepiti se*, *utrditi se*: vu vöri, ſtera ſze pokreipiti more KŠ 1754, 214; dopüſzti ſze meni pokrejpati KMK 1780, 101; i po nyem ſze Vöra

moja pokreipi SM 1747, 49; da [ze moja beté'zna pamet pokrepi KŠ 1754, 236; Po [terom [ze v-Võri pokrejimo BKM 1789, 132; [zinek moj, pokrejpi [ze vu milofesi KŠ 1771, 647; Pokrêpte sze tam v-dühi KAJ 1848, 146; I, gda bi hráno k[zebi vzéo pokrejpo [ze je KŠ 1771, 369; Ivan pokrejpo [ze je vu Düjhi KM 1796, 87; Ali csi sze je ednók pokrêpo KAJ 1870, 86; Oni [zo [ze pa pokrejpli KŠ 1771, 250

pokrepkûvajóuči -a -e prid. *oživljajoč*: I hválo dájem pokrepkûvajoucsemi mené Kri[ztu[fi Jezu[fi KŠ 1771, 635

pokriti -kríjem dov. *pokriti*: Szvojimi rokámi tvo glávo pokrije BKM 1789, 160; on svojo hižo slamov ali zterstjom pokrije BJ 1886, 7; I pokrili [zo ga KŠ 1771, 249; pren. I pokri [ziná 'znyimi KŠ 1754, 251; Pokrí me z-pla[csom tvoje [z. milofse KMK 1780, 103; pokrí me z-blagoszlovom KM 1783, 228; Z blago[zlovom me pokrí BKM 1789, 375; Teda zacsnete praviti gumilam, pokrite ná[z KŠ 1771, 252; Szkou'zov i zme[zjom [zi me pokrio KŠ 1754, 90 **pokriti se** -kríjem se *pokriti se*: Ár csi [ze ne pokrije 'zena KŠ 1771, 511; nepokrij sze, dokecs tí nevelijo KOJ 1845, 28 **pokriti** -a -o *pokrit*: Ovo [zto tí je pokriti KŠ 1754, 258; krúsnim pokrit kejpom KM 1783, 121; telo, štero je pokrito s kožúhom AI 1878, 10; sz-kalpagom pokritov glávov AI 1875, kaz. br. 1; pren. Blásen je, steroga grehi [zo pokriti SM 1747, 95

pokriv -a m *streha*: Csi je pokriv z-sindelov ali dészk KAJ 1870, 75; odkrili [zo pokriv KŠ 1771, 106; Ki je pa na hi'znom pokrivi KŠ 1771, 80; Pri pokrivi hrambe KAJ 1870, 76; i koszminye noszi pod pokrive hramôv KAJ 1870, 20

pokriváč -a m **I**. *pokrov, pokrovka*: Operculum Pokrivács KMS 1780, A8b; Fedél; pokrivács, sztreha KOJ 1833, 156; pren. kácsji szerd je dugo vro v nyihovih perszaj, steri bi rad szkipo, da nebi pokrivács osztrih pravicz csemerne pene zadüso KOJ 1914, 112 **2**. *krovac*: pokriv zgotovi csi je z-cigla, pokrivács KAJ 1870, 75

pokriválen -lna -o prid. *kroven, varovalen*: i se túdi pokriváleno pérje imenüje AI 1878, 24

pokriválo -a s *pokriválo*: kaj [zo ji dúgi vla[zké me[ztzo pokrivalo dáni KŠ 1771, 512; I nej liki je Moj'zes djáo pokrivalo na obráz [zvoj KŠ 1771, 534

pokrivátadèskica -e ž *deščica za pokrivanje*: Žnyega blanje, late, pokrivátedeskice rédijo BJ 1886, 30

pokrivati -am nedov. **I**. *pokrivati, biti na površju*: Ár ovo kmiczá pokriva zemlo KŠ 1771, 814; Nouc I 'ze zemlo pokriva BKM 1789,

381 **2**. *zagotavljati plačilo*: teliko pri vértivati, ka bi sztroske z-lehkim pokrivali AIP 1876, br. 9, 8 **pokrivati se** -am se *pokrivati se*: da bi [ze ládja pokrivala od válovja KŠ 1771, 26

pokrivátji -a -e prid. *krovski*: što niti pokrivátjega opeka nezmore BJ 1886, 7

pokróuvec tudi pokróvec -vca m *odeja*: sznêg ide, i z-bélim pokrôvcem pokrije lice zemlé KAJ 1870, 60; Pokrouvcze [zi napravla KŠ 1771, 817

pokûpoma prisl. *skupaj*: da szo sze nyegovi tórci povcseni po ednom i pokûpoma vu váras notri sétali KOJ 1848, 81; szo návado meli pokûpoma potûvati KOJ 1914, 151

pokûšati se -am se nedov. *preizkušati se*: jeli [ze düsna vej[zt toga nemocsnoga ne pokû[ja na jeli[ztvino onih KŠ 1771, 505

pokvápiti -kvápm dov. *pokapati, umazati*: Nyegovo polzoudo lepou doli z-csi[ztzi, doli pokvápi SIZ 1807, 52 **pokvápiti se** -kvápm se *popackati se, umazati se*: Nistera deca sze sztrasto pokvápi KAJ 1870, 43

pokváríti -im dov. *pokvariti*: Rontani; pogibiti, pokváríti KOJ 1833, 170; Lagoje példé pokvaríjo dobre jáko[ztzi KM 1790, 16 **pokváríti se** -im se *pokvariti se*: Nase tejlo [ze gvüsnó pokvarí SŠ 1796, 19; doprneszti, ka sze vino ne pokvari AI 1875, kaz. br. 8; po táksem sze vnoga krava pokvári AIP 1876, br. 2, 8 **pokvárjéni** -a -o *pokvarjen*: i csiszti vrocsi i pokvarjen zrák KAJ 1870, 150; či slabo pokvarjeno hráno dobijo AI 1878, 8; pren. Pokvarjeni szo, ino gnüsz vcsinyeni TA 1848, 42

pokvárjati -am nedov. *kvariti*: I zdrávja nepokvárjam KAJ 1848, 247; I tak [zam [zebé pokvárja BRM 1823, 38 **pokvárjati se** -im se *kvariti se*: Ár mi do[ztakrát neznamo, V-kom táli [ze pokvárjamo BRM 1823, 110

pokvárjenost -i ž *pokvarjenost*: Pokvarjenoszt csloveka KAJ 1848, V; Bo'ze delo pri Csloveka pokvarjeno[ztzi BRM 1823, V; Návuk od pokvarjenosztzi csloveka TA 1848, 10

pokvarjúvati -újem nedov. *kvariti*: Da kak volo TvojoZdrávje postújem, Niti z-ná[zladno[ztjov Ne pokvarjújem BRM 1823, 428

pokvarnénje -a s *pokvarjenost*: csloveka szkoro vszigdár pokvarnyênye 'zelodeca v-beteg szprávi AIP 1876, br. 9, 7

pól tudi póu prisl. *pol*: ka sze déte, stero je pol leta sztaro bilo, naj ne odbüdi AI 1875, kaz. br. 7; Fél; pou KOJ 1833, 156; I po trétyem i pou dnévi je 'zitka Düh od Bogá pri[áo na nyidva KŠ 1771, 786; i niháli [zo ga na pou mrtvoga KŠ 1771, 204

poláganje -a s *I. krmljenje*: vnogi vért racsúna dnéve, kak dugo de escse stalno poláganje trpelo AIP 1876, br. 1, 8 **2. krma**: Francúzski júsniczke nej meli .. pa nej nyihovi konyi poláganya KOJ 1848, 120; Z vékšega se zapoláganye núca AI 1878, 44

polagojéšati se -am se dov. *poslabšati se*: da kralice boleznoszt ete dnih sze polagojesalo AI 1875, kaz. br. 8

polajštráni -a -o prid. *popločen*: Cérkevni sertél je zvékšine zosékanim kamnom polajštráni BJ 1886, 19

Polák -a m *Poljak*: Polci szo szi Hedvigo mlájso csér Lajosa I. za kraliczó 'seleli KOJ 1848, 48; Edna sztrán Polákov szi je za Krála zvolila Maximiliána KOJ 1848, 85

pólcéna -e ž *polovična cena*: ka potom csi'zme sze moro za polcéno odávati AIP 1876, br. 1, 6

pólden -déna m *poldan*: Eto sze po poldéni ob 2-ma vör zacsnolo AIP 1876, br. 1, 5

póldné tudi poudné tudi podné -dnéva s *I. poldne*: Dél, poldné AIN 1876, 30; Polnócs i pôldne szi ti sztívoro TA 1848, 73; Vö szpela nedu'znoszt tvojo, kak pôldne TA 1848, 29; prvo szedsztvo sze 30-toga méсныeka pred poldnévom ob 10-toj vóri obdr'zalo AI 1875, kaz. br. 1; okoli podnéva na nágli znebé'z zblej'scila [ze je velika [szvetlo]zt KŠ 1771, 411; 'Sidovje [zo pa [szvétesny]i dén do pou-dnéva nikaj nej jeli KM 1796, 118; [ztani gori i idi kpodnévi na pout KŠ 1771, 366 **2. jug, stran neba**: Csi drvou [z]pádne kpodnévi, ali kponoucsi KŠ 1754, 146

poldné prisl. *opoldne*: krava, zajtra nam dáva mléko, poldné pa juho ino mesô BJ 1886, 1

pôle tudi póule -a in polé -á s *polje*: Indri je za tébe pôle KAJ 1870, 8; Csibi ti meni szpôla korino prneszo AI 1875, kaz. br. 7; Ráj sze tere vö na pôle KAJ 1870, 9; Margéca z-detetom v-pôle odisla AI 1875, kaz. br. 7; Či se v lepom letnom dnévi po poli sprehájamo AI 1878, 3; Skáče po polji AI 1878, 35; Na katalaunzkih poláj vu Francúzskom KOJ 1848, 4; Campus Polé KMS 1780, A9; Polé Mezö KM 1790, 95; Zdj pocšivajo lidjé i polé KŠ 1754, 249; I csi vö pridem? na polé KM 1790, 22; Vö je pouzvao Abela na polé KM 1796, 9; Csi záto trávo, [štera je dne]z na pouli KŠ 1771, 212; gda bi [ou zpoula KŠ 1771, 152; jeli [csés v]ze ze'zgatí Poule naše BKM 1789, 342; ki [zi pa]ztérom na pouli nazve]zto KŠ 1771, 820; Štera je vBetlehem]zkom pouli dávno [z]pejvana bila BKM 1789, 34; Csi je na polej dober lén vidila KM 1790, 46; i z kákov neszrecsov i na pouli KOJ 1845, 122

polečanje -a s *olajšanje*: Enyhités; polecsánye KOJ 1833, 157

poléčti -lěžem dov. *I. nastaviti*: Ah! keliko je polékao Szkrivoma Satan mrejs KŠ 1754, 249; Vari me od v'raj'se mre'se, [štero mi je polékao KM 1783, 228; Vnogo mi je i ete jálni, Mrej'z polékao [szvejt BKM 1789, 290 **2. poleči, priti v poševen, vodoraven položaj**: ete dnih vnogo de'zd'za bilô i szilje jáko poleglo AIP 1876, br. 7, 8 **3. poleči, povzročiti poškodbe, smrt**: kony pa názrit szpádne, Krála polé'se KOJ 1848, 74; [štere vu utrobi [szvoj [z]ád zadavijo, v]zne polé'zejo KŠ 1754, 38 **poléčeni** -a -o *nastavljen*: gde [zo meni tákse mre'ze polecsene KŠ 1754, 177; pren. kakso nevarnoszt máte polecseno v-toj grdoj grabi AIP 1876, br. 8, 8

póleg tudi póuleg tudi póulek predl. z rod. *I. poleg, za izražanje položaja v bližini*: Neimai drúgi Bogouv poleg mene SM 1747, 45; On je kako edno v]zadjeno drevo poleg potoka SM 1747, 92; Jeli je Salamon [ztálno ob]ztao pouleg [szvojega dobroga zacšétka KM 1796, 67; Nemai drugi Bougov pouleg ino Zvüna mené TF 1715, 12; Neimai drúgi Bogouv pouleg méne ABC 1725, A4a; Vöra tór]zka [štera pouleg ednoga Bogá i Mahumeda vörje KŠ 1754, 85; tou je, kotero je pouleg pouti [ze]jjano KŠ 1771, 43; Pouleg járkov [ze práj dr'zijo fticze nebe]zke BKM 1789, 6; [štera pomoucs bode pouleg nyega SIZ 1807, 5; naj sze pouleg nassega i nyegovoga Jezika navsimo KOJ 1833, X **2. po, ob, pri, za izražanje načina stanja ali dogajanja**: Dai nam siveti ino gori odrá]zti poleg tvoie [szvéte vollye TF 1715, A6b; ino je gori [ztano na trétyi dén, poleg pi]zma SM 1747, 14; Cslovik more poleg [szvojega ker]ztnoga obecsányá o]ztánoti SM 1747, 22; Kis Jánosa [z]krb, ki pôleg [szvoje pa]ztér]zke dú'zn]zti poglednovsi te Gmaine BRM 1823, IV; Ni nye vrédno nezvisávam Pôleg dú'znosztí moje KAJ 1848, 154; Szôdi mené Goszpodne, pôleg moje praviczé TA 1848, 6; golôbje szo pôleg etóga tanacsa csinili KAJ 1870, 144; Poleg priglihe dugovány KAJ 1870, 172; Po novom leti szilje pôleg velike cène bode iszkano AI 1875, kaz. br. 8; Nasi miniszterje szo 'ze dvakrat v Beci bili pôleg toga dugoványá AIP 1876, br. 4, 3; Za prirodopis se zové ono znanost, poleg štere je mogočno spoznati plemen AI 1878, 4; Bogá .. ino radi pouleg nyegove zapoveidi hodimo TF 1715, 18; Kri]ztus je m'ru pouleg tejla, ali pouleg dúhá je o'zivilen KŠ 1754, 111; je zapovid dáu nyim, pouleg [štere májo [szvojo csé]zt dopnáfati KŠ 1754, 34; I dáli bi áldov pouleg povejdanya vu

právdí Goľzpodna KŠ 1771, 169; Molimo naj Bogá, kakti náj viľesnyega Goľzpodda pouleg du'snoľzti poľtűjemo KMK 1780, 24; Pomiluj nász pouleg vőre KM 1783, 259; Grejhe tvoje vľako leto pouleg Sz. Materé Czérkvi právde vadľűj KM 1790, 111; Pouleg obľinľzkoga racsúna Od Kriľztuľľovoga narodjenýa vu 65tom leti KM 1796, 131; Zobľztom mi ga scsé dati, Nej pouleg moje vrejdnolťzi SŠ 1796, 136; kaj hi'sniczke pouleg nyegove ľzvéte právde 'sivéjo SIZ 1807, 8; morejo pouleg du'snoszti vszi Fárni skolniczke vcsiti KOJ 1833, III; Szmiluj sze poulek tvoje miloszrcsnoszti KOJ 1845, 127; Tűdi Bethlen Gábor pouleg dogúcsanya k nyemi pripela erdélce KOJ 1848, 87 3. *razen*: Pouleg toga tkálec KŠ 1771, 432; Kriľztina je ľzirouta bila, ali pouleg toga pobo'sna KM 1790, 40; Poulek vszega toga je veliko hasznilo KOJ 1848, 46

póleg bodóšt ~ -i ž *navočnošt*: K-mesztnoga-sztálicsa-doszťavkom sze szlisijo: 2. Póleg bodószť (a veszteglő) AIN 1876, 20

polehčiti -im dov. *olajšati*: pomocs, stera nyim trplěnye poleh'ze AIP 1876, br. 4, 3; vsze je ľuběznoszť olěpila, vsze je jedinoszť polěh'ze'zilo AIP 1876, br. 3, 7

polehkati -am dov. *olajšati*: glávo nyemi je mocsala, ka nyemi naj boleznoszť polehka AIP 1876, br. 4, 6

polehkóti -im dov. *olajšati*: Gda v-kom polehkótim To bli'znyega túľnoľzť BRM 1823, 138; Polehkouti on tvo 'zmetno breme BKM 1789, 160

polěivati tudi polějvati -am nedov. *I. polivati, zalivati, močiti*: Jasz czeilo nocs moio posztelo poleivam ABC 1725, A8a; Zolijom mi pa polejvas Glávo BKM 1789, 163; zidár z-mortnov 'zlicov polěva na kamen KAJ 1870, 74; Trávnike, ka sze v-leti naj polevajo AIP 1876, br. 2, 8; Jaľz ľzam ľzadio, Apollos je polejvao KŠ 1771, 494; On ográdecz je na ľtiri tále tekoucsa voda polejvala KM 1796, 5
2. *oblivati*: ľzkuzé me poleivajo SM 1747, 71
polěvavši -a -e *zalivajoč*: i szamo nisterikrát malo de'zd'za bilő, polevavsi kukorco AI 1875, kaz. br. 8

polejáti tudi polijáti -jém dov. *I. politi, zaliti, zmočiti*: i z-vrělov vodov namali polejáti AIP 1876, br. 1, 8; Polejé szűho zemľő KAJ 1870, 19; Potom je z-vodōv polejéjo KAJ 1870, 81; z-oliom ga je od zgora poleijao KM 1796, 21; Toga krľzti priněľenoga naj polijé z-naturálľzkov vodou KMK 1780, 59; pren. ino polei mojo dűľno ľzpoznanye ľnyegovov kervjov SM 1747, 48

2. *obliti*: Vszigdár szkuzé polijéjo lice KOJ 1845, 19; i ove okolisztójécse ľűdih szo szkuzé polejľale KOJ 1845, 81; ľzkuzami polej ocsi moje KM 1783, 115 **polejáni** -a -o *I. poplavľjen*: i 'ze malo falilo, ka je nē cěľi Budapest polejan AIP 1876, br. 3, 7 2. *oblit*: Jezulľa ocsi 'suhkimi ľzkuzami polejáne KM 1783, 64

polekűvati -űjem nedov. *nastavľjati*: Vrág, i ľzvejť ľzta ľzvoje mre'ze Meni polekűvala BKM 1789, 393

polešćanje -a s *olajšanje*: i csáľzi jo tűdi zadobi na poleľcsánye telovno KMK 1780, 83; Vu obrácsanyi szam pohaszno deacske recsi na polescsánye vucsitelov KOJ 1833, V

polešćenjé -á s *lošćenje*: Po vsze tom sze igľé v to naj 'zmetněse delo vzemejo: vcsiscsenýé i v-polescsenyé AIP 1876, br. 9, 7

polešćiti -im dov. *pološćiti*: splajűte, csi sze malo vőzbrűszijo i polescsijo KAJ 1870, 81

polětašnjí -a -e prid. *poleten*: Ona sze je rada v polětasnyem vreimeni pripelala k cěrkvi KOJ 1914, 153

poletěti -ím dov. *poleteti*: nepriátelje moji i protivniczi moji szami poletijo TA 1848, 20

polěvanje -a s *zalivanje*: Etakse polěvanye v-szűhoci veliki szvoj haszek má KAJ 1870, 108

poležávati -am nedov. *poležavati*: Bole bi bilő pole'závati KAJ 1870, 132; V-poľzteli pole'sáva SIZ 1807, 54

poležějšanje -a s *olajšanje*: obecsa pole'sejsanye stimanah nyihovih 'směcsav KOJ 1848, 101

poležěto prisl. *ležeče*: Vküpvězanya znaménye (-) stera linia med recsjouv polesěto potěgnyena znamenűje KOJ 1833, 9

polica -e ž *polica*: Pad; szťolicza; policza KOJ 1833, 168

politiški -a -o prid. *političen*: bio je najvėksi szpletkár i vrtogľávecz, kak vszaki politiski glavár i puntar KOJ 1914, 146

polizávec -vca m *zaplěčnik*: cigel doliszpádne i polizávca oszmrti KAJ 1870, 58

pólkébel -a m *pol kebla, posoda*: Pri szilji i pri drűgoj szűhoj tekőcoj blági sze kebel, polkebel núca AI 1875, br. 1, 2

pólkilogram -a m *pol kilograma*: i tak eden zákonszki fűnt je toľiko kak polkilograma AI 1875, br. 2, 3

pólkľáfter -tra m *pol kľáftre, prostorninska mera*: Od polkľaftra méter szkoro z-dvőma pálecoma dugsi AI 1875, kaz. br. 8

pólnoč tudi pōnoč -i ž *polnoč*: Eľfěľ, polnōcs AIN 1876, 30; Na szrědi nōcsi je pōnōcs KAJ 1870, 158; Gda vőra vnoči dvanájset bije, te

je polnôčo BJ 1886, 36; Okolpolnocsi na nágli hitro nyegovo oznanye BKM 1789, 395

polnočjak -a m *nočni metulj*: Svlloprejec, šteri se sliši med polnočjake, je edini metul AI 1878, 33

polnôčnik -a m *nočni metulj*: metuli se imenujo i polnočniki AI 1878, 33

polodèlec -lca m *poljedelec, kmet*: Pri vnogi te'zki ôpravica j zemlè je polodelec li dônok mirovno trpliv KAJ 1870, 120; Kôla szo polodelci jáko potrebna KAJ 1870, 71

polodèlstvo -a s *poljedelstvo*: Polodelsztvo KAJ 1848, VIII

polójna -e ž *polovica*: ovadrüga polojna sze je vu moje krilo, na sztolno briszacso i na gvant razlejála AIP 1876, br. 1, 7; nego telikájse polojni Manafšefšovoga pokolejnja je vdejlo meľzto KM 1796, 41; dáj mi ľzamo polojno toga ménsega falata krüha KM 1790, 44; nego jih je polójno za olejkotejnje Dácsnikov KOJ 1848, 123; Etam je tak v-ednoj polojni sztopája sészt, eti pa pét pálcov KAJ 1870, 65

polójnka -e ž *polovica*: Fčelica Spolójnke hižo rédi, zdrüge pa méda cidí BJ 1886, 19

Polónia -e ž *Poljska*: On je nájmre Polónio z-vogerszkim Králesztvom zdrü'so KOJ 1848, 46

poloobdèlanje -a s *poljedelstvo*: Simonyi je poloobdelanya .. ravnanya v-rôke dôbo AI 1875, br. 2, 5; Na poloobdelanye gledôcs sze naj vsze mogocso zgodih AI 1875, kaz. br. 1; pomága njemi pri poloobdelanji AI 1878, 14

poloobdèlavac -vca m *poljedelec*: poloobdelavec orjé AIN 1876, 45; poloobdelavci plük k-orányi je neogibljivo potrejben KOJ 1833, III; nadale od poloobdelavcov je právde-podsztava naprêpoložena AIP 1876, br. 2, 1

pòlotok -a m *polotok*: csi bi sze na Balkán polotoki szlovenszki národje za edno oblászt vkupszpravili AIP 1876, br. 8, 1

polovica -e ž *polovica*: Gda bi pa 'ze polovicze ľzvétká minoulo KŠ 1771, 288; kakoli bos me proľzila, dám ti notri do polovicze králeľztva mojega KŠ 1771, 119; Cserne ľzüknye de noľzila, do polovicze leta SŠ 1796, 171

poloviti -ím dov. *poloviti, ujeti*: ár szo nistere glávne zburkase notri polôvili AIP 1876, br. 5, 3

polôvleni -a -o *ujet*: Naľzlejdnje je pa polovlena ta tatinľzka banda KM 1790, 72

položeníjé -á s **1.** *posvečenje*: i jo je krühe polo'zenyá KŠ 1771, 108 **2.** *stanje*: Csi znamenuje verbum níkédig bodouce polo'senyé KOJ 1833, 130

položiti -lôžim dov. **1.** *položiti kak predmet*: more

ino kantár vu lauloke polositi (djati) SM 1747, 96; Jáľz na tvoj ľztolec ľcsém, ztvega Polo'ziti Krála BKM 1789, 39; te ľzvéte skrinje .. nego jo je pri Obededomi Leviti doli dáo polo'ľiti KM 1796, 61; Dokecs polo'zim nepriátele tvoje na podnogáoniczo noug tvoji KŠ 1771, 347; Gda pa nyegova dűša za grejhe áldov tá polo'zi KŠ 1771, 815; Polo'ziga vjalzli BKM 1789, 27; csi sze meszto *nak nek* zmenkanya znaménye polo'si KOJ 1833, 22; ali hodi polo'zi rokou tvojo na nyou KŠ 1771, 29; kranscsáka ali hoube nepolo'si na oltár KOJ 1845, 22; I gori polo'zi szmrtnè sztréle TA 1848, 6; na nyega je polo'so ľzvoje roké KM 1796, 125; Vu ľtali povitoga vjalzli polo'zila BKM 1789, 28; ga je vu kosariczo polo'sila KM 1796, 33; I ercsé: gde ľzte ga polo'zili KŠ 1771, 303; ľzo ľzpleli korouno ľztrnya i polo'zili ľzo jo nyemi na glávou KŠ 1771, 328; i pejneze ľzo k-nogam apoľtolov polo'ľili KM 1796, 122 **2.** *narediti, da kaj duševnega ali duhovnega preide v koga*: Jáľz hoclem mojo právdo vu nyih pamet polo'ľiti SM 1747, 18; dopüsztí csinejnja vu tvoje ľz. rane polo'siti KM 1783, 36; i vszako rejes na szvoje meszto polo'siti KOJ 1845, 41; eto kak podsztavo more pred poszlavcov-kueso polo'ziti AI 1875, kaz. br. 2; vľzo vűpazen Záto jáľz vnyem polo'ľim SM 1747, 75; I dujh moj polo'zim na ľzrejdo vu váľz KŠ 1754, 96; I dujh moj polo'zim na ľzrejdo vu váľz KŠ 1754, 96; Vu eto tvojo ľz. Rano polo'sim moja dobra dela KM 1783, 67; Pred té polo'zim mo teskoucso BKM 1789, 8; Potom nazavűpstvo pred szprávisese polo'zi vsze ono, ka je dokoncsalo AI 1878, kaz. br. 2; da vľzo vűpazen polo'zimo vu tvojem ľzvétom Szini KŠ 1771, 823; Veke szrecsni, ki v-tvoje szkrovnoszti Polo'zijo szteber vűpaznosztí KAJ 1848, 5; Izrael! vtvojem Goszpodni Polo'zi tvoje vűpanye BKM 1789, 8b; Polo'zte záto eta vu ľzrczá vaľa KŠ 1771, 242; liki mouder czimprar, fundamentom ľzam jáľz polo'zo KŠ 1771, 494; i polo'zo je vu náľz rejs toga ftisanya KŠ 1771, 537; tak je Boug vsze tiszto pred nász polo'so vu Sz. Piszmi KOJ 1845, 74; jeli je vľze ľzvoje vűpanye na Kriľztusevo vűjdnolzt polo'zilo KŠ 1754, 209 **položiti se** -lôžim se **položiti se**: Od Jou'zefa vu jáľzlicze polo'zil ľze je BKM 1789, 72 **položéči** -a -e **položéč**: I polo'zécsi na nyé roké ľzvoje odíľao je odnut KŠ 1771, 62; csi bi ga, polo'zécsi nyegov fundamentum, ne mogao dokoncsati KŠ 1771, 221 **položéjúči** -a -e **polagajoč, položéč**: ino vľzamo v Kristusľevo Vűjdnolzt vűpanye ľzvoje polo'ľejouscim SM 1747, 2 **položivši** -a -e **ko je položil**: i mejé

polo'zivji nyihovomi prebivanyi KŠ 1771, 396; právo rokou na cselo polo'sivji právi KMK 1780, 9; Stevan pa vu Bougi vŭpanye polo'sivsi bers naberé serege KOJ 1848, 12 **položeni** -a -o **1. položen, dan:** Bio je grob nouvi, vu ſterom je eſce nigdár niſce nej bio polo'zeni KŠ 1771, 331; Jezus v-jaszlicze polo'seni KM 1783, 72; Le'zi vjaſzlaj polo'zeni BKM 1789, 23; Ober nyegove gláve je pa bio polo'seni napiſzek KM 1796, 109; Polo'zen je v-jaſzli BRM 1823, 4; Imenik je táksa rejcs v-govorejnyi, stera pred substantivum polo'sena, onoga kakti poká'se KOJ 1833, 13; Imenik je táksa rejcs v-govorejnyi, stera pred substantivum polo'sena, onoga kakti poká'se AIN 1876, 24; ſztvojim ſz. tejlom vu csiſzti lelahen je polo'zeno KŠ 1754, 235; najsl ſzo dejte polo'ſeno vu jaſzlaj KM 1796, 89; liki sze to 'z-nyi napiszkov zlehka previditi dá, steri szo pred nyé polo'zeni KAJ 1848, IV 2. **ležec:** Koloſſa pouleg Likus potoka polo'zeno meſzto KŠ 1771, 601 **3. postavljen, dan:** ki szo meli lepe hi'ze, na vedrino szo polo'zeni AIP 1876, br. 4, 3; Bilou je pa tam séſzt kameni vejder polo'zeni KŠ 1771, 268; Bila je pa tam edna poſzouda polo'zena puna zſeſziom KŠ 1771, 330; szo nistere právde-podsztave pred poſzlavce hi'zo polo'zene AI 1875, br. 2, 2; Jezufa, ki je za pred ſzé polo'zeno radoſzt kri'z pretrpo KŠ 1771, 694; Znajoucsi tou, ka je pravicsnomi právda nej polo'zena KŠ 1771, 634 **4. določen:** ki ſze potikávajo vrejcs nevŕvajúouse, na ſtero ſzo i polo'zeni KŠ 1771, 706 **položeni** -a -o sam. **položeni:** Naj ſze zdr'závate od bolvanom polo'zenoga KŠ 1771, 390

pòlski¹ -a -o prid. *poljski, nanašajoč se na polje:* Dober polszki vért KM 1790, 66; Cslovik ſze premíni kako polſzko czvejtte SŠ 1796, 11; Károl ſze je pripravo k-polſzkomi vérſztvi KM 1790, 44; nyegova hrana je pa bila, kobilicze i polſzki méd KŠ 1771, 9; liliomi polſzki kakda czvetéjo KŠ 1771, 20; Nej je tak oſztanolo vſzákom meſzti na polſzko obdelanye zadoſzta delavczov KM 1790, 92; I doli idoucí 'znyimi ſztano je na polſzkom meſzti KŠ 1771, 183; liliomi polſzki kakda raſztejjo KŠ 1771, 20; I kacsja je csalarneifja bila med vſzemi polſzkimi ſztvármí SM 1747, 5

pòlski² -a -o prid. *poljski, nanašajoč se na Poljsko:* Polſzki i Moskovítanſzki orſzág 'znyimi napuno KŠ 1771, A6a

polúbiti -im dov. *vzljubiti:* Ráj ſzvetſzko blágo zgúbiti, Kak te gréhe polúbiti BRM 1823, 46; za steroga volo nyé tak polúbi Ladiszlav KOJ 1848, 40; ino nazái grehe polúbo SM 1747,

53; Ki ſzi nász polúbo KM 1783, 24; Ti ſzi me Vtvojem ſzini polúbo BKM 1789, 285; ſteri me je polúbo KŠ 1754, 138; geto je polúbo ete ſzvejt KŠ 1771, 652; Da bi náſz vſze odkŭpo, Kak náſz je vſze polúbo BKM 1789, 38; da ga je li hitro polúbo nyegov Goſzpoud KM 1796, 44; tak ga je polúbo, ka je czejloga ſzvojega dvora ravnanye na nyega zavŭpao KM 1796, 25; Plúbi Jezusa ſzvetloſzt BRM 1823, 93; Rano polúbi cslovészstvo KAJ 1870, 166; bi nyihov Jezik Národje polúbili KOJ 1833, VIII; szo 'selezo i lejpolicsne 'senszke polúbili KOJ 1848, 7 **polúbiti se** -im se *vzljubiti se:* kaj ſzta ſze etivi oſzobi polúbile SIZ 1807, 4; Csi ſzta ſze polúbila: v-rouke ſzi naj ſzégneta SIZ 1807, 5 **polúbieni** -a -o *vzljubljen:* Od ocsé natelko polúbien KAJ 1848, 75

poluterániti -im dov. *poluteraniti:* da le'sej morejo mladino polutherániti KOJ 1914, 116

pomágač -a m *pomagač, pomočnik:* on je tatinſzki pomagács KM 1790, 72; On je 'zitka varivács, V-deli nasem pomagács BRM 1823, 37; Ráj csészť povr'ze, kak bi v-tom deli pomagács bio AIP 1876, br. 9, 1

pomagáj -a m *pomoč:* Hiti mi na pomagáj V-ſztiſzkávanyi BKM 1789, 290; Boj mi na pomagáj BKM 1789, 367; Jezus mi bou na pomagáj SŠ 1796, 154

pomáganje -a s *pomoč:* Vaso mené na gôsztom doszényeno pomáganje bode tak nazháj zaszlŭ'zeno AI 1875, kaz. br. 1; ki je zGrcskoga pouleg premoucsi i pomáganya Dŭháſzvetoga vŭ zolſztámpáni KŠ 1771, A7a; ka sze naj prinasz za pomáganya volo boja nikse szprávlanye ne zgodi AIP 1876, br. 7, 1; nego na Bo'zo diko i ſziromákov pomáganje naj 'zivéjo KŠ 1754, 222; racsunali szo, ka pomáganje dobijo AI 1875, kaz. br. 3; po vaſoj molitvi i pomáganyi Dŭhá Jezus Kriſztuſovoga KŠ 1771, 592; Vu nyih ali po pomáganyi tálnika ſze vcsiniti KMK 1780, 92; zvŭnejsnyim pomáganyem KŠ 1754, 178; Béla II. od toga hipa je z-pomáganyom szvoje 'sené szrecsno kralŭvao KOJ 1848, 28

pomáhati -am nedov. **1. pomagati komu pri delu ali v težavah:** Ki nam vu potrejbcsini pomága, on je náſs priam príateo KM 1790, 48; Ete szlovenszke národe ruszki vladár pomága AI 1875, kaz. br. 3; csi pomágamo KŠ 1754, 74; Lehko konecť vzemes ſztrasen, Sto de ti pomágo BKM 1789, 409; hodi v-Macedonio i pomágaj nám KŠ 1771, 391; nego ga pomágajmo KŠ 1754, 35; zvŭn toga z-obcsinſzkim tálom pomágajmo edna drŭgoj KM 1790, 88; pomágajte potézenoga KŠ 1754, 210; mo'zjé Izraelſzki, pomágajte KŠ

1771, 409; nego kaibi nyega pomágali TF 1715, 15; da bi prisli, i pomágali bi nyim KŠ 1771, 179; Povej ji záto, naj mi pomága KŠ 1771, 205; Naj mi najľega bližnyega pomágamo KŠ 1754, 41; More biti ga je pomágao vu vcseney KŠ 1771, 662; dónok je drúge vu potrebjcĭni pomágao KM 1796, 70; csi je nevolne pomágala KŠ 1771, 640; i na obcĭnĭzko dobro ľzo nikaj nej pomágali KM 1790, 78 2. *pomagati komu iz stiske*: Ni té ľzto ti ne haľzni, Csi ľzi ti ľcsés pomágati KŠ 1754, 257; Ár, vu kom je on trpo ľzkusávani, vtiľztom more i onim, ki ľze ľzkúsávajo, pomágati KŠ 1771, 675; ár ti ľzi on Bog, kteri meni pomága SM 1747, 93; Boug pomága KŠ 1754, 124; i Dűh navkűp pomága najoj nemocnojĭti KŠ 1771, 466; Blagoszlov naj nám dá, Vdĕli nász pomága BKM 1789, 6; Na ľtero nám pomágai naľ drági otecz nebeľzki TF 1715, 27; Pomágai meni za tvoie dobrote vollo ABC 1725, A8a; Pomágai mi, da mi ľze Vóra ne poménka SM 1747, 58; Na ľtero náľz pomágaj nas drági Otsa nebeľzki KŠ 1754, 156; Na tvo diko náľz pomágaj BKM 1789, 295; Dűse nase k-Tebi zmágaj, V-Nebeľzko diko pomágaj BRM 1823, 81; Pomágaj goszpodne TA 1848, 9; On me naj svojov miloščov pomozi BJ 1886, 3; Zdobroutami ga je prigledno i pomágo BKM 1789, 96 **pomágati se** -am se *pomagati si*: s tema zoboma se [mrož] po ľedi na prej pomága AI 1878, 20; Vu ľz hiľtvi bodoucĭ: naj ľze [bližnjemu] pomágajo KŠ 1754, 220 **pomagajouĭti** tudi pomagajouĭ -a -e *pomagajouĭ*: Dozdaj szam trplivo csakao te mále pomágajoucsi áldov KOJ 1833, IIII; Pomágajouĭcsa vrĕmena-rĕcs AIN 1876, 45; Naj i vi podáni bodete tákľim i vľzákomi pomágajoucsemi KŠ 1771, 526; Pomágajoucsi i vi zmolitvov za náľz KŠ 1771, 530; jeli nega eti zadoszta pomágajouĭcsi rôk KAJ 1870, 130 **pomágavĕi** -a -e *pomagajouĭ*: Pomágavcsi eden ovoga, k-cili pridemo AI 1875, kaz. br. 1 **pomágani** -a -o *podpiran*: Bethlen od Törkov napihani, i pomágani KOJ 1848, 92; Níkica je od rusza pomágani AIP 1876, br. 6, 7; hercegovinancom csi tó ne vcsinijo, na dale pomágani AIP 1876, br. 2, 6

pomáhnoti -em dov. *mahniti*: Vourih z-száblov na nyega pomahne KOJ 1848, 61

pomálen -a -o prid. *počasen*: Lassú; pomalen, müden, súslav -a -o KOJ 1833, 164

pomáli prisl. *počasi, pomalem*: Záto, kai kako goder ta Doika pomali zmertűkom pűľcsa mleiko TF 1715, 6; Avarci szo sze po mali nazáj v-Azio potepali KOJ 1848, 6; Szvinya rĕtkogda ide pomali KAJ 1870, 70; Záto je cseresz pomali

slo znezáj posztávlyanom honvédojszke AIP 1876, br. 1, 5; Svojo hráno jáko pomali požerajo AI 1878, 29

pomáľiti -im dov. *vzeti ugled, zaničĕvati*: pápinske Dűhovnike pa pomáľili, zametávali KOJ 1848, 89

pomáľno prisl. *počasno*: i csigli suma tiszta osztáne, pomalno preobrácšanye je zrok, ka AIP 1876, br. 3, 6

pomáľoma prisl. *počasi, pomalem*: Ali pomaloma sze je denila sztrásna gvisnoszt KOJ 1914, 132

pomarànčov -a -o prid. *pomaranĕen*: Pomaranĕovo drevo dá okrogli, sladki sád AI 1878, 52

pomečávati -am nedov. *mehĕcati, delati prijazno, naklonjeno*: Trda ľzrdca pomecsávaj BRM 1823, 442

poméjnitĭ -im dov. *nameniti*: Rudolf Czaszar je Vogerszko Kráľszto szvojemi szini pomejno KOJ 1848, 41; da szo Hunovje, Avarci v Panonii kralűvali, pomejnili szo je szebi prilaszitĭ KOJ 1848, 101

poméjtati -am nedov. *pometati*: Seperni; mesztĭ, pomejtati KOJ 1833, 171

poméjnani -a -o prid. *pomanjšan*: V-grskom szo pomenyani máli cveki za pĕneze valáli AIP 1876, br. 10, 2

pomĕnjeni -a -o prid. *omenjen*: Tu vesz tecsáj pomenyenoga zbontáranya prav vu pámeti szpemetavsi Rákóci KOJ 1848, 101; szledkar ga je Rákócsi dao presztrelĭti, za volo pomenyenoga odszkocšeny KOJ 1914, 148

pomĕnjka tudi poménka -e ž *pomanjkljivost, napaka*: Hiba; bloudnoszt, falinga, pomenyka KOJ 1833, 159; obátrivalo me je vűpanye, da pomenke moje pobougsati bode drűgim prilika KOJ 1833, V

pomĕnkanje -a s *pomanjkanje*: Csi je pa ľzpadnenyĕ nyihovo bogáľztvo etoga ľzvejta i nyihovo pomenkanye bogáľztvo poganov KŠ 1771, 472; Tiva dvá, csi gli ľzta nikaksega pomenkányanej mela KM 1790, 26; i ocsiveľztno je vidĭti bilou na nyem nevolu, i pomenkánye KM 1790, 66; nego priátelcsno porazmivsi pomenkanya, pohaszni moje trűde KOJ 1833, VI

pomĕnkati -am dov. *omagati*: Nedái moioi Vóri vu meni pomenkati SM 1747, 56; ľűbav ne pomenká KM 1783, 184; Gde cslovecsa mōcs pomenká KAJ 1848, 214; Záto ne pomenkamo KŠ 1771, 536; da, gda pomenkáte, vzamejo váľz vu vekivecsna prebiváľiscsa KŠ 1771, 225; i trejzne je pa odpűľztĭti neľcsem, da kak na

pouti ne pomenkájó KŠ 1771, 52; Ne pomenkajte mocsno z-Gofzpodnom csiniti KŠ 1771, 818; Nigdár [zem elcse vnikom nej pomenkao BKM 1789, 304; ár szem krôto pomenkao TA 1848, 116 **pomènkati se** -am se *omagati*: Pomágai mi, da [ze mi Vôra ne poménka SM 1747, 58; i lejta tvoja [ze ne pomenkájó KŠ 1771, 673; Vu nikakvoj profnyí [ze ne pomenkájó BKM 1789, 188

pomenkávanye -a s *omagovanje*: Na zádnye, csütivsi pomenkávanye szvojega zdrávja i 'sitka KOJ 1848, 15; Bráni tvoj sereg od pomenkávanya KAJ 1848, 163

pomenkávati -am nedov. **1.** *omagovati*: i on je zácsao pomenkávati KŠ 1771, 222; ár 'se puna 'salosztí pomenkáva dúsa moja KM 1783, 179; Zátó, líki [zmo milofeso doubili, ne pomenkávamo KŠ 1771, 534; Vhüdom pomenkávaj BKM 1789, 237; Protesztantsztvo je pa pomenkávalo KOJ 1848, 102 **2.** *manjšati se, zmanjkovati*: Zakaj mejsecz pomenkáva KOJ 1833, XV; hrána i gvant nyim tudí pomenkáva AIP 1876, br. 5, 3 **3.** *manjkati*: Bezovec ne pomenkáva skoro v ni ednom ogradi AI 1878, 47 **pomenkávati se** -am se *omagovati*: Naj sze tak vogrszki jezík nej szamo nepomenkáva KOJ 1833, III

pomenklívi -a -o prid. *nepopoln*: Pomenklívi-gucs (a híányos mondat), v-sterom glávni táo gucsa je pov'rzen AIN 1876, 74

pomenšanje -a s **1.** *pomanjšanje*: brezi obscsinszko kvára, i poménsanya králeszko-ga velicsánsztva dovoliti nemorejo KOJ 1848, 105; *acs, ecs* rázum poménsanya majôcse iméne zgruntajo AIN 1876, 70 **2.** *pomanjkljivost*: ani edne kníge ne naides, koterá bi bila brezi v[ze]ga pomen[anya] TF 1715, 48; vnouga pomen[anya] vu[ze]bi nahájamo TF 1715, 7

poménšati -am dov. *zmanjšati*: Zödürnoga [zrcza Nemas poménsati BKM 1789, 253; Dáj, da ne poménsa moj glá[ze] nenávidno[zt] BKM 1789, 367; i on 'zivine nyihove ne poménsa TA 1848, 91; naj bi ono veliko dácsó pomén[ao] KM 1796, 68; Tvojega bli'snyega csi [zi] ga ti poménso SŠ 1796, 92; Z-tém ocsinszkim vředüvanyom je Czaszar nej malo poménsao Tökölíovo drü'sbo KOJ 1848, 97; i'salo[zt] nej me poménsala SŠ 1796, 76 **poménšati se** -am se *zmanjšati se*: sztroski nebi sze mogli poménsati AI 1875, kaz. br. 2; cerkveni prednyarov réd sze pomensao AI 1875, kaz. br. 8

pomenšávati -am nedov. *manjšati, zmanjševati*: nej [ze je 'selejla zagovárjati, ali [zvojo fa-lingo poménsávati KM 1790, 34 **pomenšávati se**

-am se *manjšati se*: v[ze] ona, [sterimi [ze nallje poštený poménsáva KŠ 1754, 177; Voda je na 24 sztopájov bila, ka sze poménsáva AIP 1876, br. 3, 8; od dnéva [ze je poménsávála nyegova moucs KM 1790, 64

pomeránča -e ž *pomaranča*: Narants; pomerán-csa, narants KOJ 1833, 166

pomèsti -metém dov. *povzročiti smrt*: Med tem je nemila szmrt Ferdinánda IV. 'se za naszledníka okorónanoga pometla KOJ 1848, 94 **pomèteni** -a -o *pometen*: I pridoucsi nájde jo pometeno i o[znaj'seno KŠ 1771, 208

poméjtati -čem nedov. *pometati*: 'zena, csi zgibi eden gros, jeli ne vu'zgé [zvejcsé i pomejcsé hí'zo KŠ 1771, 222

pometávanye -a s *sklanjatev*: 2. Pometávanye (nomenov) KOJ 1833, 15

pometávati -am nedov. *sklanjati*: Minden sze more pometávati KOJ 1833, 137; Kak more pometávati oszobne zaiméne AIN 1876, 33 **pometávati se** -am se *sklanjati se*: Vu vküpedjevanyi sze nepometáva KOJ 1833, 14

pomíje -íj ž mn. *pomije*: Szvinyé pri dómi z-kopanye jéjo, pijéjo pomije itv. KAJ 1870, 69

pomíjski -a -o prid. *malovreden, zanikrn*: Pápi na drásbo je vu Witebergi vnouge szprevedne díáke i drügeféle pomíjszke lüdi vküpnábrao KOJ 1845, 60; nego nad té zbeszneyene pomíjszke pávre vdári Zápola KOJ 1848, 71

pomíkatí se -míčem se nedov. *blížati se*: Jaj zev[ze] [ztráni meni, Kak [ze Sztrahota pomícsé BKM 1789, 192

pomílití -im dov. *pomilovati, usmiliti se*: Ne vidim ja[ze] níkoga, Ki bi me pomílo BKM 1789, 193

pomílostéjnje -a s *pomílostítev*: Leopolda I. velíkodúsno pomíloszténye bi protesztantom mogo na miszli obsztati KOJ 1914, 141; vszem, ki szo kaj prouti nyemi pregrejsíli, pomílosztejnje darúje KOJ 1845, 51; Matyas I. szí je zmíszlo velíkásé z-pomílosztejnem pridobíti KOJ 1848, 63

pomílùvanje -a s *pomílovanje, usmíljenje*: Ár je pri tebi pomílùvanye KM 1783, 168; da ga je v Eizenak várasi edna dovcíza z-pomílùvanya na kosto vzéla KOJ 1845, 53; Szpomílùvanyom sze zgledávam na vaso mílo domovino AIP 1876, br. 6, 1

pomílùvati -újem tudí pomílùvati -ùjem nedov. *pomilovati, ízkazovati usmíljenje*: Bo'se, komi je lasztívno vszígdar pomílùvati KM 1783, 100; i pomílujem, koga pomílujem KŠ 1771, 468; i vsze one pomílùjes, [tere KM 1783, 102; Dúse k-nyemi 'zelécsé Ocsa pomíluje BRM 1823, 13;

pomiluj Goszpodne KM 1783, 107; Blagoŕzlovi me, i pomiluj me BKM 1789, 284; Sto je ne bi pomilüvao KM 1783, 239; zapovedao je Sauli, naj nikoga ne bi pomilüvao KM 1796, 54; Etoga ŕzvejta nevolu, Zmiloscse ŕzi pomilüvo BKM 1789, 4; Pojbics ga je pomilüvao KAJ 1870, 8; Pomilüvala jo je goŕzpodaricza KM 1790, 60
pomilüvati se -üjem se *biti pomilovan*: Od Tébe ŕze pomilüjem BRM 1823, 8

pomirávati -am nedov. *miriti*: 'zalolztne potróstaj, Szrdne pomirávaj BRM 1823, 282

pomiréjnje -a s *pomiritev*: Vogerszke Sztálise i Réde je pa eto náglu pomirjenye tak tesko sztánilo KOJ 1848, 95; Z-protivnikmi pomirejnje szi je za prvo szkrb vzéo KOJ 1848, 116

pomiriti tudi pomeriti -ím dov. *pomiriti*: ŕz-tvojjim Szinom nász poméri KM 1783, 88 **pomiriti se** -ím se *pomiriti se*: rad sze je pomiro z-szoszedmi KOJ 1848, 10

pomisłiti -ím dov. *pomisłiti, zamisłiti*: Le'sej je pomisłiti, nego popiszati KOJ 1845, 65; Le'sej szi je pomisłiti, kak z perom szpizsati KOJ 1914, 130; ka szam ti 'snyouv tvoj haszek pomisłlo KOJ 1833, VI; domovino szi pomisłli kakti tvojo Mater KOJ 1833, XI **pomisłeni** -a -o **I. upoštevan**: pri toj priliki na goricskom je jako po szkupoma na dühovszto pomisłeno bilo KOJ 1914, 144 **2. rečen**: Govorjenye vu szebi szamom pomisłeno je ono, po sterom KOJ 1833, VIII

pomišłavanje -a s *naklep*: Szkim rüjimo pomisłávanya i vfo viŕzokolzt KŠ 1771, 545

pomišłavec -vca m *obotavljivec*: Pomisłávce odürjavam TA 1848, 103

pomłátiti -ím dov. *premagati*: Prve kri'sne serege prav vrlo je pomłato KOJ 1848, 24

pomóč tudi pomóuč -i ž *pomoč*: ŕtera pomoucs bode pouleg nyega SIZ 1807, 5; Za volo obcsinŕzke pomoucsi hi'snikov KMK 1780, 86; komi je pomoucsi potrejbno, ono more on csedno proŕziti KM 1790, 48; ino pouleg pomoucsi ŕzvoje kakti nyegov pomocsnik SIZ 1807, 10; Doszta penez, vremena, dela i pomócsi lüdi sze potrebüje k-nyê KAJ 1870, 73; Naj i nyihova obilnoŕzt vám bode vu vašem zmenkanyi kpomoucsi tak KŠ 1771, 542; Od tisztecz szo pozváni od Arnulf Czaszara na pomoucs prouti Szvatopluki KOJ 1848, 7; szká'zem pomócs tem, ki sze grlijo TA 1848, 9; Szrbszki i Csarnegore poglavnik szta pomócs stela dati hercegovinarom AI 1875, 3; deržina i drüge peršone so roditeom na pomóč BJ 1886, 10; glasznicke, steri sze morejo brezi pomócsi

drüge litere zgovárjati AIN 1876, 5; ŕztvojom i zdrügi pomocsjom zgrüntávaj KŠ 1771, A8a; Ar ŕzi ti moia pomocs SM 1747, 59; Boug Nyim na konec pomoucs bou SM 1747, 73; Krisztuseve krvi moucs, Jeszte tve düse pomoucs BKM 1789, 15; Oh Jezus, Pomoucs velžélje vüpanye SŠ 1796, 161; Jezus je tapráva pomócs BRM 1823, 66; neiga zvüna Boga pomocsi SM 1747, 80; dáj meni rázum, naj znám ŕzvedouŕztva tvoja KŠ 1754, 157; V'zivaj záto ete Bo'zi dár ŕzpomoucsi Dühá ŕzvétoğa KŠ 1771, A8a; podáj tvoje pomoucsi rokou vszejm tvojjim võrnim KM 1796, 118; Boga ŕze mi boimo, kpomocsi zovimo SM 1747, 81; On je ŕzvojjim kpomoucsi KŠ 1754, 253; Naj bode tva moucs kpomoucí, Nasoj cslovecsjoj krhkoucí BKM 1789, 20; Gda me ŕzmrt ŕztrásila, Bojdi mi k-pomócsi BRM 1823, 45; kaibi nyegovo ŕzvéto imé na pomocs zváli TF 1715, 13; tim mládím vranicŕjom kateri nyega na pomoucs zovéjo TF 1715, 47; kateri nyega na poumocs zovéio ABC 1725, A6a; O Jezus, boidi mi na poumocs SM 1747, 56; dai mi pomocs tvoio, da ozdravim SM 1747, 57; ki na pomoucs zezávajo imé Goŕzpodna naŕlega KŠ 1771, 490; Zakaj zezávajo na pomoucs i ŕzvécze KMK 1780, 38; Boug je cslovik poŕztano, I nám na pomoucs ŕztáno BKM 1789, 7; Na ŕzmrtnom vrejemni zovi ga na pomoucs SŠ 1796, 11; ŕze bátrivno na pomoucs ino ŕzkrb Bo'so zavüpa SIZ 1807, 6; naj dá vŕzem onim Szvétoğa Düha pomócs BRM 1823, IV; setüj nam na pomócs KAJ 1848, 1; Dai mi i takaiŕe po pomoucsi tvojega ŕvétoğa Duha SM 1747, 53; veszeli sze szrcze moje vu pomócsi tvojoj TA 1848, 10; On bode Szvom pomocsjom pomágo BKM 1789, 10; delo, stero ŕzem i z-Bo'zov pomocsjov ŕzkoncsao BRM 1823, IV; Zacsnimmo tak delo z-bo'zov pomocsjov AI 1875, kaz. br. 1; Znyegovov pomočjov je lahko vse BJ 1886, 3

pomóč-délavec -vca m *pomožni delavec*: i vszi táksi pomocs-delavci i deticske, ki vecs dácsce nemajo AI 1875, br. 2, 6

pomóci tudi pomóčiti -mórem dov. *pomagati*: on me vŕzigdar pomocsi mori znevou SM 1747, 70; K-tomi 'selejm jaŕz pomocŕi KM 1783, 263; Ár li ŕzám ti pomocsi Mores v-potreboucí BKM 1789, 308; On vám sesé pomocŕi BKM 1789, 308; On vŕzigdár lejhko more Pomocŕti znevoul mene BKM 1789, 240; Ár mi hocse Kriŕztus ŕzvom mocsjom pomocsi SŠ 1796, 79; Setüj náŕz Goŕzpon pomocsti SŠ 1796, 43; I csi ga Bôg pomocsti zná KAJ 1870, 9; Hezilo miszlo szi je, kak bi nyim mogao pomocsti KOJ 1914, 100; Csi ne pomore vŕzáki hip SM

1747, 73; Znevoul vász pomore BKM 1789, 11; Basta Gyüri pomore Székely Mój'sesa vojszko pobiti KOJ 1848, 86; Csi nyemi nyegov kvár i skodo pomoremo kraj odvrnouti KŠ 1754, 51; na štero pomozi vřákoga vernoga kerřchenik TF 1715, 48; pomozi me vpotreibi SM 1747, 65; Ah, pomozi me, moj Boug KŠ 1754, 265; pořzlühni i pomozi nářz KŠ 1771, 823; Na tou lübv me pomozi KM 1783, 263; Vu mojoj nevouli pomozi ti mené BKM 1789, 312; Pomozi mi, drági moj boter KM 1790, 46; Z-glařznom ricšjom me pomozi SŠ 1796, 162; Pomozi vam Boug SIZ 1807, 40; Neiga na řveiti preřz tébe, kibi pomogel mene SM 1747, 65; i vu dnévi zvelicsanya řzam te pomogao KŠ 1771, 538; Kaj řzi ti nářz vto nouvo leto prejř pomogo BKM 1789, 51; I pomogla je zemla toj řzeni KŠ 1771, 788 **pomöeti se** -mörem se *opomoči si*: Od Bôga řze pomores BRM 1823, 30; nego řze bole vu tvojoj milořsi pomoremo KŠ 1771, 847; hitro řze je na řzvoj lařztiven krüh pomogao KM 1790, 58

pomočiti -möčim dov. *namočiti*: Széadbo, naj hitro peleni, more descš pomocsiti KOJ 1845, 14

pomočnéřiti se -im se dov. *okrepiti se*: Têlo delavca řzelé sze pomocsnéřiti, ár ovak nemre delati AIP 1876, br. 5, 7

pomočnica -e ř *pomočnica*: oh Maria! nego mi bojdi milořztivna pomocsnicza KM 1783, 80; z-rebra je pa vö napravo Ejvo, nář bi Ádamova tiváriřicza bila, i pomocsnicza KM 1796, 6; Mati obarje, ka ocsa priszkrbi i vu vszem nyemi je pomocsnica KAJ 1870, 51

pomočnik -a m *pomočnik*: Ti řzi moi pomocsnik SM 1747, 59; Gořzpoud mi je pomocsnik KŠ 1771, 697; Ti řzi me vöre pomocřnik BKM 1789, 402; oh Boug moj! ti jedini, i naj mocsnejši pomocsnik KM 1790, 107; Ti řzi me vore pomocsnik SŠ 1796, 5; kakti nyegov pomocsnik, nyegov tivářiř, nyemi pomága SIZ 1807, 10; Nemejte túřzno řzrdce, Pomocsnik je privářz BRM 1823, 5; On, te zmořzni obladnik, Je i zdá vas pomocsnik KAJ 1848, 107; ti szi řziröt pomocsnik TA 1848, 9; ár je sztiszkávanye blüzi, i nega pomocsnika TA 1848, 17; Priřztoupimo vřzi navküp Křrávomi pomocřniki BKM 1789, 147; I pořzlali řzmo pomocsnika nářega KŠ 1771, 618; i pomocsnika má odicsenoga v-nebészaj KM 1783, 91; Pred dvérmi más Tvojga pomocsnika BKM 1789, 21; naj bi moski ednoga pomocsnika mogao meti SIZ 1807, 7; On sze je podáo odned pa za pomocsnika skolnikam KOJ 1845, 4; Mária Therezia szi je Józsefa szvojga sziná

zvolila za Pomocsnika KOJ 1848, 110; Hvála bojdi tebi Ocsa z-Szvétim Dühom vřzigidár v-küpe z-nasim pomocsnikom SŠ 1796, 54; tej řzami řzo pomocsniczke vu králeřztvi Bořzem KŠ 1771, 611; Pozdravte Priřzccillo i Akvila pomocsnike moje KŠ 1771, 484; řtere řzo řze borile i řz-Kelemenom i z drügimi pomocsniki KŠ 1771, 598; Med Zápola Jánosa pomocsnikmi szta sze nahájala dvá KOJ 1848, 76

pomöga -e ř *pripomoček, pomagalo*: Zdáj vám edno pomogo csisztoga i postenoga řsivlejnja preporácsam KOJ 1845, 89

pomoliti se -mölim se dov. *zaprošiti*: Szlovene záto szo sze pomolili zagrebszkomu pispeki, naj bi nye pod szvojo ocsinszko szkerb prijao KOJ 1914, 104

pömor -a m *kuga, kuřna bolezen*: i bode glád i pomor KŠ 1771, 79; Gde je pomor lüdi BKM 1789, 343; naj bi řzi med tréjmi kařtigami edno odébrao, ali trejhdnévov pomor po orřzági KM 1796, 64; Pomor KAJ 1848, IX; Od pomora Ořzloboudi nářz KM 1783, 75; Od bojne, pomora, bráni nářz BKM 1789, 52; Odvrněnye pomora BRM 1823, IX; Hvála Tebi Ocsa! Te pomor řzi Ti řztavio BRM 1823, 438; Po pomori KAJ 1848, IX; i gladüvanya i pomorje bodo KŠ 1771, 242

pomoriti -im dov. *umöriti*: Szmrt mi li têlo vmori, Düse mi nepomorí BRM 1823, 46

pomöučni -a -o prid. *pomöžen*: On pa zevszov szvojov pomoucsnov vojszkov Sz. Meso poszluhsa KOJ 1848, 98; Nyemi szo ovi Poglavárje pomoucsne serege obecsali KOJ 1848, 56

pömpa -e ř *pomp, sijaj*: Odnet jo je tak Dávid na nouvi kouli z-velikov pompov dáo pelati KM 1796, 60

Pompéjuř -a m *Pompej*: ki řzo potom, kak řzo po Velikom Pompejuři, naj bole pa po Julius Czazari nyemi podvrřeni bili KŠ 1771, 434

pomréjti -merjém dov. *umřeti, pomřeti*: Vřzejm vám je po-mřejti SŠ 1796, 111; Čři gli vezdáj pomerjéte, řzen je vase preminejnje BKM 1789, 412; Čři gli vezdáj pomerjéte, řzen je vase preminejnje SŠ 1796, 29; Kaj Boug mrtvecze řzpokoji, Ki pomerjou on je z-drřsi SŠ 1796, 17 Ář řzo pomřli, ki řzo iřzkali düřo deteta KŠ 1771, 8

pomrénje -a s *umiranje, smrt*: Nikso volo szo në meli Jánosa majsztera deca na pomrénje AIP 1876, br. 1, 6

pomüdejnje -a s *kratkočasenje, zabava*: Tákse oupravice, ali pomüdejnya, řtera řzo prouti

ǂzeǂzvtvi etoga dnéva KMK 1780, 49; Csi na Bo'so ǂzlú'sbo zapovejđano vrejmen ǂzpreǂvájamo z-ǂejǂzvtvinov i z-drúgim pomúdejnem KMK 1780, 50

pomúlovanje -a s *pomilovanje, usmiljenje*: nadigni na pomúlovanje ǂzrczé mojega Goǂzpouda KM 1790, 40

ponačéjnje -a s *sprememba*: Luther szvoje priáetele od poszilnoga ponacejnja zadr'si KOJ 1845, 63; od ponacsénya vesznicske právde AI 1875, br. 2, 2

ponáčišanje -a s *sprememba, predruǂačenje*: Csi poszlavci velikásovo ponáčisanje zavr'zejo AI 1875, kaz. br. 2; i csi velikási li 'zeléjo znyihovim ponáčisanjem podsztavo na právdno mós zđignoti AI 1875, kaz. br. 2

ponáčišati -am dov. *spremeniti, predruǂačiti*: Právde ponáčisati, ali sz-právd réda vózéti tak sze more zgoditi, kak AI 1875, kaz. br. 3; Csi v-právde podsztáve nikaj ne ponáčisajo AI 1875, kaz. br. 2; drúgi dosztavki iména, steri rázum penyasztoj-récsi ponáčisajo AIN 1876, 19 **ponáčišati se** -am se *spremeniti se*: ka tó sze naj tak ponáčisá, kak navkúpnoszt zapové AI 1875, br. 1, 1; *on* je dosztavek, po sterom sze récsi rázum ponáčisáo AIN 1876, 70

ponáčišenje -a s *sprememba, predruǂačenje*: V-tom táli sze nikse ponáčisénje nê zgodilo AIP 1876, br. 1, 2; ponáčišenje svojga návadnoga živlenja AI 1878, 8; eto podsztavo sze vtáksoj formi velikásom prêgposle, kak je od od poszlavczov ponáčisénja AI 1875, kaz. br. 2

ponáčišiti -im dov. *spremeniti, predruǂačiti*: i kaj ponáčisiti 'zelé to v-szedsztvi vöpvé AI 1875, kaz. br. 2

ponáčišivati se -am se nedov. *spreminjati se, predruǂačevati se*: vsze Deákovo delo sze 'ze ponáčisivalo AIP 1876, br. 3, 2

ponáčišnja -e ž *sprememba*: Csi pa velikási edno právdepodsztavo ponáčisajo, te sze podsztava z-etimi ponáčisnyami poszlavcom posle AI 1875, kaz. br. 2

ponáčiti -im dov. *spremeniti, predruǂačiti*: niti pejnež ponacsiti neszme KOJ 1848, 53

ponáčivati -am nedov. *spreminjati*: Eto 'zelé miniszter notrésnyi dugovány ponáčivati AIP 1876, br. 2, 2

ponágliti se -im se dov. *premagliti se*: Ne ponágli ǂze vu ǂzoudbi KM 1790, 18

ponášanje -a s *vedenje*: Viselet; nosba, ponásanye KOJ 1833, 182; pokorno ino pofteno bode ponássanye nyegovo povǂzud SIZ 1807, 9; Nika prémocsna dovicza je ǂzpoznala Kriřtine nyéno dobro ponáǂanje KM 1790,

40; Boj ponizen vu znásanyi, V-deli v-récsi, v-ponásanyi KAJ 1870, 166; Sz-táksim ponásanyem je prijéten cslovik Bougi, i lidém KM 1790, 34; Od král Matyasa je vnogo gorizaperjeno, szkáksim ponásanyom i popascenyom je na to naj prednyeso meszto priso AI 1875, br. 1, 4

ponášati se -am se nedov. *vesti se*: Kak ǂze pa more Cslovik ponášati SM 1747, 22; Mou's ǂze naj, veli ono, tak ponása praj k-'seni ǂzvojoj SIZ 1807, 9; Kakda ǂzo ǂze ponáǂali 'Sidovje vu onom pregányanyi KM 1796, 83

ponávlanje -a s *1. ponávľanje*: Példé za ponávľanye regul KOJ 1833, 145 *2. obnavľanje, prenavľanje*: Táǂli ǂzo: ponávľanye na Bo'zi kejp KŠ 1754, 127; Potrdjený nám ǂzprávi poǂzvecsenyá miloǂcse ponávľanye KMK 1780, 60; Meǂǂzec ǂzvoje ponávľanye Zdr'závajo poti ǂzvoje BKM 1789, 5; Moremo vu vǂzakdenésnyem ponávľanyi vǂterom ga doprnásati moremo KŠ 1754, 96; Szrczá pobo'snoǂt ǂztoji: 1. Vu Vöre, Vüpanya, i Lübénoǂtǂi ponávľanyi KMK 1780, 64; navkúpe i po dobri dejl ponávľanyi naj ǂze k-nyemi pripravľajo KMK 1780, 61

ponávľati -am nedov. *obnavľati, prenavľati*: vraj'ze kráľeǂtvo doli trti, Bo'ze pa ponávľati KŠ 1754, 161; ino tak ǂzebé vu právom Krǂzcsánǂtvi ponávľati, potrdjávati SIZ 1807, 11; Gda bi ǂteo natom ǂzveǂti, ftisati tou nevoló Teda ponávľam 'zaloǂtǂi BKM 1789, 14; Gda náǂz na ǂzvoj kejp ponávľa KŠ 1754, 137; Sztejm on mojo düso znouvics ǂzám ponávľa BKM 1789, 161; drúga (svestva) pa eto miloǂcso vu nami ponávľajo KMK 1780, 57; Sztvojom ǂzvétom recsjom vöro nám ponávľaj BKM 1789, 322 **ponávľati se** -am se *1. ponávľati se*: I cǂi de ǂze ponávľao beteg, povéksaj Goszpodne i ti tvojo miloscso KM 1783, 188 *2. obnavľati se, prenavľati se*: Jeli ǂze je du'sen cslovik ponávľati vu eti trej Bo'sánǂzki jákoǂtǂaj KMK 1780, 93; orszácski Jezik, nego sze vu zdásnyem vrejmeni zácsa o'sivati, i ponávľati KOJ 1833, X; V-miri dáǂ vszêm prebivati I v-dobrom sze ponávľati KAJ 1848, 207; cslovik dönok ǂze notrejsnyi ponávľa od dnéva do dnéva KŠ 1754, 192; dönok te znotrejsnyi ǂze ponávľa KŠ 1771, 536; Cslovecsega teǂla jáľnoǂt, i bátrivnoǂt tejm ǂze bole ponávľa BKM 1789, 448; tejm ǂze bole ponávľa SŠ 1796, 105; ár jasz szamo tó 'zelém, da bi sze vi ponávľali vu znanosztí düsevnoj ino telovnoj AIP 1876, br. 6, 1; naj ǂze vu dobrom deli ponávľam KM 1783, 68; Sz-kelikim je pa ǂztarejsi poǂztano, tejm bole

Ťze je ponávľao vu onom KM 1790, 56; molitev moja sze nesztanoma ponávľala TA 1848, 27

pondéjlek -lka m *ponedeljek*: Dies Lunae Ponedejlek KMS 1780, A8; Ponedejlek Hétfő KM 1790, 94; EpiŤt. na VűzenŤzki Ponedejlek KŠ 1771, 373

pònev -nvi Ť *ponev*: Serpenyő; ponev KOJ 1833, 171

ponevédnom prisl. *po naključju*: Fuisz Mihála ostarija ponevédnom v-ogen vdárla AIP 1876, br. 6, 8

poničani -a -o prid. *uničen*: Bratovcsine, Proceszie i drűgefěle pobo'sne návade szo ponicsane i t.v. KOJ 1848, 114

ponizávati -am nedov. *poniževati*: Dobro, kai ponizávás SM 1747, 71; Dobro, kaj ponizávás BKM 1789, 319 **ponizávati se** -am se *poniževati se*: Pred GoŤzpodnim Bűgom Sze ponizávati BRM 1823, 426

ponizéjnje tudi poniženje -a s *ponižanje*: Ali szrecska sze je obernila na ponizejnye zvissenih puntarov KOJ 1914, 128; V 1617. leti szo vogerszki protesztantje jubileom szvoje vere dr'sali z nedosztójnim poni'senyem vere kat. KOJ 1914, 126

ponizen -zna -o prid. *ponižen*: Naj Ťze pa hváli te ponizni brat KŠ 1771, 745; Davidova ponizna molitev SM 1747, 92; Ponizno nyegova na zemli med lidmi 'zivľejnye KŠ 1754, 106; ProŤzim Tebé zponiznoga Ťzerczá TF 1715, 45; ProŤzim tebé zponiznoga Szercza ABC 1725, A5b; proŤzim te zponiznoga Szerczá SM 1747, 56; Ťteri zdobroga Ťzerczá i Ťzponiznoga poŤzlűŤavsi rejcs KŠ 1754, 27; keliko hvále i poniznoga Ťzerczá ŤzvedouŤtva nyemi mores dati KŠ 1771, A7b; ProŤzim tebé z-vűre, Ťzponiznoga Ťzrcza BKM 1789, 204; czifraszti gabánje sze poniznoma szloveni nevdájo KOJ 1845, 44; Hodi kmeni, Ktvojoi poniznoj ovcŤczi BKM 1789, 32; govoréčji eto naztavájéčjo ponizno molitev TF 1715, 45; GoŤzpon Jezus KriŤztus premimi nalŤe ponizno teĵlo KŠ 1754, 140; mej vrejlo i ponizno Ťzrczé BKM 1789, 6b; k-nyemi Ťze vu poniznoj molitvi Ťzvojoi pribli'sáva SIZ 1807, 6; zponiznim zdihányem, od Bogá ocsé nalŤega proŤzimo TF 1715, 25; dobra od Bogá proŤzimo Ťzponiznim Ťzrczom KŠ 1754, 152; Kniga, v-steroi sze nahájajo rázľocsne ponizne molitvi KM 1783, nasl. str.; ravnaite, kágdabi mogli ponizne molitve noter vzcepiti TF 1715, 6; I poŤzlűhni nase ponizne molitvi BKM 1789, 1; i posľzűhni nase ponizne molitvi KAJ 1848, 1; i posľzűhni nase ponizne molitvi BRM 1823, 1; lepou pomali ino zponiznimi

recsmi prekláda TF 1715, 7; tou csŤŤoučľo dobimo Ťzponiznimi molitvami KŠ 1754, 47 **ponizni** -a -o sam. *ponižni*: Jezus Scsé vernim, i poniznim Zvelicsanye dati BRM 1823, 6; Ali Boug, ki te ponizne obeŤzeljáva KŠ 1771, 540; Ino je on te ponizne, Verno gori pozdigno BKM 1789, 16

poniziti -im dov. *ponižati*: Alázni; poniziti KOJ 1833, 150; Boug návado má one poniziti, ki Ťze zvisávajo KM 1796, 14; Naj me pá pridoucsega ne ponizi moj Boug KŠ 1771, 552; Ponizi me vu radoszti KAJ 1848, 219; Teda Ťzta nyidva tam ponizila Simona Csalejra KM 1796, 131; i Ťterikoli Ťzam Ťzebé ponizi, zviŤzi Ťze KŠ 1771, 76; ka Ťzam Ťzám Ťzebé ponizo KŠ 1771, 547 **poniziti se** -im se **1. ponižati se**: Znám Ťze i poniziti KŠ 1771, 599; notri do pekla Ťze ponizis KŠ 1771, 203; ki Ťze zviŤzi, ponizi Ťze KM 1796, 57; pred tebov Ťze prav ponizimo KŠ 1771, 838; Pred Tebom Ťze ponizimo BRM 1823, 161; Pred tebom sze v-práhi ponizimo KAJ 1848, 9; Dvaisztipűt szam sze ponizo na právo AI 1875, br. 2, 7; Zakaj Ťze je K. ponizo KŠ 1754, 106; ponizo je Ťzám Ťzebé KŠ 1754, 106; i ponizo Ťze je KŠ 1771, 663; Odkűpitela, ki Ťze je ponizo BKM 1789, 14; Ponizte Ťze záto pod zmo'znov rokouv Bo'zov KŠ 1771, 713; Pred nyim Ťze ponizite BKM 1789, 11 **2.znižati se**: Brejg Ťze pa naj ponizi BKM 1789, 13; Brejg Ťze pa naj ponizi BRM 1823, 6 **ponizivši se** -a se -e se *ko se je ponižal*: nego tembole zvelikov pokornolŤtyov Ťze ponizivŤi, vzemimo gori opominanye TF 1715, 8

ponizľávaš -a m *priliznjeneec*: Z-cělim seregom nyagovimi ponizľavasi, med sterimi szta bila tűdi ona dvá prednyar csesztnika AI 1875, br. 1, 7

ponizno prisl. *ponižno*: proŤzimo te ponizno, naj Ťze obránimo KM 1783, 11; Ponizno 'zelěŤzrdcze, V-nyem Ťzi meŤzto Ťzprávi BRM 1823, 6; i posľzűhsa k-nyemi ponizno i lepó gucsécsega KOJ 1848, 5; I nadale te proŤzim ponizno TF 1715, 46; ino tebé ponizno proŤzimo ABC 1725, A6b; tvoioi zmoľnojŤti Ťze ponizno molimo SM 1747, 62; ProŤzim te, oh moj GoŤzpodne, Ponizno zmojga Szercza KŠ 1754, 253; tebi aldűjem moj Boug na ponizno zahváľnojŤt KM 1783, 3; ProŤzimo Boga ponizno BKM 1789, 140; Či te pita, odgovori čedno, zderzno nego ponizno BJ 1886, 5

poniznost -i Ť *ponižnost*: kotera Ťzo potreibna kako tou poniznojŤt TF 1715, 29; eŤzi Ťľlisi poniznojŤt KŠ 1754, 15; PoniznojŤt BRM 1823, VII; Poniznoszt KAJ 1848, VII; PoniznojŤti,

Zvišjenya SM 1747, 35; Ka je nyegove poniznoľzti Źtáva KŠ 1754, 106; Ki premini teĵlo poniznoľzti nafe KŠ 1771, 598; Vodi me szam Po sztezi poniznoszti KAJ 1848, 212; poveksaj po etom moĵo poniznoľzť KŠ 1754, 236; proľzi poľzlűsávce na poniznoľzť KŠ 1771, 702; Gda je on moĵo poniznoszť, Zdobroute gori zviszo BKM 1789, 16; Darűj nam Tvoĵo poniznoľzť BRM 1823, 2; Dai nam sivetű ino vu poniznoľzť ABC 1725, A6b; da vu poniznoľzťi prigľihnejűi bodem KŠ 1754, 239; Te bogati pa vu poniznoľzťi Źzvoĵoj KŠ 1771, 745; I nej je zavrĵo nyeno Proszťoucső vponiznoszťi BKM 1789, 16; V-Źzrdca poniznoľzťi Nyega tak vszi csákajte BRM 1823, 7; Neszėmo vu poniznoszťi Pred tebe áldov pobo'znoszťi KAJ 1848, 8; nego kaibi nye zponiznozťyom nye za vėliko Źtimali TF 1715, 15; nego zponiznozťyov edendrűgoga od Źzėbe za vekľe preľtimajoucsű KŠ 1771, 594; Ár ide Źzponiznoszťyom BKM 1789, 11; Ki tebe vu szvetloszťi szpoznáva, I z-szrdca poniznoszťyov zvisáva KAJ 1848, 9

ponižani -a -o prid. *ponižan*: szercze potrtő i ponisano Boug! nezavr'sű KOJ 1845, 129

ponjáva -e Ź *ponjáva*: Tűdi sze more bli'snya sztreha z-mokrimi koczami ali ponyávami pokritű KOJ 1845, 105

ponőci prisl. *ponőci*: Jež ide samo po noči na lov AI 1878, 10

ponőčni -a -o prid. *nočen*, *ponőčen*: Na ponocsni plesz nyim je czelou nej szľobodno itű KOJ 1845, 93

ponőviti tudi ponőviti -im dov. **I. obnoviti**, *prenoviti*: Uĵĵitni; ponovviti KOJ 1833, 179; Pred Goľzpodna na nogė Źťánoti, Ino z-dűsom vľzaki ponovviti SŠ 1796, 35; ka orszácsko szpráviscse pobogsati, ponovviti more AI 1875, kaz. br. 1; k-nyemi posilas grejsnike, da je v-szerczi ponovvű KOJ 1845, 126; ino ga i vu Teili i vu Dűsi ponovű (potrostai) SM 1747, 67; Ponovű Dűĵh vu meni mocsno KŠ 1754, 254; I pravicsnoga Dűha ponovű v-meni KM 1783, 49; vu naturű naľz ponovű BKM 1789, 117; Dűhá právoga ponovű vu znotrűnaj moĵh KOJ 1845, 129; Źvoĵe petėre rane, Źtere Źzi Źťzvoĵimi necsamurnimi greĵhi teliko-krať ponovuo KM 1783, 206 **2. ponovviti**: ono Źzvoĵo Źzpouvid, vu Źteroj je Źzvoĵ greĵh zaműcsao, more ponovviti KMK 1780, 76 **ponőviti** se tudi ponőviti se -im se *obnoviti se*, *prenoviti se*: V-stampeti sze more vszaki drűgi keden szľama ponovviti KOJ 1845, 40; Dai na tvoű keĵ Źze zopet ponovviti SM 1747, 53; Ponovviti Źze vam je potreĵbno vdűhi KŠ 1754, 97; Ponovviti Źze pa vdűhi pameti vaľe

KŠ 1771, 582; Tėlo na drűgi den sze ponővi KAJ 1870, 48; knyemi idemo, zgreĵha Źze oľzľobodimo i ponovvimo KŠ 1771, 845; Dűsa moĵa, ponővi Źze i ti BRM 1823, 36; Tak Źze i mi Ki Jezusa poznamo, Ponővmo v-radoszťi BRM 1823, 18; i ponovvűŹze vu Dűhi pámetű vaľľe KŠ 1754, 191; Csű Źzmo Źze nej oľznovvűli, Na nyegov keĵ ponovvűli BKM 1789, 259; Ár nej Źzo na veke Źzpozmrűli, Neg' Źzo Źze v'sitki ponovvűli SŠ 1796, 21 **ponővľeni** tudi ponővľeni -a -o **I. prenovľjen**, *obnovľjen*: Od nevoul oszľobodĵen, Szťzvoĵmi dármi ponovvľen BKM 1789, 374; I bo'zántszťva zavezek Je dnesz pa ponovvľeni KAJ 1848, 148; Potom, ponovvľeni v-tėli, v-dűsi, v-szrdci Dale ide KAJ 1870, 47; I oblekli Źzte toga novvoga ponovvľenoga na Źzpoznanye KŠ 1771, 608 **2. ponovľjen**: Teski, ino vszepojedni francuszki boĵ, sterű je pėť fártű ponovvľeni, ino je 23 leĵť trpo KOJ 1848, 118

ponovľenje tudi ponovvľenje -a in ponovvľenė -á s *prenova*, *prerod*: Ponovvľenye SM 1747, 36; Pouleg Źzvoĵe Źzmilenolťzti je naľz zvelicsao po koupeli preporoĵenyá i ponovvľenyá Dűhá Szvėtoga KŠ 1754, 190; Pouleg Źzvoĵe Źzmilenolťzti je naľz zvelicsao po koupeli preporoĵenyá i ponovvľenyá Dűhá Szvėtoga KŠ 1771, 660; Dokecs ne pride naľe premineĵnye, Na ponovvľenyė BKM 1789, 154; nego ze Źzame milolťche po ponovvľenyű Źzvetoga Dűhá TF 1715, 33; nego Źze premeĵte po ponovvľeneyĵ pámetű vaľe KŠ 1771, 475

ponővľiti -im dov. *obnovviti*: szo vszi za boĵ i ka v-országi vnogo ponovvľiti 'zeľejo AIP 1876, br. 6, 6

Pontűű Pilátűű -a -a m *Poncűj Pilat*: gda bi pogľávar bio Judee Pontűű Pilátűű KŠ 1771, 172; i dáli Źzo ga Pontűű Pilátűű pogľavári KŠ 1771, 92; mokoje Źzterpo pod Pontűűľľem Pilátűűľľem TF 1715, 22; moko ie szterpo pod Pontűűľľem Pilátűűľľem ABC 1725, A5a; moko je Źzterpel pod Pontűű Pilátűűľľem SM 1747, 44; Pod Pontűű Pilátűűľľem v-Jerusalėmi na kri'z raľzpetű KŠ 1754, 108; ki je pod Pontűű Pilátűűľľom to dobro vadľűvanye poľzvedocso KŠ 1771, 643; Moko je trpo pod Pontűű Pilátűűľľom KMK 1780, 109

Pontűű -a m *Pont*: Parthű i Medi i ki Źzťoĵĵo v-Meľopotáműi, Pontűű i Á'zűű KŠ 1771, 345

ponťűűki -a -o prid. *ponťűűki*: I, gda bi najľao nikoga Ź'idovapo imeni Akvűlo, z-pontűűkoga roda KŠ 1771, 397

ponűcati -am dov. *porabiti*, *uporabiti*: Nűsterim sze bole vidi meszťo ľádavnoga

ja, je prilo'seka, gy, ly, ny, ty podrügacseno ponüczati z-odsztávlanyom *j* litere KOJ 1833, 42

ponüditi -ím dov. *ponuditi*: Kinálni; ponüditi KOJ 1833, 163; jasz vam szrecso ponüdim AIP 1876, br. 1, 7; mati nyemi prszi ponüdi AI 1875, kaz. br. 7; V-hi'si ponüdi Goszponi sztolec KOJ 1845, 27; Je ponüdo tröst szinovcsine KAJ 1848, 126; Gedrta je meni ponüdila eden tanyêr 'zupe AIP 1876, br. 1, 7; Eti szo ga pa nej za Krala koróno Frideriki ponüdili KOJ 1848, 36 **ponüditi se** -ím se *ponuditi se*: Gda sze ti ponüdi za kákso delo dobra prilika, nigdar drüge ne csákaj AIN 1876, 65; Prva prilika, po steroj sze vam ponüdi zgodbe zvediti AI 1875, kaz. br. 1; Tecsasz, ka sze je Ferdinánd v-Büdini pontüdo KOJ 1848, 76; csi sze je gli 'senszka száma po poszlanom prsztani nyemi ponüdila KOJ 1848, 4 **ponüdjeni** -a -o *ponujen*: Gda bi eden vecsér vu hi'si ponüdjeni liszt z-merkanyom steo Karol II KOJ 1848, 48; Kruci szvojega krála ponüdjeno pomilosztejnye zoberóucs primejo KOJ 1848, 105; nüczajmo to veliko Ponüdjeno nam priliko KAJ 1848, 126

ponüjanje -a s *ponujanje*: Vougri szo ga pa z-tem dráscsili, da szo na nyegovo ponüjanye nej zdajсныega Kalendára steli gorivzêti KOJ 1848, 85; Za krála 'Siga szo pacs i szem prisli cseszki huszitje zapelávat po ponüjanji vina v kelihí KOJ 1914, 109

ponüjati -am nedov. *ponujati*: Tomi bolvani vszo mogoucsnoszt ponüjati KOJ 1833, VII; Kinálni, ponüjam -ati AIN 1876, 65; miloscse ino tak zdaj 'ze Sz. Dühj ponuja KŠ 1754, 127; Zdáj Napoleon ponüja mir Kutuzovi KOJ 1848, 120; ponüjao nyim je pejneze KŠ 1771, 365; Roberta Károla, steroga nyim je Pápa ponüjao KOJ 1848, 43 **ponüjati se** -am se *ponujati se*: liki řzinom řze vam ponüja Boug KŠ 1771, 694; Szkom řze ti ponüja zdaj nebeszka dika KM 1783, 257; Stera sze krouto ponüja, sze po navádi zavř'se KOJ 1845, 35; Zato pipo naj tam vszáki vglavô potiszne, de sze neszreca zgoditi neponüja AI 1875, br. 1, 8; ar je Krisztus satana na lanc djáo, naj nasz nemore vgriziti, nego csi mo sze nyemi ponüjali KOJ 1845, 97 **ponüjajúuči** -a -e *ponujajúoč*: vitezje, pridoucsi i gyezi ponüjajúoucsi nyemi KŠ 1771, 252 **ponüjani** -a -o *ponujan*: Da řze cslovik ni ponüjano gori vzêti nemore KŠ 1754, 124; Vész more szkrbeti na odajo ponüjano hráno i pitvino AIP 1876, br. 4, 2

pooblástiti -ím dov. *pooblastiti*: Pápa Kajetána Kardinála pooblászti Luthera prizvati KOJ

1845, 57; József I. Pálfi Jánosa pooblászti z-Rákóciom vu pogájanye sze püsztiti KOJ 1848, 105 **pooblásteni** -a -o *pooblaščen*: Celjenzski Vourih za Austrio szo pooblászteni Ravnitelje KOJ 1848, 57

poöstreni -a -o prid. *priostren*: Ribe so na obá konca poostrenoga tela AI 1878, 30

pöp -a m *duhovnik*: řteri Pop, ali Levíta KŠ 1754, 11b; da bi milojřtiven bio i veren viřesnyi pop pri Bougi KŠ 1771, 674; Palko bi vam pa pop rad bio KAJ 1870, 6; vu dvor viřesnyega popa KŠ 1771, 87; nego idi poká'zi řze popi KŠ 1771, 24; Da řzmo i mi dühovni popeve KŠ 1754, 104; kaj vřzobottaj popevje vczerkvi řzobotto preřzoutoupijo KŠ 1771, 38; Ka gori pořzvecseni Popevje morejo obrnouti KMK 1780, 85; Popevje řzo skrinyo méra naprej mogli neřzti KM 1796, 42; Popevje tvoji sze naj oblecséjo z praviczov TA 1848, 109; viřje od vřzej popouv i kralov KŠ 1754, 102; liki onim visesnyim popom KŠ 1754, 103; nego řzamim popom KŠ 1771, 38; gda na řřo řzkrb na pope i predgare nehámo KŠ 1754, 13

popádati -am nedov. *napadati, uničevati*: Kak nenávedna, hitro řzmrt popáda SŠ 1796, 149

popádnoti -pádnem dov. *popasti, zgrabiti, uloviti*: Kapni; dobiti, popadnoti KOJ 1833, 161; jezernik zapovedao je vitêřtvi doli idti i popadnoti ga od nyih KŠ 1771, 414; cêlo prgisco kaménya nyemi je popadnoti lêhko bilô KAJ 1870, 82; vgányam řze pa, csi ga kak popádnem KŠ 1771, 597; ovczzo, i csi bi řzpádnola vřzobotto vu jamo, jelijo ne popádne KŠ 1771, 38; On vřje řzvoje verne pořzľuhne v-nevôli, dr'zi, varje, v-nevôli popáadne BRM 1823, 320; száki brat i szesztra tüdi popáadne grüdiczo KOJ 1845, 96; Tak bej'zte, naj jo popádnete KŠ 1771, 507; sam ga za perôt popadno BJ 1886, 17; Nyou je on toti popadno KOJ 1848, 98; Pesz ga je za rokô popadno KAJ 1870, 41; ki za ledernisörc popadno AIP 1876, br. 1, 7; Teda je pavozino (scsáp) popádnola KAJ 1870, 142; Popadnoli řzo zato kaménye KŠ 1771, 296; Ář to edno csér majoucszo řzo popadnoli SIZ 1807, 42; i gda bi ga za pláscs popádnola, escse je i onoga řzêbe püřzto KM 1796, 26; pren. ovak nesese priliko popadnoti AIP 1876, br. 7, 8; Naj szi pregánya protivnik düso mojo, popáadne i na zemlo szklácsi 'zitek moj TA 1848, 6; Etakso priliko vnôgi popáadnejo i veliki 'zoi vzemejo AIP 1876, br. 7, 1; i vrêloszt tvoje szrditoszti popadni nyé TA 1848, 55; Zdaj szo podjármani národje 'selno priliko popadnoli KOJ 1848, 5 **popádnovři** -a -e *ko je popadel, zgrabil*: Ete pa vřzřráhi zdr'zte, liki zognya je popadnovři KŠ

1771, 760; pren. Nego mládi Luther popadnovsi priliko sze stimati KOJ 1845, 55 **popádjeni** -a -o *ujet*: Odnut šze nazáj povrne v-Alexandrio, popádjeni od poganov KŠ 1771, 101; za šteroga volo šzam popádjeni od Kriřtuztu Jezufa KŠ 1771, 597; Za tej volo šzo me šteli 'Zidovje, popádjenoga vu czérkvi, šzvojimi rokámi vmoríti KŠ 1771, 422

popajúvati -újem nedov. *popadati, grabiti, loviti*: Ovo i za tébe jaj! kak popajúje BKM 1789, 413; Ovo i za tébe jaj! kak popajúje SŠ 1796, 133; Za tébe nevidócs tüdi popajúje BRM 1823, 215; úrocsine ali hi'ze bli'znyega šzhúdiv jálnofztjov ne popajújmo KŠ 1754, 59

popáriti -párim dov. *popariti*: sztiníce popariti KOJ 1845, 40; da jo svejt nepokvári, szlána nepopári KOJ 1845, 134; Jo trák naszmrť popári KAJ 1870, 19

poparúvajóúči -a -e prid. *vrel, vroč*: Znaj, ka sze i pesz ogible poparúvajoucse kühinye KOJ 1845, 34

popáščenje -a s *hitenje*: Od král Matyasa je vnogo gorizaperjeno, szkákšim ponásanyom i popascenyom je po vrédnoszti leszťvici, priso AI 1875, br. 14, 4

popáščiti se -im se dov. *pohiteti*: Igyekezni; popascšiti, 'súriti, fliszati sze KOJ 1833, 160; Ki próti gucsijo, ete poszlavce preszvétiti sze popascsi nisteri od miniszterov AIP 1876, br. 1, 2; ino sze popascso szvojeja sztarejsega sziná za Czaszara okorónati KOJ 1848, 82; jezéro jezér lúszťvo sze na pokápanye v-Budapest popascšilo AIP 1876, br. 2, 1; szo sze popascšili z-Lutherom sze zdrú'siti KOJ 1845, 59

popéjvanje -a s *petje*: Tak šze dopádne Bougi tvoje popejvanje BKM 1789, 8; drúgi za volo pérja ali za popejvanja volo se radi držijo AI 1878, 22; Do eti mao je niľcse nej dr'zo za šzvojo dú'znofzt popejvanye vu czérkvi med nami BKM 1789, 6; je protivnik vřzákof gizdofzti, tak i toj, štero cslovik vu popejvanyi řzka'zúje BKM 1789, 6b; Nej li šzamo zgucsávanyem, šzpopějvanýem KŠ 1754, 216; Pod Gloriov, ali Ángyelřzkim popejvanyem KM 1783, 107; Setújmo knyemi zlejřim popejvanyem BKM 1789, 300

popéjvati tudi popévati -am nedov. **I. peti**: i nyegovomi iméni peřzen popejvati BKM 1789, 8; Te drúge šze ti pa šzamé ká'zejo, gda je más popévati BRM 1823, II; od tebé řzi zgovárřam, popejvam KŠ 1754, 239; popejvam vdúhi KŠ 1771, 518; Hválo, i diko popejvam BKM 1789, 5; Záto tou řzi premislávaj vpámeti, ka popejvas z-jezikom BKM 1789, 7; ali pa vu pianofzti

popejva BKM 1789, 7; Csi řzrame'zlive i neřzpodobne ricš gucsimo, ali pa popejvamo KŠ 1754, 44; poszľušajte, ka vam zdaj popejvamo KOJ 1845, 142; řťicze nebeřzke, i na drevja vejkaj popejvajo BKM 1789, 6; ne miřzli na drúgo, i drúgo popejvaj BKM 1789, 7b; popejvajte nyemi vřzi narodje KM 1783, 106; Popejvajte tak Gořzpodni zhválodávanyem BKM 1789, 8; Naj popejva KŠ 1771, 753; Etak bomo vřzigdár popejvali SŠ 1796, 9; Pride vrejmén, gda bodete neřztanoma popejvali BKM 1789, 8; tak, ka je dořzťakrát popejvo, ka je šzam nej razmo BKM 1789, 2b; placšno peřzen šzmo vam popejvali KŠ 1771, 190 **2. zapeti**: liki dvakrát bode kokout popejvao, me trikrát zatajís KŠ 1771, 148; Páli je zato tajio Peter, i preczi je kokout popejvao KŠ 1771, 326 **popejavjóúči** -a -e *pojoč*: Ágnezc na Sionszkoj gori řzťoji řzvojimi nouvo peřzen popejavjóucsimi KŠ 1771, 790

popéjvec tudi popévec -vca m **I. pesnik**: Ář pôleg popévca nasega KAJ 1870, 163; liki i niki zvařzi popejvczov řzo povedali, kaj řzmo i nyegovo plemen KŠ 1771, 397 **2. pevec**: tü nehámo ednoga kokouta popevcza SIZ 1807, 6

popéjvkinja -e ř *pevka*: Ne vřťiřze pri popejvkinyi KŠ 1754, 45

popék tudi póupek -pka m **I. popek, sredina**: da szo sze v-nikeliko dni mozoli pokázali, okoli popkov pa lejpi erdési obroucsek meli KOJ 1845, 118 **2. popek**: je szvojeja kmeta do pouпка szlecsenoga dao razpéti KOJ 1914, 134

popéljen -a -o prid. *upepeljen*: vnogo vesznic je popéljen AIP 1876, br. 11, 2

popévka -e ř *peta pesem*: Dall; popevka, dona KOJ 1833, 153; Popévka AI 1875, br. 1, 6; i z-krátkov popevkov zacsne KOJ 1845, 9

popiávanje -a s *pitje, pijančevanje*: Ář nam je zadofzta, ka řzmo vtom preminoucsem vrejméni 'zitka nařlega volo poganov oprávlali, bodécsi vu popiávanyaj, jeřřzťvinaj KŠ 1771, 711

popiávec -vca m *pijanec*: popiávczi, ne bodte tam meli BKM 1789, 450

popihnoti -em dov. *odpíhnuti, vzeti*: Ta řzmrt te popádne, Kak na tebé popihne Z-řzťolcza te doli řzúhne BRM 1823, 235

popijánčivati -am nedov. *pijančevati*: Ki po nocsi popleszáva, popijánčsiva, tisztomi sze vudné dřejma KOJ 1845, 52

popijávati -am nedov. *vpíjati*: Ář zemla, štera na řzébe cseřřťtou krát pridoucš de'zd'z popijáva i rodí travo KŠ 1771, 680

popísati -pišem dov. *popisati, opisati*: zkerřzta kriřťušľevoga koterogaje řzveti Matay na

trétyem táli popiľzau TF 1715, 38; E'saiás te Prorok nam je tak popiszao, narodi ľze KM 1783, 232; Tou nam je nigda lejpo, Oľeas Prorok dávnno, Popiľzo BKM 1789, 98; Popiľzao je tak, tou Dávid ľzvéti BKM 1789, 160; Prophétye ľzo popiľzali tvoio voljo povedali SM 1747, 85
popísani -a -o *popisan, opisan*: Kakoje popiľzan te Articulus TF 1715, 21; Gdeje tou popiľzano TF 1715, 33; Ka ľzo nam niháli popiľzano Sztári Piľzácske od ti drůgi Apoľtolov KM 1796, 131; ľtera ľzo nej popiľzana vu eti knjigaj KŠ 1771, 334; Dáj tak hitro meni vľze one knjige, vu ľteri ľzo táksa popiľzana KM 1790, 22

popítati -am dov. *povprašati, vprašati*: Popitaj koga, jeli szo Goszpoud domá KOJ 1845, 25

pòplat tudi pòdplat -a m **I. podplat, spodnji del stopala**: Poplat ABC 1725, A3b; Planta Poplat KMS 1780, A7b; Lůdjé od zdávnya sztopáj (oglav, poplat) nůcajo na mърjenje KAJ 1870, 65; Sajtrav poplat z-sůrkim rępom KAJ 1870, 96; Od temena mao, notri do poplata BKM 1789, 78; Preczi szo sze nyemi pa potrdili poplatje i glej'znvi KŠ 1771, 348; Kak ľzo obracsali ľzv'e nekepesne lampicze I 'sionate poplate SIZ 1807, 56; Talp; podplat KOJ 1833, 174; Puži na črevi májo mésnati podplat, po řterim lazijo AI 1878, 40; Medved hodi po celi podplataj AI 1878, 10
2. spodnji del obuvala: rokodelavec, gda je vesászi na péni poplat kuko AIP 1876, br. 1, 6
3. noga: Na poplataj [medved, 37] pod řkramplicí má dve blazinici AI 1878, 37; Na eto čéli varos na poplataj bio AIP 1876, br. 5, 2

poplávati -am dov. *izplakniti*: Usztatni; poplavati, oplátnoti KOJ 1833, 179

poplavávati -am nedov. *plavati*: Gosi ino race telikájše rade vu vódi poplavávajo BJ 1886, 32

poplesávati -am nedov. *poplesavati*: Ki po nocsi popleszáva, tisztomí sze vudné drejma KOJ 1845, 52

pòplon -a m *preřita odeja*: Paplan; odejvka, poplon KOJ 1833, 168

poplůvati -ůjem dov. *popľjuvati, opljuvati*: Goszpodna ľz. licze popľujo z-rů'snimi ľzlinami KM 1783, 237
popľůvani -a -o *popľjuvan, opljuvan*: Jezus na licze popľůvani KM 1783, 72; Za tvo volo ľzem bio pľzůvan, Ospotani, ino popľůvan BKM 1789, 66; na ľpot je vu bárľon oblecseni, i popľůvani je KM 1796, 108

popòdati -am dov. *položiti pod, tlakovati*: hrambo, stero z-brvnami ali kamnom popoda KAJ 1870, 88
popòdjeni -a -o *tlakovan*: ká je ceszta z-kamnom popodjena KAJ 1870, 116

popogániti se -im se dov. *popoganiti se*: Kumaniánci szo sze pa ne teliko szpvedli,

da szo sze nej szamo popoganiľi számi, nego i ove Vogrine KOJ 1848, 40

popòjeni -a -o prid. *opremľjen*: I on vám poká'ze veliko vecserjeniczo popojeno i pripravľeno, tam nám pripravte KŠ 1771, 147

popòlni -a -o prid. *popoln*: Tökéletes; popolni -a -o KOJ 1833, 176; naj popolni bode Bo'zi cslovik na vľzákó dobro delo gotovi KŠ 1754, 1; ki ľze pa boji, te je nej popolni vu ľůbeznivolvťti KŠ 1771, 733; Zátó velim vam kaj, csi ne bode popolna praviczva vaľa bole KŠ 1771, 15; Právda Goszpodna je popolna TA 1848; liki da bi ľz. piľzmo nebi bilou popolno KŠ 1771, A3a; Ár ľzi popolno ľzveľztvo BKM 1789, 128; ľzvétó piľzmo vcsini tebe popolnoga Bo'zega csloveka KŠ 1771, A8b; Znáľjanye pa naj popolno delo má KŠ 1771, 745; za moje grejhe popolno pokouro včľnim KM 1783, 85; I ľzinom navkűpe dicľili, Popolno Trojľztvo vu jedinľztvi BKM 1789, 136; i eľcse nadale ľz-popolnov vřov csűdűjemo ober obláľťti KM 1796, 97; Zátó bojdite vi popolni, liki i Ocsa vas KŠ 1771, 17
popolnéjši -a -e *popolnejši*: ár je ledicsen ľztáľis na ľzlobodne perľone gledoucs popolnejľi KMK 1780, 86; Po vřori je Ábel popolnejľi áľdov od Kajna áľďvao Bougi KŠ 1771, 690; Pobűdimo eti znouvics naľľa ľzrczá na popolnejse ľzpoznanye KM 1796, 96; Gda je pa Kriľztus priľao po vėkľem i popolnejem ľatori KŠ 1771, 685
nájpopolnéjši -a -e *najpopolnejši*: Boug je ľzam oblűebi náj popolnejľe Bojstvo KMK 1780, 8
popòlni -a -o sam. *popolni*: Modrouľťt pa gucsimo med popolnimi KŠ 1771, 493
popolnéjši -a -e sam. *popolnejši*: na popolnejľa ľze neľzmo KŠ 1771, 679

popòlno prisl. *popolno*: naj tebi na etom ľzveťti popolno ľzlűľľimo KM 1783, 124; Zadovolim ľze ľztejm popolno BKM 1789, 416; Zadovolim ľze ľztejm popolno SŠ 1796, 146; I zdigni nász, ľűdsztvo nevolno, Na szlűzbo kēm bole popolno KOJ 1848
popolné *popolneje*: Ár gde popolné szpoznávate, Ka vam na právi mir vgája KAJ 1848; Bom te bole szpoznávao, I Popolné zvisávao KAJ 1848, 70

popòlnoma tudi popònoma prisl. **I. popòlnoma**: I geto tou nemoremo popòlnoma ľzpuniti, tak ľcsé Boug KŠ 1754, 162; nego nász czilou i popòlnoma gori vzeme KŠ 1771, 442; da vľze moje grejhe prav, i popunoma morem vadľůvati KMK 1780, 78; naj jasz morem tvoje ľzvétó zapouvidi popòlnoma ľzpunyávati KM 1783, 130; naj te 's-nyimi navkűpe popunoma ľűbim KM 1783, 131; Ár je Károl ľztalno vřoren oblűztao kak eden popunoma odraľcseni

cslovik KM 1790, 58; Tomi dâ dáre szkrivoma, I radołzt má popòlnoma BRM 1823, 395 **2.** v zvezi **popunoma odpùstek popòlni odpustek:** Ka je Popunoma Odpùžtek KMK 1780, 82

popòlnost -i ž *popòlnost:* Gda pa pride popòlnòłzt KŠ 1771, 517; lùbeznołzt, łtera je vezalo popòlnòłzi KŠ 1771, 609; Nego te lùbim za volo Boug tvoje popòlnosztı KM 1783, 273; Geto je szam düh vsze popòlnosztı KAJ 1848, 8; 'Zełej nyim popòlnòłzt vu dobrom KŠ 1771, 696; Z-milosese Ti moj 'zitek, Szpravi na popòlnòłzt V-meni deteta 'zitek BRM 1823, 420; i znányia bi na vékso popòlnosztı prvle prisla KOJ 1833, XIII; Da te tak po łzmrti, Vnebelžkoj popòlnòłzi, Zevłzejmi vernimi lùbimo BKM 1789, 278; Sz-popòlnosztıov szi obvžeti KAJ 1848, 17; Boga popòlnosztı KAJ 1848, 8; Boug je łztvouro Angyele z-vnougimi popòlnòłzti KMK 1780, 10; Vêm szi me ti korunüvao Ze-vsžemi popòlnosztıami KAJ 1848, 326

popòski tudi popòvski -a -o prid. *duhovniški:* cséłzt .. popoułzka i králełzka KŠ 1754, 102; Kriłztułova popovłzka molitev KŠ 1771, 322; ki łzo bili łzpopovłzkoga roda KŠ 1771, 350; Na Veliko Popovłzko Cséłzt SM 1747, 34; Popovłzko KŠ 1771, 160; Pod Áldüvanyom vküp moremo prikapesiti najše nakányanye Sz Popovłzkim naminyávanyom KMK 1780, 53; Gda bi łze pa Popovłzki Poglavniczke bojali Vucsenikov KM 1796, 112; Trbej Szinej cslovecesemi łze zavrcłi od łztariłi, i popovłzki poglavnikov KŠ 1754, 111; nyemi je potrejbno trpeti od vládnikov popovłzki KŠ 1771, 55; I vküp łzpravivłi vłze vladnike popovłzke KŠ 1771, 7; oblászt dá szvetszkim Poglávárom cerkvene i popovske grünte szpojematı KOJ 1845, 59

popòvek -vka m *rastlinski popek:* kakti protolétja prvi szmê, na steroga sze drevja szkrivajócsi popòvki vòpoká'zejo AIP 1876, br. 4, 5; vèkice szo sze poednom szka'züvale i zbêli popòvk je cvetke grátalo AIP 1876, br. 2, 6

popovjé -á s *popje, popki:* Na vécsicaj popovjé raszté KAJ 1870, 16

popòvstvo tudi popòustvo -a s *duhovništvo:* Pouleg łegé popovłztva na nyega je priłao réd KŠ 1771, 161; Nede on popòvstvtva noszo KAJ 1870, 6; Szvełztvo, po łterom łze onim, ki łze na Popovłztvo polžvetijo, obláłzt dáje KMK 1780, 85; Vi pa rod, králełzko popovłztvo KŠ 1754, 104; vekivecsno popovłztvo ma KŠ 1754, 100; je plemenitejsa na popovłztvo gledoucs KŠ 1771, 669; Da bi záto popòlnòłzt po Levitánłzkom popovłztvi bila KŠ 1771, 682

pòprav prisl. *prav, pravzaprav:* Rávno tak, cłi znemocsnołzti Sze nebi poprav dr'sao BKM 1789, 404; Rávno tak, cłi znemocsnołzti Sze nebi poprav dr'sao SŠ 1796, 137; Rávno tak, cłi znemocsnołzti Sze nebi poprav dr'sao BRM 1823, 236; Cslovek, csi szi szrecsen i zdrav, I delo ti tecsé poprav, Kak lehko sze ti szprevês KAJ 1848, 349; Potrdjene szo na vsze vek i veke, ino sze zgodijo szvéte i poprav TA 1848, 94; Z-csrêdov ôvc hodi i edna koza, csi taki ona poprav neszlisi k-nyim KAJ 1870, 139

poprávej prisl. *pravilneje:* Tam to łzrdcze Tebi Otzi, Gołzpodı, právomi łzodczy Szpêva právo zahvalnołzt, Zmo'znołzt, Volnołzt Tam popravej, I popòlnej Vłzi łzpoznamo BRM 1823, 266

pòpravek -vka m *popravek, popravilo:* ino nyim dovoli z-málim popravkom negdasnye pravice obdr'sati KOJ 1848, 116; komi je taki neogiblivih popravkov potrejbnoszt v-ocsi szijjala KOJ 1845, 3; sze vogerszki Ország po k-csaszomisłzi primerjenih popravkaj na diko, ino bogásztvo zdigáva KOJ 1848, 123

popraviteo -ela m *obnovitelj, reformator:* Z-tém je szám pokazao, da je nej od Bogá odlocseni i popraviteo prvejše Krisztusove vöre KOJ 1845, 61

popráviti -právim dov. **1.** *odpraviti okvaro, poškodbo:* Moski morejo brs popraviti, ka sze pri hi'si sztere KOJ 1845, 43; Poiłzkaio łzi je protye, i raztrgane plote je popravo KM 1790, 76 **2.** *narediti, da kaj slabega ne obstaja več:* Jezułi, on naj váłz poprávi KŠ 1771, 713; Posli zdá i nam nyega, Da nam szrdcza poprávi KAJ 1848, 137; Tam łzi i nam mełzto łzpravo, Naso vero tak popravio BRM 1823, 81; Právdo je popravo KŠ 1771, 3 (B2a); łzvoje prve lagoje péłde z-dobrimi péłdami pobo'snoga 'sitka je popravo KM 1796, 71 **popráviti se** -právim se *popraviti se:* dokecs sze po szvojoj moucsi vcsinyeni kvár i krivicza nepoprávi KOJ 1845, 121 **poprávleni** -a -o *pripravljen, popravljen:* Dobro poprávlena zemla nyemi je li hitro tak lépı pòv prineszla KAJ 1870, 137; Stero je porüjeno, ali potom poprávleno KŠ 1771, 601

poprávlati -am nedov. **1.** *odpravljati okvaro, poškodbo:* Ti łtirje vértje łzo poprávlali najmeti KM 1790, 78 **2.** *delati, da kaj slabega ne obstaja več:* Hi'znike Gołzpon Boug .. I vu vłzem 'zitki je łzam poprávla BKM 1789, 268; I Düso vam poprávla BRM 1823, 8; Pout łi meni poprávłaj, Vłzrczi mem mełzto łzprávlaj BKM 1789, 7; Szlabo vero pa poprávłaj BRM 1823, 92; Ete krao je łzveti Pout nyemi poprávłajte

BKM 1789, 10; Ti ľzi vcsio verne, Poprávlo piľzmo nyihovo BKM 1789, 148 **poprávlati se** -am se *popravľajati se*: bratje, poprávľajte ľze KŠ 1771, 553 **popravľajóuči** -a -e *popravľajjóč*: vido je vládji zZzebedeuľom nyidva ocsom poprávľajóucse vlaké ľzvoje KŠ 1771, 12

popravlenjé -á s *izbolľšanje, izpopolnitev*: zhránov i rázlocsnim prányem i ľztelovnimi pravicsnofztmi, ľtera ľzo notri do vreimena poprávľenyá naľztávlena KŠ 1771, 685

poprěčen -čna -o prid. *poprěčen*: Tigriľ Je erděckastoerjáv s čarnimi poprěcnimi na tégjnjenimi ľišami AI 1878, 11

poprějk prisl. *splóľno, naspľoh*: Ka je Czérkveni Rėd po prej k KMK 1780, 85; Poprějk, geto dvá verbuma vkűpszprideta vu govorejnyi, med tejmna eden pride KOJ 1833, 142; Zďáj, nej szamo vecsanje poprějk, nego i z-ednoga hrama KOJ 1845, 73; i na tó je poprěk kebzűvano KAJ 1848; Poprěk od ftičov AI 1878, 22; ali poprěk dőnok tak osztáne, kak je od minisztera vőzracsunyeno AI 1875, br. 2, 6

poprějtiti se -im se tudi poprititi se -ím se dov. *zapretiti, zagroziti*: I trdno ľze nyemi popriti KŠ 1771, 106; trdno ľze nyim poprějtmto KŠ 1771, 351; I poprějto ľze je nyim KŠ 1771, 39

popriáľliti se -im se dov. *spoprijatelľiti se*: Naj sze pa tecsász na Vogerszkom Giskra pá nezmrśi, tak sze 'snym popriáľli KOJ 1848, 63

poprijėten -tna -o prid. *izviren*: Ka poprijėtnoga grejha odpűľcsenyé pripravı KMK 1783, 58

poprijėti tudi popriėti -ímem in -jém dov. *spočetı*: I ovo poprijės vu utrobi i porodis ľziná KŠ 1771, 163; ovo poprijės vu utrobi KM 1796, 85; ovo deviczá poprijė KŠ 1771, 816; ona, Vőrje i poprijė BKM 1789, 17; Elźi ľzľisıjo, ľtere ľzi zabajajo, naj ne poprijėjo KŠ 1754, 38; Ovo jalź ľzem vu jálnoľzti popriel SM 1747, 7; i vu grejhi me je popriėla mati moja KŠ 1754, 71; Po eti dnėvi pa poprijėla je O'zėbet KŠ 1771, 163; Od koga je poprijėla vu utrobi Maria Jezuľľa KMK 1780, 14; i vu grėhi me je poprijėla mati moja TA 1848, 41 **poprijėti se** tudi popriėti se -ímem se in -jém se **I. spočetı se**: Potom 'zeľejnye, geto ľze poprijė, porodi grejh KŠ 1771, 746; I nemamo nyega Dűhá, Csi ľze vnami ne poprijė BKM 1789, 259; Prvle, kak bi sze poprijao, Je vu diki szıjao KAJ 1848, 211; Prvle, kak ľzem ľze poprėjao, Me je ocsinľzko ľűbio BRM 1823, 329; kai ľzem ľze neili ľzamo vu greihi popriel SM 1747, 48; Goľzpodni naľľem, kiľzeje popriau od Dűhá ľzvėtoga TF 1715, 22; ki sze ie popriel od Dűha szvėtoga ABC 1725, A5a; ľteri ľze je od ľzvėtoga Dűha popriel SM 1747, 9; Od koga ľze

je K. poprijao KŠ 1754, 107; Ki ľze je poprijao od Dűhá ľzvėtoga KMK 1780, 7; Ki ľze je poprijao od Dűhá ľzvėtoga KM 1790, 109; Ár ľze je on od ľzvėtoga Dűha poprėjao zmo'znoga BRM 1823, 11; Ár ľze je od ľzvėtoga Dűhá tá Rejcs popriėla BKM 1789, 20; Gďa ľze je pa po'zeľejnye poprijalo KŠ 1754, 60; prvle, kak ľze je poprijao vu utrobi KŠ 1771, 169 **2. dojeti, doumeti**: i nikaj ľzo nej znali odgovárjati, niti ľzo nej mogli poprijėti, kakďa ľze je tou zgoudilo KM 1796, 152 **popriėti** -a -o *spočet*: nego od Dűhá Sz. popriėti zdivicze Marie KŠ 1754, 107; Znami popriėto i narodjeno ľzkvarjenyé naľľe natűre KŠ 1754, 71

poprijėtje -a tudi poprietjé -á s *spočetje*: Nyegovo poprietjé i narodjenyé KŠ 1754, 107; Poprietjé i rodjenyé Jezuľa KŠ 1771, 4; káksi rázlocsek je 1.) med djánya i poprietjává po'zeľejnyem KŠ 1754, 61; Evang. na Kriľztuľovoga poprietjává dėn KŠ 1771, 163; Rejcsi od Poprijėtjává grejha KMK 1780, 58; kejp Divice Marie precısıztoga Poprijėtja KOJ 1845, 90; Sztejm je on naľľe grejsno poprietjé poľzvėto KŠ 1754, 107; Po vőri je takáj i Sára moucs na poprietjé ľzemena vzėla KŠ 1771, 691

poprımmanje -a s *oprijemanje*: Na popľataj má [muha] dve mehki keljivi blazinici za poprımmanje na gladkom blági AI 1878, 37

poprositi -prősım dov. *zaprostiti*: kaj poproszi, kaj povej KOJ 1845, 38

poptűjiti se -im se dov. *potujčiti se*: nasih szľovenov perva 'sivotnoszt i zvűnejsina sze je nikėdik bole ino menyepoptűjila (v ľűdszko vergľa) KOJ 1914, 97

popűstiti tudi popistiti -ím dov. *popustiti*: da sze morejo meknoti, vno'sino konyov vu drűgefėle dugoványov popűstiti KOJ 1848, 98; rőka moja ne popűstzi TA 1848, 61; I tecsasz nepopűstzi, dokecs je 'Z-nyidva rők obráni KAJ 1870, 114; Eta ľűbav ľze ne vgaszi, Ne zmrzne, ni ne popiszi KM 1783, 251; Moke ne popiľzti, Onim, ľtere v-pekeo dobi BKM 1789, 453

poráč -a m *sporočilo, priporočilo*: steroga szemen mi je moj prijátel Drake Ferencz poszľao, z-onim poracsom, ká bi ga i v-Europi vardenoti dobro bilô KAJ 1870, 154

poráčanje -a s *priporočanje, priporočilo*: Ete vucslen isztino gucsó, nego nyagovo poráčsanye nebi za haszek bilô AIP 1876, br. 3, 6

poráčati -am nedov. **I. izročati**: Tebi poráčsam mo Dűľso SM 1747, 65; Záto tejlo ino dűso Tebi, moj Boug, vu obrámbo Zďaj i vľzigďar poráčsam KŠ 1754, 246; Eto zapovid poráčsam tebi moj Szin KŠ 1771, 635; Tebi poráčsam

mo' dūso BKM 1789, 362; Febo nyim porácsa KŠ 1771, 484; Tou je plácsa, kou porácsa vrág tim [zvojom] v[izig]dár BKM 1789, 452; dabi 'ze eti zácsao Tebé I vszemi szvéti porácsao, Kak te má zvisávati KAJ 1848, 179; Etak [ze i Boug kre nyih gori vzeme, drügim je porácsao bode KŠ 1754, 221; Bougi mo te porácsali KOJ 1845, 131 **2. priporočati, ponujati:** Ár neporácsajo mira TA 1848, 28 **poráčati se** -am se *izročati se:* Kristus .. Tomi [ze ja]z porácsam SM 1747, 70; Tebi [ze ja]z porácsam, Dú[fo], tejlo BKM 1789, 273; Tebi [ze porácsamo v]zi BKM 1789, 3 **poráčavši** -a -e *ko je priporočal:* eden poszlavec Űrményi gucsó, od szrcá tekócsimi toplimi recsámi porácsavsi od miniszteriuma naprêprilo'zeno právdo AIP 1876, br. 3, 2 **poráčani** -a -o *priporočan:* Gde sze trávniki poszêjajo szemenom tráve, jáko porácsano na eden plüg poszêjati AIP 1876, br. 2, 8

poráčavati -am nedov. *priporočati:* Polleta 'zivota "Prijátel-a" ga zadoszta szpoznávila, i záto ga na dugi porácsavati nê potreáno AIP 1876, br. 4, 1

porániti -im dov. *pokopati:* I'šáaka, ki je premino, i poránila [zta nyega E]šau, i Jákob KM 1796, 23; Poránili [zo pa Stevana mo'zjé pobo'zni KŠ 1771, 364; Mrtvoga Bélo III. szo poránili vu sztolnombelgrádi KOJ 1848, 32 **poránjeni** -a -o *pokopan:* Grdoga 'zitka Ladislava IV. grdo raneno mrtvo tejlo je v-Csanádi porányeno KOJ 1848, 41; Szécsi Gyüri poranyeni pa v Murányi KOJ 1914, 137

porásti -rastém dov. *zrasti:* Ali naj ednók porastém ino môč dobim BJ 1886, 42; Tráva močno porasté ino se dolpokosi BJ 1886, 37; Po vrêmeni dête porasté i vu šolo začne hoditi BJ 1886, 10

porávnanje -a s *izboljšanje:* V]ze pi]zmo je ha]znovito je na vcsenyé, na káranye, na poravnanye KŠ 1771, 651

poravnáti -rávnam dov. **1. poravnati, urediti:** Teda je prisztópo Pinehás, i poravnao je dugoványe TA 1848, 89 **2. izboljšati:** On je moj verni Ocsa, Poravna mi v]ze na dobro BRM 1823, 302; More [zrdce poravnaj BRM 1823, 422; Poravnaj ná]z záto, Bóg milo]ztivni BRM 1823, 148 **poravnáti se** -rávnam se *poravnati se, urediti se:* Drvotan sze more vecskrát poravnati KOJ 1845, 44

poravnávanje -a s *urejanje, izboljševanje:* Komi pribli'sávanye, poravnávanye, na eto pitanye: *kihez? mihez?* bode KOJ 1833, 131

poravnávati -am nedov. *urejevati, voditi:* Národ tvo] v-dobrom zvršávas, I na 'zitek

poravnávas KAJ 1848, 52; Szrdcza nam Ti poravnávaj, I na dobro obüdjávaj BRM 1823, 11; Ambringen Jánosa, ki neznajoucsi vogerszkilh pravicz, vsze to'sbé i szváje po nemskej segi je poravnávao KOJ 1848, 97

porázmiti -im dov. *rozumeti, doumeti:* Dober je nas Bóg, porazmite Néba, zemla BRM 1823, 326; Dober je nas Bóg, porazmite KAJ 1848 **porázmvíši** -a -e *rozumevajoč:* ti dönok nyou nezavr'si, nego priátelcso porazmvísi pomenkanya, pohaszni moje trüde KOJ 1833, VI

porcelánov -a -o prid. *porcelanski:* Jeste porcelánova ilojca (a porcelán agyag), z štere se lepa bela posoda dela AI 1878, 53

porebèriti se -im se dov. *upreti se:* Ab]olon [ze je pa prouti Dávidi porebero KM 1796, 63; Kórea, Dátana, i Abirona je 'sive zemla po'srla záto, ka [zo [ze poreberili prouti Moj]le]i KM 1796, 40

porèden -dna -o prid. **1. reden:** Nístera vrêmena-rêcs je poredna AIN 1876, 49; Csi pa kaj od drügoga dugoványe [zpitávate, vu porednom [zprávi]csi [ze naj]zkoncsa KŠ 1771, 403; Na nyihovo pometávanye gledoucs; a) szo porédni, kakti *az, ez* KOJ 1833, 35; i telko lüdi je na nyê, kak v-ednoj porednoj vészi KAJ 1870, 107 **2. precejšen, velik:** V-tak grozne povódni szili, Stera je zemlo oblejála, Na nyê tak porèden csasz sztála KAJ 1848, 366; Ali prav zbit sze je mogao znebiti porednoga falata vogerszke zemlé KOJ 1848, 20

porèdno prisl. *precej, veliko:* Gda bi pa poredno vrejmena prejslo KŠ 1771, 424; I prilo'zeno je lü]ztva poredno k-Gol]zpodni KŠ 1771, 377; Sznájge mám 'ze oh, poredno BKM 1789, 422; Sznájge mám 'ze oh, poredno SŠ 1796, 117; nazáj je pri]ao v-Damaskus, i poredno vrejmena [ze je tam midio KM 1796, 125; Da je Sámuel kmetom poredno dácsce engedüvao KOJ 1848, 16; Martin po imeni farar tissinszki je pa edno poredno velko szreberno razpetjé vkradno KOJ 1914, 139

porédom prisl. *po vrsti:* zaberé ednoga oglejüvácsa, okrogline, ki vu pizsmi more vsze porédom gorizamerkati AI 1875, br. 2, 4

porédoma prisl. *po vrsti:* Zacsni je po drobísi porédoma KAJ 1870, 91

poredüvani -a -o prid. *razvrščen:* Poredüvani Kázavecz vszega Dela KOJ 1833, XIX

poredüvanje -a s *razvrstitev:* Na Poredüvanye rejcsilh gledoucs KOJ 1833, 117

poréjci prisl. *poredko, redko:* Szami [zo pa jáko po rejcz]i hodili v-czérkev KM 1790, 70

porézati -réžem dov. *porezati, odrezati*: Szvojih nojéto negriszte, nego z-skárjami porezajte precí KOJ 1845, 43

pörgar -a m *I. meščan*: 'Ze lzte pa nej vecs tühénczi, nego pörgarje KŠ 1771, 577; meřzto, řtero je melo 'Zidove pörgare KŠ 1771, 577
2. državljan: Saulus, Rimřzki pörgar ali meřztáncser KŠ 1771, 431; i záto vszako právdo vszáki pörgar obdr'zati more AI 1875, kaz. br. 3; ka řze je za Rimřzkoga Pörgara vadľüvao KM 1796, 129

pörgarstvo -a s *državľjanstvo*: Naře pörgarřzto je pa vu nebeřzaj KŠ 1771, 598; Kaj řzte bili túhi od pörgarřzta Izraelřzkoga KŠ 1771, 577; jař řzam řzi za vnoúe pejneze tou pörgarřzto řzpravo KŠ 1771, 412

porinoti tudi porinouti -em dov. *poriniti, spraviti v neprijeten položaj*: Taszitni; porinoti KOJ 1833, 175; Vrág, koteri vneřzrecřo nyega miřzľi porinouti TF 1715, 43; vrága, řteri ga vu neřzrecso řta porinouti KŠ 1754, 213

porkoláb -a m *ječar*: i řzodecz te dá porkolábi, i porkoláb te vr'ze vu temniczo KŠ 1771, 215

porob -a m *plen*: Jezus, 'zitka poglavnik Je nê porob szprhľivoszti KAJ 1848, 111; Ráj szem, kak rob, nyim na porob Vrgao mir düse moje KAJ 1848, 154; vu ľüknyi, nasztregáva na porob sziromáka TA 1848, 8; 'Ze je idti steo z-porobom szvojim KAJ 1870, 51; i porobe nyegove razdíľi KŠ 1771, 207; Nas zmořen Sámřon je doúo Porobe BKM 1789, 94

porobiti -im dov. *I. zasuřnjiti*: Vno'sino 'Sidovřzto je dáo porobiti SŠ 1796, 63
2. ugrabiti: porobi ga, gda ga zapleté vu zanke szvoje TA 1848, 8; porobmo ga vszegavêcs TA 1848, 59; Glédajte, naj řto med vami ne bode, ki bi vářz porobo po řzveczkoj modrouřzti KŠ 1771, 606
3. izropati, oropati: Babilonřzki kráo vřas je porobo KM 1796, 73; edna dr'sina porobila je nyéno blágo KM 1790, 86; Z-Trszta v-Polo idocso posto szo porobili AIP 1876, br. 7, 7; obsine na nyé řzo vdarile, porobile řzo nyihna řzilja KM 1790, 92
poröbleni -a -o *ugrabľjen, oropan*: Ober toga je pa vřze porobleno Czérkevno poľzoudo nazáj povrno KM 1796, 82

porobľený -á s *ropanje, pljenjenje*: Ogen porobľenyé, tatia KŠ 1754, 177; Csi me pa na ľuczkom pouľi Porobľeney v-pobejgi SŠ 1796, 137

porobželnost -i ř *ropaželnost, grabežľjivost*: razbojniczke .. túdi tú szvojo porob'selnsost naszititi KOJ 1914, 130

poročiti -im dov. *izročiti*: Scsémo vszi szrdcza

Tebi porocsiti BRM 1823, 19; Vu rôke tvoje porocsim düh moj TA 1848, 23; Vcsářzi nyim beteg porôcsis BRM 1823, 415; Szvojmi Ocsi Bougi je porocsi SŠ 1796, 8; Od Toga nam řzvedocsi Piřzmo, i porocsi, Da ki v-nyem vervali bodo BRM 1823, 22; i vino bi nyim poroucsó KŠ 1754, 203; I tvoje meřzto řzi nyemi poroucsó BKM 1789, 325; Mária, řtero je Kriřzto na kri'zi nyemi poroucsó KŠ 1771, 260; pejneze, stere je nyemi pokójni Ocsa na bo'so pout poroucsó KOJ 1848, 32
poröceni -a -o *izročeni*: Tebi boj porocseni I nadale sors moj KAJ 1848, 39; 100 jezér zľ'tov porôcsen dár je za honvéde darüven AIP 1876, br. 1, 8; i komi je vnogo porocseno, vecs bodo prořzili od nyega KŠ 1771, 214; 'Zitek mi je odľocsen, Potom 'zitki porocsen BRM 1823, 283; Po táksem tvojo meni porocseno rokô nemrem vzéti AIP 1876, br. 9, 5

porod -rôda m *I. porod*: Oh nevolni cslovik! od poroda tvořga mores ľi řzkázati KM 1783, 284; Ali po krřzti z-Bo'zega poroda Bo'zi řzinovje vu nyem, poľztánemo BKM 1789, 226; Da vřzejm deczo rodiczam řzrecsen porod dopüľzti BKM 1789, 348; Etima hisnikoma pa Goľzpodin Boug dáj blá'ľeni porod SIZ 1807, 6; po steroj 'selejo ľehki porod zadobiti KOJ 1848, 83; vu řterom porodi je mrla KM 1796, 23
2. rod, potomci: I neszé zvelicsanye I vszé sztotin porodom Szvéti trák vüpanya KAJ 1848, 55; Vi porodje, dájte Goszpodni csészť i môcs TA 1848, 7; kaj vřze řztorjenýé zdiháva, i ľiki k porodi řze pripravľa KŠ 1771, 465

poröden -dna -o prid. *I. rodoviten*: I vtvojoj hi'zi, bode tvoja 'zena, Kako roden trřz bode ti porodna BKM 1789, 265
2. izviren: Za vol' porodnoga grejha vkom je porodjen BKM 1789, 29

poroditi -im tudi poröditi -im dov. *roditi*: Ovo, (Maria) ednoga řziná porodi SM 1747, 10; Porodi pa Sziná KŠ 1754, 99; Porodi pa Szina KŠ 1771, 6; Ár řzam vářz jařz vu Kriřzto Jezuři po Evangyeliomi poroudo KŠ 1771, 497; Jasz szem te dnesz porôdo TA 1848, 3; Prva Oľzoba vu Bo'zánřzťvi, řteri je od vekivekouma řzvojsa Sziná poroudo KŠ 1754, 89; je pa Jechoniás poroudo Salathia KŠ 1771, 5; Táre je pa poroudo Ábraháma KM 1796, 15; V-nyem te szvét znôvics porödjo BRM 1823, 15; dokecs je nej porodila řziná řzvojsa KŠ 1771, 6; ár je Kriřztuľřa Jezuľřa porodila KMK 1780, 14; pren. porodi grejř grejř KŠ 1754, 60; řtero nářz preobrácsa i znouvics porodi z-Bogá KŠ 1771, 443
poroditi se -im tudi poröditi se -im se *roditi se*: gde bi řze meo Kriřzto poroditi KŠ 1771, 7;

záto to ľzvéto, kai ľze od tébe porodi SM 1747, 10; záto i ono, kou ľze porodi ľztébe Szvéto KŠ 1754, 107; bole bi nyemi bilou, da bi ľze nigdár nebi poroudo on cslovik KŠ 1771, 88; kai ľzem ľze neili ľzamo vu greihí popriel ino poroudo SM 1747, 48; I na ľzvejť ľzi ľze poroudo BKM 1789, 4; poroudoľzeje od Devicze Marie TF 1715, 22; porodil szejé od Devicze Marie ABC 1725, A5a; ľteri ľze je porodo SM 1747, 9; Poroudoľze je vám dneľz zvelicsiteo KŠ 1754, 91; Gda ľze je pa Jezus poroudo KŠ 1771, 6; poroudo ľze je od Divicze KMK 1780, 7; Gda ľze je pa Jezus poroudo KŠ 1771, 6; poroudo ľze je od Divicze KM 1790, 109; Porodil ľze je ľzin ľzvéte Márie BKM 1789, 42; Od Dejeve ľze poroudo BKM 1789, 18; Ár, gda ľzta ľze escse nej porodila KŠ 1771, 468; pren. Csi ľze ľto ne porodi zvodé i z-Dűhá KŠ 1754, 187; csi ľze ľto ne porodi odzgora, ne more viditi králeľztva Bo'zega KŠ 1771, 271; materno rejcs, vľteroj ľzo ľze porodili KŠ 1771, A6a; po našem jeziki, vľterom ľzmo ľze porodili KŠ 1771, 345 **porødjeni** -a -o *rojen*: od Devicze Márie uu vreimeni porodgyen TF 1715, 22; Jezus Kriľzťus i právi cslovik porodjen KŠ 1754, 98; ár je z-Bogá porodjeni KŠ 1771, 730; Boug i cslovik porodjeni BKM 1789, 23; Kako zdai porodjena decza, ľelete SM 1747, 24; Vľze, kai je od Boga porodjeno, premága ľzveit SM 1747, 26; vsze, ka je ztejla porodjeno KŠ 1771, 445; poľzlal je Bog ľzvojega ľzina, porodjenoga od edne Sené SM 1747, 10; vö je poľzľao Boug Sziná ľzvojega porodjenoga z'zené KŠ 1771, 564; Ki ľzo nej zkrvi, niti zvoule tejla porodjeni KŠ 1771, 264; Ár velim vám, vékľi med porodjenimi od 'zén KŠ 1771, 189

porodjávati se -am se nedov. *rojevati se*: K-Tebi ľze pribli'zavam, Na nébo porodjávam BRM 1823, 297

porodjéinje tudi porodjénje -a s *preporod*, *prerojenje*: Nouvo porodjeinye SM 1747, 36; Grejh je na nikoj ľzprávla, Vkom je meo porodjenye BKM 1789, 227

porodľivi -a -o prid. *plodovit*: Krapí i šarani so jáko porodľivi AI 1878, 31

porodľstvo -a s *rojľtvo*: Steri nám vľze rane vrácsi Zadoblene ľzporojľztvom BKM 1789, 228

pòrok -a m *porok*: bojdi ti moj porok, i plácsaj za mé moj dúg KŠ 1754, 236; Ti ľzi ľztanoviti porok Za grėhov odpűscsanye BRM 1823, 48; On mi je dűsi porok zvelicsanya KAJ 1848, 7; naj poglavarnikje poroki bodo za vsze ona, ka tòrk na nyihov sors pobogsanya obecsá AI 1875, br. 1, 2; Na tou rokou dáťe, ino porokov za pėťdeľzėť rhaniski SIZ 1807, 29; Od toga

bouglega Zákona je vcsinyen porok Jezus KŠ 1771, 682

pòrop -a m *ropanje*, *plenjenje*, *plen*: z-tejh varov szo lih csasze vöslí na porop k-drűgim ľűsztvam KOJ 1848, 6; Nyou je on toti popáďno, ali z-poropa sze obogatiti 'selejoucsi KOJ 1848, 98; odned z-szvojim vnougim poropom nazáj setűje v Bűdino KOJ 1848, 5

portėjk -a m *blago*: Tr'ľtvi ino rokodelľtvi je tak steo pripomocsti, da je ľűczkih országov portejk privo'snyo prepovedao KOJ 1848, 113

porűšanje -a s *poruűenje*, *podiranjje*: biti pouleg obláľzti, ľtero mi je dáo Goľzpoud na pobougsávanye i nej na porűľanye KŠ 1771, 553

porűšávati -am nedov. *ruűiti*, *uničevati*: Grėh nam Vecs tam Nede skòdio, ni blá'zenľztva porűšávao BRM 1823, 266 **porűšávűi** -a -e *ki je kvaril*: Da ľzmo csűli, ka ľzo váľz niki znáľz vö idoucse zburkali z ricsmi porűšávűi dűľe vaľe, govorecűi KŠ 1771, 389

porűűenje -á s *poruűenje*, *propad*: Rosjé zmo'zno v-Bougi na porűűenyé trďni mejľzt KŠ 1754, 161; Zakaj kricsis za volo tvojega porűűenyá KŠ 1754, 176

porűűiti -im dov. *poruűiti*, *podreti*: ha, ki porűűis czérkev i vu trėj dnėvi jo gori poczimpras KŠ 1771, 153; pren.Vraj'zo obláľzt je porűűo BKM 1789, 53 **porűűiti se** -im se *poruűiti se*: Gda ľzpadne tvoj nepriáťeu i gda ľze porűűi KŠ 1754, 40; ľze ne nihá kamen na kamni, ki ľze ne porűűi KŠ 1771, 79; Ali, znam, porűűi ľze BRM 1823, 207; Szvėť sze prvľe porűűi, Kak dűh moj KAJ 1848, 157; ne nihá ľze kamen na kamni, ľteri bi ľze ne porűűo KŠ 1771, 143; Ah kak hitro ľzem ľze porűűo KŠ 1754, 242; i taki ľzo ľze varaske báťe doli porűűile KM 1796, 43 **porűűeni** -a -o *poruűen*, *pokvarjen*: Nyihov szťan je porűűeni AIN 1876, 18; mejľto, Stero je naľzkori vu zemľé gibanyi jako porűűeno KŠ 1771, 601; pren. po opáďnyenyi pa jáko porűűeno páli vu Deľzėtoj ľzvojoj zapouvidi vö dáo KŠ 1754, 6a

porűűniti -im dov. *oskruniti*: Premiľzli, jeli ľzi Nej poru'ľznio ľzvetľztva BRM 1823, 27

posaditi -ím dov. **1.** *posaditi drevje*, *rastline*: Goľzpodár cslovik, ki je poľzáo goricze KŠ 1771, 70 **2.** *narediti*, *da kdo kam sede*: Nej trbej ednoga kre drűgoga k szťoli poszáditi KOJ 1845, 34; Zaiľztino velim vám, kaj ľze opáľe i doli je poľzadi KŠ 1771, 213; jeli nebi rávno Nikica bio, koga bi na vľadářztva nűvi szťolec poszádili AIP 1876, br. 6, 6; gda ga je gori zbűdo zmrťvi, i poľzáo ga je na deľzniczo ľzvojoj KŠ 1771,

575; i vrgla ľzta ľzvoj gvant na nyé, i poľzádila ľzta ga na nyé KŠ 1771, 137; Vucseniczke ľzo ga náj mre vu Koffaro poľzádili KM 1796, 125 **3. postaviti na kako mesto:** Nasim lutheránom je pa dopüsztó Predikante, Kántore, i soule poszaditi KOJ 1848, 122; je Czaszar steo Petra nazáj na vogerszki trón poszaditi KOJ 1848, 16; Ober toga je v-Büdino 3000 Törkov poszáo krédi za obrámbo KOJ 1848, 78; králeszkoga sztouczta doli, na steroga szo denok Ladislava ino Brata Stevana III. poszádili KOJ 1848, 29; pren. i poľzadi, Te vu radoľzt vekivecľno BKM 1789, 106; i poľzadi Tebé vu vekivecľno radoľzt BRM 1823, 76 **posádjeni** tudi posájeni -a -o **1. posajen:** eden je meo figovo drejvo vu ľzvoji goriczaj poľzajeno KŠ 1771, 215; Té je, liki drévo pri járki poszadjeno, stero prineszé szád szvoj TA 1848, 3 **2. postavljen na kako mesto:** i na nyagovo meszto je poszajen V. Murad AIP 1876, br. 7, 2

posájati -am nedov. *postavljati na kako mesto:* nepriateľ v kmiczo me poszaja, kak te mrtve na szvěti TA 1848, 116

pòseben -bna -o prid. *poseben:* po ľterom ľze onim poľzebna ľz. miloľsa podili KMK 1780, 85; gda je poľzebno obečsanye vzéo od Meľľiáľľovoga priľzetja KM 1796, 65; máte na posteni 'sitek poszebno szkrb nosziti KOJ 1845, 89; one du'snoľzti, ľtere je Kriľztus Jezus vu poľzebnoj zapouvidi oľztavo KMK 1780, 96; Z-poszebnim táloom pa 'sivémo z-touv málov rejssov KOJ 1833, 134; vľzáko ľuľztvo je melo poľzebne právde KM 1790, 90; Gyüri, ki je drüge poľzebne oupraviczte meo KM 1790, 74

pòsebi prisl. *posebej:* zácsali ľzo nyemi praviti vľzáklj poľzebi KŠ 1771, 88; Jezus vľzákoga csloveka dúľo taki po ľzmrti poľzebi ľzoudo bode KM 1783, 99; dabi nebila zemla vküp zvodami, Nego poľzebi BKM 1789, 156; pomagajmo vu táksi oupraviczaj, ľtere edna dr'sina poľzebi ne more zacséti KM 1790, 88; lidjé znájó kváre csniti, szebi poszebi, i drügam poprejk škodlive KOJ 1833, XIV; da nieden 'snyih za sze poszebi nebode sze dáo na mira napravlanye pripraviti KOJ 1848, 121

posébniti se -im se dov. *osamosvojiti se:* Tô zdaj 'ze glászijo, ka sze orszag na vámo gledócs odnyi [Avstrije] poszebniti 'zelé AIP 1876, br. 3, 3

pòsebno prisl. *posebno:* Od govorejnja tálov poszebno KOJ 1833, 13; Poszebno pa Jezik je Domovine náj dragsi Kincs KOJ 1833, VIII; Mogócsno, ka od etiva sztrána, od szakoga poszebno, tüdi sze goripisz na prê prilo'zi AI

1875, kaz. br. 2; Posebno veliko ľúbézen májo ti stári k mládím AI 1878, 7; Posebno se je nyóľ dopadnoló, ka je vu šóľi zasľišala BJ 1886, 4

pòsebnost -i z *posebnost:* Ka za poszebnoszt jeszte med szhája i med dosztavka AIN 1876, 70; Z-káksov poszebnosztjov sze vküpszprávjio neokoncsani pronomeni KOJ 1833, 137

posedávati -lem nedov. *posedati:* ona pa szamo domá v-nepotrêbne knige gléda i tak celi dén domá posedávle AIP 1876, br. 8, 6

posehnjávati -am nedov. *sahniti:* Têlo, stero poľzehnyáva, Csi gli práh poľztáne, Tak mi právi vera práva, Kaj pá gori ľztáne BRM 1823, 262

poséjati -am dov. *posejati:* ka nisteri vért de mogo na protolje gororati i z-járnom poszéati AIP 1876, br. 1, 8; Lihitro ograde gorkopajo, vu gredé seménja posehajo BJ 1886, 17; goľzpodne, jeli ľzi nej dobro ľzemen poľzejjao vtvojo nyivo KŠ 1771, 44; eden cslovik i poľzejjao je je vu nyivo ľzvojo KŠ 1771, 44; Gáj nalztavimo, pravili ľzo ti ľtirje rédni, i v-nyem drevno ľzemen poľzejjajmo KM 1790, 80 **poséjati se** -am se *posejati se:* Tak i zrnye kou ľze poľzejja, Prvle zgnijé SŠ 1796, 21 **poséjani** -a -o *posejan:* ľzká'ze ľze i ete kouko od nepriátela vragá poľzejjani KŠ 1771, 434; Gda vidimo, raľzté ľzemen poľzejano BKM 1789, 406; raľzté ľzemen poľzejano SŠ 1796, 56; V-naj vecs mesztaj je gorizoráno i járno posejáno AI 1875, kaz. br. 8; To ovo vzemlo poľzejjano szemen, Odnut ľzi ľztano BKM 1789, 89; Pokedob bi na posejano szemen potrejbno bilou szunce KOJ 1845, 13; pren. pride te hüdi i vtrgne to poľzejano rejs vľzrczé nyegovo KŠ 1771, 43

poséjhnoti -em dov. *usahnniti:* vó ľze vr'ze, liki rozga, i poľzejhne KŠ 1771, 316; Náj voda ztvoje vretine, Vczejlom leti ne poľzejhne BKM 1789, 52; poľzko czvejtje, Stero hitro zraľzté povejne, poľzejhne SŠ 1796, 10; poľzejhnola je tráva KŠ 1771, 70; I drügo vó zidoucse poľzejhnoló KŠ 1771, 192 **poséjhneni** -a -o *posušen, suh:* Poľzejhnyena rouka ľze zvráclj KŠ 1771, 182; Toga poľzejhnyeno rokou imajoucsaga zvrácsi KŠ 1771, 109

poséjsti -sédem dov. *sesti:* i ľzrám za nioj preľtimavľi na deľzniczi thronnuľa Bo'zega ľzi je poľzio KŠ 1771, 694 **posedéči** -a -e *sedeč:* proľzi Ocošo, ino Mater, kaj ľzo na nálz potrosili, hocsemo nyim lepou plácsati, bole poľzedécs, kako pobi'secs SIZ 1807, 37

posekávati -am nedov. *sekati:* Ali doli mo'zd'ziti, kakti i drevje poľzekávati je prepovedano KŠ 1754, 35

pòselnik -a m *sel, odposlanec*: Ta telna [zmrjt je nám po]zelnik Bo'si SŠ 1796, 49; Poszelnik [ze je dao, Vu Názareth odpo]zlaao BRM 1823, 4; Ti pa [zam bo'zi poszelnik KAJ 1848, 51; Szmrtna po]zelnika ár [ze boji v]záki SŠ 1796, 80; Epafroditu]a, mojega, va]lega pa po]zelnika po]zlati kvám KŠ 1771, 596; Po szmrtnom poszelniki Prides ti k-szredbeniki KAJ 1848, 176; Poszelniczí egiptomszki pridejo TA 1848, 53

pòselstvo -a s *poslanstvo*: Csi pa nej, gda je e]cse on dalecs, posle po]zel]ztvo i pro]zi ga KŠ 1771, 221; Naj bi Bo'sán]zko [zvoje po]zel]ztvo ocsive]zno tomi [zve]ti pokazao KMK 1780, 17; Kak v-edno po]zel]ztvo meni naprej idti SŠ 1796, 78

poséncati -am dov. *obsenčiti*: ino Zmosno]zt vi]zoukoga Bogá te po]zencza SM 1747, 10

pòseo -sla m *I. posel, delo, opravilo*: Gda oprávis pri Goszpoudi tvoj poszeo, gorisztani KOJ 1845, 27; Za prvi poszeo szí je 'Siga vzéo szvoje Tivárisice oszlobájanye KOJ 1848, 49; zvün csi szo v-káksem szlobodnom poszli KOJ 1848, 93; Eti [zi premislávaj poszle KM 1783, 164 2. *sel, odposlanec*: Po]zeo [zam pred vami pou]ztao, Ár vi za menom pridete SŠ 1796, 152

poséstvar -a m *posesznik*: Szneja ednoga vlaskoga poszesztvara csí AI 1875, br. 1, 2; Vszákoga poszesztva-táo sze na zdanyesnyega poszesztvara imé more gorizapiszati AI 1875, br. 2, 3

posilen -lna -o prid. *nasilen*: Luther szvoje priátele od poszilnoga ponacsejnaya zadr'si KOJ 1845, 63

posili prisl. *nasilno*: ali kaj od nyih po]zili vmememo KŠ 1754, 51; nasega Go]zpodára csér [tero [zte nam po]zili vne]zli, komaj eden fertáo vöre v-toploj hi'si neháli SIZ 1807, 42; drügim na szkrivnyem, ali po szili jemléjo KOJ 1845, 120; ti zdaj poszili scsés csemeriti AI 1875, kaz. br. 7

posiliti -im dov. *posiliti, premagati*: záto szo tak prijázno i z-szrczá gücsali, da szo z-gingavíh szrcz vcsászi tüdi szkuzé – rodovita vloga – vmesz poszilile KOJ 1845, 14

posilnik -a m *nasilnik, vsiljivec*: teda sze nikeliko sztou junákov v-grád notrivderé ino poszilnike vöszplásijo KOJ 1848, 90

posilnost -i ž *nasilnost, nasilje*: szo szvoje pravice toti bránili, obraniti pa prouti poszilnoszti vnougih lutih protesztantov nej zamogli KOJ 1914, 136; Czaszara szo té lutheránov poszilnoszti v-nouszi szerbele toti KOJ 1845, 66

posipati -siple m dov. *posuti*: szam jasz hitro tá szkocso, na papér pészek poszipati scsévsi AI 1875, br. 2, 7; Vu de]znoj rouki prájh, pepéo no]zi, Ár v]zaka mrtva zemlom po]ziple sŠ 1796, 94; i z-vögelnim prahom posziplejo i tecsasz ribajo KAJ 1870, 81; Popraviti sze i tak dájo trávnici, csi .. i z-plevami ali pepélom posziplemo KAJ 1870, 121; jaj onomi dnévi, da bi ga vekivecsna kmicza poszipala KM 1783, 178 **posípáni** -a -o *posut*: on [zam je pa z-rú'snimi gobami po]zípáni KM 1796, 37; tvoje te]lo i zemlouv poszipano vonyalo bode KM 1783, 200

posipávati se -am se nedov. *posipati se*: Csi [ze [zam zadomescsávas, Sz-preklét]ztvom [ze po]zípávas BRM 1823, 400

posklèsnoti se -em se dov. *spodrsniti*: i csi sze poszkleszne nõga moja, naj sze nehválíjo nad menom TA 1848, 31

poskrbèti -ím dov. *preskrbeti*: Z-tém zahválíjo, ka nyim szlobodno bilò od nyih potrebno blágo szí od nasega kraj poszkrbeti AIP 1876, br. 5, 3 **poskrbèti se** -ím se *preskrbeti se*: i tak [ze za obcsin]zki ha]zek po]zkrbeti more KM 1790, 92; za hráno [ze je 'je [záma po]zkrbe]la KM 1790, 86

poskúbsti -skübém dov. *oskubsti, povzročiti, da kdo zapravi veliko denarja*: Gda bi 'se prájszkoga ino nasega Krála nej malo poszkübo Napoleon KOJ 1848, 119 **poskúbsti se** -skübém se *oskubsti se, odstraniti se*: dabi grátali, kak tráva na sztréhaj, stera prvle, kak sze poszkübe, poszéhne TA 1848, 108

poskűsati -am nedov. *I. poskušati*: je Ferdinánd I. poszkűsao Zápola z-Büidine vöpognati KOJ 1848, 79; Oni szo poszkűsali na ceszti ga razcseszni KOJ 1848, 102 2. *preizkušati*: Naj nász poszkűsati dosztojo, csi szmo zahválni vucseniczke KOJ 1848, 17 **poskűsani** -a -o *preizkušeni*: Tököli poszkűsane Generále priposzlaao KOJ 1848, 97

poskűsávati -am nedov. *poskušati*: Francúzí ga i z-csemérom zapraviti poszkűsávajo KOJ 1848, 34; szo sze k kmetszkim hi'sam pritepli ino poszkűsáváli zapelávati KOJ 1914, 131

poskűšba -e ž *I. preizkušnja, izpit*: Solszka Poszkűšba KOJ 1845, 15; Za obcsinszko poszkűšbo pri odebéranyi nouvoga Skolnika priporácsam KOJ 1845, 5 2. *poskus, poskušanje*: Pokedob bi vecskrátne poszkűšbe mirnoga poravnanya brezi za'seljenoga naszledka osztae KOJ 1914, 147

poslädkiti -im dov. *osladiti, posladkati*: Kávo

z-mlêkom mêsati i z-cukrom poszladkiti je jáko nüclivo AIP 1876, br. 4, 6

pòslanec -nca m *odposlanec*, *sel*: Odpráveni szo tak Poszlanci k-nyemi KOJ 1848, 54

poslanik -a m *poslanec*, *odposlanec*: Po pobegi Ottoa rimszkoga Pápe poszlanik Gentilisz Kardinál na Krála odebiranye vküppribejsanoj Goszpodi priporácsa KOJ 1848, 44; Za mir szkrblivi poglavniki Europe vszaki ednoga poszlanika k-hercegovinancom poszlo AI 1875, kaz. br. 3; Zvelikom pascsenyom szo poszlanicke razodisli AI 1875, 2

poslanikstvo -a s *odposlanstvo*: Po právde dokoncsanoga réda poszlanikstvo eto leto v-Becsi vküpprijde AI 1875, kaz. br. 2; od orszácskoga szpráviscsa zebráno poszlanikstvo (delegácia) tanácsivanye AI 1875, br. 1, 1; Szprávisese ete dnih zébralo ono poszlanikstvo, stero AI 1875, kaz. br. 2

pòslanje -a s *poslanstvo*: Jezusa poszlanje KAJ 1848, V; Czil poszlanja tvoja je bio KAJ 1848, 51; Hválimo Te za pozlanye Jezusa BRM 1823, 323; Szvojim szvétoga Dúha poszlányem BKM 1789, 35; z-szvétoga dúha poszlanyem KAJ 1848, 2 2. *pošiljanje*, *pošiljka*: Stevan IV. ga opomené na k-szebi poszlanje vszega toga KOJ 1848, 39

poslánstvo -a s *odposlanstvo*: Ruszko poszlansztvo pred polszkom králi Báthory Stevani AIP 1876, br. 12, 3; po steroga szo i kmeszti Poszlansztvo v-Bécs odpravili KOJ 1848, 7

posláti pòšlem dov. *poslati*: i hocse nam Duha szvojega pozlati SM 1747, 81; Toga záto vü pam pozlati KŠ 1771, 595; Kaj Szina scsé vö pozlati BRM 1823, 3; szo vu Csanádi szklenili po Andrása poszlati KOJ 1848, 17; Obeľzelnik pride, kteroga jaľz vám poslem SM 1747, 15; İteroga jaľz vám poslem od Otsé KŠ 1754, 122; tak szam szoudo, ka ga k-Czaľzari poslem KŠ 1771, 420; zakaj nyim posle Timotheuľa KŠ 1771, 614; te sze podsztava z-etimi ponácsisnyami poszlavcom posle AI 1875, kaz. br. 2; V svojoj lüknji se [jazbec] jáko bráni, gda pošlejo pse jazbičare AI 1878, 10; posli tvoie szvéte Angele SM 1747, 62; i posli Lázara KŠ 1771, 226; postenoga minisztera bom tkálcom poszlo AI 1875, br. 1, 6; ino bi nám Dúhá szvétoga pozlal SM 1747, 13; I kaj bi je pozlao predgat KŠ 1771, 110; Boug pozlá szvega szina BKM 1789, 199; Steroga szam pozlao kvám za toga volo KŠ 1771, 588; ti szj tvoiga szvétoga szina na szveit pozlal SM 1747, 60; Kako je mené pozlal te szivoucsi Boug SM 1747, 24; i pozlao je sziná szvojega KŠ 1771,

732; Koga je Boug nám poszlo BKM 1789, 12; Záto je poszlo szina BKM 1789, 14; V-Názareth je pozlao Gábriel Angyela BRM 1823, 10; da je kruglo szkôsz vèk na tiszto meszto poszlo AI 1875, kaz. br. 7; pozlala je knyemi 'zena nyegova govorécsa KŠ 1771, 94; i drgoucs szte mi na potrejbcsino pozlali KŠ 1771, 600; pozlali Jo vu czejo ono krajino KŠ 1771, 49; 'Sidovje szo z-Jeru'zálema pozlali Pope KM 1796, 95; da szo taki po nyega poszlali KOJ 1848, 57; Pozlale szo záto te szelztre knyemi KŠ 1771, 302 **posláti** se pòšlem se *poslati se*: Ki pa verovo nebode, v-Veclni ogyen posle szte BKM 1789, 110; Z-tól, tól okoncsanyom sze nomeni poslejo k-etim KOJ 1833, 134 **pòslavši** -a -e *ko je poslati*: Teda Herodes i pozlavši vojľzkou szpomouro je vľzo deczo KŠ 1771, 8; Szpunio je Jezus szvojo récs Pozlavsi Dúha szvétoga BRM 1823, 94; Stero szo vcsinoli, pozlavši ktim sztarilľim KŠ 1771, 378 **pòslani** -a -o *poslan*: nej szam pozlán, nego k pogiblénim ovczám KŠ 1771, 51; Bio je eden cslovik od Bogá pozlani KŠ 1771, 264; Gábriel pozlán je BKM 1789, 6; Szvéti Dúh Boug je pozlani BKM 1789, 123; Deák Ferenc na szprávisese vu Po'zon poszlán AIP 1876, 2, 2; Szvéti na szvetloľzt pozlani BRM 1823, 2; etoga zvelicsanya rejcs je vám pozlana KŠ 1771, 383; V-prvom szedsztvi od krála poszlano pizmo sze precsté AI 1875, kaz. br. 1; Hváli nyim za pozlani dár KŠ 1771, 598; I dicjimo Bogá Za pozlánoga Kriľztusa BKM 1789, 23; nyim hváli za pozláno álmoľtvo KŠ 1771, 590; oni, ki szo vám Evangyeliom predgali vu szvétom Dúhi znebeľz pozlánom KŠ 1771, 704; eden ztiľzti, ki szo k-Kriľztuľi pozlani bili KŠ 1771, 260; pizma szo na imé réditela poszlane AI 1875, kaz. br. 1; Jeru'sálemszkomi vársi, ki je pregányao k-szebi poszlane Proroke KOJ 1833, X **pòslani** -a -o sam. *poslani*: niti te pozlani je nej vékľi od onoga, ki ga je pozlao KŠ 1771, 311; I gda bi szte povrnoli ti pozlani nazáj vu hi'zo KŠ 1771, 187; Gda bi pa odisla tiva pozlana KŠ 1771, 236

pòslavcov -a -o prid. *poslančev*: Poszlavcova kucsna na zapremilo'zeno podsztavo vtanácsivanye vzemévsi AI 1875, kaz. br. 2

pòslavcovahiža -e ž *državni zbor*: Poszlavcovahi'za szkoro tri tjedne dvakrat szedsztvo dr'zála AIP 1876, br. 1, 2

pòslavec -vca m *poslanec*: Vszáki poszlavec du'zen na vszakom szedsztvi nazôcsi bidti AI 1875, kaz. br. 3; Po táksem vszáka právda po poszlavci od národa szprávena AI 1875, kaz. br. 2; v-steroj národa zabráni poszlavci szedijo AI 1875, kaz. br. 2; eto kak podsztavo more pred

poszlavcov-kucso polo'ziti AI 1875, kaz. br. 2; Csi od miniszteriuma poszlavcom naprêpolo'zена прâvde-podsztava sze zavr'ze AI 1875, kaz. br. 2; Ob 11-toj vöri kral med vküpprite poszlavce idévcsi AI 1875, kaz. br. 1; Med poszlavci najsztaresi na predszednika meszto sztopécsi AI 1875, kaz. br. 1; Sz-Horvacskoga országa poszlavci AI 1875, kaz. br. 1

poslédnji tudi poslédnji in poslédnji -a -e prid. *zadnji, poslednji*: Séjzti ino poľzleidnyi tau je Vecľérja TF 1715, 11; i ka te poľzlejdný cslovik na prájh gori ľztáne KŠ 1754, 139; naj ľze ne zviľáva ľztejm poľzlejdný ľzvejť KM 1796, 10; dare naľfa poľzleidnya vöra pride TF 1715, 30; i gda moiega ľitka poľleidnya Vöra pride SM 1747, 58; Morebit' je eta poľzlejdný prilika KM 1783, 257; jaľz ľzam 'Zidov Tarľiski nej poľzlejdnýega mejzta Cziliczie KŠ 1771, 410; Szpoumeniľze cslovik z-poľzlejdnýega dnéva SŠ 1796, 29; i na poľzleidnyi dén mené ino vľze mertve gori obüdi TF 1715, 24; na poľzleidni dén blájeno gori ľztánenye SM 1747, 54; Naľfega Gofľzpodna Jefuľfa Kriľtuľfa poľzleidnyo vecľérjo TF 1715, 43; Me poľzlejdnýe vremen ľteri zdaj vidite SŠ 1796, 58; Vu sterom (poľzleidnyem vreimeni) bodete ľze vi vezelili SM 1747, 29; vu ľzkrádnýem, i poľzlejdnýem etoga ľzvejta dnévi KŠ 1754, 140; kaj v poľzlejdnýem vrejmeni bodo ľpotlivczy KŠ 1771, 759; Kakda je ľľzťvto poľťuvalo Gofľzpodna Kriľtuľfa v-tom poľzlejdnýem vrejmeni KM 1796, 104; V-ovom poľzlednyem vrejmeni BKM 1789, 394; Dái mi vu poľzleidnyoi moioi potreibcfini od méne ne odľztopi SM 1747, 56; a te poľzleidnye pak ľtiri proľnye, na naľfi ľzveczki ľitek glédajo TF 1715, 26; Koliko zapóveidi zderľáva .. Szedem poľzleidnyi TF 1715, 14; tou naj prvle znajoucsi, ka prido vpoľzlejdnýi dnévi ľpotlivczy KŠ 1771, 721; ki ľzo meli ti ľzedem kofflikov, pune ľzedmimi poľzlejdnými vdárczi KŠ 1771, 805; Vľze trávicze na poľzľédnye preidejo BRM 1823, 249

posľéjpom prisl. *slépo, nepremiľjeno*: Vaktában; poszlejppom KOJ 1833, 180

posľovanost -i ž *posľovanie*: napogno je tr'stvo i poszľovanoszt KOJ 1848, 106; Naj bi sze z-tém tálom kralevcšanci po trstvi ino poszľovanosztí bole zobrázili KOJ 1848, 19

posľovéniti -im dov. *posľoveniti*: za vucsenike szam je pa poszľoveno KOJ 1833, V; Küzmics Stevan, steri nyim je szvétoga pizsma novu zákon poszľoveno KOJ 1914, 152; Goszpoudi .. nego szo szami nikelko lepsih i opobougslivih

[pesmi] znouva szlo'sili, ali poszľovenili KOJ 1845, 14

posľovenüvanje -a s *posľovenjenje*: Naj eta kniga nenaraszte, mogao szam sze od poszľovenüvanya Péld zadr'sávati KOJ 1833, 13

posľüh tudi posľüh -a m **1.** *usľišanje*: Kral Matyas, da je nemskoga caszara Friderika i Kralá Kaziméra cseri oproszo, ne je poszľüh dobo AI 1875, br. 1, 4 **2.** *sluh*: Csi je czejlo tejlo okou, gde je poľzľüh KŠ 1771, 515; Poľzľühj Hallás KM 1790, 92(a)

posľühnenjé -á tudi posľühnjénje -a s **1.** *zasľišanje*: Vnögi szo szloboscšino-oszobe bránili, ka brezi poszľühnjénja nikoga ne szlobodno notri zapreto dr'zati AIP 1876, br. 11, 1; gvüsnolťt poľzľühjnenýá KŠ 1771, 733 **2.** *usľišanje*: Molitev Dávída za poszľühnenýé BKM 1789, 8

posľühnoti tudi posľühjnoti -em dov. **1.** *usľišati*: inoje obecľau kai náľz hocľe poľzľühnoti TF 1715, 31; i ti ľzi náľz obecľal milolťzivno poľzľühnoti SM 1747, 62; ka náľz ľcsé poľzľühjnoti KŠ 1754, 181; jaľz nyé poľzľühjnnem KŠ 1754, 182; poľzľühnnem te KŠ 1771, 416; 'Zeľejnye ti nevolni poľzľühjnes KŠ 1754, 181; Vľze bom tecsáľz kricsó, dokecs me poľzľühnes BKM 1789, 288; ľzeje ľzkrilo nyegovo licze od váľz, kai váľz ne poľzľühne SM 1747, 6; csi bomo ga kaj proľzili pouleg nyegove voule poľzľühne náľz KŠ 1771, 735; prosnyou Boug poľzľühne KMK 1780, 32; Csi te poľzľühne KŠ 1771, 59; Bög me poszľühne gda bom ga zezávao TA 1848, 4; I kíkoli niti ne poľzľühjnejo váľz KŠ 1771, 118; Törk zdáj 'se pá mocsen Cszazara neposzľühne KOJ 1848, 106; Gofľzpodne poszľühni moio reics ABC 1725, A7b; Ah poľzľühni SM 1747, 91; zdihavanye nyegovo milolťzivno poľzľühni SM 1747, 64; Poľzľühni, Gofľzpon, moje pregányanye SM 1747, 70; Oh poľzľühni me KŠ 1754, 233; proľzimo te, poszľühni náľz KM 1783, 10; I poszľühni nase ponizne molitvi BRM 1823, 1; I poszľühni nase ponizne molitvi KAJ 1848, 1 **2.** *posľušati*: I me kricsanye poľzľühni BKM 1789, 8; Ah, teda mi zdihávanye Poľzľühni SŠ 1796, 138; poszľühni recsi moje TA 1848, 12; poľzľühnite mojega zagovářjanya ricš KŠ 1771, 410; vezdaj poľzľühnite SŠ 1796, 58; Poľzľühjnite moji drági SIZ 1807, 3; Poszľühnite eto vszi národje TA 1848, 39; O 'Zidovje, pouleg rázuma bi váľz poľzľühno KŠ 1771, 398; vu vrejmeni ľzam te poľzľühno KŠ 1771, 538; poľzľühno ľzam tebé KM 1796, 66; kaj ľzi me poľzľühno KŠ 1771, 305; i poszľühno me je z gore TA 1848, 4; Jelénka je poszľühnola, ali nêpozábila navuka KAJ

1870, 143 **poslúhnovši** tudi poslújhnovši -a -e **I. poslušajoč**: Oni pa pozlúhnovši Krála, sli [zo tá kŠ 1771, 7 2. *ko je uslišal*: I on pozlúhnovši nyegovo prosnoy zmogao ga je KM 1790, 46 **poslúhneni** tudi poslújhneni -a -o *uslišan*: i pozlújhnyen je o[zlobodjeni KŠ 1771, 678; Gda pozlúhnyen z-tvoje miloscse Razve[zelis BKM 1789, 304; Malo steri poszlúhnyen bio AIP 1876, br. 7, 1; Ár je pozlúhnyena 'Ze molitev tvoja BKM 1789, 194; Bár da bi poszlúhnyeni bili AIP 1876, br. 6, 3; tákove profnye priétné oczi ino [zo od nyega pozlúhnyene TF 1715, 31; prosnye od nyega [zo pozlújhnyene KŠ 1754, 181; pozlújhnyene [zo tvoje molitvi KŠ 1771, 373 **poslúhšeni** -a -o *uslišan*: naj sze tém bolje ogvisajo, ka de nyihova rêcs od tórka poszlúhsena AIP 1876, br. 6, 3

poslúhšénje -a s *poslušanje*: Strossmayer, za volo poszlúhsény králeszke rêcsi je vu Becs zezváni bio AIP 1876, br. 9, 7

poslúšanec -nca m *poslušalec*: goslar rešo se je li z tem, ka je svojim zgrablivim poslúšancom igro AI 1878, 9

poslúšanje tudi poslúhšanje -a s *poslušanje*: pozlú[anye pak po reic[í TF 1715, 24; Rejcsi Bo'se pozlú[anye túdi [zli[í KMK 1780, 54; Bo'ze rejcsi pozlúsanye BKM 1789, 248; kaje vóra zpozlú[anya TF 1715, 24; Kak more zgovárjati litere, stero sze more navcsiti z-poszlúsanya KOJ 1833, 3; gda bi [ze lú[ztvo t[izkalo knyemi za pozlú[anya rejcsi Bo'se KŠ 1771, 179; Kpozlúh[any tve rejcsi vu'zgi lúbéznofz BKM 1789, 147; Naj bomo [zpodobnej[í na pozlúsanye Bo'ze [z. rejc[í KŠ 1754, 211; v[záki cslovik bojdi gyedrni na pozlú[anye KŠ 1771, 746; Ki je vüha na pozlúsanye [ztvouro BKM 1789, 331; Po pozlú[any reic[í Bosje TF 1715, 24; csi [zamo pri pozlú[any o[ztánemo KŠ 1754, 25; Ár po glédanyi i pozlú[any ete pravicsen KŠ 1771, 720; nego i [z. pi[izma [tejnyem, pozlú[anyem KŠ 1754, 47; Szpozlú[anyem nyega rejcsi pozlvéti ga BKM 1789, 183; Kakda pa [zpozlú[anyem KŠ 1754, 25

poslúšati tudi poslúhšati -am nedov. *poslušati*: neobrejzno je nyih vüha takda nemrejo pozlúšati KŠ 1754, 24; kaj rejcsi moje ne morete pozlú[ati KŠ 1771, 294; Nájrj poszlúsam pitypalaty prepelice KAJ 1870, 10; Halgatódzom, poszlúhsam -ati AIN 1876, 18; Včenyé verno poslúšam BJ 1886, 6; steri reicsi tve pozlúsa SM 1747, 85; Steri rejs mojo pozlúsa KŠ 1754, 141; záto od [zvejta gucsijo, i [zvejt je pozlú[KŠ 1771, 732; i poszlúhsa k-nyemi ponizno KOJ 1848, 5; Csi Bo'zo rejs radi jo pozlú[amo KŠ

1754, 27; za toga volo vi ne pozlú[ate KŠ 1771, 295; i gda jo pozlú[ajo KŠ 1771, 112; vszi ovi [ztojécs poszlúsajo KOJ 1845, 8; [ptiči] i na človeka reč poslúhšajo AI 1878, 23; Eto deca jáko radovolno poslúšajo BJ 1886, 3; je v[ze me[ztvo vküp prislo pozlú[at rejs Bo'zo KŠ 1771, 384; mi [zmo [zem, Pozlú[at tvoje rejs prisli BKM 1789, 149; Vszak Clovik pozlúsai SM 1747, 80; Pozlúsaj Izrael KŠ 1754, 89; Csi je [steri gda [ze [téjo, pozlúsaj je KŠ 1771, A8a; Gori [zrczé je pozlúsaj BKM 1789, 41; V[záki [zvétek Sz. me[lo pobo'sno pozlúsaj KM 1790, 111; Rêcs Gofzpodna tak poszlúsaj BRM 1823, 3; recsmo pozlú[ajaimo, Boga [ze mi boimo SM 1747, 81; nyegovo [zvéto rejs radi jo pozlú[sajmo KŠ 1754, 38; moi lúbéni [zin, toga pozlú[ajte TF 1715, 33; Otroczí, pozlúsajte roditele KŠ 1754, 33; Izraelitánzci, pozlú[ajte ete recsi KŠ 1771, 346; je moj Szin lúbéni, nyega pozlúsajte KM 1796, 110; decza, poszlúhsajte mené TA 1848, 26; Steri má vüha na pozlú[anye, naj pozlú[KŠ 1771, 42; opoumenyeni od angyela, ka bi tebé zváo i pozlú[ao bi Bo'ze ricsi KŠ 1771, 372; kai bi nyegovo [zvéto reics radi pozlú[ali TF 1715, 14; I, csi [to ne bode pozlú[ao ricsi moje KŠ 1771, 310; v[záka Dú[á, [tera ne bode pozlú[ala proroka onoga KŠ 1771, 350; niki [zo pa erkli: bomo te pozlú[ali páli od toga KŠ 1771, 397; i niti tak me ne bodo pozlú[ali KŠ 1771, 519; Té je pozlú[ao Pavla gucsécsega KŠ 1771, 386; 'Zenszka pa li poszlúhsala, miszlévsi, ka eden glász zacsüje AI 1875, kaz. br. 7; ino je gospôda vüčitelá pazlivo poslúšala BJ 1886, 4; Pitaj one, ki [zo me pozlú[ali KŠ 1771, 326; da szo jih radi poszlúhsali solarje KOJ 1845, 14 **poslúšajóúci** -a -e *poslušajoč*: najsi [zo ga pozlú[ajoucsega KŠ 1771, 172; i pozlú[ajoucs ne [zli[íjo KŠ 1771, 42; naj pozlúsajoucsí ocsütimo KM 1783, 117; Da pozlú[ajoucsi razmejmo tve rejcsi BKM 1789, 145; I pridá [ze vám pozlajoucsim KŠ 1771, 113; 'zelej m v[ze pozlú[ajoucse mené dne[sz ták[é biti KŠ 1771, 423 **poslúšavši** -a -e *poslušajoč*: Herodes i pozlú[av[í ga, do[ztá je csinio KŠ 1771; [steri zdobroga [zrczá pozlú[avsi rejs zdr'zijo KŠ 1754, 27 **poslúhšani** -a -o *poslušan*: i gda gucsi v-pozlávcovoj hi'zi je jáko poszlúhsan AIP 1876, br. 3, 3

poslúšávec tudi poslúhšávec -vca m *poslušalec*: Ár, csi je [to li pozlúšávecz rejcsi, i nej delavecz KŠ 1771, 747; Blá'zeni [zo ti pozlúšáveczi rejcsi Bo'ze KŠ 1754, 27; Bojdite pa delavecz te rejcsi, i nej [zamo pozlúšáveczi KŠ 1771, 746; Ki bomo pozlúšáveczi, vetoj vóri tvoje rejcsi BKM 1789, 177; Da bomo, kak poszlúšáveczi vréli

KAJ 1848, 132; Ka je pa polžlūsávczov cséjzt KŠ 1754, 218; Cséjzt a.) polžlāvczov kvucsitelom KŠ 1771, 621; rejs, csi je řtera dobra, naj bou priétna polžlūsávczom KŠ 1754, 44; rejs naj dá milořso polžlūsávczom KŠ 1771, 582; Da i vřzejm polžlūsávczom pámeti preřzvejtis BKM 1789, 348; za řzvoje polžlūsávcze naj gyedno Bogá molio KŠ 1754, 217; prořzi b. polžlūsávcze na pokornofzt KŠ 1771, 702; Nyi poszlūsávcze dñh řsvéti posřvéti KAJ 1848, 311

poslušavnica -e ř *dvorana, predavalnica*: i notri idoucsi vu polžlūsávczom toga meřzta KŠ 1771, 420

posluřen -řna -o prid. *posluřen*: Poszlūsna naj bodo vñha tvoja, na glász prosnyé moje KM 1783, 168

posluřenjé -á s *posluřanje*: i od řzevra do řzuncsnoga řzhoda drkali bodo za volo polžlūsényá rejcř Goszpodnove KŠ 1754, 4b

poslušnost -i ř *poslušnost*: mi za polžlūsnořzt Dás blá'zenřztva vecsnořzt BRM 1823, 297

posmehávati -am nedov. *zasmehovati*: Ali Napoleon szvojega tészta poszmeháva z-szvojov fáncosřtřov sze nyemi pogrozécs KOJ 1848, 120 *posmehavájouči* -a -e v zvezi *posmehavájouči medstavek posmehovalni medmet*: Poszmehávajoucsi, ali razsrdécsi: hiszem KOJ 1833, 113

posmejáti si -smejém si dov. *posmejati se*: Etam zřzakacsiczov, malo řzi polžmájém SIZ 1807, 36

posnehálja -e ř *nevestina spremljevalka pri poroki*: Násznagyasszony; posznehálja KOJ 1833, 166

posodjávati -am nedov. *posojati*: Vszákdén miloszt csini i poszodjáva TA 1848, 30

posódnik -a m *posojevalec*: Naj poszodnik vszé pod řzébe potégne TA 1848, 92

posojřvati -řjem nedov. *posojati*: Ki sziromákom dartřje, Bougi poszorejřje KOJ 1845, 12; knige, stere szo nyemi Goszpon z-dobre voule poszorejřvali KOJ 1845, 5

posóuda -e ř *I. posoda*: Drvena i piřzkrena polžouda KŠ 1754, 131; Bila je pa tam edna polžouda polořzena KŠ 1771, 330; Manyáka csloveka prázna je polžouda KM 1790, 68; to polžoudo řzo vkřp bili, trli KM 1796, 48; i razdrobis, kak posódo csrepnyeno TA 1848, 3; kak ocsiscseno szrebro vu csrepnyenoj poszódi TA 1848, 10; nacsí řze rařzprácsřjo te řztáre polžoude KŠ 1771, 29; Tě csedne řzo pa vzelé oli vpolžodáj řzvoji KŠ 1771, 83; pren. ta csířzta ino odebrána polžouda Gořzpodnova TF 1715, 6; ár mi je on odebrána

polžouda KŠ 1771, 368; Poszouda postřvana KM 1783, 87; Prebivaj vnasi řzrcáj, Naj řzvéta, csířzta polžouda, Bodejo tvoja BKM 1789, 236; te pravicsni krřh vu csířztoj polžouđi mojega řzrcá KŠ 1754, 235; i zná vřzáki řzvojov polžoudov ládati vu řzveřtvi KŠ 1754, 46 **2. oprema**: ki bode na pokrivi, i polžouda nyegova vu hi'zi KŠ 1771, 230; Nemore niřse polžoude toga mocsnoga raztrgati KŠ 1771, 110; I tréřyi dén řzmo pá řzvojimi rokami polžoudo láđje vř zmetali KŠ 1771, 425

posóuditi -im dov. *posoditi*: I, csi polžouđite onim, od řteri řze vřpate nazáj vzéti KŠ 1771, 185; priáteo, polžouđi mi tri lebe krřha KŠ 1771, 206; pren. moj 'zitek, řteroga řzi ti meni polžoudo KŠ 1754, 240 **posóřeni** -a -o *posojen*: naj sze od 100 poszorejřni rájnřk vecs kak 6 za 'so (interes) nejmeľé KOJ 1848, 94

posoudjávati -am nedov. *posojevati*: Ár i grejsniczke grejsnikom polžouđjavájo KŠ 1771, 185

pospóulom prisl. *zapored*: Tak řzo csinili séřzt dni polžpoulom KM 1796, 43

posřčiti -im dov. *opogumiti*: ino poszrcsřjo Bratovcsino, nář z-niksím csinejnyom nezovlácsi postenyá KOJ 1845, 92; gde szo ga niki poszrcsřili, da sze naj nikaj neboji KOJ 1845, 60; ona ga poszercsřila KOJ 1914, 106

póřt -a m *post*: Ne řztojř tak polžt vřibaj KŠ 1754, 211; Křřřzřtuřov polžt KŠ 1771, 10; Polžt, i Álmořtvo KMK 1780, 97; Od polžta KŠ 1771, 106; naj řzlř'zita polžti i molitvi KŠ 1771, 501; Czaszar szvojov vojszki naroucsi poszt KOJ 1848, 9; Ka razmis po polžti KŠ 1754, 211; Eto pokolejnye nejde vř, nego po molitvaj i polžti KŠ 1771, 57; Po křřřti, i tvojem řz. polžti KM 1783, 75; Bo'zi řzlř'zbeniczke vu polžtėj KŠ 1771, 538; řtera řzpolžtmi i zmolitvami řzlř'zécsa KŠ 1771, 171

postajóuči -a -e prid. *postajajoč*: Csi glih je tou teřjo zgnijoucs V-vřejmeni pa prářh polžtajoucs SŠ 1796, 22

postanéjnye -a s *nastanek*: Po tvojem v-Cslovekom polžtanejnyř KM 1783, 42; Po tvojem z-cslovekom polžtanejnyř BKM 1789, 347; da řze mi 'znyegovim zcslovekom polžtánenyem obeřzeljavamo KŠ 1771, 845; V-dvojnořzt ne opádnem na prářh polžtánejnyem SŠ 1796, 60

postanjřvati -řjem nedov. *postajati, nastajati*: Mourje je pa polžtanyřvati zácsalo KŠ 1771, 283; i vihér bi nej máli polžtanyřvao KŠ 1771, 425

postánoti' -em dov. *postati*: Vszř moy

nenpriateľie moreio kszramoti posztánoti ABC 1725, A8a; dáo je nyim oblászt z-Bo'simi [zinmi posztánoti KM 1783, 133; i on more, z zemlov posztánoti TA 1848, 118; náj Tebi bole szpodoben posztánem KOJ 1845, 91; i k-nebeszkim [zvéczom [zpodobnejsi polztánes BKM 1789, 8; po vóri právim pravícjen polztáne cslovik TF 1715, 19; i po pokornolžti ednoga ji vnougo pravicsni polztáne KŠ 1754, 119; I Gda tejlo [zpráhom posztáne KM 1783, 240; ali csi kaj szkem posztáne, ali nekák gráta kaj KOJ 1833, 128; I pá z nicseszom posztáne KAJ 1848, 14; pravicsni polztánemo pred právdov Bosjov TF 1715, 24; mlejko rejčji Bosje [zvéte, po šteroi krepki polztánete TF 1715, 8; da vi vu vašjih mlžzli trždni nepolztánete SM 1747, 28; Kak pred [zodczom polztánemo BKM 1789, 62; I zvá[ž [zámi polztáno ták[li mo'zjé KŠ 1771, 406; Z-zemlom páli polztánejo SŠ 1796, 164; I gda bi vecsér polztano, prišao je KŠ 1771, 147; Dabi ja[ž zdrav polztano, Obto'zen [ži bio krivicsno BKM 1789, 82; kaj bi zemla ednouk vcsaszi puna lüdi polztánola SIZ 1807, 8; da bi mi pravícjni polztanoli TF 1715, 33; dabi zvére pravicsni polztanoli KŠ 1754, 70; naj za ná[ž zcslovekom polztáne KŠ 1771, 845; po šteri [zem [zkvárjenya dušen polztano SM 1747, 51; ki szi tüdi deite za nasso vollyo polztano ABC 1725, A6b; nego da je te Cslovik bogi nepokoren polztano SM 1747, 5; gla[žzni veliki [zmejh je polztano KM 1790, 20; Tretji dén gori [ztano, Odicseni polztano BRM 1823, 4; Sterih pamet je témna polztánola SM 1747, 7; Ka je ta dru[ga Bo'sán[žka Per[ona z-cslovekom polztánola KMK 1780, 5; Rejcs je ztejlom polztánola BKM 1789, 26; Zdaj je do[žta Antikri[žtu[ov polztanolo KŠ 1771, 728; Timoteus, i Titus [žta nyegoviva vucsenika polztanola KM 1796, 128; kai[žmo hlápczi polztanoli TF 1715, 19; ino [žo [žinove [zmerti polztanoli SM 1747, 51; vnougi [žo grejsniczi polztanoli KŠ 1754, 19; Szlišav[ži pa eta túho [žo polztanoli KŠ 1771, 377 **postánovši -a -e ko je postal**: I 'zalolžten polztanov[ži kráo, za volo pri[žge KŠ 1771, 120; I drefžélmi polztánov[ži jáko, zácsali [žo KŠ 1771, 88

postánoti² -em dov. *obstati, ustaviti se*: Na potrejbni mejsztaj more posztánoti KOJ 1833, 8; z-Csehszkoga privodjenov vojszkov pri Györi posztáne KOJ 1848, 49; I na nágli polztáne zangyelom vno'zino vojszké nebe[žke KŠ 1771, 168; i moji bli'žányi ózdalecs posztánejo TA 1848, 31; I drugi angyeo polztano je pri oltári KŠ 1771, 780; zvejzda ino ober ti[žte hi'se je polztánola SIZ 1807, 18; Gofžlarje polztante, i

zdaj ne igrajte SIZ 1807, 38 **postánovši -a -e ko se je ustavil**: I polztanov[ži pred nyouv po[žtrájfao je to trésliko KŠ 1771, 178; i okouli Jázonove hi'ze polztanov[ži, i[žkali [žo nyidva KŠ 1771, 395

postáti -stánem dov. *postati*: I ona i[žta Reics je bila Teilo polztála SM 1747, 11; ki je za ná[ž cslovek pou[žto BKM 1789, 33; goszpodszi osterjás je pousztao KOJ 1845, 4; Gda bi pa vecsér pou[žtao KŠ 1771, 48; Dabi no[žécsa polztála BKM 1789, 25; Jasz [žem rávno táksi poszto, Kako to dejtecze BKM 1789, 8; Kaj [žam mo'sá vzéla, 'Sena [žam polztála SIZ 1807, 59; Jezus [žám [ži [žirmák pouszto BKM 1789, 11; I, kak je dén pou[žtao, vküp [žo [že [žpravili KŠ 1771, 249; Kri[žtus, ki je z-Cslovekom pou[žtao KMK 1780, 13; Krisztus, ki je z-Cslovekom pousztao KM 1783, 242; ka [žo tálniczke pou[žtali Evanyelioma KŠ 1771, 591

postáti -stójjim dov. *obstati, ustaviti se*: V-hi'si pri dveraj posztoj KOJ 1845, 25; Tomi [žvejtji je tak prejtji, Pred tobom nemre polztáti BKM 1789, 338; ino je pred Ferkecom póštao BJ 1886,

póstava -e ž *ustanovitev*: Eto posztavo [ogrske banke] vogrszkoga miniszteriuma tivaristvo banka zavrglo AIP 1876, br. 5, 1

postáviti -stávim dov. **I. postaviti, narediti, da pride kaj kam**: da [zmerti zroka nemres polztaviti SM 1747, 82; ove pe[žmi i vete novu réd polztaviti BKM 1789, 2b; Jó[ue zapovedao dvanájžet kámnov polztaviti KM 1796, 42; Csi miniszterium kaj za právde 'zelé posztaviti AI 1875, kaz. br. 2; i düjh novu polztávim na [žrejdo vu vá[ž KŠ 1754, 96; Zákon, šteroga polztávim zhi'zov Izrael[žkov KŠ 1771, 684; Moj 'zitek, düso i tejlo Polztávim pod tvojo obrámbo BKM 1789, 370; Eti me Po szmrti v-nébo polztávis BRM 1823, 10; I polztávi ovczé zdej[žne [žvoje KŠ 1771, 85; i kvár na me[žto polztávi KMK 1780, 75; tak zdaj polztavte kotrige va[že na [žl[ž'zbo praviczze KŠ 1754, 120; I 'zivincse polztavte, da gori polzadite Pavla KŠ 1771, 415; naj po me[žtaj polztávi pre[žbitere KŠ 1771, 655; gori [žo ga pelali vu Jeru'zálem, da bi ga polztavila pred Gofžpodna KŠ 1771, 169; krála mojega i polztavo [žam ga na Sion KŠ 1754, 105; Adama je posztavo Vparadi'zom BKM 1789, 13; Polztavo je Gofžpodin Boug v-Paradi[žom v[žáke féle drevje KM 1796, 5; ino je tak [žensko] k-tomi moskomi polztavo SIZ 1807, 3; Kako [žte polztavili kotrige va[že na [žl[ž'zbo nec[žitoucse KŠ 1754, 120; poglávári, i polztavili [žo pred nyega Pavla KŠ 1771, 416

2. *postaviti koga za kaj, določiti, urediti kaj*: da bi váľz csilžto dévojko polžtaviti mogo Kriľžtuľi KŠ 1771, 547; nego iľžtino polžtávím pred váľz SIZ 1807, 3; I Goľzpouda ga polžtávi BKM 1789, 168; gizdave zvisávcze v-kastigo posztávi BRM 1823, 7; stájerszkoga Hercega za szvojega nasztopnika posztávi KOJ 1848, 89; Goszpodne, i posztavi me vu csészť TA 1848, 6; naj ga krála polžtávijo KŠ 1771, 283; Da bi jo polžtavo ľžám ľzebi odicseno tákľo czérkev KŠ 1771, 585; vtákľi réd ľzem posztavo vľze eto delo KŠ 1754, 5a; Nej ľzťe me vi odébrali nego polžtavo ľžám váľz KŠ 1771, 317; Ár náľž je Boug nej polžtavo na ľzrditoľžť KŠ 1771, 622; Bog je Jesussa rendeluval, (polžtavo) na miloľcso ľžtolecť SM 1747, 17; Goszpoda szí ga posztavo nad rok tvoji delom TA 1848, 7; Náľž ľži pravicsne polžtavo BKM 1789, 109; k-ľzebi jo je vzéla, i vu dober ľžťális polžtávila KM 1790, 40; je Czaszar szvoje vojszke na nouge posztavo KOJ 1848, 8 **postaviti se** -stávím se **I. priti v določen poloľžaj, na določeno mesto, pobahati se**: pa sze gizdavo pred nyo posztavo AI 1875, kaz. br. 7; Kama sze pridevnik posztávi AIN 1876, 28; [medved] te se na zádňje nogé postávi AI 1878, 10; med ovczé ľze polžtávimo KŠ 1771, 841; Vu nase ľži ľze ľžirmastvo polžtavio BRM 1823, 15; gda ľzeje [Pavel] ob drűgim pred Nero Czalžara polžtavo KŠ 1771, 338; na stero meszto sze od krála táksi mŏľži posztávijo AI 1875, kaz. br. 2 **2. upreti se**: Vnogokrát szo sze prŏti posztavili, ka bi teski tŏrszki járem sinyeka dolivrgli AI 1875, kaz. br. 3; Podgan V sili se ešče proti človeki postávi AI 1878, 12 **postávši** -a -e *ko je postavil*: Pripelali ľžo pa edno 'zeno vu práznolžťi zapopádľeno, i polžťávľi jo na ľzrejdo KŠ 1771, 291 **postávivši** -a -e *ko je postavil*: I polžtavivľi je pred voje vítězov govorecsi KŠ 1771, 392; na ľžpoudnyo lampo ga [jzik] polžtávivsi KMK 1780, 65 **postávleni** -a -o **I. določen, imenovan**: Kriľžtus je polžtávleni od Bogá ľžodecz KŠ 1754, 113; Kralicze, kamurnik, ki je bio polžtávleni nad vľzejmi nyé kincsi KŠ 1771, 366; Na koj ľžám polžtávlen predgar KŠ 1771, 636; je za dvorľžzkoga polžtávleni KM 1790, 44; Da polžtávleno to deľte, v Izraeli bode Vnougim na opádnenyé BKM 1789, 40; znaménye (') stero zgora kre litere posztávleno znamenűje KOJ 1833, 9; beľžmo vtom, pred náľž polžtávlenom boji KŠ 1771, 694; pren. je nyegova čliľžtoucsa na ľžvetloľžť polžtávlena KŠ 1771, A3a; Nego pod tutormi i ľžkrbleniki je notri do polžtávlenoga od ocsé dnéva KŠ 1771, 564; ár ľžo od Bogá na

tom polžtávleni KŠ 1754, 219; iľťere obláľžťi jeľžo, od Bogá ľžo polžtávlena KŠ 1754, 34 **2. postavľjen, priveden**: i pred poglaváre i krále polžtávleni bodete KŠ 1771, 143 **3. sezidan, zgrajen**: szo tűdi nouve Cérkvi i na nasem szlovenszkom posztávleno KOJ 1848, 112 **4. urejen, razvrščen**: Ár i Hymnuske, i Hválne peľžmi ľžo po rédi tak polžtávlena, ka ľze leľko náľdejo BKM 1789, 4; Kakoli je pa právo v-oni prvi peľžmaj, tŏ vľze ľze i v-eti, v-lepsi réd polžtávleno, nahája BRM 1823, II

postávanje -a s *postavľjanje*: Mészťa ali vréměna posztávlanje (a határvetŏ): ig AIN 1876, 20

postávľati -am nedov. *postavľjati*: i mojo vűpazen polžtávľam vu Goľžpodni Bougi KŠ 1754, 14; Hi'znike Po ľžmrti vorľžág ľžvoj je polžtávľa BKM 1789, 268; Ali nej, právi on, nego po vŏri právdŏ gori polžtávľamo KŠ 1771, 440; Ti me zviszis nad onimi, ki sze prŏti meni posztávľajo TA 1848, 14; Neuposztávľaj vujska tiszťi trám, steroga csészť preszkocsiti KOJ 1833, XVIII; Niti ne polžtávľajte kotrige vaľe greľhi KŠ 1771, 460 **postavľajŏči** -a -e *postavľjajŏč*: posztávľajŏcse nad méne pod méne zmecses TA 1848, 14 **postávľani** -a -o *postavľjan*: Na najprvo meszťo je posztávľano, naj sze orszácsko vértivanye tak z-ravna, da nede AI 1875, kaz. br. 1

postavľenű -á s **I. postavitev**: Krála polžtávľenyá dén KŠ 1771, 854 **2. upor**: Ki je za nikakľega polžtávľenyá i ľűdomorľžťva volo vr'zeni vu temniczo KŠ 1771, 251

postávňjek -a m *stojalo*: naidemo to veliko csarno táblo, ali na nogacsaj ali na posztávňyeki KAJ 1870, 9

pŏstela -e ž *postelja*: Lectus Polžťela KMS 1780, A8b; Gda bode vám polžťela Vzemľi KŠ 1754, 250; Poľťeno je hi'ztvo vu vľzem i polžťela nevujvlacséna KŠ 1771, 697; Náľpotrebnejše zklŏľže so postela, škrinja BJ 1886, 7; Jaľž gori vľžťávám zmoje greiľne polžťele TF 1715, 45; Zide 'znyé čliľžťe polžťele BKM 1789, 3; Nej so meli posteľe BJ 1886, 9; Ka ti je ľťala kpolžťeli BKM 1789, 32; Jasz czeilo nocš moio posztelo poleivám ABC 1725, A8a; Idte, doli ľži leszťe, 'Zeľejťe posztelo KŠ 1754, 250; ľžťani, vzemi tvojo polžťelo KŠ 1771, 28; Jaľž mám polžťelo KM 1790, 52; perém vszo nŏcs posztelo mojo TA 1848, 5; za ovoga na ľžmertnoi polžťeli ľeľecsga SM 1747, 62; i csi je na polžťeli le'zála KŠ 1771, 124; Na poszteli le'sécs ľži dobro premiszľi KM 1783, 175; zgovárjajte szí z vasim szrczom na poszteli vasŏj TA 1848, 4; Na posteli spimo

BJ 1886, 7; Kposztelám angylszko moucs KŠ 1754, 251; Dáj vám Boug Kpořtelam angylszko moucs BKM 1789, 385; i dejvali řzo je vu řtampete i pořtzele KŠ 1771, 354

pòstelkinja -e ř *porodnica*: kimpeterice (posztelkinye) řzo řzpelávali KOJ 1914, 132

pòstelnica -e ř *spannica*: Liki vu dnévi pořteno hodmo, nej vpořtelniczaj i vhotlivořtzej KŠ 1771, 479

pòsten -tna -o prid. *posten*: na I. pořtzo Nedelo KŠ 1771, 10; Posztńi hymnuske BKM 1789, 60; Posztne peszmi KAJ 1848, VI; prepovejane pořtze dne i od drugoga řze moremo zdr'sávati KMK 1780, 55; Prepovejane pořtze dnéve obdr'sávaj KM 1790, 111

postilati -am nedov. *postiljati*: Gořzpodár, ino gdabi 'se nyim řteo pořzilati, řzo nyemi z-hüdim povrnolo SIZ 1807, 41

postiti se pòstim se nedov. *postiti se*: Pořtitiřze ino leipi je řéd TF 1715, 44; Pořtitiřze je lejpa zvuńejšnya řznájga KŠ 1754, 210; Pořtitiřze dvakrat vu týedni KŠ 1771, 231; Ti pa, gda řze pořtis KŠ 1771, 19; kajaj řze mi dořzta pořtimo KŠ 1771, 29; Gda řze pa pořtite KŠ 1771, 19; naj řze vidijo od řüdi, kaj řze pořtijo KŠ 1771, 19; i na oucři řzo nyemi metali, ka řze oni dořzta pořtijo KM 1796, 100; i teda řze bodo pořtili KŠ 1771, 29; I da bi řze pořzto řtirideřzét dni KŠ 1771, 11; Gda bi pa oni .. ino bi řze pořtili KŠ 1771, 381; On řze je najmre pri krühi i vodi poszto KOJ 1914, 10; I pořtili řzo řze vuczeniczke Ivanovi KŠ 1771, 108

postlāti -stèlem dov. *postlati*: řztani gori i pořteli řzi řzám KŠ 1771, 370

postrašénje -a s *prestrašenje, ustrahovanje*: K-zbücsenim Dolenczom pa odprávi vecs seregov na věkse posztrassejnye KOJ 1914, 116

postrářiti -strářim dov. *prestrařiti*: ino řzi je pri deczi řpot řzpravo meřzto toga, ka bi jo pořztrařo KM 1790, 20; Rudolfi na pomoucs pride Ladislav IV. ka je Ottokarove Velikáse tak posztrassilo KOJ 1848, 40 **postrářiti se** -strářim se *prestrařiti se*: Ne'za řze na tò posztrásila AIP 1876, br. 4, 6 **postrářeni** -a -o *prestrařen*: Etak malo posztráseni Matyas I. KOJ 1848, 63; Törszki caszar je jáko posztrášen, ka nyaga řzvěta řzpraviti vcséjo AIP 1876, br. 6, 6

postrařúvanje -a s *strařenje, groźnja*: gda řze 'se vecs cslovek nema bojati řüszkoga posztrassúvanya KOJ 1845, 80; stere je řzilágyi na Dunájo posztavo za posztrassúvanye KOJ 1848, 62; Ki nekaj z-lejpm, nekaj zposztrassúvanyom tou zadene tam, da řze KOJ 1848,

23; řzo řzvoje kmete z postrassúvanyom vu lutheránsztvi zader'sávali KOJ 1914, 152

postrařúvati -řjem nedov. *strařiti, groziti*: málo dejte, naj hitro zamukne i řaszpi, posztrassújejo, ka je báo báo vzeme KOJ 1845, 101; Z-tém je Oco posztrassúvao hlápecz KOJ 1845, 99; Posztrassúvali řzo, da pridejo Törci dolimárjat pápincze KOJ 1914, 127; Nyé řzo okolnoszti postrassúvale KOJ 1848, 56

pořtrclati -am dov. *pograjati*: Ki ga je i posztrclao za volo nevörnroszti KOJ 1848, 78

posünjávati -am nedov. *řuvati*: Na steroga řze tak razřdi Imre, da ga z-řzvojimi peszniczami vö z-Cérkvi poszünüáva KOJ 1848, 32

posúnoti se -em se dov. *řvaliti se*: Marko, kak da bi řze pou bréga za nyim poszúnolo KOJ 1845, 115

posúřiti -ím dov. *posuřiti*: Csi řsesé řz-pecsine vodo dá, I mörje pořzúřiti řzná BRM 1823, 105; Ár liki je gori řzilo řzuncze řzvocsinov, i pořzúřilo je trávo KŠ 1771, 745; řzuncze i metulcom je poszúřilo peröti KAJ 1870, 24; ár řzo vřacsitelje nyihove mokre ocsi poszúřili KOJ 1845, 111 **posúřiti se** -ím se *posuřiti se*: Posühři se, te se osoli řslanik AI 1878, 31; Vnogih meszzej nikaj de'zdza nê bilö i tam se kukorca poszühřila AI 1875, kaz. br. 8 **posúřeni** -a -o *posuřen*: Posuřen řpoper se zmele AI 1878, 51

posvajájouči -a -e prid., v zvezi *posvajájouči pronomeni svojilni zaimek*: Ka more od ládav-noga, ali poszvájájoucsega Pronomena znati? KOJ 1833, 37

posvečávanje tudi posvetřávanje -a s *posvečevanje, posvetitev*: Düse moje Mi dáj Gořzpodne, Nyé pořzvecsávanye Vřzigidár iřzkatí BRM 1823, 343; Düse moje Mi daj Bög, nyé poszvecsávanye Me vcsi iszkatí KAJ 1848, 234

posvečávati tudi posvetřávati -am nedov. **I.** *posvečevati*: řteri bi meo cérkve poszvecsávati KOJ 1914, 98; Nájz vu právoj vöři pořzvecsáva KŠ 1754, 124; Düso na áldov Ti pořzvecsávamo BRM 1823, 19; řzrdcza nasa pořzvecsávaj BRM 1823, 86; Gořzpodna Bogá pa pořzvecsávajte vu řzrczáj vaři KŠ 1771, 709 **2.** *obhajati, praznovati*: 800 letni dén koronúvanya krála, řzvonimira, řzo ete dnih řteli vu řzgrabí poszvecsávati AIP 1876, br. 10, 8; Řim pápa 16-toga etoga mészeca je poszvecsávo řzvojga treszetoga vřladszstva letní-dén AIP 1876, br. 7, 7

posvečenjé -á tudi posvetřénje -a s *posvečenje, posvetitev*: Bosji dari kak tou řjelzo

Polzvecseny SM 1747, 36; Križtus Jezus je je nám včlínjen polzvecsenyé KŠ 1754, 97; Ár je eta vola Bo'za, ki je polzvecsenyé vafe KŠ 1771, 619; Tebé ſze li Goľzpodne, Doľztája I ſzvétká polzvecsenyé BKM 1789, 152; Nyegovo odicsenyé Je nase polzvecsenyé BRM 1823, 75; Od polzvecsenyá TF 1715, 23; je bio polzvecsenyá krüh KŠ 1771, 684; gda ali po vlejányi polzvecsenyá miloľcse vu náľz vsini KMK 1780, 19; dokecs nyegov ſzvéti Szin ſzobotte polzvecsenyá na Nedelo ne obrné KM 1796, 4; Náprave poszvetsenyá KAJ 1848, 127; Ka proľzis Polzvecsenyé Bo'zega iména KŠ 1754, 155; dokoncsávajoucsi polzvecsenyé nafe KŠ 1771, 540; Szveľztvo, ſtero je od Goľzpodna Kriľztuľfa na náľje polzvecsenyé naľztávleno KMK 1780, 57; Nemárájo za Tvoje rejcsi polzvecsenyé BKM 1789, 344; Vpolzvecsenyej KŠ 1754, 123; vu polzvecsenyej Dühá ſzvétoĝa KŠ 1771, 703; Poszvetsenyé czérkvi KAJ 1848, VII; Náprave poszvetsenya KAJ 1848, VI

posvěčnjek -a m *svečnik*: Polzvecsnyek Gyertyatartó KM 1790, 93(a); Ár je ľator napravľeni, vľteroga prvom táli je bio polzvecsnyek KŠ 1771, 684; Niľcse pa ſzvejco ne ſzkrije, nego vu polzvecsnyek jo polo'zi KŠ 1771, 193; ſzkázala ſze je edna rouka pred polzvecsnyekom KM 1796, 80; vküpnamecse poszvecsnyeke KOJ 1914, 122; Prepovidávanye od Kriľztuľovoga med ſzedem polzvecsnyekmi hodécsega videjnya KŠ 1771, 767

posvečňvanje -a s *posvečevanje*: 'Zoltár k szpěvanyi poszvecsűvanya hi'ze Dávidove TA 1848, 22

posvečňvati -űjem nedov. *posvečevati*: I za nyé jaľz polzvecsűjem ſzam ſzebé KŠ 1771, 323; I vľzá-ki dén polzvecsűje po grejhov odpűscsanyi KŠ 1754, 129; i té, ki polzvecsűje i ti polzvecseni KŠ 1771, 674; Szrdcze vam polzvecsűje BRM 1823, 8; krüh i vino k-zvelicsanyi polzvecsűjemo KM 1783, 62 *posvečňvati se* -űjem se *posvečevati se*: Ár je popolne vcsino na veke one, ki ſze polzvecsűjejo KŠ 1771, 688

posvedočňvati -am nedov. *pričati*: kak ſzmo I polzvedocsávali, naj tak hodite, kak je vrejčno k-Bougi KŠ 1771, 617 *posvedočňvajouči* -a -e *pričajoč*: Eta nyim pamet prináľaj poszvedocsávajoucsi pred Goľzpodnom KŠ 1771, 648

posvedočňiti -dòčim dov. *izpričati, dokazati*: Odkud mores tou polzvedočňiti TF 1715, 38; Goszpodne, vcsi mené moje krsztsansztvo Z-delom poszvedocsiti KAJ 1848, 177; naj

poszvedocsiti znájo, ka sze ne zgòdilo nikse vkanyěnye AIP 1876, br. 3, 2; Csi ne polzvedocsis, dobro ne csinis BKM 1789, 263; naj ga posles vu hi'zo ocsé mojega, da nyim polzvedocsi KŠ 1771, 227; Szve Bo'zánľztvo polzvedocľi BKM 1789, 54; ſzkim polzvedocsite tou SIZ 1807, 22; Polzvedocsi mi, ka je Bo'ze imé ſzvéto KŠ 1754, 156; csi ſzam hűdou gűcso, polzvedocsi od hűdoga KŠ 1771, 326; tak je i on czilou na tou czilao, da bi polzvedocso KŠ 1771, 160; Pajdáske szo ga primárjali, naj stimanye szvoje uprav poszvedocsi KAJ 1870, 82; kako ſzem 'ze odzgora polzvedocso KŠ 1754, 8b; Kak ſzi nám v-tvojoj ſzpriľzegom polzvedocso BKM 1789, 412; Kak ſzi polzvedocľo SŠ 1796, 28; I Boug, ki zná ſzrczá, polzvedocso nyim je KŠ 1771, 388; Tou nám je on polzvedocso BKM 1789, 227; liki ſzmo i naprej vám povedali i polzvedocsili KŠ 1771, 620 **posvedòčeni** -a -o *izpričan, dokazan*: Zďaj ſze je pa pravicza Bo'za ſzkázala polzvedocsena ſzprávďov KŠ 1771, 453; Toliko je gvisno i poszvedocseno, ka je palinka skodľiva AIP 1876, br. 4, 7

posvějčati -am nedov. *posvečevati*: ſzvétiľ Duiľ Boug czeilo kerľchánľztvo preľzveicsa ino polzveicsa TF 1715, 23

posvějt tudi posvět -a m **I. luč, svetloba**: On je bio gorécsi i ſzvetécsi polzvejť KŠ 1771, 281; Ali kako ednoga dnéva polzvejť BKM 1789, 202; csi sze pa nemore poszvejť kűpiti KOJ 1833, XIV; naj ni edna dűhovna potrěbcšina i poszvět nezadovoljena neosztáne KAJ 1848, IV; Goszpòď je poszvět moj TA 1848, 20; Tò je tvoĝa poszvěta Visni trák dao nam szpoznati KAJ 1848, 6; Boj k-poszvěti vszemi szvěti KAJ 1848, 123; Posle je na ſirouki ſzvejť, Zednákov zmo'znoľztvov polzvejť BKM 1789, 119; Ki dá nyemi právi polzvět BRM 1823, 3; Li pri nyega poszvěti Szpoznávam tebé KAJ 1848, 5 **2. svetilka**: Niti ne vu'zgéjo polzvejťa KŠ 1771, 14; ali petrolej se za posvet nűca AI 1878, 55; ide tá ſzpolzvejťom i zlampasmi KŠ 1771, 325

posvétešňjem prisl. *praznično*: nego gda vidi Pápo z-vnougimi poszvétešňnyem gorioľlecse-nimi prebivavci proutipridocseĝa KOJ 1848, 4

posvetiteu tudi posvetiteo -ela in posvetitel -a m *posvečevalec*: Ka je Bo'ze imé? Polzvetiteu KŠ 1754, 16; Dűĝh obcsinľzke ſz. materé Czérkvi polzvetiteo KM 1783, 46; Oh ſzvéti Dűh, nas polzvetitel BKM 1789, 145; Poszvetitel KAJ 1848, VI; Dika Tebi I Dűhi polzvetiteli BRM 1823, 43; zvisávajte Dűha, poszvetitela KAJ 1848, 10; Vermo v-Dűhi ſzvétom, Polzvetiteli BRM 1823, 4; Dika tebi bojdi Ino z polzvetitelom BKM

1789, 450; Dika tebi bojdí Ino z poľzvetitelom SŠ 1796, 108

posvétiti -im dov. *osvetliti, pokazati*: Eto z-ednov példov scsém bolje poszvétiti AIP 1876, br. 3, 6

posvetiti -ím dov. *posvetiti*: Scsémó vľzi nasa Szrcza tebi dati, I poľzvetiti BKM 1789, 36; Szpomeni sze da szoboto poszvetis ABC 1725, A4a; da ľzobotni dén poľzvetis SM 1747, 45; da Szoboutni dén poľzvetis KŠ 1754, 23; da ľzvétke poľzvetis KM 1790, 110; Ar ka je vékľe, zláto, ali czérkev, ľtera poľzvétí zláto KŠ 1771, 77; Gde náľz poľzveti Dűjh ľzvétí KMK 1780, 18; Dáj vernoľzt, Stera ľzrdcze poszvecsé BRM 1823, 110; Szkim tálom te Nedelni dén ne poľzvetimo KŠ 1754, 24; Tebi 'sitek poľzvetimo SŠ 1796, 132; Poľzvétí je vu iľztini tvojoj KŠ 1754, 156; On pa, Boug méra, poľzvétí váľz vu vľzem KŠ 1771, 623; Dűsa Krisztuľľova, poľzvétí váľz vu vľzem KŠ 1771, 623; Dűsa Krisztuľľova, poszvétí mené KM 1783, 160; I ľzrcza nám vľzejm poľzvétí BKM 1789, 2; Szrdcza nam z-Dűhom poľzvétí BRM 1823, 2; Poszvétte dén ete meni KAJ 1870, 59; Kriľztus .. czérkev, dabi jo poľzvéto KŠ 1754, 187; Jezus, da bi ľľľztvo zľľľztivnov krvjouv poľzvéto KŠ 1771, 697; Tvoje ľzvéto trplénye, Naj me ravna i poľzvecsé BRM 1823, 46; vu orľzágh Nebelźki, steroga vám na potrebouco poľzvetil ľzem nyega SM 1747, 83; Bog ľzvétí Dűh, ki ľzi mené poľzvéto SM 1747, 54; Boug je mené vu právoi vóri poľzveito TF 1715, 23; Sz. Dűjh me je poľzvéto KŠ 1754, 122; koga je Ocsa poľzvéto KŠ 1771, 302; Sto náľz je poľzvéto KMS 1780, B; Sz. Dűhi, ki me je poľzvéto KM 1783, 2; ki me je z-ľzvojov ľzvéto miloscsov poľzvéto KM 1790, 107; i záto je za dén pocľiváľiscsa gori poľzvéto KM 1796, 4

posvetiti se -ím se *posvetiti se*: Ár ľze poľzvetí po rejclí Bo'zój KŠ 1754, 168; Ár ľze poľzvetí po rejcsi KŠ 1771, 639; Té vzemi kľzebi, poľzvétí ľze 'z-nyimi KŠ 1771, 409; Poszvétí sze KAJ 1870, 59; i te ľzvétí ľze naj eľcse bole poľzvetí KŠ 1771, 808

posvěčeni tudi posvětšeni -a -o *posvečen*: Zákona krv, vu ľteroj je poľzvecseni KŠ 1771, 689; i li tebi, ocsa moj, Vesz moj 'zitek na csészť poszvetsen boj KAJ 1848, 140; K-Tituľi, prvomi pűľpeki poľzvecsenomi piľzani ľľľzt KŠ 1771, 661; Gda ľze ľz-poľzvecsenov vodouv poskropis KM 1783, 174; tim pozvámim, ki ľzo vu Bougi poľzvecseni KŠ 1771, 758; I ľzvétim Dűhom v-krszti poszvecseni KM 1783, 278; Áron je z-ľzvojimi ľzinmi na Popovľztvo poľzvecseni KM 1796, 38; Cérkve szo poszvecsene hi'se KOJ 1845, 22; Gmajni Bo'zój,

poľzvecsenim vu Kriľztus Jezuľi KŠ 1771, 490; Zdr'zi v-vernoszti Vsze tebi poszvetsene KAJ 1848, 104; naj vzemejo odpűscsanye grejhov med poľzvecsenimi po vóri KŠ 1754, 76; naj i oni bodo poľzvecseni vu iľztini KŠ 1771, 324

posvòjanje -a s *lastnina*: Ládavno zaimé je táksa rêcs, stera – níkákoga ládanye, poszvojanye zamenűje AIN 1876, 34

posvojiti -ím dov. *osvojiti, prilastiti si*: szo tanácsniczke Törkom páli priliko dáli vnouga meszta nekaj poszvojiti KOJ 1848, 82; Szolimana II. .. da je szám .. da Bécs ali poszvoji, ali do téo povála KOJ 1848, 79; vsze nyegovo blágo szi je Czaszar poszvojo KOJ 1848, 92

pošamriti -ím dov. *uničiti*: Či potom nedopűstimo, ka bi nam gosénica drevje pošamrila BJ 1886, 17

poščúkati -am dov. *potolči, pregnati*: ino Törke vecsfárti z-dobieskom posesúka KOJ 1848, 85; i od Ottokara podmiteni szo Vogrine vò tá prejk Müre poscsukali KOJ 1848, 38

pošeptávati -am nedov. *šepetati*: Susogni; poseptávati KOJ 1833, 172; Drűgim vu vűha poseptávati pred drűgimi, je zamerno KOJ 1845, 31; Vészi ľűsztvo eden csasz poseptávalo, ka to za csloveka more bidti AIP 1876, br.7, 5; i vcsaszi vsze kraja szo poseptávati, ka je dète pravlo AI 1875, br. 1, 7

pošetati se -čem se dov. *sprehoditi se*: Vnogokrát se vò na pôle pošéčem BJ 1886, 28

pošilati -am nedov. *pošiljati*: i zácsao je je posilati po dvá dvá KŠ 1771, 118; i zpoganov, med ľtere te zdaj posilam KŠ 1771, 422; nejli ľzamo zetoga ľze razmi, ka ga on posila KŠ 1754, 123; ocsa ľzvojga ľziná vu goricze poľila KŠ 1771, 67; ľze, ali tá idti, gda váľz posilajo KM 1790, 82; Grejsnike pa v-vecsni pekeo pošilat BKM 1789, 9; Krisztus opomina v-soulo naj posila KOJ 1845, 139

pošilati se -am se *pošiljati se*: Jeru'zálem, ki kamenűjes one, ľteri ľze ktebi posilajo KŠ 1771, 217

poškalti se -ím se dov. *spodrsniti*: Poskálo szam sze szrame'zľivo vu pástétomi AI 1875, br. 2, 7; Krava sze je poskalila i szpádnola je dolí AIP 1876, br. 8, 6

pošklesnenjé -á s *zdrs, spodrsľjaj, padec*: Ár szi ti vòvtrgno nogé moje z posklesznenya TA 1848, 96

poškľesnoti se -em se dov. *spodrsniti*: nyegovi sztopáji sze neposklesznejo TA 1848, 30

poškropiti -ím dov. *poškropiti*: Toga moremo poskropiti KŠ 1754, 188; Poskroupi me Boug zhisopom KŠ 1754, 254; Poskroupi me Goszpodne z-hi'sopom KM 1783, 174; Poskroupi

me BKM 1789, 217; Poskrôpi me z hi'zopom TA 1848, 41; i knige i v|ze lûžtvo je poskroupo KŠ 1771, 686 **poškropiti se** -im se *poškropiti se*: Taki pri dveraj sze poskropi z-nalecsenov blagoszlovenov vodouv KOJ 1845, 22 **poškropieni** -a -o *poškropljen*: Ár csi krv bikouv i kozlouv i pepéo telicze poškropieni te o|zkrúnyene polzvecsúje na te|la csi|ztoucso KŠ 1771, 686; Pri|ztáplajmo poskropieni v|zrczáj KŠ 1771, 689; Ar |zo na|a |zrcza zkrvjouv, Poskropiena Kri|ztusevov BKM 1789, 95

poškropljenjé -á s *poškropitev*: I nouvoga Záko-na |zredbeniki Jezuí, i kkrvi poskropjenjá KŠ 1771, 696; na pokorno|zt i poskropjenjé krvi Jezus Kri|ztu|love KŠ 1771, 703

pošlívéc -vca m *plešec*: Pöslivecz KMS 1780, A3

pošplěsnoti -em dov. *zlesti*: Tsuzni; láziti, pleziti, posplesznoti KOJ 1833, 177 **pošplěsnoti se** -em se *spotakniti se*: Ár |ze vu vnougom posple|znemo v|zi KŠ 1771, 749; má |ze bojati, naj |ze ne posple|zne KM 1796, 62

poštēni -a -o prid. *pošten*: Gamáiel, poštēni pred v|zejm lûžtvom KŠ 1771, 356; Zcsil|zte de|ve postēni Bo'zi |zin BKM 1789, 41; Csi|zti 'sitek, i pošten glá|z SŠ 1796, 3; prázne neodposlite postēn gazda gazdaricza KOJ 1845, 143; Ár je hi|tvo |zvěto edna poštēna |ztáva cslovecsa SIZ 1807, 6; poštēno bode ponássanye nyegovo SIZ 1807, 9; csi gli |ze zvúna dobri de|j i poštēnoga 'zitka |zka'zúje KŠ 1771, 436; |zpro|zo |zi je pri etoga poštēnoga Gofzpodára hi'si edno dévojko SIZ 1807, 5; Opomina je Na tihoto i poštēno delo KŠ 1771, 619; zvolo |zi je edno poštēno Oszobo SIZ 1807, 4; vu postēnom sitki ti imei siveti SM 1747, 88; pri etoj poštēnoj hi'si, zvolo |zi je Oszobo SIZ 1807, 4; V|zi |ztári i mládi poštēni lidjé KŠ 1754, 31; 'Zene nyihove naj bodo poštēne KŠ 1771, 638; Poglavitim ino postēnim dobro delnikom SM 1747, 2; Vnougi zátó 'znyih |zo vörvali i poštēni 'zén Grecski i mo'zouv nej malo KŠ 1771, 395; 'Zidovje |zo pa podbádali te pobo'zne i poštēne 'zene KŠ 1771, 385 **poštēnejši** -a -e *poštēnejši*: naj kak poštēnejši od tēbe pozváni od nyega KŠ 1771, 219 **poštēni** -a -o sam. *poštēni*: Na dale, bratje, |štera |zo i|zti|zka, |štera |zo poštēna, tá premislávajte KŠ 1771, 599

poštēnjé -á tudi poštēinje -a s *I. spoštovanje*, *čast*: V|záko ospotávanye, v|za ona, |šterimi |ze na|še poštēnyé poménsáva KŠ 1754, 177; dabi náz Boug od na|šlega blagá ino poštēnýá nejzreche, abarvau TF 1715, 30; Otsa, o|zlobodi nájz od pogibelli poštēnýá KŠ 1754, 175; kaj prorok vu la|ftivnoj domovini nema poštēnýá

KŠ 1771, 277; atila, gda vidi postēnýá vrejdnoga sztarca Leona I. Pápo KOJ 1848, 4; Csúli te od postēnýá AI 1875, kaz. br. 1; ka je notri tákše dete stópilo, štero se že poštēnýá návčilo BJ 1886, 4; V|ze ono, kou poštēnyej na skodo |zlú'zi KŠ 1754, 175; kakobi nyé na poštēnyé vč|jiti dáli TF 1715, 4; Csi nám vzemeio Postēinye, blágo SM 1747, 80; Kakdaje doubó Dániel poštēnyé pred Krá|lom KM 1796, 78; Szkrb za 'zitek, postēnyé bli'znyega BRM 1823, VI; dú'sni szmo za szvoje postēnyé sze szkrbeti KOJ 1833, VII; Csi mi sto sáli postēnyé KAJ 1848, 283; becšüetére nézvěst (na postēnyé gledócs) AIN 1876, 27; Nyega |zvěto imé dersi vu pustenyi SM 1747, 88; Dr'zine naj véra i vrtinyo vpoštēnyej dr'zijo KŠ 1754, 221; I v|zák|j valz znáj |zvojo polzoudo ládati vu polzvecsenyej i poštēnyej KŠ 1771, 619; Nyega |zvěto imé dr'zi vu poštēnyi BKM 1789, 182; Szlovenszko lüdsztvi ga, kak szvétca v postēnyi dr'si KOJ 1914, 154; Ki |zo znouгим poštēnyom nájz poštúvali KŠ 1771, 428; I |zpoštēnyom |zi nyega darúvo BKM 1789, b; Jeli bou |zpoštēnyom tvoje vzemlo |zhránenýé SŠ 1796, 90; Bole je szirmáki bidti z-postēnyom, kak bogáti brezi postēnýá KAJ 1870, 126 **2. slava**: Komi bojdi hvála, poštēnyé, i dika KM 1783, 6; komi bojdi dika i poštēnye na veke BKM 1789, 8; poštēnyé, moucs, i zmo'zno|zt Bougi na|šfemi KM 1790, 111; I tebi poštēnyé, moj odkúpíteo SŠ 1796, 7; Dika ocsi, Postēnyé dühi szvétomi KAJ 1848, 9; Tebi naj bode hvála ino poštēnyé BJ 1886, 4; I, gda bi dalé |ztvari diko i poštēnyé i hválo tomi |zedécsēmi KŠ 1771, 774; vsza eta na vékso diko, i poštēnyé oh blá'seno Sz. Trojsztvo KM 1783, 3; Zátó ga hválimo, I poštēnýá dámo, Nyemi BKM 1789, 27; dónok szí ga z dikov i postēnyom koronúvao TA 1848, 7

poštēno prisl. *poštēno, spodobno*: kaibi |zvěto ino poštēno |jiveli TF 1715, 15; Liki vu dnévi poštēno hodmo KŠ 1771, 478; i tri dni je je poštēno vö dr'sao KM 1796, 130; Po souli more vszáki postēno domou iti KOJ 1845, 10

poštóvérjati -am dov. *pobrskatí*: i z-paliczov po szvinszkoj kopanyi postoverja, i zropota KOJ 1845, 107

poštrájfati -am dov. *opomniti, ošteti*: brat tvoj, poštrájfaj ga KŠ 1754, 171; I poštráifao ga je Jezus govorécsi KŠ 1771, 105

poštrclanje -a s *opomin*: Csi sze na Dühovnika prosnyo i postrczlanje blouden brat nescse pobougsati KOJ 1845, 94

poštrclati -am dov. *opomniti*: esztergomszkoaga érseka malo preosztro postrczla KOJ 1848, 65

poštúvanje -a s *spoštovanje*: Postúvanje roditeľov KAJ 1870, 55; ár tej nika táksega ká'sejo, ka je poštúvanya vrejdo KMK 1780, 39; Ete postúvajoucse recsi odzaja za 'snyimi hodécsimi postúványa recsmi dejvamo KOJ 1833, 121; Vsze ti boj, cslovek, vredno postúvanya KAJ 1848, 307; doliszprávla, kakti Szvéczov postúvanje KOJ 1845, 59; dare szo mrtva tejla na postúvanje vözdignyena KOJ 1848, 23; János majszter szpostúvanjom z-tri nogács sztolcseca gori sztano AIP 1876, br. 1, 6

poštúvati -űjem nedov. *I. spoštovati, častiti*: dáj nám ľzkrovnoszt tvojega Tejla tak poštúvati KM 1783; nagiba Krála dosztojno postúvati KOJ 1848, 117; Miloszt Od nyega má, ki nyega zná postúvati KAJ 1848, 10; Tisztelek, becsülök, postűjem -vati AIN 1876, 23; stere nyim je zemelszki goszpoud posztavo, postúvati KOJ 1914, 124; nego poštűjem Oco mojega KŠ 1771, 295; naj tebé ednoga Bogá postűjem KM 1783, 3; ľteri ľzvojega Otso i mater ne poštűje KŠ 1754, 32; Ete krao poštűje nyé BKM 1789, 11; Csi je vľzrczi za nikoj mámo, ne poštűjemo KMK 1780, 31; Profzimo vľz, bratje, da poštűjete one KŠ 1754, 33; Křľztsanye poštűjejo kejepe KMK 1780, 39; ki eto imé Jezuffovo poštűjejo KM 1783, 44; kejpove nikih szvécov, stere za Bougom trdno postúvajou domácsi ľudjé KOJ 1845, 38; Poľtű Ocza ino Mater TF 1715, 14; Postűi Ocza tvoiega ABC 1725, A4a; Postűi Oczo tvojega SM 1747, 45; Postűj otso tvojega KŠ 1754, 29; Poľtűj oco tvojega KŠ 1771, 586; Poľtűj oco tvojega KM 1790, 36; nego je postűjmo KŠ 1754, 29; Jezusa Křľztusa poštűjmo BKM 1789, 57; naj nyega ľzpozna, poštűje KMK 1780, 11; Naj mi naľse roditele poštűjemo KŠ 1754, 32; naj ga po pokornofzti poštűjemo KM 1790, 32; Naj Bogá poštűjo KŠ 1754, 218; Naj vľzi poštűjo Sziná KŠ 1771, 280; Naj ľze vszi nyega Bojűjo, poštűjo BKM 1789, 6; naj nyega poštűjejo KMK 1780, 10; i csi ľto meni ľzlű'zi, poštűvao ga bode Ocsa KŠ 1771, 308; Da bodemo Tvoje imé poštűvali BKM 1789, 342; Vszri ľidjé na zemli bo(do) te poštűvali BKM 1789, 302; ino kaibi vľzákai Hűľsnoga Tűvarűľľa ľűbo ino poštűvao TF 1715, 15; nego kaibi nyé poštűvali TF 1715, 15; Marie, stero szi ti rada postűvala KOJ 1845, 49; Károl je poštűvao ľzvoje roditele KM 1790, 36; Maria, stero je on postűvao KOJ 1914, 106; Kakda je ľűľztvo poštűvalo Goľzpodna KM 1796, 104; Ki ľzo zvnougim poľtenjom nález poštűvali KŠ 1771, 428; Postűvao szam ga AI 1875, br. 2, 7 **2. upoštűvati, drűzati se**: ki szvoje vadľűványe, Kak najdragsi kincs postűje KAJ 1848, 4; Ki

rejsz mojo poštűjete BKM 1789, 151; vadľűványe i vu vszem postűj KAJ 1848, 5; Ki je tvoj szvéti zákon Postűvao KAJ 1848, 140 **poštűvati se** -űjem se *spoštovati se, častiti se*: naj ľze Bo'se imé poľszveti, i doľztojnim tálom ľze poštűje KMK 1780, 40; naj nyega ľze doľztojno poštűje szz 1807, 101; Vu ľz. hűľtvi bodoucfű, naj ľze ľűbűjo, poštűjo KŠ 1754, 220; Szvéti, steri sze po vszem křsztsánszkom szvejti postűjo KOJ 1845, 79; Eti od vľzáksega 'zelejs, naj ľze te poštűje BKM 1789, 450; Toga sze nam daj prav postűvati KAJ 1848, 180; po preľztoplennyj právde Bogá ľze nepoštűjes KŠ 1771, 451; csi ľze gli nigdár nepoštűje ocse ľzvojega KŠ 1771, 50; nego ľze postűje Goľzpodna Bogá vasľega KŠ 1754, 9; krála ľze poštűjete KŠ 1771, 707; Angyeli naj ľze nyih ľidjé poštűjo KŠ 1754, 219; najű telovni ocseve ľzo nález kaľtigali, i poštűvali ľzmo ľze ji KŠ 1771, 694 **poštűvajoucfű** -a -e *spoštűjoč*: Ete postúvajoucse recsi: Uram KOJ 1833, 121; ino Bogá ľepse postúvajoucse katolicsanszto poversti KOJ 1914, 153 **poštűváni** tudi poštűváni -a -o *spoštovan*: Poštűváni Kűzmics Stevan BKM 1789, 3; v-nasoj fari szploh postűvan KOJ 1845, 127; Bojűdi postűven vrácsitel AIP 1876, br. 1, 1; Poszouda poštűvana KM 1783, 87; nasega Vűľzoko postűvanoga Superintendensa BRM 1823, IV; Po Postűvanom Goľzpodni KM 1796, 1; Postűváni scsítelje AI 1875, kaz. br. 1; "Přijátel"-a kázajűcsi broj z-etim pred postűvane scsítelje sztűpi AI 1875, kaz. br. 8

pošűknoti se -em se dov. *smukniti*: i tak vu cvetécsoj doubi sze vu mater zemlo posűkne KOJ 1848, 27

pót -a m *pot, znoj*: tva rebra i pót kervávi obeľzeli me SM 1747, 69; Veriték; znój, pot KOJ 1833, 181

póta -e ž *vez, okov*: i raztrgali ľzo ľze 'znyega lanczi, i pota ľze je vkűp zľámala KŠ 1771, 114; Ár ľzo ga vno go krát vpoto djáli KŠ 1771, 114; i vėzali ľzo ga z lanczmi i ľzpotami KŠ 1771, 194

potáč -a m *kolo*: Karika; potács KOJ 1833, 162; teccasz kazács megnyeny celi potács vűre obhodi KAJ 1870, 159; ete drot sze na 5–6 méter velki potács gorzmotivűli AIP 1876, br. 9, 6; naj sze sinya na ednom potácsi nezgłoda KOJ 1845, 52; pren. i za'zigajoucsi potács narodjenyá naľega KŠ 1771, 750

potáček -a m *kolesce*: Na etoga sztoli je doszta máli potacsekov KAJ 1870, 142

potájeno prisl. *skřivaj, skřivoma*: pokedob za'sítka szvoje Matere potájeno je malonej vsze europejszke országe zobhodo KOJ 1848,

potajiti se -ím se dov. *potajiti se, skriti se*: Luther kakti szplášení vuk sze potaji v-ovcseno kou'so KOJ 1845, 57 **potájeni** -a -o *skrit, skrivajoč se*: Dosztakrát sze je potájeni podáo KOJ 1848, 68; Tü szo Lutheri potájenomi Goszpon Gyüri pravili KOJ 1845, 62

potákati -am nedov. *kotaliti, valiti*: Te řzvět náj nepotáka BRM 1823, 123; Szvét, sors nasz nepotáka KAJ 1848 **potákati se** -am se *valiti se*: Z-dvojnořzvtjov řze nepotáka BRM 1823, 200; 'Ze tü sze te neveren Od sorsa potáka KAJ 1848, 155

potákšem prisl. *tako*: Nácsin znamenüje eti akként (potákšem) AIN 1876, 64; i z-ednim je potákšem tó tüdi zvedo AI 1875, br. 1, 4

potégnoti -em dov. *1. potegniti od kod*: Huzni; vlejesti, potégnoti KOJ 1833, 160; pren. Te zmo'zne Je 'znyih sztoucsov potégno BKM 1789, 16 **2. ukaniti, prevarati**: Jeli řzam po řterom tej, řtere řzam kvám pořzlaó, kaj řzář potégno Kř 1771, 551; jeli je kaj potégno řzář Titus Kř 1771, 552 **3. prilastiti si**: kak püspekov i klostrov imánya, pod řzebe je potégno KOJ 1845; Benetsánje szo primorszke krajine pod řze potégnoti KOJ 1848, 41; naj odpüscseni dúg nezáj szebi na glávo ne potégneho Kř 1754, 138 **4. soglašati**: ino nemskih várasov Magistratusi szo 'snyimi potégnoti KOJ 1845, 67 **potégnoti se** -em se *umakniti se*: Cseresz zime sze on globev vu zemló more potégnoti KAJ 1870, 152; ár sze je 'se nepriáteo za zimo nazáj domou potégno KOJ 1848, 54; i záto řze je vu edno prouřzto řtalo mogla potégnoti KM 1796, 88; řzmrť, Kak ti csrvics na vodiczó řzi řze potégnola Sř 1796, 125 **potégnovři** -a -e *ko je potegnil*: Sámuel to krátsiso potégnovři pobegne KOJ 1848, 16 **potégnjeni** -a -o *potegnjen*: dúgi glászniczke, ober řzebe potégnjeni vorczan majoucsi KOJ 1833, 3; Kcsaszi je potégnjen vecserni zvon KAJ 1870, 85; i bila je vküp potégnjena Kř 1771, 216

potegüvati -üjem nedov. *vleči, privlačevati*: vrág na grejh pobüdi i potegüje Kř 1754, 173; Gđa te řzvět potegüje BRM 1823, 150 **potegüvati se** -üjem se *1. prehajati v določeno stanje*: Ali dönok řze potegüjem, Od tešla döřzťakrát vu řzen BKM 1789, 398 **2. sklanjati se**: Na tou formo sze potegüjo KOJ 1833, 28

potéjka -e ř *lekarna*: Nejga vrářztva prouti řzmrťi, V-potejki ni vu ográczí Sř 1796, 122

poteknenjé -á s *spotika*: nevörvajoucsim je pa té kamen vcsinyeni na kamen poteknenyá Kř 1771, 706; tou řzoudite bole, da ne dejvate poteknenyé, ali řzpáke brati Kř 1771, 480; naj

kak eta vařa oblářzt, na poteknenyé ne bode tim nemocnim Kř 1771, 505

potèknoti se -em se dov. *spotakniti se*: Kak csesztó sze poteknem KAJ 1848, 242; nikaj, vu kom řze brat tvoj potekne Kř 1771, 480; Cseden sze nepotekne dvakrát v-eden kamen KAJ 1870, 136; Z-nogouv řzam řze v-mrtve kouřzti potekno Sř 1796, 170; ali kony sze potekno AI 1875, kaz. br. 8; jeli řzo řze poteknoti, ka bi řzpadnoli Kř 1771, 472; Meni bi sze pa szkoro poteknole nogé moje TA 1848, 58

potemněti -ém dov. *1. potemneti, postati manj viden*: Vakulni; potemneti, oszlepnoti KOJ 1833, 180; trétyi táó mejřzecza i trétyi táó zvejzd tak, da ři je trétyi táó potemno Kř 1771, 781; pren. i potemnelo je nejřpametno řzrczé nyihovo Kř 1771, 448; da je obněbje szlovenszkoga lutheránsztva 'salosztno potemnelo KOJ 1914, 144; Ki řzo vpámėti potemneli Kř 1771, 581 **2. oslepeti**: Gđa je potemno, mirovno je trpo KM 1796, 70; Naj potemnejo ocsi nyihove Kř 1771, 472; Naj nyim potemnejo ocsi nyihove TA 1848, 55 **3. mrkniti**: řzuncze potemnej Kř 1771, 144; i potemnelo je řzuncze Kř 1771, 782; Szvetlo řzuncze potemnelo BKM 1789, 46; i řzuncze je ober réda natüre tak potemnelo, ka je kmiczá pořřtánola KM 1796, 110

potèpati se -am se nedov. *potepati se, klatiti se*: Kóborlani; potepati sze, klátiti sze KOJ 1833, 163; cigánje, sterim delo vonya, nego sze po ednom ali v-seregi potepajo KOJ 1845, 112; I naj sze potepajócs potèple decza nyegova TA 1848, 92; Ino potejpali řze bodo od ednoga mourja do drügoga Kř 1754, 4b; Avarczí szo sze po mali nazáj v-Azio potepali KOJ 1848, 6; Fararje szo sze potepali KOJ 1914, 133 **potepajóč se** -a se -e se *potepajoč se*: I naj sze potepajócs potèple decza nyegova TA 1848, 92

potèpsti -tepém dov. *poteptati*: Eti potepé szrecse czvét KAJ 1848, 29; Boj porok, da me ne potepéjo gizdávczi TA 1848, 103; Isztine pa nepotepi KAJ 1870, 166; Ti neverni da bi potepli širomáka TA 1848, 29 **potepěni** -a -o *tepen*: i nevolne potepéne pelaj vu tvojo hi'zo Kř 1754, 169

poterditel -a m *stvarnik*: Sirine zrákov poterditel mocni BKM 1789, 156

poterdjávař -a m *pritrjevalec*: po táksem bi ti poterdjávasi, na jészen z-recsjöv řzvezani bili AIP 1876, br. 6, 3

poterpeřliví -a -o prid. *potrpeřljiv*: Boidite tüdi vi poterpesliví SM 1747, 28

potèšenjé -á s *poteřitev, tolařba*: ino od nyega veřzélo poteřlenyé prořziti TF 1715, 36

- potěšiti** -im dov. *potešiti, potolažiti*: Moremo eden drugoga potešiti TF 1715, 37
- potezavati** -am nedov. *privlačevati*: Csi me grěh potězava, Szrdcze mi Ti trůstaj BRM 1823, 54
- potežavati** -am nedov. *težiti, obremenjevati*: bremen, Stero me gder pote'zava BRM 1823, 284
- potežavec** -vca m *tlačitelj*: nedáj me prěk pote'zavczom mojim TA 1848, 103
- potěžiti** -im dov. *obtežiti, obremeniti*: jálno me řatan řelej na pekeo pote'řiti KM 1783, 227; Naj nikoga ne potě'simo KM 1783, 10; Záto, kak nász je potězo Lűczki dűg vřze v-Ádami Kř 1754, 251; Záto, kak nász je potězo Lűczki dűg vřze v-Ádami BKM 1789, 197 **potěženi** -a -o **I. premagan**: potě'zeni od řzna řzpadno je od trětyega réda doli Kř 1771, 404 **2. obtežen, obremenjen**: Ino zkrř'zom potě'zen BKM 1789, 71; tó je zrok, ka je, vogrszki jezik potě'seni KOJ 1833, X; Naj řzi ti potě'zeni delavczí, pocljíné Kř 1754, 26; ino kaibi vzéli, i tih potějeni řzloboudo SM 1747, 111 **potěženi** -a -o sam. *obteženi, obremenjeni*: pomagajte potě'zenoga Kř 1754, 210; Szmiluje sze nad potě'zenim TA 1848, 57
- poteživati** -am tudi potežűvati -űjem nedov. *težiti, obremenjevati*: Csi me 'zalořzt pote'ziva, Ne zgűbim trůstanya BRM 1823, 347; Jeli řzi nyim je záto darűvao, Naj bi nyih řzrdcza tak pote'zűvao BRM 1823, 223
- potíkati se** -am se nedov. *spotikati se, opotekati se*: v-kmiczi sze pa lidjé znájó potíkati KOJ 1833, XIV
- potikávanje** -a s *pohujřanje*: Nikomi nikře vnikom ne dávajmo potikávanye Kř 1771, 538
- potikávati se** -am se nedov. *spotikati se, vmeřavati se*: Ki řze potikávajo vřejes nevřvajúousi, na řtero řzo i polo'zeni Kř 1771, 706
- potisnoti** -em dov. *potisniti, poriniti*: Eti i vrág na tom hodi, Dabi mené I vřterom pékři řzám le'zi, Mené vnyega potiszno BKM 1789, 14; Záto pipo naj tam vszákí vglavłó potiszne, de sze neszrecsa zgoditi neponűja AI 1875, br. 1, 8
- potišanje** -a s *pomirjenje, pomiritev*: Kolman, ka vsze je nêvardêvao na nyé potisanye KAJ 1870, 83
- potišati** -am dov. *potirati*: gda sze zburkávajo válove nyegoví, ti je potisas TA 1848, 73 **potűšati se** -am se *potirati se*: Ki nyegovo 'zaloszt poszlűhsa, Szrczé sze nyemu potűhsa AI 1875, br. 1, 6
- potišavati** -am nedov. *potirati*: Tak v-řzebi, kak z-drűgimi Potisáva vřzo nezlo'znořzt BRM 1823, 274; Csi me bolezen obide, Ti mi jo potisávaj BRM 1823, 58
- potišiti** -im dov. *potirati*: Escse med szuncsene tráke Sze vode vkűp řzprájio, grom řze potisi BRM 1823, 105
- põtiti** -im nedov. *usmerjati, voditi*: Hitis bloděcse põtiti KAJ 1848, 47; Zdâ je tak poprávlas, I na dobro põtis BRM 1823, 429; Szějanye je ta pobo'znořzt, Stera li v-Něbo põtí BRM 1823, 232; Z-ocsé volov sze godi, Ki te sz-têm na csednoszt põtí KAJ 1848, 232
- potiti se** -ím se nedov. *potiti se*: Izzadni; potiti, znójiti sze KOJ 1833, 160; Jezus, ka řze je řz-krvávím znójom potio KM 1796, 106
- potitost** -i ř *potenje*: Nego v-sterom teli nêga mászcsave, v-tom sze zdűhávanyi i potitoszti meszł nűca AIP 1876, br. 4, 7
- potkazajóci** -a -e prid. *vodeč, vodilen*: i pri põtvyani szadű sze vszákí vért pascsi navesciti, ka ti põtказajócsi vértovje szo za dobro szkűsili AIP 1876, br. 9, 8
- potkázanje** -a s *vodilo, napotilo*: te drűgi na nűc obrné té recsi, stere szo v-tom táli za põtказanye lidém napřédáne bile AIP 1876, br. 7, 3
- potkázáš** -a m *vodnik, usmerjevalec*: Naj sze nájde vszákój vészi táksi cslovek, ki lűsztvo v-tom táli obűdi i za obcsinszki nűc de põtказáš AIP 1876, br. 7, 8
- potkóv** -i ř *podkev*: Na nyegovo kopito kovács potkóv pribije KAJ 1870, 88
- potkovánje** -a s *podkovanje*: Vszákí je mogo kopito zřezati i potkoványe opraviti AIP 1876, br. 7, 8
- põtli** prisl. *potem*: ali gorszko vilo szta potli vecs nigdár nê vidila AIP 1876, br. 10, 7
- põtnik** -a m *potnik*: Potnik, drěvo i járek KAJ 1870, 47; põtnik je csako AIN 1876, 47; i tá nyemi je dao od põtніка dobleno dvajscsico KAJ 1870, 136; Gda řzmo te vidili potníka Kř 1771, 86; i trűdni potníci szi pocsinějo KAJ 1870, 12
- potóčni** -a -o prid. *potočen*: Vi mőrřzki řzlápov-je, Potocśni válovje BRM 1823, 327
- pòtok** -óka tudi -óuka m *potok, reka*: vdaro je potok vhi'zvo ono Kř 1771, 186; On je kako edno vřzádjeno drevo poleg potoka SM 1747, 92; gda ga je szrecsen gorinájdes – kre Jordána potoka KOJ 1845, 126; I řzoboutni dén řzmo vo sli zmeřzta kpotoki Kř 1771, 392; Blišávajmo se k potoki AI 1878, 3; K-ednomi potoki prisa AI 1875, kaz. br. 7; i krřztseni řzo vřzi v-Jordánřzkom potouki Kř 1771, 103; Rake loviti v-potokê KAJ 1870, 79; potoczke z-csvá nyegovoga bodo tekli 'zive vodé Kř 1771, 290; Tak i břegouvje

kako potoczke, zmejŕzt tekli bodejo BKM 1789, 445; ino potoczki Belialszki szo me presztrasili TA 1848, 10; i ŕzpadnola je [zvezjda] na trétyi táo potokouv KŠ 1771, 781; potokov imé je vsze lasztivnoimé AIN 1876, 10

potòkni -a -o prid. *potòčen*: Najnavadnejši je potokni rak AI 1878, 38

pòtom prisl. *I. potem*: I tebi bodi dika i hvála dána, kai ŕzi ti potom kai ŕzi vu Nebélza gori iŕal SM 1747, 52; Kama je ŕou? V-Gaalileo i potom na 40. dén vnebéza KŠ 1754, 112; Potom pa Paveo vò idoucsi z-Athene ŕou je v-Korintus KŠ 1771, 397; Vu zgrùntávanyi Dúsne vejŕzti potom moremo ŕzi premiŕzliti KMK 1780, 68; Potom radoszt, ali 'saloszt primes vu vek'vecsnoszti KM 1783, 290; Potom je ober toga i tou dokoncsano, naj KM 1790, 90; Potom je henyao Boug od nouve ŕztvári ŕztvárijanya KM 1796, 4; Potom pá gori z-velikov Sztáne mocsjouv SŠ 1796, 4; Ali potom paziti mam, da prevecs ténte nevzemem vu pero KAJ 1848, 7; dácsa od vszakih sztò ranskih sze stírami ranskih prezdigne i ka potom escse potrebno bode AI 1875, kaz. br. 2; Potom je rêcs: edene-kotrige, dvê-kotrig AIN 1876, 7; Potom je pa nyê vu solo odpelala BJ 1886, 4 2. v vezniški rabi, pri naštevanju *potem, nato*: ki vu nyem vòrjejo, Sidove na ime, potom i Gerke SM 1747, 19; hùdoubo delajoucsga 'Zidovi oprvics i potom Grki KŠ 1771, 450

pòtomtòga prisl. *potem*: Potomtoga doli poklekni TF 1715, 45; Potomtoga vòrui vJesussi Christussi SM 1747, 89; potomtoga ŕzo pa gori ŕztanoli na zmejno KŠ 1754, 4a; na ŕteri dén ji je potomtoga vnogo knyemi prislo na ŕztán KŠ 1771, 429; ni potomtoga gda ŕzo 'ze ŕzvoje goŕzli ŕztariske na verbo poveŕzili BKM 1789, 2b; ali Peter je li Peter i potomtoga oŕztao KM 1790, 54; Prvi dén po ŕzoboti, ŕteri je potomtoga za Nedelo imenüvani KM 1796, 113; Potomtoga krvi nyihove, Ne ŕzkrije zemla ni tejla SŠ 1796, 18; Potomtoga da je od Bogá tak szkoncsano KOJ 1833, VII

potòniti se -im se dov. *potoniti, pogrezniti se*: Naj sze nepotonim czêli Vu grêha prepaszt rú'zno KAJ 1848, 59

pòtop -a m *potop, poplava*: dokecs je priŕao potop KŠ 1771, 82; Od Ádamovi drügi Oŕztánkov do potopa KM 1796, 9; gda je potop na ti nepobo'zni ŕzvejt pripelao KŠ 1771, 719; ki ŕzo potop napelali na veŕz národ KM 1796, 10; Gda veliki potop, i Bo'so ŕzrditoŕzt na gláve ŕzo csakali SŠ 1796, 105; ono, stero je Boug pravo po obsinszkom potopi KOJ 1833, VIII;

Dolòvje V-potopi sztojijo KAJ 1848, 363; Ár, liki ŕzo bili vu dnévi pred potopom, jeli ŕzo KŠ 1771, 82

potopiti -ím dov. *potopiti*: Nedáj potopiti ládjicze tvoje BKM 1789, 333; Dabi vŕzo okrouglo zemlo te vodé, Ne potopile te lejpe zátone BKM 1789, 155; Ár je niki szoldak ládje, potoupo KOJ 1848, 18 **potopiti se** -ím se *potopiti se*: Sztani gori, ár ŕze zdáj potopimo BKM 1789, 334; zavoly toga greiha ŕzveit potoupil ŕze je SM 1747, 88; Za vol' toga grejha ŕzvejt potopo ŕze je BKM 1789, 183

potòužiti se -im se dov. *potòžiti se*: tak, da sze je z-predganice doli potou'so KOJ 1845, 69; Gda bi Zápola vido, potou'so sze je tørszkomi Czaszari KOJ 1848, 83; Csi szo sze pa Vogerszka Goszpoda prinym potou'sili KOJ 1848, 16

potovánje -a s *potovanje*: Imé je dobo [kobilica] po svojem potovanji AI 1878, 35

potovàti se -ám se nedov. *potovati se*: eden plemen psov, ŕteri se v sani prégejo i blágo vozijo i se potovajo ŕ njimi AI 1878, 8 **pòtavši** -a -e *potujoč*: ruszki caszar, te rávnok v-kopalnicno meszto pòtavsi, tudí v-Berlini bio AIP 1876, br. 6, 3 **pòtevši** -a -e *potujoč*: Szvetli král v-Francusko potévsi pokralico AI 1875, kaz. br. 8 **pòtívši** -a -e *potujoč*: Tak csüti, ka ruszki caszar domò pòtívsi znasim poglavárom AIP 1876, br. 7, 2 **pòtovši** -a -e *potujoč*: caszar vu Talianszko pòtovsi na pohájanye AI 1875, br. 1, 2

potòrditi tudí potèrditi -im dov. *I. utrditi, narediti trdnega v prepričanju*: Ár je lejpo delo zmilòcsov potrditi ŕzrezé KŠ 1771, 697; Da nász vu tvojoj milocsji potrdis KM 1783, 59; Vtvoji ŕztezáj ga potrdis BKM 1789, 339; nego da naz poterdi TF 1715, 28; Ár Otsé blagoŕzlov potrdi otrokouv hi'ze KŠ 1754, 33; Ki váŕz potrdi notri do koncza KŠ 1771, 490; Potrdi me ŕztvojim Dühom KŠ 1754, 256; i ti, gda ŕze povrnés, potrdi brate tvoje KŠ 1771, 246; Odküpiteo potrdi náŕz ŕz-tvojov milocssov KM 1783, 77; v-vòri náŕz potrdi BKM 1789, 298; Vu etom vüpanyi potrdi me v-nyem KM 1790, 108; Boidite tüdi i vi potrpeslivi, ino poterдите valŕa ŕzercza SM 1747, 28; Czila pa vtom liŕzti náto, da bi je potrdó vu vòri KŠ 1771, 572; Ka bi náŕz vu vüpanyi potrdó KM 1783, 17; naj váŕz potrdi i obefzeli váŕz vu vaŕoj vòri KŠ 1771, 618; mladike, stero szi potrdó szebi TA 1848, 67; liki je tou potrdó, gda je nakri'zi krv pŕŕzto KŠ 1754, 185; Gda je ŕzvojo Králevčino mocsno potrdó KM 1796, 65; I po vòri potrdilo ga je imé nyegovo KŠ 1771, 349 2. *potrditi*: z-tem szamo tou scsém potrditi, da v-ednom Králesztvi naj

eden Jezik goszpodúje KOJ 1833, IX; Ovo zdaj ti 'se oblúbim, vu Szrczi mocsno potrdim, ka lze 'selej m šzpozvedati KM 1783, 263; csi velikási eto právdno podsztavo naszkoroma poterdijo AIN 1876, br. 6, 3; Źzo Ino nyih vŹŹta vŹze potrdila BKM 1789, 328 **3. utrditi, narediti trdno:** i cŹŹŹto je mládo vrbje od vodeni klicz, i Źtero lze je czoucuzalo, potrdno je KM 1790, 76 **potrditi se** -im se **I. utrditi se:** Preczi Źzo lze nyemi pa potrdili poplatje i glej'znji KŠ 1771, 348 **2. postati trden v prepričanju:** Naj Źzpoznamo, V-vŹri lze potrdimo KŠ 1754, 267; Naj Źzpoznamo V-vŹri lze potrdimo BKM 1789, 359; Naj vam dá, da lze mocsno potrdite po Dúhi nyegovom KŠ 1771, 579; naj lze vu vŹri potrdijo KŠ 1754, 197 **potrdívši** -a -e *ko je potrdil:* Potrdívši nyim nyih ricši, Dika bojdi vŹŹigdar Bougi BKM 1789, 112 **potrdjeni** tudi potrdnjeni -a -o **I. potrjen:** Ár je zákonn nad mrtvimi potrdjeni KŠ 1771, 686; I bo'zánsztva závezek Je znŹovics potrdjeni KAJ 1848, 148; ár je potrdjena nad nami nyegova ŹzmlilenŹŹt KM 1783, 162; vszáká právda od kralá potrdnyena AI 1875, kaz. br. 2; geto je ono po KriŹŹtuŹi potrdjeno KŠ 1754, 9b; ino Źzkim je potrdjeno to Źzvéto hiŹtvo SIZ 1807, 25; i potom potrdjeno szvojo znájdbo cejlomi szvejti na znánye dáo KOJ 1845, 119; ország z-právdov potrdnyeno szloboscino ne dopúszti pokopati AIP 1876, br. 2, 3; Protesztantszke vŹre szloboscine szo potrdjene KOJ 1848, 93; Orszácsko ládanye od potrdjeni právd sze more pelati AI 1875, kaz. br. 2 **2. utrjen:** Kak mészecz potrdjeni bude na veke TA 1848, 74; Sto me pripela v potrdjeno meszto TA 1848, 92 **3. narejen:** med nami i vami je velika prepaŹŹt potrdjena KŠ 1771, 227 **4. birman:** med etimi, i med tim potrdjenim hi'sni zákonn nemre Źztáti KMK 1780, 61 **5. okrepŹjen, utrjen:** Liki je ŹzvedouŹŹtvo KriŹŹtuŹovo potrdjeno vu vami KŠ 1771, 490; potrdjeni jelzte vu vezdásnyoj iŹŹtini KŠ 1771, 718; Oni dúhovje, Źteri Źzo vu ŹzveŹŹtvi oŹŹtanoli i vnyem Źzo potrdjeni KŠ 1754, 94

potrdjávanye -a s *potrjevanje, utrjevanje:* K-zmesznoga sztáliscsa-doszŹavkom sze szlisijo: **2.** Potrdjávanye (az akadó) ért AIN 1876, 20; Jeli lze odebérájo túdi k-Potrdjávanyi Botri KMK 1780, 61; na Źzvoje vu krivom vadlŹvanyi i vŹri potrdjávanye KŠ 1754, 196; Argumentoma, ki má a) Potrdjávanye Evangyelioma KŠ 1771, 602; Szi to vecsérjo Źzpravio, Na vere potrdjávanye 'Znyov 'zivetí naŹŹŹtavo BRM 1823, 179; Potrdjávanye znamenŹvájoucsi KOJ 1833, 107; Za potrdjávanye szvoje recsi

naprêprineszo AIP 1876, br. 3, 2; geto váŹz vu Źzrczi mám, i vu potrdjávanyi Evangyelioma KŠ 1771, 591; Nescsem zaprávlati vrejmena z-potrdjávanyom té isztine KOJ 1833, XI

potrdjávati -am nedov. **I. potrjevati:** potrdjávati moremo, ka lze je 'ze pribli'zalo ono vrejme KŠ 1754, 4a; I toga je on piŹŹao, Źtilus potrdjáva KŠ 1771, 736; Tá példa nám mocsno tou Źzvedocsi, i potrdjáva KM 1796, 20; Csi kaj krivo znaŹŹov ricšjouv potrdjávamo KŠ 1754, 17; vŹra, Źtero csúdna dela potrdjávajo KŠ 1754, 10b; Źtero i drŹgi potrdjávajo KŠ 1771, 662; drŹgi niki je pá potrdjávao govorecsi KŠ 1771, 248; i Źzvoj návuk je z-csúdnim cŹinejnem potrdjávao KM 1796, 98; Ona je pa potrdjávala, ka je tak KŠ 1771, 379; zvnougov ricšjouv ŹŹta trouŹtala brata i potrdjávala KŠ 1771, 390 **2. krepiti, utrjevati, delati trdnega v prepričanju:** kak moremo naŹŹo vŹro potrdjávati KM 1796, 117; ino tak Źzebé vu právom KriŹŹtscsánŹŹtvi potrdjávati SIZ 1807, 11; ár mojo vŹro potrdjávam KŠ 1754, 180; i vŹro krepis i potrdjávam KŠ 1754, 238; Potom, gda náŹz potrdjáva vu Źzvojoj rejcsi KŠ 1754, 163; Té pa, ki náŹz zvamivréŹt potrdjáva KriŹŹtuŹi KŠ 1771, 530; Po ŹzvéŹtom Petri, i po Dávidi potrdjáva mocŹno BKM 1789, 434; i vŹro po tvojem Źz. Dúhi potrdjávamo KŠ 1771, 821; i Źcsém, naj eta potrdjávam, da lze Źzkrbijo vu dobri delaj KŠ 1771, 660; Nyegova 'sena ga je szploh vu katolszkih miszlih potrdjávala KOJ 1848, 89 **potrdjávati se** -am se *utrjevati se, krepiti se:* Jezik .. sze po nyem národ potrdjáva KOJ 1833, VIII; rejcs Golzpodnova potrdjávala lze je KŠ 1771, 401; Gmajne Źzo lze potrdjávale vu vŹri KŠ 1771, 391 **potrdjavajúči** -a -e *potrjuoč, okrepŹjuoč:* potrdjavájoucsi gmajne KŠ 1771, 391; VŹza morem vu potrdjavájoucsem mené KriŹŹtuŹi KŠ 1771, 599 **potrdjávavši** -a -e *potrjuoč, utrjuoč:* potrdjavávŹi dúŹe vucsenikov KŠ 1771, 387; i to rejcs potrdjavávŹi znaŹŹledŹvájoucsimi csúdami KŠ 1771, 156

potrdjenjé tudi potrdnjenjé -á s **I. birma:** DrŹgi: Potrdjenjé KM 1790, 111 **2. potrditev:** i vŹzákoga protivinŹŹtva konec je na potrdjenjé priŹŹega KŠ 1771, 680; Bogá na ŹzvedouŹŹtvo zovémo na potrdjenjé kákŹega dugovány KMK 1780, 40; na potrdjenjé náŹŹe vŹre KM 1796, 115; szo 'seleli od Nyega potrdjenjé níkih pogodb KOJ 1848, 88; právde podsztáve potom sze králi zapotrdjenjé na prêpolo'zi AI 1875, kaz. br. 2; Toga poszlaniksztva szkonsávanye zráven pod králeszko potrdnyenyé prijde AI 1875, br. 1, 1

potrdnik -a m *potrditelj*: Opádnjeni od vore močjen potrdnik BKM 1789, 148

potreba -e ž **1. potreba**: Trávo dáš rászti za 'zivino, i szétvo k potrêbi csloveka TA 1848, 84

2. stiska: Vr'zi na Goszpodna potrêbo tvojo TA 1848, 44; vpotreibi me ne ošztavis SM 1747, 65

potrêben tudi potrêiben tudi potrêjben -bna -o prid. **1. potreben, brez katerega ni mogoče opravljati določene dela, dejavnosti**: Szükséges, potrêben -a, -o AIN 1876, 34; plúk k-orányi je neogiblivo potrejben KOJ 1833, III; Potrejben je i vleti [ogenj] BJ 1886, 8; da sze potrebna skér more szpraviti KOJ 1833, V; odeteu potrebno dáva TF 1715, 21; potrebno vreime TF 1715, 29; Teili i Düssi daie hráno vpotreibno vreime SM 1747, 87; Ti nyim dávas hráno vu potreibnom vreimeni TF 1715, 47; Ti nyim dávas hráno vu potreibnom vreimeni ABC 1725, A6a; Csi kai oblúbi zmiľscse, dá vpotreibnom vreimeni SM 1747, 75; Ki vpotrejbnom vrejmeni dávas hráno KŠ 1754, 267; zdobrim delom naprej Źtáti, gde Źzo potrejbni KŠ 1771, 661; Źzeje vecs nickelko potreibni redov priverglo TF 1715, 9

2. brez katerega kaj ne more biti, obstajati: Táksi Pop je potrejben bio, Kije za náŹ doŹzta trpo BKM 1789, 65; námje potreibna verna Źzlúbsa TF 1715, 7; Potrebna je vóra vŹzákom csloveki KMK 1780, 5; vám je potrebno bilo naj prvle gúcsati rejcs Bo'zo KŠ 1771, 384; Ka je potrejbno vŹzákomí csloveki KMK 1780, 5; tákse obscsnzko potrejbno delo KOJ 1833, III; i na zadoblenýe potrejbne meni miloscse KM 1783, 4; Terplenye je pa vám potrebno SM 1747, 27; Ponizte Źze, naj váŹ vpotrejbnom vrejmeni zviŹzi KŠ 1771, 713; Zezávaj me vpotrejbnom vrejmeni BKM 1789, 244; Szvejt? Csi ga bole ľúbimo, liki je potrejbno KŠ 1754, 12

potrêjbnější -a -e *potrebnejši*: tak jo i mi za veliko i od vŹzega za naj bole potrejbnejŹo preŹtimajmo KŠ 1771, 849

nájpotrêjbnější tudi nájpotrêjbnější -a -e *najpotrebnejši*: Stere kotrige teĴla Źze vidijo naj nemocsnejle biti, naj potrebnjejle Źzo KŠ 1771, 515; Nájpotrêbnjejse zklóŹje so postela, Źkrinja, stol ino stolci BJ 1886, 7; ete mále ino nai potrebnjejle kniŹicze, velika je Źzúkesina TF 1715, 8

potrêibni tudi potrêjbní -a -o sam. *potrebni*: naj dela, da má kaj ponuditi tomi potrejbnomi KŠ 1771, 582; Od toga ednoga potrejbnoĴa KŠ 1771, 201; VŹza ona koteráŹzo potreibna TF 1715, 29

potrêbno tudi potrêjbnó prisľ., v povedni rabi *potrebno*: Jeli námje potrebno vŹze náŹje

greihe vadľuvati TF 1715, 36; Kai nam je potrebno cĴiniti, gda SM 1747, 40; Tak je bilou Potrebno tou KŠ 1754, 251; ka Źze mi je dneŹ pred tebom potrejbno zagovárjati KŠ 1771, 421; nego je zvün toga potrejbno, naj KMK 1780, 4; moje delo, gde je potrejbno bilou, pobougso BKM 1789, 4; dobre jákoŹzti ľudih potrejbno je náŹzledúvati KM 1790, 18; na steroga vu návuki paszko kebzúvati nebi potrêbno bilo KAJ 1848, III; pri vesenjej nyim v-knige pokázati, csi bi potrebno bilou KOJ 1845, 10; i ka potom escse potrebno bode na glihanye sztroskov AI 1875, kaz. br. 2; rép, Źteroga, či je potrebno, okoli vej ovijajo AI 1878, 7; Či je tebi vóidti potrebno BJ 1886, 5

potrebóca tudi potrebóuca -e ž **1. potreba**: náŹje potreboucĴe naprei zracľúnanye TF 1715, 26; Potreboucsesa dúsi teĴli BKM 1789, 118; vám na potreboucso poŹzveitil Źzem nyega SM 1747, 83; Da szo pa vu rimszkom Pápi vüpanye teĴh potreboucs obaleinya polo'sili KOJ 1848, 70; kaibi nyega pomágali uu vŹzeih potreboucsai sítká TF 1715, 15; On je zemlo obdarúvao Z-vsŹemi potrebócsami KAJ 1848, 211

2. stiska: zdâ je 'ze konec vszój nasój potrebócsi KAJ 1870, 125; Vpotreboucsi ti náŹdes mené BKM 1789, 181; nego uu vŹzeih potreboucsáih na pomocs zváli TF 1715, 13

potrebúvati -űjem nedov. **1. potrebovati, biti v stanju, ko mora kaj imeti**: Steri vidi brata Źzvojega potrebúvati KŠ 1754, 39; I tou meŹzto ne potrebuje Źzuncza KŠ 1771, 806; more, ka tú potrebuje, z-szebom prineszti KOJ 1845, 8; nepotrebuje teszácsa, niti zidára KAJ 1870, 99; ta telovna, Źtera po praviczí na Bo'zo diko potrebújemo KŠ 1754, 60; Ali potrebújemo, liki niki, preporácsani liŹztouv kvám KŠ 1771, 532; ár zná Otsa vas nebeŹzki, ka vŹza eta potrebujeŹte KŠ 1754, 90; Naj hodite poŹsteno pred timi zvüneysnyimi, i nikaj ne potrebujeŹte KŠ 1771, 620; Ta Źznáj'zna pa náŹa ne potrebujo Źznájge KŠ 1771, 515; ne potrebujo ti zdravi vrácsa KM 1796, 100; ne potrebujeŹte ti zdravi vrácsa KŠ 1771, 107; SlovenŹzke Gmaine peŹzme knige potrebujeŹte BRM 1823, IV; *At, ot dokonceseke potrebujo ovi nomeni* KOJ 1833, 23; glávni racsunje pred substantivumom nepotrebuvajó vno'sinszokoga racsúna KOJ 1833, 33; Skórjo ŹŹŹtarje potrebujeŹte BJ 1886, 30; káksi krajczar, steroga bos krvávo potrebuvala KOJ 1845, 46; i priŹztoupite ji, vu komkoli deli bode váŹz potrebuvala KŠ 1771, 484; Csi bi pa brat ali ŹzeŹztra potrebuvala bi vŹzakdenésnyo hráno KŠ 1771, 748; naj bi Źze

z-oni pejnez vľákomi teliko vdejililo, keliko je ľto potrebüvao KM 1796, 122; i ki ľzo zdrávje potrebüvali, zvráscio je je KŠ 1771, 197 **2. biti deležen česa**: ár reics eta za vász, zaľztino vörüjouce ľzerczé potribüje TF 1715, 45; Csi ľze zmenká radoľzt i moucs, Kou cslovik potrebüje KŠ 1754, 265; Csi ľze zmenká radoľzt i moucs, Kou cslovik potrebüje BKM 1789, 352; Bog .. On sztvorjěnya nepotrebüje KAJ 1848, 8; ár oni escse vľzáki dén potrebüjo grejhov odpüscsanyá KŠ 1754, 133 **potrebüvati se** -üjem se *biti potreben*: Na dale pa potrebüje ľze od Safara KŠ 1771, 496; Doszta pomöcsi ľüdi sze potrebüje k-nyě KAJ 1870, 73 **potrebóuči** -a -e sam. *potrebujoči, potrební*: jasz nevolní in potrebuoci idem k-bogatomi Goszpoudi KŠ 1754, 234; Ár niti je nej bio potrebuoci ľto med nyimi KŠ 1771, 353; Gda pred té jasz potrebuoci, Morem priti Boug 'zivoucsi BKM 1789, 4b; naj bole dela, da má kaj dati tomi potrebuocsemi KŠ 1754, 53; i ľzvoje roké raľzpreľztré kpotrebuocsemi KŠ 1754, 817; I sto bi radnedarüvao Tomi potrebuocsemi BRM 1823, 381; na dobro naj mi bo; A tim potrebuocľim na naprej idejnye BKM 1789, 367 **potrebüjóuči** -a -e sam. *potrebujoči, potrební*: Ti potrebüjouce ľzem otsa bio KŠ 1754, 52 **potrebüvajóuči** -a -e sam. *potrebujoči, potrební*: da bi vám ľzlüzo, i pri vález bodoucsi i potrebüvajoucsi KŠ 1771, 547; Jasz ľzam pa potrebüvajoucsi, i ľziromák KM 1783, 99; Da je bój mimo, od eti pomáganye potrebüvajócsi szamo gde nekaj nisteri dobo AIP 1876, br. 1, 8; vidi brata ľzvojega potrebüvajoucsesga KŠ 1771, 731; Blážen, ki gorivzeme toga potrebüvajócsesga TA 1848, 33 **potrebüvani** -a -o *potreben, potrebovan*: Máli národ nezadolej nosziti potrebüvanoga sztroska za razszvecsenyé KOJ 1833, XIV; vu napravľanyi ovih persón pred potrebüvanim prilo'sekom litero v zmesz gorivzeme KOJ 1833, 81; racsunszki nomeni sze szkládajo vu potrebüvane casuse i racsúne KOJ 1833, 135; Po szillabizáľivanyi razmimo vküpszkládanye szillab z-potrebüvanimi literami KOJ 1833, 6

potréjbčina tudi potrébčina -e ž **I. potreba**: Szükség; potrebcšina KOJ 1833, 174; ka naľľa potrebcšina 'zelej KŠ 1754, 152; geto tak 'zelej potrebcčina KŠ 1771, A4a; Kak velika potrebcčina je pa bila na ete knige BKM 1789, 5; Koga potrebcšina szili, sze more vö prosziti KOJ 1845, 9; naj ni edna dühovna potrébcšina nezadovoljena neosztáne KAJ 1848, IV; i koliko sztroskov potrébcšina zadene AI 1875, kaz. br. 2; ali zvün potrebcfine

doprnášati KŠ 1754, 188; Ki nema potrebcšine KŠ 1771, 504; Šteri brezi potrebcšine rad vöhodi BJ 1886, 5; vľzákov ľztvarjouv na potrebcšino 'ziveti KŠ 1754, 168; liki je ľto potrebcšino meo KŠ 1771, 353; sze ne toliko pripovalo, ka bi potrebcšino zadovolilo AI 1875, kaz. br. 8; vu poľzleidnyoi moioi potrebcšini SM 1747, 56; ona, zľterimi ľze vu potrebcšini zdr'zati more KŠ 1754, 166; vľzakoj potrebcšini naľoj KŠ 1771, 618; hiľtvo, ľtero je natüri ino potrebcšinam cslovecsánszkim tak jáko haľznovito SIZ 1807, 8; ne vejo naľje potrebcšine KŠ 1754, 150; Zglej ľze na potrebcšine BKM 1789, 144; napré prilo'zi sztroskov potrebcšine AI 1875, kaz. br. 2; vu vľzeih potrebcšinái SM 1747, 55; vu vszeih nassi potrebcšinai ABC 1725, A7a; Vu potrebcšinaj z ľzvéczov Tálniczke KŠ 1771, 476; mené zpotrebcšinami priglěda TF 1715, 21; zevľzejmi 'zitka potrebcšinami priglědne KŠ 1754, 85 **2. stiska**: Zglej ľze na násľz vpotrebcšini BKM 1789, 129; i vnogo-krát ga je pohválo, ka ga je vu potrebcšini bodoucsesga zmogao KM 1790, 48; ka nebi Zemľýakom v-potrebcšini prikázao toti málo iszkro KOJ 1833, IIII; Naides eti vu vľzákoj düsevnoj potrébcšini zvisávanye BRM 1823, II; setüj nam na pomocs, v-dühovnoj potrébcšini KAJ 1848, 1; nego je vu vľzej potrebcšináj na pomoucs zezávajmo KŠ 1754, 16; vu vľzej 'zitka i teľja potrebcšinájh KŠ 1754, 35; naľfi proseny ne zavr'ľi vu naľfi potrebcšinaj KM 1783, 88; Ktebi kricľimo mi vezdáj vpotrebcšináj BKM 1789, 295; vu potrebcšinaj radi tam pomoucs iscsejo KOJ 1845, 106

potréjbnost -i ž *potrebnost, potreba*: komi je taki neogibľivih popravkov potrejbnoszt v-ocsi szijjala KOJ 1845, 3; Odked je potrejbnoszt nasztoupila Ravniteľ posztaviti KOJ 1848, 57; Vogrszkoga jezika znati na vogrszkoj zemľji vszákomi potrejbnoszt zapově AIP 1876, br. 4, 7; odide pobirat vojszko za potrejbnoszt KOJ 1848, 48; szo kakti robi mogli za nyihovo potrejbnoszt zemlo obdelávatí KOJ 1914, 101; szo bole szkrbeli kak za potrejbnosztí szlovenszkih ouvcz KOJ 1914, 150

potréjti tudi potéti in potüti -tërem dov. *streti, premagati, uničiti*: Vrag me ľche poterti SM 1747, 68; lidjé hüdi náľz poterti miľzľijo BKM 1789, 185; Ni ro'zjé nema nász potüti BKM 1789, 185; vľze kotrige potüti KM 1790, 56; Ti vu ľzrditoszti ne poteres delo rouk tvoji KŠ 1754, 242; Steri ne ľübijo pravicze, Poteres je vsze BKM 1789, 8b; Goľzpoud odvnré poganov tanács, i potere ľüľztva miľzľi KŠ 1754, 163;

Jezus potere eto meľzto KŠ 1771, 358; Potere Boug vľze zle pogane BKM 1789, 46; Angele, nai poterejo moucs Vraiso SM 1747, 65; Poteri moucs vraiso ABC 1725, A6b; Boug pa méra poteri Satana KŠ 1771, 485; I nase protivnike ti poteri KŠ 1771, 51; teĵlo i on je gori vzéo tou, da bi po ľzmrti potr'o onoga KŠ 1754, 100; Odküpitela; ki bi toga zapelávcza Satana glávo potro KM 1796, 8; da bi potro protivnika i zadomeszcsávcza TA 1848, 7 **potréti** tudi potéti in potíti -a -o **I. strť, premagan, uničen:** Tudi en grejsnik potrti KŠ 1754, 255; ľzmrt, pekeo potrt je BKM 1789, 66; Áldovi Bo'zi szo düh potrti TA 1848, 42; vľza pamet mi je poterta SM 1747, 68 **2. potrt, žalosten:** Tou iscse Potrto ľzrczé KŠ 1754, 257; zmírrhov potrtoga ľzrczá namá'zem KŠ 1754, 235; i navcsi, ka je vöra tákľa potrtoga ľzrczá vűpaznoľzt KŠ 1771, 744; onim, ki szo potrtoga szrczá TA 1848, 26; milosceso obejcse Vľzejm, ľteri ľzpotrte dűse ktebi ido KŠ 1754, 255; z-krhkoucse potrte náture vu grejh ľzpádnoti KM 1783, 21; i potrto ľzrczé mecs je prehodo KM 1783, 238; csi ľzpotrtim ľzrczom vadľuje KMK 1780, 66; je mené poľzľal na zvrácsanye ta poterta ľzrczá SM 1747, 11

potrénje -a s *uničenje*: I telko potrenya Nedáj csiniti vrági BKM 1789, 176; Iszkali bodo pred tem potrenyem meľzta BKM 1789, 445

potrěsnoti se -em se dov. *stresti se*: te ľzvejť ľze je potrefňno KŠ 1783, 237; Zemla ľze potrefňnola BKM 1789, 76

potrošiti -tróšim dov. **I. potrošiti, porabiti:** Ali csi od ľzkopouľzti nikaj na ľzé ne ľzmej potrositi KŠ 1754, 36; i, csi kaj vecs potroľis, jaľz, gda nazáj pridem, nazáj ti dám KŠ 1771, 205; Gda bi pa on vľza potroľo KŠ 1771, 222; ne vzemete záto, naj vu vaľi náľzľobouľztáj potroľite KŠ 1771, 751; zobľzťom ľzam potroľo moucs moĵo KŠ 1771, 816; ľtera je czejľo ľzvoje 'zivľejnye na vrácsse potroľila KŠ 1771, 195; doľzta ľzo pri nyem potroľili z-odánoga blága KM 1790, 72; na moske nepotrosi KOJ 1845 **2. pojesti:** Hitro ga popádne ľszica i potrosi ga k-vecšerji KAJ 1870, 144 **3. uporabiti čas:** Dáj da dén dobro potroľim BKM 1789, 368; ľzem tak hűdou eto krátko vrejme 'zitka mojega potroso KŠ 1754, 240 **potrošiti se** -tróšim se **I. pojesti se, uničiti se:** Vzemli ľze mi teĵlo Potroľi od csrvouv BKM 1789, 419; Vzemli ľze mi teĵlo Potroľi od csrvouv SŠ 1796, 100; Ka ľze te krűh ne potrosi BKM 1789, 230; glédajte, naj ľze eden drűgoga ne potroľite KŠ 1771, 568 **2. potrošiti se, porabiti se:** Na ete dén sze vnogo pėnez potrosi AIP 1876, br. 1, 5 **potrěšeni** -a -o

I. potrošen, porabljen: Od Beca városa za solé rainskih bode potroseno AI 1875, br. 2, 8 **2. pojeden, uničen:** ľzedem ľejpi puni vľati, ľtere ľzo od ľzedem drűgi ténki i z-erjov vdárjeni vľati potroľľene KM 1796, 28

potrošćavati -am nedov. *tolaziti:* Dűsna vėľzť tebé potrošćava BRM 1823, 287 **potrošćavati se** -am se *tolaziti se:* Z-Bűgom bi ľze potrošćavao BRM 1823, 346

potróušťati tudi potrošćati -am dov. *potolaziti:* ino ga veli vu Teili i vu Dűsi ponovi (potrostai) SM 1747, 61; Oh Goszpodne! potrouľtaj vczagľivo dűso moĵo KŠ 1754, 233; Naľzľejdnye je Boug Joba potrouľťao KM 1796, 37; na eto trouje czila, naj je potrouľťa vnevouli KŠ 1771, 744; Jezus pricsáka csloveka, naj ga z-szvojimi miloscsami potrousta KOJ 1845, 22 **potróušťati se** tudi potrošćati se -am se *potolaziti se:* Tú'sni sze z-tem potroustamo KOJ 1845, 130; Blá'seni, ar ľze oni potrouľťajo KMK 1780, 96; Ni eden grěsnik odören, Ki sze nebi potrošćao KAJ 1848, 157 **potróušťani** -a -o *potolazěn:* da bi zvami vrět potrouľťani bio KŠ 1771, 448; i po Angyeli je potrouľťani KM 1796, 106

potrpěti -ím dov. **I. potrpeti, prenesti:** Brez nyefke szlaboszť lűdih je potrpeĵla KOJ 1845, 132 **2. prenesti, dopustiti:** Tűrni; potrpeti KOJ 1833, 178; Vendar potrpi i drűge cause kre szebe KOJ 1833, 139; ino szamo za volo mocnejsega szpómenka sze naprej trpijo, dp. KOJ 1833, 124

potrplěnje tudi potrplěnje -a s *potrpljenje:* Tákša ľzo potrplěnye KŠ 1754, 83; Poterplěnye meite do priľeľznya Goľzpodnovoga SM 1747, 26; nai meni haľznio na potrplěnye vu naľsih krisih SM 1747, 50; ľteri bi nemogao potrplěnyya meti znaľľimi ľzľabozťtami KŠ 1754, 101; nego potrplěnye má znami KŠ 1771, 722; Dáj potrplěnye zmiloľzťi BKM 1789, 295; naj potrplěnye má znemocsnoľzťami nyénimi SIZ 1807, 9; Nasim lutheránom je tűdi vola bila taki na oznányeno vőrvajnszko Potrplěnye molitvárnice gori posztaviti KOJ 1848, 115; i ľzád prneľzějo vmirovnom potrplěnyji KŠ 1754, 27

potrplivi -a -o prid. *potrpeľľiv:* Tűrhetős; potrplivi -a -o KOJ 1833, 178; ti potrpliv más bidťi KAJ 1870, 85; potrplivi boĵte kvľzejm KŠ 1754, 103

potrpljivost -i Ź *potrpeľľivost:* Z velkov potrpljivostjov čáka na miši AI 1878, 9

potrtě -á s *strťost, uničenje:* Dvá: potrtěy i vőro KŠ 1754, 76; nede szkuzilo dű'ze V-potrťě sztvőrjěnye bo'ze KAJ 1848, 363

- potrťost** -i ž *potrťost*: I jasz zdá pred tebom klecssim Vu szrdca potrtosztí KAJ 1848, 157
- potrúdiťi se** -im se dov. *potruditi se*: i naj sze toliko potrđi, ka “Priřateľ”-a koncsmár ednoga novoga naprêplácsara szprávi AI 1875, br. 1, 8; sze je v proseszii k túrniskoj Marii potrúdo KOJ 1914, 107
- potúčiti se** -im se dov. *zakrkniti*: Ár řze je potúcsilo řzrczé ľúřtva KŠ 1771, 43; Potúcsilo je, kak túcsava szrczé nyihovo TA 1848, 101
- potúčti** -tučém dov. *potolči, pobiti*: Aetius ga tak potúka KOJ 1848, 4; náj prvo je 'snyimi Berengára Krála potuko KOJ 1848, 9
- potúnotti** -em dov. *izginiti*: more z-obrásza zemlé potúnotti i vogrszki národ KOJ 1833, III
- potúnotti se** tudi potúnotti se -em se **I. pogrezniti se**: Vu Vasvármegyövi sze 16 plúgov zemľé na sészť klavtrov globocsine potúnolo AIP 1876, br. 4, 6 **2. utoniti**: “Stefano” hajov sze je potuno AIP 1876, br. 8, 7 **potúnovši** -a -e *ki izgine, odpade*: Csi dvej ali vecs rejcsi vküpszprido, od tih prvih *nak, nek* dativusa dokoncek potúnovši, té szamo k-tomi zádnyemi nomeni prisztoupi KOJ 1833, 127
- potúvanje** tudi pótivanje -a s *potovanje*: Potúvanye KAJ 1848, 351; Potúvanye Jánoska KAJ 1870, 115; Od potúvanya Izraelřzkoga ľúřtva KM 1796, 38; Ravnaj potúvanye BRM 1823, 431; Zdá řze doszta dôbi kôla zgotávlajo tak pod bremena, kak za potúvanye KAJ 1870, 73; Po řzkoncsanom potúvanyi BRM 1823, IX; Med potúvanyem szta vu ednoj vészti nocsivala KAJ 1870, 1; pren. Zdrav bojdi poutni Krüh nalřega potúvanya KM 1783, 54; i bojdi meni voj vu potúvanyi KM 1783, 157; Dokecs drřzi tó moje potúvanye BRM 1823, 275
- potúvati** -újem nedov. *potovati*: Utazni; potúvati KOJ 1833, 179; kak je Paveo v-Liřtzo potúvao KM 1796, 128; pren. Csi ľi vu tvojem sztráhi Potújem eti v-práhi KAJ 1848, 192; I k-nyemi vradořzti Kak veren potúvas BRM 1823, 354; Ki greh pořzalúje, Vu szvetsztvi potúje KAJ 1848, 220; Boj sztálen i v-szvetsztvi potúř KAJ 1848, 5 **potúvajóuči** -a -e *potujóč*: Prve kriřsne serege, stere szo kakti razbojniczke po Vogerszkom potúvajoucsi robili KOJ 1848, 24
- potvárjanje** -a s *vznemirjanje*: V-řzrdczí mojem mir prebiva, Nemam potvárjanya BRM 1823, 347
- potvárjati** -am nedov. *vznemirjati, mučiti*: Ár me ta 'zitka grđócsa Nehenya potvárjati BRM 1823, 191; Dúсна věszt me potvárja BRM 1823, 143; Csi me dúсна věszt netóřzi, Niti szvét nepotvárja KAJ 1848, 226 **potvárjati se** -am se *vznemirjati se, mučiti se*: Oh pobořen, Kak řze dónok potvárja BRM 1823, 48
- potvárjenost** -i ř *vznemirjenost, izmučenost*: Ár pred szebom odkrito más Nyi szkrovno potvárjenoszt KAJ 1848, 42
- potvören** -a -o prid. *obdolžen*: Na kriř rařzpét, krivo potvören BRM 1823, 55
- póudivji** -a -e prid. *poldivji*: naj sze od poudivjih národov szplásena vera kersztsánszka predga KOJ 1914, 98
- póudlanca** -e ř *dlan, dolřinska mera*: Goliát, fotiv, séřzt lakti, i edno poudlanczo viřziki KM 1796, 55
- póudneřnji** -a -e prid. *juřni*: naj mi Szlovenye na poudneřnyoj Orszácskoj mejji bi prebivali KOJ 1833, VII
- póudrúgi** -a -o prid. *poldrugi*: Paveo v-Korintuři poudrúgo leto vcsi KŠ 1771, 397; vlovleni poudrúgo leto vu Polákov oblászti more sze szramotiti KOJ 1848, 85
- póukriřavka** -e ř *polkriřavec, avstrijski srebrnik*: v-nyega poukriřavki polořsiva KOJ 1845, 114
- póumniti** tudi pómľiti -im nedov. *pomniti*: Ne poumnite, ka řzam vám pravo KŠ 1771, 628; Oni pomnijo, z-kákšimi grozami je odvzéta bila prvejsa kat. vóra KOJ 1845, 82; Tak da bi vcseraj bilo, tak pómľim na tiszti zadvecsarek AIP 1876, br. 3, 7; szamo ka ti tó ne pómľis AIP 1876, br. 7, 6 **pómniřvi** -a -e *ki pomni*: Ki nepomniřvi szvoje negdasnye priszege brezi odlásanya v-Búđino pride KOJ 1848, 48; Ár pomniřvi Vougri tou pomejnili szo jo KOJ 1914, 101
- poupéti** -a -o prid. *polpeti*: Bilou je pa vřzejh poupeto řztou KM 1796, 76
- póusoda** -e ř *posoda, posoja*: Ár Gořzpodni dá na pouřzodo, řteri dá vbougomi KŠ 1754, 169; tak rávno i vnoga gvanta řzo na pouřzodo gori poubrali KM 1796, 36
- póút** tudi pót -i ř *pot*: Ut, pôť, ceszta AIN 1876, 46; ali ti hűdi pout preide SM 1747, 92; Ar vouřzka je ta pout KŠ 1771, 22; Ti řzi Pout vneběřza BKM 1789, 4; Boj nam pôť BRM 1823, 2; Je pôť blagoszlova KAJ 1848, 8; ali pôť ti neverni veszne TA 1848, 3; Eta pôť z-etimi novinami sze nájde AI 1875, kaz. br. 1; nego da řze povrné te nepobořni řz-řzvoje pouti KŠ 1754, 193; Ár je priáteo moj priřlao zpouti kmeni KŠ 1771, 206; Sto je modřesi vucsitel, I pôti 'zitka kazitel KAJ 1848, 3; kak lazijo rořči prek poti AI 1878, 3; i nebi vörvali hűdou gucsécsi toj pouti pred vnořzinov KŠ 1771, 401; kaibi drúge na právo vöre pout vodili TF 1715, 7; ravnai tvoio pout pred menov ABC 1725, A7b; i ne řztoupa na

pot teh greisnikov SM 1747, 25; vodi lůŕztvo na pot právi SM 1747, 90; Kà mi pout kàže KŠ 1754, 253; Àr bi nyim bole bilou ne ŕzpoznati pout te pravice KŠ 1771, 721; Pout ŕzi vmeni popràvľaj BKM 1789, 7; Na grèha pôti nàŕz nepůŕzti BRM 1823, 2; I pôti naso koronůje KAJ 1848, 9; ravnaj pred menom pôti tvojo TA 1848, 5; ne more na isztinszko pôti nàjti AI 1875, kaz. br. 1; on mené po ravnói pouti vodi ABC 1725, A8b; po pouti greisnikov ne hodi SM 1747, 92; Na mojoj ŕzlejdnjoj pouti KŠ 1754, 259; gda bi obrůdo na pouti KŠ 1771, 274; On je 'ze na pouti BKM 1789, 12; Ravnaj nàŕz po ravnjoj pôti BRM 1823, 2; kak 'smetno je prvomi po nevtrejtoj pouti hoditi KOJ 1833, VI; ino po pouti premàgavsi zàdave KOJ 1848, 6; I pela po szvesztva pôti Vsze KAJ 1848, 3; i ne vesznete na pôti vasoj TA 1848, 3; Na pôti sze je z-ednim cslovekom szrècsao KAJ 1870, 8; po etoj pôti vkůpidèvcsi k-cili pridemo AI 1875, kaz. br. 1; Jožek je naprejpotégnu na pôti svoje pisanye BJ 1886, 5; Vŕzeh poti Goŕzpodnove ŕzo czeila dobrouta SM 1747, 93; pravicsne i ŕzŕznŕzke ŕzo poti tvoje KŠ 1771, 793; ki vàŕz opomené ŕzypouti moji KŠ 1771, 497; Toga poti obdersis SM 1747, 85; Goŕzpodne pouti tvoie kàsi meni SM 1747, 93; Zbrojávajmo poti nàŕŕe KŠ 1754, 210; I vōidoucsi ŕzlugi oni na poti KŠ 1771, 72; Ravnaj nase poti knyemi BKM 1789, 3; Àr ŕzvojim vernim Boug potih opràvľa BKM 1789, 186; I z-modrim dũhom zbrojdjávati Nyegve poti KAJ 1848, 3; za orszàcske i 'zelezne pôti sze naj vsze zgodih AI 1875, kaz. br. 1; Na potěj cseŕztou KŠ 1771, 549; Ki je niháo vàŕz pogane hoditi po ŕzvoji potejh KŠ 1771, 386; Ono varje vu krili Nàsz na 'zitka kmicsni potáj KAJ 1848, 6; Kak nezablodite med telko potami KAJ 1870, 26

poutikázec -žca m *vodnik*: Jaj vám poutikàszcsi ŕzlejpi KŠ 1771, 76

póutni tudi pótni -a -o prid. *poten*, *popoten*: àr je poutni ŕzťrofek na vekivesno zvelicsanye KMK 1780, 63; Zdrav bojdi poutni Krũh nàŕŕega potůvanya KM 1783, 54; bio je Szilàs nyegov poutni tivàris KM 1796, 128; Da nàsz z-ovim Nebeszkim poutnim ŕzťroŕkom pokrejpis KM 1783, 59; vu baracskoj hali z-poutnim lisztom (paszus) zavarvani tudi prisao KOJ 1845, 60; Njegova koža se nũca za prevleko potni ŕkrijnjic AI 1878, 10

póutnik -a m *popotnik*: poutnik ŕzam bio, i gori ŕzte me prijali KŠ 1771, 86; Kako moudri veli poutniczke ŕzmo vŕzi eti SŠ 1796, 91; Poutnike

ne zbantůj BKM 1789, 253; Nego ŕzta ŕtimala, kaj je med poutnikmi KŠ 1771, 171

poutnikůvanje -a s *popotovanje*: naj nàŕega poutnikůvanya tivàris bode KŠ 1771, 543

poutnikůvati -ůjem nedov. *popotovati*: To mo'zjé pa, ki ŕzo 'znyim poutnikůvali, ŕzo ŕztàli drevèni KŠ 1771, 368 **poutnikůvajóuči** -a -e *popotujoč*: Eden Samaritànus pa poutnikůvajoučji priŕao je KŠ 1771, 204

poutrétji -a -e prid. *poltrétji*: Zrinyi Miklós z-poutrétjom jezerom szoldàkov odbije KOJ 1848, 83

póuvanje tudi póvanje -a s *pridelovanje*: Termés; pouvanje KOJ 1833, 175; Povanje sadovenoga drevja je jáko hasznovito AI 1878, 45

povadlůvati -ůjem dov. *priznati*, *izpovedati*: Sz-Tébe ŕze cseŕztó ŕzpomenoti, I grèhe povadlůvati, To je nasa práva dú'znóŕzt BRM 1823, 313; Bôgi, koga dobro pozna, Ponizno povadlůje BRM 1823, 274; I nase zmenkanye Tebi povadlůjemo BRM 1823, 472; Povadlůjte tó vernoŕzt, Stero Bôg má BRM 1823, 304

póvar -a m *pridelovalec*: Ki ete breszkvi posila, je na szvèti te prvi póvar toga szadů AIP 1876, br. 9, 7

póvaš -a m *pridelovalec*: Vszàki grozdje póvas tó more znati AIP 1876, br. 2, 8

póvati -am nedov. *pridelovati*, *gojiti*: Z-tàksimi kosi jáko vrèdno róje póvati AI 1875, kaz. br. 8 **póvati se** -am se *pridelovati se*: v-etim dvōma meszta toliko sze póva, ka AI 1875, kaz. br. 8

povážati -am nedov. *navažati*, *delati gladko*: Da kōla hitrè tecsti morejo, poti z-kamenom i skrilevkov povà'zajo KAJ 1870, 73

povcàgati -am dov. *obupati*: Vnōgi szo povczagali BRM 1823, 90

povčenjé -à s *pouk*: Mlájisi brezi potrejbnoqa povcsenyà vu vrszti sze povéksàvajo KOJ 1845, 3; Dàvidova zlàta rècs zàveznika k povcsenyé TA 1848, 47

povčiti -ím dov. *poučiti*: Roditelje, steri bi szami znali szvojo deczo na vogszki jezic povcsiti KOJ 1833, XVII; Boug, da nàŕz povcsiti pũsztis KOJ 1845, 123; Kràli i szodczzi zemlé, dájte sze povcsiti TA 1848, 3; V-stali ŕzi rodjen, da bi nàŕz i ŕz-tem vesio, Bo'zi dèl povcsio BRM 1823, 19; Vàŕz na vŕza povcsi BRM 1823, 89; povcsite jo, i odgouvourte etak KM 1796, 42 **povučèč** -a -e *poučèč*: bàcski veliki Spán, povucsécs mládoga Kràla KOJ 1848, 21 **povčèni** -a -o *poučen*, *obveščen*: od szvoje tivàrisicze povcseni, prouti odide KOJ 1848, 27; da szo sze nyegovi tōrci povcseni po ednom vu vàras notri sètali KOJ 1848, 81

povédati povéjm dov. *povedati, reči*: Ár ka je le'zi povedati: odpüscseni řzo tebi grejhi Kř 1771, 28; more Vucsiteli povedati, zakaj je tak vesino KOJ 1845, 8; miniszterium te more szcsészti doli povedati AI 1875, kaz. br. 2; ali bole boude, ako poveim, nikai neveljo TF 1715, 5; i boj tam, dokecs ti poveim Kř 1771, 8; tak i řalz povejm vám Kř 1771, 139; Povedám vám veliko radořzt BKM 1789, 29; povejm vam praviczso SIZ 1807, 3; Povém nyim, i jasz bom pitao KAJ 1870; Jořek, jas povem vučiteli ka si mené řálo BJ 1886, 5; vidi, da nikomi ne poveis Kř 1771, 24; Vémda znás, csi gli nepovés KAJ 1870, 10; Esaiás lejpo radořzt poveda řvzem nám BKM 1789, 29; Poveimi pervo Bořjo Zapoved TF 1715, 12; Povej mi péto Bo'zo zapouvid Kř 1754, 35; niti ne povej komi vu meřzti Kř 1771, 127; Povej grejsnik kak bo's dugo goro KM 1783, 297; idi povej, dober glářz Márii BKM 1789, 17; Pové mi, ti z-koj 'zivés KAJ 1870, 11; samo idi povej BJ 1886, 5; povejta, kaj Gořzpoud nyé potrebüje Kř 1771, 67; i povejte nyim: pribli'zalo řze je kvám králeřtvo Bo'ze Kř 1771, 202; řcsés, naj povejmo, da oygen doli ide od nébe Kř 1771, 201; I pořzlo je řzlugo, da bi povedao tim pozvánim, pojte Kř 1771, 219; Teda je prepovedao, ka bi nikomi ne povedali, kaj je on Jezus Kř 1771, 54; ino bi Vucsiteli povedali, csi bi sto falio KOJ 1845, 10; Ovo, naprej řzam vám povedao Kř 1771, 12a; Ovo naprej řzam vám povedao Kř 1771, 81; Ár je on tebé nám řvzejm pořzlüsati, Povedo vpířzmi BKM 1789, 243; Gda ga je eden-krát na bini zgrábila mati, povejdala je ocsi KM 1790, 52; naprej řzmo vám povedali, kaj bomo nevoule trpeli Kř 1771, 618; Prophétye řzo popiřzali tvoio voljo poveidali SM 1747, 85; povedali řzo nyemi, te prvi Kř 1771, 70; Angyelje Mir dobro volo v-hváli, Na zemlo povedali BRM 1823, 4; tomi szo goszpoud taki regulo povedali KOJ 1845, 4 **povédati se** povéjm se *povedati se, reči se*: i idi vu meřzto i povej řze ti, ka ti je potrejbno csiniti Kř 1771, 367; Radořzt nám povedařze BKM 1789, 6; idi v-Damaskus, i tam řze ti povejo řva Kř 1771, 411 **povéjdani** tudi povédani -a -o **I. rečen, povedan**: kakoje gori poveidano TF 1715, 42; kai je Kriřztus mrel, kak je gori poveidano SM 1747, 41; Povejdano ti je, ka je dobro Kř 1754, 80; povejdano pa je od tébe, kaj odřztoplennyé vcsis Kř 1771, 408; Nassi Sztarisje, kak maloprve povejdano bo'sánszke recsi szvedocsijo KOJ 1833, VIII; Csi je pa řto nepokoren rejsi nařoj po řliřti nám povejdanoj Kř 1771, 630; Vidoučři pa razglářzili řzo te ricsi, řtere řzo

nyim povejdane od diteta Kř 1771, 168; i vörje, ka řzo tá tüdi nyemi povejdana Kř 1754, 78; řzo řze řvři csüdivali nad onimi, řtera řzo nyim povejdana od pařztérov KM 1796, 89; szo solarje pripovedavali, stera szo vu souli povedana KOJ 1845, 15; Ka je potrejbno zvün zgoraj povejdani Návukov znati KMK 1780, 6; ár za volo dühovnoga priátelřtva med povejdanimi perřonami hi'sni zákon nemre řztáti KMK 1780, 60 **2. napovedan**: Gda bodte vidili to odürnořzt opüscsenyá, řtera je povejdana po Dánieli Proroki Kř 1771, 80

povédek -dka m *teza, izjava*: na dveri 95 povedkov goriprikelo KOJ 1845, 55

povéhnoti tudi povéjhnoti -em dov. *oveneti*: drevo řteroga, řliřtje ne povéhne SM 1747, 92; Steroga řliřtje ne povéhne vmrazi BKM 1789, 186; steroga řliřtje nepovéhne TA 1848, 3; czvejtje, Stero hitro zrařzté povejhne Sř 1796, 10; i potom trszt pohvéne AI 1875, kaz. br. 8; Vřzi kak czvétje, povéhneho KAJ 1848, 185; pren. geto mladoszt nigdár ne povéhne KM 1783, 184; Dnesz je mládi, vütro povejhne vskrinysi BKM 1789, 203 **povéhneni** tudi povéjhneni -a -o **I. ovenel**: drevje povejhnyeno Kř 1771, 759; te je z-nyagovi vlász povehnyeno řliřt na posztelo szpádnola AIP 1876, br. 2, 6 **2. sklonjen, sključen**: Marcus, povejhnyeni Kř 1771, 100; 'Zene doli po vehneno glávo gorpoadno AI 1875, kaz. br. 7

povéjati -am dov. *povzdigniti*: Gořzpod mi tělo Vu zemlo pořzēja, Potom mi je pa czělo Na diko povēja BRM 1823, 208

povéjdanje -a s *napoved, prerokba*: dabi řze řzpunilo povejdanye po prorokáj Kř 1771, 9; kaj bode on ocsa vnougoga národa, pouleg povejdanya: tak bode řzemen tvoje Kř 1771, 456

povéksanje -a s *povečanje, naraščanje*: I řzvé-toj czérkvi na povéksanye BKM 1789, 267; nego jih je polojno drügo poloviczo za povéksanye peneznice vogerszke módre Tovarsije v-dár prikázao KOJ 1848, 123

povéksati -am dov. *povečati, pomnořiti*: bode drügam prilika szvoje vřednoszti i nájeme povéksati KOJ 1833, VI; csi sze dohodki nebi mogli povéksati AI 1875, kaz. br. 2; Da vu nami tvoje řz. dári povéksas KM 1783, 59; dokecs nyihovoj vöri szloboscsine bole nepovéksa KOJ 1914, 125; li povéksai mi vöro SM 1747, 71; povéksaj po etom mojo poniznořzt Kř 1754, 236; Prořzimo te, povékřaj i potrdi vnami vüpařnořzt Kř 1771, 834; Povéksaj vu meni pr'vo vöro KM 1783, 6; nyegovo hi'so

je poveksao z-ednim lzinom SIZ 1807, 4; Po krátkom vrémeni hi'zno bláj'zensztvo dédice poveksalo AI 1875, kaz. br. 7; ruszki vladár pomága, da bi je rad szvojo môcs povégsao AI 1875, kaz. br. 3 **povekšati se** -am se *povečati se, pomnožiti se*: krivicsno blágo, denok sze ono nepovéksa KOJ 1845, 122; kopalínje nema život, odzvüna se povekša z obsédenjom spodobnimi málimi táli AI 1878, 4; i po tom lze je hüdouba efcse povekšala KM 1790, 92 **povekšavši** -a -e *ko je povečal*: Nádasdi gornjolendavszi grád poveksavsi je Tejlovo vcsino obszli'sávati KOJ 1914, 152 **povekšani** -a -o *povečan*: Dabi probáljeni, vu lszvelzvti povekšani SM 1747, 29

povekšavanje -a s *večanje, naraščanje*: Polzvecsenyá milofcse poveksávanye KMK 1780, 84; Jaj onomi, lteri hüdou to lüczko 'zelej na poveksávanye lzvoje hi'ze KŠ 1754, 62; Vzemi na Materé Czérkvi poveksávanye KM 1783, 114; Dáj nám Poveksávanye BKM 1789, 292

povekšávati -am nedov. *povečevati, množiti*: vlzigidár lze je paľcso lzvojega goľzpouda pravicsen halzek poveksávati KM 1790, 58; vlzáki cslovik, ki lze ne paľcsi poveksávati nyegove dike KM 1796, 5; mater czérkev vlzáki dén poveksávas KŠ 1771, 824; polzvecsenyá milofcso vu nami poveksáva KMK 1780, 19; Ár za düjno zvelicľanye nemára, Neľztanoma li lzvoja poveksáva BKM 1789, 202; Niki pa lzvoje vlaľže z-koudilov poveksáva SIZ 1807, 56; Csi nej li pravicsno nyegovo delo hválimo i poveksávamo KŠ 1754, 57; ino poveksávai tvoi máli sereg na etom czeilom lzveiti ABC 1725, A7a; poveksávaj vüpazen KŠ 1754, 238; poveksávaj nám vöro KŠ 1771, 228; Poveksávaj naľa dobra BKM 1789, 143 **povekšávati se** -am se *povečevati se, množiti se, naraščati*: Daj sze mi poveksávati Vu delaj popolnoszti KAJ 1848; nai nyegovo blágó prinyem olztáne ino nai lze poveksáva TF 1715, 16; Vlzáki hip lze poveksáva Bolezen lzcrczá mojega KŠ 1754, 255; Csi gli lze pa dář i Düh vnomi vszáki dén poveksáva KŠ 1771, 441; Po kom lze poveksáva křľztsánľzko Vüpanye KMK 1780, 24; v-Bo'zój i bratinľzkój lübeznoľzti lze poveksávamo KŠ 1771, 828; Mlájsi vu vrszti sze poveksávajo KOJ 1845, 3; Mocno lze je poveksávata po drügi mejľztaj KM 1796, 126 **povekšavajúči se** -a se -e se *večajoč se, rastoč*: I tak lzo gmajne mér mele poveksávajoucse lze i hodécse vu bojaznoľzti goľzpodnovoj KŠ 1771, 370

povelénje tudi povelénje -a s *ukaz, naročilo*:

tak szi ti Szpuno ocsé povelénye KAJ 1848, 117; Angelje, ki csinite povelénye nyegovo TA 1848, 84; Knige na povelénye Drüžbe svétoga Števana BJ 1886, 1; lzo nyegovi Vucseniczke vnouge okřľztili 's-nyegovim povelejnyem KM 1796, 97; Od povelény tvoji szi premislávam TA 1848, 99; Jasz szem priátel vsem, ki zdr'zijo povelénya tvoja TA 1848, 101

poveselnjénje -a s *razveselitev*: Sziromák tak kak bogátec ne zamüdi szvojoj deci nekaj za poveszelnyénye küpiti AIP 1876, br. 1, 6

povésiti -véšim dov. *obesiti*: glávo .. ino jo je od zvüna na varaski zid zapovejdała poveľziti KM 1796, 72; na ľinyek je nyemi zláti lancz poveľzo KM 1796, 29; Na vrbe szmo poveszili hářfe nase TA 1848, 112; ni potomtoga, gda lzo 'ze lzvoje goľzli lztariske na verbo poveľzili BKM 1789, 2b **povésivši** -a -e *ko je obesil*: koga lzo vmourili poveľzivľi ga na drejvo KŠ 1771, 374 **pověšeni** -a -o *obešen*: Vszáki zmed nyimi je pri na sztenô povesenom lampasi kúkao KAJ 1870, 85

pověst -i ž *zgodba, pripoved*: Paľztérom lze nazveľzti, Po Angyelszkoj právoj poveľzti, Radolzt mir BRM 1823, 4

povětica -e ž *zavitek, zvitek*: Rétes; poveticza, rétes KOJ 1833, 170

pověznoti -em dov. *povezniti*: Marki na glávo szajavi loncez povezne KOJ 1845, 115

poviditi se -vídím se dov. *ugajati, biti všeč*: tim ovim lze je pa mogao réd, i pravicza poviditi KM 1790, 80; Li tak lze Bôgi povidis BRM 1823, 11; Bougi áldov prikázao, lteri lze je na teliko Bogi povido, da je obecsao KM 1796, 13; Povidila lze je Bougi nyegova prosnya KM 1796, 65; Steromi csi ľzi meszto dáo vu tvojem ľzcrczi, csi lze ti je povidlo KM 1783, 146; Tou lze je velcsanom jáko povidilo KM 1790, 76; Tou zrendelüvanye nebeľzkoga Krála, Povidilo lze je, kou vidimo z-tála SIZ 1807, 34; Boug nám je vkrajzvéo, tak sze je zgoudilo, kak sze je nyemi povidilo KOJ 1845, 105; povidilo sze nyemi je vöné KAJ 1870, 86

povidjávati se -am se nedov. *ugajati, biti všeč*: Ki vlzigidár lzvoje dü'znoľzti Za toga volo ľzpunyáva, Naj lze Tebi povidjáva BRM 1823, 287

póvij -a m *povoj, ovitek*: Lilion neľzprávla pôvija, I ľzná'zis ga dobrotivno BRM 1823, 357

povijálo -a s *povoj*: zvézane nogé i roké majoucsi zpovijalom KŠ 1771, 305

povijati se -am se nedov. *zavijati se*: Jezus! ovo vtvoje Povijam lze rane zdaj BKM 1789, 386

povísnoti -em dov. *povesiti*: i vsem bojnikom

morejo roké povisznoti TA 1848, 60 **povisnjeni** -a -o *viseč, povešen*: [svinja] ocsi mále, vüha naprê povisznjena KAJ 1870, 70

poviti -vijém dov. *poviti, zaviti, oviti*: i nikaj Źtebom ne bos neszao zvün gvanta, v-Źteroga Źze tejlo tvoje povijé KM 1783, 199; kača .. drüge živali k drevi povije AI 1878, 29; Vu lilahen nyegovo Tejlo povijejo BKM 1789, 77; i povila ga je v-plenicze KŠ 1771, 167; Nyega je Maria v-plenicze povila KM 1783, 231; Nyega je Vplenicze povila BKM 1789, 27; Zaszpáno dête na nárocse vzéla, v-eden veliki robec povila AI 1875, kaz. br. 7; pren. naj te zcsiŹtov lübeznoŹtyov povijém KŠ 1754, 235 **poviti** -a -o *povit, zavít*: Jezus v-plenicze povíti KM 1783, 72; Ovo od cŹiŹzte devicze Márie povíti vplenicze BKM 1789, 23; nájdete dejte vplenicze povító KŠ 1771, 168; nájdete edno dejte v-plenicze povító KM 1796, 89

povláčiti -im dov. *pobranati*: potom zemlô poszêjajo i povláčijo KAJ 1870, 57; i te je tak notri polzejjao, i povlácsó KM 1790, 30

povlážiti -im dov. *navlážiti, namočiti*: Sto te dolé i bregé Zná tak povla'ziti BRM 1823, 107

povnoužanje -a s *pomnožitev, povečanje*: stero je nejdrügo, nego zobsztonszko povnou'sanye literh KOJ 1833, 86; I da bos vido povno'zanya krŹzsánŹzkoga méra BKM 1789, 265; na povno'zanye zemle národov KAJ 1848, 317

povnoužati -am dov. *pomnožiti*: Csi mi Scsés leta povno'zati KAJ 1848, 200; i povnou'zajoucsi povnou'zam te KŠ 1771, 680; Tvoje povnou'zam jaŹ Źzeme BKM 1789, 38; i povnou'sam tvoj národ KM 1796, 15; Povno'zam szemen tvoje BRM 1823, 20; Ki pa dáva Źzemen Szejjácsi, povnou'za Źzejtvo vaŹo KŠ 1771, 544 **povnoužati se** -am se *pomnožiti se*: I fŹice kak sze povno'sajo KOJ 1845, 138; gda bi Źze vucseniczke povnou'zali KŠ 1771, 357; raŹzlo je lüŹtvo i povnou'zalo Źze je KŠ 1771, 360; pren. Britkoszt duse moje sze je povno'zala TA 1848, 19 **povnoužajúci** -a -e *pomnožujoč*: Govorécsi: i povnou'zajoucsi povnou'zam te KŠ 1771, 680

povnožavanje -a s *pomnoževanje, večanje*: Povno'žavanje nyegovoga poglavárŹtva i méra ne bode koncza KŠ 1771, 814

povnožavati -am nedov. *množiti, večati*: On povno'žava krŹzcsánŹtvo BRM 1823, 101 **povnožavati se** -am se *množiti se, večati se*: Ali nepriátelje moji povno'žavajo sze TA 1848, 31; narájajte sze ino sze povno'sávajte SIZ 1807, 7; najbi Źze narájao ino povno'sávao národ SIZ 1807, 8

povnožen -a -o prid. *hiter*: Szapora; hitri, friski, povno'sen -a -o KOJ 1833, 173

povnožilen -lna -o prid., v zvezi *povnožilen guč razširjeni stavek*: Povno'silen-gucs (a bövitett mondat) je, v-sterom zvon vodbene-i vojvoszko-rêcsi escse drügi táo gucsa na prêprijája AIN 1876, 73

povnožinávati se -am se nedov. *množiti se, pomnoževati se*: vnogo novin i knig, steri sze vszáki dén povno'žinávajo AIP 1876, br. 4, 1; kak sze broj povno'žinávo na seszt AIP 1876, br. 1, 6

povnožinoti -em dov. *pomnožiti, povečati*: vsze je zadovolnoszt povno'zinola AIP 1876, br. 3, 7

povnožni -a -o prid. *množilen*: Steri szo povno'sni racsunje KOJ 1833, 34; (Števniki) 5. Povno'žni: egyszer (edemkrát) AIN 1876, 31

povnožüvati se -üjem se nedov. *pomnoževati se, razmnoževati se*: Krumpiš se povno'žüje s sajenjom AI 1878, 43

povóden tudi povóuden -dni ž *povodenj*: povouden KŠ 1754, 177; gda je povouden polŹtánola KŠ 1771, 186; je teda rávno povouden bila KM 1790, 42; Povóden KAJ 1848, IX; Vu vrejmeni ove velike povoudni KŠ 1754, 11a; Varije Od povoudni BKM 1789, 295; Tô sze zové povóden KAJ 1870, 107; Odvrnênye povódni BRM 1823, I; zato, da vnosina povoden pride, one do nyih ne dolŹégneio SM 1747, 95; szo sze kak povouden v-Pannonio priválali KOJ 1848, 5; pren. V-povodne nevoli sŠ 1796, 137; Záto, csi ti gláva V-povódni szkúv plava KAJ 1848, 167

povodjávati -am nedov. *voditi*: Ké z-blódnoszti povodjávás Na szvetloszt vere krsztsanszke KAJ 1848, 122; Tvoj glász mené zbüdjáva, I düh tvoj povodjáva KAJ 1848, 222

povogrínjeni -a -o prid. *pomadžarjen*: z-ete povogrinyene deczé bi po csaszí Roditelje grátali KOJ 1833, XVIII

povólen -lna -o prid. *dobrovoljen*: Daj nám tak povolno sercé, štero se i siromaki rado odpré BJ 1886, 8

pováli prisl. *poljubno*: ki dobre nogé má, on povóli drkati i zmênjati sze more KAJ 1870, 35

povoliti -vólim dov. *privoliti, odobriti*: poszlavci sztroske zdanyesnyemi miniszteriumi nescsejo povoliti AI 1875, br. 2, 1; mogo vszáki vöpovedati, jeli k-pogodbi povoli AIP 1876, br. 6, 2; Nyih szvetloszti naj povolijo oblék dolivrctsi AI 1875, br. 1, 7; ka Deák od 1867-moga leta povolo szkoncsávati AIP 1876, br. 3, 3; Ausztria nê povolila, ka bi eti dugovány ravnanje Vogerszki ország vu roke

dôbo AI 1875, br. 1, 1; Vu eto szo poglavárnikje nêpovolili AI 1875, br. 1, 2 **povòljeni** -a -o *dovoljen, odobren*: i vráscitelom nebi bilo od obadvá sztrána na povoljena plácsa AIP 1876, br. 4, 2; za obrambo-honvéde je 45 jezér rainskih na voplácsanye povoljeno AIP 1876, br. 1, 8

povoljénje -a s *dovoljenje, pristanek, odobritev*: Nôve dácsse povoljénnye sze je szlavanyom poiméni zgodilo AIP 1876, br. 1, 2; Z-437 poszlavcov je 265 pôleg povoljénnya szlavalo AI 1875, br. 2, 1; Novine jáko prôti pisejo povoljénnyi oszramotlivnoj pogodbi AIP 1876, br. 5, 2; Ki pa sze zdaj nebi steli zpovoljenyom pogodbe zvézati AIP 1876, br. 6, 2; i ovi poglavari szo z-povolnyenyom k-piszmi sztôpili AIP 1876, br. 2, 3

povòlno prisl. *ugodno, zadovoljivo*: naj etak vu tvojoj milòfcsi tebi povolno dne|z |zlu'sim KMK 1780, 102: precsiszti Dùjh nebeszki, i pripraví |zi povolno, i |ztálno meszto prebiváliscsa KM 1783, 51

povòudna -e ž *povodenj*: Özönviz; povoudna KOJ 1833, 168;

povrácanje -a s *vračanje*: ali ednoga dugoványa meszto toga drügoga vzétje ali polo'senyé, ali povrácsanye na eto pitanye: kiért KOJ 1833, 130

povrácati -am nedov. *vraćati*: Visszonozni; povrácsati, nazájdati KOJ 1833, 183; Mária Therezia vu dúgom kralüvani je povrácsala Magyarom nyihove zaszlü'sbe KOJ 1848, 111 **povrácati se** -am se *vraćati se*: i nepobo'sni sze povrácsali bodo k-Tebi KOJ 1845, 129 **povračájóci** -a -e *oziralen*: jeszo povrácsajoucsi, kakti: ki KOJ 1833, 35; Kolkofelé jeszte zaiménov .. 5. povrácsajócsi AIN 1876, 33

povračúvati -űjem nedov. *vraćati, povraćati*: povrácsúje nam pôleg neprávednoszt nasi TA 1848, 83

povratívno prisl. *povračilno*: Za tou szpostüvanye sze pa Geyza povratívno Czaszari z-tém miti, da szloboscino dá KOJ 1848, 11

povr'ci tudi povr'či tudi povr'zti -vížem dov. **I. zapustiti**: 'Zidov|zki národ, da |zo ga mogli Apò|ztojje vnyegovoj |zlepò|zti povrcsi KŠ 1771, 667; Napoleon pa veli váras povr'sti ga KOJ 1848, 120; stere szo szvojim mou'sam volo napravile merzlo lutheransztvo povercsi KOJ 1914, 153; prvi dén sze j|j je prevnó'zalo, i povr'zti je je stela KAJ 1870, 142; Simonyi miniszter sze povrcsti szpráva csészt szvojo AIP 1876, br. 1, 8; Ne nehám te i ne povr'zem te KŠ 1754, 64; ali záto mojo hízo nigdár ne poveržem BJ 1886, 28; zákonszko 'sivlejnye sze

z-véksema tak dokoncsa, ka mou's povr'se 'seno z-deczov vréd KOJ 1845, 89; Vogleja ono vsze szporüsivsi povr'se KOJ 1848, 4; Bôg szam ga odvr'ze, Blagoszlov povr'ze KAJ 1848, 4; Sto szebé povr'ze, od táksega sze lidjé túdi zpözábijo AIN 1876, 40; Po večeráj povrže [pirušlek] svojo skrivno mesto AI 1878, 7; Môč nás odstávi či nás On poverže BJ 1886, 3; i bogásztvo szvoje drügim povr'zejo TA 1848, 39; Csi bi tô sztezo povrgao, Po koj k-Bôgi mam idti KAJ 1848, 222; Elizeus je pa povrgao |zvoj plüg KM 1796, 76; I povrgao je szvoje prebiváliscse v Siloi TA 1848, 65; je znáo Kôszeg brániti, da szo ga torci povrgli KOJ 1848, 80 **2. opustiti**: Ki se ednok doháni navádi, nemre to kajejje povr'či AI 1878, 43; Oni [verbumi], steri porédnoga verbuma vugibanya formo povr'sejo KOJ 1833, 91; Francuskoga namesztnika ország 'ze tudi pretiszkáva, naj csészt povr'ze AIP 1876, br. 6, 3 **povr'zeni** -a -o *zavržen*: Szam szí oszto na tom szvétí povr'zen AIP 1876, br. 4, 4

površlo -a s *povreslo*: morejo prgiscse ino raztorjena bétva vküppobrati, z-površszlami v-sznojpe zvézati KAJ 1870, 120

povrnéjnje tudi povernénje -a tudi povrnénjé -á s **I. spreobrnitev, spreobrnjenje**: kama |zlis|ji ino povernénye SM 1747, 36; Pokora i povrnénye BRM 1823; vcsi na molitvi i povrnejnja ha|zek KŠ 1771, 752; predgao je kr|zt povernényá KŠ 1771, 173; Od Saulovoga povrnejnja KM 1796, 124; I ne-odlágaj tvoja povrnejnja SŠ 1796, 40; Daj, naj Tvoja rêcs K-povrnényi vrácsa, vodi volo BRM 1823, 46; nego odlásas na pobougsanye ino na povrnejnnye csloveka KŠ 1754, 243; Da |ze cslovik |zám od|zébe ni na prepородjenýé, ni na povrnényé gori obúdiiti nemore KŠ 1754, 124; naj dá povrnényé Izraeli KŠ 1771, 356; Dopű|zti mi zgrejhov právo povernéjnnye BKM 1789, 202; Ki na povernényé csáka grejsne |zini BKM 1789, 252; Vidév|ji vnogo lű|zstva povrnejnnye KM 1796, 119; Ne odlásaj odné do dné, Z-tvoj' grejhov povrnényé SŠ 1796, 166; Zvrsi nase povernénye BRM 1823, 31; Da bi vszêm mir darúvao I zrok dao na povernénye KAJ 1848, 223; v-Jeru'zálem|zskom |zpraví|csi, |ftero je bilou po Pavla povernényej na 14. leto KŠ 1771, 743; Széchi Peter po szvojem povernéjnnyi na katolicsansztvo pripomogao je KOJ 1914, 145; Argumentum, gde je b) od cslovecsán|zke pred povrnejnnyem nevoule KŠ 1771, 573 **2. vrnitev**: Szedende|zét vucsenikov vò po|zlanje i povrnejnnye KŠ 1771, 201

povrnjávati -am nedov. **I. vračati**: jasz bom tvoji

veren ocsa, i pôleg premôcsi ti povrnývavati mam vsze KAJ 1870, 71; dete, stero nyim tak veliki dŭg z-szkuzami povrnýava KAJ 1870, 52; Oni mi povrnývavajo z hŭdim za dobro TA 1848, 92; I csi bi mi sto z-grôbov Povrnývavao hŭdobov, Dobrotivnoszt mojo KAJ 1848, 271

2. spreobračati: Lŭdŭtvo povrnývavajte BRM 1823, 83; Ti nyé sz-pôti etak nôre Z-milosztjov povrnýavas KAJ 1848, 23; Nálz na dobro povrnýáva BRM 1823, 42; K-Tebi me povrnýavaj BRM 1823, 141; Blôdne ŭzi povrnýavao BRM 1823, 240 **povrnývavati se** -am se *vračati se, spreobračati se:* K-Bôgi ŭze 'ze mi povrnývavajmo BRM 1823, 62 **povrnjavajóci** -a -e *vračajóč:* I z zlom mi za dobro povrnývavajócs, sze protivijo TA 1848, 31

povrnóuti tudí povrnóti -vrném dov. **1. vrniti, dati:** po szili odvzête grŭnte Dŭhovszty tak, kak poszvetnoj Goszpodi z-csiszta povrnóti KOJ 1848, 117; i za kaménye krŭh povrnés KOJ 1845, 37; povrni nyemi prvo zdrávje KŠ 1754, 244; povrni tvoj mecs nazáj vu meŭzto nyegovo KŠ 1771, 90

2. povrniti: Dobro povrnóuti roditelom je dobro pred Bougom KŠ 1754, 33; Ocsa tvoj, ki vu ŭzkrivno gléda, povrné ti vu ocsiveŭznom KŠ 1771, 19; Povrni nyemi Goŭzpoud pouleg dejl nyegovi KŠ 1771, 652; Povrni meni veszeljé blagoszlova tvojeja KOJ 1845, 129; Molila bom za nyih, naj nyim Boug povrné KOJ 1845, 45

3. spreobrniti: Da nyé povrnés BKM 1789, 349; povrni me, oh predrági Jezus moj KM 1783, 264; Ti ŭzi moudre vcljino ŭzvéte Apoŭtole, Dabi povrnóli ktebi neverne BKM 1789, 148; Na té je niháo Jezus naj bi te ŭzvej na krŭztsánŭzko vóro povrnóli KM 1796, 101; Gda bi ga pa Krŭŭzts na pouti, ŭtera v-Damaskus pela, csúdnó povrno KŠ 1771, 432; i Szamaritánŭzko ŭenŭzko je povrno KM 1796, 97 **povrnóuti se** tudí povrnóti se -vrném se **1. vrniti se:** Teda veli: povrném ŭze vu hi'zo mojo KŠ 1771, 41; Po tom sze tŭsni vu Sz. miszlih domou povrnéjo KOJ 1845, 96; Po niki dnévi pa ercsé Paveo k-Barnabáji: povrnva ŭze KŠ 1771, 390; i vu zemlo, z-ŭtere je vzéti, naj ŭe nazáj povrné KM 1796, 7; I, gda bi ŭze povrno, pá je je najsao, ka ŭzo ŭzpáli KŠ 1771, 148; i povrnoula ŭze je nazáj vu hi'zo ŭzvojo KŠ 1771, 165; Povrnolo ŭze je pa ti ŭzedendeŭzét zradofztyom govorécsi KŠ 1771, 203

2. povrniti se: naj ŭz-kákŭjim tálom i oni tebé nazáj ne zovéjo, i nazáj ŭze ti povrné KŠ 1771, 219; Trŭd i sztrosek sze nam eti sztôkrát povrnóti má KAJ 1870, 121

3. spreobrniti se, poboljšati se: naj ŭze ne odgovárjajo nigda ŭzkrátkim

'zitkom ka ŭzo ŭze nej mogli povrnóuti, csi vu ŭzvojoj hŭdobi merjéjo KŠ 1754, 35; pridoucsi k-Pavli po poŭzalŭvanyi ŭzvojeja hŭdoga dela dá ŭze povrnóuti KŠ 1771, 663; Zdá tak más gorŭŭztanoti, I k-Bôgi ŭze povrnóti BRM 1823, 3; Csi sze nescsejo povrnóti ti neverni TA 1848, 6; Povrni mi i povrném ŭze KŠ 1754, 76; Csi grêhe rad poŭzalŭjem, I k-Tebi ŭze povrném BRM 1823, 8; Zakaj ŭze z-ŭztoji grejhov ne povrnés SŠ 1796, 169; Csi sze ne povrnés hitro, Bics bo'zi te doide bisztro KAJ 1848, 190; Da jai za iŭztino nevernikom bode, ki ŭze ne poverne knyemu vu ŭzvem sitki SM 1747, 83; poŭtrájfaj ga, i csi ŭze povrné, odpŭŭzti nyemi KŠ 1754, 171; Do pekla, Odnut ŭze nazáj povrné, K-ocŭji vnebéŭza obrné BKM 1789, 20; I zhŭdi grejhov ŭze ne povrnéte BKM 1789, 438; akolze povrnéjo, pokouro vcljino TF 1715, 35; grejsnikom, i oni ŭze povrnéjo na tvojeja ŭz. iména diko KŠ 1754, 233; Ár ŭze je potŭcsilo ŭzrczé lŭŭzta i povrnéjo ŭze KŠ 1771, 43; Naj ŭpoznajo Csúdné tvoje poti, knyim ŭze povrnéjo BKM 1789, 301; Povrniŭze kmeni, ár ŭzem jaŭz tebé odrejso KŠ 1754, 217; Povrni ŭze záto od ete tvoje hŭdoube KŠ 1771, 365; i povrnmoŭze k-Goŭzpodni KŠ 1754, 210; Vu kom ŭze mi povernimo, Da vu grejhi ne zginemo BKM 1789, 62; Povrnmo-ŭze z-vraj'sega orŭzága SŠ 1796, 21; Povrnteŭze i vóрте Evangelijomi KŠ 1754, 66; povrnteŭze i okrŭti ŭze vâlz vŭzáki KŠ 1771, 347; Povrnte ŭze tak k-nyemi BRM 1823, 3; Ja szám Boig pravicsni, Povernte sze k meni vszi BKM 1789, 14; neŭcŭem tomi greŭŭniki ŭzmerti nego naj ŭze te greisnik povrné SM 1747, 8; naj se povrné i 'zivé KŠ 1754, 232; naj ŭze k-tebi povrné po právoj pokouri KM 1783, 134; naj ŭze 1. na nyegovo miloscsó povrnémo KŠ 1754, 162; naj, ŭpoznavŭji nyegovo dobrouto ŭze povrnéjo KŠ 1754, 168; naj ŭze gda ne povrnéjo i odpŭŭztiŭjo ŭze nyim grejhi KŠ 1754, 112; Ka je bio prvle, liki ŭze je povrno, neznamó KŠ 1754, 101; povrno ŭze je z velikim gláŭzom dicsécsi Bogá KŠ 1754, 229; Dônok ŭzo ŭze vbougi 'znyih povrnóli KŠ 1754, 667 **povrnéši** -a -e *oziralen:* Gvisno delo povrnéši: mely AIN 1876, 39 **povrnjeni** -a -o **1. spreobrnjen:** 'Zidovje i poganye povrnjeni KŠ 1771, 345; Naj je trouŭta te povrnýene 'Zidove KŠ 1771, 701

2. vrnjen: da je nyim Györ zevszov okolsinov povrnjeni KOJ 1848, 58; Koróna je pa Andrási povrnýena KOJ 1848, 33; ino protesztantom vkrajvzéte 90 Cérkve povrnýene KOJ 1848, 93 **povrnjeni** -a -o sam. *spreobrnjeni:* Tak erkôcs povrnýenomi: Dnesz bos vu paradŭsomi Z-menom KAJ

1848, 94; Jezus je grêhov dácsa V]zem tim povrnyenim BRM 1823, 47

površávati -am nedov. *izpopolnjevati*: V-krhkôcsi nyé potrdjávás, Vu verno]zti povrsávás BRM 1823, 147; V-nevoli me potróstávaj, V-pobo]znojzti povrsávaj BRM 1823, 308 **površávati se** -am se *postajati poln, dozorevati*: Te'zák gledôcsi]zilje]zvoje, Kak]ze lepô povrsáva BRM 1823, 439

povséd tudi povsédi tudi povsédig tudi povsédik prisl. *povsod*: Boug je pov]zéd KMK 1780, Bb; Naj]ze imé tvoje pov]zéd po]zvétí KM 1783, 25; Tvo veliko milo]zt pov]zéd nazvi]csávám BKM 1789, 311; Ali trdi bedák pov]zéd je zavr'sen KM 1790, 36; bolvancsarov tivári]stva]ze je pov]zéd ogibao KM 1796, 70; Indri pa poprejk povszéd z-málimi literami 'sivémo KOJ 1833, 11; Bár csine szvéto]zti tvoje 'se povszéd szpominajo KOJ 1845, 125; Páli zdaj je povszéd gladko vsze pokoncanso KOJ 1848, 4; Nyegva dobrota i vernoszt Me povszéd naszledúje KAJ 1848, 51; Prázni]o sze rocske, povszéd je veszeljé KAJ 1870, 118; Na zemli povszéd jeszte voda KAJ 1870, 106; Naj tak szija povszéd szunce AIP 1876, br. 1, 1; Zemla je nej povséd rávna BJ 1886, 34; Máčko nájdemo povsédi AI 1878, 8; i pov]zédig je nazoucsi KŠ 1754, 150; Ali i tou pov]zédig trou]t oznanúje KŠ 1771, 763; nyegovo pre]zvéto Imé]ze pov]zédig imenúje KM 1783, 27; i obc]inszko Vöro]zo povszédig glászili KM 1783, 53; Potom pov]zédig on hodi BKM 1789, 55; Tvojo ocsin]zko]zkrb pov]zédig]zpoznávám BRM 1823, 126; Szkoro me je pov]zédik]zrám SIZ 1807, 60

povségavéc prisl. *vselej, vedno*: I]ztina je ta Bo'za rêcs, Dopuni]ze pov]zegavêcs BRM 1823, 3

povségni -a -o prid. *splošen*: Povszegna dácsa od dohodkov AI 1875, br. 2, 6; i poetom sze dogotovi zemlé-dácsé povszegni kataszter AI 1875, br. 1, 5; za povszegni nüc AIN 1876, 20

pövsem prisl. *popolnoma*: Vu]c]itelje skoul]zki,]teri pov]zem csa]zi ché]zti]zvoje, vrouke nevzemo nei kaibi tolmac]ili návuk vöre TF 1715, 5;]zi ga po]ztavo Gospouda, da bi z-onim pov]zem ládo BKM 1789, b

pövsemvsèga tudi pövsemsèga prisl. *popolnoma*: Gda rejcsi Bo'ze predgar pov]zem]zega grejhov odpücsanye glá]zi KŠ 1754, 196; Pov]zem]zega]ze dávaj na példo dobri dejl KŠ 1771, 658; Szlejdnye Mázanye je nej pov]zem]zega potrejbno na zvelicsanye KMK 1780, 84; Negy mi po]z]üsajmo pov]zem]zega BKM 1789, 43; Pov]zem]zega

za odvrnênye obcsin]zki nevol BRM 1823, IX; Povszemvszega KAJ 1848, VI; Práva vera katolicsanszka je denok nej povszem vszega preminola KOJ 1914, 139

povsüd prisl. *povsod*: da tvoio zmosno]zt pov]zud glá]zim SM 1747, 57; premi]zli, ka vrága pov]zud okouli]zêbe má KŠ 1754, 213; Vöidoucsi pa sli]zo vrác]iv]i pov]zud KŠ 1771, 197; 'Zalo]zt pov]zud i plakanye BKM 1789, 410; po]tteno bode ponássanye nyegovo pov]zud SIZ 1807, 9

povsüdstánje -a s *vsenavzočnost*: Pov]zud-]ztánye SM 1747, 33

povüpati se -am se dov. *upati si, drzniti si*: i nezamerijo, csi sze sto povüpa lutheránam nyih Ekklesie zakrivalo odgreniti KOJ 1845, 73; bole sze prejk Száve trejti povüpa KOJ 1848, 106; Jáncsi sze je nej povüpao k-szvojemí goszpodári KOJ 1845, 50; András II. sze je nej povüpao krivce kastigati KOJ 1848, 34; dvá poszlancza szo dolivszekli záto, ka szta sze povüpala pomirejnye tanácsivati KOJ 1848, 104; Kumaniánci szo sze pá povüpali na Vogerszko KOJ 1848, 23; Vougre .. pobili, da sze vecs nej k nyim nazaj povüpali KOJ 1914, 105

povüstiti -im dov. *nahujskati*: On je znáo mládoga Krála tak prouti Hunyadii povüsztiti rekoucs KOJ 1848, 59

povu]gáti -]gém dov. *narediti komu kaj neprijetnega*: Szamo tomi jásztrebi sesém povu]gati AI 1875, kaz. br. 7

povzdiganje -a s *dvig*: Poszebno szo sze grüntni goszpoudje szkrbeli za povzdiganye katolszke vere KOJ 1914, 103

pozábiti -im dov. *pozabiti*: Felejténi; pozábiti KOJ 1833, 156; Elfelejténi, pozábim -iti AIN 1876, 62; Nedáj ono pozábíti, Ka sze vcsimo v-etom meszti KOJ 1845, 123; Nemci szo nej tak lehko mogli zgübo Pannonie pozabiti KOJ 1848, 8; Da pozábim Toga]zvejta lübéznozt BKM 1789, 113; njegova hválnost ne pozábi niedne dobrote AI 1878, 8; Da tvoie pravice mi nepozábimo SM 1747, 90; Pozábi v]záko 'saló]zt SŠ 1796, 117; nepozábi kricsanya ti vbôgi TA 1848, 7; ino zamerkaó, stera nebi rad pozábo KOJ 1845, 5; i preczi je pozábo, kák]i je bio KŠ 1771, 747; Bôg je pozábo, szkrio je obráz szvoj TA 1848, 8; Tak je törszko ládanye pozábilo ete lidi pocslóvecsi AI 1875, kaz. br. 3; I pozábili]zo]z-]ze]bom vzéti krüha KŠ 1771, 126 **pozábleni** -a -o *pozabljen*: I eden zmed nyih nej je pozábleni pred Bogom KŠ 1771, 211; Ár nede pozábleni na veke te vbôgi TA 1848,

8; Pozáblen szem vu szrczi lüdi TA 1848, 23; No, zdaj je 'ze mrtev, pozablen AIP 1876, br. 2, 6; Naj bode pozábleno vse BJ 1886, 6; Najmre táksi dugoványi vsze szo vu Becsi pozábleni AI 1875, br. 1, 1

pozáblejnje -a tudi pozablenjé -á s *pozabljenje*: Odnekot pozáblenyé KOJ 1833, 131; Tou, ino pozáblejnje tocskar med drevjom zadoblene miloscse, je Podiebráda raz'salosztilo KOJ 1848, 68; i pravicsnoszt tvoja vu zemli pozablenyá TA 1848, 72; Czaszar obecsa pole'sejsanye ino pozáblejnje pregrejske KOJ 1848, 101

pozáblivi -a -o prid. *pozabljiv*: Ki pa notri poglédne vu popolno právdo [z]lobo[csine, té je nej pozablivi po]zlúsávecz KŠ 1771, 747

pozáblivost -i ž *pozabljivost*: Málih grejhov, nej z-grejsne pozáblivo[st], [z]povejdanih odpú[csenyé] KMK 1780, 84

pozáčimbasti -a -o prid. *začinjén*: sze more zadoszta oszoleno i z-prprom pozácsimbaszto 'zupo szkrbeti AIP 1876, br. 5, 7

pozadnjéjsi -a -e prid. *slabši*: vu tom Troj[stvi] nikaj nej prednyejse, ali pozadnyejse KM 1783, 14; gda [zo 'se pianí ti go]l[styté, teda 'se to pozadnyejse dene pred nyé SIZ 1807, 14; z-pozádnyejsega brúnca dáo pejneze zlejati KOJ 1848, 34; ali na on áldov je vö odébrao te pozadnyejsi [z]ád zemlé KM 1796, 8 **pozadnjéjsi** -a -e sam. *slabši*: Bránte pozadnyésega i potrénoga TA 1848, 68

pozadovolšiti -im dov. *zadovoljiti, pomiriti*: Czaszar zbúcsen podl'osnike pozadovolsiti 'selejoucsi KOJ 1848, 101

pozaimati -lem nedov. *osvajati*: cslovik niki je [ou pozaimat [zebi krále]stvo KŠ 1771, 235; Vidim pa drúgo právdo, [tera [ze bori, i pozaimle me právdi greha KŠ 1771, 463

pozájati -am nedov. *osvajati*: gda bi [ze on povrno, kak je pozájao to krále]stvo KŠ 1771, 235; Kakda je pozájao Jó[šue Jeriko váras KM 1796, 43; Ki [zo po vöri krále]stva pozájali KŠ 1771, 693

pozávanje -a s *poziv, vabilo*: vrejden bodem od tébe csüti ono velžélo pozávanye KM 1783, 78; csi sze nebi pascsili na nyé pozávanye KOJ 1833, XI

pozávati -am nedov. *pozivati, vabiti*: kakda more Zvacsin pozávati [zvate na go]l[stüvanye SIZ 1807, 13; z-posztom trápis, i pozávás grejsne lüdi k-isztini KOJ 1845, 125; I ti vsze pozávás k-szebi KAJ 1848, 206

pozdérje tudi pozdérjre -a s *pezdir*: Zemla pod tebov kako pozdejrje, gorela [ze bode BKM 1789, 444; 'Znyimi teres, kak pozderje, Ténko

.. drevje BKM 1789, 350; Szlamó, pozdérje i koszmínye noszi pod pokrive hramov KAJ 1870, 20

pozdígávanje -a s *dviganje*: Naj priétné bodo, pozdígávanye rôk moji, liki áldov vecserni TA 1848, 11

pozdígávati -am nedov. *dvigati, povzdígovati*: Szrdce k-tebi pozdígávám KAJ 1848, 155; K tebi pozdígávám, Goszpodne, düso mojo TA 1848, 19; pren. Poj[stvo] gazdijo nyemi pozdígáva SIZ 1807, 54 **pozdígávati se** -am se *dvigati se*: csi [ze [to na v]á[z] pozdígáva KŠ 1771, 548; Düsa moja sze k-tebi pozdígáva KAJ 1848, 179; Kak dugo sze pozdígávao nad menom nepriátel moj TA 1848, 10

pozdignoti -em dov. *povzdigniti*: K-Tebi, Go]zpodne, pozdignoti Szrdce BRM 1823, 313; Ká je po boji vernoszti Pozdignes na odicsenoszt KAJ 1848, 23; Tak on Pozdigne tebé k-'zitka vretini KAJ 1848, 8; Ali ti Goszpodne pozdigni nad nami szvetloszt licza tvojega TA 1848, 4; Nepozdignite próti Visesnyemi rogöv vasi TA 1848, 60; I oni [zo pozdignoli glá]z [zvoj] govorécsi KŠ 1771, 228 **pozdignoti se** -em se *dvigniti se*: Tá sze mi daj pozdignoti Pri poszvéti vüpanya KAJ 1848, 527; Odnet sze pá pozdignemo I po zráki KAJ 1870, 109; pozdigni [ze i vrzi [ze vu morje KŠ 1771, 138; Pozdigni sze o Bóg vise nebész TA 1848, 45 **pozdignovši** -a -e *ko je dvignil*: i pozdignov[š]i roké [zvoje, blago]zlovo je je KŠ 1771, 258; i pozdignov[š]i vötrniczo kvötri, dr'zali [zo [ze kbrodí KŠ 1771, 426 **pozdignovši se** -a se -e se *ko se je dvignil*: Té je völeto z-gnêzda szvojega i gori sze pozdignovsi vu zrák, etak je szpêvao KAJ 1870, 100 **pozdignjeni** -a -o **1. dvignjen**: Bre'zine szo visziko pozdignjene kumesz okroglin szvoji KAJ 1870, 146 **2. povzdignjen**: csi sze v-etaksem pripetjê na visisi sztan pozdignyeni z-szvoji nisziki roditelov szpomené KAJ 1870, 54; pren. Domovino vekivecsnoszti, v-steró je Krisztus pozdignyen KAJ 1848, 106 **3. stopnjevan**: Tou, da kám na drúgo, kám na trétyo sztubo pozdignyene recsisze dájo premetávati KOJ 1833, 31

pozdráviti -ávim dov. *pozdraviti*: Pozdravte v[š]ákoga [zvétoga vu Kri]stus Jezu[š]i KŠ 1771, 600; z mojim iménom nyih pozdravte SIZ 1807, 16; Agrippa kráo i Berniczé [z]ta sla ka bi pozdravila Fe]st[us]a KŠ 1771, 419; [z]mo doli sli v Ptolemais, gde [z]mo pozdravili vucsenike KŠ 1771, 407 **pozdrávivši** -a -e *ko je pozdravil*: I pozdraviv[š]i je prepovidávao nyim je edno po ednom KŠ 1771, 408

pozdrávanje -a s *1. pozdrav:* Pozdrávanje zmojev rokouv Pavlovov pižvano KŠ 1771, 526; Zaprtek [ztoji zpozdrávanja KŠ 1771, 602; Zaprtek má pozdrávanje i blagoslov KŠ 1771, 645; Po opominanyi [zpozdrávanjem dokoncsa KŠ 1771, 552 *2. oznanjenje:* Pozdrávanje B. D. Maríe vgojčno KMK 1780, 111; Pozdrávanje Maríe KMS 1780, A4; Pozdrávanje Angyel[žko KM 1790, 109; Gđa je Divicza Maria po Angyel[žkom pozdrávanji pohodila Szvéto O'sébetó KM 1796, 87 *3. v zvezi angjelsko pozdrávanje molitev angel gospodov:* Kr[žtsanye molijo Angyel[žko Pozdrávanje KMK 1780, 31

pozdrávlati -am nedov. *pozdravljati:* more od etecz z procesiov na Málo Meso Tissinszko Mario pozdrávlati iti KOJ 1914, 108; kama ga sztáliši ino Rédojve z-Büdiine pozdrávat KOJ 1845, 49; Oh [zlatka domovina, z-etoga britkoga mourja te pozdrávlam KM 1783, 183; Nôvo leto pozdrávlem te AIP 1876, br. 1, 1; Záto te Jezus mi vszi pozdrávlamó BKM 1789, 37; Go[žpodna pozdrávajte, Pred nyim [že ponizite BKM 1789, 11; Angyeo Go[žpodna, etak jo je pozdrávlaó KM 1796, 85 *pozdrávlati se* -am se *pozdravljati se:* Z-vüpanyom i sz-trôstom sze od krála pozdráva orszácsko szprávicsse AI 1875, kaz. br. 1 *pozdrávlavši* -a -e *pozdravljajoč:* Zradosztjov primem pero pozdrávlavši vász AI 1875, kaz. br. 1 *pozdrávljeni* -a -o *pozdrávljen:* Divicza, geto je po Angyeli pozdrávlena KM 1783, 52

pozébsti -zebém dov. *pozebsti:* ali nyi málice trda lescsécsa szkôrja pokriva, da nepozebéjo KAJ 1870, 101

pozeléni -a -o prid. *zelenkast:* Zöldes; pozeléni -a -o KOJ 1833, 184

pozgübiti se -ím se dov. *porazgubiti se:* Či kralica v koši prejde, i se drüga od nikod ne dá, pozgübéjo se vse včéle AI 1878, 36

pozími prisl. *pozimi:* grum vdári, ka sze po zimi malogđa godi KOJ 1845, 103

pozláčeni -a -o prid. *pozláčen:* Aranyozott, pozlácsen -a -o AIN 1876, 11; I ta 'zena je oblecseni i pozlácsena zlátom KŠ 1771, 796; ino pozlácseni klücs nájdeta KOJ 1845, 113; da nyemi edino obilno pozlácseno koróno v-mito posle KOJ 1848, 21

poznánje -a s *poznávanje:* 1. poznanye i zgovárjanye líter KOJ 1833, 1; cslovec[ó témno pamet pre[žveitila ter na blá[šeni návuk poznányá kri[štul]jevoga pripela TF 1715, 3; Tebé na právo kri[štul]jevo poznánye pripela TF 1715, 9; Dü[š]jevo mleiko, [šterim [že Decza [šivi ino vpráve vöre, poznányi kreipi TF 1715, 6

poznanlívi -a -o prid. *pomemben:* tô de poznanlivo vrásztvo AIP 1876, br. 6, 7

poznáti pöznam nedov. *1. poznati:* Krivicsno o[žzoudiga, I poznati nemroga BKM 1789, 71; Što bi mogo poznati vse stvári AI 1878, 4; Ja poznam ovczé moje KŠ 1754, 132; veliko jih pa poznam ki zdihávajo KOJ 1845, 7; poznam szveta sztvorítela KAJ 1848; stampane píszke tüdi dobro poznam KAJ 1870, 6; i Izrael ne pozna ná[ž KŠ 1754, 150; i ni[š]se ne pozna [šziná, nego Ocsa KŠ 1771, 37; vszákoga po iméni gorizapise, da ga bole pozna KOJ 1845, 7; [pes] tüdi njegovo reč dobro pozna AI 1878, 8; Blá'zeni [šzmo, kaj poznamo, Szveta odküpitela BRM 1823, 7; Blódi[žo, ki tebé nepoznajo KAJ 1848, 10; Hrambo ne poznajo AI 1875, kaz. br. 3; i jasz bom pitao, da bom nyé porédi poznao KAJ 1870, 5; Što nebi pozno küpiče zemlé-krtovinjeke AI 1878, 10; Govorécsi: da bi ti poznalo, [štera [šzlisijo kméri tvojemi KŠ 1771, 237; Ár, da bi jo poznali, Go[žpouda té dike ne bi rá[ž]pili KŠ 1771, 493; Eto je te vecsni 'zitek, naj poznajo tebé [šzamoga KŠ 1754, 77; Ti potrebüjouč[š] [šzem otsa bio, i onoga právdo, [šteroga [šzem nej poznao, dobro [šzem premetao KŠ 1754, 52; I teda nyim vadlúvao bodem, kaj [šzem vá[ž] nigdár nej poznao KŠ 1771, 23; V[š]záki, ki grisi, ga je nej poznao KŠ 1771, 730; Liki ki [šzo me e[š]se prvé zdávnya poznali KŠ 1771, 421 *2. spoznati:* dabi mi mogli nyegovo dobrouto poznati TF 1715, 28; i zavezek [šzvoi da nyim poznati SM 1747, 94; Szkoj moremo poznati, jeli je vgřejso KŠ 1754, 209; Szkoj poznamo, ka vöro mámo KŠ 1754, 79; Nyega dobro csinejnye poznajmo BKM 1789, 160; Ocsi nyidva [šzo pa zdr'závane bilé, da bi ga ne poznala KŠ 1771, 255; i dáó nam je pamet, naj poznamo toga pravicsnoga KŠ 1754, 99; teliko vrejmena [šzam zvami, i nej [šzi me poznao KŠ 1771, 314; 'Znyihovoga [šzáda je poznate KŠ 1771, 22; Vetom poznajte Düh Bo'zi KŠ 1771, 732 *3. spolno občevati:* kakda bode tou, geto mo'zá ne poznam KŠ 1771, 163 *poznáti se* pöznam se *spoznati se:* [šzkoj [šže pozna ta Vidoucsa Sz. Mati czérkev KŠ 1754, 131 *poznajóuči* -a -e *poznávajoč:* Wladislaw I. poznajoucsi Hunyadia vojnícsko csednoszt KOJ 1848, 56 *pöznavši* -a -e *ko je spoznal:* I poznáv[š]i Petrov glá[ž], od rado[ž]ti je nej odprla vráta KŠ 1771, 379 *poznáni* -a -o *1. poznán, znan:* kak verne Tvoje, Z-sterimi [šzem tü poznán bio BRM 1823, 25; Te sztári Peti je od vszéh lüdi poznán KAJ 1870, 55; od etoga czajta pokojni kak dobrotnik je poznán AI 1875, kaz. br. 8; Od sé püščávane vonjúje je poznán AI 1878, 10;

Poznana i hasnovita hižna stvár AI 1878, 24; Ešče so poznani plemeni AI 1878, 8 2. *ki še ni spolno občevala*: I nýe Dev[ztvo cezjlo o[ztá, Od mo'zá nej je poznana BKM 1789, 25

pòznavec -vca m *poznavalec*: Poznavci konjov spoznajo konjsko sztarost do 15 leta AI 1878, 14

pózni -a -o prid. *pozen*: doklen ráni, ino vecserásni, (po)lni de[ch na nyou prime SM 1747, 28; orács csákajoucsi, dokecs vzeme de'zd'z ráni i pozni KŠ 1771, 753

pòzno prisl. *pozno*: Nad onim rano i pozno V[zigdár veru[ztvúvati KŠ 1754, 265; C[li gli kaj zacsnem rano, Tridim [ze za koj pozno BKM 1789, 263 *pozněj pozneje*: sze popascso Maximiliána prvo za Czaszara, malo poznej pa v-Posoni za vogerszkoğa Krála okorónati KOJ 1848, 82; szvetiscsa, k steromi je zádnyi tao poznej prizidani bio KOJ 1914, 103

pozòbati -am dov. *I. pozobati*: Prileteli szo fticski i 'zmáhno szo je pozobali KAJ 1870, 64; i prisle [zo fticze ino [zo je pozobale KŠ 1771, 42 2. *požreti, uničiti*: [Turki] nazáj pojdoucs po Vogerszkom szo páli vsze pozobali KOJ 1848, 74 *pozobajúči -a -e uničujoč*: po sterom je vnogo jezér lúdi[uh pozobajoucsi vòroboj vgássemi KOJ 1848, 93

pòzój -ója m *zmaj*: i ovo eden veliki etjáv i pozój je meo [zedem gláv KŠ 1771, 787; K dváživotnici se sliši pozój AI 1878, 30; [tero [ze vu pi[žmi záto kácsja gláva i toga [ztároğa pozója vojszkúvanye zové KŠ 1771, 441; V[šzterez v[zo moucs pozója BKM 1789, 126; Trucz Vrági, trucz i pozóji SM 1747, 74; Trucz pozóji BKM 1789, 314

pozójni -a -o prid. *zmajej, zmajski*: Od moji rouk [zmrt pozójna zdaj bi zlo hodila SŠ 1796, 128

pozvánje -a s *I. klic, vabilo*: kak je[zo, a) te milofése pozványe SM 1747, 36; Ár [zo nepo'zalúvani dári i pozványe Bo'ze KŠ 1771, 474; Veliko je tvoje pozványe KAJ 1848, 5; i pozváni vu ednom vùpanyi pozványa KŠ 1754, 132; Naj vá[z vrejnde vcsini pozványa KŠ 1771, 627; Na trétyi dén od Filippovoga pozványa KM 1796, 96; Záto, bratje, bole [ze pafcsite, da va[še pozványe krepko vcsinite KM 1796, 717; Znás Boug! ti moje pozványe BKM 1789, 170; Kaj pá gori [ztánemo v[zi na Bo'se pozványe SŠ 1796, 68; naj on pozványe i csé[zt [zvojo prav jedrno doprinása SIZ 1807, 9; geto nyegovo rejcs po pozványi gori vzememo, od ti neverni odlouclí KŠ 1754, 126; Eden v[šzák[li, vu [sterom pozványi je pozváni KŠ 1771, 502;

Zacsne, [zkoncsa vtvem pozványi BKM 1789, 256; i verno[zt v pozványi BRM 1823, VII; Naj nezmenkam v-pozványi mojem V-právo[krsztsanszko[vrêloszti KAJ 1848, 173; Ali vrli bom v-pozványi KAJ 1870, 3; Ki ná[z je zvelicsao i pouzvao [zvétim pozványem KŠ 1771, 646 2. *poklic, ki ga kdo opravlja*: liki mi je pozványe moje dopü[csalo BKM 1789, 3b; Go[zpodne, ki [zi na etom [zvejti vnouga rázlocna pozványa [zpravo KŠ 1771, 843

pozvãti -zovém dov. *I. pozvati, poklicati*: i mené [zi vu tvoji or[žág dal pozvati SM 1747, 52; Gda k-szebi pozovés sereg tvo[KAJ 1848, 140; Pozovi me k-[zebi gori SŠ 1796, 98; odloucesto mi tak Barnabá[i Saulu[na delo, na [tero [zam nyidva pouzvao KŠ 1771, 381; Sto [zem ja[z ka [zi ti mené ktvojemi [ztoli pouzvao KŠ 1754, 237; ki [zi [z. Pavla k[zebi pouzvao KŠ 1771, 844; Ki [zi nász pouzvao vu tivári[stvo [ziná tvo[je[ga KM 1783, 24; Ka [zi nám tvo rejcs oznano kzvelicsanyi pouzvo BKM 1789, 185; oni, [tere je ta Sz. Dű[pouzvao KŠ 1754, 128; po ti[ztoga [zpoznanyi, ki ná[z je pouzvao po diki KŠ 1771, 717; með moj [zloven[ski národ pouzvo BKM 1789, 3b; Doklam je Herodes ve[šno, Potom ga je nazáj pouzvo BKM 1789, 54 2. *povabiti*: Nej trbe[koga záto pozvati, naj stokoli szvojo zevreto fáncosozt na nyega vövlíjé KOJ 1845, 34 *pozvãti se* -zovém se *I. povabiti*: Gda merjé steri brat ali szesztra, ovi sze morejo na szprévod pozvati KOJ 1845, 95 2. *pozvati se, poklicati*: Ktomi vu grehi ki 'živé, Té [ze vu pekeo pozové BKM 1789, 409; Ki 'znyim merjé, On sze na 'zitek pozové KAJ 1848, 109; Gda [ze od Go[zpodna zgroba pozovémo BKM 1789, 406; Gda [ze od Go[zpodna zgroba pozovémo SŠ 1796, 56 **pozváni** -a -o *I. pozvan, poklican*: Obrezani je [to pozváni KŠ 1771, 502; Vörjem kai pozváni Go[zpodna kri[stú[š[hlápczi delajo TF 1715, 34; Verni je Bog, po kterom [zte pozváni vu tůvárostvo (gmaino) nyegovoga [zina SM 1747, 19; ki [zo pouleg [zkoncsanya pozváni KŠ 1771, 466; Czérkev nego ti pozváni i odebráni Bo'zi KŠ 1754, 129; Ar do[ztá ji je pozváni KŠ 1771, 65 2. *povabljen*: C[li je Kri[stóf na go[ztűvanye bio pozváni KM 1790, 76; kucsá, v-steroj .. od krála pozvánom pizmom szedi[jo AI 1875, kaz. br. 2; Pozváni szo bili nej szamo oni Goszpoduje KOJ 1845 **pozváni** -a -o sam. *povabljeni*: Veli pa tim pozvánim eto priliko KŠ 1771, 218; I Po[šzao je [zlu[ge [zvoje zvát te pozváne na go[ztűvanye KŠ 1771, 72

pozvãvati -am nedov. *pozivati, vabiti*: I pod

bremenom gecsecse Na pocsinék pozvávas
BRM 1823, 379

požáľiti -im dov. *obžalovati*: po'zalo je i nazáj je
povrno ti tré|zeti |zrebrni pejnez poglavnikom
popov|zkim KŠ 1771, 93; Po'sali vsze grejhe
z-mocsnim obecsanyem KM 1783, 256

požalúvanje -a s *obžalovanie, kesanje*:
Po'salúvanye KMK 1780, 67; Po'salúvanye
grejhov KM 1783, 138; právo po'salúvanye naj
pobúdi vu |zebi KMK 1780, 84; pobúdi vu mojem
|zrczi právo po'salúvanye za moje grejhe KM
1783, 115; Onezimus po'požalúvanyi |zvojeja
húdoga dela dá |ze povrnouti KŠ 1771, 663

požalúvati -újem nedov. *obžalovati, kesati se*:
|zvoje grejhe pravicsno po'salúvati KMK 1780,
67; naj morem právo po'salúvati moje grejhe
KMS 1780, A6b; Csi grêhe rad požalújem
BRM 1823, 8; csi grejsnik grejhe |zvoje i
z-notrejsnyim tálom vu |zrczi po'salúje KMK
1780, 70; Ki to húdo po'zaluje, Dobi grejhov
odpú|csanye BKM 1789, 235; Ki po'salúje |zvojo
húdoubu KM 1790, 16; Ki grêh po'zaluje KAJ
1848, 220; Po'salúj vsze tvoje grejhe KM 1783,
192; potomtoga je pa po'zaluvo i odí|ao je KŠ
1771, 70 **požalújúči** -a -e *obžalujúč*: grejsnike
vö vr'zejo i nyé, csi po'zalu|joucli grejhe 'zitek
pobougsajo KŠ 1754, 194

poželávec -vca m *poželjivec*: Ne bojdmo
po'zelávczi prázne díke KŠ 1754, 61; nej
rú'znoga do|icska po'zelávczi KŠ 1771, 637

poželínje tudi poželénje -a s **1.** *želja, hrepenenje*: ztoga dreva |záda .. ino je
priétni i po|eleinya v Reidni bil SM 1747, 6;
za voljo vék|ega blá|en|ztva po|eleinya |zo
tvojo Zápvodí prelomili SM 1747, 51; Csi tou
ne |zhája |zpo'zelejnya |z-Kri|ztusom biti KŠ
1754, 179; zasgi lúbezen, nadigávaj po'zelejnye
KŠ 1754, 238; Knyim |zvoje po'zelejnye vadlúje
KŠ 1771, 616; Oh blá'seno za|liganye! I goréce
po'selejnye KM 1783, 251; Nego nadigni |zrcza
na nebe|zka, Na po'zelejnye 'zitka vekí-
vec|noga BKM 1789, 155; csi sze szpozábi
dopuniti obcsinszko po'zelénye AIP 1876, br.
4, 3; obilnej |zmo |ze pa|csili vas obráz viditi
vu velikom po'zelejnyi KŠ 1771, 617; Tebi jazs
podlo'sim szrczé moje, ino vsza po'selejnya
moja KOJ 1845, 91 **2.** *poželenje, želja zlasti
po zadovoljevanju spolne ljubezni*: Csi |ze
necsi|zto mislejnje ino po'zelejnye vna|sem
|zrczi pobúdi KŠ 1754, 43; Ocsiscsávaj húdo
voló Z|zveczkoga po'zelejnya KŠ 1754, 258; |te-
ri za tejlom vu po'zelejnya rú'znol|zti hodíjo
KŠ 1771, 720; Ná|j bole |ze |zkúsávamo od
húdoga po'selejnya KMK 1780, 30; Od telovnoga

húdoga po'selejnya KM 1783, 58; na|z kraj
odvracsúje od húdoga po'selejnya SIZ 1807, 9;
Prouti |ztánoti more telovnomi po'zelejnyi KŠ
1754, 213; kaj v|záki, ki |ze zglédne na 'zeno
kpo'zelejnyi KŠ 1771, 16; Vu Dúhi hodite, teda
telovno húdo po|eleinye ne dokon|fate SM
1747, 20; Vmárjajte záto húdo po'zelejnye KŠ
1771, 608; C|í ja|z telovno po'zelejnye húdo, Vö
|zrczá vr'zem BKM 1789, 78; ino mojo zkvarjeno
voljo, vu telovnom húdom po|eleinyi bole
na|zledúval SM 1747, 48; tejlo pa, po po'zelejnyi
KŠ 1754, 164; pobegnov|í od na |zvejti vu
po'zelejnyi bodoucsega |zkarjényá KŠ 1771,
717; v|záki dén vu náz vmreiti, ino|ze zhúdim
po|eleinyem navkúpe vtopiti TF 1715, 33;
Szkim pa na|fe tejlo? Szhúdim po'zelejnyem
KŠ 1754, 174; |zpádnejo vu vnouga ne|zpametna
po'zelejnya KŠ 1771, 642; Záto je tá dáo i Boug
vu po'zelejnyaj |zrcz |zvoji na necsi|ztoucoso
KŠ 1771, 449

požéleti -éjm dov. **1.** *poželeti, zaželeti*: Vágyni;
po'seleti KOJ 1833, 180; Stere 'zivoucse |ztvári
tak nemremo po'zeleti KŠ 1754, 65; da bi
právda ne právila: ne po'zeli KŠ 1771, 462; Naj
blisnyega blága ne po'se|eimo KM 1783, 10; Ár
lúbézen pejnez je v|ze hudoube korén, |tera
da bi niki po'zeleli zabloudili |zo od vöre KŠ
1771, 642; Szrebra ali gvanta |zam nikoga nej
po'zelo KŠ 1771, 406; ali csi |zi i zvúnejsnyim
delom po'selo doprneszti KM 1783, 146; Zatrúdo
|ze je E'|au, tak je po'selo léco KM 1796, 19;
Ov mladéncz, Steroga duso Go|zpon Boug
po'selo SŠ 1796, 166; Po'zeleli szo, i dao je
prepelicze TA 1848, 87; Ne po'zelej tvojeja
bli'znyega hi'ze KŠ 1754, 59 **2.** *čutiti željo zlasti
po zadovoljevanju spolne ljubezni*: Odpovém
sze telovnoj naszládnoszti, stero ovak vszi
ludjé poprej|k po'seleti znájo KOJ 1845, 91; Ne
po|elei tvojeja blisnyega |ene TF 1715, 17; Ne
poselei tvoieja blisnyega |ene ABC 1725, A4b;
Ne po|elei tvojeja bli|esnyega |ené SM 1747,
46; Ne po'zeli tvojeja bli'znyega 'zené KŠ 1754,
64; Ne po'seli 'sené bli'snyega tvojeja KM 1790,
110; naj húdoga po'zelávczi ne bojdmo, liki
|zo i oni po'zeleli KŠ 1771, 509 **poželőujúči** -a -e
želelen: Po'se|e|oucsi [medstavek]: oh ha! ah!
KOJ 1833, 113

poželivávati -am dov. *želeti*: Zdáj száma vidi,
ka nyé mo'sá, steroga je tak trdno i dugo
po'selivávava, vtrága delati KOJ 1845, 88
poželivajúči -a -e *želeč*: Hedervári Palatin
Králsztvo poselivajoucsi bi rad krála z-národa
meo KOJ 1848, 57

- požěnhati** -am dov. *požeti*: Vertinya po'zenyaj 'zito i ograbláj krmo AIN 1876, 30
- požéran** -a m *kit*: Požéran (a czápa) je najvékša riba AI 1878, 31
- požérati** -am nedov. *I. požirati*: 'Zabe, kacse i ribe jê, Stere prav po'zérati vê KAJ 1870, 171; ki preczidjávate komára, kumilo pa po'zérate KŠ 1771, 77; Vnogradkrát vam je vas gút řzújhe řzline po'sérao SIZ 1807, 55 *2. sprejemati vase, uničevati*: řzmrť Koga nájde, vřze po'séra sř 1796, 127; Csí te vase grob po'zéra, Nezdvoyte KAJ 1848, 114; Ki po'zérarjo hiže vdovicz KŠ 1771, 142; Pekeo, dönok ne mori, Vszigdár de je on po'řirao KM 1783, 298 **požerájöci** -a -e *požirajoč*: Nescsejo tô szpoznati csinéczi lo, požerájöcsi lüdsztvo moje TA 1848, 42
- požéravec** -vca m *požeruh*: Po'séravec KMS 1780, A3
- požëti** -a -o prid. *požet*: I vrgao je te řzidéczi na obláki řzrp řzvoj na zemlo: i požeta je zemla KŠ 1771, 792
- požgánje** -a s *požiganje*: V te hajt je bilou pri nasz opúsztsivanye, po'sgánye i klánye KOJ 1914, 105; meszto neszmlilnoga razbijanya i po'sgánya na krsztsánszko krotkoszt váditi KOJ 1848, 10
- požgáti** -žgém dov. *požgati*: Ár řcsé řzvejt zognyom po'sgati sř 1796, 46; Kak ogen po'zgé gôscso TA 1848, 68; je Salamonovo Czerkev porúřřo, i z-ognyom pou'sgao KM 1796, 73; Jeli je Boug nej z-ognyom po'sgáo Sodome KOJ 1845, 87; da szo klostre szporobili, po'sgáli KOJ 1848, 8; Ogen je vse na pepél požgao BJ 1886, 9
- požgëti** -a -e *požigajoč*: Bôg nas pride, ogen po'zgéczi bode pred nyim TA 1848, 40 **požgani** -a -o *ožgan*: i vszáki pô'zgan grátao AIP 1876, br. 6, 8
- požirávati** -am nedov. *požirati, uničevati*: Ár po'zirávate hiže vdovicz pod obrázom dugi molítev KŠ 1771, 76
- požirávec** -vca m *požrešnež*: Piáncz, po'zirávecz, řziromák bode te zařpáncz KŠ 1771, 50; Oblořzühni po'zirávczi, ka bodte tam jeli BKM 1789, 450; Fararje szo neszrámní po'sirávczi KOJ 1845, 69
- poživínčiti se** -im se dov. *poživiniti se*: Nindi bole, kak vu Witebergi szo sze lutheránje po'sivincsili KOJ 1845, 70 **poživínčeni** -a -o *poživinjen*: Po tom po'sivincseni Ladiszlav IV. pá Kumaniánke k-szebi vzeme KOJ 1848, 40
- poživiti** -im dov. *poživiti, ohraniti koga*: Verno na méne řzkrb meo, Z-řzvoje řzmlínořzti, I dobrotivnořzti Do eti máo po'ziveo BRM 1823, 328
- požméčati** -am dov. *otežiti*: Bráni nářz, da nařa řzrcza za teřla nařega řzkrblivořztyov ne po'zmécsamo KŠ 1771, 819; Kebzújmo vřzi ver-no, Da kak ne po'zmécsamo, Zoblořzünüořztyom řzrczé BKM 1789, 19 **požméčati se** tudi požméčati se -am se *otežiti se*: nedai, kai bi řze ete kris nad menom odviřse posméhcál SM 1747, 56; Kebzújte, naj řze kak ne po'zmécsajo řzrczá vařa vu oblořzünüořzti KŠ 1771, 244 **požméčani** -a -o *obtežen, stiskan*: Ár neřcsemo, ka bi neznali, kaj řzmo vö zmertúka po'zmécsani bili i viře moucsi KŠ 1771, 529
- požmečávati** -am nedov. *oteževati*: i vám právdenikom jaj, kaj po'zmécsávate lüřzstvo zneprenořenov 'zmécsavov KŠ 1771, 209
- požmëtití** -im dov. *otežiti*: Ki z-mrmranyem oprávla ono, on řzam řzebi po'smetí řzvoj 'sitek KM 1790, 18
- požmëtniti se** -im se dov. *otežiti se*: Po táksem sze zdühávanye po'zmetnê AIP 1876, br. 4, 7
- Pöžon** -óna m *Bratislava*: Czaszar z-armádiov szvojov pride do Po'sóna za volo Salamona KOJ 1848, 22
- požönski** -a -o prid. *bratislavski*: Te sze nyemi toti dovoli, ali navküpe ga vu po'sonszkom szprávísesi tak ob'sálíjo KOJ 1848, 85
- požréči** -a -e prid. *požrešen*: Jástreb Strašno je požréči AI 1878, 25
- požréjni** -a -o prid. *požrešen*: Vuk Jáko močna i požréjna stvár AI 1878, 9
- požréjtí** tudi požréiti -žřém dov. *I. požreti*: Nyelni; po'srejtí KOJ 1833, 166; z-robczom vüszta zakřij, kak da bi ga steo po'srejtí KOJ 1845, 26; Vnocsí sze pa szova vrřze na nyô i po'zré jo KAJ 1870, 57; Ořtíjo taki po'srémo KMK 1780, 65; Jónářřa je pa Czet riba po'srla KM 1796, 81; liki erřjújousi orořzlányi okouli hodi, iřzkajousi řteroga bi pou'zro KŠ 1771, 713; ki isceře, kak hrjávajousi oroszlánje, koga bi po'srli KOJ 1845, 86 *2. sprejeti vase, uničiti*: Csí bi te řzveit pun Vřagov bil, i nářz bi stel pořreiti SM 1747, 79; Csí me řcsé vrág po'zrejtí KŠ 1754, 251; Glářz veli znebeřz Ivani od Angyela knige vzëti i po'zrejtí KŠ 1771, 784; Vřze notri vřzé po'sré te zemlé csrvou sř 1796, 70; I vzéo řzam te knige i pou'zro řzam je KŠ 1771, 785; Steri je drügoga csloveka bogářzstvo pou'zro KŠ 1754, 51; Nej ga je pou'zreo te kmicsni grob BRM 1823, 66; Naj nepráviřo: po'zřli szmo ga TA 1848, 28; Bo'zo rejcs pořzřlújajo, ki jo glářzřjo, Ka řzo řzveřzstvo po'zřerli tak mejniřo BKM 1789, 203 **požréjtí se** -žřém se *požreti se, uničiti*

- se: naj [ze po'zré mrtelno]zt od 'zitka KŠ 1771, 536 **požréti** tudi požíti -a -o *požrt, uničen*: ka je [zmrt po'zrta i 'zitek prinčeni KŠ 1754, 111; po'zreja je [zmrt vu obládanyi KŠ 1771, 524; Preživari to požreto hráno po cajti nezáj v gobec goripistijo AI 1878, 15; [zedem tücsni kráv, ali one [zo od drügi kr[žki kráv posrejte KM 1796, 27
- prąg** -a m *prag*: Limen Prag KMS 1780, A8b; Boug je nyim zapovedao po'fárbati [zvoji dvér gornyi prag KM 1796, 35
- prągski** -a -o prid. *praški*: Tüdi Hús János, ino nyegov priáteo Jerónim pragszki szta 'siva ze'sgana KOJ 1848, 51; püsztó sze je Gejza po Sz. Adalberti pragszkom Pispeki okr'sztiti KOJ 1848, 11
- práh** tudi práih -a m **1.** *prah, zelo drobni delci snovi*: Da bi prekléti teliko Lejt trpeli, Kak je práhá nakli BKM 1789, 453; I prájh [zo metali na glavé [zvoje KŠ 1771, 800; Kak vöter no[zi prájh dalecs od zemlé BKM 1789, 186; i práh csi vouki mám BKM 1789, 201; Molte vszi vu práhi klecsécs KAJ 1848, 10 **2.** *zdrobljeni delci česa*: Ž njénoga skorja se naprávi práh AI 1878, 52; i zgoro je te áldov z-drvmi, z-oltárom, [zprahom vrét KM 1796, 76 **3.** *zemlja, prst, minljivo človeško življenje*: dai [ze naiti Meni ki [zem praih, pepeu SM 1747, 90; Prájh bodes KŠ 1754, 75; Bo'se! ka [zam ja[z zemla, prájh, i pepéu KM 1783, 180; Tejlo i[ztina, kaj [zprlmej, More prájh 'snyega biti SŠ 1796, 4; Kak bi ga szmeo ti, práh, obráziti KAJ 1848, 7; Stere nász, práha szini Ednók vsze tálnike vcsini KAJ 1848, 109; te po[zlejdnýi cslovik na prájh gori [ztáne KŠ 1754, 139; More[ze i néba [zpráhom Vjedinati KŠ 1754, 258; Gda tejlo [zpráhom posztáne KM 1783, 240
- práhniti** -im nedov. *prhneti, trohneti*: etim je prepovidávala od môrjenoga mlado'zencza, koga gláva sze pod nyimi práhni AIP 1876, br. 2, 7; Ne je znao, kaksá erdecsa vüsztá tam práhnejo AIP 1876, br. 2, 6
- práhšec** -a m *prašek*: Szvéti mi je vszáki práhšec v-nyé krili KAJ 1870, 164; mi daj I nyega vszáki práhšecz mirütvati KAJ 1848, 306
- práhšnica** -e ž *prašnik*: Znôtra vu modrom cvétki je pét zlátó-'zuti szpicšic (práhšnic) KAJ 1870, 102
- präj** tudi prá prisl. **1.** *baje*: sze je tó'zila materi, ká je, prá, hrána jáko zbo'zna KAJ 1870, 44 **2.** *je rekel*: nego csákajo obecsanye Ocsé, [tero [zte, praj, csüli od méne KŠ 1771, 341; ocsa! praj, hodte hitro vu ográdecz KM 1790, 38 **3.** *pravijo*: Pouleg járkov [ze práj dr'zijo fticze nebe[zke BKM 1789, 6; Eto [zo praj za ké [zam mrtev bio SŠ 1796, 8; Bogá[ztvo, i' vrejdnó[zt praj od Ocsé [zhája SIZ 1807, 2
- prájski** -a -o prid. *pruski*: I tak szedem lejt trpi prájski boj KOJ 1848, 110
- Prájz** -a m *Prus*: ino tak zná vszo prouti Prájzi posztaviti KOJ 1848, 110
- pránje** -a s *pomivanje, umivanje*: I vnouga drüga [zo, [tera [zo gori vzéli na zdr'závanye, liki pranyé pehárov i ma[linov KŠ 1771, 122; Szamo zhránov i [zpitvinov i zrázlocsnim prányem KŠ 1771, 685
- prasé** -ta s *prase*: Malatz; praszé KOJ 1833, 164
- práséc** -sca m *prasec, prašiček*: tam v-ednom kouti praszczí jejjo KOJ 1845, 39; Mláde szvinyé sze praszczí zovéjo KAJ 1870, 69; Szrbie praszczé prineszéjo AIP 1876, br. 1, 8
- prasica** -e ž *prasica*: Kmetovszkomi csloveki goszpodszo oblescalo sze tak vdá, kak praszczí zlátó szedlo KOJ 1845, 35
- prásk** -a m *pok*: naj k-ednomi gvishnómi vrémeni zhamricsom na edno skér vdári i z-tém sze prászk zgodí AIP 1876, br. 1, 8
- práska** -e ž *spopad, nemir, upor*: Zaj, praszka KOJ 1833, 183; Zenebona; prászka KOJ 1833, 184; Komaj je Botskajova maszlácska prászka vtihnil KOJ 1848, 88; v-Hercegovini je prászka vövdáрила AI 1875, kaz. br. 3; stero szo protestantje i tatarje za Botskajove prászke vú'sgali KOJ 1845, 72; Med etov krúczovszkov prászkov Leopold I. z-szvejta odide KOJ 1848, 101
- práskanje** -a s *prasketanje, pokanje*: Odkec té rüm prászkanya AIP 1876, br. 3, 1; pren. pokes po ednoj veliki prászkanyi kralica z-országa odtirana AI 1875, kaz. br. 3
- práskati** -am nedov. *prasketati, pokati*: Roppani; prászkati KOJ 1833, 170; pükse escse prászkajo AIP 1876, br. 9, 2 **praskajúöci** -a -e *praskajoč*: Odpérajó pröti meni szvoja, liki prászkajúöcsi oroszlán TA 1848
- práščanje** -a s *prasketanje, pokanje*: Ali gda bi zacsüla ózdalecs práscsanye KAJ 1870, 94
- práščati** -am nedov. **1.** *pokati*: on trószí jablan, Tak da nyemi praszczsi dlan KAJ 1870, 103 **2.** *jokati, tožiti*: Ti malo mocsnejši szo pa roké .. milo joukali, i práscsali eden za ocsa KOJ 1914, 130 **práščajöci** -a -e *prasketajoč, pokajoč*: vandrar, i hitro je vu hi'zo vdó, med práscsajöcse tramé KAJ 1870, 130
- prašiček** -čka m *prašiček*: Razkopali ga divji prascšicske TA 1848, 66
- prášnati** -a -o prid. *prašen*: sztolec, steroga

vertinya, ali csí pobriszati more, csí je gli nej prásnati KOJ 1845, 27

pràti perém nedov. **1. prati:** Mosok, perém, prati AIN 1876, 18; Vu kühnyi pečéjo, kühajo, peréjo BJ 1886, 7; ribicske [zo pa vò odisli 'znyih vlaké prát KŠ 1771, 179; ino [zo nyihov gvánt práli SM 1747, 31 **2. umivati:** i jasz vu nedúznoszi perém roké moje TA 1848, 58; Peri me [ztve [zmrti znójom Vmój [zkrádnjoj poszteli KŠ 1754, 256; Peri me [ztve [zmrti znójom Vmój [zkrádnjoj poszteli BKM 1789, 216; za ágnezca 29. krát, ki ná[[zvojojov krvjovuy peré KŠ 1771, 762; tvojo poniznoszt, z-štere [zi nogé práo tvojim Vucsenikom KM 1783, 58; gda je Kri[ztus vucsenikom nogé práo KŠ 1771, 446; Vu dobri delaj [zvedou[ztvo majoucsa, csí je [zvétim nogé prála KŠ 1771, 640 **3. močiti:** perém vszo nòcs posztelo mojo, z szkuzami mocsam lego mojo TA 1848, 5 **pràti se** perém se *umivati se:* I perém [ze [zkrvjom Vò zKri[ztusa tekoc[om BKM 1789, 386

práv prisl. **1. prav, izraža, da je dejanje ali stanje v skladu z določenim pravilom:** káгда tou more biti, mi[zeu cslovec[la nemore prav razmeti TF 1715, 40; dabi mogli prav naje greihe odúriti SM 1747, 55; Dáj, naj [ze te vcsimo v[zi prav [zpoznati KŠ 1754, 267; [zebi lü[ztvo, [zprávlati, štero bi ga prav csesztilo KŠ 1754, 11a; naj [ze prav ktebi povrnémo KŠ 1771, 835; naj [ze morem ponízo, i prav z-'salol[znim [zrczom [zpovedati KMK 1780, 105; ki [ze naj 'nyim vu v[zem dobrom prav vjedina SIZ 1807, 7; pouleg sterih sze navcsimo po vogrskom prav steti KOJ 1833, 1; Ono vasz vcsi prav szpoznávati Bôga KAJ 1848; obráz nyegov, gléda na tó, ka je prav TA 1848, 9; i bode národe prav ravnao TA 1848, 7; Bogme prav más, Bandi pajdás KAJ 1870, 10; recsi tak trbè na szillabe razlòcsiti, kak sze ete z-vüsztpiranyem prav zgovárjajo AIN 1876, 8 **2. izraža visoko stopnjo:** Vcsini me Vu v[zem prav gotovoga BRM 1823, 7; prav dobro pogledni KOJ 1845, 100; Tecsz je szvoje vojszke prav krepko na nouge posztavo KOJ 1848, 8 **3. izraža omejitev:** Ovo edna prav od méne Ne odide nevola, 'Ze na me[ztó drúga pride BKM 1789, 316 **pravéj pravilneje, bolje:** Tambom pravé szpoznávao Bo'zansztva szkrovnoszi KAJ 1848, 193

právdá -e ž **1. zakon, predpis:** uu etih rec[ih [ztov v[za právdá ino v[zi Profétye TF 1715, 18; Dabi právdá tvoia moi troust nebila SM 1747, 31; Právdá je nam voj bila k-Kri[ztusi KŠ 1754, 70; Tò je právdá od Bôga dána KAJ 1870, 55; Po táksem vszáka právdá po poszlavci od národa

szprávléna AI 1875, kaz. br. 2; Zakai zprávdé nyé dela TF 1715, 19; kai ja[[z neimam moje praviceze, stera je zprávdé SM 1747, 21; po pre[ztopleneyej pa te právdé Bogá [zramotis KŠ 1754, 157; Ki [zo Izraelitánczi, kih je [zinovesina i dika i zákonye i právdé dánye KŠ 1771, 467; Moja rana je nevola, Stero mi dén noucs [zprávla Právdé moucs BKM 1789, 14; Grejhe tvoje pouleg Sz. Materé Czérkvi právdé vadluj KM 1790, 111; šteri pouleg nyegove [zvéte právdé 'sivéjo SIZ 1807, 8; i ka sze právdé zapòvidi gvüsnò doprneszéjo AI 1875, kaz. br. 2; šteri gucsi prouti [zvojemí brati prouti právdi gucsi KŠ 1754, 56; 'Zena je zvezana kprávdí tecsz[[z, dokecs nyé mou'z zivé KŠ 1771, 504; vendar moro merkati, da tou csinécsi prouti právdi pizszanya, naj nesztanovitnoga rázuma nezrokújejo KOJ 1833, 58; Po právoj vòri po Je[šuf[í Kri[štu[š[í, kiezanáz právdò pravicsno napuno TF 1715, 20; po[[z [zao je Boug Sziná [zvojeja v[šinyenoga pod právdò KŠ 1754, 115; Dònok, csí krále[[zko právdò doprná[ate pouleg pi[[zma KŠ 1771, 748; Zakaj je vrgao Boug ná[[z mislejnya, i po'selejnya pod právdò KMK 1780, 46; Bo'zo právdò [zam ja[[z napuno BKM 1789, 18; Ti szí takso naprèpolo'zenoszt, stero králszka vola nescse za právdò posztaviti AI 1875, kaz. br. 2; Nego vu právdi Go[[zpodnovoi [ze ve[[zeli SM 1747, 92; Ti [ze vprávdí vális KŠ 1754, 157; Liki je pi[[zano vu právdi Go[[zpodnovoj KŠ 1771, 169; Nego vu Právdí Jehove má radoszt szvojo TA 1848, 3; za volo za[[z lüšenyá kri[štu[š[í Je[šuf[í, pravicsni po[[ztánemo pred právdov Bosjov TF 1715, 24; dabi on one, kteri [zo pod Právdov bili SM 1747, 10; šteri [zo pod právdov bili KŠ 1754, 115; Ár [zte nej pod právdov KŠ 1771, 460; ár [ze ono z-Bo'sov právdov protiví SIZ 1807, 9; Právdé sze po szpráviscsi dogotovijo AI 1875, kaz. br. 2; Orszácsko ládanye od krála potrdjeni právd sze more pelati AI 1875, kaz. br. 2; v[[zako lü[ztvo je melo polzebne právdé, i návade KM 1790, 90; Csi miniszterium kaj za právdé 'zelé posztaviti, eto kak podsztavo more polo'ziti AI 1875, kaz. br. 2 **2. pravica:** Ne bode tam nigdár právdé SŠ 1796, 151; Ja[[z hoc[em mojo právdò vu nyih pamet polo[[ziti SM 1747, 18 **3. spor, prepír:** Per; szvája, právdá KOJ 1833, 168; Bougsa je krátka szpráva, kak duga právdá KOJ 1845, 12; Ti szí mojo právdò vò szpelao TA 1848, 7; 'Ze tak je do[[zta zmenkanya med vami, kaj právdé máte med [zebom KŠ 1771, 500

právdati se -am se nedov. *pravdati se, prepirati*

se: Pojte 'ze i právdajmoľze KŠ 1754, 210; Gda ľze bode právdao, naj ľze obláda KŠ 1754, 147

pravdedávec -vca m *zakonodajalec*: Eden je právdedávecz, ki je zmo'zen KŠ 1771, 752; Juda je moj právdedávecz TA 1848, 91; Nas Goľzpoud, Právde Dávecz KMK 1780, 12

pravdeládnost -i ž *parlamentarizem, demokracija*: Tô je právdeládnoszt AI 1875, kaz. br. 2; V táksih orszáčaj gde meszto právdeládnosztí ednoga csloveka vola sze more dopuniti, tam je szamoládnoszt AI 1875, kaz. br. 2; Po právdeládnosztí kralzszi jus neobtrditi AI 1875, kaz. br. 2

právdeni -a -o prid. **I. praven, zakonski**: Nika drügo në je szvéto hi'ztvo, I pravdeni sztan 'zitka obcsinsztva KAJ 1848, 317; 3. vnougim plemenitásom brezi právdenoga zroka je imánya szpojémao KOJ 1848, 45; Csi vu právdenoi priľzegi Bogá na ľzvedouľztvo zovémo KMK 1780, 40; Csi ľzo ľze .. obcsine vu pravdeni dugoványaj nej ľtele vjedinati KM 1790, 90 **2. sodni**: I zapovedao ga je vu Herodeľovoi právdenoi hi'zi varvati KŠ 1771, 416

právdenica -e ž *sodišče*: Teda ľzo vítězje poglavára vzéli Jezuľa vu právdeniczo KŠ 1771, 94

právdenik -a m *pismouk*: I eden 'znyih právdenik opita ga KŠ 1771, 74; Farizeuske pa i právdeniczke ľzo tanás Bo'zi zavrgli KŠ 1771, 189; Odgovorecsi pa niki zmed právdenikmi ercsé nyemi KŠ 1771, 209

pravdenjé -á s *pravdanje, tozarjenje*: Od právdenyá pred nevernimi vládnikmi KŠ 1771, 499

právdeno prisl. *prav, pravilno*: Známo pa, ka je právda dobra, csi ľto 'znyouv právdeno 'zivé KŠ 1771, 634; Csi bodes ľze pravdeno boro, vzemes nepovéjhnyeno dike korouno KM 1783, 218

pravde-pòdstava -e ž *zakonski predlog*: je proszilo, naj sze eta právdepodsztava zavr'ze AIP 1876, br. 2, 3; Csi pa velikási edno právdepodsztavo ponácsisajo AI 1875, kaz. br. 2; ete dnih szo nistere právde-podsztave pred poszlavce hi'zo polo'zene AI 1875, br. 2, 2

pravdevučiteo -ela m *pismouk*: Gori ľztanovľi pa niki Gamálieľ právddevucsíteo KŠ 1771, 356

právdívati se -ijem se nedov. *pravdati se, tožiti se*: Szmej ľze ľto zváľz, ľteri kákse delo má prouti drügomi, právdívati pred nepravicsnimi ľzodczi KŠ 1771, 499; Nego brat ľze zbratom právdíje KŠ 1771, 500 **pravdüvajúči se** -a se -e se *pravdajoč se, prepirajoč se*:

Miháo Archangyeo pa, gda bi ľze zvrágom právdüvajúousi pregovárjao KŠ 1771, 758

pravdoládanje -a s *zakonito vladanje, samostojna vlada*: Becski bank je nemskoj vladarsztvi vu 1866-tom leti, prvle, kak je nase právdoládanye nezáj posztávleno, 80 millionov rainskih poszodo AIP 1876, br. 11, 1

pravdosklénja -e ž *zakonodaja*: Orszacsco szpráviscse Deák Ferencza zaszlü'zenoszt 'zelevsi obvarvati, etoga velikoga sziná szpòmenek je vu právdoszklenyi AIP 1876, br. 3, 2

pravdospunénje -a s *izpolnitev zakona*: Jezusa právdo-szpunenye KAJ 1848, 73

pravdoznánec -nca m *pismouk*: Zenáľa právdoznánca kmeni posl KŠ 1771, 661

právi -a -o prid. **I. pravi, resničen**: Vörjem kaje Jeľus Kriľtus právi cslovik TF 1715, 22; Právi bog, i pravi Cslovik SM 1747, 11; Ár je vľzáki právi krľztsenik du'zen proľziti KŠ 1754, 177; da bi poľzvedocso, ka je Kriľztus právi Meľľías KŠ 1771, 160; preodicseno Szvéto Trojsztvo eden právi Boug KM 1783, 1; Düh ľzvėti, Ki je eden Boug právi BKM 1789, 13; on je naľs právi priáteo KM 1790, 48; Ono nam je kincs nas právi KAJ 1848, 3; ino vľzega ľzvétoga piľzma práva ľumma TF 1715, 10; kai je pravo Kristussevo Teilo, ino práva kerv SM 1747, 30; ľľztina je, ár práva vóra nemrebiti KŠ 1754, 82; Ka práva ľzvéta Mati Czérkev obláľzt má KMK 1780, 81; Práva je ľzvéta rejcs Bo'za BKM 1789, 2; niti ta Szlovenscsina je nej bila práva BRM 1823, II; Práva Krisztusova Cérkev je pa rimsko-katolicsánszka KOJ 1845, 75; Kriľtuľľa právo Tejlo nám greiľnikom kjeiľztvini TF 1715, 43; kai je vu ľzvetóm Sacramentomi právo Kristussevo Teilo SM 1747, 30; Právo i 'zivo Bogá ľzpoznanye KŠ 1754, 15; obrizávanye ľzrczá je právo obrizávanye KŠ 1771, 452; Právo cľiszto szrcze, Ono ľze prav pripravla BKM 1789, 13; Kakoli je pa právo v-oni prvi peľzmaj BRM 1823, II; Právo Krľzcsanľztvo BRM 1823, VI; Právo krsztsansztvo KAJ 1848, VI; teda zaiľztino od právoga Bosjega návuka zabloudi TF 1715, 3; te ľzvėti Sacramentom právoga Teila kľzebi vzemem SM 1747, 49; Szkáksega krüha? Szprávoga zmele i zvodé KŠ 1754, 202; nego, csi ľzprávoga ľzrczá vľze zhája KŠ 1771, 438; nego li tiľzto, ľtero ľzprávoga ľzrczá zhája BKM 1789, 7b; Ki zcsiľzta i zpráva ľzrcza BKM 1789, 123; niti sze soularje rejszan navcsiti nemorejo brezi právoga voja, i réda KOJ 1833, IIII; blagoszlóvnomi czvétki právoga krsztsansztva na vugoden odraszek

KAJ 1848, X; i szpéavajte vszi, ki szte právoga szczrá TA 1848, 25; Íterim Íze Decza Íjivi ino vpráve võre poznányi kreipi TF 1715, 6; Dabi mi Ízkvárjenye z-práve pokoure Ízpoznali SM 1747, 20; Ízprávlas Ízam Ízebi Ízrd te práve Ízoudbe Bo'ze KŠ 1754, 75; jálnolzt oni, ki Ízo od práve csilzte krÍztsánÍzke võre kraj zavdarili KŠ 1771, A2b; ki Ízi tvojim Ízlugom vu vadlűványi práve Võre dopűlztó KM 1783, 11; Ti Ízi Dűh práve krotkolzti BKM 1789, 129; on naj vuvÍzem dobra példa práve pobo'snoÍzti bode hi'si SIZ 1807, 9; Hvála boidi jednómi, právómi troiÍzrtvi SM 1747, 86; lidjé, Íteri Íze kprávoimi vadlűványi dr'zijo KŠ 1754, 130; vodi Íz-tvoim dűhom lűÍzrtvo napot právi SM 1747, 90; Szamo ednoga právoga Bogá KŠ 1754, 149; Ár Ízo vÍzi za právoga proroka meli Ivana KŠ 1771, 139; Ki odkűpi te czéli Ízvět, I dá nyemi právi polzvět BRM 1823, 3; malolejtnoszt sze nyim je zdejla za pravi csasz nyou nazáj pograbití KOJ 1848, 8; zato vucsi te greisnike na pravo pout SM 1747, 93; 'sitek goriladűvati, je vrejdnoszt za ednoga právoga Szlovena KOJ 1833, VII; Povéksaj vu meni právo võro KM 1783, 6; Boug dáj mednyiva právo-csilzto lűbeznoÍzti SIZ 1807, 6; ako Tebé na právo krÍstűllevo poznánye pripela TF 1715, 9; MiloÍeso na právo võrvanye SM 1747, 2; kakti je med 'Zidoszkim národóm Ízvoje právo vadlűvanye meo KŠ 1754, 11a; I grűnta právo krsztsansztvo KAJ 1848, 9; Za stere bodo te vÍzi Ízvczci molili vu pravóm vreimeni SM 1747, 95; i Íztoji vprávoím 'zivóm Bogá Ízpoznanyi KŠ 1754, 142; Võrmo Vu Bo'zjem právoím Ízini BKM 1789, 6; da skolniczke dű'snoszti naj nezaműdi v-právoím vrejmeni szpuniti KOJ 1845, 4; Po právoj võri po JeÍűlfi krÍstűlfi TF 1715, 20; Csloveka, Íteri je po Bogi Íztvorgén, vu pravói praviczí SM 1747, 5; VÍzi verni, Íteri zetoga Ízvejta vu právoj võri võ preminéjo KŠ 1754, 143; naj vprávoj bojaznoÍzti 'zivémo KŠ 1771, 837; Da nálz vu právoj võri, Zdr'zi vszigidár vu méri BKM 1789, 14; Ravnaj nálz po právoj pòti BRM 1823, 2; mou's ino 'sena, Ízta du'sna vu právoím jedinÍzrtvi 'siveti SIZ 1807, 10; PrÍzrtoupmo knyemi Ízprávim Ízrczóm KŠ 1754, 136; I Íz-právim bláj'senÍzrtvom teda te dartuje sŠ 1796, 11; nego escse Ízprávov pokourov KŠ 1754, 216; nas právi Otsa i mi Ízmo nyegóvi právi Ízinovje KŠ 1754, 153; KákÍfi Ízo zvűna právi ApoÍtolje KŠ 1771, 534; Právi verni krsztsanye BKM 1789, 12; Prednje nogé so práve lopate za kopanje AI 1878, 10; Od GóÍzpon Jezus KrÍzrtusa vÍzjem právim dűsevnim paÍzrtérom

dána moucs KŠ 1754, 193; Ízem Jánosa Ivana zváo, Íztáre práve Szlovena naÍzledűvajoucí KŠ 1754, 9 **2. desni:** tó je te szkrágnyi levi i te szkrágnyi právi sztrán AI 1875, kaz. br. 2; takrávno Íz-práve Íztráni je Íztála liki zidina KM 1796, 36; Nasa tábla stiri kűklé má, dvá kre práve i dvá kre lève róke KAJ 1870, 9; Szkrágnyemi právómi sztráni sze szlisijo 25 AI 1875, kaz. br. 3; právo rokou na cselo polo'sivÍfi právi KMK 1780, 9; Jožek je potom svojo právo rokó Ferkeci dao BJ 1886, 6; i odÍzkeao nyemi je to právo vűhou KŠ 1771, 248 **3.** v zvezi **pravo pisanje črkopis:** Ka je právo Piszanye KOJ 1833, 10 **pravéjši -a -e boljši, pravilnejši:** RadoÍzti mi je tem Ízlatkejsa, Kem bole je pobo'znejsa, Pravejsa, zahválnejsa BRM 1823, 203 **právi -a -o sam. pravični:** Ár on lűbi te práve, Odűrjáva gizdáve BKM 1789, 16

pravica -e ž I. pravica: Naj sze tákse právde szkoncsajo, pòleg stere sze pravica lehko i na hitroma nájde AI 1875, kaz. br. 1; kaibi mi naÍlega blisnyega hífe ne poÍeleli, ani pod ÍzpouÍzobóm praviczze TF 1715, 17; vogrszki Ország má praviczzo od nász terjati KOJ 1833, X; Budo, ki sze je teccasz vu nyegove prejdnye praviczze zaletó KOJ 1848, 4 **2. pravičnost:** dabi ni vu nyem praviczza bili SM 1747, 12; i vò Íze ÍelÍzti krivicza i prneÍzé Íze vecsna praviczza KŠ 1754, 120; kapa, liki bi zprávdé bila praviczza KŠ 1771, 563; Bojdi nám nasa praviczza BKM 1789, 2; Steroga je polztao Boug Ízmlenolzti po võri nyegóvoj krvi na pokázanye praviczze Ízvoje KŠ 1754, 136; Dicso bom Goszpodna za volo nyegove praviczze TA 1848, 6; da grejhe oÍztavÍvÍ praviczzi 'zivmo KŠ 1771, 705; Dabi vu etóm vreimeni, praviczzo Ízvojo pokazal SM 1747, 17; Obprvim, gda je Riktár grátao János, i réd, i praviczzo je zácsao dr'sati vu vélzi KM 1790, 68; Oh Bòg, vcsi me tak vÍzákómi Na praviczzo 'ziveti, Kak ednómi BRM 1823, 385; koteri vu ÍzveÍzrtvi ino vu praviczzi pred Bougom Ívivé TF 1715, 33; novoga Csloveka, Íteri je po Bogi Íztvorgén, vu pravói praviczzi SM 1747, 5; Vpraviczzi, méri i radoÍzti Dűhá Ízvětoga KŠ 1754, 142; Ár je Ízád Dűhá vu vÍzój dobrouti i praviczzi i ízrtimi KŠ 1771, 584; Kralűjes zmo'zno vpraviczzi BKM 1789, 137; Naj vecs grėhi neÍzű'zimo, Nego v-praviczzi hodimo BRM 1823, 3; I on de szódo po praviczzi TA 1848, 7; Ár je bougse malo Ízpraviczzov, liki vnogo noteridejnye znepráviczov KŠ 1754, 53 **3. opravičenje:** KrÍzrtus gori je Íztano za praviczzo naÍfo KŠ 1754, 110; KrÍzrtus je dneÍz Íztano, Nám na praviczzo BKM 1789, 104 **4.**

pravni zakon: Bilá Źta pa pravicsna obá pred Bougom hodécsa vu vŹzej zapovidáj i praviczaj GoŹzpodnovi nepokárana KŠ 1771, 161; Jezik je Domovine náj dragsi Kincs, ár sze po nyem eden národ od toga drügoga potrdjáva vu szvoji lasztivni praviczaj KOJ 1833, VIII; z-vogrszkimi praviczami sze bránis KOJ 1833, XIII 5. *resnica:* ár je Boug vekivecsna pravicza KMK 1780, 5; Boj nam pôt, 'zitek, pravicza BRM 1823, 2; Źzmo vidili nyé Diko, Źziná od Otza, puno milofcse, ino pravicze SM 1747, 11; la'zecz je, i pravicze nega vnyem KŠ 1771, 727; Od KrŹztsánŹzke Pravicze KMK 1780, 88; Oh Boug lübiteo pravicze KM 1783, 11; dabi 'ze rad glédo lice, Bom li csako Źzpravicze BKM 1789, 234; On boj Vszêm voj Z-düsne kmicze, na pravicze visni poszvêt KAJ 1848, 10; dabi mi grehom odmerli, i praviczí Źiveli SM 1747, 13; naj nafe grejhe Źzpoznamo i po vu KríŹztuŹi vöri na vekivecsno praviczó pridemo KŠ 1771, 830; Naj bi Źzvojega vcsenyá praviczó ocsiveŹzno tomi Źzvejti pokázao KMK 1780, 17; Raszpresztri praviczó tvojo nad onimi, ki szo právoga szrcza TA 1848, 29; povejm vam praviczó, nebom vam gücsao nikakŹe féle frliczo SIZ 1807, 3

pravičen -čna -o prid. *pravičen:* a ni eden cslovik pravicsen ne poŹztáne TF 1715, 19; Dober, i pravicsen je GoŹzpod SM 1747, 93; VŹzáki veren i pravicsen cslovik KŠ 1754, 138; Oh Jezus, ti pravicsni ágnezc KŠ 1754, 235; Ocsa pravicsni KŠ 1771, 324; Ár csi je Abrahám zdejl pravicsen vcsinyeni KŠ 1771, 454; Ka je Boug pravicsen Szodecz KMK 1780, 5; Ja szem szám Boug pravicsni BKM 1789, 14; OŹzoudi Boug pravicsen BKM 1789, 19; Ár je GoŹzpod pravicsen TA 1848, 9; Źzeje zamé na kriŹnom drejvi preleijalo nego pravicsna nyegova kerv TF 1715, 40; i zapovid je Źzvéta i pravicsna KŠ 1771, 462; je pravicsno kriŹtuŹŹevo Telou terpelo TF 1715, 40; Pravicsno 'zivlejnye Źz-Źzvojim iménom KŠ 1754, 21; ka je dobro i pravicsno dugoványe SIZ 1807, 10; Nei náz je KríŹtus zvelicŹau za naŹŹega pravicsnoga dela volo TF 1715, 32; i Źzpravicsnoga vö Źzlü'zenyá Źzvéti Sakramentomov KŠ 1754, 131; idem ktomi pravicsnomi vrácsi KŠ 1754, 234; on Źzám pravicsnoga včŹini onoga, kteri je SM 1747, 17; mámo zagovoritela pravicsnoga KŠ 1754, 104; i publikánuske Źzo pravicsnoga pravili Bogá KŠ 1771, 189; racsuna, Źteri Źze od pravicsnoga racsuna loutŹi KM 1796, 135; Tak glászijo vradosztí, – Vu vsem pravicsnoga – Mojega GoŹzpodna BKM 1789, 7b; Ne Źzoudite pouleg

videjnja, nego pravicsno Źzoudbo Źzoudite KŠ 1771, 289; i jeŹzmo vtom pravicsnom vŹzini nyegovom KŠ 1754, 99; pred pravicsnim Źzodeczom bomo Źztáti mogli KŠ 1754, 118; i vi vŹze te Źzvoje z-pravicsnim trüdom hráni SIZ 1807, 10; pravicsni poŹztánemo pred právdov BoŹjov TF 1715, 24; Zdai Źe Źzmo mi pravicsni po vöri SM 1747, 17; Bilá Źta pravicsna obá KŠ 1771, 161; delavczí te právde Źzo pravicsni pred Bogom KŠ 1771, 436; Ar Źzo iŹztinŹzke i pravicsne Źzoudbe nyegove KŠ 1771, 800; Naj Bogá pravicsne vucsítele proŹzijo KŠ 1754, 218; Obdersi nám pravicsne pasztire ABC 1725, A6b; i náŹz za pravicsne vö nazveŹzti KŠ 1754, 136; ka Źze je czilou i popolnoma za pravicsne pred Bogom dr'zimo KŠ 1771, 442 **pravičnejši** -a -e *pravičnejši:* i te pravicsen naj bode eŹcse pravicsnejŹi KŠ 1771, 808; nai Źze Vöra vaŹsa pravicsnejŹsa, i drága naide SM 1747, 29 **nájpravičnejši** -a -e *nájpravičnejši:* ki Źzi náj pravicsnejŹi vu tvojem obecsanyi KM 1790, 107 **pravični** -a -o sam. *pravični:* Te pravicsni bode Źzvoje vöre sivo SM 1747, 19; Teda bodo Źze ti pravicsni Źzvejtili KŠ 1754, 140; ár te pravicsen bode zvöre 'zivo KŠ 1771, 562; Źtera je prelijána na zemlo od krvi Ábelove toga pravicsnoga KŠ 1771, 78; ni greisniczi vu Źzpravicsni ti pravicsni SM 1747, 92; Ti pravicsni cseŹt KŠ 1771, 474; Źtera Źzo poŹtana, Źtera Źzo pravicsna, tá premislávajte KŠ 1771, 599; Ár ocsi GoŹzpodnove Źzo nad pravicsnimi KŠ 1771, 709; nikaj nejmas ti zonim pravicsnim KŠ 1771, 94

pravično prisl. *pravično:* AkoŹze Bosja Źzvéta reics cŹiŹto ino pravicsno gláŹzi TF 1715, 27; ali lon, nyim pravicsno naj vö dájo KŠ 1754, 221; Kakda Źze Bo'za rejcs cŹiŹto i pravicsno gláŹzi KŠ 1754, 157; Ár je pravicsno pri Bougi nazáj plácsati onim znevólami KŠ 1771, 626; Teda plácsa pravicsno, VŹzákomí kak je 'zivo BKM 1789, 7; Pred obcsinov Źzta pravicsno, i drefŹélno pripovidávála KM 1790, 62

pravičnost -i Ź *pravičnost:* rávno tak je tüdi po ednoga Praviczí, pravicsnoŹzti Źitka na vŹzeh lüdi prisla SM 1747, 8; Ár je kment pravicsnoŹzti ti Źzvéczov KŠ 1771, 801; PravicsnoŹzti BRM 1823, VI; Pravicsnoszt KAJ 1848, VII; PravicsnoŹzti návuk naprej dáva KŠ 1771, 558; Ti szödis vsze pôleg pravicsnosztí KAJ 1848, 10; vörvao je pa Abrahám Bougi i zracúnano nyemi je bilou za pravicsnoŹzti KŠ 1771, 749; Poszlühni, Goszpodne pravicsnoszt TA 1848; Bög nas, ki vsza ravnas v-pravicsnosztí KAJ 1848,

10; Szamo zhránov i zrázlocsnim prányem i|ztelovnimi pravicsno|zmti KŠ 1771, 685

pravilo -a s *pravilo, vodilo*: Záto je nájbolše eto pravilo BJ 1886, 3

právipis -a m *črkopis*: Jaz tüdi to miszlim, ka de bogse vsze szlovenov nücani pravipisz, ár vsze de ji vecs le'zê cstelo AIP 1876, br. 10, 8

práviti právim nedov. *I. praviti, govoriti*: Ár, ká |ze |zkrivoma godijo od nyih, grdou je e|cse praviti KŠ 1771, 584; Margêca, záco praviti, pa sze AI 1875, kaz. br. 7; po vöri právim, praviclen poštáne cslovik TF 1715, 19; Zai|ztino právim tebi KŠ 1754, 143; I|ztino právim vu Kri|ztu|ji KŠ 1771, 467; Právis kai|zo Bosje |zvéte zapóveidi napí|zane TF 1715, 12; Zakaj právis nám, i nej, meni KŠ 1754, 167; Szvéti Pavel na pervom táli tak právi TF 1715, 3; Od etih zapóvidi právi Goszpod ABC 1725, A4b; Od etih zapouvedí právi Goszpod SM 1747, 46; Lejhko záto, ka tvoj nepriáteo právi, ka KŠ 1754, 10a; gde a) právi, ka je a. Áron|zko puno zmenkanya KŠ 1771, 670; právo rokou na cselo polo'siv|ji právi KMK 1780, 9; Drügi csednej|ji pojbar právi nyemi KM 1790, 18; Tou tak právi Kri|ztus pri Mátaji sŠ 1796, 8; Zaka právi te neveren preklétsztvo na Bôga TA 1848, 8; No, no právi Jo'zef szmejom AI 1875, kaz. br. 7; Ka tebi vučitel právi ali káže BJ 1886, 5; Tak včjimo ino právimo mi TF 1715, 19; |z. pi|zmo, štero mi právimo, ka je od zacsétká cs|zto obdr'záno KŠ 1771, A2b; i dônok právis KŠ 1754, 20; Kakda právite düsi mojoj, naj leti na goré TA 1848, 9; te dobi kai one obeic|ejo ino právio TF 1715, 44; Jaj onim, šteri to hüdo dobro právijo KŠ 1754, 56; I po Proroki to pravio, Kaj Szina scsé vö pošlati BRM 1823, 3; Vnogi právijo: Sto nam szká'ze gda dobro TA 1848, 4; Hercegovinanci, kak ete dni glászi právijo AI 1875, kaz. br. 3; Nepravi nikaj vučiteli BJ 1886, 5; I csi bode vama |to kaj pravo, povejta KŠ 1771, 67; Vnogo ji bode pravilo vonom dnévi KŠ 1771, 23; Ár ovo v|zi národi Blaj'zeno do me pravili BKM 1789, 16; Glédali |zo záto eden na drügoga vucseniczke, dvoječsi, od koga bi pravo KŠ 1771, 312; Ár i po'zelejnya ne bi znao, ka je grejh, da bi právda ne právila: ne po'zeli KŠ 1771, 462; I ne |timajte e|cse kaj bi pravili vu |zebi KŠ 1771, 9; i kricsao je govorečsi: té je bio, koga |zam pravo KŠ 1771, 265; tou |zi i|ztino právila KŠ 1771, 275; Pravo je záto Jezus KŠ 1771, 293; pravo je Lajos KM 1790, 20; Ádami je pa pravo KM 1796, 7; Boug je pravo SIZ 1807, 7; ono, stero je Boug mládomi lüsztví pravo KOJ 1833, VII; Vnogokrát nyemi je oča pravo,

ka BJ 1886, 8; právila je: jajz ne vejm, ka bajajo lidjé KM 1790, 46; Mati etak je právila dejteti KAJ 1870; Jo'zef – právla 'zena AI 1875, kaz. br. 7 **2. imenovati, imeti koga za kaj**: Jezus nyemi je pa erkao: ka me právis dobroga KŠ 1771, 133; Pilátus pa veli: koga právite krála 'Zidov|zkoga KŠ 1771, 152; je pitao vucsenike |zvoje koga me právijo lidjé biti KŠ 1771, 127; i publikánuske |zo pravicsnoga pravili Bogá KŠ 1771, 189; vrági dávamo i nyega |ztvoritela etc. právimo KŠ 1754, 17 **práviti se** právim se *I. imenovati se*: eden zti dvanáj|zet, ki |ze právi Judas Iskariotes KŠ 1771, 88 **2. praviti se, govoriti se**: ka |ze vu nyegovoj naturi od nyega právi KŠ 1754, 16; onim pa, ki |zo zvüna, vu prilikaj |ze nyim v|za právijo KŠ 1771, 112 **právleni** -a -o *govorjen, povedan*: Lü|ztvo je pa zednákov pámetjov pošzlü|jalo ona, štera |zo od Filippa právljena KŠ 1771, 364; ka |zo v|za ona, štera |zo vu Proroczki Knigaj, ali od Kri|ztu|j|a právljena KM 1796, 84

právo prisl. *prav, pravilno*: ne bos|ze mogel pravo |zpovedati SM 1747, 82; dáj mi tvojo milo|cso Goszpodne, naj morem právo po'salüvati moje grejhe KMS 1780, A6b; Dáj naj |ztebom právo lübitim Jezu|j|a KM 1783, 239

právošt -i ž *pravilnost*: i továrisi szpoznana nyé právoszt KOJ 1845, 132

prázen -zna -o prid. *I. prazen, v katerem ni ničesar*: i Zemla je bila pü|ztna, prázna SM 1747, 3; i nyidva mo'snya je prázna olz|tánola KM 1790, 26; Geto |zo temniczo prázno najslí KM 1796, 120; ino szvojo prázno zemlo z-Ruszmi oblüdovítiti KOJ 1848, 10; pren. od greiha prázen biti nemore TF 1715, 43; od greiha prázen biti nemore SM 1747, 42; i odpo|ztlali |zo ga práznoga KŠ 1771, 139; Ár eta vu vami bodoucsa i obiljávajoucsa ne poštvájivo v|z prázne KŠ 1771, 717; Ne pü|zti ná|z brezi dára, Prázne od licza tvojega BKM 1789, 125 **2. ki ne izhaja iz stvarnih dejstev**: Ni|cse v|z naj ne zapela |zpráznimi ricsmi KŠ 1771, 583 **3. ki ne predstavlja prave, resnične vrednosti**: Ne bojdmo po'zelävci prázne dike KŠ 1754, 61; da |ze nevolno lüsztvo li |zpráznov nyega vörov hváli KŠ 1754, 4b **4. prost, ki je brez obveznosti**: Rad je steo v-práznih vöraj dobre knige KOJ 1845, 5

práznicza -e ž *prešuštnica*: Záto za 'zivoucsaga mo'zá práznicza |ze bode zvála KŠ 1771, 461; Záto Kri|ztu|jove kotrige vcsinim práznicze kotrige KŠ 1771, 500

práznik -a m *prešuštnik*: Naj |to ne bode práznik, ali ne|znáj'zni, liki E'zau KŠ 1771, 695;

kaj vřzákí práznik, ali necsiřzti nema örocšine vkráleřzťvi Křiřzťuřovom Kř 1771, 583; Kára, k řzo práznika nej vö vřgli Kř 1771, 489; kaj publikánuske i prázniczke bodo pred vami řli vu králeřzťvo Bo'ze Kř 1771, 70; Jaj prázniki KM 1783, 286; tvoj řzin, ki je tvoje 'živlejnye řzprázniiki pojo KM 1783, 224; i z-prázniiki más obcsinsťzťvo TA 1848, 40

prázniiti -im nedov. *prazniiti*: Űritni; űresitni, prázniti KOJ 1833, 179

prazníví -a -o prid. *preřušťen*: Ár, kikoli řze řzramesľűje mené i recsi moji vu etom národi praznivom Kř 1771, 128

práznost -i ř *preřušťvo*: řz-řzrczá řzhájajo .. práznofřzť Kř 1754, 72; Práznofřzť pa i vřzáká necsiřzťoucša řze naj ni ne imenuje med vami Kř 1771, 583; Práznofřzťi lotrie ti křoto varuifřze SM 1747, 88; zdr'záváteřze od práznofřzťi Kř 1754, 70; i nej řzo řze povrnoli od necsiřzťoucse i práznofřzťi Kř 1771, 552; Ár je eta vola Bo'za, naj řze zdr'závate od práznofřzťi Kř 1771, 619; Vu práznofřzťi zapopádřena 'zena řze pred Křiřzťuřa pripela Kř 1771, 291; tvo radořzť ti más V-velikoj práznofřzťi řř 1796, 9; Ár od znoutra z-řzrczá cslovecsega řzhájajo práznofřzťi řř 1796, 124

praznűvátí -űjem tudi praznivátí -űjem nedov. *preřušťvovati*: řzkim je nej řzlobodno praznivati Kř 1754, 43; řterikoli odpifřzťi 'zeno řzvojo, vcsini jo praznűvati Kř 1771, 16; i řzám dőnok praznűřes Kř 1771, 436; kikoli vzeme řzi drűgo, praznűje prouti nyej Kř 1771, 133; Ne praznűh TF 1715, 15; Ne praznűh ABC 1725, A4a; Ne praznűh SM 1747, 45; Ne praznűřh Kř 1754, 42; Ne praznűřh Kř 1771, 748; ne praznűř Kř 1771, 478; Ne praznűřh KMK 1780, 35; Ne praznűřh KMS 1780, A5; Ne praznűřh KM 1790, 110; Niti ne praznűřmo Kř 1771, 509; řsězta prepovejda, naj ne práznűřemo KM 1783, 275; řtogodí řze zřlédne na 'zen'řzki řzpouľ, 'zeje práznűvao 'znyim Kř 1754, 43; 'ze je praznűvao 'znyom Kř 1771, 16 **praznűvajouči** -a -e *preřušťvujouč*: Te zmácsihov praznűvajoucsi řze řzpráv'řcsa vö vř'ze Kř 1771, 498; eta 'zena je zapopádřena ocšiveľzno praznűvajoucsa Kř 1771, 291

prážiti se prářim se nedov. z *ognjem odstranjevati řčetine*: řzvinya řabodnyena řze prá'zi, ali z-křopom popári KAJ 1870, 69 **pražěči** -a -e *řžoč*, *řekoč*: od vodé i vszáké pitvine řze nyemi gřozilo, i dőnok ga je nesťzanoma pra'žěcsi 'zřj mantrao KAJ 1870, 41 **práženi** -a -o *opečēn*, *řgan*: Pri vodáj sereřze řťic samřijo, I od tráka řzunca prá'řzene křicsijo KAJ 1870, 141

preáratí -am nedov. *preoravati*: ři hüdi ľűdře preářajo ľűdszko zemľo KAJ 1870, 119

prebádati -am nedov. *prebadati*, *teřiti*: řřejři moji moje řřřzi řzťrasno prebádajo KM 1783, 266

prebálivati se -űjem se nedov. *preizkušati se*: Opomina je, naj řze prebáľiejo Kř 1771, 552

prebějzati tudi prebězati -beřim dov. *prehiteti*, *prekařati*: řsi řzil moj verno prebe'řim KAJ 1848, 58; ře krivi práve prebe'ři BRM 1823, 251; řisztřo prebe'ři zřeberje KAJ 1870, 86; I, gda řzil řzvoj prebe'řijo KAJ 1848, 58; řzpořťenyom edendrűgoga prebe'řťe Kř 1771, 476; ře řzala řzťa pa obá kcsařzi, i te drűgi vucsenik je prebe'řzao hitřej řetra Kř 1771, 331 **prebězani** -a -o *pretekel*, *pretečen*: Prebězani je be'řáj V-delí odkűpleny KAJ 1848, 95

preberáš -a m *izbirčneř*: řřotki řzavci, v-křmi je nē preberas AIP 1876, řř. 3, 8

prebérati tudi prebirati -am nedov. *izbirati*: řválogatni, prebéřam -ati AIN 1876, 68; Od ři řzťári kraj ře mláde řzmrť vö ne prebéřa BKM 1789, 423; řláda řak prebéřa řa věnec řa dēn goszťűvanya AIP 1876, řř. 7, 3; řogáci ľehko preberajo [řestvino] i nářdo ka řze nyim řidi AIP 1876, řř. 3, 6; gda ři na pamet vzéo, řakda řzo řzi prebirali preřdnya meřřzťa Kř 1771, 218

prebirávec -vca m *izbiralec*: ka je řoug nej ořzob prebirávec Kř 1771, 373

prebítek -ťka m *bivanje*, *bivaliřče*: řoj řezus je moj 'zitek I mořga 'zitka řzveřť Vu řzmrťi pa prebítek BKM 1789, 283; Ar řzi ři řas 'sitek, ři řzi řas prebítek řř 1796, 5; 'řalořťten řoj 'sitek, řű'sen řoj prebítek řiz 1807, 59; řzřecsa, v-diki prebítek řode řoga plácsa BRM 1823, 7; řezus řzuncze mořga prebitka BKM 1789, 230; Ne obcsař ři řzám řzebi, Niti eti natom řzveřťi řzťálnoga prebitka řř 1796, 66; ři ři i nam porok odľocšeni řemřtelnoszťi prebitka KAJ 1848, 117; řoszpodne, ľűbim meszťo prebitka řvoje řsězťi TA 1848, 20; řűpanye dává ři řasemi 'zitki, V-gřobi prebitki BRM 1823, 64; řsi řeti řcsēte prebítek BKM 1789, 400; idem V prebítek řř 1796, 6; řás-vneběľzaj prebítek BRM 1823, 7; Od nyega řsákam věcsnoszťi prebítek KAJ 1848; ř-peszřmov řhálím veszėľi řoj prebítek KAJ 1870, 99; řnyou řařzľedujťe, řřak řťé řzťe prebitki BKM 1789, 396; řevuide on ni v-tom 'zitki, ři vu nebeszřkom prebitki KAJ 1848, 19

prebití -bűjem dov. *prebiti*: kamen .. i řak ga je řzřecšno ľűcsó, ka je řoliátí cselo prebio KM 1796, 56

prebítje -a s *I. bivanje*: vnyegovom řzřerci

Źvjeti Důh zdisse, vu nyem je vŹigdár Bosje prebitje SM 1747, 82; Vu nyem je vŹigdár to Bo'ze prebitje BKM 1789, 258 2. *prebitje*: Naj vidim rebra prebitje BRM 1823, 50

prebivališ -a m *bivališče*: Pripravi sŹrdcze moje Szam szebi na sztális, Naj bô miloscse tvoje Vrêden prebivališ KAJ 1848, 56

prebivališče -a s *bivališče, prebivališče*: Babilon .. i vcsinyen je prebivališcse vragouv KŠ 1771, 798; Da bomo tvoje miloscse Vugodno prebivaliscse KAJ 1848, 129; i pripraví Źi meszto prebivaliscsa KM 1783, 51; Prebivaliscsa mir iscsite KOJ 1833, VII; Z prebivaliscsa sztólczsa szvojega glêda TA 1848, 25; Sz. Důjh pa Źvoje pri nyem prebivaliscse KŠ 1754, 189; I angyele, ki Źzo oŹtavili Źvoje laŹztivno prebivališcse KŠ 1771, 758; Ah dáj dosztójno prebivaliscse Źtánovníki KM 1783, 154; i vu nyih Źpraví Źi Vugodno prebivališcse BKM 1789, 141; v-Jerúsalem, gde Źi je KráleŹzko prebivališcse odébrao KM 1796, 61; ár mi li ti Goszpodne szam dás bátrivno prebivaliscse TA 1848, 4; Vu hi'zi Ocsé mojega je dolzta prebivaliscs KŠ 1771, 313; Vu Źteroga hi'si je vnogo prebivaliscs KM 1783, 24; vzemejo váŹ vu vekivecsna prebivaliscsa KŠ 1771, 225; Naj znána bode zdaj poglavárŹtvi i obláŹti vu nebeŹzki prebivaliscsaj modrouŹt Bo'za KŠ 1771, 578

prebivalnica -e ž *soba*: V-zdájnyem csaszi csemi kmetovje szi dvouje prebivalnice goriposztávľajo KOJ 1845, 37

prebívanje -a s *prebívanje, bívanje*: gde je blá'seno radoszti prebívanye KM 1783, 131; Lejhko zvirjam Bode li prebívanye sŠ 1796, 91; KriŹtuŹovoga vnami prebívanya haŹzki KŠ 1771, 463; NebeŹzko KráleŹtvo je náj blá'senejse prebívanya meŹzto Źvéczov KMK 1780, 100; i mejé polo'zivíŹi nyihovomi prebívanyi KŠ 1771, 396; Li máli vsaŹz trpi Na pokojno vkmicsnom grobi prebívanye BKM 1789, 406; hisice szo za prebívanye znoutra cserne KOJ 1845, 39; Kak je Boug veliko Szpravo Źvojom diko Vu Źvojem prebívanyi BKM 1789, 420; Kak je Boug veliko Szpravo Źvojom diko Vu Źvojem prebívanyi sŠ 1796, 5; radoŹt vu Sz. Důhi nad KriŹtuŹevim vnami prebívanyem KŠ 1754, 127

prebívati -am nedov. **I. prebívati, živeti**: mogli szo nazáj domô odidti, da vti veliki brgáj nê szo mogli prbívati AI 1875, kaz. br. 3; Viss! na vogrszkoj zemli prebivas KOJ 1833, XIII; vogrszki Ország, v-sterom mi Szlovenye prebívamo KOJ 1833, X; Ár, ki prebívajo

v-Jeru'zálemi KŠ 1771, 383; blá'seni, ki prebívajo vu tvojoj hi'Źi KM 1783, 220; Prebívajo i vu vodi sztvaré KAJ 1870, 10; i drůge peršône telikáj lehko pri hi'ži prebívajo BJ 1886, 10; Mo'zjé rávno tak, vkůp prebívajte 'znyimi KŠ 1771, 708; ino bi eden máli csaŹz li Źzám prebívao na zemli SIZ 1807, 7; mirovno, pokorno, i delavno bi prebivalí KOJ 1833, VII; ino brez koncza vkůp prebivala bodeta SIZ 1807, 12; Abrahámi, liki je prebívao vu Cháráni KŠ 1771, 358; Tak je Adam tudi v-Paradi'somi prebívao KM 1796, 6; PriŹao je na vŹze Źtrájh, ki Źzo okoli nyegove hi'ze prebivalí KŠ 1771, 166 2. *biti, obstajati*: i Źcsémo Źze bole vô zeŹzeliti ztejľa i prebívati pri GoŹzpodni KŠ 1771, 536; brezi vogrszkoja banka na du'ze tudi nemremo prebívati AIP 1876, br. 5, 1; Ocsáki naj odhájam Źnyimi prebívam SM 1747, 71; merjém, vŹigdár prebívam KŠ 1754, 239; VŹzakdén Źzam na Źzrejdi med nyimi, Prebívam, i oŹtánem BKM 1789, 19; ino nyegova vora kotera vu nyem prebiva TF 1715, 42; nyegova vóra, ktera vu nyem prebiva SM 1747, 41; I vnyem prebiva vŹza punoŹt Bo'zánŹzva telovno KŠ 1754, 150; Nouva nebéŹza, vŹteri praviczsa prebiva KŠ 1771, 723; Tejlo pa v-zemli prebiva sŠ 1796, 168; Csi z-vnougimi vkůplásznikmi szamo eden glasznik prebiva v-rejesi KOJ 1833, 7; Bôg, Ar prebiva v-blá'zenoj szvetloszti KAJ 1848, 8; Ah, prebívaj vŹigdár KŠ 1754, 247; GoŹzpodne, polŹtavi elzi tvojeja iména Źpominanye i prebívaj znami KŠ 1771, 852; oh Boug, znami vszigdár Źzám prebívaj KM 1783, 260; Prebívaj znami BKM 1789, 154; 'Ze bi rad vtebi prebívao, Gdebi Jezusa obimao KŠ 1754, 272; Rejes KriŹtuŹova naj prebiva vu vami KŠ 1771, 609; Tvoje Důhá posli knám, Naj prebiva med nami BKM 1789, 122; ino v Goszpodnovoj hisi bodem prebival ABC 1725, A8b; Ar Źzte vi czérkev 'zivoga Bogá, kaj bom vnyih prebívao KŠ 1771, 539; vu nyegovom Templomi bode Źnyimi prebival SM 1747, 31; Bôg nede prebívao pri tebi te hüdi TA 1848, 5; vu mojem orŹzagi bodte prebivalí, kiŹzte na tom Źzveiti vzaloŹti síveli SM 1747, 83; I tá Rejes je prebivala je med nami KŠ 1771, 265; Rejes, Stera je vzacsétki bila, zBougom prebivala BKM 1789, 39; Reics, Teilo je prebivalo med nami SM 1747, 11 **prebívajúci** tudi prebívajúci -a -e **I. živeč, prebívajoč**: da Źze 'ze Źzkoro níkŹi národ okoli Źzuncsenoga záhoda prebívajoucí ne nájde KŠ 1771, A5b; i v-Szamarii prebívajoucse lůŹtvo je zácsalo vórvati KM 1796, 1123; Szpévajte Goszpodni v Sioni prebívajócssemi

TA 1848, 7; o'zivi i vaffa mrtva tejla po ľzvojem vu vami prebivajoucem Důhi KŠ 1754, 138; Od ti vnyem prebivajoucsi KŠ 1771, 804; Vu Lagojoj veľzi prebivajoucsi pávri KM 1790, 70; Szlovenje med Mürov i Rábov prebivajoucsi KOJ 1845, 71; řteri je řzvedouřtvo meo od vřzej tam prebivajoucsi 'Zidovov KŠ 1771, 411; Jaj pa prebivajoucsim na zemli i na mourji KŠ 1771, 788; je vu nyem prebivajoucese razlocsne národe nej steo pretirati KOJ 1833, X; Kakda sze zovéjo med ľudmi prebivajócese sztvaré KAJ 1870, 10

2. bivajoč: Med hválmi Izraela prebivajoucsi, Boug pa naj dá řzvojo pomoucs BKM 1789, 8b; Ki, vise szuncsevnoga tráka Prebivajócs, ravna szvoja dela KAJ 1870, 7; Bili řzmo pa vu tiřztom meľzi prebivajoucsi nekoliko dni KŠ 1771, 392 **prebivávři** -a -e **prebivajoč:** Ki csini, da ta neporodna vu hi'zi prebivavsa, posztáne veszéla mati otrokov TA 1848, 95

prebívavec -vca m *prebivalec*: nego gda vidi Pápo z-vnougimi prestimanejsimi prebivavci KOJ 1848, 4

prebiřávec -vca m *predhodnik*: Kama je prebiřávecz za náľz notri řou Jezus KŠ 1771, 681

preblázeni -a -o prid. *preblažen*: naj ga negda veszéli, v-nebészaj vszi vkůp dicsimo vu preblášenom miri KOJ 1845, 125

prebléjđiti -im dov. *prebledeti*: Ár mrtva tejla ona prebleđi SŠ 1796, 95

preblejđo prisl. *prebledo*: Jáko preblejđo krouto pise SŠ 1796, 95

prebliřávati -am nedov. *bliřati se, pribliřevati se*: Zima prebliřáva AI 1875, br. 1, 8

prebòdnoti -em dov. *prebosti*: i vidlo ga bode vřzákou okou, i ki řzo ga prebòdnoli KŠ 1771, 767; řzo ga ráľzpelí, Bláľřzene prľzi prebòdli BKM 1789, 71 **prebòđjeni** tudi prebòdnjeni -a -o *preboden*: tvoja dűsa 'salolřtnim mecsom bode prebòdjena KM 1783, 82; rebro za nász na kri'si zpiczov probodjeno KM 1783, 65; Gda bi pa eto řzliřali, prebòdnyeni řzo vřzrezi KŠ 1771, 347; v-tva prebòdnyena rébra Mojo dűso řzhráni SŠ 1796, 155

prebogat -a -o prid. *prebogat*: dugazdag; prebogat AIN 1876, 69

prebránje -a s *premislek, preudarek*: oni, ki řzo brezi prebránja i rázuma protivno i rázlocsno řtejnye Novoga Zákona vkůpe prináľali KŠ 1771, A3a

prebráti -berém dov. *izbrati*: Választani; prebrati, odebrati KOJ 1833, 180; Právo csilřto szczé, Boug takse preberé BKM 1789, 13; nego szi te bougse, Bougi prijétnejso vőro

preberé KOJ 1845, 80; Skolnik szi je prébrao ednoga pámetnejsega KOJ 1845, 10 **prebráni** -a -o *izbran*: Jaj prebráno vecsérje KM 1783, 296; je dála prineľzi dvá prebrána baka KM 1796, 20; vkůp je řzpravo triřzto, i oľzernáľzet prebráni perřon KM 1796, 16; Naj řze paľcsimo po náľji molitvaj, i drůgi dobri delaj prebráne dári Bougi prikázati KM 1796, 9; Csáka szvoje goszti z-dármí prebránimi KAJ 1870, 117 **prebráni** -a -o sam. *izbrani*: nego on řcsé kaj prebránoga, lejpoga BKM 1789, 7b

prebridko prisl. *prebridko*: je nám szmrt za kastigo, dána vszém prebridko KOJ 1845, 133

prebrísani -a -o prid. *omikan, izobrařen*: szo eden prebrísani Goszpoud odlocseni KOJ 1845, 3; Bela II. od szvoje prebrísane tivárisice Jelene cseri povcseni KOJ 1848, 27

prebrísanje -a s *omikanje, izobrařevanje*: ár je Bêla III. pout vtro na sztensenyé, ino prebrísanye storbulásztih, ino krouto szirouvih Magyarov KOJ 1848, 31

prebrísanost -i ř *omikanost, izobrařenost*: Cseden toti neřselej od kmetovszkoga csloveka tak velike prebrísanoszti, kak od goszpodszkoga KOJ 1845, 21

prebritki -a -o prid. *prebridek, preřalosten*: Ino te dén prebritki SŠ 1796, 98; Tvojeja řzina prebritko trplejnye BKM 1789, 345; Ki řzi řzmrto prebritko, Za náľz pretrpo BKM 1789, 73

prebrněti -ím dov. *pribrneti*: vcséla od níke prebrni i lovca v-rokò pikne AIN 1876, 63

prebròditi -im dov. *premisľti, preudariti*: daj mi, oh goszpodne, Tò gòsztokrát prebroditi KAJ 1848, 224; Csi prebrodis I osòđis Ti prav tvoje misľnye KAJ 1848, 141; Goszpodne, prebrodi obiszti moje TA 1848, 20; i tò li zátò, geto je teda nê dobro prebrodo etoga násztaja KAJ 1870, 155

prebűditi se -ím se dov. *prebuditi se, zbuditi se*: zadovolim sze, gda sze prebűdim z obrázom tvojim TA 1848, 12; Liki szenya, gda sze sto prebűdi TA 1848, 58; pren. Prebűdi sze moja dika TA 1848, 45; Prebűdte řze pravicsno i ne grejľte KŠ 1771, 523; Znemárnoľzi, Ka řzi řze nej prebűdo BKM 1789, 493 **prebűdivři se** -a se -e se *ko se je prebudil*: Gda sze .. i gda sze prebűdivři od tebe zgucsávam TA 1848, 49

preće tudi precej prisl. *precej*: Privina je doubò prece presztrano zemliscse vu Panonii KOJ 1914, 98; dá naréđiti edno precejlepo bandero KOJ 1845, 20

precéptor -a m *učitelj*: Szvét' Gregor Doktora Módra Preceptora na nyega dén KOJ 1845, 138

preći prisl. *takoj*: Azonnal; preczi, vcsaszí KOJ

1833, 151; tak gli preczi vnuoge bánte vu šzebi nahájamo TF 1715, 7; Záto ne šzmejmo preczi vřzáksemi dūhi võrvati KŠ 1754, 218; Kak oca, kou ga prořzimo, ne dá preczi SM 1747, 73; Goszpodo je András II. preczi odnagdno od szébe KOJ 1848, 33

precidjávati -am nedov. *precejati*: Poutikářzci řzlejpi, preczidjávate komára, kumilo pa po'zérate KŠ 1771, 77

précimba -e ř *sijaj*, *bliřč*: Ete řzvejt, Nyega préczimba preminé KŠ 1754, 273; nyega préczimba preminé KM 1783, 292; Nyemi préczimbe szvetszke, I kincsov nêtrbê KAJ 1848, 59; Gúcsao bom od szvetle dike préczimbe tvoje TA 1848, 117; Bole je võrvati Nyegovoj préczimbi BKM 1789, 417; Bole je võrvati Nyegovoj préczimbi SŠ 1796, 87; zbogářztvom, nej na préczimbo, nego na Bo'zo diko naj 'živéjo KŠ 1754, 22; Niháj te řzvejt vřzo préczimbo BKM 1789, 107; Roditelov, koteri vu velikoi préczimbi řzvoje dráge řzinke gori zhránio TF 1715, 4; meřzto, řtero je vu préczimbi plavalo KŠ 1771, 487; pridoucsi Agrippa i Bernicze zvelikov préczimbov KŠ 1771, 42

précimben -bna -o prid. *sijajen*, *bleřčêč*: Tecsé mu'zika, plesz, précimbeno gosztsenyé KAJ 1870, 118

precvêjati -am nedov. *vzcvetati*, *cvesti*: I kako vu ográři, Lepou preczvejtajo BKM 1789, 7b

precvérati se -am se nedov. *topiti se*: Zláto sze v-ognyi preczvéra KAJ 1848, 264

precverjávati se -am se nedov. *topiti se*: Kak řze zláto preczverjáva BRM 1823, 372

precvêrti tudi precvêrti -a -o prid. *pretopljen*: zláto vognyi preczvrto KŠ 1771, 773; Gli kakoti řzrebro csiřzto, Ko je řzedenkrát preczvrto BKM 1789, 185

precvêsti -cvetém dov. *vzcvesti*, *ozeleneti*: Cslovik řze premini kako polřzko czvejtje, Kou rano lipou preczveté SŠ 1796, 11; vejdro imajouse Aronovo řibo, řtera je preczvela KŠ 1771, 685; Dejva Bogá porodila, Etak je řiba preczvela BKM 1789, 41 **precvetêti** -a -e *vzcvetel*, *ozelenel*: Po řzmrti pa polřztánemo kak pálmovê vejke, Ino ráne preczvetécse leppe řzage tráva BKM 1789, 129

prečřknoti se -em se dov. *skriviti se*: niti eden vlářz řze je pa nej precsřkno na nyihovi glaváj KM 1796, 79

prečřniti -im dov. *pregraditi*, *zapreti*: Rekeszteni; zaprejtí, precsniti KOJ 1833, 170

prečřnjávati se -am se nedov. *delati se*, *hliniti se*:

Vu czérkvi řze je za pobo'snoga precřřnjávao KM 1790, 74

prečřsti -a -o prid. *prečřst*: Zdrav bojdi 'zitka precsiřzta vretina BKM 1789, 79; Oh Mária precsiszta Mati bo'sa KOJ 1845, 48; Vutrobi precřřřzte Dejve, Boug cslek vjednoj ofřzoubi je BKM 1789, 3; pod nyim kejp precsiszte Materê bo'se KOJ 1845, 6

prečřstiti se -im se dov. *sprejeti obhajilo*: moremo řzpovedati řze, i precsiřzstiti KMK 1780, 50; za volo toga naj řze prvle řzpovejta, ino řze naj precsiřzstita KMK 1780, 87

prečřřćávanje tudi prečřřćávanje -a s *obhajilo*: řzvéte Meřře Glávni Táli řzo i Precsiřćávanje KMK 1780, 52; kakti řz. Mesa, řz pouved, précescsávanje pod enim kejjom KOJ 1845, 66; Pred Precsiřćávanjem Prva Molitev KM 1783, 153

prečřřćávati -am nedov. *obhajati*: Diakonurfke řzo z-Preřzvetim Oltářiřzkim řzveřztvom lűřzstvo precřřřćávati KM 1796, 121 **prečřřćávati se** -am se *sprejemati obhajilo*: Gda řze Mésznik Precsiřćáva KM 1783, 129

prečřka -e ř *ovira*, *zapreka*: lutheranzski zemelski goszpoudje szo pri vszakoj prilíki precske dejvali szvojím podlo'snikom KOJ 1914, 126

prečřřvost -i ř *srd*, *jeza*: Gořzpodne, ne pokárai mené vu tvoioi prechřřvostři ABC 1725, A8a

prečřténje -a s *prebranje*: i tam sze je králeszka rêcs znôvics sz-prestényom razglářzila AI 1875, kaz. br. 2

prečřtêti tudi prečřtêjti -čtém dov. *prebrati*, *prečřtati*: Birke tak 'ze zná precsteti KAJ 1870, 9; Proszim te záto, precsti mojo prigodo AI 1875, br. 2, 7; Potom je svoje řôlsko delo prečřtēja BJ 1886, 11 **prečřtêti se** -čtém se *prebrati se*: V-prvom szedství od kralá orszácskoj szpřávicssi poszlano pizsmo sze precsté AI 1875, kaz. br. 1

prečřti se prezém se dov. *vpreči se*: i ne dájte řze pá vu járem řzlűřzbe prečřti KŠ 1771, 567 **preženi** -a -o *vprežen*: márha, v-háme (omôde), ali járme prežena KAJ 1870, 72

prečřűden -dna -o prid. *űudovit*: Jezus Precsűdni KM 1783, 40; Võrje i poprijé, Vu utrobi řziná, Ali precsűdnoga BKM 1789, 10; Vnuoga ino precsűdna, Ieszó tvoja dela BKM 1789, 6b

pred predl. **I.** s toř. *pred*, za *izražanje premíkanja*, *usmerjenosti*: pred odicseno řz. Trojsztvo priti KŠ 1754, 10a; pred nyé dejvajoucsi Kriřřztulovo l. diko KŠ 1771, 669; oprvic dobro vino polo'ži pred gořzti KŠ 1771, 269; Drűgo priliko je dáo pred nyé govorécsi KŠ 1771, 44; ka je Czérkev

pred nájz dála KMK 1780, 4; Oh keliko ji je ovo noucs na fžoudbo pred tvoji fžodczki fžtolecz vneffeni KM 1783, 4; I kak bom pred té fou BKM 1789, 20; i pred fžé je nej glédao KM 1790, 20; Ka dáva pred nájz fžveto Piřzmo KM 1796, 9; Nikaj vu tom neznas ako dnefz preminés, Pred Gofzpodna csi fže na-racsun prinefžés SŠ 1796, 10; nego iřztino polřztávím pred váfz SIZ 1807, 3; Neszémo vu poniznoszti pred té áldov pobořznoszti KAJ 1848, 8; predvszém sze pred tébe scsém szprávlati TA 1848, 5; “Priřátel”-a kázajocsi broj z-etim pred postřvane scsitele sztõpi AI 1875, kaz. br. 8; Lasztivnoimé sze pred plemencsino, zvánje deva AIN 1876, 11; Dolspiřejo, ka je na táblo pred nyé napisao BJ 1886, 3 **II.** z or. **I.** za izražanje položaja pred kom: koteri vu fžeřfžtvi ino vu praviczí pred Bougom řivé vekivekouma TF 1715, 33; Ti napravlas pred menom eden fžtol ABC 1725, A8b; ino je priřetni pred nye ocřmi SM 1747, 6; ino zapré fžrczé fžvoje pred nyim KŠ 1754, 39; Idita vu véřz, řtera je pred vama KŠ 1771, 67; i võ je fou predevřzejmi tak KŠ 1771, 107; Vszi szo pred menom grejsni BKM 1789, 14; Krouto řzem rúřen predevřzejmi lidmi BKM 1789, 213; Pred Bougom je nikaj nej zakrito KM 1790, 8; nemaj tühi Bogouv pred menov KM 1790, 110; ino fže ne bode moglo pred lidmi, nikak gori zbotati SIZ 1807, 5; Ali vi nepokorni, ki řzte pred nyim okõrni BRM 1823, 5; csi tak zacsneto kaj vcsiti, kak pred nami drõgi Nárõdje KOJ 1833, V; vu vřszti sze povéksávajo, vu modrouszti pred Bougom i lüdmi pa nej KOJ 1845, 3; tiszti szo pred Augsburg várasom gorobeseni KOJ 1848, 9; Nicseztna je pred nyim vsza zvisenoszt KAJ 1848, 7; Dávidom .. gda je be'zao pred Ábsalomom TA 1848, 4; Pred szebom mam téntavnik KAJ 1870, 7; znao, ka pred hrambov z-detetom řzena sztoji AI 1875, kaz. br. 7; c pred glasznikom sze tak glászi, kak k AIN 1876, 6 **2.** za izražanje časa, do katerega dejanje sega ali se uresniči: molitve koterefže pred jeiřztvinov řzkoncřávajo TF 1715, 45; Molítev pred jeiřztvinov ABC 1725, A6a; Pred pregreřfenjem SM 1747, 35; nepravicno i pred czajtom ofžoudimo KŠ 1754, 55; Liki je nájz odébrao vu nyem pred fundamentom řzvejta KŠ 1771, 574; pred menom Dřřevni Pařztér Surdánřzke Fare Křzmics Stevan BKM 1789, 3; Pred jelom záto etak molimo BJ 1886, 8

predán -a -o prid. *izdan:* uu onoi noucři, uu koteri predan beřfe TF 1715, 39; vu onoi Nocři, vukteroi je bil predán SM 1747, 39

preddostávek -vka m *predpona:* Nüca sze *odvis-zvissenasztubaz-etimpreddosztavkom: leges-* (odvis- ali pre-) AIN 1876, 29

predevsějm tudi predvsějm tudi predevsém in predvsím prisl. *predvsem:* Opominam záto, naj pred vřzejm bodo odprosnye KŠ 1754, 151; Ár predevřzejm řzem od Sz. Piřzma li nakráczí gúcsao KŠ 1754, 5b; Predevřzejm pa řzrcsno mejte med řzebom lřbéřnořzt KŠ 1771, 711; pred vřzejm Sz. Dřřhá moremo zvati KMK 1780, 68; Goszpodne predevszém sze pred tébe scsém szprávlati TA 1848, 5; Predevszem nyim delo dam KAJ 1870, 45; Predevřzim ovim jařz li zdaj řze mentřjem SŠ 1796, 59

prědga -e ř *pridiga:* Petrove prve od Kriřřtuřa predge hajzek KŠ 1771, 344; ali csi k-Predgi rejtko priřztoupimo KMK 1780, 50; Csi Bořo rejcs i predgo zavřzemo KŠ 1754, 24; da i mi od tvojega řz. Sziná predgo vřzrczé primlemo KŠ 1771, 842; tak ji je po ednoj predgi 3000 vlovuo KŠ 1771, 699; Po predgi BKM 1789, 149; gde řzo te peřzmi po Predgi BRM 1823, II; nego z-Petrovi prejdg pouleg nadeřhnený Dřřhá řzvětoga KŠ 1771, 102; z-zsvětími ricřmi, naj nám řzlatke bodo vu predgáj KM 1783, 20

prědganca tudi prědganica -e ř *priřnica:* Na ednom stráni cěrkvi predganca stoji BJ 1886, 19; da szejce vu szvojoj szrcznoj dreszélnoszti z-predganice doli potouřso KOJ 1845, 69

prědganje tudi prědganje -a s *pridiganje:* Cšěřřt predganye Evangelijoma SM 1747, 37; Predganye i křřřt – Ivanov KŠ 1771, 9; zobřřtom je tak prejdganye KŠ 1771, 521; zacsétek prejdganya KŠ 1771, 10; Od prejdganya KM 1796, 97; Gofzpodne, řto je võřvao nařemi predganyi KŠ 1771, 471; záto je on mené namazal, i polřřal na predganye tem vlovlením SM 1747, 11; na prejdganye odlocřena KŠ 1771, 380; Võ ga je pa vřvao vu řzvojem lařřřivnom vřejmeni, to je, Rejcs řzvojo, po predganyi KŠ 1771, 657

prědgar -a m *pridigar:* Predgar Salamov SM 1747, 4; Gda rejcsi Boře predgar povřřzemřzega glařzi KŠ 1754, 196; Na koj řzam jařz polřřřtáven predgar i Apořřol KŠ 1771, 636; I prví řzvejř nej milřvao, nego je li ouřřmoga Noa, praviczce predgara KŠ 1771, 719; i escse po vucřřiteli ino predgari nazvescsáva KŠ 1754, 102; Pred predgarom KŠ 1754, 198; Vucřřitelje, predgarje vcsijo KŠ 1754, 30; Nikelko protesztantszkřh szuperintendensov, Predgarov je z-Országa tüdi pretirano KOJ 1848, 96; Tak rávno gda nařřo dřřevno řzkrb na pope i predgare nehámo KŠ 1754, 13; lutherán je szvoje predgare na nyihova meszta posztavo KOJ 1848, 84

prèdgarski -a -o prid. *pridigarski*: [knige] Predgar[žke] KŠ 1754, 2

prèdgati tudi prèjdgati -am nedov. *pridigati, oznanjati*: On, Go[ž]pon Jesus, je zapovedal nám predgati tomi l[ž]tvi SM 1747, 15; I odijao je i zácsao je predgati KŠ 1771, 116; Apo[st]olov deli na czejlom [ž]vejtji, kam [ž]zo vo po[ž]zlani predgat KŠ 1771, 338; rejs, [š]tero prejdgamo KŠ 1771, 470; Filip prejdgao KŠ 1771, 364; Csi pravicsno Bo'zo rejs prejdgamo KŠ 1754, 22; V[š]terom je i vu temniczi bodoučjim d[ž]hom idoučji predgao KŠ 1754, 111; Ar je po Kri[š]tu[š]evom vneboza[ž]topljenjej Evangyeliom predgao KŠ 1771, 2 (B1b); Steroga je nazvescsávo, Moj'zes, gda je predgao, Bo'zo obl[ž]bo BKM 1789, 39; Za tejm je pa taki odijao vu váras Ninive, i predgao je tam pokouro KM 1796, 81; I v[š]doucsi predgali [ž]zo KŠ 1771, 119; prejdgajte na hi[ž]nom pokrivi KŠ 1771, 33 **prèdgati se** tudi prèjdgati se -am se *pridigati se, oznanjati se*: ge [ž]e rejs Bo'za prejdga KŠ 1754, 135; Jesus Kristus je [ž]ebé [ž]ám dál za odk[ž]pljenje, da bi [ž]e tou prèdgalo vu vreimeni SM 1747, 13; gdekoli [ž]e bode predgao ete Evangyeliom vu czejlom [ž]vejtji KŠ 1771, 146; od Goszpodna sze bode predgalo od roda do roda TA 1848, 18 **predgajouči** -a -e *pridigaj[š]oč, oznanjaj[š]oč*: I odijao je po czejlom me[ž]tzi predgajoucsi, ka je nyemi vcsino Jezus KŠ 1771, 195 **prèdgani** tudi prèjdgani -a -o *pridigan, oznanjevan*: Jezus Kri[š]tus, ki je med vami po nami predgani KŠ 1771, 530; geto je Evangyeliom naj prvlje prejdgani li vu Izraeli KŠ 1771, 824; je ono nej li po [ž]vejtji prejdgano KŠ 1754, 9b

predg[š]ovor -a m *predgovor*: Pervi tauje Predgovor TF 1715, 26; Steri je te Predgovor KŠ 1754, 153; Predgovor KŠ 1771, 736; Predgovor BKM 1789, 2; Predgovor KOJ 1833, III; Na Predgovor KŠ 1754, 153; kak Sz. Paveo vcsi vu predgavori KŠ 1771, 439

predguvan -a -o prid. *pridigan, oznanjevan*: kai [ž]e je Bog vu Teili pokazal, predguvan je bil poganom SM 1747, 12

predikátor tudi praedikátor -a m *predikant, pridigar*: po[ž]lzhni kai veli, ino kai te vucsi predikátor pravi SM 1747, 88; Ták[š]a moucs je vernim reic[š]i Bosje Praedikátorom dána TF 1715, 34

predik[š]uvati -am nedov. *pridigati*: Sz[š]uhim kou[ž]tam kaj bi predik[š]uvao SŠ 1796, 35

predirati -am nedov. *predirati*: csi gli D[ž]h Sz. právi, da molitev pravicsnoga obláke predira KOJ 1845, 104

predívno -a s *predivo*: ár je gvant ali [ž]-predivna, ali z-vune KM 1790, 48

predívo -a s *predivo*: Ter[ž]t nalomleno ne potere, i predivo kadécse ne vga[ž]zi KŠ 1771, 39; Poi[š]cse [ž]zi vuno i predivo i dela KŠ 1771, 817

predjáti -dènem dov. *preložiti, prestaviti*: i nisteri h[š]dobnyák escse i kotárno kaménye predene KAJ 1870, 119

predkládati -am nedov. *razlagati*: Pavel Apo[st]ol to mleiko návuka nebe[ž]zkoga kri[š]tu[š]evim vernim predkláda TF 1715, 7; kaibi dr[ž]ge vodili, návuk Go[ž]zpodnov nyim predkládali TF 1715, 7 **predkládati se** -am se *razlagati se*: na trétyem táli, vkoterom [ž]e nám tri razlocjne Perjone vBo[ž]án[ž]tvi predkládajo TF 1715, 38

predložiti -l[ž]im dov. *razložiti, predstaviti*: Kágda Hi[š]ni Go[ž]zpodár ovo Szvojoi Dru[ž]iniczí more predlo[ž]iti TF 1715, 31

predmètek -tka m *predmet, stvar*: Tárgy; predmetek, vsze ono, od steroga je mislejnye, ali gucs KOJ 1833, 175

predník -a m *prednik*: Jeli de V. Murad nácsisi cslovek, kak szo nyagovi predniki bili AIP 1876, br. 7, 3; tak i on scsé pri szvojih Prednikov prisze[ž]i osztáti KOJ 1848, 116

prednjar tudi prègnjar -a m **I. prvak, poveljnik, voditelj**: Hunyadi Janko Karam-béga Prednyara v-B[š]dino pripela KOJ 1848, 56; Potom országa ravnanya zn[š]vics na prednyara prislo AI 1875, kaz. br. 3; preglednoszt sze te pred vesznicskom prednyari more zgoditi AIP 1876, br. 1, 3; bogáti pregnyari szo mohamedánszko v[š]ro gorivzéli AI 1875, kaz. br. 3; Vojne prednyari szo vpametivali, ka sze AI 1875, br. 1, 1; Országa crkveni prednyarov réd sze poménsao AI 1875, kaz. br. 8; je Sz. Stevan vnouge prednyare na szé razdráscso KOJ 1848, 14 **2. predhodnik**: med prednyari IX. Pius pápa ni eden n[š] vladar[š]vo 25 lét AIP 1876, br. 7, 7

prednjarstvo -a s *vodstvo, predstojništvo*: Szadiscsa sztroske more v[š]z nosziti, ali tisztoga vadl[š]ványa s[š]le prednyarsztvo, na steroga imé je szpizano AIP 1876, br. 10, 8

prednjás -a m *poveljnik, voditelj*: Potom ország sze po szvojem zábránom prednyási ravno AI 1875, kaz. br. 3

prednjati -oga m *prvak*: Záto ná[š]véksi tao ete novin gorizazové te prednyate szlovenszkoga l[š]sztva AI 1875, br. 1, 7

prednjéjši tudi prednjéši tudi predéjšnji -a -e prid. **I. višji, pomembnejši**: Torkos Jo'zef prednye[š]i Farar KŠ 1771, A8b; Csi szem vu sztáni predny[š]i Od vnogi bratov KAJ 1848,

233 **2. odličén:** pottro [zrczé, Prednyeje od zlata k-tebi zdiháványe KM 1783, 269; i czejle obcýine ha[žka je nej dr'sao za prednyejsoga od [zvojega KM 1790, 88; Prednyeji [zmo KŠ 1771, 453; ki bi te prednyeje Apol'tole doli zmálo KŠ 1771, 158; Peszmi na te prednyeje szvétke BRM 1823, 1 **3. prejšnji:** ne hiti, dokecs toga prednyejsoga ne [zkonc[as BKM 1789, 7b; V-to prednyejsa [persóno] poredno KOJ 1833, 138; Steroga je pol'ztavo Boug na vö [zkázanye pravice [zvoje po odpücsenyej predejsny grejhov KŠ 1771, 454 **nájpřednjější -a -e prvi, glaven, poglaviten:** Med [tirami je on nájpřednejši Evangyelija záto KŠ 1771, 2 (B1b); On je Boug, i kak nájpřednejši zrok v[žega KM 1790, 50; Najpřednyesa módroaszt 'zitka KAJ 1848, 16; mo'zá najpřednejšega Nazareuskoga jeretin[žtva KŠ 1771, 416; je obládao Jábin Král voj[žké nájpřednejšega Voja KM 1796, 46; Vtom táli [zo najpřednejši Vlaha KŠ 1771, A5a **prednjější -a -e sam. 1. prejšnji:** ka, liki to prednyeje v[žebi zdr'záva czejli Go[žpon Jezufa 'zitek doli [zpi[žani KŠ 1771, 337 **2. poveljnik, upravnik:** Okouli onoga me[žta [zo pa bili marofje toga prednejšega etoga zátona KŠ 1771, 428; gda bi Herodes vecérjo napravo tim prednejšim Galilee KŠ 1771, 119; 'Zidovje [zo pa podbádali te pobo'zne i po[štene 'zene i prednyeje me[žta KŠ 1771, 385; i pridrú'zili [zo [ze k-Pavli .. i 'zén ti prednejši nej malo KŠ 1771, 394

prédnjek -a m prvak, najvišja stvaritev: Naimre pa ti cslovek! Kak [ztvorjénýa prédnyek BRM 1823, 327

prédnji tudi prédjni -a -e prid. **1. prednji, sprednji:** Te prednji i 5. krátki prstov zánjni nog so prosti AI 1878, 7; Prednje nogé so práve lopate za kopanye AI 1878, 10; ár njegova moč je v prednji tacaj AI 1878, 10; i obimlje svojga protivnika s prednjimi nogámi AI 1878, 10; I lübijó prejdny [zedala KŠ 1771, 76; ino je oblüblena po prednyem hodécsem csloveki SIZ 1807, 18 **2. prvi, glaven:** Prédnyemi szpévczi Korehovi otrokov peszem TA 1848, 37; kikoli bode [teo biti prejdny KŠ 1771, 136; v[žáki ne more biti prejdny KM 1790, 84; Mou's naj prejdny bode SIZ 1807, 9; prejdny Bassa KOJ 1848, 80; sta prejdny gláva oča ino mati BJ 1886, 9; Nouta te prejdnye BKM 1789, 55; Zvolili szo prejdnyega Vojvodo KOJ 1848, 7; oco szvojega je vszigdár na prédnye meszto poszádo KAJ 1870, 54; sze je vu nyegove prejdnye pravice zaletó KOJ 1848, 4; Predny miniszter Wenckheim Béla od ete csészti

dolipovedavsi AI 1875, br. 1, 2 **prédnji -a -e sam. prvi:** ki [zo [zlejdneyi, bodo prejdny KŠ 1771, 217

predpértišček -čka m predpasnik: Széchi Sára ga je za csasz kratenye rada vu szvoj predpértiscsek (firtok) nabrála KOJ 1914, 108

prédpostavék -vka m 1. predlog: Steri szo ti nepremenlivi táli govorjenya? Eti 3. Pred i zaposztavek KOJ 1833, 12 **2. predpona:** Csi pridávnik k-szrédnyisztubi dosztavkom escse predposztavka leg- (náj-) gorivzeme AIN 1876, 29

prédpostavleni -oga m predstojnik: One, ki zapovidávajo, za poglávare, i predpo[ztávlene imenüjemo KM 1790, 82

prédpostavlenik -a m predstojnik: Naj Verne predpo[ztávlénike Vu veri na[žledüjejo BRM 1823, 412

prédpravka -e ž priprava, načrt: Z-ednov recsjôv prédpravka sze more predevszém od cèle hrambe zgotoviti KAJ 1870, 73

predrági -a -o prid. 1. predrag: Szloven[zkomi lü[žtvi, jej[žtvina predrága SIZ 1807, 36; v[ži, ki ládje májo na mourji, zpredrágoga kráma nyegovoga KŠ 1771, 800; Nega eti blága, V[ža eti nihámo, Csi gli [zo nam predrága BRM 1823, 339 **2. do katerega ima kdo zelo pozitiven odnos:** Odküpitel nas predrági BKM 1789, 2; Rejcs tvoja predrága BKM 1789, 2; zadol'ztoino[žt tvoiega predrágoga [zina SM 1747, 55; po Tvojem predrágom Sz. Szinei TF 1715, 45; po tvoiem predrágom Szinei ABC 1725, A5a; po tvojem predrágom [zini SM 1747, 43; [tere [zi szpredrágom krvjom odküpo KM 1783, 30

predrámiti se -im se dov. predramiti se: Ébredni; zbüditi, predramiti sze KOJ 1833, 154; Z[ežna [ze ne predrámim KŠ 1754, 270; Ocsi moje sze predrámijo TA 1848, 104; Predramte [ze prav z[žna BKM 1789, 396; Predramte [ze prav z[žna BRM 1823, 351; Predramte sze sz-támna KAJ 1848, 242; Gda bi [ze pa predramo Nabukodonozor KM 1796, 78; Predramo [ze je Fárao KM 1796, 27; Zeszna v[že kotrige Szo [ze predramile KŠ 1754, 246; Zeszna v[že kotrige Szo [ze predramile BKM 1789, 365 **predrámví se -a se -e se ko se je predramil:** Predramiv[ži [ze pa vidili [zo diko nyegovo KŠ 1771, 199

predréjti -derém dov. predreti: Prek 18 do 20 dni prederé metül te zapredek AI 1878, 34; odkrili [zo pokriv tam, gde je bio, i prédrli [zo mo[žnicze KŠ 1771, 106 **prédriti -a -o predrt:** i [z. nogé za volo na[žji grejhov z-czvekmí nemilosztivno predrté KM 1783, 65

predsedbeništvo -a s *predsedstvo, predsedovanje*: Mentüvan krvävih poszlov je vu Spiri pod predsedbeništvtvom szvojege brata szprävisece dr'sao KOJ 1845, 66

predsèdnik -a m *predsednik*: tákse kucse predsednik opomenivsi pita, jeli scsé poszlavec osztáti ali nê AI 1875, kaz. br. 3; Med poszlavci najsztaresi na predsednika meszto sztopécsi AI 1875, kaz. br. 1; Od kralá Tisza Kálmán miniszter predsedniki edno pizmo poszlano AIP 1876, br. 2, 1; Za toga z-roka poszlavcov prvo delo je predsednika i zapernike zabérati AI 1875, kaz. br. 2

predsèdnikštvo -a s *predsedstvo, predsedovanje*: Ete mêszec 2-ga je v Beci pod predsedniksztva poglavára obdr'zanom miniszterszkom tanácsivanyi na prédáno AIP 1876, br. 6, 2

predsevizetje -a s *sklep, namen*: Szodie Bogh, nai od lzvoiege pred-szé vzyetyá kraí lzpadneio ABC 1725, A7b

predstòpiti -im dov. *stopiti pred koga, prehiteti*: Sto bi ga szmeo pred czajtóm oszòditi, Nyemi sztezo pokòre predstòpiti KAJ 1848, 297

predtémtoğa tudi predtémtoğa prisl. *predtem, prej*: Pelajo pa k-Farizeu lom toga, ki je pred temtoğa lzlejpi bio KŠ 1771, 297; Vnogo moudri je bilou predtemtoğa BKM 1789, 203; Ali ni l'cseje nej naprej vzéo eto hal'znovito delo, ni pred témtoğa, gda je Bo'za lzlu'zba na me lzti bila BKM 1789, 2b; liki lzte i od lzvétoga hi ftva predtémtoğa naprej-prinássali SIZ 1807, 23

predúgi -a -o prid. *predolg*: Ete jálni lzvejt nám ká'se predúgo 'sivlejnye SŠ 1796, 124

predúgo prisl. *predolgo*: Pri Goszpoudi sze predugo nemüdi KOJ 1845, 27

prèdvor -a m *preddverje, dvorišče*: I vò je sou vu predvor KŠ 1771, 150; Szedi vu predvori sütavczov TA 1848, 8; pren. Dusa moja settüje vu predvor Goszpodna TA 1848, 69

prèdvüzèmski -a -o prid. *predvelikonočen*: ino v predvüzemskom dugóm poszti nebode szmeo zarocsnike zdávati KOJ 1914, 125

predzimec -mca m *december*: te szlédnyi pa prozimec (predzimec) KAJ 1870, 160

preèrçti se -erçém se dov. *spreti se, sporeçi se*: Hiti podati dèszno protivniki Preczi, kak szta sze preerçla vu 'zitki KAJ 1848, 296

prefácia -e ž *hvalnica*: Pred Prefácziöv KM 1783, 115

pregánçar -a m *preganjalec*: Bo'ze! oszlòbodi me od vszè moji pregancsarov TA 1848, 6; Vzemi dárdo, i pomágaj mi pròti pregancsarov mojim TA 1848, 27; Razbí lzilne pregancsare

BKM 1789, 294; gda scsés dr'zati szòdbo nad mojimi pregancsari TA 1848, 102

pregánjanje -a s *preganjanje*: Üzès; pregányanye KOJ 1833, 180; od Jezusa me ne vtergne, nikse pregányanye SM 1747, 77; Glád, beteg, pregányanye KŠ 1754, 176; Vcsinyeno je pa vu onóm dnévi veliko pregányanye prouti lzprávi l'csi KŠ 1771, 364; od Jezusa me ne ftrgne, Nikse pregányanye BKM 1789, 280; od Jezusa me ne ftrgne, Nikse pregányanye SŠ 1796, 176, 115; od pregányanya, Vari ná l'z BKM 1789, 3; Od pregányanya Jákovovi lzinouv KM 1796, 32; Polzluühni, Go l'zpon, moj Prevnouge pregányanye SM 1747, 70; kak bodo ti verni Bo'zi pregányanye trpeli KŠ 1771, 763; Blá'seni, ki pregányanye trpijo za volo pravice KMK 1780, 97; Ako bode meo kákse pregányanye BKM 1789, 331; nai meni onih dári hal'znio na poterplénye vu preganyenyi SM 1747, 50; i vnik l'em pregányanyi ga ne zatajimo KŠ 1771, 842; Vu pregányanyi BKM 1789, 4b; Csi l'ze pa tebi vidi, nai l'ivém zpregányanyem SM 1747, 71; lzpregányanyem KŠ 1754, 173; Ka ne bi vzéo i nyive lzpregányanyem vrét KŠ 1771, 134; Pregányanya, trplenyá, l'tera l'zo mi vcsinyena vu Antiochii KŠ 1771, 650; Zátó dobre voule lzam vu pregányanyáj KŠ 1771, 551

pregánjati -am nedov. *preganjati*: Üldözni; pregányati KOJ 1833, 179; Üldözni; preganyam -ati AIN 1876, 68; çl'i bi l'ze l'to pod l'ztoupo i ná l'z preganyati KM 1796, 121; Pred vszém je katolicsáncom prepovedano Protesztante pregányati KOJ 1848, 103; ja l'z lzam Jezus, l'teroga ti pregányas KŠ 1771, 422; Herodes Mládoga Krála pregányanya BKM 1789, 54; te neveren pregányanya nevoláke TA 1848, 8; Pavla pregányajo KŠ 1771, 385; za one l'ze molimo, ki ná l'z pregányajo KMK 1780, 96; národje eden toga drügoga pregányajo KOJ 1833, XIV; Za toga volo je lovijo, pregányajo lidjé KAJ 1870, 20; i angel Goszpodna je pregányaj TA 1848, 27; i preganyali je bodete od me lzta do me lzta KŠ 1771, 78; i preganyali vá l'z bodo KŠ 1771, 242; kaj lzam prevecs pregányayo czérkev Bo'zo KŠ 1771, 558; preganyao je onoga, ki je pouleg dühá bio KŠ 1771, 566; Kakda je tak preganyao Saul Dávida KM 1796, 58; vársai, ki je pregányayo k-szebi poszlane Proroke KOJ 1833, X; Czaszar, ki je do Tisze pregányayo KOJ 1848, 4; Nyega l'zo preganyali KŠ 1754, 10b; i ná l'z l'zo preganyali KŠ 1771, 617 **pregánjati se** -am se *biti preganjan*: Ja l'z pa, brátje, zakaj l'ze elcse pregányam KŠ 1771, 567; od jelena, steri sze rano pregányanya TA 1848, 16; Pregányamo l'ze, ali ne nihámo l'ze KŠ

1771, 535; Blá'zeni [žo, ki [že za volo pravice pregányajo KŠ 1771, 14; li naj [že za volo Kri[žtu[ovoga kri'za ne pregányajo KŠ 1771, 570; ki kak [že je naroudo, taki [že preganyao KM 1783, 235 **preganjajouč:** -a -e *preganjajouč:* jáko [zam be[žno na nyé pregányajoucsi je notri do [zlejndny me[žzt KŠ 1771, 422 **pregánjani** -a -o *preganjan:* Od 'Zidovov pregányan je za vol' pravice BKM 1789, 72; od [zou[židov je vnogo-krát pregányani KM 1790, 68 **pregánjani** -a -o sam. *preganjani:* Nevola i trôst ti pregányani TA 1848, 34

pregánjavec -vca m *preganjalec:* Ki [zam prvlé bio preklinývavec KŠ 1771, 635

pregánstvo -a s *pregnanstvo:* Kaj je pregán- [stvo rú'žno[zt, v[žzem vö [žkázao BRM 1823, 402

prégati -am nedov. *vpregati:* Konja vu kôla prégajo BJ 1886, 14 **prégati se** -am se *vpregati se:* Vu Siberiji jeste eden plemen psöv, šteri se v sani prégejo AI 1878, 8

prégátiti -im dov. *preprečiti:* On zná gizdávcöv nakányanya prégátiti KM 1796, 14; ali Boug je nyegovo nakányanye prégáto KM 1796, 62

prégatni -a -o prid. *vprežen:* Z toga sze na vértüvanya sztroske dolizracsunati má prégatni i peski te'záki AI 1875, br. 1, 6

pregázivši -a -e prid. *ki je prebrodil:* razbojniczke, zaj prejk Müre pregazivši, szo sze mahoma zagnali KOJ 1914, 130

preglád -a m *pregled:* Preglád AIP 1876, br. 8, 1; napreglád szo szpiszek luth. vöre poszlali tüdi Lutheri KOJ 1845, 67

pregládanje -a s *spreglédanje:* predgati [zlejnim preglédanye KŠ 1771, 176

pregledár -a m *preglednik:* Pregledár tvoj je pa scsapiináta csiga KAJ 1870, 141

pregládati -am dov. *spreglédati, spoznati:* Stevan, ki je z-szvojov osztrov pámetjöv znáo preglédati, da vogerszko lüsztvö neosztáne na pokoji KOJ 1848, 11; Nasim szoszedam .. i preglédajo na szvojoi Ekklesii z-rumenilom dugo zakrite grbe KOJ 1845, 82

pregledávati -am nedov. **1.** *pregledovati:* Ar, geto [zem prehodjávao i preglédávao pobo'znofžti va[še KŠ 1771, 396 **2.** *spreglédovati:* oznante Ivani, kaj [zlejpi preglédávajo KŠ 1771, 35

preglédenje -a s *spreglédanje:* Eden 'z-nyi sze je po preglédényi nômogao zadr'zati KAJ 1870, 148

preglédnik -a m *mrliški oglednik:* Mrtveca brezi pizsma preglédnika mrtveca pokopati prepovédano AIP 1876, br. 4, 2

preglednjénje -a s *pregled:* Táksa decá

i szküszávanya preglédnyénya sze na szlisajocse meszto na znánye dá AIP 1876, br. 4, 2

preglédnost -i ž *pregled, preiskava:* preglédnoszt sze te pred vesznicskom prednyari more zgoditi AIP 1876, br. 1, 3

preglédnoti -em dov. **1.** *pregledati:* Visgálni; zgrüntávati, preglédnoti KOJ 1833, 182; Potrebno je bilou tak ove pe[žmi preglédnoti BKM 1789, 2b; Pregledni v[že, ka je dobro BKM 1789, 172; Vitézje nego da bi ete rétko lêpi cer preglédnoli KAJ 1870, 148; [zam moje delo e[čse ednouk preglédno BKM 1789, 4 **2.** *skrbeti za koga:* Dáj veliko hválo Bougi, ka te je preglédno SŠ 1796, 54 **3.** *spreglédati:* Bartimeus preglédne KŠ 1771, 230; Go[žpodne, naj preglédnem KŠ 1771, 234; i na [zebé rokou dejvajoucséga, naj preglédne KŠ 1771, 368; Idoucsi pa, gda bi [že mujo, preglédno [zam KŠ 1771, 297; I precz i je preglédno KŠ 1771, 136

pregle[žvanje -a s *pregledovanje, pregled:* Visgálás; zgrüntávanye, pregle[žvanye KOJ 1833, 182

pregle[žvati -[žjem nedov. *pregledovati:* da v-leti po szvétkaj jászne divojke májo kaj pregle[žvati KOJ 1845, 38; Na pobegi k-csele potoki, steroga nema csasza pregle[žvati KOJ 1848, 74; Szkrblivi vért more pregle[žvati edno i to drúgo AI 1875, br. 1, 8; prisli szo fare pregle[žvat KOJ 1914, 135; Tam Vourih vsze povszéd pregle[žuje KOJ 1848, 60; moski kaj okoli hrame pregle[žujejo KOJ 1845, 46; dugo je pregle[žvo ta prázna krôszna AI 1875, br. 1, 7; Krucci .. nego szo lih priliko pregle[žvali Králi sze podati KOJ 1848, 105

preglödati -am dov. *preglodati:* Podgan vse preglöda AI 1878, 12

pregnàti -ženém dov. *pregnati:* Csi bi te [žvejt .. Nemore nász pregnati BKM 1789, 320; Szmrť me hocse pregnati SŠ 1796, 136; ino bi nyé tak lahko bilou z-cejle Europe pregnati KOJ 1848, 10; Eugenius z-meszta pre'sené Törke KOJ 1848, 106; Noucs teje pregnála BKM 1789, 382; edna dr'sina, ta mocsnejsa je to [zlabejsö pregnála KM 1790, 86; On je nócš temnoszti pregnao KAJ 1848, 110 **pregnàti** -a -o *pregnan:* Oni potomtoga, ki [žo pregnani, zadomescsávali [žo [že KM 1790, 86

pregorèti -im dov. *pregoreti:* i kôszti moje szo pregorele kak glavnya TA 1848, 82

pregóusti -a -o prid. *pregost, prepogost:* szo sze na Vogerszkom Velikási 'se krouto navolili vnougoga i pre gousztoga bojüvanya KOJ 1848, 65

pregovárjati -am nedov. *govoriti, razpravljati*: Naj v-krotkofzti pregovárjam BRM 1823, 385; Gda bi pa on pregovárjao od pravice i zdr'závanya KŠ 1771, 418 **pregovárjati se** -am se *pogovarjati se*: I ni vu czérkvi ŷzo me nej najšli, ka bi ŷze ŷzkim pregovárjao KŠ 1771, 417; szo sze vu pope zvézali, 'snyimi sze pregovárjali KOJ 1845, 63

pregovoriti -ím dov. *I. spregovoriti*: Csi bi te sto vtégno razcsmeriti, prvle neg pregovoris KOJ 1845, 3; Gda na koga pregovorimo KOJ 1833, 136 **2. izreči, imenovati**: Sto more pregovoriti velika dela Goszpodna TA 1848, 87 **pregovoriti se** -ím se *imenovati se*: ali vnogo véksa szo [csüda], kak bi sze pregovoriti mogla TA 1848, 33

pregrdi -a -o prid. *pregrd, zelo grd*: Szamomi Lutheri je 'se vonyalo pregrdo 'sivlejnye nyegovih naszlednikov KOJ 1845, 62

pregreíšati -am nedov. *grešiti*: poglei na náŷ, kteri tebi pregreisamo SM 1747, 86

pregreíšen -šna -o prid. *grešen*: Pokom je Bog eto voljo tomi pregreiŷnomi Csloveki na znánye dál SM 1747, 9

pregreíšenje tudi pregréjšenje -a tudi pregrešenjé -á s *pregrešenje, greh, prestopek*: Vu pregreiŷenyi SM 1747, 35; Pred pregreiŷenyem SM 1747, 35; vönie verzi za nyihovoga pregresenyá vollo ABC 1725; Za pregrejsena Ocsé Adama BKM 1789, 45; Odpüŷzti pregresénye BRM 1823, 31; Ocsa vas, odpüŷzti vám pregrejšenyé vafe KŠ 1771, 138; ka ŷzam i jasz mojim du'snikom i pregrejsenyé odpüszto KM 1783, 21; Za kakovi dug, ali pregrejšenyé Je Tve trplejnye BKM 1789, 7; Odpüszto szi pregresénya ludsztvi TA 1848, 69

pregréjška -e ž *greh, prestopek*: Vetek; grejh, pregrejska KOJ 1833, 182; Csaszar obecsa pozáblejnye pregrejske KOJ 1848, 101

pregrešávati -am nedov. *grešiti*: V-lübézni kára, csi pregresáva BRM 1823, 419

pregrešiti tudi pregrehšiti tudi pregréjšiti tudi pregrišiti -ím dov. *grešiti, pregrešiti se*: ne dopüszti meni dnesz pregríŷiti KM 1783, 224; ali potomtoga neŷcem nigdár vecs pregrisisi KM 1790, 108; Csi ŷze pa o'zenis, ne pregrisis KŠ 1771, 503; I csi ŷzeden krát eden dén pregrisi KŠ 1754, 171; Csi pa pregrisi prouti tebi brat tvoj KŠ 1771, 227; Csi pregresimo, odpüŷzti BRM 1823, 2; ŷze ŷaloztim, kai ŷzem proti mojemi Bogi pregreiŷil SM 1747, 38; li tebi ŷzem jaŷz pregrejszo KŠ 1754, 230; otsa, pregrejŷo ŷzam prouti tebi KŠ 1771, 223; ka ŷzam clinio, gda ŷzam pregrejszo KM 1783, 189; Vadlújem ka ŷzam pregrejszo BKM

1789, 393; pregrisila ŷzam KM 1790, 34; Kaj ŷzi ti pregrejŷo BKM 1789, 77; ti si dosta pregrehšo BJ 1886, 5; jeli nyemi je ŷz ŷzrczá 'zao, ka je pregrejszo KŠ 1754, 208; liki toga ednoga, ki je po ŷpadáji pregrejŷo KŠ 1771, 458; Ka je pregrejŷo Dávid KM 1796, 62; Pregrejsila ŷzta KM 1796, 6; ŷzvedoclánŷtvo csinimo, kai ŷzmo pregreiŷili SM 1747, 54; Jeli ŷzmo pregrejsili KMK 1780, 68; ár ŷzmo pregrejsili prouti naŷemi brati KM 1796, 29; Ka szmo dön'k pregréhsili AIP 1876, br. 3, 1; zonimi, koteriŷzo proti nám pregreiŷili TF 1715, 30; pokedob ŷzo po ednom vŷzih pregreiŷili SM 1747, 7; ŷteri ŷzo prouti nám pregreiŷili KŠ 1754, 170; piŷem onim, ki ŷzo prvle pregreiŷili KŠ 1771, 552

pregrešívati -am nedov. *grešiti*: Doŷztrakrát ŷem Te zbantivao, Próuti Tebi pregrešívao BRM 1823, 178

pregrešnica -e ž *napaka*: Potom nyemi je ŷteo pregrešnice (hibákat) pokázati BJ 1886, 5

pregrísti -grizém dov. *pregristi*: Nasa mis pregrizé z-zobmi nyi trdo lüscsinye KAJ 1870, 56

pregvzétje -a s *prevzem*: i gda je te nepoznan pred kralico sztôpo za volo pregvzétja vêneca AI 1875, br. 1, 5

prehèjanje -a s *prenehanje, prekinitev*: francúzski boj sze je zacсно, steri je pod krátkimi prehenyanymi pét fárti ponovleni KOJ 1848, 118

prehènjati -am dov. *prenehati*: Eti csesztô prehenyam KAJ 1848, 421; Neprehènya nigdár z-nami bôg dobro csiniti BRM 1823, 436; ednoga nyihovih vojov vlouvo, na oblübo, da bodo na 9 lejt z-bojom prehenyali KOJ 1848, 8; Witeberszki Augustinarje szo prvi prehenyali po delavnikaj mesüvati KOJ 1845, 63

prehitèti -ím dov. *nasproti stopiti*: Sztani, Goszpodne, prehiti licze nyegovo, ino ga obládaj TA 1848, 12

préhod -a m *sprememba, mena*: Mêszezcz ŷz-préhodom vremen obrnyáva BRM 1823, 120

prehodénje -a s *gibanje, sprememba*: I dabi ŷzvojim csüdnim obráclányem, Znamenye bilá ŷzvojim prehodenyem BKM 1789, 157

prehoditi -hódim dov. **1. prehoditi**: csi je gli Frigyo prehodo KŠ 1771, 601; Niki Zvisáva ŷze, vŷze prehodi, Zgibi ŷzrecso BKM 1789, 171 **2. prepíhati**: oblecsala, ár ga veter prehodi KAJ 1870, 147 **3. prizadeti**: Ki ŷzrczca ŷzkrovnoŷzti prehodis BRM 1823, 336; potrto ŷzrczé tú'sno, oszter mecs je prehodo KM 1783, 238; Recsi ete szo tak prehodile szrdce tatá KAJ 1870, 51

prehodjávati -am nedov. *obiskovati*: Ár, geto

Ĵzem prehodjávao i preglédávao pobo'znofzti vaje KŠ 1771, 396; I prehodjávao je mejĴzta i veĴznicze KŠ 1771, 216

prehváliti -im dov. *prehvaliti*: nemres ga prehváliti KM 1783, 61

preidéjnje -a s *konec, uničenje*: Opomin za volo Ĵzvejta preidejnya KŠ 1771, 721

preimenitáš -a m *imenitnik*: Kêpi preimenitášov AIP 1876, br. 3, 3

preimeniten -tna -o prid. *preimeniten, slaven*: Etoga preimenitnoga vecsesznosztá nászhaj ete meszec 10-ga obdr'zánom szpráviscsi bode vöoznanyeno AI 1875, br. 1, 8; Sz. Ludwina je za volo szvoje preimenitne lepote krouto gouszta szküsávanya trpejla KOJ 1845, 11 **nájpreimenitnéši** -a -e *najimenitnejši*: Natue najpreimenitnéši tálovje szo AIN 1876, 9

preimenitost -i *z imenitnost, slava*: Za eto dobrotivnoszt kri'z je od kralá za preimenitoszt dôbo AI 1875, br. 1, 8

preja -e *z preja*: Z njé se dela preja AI 1878, 43; Csi je prejô mogla vujati KAJ 1870, 142

prejárčiti -im dov. *preprečiti*: tak je Draskovits Jüri, povoudni dir prejárčiti 'selejoucsi v Szombateli vküppozvao KOJ 1914, 119

préjdnost tudi préjdnost -i *z prednost*: Tecszasz, ka szta sze farara od prejdnoszti med szebom pernyala KOJ 1914, 132; rimszkoga Pápe prejdnoszt KOJ 1845, 59; da sze na tiszto prejdnyoszt i tak nemore nazáj pobrati KOJ 1848, 50; Ali on na szvoje králeszke prejdnoszti túdi pazliv KOJ 1848, 116; nasztávi cserni sereg z-oszebujnimi prejdnoszti KOJ 1848, 63

prejémati -am nedov. *odvzemat*: 90 cérkev nyim nazáj dánih, stere szo od k nyim prisztopenih Huszitov prejémali KOJ 1914, 138

prejk tudi preig tudi preik tudi preg predl. z rod. **1. prek, čez**: vö slo i potom prejk csrnoga mourja vu A'zio KŠ 1771, 554; prejk karpatszkih gór pridejo KOJ 1848, 5; törci szo prêg Unne sztrélali AIP 1876, br. 1, 5; ali kony sze potekno i kralico prêg gláve ľucso AI 1875, kaz. br. 8 **2. za izražanje presežene mere**: od vĴzej prejk pa, csi kaj od nyih proĴzimo KŠ 1754, 49; Bilou ji je pa vĴzej prejk okoli dvanájĴzet mo'zouv KŠ 1771, 400

prejkdáti -dám dov. *izročiti*: Cérkve i Farofe prejkdáti Mésnikom KOJ 1848, 108; vesz Vogerszki ország nyemi prejkdá KOJ 1848, 17; Ino nase düse v-tvoje roké prejk dámo SŠ 1796, 132; Nyemi je vsze zemle prekdáo Maximiliáni KOJ 1848, 91; je Ferdinándi I. prejkdála koróno KOJ 1848, 82

prejkidéjnje -a tudi prejk idéjnje ~ -a s *prehod*:

Prejg idejnje erdécsega mourja KŠ 1754, 185; to je, prejk idejnje imenüvano KM 1796, 35; Dai mu vu Ĵitek vekivecsni preik idenye SM 1747, 62; Ár neĴcsem váĴz zdaj vu prejkidejnyi viditi KŠ 1771, 525

prejk iti ~ idem nedov. **1. iti čez kaj**: i vĴzi Ĵzo po mourji sli prejk KŠ 1771, 508 **2. oditi, umreti**: je prisla nyegova vöra, naj prejk ide zetoga Ĵzvejta k-Ocsi KŠ 1771, 310 **prejkidóuči** -a -e *gređoč čez kaj*: i vö je ľou zczérkvi prejkidoucsi po Ĵzrejdi nyih KŠ 1771, 296; Ár Ĵze vųpam, ka váĴz, prejk idoucsi, poglédnem KŠ 1771, 483

prejk pelisnoti ~ -em dov. *švigniti, hitro oditi*: nego vecskrát prejk peliszne na Vogerszko KOJ 1848, 18

prejk pomóčti ~ -mòrem dov. *pomoči*: Kaj Ĵzi tí náĴz vĴzej obdr'zo, I vto nouvo leto prejk pomogo BKM 1789, 51

prejkposláti tudi pregposláti -pòšlem dov. *poslati*: eta podszta sze vtáksoj formi velikášom prêgposle AI 1875, kaz. br. 2

prejkprinéšeni -a -o prid. *prinesen*: Mi známo, kaj Ĵzmo Ĵmrtvi prejk prinéšeni na 'zitek KŠ 1771, 730

prejk priti ~ prídem dov. *prizadeti*: je ta Ĵzmert na vĴze ľúdi preik prisla SM 1747, 7

prejkipűšeni -a -o prid. *prepuščen*: i tak je nas Czaszar szám szebi prejkpűšeni osztao KOJ 1848, 119

prejkskočiti tudi pregskočiti -skòčim dov. *preskočiti*: Kralice kony bi edno ranto mogo prêgskocsiti AI 1875, kaz. br. 8

prejktekóuči -a -e prid. *zvrhan*: Dájte mero dobro i prejktekoucsó KŠ 1771, 185

prejkvzėti -vzèmem dov. *prevzeti*: réd naszlednisztva pouleg steroga má sztárejsa csi ládanye prejkvzėti KOJ 1848, 107; Mária Therezia prejkvzeme ládanye KOJ 1848, 109; Pocsaszoma szo méšniczke vsze cérkve prejkvzéli KOJ 1914, 150 **prejkvzèšši** -a -e *ko je prevzel*: Po tom szám prejkvzèšši ládanye, pascsi sze KOJ 1848, 45

prejkvzétje tudi pregvzétje -a s *prevzem, prevzetje*: i gda je ne poznan pred kralico sztôpo za volo pregvzétja veneca AI 1875, br. 1, 5; Mati prizové Karola na prejkvzétje ládanya KOJ 1848, 105

prejlog -a m *prelog, neobdelana njiva*: RiĴzaoscseka je prejlog dobro gori zourao KM 1790, 66

prejšanje -a s *stiskanje, neprijetno delovanje*: grejhi Ĵzo .. 3. Sziromákov, Sziroticz, i Dovicz prejšanje KMK 1780, 91

préjšar -a m *stiskalec*: Calcator Prejsar KMS 1780, A9b

préjšati -am nedov. *prítiskati, neprijetno delovati*: Csi gli kri'z prejsa moje tejlo /zlabo BKM 1789, 3

préjšesen -sna -o prid. *minljiv*: Árje preisefzno v'zákó Gofzpozftvo SM 1747, 82; Ár je prejsesfzno, v'zákó gofzpozftvo BKM 1789, 258

préjšišnjek -a m *opresnik, kruh iz nekvašenega testa*: nego vbrezi kva'zá prejšišnyeki csifztcou-cse KŠ 1771, 498; I prvi dén prejšišnyekov KŠ 1771, 146

préjti préjdem tudi préidti tudi prédti -idem dov. *I. miniti, preiti*: Ka /zvejt má, more hitro prejti KŠ 1754, 264; Le'zi je pa nébi i zemli prejti KŠ 1771, 226; Csi bi brez Bóga mogli z-szvêta idti, I v-grobi preidti KAJ 1848, 7; Vu rú'zni grejhi ne prejdem KŠ 1754, 255; Záto bogme jalz ne prejdem BKM 1789, 92; ali ti hudi pout preide SM 1747, 92; ali /zpoznanje, na nikoj prejde KŠ 1771, 517; Prejde hitro cslovik tvoj den kak /zencza SŠ 1796, 10; gda merjé, i préde imé nyegovo TA 1848, 34; i lehko sze zgodí, ka tam préde AIP 1876, br. 6, 6; i nigdár ne prejdo KŠ 1754, 144; Ar néba i zemla prejdo KŠ 1771, 145; /e bi prei'fo vu moji nevoli SM 1747, 31; kabi efcse edna piknyiczá 'znyé prejsla KŠ 1771, A7b; Ár je ta prva néba prejsla KŠ 1771, 804; Ta dávnja bloudno'ft je prejsla BKM 1789, 5; oni szo szpokolali ino prêšli pred tebm TA 1848, 7; I gda bi prejsla Szobotta KŠ 1771, 154; Gda bi pa poredno vrejmena prejslo KŠ 1771, 424

2. propasti: Poberte gori to ofztányeno drtinye, naj kaj ne prejde KŠ 1754, 53; Dónok je escse nej prejsao orszácski Jezik KOJ 1833, X; Ne-dopi'ftzi on nyim prejti SŠ 1796, 4; tak morejo prédti nepobo'zni pred Bógom TA 1848, 52; nacsí prédem pod vdárczom rok tvoji TA 1848, 32; ar /ze je za nálz roudo, Da mi ne prejdemo BKM 1789, 28; csi /ze ne povrnéte, v'fzi tak prejdete KŠ 1771, 215; Ár nescse, ka bi /to prejsao BKM 1789, 23; je tou doubó Gejza II., ka je Borits prejsao KOJ 1848, 29

3. iti mimo: Gda bi pa prejsla prvo /ztrá'zo, i drúgo KŠ 1771, 379; prejk idoucsi po /zrejdi nyih, i tak je prejlao KŠ 1771, 296; csi /cés, naj prejde ete pehár od méne KŠ 1771, 247

4. prehiteti: ki 'zivoucsi ofztánemo, ne prejdemo one, ki'fzo zá'fpali KŠ 1771, 620

5. preiti iz enega stanja v drugo: vi'fesnyega popa, ki je i nebélza prejlao KŠ 1771, 677

6. prestopiti, ne izpolniti: Tvojo zapovid /zem prejsó BKM 1789, 220

preidóci tudi **prejdóuči** tudi **preidóuči** -a -e *I. minljiv*: za volo dike licza nyegovoga, /tera je prejdoucsa bila KŠ 1771,

533; kako je zláto, steroie preidouc'e SM 1747, 29; /zmrt, Prejdoucsój dobrouti kak gledalo te /zvejt SŠ 1796, 77; Sztejm nálz vcsi, naj /ze za preidoucse blágo ne /zkrbimo KŠ 1754, 108; Márnofzt je hitro prejdoucse bogá'ftvo i'fzkati KM 1783, 216; Vmojoj prejdoucsi, Dobroj /zrecsi BKM 1789, 2017; /zste nej /zpreidocsen /zrebrom odkupeni KŠ 1754, 119; Dnévi prejdoucs, mladi /ze mej'fzec BKM 1789, 432; po odpúscsanyi preidouc'fi grejhov KŠ 1754, 136

2. prejšnji: Na preidouc'fo nouto BKM 1789, 148

3. ko je prišel: i doli je poz'zadi i preidoucsi /z'zlú'zo bode nyim KŠ 1771, 213

preidóci -a -e sam. *minljivi*: Toga /zveita, ta preidocsa /zo bole'fzno'ft SM 1747, 91; geto /ze v'zákí li za ta preidoucsa trúdi KŠ 1754, 5a; V'fza /zo na zemli eta prejdoucsa BKM 1789, 283; Naj zav'r'zemo preidócsa KAJ 1848

prekácánje -a s *krivda, prestopek*: to zmo'zni brezi bina i prekaczanya mojega TA 1848, 46

prekácati -am dov. *zagrešiti, zakriviti*: Ali, ka je grêh li tiszto, Ka prekaczas z-csinényem KAJ 1848, 250; Ár mi neprekacza níká KAJ 1870, 53; Csi je pa kaj prouti tebi prekaczao KŠ 1771, 666

prekániti -kánim dov. *ukaniti, prevarati*: Scséjo nálz prekaniti i zapelati vblodno'ft KŠ 1754, 174; naj me vrág nigdár ne prekani KMK 1780, 102; da nálfe Telou náz ne prekáni TF 1715, 30

prekániti se -kánim se *ukaniti se, prevarati se*: niti /ze od nikoga prekaniti ne more KMK 1780, 93; Nigdár /ze ne prekanim BKM 1789, 162

prekánjeni -a -o *I. prevaran*: niti níkak nemre prekanyeni biti KMS 1780, N3b; Nikoga ti prekaniti nemres nit' prekanyen biti KM 1783, 261; ár prekanyena od vrága nálfa prva mati Ejva KŠ 1754, 96

2. zvit, prebrisan: Vidimo, ka tákse szt'vári szo prekanyeni AIP 1876, br. 5, 7

prekažúvati se -újem se nedov. *vazkazovati se*: Vitézje szo ne záto sztanolí, ká bi sze poj'bári preka'zúvali KAJ 1870, 148

prekbòdnosti -em dov. *prebosti*: Vúho igli vòvdárijó ali prékbodnejo AIP 1876, br. 9, 6

prekgáziti -gázim nedov. *broditi, hoditi*: Na potóki je moszt bio, da pòtnikom nebi trbelo po velkoj vodi med pogúbelami prékgáziti KAJ 1870, 116

prekládati -am nedov. *spreminjati*: csi sze korén verbuma goripoiscse, steri sze má po módsi, vrejmeni, racsúni i persóni prekládati KOJ 1833, 55

prekléci -a -o prid. *preklet*: Prekléczi Ocza mega poite tá od mene SM 1747, 84; Odiite od mene, Ocsé mega prekléczi BKM 1789, 9

prekléstvo tudi **preklénstvo** -a s *prekletstvo*:

Átok; preklénsztvo, kumba KOJ 1833, 151; Kriřtuzus, gda je za nářz vcsinyen prekléřztvo KŠ 1771, 562; Tam radořzt Gořzpodúje, nej prekléřztvo SŠ 1796, 116; Kriřtus je náz odkúpo od Pravde prekléřztva SM 1747, 13; Ali i od nyé prekléřztva je nářz ořzloubodo KŠ 1754, 115; Kriřtuzus je pa nářz odkúpo zprekléřztva právde KŠ 1771, 562; Od vekivecsnoga prekléřztva, Ořzloubodi nářz KM 1783, 9; Nebojmo řze Mojřzesa řztrasne právde, i nyé prekléřztva BKM 1789, 46; I ořzloubodi nářz od prekléřztva vřzega SŠ 1796, 103; I meni je grêh to'zécsi Grozna prepaszt prekléřztva KAJ 1848, 157; ne mogocse, ka bi pamet pod prekléřztva jármom Zaman tá věhnoła AIP 1876, br. 6, 2; zavřzena je i blúži kprekléřztvi KŠ 1771, 680; kai řzi prekleřztvo moje, ino řzmert moje na tébe vzél SM 1747, 52; řto je té, ki gucsi eto prekléřztvo KŠ 1771, 181; Bo'zoj řzrdi jeřzte podvrřzen, I pod prekléřztvo BKM 1789, 29; ár prekléřztvo i lářz glásřzijo TA 1848, 47; Ar, kikoli řzo zdeřl právde, pod prekléřztvom řzo KŠ 1771, 561; Nego szvojemi szini z ocsinszkim prekléřsztvom sze nyemi grozi KOJ 1848, 32; Vúszta nyegova szo puna z prekléřsztvom TA 1848, 8; Ka ete tak gucsi prekléřztva KŠ 1771, 107

prèklet -a m *veřza*: Blizi pri dveraj prekleta eden szto sztaođ AIP 1876, br. 3, 6; szo v-preklét vujřli AIP 1876, br. 1, 2

prekléti -kuném dov. *prekleti*: figovo drejvo, řtero řzi préklio KŠ 1771, 138; Szkalivczov delo je czilou Boug preklio BKM 1789, 246 **prekléti** -a -o *preklet*: Preklét je vřzáki Cslovik, steri na dreivi viřzi SM 1747, 17; Prekléti řteri ne pořtúje Oto řzvojega KŠ 1754, 32; Ali csi bi angyeo nazviřcsávao vám Evangyeliom, prekléti bojdi KŠ 1771, 557; Ali csi bi angyeo nazviřcsávao vám Evangyeliom, prekléti bojdi KŠ 1754, 2b; Geto angyelje ne nelřéjo prouti nyim prekléto řzoudbo KŠ 1771, 720; Ino ti prekléti, med řterimi trpijo KŠ 1754, 145; Odidte od méne od ocza prekléti BKM 1789, 442 **prekléti** -a -o sam. *prekleti*: Ka pa, csi řze na prekléte Zglédnemo KŠ 1754, 274

preklinjanje -a s *preklinjanje*: Od toga bole escse preklinyanye ti skouditi nemre KŠ 1754, 10a; Zedni vúřzt zhája blagořzlov i preklinyanye KŠ 1771, 750; řtera je puna bila řzpreklinyanya iménami KŠ 1771, 796; pokedob sze za volo preklinyanya i drúgefele grejhov godi KOJ 1845, 120; Zđaj pa doli dejte i vi vřza eta preklinayanye KŠ 1771, 608; jezik obogatili, steri je lih vu pszúvani ino preklinyanyi

premo'sen bio KOJ 1848, 8; Kakda nepořfteno 'živémo? Szpreklinyanyem KŠ 1754, 17; kaj řze vřzi grejhi odpířztijo i preklinyanya KŠ 1771, 111

preklinjati -am nedov. *preklinjati*: naj řze vscijo nepreklinyati KŠ 1771, 635; nej řzam szlisao pámetnoga csloveka preklinyati sztarise KOJ 1845, 7; vi velite: kaj preklinyas KŠ 1771, 302; erkli řzo vu řzebi: ete preklinya KŠ 1771, 28; Csi ga přzújemo i preklinyamo KŠ 1754, 37; Preklinyajo nářz oni KŠ 1754, 497; ki de pa Dúhá řzvétoga preklinyao KŠ 1754, 211; řzkejmikoli bodo preklinyali KŠ 1754, 111; Naj nikoga ne preklinyajo KŠ 1754, 660; kaibi mi nikoga nepreklinyali TF 1715, 13; Eden pa ti hüdodelnikov ga je preklinyao TF 1715, 252; Nyega řzo preklinyali KŠ 1754, 10b; niti řzo nej preklinyali Bogiczo vařo KŠ 1754, 403 **preklinjati se** -am se **1. zaklinjati se**: On řze je pa zácsao preklinyati i priřžégati KŠ 1771, 151; 'znyegovim řz. iménom ne preklinyajmo KŠ 1754, 16 **2. obřekovati se**: I nej (liki řze preklinyamo) KŠ 1771, 452 **3. preklinjati se**: Csi řzam pa jařz zhválo dávyanyem tálnik, zakaj řze preklinyam KŠ 1771, 511; Záto řze imé Bo'ze za vařlo volo preklinya med poganmi KŠ 1754, 157; Ali řze za imé Bo'ze za volo vářz preklinya KŠ 1771, 541 **preklinjavajúči** -a -e *preklinjajoč*: tá, ká neznajo, preklinyávajoucsi KŠ 1771, 720

preklinjavanje -a s *preklinjanje*: rejscne vojne, zřteri zhája nenávidnořzt, nyefke, preklinyávanye KŠ 1771, 642; pouleg nezračúnanoga ořpotávanya ino preklinyávanya potrdjávati moremo KŠ 1754, 4a

preklinjavati -am nedov. *preklinjati*: Niki moudri řzvojo modrouřzt 'ze tam preklinyáva BKM 1789, 451; Blagořzlávlajte one, ki vářz preklinyávajo KŠ 1771, 184; i oszmejávci moji preklinyávajo mené TA 1848, 82; blagořzlávlajte je i ne preklinyávajte je KŠ 1771, 476 **preklinjavati se** -am se *preklinjati se*: Vnougí, po řteri řze pout iřztine preklinyávala bode KŠ 1771, 719

preklinjavec -vca m *preklinjevalec*: Ki řzam prvle bio preklinyávecz KŠ 1771, 635; V-néni nema meřzta Niti preklinyávecz BRM 1823, 300; liki řzi řze řzmilúvao preklinyávci Pavli KŠ 1754, 232; Nyega vobráz bijejo, Preklinyávca zovéjo BKM 1789, 85; Od preklinyávczov řze odloučji KŠ 1771, 400; Preklinyávczom řze Bôg Nigdár neradúje BRM 1823, 317

prekól -i ř *poleno*: Vu zimi ga jáko lúbimo, sprekólmi ga řvivimo BJ 1886, 8

prekostáti -stánem nedov. *preostati*, *ostati*:

Vidilo szo, da nyim je drúgo nej prekosztalo, kak szama pogorisca KOJ 1914, 130

prekposlāti -pòšlem dov. *poslati, odposlati*: eto sze poszlavczom nazájh prékposle AI 1875, kaz. br. 2

prekpríti -prídem dov. *priti čez kaj*: Gda bi po logi prékprisla, 'ze szta i vész vidila KAJ 1870, 135

prekračenjé -á s *krajšanje*: Zmenkanya ali prekrátsenyá znaménye (?) KOJ 1833, 9

prekračŭvati -ŭjem nedov. *krajšati*: Csi Źzi 'zitka Źzam rad neprekracsŭjem, Mojemi konczi Źze lehko radŭjem BRM 1823, 353

prekrátek -tka -o prid. *prekratek*: SzpoumenmoŹze ZcslovecsánŹzke natom Źzvejtí prekrátek ŹztálnoŹzti SŠ 1796, 124

prekrátiti -im dov. **1.** *preprečiti, prikrajšati*: Saxonce, ki szo nyemi dú'sno dácsó prekrátiti szmeli KOJ 1848, 45; onim Krisztus prekráti szvoje vekivecsno nebeszko králesztvo KOJ 1845, 77; proŹzim, ne prekráti meni etoga trouŹta KM 1783, 70; Prekráti meni vŹze bolezní BKM 1789, 412; Prekráti meni vŹze bolezní SŠ 1796, 28; proŹzimo Bogá, naj Źzvoje pomoucsi nám ne prekráti KMK 1780, 30; Ocsó, náj nyemi szvojo ccsér neprekráti KOJ 1845, 99; Krála, naj bi trem bratánczom odlocseno delbo prekráto KOJ 1848, 21; niki bi radi vnogo blága meli, i da nyim ga je Boug prekráto KOJ 1845, 120; szo nyemi Plemenitási potrejbnoqa sztroska neprekrátíli KOJ 1848, 64 **2.** *skrajšati*: prekráti dni moje TA 1848; I da bi GofŹpoud ne prekráto one dnéve KŠ 1771, 144

prekričati -im dov. *razglasiti*: edni szo Luthera kmeszti za jeretika prekricsali KOJ 1845, 55

prekrižiti se -im se dov. *prekrižati se*: Kak Źze more cslovik prekri'siti KMS 1780, B; Kakda Źze cslovik prekri'si KMK 1780, 9; Vszáko ũtro, dare sztánes, prekri'si sze KOJ 1845, 48; Deca se prekrižijo BJ 1886, 4

prekróuto tudi prekróto prisl. *zelo, hudo*: A dŭsa mi jeŹzte prekrouto ranyena BKM 1789, 201; KmeŹzti Źzo ga odali, Prekroto bicsŭvali BKM 1789, 71; ako Źzi vu tejlí beté'sen prekrouto SŠ 1796, 84; Hválte nyega dobróto, Obilna je prekróto BRM 1823, 37

prekrvávi tudi prekervávi -a -o prid. *krvav*: Obátri me Tvoj znoj prekrvávi BKM 1789, 65; Tvoje rane prekervave SM 1747, 68

prekségnoti -em dov. *seči čez kaj, razširiti se*: Prékségne po cêlom szvétí KAJ 1870, 170

prekstópiti -im dov. *prestopiti*: I tak me ednók szódití más, Kaksi préksztópm na vecsnoszt KAJ 1848, 153; On préksztópi na sztezo pravice

KAJ 1848, 9; sereg tvoj, Ki je préksztópo na pot nóvo KAJ 1848, 329

prekšenóust tudi prekšenóst -i Ź *razposajenost, prešernost*: Pride preksenoszt nyegova na temen nyegovo TA 1848, 6; zbogáŹztvom, nej za précszimbo i preksenouŹzt, naj 'zivéjo KŠ 1754, 222; Dónok ti ne Źzpoznas tvojo Veliko preksenoŹzt SŠ 1796, 10; Vasa gizdoŹzt vpreksenoŹzti nej je Bougi drágo BKM 1789, 450

prekšenŭvati -ŭjem nedov. *šaliti se, norčevati se*: Ki med vrátmi szedijo, od méne preksenŭjo TA 1848, 34

prekunóuti -ém dov. *prekleti*: Káma je pa 's-nyegovim odvejtkom vrét prekuno KM 1796, 14; té cslovik .. ne bi ga objoukali, i prekunoli KM 1790, 56 **prekŭnjeni** -a -o *preklet*: prouti Kájni, ki je i prekunjeni od GofŹpodna KM 1796, 9; Prekonyeni zebrácsi AIP 1876, br. 8, 7

prekŭpčŭvanje -a s *prekupčevanje, trgovanje*: ki Źzo potom za volo prekŭpcŭvanya tá sli Źztát KŠ 1771, 434; i odisli Źzo, ki pa na Źzvoje prekŭpcŭvanye KŠ 1771, 72; Csi vu prkŭpcŭvanyi nepraviesno 'zivé KŠ 1754, 37; Znepravicsnim prekŭpcŭvanyem KŠ 1754, 49

prekŭpčŭvati -ŭjem nedov. *prekupčevati, trgovati*: i kikoli prekŭpcŭjejo KŠ 1771, 799

prekupicnoti se -em se dov. *prekopicniti se*: dokecs András z-jahanca na kla sze neprekupicne KOJ 1848, 18; koula sze 'snym vréd prekupicznejo KOJ 1848, 52; pren. obadvá szta sze vu djamo neszrecse prekupicznola KOJ 1845, 87 **prekupicnivši** -a -e *ko je spremenil*: Francúzi vsze bo'se i orszácske obsztojéce pravice prekupicznivsi KOJ 1848, 115

prek vtŕgnoti ~ -em dov. *pretrgati*: zburkana voda vnógi mesztaj sance prék vtŕgnola AIP 1876, br. 4, 5

prekzgristi -grizém dov. *pregristi*: ár tak stimajo, ka prékzgrizé korenyé nárasza KAJ 1870, 151

preládati -am dov. *premagati*: Ottokar .. nad Magyare, da je nyé preládao KOJ 1848, 39

prelejánje tudi preleánje -a s *prelitje*: Liki krvi, mántnikov krvi preleánye KŠ 1754, 185; i za nyega drage kervi preleanya SM 1747, 61; i brezi krvi preleánya nega odpŭŹsanya KŠ 1771, 686; Szvéta MeŹŹa je brezi krvnoga prelejánya Áldov KMK 1780, 50; brezi Krvnoga prelejánya KM 1783, 105; I krvi preleánya Nedáj csinití vrági BKM 1789, 176; Nyegovo kervno preleánye imámo gláŹziti TF 1715, 41; Nyegovo kervno preleánye moremo nazveŹzcsávati SM 1747, 40; je vcsino Vŭzen i preleánye krvi KŠ

1771, 692; Kai je kervnim preleányem zaŕzlúso SM 1747, 16

prelejáti tudi preleáti tudi prelijáti -lijém dov. *preliti*: Steri prelijé krv cslovecso KŠ 1754, 40; Nedú'zni krv prelijéjo BKM 1789, 352; Za grejhe ŕzi krv prelejo BKM 1789, 51; je kerv preleao TF 1715, 39; je prelejo TF 1715, 38; je ŕz. krv prelejo KŠ 1754, 230; je Szvo ŕzvéto Krv prelejo BKM 1789, 6; szo ráj szvojo krv preliali KOJ 1845, 84 **prelejáti se** tudi preleáti se tudi prelijáti se -lijém se *preliti se*: kervi kotera ŕze prelijé TF 1715, 39; ŕtera ŕze za váŕz prelejé KŠ 1754, 202; ŕtera ŕze prelijé KŠ 1771, 246; Za váŕz ŕzeje prelealo TF 1715, 45; znamenye ŕzeje prelejalo TF 1715, 40 **prelejáni** tudi preleáni -a -o *prelit*: I, gda je prelejána krv Stevana KŠ 1771, 412; dokecs zádnys ta prelejána krv sze vkúpzmesa AIP 1876, br. 7, 2; Za váŕz je dáno i prelejáno na odpúscsanye grejhov KŠ 1754, 207; kerv, kako je pravicsno za moje greihe preleána TF 1715, 40; Naj ŕze vó zŕŕcse krv vŕzej prorokov preleána od zacsétka ŕzvejta KŠ 1771, 210

prelejávanje tudi preleávanje in preliávanje -a s *prelivanje*: Nogé nyihove ŕzo biŕztre na krvi prelejávanye KŠ 1771, 453; bodo .. krvno preliávanye trpeli KŠ 1771, 763; je raŕzla med krvi preleávanyem KŠ 1771, 339

prelejávati -am nedov. *prelivati*: Prelejávali szo krv okóli Jerusálema TA 1848, 65

prelejpi -a -o prid. *prelep*: Bogme je on te prelejpi BKM 1789, 31; Oh nebésza! prelejpo meszto KM 1783, 183; Naj ŕze ne radúje Prelejpoj opravi SŠ 1796, 89; Da prides vnebelŕzki prelejpi ŕereg angyelŕzki BKM 1789, 1b; goszpoda vidévsi Karola prelejpi obrász KOJ 1848, 44; Ino zprevnougim prelejpm czvejtiŕjom BKM 1789, 156

prelejpo prisl. *prelepo*: Proŕzim váŕz prelejpo SŠ 1796, 148

prelejvanje -a s *prelivanje*: Czaszar prelejvanye cslovecske krvi zasztaviti 'selejoucsi KOJ 1848, 87; sze vogerszki Ország z lejpm, nej z-prelejvanyom krvi, zdigáva KOJ 1848, 123

prelejvati tudi preleívati -am nedov. *prelivati*: goŕzpodie merszki nad tisztimi, koteri kerv preleivaio ABC 1725, A7b; pren. Tvoj ŕzin ŕzvoj gláŕz prelejva BKM 1789, 300 **prelejvati se** tudi preleívati se -am se *prelivati se*: kerv moja ŕtera ŕze za váŕz preleiva TF 1715, 40; Da ŕze vnyegovom klüni vnogokrát Krvelicza prelejva BKM 1789, 377

prelja -e ŕ *predica*: moski med preljami dreenke pletéjo KOJ 1845, 42

prelomiti -lómim dov. *prelomiti, prekršiti*: Amurát pa na Alkorán priszégne, da ga neprelomita KOJ 1848, 56; Ako bi pa oblúbo mojo prelomo SM 1747, 52; Gda Bougi vcsinyene oblúbe naŕŕe prelomimo KMK 1780, 39; Bosje zapóvedi, koterofzem prelommo TF 1715, 37; kai ŕzem to zavezo prelomo SM 1747, 48; Ka ŕzem tvo zapovid prelomo BKM 1789, 219; Nej li ŕzi oblúbo, Vnogokrát ti prelomo BKM 1789, 261; kaj je nej ŕzamo Szobotto prelomo KŠ 1771, 279; Gda je .. nyega rejcs prelomo BKM 1789, 8; zakaj ŕzta nyegovo zapouvid prelomila KM 1796, 7; ár ŕzmo tvojo právdo prelomili KM 1783, 259; ŕzo tvojo Zápovid prelomili SM 1747, 51

prelomleník -a m *kršitelj, prelomník*: bode dú'sna právde prelomleníka na podlo'snoŕzt príŕziliti KM 1790, 90

prelomleníjé -á s *prestopék*: Szmrtni grejh je Bo'se Právde prelomleníjé KMK 1780, 90

preloženíjé -á s *sprememba*: ocsiveŕzno ká'ze, ti gibajoucsi preloženíjé KŠ 1771, 696

preložiti -lóžim dov. **I.** *prevesti*: ino ŕzem katechismus na csŕŕzti ŕzlovenŕzki jezík preloŕo TF 1715, 9 **2.** *razložiti*: prelo'zi nám to priliko od kóukola KŠ 1771, 45 **preloženi** -a -o *preveden*: na szlovenszki jezík preloŕeni TF 1715, 1

prelúbléni -a -o prid. *preljub*: Jezus Prelúbléni KM 1783; Oh moj prelúbléni Jezus! BKM 1789, 32; Oh Jezus prelúbléni! SŠ 1796, 154; Prelúbléna dojka! SIZ 1807, 39; I erczimo diko prelúblénomi Szini SŠ 1796, 92; Za Krŕŕztusa te onoga Drágoga prelúblénoga Proŕzimo BKM 1789, 350; kak tebé prelúblénoga Oco mojega ra'saliti KM 1790, 108

prelúbléno prisl. *preljubo*: Kákŕi glász pred tebm prelúbléno súmi KM 1783, 254

prelúknjati -am dov. *preluknjati*: prelúknyali szo roké moje TA 1848, 17

premáganje -a s *zmaga*: i vóra naŕsa je to premáganye SM 1747, 26; Glász etoga premáganya je francúzskoga Krála primorao KOJ 1848, 100; Po premáganyi napoutnih národov szo sze priválali KOJ 1848, 5

premágati -am dov. *premagati*: naj bode zmo'zen te prouti gucsécse premágati KŠ 1771, 657; naj premágas, gda sze oszoudis KOJ 1845, 128; Sto je pa, steri te ŕzveit premága SM 1747, 28; z nasim jezíkom bomo premágali TA 1848, 9; Sztani goszpodne, da ne bodo premágali mrtelni TA 1848, 8; Ár je mocsno 'Zidove premágao KŠ 1771, 400 **premágavši** -a -e *ko je premagal*: Álmos .. ino po pouti premágavsi

vszakojacske zádave KOJ 1848, 7 **premágani** -a -o *premagán*: Béla IV. medtémtoaga premágani komaj nyim 'siv vújde KOJ 1848, 37

premälo prisl. *premaló*: Pa mlájsi domá okoli goszpodársztva premalo hasznijo KOJ 1845, 7

premárjati -am nedov. *prisiljevati, siliti*: Tê szo lüsztvó escse bolje za dácsó premárjali AIP 1876, br. 8, 2 **premárjati se** -am se *prisiljevati se, siliti se*: Csi sze na csinénye premárja AIN 1876, 45 **premárjani** -a -o *mučen*: ka vnogokrát ti premárjani z-veszeljov szo sze od .. resili AI 1875, kaz. br. 3

premedlëti -medléjm dov. *obledeti*: Eti, kak gvant, vsza, vsza premedléjo KAJ 1848, 420; Nyihov gvant je nej premedlo KM 1796, 39

premejnénjé -á s *sprememba*: Ár gde je premejnénjéno popouľztvo, tamo more i právde premejnénjé biti KŠ 1771, 682

preméjšanoglásni -a -o prid. *različno glasen*: náj bolye vu globoko – ali premejšanoglászni nomenaj, dp. *kád, kád-ja* KOJ 1833, 44

preméjšati -am dov. *zamenjati, spremeniti*: Nej trbej vu zgovárjanyi krátke i dúge i rodbinszke litere premejšati, dp. *alma álma* KOJ 1833, 5

premëmba -e ž *sprememba*: zakój sze tá prememba zgodi AI 1875, kaz. br. 6; zacsétek k-ednoj velkoj premembi AIP 1876, br. 10, 3; Dönok je escse nej prejsao v-telko sztotin premembaj orszácski Jezik KOJ 1833, X

premeniti tudi preminiti -ím dov. *spremeniti*: Steo bi pa zdaj preminiti gláľz moj KŠ 1771, 565; Nescsem premeniti, ka je zislo z vüsztvó moji TA 1848, 74; Ár sze tá szledi nedájo premeniti KAJ 1870, 73; ino ľzi máo preminim SIZ 1807, 27; Kriľztus premini naľje ponizno teľjo KŠ 1754, 140; Jezus potere eto meľzto i preminé návade, ľtere nám je dáo Moj'zes KŠ 1771, 358; Ki premini teľjo poniznoľzti naľje KŠ 1771, 598; Nistera vrëmen-rëcs pri vugibanyi ne premené szvojo korenaszto formo AIN 1876, 49; ľübi zakon ľzveti, ľztala ne premeni SM 1747, 88; Jaj meni, csi bi praviczó Prôti vëszti premëno KAJ 1848, 189; O dabi Bôg szvojega národa robsztvo premëno TA 1848, 43; Ti szi moj placs na veszëlo szpëvanye premëno TA 1848, 23; Premëno je môrje na szuho TA 1848, 51; I premejnili ľzo diko neľzkvarjenoga Bogá na priglihnoľzt obráza KŠ 1771, 448; Tatárje szo vsze na pusztino premënili KAJ 1870, 164 **premeniti se** tudi preminiti se -ím se *spremeniti se*: porédne verbume sze znájo premeniti KOJ 1833, 49; po ľteri ľze grejh premini KMK 1780, 68; gda ľze premini, Na vino voda vkameni

BKM 1789, 54; Hitro ľze premini vľze nyegova ľzvetloľzt SŠ 1796, 110; Ino ľze vľzi teda preminimo SŠ 1796, 15; Ár ovi trigyé ľzo 'ze vnebéľzaj, eti ľze pa li preminéjo KŠ 1754, 140; nego ľze premejnente po ponovlenjej pámeti vaľe KŠ 1771, 475; Ali hitro ľze je premejno Saul KM 1796, 59; Ali krouto náglo cslovik ľze premejno SŠ 1796, 39; I premejno ľze je pred nyimi KŠ 1771, 55; ali nyega radoszt sze je kcsaszi na sztráhoto premenila KAJ 1870, 82; Nej ľze je tak premejnilo na Kriľztusa KŠ 1754, 8b; premejnili ľzo ľze vpámeti i erkli ľzo KŠ 1771, 427; kak ľze rumena fárba premini KM 1783, 201; I liki odivalo, zavijés je i preminéjo ľze KŠ 1771, 673 **premejnëni** -a -o *spremenjen*: Ár gde je premejnëno popouľztvo KŠ 1771, 682

premënjanje -a s *sprememba*: Na nekaj drügo premenyanye, djánye KOJ 1833, 132; Premenyanye (a válotztató) AIN 1876, 20; Náj prvo i bole szo sze Józsefova nouva premenyanya zamerila KOJ 1848, 114; je József vnoga premenyanya naprejvzëo KOJ 1848, 11

premënjati -am dov. **1.** *spremeniti*: Tanácsa nescse premenyati BRM 1823, 325 **2.** *prilagoditi, prilikovati*: szlejdnyo z litero na szvojo prvo premenyajo KOJ 1833, 144 **premenjávši** -a -e *spreminjajoč*: etaksi verbumi té litere na *n* premenjavsi do *ni* meli v-nekoncsivnom módusi KOJ 1833, 90

premenjávanye tudi preminjávanye -a s *spreminjanje, sprememba*: Záto sze premenjávanye vrëmena z-letanya lásztvic vgoniti dá KAJ 1870, 104; Miniszterszko preminyávanye bilo preminöcsem mëszeci AI 1875, br. 1, 2; Pri nasoj szodbeniji sze med csesztnikmi në dávnó velko premenjávanye zgodilo AIP 1876, br. 6, 7; Vekivekouma brezi koncza i preminyávanya KŠ 1754, 144; pri ľterom nega preminyávanya KŠ 1771, 746; ino za premenjávanya glásza volo zmislena KOJ 1833, 10; i pá za volo preminyávanya szi sinyek skráble AI 1875, br. 2, 7; ino za preminyávanya glásza volo AIN 1876, 9; I nedás meszta premenjávanyi V-recsi KAJ 1848, 21; Sto bi naisao premenjávanye V isztinitosztí KAJ 1848, 2; vtelikáľjem preminyávanyi ľzveczkoga dugóványa KŠ 1771, A2b; ino vu premenjávanyi, dp. *méz* KOJ 1833, 13; V-sorsa premenjávanyi KAJ 1848, 218; ka ľzo od zacsétka ľzvejta velika preminyávanya bilá KM 1790, 22

premenjávati tudi preminjávati -am nedov. *menjavati, spreminjati*: z-drüge sztráni pa záto, da zná glász premenjávati KOJ 1833,

9; Gda cstém, videne pizske na szlúsane premenyávam KAJ 1870, 6; Premenyávas sztávo szvéta KAJ 1848, 14; Vremena tecséjo i 'z-nyimi sors premenyáva, Ovo vřzake řztvári vidis preminyávajo Sř 1796, 89; nyemi 'ze natúra zapové naj jelo premenyáva AIP 1876, br. 5, 7; csi bi ka je pri Tebi řztálno, Hamicsno premenyávao BRM 1823, 299; po pétki ino řzobotti bomo řzi hráno preminyávali SIZ 1807, 15; Dávid, gde je vido pogibelnořt, 'le je mejřzta řzvojega řztána preminyávao KM 1796, 58; vu vcseneyj, stero szo lutheranye radi preminyávali KOJ 1914, 145 **premenjávati** se tudi preminjávati se -am se *spreminjati se*: Ár řzám Satan řze preminyáva na řzvetlořzti angyla Kř 1771, 548; Vřzaka řztvár řze vřzebi preminyáva BKM 1789, 440; szreca sze premenyáva KAJ 1848, 78; K-nôvomi leti sze dr'zina premenyáva AIN 1876, 24; liki vglédali glédajoucsi vtřřzti obráz řze preminyávamo od dike na diko Kř 1771, 534; Ár řzo tákři krivi Apořtolje, jálni delavczi, ki řze preminyávajo na Kriřztuřlove Apořtole Kř 1771, 547; Záto sze nebojmo, csi bi sze szvét premenyávao TA 1848, 37; Erdélszko, gde szo sze Poglávarje premenyávali KOJ 1848, 94

premenjaven -vna -o prid. *menjalen*: Podarüvan: -val, vel i premenyáven: vá, vé AIN 1876, 22

premenkávanye -a s *pomanjkanje*: Pod dácco szlisajôcse zemlé premenkávanye od toga more sze notri povedati AI 1875, br. 1, 5

premenlivi -a -o prid. *pregiben*: Kelkoféle szo govorejnja táli? Dvoujeféle: premenlivi, i nepremenlivi KOJ 1833, 12

premenlivo prisl. *pregibno*: sze obodvouje forme dájo vugibati premenlivo KOJ 1833, 57

premetáti -mêcem dov. **1.** *premetati, prevrñiti*: Tve gizdave recsi, zdá ti vřze premeccsem SIZ 1807, 44; Szláp i ládje premeccse KAJ 1870, 150; pren. Grêh mi zvônêsnye szreccse Moc sne zide premeccse KAJ 1848, 240 **2.** *preudariti, premsliti*: Premeccři tak vu řzebi dobro vezdaj, kakda 'živés eti zdaj BKM 1789, 439; dobro premeccsi, Ka sze vcsis vu bo'zój rêcsi KAJ 1848, 53; i onoga právdo dobro řzam premetao Kř 1754, 52

premetávati -am nedov. **1.** *premetavati, prevraçati*: Nepriátele vřze, Mocřno premetáva BKM 1789, 167; V-lüczkoj hi'si nepremetávaj KOJ 1845, 30 **2.** *preudarjati, premslřjati*: Ino szledbenika vrêdnoszť V-lêpom szrdczi premetáva KAJ 1848, 105; I vřze ka csüjes vtvojem řzrczi premetávaj KAJ 1848, 23; Oni

řzo pa premetávali med řzzebom govorecsi Kř 1771, 238 **premetávati se** -am se *premetavati se, prevraçati se*: Ládja premetávava řze je od válov Kř 1771, 49; tákse gibanje zemlé biló, ka sze v-hi'zaj skér premetávava AIP 1876, br. 11, 7; pren. i záto řze ne dájmo od vřzákoga vötra kakřté návuka okouli goniti i premetávati Kř 1771, 339; priřzpodoben je kválo mörřzkim, řteri řze od votra řzemo tamo 'zenéjo i premetávajo Kř 1754, 148; Naj vecs ne bomo czeçátja decsicza, ki bi řze premetávali i okouli gonili od vřzákoga vötra kakřté návuka Kř 1771, 581 **premetavájouçi** -a -e *preudarjajoç, premslřjajoç*: Mária je pa zdr'zála vřze ete ricsi premetávajoucsa nyé vu řzrczi řzvojem Kř 1771, 169

premilí -a -o prid. *premil*: Anyelje řzo nazvejsztli, da edno premilo Dejte le'ři vu teszni jaszliczaj KM 1783, 233

premilostiven -vna -o prid. *premilosten, predobrohóten*: Goszpodne, premilosztivnoj tvojoj zmo'snoszti za podelene tvoje dári ponizno hválimo KM 1783, 31

premilostivno prisl. *premilostno, predobrohótno*: Hválím jasz tebé, ka řzi mené premilořzivno obarvao KM 1783, 220

preminéjnje tudi preminénje -a s **1.** *smrt*: Szen je vase preminejnje BKM 1789, 412; Szen je vase preminejnje Sř 1796, 29; Potrebno řze je Szpominati řztoga řzvejta preminejnja BKM 1789, 405; Sztvojga preminejnja goulzťokrát řze řzpominaj Sř 1796, 92; Nemre znati hipa szvojga preminejnja KOJ 1845, 13; dabi tiho preminenyé engedüvao TF 1715, 30; dai mi blájeno ztoga řzveita preminenye SM 1747, 61; On dá bláj'zeno idejnje, Sztoga řzvejta preminejnje BKM 1789, 126; Szo Moje preminénje 'Zalořztni 'ze csakali BRM 1823, 431; Gda on k-tebi pride na tve preminejnje Sř 1796, 10; vidilo sze je nyemi, po preminejnji nassih Sztarisov nász pohájati KOJ 1833, IX; Po preminejnji Béla I. bi radi za Krála meli KOJ 1848, 20; Obri nature, nad preminejnjem bode řze plakalo BKM 1789, 445 **2.** *řzginotje, odhod*: Po Hunov z-Pannonie preminejnji szo sze vnogoféle národje szem prignali KOJ 1848, 5

preminíiti -ém dov. **1.** *preminiti, umreti*: Med tem preminé Maximilián KOJ 1848, 56; Zdáj preminé tudi imé Pannonie KOJ 1848, 10 **2.** *miniti*: Vrêmen etak hitro preminé BJ 1886, 3 **preminjeni** -a -o *minuli*: Preminyen meszeci v tørszkoj dr'zéli je prászka vodvárila AI 1875, kaz. br. 3; To zdávno i preminyeno BRM 1823, 103; O'zêbet vogerszka kralica od preminyenoga

mészeca sze dr'závsi AI 1875, kaz. br. 8; Ali szvojo preminyeno szamosztálnoszt szo ne mogli nezáj dobiti AIP 1876

preminjávati -am nedov. *umirati*: Gda pa [ztvojeqa tanác]a Bom z-[zvejta preminyávao BKM 1789, 401; Gda pa [ztvojeqa tanác]a Bom z-[zvejta preminyávao SŠ 1796, 3

preminjenost -i ž *I. minulost, preteklost*: Dalecs je preminyenoszt, I grozi sze prisesztnoszt KAJ 1848, 78; Lêta mi bisztro odtceséjo Vu prepaszt preminyenoszti KAJ 1848, 152 **2. minljivost**: Sz-tebom hodi preminyeno[zt BRM 1823, 247; Csi me náglo scsés vözvati Z-ete preminyeno[zt BRM 1823, 236; Premijzli [zepametno, [zpozna[preminyeno[zt BRM 1823, 215; Po to[preminyeno[zt Dobim vekivecsno[zt BRM 1823, 265

preminöc prisl. *nekoč*: zná lasztvica i za gnezdô, vu sterom je preminöcs légla KAJ 1870, 26

preminost -i ž *minljivost*: Vu Jezus Kri[ztusi moja je preminozt SŠ 1796, 79

preminöuti -ém dov. *I. preminiti, umreti*: Dobro známo, ka nam je [ztoga [zvejta preminöuti SŠ 1796, 7; I, gda [zvejta preminém KŠ 1754, 246; Gda preminém ja[z[zvejta BKM 1789, 15; Nikaj vu tom neznam ako dne[z preminés SŠ 1796, 10; Vti[si boleznozt prvle, kak preminé SM 1747, 64; vleti od Kri[ztu[ovoga rojsztva 70. preminé KŠ 1771, 700; naj z-etoga [zvejta [zrecsno preminém KM 1783, 81; Vidoucsi pa [ztotnik, kaj je tak premino KŠ 1771, 153; Na kri[zi on premino je BKM 1789, 88; i hüdou je premino z-[zvejta KM 1790, 56; szlugov i [zlu[sbenciz, ki [zo z-etoga [zvejta prminoli KM 1783, 124 **2. miniti**: Nyega préczimba preminé KŠ 1754, 273; Gda ete 'zitek preminé BKM 1789, 53; I csi néba zemla Preminé po Tebi BRM 1823, 104; dén, v[terom nebé[za skripanyem preminéjo KŠ 1771, 722; Nouc[je 'ze preminoula KŠ 1754, 246; Nouc[je preminoula KŠ 1771, 478; dén je premino KM 1783, 175; Nouc[je 'ze preminoula BKM 1789, 365; Jaj preminolo je vsze moje vupanye KM 1783, 175 **3. izginiti**: Ka bos czerkev bráno, Da té örok tvoj ni te nepreminé KAJ 1848, 162 **preminöüci** tudi preminöci -a -e *I. minuli, pretekli*: Preminöcse (praeteritum, mult) KOJ 1833, 55; Preminöcse vrêmen AIN 1876, 50; ka [zi ti ná[z vtemnozti ete preminöcse noucsi obarvao KŠ 1754, 223; [terimijzem ete preminöc[dén Tvojo zmo[noz[zt zbantüvao TF 1715, 46; ino ete preminöc[dén zbantüval SM 1747, 47; ete preminöc[dén [zkoncsati dopü[ztö KŠ 1754, 225; kai[zi ti mené eto preminöc[nocs

obarvau TF 1715, 45; eto preminöcso noucs ABC 1725, A5a; kai [zi ti mené eto preminöc[noucs, obarval SM 1747, 43; eto preminöcso noucs obdr'sao KM 1783, 32; ki [zte i [teti zácsali vpreminöcsem leti KŠ 1771, 542; te je vrêmana rêcs vu preminöcsem vrêmeni AIN 1876, 47; Kaj [zi mené Vpreminöcsoj noucsi Obarvo BKM 1789, 370; kak je priétni bio zdávnya i vu preminöc[si [ztári lejtaj KŠ 1771, 815; ka v-preminöcsih letaj napravleni dug te'zijo AI 1875, kaz. br. 2 **2. minljiv**: ár vidis, ka [zam preminöc[BKM 1789, 414; Zná, kaj je blágo preminöcse BRM 1823, 359; Preminöc[si je te 'sitek SŠ 1796, 82; preminöcse lü[ztvo SŠ 1796, 9; nejmam tu [ztálicsa V-preminöcsem [zvejti SŠ 1796, 148 **3. pokojni, umrli**: vu Go[zpodni preminöc[Küzmic[Stevan BKM 1789, 3; preminöc[ega Küzmic[Stevana BKM 1789, 3b; [priáteli] v[teroj [zo vöri preminöc[si BKM 1789, 441; Vszejh preminöc[sih dü[icze KM 1783, 28; Da vszejm vörnim preminöc[im dü[iczam darujes KM 1783, 97; za preminöcse dü[icze Bougi [ze morejo gori aldüvati KM 1783, 83 **preminöüci** -a -e sam. *I. pokojni, umrli*: od preminöcsega KM 1783, 125; naj G. Bog preminöc[em vekvečen mér dartije BJ 1886, 26; Szpömenek ti preminöc[si KAJ 1848, X **2. minuli**: Ár csi je to preminöcse odicseno bilo KŠ 1771, 533; da bi ne vidili [zinovje Izrael[zi na konec[toga preminöcsega KŠ 1771, 534; V[za [zo oh jaj eti preminöc[sa BKM 1789, 283; Ki vam dá, Ktera [zo preminöc[sa BKM 1789, 119

preminüvati -üjem nedov. *minevati, umirati*: Kaj düsa nepreminjüje, csi gli vö [z-tela odide BRM 1823, 70

premisliti -im dov. *premisliti*: ti[zt[[zi premi[ztli morejo KŠ 1754, 220; potom moremo [zi premi[ztli po preik KMK 1780, 68; niti pamet ne more premiszliti KM 1783, 177; Zmojim rázumom neznam tvo milo[csö Premi[ztli BKM 1789, 78; dobro vu [zebi premi[ztli s[iz 1807, 9; Tô recs mi daj premi[ztli BRM 1823, 58; Niti ne premi[ztli, Kak ono more biti BKM 1789, 6b; Premi[ztli tak, vören Kri[zt[senik KŠ 1771, A7b; V[záki záto dobro premi[ztli SŠ 1796, 46; premi[ztli [zi z-Defzét[ere Bo'se KM 1783, 147; Cslovik prav premi[ztli BKM 1789, 69; Nadale premi[ztlimo [zi, kak je lejpo dugoványe KM 1796, 10; Premi[ztlimo[zi i mi tüdi s[iz 1807, 9; Ár premi[ztlite, kák[li je té KŠ 1771, 694; Premi[ztlite, ka povejte BKM 1789, 400; kak [zi lejhko premi[ztlite, v[ze je opü[cseno KM 1790, 9; naj premi[ztli, ka vrága pov[uzud

okouli řzébe má Kř 1754, 213; Ki je tákři, naj premiřzli Kř 1771, 546; z-drúge sztráni szam premiszlo on haszek KOJ 1833, V **premiřlivři -a -e premiřljajoč**: da ti csednejsi premiszlivři tou, kak 'smetno je prvomi hoditi KOJ 1833, VI **premiřlávanje -a s** **1. premiřljanje, premiřljevanje**: Záto to premislávanye AIP 1876, br. 7, 2; Mám racsun Vřzákřega premislávanya Dati BKM 1789, 385; premislávanya, pocsvanya ali merkanya znaménye (–) KOJ 1833, 9; premislávanya znaménye (–) AIN 1876, 8; Premislávanya znaménye csasz dá stevci na premislávanye AIN 1876, 9; Ni řzrcze cslovece preřtimalo V-řzvojem premislávanyi BKM 1789, 420; Ni řzrcze cslovece preřtimalo V-řzvojem premislávany Sř 1796, 5; ino zpremiřlávanyem Reicsi Bosje řzvéte SM 1747, 22; Nej li řzamo řzpremiřlávanyem Kř 1754, 216; Tebi preporácsam czejlo Pamet řzpremiřlávanyem BKM 1789, 369 **2. misli, miřljenje**: naj řze vř vřávijo vnougi řzrcz premislávanya Kř 1771, 170; On je pa vido premislávanya nyihova Kř 1771, 183; Vřszta moja bodo gucsala modroszt, i premislávanya szrczá mojega TA 1848, 39; nego řzo márnř vcsinyeni vu premislávanyáj řzvoji Kř 1771, 448 **3. premislek**: Luther szi je csasz za premislávanye do utra szproszo KOJ 1845, 61; Oszem dnřh máta cajt za premislávanye AIP 1876, br. 10, 7

premiřlávati tudi primiřlávati -am nedov. **premiřljati, premiřljevati**: kai dare ona od dühovnoga dugoványa nai poglavitejře řché premiřlávati TF 1715, 3; I zácsali řzo řzi premiřlávati piřzácske Kř 1771, 180; Zdá szi je zácsao goszpod premiřlávati KAJ 1870, 15; Csi řzi řztebé premiřlávam Kř 1754, 272; I od tve dobroute vřzigdár premiřlávam BKM 1789, 311; Dáj, da řzi vřzeřzkouřz premiřlávam Z-mojga koncza Sř 1796, 145; ino řzi premiřláva řnyegove pravde SM 1747, 25; i 'řnyegove právde řzi premiřláva Kř 1754, 5; Premisláva řzi od nyive Kř 1771, 817; Premisláva řzi od dobroute nyega BKM 1789, 353; Csi řzi premiřlúje, Kaj řzi Ti za vřze trpeo BRM 1823, 46; i od Násztave nyegove szi premiřláva TA 1848, 3; gda zdreřzelnřm řzrczom premiřlávamo Kř 1754, 4a; ka premiřlávate vu řzrczáj vaři Kř 1771, 181; Tebé naj řzlúřzijo I premiřlávajo Kř 1754, 247; ki ta zemelřzka premiřlávajo Kř 1771, 598; i racsun dávanya ni ne premiřlávajo Sř 1796, 105; Premislávaj, jeli vřzákse Delo je po vouli Kř 1754, 248; Eta premiřlávaj, vteř boj Kř 1771, 639; Záto tou řzi premiřlávaj vpámeti BKM 1789, 7; Záto tou premiřlávajmo Kř 1771,

597; Vřzi řzi řztoga premiřlávajmo BKM 1789, 87; i premiřlávajmo řzi, řto je on KM 1796, 110; Vřzebi premiřlávajte, Kou řze řztvoriteli vřdi Kř 1754, 249; Ta zgoránya premiřlávajte Kř 1771, 608; Od toga bom premiřlávo Pocsinka BKM 1789, 170; Pamet naj premiřláva BKM 1789, 69; Naj řze řzpominamo i premiřlávamo Kř 1754, 26; Gda bi pa eta vřzebi premiřlávao Kř 1771, 8; i premiřlávála řzi je Kř 1771, 163; premiřláváli řzo řzi med řzebom govorécsi Kř 1771, 239; Pokedob bi pa eden drúgomi primislávao nepokoj szvojřh podlo'snikov KOJ 1848, 67 **premiřlavajúči -a -e premiřljuoč**: Tou záto premiřlavajúcsi jeli řzam zleřkoucsov 'řzivo Kř 1771, 530 **premiřlávavři -a -e premiřljuoč**: ino tak tou premiřlávavři toga hudoga řze ogiblemo Kř 1754, 13

premočen -čna -o prid. **1. premožen, bogat**: Vagyonos; prémocsen -a -o KOJ 1833, 180; Ka je prémocsen bio, řze razmi Kř 1771, 662; Nika prémocna dovica je szpoznála KM 1790, 40; Tou je gvusno, ka je nikřoj prémocnoj i jako Bogá bojécsoj gořzpeř piřzani Kř 1771, 736; Prémocni grátajo BRM 1823, 6; Vzem prémocnim tak veli KAJ 1848, 288 **2. premočen, zelo močen**: Jezus Premocni KM 1783, 40; Boug Vřzej řeregouv poglavnik premočen BKM 1789, 244

premočnėřiti se -im se dov. **obogateti**: Kossuth právi, Ka Vogrszkiország li brezi Ausztrie szamosztálno sze zná premočnėřiti AIP 1876, br. 3, 2

premočnost -i ř **bogastvo**: Prémocnořzt preminé BRM 1823, 209; Szrecsa i prémocnoszt KAJ 1848, VIII; ár szo one vřetina nyegovoga 'řitka i prémocnoszti KAJ 1870, 120; dá Po szirmastvi prémocnoszt BRM 1823, 6; Csi řztojřm v-premocnořzti BRM 1823, 342; V-szrecsi i prémocnoszti Je vari KAJ 1848, 319

premočti -mórem dov. **1. moči, zmoči**: Gyözni; preobládati, premočsti, zadoleti KOJ 1833, 158; Ti pa vřze premoreš Kř 1771, 817; Ki vsza znás, i vsza premoreš KM 1783, 63; pomori komikoli, ka premoreš KOJ 1845, 29; alř premore vřzáki řznáj'sno řze dr'sati KM 1790, 18; da negdanegda za csaszkratejnye páli presteti premore KOJ 1845, 5; da premore mir pravice od nepriátelov ovarvati KOJ 1848, 12; tvojoj zmo'snoszti ne premoremo álduvati KM 1783, 123; edendrúgomi oszlájsajmo bridki 'řitek na kelko premoremo KOJ 1845, 82; je teliko vkup řzpravo, ka řzi je premogao kúpiti na paliczo 'řnyouro KM 1790, 28 **2. premagati**:

ni fatan nasz ne premore KM 1783, 225; i vrata peklénfzka jo ne premorejo KŠ 1754, 132; i vrata peklénfzka jo ne premorejo KŠ 1771, 54; Da sze ne hváli nepriátel moj, ka bi me premogao TA 1848, 10; i vřzo Králevřfno je veliki glád premogao KM 1796, 75; Kananinfzka 'zena Ká te obládala, Zmolitvom premogla BKM 1789, 205; řzvojm meřzkim řivlejnem, řtero je veř řzvejt premoglo KM 1796, 10; I nej řzo premogli KŠ 1771, 788; Ki szo me premogli vu dněvi pogübeli moje TA 1848, 13

premoliti -mõlim dov. *premoliti*: Dni, i noucfi premoliti KM 1783, 300

premonřtráténzer -a m *premonstratenec*: Záto sze je dosztořao ino Premonstratenzerom povnrni grünte KOJ 1848, 12

premouč -i ř *moč, zmořnost, sposobnost*: daj sze mi I nyim z-vrelim szrdczom poleg premocsi szlü'ziti KAJ 1848, 290; Zdobre voule i radořzti pouleg nafře premoucfi KŠ 1754, 53; Ář pouleg premoucsi, řzo gotovi bili KŠ 1771, 542; Da moje csěřzti delo, Pokářzem zradořztyom, Pouleg premoucfi BKM 1789, 371

premořžen tudi primõřžen -řna -o prid. *premořžen, bogat*: steri je lih vu pszuvanyi premo'sen bio KOJ 1848, 8; Rejdki Grof i primo'sni Goszpodin je szmeo barátati KOJ 1848, 103 **premořžnejři** tudi primõřžnejři -a -e *premořžnejři, bogateři*: 'seleznigrád, kama szo premo'snejsi Goszpoudje vküpznoszili KOJ 1848, 25; Vnougř Grofõvje ino primo'snejsi plemenitáske szo sze nájmre 'smetnili KOJ 1848, 100; Vřli skolnik z-od Dühovnika i primo'snejsih fárnikov naprosenih dá narěditi KOJ 1845, 20

premořženje -a s *premořženje*: Měsniki, ki szo oszkrbleni z-doliszřvřlenih Jezuitov premo'senya KOJ 1848, 112

premrzřneni -a -o prid. *zamrznjen*: katanje, stere je Szilágyi na premrznjeno Dunájo posztavo KOJ 1848, 62

prenáčřřivani -a -o prid. *spremenjen*: Etak zdaj võzveřdeni dohodki tečasz ne bodo prenácsřřivani AI 1875, br. 1, 5

prenáčřřiti -náčřřim dov. *spremeniti*: da je Křisztusove návuke szmejla prenácsřřiti KOJ 1845, 77; da pokedob szo vero podmejnili ino prenácsřřili KOJ 1914, 148

prenáglejnje -a s *prenáglejnje*: nyemi sze moli-la za odpüsztejnje prenáglejnja szvořega sziná KOJ 1848, 61; hitro je 'sao grátalo Salamoni za eto prenáglejnje KOJ 1848, 23

prenágliti se -im se dov. **1.** *prenágliti se*: Szlovenje med Mürov i Rábov szo sze nej prenáglili cerkve napřvřlati KOJ 1914, 102 **2.**

prehiteti: pripovedajo, da je v Bulgárii Lajosza I. krála sztrasno velika tõrszka vořszka prenáglila KOJ 1914, 105

prenáglõ prisl. *prenáglõ, prehitro*: Ki szvoře konye prenáglõ tira KOJ 1845, 51

prenágněnje -a s *naklonjenost*: Eto prenágněnye i kersztsanszke miloszercsnoszti delo sze je Banfi tak dopadnilo KOJ 1914, 131

prenářati -am nedov. *preřtajati, trpěti*: csi mám vřzo võro tak, da brigě prenářam KŠ 1771, 516; nyegovo pretrpřljivost vse prenářa AI 1878, 8; Da bi me szramotio nepriátel moj, tõ bi prenářao TA 1848, 44; Szemo tamo od Matere prenořao řzeje BKM 1789, 72

prenehněnje -a s *prenehanje, izumřtje*: Z etaksim tálom je lutheránszřtvo globse grizlo, katolicřsánszřtvo pa k prenehnenyi pribřřřavalo KOJ 1914, 116

preněřti -nesém dov. **1.** *preněřti*: Enoch, ka ga je Boug preneřzao KŠ 1771, 691; pren. Ocsa, preneřzi ete pehár od méne KŠ 1771, 148 **2.** *preřtati, pretrpěti*: Boug, ki ne nihá vář řzküsávatı viře, kak morete preneřzti KŠ 1771, 509; I to vero scsém varvatı, Za nyé volo ráj vsze preneszém KAJ 1848, 4; Ar premiřřzlite, kákři je té, ki je tákře na řzě protigücsanye od grejsnikov prenořzo KŠ 1771, 694; Bo'zo řzřdo prenořzo BKM 1789, 103; Szpoumente řze pa řzřti prvi dněvov, vu řteri řzřte vnogo boja trpřljivořz preneřzři KŠ 1771, 689 **preněřeni** -a -o **1.** *prenesen*: Po võři je Enoch preneřeni KŠ 1771, 690 **2.** *preveden*: Na Vandalszka Vüsztá preneseni KOJ 1833, 1

preneřěnje -a s *prenos*: Po võři je Enoch preneřeni, Ář je pred preneřenyem řzvořim řzvedouřzřtvo meo KŠ 1771, 691

prenezřačřřnáo prisl. *neřřteto*: Pred steroga řzřtolczom prenezřačřřnáo řzřřcsni Düs řzřřtoři BRM 1823, 324

prenočřřvati -üřjem nedov. *prenočřřvati*: da 'se niscse neszmi domá prenocřřvati KOJ 1845, 98 **prenočřřvajúčõ** -a -e *prenočřřjóčõ*: i bio je, prenocřřvajúčõři, vu molitvi Bo'řoj KŠ 1771, 183

prenositi -nõřim nedov. **1.** *preřtajati, trpěti*: Geti ni veř řzřveřt, prenořřzřti tvořo, Nemore řřibo BKM 1789, 344; szřaroszřti, Ář sz-tebom mam prenoszřti Nyé veliko krhköcsõ KAJ 1848, 213; Niscse nebi mogao nepreszřtanoga veroszřřvanya prenoszřti KAJ 1870, 48; csi řřto nevoule prenořřzi trpěcsři nepravicšno BKM 1789, 707; náklonoszřt, Stera vszřáko obsářnoszřt Prenoszři vu mirovnoszřti KAJ 1848, 297; řzřkoszřti, stero szem prenoszřo vu

krili mojem TA 1848, 74; Kak mirovno szi, vküpsztrti, Prenoszo ran bolezní KAJ 1848, 222 **2.** dov. *prenosti, prestati*: Jáko doľzta ľzi na mé djao, Ne prenoľzim teliko BKM 1789, 316; Nete'zi me, Bog moj, vise, kak prenoszim KAJ 1870, 169

prenoviti -ím dov. *prenoviti, obnoviti*: o Bôg, i düh sztálen preno'vi vu meni TA 1848, 41

preobiljávati -am nedov. *biti v preobilju*: Preobiljávala je pa miloľsa Goľzpodna naľega z vörov i ľubeznoľztyov KŠ 1771, 635

preobilno prisl. *preobilno*: Hráni i tejla naľľa nej preobilno KM 1783, 20

preobládanie -a s *zmaga*: Gyözödelem; preobládanye KOJ 1833, 158; Vitézség; vitestvo, preobládanye KOJ 1833, 183

preobládati -am dov. *premagati*: Gyözni; preobládati, premocsti, zadoleti KOJ 1833, 158; Dönok nyé nepreobláda BRM 1823, 135; Atila ide nad czarigrádszkoga Czaszara, preobláda ga KOJ 1848, 3; Károl je Trentsinszkoga Mátaja preobládao KOJ 1848, 44; Zdaj szo nasi Szlovenje szküsávanya odicseno preobládali KOJ 1914, 117; pren. mojo kerkocso ľzmertna bolezni ne preobláda SM 1747, 58 **preobládani** -a -o *preagan*: klánye sze zacsné tak po vroucsem, da szo csehovje pobiti, preobládani KOJ 1848, 91

preobládavnik -a m *zmagovalec*: Vitéz; vitéz, preobládavnik KOJ 1833, 183

preobládnik -a m *zmagovalec*: dvápreobládnika szta odisla od bojnepölya AIP 1876, br. 2, 3

preobléjčti se -em se dov. *preobleči se*: Domácsi sze morejo preoblejčsti KOJ 1845, 8 **preobléčeni** -a -o *preoblečen*: tak bi i on tam prejsao, da nebi preoblecseni vujsao KOJ 1848, 45; brs za Lutherom posle nikeliko szvojih preoblecsenih junákov KOJ 1845, 62

preobnovlénje -a s *prenova, prerod*: Ali tomi vnogo pröti sztoji, Sztári törki nikaj nescso csüti od preobnovlénya AIP 1876, br. 7, 2

preobračanje -a s **1.** *spreminjanje, sprememba*: Preobračsanye jesztvine AIP 1876, br. 3, 5; Preobračsanya sztároga mertüka na novoga në je vszákí vcsen i navajen AI 1875, kaz. br. 6 **2.** *prevajanje*: mo'zake, kotere je gori oľznáj'zo, na preobračsanye ľz. piľzma gori nadigno KŠ 1771, A7b

preobračati -obračam nedov. *spreminjati*: Nezablödi na kriviczo, Csi preobračsas praviczó KAJ 1848, 190; Ali vöra je Bo'ze delo vnami, ľteró nájľz preobračsa i znouvics porodi z-Bogá KŠ 1771, 443; nyegove naj bougse ricsí i csinejnya na oupak preobračsamo KŠ 1754,

56; ľteri ľzvetloľzt na kmiczó preobračsajo KŠ 1754, 56; nikľi lidjé Bogá naľega miloľsco preobračsajo na hotlivoľzt KŠ 1771, 758 **preobračati se** -obračam se *spreminjati se*: I csi v-hüdöbi hodimo, Ti ľze nepreobračsas BRM 1823, 110; csi bi sze szvét i goré sze preobračsale na szrédo vu mörje TA 1848, 37

preobračúnati -am dov. *preračunati*: V-etom vrémeni vnogokrát potrebno bode sztaré mertüke na növe preobračsunati AI 1875, br. 2, 3

preobrázani -a -o prid. *spremenjen*: preobrázani na ľzmrt nyegovo KŠ 1771, 597

preobraženje -á s *spremenjenje*: Preobraženje sztvári KAJ 1870, 110; Od Kriľztuľove oľzobe i preobraženyá KŠ 1771, 196

preobráziti -ím dov. *spremeniti*: hrána sztvári natúro preminé, pa telö preobrázi AIP 1876, br. 5, 7 **preobráziti se** -ím se *spremeniti se*: Kriľztus ľze preobrázi KŠ 1771, 128; Jezus i preobrázo ľze je pred nyimi KŠ 1771, 129; V-tom leti ľze je Kriľztus preobrázo KM 1796, 103; Vesz ország sze je o'sivo i preobrázo KOJ 1848, 107

preobrazúvanje -a s *spremenjenje*: Po tvojem vu preobrazúvanji Goľzpodna ľzkázanyi KM 1783, 48

preobrézati se -réžem se dov. *obrezati se*: Za nájľz ľzi ľze preobrezó BKM 1789, 51

preobrnénje -a s **1.** *spreobrnjenje*: Ka je pokoura? ľzrcza ino voule preobrnényé KŠ 1754, 76; Eta nego li na preobrnényé poľzlüsávczov ľzľü'zi KŠ 1771, 648 **2.** *spremenjenje*: Na Kriľztuľovoga licza preobrnényá dén KŠ 1771, 848; nahájati, Bôga v-preobrnényi, Nej vszega, más ľzpoznávati BRM 1823, 335; Eden je nej ľzpreobrnejnem Bo'zánľztva na Tejlo KM 1783, 15

preobrnjávane -a s *spreminjanje*: od Ocsé, pri ľterom nega preminývanya, ali preobrnývanya ľzencze KŠ 1771, 746

preobrnóuti -ém dov. **1.** *preobrniti, prevrniti*: Ti vszo lego nyegovo preobrné vu betégi nyegovom TA 1848, 34; ár zednim vdárnjenjom močnoga répa ládjo preobrné AI 1878, 22 **2.** *spremeniti*: Ka ne mores preobrnóuti, ono mirovno pretrpi KM 1790, 16; 'zitek ľzvoj czilou preobrnóuti KŠ 1754, 210; ali dészna toga Visesnyega zná vsze tó preobrnóti TA 1848, 51; nepreobrné, Csi vľze drügo preminé BRM 1823, 329; Na *a* i *e* dokoncsavlene recsi ete litere vu vno'zinszkom-racsuni na *á* in *é* preobrnéjo AIN 1876, 13; Preobrní mo volo BKM 1789, 172; Preobrnó je szrcza eti TA 1848, 86 **3.** *prevesti*: Ár cľi bi cadentie vö ľzkau, czejlo peľzen bi

preobrnno BKM 1789, 4b; Szever Miháo Té je znémskoga preobrnno Réd Zvelicsán|ztva KŠ 1754, 3b; i |cséjjo preobrnouti Evangyeliom KŠ 1771, 557 **preobrnóuti se** -ém se *I. spremeniti se*: Ete |zvejt |ze preobrné KŠ 1754, 273; Szunsze |ze preobrné na kmiczo KŠ 1771, 345; Ete |zvejt |ze preobrné KM 1783, 292; Ete |zvejt |ze preobrné BKM 1789, 455; Csi je koréna szlejdnya litera sz, eta pred z literov sze czelou na z preobrné KOJ 1833, 84; Za táksov recsjöv pa, stera sze vküpglasznikmi szkoncsa, na szlédnyi vküpglasznik sze preobrné AI 1878, 22 **2. obrniti se**: I dönok niscse záto ne právi, ka bi |ze on na dveri preobrnno KŠ 1754, 8a **3. spreobrniti se**: Vu ednom ocsnom megnenyi V|zi |ze preobrnéjjo KŠ 1754, 271; Go|zpodna |ze tí|zti li hitro preobrnéjjo BKM 1789, 436; Potomtoga |ze je preobrnoula KM 1796, 26; vi pa vidoucsu nej |zte |ze preobrnouli potom KŠ 1771, 70 **preobrnjeni** -a -o *I. pokvarjen, popačen*: znajoucsi, ka je ták|ji preobrnnyeni i grisi KŠ 1771, 661; Tim csisztim szí csisztí i tomi preobrnnyenomi preobrnnyen TA 1848, 13; preobrnnyeno i neokorno volo pa Kri|ztu|levoj vouli podv|ze SM 1747, 127; Boug tá dáo vu preobrnnyeno pameti csiniti tá KŠ 1771, 449; Naj bodete nekrivicsni na |zrejdi med etim za|zükanim i preobrnnyenim národóm KŠ 1771, 595; Ti nigdár nebos dr'zao z tim preobrnnyenim sztólczom TA 1848, 78; Hüdobnyáczke szo preobrnnyeni od utrobe materé mao TA 1848, 46; I zvá|z |zámi po|zttáno ták|ji mo'zjé, |steri bodo preobrnnyena dugoványa gúcsali KŠ 1771, 406 **2. spremenjen**: ár ono, ka vu nami kak telo 'zivé, je za 'zivot tēla preobrnnyena hrána AIP 1876, br. 3, 5

preobtēzeni -a -o prid. *preobtežen, preobložen*: Protesztantje szo i Károli Cszazari zagvūsali za razprosztrejnye preobte'senih võrvanszkíh szloboscín KOJ 1848, 108

preodebráti -berém dov. *izbrati si*: preodebrao szam szí Goszpona Szalay Imre Professora Grammatiko sztolmácsiti KOJ 1833, IIII

preodícseni -a -o prid. *preslaven*: Jezus Preodicseni KM 1783, 40; Oh Preodicseno Sz. Trojsztvo KM 1783, 4; Go|zpodne Bo'se, ki |zi preodicseno Imé Jezu|ša vcsino prelübléno KM 1783, 44

preoğnoti -em dov. *obiti*: Zádnyis, ka eto preoğnoti nē mogocsno bremen sze naj pravicsno rasztála AI 1875, br. 2, 6

preoráti -orjém dov. *preorati*: v|zako leto |zo kaj z-onoga preourali KM 1790, 70

preovládati -am dov. *premagati*: Ludvik

Czaszar z-Vogrinami boj zacсне, ali oni szo ga preovládali KOJ 1848, 8

prepádnoti -pádnem dov. *postati osupel, zgrožen*: Moi obráz je prepadno od |aloszti ABC 1725, A8a; prepadno je obráz moj od 'zukoszti TA 1848, 23 **prepádnoti se** -pádnem se *pasti, obsoditi se*: Ki v-ncesi|ztócsó |zpadne, Na moke |ze prepádne BRM 1823, 356

prèpast -i ž *prepad*: med nami i vami je velika prepa|zt potrdjena BKM 1789, 227; Prepaszt prepaszti kriési TA 1848, 34; i dáni ji je klücs te prepa|zti |ztüdecza KŠ 1771, 782; Notri v|jrokoga mourja prepá|zti BKM 1789, 157; Kâ me sz-prepaszti zla zdignes KAJ 1848, 143; vu prepa|zt mor|zke globocsine vr'ze v|ze naj|še grejhe KŠ 1754, 134; Csi te Krisztine oszoudi, ali c|í pa med |zkwarjene v-peklénszko prepaszt KM 1783, 206; Kak vnôgi szo v-prepaszt vtönyeni KAJ 1848, 131; On vcsini prepaszt kmicsno kámro TA 1848, 25; i joucsem vu etoj prepaszti KM 1783, 212

prepéjvati -am nedov. *peti, prepevati*: Hváleno bojdi |zveto Troj|ztvo, Komi hválo prepejvajmo BKM 1789, 57

prepékati se -am se nedov. *peči se, biti v vročini*: Merkaj, ka |ze ne bo's nigda prepekao v-pékli KM 1783, 212; neznas li kak |ze je prepekao Job Patriárka KM 1783, 205

prepelica -e ž *prepelica*: Najráj poszlúsam pitypalaty prepelice KAJ 1870, 10; po|zlaó je nyim Boug prepelice KM 1796, 40

prepelíçar -a m *prepelíçar*: Lovski pes i ftiçar, ali prepelíçar je lovcom jáko nüclivi AI 1878, 8

prepérati -am nedov. *očiščeavati*: Prepéraj oh Bo'se z-grejhov |zrczé moje KM 1783, 266

prepír -a m *prepir, spor*: Pokedob bi pa v-tisztih csaszih v-nyej grdo razcsejszanye vnoğo prepíra ino szpáke zroküvalo KOJ 1848, 51

prepíranje -a s *prepiranje, spor*: Od etoga prepíranya sze lutheránje tüdi Protestantje imenüjejo KOJ 1845, 66

prepísati -pišem dov. *prepisati*: Pokedob je Ottokar szvojo örocsino austrianszkomi Hercegi prepiszao KOJ 1848, 32

prepišúvati -űjem nedov. *predpisovati, ukazovati*: Bougi ne prepisűj czíla, niti vrejmena BKM 1789, 307

preplávati -am dov. *I. preplavati*: Vodou mores preplávati KM 1783, 280 **2. pripluti**: I preplavali |zo vu dr'zélo Gadarenu|ov KŠ 1771, 194 **preplávavši** -a -e *ko je preplaval*: Tou je Szolimana II. tak presztrasilo, da je Grádecz püsztó, ino preplávavsi Müro KOJ 1848, 80

prepočiti se -póčím se dov. *napočiti, zasijati*:

'Znyim sze mi dnéva visnyega Zorja prepôcsi KAJ 1848, 210; Csi sze mi zorja prepôcsi KAJ 1870, 127; Csi sze zorja prepôcsi KAJ 1870, 140; Kakse dike zorja sze je szvéti prepôcsila KAJ 1848, 49

prepogústoma prisl. *prepogosto*: gde so se Poglavarje prepogoustoma premenyávali KOJ 1848, 94

preporáčanje -a s *priporočanje, priporočilo*: Preporácsanye Onezimúfa KŠ 1771, 665; Preporácsanye k-Preszvétomi Oltárszkomi Źvesztvi KM 1783, 54; Tam ne háŹzni proŹnya, ni preporácsanye BKM 1789, 443; Preporácsanye KM 1790, 8; Potrdjávanye Evangelioma a. Źzpreporácsanyem KŠ 1771, 602

preporáčati -am nedov. *I. priporočati*: Zacsneto pá Źzami Źzebé preporáčsati KŠ 1771, 532; Źzám Źzebé preporáčsam KM 1783, 238; I zdaj 'ze preporáčsam váŹz KŠ 1771, 406; vám edno pomogo csisztoga 'sivlejnja preporáčsam KOJ 1845, 89; TimotheuŹa i EpafrodituŹa posle, Źteriva nyim preporácsa, KrŹtsánŹzvti preporácsa, Naj Źze vŹzáki cslovik trdno vu nyem vŹpa BKM 1789, 160; Ár ne preporáčsamo vám pá Źzami Źzebé KŠ 1771, 537; ali je drŹgim prémocsnim nyé preporáčsao KM 1790, 52; da szo Roberta na vogerszki trón pozváli, steroga je nyim i rimszki Pápa preporáčsao KOJ 1848, 42 **2. izročati**: vŹze vu tvoje roké preporáčŹam ABC 1725, A5b; vŹze vu tvoje roké preporáčŹam SM 1747, 47; Preporáčsam tvojoj dobroti vsze dni 'zitka mojega KM 1783, 34; Mojo dŹso bougi preporáčsam zmo'znomi BKM 1789, 402; Mojo dŹso Bougi preporáčsam SŠ 1796, 6; BláŹen, ki Źzrdcze, 'zitek Nyemi preporácsa BRM 1823, 7; Ovo mi nasŹŹe dŹse i teŹla vu tvoje Źzvéte roké preporáčsamo KŠ 1754, 224; DŹso preporáčsaj v-nyeg've roké SŠ 1796, 11; Źztorviteli naj preporáčsajo dŹŹe Źzvoje KŠ 1771, 712 **preporáčati se** -am se *I. priporočati se*: Tebi Źze preporáčŹati Dáj BKM 1789, 392; lutheránsztvo Szvéce postŹvati, i nyim sze preporáčsati prepovedáva KOJ 1845, 71; On sze pa Szolimani II. preporácsa KOJ 1848, 81; PreporáčŹaj Źze li bo'zój miloŹzti BKM 1789, 204; i Bougi sze preporáčsaj govorécs KOJ 1845, 48; Nego Źze vu vŹzem preporáčsajmo KŠ 1771, 538; Za tém sze je Salamon rimszkomi Pápi Gregori VII. preporáčsao KOJ 1848, 22 **2. izročati se**: Záto Źze preporáčsam vtvoj, Oh GoŹzpodne! prebitek BKM 1789, 404 **preporáčani** -a -o *priporočilen*: Ali potrebŹjemo, liki niki, preporáčsani liŹztouv kvám KŠ 1771, 532

preporočiti -ím tudi preporočiti -ím dov. *I. priporočiti*: i czérkev krŹcsánŹzko Bougi preporoucsi KŠ 1771, 261; Da bi náŹz tak Źzvojem i OeŹi preporocso BKM 1789, 72; GoŹzpon KrŹŹztus orŹŹag preporoucsi, Szvojem i Ocsi SŠ 1796, 14; preporoucsila Źzta je GoŹzpodni KŠ 1771, 387 **2. izročiti**: vu tvoje roké Bo'sánŹzke dŹŹo mojo morem preporocsiti KMK 1780, 107 **preporočiti se** -ím se *priporočiti se*: preporoucsi sze nyim govorécs KOJ 1845, 27 **preporóčení** tudi preporóčení -a -o *izročen*: i vŹ je Źou, preporocseni miloŹcsi Bo'zój KŠ 1771, 391; te vbŹgi je tebi preporocsen TA 1848, 9; odkud Źzta bílá preporoucsena vu miloŹcso Bo'zo KŠ 1771, 387; nyegova dŹsa Bougi preporocsena KM 1783, 65 **preporóčení** -a -o sam. *izročení*: Primi gori Goszpodne za áldov vsza moja csŹtejnya vsza eta od méne tebi preporočena KM 1783, 5

preporoditi -ím dov. *preroditi*: JezuŹa KrŹŹtuŹa, ki náŹz je pouleg Źzvoje vnouge ŹzmlenoŹzti preporoudo na 'zivo vŹpazen KŠ 1771, 703 **preporòdjeni** -a -o *preroben*: VŹze ono, koteró veren i preporodjen po Sz. DŹhi krŹŹtsenik zvdŹre cŹini KŠ 1754, 79; ali za volo z Bogom zmérjenoga i preporodjenoga, vŹterom Źze od Sz. DŹhá doprneŹéjo KŠ 1754, 81 **preporòdjeni** -a -o sam. *prerobeni*: Gda tak te preporodjeni 'zivé KŠ 1754, 192; Zakaj ni ti preporodjeni KŠ 1754, 81; Liki, ki Źzte preporodjeni nej zŹzkvarjenoga Źzemená KŠ 1771, 705; Ti preporodjeni znamejnje KŠ 1771, 733; Ino té greŹh Źze escse pri ti preporodjeni gori nájde KŠ 1754, 72

preporodjenjé -á s *prerobenje*: Sz. KrŹŹt, ona koupeo preporodjenjá KŠ 1754, 7a; je náŹz zvelicsao po koupeli preporodjenjá KŠ 1771, 660; Da Źze cslovik ni na preporodjenyé, ni na povrnenyé gori obŹditi nemore KŠ 1754, 124; kaj vi, ki me zdaj náŹzledŹjete vu preporodjenyje i vi bodete Źzedeli KŠ 1771, 63

prèpoved -i Ź *prepoved*: Záto ga je esztergom-szki Érsek opoumeno teccasz je pa z-prepovedov dŹuhovszkih opravil vdáro KOJ 1848, 35

prepovedati -povém dov. *prepovedati*: Jeli Źto more prepovedati vodou KŠ 1771, 375; Źto mi prepovej, naj Źze ne okrŹztim KŠ 1771, 366; DrŹga [zapoved] prepovejda naj cslovik ne pszŹje KM 1783, 274; nego i to hŹdo, Źtero Źzi ti trdno prepovedao KŠ 1754, 230; Zetoga Źze razmi, kaj je Boug zvirine nej prepovedau vmárjati KŠ 1754, 35; I prepovedao nyim je, kaj bi nikomi ne pravili KŠ 1771, 125; i prepovedali

Źmo nyemi, da ne naŹledŹje náŹ KŠ 1771, 131; niti ApoŹtolje Źzo nej prepovedali KŠ 1754, 40; Prepovedali Źzo toti PopovŹzki Poglavniczke ApoŹtolom KM 1796, 119 **prepovedajúči** -a -e *prepovedujúč*: Zapovedajoucs ali prepovedajoucs meszto *sem* právimo se KOJ 1833, 138 **prepovedéči** -a -e *prepovedujúč*: Prepovedécsi [vezniki] (tíltók): ne, se (nê, nêkabi) AIN 1876, 67 **prepovedávši** -a -e *ko je prepovedal*: Po indasnyem vármegyévsvzka szpráviscsa obszlúsávati prepovedavsi, vesz Ország je razdejlo KOJ 1848, 113 **prepovedani** tudi prepovédani -a -o *prepovedan*: naj prepovejdani Źvéték bode tecsáŹ KM 1796; Je pa dônok prepovejdana teda KŠ 1771, 504; Ka je prepovejdano vtoj zapouvidi KŠ 1754, 29; prepovejdano nyim je od DŹhá Źvétoga gúcsati rejcs KŠ 1771, 391; krivicsno tou'siti edendrŹgoga, je prepovedano KOJ 1845, 10; Pred vszém je katolicsánczom prepovedano Protesztante drá'siti KOJ 1848, 103; Prvi cslovik je od Bogá v-Paradi'somi prepovejdana drejva z-Źáda jo KMK 1780, 11; KouŹtam Źád jaŹ i Ejva, Źzprepovejdana drejva BKM 1789, 192; z-kacse gucsécsi je na nyé vzédo Ejvo, ka je Źz-prepovejdana drejva Źád jejla KM 1796, 7; Sz-prepovejdana drejva Źád je jo sŠ 1796, 12; i táksega tivárisa, ali nej z-prepovejdane 'zlájte oŹzvoijo KŠ 1754, 220; csi bodeta te prepovejdani Źád jela KM 1796, 7; prepovedani szád jeszti je nej grejh KOJ 1845, 87; i nedopŹszti, ká bi stera ovca na prepovédano meszto sla KAJ 1870, 139; Prepovejdane dni GoŹŹtŹvanya ne ŹzlŹ'zi KMK 1780, 56; Od Szvéte Matere Czérkvi prepovejdane Źvétke poŹvétéi KMS 1780, A5; i prepovejdane Szvétké poŹvétéi KM 1796, 110; Szvojo 'sivino Źzo vnogo-krát po prepovejdani mejŹztej paŹzli KM 1790, 70; Eto nyemi je bár prepovedano bilo BJ 1886; Ka bodeti prepovejdano, onoga se ogni BJ 1886, 5

prepovedávanje tudi prepovidávanje -a s **I. prepovedovanje**: brezi vszega prepovedávanya KOJ 1833, 141 **2. pripoved, pripovedovanje**: Prepovidávanje od KriŹtŹuŹovoga videjnya KŠ 1771, 767; Da Źzo Źzi vnougi krokám vzéli vréd Źpraviti prepovidávanye oni dejl, od Źteri Źmo gvŹsni KŠ 1771, 161; Na Źteroga je ráta po Źztrasne Źzoudbe prepovidávanyi KŠ 1771, 757

prepovedávati tudi prepovidávati -am nedov. **1. prepovedovati**: Daj Źze mi grêhov varvati, Stere prepovedávas BRM 1823, 80; Ka prepovidáva ta zapouvid KŠ 1754, 35; ki je Źséjo gori priéti, prepovidáva nyim KŠ 1771, 740; vŹzáka [zapouvid] nika zapovidáva,

i nika prepovidáva KMK 1780, 37; *ne* ino se pohaszni, geto prepovedávamo KOJ 1833, 108; Prepovidávajo nám gúcsati poganom KŠ 1754, 164; Csi bode Źto Źteu kejpe naprávlati, ne prepovidávaj KŠ 1754, 12; Jezus je pa erkao: ne prepovidávajte nyemi KŠ 1771, 131; naj níkomi ne prepovidáva nyegovim laŹztivnim nyemi Źzlu'ziti KŠ 1771, 418 **2. pripovedovati**: Eto scsém prepovedávati AI 1875, kaz. br.; Csi kaj krivoga od nyega drŹgim prepovidávamo KŠ 1754, 56; Povrni Źze vu hi'zo tvojo, i prepovidávaj, ka ti je Boug vesino KŠ 1771, 195; prepovidávao nyim je, kakda ga je GoŹpoud vŹ Źpelao ztemnicze KŠ 1771, 379; I oneva Źzta prepovidávála, Źtera Źzo Źze na pouti zgoudila KŠ 1771, 257; prepovidáváli Źzo nyemi, Źterakoli Źzo csinili KŠ 1771, 197 **prepovidávati se** -am se *prepovedovati se*: Djánya po'zelejnye Źze vu vŹzákoj zapouvidi prepovidáva KŠ 1754, 61 **prepovidavajúči** -a -e **1. prepovedujúč**: Prepovidávajoucsi nám, naj ne gucsimo poganom KŠ 1771, 617 **2. pripovedujúč**: Tiho je pa poŹtánola vŹza vno'zina .. prepovidávajoucsa, Źtera znamejnya i csúda je vcsino Boug KŠ 1771, 389 **prepovidávávši** -a -e *pripovedujúč*: Oni záto Źzprevodeni od gmajne prejk Źzo sli po Feniczii i Samárii prepovidávávŹi povrnenyé poganov KŠ 1771, 388

prêpovejst tudi prêpovist -i Ź *prepoved*: Od neo'zeneni i vdovicz Źzlobofcsine i raŹzpítávanya prepovejszti KŠ 1771, 501; Predgajoucsi králeŹtvo Bo'ze zevŹzov ŹzrcsnoŹztyov brezi prepovíŹzti KŠ 1771, 430

preprávit -právim dov. *uničít*: Ki me prepraviti scséjo TA 1848, 54; Rano preprávim vsze hŹdobnyáke vu dr'zéli TA 1848, 81; Preprávis szád nyihov z zemlé TA 1848, 16; I on preprávi za nyi hŹdôbe volo TA 1848, 78; naj Źze preprávi tejlo grejha, da mi vecs ne Źzlu'zimo grejhi KŠ 1771, 459; Ti szí prepravo tú'zno robsztva sztávo KAJ 1848, 62 **prepráveni** -a -o *uničen*: I dvojnosczi tú'zna nôcs Vekiveke preprávena KAJ 1848, 113

preprávlati -am nedov. *uničevati*: Stere odicsena szvetloszt Preprávla pámeti szleposzt KAJ 1848, 161; Ki drevje szadi i gáji, dobro csini, ki je pa preprávla, té hŹdo delo doprineszé KAJ 1870, 11; Preprávlaj povszéd bolvansztvo KAJ 1848, 116 **preprávlati se** -am se *uničevati se*: Naj sze preprávla zla sznét KAJ 1848, 270; Tak bi Źze moj 'zitek preprávlao, Kak ta tráva na níká Źzprávlao BRM 1823, 325

prepréciti -im dov. *prepréciti, onemogóčiti*:

Czaszara poszilnoszti, nego vedno vojszkovajóucsi jih je nej zamogao preprecisiti KOJ 1845, 66; Prájszki Kráo szi je vsze prizadeo nyegovo szreco vu tórszkom boji preprecisiti KOJ 1848, 115; moski sztzejho trgajo, da ogeny preprecisijo KOJ 1845, 105; eden Kloster zacсне zidati, steroga zvršený je nyemi szmrt preprecisila KOJ 1848, 11

prepreženi -a -o prid. *preprežen*: Na prsaj so za raščena 4 kožnata krila, z žilicami preprežena AI 1878, 35

prepróusti -a -o prid. *preprost*: Sztoupi vpreprouszto hiľjczó KM 1783, 229

prèpun -a -o prid. *prepoln*: Je eden oblák prepuni, ogeny sze k-szouszedi za'sené, ino zabliszne KOJ 1845, 103

prepústiti -ím dov. *prepuszti*: Vpreseno 'sivino ali v-lüczke rouke prepúsztiti, je krouto pogibelno KOJ 1845, 51; Stevana II., da je Kumaniánczom tiszto zemlicse prepúszto, stero sze zdaj mála Kumania zové KOJ 1848, 26

prepústiti se tudi prepistiti se -ím se *prepuszti se, predreti*: Ľze je voda zmenkávala, dokecs Ľze je Ľz-pecsine voda nej prepilztila KM 1796, 39; ah bár da bi Ľze prepúsztila, ino bi krváve Ľzkuzé tekla KM 1783, 138

prepúščeni -a -o *dopuščen, dovoljen*: je lutheránom i Kalvinarom szloboscina prepúsztsena znotra mejnikov vogerszkgoga králesztva KOJ 1914, 123

prepúščenjé -á s **1. dovoljenje**: z-purgatoriuma túdi nej brezi bo'sega prepúscsenýa KOJ 1845, 96 **2. premirje**: Fersinand I. Szolimana na pét lejt prepúscsený boja szproszi KOJ 1848, 81

prèrad prisl. *prerad, zelo rad*: Ár hüda dela preradi csinijo BRM 1823, 96

preráni -a -o prid. *prezgodnji*: naj sze mlájsi od sztrasne bolezní, i preráne szmrti obarjejo KOJ 1845, 119

prerànjeni -a -o prid. *zelo ranjen*: Oh moj Jezus preranyeni KM 1783, 270

prerèceni -a -o prid. *prej imenovan*: gda je Heródes po iméni Antipas, toga prerècsenoga Ľztároga Herodeľja drügi Ľzin, Ľzvojeга ocsé Králevčfine Ľrti táó ľdaó KM 1796, 93

prerèčiti se -ím se dov. *razredčiti se*: Po grúmláczí, Po nyé sze hüdi szpéri raz'zenéjo, Prerètsijo, i v-zráki raztepéjo KAJ 1848, 362

prerèzati -rèžem dov. *prekiniti življenje*: Boug je nit prerezao – rou'so kszebi pouzvao KOJ 1845, 134

près predl. z rod. *brez*: Neiga na Ľzveiti preľz tébe, kibi pomogel mene SM 1747, 65

presaditi se -ím se dov. *preseliti se, oditi*:

Etaksí, csi merjéjo v nebeszki paradí'som sze preszadijo KOJ 1845, 84

presámnanje -a s **1. premislek**: Preszámnanýe dobrót i kastig Bo'zi TA 1848, 67; Na té blóde preszámnanýe Nasz ti z-dúhom zbüdjávaj KAJ 1848, 4 **2. osamelost**: Csi pijan cslovek dale ide, preszámnnýe ino vrténýe ga obláda AIP 1876, br. 5, 6

presámnnati -am dov. **1. oznaniti**: Da preszámnam vszo hválo tvojo med vrátami cséri Szionszke TA 1848, 8 **2. premisliti, preudariti**: Daj mi tó prav preszámnnati, Kak pogübelno mi je Zapelávcza glász bógati KAJ 1848, 60; Nê, nê! preszámnnaj tvojo blódnoszt nôro KAJ 1848, 44 **presámnavši** -a -e *ko je premislil, preudartil*: módrosz, Da, preszámnavsi nyé vrédnósz, Nyô z-haszkom poszlúhsajo KAJ 1848, 130

présbiter -a m *duhovnik*: Jeľzi, ki té drügi liľzti Sz. Ivana, nej Apoľtoli, nego nikľjemi preľzbiteri pripisüjo KŠ 1771, 736; naj po mejsztaj polztávi preľzbitera KŠ 1771, 655

preséjani -a -o prid. *presejan*: Mort sze z-pogasenoga vápna i preszèjanoga pèszka mèsa KAJ 1870, 74

presèkati -sèkam dov. *presekati, narediti*: 'Se lepou sztári szi je dao pri Radamasovcih bli'seso nouvo pout prouti Turniscsi preszekati KOJ 1914, 107

preselíti -sèlim dov. *preseliti*: je primorana v-Erdélszko preszelíti KOJ 1848, 81

presilíti -ím dov. *prisilíti*: Te ga poglávári preszilíti moro szpuniti nyihovo volo AIP 1876, br. 2, 3

presipávati se -am se nedov. *presipavati se*: Csi bi Ľze Ľzvèt z-Nébov Vküp mèsaó i preľzipávao BRM 1823, 346

preskočiti -skóčim dov. *preskočiti*: Neposzttávlaj vujska tiszti tráám, steroga scsés preszkocsiti KOJ 1833, XVIII; pren. Gda vrèmen moje preľzkocsi, Vekvecsnoľzt Ľze mi odlócsi BRM 1823, 374; Naj ľto ne preľzkocsi, i ne vkani brata Ľzvojeга vkáľjem deli KŠ 1771, 620

preslàbiti se -ím se dov. *oslabeti, omagati*: Kaj, csi gli mi gda kri'z dá, Nigdár Ľze 'z-nyim nepreľzlabim BRM 1823, 330

preslàtki -a -o prid. **1. ljubezniv**: i blagoszlovlena je preszlatka Mati tvoja Diviczá Maria KM 1783, 54; geto k-ľztoli tvojeга preszlatkoga goscsenýa 'selejím priľztoupiti KM 1783, 153; za preszlatko tvoje ocsinszko imé bojdí nám milosztiven Ocsa KM 1783, 17; On mené lejpo paľzé, Szvojeга obecľanya preľzlatkov recsjov BKM 1789, 161 **2. lep, prijeten**: Komi 'Zidoľzka

- decfjca, Prefzlatke peřzmi popejva BKM 1789, 1
- preslávni** -a -o prid. *preslaven*: Kak je ravnati zacsno Ferenc I. preszlávnoga austriánszkoga Roda Dr'sánya KOJ 1848, 117
- presmèknoti** -em dov. *prebosti*: Hunyadi zgrábi za edno dárdo, preszmekne 'snyouv ednoga razbojnika KOJ 1848, 58; preřzmečno bi ga Saul z-dárdov KM 1796, 58; řziná je řz-trejmi dárdami preřzmečno KM 1796, 64; pren. pa 'zenszke prszi eden 'zarjav bliszķ preszmekno AI 1875, kaz. br. 7; I eto tvojo dũšo tũdi mecs preřzmečne Kř 1771, 170 **presmèknoti se** -em se *povzročiti si kaj neprijetnega*: zabloudili řzo od vøre i řzami řzo řze preřzmečnoli zvnougimi boleznofzmi Kř 1771, 642 **presmèknjeni** -a -o *preboden*: Jezus z-řzpiczov preřzmečnyeni KM 1783, 73; Med timi mrtvimi szem zapũsčen, kak ti preszmeknyeni v grobi le'zècsi TA 1848, 71
- presodjenjé** -á s *predsodek*: Szvedocsim, naj eta zdr'závas brezi preřzodjenyá nikaj ne csinècsi Kř 1771, 641
- presoliti** -ím dov. *presoliti*: Doszta kũharov preszoli 'zupo KAJ 1870, 97
- prespàti** -spím dov. *prespati*: Nisteri drèmar bi ji řur i dvanájszet prèszpao KAJ 1870, 48
- prestájati** -am nedov. *biti predstojnik*: Ti řzariřfi, ki dobro preřztájajo, dvouje csèřzti řzo vrejdni Kř 1771, 641
- prestajõuci** -a -e sam. *neminřjivi, stalni*: szrdce moje V-szkrbi ti presztajõcsi, Naj neiszese dike szvoje V-ti nevolni preidõcsi KAJ 1848, 40; Nagni, oh Bõg, řzrdce moje Li na ta preřztajõcsa BRM 1823, 139; Naj zavr'zemo preidõcsa, I lũbimo presztajõcsa KAJ 1848, 3; Naj tál mam v-ti presztajõcsi BRM 1823, 89
- prestálno** prisl. *neprestano, nenehoma*: I põleg vu vernořzti Preřztálno obilřávati BRM 1823, 270
- prestánoti** -em dov. *prenehati*: Zmiřzli, kak velika te csáka řztrahota, Cři 'se ne preřztáne pri tebi grehota KM 1783, 256; Bõg nas nepreřztáne nigdár Vřze hrániti BRM 1823, 325; Krála, steri Ladiszlava ino Matyasa grajati, i podřloubati nigdár nepreřztáne KOJ 1848, 60; preřztante hũdo řfniti Kř 1754, 210
- prestáplati** -am nedov. *prestopati, krřiti*: Vřzáki, ki preřztápla zapovid Kř 1771, 737; zakaj i vi preřztáplate zapovidi Bo'ze Kř 1771, 50; řteri ete zapovidi preřztáplajo Kř 1754, 67; Zakaj vucseniczke tvoji preřztáplajo nasztavlenyá ti Sztariřfi Kř 1771, 50
- prestáti** -stánem dov. *prestati, pretrpeti*: Velika moka je bila tõ presztáti AIP 1876, br. 2, 1
- prestáviti** -stávím dov. *prestaviti, premakniti*: i dořzta je mogao kcsařzi csiniti: řztrá'siti, ali nepriátela naganyati, ali ga preřztaviti KM 1790, 92; Álmosa je pa na Vogerszko presztávto KOJ 1848, 25
- prestávlati** -am nedov. *prestavřjati, premikati*: Potrejbno je na dou zavirati, zavirni lancz presztávlati KOJ 1845, 52
- preřsti** predém nedov. *1. presti, oblikovati predivo v nit*: Fonok, predém, preszti AIN 1876, 18; Preřzti i tkati naj gyedrnno zná BKM 1789, 268; Vzemte na pamet liliome, kakda rařztéjo, ne delajo, niti ne predéjo Kř 1771, 212 **2. oglašati se z mrmrajočím glasom**: Tam je mácska pa predé AIP 1876, br. 3, 1; Či jo glodamo, predé AI 1878, 9
- preřtirati** tudi prestérati -am nedov. *razprostirati*: To drũgo lũřztvo je pa preřztéralo gvant řzvoj na pout Kř 1771, 68; lũřztvo je řzvoj gvant na pout preřztiralo KM 1796, 104; Vnoug i řzo pa gvant řzvoj preřztirali na pout Kř 1771, 137 **preřtirati se** -am se *razprostirati se*: Moj pravicřni ũrok po řirokom řzvejt i povřzud řze je preřztiro BKM 1789, 335
- preřtopáj** -a m *prestopèk*: I vářz je mrtve bodouce vpreřztopáji i neobřizali teřla vařega 'znyim vrèt o'zivo Kř 1771, 606; I bodouce nářz mrtve vpreřztopájaj řz. Kriřztũřom nářz je o'zivo Kř 1771, 576
- preřtopávec** -vca m *prestopnik, krřitelj*: Csi tak ne bos praznũvao, vmoris pa, vcsinyen řzi preřztopávecz právde Kř 1771, 748
- preřtoplák** -a m *prestopnik, krřitelj*: Krále i te'záke, Kára lepo i jáko Právde preřztopláke BRM 1823, 380
- preřtoplávec** -vca m *prestopnik, krřitelj*: Ár, csi bom tá, řtera řzam razmetao, pá gori czimprao, řžám řzebè preřztoplávcza vcsinim Kř 1771, 560; presztoplávcza odũrim i nebode mi prijèten TA 1848, 81; Csi pa ořzobe prijimlete, grejh delate, i kárate řze od právde, liki preřztoplávczi Kř 1771, 748; Presztoplávczi sze pa preřřavijo vszegavècs TA 1848, 30
- preřtoplenjé** tudi prestouplenjé -á s *1. krřitev*: Preřztopenyè i neokornofzti je vzela pravicsni nájem Kř 1771, 673; Grejh je po prejk dobro volno preřztopenyè Bo'se Právde KMK 1780, 89; Veliko preřztopenyè, Szmrti je princenenyè BKM 1789, 101; geto je vřze moke za právde preřztopenyá od nářz doprnesenoga pretrpo Kř 1754, 115; Kak tak právda za volo preřztopenyá je pořztávlena Kř 1771, 562; Od preřztopenyá tvojih zapovidi, Ořzloubodi nářz KM 1783,

42; Neszpõmeni sze presztopenyá mojega TA 1848, 18; Ti ŷze vprávdí vális, po preŷtopenyej pa te právde Bogá ŷzramotis KŠ 1754, 157; Ki ŷze vprávdí hvális, po preŷtopenyej právde Bogá ŷze nepoŷtújes KŠ 1771, 451 2. *prestoppek, krivda, greh*: Neŷzpoumenišze preŷtoupulena moiega SM 1747, 93; kaibi mi vŷze nyegovo preŷtopenyé na dobro toľmacŷili TF 1715, 16; jaŷ zbrisem doli kakti kuŷtzi oblák, preŷtopenyé tvoje KŠ 1754, 216; Ár, csi odpŷŷtite lidém preŷtopenyé nyihovo, odpŷŷtzi i vám Ocsa vas nebeŷzki KŠ 1771, 19; Moje vnouge grejhe Szkrivno preŷtopenye Bo'ze odpŷŷtzi mi je BKM 1789, 3b; Preŷtoplénye odpŷŷtzm BRM 1823, 381; Bratje, csi ŷze kákŷi cslovik prevzeme ŷzkákŷim preŷtoplejnyem KŠ 1771, 569; i nej nyemi je notri racsúnao preŷtopenyá nyegova KŠ 1771, 537; presztoplénya nasa ti odpŷŷtis TA 1848, 60; ki ŷzte bili mrtvi vu preŷtopenyáj i vgrejhaj KŠ 1771, 576

prestopnják -a m *prestopnik, krŷitelj*: Dr'zi na vŷzdi blodne hŷdobnyáke, I tvoje právde blázne presztopyáke KAJ 1848, 163

prèstor -a m *prostor*: Hely; meszto, presztor KOJ 1833, 159; Térség, presztor AIN 1876, 62; tak, da ŷzo vecs nej meli preŷtora ni pri dveraj KŠ 1771, 106; Med nébom zemlom ŷzpravo ŷzi sirino, Preŷtor veliki za viŷzoko meglo BKM 1789, 155; Dokecs ŷzo preŷtor mele KM 1790, 86; Vszáko dugoványe má szvoj presztor i csasz KOJ 1833, XIV; ino etim vu zdájsnyoj Kumánii na Vogerszkom presztor vouseci za tu osztanejnye KOJ 1848, 24; I vo me je pelao na presztor TA 1848, 13; Tak je, odogvori 'Zófika, v-máľoj va tŷdi presztor mela AIP 1876, br. 9, 4; je z-Moldávie pretirane Kumaniáncé narodnom presztori naszelo KOJ 1848, 36; Ka pa mŷrje na kak velikom presztori le'zi KAJ 1870, 92; Tiszte pŷszte presztoré, odked szo Avarci pretirani, naszelo KOJ 1848, 6

prestõren -rna -o prid. *prostoren*: Meszõ sze v-'zakľaj na ednom presztornom meszti gorzobesí AIP 1876, br. 9, 7

prestõrno prisl. *prostorno*: z-szvojjm sztroskom dála presztornogľoboke jame szkopati KOJ 1848, 75

prestõupanje -a s *prestoppek, krŷitev*: Naj ŷze ŷzkoncsa preŷtoupanye i zapecsáti ŷze grejh KŠ 1754, 120

prestõupati -am nedov. *prestopati, krŷiti*: ŷteri nyegove zapõveidi preŷtoupajo TF 1715, 18

prestõupiti tudi prestõpiti -im dov. *prestopiti, krŷiti, preľomiti*: Práznoŷzt, je teliko, liki ŷz.

hiŷtvo preŷtoupiti KŠ 1754, 42; Ali nej ŷze ŷteli vprávdí, kaj vŷzobottaj popevje vczérkvi ŷzobotto preŷtoupijo KŠ 1771, 38; dao je nyim réd, steroga nepresztõpjo TA 1848, 119; vadľujem, kai ŷzem to zavezo mojega kerŷta preŷtoupou SM 1747, 48; i nigdár ŷzam zapovid tvojo nej preŷtoupou KŠ 1771, 224; 'zena pa zapelana je preŷtoupila právdo KŠ 1771, 637 **prestõpivŷi** -a -e *ko je prestopil*: Gdare veter goni zrák, Obláki pŷt presztõpivŷi KAJ 1870, 150

prestõupnik tudi prestõpnik -a m *prestopnik, krŷitelj*: Csi ŷzi pa preŷtoupnik právde KŠ 1771, 451; I ŷzoudilo te bode tebé po piŷzki i obrizávanyi preŷtoupnika právde KŠ 1771, 452; I vucso bom presztõpnike na poti tvoje TA 1848, 41

prestráni -a -o prid. *prostoren, velik*: ár ta preŷtrana vráta pelajo KŠ 1754, 143; ár ŷzo preŷtrana vráta KŠ 1771, 22; ta prejdnyá [hiŷa] je malo bole presztrana KOJ 1845, 38; Vu presztranoj, szvetľoj vucsilnici KOJ 1845, 6

prestraŷen -ŷna -o prid. *prestraŷen, straŷen*: Ka mo vidli? nego ogyen Navsze ŷztráni presztraŷen KM 1783, 297; Oh preŷztrasna moka tou vŷzigdár trpeti KM 1783, 255; Dáj naj Krisztuŷľove moke, i presztrasne ŷzmrti mantre, nosziti morem rane KM 1783, 240; imé Jezuŷľa, vcsino hŷdim dŷhom pa preŷztrasno KM 1783, 44; Oľztaviti vŷze hocsem, Na preŷztrasno pitanye sŠ 1796, 99; Pobolsajte ŷze hŷdodelniczi, Nad mokom, I ŷzmrtjom, preŷztrasnom BKM 1789, 86; za volo vnouge hŷdoubé tvoje, i preŷztrasni grejhov tvoji KŠ 1754, 176; Tõ je presztrasno AI 1875, br. 1, 7

prestraŷenjë tudi prestrahŷenjë -á s *prestraŷenje, strah*: i ne bojte ŷze nikakŷega preŷztraŷenýá KŠ 1771, 708; Angľusko odzdr'zavanye od vzétja szkoncsáve zvézani troji poglavárov, je presztrasno presztrahsenýé zrokŷvalo AIP 1876, br. 6, 3

prestráŷiti tudi prestráhŷiti -stráŷim dov. *prestraŷiti*: Tõrci z-nemiljosztjov misľljio hercegovinare presztrahŷiti AI 1875, br. 11, 2; Gdate ŷztrasna ŷzmert krotu preŷztráŷi SM 1747, 82; Vkom me ŷzmrt preŷztráŷi BKM 1789, 65; Naj, gda ŷze tvoj dén ŷzkrádnyí Szká'ze, me ne presztrási KŠ 1754, 245 **prestráŷiti se** -stráŷim se *prestraŷiti se*: Rémulni; presztrassiti sze KOJ 1833, 170; Zakai v Reidnoŷzeje bojati ino preŷztraŷiti Bosje ŷzreditõŷtzi TF 1715, 18; nepriatelie moreio ŷze ŷzilno presztrassiti ABC 1725, A8a; Neŷcsem ŷze preŷztraŷiti BKM 1789, 313; ne preŷztraŷte ŷze KŠ 1771, 143; i preŷztraŷili

Źzo Źze KŠ 1771, 121; I preŹztrásim Źze KŠ 1754, 255; i Źzrczé tvoje Źze preŹztráŹi KŠ 1771, 814; zemla sze presztrási TA 1848, 61; Na tó sze tak presztrási KAJ 1870, 66; Dđnok Źze ne preŹztrasi BKM 1789, 247; nikoga Źzene preŹztrassi KM 1790, 16; Záto preŹztrasi moŹze ino Źze bojmo KŠ 1754, 67; Ki tatijo vidi, naj Źze ne preŹztráŹi ono vó ovaditi KM 1790, 72; Naj Źze preŹztráŹimo nad naŹŹimi grejhi KŠ 1754, 216; Csi bi te Źzveit pun Vrágov bil, Dđnok Źze nebi preŹztrasi SM 1747, 79; preŹztraŹo Źze je Felix KŠ 1771, 418; ár moie csonte Źzo Źze preŹztrasi ABC 1725, A8a; PreŹztraŹŹo Źze je Saulus KM 1796, 124; Dečák eta vidévŹi se je jáko prestraŹo BJ 1886, 9 **prestraŹivŹi se** -a se -e se *ko se je prestraŹil*: PreŹztraŹivŹi Źze pa Moj'zes nej je Źzmeo na nyega glédati KŠ 1771, 361; PreŹztraŹivŹi Źze pa i bojécsi vcsinyeni Źtimali Źzo, kaj dđhá vidijo KŠ 1771, 257 **prestraŹeni** -a -o *prestraŹen*: Na tou presztráseni vmoriteo k-nyegovim nogám dolipoklekne KOJ 1848, 15; Ino moia Dússaie terdno presztrásena ABC 1725, A8a; vkúp je pribej'zalo vŹze lúŹtvo preŹztraŹeno KŠ 1771, 348; Lúdstvo sploh prestraŹeno je kričalo BJ 1886, 9; potrouŹtaj vczagljivo dúso mojo i preŹztráseno Źzrczé moje KŠ 1754, 233; Stera mi bojazen dé, Szrczé moje presztráseno, Dejva szeszokouŹt vu sztrahoto BKM 1789, 14; ár Źzo bili preŹztraŹeni KŠ 1771, 129; goszpoudam .. da szo sze presztrasseni Maximilián Cszazari potou'sili KOJ 1845, 56; PreŹztraŹenim angyel recse BKM 1789, 97

prestraŹno prisl. *prestraŹno*: Jeru'zálem je preŹztrásno plácsao BRM 1823, 23; eden teloven i presztrásno mocsen cslovek AI 1875, br. 1, 4

prestreliti -ím dov. *ustreliti*: Szledkar ga je Rákoczi dao presztreli KOJ 1914, 148; czilajo z szvojimi sztrélami, ali szami szebé presztrelijo TA 1848, 46; vno'sino Törkov szpokole tecsász, ka szo ga presztrejlili KOJ 1848, 84; Na Trtkovi ostarjása 14-toga vecsér szo presztrélili AIP 1876, br. 6, 8 **prestréljeni** -a -o *ustreljen*: i od Lámeka vu lougi je preŹztréljeni KM 1796, 9; Frangépán je od Ferdinandovih presztreljen KOJ 1848, 77; ali ovádjen je prvle od Rákócia presztreljeni KOJ 1848, 104; od domáce der'sine je bio presztreljeni KOJ 1914, 137

prestréti -ém nedov. **1.** *razprostreti*: Mojo rokou preŹztrém na váŹ BKM 1789, 151; PreŹztrí znebéŹŹ Źzvéto rokou BKM 1789, 69; I preŹztrla Źzta Źzvoje gvante na 'zrbé KŠ 1771, 236; pren. tv'ó ŹzvetloŹt na mé preŹztri KM 1783, 227 **2.** *pogniti*: preŹztro je Źzto KŠ 1771, 394 **prestréti se** -ém se *pogniti se*: Szto sze z-sztolnyekom

presztré KAJ 1870, 43; pod té Źze preŹztréjo moli KM 1783, 200 **prestréti** tudi prestíti -a -o *pognjen*: gde je nyi dober ocsa k-presztrtomi sztolí csáka KAJ 1870, 25; I on vám poká'ze od zgora edno veliko vecsérjaniczó preŹztrto KŠ 1771, 245; Vszáka ostaria z-sztolmi presztrétimi Csáka szvoje gosztí z-dármi prebránimi KAJ 1870, 117

presúnoti se -em se dov. *sesuti se, podreti se*: ár csi je temel nê krepék, zlêhka Źze presúne hramba KAJ 1870, 74 **presúnovŹi se** -a se -e se *ko se je prenažrl*: Té je zéto Źzpravo nyivo Źzte nepravicnoŹti nájima i preŹzúnovŹi Źze raŹzpcso Źze je na Źzrejdi KŠ 1771, 343

presvéčanje -asrazsvetljenje: tvoie ZvelicŹanye, ŹzvetloŹt poganom na preŹzvecsanye SM 1747, 58

presvečávati tudi presvečávati -am nedov. *razsvetljevati*: NáŹŹ Źz-Źzvojimi dármi preŹzvejsáva KŠ 1754, 124; ár je Goszpodin Boug preŹzvecsáva KŠ 1771, 807; moj Bóg preszvecsáva temnoszt mojo TA 1848, 13

presvečenjé tudi presvečenjé -á s **1.** *razsvetljenje*: Kaj Boug je té, ki je Źzizao vu Źzrczáj naŹi na preŹzvecsenyé Źzpoznanya dike Bo'ze KŠ 1771, 535; na preŹzvecsenyé poganom KM 1796, 91 **2.** *izobrazba, prosvetlitev*: On je vogerszko-módro Tovarisiyo, ino Knisisese osznóvo za preszvecsenyé králevcsánczov KOJ 1848, 122; govori káksi lejpi navuk povej za vodilo i preszvecsenyé KOJ 1845, 11

presvéčati -am nedov. *razsvetljevati*: zové ino vkúp zbira, preŹzveicsa in poŹzveicsa TF 1715, 23

presvéjiti tudi presvéititi -ím dov. *razsvetliti*: I preŹzvejtím vŹze KŠ 1771, 578; ino te Źzlejpe preŹzvejtis BKM 1789, 349; KriŹztus, ki preŹzveitis nočno temnoŹt SM 1747, 66; Kakda náŹŹ preŹzvejti KŠ 1754, 127; ŹzvetloŹt, Źtera preŹzvejti KŠ 1771, 264; Źtera preŹzvejti csloveka KM 1783, 132; Kristus preŹzveiti ti naŹŹo pamet SM 1747, 66; preŹzvejti nas rázum KMK 1780, 19; reics Źitka vekivecsnoga, kaibi cslovečŹo ténno pamet preŹzveitila TF 1715, 3; PreŹzvejtimo nasa Źzrczá sŹ 1796, 20; Boug je mené Źzvoimi dármi preŹzveito TF 1715, 23; Źtere je te Sz. Dđjh preŹzvejto KŠ 1754, 128; geto je Paveo ŹzvetloŹtzyov preŹzvejto KŠ 1771, 654 **presvéjiti se** tudi presvéititi se -ím se *razsvetliti se*: doklen Źze dén preŹzveiti SM 1747, 25; ó Sion, preŹzvejti Źze KŠ 1771, 814 **presvéčeni** -a -o *razsvetljen*: szo eden mládi, 'sivécsni, preszvecseni ino prebriszani Goszpoud odloceni KOJ 1845, 3; Preszvecsena gláva

bougsa je od zláta KOJ 1845, 140; Nemogouce je pa tim ednouk prešzvecsenim KŠ 1771, 679; Naj vam dá I prešzvecsene ocsi pámeti vafe KŠ 1771, 575

presvèteo -tla -o prid. *presvetel*: Zmilofscsom ti Źzi prešzvetla BKM 1789, 285; Csüdo veliko zvejzdo prešzvetlo BKM 1789, 58

presvétí -a -o prid. *presvet*: Jezus Prešzvéiti KM 1783, 39; prešzvéto, i nerazlocseno Trojšzvtvo KM 1783, 2; Litanie od Preszvétoĝa Trojšzvtva KM 1783, 6; Molitvi k-Prešzvéitomi Trojšzvtvi KM 1783, 1; ino Źzo z-Prešzvéitim OltárŹzkim Źzvešzvtvom preššiscsávali KM 1796, 121; Szesztre pa za preszvéitim oltárszkim szveszvtvom KOJ 1845, 95

presvetitel -a tudi presvèteiteo -ela m *razsvetljevalec*: Hválen bojdi nass preszvetiteo Źz. Dűh Boug KM 1783, 106; Jezus prešzvetiteo Prorokov KM 1783, 41; On je te Krisztus, Szvétá právi prešzvetitel BRM 1823, 17

presvetíti -ím dov. *posvetiti*: SzpomeniŹze cslovecse, da dén Źzobotni prešzvetis TF 1715, 13; naj nyegovo diko prešzvetímó KŠ 1754, 83

preša -e Ź I. *preša, stiskalnica*: Torcular Prešša KMS 1780, A9; i vkopao je pod preššo kad KŠ 1771, 139; pren. I on klácsi preššo vina zadomešcsávany i ŹztrditoŹzti toga vŹzamogoucega Boga KŠ 1771, 802; i vrgao je je vu te velike ŹrditoŹzti Bo'ze preššo KŠ 1771, 793 2. *prostor za stiskalnicó*: je polžádo goricze i Źzkopao je vnyih preŹo KŠ 1771, 70

prešar -a m *prešar, kdor stiska grozdje*: Záto vancar, grozdje presar, Z-vinom lagve na tocsi AIP 1876, br. 1, 1

prešati -am nedov. *povzročati jok, žalost*: Vi, ki z-ócsi roditelov Britke szkuzze přêsate KAJ 1848, 322

prešetávanje -a s *sprehajanje*: Széchi Sára ga je med presetávanyem nabrála KOJ 1914, 108

prešetávati se -am se nedov. *sprehajati se*: tomi i nyegovim priátelom na drásbo sze je po detinszkom presetávao vecskrát koróno na glávi majoucsi KOJ 1848, 43

prešiti -a -o prid. *prešit*: Preci vára v-práhi, lêpo presító mosnyó, puno zlátov KAJ 1870, 125

prešpan -a m *sleme, hlod v stiskalnici*: pod Prespan Stampanya dáni KMS 1780, A

preštèti -štém dov. I. *prebrati*: da negdanegda za csaszkratejnye páli presteti premore KOJ 1845, 5; Solszke regule prvikrát skolnik szám na glász presté KOJ 1845, 8; Poglávar pa gda bi liŹzt preŹto i pitao KŠ 1771, 416; i v-tom je bilou nyidva veŹzeljé, ka Źzta je cserecz dnéva i dvajŹzeti-krát preŹtela KM 1790, 28 2. *prešteti*:

Ako bi Źto gli preŹteti MorŹzki pejšzek veŹz mogao BKM 1789, 220 **preštèti se** -štém se I. *prebrati se*: I, gda Źze preŹtè od váŹz ete liŹzt KŠ 1771, 611; Po tom Źze knige preŹtèĝo KŠ 1754, 271; Po tom Źze knige preŹtèĝo BKM 1789, 436 2. *prešteti se*: Na angyelszko Nedelo sze prestèĝo, ki szo prisli v drűsbo KOJ 1845, 93

preštímanje -a s *sposztovanje*: pobidi Źze za veliko preŹtímanje KŠ 1771, 488; PreŹtímanje je BRM 1823, 9; Neĝa prestímánya vu plemenitoŹzti SŠ 1796, 11; Tou je tou preŹtímanje pejnez KM 1790, 30; Szebi je pa tak vékse prestímánye szpravo KOJ 1848, 31; Vu ApoŹtolŹzta preŹtímányi KŠ 1771, 505

preštímanost -i Ź *sposztovanie*: Bets; vrejdnoszt, prestímanoszt KOJ 1833, 152; da nyegov szin na Vogerszkom sztálnosztí i prestímanosztí nebode v'sivazi mogao KOJ 1848, 43

preštímáti -am nedov. I. *sposztovati, ceniti*: miŹzeu cslovecŹa nemre prav razmeti, ino preŹtímáti, dönok vörjem TF 1715, 40; Bóga z-verov i z-'zitkom postűvati, I prestímáti BRM 1823, 14; Daj, naj, ka je dúsi drágo, Za blá'zenŹtvo prestímám BRM 1823, 141; Nikaj ona ne preŹtíma znáncze priáznive SŠ 1796, 67; Te neveren nikoga neprestíma TA 1848, 8; csi kaj tak na teliko preŹtímámo, liki dabi naj lepse vcsino KŠ 1754, 58; Prestímájte, verne dúse, Tó miloszt KAJ 1848, 68; ali ednoga bode preŹtímálo i toga drűgoga zametávalo KŠ 1771, 225; Okou je nej vidlo, Ni Źzrczé cslovecse preŹtímálo, Kak je Boug veliko Szpravo Źzvojim diko BKM 1789, 420; Ni Źzrczé cslovecse preŹtímálo SŠ 1796, 5; i pred nyé Źzam djáo Evangyeliom, na ime pa onim, Źtere Źzo za vékŹe preŹtímáli KŠ 1771, 559 2. *šteti, imeti za*: nyim Źzlű'zmo i za veliko preŹtímájmo KŠ 1754, 29; I jáko za veliko preŹtímájte vu lűbéznoŹzti KŠ 1771, 622; liki je Mária Márthe ŹzeŹztra tvoĝo Źz. reĝs za veliko preŹtímála KŠ 1771, 849 **preštímáti se** -am se *šteti se, imeti se za*: nego naj Źze i te velike Bogicze Diáne czérkev za nikoj ne preŹtíma KŠ 1771, 402; naj Źze za vrejdne preŹtímáte na králeŹtvo Bo'ze KŠ 1771, 626 **preštímájóci** in preŹtímájóuci -a -e *sposztujoč*: edendrűgoga od Źzébe za vékŹe preŹtímájoucsi KŠ 1771, 340; Vküp mi szpravte szvéte moje, prestímájócese závezek moj vise áldova TA 1848, 40 **preštímáni** -a -o *sposztovan*: Ár je ete od toga vékŹe dike vrejden od Moj'zeŹa preŹtímáni KŠ 1771, 675; Ki pa bodo vrejdni preŹtímáni KŠ 1771, 240; nego i ove prestímáne Velikáse krouto zametávao KOJ 1848, 15 **preštímanější** -a -e *odličnejši, boljši*: Dragsa je od Źzrebra Ino preŹtímánejsa

Nýé drága lübeznošt BKM 1789, 3b; gda vidi Pápo z-vnougimi prestimanejsimi prebivavci KOJ 1848, 4; Ár je preštimatejše delo, menye vö zebráni pejšzen meti BRM 1823, 4 **nájpreštimatejši** -a -e *najodličnejši, najboljši*: Stere šzo náj preštimatejše jákošzti KMK 1780, 95; ti náj prestimanejsi kincs KOJ 1833, IX; Jezik je náj prestimanejsa skérb KOJ 1833, VIII

preštimatevanje -a s *spoštovanje*: je zacno maloprevecš vino v'sivati, z-steroga sze je nyegovoga zdrávja i prestimatevanya pomenkanye naszledüvalo KOJ 1848, 28

preštimatevati -am nedov. *I. spoštovati, ceniti*: i escse mi dás dokoncza, preštimatevam, i šzpoznávam tvoje vnouge miloscse KM 1783, 264; Po pôti je ov püšlič večkrát preštimatevao BJ 1886, 28 **2. šteti, imeti za**: V-orgole igranyi szo ga ovi skolniczke za Májsztra prestimateváli KOJ 1845, 4 **preštimatevati se** -am se *šteti se, imeti se za*: Tebi szamomi szam zagrejso, náj sze za pravicsnoga prestimatevas vu rejcsih tvojih KOJ 1845, 128; Participiumi sze ali za substantivum, ali za adiectivum prestimatevajo KOJ 1833, 143 **preštimatevši** -a -e *ki je štel, imel za*: Jezufa, ki je šzráam za nikoj preštimatevši KŠ 1771, 694

pretećenje -a s *pretek*: Po pretecesenyi nekolko lejt KOJ 1914, 101

pretečti -tečem dov. *preteči, miniti*: Hiti! ár dén pretecsé KAJ 1848, 156; Csi leto pretecsé, vsze sze znôvics zacšne KAJ 1870, 160; Pretecséjo brez' racšúna Dnévi, ino mejszeczi KM 1783, 297; i komaj je pretekla edna mála vöra KAJ 1870, 143; Kak je tejh 9 lejt preteklo, szo KOJ 1848, 8; Keliko lejt je preteklo od zacšetka šzvejta KM 1796, 11 **pretekóči** -a -e *pretekel, minul*: Ti szi v-dnévi pretekócsi Povszéd bio KAJ 1848, 73; Naime zdá, gda szkoncešavamo To pretekócsse leto KAJ 1848, 402 **pretečeni** -a -o *pretekel, minul*: Za edno pretecseno letto bi mogli ti prvi deszét domou nazáj pridti KOJ 1833, XVI; Gorizapiszan založ sze more za pretecsene 15 dnih goripiszanya odati AIP 1876, br. 4, 2

pretejnje tudi prténje -a s *pretenje, pretnja*: Czaszar z-podmítejnyom i pretejnnyom vöszpela, da sze Salamon okoróna KOJ 1848, 20; Od tvojega prténya i szrda TA 1848, 82

pretek -téka m *poglavje, del knjige*: Prvi pretek KOJ 1848, 13

pretepsi -tepém dov. *podmesti*: Rántani; potégnoti, pretepszi hráno KOJ 1833, 170

preteški -a -o prid. *pretešek*: Jesu ki šzi mojo Dúššo, šnyéh nevol preteski, zmosno vunka

ořzlobodil SM 1747, 67; Vu 'zalořzti šzmo, Vu britkoj ino preteskoj neřzrecsi BKM 1789, 333

pretiranje -a s *pregon, izgon*: On je po pretiranyi Törka za mladino soule goriodpro KOJ 1848, 102; Jezuitov pretiranye szo dokoncsali KOJ 1848, 104

pretirati -am dov. *pregnati, izgnati*: Vogrszki národ národe tisztoga vrejmena nej steo pretirati KOJ 1833, X; szo sze bojali, da Ferdinand II. tüdi z-csehszkgoga pretira vsze protesztante KOJ 1848, 89; naj Álmosa zevszega szvojega ládanszta pretira KOJ 1848, 26; szo 'seleli, naj bi Jezuite z-Vogerszkgoga pretirali KOJ 1848, 93; je pápinszke Pope po szili tü i tam pretirao KOJ 1848, 84; sze je pripetilo, da szo Privino pretirali KOJ 1914, 98 **pretirani** -a -o *pregnan, izgnan*: presztore, odked szo Avarci pretirani KOJ 1848, 6; drügi pa doli Tisze pretirani bili KOJ 1914, 97

pretiskávanje -a s *pritisik*: Eto pretiszkávanje vnôge poszlavce szvadilo AIP 1876, br. 6, 2; szlovenszko lüsztvo tak navajeno, ka niti za szvojo naprêpomáganye sze brezi pretiszkávanya nescse szkrbeti AI 1875, br. 1, 8; Országa szloboscšina sze pretiszkávanjom razklácsila AIP 1876, br. 3, 2

pretiskávati -am nedov. *siliti*: obpitali szo ove poglavare, jeli scšéjo törka pretiszkávati, ka naj on tó doprneszé AIP 1876, br. 6, 3; Vnôgi szinovje szo në vupali sztarise pretiszkávati, naj njim v-'zitki vérsztvo prêk dájo AIP 1876, br. 12, 7; ovi národje bi szvoje poglavare pretiszkávati, ka ráj z-ruszom táksi racsun vcsinijo AIP 1876, br. 11, 3; Tak právi ka velka nevola ga pretiszkávala AIP 1876, br. 1, 8 **pretiskávati se** -am se *siliti se*: Te sztarësi, Karlosz, tri léta sze pretiszkávo, naj nyemi mogocsno bode na trónus szeszti AIP 1876, br. 3, 3; Na szpráviscsi králeszke zemljé poszlavci szo sze jáko pretiszkávati AIP 1876, br. 4, 2 **pretiskávani** -a -o *ki je v stiski*: Stvari turbari či so v pretiskávanoj sili, te svoje mláde v eto turbo denejo AI 1878, 13

pretočiti -tôčim dov. *pretočiti, prelititi*: Fejteni; páрати, pretočiti (vino) KOJ 1833, 156; tvoja šz. Krv, štero šzi za volo mojega zvelicsanya pretocso KM 1783, 214 **pretočeni** -a -o *pretočen, prelit*: Krv za našše zvelicsanye pretocsena, i prelejána KM 1783, 65; prošzim za vrejdnóřz pretocsene, šz. Krvi tvojega jedinoga Sziná KM 1783, 149

pretpásani -a -o prid. *prepasan*: Sztaite záto zpretpazanimi ledevjami praviczse SM 1747, 27

pretrgati -am dov. *pretrgati*: vesz opijani pri nyoj szi je krvno 'silo pretrgao KOJ 1848, 5

pretrgnoti -em dov. *prekiniti*: pogájanye Rákóci pretrgne KOJ 1848, 105; eden potok, ſteri je vu velikoj povoudni vnogo-krát pretrgno náj meti KM 1783, 78; veszeljé je szmrt nyegovoga jedinoga Sziná Imrea pretrgnila KOJ 1848, 14

pretrpèti tudi preterpèti -ím dov. *pretrpeti*: nego leprai nakoliko moremo preterpeti SM 1747, 56; da bode mogao vſze ſzmrtne bolezní dobro volno pretrpeti KŠ 1754, 244; naj vſze nevoule ſztálno pretrpeti moremo KMK 1780, 31; Dáj nam I mirovno vſzenevoule v'zitki pretrpeti BKM 1789, 424; ſzproſzi meni miloscsó, naj nevoule dobrovolno pretrpeti KM 1783, 83; Gotov szi bio ti vsze pretrpeti KAJ 1848, 223; Pokreipi me, da mirovno preterpim SM 1747, 56; Rad i sztrasno szmert pretrpim Za düse prijátela KAJ 1848, 221; Oh kak vnogo pretrpis BKM 1789, 203; Blá'zeni je on mou'z, ſteri ſzkü'závanye pretrpi KŠ 1754, 175; Za náj vſzej ſzmrt pretrpi BKM 1789, 107; I ráj vsze pretrpi Z-mirovnim szrdczom KAJ 1848, 4; csi vsaloſzt opádnes volnojo pretrpi SM 1747, 89; Ka ne mores preobrnouti, ono mirovno pretrpi KM 1790, 16; I vſze nevoule pretrpmo BKM 1789, 296; Hüdo tudi volno pretrpmo KOJ 1845, 105; Hüdo z-hüdim ne placſüjete, nego ono krotko pretrpte KM 1790, 70; Dugo 'siveli ne bodte, Edno malo pretrpite SŠ 1796, 153; trikrát ſzam ládje trtye pretrpo KŠ 1771, 549; kai ſzi prekleſztvo moje, ino ſzmert mojo na tébe vzél, ino preterpo SM 1747, 52; tvoje 'saloſzti, ſtero ſzi na etom ſzvejti pretrpejla KM 1783, 82; je on kris preterpo SM 1747, 28; Sto je na etom ſzvejti vecs táksega pretrpo KŠ 1754, 10a; Ár je on ſzmrt pretrpo BKM 1789, 19; i raztrgávanye poiſtva válega ſzte zradolſztvov pretrpeli KŠ 1771, 690; Galileánczi ka ſzo tá pretrpeli KŠ 1771, 215 **pretrpèci** -a -e **I. znosen**: ka ſzi ti náj vu pretrpècem zdrávji i méri gori obüdo KŠ 1754, 223 **2. miren, potrpeſzljiv**: tákse sztvári, steri pa szamo z-náraszom 'zivéjo, szo krotki, pretrpècsi AIP 1876, br. 5, 7 **pretrpleni** -a -o *pretrpljen, prestan*: Zgüba pri Várni tocskar pretrplena je Hunyadia podbádala KOJ 1848, 55; steri sze je povüpao tocskar za volo neszrecse pri Várni pretrplene Krála odsztaviti KOJ 1848, 58; nikaj ne pozábi tak tesko csemi cslovek, kak od hüdovolnih pretrpleno oszramotejnye KOJ 1845, 32; Tak da pôleg vnogo vihére pretrplenim rásztom rô'za cveté AIP 1876, br. 7, 6

pretrplénje -a s *pretrpljenje, prestajanje*:

ino i zküšávanyem navküp moucs daies na preterplenye SM 1747, 56; Opomina ga na a) vſzega hüdogo pretrplejnye KŠ 1771, 647; i bodemo gotovi na vſze nevoule pretrplejnye KŠ 1771, 848

pretrpljivost -i ž *potrpeſzljivost*: njegovo [psa] pretrpljivost vse prenáſa AI 1878, 8

pretúžen -žna -o prid. *prežalosten*: V-'saloudecz zemlé ſze naj Zakopa, oh boleznóſzt, pretú'sna drezélnóſzt SŠ 1796, 174

pretúžno prisl. *prežalostno*: Petics pretu'zno on recse BKM 1789, 75

prevága -e ž *večina, premoč*: Vogerszki protestantje taki vu pervom orszácskom szpráviscsi prevágo imajoucsi KOJ 1914, 137

prevájáč -a m *spremljevalec*: gda szo od szvoji prevájacsov szlovô jemali AIP 1876, br. 1, 8

prevážanje -a s *prevažanje, vožnja*: Gnojá je nej dáó vö voziti na vilicze z-neháſznovitim prevásanyem KM 1790, 68

prevdáriti -vdárim dov. *prenehati*: Zádnyics, pokedob Almusa nemirovnoszt ovak neprevdári KOJ 1848, 25

preveč prisl. *preveč*: naj ſze za bogáſztvo prevecs ne ſzkrbimo KŠ 1754, 108; Ár ſzte csüli kaj ſzam prevecs pregányao czérkev Bo'zo KŠ 1771, 558; záto lübiti moremo Bogá, ka je k-nám prevecs dober KMK 1780, 33; Ne ſzkrbte ſze prevecs, ka ino kakda, Vám je potrejbno govóriti tega BKM 1789, 119; Nezdravo je, ka je prevecs KM 1790, 76; i nigdár naj eden odtoga drügoga prevecs doſzta 'seleti SIZ 1807, 10; Prevecs mládoga Ladislava III. Mati vidévsi KOJ 1848, 33; Ali potom paziti mam, da prevecs ténte nevzemem vu pero KAJ 1870, 7; [tigriſ] Preveč močna stvár AI 1878, 11

prevéčen -čna -o prid. *odvečen*: Szühe véke i prevecsno mladjé doliszkléſztijo KAJ 1870, 16

prevedriti -ím dov. *razvedriti*: "Prijátel"-a cil je na du'ze tó: nase szlovenszko lüsztvo prevedriti AIP 1876, br. 10, 1

preveliki -a -o prid. *prevelik, zelo velik*: moj preveliki grejh KMK 1780, 109; ka ſzam, Preveliki Golzpon SIZ 1807, 46; Tou je csüdo preveliko BKM 1789, 64; Za ono preveliko tvojo poniznoszt KM 1783, 58; Ár on na váſz noſzi preveliko paſzko BKM 1789, 299; Ár je i Kresus meo preveliko blágo SŠ 1796, 91; tüdi palatin szploh preveliko nagneye ká'se k sztranszkonovini KOJ 1914, 117; Vu Jezus Kriſztusa prevelikoj diki SŠ 1796, 62; naj ſze kak ſzprevelikov 'zaloſztyov ne vtopi té tákſi KŠ 1771, 531; náj nám bodo tvoje prevelike

moke KM 1783, 77; po'salüvanye za moje prevelike grejhe KM 1783, 115

prevèlikost -i ž *velika stvar*: Ár je zmenom prevelikoszt, Zmosni Goszpon Boug vcsino BKM 1789, 16

preveséli -a -o prid. *prevesel*: Jezus Preveszéli KM 1783, 40

previdéjnje -a s *previdnost*: naj gori zvisávamo csüdno previdejnye, i |zkrovno ravnyane Bo'sán|zko KM 1796, 32

prevíden -dna -o prid. *prozoren*: Gla'zोजना je prevídna i krhkécsa KAJ 1870, 13; Léd je k-gla'zójni priglihni, obá szta prevídniva i krhkécsiva KAJ 1870, 13

prevíditi -vídím dov. **1.** *spoznati, dojeti*: Da dugo casza nebode vecs moucsi sztrasen ogeny krotiti, lehko je bilou prevíditi KOJ 1914, 112; Daj mi tak hitro prevíditi, Ka za bin nad menom le'zi KAJ 1848, 274; Csi gli nyegve môdroszti Neprevídím povszéd KAJ 1848, 195; Ki |zrdca zbrojávás, I |zkrovnofti prevídís BRM 1823, 462; Prevídi praviczó, I má nemrtelno|zt BRM 1823, 140; Okó ne prevídi tvojga placa KAJ 1870, 141; Po vrejmeni bole tou prevídite, i meni zahválite KM 1790, 70; Bojdi, Ti szam meni k-pomócsi, Naj prevídím blódnoszt mojo KAJ 1848, 150; Szamo szam zdaj prevído, za káksega norca me je napravo AIP 1876, br. 1, 7; On je prevído, ka sze nyegova vojszka z-czaszarszkov du'se meriti nemore KOJ 1848, 91; i precí je prevído, ka za falingo je vcsino KAJ 1870, 91; Na to je sinko prevído, ka je nej dobro včino BJ 1886, 25 **2.** *predvideti*: ár ti vsza znás, i od veka vsza prevídís KM 1783, 261; Jeli Bog nebi tô prevído TA 1848, 36; Ka nám je na halzek, tou je Boug prevído KM 1790, 40

prevléčti -vléčem dov. *prevleči, prekriti*: Hüto je na püsztásáki meo, steroga je trnye, gló'zje celó prevleklo KAJ 1870, 137

prevléka -e ž *prevleka*: Njegova (jazbeca) koža se nüca za lovske turbe, za prevleko potni škrinjic AI 1878, 10

prevnógi tudi prevnógi -a -o prid. *premnog, številen*: Po|zlühni, Go|zpon, moje Prevnougo pregányanye SM 1747, 70; Po|zlühni, Go|zpon, moje Prevnougo pregányanye BKM 1789, 318; Naj obiljáva zprevnougim prelejpim czvejtíjom BKM 1789, 156; Prevnógi szo sztanoli nad méne TA 1848, 4; Prevnougi ino 'zmetni, 'Zalo|zjni betegi BKM 1789, 193; Kak |zi ti Prevnouge moje grejhe, No|zso BKM 1789, 69; 'zalüjem Prevnóge gréhe moje KAJ 1848, 150; Dúsa .. Jezusa, Steroga |zi zgúbila

|zprevnougimi grejhi BKM 1789, 22; Práva vóra jevtrdjena z-prevnougimi csüdami KOJ 1845, 125

prevnóžati se -am se nedov. *upirati se, ne ljubiti se*: delo, 'ze te prvi dén sze ji je prevnóžalo, i povr'zti je je stela KAJ 1870, 142

prevötren -a -o prid. *prebrisan, zvit*: Zvejan i prevötren Szoliman II. je tou zvedo KOJ 1848, 80

prevrčti -vržem dov. *prevreči*: Pri hrami trejszka, prevr'se kloup KOJ 1845, 98 **prevrčti se** tudi prevèrčti se -vržem se *prevreči se, preobrniti se*: Zbréga gda doltirajo, naednók se vsi preveržejo BJ 1886, 39; pren. Ztém sze zdaj prevr'ze, jeli sze lüsztvi nasega országa dá prilika na obogaténye AIP 1876, br. 5, 1 **prevrženi** tudi prevèrženi -a -o *spremenjen*: je nájsao domá vesz réd i praviczó prevr'seno KOJ 1848, 34; Szlavanyom po iméni je prevr'zeno, ka sztroske privóli AI 1875, br. 2, 1

prevrtati -am dov. *prevrtati*: ládje, na sterih je prevrtao KOJ 1848, 18; je te golombis med rébra prevrto AIP 1876, br. 9, 7 **prevértani** -a -o *prevrtan*: tvoje koleni prevertane SM 1747, 68

prevüpati -am dov. *zauptati*: Ovo |zo ké je zmo'sni Ocsa vu moje roké bio prevüpao sš 1796, 150

prevzèten -tna -o prid. *prevzetén*: Vakmeró; prevzetén, szlejpo batriven -a -o KOJ 1833, 180; Pred Goszpodom na szebe pazi, da nebos prevzetni KOJ 1845, 27; Napoleona .. szamo nyegova prevzètna gláva sze je nej vtrla KOJ 1848, 120

prevzèti -vzèmem dov. *prevzeti*: Po csednou|zti, i dobroj jáko|zti more prevzèti cslovik pri|ztao|zt KM 1790, 20; i naj hitro prevzeme nász tvoja miloscsa KM 1783, 110; kpomoucsi Bojdi mi, da mene Te dén ne prevzeme BKM 1789, 371; Goripisz je 'ze naprèpolo'zen i za nistere dnéve sze na pèrvzeme vtanácsivanye AI 1875, kaz. br. 2; i v|zo vodou je vara|sanczom pèrvzeo KM 1796, 72 **prevzèti se** -vzèmem se *prevzeti se*: Bratje, csi |ze kák|fi cslovik prevzeme |zkák|uim pè|ztooplejnyem Kš 1771, 569

prevzètnost -i ž *prevzetnost*: Gizdávoga Szolimana II. je pa z-etov prevzètnosztjov tak razdráscso KOJ 1848, 79

prevzetüvati -üjem nedov. *biti prevzetén*: Neki imenitni velikási szo rejszan zacsnili prevzetüvati KOJ 1914, 115

prezdignjenica -e ž *nadstropje*: Vise csizmára, na prvoj prezdignyenici, eden bogat,

ne'o'zenyen goszpod meo sztan AIP 1876, br. 1, 6

prezdignoti -em dov. *dvigniti, povišati*: blága vámo ausztrianci prezdignoti scséjo AIP 1876, br. 5, 1; dácsa od vszakih sztô ranskih sze stírami ranskih prezdigne AI 1875, kaz. br. 2; Tak právjíjo, ka sze sziljí cêna bolje prezdigne AIP 1876, br. 3, 8; narédo je vecs dugov, z-sterih sze je tak naméno rejsiti, da je dácsa prezdigno KOJ 1848, 34 **prezdignjeni** -a -o *dvignjen, povišan*: za toga zroka volo je dácsa od dohodkov po právdi prezdignyena AIP 1876, br. 1, 2; i od prezdignyene dácsa csákane sumov vsze ono zadovoliti AI 1875, br. 2, 2

prèzi predl. z rod. *brez*: sze niscse nemore niti zvelicsati prezi vöre KOJ 1845, 74

prezimati -am nedov. *prezimovati*: csi bi tak mogli, pridoucsi vu Feniczio, tam prezimati KŠ 1771, 424 **prezimajúóč** -a -e *prezimujúóč*: Ízmo pa odplavali na ednoj ládji prezimajúoucsój vzom zátoni KŠ 1771, 428

prezimávati -am nedov. *prezimovati*: Ár Ízam nakano tam prezimávati KŠ 1771, 661; Pri válz pa lejhko oljtánem, ali i prezimávao bodem KŠ 1771, 525

prezmòžen -žna -o prid. *vsemogočen*: Jezus Prezmo'sni KM 1783, 40; Oh ti oroÍzlány prezmo'zni BKM 1789, 87; Prezmo'zni Sztvoritel BRM 1823, 42; Edno Prezmo'zno Bo'zánÍztvo BKM 1789, 257; Dika Ocsi prezmo'znomi BRM 1823, 6; Kam je Julius Ízprezmo'snim ládanyem SŠ 1796, 88; i nyegove prezmo'sne roké, predrte KM 1783, 64

preznáni -a -o prid. *zelo znan*: Poznana stvár, s svojov preznánov bojéčnostjov [závec] AI 1878, 12

prezóvič -a m *glasnik, klicar*: Domou je komaj níkelíko prezovicsov neszrecese vujslo KOJ 1848, 9

prezváč -a m *glasnik, klicar*: i zapovedao je prezváci naprej vö kricsati KM 1796, 29

prezveiščanje -a s *oznanjanje*: Bosji dari kak tou jeÍzo .. b) te miloÍcse prezveicsanye SM 1747, 36

prežgati se -am se dov. *razjeziti se, raztogotiti se*: Gda bi pa eta csüli, pre'zagala Ízo Íze nyim Ízrczá KŠ 1771, 363 **prežagani** -a -o **1.** *prežagan*: sze poderé vsze prvle présagano drejve KOJ 1848, 64 **2.** *razsrjen, raztogoten*: Oni pa eto ÍzliÍjavÍji, pre'žagani Ízo KŠ 1771, 356

prežalosten -tna -o prid. *prežalosten, zelo žalosten*: Pre'salosztno nyéno düso oszter mecs je prehodo KM 1783, 238

prežèlen -lna -o prid. **1.** *zaželen, ljub*: Jezus moj

pre'selni KM 1783, 69; Zátó, bratje moji lübleni i pre'zelni KŠ 1771, 598 **2.** *poželjiv*: Tá preželna je obhodila BJ 1886, 19

prežgati -žgém dov. *prežgati*: i zglavov v-'zerjávó 'zelezo vđaro, stero njemi glavo pre'zgalo AIP 1876, br. 12, 8

preživálec -lca m *prežvekovalec*: Ta najlepša stvár med preživálci AI 1878, 15

preživár -a m *prežvekovalec*: Preživári AI 1878, 15

preživati -am nedov. *prežvekovati*: Szmrkati, pre'sivati dugo, je nej lejpa sega KOJ 1845, 36; ovca pre'ziva AIN 1876, 44; Najvecs sztvári, steri znáraszom 'zivéjo pre'zivájo AIP 1876, br. 5, 7

preživèti -živém dov. *preživeti*: Nejgova vörnóst preživé gospodovo smrt AI 1878, 8

prežmèten -tna -o prid. *pretežek*: Oszloboudi me .. Ino z-pre'smetnoga vnougi grejhov robsztva KM 1783, 269; nego szo sze znali zjedínati vu túrna pre'smetnom zidanyi KOJ 1833, IX

prežnják -a m *tovariš*: Takáj proÍzim i tebé, moj verén pre'znyák KŠ 1771, 598

prgišča -e ž *prgišče*: dno prgyiscse modrisa i jagode AIP 1876, br. 3, 6; Vola Prigišca KMS 1780, A7; Csi prszte szklücsimo, nasztáne prgiscsa, szpodi na rôki KAJ 1870, 34; i celo prgiscso kaménya nyemi je popádnóti lèhko bilò KAJ 1870, 82

prgišče -a s *prgišče*: Napunyávó de prigišcse zvougeljom BKM 1789, 452; Cêle nyive morejo 'znyeci prignyeni na prgiscse po'zeti KAJ 1870, 120

prhek -hka -o prid. *prhek, krhek*: Ár kakoti te glas 'sitek nas je prhki SŠ 1796, 174; Kuszta, dönok prhka ko'za KAJ 1870, 171; Jaj! ki sze na nyé szloni, On na prhkom grúnti sztoji KAJ 1848, 72

prhlávi -a -o prid. *trhel, strohnel*: Pod ednov prhlávov búkevjev szi je szkopala lüknyo KAJ 1870, 56

prhnèti -ém nedov. *prhneti, trohneti*: kak vnogo dekéo tam prhnej KOJ 1845, 47; ka bi Szvatopluk brscsasž i vcsino, da 'se nebi prhno KOJ 1848, 10

pri predl. z mest. **1.** *pri, za izražanje bližine osebi ali kraju, kjer se kaj dogaja*: tam Ízidi pri Bogi ocÍji TF 1715, 22; nai ono pri náz Ízvéto boude TF 1715, 27; Ár ti szi pri meni ABC 1725, A8b; tam szedi pri Boghi Oczi ABC 1725, A5a; Ona je bila od potsétka pri Bogi SM 1747, 11; mér mámo pri Bougi KŠ 1754, 136; pri ognyi na jeÍÍztvino peccsenoga KŠ 1754, 202; I tou rejsz

Ľzo zdr'zali pri Ľzebi KŠ 1771, 129; i vmlol'csi pri Bougi KŠ 1771, 172; ár je brezi võre nemougouse prijétnomi biti pri Bougi KMK 1780, 5; Pri Stampari SieĽz Józef JánoĽi KMS 1780, A; Pomocník je pri vász BKM 1789, 9; Pri tebi oĽztánemo SŠ 1796, 5; pri etoj poĽtenoj hi'si SIZ 1807, 4; Pomocník je pri váĽz BRM 1823, 5; Pri nacsétki versusa KOJ 1833, 10; Nájde sze v-Körmendini pri Udvary Ferenci KOJ 1845, 1; Ár pri tebi poszvét nahájamo KAJ 1848, 9; nede prebivao pri tebi te hüdi TA 1848, 5; Pri sztóli je edna deklicska szedéla KAJ 1870, 8; Eto prinasz tüdi gorivzétó nóvo mero szo francusi goriszpravili AI 1875, kaz. br. 6; Na kój more merkati v-stenyè pri tè znaményaj AIN 1876, 8; Pri pènezih je rávno tak bilo AIN 1876, 6; Skoro pri vsakoj hiži jé kühnya BJ 1886, 7

2. za izražanje časa, ko se kaj dogaja: Ka ga je, gda je 'ze pri vrejmeni bio, ĽzpiĽzao KŠ 1771, 159; Mino je pri czájti SŠ 1796, 110; Pri zacsétki bo'ze slü'zbe BRM 1823, 1; Pannonszke dobroute szo pri etoj priliki ovohali KOJ 1848, 7; Na vécsar, pri hládi veszélo idejo domô KAJ 1870, 133; pri prvoy priliki edno szrno sztrélo AI 1875, kaz. br. 7; ka sze naj na palinko ne navádi, ár eto ga pri cajti zaprávi AIP 1876, br. 5, 7; Pri dnévi se zadržáva v zemlinaj lüknjaj AI 1878, 10; Pri dolleganyi etak molimo BJ 1886, 7

3. za izražanje dejavnosti, udeležbe pri čem: zĽterimi Ľzo Bogá dicĽili pri obcsinĽzkoy Bo'zoy Ľzlü'zbi BKM 1789, 2; zroke, Ľtere je meo GoĽzpodin Boug pri naĽztávlanyi Ľzvétoga hiĽtva SIZ 1807, 7; Imén i hvále je vredna pri etom deli Ľzkrb BRM 1823, IV; steri bi pri vcseneyj nyim v-knige pokázali KOJ 1845, 10; Rim pri miri püsztécs, nazáj setüje KOJ 1848, 5; Pes je jáko nüclivi, nájmre pri merkanji hiže AI 1878, 8; šteri so roditelom i deci pri deli na pomôč BJ 1886, 10

4. za izražanje kraja: je prebivao vKapernaumi v-tom pri mourji KŠ 1771, 12; Té je, liki drévo pri járki poszadjeno TA 1848, 3; V Europi se nájde samo, nájmre pri gornjem Gibraltari AI 1878, 7; Henrik fticsar sze 'snyimi vküpvdári pri Merzeburgi KOJ 1848; pren. Tak kakoje mené návcjo, pri Ľzvétom LukácĽi EvangelíĽti na edenaiĽzetom táli TF 1715, 25; kak piĽzano jeĽzte pri Ľzvétom Jánossi SM 1747, 41; Pri Sz. Mátaji na 16. táli tak právi KŠ 1754, 193

priátelica -e ž *prijateljica*: I gda ga nájde, vküp zezové priátelicze KŠ 1771, 222

priátelkinja tudi prijátelkinja -e ž *prijateljica*: Hodi moja, priátelkinya, zarocsnicza moja KM 1783, 78; Zdá sze naszilo k-ednoj

mérájócsoj prijátelkinyi zové KAJ 1870, 51; devojke za nyöv kak priátelkinye nyéne, sze tüdi szpovedijo pred tébe TA 1848, 37

priátelski -a -o prid. *prijateljski*: Od lübézni priátelszke BKM 1789, 277; i tri dni náĽz je po priátelĽzkom dr'zao KŠ 1771, 428

priátelsko prisl. *prijateljsko*: ino szi pod nyé peroutami priátelszko pocsivajo KOJ 1833, XII

priátelstvo tudi prijátelstvo -a s *prijateljstvo*: PriátelĽztvo BRM 1823, VII; Prijátelstztvo KAJ 1848, VII; Ka dobimo, tou je e, priátelĽztvo i obcĽino KŠ 1754, 136; Kára Ľzvejta priátelĽztvo KŠ 1771, 751; grejh za prátelstztvo proszi KOJ 1845, 35

priáteo -ela tudi prijátel -a m *prijatelj*: Barát; prijátel KOJ 1833, 152; boidi on priáteo TF 1715, 14; Boug bode moi priátel SM 1747, 74; Vzemi záto ete máli dár, moj priáteo KŠ 1754, 12a; Nas bli'znyi je priáteu i ne prijáteu KŠ 1754, 28; grejsnikov priáteo KŠ 1771, 36; Lübléni moj Priáteo BKM 1789, 2; Dober priáteo vu potrejbcsini KM 1790, 46; i naj-dragsi priáteo nyéni SIZ 1807, 9; tvoj veren prijátel János KAJ 1870, 81; Prijátel AI 1875, kaz. br. 1; "Prijátel"-a prvi broj AI 1875, kaz. br. 8; csi Ľto med vami má priátela KŠ 1771, 206; naj bi moski võrnoga priátela mogao meti SIZ 1807, 7; moja prva du'znoszt bode i ono, vszega vecs po "Prijátel"-i naznánye dati AI 1875, kaz. br. 8; Vcsinyena Ľzta Ľzi pa priátela med Ľzebom Pilátus i Herodes KŠ 1771, 250; Vi Ľzte moji prijátelje KŠ 1754, 136; Prijátelje mi nemrejo, Ftisati nevoló mojo BKM 1789, 16; Oh prijáteli, keliko koli vasz je tü AIP 1876, br. 8, 7; Velim pa vám priátelom mojim KŠ 1771, 211; Pannonio szo v rouke püsztĽili szvojim prijátelom KOJ 1848, 5; vküp prizvavĽi rodbino Ľzvojo i bli'znye priátele KŠ 1771, 373

priátliti se -im se nedov. *prijateljevati*: lüdjé, ki bi med szebom sze priátliti mogli KOJ 1845, 21

priazniven -vna -o prid. *prijazen*: Da Ľzte koĽtali, kaj je priazniven GoĽzpoud KŠ 1771, 705

priaznivi tudi prijaznivi -a -o prid. *prijazen*: Bojdite pa med Ľzebom priaznivi KŠ 1754, 41; Bojdite pa kedendrugomi priaznivi KŠ 1771, 582; Nikaj ona ne preĽtima znánce priaznive SŠ 1796, 67; Szkuszte i vidte, kak prijaznivi je Goszpod TA 1848, 26; krála kázo, ki prijaznivim szmèom zahválo od nyaga preimenitoszt AI 1875, br. 1, 5; I náglasz je nazâpravo ete prijaznive recsi KAJ 1870, 124

priaznivo prisl. *prijazno*: Midva szva priaznivo med szebom vküp dr'zala TA 1848, 44

priaznivost tudi prijaznivost -i ž *prijaznost*:

Priaznivofzt je jálnofzt KŠ 1771, 817; Priaznivofzt BRM 1823, VII; Naj sze szvétí, kak szuncze, Z-nágibom prijaznivosztí KAJ 1848, 285; Prijaznivoszt KAJ 1848, VII

pribéjzati -ím dov. *I. pribežati, priteči, priti:* I, gda bi on vő řou na pout, pribi'zi eden KŠ 1771, 133; Vnougí k-Tebi pribe'sijo KOJ 1845, 126; Onezimus, gda bi v-Rim pribej'zao KŠ 1771, 663; pribej'zao je pred nyega niki mou'z zmeřzta KŠ 1771, 194; edna deklicska pribej'zala je pred nářz KŠ 1771, 392; vkűp je pribej'zalo knyim vřze lűřztvo KŠ 1771, 348; pribej'zala řzta knyemi dvá vragometna KŠ 1771, 27; řzlugi nyegovi řzo pred nyega pribej'zali KŠ 1771, 278; Vkűp řzo vřzi pribej'zali BKM 1789, 120; ki szo v-ete branice pribej'sali KOJ 1848, 37 2. *prteči:* V ednom dněvi 15 vőř pribiřijo AI 1878, 8 **pribiřěči** -a -e *ki je pribeřal, priřel:* notri pribi'zěcsa pa, nazvej'řzila je, Ka Peter řztoji pred vráti KŠ 1771, 379 **pribej'zajőuči** -a -e *ko je priřel:* i pribej'zajoucsi poklonili řzo řze nyemi KŠ 1771, 130 **pribéj'zavři** -a -e *ko je pribeřal, priřel:* Pribej'zavři pa Filip csűo ga je KŠ 1771, 366

pribéranje -a s *nabor:* Eto sztoji na one tűdi, ki pribéranýi za szoldáke obsztánejo AIP 1876, br. 1, 3

pribiti -bijem dov. *pribiti:* Na nyegovo z-ednoga falata sztojęce kopito kovács potkőv pribije KAJ 1870, 88; i vő je je vřgao řlzredbine i pribio je je na kris KŠ 1771, 607

pribiřiti se tudi pribiřziti se -im se dov. *pribiřzati se:* Ár řze je za Kriřřztűřovoga dela volo notri do řzmrti pribiřo KŠ 1771, 596; Vřzega konec řze je pribiřo KŠ 1771, 711; i vřjmen řze je pribiřzilo, zátó nejdite za nyimi KŠ 1771, 242

pribiřzati se -am se dov. *pribiřzati se:* Vřjmen řze 'ze pribiř'sa řř 1796, 136; k tebi sze nepribiř'za TA 1848, 76; Gda řze je pa pribiř'zao kvřátam toga meřzta KŠ 1771, 188; Ovo pribiř'zala řze je vőřa KŠ 1771, 90; ár řze je pribiř'zalo králeřztvo nebeřzko KŠ 1754, 159; ár řze je pribiř'zalo králeřztvo nebeřzko KŠ 1771, 12 **pribiř'zavři se** -a se -e se *ko se je pribiř'al:* iřzám Jezus řze pribiř'zavři knyima, navkűp je řou 'znyima KŠ 1771, 255

pribiřžavanje -a s *bliřanje, pribiřževanje:* sze szlisjio .. 5. Pribiřžavanye AIN 1876, 20; Od mrmranya Farizeuřov za volo k-Kriřřztűři pribiřžavanya ti grejsnikov KŠ 1771, 221; Bátrivnofzt za volo pribiřšavanya řzmrti KMK 1780, 84; Szvoje řzmrti pribiřžavanye oznanűje KŠ 1771, 651; Gda bi zvedo Eřřau brata řzvojega Jákoba vu domovino pribiřšavanye KM 1796,

22; Tak mam k-Bőgi rávno pribiřžavanye BRM 1823, 275; Komi pribiřšavanye, na eto pitanye KOJ 1833, 131

pribiřžavati -am nedov. *bliřzati se, pribiřževati se:* ár pribiř'sáva Zárocsnik tvoj KM 1783, 155; ne pribiřšavaj eřzi nacci KM 1796, 33; kak da bi Czaszar szvojemi brati na pomoucs pribiřšavao KOJ 1848, 78 **pribiřžavati se** -am se *bliřzati se, pribiřževati se:* Dosztakrát sze szami neszměmo nisteromi csloveki pribiřšavati KOJ 1845, 21; Eto lűřztvo řze pribiřžava kmeni zvűřztami KŠ 1754, 13; ka řze té dén pribiřžava KŠ 1771, 689; ovo řztrasna Pribiřžava řze řzmrt BKM 1789, 454; Potomtoga bli'se k-řzmrti, cslek řze pribiřšáva řř 1796, 125; k-nyemi řze vu poniznoj molitvi pribiřšava řiz 1807, 6; právo zvelicsanye řze zdá k-vam pribiřžava BRM 1823, 5; ali eto 73-i letami 'ze tudi k-nádi pribiřžava AIP 1876, br. 3, 2; Csi řze k-Bougi pribiřžavamo KŠ 1754, 20; vűpanya, po kom řze pribiřžavamo k-Bougi KŠ 1771, 682; gda sze pogibelni obláčzke pribiřšavajo KOJ 1845, 104; Pribiřžavajte řze k-Bougi KŠ 1771, 751; Pribiřžavajte sze k-nyemi Z-áldovom zahválnosztí KAJ 1848, 214; gda bi řou ino bi řze pribiřžavao k-Damaskűři KŠ 1771, 411; Gda bi řze pa pribiřžavalo vřjmen brátve řžada KŠ 1771, 70; Gda bi řze pribiřšavalo ono vřjmen KM 1796, 115; Nego gda bi se že křoli pribiřžavala BJ 1886, 5; I gda bi řze pribiřžavali k-Jeru'zálemi KŠ 1771, 67; řzluga pa betěžen bodoucsi řze je k-konczi pribiřžavao KŠ 1771, 187; Pribiřžavali řzo řze pa knyemi vřzi publikánuske KŠ 1771, 221; od groba, k-steromi szo 'se pribiřšavali KOJ 1845, 11 **pribiřžavajőuči** -a -e *pribiřžujoč se:* řzám sze je pa za volo pribiřšavajoucsse zime v-Czarigrád povrno KOJ 1848, 78; ino mirovno pricsákajmo pribiřšavajoucsi csasz KOJ 1845, 82; Drűgi dén pa idoucsi oni po pouti i kmeřzti řze pribiřžavajoucsi gori je řou Peter KŠ 1771, 371; gda je zagledno te Angyele pribiřšavajoucsse KM 1796, 16; Po nekolko lejtiř szo sze hitili řűdjé pred szem pribiřšavajoucsimi Tőřki szvoja drága dugoványa pokopatí KOJ 1914, 110

pribiřžen -řna -o prid. *bliřnji:* naj bi szvojo őrocsino (Erdelszko, ino pribiř'sne okrogline) od Czaszara pod řzé vřzó KOJ 1848, 101

pribiřžiti se -im se dov. *pribiřžati se:* mi pa prvle, liki řze pribiř'zi, gotovi řzmo ga buřti KŠ 1771, 414; Nouc řze preminoula, dén řze je pa pribiř'zo KŠ 1771, 478; potřđjavati moremo, ka řze je 'ze pribiř'zilo ono vřjme KŠ 1754, 4a

pribojùvati -újem dov. *pribojevati*: Zdáj szo priliko popadnili szi prvejszo szamoszvojnoszt pribojùvati KOJ 1848, 5; Francúzom je vsze vkrajvzèto, ka szo szi oni prvle tak tesko pribojùvati KOJ 1848, 121 **pribojùvani** -a -o *pribojevan*: nazáj je szpojémao vsze, escse i vecs pribojùvano KOJ 1848, 83; Za volo tak nágloga razsveglárivanya z-teskim tálom negda pribojevanih nemskih Dr'sav KOJ 1848, 69

pribùditi -ím dov. *vzbuditi*: Vnôgim je volo pribùdo na stenyé AIP 1876, br. 1, 1

pricafútati -am dov. *pritti, pritepsti se*: Nego oni Törcki, steri szo do Radgone gori znali priczafútati KOJ 1848, 66

pricamlàti -ám dov. *pricapljati, priti*: Medtêm je edno nocs bêszzen pesz pricamlao vu vész KAJ 1870, 40

pricòmprati -am dov. *pricarati*: Czomprnicze nemorejo ni blága pricomprati KOJ 1845, 107

pricákati -čákam dov. *pricákati*: Li po Tebi Szi řzam řzebi Pricsákam na řzlédnye tó 'zitka radořzt BRM 1823, 363; Jezus pricsáka nevolnoga csloveka KOJ 1845; Czaszar ga pricsáka KOJ 1848, 58; ino mirovno pricsákajmo pribli'sávajoucsi casz KOJ 1845, 82; szta denok nej szilo pricsakala KOJ 1914, 150; je Hunyadi vküp pricsakao szvojo vojszko KOJ 1914, 110; Zátó szo vszizamá radi pricsakali dén KOJ 1845, 16

pricèliti se -im se dov. *vihotapiti se*: sze je lutheránsztvo i vu 'selezno Supanijo pricselilo KOJ 1914, 116

pricèstíti se -im se dov. *sprejèti obhajilo*: Prvle sze je szpovedla, pricsescsela KOJ 1845, 45

pricèšcávati -am nedov. *obhajati*: szo prvi zacsnoli pod oboujem kejpom pricsescsávati KOJ 1845, 63; szo pod oboujoj podobi pricsescsávati KOJ 1914, 52

pricínèjnje -a s *delovanje*: Francúzi z-szvojjim jakobinarszkim pricsinejnyom podlo'snike na nepokornoszt nadigávajo KOJ 1848, 115

pridánki -ov m mn. *darovi*: Ali krivi řzo pridánki, Zla'zmi řzo sze priklonili BKM 1789, 184

pridàti -dám dov. *pridati, dodati*: Sto pa zvájř řzkrblivajoucs more pridati kvířzokofřti řzvojoj eden lakét Kř 1771, 20; Dêl nyihovi nájem pridás BRM 1823, 113; Dni na dni pridás Králi TA 1848, 48; vejim, teřtamentom niřcse ne razmecse, ali knyemi kaj pridá Kř 1771, 562; Ka ti more i ka ti pridá jezík jálni TA 1848, 105; Vu prisesztnom vrejmeni pridámo KOJ 1833, 103; Dühovnik szvoje pridájo KOJ 1845, 92; Tú'zne dnëve řzi mi pridao BRM 1823, 423;

Pridao je i tou viře vřzega Kř 1771, 174; Na tou veliko delo je Boug pridao Mojřeřři na pomoucs Árona KM 1796, 34; Ár řzo meni, ki řze za koj řtimajo, nikaj nej pridáli Kř 1771, 559; i k bolezní ran od tébe vzèti szo pridáli TA 1848, 55 **pridàti se** -dám se *dodati se*: I pridá řze vám pořzlúřajoucsim Kř 1771, 113; I nyegova rejs řze pridá Z-řzvètim Dühom BKM 1789, 227 **pridávři** -a -e *dodajoč*: K-nominativusi substantivuma pridavři etakse dokoncseke KOJ 1833, 50; i pridavři segave konye i cifraszte kocsise KAJ 1870, 117 **pridáni** -a -o *pridan, dodan*: Načři řze zové Levi tou je pridávek ali pridáni Kř 1771, 1 (B1a); *kettő* k-substantivumi pridáno *kétt* posztáne KOJ 1833, 32

pridávanje -a s *dodajanje, dodatek*: Oni, steri vu pridávanyi dosztavkov trpijo KOJ 1833, 91; Szhájajo z-etaksimi pridávanyami KOJ 1833, 16

pridávati -am nedov. *dodajati*: Sznêg i 'zir pridáva BRM 1823, 120; Ti mi vu mojoj řzlabořřti Môcs, i volo pridávaj BRM 1823, 7 **pridávati se** -am se *prířtevatí se*: nego ktím niřzkim řze pridávajte Kř 1771, 476

pridávek -a m *dodatek*: Prádavek od vszákoga csloveka csészti Kř 1754, 217; Levi tou je pridávek ali pridáni Kř 1771, 1 (B1a); Krátki Prádavek niki Molitv KMK 1780, 101; Prádavek KMS 1780, B; i vu ednom Prádaveki řze naprej dáva KMK 1780, A2 (3); molitvi, z-dvôjim pridavekom KM 1783, nasl. str.; Vogrinje szo taki privolili z-tém pridávekom KOJ 1848, 107

pridávnik -a m *pridevnik*: csi pridávnik brezi sztub-dosztavka sztoji AIN 1876, 29

pridèhnoti tudi pridèjhnoti -em dov. *poduhati*: Szagolni; pridejhnoti, pridihávati KOJ 1833, 172; Ali dônok pridèhnoti de dônok szlobodno szalo KAJ 1870, 58; Gda pridehnes tvoje teřlo, omedlejs BKM 1789, 452

pridèjnje -a s *prihod*: Je znamejnje, ka je blüzi Kriřztusa pridejnje BKM 1789, 440; spômenek pridènya Dühá svètoga svetimo BJ 1886, 37; Opominanye .. c. na zníkimi křzebi pridejnje Kř 1771, 656; Naj hvála vařa obiljáva po mojem páli kvám pridejnji Kř 1771, 593

pridèlanje -a s *pridelek, dohodek*: tolvaj z-ocsinszke örocsine ino z-laszřivnoga pridelanya more priplácsati KOJ 1845, 121

pridèlati -am dov. *pridelati, pridobiti*: Niki bi radi vnogo blága meli, niti szi ga necsejo pridelati KOJ 1845, 120; csi Boug ne blagořzlovi nařře delo, nikaj ne pridelamo Kř 1754, 167; naj dá vřzáksemi řzvojjega lařřivnoga vřzivati, řteroga je pridelao Kř 1754, 166; i pridelao je

drügi pét talentumov KŠ 1771, 84; mina tvoja je dežzét min pridelala KŠ 1771, 235

pridihajóuč -a -e prid. *dihajoč*: Koga vol, i ofzel, za Gošzpodna, Pridihajoucs šzpozna BKM 1789, 27

pridihálo -a s *vonj*: csi je czejlo pošzlüjh, gde je pridihalo KŠ 1771, 515

pridihávati tudi pridühávati -am nedov. *duhati*: Szagolni; pridejhnoti, pridihávati KOJ 1833, 172; Szagolok; pridihávam -ati AIN 1876, 18; Na šzrejdi vu pekli R. Vonyécsi pridihávati, I odihávati BKM 1789, 454; hrcsek má .. z-sterim pridüháva KAJ 1870, 93; Na lüknye nõsza pridühávamo dis cvetja KAJ 1870, 31; nõsz májo i nepredühávajo TA 1848, 96

pridijati -am dov. *prisopihati*: Ob ednoj po pounocsi pridija Marko malo 'siv domou KOJ 1845, 115

pridjádi -dènem dov. *dodati, pridružiti*: ka, csi što kaj pridene ketomi, pridene Boug na nyega vŕze té vdárcze KŠ 1771, 808; Ár gda bi csér Ildiko szi pridjáo KOJ 1848, 5 **pridjáni** -a -o *dodan, pridružen*: i pridjáno je tišzti dén düs okoli trijezero KŠ 1771, 347

pridobiti -ím dov. *pridobiti*: je Luther toga pridoubo KOJ 1845, 63; ka sze je za Czaszara Józsefa II. pridoubilo KOJ 1848, 116

pridokõnčati -am dov. *skleniti*: Goszpoda szo pa nej szmeli nego lih tou pridokoncsati KOJ 1848, 62

pridovni -a -o prid. *dodan priimku*: z-málimi literami 'sivémo, kak i v-táksi adjectivumai, steri szo od czoune, ali pridovnoga, ino od krsztnoga lasztivnoga imena szhájali KOJ 1833, 11

pridrdráti -ám dov. *pridrveti*: Albert, ki je z-Polszkoga z-porednov vojszkov na Vogerszko pridrdrao KOJ 1848, 69

pridrgnoti -em dov. *dodati, pripeti*: ete lišzt nyim pišzao nej z-Filipiša, kak šzo niki ktomi lišzti na konczi pridrgnoli, nego z-Efezuša KŠ 1771, 488

pridrkati -am dov. *pridrveti, hitro priti*: szo Törçi i Tatárje do Radgone priderkali KOJ 1914, 129

pridružávati se -am se nedov. *pridruževati se*: K-šzveti šze nepridružávaj BRM 1823, 279; nego tvojega šz. Sziná etomi obecsanyi šze pridružávajmo KŠ 1771, 830

pridružiti -ím dov. *pridružiti*: I nevoło k-nam pridružiti BRM 1823, 131 **pridružiti se** -ím se *pridružiti se*: Ti drügi šze je pa nišcse nej šzmeo knyim pridružiti KŠ 1771, 354; i cšji gli šzmo nej vrejndi k-nyim šze pridružiti KM 1783,

125; cslovik i pridružiti šze k'zeni šzvojoj KŠ 1771, 61; in šze pridružiti k'seni šzvojoj SIZ 1807, 20; Eden cigán sze Márki pridružiti v-krcsmi KOJ 1845, 113; Tak sze pridružiti on k-tebi KAJ 1848, 55; Ono je, csi Bogá odv'zemo i kvrági šze pridružimo KŠ 1771, 826; naj i on válz pokrepi, Knyemi šze pridružite KŠ 1771, 818; naj ktebi šze vlicsé ino pridružiti KŠ 1754, 227; nego naj šze pošteno k-Gošzpodni pridružite KŠ 1771, 504; kak k brati szem sze pridružito TA 1848, 27; šze je kprávomi Krišztusevomi návuki pridružito KŠ 1754, 11b; Vu Troadi šze je Sz. Lukács k-nyemi pridružito KM 1796, 128; I niki pridružiti šzo šze k-Pavli KŠ 1771, 394 **pridruživši** -a -e *ko je pridružil*: Ladiszláv Kumaniánke szi pridruživši sz tem djányom je zgübo postenyé KOJ 1914, 105

pridružnik -a m *tovariš*: po razbojnom ropi Bethlena Gábora pridružnikov je páli mogło vsze nazáj sztoupiti KOJ 1914, 129

pridüh -a m *voh*: pszi szo najbõgsega pridüha fticsarje KAJ 1870, 39

prigájati se -am se nedov. *dogajati se*: Tou sze pa prigája KOJ 1833, 59

prigánjati -gánjam nedov. *priganjati*: pascsi sze Saxonce na pokornoszt priganyati KOJ 1848, 45

priglédanje -a s *obisk, obiskovanje*: Na Márie priglédanyá dén KŠ 1771, 847; ka šzi nej šzpoznalo vrejme priglédanyá tvojega KŠ 1771, 237; obüdi sze na priglédanye vszè poganov TA 1848, 46

priglédati -am dov. **1.** *obiskati*: i zmiloscsm šzvojom vŕzigdár priglédá nášz SM 1747, 84 **2.** *poskrbeti za koga*: kako tou zjeištvinov ino zpitvinov obiuno priglédá TF 1715, 21; Blagošzlov Bo'si boj zvami, Ki šzte mené priglédali SŠ 1796, 98

prigledávati -am nedov. *skrbeti za koga*: Ka je cslovek i szin cslovecsi, ká ga prigledávas TA 1848, 7

priglédba -e ž *previdnost*: Za nikoliko csasza je bo'sánszka prigledba té pogiblávajoucs fare vrvanala KOJ 1845, 3

priglédnoti -glédnem dov. **1.** *obiskati*: priglédnoti šziroute i vdovicze KŠ 1771, 747; priglédnes me v nocsi TA 1848; je Boug blagošzlovo kakti nigda Tóbiássa je prigledno SIZ 1807, 4; I z-szinom nášz je prigledno BRM 1823, 2; vtemniczi šzam bio, i nej šzte me priglednoli KŠ 1771, 86 **2.** *poskrbeti za koga*: obiono i vŕzáki dén priglédne KŠ 1754, 86; I prigledni ti knám vu našem 'zitki BKM 1789,

145; i kaj je prigledno Boug lůŕztvo ſzvoje KŠ 1771, 188

priglejŕvati -ŕjem nedov. *obiskovati*: ka je ſzin cslovecsi, kaj ga priglejŕjes KŠ 1771, 673

prigliha -e ŕ *1. prispodoba*: Da pa mámo rŕzlocsne dári, pouleg priglihe vŕre naj bo KŠ 1771, 475; Poleg priglihe dugovány KAJ 1870, 172; Priglihe i prilike KAJ 1870, 39 *2. podoba*: Sztvourmo csloveka na nas obrŕz i na naŕŕo prigliho KŠ 1754, 95; Ocsa, ki ſzi me na tvojo prigliho ſztvouro KM 1783, 16

priglihati -am nedov. *primerjati*: Kkomi ſze má priglihati BKM 1789, 59

priglihŕvati -am nedov. *primerjati*: komi bom záto priglihŕvao lidi národa etoga KŠ 1771, 189; I veli: komi bomo priglihŕvali krŕleŕŕztvo Bo'ze KŠ 1771, 113 **priglihŕvati se** -am se *primerjati se*: Ár ſze ne ſzmejmo ktejm dejvati, ali priglihŕvati KŠ 1771, 546; vu lŕtanyi ſze malo fticsov dá k-nyim priglihŕvati KAJ 1870, 104; Záto ne priglihŕvajte ſze knyim KŠ 1771, 18 **priglihavajŕuŕi** -a -e *primerjajŕŕ*: gucsimo nego vu vcseni Důhá ſzvŕtoga k-Důhovnim Důhovna priglihavajŕocsi KŠ 1771, 493 **priglihŕvani** -a -o *primerjan, podoben*: I vŕzáki priglihŕvani bode kblŕznomi mou'zi KŠ 1771, 23

priglihen -hna -o prid. *podoben*: Zvůn grejha vuvŕzem priglihen BKM 1789, 57; důsa priglihna bode KŠ 1754, 142; nej nám trbej ſtimati, ka je bo'zánŕztvo priglihno kzlŕti KŠ 1771, 397; Zvŕnŕsnye vůhŕ je k-pů'zi priglihno KAJ 1870, 32; je Boug dáo priglihni dŕr KŠ 1771, 376; naj ktvojemi ſz. Szini vu trplejnyi i diki priglihni bodemo KŠ 1771, 830; nego ſzo vŕje tri Persŕne k-ŕzebi priglihne KM 1783, 14; i knám ſzi je priglihne vcsino KŠ 1771, 65 **priglihnejſi** -a -e *podobnejſi*: da ktebi vŕzáki dén priglihnejſi bodem KŠ 1754, 239 **priglihni** -a -o sam. *podobni*: naj nazáj vzemejo priglihna KŠ 1771, 185

priglihnost -i ŕ *podobnost*: ki ſzo nej pregrejſili kpriglihnoŕzti preŕztopenŕy Ádamovega KŠ 1771, 457; I premejnili ſzo díko neŕzkvarjenoga Bogá na priglihnoŕt obrŕza KŠ 1771, 448

prignŕti -ženŕm dov. *prignati*: kak da bi koga v-náj hůjem 'selezji prignali KOJ 1845 **prignŕti se** -ženŕm se *prignati se, pridrveti*: szo ſze vnogofŕle národje szemprignali KOJ 1845, 5 **prignŕni** -a -o *vsiljen, sprejet*: katolicsŕnszka vera je nej po szili med sztarise prignána KOJ 1914, 100

prignjeno prisl. *pripognjeno, sklonjeno*: Jancsi Nesceſe prignjeno hoditi KAJ 1870, 156

prignoti -em dov. *pripogniti, nagniti*: Naŕo pamet

z'zelejnem, Knebeŕzkomi vŕŕeneyj prigni BKM 1789, 149; ali gdare puno zlŕto vlatovjŕe do zemlé prigne KAJ 1870, 120 **prignoti se** -em se *pripogniti se, skloniti se*: Kolmani ſze je li prignoti trbelo KAJ 1870, 82; komi nej ſzam vrejden, naj ſze prignem i ſoulinczov nyegovi reménye odvŕzem KŠ 1771, 103; pren. Czaszari privolejnje ſze dopádne, da ſze je prigno mir szkleniti KOJ 1848, 89 **prignŕvi** -a -e *ko je nagnil*: knyim prignŕvsi glavŕe odgovorijo KOJ 1845, 13 **prignjeni** -a -o *pripognjen, sklonjen*: ka je Paveo niŕzkoga i okrougloga, edno malo prignyenoga tejla bio KŠ 1771, 431; Cele nyive morejo 'znyeci prignjeni na prgiscse po'zeti KAJ 1870, 120

prigod -a m *dogodek, zgodba*: Zacsů je on i ete prigod KAJ 1870, 165; Nega vu 'zitki prigodov tů'zni KAJ 1848, 929

prigoda -e ŕ *dogodek, zgodba*: Prigoda kŕl KAJ 1870, 72; Ali moja prigoda escse dŕndenŕsnyi mladŕncem na pazko szlů'zi AIP 1876, br. 1, 8; precsti mojo prigodo AI 1875, br. 2, 7; vjedinali ſzo ſze lidjŕ, ka bi vu vŕzákoj prigodi meli csiniti KM 1790, 88

prigodba -e ŕ *zgodba*: Tŕrtŕnet; prigodba, prigodjenŕ KOJ 1833, 176; nebi zvedo, ka eta njegova prigodba v-novinaj razisla AIP 1876, br. 11, 7; Vu Vogrinaj nad etov prigodbov ſze je zdaj 'selejnye pobůdilo v Pannonii domá biti KOJ 1848, 7; Vszákŕm brŕji kŕpi bodo imenitne prigodbe szpoznŕvali AI 1875, kaz. br. 8; Tak miszlimo, ka pri zdŕsnyi prigodbaj vszáki rad vzeme AIP 1876, br. 8, 3

prigoditi se -im se dov. *zgoditi se, dogoditi se*: Tŕrtŕni; prigoditi ſze KOJ 1833, 176; Tou ſze more prigoditi pouleg nisterih adjectivumov tůdi KOJ 1833, 142; Ka ſze mi li ſz-Tebom zgodi, Na dobro ſze mi prigodi BRM 1823, 10; oni szo ſze skrbeli zdáj, naj ſze vecskrat takse naoupacsnoszti neprigodijo KOJ 1845, 116; ne ſztrastŕze, kako dabi ſze vŕm kai reitko prigoudilo SM 1747, 30; I prigoudo ſze je dén pripravni KŠ 1771, 119; Stero ſze je vnuogom melzti Lejhko prigoudilo KŠ 1754, 248; Naszkorom ſze je prigoudilo KOJ 1845, 54; Prigoudilo ſze je med tŕm KOJ 1848, 3; Poulek toga ſze je uprav prigoudilo KOJ 1914, 137

prigodjenjŕ -á s *dogodek*: Tŕrtŕnet; prigodba, prigodjenŕ KOJ 1833, 176

prigorni -a -o prid. *ledinski*: Na prigorni, 'zŕden hatŕr KAJ 1870, 150

prigotŕvleni -a -o prid. *pripravljen*: kakstŕcs prigotŕvleni ſze nepovůpa szvoje vucsitŕlszke csednoszti vŕszkŕzati KOJ 1845; na vsze dobro

prigotovlenoga sziná Matyasa za Krála zebriti KOJ 1848, 62; Prigotovleni Poglávarje szo Pápo za sztrosek oproszi KOJ 1845, 54

prigovárjati -am nedov. *nagovarjati, prigovarjati*: Kardinál Luthera za kriveza nájdenoga zevszov dosztjnosztjov prigovárja na pokouro KOJ 1845

prigréhšiti -im dov. *zagrešiti*: Csi steri vármegyöszi csésztnik kaj prigrehsi AIP 1876, br. 2, 2

prigrinóuti -ém dov. *potegniti k sebi, objeti*: Boug K. Jzebi mené Szi prigrné BKM 1789, 312

prigrmėti tudi prigrumėti -ém dov. *prihrumeti, pridrveti*: Za malo csasza prigrumi 200 jezér Törkov na mohátsko poulje KOJ 1848, 73; Szolimana, daje szám na Vogerszko prigrumo KOJ 1848, 79; Vu vészí, gde szo basibo'zuki vu vész prigrmeli AIP 1876, br. 8, 7

prihájanje -a s *prihajanje, prihod*: Zvün toga prihájanje kmeni lűjztva vűzáki dén KŠ 1771, 549

prihájati -am nedov. **1.** *prihajati, začenjati biti bliže komu*: pűjztite otroke kmeni prihájati KŠ 1771, 133; Dopűjztite te mále k-meni prihájati KMK 1780, Ab(2); i ti kmeni prihájas KŠ 1771, 10; Pravicsen krao prihájas knám BKM 1789, 2; Prihája v-ponizno'zti BRM 1823, 8; Mi nevolni otroczi zdai ktebi prihájamo ABC 1725, (A6b); Po tvem lűzini Ktebi prihájamo BKM 1789, 132; Zátó i mi k-tebi prihájamo KAJ 1848, 9; one, ki po nyem k-Bougi prihájajo KŠ 1771, 683; k-steroj rómarme prihájajo KOJ 1848, 47; Prihájajmo zátó tak vűzi knyemi BKM 1789, 245; Prihájajte kmeni KŠ 1771, 817; prihájajte pred lice nyegovo z szpěvanyem TA 1848, 81; i zevűzej mejűzt bi knyemi prihájali KŠ 1771, 192; v-ország bi k-nám ráj prihájali KOJ 1833, XIV; K tebi bode vszákó tēlo prihájalo TA 1848, 50; Znezgovorjeni vnougi lűregov vkup do prihájali BKM 1789, 445; ki lűzo prihájali, i odhájali KŠ 1771, 120; pren. ka bi potom "Prijátel"-i mogocsno bilo vszákí meszec dvakrát prihájati AI 1875, br. 1, 8; Ktvojim ranam prihájam BKM 1789, 369; ovo má radolűzt Jesus prihája SM 1747, 77; Bój lűze cslovik lűmrt prihája KM 1783, 280; Vrejmen ide, lűmrt prihája SŠ 1796, 144; Z-nebész récs vecsna prihája KAJ 1848, 8; Na .. k-etomi Szveűzti prihájata KMK 1780, 87; I poganye bodo prihájali ktvojoi lűzvetlo'zti KŠ 1771, 814 **2.** *záčenjati biti, obstajati*: Temna nous knám pihája BKM 1789, 8; Zima prihája AI 1875, kaz. br. 8 **3.** *postajati deležen česa*: po kom vűze hűdo na nálűz prihája KŠ 1754, 176; lűtero za tvoje rejcsi volo na nálűz prihája KŠ

1771, 845 **4.** v zvezi **prihajati na pamet pomisliti, spomniti se**: na pamet nám prihájajo ougorke KM 1796, 39 **prihajajúči** -a -e sam. *prihajajoči*: nigdár nemre te kűzebi prihájajouce popolne vcsiniti KŠ 1771, 687

prihitėti -ím dov. *prihiteti, priteči*: Teodora prihiti KOJ 1845, 86

prihitriti -im dov. *prihiteti*: Szászeni Matyas I. prihítri vu Bűdino KOJ 1848, 65; da je Albert prihítro KOJ 1848, 54; ki szo nyemi pomágat prihítrili KOJ 1848, 79

prihod -a m *prihod*: Kráo szvoj prihod z-sztrelbov dá na znánye KOJ 1848, 98

prihodba -e ž *prihod, dostop*: Ár po nyem mámo prihodbo obouji vednom Dűhi k-Ocsi KŠ 1771, 577

prihodek -dka m **1.** *prihod*: ár Goűzpodnov prihodek blűzi jeűzte SM 1747, 28 **2.** *dohodek, plačilo*: prihodek je pa nepobo'znomi na grejűh KŠ 1754, 169

prihodnost -i ž *prihodnost*: oni tűdi vszelejse prihodnoszti szo sze troustali KOJ 1914, 102

priimé -na s *príimek*: Ete recsi: Gróf, Hertzeg, morejo pred príiměnom (czounov) sztátí KOJ 1833, 120; V-krasztnom iměni, ino príiměni (Czouni) KOJ 1833, 10

priiskati -iščem dov. *pridobiti, prislűziti*: I da bi lűzi pri dobroj moucsi pejnez ne bi mogli príiűzkati z-naűsim delom KM 1790, 50; Vcsi me 'z-nyim szi príiűzkati Őrok králevszta tvojeja KAJ 1848, 244; Krući za eto veliko zűűbo nekeliko povracsila príiűzkati 'selejoucsi, szo razbijali KOJ 1914, 147; Zátó szva midva pri szebi goridűjala, ká je z-delom príiűzkati máva KAJ 1848, 134; I tak szi príiűzsem 'Ze tu szrecso sztálno KAJ 1848, 227; za plátso ne delamo, lűtero bi lűzi lejűko lűzami príiűzkali KŠ 1754, 49; Protestantje, steri szo szi pravice z szilov príiűzkali KOJ 1914, 138

prijahati -am dov. *prijahati*: moski szo na konyih prijahali KOJ 1914, 153

prijátelni -a -o prid. *prijateljski*: Nikica jáko obriszán, prijátelni cslovek AIP 1876, br. 6, 6; Dáj, naj jasz lűztebov vu priátelnoj Obscini prebivam KŠ 1754, 239

prijátelnost -i z *prijateljstvo*: Escse e'n pun pehár? Nakój Na kreposzt i prijátelnoszt AIP 1876, br. 1, 1

prijátliven -vna -o prid. *prijateljski*: Barátságos, prijátliven -a -o AIN 1876, 41

prijázno prisl. *prijazno*: Csi te sto kaj pita, povej ka znás prijázno KOJ 1845, 25

prijěmanje tudi prijímanje -a s **1.** *prejemanje*: naj mi eto tvojeja lűz. Tejla, i Krví prijímanye bode

mocsno orosjé KM 1783, 153; Od nedosztjónoga prijimanya tvojeja lžvétoga Tejla KM 1783, 58; ltera lžam vu prijímanyi lžvejtva pregrejso KM 1783, 161 **2. razlikovanje, ločevanje:** i nega pri Bougi prijímanya olzoub KŠ 1771, 610; Prepovidáva olzoub húdo prijímanye KŠ 1771, 747; znajoucsi, kaj i vi lžami máte Golzpouda vu nebelžaj i prijímanye olzoub je nej pri nyem KŠ 1771, 586

prijemati -jémlem tudi prijímati -jímlem nedov. **I. sprejemati:** Mi, lteri od drúgi kaj dobroga prijémlemo KŠ 1754, 31; Z-vörom nyegovo tejlo ino krv, Kšžebi prijémlimo BKM 1789, 232; Kak dugo bodete krivo szödili, i oszobe ti húdi prijémali TA 1848, 68; Szin, ki grejsnoga csloveka kšžebi prijímles KŠ 1771, 847; ete grejsnike kšžebi prijímle KŠ 1771, 221; Nebelžki zálog kšžebi priemlemo TF 1715, 40; Prijímajte na lžtán edendrúgoga KŠ 1771, 711; csi je na lžtán prijímala KŠ 1771, 640 **2. razlikovati, ločevati:** Olzobe Boug cslovecse ne prijímle KŠ 1771, 559; Csi pa olzobe prijímlete KŠ 1771, 748 **prijímati se** -jímlem se *sprejemati se:* Nebeszka hrána, vu lteroj lže Krisztus prijímle KM 1783, 129

prijéten tudi priéten -tna -o prid. **I. prijeten, ki ima, kaže pozitivne lastnosti:** Da tak tebi vuvlžem Prijéten osztánem KŠ 1754, 248; Oh priétni Jezus KŠ 1754, 237; po lžvojem priétnom lžlugi Moylšlfi vönka zglážo TF 1715, 12; Hlápce opominaj, naj boudo vu vlžem priétni KŠ 1754, 66; stere je nášžžebi zoublžtom prietne vcsino SM 1747, 21 **2. ki ugaja, je všeč:** lžáda ino je priétni pred nye oclmi KM 1783, 6; ki lže ga boji, priéten nyemi je KŠ 1771, 374; i prijéten bude ete lž. Áldov KM 1783, 131; na vékfe on je vlžejm prijéten KM 1790, 36; Csi lžem li prijéten Tebi BRM 1823, 10; Niklža gnila rejcs .. naj bou priétna polžlúšávczom KŠ 1754, 44; I priétna je bila eta rejcs pred vlžov vnožinov KŠ 1771, 357; Ár je hlftvo lžvéto edna polštena, Bougi priétna, lžtáva SIZ 1807, 6; ino vsze moie csinenye priétno boude ABC 1725, A5b; ako scsés videti, koje Bogu drágo i lúdem prietno SM 1747, 87; Da vlže moje delo Tebi bou prijétno KŠ 1754, 248; dokecs je prijétno k-pokouri vrejmen KM 1783, 134; od koga bole Golzpoudi je nej priétno kak lšte popejvanye BKM 1789, 7b; i brs za volo Simon Mágula, priétnoga Nero Czašzari KŠ 1771, 700; Túl korátov je nê ká prijétnoga KAJ 1870, 10; polžtavte tejla vaša na áldov priétni Bougi KŠ 1771, 475; Oni lžo ti priétni bili BKM 1789, 83; i záto lžo Ábela dári bili prijétni Bougi KM 1796,

8; kaišžo tákove profnye priétno oczi TF 1715, 31; Naj boudo priétno tebi ricši vúlžt moji KŠ 1771, 147; da Tebi moja dela priétnan boudo TF 1715, 46; dobra dela lžo, ltera lžo Bougi prijétna KMK 1780, 97; Ár hrána nášž Bougi priétno ne vclšini KŠ 1754, 211; Jelo pa nášž priétno Bougi ne vcsini KŠ 1771, 505 **3. ki prinaša veselje, zadovoljstvo:** Predgat leto Golzpodno to priétno KŠ 1771, 176; Ár právi: vu priétnom vrejmeni lžam te polžlúžhno KŠ 1771, 538; Jasz sze pa, Goszpodne, k tebi molim v prijétnom vrêmeni TA 1848, 54; ali za volo z-Bogom zmérjenoga, lžo priétna KŠ 1754, 81 **prijétnější** tudi priétnější -a -e *prijetnější:* I drúgim de prijétnêsi, Ki povszéd csedno gucsi KAJ 1848, 276; Lúbv Jezulša Jezero-krát prijétnejsa KM 1783, 248; I pred Bougom je túdi priétnejsa edna lejpa pelzen BKM 1789, 4b; tívárissiczo, ali mojim ocsem prijétnejse nej lžam nindri mogao nájditi SIZ 1807, 19; nego szí to bougso, Bougi prijétnejso voro preberé KOJ 1845, 80

prijéti prímem dov. **I. prijéti, narediti, da je kaj tesno obdano s prsti, dlanjo:** Gda jo je vö potéžno, mogao jo je Ferencz prijéti KM 1790, 38; ka ga [ježa] ne morejo brez ranjenja prijéti AI 1878, 10; I prime rokou te deklieske KŠ 1771, 117; lšteroga kúsnem, té je, primte ga KŠ 1771, 90; I prijó je rokou toga lžlejpoga KŠ 1771, 127; Oni lžo ga pa prijali i zdrli KŠ 1771, 139; pren. Zradosztjov prímem pero AI 1875, kaz. br. 1 **2. prejeti, postati deležen česa:** da bi mogli nášž vlžakdenésnyi kruh prieti TF 1715, 28; Kakda ga pa moremo priéti KŠ 1754, 168; Vnougim dás lžvoj krúh tam priéti BKM 1789, 360; Oltáršžko lžvejtvo k-tebi primi KM 1790, 111; Csi lži vecs ti prijao dobra KM 1783, 289; Komaj je Stevan III. koróno na szvojo glávo prijao KOJ 1848, 29; Csi lžmo kaj prevecs kšžebi, Nevrejčno prijali BKM 1789, 359; pren. doklen dešch na nyou prime SM 1747, 28; ako reicsi Bosje nelšcheio priéti SM 1747, 80; Primi lžpouvid mojo KMK 1780, 105; primite, (zgrabte) pays te Vöre SM 1747, 27; Toga krála primte Pomoucs BKM 1789, 12; naj prime vlžákli, ka je po tejlš csinio KŠ 1771, 537; ltera lžem lžnyegoví obioni rouk prijao KŠ 1754, 180; náz kšžebi gori priau vu nebelžko kralešžtvo TF 1715, 30; Kaj je iština opominanye rad prijao KŠ 1771, 543 **3. sprejeti, narediti, da kdo kam pride:** neboilže kšžebi prijéti Mário KŠ 1771, 6; I kikoli ne primejo válž KŠ 1771, 118; eto Grammatiko dobrovolno primi KOJ 1833, VI; Primte nášž KŠ 1771, 540; liki angyela Božega lžte me prijali KŠ 1771, 565; radi lžo nášž prijali bratje KŠ 1771, 408; Ár

Źzo po tom ništeri neznajoucs angyele prijali na Źztán KŠ 1771, 696; nego szo Vogri národe meď szébe notri prijali KOJ 1833, X; primi náz kszebi miloštvivno ABC 1725, A6b; ino me kŹzebi primi SM 1747, 69; Primi me gori tvojsa KŠ 1754, 246; pren. Angele, ki nyegovo DűŹso primeio SM 1747, 64; ár ne primejo tvojsa ŹzvedouŹtva od méne KŠ 1771, 412; Tecsálz oni ne pojdo, Dokecs Dűhá ne prim'o BKM 1789, 110; vu tvoje Nebeszko Králesztvo primi KM 1783, 66; Mili Zvelicsiteo! Primi mojo dűso KOJ 1845, 127; Primi té áldov dobrovolno KAJ 1848, 1; zapovej tvojim Sz. Angyelom, naj jo primejo KŠ 1754, 244; Zátó te jalz nečsem 'ze od Źžebe vrcsi, Da Źzem te kŹzebi prijao BKM 1789, 337; ali Boug je nyidva Źzprejsanya gori prijao KM 1796, 7; gda bi Źze povrno Jezus, gori ga je prijalo to lűŹtvo KŠ 1771, 195 **4. dojeti, razumeti:** Ki more prijéti, naj prime KŠ 1771, 62; ki nyegove reicsi nečheio priéti SM 1747, 80 **5. spočeti:** Primi vu utrobe, Ti Źzina Bo'zega BKM 1789, 17; vu grejhi je prijéla mené KM 1783, 167; Dejva vutrobi priéla BKM 1789, 26 **prijéti se** primem se **1. lotiti se:** ki sze prime jezika vesiti KOJ 1833, 114; nego sze li primi vesiti kak nájprvo KOJ 1833, XVII-XVIII **2. prijeti se, zapomniti si:** Veszeli me, gda koli sze vasega szrczá prime, ka z-mojega szrczá pride KOJ 1845, 89; Prijéla Źze je pa nyih ta rejcs Sz. Petra KM 1796, 118 **3. zboleti:** Med sztou lűdih jih nej pét bilou, sterih sze nebi prijéla KOJ 1845, 117 **4. biti spočet:** Vu cŹŹztoucsi Źze on prijé BKM 1789, 3 **prijéti -a -e ko je prijel:** I prijztoupivŹi gori jo je zdigno prijécsi jo za rokou KŠ 1771, 105 **prijémŹi -a -e ko je sprejel:** ka ráj dolizahváljo, kak bi szvojga národa, prijémŹi tákso pogodbo, na lagojo pot posztavili AIP 1876, br. 5, 2 **prijavŹi** tudi priavŹi -a -e **1. ko je sprejel:** To lűŹtvo I prijavŹi je kŹzebi gűcsao nyim je KŠ 1771, 197 **2. ko je prijel:** za rokó jo prijavŹi KAJ 1870, 71; I priavŹi ga za dejzno rokou gori ga je opravo KŠ 1771, 348 **3. ko je ujel:** I delavci prijavŹi Źzluge nyegove, ništeroga Źzo zbili KŠ 1771, 70 **prijéti -a -o spočet:** Vu hűdoubi Źzam jazs prijét' KM 1783, 166

prijétje -a s *sprejem:* naprêpripřavlva na gotovo prijétje vszake isztine KAJ 1848

prijétno tudi priétno prisl. *prijetno:* Dobro povrnouti roditelom je dobro i priétno KŠ 1754, 33

prijétnost -i Ź *ugodje:* Nej je v-tom prijétnoŹt Pred Bógom BRM 1823, 16

prijíšča -e Ź *prgišče:* Marok; prijiscsa KOJ 1833, 165

prikácati -am dov. *zagrešiti:* Ki je prôti nyemi kaj prikaco, eto tak frisko nepozábi AI 1875, br. 2, 4

prikápčiti -im dov. *pridružiti, pripeti:* k-Źteroj mojo lűbézen prilo'sim, ino prikapcsim KM 1790, 108; Da nálz k-tiváriŹtvi tvojih Źzvéczov prikapcsis KM 1783, 75; ino nyegovo vrejdnofzt kŹzebi prikápčŹi KŠ 1754, 78; i Źtero vKriŹtulevo vrejdnofzt knám prikápcsimo KŠ 1754, 82; Poniznofzt notri kŹzebi prikapcsite KŠ 1771, 713; kie tou Źzvoje napunenýe nám prikázau ino prikapcsó TF 1715, 20 **prikápčiti se** -im se *pridružiti se, priključiti se:* Prevido je, da Źze vnogo lűŹtva k-Dávidi prikapčŹi KM 1796, 63; Csi sze vréména-rêcsi -*atik* prikapcsi AIN 1876, 57; ka sze nisteri zaposztavki k pronomeni prikapcsűjo KOJ 1833, 144; Jezus, ki Źze je zdaj k-tebi prikapcsó KM 1790, 160 **prikápčeni** -a -o *pripet, priključen:* glasznik, steri je z-ednim ali je k-vecs vkűpglasznikom prikapcsen AIN 1876, 7; I Źzteim navkűp Źzklenyem ali prikápcsenim konzcom etoga Źzveita SM 1747, 37

prikapčűvati -űjem nedov. *pridruževati:* Naj Źze nyegovov mokov radűjemo, nyé vrejdnofzt knám prikapcsűjemo KŠ 1754, 216

prikázati -kážem dov. **1. izkazati, dati, darovati:** je pa Źteo 'Zidovom milošcsó prikázati KŠ 1771, 419; Áldov li nyemi Źze more prikázati KMK 1780, 52; Tejm lidém more plácsó prikázati KM 1790, 90; Da nám dár prikáŹes KM 1783, 48; Pápi eden tao v dár prikáse KOJ 1914, 97; dike, Źtero prikáse se Boug vörnim KM 1783, 217; Meni pomoucs prikáŹŹi KM 1783, 268; kie napunenýe nam prikázau TF 1715, 20; drűgo poloviczo za povéksanye peneznicze vogerszke módre Tovarsije v-dár prikázao KOJ 1848, 123; jazs szem nyim té mále szlű'zbe nê za pêneze prikázao KAJ 1870, 136 **2. storiti, povzročiti:** Alexander mi je vnogo hűdoga prikázao KŠ 1771, 652 **prikázati se** -kážem se **1. pokazati se:** kai Źze zmoŹnoga prikáse Źzvoimi Źzvéczi SM 1747, 16 **2. prikázati se, pojaviti se:** nai, dare Źze on prikáse, bodemo radoŹt meli SM 1747, 23; Eto je klűcs, steri sze v-sztou lejtih ednouk prikáŹse KOJ 1845, 114; ino Źze je nám prikázal SM 1747, 19 **prikázani** -a -o **1. darovan, izročen:** da ono po nyegovi prosnýáj nám prikázano bode KM 1783, 89; tebi aldűjem meni nevrejdnomi prikázanih tvojih Źz. dárov KM 1783, 4 **2. prikazan:** i z prikázanim kejpom pride v Maria Cel KOJ 1914, 106

prikázen -zni Ź *prikazen:* Pòdnésnya prikazen doli ino gori KAJ 1870, 141

prikažúvati -újem nedov. *izkazovati, izpričevati*: Csi tebi, szodecz moj, Pokornoszt prika'zujem KAJ 1848, 187; Hválen bojdi ti Boug, Kaj tvoje licze prika'sújes SŠ 1796, 151; Na ľzôdbi nedobi pri Tebi ľzmlenoľzti, Ki neprika'zúje K-bli'znyemi ľúbéznolľzti BRM 1823, 378; Nenajde szmlenoszti, Ki neprika'zúje Bli'znyemi ľúbéznoszti KAJ 1848, 270; Vöre ľzád prikázújmo BKM 1789, 108; vľzigdár to dobro prika'zújte KŠ 1771, 623 **prikažúvati se** -újem se *izkazovati se*: Ár od ľzlú'zbe, ľtera ľze prika'zúje tim ľzvétim KŠ 1771, 543; Bo'za moucs prika'zúje ľze BKM 1789, 26

prikëljeni -a -o prid. *prilepljen*: i tëllo nase prikëljeno k zemli TA 1848, 36

prikládati -am nedov. *pridobivati si*: Csi tvoj mir v'zivam, i ládam, Vecsni pokoj ľzi prikládam BRM 1823, 200

priklátiti se -ím se dov. *priklátiti se, priti*: na drúgo leto sze domou prikláti KOJ 1848, 34; Të ednok nedovédno sze k-tomi z-'zlakom vdárjenomi prikláti KAJ 1848, 37; nego nad Polszko sze je v-szvojo Bavárijó prikláto KOJ 1848, 44; ino tak sze domou priklátiti KOJ 1914, 151 **priklátivši se** -a se -e se *ko se je priklátit, prišel*: Domô sze priklátivsi, eden csún szo szi szpravili KAJ 1870, 165

prikloniti -klônim dov. *skloniti*: Prikloni knám vüha BKM 1789, 180 **prikloniti se** -klônim se *prikloniti se*: prikloni sze prouti prejdnyemi oltári KOJ 1845, 3; Zla'zmi ľzo ľze priklonili BKM 1789, 184

prikobácati se -am se dov. *prikobacati*: Po večeri se [rak] ritlansko prikobáca z svojega szkrivališča AI 1878, 38

prikováni -a -o prid. *prikovan, pribit*: Oh moj Jezus preranyeni, i k-kri'ľi prikováni KM 1783, 270; roké i ľz. nogé z-czvekmi nemilosztivno na kri'sno drejvo prikováne KM 1783, 65

prikovávati -am nedov. *pribijati*: Na kri's z-grejhi prikovávas z-nouvics tvoj'ga Jezuffa KM 1783, 289

prikrátenje -a s *prikraľsanje*: ľusztvo je pokázalo po dohodkov prikrátenyi KOJ 1914, 133

prikrátiti -ím dov. *preprečiti, odreči*: Ti pa, Goszpodne, neprikráti meni szmlenoszti tvoje TA 1848, 33 **prikrátiti se** -ím se *skraľsati se*: ali za volo ti odebráni prikrátijo ľze dnévi oni KŠ 1771, 8 **prikráčení** -a -o *skraľsan*: kaj je vrejmen prikrácseno KŠ 1771, 503; I, dabi ne bili prikrácseni dnévi oni KŠ 1771, 80

prikrmieni -a -o prid. *rejen*: Za volo pokázanya

dobro prikermleni konyôv sze vnôgi mesztaj obdr'záva derk konyôv AIP 1876, br. 7, 7

prilágati -lágam nedov. *prilagati, dodajati*: Nikaj ne prilágajte któj rejcl'i, ľtera jalľz vám zapovidávam KŠ 1754, 157 **prilágati se** -lágam se *pridruževati se*: Bole ľzo ľze pa prilágali, vörvajoucsi Goľzpodni, vno'zina mo'zouv i 'zén KŠ 1771, 354

prilastiti si -ím si dov. *prilastiti si*: v Panonii kralüvali, pomejnili szo jo szebi prilaszttiti KOJ 1914, 101

priléçti -leçém dov. *priložiti, dati*: Nego nyemi, naj ľze vrsi I prinása te ľzád lepsi, Gnoj, i vľago pilecsés BRM 1823, 118; Ktôj jezera telko szvéti Zalogov prilékla AIP 1876, br. 6, 1

prilejáti -jém dov. *prilíti*: prilej kupiczó prav osztroga i mlácsnoga vinszkoga jesziha KOJ 1845, 109

priletëti -ím dov. *priti, prihiteti*: Luther z-Wartburga náglo prileti vu Witebergo KOJ 1845, 63; 'Siga náglo prileti z-Vľaskoga domou KOJ 1848, 50; Taki je cejla vész tá priletejla KOJ 1914, 109; pod obrambo nasega Czaszara szo na Nemsko prileteli KOJ 1848, 116

priležávati se -am se nedov. *prilegati se, ugajati*: ka, gda ľcsém csiniti dobro, to hüdo ľze mi prile'záva KŠ 1771, 463

priležëci -a -e prid. *blížnji, blizu ležeç*: Sze zná, da szo be'sécsi poganje pá vsze okoline prile'séçze, k-pücsávi napravili KOJ 1848, 80

prilícen -çna -o prid. *I. primeren, ugoden*: znánje vecs fële Jezikov je tak prílicsni módus KOJ 1833, XII; Za krmo je [lucerna] jáko prilícna AI 1878, 44; ali nej ľzte meli prílicsnoga vrejmena KŠ 1771, 599; Vö ľzi küpte kzvelicsanyi prílicsno vrejmen KŠ 1771, 584; Kelki bláznik v-bátrivnoszti Trosi prílicsno vrëmen KAJ 1848, 147; Pri trávnikaj szo në prílicsni racsunati AI 1875, br. 11, 6 **2. spreten, sposoben**: Mladoszt je na vsze prílicsna KAJ 1870, 42; Potrejbno je záto püľpeki biti na vcsenyé prílicsnomi KŠ 1771, 637; Tak je po prílicsnom prizadevanyi mésnikov zginyávalo KOJ 1914, 150; Li tak mo prílicsni ľüdjë KAJ 1870, 105; edno táblo szam vküpposztavo, stera prílicsna bode zmeslinge odvrnôti AI 1875, kaz. br. 6; Jáko prílicsne kose nüçajo 'ze vcselárje AI 1875 **3. pregovoren, povezan z reki**: i prílicsna rêcs tak právi, ka KAJ 1870, 52; [knjige] Prilicnsne KŠ 1754, 2; Prilike, prílicsne recsi KAJ 1870, 68 **prilícnejši** -a -e **1. primernejši, ugodnejši**: gda bom pa prílicsnejse vrejmen meo, prizovém te KŠ 1771, 418 **2. premožnejši**: Prilicnejši ľüdjë kamni spômenek dájo na grob BJ 1886, 26

príličnosť -i ž *spretnosť, sposobnosť*: Csi tēla mojega Bivoszt módro zbrodǵávam, I na telka dela Prilicsnoszt prav szpoznávam KAJ 1848, 41

prílika -e ž **1.** *prilika, príložnosť*: da pomenke moje pobougsati bude drǵim prilika szvoje vrejdnoszti povéksati KOJ 1833, V; Prva prilika je tō, po steroy sze vam ponǵdi zgodbe zvediti AI 1875, kaz. br. 1; jeli Źze Źcsé od prilike na grejh pelajoucse ogibati KŠ 1754, 209; náj bole lagoje prilike naj Źze ogiblemo KMK 1780, 44; Jaj tebi, csi te dnesz sztávi, I od vsze prilike szprávi KAJ 1870, 83; Kriřztus je vám priliko nehávǵi, naj nyega nařzedǵujete KŠ 1754, 107; ali na nyé nyemi priliko dámo, naj Źze Źzpozna KŠ 1754, 171; Priliko Źzám meni káři BKM 1789, 170; nego vám priliko dávamo hvále nad nami KŠ 1771, 537; V-nyem mam priliko zbǵgsanya KAJ 1848, 5; Naides v-eti na vřzako priliko Boga zvisávanye BRM 1823, II; Zdaj szo podjármani národje 'selno priliko popadnili KOJ 1848, 5; Jo'sef po priliki li sztrélao závce AI 1875, kaz. br. 7; pri priliki korunǵvanya dár je darǵven AIP 1876, br. 1, 8; nářřžkǵsáva Źzprilikov I) na dobro KŠ 1754, 173; szin te odtirane kralice z-lehkov prilikov na trónus sztǵpo AI 1875, kaz. br. 3; Rázlocsne prilike KAJ 1848, VI; Nej li Źzamo po ogibanyi tákři prilik KŠ 1754, 47; Zapovidáva Ino vsze prilike mrszke osztávimo KM 1783, 276; ka bi na etoj zemli vu vřzej prilikaj tak Źzpunili KMK 1780, 28; Zvacsinszto, szem szpodobnimi prilikami SIZ 1807, 1; Gde i vu kakřoj priliki Źze je naroudo Gořzpon Kriřztus KM 1796, 87; da bi Źze tiřzti řtera řzo vu neběřzaj, prilike řztákrřimi ocsiřsávale KŠ 1771, 686 **2.** *prilika, poučna pripoved*: neprávi brezi zroka edna zdávnya prilika KAJ 1870, 50; pitali řzo ga vucseniczke nyegovi od te prilike KŠ 1771, 123; Vu pripovedanyi prilike je nej návada z-imenikom 'siveti KOJ 1833, 120; Priliko řzi vzemi řztoga SŠ 1796, 66; ka Źze vu onoj právoj priliki právi KŠ 1771, 721; Kak sze tō v-priliki gucsi KAJ 1870, 6; Vore praviczozlejpvov prilikov káře KŠ 1771, 564; Prilike, prilicsne recsi KAJ 1870, 136; prilike me potrdǵávajo KŠ 1754, 182; i brezi prilik je njim nikaj nej gucsao KŠ 1771, 45; i prilike nikakse ne právis KŠ 1771, 322; ercsé vu prilikaj KŠ 1771, 192; Ali jeli nám Boug tá dáva zráven, ali po prilikaj KM 1790, 50 **3.** *primer, vzor*: Prilika je Lot KŠ 1754, 44; Kak ti je prilika Kriřztus BKM 1789, 260; teda szem nyim vcsinyen k priliki TA 1848, 54 **4.** *prispodoba, oblíka*: gda bude i nám pouleg tvojeга Sziná prilike trpeti KŠ

1771, 829; li naj řzlobofcsino na priliko tejla ne obrácsate KŠ 1771, 567; Odkud ga je i vu priliki gori řztanenyá nazáj vzéoz KŠ 1771, 692

prilíkǵvati -ǵjem nedov. *prispodobljati, primerjati*: Ali vkákrřoj priliki bomo je prilíkǵvati KŠ 1771, 113

prilízávanje -a s *prilízovanie*: Odǵrna mi bojdi szkazlivoszt, I gnǵszo prilízávanye KAJ 1848, 173; brezi prilízávanya KŠ 1771, 339; ali řzkaksté prilízavanyem KŠ 1754, 51; Etak rávno te řzvejt řzvem prilízavanyem, tebé cslovik vkanǵje SŠ 1796, 131

prilízávati se -am se nedov. *prilízovati se*: Hízekedni; prilízávati sze KOJ 1833, 159; Kedveskedni; prilízávati sze KOJ 1833, 162; Ki sze ti zacsne prilízávati z-reicsom KOJ 1845, 47; řzvoimi jeziki řze oni prilízávaio ABC 1725, A7b; Zápola János szí je zdáj z-tém práznim domiszlekom prilízavao KOJ 1848, 79; Dalilo, řtera řze je nyemi prilízávala KM 1796, 50

prilízávani -a -o *prilíznen*: Ár řzmo nigdár nej vu prilízavanej rejcsi hodili KŠ 1771, 616

prilízávec -vca m *prilíznenec, prilízovalec*: Prilízávci, Prijétni řzo vezdáj BKM 1789, 202; ka szo nisteri prilízávci vesz národ oudali KOJ 1848, 100

prilízávnost -i ž *prilízovanie*: Daj, naj Odǵrim i prilízávnosřzt BRM 1823, 271

priloč -a m *držaj, ročica*: V-rokaj mam plǵga prilocsí KAJ 1870, 127

priločen -čna -o prid. *dodeljen*: Vera nam naj bude mocsna, K-dobromi deli prilocsna BRM 1823, 2

prilóčiti -im dov. *datati, dodeliti*: Na pomocs nam Ti řzam pridi, I veřzeljé prilócsi BRM 1823, 451

prilog -a m *pridevnik*: Adjectivum (Melléknév, Prilog) KOJ 1833, 14

prilogvrémen -a s *nedovřšni pretekli čas*: Zvǵn eti tri glávni vrémenov szojo escse prilogvrémeni, kak: 1. Komaj preminócsse vrémen AIN 1876, 47

prilóřek -a m *obrazilo, končnica*: Casus je nomena gvisni sztális zamenǵvajoucsci prilóřek KOJ 1833, 20; Vcsászi sze dǵnok nerazloucsijo prilóřeki rejcsi tak, kak szo vkǵpszkłajeni KOJ 1833, 7; Neokoncsiven módus sze zná pohaszni tiđi z-persónszkimi prilóřekmi KOJ 1833, 90

prilóřenje -a s *darilo, dar*: Ah dai mi eto drágo Prilóřenye (Zálog) dokonczá řžitka mojega obderřati SM 1747, 52

prilóřiti -lǵřim dov. **1.** *prilóřiti, datati*: Nemas Mejé ni határa k-řzvoimi prilóřiti BKM 1789,

253; hocse Z-düsom ino ztejlom v-küpe prilo'siti SŠ 1796, 25; k-šteroj mojo málo, i mrzlo lübézen prilo'sim KM 1790, 108; Ki lüdlzstvo k-Bôgi prilo'zi BRM 1823, 11; tüdi sze goripisz na pře prilo'zi AI 1875, kaz. br. 2; Csi prilo'simo: *ton, tom, ton* KOJ 1833, 103; Csi k-iménam dosztavke prilo'zimo AIN 1876, 12; Naj niti pod obrázom právde knalšemi blági ne prilo'zmo KŠ 1754, 59; Z-Dávidovi 'Zoltárov šzem tüdi ništere ešzi prilo'zo BKM 1789, 5 **2. pridružiti:** Gošzpoud je pa prilo'zo vřzákü dén kezérkvi, ki bi šze zvelicsali KŠ 1771, 348; Prilo'zili šzo pa i 'Zidovje govorécsi KŠ 1771, 417 **priložiti se** -lôžim se *pridružiti se:* Vezdaj vidimo, Ali šze k-nyim ne-prilo'šimo SŠ 1796, 44; naj bi sze vogerszki ország k-grcskomi prilo'šo KOJ 1848, 30 **priložěti -a -e dodajajoč:** Szlišavlji pa oni eta prilo'zécsi ercsé eto priliko záto KŠ 1771, 235 **prilôživši -a -e dodajoč:** Od Substantivumov knyim prilo'sivsi etakse dosztavke KOJ 1833, 16 **prilôženi -a -o priložen, pridružen, dodan:** I prilo'zeno je lüdzstvo poredno k-Gošzpodni KŠ 1771, 377; *Korenaszta-* ali *penyaszta-récs* sze odtoga szpozna, ka je k-nyê dosztavek nê prilo'zen AIN 1876, 12

prilüden -dna -o prid. *priljuden, prijazen:* Officérom prilüdnö kmetov ravnanye zapovedala KOJ 1848, 112

primárjanje -a s siljenje: Ino etak je nálz od nyé primárjanyá na šzvoje šzpunyávanye ošzlobodo KŠ 1754, 115; nej z'zalöžti, ali zprimárjanya KŠ 1771, 544; Na primárjanye viješnyega Popa je vadluvao Jezus KM 1796, 107; Müdnosz, hitejnye, primárjanye znamenuvajoucsi adverbiumi KOJ 1833, 108

primárjati -am nedov. **1. prisiljevati, siliti:** ka vrág nikse zmo'znožti nejma nálz na grejh primárjati KŠ 1754, 118; csi 2.) nálz natou vládniczke etc. primárjajo KŠ 1754, 18; i primárjaj je notri idti KŠ 1771, 220; nego je primárjajmo, naj oštánejo KŠ 1754, 64; I kikoli te bode primárjao na edno milo zemlé, idi 'znyim dvej KŠ 1771, 17; I preczi je primárjao Jezus vucsenike šzvoje idti vládjo KŠ 1771, 48; Pajdáске szo ga primárjali, naj stimanye szvoje uprav poszvedocsi KAJ 1870, 82 **2. rotiti, prositi:** Primárjam válz na Gošzpodna, da šze prešté ete lišzt vszejm KŠ 1771, 623; govorécsi: primárjamo válz na Jezufa KŠ 1771, 401 **primárjani -a -o prisiljen:** Ali niti Titus, Grk bodoucsi, je nej primárjani, naj šze obrej'ze KŠ 1771, 559

prímati -lem nedov. **1. prijemati:** Zetimi šlátam, primam BJ 1886, 42 **2. prejemati:**

nas vřzakdenésnyi krüh zhválo zdávanyem primlemo KŠ 1754, 165; i zatö naj primlje odnyega jezero rainskih AIP 1876, br. 1, 7; szo po nedelaj ino primali v-zdrávji i betegi troust szvétih Szakramentomov KOJ 1845 **3. sprejemati:** od tvojeга šz. Sziná predgo vřzrczé primlemo KŠ 1771, 842; bicšuje pa vřzákoga šteroga za šziná primle KŠ 1771, 694 **primajouči -a -e sprejemajoč:** Potrebno je záto püšpeki .. biti na šztán prijemajoucemi KŠ 1771, 637

priméjniti -im dov. *nameniti, privoščiti:* Tej pa pápinszki Dühovníkom vszelé menyé hüda primejnijo KOJ 1845, 83

primären -rna -o prid. *primeren, ustrezén, vreden:* On de v-nébi primeren, Veliki nájem dobiti BRM 1823, 416; Potrebno nyemi je 'zeno meti, Szprimernim tivarišem 'ziveti BKM 1789, 266; Vu vucsilnici zvün primernih sztolicz KOJ 1845, 6; ino za vszáksega réda persóne je primerne pravice na zdr'sávanye napravo KOJ 1848, 14

primériti -im dov. **1. prilagoditi:** da zná glász premenyávati, i primeriti KOJ 1833, 9 **2. primeriti:** neznam tvo milöfco Premišzliti, Kkomi bi jo primero BKM 1789, 78 **3. dodeliti:** naj nyim Radošzt šzprávlam vu nevöli, Csi tú'znožt priméris nyim BRM 1823, 422; On mi dáva eto vrémen, K-möcsi mi priméri bremen BRM 1823, 218; Zdr'zi nálz vu právoj veri, V-šzmrti pa v-diko primeri BRM 1823, 66 **primériti se** -im se *primeriti se, pripetiti se:* Med tém sze je primerilo, da je Gejza I. nazáj ponüdo králeszko velicsánszstvo KOJ 1848, 22 **primérjeni -a -o primeren:** Ki gdabi šzi išzkao primerjenoga tüvárissa SIZ 1807, 4; edno k-meni primerjeno tüvárissiczó SIZ 1807, 19; nad nyé naravna primerjeno vojszko KOJ 1848, 96; i drüga primerjena pokoure dela šze za pokouro nalo'sijo grejsniki KMK 1780, 80; po k-csaszomiszli primerejnih popravkaj na diko zdigáva KOJ 1848, 12

primerjavati -am nedov. *določati, prisojati:* 'Zitka britkožt, On meni primerjavá BRM 1823, 132; Vřze, ka šzi primerjaváo, Mí je na hašzek šzlü'zilo BRM 1823, 332; i premerjavála je koliko more sztöpati AIP 1876, br. 2, 6

primerjenjé -á s *primerjanje:* Komi primerjenjé, na eto pitanye: kihez? .. bode KOJ 1833, 131

priměrjenost -i ž *primerjava:* Erány; primerjenosz KOJ 1833, 155; Zaposztávek je táksi táo govorejnya, steri primerjenosz znamenüje KOJ 1833, 109; Zaposztávek ednoga

dugoványa k-tomi drügomi primerjenoszt znamenüje AIN 1876, 25

primoliti -mölím dov. *izprositi*: Tam ni mita, ni zagovor Miloscse neprimoli KAJ 1848, 19

primòrati -am dov. *prisiliti*: Negdanegda ga denok dú'snoszt primora med vnogoféle lüdi priti KOJ 1845, 31; Czaszara .. preobláda ga, i na placšüvanye bojovine primora KOJ 1848, 3; Nê – ni spot me neprimore Na vtajenyje moje vere KAJ 1848, 222; Glász je franczúszkoga Krála primorao z-Leopoldom sze szpriátliti KOJ 1848, 100; Krotkoga szrczá Gejzo I. szo Goszpoda primorali koróno na glávo prijéti KOJ 1848, 22 **primòrani** -a -o *prisiljen*: Neszkrben Wladiszlav II. je zdáj primoran za dobrovzétí pogodbo KOJ 1848, 69; K-boji primorani József I. pripozové KOJ 1848, 104; Primorani szi okrzszo Jezusa vu Jordáni KOJ 1845, 126; Izabella je primorana KOJ 1845, 81

primorski -a -o prid. *primorski, obmorski*: Benetsánje szo primorske krajine pod séz potégnoü KOJ 1848, 41

primòžnost -i ž *premožnost*: Pridi .. po .. ino primo'snosztí oblecseni KOJ 1845, 35

Prímus -a m *Primož*: Primus Truber, Bo'ze rejčji vu Aurachi Źluga KŠ 1771, A6a

prinagnéjnje -a s *naklonjenost*: Kráo je taki szvoje prinagnejnje pokázao k-vogerszkomi Országi KOJ 1848, 123; Törçi szo bole kázali szvoje prinagnenje lutheránom kak pápinczom KOJ 1914, 116

prinàgnoti -em dov. *pridobiti, pregovoriti*: Czaszar je komaj Matyasa I. na mir prinagnoti mogao KOJ 1848, 67; Matyas I. napelávce .. szi nyé prinagne KOJ 1848, 65 **prinàgnovši** -a -e *ko je sklonil*: glávo prinagnovši KOJ 1845, 19 **prinàgnjeni** -a -o *naklonjen*: Gejza, prinagnyen k kersztsanszkoi veri KOJ 1914, 101; fararje nebi potou'sili, ka nyim je lüsztvó neprinagnyeno KOJ 1914, 134

prinášanje -a s *prinašanje*: náklonoŹzti grejhov, Źtere Źzo po právdi, Źzo delave vu kotrigaj náji na Źzád prinášanya k-Źzmrti KŠ 1771, 461

prinášati -am nedov. **1.** *prinašati, z nošenjem spravljati kam*: vuceniczke Źzo pa kárali one, ki Źzo je [otroke] tá prinášali KŠ 1771, 133; Prijéten ti zdâ i nas áldov boj, Steroga ti prináša sereg tvoj KAJ 1848, 216; pren. Źsterim nyihovo vreime nepernáŹja tou Źzebov TF 1715, 7; prináša med nami BRM 1823, 1; Szád dobri dejl prinášamo BKM 1789, 179; Prinášajte záto Źzád vrejdni pokoure KŠ 1771, 9; Prinášajte Goszpodni csészti i mòcs TA 1848, 22; naj Źzád prinášamo Bougi KŠ 1771, 461; ki Źzo

razločno Źtejnje Nouvoga Zákona vküpe prinášali KŠ 1771, A3a **2.** *dajati, ustvarjati kaj kot rezultat svoje sposobnosti, dejavnosti*: Nemore dobro drejvo hüdi Źzád prinášati KŠ 1771, 22; VŹzákó drejvo, Źtero ne prináša dober Źzád, doli Źze vŹzecsé KŠ 1771, 23; V-lejpoj obilnosztí, Szád dober prinášajo BKM 1789, 7b; I csi tak bode Źzád prinášala KŠ 1771, 215; Źtera je doŹzta halzka prinášala goŹzpodárom Źzvojim zvujvicšüvanyem KŠ 1771, 392; pren. da je katolicsánsztvo blá'seni szád prinášati zamoglo KOJ 1848, 102; PrinaŹja ino zadobi nám náŹŹih greihov odpüŹchenyé TF 1715, 32; **3.** *omenjati*: i gde Źztároga zákona kaj naprej prináša KŠ 1771, 2 (B1b) **4.** *opominjati, spominjati*: Postenyé znájócsi lüdjé vszígdar na pamet prinášajo edendrügomi sztan vréména KAJ 1848, 158; Eta nyim na pamet prinášaj KŠ 1771, 648; Dühj Źzvétí on na pamet bode vám prinášao vŹza, Źtera Źzam vám pravo KŠ 1771, 315 **prinašajúóči** -a -e *prinašajoóč*: ka Źze kraj vzeme od váŹz králeŹtvo Bo'ze, i dá Źze poganom prinášajoucsim Źzád nyegov KŠ 1771, 71

princ -a m *princ*: Hercegovijo pridobila, z-sterov sze drügo-rodjeni Princz obtála KOJ 1848, 110

prinèsti -nesém dov. **1.** *prinesti, z nošenjem spraviti kam*: Hozni; prineszti KOJ 1833, 160; zapovedao nyemi je prinéŹzti nyegovo glávo KŠ 1771, 120; z-nicseŹza kaj vò prinéŹzti KMK 1780, 9; ino vsze, ka tü potrebüje, z-szebov prineszti KOJ 1845, 8; pa nema, za koj bi vrásztvo prineszti dao KAJ 1870, 70; Csi záto gori prinéŹzés dár tvoj na oltár KŠ 1771, 15; PláŹes, pridoucs ga prinéŹzi KŠ 1771, 652; I prinéŹzo Źzam ga vucsenikom tvojim [bolnika] KŠ 1771, 57; prinéŹzao je zmeŹjanye myrrhe i aloéŹa KŠ 1771, 331; Ár Źzmo níkej nej prinéŹzli na ete Źzvejt KŠ 1771, 642; prinéŹzli Źzmo dvé pinta vina na ádomás SIZ 1807, 5; i prinéŹzli Źzo knyemi vŹze, ki Źzo Źze hüdou meli KŠ 1771, 12; pren. Vougrí szo nej szmeli szvoje nousze k-Nemczom prineszti KOJ 1848; i prinéŹzé Sz. Dühá Źzebov KŠ 1771, 443; teda prinéŹzi me vu Réd te Pokoure SM 1747, 53; Tak vŹzo gyedrnoŹzt náto prinéŹzte KŠ 1771, 717; naj bi obadvá na bougse miŹzli prineszao KOJ 1845; od toga glász bode prineszo "Prijátel" AIP 1876, br. 1, 2; dobri od nyih gláŹz prinéŹzla KŠ 1771, 613; liki czejlo Sz. TrojŹtvo je ete Źzvejt naprej prinéŹzlo KŠ 1754, 93 **2.** *dati, ustvariti kaj kot rezultat svoje sposobnosti, dejavnosti*: rozga nemore Źzáda prinéŹzti SM 1747, 23; drevo, stero Źzvoj Źzád prinéŹzé SM 1747, 92; Źzemen, Stero

kre pouti řzpadne, Ni korenyá ne prineřzé BKM 1789, 179; drêvo, stero prineszé szád szvoj TA 1848, 3 **3. povzročiti:** on nyemi beteg, v-cászi tüdi szmrt prineszé KOJ 1845, 100; ka tak vékřo nevolu prineřzéjo mojmi zvézani Kř 1771, 592; ka je I řzmrť prineszlo na vřze Kř 1754, 251; Ka je pa kriřtuřřa na tou prineřzlo, ka je on umreu TF 1715, 41 **4. omeniti:** dokecs vam naprej prineřzém ino povejm to řzvéto řiřtvo SIZ 1807, 3 **priněsti se** -nesém se *prinesťi se:* Pred Gořzpodna csi řze na racsun prineřzés Sř 1796, 10; Na pitanye řze řzvetlo prineřzé Sř 1796, 8; řztimi vernimi řze na vekivecsno blá'zenřzťvo prineřzém Kř 1771, 841; Od vřze řzveczke 'salořzti řze k-Bougi prineřzém Sř 1796, 68; i tvoje cserí od řzvoji dojk řze vu nárocsaj ktebi prineřzéjo Kř 1771, 814; Na prej řze knige prineřzou Sř 1796, 47; I, gda řzvejta preminém, Ktebi řze naj prineřzém Kř 1754, 246 **prinesěti** -a -e *ko prinese:* prineřzěcsi nikři táo, djáo ga je k-Apolťolovim nogám Kř 1771, 353 **priněšeni** -a -o **1. prinesen:** I prineřena je gláva nyegova Kř 1771, 48; i gori je prineřřena vu řzkledi KM 1796, 102; gláva na szto z-szklejci prinessena KOJ 1845, 127; I prejř řzo prineřeni vu Sichem Kř 1771, 360; pren. Sztejm je on nám pokazao, ka je 'zitek prineřeni Kř 1754, 111; I ete glář řzmo csüli zneběřz prineřeni Kř 1771, 718; i popolno řze vřpajte na prieřřeno vám milořcso Kř 1771, 704; Vřđen szi vecsne dike, Za k-nám prinesen vecsnoga 'zitka glász KAJ 1848, 62 **2. priveden, pripeljan:** prineřen je nyemi eden du'znik Kř 1771, 601 **3. omenjen:** Nadale je v-gucs prineseno bilô, ka AI 1875, br. 1, 1; Da ednomi i drřgomi napřě prinesenomí dugoványi szojo protivniczke AI 1875, kaz. br. 2 **prinešenjé** -á s *vzrok:* Adamovo vgrejsenyé, Szmrti je prineřenyé BKM 1789, 101 **prioděti** -děnem dov. *obleči:* nevolno řziroto leipo priodeti SM 1747, 88 **pripásati** -pášem dov. *pripasati:* Simon Peter řzraciczko na řzěbe pripáře Kř 1771, 334; Pripasi tvoj mecs na szťran tvojo TA 1848, 36 **pripáščiti se** -páščím se dov. *pohiteti:* nego szledkar sze je pripasčila v Szoboto priťi KOJ 1914, 108 **pripelàti** -pèlam dov. **1. pripeljati, privesti:** I drřge ovczé mám, řtere mi je potrejbno eřzi pripelati Kř 1771, 300; Pařcsi řze i drřge tá pripelati Kř 1771, 536; Marka křzebi vzemi i pripelaj ga řzebom Kř 1771, 652; serega nepripelaj z-szebom KOJ 1845, 35; Ořzelniczo, odvřzta jo i pripelajta jo meni Kř 1771, 67; Ali te nepriáťele moje pripelajte eřzi Kř 1771,

236; Meřter, pripelao řzam řzina mojega ktebi Kř 1771, 130; gda je potop na ti nepobo'řni na řzvejť pripelao Kř 1771, 719; i ta zvejzda je nyé pripelala k-řztáni Gořzpodna Jezuřřa KM 1796, 90; Pripelala řzta to ořzelniczo i 'zrbé Kř 1771, 68; kda szo niki szkrbni roditeľje dejte szvoje k-skolniki pripelali KOJ 1845, 7 **2. omogočiti komu, da kaj odkrije, spozna:** i řcséte na nářz pripelati etoga csloveka krv Kř 1771, 355; řetřj me k-mojemi Zvelicřiteli nazáj pripelàťi KMK 1780, 102; Dáj nám Szebé, i drřge ravnati, Kzvelicřanyi pripelati BKM 1789, 55; Bôg nasz vodi, on nasz má pripelàťi tá, Gde nam nôvo szprotolětje, nôvi dôm dá KAJ 1870, 26; Da nářz k-právoř pokouri pripelas KM 1783, 97; Naj nářz vu tvojo diko pripelas KM 1783, 10; da ani Vřág nář vkákřo řzramouto nepripela TF 1715, 30; On me pripela k-vretini blá'zensťtva KAJ 1848, 7; nego me vu Nebeřzko vekivecsno domovino pripelai SM 1747, 57; i pripelaj nářz vu 'sitek vekivecsni KM 1790, 111; Kriřřtus, da bi nářz k-Bougi pripelao Kř 1771, 710; Na ono tá pripelao BRM 1823, 9; nář bi na hřdo zablouďnyenoga krála na bougso miszeo pripelao KOJ 1848, 40; ka řzi nářz na tvoje řz. řziná řzpoznanye pripelao Kř 1771, 847; ki řzi vno'řino pogajnszkoga národa na právo vřro pripelao KM 1783, 90; Epařrás je je na vřro pripelao Kř 1771, 601; Tebé je řüběznolřť tvoja, Pripelala knám doli BKM 1789, 81; geto řzo ji vnogo jezero na Kriřřťuřřovo řzpoznanye pripelali Kř 1771, A5b; i pripelali řzo áldov tomi bolvani Kř 1771, 362 **pripelàti se** -pèlam se **1. pripeljati se:** I gda bi řze Jezus pá na drřgo řzťrán prejř pripelao vu láđji Kř 1771, 116; Drugi dén řzmo řze pa pripelali vu Sidon Kř 1771, 424 **2. privesti:** 'řena řze pred Kriřřťuřřa pripela Kř 1771, 291; pren. Pred Kriřřťuřřa řze pripelamo Sř 1796, 45; Pred Gořzpodna pripelajo řze vřzi Sř 1796, 14; Geto řze je pa po Petri k-Kriřřťuřři pripelao Kř 1771, 101 **pripelajúči** -a -e *ko pripelje, privede:* Szněhou pripelajoucsi k-h'iři, Sztarissina etak má praviti SIZ 1807, 39 **pripelávři** -a -e *ko je privedel:* Jupitra pop pa gyűnce i vejncze pred vráta pripelavři řzľřřťvom vřřt Kř 1771, 386; Tomori, szledkar sze pa i k-nyemi pripelavři, z-recsřouv tüdi na znánye dati, je nej zamřdo KOJ 1848, 73 **pripeláni** -a -o *pripeljan, priveden:* i na zapovid Feřřťuřřovo pripelan je Paveo Kř 1771, 420; Szilje ete dnih vsze kraja jáko doszta v Buda-Pest pripelano AI 1875, kaz. br. 8; Za Kolosáncze a.) hválo dáva, ka řzo na vřro pripelani Kř 1771, 603

prípètiti se -im se dov. *pripetiti se*: I csi sze zná pripetiti, Kâ kloпка oblok má sztrèti KAJ 1870, 79; cslovek nemore naprê znati, ka sze v-ednom szamôcsnom meszti zná pripetiti AI 1875, kaz. br. 7; Nikaj [ze mi ne zgodi Hüdoga, ni pripeti KŠ 1754, 269; idem v-Jeruzálem neznajoucsi, ka [ze mi tam pripeti KŠ 1771, 405; Nikaj [ze mi ne zgodi Hüdoga, ni pripeti BKM 1789, 264; I csi bi [ze meni [zmrt pripetila KMK 1780, 101; I cji bi [ze mi eto noucs [zmrt pripetila KM 1783, 171; Csi bi [ze pa nám gda pripetilo KŠ 1771, 853; I cji bi [ze mi pripetilo Jezuf[fa zgibiti KM 1783, 83; csi [zi premi[zlimo, jeli [ze je pripeto grejh v[zkaci dén KMK 1780, 69; nafe nevoule, [tera [ze je nám pripetila vu A'zii KŠ 1771, 529; ka [ze je pripetilo KM 1790, 54; Tou [ze je pa etak pripetilo KM 1796, 6; Malogda sze pripetilo, ka 2–600 kotrig nazavûpsztva sze szka'zûivo AIP 1876, br. 2, 2

prípètjé -á s *dogodek, pripetljaj*: 'Zitka pripetjé BRM 1823, 425; i pripetjé je hudi konec melo KAJ 1870, 41; Ali známo, ka je nej tou [zripetjâ nad nami BKM 1789, 422; Kaj [ze je nej tou nad-tebom zgoudilo [zripetjâ sŠ 1796, 53; On v-pripetjé tú'znoga Nyega zaman nezezáva KAJ 1848, 3; Kak lepô je, csi sze v-etaksem pripetjê szpomené KAJ 1870, 54; Kvám naj ne pridejo ta hûda pripetyá SIZ 1807, 50; Rázloczna pripetjâ KAJ 1848, VIII; záto pripetjaj szkocsaévanyaj sze nemore tô zgoditi AIP 1876, br. 5, 1; ár pri največ pripetjaj skoli vréd v vodo odbiži AI 1878, 15

prípètka -e ž *pripetljaj, dogodek*: ár pri táksoj pripetki caszara po törzskoj návadi vszigdár morijo AIP 1876, br. 6, 6

priphâti se -pšém se dov. *priti, pririniti se*: Medtémoga na szpráviscse szo sze vnougi nepozváni opijani kmetovje priphali KOJ 1848, 19; nego szo sze k podrúšniczam notriterli i priphali KOJ 1914, 132

priphati -pišem dov. *pojavit se, razvedeti se*: Za tém glász na Vogerszko pripise, ka sze törzski Czaszar jánka KOJ 1848, 70

prípísati se -pišem se dov. *pripísati se*: nyegovo imé osztáne v-knigi, szamo szo sze tou pripise, gda sze je o'seno KOJ 1845, 94 **pripísani** -a -o *pripisan, dodeljen*: Popi szo mogli procs, 'snyihovih dohodkov nekaj je luth. fararom pripiszano KOJ 1845, 64

pripíšüvâti -űjem nedov. *I. pripisovati, prisojati*: Jeli [ze morejo Odpü[ztki Purgatorium[zkim düljiczam pripíšüvati KMK 1780, 83; Nafje dobro delo I trplejnye Szebi pripíšuje i o[zvojáva KŠ 1754, 138; Lúczko blágo [zebi ne pripíšuje

BKM 1789, 279; csi kaj, ka je nej Boug, nyemi Bo'zo moucs pripíšüjemo KŠ 1754, 9; Jelzo, ki té drügi líjzt Sz. Ivana, nej Apó[ltoli, nego ník[emi prefzbiteri, ali [ztarcsi pripíšujo KŠ 1771, 736 **2. predpisovati, prisojati**: Ne pripíšuje [zi dugoga 'zitka BKM 1789, 396; Bôgi nepripíšüj czila, niti vrémèna BRM 1823, 321 **pripíšüvajúči** -a -e *pripíšujoč, prisojajoč*: Ár, csi je je gli Rim[zkí Gájus ník[emi Ivani popi pripíšüvajúoucsi zavrgao KŠ 1771, 761

pripílavati -am dov. *pripluti*: ki je vszigdár je v-drügi-drügi ország priplavao KAJ 1870, 92; plávali [zmo vu Sirio i priplávali [zmo vu Tirus KŠ 1771, 407

pripomóček -čka m *pomoč, podpora*: i ovak sze pogorelczom nej steli pripomocska podariti KOJ 1914, 134

pripomóuč -i ž *pomoč*: József II. sze je pa bole rúszke Czaszaricze dr'sao, ino 'snyénov pripomoucsjov nad Törke sze odprávlao KOJ 1848, 114

priporáčati -am nedov. *priporočati*: Medtémoga da vám vcsenyé vogerszke rejcsi priporáčsam KOJ 1833, XI; Za obcsinszko poszkúszbo pri odebéranyi nouvoga Skolnika priporáčsam velicsánszke mézne peszmi "Tebé oh bo'sja viszikoszt" KOJ 1845, 5; vogerszkoj goszpodí máloga Robert Károla za Krála priporácsa KOJ 1848, 44 **priporáčati se** -am se *priporočati se*: K Marii v Lankovczaj szo sze kersztsanje priporáčsat prihájali KOJ 1914, 109

priporočiti -ím dov. *priporočiti*: Ajánlani; priporocsiti KOJ 1833, 149

priposlâti -pòšlem dov. *poslati*: Tvojoj [zvétøj czérkvi znás vucsitele pripo[zlati BRM 1823, 412; szamo vszáki mészec szo szí zrédom plácso dáli priposzlati AIP 1876, br. 1, 2; Pápi Szilvesztri II. náj bi koróno priposzlaó KOJ 1848, 12; boug je na Sz. Ludwino priposzlaó eden beteg KOJ 1845, 112; Ni eden nyemi je nej pomoucsi priposzlaó KOJ 1848, 73; szo Törçi po tom jo [glavo] z-pohválóv Maximiliani Czaszari priposzlati KOJ 1848, 84 **pripòslani** -a -o *poslan*: szo eden mládi Goszpoud odlocseni i priposzlaní KOJ 1845, 3; ár je v-Dalmácio vecs vogerszkíh seregov priposzlano KOJ 1848, 108; stero Rákóci Ferencz po ednom piszmi szem priposzlanom páli scsé zaküríti KOJ 1848, 108

pripotájati se -am se dov. *neopazno priti*: kak tr'secz, sze je do sztolnobelegráda pripotájao KOJ 1848, 43

pripóuvati -am tudi -lem dov. *pridelati*: ográdecz, v-sterom sze nahájajo gredé, gde pripouva za kühinyo potrejbni petri'sel KOJ 1845, 36;

I v-toj zemli je vecs pripouvao KM 1790, 68 **pripóuvati se** -am se *pridelati se*: Letosz sze nê v-Ruszkom nê v-Ameriki toliko pripôvalo AI 1875, kaz. br. 8

pripovédanje -a s *pripovedovanje*: Vu pripovedanyi prilike je nej návada z-lmenikom 'siveti KOJ 1833, 120

pripovédati -povém nedov. *povedati*: Edno vam pripovém KAJ 1870, 154 **pripovédati se** -am se *pripovedovati se*: Od toga sze pripoveda, ka je vszigdar sze nyim naklanyao KOJ 1914, 127

pripovedávati tudi pripovidávati -am nedov. *pripovedovati*: Mati je nej zamidila nyemi pripovidávati KM 1790, 22; Pripovedávajo, ka ništerikrát goslar AI 1878, 9; Eto je vsakipót domá pripovedávala BJ 1886; na pôti szo mi pa pripovedávali KAJ 1870, 81

pripovedávka -e ž *pripovedka, povest*: Pripovedávka AI 1875, kaz. br. 7; Pripovedávke i versusi vszákóm broji bodo AIP 1876, br. 1, 2

pripovédnik -a m *pripovedovalec, kronist*: Poulek szvedocsánsztva níkih pripovednikov je sz. Ladiszlav Kráo naj véksi cslovek bio vu Országí KOJ 1848, 24

pripóvest -i ž **1.** *povest, pripovedka*: Za duplisnov piknyov, csi naimre kákse lucsko govorejnye, ali pripoveszt, i.t.v. naszledúje KOJ 1833, 10; Prilike, i pripoveszti KAJ 1870, 173 **2. rek, pregovor**: Edna vogerszka pripoveszt eto právi AI 1875, br. 1, 4; bití pripoveszt “ki sze med pleve mejsa, ga szvinyé pojejo” KOJ 1845, 6

pripózváti -zovém dov. *poklicati*: K-boji primorani József I. od Rhénusa na Vogerszko pripozové nekoliko regimentov KOJ 1848, 104

priprava -e ž **1.** *priprava, pripravljanje*: Szkáklov pripravov moremo bití na tejlo najše gledoucs KMK 1780, 64 **2. oprema**: Intézet; náprava, násztava, réd, priprava KOJ 1833, 160; Vsza ova vogerszka vojszka i priprava procz vzéta KOJ 1848, 74; ino vszo táborszko pripravo nyim vzeme KOJ 1914, 147; Sztakovom pripravom, prouti protivnikom ti meni lzto napravís BKM 1789, 162; ali gda ni lzze tej z-nouov pripravov nazáj obrnoli KM 1796, 53 **3. pripravljenost**: I obúti na nogáj lzpripravov Evangyelioma toga méra KŠ 1771, 587 **4. zaloga**: Teda je púsztó drágocso na dr'zélo, vszákó pripravo krúha je vkraj vzéó TA 1848, 86

pripráven -vna -o prid. **1.** *pripráven, spreten*: Alkalmas; prilicsen, pripráven KOJ 1833, 150; Gda je 'se Károl mocsen, pripráven bio KM 1790, 58 **2. pripravljen**: V-nelzrecsi

nej nemiroven, Nego k-vüpanyi pripravén BRM 1823, 312; naj bodo i Pokorni, na vlze dobro pripravni KŠ 1771, 660; Vcsini válz pripravne vu vlzem dobrom deli KŠ 1771, 698 **3. primeren**: Vam dá Ocsa môcs pripravno BRM 1823, 88; teccasz ga je pilo, dokecs je vszáki tál na szvoje meszto ne pripravén bio KAJ 1870, 143; dohodkov eden násztóp je na cêlo okrogolino nê pripravén AI 1875, br. 1, 6; csi li je csílzta i náto pripravna KŠ 1754, 202; ka je z-gizdozfti vracsun dáó vzéti na bojno pripravno lúzftvo po vlzej dr'sányaj KM 1796, 64; Naides pripravno Bôga zvisávanye BRM 1823, II; Szkoncsati mi daj vsze V-pripravnom vrêmeni KAJ 1848, 199 **4. ugoden**: Ar je tou vrejme dozftojno, I kzvelicjanyi pripravno BKM 1789, 62; Zdá je tou vrêmen pripravno BRM 1823, 3; ali da je pripravnoga melzta nej najSao, nazáj je príleto KM 1796, 12 **pripravnejši** -a -e *pripravnejši, spretnejši, primernejši*: i od dnéva do dnéva je na vlza pripravnejši bio KM 1790, 58; ino szvojemi zvelicsanyi pripravnejso vóro preberé KOJ 1845, 80; Sto mi lzlu'sbo dá, csi pripravnejse dr'sinse nájde KM 1790, 60

priprávití -právim dov. **1.** *priprávití, narediti, da je kaj v primernem stanju za kak namen*: Delaven cslovek nesztráda, ár szí zná pripraviti, ka nyemi potrebnó KAJ 1870, 105; V-etom meszeci potrebnó je pripraviti zemlo AI 1875, br. 1, 8; ár sze moro k-deli szprávlati i pripraviti AIP 1876, br. 9, 1; i on pripraví pout pred liczom mojim KŠ 1771, 815; Csi hi'zo zida, vápno on pripraví AIN 1876, 63; gde lcsés, da idoucsi pripravímo KŠ 1771, 146; idita ino pripravita nám vüzenlzkoga ágnezca KŠ 1771, 245; gde lcsés, naj ti pripravímo KŠ 1771, 88; i idoucsi sli lzto vu véjz da bi nyemi pripravili melzto KŠ 1771, 201; i pripravili bi naprej obema zbériczo válo KŠ 1771, 544; obid moj lzam pripravo KŠ 1771, 72; i pripravile lzto zácsimbo KŠ 1771, 253; pren. On je szvoj sztolec k szódbi pripravo TA 1848, 7; gda níki med nyimi po prejk nám pripravívo polzvecsenyá milo'cso KMK 1780, 57; pripraví vu meni tvojo czérkev KŠ 1754, 235 **2. priskrbeti**: niti lzmo lzí vodé ali drv tak pripraviti mogli KM 1790, 48; pripravte dvejlztoú vítézov KŠ 1771, 415; Nisteri 'zivis nam sztvaré szamé pripravívo KAJ 1870, 43 **3. narediti, da pride kdo v duševno stanje, primerno za kaj**: pripraví nálz, da, gda'té pride Gofzpon Jezus, vlzígdar nálz gotove nájde KŠ 1771, 842; Ti nám lzám pamet pripraví BKM 1789, 124; ár lzto vidile ocsi moje tvojeja

zvelicsitela, šteroga ſzi ti pripravo KŠ 1771, 243; zvelicsanye tvoje, Stero ſzi pripravo pred liczom vſzega lůſztva KŠ 1771, 170; Ki ſzi nám pripravo vekivecsno diko KM 1783, 24; Zvelicſitela, ſteroga ſzi pripravo pred liczom vſzega lůſztva KM 1796, 91; dobra dela, ſtera je pripravo Boug KŠ 1754, 80; dobra dela, ſtera je pripravo Boug KŠ 1771, 576; vekivecsno blá'sensſztvo, ſtero je onim Boug pripravo KŠ 1771, 551; I pripravili ſzo mimo idoucsuga nikaksega Simona Czirenajſzkoga KŠ 1771, 152

príprávit se -právim se **1. pripraviti se**: rano ſze hocsem jazs ktebi pripraviti ABC 1725, A7b; Ali téſzeje pravícſno ino zadolſztnim tálom pripravo ktoiſzvétoi vecſérgyi TF 1715, 45; Kakda ſze more on pripraviti, ki KMK 1780, 60; da nieden 'snyih za sze poszebi nebode sze dáo mira naprávlanye pripraviti KOJ 1848, 121; Szaksi dober vért zdaj sze more pripraviti, ka nyemi dojde szpôvanoga AI 1875, kaz. br. 8; On ſzluga pa, ki zná volo goſzpodára ſzvojega, i ne pripraví ſze knyey KŠ 1771, 214; K-dosztojnój ſzpouvidi z-ſzrczá ſze pripraví KM 1783, 256; Komi sze té pláscs pripraví, naj ga li noszi AIP 1876, br. 12, 1; Krt se najbolje pripraví za lazenje po zvôranój lůknji AI 1878, 101; potrejbno je, naj ſze k-nyemi dobro, i doſztojno pripravímo KMK 1780, 63; Károl sze je ſz-táksim vrêlim fiſzjom pripravo k-polſzkomí vérfztvi KM 1790, 44; pripravili ſzo ſze, ka bi trombôntivali KŠ 1771, 781

2. spodobiti se: jedczom v-zoube ziatí, sze nepriprávi KOJ 1845, 30

3. biti hiter, uspešen pri delu: Liki ete dén sze nyej delo nikak nê pripravilo AI 1875, kaz. br. 7

prípráveni -a -o **prípravljen**: ali té je prav vrejden i dobro pripravlen KŠ 1754, 210; Jeru'zálem pripravleni KŠ 1771, 804; Ágnyecz Bo'si za hráno vzéti, pripravleni KMK 1780, 108; du'zen je vſzáki pripravlen biti BKM 1789, 6; On je k-ravnanyi pripravlen bio KOJ 1848, 11; bode polſzouda pripravlena KŠ 1771, 649; na zvelicsanye, ſtero je pripravleno KŠ 1771, 703; Poszvéti Krůh, i Vino, tebi na áldov pripravleno KM 1783, 115; Medtejmtoga je goscsenyé nyim pripravleno KM 1796, 30; Zbůdijo ſze Odicsena, Polzvecsena, V-nebélſza do pripravlena BRM 1823, 69

príprávanje -a s **prípravljanje**: Bilou je pa pripravlanye k-Vůzmi KŠ 1771, 329; Keliko féle pripravlanye je potrejbno, náj vu Oltárſzkom Szveſztvi vrejdnó táo primemo KMK 1780, 63; Priprávlanye k-Szpouvidi KM 1783, 133; Na ſzmrt pripravlanye BRM 1823, VI; Priprávlanye k-szmrti KAJ 1848, VII; Mertűcsljivo 'zivlejnye

za pripravlanya volo KŠ 1754, 211; Ktrplejnji pripravlanya KŠ 1771, 87; záto, da je dén pripravlanya bio k-ſzoboti KM 1796, 112; Nemárajó Na ov drůgi ſzvejt za-priprávlanyé SŠ 1796, 20; Ka pa po telovnom pripravlanyi razmis KŠ 1754, 212; réd popouſztva potrdjával znikſjim pripravlanyem KŠ 1771, 670; i tak je pokázao, ſz-kákſjim pripravlanyem more cslovik priſztoupiti KM 1796, 105

príprávlati -am nedov. **1. pripravljati, delati, da pride kdo v duševno stanje, primerno za kaj**: pouleg Telá ſzebé ktoi ſzvétoi vecſérgyi pripravlati TF 1715, 44; Polſztiti ſze i telovno ſzebé pripravlati je iſztina KŠ 1754, 210; naj obrné ſzrczá ocsév pripravlati Goſzpodni lůſztvo KŠ 1771, 162; na priſelſztni vekivecsni 'sitek pripravlati SIZ 1807, 10; Priprávlas mi sztol pred liczom mojím TA 1848, 18; i náſz na dobra dela pripravla KŠ 1754, 128; Timotheuſja pripravla na vernoſzt vu csáſzti KŠ 1771, 651; pripravljajte pout Goſzpodnovo KŠ 1771, 173; Pout zdaj pripravljajte BKM 1789, 12; Tomi drágomi goſzti Pôt tak pripravljajte BRM 1823, 6; naj pripravlas poti nyegove KŠ 1771, 166

2. prigovarjati, siliti: Ali, da bije na zdr'závanye pripravlati KŠ 1771, 166; gouſztokrat ſzam je kalſtigao i pripravlao ſzam je preklinyati KŠ 1771, 422; i pripravlala náſz je KŠ 1771, 392; I pripravlala ſzta ga govorecsa KŠ 1771, 256

príprávlati se -am se **prípravljati se**: na ſzkrádnjo vōro ſze vſzáki dén pripravlati KŠ 1754, 179; ka ſze zdelom moremo pripravlati kmilofſsi KŠ 1771, 439; tak sze je Rudolf mogao k-boji 'snyimi pripravlati KOJ 1848, 84; kaj vſze ſztorjenjejnye liki kporodi ſze pripravla KŠ 1771, 465; Právo cſiszto szczé, Ono ſze prav pripravla BKM 1789, 13; Marko .. ino sze k-szmrti pripravla KOJ 1845, 115; Kakda ſze je knyey pripravlalo KŠ 1771, 160; i k-bojni ſze je taki pripravlalo KM 1796, 56; Vougri sze pripravlati k-prászki KOJ 1848, 115

príprávlani -a -o **prípravljan**: Ká'ze, kakda ſzo Apoſztolje pripravlani bili k-Sz. M-czérkvi zacsetki KŠ 1771, 340; Tulen .. prednje nogé so za plavanje pripravlane AI 1878, 20

príprávnica -e ž **prípravnica, ſola, ki pripravlja za drugo, viſjo ſolo**: pripravnice vučitel ravniteli BJ 1886, 1; sze je podáo vu králevszko Zobráznovniczo (Prípravniczo) KOJ 1845, 5

prípravno prisl. **primerno**: I iskao je, kákda bi ga pripravno vu roké dáo KŠ 1771, 146; Na tou, da naj sze vojvoszka-rejcs pripravno zgliha KOJ 1833, 125

prípravnost -i ž **1. spretnost**: I naſzkori je potomtoga za volo ſzvoje pripravnojti

pořtávlenni KM 1790, 44 **2. pripravljenořt**: Naj 'z-nyih řzhája ta pobo'znojřt, Vřzáká potřěbna pripravnojřt BRM 1823, 406

připüřtěnje -a s *dovolitev, dovoljenje*: Prava kersztsanszka vera, nej tudi po připüřtěnyí telovnih hüdiř po'selejnyov KOJ 1914, 100

připüřtiti -im dov. *dovoliti*: Czaszar nyim je szamo připüřtiti .. szlovenszkoga predgara najeti KOJ 1914, 149 **připüřtiti se** -im se *připustiti se*: ani kaibiřze kvecřęgyi Křiřtuřřveoi připüřzto TF 1715, 48

přirařčěnjě -á s *přidelek*: Tou přirařcsenyě je pa bo'si dár KM 1790, 50

přirazbijati -am dov. *přidivjati, uničujoč priti*: za odtiranye Tatarov, ki szo 'se do Dunaja přirazbijali KOJ 1848

přirěditi si -im si dov. *přilagoditi*: Ribe so si řivlenje v vodi celo přiredile AI 1878, 30

přirěčje tudi přirěčje -a s *přislov*: Od Adverbiumov (Határzó, Přirejcsje) KOJ 1833, 104; přirěcsje (igehatározó) AIN 1876, 9

přirězani -a -o prid. *omejen*: Protesztantje szo zagřlüsali za razproztřejnye preobte'senih, ino na voszkejše přirězaniř nyihovih vöřvanszkřih szloboscsin KOJ 1848, 108

přirřbity -im dov. *přidobiti, osvojiti*: Zdáj jo [Vogersko] je Szoloman II. namejno přirřbity KOJ 1848, 72

přiröčen -čna -o prid. *dostopen, razpoložljiv*: Ali nüczaj eto přiroco vřásztvo KOJ 1845, 109

přiröden -dna -o prid. *naraven*: Ptuřhinszke litere obdr'sijo i vu vogerszkom jeziki szvoj přirodni glász KOJ 1833, 5

přirödjěni -a -o prid. *naraven*: Ář csi řzi ti zpřirodjěne loske olive vö řřzecseni Kř 1771, 473; Ář řzo i 'zene nyihove přemejnile přirodjěno řzebi 'řivlejnje Kř 1771, 449; pamet, V-nyě přirodjěnoj temnosztí KAJ 1848

přirödjěnjě -á s *narava, přirojenořt*: I řzoudilo te bode to zpřirodjěnyá bodouce neobřizávanye Kř 1771, 451; řzivlejnje na ono, řtero je prouti přirodjěnej Kř 1771, 449; je řzpodoben kmouřzi, ki přirodjěnyá řzvojea obráz vglədali glěda Kř 1771, 747

přirödöpis -am *přirodöpis*: Přirodöpis s kepami za národne řole AI 1878, 1; Za přirodöpis se zové ono znanost AI 1878, 4

přiröřlati -am dov. *přirořljati*: csehszki protesztantje, ki szo nad Ferdinanda II. přiröřlali KOJ 1848, 89 **přiröřlajöči** -a -e *přiröřlajöč*: Bonaparte v-Becs přiröřlajöucs KOJ 1848, 118 **přiröřlavři** -a -e *ko je přiröřľjal*: Czaszar přiröřlavři v-Sztolnibelgrád KOJ 1848, 20

Přiscila -e ř *Přiscila*: I, gda bi najřao Přirřcillo 'zeno nyegovo Kř 1771, 397

přisěči -sěgnem dov. *přiseči*: decza má priszecsí KOJ 1914, 149

přisega -e ř *přisega*: nyihovoga protivniřztva konec ř je na potřdjeně přirřzege Kř 1771, 680; Přirřzege na Böga KAJ 1848, VI; krive přirřzege zdr'závanyem Kř 1754, 18; kaj je nej brezi přirřzege Kř 1771, 682; Přirřzege zdr'závanye BRM 1823, VI; Jeli je řzlobodno přirřzege dr'zati Kř 1754, 18; dáj pa Gořzpodni přirřzege tvojo Kř 1771, 16; Csi vu právděnoj přirřzege Bogá na řzvedouřztvo zovémo KMK 1780, 40; Csi řzmo řzpräřzegeř obecsali Kř 1754, 18; ne přirřzěgajte, ni zdrřgov kákřov přirřzegeř Kř 1771, 753; Zátö ji je řzpräřzegeř obecsao dati Kř 1771, 47; Dávidi řzpräřzegeř dáva BKM 1789, 1; řzpräřzegeř je obecsao Herodes KM 1796, 102

přisěganje tudi přisěganje -a s *přiseganje*: rejs pa přirřzěganya, řziná na veke popolnoga dejva Kř 1771, 683; Vari řze Prot bliřznyemi přirřzěganya BKM 1789, 182; pokedob sze za volo přirřzěganya godi KOJ 1845, 120; kai řzmo mi přegreiřili řzkrivim přirřzěganyem SM 1747, 54; řznougim přirřzěganyem BKM 1789, 201; Csi řze 1) kaj brezi přirřzěganya nemore řzkoncsati Kř 1754, 18; Na přirřzěganye ne navájaj tvoja vřřzta Kř 1754, 16; i vu tvojem přirřzěganyí řzvětoga Bogá cseřzto iměňvati řze ne navájaj Kř 1754, 16; Kákda řziměnom Bořzim nepořřteno 'řzivěmo?' řzpräřzěganyem Kř 1754, 17

přisěgati -am nedov. *přisegati*: On řze je pa záošo preklinyati i přirřzěgati Kř 1771, 151; Přirřzěgati KM 1790, 95; Ář iřřtina lidjë na věkřega od řzěbe přirřzěgajo Kř 1771, 680; Niti na glávo tvojo ne přirřzěgaj Kř 1771, 16; ne přirřzěgajmo Kř 1754, 16; ne přirřzěgajte czilou, niti na něbo Kř 1771, 16; kaibi krivo ne přirřzěgali TF 1715, 13; Ali pouleg edne, řařz přirřzěgao nemo řiz 1807, 53

přisěgnoty -em dov. *přiseči*: csi nebi Robert Károli vöřnoszt přiszěgnoty řteli KOJ 1848, 43; řterikoli přirřzěgne na czěrkev Kř 1771, 77; Ferdinánd na vogerszke pravice přiszěgne KOJ 1848, 76; Da řzam přirřzěgno vu řzřditöřřti mojoj Kř 1771, 675; Kim je pa přirřzěgno Kř 1771, 676; řzám Boug na to přirřzěgoje BKM 1789, 46; Přiszěgno, ka nigdár nede AI 1875, kaz. br. 8; Vojvoda, komi szo přiszěgnoli KOJ 1848, 7

přisěhnoti -em dov. *posuřiti se, usahnuti*: Vehne řzrczě moje vmeni, Přirřzehnole řzo mi K-kouřzi kouřřti od boleřni BKM 1789, 319; Přirřzejhnole řzo mi K-kouřzi kouřřti od boleřni řř 1796, 123

priseliti se -sèlim se dov. *priseliti se*: steri szo sze tocskar priszelili KOJ 1914, 152

prisèzni -a -o prid. *zaprisežen*: Palatin i priszèsni nevoscscenik Zápola Jánosa KOJ 1848, 76

prisilíti -im dov. *prisilíti*: v|záka obcsin|zka kotriga bode du'sna právde prelomenika na podlo'snojzt prí|zilíti KM 1790; Glász Goszpodna k plodi priszili szrné TA 1848, 8; ino nyé priszilíta, da sze morejo meknóti KOJ 1848, 98; I preczi je prí|zilo vucsenike |zvoje KŠ 1771, 121; Ár je tórszki Czaszar priszilo vu Vogerszko KOJ 1848, 77; prí|zililí |zo me KŠ 1771, 429; ali na pouti |zo níkoga Czireneuskoga Simona prí|zilíli, ka je te kri's ne|zao KM 1796, 109

prisiljávati -am nedov. *siliti, prisiljevati*: Na|zlejndnye je |zám Fárao prí|ziljávao Moj'|e|ja, i Árona KM 1796, 35; Czlou nyé lásztni Ocsa jo je prisziljávao k-omo'séjnyi KOJ 1845, 11; goszpoudje szo kmete k vszem dácsam prisziljáváli KOJ 1914, 111 **prisiljavajúči** -a -e *nagovarjajoč, priganjajoč*: Medsztavniki .. prisziljavajoucsi, i drasztécsi: no! nosza! KOJ 1833, 113

priskočéči -a -e prid. *ki je priskočil*: ino mu priszkocscési Frangepán nos v grlo porine KOJ 1848, 38

priskrbèti -im dov. *priskrbeti*: Véksi tál fticsov szí prinasz du'ze 'zivisa nebi mogli priszkrbeti KAJ 1870, 24; Ka prí|zkrbim, blago|zlovi BRM 1823, 272; Ocsa ravna dr'zino i priszkrbí nyé potrebócsé KAJ 1870, 51; Goszpon, ki szo szí vszáko leto níkeliko novih priszkrbeli KOJ 1845, 5; Pepél je vsze, ka szo meli, I z-znojom szí priszkrbeli KAJ 1848, 575; szo nyim licentiátuse priszkrbeli KOJ 1914, 136

priskrbívati -am nedov. *priskrbovati*: Tak |zi |z-tími preminócsími Vecsne dári prí|zkrbívam BRM 1823, 425

priskrblénje -a s *pridobitev*: Kíncs, ino bogát|zstvo, Tesko prí|zkrblénye, Nej je |zmrti vrá|zstvo BRM 1823, 220

prislánjati se -am se nedov. *naslanjati se*: Prí|zlányam |ze ja|z ktebi BKM 1789, 194

prislužítí -im dov. *prisluzíti*: Po |zmrti Díko prí|zlú|zi BRM 1823, 98; Ár, ki dobro |zlú'zijo, dobro |ztopnyo |zi prí|zlú'zijo KŠ 1771, 638; povrni zvisávczom, ka szo szí priszlú'zili TA 1848, 77

prismòjeni -a -o prid. *prismojen*: 'Zena je vcsaszí ovárala priszmòjeno kaso AIP 1876, br. 8, 7

prisòpsti -em dov. *prisopsti, prisopihati*: Te

drúgi tao kmetov pa v nas koticsek priszope KOJ 1914, 146

prisóudítí -im dov. *prisodíti, príšteti*: Bog grehe nyihove nyim je nei racsunal (prí|zoudíl) SM 1747, 10

prispévati -am nedov. *pojoč priti*: Veszélo je bílou csúti, kak szo cejli sereg mládi h na dom priszpevali KOJ 1845, 15

prispodáblanje -a s *primerjanje*: verbum znamenújo adjectivumov z-drúgov sztubov priszpodáblanye KOJ 1833, 131; Koliko sztub jeszte vu priszpodáblanyi AIN 1876, 29

prispodáblati se -am se nedov. *primerjati se*: Oni ajdectivumi sze znajo túdi z-számim *bb* prílo'sekom priszpodáblati KOJ 1833, 30; Csi pred szamosztavnikom sztoji, te sze ne priszpodábla AIN 1876, 28 **prispodablajúči** -a -e *primerjajoč, primerjalen*: Kak vkúp szprávleni sztojijo v-govorejnyi ti priszpodáblajoucsi Adjectivumi KOJ 1833, 134; adjectivumi vu priszpodáblajoucsój sztubi *abb ebb* dosztavke dobijo KOJ 1833, 30

prispodáblívi -a -o prid. *primerljív*: Ka more szákoga priszpodáblívoga nomena znati KOJ 1833, 31

prispodòben -bna -o prid. *podoben*: Tak |zi prav prí|zpodoben KŠ 1754, 257; Stel |zem prí|zpodoben, kBougi bití glihen BKM 1789, 191; Kejp je nej ono |lzo dugoványe, |steromi |ze vídi prí|zpodoben KM 1790, 38; I ta drúga je któj prí|zpodobna KŠ 1771, 141; tejló, da bode prí|zpodobno kodicscenomi nyegovími tejlí KŠ 1754, 140; Priszpodobnoga vecs nega, Níndri k-najvísesnyemi KAJ 1848, 11; Priszpodobním tálom gda bí bíl vecsérjal SM 1747, 39; Priszpodobním tálom, gda je odvecsérjao KŠ 1754, 201; Priszpodobním tálom i 'zene bojdíte KŠ 1771, 708; Priszpodobním tálom v|zamogoucsi je Ocsa KM 1783, 13; Známó pa, gda |ze |zká'ze, prí|zpodobní knyemi bodemo KŠ 1754, 97; I eti |zo prí|zpodobní, |steró je na pecsin|zka mej|zta polzejjano KŠ 1771, 112

prispodòbití -im dov. *primerjati*: Kómi pa prí|zpodobím národ ete KŠ 1771, 36; Lèpe, velzéla dní, Bòg nyemi je prí|zpodóbi BRM 1823, 325 **prispodòbití se** -im se *postati podoben*: csi |ze k-etím prí|zpodobím KM 1790, 52; tak |ze k-va|lemi Kri|ztlú|ji prí|zpodobíte KM 1790, 70

prispodoblénje -a s *primerjanje, primerjava*: Priszpodoblejnye KM 1790, 8

prispodòbno prísl. *podobno*: Priszpodobno i pehá gda je odvecsérjao KŠ 1771, 513

prispodòbnost -i ž *I. podobnost*: Zrok nyegove

kbratom prířzpodobnořzti Kř 1771, 673; tak i vu prířzpodobnořzti gori řztanenyá v-nyega vceřpeni bodemo Kř 1771, 459 **2. prilika:** I erceř nyim: kapa, liki mi pravili bodete eto prířzpodobnořzt: Vrácř, zvrácři řzám řzebé Kř 1771, 177; Tri prířzpodobnořzti Kř 1771, 67; Eta řzam vám vu prířzpodobnořztař gúcsao Kř 1771, 321

prisrcen -cna -o prid. *prisrcen:* Za volo prisrcne zahvále Bougi KOJ 1848, 99

pristájati se -am se nedov. *biti dostojen, primeren:* Hváliti řze me iřztina ne prířztája Kř 1771, 550; Ne prířztája řze knám vetom dvořiti kaj BKM 1789, 298; nej nám trbeř dónok na řzé táksega keřpa gori vzéti, řteri řze nám ne prířztája KM 1790, 20; Nyega řze prířztája, da řzpěvamo BRM 1823, 10; Prisztaja řze prestimanoszt, z-velikimi literami pizati KOJ 1833, 10; Lasztivno imé, stero řze prisztaja řzamo jedinszke oszobe AIN 1876, 10; da bi řze proti nyemi tak obnářati znali, kak řze prisztaja KOJ 1914, 140; Tákři řze je nářz prířztájao pűšpek Kř 1754, 103; Ár tákři viřesnyi pop řze je nářz prířztájao Kř 1771, 683

pristáplati -am nedov. *pristopati:* Ár ki nevrejdno prířztápla, Té řzi za 'zitek řzmrť řzprávla BKM 1789, 238; Kak decza z-nágibom vűpazni K-roditelom řzvořim prisztáplajo KAJ 1848, 204; Prisztáplajmo záto zvuřznořztyov kmilosce řzouczi Kř 1771, 678; Prisztáplajte, krsztsanye, K-Jezusovomi oltári KAJ 1848, 145

pristar -a -o prid. *prileten:* Mládi dobrôto veliko, Prisztar escse lét teliko Csáka BRM 1823, 206

pristarost -i ř *priletnost:* Po csednořzti, i dobroř jákořzti more prevzéti cslovik prířztařořzt KM 1790, 20

pristáti se -stojím se dov. *spodobiti se:* Ár řze je prířztalo onomi, za koga řzo vřza Kř 1771, 674

pristávek -a m *dodatek:* Peřzemszki Prisztávek KOJ 1845, 123; zetim vágatnim prisztávekom KOJ 1848, 72

pristójen -jna -o prid. *dostojen, primeren:* Kráo je nej potrebnih řzťroskov, priszťojnoga prestimanya meo KOJ 1914, 111; Za priszťojno preszveřsenyé mladine řzo nasztávlene vucsilnicze KOJ 1848, 107; gosztűvanye, řzvádba řze pa more vu priszťojnoj meri oprávlati KOJ 1845, 3; řzo oni goriposztavili nouve, priszťojne školnicske hrame KOJ 1845, 6

priszťojno priřl. *dostojno, primerno:* nego naj řze pořteno i prířťojno Gořzpodni pridřűzite Kř 1771, 504; řze v-Dalmácio pritepé, gde ga

Frangepanov rod priszťojno prime KOJ 1848, 35

priszťoupanje -a s *pristop, dostop:* Po kom řzmo i prířťoupanye doubili zvuřov ktoř milořcsi Kř 1771, 456

priszťoupati -am nedov. *pristopati:* Nakonecz koncza zakai prířťoupas ti křzvětomi Sacramentomi TF 1715, 42; Odkud i zdrzati more po vřzej rédi one, řteri prířťoupařo po nyem k-Bougi Kř 1754, 101

priszťoupi -im dov. **1. pristopiti:** k-řztoli goscsenyá 'selej m prířťoupiťi KM 1783, 153; Da priszťořim k oltári bo'zemi TA 1848, 35; prířťoupi i pridřűzi řze kteřm koulam Kř 1771, 366; K-nyej priszťoupi bradáti řzoldák KOJ 1845, 85; hitro tá priszťoupiťa KOJ 1845, 114; vogerszki řzťalisi ino Rédořve priszťoupiřo k-tróni KOJ 1848, 110; Priszťoupmo knyemi řzprávim řzrczom Kř 1754, 136; Priszťoupiťo vřzi navkűp k-Szini Bo'zemi BKM 1789, 146; Priszťoupte vi Angyelje Bo'ři KM 1783, 154; Tvoř dűh naj kmořemi Priszťoupi BKM 1789, 382; Naj vu dořzťojnoj oupraví prířťoupiťo k-Gořzpodna řztoli BKM 1789, 65; I ovo angyeo Gořzpodnov je prířťoupo knyim Kř 1771, 168; Priszťoupo je pa i Nikodemus KM 1796, 112; Pořbár je tá priszťořo KAJ 1870, 126; I ona je vu onoj vűři prířťoupiťa Kř 1771, 171; ovo dvá mo'zá řzta prířťoupiťa knyim Kř 1771, 342; i kbodri řzo prířťoupiťi Kř 1771, 122; Apořtolje řzo Knyemi prířťoupiťi BKM 1789, 254; pren. řz-kákřim pripravľanyem more cslovik prířťoupiťi k-Oltářřzkomi Szveřřtvi KM 1796, 105 **2. pridřűziti se:** ino vogerska vořszka tűdi řzkoro vsza k-nyemi priszťoupiťa KOJ 1848, 35; Priszťoupiťi k-Evangeliomi Kř 1754, 209; cři glih křzoudbi prířťoupiťim SM 1747, 78; zná i řzáma *t* litera priszťoupiťi KOJ 1833, 84; cři Sz. Dűhá moucs prířťoupiťi Kř 1754, 69; Cři řto nepriszťoupiťi kzdřavim ričsem Gořzpodna nařega Kř 1771, 642; Vcsászi priszťoupiťi tűdi tréťe persône pronomen: *o* KOJ 1833, 137; ali cři k-Predgi reřtko prířťoupiťo KMK 1780; Pořácsam pa vám Febo i prířťoupte ři, vu komkoli deli bode vářz potrebűvala Kř 1771, 484; za toga volo nejřzo k kersztsansztvi priszťoupiťi KOJ 1914, 99; geto řzo velikási k-tomi z ednim glászom priszťořpili AIP 1876, br. 3, 2 **priszťoupiťi** -a -e *ko je pristopil:* I prířťoupiťi knyemi te řzkűřavecz, erkao je Kř 1771, 11; i k-nyemi prířťoupiťi kűsno ga je KM 1796, 106; nego knyey prířťoupiťi naj je gori vřzememo Kř 1754, 213; i prířťoupiťi vřtrgnoli ga i pelali řzo ga vu tanács Kř 1771,

358 **pristòpleni** -a -o *ki je pristopil*: stere szo od k nyim prisztopenih Huszitov prejmalì KOJ 1914, 138

pristràno prisl. *prostrano*: pri lògi prisztrano naprêprijàjajoucsemi nüci sze more cèna vözraacsunati AI 1875, br. 2, 3

prisivàjanje -a s *prisivajanje, prilàsèanje*: Gda 'sivèmo z-dativus casusom? Geto trbej na pitanye: *kinek?* b) vu priszvàjanye znamenùvajoucsem rázumi KOJ 1833, 126

prisivàjati -am nedov. *prisojati komu kaj*: Tulajdonitni; priszvàjati KOJ 1833, 178; Adjectivum .. csi nájmre po nyem kaj trbej substantivumi z-mocsnejsim raztolmacsejnyem priszvàjati KOJ 1833, 122; Persóna je ono, komi z-verbumom káksi sztális priszvàjamo KOJ 1833, 55; nego szo i nyih neszmilenoszt Krsztsánsztvi priszvàjáli KOJ 1848, 17 **prisivajajúci** -a -e *svójilen*: Gda má meszto Dativus vu priszvàjajoucsem rázumi KOJ 1833, 127

prisivójivši -a -e prid. *ki je osvojil*: Vogrszki národ ete Ország z-orosjom priszvojivši, je nej steo pretirati KOJ 1833, X

prísavéc -vca m *príšlek*: Prísavecz szem tü KAJ 1848, 265; Jasz szem vcsinyen i prísavecz moje materé otrokom TA 1848, 34; da szi vecs nigdár nebodo prísavcza za Krála zebirali KOJ 1848, 71; zdüháavo je János pri vszákóm nõvom prísaveci AIP 1876, br. 1, 6; záto }zo tejava dvá prílavcza jáko yugodno gori prijali KM 1790, 64; i vadlùvali }zo, kaj }zo golztjé i prílavczì na zemli KŠ 1771, 691; ZRima valoun prílavczì, Vefinyeni 'Zidovorezi BKM 1789, 121; Prísavczì KM 1790, 62; Széchi Gyüri je za volo teh lutherszkìh prísavczov predgare gorivzeo KOJ 1914, 123; I toj vno'sini, i prílavczom je predgao Peter KM 1796, 117; czilou kak etim prísavczom, tak prvejsim je Gejza dopúszto KOJ 1848, 10

príšec -a m *príšlek*: Na }zvèti }zem príšecz 'zalár BRM 1823, 366

príšeptàvanje -a s *hujskanje, krivo pričanje*: Po ou}zmoy zapovuidi }ze prepovidáva v}zàko príšeptàvanye KMK 1780, 45

príšestje -a s *prihod*: tak bode i príle}ztyé Sziná cslovecsega KŠ 1771, 82; Ti pobegnjeni zEgyptoma vNázareth príle}ztye KŠ 1771, 6; Potrpleinye meite do príle}ztya Go}zpodnovoga SM 1747, 28; Vcsi od Kri}zt. príle}ztyá KŠ 1771, 621; Na }zoudbo Príle}ztya BKM 1789, 362; gda je polzebno obecsanye vzéo od Me}šjiá}flovoga príle}ztya KM 1796, 65; Szpoumenijze cslovik .. Ino tvoje }zmrti na nikoj príle}ztya SŠ 1796, 29; Keliko }ztúb má

tá }ztáva Pét. ... 5.) príle}ztyé na }zoudbo KŠ 1754, 110; i dù}ja i te}jo na príle}ztye Go}zpodna na}lega obdr'zi KŠ 1771, 623; Paveo I. obejce príle}ztyé KŠ 1771, 552; Na }teroga prísesztye KM 1783, 16; Dáj meni na tvoje príle}ztjé BKM 1789, 412; ná}j bole pa Kri}ztu}flovu na }zvejt príle}ztye KM 1796, 74; Steroga príle}ztyé nisce nemre znati SŠ 1796, 41; Dáj meni na tvoje príle}ztyé SŠ 1796, 28; ne olzramotimo }ze vnyegovom príle}ztyi KŠ 1771, 729; ino }ze ne ospotamo pred nyegovim príle}ztyem SM 1747, 23; pred príle}ztyom Dù}ha Szvétoga KM 1796, 116

príšestni tudi príšesni -a -o prid. *I. prihodnji*: i }teri je príšestni vszamogoucsi KŠ 1754, 89; Ta príle}zna Szoudba SM 1747, 37; prorokùvanye od príle}ztnoga hùdoga vrejmena KŠ 1771, 645; Príle}znoga 'zitka, Oco vekvecsnoga BKM 1789, 17; i hválìmo }ze po vùpanyi od te príle}zne Dike SM 1747, 18; Kakda ná}z je od príšestne }zrdito}zti odkùpo KŠ 1754, 118; }to vám je pokázao be}zati od príle}ztno }zrdito}zti KŠ 1771, 173; }tero kdùhi i kpríšestnoma 'zitki }zli}ji KŠ 1771, 446; potrejbno mi je v}zegavejcs príle}ztni }zvétek v-Jeru'zálemi }zvetiti KŠ 1771, 399; Du'sna }zta }zbebè za te príšestni vekivecsni 'sitek pripravlati SIZ 1807, 10; 'zido}zka, }tera ednoga Bogá i príšestnoga Me}šjiá}f}a vörje KŠ 1754, 85; ino mené i eto príle}zno nous obráni TF 1715, 46; i eto príle}zno nous obráni ABC 1725, A5b; príle}zno nous na}z obarui SM 1747, 66; Na príle}ztno Szobotto je pa malo nej v}ze me}zto vkùp prislo KŠ 1771, 384; Gvüsna je }zmrt, ali prísesztno leto KM 1783, 197; }zi jo je zarouco, za }zvojo príšestno Zákon}zko Tüvárissczio SIZ 1807, 4; }tero }ze imenuje nej }zamo na etom }zvejti, nego i príle}ztnom KŠ 1771, 575; Na tébe zanihám sors moj i vprísesztnom vrèmeni KAJ 1848, 29; i od 'zmècse mertükov szpoznávanye v-prísesztnom broji AI 1875, kaz. br. 7; Ki nebi nazáj vzéo vu etom vrejmeni i vu príle}ztnoj vekivecsno}zti 'zitek vekivecsni KŠ 1771, 233; vu prísesztnom vrèmeni AIN 1876, 47 **2. prihajajoč**: glád veliki, ki príle}ztni bode na cze}li }zvejt KŠ 1771, 377 **príšestni** -a -o sam. *prihodnji*: gúcsanye od príle}ztnoga KŠ 1771, 751; Vértovje pa sze na prísesztno moro szkrbeti AI 1875, kaz. br. 8; naj vrejdni bodete vu}ti v}zem etim, }tera }zo príle}zna KŠ 1771, 244; Jezus príle}zna nazve}zti BKM 1789, 84; Stera }zo te}nya ti príle}ztni KŠ 1771, 607

príšestnosť -i ž *prihodnosť*: Naj te pozna vezš rod prisesztnosztí KAJ 1848, 211

príšparati -am dov. *prihraniti*: prisparaj szí káksi krajczar KOJ 1845; Z-toga je Imre keliko teliko prisparao KAJ 1870, 22

príštonkati -am dov. *prihrumeti*: Törći szo 'se rejszan pristonkali KOJ 1848, 94

príšumeriti -im dov. *prihrumeti*: Kara-Musztafa rejszan szem prisumeri KOJ 1848, 98

príšútati -am dov. *prítajeno*, *potuhnjeno priti*: kurá'so szo doubili Törći do meszta Zentha vu Vogerszko prisútati KOJ 1848, 100; Borits je páli notri na Vogerszko prisútao KOJ 1848, 28

prítěči -tečém dov. **1.** *príteči*, *priti*: Ali i etomi je vrěmen priteklo BJ 1886, 4 **2.** *preteči*, *miniti*: Geto z-etim strtnyek leto priteklo AIP 1876, br. 1, 2

prítěgnoti -em dov. *pritegniti*, *privabiti*: Boug náz šzteimi ric'jmi kšzebi šche prítěgnoti TF 1715, 26

prítěknoti -em dov. *prítakniti*: Ár grejha korenyé, kaj šzvoje hūdobe pritekne KŠ 1754, 81; Oni pa napunivši špongio zjelziom i okouli hi'zoupa jo zašzúkavši pritekneli šzo jo nyemi kvůšz tam KŠ 1771, 330

prítěpsti se -tepém se dov. *prítepsti se*, *priti*: Tú'sen Béla IV. sze neposztojecs v-Dálmáćio pritépé KOJ 1848, 37; Lutheranszkih predgarov sze je pa teliko szem na Szlovenszko pritéplo KOJ 1914, 132 **prítěpeni** -a -o *podmeten*, *zgošćen z moko*: zelje Dobro zafrigano, nej je pritépeno SIZ 1807, 35

prítěti se -ím se nedov. *pretiti*, *groziti*: Fenyegetni; príteti sze, groziti sze KOJ 1833, 157

príti tudi pridti pridem dov. **1.** *priti*, *premikajoč se v določeno smer doseči cilj*, *namen*: Pašcsi šze pred zimov priti KŠ 1771, 653; Paš šze li šzamou dale pridti KM 1790, 20; Jönni; pridti KOJ 1833, 161; Vszáki more dosztojno oblecseni v-solo priti KOJ 1845, 8; Ki nesese na szedsztvo pridti AI 1875, kaz. br. 8; Ár kesno pridti i zaműditi se jas bojim BJ 1886, 6; jasz naszkoroma nezáj pridem AI 1875, kaz. br. 7; Či vu šolo prideš BJ 1886, 4; Steri kesznej pride, tou more klecsěcs zmoliti KOJ 1845, 9; Ki brs zacsne, dale pride KAJ 1870, 11; Ar vnougi prido vu iměni mojem govorěcsi KŠ 1771, 143; prejk karpátszkih gór pridejo KOJ 1848, 7; Ne štimajte, ka bi prišao právdou razvezávat KŠ 1771, 103; I gda bi prišao Jezus vu Petrovo hi'zo KŠ 1771, 25; Hitri Králi vu hip friski da bi bili prisli SŠ 1796, 126; nej šzem prišao razvezávat KŠ 1754, 103; Ali za toga volo šzam prišao KŠ 1771, 308; Kak rad

szem, ká szem sze prisao KAJ 1870, 5; Kak šzi oprvics priso BKM 1789, 8; Li za nášz volo šzi prisao BRM 1823, 9; Cslovecsi šzin je nei prisal SM 1747, 12; Paveo šzčina je tá nej prišao KŠ 1771, 601; nej je prisao v-solo med deczo KOJ 1845, 5; Gda je pét let minolo, te je nezáj prišo AI 1878, 8; k-ednomi potoki prisla AI 1878, kaz. br. 7; vu šólo hodila, kama je nigdár nej kesno prišla BJ 1886, 4; i prisli šzmo ga molit KŠ 1771, 7; Eto šzo onih, steri šzo prisli zveliki nevoljáj SM 1747, 31; Ár šzo i oni prisli na šzvétek KŠ 1771, 277; Vougrov, steri szo z-Ášsie szem prisli KOJ 1833, VIII; Avarci, ki szo vu Dálmáćio prisli KOJ 1848, 6; vu Jelűšši, ani knyemo priti nemorem TF 1715, 23; dabi Mogao priti vtou bláženšzto KŠ 1754, 274; Naj nám po etom 'sitki vu Neběšza dá pridti KMK 1780, 28; naj k-tebi morem pridti KM 1783, 6; Dokecs pridem ta na mešzto vu nebešzko Králešzto SM 1747, 78; gda prides zněbe KŠ 1754, 272; Da prides vnebešzki šereg angyelšzki BKM 1789, 1e; odkud pride šzoudit šive ino mertve TF 1715, 22; odkud pride Szoudit ABC 1725, A5a; šzvěti Dűjh ober Tebé pride SM 1747, 10; Dűj šzvěti pride na té KŠ 1754, 107; Ár za toga volo pride šzrditošzto bo'za na šzini nevernošzti KŠ 1771, 583; obdrűgim pa pride vu Dűhi BKM 1789, 18; Ár gda pride, mi toga neznamo SŠ 1796, 8; Odnut pride všze bode šzodio BRM 1823, 4; doklem mi vszi ktebi pridemo ABC 1725, A7a; jeli preczi tá po tój pouti pridemo KŠ 1754, 143; i po vu Krišztušši vóri na vekivecsno pravico pridemo KŠ 1771, 830; Daj, da k-tebi na diko pridemo KAJ 1848, 10; Molte, naj vu šzkűsávanye ne pridete KŠ 1771, 247; V-něbe diko pridete BRM 1823, 8; kteri po nyem kBogi prideo SM 1747, 14; nám otroczi merjějo, vu šzvoj lejp űrok prido BKM 1789, 10; Všzi angyelje pridejo BKM 1789, 19; V-lěpi űrok pridejo BRM 1823, 5; pren. csi gBosjemu šztolo seles právi priti SM 1747, 88; kaj je ete zašzťino te prorok, ki má pridti na ete šzvejť KŠ 1771, 283 **2.** *premikajoč se v določeno smer biti bliže komu*: ne bránte decsiczi kmeni priti ABC 1725, A6b; On szkoro scěš kvám priti BKM 1789, 12; Gda bi Náthan prorok knyemi priso TA 1848, 41; Známo, ka je Szin Bo'zi prišao KŠ 1754, 99 **3.** *biti*, *postati deležen česa*: Pridi knám králešzto Tvoje TF 1715, 25; Pridi knám králešzto Tvoje ABC 1725, A4b; Pridi knám králešzto Tvoje SM 1747, 43; Pridi knám králešzto Tvoje KŠ 1754, 152; Pridi knám králešzto Tvoje KŠ 1771, 18; Pridi knám králešzto Tvoje KM 1790, A3b; Pridi knám králešzto Tvoje KM 1783, 278; naj blagošzlov

med pogáne pride SM 1747, 17; naj pride na té od ľudí blagofzlov KŠ 1754, 33; naj ne pridete vu [zkúsavanye KŠ 1771, 148; kai [zi ti zpokornofzti k-tvojemi Oczí v Teilo prířal SM 1747, 52; je po ednom Csloveki greih na [zveit prířel SM 1747, 7; Od Ocsé Bogá na zemlo, Priso BKM 1789, 3; tak je ta [zmert na v[ze lúdi preik prisla SM 1747, 7; Gda je pa prisla punofzta vrejmena KŠ 1754, 115; kaj [zo mojega rob[ztva dugoványa bole na prej idejnye Evangelioma prisla KŠ 1771, 529; Rávno kak po ednoga greihi to [zkvárjenje na v[ze lúdi prislo jelzta SM 1747, 8; Vmilocse vrejmeni Prisoje zvelicsanye BKM 1789, 11; ti szvéti szo na malo prisli TA 1848, 9 **4. doseči določeno stanje:** Ka je potrebno v[řákomi csloveki, gda k-pámeti pride KMK 1780, 5; tak dale pride i tvoj rázum KM 1790, 20; ino gda tiřzti v[řzéli Jürjav dén pride SIZ 1807, 5; Pride csin nyegov na glávo nyemi TA 1848, 6; vzwünszko tr'ztvo pride i ceno doli vdári AI 1875, kaz. br. 8; po etoj poti vkúpídévcsi, k-cíli pridemo AI 1875, kaz. br. 1, da vrejdni bodemo vujti v[řzejm tiřztim, řtera pridejo KŠ 1754, 113; Ovo dnevi prido, vřterih piřztim glád na eto zemlou KŠ 1754, 4b; Ki sze v-souli vesjio, na goszpodsztvo prido KOJ 1845, 140; meszto zdanyesnyi mertükov nôvi vnúcanye prido AI 1875, kaz. br. 6; knige ne naides, koterá bi bila na [zvetofcho prisla TF 1715, 48; Ár [zo pravili, ka je od pámeti priso KŠ 1771, 110; Ár je nej na dobro prířao KM 1790, 56 **pridajóči -a -e ki pride, nastane:** Zemlje-vogelje je pod zemlo pridajóči logov AI 1878, 55 **pridóuči** tudi pridóči -a -e **1. ko je prířel:** I, tá pridoučji prebivao je vmeřzti KŠ 1771, 9; Ár, csi bi řto pridoucs drúgoga Jezufa predgao KŠ 1771, 547; Pridoucsi z-lovine E'řau, zvedo je KM 1796, 20; Ár on tá pridoucs zapré vszo dopridejnye KOJ 1848, 4; pridoucsa řzpádnola je pred nogé nyegove KŠ 1771, 124; Domó pa pridócsa z-máterjov, pá je zácsala pleszti KAJ 1870, 143; i ona je domó pridócsaj materi niti vecs povedati nêmogla KAJ 1870, 43; i grejsniczke pridoucsi, řzeli řzo řzi KŠ 1771, 28; nad pridoucsimi bratmi KŠ 1771, 740 **2. prihodnji, sledeči:** Nazviřcsáva pridoucséga Antikriřztuřa KŠ 1771, 627; Brátec! pridi knam pridóčo nedelo BJ 1886, 23; králeřtvo Bo'ze pridoucsé KŠ 1771, 129; kaj bi vtom za nyim pridoucsém vörvali KŠ 1771, 400; Ka ne bi vzéo i vu pridoucsaj vekivecsnofzti KŠ 1771, 134; ludjé sze na pridócsé zimszke dni pripravljajo KAJ 1870, 28; znavři vřza na řžebe pridoucsa

KŠ 1771, 325 **pridévři -a -e ko je prířel:** Pridevsi caszar szvojimi prednyari AI 1875, br. 1, 7

prítikati -tíčem nedov. *dajati, dodajati:* Csi knyey [reřči] cslovecsánszko nařztávanye ne prítícsemo KŠ 1754, 157 **prítikati se** -tíčem se *pridajati se, dodajati se:* Szkrb, 'salofzta, řze nářz doticse, Trüd řze povřzéd príticse SŠ 1796, 118

prítiskávanje -a s *prítisk:* Zná bidti, ka ruszko-nemsko prítiszkávanje nase poglavársztvo dönok napela, ka AIP 1876, br. 12, 3; Ztoga zhája, ka je cslovik brezi řzile i pritiřzkávanya nágliv KŠ 1771, 444

prítiskávati -am nedov. **1. težiti:** Tô dugu v-'zelóci le'zi, obdelanya môcs prítiszkáva AIP 1876, br. 4, 6 **2. prítiskati, silíti:** Oni řzo pa pritiřzkávali zvelikim glářzom KŠ 1771, 251 **prítiskávati se** -am se *prítiskati, naskakovati:* on sze trikrát zevszov mocsjouv na meszto prítiszkáva KOJ 1914, 108

prítisnoti -tísнем dov. **1. potisniti:** ali da nyemi jo [mošnjjo] je te neznani goszpód z-szilov v-řoke prítiszno KAJ 1870, 126 **2. stisniti:** Gda te řztrasna řzmrta krouto pritiřzne vdüsi BKM 1789, 258 **3. vtisniti:** Ka doli nezbriřzano znaménye vu okrřztsenoga dűřo pritiřzne KMK 1780, 59; prigliho tvojega blá'senoga řzrczá vu moje řzrczé prítiszni KM 1783, 70; düso, vu řtero je řzvoje modrouřzti kejp pritiřzno KM 1796, 4 **4. prisiliti:** řzo Simona, toga řzo pritiřznoli, kaj bi nejzao kriřz KŠ 1771, 95

prítiti -ím nedov. *pretiti, groziti:* ino kai je prítii, gvřřno řzpuni SM 1747, 33 **prítiti se** tudi *pretiti se* -ím se *pretiti, groziti:* Gda je Szenakerib řztrasno řze je prítio lűřzvtvi KM 1796, 72; Kmetom sze je pa z-száblov pretio KOJ 1848, 84; da nyemi sze nebi Rêdovje pretili KOJ 1848, 57

prítjé -á s *pretnja, grořnja:* I zdaj, Gořzpodne, zgledni řze na prítýe nyihovo KŠ 1771, 352

prítkâti -tkém dov. *prítkati, natkati:* Dönok bi rad znao koliko szta 'ze prítkala AIP 1876, br. 1, 6

prítřéjti se -têrem se dov. *prídřveti, prídřvjati:* dönok szo sze oni [Turki] prejř Dráve pritrřli KOJ 1848, 95

pritrřucati -am dov. *prisiliti:* Záto je osztro opoumeno Erneszta austrianszkoga Hercega, naj bi Salamona pritrřuczao vogerszkoj koróni odpovedati KOJ 1848, 20 **pritrřucani** -a -o *prisiljen:* bi mi escse pritrřucani bili, ka blágo naj od ausztrianczov kűpimo AIP 1876, br. 5, 1

privábiti -ím dov. *privábiti:* Boug náz křzebi řché pritégnoti ino privábiti TF 1715, 26; je Kráo 'se

privolo Hunyadi Janka v-Bécs privábíti KOJ 1848, 59; kmete znali na lutheranszko szvojo vero privábíti KOJ 1914, 132; Cseden krsztsenik v-betegi vracsiteľa k-szebi privábi KOJ 1845, 110; nájlih vu szvoj Ország privábi Vucsitele KOJ 1848, 68; on je tiszto k-szebi privábo KOJ 1845, 7; Gejza i Ladiszlav vszo vojszko na szvojo sztrán szta privábila KOJ 1848, 21; Svédovje szo Rákóci Gyúria vu szvoje poszle privábili KOJ 1848, 93

privabŭvati -űjem nedov. *privabljati*: ino nyegova vóra opomina in privabŭje kai vŭza veta zadobi TF 1715, 42; nyegova vóra opomina, ino privabŭje, kai vŭza eta zadobi SM 1747, 41

priváditi se -vádím se dov. *privaditi se*: privádo sze je lejpo sznájgo vu Czérkvi dr'sati KOJ 1845, 6; Po császi solarje tŭdi za nyima potégnejo, ino sze hitro k nouvoj peszmi privádijo KOJ 1845, 14 **privádjeni** tudi privájeni -a -o *vajen, navajen*: Bisztro be'zécisi lŭdjé szo privádjeni k-drkanyi KAJ 1870, 36; Velikásom, ki szo peszniczopravici privájeni KOJ 1848, 41

privájanje -a s *privajanje, navada*: da Źze ŹkákŹim tálom ne zgrábis 'znyé privájanyem KŠ 1754, 45

priválati -am dov. *privaliti*: i priválao je eden kamen na dveri groba KŠ 1771, 154; i priválao je eden veliki kamen na dveri toga groba KM 1796, 112 **priválati se** -am se *privaliti se, hitro priti*: Avarci szo sze kak povouden v-Pannonio priválali KOJ 1848, 5 **priválavši** -a -e *ko je privalil*: i priválavši kamen veliki kdveram toga groba, odide KŠ 1771, 96

privátnik -a m *izredni učenic*: skolnik sze prime pitat vucsenike od priszlabejsih do privátnikov KOJ 1845, 17

privčiti -ím dov. *pručiti, privaditi*: Kak dober otec te je bicšuvo, Ali Źtej m te je k-Źzvojm rokám privcsso BKM 1789, 354; Ti i na verne kri'z pŭsztis, Naj je k-právdi tvojoj privcsis KAJ 1848, 262; K-récsi Tvojoj me privcsŭj BRM 1823, 340 **privčiti se** -ím se *pručiti se, privaditi se*: Li k-toj krotkoŹti Źze privcsŭj BRM 1823, 400

privértivati tudi privértŭvati -am dov. *prigospodariti*: Za toga zroka dekoli mogócsno bilo kaj privértivati, to je doprneseno AI 1875, kaz. br. 2; Nisteri poszlavec 'zelé kaj privértŭvati AIP 1876, br. 1, 2; je ogen lŭsztvo od vszega szpravo, ka szo sziz-trŭdom privértivali AIP 1876, br. 9, 8

privésti -védem dov. *privesti, pripeljati*: szte nyihovo vero odsztavili, stera je nyé v nebésza privedla KOJ 1914, 133

privézati -vézem dov. *privezati*: 'sivina, tak jo je vroucso ali k-jaŹlam privézao KM 1790, 62 **privézati se** -vézem se *privezati se, postaviti se*: Zve'zŭvávás vrémena-récsi sze naprê k-vrémena-récsi privé'ze AIN 1876, 64 **privézani** -a -o *privezan*: idoucsa nájdetá 'zrbé privézano KŠ 1771, 236; nájdetá edno OŹzelniczó privézano KŠ 1771, 67; Pokedob vosnya 'sivina i da jo privézano dr'simo KOJ 1845, 51; pren. 'zena k'zivoucssemi mou'zi je privézana Źzprávdov KŠ 1771, 461

privežŭvati -űjem nedov. *navezovati*: lutheransztva, stero szo priátelje na lŭdi prive'sŭvali KOJ 1914, 124 **privežŭvajóuči** -a -e *vezalen*: Csi nega vu govorejnyi káksega privesŭvajoucssega veznika KOJ 1833, 118

privihriti -ím dov. *privihriti, pridivjati*: divje csrejde magyarszke pod Árpádom grozovitno privihrijo KOJ 1914, 101; Zdáj szo Tatarje na vogerszko privihrili KOJ 1848, 36

Privina -e m *Pribina*: da szo poganszki Moravci szvojega vojvoda po imeni Privino pretirali KOJ 1914, 98

privléčti tudi privléčti -vléčem dov. *privleči, privesti*: I szmrt te brs privlecsé Pred sztolec z praviczé KAJ 1848, 156; na tom boj, da Źze ga oŹzlobodis, naj te kak ne privlecsé kŹzodczi KŠ 1771, 215

privoditi -vòdim dov. *privesti, pripeljati*: Árpád Magyare na zdájсно zemlo szrecсно privodi KOJ 1848, 7; stere je Balambér celou v-Pannonio, privodo KOJ 1848, 3; po steroga szo i kmeszti Poszlansztvo v-Bécs odpravili, ka bi ga na Vogerszko privodili KOJ 1848, 76 **privòdjeni** -a -o *priveden, pripeljan*: z-Csehszkoga privodjenov vojszkov pri Györi posztáne KOJ 1848, 49; nad té zbesznyene pomijiszke pávre vdári Zapola z-privodjenimi junáki KOJ 1848, 71

privòla -e ž *pristanek*: Ka je pa privola, ali na nyé nehánye KŠ 1754, 78

privoléjnje -a s *privoljenje, privolitev, pristanek*: Törszkomí Czaszari eto Matyasa II. privolejnje sze na teliko dopádne KOJ 1848, 89; ino vnouga premenyanya naprejvzéo brezi privolejnja Domorodczov KOJ 1848, 11; návade i segé, stere szo z-obcsinszkim privolejnyom notripelane KOJ 1845, 21

privòlen -lna -o prid. **1.** *dopusten*: Privolni [vezniki]: bár KOJ 1833, 112; Privolni [vezniki]: bár AIN 1876, 66 **2.** *voljen, pripravljen*: tak privolna szam, da miniva znájnim delom AIP 1876, br. 8, 6

privoliti -vòlim dov. *privoliti, pristati*: Vu grejhi

drùgomi privoliti KMK 1780, 92; Ali bajcar je nêsto na tò privoliti KAJ 1870, 84; privolim kprávdí, kaj je dobra KŠ 1771, 462; Po steroy pôti me csesés voditi, Ono ųzi privolim BRM 1823, 130; Na vsze privolim, ocsa moj KAJ 1870, 50; szpráviscse dokoncsa jeli minisztera 'zelêneye privoli ali ne AI 1875, kaz. br. 2; vari nász, da nigdár grejhi ne privolimo KM 1783, 21; i privolo ųzam kųzmrti nyegovoj KŠ 1771, 412; Saulus je pa privolo knyegovomi vmárjanyi KŠ 1771, 364; tanácsnik, ki je nej privolo Kriųztuųųfovoj ųzmrti KM 1796, 111; Cvet je privolo KAJ 1870, 127; i privolila ųzta obá k-tomi KM 1790, 52; Privolili ųzo pa vųzi Gamáielovomi tanácųi, i csi gli szo Púspezcke nej privolili KOJ 1848, 89 **privoléči** -a -e *privoleč*: Nemáram, kmeszti privolécs odgovori Marko KOJ 1845, 113 **privòljeni** -a -o *dovoljen*: Na dvòja lêta na rejený etaksi stùkov od ti dvòji poszlaniksztv je 17 millionov privoljeno AI 1875, br. 1, 1

privòžnja -e ž *uvoz*: je lüczkih országov portejk privo'snyo prepovedao KOJ 1848, 113

privràčati -vráčam nedov. *usmerjati*: Kaj bi poszlüsali tvoje ųzvéte rejcsi, Nyé prelejpo privràčųa BKM 1789, 162

privrèčti -vižem dov. **I. privreči, dodati**: Da tebé naj neodvr'zem, Ino k-szvèti neprivr'zem KAJ 1848, 198; Ár grejha korený nyim kaj ųzvoje hüdoube pritekne i privr'ze KŠ 1754, 81; kųteroga 'zitki ųzi escse petnáųųzet lejų privrgao KŠ 1754, 242; Ober toga je escse vecs zemlé k-prvejsjoj privrgo KOJ 1848, 24 **2. pridružiti se**: Na té Gábaonitáncze je vdarilo pèt Králov záto, ka ųzo oni k-Izraelitánczom privrgli KM 1796, 43 **privrèti se** -vižem se **I. dodati se**: i eta vųza ųze vám privr'zejo KŠ 1754, 151; i eta vųza ųze vám privr'zejo KŠ 1771, 212; katechiųmus kųteromi ųze je vecs redov priverglo TF 1715, 9 **2. pridružiti se**: i vųzi, kiųzo ųze knyemi privrgli, ųzo raztepeni KŠ 1771, 356; Gda bi ųze pa knam privrgao vu Atheni KŠ 1771, 405 **privrizeni** -a -o *dodan*: ka je to hüdo kmeni privr'zeno KŠ 1754, 81

prizadéjnje -a s *prizadevanje*: Czaszar je zevszim prizadejnyom malonej dolibújto katolicsánszstvo goripomágao KOJ 1848, 102

prizadéjvati si -am si nedov. *prizadevati si*: Csi szí je gli Stevan III. prizadejvao Czaszara z-Dalmacie vöporinoti KOJ 1848, 30; csi sze je gli prizadejvala cslovecska i vihérova szila ga narüsiti KOJ 1914, 114; nájem za tou, ka szmo szí prizadejvali KOJ 1845, 17

prizadèti si -dènem si dov. *prizadevati si*:

Prájszki Kráo szí je vsze prizadeo, zvünszke Poglaváre súntati KOJ 1848, 115

prizadévanje -a s *prizadevanje*: Tak je po prilicsnom prizadevanyi mésnikov lutheranszstvo kak snejg zginyávalo KOJ 1914, 151

prizàrjati se -am se nedov. *prikazovati se*: Nasim 'seleznim Szlovenom sze je poszebno bougsa prihodnoszt prizarjala KOJ 1914, 143

prizdignoti -em dov. *dvigniti, povzdigniti*: nej je ųteo ni ocsi vu nebélza prizdignoti KŠ 1771, 321; Bojim sze jasz ocsi moje, Bog, k-tebi prizdignoti KAJ 1848, 156; Prizdigni csesztò Na nebésza glász tvoj KAJ 1848, 207; prizdignite glavé vase KŠ 1771, 243; i prizdigno je ocsi ųzvoje vu nebélza KŠ 1771, 322; Záto je prizdigno ramo szvojo TA 1848, 88; Oni pa zednov pámetjov ųzo prizdignoli glász k-Bougi KŠ 1771, 352; Dao szí dönok zásztavo, stero bi prizdignoli TA 1848, 47 **prizdignoti se** -em se *dvigniti se*: Nego szta sze z-sztòlcov kumesz prizdignola KAJ 1870, 118 **prizdignovši** -a -e *ko je dvignil*: I on prizdignovųi ocsi ųzvoje na vucsenike ųzvoje ercsé KŠ 1771, 184; Gda bi ga pa nepreųztanoma pitali prizdignovųi ųze ercsé KŠ 1771, 291

prizvàti -zovém dov. *poklicati*: pooblászti Luthera obto'senoga pred szébe prizvàti KOJ 1845; i ono iszto goszpodo znovics na nyi kostávanye prizvati KAJ 1870, 155; prizové dvá zdr'zine ųzvoje KŠ 1771, 371; Po szmrti Józsefa I. Mati prizové sziná Károla KOJ 1848, 105; i prizovéjo Apoųtole KŠ 1771, 356; Szászene kralice na hitrom prizovéjo 'Sigo KOJ 1848, 48; i prizovi prejk Simona KŠ 1771, 376; Za ųteroga zroka volo ųzam vâz prizvao KŠ 1771, 429; Paveo je pa prizvao ednoga Sztotnikov KŠ 1771, 414; i prizvao je ųztoutnika KM 1796, 112; ino je prizvao 'Senina govorecsi SIZ 1807, 14; Ta drüga sztrán je pa 'Sigo prizvala KOJ 1848, 85; I pridoucsi prizivali ųzo nyidva KŠ 1771, 394; I gda bi prizvao dvá nika vucsenikov ųzvoji KŠ 1771, 188 **prizvajouči** -a -e *ko je poklical*: I prizvajoucsi lüųztvo erkao njim je KŠ 1771, 50; i prizvajoučųi te Apoųtole, zbili ųzo je KM 1796, 120 **prizvavši** -a -e *ko je poklical*: i prizvavųi te ųzvéte i vdovicze poųztavo jo je pred nyé 'zivoucsó KŠ 1771, 370

pròba -e ž *poskus*: Denmo záto próbo, csi tou jaųz ne ųzpunim SIZ 1807, 47

probálivati se -jem se nedov. *preizkušati se*: kako je zláto, stero ųze po ognýi probálie SM 1747, 29

probáljeni -a -o prid. *preizkušén*: Dabi probáljeni, vu [zvez]tvi povék]ani SM 1747, 29

probùvani -a -o prid. *preizkušán*: Ni probùvano juná]stvo Ne zadr'site lepota SŠ 1796, 122

procèsija -e ž *procesija*: Na ete dén se z-cérkvi processia zdigne BJ 1886, 87; gda vidi Pápo, vproceszii protipridoucsega KOJ 1848, 4

prôč prisl. *proč*: ino]ze leprai vnyem [zamom procs odvergov]i vùpali TF 1715, 13; Sztoupte procs od méne vi vsi ABC 1725, A8a; Nas or]zag nam ti obdersi, oberni procs v]ze zle hùdi SM 1747, 86; Procs! Tebi boj, 'zaloz]t vnôga BRM 1823, 66; záto pápinszki Popi szo mogli procs KOJ 1845, 6

profécija -e ž *prerokovanie, napoved*: ino]ze zapescáti vídenye ino Profétzia SM 1747, 10

profèsor -a m *profesor*: preodébrao szam szi Goszpona Szalay Imre Professora Grammatiko KOJ 1833, IIII

proféta -e m *prerok*: Dávid kráo i Proféta BKM 1789, 160; Szvétoga David Krála, i Profeta nisteri Soltari SM 1747, 91; Po jei]ztvini pali z]zvétim Davidom Profétom ovako reczi TF 1715, 47; uu etih rec]eh]ztoy v]za právda ino v]zi Profétye TF 1715, 18; Prophétye]zo popi]zali tvoio voljo povedali SM 1747, 85

profetínski -a -o prid. *preroški*: na Profetin]zko Csé]zt SM 1747, 34; zglednite]ze vProfetin]zke knige]zvéto]ga Ezechiela TF 1715, 6

prokátor -a m *zagovornik, odvetnik*: Prouti]zmrti nejga meni prokátora SŠ 1796, 148

pròkleti -a -o prid. *preklet*: Nego lù]stvo ono,]tero nezna právde, prokletó KŠ 1771, 291;

pròkletni -a -o prid. *preklet*: znao, ka to prokletno nanizávanye lagvo vòvdári AIP 1876, br. 1, 7; csùli]zmo ga, ka je prokletne ricísi gúcsao KŠ 1771, 358

pròlétje -a s *pomlad*: Škvorjáne]c je oznanávlaš bližé]ce proletje AI 1878, 27

propovédanje -a s *pridiga*: XII. Propovedanye KAJ 1870, 174

proròcki -a -o prid. *preroški*: Od Jezufa, ki je bio proroczki mou'z BKM 1789, 255; tá csé]zt proroczka KŠ 1754, 102; Mámo jáko mocno rejs proroczko KŠ 1754, 157; e]cse mocnejso proroczko rejs KŠ 1771, 718; liki je pi]zano vu proroczki knjagaj KŠ 1771, 362;]tera]zo vu Proroczki Knigaj KM 1796, 84

pròrok -a m *prerok*: kaj je prorok veliki]ztano med nami KŠ 1771, 188; kaje povejdano od E'zaiá]a proroka KŠ 1771, 9; ár ga je, liki proroka melo KŠ 1771, 47; Da bi]ze]zpunilo povejdanye po E'zaiá]i proroki KŠ 1771, 12; I po Proroki to pravio BRM 1823, 3; pokouro c]inéc]i

liki Dávid pred Nátan prorokom KŠ 1754, 198; Od etoga Jezufa v]ziProroczke]zvedoc]ijo KŠ 1754, 79; kaj]zo vnougi proroczke 'zeleli viditi KŠ 1771, 43; Kaj]zo]zvéti Proroczke, Dávno glá]zili BKM 1789, 7; vi]lje od v]zej prorokouv KŠ 1754, 102; gori poczimprani na fundamentum Apoz]tolov i Prorokov KŠ 1754, 339; I on je dáo ni ..]tere Proroke KŠ 1754, 102; kaj]zam pri]ao razve'zuvat proroke KŠ 1771, 14; i pregányao k-szebi poszlane Proroke KOJ 1833, X; v]za,]tera]zo pi]zana po prorokáj KŠ 1771, 233; ki je gúcsao po Prorokej KM 1783, 113

pròrokica -e ž *prerokinja*: Jezabel,]tera]ze za prorokiczó právi KŠ 1771, 771

proròkojca -e ž *prerokinja*: I bila je edna Anna prorokojca KŠ 1771, 170

prorokùvanje -a s *prerokovanie*: 4.) prorokùvanye KŠ 1754, 185;]ze prepovidáva Krivo prorokùvanye KMK 1780, 37; Prorokùvanye od Kristusovoga trpljenja TA 1848, 11; ki zdr'záva ricísi prorokùvanya eti knj KŠ 1771, 807; Drùgomi pa prorokùvanye KŠ 1771, 514; Med drùgim Dánielovim prorokùvanyem KM 1796, 81; geto, ali]zo prorokùvanya,]ze zaprávijo KŠ 1771, 517; Naj bi]zvoja prorokùvanya dopuno KMK 1780, 17

prorokùvati -ùjem nedov. *prerokovati*: Csi bi v]ze]zkrovno]zti Znao, i prorokùvati BKM 1789, 277; Ár z]tála]zpoznamo i z]tála prorokùjemo KŠ 1771, 517; I zácsali]zo praviti nyemi: prorokùj KŠ 1771, 150; vi Bodte prorokùvali BKM 1789, 122; Zapovedao kaj bi prorokùvao SŠ 1796, 35; liki je 'ze dávno od nyih Kri]ztus prorokùvao KŠ 1754, 12a; Prorokùvao je pa i etim KŠ 1771, 759; Kak je]ztoga dávno Amos prorokùvao BKM 1789; ka je nyima prorokùvao Eliás KM 1796, 69; nej]zmo vu tvojem iméni prorokùvali KŠ 1771, 23; i gúcsali]zo zjezikmi i prorokùvali]zo KŠ 1771, 400; ka]zo nyemi prorokùvali nyegovi roditelje KM 1790, 56 **prorokùvajouči** -a -e *prerokujóč*: mou'z molécsi ali prorokùvajoucsi KŠ 1771, 511; Té je pa meo]tiri cseri dévojke prorokùvajoucsé KŠ 1771, 407

pròrostvo -a s *preroštvo*: ka, liki je zdávnya proro]stvo nej zeslovecse voule zhájalo KŠ 1771, 338; Ár Jezufovo]zvedou]stvo je Dùh proro]stva KŠ 1771, 801; Proro]stvo ne zametávajte KŠ 1771, 623

proséčno prisl. *proseče*: z-nyénimi velikimi csarnimi ocsmi proszéc]sno glédajocsa AIP 1876, br. 9, 4

prosinec -nca m *december*:]tero]ze je zgoudilo vu 7-leti, na 6. me]szec]z Prof]zincza 25. dnéva

KŠ 1771, 432; V-Kövágó-Örsi Proszincza 4toga dnéva BRM 1823, IV

prositi pròsim nedov. **I. prositi Boga**: od nyega potèssenýe prozjiti TF 1715, 36; Bogá prozjiti, naj on nájz varje KŠ 1754, 174; ne henyamo za vájz Bogá moliti i prozjiti KŠ 1771, 603; Proszim Tebé, da mené obari TF 1715, 45; Proszim tebé, da mené obari ABC 1725, A5b; prozjim te, boidi milořzitiv meni SM 1747, 60; Prozjim te, oh moj Goszpodne KŠ 1754, 253; Szám pa jeřz Paveo prozjim vájz KŠ 1771, 545; Vari me i na dale, proszim te KM 1783, 6; Jezus, Tebe proszim hodi kmeni BKM 1789, 1; Na méne pazi lepo te prosim BJ 1886, 7; Ka prozjis vtoj prosnýi KŠ 1754, 175; Ar ki prozji, on vzeme SM 1747, 25; Prozji je, naj grejsnika nazáj vzemejo KŠ 1771, 531; Prozjimo vu toi profnyí TF 1715, 30; ino tebé ponizno proszimo, primi nájz ksezebi ABC 1725, A6b; prozjimo te, zgledniřze na betésnoga SM 1747, 61; ka, csi ga kaj prozjimo pouleg nyegove voule KŠ 1754, 148; proszimo te, poszlühni nájz KM 1783, 10; I ponizno te prozjimo, Bojdi znami BKM 1789, 4; Prozjimo ga záto kak Odkúpitela SŠ 1796, 11; I od tébe trost visni proszimo KAJ 1848, 9; Ár zná Ocsa prvle, liki ga vi prozjite KŠ 1771, 18; ti odpújcsas grehe onim, ki te prozjio SM 1747, 58; Ocsa vas dá dobra onim, ki ga prozjijo KŠ 1771, 22; Zdármi napuni one, Ki nyega prozjijo BKM 1789, 11; Proszí me i dam ti pogane za orok TA 1848, 3; Prozjite, i dá řze vám SM 1747, 25; Prozjite i dářze vám KŠ 1754, 182; Prozjite i dářze vám KŠ 1771, 206; I jařz bom prozjo Ocsa KŠ 1771, 314; Kasté bodete prozjili Ocsa KŠ 1754, 148; I vřza, kakoli bodete prozjili, vzemete KŠ 1771, 69; Ali naj prozji vu vöri nikaj nedvojécsi KŠ 1754, 148; da bi prozjili Barabbája KŠ 1771, 94; vřze ona, řtera řzem od nyega prozjo KŠ 1754, 180; Záto řzam trikrát Gofzpodna prozjo KŠ 1771, 551; i prozjo me je, ka bi etoga mladéncza pelao ktebi KŠ 1771, 415; prozjo je řzvojega Sztvoritela SIZ 1807, 4; Árřzmo .. nei v Reidni, kaiřzmo od nyega prozjili TF 1715, 29; Nej řzmo dobro prozjili neljtální KŠ 1754, 183; prozjili řzo ga, naj odide KŠ 1771, 27 **2. izražati komu řeljo, da kaj da, naredi**: Proszim ki namenijo naprêplácsati AI 1875, kaz. br. 8; Ali csi prozji biliczo, jeli Skorpionia dá KŠ 1754, 154; za nyih volo me preosztro nepokastigaj, tebé proszi Obrniteo KOJ 1833, VI; prozji me, ka řcsés KŠ 1754, 45; proszi ti tüdi tvojsa ocsa AI 1875, kaz. br. 7; 'Zena ga je tak proszla, naj domá osztáne AI 1875, kaz. br. 7; Skolniczke prozjili řzo etakse knige BKM 1789, 5 **3. izražati řeljo, da kdo**

postane deležen česa: Nede on popovszta noszo, Kaksté 'zelno bi je proszo KAJ 1870, 6; Jožek je nyega odpújčejnye proso BJ 1886, 6 **4. snubiti**: je potrebno řznehé k-mó'si prozjiti SIZ 1807, 3 **prositi se** pròsim se *prositi se*: dořzta řze bode od nyega prozjilo KŠ 1771, 214; Paveo, prozjo řze je k-Czařzari KM 1796, 129 **proséči -a -e proseč**: milořcso za nyé od Bogá prozjecsi KŠ 1754, 54; tebé z-řzrczá proszéčji KM 1783, 66; Mati molécsa i prozjécsa KŠ 1771, 66 **proséči -a -e sam. proseči**: Bojdté pa gotovi vřzigdár na zagovářjanye vřzákřemi prozjécsemi KŠ 1771, 709; Zvnougov prosnýov prozjécsi nájz KŠ 1771, 542; mojega Zvelicřitela proszéčji KM 1783, 154; Ocsa nas nebeřzki dá Sz. Dühá prozjéčjim nyega KŠ 1754, 126; Ki darújés tebé proszécsim KM 1783, 23; řteri vidí molécese i prozjécese KŠ 1754, 155

prosník -a m snubec: Med zavřzenimi prosníki prvi je bio KOJ 1848, 69

prosóu tudi prosó -á s *proso*: Köles; proszou KOJ 1833, 163; i proszô bořzno osztalo AI 1875, kaz. br. 8; Opice řivéjo od prosá AI 1878, 7; malo de'dza bilô, polevavsi kukorco, proszô AI 1875, kaz. br. 8

prošten -tna -o prid. *preprost*: Egyszerü, pròszten -a -o AIN 1876, 36

proštiti -im dov. *oprostiti, odpustiti*: I nám Boug hocse greihé prozřtiti BKM 1789, 232; Prozřti nasim protivnikom BKM 1789, 295

prostòrni -a -o prid. *prostoren*: Zágos; prosztorni, sürki -a -o KOJ 1833, 174

prostóuča tudi prostóča -e ř *preprostost*: I vu vřzem obogátite na vřzo prozřtoucso KŠ 1771, 544; I nej je zavrgo nyéno Prosztoucso BKM 1789, 16; I vcsi me vu sztálnosztí Szdcza prosztócsa zdr'zati KAJ 1848, 9; pokorni bojdté vu prozřtoucsi řzrczá KŠ 1771, 586; ki tebé poznajo, I v-prosztócsi szrdcza zvisávajo KAJ 1848, 10; Oni szo z pobo'snov prosztoucsov domeszřvajoucsi KOJ 1914, 150

prošćenjë -á tudi proščéjnje -a s **I. prošćenje, řeganje**: ki szo sze na szvétoga Sebestýána dén dr'žáno proscsénye vkúp naisli AIP 1876, br. 6, 8; radi k-pápínszkim Cerkvam na prouske (proscsejnýa) pridejo KOJ 1845, 83 **2. slovo**: Prořtsenyé BKM 1789, 426; Pořzlejdnýe proscsenýe jemlém jařz od vájz zdaj SŠ 1796, 75

prošćija -e ř *procesija*: stimajo pápinczov prosecie na dén Sz. Marka Ev. KOJ 1845, 83

prošni -a -o prid. *prošnji*: szaszeni szo sze molili po prosnom pizsmi czaszari KOJ 1914, 149

prošnja -e ř *prošnja*: Kotera je řzedma

proľznja TF 1715, 30; Zebedeľovi Szinouv prosnja KŠ 1771, 132; Bosje kráľeľstvo pride brezi nafje proľnye TF 1715, 27; řteri moje prosnye ne zavřze KŠ 1754, 180; Goszpod szlisi moio prosnyou ABC 1725, A8a; Povej mi VII. prosnyo KŠ 1754, 175; opomina na prosnyo KŠ 1771, 754; Poszľühno je Goszpod mojo prosnyo TA 1848, 5; mi proľzimo vu toi proľnyj TF 1715, 30; vřzákøj řztálnoľzti i prosnyj za vřze řzvéte KŠ 1754, 148; Vu vřzákøj molitvi i prosnyj molécsi řztální bojďte KŠ 1771, 587; Vřzákov molitvov i prosnyouv moléćj KŠ 1754, 148; pogléd vgaszno, z-etov tühnov prosnyov AI 1875, kaz. br. 7; kaiřzo takove proľnye priétné TF 1715, 31; ka řzo tákse nafje prosnye vugodne KŠ 1754, 181; Hválodávanye i prosnye BRM 1823, VIII; toujetou ti řzedem proľny TF 1715, 26; Molitev řztoji z-... i řzedem prošény KMK 1780, 26; nafji proseny ne zavřři KM 1783, 88; Moje prosnye pořzľühni SM 1747, 71; známo, kaj mámo prosnye KŠ 1771, 735; Nase prosnye nám pořzľühni BKM 1789, 3; vu vřzeih proľnyai SM 1747, 55; kou řze nám po vnougi prosnyáj dá KŠ 1754, 183; Tej řzo vřzi bili řztální vprosnaj KŠ 1771, 342

Protázi -ja m *Protazij*: Szvéti Gervázi, i Protázi KM 1783, 94

proténje -a s *nasprotovanje*: Nega nika czêloga vu řivoti mojem, za volo proténja tvojeja TA 1848, 31

protestánt -a m *protestant*: steri szo katholicsánszko vöro krepko brénili prouti szilnim Protesztantom KOJ 1848, 82

proteřtálivati -am nedov. *ugovarjati, protestirati*: Prouti tomi dokoncsanyi szo sze posztavili (proteřtálivali) niki Hercegi KOJ 1845, 66

proti tudi prouti in priti in prti predl. z daj. **I. proti**, za *izražanje cilja, usmerjenosti*: vö řzo prisli prouti nám notri do Appiľovoga placza KŠ 1771, 428; vneřřeni prti nebeľzam KM 1796, 76; I pela po szvetsztva põti Vsze velkomi czili põti KAJ 1848, 3; med onimi lidmi, ki řzo priti řzuncsenomi řáhodi KŠ 1771, A5a; Ář je prouti nyej bio vöter KŠ 1771, 49; vu dr'želo Gadarenuľov, řtera je prouti Galilei KŠ 1771, 194; ář je ta drüga põti sztêni obrnyena KAJ 1870, 9 **2. za izražanje bliřzine časovni meji**: dñnok řzám ká'ze, ka je priti I. řeculuma konczi piřzani KŠ 1771, 724; Hercegovinancarje szo jáko põti zimi pripravleni AIP 1876, br. 1, 3 **3. za izražanje razmerja, odnosa do česa**: Prouti pak miloľcho i vřze dobro obeicsa TF 1715, 18; Gyüri i prouti tim drüгим řze je

tou'so KM 1790, 74; prouti tomi ne řztánemo ni jařz, ni Mati SIZ 1807, 4 **4. za izražanje nasprotja**: ino radi dobro vřřinimo zonimi, koteriřzo proti nám pregreiřili TF 1715, 30; Ona řzta eden drügomi prouti SM 1747, 26; Naj prouti nyemi zokornoľztyov ne řztánemo KŠ 1754, 125; tak prouti tomi nikaj novoga vřzebi zdr'záva KŠ 1754, 5a; ki řzo řze řzkázali poglavári prouti Pavli KŠ 1771, 416; ka řzam i jasz mojím du'snikom prouti meni vcsinyene krivicze odpüszo KM 1783, 21; Dáj Boug, Da ne vgresim prout' tebi BKM 1789, 4; Ne gücsi prouti tvojemi bli'snyemi KM 1790, 110; vnouge loczné prouti meni natégnylene KOJ 1833, V; Dúřnoszti põti nasemi bli'řnyemi BRM 1823, 378; i řzpametno sze dr'si preti vszakomi csloveki KOJ 1845; Ka je vsze Põti velikoszti goszpõda řzitka KAJ 1848, 8; Tõ bráni cvetje põti řzprevédnoj deci KAJ 1870, 19; na szlednye 'ze dete proti nyemi dr'zála AI 1875, kaz. br. 7; ino sta se potomtoga proti starcom že pošteno oponášala BJ 1886, 41 **5. za izražanje odpora, sovražnosti**: Ne gücste eden prouti drügomi KŠ 1771, 752; vřeidnoľzeje nikai proti takovoi zapoveidi necsiniti TF 1715, 18; Ti napravlas eden řztol, proti moim nepriatelom ABC 1725, A8b; Proti tvoiemu blisnyemi krivo ne řzvedocsi ABC 1725, A4a; řze řaloľztim, kai řzem proti mojemu Bogi pregreiřil SM 1747, 38; prouti dűsevnim nepriatelom řze borimo KŠ 1754, 105; řze Prouti vrági voľřzkűjemo BKM 1789, 6; ář sze borijo proti tebi TA 1848, 5; naj sze nebori prouti ravnitelsztvi KOJ 1845, 4; szo pozváni na pomoucs prouti Szvatopluki KOJ 1848, 7; Za törke tesko proti hercegovinancom boj pelati AI 1875, kaz. br. 3

protilejtje tudi protoléjtje -a s *pomlad*: Ver Protolejtje KMS 1780, A8; Protolejtje Tavaľz KM 1790, 94; Tavasř; protilejtje, szprotlejtje KOJ 1833, 175; Tavasř, protoletje AIN 1876, 42; Na protoléjtje je drevje cvelo BJ 1886, 25; I ftice gda prido k-nám v-protolejtji KOJ 1845, 138

protiti -ím nedov. *pretiti, groziti*: bojna bila, stera bi nasega országa mir řzburkanom protila AI 1875, kaz. br. 3 **protiti se** -ím se *pretiti se, groziti se*: Grozi řze, priti řze zmo'zno BRM 1823, 39; I zdá sze nam zaman proti Neveren řzvêt KAJ 1848, 164; Bõg, ki sze vszákdén proti TA 1848, 6; Csemereň cslovek sze z-pesznicov proti KAJ 1870, 34; Pilátusi sze protijo, Kaj ga Czařzari vtõřzijo BRM 1823, 60; nego ovi vladárje szo sze protili AI 1875, kaz. br. 3

protivénje -a s *nasprotovanje*: tak szo i szlov. fararje eden proti drügomi nevťislivo

protivejnye noszili KOJ 1914, 139; Med protivejnyom nikih velikásov szo katanje KOJ 1848, 62

protiven -vna -o prid. *I. nasproten, sovražen*: Oh! vcsi me, v-kom szem protiven Tebi KAJ 1848, 224; Kim je protivna szila Verno mater vkrâvzêla KAJ 1870, 19; delo štero z-protivnoga Źrczâ zhája KŠ 1771, 439; da bi nigdár tvojoj dobroui nikaj protivnoga ne bi vcsino KM 1783, 165; je csreda protivnoga lüdsztva esze notrivdârila KAJ 1870, 164; po krátkom vremeni on bio voj protivnoga sztrána AIP 1876, br. 2, 2; Li edno protivno recs povete, Vsze vas po'zrêm, to mi vête KAJ 1870, 96; ki Źzo brezi prebrányá med Źzebom protivno Źtejnye vküpe prinájali KŠ 1771, A3a; edne [občine] Źzo na drüge Źz-protivnim tálom trle KM 1790, 92; vönie verzi, ar Źzo oni tebi protivni ABC 1725, A7b; V-Jeru'sálemi Źzo ga vu Czérkvi zgrabili ti protivni 'Sidovje KM 1796, 129; csi Boug náŹ od drügi protivni zádav mentüje SIZ 1807, 16; da nyim düsnavejszt bráni táksim protivnim narédbam sze podlo'siti KOJ 1848, 114; návuke protivne Sz. Piszmi vorje KOJ 1845, 77 2. *protiven*: Protivni: [vezniki] de KOJ 1833, 112; Protivni: [vezniki] de AIN 1876, 66 **protivni** -a -o sam. *nasprotni, sovražni*: Prisao je med laŹtivne, Naisao je protivne BRM 1823, 21; vsza ona, Źtera Źzam tvojoj zmo'snoszti protivna vcsino KM 1783, 138

protivinstvo -a s *nasprotovanje, sovraštv*: neznate, kaj je priátelŹstvo etoga Źzvejta protivinŹstvo Bougi KŠ 1771, 751; kaibi protivinŹstva nyemi necsinili TF 1715, 15; Naj protivinŹstva ne csinimo KŠ 1754, 35; vŹzákoga nyihovoga protivinŹstva konecz je na potrdjený príŹzega KŠ 1771, 680; Poteri môcs protivinsztva KAJ 1848, 121; Czio je, pokreipiti prouti vŹzáklemi protivinŹtvi KŠ 1771, 590; je nazvejcseno protivinŹstvo KŠ 1771, 441; Odüriti Protivinsztvo KAJ 1848, 219; Ár predtemtoga Źzta vu protivinŹtvi bilá KŠ 1771, 250; i kakda je ráŹzla med vnouгим protivinŹtvom KŠ 1771, 339

protiviti se -im se nedov. *nasprotovati, upirati se*: JaŹ Źze, kak ocŹi mojemi, NeŹsem protiviti BKM 1789, 319; JaŹ Źze, kak ocŹi mojemi, NeŹsem protiviti SŠ 1796, 123; ino Źze brezi vŹzega zroka med Źzebom protiviti SIZ 1807, 11; Rodbina sze je du'zna nê protiviti KAJ 1870, 52; ka Źze z-Bo'simi zapouvidami ne protiví KMK 1780, 41; jáko Źze tak protiví vŹzáki cslovik z-Bo'sánŹkim nakányanyem KM 1796, 5; protiví Źze, En proti drügomi BKM 1789, 206; ne

zrédnoga, hüdoga po'selejnya, záto, ár Źze ono z-Bosov právdov protiví SIZ 1807, 9; teja Źze pa protivita eden zdrügim KŠ 1754, 192; teja Źze pa protivita eden zdrügim KŠ 1771, 568; na keliko Źze tim odzgora naprej zracsunanim ne protivijo KŠ 1754, 3; I zKriŹztusom Źze vuvŹzem protivijo BKM 1789, 189; Ár sze sz-tebom szodeczom protivijo KAJ 1848, 10; oni Źzo Źze vu vŹzem dobrom protivili KM 1790, 80; Nisteri Źzo dvojili, Niki Źze protivili Sz-tim Źzvétim Dühom BRM 1823, 95; zapovedim szo sze veliki goszpoudje protivili KOJ 1914, 120; Csi bi sze vesz szvet protivio KAJ 1848, 165

protivnik -a m *nasprotnik, sovražnik*: ni da náŹz protivnik nezmore SM 1747, 66; Źzin vraj'zi, protivnik vŹze pravice KŠ 1771, 381; neg vprotivnika Źztrahoti SM 1747, 85; naj te mláde nikŹo priliko ne dájo protivniki na zrok pŹŹüje KŠ 1771, 641; Ár, gda ides Źzprotivnikom tvojim kpoglavniki KŠ 1771, 214; Csi záto, protivniczke bodoucsi, Źzmo Źze z-Bogom zmérili KŠ 1771, 457; I nej protivniczke BKM 1789, 236; Skoudili protivniczi BKM 1789, 170; napre prinesenomi dugoványi vszigdár szojo protivnicke AI 1875, kaz. br. 8; i protivnikov je vnogo KŠ 1771, 525; Od mrejs protivnikov KM 1783, 25; Ti drugi vŹzej kprotivnikom KŠ 1771, 708; Trucz protivnikom vŹzejm BKM 1789, 42; odverni protivnike od náŹz SM 1747, 66; zadomeŹsávanye, ki pojej protivnike SM 1747, 689; Tvoje rejcsi protivnike BKM 1789; Odvrni protivnike BRM 1823, 9

protivno prisl. *nasprotno*: Vüva pa protivno, Źteriva Źzta je obarvala, Źzta nikak nej bougsiva KM 1790, 28; Protivno: med lutheránmi sze je grehota sirila KOJ 1845, 64; Protivno: je nájsao domá prevr'seno KOJ 1848, 34

protivnost -i z *nasprotje, sovrašnost*: naj Źze po krepkoŹti od vŹzáke protivnoŹti obránimo KM 1783, 11; Kaj Źzi me Varvo od VŹzáke protivnoŹti BKM 1789, 375; ProtivnoŹt vu tejlí Źzvojem je odvzéo KŠ 1771, 577; Szpoznaj z-Bôgom pogübelno protivnoszt KAJ 1848; Ki Źzi vu protivnoŹti naŹŹa obramba KM 1783, 46; Po tom Źzo Źze protivnoŹti pobüdile med dr'sinami KM 1790, 86; morem vsze moje protivnoszti pretrpeti KM 1783, 69

protje -a s *protje*: Sojo z protja spletene stené BJ 1886, 6; PoiŹzkaó Źzi je protje KM 1790, 76; vrbnyecki, gde sze za nüc protje i sibe szekajo AI 1875, br. 1, 6

protléto -a s *pomlad*: stera sze do protléta zná za právdo posztaviti AIP 1876, br. 1, 2

protolészni -a -e prid. *pomladen, pomladanski*:

Protolesnye delo pomali približava AIP 1876, br. 1, 8

protolétjni -a -e prid. *pomladen, pomladanski*:

Ogradna šaláta protoletnja AI 1878, 42

prottòmi vez. *nasprotno*: metulec li malo jê, geto pròttomi gòszancs szkoro cêli 'zitek z-jelom dokoncsáva KAJ 1870, 111

pròusen -sna -o prid. *preprost*: ne lübi kak [té prou]zno mú'ziko BKM 1789, 7b

pròusti -a -o prid. *I. prost, ki opravlja svoje delo brez pripomočkov*: záto gda bode okou tvoje prou]zto KŠ 1771, 209; Močavniki so prostomi okej nevidlive stvári AI 1878, 40 *2. ki ni povezan, zraščen*: Te prednji i 5 krátki prstov so prosti AI 1878, 7 *3. preprost, navaden*: Csi [zam pa prou]zti vu rejcsi KŠ 1771, 547; pròszti gucs, steri szamo z-vodbene i z-vojvoszke-rêcsi sztoji AIN 1876, 73; Te prosti pirušlek AI 1878, 7; Kr]zt je nej prou]zta voda KŠ 1754, 185; nyegova prouszta zvüejnsina oplemenitena KOJ 1845, 5; da je prouszto lüszto szkoro zvéksega kersztsanszko posztanolo KOJ 1914, 99; i nyagovo pròszto 'zivlenye sze tak na hitroma razglászilo AIP 1876, br. 2, 2; Csi jo kakti prou]zto cslovec]o rejcs po]zlúsamo KŠ 1754, 25; ki bode Zákona krv za prou]zto dr'zao KŠ 1771, 689; Nej je [zám krüh ino Prou]zto eti vino BKM 1789, 236; Gdate neve pesz na proszto recs, kama ga vért poszlati csé KAJ 1870, 139; Rokokrilci so po prostom iméni imenüvani za pirušleke AI 1878, 7; Go]zpodár [zvojo drü]finiczó [zprou]ztim tálom more navcsiti TF 1715, 20; jemáli [zo jel]ztvino zve]zéljom i [zprou]ztim [zrczom KŠ 1771, 347; ka [zta nevcsena csloveka i prou]zta KŠ 1771, 35; notri bi pa sli prou]zti, ali neverni KŠ 1771, 519; Veliki, zmo'zni, i proszti, Szeze 'ze ravnajte BRM 1823, 6; Tak proszti lüdjé, kak ti visisi TA 1848; I csinio je Boug moci nej prou]zte KŠ 1771, 401; ár vsze ednáko lübis moudre, i prouszte KM 1783, 18; Ovo le'zi Poviti v-prou]zti pleniczaj BKM 1789, 22 *4. slaboumen*: Együgyü; prouszti -a -o, szlabe pámeti KOJ 1833, 154

pròusto prisl. *svobodno, neovirano*: modrou]zt, pr]zji jo od Bogá, [teri jo dá v]záksemi prou]zto brezi oponásanya KŠ 1754, 148; modrou]zt, pr]zji jo od Bogá, [teri jo dá v]záksemi prou]zto brezi oponásanya KŠ 1771, 745; Prouszto je poviti BKM 1789, 41

pròustost -i ž *svoboda*: mi]zli vaje zapelane od prou]zto]zti, [tera je vu Kri]z]tu]ji KŠ 1771, 547

próuška -e ž *proščenje, žegnanje*: da nyemi ne bode sze bránilo enkrat v leti kam na prousko

(proscsenye) iti KOJ 1914, 110; radi k-pápin-szkim Cérkvam na prouske (proscsejnja) pridejo KOJ 1845, 83

próuti biti ~ sem nedov. *nasprotovati*: Ár nyim je prouti bilou, ka [zta lü]ztvo vesilá KŠ 1771, 350

próutibrámba -e ž *obramba*: Törci krsztsenike v-robszto odegna]ous brezi vsze proutibrámbe KOJ 1848, 74

próutigovoréči -a -e prid. *ugovarjajoč*: ketomi nevörvajoucssemi i proutigovorécsemi lü]z]tvi KŠ 1771, 471

próutigüč -a m *ugovor*: Záto brezi proutigucsá [zam pri]sao pozváni KŠ 1771, 373

próutigüčanje -a s *ugovarjanje*: Brezi v]zega prouti gücsanya [ze pa te mén]i blago]zláv]la KŠ 1771, 681; kák]i je té, ki je ták]e na [zé proutigücsanye od grejsnikov preno]zto KŠ 1771, 694; i po zapelávanyi [zo [ze vö vle]jali, i [zproutigücsanyem Korehovim [zo pre]sli KŠ 1771, 759

próutigüčati -ím nedov. *ugovarjati*: Tráfolni; odmetati, proutigücsati KOJ 1833, 178; Niki z-Szadduceu]ov (ki prouti gucsijo, ka gori [z]tanenyá nejga) KŠ 1771, 240; Ali gda bi prouti gücsali 'Zidovje, pri]zilili [zo me KŠ 1771, 429; na znaménye, komi bodo prouti gücsali KŠ 1771, 170 **próutigüčéči** -a -e *ugovarjajoč*: Szlugi naj podáni bodo, nej proutigücsécsi KŠ 1771, 659

próuti iti ~ idem nedov. *iti nasproti*: niti Peter [ze tak ne bi zvi]zto, ka Pavli v-Rim idoucssemi ne bi [ou prouti zdrü]gimi KŠ 1771, 701

próuti se dr]žati ~ ~ -ím nedov. *upirati se*: zácsali [zo [ze pi]zácske i Farizeuske mocsno prouti dr'zati KŠ 1771, 210

próuti stanéjnje ~ -a s *upiranje*: Od prouti [z]tanejnja [zpoznanój praviczí KM 1783, 47

provinciáliš -a m *provincial, predstojnik*: za [zebom ga tam nihá nej, liki Provinciáli]a ali Archiep]copu]fa KŠ 1771, 655

prozelitüš -a m *proselit, spreobrnjenec*: na]zledüvali [zo vnougi z-'Zidovov i zpobo]zni prozelitü]ov Pavla KŠ 1771, 384

prozímeec -mca m *december*: te szlédnyi [mesec] pa prozimec (predzimec) KAJ 1870, 160; Tisza vu 1830 toga leta 16-toga prozimca rodjen AI 1875, br. 2, 4

prpeo -pra tudi pípel -a m *I. poper*: Piper Prpeo KMS 1780, A8; Bors; prpel KOJ 1833, 158 *2. paprika*: erdëcsi prpel vnogo je prineseno AI 1875, br. 1, 8; erdëcsi prpeo letosnyi pôv po centi 25–35 frt. AI 1875, kaz. br. 8; ár je v

Radgonyo sla po prpeo SIZ 1807, 30; Erdéči prpeo (a paprika) má AI 1878, 51

prša prš s mn. *prsi*: Pri 'senszkaj moro prsza posteno zakrita biti KOJ 1845, 35; i nyemi eden szvoj kejp na persza polo'sila KOJ 1914, 106; gda ľzem escse na prľzaj materé moje le'zao KŠ 1754, 242; Na materni prszaj dĕte escse cécalo AI 1875, kaz. br. 7; opáľzanoga pod prľzami zlátim pojáľzom KŠ 1771, 768; Pod prszami je csrvô KAJ 1870, 33

prši -i ž mn. *prsi*: Prľzi Mely KM 1790, 92(a); blá'zene ľzo prľzi, ľtere ľzi ti czeczao KŠ 1771, 208; nego ľze je bio vu prľzi KŠ 1771, 231; právo rokou na cselo polo'sivľi, zatejm na prľzi KMK 1780, 9; Gda ľze Mĕsnik v-prľzi bije KM 1783, 128; pa 'zenszke prsi eden 'zarjav bliszK preszmekno AI 1875, kaz. br. 7

pršni -a -o prid. *prsen, pljučen*: Kozino mleko je zdravo pri prsnom betegi AI 1878, 15

pršnjek -a m *oklep*: Medeni klobŭk je meo i robnolŭľzkaľzti prľznyek KM 1796, 55; I mele ľzo prľznyeke, liki 'zelezne prľznyeke KŠ 1771, 782; pren. Mi pa oblecseni vprľznyek vĕre i ľubeznoľzti KŠ 1771, 622; Sztojte oblecseni ľzprľznyekom praviczke KŠ 1771, 587

pršt -a m *prst*: Digitus Prľzt KMS 1780, A7b; Prľzt Űj KM 1790, 92(a); posli Lázara, naj namocsi konecZ prľzta ľzvojega vu vodou KŠ 1771, 226; i vr'zem prľzt moj vu znamejnye czvekouv KŠ 1771, 333; Medved z močnimi škraplami na pršti AI 1878, 10; ľtero je potom ľz-ľzvojm prľztom na dveJ kameni tábli ľzpiľzano vĕ zgláľzo KŠ 1754, 7; naj ľzprľztom ká'ze Kriľztuľa KŠ 1771, 846; Tŭ sze navádi gibcsnoszt grla i prsztov KOJ 1845, 5; Na vszákoJ roki pĕt prsztĕv mámo KAJ 1870, 34; Te prednji i 5. krátki prsztov zádjni nog so prosti AI 1878, 7; vr'ze prľzti ľzvoje vu vŭha nyegova KŠ 1771, 125; i tĕ li na nyihovi pĕt prsztĕ KAJ 1870, 156; Jálen cslovik ľzprľztami vcsi KŠ 1754, 55; Piruľleki med prsti trdo, golo mreno májo AI 1878, 7; pren. Csi pa vu prľzti Bo'zem zmetávam vragé KŠ 1771, 207; Vragé meće zBo'zim prľztom BKM 1789, 55

prstan -a m *prstan*: Gyürŭ; prsztan KOJ 1833, 158; kákJi mou'z, ki zlátí prľztan má KŠ 1771, 747; Tŭ je najsao Ferencz eden lejpi prľztan KM 1790, 34; csi sze je gli 'senszka száma po poszlanom prsztani nyemi ponŭdila KOJ 1848, 4; pren. Krisztusova zárocnicza, steroszi je on z-prsztanom szvoje vĕre zaroucszo KOJ 1845, 76

prštnjek -a m *naprstnik*: Gyŭszŭ; prsztnyek KOJ 1833, 158

prt -a m *prt*: Lepedĕ; prt, vilahen KOJ 1833, 164;

i prt z-rousami naspikani KOJ 1845, 95; liki eden velikí prt KŠ 1771, 376; Zakopas ľze ľzamo lahko vednom prti BKM 1789, 413; Prtouvje sze more opariti KOJ 1845; i nagnovľi ľze vido je prti polo'zene KŠ 1771, 254; i zavili ľzo je vprĕt KŠ 1771, 331

prvéjši -a -e prid. *prejšnji*: Ober toga je escse vecs zemlé k-prvejszoj privrgo KOJ 1848, 24; premislávam szi z prvĕsi csŭd tvoji TA 1848, 61; Czilou kak etim prisavczom, tak prvejsim szvojm podlo'znikom je dopŭszto KOJ 1848, 10

prvi -a -o vrstíl. štev. **1.** *prvi, ki v zapovrstju ustreza številu ena*: Ja ľzem te prvi i te ľzlejdnji KŠ 1754, 87; Ka je Kriľztus mogo prvi zgori ľztanenyá mrtvi ľzvetloľzt nazvľcsávati KŠ 1771, 423; Prvi Táo KM 1783, 1; Prvi Táo KM 1796, (3); Ár da bi te prvi cslovik ľztvorjen bio SIZ 1807, 7; Prvi tál BRM 1823, V; "Prijátel"-a prvi broj AI 1875, kaz. br. 8; Prva oľzoba vu Bo'zánľzťvi KŠ 1754, 89; Prva Bo'sánľzka Perľona ľze imenŭje Ocsa KMK 1780, 8; Prva Molitev KM 1783, 1; moja prva du'znoszt bode AI 1875, kaz. br. 8; je prvo ľzveľzťvo, tou je Kriľzt KŠ 1754, 6; To prvo je eto KŠ 1771, A2b; meszto Benetke Vogleja je prvo bilou KOJ 1848, 4; od prvoga N. Z. Szvesztva KŠ 1754, 184; Od Apoľzťolľzke Vĕre vadľŭványa prvoga Stŭka KMK 1780, 8; ľze je pascszo na obracsanye prvoga piľzma KŠ 1771, A4b; Vľze tri prve táble KŠ 1754, 8; vľicsĕ po tiľzťoj od prve hŭdoube bolvánľzke na dobrouto KŠ 1771, 433; k prvomi šeregi se sľišiJo hrĕbetnični AI 1878, 5; ár je prvi plod ľzvoji csrejď áldŭvao KM 1796, 8; Povej mi prvo Bo'zo zapouvid KŠ 1754, 8; prineľzte to prvo ľzŭknyo KŠ 1771, 223; ki bi eto prvo moje delo zácszo grajati BKM 1789, 8b; ka je Paveo vu ľzvojem prvom robľzťvi KŠ 1771, 434; V-tom prvom Gráduváli BRM 1823, II; V-prvom szedsztvi od krála orszácskoJ szpráviscsi poszľano piszmo sze precstĕ AI 1875, kaz. br. 1; p.. pridávnik te je na prvoo-sztubi AIN 1876, 29; Jeli ľze protiví ľz-prvov zapouvidjov KMK 1780, 37; od vrága po nalľi, prvi roditeli KŠ 1754, 70; Tri prve zapoveidi TF 1715, 12; Vti prvi knigaj je tŭdi doľzta lejpi peľszen vĕo dao ľtámpati BKM 1789, 3b; 'senľzko, ino je nyou k-tomi prvomi csloveki pelao SIZ 1807, 7 **2.** v zvezi **prvi ĕlovek Adam**: od ľzpadája prvoga csloveka KM 1796, 5; 'senľzko, ino je nyou k-tomi prvomi csloveki pelao SIZ 1807, 7 **3.** *prejšnji, nekdanji, prvoten*: Vogrinje szo szvojo prvo domovino v-Azii meli KOJ 1848, 6; i dáJ mi nazáj to prvo zdrávje KŠ 1754, 242; i ľzprvim Dŭhá ľzvetoga

pířzom zglihani KŠ 1771, A4a; Kákľo ľúbzen ľzo meli prvi krľztsanye k-Jezufi KŠ 1771, 339; Zrok toga je nalfi prvi roditelov v-grejh opádnenyé KŠ 1754, 124; csi pogľédnes ete, i prve peřzmi BKM 1789, 4b; Kak je on gućlo 'ze dávno Nařim prvim Ocsákom BKM 1789, 17; kak je na grejsne prve nalře Otsáke vrgao KM 1796, 8; ta řzlejdnya csloveka tiřztoga řzo huřa od prvi KŠ 1771, 41 **prvi** -a -o sam. *prvi*: kak 'smetno je prvomi po nevtrejtj pouti hoditi KOJ 1833, VI

přvikrat prisl. *prvič*: Solszke regule prvikrát skolnik szám na glász presté KOJ 1845, 8

prvínski -a -o prid. *temeljen*: more znati, kak i prvínszke vřvrajnske návuke KOJ 1845, 90

přviròd -a m *prvorojenec*: I pobio je vesz přviròd po zemli nyihovoj TA 1848, 87

přvle prisl. *prej*: Záto ne řzmejmo vřvati, nego je přvle vardenemo KŠ 1754, 218; Csářzi přvle, liki přřzimo KŠ 1754, 183; Liki řzmo přvle erkli i zdaj pá velim KŠ 1771, 557; přvle ne zacsni drůgi verřus, dokecs toga přednyejsega ne řzkonćlas BKM 1789, 7b; Ali přvle, právi Mati, znati mores řteti KM 1790, 24; More řze z-grejhov přvle řzcsiřziti SŠ 1796, 19; Přvle v-ednom rainskih szmo 60 krajcarov racsunali AI 1875, kaz. br. 6; zemla v-zemlo přvle ali szledi pride KOJ 1845, 131

přvlěši -a -e prid. *prejšnji*: Ář te přvlěši na 'zivľénye szamo 25 rainskih má AIP 1876, br. 3, 6; sze z-nisterimi poszlavci od přvlěsega sztrána odlocso AIP 1876, br. 3, 3; "Přijátel"-a přvlěse broje escse mogócse dobiti AIP 1876, br. 1, 2

přvo prisl. *najprej*: Steromi je nej potrejbno, přvo za řzvoje lařztivne grejhe ofre ofřuvati KŠ 1754, 103; I nike iřztina je pořztavo Boug vu czěrkvi přvo Apořtole, drůgouc proroke KŠ 1771, 515; Vřzáki cslovik přvo dobro vino dá na goscsenyé SIZ 1807, 14; Maximiliána přvo za Czaszara, malo poznej pa za Krála okorónati KOJ 1848, 82

přvokrátni -a -o prid. *prvoten*: vécsni mir imenůje, po sterom szo lutheránje právdno přvokrátno szloboscino zadoubili KOJ 1848, 85

přvoròdjeni -a -o prid. *prvorojen*: Ki je kejp nevidoucsega Bogá, přvorodjeni vřzega řztvorjenýa KŠ 1771, 604 **přvoròdjeni** tudi přvoròdni -a -o sam. *prvorojeni*: Gda pa páli notri pela přvorodjenoga vu ete řzvejt, veli KŠ 1771, 672; Angyel bojni mimo ide, Přvorodne ne pobije BKM 1789, 95

přvoròdnost -i ř *prvorojenstvo*: da je za tou

prouřzto hráno tá obecsao Jákobi řzvoje přvo-rodnolřti praviczko KM 1796, 19

přvosidějnje -a s *prvo mesto, prvi sedeř*: Jaj vám Farizeuřom, kaj ľubite přvořzidejnja vu řzpráviřcsaj KŠ 1771, 209

přvotina -e ř *prvenec*: Csi je přvotina řzvěta, i tiřztou je řzvěto KŠ 1771, 473; Tebé glászi viszina nébe, Tebé cslovek, vszega přvotina KAJ 1848; Nam pa, kak serega tvoja přvotini, řzpravi dike sztánek KAJ 1848, 166; nego i oni, ki přvotino důhá májo KŠ 1771, 465; On podeli přvotino Blářzene radoszti KAJ 1848, 124

přsáľmuř -a m *psalm*: Před jei řzřvinov zPřáľľmuřa řz. Dávida krála ovako reczi TF 1715, 47

přsár -a m *psar*: Fararje, sterim bi sze bole vdálo, da bi szvinyárje i pszárje bili KOJ 1845, 69

přsica -e ř *psica*: ka je pszica? Kocsis de KAJ 1870, 36

přsíček -čka m *psiček*: Eřče so poznani pľemni .. i ti náročni pľički AI 1878, 8

přsůja -e ř *psovanje, zmerjanje*: Přřůja, nyefka jeľzte vřzákoga teji SŠ 1796, 70; niķľo priliko ne dájo protivniki na zrok pľřůje KŠ 1771, 641; jaj ka bode zavolo teliko řztrasne pszůje KM 1783, 207; Náj bole po pľřůji KMK 1780, 39; Idejo nad Gořzpodna, řzřřůjom BKM 1789, 74

přsůvanje -a s *psovanje, zmerjanje*: Od toga bole escse ospotávanye, pľřůvanye si skouditi nemre KŠ 1754, 10a; řzpourmeni řze 'znyihovoga pľřůvanya BKM 1789, 326; na pľřůvanye Bořze řzľůřbe KŠ 1754, 196; Ne placřůjte řzřřůvanyem za pľřůvanye KŠ 1771, 709; jezik, steri je lih vu pszůvanyi pľemo'sen bio KOJ 1848, 8; med sztrasnim pszůvanyom i pľeklinyanyom vķůpnamecse pľerte KOJ 1914, 122; pľřůvanya pľřůvajoucsi tebé řzo na mé řzpadnola KŠ 1771, 481; ář morem csůti pszůvanya vnůgi TA 1848, 63

přsůvati -ůjem nedov. *psovati, zmerjati*: Káromkodni; pľřůvati KOJ 1833, 162; zacsne pľřůvati cigána KOJ 1845, 116; I zacne neszmileno pľřůvati AIP 1876, br. 10, 7; viřesnyega popa Bořzega pľřůjes KŠ 1771, 413; Gda Bořze delo hůdou pľřůjemo KŠ 1754, 17; Csi nář oni pľřůjejo KŠ 1771, 497; i gda vález odloucsijo, i pszůvali bodo i vř vřzejo imé vaře KŠ 1771, 184; Csi řzi pszůvao KM 1783, 146; Ki pľřůvani je nej nazáj pszůvao KŠ 1771, 707; I razpětiva 'znyim řzta ga tudi pľřůvala KŠ 1754, 108 **přsůvati se** -ůjem se *biti psovan*: Csi řze pľřůjete za Kriřřzľuřovoga iména volo KŠ 1771, 712 **přsůvajóůi** -a -e *psujoč*: pľřůvanya pľřůvajoucsi tebé řzo na mé řzpadnola KŠ 1771, 481 **přsůvani** -a -o *psovan*: Ki pľřůvani je nej

nazáj pǫzúvao KŠ 1771, 707; Za tvo volo ǫzem bio pǫzúvan BKM 1789, 66

psúvec -vca m *psovalec*: Csi je ǫteri, ki ǫze imenuje brat, pǫzúvecz KŠ 1771, 499; Za volo guesa ospotávčezov i pszúveczov TA 1848, 36

pšenica -e ž *pšenica*: Triticum Pǫenicza KMS 1780, A9; Poetom pšenica v-drovnom szemeni sze ozorila AI 1875, kaz. br. 8; On pa ercsé: ǫztou koruǫlov pǫenicze KŠ 1771, 225; Psenice zdaj odáno je cěna 4 frt. AI 1875, kaz. br. 8; i vkǫp ǫzprávi pǫeniczo vu skegyen ǫzvoj KŠ 1771, 174; pren. Etak da bi Bo'ze rejcsi pǫenicza lipou zácsala ráǫzti KŠ 1771, 434

pšeničen -čna -o prid. *pšeničen*: Csi li je zmele .. pšenicsni, ali er'zěni KŠ 1754, 202; csi zrno pšenicsno ne ǫzpádne vu zemlo KŠ 1771, 308; Nego, kak pǫenicso zrno, Stero v-zemlo odide BKM 1789, 402; Nego, kak pǫenicso zrno, Stero v-zemlo odide SŠ 1796, 4

pšěno -a s *pšeno, oluščena prosena zrna*: pšeno 3 rh. 90 kr. po genti AI 1875, št. 2, 8; V stopaj se s prosá pšeno naprávi AI 1878, 42

Ptólemais -a m *Ptolemais*: i od Tiruǫa ǫzmo doli sli vu Ptolemais KŠ 1771, 407

ptúhí nec -nca m *tujec*: Idegén, ptúhí nec AIN 1876, 68

ptúhínski -a -o prid. *tuj*: Idegén; ptúhínszki, lútzki -a -o KOJ 1833, 160; Vu ptúhínszkoj recsi AIN 1876, 6; Vu vogrszkom jeziki ecse naprěprihájajo ptúhínszke literé AIN 1876, 6; Ka more znati od ptúhínszkih liter KOJ 1833, 5; Kossuth v-ptúhínszke országe odiso AIP 1876, br. 3, 2; Dobra csakati natepeni, i zmouczeni z-ptúhínszkimi jeziki KOJ 1833, IX

publikánuš -a m *cestninar*: naj ti bode liki pogan i publikánuš KŠ 1754, 195; liki ǫzvéti Matáj publikánuš KŠ 1771, 850; Goszpodne, ki ǫzi Publikánuš ǫzváo na pokouro KM 1783, 136; Prisli ǫzo pa i publikánuške ǫze okrǫztsávat KŠ 1771, 173; i bilo je doǫzta lúǫztva publikánušov KŠ 1771, 181; Zakaj jej vas Vuicsitel ǫzpublikánušmi KŠ 1771, 28

Públiuš -a m *Publij*: Prigoudilo ǫze je pa, da je Publiuš ǫvoca rávno teda le'sao KM 1796, 130

púc -a m *konjederec*: od dalecs szi dájo káksega csalejra prizváti, vcsaszi túdi púca mrzloga meszára KOJ 1845, 110; Ki tó zamidi vcsiniti, od táksega púc psza od neszé AIP 1876, br. 7, 7

Púcinci -nec m mn. *Puonci, kraj v Prekmurju*: molitvárnice szi goriposztaviti v-Púcinczi KOJ 1848, 115

púcónski -a -o prid. *puconski*: po púcónszkom farari TA 1848, 1

púklav -a -o prid. *grbav*: Komi hrbet vózrastě,

púklav sze zové KAJ 1870, 33; Púklava 'zena KŠ 1771, 215; kákso grdo, púklavo, okajeno babo za czompniczo prekricsijo KOJ 1845

púklava -e ž *grba*: Gamila Na hrbiti má edno ali dvej púklavi AI 1878, 18

púkša -e ž *puška*: Puska; púksa KOJ 1833, 169; i znao csida púksa pocsila AI 1875, kaz. br. 8; Jo'zef sze edno púkso kúpo AI 1875, kaz. br. 8

púkšár -a m *puškar*: Najbogi púkšár vu Londoni ga je napravo AIP 1876, br. 11, 6

púkšin -a -o prid. *puškin*: Vidili so ga v boji, ka je s púkšinov cevjov cilo AI 1878, 6

pún -a -o prid. **1. poln, v katerem je toliko česa, kolikor drži**: ino moi pehár mi pun natacses ABC 1725, A8b; i vlejcao je te vlák na zemlo pun ǫztou pétdejět i ǫztrejmi velikimi ribami KŠ 1771, 335; Zǫzlatkim vinom ǫzo puni BKM 1789, 121; kosárov, puni zdrtinyom KŠ 1771, 127 **2. ki ima kako lastnost v veliki meri**: Vas krao vám prihája, Kije pun veǫzělja BKM 1789, 9; Tou je ta vǫze miloǫche puna, voda ǫitka vekivecsnoga TF 1715, 32; puna vǫza zemla 'znyegovov dikov KŠ 1754, 88; Puna ǫzi zmilosǫjom BKM 1789, 17; Oh vrejme puno radoǫzti KŠ 1754, 272; ǫzmo vidili nyé Diko, puno miloǫcse SM 1747, 11; Ki vǫzta ǫzo ǫzpreklěǫztvom i britkoǫztyom puna KŠ 1771, 453 **3. popoln**: naj radoǫzt vaǫa puna bode KŠ 1771, 321; Naj bo' puna, naj bo' glasna hvála dána KM 1783, 61; Goǫzpon Bog, puno ǫzveto Troiǫztvo SM 1747, 84; Goǫzpon Bog, puno ǫzveto Troiǫztvo BKM 1789, 442; bomo popolni mo'zjě vu meri pune vrǫzti Kriǫztuǫve KŠ 1771, 581; nego bole pun nájem vzememo KŠ 1771, 737; ǫzprávim ǫzrczom vpunoi vóri ocsiscsena KŠ 1754, 136; ǫzpunov gvúšnoǫztyov proǫzimo KŠ 1754, 153; ǫzpunov vórov vórejemo KŠ 1771, 823 **4. ves**: jaǫz tebi ǫzpunoga ǫzrczá hválo dájem KŠ 1754, 237; Bougi najemi ǫzpunoga ǫzrczá hválo dati KŠ 1771, A2a; nego rái ǫzpunim gerlom kricsio TF 1715, 4; ǫzpunimi vǫzťtami dieǫiti morem KŠ 1754, 86 **5. ki vsebuje veliko slabega**: Csi bi te ǫzvejt pun Vrágov bil SM 1747, 79; kejpí, ǫteri je pun bio ǫzǫziromaǫtvom KŠ 1754, 108; gde je Áronǫzko puno zmenkanya KŠ 1771, 670

punéren -rna -o prid. *zelo poln*: Vǫze naǫzládnǫzti pun punéren Lejpí Ográdecz KM 1796, 5

púngrad -a m *sadovnjak, vrt*: Vu Púngrad pelali SIZ 1807, 59; goszpodszki grád z-lěpim púngradom KAJ 1870, 116

púngradčar -a m *vrtnar*: Jaz pa bodem nyéni púngradcsar AIP 1876, br. 9, 3

púnica -e ž *tašča*: Socrus Punicza KMS 1780, A8b;

Petrovo puniczo zvrácsi KŠ 1771, 24; Albert je szvojo puniczo Borbálo z-vouze vöpuszto KOJ 1848, 53

pùnost -i ž *polnost*: Gda je pa prisla punoľzt vrejmena KŠ 1754, 115; Gda je pa prisla punoľzt vrejmena KŠ 1771, 564; Tá je ta vrěmena punoľzt BRM 1823, 25; Tõ je ta vrěmena punoszt KAJ 1848, 67; Da bi ľze vu dokoncsávanyi punoľzti vrejmena vľza vküp potėgnola KŠ 1771, 574; Zakaj te tak i jasz ne bi ľubo z-ľzrczá punoszt KM 1783, 270; Priľztáplajmo tak zľztinľzkim ľzrczom vu punoľzti võre KŠ 1771, 689; naj ľze napunite zevľzov punoľztyov Bo'zov KŠ 1771, 579

pũtar -a m *puntar, upornik*: Nikelikim stájerszkim pũtarom je gláva odszecsena KOJ 1848, 91

puntaría tudi puntarija -e ž *puntarija, upor*: vu Bosnii i Bulgárii, puntaria zvelikov mocsjov vövdáрила AIP 1876, br. 6, 3; Gejza bojėcsi sze puntarije KOJ 1848, 11

pũtarski -a -o prid. *puntarski, uporniški*: Czaszar zvedivsi pũtarszko gibanye KOJ 1848, 96

pũra -e ž *pura*: kak da bi sze pura z pávovim pėrjom lispala KOJ 1845, 35

purán -a m *puran*: Purán KMS 1780, A3

pũrgar -a m *mešćan, državľjan*: Polgár; pũrgar, varasánecz KOJ 1833, 169

purgatórium -a m *vice*: Znati ľ. kaj je Purgatorium eti na etom ľzvejti KŠ 1754, 146; Tou meľzto ľze imenũje Purgatorium KMK 1780, 16; szkvárjeni nemorejo z-purgatoriuma tudi nej brezi bo'sega prepũscsenyá KOJ 1845, 96; Luther doliszprávla, kakti purgatorium KOJ 1845, 59

purgatóriumski -a -o prid. *viški, iz vic*: Purgatoriumľzke Dũľe KMK 1780, 21

pũsta -e ž *pustota, pušća*: Drági moj, tam bom pocsivala v pũstzi AIP 1876, br. 4, 6

pũsten -tna -o prid. *pust, neobljuden, prazen*: Zemla je bila pũľztna SM 1747, 3; gda pridem k-vodi tvoje ľzlatine z-ete pũstzne zemľe KM 1783, 182; rõ'zicza Na pũstzni mėsztaj leca KAJ 1870, 19

pũsti -a -o prid. *pust, neobljuden, prazen*: Puszta; pũstzi -a -o KOJ 1833, 169; na pout, ľtera doli ide, tá je pũľzta KŠ 1771, 366; pũľzto je eto meľzto KŠ 1771, 48; nej pũľzto i prouľzto tejlo prebiva KŠ 1754, 205; hodte vi ľzami od ľzėbe vu pũľzto meľzto KŠ 1771, 120; ovo tvoje hi'se pũstze bodo KOJ 1833, XI; Tiszte pũstze presztoze naszelo KOJ 1848, 6; Ino i pũľzta meľzta ľze radũjo BKM 1789, 48

pũstina -e ž *pustinja, pušćava*: Pusztaság; pũscsáva, pũstina KOJ 1833, 169; povszėd zũ'sna pũstina KOJ 1848, 4; Pũstina, pũstina, doline pũstina KAJ 1870, 141; z-ete 'salosztne pũstine vu nebeszko Cananeánszko zemlo bi mogli pridti KM 1783, 158; gde nájde tú'sno pũstino KOJ 1848, 37; Gláľz kricsėcsega vu pũľztini KŠ 1771, 103; gda je najmre eto v-pũľztini bilou KMK 1780, 35; Gda várase, vėszi, pũstine naprejprinásamo KOJ 1833, 10; To dejte je pa raľzlo, i bilou i vu pũľztinaj KŠ 1771, 167; ki ľzo ľzedemdeľzét i vecs lejt vu pũstinaj ľzľũ'ľili KM 1783, 200; Od potuvanya po pũľztinaj KM 1796, 38

pũstíneck -nea m *pušćavnik*: Csi bi ľze kak pũľztinecz Za nyé nebi ľztárao, Kabi z-méne grátalo BRM 1823, 380; Ár csi szí, kak pũstinecz KAJ 1848, 176

pũstínstvo -a s *pustota, pušća*: Niscse nasz po protivinsztvi, Niti po divjem pũstinsztvi Neszprávlaj nyim vör tú'zni KAJ 1848, 313

pũstiti tudi pistiti -ím dov. **1. narediti, da kdo kam pride, se česa udeleži**: Pũstimo ga notri BKM 1789, 12; pũľztite ete odhájati KŠ 1771, 325; Steri ľze tak morejo ktõj Vecsėrji piľztiti KŠ 1754, 208; Drágoga ľzvega ľzina obecsa, Nám doli piľztiti odnot BKM 1789, 45; ár vi notr nejdete, i ľteri bi notr sli, ne piľztite je notr iti KŠ 1754, 163; ne odgovorite mi, niti me ne piľtite KŠ 1771, 249; pren. i pũľztiti bi csún vu mourje KŠ 1771, 426; vľze návuke je mimo vũh pũľzto KM 1790, 36; I zvěvľi zadovolľztojnoľzt od Jázona i drugi pũľztiti ľzo je KŠ 1771, 395; Ni na hũdo pout ne piľzti tve noge BKM 1789, 159; Csi cslovecľo rejes vľzrczė ne piľztimo KŠ 1754, 25; Gda bi ľze pa vneľzla ľádja pũľztiti ľzmo jo i noľziti ľzmo ľze ľzemo tamo KŠ 1771, 425; Na greha pot náľz nepũľzti BRM 1823, 22. **narediti, da kdo kje, na kakem položaju ostane**: ľcsėte, naj vám piľtim krála 'Zidovľzkoga KŠ 1771, 151; naj nyim bole Barabása piľzti KŠ 1771, 152; ľteroga ľcsėte, naj vám ga piľztim KŠ 1771, 93; naj vám piľztim Krála 'Zidovľzkoga KŠ 1771, 327 **3. narediti, da je kdo deležen kakega stanja**: i ľzuncza ľzmo nej mogli na nyou pũľztiti KM 1790, 48; piľztim glád na eto zemlou KŠ 1754, 4b; Radoľzt pũľzti na váľz BRM 1823, 5; i zdaj orosjė teccasz nepũstztijo zrok AI 1875, kaz. br. 3; ne pũľzti náľz poganom vroke SM 1747, 85; pũstzi nám obecsanoga Ocsė Dũhá KM 1783, 49; Blagoľzlov na náľz pũľzti BKM 1789, 49; záto je i Boug ľztrásne kaľtice na nyé pũľzto KM 1796, 46; Naľzlejdnye kak je pogibelno vu hũdo tiváriľtvo ľze zmeľjati, i

piľztiti KM 1796, 10; Csi gli kai na mé gda piľzti SM 1747, 72; pren. Gda znébe piľzti de'zd'z na czejlo Zemlo BKM 1789, 360; proľzim Bogá, naj náľz na ľuczki krůh ne piľzti KŠ 1754, 166; pűľzti náľz vte ľzvinýe KŠ 1771, 115; Ali zda ľzi nasz na szramoto pűszto TA 1848, 35 **4. ne narediti določenega dejanja, da se lahko uresniči drugo dejanje:** kaj je mou'zi csi dúge vľazé piľzti, nepoľtено KŠ 1771, 512 **5. dovoliti:** jemogo Kriľztus i predgati pűľztiti SM 1747, 20; Tejlo piľztim pokopati SŠ 1796, 73; Apoľtole v-'Zidovcsino piľzti predgat KŠ 1771, 117; I nej je pűľzto ni ednoga ľzebe naľzledűvati KŠ 1771, 117; Nyih skodliva naminejnja, Nej je na verne pűszto BKM 1789, 16; gda je prázno grátalo edno pűspůkovo meszto, eto na odajo pűszto AI 1875, br. 2, 2 **6. izpustiti, dati:** Kamenica .. zátó je je ne ľzlobodno z-rok pűsztititi KAJ 1870, 7; i zdaj orosjé teccasz nepűsztijio zrok AI 1875, kaz. br. 3; I zátó szo nê szilni orosjé zrůk pisztiti AIP 1876, br. 1, 3; pren. je nej z-miszli pűszto Králesztva KOJ 1848, 121; i vő je piľztila dűľo KŠ 1771, 354; gda je na kri'zi ľzvojga tejla vodou i krv pűľzto KŠ 1754, 185 **7. zapustiti:** Tűhe Bogé pűľzte ednouk BKM 1789, 353; Pannonio szo v-rouke pűsztili szvojim priátelom KOJ 1848, 5; naj poznajo tebé ľzamoga právoga Bogá, i ľteroga ľzi pűľzto, Jezufa Kriľztuľa KŠ 1754, 77 **pűštiti se** tudi pištiti se -ím se dov. **I. začeti kako delo, dejanje:** Jánosa pooblászti z-Rákociom vu pogájanye sze pűsztititi KOJ 1848, 105; Pűsztim sze za nepriátelmi mojimi, i zgrábim je TA 1848, 14; Ali ľteri kráo idoucsi ľze vkűp piľzti zdrűgim králom vu boj KŠ 1771, 221; ka sze znikim pa vnikso pogodbo nepisztijio AI 1875, kaz. br. 3; pren. Csi ků'zo skrabnemo, krv sze pűszti od nyé KAJ 1870, 30; Medtem sze je de'zd'z puszto KAJ 1870, 24 **2. oditi:** Pűľztili ľzo ľze pa od Pátuľa Paveo i ki ľzo okoli nyega bili KŠ 1771, 382; pűľztili ľzmo ľze bodoucsi znami Ariľztarchus Maczedonľzki KŠ 1771, 424; goľzpodára ľzvojega, gda ľze piľzti zgoľztűvanya KŠ 1771, 213 **3. postati deležen kakega stanja:** Zdáj ľze vu pokouro pűszti z-dobre voule KM 1783, 258; Pűľztoľzi ľze ľzam vu 'zaloľzti BKM 1789, 82; Vu ográczí ľze je vu tak veliko 'ľaloľzt pűľzto Goľzpon Jezus KM 1796, 106; csi ľze ľzvoje dobre voule vpogibelnoľzt piľzti KŠ 1754, 36 **pűstéci -a -e pűstéč:** da Tim pri miri pűsztécs, odned nazáj setűje KOJ 1848, 5 **pűšćeni -a -o I. pušćen, spušćen:** i po Klaudius Czafzara ľzmrti pá nazáj pűšćeni KŠ 1771, 434; I ľzkouľz obloka vu koľari ľzam pűľzcsen doli KŠ 1771,

549; Barrabás touvaj je pűľcsen BKM 1789, 84; pren. Kri'z od Bogá na náľz pűšćeni KŠ 1754, 179; ľterih 'zmetna ľba je na náľz pűľćlena KŠ 1754, 34; Da na naľz nede pűšćsena, Velika Bo'za kaľtiga BKM 1789, 62 **2. dovoljen:** Vnoui ľzvoj fundamentom .. Zdaj je polo'so – komi je 'senitev pűšćsena SIZ 1807, 55

pűšťák -a m *pustota, pušća:* András je z-pűsztsáka szvojega pomali vűsztrűbo trnye KAJ 1870, 137

pűšća -e ž *pustota, pušća:* naj bode prebiváľiscse nyegovo pűľcsa KŠ 1771, 343; i geto ľzo ľze nyihove nyive kákse pűľcse, ali trávnicka dotikale KM 1790, 70; Czérkev vám pa na pűšćso oľztáne BKM 1789, 44; Czérkev vasa na pűšćso oľztáne BRM 1823, 23

pűšćati -am nedov. *pušćati:* Doika pomali zmertűkom pűľcsa mleiko TF 1715, 6; To se godi na sprotolje, gda rójí pűšćajo AI 1878, 36 **pűšćati se** -am se *spušćati se:* Kêm globse szva sze pűsztsala, tem bole kmicse je biló KAJ 1870, 84; Ne puscšaj ľze vu zlo v-tvojjo mladofzti SŠ 1796, 70

pűšćáva -e ž *pušćava, pustinja:* Pusztaság; pűšćáva, pűszcina KOJ 1833, 169; Teda je Jezus odneľeni vu pűľcsávo od Dűhá KŠ 1771, 10; ár ľzo doli pobiti vu pűľcsávi KŠ 1771, 508

pűšćávati tudi pišćávati -am nedov. *pušćati:* a nevoló, ľtero na náľz pűľcsávas, trpimo KŠ 1771, 833; Ki pűšćávas na vľze áldov BRM 1823, 331; eta slednejšjnja [sviloprejká] svoja jajćica pűšćáva AI 1878, 34; ino neskodne Poti ji nepűšćávaj BRM 1823, 33; Jezik nas naj on zdr'záva, Na hűdi grejh ne piľcsáva BKM 1789, 140 **pűšćávati se** -am se nedov. *spušćati se:* Ereszkedni; pűšćávati sze KOJ 1833, 155 **pűšćávani -a -o pušćan:** Tor. Od sé pűšćávane vonjűje je poznan AI 1878, 10

pűšćeník -a m *pušćavnik:* pri kapejli 7 'saloszti Marie na brejgi Zvarcz imenovánom, je glaszovitnoga pűšćsenika kak varivácsa naposztaťiti vcsino KOJ 1914, 152; Vszi ľz. Pűšćseniczke KM 1783, 95

pűšćina -e ž *pustinja, pušćava:* Ovo, vu pűšćsini je KŠ 1771, 12a; Vejm ľzi nigda csűdno hráno vu 'zitki, Dr'zav'ľi vpűšćľini národ 'Zidovľzki BKM 1789, 326

pűšćeo -šľa m *čop:* Bibic na glávi má lepi pėrnati pűšćeo AI 1878, 27

pűšćár -a m *pušćar:* Puskár ABC 1725, A3b

pűšćlić -a m *šopek:* Je nyé [jagode] nabrála ino vu dvá ľėpiva pűšćlića navėzala BJ 1886, 12

pűšćpek tudi pűšćpůk -a m *škof:* Ták'ľi ľze je náľz priľztájao pűšćpek KŠ 1754, 103; liki ľze niľterim z

Papiaša Jeruzálem|zkoga Pűšpeka drejmle KŠ 1771, 2 (B1b); Vadlűványe Vore Sz. Athanázius Pűspeka KM 1783, 12; Veszprémszkoga pűspeka, Ranolder Jánosa je szmrt pokojnila AI 1875, kaz. br. 8; na tanáts augburszkoga Pűspeka narocsi poszt KOJ 1848, 9; ali povrnoli |zte |ze zdaj kpa|ztéri i kpűšpeki dűs va|i KŠ 1771, 708; geto mi nejmamo táksega pűspeka, |teri bi nemogao potprlejnye meti zna|imi |zlabo|ztami KŠ 1754, 101; Poszlavci, érseki i pűspöki AI 1875, kaz. br. 1; d. pűšpekov KŠ 1771, 633; csrejdo, vu |teroj vá|z je |zvėti Dűh pűspeke po|ztavo KŠ 1771, 406; Paveo v|zejm |zvétim |zpűšpekmi i z-Diákonusmi vrét KŠ 1771, 591

pűšpekija tudi pűšpekia -e ž *škofija*: ár szo oni z-nasse |zombathelyszke Pűspekie KOJ 1833, IIII; nego je i na nyega zavűpao szejlo Efe'zán|zko pűšpekijo KŠ 1771, 632; Záto je bogábojécsa sega v-szombathelszkoi pűspekiji zazvoniti KOJ 1845, 104; ka sze naj k-Vogrszkomi országi Szombotelszkoi pűspökiji prikapsijo AIP 1876, br. 6, 8; Ona je szedem novih Pűspekijh osznovála KOJ 1848, 111

pűšpekski -a -o prid. *škofovski*: 25 lét noszévsi pűspekszko plemenitoszt AI 1875, kaz. br. 8

pűšpökov -a -o prid. *škofov*: gda je prážno grátalo edno pűšpökovo meszto AI 1875, br. 2, 2

pűta -e ž **1. golša**: Begy; krof, pűta KOJ 1833, 152
2. brenta: Oneophorum Pűta KMS 1780, A9b

pűtica -e ž *brentica*: Pűticza KMS 1780, A3

pűtora -e ž *denar, pol groša*: mi vsze radi vzememo, en gros ali putoro KOJ 1845, 142

pűtra -e ž *putrih*: Korsó; pűtra, kamenecz KOJ 1833, 163; Szirmáci z-pűter ali vrcsöv pijéjo KAJ 1870, 46

pűzéci -a -e prid. *plazeč*: sé|zti dén je |ztvouro Boug lázajoucse pűzécse, i drűge |ztvári KM 1796, 4

pűž -a m *polž*: Z ednim zapásimo počasnoga puža AI 1878, 3; Puži AI 1878, 40; Opice živéjo od pužov AI 1878, 7; Za hráno si išče žabe, pužé AI 1878, 38; Jež Hráni se pužámi AI 1878, 10

pűžov -a -o prid. *polžev, polžji*: da bi mogo pu'sovo kerv meti on, steroga ne bi zgrabilo KOJ 1914, 137

Q

Quabursha -e [kvabúrša] ž *Quabursha*: Marko Czireán]zki 'Zidov zme]zta Quabursha KŠ 1771, 100

quant -a [kvánt] m *kvant*: Quant ABC 1725, A3b

quartel -a [kvartél] m *kvartel*: Quartel ABC 1725, A3b

Quasimodogeniti [kvazimodogéniti] m mn. *prva nedelja po veliki noči*: Evang. na Qua]imodogeniti ali I. po Vüzmi Nedelo KŠ 1771, 332

quingagesima -e [kvinkvagézima] ž *petdesetnica, prva predpostna nedelja*: Evang. na Quingagesimo, ali E]io mihi, Nedelo KŠ 1771, 233; Na Quingagesimae Nedelo KŠ 1771, 825

Quintilianus -a [kvintiliánus] m *Kvintilijan*: Quintilianus ABC 1725, A3b

R

Rába -e ž *Raba*: Montecuculli je pa Törke blüzi Sz. Gotthárda pri Rábi tak szpomláto KOJ 1848, 95; Sto de tak kráto najím med Mürom i Rábom prebivajoucím řzlovenom obracsati KŠ 1771, A7a; Ki gdabi řzi iřzkao med Mürov ino Rábov primerjenoga tüvárissa SIZ 1807, 4; Zobriszani Szloven med Mürov i Rábov KOJ 1845, 1

rábi -ja m *rabi*, *verski učitelj*: nejli řzam jařz, Rabbi KŠ 1771, 88

rabinar -a m *judovski duhovnik*: Za 'zidoszke rabbinare (pope) miniszter solo dá zidati AI 1875, br. 1, 8

rabúka -e ž *hrup*, *kričanje*: Tákšo rabuko sta napravila BJ 1886, 13

rabúni -ja m *učitelj*, *učenik*: i veli nyemi: Rabbuni, řtero řze veli, vucsiteo KŠ 1771, 332

ráčiti se -im se nedov. *řjubiti se*, *hoteti se*: Čsi znás, ino sze ti rácsi, zaszükaj sze KOJ 1845, 37; da sze nyima od szamoga veszeljá narácsi gucsati AIP 1876, br. 10, 7; Nisterim sze je rácsilo, v radgonszko lutheránszko molitvárniczó notri poglednoti KOJ 1914, 122

račún -a m **I.** *řtevílo*: Szám; racsun, broj KOJ 1833, 172; i napunyávao řze je racsun vucsenikov vu Jeru'zálemi KŠ 1771, 357; tebé hváleni racsun Prorokov KM 1783, 29; Racsún KM 1790, 96; ki je bio zracsóna ti dvanájřzet KŠ 1771, 244; Bo'se, řteroga řzmilenoszti nega racsóna KM 1783, 31; Racřuna peřzka mourřzkoga Znás BKM 1789, 128; Pouleg 6. racsóna sze dr'sjio eti KOJ 1833, 98; Escse szo nyihovi szuperintendensi po racsóni 256, tálniczke bili KOJ 1848, 102 **2.** *slovníčno řtevílo*: Pometávanye je Nomena po racsóni ino casusai premenyanye KOJ 1833, 19 **3.** *obračun*, *odgovor*: kaj od vřzákře márne rejcsi racsun dájo od nyé KŠ 1771, 40; i racsun dájo od lasztivnoga csinejnyna KM 1783, 16; Racsún scsé vzéti Gofřzpodin Boug od ludi SŠ 1796, 27; kai vřzi nafi vlářzi pred nyim řzo racsóni BKM 1789, 337; Da i jařz naj bodem z-vörnimi v-racsóni SŠ 1796, 86 **4.** *računanje*: nego more krájdo v-roke vzéti, da je to jáko dugi racsun AI 1875, kaz. br. 6; Novi mertuki

leh'žési bodo vracsóni AI 1875, kaz. br. 6 **5.** *sistem řtevílk*: Rimřzki, ali Deacski Racsún KMS 1780, A9b **6.** *misel*: I vřze ono vracsóni más KŠ 1754, 248; Boug nigdár vracsun gori ne vzeme KŠ 1754, 82 **7.** *starostno obdobje*: akořzmo glih ře vön zotrocsega racsóna TF 1715, 8

račúnanje -a s **I.** *řtetje*: Roda Kriřřztuřovoga naprej racsunanje KŠ 1771, 4; nego iřcsem řzád obilřávajoucisi vu racsunanyi vařem KŠ 1771, 600 **2.** *računanje*: Pri pénézih je rávno tak bilo, dokecs nõvo racsunanye nõ gori prislo AI 1875, kaz. br. 6

račúnati -am nedov. **I.** *računati*: Racsúnati KM 1790, 96; Számolok, racsunam -ti AIN 1876, 23; zdaj racsunamo 100 AI 1875, kaz. br. 6; Naslednye pa računajo BJ 1886, 3; szmo 60 krajcarov racsunali AI 1875, kaz. br. 6 **2.** *meniti*, *sklepati*: Zdaj racsunali szo, ka pomágyane dobijo od Szrbie AI 1875, kaz. br. 3 **3.** *přiřtevatí*, *uvřřčatí*: ta praviczza, stero Bog vřři racsóna SM 1747, 21; ka jo Boug dá i racsóna jo za praviczzo KŠ 1771, 444; ne racsunai knyim mene SM 1747, 68; řzem jařz vřzah za kvár racsunal SM 1747, 21; grehe nyihove nyim je nei racsunal (přiřzoudil) SM 1747, 174 **račúnati se** -am se **I.** *řteti se*: nego řzinovje obecsanyá řze racsóna jo med řzemen KŠ 1771, 468; Kakda řze racsóna jo po rédi Szetovi olřtánki KM 1796, 9; 'Sidovřztva řze je pa 'ře teda racsóna zvün 'řenřzki blüzi séřzt-krát řztou jezér KM 1796, 35 **2.** *přiřtevatí se*, *uvřřčatí se*: Kama řze racsóna Vučřenyé Nebeřzkoga Orřzága Klüčřov SM 1747, 36; nejje vřiden, kaibřze med kerřchánřtvo racřunau TF 1715, 48 **račúnaví** -a -e *računajoč*: od vszákoga 100 rainskih tri i pol ranskih na dácsó racsunavcsi AI 1875, řt. 2, 6 **račúnjeni** -a -o **I.** *přiřtet*: Klotrom je racřnyen bil BKM 1789, 85 **2.** *računan*: Nõva dácsa od dohodkov tak bode racsunyena AIP 1876, br. 1, 2

račúnávati -am nedov. *řteti*, *računati*: i vnogi vért racsunáva dnéve, kak dugo de escse sztálno polágyanye trpelo AIP 1876, br. 1, 8

račúndávanje -a s *obračun*, *odgovor*: nego

tesko je bogme ete manyoufzti račfún dávanye TF 1715, 6; Szpitanoga dnéve .. Íztrasna racsun dávanya BKM 1789, 447; pren. Tej m táksim na véksega i teskeflega racsún dávanya Ízlú'zi dúgi 'zitek KŠ 1754, 35; kmeni prides, I na račfún dávanye BKM 1789, 389; Dén tvoj nasz gotove naide Na tiho veliko racsúndávanye KAJ 1848, 128

računski -a -o prid. **I. računski:** Odpréjo Íze i racsunfzke knige BKM 1789, 434 **2.** v zvezah: **računsko ime, računski nomen števník:** racsunszki nomen KOJ 1833, 12; racsunszko imé (számnév) AIN 1876, 9; Kákse vkúpszkládanye 'selejo racsúnszki nomeni KOJ 1833, 136

rad -a -o prid., v prisl. rabi **I. rad:** Csí gréhe rad po'zálűjem BRM 1823, 8; Rad je steo v-práznił vórah dobre knige KOJ 1845, 5; Ona pa Rada nám Íscse vÍze tá dati BKM 1789, 360; i se rada na sunci segreva AI 1878, 9; nego za Ízvéto Ítimali, radi po'złűjali ino TF 1715, 14; nyegovo Ízvéto rejcs radi jo po'złűsajmo KŠ 1754, 23; radi Ízo náj prijali bratje KŠ 1771, 408; Radi ga gor primmo BKM 1789, 12; Kak radi csinimo ne Ízpádne nam 'smetnó KM 1790, 16; Sztoga Ízvejta radi naj pojdemo SŠ 1796, 8; radi ospotávajo lűczke náj bougse reje KOJ 1833, V; i máte radi la'zi TA 1848, 4; radi bi zvedli, kak živé AI 1878, 3; Opice rade človeka činejnja nasledűvajo AI 1878, 6; i rad ga je po'złűlűao KŠ 1771, 119; Ponizno krotko Ízrczé Boug vÍzigidár rad lűbi BKM 1789, 13; rad sze je pomiro z-szoszedmi KOJ 1848, 10; Vsze drűgo rad tádaj KAJ 1848, 5; i szam je celi dén rad gladűvao KAJ 1870, 8; Eden dečák se je rad zveplenicami lűdo BJ 1886, 8; Bolvan, steromi sze vszáki rad podáva KOJ 1833, VII; pocsiavjűcsi rad bi zazvedo od nyaga szlisejűcse dugovány AI 1875, kaz. br. 1; ino radi pouleg nyegove zapoveidi hodimo TF 1715, 18; I vÍze lűfzto va ga je rado po'złűlűalo KŠ 1771, 142; sercé, štero se i siromáki rado odpré BJ 1886, 8 **2.** v zvezi z **bi ízraža voljo, željo osebka:** Rad bi bio tvojemi diteti KOJ 1845, XIII; poglavnika bi sze tűdi radiva resila AI 1875, kaz. br. 3; I etoga bi ti jazs rad dáo KŠ 1754, 254 **3.** v zvezi **biti rad vesel, srečen:** Kak szem rad bio, ka szem na lice zemlé prisao KAJ 1870, 85; je sztrasno rad bio etomi sálnomi fticsi KAJ 1870, 21

Radgončan -a m *Radgončan:* Tak szo nemszoga jezika luteránszki Radgoncsanye molitvárniczó zozidali KOJ 1914, 122

Radgonja -e ž *Radgona:* ni'ze Radgonye AIN 1876, 27; je v-Radgonyo sla po zácsimbo SIZ 1807, 30

radóč prisl. *rad:* Csí Íze Ízami radócs Dela zdr'zavamo BRM 1823, 360

radost -i ž *radost, veselje:* ár ovo má radofzt Jesus prihája SM 1747, 77; Csí Íze zmenká radofzt i moucs KŠ 1754, 265; kaj tak radofzt bode vu nébi KŠ 1771, 222; Tak bode radofzt nasa BKM 1789, 8; Moj náj véksi kincs nebelzki, Radofzt SŠ 1796, 5; Li Ti Ízi moja radofzt BRM 1823, 9; Vszé nász radoszt boj KAJ 1848, 5; Oh vrejme puno radofzti KŠ 1754, 272; i od radofzti nyega je odiÍlűao KŠ 1771, 46; gde je radoszti prebivanye KM 1783, 131; Darovník radofzti BRM 1823, 6; tak da szo od radosti ni obrűditi nēmogli KAJ 1870, 23; Ár je KriÍztus nám kradofzti BKM 1789, 91; meni perneÍzé radofzt SM 1747, 73; Vzemi me gori vtou radoszt KŠ 1754, 275; dáj, da nám tvoja rejcs bode na radofzt KŠ 1771, A8b; Ka májo Nezgrűntano radofzt KMS 1780, B2b; Pelaj me vradoszt tve dike BKM 1789, 15; O Ízám zná gda 'salofzt obrné na radofzt KM 1790, 40; Dűsno radofzt dabi vÍzáki najsao SŠ 1796, 15; naj bi oni radofzt vekivecsno zadobiti mogli SIZ 1807, 8; Radoszt, Miloszt od nyega má KAJ 1848, 10; Nego vu Právdi Jehove má radoszt szvojo TA 1848, 3; I ona obsűti radoszt KAJ 1870, 10; kaiÍzte natom Ízveiti vradofzti sivali SM 1747, 84; Csinijo tou vradofzti BKM 1789, 1b; I vu radoszti szpěvájűcs KAJ 1848, 8; Steri zradofztyov me Ízrczé napuni KŠ 1754, 264; Obilnejje pa efcse Ízmo Íze radűvali nad radofztyov Titulűa KŠ 1771, 541; radűvali Ízo Íze jáko zvelikom radofztyom KŠ 1771, 7; Primte ga zradofztyom vÍzi BKM 1789, 5; Zapoved Tvojo z-radofztjov Szpunyávam BRM 1823, 8; Molte ga, zradosztjov hvalécs KAJ 1848, 10; Zradosztjov primem pero AI 1875, kaz. br. 1

radostznamenűvájűči -a -e prid. *ízražajoč veselje:* Kolkoféle szo Medsztavki 1. Radosztznamenűvajűcsi: haja! huja! KOJ 1833, 113

radovėden -dna -o prid. *radoveden:* da szo sze kumaj vcsakale nedele radovedne 'senszke KOJ 1845, 19; kak szo solarje pri sztoli radovednim domácsim pripovedávali KOJ 1845, 15

radovėlen -lna -o prid. *prostovoljen:* Matyas II. bole primoran, kak radovolen nyim tou dopuni KOJ 1914, 125; Ne Ízpozábí Íze z-rado-volnoga gori prijimanya KM 1790, 64

radovėlno prisl. *rad, z veseljem:* Eto deca jáko radovolno poslűšajo BJ 1886, 3

radűvanje -a s *veselje:* Vigadozás; radűvanye, veszeljé KOJ 1833, 182; To gresno radűvanye Pa moke pripraví BRM 1823, 133; njegov pes na to z radűvanjom svojemi gospodi bejžo AI 1878, 8

radüvati se -űjem se nedov. *veselíti se*: Örülni; radüvati sze KOJ 1833, 168; nad ſterimi bi ſze meo radüvati KŠ 1771, 531; dopüszti nám, vu nyem ſze vszigdár radüvati KM 1783, 51; Radűjem ſze záto nad vami KŠ 1771, 485; Radűjem ſze gda glédam BKM 1789, 6b; Radűjem sze ino sze jáko veszelim vu tebi TA 1848, 7; nego radűjeſze Boug vu onih koteriſze nyega boijo TF 1715, 47; nego ſze radűie Bogh ABC 1725, A6a; ka ſze radűje nad nyouv KŠ 1771, 59; Radűjo ſze nad nyim nebelzki ſzvéczi BKM 1789, 34; Radűjosze, ino veszelo szpevajo poganye TA 1848, 51; i protivniczi sze ne radűjejo TA 1848, 10; naj ſze radűje veſz odvejteK SIZ 1807, 4; Naj ſze mi li ſzamo nad nyegovov mokov radűjemo KŠ 1754, 216; Naj sze radűjejo vszi vűpajocsi TA 1848, 5; ne radűjſze KŠ 1754, 40; Radűj ſze Dűsa BRM 1823, 7; Radűjmo ſze i veſzelmo ſze KŠ 1771, 801; Radűjmo ſze nyemi BKM 1789, 11; i radűiteſze vſzih verni SM 1747, 96; Radűjte ſze ino ſze veſzelte KŠ 1771, 14; Radűjte ſze, krſzcsanye BRM 1823, 8; i radűjte sze z trepetanyem TA 1848, 3; Veſzelécsi ſze bom radűvao v-ſzvetloſzti SŠ 1796, 61; Sztebom mo ſze radűvali BKM 1789, 146; i vnogi ſze bodo radűvali KŠ 1771, 162; Radűvao ſzam ſze jáko KŠ 1771, 737; i radűvao ſze je KŠ 1771, 295; dabi ſze on jáko radűvao SIZ 1807, 7; i to dejte radűvalo ſze je KM 1790, 44; I kak szte sze dön'k nad mojim Znányem radűvali KAJ 1870, 23; Vidivſi pa zvezjdo, radűvali ſzo ſze jáko KŠ 1771, 7; pren. Radűjeſze pamet má KŠ 1754, 250; V-ſterom ſze ſzrczé, i teſjo naſſe radűje KM 1783, 60; radűjo ſze navkűp 'znyouv vſze kotrige KŠ 1754, 133; 'znyouv ſze radűjo vſze kotrige KŠ 1771, 515; Radűj ſze moja dűsa BKM 1789, 27 **radűjőuci** -a -e *veseleč se*: Gda ſzam gouſztokrát glédao, ſzkákanya radűjocsa SIZ 1807, 58 **radűvajőuci** -a -e *veseleč se*: Szvojjim vucsenikom ſze je ſzam vjavo radűvajouci BKM 1789, 95; gori jo dene na plécsa ſzvoja radűvajoucsi ſze KŠ 1771, 222 **radűvavſi se** -a se -e se *veseleč se*: Ober toga radűvavſi sze Gejza tomí KOJ 1848, 11

Ráfael -a m *Rafael*: Sz. Ráfael, moli Bogá za nász KM 1783, 92

Ragúza -e ž *Dubrovnik*: Ranyene szo v-Raguzo szprávlali AIP 1876, br. 2, 3

Ráhaba -e ž *Rahaba*: Salmon je pa poroudo Boóza z Ráchabe KŠ 1771, 4

Ráhel tudi Rákel ž neskl. *Rahela*: Ráchel je joukala ſzvoje ſzini KŠ 1771, 8; je Lábanova csi Rákel ovczé páſzla KM 1796, 21

ráhi tudi ráji -a -o prid. *rahel*: Ka ſzmo mi Práh,

ráha zemla BKM 1789, 344; Ti roszo pűsztis, naj zemla bõ rája KAJ 1848, 354; szo fárniczke bole sznájsni, ráhi grátali KOJ 1845, 18; trávnici .. i prevecs ráje z-valékmi zvalamo KAJ 1870, 121 **ráhi** -a -o sam., v zvezi **na rahi na rahlo**: na ráhi szkloncckaj na dveri KOJ 1845, 25

ràinſki tudi ràniſki tudi rànjſki -oga m *goldinar*: Raniski Forint KM 1790, 94; deſzét raniski ſenka doubó KM 1790, 36; Prvle v-ednom rainskih szmo 60 krajcarov racsunali AI 1875, kaz. br. 6; i 433 rainskih more k-navkűpnim sztroskom plácsati AI 1875, br. 1, 1; ka z-146 jezér rainskihmi ország zkvarjen AIP 1876, br. 6, 3; Na tou rokou dájte, in porokov za pétdeſzét rhaniski SIZ 1807, 29; Eden kilogram se po 250 po 300 rajnſki plačuje AI 1878, 34

ráj prisl. *rajſi, raje*: nego rai ſzpunim gerlom kricsio TF 1715, 4; vecs ino ráj ſzem meni i etomi ſzvejtí 'zivo, liki tebi KŠ 1754, 240; i ſzlű'zili ſzo ſztvorejeney ráj, liki ſztvoriteli KŠ 1771, 449; I ete ſzvejtí lűbi ráj BKM 1789, 273; i ráj ſcsém mrejtí, kak tebé ra'saliti KM 1790, 108; I ráj vsze pretrpi Z-mirovnm szrdczom KAJ 1848, 4; Ráj sze tere vö na pôle KAJ 1870, 9 **nájráj najraje**: Náj ráj bom ſze tak zvaló vu nemocsnoſztáj moji KŠ 1771, 551; Boug dá Ali náj ráj ſzvojjim, ki ſzo greh niháli BKM 1789, 306; ino sze okoli nyih náj ráj obrácsajo KOJ 1845, 113; Najráj poszlűsam pítypalaty prepelice KAJ 1870, 10

rájſe prisl. *rajſi*: Szliſjavſi pa, ka nyim 'Zidovſzki gucsi, tejm rájſe ſzo tiho bili KŠ 1771, 410

rájživati -am nedov. *potovati*: Mo'sá kak' hránila, tou ſzi premislávaſ z-drűgimi rajſsiva SIZ 1807, 54

rák -a m *rak*: I rejcs nyih, liki rak, ſze paſzé KŠ 1771, 649; Raci sze z-rokami lovijo KAJ 1870, 108

rákiſki -a -o prid. *rakoſki*: Kardinál na rákiskom pouli na Krála Robert Károla priporácsa KOJ 1848, 44; da szo v-rákiskom szpráviscsi szkoncsali KOJ 1848, 71

Rákociev -a -o prid. *Rakočijev*: szkoro zevszim vogerszkim országom Rákocievi Krucsi szo Géldali KOJ 1848, 103

rákov -a -o prid. *rakov*: Rakova 'zupa je bila AIP 1876, br. 1, 7

rákovica -e ž *rakovica*: Návadna rakovica AI 1878, 38

rám -a m *hram, stavba*: Épület; ram KOJ 1833, 155

ràma -e ž *rama*: i rama Goſzpodnova komi ſze je oznánila KŠ 1771, 309; Vlomi ramo nevernika TA 1848, 9; Vecsino je moucs vu rami ſzvojoj KŠ 1771, 165; vu Egyptomſzkoj zemli, i zviſzjikov

- ramov je je vö 'znyé [z]pelao KŠ 1771, 382; naj plácsas z ramov tvojoj TA 1848, 9; sinyek, prszí, rame szo tüdi táli tēla KAJ 1870, 30
- Ráma** -e ž *Rama*: Glá[z je vRámi [z]lišani KŠ 1771, 8
- rámba** -e ž *shramba, hranjenje*: Csi kaj na poušzodo ali na rámbvo vzememo KŠ 1754, 50
- ràna** -e ž *rana*: Vulnus Rana KMS 1780, A7b; more se rana zešgati AI 1878, 8; Tvoje rane prekrvave SM 1747, 68; Rane czvekouv bolijome BKM 1789, 75; Szpominao [ze bom [z]tvoji rán krvávi KŠ 1754, 270; Za tvoji pét Rán KM 1783, 58; I priš[ztoupiv]i zvézao je rane nyegovem KŠ 1771, 204; i po nyegovi ranai [z]mo mi zvrácseni SM 1747, 12; Ár po nyej mám vüpanye Vtvoji ranaj KŠ 1754, 253; [z-]teroga ranami [z]mo ozdravili KŠ 1754, 109; praviczí 'zivimo, z]tere ranami [z]te zvrácseni KŠ 1771, 708; pren. Vadlúványe je vszê ran vrács KAJ 1848, 6; Zvrácsi moje rane KŠ 1754, 249; Zvrácl]i me düsevne rane BKM 1789, 14
- ránasti** -a -o prid. *ranast, ki ima rane*: Či se s tém mlekóm telo namáže, ranasto bode AI 1878, 50
- ránenje** -a s *prehranjevanje*: rahnenye, tou je tou, kai v]ze ravna SM 1747, 34
- rànenje** -a s *ranjenje, poškodba*: bodišče tak našopiri, ka ga njegovi neprijáteli ne morejo brezi ranenja prijéti AI 1878, 10
- ráni** -a -o prid. **1.** *zgoden, zgodnji*: doklen ráni, ino vecserásni, (po]ni) desch na nyou prime SM 1747, 28 **2.** *jutranji*: Rána Molitev ABC 1725, A5a; Rána pe]zen SM 1747, 64; Rána molitev KŠ 1754, 223; bojdi eto ráno hválo dávanje KŠ 1754, 223; i vzemi za vugoden ráni áldov KM 1783, 5; ino na útrásnye ráno vrejme gori obidi KŠ 1754, 226; Ráno útro po]zlühnes mene BKM 1789, 8; k-tebi zdihávam vu etóm ránom vrejmeni KM 1783, 2; Rane ino vecserne molítve TF 1715, 45; Ráne Molítvi KM 1783, 1; Bete'znikov ráne pe]zmi BRM 1823, IX; nyé na ráne ino na vecšérne molítve [navc]íti TF 1715, 45 **nájranéjši** -a -e *najbolj zgoden*: Špinjača má ošpičeno listje, najranejša zelenjáva AI 1878, 42
- rànica** -e ž *ranica*: Ranicza KM 1783, A3
- rániti** -im nedov. *hraniti, preživljati*: kai v]ze ráhni, ino ravna SM 1747, 34; pren. Z-ranami me Mati ráni, z-drágim kri'som me opoji KM 1783, 240
- rániti** -im dov. *raniti*: Sérteni; vraziti, raniti KOJ 1833, 171; i roké [zi je ranno KM 1790, 20 **ránjeni** -a -o *ranjen*: Kristus je za nášfe krivicze volo ranyen bil SM 1747, 12; Ár [zem krouto ranyen
- BKM 1789, 191; Jezus za volo nášfi grejhov ranyeni KM 1783, 73
- ráno** prisl. *zgodaj*: Kágda]ze terbei rano moliti TF 1715, 45; Goszpodne rano ti [z]lisi moi glász ABC 1725, A7b; Csi gli kaj zacnemo rano KŠ 1754, 268; Csi nasi lübléni Rano vö preminéjo BRM 1823, 5; Goszpodne rano poszlühni glász moj TA 1848, 5 **nájrané najbolj zgodaj**: Protolesnye szejanye sze more kak najrané opraviti AIP 1876, br. 2, 8
- ránta** -e ž *drog*: Kralice kony bi edno ranto mogo prêgšzkocsiti AI 1875, kaz. br. 8
- rapinje** -a s *hrapava tla*: Doli poide, kak kaple na rapinye zemlé TA 1848, 57
- rás** -a m *rast*: Sztálno zdrávje, mocsen rász, Kaksté te bátrivi BRM 1823, 235; Hercegovinan-ci szo mocsni, viszikoga rásza AI 1875, 3
- rasčesnenjé** -á s *prepir*: Raz]csezenenyé je záto med lü]ztvom po]ztanolo od nyega KŠ 1771, 290
- rasčesnoti** -em dov. *raztrgati*: Barnabás i Paveo ra]zcse]znola [z]ta gvant [z]voj KŠ 1771, 386
- rasdreseliti se** -ím se dov. *razžalostiti se*: Ra]zdré]zelo [ze je Peter KŠ 1771, 335
- rasèjati** -am dov. *razsejati, povzročiti, da se kaj pojavi na več mestih*: ka [zi tvojo [z]véto rejs med nami raz]ze]jao KŠ 1771, 825
- rashicati** -am dov. *razgreti*: Te [zmrti znoj ra]zhicza te SŠ 1796, 171 **rashicani** -a -o *razgret, razžarjen*: v]terom [ze nebé]za gorécsa ra]z]pil]ztijo i 'zivolo]zti razhiczane [ze ra]z]topijo KŠ 1771, 723
- rashladénje** -a tudi rashladjenjé -á s **1.** *prehľad*: csloveka szkoro vszigdár raszhladénye v-beteg szprávi AIP 1876, br. 9, 7 **2.** *ohladítev, tolažba*: ká mi je récs tvoja na raszhladjenyé TA 1848, 100; naj pridó na vá]z vrejmena ra]z]lajenyá od licza Go]z]podnovoga KŠ 1771, 349
- rashladiti** -ím dov. *razvedriti, poživiti*: Ah! gda me 'ze ra]zhladis BKM 1789, 315; Ah! nyemi nika szrdca nerazhladi KAJ 1848, 69; Raszhladí düso mojo TA 1848, 18; dönok szi nasz vöszpelo i raszhládo TA 1848, 51 **rashladiti se** -ím se *razvedriti se*: Püszti me, da sze raszhladim TA 1848, 32
- rasipati** -lem dov. *razsuti*: obto'seni, ka [zi nyegovo blágo raszipao KM 1783, 205 **rasipati se** -lem se *razsuti se*: Gda nám [ze tejlo ra]z]iple SŠ 1796, 43
- rasipávanje** -a s **1.** *razsipavanje, zapravaljanje*: Vesztegetés; raszipávanye, zaprávlanye KOJ 1833, 181 **2.** *razpad*: Ne 'salof]zim [ze ja]z nad ra]z]ipávanyem SŠ 1796, 60

rasipni -a -o prid. *razsipen*: K-tebi šzam šze 'se kakti rášzipni Szin povrno KM 1783, 107; Našzledúj povnerye šziná raszipnoga BKM 1789, 223

rasklásti -kladém dov. *razložiti*: Ár je vékšj, ki prorokúje, liki ki gucsi zzejikmi, nego csi rašzkladé, naj gmajna poboušjanye vzeme KŠ 1771, 518 **rasklásti se** -kladém se *razodeti se*: Ocsivešzno šze nyemi razkladé KŠ 1771, 796 **rasklájeni** tudi razkládjeni -a -o *razložen*: Tabitha, štera razkládjena šze zové Dorkas KŠ 1771, 370; Emmánuel, štero je razklájeno znami Boug KŠ 1771, 6

raskláti -kòlem dov. *razklati, razbiti*: Raszklaó je pecsine vu púšzcsávi TA 1848, 63

rasladiti -ím dov. *ohladiti*: naj rašzładi jezík moj KŠ 1771, 226; hi'zi, kaj me je vnogokrát rašzładila KŠ 1771, 647 **rasladiti se** tudi razsladiti se -ím se **1.** *ohladiti se*: Či se železo na hitroma razsladi, te se jáko otrdi AI 1878, 56 **2.** *prehladiti se*: Lucija sze raszładila AIP 1876, br. 7, 6 **3.** *razvedriti se*: kaj šze je rašzłádo düh nyegov odevšzej váž KŠ 1771, 541

rašoje -soj tudi rašohe -soh ž mn. *senene vile*: Furca Rašzoje KMS 1780, A9; Villaszénahányó; raszoje KOJ 1833, 182; Ne'za vzeme koszô i raszohe AIP 1876, br. 8, 6; mo'zki i 'zenszke z-grablami i raszojami redí razmecsejo KAJ 1870, 122

raspéti tudi raspíti -pném dov. *razpeti, križati*: Nero Czafzar ga rašzpe doli kzemli zglávom BKM 1789, 328; i 'znyih nike bujete i rašzpéte KŠ 1771, 78; rášzpi ga KŠ 1771, 94; Na kri'z me gori rášzpeli BKM 1789, 66; gde šzo rášzpeli naššlega Gošzpodna KM 1796, 112; Gda bi ga rášzpili KŠ 1771, 95; Na Jezusa všzi kričšijo: Rášzpiga BKM 1789, 84 **raspéti se** -pném se *biti razpet, križan*: Krišztsu ošzodjeni šze vò pela i razpé KŠ 1771, 328; tá je pa dao Jezufa bicsúvanoga naj šze rašzpé KŠ 1771, 152 **raspéti** -a -o *razpet, križan*: rašzpétyje meurje TF 1715, 22; raszpét ie ABC 1725, A5a; rašzpétye, mrešje SM 1747, 44; pod Pontzius Pilátuššem rašzpét je KŠ 1754, 98; rašzpéti na kri'z KŠ 1771, 700; i jasz preporácsam tebi moj raszpéti Jezus dnesz KM 1783, 65; Rašzpét šzem na kri'zno drejvo BKM 1789, 235; rašzpét je, mr'o je KM 1790, 109; Od rašzpétoga Krišztuša 'zlájte KŠ 1771, 328; Mi pa prejdgamo Krišztuša, toga rašzpétoga KŠ 1771, 492; Cséšztimo te rašzpétoga BKM 1789, 63; I 'znyim vkűp rašzpéti šzo ga tūdi ošpotávali KŠ 1771, 153; Pod Ponzius Pilátuššem na kri'z rašzpéti KŠ 1754, 108; gde raspéti trpi moko KŠ 1771, 151; Rašzpét je KMK 1780, 7; Zdišhávyne

k-Razpétomi Jezuššji KM 1783, 64; I raspéta šzta 'znyim dvá razbojnika KŠ 1771, 95; I raspétiva 'znyim šzta ga tūdi pšzúvala KŠ 1754, 108 **ráspnjeni** -a -o *razpet*: I na kri'z rašzpnjen BKM 1789, 77

raspetjé -ás **1.** *križ, razpelo*: Tu je domácsi oltár toje, raspétjé KOJ 1845, 38; farar tissinszki je pa edno szreberno raspétjé vkradno KOJ 1914, 139 **2.** *razpetje*: ká'zi mi I na kri'z raspétje KAJ 1848, 99

raspinjati tudi raspinjati -am nedov. *razpenjati, križati*: Vnogi tvoj presztrasen boj Ali z-'zitkom raspinyajo KAJ 1848, 147; liki ki šzami šzebi Sziná Bo'zega rašzpinjajo KŠ 1771, 679; zbittoğa Na kri'z rašzpinjajo BRM 1823, 48; Krála vašega bom rašzpinjao KŠ 1771, 329

raspítati -am dov. *ločiti*: Od priátelov rašzpitás vnouge priátete ŠŠ 1796, 128

raspítávanje -a s *razveza, ločitev*: Od neo'zennyeni i vdovicz šzlobošvsine i rašzpitávanya prepovejšzti KŠ 1771, 501

raspítávati -am nedov. *razvezovati se, ločevati se*: Rašzpitávás v-šzvétom histvi eden od-drűgoga ŠŠ 1796, 127

ráspnoti se -pném se dov. *razpeti se, križati se*: Teda ga je záto nyim vroké dáó, da bi šze rašzpnó KŠ 1771, 329

raspočiti se -póchim se dov. *razpočiti se*: Té je prešzűnovšji šze rašzpocso šze je na šzrejdi KŠ 1771, 343

raspráščiti -im dov. *raztrgati*: Teda je te višesnyi pop rašzprascso gvant šzvoj KŠ 1771, 91; Jákob, rašzprascso je šzvoj gvant KM 1796, 25 **raspráščiti se** -im se *raztrgati se*: i rašzprašcsilo šze je zakrivalo czérkvi na šzrejdi KŠ 1771, 253; nacsí šze rašzpráscsijo te šztare pošzoude KŠ 1771, 29; dónok šze je nej rašzprašcsó vlák KŠ 1771, 335 **raspráščivši** -a -e *ko je raztrgal*: Te višesnyi pop pa rašzprašcsivšji šzűknye šzvoje veli KŠ 1771, 150

rasprestérati -am nedov. *razprostirati*: Szvoje roké, kak kokous perouti, Rašzprešzterá czejli dén BKM 1789, 44 **rasprestirati se** -am se *razprostirati se*: Düh Bo'zi povéksaj jo, Da šze rašzprešzтира BKM 1789, 205

raspűščávati se -am se nedov. *razpűščati se*: rép [ladje] šze je pa rašzpűšcsávao od šzile válov KŠ 1771, 427

rást¹ -a m *hrast*: Quercus Rášzt KMS 1780, A9; Gizdavo sztojécsi ráaszt AIP 1876, br. 2, 1; szo szí divjji golòbje na vríhi ednoga viszikoga rasztá gnezdò napravili KAJ 1870, 143

rást² -a m *rast*: Jesenovec je lepo drevo visikoga i rávnoga rásta AI 1878, 46

rastáviti -stávím dov. *uvesti*: Zaprávlate rejs Bo'zo ztadákom vajim, šteroga šzte rašztavili KŠ 1771, 123

rásti rastém nedov. *rasti*: Nöni, rasztém -eti AIN 1876, 44; Gde naj lepa pašša rašzté BKM 1789, 163; zrnye .. Zemlé rašzté KM 1790, 30; liliomi polšzki kakda rašztéjo KŠ 1771, 20; Nehájte, naj vküp rašzté obouje do 'zétve KŠ 1771, 44; Dejve utroba je rášzla BKM 1789, 20; To dejte je pa rašzlo KŠ 1771, 171; pren. Nyemi je potrejbno rášzti KŠ 1771, 273; Vcsini me rášzti vu vöri KM 1783, 302; jašz vu lübéznofzti rašztem SM 1747, 49; nego i vu vřzem dobrom deli rašztés KŠ 1754, 12b; nai tak raszté tvoi ország ABC 1725, A7a; Sztarofzst neřzstanoma rašzté KŠ 1754, 274; kaj tak viřziko rašzté vöra vaša KŠ 1771, 626; krivicsno blágo neraszté KOJ 1845, 122; Szrdcz nasi zahválnoszt, Daj, da nyega czvet raszté KAJ 1848, 6; rášzmo vnyem vřzegavejcs KŠ 1771, 581; Rášzla bo znami lübézen SŠ 1796, 161; dobra dela naj vnyih vřzáki dén na vėkse rašztémo KŠ 1754, 128; rejcsi Bo'ze, mlejko naj vnyem rašztéte KŠ 1771, 705; moli za nyé, naj vtom rašztéjo KŠ 1771, 603; od mladofzti je vu řzvétom piřzmi i vpobo'znom 'zitki rášzao KŠ 1771, 631; I rejes Bo'za je rášzla KŠ 1771, 357
rastéči -a -e *rastoč*: I drügo [seme] .. i dalou je řzáda gori zidoucse i raztécse KŠ 1771, 112; Naj hodite řzád prinášajoucsi i rašztécsi vu řzpoznanyi Bo'zem KŠ 1771, 603

ràstje -a s *hrastje*: Turniskoj Marii od rasztja, stero je tam okoli czerkve goriraszlo KOJ 1914, 140

rastlina -e ř *rastlina*: v-sterom sze nebi zmogle nike hasznovite rasztline KOJ 1845, 79

rastolmačüvati -ñjem nedov. *razlagati, tolmačiti*: vřza nyegova na dobro rařzkládamo, i rařztomacsüjemo KŠ 1754, 58

rastóupec -pca m *talilec*: geto bode on, liki ogyen rařztoupczov KŠ 1771, 815

ràstov -a -o prid. *hrastov*: Nájde se vu nyem rastov .. drügi leis BJ 1886, 30; ka řzo nyegovi vlařzje na edno rařztovo vejko zařzüknoh KM 1796, 64; na rasztovom péni szkisznyeno cserno descsevno vodo v-glá'sek nalijéjo KOJ 1845, 110

rasvétiti -im dov. *razsvetliti*: Gořzpoud, ki i rařzveti ta řzkrita kmicze KŠ 1771, 496; Tvoje řz. tejšlo ino krv naj rařzveti moje tejšlo KŠ 1754, 238 **rasvétiti se** -im se *razsvetiti se*: dokecs řze dén rařzveti KŠ 1754, 158; dokecs řze dén rařzveti KŠ 1771, 718

raščanje -a s *ječanje*: onih robov czvileny

rascsanye, stero sze je dalecs csülo KOJ 1914, 130

rašenje -a tudi rašenjé -á s *rast, napredovanje*: opominanye křztálnofzti i krášenyi vu milofci KŠ 1771, 613; da rařzté i rářjenje praviczze vaře KŠ 1771, 544; Na rařenyé vlübézni KŠ 1771, 619; i vküp řzklenyeno rařzté zrašznyem Bo'zim KŠ 1771, 607

rašéritel -a m *raširjevalec*: řz. Stevana, řteroga je mejla na zemli raséritela KM 1783, 91

rašiti -im nedov. **1.** *rahljati*: Ogradesar rási okóli cvétja KAJ 1870, 97 **2.** *dražiti*: Ki drüge rási, i zburkáva KOJ 1845, 9

rašoške tudi rašoške -ošk ř *vilice*: Rařzoske Villa KM 1790, 93(a); Villa; rasoske KM 1783, 182; Villa, rasoska AIN 1876, 37; Szto, na steroa sze no'zi, rasoske .. zdévajo KAJ 1870, 43; I vsza .. rasoške doli szpadnolo AIP 1876, br. 1, 7; Láni edne rasoske pô'zro AIP 1876, br. 5, 8

rátanje -a s *nagovarjanje, prigovarjanje*: I rejes moja i predganye moje je nej bilou vu rátanyi cslovecse modrouřzti ricšéřh KŠ 1771, 493

rátati -am nedov. *nagovarjati, prigovarjati*: Na grejhe rátati KMK 1780, 92; Gda ona nářz ráta, naj tou dobro nezavřzemo KŠ 1754, 213; Govorécsi: kaj prouti právdí ete ráta lidi cseřztití Bogá KŠ 1771, 398; Čři me gli i řzvejt ráta BKM 1789, 419; Čři me gli i řzvejt ráta SŠ 1796, 100; gda koga ka kákse dugoványe rátamo KŠ 1754, 171; Znajoucsi tak řztrájřh Bo'zi, lidi rátamo KŠ 1771, 537; rátao je je na ona, řterařzo od králeřzstva Bo'zega KŠ 1771, 400; Escse malo trpi moje dete – ráto je ocsa AIP 1876, br. 7, 6; řteriva řzta je rátala KŠ 1771, 384 **rátati se** -am se *nagovarjati se*: V-nebeřzki Orřzág, hodte rátajmo řze BRM 1823, 403 **rátavři** -a -e *nagovarjajoč*: i rátavři je na ona, řtera řzo okoli Jezula KŠ 1771, 429

rátavec -vca m *nagovarjalec*: Ingerö; vábecz, rátavecs, nagibavecz KOJ 1833, 160

ráven -vni ř *ravnina*: Ravné, mlake i hi'ze KAJ 1870, 27

ráven -vna -o prid. *raven*: Egyenes; ráven KOJ 1833, 154; idi vu viliczto, řtera řze zové rávna KŠ 1771, 386; Bojdi nám oh Boug! rávna pout v-Nebésza KM 1783, 279; Naj bode pout rávna BKM 1789, 13; on mené po rávnoi pouti vodi ABC 1725, A8b; řcsés odetecz rávno po rávnoj pouti v nebeřza priti KŠ 1754, 10a; rávne čřinte řzteze nyegove KŠ 1771, 9; Zteze rávne čřinte BKM 1789, 12

ráven prisl. *zraven*: i ta drüga Mária, řzedécsa ráven groba KŠ 1771, 97; tak pridemo po vöri ráven, Vnebeřza BKM 1789, 226

ravéňšina -e ž *Ravensko*: szo pacs i po nasoj ravensini veliko roblenye zadenili KOJ 1848, 66

ravnáč -a m *I. krmár*: I vřzákí ravnács i vřza ouzdalecs řzo řztanoli Kř 1771, 799; Sztotnik je pa vecs vřvao ládje ravnácsí Kř 1771, 424
2. voditelj: I nike je polřtavo Boug ravnácsé Kř 1771, 515; Oh ravnács moudri řztvorjenýá vřzákoga BKM 1789, 158

ravnánc -nca m *voditelj*: tecsasz ravnanci zvönszki dugovány i v-prvom rédi rusz zapové törszko vojszko sztaviti AIP 1876, br. 11, 2

ravnáanje -a s *I. ravnáanje, vodenje, usmerjanje*: I daj nam vszem prav szpoznati Poti ravnanya bořzega KAJ 1848, 135; Potom országa ravnanya z-novics na prednyara prislo AI 1875, kaz. br. 3; Cslovik more Ravnanye řzvétoĝa Duhá nařzledüvati Kř 1754, 22; Etak eto řzvéto piřzmo, hařznovito na ravnanye Kř 1771, A8b; Molitev za Bořze ravnanye TA 1848, 19; nyemi ne dopiřzti Szvitá po vřzomagoucsem ravnanyi Kř 1754, 164; Gořzpodne Bořse, naj po tvojem ravnanyi tak moremo prejř pridi KM 1783, 12; Za toga zroka dekoli v orszácskom ravnanyi privértivati AI 1875, kaz. br. 2; Sz. Evangyeliom je pa z-Bořsim ravnanyem tak řzpiřzao KM 1796, 132; pod ravnanyom szvoje matere KOJ 1848, 45; i z-ravnanyem bořzim zadovolen vendrar KAJ 1848, III *2. upravljanje, ravnáanje*: mi Szlovenye pod Vogrszkim Ravnanyom bi prebivali KOJ 1833, VII; Eřzi řzliři jezika ravnanye Kř 1754, 58; i puřztili řzo řze vu mourje rařzpiřztilviř takájje vajati ravnanya Kř 1771, 426; je czejloga řzvojeĝa dvora ravnanye na nyega zavüpaó KM 1796, 25; gradovenim Officérom priludno kmetov ravnanye zapovedala KOJ 1848, 112

ravnánstvo -a *vodsivo*: Nej szamo za volo nágle podmembe vogerszkoga ravnansztva z-nemskim KOJ 1848, 96; Dvá szposzvádjeniva püspeka szta sze za ravnansztva volo pogucsala KOJ 1914, 104

ravnáni ravnám nedov. *I. ravnati, voditi, usmerjati*: Vcřio náz nař řitek ravnati TF 1715, 12; naj bole vekivecsnom řzvelicsanyi ravnati mores Kř 1771, A8a; Bog nas, ki vsza ravnas v-pravicsnoszti KAJ 1848, 10; Ar stere Düh Bořji ravna, (goni) SM 1747, 23; Vtoj cséřzti on vřza ravna Kř 1754, 105; i ravna nogé naře na pout méra Kř 1771, 166; Ár on vřze Moudro ravna vpoglédi BKM 1789, 16; Sziromák csloveka nakányanye dober Boug ravna KM 1790, 16; Ki ravna szvoja dela KAJ 1848, 7; ravnai tvoio

pout pred menov ABC 1725, A7b; ino ravnai mené gneřz SM 1747, 46; Vodi i ravnaj moje nogé po tvoje řz. zapouvidi řzteĝáj Kř 1754, 233; Jezus Kriřztus ravnaj pout nařo kvám Kř 1771, 619; Oh Boug ravnaj k-tebi řzrczá KM 1783, 11; Ravnaj tve řzrczé ktomi, Da řze dopádnes nyemi BKM 1789, 15; Z-Dühom me ravnaj eti na právo poniznořzt BRM 1823, 9; ravnaj pred menom pót tvojo TA 1848, 5; ino pouleg nyegovi zapouvidi veřz nas řzitek ravnájmo Kř 1754, 68; vařje vcřenyé tak rendeluite ino ravnaité TF 1715, 6; ravnajte pout Gořzpodnovo Kř 1771, 266; Szteze řze ravnajte BRM 1823, 6; Szvétoĝa Dúha, dář ki de me ravno BKM 1789, 78; i bude národe prav ravnaó TA 1848, 7; Sz. Düh naj ono Vřze ravna Kř 1754, 248; Gořzpoud pa naj ravna řzrczá vařa Kř 1771, 629; On naj vcsi ino ravna řseno řzvojo SIZ 1807, 9; naj nas řzitek pouleg nyé ravnamo Kř 1754, 69; Sto je ravnaó po Jóřsuevoj řzmrti Izraelřzke řzini KM 1796, 45; ka je nej szřávácsa vkuppouzvao, nego po szvojem ravnaó KOJ 1848, 45
2. oskrbovati, skrbeti za kaj: dokecs moski vünej mářho ravnajo KOJ 1845, 40; da on zná szvoje recsi, i oupravo hasznovito ravnati KOJ 1833, XV
ravnáni se ravnám se I. odpravljati se: Ino řze řzpát ravna Kř 1754, 248; Gda řze ře na pocřinek ravna cslovik KM 1783, 172; Pa tüdi Törk szem dale sze ravnaó KOJ 1848, 69; Kakda řze je ravnaó Gořzpon Kriřztus vu Nebéřza KM 1796, 115; Kapitán z-szvojimi sze je tüdi za nyima ravnaó KOJ 1848, 104; na dugo pót ono, na stero sze je rávno zdá ravnaó KAJ 1870, 115; Paveo řze po vnougi gmajnáj ravna v-Jeruřzálem Kř 1771, 397
2. ozirati se, zĝledovati se: Pořtenyé řze pa ne ravna na řzám keřp KMK 1780, 39; Vřzáka Dusa ravnaj řze BRM 1823, 6; Záto řze ravnájmo BKM 1789, 19; Leřpo řze ravnajte Zdaj ide řzvelicsanye BKM 1789, 12; I jařz bom řze za nyim ravnaó BRM 1823, 86; Potom ország sze po szvojem zbránom prednyási ravno AI 1875, kaz. br. 3; tářři, ki řzo řze li pouleg řzame řzvoje lařztivne voule ravnali KM 1790, 78
ravnájóci -a -e usmerjajoč, upravljajoč, vodeč: Oh hválte Vřza módro ravnájócséĝa, Bôĝa BRM 1823, 104; Vu bojni razmi [konj] i bôĝa ravnájócsi ĝlász zapovednika KAJ 1870, 88
ravnáni -a -o usmerjan, voden: csi je na dobro pout ravnani KM 1790, 56

ravnéřje prisl. *pravilneje*: je dořzta lepře i csiřzteřse, i vecs, i ravneřse piřzao, liki ti drüĝi Kř 1771, 159

ravnica -e ž *ravnina*: i naj bodo ta kriva na ravnico Kř 1771, 173; [konj] kak sztréla leti

po ravnici KAJ 1870, 88; Kengeru je na ravnici tak hitri AI 1878, 13; nyí sürki dolóvje szo tak zváne ravnice KAJ 1870, 146; Na ravniczaj pri Lipszkem (Leipzig) je ta velika bitva KOJ 1848, 121

rávnič prisl. *I. prav tako*: Rávnic sze tüdi vöosztávi, csi pitamo KOJ 1833, 123; i rávnic pouleg substantivuma premenývanya sze szkládajo vu potrebúváne casusi KOJ 1833, 135 **2. ravnokar**: Csi rávnic kam prides, dare obedivajo KOJ 1845, 29; Fridrik je rávnic obedivao KOJ 1848, 91; ár je rávnic teda glász prisó KOJ 1914, 136

ravnílo -a s *pravílo, ukaz*: Tak szo sze Szlovenje mogli magyarszkim praviczam i ravníloom podlositi KOJ 1914, 101

ravnitel -a tudi ravníteo -ela m *I. vodítelj, vodja*: Bog, modri ravnitel KAJ 1870, 127; Goszpodne, Ravnitel nas TA 1848, 7; Sz. Ladiszlav szvojeja brata Almusa za Ravnitela notrizaszadi KOJ 1848, 23; Molte vszi, Kak sorsa ravnitela KAJ 1848, 10; Ravnitelje országa AIP 1876, br. 1, 5; da nemajo ednoga obcsinszkoga ravnitela KOJ 1845, 70; notriposztavo ednoga nemszkoga Hercega za orszácszkoga Ravnitela KOJ 1848, 9; odked je potrejbnoszt nasztoupila meszto nyega országam Ravnitele posztaviti KOJ 1848, 57 **2. ravnatelj**: po kró'zno-sólszkom ravniteli KAJ 1870, 1; po pripravnice vučitel-ravniteli BJ 1886, 1

ravnitelstvo -a s *vlada, uprava*: naj sze ne bori prouti ravnitelsztvi KOJ 1845, 4; Nyemi pa Hunyadi taki zahváli Ravnitelsztvo KOJ 1848, 59

rávno prisl. *I. ravno, prav*: glih rávno taki i on [zvéti Pavel Apo[tol prekláda TF 1715, 7; Rávno kak rozga [záma od [zébe, nemore [záda prin[e]zti SM 1747, 23; naj rávno bodo [zták[im [zrczom knyim KMK 1780, 42; Ga je Boug te rávno Obecsao BKM 1789, 38; I ti lidjé natom [zvejti gli rávno táksi [zo s[1796, 126; i rávno [ze je tüdi v-etom dugoványi vö [zkazála SIZ 1807, 8; I rávno za toga zroka volo je potrebno KAJ 1848, III; kak csi bi oni rávno z sziljom obiljávali TA 1848, 4; Szedem meterov je rávno toliko, kak devét lahkétov AI 1875, kaz. br. 8; Keliko glásznikov jeszte vu rêcsi, rávno toliko je vu nyê szillab AIN 1876, 7 **2. ravno, pokonci**: da bi jasz znao, kak ti, hoditi Kumesz ravno KAJ 1870, 14

rávno prisl. *ravnokar*: trifertálye na edemnászjet je rávno vóra bila AIP 1876, br. 2, 1

rávnost -i ž *ravnost*: palicza rávno

palicza krále[ztva tvojeja K[1771, 672; palicza rávno

rávnotak prisl. *prav tako*: Ugyanugy; rávnotak KOJ 1833, 179; ercsé nyemi rávnotak K[1771, 70; Rávnotak i pronomen KOJ 1833, 116; [zkoro rávno tak ne vej, liki zdaj narodjeno dejte K[1754, 5a; Rávno tak pa i ti vládniczke [zo erkli K[1771, 95; Rávno tak, kak [zamoga mené KMS 1780, B4; obdr'si nász vsze rávno tak tvoje KM 1783, 236

razbésjiti -im dov. *I. razgnati*: Neboj [ze nikaj nyih: Go[zpoud je v[ze razbej[zi BKM 1789, 22 **2. razbesneti, razdražiti**: tühénczov tábore [zo razbej[zili K[1771, 693 **razbésjiti se** -im se *razbesneti se, razdražiti se*: Sztáne Bôg, da sze razbészijo protivniczke nyegovi TA 1848, 52

razbészati tudi razbészati -im dov. *razbežati se*: zbijem pa[ztéra, i razbi'zijo ovczé K[1771, 147; I po vészzi razbe'zijo KAJ 1870, 79; i razbej[ali [zo KM 1796, 113; da szo premágani razbej[sali KOJ 1848, 58

razbijác -a m *razbijač*: Oviva razbijáča sta zdaj zbatmi nad nyega šla BJ 1886, 16; Széchiove cérkve szo malo bole zasounane osztale pred botskajovimi razbijácsi KOJ 1914, 122; i vu kom [zo mogli, vu v[zem [zo nazáj skoudili razbiácsom KM 1790, 88

razbijanje -a s *razbijanje, uničevanje*: szo Magyarom kázali, da je lepse i bougse meszto neszmilnoga razbijanya na krotkoszt sze váditi KOJ 1848, 10; ino nyim osztro prepoveda razbianye KOJ 1848, 41; Pa mlájsi domá z-szvojim razbijanyom KOJ 1845, 7

razbijásti -a -o prid. *pretepaški*: Ivek ino Petrek sta jáko razbijástiva dečáka bilá BJ 1886, 15

razbijati -am nedov. *razbijati, uničevati*: 'Zelezni klepácsov nikeliko [ztou, Szkejmi [zo tvojo hí'zo razbijali BKM 1789, 325; Konrad Czsaszar komi sze je nej vnu'salo z-vojszkov okoli Müre i Rábe razbijati KOJ 1848, 14 **razbijajúči** -a -e *razbijajoč, uničujoč*: Po csaszih v-Pannonio teliko národov razbijajouc pride KOJ 1848, 3; Trentsinszkoga Mátaja, ki szám szvoj Goszpod biti hotejousi i razbijajousi nescse szpoznati KOJ 1848, 44

razbijávati -am nedov. *razbijati, uničevati*: I razbijávajo navküpe nyega nápravo z szekeramí TA 1848, 59 **razbijávati se** -am se *prepirati se*: az engedetlen gyermek veszekszik (nebógatni pojep sze razbijáva) AIN 1876, 44

razbistreni -a -o prid. *prosvetljen, poučen*:

- po sterom znájo lúsztvá bole 'sivécsna, razbízstrena posztáti KOJ 1848, 106
- razbiti** -bíjem dov. *razbiti, uničiti*: Ár z tebom jesz vojszko razbijem TA 1848, 14; i teda hi'zo nyegovo razbije KŠ 1771, 40; Ne l'ztere dónok gla'za, Niti ne razbije BKM 1789, 41; Razbi l'zilne pregáncsare BKM 1789, 294; Ono z'zve moučl'j vel'z pekel razbi BKM 1789, 50; da szo szigetvárszkoga Zrinyi Miklósa junáczke Basso razbili KOJ 1848, 83 **razbiti** -a -o *razbit, uničen*: ár je vojszka ráznog razbita bila AIP 1876, br. 2, 3
- razbleščati se** -ím se dov. *razbliniti se, miniti*: I dónok preminé, Tak l'ze l'zreca razblescsi BRM 1823, 469
- razblisniti se** -em se dov. *razširiti se*: Glász etoga odicsenoga obládanya Törkov sze je náglo razblisnzo po vszoy Europi KOJ 1848, 56
- rázboj** -a m *napad*: Mentúj düso mojo od nyi razboja TA 1848, 27
- razbójna** -e ž *razbojništvo*: Ocsive l'zna l'zo pa tejlá dela .. razbojne KŠ 1771, 568
- razbójni** -a -o prid. *razbojniški*: i razbojni kmetje i mestrovje pri Pesti vküppriletijo KOJ 1848, 70; ino po szvojih razbojni Krucih po vszem Országi razbija KOJ 1848, 103; teliko sztranzskih razbojnih národov sze je szem i tam klátilo KOJ 1914, 96
- razbójnički** -a -o prid. *razbojniški*: Vogrszki razbojnicski czifrasztj gabánje sze poniznomic szloveni nevđájo KOJ 1845, 44
- razbójnik** -a m *razbojnik*: on je tát i razbojnik KŠ 1771, 299; Ti l'zi razbojniki obecsao Paradi'som KM 1783, 190; liki na razbojnika l'zte prisli KŠ 1771, 91; l'zo nad nyega vdarili, liki nad razbojnika z-oro'sjom KM 1796, 106; I razpéta l'zta l'znym dvá razbojnika KŠ 1771, 95; vpogibelno l'zti od razbojnikov KŠ 1771, 549; Od toga med razbojniko l'zpádnyenoga KŠ 1771, 201; ár i posteni l'üdje med szebom netrijo razbojniko KOJ 1845, 120
- razbójnski** -a -o prid. *razbojniški*: Ti szi szvetlési i zmo'znési od razbojnszki gôr TA 1848, 60
- razbrátiti se** -ím se dov. *spreti se*: da sze ne bi dvá brata razbrátila KOJ 1848, 18; taki szta sze dvá brata razbrátila KOJ 1848, 88; Atilovi szinovje szo sze za ocsovinó .. nego tak razbrátili KOJ 1848, 5
- razcépani** -a -o prid. *razcepljen*: zdaj vszi Szlovenje pred 131 lejtmi razcepani z szilov KOJ 1914, 150
- razciditi se** -ím se dov. *razcediti se, prenehati biti, obstajati*: Szvejt je li, kakti din, Kak meglá l'ze razczidi BKM 1789, 282
- razčéjsanje** -a s *razcep*: I razl'csej l'zanye je bilou med nyimi KŠ 1771, 297
- razčéjsati** -čéšem dov. *raztrgati*: vem szam jazs tiszta pizsma razcsészo AIP 1876, br. 12, 7; l'zta dvá medveda prisla, l'zteriva l'zta l'ziride l'zét, i dvá pojbigcsa razcscej l'zala KM 1796, 77
- razčemeriti** -ím dov. *razjeziti, razdražiti*: Stevana .. ali on vogrine tak razcsemeri na szébe KOJ 1848, 30 **razčemeriti se** -ím se *razjeziti se*: Záto l'zam l'ze razcsémero na té národ KŠ 1771, 675; I razcsémero l'ze je te pozoy KŠ 1771, 788; Záto sze je jáko razcsémero KAJ 1870, 11; Razcsémerila l'zta l'ze záto na teliko KŠ 1771, 390; Vidoucsi pa poglavniczke, razcsémerili l'zo l'ze KŠ 1771, 68; Poglavniczke jáko l'zo l'ze razcsémerili KM 1796, 119 **razčemerivši se** -a se -e se *ko se je razjezil*: Na tó sze razcsémerivsi, etak kricsi KAJ 1870, 124 **razčemerjeni** tudi razčemeráni -a -o *razjezen, razdražen*: včási gda je razčemerjeni, [racák] človeka nevarno zná zgriziti AI 1878, 24; Zdaj eden drügi moski z-kmicsnim razcsemernim obrázom tá priso AIP 1876, br. 2, 6
- razčésniti** -em dov. *raztrgati*: Oni szo poszküsali z-podkopanim püksenim práhom ga razcseszniti KOJ 1848, 102 **razčésniti se** -em se *prekiniti se*: Na Pavlovo zagovárjanye l'ze razcse l'zne tanács KŠ 1771, 413
- razčínjeni** -a -o prid. *razsekan*: Razcsinyenoga Krála Alberta csrejva szo na meszti pokopano KOJ 1848, 54
- razčüdivati se** -ijem se dov. *začüditi se*: Nad korin dihétkom se je vnogokrát razčüdivao BJ 1886, 28
- razdávati** -am nedov. *razdajati, darovati*: Ki razdáva, vu prof'ztoucsi KŠ 1771, 476
- razdájvati** -am tudi -lem dov. **1.** *razumeti*: nasz vcsi prav .. i znamény dobro razdejavati KOJ 1833, 10 **2.** *razlagati*: kim je razdejavao l'zvedocsésci krále l'ztvo Bo'ze KŠ 1771, 429 **3.** *uničiti*: Razdejavas ti v l'zákoga l'ztve ne-milo l'ztivno l'zti SŠ 1796, 127 **razdévani** -a -o *razpostavljen*: vise dvé sztó véneci poleg skrinje bodo razdévani AIP 1876, br. 2, 1
- razdélek** -lka m *razdelek*: IV. Razdelek AI 1878, 30; Nárasí domovine na osem razdelkov razdelújemo AI 1878, 41
- razdelénje** tudi razdejléjnje -a s **1.** *razdelitev*: Rázum i razdeljenje stvári AI 1878, 5; znanost, poleg štere je mogočno spoznati plemen i po rédno razdelenje AI 1878, 4 **2.** *razdejanje*: Od pobejga, i razdejljenya, Vari nál'z BKM 1789, 346
- razdeliti** tudi razdiliti -ím dov. *razdeliti*:

vlomogaje, dabi ga vŕzejm razdeliti mogao KŠ 1754, 203; i porobe nyegove razdili KŠ 1771, 207; med szebom razdelijo szlávno Polszko Králevszto KOJ 1848, 111; i razdelte ſzi ga KŠ 1771, 245; naj razdili zmenom örocsino KŠ 1771, 211; razdéli nyim jezike TA 1848, 43; Potom ſzem pa czejli návuk na ſéjzt tále razdejlo KŠ 1754, 5b; ino ſzi nyim zadoŕzta moučji razdejlo SM 1747, 50; Ti szí razdého z ramov tvojojv môrje TA 1848, 59; ſorſom nyim je razdejlo ovi zemlou KŠ 1771, 382; razdeljili ſzo ſzi gvant nyegov KŠ 1771, 95 **razdeliti se** -ím se **1. razdeliti se**: Kada sze more recsi na szillabe razdeliti AIN 1876, 7; Hrbtenični se pá na štiri tále razdelijo AI 1878, 5; Satan .. razdejlo ſze je KŠ 1771, 110 **2. ločiti se**: Razdili ſze ocsa proti ſzini KŠ 1771, 214 **razdèljeni** -a -o **1. razdeljen, razdvojen**: Csi je pa i Satan med ſzebom razdeljeni KŠ 1771, 207; Krátka ſumma je na tri tále razdeljena TF 1715, 20; ſtera je na tri tále razdeljena KŠ 1754, 84; i vŕzáko meŕzto ali hi'za razdeljena prouti ſzebi KŠ 1771, 39; Eta tábla na stiri razlocske razdeljena AI 1875, kaz. br. 6; Saloniki, razdeljeno na tri tále KŠ 1771, 612; naj sze králesztvo vu szebi razdeljeno neopúszti KOJ 1833, XIII; Niti zti ſzedem lejbov krúha med ſtirijezero razdeljeni KŠ 1771, 53 **2. razcepljen**: Na Apoŕztolŕzki glaváj, Ieziczke razdeljjeni BKM 1789, 120; I vidili ſzo ſze nyim razdeljeni jeziczke KŠ 1771, 214; I ſzkázali ſzo ſze nyim razdeljeni jeziczke KM 1796, 117

razdeljenjé -á s **1. razdelitev**: Rázum i razdeljenje nárastva AI 1878, 41 **2. ločitev**: Ár je Bo'za rejs i doŕzégne notri do razdeljenjá i dŕje i dŕhá KŠ 1771, 677; ſzam priſhao mér dávat .. Nej .. nego bole razdeljenyé KŠ 1771, 214; drŕgi pa tak steo razdeljenye vcsiniti AIP 1876, br. 7, 1

razdèlni -a -o prid. **ločilen**: Razdèlni: *egy-egy* AIN 1876, 31; Dosztaféle je [racsunszki Nomen] 3. razdèlni KOJ 1833, 32

razdelŕvanje -a s **delitev**: More znati 1. verbumov razdelŕvanje KOJ 1833, 46

razdelŕvati -ŕjem nedov. **deliti**: Nárase razdelŕjemo na dvá tála AI 1878, 41 **razdelŕvati se** -ŕjem se **deliti se**: Kakda sze escse razdelŕjo verbumi KOJ 1833, 48

razdilŕvanje -a s **razdeljevanje, delitev**: Stero je kcsaŕzi i Boug poŕzvedocso i zrazdilŕvanyami ſzvétoga Dŕhá KŠ 1771, 673

razdilŕvati -am nedov. **razdeljevati, deliti**: I ládanya i poiŕtva ſzo odávali i razdilŕváli ſzo je vŕzejm KŠ 1771, 347 **razdilŕvati se** tudi razdelŕvati se -am se **deliti se**: Razdilŕvá

ſze na tri tále KŠ 1771, 625; razdilŕvála ſze je pa vŕzáŕſemi KŠ 1771, 353; na koliko tálov ſze razdelŕvá ti ſzedem proſeny TF 1715, 26; Na dvá tála ſze razdelŕváajo TF 1715 **razdilŕjavajúči** -a -e **deleč**: Vŕza eta pa dela eden i tiŕzti Dŕh razdilŕjavajoucsi ſzvoja laŕztivna vŕzáŕſemi KŠ 1771, 514

razdrápani -a -o prid. **raztrgan**: záto je negdasnyi pápinszki mészni gvant v szmejsno dob razdrápani ino zodáni bio KOJ 1914, 135; tak, da je vsze szilje z-razdrápanih 'saklov raztorjeno KOJ 1845, 50

razdráščiti tudi razdráždžiti -ím dov. **razdražiti**: jaŕz váŕz razdrá'zd'zim po lŕŕztvi KŠ 1771, 471; vdovicza naj, na konec, kmeni hodécsa, me ne razdrá'zd'zi KŠ 1771, 231; je Czaszar tak razdráscso Matyas I. KOJ 1848, 66; Ti nevörvajoucsi 'Zidovje ſzo pa razdrá'zd'zili dŕje poganov KOJ 1848, 385; i razdrá'zd'zili szo toga Visesnyega TA 1848, 63 **razdráščeni** tudi razdráždženi -a -o **razdražen**: Z-etim necslovesztvom razdrásceni Szoliman KOJ 1848, 73; Človeka li te zgrábi [medved], gda je razdráždžen AI 1878, 10; Vu Becsi lŕszto jáko razdrá'zd'jeno bilo AIP 1876, br. 11, 7; ár szo Magyari nej szamo prouti szvojim Kráлом razdrásceni bili KOJ 1848, 17

razdraždženjé -á s **jeza, razdraženost**: Ne obtrdite ſzrczá vaŕa, liki vu razdrá'zd'zenyej za dnéva ſzkusávanya vu pŕŕcsávi KŠ 1771, 675

razdreseliti -ím dov. **razŕalostiti, užaliti**: da potomtoga tvojo ſz. zmo'znoŕzt ne razdreselim KŠ 1754, 233; Táksa hrána, Stera vragé razdreszeli KŠ 1754, 258; Vŕtro me pá razdreszeli BKM 1789, 15; Ár mené naj bole tou razdreszeli KM 1790, 34; Csi gli dneŕz veŕzeljé deli, Vŕtro lehko razdreszeli BRM 1823, 10; Doŕzta krát ſzem Jezussa razdreszeli SM 1747, 78; jálnoŕzti, z-ſterimi ſzem te razdreszelo KŠ 1754, 226; ſzam tebé razdreszelo KM 1790, 108; Tebé ſzam razdreszeli sš 1796, 159; Tak i váŕz Naj ne razdreszeli KŠ 1754, 251 **razdreseliti se** -ím se **razŕalostiti se**: Csi ſze pa po hráni brat tvoj razdreszeli KŠ 1771, 480; Ki ſze na ſzrecsov bli'snyega razdreszeli KM 1790, 16; I razdreszelo ſze je kráo KŠ 1771, 47; I razdreszeli ſzo ſze jáko KŠ 1771, 57 **razdresèleni** tudi razdresèljeni -a -o **razŕaloščen, užaljen**: Vu Vogrínaj nad etov prigodbov razdreszelenih sze je zdaj 'selejnye pobŕdilo KOJ 1848, 7; On pa razdreszèljeni nad touv ricsjouv odiŕao je KŠ 1771, 134

razdreseljávati -am nedov. **ŕalostiti, žaliti**: Jeli

mi vecs boleznofzti Csésé moj Boug [zprávlati, Razdre]zeljávati SŠ 1796, 123

razdréti -derém dov. *razdreti*: Vzeme i razderé nyihov var KOJ 1914, 97; veliki Károl, ki je Avarczov moucs szpotro, nyihove vare razdro KOJ 1848, 6 **razdríti** -a -o *raztrgan*: Piánecz, i razdrti gvant bode oblácsao te za]zpánecz KŠ 1754, 50

razdrétje -a s *razdrtje*: Ki szi zemlo geno, i razkálao, zvrácsi nyé razdrétje TA 1848, 47

razdrobiti -ím dov. *razdrobiti, uničiti*: Razdrobim je, da mi próti neszátnejo TA 1848, 14; Razmlátis je i razdrobis, kak poszòdo csreppnyeno TA 1848, 3; na koga pa té kamen [z]pádne, razdrobi ga KŠ 1771, 239

razdroblenjë -á s *razdrobitev, uničenje*: Ali Francúzi túdi na razdroblenyé Ferenczove moucsi szo reberijo naküriti steli KOJ 1848, 118

razdvoujiti se -ím se dov. *razdvojiti se, ločiti se*: Ali taki pri prvom szo sze razdvoujili KOJ 1848, 42 **razdvójeni** -a -o *razdvojen, ločen*: Zdáj pa vidimo, ka szo na vöro gledoucs razdvojeni szoszedje eden k-drügomi bole mrzli KOJ 1845, 72

razegnáti tudi razgnáti -ženém dov. *razgnati*: raz'seného nyéne protivnike KOJ 1833, 145; i angel je raze'zeni TA 1848, 27; i razegnalo je obláke KAJ 1870, 24; pren. Raz'zeni temne pámeti KAJ 1848, 180; razegno je te gizdave zmislejnyem [zrczá nyihovoga KŠ 1771, 165 **razegnáti se** -ženém se *razgnati se*: i raze'zeného [ze ovczé te csrejde KŠ 1771, 89 **razegnáni** -a -o *razgnan*: i razegnane ovcsicze brezi pa]ztéra KŠ 1754, 4a; Ár [zo razpü]cseni, i razegnani bili KŠ 1771, 31

razegnjávatí -am nedov. *razganjati, delati, da česa ni več*: V]zo dvojnol]zt mi razegnýavas BRM 1823, 251; Kmiczo razegnýáva BRM 1823, 8; Razegnýávaj to neznanol]zt BRM 1823, 153

razevdàriti -vdárim dov. *razbiti, ubiti*: Szrecca, da në na kobilo, ár bi jo zaisztino razevdaro AIP 1876, br. 8, 8

razfríčkati tudi razfríčkati -am dov. *razmetati, zapraviti, uničiti*: Razfricskao je túdi nike sztáre pobo'sne krsztsánszke návade KOJ 1845, 56; Tam Vourih stoverja, razfricska KOJ 1848, 60

razgánjati -am nedov. *razganjati*: vuk pa trga i razgánya ovczé KŠ 1771, 300; pren. mesniczke ino vucsitelje posztánejo, mrák nevednoszti razgányajo KOJ 1914, 154

razglásiti -im dov. *razglasiti, oznaniti*: stoj, ki to lagoje csinenye razglászi i pokastiga AIP

1876, br. 2, 7; Razglá]zi rejcs tvojo med nami BKM 1789, 135; gde je [zám hodo i Kri]ztu]fa razglá]zo KŠ 1771, 756; da je nas predszednik miniszter Tisza na prè razglászo, ka on li navküpno vámo 'zelè AIP 1876, br. 5, 1; Onedva pa vòidoucsa, razglá]zila [zta ga po v]zoy onoj zemli KŠ 1771, 30; Vidoucfi pa razglá]zili [zo te recsi KŠ 1771, 168; në szo vküpsztópili, ka bi nasega kraja vino razglászili AI 1875, kaz. br. 8 **razglášeni** -a -o *razglašen, oznanjen*: I razglá]ena je eta rejcs med 'zidovmi KŠ 1771, 98; Kossuthovo pizsmo, stero po vszeféle jezicaj vodáni novinaj po szvéti razglaseno AIP 1876, br. 3, 2; i vu v]zoy bre'znoj Judei ra]zglá]ene [zo ete ricsi KŠ 1771, 166

razglásivati -am nedov. *razglašati, oznanjati*: gde je razglászivadov, da szo nyih zemelszki goszpoudje 'se pápinczi KOJ 1914, 145

razglášanje -a s *razglašanje, oznanjanje*: Nyeg'vo gori [ztánenye, I toga razglásanye BKM 1789, 102

razglášati -am nedov. *razglašati, oznanjati*: Kakda ga pa hüdou razglá]amo KŠ 1754, 57; niti ga hüdou ne razglásajmo KŠ 1754, 54

razglašüvati -üjem nedov. *razglašati, oznanjati*: On pa vò idoucsi zacsne predgati vnouga i razglasüvati to rejcs KŠ 1771, 106; Csi v-drügi falinge naide I razglasüvati ji neide Onim KAJ 1848, 277; Jasz pa razglasüvao bodem na veke TA 1848, 60; razglasüvali do delo Bo'ze TA 1848, 50 **razglašüvati se** -üjem se *razglašati se, oznanjati se*: Nego, naj [ze vecs ne razglasüje med lü]ztvo KŠ 1771, 351; Razglasüvala [ze je pa rejcs Gof]zpodnova KŠ 1771, 385

razglòdati -am dov. *razglòdati*: Glodari májo jáko ostre zobé, z šterimi zrnje razglòdajo AI 1878, 12

razgoniti -gònim dov. *odgnati*: Szmehácsé szi od méne razgonila AIP 1876, br. 5, 6

razgrènoti -em dov. *razgrniti*: Hüdovolen Vid zdaj pá ogeny razgrene KOJ 1848, 21; Csi szo sztolni robci, razgreni szvojega na krilo KOJ 1845, 35; Nemirovni protesztantje szo záto denok nekaj csüdnoga razgrenili KOJ 1848, 93

razgrísti -grzém dov. *razgrísti*: Ki ga jej, ne razgrzé ga KM 1783, 63; ešče čonte razgrzé AI 1878, 20; máli sztvári szojo, korenýe razgrzéjo AI 1875, kaz. br. 8

razgroziti se -ím se dov. *zgroziti se*: nerazgrozi sze na toga szrcznoga TA 1848, 29

razhájati -am nedov. *vodíti*: Te [zveczke i prázne ricsi pa za]ztáv]aj, ár na vék]o nepobo'znol]zt razhájajo KŠ 1771, 649

razidénje -a s *razhod*: i ono razidejnye je

doľzta haľznolo na vö rasérjávanye práve vöre KM 1796, 123; Od Saulovoga povrnejnaya i Apoľtolov razidejnaya KM 1796, 124

razíti -idem dov. *1. izginiti, prenehati biti, obstajati*: Kak'ti din razide hitro ete 'sitek sš 1796, 110; nepriátelje .. kak tücsava ágnečov razide, vu dini razidejo TA 1848, 30; Sznég sze topi i léd razide KAJ 1870, 97; prvle liki razidemo KM 1796, 14; Nyih piľzma razido Na vľze kraje ido BKM 1789, 2b **2. priti, razširiti se**: Ár vaľega bouganya gláľz je na vľze razíľao KŠ 1771, 485; Csemér ga raziso mogao je on mrejtí sš 1796, 91; Gda pogodbi glász raziso AIP 1876, br. 6, 2; i tak je na vľze lidi ta ľzmrť razisla KŠ 1754, 71; Razisla je pa od toga bole ta rejcs od nyega KŠ 1771, 180; Záto je na vľzákoga, Csloveka ta ľzmrť razisla BKM 1789, 96; Povľžéd ma dobrouta meni je razisla SIZ 1807, 49 **3. raziti se**: i vľzi ľzo razíľli po dr'zélaj KŠ 1771, 364; Razisli ľzo záto Kriľztuľľovi vöрни KM 1796, 122; po siroukom ľzvejti ľzo oni razisli KM 1783, 53; Pošľavci szo razisli AIP 1876, br. 7, 1; dr'ľine i najľejdnye ľzo dalecs po zemľe razisle KM 1790, 86; Gda bi pa razislo ľzpráviľcse KŠ 1771, 384

razjedíniti se -im se dov. *ločiti se, postati neenoten*: szo sze na Vogerszkom lutheránszki predgarje za volo szvojih návukov razjedínili KOJ 1914, 118

razkáčiti se -im se dov. *razkáčiti se, zelo se razzejiti*: Szlovenje náglo sze nerazkácsijo KOJ 1845, 73; Augustinov glavár sze je tak razkácsö KOJ 1845, 55 **razkáčeni** -a -o *razkáčen, zelo jezen*: Z-toga niedno sze nezgoudivsi, razkácsen Béla I. setüje nad Austrio KOJ 1848, 20; Záto Stevan II. razkácseni hiti vu Szervio KOJ 1848, 26

razkaditi se tudi raskaditi se -ím se dov. *razkaditi se*: Diamant se v ognyi razkadí AI 1878, 54; Szvejť je li, kakti din, Ki ľze hitro raľzkadi BKM 1789, 282

razkálati tudi raskálati -am dov. *1. razklati, razcepiti*: Pehárnik nyemi z-ednim mahom glávo do zimicz razkála KOJ 1848, 49; Falate hamri na splajüte razkálajo KAJ 1870, 81; I raľzkála ga i táo nyegov dene KŠ 1771, 83 **2. razdeliti**: geto ľzem apoľtolľzko Vadľuvanye razkálao na návuk od Bogá KŠ 1754, 6b; Ki szi zemlo geno, i razkálao TA 1848, 47 **razkálani** -a -o *razklan, razcepljen*: Rákóci uprav záto sze neboji Krála, da je nyegova moucs razkálana KOJ 1848, 103

razkápati -am nedov. *kopati, razkopavati*: Kak sto zemlo razkápa TA 1848, 115

razkášati se -am se nedov. *razburjati se*: razkášali ľzo ľze proti nyemi KŠ 1771, 375

razkláčiti -kláčim dov. *potlačiti, poteptati*: csi tó vėkico lidje razklácsijo AIP 1876, br. 3, 3 **razkláčiti se** -kláčim se *potlačiti se, poteptati se*: Razklácsi sze, doli sze vr'ze TA 1848, 8; Országa szloboscšina sze szpretiszkávanyom razklácsila AIP 1876, br. 3, 2

rázkľad -a m *razľaga*: Nyi [ugank] rázkľad KAJ 1870, 176

razkľadáč -a m *razľagalec*: ni ti nouvi vezdásnýi ľz. piľzma razkľadácske nikaj nemajo KŠ 1771, A3b

razkľadanje tudi raskľadanje -a s *razľaganje*: Od koga bi doľzta meli gúcsati i 'zmetna na razkľadanye KŠ 1771, 679; vľzákľi váľz raľzkľadanye má KŠ 1771, 519; po grejha rú'znofťti raľzkľadanyi KŠ 1771, 757

razkľadáti tudi raskľadáti -am nedov. *razľagati*: je szvojo prvo rejcs na drúge jezike razkľadáti KŠ 1771, A4b; geto 'Zidovľzka iména razkľáda Greski KŠ 1771, 2 (B1b); Gde szi bo'zansztva szkrovnoszti Razkľádao KAJ 1848, 11; od szébe je pa vucsenikom ľzvojjim vľza razkľádao KŠ 1771, 113; ocseve nasi szo nam razkľádali, ka za dela szi ti csinio TA 1848, 35; Csi kaj raľzkľádamo KŠ 1754, 56; Jeli vľzi raľzkľádajo KŠ 1771, 516; dvá, ali naj vecs trijé naj gucsijo i eden raľzkľádaj KŠ 1771, 519; Nebom vam raľzkľádao, nikakso friliczo SIZ 1807, 34 **raskľadáti se** -am se *razľagati se*: Oprvics iľztina ľze raľzkľáda kráo praviczze KŠ 1771, 681

razkopàti -kópam dov. *razkopati, razdreti*: oltáre tvoje ľzo razkopali KŠ 1771, 472

razkovàti -kovém dov. *razkovati*: szo iglo na ednom konci ténko razkovoali AIP 1876, br. 9, 6 **razkováni** -a -o *razkovan*: Zľáto Tak jáko se dá raztégnoti, ka z ednim razkovánim zľátom bi se mogo konj pokríti AI 1878, 55

razkriti -a -o prid. *odkrit*: Jasz szam pröszti i razkriti cslovek AIP 1876, br. 9, 5

razkrito prisl. *odkrito*: Miniszter na szpraviscsi razkrito vöoznanovsi, ka napravľeni dug AI 1875, kaz. br. 2

razľáčanje -a s *obrekovanje*: ľze zapovidáva razľácsanya nazáj potégnyenyé KM 1783, 45

razľáčati -am nedov. *obrekovati*: Eden drügoga razľácsi SIZ 1807, 60; Kada bli'znyega razľácsamo KŠ 1754, 56; vöido i razľácsajo me TA 1848, 34; Naj bli'znyega ne razľácsamo KŠ 1754, 54; Neszreccsen, ki de nyega razľácsao KAJ 1848, 73; I tvega bli'znyega krivo razľácsö ľzi

BKM 1789, 189; szo sze lutheránszki predgarje spotno razlácsali KOJ 1914, 118

razlačůvati -űjem nedov. *odkrivati, razglašati*: Csi zakrivás vrėdnoszt, Bin pa razlácsűjes BRM 1823, 383

razlágati -lágam nedov. *razlagati*: 'se vsza sola je nyė razlágala KOJ 1845, 11

razlejáti se -lijém se dov. *razliti se*: Razlejíjo sze, kak voda TA 1848, 46; vodė i tak sze po szvoji bregė razlejíjo KAJ 1870, 107

razločávajost -i ž *razlikovanje*: Po etom razločávajosti se tela nature na tri tále razdelijo AI 1878, 4

razločávanje -a s *razlikovanje*: I záto za volo razločávanya te prve bomo zvali KOJ 1833, 47; Ona znamenya, stera na razločávanye szlű'sijo KOJ 1833, 8; znanost, poleg štere je mogočno spoznati plemen, toga razločávanje AI 1878, 4

razločávati -am nedov. *razlikovati, ločevati*: Szkazlivczi, obráz nébe znáte razločávati KŠ 1771, 53; One regule, pouleg steri sze navcsimo recsi razločávati KOJ 1833, 11; Ka razločáva té tri oľzobe KŠ 1754, 92; Veznik je táksi táo govorejnja, po sterom razločsene recsi razločávamo KOJ 1833, 10; Kelkofėle gucsov razločávamo AIN 1876, 73; Po fárbi razločávamo belce AI 1878, 14 **razločávati se** -am se *razlikovati se, ločevati se*: Kakda Źze razločáva KŠ 1754, 153; ár zvezjda od zvezjde Źze razločáva po diki KŠ 1771, 523; Miloľsa i dár Źze tak razločávata KŠ 1771, 441; Kakda Źze razločávajo vľzi lidjė KŠ 1754, 217; Da Źzkűľzite, Źtera Źze razločávajo KŠ 1771, 592; Razločávajo sze glasznicke po zgovárjanyi AIN 1876, 6; Po kom sze razločávajo ete litere edna od te drűge KOJ 1833, 3 **razločávajúći** -a -e **1. razločujúć**: Od govoreńya tálov razločávajúćsa znamenya AIN 1876, 8; Po razločávajúćsi znamenyj KOJ 1833, 8 **2. ločėn**: Eti: [vezniki] .. 2. Razločávajúćsi KOJ 1833, 112; Razločávajúćsi AIN 1876, 66

razločávnost -i ž *različnost*: telő, stero eto razločávnoszt noszi AIP 1876, br. 5, 7

rázloček -čka m **1. razlika, razloček**: Kakti i vu naprej zracúnani Źze veliki rázloček nahája KŠ 1771, A7a; ár je med kejpom, i doli zmálanim veliki rázloček KM 1790, 38; Escse i med oglávmi mo'zki je veliki rázloček KAJ 1870, 65; Brezi rázločka vhi'zaj KŠ 1754, 274; Ár nega rázločka KŠ 1771, 453; brezi rázločka, i v-hi'saj KM 1783, 293; I rázloček majoucsi nad tejmi Źze Źzmilujte KŠ 1771, 760; I rázločki Źzo vu delaj KŠ 1771, 514; kebźujte na one,

ki rázločke i Źzpáke csinijo KŠ 1771, 485 **2. razdelek**: Tzikkely; razloček, sztavek, stűk KOJ 1833, 178; I. Rázloček KMK 1780, 23; Drűgi rázloček KM 1796, 85; I. Razloček KOJ 1833; Strti razloček poká'ze AI 1875, kaz. br. 6

rázločėn -čna -o prid. *različen*: ki Źzo razločsno Źtejnye Nouvoga Zákona vkűpe prináľali KŠ 1771, A3a; tak je i vľzákľem toga národa rázločsnom jeziki nike nadigno KŠ 1771, A6a; Źteri zrázločsnim jezikom 'živė KŠ 1771, A4a; Rázločsni obscsnzki vdárczi KAJ 1848, VIII; Źze nám tri razločľne Perľone predkládajo TF 1715, 38; v-steroj sze nahájajo rázločsne molitvi KM 1783, nasl. str.; Rázločsne sztáve ľudi KAJ 1848, VII; Cľi Źzo Źze 'ľe rázločsna tiváriľtva nej Źtele vjedinati KM 1790, 90; Rázločsna pripetjá KAJ 1848, VIII; Dűjh rázločsnih miloscs KM 1783, 46; zgodbe za Krále razločsnih Rodov KOJ 1848, 42; mámo rázločsne dári KŠ 1771, 475; i na etom Źzvejti rázločsne dári obecsao KMK 1780, 47; Rázločsne jezike nyim darűvala BKM 1789, 119; vu nyem prebivajúouse razločsne národe nej steo pretirati KOJ 1833, X; ki Źzo Źze hűdou meli vu rázločsni betėgi KŠ 1771, 105; kaj je mo'záke zevľzákľega národa zrázločsni jeziki gucsėcsega pobűdo KŠ 1771, A2b; kaľtigao ga je oľzto z-rázločsni kaľtigami KM 1790, 54

rázločėnjė -á s *ločitev*: telovna Źzmrt, razločsenyė dűse od teĹla KŠ 1754, 74; Szmrt dűľe od teĹla razločsenyė KMK 1780, 98; jáko je csűtlivo bilou nyegovo od roditeľov razločsenyė KM 1790, 58; 'Selezne Szlovene je tou razločsenyė tesko sztanilo KOJ 1914, 105; naj ji dá razločsenyá ľiľzt KŠ 1771, 16; Opomina je, naj Źze na razločsenyė vu vucsitelaj ne hváľijo KŠ 1771, 494

rázločľivi -a -o prid. *različen*: korėni, steri na konczi dvá razločsliva vkűpglasznika má KOJ 1833, 90; geto sze korėn z-dvőma ednákima, ali vecs razločslivimi vkűpglasznikmi okoncsa KOJ 1833, 82

rázločnosť -i ž *različnost*: drűgomi pa rázločsnoľzt jezikov KŠ 1771, 514; liki zvnougimi brezi vľze rázločsnoľzti BKM 1789, 4b; Kákso razločsnoľzt more vpametvźėti na szrejdnye verbume gledoucs KOJ 1833, 47

razločůvati se -űjem se nedov. *razločevati se, ločiti se*: od samecov se tűdi z žálecom razločűje AI 1878, 36; Od drűgi črvov se posebno v tom razločűjo AI 1878, 40

razlomiti -lőmim dov. *razlomiti*: krűh, razlomiga SM 1747, 39; i blagoľzlovivľi razlomiga je KŠ

1771, 89 **razlómiti se** -lòmim se *zlomiti se*: i lok nyihov sze razlomi TA 1848, 29

razlôúčenost -i z *ločitev*: Dneŕz od tûvárisa boude razloucenoŕzt SŠ 1796, 174

razlôúčiti tudi razlôčiti -im dov. *ločiti*: Štero bi me od tébe moglo razloucŕiti KŠ 1754, 227; Ne dáj od tébe razloucŕiti mené KM 1783, 123; Etak, je mogocse i dobre lûdi od hûdi razlôcsiti KAJ 1870, 149; Csi pa eti razlôcsis náj BRM 1823, 418; Vaŕsa hamicŕija razloucŕi váŕz SM 1747, 6; Naj me od tébe ni 'zalôŕzt Ne razloucŕi KŠ 1754, 258; cslovik je naj ne razloucŕi KŠ 1771, 61; trétyi dén je razloucŕo vodou od zemlé KM 1796, 4; je Ivek nyé vsigdár razlôčo ino zméro BJ 1886, 23; Nepravicsnoŕztŕi vaŕŕe ŕzo razloucŕile váŕz KŠ 1754, 74 **razlôúčiti se** tudi razlôčiti se -im se *ločiti se*: Šteriva ŕze potom razloucŕita KŠ 1771, 387; Kak sze razlôcsijo eti novi mertûki od sztári mertûkov AI 1875, br. 2, 3; naj ŕze nigdár ne razloucŕijo KM 1783, 70; na ŕteri vdárecz ŕze je voda razloucŕila KM 1796, 36; da ŕzta ŕze razloucŕila eden od drûgoga KŠ 1771, 391 **razlôčeni** -a -o *ločen*: Néba ŕztom zemlom dabi vkûp ne bila, Neg' razlôčena BKM 1789, 155; Od-dobri ti hûdi bodo razlôcseni SŠ 1796, 26; geto szo od rôke tvoje razlôcseni TA 1848, 71; Veznik je táksi táo govorejnja, po sterom razlôcsene recsi vkûp privesûjemo KOJ 1833, 111

razlôžiti -lôžim dov. *razložiti, pojasniti*: razlôži nám eto priliko KŠ 1771, 51; Zacsnoŕŕi pa Peter razlôžo nyim je zrédom KŠ 1771, 375

razlôúčati -am dov. *razmetati, razdejati*: Szkejmi ŕzo I tvoje meŕzto rûžno razlôúcsali BKM 1789, 325

razlôúčiti -im dov. *razjeziti*: je Podiebráda tak razlôútilo KOJ 1848, 6 **razlôúčiti se** -im se *razjeziti se*: Oszramoten sze za toga volo tak razlúti KOJ 1914, 122

razmêčiti -im dov. *razmehčati*: Ognjena k-etoj péčŕi, Stera kaménye razmêčŕi KM 1783, 299; pren. Razmêcsi nasa okorna, Trda ŕzrczá BKM 1789, 118; Razmêcsi ŕzrdcza okorna BRM 1823, 87

razmêjnje tudi razmênje -a s *razumevanje*: Med ŕterimi ŕzo niŕtera 'zmetnoga razmêjnja KŠ 1771, 723; Pitanya znaménja szo za razmêjnja gucsa, volo zmisljena KOJ 1833, 10; Pitanya szo za razmênja gucsa AIN 1876, 9; ki ŕzi Apoŕtolom pámeti na piŕzma razmêjnje oudpro KŠ 1771, 829; Naj me ravna Na té ŕzmrti razmênje BRM 1823, 46; Za volo bolje razmênje trbê znati AIP 1876, br. 3, 2; lidjé szo 'ze poznali to iglo po nasem razmênji AIP 1876, br. 9, 6

razmèriti -mèrim dov. *razmeriti, premeriti*: razdelim Sichem, razmèrim Suchot TA 1848, 47

razmesárno prisl. s *krvavim bojem*: po stjajerszkôj Dr'savi szega, ino sze za nyou razmesárno trgata KOJ 1848, 38

razmetàti -mèčem dov. *razmetati, podreti*: jaŕz morem razmetati czérkev Bo'zo KŠ 1771, 91; razmecssem moje skegnye KŠ 1771, 91; razmecssem moje skegnye KŠ 1771, 212; ti razmecsés czérkev KŠ 1771, 95; i ŕteri mejou razmecsse, vgriznega katsa KŠ 1754, 62; csi bom tá, ŕtera ŕzam razmetao, pá gori czimprao KŠ 1771, 560; pren. vejm cslovecsi potrdjeni teŕtamentom niŕcse ne razmecsse KŠ 1771, 562; Razmetao ŕzi závezek TA 1848, 74; tanácsnik je razmetao tanács Akitopela KM 1796, 63

razmèti razmèjm tudi ràzmiti -im dov. *razumeti*: ŕzkrivna Bosja dugoványa, miŕzeu cslovecŕa nemore prav razmeti TF 1715, 40; vetom jeziki dobro razmeti mores KŠ 1771, A8a; naj tvojo ŕzvèto Rejcs dobro moremo razmeti KM 1783, 111; dáj mi ŕzpokornim Szrczom tou razmeti BKM 1789, 81; csi té knige ŕcsés ŕteti, i razmeti KM 1790, 24; Od técz sze tak dá razmeti KOJ 1833, VIII; obráz szam ŕzi zbriszao, dá sze razmeti, ka ne z-rokami AIP 1876, br. 1, 7; Vcsio bom te razmiti TA 1848, 81; Kako tou razmis TF 1715, 26; Ka razmis po Kriŕztusevoj ŕztávi KŠ 1754, 106; i, ka 'znyih razmis, vŕzrczi zdr'zi KŠ 1771, A8a; nego da razmis vŕzárko rejcs BKM 1789, 7; ali moucs Czirkeveno dobro nerazmi TF 1715, 48; Blodjenyé ŕto razmi KŠ 1754, 73; Vsza vidi, razmi ino zná KAJ 1848, 9; miszlévsi, ka té glász razmi AI 1875, kaz. br. 7; Eti li vodé krŕzt razmimo KŠ 1754, 185; Ka razmimo po ŕzveŕti KM 1796, 3; Eŕcse ne pametûjete, niti ne razmite KŠ 1771, 127; Ali razmite vŕzi SIZ 1807, 5; vu piŕzmaŕ gucsécséga Bogá razmijo KŠ 1771, A7a; ki kak z-toga nikaj nerazmijo KOJ 1833, VI; Lûŕztvo tákse vpelas na nyé, kterim reicsi ne razmeio SM 1747, 85; Vsza Cslovik dobro razmei SM 1747, 80; Razmi preczi Cslovik dári KŠ 1754, 253; ne razmi po cslovecssem KŠ 1771, 435; tou je té, ki rejcs ŕzŕŕi i razmej KŠ 1771, 43; recsi, razmije BKM 1789, 7; razmej naŕo proŕnyo BKM 1789, 180; Da poŕzŕŕŕajoucŕi razmejmo tve rejcsi BKM 1789, 145; da tvojo ŕzvèto rejcs razmejmo KŠ 1771, 829; Sztoga mi razmejmo zmo'snoŕzt Kriŕztusovo SŠ 1796, 25; poŕzŕŕŕajte me vŕzi i razmite KŠ 1771, 123; Ne razmejteli, kaj vŕze, notri idoucse KŠ 1771, 51; naj ne razmi viŕe, liki trbej razmeti KŠ 1771, 475; naj ga vŕzi národje razmijo KŠ 1771, A4b; Gda bi

pa z-[z]vétoga Pi[ř]zma razmeli KM 1796, 90; Tak bos razmo VII. Táó KŠ 1771, 442; [z]liřanyem [z]liřali bodete, i ne bodte razmeli KŠ 1771, 43; niti [zi nej prav razmo KŠ 1771, 437; ka je nej razmo BKM 1789, 2b; gda [zi od Simona Proroka razmeřla KM 1783, 82; Ali nê razmila AI 1875, kaz. br. 7; I onedva [zta nej razmela to rejs KŠ 1771, 172; zaiřzino, Go[ř]zpodne, razmeli řzmo KŠ 1771, 46; razmeli řzta eta vřza KŠ 1771, 46; I oni řzo nikaj nej etoga razmeli KŠ 1771, 233 **razmítì se** -im se *razumeti se*: nejli řzamo zetoga řze razmi, ka ga on posila KŠ 1754, 123; Ka je řzletka piřzani po Pavlovi i Petrovi, řze razmi KŠ 1771, 756; Ka řze razmi po Pêkli KMK 1780, 15 **razmêvři** -a -e *razumevajoč*: i nyegovo volo razmevři ktvojami zvelicsanyi ravnati mores KŠ 1771, A8a **razmeni** -a -o *razumljiv, jasen*: Jeszo táksi zaposztavki, steri szo szamê vu szebi razmene KOJ 1833, 109 **razmêjti** -a -o *razumljen*: Tá nevidoucsa Bo'za, i zdeřl razmeřta řze vidijo KŠ 1754, 89

razmlátiti -im dov. *raztolči, razbiti*: Razmlátis je z 'zeleznov sibov TA 1848, 3; O Bôg razmlátì nyim zobê TA 1848, 46

razmôčati -am dov. *razmôčiti*: Ah! tvojo řzrditořzta dáj řzám Razmocsati najim řzkuzám BKM 1789, 342 **razmôčani** -a -o *razmôčen, premočen*: tak da szirota szkoro razmocsana vuide szmrti KAJ 1870, 37

razmuřžditi -im dov. *zmečkati, zdrobiti*: pászt szpádne i zanderécsó mis razmuřzd'zi KAJ 1870, 58

raznářati -am nedov. *razglašati, obrekovati*: da vszákoga za gizdávca stima i raznářa KOJ 1845, 21; vsze povszéd szo Wladislava II. kakti súslavczá raznářali KOJ 1848, 70

rážno prisl. *narazen*: decza rážno v-nacsisne Cêrkve idejo KOJ 1845, 73; Odtéc je rážno poszlalo zláte tráke szvoje KAJ 1870, 100; szét (rážno) AIN 1876, 64

ráznog idénje ~ -a s *razhod*: i szo sze 'zandárom protili, gda szo ji tê na ráznog idénje zézvali AIP 1876, br. 2, 7

raznositi -nôsìm dov. *raznositi*: nego řzo kako pleve, stero veter raznořzi SM 1747, 92

razoditi -ídem dov. *raziti se*: Poszlavci szo sze pascsili razodidti domô AIP 1876, br. 4, 2; te szpráviscse razodide na letosni pocsinek AIP 1876, br. 5, 2; Zvelikom pascsenyom szo poszlanicke razodisli AI 1875, kaz. br. 2

razpárati -am dov. *razparati*: Fesleni; razpárati KOJ 1833, 156

razpihnoti -em dov. *razpihniti*: cvetna glávica, řtero je lehko razpihnoti AI 1878, 50

razpítanje -a s *ločitev, razveza*: zakaj je pa Mo'zes zapovedao dati liřzt razpítanya KŠ 1771, 62

razplášiti -plášim dov. *splášiti, razgnati*: pogübo szi te ove, i razplaso TA 1848, 35

razplódi tudi rasplódi -im dov. *razpoditi, razgnati*: razplódi je za volo vno'zine zlocsasztnoszti nyihove TA 1848, 5; Kruce je pa razplodo KOJ 1848, 104; Raszplódi je z tvojev mocsjov TA 1848, 47 **razplóđeni** -a -o *razpoden, razgnan*: ár ta vojszka 'ze razplóđena AIP 1876, br. 9, 3; i celoga országa lüsztvó je razplóđeno AIP 1876, br. 11, 2

razplúskan -a -o prid. *razřirjen*: Krava .. Nyé gôbec pa velki razplúskan, kak rib KAJ 1870, 77

razpókati se tudi raspókati se -am se dov. *razpokati, razpóčiti*: Sztolar z-dobroga szühoga leszá more delati, nacsì sze nyemi delo razpoka KAJ 1870, 75; Kamene goré od te vrocisne vřze řze řazpokajo BKM 1789, 445

razporéditi -im dov. *urediti*: cêrkve szo po katolicsanyszkoj návadi osznajsili i razporédili KOJ 1914, 150

razposlátì -pòšlem dov. *razposlati*: Eden táli derasov sze po vszê táli országa, takaj i zemlé razposzlati morejo KAJ 1870, 81; Bocskai po vszem Országi razposle pizmo KOJ 1848, 86 **razpòslani** -a -o *razposlan*: "Priřátela" kázajôcsi broj je vnogim vogrszkim i szlovenszkim novinám razposzlan AI 1875, br. 1, 7; Po razposzlanøj szvojoj vojszki tákso sztráhoto napravo KOJ 1848, 90

razpoznàti -pòznam dov. *prepoznati*: Kakda sze more Substantivum od Adjectivuma razpoznati KOJ 1833, 15

razpoznávati se -am se nedov. *prepoznavati se, razlikovati se*: Jezik je kincs, ár sze po nyem eden národ od toga drügoga razpoznáva KOJ 1833, VIII

razpráskati tudi raspráskati -am dov. *razpraskati, raztrgati*: düsa moja: Ona mi dá gledalo, Razprászka zakrivalo KAJ 1848, 178; ne řazprářzkajmo jo [suknjo], nego vrřzmo řors na nyou KŠ 1771, 330 **razpráskani** -a -o *razpraskan*: Ki szi zemlo geno, zvrácsi nyé razdrêtje, stera je tak razprászkana TA 1848, 47

razprávitì -právim dov. *razrezati, razkosati*: Szvinya .. Zabodnyena sze prá'zi, ogüli potom razprávi KAJ 1870, 69 **rasprávitì se** -právim se *sleči se*: Vünejsnyi cslek csi řze řazprávi, Notrejsnyi cslovik řze oprávi SŠ 1796, 44

razprestràiti se -stránim se dov. *razřiriti*

se: Za Maximiliána sze je Protesztantsztvo po Vogerszkom razpresztránilo záto KOJ 1848, 84 **razprestránjeni** -a -o *razširjen*: Vsza zemla, po steroy je zdáj vogerszko Králesztvo razpresztranyeno KOJ 1848, 3

razprestréti -strém dov. *razprostreti*, *razširiti*: Da jasz csiszte roké Pred tebom razpresztrém KAJ 1848, 303; ali na rejcs tvojo ra|zpre|ztrém te vlák KŠ 1771, 179; pren. i |zvoje roké ra|zpre|ztré kpotreboucsemi KŠ 1771, 817; Razpresztri tvoio zmosno roko ABC 1725, A7a; Razpresztri miloszcsó tvojo nad onimi TA 1848, 29 **razprestréti se** -strém se *razširiti se*: nouva krivovera vu vogerszki ország pout najsla ino tú sze túdi dale okoli razpreszterla KOJ 1914, 112; nyegovi vojáki sze pa razpresztréjo po városi KOJ 1848, 120; [Huni] sze po vszoy zdájnyoy vogerszkoj zemli razpresztréjo KOJ 1848, 3 **raspréstrvši** -a -e *ko je razširil*: Hitri Králi Szve or|záge ra|zpre|ztrvši vnouge obládavsi SŠ 1796, 126 **rasprestréti** tudi razprestréti -a -o **I. razprostr**: ka je na Gedeona molitev na goulom gümli razpreztrto vuno ro|za navlá|jila KM 1796, 47; Pirušleki med prsti trdo, golo mreno májo razprestreto AI 1878, 7; Pri ednoj sztêni je malo szlamé razpresztrêto KAJ 1870, 139 **2. razširjen**: 'Ze ra|zpre|ztrtimi Bom rad delo rokami BKM 1789, 371

razprostrénje -a s *razširitev*, *razširjenje*: Protesztantje szo i Károli Czaszari zaglusali za razprosztrejnye preobte'senih nyihovih võrvanszkih szloboscsin KOJ 1848, 108

razpüstiti -ím dov. **I. razpustiti**: Vnouge Klostre je razpüstzo KOJ 1848, 113; Ti gizdávi nyih mislejnya Je 'znyimi vrét raspüstzo BKM 1789, 16 **2. odvezati**: ra|zpu|ztili |zjo võtrnicze, i tak |zjo |ze no|zili KŠ 1771, 425 **3. razpeti**: neszmé raspüstziti oblecsala KAJ 1870, 147 **razpüstiti se** tudi raspistiti se -ím se **I. razpustiti se**, *razpasti*: Sztolar popolno more delati, nacsí sze nyemi delo razpüstzi KAJ 1870, 75; kaj, csi |ze zemel|zke naje hi'ze |ztáneek ra|zpi|zti KŠ 1771, 536 **2. raziti se**: odpü|zti lü|zstvo, naj |ze idouc|j, vu okouli bodoucsa mej|zta i ve|znicze ra|zpi|zti|jo KŠ 1771, 197 **raspistivši** -a -e *ko je odvezal*: i pü|ztili |zjo |ze vu mourje ra|zpi|zti|j| takáj|e vajati ravnanya KŠ 1771, 426 **razpüšceni** -a -o *razpuščen*: Vsza domácsa vojszka je zdáj razpüscsena KOJ 1848, 95; Ár |zjo razpü|cseni, i razegnani bili, liki ovczé KŠ 1771, 31; Záto razpü|csene roké i trúdna koulina va|ja gori oprávlajte KŠ 1771, 695

razpüščenjé -á s *razpust*: Vogerszke Sztálice

je razpüsztsenyé vogerszke vojszke tak tesko sztánilo KOJ 1848, 95

razpüščenost -i ž *razbrzdanost*: med lutheránmi sze je razpüscsenoszt, ino grehota tak sirila KOJ 1845, 68

razrášiti -im dov. *razdražiti*: Z-tém je szersene escse bole razráso KOJ 1848, 51

razrúšenje -a s *razpad*: i vu razrúsenyi Ausztrie szo szvojo szrecso iszkalí KOJ 1914, 147

razrúšiti -im dov. *razrušiti*, *podreti*: da szo ga Törci niti vzéti, nit nej razrúšiti mogli KOJ 1848, 98; Razrúsis vesz zid nyegov TA 1848, 74; Cérkve, klostre szporobili, po'sgáli razrúšili KOJ 1848, 8

razsadiiti -ím dov. *izginiti*, *prenehati*: i na tó sze poszlavcová ognenyoszt frisko razsadiila AI 1875, br. 1, 2

razsipáč -a m *razsipnež*: Daj, da nebudem zapravlács, I dárov tvoji razzsipács KAJ 1848, 255

razsipanje tudi rasípanje -a s **I. razzsipavanje**, *zapravljanje*: Vari me od ra|zipanya, Dárov Tvoji zaprávlanya BRM 1823, 361; Dokoncsaj |ze 'se nad ra|zipanyem SŠ 1796, 96 **2. propad**, *uničenje*: Tou razzsipanye nyegovoga naprejvzétja je nyemi vszo dobro volo vzéla KOJ 1848, 114; Szrczá pride razzipanye BKM 1789, 412; Szrczá pride razzipanye SŠ 1796, 28

razsipávati tudi rasipávati -am nedov. *razsipavati*, *zapravljati*: Pazarlani; zaprávlati, razzipávati KOJ 1833, 168; Te nepotvarjen vu szvojoj sztávi Nerazzsipáva KAJ 1848, 253; |fteri ne |zprávla zmenom, ra|zipáva KŠ 1771, 40; i |zprávlas, gde |zi nej ra|zipávao KŠ 1771, 85 **rasipávati se** -am se **I. razzsipavati se**: zvejzde .. Ra|zipáva |ze nyih |zvetlo|zt BKM 1789, 6 **2. razpadati**: Ako |ze 'se nám gli te|jo ra|zipáva SŠ 1796, 25

razsipávec tudi rasipávec -vca m *razsipnež*: Ár, csi szí ne vecs razzsipávecz KAJ 1848, 244; Csi |zi 'ze vecs nej ra|zipávecz BRM 1823, 350

razsodjávanje -a s *razločevanje*: drügomi pa ra|zodjávanye dúhov KŠ 1771, 514

razsodjávati -am nedov. *presojeti*: Po nyem sze pamet preszvetsáva, Da dugoványa razzsodjáva KAJ 1848; i drügi naj ra|zodjávajo KŠ 1771, 519

razsodjenjé -á s *presoja*: Medtémoga da je etaksega dvojlivoga pitanya razzsodjenjé nej delo krátkoga vcsenyá jezika KOJ 1833, 42

razsouditi -im dov. *presoditi*, *razsoditi*, *razločiti*: ki bi mogao kaj ra|z|zouditi med bratom KŠ 1771, 499; Ár, ki jej i pijé nevrjednó, |zám |zebi |zoudbo jej i pijé, ka ne ra|z|zoudi te|jo Go|zpodnovo KŠ 1771, 513 **rasoudivši** -a -e

ki ne razloči: Ár šteri jej i pijé nevrejčno ne razfoudivlji tejlgo Gofzpodnovo KŠ 1754, 208

razsrditi tudi rászrdíti tudi rasrdíti -im dov. *razsrditi, razjeziti*: Ako ſzi vu deifzvtvi, ne rajzerdi Boga SM 1747, 89; Ne rajzrdi Bogá BKM 1789, 183; Vu mojem 'zitki ſzkim ſzam te Rajzrdo na tom ſzvejtí KŠ 1754, 256; ſze ſzrcsno 'zaloſztimo, ka ſzmo Bogá rajzrdili KŠ 1754, 76 **razsrditi se** tudi rászrdíti se tudi rasrdíti se -im se *razsrditi se, razjeziti se*: Kúsújte Sziná, da sze neraszrdi TA 1848, 3; kokot se na to razserdi AI 1878, 3; Ali uprav za toga volo sze je tórszki Czaszar na nyega rászrdó KOJ 1848, 94; Ali nató se je Jóžek tak razserdo BJ 1886, 5; Teda Herodes rajzrdofzeje jáko KŠ 1771, 81; Herodes kráo ſze mocsno rajzrdofzeje jáko KŠ 1771, 81; Vidoucsi pa vucseniczke nyegovi rajzrdili ſzo ſze govorécsi KŠ 1771, 87 **rasrdívši se** -a se -e se *ko se je razjezil*: Teda rajzrdívſji ſze te gofzpodár ercsé KŠ 1771, 220 **razsrdjeni** -a -o *razsrdjen, razjezen*: Rászrdjen Stevan IV. sztrasto razbija KOJ 1848, 39; Za toga volo rászrdjeni Goszpoudje szo na priliko csakali KOJ 1848, 34

razsváditi -svádim dov. *razjeziti*: Ete odgovor je nemske poszlance jáko razsvado AIP 1876, br. 11, 1

razsvećenjé -á s *razsvetljenje, prosvetljenje*: Máli národ nezadolej nosziti potrebúvanoga sztroška za rászsvetsenyé szvojega Országa KOJ 1833, XIV

razšálani -a -o prid. *razšaljen*: Rászšaleni Púspezcke i ovi Velikási szo sze Petra tak navolili KOJ 1848, 16

razšerenjé -á s *razširjenje, razširjenost*: Zemelszki Goszpoudje bi mogli naprej pomagati rászšerenyé vogrszkoga Jezika KOJ 1833, XVII

razšeríti tudi raširíti tudi rašúríti -im dov. *razširiti*: tiszti je tudi zavézani rászšeríti nyé návadnoga Jezika KOJ 1833, VIII; Da vkup ſzprávleno tiváristvo zdr'sis, i rajiris KM 1783, 74; Sztrélao je sztréle szvoje, rászšüro je je TA 1848; ka sze po apostolszki jezíkaj rászšéro návuk mestera nyihovoga AIP 1876, br. 6, 8 **razšeríti se** tudi rászširiti se tudi rašúríti se -im se *razširiti se*: i ſzrczé tvoje ſze preſztráſi i rajiri KŠ 1771, 814; liki ſzinom velim, rászšerte ſze i vi vu ſzrczáj vaſi KŠ 1771, 539; Naj sze vogrszki Jezik sze bolye rászšéri KOJ 1833, III; se čemér naj ne rászširi AI 1878, 29; Po celom országi glász sze rasšüro AIP 1876, br. 2, 1 **razšérjeni** tudi rászširjeni tudi rászšürjeni -a -o *razširjen*: Siriánſzki jezik a) kákſji je teda povſzud rasšérjeni bio KŠ

1771, A5a; Čuk je po Europi največ rászšürjena sova AI 1878, 26; Govedo Rászšürjeno je po celom sveti AI 1878, 15; po rászširjenom imányi tu i tam kapejle goriposztaviti dála KOJ 1848, 112; Oreh je veliko lepo drevo, s šürkím rászšürjením vrhom AI 1878, 45; pren. ó Korinthusánczi! ſzrczé naj je rezsérjeno KŠ 1771, 539 **nájrazšerjinéjši** -a -e *najbolj rászširjen*: Eta kovina [železo] je najrazšerjinejša AI 1878, 56

razšerjávati tudi raširjávati tudi rászšürjávati -am nedov. *razširjati*: ki tvojo czérkev rasšérjávás KŠ 1771, 842; Rászšerjávajo pa ſzvoje ſz poumenke KŠ 1771, 76; Nyé blagoszlóvljeno szvetloszt Vsze bole rászšürjávaj KAJ 1848, 130; Rászšürjávaj tvoj poszvét KAJ 1848, 79; ár je prislo ono vrejmen, ka bi ſze po vſzem ſzvejtí rašérjávála práva vóra KM 1796, 126; Rajirjávaj tvoje verno krſzcsánſzstvo BKM 1789, 334

razšerjüvanje -a s *razširjanje, širjenje*: naj sze malo potrdijo "Prijátel"-a rászšerjüvanyom vu 'zitki obdr'zati AI 1875, br. 1, 7

razšerjüvati -üjem nedov. *razširjati, širiti*: ka "Prijátel" vecs i vecs nôve glászi bode rászšerjüvao AI 1875, kaz. br. 1 **razšerjüvati se** -üjem se *razširjati se, širiti se*: sviloprejka .. z Carigráda se je potom sviloreja dale rászšerjüvála AI 1878, 33 **razšerjüvájóci** -a -e *razširjajoč, šireč*: Znanoszt rászšerjüvájócsé mészecsne novine AI 1875, kaz. br. 1

razšerjüvávati -am nedov. *razširjati, širiti*: "Prijátel" pascsilivi bo kak naj vecs nôvoga i lepoga rászšerjüvávati AIP 1876, br. 1, 2

razšürjávánje tudi rašerjavánje tudi raširjavánje -a s *razširjevanje, širjenje*: Hvála za rászšürjávanye Evangelíoma TA 1848, 120; More biti ga je pomagao na rajirjavanye Evangelíoma KŠ 1771, 662; Vó je nazveſzto .. 3. Rasšérjavanye po vſzem ſzvejtí ſzvoje Matere Czérkvi KM 1796, 103

raztálanje -a s *razdelitev*: vármegyövi szo pod nôvo raztálanye prisli AIP 1876, br. 7, 1

raztálati tudi rástálati -am dov. *razdeliti*: i rasztála ga i táo nyegov ſztimi nevernimi polo'zi KŠ 1771, 214; Rasztálali szo szí me szebom gvant moj TA 1848, 17; Ki ga jej, ne ſztere, ni ne rasztála KM 1783, 63; Ti ſzi rajztálo drügi dén nyé lejpo BKM 1789, 155; Rajztálao ſzi je tak ſzvoj máli krüh ſz-timi nevolnimi KM 1790, 52; Rajztálali ſzo ſzi pa gvant nyegov KŠ 1771, 252 **raztálati se** -am se *razdeliti se*: Ino ſze rajztála na Právdó SM 1747, 36 **raztálani** -a -o *razdeljen*: Zdaj eden klafter na 72 pálecov rasztálani AI 1875, kaz. br. 6

raztáplati se -am se nedov. *tajati se*: zdaj, kak sze szneg zacсне raztáplati AIP 1876, br. 2, 8; pren. Moja dusa sze raztápla od britkoszti TA 1848, 99 **rastaplajóuci** -a -e *topeč*: I [szedo bode rajtáplajoucsi i ocsi]csávajoucsi [szrebro KŠ 1771, 815

raztégnoti -em dov. *raztegniti*: Zláto Tak jáko se dá raztégnoti AI 1878, 55; mreno májo razprestreto, štera se do zádnhj nog i répa raztégne AI 1878, 7

raztèpsti tudi rastèpsti -tepém *razgnati*: ár Bôg raztepé kôszti borszov TA 1848, 43; Scsém je rasztepszti, kak práh TA 1848, 14; i med pogane nasz rasztepés TA 1848, 36; Rajztepi rúžno neznanolzt BRM 1823, 405 **raztèpsti** se tudi rastèpsti se -tepém se *raziti se, razkropiti se*: Po pregányanyi [ze vucseniczke raztepéjo KŠ 1771, 364; Ki [zo [ze raztepli za volo nevole KŠ 1771, 377; Ovo pride vóra, da [ze rajztepéte v]záki vu [zvoja la]ztivna KŠ 1771, 322; i vszi hüdodelniczi szerasztepéjo TA 1848, 76 **raztèpeni** tudi rastèpeni -a -o *razgnan, razkropljen*: Po krátkom vrèmeni ausztriánszka vojszka pri konigrázi raztepena bila AIP 1876, br. 2, 2; i v]zi, ki [zo [ze knyemi privrgli, [zo raztepeni i vesinyeni na nikoj KŠ 1771, 356; i te szpokani zvon vküpszprávla raztepena lidi vu bo'so hi'so KOJ 1833, VI; ka je tomi rajztepenomi XII. plemeni Izrael]zkomi pi]zani KŠ 1771, 744; nego naj i [zini Bo'ze, ki [zo rajztepeni, vküp [zpráví KŠ 1771, 306; Peter tuhénczom rajztepenim po Pontu]i KŠ 1771, 703; od ti]ztec [med rajztepen] po A]j]irián]zkoi vouzi KŠ 1771, 700; Trôstaj Te Tvoje rajztepena BRM 1823, 49

raztèžen -žna -o prid. *raztegljiv*: Kufer je jáko trdi, raztèžen AI 1878, 56

raztirati -am dov. *razgnati*: Ákusa dolivszeché, ove pa nekaj raztira KOJ 1848, 23; Törzi vszáki dén dale naprèido, i protivnike v-brgé raztirajo AI 1875, kaz. br. 3 **raztirani** -a -o *razgnan*: Szpráviscse je raztirano AIP 1876, br. 2, 2

raztolmačéjnje -a s *razlaga, tolmačenje*: szo vküpszprisli k-áldovi, i raztolmacsejnyi bo'se rejcsi KOJ 1845, 72; Dalmatin je Postilo, nedelnih evangelijomov ino lisztoz raztolmacsenye, napiszao KOJ 1914, 118; je Draskovits vküppozvao mesnike, da bi nyé po raztolmacsenyi tridentinszkoga cerkvenoga szpráviscsa dokoncsanyov szprijátlo KOJ 1914, 119; Adjectivum .. csi nájmre po nyem kaj trbej substantivumi z-mocsnejsim raztolmacsejnyom priszvájati KOJ 1833, 122

raztolmàčiti tudi rastolmàčiti -màčim dov. *razlo-*

žiti, pojasniti: Tou [zi je dáo raztolmacsiti KM 1790, 22; Solszke regule po ednom raztolmacsi KOJ 1845, 8; Kakda je rajztolmacso Kri]sztus od zapouvid KMK 1780, 36; i tak je Pi]zmo raztolmacso KM 1796, 123; naj bi nyemi to [zenyo raztolmac]ili KM 1796, 78 **raztolmàčivši** -a -e *razlagajoč*: Besznyáczke, múcsanye Andrása na dovolejnye raztolmacsivsi sze szünejo na Cérkve KOJ 1848, 17

raztopiti se -im se dov. *raztopiti se*: i 'zivlo]zti razhiczane [ze raztopijo KŠ 1771, 723; pren. szrczé moje sze je kak rosza raztópilo vu téli mojem TA 1848 **raztòpleni** -a -o *zman]šan*: Karlosz .. szvoj na máli broj raztoplen sereg povrgo AIP 1876, br. 3, 3

raztoriti -tòrim dov. *raztresti*: kak pleve, stere vóter raztori TA 1848, 3; Püszti bliszki i raztori je TA 1848, 117; Tak da bi stoj nogé, roké i drüge tála rasztoro AIP 1876, br. 1, 8; Ogen szo mlaci z-pipe rasztorili AI 1875, br. 1, 8 **raztoriti se** -tòrim se *raziti se, razkropiti se*: Lüsztva sze szledi zpopévanyom zmérom raztorilo AIP 1876, br. 5, 2 **raztórjeni** -a -o *raztresen*: ali tam je i raztorjeni z-mélov zmê-s sani csemér KAJ 1870, 57; szprevr'sejo tak, da je vsze szilje z-razdrápanih 'saklov raztorjeno KOJ 1845, 50; Beri vküp vu nyi raztorjeni drági kincs 'zitka KAJ 1848, X; tak szo raztorjene kôszti nase notri do pekla TA 1848, 115

raztrèščiti se -im se dov. *razjeziti se*: Pridoucsi z-lovine E]lau tak [ze je razztrescso, i zdívjao KM 1796, 20; Gda [zo [ze Popov]zki Poglavnice na predgo Sz. Petra jáko razztrescsili KM 1796, 120

raztréti -tèrem dov. *razlomiti, streti*: Grum, csi v csloveka ali v-sivino trescsi, neraztere csonte KOJ 1845, 102

raztrganje -a s *neenotnost*: Razterganye vu sztráni vladársztva AIP 1876, br. 6, 7

raztrgati tudi rastrgati -am dov. **1.** *raztrgati, razbiti*: Nemore ni]cse polzoude toga mocsnoga raztrgati KŠ 1771, 110; nacsí raztrga nouvo vino polzoude KOJ 1848, 108; [zvinýé, naj ga vrnoucse vá]z rajztrgajo KOJ 1848, 21; pren. Da duse moje, i neraztrgajo je TA 1848, 6; Raztrgajmo nyi vezala TA 1848, 3; Ali raztrgao je i vezala KŠ 1771, 194 **2.** *povzročiti razpad*: ino szo na szkrivnyem miszlili Austrio raztrgati KOJ 1848, 109 **raztrgati se** -am se **1.** *raztrgati se*: Nyi [knig] papire je vezár vküpszasio, da sze nebi raztrgale KAJ 1870, 6 **2.** *razpasti*: i ovak bi sze Ausztria raztrgala AIP 1876, br. 2, 3; Ka [ze je raztrgalo Salamonovo Krále]sztvo, zrok je bio KM 1796, 68 **3.** *odpasti*:

i raztrgali šzo ſze 'znyega lanczi KŠ 1771, 114 **4. ločiti se:** zaposztavki ſze i teda raztrgajo od verbuma KOJ 1833, 124; bojao ſze je jezernik, naj ſze ne raztrga Paveo od nyih KŠ 1771, 414 **5. razcepiti se:** Raztrgala ſze je pa ta vno'zina meſzta KŠ 1771, 385 **raztrgani** tudi rastrgani -a -o **raztrgan:** vlecseni po braſzklavoj zemli ſzemo tá raſztrgani je KŠ 1771, 101; ſzmiluj ſze nad tvojov raſztrganov ovcsárniczov KŠ 1771, 832; i raztrgane ploté je popravo KM 1790, 76; Rongyos, raztrgan -a -o AIN 1876, 36

raztrgávanje -a s *uničevanje:* i raztrgávanje poiſtva vaſega ſzte zradoſztyov pretrpeli KŠ 1771, 690

raztrgnjeni -a -o prid. **1. pretrgan, prekinjen:** Cſi pa bi steri med nyima proti tórki bój zacſno, te je vezalo raztrgnyeno AIP 1876, br. 8, **2. ločen:** Cſi adjectivumy po káksem medmetany raztrgnjeni KOJ 1833, 116

raztrobětati -am dov. *raztrobentati, na več krajih povedati:* Szkrivni szrdniczke Krála ſzo med tem raztrobentali, da je 'Siga vmorjeni KOJ 1848, 50

raztróſiti -im dov. *raztrositi, raztresti:* da tráva hitré ſzehne, vecs, menyé ſzuho vküppograblájo, v-grumble raztróſzijo KAJ 1870, 122

rázum -a m **1. razum, pamet:** Nego i vdúhovnom je kmitſen nas rázum KŠ 1754, 124; tak dale pride i tvoj rázum KM 1790, 20; Ne boidite kako kony i Oszel, steri neimaio razuma SM 1747, 96; ſzkvarjenyé naſſe natúre, tou je, rázuma KŠ 1754, 71; vu priſzpodobnoſzti Dúhá ſzvétoĝa rázuma obracsati KŠ 1771, A4a; pamet ino veſz rázum cslovecsánſzki dáu TF 1715, 21; Ftisaj rázum KŠ 1754, 258; moj rázum pa dám KŠ 1771, 503; Angyelje, ſteri rázum, i volo májo KMK 1780, 9; Tebi darújem rázum, pamet KM 1783, 5; Boug ti je dao rázum BKM 1789, 5b; uu naſſem pak rázumi ſztári ino moudri lúdje boimo TF 1715, 8; ár ſze ona 'zelej i vnotrejsnyem rázumi ſzpunyávati KŠ 1754, 69; zdr'zi náſz do koncza vu tvoje rejcsi pravicsnom ſzpoznanyi i rázumi KŠ 1771, 836; Der'zi náſz dokoncza vrázumi BKM 1789, 136; Záto teĝlo ino dúſo Szlisanyem i zrázumom Tebi, moj Boug porácsam KŠ 1754, 246; da niſcse vu nyihovoj cſiſztoucſi i czejloſzti zrázumom kre iſztine nemore dvoĝiti KŠ 1771, A3b; Oſznaj'zo te je zmoudrim rázumom BKM 1789, 377 **2. pomen, ſmiſel:** Koterie rázum teh recseh TF 1715, 18; Ka je eti rejcsi rázum KŠ 1754, 67; Rázum i razdeljenje ſtvári AI 1878, 5; i náſz bole vu ſztári pelzmaĝ ſzam za rázuma

volo ſzlejdye recsi naj vküp gliho BKM 1789, 4b; more gláſz túdi premenyávati nacsí, ino nyega k-razumi jedine rejcsi KOJ 1833, 8; Káksi rázum dávaĝo, z-táksov lasztivnosztjov ládaĝo v-govorejnyí KOJ 1833, 143; teĝ verbumy, rávno v-tom rázumi ſze vugibleĝo pouleg réda KOJ 1833, 98; Szpěváj 'ze, cſti, i brodi, z-vrělosztjov i rázumom KAJ 1848, X

rázumen tudi rázimen -mna -o prid. *razumen, pameten:* Jeli bos pa ti rázimni cslovik BKM 1789, 6; On najbole rázumen tkálecsine mocs obszoditi AI 1875, br. 1, 6; ino rázumna, vórna, Mati deczi ſzvoĝoj SIZ 1807, 10; z-rázumne dúſe ſztoĝécsi KM 1783, 15; ki ſzi me od veka za rázumnoga csloveka oděbrao KM 1783, 6; poſztavte teĝla vaſa na áldov rázumno ſzlu'zbo vaĝo KŠ 1771, 475; Rázumno dúſo náĝ plemeniteĝlo, Nám ſzi darúvo BKM 1789, 158; Vreĝlo, i rázumno ſzrczé mores tak meti BKM 1789, 7; vu teĝlo je pa rázumno dúſo ſztvouro KM 1796, 4; Vu rázumnom zĝovárjanyi moro merkati na ete litere KOJ 1833, 5; eti ſzo pa ſzteĝlom i zrázumnov dúſov ĝori oſznáj'zeni KŠ 1754, 94; Ki je bio znameſztnikom Szergius Pavlom zrázumnim mo'zom KŠ 1771, 381; Záto ne boĝdte necsedni, nego rázimni vonom, ka je ĝoſzpodnova vola KŠ 1771, 584; cſiſzte ſzo i takáj rázumne BRM 1823, II **rázumnejſi** -a -e *razumnejſi, pametnejſi:* kaibi ſzvéto piſzmo teim rázumneiſim tálom mogli razmeti TF 1715, 48 **rázumni** -a -o sam. *razumni:* Nega rázumnoga, nega, ki bi ſzpitávao Bogá KŠ 1771, 453; pogibim modrouſzt ti moudri, i rázumnoſzt ti rázumni zav'r'zem KŠ 1771, 491

razuménje -a s *razumevanje, doĝemanje:* Od toga je potreěno bilo na kráci ſze ſzpomenóti za bole razuměnya ſzledi zĝoĝjenoga AI 1875, br. 2, 1

razumlívi -a -o prid. **1. razumljiv:** Po Steneyej razmimo rejcsih i ĝucsá z-razumlivim gláſzom právo zĝovárjanye KOJ 1833, 3; tak je Boug vsze tiſzto z-razumlivimi recsmi pred náſz polo'so KOJ 1845, 7 **2. razumen, pameten:** ár ſzamo v-táksem orszáĝi ſze pascslivo, ſzáksemi-dugoványí razumlivo lúſztvo náĝde AIP 1876, br. 1, 5 **razumlíveĝi** -a -e *razumljiveĝi:* Z-razlouscne féle plemena rejcsih, stero vküpzdeĝvano rázumliveĝi ĝucs vcsinijo KOJ 1833, 11

razumlívo priſl. *razumljivo:* Ali da je itak escse nej vu právdi razumlivo ſztalou KOJ 1848, 20

rázumno priſl. *razumno, pametno:* On naj ſzmleno, i' rázumno vcsi ino ravna 'seno

Ízvojo SIZ 1807, 9; szpevajte nyemi rázumno TA 1848, 38

rázumnost tudi rázimnost -i ž *razumnost, pametnost*: zdrávje, rázimnoÍzt i drúga dugoványa KŠ 1754, 166; Od Bôga velika miloÍzt, Stero moli ta rázumnoÍzt BRM 1823, 25; i rázumnoÍzt ti rázumni zavr'zem KŠ 1771, 491; Dáj nam pravicsno rázumnoÍzt BKM 1789, 146; naj Íze napunite Ízpoznanyem vu vÍzjoÍ rázumnoÍzti KŠ 1771, 603

razválati -am dov. *razdejati, uničiti*: Razrúsis vesz zid nyegov, razválas gradino nyegovo TA 1848, 74 **razválati** -a -o *razdejan, uničen*: Kofzti nám bodo rázno razválane SŠ 1796, 50

razvedriti se -ím se dov. *razvedriti se, razjasniti se*: Vidámulni; razveseliti; razvedreti sze KOJ 1833, 182; sze Néba, zemla razvedrita KAJ 1870, 151; Néba sze razvedrila KAJ 1848, 363; pren. Po procs odidenyi luth. fararov od etecz sze je za pápince negdasnya oblacsina po császih bole i lepse razvedrila KOJ 1848, 109

razvejajóúči -a -e prid. *razširjajoč se*: Medtemtoga ober nyih gláve szo sze zacsnili vküpnvijajiti tiszti oblacke, v sterih sze je pomali osznavao nyé razvejajoucsi grum KOJ 1914, 143

razveselénje -a tudi rasveselnjé -á s *razveseljenje, razveselitev*: Ali po nyé szmrta na razveszelejnye szvojega turobnoga szrczá je zacno vino v'sivatí KOJ 1848, 28; vsze ono, ka sze na vcsenyé i na raszveszelnyé za nájbôgse szka'züvalo AIP 1876, br. 1, 1

razveseliti -ím dov. *razveseliti*: Íchéjo eden drúgoga tak i v DuÍnoi ÍaloÍzti razveÍzeliti TF 1715, 37; Geto Ízo lidjé ni domá nej znali Ízebé razveÍzeliti BKM 1789, 5; Veliko radoÍzt vám gláÍzim, Szkoterov váÍz razveÍzelim BKM 1789, 31; tvoje 'zaloÍzno Ízrczé razveÍzelis BKM 1789, 8; Razveszelis szrczé moje TA 1848, 4; Táksa hrána Íze ti dá, Stera Angyele razveÍzeli KŠ 1754, 258; Tou de dober gláÍz tebi, I tve Ízrczé rafzveÍzeli BKM 1789, 194; Jezus vesz Ízvejt razvészeli KM 1783, 253; Ka teje na tou vzélo, Da bi mené razveÍzelo BKM 1789, 82; Ona naj váÍz razveÍzeli BKM 1789, 385; Hválo Tebi dájem kai Íziti mené razveÍzelo SM 1747, 50; ár szo ga z-ceremoniami razvészelili KOJ 1845, 70 **razveseliti se** -ím se *razveseliti se*: Vidámulni; razveszeliti sze KOJ 1833, 182; Dáj mi obsütiti radoszt i veszélje, da sze mi razveszelijo kószti TA 1848, 41

razveseljávanye -a s *razveseljevanje*: i drúgo razveszeljávanye tudi nede AIP 1876, br. 2, 1; Ti

veliki szí tüdi poiscejo razveszeljávanye AIP 1876, br. 1, 6

razveseljávati -am nedov. *razveseljevati*: Hválimo te Za blagoszlov telki dobrót, Sz-kémi nasz vsze razveszeljávás KAJ 1848, 206; miloscse blágo Sz. Dújh 'znyimi razveÍzeljáva KŠ 1754, 127; Nyegov Ízvéti blagoÍzlov Szrdca razveÍzeljáva BRM 1823, 434; Oh Bóg, Razveszeljávaj nász KAJ 1848, 167 **razveseljávati se** -am se *razveseljevati se*: Či széta spametniva biti, potom se moreta vküprazveseljávati BJ 1886, 13; je prisao z jagerijov sze razveszeljávát KOJ 1914, 99; te bodemo se vküprazveseljávati BJ 1886, 23; Na toplom szunci sze razveszeljávála AIP 1876, br. 2, 6

razvézanje -a s *razvezanje*: 'zelejnye mám krazvézanyi i Íz-KriÍztuÍom biti KŠ 1771, 593

razvézati -véžem dov. *razvezati, narediti, da preneha kako razmerje, obveznost*: Záto, Íterikoli razvéže edno zapovid tejh ti náj ménÍi KŠ 1771, 14; Záto Íze je Ízkázao Szin Bo'zi, naj vraj'za dela razvéže KŠ 1771, 730 **razvézati se** -véžem se *razvezati se, prenehati biti, obstajati*: i ne more Íze razvézati pížmo KŠ 1771, 302; Ár csi je zÍlúdi té tanács, ali tou delo, razvéže Íze KŠ 1771, 356; akoÍze zÍnyihovi greihov oÍzlobodio ino razvéžejo TF 1715, 35; Geto Sze záto eta vÍza razvéžejo KŠ 1771, 722; i razvézalo Íze je vezalo jezika nyegovoga KŠ 1771, 125

razvezávati -am nedov. *razvezovati, delati, da preneha kako razmerje, obveznost*: Ne Ítimajte, ka bi príÍao právdo razvézávat KŠ 1771, 103

razvéžúvanje -a s *razvezovanje, razveza*: i vrejmen mojega razve'zúvanya Íze pribli'záva KŠ 1771, 651

razvéžúvati -úžjem nedov. *razvezovati, delati, da preneha kako razmerje, obveznost*: nej Ízam príÍao razve'zúvat nego Ízpunyávát KŠ 1771, 14

razvrčti -vřžem dov. **1.** *razmetati, uničiti*: Ali törszki Czaszar vszo szprávo razvr'se KOJ 1848, 81; Oni razvr'zejo i grünt TA 1848, 9; varasé nyihove szti razvrgao TA 1848, 7 **2.** *zavreči*: Tou pogodbo je Czaszar zcsiszta razvrgao KOJ 1848, 30 **razvrčeni** -a -o *porušen, uničen*: ár je vesz réd bio razvr'seni KOJ 1848, 47; nájlíh vu szvoj Ország privábi z-tocskar razvr'senoga Czaszarsztva vucsitele KOJ 1848, 68; nej bráno Szlovenom po'sgáne i razvr'sene cérkve goriposztaviti KOJ 1914, 101

razvróúčeni -a -o prid. *zelo razburjen, jezen*:

- Medtémtoĝa razvrouceni Kruci Czaszara neposzlúhsajo KOJ 1848, 101
- razvúzdani** -a -o prid. *razuzdan*: ino vszáksi kati razvúzdano 'sivincse szvojim po'selejnyam vgája KOJ 1848, 69
- razvúzditi se** -im se *postati razuzdan*: Medtémtoĝa da sze je Ladiszlav IV. zpacslivo razvúzdó KOJ 1848, 40
- razžagati** -am dov. *razžagati*: ro'zenice itv. vóosznovéjo, potom je raz'zagajo KAJ 1870, 75
- razžalostiti** -im dov. *razžalostiti*: Tou je Podiebráda tak raz'salosztilo KOJ 1848, 65
- razžariti se** -im se dov. *razžariti se, razplamteti se*: Vu Hercegovini sze boj vsze bolje raz'žári AIP 1876, br. 5, 3; Kak sze boj bolje raz'žáro, Deák na szvoje imánye odiso AIP 1876, br. 2, 2
- razžveglárvanje** -a s *uničevanje*: Za volo tak náĝloga razsveglárvanya z-teskim tálom negda pribojvanih nemszkih Dr'sav KOJ 1848, 69
- ražáliti** -im dov. *ražaliti*: Ráj Ĵsém mreĝti, nego tebé vecskrát ra'saliti KMK 1780, 106; ráj Ĵsém mreĝti greĝhom, náĝmre pa Ĵmrtnim ra'saliti KM 1790, 109
- ražén** -žna tudi ráženj -žnja m *raženj*: Veru Rá'sen KMS 1780, A8b; Rá'sen Nyárs KM 1790, 94; Nyárs; ráseny KOJ 1833, 166; nego szo Csáki Jánosa na rásen goripotéĝnoli KOJ 1848, 71
- reberija** -e ž *upor*: Dvajszetih imenitnejsih zacsítelov reberije czaszar dá glávobitjom kastigati KOJ 1914, 128; Ár Ĵzmo najšli etoga mo'zá, kúĝo, i nadigávajoucsega reberio med v'ŕzejmi 'Zidovmi KŠ 1771, 416; szo szkrivoma prouti Ferenczi I. reberijo naküriti steli KOJ 1848, 118
- rebernica** -e ž *lojtrnica*: na oplenoma rebernice i lesztvice KAJ 1870, 72
- rèbro** -a s *rebro*: Latus Rebro KMS 1780, A7b; Rebro Oldal-tsonť KM 1790, 92(a); Oldal; rebro KOJ 1833, 167; Krv Kri'ztul'ŕa, ŕtera Ĵzi 's-nyegovoga Ĵz. Rebra vó Ĵztekla KM 1783, 120; z-rebra je pa vó napravo Ejvo KM 1796, 6; ino je z-toga rebra 'sen'ŕzko Ĵztvouro SIZ 1807, 3; zdárdov Ĵzvojoj je Ĵzmekno vnyegovog rebro KŠ 1771, 330; vzéjo je edno rebro 's-nyegovoga teĝla KM 1796, 6; Moj pr'ŕť ŕze v-nyegovog rebro Ĵzloucsi SŠ 1796, 146; vu Ĵzneh nyemi edno rebro vó vzévisi SIZ 1807, 3; tva rebra obe'ŕzelio me SM 1747, 69
- rèca** -e ž *raca*: Z-kêm si iszcse reca ribice KAJ 1870, 14; Reca pazlivši sem-tam plava AI 1878, 3; tũ nehámo edno reczo-kveczo SIZ 1807, 6
- recák** -a m *racak*: Recák lepo pisano pérje má AI 1878, 24
- recitúvati** -úĝem nedov. *recitirati, brati*: [deca] katech'ŕmus recitúĝe TF 1715, 5
- récji** -a -e prid. *raĝji*: Kabi rada récjo pečénko sebi správila BJ 1886, 31
- rečénje** -a s *pripoved*: Poleĝ ednoga znamenúvanya Toga nai poglaviteĝlega recsenya Jedro Ĵzvetoga pi'ŕzma SM 1747, 1; Toga Recŕjenja nai poglaviteĝle Jedro SM 1747, 32
- rèči** rèčem dov. *reči, povedati*: Na-tou ne Ĵzmejnikaj recsi SIZ 1807, 61; z-ŕzercza Amen recsem SM 1747, 70; Záto dusi etak recsem BKM 1789, 430; ni ne ztrasi'ŕeje, kai recses SM 1747, 89; Marii recsé Gábriel KM 1783, 230; i v'zalof'ŕti, Recse ovi Ĵzeden reĝĝi BKM 1789, 74; Ke recséjo, ŕto od groba? Odvála nám BKM 1789, 97; reczi ove reĝĝi TF 1715, 45; i reczi me Ĵzlobodnoga od v'ŕze kastige SM 1747, 53; Li ti edno reĝcs nyim reczi BKM 1789, 351; gda Ĵché te moliti ovako reczite TF 1715, 25; reczite, nevreĝdni hlápceĝi Ĵzmo KŠ 1754, 81; Recste med poganmi: Goszpod je Král TA 1848, 79; kako Ĵzi i Ĵžám bil rekel SM 1747, 69; Ti Ĵzi rekao, naj bode Ĵzvêť BRM 1823, 121; Angel je rekal k Marii SM 1747, 10
- rekóuči** -a -e *rekoč*: i dáĝa vučlenikom Ĵzvoim, etak rekocĝi SM 1747, 39; Rekoucs nyim etak popejvajte BKM 1789, 124; ino popreĝk rekoucs vszi oni adverbiumi KOJ 1833, 107
- rèčeni** -a -o *rečen*: verbuma recseno KOJ 1833, 101
- rèčica** -e ž *zlog*: tak, ka je vu niĝteroj ŕtrofi vecs tálov recsicz (ŕzylab) bilou, kak bi trbelo BKM 1789, 2
- rèčishánje** -a s *izpeljava*: Rêcsih sze na dvóĝeféle formo zĝrúntávajo, kakti vkúpszkládanyi i po rêcsiszháĝanyi AIN 1876, 69
- rečlívéc** -vca m *zgovornež, jezikač*: Csi sto kre szirmáka gucsi, I vu pogibeli mucsi, On je püsťti recslívécz KAJ 1848, 286
- rečlívi** -a -o prid. *zgovoren, jezičen*: Po császi je dönok Luther z-szvojoj recslivov tivárisicsov szrdnikov vúsťta zatiszno KOJ 1845, 66
- rečlívost** -i ž *zgovornost, jezičnost*: Odúrna mi bojdi brbrava recslivostz KAJ 1848, 173
- réd** -a m *I. red, ureĝenost*: Poŕŕťitúĝe leipi je réd ino ŕega TF 1715, 44; Réd zvelicsánsťva SM 1747, 1; prinéĝzi me vu Réd te Pokoure SM 1747, 53; Zvúna réda pa tim beté'snim Ĵze Ĵzlú'zi KŠ 1754, 214; On je dobroĝa réda Bouĝ KM 1790, 50; i Ĵzuncze je ober réda natúre tak potemnelo KM 1796, 110; sze soularje rejszan navcsiti nemorejo brezi právoga voja, i réda KOJ 1833, III; Ali réd Ĵzem naĝzledúvao Voger'ŕzkoga Gráduvála BKM 1789, 4; k-tomi, naj bi táksi

réd dr'sécse zvezjde KM 1796, 4; Du'sna řzta na dober réd, opominati SIZ 1807, 10; tó vřze řze i v-eti, v-lepsi réd pořztávleno, nahája BRM 1823, II; Artikulusi, vu pořzleidnyem leipom rédi grüntani jeřzo SM 1747, 33; Ár on vsze vlejpom rédi, moudro ravna BKM 1789, 16; Tak bode vřze zrédom slo vřzákseg hi'zi KŠ 1754, 222; Krála řzenyo, řtero je po rédom nyemi pripovidávao KM 1796, 78; da tak hi'so řzvojo lepou z-rédom ravna SIZ 1807, 10; Potom z-rédom napřenoszévcsi vsze ono, ka ponoviti more AI 1875, kaz. br. 1 **2. kar je določeno s pravili, predpisi, ustaljenim načinom:** Zdaj že na čténye réd pride BJ 1886, 3; Po právde dokoncsanogarédaposzlaniksztvo vküpprijde AI 1875, kaz. br. 2; vtákři réd řzem pořztavo vřze eto delo KŠ 1754, 5a **3. stopnja, položaj:** kákřega goder národa ino réda cslovik TF 1715, 14; kak řze má vu 'zitki vřzáksega réda ľüdi řzřána dr'zati KŠ 1771, 656; Vřzáksega tak réda národ BKM 1789, 25; viřisa na c. réd popouřztva gledoucs KŠ 1771, 669; Právda tak zapovê, ka v-szoldacski réd szlisajöcsi vucitelje AIP 1876, br. 1, 2 **4. rod:** zréda Abiářovoga KŠ 1771, 161; Od prvoga réda Ábrahámovoga 'sitka KM 1796, 15; Kakda řze racsúnajo po rédi Szetovi ořztánki KM 1796, 9 **5. verska skupnost, red:** Czérkveni Réd KM 1790, 111; Országa cerkveni prednyarov réd sze poménsao AI 1875, kaz. br. 8; Vszi Szvéti dühovni Rédi, molte Bogá KM 1783, 92; Da i vsze dühovne Rédi, vu právoj vodi obdr'sis KM 1783, 97; Tou je szcznejse sztálise i Réde tak razdrészelilo KOJ 1848, 17; pren. Vnougí redi, Ki vnêbi jeřzo BKM 1789, 124 **6. vrsta, vrstica:** I. red AI 1878, 5; Razdelijo se na edemnájst redü AI 1878, 5; Kosec zkosödv veliki réd vrežje BJ 1886, 28; kaj bi vřze doli pořzádili po rédi KŠ 1771, 121; i jasz bom pitao, Da bom nyé porédi poznao KAJ 1870; V-prvom rédi sztojijo orszacski sztroski AIP 1876, br. 9, 1; v-knigaj szo pa stampani redövjje KAJ 1870, 7; kak vu kaksni knjaj lisztovje le'zijo redövjje csrnoga kamna KAJ 1870, 80; křteromi ře je vecs nikeliko hařznoviti potreibni redöví priverglo TF 1715, 9

réden -dna -o prid. *reden:* nářz tüdi mocsno kraj-odvracsati od .. i ne zrédnoga po'seļejnya SIZ 1807, 9; znanost, poleg řtere razločávanje i po rédno razdelenje

rédično prisl. *redno:* ka v-szľü'zbo vz'éta v-sólo hoditi du'zna deca, naj rédično v-sólo hodi AIP 1876, br. 1, 3

rédiťel -a m *urednik:* podgovorenrédiťel

“Prijátel”-a AI 1875, kaz. br. 1; piřzma szo na imérédiťela poszłana AI 1875, kaz. br. 1

rédiťelstvo -a s *uredništvo:* Rédiťelstvo “Prijátel”-a AIP 1876, br. 6, 1

rédiťi -im nedov. *delati, izdelovati:* po sterom nede vecs potreбно nóve dugérédiťi AI 1875, kaz. br. 1; Sztou lejt je pa rédo Noe to Bárko KM 1796, 11; ino řzta řzi firtuge rédiła SM 1747, 6 **rédiťi se** -im se *delati se:* Ka je gotovo ino se itak vsaki dén znöva rédi BJ 1886, 8 **reĵeni** -a -o *narejen:* Na vszákóm testamentomi more vödřáno bidťi, v-sterom leti i dnévi je reĵeni AIP 1876, br. 3, 2; Vu Europi szo igle nář prle reĵene AIP 1876, br. 9, 6

rédiño prisl. *redno:* Hvála za tvojo dobroto, řtera nás doséga takrédiño BJ 1886, 8

redöven -vna -o prid. **1. reden:** Tebé zvêzd redoven be'záj, tebé dicsijo KAJ 1848, 26; Leta redoven tekáj Nyé düh poravnáva KAJ 1848, 19 **2. vrstilen:** Rédovni: [řtevniki] AIN 1876, 31

redovník -a m **1. redovnik:** Barát, klosterszki Redovník KOJ 1833, 152; Vszi řz. Redovniczke KM 1783, 95; Kloster zacsne zidati za Redovnike KOJ 1848, 11 **2. duhovnik:** poszľüjhni áldüvajocsega Redovnika molitve KM 1783, 108; řteri je eřcse nej vadľüvao pred Redovnikom KM 1783, 75; Dávas modre redovnike Na vmárjanye krivicze KAJ 1848, 309

redövno prisl. *navadno, običajno:* [ptiči] zednim düge poti szkoncsajo, redovno cseresz nöcsi KAJ 1870, 25; eta szedsztva redövno ocsiveszna moro bidťi AI 1875, br. 2, 3

redövnost -i řz *rednost, ureĵenost:* Vcsi me vu Mertüki i redovnoszti Sztezo 'zitka vandrati KAJ 1848, 348

reformáta ř neskl. *reformirana, kalvinska vera:* [vöre] Páli krřřtsánřzke Evangelicsánřzka, ali Litaránřzka, Reformáta, ali Kalvinřzka KŠ 1754, 85

regemênt -a m *polk, regiment:* Jözsef I. na Vogerszko pripozové nekoliko regementov KOJ 1848, 104

řégula -e řz *pravilo:* Regula pobo'znoga 'zivļejnya KŠ 1771, 21; I, kikoli pouleg té regula hodijo KŠ 1771, 570; Tomi szo Goszpoud taki regulu povedali KOJ 1845, 4; na řtero řzmo prisli, vtiřztoj reguli hodmo KŠ 1771, 597; Solszke Regule KOJ 1845, 8; Znánye Vogrszkoga Jezika je Summa onih regul KOJ 1833, 1; Tebé na vřze kerřchánřzkgoga řitka regule navcsi TF 1715, 9; Vi te pa mogli naszľedüvajoucse regule obdr'sávati KOJ 1845, 20; Vometanye dácsó

notárosi bodo oprávlali po vödáni regulaj AIP 1876, br. 4, 1

réja -e ž *delo, izdelek*: i nebésza szo rôk tvoji reja TA 1848, 83; popolnejšem ľatori nej zrokami napravlenom, tou je, nej té reje KŠ 1771, 685; radi ospotávajo ľuczke náj bougse reje KOJ 1833, V

réjč tudi *rěč* -i tudi *riči* ž **1. beseda, jezikovna enota za označevanje pojmov**: Ka vcsini eta rejsč ľztvoriti KMK 1780, 9; da razmis, ka vľzáká rejsč zadene BKM 1789, 7; Rěcs je z-edne ali vecs szillabih sztojěcse vöpvědanye dugoványá AIN 1876, 7; nego ľzamo edno rejsč povej KŠ 1771, 25; Na nyegovo rejsč ľze nakleknemo SŠ 1796, 8; ptühinszke litere, stere vu ptühinszkoj rěcsi sze nűcájo AIN 1876, 6; nego vľzakov recsšov, ľtera zvűľzt Bo'zi zhájá KŠ 1771, 11; i vö je vrgao te dűhě li zricsjom KŠ 1771, 25; Tou nam pokáľejo ete recľi TF 1715, 44; Kotereľzo te ricľi TF 1715, 39; na miľzlimi ľztojo vľzigdár reicsi tvoje SM 1747, 83; Te naj vékľo zrok je márne ricsi KŠ 1754, 44; Naj bodo ricsih ete KŠ 1754, 4; i nistere neľzpodobne recsi BRM 1823, II; ár ovak na nász szpádnejo one kárajoucse recsi KOJ 1833, X; recsi so z-kotrig KAJ 1870, 6; Na zgovárjanye gledocs szo rěcsi stirifěle AIN 1876, 8; Koterie rázum teh recseh TF 1715, 18; Tak i od eti rejsč ľcsiscsene ľzo nase peľzmi BKM 1789, 4; po gorivzětji szlovenszkih rejsčih med szvoje KOJ 1848, 8; Govorěnya [szo] z-rěcsi KAJ 1870, 6; Od szillab i od rěcsi AIN 1876, 7; Vu obrácsanyi szam pohaszno deacske recsi KOJ 1833, V; Z-káksimi recsmi je potrebno proľziti SIZ 1807, 3 **2. kar je izraženo z besedami**: Rěcs Goszpodna je csiszta TA 1848, 10; od stere je szpevao Goszpodni za volo rěcsi Kúsa TA 1848, 6; Ár što je legov, je dobre rěči nevrejden BJ 1886, 5; Nyegovo rěcs mam vervati BRM 1823, 7; zetakovom reicsjom onda oľzodi nyé SM 1747, 83; ricľi moje pa nigdár ne prejdejo KŠ 1771, 82; Tou ľzo rejcľi Kriľztusa BKM 1789, 19; Eto szo nakráczí nasse rěcsi SIZ 1807, 4; Naj zpoznas gvűsnoľzt oni rejsč KŠ 1771, 161; A ľteri pak etim recľem ne vörje TF 1715, 45; ľteri vorje tejm ricsém KŠ 1754, 210; zátó, kaj ľzi nej vörvao recsim mojim KŠ 1771, 162; steri reicsi tve pošľlűsa SM 1747, 85; I tve ľzvěte rejsč zdr'závati BKM 1789, 133; Na té ricsi zátó mi merkajmo SŠ 1796, 15; nasse rěcsi, na ľtere rěcsi od vájz eden ľepi odgovor csákamo SIZ 1807, 4; uu etih recľih ľztoy vľza právda TF 1715, 18; Ka vörjemo po ricsáj dvanájľzetoga Stűka KMK 1780, 22; lepou pomali ino zponiznimi recsmi predkláda TF 1715, 7; Boug naz ľzteimi

ricľmi kľzebi ľsche pritégnoti TF 1715, 26; ľzem znasľega Goszpodna ricsmi tak vcsio KŠ 1754, 6a **3.** navadno v zvezi *rejj Boľža evangelij, berilo*: Reics Bosja oľztane vľzigdár SM 1747, 79; Rěcs bo'za KAJ 1848, VI; ta ľzvetloľcha reicľi Bosje ľzvěte TF 1715, 3; ako reicsi Bosje neľscheio priěti SM 1747, 80; Truber, Bo'ze rejcľi ľzluga KŠ 1771, A6a; te Bo'ze rěcsi ľze dr'zi BRM 1823, 3; mi Bosjoi reicľi vörjemo TF 1715, 27; ľzvětoj nyegovo rejcľi vörjemo KŠ 1754, 160; Reics Bosjo ľzlisľimo SM 1747, 81; Gda kaj za Bo'so rejsč dr'zimo KŠ 1754, 19; ino ľzi nazveľztil meni, po tvojoj ľzvětoi reicsi SM 1747, 67; naj on nájz varje vu ľzvojoj rejsč KŠ 1754, 174; Pride Po ľzvojoj ľzvětoj rejcľi BKM 1789, 19; Molitev vu Rěcsi Bo'zov TA 1848, 9; nego zrecsšov Bosjov vkűpe ľzklenyena voda právie kerľzt TF 1715, 32; gda nalľo hűdoubó z-Bo'zov ricsjouv odejvamo KŠ 1754, 20; naj gucsi, kako Bo'ze ricsi KŠ 1754, 22; pošľľűhnite mojega kvám zdaj zagovárjanye ricsi KŠ 1771, 410 **4. nauk**: Rěcs nyegovo bógajte BRM 1823, 8; naj ľze niscse nyegove rejsč ne vcsi KŠ 1754, 163; tűdi njegovo reč dobro pozna AI 1878, 8; Vcsio náz vrecsei ľveti TF 1715, 12; da naz obderľi, uu ľzvjojoi reicľi TF 1715, 28; Da bi I 'znyega reicsjom 'ziveli BKM 1789, 176; ka ľze nám po eti ricsějh odpűscsanye dá KŠ 1754, 206 **5. besedilo**: sze szpráviscse sz-preccstenyom kráľszke recsih odprě AI 1875, kaz. br. 1; dokoncsati v-kráľszkoj rěcsih naprědáne dugoványe AI 1875, kaz. br. 2; Liki je piľzano vu knjagaj ricsějh E'zaiás proroka KŠ 1771, 173 **6. govorjenje**: Goszpodne pošľľűhni moio reics ABC 1725, A7b; na kráľszko recs dáni odgovor AI 1875, kaz. br. 2; ino je rěč pazlivo posľűšala BJ 1886, 4; tanács ľzo dr'zali, kakbi ga zamre'zili vu rejsč KŠ 1771, 73; vu rěcsi, I v-krľzti je nazöcsi BRM 1823, 5; Něoszkrűno v-rěcsi, v-deli KAJ 1848, 4; Goszpodne, szlisaj recsi moje TA 1848, 4 **7. obľjuba**: Lűbézen k-tvojoj rejsč SŠ 1796, 3; dáu nam je reics ľitka vekivecsnoga TF 1715, 3 **8. govorica, jezik**: Govorejnye (Jezik, Rejsč) vu szebi szamom je ono KOJ 1833, VII; csí sze ednouk pokopa vogszka rejsč KOJ 1833, III **9. glagol**: Verbum (rejsč, ige) KOJ 1833, 12

rejjčľglás -a m *spodbuda, poziv*: Szat; rejsčľglász KOJ 1833, 173

rejjčni -a -o prid. *beseden*: Tě blázni okouli ľzpitávanya i rejsčne vojne KŠ 1771, 642

rejjčnica -e ž *zlog*: z-nikimi rejsčnicami navkűpe KMS 1780, A

rejjčnik -a m *govornik*: je pa doli ľou znikakľim rejsčnikom Tertullűom KŠ 1771, 416

réjdki tudi rétki -a -o prid. *redék*: i akofze glih nigda (koterroje reitko) TF 1715, 5; Rejdki Gróf, Baron, Püspek je szmeo z-szvojim Králom baratati KOJ 1848, 103; viszika hi'za, ali taksa je pri nasz rétká KAJ 1870, 66 *réčiši* -a -e *redkejši*: szo szejtve osztale i csi szo glih récsise AIP 1876, br. 5, 8

rejenjé -á s *izdelovanje, pripravljanje*: i 80 rainskih rejenyá sztroski zadenejo AI 1875, br. 1, 8; ka bi potrèbno bilò edno naprávnicó goriposztaviti za rejenyé vojszke szkéri AI 1875, br. 1, 1; pečátna zemla, štera se za rejenjé tórski pip núca AI 1878, 53

réjpnica -e ž *zasipnica, podsipnica*: Verem; zemlenicza, djama, rejpnicza KOJ 1833, 181

réjsan tudi résan prisl. *res, zares*: Valóban; rejszan, zaisztino KOJ 1833, 181; Naclj ka bi csinili ti okr'ztseni nad mrtvimi, csi bi rejšzan ti mrtvi gori ne šztanoli KŠ 1771, 523; niti sze soularje rejszan navcsiti nemorejo brezi právoga voja, i réda KOJ 1833, IIII; Rejszan sze jih je v-souli vnogo nábralo KOJ 1845, 7; Ludvik Czaszar rejszan za nyé volo z-Vogrinami boj zacsne KOJ 1848, 8; valóban (rérszan) AIN 1876, 64; ali záto szta nepresztrano delala, tak da bi rejszan tkala AI 1875, br. 1, 7

rejšitel tudi rešitel -a m *rešitelj*: I tak vszè resitel bidti KAJ 1848, 218; Hváli Sion Rejšítela KM 1783, 61

réjšiti tudi réšiti -im dov. *rešiti*: ka bi mogocsno bilò réhsiti AI 1875, br. 2, 1; Ides ponizno, da rejšis Vejz šzvejti BKM 1789, 2; Steri me zrouk Nepriátela reisi SM 1747, 75; i lovca rejši samo náglo bežanje v ládjo AI 1878, 21; i vášz od šzkrbi rejšimo KŠ 1771, 98; Goszpodne Bo'ze, ino me réši TA 1848, 6; Ki nášz je rejso z-pekla BKM 1789, 274 *réjšiti se* tudi réšiti se -im se *rešiti se*: niti, csi vnyé šzpdádnem, šze ji rejšiti nemrem KŠ 1754, 177; kmetje menyé májo placšuvati szvojim zemelszkim Goszpódom, pa sze jih tüdi le'sej rejsiti KOJ 1848, 123; ka od toga bremena sze moremo réšiti AI 1875, kaz. br. 2; tak od dugá Moji grejhov Rejsim šze 'znyouv KŠ 1754, 253; Gda šze rejsim te šzmrti BKM 1789, 106; Vkmiczí bodes brezi šzuncza, ne rejšis šze nigdár BKM 1789, 452; te zmo'zen sze ne réši po velikoj mócsi szvojoj TA 1848, 25; Ka sze naj od gláda szmrti resijo od nasega országa szo hrányeni AI 1875, kaz. br. 3; Ah! dabi šze mogao tejla Temnicze gnesz rejsiti KŠ 1754, 262; poglavnika bi sze tudi radiva réšila od tórszkoga poglavársztva AI 1875, kaz. br. 3; rešo se je li z tem, ka je svojim zgrablivim poslušancóm igro AI 1878, 9 *réjšeni*

-a -o *rešen*: Ali naszkorom ga je szvejti rejsen KOJ 1848, 5; táksa zemla od dácsede nede rejsena AI 1875, br. 1, 5

rejšúvati tudi rešúvati -újem nedov. *reševati*: Te grésni šzvèt šzam resúje BRM 1823, 62; i rejšúvao je v preminočem vremení lidí AI 1878, 7 *rešúvati se* -újem se *reševati se*: Zetaksim tálom sze je vszelé vecs oblákov resúvala nyegova pamet KOJ 1845, 5

réjtko tudi réitko tudi rétko prisl. *redko*: kako dabi šze vám kai reitko prigoudilo SM 1747, 30; ali csi k-Predgi rejtko príšztopimo KMK 1780, 50; Rejtko oni Bo'zo rejsz polšzljájo BKM 1789, 302; Jaj! nas zemelszki 'zitek Je sztánek, I li rétko prebítek KAJ 1848, 194

rèklec -a m *suknjič*: bratje brezi gabána v-szvojem reklici KOJ 1845, 94

rèklin -a m *jopica; bluza*: naj bi nyoj vila dála pa 'zamatni reklinov AIP 1876, br. 10, 7

rèktor -a m *ravnatelj*: Vejm da šzi 'salošztné, tú'sne šzmrti Rector SIZ 1807, 45

remèn -a m *jeremen*: Lorum Remen KMS 1780, A8b; Eto sze zbrúsenyom na kamli zgodí, steroga zremenom masin 'zené AIP 1876, br. 9, 6

remenárnica -e ž *jeremenarna*: Najbole sze je csúdivao nad ednov remenárnícov KAJ 1870, 116

rèmeni -a -o prid. *usnjen*: On pa, Ivan, je meo remeni pojášz okouli ledevjouv šzvoji KŠ 1771, 9

reméni -a -o prid. *rumen*: [osa] odzajaj je reméni s čarnimi obročkí AI 1878, 36; Regrat potrávnikaj v tákšoj vnožini, ka je vse od njega reméno AI 1878, 50; Vuk Odelen je z reménov-živov kožov AI 1878, 9

reménje -a s *jermenje*: Gda bi ga pa zvézali zreményem, erkao je KŠ 1771, 412; 'Z-nyé kò'ze sze dober leder szprávla, z-steroga sze reménye i .. zgotávljájo KAJ 1870, 77; komi nej šzam vrejden, naj šze prignem i šoulinczov nyegovi reménya odvé'zem KŠ 1771, 103

remènka -e ž *pirh*: Remenka KMS 1780, A3

Reminiscere m neskl. 2. *nedelja v postu*: Evang. na Reminiscere, ali II. po polšzti Nedelo KŠ 1771, 51

rèn -a m *hren*: Torma; ren KOJ 1833, 176; Jaj r'èzen sze te ren pise AIP 1876, br. 9, 4

rendelúvanje -a s *predpis, določba, ukaz*: Paveo pouleg rendelúvanya Bo'zega zvelicsítela KŠ 1771, 634; ki prouti šztáne oblášzti, Bo'zemi rendelúvanyi šztáne prouti KŠ 1771, 477; i ne morete rendelúvanyi prouti šztánoti KM 1790, 82; je dokonesano, naj rendelúvanye právde

- vľzáki na meľzti nihá KM 1790, 90; z-szvojjimi rendelűvanyi 'selejo i tou KOJ 1833, VIII
- rendelűvati** -űjem nedov. *postaviti, določiti*: Bog je Jesussa rendelűval (poľztavo) na miloľcso ľztolec SM 1747, 17 **rendelűvani** -a -o *postavljen, določen*: Jesus, kai je on od Boga rendelűvan SM 1747, 15; ino beľjimo po terpleinyi vu boyno, kteraje nám rendelűvana SM 1747, 28
- Rėnuš** -a m *Ren*: K-boji primorani József I. od Rhėnusa na Vogerszko pripozovė nikeliko regementov KOJ 1848, 104
- rėp** -a m **I. živalski rep**: mreno, štera se do ządnjih nog i rėpa raztėgne AI 1878, 7; opice mąjo dugi rėp AI 1878, 7; I mele ľzo repė ľzpodobne kľtiram KŠ 1771, 782; liľzicz .. med nyihne repė je pa gorėcse ľzkale privėzao KM 1796, 49 **2. ladijska krma**: rėp sze je pa raľzpuľcsąvao od ľzile vąlov KŠ 1771, 427; zrėpa ľzo ľtiri kotve vő vrgli KŠ 1771, 246 **3. repu podoben nepożeti del njive**: Nemárnomi 'znyeci rėp nihąjo KAJ 1870, 132
- rėpa** -e ž *repa*: Re-pa ABC 1725, A3b
- repica** -e ž *zadnji del sore*: i po pouti nej júvkati, na repice goriszčkąkati KOJ 1845, 10
- rėpišćica** -e ž *sinica, ptica*: steri 'zű'zevke vő znąjo piszkati, kakti repiscsice KAJ 1870, 25
- rėpni** -a -o prid. *repen*: Kit .. Njegovo telo má velke prednje plavaće i se njemi konća v repno plavačo AI 1878, 21
- respűblika** -e ž *republika*: [Francija] i od tisztmáo orsząg reszpubliko má AIP 1876, br. 3, 3
- rešėnje** -a s *rešėtev, odrešėtev*: Ár je tak drągo resėnye dűs nyihovi TA 1848, 39; Na resėnye dűs nyihovi od szmrți TA 1848, 25
- rėřeto** -a s *reřeto*: Rosta; reřeto KOJ 1833, 170
- reřivanje** -a s *odreřenje*: I na kri'z ľzo Te ráľzpili, Na nase resivanye BRM 1823, 59
- rėtkev** -kvi ž *redkev*: Retkev se za volo korėna sadí AI 1878, 43
- rėtkogdą** prisl. *redkokdaj*: ki sze I 'znyėga rėtkogda szpominatė KAJ 1848, 48; Szvinya rėtkogda ide pomali KAJ 1870, 70
- rėtkogdėr** prisl. *redkokje*: Rėtkogder sztoji steri vizsiki brėg KAJ 1870, 146
- rėtkokrat** tudi rėjtkokrat prisl. *redkokrat*: Ki ľze z-ľzoudbe rėjtkokrat ľzpomenėte BKM 1789, 438; Ki ľze z-ľzodbė rėtkokrat ľzpomenėte BRM 1823, 260
- rėtkvica** -e ž *redkvica*: Mále bele ali erdėće so retkvice AI 1878, 43
- rezajoući** -a -e prid. *ki reže*: je bio vu gorąj i rezajoucsi ľzebė zkamėnyem KŠ 1771, 114
- rėzanje** -a s *rezanje*: Paziti trbej, ka se čemėr hitro z rane odprąvi zrezanjom AI 1878, 29
- rezėdica** -e ž *reseda*: Rezedica je celo lublena AI 1878, 44
- rezi** predl. z rod. *brez*: kai ľze Boga ľzamoga doľztoy, kai je rezi zacsėtka, i koncza SM 1747, 33; gdaje pod sztrėhov hrąmba kak vu nasem krąji na prtolėtje rez' krme (prązna) bila AIP 1876, br. 6, 8
- rėžen** -żna -o prid. *rezen, ostrega okusa*: Jaj rėžen je ete jeszi AIP 1876, br. 9, 3
- riba** -e ž *riba*: Ár, liki je bio Jonąs v'zalouczí czet ribe tri dni KŠ 1771, 40; I cľi ribo, jeli nyemi kacso dą KŠ 1754, 154; I csi bodega ribo proľzo KŠ 1771, 22; lagoje ribe KŠ 1754, 131; I tou csinėcľi veliko vno'zino rib ľzo vnyega ząprli KŠ 1771, 179; kvrľi vr'zenoj vu mourje i zevľzakoga ploda ribe vkűp ľzprąvlajoucsoj KŠ 1771, 46; pėti dėn ľzo ľztorjene ribe KM 1796, 4; vsze szi podvrgao pod nogė nyegove i ribe mőrszke TA 1848, 7; K prvomi tąli se sľiřijo .. k řtrtomi ribe AI 1878, 5; Ne ľztoj tak poľzt vribaj KŠ 1754, 211; ino nai vląda na(d) Morľzkimi ribami SM 1747, 4; naj goľzpodűje nad morľzkimi ribami KŠ 1754, 95
- ribati** -am nedov. *ribati, čistiti z drgnjenjem*: Potom je [kamne] z-vōdov polejėjo i z-pėszkom ribajo KAJ 1870, 81
- ribica** -e ž *ribica*: Ribicza KMS 1780, A3; v čistoj i mrzloj vodi pa se vesėlo pregąnjajo ribice AI 1878, 3; nemamo eti vecs, nego pėt lejbov krűha i dvej ribiczí KŠ 1771, 48; Meli ľzo i edno malo ribicz KŠ 1771, 126
- ribiĉ** -a m *ribiĉ*: Pri ocsi je bio ribics KŠ 1771, 260; Peter je bio niksega Jónąja ribicsa ľzin KŠ 1771, 699; ár ľzta ribicsa bilą KŠ 1771, 12; vo jo [vrřo] potėgnovľi ribicske na brejg KŠ 1771, 46
- ribiĉűvati** -űjem nedov. *ribariti, izrabljati razmere*: Pri nąsz szo tudi hűszitje namėnili ribicsűvati KOJ 1848, 52
- ribiti se** -im se nedov. *loviti se, prijemati*: Krapí i řarani Jáko se ribijo AI 1878, 21
- ribizel** -zla m *ribez*: Ribizel jejo AI 1878, 47
- ribji** -a -e prid. *ribji*: drűgo [mesou] je pa ribje KŠ 1771, 523; Za skolnika je eden mlądi, csrsztvi i jąsni kak ribje okou, zvoleni KOJ 1845, 4
- ribnolűskasti** -a -o prid. *podoben ribjim luskam*: je meo i ribnolűľzkaľzti prľznyek (oklep) KM 1796, 55
- rigati** -am nedov. *rigati*: V-Cėrkvi sze neszmej, nerigaj KOJ 1845, 23
- riktar** -a m *vařki poglavar, řupan*: Obprvim, gda je Riktar grątao Jąnos KM 1790, 68

ríl -a m *rilec*: Elefánt s rilom diha, trobi AI 1878, 19

Rím -a m *Rim*: Ár geto je Rim Vlaskoga orľzága náj vékľe meľzto KŠ 1771, 433; Szpodobno je namejno Attila vcsiniti takájse Rimi KOJ 1848, 4; gda bi v-Rim pribeľzao KŠ 1771, 663; tak ga nixi sztráh obide, da Rim pri miri püsztécs KOJ 1848, 5; Apoľtole doli zmáľao i v-Rimi moliti zapovedao KŠ 1771, 158

Rimlánec -nca m *Rimľjan*: Jezernik ga ne ľzmej ni bicsüvati, ka je Rimlánecz KŠ 1771, 410; návade, ľtere je nám nej ľzľobodno gori vzéti, da ľzmo Rimláneci KŠ 1771, 393; da je Rimláneczov vöra povľzem ľzvejti glajľzna bila KŠ 1771, 434; Szvéti Pavel Apoľtol kRimláneczom piľzoučľ TF 1715, 33; Pavlov Liľzt k-Rimláneczom KŠ 1754, 3; liki Paveo ľzvoj liľzt Rimláneczom KŠ 1771, 102

Rím pápa ~ -e m *rimski papeľ*: Rim pápa 16-toga mészecza je poszvecsávo AIP 1876, br. 7, 7

rimski -a -o prid. *rimski*: nej pa Rimľzki Pápa KŠ 1754, 131; denok je lih veliki Károl ino rimszki Czaszar bio on junák KOJ 1848, 6; Rimľzki, ali Deacski Racsún KMS 1780, A9b; [Vera] Rimľzka, ali Pápinľzka KŠ 1754, 85; ka je teda právo Krisztusovo vöro rimszka gmájna mejľa KOJ 1845, 75; Rimľzko KM 1790, 8; Sz. Paveo ľze je v-trétyem leti z-Rimľzkoga robľztva vo oľzľobodo KM 1796, 131; vnogo dr'sáv od czarigrádszkoga i rimszkoga Czaszara pod szvojto oblászt zmetali KOJ 1848, 6; Na piľzanye je nadignyeni v Rimľzkom prvom robľztvi KŠ 1771, 589; zbilí ľzo lidí Rimľzke KŠ 1771, 394; Bio je pa napiľzek napiľzani obr nyega z-Grcskimi i Rimľzkimi piľzkmi KŠ 1771, 252

rinkanje -a s *obročkanje*: záto eden vért rinkanya trsztja porácsa AIP 1876, br. 8, 8

rinkec -a m *obroček*: Na konci répa má šcergetec z roźeni rinkeci AI 1878, 29

rinoti -em nedov. *riniti, spravľjati v neprijetno stanje*: Csibi ľteli, Tvoji grejhi, Tebé vpekeli rinoti BKM 1789, 233

risále tudi risáli risál ž mn. *binkošti*: szpádne, riszáľe pa riszáľscseka ali iváncseka KAJ 1870, 160; Vsze je veszéľo na dén riszáľe AIP 1876, br. 6, 8; do Riľzáo KŠ 1771, 525; Vűzn, Riľzáľe KŠ 1754, 26; I rouľcize Po riľzáľi ľzehnejo BKM 1789, 423; I rou'sicze Po riľzáľaj ľzejhnejo SŠ 1796, 169

risáľski tudi risáoški -a -o prid. *binkošten*: Epifľ. na Riľzáľľzki Pondejlek KŠ 1771, 374; Evang. na Riľzáoľzki Pondejlek KŠ 1771, 272; je na Riľzáoľzki dén odloučľo KM 1796,

116; Na I. Riľzáľľzki ľzvétek KŠ 1771, 831; Záto je ľzľobodno nejľi ľzamo v Koľedni iRiľzáľľzki ľzvétki, nego .. vö ľzľűziti KŠ 1754, 214; Riszáľszki Hymnuske BKM 1789, 116; Riľzáľľzke [pesmi] BRM 1823, V; Riszáľszke peszmi KAJ 1848, VI; Evang. na Riľzáoľzko Nedelo KŠ 1771, 315

risáľšček tudi risáoček -a m *maj*: Riľzaoscseka je gori zourao KM 1790, 66; Riľzauscseka czvetéjo SŠ 1796, 90; szpádne, riszáľe pa riszáľscseka KAJ 1870, 160; Konec velikoga travna ali začétek risáľščeka (május) se prinás pokáże AI 1878, 32

ritľansko prisl. *ritensko*: Po večéri se ritľansko prikobáca AI 1878, 38

röb -a m *suźenj, ujetnik*: Rab, vouznik, rob KOJ 1833, 169; dönok ľzam rob Jeru'záľema dáni vu Rimláneczov roké KŠ 1771, 428; Meli szo pa teda zvézanoga roba ednoga znamenitoga KŠ 1771, 93; Poľzľűľali ľzo pa nyidva i ti zvézani robje KŠ 1771, 393; Pozdravte rojáke moje i zmenomvrét robe KŠ 1771, 484; pren. Zľa rob bi sze pa váľao brez' sztráhote V-bľati gréhote KAJ 1848, 7; Steri bi ga Vcsino hüdi dühöv roba KAJ 1848, 3

röbčec -a m *źepni robec*: szam vö zéo z-'zebke szvoj szněg-běľi robčec AI 1875, br. 2, 7

röbinja -e ž *suźnja, ujetnica*: Novigrád, vsterom je kráľszka robinya kicsila KOJ 1848, 49

röbiti -im nedov. *ropati, pleniti*: Prédáľni; robiti KOJ 1833, 169; Ka szem nej robo, morem plácsüvati TA 1848, 54; serege, steri szo kakti razbojniczke robili KOJ 1848, 24; pren. Neľzmlena ľzmrt robi BRM 1823, 205 **roběci** -a -e *ropajoč*: Hunyadi .. po Kráľnszko, vsze povszéd roběcs, razbijajoucš KOJ 1848, 58

roblenjë -á s *ropanje, plenitev*: Čľi me pa na ľüczkom pouľi Po robleneyj vpobejgi ľcsés Kraj vzéti BKM 1789, 404; Kak vűk po roblenyi idti KAJ 1870, 79

Roboám -a m *Roboam*: Roboám je pa poroudo Abia KŠ 1771, 4; Salamon je pa poroudo Roboáma KŠ 1771, 4

röbstvo -a s **1.** *ujetniľtvo*: naprej prináľa a) Szád ľzvojega robľztva KŠ 1771, 590; Nero glavou dáo v-ľzejcsi vu drűgom Rimľzkom robľztvi KŠ 1771, 433 **2.** *suźenjstvo*: bi náľz z-vekivecsnoga robsztva odkűpo KM 1783, 104; Vari me Od temnicze, ino robľztva BKM 1789, 370; vdalko vozo odpelas nyé, i na robľztvo oľpotas nyé SM 1747, 86; I ľzpádnejo od oľztricza mecsa, i vrobľztvo bodo pelani KŠ 1771, 243; je Lot telikájse v-roblťztvo ľzpadno KM 1796, 16

röčka -e ž *vrč*: Táksi kincs vniksoj kamuri,

Szkim bi ľze ta rocska puna, Szkrvjom plácsala BKM 1789, 230; Vidim, kaj ľzi rocsko jáko gori nagno SIZ 1807, 35; Práznijo sze rocske KAJ 1870, 118

ròd -a m *I. rod, sorodstvo*: Vi pa rod odebráni KŠ 1754, 104; Jáľz ľzam korén i rod Dávidov KŠ 1771, 808; ki ľzo bili popovľzkoga roda KŠ 1771, 350; Roda Kriľztuľovoga naprej racsunanye KŠ 1771, 4; I da ľzte vi nyega roda KM 1783, 234; Da ľze 'ze vi nyega roda BKM 1789, 33; ino szi vszígár 'snyegovoga roda Poglávára zbirali bodejo KOJ 1848, 7; rod pa nyegov ľto povej vò KŠ 1771, 366; Ár ľzinovje etoga ľzvejta ľzo ľzpametnejľi od ľzinouv ľzvetolľzti vu ľzvojem rodi KŠ 1771, 225 **2. narod**: poszlavci z-nemskoga roda rodjeni szo szamih nemski gvant noszili AI 1875, kaz. br. 1; Barnabás Levita, na rod gledoucs Czipriánecz KŠ 1771, 353

ròdbina -e ž *I. rodbina, sorodstvo*: Sto je Kriľztuľova rodbina KŠ 1771, 37; idi vo ztvoje zemlé i ztvoje rodbine KŠ 1771, 358; i vnebélľa ketoga tvojege i Divicze Márie Sziná rodbini prineľzémó KŠ 1771, 850; Nemili sze rodbini KOJ 1845, 88; Tè szrbi szo szi kre szrbszke granice sztan poiszkali i tak szo blizi szvojoj národnoj rodbini AIP 1876, br. 1, 8; Kornelius je je pa csakao vkűp prizvavľi rodbino ľzvojo KŠ 1771, 373; Preporácsam ti vszo mojo rodbino KM 1783, 65; Poľztávim pod tvojoj obrámbo Ródbino BKM 1789, 370; kaj je prorok nej brezi poľštenýá, nego ľi vu ľzvojoj domovini, i med rodbinom KŠ 1771, 118 **2. sorodnik**: I ovo, Ozébet, rodbina tvoja, i ona je poprijéla ľziná KŠ 1771, 164

ròdbinski -a -o prid. *soroden*: pouleg lasztvinoosztí náprave rodbinszkich glasznikov KOJ 1833, 20; Nej trbej vu zgovárjanyi krátke dúge i rodbinszke litere premejsati KOJ 1833, 5; Irnak je pa v-Ázio hito oned szledkar z-rodbinszkimi Avarci pá názaj pridoucsi KOJ 1848, 5

ròdbinstvo -a s *sorodstvo*: zdaj vszi Szlovenje znouva v edno dúhovno rodbinstvo vdrűseni KOJ 1914, 150

ròden -dna -o prid. *roden, rodoviten*: tvoja 'zena, Kako roden trľz bode ti porodna BKM 1789, 265; liki dobro rodno drvou, raľztés ino czvetés Bougi na diko KŠ 1754, 12b; Szűho zemlo rodno vcsini BKM 1789, 57; pren. [evangelij] i roden je povľzud, liki i vu vami KŠ 1771, 603 **nájròdnejši** -a -e *najbolj rodoviten*: i vò je doubó od nyega náj rodnejso zemlú KM 1796, 31

rodíca -e ž *roditeljica*: Rodiczka KMS 1780, A3;

Da vľzejm deczo rodiczam ľzrecsen porod dopűľzti BKM 1789, 348

ròdina -e ž *rodovitna zemlja*: Rodina (rodécsa zemla) nyiv je jáko rázloczne dòbi KAJ 1870, 119

rodinšćica -e ž *rastlinska plodnica*: Znòtra vu môdrom cvétki i med temi zòszeb edna zeléna szpicsica (rodinscsica) KAJ 1870, 102

roditeo -ela m *roditelj, starš*: Szűle; roditeo KOJ 1833, 174; Boug Roditeo KM 1783, 10; I vľzáki, ki ľűbi roditela KŠ 1771, 734; Naľľi roditelje KŠ 1754, 31; prvi roditeli KŠ 1754, 70; gda bi pelali roditelje to dejte KŠ 1771, 170; gda bi pelali roditelje to dejte SIZ 1807, 4; gda bi pelali roditelje to dejte KOJ 1845, 7; Roditelje, ki deco májo, moro szkrblivi bidti AI 1875, kaz. br. 8; so ovoga dečáka roditelje od vsega bili szprávleni BJ 1886, 9; Dobro povrnouti roditelom KŠ 1754, 33; prouti ľztáno roditelom KŠ 1771, 33; drűge peršone prebivajo, šteri so roditelom i deci na pomoč BJ 1886, 10; Etiva vkűpe za roditela zovémó BJ 1886, 9; Pokoren roditelom KM 1790, 8; je roditelom sztolmacso KOJ 1845, 7; nasse roditela ABC 1725, A6b; moje perve roditela ľztvoro SM 1747, 50; naľľe roditela ne zametávajmo KŠ 1754, 29; roditela nej bougati KMK 1780

roditi -im dov. in nedov. *I. roditi*: Szűlni; roditi KOJ 1833, 174; 'Zena, gda rodi KŠ 1771, 321; Bogá devicza ka rodi BKM 1789, 3; naj z-boleznoľztyom rodi deczo KM 1796, 7; naj te mláde deczo rodijo KŠ 1771, 641; Kaj ona Szina bo rodila BRM 1823, 4; Kaj bode rodila Jezusa BRM 1823, 10; ľzpunili ľzo ľze dnévi, vľteri bi ona rodila KŠ 1771, 167; drevje, ľtero je náj bougsi ľzád rodilo KM 1796, 5; Decsicza moja, ľtere pá zboleznoľztyov rodím KŠ 1771, 565 **2. dajati plodove**: ka nikomi od Adama i Ejve máo rou'se nerodi KOJ 1845, 4 **roditi se** -ím se *roditi se*: bole sze je nigdár nêroditi KAJ 1848, 7; Ár kak ľze na ľzvejť rodimo SŠ 1796, 118; nigdár ľze vecs ztébe ľzád ne roudi na veke KŠ 1771, 69; Na ľzvejť ľzem ľze roudo BKM 1789, 207; Ti ľzi ľze rodo brez' grejha BKM 1789, 104; Na ľzvejť ľzi ľze od tvoje Materé roudo SŠ 1796, 81; Vľziromaľtvi rodil ľze je zdejve BKM 1789, 72; Vu Betlehemi ľze edno dejtécze, Na ľzvejť rodilo BKM 1789, 34; pren. Rodi ľze nám zvelicsanye BKM 1789, 1 **rodéči** -a -e *I. rodeč*: I noľzecsá bodoucsa kricsala je rodécsa i mantrajoucsa ľze KŠ 1771, 787 **2. rodoviten**: Rodina (rodécsa zemla) nyiv je jáko rázloczne dòbi KAJ 1870, 119 **rodjeni** -a -o *I. rojen*: kai je te iľzti te pervi rodjeni SM 1747, 30; Szin Boug

je rodjen od Bogá Ocsé KMS 1780, B2; Boug Rodjeni KM 1783, 10; Ah, kak bi jasz rad bil, da bi nebio rodjen BKM 1789, 444; Kriřztus grejsnikom rodjeni BKM 1789, 3; eden drügi od řziromaski roditelov rodjeni pojibics KM 1790, 56; ár szo oni 'seleznoga Vármegyéva rodjeni KOJ 1833, IIII; eden sz-králeszkoga roda rodjen boj zacsnó AI 1875, kaz. br. 3; Rodjen je Luther Mártin KOJ 1845, 53; kako ednoga rodjenoga řzina od Oztá SM 1747, 11; Vu Jesussi Kristussi, řzini nyegovom jedinóm rodjenóm SM 1747, 44; Mi řzmo vu grejhi rodjeni BKM 1789, 338
2. izviren: za pervoga ino znami rodjenoga greiha voljo TF 1715, 19

rodíven -vnoga m *rodilnik*: **2.** Genetivus (nezmö, rodíven) KOJ 1833, 20

rodják tudi roják -a m **I. sorodnik**: Atyafi; rod, rodják, 'slájta KOJ 1833, 151; Od ete grozovitnoszti nad szvojim rodjákóm vcsinyene je Sz. Stevana zabolelo KOJ 1848, 14; Pozdravte rojake moje Kř 1771, 484 **2.** v zvezi **novi rodják novorojenček**: Te nóvi rodják de na imé Dusan krsztsen AIP 1876, br. 9, 3

rodjenica -e ř *roditeljica*: I ednök bom vszem Bláżena rodjenica KAJ 1848, 31; pren. Éta vogrszka domovina je vszê nász práva mati, rodjenica KAJ 1870, 162

rodjenik -a m *roditelj, starř*: I csudivali řzo řze rodjeniczi nyé Kř 1771, 196; K-Kriřztusi setüjem, moji rodjeniczi Sř 1796, 75; I vám rodjenikom radořt Ořztavo bi Sř 1796, 76; pokrí me z-blagoszlovom i moje rodjenike KM 1783, 228; Zát' rodjenike cslovik ořztávi BKM 1789, 266

rodjenjé -á tudi rodjenje -a s **I. rořstvo, roditev**: Születés; rodjenyé KOJ 1833, 174; Jezus Kriřztusa rodjenyé je pa etak bilou Kř 1771, 5; Ár rodjenyé Jezusa, Tak bode radořt nasa BKM 1789, 8; Te prvi zrok je deczé rodjenye BRM 1823, 418; Jezusa Rodjênye KAJ 1848, 63; ze řzame řzvoje milořche po koupeli novoga rodgyenyá da bi mi pravícni pořztanoli TF 1715, 33; Evangy. na Mále Melse, ali Devicze Márie rodjenjá dén Kř 1771, 4; Od rodjenja mega, Me je v'zitki dr'zo BKM 1789, 130; Szejm je on naffe grejsno poprietyé ino rodjenyé pořzvéto Kř 1754, 107; Pořzvétmó Jezusovo rodjenye BRM 1823, 27; Szvétmó Szredbenika rodjênye KAJ 1848, 65; Zvelicsa řze pa vrodjenyej diczé Kř 1771, 637; Nad Kriřztusa rodjenyem řze radüjmo KAJ 1848, 34 **2. porod**: kricsala je rodécsa i mantrajoucsa řze vu rodjenyej Kř 1771, 787

rodlívi -a -o prid. *roden, rodoviten*: táksi sze

more za jáko rodľivo trsztje szkrbeti AIP 1876, br. 2, 8; letosz sze je povöden razprsztrêla na ednom velikom najboljé rodľivóm táli országa AIP 1876, br. 4, 3; Tákse szadike stere sze z-szemena z-pövajó, szo trpécse, lepse i bolje rodľive AIP 1876, br. 11, 8

rodník -a m *rojak*: Vogrszke králevcsine vszáki rodnik je déte ete domovine KAJ 1870, 162

rodnost -i ř *porod*: Odi řiszte dejve lejpa rodnořzt BKM 1789, 26

rodovina -e ř *družina*: Rodovina BJ 1886, 9; vu vsakom váraři je vnogo rodovine BJ 1886, 44; Gde eřče dedek ali babica řivéta i nyidva krodovini sľišita BJ 1886; Ete vküpe za rodovino imenüjemo BJ 1886, 9; Vu vsakoj rodovini sta prejdnyá gláva oča ino mati BJ 1886, 9

rodovínski -a -o prid. *rodbinski*: naprêprijájajo ptühinszke litere, stere vu ptühinszkoj rêcsi, ali vu sztári rodovinszki iménaj sze nücajo AIN 1876, 6

rodoviti -a -o prid. *rodoviten*: szo szkuzé – rodovita vlaga – vmesz poszilile KOJ 1845, 14

rodstvo -a s *rořstvo*: Na řzvojeaga rodřtva dén BRM 1823, X; Dén rodsztva KAJ 1848, 334; Ki nyegovo rodsztvo csüje BRM 1823, 11; Rodsztvo nyegovo szvetüjo Angelje KAJ 1848, 63

rogáčica -e ř *rožič*: I 'zelo je napuniti trbüj řzvoj zrogacsiczami Kř 1771, 223

rogát -a m *ropot*: sztopája rogát zacšüje AI 1875, kaz. br. 7; i z-velikim rogátóm vsze za menóm doli szpadnólo AIP 1876, br. 1, 7

rogátaj -a m *ropot, řum*: Medtémtoga na te najménsi rogátaj sze obüdíjo AIP 1876, br. 11, 8

rogátanje -a s *ropotanje*: V-h'řzaj sze blágo zrogátanyom genólo AIP 1876, br. 4, 7

rogátati -čem nedov. *ropotati, řumeti*: Zörögni; rogátati, hropatati KOJ 1833, 184; zacsné nekaj rogátati KOJ 1845, 98; "Sztári bojtár" sztôpa i rogácse z-bicsóm KAJ 1870, 141; Etaksega hipa potoci rogácsejo KAJ 1870, 108; ti edni z-orejami rogácso AIP 1876, br. 1, 6; Nisteri lidje szo na h'ři zvonára dveraj rogátali AIP 1876, br. 7, 7

Rogáte -át ř mn. *peta nedelja po veliki noči*: Evang. na Rogate, ali V. po Vüzmi Nedelo Kř 1771, 321

rogáti -a -o prid. **I. rogat**: Szarvasmarha; rogátamárha, 'sivina KOJ 1833, 173; rogáta 'sivina, i konyi odegnáni KOJ 1848, 11ř; med rogáte vragé v'řzem Kř 1754, 231 **2. glavni**: Od vünejsnyi rogáti grejhov řze escse zdr'zi Kř 1754, 69

rogéo roglá m *rog, rogelj*: Krátki, debeli

- roglojve njemi naprej stojijo AI 1878, 15; Krava i jü nec zroglí peha BJ 1886, 15
- rogláč** -a m *rogač, hročč*: Rogláč naš najvékši rošč AI 1878, 32
- roglásti** -a -o prid. *rogljast*: Rogláč má rogláste zgornje čelüsti AI 1878, 32
- rogláti** -a -o prid. *rogljat*: kak telcsics rogláti i pázlátí TA 1848, 55; Roglátój 'zivini, to eden vért porácsa AIP 1876, br. 2, 8; Má rogláte roglé [jelen] AI 1878, 16
- roglíč** -a m *rogljič*: Z onim roglíčom [slon] zná vsáki list od téla gorpobrati AI 1878, 19
- rogos** -oza m *rogosz*: Gyékén; rogosz KOJ 1833, 158; trsztovina gde rogosz i trsztjé raszté AI 1875, br. 1, 6
- roj** -a m *čebelji roj*: po krátkom vrémeni vinyák doszta rójom máli bode AI 1875, kaz. br. 8; Z-táksimi kosi jáko vredno róje pôvati AI 1875, kaz. br. 8
- rojstvo** -a s *rojstvo*: notr do Krisztusevoga rojstzta KŠ 1754, 11a; Knige rojstzta Jezus Krištztusa KŠ 1771, 4; Pokází moucs dejve rojstzta BKM 1789, 3; Na rojstzto gledoucs KŠ 1771, 160; Ki nyegovo rojstzto csüje BKM 1789, 20; koteri [zo po Krištzu]ovom rojstzvi odplavali KŠ 1771, A6a; i vnougi [ze bodo nad nyegovim rojstzvom radüvali KŠ 1771, 162; Jezuli, Ki nálz je obé]zelo, [szvojm rojstzvom BKM 1789, 40
- rokajica** -e ž *rokavica*: Chirotheca Rokajicza KMS 1780, A8; Kesztyü; rokaicze KOJ 1833, 162; Z kože se dela leder za lače i rokajice AI 1878, 15
- rókica** -e ž *rokica, ročica*: Pogládi nyemi z-rókciv lice AI 1875, kaz. br. 7
- rókni** -a -o prid. *ročen*: masin, na tom sze rókná zdígacsa poté'zi AIP 1876, br. 9, 6
- rokodélavec** -vca m *rokodelec*: vu várasaj i vesznica; rokodelavci AI 1875, br. 2, 6; Vu ništeroj hiži rokodelavci prebivajo BJ 1886, 7; Vu etakši selaj je malo rokodelavcov BJ 1886, 22; Na rokodelavce glédöcs sze naj vsze mogocsno zgodih AI 1875, kaz. br. 1
- rokodélstvo** -a s *rokodelstvo*: Tr'stvi ino rokodelstzvi je tak steo pripomocsti KOJ 1848, 113
- rómanje** -a s *romanje*: Rada je .. ino romanye k tissinszkoj Marii v návado prineszla KOJ 1914, 108
- rómar** -a m *romar*: Marii materi bo'soj, k-steroj radi zdáj z veszólnoga szvejta rómarje prihájajo KOJ 1914, 47
- rómarski** -a -o prid. *romarski*: Nájbole znáne školjke so .. romarska školjka KOJ 1914, 40
- rónik** -a m *hromec, hrom človек*: Bög! glédaj na mantre tvojega rónika KAJ 1848, 387
- ropás** -a m *hrup, hrumenje*: Zsinaj; ropász, rüm, halabuka KOJ 1833, 184; Veliki ropáz [zam tim kou]z tam csüo SŠ 1796, 35; Vi]zika néba zropáz]zom mocnim tergala [ze bode BKM 1789, 444
- ropásati** -am nedov. *hrumeti, curkoma liti*: Zuhogni; sümátati, ropászati KOJ 1833, 185
- röpénje** -a s *hropenje*: Niti nyi röpenye je bogme nê prijetna nôta KAJ 1870, 69
- ropót** -a m *ropot*: komi sze tou'si, da vecskrát csüje veliki ropót v-nocsi KOJ 1845, 113
- ropótanje** -a s *ropotanje*: nasztáne tákse ropotanye KOJ 1845, 98
- ropótati** -öcem nedov. *ropotati*: nego szo jih po vküp zbitih blanyaj ropotali KOJ 1914, 100
- rór** -a m **I. dimnik**: Kémény, rôr, dinnyák AIN 1876, 62; Na sztrehi i pri rôri KAJ 1870, 27 **2. žleb, cev**: Védro je v-eden globoki 'zleb (rôr) püsztveno KAJ 1870, 84
- rösa** -e ž *rosa*: Ros Ro]za KMS 1780, A7; Ro]za Harmat KM 1790, 92(a); 'Zitek tvoj je li din, ro]za BKM 1789, 408; [to je dáo k-tomi ro]zou KM 1790, 32
- rositi** -ím nedov. *rositi*: Naj nám ro]zi lejpa vlaga BKM 1789, 341 **rositi se** -ím se *rositi se*: Ro]zi]ze Harmatozik KM 1790, 92(a)
- rösnaten** -tna -o prid. *rosnat*: Od sztaranya rosznatni obráz szam szí zbriszao AIP 1876, br. 1, 7
- röšč** -a m *hročč*: Ništeri so ménsi od rošča AI 1878, 23; kak lazijo rošči prek poti AI 1878, 3
- röštar** -a m *kdor povzročá hrup*: Plêzi na stôr, liki rôstar KAJ 1870, 96
- röštati** -am nedov. *ropotati, brskati*: Drügi 'zmáhno jéjo, on rôsta po szkledi KAJ 1870, 152
- róub** -a m *rob*: Pri]ztoupiv]i odzajaj doteknola [ze je rouba gvanta nyegovoga KŠ 1771, 195
- róubec** tudi *róbec* -bca m *robec*: Keszkenyö; roubecz, faczalejk KOJ 1833, 162; z-'sepa róbecz, ali mosnyo, ali pipo vöpotégnejo ovi cigánje KOJ 1845, 112; dete v-eden veliki róbec povila AI 1875, kaz. br. 7
- róučni** -a -o prid. **I. spreten**: Ügyes; roucsni, vejdni, prilicsni -a -o KOJ 1833, 179 **2. priročen**: Roucsna Kniga nikih Vogrszkih Rejsjih KOJ 1833, 149 **röčneši** -a -e *spretnejši*: Med tém je bila zmenya konyenikov, steri je mocsnesi i röcsnesi drügoga obládati AI 1875, br. 1, 4
- róug** tudi *róg* -á m **I. rog**: i roug je okouli vzéö te [ztolecz KŠ 1771, 774; escse rogé i csonte nücajo KAJ 1870, 77; Gyü nec z-rogmi peja KAJ

1870, 10; pren. Tam more gori zidti rôg Dávída TA 1848, 110; Szpoumeni [ze rogá BKM 1789, 34; I zvi[zo je roug zvelicsanya KŠ 1771, 166; Podigávas mi moj roug BKM 1789, 7; vszáki v-szvoj roug troubi KOJ 1845, 87; Zdaj szo Lutheri escse bole rogouvje vújska sztáli KOJ 1845, 58 **2. trobilo:** i csúo [zam eden glájz zti [tiri rogouv KŠ 1771, 783 **3. v zvezi deždževni roug mavrica:** toga obecsanya [ztálno znamenye boude de'sd'sevni roug KM 1796, 13

róuka -e tudi roké ž *roka*: Rouka Kéz KM 1790, 92(a); Árje rouka tvoja vnocsi SM 1747, 95; Koga ete [zvejt rouka zdr'záva KŠ 1754, 245; I csi te dej[zna tvoja rouka [zpáka KŠ 1771, 16; I rouka, zmo'zna dela Je nyegova v[činila BKM 1789, 16; pouleg etoga rouké pelanya SM 1747, 1; i niscse je ne vtrgne zmoje roké KŠ 1754, 144; I dotekno [ze je nyé roké KŠ 1771, 25; komi szo z-rouke malo krvi púsztécs KOJ 1848, 7; dvá kre lêve rôke KAJ 1870, 9; Odpiras Ti [zvojo [z. roko TF 1715, 47; odpéras ti tvoio [zvéto roko ABC 1725, A6a; Pi[ztí na méne rokou [zvo KŠ 1754, 263; I vö vtégnov[í rokou KŠ 1771, 24; právo rokou na cselo polo'siv[í právi KMK 1780, 9; na na[fo obrambo rokou ra[zp[re[žtri KM 1783, 11; da jo nyemi z-dobre voule vu rokou dáli SIZ 1807, 5; Nyemi je i Ferkec rokô dao BJ 1886, 6; Steri má vejacso vu rouki [zvojoj KŠ 1771, 10; Mené zrokouv bráni [zvojoj SM 1747, 75; i pokri me [ztovojov rokouv KŠ 1754, 226; Szloven[žke zrokouv pi[žane litere KM 1790, 2; Ako nyega 'zelejte, Zdr'zi vász [zvov rokouv BKM 1789, 11; on je tiszto z-rokouv poglado KOJ 1845, 7; pogübévsi ednoga z-obilnov rokôv darovitnoga csloveka AI 1875, kaz. br. 8; Na konci ram ni'ze laktôv szta dvê roké KAJ 1870, 34; kai na[se roké [zo slatale SM 1747, 19; Roké, nogé, Radüje[ze pamet ma KŠ 1754, 250; pri obá ségajo prednje roké pod koleno AI 1878, 7; Roké nyim počivajo BJ 1886, 3; Steri me zrouk Nepriátela reisi SM 1747, 74; ne odverzi tvoih rok dela SM 1747, 59; kako dabi 'znyegovi obioni rouk prijao KŠ 1754, 180; Ki dávas áldov [z-Tvoji rôk BRM 1823, 3; vsza szo rôk nyegovi delo KAJ 1848, 6; z delom rôk svoji szo zamre'zeni ti neverni TA 1848, 8; záto je je nê szlobodno z-rôk púsztiti KAJ 1870, 7; tecsasz ne púsztijo zrôk AI 1875, kaz. br. 3; vse živé zrôk tvoji obilni BJ 1886, 8; i ja[ž vam ga krokám dám KŠ 1771, 88; vrouke nevzemo návuk vöre TF 1715, 5; vu tvoie [zvéte roké preporácsam ABC 1725, A5b; vu tvoje [zvéte roké preporácl'am SM 1747, 47; vzélje vroke pehár SM 1747, 39; od nyega [zprávleni Návuk, vroké dáni KŠ 1771, A7b; vu

tvoje roké preporácsam düso KM 1783, 176; teda [zem vrouke doubou pe[žmi BKM 1789, 3b; i roké [zi je rano KM 1790, 20; v-rouke [zi naj [žégnetá SIZ 1807, 5; Düso preporácsaj v-nyeg've roké SŠ 1796, 11; [ze ti Pe[žmi dávajo v-rôke BRM 1823, II; da ete novine vam v-rôke prido AI 1875, kaz. br. 1; naj narôke bode tebi BJ 1886, 12; moj 'zitek vu tvoji rokáj [ztoji KŠ 1754, 241; Po rokáj Pa Apo[stolov [zo vcsinyena znamejnja KŠ 1771, 354; Vu Jezusa zmo'sni rokáj boude SŠ 1796, 8; I rejszan za tri dni Vogleja nyemi je v-rokáj KOJ 1848, 4; vsza v-rokáj má KAJ 1848, 9; i krivicza je vu rokáj moji TA 1848, 6; nyim ládanye na dale v-rokáj osztalo AI 1875, kaz. br. 3; da [ze [zvoie Vöre rokami tebé zgrabi SM 1747, 64; Gori zdignyenimi rokami KŠ 1754, 148; ja[ž doli [zterem eto zrokami napravleno czérkev KŠ 1771, 150; [tere je i z-[zvojjimi rokami doli [zpi[žao BKM 1789, 3; 'Zene doli povehnyeno glávo sztrepetécsimi rokái gorpodapno AI 1875, kaz. br.

róuni -a -o prid. *hrom*: edni moji kony [zo na pouti, i ti drügi [zo domá rouni KM 1790, 46; [zo [ze lidjé csüdivali vidoucsi nejme, rouné zdrave KŠ 1771, 52 **róuni** -a -o sam. *hromi*: Ár je on vszê rôni vrács KAJ 1848, 193; i v[ze rouné, i beté'sne je zvrácsó KM 1796, 98

róunost tudi rónost -i ž *hromost*: Nebo betegá rouno[žti SŠ 1796, 161; Csi mi je gda rónoszt má pokváriti KAJ 1848, 247

róupati -am nedov. *trkati*: roupajte ino vám [ze odpré KŠ 1754, 244

róuža tudi rôža -e ž *cvetlica*, *roža*: Jaj! ja[ž mála rou'sa SŠ 1796, 147; Ro'za KAJ 1870, 18; naj sze nebori prouti ravnitelsztvi, ka nikomi rou'se nerodi KOJ 1845, 4; pren. Rou'sa [zkrovna KM 1783, 87

róužin -a -o prid. *rožen*, *vrtničen*: Zhodnoga kraja so k nam prinešena, gde z rožine listja oli delajo AI 1878, 44

róvanje -a s *bezanje*, *kopanje*: Zvün toga je vsze máрно rovanye, I nepela na právo szpoznanye KAJ 1848, 179; Krt .. Njegovo rovanje pod zemlov je žmetno delo AI 1878, 10

rovátanje -a s *risanje*: Kamenico i na brojenye ino rovatanye nücajo KAJ 1870, 7

rovátati -am nedov. *risati*: Na szténnoj tábli je tüdi brojiti i rovatati mogócse KAJ 1870, 9

rovátek -tka m *kamenček za pisanje na tablici*: Kamena tábla i rovatek KAJ 1870, 80; Nyéna lübléna mati je nyei kamenico i rovatek kúpila BJ 1886, 4; Dotéc szem na kamenico z-rovatkom piszao KAJ 1870, 7; naprejvzemejo

- kamenice (kötábla) ino rovatke (palavesszö) BJ 1886, 3
- rözga** -e ž *rozga, olesenela mladika trte*: Palmes Rozga KMS 1780, A9; Rávno kak rozga šzáma od šzébe, nemore šzáda prinéšzti SM 1747, 23; liki rozga šzáma od šzébe ne more šzáda doprnášati KŠ 1771, 845; Všzáko rozgo, štera vu meni ne prináša šzáda, kraj jo vrejze KŠ 1771, 316; kak da bi eden tršz vido šz-trejmi rozgami KM 1796, 26
- Rözika** -e ž *Rozika*: Miklóš, Vince ino Rozika so si bratovje ino sestre bili BJ 1886, 32
- rözmarinski** -a -o prid. *rožmarinski, rožmarinov*: i na kikléj pece ali hádre zelénimi konczi nasiti rozmarinszki vejnecz KOJ 1845, 91
- rözdje** -a s *rožje, deli rozg, odrezani pri obrezovanju*: Gda bi pa Paveo došzta rozdja vküp šzpoubrao KŠ 1771, 427; Medtejmtoza je Paveo došzta rošdja vküp poubrao KM 1796, 130
- rözec** -žca m *mavrica*: Vu Egri szo 'ze rožec vidli AIP 1876, br. 4, 8
- rožénasti** -a -o prid. *rožen, roževinast*: Pri rošči .. májo štiri krila, gornja so roženasta AI 1878, 32
- rožéni** -a -o prid. *rogat*: Márha, trôje ro'zene, petró szvin je na áldov ognja szpadnolo AIP 1876, br. 6, 8
- rözica** -e ž *rožica*: Dávida 'Zoltár od rô'zicz k naprêšzpévanyi TA 1848, 63; Vila rô'zice AIP 1876, br. 2, 6
- rožič** -a m *rožič, rogec*: záto od dalecs v-rosícs zatroubi KOJ 1845, 51
- rožjé** tudi rožgé -á s *orožje*: Rosjé vojšzkúvanya najšlega je nej telovno KŠ 1754, 161; Terdi grád je nas Boug vnébi, Ro'zgé ino obrámba BKM 1789, 320; Ro'zjé ino obrámba BRM 1823, 155; Ro'zjé ino obránba KAJ 1848, 165; ka šzem ti zetim zadóšzta mocno rosjé vrouke dáó KŠ 1754, 12a; vlje nyegovo rosjé nyemi vzeme KŠ 1771, 207; Judas je príšao i 'znyim lúšzta vnogo zrošzjom zdrogmi KŠ 1771, 90; pren. Vu íšztine rejcsi, vu Bo'zój moucsi, po ro'zzej praviczé KŠ 1771, 539; Zato vzemite gori vlje Bosje rosjé SM 1747, 27
- rožláti** -ám nedov. *rožljati, ropotati*: na hi'si zacsné nekaj od dvora za tem róslati KOJ 1845, 98 **rožlájóúči** -a -e *rožljajoč, ropotajoč*: Nad spajsznim sztarczom szo sze mimo ro'slajoucš Vougrzi zaszmėjali KOJ 1914, 127
- rožnáti** -a -o prid. *oborožen*: Gda eden mocsen ro'znáti varje šzvoj dvor KŠ 1771, 207
- Rúbenov** -a -o prid. *Rubenov*: zplemena Rúbenovoga dvanájšzet jezér zapecsáseni KŠ 1771, 779
- rúd** -a m *oje*: Rúd; rúd KOJ 1833, 171; Cêla kôla za rúd i ohé vozi márha KAJ 1870, 72
- rúdna** -e ž *rudnik*: Bethlen Gábor po gornjoj vogriji vsza meszta, rúdne i gradé pod szvojo oblászt podlo'si KOJ 1848, 90
- Rúfuš** -a m *Rufus*: I pripravili šzo Simona Czirenájšzkoga ocso Alexandra i Rufuša KŠ 1771, 152
- rúm** -a m *hrumenje, hrup*: Nyi rúm tá leti po vszê dr'zélaj TA 1848, 15; velkoga veszeljá rúm ga je pozdrávlo AI 1875, br. 1, 4
- ruméni** -a -o prid. *rdeč*: Rumeni KMS 1780, A3; Glédaj, kak šze rumena fárba premini KM 1783, 201; odpúšzti mi po ošztoj i tvoji rumeni ranaj KMK 1780
- rumenilo** -a s *rdečilo*: Nasim szoszedam i preglédejo na szvojoj Ekklesii z-rumenilom dugo zakrite grbe KOJ 1845
- Rús** -a m *Rus*: Napoleon serege pela na szeverne kraje prouti Rúszi KOJ 1848, 119; Tak szo sze Magyari zácsali szvojo prážno zemlo z-Ruszmi oblúdotiviti KOJ 1848, 10
- Rúšia** -e ž *Rusija*: na mejaj erdecse Rúszie szo Kommandantje vsze braniscsa lytvánszkomí hercegi zoudali KOJ 1848, 48
- ruski** -a -o prid. *ruski*: Ete szlovenszke národe ruszki vladár pomága AI 1875, kaz. br. 3; Nasa, rúsška i prájšška vojszka je tri lejta vu Francúzšzkom osztála KOJ 1848, 121; ka od tri vládnikov sztrána, kak od nemškoga, od nasega i od ruszkoga je dokoncšano bíló AIP 1876, br. 1, 3; goslar, ki je z ruske svatovčine domo šo AI 1878, 9
- Rúsko** -ga s *Rusija*: Ár gda bi on dale i dale notri v-Rúsško priso KOJ 1848, 119; Letosz sze nê v-Ruszkom nê v-Ameriki toliko pripóvalo AI 1875, kaz. br. 8
- rúsláti** -ám nedov. *krakati*: Tam rúslá kóvran ino vrana BJ 1886, 31
- rúš** -a m *rušenje, podiranje*: Grúntao szzi na rús bolvanszta KAJ 1848
- rúšénski** -a -o prid. *ki je iz finéga platna*: I kúpo je rúšenšzko plátno KŠ 1771, 154; Jó'sef je kúpo rúšenšzko plátno KM 1796, 112; I eden níkší mladéncz oblecseni vrúšenšzkom gvanti na golouti KŠ 1771, 149; šzedem angyelov oblecseni zcsíšztim i bejlím rúšenšzkim plátnom KŠ 1771, 794
- rúšiti** -im nedov. *rušiti, uničevati*: Szkim rúšimo pomislávanya víšzokóšzti KŠ 1771, 545 **rúšiti se** -im se *rušiti se, podirati se*: Mocšni zidi

Zvrejmenom ſze rúľjjo BKM 1789, 432; Mocsní zidi Zvrejmenom ſze rúľjjo SŠ 1796, 169

rúšt -a m *ostrešje*: zadoszta dela má teszács celi rust on more zgotoviti KAJ 1870, 74; Hiže rušt tesáč zgotovi BJ 1886, 6

Rúta -e ž *Rut*: [knige] Ruthe KŠ 1754, 2; Boóz je pa poroudo Obeda zRuthe KŠ 1771, 4

rúžen -žna -o prid. *grd, omadeževan*: czérkev ſzrczá mojega je vľzegavejcs necsiľzta i rú'zna hi'za KŠ 1754, 235; Oh ti ruľna, ſztrasna ſzmrť BKM 1789, 98; Zamázana deca i skéri jěsztvine szo rú'zna mrzia KAJ 1870, 43; Delai vu mojoj Dűľsi edno ruľno odűrnoľzt SM 1747, 49; dabi ſze mi vucsili nyé za veliko ruľno dugoványe derľati SM 1747, 40; [tela] Ti bodo neverni pa necsiľzta i ru'zna KŠ 1754, 140; i vu ſz. krľzti ocľszto i o'zivo vu vno'zina rú'zni grejhov nazáj zblato KŠ 1754, 230; Vu rú'zni grejhi ne prejdem KŠ 1754, 255

rúžiti -im nedov. *onečaščati, omadeževati*: Póti moje niksa jálnoszť nerú'zi KAJ 1848, 20

rúžniti -im nedov. *onečaščati, omadeževati*: nerú'zni ti nigdár szrdca mojsa KAJ 1848, 86;

I naj rú'znijo szkazlivczi Nyé isztino KAJ 1848, 221

rúžno prisl. *grdo, omadeževano*: nej eden-drűgoga rúсно vkanűvati SIZ 1807, 11; V-grehi 'zivocsi v-szkvarjenyi hodili, Rú'žno grěsili BRM 1823, 14

rúžnogűcanje -a s *prostaško, nespodobno gororjenje*: Zdaj pa doli dejte i vi vľza eta preklinyanye, rú'žnogűcsanye, zvűľzt vaľi KŠ 1771, 608

rúžnost -i ž *grdobija, nesramnost*: I rú'žnoľzt i blázni gucs, ſtera ſze ne doľztájajo KŠ 1771, 583; I rad bi ſze vtvojoj krvi Oľznaj'zo zgrejhov rú'žnoľzti KŠ 1754, 256; da, liki ſze je kurvinľzke ru'žnoľzti ſtala zvalou KŠ 1771, 487; Vľteri 'zivém Brezi grejhov ru'žnoľzti BKM 1789, 393; ſtero ſzmo mi tak rú'žnoľzt zadoubili KŠ 1754, 115; zá'zgali ſzo ſze vu 'zéli mo'zki zmo'zkimi rú'žnoľzt csiněcsi KŠ 1771, 449; Tak dobri kak i hudi, Z-szrdom prigledáva rú'žnoszt KAJ 1848, 12; Jaj vszem, ki I v-rú'žnoszti pred tebom sztojijo KAJ 1848

S

s predl. **I.** zrod. **I.** iz, za *izražanje izhodišča, izvora*: nikakvi ha|žen |ztoga nevolna Decza neima TF 1715, 5; Vö zaprejnyem |zkrále|ztva nebe|zkoga KŠ 1754, 65; dönok |ze |ztoga lejhka razmi KŠ 1771, 337; ki |zo bili |zpopov|zkoga roda KŠ 1771, 350; Da je pa dobro plácso doubu |z-té |zli'sbe KM 1790, 44; ár je gvant ali |z-predivna, ali z-vune KM 1790, 48; Ka |ze |z-toga vesimo KM 1796, 7; Ki dávas áldov |z-Tvoji rôk, ali naszkorom eden sz-králeszkoga roda rodjen boj zacсно AI 1875, kaz. br. 3 **2.** za *izražanje nagiba, vzroka*: kai |zi ti mené |ztvoie dobrote, ino obar(u)val ABC 1725, A5a; kai |zi mené |ztvoje milo|c|e obaruval SM 1747, 47; Szkoj poznamo, ka vöro mámo KŠ 1754, 79; Szkoj |ztoji cslovik KMK 1780, 10; mene |zi pa |z-tvoje dobroute na pokouro zdr'sao KM 1783, 5; Sztébe |ze zábiti nemrem BKM 1789, 324; Kaj |ze je nej tou nad tebom zgoudilo |zpripetjá SŠ 1796, 53; Szkój nasztáne gucs AIN 1876, 5; I dnes smo hráno i pilo stvoje dobrôte zobstom dôbili BJ 1886, 8 **3.** s, za *izražanje usmerjenosti stran*: naj |ztoupi zdaj |zkri'za KŠ 1754, 108; Jeli beréjo |ztrnya grozdje KŠ 1771, 22; ka je |z-prepovejdanoga drejva |zád jejla KM 1796, 7; kral i sz-králesztva dolipovedavsi, odiso AI 1875, kaz. br. 3; i vnojih mesztaj sz-trávníkov vecs vozôv odpelano AI 1875, kaz. br. 8 **II.** z or. **I.** za *izražanje medsebojnega odnosa*: neboidi náz |zrám |ztov málov Deczov navküpe katechi|mus |ze večiti TF 1715, 8; Jesus |ze prikáse zNebé|z, |ztemi Angelmi SM 1747, 15; o'zivo ná|z je z-Kri|ztu|om KŠ 1754, 117; ah! ka je nám |ztebom Jesus Názáren|zki KŠ 1771, 104; Peter |zKri|ztu|om po mourji hodi KŠ 1771, 47; Bojdi hválen |ztvojim |zvétim Szinom SŠ 1796, 9 **2.** za *izražanje sredstva, pripomočka, s katerim se dejanje opravlja*: kakobi nyé |ztov skoul|zkov |ibov ka|tigati dáli TF 1715, 4; |ztrúdnimi petami potrdjávati moremo KŠ 1754, 4a; Micse zocsmi i |zpr|ztami vcsi KŠ 1754, 55; |zpetimi lejbi |ze vecs 5000. lü|ztva nahráni KŠ 1771, 47; li|zicz .. i |zparóm je nyé vküp zvézao KM 1796, 49; Stampane sz-Kultsár

Kataline pi|zkmí BRM 1823, I; doli povehnyeno glávo sztrepetécsimi rokámi gorpopadno AI 1875, kaz. br. 7; nevarna opica s plávimí licami AI 1878, 7; ino nyega spesničkov dobro zdregao BJ 1886, 5 **3.** za *izražanje načina poteka dejanja*: kai |zkelikim bole nám ta |zvetlo|fcha |zveiti, |ztim vecs TF 1715, 3; Gdo |ivé do|ztoino |ztov vet|érjov Go|zpodnovov TF 1715, 44; ino |zi náz |ztvoiov kervjov odküpo ABC 1725, A6b; csi |ze gli |zprávetyov ne vjediná KŠ 1754, 78; nikoga, ki bi |ze |ztejím iménom zváo KŠ 1771, 165; Kai|zi pa ti pred Bogom |ztvoimi greihí za|zlú|o SM 1747, 38; Sz pobosnim sztroskom níkih dobrocsinitelov KM 1783, nasl. str.; |zo nej znali ni |zpopejvanyem Bougi |zli'ziti BKM 1789, 5; |z-kelikim je bougsi, ki je ná|z |ztvouro KM 1796, 5; Sterogaje Kri|ztus |ztrplejnyem Szpravo SŠ 1796, 6; Ti me Sz-Tvojim Dúhom zbüdjávaj BRM 1823, 7; sze orszácsko szpravisese od krála sz-precstényom králeszke recsih odpré AI 1875, kaz. br. 1; Ta nücliva stvár je pa človeki s svojim betegom, zbesnenjom nevarna AI 1878, 8 **4.** za *izražanje prehoda v novo stanje*: Gda te|jo |zpráhom posztáne KM 1783, 240; Têlo |z-práhom po|ztáne BRM 1823, 77; Ár csi vsze sz-práhom posztáne KAJ 1848, 219

sáblja -e ž *sablja*: Poszlavci i velikási voger-szkem gvanti, szábylami szo pred krála sztôpili AI 1875, kaz. br. 1

sabó -la tudi saból -a m *krojač*: Jancsi bi szabó rad bio KAJ 1870, 157; V-Zombori në dávno eden szabó steo vráble sztrêlati AIP 1876, br. 3, 8; i te naj posztáne K-vszaksoj igli eden szabol AIP 1876, br. 11, 4; Szabo ABC 1725, A3b

sád -a tudi -ú m **I.** *sad ali plod drevesa*: ali |záдите drejvo lagoje, i |zád nyegov lagoji KŠ 1771, 40; Rávno kak rozga |záma od |zébe, nemore |záda prine|zti SM 1747, 23; Stajarci szo láni za szadü blizi 300 jezér rainskih dobili AIP 1876, br. 3, 8; Jež. Hráni se spokáplenom sadü AI 1878, 10; drevo, stero |zvói |zád prine|zé SM 1747, 92; je vo odébrao te pozadnyejsi |zád zemlé KM 1796, 8; liki drêvo, stero prineszé szád

szoj TA 1848, 3; Lisica lübi tudi sladki sád 2. *otrok*: Zdrav bojdi Devicze [zád BKM 1789, 37; kaj nyemi je Boug [zprizjegov obecsao, ka [záda ledevjouv nyegovi pouleg tejla obidi Krijztuša Kš 1771, 346; V-utrobi [zád no/zécsi 'zen pe/zem BRM 1823, VIII 3. *rezultat, dosežek*: od [z. Dühá, [teroga [zo [zád, doprne/zéjo Kš 1754, 81; i drügo dobro od kr/zta i nyegovoga [záda opominanye Kš 1754, 188; Ár, csi molim zzejikom, pamet moja je pa brezi [záda Kš 1771, 518; Zdaj pa [zlobodjeni od grejha, máte [zád vas vu po/zvecsenyey Kš 1771, 128; naj i med vami mám kák/í [zád Kš 1771, 448; Szád dober prinásajo BKM 1789, 7b; Da Tvoja récs Právi szád BRM 1823, 1; moje delo, Ar de ono li tak szvoj 'zelen szád melo KAJ 1870, 5; Dühovni 'zitek, [teri [ztoji vu vöri i vnyé [zádi Kš 1754, 206

sadika -e ž *sadika*: Zátó v-etom mêszeci 'ze potrebno szadikam zemlo poprávlati AIP 1876, br. 2, 8

sadišče -a s *drevesnica*: veska szadiscsa sza naj rédiyo AIP 1876, br. 9, 8

saditi -im nedov. *saditi*: Sto [zadi goricze Kš 1771, 506; ali [zádite drejvo lagoje Kš 1771, 40; Ja[z [zam [zadio, Apollos je polejvao Kš 1771, 494

sadjenjé tudi *sajenjé -á s sajenje*: Vis, szadjenye drevja radoszt szprávi KAJ 1870, 112; gde trstje vöpreislo ali za nôvo szajenyé volo vözszékano AI 1875, br. 1, 5

Sádok -a m *Sadok*: Azor je pa poroudo Sádoka Kš 1771, 5

sadoròden -dna -o prid. *rodoviten, uspešen*: Vu csinényi szádarodnom Mi daj obiljávati KAJ 1848, 77

sadoukanje -a s *žaljenje, sramotenje*: bána, je nyihovo velikovüsztno szadoukanye na tolko zburkalo KOJ 1914, 137; ali navküpe ga z-szvojjim odvis szlobodnim i nedosztójnim szadoukanyom tak ob'sálijo KOJ 1848, 66; ino szo z glasznim klepetanyom i szadoukanyom sze za kecsko po klej vlácsile KOJ 1914, 132

sadoukati -am nedov. *žaliti, sramotiti, dražiti*: eden luth. farar, ki gda bi nyemi 'se vsze grdo i spoltyvo zmenkalo na pápince szadoukati KOJ 1845, 80

sadovèni tudi *sadüvèni* -a -o prid. *saden*: Dale lêpo szadüveno drevje jeszte AIP 1876, br. 7, 6; Sadoveno drevje AI 1878, 45; Od vecskraja csüti, ka sze na szadüvenom drevji doszta goszanc zka'züje AIP 1876, br. 4, 8; i taki [ze je zemla [z-trávov i z-[zadovenim drevjom zelenila KM 1796, 4; Csi je po ogradi med szadovenim drevjom hodila KAJ 1870, 142; ze vszê krajöv

szo jo szadoveni ográdci okòlivzéli KAJ 1870, 113

saducéuš -a m *saducej*: prisli [zo nad nyidva popevje i voj czérkevni vitézov i Szadduceuske Kš 1771, 350; Gda bi pa vido vnouge zfarizeu[ov i zSzadduceu[ov prihájajoucse Kš 1771, 9

saducéuški -a -o prid. *saducejski*: Jakub [ze pa bori prouti Szadduceuskoj [zirouvoj telovnoj [zrcso/zti Kš 1771, 743; glédajte i varte [ze od kva[zá Farizeuskoga i Szadduceuszkoga Kš 1771, 53

saeculum tudi *seculum* -a [sékulum] m *stoletje*: ka je priti I. Seculuma konczi pi[zani Kš 1771, 724; vtretym [eculumí zavrgao Kš 1771, 761; koteri [zo po Krijztu[ovom roj[ztví na pét [ztou (jaeculo V.) odplavali Kš 1771, A6a

sága -e ž *duh, vonj*: i czveticza szaga, O'zivi znòvics vsze KAJ 1848, 405; Nyé dis (szaga) je jáko nászladen KAJ 1870, 18; Ino ráne preczvetécse lejpe [zage tráva Sš 1796, 129; od 'zgánoga vina mocsno szago szam na nyem opazo AIP 1876, br. 12, 7

ságati -am nedov. *strašiti*: Ti zmo'zni je do[zta bilo, Ki [zo one [zagali BRM 1823, 90

saglívéc -vca m *bojzaljivec*: Szamo szam zdaj prevedio, káksi szaglivec morem jasz bidti AIP 1876, br. 1, 7

sagúvati -újem nedov. *strašiti, groziti*: Povòden szagüje lüsztvó Budapesta AIP 1876, br. 2, 7; Od vnogoga de'zd'za Dünaj 'ze pá zpovòdenom szagüvála AIP 1876, br. 7, 8

sájavi -a -o prid. *sajav, sajast*: eden Marki na glávo szájavi lonecz poveszne KOJ 1845, 115

sáje sáj ž mn. *saje*: Fuligo Szaje KMS 1780, A8b; Korom; szaja KOJ 1833, 163; Jeszo i celò csrni lüdjé kak száhe KAJ 1870, 92; [zi je Augu[ztus veliko bradou napravo [zajami KM 1790, 20

sájmati -a -o prid. *sajav, sajast*: 'Zena je vcsaszi ovárala na nyem vsze szajmati gvant AIP 1876, br. 8, 6

sakáč -a m *kuhar*: Glád je najbògsi szakács KAJ 1870, 136

sakačica -e ž *kuharica*: Dekle, szakacsice, i drügi v-ròkaj nosijo AIP 1876, br. 1, 8

sakováčki -a -o nedol. zaim. *vsakršen*: Naj obiljáva I [zakovacskim zvnougim dobrim [zádóm BKM 1789, 156

sakramèntom tudi *sacramèntom* tudi *sakramèntum* -a m *zakramènt*: ker[zt nai zmo[neifíi Sacramèntom TF 1715, 11; te [zvèti Sacramèntom právoga Teila SM 1747, 49; Szve[ztvo i Sakramèntum je v[ze edno Kš 1754, 184; Tou je [zvèti kr[zt prvi Sakramèntom BKM 1789, 225;

ne šėja šzvětoga Sacramentoma TF 1715, 42; ino zreicsi šzvětoga Sacramentoma SM 1747, 39; prišztoupas ti kšzvětomi Sacramentomi TF 1715, 42; zakai ides ti kšzvětomi Sacramentomi SM 1747, 41; Kotere recšji šzo vtom Sacramentomi gründ TF 1715, 44; stero je meni vu Sacramentomi za zálog dáni SM 1747, 39; Kai more opominati na gošzto všivanye šztem Sacramentomom SM 1747, 41; Kama šze racsuna b) Sacramentoma, šzvéti keršzt I šzvéta Vecsérja SM 1747, 36; i šzakramentomov je pravicsno vō šzlū'zio KŠ 1754, 129; 4. Szo šzvéti Sakramentomi KMK 1780, 4; i deljenjá ti šzvéti Sakramentomov KŠ 1754, 131; Od Szvéti Szakramentomov KMK 1780, 56; Szedem je Szakramentomov KM 1790, 111; Sakramentome vō šzlū'zijo KŠ 1754, 217

Saksónia -e ž *Saška*: Stámpano vSaxonii TF 1715, 1

saksónski -a -o prid. *saški*: V Halli Saxonskoj KŠ 1771, A1a

Saksónsko -ga s *Saška*: Rodjen je Luther Márтин na Szaxonszkom KOJ 1845, 53

Sála -e ž *Zala, reka in županija*: znašimi Vogršzkimi vu 'Zeleznoj, Szala i Somoczkoj šztoliczi bodoucsimi šzloveni vrét KŠ 1771, A6a

sálamonski -a -o prid. *salomonski, Salomonov*: sator zákona i cérkev szalamonszka je tudi na brescseci Szion bila KOJ 1914, 100

sálaš -a m *prenočišče*: da mi edno, ali dve vōri šzálas dájo SIZ 1807, 31; Nē szlobodno brezi vértovoga znánja komikoli szálas dati AIP 1876, br. 1, 3

sálašivati -am nedov. *prenočevati*: csi bi Simon, ki šze zové Petre, tam šzálašivao KŠ 1771, 372; niki vucseniczke pelavšji šzebom, pri kom bi šzálašivali, nikoga Mnázona KŠ 1771, 408

Salatiél -a m *Salatiel*: je pa Jechoniás poroudo Salathiela KŠ 1771, 5

sàlo -a s *salo*: Háj; szalo KOJ 1833, 158

Salòme ž neskl. *Saloma*: Bilé šzo pa i 'zene Jošefova mati i Salome KŠ 1771, 153

Saloniki -ov m mn. *Solun*: geto šze je prvle Hália zvalou, zdaj pa Saloniki KŠ 1771, 612; Od vladársztva szo na hajovaj vcsaszji szoldácske v-Szalonik poszłani AIP 1876, br. 6, 6

sám -a -o zaim. **1.** *sam, izraža, da je kdo brez povezave ali ni skupaj z drugimi*: Jeli šzám šztvoje moučšji tou doprnešzti nemores KŠ 1754, 123; ki je nám dáo té šztüdenecz, i šzám je 'znyega pio KŠ 1771, 275; je došztrakrát popejvo, ka je šzám nej razmo BKM 1789, 2b; Ki drügomi jamo kopa, šzám v-nyou šzpádne KM 1790, 18; i bolezní našše je šzám nošzo KŠ 1754, 107; Gde

šzám gošzpodüje Ocsa SŠ 1796, 6; i ete nas mladénecz nei je mogao šzám biti SIZ 1807, 5; Da bi mené zapelao, Na steroy pôti šzám blōdi BRM 1823, 9; On jamo kopa, ali szam szpádne vu jamo TA 1848, 6; Pojbsics szam je celi dén rad gladüvao KAJ 1870, 8; nego liki šzámo mazalo vášz od všzega vcsi KŠ 1771, 729; Nei náz je Krištus zvelicšau, nego ze šzame šzvoje milošche TF 1715, 33; Meni šzamomi na pout je odhájati SŠ 1796, 174; kaj je nej dobro csloveki šzamomi biti SIZ 1807, 5; nejje praj dobro, naj cslovik šzám bode, i našzami 'sivé SIZ 1807, 7; Gda bi pa šzami bili, pitali šzo ga KŠ 1771, 112; steri szami nikaj dobra neznajoucsi szpecsti KOJ 1833, v; one stvári, štere svoje mláde sami docecávajo AI 1878, 5 **2.** *poudarja pomen besede, na katero se veže*: Szám Boug je šzvoim šzvétim peršztom napišzao TF 1715, 12; kako dabi šzám Farar Düllšou meu TF 1715, 4; nego ti šzám vszamogoucsi Otecz nas nebeszki ABC 1725, A7a; ár je nyé šzám nas Gošzpon Jezus našztavo KŠ 1754, 200; Szám pa Boug i Ocsa nas ravnaj pout našo KŠ 1771, 619; i jašz šzám šzám cslovik KŠ 1771, 373; Szám eden je Boug KMK 1780, 8; Ja szem szám Boug pravicsni BKM 1789, 14; Cšji gli je pa i on šzám rob bio KM 1796, 70; Szvéto Trojšztvo eden šzám Boug SŠ 1796, 165; i doli šzám prihájas knám BKM 1789, 2; Etak veli šzám Gošzpodin Boug SIZ 1807, 5; Pokedob je szám Taksony voják bio KOJ 1848, 9; Bog szam ga odvřze KAJ 1848, 4; nei drugacs kako od šzamoga Bogá prieti TF 1715, 36; geto je ono, od šzamoga Bogá vō dáno KŠ 1754, 9a; liki dabi tou li šzamoga Kántora delo bilou BKM 1789, 6; Ali dobra 'sena od šzamoga Bogá SIZ 1807, 2; jeli šzi nyemi šzamomi šzlū'zo KŠ 1754, 10a; Bogá tvojegga moli i nyemi šzamomi šzlū'zi KŠ 1771, 11; Jeli je té grejh li šzamomi prvomi csloveki skoudo KMK 1780, 11; Szamomi Bougi na diko vō dáni BKM 1789, 1; Tebé šzamoga, oh Otsa nebešzki! došztája KŠ 1754, 225; tebé jedinoga, i šzamoga lübiti KM 1783, 4; ino šze leprai vnyem šzamom vüpalí TF 1715, 13; ino bi šze vicšili vu šzamom Kristuššji vešzeliti SM 1747, 40; kak tebé z-ednim šzamim grejhom ra'saliti KM 1790, 109; Szami znašše moučšji nemoremo KM 1790, 158; Csi šze pa i mi šzami, ki ičsemo, nájdemo KŠ 1771, 560 **3.** z os. zaim. *poudarja osebo, na katero se nanaša*: nedelai teda nikai, ani ti šzám ani šzin tvoj TF 1715, 14; on šzám nye všze vküo šztere SM 1747, 79; Jašz šze vüpam v-tebi šzamom SŠ 1796, 3; poštráfaj ga med tebov i med nyim šzamim KŠ 1754, 195 **4.** v zvezi s se *poudarja odnos do*

osebka: Vörjem kai ja|z |zám od |zébe vörvati nemorem TF 1715, 23; ka Bo'ze krále|zstvo |zamou od |zébe pride KŠ 1754, 159; Bougi na diko, |zám |zebi pak na Du|no zveliv|anye TF 1715, 9; Dúznol|zti csloveka prôti szamom szebi BRM 1823, VII; Lübi kako |zám |zebé TF 1715, 18; |zám |zebé ABC 1725, A5b; |zám |zebé SM 1747, 47; Lübi bli'znyega tvojege pa, kako |zám |zebé KŠ 1754, 69; i bli'znyega tvojege, liki |zamoga |zebé KŠ 1771, 204; Lübézen |zamoga |zebé BRM 1823, VII; Lübézen szamoga szebé KAJ 1848, VII; Dú'znoszti proti szamomi szebi KAJ 1848, VII; szkôpi blagoszlávla szam szebé TA 1848, 8; Boug je |zám obj'zebi naj popolnejje Bojstvo KMK 1780, 8; Govorejnye vu szebi szamom pomiszleno je ono KOJ 1833, VIII; tak szta szamina szebi na dobro KAJ 1870, 105; Dai nam lübiti, kako |zami |zebé SM 1747, 55; Oni szami szebé pogübijo KAJ 1848, 10; Mi |zami od |zébe zna|je mouc|i nemremo KŠ 1754, 80; Farizeuske |zo záto erkli |zami |zebi KŠ 1771, 308; niti |zmo |zi zdrávja |zámi |zebi nej mogli datí KM 1790.5. *izraža omejenost na navedeno*: kaj nej |z-|zamim krúhom bode 'zivo cslovik KŠ 1771, 175

Samária -e ž *Samarija*: Pri|ao je záto vu me|zto Samárie, |tero |ze právi Sichár KŠ 1771, 274; i on je prej k |ou na |zrejdi po Samárii i Galilei KŠ 1771, 228

samaritánski -a -o prid. *samaritanski*: i idoucsi sli |zo vu vé|z Samaritán|zsko KŠ 1771, 201; Kri|zstus z-Samaritán|zskov 'zenouv gucsi KŠ 1771, 274; i nazviscsávali |zo Evangyeliom po vnougi Samaritán|zski ve|zniczaj KŠ 1771, 366

Samaritánuš -a m *Samaritan*: Eden Samaritánus pa poutnikúvajoucsi pri|ao je KŠ 1771, 204; nego |zo ga escse Szamaritánusa zvalí KŠ 1754, 10b; Samaritánuske |ze povrnéjo KŠ 1771, 274; i vme|zto Samaritánu|ov nejdite KŠ 1771, 31

sámcomležák -a m *homoseksualec*: Jeli neznate niti |zámczomle'záczke KŠ 1771, 500; Práznikom, |zámczole'zákom KŠ 1771, 634

sámec -mca m *moški, samec*: Számecz KMS 1780, A3; Számecz Férfi KM 1790, 92a; Ember; cslovek, sámecz KOJ 1833, 155; kaj v|záki |zámez, ki odpré utrobo KŠ 1771, 169; I porodila je |zina |zámcza KŠ 1771, 787; |tiri |zámcze, i tri |zamicze notri vzéo KM 1796, 12

sámén -mna -o prid. *samoten*: Verosztujem i szem, kak szamni fticsek TA 1848, 82; Túha je nôcs szamna AIP 1876, br. 10, 6

samhotéč -a -e prid. *prostovoljen*: V|záki cslovik |ze tak naj |zamhotécs podá poglavári KM 1790, 80

samica -e ž *ženska, samica*: Szamicza A|z|zony KM 1790, 92(a); Asszony; szamicza KOJ 1833, 151; lahko szpozna, da szo domácse szamicce kaj vrejndne KOJ 1845, 41; |tiri |zámcze, i tri |zamicze notri vzéo Noë KM 1796, 12

samjedinen -a -o prid. *popolnoma sam*: On pa csida je bila ta velika hrámba szamjedinen hodo v-ti devét hi'zaj AIP 1876, br. 1, 7

sámno prisl. *samotno, na samem*: Rêtkogder sztoji steri visziki brêg szamno, poszebi KAJ 1870, 146; Sto hodi po nyivaj tak szamno KAJ 1870, 138

sámnost -i ž *samota*: Vi, ki v-tihoj szamnoszti Grêhe objôcsete KAJ 1848, 57

Sámo -a m *Samo*: ino szlovenszki kráo Szamo nyim je tüdi Cseszko i Stajerszko vkrajpograbo KOJ 1848, 6

sámo prisl. **1.** *samo, izraža omejenost na navedeno*: Szamo eden ali vtrojem je keipi TF 1715, 37; ino je |zamo eden |zreidbenik SM 1747, 35; Jeli je tak li |zamo vnebé|zaj, Kri|zstus KŠ 1754, 112; Szamo tebe, li ja|z seleim SM 1747, 90; I pro|zili |zo ga, da bi |ze li |zamo doteknoli kraja gvanta nyegovoga KŠ 1771, 49; csi Kri|ztsenik |zamo vu |zrczi vörje KMK 1780, 4; Zná |zamo li grej|iti BKM 1789, 13; dvê sztráni má, ali szamo edna sze viditi dá KAJ 1870, 9; Da v-Törszkom országi szamo törszke vöre cslovek orszacsco csésztt dobih AI 1875, kaz. br. 3; Lasztivnoimé, stero sze prisztája szamo jedinszke oszobe AIN 1876, 10; Jež .. i ide samo po noči na lov AI 1878, 10; Vu ništeroj hiži je samo edna stanica BJ 1886, 7 **2.** v vezniški rabi, v zvezi **nej samo – nego za širjenje, stopnjevanje prej povedanega**: kai |zem |ze neili |zamo, vu greihi popriél, nego i to zavezo pre|ztoupo SM 1747, 48; v|záksi, nej li |zamo za |zébe, nego i eden za drügoga KŠ 1754, 154; za Kri|ztu|a nej |zamo vu nyem vörvati, nego i za nyega trpeti KŠ 1771, 539; naj nej |zamo vu Vöri |ztálni, nego |ze |zkrblivi nájdemo KM 1783, 11; Té Imenik lahko sztoji nejszamo pred nomenami, nego i pred pronomenami KOJ 1833, 119; je Magyare nej szamo zbio, nego i ednoga vojov vlouvo KOJ 1848, 8

samóčen -čna -o prid. *samoten, osamljen*: Széchenyi v-szamôcsno meszto odiso AIP 1876, br. 3, 2; cslovek nemore naprê znati, ka sze v-ednom szamôcsnom meszti zná pripetiti AI 1875, kaz. br. 7

samočina -e ž *samota*: Li právda v-nyem kralüje Vu vno'zini, V-|zamocsini BRM 1823, 123

sámohválec -lca m *bahav človek*: Szamohválczi ne obsztoio pred tvoimi Ocsmi ABC 1725, A7b;

- Ár szem vreo prôti samohválczom TA 1848, 58
- samoládarstvo** -a s *samodrštvo, tiranija*: Gda je z-ocsinszke rouke prejk vzeó samoládarsztvo KOJ 1848, 123
- samoláden** -dna -o prid. *samodržen, absolutističen*: na szoldatskoj granici pa itak z-szamoládnoga vrêmena ausztrianszka pravica v-mocsi osztála AIP 1876, br. 3, 2
- samoládnost** -i ž *samodrštvo, absolutizem*: Za dokoncsanyom oszlobodnyênya, nas ország po szamoládnoszt priso AIP 1876, br. 3, 1
- samomòrec** -rca m *samomorilec*: Csi te nágib hûdi Gda z-szilov vlecsé I v-vzlo szamomorczo Sors szühnoti scsé KAJ 1848, 246
- samooblástvo** -a s *samodrštvo, absolutizem*: Ferdinand I. ino Zápola János primeta sze za szamooblásztvo boriti KOJ 1848, 76
- samoodávanye** -a s *monopol pri prodaji*: Od samoodávanya dohána AIP 1876, br. 3, 1
- samrogáč** -a m *samorog*: Podigávas mi moj roug Kak [zamo-rogácsi (unicornis) BKM 1789, 7
- samorógec** -gca m *samorog*: I csini, da szkácsejo, kak tele, kak mládoga szamorógcza TA 1848, 22
- sámost** -i ž *samota, osamljenost*: Oszlòbodi od mecs düso mojo, szamoszt mojo od pész TA 1848, 17; sztoji viola v-osztávlenoj szamoszti KAJ 1870, 101
- samostálen** -lna -o prid. *samostojen*: Tak je csuti, ka vogrszki szamosztálen bank bode goriposztávlen AIP 1876, br. 1, 8
- samostáven** -vna -o prid., v zvezi **samostavno ime samostalnik**: Substantivum (Fönév; szamo sztavno imé) KOJ 1833, 14
- samostávník** -a m *samostalnik*: Kelkoféle je szamosztavník AIN 1876, 10
- samostojéçi** -a -e prid. *samostojen*: Szamosztojéçsi zaposztavki sze li za táksim iménom nücajo, steri brezi dosztavka sztoji AIN 1876, 26
- samosvòjnost** -i ž *samostojnost*: Zdáj szo podjármani národje priliko popadnili szí prvejso szamoszvojnoszt pribojüvati KOJ 1848, 5
- samoščina** -e ž *samota, osamelost*: Po 48-mom leti v-szvojoj szamoscsini 'zivo AIP 1876, br. 3, 4
- samošen** -šna -o prid. **I. nezložen, samostojen**: Kelkoféle szo vküpglászniczke szamosni KOJ 1833, 3; **I. Szamosni, kak: b, c** AIN 1876, 6 2.
- samoten*: tam na samošnom dvori plodi pes velko vnožino kür AI 1878, 3
- samòten** -tna -o prid. *samoten*: Živé [jazbec] samotno v kmičnom lesovji AI 1878, 10
- samòtnost** -i ž *samota*: Te hválimo V-etoj nasoj [zamotno]zti BRM 1823, 414; V-sztávi nase szamotnoszti KAJ 1848, 313
- sámràd** prisl. *prostovoljno*: Önként; számrad KOJ 1833, 167; nego csi Salamon számrad Králesztvi odpovej KOJ 1848, 22
- sámràdnik** -a m *prostovoljec*: Z-Szerbie vszáki dén vnogo szamradniki sze pascsijo na pomòcs hercegovincarom AI 1875, br. 1, 2
- samstojéçi** -a -e prid. *samostojen*: 'zelejo, ka bi kak szamsztojéçsi ország pod szvojga vladára prislí AIP 1876, br. 6, 7
- sándočni** -a -o prid. *sovražen*: Agyar; fantlivi, szándocsni, kanzobásti -a -o KOJ 1833, 149
- sani** -í ž mn. *sani*: Szány; szani KOJ 1833, 172; On [pes] vláçi v Siberiji sani AI 1878, 7
- sánkati se** -am se nedov. *sankati se*: Kak lepò je, gda sze na lédi skalimo i szankamo KAJ 1870, 60
- sápa** -e ž *dih*: Ka [zmo mi? tejnya, vöter, [zapa BKM 1789, 344; Kako din i [zapa, tvojt 'sitek odhája SŠ 1796, 10; niti nega nikse szape vu nyi vüsztaj TA 1848, 111; on dáva v[zejm 'zitek i [zapo KŠ 1771, 396; Kelikokrat [zapo pi]ztism, 'Zitka en táo kraj pihnes BKM 1789, 408; Csi me moucs tá niháva, Szapo 'smetno dávam SŠ 1796, 120; Koga vol, i oszel, Lejpo csuvajoga, Szvojom [zapom BKM 1789, 27
- sápanje** -a s *dihanje*: po szapani tela eden táo odide AIP 1876, br. 3, 6
- sápar** -a m *sopara*: V-gousztom ognji, v-[zápari KM 1783, 286
- sapóut** -a m *sopara*: On je nej drugo, nego szapout (szpár), steri sze rad zémle vökadi pri müzgjaj KOJ 1845, 116
- sapóutni** -a -o prid. *paren*: plavanye szapoutnih (szlápasztih) ládjih po velikih vodaj KOJ 1848, 122
- sára** -e ž *golenica pri škornju*: Szár; szré, petlika KOJ 1833, 173
- Sardínsko** -ga s *Sardinija*: Zgibi Spanyolzsko, Szardinszko KOJ 1848, 107
- Sárdis** -a m *Sarde*: [Pavel] je [ou v-Parthio, i odnut v-Á'zio, Sardis KŠ 1771, 260
- Sármat** -a m *Sarmat*: Atila Kráo, ki z-Gotmi, Szarmatmi združ'en ide zPannonie KOJ 1848, 3
- sàs** -a m *prestrašenost, začudenje*: [zpadno je na nyega [za]z KŠ 1771, 371; vcsinyen [zam vu [za]zi KŠ 1771, 412; I napunyeni [zo [ztrahom i [za]zom KŠ 1771, 348

sasésti -sédem dov. *zasesti*: Naj me beteg na zati|zne, I voj|zka ne |za|zéde BKM 1789, 389

sàsiti sàsím nedov. *strašiti*: Ti me tak |zá|zis BKM 1789, 452; Ali i 'zene nike |zo ná|z |za|zile KŠ 1771, 255 *sàsiti se* sàsím se *bati se, biti prestrašen*: Ijedni; zbojati, szasziti sze KOJ 1833, 160; Li rob blóde sze má szasziti KAJ 1848, 108; Zató Cslovik |zaszi |ze KM 1783, 242; Szaszí sze tak zla, oh dšusa KAJ 1848, 160; szaszí sze pred nyim vsze bivajóčse na zemli TA 1848, 25; Sza|zite |ze od hüdoga KŠ 1771, 476; Ah! |tobi |ze tak ne |za|zo BKM 1789, 350; i |za|zile |zo |ze KŠ 1771, 155 *sáseni -a -o prestrašen*: ki szászeni k-greskomi Czaszari odszkocsi KOJ 1848, 26; Szászeni Heccegi vküp szo szprisli KOJ 1845, 67; Szászeni Vougri szo nej szmeli szvoje nousze k-Nemczom prineszti KOJ 1848, 9

satovjé -á s *satje*: i szlájsa od méda i szatovjá méda TA 1848, 15

sblésnoti se -em se dov. *zablesteti*: na nágli |ze je |zble|znola okouli nyega |zvet|o|zt od nébe KŠ 1771, 367

sbojŭvati -ŭjem dov. *izbojevati*: Te dober boj |zam |zbojŭvao KŠ 1771, 652

scalina -e ž *seč*: vesászi vmesz i szvojo szczalino ali 'sivinszko pridájo KOJ 1845, 110

scáti ščím nedov. *izpraznjevati sečni mehur*: Csi krave módraszto ali krvaszto mlejko dojijo ali scsijo KOJ 1845, 108

scécati -am dov. *izsesati*: Vampir spajécím lidém i stárim krv scéca i spijé AI 1878, 7; pren. Pannonio teliko národov pride, ki szo jo szporobili, szcéczali tak KOJ 1848, 3

sceplávanje -a s *cepljenje*: Szceplávanye szúknyic sze more vszáko leto dopmeszti AIP 1876, br. 4, 2

scitiánski -a -o prid. *skitski*: Szcithiánszkoga roda Avarci szo prisli KOJ 1848, 5

scvèsti svetém dov. *zcveteti*: Z-Jesseva korenya zra|zté Edna siba, |zcveté BRM 1823, 21

scšicšávati se -am se nedov. *očiščevati se*: Verno lüd|ztvo, Tvoje |zrdce odpri nyemi, Daj sze po nyem szcsšiszsávati BRM 1823, 11

scšítiti -im dov. *očistiti*: ár tva krv zcsš|zti Mené |zzej necsš|zti grejhov BKM 1789, 291 *scšítiti se* -im se *očistiti se*: More |ze z-grejhov prvle |zcsš|zti sš 1796, 19

se sebé tudi sebé povr. os. zaim. za vse osebe in števila
1. se, izraža predmet ali določilo glagolskega dejanja, kadar sta identična z osebkom dejanja:
a) Vekivecsno |zmrt |zmo |zi dobili sš 1796, 37; I trplejnye Szebi pripisuje i o|zvojáva KŠ 1754, 138; Ár tej na|fi Vogr|zki |zlovenov jezik

dol|zta túhoga i |zebi |a|z|t|v|noga má KŠ 1771, A7a; brez skode v|zei lüdi krüha |zi dobivai SM 1747, 89; dabi |zebé vu Vöri pokreipiti mogli SM 1747, (1); Na tejlo gledoucs cslovik |zebé vmori KŠ 1754, 36; naj |ze povrnéjo KŠ 1754, 125; gde Sz. Paveo |zebé grejsnoga vadlŭje KŠ 1771, 442; Du'sna |zta |zebé na vekivecsni 'zitek pripravlati SIZ 1807, 10; Lübézen |zamoga |zebé BRM 1823, VII **b**) nai on |zám okouli |zébe poglédne TF 1715, 43; Radbie .. Od |zebe grehe ti polo|iti SM 1747, 82; Kakda |zami od |zébe vkrádnemo KŠ 1754, 50; vzeme |zedem drŭgi dŭhov hŭji od |zébe KŠ 1771, 41; Nebe|zki zálog k|zebi priemlemo TF 1715, 40; primi náz kszebi milo|z|t|v|no ABC 1725, A6b; Cslovik .. akoie k|zebi |csé meti SM 1747, 96; On pa je erkao tomi |zebi erkoucsemi KŠ 1771, 41; Krá|e|z|t|vo, |tero je prouti |zebi razdeljeno KŠ 1771, 39; |zo v|ze tri Persóne k-|zebi priglihne KM 1783, 14; |tero |zkerb |zem ja|z na |zébe gori vzéu TF 1715, 9; i kris |zvoih v|zák dén na |zébe vzeme SM 1747, 29; nikaj na |zé ne |zmej potrositi KŠ 1754, 36; Oblejczte na |zé v|ze ro'z|je Bo'ze KŠ 1771, 586; lübiti Bogá |zamo za |zébe KMK 1780, 33; csi pred |zé denes, pa poglednes ete BKM 1789, 4b; naj bi etak delo na |ze vzéu BRM 1823, IV; Tak pred |zé po|z|t|v|te te |zvej|t KM 1790, 84; kotero dvouje dugovánje vu |zebi zder|áva TF 1715, 35; Hüdoga sitka ne dersi v|zebi SM 1747, 82; i vu |zebi i|z|t|ina, ka |zo nej KŠ 1754, 81; Nema pa korenjá v|zebi KŠ 1771, 43; Boug je |zám ob|zebi naj popolnej|e Bojstvo KMK 1780, 8; Liki |zvczci med |zebov ob|šino májo KŠ 1754, 137; i ja|z, ki pod |zebov mám vitéze KŠ 1771, 25; Ka vu |zebi zdr'sáva vézanye Rejcsih KOJ 1833, 114; i drŭgo ka je mogócsno bilo, szo szebov prneszli AI 1875, kaz. br. 3; dejte knige pe|z|mene ne|zé |zebov vu czérkev BKM 1789, 6; |zta du'sna vu právom jedin|z|t|vi 'siveti med |zebov SIZ 1807, 10; Vszáki more, ka tu potrebŭje, z-szebov prineszti KOJ 1845, 8 **2.** v zvezi s **sam poudarja odnos do osebká:**
a) |ivi |zám |zebi pak na Dŭjno zvelic|anye TF 1715, 9; |zprávlas |zam |zebi |zrd KŠ 1754, 75; Tvojega pak blisnyega kako |zám |zebé TF 1715, 18; Steri mené |csé nazledŭvati, naj |zám |zebé zataji SM 1747, 29; ér je tou vcsino ednouk |zamoga |zebé ofrŭvav|ji KŠ 1754, 103; |teri me je polŭbo i |zám |zebé je dáu za mé KŠ 1754, 138; Truber, Bo'ze rejcsi, kak |ze |zám zové, |zluga KŠ 1771, A6a; Zató cslovik naj |zám |zebé |zku|zi KŠ 1771, 513; szkôpi blagoszlávla szam szebé TA 1848, 8; Oni szami szebé pogŭbijo KAJ 1848; Bog je zmiro

te [zveit [zám [zobom SM 1747, 16; Tá nyim dá [zám [zébé BKM 1789, 11 **b)** da [ze cslovik [zám od[zébe pripravlati nemore KŠ 1754, 124; Dú'znoszi csloveka prôti szamom szebi BRM 1823, VII; ár je on [zám na [zébe gledoucs [zvéti KŠ 1754, 91; Ako glihje Bosje [zvétó imé [zamo polzebi [zvétó TF 1715, 26; je on Otsé volo [zám po [zebi nazvescsávao KŠ 1754, 102; Ino tak [zam v[zebi, Delnike nálz vc[ini BKM 1789, 18

3. izražā obojestransko, vzajemno dejavnost osebkov: Ocsa nás, [zveite]ze imé tvoje TF 1715, 25; neboidi náz [zrám katech]mus [ze vc[iti TF 1715, 8; rano [ze hocsem jasz ktebi pripraviti ABC 1725, A7b; Zakai [ze zové Cslovik po [zvojem Bosji keip SM 1747, 4; naj [ze za preidoucse blágo ne [zkrbimo KŠ 1754, 108; csi [ze gli nigdár nepo]túje ocsé [zvojega KŠ 1771, 50; geto sze orszácski Ocsevje szkrbijo, da vszi známo po vogrskom gúcsati KOJ 1833, X; i csrêda jesusova sze po szpêvanyi naprêpripravla KAJ 1848, III; tak vmárja, da sze zemla z-csloveckov krvjov gnoji KOJ 1848, 4; Pizski sze nemorejo csúti KAJ 1870, 8

se² morfem **1. nastopa pri glagolih, ki brez tega morfema ne obstajajo:** ter]ze nyim vnoú]a, za vc[enyé otrouk dati TF 1715, 4; Koteri [ze ne ve]zeli vnikaksoi moucsi ABC 1725, A6a; Szpomenisze da [zoboto poszveitis ABC 1725, A4a; da v[záki v-nyem vórvajouci] [ze ne [zkvari KŠ 1754, 121; ali [ze kednomi pridrú'zi, i toga drugoga zavr'ze KŠ 1771, 19; ka [ze bojite KŠ 1771, 26; [zmiluj [ze nad nama KŠ 1771, 30; Dočáka se jáko veliko starost AI 1878, 9; szam sze nej zbojao lagojih jezikov KOJ 1833, V; Budo, ki sze je teccasz vu nyegove pravice zaletó KOJ 1848, 4

2. za izražanje dejanja s splošnim, nedoločnim osebkom: kako [ze [zinouv Bo]i do]ztája TF 1715, 27; blá'zen]ztvo, [tero [ze dá v]zejm KŠ 1754, 141; Da bi [ze [zpunilo, ka je povejdano KŠ 1771, 26; ka [ze Nouvoga Zákona knjig do]ztája KŠ 1771, A3b; Od técz sze tak dá razmeti KOJ 1833, VIII; da sze nebi znalo, gde je Atila-pokopan KOJ 1848, 5

3. za izražanje neprehodnosti dejanja, ki ga osebek ni deležen po lastni volji: da [ze v]zej vidijo té [z. knjige KŠ 1771, A7b; Ivani kr]ztiteli [ze gláva vzeme KŠ 1771, 47; liki sze tô 'z-nyi napiszkov previditi dá KAJ 1848, I

4. za izražanje trpnega načina: Koteri, ani [ze nyemi vollya ne [zpuní TF 1715, A6a; Vnougí [ze zmed oni gori obidijo KŠ 1771, 139; Teda Jezus odne]eni od Dúhá da bi [ze [zkúsávao od vrága KŠ 1771, 10; ne obrni [ze od nyega KŠ 1771, 17; V-eti Knigaj [ze ti Kr]zcsan]zke nôve

Pe]zmi dávajo v-rôke BRM 1823, II; orszácski Jezik, nego sze vu zdásnyem vrejmeni zácsa o'sivati, i ponávlati KOJ 1833, X; szo sze vnogoféle národje szem prignali KOJ 1848, 5; podsztavo sze v-táksoj formi velikásom prêgposle AI 1875, kaz. br. 2

sé sá sóu kaz. zaim. **ta:** od [zéga mao bodete vidili Sziná cslovecsega KŠ 1771, 91; i [zvétó Imé zbantüvali v]ze dni [itka nal]lega do]ze dobe SM 1747, 55; ka [zi me do [zej doub obdr'zao KŠ 1754, 225; Od dnévov pa Ivana kr]ztitela do [zej doub krále]ztvo nebe]zko [zilo trpi KŠ 1771, 36; Pouleg ni]steri [zem [zpodobni molitev KŠ 1754, 2a; Zvacsinsztvo, szem szpodobnimi prilikami SIZ 1807, 1

seádba -e ž *sejanje, setev:* Szeádbo, naj hitro zeleni, more descs pomocsiti KOJ 1845, 14

sebedržanje -a s *vedenje:* ka za goszpodinsztvo i za lêpo sebedr'žanye imenüjemo AI 1875, br. 2, 7

sebičnejš -a m *sebičnež:* Bio je tüdi sztrasen szebicsne's KOJ 1914, 146

séča -e ž *živa meja:* Sövény; plout, szecsza KOJ 1833, 172; Készno jeszén vönê pri paszeki (szecsi) sztoji viola KAJ 1870, 101

sečén -čnā m *januar:* Szecsén ABC 1725, A3b

séčka -e ž *rezanica:* tô tak trbê szpraviti, ka sze szlama za szecsco zrêze AIP 1876, br. 1, 8

sédališče -a s *sedalo:* Té [stolec] je do szedaliscsa po drügi sztopáj viziki KAJ 1870, 65

sédalo -a s **1. sedež:** I lübijó prejdnyá [zedala pri vecsérjaj KŠ 1771, 76

2. gred za perutnino: i kokôsi szo dolizletele z-szedala (kürecsnyeka) KAJ 1870, 100

sedècki prisl. *sede:* da 'snyim naj niscse szedecski negucsi KOJ 1848, 36

sedéjnje tüdi sedénje tüdi sidéjnje -a s **1. sedenje:** [zidéjnje na de]zniczi Bo'zój KŠ 1754, 110; doli je polzádite v]záxsem [zedenyi po pétde]zét KŠ 1771, 198; ka szo po vnomog szedényi zgübili AIP 1876, br. 7, 1

2. sedež: i lübijó prejdnyé [zidejnje vu goscsenyéj KŠ 1771, 241

sèdem tüdi sèden glav. štev. *sedem:* Szedem 7 KM 1790, 96; toujetou ti [zedem profeny TF 1715, 26; V]ze [zedem KŠ 1754, 29; [tiri [ztou lu]ztva [zedem lejeb krühom nal]zito KŠ 1771, 835; drobtinya [zedem kosárov puni KŠ 1771, 52; nálz [zedem bratov KŠ 1771, 74; Szedem métrov je rávno tolíko, kak devét lahkétov AI 1875, kaz. br. 6; 4. Szedem [zve]ztv KMK 1780, 6

sèdemdeset tüdi sèdendeset glav. štev. *sedemdeset:* Szedemde]zét 70 KM 1790, 96; Szedende]zét

Tjednouv SM 1747, 10; Szedende|zét vucsenikov vò po|złanye KŠ 1771, 201

sèdemdeseti i péti -a ~ -a -o ~ -o vrstil. štev. *petinsedemdeseti*: o|ztavo je [Abraham] bolván|zko Kaldeo, i v-|zedemde|zétom, i pétom leti |zvoje |ztoro|zti KM 1796, 15

sèdemdeset i pét glav. štev. *petinsedemdeset*: i prizvao je v|zo rodbino nyegovo |zedemde|zét i pét dūs KŠ 1771, 359

sèdemjèzero glav. štev. *sedem tisoč*: Niháo |zmi |zi e|cse |zedemjèzer mo'zouv KŠ 1771, 472

sèdemkrat tudi sèdenkrat prisl. *sedemkrat*: i |zeden krát |ze povrné KŠ 1754, 171; I csi |zedemkrát eden dén pregrisi prouti tebi KŠ 1771, 228; vu csrepyenoy poszòdi, ocsiscseno szedemkrát TA 1848, 10

sedemnájset glav. štev. *sedemnajst*: Szedemnaj-|zét 17 KM 1790, 96

sedemnájseti tudi sedenájseti -a -o vrstil. štev. *sedemnajsti*: Szedenájseti táo KŠ 1771, 55; Szedemnájseti táo KM 1796, 106

sèdemstou glav. štev. *sedemsto*: Szedem|ztou 700 KM 1790, 96

sèdendeset i sést glav. štev. *šestinsedemdeset*: Bilou ná|z je pa v|zej na ládji dve|z|tuo |zedende|zét i sé|zt dūs KŠ 1771, 426

sèdendeset i štrti ~ ~ -a ~ ~ -o vrstil. štev. *štiriinsedemdeseti*: Etak |ze je molo Ásáf vu |zedende|zét i v|rtrom 'zoltári BKM 1789, 327

sèdendesetkrat prisl. *sedemdesetkrat*: ne velim ti, da |zedenkrát, nego |zedende|zét krát |zedenkrát KŠ 1771, 59

sèdeni -a -o prid. *kisel, skisan*: Na szèdenom [mleku] sze szmetana naprávi KAJ 1870, 77; Crnegorac je veszel csi má szèdeno mléko AIP 1876, br. 8, 5

sedèti tudi sidèti -im nedov. **I. sedeti**: Szedeti Ūlni KM 1790, 93(a); Ūlni; szedeti KOJ 1833, 179; da je mogao idti vládjo i |zedeti na mourji KŠ 1771, 111; je mogao vládjo idti i tam |zideti KŠ 1771, 42; Navcsim te lepo szedeti KAJ 1870, 10; csi |ztoim, ali |zedim SM 1747, 83; Idem, ali |zidim KŠ 1754, 269; szedisz na thròni, szodecz pravicsen TA 1848, 71; tam |zidi pri Bogi TF 1715, 22; tam |zedi pri Boghi Oczi ABC 1725, A5a; ino ne |zidi SM 1747, 25; tam |zedi pri Bogi Oczi SM 1747, 44; |zidi, |zka'zùvajoucsi |ze KŠ 1771, 628; |zidi na de|zniczi KMK 1780, 7; Kri|ztus |zedi vnèbi na de|zniczi Ocsé BKM 1789, 111; gde |zám |zidi BKM 1789, 43; ino ne |zedi gde |potlivczi |zedijo SM 1747, 92; Na dugi stolicaj deca sedijo BJ 1886, 3; Mirovno sèdi BJ 1886, 5; i veli vucsenikom |zvojim: |zedite eti dokecs molim KŠ 1771, 148; povej, naj |zedita etiva

dvá |zina' mo|jiva KŠ 1771, 66; gda bi on |zedo pri |ztoli KŠ 1771, 28; I niki cslovik je |zedo KŠ 1771, 386; Pri sztoli je edna deklicska szedèla KAJ 1870, 8; pren. teda bode |zedo na |ztouczy dike KŠ 1771, 85. **biti navzoč**: gda |zidis vhi'zi KŠ 1754, 4; Na maternom krili že več nesedim BJ 1886, 6; vnebélzi zaprt |zidi KŠ 1754, 155; Szedi vu predvori sùtavczov TA 1848, 8; |teri vu |zmrti |zencze dr'zèlaj |zidijo KŠ 1754, 12b; ki |zidijo na liczi zemlé KŠ 1771, 244; kucsa, v-steroj poszlavci szedijo AI 1875, kaz. br. 2; tak da bi na vsakoj betvi sedela stvár AI 1878, 3; V|záki dén |zam pri vá|z |zedo KŠ 1771, 91; Ki je vgrobi |zedo BKM 1789, 95; Mária je pa vhi'zi |zedejla KŠ 1771, 304; v|zi, ki |zo vu tanácsi |zedeli KŠ 1771, 358; kokósi szo na drejvi szedeli AI 1875, kaz. br. 7 **sedèti** tudi sidèci -a -e **sedeč**: je |zin cslovec|i |zedèc|i KŠ 1754, 113; Kri|ztus, na de|zniczi Bo'zoi |zidècsi KŠ 1754, 5a; kráo tvoj ide |zedècsi na o|zelnicze 'zrbèti KŠ 1771, 307; Szedècsi sze negugaj KOJ 1845, 26; Lù|ztvo |zedècse vkmiczi KŠ 1771, 12; Csi je pa drùgomi tam |zedècsemi kaj oznanyeno KŠ 1771, 520; zvelicsanye Bougi na|emi tomi |zidècsemi na krále|zkom |ztouczy KŠ 1771, 779; Pri|zpodobni je kdeczi na pláczy |zidècsoj KŠ 1771, 36; vido je ednoga csloveka |zedècsega na máuti KŠ 1771, 28; i molili |zo Bogá |zidècsega na krále|zkom |ztouczy KŠ 1771, 801; najsla |zta ga vu Czèrkvi |zedècsega KM 1796, 92; I vidila je dvá angyela vu bejli odevkaj |zidècsa KŠ 1771, 332; vò jo potégnov|ji ribicske na breg, i |zedècsi ta dobra |zo vo |zpoubrali KŠ 1771, 46 **sedèci** -a -e sam. **sedeči**: ali za volo pri|zege vkùp |zedècsi zapovedao je dati KŠ 1771, 47; dáo je je vucsenikom, vucseniczke pa tim |zedècsim KŠ 1771, 283; Kráo glédat te |zedècse KŠ 1771, 72; i napunilo |ze je go|ztùvanye |ztimi |zedècsimi KŠ 1771, 72

sedišče -a s **sedež**: Te sztári, prvle, kak sze podpiszo, szvojga szediscsa gorsztano AIP 1876, br. 12, 6

sèdlo -a s **sedlo**: Nyereg; szedlo KOJ 1833, 166; sze tak vdá, kak praszici zláto szedlo KOJ 1845, 35

sedméri -a -o ločil. štev. *sedmer; sedem*: Od |zedmére |zpodobno|zti KŠ 1771, 41; Molitev od |zedmére 'Salo|zti B. D. M. KM 1783, 82; I doli porù|jiv|ji |zedméro národa KŠ 1771, 382; Szedméro |zo miloscso Vucseniczke vzèli KM 1783, 52; je szedméro casusov KOJ 1833, 20; Nego vcsini nasztaviti szedméro szodbensztvo KOJ 1848, 107; ki |zo |zedméri dühovje Bo'zi KŠ 1771, 774; Szedméri glávni grejhi KMK 1780,

90; te drùge [zedmére zapouvidi KMK 1780, 36; Ivan tím [zedmérím gmajnam KŠ 1771, 767; doliszprávla, kakti szedmére szakramentome KOJ 1845, 59; Álmos za oro'sje prilicsne vu szedmére serege vküpnarédi KOJ 1848, 7

sedmérokrat prisl. *sedemkrat*: 5. Povno'zni .. hétszerte (szedmérokrát) AIN 1876, 31

sédmi -a -o vrstil. štev. *sedmi*: [zedmi den je pak Bogá tvojeja [zobotha TF 1715, 13; Nedela, 'Zidovom [zedmi, nam Kr[žtsenikom pa prvi dén vu tyédni KŠ 1754, 23; Proroküvao je pa i etim, [zedmi od Adama KŠ 1771, 759; i záto je te [zedmi dén za [zobotto gori po[žveto KM 1796, 4; Koteraje [zedma prošnja TF 1715, 30; Szedma ABC 1725, A4a; Szédma SM 1747, 45; Szobota [ze zové .. 5). v[žák[je [zedmo leto KŠ 1754, 23; Rávno tak i te drùgi, i trétyi, notri do [zedmoga KŠ 1771, 74; Poveimi [zedmo Bosjo zapoved TF 1715, 16; Povej mi Szédmo Bo'zo zapovid KŠ 1754, 48; pokecs po ednoj veliki prászkányi pred szedmi leti kralica odtirana AI 1875, kaz. br. 3

sédmič prisl. *sedmič*: Szedmics: porácsam vu tvojo Rokou BKM 1789, 75; Szedmics: porácsam vu Tvojo Rôko, Ocsa Düso mojo BRM 1823, 53

sédstvo -a s *seja*, *zasedanje*: prvo szedsztvo sze more obdr'zati AI 1875, kaz. br. 1; Ki nesce na szedsztvo pridi AI 1875, kaz. br. 3; du'zen na vszakom szedsztvi nazôcsi biti AI 1875, kaz. br. 3; eta szedsztva rédovno ocsiveszna moro bidti AI 1875, br. 2, 3; Szedsztva vu ednom leti v-Becsí obdr'záva AI 1875, br. 1, 1

ségati -am nedov. **I.** *segati*, *iztegovati roko*: Nyúlmi; szégati KOJ 1833, 167; Neszégaj po nájbougsih 'salozaj (falataj) KOJ 1845, 36; pri obá ségajo prednje roké pod koleno AI 1878, 7; i edna zmeslinga drùgoj vrôke szégala AI 1875, kaz. br. 3 **2.** *pri širjenju nahajati se do kod*: voda vise szégüje AIP 1876, br. 3, 1; Skôz oken pa svetlost séga vu stanico BJ 1886, 7

Sègedin -a m *Seged*: Záto je mir z-Törszkim Czaszarom v-Szegedini rejszan szklenyeni KOJ 1848, 56

ségnoti -em dov. **I.** *seči*, *iztegniti roko*: more vu [zvoja nádra [zégnoti KŠ 1754, 209; i dönok je k-nyej [zmeo [zégnoti KM 1796, 60; Gda vnádra [zégne KŠ 1754, 213; Njegovo [krtovo] rovanje, štero včási jáko dalek ségne AI 1878, 10; on [zám nai pervle noter [zégne vu [zvoja nádra TF 1715, 42; nai vu [zvoja nádra noter [zégne SM 1747, 42; naj 1.) vu [zvoja nádra [zégne KŠ 1754, 213; v-rouke [zi naj [zégnetá SIZ 1807, 5; niti knyemi ne [zégni KŠ 1771, 607; Ka bi za

etoga pred nami [zégnota BKM 1789, 405 **2.** *pri širjenju nahajati se do kod*: Ogen je i vu stanico ségno BJ 1886, 9; pren. steroga dühovna szkerb je na nyé szégnila KOJ 1914, 98 **3.** *lotiti se*: Pa csi k-deli mogocsno szégnoti AIP 1876, br. 3, 1; i k-káksoj skéri [zégne KMK 1780, 75; Jo'zef z-novics krepko deli szégno AI 1875, kaz. br. 7 **ségnovši** -a -e *ko je segel*: nyim je bán za száblo szégnovsi nazvejszto KOJ 1848, 93; pren. Za pôva cêno sze vzeme od 1867 do 1872 leta szégnovsi vrêmena szrêdnja cêna AI 1875, br. 2, 3; csi mraz na vecs határe szégnovsi, pôv zapravo AIP 1876, br. 7, 1

segréjvati -am nedov. *greti*: Kak v[žak dén toplo [zuncze Szegreja rodne nyive BKM 1789, 168; Szegrêva, nevu'ziga BRM 1823, 107 **segréjvati se** -am se *greti se*: i se rada [mačka] na sunci segreva AI 1878, 9; Ah da bi [ze vnárocsaj Tvoji [zegrejvao KŠ 1754, 261; Ah da bi [ze vnárocsaj Tvoji [zegrejvao BKM 1789, 281; Peter i [zegrejvao [ze je pri ognyi KŠ 1771, 149; i [zegrejvali [zo [ze KŠ 1771, 326 **segrevájóci** -a -e *segrevájóç*: Nazâ szí na mláde széde ino je Z-perotami szegrévájócs pokrìje KAJ 1870, 15; Bio je pa 'znyimi Peter [ztojécsi i [zegrejvajoucsi [ze KŠ 1771, 326

segrèti -gréjem dov. *segreti*, *ogreti*: Bêle'zamatne pokrôvce, Szegrêje nyé mrzlo lice KAJ 1870, 63; pren. Zisla [zveklo[žt poganom, Szkoterm pro[žim, [zegrej me BKM 1789, 43; i mači moja je mené vu greihi [zegreila vu utrobi [zvoji SM 1747, 7 **segrèti se** -gréjem se *segreti se*, *ogreti se*: Csi pecsatni vojszk po szüknyi csouvas, da sze szegreje KOJ 1845, 103; i szegrê sze pri topli káhlaj KAJ 1870, 61; [zegrejta [ze ino [ze na[žitita KŠ 1771, 748; i gda [ze je ona zado[žta [zegrejla KM 1790, 30

séhnenje -a s *sušenje*: I k-szêhnenyi nyé sztên je szkoro edno cêlo leto potrêbno KAJ 1870, 73

séhnoti tudi séjhnoti -em nedov. *usihati*, *sušiti se*: Da nam szêhne szilje KAJ 1848, 358; Száradni; szüsiti, szejhnoti KOJ 1833, 173; Hervadni; szejhnoti, vejhnnoti KOJ 1833, 159; skriple zobmi i [zejhne KŠ 1771, 130; Kaj nám polé tak [zejhne BKM 1789, 341

sejáč -a m *sejalec*: ovo vö je [ou eden Szejács [zejjat [zemen KŠ 1771, 42; Vi záto po[žl[ü]ajte to priliko od [zejácsa KŠ 1771, 43

séjanca -e ž *sejalnica*: Plüg i bráno i szêjanco Szi szprávim KAJ 1870, 122

sèjanje -a s **I.** *sejanje*, *setev*: niti [zo nej pazili na vrejmen [zejjanya KM 1790, 92; je gori zourao, ali na mén[je brázde k-[zejjanyi KM 1790, 66; szo razodisli, ka naj szehanye oprávio

AI 1875, kaz. br. 2; I prigoudilo [ze je vu [zejjanyi KŠ 1771, 111; Vnogh ráj csákajo szejanyom AI 1875, kaz. br. 8; pren. To tēla pokápanye Je na 'zitek [zējanye BRM 1823, 77 **2. posevek**: Ništeri silje, duhan ino druga sejanya pôvajo BJ 1886, 22; Tak naše lejpo [zejjanye Vlago dobi BKM 1789, 52; Blago[zlovi Naja polá [zejjanye BKM 1789, 169

sejátev -tvi ž *setev*: Szhjátev zacsnyena AI 1875, kaz. br.; Szējátev je dokoncsana AI 1875, br. 1, 8; Po szejátvi vértovje nemajo niksega zvoňszkoga dela AIP 1876, br. 11, 8

sējati -am nedov. *sejati*: Szejjati Vetni KM 1790, 95; one ne [zejjajo KŠ 1771, 20; 'zenyas, gde [zi nej [zejjao KŠ 1771, 85; I gdabi on [zejjao KŠ 1771, 42; Naj kak sehaš tak ženyaj BJ 1886, 12; vō je [ou [zejjacs [zejat KŠ 1771, 111; pren. da nebi szvájé szemena szejjati dáo KOJ 1848, 29; Nepriáteo pa [teri je eta [zejao KŠ 1771, 45; Csi [zmo mi vám ta dūhovna [zejjali KŠ 1771, 506 **sējati se** -am se *povzročati*, *da se kaj pojavi*: [zejja[ze vu [zkvarjeno[žti KŠ 1754, 140; Szád pa pravice [ze vu méri [zejja KŠ 1771, 751 **sejajóuči** -a -e *sejajóč*: pri[žpodobno je králežstvo nebe[žko csloveki [zejjajoucsemi dobro [zemen KŠ 1771, 43 **sējani** -a -o *sejan*: Stero je pa vtrnye [zejjano, to je té KŠ 1771, 43

sējaven -vna -o prid. *setven*: Za volo zalo'za sze nemre gori zapiszati szējaveno szemem AIP 1876, br. 4, 1

sējri tudi séri -a -o prid. *siv*: bradou, [tera je zvla[žmi vrét zácsala [zejra gratívati KŠ 1771, 432; Csi gli [zejri grátajo BKM 1789, 7b; Da [zpoštenyom no[zi, Gláva [zejre vla[žé BKM 1789, 252; Naj moje [ztaró[žti Szère vla[žé no[žim BRM 1823, 313; Da moje sztarosžti Szère vlaszé nosžim KAJ 1848, 200

sējriti -im nedov. *siveti*: Stero je pa o[žtaralo i [zejri KŠ 1771, 684

sējtvá tudi sétva -e ž **I. setev**: da bi [ou on po [zejtvi KŠ 1771, 182; [ou je Jezus vSzobotto po [zitváj KŠ 1771, 37 **2. posevek**: tákse [zo tráva, i [zejtva KM 1790, 50; teda sze mláda szétva lepó zeleni KAJ 1870, 119; ka naj velika szétva ne zrasžté AI 1875, kaz. br. 8; i povnou'za [zejtvo va[ō KŠ 1771, 544; pokázalo sze, ka sznég szetvam skódo AI 1875, kaz. br. 8; ino serne vō zlōga na sejtva hodijo BJ 1886, 31

sèkati -am nedov. *sekati*: Apritni; na drouvno rezati, szekati KOJ 1833, 150; niki [zo pa [zekali vejje zdrevja KŠ 1771, 68; niki [zo pa vejje z-drevja [zekali KM 1796, 104; pren. Glász Goszpodna széka, kak ognjeni plamén TA 1848; I plámen je kak türen visoko sekao BJ 1886, 9

sèkati se -am se *bojevati se*: na czaszarszkoga generála zadenejo, 's nyim sze szekajo KOJ 1914, 146; Gejza i Ladislav brata pri Váciumi szta sze z-králom Salamonom szekala KOJ 1848, 21; pren. Düsa z-tej[lom bori [ze, Kak o[žtri mecs [zejkata [ze BKM 1789, 206

sekèra -e ž *sekira*: Szekera KMS 1780, A3; Fejsze; szekera, tepacsá KOJ 1833, 156; 'Ze je pa i [zekera na korenyé drevja polo'zana KŠ 1771, 9; i níkák ga szekeroz bujo AI 1875, br. 2, 8; Szekère sze vidijo kumesz lessciti TA 1848, 59; Kak vlougi [zekejr je vno[ō tam bilou BKM 1789, 325; szekeramí, püksami koli 300 sze ji k-cérkvi pascsilo AIP 1876, br. 2, 7

sèkovski -a -o prid. *sekovski*: i Szekovszkoga Pispeka ocšiveszno je pomágao KOJ 1848, 67

sekúvati -[jém nedov. *usekovati*: Nōsz szí z-rōbcom csisztimo (szekújemo) KAJ 1870, 31

Selèvcia -e ž *Selevkeja*: sla [zta vu Szelevczio KŠ 1771, 381

sèli prisl. *vselej*: Pri vszákóm szlavanyi rávno[vecznosžta kraja sze je szeli 180 poszlavcov szlavanya odrdr'závalo AIP 1876, br. 1, 2; od materé moje seli eden küšec mam BJ 1886, 13

selišče -a s *selišče*, *naselje*: steri szo tocskar od etecz na prázna szeliscsa grofa Festeticsa priszelili KOJ 1914, 152

seliti se sèlim se nedov. *seliti se*: szlü'sbenicze sze rade k-Jurjevom, ino prve dni nouvoga leta szelijo KOJ 1845, 44; fšice sze vu toplēse dr'zéle szelijo KAJ 1870, 27

selivli -a -o prid., v zvezi *konjič selivli kobilica*: Največ škode dela konjič selivli (šáška- sáska) AI 1878, 35

seljenjé -á s *selitev*: za vrejmena Babilon[zkoga [zeljenya KŠ 1771, 5; Po Babilon[zkóm [zeljenyey je pa Jechomás poroudo Salathielá KŠ 1771, 5

sèlo -a s *vas*: Falu; vész, szelo KOJ 1833, 156; A falu, vész, szelo AIN 1876, 11; Selo BJ 1886, 22

Sèlo -a s *Selo*, *kraj v Prekmurju*: v-Szeli, na Petánci KOJ 1845, 7; v Dolenci, v Szeli KOJ 1914, 136

sèlski -a -o prid. *selanski*: po tom da je csöpínszko i szelszko cérkev vzéō fararom KOJ 1914, 145

sèm tudi sè tudi sèmo prisl. **I. sem**: gda i to'zczi tvoji [zem pridejo KŠ 1771, 416; Szlatki Jezus mi [zmo [zem prisli BKM 1789, 149; Po[žlo zvi[žine [zemo BKM 1789, 246; Ár dne[ž ali vütro takáj [zem pridete SŠ 1796, 62; od Vougroz, steri szo z-Ásie szem prisli KOJ 1833, VIII; ár szo vnougi nemci i szlovenje szem volo doubili KOJ 1848, 10; Dajta mi mláde sze KAJ 1870, 114; Kak rad szem, ká szem sze prisao KAJ 1870, 5

2. v zvezah: **sem ta** tudi **sem** – **tam** tudi **semo tam(o)** *sem in tja*: Nam szemotam kúmesz gláve KAJ 1848, 13; Naj szemotam drcsejo TA 1848, 47; Margêca sztráhom glédala szém-tam AI 1875, kaz. br. 7; Reca pazlivši sem-tam plava AI 1878, 3; Csi zocsmi řzemo tamo blifzkamo KŠ 1754, 43; řzmo řze řzemo tamo nořzili KŠ 1771, 425; gda vářz büdijio, řze ali tá idti KM 1790, 82; Nam řzemotam zgoraj zgláve BRM 1823, 105; Komaj ednôk je gori doli letéla, szemta kre szvéce KAJ 1870, 8

sèmen -a m **I. seme, izloček mořkih spolnih organov**: Nej od mořzkoga řzemena KŠ 1754, 107; Ár řze je nej od mořzkoga Szemena, neg' od řzvétoga Dúhá tá Rejsj prpriéla BKM 1789, 20; naj vzeme brat nyegov to řzeno i pobidi řzemen brati řzvojemi KŠ 1771, 240; Blagořzlovleni bodeio po tvoiem řzemeni vřzih národi SM 1747, 9 **2. potomci**: kaj z-řzemena Dávidovoga pride Kriřztus KŠ 1771, 290; Ábrahámi je obečsao, Kaj 'z-nyega řzemena řzhája BRM 1823, 2; Liki je gúcsao Ábrahámi i řzemeni nyegovomi KŠ 1771, 165; liki je nazvejšcseno med řzené i kaesé řzemenom protivinřztvo KŠ 1771, 441

sèmen -a s *seme, zrnje*: Sementum Szemen KMS 1780, A9; Od řzemena vcsetvéro zemlou KŠ 1771, 41; Ki pa dáva řzemen řzejjácsi KŠ 1771, 544; Gáj neřztávimo i v-nyem drevno řzemen pořzejjamo KM 1790, 80; Poetom psenica v-drovnom szemeni sze ozorila AI 1875, kaz. br. 8; pren. to dobro řzemen řzo pa ti řzinovje králeřztva KŠ 177145; li řzamo z-Bo'ze rejsji řzemena KŠ 1771, 339

Semèndria -e ř *Smederevo*: Töröcsin Szemendrio vkraj nyemi vzeme KOJ 1848, 53

seménje -a s **I. řitno seme**: Stero, iřztina, je náj ménje med vřzeim Szeményem KŠ 1771, 44 **2. seme, izloček mořkih spolnih organov**: Ne právi: i řzeményi, liki od vnougi, nego, liki od ednoga KŠ 1771, 562

sèmleti se -mèlem se dov. *zmlèti se*: Silje se vu mlini na melo semele BJ 1886, 27

sèn snà m *spanje, spanec*: Álom; szehn, szenye KOJ 1833, 150; Da hud řzen na nájz ne preide SM 1747, 66; da řzmrtnájřa telovna je nám řze li eden řzlatki řzen KŠ 1754, 117; Na Petra pa je veliki řzen řzpadno KŠ 1771, 199; Szehn po obedu AIP 1876, br. 7, 3; ino na útrásnye ráno vrejme zeřzna gori obidi KŠ 1754, 227; Obűjen pa Jořzef zeřzna KŠ 1771, 6; Cři za volo řznah zaszpijo Boug, trűdne ocsi moje KM 1783, 228; I ti grejřnik řztani řřzna BKM 1789, 59; Naj řze z-grèhov řzna obűdis BRM 1823, 3; Snah se

mérno zbüdim BJ 1886, 7; Gda je v-Paradi'somi globoki řzen pűřzto Boug na Ádama KM 1796, 6; Vu řzne delo nikakse Naj ne razdřřzeli KŠ 1754, 251; Evtichus vřzneh doli zobloka řzpadne KŠ 1771, 403; cři bodem vu řzneh dreszèlen KM 1783, 228; Bedásřtim lűdem sze rado zdi v-szneh KOJ 1845, 107; Nad menom je vu sneh očinsko verostűvala BJ 1886, 7; Med tem sze nyemi vu szneh priká'se Blá'sena Divicza Maria KOJ 1914, 106; Nasa řzi teřla Darűvao i zblajřzenim řznom BKM 1789, 372

senárski -a -o prid. *senarski*: vkűp řzo řze řzpravili na řzenářřzkom pouli KM 1796, 14

sènca -e ř *senca*: Kako řzencza řzo KŠ 1754, 240; Prejde hitro cslovik tvoj dén kako řzencza sř 1796, 10; od drevja duga szencza le'zála AI 1875, kaz. br. 7; da řze pod nyegovov řzenczov řficze nebeřzke morejo gnejřditi KŠ 1771, 113; pren. naj pridoucsega Petra li řzencza obřzencza řteroga řnyih KŠ 1771, 354; nego i onim, řteri vu řzmrtni řzencze dr'zélaj řzidijio KŠ 1754, 12a; pri řterom nega preminyávanya, ali preobrnűávanya řzencze KŠ 1771, 746; Ki példi i řzenczi řzlű'zijio ti nebeřzki dugoványov KŠ 1771, 683; Sztarino tere novina, řzenczo obláda pravicza KM 1783, 62; i tim řzedécsim vu dr'zeli i řzenczi řzmrtnoj KŠ 1771, 12; i pod řzenczov tvoje obrambe řřivémio KM 1783, 128

sèncaven tudi sènčaven -vna -o prid. *senčen*: Pod gòřztimi vèkami i vu szèncavni paszekaj szo hvalékali KAJ 1870, 113; V-ograceki bilò edno szèncsavno meszto AIP 1876, br. 7, 6

sènčasti -a -o prid. *senčen*: Pri sènčasti potokaj vidimo letati káče pastére AI 1878, 37

sènčen -čna -o prid. *senčen*: Tako řzam řze řzveřto vu tom řzencsnom řzveřti sř 1796, 149

sènja -e ř *sanje*: Glih kako ti řjenja nas 'sitek tákři je sř 1796, 30; Ár nyé dika, kak szenya, márna KAJ 1848, 186; Csi řzi meo misleřnja vu řzenyo zavűpana KM 1783, 146; Osztante tak márne řzenye KM 1783, 299; i tim řztariřřim vařim bodo řze řzenya řzenyala KŠ 1771, 30

senjāti sènjam nedov. *sanjati*: Szenyati Álmodni KM 1790, 93(a) **senjāti se** sènja se *sanjati se*: Dáj mi Od tébe řze řzenyati BKM 1789, 391; naj řze řzenya od tébe KM 1783, 228; i tim řztariřřim vařim bodo řze řzenya řzenyala KŠ 1771, 345

senjávati -am nedov. *sanjati, sanjariti*: Tam je szpála ta prelèpa devojka i szenyávála od onoga, koga je AIP 1876, br. 2, 6

sènje -a s *sejem*: Vásár; szenye KOJ 1833, 181; 'Zivinszko szenye AI 1875, br. 2, 8; vu véksih mesztaj je zapovedao szenya dr'sati KOJ 1848, 19

senóu tudi sinóu -á s *seno*: Fanum Szenou KMS 1780, A9; Csi záto [to czimpra na té fundamentom zláto [zinou KŠ 1771, 495; i [zenou liki gyüenez bode jo [zedem lejt KM 1796, 80; Ka je [zamo [zenou jo SŠ 1796, 63; Dam nyemi szenô i ovesz AIP 1876, br. 2, 7; To dejte na [zinej le'zi BKM 1789, 25

senožet -i ž *senožet*: Rét; szeno'set, trávnik KOJ 1833, 170; Trávnik (senožet) BJ 1886, 28

sénski -a -o prid. *senen*: csi je de'zd'zevno vrémen po szénszkoj koszitvi AIP 1876, br. 8, 8

sénsšček -a m *senik, prostor za seno v gospodarskem poslopju*: i v-szencseki vnogo szterja netrpi KOJ 1845, 53

senténcija tudi senténtia -e ž *obsodba*: [teroga znamejnye je [zententzia Arátova KŠ 1771, 432; Sztrasma bode vnougim .. Nevernih Sententia BKM 1789, 9; Vrejden [zam vekivecsnoga [zkvárjénja [tententie KM 1783, 208; i, da bi [ze meli bujti, i ja[z pravo na nyé [zententzio KŠ 1771, 421; Csakati mi bode [ztrasto [tententio BKM 1789, 444; i vö je povedao na nyé [tententzio KM 1796, 41

septuagézima -e ž *sedemdesetnica, tretja predpostna nedelja*: Epi[ft. na Septuag[e]imae ali VII. po tri králi Nedelo KŠ 1771, 507

sèrafim -a m *seraf*: Gde [zpejvajo Serafimje BKM 1789, 421; Gde [zpévajo Serafimje SŠ 1796, 116

Serajovo -a s *Sarajevo*: 80 törki szo v-Szerajovi tô prosnýô k-városi notri dáli AIP 1876, br. 9, 7

Serápis ž neskl. *Serapis*: popádjéni od poganov na nyihove Szerápis Bogicze [zvétek KŠ 1771, 101

Sèrbija tudi Sèrvia -e ž *Srbija*: Szerbije vszáki dén drüge bojne glászi posilajo AIP 1876, br. 7, 2; Vu Szerbii pred nisterimi dnévi miniszterszko premenyávanye bilô AI 1875, br. 1, 2; preszturna okolisca vu Servii prido pod nasega Czaszara KOJ 1848, 106; hiti vu Szervio KOJ 1848, 26

serbostjé -á s *robot*: mlácsno vodou, v-steroj sze je szerbosztjé kühalo KOJ 1845, 109

Sèrbsko -ga s *Srbija*: v-Szerbszkom krsztsán-sztvo razsiro KOJ 1848, 46

sèrkati -am nedov. *srkati, piti*: Horvátje tri vodé májo, edno med etimi nouvím gosztom dájo szerkati KOJ 1848, 93

sértéó -éla tudi sertél -a m *iz ilovice zbita tla*: Cérkveni sertél zvékšine zosèkanim kamnom polajštráni BJ 1886, 19; szvoje blatne csrejvle na szertéó lücsijó KOJ 1845, 42; sztój na szertéli KOJ 1845, 104; je rávno tak hitro na szertéli le'zála AI 1875, br. 2, 7

seskóus prisl. *stalno, vedno*: Ki [ze [ze]zkou[ž

vcsijó KŠ 1771, 650; Szrczé moje prsztrasto, Dejva szeszskouz vu sztrahoto BKM 1789, 14

sésiti sédem tudi séjsti séjdem dov. *sesti*: I v-nebe[žki korus na me[žto mi [ze]žtzi SŠ 1796, 78; Ali vê na kôla nemre szészti KAJ 1870, 85; i doli [zi [zédejo zÁbrahámom KŠ 1771, 25; [zedi [zi na de[žniczo mojo KŠ 1771, 75; ino je [zedo na de[žno [ztrán SM 1747, 28; ino [zi je [zedo na de[žniczo Bosjo SM 1747, 13; [zeo [zi je na de[žniczo zviéno[žti KŠ 1771, 672; ne [zedi [zi na to prejdnye me[žto KŠ 1771, 219; k[žtoli [zi je [zeo KŠ 1771, 209; [zeli [zo [zi k-[žtoli KŠ 1771, 28; gda bi doli [zeo KŠ 1771, 13; pren. Grejh, [teri je na ná[z [zeo KMK 1780, 89 **sésti se** sédem se **I. usiriti se, usesti se**: mleko nihájo je kâ sze széde KAJ 1870, 77; Nyi tücsava sze je széla TA 1848 **2. esti**: Golob sze szpát szeo AIN 1876, 63

sèstra -e ž **I. sestra, ženska v odnosu do drugih otrok svojih staršev**: Soror Sze[žtra KMS 1780, A8b; mati Mária, Devicze Márie [ze]žtra, ali teticza KŠ 1771, 1 (B1a); ali nyegove, ali pa Barnabá[ove Sze[žtré KŠ 1771, 100; I tá je mejla [ze]žtro, [tera [ze je zvála Mária KŠ 1771, 205; da nyemi Czaszar nevousci za 'seno szvojo szesztro KOJ 1848, 3; Pozdrávlajo te tvoje odbráne [ze]žtré [zinovje KŠ 1771, 738; Ednoga oče i edne materé decá so bratovje ino sestre BJ 1886, 9; Eto je sestram pripovedávala BJ 1886, 4 **2. pripadnica verske skupnosti**: za ovoga ná[šlega brata ([ze]žtre) SM 1747, 62; Porácsam pa vám Febo [ze]žtro ná[šo [zlü'zbeniczo Czérkvi KŠ 1771, 484; mi [zmo [zi v[žzi bratovje i [ze]žtre KŠ 1754, 154; v[žzem bratom ino [ze]žtram SM 1747, 2

sestránc -nca m *bratranec*: Pozdráva vá[ž .. i Markom [ze]žtráncz Barnabá[ov KŠ 1771, 610

sestrica -e ž *sestrica*: Szpoumeni [ze z [ze]žtrícz mojih KM 1783, 124; Peter je od [zvoji roditelov, i [ze]žtrícz [z]lacsecs kradno KM 1790, 53

Sét -a m *Set, svetopisemska oseba*: Etak Szet, Eno[ž KM 1796, 9; Ádamovoga [ziná po iméni Szeta KM 1796, 9

sètkani -a -o prid. *stkan*: Bila je pa [žüknya nyegova ne[šivana, od vrha [zetkana czilou KŠ 1771, 329

Sétov -a -o prid. *Setov*: Szetov [zvéti odvejték [ze je vküp zo'zeno z-Kájnovim odvejtóm KM 1796, 10; Kakda [ze racsunajo Szetovi o[žtánki KM 1796, 9

sétvica -e ž *posevek*: Blagof[žlvi goricze, I te pol[žke Szétvicze BRM 1823, 135

sèver -vra m *sever*: Ino potejpal[žze bodo .. i od [zevra do [zuncsenoga [zhoda drkali bodo KŠ

1754, 4b; [z]o bilá od [z]evra trouja vráta KŠ 1771, 805

Sèver -a m *Sever*: Nacsi: Szever Miháo Zvanecska KŠ 1754, 3b

sexagesima -e [seksagézima] ž *šestdesetnica, druga predpostna nedelja*: Evang. na Sexagešima Nedelo KŠ 1771, 825

sfáliti -ím dov. **1. zmanjkati**: Záto mi ni eden vecsér Pri nyem nikaj neszfali KŠ 1754, 259; i eti telko vzemejo, i ne [z]fali KM 1783, 63; Pri nyem nikaj ne [z]fali BKM 1789, 163; saláto znouva poszejja v-leti, da naj neszfali KOJ 1845, 38; Sto zná kelikokrát szfali TA 1848, 15; Znam dobro, csi mi szfali môcs, Ká de mi Krisztus na pomôcs KAJ 1848, 110; Escse nadale, csi bi nam me[ž]ou [z]falilo SIZ 1807, 15; Csi je pa kaj [z]falilo vu etoj mojoj [z]pouvidi KM 1783, 150; Imrei szo taki pejnezi szfalili KOJ 1848, 32 **2. narediti napako**: tvo' milo[ž]t [s]csés podiliti, ki [z]faliti nikak nemres KM 1783, 262; nyegova Cérkev nikolinigdar nemore szfaliti KOJ 1845, 75

sfalivávati -am nedov. *zmanjkovati*: Gda nam szfaliváva môcs KAJ 1848, 61; Obrúdo szem, szfaliváva mi pogléd moj TA 1848, 54; Nezavr'zi me, gda de szfalivávála môcs moja TA 1848, 56

sfalúvati -újem nedov. *zmanjkovati*: Gda mi [z]falúje moja môcs BRM 1823, 68

sfüčkávati si -am si nedov. *žvižgati si, požvižgavati si*: Tam si sfüčkáva čaren kos BJ 1886, 30

sgrumlénje -a s *grmenje, razvneto napovedovanje*: Dobro sze je zdelo Jeleni Kralici, da z-toga náglóga szgrumlejnya i pogüblejnya nouvi pogibelni vihér za Krála sze osznouva KOJ 1848, 27

shája -e ž *pripona, končnica*: Tak kak vu etoj szlovenszkoj récsi lagojina korén je *lagoj*, szhája je *ina* AIN 1876, 70

shánanje -a s **1. izhajanje, izviranje**: Po tvajem vekivecsnom od Ocsé, i Sziná [zhájanyi KM 1783, 47 **2. izpeljava**: dp. gonoszság, eto je récs szhájanya AIN 1876, 70; Na szhájanye gledoucs a) szo korenászti ali neszhájani pronomeni KOJ 1833, 35; csi je v-koréni *t* litera bila, ona obsztáne i vu szhájanyi, dp. Kétség KOJ 1833, 5; Etaksa szhájanya sze bole navcsijó z-návade KOJ 1833, 19

shájati -am nedov. *izhajati, izvirati*: Származni; szhájati KOJ 1833, 173; Eto v[ž]e pa more [zhájati [z]csil[ž]toga [z]rczá KŠ 1754, 53; Düh je i[ž]tine, [ž]teri od Otsé [zhája KŠ 1754, 122; geto [ž]toga nyihovoga dela [zhája eto KŠ 1771, A3a; Ka [z]-toga Szhája KMK 1780, 62; Dujh [z]vétí [zhája

od Bogá Ocsé KMS 1780, B2; ki od Ocsé, i Sziná [zhája KM 1783, 113; V[ž]ze dobro od Bouga [zhája KM 1790, 50; Bogá[ž]tvo, i' v[ž]ejdno[ž]t praj od Ocsé [zhája SIZ 1807, 2; Od Bôga v[ž]ze [zhája BRM 1823, 6; Sz-[z]rczá [zhájajo hüde mi[ž]li KŠ 1754, 72; Boug, od koga [zhájajo v[ž]za dobra dela KM 1783, 1; Kral Matyas neszhájo z-králeszke krvi AI 1875, br. 1, 4; Z-vlaskoga roga szhájala [mati kneza Milana] AIP 1876, br. 8, 7; nad timi ricsmi, [ž]tere [z]o [zhájale zvu[ž]t nyegovi KŠ 1771, 177 **2. vzhajati, dvigati se**: Szi prelejiao [ž]tvojga te[ž]la, Ká ná[ž]z moc[ž]no napája, Da lübézno[ž]t ktebi [zhája BKM 1789, 230; tá [z]vetlo[ž]t vam [zhája BRM 1823, 6 **3. odhajati**: V[ž]záka pogibelno[ž]t, naj [zhája odvá[ž]z zdaj SIZ 1807, 50 **shajajúči -a -e izhajajoč, prihajajoč, izvirajoč**: Sz. Düh Boug od ob[ž]j Szhájajoucsi KM 1783, 7; Sz. Düh je niti rodjeni, nego [zhájajoucsi KM 1783, 14; Nej je ta modrou[ž]t od zgora [zhajajoucsa KŠ 1754, 39; Eta dácsa z-ednov recsjov na vszákoga dela szhájajôcséga dohodka AI 1875, br. 2, 6 **shájani -a -o izpeljan, izveden**: Na szhájanye gledoucs .. b) jeszo szhájani pronomeni, dp. enyim KOJ 1833, 35; Kakda sze szhájani razdelio AIN 1876, 70; szo szamosne recsi? Dvoujefe[ž]le .. i szhájane recsi, dp. gond-os KOJ 1833, 11; Tó szo szhájane récsih AIN 1876, 69

shajavívi -a -o prid. *izpeljan, izveden*: ona récs pa, stera je z-korenaszte récsi narejena, sze za szhájavlivó récs imenúje AIN 1876, 70

shòd -a m **1. vzhod, nebesna stran**: Tebé naj dicsi, postúje Szhod, záhod BRM 1823, 153 **2. sončni vzhod**: i od [z]evra do [z]uncsenoga [zhoda drkali bodo KŠ 1754, 4b; Mogli [z]o jo v[ž]zaki dén pred [z]uncsenim [zhodom bratti KM 1796, 38; pren. I poganye bodo prihájali i králove kle[ž]csejnji tvoje[ž]a [zhoda KŠ 1771, 814

shranen[ž]é -á s *shranitev*: Neznas, Jeli bou [z]po[ž]tenyom tvoje vzemlo [z]hranenyé SŠ 1796, 90

shrániti tudi srániti -im dov. *shraniti, spraviti*: V-tva prebodnyena rébra Mojo düso [z]hráni SŠ 1796, 155; Eto tvojo [z]véto hráno, V[ž]tero [z]i [ž]e ti ve[ž] [z]ráno BKM 1789, 230

si morfem *za izražanje osebne, čustvene udeležbe pri dejanju*: Niscse vu [z]vojem [z]rczi [z]i ne mi[ž]li od hüdoga prouti bli'znyemi KŠ 1754, 55; kak[ž]té réda cslovik [z]i je KŠ 1754, 9a; Kak[ž]té [z]i je, kak je komi Boug vde[ž]lo KŠ 1771, 502; Csi pa [ž]teri nezna, na [z]i nezna KŠ 1771, 520; Milo[ž]zi je zdihávála KM 1783, 238; Záto tou [z]i premislávaj vpámeti BKM 1789, 7; etak [z]i je [z]ám vu [z]ebi

zgučsávao KM 1790, 52; Zmišlidašzi cslovik šztovoji grejhov sš 1796, 62; Ka šzi máram jašz za tó BRM 1823374; osztanita kre méne, naj szi morem pocsivati KOJ 1845, 49; Kaksté szi je on vucseni KAJ 1848, 16; Kaksté lépo szi je déte, csi je nê dobro KAJ 1870, 77; K-pécsi szam szi sztópo AI 1875, br. 2, 7; nevê szi z ľudmi djáti AI 1875, br. 2, 7

Sibérija -e ž *Sibirija*: Pes vláči v Sibériji sani AI 1878, 7

siciliánski -a -o prid. *sicilijanski*: Szicziliánšzka Kralevcšina KM 1790, 8

Siess -a [sies] m *Siess*: Stampana, v-Soproni pri 'Siess Jósef Jánosí KM 1783, nasl. str.; Stampana Zpišzki Siesš Jó'zef Jánosí KMK 1780, A1

Siesz -a [sies] m *Siesz*: Stampane v-Szomboteli, pri Sziesz Antoni vu leti 1796 sš 1796, 1; V-Soproni, Szpizskmi: Sziesz Antona SZ 1807, 1

sigetvárski -a -o prid. *sigetski*: da szo szigetvárszkoga kommandanta Zrinyi Miklósa junáčzke razbili KOJ 1848, 83

sigórno prisl. *strogo*: Od torcka szo tó 'zeleli, ka ľudomorče more szigorno pokastigati AIP 1876, br. 6, 6

Sihár -a m *Sihar*: Prišao je záto vu mešzto Samárie, štero šze právi Sichár Kš 1771, 274

Sihem -a m *Sihem*: I prejk šzo prineseni vu Sichem Kš 1771, 360

sijanje -a s *sijanje*: Bôga to šzuncza šzijanye, Hváli BRM 1823, 122; Ali, gda scsés, pá pošzôdis Zemli šzijanye trákov BRM 1823, 451

sijati tudi séjati -am nedov. *sijati*: Sütni (nap), szijam -ti AIN 1876, 44; Kaj Boug, ki je velo zkmicze šzvetlošzti šzijati Kš 1771, 535; i što je dáo moucs šzijati šzunczi KM 1790, 32; Kako šzuncze šzkoušz gla'za Szvom šzvetloscsom šzija BKM 1789, 41; Vu leti sunce toplo séja BJ 1886, 37; pren. Prvle mi je z-dikov szijao Trák lübénosztí tvoje KAJ 1870, 213; Goszpoud, komi je taki potrejbnosztí v-ocsi szijjala KOJ 1845, 3

sikešina tudi sũkešina -e ž *stiska, pomanjkanje*: i ete male ino nai potrebníše kníšicze, velika je šzũkesina TF 1715, 8; szũkesino trpécsoga csloveka prázen 'zalôdec vsze za dobro vzeme AIP 1876, br. 3, 6; všzũkesini pa všzakš'i pobo'zen kršztsenik šzlobodno tou doprnešzé Kš 1754, 186; Gda nasz telko nevôl te'zi Vu tak sztrasnoj szũkesini KAJ 1848, 353; menkanye i szikesino zrokũje KOJ 1848, 110

sikešni tudi sũkešni -a -o prid. *skromen, pomanjkanje trpeč*: Borbála sze je tam do szmrti po szikesnom kocšarila KOJ 1848, 53;

V jalovih ino szũkesnih lejtiš je vódelila vnogo 'sivezsza KOJ 1914, 153; glášzijo, ka tam szũkesna 'zétva bode AIP 1876, br. 7, 8; ino vu szũkesnih letinav vnogo 'sivesza, ali brezi, ali za pou cejno podeliti veléla KOJ 1848, 112

sikluš -a m *šekel, denar*: oudali šzo nyim Jó'sefa za dvájšzeti šzrebrni šziklusov KM 1796, 24

sila -e ž **I. sila, moč**: Od tébe me šzmrti šzila Kraj ne odloucsi Kš 1754, 270; vu šzrczi ošztáne ne'zelejnye i šzila kprávdí Kš 1771, 438; Kak mouršzki vetrov šzila BKM 1789, 316; i henyá mouršzka šzila KM 1796, 81; rép šze je pa rašzpũšcsávao od šzile válov Kš 1771, 427; ali brezi všze šzile KM 1796, 120; Poteri moucs vraiso ino vszo šzilo nevernikov ABC 1725, A6b; Dopúšzti meni šzilo všzejš mojih nepriátelov obládati KM 1783, 175; Dáj podnešzti všzákó šzilo sš 1796, 3; ani šzenyemi vollya ne šzpuní vszili cslovecsánszkoj ABC 1725, A6a; i szpádne po szili nyegovoj vszáki nevolák TA 1848, 8 **2. prisila**: naj vecs szile nedela cslovek z zemle vžéti TA 1848, 9; do šzej doub králešzto nebešzko šzilo trpi Kš 1771, 36; Szilo nikomi ne csinte BKM 1789, 270; ino naredí [Atila] veliko szilo i sztrád KOJ 1848, 4; i szilo delajôcsi iscejejo düso mojo TA 1848, 43; kajbi naššega blisnyega švivincseta ani šzilov ne vžéti TF 1715, 17; etak šze šzilov vr'ze Babilon Kš 1771, 800; vóre šzvetlošzti, Nyou šzilov šcsé vgalšziti BKM 1789, 125; naj bi po példi z-šzilov vneššene ovcšicze na oucší vrgao KM 1796; Z-veliko szilov sze tá pascsévcsí AI 1875, kaz. br. 7

Silaš -a m *Sila*: Gda bi pa prisla od Maczedonie i Szilás i Timotheus Kš 1771, 398; [Pavel] gda je z-Szilášom z-Antiochie šou gmajne glédát Kš 1771, 555

siléjnje -a s *siljenje*: nego bole na kurásno v-grád szilejnye pobisztrili KOJ 1848, 8

silén -lna -o prid. **I. silen, močen**: zdr'u šze je pouleg nyé jáko šzilni vóter Kš 1771, 424; Szilna ti šzmrt kak šzi šze zdaj vto tejšo oblejkla sš 1796, 125; šzvoim šzinoum leprai všzilnom trũpi gori dájo zrášzti TF 1715, 4; králešzto nebešzko i ti šzilni vnešžéjo Kš 1771, 36 **2. nujen, velik**: da je tak nišce nyemi dela nej dáo zvũn šzilne potrejbcsine KM 1790, 64; Nikse szilno piszmo je piszao AI 1875, br. 2, 7 **3. prisiljen**: I záto szo nê szilni orosjé zrôk pisztiti AIP 1876, br. 1, 3

silíti -im nedov. *siliti*: Kak vítész gda šzili Na šzvojo pout šztáne BKM 1789, 2b; Koga potrejbcsina szili KOJ 1845, 9; Ki csákate i šzilite prišzšztyé dnéve Gošzpodnovoga Kš 1771, 723; Szilijo naj miniszterium ne müdláva goriposzštávlenyom vogerszkom bankom AI 1875, br. 2, 1; Ráj šzo

ſzi ktomi, csi ſzo je ſzilili, ſzmrt zvolili BKM 1789, 328 **ſiliti se** -im se *želeti si*: Záto naj ſze razveſzelim, Vtvoje rane ſze jaſz ſzilim BKM 1789, 221 **ſiliti** -a -e *ſileč*: Zrinyi v-grad ſzilécse Törke odbije KOJ 1848, 83

ſilje -a s *žito*: Gda bi pa eſüo Jákob, ka je ſzilje vu Egyptomi KŠ 1771, 359; Brüſzi ſze koſza i ſzrp, ſzilje z-nôg ſzpádne KAJ 1870, 57; Vogerszko ſzilje jáko iſzkano AI 1875, kaz. br. 8; [kruh] er'zéní, ali ſz-kak[té drügoga ſzilja KŠ 1754, 202; trbej je znati pſenicze, ali pa kák[ſega drügoga ſzilja KŠ 1771, 523; Po 'zétvi od ſzilja cêna goriszkoecila AI 1875, kaz. br. 8; tak je gvüſno, ka ſzilji cêna goriszkoeci AI 1875, kaz. br. 8; geto ſzo vo ſzipali ſzilje vu mourje KŠ 1771, 426; nego je moj oca ſzilje doli po'ſeo KM 1790, 32; naj ni ſzilje küpili KM 1796, 29; Naſzkoroma velika vrocsina priſla i ſzilje v-zrelojcsi ſztisznola AI 1875, kaz. br. 8; kak csi bi oni rávno z ſziljom obiljávali TA 1848, 4; gdare tihí veter ſziljá ſzemta goni KAJ 1870, 120

ſiljeni -a -o prid. *žiten*: i vido je ſzedem lejpi puni vláti na ednom ſziljenom betvi KM 1796, 27

ſillaba tudi ſyllaba -e [ſilaba] ž *zlog*: Ka je ſzillaba AIN 1876, 7; Vu vszákoj ſzillabi more eden gláſznik bidti AIN 1876, 7; Od ſzillab KOJ 1833, 6; Od ſzillab AIN 1876, 7; Kakda récsi na ſzillabe razdeliti AIN 1876, 7; z-edne ali vecs ſzillabih KOJ 1833, 6; Recs je z-edne ali vecs ſzillabih AIN 1876, 7; ka ſzo ſyllabe nej bilé vu gvüſen mertik vzéte BKM 1789, 2

ſillabizálivanje -a s *zlogovanje*: K-právomi Zgovárjanyi ſzlisi 2. ſzillabizálivanye KOJ 1833, 1

ſilnik -a m *nasilnež, nasilnik*: Csi ſze ſzáma ſzilnikov brániti nezamores KOJ 1845, 47

ſilno priſl. **1.** *ſilno, močno*: Vſzi moy nepriatelie moreio ſze ſzilno preſztráſiti ABC 1725, A8a; a ſze ſzilno, ino mocno pekléſzski ogyen iſzkri KM 1783, 291; Kaj ſze nyidva tak mocſno Vküpe vdáríta ſzilno BKM 1789, 98; Jurisics tak ſiuno znáo Koſzeg brániti KOJ 1848, 79 **2. hitro**: Ali gda Áb[olon na muleki ſzedécsi ſzilno po lougi gezdó KM 1796, 64; Ali csi mi ſzvéta právda tvoja veli ſzilno mréti KAJ 1848, 245

ſilnoſt -i ž *nasilnoſt, nasilje*: Záto je z-protivnoſzti ſzilnoſzt naſztánola KM 1790, 86; Vari me I neſzpametne ſzilnoſzti BRM 1823, 313; Z-Jeſusom obládate Protivnikov ſzilnoſzti BRM 1823, 14

ſíloa -e ž *Síloa*: na ſtere je ſzpadno túren vu Síloi KŠ 1771, 215

ſíloam -a m *Síloam*: idi, muj ſze vu jezeri Síloám KŠ 1771, 296

ſilvánuš -a m *Silvan*: Po Szilvánuſi ſzam, vám vernomi brati na kráczí piſzao KŠ 1771, 714

ſin -á tudi -a m **1.** *ſin, moſki v odnosu do svojih ſtarſev*: Filius Szin KMS 1780, A9; Szin Fiú KM 1790, 95; ſzobotha, nedelai teda níkai, ani ſzin tvoſj TF 1715, 14; Csi koga med vami Otſo bode ſzin krúha proſzo KŠ 1754, 154; Peter je bio níkoga Jónáſa ribics ſzin KŠ 1771, 699; Ádama ſztarejsi ſzin, Kájſn KM 1796, 8; Ete nyegov ſzin proſzo je ſiz 1807, 4; V-vadlúványi nam tvoſj ſzin KAJ 1848, 6; Vojvodſztvi, ſtero Árpád nyegov ſzin prejkvzeme KOJ 1848, 7; eden mládi 16 lét ſztar ſzin te odtirane kralice AI 1875, kaz. br. 3; velikoj nevôli je nyihov laſtíven ſin zrok bil BJ 1886, 9; Nebode zmojega ſziná Farar TF 1715, 4; ino ga je za volo iména ſziná ſzvojega Hénoka za Hénokio imenüvao KM 1796, 10; Králi, ki je napravo goſztüvanye ſzini ſzvojemi KŠ 1771, 71; da Vojvodſztvo ſzvojemi ſzini prejkdá KOJ 1848, 9; Ali ktomi je etak erkla vrlomi ſzinôvi ſzvojemi KAJ 1870, 22; i, ſteri lübi ſziná, ali cſér, bole, líki mené KŠ 1771, 34; vido je Jákuba Zebedeuſovoga Sziná KŠ 1771, 12; Vörje i popriyé, Vu utrobi ſziná BKM 1789, 1; Küſüjte ſziná, da ſze neraszrdi TA 1848, 3; Edna mati je ednoga máloga ſziná méla KAJ 1870, 8; Za níſtera leta talianszkoſga králá ſzina ſzo za krála zébráli AI 1875, kaz. br. 3; Radüvao ſze je oca nad rázumnim ſzinom KM 1790, 50; nyegovo hi'ſo je povéksao z-ednim ſzinom ſiz 1807, 4; Dávida, gda je be'zao pred Abſalomom, ſzinom ſzvojím TA 1848, 4; Dvá ſztarejsíva Atílova ſziná ſzta na bitvíſcsi oſztala KOJ 1848, 5; Dobro je tak, moſíva ſziná KAJ 1870, 134; Takſony je dvá ſziná meo KOJ 1848, 10; da ga proſzimo, kako lübléni ſzinovje ſzvoje lüblene Otſeve KŠ 1754, 153; Atílovi ſzinovje Ellak KOJ 1848, 5; Stampane z ſztroſkom Szinov TA 1848, 1; nego rái ſzvoim ſzinoum gori dájo zráſzti TF 1715, 4; Csi znáte dobre dári dávati ſzinom vaſſím KŠ 1754, 126; Boug dáj, kaj bi mi ſzini 'ſenili ſiz 1807, 6; od lejpih ſzlovenszkih 'ſenzk ſzo lepſe ſzine i cſeri zadoubili KOJ 1848, 8; Edna ſzirôta vdovica je tri ſzini méla KAJ 1870, 21; kaſtigam grehe Ocsév nad ſzinimi ABC 1725, A4b **2. otrok, potomec**: I jaſz ſzem ſzin grehov vnogíh SM 1747, 67; kai je on i záto ſzin ſzerditoſzti SM 1747, 7; naj ſze 'ze vecs tvoſj ſzin nezovém KŠ 1754, 231; i ſzin cſlovecí, ká ga príglédávas TA 1848, 7; neoſztavi ovoga tvoiega ſziná SM 1747, 63; Bláſeni Boug za ſziná Blagoſzlóvi me tvéga SM 1747, 71; ino kai

[szmo mi nyegovi la]szivni [szinovje TF 1715, 26; za]szivno fotivge [zte, i nei [szinouve SM 1747, 29; ino [szinovve [szmerti pos]ztanoli SM 1747, 51; Da [zte pa [szinovje KŠ 1754, 154; ár [sze oni Bo'zi [szinovje zvali bodo KŠ 1771, 14; da bi ne vidili [szinovje Izrael]zki na konec z KŠ 1771, 534; Nepokorni [szinovuje BKM 1789, 10; Szinôvje cslovecsi, ak dugo de ospotávana dika moja TA 1848, 4; ako i mi [szvéto, kako]ze [szinouv Bo]i do]ztája, [šivémo TF 1715, 27; Liki [sze [szinouv Bo'zi do]ztája KŠ 1754, 158; Z[teroga plemena pá ti dvaná]zset [szinouv Jákob Pátriárcha KŠ 1771, 260; da [sze zdaj nám nyihovim [szinom od til]ztoga [zkumina KŠ 1754, 4a; Boug ná]z nejma za hlápce, nego za [szvoje [szini KŠ 1754, 154; Ráchel je joukala [szvoje [szini KŠ 1771, 8; ár je on v]ze ná]z za Szini pos]ztavo KMK 1780, 26; Ki [zi ná]sz za [szini odébrao KM 1783, 23; i náveso je na nyou [szini Izrael]zke BKM 1789, 5b; Szetovi [szinovuje [sze pa imenüjejo [szini Bo'ze KM 1796, 10; Ár je tak [teo nas Ocsa nebe]zki [szvoje [szini vküp-]zpraviti SIZ 1807, 8; szam steo vküpszpraviti szini tvoje KOJ 1833, XI; zaka bi zaman sztvôro vsze szini cslovece TA 1848, 74; pouleg dühá, ki zdaj dela vu [szinih te neverno]zti KŠ 1771, 576; steri kastigam greihe Ocsév, nad [szinmi SM 1747, 46; Ádam zev]zejmi [szvojmi [szinmi .. zgübila KŠ 1754, 96; gda zaman lüdjé med szinmi cslovecsemi ládajo TA 1848, 10 **3.** navadno v zvezah: **Sin boži, Sin človekov Kristus:** Bo]i [szvéti [szin TF 1715, 37; Otecz, Szin, i Szvéti Düh SM 1747, 3; ka je on Bo'zi Szin KŠ 1754, 108; drüga [Persona] Szin KMK 1780, 8; Ocsa, Szin i Düjh [szvéti KM 1783, 8; dokecs nyegov [szvéti Szin [szobotte pos]zvecsenyá ne obrné KM 1796, 4; Szin Bo'zi knám doli BKM 1789, 18; moj odküpiteo Szin Boug SŠ 1796, 7; On bode velikí, Szin visnoga Bôga BRM 1823, 10; Moj szin szí ti TA 1848, 3; vu Iméni otsé, [sziná i Duhá TF 1715, 31; Vu Iméni Siná ABC 1725, A5a; Vu Iméni Bogá i [sziná SM 1747, 43; Steri pa od Otsé i Sziná vo [zhája KŠ 1754, 123; tak bode pri]el]ztye Sziná cslovecsega KŠ 1771, 82; vu Iméni Sziná KMK 1780, 9; Nezsgrüntana Siná Bo'sega Modrouszt KM 1783, 8; I za mater zvoli Szina lüblénoga BRM 1823, 10; z-szvojega szina narodjényem KAJ 1848, 2; Dika boidi Bogi i [szini SM 1747, 46; Hvala boidi i nyega [szinovi Jessusi SM 1747, 90; Dika nyegovomo [szino SM 1747, 67; vu vori 'živém Szini Bo'zemi KŠ 1754, 138; Trbej Szinej cslovecsemi vnogo trpeti KŠ 1754, 111; dika Bougi Szini KM 1783, 2; Dika nyegovomi [szini BKM 1789, 20; Dika I nyega [szinouvi

Jezus Kri]ztusi SŠ 1796, 71; Dika Tebi Szini nyegovomi BRM 1823, 2; Csész z Jezusi, nyega szini KAJ 1848, 9; je nyemi [szvojega ednoga [sziná, za Odküpitela pos]zlati SM 1747, 9; vo je pü]zto Boug Dühá Sziná [szvojega KŠ 1754, 154; koga mené právjio lidjé biti [sziná cslovecsega KŠ 1771, 54; Kri]ztusa Sziná Bo'zega KŠ 1771, 189; vorjemo uu Oczi v]zini i v]szvéto m Dühei TF 1715, 20; Po Tvojem predragom Sz. Szinei TF 1715, 45; po tvoiem predrágom Szinei ABC 1725, A5a; I vulésussi Kristusi Szini nyegovom ABC 1725, A5a; po tvojem predrágom [szini SM 1747, 43; i je]zmo vtom pravicsnom v]zini nyegovom Jezu]i Kri]ztu]i KŠ 1754, 100; ti, vörjes vu Szini Bo'zem KŠ 1771, 298; Vörjem I vu Jezu]i, nyegovom Szini KMK 1780, 7; Vörmo Vu Bo'zem právom [szini BKM 1789, 6; Vermo V-Bo'zem Szini Jezusi BRM 1823, 4; Mi verjemo vu Jezusi, Szini ocsé nebeszkoga KAJ 1848, 9; te v]zigdár hvá]il i bom gori zvisával, [sztvoim [szinom SM 1747, 65; da vrej dni bodemo [ztáti pred Szinom csloveka KŠ 1754, 113; Bojdi hvá]en [sztvojm [szvétim Szinom SŠ 1796, 9; I z-szinom ná]z je prigledno BRM 1823, 2

sinek -nka m **1.** *sin, sinček:* Vupai [sze [szinek SM 1747, 63; [szinek, ti [zi v]zigdár zmenov KŠ 1771, 224; Ja]z [szem [szinek tvoj BKM 1789, 167; tvega [szinka glá]z kricsi SM 1747, 91; drá]i moj [szinek KM 1790, 22; szinek moj, vidis kak hidô je meni KAJ 1870, 8; kako lübléni [szinkove TF 1715, 26; Pi]em vám, [szinki KŠ 1771, 728; Da bo Bo'zi [szinki BKM 1789, 40; [szvoje drá]ge [szinke gori zhrá]nio TF 1715, 4; Kak je on gu]o .. Ino nyegovim [szinkom BKM 1789, 17 **2.** *Kristus:* Ki je z-miloscse Szinka k-nám posz]lao KM 1783, 235; [szmiluj [sze mi Za [szinka tvojega BKM 1789, 386; Ino uu Je]u]i kri]tu]i vu [szinki nyegovom TF 1715, 22; gda [zi [sztvojm [szinkom be]s]ala KM 1783, 82

sinica -e ž *sinica:* Tzinege; szinicza KOJ 1833, 178; Mámo zgrá]b]eno edno [sziniczo, [stero devét báb 'se tri-dni [zkübé SIZ 1807, 14

Siničar -a m *Seničar, prebivalec Gornjega ali Dolnjega Senika:* z onimi Kruci vréd, stere je eden Szinicsar v Csôpince pripelao KOJ 1914, 148

sínko -a m *sínko, sin:* odgovori nyemi sínko BJ 1886, 25

sinovčina -e ž *sinovstvo:* Ták]i [zo [szinov]čina KŠ 1754, 127; Szinovcsina, i, ka [sze nyé do]ztája KŠ 1771, 463; Po nyem mam jasz orok szinovcsine KAJ 1848, 139; i nám je pri Ot]i nebe]zkom [szinov]cino zadoubo KŠ 1754, 107; Zrendelüvav]i ná]z naprej na [szinovcsino po

Jezus Kriřtufji Kř 1771, 574; naj řzinovcsino vzmemo Kř 1771, 564; I vu etoj řzinovcřini, Szvęti Dřh Boug nřlz vodi BKM 1789, 236

sínovni -a -o prid. *sinovski*: tak třdi lřbęznořzt jeřzte dvouja, Szlřřzbena i Szinovna Kř 1754, 14; V-nyę mi szvęti trřk szinovne isztinszke vřpazosztı KAJ 1848, 202; Ti me vodi z-dřhom szinovne bojazni KAJ 1870, 5; I tvoje imę csesztıjo V-szinovnoj vřpazosztı KAJ 1848, 309

sipati -am nedov. *sipati*: I vzęo je angyeo to kadioniczo i napuno jo je zognyom oltřra i řzıpao ga je na zemlo Kř 1771, 781

sipski -a -o prid. *sıpski*: Szıpszkıh XVI varasov negda polszkomı krřli zalo'senih je vřrejsıla KOJ 1848, 111

sır -a m *sır*: Sajt; szır KOJ 1833, 171; sajt (szır) AIN 1876, 10

Sırakůza -e ř *Sırakuze*: I pridoucsi vu Sızırakůzo, Ořztanolı řzmo tam Kř 1771, 428

Sırıa -e ř *Sırıja*: I vř je zıřao glřřz nyegov vu vřzo Sırıo Kř 1771, 12; likı je Sırıe poglavřr bio Czıreneus Kř 1771, 167

Sırıřnec -nca m *Sırec*: Gda sze je vojszkřvao prřti Sırıřnczom TA 1848, 47

sırıřnřski -a -o prid. *sırřski*: i nıřcse je nej odicseni, nego Nřaman Sırıřnřzki Kř 1771, 177; geto je Nouvi Zřkon od Apořtolřzki mo'zřkov hitro na Sırıřnřzki jezik obrnyeni Kř 1771, A5a

siromăcek třdi sırăček -a m *siromăcek, revęek*: On pa, szırmacsek, je tak oszlabilen KAJ 1870, 165; Nego za křkřšega zroka volo se je ete siromăcek vu pãmetı natelko zblřdo BJ 1886, 25

siromák třdi sırăk -a m **I. siromak, reveř**: Sziromák KMS 1780, A3; vadlřjem, ka řzem jařz pred Bougom li eden řziromák Kř 1754, 166; Jezus, řzřm řzi sziromák pouzszo BKM 1789, 11; Sziromák csloveka nakřnyanye dober Boug ravna KM 1790, 16; Bogřtecz, i řziromák bodo v-ednřkom veřzřlji sř 1796, 151; Szırăk junřk KAJ 1870, 56; Křřol je ednoga řziromřka, ali pobo'snoga Gořzpouda řzlıř'so KM 1790, 50; nasztregřva na parob řziromřka TA 1848, 8; K-tomı sza obř jřko velkřva szırăka bilř KAJ 1870, 37; da dřhovni řziromřczke i pokorni bomo Kř 1771, 851; Szırăci dřnok csesztř glřdřjo KAJ 1870, 43; Niřteri siromřcje i zlesř cimprajo hiže stenę BJ 1886, 6; Sziromřkov pa řęřst, naj řze zvezdřsnym zadovolıjo Kř 1754, 222; neszpozřbi sze z sziromřkov TA 1848, 8; I csi řziromřkom na hrřno dřm Kř 1771, 516; Trouřta řziromřke Kř 1771, 745; řr je nej odřro ni zavřgao nevřle szırăka TA 1848, 17

2. berač: Daj nřm tak povolno sercę, řtero se i siromřki rado odprę BJ 1886, 8; Cseden kmet spara za .. za sziromřke KOJ 1845, 33

siromăřki třdi sırăřski třdi sırăřcki -a -o prid. *siromařen, reven*: Nyegov řziromřski 'zıtek Kř 1754, 107; vu etom řziromřskom sitki cři kris teilo moje trpi SM 1747, 72; Vu etom řziromřskom 'zitki BKM 1789, 165; O kak tuřno so jřkali siromăřki roditelje BJ 1886, 9; za mosnyę sziromřskıh Szlovenov sztrasne KOJ 1833, III; kakda řze obrřcsate pã na te nemocsne i řziromřske piřzke Kř 1771, 565; Jancseka roditelje szo szırăřski, jřko szırăřski ludję bili KAJ 1870, 125 **siromăřkejsı** -a -e *siromařenjsı*: i naj csinřo [dobra] z-onimi, ki řzo od nyih řziromăřkejsı KM 1790, 52; Siromăřkejsı ludję sebi eřęe krřha peęęjo BJ 1886, 27 **nřjsiromăřkejsı** -a -e třdi nřjsřmăřski -a -o *nřjsiromařenjsı, nřjrevnejřsi*: Jezus nřj řziromăřkejsı KM 1783, 40; sze je privřdo z-vsřzřksım nřj sziromăřkejsım řřnikom sze szpriřtliti KOJ 1845, 5; Od kralř do nřjsřmăřskoga csloveka sze řzalıva AIP 1876, br. 2, 2

siromăřtvo třdi sırăřřtvo -a s *siromařtvo, revřřina*: Sziromăřtvo, kris od Jesusa me ne vtergne SM 1747; dobro volno řziromăřtvo KMK 1780, 98; Nemřrnořzti je nřjzledřvajoucsi tivřris řziromăřtvo KM 1790, 66; Nevola i Sziromăřtvo BRM 1823, VIII; Nevola i sziromăřtvo KAJ 1848, VIII; Sziromăřtva ali bogřřztva mi ne dřj Kř 1754, 222; eta je pa řzvojeja řziromăřtva vřza notri vřgla Kř 1771, 142; Vřziromăřtvo vdovřztvo menę řzi ti podlř'zo BKM 1789, 336; nego bole řze ta objřtoječsa vu nřřjem telovnom řziromăřtvi pascřimo Kř 1754, 108; Po szırăřřtvi prēmocsnoszt BRM 1823, 6; řz-řziromăřřtvo Kř 1754, 173; naj vi 'znyegovım řziromăřřtvo obogřtite Kř 1771, 542

sırřřtvo -a s *siromařtvo*: Szirosřtvo sze vszepovszezęd szka'zuje AIP 1876, br. 9, 2

sırřta třdi sırřuta -e ř **I. sırřta**: Nebos řziřuta ti BKM 1789, 194; Kriřřina je řziřuta bila KM 1790, 40; cřınte pravıco řziřouti Kř 1754, 210; nevolo řziřoto lepo priodeti SM 1747, 88; řzmlřjem řze nad etov řziřoutov KM 1790, 60; Da ti pravıco szpznas sziřřtam TA 1848, 9; Ka bode se pa serřtami mlřdımı godılo BJ 1886, 18; prigłędnotı řziřoute Kř 1771, 747 **2. siromak, reveř**: edna vdovicza řziřouta Kř 1771, 142; velıkř řziřouta, Bio sř 1796, 59; Mi řziřoute Kř 1754, 31; Hvřlen, řziřout, Ocsa BKM 1789, 136; ti szi sziřřt pomocsnik TA 1848, 9; řgłędni sze na nřsz, sziřřte KAJ 1848; Radolřt je dojsla, řdama řziřoute BKM 1789, 34

- síróten** -tna -o prid. *siromašen, reven*: edna szírotna deklicska je tam zdolaj KAJ 1870, 62
- sírótica** -e ž **1.** *sirotica, sirota*: Tú'zna [zem] [ziroticza BRM 1823, 424; Tò szo szírotice KAJ 1870, 52; Szíroticz, i Dovicz prejšanye KMK 1780, 91; Ino obě]zeli ta 'zalo]zna [zrcza, tih [ziroticz nevolni BKM 1789, 336; Szíroticz BRM 1823, VIII; Szíroticz KAJ 1848, VIII; Ki je ocsa szíroticz TA 1848, 52; Eti tré szírotic najsztarəsi je Imre bio KAJ 1870, 21; szo nistere právde-podstave polo'zene Eto je i od vorcanya szírotic dugovány AI 1875, br. 2, 2; Csi gli za [zebom vbouge Nihám [ziroticze BKM 1789, 419; Csi gli za [zebom vbouge Nihám [ziroticze sš 1796, 101 **2.** *siromačka, reva*: Vido je pa niko vdoviczo [ziroticzo Kš 1771, 241
- sírótič** -a m *sirota, revež*: Ali zaman, szírotics szem KAJ 1870, 163; Zakaj [ze na ná]z [femeris, [ziroticse BKM 1789, 344
- sírótičnica** tudi sírotišnica -e ž *sirotišnica*: On sze je z-dobrotivne köszecske szíroticsnice podáo vu králevszko Zobrázniczo KOJ 1845, 4; Od tiszti máo, kak sze je v Köszegi szírotisnica zacsnila KOJ 1914, 154
- sírótínski** -a -o prid. *siromašen, skromen*: Szírotinszka rô'zica KAJ 1870, 19
- sírótínszto** -a s *sirotstvo*: Mili Bôg, kak szrečni szo, ki szo nê vu knige szírotinsztva zapiszani KAJ 1870, 52; Znás moje vdovin]ztvo, Vidis [zirotin]ztvo BRM 1823, 423; Ti moje [zirotinsztvo V-racsúni más KAJ 1848, 322
- síróuvi** tudi síróvi -a -o prid. **1.** *surov, ki ni kuhan, pečen*: Nyers; szírouvi, csrsztvi -a -o KOJ 1833, 166; Doszta szadá je i szíróvoga mogôcse pojeszti KAJ 1870, 42 **2.** *neposušen*: Ár, csi]ze eta csinio nad [zirouvim drevjom, nad tim [zuhim ka [ze bode godilo Kš 1771, 252; Szüha drva ráj gorijo, kak szírova KAJ 1870, 16 **3.** *nasílen, grob*: Jakub [ze pa bori prouti Szadduceuskój [zirouvoj telovnoj [zrcsnof]zti Kš 1771, 743; Prof]zimo te da [zirouvi ne bodemo Kš 1771, 836; ár je Béla pout vtro na prebriszanye krouto szírouvih Magyarov KOJ 1848, 31
- sírovka** -e ž *sirovka, goba*: sírovka .. so najbole za hráno nücane AI 1878, 44
- síróvo** prisl. *surovo*: Ribizel maline, njé jagode sírovo ali kühano jejo AI 1878, 47
- sísvéci** -ov m mn. *vsi sveti*: blizi do sziszvéczov nede szedsztvo dr'záno AI 1875, kaz. br. 2
- sít** -a -o prid. *sít*: ja]z hoc]em [zit biti SM 1747, 32; Da v]zi [ziti gori [ztáno BKM 1789, 361; pren. I gda bom [ztar, i [zvejta [zit BKM 1789, 221
- sítlivi** -a -o prid. *nasíten*: Riž dá jáko sítlivo hráno AI 1878, 42
- sítiví** -a -o prid. *sneltjiv*: csi gli je na mésztaj pšenica kaj-kaj szitniva AIP 1876, br. 8, 8
- sító** -a s *sító*: Szíta; szító KOJ 1833, 173
- sítost** -i ž *sítost*: od drügoga [ze moremo zdr'sávati, nájmre drügoga do [zitof]zti jela KM 1780, 55; poszlaó nyim je sztroska do szitoszti TA 1848, 63; Do sítosti smo se stvojmi dári nahránili BJ 1886, 8
- sívéc** -vca m *sív konj*: Po fáربي razločávamo belce, sívce, erjávce AI 1878, 14
- sívi** -a -o prid. *sív*: Kék; szívi, plávi -a -o KOJ 1833, 162; Ne vlejé [ze 'ze vecs vö Szívoga láka voda BKM 1789, 342; Po hrbti je [jazbec] síve dlake AI 1878, 10; ov tao tela je pri samici sívo AI 1878, 22; Vuk Odelen je z reménov-sívov közov AI 1878, 9; Niki csrne, drügi szíve ocsi dr'zijo za lepse KAJ 1870, 31
- Sívka** -e ž *Sívka, ime konja*: Gyö no, Plavka, gyö no Szívka KAJ 1870, 36
- skák** -a m *skok*: žaba šcé z velkimi skákami nam odbežati AI 1878, 3
- skákáč** -a m *skakač*: i pri tom niscse na tákse szkákacse ne pázi AIP 1876, br. 7, 7
- skákanje** -a s *skakanje*: Urgás; szkákanye KOJ 1833, 178; Gde [zam gou]ztokrát glédao, [zkákanya radíjoucsa SIZ 1807, 58
- skákati** -am tudi -čem *skakati*: Be]zni [zveit i [zkácsi SM 1747, 76; Be]zni [zvejt, i [zkácsi BKM 1789, 280; Be]zni [zvejt, i [zkácsi sš 1796, 114; Ka szkácsete vi velike goré TA 1848, 52; I csini, da szkácsejo, kak tele TA 1848; Nistere sztvaré .. te drüge szkácsejo KAJ 1870, 10; ino sze csloveki zdi, kak da bi sarjávi cslovek za nyim szkákao KOJ 1845, 116; Zado]zta [zo oni [zkákali KM 1796, 75 *skakajúóci* -a -e *skakajoč*: I gori [zkocsiv]i [ou je, hodécsi i [zkákajoucsi Kš 1771, 348; ali pa more puno szkákajoucsih, ino lazécsih sztvarih na sztán vzéti KOJ 1845, 39
- skákavec** -vca m *skakač*: Ugró; szkákavec KOJ 1833, 178
- skákaven** -vna -o prid. *neraven*: Zemla je szkákavna ali búcsavna KAJ 1870, 145
- skakóuv** prisl. *skokoma*: I ovo gnao [ze je ve]z [ereg ti [zviny na [zkekouvu vu mourje Kš 1771, 27
- skála** -e ž **1.** *skala, kamnita gmota*: Ár Bo'za dika je je pre]zvejtita, i [zkala nyegova je Agnecz Kš 1771, 806 **2.** *trska za razsvetljava*: Mámo jáko mocsno rejcs proroczko, liki [zkalo, [tera [zvejtí vtémnom me]zti Kš 1754, 157; Vgá]zi ogen, i [zkalo BKM 1789, 390; lí]zic je vlouvo

med nyihne repé je pa goréce [zkale privézao KM 1796, 49; Bor se inda za skale nūco AI 1878, 47

skálja -e ž *trska za razsvetljava*: Fákla; duplejr, szkalya KOJ 1833, 156

skamenüvati -üjem dov. *kamenjati, pobiti s kamenjem*: [zlūge nyegove ni]teroga [zo pa [zkamenüvali KŠ 1771, 70

skapati -am tudi -lem dov. *popadati, odpasti*: csi je Mocsnim mou'som v[ze do ednoga [zkapati SŠ 1796, 111; ki [zo pregrej[ili, ki kotrige [zo tá [zkapale vu p[ücsávi KŠ 1771, 676; Jamo [zo mi kopali, Szami [zo vnyou [zkapali BKM 1789, 391

skášlavati -am nedov. *pokašljevati*: Pri dveraj nepozslūsaj, neszkaslávaj KOJ 1845, 25

skázanje -a s **1. prikazen**: [timali [zo, kaj je [zkázanye KŠ 1771, 121 **2. dokaz**: Záto [zkázanye lübézno[zt]i va[e i na[e hvále nad vami [zká[te knyim KŠ 1771, 543 **3. razodetje**: Kri[itu]om, ki je pri[e]ztni pouleg [zkázanya [zvojega KŠ 1771, 651; V[zá]k[em]i [ze pa dá [zkázanye Dühá na ha[žek KŠ 1771, 514; nego vu [zkázanyi Dühá i zmo'zno[zt]i KŠ 1771, 493; Po tvojem vu preobrazüvanyi Go[spodna [zkázanyi, o[zloubodi ná]z KM 1783, 48; [teroga funda [zkázanyem pri[e]ztyá [zvojega KŠ 1771, 628 **4. prikaz**: Pôleg skázanya sztroskov je csákano AIP 1876, br. 1, 2

skázati skázem dov. *pokazati, izkazati*: Csi je pa [teo Boug [zkázati [zrdito[zt] KŠ 1771, 468; cslovik, mores li [zkázati, ka [zi lübo Bogá KM 1783, 284; Tomi Bolvani Znaménya skázati KOJ 1833, VII; zahválno[zt] skázati hotejousi sztálsi KOJ 1848, 47; szkázem pomôcs, tem, ki sze grlijo TA 1848, 9; oblá[zt], ko nad menom [zká]es SM 1747, 57; Tô zmo'zno[zt] nyegovo Szká'ze nyega delo BRM 1823, 10; Sto nam szká'ze gda dobro TA 1848, 4; naj na[šo zahválno[zt] [zká'zemo KŠ 1754, 83; Po kom [zká'semo Bougi, i bli'snyemi na[š]emi na[šo lübau KMK 1780, 34; Szká'si nám Goszpodne tvojo milosco KM 1783, 27; Szká'zi Boug knám tvo milo[cs]o BKM 1789, 61; milosco ino vernoszt nyemi szká'zi TA 1848, 48; Pokorno[zt] [zká'zmo ponizno BKM 1789, 24; Záto [zkázanye lübézno[zt]i va[e i na[e hvále [zká]te knyim KŠ 1771, 543; Za tejm [ze je molo Eliás Go[spodni, naj bi [zkázao, ka je on Boug KM 1796, 76; Dabi knám [zvo milo[zt] [zkázao BKM 1789, 65; Mátia Therezia bi escse vecs dobra zkázala KOJ 1848, 111; ino mojo dobro-volo k-nyemi [zam rad [zkázao SIZ 1807, 38; Knyemi [zi [zkázao tvo volo BKM

1789, 4; [tero je ktebi [zkázao, [zkrblivo[zt] KŠ 1771, A8a; Do[zt]ta vnogo dobra, Kmeni v[zak dén zkázao BKM 1789, 130; Vkom je lübézno[zt] [zvojo [zkázao v[zejm nam SŠ 1796, 49 **skázati** se skázem se **1. pokazati se**: Ár sze je nám v[zejm potrejbno pred [zodczkim [ztoucrom [zkázati KŠ 1771, 537; gda [ze [zká'sem pred Bo'sim liczom KM 1783, 218; nájbolye, csi sze oni ali meszto nomena szká'sejo KOJ 1833, 119; naj [ze [zká'ze na[ša gyedrnó[zt] nad vami KŠ 1771, 541; nej, naj [ze mi vardenyeni [zká'zemo KŠ 1771, 553; ali naj [ze [zká'zejo, kaj [zo nej v[zi zná]z KŠ 1771, 728; Csi eta csinis, [zká'zi [ze [zvejt]i KŠ 1771, 288; Gda pridem, ka bi sze skázao pred liczom Bo'sim TA 1848, 34; Gda bi [ze pa ni [zuncze ni zvejzde ne [zkázale vnogo dni KŠ 1771, 425; Gda [ze je pa [zkázala dobrouta klü[zt]vi KŠ 1771, 660; zourja je toti v kervavoj fárb]i sze szkázala KOJ 1914, 128; i rávno [ze je tüdi dobrouta Bo'sa vo [zkázala SIZ 1807, 8; ino [ze je e[cs]e nei [zkázalo, kai mi bomo SM 1747, 32; kaj [ze je nigdár tak csüdno delo [zkázalo v Izraeli KŠ 1771, 30; ki [zo [ze [zkázali poglavári prouti Pavli KŠ 1771, 416 **2. prikazati se**: A veimo pa, kai da [ze on [zká]e, nai nyemi glihni bomo SM 1747, 32; Znám]o pa, gda [ze [zká'ze, pri[spodobni knyemi bodemo KŠ 1754, 97; Gda [ze pa Kri[st]us [zká'ze KŠ 1771, 608; [zkázal [ze je Angelom SM 1747, 12; Sterim Apo[st]olom [ze je i [zkázao KŠ 1754, 112; I kaj [ze je [zkázao Kéfá]i KŠ 1771, 521; [ze je [zkázao Zakariá]i Popi Gábriel Arkangyeo KM 1796, 86; Po tom gori [ztanényi Sze je [zkázao BRM 1823, 83; Steriva [zta [ze [zkázala vu diki KŠ 1771, 199 **skazajóuči** -a -e *navidezen, dozdeven*: pripisüvajúcsi Kri[st]u]i corpus phantasticum, [zkazajouse te]lo KŠ 1771, 262 **skázavši** -a -e *ko je pokazal, izkazal*: I Július cslovej[zt]vo zkázav[š]i Pavli KŠ 1771, 424; Nam na zvelicsanye po[zl]ao, Szkázavsi [zpravicsanye BRM 1823, 72 **skázani** -a -o **1. razodet**: [zkázani [zam vcsinyen tejm, ki [zo me nej [zpitávali KŠ 1771, 471; Ki, [zkázani je pa vetom [zejdnyem vrejmeni KŠ 1771, 704 **2. prikazan**: I tak je [ztrasno bilou tou [zkázano dugoványe KŠ 1771, 695; Zdaj pa [zkázane i po pi[zmaj proroczki oznanyene KŠ 1771, 486 **3. izkazan**: kak je velika tvoja k-nám [zkázana lübau KM 1783, 158; Kakda nebi v-tom szpoznávali i zvisávali Velikoszti k-nám skázane bo'ze miloszti KAJ 1848; za tvojo knám [zkázano dobrouto zahválimo KŠ 1754, 224; Hválo ti dájemo za eto tvojo ktvojim nevolnim ovsiczam skázano lübezno[zt] KŠ 1771, 832; Ár Boug louna bli'snyemi [zkázano

lűbav KM 1790, 44; Hválo dajmo Krisztusi Za k-nám szkázano dobróto BRM 1823, 1; Hválo dajmo Krisztusi Za k-nám szkázano dobróto KAJ 1848, 1; da bi dopuno vafe zmenkanye vafe kmeni [zkázane [zlű'zbe KŠ 1771, 596; i ka nyim kaj tou morem prikázati za nyihova k-meni [zkázana dobra csinejnaya KM 1790, 44

skazivati se -am se nedov. *prikazovati se*: gde sze je blá'sena divicza Maria szkazivala KOJ 1914, 106

skazlivati se -am se nedov. *biti hinavski*: I 'znyimvrét [zkazlivali [zo [ze i ti drűgi 'Zidovje KŠ 1771, 560

skazlivec tudi skažlivec -vca m *hinavec*: Szkazlivec KŠ 1771, 21; Szka'slivec KM 1790, 74; Tak te vidouce niťtere [ze zovėjo [zkazlivczi KŠ 1754, 131; ne bojdte, liki [zkazlivczi KŠ 1771, 19; dobro je prorokűvao E'zaiás od vá[z [zkazlivczov KŠ 1771, 123; Jaj vám [zkazlivczom KŠ 1771, 209; Kakti i zvűnejsnye delo dugo vű ne oľztáne pri táksi [zkazlivczi KŠ 1771, 437; I rafzkála ga i táo nyegov z[zkazlivczmi dene KŠ 1771, 83

skazlivi tudi skažlivi -a -o prid. *hinavski*: Od szkazlivoga krszcsánsztva BKM 1789, 187; naj vá[z [to ne vkani vu [zkazlivom gucsi KŠ 1771, 606; Károl .. szka'slive králice .. obiszka KOJ 1848, 48

skazlivo prisl. *hinavsko*: Csi krivo vcsimo i [zkazlivo 'zivémo KŠ 1754, 19

skazlivost tudi skažlivost -i z *hinavščina*: [tera [zo brezi [zrczá vcsinyena, liki [zkazlivoľzt KŠ 1771, 436; i brezi [zkazlivoľzti [zvėti 'zitek KŠ 1754, 192; Dűnok ali [zkazlivoľzti KŠ 1771, 592; ibrezi ska'slivoľzti tou'si KMK 1780, 75; Brez [zkazlivoszt BKM 1789, 8b; Da ti brez szkazlivoszt Áldűjemo KAJ 1848, 128; ka je Paveo prouti Farizeuskoj [zkazlivoľzti KŠ 1771, 743; Goszpodne, sztrűbi vű vszo szkazlivoszt TA 1848, 9; Kakda [zkazlivoľztyom KŠ 1754, 20; znoutra [zte pa puni [zkazlivoľztyom KŠ 1771, 77; Tá dejte záto i vľzo jálnoľzt, i [zkazlivoľztyom KŠ 1771, 77; Tá dejte záto i vľzo jálnoľzt, i [zkazlivoľzti KŠ 1771, 705

skažűvanje -a s *prikazovanje*: Z-[zka'zűvanem, Z-[ztrastűvanem, Kak bi Ti csloveka norio BRM 1823, 334

skažűvati -űjem nedov. *izkazovati, izpričevati*: naj [ze vcsijo prvo k[zvojoj laľztivnoj hi'zi pobo'znoľzt [zka'zűvati KŠ 1771, 640; Csi bi vľze zmo'znoľzti Vűro meo [zka'zűvati BKM 1789, 277; Daj mi v-mojem deli vrűloszt szka'zűvati KAJ 1870, 168; naj szamo dobro volo szka'zűjem AI 1875, br. 2, 7; tvojo miloľztivno

pomoucs [zka'zűjes knám KŠ 1771, 837; [zvoje [zka'zűje Ocsinszko [zrczé KŠ 1754, 265; je protivnik vľzakoľ gizdoľzti, tak i toľ, [tero cslovik vu popejvani [zka'zűje BKM 1789, 6b; Goľzpodár [zka'zűje vam [zvoj dár SIZ 1807, 33; delo Tvojo zmo'znoľzt [zka'zűje BRM 1823, 106; Nad tűm radoszt szkazűje KAJ 1848, 286; I hűdo szrdce szka'zűje KAJ 1870, 166; nego vľzo dobro vernoľzt [zka'zűjo KŠ 1754, 49; nego krotkoľzt [zka'zűjejo kv[ľzejm lidűm KŠ 1771, 660; i on [zam bode [zvojo Oc[inszko lűbezen knyim [zka'zűvao KŠ 1754, 221; i mi knaľemi Jezűli ták[űo lűbeznoľzt [zka'zűjmo KŠ 1771, 340; I szka'zűjmo Bűgi vernoszt KAJ 1848, 138; Drágeme natűre radoľzt [zam [zka'sűvao SŠ 1796, 76; Kaj [zi mi [zka'sűvao [zvojo jákoľzt SIZ 1807, 38; Ali da sztak dobro szrdce szka'zűvao k-meni KAJ 1870, 22 **skažűvati se** -űjem se **I. pojavľjati se, kazati se**: Ár kák[űi je vas 'zitek? Liki [zpar je, kiľze edno malo [zka'zűje KŠ 1771, 752; csi gli [ze za pobo'zne [zka'zűjejo KŠ 1771, 836; Ár csi sze szka'zűje z ocsmi TA 1848, 28; Li nisteri cvűtek sze szka'zűje escse KAJ 1870, 27; Veliki glád sze szka'zűje vu oni mesztaj AI 1875, br. 2, 2; Pri vszákóm dugoványi zacsűtki sze vnogo zadevkov szka'zűje AI 1875, kaz. br. 8; se z vodű čarne glavű skažűjejo AI 1878, 21; Stiri tjedne szam sze pred nikim nű szka'zűvao AIP 1876, br. 1, 7; geto [ze je [tirideľzűt dni nyim [zka'zűvao KŠ 1771, 341; Zaűtra, gda sze je prvi trák szunca szka'zűvao KAJ 1870, 50; nazavűpsztva edem sűszti táo sze na szedsztvi szka'zűvao AIP 1876, br. 2, 3; i v-ocsáj szo sze nyű szkuzze veszeljá szka'zűvale AIP 1876, br. 9, 5 **2. delati se, kazati se**: Boug [zka'zűje [ze nám lűbezniven SŠ 1796, 44; Szka'zűje [ze nam lűbezniven BRM 1823, 23; i drűgi sze prijaznivo szka'zűjejo k-nyemi KAJ 1870, 124; Gda [zo [ze za moudre [zka'zűvali KŠ 1771, 448; naj [ze zdaj [zka'zűje liczi Bo'zemi za náľz KŠ 1771, 687; naj [ze krotki knyej [zka'zűjo KŠ 1754, 221 **skažűvajouči** -a -e **I. izkazujoč, pričűjoč**: nego vľzo dobro vernoľzt [zka'zűvajoucsi KŠ 1771, 659 **2. prikazujoč se**: da vu cűerkvi Bo'zoi [zidi [zka'zűvajoucsi [ze, kaj je Boug KŠ 1771, 628

skihnoti se -em se dov. *kihniiti*: Prűszszenteni; skihnoti sze KOJ 1833, 179

skipűti -ím dov. *vzkipeti, pokazati se*: kacsji szerd je dugo vro v nyihovih perszaj, steri bi rad szkipo KOJ 1914, 112

skisnoti -em dov. *skisati se, pokvariti se*: Novopecseni krűh Jűzsefa II. je hitro szkiszno vu vogerszkom 'selűdci KOJ 1848, 114 **skisjneni** -a -o *skisan*: na rasztovom pűni szkisznyeno

- cserno descsevno vodou v-glá'sek nalijéjo
KOJ 1845, 110
- skítati se** -am se nedov. *potepati se, potikati se*: Pokedob bi sze na Csehszkom szkítali vnougi vogerszki Velikási KOJ 1848, 39
- sklāčiti** sklāčim dov. *stlačiti, poteptati*: Scsém je i szklacsiti, kak blato na czesztí TA 1848, 14; pren. Naj protivnik na zemlo szklācsi 'zitek moj TA 1848, 6 **sklāčiti se** sklāčim se *poteptati se*: Jzou nego da Jze vō vr'ze, i Jzklācsi od lūdi KŠ 1771, 14 **sklāčeni** -a -o *iztisnjen*: Z jagod sklāčena vlaga je mošt AI 1878, 47
- sklādanje** -a s *delanje, spletanje*: Sto dōnok je nāvcsō lasztvico na mestrio szklādanya KAJ 1870, 104
- sklādati** -am nedov. **1.** *skladati, zlagati*: tvoje tejlo parovno, i lakovno vJze vu Jzēbe Jzklāda BKM 1789, 452 **2.** *delati, spletati*: lasztvica veszelécs skrtavsa gnezdō zácsa szklādati KAJ 1870, 103 **sklādati se** -am se *postavljati se*: Zaposztavki sze obsinszko za nomenom odzaja za nominativusom szklādajo KOJ 1833, 123
- sklāsti** skladém dov. *zložiti*: Jzklao je drva KM 1796, 76; na nyé szo szi szeli i szvoje turbe szo na nyé [osle] szklali KAJ 1870, 73; Na oltár Jzo Jzklali Jzvoje záJztave BKM 1789, 325
- sklēca** tudi sklějca -e ž *skledica*: Tál, szkleda, sklēca AIN 1876, 37; sz-kmetmi je delo i znyihove szklēce sze je glād odegno AI 1875, br. 1, 4; Tál; szklejca KOJ 1833, 174; z-rouke szvoje vszáki malo krvi vu edno szklejczō pūstžécs KOJ 1848, 7; moli ali pri szklejci KOJ 1845, 24
- sklēcica** -e ž *skledica*: Pét mōdri lisztékov (kehli) obrázi nyé korino vu z-pét lisztōv sztoJécsōj szklēcsici KAJ 1870, 102
- sklēda** -e ž *skleda*: Patina Szkleda KMS 1780, A7b; ki namācse zmenom vu Jzkleđo rokou KŠ 1771, 88; I prinēJena je glāva nyegova vu Jzkleđi KŠ 1771, 48; te zvūnejsnye pehára i Jzklede csíJztite KŠ 1771, 209
- sklěknoti** -em dov. *spotakniti se, omahniti*: naj, ka je plantavo, ne Jzklekne KŠ 1771, 695; pren. Nedaj mi Jzkleknoti Dūh tvoj Od nyé BKM 1789, 403; Nedaj mi Jzkleknoti Dūh tvoj Od nyé SŠ 1796, 137; i Jto je, Jteri bi ne Jzklekno zjezikom Jzvojom KŠ 1754, 43 **sklěknoti se** -em se *omahniti, omajati se*: da Jze niJcse po naJem jeziki ne Jzklekne KŠ 1771, 837 **sklěknjeni** -a -o *upognjen*: I na Jzkleknynim kolenom Szrczé moje te profzi KŠ 1754, 256
- sklěn** -a m *člen, členek*: Črvi so sklenjenoga
- tela, štero je očūvesno na sklene razdeljeno AI 1878, 39
- sklěnasti** -a -o prid. *členast*: Pijajce So sklenastoga tela AI 1878, 40
- sklěnba** -e ž *sklep*: Poulek té orszācske szklenbe bi sze lutherānszki fararje mogli odetcz pobrati KOJ 1914, 143; Naj pa szvojo szklenbo tém lésej ino hitrej vōszpelati morejo dvorjaniki KOJ 1848, 14; Károl sze pa dr'si orszācskih prvejsih szklenb KOJ 1848, 108
- sklenjávati** -am nedov. *vezati, sklepati*: Kā z-menom po lūbēznōstí Szklenyávas szrdcza lūdi KAJ 1848, 291; Ki na vodáj szklenyávas palacse tvoje TA 1848, 34; Prszi i csrvō rébra szklenyávajo vkūp z-hrbtom KAJ 1870, 33
- sklenōti** -em dov. **1.** *skleniti, odločiti*: Ovak je pa Ferdinand artikuluse vcsino szklenoti KOJ 1848, 94; Csi miniszterium dugoványe v-právdo szklenoti 'zelē AI 1875, kaz. br. 2 **2.** *končati*: Cslovik etak Jzklene Jzvojo Jzpuovid KMK 1780, 79; Szófia je szvéto szklenila 'sivlejnje KOJ 1848, 28 **3.** *zapreti, sprejeti*: ino nyegovo vrejdnōJzt vJzrczé Jzklene KŠ 1754, 78; Vu rane tvoje me Jzkleni BKM 1789, 411; Vu rane tvoje me Jzkleni SŠ 1796, 144; Oh! – szklente té trōst globoko v-szrdcze KAJ 1870, 429 **sklěnjeni** -a -o **1.** *sklenjen*: mir, steri je vu Paszarovici tūdi szklenyen KOJ 1848, 106; dugoványa .. stero je v-právdo szklenyeno AIP 1876, br. 1, 2; vsza, stera szo vu szpráviscsi szklenyena KOJ 1845, 65 **2.** *združen*: Szklenyeno v-mem Jzrczi Tvoje Jzveto imé SŠ 1796, 154; Ta priJēJtna Szoudba I Jzteim navkūp Jzklenyenim koncžom etoga Jzveita SM 1747, 37; Rame szo trdno k-plécsam szklenyene KAJ 1870, 34 **3.** *členast*: Črvi so sklenjenoga tela AI 1878, 39
- sklěp** tudi sklěj -a m *sklep, gibljiv stik dveh ali več kosti*: Szklepi, na steri sze rame, kak na vrtéli obrācsajo KAJ 1848, 34; Ár je Bo'za rejcs i doJžegne notri do razdelejnya i dūJe i dūha i Jzklej -i mouz KŠ 1771, 477; I ne dr'zi Jze kglávi, zJtere vJze tejlo po Jzklepaj i vkūp zvézanyi Jzlū'zi KŠ 1771, 607
- sklēpa** -e ž *sklep*: Jezus, hodi, ovo vJzáka Moja Jzklepa te 'ze csáka BKM 1789, 400
- sklěpani** -a -o prid. *sklepan*: vōidejo koszci z-szklepanimi koszami KAJ 1870, 121
- sklěpni** -a -o prid. *sklepní*: Pod szprevájanyom bodo v-rouki zelēni rozmarin, ali szklepno ali mrtvecsno trávo dr'sáli KOJ 1845, 95
- sklěz** -a m *slez*: Beli sklěz má vejnato stēblo AI 1878, 50
- sklěznoti se** -em se dov. *zdrsniti*: gda szo

lagev szkô dolikotali, zdigácsom sze je zrôk szklezno AIP 1876, br. 1, 8

sklicati se -am se dov. *vzkaliti*: Tak i zrnye kou [ze po]zejja, Prvle zgnijé, kako [ze [zk]licza sš 1796, 21

skliski -a -o prid. *spolzek, drsen*: Sikos; szkliszki -a -o KOJ 1833, 171; Czeszta nyi bojdi szkliszka TA 1848, 27; pren. Kak ti nyé posztávis na szkliszka, i doli szunes TA 1848, 58

sklizati se -am se nedov. *drsati se*: Tedak se deca na léd sklizat idejo BJ 1886, 32

sklónckati -am dov. *potrkat*: Z-klücsenim kázeczom na ráhi szkloncckaj na dveri KOJ 1845, 25

sklôžje -a s *pohištv*: sklôžje, ôprave rédijo BJ 1886, 22

sklûčiti -im dov. *sključiti, upogniti*: Csi prszte szklücsimo KAJ 1870, 34 **sklûčiti se** -im se *prpogniti se*: I te naj bogatejsi Sze pred [z]mrtjov náglo [zk]lûcsi BRM 1823, 235 **sklûčeni** -a -o *sključen, upognjen*: szin je bio szklücseni ino jeklavi KOJ 1848, 24; grbavi i szklücseni szem krôto TA 1848, 31; Z-klücsenim kázeczom szkloncckaj na dveri KOJ 1845, 25

skočiti skôčim dov. **1. skočiti, premakniti se**: Ugrani; szkocsiti KOJ 1833, 178; i z mojim Bôgom prêk zida szkocsim TA 1848, 14; [zk]ocsilo je to dejte vu nyé utrobi Kš 1771, 164; Verbum .. zná on i naprej szkocsiti KOJ 1833, 118 **2. hitro se pojaviti**: [zk]ocsila [z]ta med lû[z]tvo kricsécsa Kš 1771, 386; edna vipera je na nyegovo rokou [zk]oc[il]a KM 1796, 130 **3. hitro oditi**: Gda je vremen všolo idti, skočim BJ 1886, 6; szam jasz hitro tá szkocso AI 1875, br. 2, 7

skônčanje -a s **1. konec, uničenje**: 'zétva je pa [zk]oncsanye [z]vejta Kš 1771, 45; i nejdí vö do szkoncsanya cejle szlû'sbe KOJ 1845, 24; sze je eden notripodkradno na szkoncsanye Krála KOJ 1848, 15; Tak bode vu [zk]oncsanyi etoga [z]vejta Kš 1771, 46; Po szkoncsanyi molitve KOJ 1845, 11 **2. sklep, odločitev**: da bi pouleg Bo'zega [zk]oncsanya o[ž]talo Kš 1771, 468; Nyihovo [zk]oncsanye je eto KM 1796, 128; Lübeznivo je tvoje szkoncsanye KAJ 1848, 139; Pouleg [zk]oncsanya vekivecsnoga Kš 1771, 578; I tej v[zi] prouti Cza[zar]ovomi [zk]oncsanyi csinijo, govorécsi Kš 1771, 395; Oh, raduj sze I szkoncsanyi vecsnomi KAJ 1848, 67; [z]mo pa mi pi[ž]zali etakse [zk]oncsanye Kš 1771, 409; Vöpovêm nazveszcseno meni szkoncsanye Goszpodna TA 1848, 3; poszlavcov-kucsa nemore szkoncsanye dopneszti AI 1875, kaz. br. 2; Szkoncsanya Goszpodna szo práva TA 1848

skônčati -am dov. **1. končati, opravit**: i ete preminoučji dén [zk]oncsati dopû[ž]to Kš 1754, 225; zná temno pôt be'zája zemelszkgoga szkoncsati KAJ 1848, III; Záto, gda tou [zk]oncsam, i zapecsátim vnyih ete [z]ád Kš 1754, 483; I gda [zk]oncsam té 'zitek moj BRM 1823, 312; Gda szkoncsam 'zitek telovni KAJ 1848, 219; dokecs tega prednyejsega ne [zk]oncsas BKM 1789, 8; Szkoncsa peszem i mucusi KAJ 1870, 167; I, gda [zk]oncsas [z]vedou[ž]tvo [z]voje Kš 1771, 785; Szkoncsaj nevole BRM 1823, 37; I zgoudilo [ze] je, da bi [zk]oncsao Jezus ricsi ete Kš 1771, 24; Szvo' pout [zk]oncsao brs dabi sš 1796, 117; Szmrt bo's [zi] 'selejla, da bi te [zk]oncsala KM 1783, 225; Kaj [z]em delo [zk]oncsao Kš 1754, 250; Delo [z]am [zk]oncsao Kš 1771, 322; I gda [z]em 'ze na véksi tao [zk]oncsao moje delo BKM 1789, 3b; naj bi eto tesko delo, stero [z]em [zk]oncsao BRM 1823, IV; i gda je tam [z]vojo pobo'sno[ž]t [zk]oncsao KM 1796, 123; szkoncsali Szmo 'ze szlû'zbo goszpodnovo KAJ 1848, 138; Ka [z]o pa [zk]oncsali KM 1796, 128; Záto je dopûszto, ka szo mámo szkoncsali dni szvoje TA 1848, 63 **2. skleniti, odločiti**: Apofstolje v-Jeru'zálemi [zk]oncsajo, ka [ze] je vecs nej potrejbno obrízavati Kš 1771, 387; Kakoli je on [zk]oncsao Ino na mé navrgao Kš 1754, 269; Kakoli je on [zk]oncsao Ino na mé navrgao BKM 1789, 264; Vucseniczke [z]o pa [zk]oncsali Kš 1771, 377; da szo v-rákiskom szpráviscsi szkoncsali KOJ 1848, 71 **3. pokončati, uničiti**: ino gori djál, ná[ž] czeilo v[ze] [zk]oncsati SM 1747, 79; Nakano je nász [zk]oncsati BKM 1789, 320; Ar zai[ž]tino velim vám, ne [zk]oncsate mej[ž]ta Izrael[ž]ka Kš 1771, 33; so szmrti, stera ga je tüdi v-Bécsi szkoncsala KOJ 1848, 68 **skônčati se** -am se **1. končati se**: Csi [ze] 1.) kaj brezi pr[ž]éganya nemore [zk]oncsati Kš 1754, 18; Za táksov recsjôv pa, stera sze vküpglasznikmi szkoncsa AIN 1876, 22; Ár je Boug nikaj boug[le]ga nám [z]pravo, naj [ze] brezi ná[ž] ne [zk]oncsajo Kš 1771, 694; Potom znáv[ji] Jezus, kaj [z]o [ze] 'ze v[ž]a [zk]oncsala Kš 1771, 330; 'Zelejjo da bi [ze] hitro Dén [zk]oncsao Kš 1754, 261; Naj [ze] [zk]oncsa pre[ž]toupanye Kš 1754, 120; Naj sze tákse právde [zk]oncsajo AI 1875, kaz. br. 1 **2. pokončati se, umoriti se**: i po trétyem dnévi [ze] [zk]oncsam Kš 1771, 217; i kak [ze] [z]ti[ž]kávam, dokecs [ze] [zk]oncsa Kš 1771, 214; [z]mrtjom [ze] naj [zk]oncsa Kš 1771, 123 **skônčavši** -a -e *ko je dokončal*: ve[ž]z národ cslovecsán[ž]ki .. [zk]oncsáv[ji] naprej zrendelüvana vrejmena Kš 1771, 396 **skônčani** -a -o **1. določen, sklenjen**: Potomtoga da je od Bogá tak szkoncsano

KOJ 1833, VII; Zákona [zredbenik, [steri je i nad bouglím obecsanyem [zkoncsan KŠ 1771, 684; Keliko je Artikulusov .. szkoncsani: *az, a'* KOJ 1833, 13; I Szin cslovecsi [fztina ide, liki je [zkoncsano KŠ 1771, 246; toga nazavüpsztva szkoncsano delo sze naprêpolo'zi AI 1875, kaz. br. 2; zapovedali [zo nyim varvati návuke [zkoncsane od Apofstolov KŠ 1771, 391 **2. dokončan:** Verno szkoncsani nas be'záj KAJ 1848, 6; Toga, [zkoncsanoga tanácsa vö dánoga KŠ 1771, 346; Po szkoncsanom potüvanyi BRM 1823, 432; nisteri mladenci sze po szkoncsanoj söli detinsztva dale vcsijo KAJ 1870, 160 **3. umorjen:** Za volo pravice szkoncsan KOJ 1845, 127

skončavanje -a s *I. sklep, odločitev:* Apofstolov [zkoncsávanye [ze vu Antiochii prejté KŠ 1771, 387; da eto nasse [zkoncsávanye [zstalnejse bode SIZ 1807, 5; v-prvom rédi sztalo za volo szkoncsávanya navküpní dugovány AI 1875, br. 1, 1; Nego vcsini nasztaviti za pravicz le'sejse i hitrejse szkoncsávanye Táble KOJ 1848, 107 **2. konec:** zdaj je pa ednook pri [zkoncsávanyi [zvejta na odlo'zenyé grejha [zkázani KŠ 1771, 687 **3. opravljanje:** [zi v[zigdár notri sli popevje na [zkoncsávanye Bo'ze [zlu'zbe KŠ 1771, 685; Tô je szkoncsávanye szlêdnye volé AIP 1876, br. 3, 1

skončávati -am nedov. **1. končevati:** Szmrt mi 'sitek [zkoncsáva SŠ 1796, 135 **2. opravljati, izpolnjevati:** molitve, kotera [ze pred je[ftvinov [zkoncsávajo TF 1715, 45; i 'zelejnye tejla ne [zkoncsávajte KŠ 1771, 568; edna kotriga gledôcs vcsenyá szkoncsáva, csi deca ne hodi zrédom v-sôlo AIP 1876, br. 4, 2; Szkoro vsze nase ôpravice z-rokami szkoncsávamo KAJ 1870, 34; va[í bratje te [zfte trplivo[fti [zkoncsávajo KŠ 1771, 713; Ka Bôg obecsa, v[za [zkoncsáva BRM 1823, 3 **3. določati, odločati:** Szkoro vszáki cslovek te szkoncsáva od szvoje vrêdnosztí AIP 1876, br. 3, 1 **skončávati se** -am se **1. dogajati se, opravljati se:** Ár [ze moucs moja vu nemocsností [zkoncsáva KŠ 1771, 551; Ka je [zvéta Me[fa, ka [ze v-nyej [zkoncsáva KMK 1780, 50; Pred liczom tvojim sze naj szôdba moja szkoncsáva TA 1848, 11 **2. končevati se:** Ete britki 'zitek, gda [ze ti [zkoncsáva BKM 1789, 414; Ete britki 'sitek, gda [ze ti [zkoncsáva SŠ 1796, 134; Ete krátki 'zitek gda [ze ti [zkoncsáva BRM 1823, 216; Glávnih racsunov vno'sinszki nominativus zvün réda sze i z-literov *n* tüdi szkoncsáva KOJ 1833, 33 **skončavajúci** -a -e **končujoč:** Ár rejcs [zkoncsávajoucsi právi KŠ 1771, 469 **skončávavši**

-a -e *ko je končeval:* Po vöri [ze je Jo'zef, [zkoncsávav[í 'zitek, [zpoumeno KŠ 1771, 692

skópäti skóplem dov. *skopati:* Prvle z-bojtármí v-tekôcsój vodi lepô zeperé (szkôple) csrêdo KAJ 1870, 140

skopäti skópam dov. *izkopati:* je dala presztorno-globoke jame szkopati KOJ 1848, 75; On jamo kopa, i szkopa jo TA 1848, 6; Jázbec vlüknjaj, štere si sam skopa AI 1878, 10; goricze .. i [zkopajo je vnyih pre[fo KŠ 1771, 70; ókolivrat je grabo [zkopao KM 1796, 76; mis Pod ednov prhlávov búkevjev szi je szkopala lüknyo KAJ 1870, 56; Vtonyeni szo poganye v jamo, stero szo szkopali TA 1848, 8 **skopäti se** skópam se *izkopati se:* szkopa sze temel (grünt) KAJ 1870, 73; pren. Daj mi I z-grêha sze hitro szkopati KAJ 1870, 172 **sköpavši** -a -e *ko je izkopal:* Gyamo mi [zkopavsi vu nyou [zo [zpadnoli BKM 1789, 311 **sköpäni** -a -o *izkapan:* i okoli nyega [zkopana graba [ze je z-vodou vnapunila KM 1796, 76; ali szám szpádne vu jamo, to szkopano TA 1848, 6

sköpec' -pca m *skopuh:* Csi je [steri, ki [e imentüje brat, ali [zkopecz KŠ 1771, 499; ali v-pámet je vzéo te [zkopecz Saulus KM 1796, 125; Ali grátao [zi pa [zkopecz BRM 1823, 350; Zná, csi szte vi, oh szkopczi, Mrzli k-nyim vu dühi KAJ 1848, 287; Szkopec, vtéli nedopunyen Je v-szrdczi KAJ 1870, 166

sköpec' -pca m *skopec, past:* Gizdávcí szkopcze naleküjejo meni TA 1848, 114

skör -a -o prid. *skorajšnji:* Bár na hitri V[zkorom csá[zi, Angyelje bi me ne[zli BKM 1789, 234

skòro prisl. **1. skoraj, kmalu:** Merjém [zkoro SM 1747, 78; Pi[žani je pa vu vrejmeni Klaudius Cza[žara, [zkoro po prvom KŠ 1771, 624; On szkoro scsé kvám priti BKM 1789, 12; da bi szkoro volo meo oditi KOJ 1848, 42; ár sze nyega szrd szkoro pode'zgé TA 1848, 3; prászke ogen 'ze szkoro dokonca AI 1875, kaz. br. 3 **2. izraža precejšnje približevanje polni stopnji povedanega:** vkom pa ona [ztoji, [zkoro rávno tak ne vej KŠ 1754, 5a; da [ze [zkoro vtelikí rázlocsni jezíkmi vidije té [z. knige KŠ 1771, A7b; Tü szo sze oni na vecsféle szkoro szame szlovenszke národe namerili KOJ 1848, 7; Eden centimeter szkoro malo dugsi od 1/2 páleca AI 1875, kaz. br. 6; Na Nemškom so vuké skoro že ztrebili AI 1878, 9; Skoro pri vsakoj hiži jé oča, mati BJ 1886, 9

skós tudi skóus tudi skóz prisl. *stalno, nenehno:* Kr[ftsenik jeon nej, Ki 'zivé [zkou[ft v[hdoubi BKM 1789, 262; v-tom vrêmeni szo szrbi skóz

rátani bili na bój AIP 1876, br. 8, 2; poti, po šteri skoz sem-tam hodijo AI 1878, 37

skós tudi skóus predl. s tož. *skozí*: I [zkou]z obloka vu kofari [zam pŕ]zcsen doli KŠ 1771, 549; kak dabi din szkousz kuszte krávnje kou'se notri mogao KOJ 1845, 108; teda sze nikoliko sztou junákov szkousz protivnikov v-grád notrivderé KOJ 1848, 90; Jo'zef kriacs obsűo te, da je kruglo szkôsz vĕk na tiszto meszto poszlo AI 1875, kaz. br. 7

skotiti skòtim dov. *skotiti*: Csi krava szkoti KOJ 1845, 109; Na sprotoletje skoti mládoga AI 1878, 22; Jaj! szvinyko szi mi szkotilo KAJ 1870 **skotiti se** skòtim se *skotiti se*: pa ka sze to tri lĕta sztaro kobilno 'zrbé od nyagove kobile szkotilo AIP 1876, br. 8, 8

skóupi -a -o prid. *skop*: csi je [zkoupi KŠ 1754, 11; i ka [ze [zvejt [zkoupi, Tvoje [ztarof]zti za]ztouopi BKM 1789, 427; Ni ti naj ne bode cslovik [zkoupi KM 1790, 30; i ka [ze [zvejt [zkoupi, Tvoje [ztarof]zti za]ztoupi SŠ 1796, 156; Ár lidjé bodo [zami [zebi radi, [zkoupi KŠ 1771, 650 **skóupi** tudi skópi -a -o sam. *skopi*: kaj v[ž]áki ali [zkoupi nema ōrocsine KŠ 1771, 583; szkópi blagoszlávla szam szebé TA 1848, 8; Kára [zkoupe KŠ 1771, 752; Ali nej czilou [zkoupimi KŠ 1771, 499

skóupo prisl. *skopo*: ki [zkoupo [zejja, [zkoupo bode i 'zeo KŠ 1771, 544

skóupost tudi skópoust -i ž *skopost*: Ár od znoutra z-[zrczá cslovecsega zhájajo .. [zkopou]zti KŠ 1771, 124; Prázno]zti pa, ali [zkopou]zti [ze naj ni ne imenuje med vami KŠ 1771, 583; Vmárjajte záto [zkoupo]zti KŠ 1771, 608; grejhi [zo .. II. Szkoupo]zti KMK 1780, 91; Ali tou je [zkoupo]zti KM 1790, 28; Ali csi od [zkopou]zti nikaj na [zé ne [zmej potrositi KŠ 1754, 26; Ár [zmo nigdár nej vu prilizávanój rejcsi hodili, niti vu obrázi [zkopou]zti KŠ 1771, 616; Od [zkouposzti O]ztloubodi ná]z KM 1783, 9; naj [ze m]zke [zkoupo]zti hábamo KM 1796, 105; csi szkóposzti zlo te rŕzni KAJ 1848, 244; I vu [zkoupo]zti zmislenimi ricsmi bodo zvami to'zili KŠ 1771, 719; Napunyeni z v[ž]ákou [zkopou]ztyov KŠ 1771, 449

skóurja -e ž *skorja*: Héj; szkourja KOJ 1833, 159; návade, nistere szo pa tak potrebne szkoro, kak szkourja na drejvi KOJ 1845, 56

skožnúvanje -a s *budnost, premišljanje*: I [zvéti Doctorov vu nyih [skožnúvanyi Poclívala [zprávlajmo]ze na [zmrt krcsenciczi, V-[skožnúvanyi i v-dŕsnom molejnji SŠ 1796, 8

skožnúvati -űjem nedov. *gledati, biti buden*: Záto

je potrebno [skožnúvati SŠ 1796, 41; Dűsa, tak potrebno je Tebi [skožnúvati KAJ 1848, 241; [zercze nai ktebi [skožnúe SM 1747, 447; [skožnúj, na konec z 'sitka tvojga SŠ 1796, 104; Szkožnúj záto cslovik v[ze-dni 'sitka [zvojeja SŠ 1796, 31; [skožnúj, Dokecs priliko más KAJ 1848, 156; V[zigdár v-tejli i v-dűsi [skožnújmo KAJ 1848, 7; Záto zdaj [skožnújte KAJ 1848, 12

skráčiti se -im se dov. *zmanjšati se*: Nigdár [ze ne ne]zkráci Tvoja dobrotivno]zt BRM 1823, 126

skrádnjek -a m *rob*: i nyi [kamnov] szkradnyeke na popolno csetvéro kukláte zo'zagajo KAJ 1870, 80

skrádnji tudi skrágnji -a -e prid. **1. zadnji, poslednji**: i [tere [zkrádnyí dĕn 'zivoucsé nájde KŠ 1754, 140; je 'seleznim szlovenszkim fararom szkrádnyí dĕn na odvandranje naznánye dáni bio KOJ 1914, 149; Gda na]ja [zkrádnyá vora pride KŠ 1754, 178; Imé, [tero moja [zkrádnyá rejcs bode KM 1783, 36; Gda pride [zoudba [zkrádnyá BKM 1789; Od [teroga [zkrádnyega dnĕva ni]cse nezna KŠ 1754, 113; troust vu hipi vőre szkrádnye KOJ 1845, 127; i ja]z ga obűdim na [zkrádnyí dĕn KŠ 1754, 207; Jezus pá nazáj pride z-Nebé]z na [zkrádnyí dĕn KMK 1780, 18; Pomágaj mi na dĕn [zkrádnyí SŠ 1796, 47; na [zkrádnyo vőro [ze v[ž]áki dĕn pripravlati KŠ 1754, 179; Áldov je na]ztavo Jezus na [zkrádnyoj Vecsérji KMK 1780, 51; Ár na [zkrádnyem vreimeni On me gori obudi SM 1747, 78; vu [zkrádnyem dnĕvi KŠ 1754, 140; i ná]z v[ž]krádnyem dnĕvi gori obidi KŠ 1771, 838; Mo dűso na [zkrádnyoj vőri Porácsam vu roké tebi KŠ 1754, 269; csi moja je na [zkrádnyoj vőri KŠ 1771, 116; Nazvi]csáva hűdoubó ti vu [zkrádnyí dnĕvi 'zivoucsi KŠ 1771, 649 **2. skrajen, najbolj oddaljen**: Na orszácskom szpráviscsi dvá sztrána sze nájdetá, tő je te szkrágnji právi sztran AI 1875, kaz. br. 2; i od prve szkrágnjega levoga sztrána sztojĕcsi AI 1875, br. 2, 1; naj nyim bodes na zvelicsanye notri do [zkrádnye zemlé KŠ 1771, 385; sze szlisijo szkrágnjemi lĕvomi sztráni 42 AI 1875, kaz. br. 3

skrája prisl. *na začetku, od začetka*: Szamo szkraja Banáta, ino kre Une vodé falat zemlé szi obdr'si KOJ 1848, 116

skráčiti -im dov. *skratiti, odvzeti*: Ne [zkrátis mi Bo'ze, Csi [zem glih velik grejsnik BKM 1789, 205; Pomoucsi mi ne [zkráti SŠ 1796, 108; Pápinci szo nikse lűbavi i dobroute nej Kruczom szkrátili KOJ 1848, 103

skrűb tudi skrűb -i ž *skrb*: Moja [zkrb je zob]ztom

Kš 1754, 268; Nátó te naj nadigáva Bo'za velika řzkrb Kš 1771, A8a; je naj měnřa nyihova řzkrb bila KM 1790, 80; Iména i hvále je vrédna řzkrb BRM 1823, IV; Szkrb za odvéték KAJ 1848, VIII; Geto bom brezi řzkrbi Kš 1754, 261; Scsém pa, naj brezi řzkrbi bodete Kš 1771, 503; řtere řzkrbi řzam řzám nej mogao doprneřzti SIZ 1807, 39; ali diko szvoje szkrbi ponřjati KOJ 1833, VI; řtero řzkerb řzem jařz na řzébe gori vzéu TF 1715, 9; ocsinřzko na mé řzkerb má SM 1747, 75; Tak rávno gda nařřo důsevno řzkrb nehámo Kš 1754, 13; je Boug eto řzvojo řzkrb vř vjavo Kš 1771, A5a; Noszi řzkrb na řziroute BKM 1789, 49; Dřnok na vřrne řzkrb nořzi Sš 1796, 4; i na nářz řzkrb nořzi KM 1790, 32; i vřrne řzkrb nořzi povřzud na nyou SIZ 1807, 9; Verno řzkrb má na nářz BRM 1823, 5; Na Lajosa szta dvá mo'sáka szkrb noszila KOJ 1848, 72; Bog na vse skerb nosi BJ 1886, 45; gde nebom v-nyihovoj szkrbi KOJ 1845, 45; I řzkrbi toga řzvejta zadavijo to rejcs Kš 1771, 112; teliko szkrbi i 'saloszti nemajo KOJ 1845, 119

skřben -bna -o prid. *skřben*: ľubľena csř szkrbnřh rodřtelov KOJ 1845, 84

skřbeti -řm nedov. *skřbeti*: Za drva moro szkrbeti ki nemajo logá AI 1875, kaz. br. 8; Bog řzkerbi za mo Duřřo SM 1747, 70; Ali csi sze nede ráj vcsio I za knige bole řzkrbo KAJ 1870, 6 **skřbeti se** -řm se *skřbeti*, *řmeti skřb*: za bogářzto řze řzkrbeti SM 1747, 72; Za řteroga kakda řze moremo řzkrbeti Kš 1754, 6b; Navcsi nász za nařřa teřla řze tak řzkrbeti KM 1783, 20; Nej řze je vám potreřbno, Szkrbeti nous i dén BKM 1789, 21; ocsa, i mati řzta řze mogla řzkrbeti KM 1790, 86; du'sni szmo za szvoje glavé szrecso sze szkrbeti KOJ 1833, VII; Za tř sumo sze more ország szkrbeti AI 1875, kaz. br. 2; I za mojo důso řudi řze řzkrbim Kš 1754, 245; I za tve králeřzto, Dařze jazs verno řzkrbim BKM 1789, 372; Mártha, řzkrbis řze i pařcsis řze okoli vnouga Kš 1771, 205; zakaj řze zdaj ne řzkrbis za nyega KM 1783, 200; li za 'zaloudecz řze prevecs řzkrbi Kš 1754, 11; i vu řřzem za nářz řzkrbi Kš 1771, 830; Szvejť řze řřzřgdár řzkrbi BKM 1789, 282; Niksa řztvár řze neřzkrbi za řzvoje Mľáde BRM 1823, 23; I za obľicsalo ka řze řzkrbite Kš 1771, 20; deczo, za nyou řze řzkrbijo Kš 1754, 220; deczo, zdelom řze za nyou řzkrbijo BKM 1789, 423; deczo zdelom řze za nyou řzkrbijo Sš 1796, 67; Oni sze krouto szkrbijo za obarvanye szvojega Jezika KOJ 1833, VIII; Rodřtelje sze za nyé skerbijo BJ 1886, 10; Szkrbi řze pokouro dobro dopuniti KM 1783, 257; Szkrbi sze, da bos vszákó nedelo

pri bo'soj szľu'sbi KOJ 1845, 48; Za ta zgoránya řze řzkrbte Kš 1754, 63; Ne řzkrbte řze zátó na řtrásny i dén Kš 1771, 21; Ne řzkrbte řze prevecs, Ka ino kakda, Vam je potreřbno govoriti teda BKM 1789, 119; Ář nikoga nemam, ki bi řze tak verno řzkrbo Kš 1771, 595; ář bi řze řřzák i li za řzé řzkrbo KM 1790, 82; ář řtrásny i dén řze bode řzkrbo za řzvoja Kš 1771, 21; Naj řze za řtrásnyega dnéva krřh ne řzkrbim Kš 1754, 167; Naj řze řzkrbi za voro Kš 1754, 269; Za teřh hráno řze pa naj řzkrbi czejľo tivářřto KM 1790, 9; maj řze naj prvo za důřo řzkrbimo Kš 1754, 28; Ferencz řze je pa jáko řzkrbo KM 1790, 34; Czaszar sze je pa skerbó za cęrkve KOJ 1914, 98; 'zena pa za hi'zno delo sze szkrbēľa AI 1875, kaz. br. 7; oni szo sze szkrbeli zdaj, kaj sze takse naoupascnoszt neprřgodiľo KOJ 1848, 116 **skřbleni** -a -o *oskrbljen*: Od sztrána nasega miniszteriuma szkrbleno, ka sze naj prinasz nezgodi AIP 1876, br. 7, 1

skřbleniľ -a m *varuh*: Nego pod tuturmi ino szkrbleniľi je notri do posztávlénoga od ocsé dnéva Kš 1771, 564

skřblēnje -a s *oskrbovanje*, *skřb*: Obedvē hi'zi szta za volo szkrblēnya pokápanya zébraľe AIP 1876, br. 2, 1; sztroske eta dela nřcajo za szkrblenje kákse drřge prilike AIP 1876, br. 12, 8; Vu deli i szkrblēnyi Mi daj mertřk meti KAJ 1848, 247

skřblivájouč prisl. *skřbečē*: Sto pa zväřz řzkrblivájoucš more pridati kvřřřzkokolřti řzvojoj eden lakét Kš 1771, 20

skřbliven -vna -o prid. *skřben*: postuvala szta Bogá, kak szvojega szkrblivnoga ocsó AIP 1876, br. 3, 6

skřblivi tudi skerbľivi -a -o prid. *skřben*: ka řzi ti moj Boug řzkrblivi BKM 1789, 164; Szkrblivi věř delo nájde AI 1875, br. 1, 8; naj vřrna i řzkrbliva bodem KM 1790, 40; Ona, naj bode řzkrbliva SIZ 1807, 10; Pouľeg řzkrblivoga csákanya mojega Kš 1771, 592; Dicřimo Pařřtéra dřs řzkrblivoga BKM 1789, 23; Po řzkerblivom pořřřřřanyi reicři Bosje TF 1715, 24; Moremo szkrblivi bidři AI 1875, kaz. br. 8 **skřblivejši** -a -e *skřbnejši*: Ka je nikoga bole Boug blagořzľovo, da je řzkrblivejši bio KM 1790, 86; moje důse řzkrblivejšemi pařřtęri Kš 1754, 229

skřblivnost -i ř *skřbnost*: Szkrblivnoszt odtiraj mářnoszt AIP 1876, br. 1, 1; Eto dopnesztři szkrblivnosztři moje prvá du'znoszt bode AIP 1876, kaz. br. 8; z-táksov szkrblivnosztřjov pelájo AIP 1876, br. 3, 8; i szkrblivnosztřjom me glavř mocsala AIP 1876, br. 5, 6

skrbljivo prisl. *skrbno*: Glédajte záto, da [z]krbljivo hodite KŠ 1771, 584; ka bi tak [z]krbljivo [z]punili KMK 1780, 28; tebé [z]krbljivo íscsem KM 1783, 137; Kak [z]voje ovcé on varje [z]krbljivo BKM 1789, 301 **skrblivejše** *skrbneje*: liki da bi [z]krblivejše [t]eli [z]poznati od nyega KŠ 1771, 414

skrbлівost -i ž *skrbnost*, *skrb*: Szkrbлівofzt KŠ 1771, 17; ki po[ž]l[ú]ľajo i od [z]krbлівofzti idoucsi zadávlajo KŠ 1771, 193; pod peroutni tvoje oc[š]inszke [z]krbлівofzti me bráni KM 1783, 170; Od Bo'ze szkrbлівoszti BKM 1789, 163; liki na [z]krbлівofzt za [z]voj odvejtek KŠ 1754, 4a; da váľz eden v[š]ákí poká'ze to [š]zto [z]krbлівofzt KŠ 1771, 680; Hválo zdávanye za Bo'zo [z]krbлівofzt BKM 1789, 6; naj [z]e gda ne obte'zijo [z]rcza va[š]fa v [z]krbлівofzti etoga 'zitka KŠ 1754, 47; ali pa za tejla na[š]ega [z]krbлівofztyov ne po'zmécsamo KŠ 1771, 819; Da kak ne po'zmécsamo, Z [z]krbлівofztyom 'zivlejnya BKM 1789, 19; Z-[z]krbлівofztyom Me v[š]zak dén prigledáva BRM 1823, 30; csi kr[ú]h z szkrbлівosztjov j[é]te TA 1848, 108

skrbnik -a m *skrbnik*, *varuh*: Dár je móder poglavnik, kak veren szkrbnik KAJ 1848, 308

skrbnoséči -a -e prid. *skrben*, *skrbeč*: Szkrbnoszécsi Bog KAJ 1870, 71

skrbnost -i ž *skrbnost*: Szkrbnoszt i vernoszt v-pozványi BRM 1823, 36

skrbnošénje -a s *skrb*: Záto Tebi ja[ž] 'selej m Bo'ze [z]krb-nosenyé SZ 1807, 38; Szkrbnosénye KAJ 1848, V; Od[ú]mlávanye na zahválnoszt za szkrbnosénye Bo'ze TA 1848, 118

skričeno prisl. *skričeno*: szlobodno je i szkreseno praviti KOJ 1833, 99

skričmaríti -im dov. *prodati v kriči*: je veliko gorna vu farofé dao vk[ú]pvoziti, naj bi ono szkercsmárilí KOJ 1914, 114

skrešeni -a -o prid. *izkresan*: csi ona v-dobre gobe z-dobroga oczla szkresena nede v[ö]pelela KOJ 1833, IIII

skričati -ím dov. *zakričati*, *zaklicati*: te dr[ú]gi pa Farizeu[š]ov, [z]kricsao je vu tanácsi KŠ 1771, 413; na[ž]lejndnye je veľz Izrael gori [z]kricsao KM 1796, 43; Záto i etak je szkricsao na nyega KAJ 1870, 11; I zkricsala je z velikim gláľzom KŠ 1771, 164; i zmo'zno je szkricsala na golóbe KAJ 1870, 144

skriček -a m *hrček*: Hrček ali skriček AI 1878, 13

skriknoti -em dov. *vzklikniti*, *zakričati*: I ovo eden mou'z je gori [z]krikno med [ú]ľztyom govorecsi KŠ 1771, 199 **skriknovši** -a -e *ko je vzkliknil*: Vidoucsi pa Jezusa i [z]kriknov[š]i doli je [z]padno pred nyega KŠ 1771, 194

skrinjica -e ž *skrinjica*: T[é] koszi szo tak naprávleni, kakti edna skrinjica AI 1875, kaz. br. 8; Zaprite [z]e vu nyé [z]krynicyzo BKM 1789, 32

skriti skrijem dov. *skriti*: Ki [z]krovna dela [z]krijes pred moudrimi KM 1783, 23; Ni[š]ese pa [z]zvejcsó vu'zgáno ne [z]krije pod poľzoudo KŠ 1771, 193; Potomtoga krvi nyihove, Ne [z]krije zemla SŠ 1796, 18; i [z]krite náľz pred liczom toga [z]idécsega na krále[š]kom [z]touczi KŠ 1771, 778; i [z]krio [z]am talentom tvoj vu zemlo KŠ 1771, 85; i ki [z]i cs[ú]do [z]krio KŠ 1771, 842; je [z]krio [z]voj obráz pred vami KŠ 1754, 74; vu [z]enczi rouke [z]voje me je [z]krio KŠ 1771, 816; Bóg je pozábo, szkrio je obráz szvoj TA 1848, 8; i [z]kriľa ga je vu tri mericze mele KŠ 1771, 216; pren. Moj Jezus! ja[ž] te [z]krijem V moje [z]rczé BKM 1789, 20; ah [z]kri me vu tvoje [z]. Rane KM 1783, 180 **skriti se** skrijem se *skriti se*: kaj [z]e nemre [z]kriti KŠ 1771, 195; Csi [z]e more [z]kriti BKM 1789, 80; i odidoucsi [z]krio [z]e je od nyih KŠ 1771, 309; i [z]kriľa [z]e je p[é]t mej[š]zczov govorecsa KŠ 1771, 163; Oh [z]k[ú]z mojih vretine, kama [z]te [z]e [z]kriľa KM 1783, 177; ka si glavo i nogé skrije AI 1878, 10; ne [z]kri [z]e od nyidva KŠ 1754, 66; [z]eje [z]kriľo nyegovo licze SM 1747, 6; [z]o [z]e [z]kriľi vl[ú]knye KŠ 1771, 778 **skrijeni** -a -o *skrit*: i [z]krijeno, T[ó] v[š]e, i mi[š]li vidi BRM 1823, 103 **skriti** -a -o *skrit*: je Moj'zes [z]kriti bio tri mej[š]czecze KŠ 1771, 692; Boug, i Odk[ú]píteo [z]kriti KM 1783, 57; ali je pa pod drevešnimi koréinami skriti AI 1878, 10; [z]krovno[š]t, [š]tera je [z]krita bila KŠ 1771, 605; Od [z]kritoga kintsá KŠ 1771, 42; Pá je pri[š]zpodobno krále[š]tvo nebelzko kKincsi [z]kritomi vu nyivi KŠ 1771, 46; Nej [z]o [z]krite bilé moje kouľzti KŠ 1771, 241; pod kr[ú]snim kejpom vk[ú]p [z]krito Cslovecsánsztvo KM 1783, 120 **skriti** -a -o sam. *skriti*: Nego gucsimo modrouľt Bo'zo vu [z]krovno[š]ti, ti[š]tzo [z]krito KŠ 1771, 493; niti [z]e ne zgodi kaj [z]kritoga KŠ 1771, 113; povejm [z]krita od zacs[é]tka [z]vejta KŠ 1771, 45; pride Goľzpoud, ki i raľzvéti ta [z]krita kmicze KŠ 1771, 496

skritost -i ž *skritost*: Bojdi gdekoder vu skritosti BJ 1886, 47

skrivati -am nedov. *skrivati*: Titkolni; szkrivati KOJ 1833, 176; i nepravicsno[š]t mojo ne [z]krivam KŠ 1754, 198; Grejhe na[š]e ne [z]krivamo BKM 1789, 141; ete gumilice szkrivajo mrtvece KOJ 1845, 131; Ocsa ne [z]krivaj licze ti BKM 1789, 68; kak dugo bos szkrivao licze tvoje pred menom TA 1848, 10 **skrivati se** -am se *skrivati se*: i pred tvojim tejlom [z]e ne [z]krivaj KŠ 1754, 169; Szuncze na nébi [z]e [z]kriva BKM 1789,

350; Csi bi ſze gli Steo ſzkrivati BKM 1789, 210; Goszpodi sze szkrivati je po divjácskom KOJ 1845, 28; sze szkrivas vu hipi sztiszkávanya TA 1848, 8; i sze szkrivo od goszpôda AIP 1876, br. 1, 7

skriven -vna -o prid. *skriven, skrit*: Jou'zef vucsenik Jezuſov, ſzkrivni pa za volo ſztrahá KŠ 1771, 331; Szkrivnoga znánya meti z-drügim szpolom, je prepovedano KOJ 1845, 93; Naj bode tvoje álmoſtvo vu ſzkrinom meſzti KŠ 1771, 18; i od Angyelov je vu ſzkrivnom meſzti pokopani KM 1796, 41; ino ſzmo nyegovi ſzkrivni nepriátelje KŠ 1754, 37; i 'z-nyi szkrivni mészť vö znájo poiszkati KAJ 1870, 25; Nego odmetávamo ſzkrivna dela ſzramote KŠ 1771, 534 **skrivni** -a -o sam. *skriti*: Ár nega nikaj tak ſzkrivnoga KŠ 1771, 193; ki vu ſzkrivno gléda KŠ 1771, 19; Koje ſzkrivno dr'zo Boug pred nami BKM 1789, 5; Ocsi, ſteri je vu ſzkrivnom BKM 1789, 18; vnouga ſzkrivna nemore prav razmeti TF 1715, 40; Od ti ſzkrivni ofzloubodi me KŠ 1754, 73

skrivíçeni -a -o prid. *ukrivljen, skrivençen*: Poravnaj to ſzkrivicseno BRM 1823, 88

skrivno prisl. *skrivaj, skrito*: Tou sze more prigoditi szkrivno podrazmivsi verbum KOJ 1833, 142; on me szkrivno szkrije vu Satori szvojem TA 1848, 23

skrivnost -i ž *skrivnost*: velika Szkrivnoſzt je eto SM 1747, 11; velika je te pobo'znoſzti ſzkrivnoſzt KŠ 1754, 100; i ſzkrivnoſzt Bo'zi Safarov KŠ 1771, 496; i tosba je bli'znyega ſzkrivnoſzti vö nazvejscsenyá KŠ 1754, 54; Csi nyegovo ſzkrivnoſzt vö nazvejſztimo KŠ 1754, 55; Niſcse pa ſzvejcsó ne dene vu ſzkrivnoſzt KŠ 1771, 209; teda je i on gori ſou nej ocſivejzno, nego, liki vu ſzkrivnoſzti KŠ 1771, 288; nega ſzkritoga, ka vu naſſi ſzrcz ſzkrivnoſzti jeſzte KMK 1780, 46; i vu ſzkrivnoszti Iszkaó bo'm ga zľúbéznoszti KM 1783, 247

skrivoma prisl. *skrivaj*: ſtere ſzvoj ſzád ſzkrivoma kraj od ſzébe odv'r'zejo KŠ 1754, 38; i zvála je Mário ſzeſzťro ſzvojo ſzkrivoma KŠ 1771, 304; Ár je bole grejhe ſzvoje ſzkrivoma Szpovedniki vadľuvati KMK 1780, 77; 'Zivi Vcsiſzducſi i ſzkrivoma BKM 1789, 107; ka szo pred tem szkrivoma vcsinili KOJ 1848, 10

skrižoma prisl. *križem, navzkríž*: niti skrižoma noge nemej KOJ 1845, 26

skrmľavanje -a s *krmljenje, reja*: Szkrmlávanye konyov v-orſzági naprêpomocſti AIP 1876, br. 3, 8

skrmľeni -a -o prid. *vzrejen, vzgojen*: onim, ki szo nej od nyegove Cérkvi szkrmleni KOJ

1845, 77; vu greskom dvori szkrmleni Béla KOJ 1848, 30

skróutiti -im tudi skrotiti -ím dov. *ukrotiti*: i niſcse ga je nej mogao ſzkrotuti KŠ 1771, 114; opice ne mogoçno tak skrotiti, ka bi se çloveki tak navadile AI 1878, 6

skróven -vna -o prid. **1.** *skrivnosten*: Ka más ſzkrovnoga v teſli tvojem BKM 1789, 272; zové eto Szveſztvo za veliko ſzkrovno Szveſztvo KMK 1780, 86; vidimo ſzkrovno Bo'se ravnanye KM 1796, 91; nej ſzam toti vrejden tvojega ſz. Tejla, ino Krvi vu teom ſzkrovnom ſzveſztvi KM 1783, 128; i pücsa vöter z szkrovni mészť nyegovi TA 1848, 110; Ki ſzkrovna dela ſzkrijes pred moudrimi KM 1783, 23; I tak ta ſzkrovna ſzrczá nyegovoga ocſivejzna bodo KŠ 1771, 519 **2.** v zvezi **skrovne knige skrivno razodejte**: Szkrovne knige KŠ 1754, 3; Vcsenyé od eti ſzkrovni knjig KŠ 1771, 807 **nájskróvnejſi** -a -e **najbolj skrivnosten**: priſztoupim knájſzkrovnejsemi Oltárszkomi Szveszťvi KM 1783, 153 **skróvni** -a -o sam. *skrivnostni*: i ſzkrovno, ſtero bi ſze ne zvedilo KŠ 1771, 210; Ár jenikaj nej tak ſzkrovnoga, ſtero bi ſze vö ne nazvejſztilo KŠ 1771, 33

skroviſçe -a s *skrivaliſçe, zatoçiſçe*: Ti ſzi moje szkroviscse TA 1848, 103; ino szem te poszľühno, vu szkroviscsi grúmláçze TA 1848, 67

skróvnost -i ž *skrivnost*: Eta ſzkrovnoſzt je velika KŠ 1771, 585; Nezrecsena ſzkrovnoszt naſſe Vöre KM 1783, 57; Szkrovnoszt KAJ 1848, V; ſtero je obcsinſztvo ete ſzkrovnoſzti KŠ 1771, 578; Bôg, globocsina szkrovnoszti KAJ 1848, 8; Geto nam je na znánye dáó ſzkrovnoſzt voule ſzvoje KŠ 1771, 574; szrecsni, ki v-tvojoj szkrovnoszti Polo'zijo szteber vüpazoszti KAJ 1848, 10; na szpoznanye děl i szkrovnoszt bo'zi glásziti má KAJ 1848; je od Antikriſťtuſa vnouge ſzkrovnoſzti csuo KŠ 1771, 275; ſzvéťoga ſzkrovnoſzti Piſzma vi nazvejſzti BKM 1789, 17 **skróſeni** -a -o prid. *skruſen, potrt*: zŠzkriſenim ino zľaloſznim ſzpouvedom TF 1715, 35

skübnoti -em dov. *izťrgati, izpuliti*: Jožek je Ferkeci pisanye zřök sküбно BJ 1886, 5

skübsti skübéem nedov. *skubſti*: Fosztani; szkübszti KOJ 1833, 157; edno ſziniczo, ſtero devét báb 'se tri-dni ſzkübé SIZ 1807, 15 **skübsti** se skübéem se *cukati se, vleçi se*: kak se brat i ſestra za vlasé skübéta BJ 1886, 13

skúhati -am dov. *skuhati*: hráno, mati jo je ſzkühala KM 1790, 48; pren. Ali Czaszara 'selodecz je nej mogao szkühati onoga necslovejszťva KOJ 1848, 18 **skúhati se** -am se

nastati, pojaviti se: ino celou grum sze szkúha KOJ 1845, 102 *skúhani* -a -o *skuhan:* zelje, Cs|zto lejpo bejlo, i' |zkúhano |znáj'sno SIZ 1807, 36

skuminati se -am se nedov. *skominati se, čutiti željo po čem:* tak, da |ze zdaj nám nyihovim |zinom od |t|ztoga |tero vinicske |zo oni pojeli, |zkumina KŠ 1754, 4a; Od toga Jaboka, Szkumina |ze nám BKM 1789, 105

skumněti -ěm nedov. *hrepěneti:* Te tú'zen toti za radosztjov szkumně KAJ 1848, 258; Ki za vszákó jěsztvino szkumně, je zanderěcsi KAJ 1870, 43

skúrvanje -a s *prostitucija:* Hitro je zgrábijo, v-neszrámmo hi'so na szkurvanye zapréjo KOJ 1845, 85

skúšiti -im dov. **1.** *spoznati, ugotoviti:* |zi meni V|záki dén tvojo dobrouto Dao |zkú|ziti BKM 1789, 392; Ki szi mi dao szkúsziti 'zúkoszt vnôgo TA 1848, 36; Vari |ze, da ji ne |zkú|zis BKM 1789, 453; Tak szkúszimo sztanovito, Kâ je ete pehár lúbězni dár KAJ 1848, 193; Da |zkú|zite, |tera |ze razlocšávajo KŠ 1771, 592; Szkúszte i vidte, kak prijaznivi je Goszpôd TA 1848, 76; naj |zkú|zite, ka je vola Bo'za ta dobra KŠ 1771, 475; i rôka Goszpodna ga je szkúszila TA 1848, 86; brata najega, |teroga |zmo |zkú|zili vu vnogom dugoványi KŠ 1771, 543; Najě nevoule je |zkú|zo BKM 1789, 65; i z radosztjov je szkúszila, ka ji ide delo KAJ 1870, 143; Na jěszen szo z-briřkim szrdcom szkúszili lúdję, ka je nebilô ednoga jaboka KAJ 1870, 113; sze vszákí vért pasesi navesiti, ka ti pôtkazajocsi vértovje szo za dobro szkúszili AIP 1876, br. 9, 8 **2.** *preizkusiti:* Szkú|zis mojo verno|zt BRM 1823, 458; Szkúszí nasz v-veri KAJ 1848, 204; Bôg, szkúszí szrcze moje TA 1848, 114; Szami |zěbé |zku|zite KŠ 1771, 553; Zátó cslovik naj |zám |zěbé |zkú|zi KŠ 1771, 513; |zkú|zo |zi one, ki právjio, ka |zo Apo|tolje KŠ 1771, 769; Ár szi nász szkúszo TA 1848, 51 **skúšiti** se tudi skúšiti se -im se *preizkusiti se:* Ovo vr'ze nike zváz vrág vu temniczo, naj |ze |zkú|zite KŠ 1771, 770; Tej ták|ji |ze pa naj prvle |zkú|zijo KŠ 1771, 637; Naj |ze zátó v|zák Cslovik |zěbé |zku|zi (vardene) SM 1747, 24 **skúšani** -a -o *preizkušēn:* geto mi nejmano tákšega púšpeka, nego |zkúšanoga vu v|zei knám |zpodobnim KŠ 1754, 101; Ár nemamo popa, nego |zkú|šanoga vu v|zem KŠ 1771, 677 **skúšeni** -a -o *preizkušēn:* Ár je nej |t|zti |zkú|šeni KŠ 1771, 546; Pozdravte Apelle|ša |zkú|šenoga vu Kri|ztu|ji KŠ 1771, 484; Nego, liki |zmo |zkú|šeni od Bogá KŠ 1771, 616; naj ti |zkú|šeni ocsive|zni bodo med vami KŠ 1771, 512

skúšanje -a s *preizkušanje:* Szkú|šanye nyegovo pa znáte KŠ 1771, 595

skúšavanje tudi skúšavanje -a s **1.** *izkušnja, preizkušnja:* Próba; szkúšávanye KOJ 1833, 189; Jeli nám szkúšávanye níkaj ne há|zni KŠ 1754, 175; Szkúšávanye váz je drúgo e|cse nej zgrabilo KŠ 1771, 509; Ne obtrdite |zrczá za dněva |zkúšávanya KŠ 1771, 675; vu vrejmeni 'smetnoga |zkúšávanya KMK 1780, 93; od vnouge fěle |zkúšávanya SIZ 1807, 8; naj on náj varje prouti nyih |zkúšávanyi KŠ 1754, 174; po|zvěti po etom moje |zkúšávanye KŠ 1754, 236; I |zkúšávanye moje nej |zte za níkoj meli KŠ 1771, 565; V|zejm vernim vu v|zákóm |zkúšávanyi na podpěrance KŠ 1754, 2a; ki |zte o|ztanoli z-menom vu |zkúšávanyi mojem KŠ 1771, 246; V|zkúšávanyi pogibati Ne dáj nam BKM 1789, 179; Da te ne obláda vrág vu |zkúšávanyi sš 1796, 31; I dober düh z-menom hodi Vu vszákóm szkúšávanyi KAJ 1848, 218; koteri zvünei|nyim |zkú|šávanyem vne|zrec|jo nyega mi|zli porinouti TF 1715, 43; |zkúšávanyem mi|zli zapelati KŠ 1754, 42; |zkúšávanyem mi|zli zapelati SM 1747, 42; Szlú'zěcsi Go|zpodni |zkúšávanyem KŠ 1771, 405; ka bi mojo düso nepriátelje |zvojom |zkúšávanyem |zti|zkávali KM 1783, 189; obatori moje |zercze proti v|zake fěle |zkúšávanya SM 1747, 60; ako |ze 'zaloz|tite vu vnougi |zkúšávanya|j KŠ 1771, 703 **2.** *skušnja:* obari mojo düso od |zkúšávanya KŠ 1754, 241; Nevpelai náz vu |zkú|šávanye TF 1715, 25; I Nevpelai náz vu szkúšávanye ABC 1725, A4b; I ne vpelai náj vu |zkúšávanye SM 1747, 44; I nevpelaj nász vu |zkúšávanye KM 1783, 21; Dáj obládati, V|ze moje |zkúšávanye BKM 1789, 173; Pokedob pa jasz szkúšávanya obládati nezamorem KOJ 1845, 92 **3.** *preizkus, poskus:* i szkúšávanya preglednyenya sze na znánye dá AIP 1876, br. 4, 2; Eden gospod je za volo skušavanja pěske pámeti odpotüvo AI 1878, 8; Pri vojszki szo ne dávnó za szkúšávanya volo nücali AIP 1876, br. 7, 7

skúšávati -am nedov. **1.** *spoznavati, ugotavljati:* Próbalni; szkúšávati KOJ 1833, 169; ki ne dás v|še náj |zkúšávati SM 1747, 56; Vnogim je prilika bila szkúšávati, ka szo lampe szühe AIP 1876, br. 7, 3; Eto je nê mála csěszt, naj szamo szkúšáva stoj AIP 1876, br. 1, 6 **2.** *poskušati:* i |zkúšávati |zo v-Bithinio idti KŠ 1771, 391; |tero da bi |zkúšávati Egyiptánczi, vtopleni |zo KŠ 1771, 693; Ki je i czerkev |zkúšávao o|zkrúiniti KŠ 1771, 416 **3.** *preizkušati:* ne dopi|zti prevecs |zkúšávati |zvoje |zini KŠ 1754, 164; Nej dobro

csloveki Bogá Źküsávati SŠ 1796, 50; Ti szküsávas szrce moje TA 1848, 11; Boug nikoga ne Źküsáva na hüdo TF 1715, 30; náŹe tejlo náŹ Źküsáva KŠ 1754, 171; tejlo nász Źküsáva BKM 1789, 338; Szvét me scsigecse, szküsáva BRM 1823, 9; ka ne Źküsávate KŠ 1771, 239; Zakaj náŹ tak Źküsávajo KŠ 1754, 174; ki váŹ Źküsávajo KŠ 1771, 17; ne Źküsávaj GofŹpodna Bogá KŠ 1771, 11; Vu Veri náŹ cseŹtô Źküsávajo BRM 1823, 315; Niti KriŹtuŹa ne Źküsávajmo KŠ 1771, 509; Szami Źzebê Źküsávajte, csi jeŹte vu vöri KŠ 1754, 5; naj váŹ Satan ne Źküsáva za volo nezdr'zavanya vaŹega KŠ 1771, 501; da bo váŹ kak ne Źküsávao te Źküsávecz KŠ 1771, 618 **sküšávati se** -am se **I. preizkušati se**: VŹzáki cslovik Źe Źküsáva, gda Źe od po'zelejnya odvlása na hüdo KŠ 1754, 60; Od koga Źe Źküsávamo náŹ bole KMK 1780, 30; Csi sze na grêh szküsávamo KAJ 1848, 123; morete i onim, ki Źe Źküsávajo, pomagati KŠ 1771, 675; od Dühá da bi Źe Źküsávao od vrága KŠ 1771, 10; od vrága Źe je Źküsávao BKM 1789, 72 **2. poskušati**: Saulus Źküsávao Źe je pridr'žiti kvuesenikom KŠ 1771, 369 **sküšavajóúti** -a -e **preizkušajóč**: právdnik niki je gori Źtano Źküsávajoucisi nyega KŠ 1771, 204; I priŹtoupili Źo Farizeuske, Źküsávajoucisi profžili Źo ga KŠ 1771, 53 **sküšávani** -a -o **skušan, preizkušán**: Postena, ár je nê szküsávana bila AIP 1876, br. 10, 5; Ino akobi Źküsávani bili TF 1715, 30; Ár, vu kom je on trpo Źküsávani KŠ 1771, 675; Jezus v püsztini Źküsávani KM 1783, 72; Szküsávan je bio BRM 1823, 51; csi gli bomo od vŹzej eti Źküsávani KŠ 1754, 172

sküšávec -vca m **skušnjavec**: da bi váŹ kak ne Źküsávao te Źküsávecz KŠ 1771, 618; Kakda je Źküsávecza obládao vu püŹztini KM 1796, 95

sküšénje tudi sküšénje -a s **izkušnja**: Tô z-szküsenya znam KAJ 1870, 13; pôleg szledesnyi 10 lét szküsênnya sze more vözracsunati AI 1875, br. 2, 3

sküšnja -e ž **preizkušnja**: Vraj'zoi szkusnyi da vujdemo BKM 1789, 131

sküšnjáva -e ž **skušnjava**: kaj je Źküsnyáva KŠ 1771, 49; Da vu Źküsnyávo nigdár ne pridete BKM 1789, 301; gda Źzem vŹzerdni Źküsnyavai SM 1747, 69; Da Vrag Źzvoimi Źküsnyavami, nikai obláŹti ne vzeme SM 1747, 65

sküšnjávanje -a s **poskušanje**: eden vért szküsnyávanyom jáko zadovolen bio AIP 1876, br. 2, 8

sküza -e ž **solza**: Źkuzé me poleivajo SM 1747, 71; Da nám milosceso Źküz darüjes KM 1783, 48; i od szkuz mokrimi ocsámi sze szmejála

AI 1875, kaz. br. 7; Bog obríŹe vŹze Źkuzze od nyih ocsih SM 1747, 32; Ino Źkuzé doli zbrisejo KŠ 1754, 142; Doli nám Boug zbrise Nase Źkuzze zoucisi SŠ 1796, 5; Ár Źzam vám piŹzao po vnougi Źkuzáj KŠ 1771, 531; ino mocsim moie odpocsiváliche zkuzami ABC 1725, A8a; Vnébo gledoucs Źkuzámi KŠ 1754, 149; Ki je Źkuzami áldüvao onomi KŠ 1771, 678; z szkuzami mocsam lego mojo TA 1848, 5

sküzen -zna -o prid. **solzen**: szem szkuzen pogléd Vrgao na nebésza KAJ 1848, 196; Nahráno szi je z szkuznim krühom TA 1848, 66; Z-Źküzými ocsmi ja zahválo nyim KM 1790, 58; Gda szem Z-szkuzými ocsami Jasz kúmesz glédao KAJ 1848, 220; Z-szkuzými ocsmi je sztôpo vu hi'zo KAJ 1870, 126

skuziti -ím nedov. **jokati**: I szkuzim pred tebom KAJ 1848, 150; Dalilo, Źtera je tecsáŹ Źkuzila KM 1796, 50 **skuziti se** -ím se **solziti se, jokati se**: Könyezni; szkuziti sze KOJ 1833, 163; Skuzis Źe krouto nad menom SŠ 1796, 15; Szkuzijo Źe ocsi BKM 1789, 192; Szkuzi Źe i ti czvejticŹe BKM 1789, 87; Ne Źkuzte Źe, roditelje BKM 1789, 426; Ne Źküzte Źe SŠ 1796, 113; I kak bi sze jasz szkuzila KAJ 1870, 102

sküznatni -a -o prid. **solzen**: predszednika szta szkuznatnimi ocsmi glász dalá AIP 1876, br. 2, 1

sküzniti -ím nedov. **hrepeneti**: I daj pri nyé szvécsi Szkuzniti vzemi szvéti KAJ 1848, 394

skuzpün -a -o prid. **poln solz, solzen**: csi merjéjo, kakti szvetéce rou'se z-ete szküzpune douli v-nebeszki paradí'som sze preszadijo KOJ 1845, 84

skvariti -ím dov. **I. pogubiti**: Sto hocŹe Źkvariti SM 1747, 14; Szmiluj Źe meni Goszpodne, da me ne Źkvaris KM 1783, 34; Da náŹ vrág neŹkvari BKM 1789, 2; Da náŹ ne Źkvarijo [grejhi] BKM 1789, 18; i ne Źkvári me z-mojimi hüdoubami KM 1783, 134; naj me ne Źkvari hüdouba moja KM 1783, 228 **2. pokvariti, izpriditi**: Csi Źto czérkev Bo'zo Źkvari KŠ 1771, 495; Za volo hráne ne Źkvári delo Bo'ze KŠ 1771, 480; rejcs milosce Ne Źkvármo z-Źtárim kváŹom BKM 1789, 97 **skvariti se** -ím se **I. pogubiti se**: ne dai Źe mi Źkvariti SM 1747, 69; Szkvariti bi Źe mogao KŠ 1754, 255; da Źe pred tvojim pitanim Źtoucuzom ne Źkvarim KŠ 1754, 228; Znam, kâ sze nigdár neszkarim KAJ 1848; Steri pak ne vörje ŹkvaríŹe TF 1715, 32; Steri ne bode vörvao, ŹkvaríŹe KŠ 1754, 144; Steri ne bode vörvao, ŹkvaríŹe KŠ 1771, 156; Da Źe na vekke ne Źkvarimo KŠ 1754, 117; naj Źe zŹvejtom ne Źkvarimo KŠ 1771, 513; tak je i za té tüdi, Źteri Źe Źkvarijo KŠ 1754,

114; i ne|zkvarijo |ze na veke KŠ 1771, 301; Ár ki vu nyem vörjejo, Nigdár |ze ne |zkvárijo BKM 1789, 28; Szkvarijo sze, ki te nebôgajo KAJ 1848; naj |ze ne |zkvarim KŠ 1754, 240; naj |ze od ti hüdi ne |zkvarijo KŠ 1754, 196; ne|c|e kai bi |ze |steri |zkváro SM 1747, 9; Ne dopü|zti, ka bi |ze |zkváro KŠ 1754, 228; Tak bi |ze v|ze |zkváriło Cslovecsán|zko lüszto BKM 1789, 41 **2. pokvariti se:** csi |ze pa |zou |zkvari KŠ 1771, 14 **skvärjeni -a -o I. pokvarjen:** Vesz cslovik jeszte |zkvarjen KŠ 1754, 251; Kakda je rázum |zkvárjeni KŠ 1754, 71; natúra na|fa takje |zkvarjena TF 1715, 19; Kakda je vola |zkvarjena KŠ 1754, 71; Natom |zvejtí je tvo 'sivlejnye |zkvarjeno SŠ 1796, 9; Go|zpoud, |sterie mené |zkvárjenoga csloveka odküpo TF 1715, 22; Go|zpoud, |sterie mené |zkvárjenoga csloveka odküpo KŠ 1754, 98; doli djáti csloveka |zkvarjenoga KŠ 1771, 582; ondod i ja|z edno |zkvárjeno naturo |zem zadoubo SM 1747, 51; Ná|z vnaturi |zkvarjene ti opravi BKM 1789, 152 **2. min|jiv:** Znajoucsi kaj |zte nej |zkvarjenimi |ztvármí odküpleni KŠ 1771, 704 **3. pogubljen:** |zve vüpanye vu nyega .. Ne bos |zkvarjen BKM 1789, 30; ne |zkvarjajte, i ne bodte |zkvarjeni KŠ 1771, 185 **skvärjeni -a -o sam. pogubljeni:** Ono me|zto, vu |sterom |ze |zkvárjeni mantrájo KMK 1780, 16; da vidijo |zkvarjeni vragé KM 1783, 209; Zvelicsani nazáj nescseje, szkvarjeni nemorejo KOJ 1845, 96

skvärjenje -a s pogubljenje: Vukom |ztoi ták|e |zkvárjenye SM 1747, 7; Ka je pa Vekivecsno |zkvarjenyé KŠ 1754, 75; zakaj je eto |zkvarjenyé KŠ 1771, 87; |zem vekivecsnoga |zkvárjenya du|fen po|ztano SM 1747, 51; doprne|zti nemoremo za nasega |zkvarjenyá volo KŠ 1754, 69; |stero je nyim kázanye |zkvarjenyá KŠ 1771, 593; Ki bi te |zvejt |Z|zkvarjenyá o|zlobodo BKM 1789, 8; O|zlobodo |zam |ze Od |zkvarjenyá vecsnoga SŠ 1796, 6; Grozna Nôcs szkvarjênya KAJ 1848, 124; |zi za|zlu|o vekivec|no |zkvarjenyé TF 1715, 37; Dabi mi |zkvárjenye zpoznali SM 1747, 19; ztejla bode 'zeo |zkvarjenyé KŠ 1771, 570; csi |ze jazs na vekivecsno |zkvárjenye vr'sem KM 1783, 38; Na |zkvárjenye vr'ze |ze BKM 1789, 110; bi Cslovik vu tak|em |zkvárjenyi o|ztano SM 1747, 8

skvärjenost -i ž I. pokvarjenost: nej li |zamo znami narodjena |zkvarjenoszt KŠ 1754, 4b; ka je ta |zvet|zka zdicseno|zt Z-grêhom, nego |zkvarjeno|zt BRM 1823, 9; |zeja|ze vu |zkvarjeno|zti KŠ 1754, 140 **2. pogubljenje:** Naj ne|pri|dejo na |zkvarjeno|zt BRM 1823, 23

skvarjüvanje -a s I. pokvarjenost: ni nyegovo

|zkvarjüvanje nám skouditi nemore KŠ 1754, 118; Od nyegove .. |zkvarjüvanya KŠ 1754, 117; Od právde primárjanyá i |zkvarjüvanya |zlobofcsine KŠ 1771, 461 **2. pogubljenje:** Csi gli me grêh |zôdi V-tesko |zkvarjüvanje BRM 1823, 184

skvarjüvati -üjem nedov. obsojati, obtoževati: ka vrág ze nikse zmo'zno|ti nejma ná|z |zkvárjüvati KŠ 1754, 118; i tó niscse nemre szkvárjüvati AIP 1876, br. 4, 7; vkom drüge |zoudis, vtom |zebé |zkvarjüjes KŠ 1771, 436; Kaj, csi ná|z |zkvarjüje |zrczé na|e KŠ 1771, 731; Grejh |zkvarjüje BKM 1789, 33; Csi te szkvarjüje szodecz tvo|j KAJ 1848, 144; naj nikoga ne |zoudimo niti ne |zkvarjüjemo KŠ 1771, 834; Kralicza juga |zkvarjüvala je bode KŠ 1771, 208; Mo'zjé prouti etomi národí, i |zkvarjüvali ga bodo KŠ 1771, 41; Sto bi je |zkvarjüvao KŠ 1771, 466; Kaj bi ete grejsni |zvejt |zoudo, ino |zkvarjüvo BKM 1789, 30; pri|ao |zi ná|z |zkvarjüvat KŠ 1771, 105; On je nej pri|o |zkvarjüvat BKM 1789, 127; jezus je te |zvêt nej prisao |zkvarjüvat BRM 1823, 96; Nyegovo |z. rejcs v|zigdár je |zkvarjüvao SŠ 1796, 63

skvásiti -im dov. prekvásiti: Neznate, kaj edno malo kva|zá czejlo ti|zto|z |zkvá|zi KŠ 1771, 498 **skvásiti se -im se prekvásiti se:** mele, dokecs |ze je czilou |zkvá|zila KŠ 1771, 45; dokecs |ze je v|ze nej |zkvá|zilo KŠ 1771, 216

sláb -a -o prid. I. slab, slaboten: Gyenge, szlab -a -o AIN 1876, 14; ar |zem jazs |zlab ABC 1725, A8a; I niki cslovik |zlab vnogáj KŠ 1771, 386; Slab sam ino máli BJ 1886, 7; vkom je |zlabo grátala po te|jli KŠ 1771, 463; ali te|jo je |zlabo KŠ 1771, 90; Szlabi |zvo vu te|jli bili SŠ 1796, 165 **2. ki zaželene lastnosti nima v zadostni meri:** Jasz szem toti szlab vu znányi KAJ 1870, 5; |zercze je |zlabo od mi|zli SM 1747, 68; ravnai ti moi |itek |zlabi SM 1747, 65; Krejpi mo |zlabo voro BKM 1789, 8; ne na|zleduimo Deczo v|zlaboi pámeti TF 1715, 8; |zmo na |zpoznanye jáko |zlabi KŠ 1754, 124; da |zmo mi na ona gledoucs |zlabi KM 1790, 32; Kákda|ze tou jáko |zlabim more predlo|iti TF 1715, 34; nego kaibi druge uu vöri |zlabo na práve vöre pout vodili TF 1715, 7; opomina e|cse vu vöri |zlabo KŠ 1771, 669; Szlabo prosnye Pred té dejvam BKM 1789, 299 **slabéjši -a -e slabši:** Mo'zjé .. i liki |zlabej|oj po|zoudi 'zen|zko|j podil|ávajte csé|zt KŠ 1771, 708; szlabése vogerszke vítéze jáko lehko dolilücsávo szkony AI 1875, br. 1, 4; Zgrablivci se s temi slabejšemi stvári hrán|jo AI 1878, 7 **släbi -a -o sam. slabi:** Ti mocsni |zvo

- du'zni řzlabe znářati Kř 1771, 481; pomagajte te řzlabe Kř 1754, 103; krejpi řzlabe KM 1783, 117 **slaběři** -a -e sam. *slabři*: ta mocnejsa je to řzlabejsa pregnála KM 1790, 86
- slaběti** -im nedov. *slabeti*: i da od sztaroszti szta obadvá szlabela AIP 1876, br. 5, 5
- slabiti** -im nedov. *slabiti*: Ali řz-tem řzem řzi li mojo řzrecso řzlabio BRM 1823, 32
- slábo** prisl. *slabo*: Mám pořtenye, tou je ne szlabo BKM 1789, 15
- slábost** -i ř *slabost*: Ář ma velka řzlabořzt tou dela vu meni BKM 1789, 165; Moja řzlabořzt me vlecsé BRM 1823, 9; Csi řzmo pa kaj znáře řzlabořzti vcsinili Kř 1754, 18; 'Zoltárszka peszem od szlaboszti ti nevolni TA 1848, 71; je on řzlabořzt csloveco doli djáo Kř 1754, 109; Naj Křhkouco, i řzlabořzt nářřo pomore KMK 1780, 82; Zgledni řze na nářřo řzlabořzt KM 1783, 11; Vřzlabořzti i teskoucsi řze bářřivim Kř 1754, 269; Brez' tvoje nikaj zmo'znořzti, Nega vcslovecoř řzlabořzti BKM 1789, 118; Kak hitro premine czvejt nyegve zmo'snořzti, Kak pořzouda zemlé, řtera je v-řzlabořzti Sř 1796, 87; Ti mi vu mojoj řzlabořti Môcs, i volo pridávaj BRM 1823, 7; Dřjh navkřp pomága řzlabořzti nářře Kř 1754, 182; 'zena, řtera je řzlabořzti dřhá mejla Kř 1771, 216; dobro zanjoucsi řzvoje řzlabořzti KMK 1780, 77; řteri bi nemogao potřplejnye meti znářřimi řzlabořzami Kř 1754, 101
- slabůvati** -ůjem nedov. *slabeti*: potákssem nede szlabůvo cslovek AIP 1876, 4, 7
- sláčec** tudi sládčec -a m *slařčica, sladkarija*: ali ká bi jo z szlacsecza nyihovoga TA 1848, 115; ki zdaj řlcese vřzákoj hráni řzlacsecz BKM 1789, 452; řzta řzi křpůvala za nyé káksi řzlacsecz KM 1790, 26; bomo řzi premínyávali vnogo-řěle hráne řzlacsecz SIZ 1807, 15; Sláčec řnyega vřstiskajo BJ 1886, 30
- sláčiti** -im nedov. *slačiti*: Teřlo, řvant doli řzěbe řzláci Kř 1754, 250; zgrábita Hunyadia, ino szlácsita ga KOJ 1848, 58; pren. Ki odřřjavas bolvane, a řzám to řzvėto Bo'ze řzlácsis Kř 1771, 451; vrág, Nego vlácsso bodte řzlácsso BKM 1789, 452
- sládič** -a m *sladka koreninica*: Sládič Má dugi řžute korén AI 1878, 50
- sladkárity se** -im se nedov. *dobrikaty se, prilizovaty se*: baráta, řteri sze je v Sárváři okoli grofa Nádasdia tak dugo szladkářo KOJ 1914, 117
- sládki** tudi slátki -a -o prid. **1.** *sladek*: szo nam szlatki méd szpravile AI 1875, kaz. br. 8; [Lisica] nego řłibi tđdi sladki sád AI 1878, 9 **2.** *drag, řjub*: Oh řzlatki Jezus Kř 1754, 237; Szlatki Jezus Sř 1796, 72; Oh szladki Jezus KAJ 1848, 6; Oh vekivecsnořzt! řzlatka řejcs Kř 1754, 272; Tvojo řzlatko zmořnořzt zbantůvau TF 1715, 46 **3.** *přijeten, dobrodejen*: Po deli je řzlatki pocsinek KM 1790, 16; nářřo telovno řzmřt na řzlatki řzen řzpravo Kř 1754, 109; Vřzákomi glářzte Szlatki Evangeliom BKM 1789, 110; pridem na řzlatko pocsinanje SM 1747, 78; Ali ona dřnok csini Szvojim řzlatkim řzpeřřvanyem Kř 1754, 255; [knige] ali vu vřřztaj tvoji bodo řzlatke Kř 1771, 785; Kak řzlatka řzo cselřřzti mojoj řgűcsanya tvoja Kř 1754, 4 **sláři** -a -e *sláři*: Ář je moje řzpominanye řzláře od méda Kř 1771, 817; Nikaj pa nej szlájsega, kak csedna 'sena KOJ 1845, 41; Szlāse je mlėko materė, kak dojke KAJ 1870, 136 **slatkėři** -a -e *sláři*: řzlatkejsa řzo od medů vřřřtam mořim Kř 1754, 4; Ino 'zelna řzladkořzt Od méda je řzlatkejsa BKM 1789, 3b **nájsláři** -a -e *najsláři, najdrařři*: Náj řzlářse goscsenyė KM 1783, 57; nyihova pohvála bode nám náj szlájři nářem za tou KOJ 1845, 17 **nájslatkėři** -a -e *najsláři*: Oh náj řzlatkejsa veřřelję BKM 1789, 128
- sládko** tudi slátko prisl. *sladko, přijetno*: Da bi řzi Pocsinouti řzlatko mogli Kř 1754, 261; In zařřpim řzlatko BKM 1789, 382; řzta řzi řzlatko zřucsávala KM 1796, 22; Katika je sladtko spála BJ 1886, 11
- sladkőca** tudi slatkőuca -e ř **1.** *sladkost*: Nescse řzlatkőcse BRM 1823, 359; Mravle řłubijo sladkőčo AI 1878, 37; Od méda dragso řzlatkouco BKM 1789, 235 **2.** *přijetnost*: I dřsne vřřřti řzlatkőcsa BRM 1823, 311; řzlatkoucsa nebeřřzka BKM 1789, 80; Ali jaj! grėha szladkőcsa Me je od nyé vkrágnála KAJ 1848, 157; Vřřřtina vsze řzlatkoucse KM 1783, 57
- sládnoty** -em nedov. *biti sladek*: Eta řłubav ne presztano Gorí, i řzládne precřřdno KM 1783, 251
- sláma** -e ř *slama*: Slama se je pa goreti začnola BJ 1886, 9; řžveplenicja je vu slamo spádnola BJ 1886, 9; on svojo řižo slamov pokrije BJ 1886, 7
- slaměni** -a -o prid. *slamen, slamnat*: i z-ete 50 kilogramov sze med 400 kilogram szlamene szceske změsa AIP 1876, br. 1, 8
- slána** -e ř *slana*: Pruina Szlána KMS 1780, A7; Szlána Zuzmaráz KM 1790, 92(a); Dėř; szlána KOJ 1833, 153; Nyé řárba je bila řzpodobna k-řzláni KM 1796, 38
- slanina** -e ř *slanina*: Szalonna; szlanina KOJ 1833, 172; Szlanina amerikanszko blágo AI 1875, kaz. br. 8
- slánj** -a m *nosilni drog pri vozu*: naj ne pozábijo szebom vřřti mocsen szlány AIP 1876, br. 8, 8

slánjati se -am se nedov. *naslanjati se*: Na té [ze] [slányamo vezdáj BKM 1789, 341

sláp -a m *vihar, močen veter*: [sláp KŠ 1754, 177; najkrepse pa szláp ali vihér zové KAJ 1870, 150; Gda bi [ze pa jáko od [slápa gonili KŠ 1771, 425; V velikom [zlápi zdaj poginemo BKM 1789, 334; ki po [zlapej etoga mourja vlácjim ládjo mojega teja KM 1783, 183; Kak mour[sko válovjé, Ko [zem tam [zlápi no[zijo BKM 1789, 206; On na neverne dá vihér [zlápo TA 1848, 9

slápasti -a -o prid. *paren*: plavanye szapoutnih (szlápasztih) ládjih po velikih vodaj – Nyemi sze má zahváliti KOJ 1848, 122

slápo -a s *viharji*: Tak rávno lidjé 'sivéjo, Kak je mour[sko [slápo sŠ 1796, 118; vsze szlápovje i povódni tvoje sze po meni válajo TA 1848, 34; Zapovej, i fti[aj eto [slápo BKM 1789, 333

slást -i ž *slast*: [slást [zrczá mojega KM 1783, 54; czvela bo vu szlásti KOJ 1845, 134

slätina -e ž *slatina*: Sós viz; szlatina KOJ 1833, 172; gda pridem k-vodi tvoje [zlatine z-ete püsztné zemlé KM 1783, 182

slätkost -i ž *sladkost, prijetnost*: Dönok [zi ti meni [zlatko[zt SM 1747, 77; Oh rejcsi [zlatko[zt KŠ 1754, 272; Dönok [zi ti meni [zlatko[zt sŠ 1796, 115; Znam, kaj je ta grêha [zlatko[zt Li Düse pogibelnoszt BRM 1823, 9; Vlej globoko vu nyé [zlatko[zt BKM 1789, 273

slávane -a s *glasovanje*: ki je szpráviscsi za szlavanye priporáco ona szkonesávanye AI 1875, br. 2, 1; náj vecskrát sze vszako dugoványe po szlavanyi prevr'ze AI 1875, kaz. br. 2

slávati -am nedov. *glasovati*: 551 obcsin je szlavalo, na Zsedényia AI 1875, br. 1, 8

slaviček -čka m *slavec*: Kak vlüknyi [zlavicek BKM 1789, 414; Ali tak ga gene z-prosnov szlavicek KAJ 1870, 15; I szlavicek dönk popêva AI 1875, br. 1, 6; Slaviček je kral vsej pevcov AI 1878, 27; Krmít mláde szlavicska KAJ 1870, 19

slaviti -ím nedov. *slaviti*: vnetoga plebánusa bo vszako dobro szercé szlavilo KOJ 1914, 154

Slavónsko -ga s *Slavonija*: steriva szta kak na Horvatszkom ino Szlavonszkom, tak tudi na Vogerszkom doszta hüdoga zadenila KOJ 1848, 77

sléčúvati -ñjem nedov. *sláčiti, odvzemat*: Te bogácze 'snyih bogá[ztva [zlecsüjés velika sŠ 1796, 127

sléd tudi sléjd -a m **I. sled**: Nas 'sitek je ták[fi kako ti [zlejdz ládje sŠ 1796, 30; Môdro[zt je V-zapovedi Ino v-[zledi Nyegovi verno hoditi BRM 1823, 343 **2. vzor**: I szléd Tvoj [ze

mi vidi BRM 1823, 10; Ja[z nyemi tá nihám te lübéznofzti [zlejdz BKM 1789, 283

slédešnji -a -e prid. *sledeč, naslednji*: pri lôgi prisztrano naprêprijáhájöcsemi nüci 25 pri goricaj szledesnyi 15 let szküsênnya AI 1875, br. 2, 3

slèdi prisl. *pozneje*: ino bi szledi to menyeno deczo vküp 'senili KOJ 1833, XVII; zemla v-zemlo prvle ali szledi pride KOJ 1845, 131; K-tomi escse szledi csasz bô KAJ 1870, 11; Szledi je sz-keljasztimi sibami lovo AI 1875, kaz. br. 7; Ino malo sledi dale etak právila BJ 1886, 46 **nájslèdi I. nazadnje**: Eto Szve[ztvo [ze zové [zlejdnje Mázanye, ár [ze náj [zledi dáva KMK 1780, 83 **2. najpozneje**: Eto meszto sze more najszledi do szrédnye dnih vszeszvétseka gorszko[pati AIP 1876, br. 10, 8

slédka tudi slétka prisl. *pozneje*: Ka je [zletka pi[zani po Pavlovi KŠ 1771, 756; I nike i[ztina je po[ztavo Boug vu czérkvi [zledka dári ozdrávlényá KŠ 1771, 515; britka bode nyemi [zletka BKM 1789, 224

slédkar prisl. *pozneje*: ino sze szledkar vecskrát szpomenéjo KOJ 1845, 96; 'senszke, na stere szo szí szledkar zobé brüszi KOJ 1848, 7; z sterov je czaszár Károl VI. szledkar rejszan nyegov rod obdarúvao KOJ 1914, 146

sléjcti tudi sléjci -em dov. *sleči*: Fosztani; szlejctsi KOJ 1833, 157; i do nágoga jo [zlicséjo KŠ 1771, 797; með razbojnike, ki [zo ga i [zleklí KŠ 1771, 204; I, gda bi ga [zleklí, odeli [zo ga KŠ 1771, 94; pren. Naj z-szébe szlecsémo Vszáko grésno rú'znoszt KAJ 1848, 151; Szlejcsi me [ztejla KŠ 1754, 262; Zlejcsi me ztejla vezdáj BKM 1789, 281; Odbi vrága i [zvejt [zlejczí BKM 1789, 327; Drüge gmajne [zam [zlejkaó gda [zam od nyih nájem vzéó KŠ 1771, 547 **sléjcti se** tudi sléjci se -em se *sleči se*: zdihávamo pod bremenom záto, ka [ze ne[csemo [zlejcsi KŠ 1754, 536; odpré ga i doli [ze [zlicsé KŠ 1771, 261; pren. [ze düsa z-dühovnoga 'sitka [zlecsé KMK 1780, 90 **sléčeni** -a -o *slečen*: od vsze vojnicške priprave szlecsen KOJ 1848, 77; do pouпка szlecsenoga znak dao rozpeti KOJ 1914, 134; pren. ali [zo pa [z-tejla [zlecseni prejk na vekivecsnoszt [zpadnoli KM 1783, 103; vu 'sitki Salamona z-králesztva szlecsenoga KOJ 1848, 22; Hüda [tükanya [zkvarjene pámeti lüdi i [zlecseni zi[ztine KŠ 1771, 642

sléjdnji -a -e prid. **I. zadnji**: Utólsó; szlejdnji, zádnyi -a -o KOJ 1833, 179; Ja [zem te prvi i [zlejdnji KŠ 1754, 87; Te [zlejdnji nepriáteo [zmrít [ze na níkoj [zprávi KŠ 1771, 522; Na leta [zlédnyi vecsér BRM 1823, X; Jezusa szlédnyi

sors KAJ 1848, VI; Szlednyi sztrájl AI 1875, kaz. br. 7; gda náľfa ľzlejdnýa vóra pride KŠ 1754, 175; i bode tá ľzlejdnýa zbloudnoľzt hůľfa, od te prve KŠ 1771, 97; Gda pride ľzlejdnýe vrejme BKM 1789, 65; dokecs i te ľzlejdnýi pejnez ne plácsas KŠ 1771, 215; da mi ľzlejdnýo miloscsó darujes KŠ 1771, 114; Za edno ľzlejdnýo kriviczo Pride vpeklénľzko temniczo BKM 1789, 400; Gofzpon Jezus právi pri Sz. Marki na ľzlejdnýem táli KŠ 1754, 187; ľzkázani je pa vetim ľzlejdnýem vrejmeni za volo váľz KŠ 1771, 704; Sztrosek bode Na mojoj ľzlejdnýoj pouti KŠ 1754, 259; Záto nyemi piľe z-Rima vu ľzlejdnýoj vouzi KŠ 1771, 644; moke, ľtere ľzi vu tvojoj ľzlejdnýoj vóri pretrpo KM 1783, 36; Vu ľzlejdnýem vrejmeni ľzvejta BKM 1789, 4; Mati sze trudi szlédnyov mocsjoV AI 1875, kaz. br. 8; Dvej ľzlejdnýi zapouvidi prepovidávata onih po'seľejnye KMK 1780, 4; za toga volo, ka ľzo ľzlejdnýe recsi nej ednáko kapale BKM 1789, 3; Szlédnyá dugoványá KAJ 1848, IX; I Pridavek od csetvéri ľzlejdnýi Dejľ KMK 1780, 4; ti ľzám ládai, i ľzlednyé náľz KM 1783, 66; kaj je Boug náľz ľzlejdnýe Apoľtole vő pokázao KŠ 1771, 497; ete mêszec szlédnyé dni nazej pridévsi AI 1875, kaz. br. 8; kaj vu ľzlejdnýi vrejmenaj odľztoupijo niki od vőre KŠ 1771, 638 **2. poslednji**: Szlejdnýe Mázanye KMK 1780, 57; gda pride vsze ľzoudit Szodecz na dén ľzlejdnýi KM 1783, 53; nazviľcsávanye od ľzlejdnýi dnévov KŠ 1771, 633; Szlejdnýa mirajoucsega Zdihávanya KM 1783, 194 **3. skrajén, najbolj oddaljen**: bodete mi ľzvedoczke do ľzlejdnýe zemlé KŠ 1771, 342 **slednjéšnji** -a -e **zadnji**: sviloprejec i sviloprejka, eta slednjéšnja svoja jajčica pűščáva AI 1878, 34 **nájslédnji** tudi nájslédnji -a -e **zadnji**: veliki táo má, ka sze vu Ausztrii vu nájszlédnyi 25 lét zgodilo AI 1875, br. 2, 8; Rákel, i Jo'sef ľzta naj ľzlejdnýiva bílá KM 1796, 22 **slédnji** -a -e sam. **zadnji**: i bode ta ľzlejdnýa csloveka onoga hůľfa od ti prvi KŠ 1771, 208; zacsní ľze pa od ľzlejdnýega do prvoga KŠ 1771, 64; na szlédnyé 'ze déte próti nyemi dr'zála AI 1875, kaz. br. 7; szlejdnýe ido szpát ľzenske] KOJ 1845, 41; jaľz pa ľcsém etomi ľzlejdnýemi teliko dati, liki tebi kš 1771, 65

slédnjikrat prisl. **zadnjič, zadnjikrat**: Tű je szvoje vitestvo Hunyadi Janko szlejdnýikrát pokázao KOJ 1848, 60

sléjpi -a -o prid. **slep**: i bos ľzlejpi KŠ 1771, 381; Elimáľfa csalejra je ľzlejpoga vcsino KM 1796, 126; ľzlejpi voji ľzo ti ľzlejpi KŠ 1771, 50; pren. On [rázum] je ľzlejpi v dűhovnom dugoványi KŠ 1754, 71; Brez' tébe Kak ľzem ľzlejpi BKM

1789, 128; cslovek, zvűn soule bom szlejpi KOJ 1845, 141; Szlejpa ľzoudba KŠ 1771, 21; gde je do eti máo moja ľzlejpa pamet bila KM 1783, 149; Vu Bo'soj miloľztnivoľzti ľzlejpo vűpanye KMK 1780, 91 **nájslepéjši** -a -e **najbolj slep**: Ja ľzem pa te náj ľzlepejsi V-tom, ka mi je na dobro BRM 1823, 339 **sléjpi** -a -o sam. **slepi**: Szlejpi pa Szlejpoga csi bode vodo KŠ 1771, 50; Toga ľzlejpoga ľzem jaľz ocsi bio KŠ 1754, 52; i neľzéjo nyemi ednoga ľzlejpoga KŠ 1771, 127; Dvá ľzlejpa, eden vragometen KŠ 1771, 27; ino kaibi ľzleipi pogléd vzéli SM 1747, 11; Szlejpi preglédávajo KŠ 1771, 35; Maria ľzlejpih ľzvetoľzť KM 1783, 81; predgati ľzlejpi preglédanye KŠ 1771, 176; ľcse ľzlejpi pogléd dati BKM 1789, 18; majoucsi ľzebom ľzlejpe KŠ 1771, 52

slejpbatriven -vna -o prid. **drzen**: Vakmerő; prevzéten, szlejpo-batriven -a -o KOJ 1833, 180

slejpbatrivnost -i ž **drznost**: Na te grozne szlejpbatrivnoszti pokastiganye szo sze szlo'sili KOJ 1848, 118

slėmen -a s **slėme**: csonte mesznate je goriprivézao na szlemen KOJ 1845, 99

slepák -a m **slepec**: Szlepák! gde ti li zmėsanýe zaglejűjes BRM 1823, 134

sleparija -e ž **goljufija, prevara**: Ka je ta ľzleparia, Nego ľűdľzťva noria BRM 1823, 334

slėpec -pca m **slepec**: Szlepecz ľze zvrácsi KŠ 1771, 125; Dvá ľzlepca ľze zvrácsita KŠ 1771, 64

slepiti -im nedov. **slepiti, varati**: Csi me grėh ľzlepi, ľzlűsáva BRM 1823, 58 **slėpėči** -a -e **slepeč, varajoč**: Ali pa Popom ľzlepėcs z-tej dnėvi engedűjte SIZ 1807, 58

slėpost -i ž **slepost, slepota**: ľteri Szlepoľzťi ľzvoje oslátati nemorejo TF 1715, 4; Csi bi Pogléd dao ľzlepoľzťi BKM 1789, 278; pren. Na ľzvejti je kmicza bila, Szlepoľzť je bilou vľsenýe BKM 1789, 59; varuj náľz Etoga ľzvejta ľzlepoľzťi BKM 1789, 345; Od 'zeni dűľevno ľzlepoľzť BKM 1789, 117; Odűrte Grėh i dűhovno szleposzť KAJ 1848, 114; da ľzo ga mogli Apoľtolje vnyegovoj ľzlepoľzťi povrcsi KŠ 1771, 667; Blődilo je ľűdľzťvo Vu Szlepoľzťi BRM 1823, 29

slėpota -e ž **slepota, nerazsodnost**: Od'zeni vľzo ľzlepoto BKM 1789, 60; ti ne ľzpoznas tvojo grejsno ľzlepoto SŠ 1796, 10

slina tudi slűna -e ž **slina**: Saliva Szlűna KMS 1780, A7; Szlűna Nyál KM 1790, 92(a); i napravo je blato zľzline KŠ 1771, 296; Nej je vrejden li ľzlin BKM 1789, 282

slíšanje tudi slűšanje -a s **I. slíšanje, sluh**: Ino vűh

zmenka [ze [zlisanye BKM 1789, 412; I [zli]fanye dalecs odide sš 1796, 43; Gda mi hēnya szlisanye KAJ 1848, 221; Náj mre: pogléd, slišanye BJ 1886, 40; pamet i v[ze [zlisanye dáo Kš 1754, 85; Ka pa tvoje csiszto szlúsanye bi vözmēno KAJ 1870, 78; drūge lidí csini zná[z vszli]fanyi Kš 1771, 443; [zmo mi pregrei]fili [z]zlisányem SM 1747, 54; Szlisanyem i zrázumom porácsam Kš 1754, 246 **2. poslušanje:** [zli]fanyem [zli]fali bodete Kš 1771, 43; [zlisanyem Tebi preporácsam BKM 1789, 396

slíšati -im nedov. **I. slišati:** Hocse ná[z Go]zpon Bog v[zi]gdár rad [zli]sati SM 1747, 81; Ár ga ni[cse ne [zli]fi Kš 1771, 517; Gda [zli]fimo glá[z iména tvega BKM 1789, 178; Ako ti ta v[ci]nis [z]lisao bos té recsi sš 1796, 32; [zli]fanyem [zli]fali bodete Kš 1771, 43; Gda rejcsi nyega [z]lisali bodte BKM 1789, 301; ka ti vbōgi szlisali bodejo TA 1848, 26; Kaj [zem to rejcs [z]liso BKM 1789, 195; nej szam szlisao preklinyati KOJ 1845, 8; je Ni vūhou [z]lisalo sš 1796, 5; szlisao je glász moj TA 1848, 13; geto [zo [zli]fali, dicsili [zo Go]zpodna Kš 1771, 408; Pilátus pa, gda bi [zli]fao Galileo Kš 1771, 250; Gda bi pa [zli]fali vucseniczke Kš 1771, 63 **2. poslušati:** reics Bosjo [zli]fimo SM 1747, 81; Goszpodne rano ti [z]lisi moi glász ABC 1725, A7b; Ki je pa [zli]fao i nej je csūo Kš 1771, 186; v[zi]gdár [zo [z]lisali sš 1796, 126; Ráj bi csūo, kak pa szlisao KOJ 1845, 49 **3. uslišati:** Szvéti Ocsa, [z]lissi nász KM 1783, 22; [z]lislis me prosnye ti SM 1747, 65; Go]zpod szlisi moio prosnyou ABC 1725, A8a; Pro]zimo te [zli]fi Pro]nye [zrec na]fi BKM 1789, 73 **slíšavši** -a -e *ko je slišal:* Szli]av]fi tvojo lūbezen i vōro Kš 1771, 665; vnogo lū]ztva prislo na [zvétek [zli]av]fi, kaj je pri]fao Jezus Kš 1771, 307; Szlisavsi szmrt Henrika, páli szo sze notripovūpali KOJ 1848, 9 **slíšani** -a -o **I. slišan:** Glá[z je vRámi [zli]fani Kš 1771, 8; Záto, [tera [zte vu kmiczi pravili, vu [zvetlo]zti bode [z]lisano Kš 1771, 211; pri Jordáni eta rejcs [zli]fana z-nebélz KM 1796, 110 **2. uslišan:** Za vrejdn]zt Kri]ztusa [zli]fani bodo BKM 1789, 242 **slíšani** -a -o sam. *slišani:* Záto je nám potrejbno od toga bole kebzūvati na ta [zli]fana Kš 1771, 673

slíšati tudi slúšati -am nedov. **I. slišati:** Da szlisam glász tvoje hvále TA 1848, 20; To gda [z]lisa [zvé]ti Jou'zef BKM 1789, 28; Z-vūhmi [szlúsamo] KAJ 1870, 32 **2. poslušati:** A zapovedi ne]zlisam BRM 1823, 297; On kak ocsa Szlisa glász moj KAJ 1848, 36; Szodecz ti je, právdó nyegvo [z]lisaj BRM 1823, 36; Goszpodne szlisaj kricsanye moje TA 1848, 11; Csti, szlisaj jo

z-verov KAJ 1848, 133; [zli]fajte i razmejte Kš 1771, 50; V[zi]gdár nyega rejcs radi [z]lisajte BKM 1789, 356; Postújte, Szlisújte BRM 1823, 28; Edno nóto szlúsajte KAJ 1870, 137 **3. uslišati:** Ti, Goszpodne, szlisas 'zelēnye nevolákov TA 1848, 9; Go]zpod, ti nász [z]lisaj BKM 1789, 434 **slúšani** -a -o *uslišan:* I szlúsan je on vu prosnyi etoj KAJ 1870, 26

slíšiti -im nedov. **I. soditi, spadati, pripadati:** Réd Bosji kama [z]lis]fi a) Pokoura SM 1747, 36; Ka escse vecs e]zi [z]lisi Kš 1754, 15; Ka [z]lisi e]cse k-Bo'soj [z]lú'sbi KMK 1780, 54; Ka [z]li]fi e]cse k-tomi trétyemi leti KM 1783, 102; Ka szlisi k-právomi Zgovárjanyi KOJ 1833, 1; koróna vogerszka szlisi Ferdinándi KOJ 1848, 75; On ország, k-steromi nas dom szlisi KAJ 1870, 162; i nyidva krodivini slíšita BJ 1886, 10; tak vszi szlisimo k-ednomi Tiváristvi KOJ 1833, XII; Milofcse vreimeni, kama [z]li]sio SM 1747, 35; E]zi [z]lisijo namálani kejpove Kš 1754, 10; da bi ti poznalo, [tera [z]lisijo kméri tvojemi Kš 1771, 237; K-7. racsúni szlisijo eti KOJ 1833, 98; pispekijo, k steroy szlisijo Szlovenje KOJ 1914, 153 **2. slišati:** ka [zo vūha nej [zli]f]ila SM 1747, 274; Niti nej [zli]f]ilo vūhou BKM 1789, 427 **slíšiti se** -im se *soditi, spadati:* Pod zemlé-dácso sze szlisi vszáka zemla AI 1875, br. 1, 5; Szkrágnymi právomi sztráni sze szlisijo 25 AI 1875, kaz. br. 3; Szteri sze szlisijo k dosztavkom AIN 1876, 19; fiúci i med té se slišijo AI 1878, 23 **slíšajóúci** tudi slíšajóúci i slísejóúci -a -e *sodeč, spadajoč, ustrezen:* ka je v-Berlini nyaga szlisajóúcsi dokoncanso AIP 1876, br. 6, 4; ka eto dugoványe na szlisajóúcsem meszti na prédáno AIP 1876, br. 5, 3; v-szoldacski réd szlisajóúcsi vucsitelje AIP 1876, br. 1, 2; mesztancsara blizi szlisejóúcsi dugoványi AI 1875, br. 1, 2; samo ti k ženskomu spoli slíšajóúci AI 1878, 13; Na pokop szlisajóúcse peszmi BRM 1823, 222; stera szo tō nazavūpsztvo szlisajóúcsa dugovány gledócs prinesena AIP 1876, br. 2, 2; i novine szlisajóúcse pizsma AI 1875, kaz. br. 1; i k-vértszvti szlisajóúcsemi hrami KAJ 1870, 116

slíšlivi -a -o prid. *glasen:* po vezolnom Országi je med goszpodov szlislivo múvlyane nasztánilo KOJ 1848, 97

slíva -e ž *sliva:* Prunus Szлива KMS 1780, A9; Szlive po centi 12 frt. AI 1875, kaz. br. 8

slòba -e ž *slovo:* naj [z]lobou vzemem od ti]zti, ki [zo vu hi'zi Kš 1771, 201; Od [z]vejta [z]lobo vzemem BKM 1789, 293; Szlobou jemlém ja]z vezdaj sš 1796, 154; Slobou od-vá]z jemlém SIZ 1807, 39

slòboden -dna -o prid. **I. svoboden, ki lahko**

odloča po svoji volji: Ár, [z]loboden bodoucsi od v[š]ej kš 1771, 507; csi pa merjé mou'z, [z]lobodna je kš 1771, 504; Liki [z]lobodni, ali nej liki pokrivalo majoucsi hūdoubé kš 1771, 707; po [š]terom dvej [z]lobodni Kr[š]tsán[š]ki Per[š]oni [š]ze vkūp vzeteta KMK 1780, 86 **2. ki ni omejen, oviran**: Szlugov [z]loboden 'sitek je zrok KM 1790, 62; Szlobodna radoszt KAJ 1848, 248; Morebiti bi hūdoga, i [z]lobodnoga 'sitka bila KM 1790, 40; Ták[š]e 'zelejnye pa [z]lobodne lūbezno[š]zti dá Sz. Dūh v[š]zrczé kš 1771, 439; nego z[š]zlobodnoga [š]zrczá v[š]ze csini kš 1771, 438; reczi me [z]lobodnoga od v[š]ze kastige SM 1747, 53; Z-[z]lobodnov rado[š]ztjov 'zivlēnye BRM 1823, VII **3. ki daje, omogoča prostost**: ino nagiba Krála na szloboden zrák pūsztiti KOJ 1848, 117; zvūn csi szi v-káksem szlobodnom poszli KOJ 1845, 93; on more po szlobodnom zráki hoditi BJ 1886, 34 **slōbodni -a -o sam. svobodni**: V[š]za [š]zo mi [z]lobodna kš 1771, 500

slōboditel -a m rešitelj: Bojdi za nye [z]loboditel BKM 1789, 70; Csi me dne[š]z vō pozovés v-náglo[š]zti, Bojdi Szloboditel BRM 1823, 212

slōboditi -im dov. rešiti: Szlobodi náš z-teskoucse BKM 1789, 308

slōbodnik -a m rešitelj: Kri[š]tus je vas szlobodnik BRM 1823, 8

slōbodnják -a m svobodnjak: ali dōnok, csi [z]lobodnják mores biti, ráj v'zivaj kš 1771, 302; nej ga hlápca, ni [z]lobodnyáka kš 1754, 154; I vcsini, naj v[š]zákomi i [z]lobodnyáki da znamejnye kš 1771, 790; ne jejte me[š]zou v[š]zej [z]lobodnyákov kš 1771, 802; pren. Ár, gda [š]zte bili [š]zlugi grejha, [z]lobodnjácze [š]zte bili pravice kš 1771, 460

slōbodno prisl. **1. dovoljeno**: Jeli je tak nej [z]lobodno pr[š]zégati kš 1754, 18; nej je [z]lobodno tebi nyou meti kš 1771, 47; Pod vcsenyom je nikomi nej szlobodno jeszti KOJ 1845, 9; záto je je nē szlobodno z-rōk pūsztiti KAJ 1870, 7 **2. svobodno, neodvisno**: Sto [z]lobodno Kr[š]tsáva KMK 1780, 59; Záto [z]lobodno zdaj 'se pitam nyé SIZ 1807, 5; vszáki poszlavec szlobodno odkrito vōpovē szvojo mislēnye AI 1875, kaz. br. 2

slōbodnost -i ž svoboda: Bo'za [z]lobodno[š]z [š]ze je Szvejtila BKM 1789, 191; za voljo [z]lobodno[š]zti, [š]zo tvojo Zápovid prelomili SM 1747, 51; Kráo sze szvojoj szlobodnoszti tak veszeli KOJ 1848, 51; szlobodnoszti szvoje dūsneveyszti niksoj zemelszkoj oblászti nedájo podjarmati KOJ 1845, 68; Bōg ravna v-[z]lobodno[š]zti Kakti je potrešno BRM 1823, 426

slōbōščina -e ž 1. svoboda: Szabdság; szloboscina KOJ 1833, 172; Ár zakaj bi [š]ze moja [z]lobošcina [š]zoudila kš 1771, 510; Szloboscina AIP 1876, br. 6, 2; Nedela je najštvávléna [š]zkr[š]tsán[š]zke [z]loboscine kš 1754, 24; Od kr[š]csán[š]zke [z]lobošcine kš 1771, 489; ne 'selejs dōnok [z]loboscine sš 1796, 82; Opomina a. na kr[š]tsán[š]zko [z]lobošcino kš 1771, 556; Szloboscino mi dá BKM 1789, 191; za szloboscino i mir prosziti KOJ 1848, 64; 'Zivéjo vte náj vék[š]oj .. Vu [z]lobošcini BKM 1789, 157; Ká'ze, kakda je [š]zvojev [z]lobošcinov 'zivo kš 1771, 505 **2. pravica**: On je Dévai Matyasi szloboscino podejlo predgati KOJ 1914, 117; Ti szi potrdó szlobodscino právo KAJ 1848, 62; poszlavec ali je dōbo od kuce szloboscino ali nē AI 1875, kaz. br. 3; zláti liszt imenūvan, v-sterom szo szpizsane szloboscine KOJ 1848, 35 **3. dovoljenje**: i [z]loboscino [š]zta pro[š]zila pri nyih ob[š]zti KM 1790, 62; k-Holoferne[š]i, od [š]teroga je [z]lobošcino dobila [š]zkouz tábora vō, i notri hoditi KM 1796, 72

slōbōud tudi slōbōd -i ž *slōvo*: Szlobōd fticsov KAJ 1870, 27; Od zemel[š]ki [z]loboud vzeme tou zná sš 1796, 71; Naj szlobōd dá on grēhom vszēm KAJ 1848, 158

slōbōuda -e ž 1. svoboda: kai bi vzéli, i tih potéjeni [z]loboudo SM 1747, 11; dobimo Nej li [š]zamo mér i [z]loboudo od hūde dūsne vej[š]zti kš 1754, 136; Da 'selej v[š]zák [š]ztvár na [z]loboudo [š]z-tejla sš 1796, 80 **2. slōvo**: Paveo pa vzéo je [z]loboudo od bratov kš 1771, 399

slōbōudkinja -e ž svobodna ženska: Ár ne bode ōrokūvao [š]zin deklé [š]zinom [z]loboudkinye kš 1771, 566

slōkobásti -a -o prid. kriv, neraven: Znamenito je vu deli zidára, da sztene szlokobászte nedo KAJ 1870, 74

slōniti se -im se dov. nasloniti se: Na nyega [š]ze [š]zlonim zvōrom kš 1754, 268; na té [š]ze z-czejla [š]zlonim KM 1783, 126; Ja[š] [š]ze [š]zlonim na nyega BKM 1789, 195; Gvūsno sze szlonim na nyega KAJ 1848, 201; Na tébe sze gvūsno szloni KAJ 1848, 33; Na tébe [š]zmo [š]ze [š]zlonili BKM 1789, 132 **slōnjeni -a -o naslonjen, oprt**: Kak vnōgi szo v-prepaszt vtōnyeni, Ká szo, na szlab rázum szlonyeni KAJ 1848, 131

slōnov -a -o prid. slonov: i nikak[š]o po[š]zoudo z[š]zlonovi kou[š]zt kš 1771, 799; z palacs szlonovi bodo te z mu'zikov razveszeljávali TA 1848, 37

slóučiti se -im se nedov. upogibati se, kriviti se: Moj pr[š]zt [š]ze vnyegvo rebro [š]zlouci[š] BKM 1789, 416; Moj pr[š]zt [š]ze v-nyeg'vo rebro [š]zloucsi sš 1796, 146

slóuki tudi slóki -a -o prid. *I. kriv, neraven*: Bár dabi meo eti vel'ke kulzte bote Zdjá bi hitro zravnao, nyiva [zloke hrbte SIZ 1807, 49 **2. pomanjkljiv, reven: po gorivzétji nebrojenih szlovenszkih rejcsih med szvoje szo szvoj slóki jezik obogatili KOJ 1848, 8**

slöva -e ž *érka*: Betü; litera szlova KOJ 1833, 152

Slovák -a m *Slovak*: bos znáo tak gucsati vogrszki, kak zdaj znájo vnougi Nemczi, Szlováki KOJ 1833, XVII

Slöven -a m *I. Slovenec*: Zobriszani Szloven KOJ 1845, 1; potom toga da Szloven vu szvojem maternom Jeziki 'se razmi KOJ 1833, XVII; gorialdüvati, je vrejdnoszt za ednoga právoga Szlovena KOJ 1833, VII; kak zdaj náfi Szlovenye gucsijo KŠ 1771, A5a; ár szlovenye szamo nikeliko dühovnih knj májo KOJ 1833, XVI; Náfzledüjte eto lejpo návado [zlovenye i vi BKM 1789, 6b; ár szo vnougi nemci i szlovenje szem volo doubili KOJ 1848, 10; Szlovenje med Mürov i Rábov szo sze nej prenáglili KOJ 1914, 102; Ár tej náfi Vogr[žki [zlovenov jezik dolzta túhoga má KŠ 1771, A7a; pouleg návadnoga gucsanya véksega tála Szlovenov pizsano Grammatiko KOJ 1833, VI; Z-nász szlovenov sze je tüdi nej dober Ferencz I. szpozábo KOJ 1848, 122; szlovenom "Prijátel" 'zelé szvojov mocsjov doprneszti AIP 1876, br. 5, 8; pa [ztáre práve "Prijátel" bivoszt szvojo za szlovene za neognyeno potrêbcino pokázo AIP 1876, br. 1, 1; i çrêvle za delavne slovene šivajo žnjéne žilave kože BJ 1886, 15; znařimi Vogr[žkimi Szloveni vrét KŠ 1771, A6a **2. Slovak**: pod sterom imenüvanyom sze gorny i szloveni z-trencsénszkoga vármegyöva razmijo AI 1875, br. 2, 2 **3. Slovan**: ka je vu Luzátzii bodoucřim Szlovenom, ali Vandaluřom KŠ 1771, A6b; eti pa [ztáre práve Szlovene náfzledüvajouçji KŠ 1754, 5b; Velki Károl je z-Nemci i Szlovenami od Elbe i Visztule naszelo KOJ 1848, 6

slövénceni -a -o prid. *poslovenjen*: Knige 'zoltárszke. Szlovensene po Terplán Sándori TA 1848, 1

Slovénka -e ž *Slovenka*: Zobriszani Szloven i Szlovenka med Mürov i Rábov KOJ 1845, 1

slövènski -a -o prid. *I. slovenski*: Szlovenszki Silabikár KMS 1780, A; Vrli szlovenszki Skolnik KOJ 1845, 3; Abecedarium Szlovenszko ABC 1725, A1a; zmenkanye Szloven[žkoga düsevnoga piřzma KŠ 1754, 3a; na haszek szlovenszkoga národa KM 1783, naslov. str.; na haszek szlovenszkoga národa SŠ 1796, 1; po Okrogline Szloven[žke Vice-Öpöröřfa KM 1796, 1; vszáki sze nad nyem szpomené

z-sztáre szlovenszke pripoveszti KOJ 1845, 121; Lüblénomi [zloven[žkomi Národí SM 1747, 2; Tou je escse hrána Szloven[žkomi lüřtvi, jej[řtviná predrága SIZ 1807, 36; zkák[ov řzem na csiřzti [zloven[žki jezik prelořo TF 1715, 9; na sztári szlovenszki jezik obrnyeni KŠ 1771, A1a; med moj [zloven[žki národ pouzvo BKM 1789, 3b; summa Na řztári [zloven[žki Jezik obrnyena KM 1790, 1; Szloven szlovenszki tak nepozábi KOJ 1833, XII; vu Vasvármegyövi je biló 3471 szlovenszki jezik gucsécsi solárov AI 1875, br. 2, 2; kai vu nářsem [zloven[žkom jeziki velikaje řzükesina TF 1715, 8; Szprávlene řzo v-csiřztom Tvojem Szloven[žkom jeziki BRM 1823, II; Dabi řze záto tá nevola med nářřim Szloven[žkim národom zvráçřiti mogla KŠ 1754, 5a; 'Selezni szlovenszki lutheránje so nej pusztili KOJ 1848, 10; Szloven[žke zroukov piřzane litere KM 1790, 2; od lejpih szlovenszkih 'senszk szo lepse szini i cseri zadoubili KOJ 1848, 8; Szlovenszkim mlájsom nebi szlobodno bilou med szebom szlovenszki gucsati KOJ 1833, XIII; ki ete Nouvoga Zákona řz. Szloven[žke knige stés KŠ 1771, A8a; i vréd řzprávlati Szloven[žke peřzmi BKM 1789, 3; poglednovsi te Szloven[žke Gmaine BRM 1823, IV **2. slovanski**: Meo je na veřz Szloven[žki národ řzkrb KŠ 1771, A5b; ino szlovenszki kráo Szamo nyim je vkrajpograbo KOJ 1848, 6; krivovörszto preporáçsali, nář bole szlovenszkoga jezika národam KOJ 1848, 52; predgat .. v .. notri do Illyriuma, řzloven[žke krajine KŠ 1771, 339; steriva národa tüdi szlovenszki jezik gucsita AI 1875, kaz. br. 3; Tu szo sze oni na vecsféle szlovenszke národe namerili AI 1875, kaz. br. 7; Ete szlovenszke národe ruszki vladár pomága AI 1875, kaz. br. 3; i pod Balkanszkom bregi domáce szlovenszke národe zavrnóla AIP 1876, br. 2, 6

Slövènsko -ga s *Slovenija*: Vandalicu(m) Szloven[žko KMS 1780, A8; szo nouve Cérkve tak i na nasem szlovenszkom posztávlene KOJ 1848, 112; szo grofovje Szapári ino Nádasdi na nasem Szlovenszkom bili kak topla szuncze KOJ 1914, 150; Prinasz, na szlovenszkom, nisterim vesnicam AIP 1876, br. 9, 8

slövènstvo -a s *slovenstvo*: bi radi zvedli, jeli sze krsztsánsztva i Szlovensztva mladike v-dober kraj vugibajo KOJ 1845, 16

slövènsčina -e ž *slovenščina*: niti ta Szlovenscsina je nej bila práva BRM 1823, II

Slövèřina -e ž *Slovenija, Prekmurje*: pokedob je Szlovensina lutheránsztva resena KOJ 1914, 150; Goszpoudje dühovni, ki sze májo szkrbeti

Źlů'sbene tiváriŹicze po imeni Agare KM 1796, 17; Telko jezér prsz zdůháva Pod jármom szlů'zbenim AIP 1876, br. 6, 2; Nej Źzoli vŹzi Źlů'zbeni duhovje na Źlů'zbo poŹzlani za volo Źrocsnikov priŹeŹznoga zvelicsanya KŹ 1754, 94

slůžbenica -e Ź *sluŹabnica*: nedelai teda ni Źlů'sbenicza tvoja TF 1715, 14; ovo, Źlů'zbenicza GoŹzpodnova KŹ 1771, 164; ovo, Źlů'zbenicza GoŹzpodnova KM 1796, 86; Szolgáló, dekla, szlů'zbenica AIN 1876, 17; Ne poŹelei ni Źlů'sbenicze nyegove TF 1715, 17; Ne poŹelei ni szlů'sbenicze nyegove ABC 1725, A4b; Ne poŹelei ni Źlů'sbenicze SM 1747, 46; Ne po'zeli tvojea bli'znyega Źlů'zbenicze KŹ 1754, 64; Ne po'seli ni Źlů'sbenicze KM 1790, 110; i obatrivi (Źlů'sbeniczo) SM 1747, 63; zgledniŹe na (Źlů'zbeniczo) KŹ 1754, 243; Porácsam pa vám Febo ŹeŹztro naŹo Źlů'zbeniczo czérkvi CzenkreánŹke KŹ 1771, 484; Ár Źe je na Źvojo zgledno Źlů'zbeniczo BKM 1789, 16; VaŹi Źzinki, Źlů'zbenicze, vi Bodte prorkůvali BKM 1789, 122; darůj tvojih Źlugov, i Źlů'sbenicz důŹiczam odpůscsený KM 1783, 102; Szlůgov i Źlů'zbenicz Sztáva BRM 1823, VIII; i zacsne biti Źluge i Źlů'zbenicze KŹ 1771, 214

slůžbenik tudi slůžebnik -a m *sluŹabnik*: Inas; szlů'sbenik KOJ 1833, 160; Szolga, hlápec, szlů'zbenik AIN 1876, 17; Tichikus, Źlů'zbenik zmenov vrét KŹ 1771, 610; Szpunim dů'znoszt szlů'zbenika KAJ 1848, 315; vaŹega pa poŹzelnika i Źlů'zbenika poŹzlati kvám KŹ 1771, 596; po ednom szlů'sbeniki sze je zvedlo KOJ 1848, 96; liki Bo'zi Źlů'zbeniczke KŹ 1771, 538; I erkao je Źlů'zbenikom Źvojom KŹ 1771, 47; stere szo sztáre szlů'sbenike vōvrgle KOJ 1848, 47

slůžbenstvo -a s *suŹenŹstvo*: Poszlao je Jo'zefa, ki je na szlů'zbenstvo odáni TA 1848, 76

slůžečki -a -o prid. *sluŹabniŹski, hlapčevski*: Szlů'ssecsko nepotrejbno delo KMK 1780, 49

slůženjé -á s *streŹba*: Mártha je pa paŹsliva bila okoli vnougoga Źlů'zenyá KŹ 1771, 205

slůževni -a -o prid. *sluŹaben*: Nej Źzo li vŹzi Źlů'zevni důhovje na Źlů'zbo vō poŹzlani KŹ 1771, 673

slůžič -a m *zasluŹek*: kapora sze má v-szlů'zics zracsunati AIP 1876, br. 1, 3

slůžiti -im nedov. **I. sluŹiti, opravŹjati delo za koga, pri kom**: ka je cslovik gotov vszáksemi Źlů'ziti KŹ 1771, 444; ga opitaj, z-kem bi nyemi mogao szlů'siti KOJ 1845, 30; ne máras, ka me je moja ŹeŹztra nihála Źlů'zit KŹ 1771, 205; Trnkina sze je szlů'sit odprávlala KOJ 1845, 45; i opáŹzani Źlů'zi mi KŹ 1771, 228; naŹe roditele

.. nyim Źlů'zimo KŹ 1754, 29; goŹzpodár preidoucŹi Źlů'zo bode nyim KŹ 1771, 213; Medszebno va szlů'zila edendrůgomi KAJ 1870, 37; CslovecŹi Źzin je nei prisal, nego dabi on Źlů'so SM 1747, 13; Drůge gmajne Źzam Źzlejkao, da bi vám Źlů'zo KŹ 1771, 547; naŹe ŹztareiŹe, kaibi nyim Źlů'Źili TF 1715, 15; CslovecŹi Źzin, kaibi nyim Źlů'Źili TF 1715, 15; CslovecŹi Źzin, kaibi nyemi Źlů'Źili SM 1747, 13; ak bi mi Źlů'zili ŹztoŹom KŹ 1771, 357; Naj mi naŹe roditele .. nyim Źlů'zimo KŹ 1754, 33; naj nyemi Źlů'zijo KŹ 1771, 66; Mártha je Źlů'zila KŹ 1771, 306; Károl je ednoga Źziromáka Źlů'so KM 1790, 50; KriŹtina je ednoga GoŹzpodua Źlů'Źila KM 1790, 40; i nikomi Źzmo nej Źlů'zili nigdár KŹ 1771, 293 **2.** navadno v zveŹi **slůžiti Bogu Źiveti, delati npravno dobro**: naj te morem tebi Źlů'ziti KŹ 1754, 229; Da te bomo mogli Źlů'Źiti mi eti BKM 1789, 180; Geto Źzo nej znali Bougi Źlů'ziti BKM 1789, 180; Kakda jákoszti i szvetszti Źlů'ziti KAJ 1848, 7; da tebi verno Źlů'zim KŹ 1754, 233; Bougi, komi Źlů'zim KŹ 1771, 646; Sz. Důhá .. i nyemi Źlů'zis KŹ 1754, 9b; Csi ga ne Źlů'zimo tak, kak je Źzám zapovedau KŹ 1754, 12; da mi vecs ne Źlů'zimo grejhi KŹ 1771, 459; Da mi vŹzi tebi Źlů'zimo BKM 1789, 131; Naj vecs grēhi neŹlů'zimo BRM 1823, 3; Kteri na zemli Źlů'zite Jezusa BKM 1789, 153; ar te perve tri proŹnye Źlů'Źio Bougi TF 1715, 26; pred ŹztoŹczem Bosjim i Źlů'Źio nyemi SM 1747, 31; Jezusa lůbijo i nyemi Źlů'zijo KŹ 1754, 220; Bolvan .. Źtero lidjé tak, liki Bogá Źlů'zijo KŹ 1754, 9; Ki pri oltári Źlů'zijo, zoltára táo májo KŹ 1771, 506; Boug .. Angyele, naj nyemi Źlů'sijo KMK 1780, 10; Bogá .. i nyemi Źzamomi Źlů'zi KŹ 1754, 149; VŹzgdár z-vōrnim Źzrczom Źlů'zimo nyega BKM 1789, 204; EdenvŹzáki, takŹi 'znyim Źlů'zte KŹ 1771, 711; Szlů'zte Goszpodni TA 1848, 3; Bomo ga Na veke Źlů'zili BKM 1789, 18; kaibi jaŹ nyemi Źlů'Źo TF 1715, 23; Da bi jaŹ nyemi Źlů'zo KŹ 1754, 98; Da bi mi nyemi Źlů'zili KŹ 1754, 119; cslovik naj li Bougi Źlů'zi KŹ 1754, 189; Důjh Szvéti .. naj tebi z-csisztim Źzrczom Źlů'Źimo KM 1783, 50; Naj nej li Źzamo nazoucŹi Źlů'zite, nego liki Źzlugi KriŹztůŹovi KŹ 1771, 586; Tebé naj Źlů'zijo KŹ 1754, 247; Krisztus, jeli Źzi nyemi Źzamomi Źlů'zo KŹ 1754, 10a; Doszta Źzi 'se Źpála, i vrági Źlů'Źila KM 1783, 254; Csi Źzi Z-lůbézni meni Źlů'sila SŹ 1796, 15; i Źteromi je Źlů'zo Adam KŹ 1754, 9b; Ki Źlů'zili Źzo Źztorjentyej ráj, liki Źztoriteli KŹ 1771, 449 **3. biti uporaben, koristen**: I ne dr'zi Źze kglávi, zŹtere vŹze teŹlo po Źzklepaj i

vkùp zvézanyi [zlu'zi kš 1771, 607; Vsze szlú'zi tejlj na dobro BKM 1789, 15; Pirušleki mreno májo štera za letanje slúži AI 1878, 7; Dobro zdrávje nyim je [ztálno [zlu'jilo KM 1796, 6; sztári mertúki szo nam dugo szlú'zili AI 1875, kaz. br. 6; kaj [zo potrejbcsini mojoj ete moje roké [zlu'zile kš 1771, 406; csi 4.) bli'znyemi na ha[zek [zlu'zi kš 1754, 18; Odvrni, kaj na kvár [zlu'si sš 1796, 3 4. *biti koristen, dober*: csi mi na dobro [zlu'ji, nai trpim vteili mojem SM 1747, 71; V[ze mi [zlu'zi na lá'zen[ztvo BRM 1823, 10; Ona znaménya, stera szo na rejcsi na razlocsávanye szlú'sijo KOJ 1833, 8; Eto pa vám v[ze na [zvedou[ztvo bode [zlu'zilo kš 1771, 242; Je pa dónok prepovejdana teda, gda bi [zlu'zila tomi nemocnsomi vu vóri na [zpáko kš 1771, 504; ali szreca da ednomi da tomi drúgomi szlú'zila AI 1875, kaz. br. 3 5. *obhajati, prirejati*: Prepovejdate dni go[ztüvanya ne [zlu'si KM 1790, 111 *slüžiti se* -im se *živeti, delati npravno dobro*: v[zak Cslovik more dobro znati, kak [ze Bogu [zlusi SM 1747, 89 *slüžéči* -a -e *služeč*: Szlú'zécsi Go[zpodni zev[rov ponizno[ztvov kš 1771, 405; Plotnyekov Jancsi na Vogrszkom szlú'sécsi je veliko zakaczao KOJ 1845, 50; [tera je zmolitvami [zlu'zévsa noucs i dén kš 1771, 17; naj[ao je ednoga z-[zebom [zlu'zécsega kš 1771, 60; Vu gyedno[ztj ne bojte manyi, Go[zpodni [zlu'zécsi kš 1771, 476; i tebi vu méri [zlu'sécsi pokoj zadobimo KM 1783, 126; Bilé [zo pa tam 'zene, [tere [zo na[zledüvale Jezufa, [zlu'zécse nyemi kš 1771, 96; Nej [ze je trbelo i tebi [zmilüvati na [ztebom vrét [zlu'zécsim tivári[om tvojjm kš 1771, 61; Te [ztáre 'zene nej vnogomi vini [zlu'zécse kš 1771, 658 *slüžéči* -a -e sam. *služeči*: Csé[zt v[zej Bougi [zlu'zécjih BKM 1789, 8b; I zacne biti te [zebom [zlu'zécse kš 1771, 83 *slüženi* -a -o *oprav[an, darovan*: Mese za Deáka tüdi bodo szlú'zene AIP 1876, br. 2, 1

smehóča -e ž *smeh, smejanje*: i tak nadugi szam doli szpadno na zemló në na nájmánsó bojaznoszt i smehócsó celoj postüvánomi tüváristvi AI 1875, br. 2, 7

sméj tüdi sméh tüdi sméjh -a m *smeh*: on je li nyemi [zmej kš 1754, 257; [zmej vas [ze naj na placs obrné kš 1771, 751; veliki [mejh je po[ztano KM 1790, 20; Tam je li [zmej BKM 1789, 343; Znôvics pá velki krics i szmê nasztano AIP 1876, br. 1, 7; Ne[zpárvlaj [zi [zpkoure [zmej BKM 1789, 107; zato szo pripovedávati vucsenikom za szmej KOJ 1845, 14; i nasi nepriátelje szí szméh delajo z nász TA 1848, 66; No, no – právi Jo'zef szmejom AI 1875, kaz. br. 7;

ki priaznivim szmêom zahválo preimenitoszt AI 1875, br. 1, 5

smejáti smejjém nedov. 1. *smejati se*: Szmejáti Nevetni KM 1790, 93a; Nevetni; szmejati KOJ 1833, 166 2. *zasmehovati*: Pápinci szo ga szmejáli KOJ 1845, 65 *smejáti se* smejjém se 1. *smejati se, veseliti se*: Nevetek, szmejém -ati sze AIN 1876, 18; záto sze 'ze szmejém AI 1875, kaz. br. 7; i [zmejé [ze zpri[e[ztnoga dnéva kš 1771, 817; Ali Goszpód sze nad nyim szmehé TA 1848, 29; záto z[zmrti [ze ne[zmeymo BKM 1789, 406; záto z[zmrti [ze ne[zmeymo sš 1796, 57; Blá'zeni [zte, ár [ze [zmejáli bodte kš 1771, 184; Naj [zi [ze [zmejéjo zméne kš 1754, 263; i od szkúz mokrimi ocsámi sze szmejála AI 1875, kaz. br. 7; Déte sze szmejálo AI 1875, kaz. br. 7; nego da szo sze okóli méne bodócsi vsze szmehali AI 1875, br. 2, 7 2. *posmehovati se*: Ali ti Goszpodne sze szmejés 'znyi TA 1848, 46; nego Sze zmené [zmejéjo BKM 1789, 309; I [zmejáli [zo [ze 'znyega kš 1771, 30

smejávati se -am se nedov. *posmehovati se*: Za vüzdó pelajoucsi, [zepameten [ze [zmejáva, Ka je cslovecsa konj[zká vel'ka grátala gláva SIZ 1807, 57

sméjšanca -e ž *zmeda*: i v-oucsi metali, ka je Luther záto szplejtico i szmejsanczo napravo KOJ 1845, 65

sméjšen -šna -o prid. *smešen*: V[zmey[ni gvant [zo me oblekli BKM 1789, 66; zacnsne prouti naoupakovracsansyi odpüsztkov po szmejsnom i sálibno predgati KOJ 1845, 55; skolnik napise na táblo szmejsne, ali navküp návucsne recsi KOJ 1845, 11

smèknjenje -a s *sunek, bodljaj*: Holubára szmeknyenyom pod nyagova konya vrgo AI 1875, br. 1, 5

smèknoti -em dov. *zabosti*: Nego eden vitézov zdárdov [zvojoj je [zmekno vnyegovo rebro kš 1771, 330; nego eden ti vitézov je z-dárdov [zmekno vz nyegovo rebro KM 1796, 111; Potom nyemi v-glavou czvek notri [zmeknola SIZ 1807, 53; vidlili bodo ga, v[teroga [zo [zmeknoli kš 1771, 331

smélec sméuca m *predrznež*: [zmeuczí, ki [ze [zebi dopádnejo kš 1771, 720

smèrček -a m *cvrček*: Esi se sliši škripajoči smerček AI 1875, 35

smèsti tüdi smèči smetém dov. *zamešati, zaplesti*: prejô je nateliko szmela KAJ 1870, 142; pren. Bole je vörvati, Kako Krivomi návuki Vkoga te [csé [zmecsi BKM 1789, 417; V-koga te csé [zmecsi sš 1796, 87 *smèsti se* smetém se *zmesti se, zaplesti se*: Ro'za Vecsér .. [ze csrv v-nyó

Źzmeté BRM 1823, 225; Ár Źze je Źzmelo lůŹztvo KŠ 1771, 403 **sméčeni** -a -o *zmeden*: vido je 'zvegláre i lůŹztvo Źzmečseno KŠ 1771, 30

sméšno prisl. *sméšno*: Csůdno je, pogousztom szmesno, kak lůdjé KOJ 1845, 106

smét -í *ž smet*: Liki Źzmeti Źzvejta Źzmo vcsinyeni KŠ 1771, 497

sméten -tna -o prid. *umazan*: Ár koga szrdcze je nê szmétno, Toga ni rêcs nemre bidti pűszta KAJ 1848, 284

sméti sméjím nedov. **I. smeti, biti dovoljen**: naj Źze nazoucsi bodoucsi ne podraŹztim zvűpaznoŹtjyov, ŹŹterov miŹzlim ka Źzmejím prouti nikim KŠ 1771, 545; Kakda tak Źzmejs 'Živeti vgrehi mrŹzki BKM 1789, 440; niti Źze na drůgoga vůro ne Źzmej zaneháti KŠ 1754, 86; ka niti za szvedoka sze neszmi vzéti AI 1875, kaz. br. 3; Bojdi Iezus nám pecsina, K-koj Źzmejmo prihájati BKM 1789, 115; I vnougi bratov obilnej Źzmejjo brezi Źztrahá rejcs gűcsati KŠ 1771, 592; Ár nebi Źzmeo kaj gűcsati, Źtero bi ne delao KriŹztus KŠ 1771, 482; zakojbi ne Źzmeli na drůgi jezik eden tákŹi Novoga Źákona exemplár obracsati KŠ 1771, A4a; Tak nebi Źzmeli predgati BRM 1823, 71; jeli bom Źzmeo od lűbave goréčsemi tvojemi Źzrczi priŹztoupiti KM 1783, 69 **2. drzniti si, upati si**: Szmej Źze Źto zváj, Źteri kákse delo má prouti drůgomi, právdivati pred nepravicnsnimi Źzodci KŠ 1771, 499; Sto meni Źzmej prouti Źztáti BKM 1789, 290; izda eden na drůgoga csáka, niscse neszmi zacsnoti KOJ 1833, III; Stera je tiŹzta Źztvár, Źtere neŹzmejmo 'zeleti KŠ 1754, 61; Csloveka neszmémo půleg nyegove licojne szůditi KAJ 1870, 30; NiŹcse ga je pa nej Źzmeo vucsenikov pitati: to Źto Źzi KŠ 1771, 335; Nej Źzo ga pa Źzmeli vecs nikaj pitati KŠ 1771, 240; Vougri szo nej szmeli szvoje nousze k-Nemczom prineszti KOJ 1848, 9; Kak bi ga szmeo ti, práh, obráziti KAJ 1848, 7

smétje -a s *smetje, smeti*: po hi'si szmetja teliko KOJ 1845, 39

smícati -am nedov. *zbadati, bosti*: Da igla nebi szmicala KAJ 1870, 157; Szmica sztrnyiscse, kak tren KAJ 1870, 131

smika -e *ž sunek, bodljaj*: Holubára 'zmécsne szmike te nepoznan zvugiblosztjov sze znao ognoti AI 1875, br. 1, 4

smiléjnje -a s *usmiljenje*: I pouleg vno'sine szmilejnyov tvojih dolizbrisi kriviczo mojo KOJ 1845, 128

smileni -a -o prid. **I. usmiljen**: Irgalmas, szmilén -a -o AIN 1876, 23; Moj Źzmileni GoŹzpodne SM 1747, 71; kaj je jáko miloŹztiven GoŹzpoud i

Źzmileni KŠ 1771, 753; Moj Źzmileni GoŹzpodne BKM 1789, 319; Te Źzmileni GoŹzpodin Boug vama pa tou daj zadobiti SIZ 1807, 12; I v-krŹzti je nazócsi, Szmileni nad vami BRM 1823, 5; Bojdite pa med Źzebom Źzmileni KŠ 1754, 41; vŹzi edne miŹzli bojďte Źzmileni KŠ 1771, 709; ki nyim vu doborvolni prijáтели szmilene branitele naidti dá **2. usmiljenja vreden**: Szmileno déte KAJ 1870, 8

smileno prisl. *prizanesljivo*: On naj Źzmileno i' rázumno vcsi 'seno Źzvojo SIZ 1807, 9

smilenost -i *ž usmiljenje*: csi je kákŹa ŹzmilenoŹt med vami KŠ 1771, 539; vŹze tvoje Źzluge tvoja Źzmilenoszt odv'še KM 1783, 101; Szmilenoszt BRM 1823, VI; Szmilenoszt KAJ 1848, VII; Vsze poti Goszpodna szo szmilenoszt TA 1848, 19; Pouleg Źzvoje ŹzmilenoŹti je náŹz zvelicsao KŠ 1754, 190; Ár Źzoudba brezi ŹzmilenoŹti bode tomi KŠ 1771, 748; Po vno'sini tvoje Źzmilenoszt KM 1783, 9; Czajt je ŹzmilenoŹti BKM 1789, 320; oszlóbodi me za volo szmilenoszt tvoje TA 1848, 5; Dáj mi Nad drůgim Źzmilenoszt KŠ 1754, 247; da ŹzmilenoŹt vmememo KŠ 1771, 678; Ár je tak Źteo ŹzmilenoŹt pobűditi SIZ 1807, 8; Naide vu szmrți szmilenoszt KAJ 1848, 174; Boug pa bogat bodoucsi vu ŹzmilenoŹti po velikoj lűbeznoŹti KŠ 1771, 576; Jasz sze vűpam vu szmilenoszt tvojoj TA 1848, 10

smilost -i *ž usmiljenje*: [Smrt] davi brez szmiloszt KOJ 1845, 133

smilűvati se -űjem se tudi smilűvati se -űjem se tudi smilivati se -űjem se dov. *usmiliti se*: Ki bi Źze mogao doŹztjono Źzmilűvati nad neznojousimi KŠ 1771, 678; Ár Moj'zeŹi právi: Źzmilűjem Źze, komi Źze Źzmilűjem KŠ 1771, 468; goŹzpodaricza, i miŹzilila je, Źzmilűjem Źze nad etov Źziroutov KM 1790, 60; ka Źze nad nami za tvojeja Źz. Źziná Źzmilűjes KŠ 1771, 836; Knám Źze povrné i ŹzmilűjeŹze nad nami KŠ 1754, 134; Źto Źze Źzmilűje nad menom KM 1783, 115; i na vnógim sze li szmrt szmilova AIP 1876, br. 4, 3; nad nyimi Źze ne Źzmilűemo KŠ 1754, 51; Zato Źze Źzmilui SM 1747, 60; Jezus! pouleg tvoje velike miloscse, ŹzmilűjeŹze mi KŠ 1754, 227; SzmilűjeŹze nad menov, moj Boug KŠ 1754, 253; dvá Źzlepca .. Źzmilűj Źze nad nama Źzin Dávidov KŠ 1771, 30; Ocsa, Źzmilűj Źze mi KŠ 1771, 226; Goszpodne, Źzmilűj Źze KM 1783, 10; Szmilűj Źze nad nami BKM 1789, 307; Szmilűj Źze nám Bo'se KM 1790, 111; Szmilűj Źze nad nami, Goszpodne BRM 1823; Szmilűj sze nad nami, goszpodne KAJ 1848, I; Szmilűj sze meni Goszpodne TA 1848, 7; Szmilűj sze AIP 1876, br. 3, 1; Naj Źze Źzmilűjem nad vami KŠ 1754, 257;

hvála, kai řzi řze ti nad tim nevolnim řzmlilual SM 1747, 51; liki řzi řze řzmlilüvao Dávidi Kř 1754, 232; Ki řzi řze zdaj nám řzmlilüvao BKM 1789, 33; Geto řze je Boug i nad nyimi řzmliluvao Kř 1771, 589; Samaritánus pa řzmliluvao řze je Kř 1771, 104; Nad nami řze je řzmlilivo BKM 1789, 361; ali niscse sze je nëszmlilüvao nad nyim KAJ 1870, 37; Ali lüdjé szo sze nëszmlilüvali nad nyim KAJ 1870, 125 **smilüvavři se** -a se -e se *ko se je usmilil*: Szmilüvavři řze pa Jezus dotekno řze je nyidva Kř 1771, 67

Smırna -e ř *Smırna*: Smyrna, Pergama i vnuaga drüga mejřzta řzo po nyem Evangyeliom notri vzelá Kř 1771, 260

smıstvo -a s *preřuřtvovanje*: Práznořzt, ali řzmiulřtvo, je teliko, liki řz. hiřtvo preřtoupiti, necsiřzto i nepořsteno 'zivetı Kř 1754, 42

smoditi -ım nedov. *smoditi*: Naednok je samo začnola dečáka nohét smoditi BJ 1886, 9

smòdka -e ř *cigara*: pipo ali szmodko v-zoubaj meti je grdo KOJ 1845, 23

smòla -e ř *smola*: Vřzvepli, řzmolı bodte vszi řzedeli BKM 1789, 450

smoučenjë -á s *zmedenost*: Brezi řzmocsenyá pámeti naj pořzřlřfa KMK 1780, 54

smóuten -tna -o prid. *zmeden, neurejen*: Z-řzvojoj řenouv je vu jáko řzmoutnom hiřsnom zákoni řsiveo KM 1790, 66

smóutiti -ım dov. *zmesti*: Pobio řzi protivnike, Szmouto hüdodelnike BKM 1789, 391 **smóutiti se** -ım se *zmesti se*: Madianitánzi tak řzo řze preřztrařřili, i řzmoutili KM 1796, 48

smóutnost -i ř *zmeda, nered*: tak je potom řzté řzmoutnořzti vò potégno dén Kř 1754, 93; Geto Boug vu zacsétki řzmoutnořzt, ali kháořz řztvouro znicseřza Kř 1754, 93

smřád -a m *smřad*: Niki mládi řzvoj řzmej vřzmrádi řzpléřzom odürjáva BKM 1789, 451; Křiřtavec .. Rastlina razřürja omedlivi smřd AI 1878, 48

smřdalo -a m *smřad*: Büz; szmřdalo KOJ 1833, 153

smřdėti tudi smerdėti -ım nedov. *smřdėti*: Moje rane szmřdijo řř 1796, 115; Moje rane szmřdijo TA 1848, 31; pren. gyřzdořzt, czilou mi řzmerdis SM 1747, 77; gřeh, idi .. Czilou mi řzmerdis BKM 1789, 280; Czilou mi řzmerdis řř 1796, 115 **smřdėti** -a -e *smřdeč*: oszıpnice .. da je z-mehérov szmřdecsi gnój vòteklo KOJ 1845, 117; V-grob řzmerdecsi notri pojdes řř 1796, 171; kak je on, steroga zdá z-tvojim szmřdecsim 'zivotom pokrivas KAJ 1870, 137

smřdlıvi -a -o prid. *smřdlıvı*: Smřdlıva saláta, podobna návadnoj AI 1878, 50

smřkati -am nedov. *smřkati*: Szmřkati, preřsivati dugo, je nej lejpa sega KOJ 1845, 36

smřt tudi směrt -ı ř *smřt*: Gdate řztrasna řzmert kroto preřztrařři SM 1747, 82; Nájem gřehja je řzmrť Kř 1754, 179; ali 'zitek, ali řzmrť, vřza řzo vařa Kř 1771, 495; I csi bi řze meni řzmrť pripetila KMK 1780, 101; Da nářz gřeh, řzmrť, vrág ne řzkvari BKM 1789, 2; Mřtelnořzt i Szmrť BRM 1823, v; ino Árpáda szmrť pokoszi KOJ 1848, 8; Ranodler Jánosa je szmrť ete mészec pokojnila AI 1875, kaz. br. 8; Gořzpoud ie odkupo i od řzmerti TF 1715, 22; je od szmertı gori řztano ABC 1725, A5a; Árie te řzmerti takova řega SM 1747, 82; vřřinyen pokoren notr do řzmerti Kř 1754, 106; jeřzo eti niki řztojęcsi, ki ne kořtajo řzmerti Kř 1771, 198; Erkao je pa tou Jezus od řzmerti nyegove Kř 1771, 303; ka řzi me od řzmerti oszloubodo KM 1783, 4; Rejšo nářz je od řzmerti BKM 1789, 103; Oh ti řzmerti obládavnık řř 1796, 5; Od Szmrťı BRM 1823, v; Oh 'zitka ino szmrťı goszpòd KAJ 1848, 3; Goszpodne, ki me vòřtrnes z vrát te szmrťı TA 1848, 7; Dober pop sze do szmrťı vcsi KAJ 1870, 6; ka sze naj od gláda szmrťı resıjo AI 1875, kaz. br. 3; Trucz csemérnoi řzmerti SM 1747, 76; řzem řze nyemi Poudao křzmerti i 'zitki Kř 1754, 269; eta nemocsnořzt je nej křzmerti Kř 1771, 302; Nego bole řze je nám i křzmerti řzprávlatı BKM 1789, 406; Prıprávlanje k-szmrťı KAJ 1848, VII; řzi zafřzlřšo telovno řzmerť TF 1715, 37; kai řzi řzmerť mojo na tēbe vřřel SM 1747, 52; tvojo řzmrť neřztanoma řzpominam Kř 1754, 238; Křiřztus je dáni na řzmrť Kř 1754, 110; řzmrť Gořzpodnovno nazvıřcsávajte Kř 1771, 513; ládřiczo, Za kotero řzi řze ti řzám na řzmrť dao BKM 1789, 334; Gda je 'se znao, ka gořzpoud pride, na řzmrť je delao KM 1790, 74; Teliko ři je meo, ka je od nyih na řzmrť dáni KM 1796, 104; Szprávřajmořze na řzmrť křsceniczi řř 1796, 8; Naso řzmrť je za nářz obládao BRM 1823, 4; Szlisavsi szmrť Henrika, szo sze notřipovüpalı KOJ 1848, 9; Ki z-szvořega szina szmrť sztrplēnyem KAJ 1848, 2; szo sze od vsze té nevòle szmrť iszkavcsi řėsili AI 1875, kaz. br. 5; Nřegova vornost preživé gospodovo smřt AI 1878, 8; Miřzmo zkrıřřřem pokopani vtoı řzmerti TF 1715, 33; Ar na řzmerti nısche řze ztēbe nezpomené ABC 1725, A8a; Nyemi řze jařz podavan, vu řitki, i vu řzmerti SM 1747, 70; Ki ne lübi brata, ořřtáne vu řzmerti Kř 1771, 730; naj bi nářz po řzvořjoj řzmerti odküpila KMK 1780, 5; Ti řzi Vu řzmerti me vüpanye řř 1796, 5; Po řzmerti v-nėbo pořřtávıš BRM 1823, 10; Ti mi v-szmrťı drágo boj KAJ 1848, 4; Presřvėti

ocsi moje, da nezaszpim vu szmrtni TA 1848, 10; prednyarov rěd sze po szmrtni Ranoldera poménsao AI 1875, kaz. br. 8; Po smerti me pa odpelaj k-Bôgi BJ 1886, 7; ſterie mené vónka oſzloubodo ſzmertyov TF 1715, 22; arje on vſzei verni greihe ſzmertyom platil SM 1747, 89; Znikakſim tálom ſzmertjom ne merjéta SM 1747, 6; Szkim je náſz odkŕpo .. ſzmertyov KŠ 1754, 119; malo pred ſzvojoj ſzmertyov KŠ 1771, 572; ne dáj mi znáglom ſzmertyom mrejtí KM 1783, 136; da bi náſz ſzvojoj ſzmertyov Od ſzkvárjánya mentŕvo BKM 1789, 18; ſtere je malo pred ſzvojoj ſzmrtjov doli ſzpiſzao BKM 1789, 3; ár ſteri dén bode 's-nyega jo, ſzmertyom merjés KM 1796, 6; Z-vekivecsnom ſzmrtjom ne merjémo SŠ 1796, 13; znáglom ſzmertyov mrou je SŠ 1796, 66

smrtělni -a -o prid. *smrten*: vreidnoje tákſi ſzmertelni greih Dŕſnomi Paſtéri oznániti TF 1715, 36

smrtěni tudi smětni -a -o prid. **1.** *smrten*: ali nyé ſzmrtni vdárecz je zvrácseni KŠ 1771, 789; mojo kerkocso ſzmertna boiazen ne preobláda SM 1747, 58; nezadr'zána hŕdoubá, puna ſzmrtnoga cseméra KŠ 1771, 750; da nebi Hunyadi Ladiszlav szmrtno vszecsényé zasztavo KOJ 1848, 61; neofztavi ovoga tvoiega ſzina vu ſzmertnom vojuványu SM 1747, 63; i vu ſzvojem ſzmrtnom dnévi ſze on blagoſzlovi KŠ 1754, 15; Da nász na ſzmrtnom vrejmeni pokrejpis KM 1783, 59; Na ſzmrtnom vrejmeni zovi ga na-pomoucs SŠ 1796, 11; On bode vnevouli Szvom pomocsjom pomágo, I vu ſzmrtnom dauli BKM 1789, 10; V-szmrtnom dôli nam ono nēti Vupanye nemrtelnosztí KAJ 1848, 3; za ovoga na ſzmertnoi poſzteli leſecsega brata SM 1747, 62; i tim ſzedécsim vu dr'zéli i ſzenczi ſzmrtnoj KŠ 1771, 12; Tou te proszim v-ſzmrtnoj bojni KM 1783, 271; ako na nyé glih ſzmertne opadnejo kaſtíge SM 1747, 87; Csi ſzo gli ſzmrtne rane BKM 1789, 358; da bode mogao vſze ſzmrtne bolezní pretrpeti KŠ 1754, 244; I gori polo'zi szmrtné sztrēle TA 1848, 6 **2.** *umrljiv*: Naj ne kralŕje grejh vu ſzmrtnom vaſſem tejli KŠ 1754, 73; Naj ne kralŕje grejh vu ſzmrtnom vaſſem tejli KŠ 1771, 459 **3.** v zvezi **smrtěni grejh kršitev boſže poſtave v veliki stvari**: Táklí jakoſztí i ſzmrtni grejh je tŕdi KŠ 1754, 73; Jelzte ſzmrtni grejh KŠ 1771, 735; ſteri ſzmrtnoga grejha odpŕcsánye proſzi KŠ 1754, 197; ráj ſcsém mrejtí, kak tebé z grejhom, nájmre pa ſzmrtnim ra'saliti KM 1790, 109; ſteri ſze vu ſzmrtni grejhi vála KŠ 1754, 195;

Z-ſteroga blá'zensztva cſi ſto po ſzmrtni grejhi vŕo ſzpadné KŠ 1754, 7b

snága tudi snájga tudi snáiga -e ž **1.** *lepota, okras*: je lejpa zvŕnejsnyá ſznájga KŠ 1754, 210; Sterih ſznájga naj ne bode zvŕnejsnyá KŠ 1771, 708; Mir je li moja ſznága BRM 1823, 311; szvetsztvo je sznága Hi'ze tvoje TA 1848, 77; Sznájge mám 'ze oh! poredno BKM 1789, 422; odeti z jálnosztjov, kak z-sznágov TA 1848, 58; i ta neſznáj'zna naſo vékſo ſznájgo májo KŠ 1771, 515; pren. Jezus! má ſznáiga SM 1747, 76; Iezus! ma ſznájga BKM 1789, 279 **2.** *snaga*: Vŕnejšnyo ſznájgo KŠ 1754, 212; Vse zná, kak lépa je snájga BJ 1886, 43; moremo sze za nyé krmo, sznájgo szkrbeti KOJ 1845, 51

snájžen tudi snáhžen -žna -o prid. **1.** *snažen, čist*: Tiszta; csiszti, sznášni -a -o KOJ 1833, 176; Mačka .. Jáko snájžna, liže AI 1878, 9; Vſznájšnom gvánti hodimo BKM 1789, 233; Vu szvetloj i sznájšnoj vucsilnici KOJ 1845, 6; Rano ſztáne ſznájšnim Gvantom BKM 1789, 2b; pren. naj tí ſz-ná'snim tejlom ſzlu'ſjimo KM 1783, 102 **2.** *dostojen, spodoben*: Potrebno je záto pŕſpeki bití ſznájžnómi KŠ 1771, 637; ſznájšnimi ricšmi naj vadlŕje grejhe KMK 1780, 78 **3.** *lep, urejen*: Szvétí Ladiszlav za volo szvoje sznášne zvŕnejsine sze je dopádo KOJ 1848, 22; angyela nájdejo Snájšnoga vu bejлом gvánti BKM 1789, 97; Priſzpodobno i 'zene vu ſznájžnoj odeteli ſze naj ſznájžijo KŠ 1771, 636; ſteroga ſzo vſzáki dén pred czérkevne dveri dejvali one, ſtere ſze zovéjo ſznájžne KŠ 1771, 348 **snájžni** -a -o sam. *lepi, krasni, ponižni*: Marko ſze 'Zidovſzki Mardocheus, ſznájžni, zové KŠ 1771, 100; Ta ſznájžna pa naſa ne potrebŕjo ſznájge KŠ 1771, 515

snájžiti tudi snájžiti -im nedov. **1.** *snažiti, čistiti*: Máli golŕbek si na strehi snájží perŕti BJ 1886, 43; Sznájžte roké grejsniczke KŠ 1771, 751; Doklam bodo ſzvoje kotrige, Ti nepobožni ſznájžili BKM 1789, 330 **2.** *lepšati, krasiti*: Pamet nam sznáží z-mŕdrosztjov KAJ 1848, 128; Tvoj Sion tí pout ſznájží BKM 1789, 21; Ár ſznájžíte zvŕna vas pehář KŠ 1771, 77; Ti nam sznáží poti KAJ 1870, 5; Sznájžíte szvétek z vécsiczami TA 1848, 98; Naj li ſznájží 'zitek moj BRM 1823, 80; pren. da návuk naſega zvelicsítela Bogá vu vſzem ſznájžijo KŠ 1771, 659 **snájžiti se** -im se *lepšati se, krasiti se*: i 'zene ſze naj ſznájžijo KŠ 1771, 636; Ár tak ſzo ſze nigda i one ſzvéte 'zene ſznájžile KŠ 1771, 708

snájžno priſl. **1.** *dostojno, spodobno*: Vſza naj ſznájžno i pouleg réda bodo KŠ 1771, 520; ali premore vſzáki ſznájžsno ſze dr'sati KM 1790,

18; stiri szesztre sznájsno oblecsene KOJ 1845, 95 **2. lepo:** geto je csi Herodiásojce šznájsno pléžzala KM 1796, 102

snájžnost -i ž *snaga, snažnost:* Od domáce sznájšnoszti KOJ 1845, 37; I escse edenkrát sze prôti gledali oberno, szlédnyi pogléd vrgo na szvojo sznaj'znoszt AI 1875, br. 1, 7

snehénski -a -o prid. *nevestin:* Sznehénšzka šzlobouda SIZ 1807, 38

snéja tudi snéha -e ž *I. nevesta:* Szneja ednoga vlašokoga poszesztvara csi AI 1875, br. 1, 2; Sztarisinom šznehé k-mô'si prošziti SIZ 1807, 3; Gda Sztarissina šznehou šzprošzi SIZ 1807, 5 **2. snaha:** Nurus Szneha KMS 1780, A8b; Razdili šze šzvekrva prouti šznehej KŠ 1771, 214; Ár šzam prišao odlócšavat csloveka, šznehou prouti šzvekrvi šzvojoj KŠ 1771, 34; on nyim nebráni divojke i sznehé obsziliti KOJ 1848, 70

snéjg tudi snég -á m *sneg:* Nix Sznejg KMS 1780, A7; Sznejg Hó KM 1790, 92a; liki šzneig bejli bodo KŠ 1754, 210; i gvant nyegov bejli kako šznejj KŠ 1771, 97; pokazalo sze, ka sznég szetvam skódo AI 1875, kaz. br. 8; Etak od šznejjga bilejsi bom KŠ 1754, 254; Ne boji šze za hi'zo od šznejjga KŠ 1771, 817; i v tom najvékšem zápihi snégá domo nájdejo AI 1878, 8; szam vö vzéó szvoj sznég-béli robsec AI 1875, br. 2, 7

snéjt tudi snét -í ž *snét:* Ūszök; sznejt KOJ 1833, 179; Kaj šzi máram za šzvejt, Všzebi je on li šznejt BKM 1789, 283; Tadanke nesztálne, I šrlíke jálne Je zméšao, kak sznét KAJ 1848, 131

snèn -a -o prid. *zaspan:* Tak jáko šzam vu všzem jášz šznen BKM 1789, 398; Sznen szem, kak jáko rad bi szpao KAJ 1870, 168; Sznene ocši drejmlejo KŠ 1754, 250 **snèni** -a -o sam. *zaspani:* sznenomi szo pa 'zmetne ozmice KAJ 1870, 48

snežiti -í nedov. *snežiti:* Szne'si Hó-ešjik KM 1790, 92a

snežnik -a m *snežnik, gora:* Vretine sznèžnikov jáko dobro vodó májo KAJ 1870, 46; zovémo .. vékse pa goré ali bregé, i te najvisise plamine ali sznèžnike KAJ 1870, 146

snočkar prisl. *sinoči:* Sznocskar gda me je kmicsna Nouc všzegavejcs obvzéla BKM 1789, 374

snòp -a m *snop:* Kéve; sznop KOJ 1833, 162; i šzvéšte ga vu šznopje na 'zganyé KŠ 1771, 44; je moj ocsa šzilje doli po'seo, v-šznopje zvézao KM 1790, 32; kak da bi mi vézali šznopje na nyivi KM 1796, 24

sòbočki tudi sòbotški -a -o prid. *soboški:* i malo zfalilo ka bi eden golombis szkoro szobocskomi kaplari v-cselo vdaro AIP 1876, br. 1, 5; szvetiscsa, kakti Szobotska KOJ 1914, 103

sòbòta -e ž *I. sobota, židovski praznik:* šzédmi dénje pak Bogá tvojjega šzobotha TF 1715, 13; Szobota šze zové 1. vžákí dén KŠ 1754, 23; I gda bi šzobotta bila KŠ 1771, 118; Moy'zes šze šzpomina šzobote KŠ 1754, 26; Ár je i Szobotte Gošzpoud Szin cslovecsi KŠ 1771, 38; dokecs nyegov šzvéti Szin šzobotte pošzvecsenyá na Nedelo ne obrné KM 1796, 4; Szopomenisze da šzobotto poszvetis ABC 1725, A4a; Sterikoli ošzkrúni šzobotto KŠ 1754, 25; šou je Jezus všzobotto po šzitváj KŠ 1771, 37; i záto je te šzédmi dén za šzobotto pošzvéto KM 1796, 4; šzkim šzo 'ziveši pred Vúženšzkov Szobotov vecsér KŠ 1754, 185; i notri je šou vu dnévi ti šzobout vu šzprávšcse KŠ 1771, 176; i po šzobottaj je gúcsao nyim zpšzma KŠ 1771, 394 **2. šesti dan v tednu:** Dies Sabbathi Szobotta KMS 1780, A8; Szoboto Szombat KM 1790, 94; V Szoboto vecsér BRM 1823, X; szledi sze pa vszáko szoboto po ednom diákí prestéjo KOJ 1845, 8; Stúkao šze je pa vu šzprávšcsi po všzákoj šzobotti KŠ 1771, 398

Sòbòta -e ž *Sobota, kraj v Prekmurju:* Nasa Szobota pred tém olúdjena KOJ 1848, 50; Li šzo me pouzvali vu Szobotho blatno SIZ 1807, 44

sòbòtni tudi sòbòutni -a -o prid. *I. soboten, nanašajoč se na židovski praznik:* Záto je ešese edno šzoboutno pocsiválšcse za Bo'ze lúšztvo KŠ 1771, 699; Gda právimó, ka šze šzoboutnoga, ali Nedelnoga dnéva pošzvečšený zapovidá-va, Szpoum'ni šze šzoboutnoga dnéva BKM 1789, 181; Szpomenišze cslovecse, da den šzobotni prešzvetis TF 1715, 13; Szpomeni šze, da šzobotni dén pošzvetis SM 1747, 45; da šzoboutni dén pošzvetis KŠ 1754, 23; od one goré, štera je blúži k-Jeru'zálemi, na eden šzoboutni hodáj KŠ 1771, 342; i ne potégne ga vö preczi všzoboutni dén KŠ 1771, 218; záto vu oni pridte šze vrácsit, i nej vu Szoboutnom dnévi KŠ 1771, 216 **2. nanašajoč se na šesti dan v tednu:** Ovo 'ze šze je pá eden, Vtom šzoboutnom vrejemeni Mojga 'zitka šzkončšao tyeden BKM 1789, 392

sód -a m *sodba:* Verno šze boj nyegovoga šzòda BRM 1823, 36; szòd szam na szébe táksi vòpové AIP 1876, br. 1, 2

sòdòba tudi sòudba -e ž *I. sodba, odločitev sodišča o sporni zadevi:* Táksa je oni šzodczov šzoudba KM 1796, 108; Szòdba BRM 1823, V; Szòdba KAJ 1848, IX **2. spoznanje in priznanje posledic človekovega življenja:** Ta prišezna Szoudba SM 1747, 37; Tou je ta šzoudba, ka je šzvetlošzt prisla na ete šzvejt KŠ 1754, 121; I liki je gori djáno lidém ednouk mrejtí, potom

ta ſzoudba KŠ 1771, 687; Ta csetvéra ſzlejdnja Dela ſzo .. ſzoudba KMK 1780, 98; Sztrasna bode vnougim ſzoudba BKM 1789, 9; i csi ſze je komi nyegova ſzoudba nej vidila KOJ 1848, 97; na dén nazvejscsenyá te práve ſzoudbe Bo'ze KŠ 1754, 75; nego vrejden bode vekivecsne ſzoudbe KŠ 1771, 111; Po globocsini tvoje ſzoudbe KM 1783, 9; On me gori obudi, csi glih kſzoudbi priſztoupim SM 1747, 78; Stimas pa, kaj ti vujdes ſzoudbi Bo'zój KŠ 1771, 450; On je ſzvoj ſztolec z k ſzôdbi pripravo TA 1848, 7; Gda pridem na ſzodbo tvojo SM 1747, 69; na ſzoudbo TA 1848, 48; priſeſztyé na ſzoudbo KŠ 1754, 110; ſzám ſzebi ſzoudbo jej i pijé KŠ 1771, 513; keliko ji je ovo noucs na ſzoudbo vneſſeni KM 1783, 4; ZGoſzpodnom na ſzoudbo pridejo BKM 1789, 19; Zato ti hſdi ne oſztaneio vu ſzodbi SM 1747, 92; ne dopiſzti ſzkſsávati po ſzvojoj ſzoudbi KŠ 1754, 164; Sidoni le'zeje bode vu ſzoudbi, kako vám KŠ 1771, 202; nam je v-ſzôdbi zagovoritel KAJ 1848, 6; Záto neobsztojijo ti neverni vu ſzôdbi TA 1848, 3, Greihje, za ſteri pred Boſjov ſzoudbov odgovorití nebos mogau TF 1715, 5; ſze nyim z-Bo'ſov ſztrasnov ſzoudbov prti KŠ 1771, 756; Ár, ſterom ſzoudbom ſzoudite KŠ 1771, 21; kak nezapópádnjene ſzo ſzoudbe nyegove KŠ 1754, 88; Kak nezbrojene ſzo ſzoudbe nyegove KŠ 1771, 474; dalecs szo od nyeg ſzôdbe tvoje TA 1848, 8; Tak ztoza tvoje ſzoudbe Szpoznám SM 1747, 71; i moje ſzoudbe zdrſzavate KŠ 1754, 96; ſzo nej gori vzelé tſhoga poglavárſztva dokoncsane ſzoudbe KM 1790, 90 **3. presoja, ocena:** Ne ponágli ſze vu ſzoudbi KM 1790, 18

sódbeni -a -o prid., v zvezi **sodbeni stolec sodišče:** Med etimi jeszte Monosterszki szodbeni-sztolec AIP 1876, br. 5, 2; Vu Debreceni 5 razbojnikov sztaló pred szodbenim sztolcom AIP 1876, br. 1, 8

sodbenija -e ž **sodišče:** Pri nasoj szodbeniji ſze premenyávanye zgodilo AIP 1876, br. 6, 7

sódbenstvo -a s **sodstvo:** vcsini nasztaviti [Karel] szedméro szodbensztvo KOJ 1848, 107

sódcik tudi sódcki -a -o prid. **1. soden:** [Knige] Szodczke KŠ 1754, 2 **2.** v zvezi **sodcki stolec sodišče:** keliko ji je ovo noucs pred tvoj ſzodczki ſztolec vneſſeni KM 1783, 4; pred tvojim ſzodczkim ſztoucjom vadlſjem KŠ 1754, 230; pred ſzodczkim ſztoucjom Czazárſzkim ſztuojim KŠ 1771, 419; Na ſzodczkom ſztouczi ſzedi ſzám BKM 1789, 269

sòdec -dca m **1. sodnik:** Judex Szodecz KMS 1780, A7; i ſzodecz te dá hlápcki KŠ 1771, 15; Mené je szodecz na szmrt obszoudo KOJ 1845,

86; cslovik, ſto me je poſztavo ſzodecza KŠ 1771, 211; je fararom szkrádnji dén na odvandranye po krvasnem szodczki naznánye dáni bio KOJ 1914, 149; Zdá tak, Králi, pametſjite, i vi, szodczki zemlé, dájte ſze povcsiti TA 1848, 3; Tak ſzo naſztanoli ſzodczki KM 1790, 90; Táksa je oni ſzodczov ſzoudba, ki ſze za ſzvojo cséſzt bojijo KM 1796, 108; Szmej ſze ſto zváſz právdívati pred nepravicnimi ſzodczki KŠ 1771, 499 **2. presojevalec, ocenjevalec:** Záto oni bodo vaſi ſzodczki KŠ 1771, 207; i nej ſzte vcsinyeni ſzodczki hſdi miſzeo KŠ 1771, 748 **3. Bog kot sodnik:** gda bou ſzodecz justus, vſze doli potere TF 1715, 1; Boug je ſzodecz vtom i zdai SM 1747, 74; Kriſztus je poſztávleni od Bogá ſzodecz 'zivi i mrtvi KŠ 1754, 113; Ka je Boug pravicsen Szodecz KMK 1780, 5; Jezus ſzodecz 'sivih KM 1783, 74; szedis na thrôni, szodecz pravicsen TA 1848, 7; idem k Goszpoudi, grejsnik kmiloscse ſzodczki KŠ 1754, 234; Nego ſzte priſztoupili kvſzejh ſzodczki Bougi KŠ 1771, 696; pred pravicsnimvſzej lſdi ſzodczki KŠ 1754, 118; Placſjimo ſze pred Kriſztusom, Kakoti pred zmo'znim ſzodczom BKM 1789, 61; Ár ſze sz-tebom, szodeczom protivijo KAJ 1848

sodišinski -a -o prid. **sodišinski:** Marie kejp sz ſzebom odneszo i v szodisinszko germouvje notrlſcsó KOJ 1914, 108

sodjenjé -á s **sojenje, sodba:** ár ſzo tvoja ſzodjenjá vſz kázana KŠ 1771, 793

sodlivi -a -o prid. **obsojajoč:** Csi je bilo mislejnye tvoje ſzodlivo KM 1783, 146

sodnik -a m **sodnik:** Biró, szodnik, szodecz AIN 1876, 25

sodomía -e ž **sodomija:** Sodomia, csi ſze zmoskim ſzpoulom, ali znejmov 'zivinov, zgodi KŠ 1754, 42

Sofoniáš -a m **Sofonija:** [Knige] Sofoniás KŠ 1771, 2

sòha tudi sòja -e ž **steber:** Oszlop; szteber, szoha KOJ 1833, 167; Sojo i zprotja spletene, zblata ali zemlé napôkane stené BJ 1886, 6; Z-kaménya hrame zidajo, szohé ré'zejo KAJ 1870, 12

sójka -e ž **šoja:** tak brbecseta, kak'c vonyécsa ſzójka SIZ 1807, 48

sól tudi sóu solí ž **sol:** Sal Szou KMS 1780, A8; Kühinjſka ali kamena sol AI 1878, 54; Dobra je Szou KŠ 1771, 221; tſ nehámo edno ſzou SIZ 1807, 6; i vſzáki áldov ſze z-ſzoljouv bode ſzoli KŠ 1771, 132; pren. Vi ſzte ſzou zemlé KŠ 1771, 14; Rejcs vaſa vſzigdár vu miloſcsi naj bode zſzoljouv zacsinyena KŠ 1771, 610

solár -a m **trgovec s soljo:** Szolár KMS 1780, A3 **soldácki** tudi soldáſki -a -o prid. **vojaſki:** meszto

- vzeme, gde bode szoldacsko orosjé te rejeno AI 1875, br. 1, 1; Tak sze glászi, ka vu Ruszkom velko szoldasko szprávlanye AIP 1876, br. 8, 1; Právda tak zapovê, ka v-szoldacski réd szlisajôcsi vucsitelje sze moro pozvati AIP 1876, br. 1, 2; vu Erdelszkom i na szoldatskoj granici pa itak v-môcsi osztála AIP 1876, br. 3, 1
- soldák** -a m *vojak*: katona (szoldák) AIN 1876, 10; ár szo sze svábszki nyegovi szoldácze z-bontárali KOJ 1848, 69
- soldástvo** -a s *vojaščina*: Morávszki vucsitel od szoldasztva rêsen AIP 1876, br. 2, 7
- soligrádski** -a -o prid. *salzburški*: Sz. Rupert, szoligrádszki pispek je tûdi prisao Szlovenom predgat KOJ 1914, 98; Stevan IV. szpajdáseni z-szoligrádszkim Érsekom razbija KOJ 1914, 39
- solišče** -a s *solina*: Imenitno solišče je v Velički na Gališkom AI 1878, 54
- soliti** -ím nedov. *soliti*: i v|záki áldov [ze z-]zoljouv bode [z]olio KŠ 1771, 132; csi pa Szou obnori, [z]kim [ze bode [z]olila KŠ 1771, 221 **söljeni** -a -o *soljen*: Ár v|záki bode zognyom [z]oljeni KŠ 1771, 132
- solnica** -e ž *solnica*: Salinum Szolnicza KMS 1780, A7b; I vsza szolnice doli szpadnolo AIP 1876, br. 1, 7
- somár** -a m *osel*: Kaj [z]omár po|ztánes, na tou ti sümijo SIZ 1807, 47; Ne po'seli tvojeqa bli'snyega ni [z]omára KMS 1780, A5; Ne po'seli [z]omára KM 1790, 110
- somarica** -e z *oslica*: Gda bi on [z]vojeqa ocsé zgüblene [z]omaricze [f]zkaó KM 1796, 53
- somárski** -a -o prid. *oslovski*: Niki [ze pa v-]zomár|zki kejp ru'sno oblicsáva SIZ 1807, 57; popadno je tam na zemli le'sécso [z]omár|zko laloko KM 1796, 49
- sombatelski** -a -o prid. *sombotelski*: Ona je szedem novvih Püspekijh osznovála, kakti Szombatelszko KOJ 1848, 111; Vu leti 1777 je Maria Theresia nouvo szombatelszko pispekijo vredila KOJ 1914, 153; Záto je bogábojécsa sega v-szombatelszkoj püspekiji zazvoniti KOJ 1845, 104
- Sombotél** -a m *Sombotel*: Stampano v-Szomboteli KM 1796, 1; Stampane v-Szomboteli sŠ 1796, 1
- sòp** -a m *dih, dihanje*: Koga gyüenez, i [z]omár od mraza [z]krblivo bránita [z]vojim [z]opom KM 1783, 231
- sòpiti** -ím nedov. *vzbujati, spodbujati*: da szi düsi hotécs neszopim plámna KAJ 1848, 154; Naj szi v-rú'znoj bátrivnoszti Neszopimo môk vecsnoszti KOJ 1848, 43; Ki zlo miszlijo vu szrczi, i vszákdén boj szopijo TA 1848, 114; te bi nam i blá'zensztva 'zelênye Szopilo v-düsi manre obsütênye KAJ 1848, 7
- sopóten** -tna -o prid. *paren*: Najbisztrê plava szopótna ládja KAJ 1870, 107
- sopótnik** -a m *parnik*: Naprávlajo i szopótnike, steri tecséjo KAJ 1870, 73
- sosédov** tudi sósúsidov -a -o prid. *sosédov*: krava, [tera je [z]ou|zidova bila KM 1790, 46; ka bi nasa mestria tûdi priliko méla sze naprêpomágtati nê szamo szoszedova AI 1875, br. 1, 1
- sosédstvo** -a s *sosédstvo*: Szôszedosztvo KAJ 1848, 292; Szrbia, ár nemre trpeti, ka bi v-szôszedosztvi nyéni brati kláni bili AIP 1876, br. 7, 8; Etak szo nászta szôszedosztva KAJ 1870, 161
- sosédščina** tudi sosédšina -e ž *sosédstvo, okolica*: Vsza szoszedosina sze je zacstüdila KOJ 1845, 6; da szo sze na nyé vsze szoszedosine bridko tou'sile KOJ 1845, 3
- sóud** -a m *sold, denar, novčič*: dokecs ne plácsas te [z]lejndnyi [z]oud KŠ 1771, 15; eden nyemi je dú'zen bio pêt|ztou [z]oudov KŠ 1771, 190; jeli idoucsi kûpimo za dvej|ztou [z]odouv krúha KŠ 1771, 121
- sóuditi** tudi sóditi -ím nedov. **1. soditi**: Strtics ima priti Ve|z ete [z]vejt [z]ouditi BKM 1789, 19; odkud pride [z]oudit [ive ino mertve TF 1715, 22; odkud pride Szoudit ABC 1725, A5a; pride [z]odit SM 1747, 13; pride Szoudit mrtve KŠ 1754, 271; Odnut pride [z]oudit KMK 1780, 7; Odnut pride [z]oudit BKM 1789, 7; ztvoji vü|zt te [z]oudim KŠ 1771, 236; Pravicsno me [z]oudis, Goszpodne KŠ 1754, 240; Ti szôdis vsze pôleg pravicsnoszti KAJ 1848; prouti právdi gucsi i pravda [z]oudi KŠ 1754, 56; Ár Ocsa ne [z]oudi nikoga KŠ 1771, 280; Kaj je pa, ka [z]ami od [z]ébe ne [z]oudite to pravicsno KŠ 1771, 214; Szodie Bogh, nai vkrai [z]padnejo ABC 1725, A7b; Szôdi mené Goszpodne TA 1848, 6; Ne [z]oudte, naj [ze ne [z]oudite KŠ 1771, 21; i pouleg právde va|e ga [z]oudite KŠ 1771, 327; Ár je nej po|zlaó Boug Sziná [z]vojeqa ne ete [z]vejt, naj [z]oudi ete [z]vejt KŠ 1771, 272; Boug je po|zlaó, Kaj bi ete grejsni [z]vejt [z]oudo BKM 1789, 30; Tak me za nyega volo Nebode preczi [z]oudo KŠ 1754, 269; Odnut pride v|ze bode [z]ôdio BRM 1823, 4; Goszpôd bode szôdo lüdsztvo TA 1848, 6; I on de szôdo szvét po praviczí, lidjé bode med nyimi, ki bode pouleg právde [z]oudili KM 1790, 90; On pa ercsé nyemi: prav [zi [z]oudo KŠ 1771, 190; csi [zte me [z]oudili verno Go|zpodnovo biti KŠ 1771, 392; Steri, gda [zo me [z]oudili KŠ 1771, 429 **2. prisojati**: Dativus 'zelej verbum

oni, z-sterimi koga, ali kaj szoudimo KOJ 1833, 128 **sóuditi se** -im se *soditi se, biti sojen*: Ki vu nyem vörje, ne [zoudi [ze KŠ 1771, 272; Telovni cslovik, ár [ze dühovno [zoudi KŠ 1754, 71; Csi [ze midva dne[sz [zoudiva za toga volo KŠ 1771, 351; Ne [zoudite, naj [ze ne [zoudite KŠ 1771, 21 **sodéči** -a -e *sodeč*: i vi bodete [zedeli na dvanáj[zet [ztouczi [zodécsi dvanáj[zet národov Izrael[žki KŠ 1771, 63 **sóudivši** -a -e *sodeč*: I ti [zidis [zoudiv[ši mené pouleg právde KŠ 1771, 413; i [zidite na krále[žki [ztouc[žaj [zoudiv[ši dvanáj[zet národov Izrael[žki KŠ 1771, 246 **sódjeni** -a -o *sojen*: Ár zrejcsi tvoji [ze [zpravicsas, i zrejcsi tvoji bodes [zodjen KŠ 1771, 40; i csi bode od vá[ž [zodjeni ete [zvej[žt KŠ 1771, 499; Gde, i kak je [zodjeni Sz. Paveo KM 1796, 129; Ár da bi [ze [zami ra[zoudili, ne bi bili [zodjeni KŠ 1771, 513

sóudnica -e ž *sodišče*: Varte [ze pa od lüdi, Ár vá[ž dájo vu [zoudnicze KŠ 1771, 32

sóudnji -a -e tudi *sódni* -a -o prid. *soden*: Prvle kak dén [zoudnyi pride sŠ 1796, 47; [zoudnyega dnéva KŠ 1771, 766; Tak [ze rěcsi Tvoje [zódne Nigdár nemam [ztrasiti BRM 1823, 268; na [zoudnyi dén odicseno gori [ztánem KŠ 1754, 239; i v[ži [ze bomo ne[žli pred pitani [zoudnyi [ztolec[ž KŠ 1771, 818; Na Dén [zoudnyi, o[žloubodi náj[ž KM 1783, 48; Dáj veliki [zoudnyi dén Meni csakati BKM 1789, 369; naj vüpazno[žt mámo vu [zoudnyem dnévi KŠ 1771, 733

sóusedski -a -o prid. *sosedski*: naj radi vász vu hi'sni zákon vzemejo szouszedszki mladenci i szamice KOJ 1845, 89

sóusid tudi *sósed* -a m *sosed*: Szomszéd, szószed AIN 1876, 68; verni [zou[židje KŠ 1754; I csüli [zo [zou[židje KŠ 1771, 165; od [zo[židov je vnogo-krát pregányani KM 1790, 68; Kai razmis po krühi .. dobre [zou[žide TF 1715, 29; ne zovi niti bogate [zou[žide KŠ 1771, 219; rad sze je pomiro z-szoszedmi KOJ 1848, 10

sóusida -e ž **1.** *soseda*: Nevoscséna szouszida KM 1790, 46 **2.** *sosedstvo*: Drága moja 'slájhta, i' moja [zou[žida SIZ 1807, 43

sóva -e ž *sova*: Rejcs Gofzpodnovo on tak odürjáva, Kak [zvetlo[žt [zova BKM 1789, 127; ino liki kákse szove v-kmiczi brecsijo KOJ 1833, v

spáčiti -im dov. *pohujšati*: Steri pa [zpacsi edno náj ménse zeti KŠ 1771, 58; Naj je pa ne [zpacsimó KŠ 1771, 57; i szvojo deco tak szpácsijo KOJ 1845, 10; lagoje példé, z-šterimi je lü[žtvo [zpacso KM 1796, 71 **spáčiti se** -im se *pohujšati se*: Nej sze je szpácsiti nad szrecsov

nepobo'zni TA 1848, 29; nikai, vu kom [ze brat tvoj potekne, ali [zpacsi KŠ 1771, 480; vi [ze v[ži [zpacsite vu meni e[scse vetoj noucsi KŠ 1771, 89; I teda [ze [zpacsijo vnougi KŠ 1771, 80; i csi [ze v[ži [zpacsijo vtebi KŠ 1771, 89; znás, ka [zo [ze Farizeuske [zpacsili KŠ 1771, 50 **spáçeni** -a -o *pohujšan*: Po knjigaj Luthera szpácseno prouzsto lüsztvo KOJ 1845, 56

spáčlivi -a -o prid. *pohujšljiv*: zavolo teliko [zpacslivoga gucsa KM 1783, 207; kak da bi v taksoj neszlo'snoszti i szpacslivoj nyefki 'siveo KOJ 1914, 138

spadáj -a m **1.** *padec*: i vdarili [zo vhi'zo ono, i [zpadnola je, i bio je [zpadáj nyé veliki KŠ 1771, 24; Veliki [zpadáj csüdni BKM 1789, 13; Ki [ze [zpomené z-[ztrasnoga [zpadája toga velikoga csloveka KM 1796, 62; Szpadáj [zvoj plakajoucs BKM 1789, 191; szem szam rad iszcao moj szpadáj KAJ 1848, 153; Po Ádamovom [zpadáji KŠ 1754, 251; Ar csi ji je po ednoga [zpadáji vnogo mrlo KŠ 1771, 458; Po Ádamovom [zpadáji BKM 1789, 196; Szrdito[žt Bo'sa, Stera v-[zpadáji na náj[ž [zpadnola sŠ 1796, 93; pren. i düso mojo od [zpadája [z-tvoje miloscse obarjes KM 1783, 69; Oni szo pa iszkali szpadáj düsi mojoj TA 1848, 49; Ar [zem zvnougimi [zpadáji prouti tebi pregrejso KŠ 1754, 225 **2.** *primer*: Szpadáj ognya AIP 1876, br. 6, 8 **3.** *sklon*: v-nisteri drugi szpadájaj tüdi KOJ 1833, 13

spadjenjé tudi spadenjé -á tudi spadnjénje -a s *padec*: Ka [ze prepovidáva v-dvojno[žt [zpadnenyé KMK 1780, 37; Vari ti [zám vu dvojno[žt [zpadjényá sŠ 1796, 84; eden nazvi[csáva, te drügi pa Babilona [zpadnenyé KŠ 1771, 791; To déte de Takáj odlocseno Nisterim na [zpadnenye BRM 1823, 22; nego [zpadnenyej nyihovom je zvelicsanye poganov KŠ 1771, 472; Kak sze mráz zacsné i pri szpadnjénji sznega na kosi sze moro luknje poménsati AIP 1876, br. 11, 8; Med [zpadjényom szam e[scse dvá sztolcza szebom potégno AI 1875, br. 2, 7

spádnoti spádnem dov. **1.** *pasti, zaradi izgube ravnotežja, premikanja po zraku priti kam*: obá vjamo [zpadneta KŠ 1771, 50; Teda zacsnete žraviti brigom: [zpadnite na náj[ž KŠ 1771, 252; i csi bi [zpadnola vSzobotto vu jamo [ovca] KŠ 1771, 38; [zpadno [zam molit pred nogé angyela KŠ 1771, 807; [zpadno je medtejmto[žta vu edno jamo KM 1790, 20; nyemi je goula szábla z-rouk szpádnila KOJ 1848, 15; Žveplenica je vu slamo spádnola BJ 1886, 9; Stero je pa vto dobro zemlou [zpadnola KŠ

1754, 27; názdrt [zo sli i [zpadnoli [zo na zemlo KŠ 1771, 325 **2. vreci se:** Ja[z Ivan [zpadno [zem pred nogé nyegove KŠ 1754, 150; I [zpadno je na obráz pred nogé nyegove KŠ 1771, 229 **3. podreti se, razpasti:** i hi'za na hi'zo [zpadne KŠ 1771, 207; Po vori je zidina Jerichova [zpadnola KŠ 1771, 693 **4. biti ubit v boju:** i szpadnolo ji je eden dén tri dvaj[zetijezero KŠ 1771, 509; ka je vnogo Francúzov szpadnilo KOJ 1848, 120; Pri ednoj táksoj priliki je 1200 törkov szpadnolo AIP 1876, br. 1, 3 **5. iziti se, končati se:** ka bajajo lidjé, ka nyim v[ze dobro [zpadne KM 1790, 46; Jáko teško nam spádne se razločiti od onoga, koga smo radi meli BJ 1886, 27; Rávno je nyój v-pamet spadnolo keliko dobra so že nyój roditelje včiniili BJ 1886, 12; plžuvanya plžuvajouci tebé [zo na mé [zpadnola KŠ 1771, 481 **6. spadati, uvrstiti se:** Po eto dácsó ne szpádnejo: orszácske nyivnepoti AI 1875, br. 1, 5; Tak szo 'selezni i szalaszki Szlovenje tudi v Prvinovo der'sánye szpadnoli KOJ 1914, 99; nai od [zvoiega pred-szé vzetyá vkrai [zpadneio ABC 1725, A7b **7. priti v stanje, biti deležen stanja, kot ga določa samostalnik:** I dejva vbremen [zpadne BKM 1789, 6; Gdare je cslovek lacsén, vsze nyemi técsno szpádne KAJ 1870, 44; da je zacsuo neszrecso, vjocs szpadno AIP 1876, br. 11, 3; Anni je bole spadnolo to ménsé jaboko KAJ 1870, 18; Záto v-dvojno[zt nejmamo [zpadnoti SŠ 1796, 7; Nedaj nam v-gréhe [zpadnoti BRM 1823, 2; mre'ze polecsene, csi vnyé [zpadnem KŠ 1754, 177; Teda ponávlam 'zaloszti, I [zpadnem vglobse blato BKM 1789, 14; Csi glih kris [zpadne gou[ztó krat na mene SM 1747, 78; Z-[atanom v[zramouto [zpadne KŠ 1754, 271; Da hüd' [zen na nálz ne [zpadne KM 1783, 225; Razklácsi sze, doli sze vr'ze, i szpádne po szili nyegovoj vszáki nevolák TA 1848, 8; Da vpeklén[зки ogen ne [zpadnemo KŠ 1754, 117; V vraj'ze mre'ze ne [zpadnemo BKM 1789, 4; Naj vu dvojno[zt potom ne [zpadnemo SŠ 1796, 8; Ki pa [cséjo obogatiti, [zpadnejo vu [zkúsávanye KŠ 1771, 642; ár ovak na nász szpádnejo one kárajouce recsi KOJ 1833, X; Vu ne[zrecsi v dvojno[zt ne [zpadni KM 1790, 16; Naj jasz vu dvojnost ne [zpadnem KŠ 1754, 255; gda [ze toga hudoga li záto ogiblemo, naj vkastigo ne [zpadnemo KŠ 1754, 14; gda bi globoki [zen na nyega [zpadno KŠ 1771, 404; Vpekeo bi [zpadno BKM 1789, 29; greiha volj, [sterie od greisnoga Ádama nanáz [zpadno TF 1715, 19; [zpadno je Düh [zvétí na v[ze KŠ 1771, 375; grejhov, csi je v-nike pred Kr[ztom [zpadno KMK 1780, 58; Sz. Dühj je

[zpadno na v[ze KM 1796, 123; Oh keliko ji je na [zkvárjenye vekivecsno [zpadnolo KM 1783, 5; Po prvom Ádami, V[zi [zmo vgrejh [zпали BKM 1789, 104; zmilo[csse [zte [zpadnoli KŠ 1771, 567; ali [zo pa [z-tejla [zlecseni prejk na vekivecsnoszt [zpadnoli KM 1783, 103 **spadnejóúci -a -e padajóč:** vido [zam Satana, liki bli[zkanyczo, znebé[z [zpadnejoucsega KŠ 1771, 203 **spadévši -a -e pripadajóč, ustrezen:** Vu okroglini na edno leto szpadévsega pôva szrédnya cêna sze võzracsuná AI 1875, br. 2, 3 **spádnovši -a -e ko je padel:** i tak [zpadnov[zi na obráz molo bode Bogá KŠ 1771, 519; pren. na tou prekléto bloudno[zt [zpadnovsi po Simon Mágú[zi KŠ 1771, 725 **spádnjeni -a -o I. padel, moralno slab:** Ár [zem Vmr[ške grejhe [zpadnyen BKM 1789, 191; [zkvárjenye toga vu greih [zpadnyenoga Csloveka SM 1747, 7; [to [ze vidi tebi bli'zesnyi biti toga [zpadnyenoga med razbojniké KŠ 1771, 205; Efe'zánzcov me[ztó [zlu'zi od Jupitera [zpadnyenój Bogiczi Diáni KŠ 1771, 403; Tebi boidi Dika, kai [zi [ze ti nad tim nevolnim [zpadnyenim Cslovekom zopet [zmluval SM 1747, 51 **2. zapadel:** na dén nôvoga leta szpádnyeni sznêg hi'ze, vulice zbelim prtóm pokrio AIP 1876, br. 1, 8 **spádnjeni -a -o sam. padli:** nad timi [zpadnyenimi i[ztina trdno[zt KŠ 1771, 473

szpajdášiti se -im se dov. szpajdášiti se, združiti se: Glász [je] zamogao, da szo sze Poglavárje Krsztsánszki szpajdášili na otíranye poganov KOJ 1848, 58 **szpajdášeni -a -o szpajdašen, združen:** Matyas, z-vogerszkimi protesztantmi szpajdášeni pride KOJ 1848, 88; Poglaváre, ki szo sze .. najbi sze szpajdášeni otúrbali KOJ 1845, 54; da je pogodba brezi szpajdášenih europejszkih Poglavárov vcsinyena KOJ 1848, 56

szpáka -e ž pohujšanje: ali jaj csloveki, po [sterom [zπάka pride KŠ 1771, 58; [ze prepovidáva [zπάka KMK 1780, 43; Szpáka .. nálz mantrájo BKM 1789, 115; Steri lúbi brata [zvojega, [zπάke vu nyem nega KŠ 1771, 782; csi szo steri za volo kákse szpáke võzbriszani KOJ 1845, 93; odidi za mé, [atan, k[zpáki [zi mi KŠ 1771, 55; gda bi [lú'zila tomi nemocsnómi vu vóri na [zπάko KŠ 1771, 504; V[záki vezdáj [zπάko dáva BKM 1789, 399; angeyele .. i [zpoberéjo [zkrále[ztva nyegovoga v[ze [zπάke KŠ 1771, 45

szpákati -am dov. pohujšati: kr[ztsenikov [ztálno[zt, [stere [zo krivi vucsitelje [zπάkali KŠ 1771, 756; ersé nyim: to válz [zπάka KŠ 1771, 286 **szpakajúúci -a -e pohujšljiv:** da mi eti

Źveczki moudri i Źpametni Źpákajouco peldo ne naŹledŹjemo KŠ 1771, 845

spálnica -e Ź *spálnica*: Hálószoba, szpálnica AIN 1876, 40; Rejszan sze je eden vu szpálniczo Sz. Stevana notripodkradno KOJ 1848, 15

spámeten -tna -o prid. *pameten, razumen*: Sto je tak te veren Źzluga i Źpameten KŠ 1771, 82; szpameten plantavi nemára KOJ 1833, VI; pravo je nyemi Źpameten ocsa KM 1790, 52; Ka pa ti oh cslovik! Źpametno Sztvorjený ino rázumno BKM 1789, 378; peldo nam niháo Źpametnoga Źivlejnja KM 1796, 23; i najšli Źzo toga csloveka Źpametnoga KŠ 1771, 194; Ci ščéta spametniva biti BJ 1886, 13; Bojdite záto Źpametni, liki kacse, i prouŹzti liki goloubje KŠ 1771, 32; Dráge dŹle, pojte, I Źpametne bojte BKM 1789, 396 **spametnejši** tudi spametnéši -a -e *pametnejši, razumnejši*: Od sztarczov szem szpametnéši TA 1848, 102; Ár Źzinovje etoga Źzvejta Źzo ŹpametnejŹi od Źzinouv ŹzvetloŹzti KŠ 1771, 225 **spámetni** -a -o sam. *pametni*: Ár radi trpíte neŹpametne vi Źpametni bodoucí KŠ 1771, 548; hváo tebi dájem, Ocsa, ka Źzi Źzkrio eta pred moudrimi, ino Źpametnimi KŠ 1771, 37; Szpameten popŹszti KAJ 1870, 39; hváo tebi dájem, Ocsa, ka Źzi Źzkrio eta od ti moudri i Źpametni KŠ 1771, 203

spámetiti se -im se dov. *spametovati se*: na tri mészcece v-roke dobi tákso cstený, z-steroga sze szpámeti AI 1875, br. 1, 8

spámetivati tudi spámetŹvati -am dov. **I. opaziti**: Escse szam nê szpametivala, ka bi sze kaj táksega teknola AIP 1876, br. 10, 5; i gda szam doli pogledno, szam 'zalosztno szpametuvo, ka szo mi béle lacse tintane bílé AI 1875, br. 2, 7 **2. ne pozabiti, spomniti se**: kak sze bój zacsne, naj szvét nê zpámetiva za káksega zroka volo rusz tó szrécšanye 'zelo AIP 1876, br. 8, 2 **spámetŹvati se** -am se *spomniti se*: Vu dŹsne vejŹzti zgrŹntávanyi Źze moremo ŹpametŹvati z-racsúna naŹŹih Źzmrtnih grejhov KMK 1780, 69

spámetno prisl. *pametno, razumno*: I pohválo je goŹpoud Safara, kaj je Źpametno csino KŠ 1771, 225; Zaisztino nemore sze szpametno tajiti KOJ 1833, X

spámetnost -i Ź *pametnost, razumnost*: Prudentia SzpametnoŹt KM 1790, A7b; Źtera Źzo .. ŹpametnoŹt KŠ 1771, 671; Med glávniimi jákoŹztni Źzo I. SzpametnoŹt KMK 1780, 95; gde je ŹpametnoŹt BRM 1823, 144; i mirne náprave szpametnoszti razvijale szvoje zasztave KOJ 1914, 151

spanjáča -e Ź *priležnica*: deklina pa za spanjacse

i 'sene goriszkermili vu tórszkoj veri KOJ 1914, 130

spanjáčica -e Ź *priležnica*: Ár gda bi k-szvojim vnouгим 'senam i szpanyacsiczam Ildiko szí pridjáo KOJ 1848, 5

spanjé -á s *spanje*: TákŹe bode kakti naŹe Źzpanyé sŠ 1796, 38; Szpanyé sze ne szlisi k-jesztvini AIP 1876, br. 7, 3; Ino etak je on naŹŹe grobe na Źzpanyá kamure Źzpravo KŠ 1754, 109; oni Źzo pa Źtimali, kai od Źzpanyá Źzna právi KŠ 1771, 303; Oh krŹztsenik! Sztani z-Źpányá BKM 1789, 378; Tejlo na Źzpanyé hiti KŠ 1754, 250; tejlo na Źzpanyé hiti BKM 1789, 382; Bôg je dén na delo, nôcs na szpanyé nasztavo KAJ 1870, 48; KrŹztsus pride, naj náŹz ne nájde vu Źzpanyi KŠ 1771, 852

spár -a m *sopara*: AelŹtus Szpár KMS 1780, A7; znamejnja na zemli .. dina Źzpár KŠ 1771, 345; eta vsza hitri, kak Źzpár, meglá prejdo KM 1783, 281; On je nej drŹgo, nego szopout (szpár) steri sze rad zémle vókadi KOJ 1845, 116; Márna szo vsza, vsza, kak szpár meglé KAJ 1848, 4; mocsvare, steri szpár je jáko nezdrav lŹdém KAJ 1870, 110; ali gda jo szpár pecseni krumpisov v-nôszí poscsigecse, právi AIP 1876, br. 10, 7; sors nas vu té blódnoszti szpári KAJ 1848, 7

spáren -rna -o prid. *soparen*: je András v-szpárnoj vrocsini dreveno KAJ 1870, 137

spáti spím nedov. *spati*: Szpati Aludni KM 1790, 93a; Hálni; szpati v-nocsi KOJ 1833, 158; esi jej, ali pijém, Źzpmi KŠ 1754, 239; Slatko spim BJ 1886, 7; Vesz ete szvejť 'ze Źzpi KŠ 1754, 249; JeŹ V zimi spi AI 1878, 10; Na posteli spimo BJ 1886, 7; I ercsé nyim: ka Źzpite KŠ 1771, 248; i ercsé nyim: Źzpite nadale KŠ 1771, 90; Telovne Ocsi nai Źzi Źzpio SM 1747, 66; i gda bi on Źzpáo, tak Źze je zburkala jezera KM 1796, 98; Gda bi pa lidjé Źzpáli KŠ 1771, 44; Doszta Źzi 'ze Źzpála KM 1783, 254; vu onoj noucsi je Źzpáo Peter med dvôma vítézoma KŠ 1771, 378; ino Źzo ga vkradnoli, gda Źzmo mi Źzpáli KM 1796, 114; najŹao je je ka Źzo Źzpáli KŠ 1771, 247; ZdigniŹze gori, ne Źzpi SM 1747, 81; pren. varivácš Izraela, Źteri ni ne Źzpis KŠ 1754, 227; i pogibelnoŹt nyihova ne Źzpi KŠ 1771, 719; VeruŹzťŹj vu krŹztsánŹzťvi, ne Źzpi BKM 1789, 260; Záto tak ne Źzpimo KŠ 1771, 622; Hodi, oh Źzmrť! Źzpravi me Źzpát KŠ 1754, 262; Vnougi Źze zmed oni, Źteri Źzpijo vu práhi zemlé, gori obidijo KŠ 1754, 139; Ah kak bom Bo'ze! Szpao jasz dobrovolno BKM 1789, 387; zbudi Źze, ki Źzpis i Źztani z-mrtvi KŠ 1771, 584; i Źzpijo vnougi KŠ 1771, 513 **spajúčŹi** tudi spajúčŹi tudi spajúčŹi -a -e *speč*: mála vila

szpajécsoj devojki sze vüha szpávríla AIP 1876, br. 2, 6; i na podi szpajócsi bálsije szo sze rêsili AIP 1876, br. 6, 8; Vampir tém spajéčim lidém krv scéca AI 1878, 7 **spajóci** -a -e sam. *speči*: I pridoucsi nájde je páli šzpajoucse KŠ 1771, 90; Te szpajócsi zaprête má ocsi KAJ 1870, 48; Ino tihi szen 'z-nyóv pride Na ocsi ti szpajócsi KAJ 1870, 167; Szunce, da bi te szpajócsse ze-szna zbüdilo KAJ 1870, 100

spéčti tudi spéči spéchém dov. *I. speči*: zvodé .. šzkouv šze more krüh šzpečfi KŠ 1754, 202; szami nikaj dobra neznajoucsi szpecsti KOJ 1833, v; drügi sze morejo szkühati ali szpecsti KAJ 1870, 42; Vi šzte ga drága moja Mati šzpekli KM 1796, 30 *2. opeči*: da te vu dne szuncze neszpecsé, ali mészecz v nocsi TA 1848, 106

spéjvanje tudi spévvanje -a s *I. petje*: Ár je šzpejvanye šzám Gošzpodin Boug našztavo BKM 1789, 5b; Bojdi vüszt nasi szpévanye Tebi vugodno KAJ 1848, 135; Nega lepsega šzpejvanya KM 1783, 246; Szrczé moje podignilze Tvojmi Bougi na šzpejvanye KŠ 1754, 266; i csrêda Jezusova sze vu szpávríscsi po czilavnom szpévanyi naprêpriprávla KAJ 1848, III; Ali ona dônok csini Szvojim šzlatkim šzpejvanyem KŠ 1754, 255; Oczi Bougi vŕzi šzvétke znouvim šzpejvanyem BKM 1789, 57 *2. oglašanje*: gda gošzpodár pride, ali za kokouta šzpejvanye KŠ 1771, 145

spéjvati tudi spéivati tudi spévati -am nedov. *peti, s petjem izražati*: Nego bi stel šzpeivati SM 1747, 79; Nyemi šcsém šzpejvati KŠ 1754, 263; Verna Dussa tebi šzpeiva SM 1747, 91; zangyelmi Szpejva KŠ 1754, 273; Szpêva, zmênya, vrseni sze Hválo Tebi szpévamo BRM 1823, 6; šzpejavajo nebešzki šerezje BKM 1789, 1b; Z-nebešzke višzokolžti Angyelje szpévajo BRM 1823, 17; Zšzrczá, moudro, šzpejavaj BKM 1789, 1b; Düh moj szpévaj velkoszt sztvorítela KAJ 1848, 7; Szpejavajte nyemi KŠ 1754, 266; šzpejavajte mi diko BKM 1789, 12; pojmo, djao šzem, šzpejavajmo BKM 1789, 4; Szpévajte KAJ 1848, 108; naj ti šzpejva moj jezik KŠ 1754, 254; Szpévajte Goszpodini TA 1848, 7; naj vekomaj szpévajo, ké ti bránis TA 1848, 5; vu šzprávišcsi ti šzpejvao bodem KŠ 1771, 674; bom ti šzpejvo BKM 1789, 79; Da bodem šzpejvao SŠ 1796, 48; 'zoltáre bom szpévao TA 1848, 6; ino ti veszélo bodemo šzpeivali ABC 1725, A7a; Gde mo z-angelmi szpéváli KAJ 1848, 10; Dávida nedu'znoszt, od stere je szpévao Goszpodni TA 1848, 8; šzpejvala šzta KŠ 1771, 393 **spejavajúci** tudi spejavóci -a -e *pojoč*: I angel vu radoszi szpévajócs KAJ 1848, 8; Jeli poznas kamcsi

ednoga szpévajócssega fticsa KAJ 1870, 14; vu vami miloštivno šzpejavoucsi vu šzrczi KŠ 1771, 609; i vŕzi vórvajoucfi, tak šzpejavoucfi BKM 1789, 34; fticze lepou šzpejavoucse BKM 1789, 2 **spéjvavši** -a -e *pojoč*: Záto pojte vŕzi pred nyega, Szpejavvsi z-šzrczá KŠ 1754, 266; i zhválemi i zdühovnimi pešzmami šzpejavvfi vašem Gošzpodni KŠ 1771, 584 **spéjvani** -a -o *pet*: Angyelško pešzen, Stera je vBetlehemšzkom pouli dávno Szpejvana glášzno BKM 1789, 34

speláti spēlam dov. *I. izpeljati, spraviti od kod*: Ja vász zmojom zmo'znom rokom, Odnót šzpelam zradošztjom velikom BKM 1789, 412; Odnót šzpelam z-radošztjom velkom SŠ 1796, 29; Szpelo šzi nášz zgrejha BKM 1789, 104; Boug, ki je zmrtvi šzpelao toga pašztera ovécz KŠ 1771, 698; Szpelao je potoke z pecsine TA 1848, 63 *2. privesti, spraviti kam*: Szpelaj kkonczí dobromi BKM 1789, 172; one me naj vodijo i szpelajo k tvojoj szvétoj gori TA 1848, 35 *3. zapeljati, zavesti*: Te šzvejt znikakovom jálnoštjom nebode mogo šzpelati mené BKM 1789, 162; Toga šzvéta márna dika Naj me Niti na pót nevernika Têla hašzek nešzpeła BRM 1823, 338 **speláni** -a -o *izpeljan, izveden*: Drügo preporácsanye z-Ocsa našša šzpelano KM 1783, 17

spelávanje -a s *vpeljevanje, verski obred*: Od Dev. M. šzpelávanya KŠ 1771, 167; Ono zošzeljenýe šze je zgoudilo po Divicze Marie šzpelávanyi KM 1796, 91; 'sene sze dájo szpelávati na szpominanye szpelávanya Materé bo'se KOJ 1845, 83

spelávati -am nedov. *I. voditi*: On Nášz tüdi šzpeláva Na vekivecsno šzvetlošzt BRM 1823, 147; Ti nášz na dobro šzpelávaj BRM 1823, 87; Düh šzvéti bode vášz Na vŕzo praviczó šzpelávao BRM 1823, 88; do etimáo šzi Ti nášz Szpelávao na zvelicsanye BRM 1823, 414 *2. vpeljevati, opravljati verski obred*: kimpeterce (posztelkinye) szo szpeláváli KOJ 1914, 134

spernjâti se -ám se dov. *spreti se, spričkatí se*: da bi zvedli Szlovenje, ka szo sze na Vogerszkom lutheránszki predgarje szpemyali KOJ 1914, 118

spét prisl. *nazaj*: szpét se naj obrnéjo, i na szramóti vr'zejo TA 1848, 33

spéti spējem dov. *odpeti*: I gda šzo hválo šzpejli, vő šzo sli KŠ 1771, 89

spéva -e *ž petje*: Potom se pa mertvo tejlo med mertvečkov spēvov spēvnika vu grob püsti BJ 1886, 27

spévec -vca m *I. pevec*: Ete máli szpévec nesztoji KAJ 1870, 99; I szpévczi i 'zveglárje

bodo szpêvali TA 1848, 71 **2. ptič**: i szprotolêtje z-lêpimi szpêvcmi szvojimi pride KAJ 1870, 86

spévni -a -o prid., v zvezi *spevna ftica ptica pevka*: Szpêvne ftice BJ 1886, 25

spévnik -a m *pevec*: Verte, szpêvnik bidti on má KAJ 1870, 18; Či što merjé, mertvo tejló dúhovnik, spêvnik, tužna rodovina sprevodijo BJ 1886, 26

spica -e ž **1. sulica**: dána mi je [zpicza vu tejló kš 1771, 550; Otroczí cslovecsi, nyi zobjé szo szpicza i sztrêle TA 1848, 45; 'Zmetno ti je prouti [zpiczi br]zati kš 1771, 367 **2. puščica**: i okouli têbe vr'zejo nepriátelje tvoji [zpicze i ob]zêdejo te kš 1771, 237 **3. vejica, bodica**: liztjiese rô'ze na ednoj szpici vkúp raszté KAJ 1870, 19; Na vêcsicaj [Mêhki szpicaj] Erdécse jaboko szpi KAJ 1870, 29 **4. vžigalica**: Edno dête pri oszlíci szpicami ogen nalo'zilo AIP 1876, br. 9, 8

spicar -a m *sulicar*: pripravte i [zpiczarov dvej]ztou kš 1771, 415

spičica -e ž *vejica, bodica*: Nyé cvêt je na ténki szpícsicaj KAJ 1870, 101

spični -a -o prid. *ki ima špice, napere*: Szpicne potácse i kôla na stiri potácse szo keszno naisli gori KAJ 1870, 73

spísati spíšem dov. **1. napisati**: návuk, steri nász vesi recsi szpíszati KOJ 1833, 10; On je orszácskoga szpráviscsa Dokoncsanya dopúszto vogerszki szpíszati KOJ 1848, 123; Jasz vópovêdani govor doli znam szpíszati KAJ 1870, 7; opominanyem, [šteroje D.L.M. [zpi]zao TF 1715, 37; Evangyeliom, Ka ga je po Mátaji i Marki [zpi]zao kš 1771, 159; I Bogátecz kak je hodo, Kou [zv]éti Lukács [zpi]zo sš 1796, 166; Szpíszao Kossics KOJ 1848, 1 **2. opisati**: Vnogo plakanya, [što more [zpi]zati BKM 1789, 446 **3. zapisati**: Filipa proszili, naj bi pazlivo szpíszao vsze nyihove nouve návuke KOJ 1845, 67; Skôlnik pa v-knige szpíszali KAJ 1870, 5; pren. Szpísi imé moje i tam v-knige 'zitka KAJ 1848, 336 **spísati se** spíšem se *popísati se*: zapovid od Augúftus Czafzara, da bi [ze [zpi]zao velz [zvej]t kš 1771, 167 **spísani** -a -o *zapisan, popisan*: Po tom [ze knige prestéjo, V [šteri je v]ze [zpi]szano, Kakda na zemli 'zivéjo Lidjé BKM 1789, 436; V-knigi 'sitka je szpíszano – tvo 'sivlejnye KOJ 1845, 130; Grecski textus. Apoštolje .. Evangyeliom, doli [zpi]szanoga [zo [z]ebom ne]zli kš 1771, 3 (B2a); [štero je potom na dvej kameni tábli [zpi]szano, vó zglá]zo kš 1754, 7; je pa nyim na dvej kameni Tábli [zpi]szano de]z'étero zapovuid, vó dáo KM 1796,

38; naprávi zláti lizt imenüvan, v-sterom szpíszane .. szloboscine KOJ 1848, 35

spísavanje -a s *popisovanje*: Eto [zpi]závanye je prvle včjinyeno bilou, liki je Sirie poglávár bio Czirenus Kš 1771, 167

spísek -ska m *zapis, opis*: gda bi on nyihovo volo szpuno, na pregléd szo szpíszek luth. vóre poszlali túdi Lutheri KOJ 1845, 67

spísníviti -im dov. *splesneti*: Senô spísnívi ino zegnili BJ 1886, 29

spíš -a m *vihar, nevihta*: Zivatar; vehér, szpiz KOJ 1833, 184

spíšuwanie -a s **1. opis, opisovanje**: Szpíšuwanie KAJ 1870, 172; Czio pa toga Apoštol]zkoga dela djánya doli [zpi]šuwanja je pokazati kš 1771, 338; Strájfa i po [zpi]šuwanji Apoštol]zkoga nevolnoga 'zitka, je pro]zi kš 1771, 496 **2. popisovanje**: Po tom je [ztano Judás vu dnévi [zpi]šuwanja kš 1771, 356; Precsté Goszpôd med szpíšuwanjem národe TA 1848, 71

spíšuávati -ùjem nedov. *opisovati*: Moko i [z]mrt [zpi]šuje kš 1771, 263; Nevidoucsó jo Pláto [zpi]šuje sš 1796, 93

spítati -am dov. *izprašati*: Szpitajo te tam cslovek kak [zi 'sivo sš 1796, 92 **spítati se** -am se *izprašati se*: Zátó [zam ga pripelao pred v]áz, da [ze [z]pita kš 1771, 420

spítavanje -a s **1. izprašavanje**: Krátka summa z-szpítávanjem, i odgovárjanjem KMK 1780, A1; ali e]cse je niti odgovora na [z]voja vnouga [z]pitávanya nej doubó Heródes KM 1796, 108 **2. prerekanje, prepír**: Vcsinyeno je bilou zátó [z]pitávanye od vucsenikov Ivanovi kš 1771, 273; Té blázni okouli [z]pitávanya i rejsne vojne kš 1771, 642; Niti ne kebzújo na fabule [štera bole [z]pitávanya [z]právlajo kš 1771, 634

spítávati -am nedov. *izpraševati*: Ka more c]íniti .. [z]rczé [z]pitávati kš 1754, 209; niti [zo ga nej [z]meli kaj vecs od ti]ztoga dnéve [z]pitávati kš 1771, 75; je ni]cse nej erkao, ka [z]pitávas kš 1771, 276; Pope od Ivanovoga kr]zta [z]pitáva kš 1771, 67; od toga [z]pitávate eden drúgoga kš 1771, 320; Ár eta v]za poganye [z]pitávajo kš 1754, 90; Ár v]za eta poganye [z]pitávajo kš 1771, 212; idoucsi [z]krblivo [z]pitávajte od deteta kš 1771, 7; de Szpitávao sš 1796, 172; Kivao je zátó tomi Simon Peter, ka bi [z]pitávao, [što bi bio kš 1771, 312; [z]pitávao je, ka bi tou bilou kš 1771, 233; [z]kázani [zam vcsinyen tejm, ki [zo me nej [z]pitávali kš 1771, 471; nisteri szo vkupsztópili i tak szpitávali AIP 1876, br. 2, 1 **spítávati se** -am se *izpraševati se*: I opitao je te pi]zácse, ka [ze [z]pitávate med [z]ebom kš 1771, 130; naj [ze [z]pitáva, jeli nyemi je [z]

šzrczá 'zao KŠ 1754, 208; ka šzte šze na pouti med šzebom šzpitávali KŠ 1771, 131; da šzo šze šzpitávali med šzebom KŠ 1771, 105 *šzpitavajúči* -a -e *izprašujúč*: Šzpitávajoucsi pojbies KM 1790, 22; najšli šzo ga šzpitávajoucsega nyé KŠ 1771, 172; najšla šzta ga šzpitávajoucsega nye KM 1796, 92; V šze jejte, nikaj ne šzpitávajoucsi za volo dšsne vejšzti KŠ 1771, 510; Ár je, veli šzpitávajoucsim KŠ 1771, 261 *šzpitávani* -a -o *izpraševan, zasliševan*: Gda je šzpitávani i mantrani KŠ 1771, 815

šzpit šzpijém dov. *šzpití*: Ték bode ti preminiti, Šzpití pehář cšeměni KM 1783, 280; Csi mi je té pehář šzpití BKM 1789, 69; Vampir krv scéca i šzpijé AI 1878, 7; gamilo bujejo i žnjé vodo šzpijéjo AI 1878, 18; Šzpio šzi za nášz pehář britek BKM 1789, 230

šzplášiti se -im se dov. *šzprelašiti se, šzprelašiti se*: Od toga šze mlajšé tak šzpláši KOJ 1845, 101 *šzplášeni* -a -o *šzprelašen, šzprelašen*: Luther kakti šzplášeni vuk šze potaji KOJ 1845, 57; Od ete sztrasne zgšbe šzplášeni Ocskaí szta pripelala KOJ 1848, 104; Od Dráve šzplášeni Bethlen Gábora razbojniczke KOJ 1914, 129; naj šze od poudivjih nářodov šzplášena vera predga KOJ 1914, 98

šzpléjtica -e ž *šzpletka*: da bi steri kákso tákso šzplejticzó nasznouvo KOJ 1845, 55; z-lidmi je vnouge šzplejticzze zacšnyao KM 1790, 76

šzplesniviti -im dov. *šzplesneti*: Napô poszšseno szenô šze rado zvú'zgé, šzplesznivi, zbrigne KAJ 1870, 122

šzplésti šzpletém dov. *šzplesti*: da ga dršgi ne bi šzpodbádali za krivce osztrejše bicse šzpleszti KOJ 1914, 141; da bi edno lšpo mosnyô szplela KAJ 1870, 142; I vitšzje šzo šzpleli korouno šztrnyá KŠ 1771, 328 *šzplésti se* šzpletém se *šzplesti se, postati deležen česa*: šze zná kaj zgoditi, ka šze mi tšdi v-boj šzpletémo AIP 1876, br. 2, 6 *šzpléteni* -a -o *šzpleten*: z té niti je pavučina szpletena AI 1878, 39; okouli glavé šzo nyemi djáli šzpleteno trnavo korouno KŠ 1771, 152; Sojo i zprotja szpletene stené BJ 1886, 6

šzplétanca -e ž *šzpletka, zmeda*: ár sztoga leško táksa szpletenca bi nasztánola AIP 1876, br. 1, 3; na szprotolje mo od velike szpletance csšli AI 1875, br. 2, 2; Na eto poglavnik odkrito vöpovedo, ka v-kákso szpletanco miniszterje ország namenijo szpraviti AI 1875, br. 1, 2

šzplétanje -a s *šzpletanje*: Sterih šznájga naj ne bode zvšnejšnyá vu šzpletanyi vlášz KŠ 1771, 708

šzpletenjé -á s *šzpletenje, šzpletenina*: 'Ze vnôgi

mesztaj pövajo tákse verbe i z-tej šze jáko lšpo szpletenyé zná napraviti AIP 1876, br. 5, 8

šzpletkár -a m *šzpletkar*: bi je tšdi sztrasen szebicsne's, nájšvéksi szpletkár KOJ 1914, 146

šzpléziti šzplézim dov. *šzplezati*: Ár šzo notri šzplezili nikšji lidjé KŠ 1771, 758

šzplóditi -im dov. *šzpoditi*: i žaba, štero smo szplodili, šščé odbežati AI 1878, 3 **šzplódjeni** -a -o *šzplöjen, šzpočet*: Tej pa, liki nerázumna 'zivina po natšri šzplödjena na lovlenyé KŠ 1771, 720; Po czêloj zemli šzplödjena 'zivina Môcs Tvojo glášzi BRM 1823, 121

šzplöhni -a -o prid. *štalen*: Med etimi szplohnimi, ino teskimi bojnamaí KOJ 1848, 121

šzplój tšdi šzplöh prisl. **1. šzplöh, nasplöh**: V-šzühom vřejmeni je po oušzom dnšvi dobro šzplöh povlácsó KM 1790, 66; za volo sztráha pred lšsztvom, štero je szploh po pápínszkom miszlio KOJ 1914, 135; i 30-ti táo kapitála bi szplój na vogszsko potrebcšino mogo obrnyeni bidti AIP 1876, br. 6, 2; Luk se pova szploj za kühnjo AI 1878, 42; Lüdstvo szploh szprelašeno je kričalo BJ 1886, 9 **2. vselej, vedno**: Ona je szploh vu szvojem szřzci tak vészéla bila KOJ 1845, 112; Szploh z-dobicskom szřecsno bojovajoucsi Napoleon bi nasemi Cszazari znáo escse vecs vkrajvžéti KOJ 1848, 119 **3. popolnoma**: Szploj kmica grátala AIP 1876, br. 7, 6

šzpobráti -berém dov. *šzpobrati, odstraniti*: Posle Szin cslovecsi angele šzvoje i šzpoberéjo šzkrálešztva nyegovoga v šze šzpaké KŠ 1771, 45 **šzpobráti se** -berém se *šzpobrati se*: Liki šze pa šzpoberé te koukol KŠ 1771, 45

šzpočřknoti -em dov. *šzpočřeti, poginiti*: vis, šzpočřknejo nebô'ze, csi nedo meli materé KAJ 1870, 15

šzpodanji -a -e prid. *šzpodnji*: i erkao nyim je, vi šzte šzpodányi KŠ 1771, 293

šzpodbádati -am nedov. *šzpodbujati*: da ga dršgi domorodci ne bi šzpodbádali za krivce osztrejše bicse šzpleszti KOJ 1914, 141

šzpodí prisl. *šzpodaj*: Na rokáj zgora szglavicske, szpodi dlaní mámo KAJ 1870, 34

šzpodnášati se -am se nedov. *šzpoznati se*: lutheránszki officirje, steri szo šze z katolicsáni hüdo szpodnášali KOJ 1914, 115

šzpodňjek -a m *šzpodnji del mlinskega koleša*: Na nistero kolô szpodi tecsé voda, na nistero zgora Te ete šze szgornyek, te ov szpöđnyek zove KAJ 1870, 108

šzpodoba -e ž *šzpodoba*: neg' šze šzamo šzpodoub šztere KM 1783, 63; bi Noe ali na šzpodobo skřinye veliko ládjo napřavo KM 1796, 11;

Odpůlztki lže morejo Purgatoriumlzkim důlčizam pod lzpodobov prosnyé pripisůvati KMK 1780, 83; Pod rálzlocsnim kejpom, pod lzpodobom lzkrite lzo nám lzkrovnołzti KM 1783, 62; vu vlzáké déle Sztávi i lzpodóbi BRM 1823, VIII

spodoben -bna -o prid. *1. podoben*: Hasnló; szpodoben -a -o KOJ 1833, 159; Bober. V velkoči je srednje velkočemi psovi szpodoben AI 1878, 13; Divja koza je szpodobna k domáčoj kozi AI 1878, 16; Ar lzi ti náj vékse dobro, komi nikaj nej lzpodobno KM 1783, 262; niti ga za tebom nebode k-tebi lzpodobnoga KM 1796, 66; nego ka vu znánołzti bodta Bougi lzpodobna KM 1796, 7; nego lzkusanoga vu vlzei knám lzpodobnim KŠ 1754, 101 *2. primeren, pripraven*: hráni me kmeni lzpodobnov hránov KŠ 1754, 222; niłcse, ki rokou lzvoyo na plůg vr'ze, je nej lzpodoben k-králełzti Bo'zemi KŠ 1771, 201; Zdá je to vrěmen pripravno, I na pokóro szpodobno BKM 1789, 3; vcsini tebé popolnoga Bo'zega csloveka i na vlze dobro delo lzpodobnoga KŠ 1771, A8b; Pouleg niłteri lzem lzpodobni molitev KŠ 1754, 2a; ino tak lžta nálz lzpodobne pa na hůdo, vcsinila KŠ 1754, 96; Na dobro lzpodobne nálz Boug csini KŠ 1771, 532; zvacinsztvo, szem szpodobnimi prilikami SIZ 1807, 1 **spodóbnejši -a -e** *1. podobnejši*: i k-nebełzkim lžvéczm lzpodobnejši polžtánes BKM 1789, 8; Med vsemi stvári so opice človeki najszpodobnejši AI 1878, 6 *2. primernejši, pripravnejši*: csi eden dén od drůgoga za vékse má i lzpodobnejsega na kákšo Bo'zo lžlů'zbo dr'zi KŠ 1754, 10; Naj bomo lzpodobnejši na polžlůsanye Bo'ze lž. rejčji KŠ 1754, 211; Tak bodte lzpodobnejši na Bo'zo lžlů'zbo BKM 1789, 6b

spodobliven -vna -o prid. *podoben, primerljiv*: Szpodobliven (hasonlitó): kėp, kėpen, kėnt AIN 1876, 21

spodóbno prisl. *podobno*: Mlájsi vu vrszti sze povékšávajo, szpodobno 'sivini KOJ 1845, 3; Szpodobno je namejno Atila vcsiniti takájse Rimi KOJ 1848, 4; Idi – i ti szpodobno csini KAJ 1848, 244

spodóbnost -i ž *1. podoba, podobnost*: [šator] Ki je bio lzpodobnołzt vu tiłztom vrejmeni KŠ 1771, 685; Od Bogá, i Bo'ze szpodobnoszti BRM 1823, 98; nalzlejdnje je lžtvouro on dén csloveka na lzvoyo lzpodobnołzt KM 1796, 4; Nego je obráz lžlugov je na lžé vzéo vu lzpodobnołzti cslovecsoj je bio KŠ 1771, 594 *2. prilika*: Od lžedmére lzpodobnołzti KŠ 1771, 41 *3. podobnost*: Ti, oh Bóg, szí tėlá

mojga sztvoritel, I szpodobnoszt nyegvi szkrben varitel KAJ 1848, 246; Sz-kaksimi szpodobnosztni Szem jasz oszná'zen KAJ 1848, 154

spoginoti -em dov. *poginiti*: Ka je Egyptánczov lživina lzpoginola KM 1796, 34; i gda bi ti vrazjé nyihovo csrejdo lžviny obłzeli, i vu mourje gnali, gde lzo i lzpoginole KM 1796, 99

spoglédnoti -glédnem dov. *pregledati*: Eto sze pregdá nazavůpsztvi, stero szpreglédne, csi sze dohodki nebi mogli povéksati AI 1875, kaz. br. 2

spohůjšati se -am se dov. *1. pohujšati se*: V-ednoj fari szo sze lůdjé tak szpohůjšali KOJ 1845, 3 *2. poslabšati se*: Beteg sze je vszelé bole szpohůjšao na teliko KOJ 1848, 26

spojémati -am dov. *odzeti*: ober toga oblászt dá szvetszkim Poglavárom cerkvene i popovszke grůnte szpojémati KOJ 1845, 59; na gornjih krajih zacsnjejo czaszarszke sztrá'sbe vőpogányati, ino za szé szpojémati KOJ 1848, 96; 3. vnougim plemenítasom brezi právdénoga zroka je imánya szpojémao KOJ 1848, 45; Lutheránye szo pa nyim vesz sztrosek (poutno czeringo) szpojémali KOJ 1914, 140 **spojémami** -a -o *odzet*: Poulek té orszácske szklenbe bi sze mogli pápinczm szpojémane cėrkve pűsztiti KOJ 1914, 143 **spojémami** -a -o sam. *odzeti*: Amurát sze pascsi, obecsajouc nyemi vsza szpojémama nazáj povrnoti KOJ 1848, 56

spókani -a -o prid. *počen, spokan*: i te szpokani zvon vkűpszprávla raztepene lidi vu bo'so hi'so KOJ 1833, VI

spokápati -káplem dov. *odpasti, biti uničen*: I kako szvejtye, tak lžpokáplemo, Vlzi Ádamovi lžinovje merjémo BKM 1789, 355; národje szpokáplejo pred tebom TA 1848, 36; ino szo junáčzke zveksine szpokapali KOJ 1848, 8; protivnike moje, oni szo szpokapali ino prěšli TA 1848, 7 **spokápeleni** -a -o *odpadel*: Jež Hráni se spokáplenom sadü AI 1878, 10

spokláti -kőlem dov. *ubiti, umoriti*: csini Garo i Forgácsa szpoklati KOJ 1848, 49; dokecs ji neszpokolem TA 1848, 14; lžveczke krále i poglavnike lžvoji vűjłzt mecsom lžpokole KŠ 1771, 764; Szve lžlůge vő posle I deczo lžpokole BKM 1789, 41; i ovih vecs szpokolejo KOJ 1848, 36; Vitézov tanáts je pa bio, ka bi vouznike lžpoklali KŠ 1771, 427; Golžpodne, proroke tvoje lzo lžpoklali KŠ 1771, 472 **spokláni** -a -o *ubit, umorjen*: I nájđena je vnyem krv .. vlzej lžpokláni na zemli KŠ 1771, 800

spokojiti -ím dov. *pomiriti*: Tőkőli Imrea je pa

Czaszar z-tém namejno szpokóji, da nyemi je KOJ 1848, 97; Kaj Boug mrtvecze [szpokoji SŠ 1796, 17; Luther zburkano lüsztvó szpokoji KOJ 1845, 63; Zbücsene je denok szpokójo KOJ 1848, 64; Ar [zo [szpokojili moj i vas duh KŠ 1771, 526; Da nebi szpokojó i potisao düse moje TA 1848, 109

spokójnost -i ž *mir*: tem táksim zapovídávamo naj [szpokojno]ztyov delajoucí [zvoj krüh jejo KŠ 1754, 166

spokòren -rna -o prid. *spokoren*: Jezus! dáj mi [szpokornim, Szrczom tou razmeti BKM 1789, 81

spokoritise -im se dov. *spokoritise, poboljšati se*: Vejm [ze e]cse [szpokorim BKM 1789, 409; Vejm [ze e]cse [szpokorim SŠ 1796, 141; da sze vszáki drügi grejh kakste veliki z-káksov pokourov szpokori KOJ 1845, 121; dáj odpüscsejnye, ki [ze eti [szpokorimo KM 1783, 259; grejhe, Kaj [ze 'znyih ne [szpokorimo BKM 1789, 33; Da [ze v]zi polzvétimo, I k-Tebi [szpokorimo BRM 1823, 34; Ki sze te nebojijo, I prav neszpokorijo KAJ 1848, 148; V]zi [ze [szpokourite SŠ 1796, 23; z-Dávid Králom te proszimo, da bi [ze 's-nyim [szpokourili KM 1783, 258; na Tissini sze je vnougo lüdi szpokorilo KOJ 1914, 107; Ár [zo [ze oni [szpokourili na prejdganye Jonáfa KŠ 1771, 41; szo v-pekeo zavrsene, csi szo sze nej szpokorile KOJ 1845, 47 **spokòrjeni** -a -o *spokorjen*: Áldov za Bogá düh szpokorjeni szercé potro i ponisano Boug! nezavr'si KOJ 1845, 129

spokóudivati -am dov. *naberačiti*: ki je cejli keden z-szvojimi pajdási za brejgom kühao, peko, i pojo, ka szo szpokoudivali KOJ 1845, 115

spokrádnoti -em dov. *nakrasti*: more tolvaj teliko nazáj plácsati, da nyemi nedójde vsze, ka je szpokradno KOJ 1845, 121

spoküpiti -im dov. *nakupiti, pokupiti*: szi je András II. nej pokoja i lübavi mogao szpoküpiti KOJ 1848, 35; nassa dela bi drágo szpoküpili KOJ 1833, XIV; je od nikh plemenitásov grünte za szébe szpoküpo KOJ 1914, 150

spolàgati -lágam nedov. *pokrmiti živini*: tráva .. Eden tál je vért zeléno szpolága KAJ 1870, 121

spoloviti -ím dov. *poloviti, ujeti*: potomtoga je Eliás v]ze Báálove Proroke dáó [szpoloviti KM 1796, 76; je Rákóczi zacsnó czaszarszke oblasztnike szpoloviti KOJ 1848, 101 **spolòvleni** -a -o *ujet*: Ménsi krivci szo pa szpolovleni KOJ 1848, 118; fararov, steri szo szpolovleni bili KOJ 1914, 141; Mahometa II., ki je .. szpolovlenih

bosniánszkih vojákov Janitsárszko vojszko osznouvo KOJ 1914, 63

spómenek tudi spóumenek -nka m **I. spomin**: Emlék; szpoumenek KOJ 1833, 155; Szpoumenek Goszpodnove [zmrüti KM 1783, 57; Szpómenek ti preminócsi KAJ 1848, VI; prêsao je szpómenek nyihov 'z nyimi TA 1848, 7; Dávida 'Zoltár k szpómenki TA 1848, 31; Szpoumenek je vcsino [zvojih csüdñih dejl KM 1783, 60; i gori je zaperó nyemi ete recsi na]szpómenek KM 1790, 58; dokecs nyegov [zvétü Szin [zobotte polzvcsenyá na Nedelo ne obrné na [zpomenek [zvojeja gori [ztanejnya KM 1796, 4; tak ga 'saliva, da na szpomenek nyegovoga iména szvoje sztolnómeszto za Budino ozové KOJ 1848, 4; Jezus! ti szi zapovedao Szpómenek tvoj csesztüti KAJ 1848, 144; z delom rók szvoji szo zamre'zeni ti neverni, na szpómenek TA 1848, 8; Mosnyô je na szpómenek szkrbno varvao KAJ 1870, 126; i naj [ztáksom pobo'snosztyom nazoucí bodem vu [zpómenki Goszpodna Jezu]ja [zmrüti KM 1783, 106; Matyas král od vogerszkoga národa vu szpómenki obdr'zen AI 1875, br. 1, 4 **2. spomenik, nagrobnik**: Prilicnejši lüdjé kamnispómenek dájo na grob postaviti BJ 1886 **3. poudarek**: [predlogi] nájbolye vu zapovedivnom módusi, sze odzaja dejvajo, ino szamo za volo mocnejsega szpómenka sze naprej potpíjo KOJ 1833, 124 **4. molitveni jermen**: Razsérjávajo pa [zvoje [zpoumenke i velike naprávlajo skricze gvanta [zvojeja KŠ 1771, 76

spomenénje -a s *spomin, pisno izkazana pozornost*: Zahválím szrcsno szpomenénje AIP 1876, br. 5, 3

spomenóti -ém dov. *omeniti, imenovati*: Emlétni; spomenóti KOJ 1833, 155; nyegova imena zamán ne]szpomeni SM 1747, 88; Nyegova imena zamán ne [szpomeni BKM 1789, 182 **spomenóti se** tudi spoumenóti se -ém se *spomñiti se, ne pozabiti*: i [zvoji grejhov [ze ne [zpomeném KŠ 1754, 216; i znepravedno]zti nyihove [ze vecs ne [zpomeném KŠ 1771, 684; da [ze 'snyih nigdár vecs ne [zpomeném KM 1783, 21; i tam [ze [zpomenés, kaj brat tvoj má kaj prouti tebi KŠ 1771, 15; Ar na [zmertü nische [ze ztébe nezpomené ABC 1725, A8a; I [zpomené [ze Peter zrejcsi Jezu]ove KŠ 1771, 92; Ár vöziscse nyih krv, 'z nyih sze szpomené TA 1848, 7; csi sze z-szvoji rodítelov szpomené KAJ 1870, 54; cí] [ze [zpomenémo [zKrájnczov KŠ 1771, A6a; niti [ze ne [zpomenéte z-ti pét lejbov kruha KŠ 1771, 53; Szpomeni]ze cslovecse, da dén

šzobotni pošzvetis TF 1715, 13; Szpomenisze da šzoboto poszvetis ABC 1725, A4a; nego šzpomenišze změne SM 1747, 93; Szpoumenišze, da Szoboutni dén pošzvetis KŠ 1754, 23; Szpoumeni šze záto, kakda šzi vzéo i csuo KŠ 1771, 771; Szpoumeni šze znášz Goszpodne KM 1783, 118; Szpoumeni šze Gošzpon zvernih tvoji BKM 1789, 177; Szpoumeni šze, da šzvétké pošzvetis KM 1790, 110; Szpoumeni sze cslovek, da szi práh KOJ 1845, 97; Szpômeni sze, goszpón KAJ 1848, 9; Záto šze znaše šzmrti Szpoumenimo BKM 1789, 405; V šzi šze vezdáj šztoga šzpoumenimo SŠ 1796, 7; Szpomentěšze ztoga, kteri je on SM 1747, 28; Szpoumente šze zmoje vouze KŠ 1771, 611; Neg' z-Bo'se miloscje vi šze šzpoumenite SŠ 1796, 23; Szamo na šze zšziromákov šzponeněmo KŠ 1771, 559; naj, gda pride vora, šze zpomeněte zeti KŠ 1771, 319; i šzpoumeno bi šze šzvojeja zákona KŠ 1771, 166; Szpoumeno šzam šze pa zrejcsi Gošzpodnove KŠ 1771, 376; Hválo ti dájemo, ka šzi šze znájz nevolni grejšnikov šzpoumeno KŠ 1771, 845; I šzpoumeno šze je Peter zrejcsi KŠ 1771, 151; teda šzo šze šzpoumenoli, kaj šzo eta bilá od nyega pišzana KŠ 1771, 307 **špómnovši se -a se -e se ko se je špomnil:** Szpomnovši šze zobecsanya, Da bi pri nyem počšivao BKM 1789, 16

špomin -a m špomin, omemba: Szpomina vreden je grof Nádasdi KOJ 1914, 157

špominanje -a s I. špomin: Szpominanye z-Gošzpodna Krišztušša KM 1796, 110; Kakda šze je pa pripetilo ono šzpominanya vrejčno obládanye KM 1796, 71; nikaj je nej šzpominanya vrejdnoga šzkoncsano KOJ 1848, 79; Tou čšinte na moje šzpominanye TF 1715, 39; na moie šzpominanye SM 1747, 40; je Goszpón Jezus na šzpominanye šzvoje šzmrti Sz. Vecšérjo nasztavo KŠ 1754, 7b; Tou csinte na moje šzpominanye KŠ 1771, 513; Nedelo, štera je na šzpominanye Krišztuššovoga gori šztanejnja KMK 1780, 40; velo je čšiniti šzebi na šzpominanye KM 1783, 62; kaj šzte 'ze nigda ozelenili vu vašem od méne šzpominanyi KŠ 1771, 599; šzpominanyem znaššega vkršzti obecsanya KŠ 1754, 63; pren. Jezus šzlatko šzpominanye KM 1783, 246; Jezus, ti vešzelo šzpominanye BKM 1789, 44 **2. omemba:** Szpominanye od nešztální i šztální KŠ 1771, 646 **3. pomen:** V-pitajoucsem govorejnji one recsi naprej rivamo, stere szo v-pitanyi náj vékšega šzpominanya KOJ 1833, 144 **4. navajanje, navedba:** [znamenje] šzpominanya “—” AIN 1876, 8

špominati -am nedov. I. omenjati: Szám Luther šzpomina i pohváli Sz. Benedeka KOJ 1845, 77; csi vecs persón ali dugoványov csinejnje ali šztális šzpominamo KOJ 1833, 138; niki pa obcsinsztvo šzpominajo KOJ 1848, 57; Sztáre grejhe nešzpominaj BKM 1789, 48; kaibi naššega blisnyega .. po dobrom ga šzpominali TF 1715, 16 **2. oznanjati:** Szpominao bom imé tvoje od deczé do osztankov deczé TA 1848, 37; tvojo šz. šzmrt nešztanoma šzpominam KŠ 1754, 238 **špominati se -am se I. špominjati se:** inošze šzpominati šztoga nakoi nájze opominau TF 1715, 41; Zakai šze moremo mi šnyegove šzmrti šzpominati SM 1747, 40; moremo šze šzpominati zonoga SM 1747, 40; šze nešztanoma šztebe šzpominam KŠ 1771, 646; Ar šze šztebe jasž šzpominam BKM 1789, 5; ka je cslovik, kaj šze šzpominas 'znyega KŠ 1771, 673; Ka je cslovek, kâsze šzpominas 'z nyega TA 1848, 7; i vudnye od nyegove právde šze šzpomina SM 1747, 92; gda šze šztola šzpominamo etoga nasztávlenjá KM 1783, 62; i vkom šze šzpominamo zBo'ze velike dobroute BKM 1789, 7b; Hválím pa vášz, bratje, ka šze změne vu všzem šzpominate KŠ 1771, 511; geto šze vu šzmrti ne šzpominamo šztebe KŠ 1754, 231; ka šze od jezero lejt bláženšztva šzpominajo KŠ 1771, 761; Ár sze vu šzmrti neszšpominajo z tébe TA 1848, 5; I z šzoudbe šze šzpominaj BKM 1789, 407; I z šzoudbe šze šzpominaj SŠ 1796, 139; I mi šze šzpominajmo, 'Znyeg've šzmrti BKM 1789, 77; šzpominajmo šze Telikájšze z-Bo'sánšzke modroušzti KM 1796, 5; Szpominajte šze zvoditelov vaši KŠ 1754, 270; Szpominali sze bodo TA 1848, 18; Naj šze šzpominamo od te vekivecsne šzobote KŠ 1754, 26; I malo zBogá šzem Sze šzpominao denesz BKM 1789, 386; i šzpominao šze je z-oni vnougi dobrouť KM 1790, 58; šz-té Sz. Hištorie, z-štere šzmo šze do eti máo šzpominali KM 1796, 117 **2. omenjati:** Moy'zes šze šzpomina šzobote eššze pred Dešzétere vő dánym KŠ 1754, 26; Ar šze ztoga šzpomina i Paveo KŠ 1771, 338; Hvála Fugh Károlyi, ka sze od toga dugoványa šzpomino AIP 1876, br. 1, 2 **3. pogovarjati se:** Kumaniánci za steroga volo Ladiszlav IV., da sze szledi zmirom 'snyimi šzpomina KOJ 1848, 40; z-kmetmi sze je rad šzpominao KOJ 1848, 68; od koga šzte šze i šzpominali KŠ 1771, 599 **špominajóuči se tudi špominajóči se -a se -e se špominjajoč se:** Hválo dájem Bougi mojemi všzigdár šzpominajocsi šze šztebe KŠ 1771, 665; Ali Dávid šze šzpominajoucšji z-šzvoji grejšhov KM 1796, 63 **špominavši -a -e špominjajoč, omenjajoč:** Ona, stera szo 'se

zgorajpovejdana, tū znouvics neszpominavsi KOJ 1833, 143; Szpominavsi od goriposztávlan-ya vogerszkoga banka, poetom tróšt odpré AI 1875, kaz. br. 1 **spominjani** -a -o *omenjen*: te je voda ono vise szpominyano zadelano véko vtrgnola AIP 1876, br. 3, 7

spomlátiti -im dov. *premagati v boju*: ino Kruce tak szpomláti KOJ 1848, 104; Montecuculli je pa Törke blúzi Sz. Gotthárda pri Rábi tak szpomláto KOJ 1848, 95

spomoriti -ím dov. *pomoriti, pobiti*: Herodes řzpomouro je vřzo deczo Kř 1771, 8; je Angyeo řzpomouro je vřzo prvo-rodjeno Egyiptánczov deczo KM 1796, 34; ka řzte řzinovje oni, ki řzo řzpomourili proroke Kř 1771, 78; nyihove domácase szo nyihovi szrdniczke nekaj szpomourili KOJ 1848, 7 **szpomórjzeni** -a -o *szpomorjen, ubit*: ki szo nej szpomorjzeni, tiszti szo ali vtopleni KOJ 1848, 9; jih je 6 jezér na meszti szpomorjenih osztalo KOJ 1848, 104

szpomrějti -merjém dov. *szpomreti, umreti*: Dneřz, ali pa vütro, tudi z-pomerjéte Sř 1796, 174; Ali kak lüdjé, szpomerjéte TA 1848, 68; Pouleg vore řzo řzpomurli tej vřzi Kř 1771, 691; ki szo z-Bratovcsine szpomurli KOJ 1845, 93; ino szo odvándrali na Törszko zemlo, ino tamo poednom szpomurli KOJ 1848, 105

szporejvanje -a s *szpetje*: Za obcsinszko poszküsbo priporácsam szploh szporejvanje KOJ 1845, 5

szporejvati tudi szporejvati -am dov. *szapeti, oglasiti se*: kokot s svojim móčnim glásom spojeva AI 1878, 3; i precji je řzsporejvao kokout Kř 1771, 249; Zdj szmo vám szporejvali KOJ 1845, 143 **szporejvávši** -a -e *ko je szapel*: I hválo řzsporejvavsi vö řzo sli na brejg Oliveczki Kř 1771, 147

szpöriátłiti se -im se dov. *szpöriateljiti se*: Zápola sze je z-Maximiliánom szpöriátło KOJ 1848, 84

szpörar -a m *szključavničar*: Jánoski je ocsa pravo, ká tam prá szporar sztoji KAJ 1870, 117

szporédoma prisl. *redno*: ka 'řzivini sze naj szporédoma polága AI 1875, br. 1, 8

szporöbíti -im dov. *oropati*: i dolnyelendavszko imánye vdil i vkri'soma je Bethlen dáo szporobiti KOJ 1848, 92; Törci pa nazájidoucsi szporobijo vsze, ka v-rouke dobijo KOJ 1848, 50; da szo Cérkve, klostre szporobili KOJ 1848, 8

szporopájöuč -a -e prid. *szropajoč*: Törci szo brodili szporöpajöucs KOJ 1848, 74

szporöučati -am nedov. *szpöporöcati*: Toga je Melankton tudi Nádasdi Tomási v milosco i obrambo szporöucsao KOJ 1914, 118

szporöučenje -a s *szročítev*: nájbole pa za volo szporöucsena Vogrije Maximiliáni brezi privolejnja SS. i RR. KOJ 1848, 69

szporöučiti -im dov. **1. szpöporöčiti**: szvojo düso Bougi szporöucsi KOJ 1848, 15; Ete devétere návuke ti za szlovou szporöucsim KOJ 1845, 49 **2. szročíti**: Ka je Ferdinánda I. ... je 'selo vszo örocsino szvojim szinam v-mirovnom sztálisi szporöucsi KOJ 1848, 82

szporüřiti -im dov. *szporüřiti, szpodreti*: ino bi dopüsztö Cérkve i Klostre szporüsiti KOJ 1848, 19; denok szo sze oni prejk Dráve pritrli, da szporüsijo tiszto trdino zrszszkigrád zváno KOJ 1848, 95 **szporüřiti se** -im se *szporüřiti se*: tiszti hram, vsterom je Béla I. szvoj kvartér meo, sze je szporüsö KOJ 1848, 20 **szporüřivši** -a -e *ko je szporüřil*: [Atila] ono [Oglej] vsze porüsivsi povr'se KOJ 1848, 4

szpöslanje -a s *szporöčilo, naznanilo*: Od Ivanovoga řzpozřzlanya Kř 1771, 187

szpösláti spöšlem dov. *szporöčiti, naznaniti*: Üzenni; szposzlati KOJ 1833, 180; Medtémtoğa Ráköci gizdavo szposle ka on nikoga neszpozna KOJ 1848, 104; Da řcsé vřze napuniti, Ka je řzpozřzłao meni BKM 1789, 195; ka szo nej od pogibelnoszti glásza szposzlali KOJ 1848, 65

szposrějd prisl. *sredi*: I tak je Paveo vö řou řzpozřrejđ 'řnyih Kř 1771, 397

szpöstáviti -štávím dov. *szpostaviti*: Gda te vszamögöcsi Krále szposztávı vu nyé TA 1848, 32 **szpöstávleni** -a -o *szpostavlen*: Křiřznati pávuk razprestráva vednáko szpöstávleno kolořszto mrežo AI 1878, 39

szposväditi se -svädım se dov. *szpreti se*: Pokedob vszákši bi rad meo na nyegovih prszaj szvetlécsi, złáti kri's, sze nad nyım szposzvädıta KOJ 1848, 58; vu hi'sni zákon sztoupiti, vu sterom tiváriske, dare sze szposzvädıjo, radi eden drögomi v-ocsi metajo KOJ 1845, 87 **szposvädjeni** -a -o *szprt*: Dvá szposzvädjenıva pispeka szta sze za ravnansztva volo pogucsala KOJ 1914, 104; gda bi potüvao na pomirejnje niki szposzvädjenih Hercegov KOJ 1848, 24

szpöřilati -am dov. *szporöcati, naznanjati*: Oh cslovik nevolni, Boug ti pom'ni řzposıla, Da te zmöre řzté nevoule BKM 1789, 194

szpořťuvanje -a s *szpořťovanje, počastítev*: Za tou szpostüvanje sze pa Geyza povratıvno Czszari z-tém miti KOJ 1848, 11; Pápa Sz. Stevani vsze dovoli, escse nyemi na szpostüvanje trüdiv nyegovih apostolszkıh tüdi posle duplısni kris KOJ 1848, 12

spoštúvati -újem nedov. *počastiti, izkazati spoštovanje*: Várdaí ga je priso szpoustúvat KOJ 1848, 78

spótiti -im dov. *opomniti*: Szpôtiti zlocsasztogna – Tô je brezi te'zkcôcse I tim vbôgim mogôcse KAJ 1848, 288; Szpôti ga, naj pametúje KAJ 1848, 275 **spótiti se** -im se *spomniti se*: Za leh'zese obracsunanye naj vszáki vise prinesene táble nûca i sze na hitroma szpôti AI 1875, br. 2, 3; Szvetloŷt i volnoŷt nyemi dávaj, Naj ŷze mi na dobro ŷzpôti BRM 1823, 109

spotréjti tudi spotréti -têrem dov. *streti, uničiti*: Sz. Stevani je Boug pomágo etih protivnikov moucs szpotrejtí KOJ 1848, 13; i zobé ti neverni szpoteres TA 1848, 4; táksi parôvec v-szili tak vêke drevja szpotere AIP 1876, br. 9, 7; ino rimszki Czaszar bio on junák, ki je Avarczov moucs szpotro KOJ 1848, 6; naj bi sze zmirili, ino szpajdáseni .. i szpotrli nepriátela KOJ 1845, 54; pred sterov sztojécsemi drevji golombisje szo vnôgo vêk szpotrli AIP 1876, br. 1, 5 **spotíti** -a -o *strt, uničen*: Szpotrt ŷzi bio vtejli ŷztraŷno BKM 1789, 82; Gde de v-krvi sztao, pokápan Eden ország szpotrt AIP 1876, br. 6, 2

spotúkani -a -o prid. *premagán, uničen*: Francúzi od Rúszoj vu málih ino velikih bitvaj szpotúkani KOJ 1848, 120

spôudnji -a -e prid. *spodnji*: I gori do ŷzpoudnyega pekla KŠ 1754, 145; jezik .. na ŷzpoudnyo lampo ga poŷztávivsi KMK 1780, 65; z szpôdnye lendave zebráni poszlavci AIP 1876, br. 6, 7 **nájspôdnji** -a -e *najbolj spodnji, najnižji*: Najszpôdnji tál bregôv sze korén zové KAJ 1870, 146; Doli szí me púszo vu jamo naj szpôdnyo TA 1848, 71

spóul tudi spól -a m **I. naravni spol**: Doszta sztvári pojê druge sztvaré szvojga szpôla KAJ 1870, 10 **2. oseba glede na značilnost spola**: Vino in 'zenŷzki ŷzpoul zapelajo te moudre KŠ 1754, 44; kak ŷze poŷtenoga 'senŷzkoga ŷzpoula doŷtája SIZ 1807, 42; Nej ŷzamo moskomi ŷzpouli je prepovejdano KŠ 1754, 65; Stogodi ŷze zglédne na 'zenŷzki ŷzpoul na po'zelejnye KŠ 1754, 43; ŷz. hiŷtvo preŷztoupiti i zlútzkim .. ŷzpoulom necsiŷzto ŷziveti KŠ 1754, 42; Vneciŷztoucsi zlútzkim ŷzpoulom BKM 1789, 450 **3. slovnični spol**: Tou l^m Ka on vu vogrszkom jeziki szpola neznamenuje KOJ 1833, 14

spóusob -a m **I. pretveza**: Tou potribúje, kaibi mi náŷlega blisnyega hiŷe ani Űroka hûdou ne poŷeleli, ani po ŷzpouŷzobom pravice, krivicno znasŷim ŷrokom ne zmeiŷali TF 1715, 17

spóutoma prisl. *spotoma, mimogrede*: Zápola

'snyim vréd szpoutoma v-Budino setuvao KOJ 1848, 77

spóuved -a m *spoved*: zprávo ga ŷzerczá pohajajoucíim ŷzpouvedom má vadlúvati TF 1715, 35

spóuvid tudi spóved -i ž *spoved*: Szpouvid je edno nemiuno ino jáko dreŷzélno zdihávanye ŷzerczá TF 1715, 35; Szpouvid KŠ 1754, 197; Ka je Szpouvid KMK 1780, 75; Szpóvéd deczé KAJ 1848, VI; Priprávlanye k-Szpouvidi KM 1783, 133; Szkim zapecsáti Boug té táksi ŷzpouvid KŠ 1754, 199; cslovik naj moli obcsinŷzko ŷzpouvid KMK 1780, 78; po Szpouvidi grejhov odpúscsanye gláŷzi KŠ 1754, 196

spóvani -a -o prid. *pridelan*: Szaksi dober vért zdaj sze more pripraviti, ka nyemi dojde szpóvanoga i ka za odajo osztáne AI 1875, kaz. br. 8

spovedálnica -e ž *spovednica*: Z-Cérkvi szo vözlúcsani oltárje, szpovedálnice KOJ 1845, 67

spovédanje -a s *spoved*: Deák sze szpovédanyom k-szmrti prípravo AIP 1876, br. 2, 1

spovedárnica -e ž *spovednica*: Eto so spovedárnice BJ 1886, 19

spovédati spovéjm dov. *spovedati*: Stere grejhe moremo ŷzpovedati KŠ 1754, 199; Koteri ŷzo zbritkim placŷom vŷzi ŷzpovedali Szvoje grejhe 'zalújoes BKM 1789, 224 **spovédati se** spovéjm se *spovedati se*: cslovik greiŷni má vŷze ŷzvoje greihe ŷze znyih ŷzpovedati TF 1715, 35; nebosŷze mogel pravo ŷzpovedati SM 1747, 82; Ka moremo csiniti .. ŷzpovedati ŷze KMK 1780, 49; zapouvid zapovidáva, naj vŷzako leto náj menyé ednouk z-grejhov náŷŷi ŷze ŷzpovejmo KMK 1780, 56; Po tom sze je grof szpovedao na kat. vero KOJ 1914, 145; Prvle sze je v-szvojoj fárnj Cérkvi pobo'sno szpovedal KOJ 1845, 45; Tou je zamoglo, da sze je vecs i vecs lutheránov na katolicsánszko vöro szpovedalo KOJ 1848, 112; szo sze vnougi na katolicsánszko vöro szpovedali KOJ 1845 **spovéjdani** -a -o *spovedan*: Szpovednik nalo'si grejsniki na Pokouro za te ŷzpovejane grejhe KMK 1780, 79

spovedávati -am nedov. *spovedovati*: Od grêhov gda ŷze Ti molécsi tûzim, I ŷzpovedávam vgrêsenye BRM 1823, 313; Ar grêhe szpovedávas KAJ 1848, 177 **spovidávati se** -am se *spovedovati se*: Szpovidavam ŷze Bougi KMK 1780, 78

spovedník -a m **I. spovednik**: Naj tak gucsi, ka ŷzamo ŷzpovedník morejo csuti KMK 1780, 78; Grejhe tvoje ŷzpovedniki vadlúj KMK 1780, 56; Grejhe Szpovedniki vadlúj KM 1790, 111; Oni znájo zamúcsati, kak szpovedniczke,

vsze KOJ 1845, 111 2. *spoznavalec*: Kralicza Szpovednikov KM 1783, 87

spovidar -a m *spovednik*: te tákse je potrejbno Źpovidarí oznaniti KŠ 1754, 199

spovújti -vújdem dov. *uíti*: Niki pred nyegovimi Krvi 'selnimi mecsi szpovújdejo na mourje KOJ 1848, 4; krouro malo jih je szpovujso KOJ 1848, 7

spovužgajóuči -a -e prid. *požigajoč, zažigajoč*: Keliko kvára szo Botskajevi krúci 'seleznim ino szalaszkim Szlovenom zadenili, szpovu'sgajoucsi nyim hrame KOJ 1914, 120

spozábíti se -im se dov. *pozabiti*: Kaj je eti escse naŹa cséŹt? .. zdruzi Źze ne Źpozábíti KŠ 1754, 168; Szté Źze Źpozábíti nemrem BKM 1789, 285; Bóg On sze szpozábíti nevé Níti z-blá'zensztva mojga KAJ 1848, 214; Goszpodne! kak dugo sze scsés z méne szpozábíti TA 1848, 10; Ne Źpozábím Źze z onoga, ka Źzi mi dáo KŠ 1754, 266; zoni, Źtera Źzo odzajaj, Źze Źpozábím KŠ 1771, 597; ne Źpozábím Źze nigdár Źtvojih zapouvid KM 1783, 152; Csüdim Źze nad tebom, ka Źze tak Źpozábís ztvega vo preminejnja BKM 1789, 447; da Źze GoŹzpon Bog ztebe ne Źpozábi SM 1747, 81; Szvejt Źze hitro znász Źpozábi BKM 1789, 410; tak naŹ vodi i ravnaj, da Źze znaŹi grejhov ne Źpozábím KŠ 1771, 836; Kebzújte denok na tó, ki sze szpozábíte z Bóga TA 1848, 41; ali Źze pak Otecz ino Mati vŹzegavecs zchéŹtŹi Źzvoje zpozábíó TF 1715, 4; vszi poganye, ki sze z Bóga szpozábíjo TA 1848, 8; Sto szebé povr'ze, od táksega sze lidjé tudi zpozábíjo AIN 1876, 40; Med tém se ešče zmejne szpozábíjo BJ 1886, 3; Ne ŹpozábíŹze GoŹzpodne, znevolni lüdi molítve SM 1747, 66; Izrael, neŹpozábíŹze zméne KŠ 1754, 216; Ne Źpozábi Źze oh Bo'se! z-nevolnih lüdih molítve KM 1783, 226; Szpozábi Źze znaŹi grejhov BKM 1789, 141; Ne Źpozábi Źze z-rado-volnoga gori prijimanya KM 1790, 64; i ti sze z-nász neszpozábi KOJ 1845, 131; Bo'ze, neszpozábi sze z szziromákov TA 1848, 8; Ar Źze je dneŹ KríŹtus za náŹ Poroudo, Źz-toga Źze mi ne Źpozábmo BKM 1789, 34; Zdobrocšinejnja ino podeljenjá Źze pa ne Źpozábte KŠ 1754, 52; Zdávnja Źztána Źze ne Źpozábte KŠ 1771, 696; i, csi je pomoucs doubó, naj Źze z-zahválnóŹti ne Źpozábi KM 1790, 48; Ar je nej nepravicšen Boug, kaj bi Źze Źpozábó zdela vaŹega KŠ 1771, 680; Ali csi bi Źze trda telovna mati, Źpozábila zdeteta BKM 1789, 336; Jezus, ki Źzi Źze nej Źpozábó Źz-tvoji nepriátelov KM 1783, 189; kaj Źzi Źze Źpozábó, z-rejcsi GoŹzpodna Bogá SŠ 1796, 106; Boug Źze je nej ŹŹzvojenja

lűŹtva Źzpozábó KŠ 1754, 265; Źzpozábó Źze je zocisŹcsávanya Źzvoji Źtári grejhov KŠ 1771, 717; Ádama .. Nyemi je edno právdo, ŹŹtere sze je Źzpozábó BKM 1789, 13; Nabukodonor, Źzpozábó Źze je z-Źzvoje Źzenye KM 1796, 78; jo je dáo zaprejti, i 'snyé sze tak szpozábó, ka bi mrla KOJ 1848, 52; i záto tá szpadno, ár sze szpozábó i sze steo doliszeszti AIP 1876, br. 2, 7; I Źzpozábili Źzte Źze zobeŹzeljá KŠ 1771, 694

spöznanje -a s *spoznanje*: Zpoznanye etih DoŹtjnoŹti Bosji opominati náŹz more SM 1747, 33; Po právdi je Źzpoznanye grejha KŠ 1754, 70; geto, ali [je] Źzpoznanye KŠ 1771, 517; ŹzvedocŹilo bode vsze düsno Źzpoznanye KM 1783, 285; Nepokojno vmeni je, Me düsno Źzpoznanye BKM 1789, 193; Bóga Źzpoznanye BRM 1823, VII; Szpoznanye Bóga KAJ 1848, VI; za volio velikoucsega Źzpoznanya mojega GoŹzpodna SM 1747, 21; Da Źze pa tou brezi právoga Źzpoznanya doprneŹti nemre KŠ 1754, 6b; po Dühi Źze dá tomi drügomi pa rejcs Źzpoznanya KŠ 1771, 514; Od obilnejŹega Źzpoznanya Szvéte HíŹtórié KM 1796, 84; viŹzokoŹtŹi, Źtera Źze zvisáva prouti Źzpoznanyi Bo'zemi KŠ 1771, 545; greihom, Źteri nyemi nyegovo DuŹno Źzpoznánye vrasúje TF 1715, 36; ino polei mojo duŹno Źzpoznanye Źnyegovov kervjov SM 1747, 49; Roditelov, naj deczo na Bogá Źzpoznanye vcsijo KŠ 1754, 220; i dönok na Źzpoznanye iŹtnye priti ne morejo KŠ 1771, 650; Bo'se, ki nász na tvoje Źzpoznanye opominas KM 1783, 109; Zdr'zi vu náŹz tve Źzpoznanye BKM 1789, 4; Pobüdimó naŹŹa Źzrczá na popolnejse Źzpoznanye KM 1796, 96; Da bi na tvoje szpoznanye Pripelao vsze národe KAJ 1848, 130; ona je li po Źzpoznanyi grejhov, voj k-KríŹtuŹi KŠ 1754, 6A; I liki Źzo nej Źtimali za dú'zno Bogá meti vu Źzpoznanyi KŠ 1771, 449; Právo vöro dáj mi, V-tvem Źzvétom Źzpoznanyi BKM 1789, 205; naj Źze napunite Źzpoznanyem voule nyegove KŠ 1771, 603

spoznàti spöznam dov. **I. spoznati, na osnovi zaznav, umske dejavnosti priti do poznavanja česa**: Dai meni Zkvárjenje moje nature zpoznati SM 1747, 53; Záto nyihova cséŹt je I.) bin Źzvoj Źzpoznati KŠ 1754, 170; od onoga vrejmena máo, vŹterom je grejh zácsao Źzpoznati cslovik KMK 1780, 67; ki Źzi diko Preszvétoga Trojsztva dopüŹto Źzpoznati KM 1783, 11; Dáj nám tebé prav Źzpoznati BKM 1789, 55; Da Te moremo Źzpoznati BRM 1823, 2; Tó je tvojnja poszvéta Visni trák dao nam szpoznati KAJ 1848, 5; znanost, poleg štere je mogočno spoznati plemen AI 1878, 4; jaŹz Źzkvárjenje

zcezeiloga [zercza [zpoznam SM 1747, 48; Záto ja[ž zdaj [zpoznam ka me ti ka[stigas KŠ 1754, 240; Zdaj [zpoznam ztála KŠ 1771, 517; ka ja[ž csinim, [zpoznas pa potom KŠ 1771, 311; Stero lejko [zpoznas, csi pred [zé denes pe[žmi BKM 1789, 4b; Dónok ti ne[žpoznas tvojo grejsno [ztálo[žt sŠ 1796, 10; Da ti praviczo szpoznas TA 1848, 9; Gda cslovik Jezufa [zpozna KŠ 1754, 77; Koga za Go[žpodna [zpozna BKM 1789, 27; Csi poszlavcov kucsa naprêprneszka za pobogsanye szpozna AI 1875, kaz. br. 2; tvoio zmosno[žt ne [zpoznamo SM 1747, 85; Ár ztála [zpoznamo i ztála prorokújemo KŠ 1771, 517; Vu onom dnévi [zpoznate vi, kaj [zam ja[ž vu Ocsi KŠ 1771, 319; ka ne [zpoznajo scútejnya, ono vóra potrdi KM 1783, 62; Lámajoucsi krúh [zpoznajo ga BKM 1789, 94; Szpoznaj nepravicsno[žt tvojo KŠ 1754, 77; [zpoznaj nyegovo miloscsó KM 1783, 159; neszrecso mojo szpoznaj AI 1875, br. 2, 7; ztoga [zpoznajmo, ka [zmo vu právoj M. czérkvi KŠ 1771, 339; Szpoznajmo [z-toga veliko lubav Zvelic[ítela KM 1796, 107; Szpoznajte, vi nevolni, pomocsnik je z-vami BRM 1823, 5; Szpoznajte bole, kak csúdnó vodi Jehovah szvoje TA 1848, 4; naj [zpoznas volo nyegovo KŠ 1771, 411; naj 1.) [zvoje grejhe [zpozna KŠ 1754, 208; Boug naj nyega [zpozna KMK 1780, 11; naj 1. na naj[že grejhe [zpoznamo KŠ 1754, 161; Naj [zpoznamo dobrouto KŠ 1754, 267; naj [zpoznajo, ka Boug dugo na pokouro csáka KŠ 1754, 197; naj [zpoznajo tebé [zamoga Bogá KŠ 1771, 322; naj szpoznajo poganye, ká szo ludjé TA 1848, 8; Gda bi tou [zpoznao Káj[n KM 1796, 8; Da bi mi [zkvárjenye [zpoznali KŠ 1754, 20; Ar [zam ja[ž [zpoznao KŠ 1771, 195; ka [zi nej [zpoznalo vrejmen priglédanyá tvojega KŠ 1771, 237; ták[fi je e[csé nikaj nej [zpoznao, kak trbej znati KŠ 1771, 504; ki je szpoznao nyega bo[žanszko isztino KAJ 1848, 4; Tou nyim je pa rimszki Pápa tak za húdo szpoznao KOJ 1848, 43; ka je [zpoznalo zrej[fi Bo[že KŠ 1754, 78; I mi [zmo vorvali i [zpoznali KŠ 1771, 287; [zte [zpoznali milo[csó Bo[zo vu i[žtini KŠ 1771, 603; verni, ki [žo [zpoznali i[žtino KŠ 1771, 638; Vogleja je melo nyegovo besznoucsó szpoznati KOJ 1848, 4.2. *ugotoviti, dojeti*: kim je dáó pejneze, da bi [zpoznao, kakda je [teri tr'zo KŠ 1771, 235; ino [ta zpoznala, kai [zta nága SM 1747, 6; [pavozino] i [zpoznao je, ka je mokra i hladna KM 1790, 38; [zpozano [zam, ka [zte vi nej v[ži dobro tro[šili va[ši pejnez KM 1790, 28.3. *priznati*: [zpoznajte one, ki delajo med vami KŠ 1771, 622; ka on nikoga za vogerszkoga

Krála neszpozna KOJ 1848, 104; i Rim[žka cszérkev ga je nej [tejla za Kanonicsán[žko pi[žmo [zpoznati KŠ 1771, 668.4. *seznaiti*: Z etim svetom nas spozna prirodopis AI 1878, 4 *spoznàti se spòznam se spoznati se, biti spoznan*: Esmerkedni; szpoznati sze KOJ 1833, 155; Pred Bougom [ze moremo za vujvlacséne [zpoznati KŠ 1754, 199; Ja[ž poznam te moje i [zpoznam [ze od ti moji KŠ 1771, 300; pro[žimo Bogá: 1. Naj [ze on od v[zej lúdi na zemli [zpozna KMK 1780, 27; ár [ze z[žáda drejvo [zpozna KŠ 1771, 40; Vétom [ze [zpoznajo Bo[zi [zinovje i v[raj'zi [zinovje KŠ 1771, 730; gda koga na kákse dugoványe rátamo, naj [ze [zpozna, kák[fi je[žte KŠ 1754, 171; Ár nega nikaj tak [zkrivnoga, niti [zkritoga, [tero bi [ze ne [zpoznalo KŠ 1771, 193 *spoznajóúci -a -e ko je spoznal*: Vzemí eto bremen, naj [zpoznajoucí vsze moje grejhe morem v[činití KM 1783, 186; Ali Dávid [zpoznajoucí nad [zebom ka[stigo Bo[so KM 1796, 63 *spòznavši -a -e ko je spoznal*: naj i ja[ž pokojno dú[šo mám [zpoznav[fi tá, [tera [ze okoli vá[ž godíjo KŠ 1771, 595; V[zejm lidém, naj [zpoznav[fi nyegovo dobrouto, [ze povrnéjo KŠ 1754, 168; nej szam sze zbojao z-edne sztráni szpoznavsi KOJ 1833, v *spòznani -a -o I. spoznan*: kakti [zam i ja[ž [zpoznani KŠ 1771, 517; Jezus od Pasztérov v-jaszlicaj [zpoznani KM 1783, 72; Szpoznani je Goszpòd vu vcsinyenój szòdbi szvojoj TA 1848, 8; zadol[žta je bila Putifari [ztálno [zpoznana nyegova vórno[žt KM 1796, 25; i tivárisi szpoznana nyé právoszt KOJ 1845, 132; imé tvoje Vcsini, naj bode od nász vszej [zpoznano KM 1783, 278; naj bode od ná[ž v[zej [zpoznano BKM 1789, 297; Od prouti [ztanejnya [zpoznanoj praviczí KM 1783, 47; k-Evangyeliomi i 'znyega [zpoznano bogá[žtvo v[zebi gori i[žkati KŠ 1754, 209; zmo[žnoszt Bo[šánsztva nyegovoga, vadlúje szmrt szpoznano KOJ 1845, 124; Zdaj pa [zpoznani od Bogá, kakda [ze obrácsate na te nemocsne pi[žke KŠ 1771, 564.2. *znán*: Szpoznano je, ka od 67-ga léta vezalo na Vogerszkiország csesez skódo AI 1875, br. 1, 1.3. *priznan*: za volo szpoznanoga vitéstva sze je dopádno KOJ 1848, 22; ino vu áhenszke miri nyoj je szpoznano naszledszto KOJ 1848, 110

spoznávanje -a s spoznavanje: Szpoznávanye AI 1875, kaz. br. 2; bi prihájali sztránszki národje za volo szpoznávanya KOJ 1833, XIV; I dr'zmo szrdcze gotovo na nyegovo [zpoznávanye BRM 1823, 15; naj lúbezen va[ša e[csé bole i bole obiljáva vu [zpoznávanyi KŠ 1771, 592;

Popi[za]o je tak, tou Dávid Vu Bo'ze obrambe [z]poznávanyi BKM 1789, 160

spoznávatí -am nedov. *1. spoznavati, na osnovi zaznav, umske dejavnosti prihajati do poznavanja česa*: Tapasztalni; szpoznávati KOJ 1833, 175; Vesi [ze Bogá [z]poznávati KŠ 1754, 12b; [z]poznávati Go[z]podna Kri[ztu]l[fa] KM 1796, 92; One regule, pouleg steri sze navcsimo v-gucsi recsi szpoznávati KOJ 1833, 11; Eto scsém zdaj szpoznávati AI 1875, br. 2, 6; [z]poznávam, ka [ze nemrem vüpati KM 1783, 153; Szpoznávam KM 1790, 8; Naj tô dobrovolno[zt] Nyegovo [z]poznávam BRM 1823, 7; V-nyem szpoznávam poti tvoje KAJ 1848, 5; [z]ebé vu grejhi [z]poznava biti KMK 1780, 72; Te [z]vét Tvoji dél ne[z]poznáva BRM 1823, 61 **2. priznavati**: Bôg, koga vesz szvét za oco szpoznáva KAJ 1870, 167; Ar gde popolné szpoznávate KAJ 1848, 3; Tam bom lübézen tvojo szpoznávao KAJ 1848, 186; Kak bi z-radosztjov neszpoznávao vrédnoszti moje KAJ 1848, 139; Zdaj bom szpoznávao, káksi mertük bode nücani AI 1875, br. 1, 2 **3. seznanjati**: Vszákom bróji képi bode imenitne prigodbe szpoznávali AI 1875, kaz. br. 8 **spoznávatí se** -am se *szponavati se, ugotavljati se*: Kak sze dozday szpoznáva, pri toj priliki na Goricskom je jako po szkoupoma na duhovszto pomiszleno bilo KOJ 1914, 144 **spoznávani** tudi spoznávlani -a -o **1. spoznavati**: Vsze tô po priliki szpoznávano bode AI 1875, br. 2, 2 **2. opisani, prikazani**: Vu kázajôcsem broji "Prijátel"-a je szpoznávlani dugôcse mertük AI 1875, br. 1, 2

spoznúvani -a -o prid. *prikazan, objavljen*: Példé, stere poká'zejo kak sze moro nücati vise szpoznüvane táble AI 1875, br. 1, 3

spračlíví -a -o prid. *pohujšljiv*: Eta szpracsliva szvája sze je ovak nej mogla zadüsití KOJ 1914, 132; Zdaj vörje, da szpracslivo, grejsno 'sivlejnye szrecse nedá KOJ 1845, 88

správa -e ž **1. sprava, pomiritev**: Bougsa je krátka szpráva, kak duga právda KOJ 1845; vnoгим protesztantskim velikásom sze je szpráva nej dopádnola KOJ 1914, 124; Eto szprávo je razbio niki Vid KOJ 1848, 21 **2. pripravá, orodje**: csi gli do gdetam niki bodikaj csevkácske eto szprávo hüdili KOJ 1833, VI; za tebi zavüpano 'sivinszko szprávo mores dober sztáti KOJ 1845, 52; pren. Csüdüj bár szuncza szvetlo szprávo KAJ 1848, 7; Ja[z] bom Ti [z]práva zlo'zna BRM 1823, 459

spravicati se tudi spravičati se -am se dov. *opravičiti se, izkazati se pravičnega*: od [teri] [zte] [ze nej mogli vu právdi Moj'ze[lo]voj

[z]praviczati KŠ 1771, 384; On je pa [te]o [z]praviczati [z]ebé KŠ 1771, 204; Ár zrejsi tvoji [ze] [z]praviczas KŠ 1771, 40; da sze szpraviczas ti vu recsáj tvoji TA 1848, 41; znajoucsi, kaj [ze] ne [z]pravicza cslovik zdejl právde KŠ 1771, 560; Ka [ze] brezi dobri dejl [z]praviczsamo KŠ 1771, 458; milo[fc]sov, po [ster]oj [ze] [z]praviczsamo KMK 1780, 58; naj [ze] zvôre [z]praviczamo KŠ 1771, 563; ali vu etom [zam] [ze] nej [z]praviczao KŠ 1771, 496; I [z]praviczala [ze] je modrou[zt] KŠ 1771, 36 **spravičeni** -a -o *opravičen*: [z]pravicсени je vu dühi KŠ 1771, 638; I [z]pravicseña je modrou[zt] KŠ 1771, 190; Szpravicсени pa [so] zob[zt]om 'znyegove milo[fc]se KŠ 1771, 454

spravičanje -a s *opravičenje, odpuščanje*: Bogá kakti [z]pravitela [z]vojega [z]pravicšana lübiti zacse KMK 1780, 74; Od vore, i szpravicšana BKM 1789, 240; pred tebom neobsztoji, Ki nema szpravicšana KAJ 1848, 19; Od szpravicšana TA 1848, 24; po prejk nám pripravijo Szpravicšanye KMK 1780, 57; Ki [zi] na té [z]vét prisao V[iz]em ludém na [z]pravicšanye BRM 1823, 306; Csi v-krili szmrti zaszpijo, Májo v-nyem szpravicšanye KAJ 1848, 111

spravičávati -am nedov. *opravičevati*: kaj Boug zvôre [z]pravicšáva pogane KŠ 1771, 561; vi [zte], ki [z]pravicšávate [z]ebé pred lidmi KŠ 1771, 225

správišče -as **1. zbor, zborovanje**: Kobesin[zk]omi [z]právi[cs]i i gmajni prvorodjenih KŠ 1771, 696; Pozdravte [z]právi[cs]e KŠ 1771, 611; Pozdrávlajo vá[iz] i Pri[iz]czilla [z]právi[cs]om vrét KŠ 1771, 526 **2. skupščina**: Szprávi[cs]e z-dvouje kuce sztoji AI 1875, kaz. br. 2; Orszácsko ládanye od szprávi[cs]sa szkoncsani právd sze more pelati AI 1875, kaz. br. 2; miniszterium szprávi[cs]i na prê prilo'zi sztroskov potrebsine AI 1875, kaz. br. 2; Vu or[iz]ácskom Szprávi[cs]i KŠ 1771, 853; Vu szprávi[cs]i Czaszar je pitao Luthera KOJ 1845, 61; Velikási szo du'zni na szprávi[cs]saj nazôcsi bidti AI 1875, kaz. br. 3 **3. skupnost, občestvo**: Sz. Mati Czerkev .. [je] ti pozváni i odebráni Bo'zi szprávi[cs]e KŠ 1754, 129; je v[zej]h pravicsno vörvajoucsi kr[iz]tsenikov vidoucse [z]právi[cs]e KMK 1780, 19; grejsnike [z]-Kr[iz]tsánszkoga [z]právi[cs]sa vö vr'zejo KŠ 1754, 194; Te zmácsih-ov praznúvajoucsi [ze] [z]právi[cs]sa vö vr'ze KŠ 1771, 498; Od Jeru'sálem[zk]oga [z]právi[cs]sa KM 1796, 128; povej eszérkvi (gmajni, [z]právi[cs]i) KŠ 1754, 195; Cérkev (obcsino, szprávi[cs]e, gmájno) KOJ 1845; ne o[zt]taneio greisniczi vu [z]právi[cs]i ti pravicsni SM 1747, 92; Vu [z]právi[cs]i kr[iz]tsán[zk]om, ge [ze] rejs Bo'za prejdga KŠ 1754, 135; o[zt]tánemo, i vTi[zt]om [z]právi[cs]i[ze] nájdemo KŠ 1771, 831; Tebé

lů|ztvo, Vu|zvétom |zprávi|csi dicsi BKM 1789, 139; i csréda jezusova sze vu |zpráviscsi ti odebráni naprêpriprávla KAJ 1848, III; Vödáne szpráviscsam evangelicsanszkim KAJ 1848, I; Ár je Boug méрни, liki vu v|zej |zprávi|csaj ti |zvéczov KŠ 1771, 520 **4. sinagoga**: Má 23. czérkev i 80. Sidov|zki Sinagoug, ali |zi bojdi |zprávi|cs KŠ 1771, 612; Kri|ztus i vc|jo je vu 'Sidov|zki |zpráviscsaj predgajouc|j Evangyeliom KM 1796, 98

spraviteľ -a tudi spravíteo -ela m **1. povzročiteľ**, *izvor*: Ki |zi v|ze pravice vretina, i |zpravíteo KMK 1780, 74; Kakse radoszi szi ti szpraviteľ KAJ 1848, 223; i Bogá kakti |zpravítela v|ze pravice lűbiti zacsne KMK 1780, 73 **2. pisateľ**, *pisec*: eti knig |zpravítela pa, za nyegovo |zkrblivo|zt vkák|jem pošteney |zi du'zen dr'zati KŠ 1771, A8a **3. skrbnik**: Blagoszlovi nase roditele, Kak potrebôcs nasi szpravítelo KAJ 1870, 169

správití správím *dov. 1. pripraviti*: Nagovárjao je Szlovene, tomi kraji lepse lice szpraviti KOJ 1914, 99; Tak |zi |zprávím vetom 'zitki V|ze ono, ka je drágo BRM 1823, 375; Szrdcze moje mi poprávi, Vu nyem szi posztelo szpravi BRM 1823, 17; Boldi'sár je veliko vecsérjo dáo |zpraviti Go|zpodi KM 1796, 80; nemorem gorisztánoti jeszti ti szpraviti KAJ 1870, 8; ali k-vecsérji ká bôgsega szprávím KAJ 1870, 44; Ár tou csinécsi 'zerjávo vougelje nyemi |zprávis na glavov nyegovo KŠ 1771, 477; Tejlo moje takáj Tebi na czérkev |zpravi KŠ 1754, 247; Na|a |zrcza po|zvéti i vu nyih |zpravi |zi prebiváli|cse BKM 1789, 141; po tvojem |z. Dűhi |zpravi na tou nafe |zrczé KŠ 1771, 825; pro|zi ga, naj nyemi na zimo |ztanyé |zprávi KŠ 1771, 664; or|zágh nebe|zki, Steroga |zam |zpravo SŠ 1796, 32; Ne |zpozábi |ze |z-tvojega |zpraviscsa, |stero |zi |zpravo od zacsétka KM 1783, 118; ki |zi na etom |zvejti pozványa |zpravo KŠ 1771, 843; |zpravo|zi mi nebé|za SŠ 1796, 137; Okou je nej vidilo, ka je Boug onim |zpravo, |steri nyega lűbio KŠ 1754, 142; Ki je |zpravio odkűpitela BRM 1823, 11; sztréle szvoje je szpravo na vöszkomsanye TA 1848, 6; I pripelao je je k gori, stero je |zprávilá dészna nyegova TA 1848, 64; vcséle bujti za on trűd, ka szo nam szlatki méd szpravile AI 1875, kaz. br. 8; I csi bom |ou i |zprávím vám me|zto KŠ 1771, 313 **2. narediti, da kdo pride v kako stanje, da je deležen česa**: Eti me na dobro |zprávis BRM 1823, 10; ino jo je malolejtno na Vogerszko dáo szpraviti KOJ 1848, 39; Tűhe Bogé |zpravte na |spot KŠ 1754, 266; Ja|z |zam je

vama záto dáo, da bi |zi dobro volo |zpravila KM 1790, 28; i na|fo telovno |zmrt na |zlatki [sen] |zem |zpravo KŠ 1754, 109; Zvelic|anye, ko |zi |zpravil SM 1747, 58; Nej je na blázno|zt |zpravo Boug modrou|zt etoga |zvejta KŠ 1771, 491; On |zi je pri deczi |spot |zpravo KM 1790, 20 **3. pridobiti, oskrbeti, priskrbeti**: Szerezni; szpraviti KOJ 1833, 173; Jeli |zi mi po na|jem deli nemoremo krűha |zpraviti KŠ 1754, 167; da sze potrebna skér z-náj ménsim sztroskom more szpraviti KOJ 1833, VI; Ka zdelom te pravicsni |zprávi KŠ 1754, 169; I, ki 'zenya, nájem vzeme i |zprávi |zád na 'zitek vekivecsni KŠ 1771, 276; Ka |zprávi |zlejndnye Mázanye KMK 1780, 83; Hodte vu or|zágh Nebe|zki, steroga |zem |zpravil zvoljom ocza mega SM 1747, 83; ja|z |zam |zi za vnoge pejnzeze tou pörgar|ztvo |zpravo KŠ 1771, 412; Vek'vecsni 'zitek tak dobim, Steroga |zi mi ti |zpravo KŠ 1754, 270; Kristussi, kie nám odkűplenyé |zpravil SM 1747, 59; Ki nám je milo|cso |zpravo BKM 1789, 125; prebitek, Sterogaje Kri|ztus Szpravo |zám |zvojom vörnim SŠ 1796, 6; Z-té bo'sepouti je drűgoga haszka nej szpravo KOJ 1848, 34; Kincs |zte |zi |zpravili vpo|zlejndny dnévi KŠ 1771, 752 **4. uničiti, ubiti, odpraviti**: liki, ka bi |to mojo hválo na nikoj |zpravo KŠ 1771, 507; Szpravi na nikoj hűdi lűdi naminyávanye KŠ 1754, 224; 'Siga vnouge szvoje nevocsenike z-pouti szprávi KOJ 1848, 50; Boug pa i tou i ovo na nikoj |zprávi KŠ 1771, 500; i protivnike tvoji kr|ztsanov na nikoj |zprávis BKM 1789, 349; liki da bi právdó |teo na nikoj |zpraviti KŠ 1771, 440; Ah ti |ze je |zpravo na |zramouto BKM 1789, 393; Törci szo lűsztvo na nikoj szpravili AI 1875, kaz. br. 3 **správití se** správím se **1. urediti se, postaviti se**: Kakda sze more szpraviti verbum na persóno gledoucs KOJ 1833, 137; kakda sze szprávi nomen vu ablativus KOJ 1833, 129 **2. zbrati se, priti**: Na zemli, ki je|zte |zpravte |ze kmeni v|zi BKM 1789, 187; |zpravilo |ze je knyemi lűztva vnogo KŠ 1771, 199; i |zpravilo |ze je knyemi vno'zino lűztva KŠ 1771, 111 **3. pridobiti**: zrák, ká sze on povszéd nahája i brezi trűda ino sztroska szpraviti dá KAJ 1870, 150 **4. uničiti se, izgubiti**: Te |zlejndny nepriáteo |zmrt |ze na nikoj |zprávi KŠ 1771, 522; Od vszega sze szprávi, Ki tebé osztávi KAJ 1848, 4 **5. spraviti se, pomiriti se**: ino sze vu Nikolszburgi szprávilá tak KOJ 1848, 92; eden drűgomi tűdi rokou podájo ino sze 'snyimi lepou szpráviljo KOJ 1845, 20; ino 'snyim sze szpravo etak KOJ 1848, 71; da |ze Izrael knyemi |zprávi KŠ 1771, 816; teda, ka je

Źtála, Źe na nikoj Źprávi KŠ 1771, 517; szo sze na szlovenszke národe namerili, z-sterimi szo sze nekaj z-dobrim szpravili KOJ 1848, 7 **správivši -a -e I. ko je pridobil:** i poredno vucsenikov ŹpravivŹi, povmola Źta Źe v-LyŹtro KŠ 1771, 387 **2. ko je uničil:** I mejŹta Sodome i Gomorre je, na pepéo ŹpravivŹi, oŹzoudo KŠ 1771, 719 **správleni -a -o I. pripravljen:** Po nyem sitek vu NebéŹzi, nam je Źprávlen SM 1747, 87; vekivecsni ogen, Źteri je Źprávleni vráŹi KŠ 1754, 144; ka Źzte liŹt KriŹtuŹov po naloj ŹzlŹ'zbi Źprávleni KŠ 1771, 533; ár je tou te dén Źvéti od Bouga nám Źprávleni KM 1783, 242; I 'zitek vu nebéŹzi, Nám Źprávleni BKM 1789, 358; V-moj orŹŹág nebeŹzki, ki je Źprávleni vám SŠ 1796, 102; Źkvarjenoszt, nego escse i Źprávlena po vnougoj húdoj lejeŹ KŠ 1754, 4b; V-nébi nám je hi'sa Źprávlena SŠ 1796, 44; právda po poszlavci od národa szprávlena AI 1875, kaz. br. 2; ár on má Źprávleno moucs Źvojo BKM 1789, 12; so ovoga dečáka roditelje od vsega bili správleni BJ 1886, 9; dŹŹa, más vnouga dobra na vnogo lejt Źprávlena KŠ 1771, 212; dobrouami, nám od Kristussa Źprávlenim SM 1747, 18 **2. spravljen, pomirjen:** i obadvá szta od csészti szprávleniva AI 1875, br. 2, 2; Gda bi pa eta etak Źprávlena bilá KŠ 1771, 685 **3. zbran:** Kikoli vu eto hi'so zdaj Źprávlen je SIZ 1807, 34 **4. ubit, odpravljen:** i menyé vojníkov je szveta szprávleno AI 1875, br. 2, 2; od té legé právde po KriŹtuŹi na nikoj Źprávlene KŠ 1754, 6 **5. sestavljen, zložen, napisan:** ti je 'ze pred temtoga od nyega Źprávleni Vöre KriŹtsanŹzke Návuk KŠ 1771, A7b; Nouvoga Zákona ono piŹzmo od národa, jáko 'zmetno Źprávlenoga KŠ 1771, A2a; nôve PeŹzmi dávajo v-rôke. Szprávlene Źzo v-csiŹtom Tvojem SzlovenŹzkom jeziki BRM 1823, II; peszmi eti szprávlene KAJ 1848, X; Knige szprávlene po KAJ 1870, 1; Knige správlene po BJ 1886, 1; peŹzmi, Źtere vete réd Źprávlene nej vó dao Źtámpati BKM 1789, 2

správlanje -a s I. pripravljanje: obadvá bojnika správlanje tó ká'ze, ka na hitroma nede mér AI 1875, br. 1, 2; Videjnja od b) Źzedmérimi pecsátimi zapecsáseni knig i nyih Źprávlanja KŠ 1771, 766; Csi vu ednoj okroglini na dohodek szprávlanja gledôcs dugovány bi tak razlocsni bili AI 1875, br. 1, 6; gde sze szadiscse nemre v-szprávlanje vzéti AIP 1876, br. 10, 8; Záto 'ze, Źpunim Źprávlanjem Csákajmo KriŹtusa SŠ 1796, 16; pren. Te prvi zrok je deczé rodjenje I v-nebeŹzko králevŹtvo Źprávlanje BRM 1823, 418 **2. ravnanje, delovanje:** MôdroŹt je

Źprávlanjem Bo'zim Źze zadovolíti BRM 1823, 343; Naj sze na vecnoszti prebitek Z-môdrim szprávlanjem ravnamo KAJ 1848, 41 **3. sestavljanje, zlaganje:** czil té je vu eti pészem szprávlanji pred ocsmi dr'žáni KAJ 1848, III

správlati -am nedov. I. pripravljati: da je Boug mogao Abraháma zbolvansztva zvati i po nyem Źzebi lŹŹtvo Źprávlati KŠ 1754, 11a; idem Źprávlat vám meŹto KŠ 1771, 313; naj i krŹh elcse onoga Źprávla KM 1796, 7; I DŹso vam poprávla, na pôt nebeŹzko Źprávla BRM 1823, 8; Szprávla vsze na pôt vecnoszti KAJ 1848, 9; Liki ki dobra dela Źprávlamo KŠ 1771, 543; Orszácski Ocsáki pa szprávľajo ednáki Jezik KOJ 1833, XIII; Pri nyem [ognju] správľajo i obeda BJ 1886, 8; ne Źprávľai grehe na drŹge grehe SM 1747, 82; GoŹzpoud, da delavce Źprávľaj vu tvojo 'zétvo KŠ 1771, 851; VŹrczi mem meŹto Źprávľaj BKM 1789, 7; Szprávľajte Źzi pa kincse vu nébi KŠ 1771, 19; naj decza roditelom Źprávľa blágo KŠ 1771, 551; Źzo me nej najslí, ka bi vkup beŹzanye lŹŹtva Źpravľao KŠ 1771, 417; nego pouleg laŹzivni 'zél Źzi bodo vucsitele Źprávľali KŠ 1771, 651 **2. delati, da kdo pride v kako stanje, da je deležen česa:** Boug Źzi ne dá z-Źzébe Źpota Źprávlati KM 1790, 74; Pouleg nepokornoga Źrczá Źvojega Źprávľas Źrd KŠ 1754, 75; i Źprávľao je je na mér govorécsi BRM 1823, 360; geto je i mater szvojo k-szebi vzéo i veszéle dni ji szprávľao KAJ 1870, 22; Ti pa Źprávľas Źzám Źzebi ŹrditoŹt KŠ 1771, 450; náŹ lŹbi i vŹze dobro Źprávľa KŠ 1754, 215; Té za 'zitek Źzi Źzmrt Źprávľa KŠ 1754, 257; PreŹzvejtí vŹzo temnoŹt, Ka Źprávľa nám 'zaloŹt BKM 1789, 382; Ovo, ete nemir szprávľa TA 1848, 6; zakaj ji dreŹzélnoŹt Źprávľate KŠ 1771, 146; BláŹzeni Źzo vŹzi, ki mér Źprávľajo BKM 1789, 254; Ali Źz-tem Źzi Źprávľao Moj haŹzek BRM 1823, 32 **3. delati, da kdo kaj izgubi:** od postenyá i szlŹ'sbe szprávlati KOJ 1845, 17; pren. ftiči Źabe sveta spravľajo AI 1878, 25 **správlati se -am se I. pripravljati se:** Nego bole Źze je nám kŹmrti Źprávlati BKM 1789, 406; Goszpodne predevszém sze pred tébe escém szprávlati TA 1848, 5; Simonyi miniszter sze povresti szprávľa csészt szvojo AIP 1876, br. 1, 8; Oh, Źprávľaj Źze, zdaj je vrejme BKM 1789, 409; VeŹzelo Źze Źprávľaj na dén KriŹtusevi SŠ 1796, 10; Verno lŹdŹtvo, Źprávľaj Źze, Jezus zdá prihája KAJ 1848, 6; Szprávľajmo Źze na Źzmrt krcseniczi SŠ 1796, 8; 'Zivte Źzrecsno, Szprávľajte Źze za nami BKM 1789, 422; 'Zivte Źzrecsno, Szprávľajte Źze za nami SŠ 1796, 117;

ſto bode ſze ſzprávľao na boj kŠ 1771, 518; Csi ſze nemo k-onomi ſzprávľali, Nemo mogli dobro preminouti SŠ 1796, 19 **2. zbirati se:** Ar, gde bode mrlina, tá bodo ſze ſzprávľali i orli kŠ 1771, 81; V eti dnévi, gda bi ſze po deſzétjezéro lůjztvo vkup ſzprávľalo tak kŠ 1771, 210; Kako ſzencza ſzo, ſzprávľajo i ſzkrbijoſze kŠ 1754, 240 **3. povzročati:** i roda neſzkoncsano naprej racsúnanye, ſtera bole ſzpitávanya ſzprávľajo kŠ 1771, 634; Sámſona, ka bi ſze 's-nyega ſpot ſzprávľali KM 1796, 50 **spravľajúči -a -e pripravľajoč:** Szprávľajúocsi ſzami ſzebi dober fundamentum na prijeſztno vrejmen kŠ 1771, 643 **správlavši -a -e spravľajoč:** Prvi dén tyedna vſzáki vaſz tá deni pri ſzebi ſzprávľavſi, ka ſze nyemi dobro vidi kŠ 1771, 525 **správlani -a -o I. spravľjen, prepeljen:** Ládje, z-sterimi de lůsztvno na gvisna meszta szprávľeno AIP 1876, br. 2, 7 **2. pridobľjen:** Mir daj, bláznik, nyegovi trůdov Te'zko szprávľenomi szádi KAJ 1848, 279 **3. sprejet:** szprávľane právde miniszterium more doprneszti AI 1875, kaz. br. 2

správlenik -a m kdor je kaj pripravil: Krisztus szam je té szredbenik, Kak zvelicsanya szprávľenik KAJ 1848, 84; Zvelicsanya Szprávľeniki Na veke boj dika, hvála BRM 1823, 68

sprázniťi -im dov. izprazniťi, uniťiti: Nego je ſzám ſzebé ſzprázno kŠ 1754, 106; Nego je ſzám ſzebé ſzprázno kŠ 1771, 594 **sprázniťi se -im se izprazniťi se, uniťiti se:** naj ſze kris Kriſztuſov ne ſzprázni kŠ 1771, 491; Szprázniľi ſzte ſze z-Kriſztuſa kŠ 1771, 567 **sprázneni -a -o izpraznjen, uniťen:** Tak je ſzpráznyena ſzpáka kri'za kŠ 1771, 567; sze je zgoudilo, da je orszácska peneznicza szpráznyena KOJ 1848, 72; i ſzpráznyeno je obecsanye kŠ 1771, 455; I pridoucs nájde jo ſzpráznyeno, pometeno kŠ 1771, 41; Nikédik szo szpráznyeni klostri z-barátmi pá napunyeni KOJ 1848, 107

sprázeni -a -o prid. ožgan, osmojen: vövdéré on z-szpra'zenimi vlaszmi KAJ 1870, 130

sprebödati -am dov. prebosti: Ladiszlav IV., ka szo ga z-szvojimi száblami szprebödali KOJ 1848, 41

spreglédati -am dov. pregledati, raziskati: pooblászti Luthera, nyegove návuke szpregledati KOJ 1845, 57

sprehájanje -a s sprehajanje, sprehod: Eden zadvecsarek rávnok jiva szrécšamo, ka szprehájanye domo ideta AIP 1876, br. 7, 6

sprehájati -am nedov. sprehajati se: Sétálni; szprehájati KOJ 1833, 171; Sétálni, szprehájam -ati AIN 1876, 68 **sprehájati se -am se sprehajati**

se: Či se v lepom letnom dnévi sprehájamo AI 1878, 3

sprehoditi -hòdim dov. prehoditi, prepotovati: Gda bi pa ſzprehodo one krajine kŠ 1771, 404

spréjčanje -a s opravičevanje, zagovor: Ment-ség; zagovor, szprejcsanye KOJ 1833, 165; Ne de tam hasznilo nikakse ſzprejcsanye KM 1783, 284; ali Boug je nyidva ſzprejcsanya nej gori prijao KM 1796, 7

spréjčati se -am se nedov. opravičevati se, zagovarjati se: racsun de ti dati, kak ſze ſcsés ſzprejcsati KM 1783, 284; Kak bo's ſze ſzprejcsala za tvoje ſjivlejnye KM 1783, 255; Ananiás ſze je oprvics ſzprejcsao KM 1796, 125; Gdabi pa Boug nyidva kárao, ſzprejcsala ſzta ſze KM 1796, 7; Gda bi ſze Peter ſzprejcsao KM 1790, 52

sprejhnúči -a -e prid. prhneč, trohneč: I gvant ſzprejhnuocsi SŠ 1796, 131

spreméjšani -a -o prid. zmeden, zmešan: V tom zburkanom i szpremejsanom sztálisi je nouva krivovera pout najsla KOJ 1914, 112

spremeniti se -ím se dov. spremeniti se: kak odetel, je premenés, i ona sze szpremenijo TA 1848, 83 **spremenjeni -a -o spremenjen:** Znaménje tomi betegi je spremenjeni glás AI 1878, 8

spremenjati se -am se dov. spremeniti se: Tecsasz sze je na Vogerszkom vsze szpremenyalo KOJ 1848, 57

spremetäti -mèčem dov. prevrniti: i nyih ſztole je ſzpremetao kŠ 1771, 269 **spremetävši -a -e I. ko je spremenil:** Francúzsi vsze pravicez prekupicznivsi, szpremetavsi KOJ 1848, 115 **2. ko je preudartil, premislil:** Tu vesz tecsáj pomenyenoga zbontáranya prav vu pámeti szpremetavsi Rákóci KOJ 1848, 101

spreobrnénje -a s spreobrnjenje: I mejſzta Sodome i Gomorre je, na pepéo ſzpravivsi, ſzpreobrnejnem ofzoudo kŠ 1771, 719

spreobrnjeni -a -o prid. spremenjen: naj ſzvojo nazoucsnoſzt ſzpreobrnnyenov na vino vodouy poká'ze kŠ 1771, 823

sprešati se -am se dov. stisniti se v stiskalnici: sád, z šteroga se spreša tak imenůvani laški oli AI 1878, 52

sprevájáč -a m spremljevalec: Nyéni szprevájacs pa tak zvolno na vsze odgovárjo AIP 1876, br. 7, 6; Nyegovi szprevájacsi li glédajo AI 1875, br. 1, 7

sprevájanje -a s I. spremljanje: ali náj bole vu ſzprevájanyi te skrinje méra KM 1796, 60; Pod szprevájanyom bratje i szesztre bodo v-rouki dr'sali KOJ 1845, 95 **2. pogreb:** Na szprevájanyi mrtvecza KOJ 1845, 127 **3. sprehod:** po sterój

pôti de sze caszar szprevájanya domô pelo AIP 1876, br. 6, 6

sprevájati -am nedov. *I. spremljati*: Kak szladki mir on eti nahája, Kâ ga bo'za lûbézen szprevája KAJ 1848, 217; ágyneci popévajo, ino ga szprevájajo, "kamakoli ide" KOJ 1845, 95; Gda ma zkradnya vóra pride, Szprevájaj me, oh Goszpodne KŠ 1754, 269; Jezus Krijztus Źprevájaj me SŠ 1796, 108; Ti veren angel Szprevájaj mené KAJ 1848, 4; te skrinye .. méra i Źprevájajo jo je Dávid z luŹtvom KM 1796, 60; Mara me pomali domô szprevájala AIP 1876, br. 5, 6; Velikási, ki szo szvojeja Krála na Taliánszkom szprevájali KOJ 1848, 46 **2. udeleževati se pogreba**: Drági prijátelje znáni, Ki me bodte Źprevájali BKM 1789, 430; Drági prijátelje, Ki Źte mené Źprevájali SŠ 1796, 98; Ki Źzo pa Pavla Źprevájali, pelali Źzo ga KŠ 1771, 395 **3. preživljati**: VeŹzelo Źprevájam ete 'zitek BRM 1823, 346; Paveo I. v-Meliti zimo Źprevája KŠ 1771, 427; Csi na Bo'so Źzlû'sbo zapovejano vrejmen Źprevájamo z-jejŹtvinov KMK 1780, 50; vaŹega 'zalarŹtva vrejmen Źprevájajte KŠ 1771, 704; Nocsi je v-ol'tarii Źprevájao KM 1790, 62 **sprevájati se** -am se *biti spremljan*: Źsam Źteo kvám idti i po váŹ Źze Źprevájati vu Judeo KŠ 1771, 530; i od váŹ bom Źze tá Źprevájao KŠ 1771, 483 **sprevájajóuči** -a -e *I. spremljajoč*: krála szprevájajoucsi teccasz Bankona KOJ 1848, 34; edna lîtera obsztáne, vö odsztavivsi nyou szprevájajoucsega glasznika KOJ 1833, 84 **2. preživljajoč**: ki za náŹzlonoŹt dr'zijo vu vŹzákom dnévi Źprevájajoucsi hotlivoŹt gnûŹnoŹti KŠ 1771, 720; Szprevájajoucsi pa Źzvojeja narodjenyá dén Herodes KŠ 1771, 47

sprevájavec -vca m *spremljevalec*: Vu etoj odsztávlenosztí Imre kráo brezi szprevájavczov idoucs KOJ 1848, 33

sprevávec -vca m *spremljevalec*: z-sterim ze je sálo, i nyegove szprevávce gosztio KOJ 1848, 81

sprevéden tudi sprevéjden -dna -o prid. *prevzeten, razposajen*: Ete cšrsztvi, szprevéden fticsek nemore drúgi bidti, kak vrabel KAJ 1870, 20; ár či stári grátam, te bodo se sprevejdna deca zméne osmejáváli BJ 1886, 41; ino tam objoukajo szvoje szprevedne mladosztí naszládnoszt KOJ 1845, 47; Tò bráni cvétje prôti szprevédnoj deci KAJ 1870, 19; trijé szprevedni vlaszci szo ednoga logára bújli AIP 1876, br. 11, 7; Dečácje so brezi toga, kabi kákšo sprevejdno kričo delali BJ 1886, 24

sprevédija tudi sprevédia -e ž *prevzetnost, razposajenost*: i ta verna sztvár je escse i

nyegovo szprevedio rada trpêla KAJ 1870, 40; Ar Źzem Źalz po mojoj Źprevediji zamúdo KŠ 1754, 230; Szprevedije, i norije plácso tam ti váras BKM 1789, 451

sprevédnják -a m *prevzetnež, domišljavec*: szprevednyáccke szo sze pa veszelili novini KOJ 1845, 56; stirje szprevednyáki szo sze k nyemi szeli AIP 1876, br. 8, 7

sprevédno prisl. *prevzetno, razposajeno*: Csi Źze Źprevedno i po kurvejszkom noŹzimo KŠ 1754, 43; Escse i 'zû'zevko milûj, I szprevedno je nebantûj KAJ 1870, 166

sprevédnost -i ž *I. prevzetnost, domišljavost*: Vari me od ŹprevédnoŹti BRM 1823, 425; V-szrecsi i prémocsnoszti Je vari szprevédnoszti KAJ 1848, 319 **2. razposajenost**: Toti nyi mladicski, cšrsztivi ágnezi, gdate z-szprevédnoszti razbe'zijo KAJ 1870, 138

sprevédúvanje -a s *nagajanje, razposajenost*: Pa mlájsi domá z-szvojim szprevedúvanyom sztráha i csemerov pacs doszta csinijo KOJ 1845, 7

sprevédúvati -újem nedov. *I. biti razposajen, prevzeten*: V-zdrávu szprevedúje, v-betegi po'salúje cslovek KOJ 1845, 112; Szprevedúje, plése to kuslêno dête KAJ 1870, 12 **2. nemoralno živeti**: Z-kumaniánkami je teccasz szprevedúvao, da je obetêsao KOJ 1848, 26

sprevésti se -véjm se dov. *prevzeti se, postati domišljav*: naj Źze ne Źprevej m KOJ 1783, 68; Naj sze neszprevem nigdár KAJ 1848, 242; Merkaj, da Źze Vu dobroti ne Źprevejs BKM 1789, 440; Ne Źprevej Źze, csi Źzi Źzrecsen KM 1790, 16; Dabi po vasoj vouli slo, Hitro bi Źze Źprevedli BKM 1789, 250; Kumaniánci szo sze pa na teliko szprevedli, da szo sze popoganili KOJ 1848, 40; Nasih szlovenszkîh lutheránov fararje szo sze túdi szprevedli KOJ 1914, 139

sprévod -a m *pogreb*: Nyegova szmrt je grda bila, szprévod lepsi KOJ 1845, 70; Po szprévodi je Mati nazáj odisla KOJ 1848, 33

sprevoditi -vòdim dov. *I. spremiti*: Vu moj úrok nebelzki Krijztus dás me Źprevoditi SŠ 1796, 119; gda je od Źzébe tak Źprevedis, kak je vugodno Bougi KŠ 1771, 740; Gda sze Goszpod páli odprávlajo, jih nikelko szprevedi KOJ 1845, 28; Szprevodte ga pa vu méri KŠ 1771, 525; Szprevodili Źzo ga vu ládjo KŠ 1771, 406; szo ga v-búdingszki grád szprevodili KOJ 1848, 75 **2. pokopati, udeležiti se pogreba**: mrtvecze na Źztrán Źprevodite je vi SŠ 1796, 150 **3. prebiti, preživeti**: I dné'nyi dén vu méri Dáj mi lepou Źprevoditi BKM 1789, 375; Oh keliko vör i lejt Źzi do eti máo zobsztom Źprevodo KM 1783,

198 **sprevoditi se** -vòdim se *biti spremljan*: Zlotri [ze je zváral]a, On [zprevodo vò zme]zta BKM 1789, 71; devojke sze tüdi szprevodijo pred tébe TA 1848, 37 **sprevòdeni** tudi szprevòdeni -a -o *spremljan*: Oni záto [zprevodeni od gmajne prejk]zo sli po Feniczii KŠ 1771, 388; Matyas, v-Büдино szprevodjen z-Csehszkoga KOJ 1848, 62

sprevičti -vřžem dov. *spremeniti*: je József II. náglo szkoro vsze sztáre návade szprevrgao KOJ 1848, 113; Tecasz je nyegova nevórna Tivárisicza Borbála vesz réd na Vogerszkom szprevrgla KOJ 1848, 52; Francúzi pa szo vesz réd i formo szprevrgli KOJ 1848, 116

sprhivost -i ž *trohľjivost*: Tělo mi je práh 'živòcsi, Preminòcsi, Setuje na [zprhľivo]zt BRM 1823, 207; I ká'zes nam v-szprhľivoszti Bròd nemrtelne bivoszti KAJ 1848, 49

sprhnénje -a tudi sprjhnenjé -á s *sprhnenje, sprhnelost*: Ar nedás tvojemi szvétomi viditi szprhnenya TA 1848, 11; niti teĵlo nyegovo ne bode vidilo [zprjhnenyá KŠ 1771, 346; ka]ze vecs nigdár ne povmė vu [zprjhnenyé KŠ 1771, 383; Szejja]ze vu [zprjhnenyey KŠ 1771, 523

sprhněti sprhnějm dov. *sprhneti, strohneti*: Teĵlo i]ztina, kaj [zprhnej sŠ 1796, 4 **sprhneni** tudi sprjhneni -a -o *sprhnel, strohnel*: Zemla pá bode [zprhnyeno BKM 1789, 431; pren. No tak Szloven! szprávlaj szebi zvün tvoĵega szprnyenoga szlov. Jezika i vogrszkoga KOJ 1833, XV

szpriátliti tudi szprijátliti -im dov. *szpriateljiti*: Draskovits, da bi nyé zjedino i szprijátlo KOJ 1914, 119; dvá Krála szo tak szpriátlili KOJ 1848, 39 **szpriátliti se** -im se *szpriateljiti se*: sze je privádo z-vsžáksim fárnikom sze szpriátliti KOJ 1845, 5; prepláseni sze je 'snyim szpriátlo KOJ 1848, 14; stere rimszki Pápa proszi, naj bi sze szpriátlili KOJ 1848, 60

szpričkati -am dov. *premagati v boju*: Hunyadi Janko je nyé vecskrát szprietskao i od nase meje odvemo KOJ 1914, 111

szprjhľivi -a -o prid. *trohľjiv*: naj [zprjhľivo korouno vzemeĵo KŠ 1771, 508

szprokòncá prisl. *od začetka*: Po példi szvojih Prednikov je krv'sėden Geĵza szprokoncaza tudi neprilicsen bio Bulgárczom KOJ 1848, 10

szprosziti spròsim dov. *izprosziti*: da ono,]tero mi z-ná]ľov mocsĵouv [zprosziti ne moremo KM 1783, 89; Vűpamo vsza dobra od Tėb' szprosziti KOJ 1845, 137; da je zamogao od csehszke Goszpodė szi szprosziti, naj bi Wladislava zvolili KOJ 1848, 65; Gda Sztarissina [znehou]zpro]zi SIZ 1807, 5; naj od nyih z-nėbė]z ogyen

[zpro]zijo na te áldov KM 1796, 75; [zpro]zi od Jezu]a odpűscsenyė greĵhov KM 1783, 81; szproszita za menė od Bouga pomouc KOJ 1845, 92; Angyelje, [zpro]zte mi tou miloscso KM 1783, 171; ino nyemi je Ráguelovo csér [zpro]zo za 'seno SIZ 1807, 41; Privina je szproszo mėsnike od szoligrádszkoga pispeka KOJ 1914, 99; Zrinyi Miklósa glávo .. szo jo Zrinyiovi szinovĵe szproszili KOJ 1848, 84 **spròšeni** -a -o **1.** *izprošeni*: geto]ze je 'Zidov]zki Saulus, [zpro]šeni, zváo KŠ 1771, 431 **2.** *naprošeni, povabljeni*: András pa v-Neápol za krála szproszeni KOJ 1848, 45

szprotľéjtje -a s *pomlad*: Tavasz; protilejtje, szprotlejtje KOJ 1833, 175

szprotolėjšnji tudi szprotolėšnji -a -e prid. *szpomladanski*: szprotolesnye delo na keszno osztalo AI 1875, kaz. br. 8; racsunamo tri szprotolėšne meszece KAJ 1870, 160; V szprotolėšnjem toploči se zĵajčica zleĵé mála gosanca AI 1878, 33; Vu ľepi szprotolėšni útraj KAJ 1870, 113 **szprotolėšnji** -a -e sam. *szpomladanski*: k szprotolesnyemi pripraviti zemlo AI 1875, br. 1, 8

szprotolėjtje tudi szprotolėtje -a s *pomlad*: Szprotolėtje KAJ 1848, IX; Szprotolėtje KAJ 1870, 97; Kak'ti lejpa rou'sa [zpro]toletje czveté sŠ 1796, 110; na zimo sze je domou odpotėgno, na szprotolėjtje pá nazáj pridoucsi KOJ 1848, 94; Na szprotolėtje pa gotovi csákajo hip nazápovrnėna KAJ 1870, 26; V-naj vecs mesztaj na szpro]toletje, de 'zito bilò, je gorizoráno AI 1875, kaz. br. 8

szpròtolje -a s *pomlad*: Etoga leta szpro]tolĵa Tisza Kálmán sze právim sztránom vkűptòpo AI 1875, br. 2, 1; Strelajo se [sloke] na szpro]tolje i v jesėn AI 1878, 27

szpròusto prisl. *preprosto*: Kágda Hľ]ni Gof]zpo-dár [zvoĵo Drű]ľniczo na De]zėtero Bosĵo zápoved [zpro]u]zto leprai more navesci TF 1715, 11

szpròvoga tudi spėrvoga prisl. *sprva, od začetka*: Szprvoga je András II. nisteroucš pogane szpomláto KOJ 1848, 3; eta je szprvoga nej meo jako postenyá KOJ 1914, 151

szpunėjnje tudi spunėnje -a s *izpolnitev*: tak Nádasi grof za szpunejnĵe czaszarszke zapovedi szi prizadevali KOJ 1914, 149; Obec]ana Reĵcs Bo'za, V-]zpunenyi je pravicsna BKM 1789, 101

szpùniti -im dov. *izpolniti*: vu De]zėtoj [zvoĵoj zapouvidi, ka nyou niscse popolnoma [zpuniti nemore KŠ 1754, 6a; tvoĵo volo, ali zavolo [zlabo]zti jo ne moremo [zpuniti KŠ 1771,

839; Gdaje ſtel ſzpuniti, Goſzpon Boug rejs ſzvojo BKM 1789, 17; právde prelomenika na podlo'snofzt priſziliti, ali pa nad nyim ſzpuniti ſzoudbo KM 1790, 90; skolniczke dú'snoszti naj nezamüdi v-právom vrejmeni ſzpuniti KOJ 1845, 4; glédaj, kákſo ſzlu'zbo ſzi na ſzébe vzéo, da jo ſzpunis KŠ 1771, 611; Bo'zo právdo ſzvojov mocsjouv ſzpuni KŠ 1754, 69; Ki vu Bo'zoi diki vcsini dela vnôga, Ocsé volo ſzpuni BRM 1823, 10; zapouvid, i, csi tou edno ſzpuniti, zadoſzta je KŠ 1771, 261; I ſzpuni nam proſnyo ſz-tvoje ſzmlilenoszti KAJ 1848, 133; Proszimo te, naj Tvojo ſz. volo ſzpunimo KM 1783, 19; csi bi jo ſzpuno, bi kaj zaſzlú'zo KŠ 1754, 6a; Gda bi pa ſzpuno vſze ſzvoje ricsi KŠ 1771, 187; Gda bi pa ſzpuno Ivan bi'záj, erkao je KŠ 1771, 383; Ovo ni ete dén ſzem nej tak ſzpuno, kakbi trbelo KŠ 1754, 225; Jezus! ka ſzi ti za méne vſzo právdo ſzpuno KŠ 1754, 237; jeli je zapouvidi, ſzpuno KŠ 1754, 209; I tak je ſzpuno, ka je obeſcao KŠ 1771, 742; I ſzpuno je oblúbo BKM 1789, 17; i tak ſzo ricsi prorokov ſzpunili KŠ 1771, 383 **spüniti se** -im se **I. izpolniti se**: Ár velim vám: kaj ſze je eſce etomi, ſtero je piſzano, potrejbno ſzpuniti vu meni KŠ 1771, 247; ni ſze nyemi vola neſzpuni TF 1715, 47; ſze nyemi ne ſzpuni ABC 1725, A6a; I ſzpuni ſze nad nyim prorofztvo E'zaiáſa KŠ 1771, 42; ſzpuni ſze grejhov mera KM 1783, 288; ár ſze ſzpunio vſza, ſtera ſzo povejdana nyej KŠ 1771, 164; Piſzma ſze ſzpunijo BKM 1789, 77; Naj ſze praviczá právde ſzpuni vnami KŠ 1771, 463; Amen, amen, naj ſze ſzpuni BKM 1789, 176; naj ſze ſzpunio piſzma KŠ 1771, 149; Tou je pa vſze vcsinyeno, da bi ſze ſzpunila rejs po proroki povejdana KŠ 1771, 67; Tou ſzeje zgoudilo, da biſze ſzpunilo, kaje povejdano od Goſzpodna KŠ 1771, 6; Kakda bi ſze ſzpunila piſzma KŠ 1771, 90; Ovoje moj lubleni ſzin, vſterom ſze je meni vola ſzpunila TF 1715, 38; ſze je nad nyim ſzpuno blagoſzlov KM 1790, 60; Teda ſze je ſzpunilo, ka je povejdano od Jeremiás proroka KŠ 1771, 8 **2. miniti, poteči**: I gda bi ſze ſzpunilo oſzem dnévov KŠ 1771, 169; I govorécsi, ka ſze je ſzpunilo vrejmen KŠ 1771, 104; Dare ſze je vreime ſzpunilo SM 1747, 9; Tou ſze je ſzpunilo SŠ 1796, 160; ſzpunili ſzo ſze dnévi, vſteri bi ona rodila KŠ 1771, 167; ſzo ſze ſzpunili dnévi ſsaáka KM 1796, 23; ka ſzo ſze ſzpunila proroküvanya KŠ 1771, A7b **spünjeni** -a -o **izpolnjen, dopolnjen**: dneſz je ſzpunyeno piſzmo eto vu vüháj vaſi KŠ 1771, 176; Stero potrdjáva i ſzpiſzmom vu nyem ſzpunyenim

KŠ 1771, 262; i vſza ſzo ſzpunyena, ſtera je nyim Boug obeſcao KM 1796, 44

spunjávanje -as **I. izpolnjevanje**: Ino etak je náſz od nyé primárjányá na ſzvoje ſzpunyávanye oſzloubodo KŠ 1754, 115; i opominanye na cséſzti ſzpunyávanye KŠ 1771, 646; Ti nam podéli pomôcs, Na cséſzti ſzpunyávanye KAJ 1848, 61; ſzem moj 'zitek doprnásao vu 'zeláj mojega tejla ſzpunyávanyi KŠ 1754, 240; da bi ſzpopolnim právde ſzpunyávanyem tvojo ſrditoſzt ſtisao KŠ 1771, 821 **2. minevanje, potekanje**: I vu ſzpunyávanyi Riſzáoſzkoga dnéva, bili ſzi vſzi edne pámeti KŠ 1771, 344; Vo vöri, ſzpunyávanya, vu grob polo'zijo BKM 1789, 77

spunjávati -am nedov. **I. izpolnjevati**: ár ſze ona [právdó] 'zelej i vnotrejsnyem dúhovnom rázumi ſzpunyávati KŠ 1754, 69; Tak je právda dúhovna, ſtero trbej ſzpunyávati KŠ 1771, 438; vcsis Dú'znofzti nase verno ſzpunyávati BRM 1823, 14; Králevcsino, nyé dokoncsanya ſzpunyávati KOJ 1833, VII; ſzlovenszki dúhovniczke piſpeka zapouvedi nej hтели ſzpunyávati KOJ 1914, 104; Pecsí morejo dú'znoszt ſzvojo ſzpunyávati KAJ 1870, 60; Zapoved Tvojo z-radoſztjov Szpunyávam BRM 1823, 8; punoſzt toga, ki vſza vu vſzem ſzpunyáva KŠ 1771, 575; Ka bôg obeſca, ſzpunyáva BRM 1823, 3; tou je, mi ſzpunyávamo právdo po vöri KŠ 1771, 440; ino bi od Vármegyéva vödáne zapouvedi ſzpunyávali Szlovenye KOJ 1833, XVII; Nacséſzt gledoucs a) Proroczko .. 3. Kakda jo je ſzpunyávao KŠ 1771, 160 **2. dopolnjevati**: nej ſzem priſao [právdó] razvezávat, nego ſzpunyávát KŠ 1754, 103; nej ſzam priſao razve'zúvat nego ſzpunyávát KŠ 1771, 14 **3. dajati čemu vsebino, smisel**: Z-nevoljami cslovik ſzvoj 'sitek ſzpunyáva SŠ 1796, 39; Szpráznikmi ſzi vſzigdár ſzpunyávao tve vrejme BKM 1789, 189 **4. opravljati, delati**: ſzi nogé gori po-ſztejni oprávla, ino tak nemámoſzt ſzpunyáva SIZ 1807, 27; teilo i kerv, Duſſo mantra, ino na ſzládnofzt ſzpunyáva SM 1747, 68 **spunjávati se** -am se **I. izpolnjevati se**: A ſze vſza právda vu ednoj rejsi ſzpunyáva KŠ 1771, 567; naj ſze po meni ſzpunyáva dneſz tvo-ja Bo'zánſzka ſz. vola KM 1783, 2; znamejnye, gda bodo ſze vſza eta ſzpunyávála KŠ 1771, 143 **2. minevati, potekati**: Vrejme Dejve ſzpunyáva ſze BKM 1789, 3; Me vrejmen ſze ſzpunyáva SŠ 1796, 135; i dnévi mojega 'sitka ſze ſzpunyávajo KM 1796, 45

spünjenost -i ž **polnost, dopolnjenost**: Ti ſzi

Jezus, ta Ocsé rêcs, Szpunyenofzt v|zej Bo'zi obêcs BRM 1823, 2

spúntanje -a s *upor, vstaja*: da je nyegove imenitne csesztnike na szpúntanye pod'sigao KOJ 1848, 67

spúntati se -am se dov. *upreti se*: vsze sze je prouti Magyarom szpúntalo KOJ 1848, 38

spüstiti tudi spistiti -ím dov. **1.** *pustiti*: Csi pecsát-ni vojszk lisztike papéra na szé potégne, ino páli szpüszti KOJ 1845, 103 **2.** *pognati*: naj tvoja |zvéta rejcs v našem |zrczi korenyé |zpi|zti KŠ 1771, 825 **3.** v zvezi **spüstiti düšo umreti**: naj vu nyegove roké morem |zpi|zriti düso KM 1783, 171; düso |zpiszti KM 1783, 237; kak |zam düso |zpi|zto SŠ 1796, 77; i od csrvouv zjedeni |zpi|zto je dü|o KŠ 1771, 380; nagno je |zvojo glávo, i |zpi|zto je düso KM 1796, 109 **spüstiti se** -ím se **1.** *napasti, naskočiti*: Hunyadi sze nad nyé szpüszti KOJ 1848, 58; ino sze obá szpüsztita nad Törke KOJ 1848, 98 **2.** v zvezi **spüstiti se v pobeg zbežati**: zdvojeni Törci obrnocski sze szpüsztijo vu pobég KOJ 1848, 73 **3.** *začeti se, pojaviti se*: Ovo, csi je gli vdaró pecsino, ká bi voda vó tekla, i potoczke sze szpüsztili TA 1848, 63; Oh! da bi |ze moje |zkuzé, Szpü|ztile kak járek od |zé BKM 1789, 221 **spüšceni** -a -o *izdan, natišnen*: Abecedarium za Drobno Detzo, von |zpi|scheno ABC 1725, A1a

spüšcávati -am nedov. **1.** *poganjati*: gde je 'ze vejka nyegova mejhka i li|ztye |zpi|csáva KŠ 1771, 81; Potomtoga klá|ze |zpi|csáva SŠ 1796, 21; Korenyé v-zemlô szpüsztsáva KAJ 1870, 15; Gda 'ze popovje |zpi|csávajo KŠ 1771, 243; Grobi! cvetje |zpi|zcsávajte BRM 1823, 246 **2.** v zvezi **spüšcávati düšo umirati**: Da bom ve|zél |zpi|csávao R. Düso BKM 1789, 401; Da bom ve|zél |zpi|csávao Düso SŠ 1796, 3; ino gda bom düso |zpi|zcsávao, zapovej KŠ 1754, 244

sráb -a m *garje*: pri etakoj hi'si sráb i vüsi májo KOJ 1845, 39

srablívi -a -o prid. *garjav*: zakaj je szrabliva ovcza vövr'sena z-pajdástva KOJ 1845, 94; i nyega szamoga kak szrablivo ovczo z práve ovcšárnice vöszklo KOJ 1914, 112

srákica -e *šrajca*: Indufium Szrakicza KMS 1780, A8; Szrakicza Ing KM 1790, 94; Ing, szrakica AIN 1876, 36; |zrakiczó na |zébe pripá|e KŠ 1771, 334; I dáne |zo v|zákoj bejle dúge |zrakicze KŠ 1771, 777

srám tudi srán -a m **1.** *sram*: Szemérem, szram KOJ 1833, 173; |zrá| je nyidva obisao KM 1796, 7; i |zrá| na níkoj pre|timav|í |zi je po|zjo KŠ 1771, 694; Nacsi szí szam Tu kvár i szram szprávlam KAJ 1848, 231 **2.** v povedno-prislovni

rabi, s smiselnim osebkom v tožilniku *biti sram, sramovati se*: neboidi náz |zrá| |ze v|čiti TF 1715, 8; Mené je nei |zrá| Evangeliuma SM 1747, 18; Za |teroga volo ga je nej |zrá| za brate one zvati KŠ 1771, 674; teda me nede |zrá| BKM 1789, 435; Za volo grejhov |zrá| me je SŠ 1796, 47; Lutheráne je pa s|zrá| bilou, ka szo sze táksemi vucsiteli podáli KOJ 1845, 65; Zoltána je pa tak s|zrá| bilou, da ete szvejt odszávi KOJ 1848, 9; na szmrt me je szran bilô AI 1875, br. 2, 7 **3.** *spolovilo*: Na |zrá| i golouto, Vrgo edno ovcso kou'zo BKM 1789, 192

srámba tudi sránba -e *ž shramba, shranjevanje*: ki velike cejne kincs pri Ottokari na s|zrá|bi mejla KOJ 1848, 39; V jestvine sránbaj oblizávla [mačka] AI 1878, 9

sramežlívi -a -o prid. **1.** *sramežljiv*: Naj csi|zto i |zrame'zljivo 'zivémo KŠ 1754, 42 **2.** *nesramen*: Csi |zrame'zlive i ne|zpodobne ricši gucsimo KŠ 1754, 44

sramežlivost -i *ž sramežljivost*: Pri|zpodobno i 'zene vu |znáj'znoj odeteli z|zrameslivo|ztyov |ze naj |znáj'zijo KŠ 1771, 636

sramežlúvati se -újem se nedov. *sramovati se*: Szégenyleni; s|zrá|biti, s|zrame|slúvati sze KOJ 1833, 173; Vu |zpi|vidi |ze níksega zroka ne mamó |zrame'slúvati KMK 1780, 77; Szrame'zlúvati sze morejo vszi, ki iscejo düso mojo pogúbiti TA 1848, 33; Ár, ki |ze |zrameslúje mené, toga |ze i Szin cslovecsi |zrameslúvao bode KŠ 1771, 198; ki sze mené pred lüdmí s|zrame'slúje, veli Jezus KOJ 1845, 24; Kák|í záto |zad |zte meli teda tejh, nad kejmi |ze zdaj |zrame'zlújete KŠ 1771, 460; Szrameslújte |ze grejsniczi BKM 1789, 86; Vszi moji nepriátelje sze naj krôto s|zrame'zlújejo TA 1848, 6; i nebom sze s|zrame'zlúvao TA 1848, 100; i lancza mojega |zeje nej |zrameslúvala KŠ 1771, 647

sramôta tudi sramóuta -e *ž sramota*: Tsuf; szramota, spot KOJ 1833, 177; Szégyen, szramota AIN 1876, 28; i vidi |ze |zramota nyegova KŠ 1771, 795; Nego odmetávamo |zkrivna dela |zramoute KŠ 1771, 534; Ober s|zramote more tolvaj teliko nazáj plácsati KOJ 1845, 121; Vszi moy nepriátelie moreio na nágli ksramoti posztánoti ABC 1725, A8a; da ani Vrág vkák|o |zramouto ne pripela TF 1715, 30; Vnougí |ze gori obidijo ovi na |zramouto i odürmo|zt KŠ 1754, 139; Na |zramoto vám právim KŠ 1771, 523; Da ki vnyem vörvali bodo, V|zramoto ne |zpi|pádno BKM 1789, 40; Ali zdá szí nasz na szramoto püszto TA 1848, 35; je i dika nyihova vu |zramouti nyihovoj KŠ 1771, 598; Ja |zem

bio v|zramoti BKM 1789, 21; Vüpanye te vu |zramouti, Ne nihá na tvojoj pouti BKM 1789, 255; i teda |zi zacnsjes |zramoutyov na to |zlejdneye me|zto |zej|zti KŠ 1771, 219; Nedopüszi, ká bi ze zaklácseni z szramotjov odhájao TA 1848, 60

sramotíti -ím nedov. *sramotiti*: po pre|ztopleneyj pa te právde Bogá |zramotis KŠ 1754, 157; te neveren szramoti Goszpodna TA 1848, 8
sramotíti se -ím se *sramotiti se*: pred czejlim |zvejtom |ze |zramotiti KMK 1780, 77

sramotliven -vna -o prid. *sramežljiv*: Szemérmetes, szramotliven -a -o AIN 1876, 25

sramotlivi -a -o prid. *sramoten*: i potáksem glibár je szramotlivo delo be'zati AIP 1876, br. 1, 2

sramotlivo prisl. *sramežljivo*: Terjas szramotlivo odhájo AI 1875, br. 2, 8; Nê je szramotlivo z-ocsmi na zemlô glédalo AIP 1876, br. 9, 4

sramóuten -tna -o prid. *sramoten*: na|ztávleno je to |z. hi|tvo, za volo odürjávanya |zramoutnoga 'sitka SIZ 1807, 25

sramúvati se -űjem se nedov. *sramovati se*: da szo sze lutheránszki fararje mogli szramúvati celou pred szvojimi KOJ 1914, 150

sranjáva -e ž *shranjevanje*: Sol nam je potrebna, pri sranjavi mesa je tudi nücliva AI 1878, 54

sranjüvati -űjem nedov. *shranjevati, hraniti*: tá ti mam szranyüvati pêneze tvoje KAJ 1870, 22; V to vreče sranjüje nalovlene ribe AI 1878, 27; vküp szprávla, i nevej, sto de szranyüvao TA 1848, 32; Tiva dvá drügiva |zta je pa |zranyüvala |zkrblivo KM 1790, 28 **sranjüvati se** -űjem se *shranjevati se*: Eti se sranjüje pri božoj szlüzbi potrebna posvečena posôda BJ 1886, 19

sraónjek -a m *stranišče*: Árnyékszék; odsztopnyek, (szraonyek) KOJ 1833, 150

srbéti -ím nedov. *srbeti*: Viszketni; szrbeti KOJ 1833, 183; pren. Czaszara szo té lutheránov poszilnoszti v-nouszi szerbele toti KOJ 1845, 66

Srbia -e ž *Srbija*: ka pomáganye dobijo od Szrbie AI 1875, kaz. br. 3; te Szrbio i Csarnogoro szvojov vojszkov dopunijo AI 1875, kaz. br. 3

srbívi -a -o prid. *radoveden*: nego pouleg la|ztiivni 'zél |zi bodo vucsitele |zprávlali |zrbliva majoucsi vüha KŠ 1771, 651

srbíski -a -o prid. *srbíski*: Szrbszki i Csarnogorszki poglavnik szta pomôcs stela dati hercegovinarom AI 1875, kaz. br. 3

srcé -á tudi sêrce tudi srdce -a s **I. srce, človeški organ**: Cor Srczé KMS 1780, A7b; Szrczé Sziv KM 1790, 92(a); Pa csi bi szrczé klepetalo

KAJ 1870, kaz. br. 7 **2. ta organ kot središče čustvovanja, zavesti**: ar me |zercze tebe scsé SM 1747, 91; Ve|zéli |ze takájse Szrczé KŠ 1754, 250; Ár |ze je potücsilo |zrczé lü|ztva etoga KŠ 1771, 43; Ni |zrczé cslovecse pre|timalo V-|zvojem premislávanyi sš 1796, 5; Tak da sze ji szrdce sztrôszi KAJ 1870, 17; nevolákov, szrczé nyihovo je gvüсно TA 1848, 9; Tou ti |lelej zchi|ztoga |zerczá TF 1715, 9; Proszim tebé zponiznoga Szercza da mené obari ABC 1725, A5b; Szrcza mega britko|zti Po|zlüihni SM 1747, 70; Zvolnoga |zerczá |more dobro delo bití] KŠ 1754, 80; Lübezno|zt nigdár z|zrczá vö ne |zpadne KŠ 1771, 516; kak i mi |zrczá odpü|ztimo onim KMK 1780, 29; popejvanye, |tero |zprávoga |zrczá zhája BKM 1789, 7b; Ti |zi |zrdca mirovno|zst BRM 1823, 10; ni edna dühovna potrêbcšina szrdcza pobo'znoga nezadovoljena neosztáne KAJ 1848, IV; Memu |zerczu Dai |ze naiti SM 1747, 91; Vadlüványe má |zrdcezi môcs podeliti KAJ 1848, III; Vsakomi dobromi serci je domovina lübléna BJ 1886, 44; ar reics vörujouce |zerczé potribüje TF 1715, 45; Noter ga v|zercze me vczipim SM 1747, 78; Kri|ztu|jevo vrejdno|zt v-|zrczé |zklene KŠ 1754, 78; Sztvouri znouvics |zrczé moje KŠ 1754, 254; O|zlejšo je nyih ocsi i obrdo je nyihovo |zrczé KŠ 1771, 309; Darüj mi oh Boug potrtó |zrczé KM 1783, 6; Pride vu |zrczé vduhi BKM 1789, 19; lagoje |zrczé ká'se KM 1790, 18; Grêh Steri mi |zrdceze |ztrási BRM 1823, 9; Kaksa groza bi nam vmárjala szrdceze KAJ 1848, 7; Razveszelis szrczé moje TA 1848, 4; tó bi moje szrcé obveszelilo AI 1875, kaz. br. 7; Daj nám tak povolno sercé BJ 1886, 8; vnyegovom |zerczi |zveti Duh zdisse SM 1747, 82; Gda tá zorjánszka zvejzda Zide v|zrczi KŠ 1754, 253; ka 'znyih razmis, v|zrczi zdr'zi KŠ 1771, A8a; Ka vu |zrczi vörje, ono naj i zvü|zti vavlüje KMK 1780, 4; Ki |ze v|zrczi 'zaloszni, Ve|zéli bodite BKM 1789, 10; ino k-nyej |zvojo lübézen vu |zrczi |zvojem je gori nadigno SIZ 1807, 4; ki |zte v-szrdcezi obolni BRM 1823, 5; trôst dá vszém vu szrdcezi oranyeni KAJ 1848, 6; Ercsé vu szrczi szvojem TA 1848, 8; I zbüdi mi v-szrdci csüténye vüpazni KAJ 1870, 5; Zvolnim |zerczom bom no|zo SM 1747, 71; Zmojim |zerczom tebi dájem hválo KŠ 1754, 259; zvühami ne csüjejo, i |zerczom ne razmijo KŠ 1771, 43; Tak právda dühovna, |tero |zták|im dühovnim |zerczom trbej lübiti KŠ 1771, 438; Tak v|ze nase nevoule Zvolnim |zerczom trpmo BKM 1789, 10; I ráj vsze pretrpi Z-mirovni szrdczom KAJ 1848, 4; zgovárjajte

szi z vasim szrczom na poszteli vasoj TA 1848, 4; veli z-britkim szrczom deklicska KAJ 1870, 9; ti, Gofzpodne, vřzej řzercz znánecz Kř 1771, 343; Gda hocses řzercz řzkrovnořzti nazveiřziti BKM 1789, 2; vzemi tak za nics té Szrdcz nasi zahválnoszt KAJ 1848, 6; pořzlal na zvrácsanye ta poterta řzerczá SM 1747, 11; vř je puřzto Boug Dühá vu řzercza vařa Kř 1754, 154; I mér Bo'zi obarje řzerczá vařa Kř 1771, 599; ravnaj k-tebi řzerczá tvojih řzlugov KM 1783, 11; I řzerczá nám vřzejm pořzvětí BKM 1789, 2; Dr'zte řze toga Krála, Szrdcza vasa 'zelê BRM 1823, 6; ki szi szrczá zgrüntávajoucsi Bôg TA 1848, 6; i zorjánřzka zveizda gori zide vu vasřih řzerczai SM 1747, 25; Csi britko nénávednořzt máte vu řzerczá vařji Kř 1754, 39; ino vu nyihovi řzerczá řúbézen pobüditi SIZ 1807, 8; Dicste ga z-řzrdczami BRM 1823, 7; pren. Dête pilô matrne szrczá toplo krv AI 1875, kaz. br. 8; tak bode Szin cslovecsi vřzrczi zemlé tri dni Kř 1771, 40 **3.** v prislovni rabi *izrařa visoko stopnjo řustvene prizadetosti*: Naj te z-czejloga řzerczá lubimo KM 1783, 10; Dicso bom Goszpodna z csêloga szrdczá TA 1848, 7

sřčen tudi sêřčen tudi sřdčen -řna -o tudi sřcen -cna -o prid. **1.** *sřčen, nanařajoař se na srce*: nyih notreisnya řzercsna řaloszt ABC 1725, A7b; szrcsna radosztí oblejê KOJ 1845, 19; po'salüvanye je ober natüre řzrczna bolezen KMK 1780, 71; tebé v'zivat zbritkov 'zalořztyov te řzrcsne pokoure Kř 1754, 235; nego řzrcsno zaneřřenyê toga grejsnika Kř 1754, 78; Naj mi řz řzrcsnim hválo zdávanyem za nyegovo řúbézen Kř 1754, 217; Predevřzejm pa řzrcsno mejte med řzebom řúbezniřzt Kř 1771, 711 **2.** *pogumen, odlořen*: ouzdalecs řzam pa řzrcsen kvám Kř 1771, 545; Máli honvéd, cšrstvi, szrdcsen KAJ 1870, 45; Gde szo v-zdájnyem csaszi med nami tákse szrczne divice KOJ 1845, 86; Peter je bio řzrcsne natüre Kř 1771, 699; I táksa vřpazen vcsini csloveka řzrcsnoga Kř 1771, 444; Szrcsni pa vcsinyeni vřzi i oni řzo křzebi vzéli hráno Kř 1771, 426 **sřčnejři** tudi sřcnejři -a -e *pogumnejři, odlořennejři*: I vnougi bratov řzo řzrcsnejři grátali Kř 1771, 592; Da mo řzrcsnejři vu tvojoj cêřkvi BKM 1789, 271; Tou je szrcznejře sztálise i Réde tak razdrészelilo KOJ 1848, 17

sřčno tudi sřdčno prisl. *pogumno, odločno*: ga řzrcsno i gvüşnořztyov prořzimo Kř 1754, 153; i kakda je vu Damasku řzrcsno gücsao Kř 1771, 369; Etak řzrcsno pred řzodczom ti pořztánes BKM 1789, 440; Kak pri szvetloř szvêcsi, Szrdcsno potüje KAJ 1848, 131; Szrdcsno ides

ti prôti Protivnikom tvojim KAJ 1848; szrdcsno ide na bitje KAJ 1870, 88 **sřčnej** *pogumnej*: Szrcsnej řzam pa vám piřzao, bratje Kř 1771, 482

sřčnost tudi sřcnost -i ř *pogum, odločnost*: Plemenite řzrcsnořzti 'zeno řto nájde Kř 1771, 816; dobro řztopnyo řzi priřzlu'zijo i vnogo řzrcsnořzti vu vřri Kř 1771, 638; Z-ježer vám edno példo diviske szrcznořzti povém KOJ 1845, 84; Gda bi pa vidili Petra řzrcsnořzt Kř 1771, 351; řtere geto je Paveo vido, hválo je dáo Bougi, i vzéo je řzrcsnořzt Kř 1771, 428; Doli je řzlejkaio takáj poglavárřztva i oblářzti, i kázao je je vu řzrcsnořzti ovládajoucsi je řzam po řzebi Kř 1771, 607; naj mi bode řzlobodno gücsati řzrcsnořztyov kvám Kř 1771, 346; tomi Bolvani z-velikov szrcznořztyov ponujati, escse i krv KOJ 1833, VII; Da szo ze-vszo szrcznořztyov szpřávlali KAJ 1848, 125

sřd tudi sêřd -a m *sřd, jeza*: Harag, szrd AIN 1876, 28; Vřzáka britkořzt i csemér i řzrd kraj bodi od vářz Kř 1771, 582; Szrd Bo'zi na vszákoga Glávi jeszte csloveka BKM 1789, 16; ár sze nyega szrd szkoro podeřzgé TA 1848, 3; jala řzerda nemai SM 1747, 88; naj mou'zje molio brezi řzrda Kř 1754, 149; Od řzrdá Oszloubodi nász KM 1783, 96; nego dájte meřzto řzrdi Kř 1754, 40; nego dajte meřzto řzrdi Kř 1771, 477; kaibijze mi ni na řzrd ne nagibali TF 1715, 15; řzpřávas řzam řzebi řzrd Kř 1754, 75; Po pétoj zapouvidí řze prepovidáva i řzrd KMK 1780, 43; On scsé tudi na zahodno Czaszarsztvo szvoj szrd vöszpüsztiti KOJ 1848, 3; Gofzpodne ne řtraiffai mené vu tvoiem řzerdi ABC 1725, A8a; V-Bo'sem řzrdej zbivanye KM 1783, 299; teda nyim bode gücsao vu szrdi szvojem TA 1848, 3

sřda -e ř *sřd, jeza*: Jařz řzem vřřlo nyega řzrdo BKM 1789, 66; Ki je za mé řzmrt řztrpo, Ocsino řzrdo řtisao Sř 1796, 135

sřden tudi sêřden -dna -o prid. **1.** *sřdit, jezen*: Szrdne pomirávaj BRM 1823, 282 **2.** *velik, hud*: gda řzem vřzrdni řzküşnyavai, vu tebi řze bodem vřpal SM 1747, 69

sřdina tudi sredina -e ř **1.** *sředina*: Zacsétek je placnořzt, řrdina vel'ki trüd Sř 1796, 130; Jaj tvojega 'sitka řzredina bode ti Sř 1796, 90; Zacsétek etoga leta, Aldüj i řzredino nyega BKM 1789, 51; ino Marki veli na szrdini szklejce pokleknoti KOJ 1845, 114; Na szrdini ednoga ograda je bio eden lêpi grm AIP 1876, br. 2, 6 **2.** *utrdba*: zavézna vojszka franczúske nář mocsnejšo szerdino razvř'se KOJ 1848, 121

sřditen tudi serditen -tna -o prid. *sřdit, jezen, razdrařen*: je Taksonyi, 'sarécsi i szerditni

voják bio KOJ 1848, 9; Zato szerditni Törći páli 'se sumorijo KOJ 1848, 9

srđiti -im nedov. *srđiti, jeziti*: Bogá na [z]ébe ne [z]rđi sŠ 1796, 173 *srđiti se* -im se *srđiti se, jeziti se*: I [z]li[av]ji ti de[ž]ét zácsali [z]o [z]e [z]rđiti na Jakuba KŠ 1771, 135; csi [z]e [z]rđi KŠ 1754, 36; Boug, ki [z]e záto [z]rđi KŠ 1771, 452; Csi [z]e gli na tébe [z]rđi [z]vejt BKM 1789, 321; csi [z]e na nyega [z]rdimo KŠ 1754, 37; Szrdte [z]e, ali ne grej[te] KŠ 1771, 582; Szrdte sze ali negrěste TA 1848, 4

srđiti tudi serđiti -a -o prid. *srđit, jezen*: Ja[z]em tvoi mocsni ino [z]erđiti Boug TF 1715, 17; Iaszem tvoi mocsni ino szerđiti Bogh ABC 1725, A4b; ino [z]erđiti Bog SM 1747, 46; Ja [z]em Boug mocsni i [z]rđiti KŠ 1754, 67; Te neveren je gizard i szrdit TA 1848, 8

srđitost tudi serđitost -i ž *srđitost, jeza*: [š]teroga na[z]leduje Bo'za [z]rđito[ž]t KŠ 1754, 74; Ár [z]e je oznanila [z]rđito[ž]t Bo'za KŠ 1771, 448; Na koj je napelala [z]rđito[ž]t Kájna KM 1796, 9; vreidno[ž]t je bojati ino pre[z]tra[ž]iti Bosje [z]erđito[ž]ti TF 1715, 18; i záto [z]in [z]erđito[ž]ti ino [z]mertí SM 1747, 7; Od Bo'se [z]rđito[ž]ti ná[z] je o[ž]loubodo KŠ 1754, 116; ki ná[z] je o[ž]loubodo od pri[š]e[ž]tne [z]rđito[ž]ti KŠ 1771, 615; Od tvoje [z]rđito[ž]ti, o[ž]loubodi ná[z] KM 1783, 41; Od Bo'se [z]rđito[ž]ti BKM 1789, 103; O[ž]loubodo [z]am [z]e od [z]rđito[ž]ti Bo'se sŠ 1796, 6; Boug [z]oudo bude na dén [z]rđito[ž]ti [z]voje SIZ 1807, 11; veliko Bosjo [z]erđito[ž]t [bi za]z[ž]l[ž]o[ž] TF 1715, 37; Ka [z]i za[z]l[ž]o[ž] Nyegovo [z]erđito[ž]t SM 1747, 38; i tebé na [z]rđito[ž]t gori nadigno KŠ 1754, 226; je nej li [z]zamo doli fi[š]ao [z]rđito[ž]t Ocsé KŠ 1771, 663; Vzemi zná[z] tvojo [z]rđito[ž]t BKM 1789, 63; Ne csüd[ž]j ti záto to Bo'so [z]rđito[ž]t sŠ 1796, 10; kai [z]mo mi pregrei[š]ili, proti Bosán[ž]tvi v[š]erđito[ž]ti SM 1747, 54; i mené vu tvojoj [z]rđito[ž]ti pokáras KŠ 1754, 231; Ár je v[š]zaki vu Bo'zoi [z]erđito[ž]ti bin BKM 1789, 29; [z]mo mi pregrei[š]ili [z]erđito[ž]tjom SM 1747, 54; Szuncze naj ne zájde nad va[š]ov [z]rđito[ž]tjom KŠ 1754, 41; Szuncze naj ne zájde nad va[š]ov [z]rđito[ž]tjom KŠ 1771, 582; I okouli [z]e zglednov[š]i po nyih z-[z]rđito[ž]tjom KŠ 1771, 109; Ár [z]mrt [z]rđito[ž]tjom lovi za vá[z] sŠ 1796, 148

srđnik -a m *sovražnik, nasprotnik*: Jaj [z]rđniki KM 1783, 286; Szkrivni szrdniczke Krála szo raztrobentali KOJ 1848, 50; je szrdnikov v[š]szta zatiszno KOJ 1845, 66; edne miszli z-ovimi szrdniki Kraliczó búje KOJ 1848, 34

srebrnár -a m *srebrar*: Domiter [z]rebrnár pobidí KŠ 1771, 400

srěbni tudi srěbni -a -o prid. *srebrn*: Szrebrni pejnezi Ezust pénz KM 1790, 94; Zlát stuca, pint szrebrni AIP 1876, br. 2, 7; v-zláto skrinjo, eta vu szrebrno polósena KOJ 1848, 5; Domiter [z]rebrnár, je naprav[š]ao [z]rebrne czérkvi Diáni KŠ 1771, 402; tak [z]e i vino more v[š] [z]l[ž]ú[ž]iti v[š]kak[ž]t[š]e pehári [z]rebrnom KŠ 1754, 203; Oni [z]o pa nyemi obecsali tré[ž]tzi [z]rebrni pejnez KŠ 1771, 88

srěbro -a s *srebro*: Toga [z]veita, ta preidocsa .. [z]rebro .. [z]o bole[ž]no[ž]t SM 1747, 91; dober návuk vecs valá, nego zláto i szrebro KOJ 1845, 7; Rěcs Goszpodna je csiszta, kak ocšicseno szrebro TA 1848, 10; [z]rebra i zláta nemam KŠ 1771, 348; Lepsi bom Ino dragsi od [z]rebra od zláta sŠ 1796, 8; ti bogáti vno[ž]o szrebra i zláta nosz[š]eci AI 1875, kaz. br. 1; Csi záto [š]to czimpra na té fundamentom zláto, [z]rebro KŠ 1771, 495; [š]terie csloveka odk[š]po, nei z[š]rebróm TF 1715, 22; csloveka odk[š]po, nej zláto, ali [z]rebróm KŠ 1754, 98; od v[š]zej grejhov o[ž]loubodo, nej zláto, ali [z]rebróm KŠ 1754, 98; Znajoucsi kaj [z]te nej z[š]rebróm ali z[š]láto odk[š]pleni KŠ 1771, 704

srěča -e ž *sreča*: Dobro noucs, oh [z]recsa SM 1747, 77; Szrecsa, v-diki prebitek Bode toga plácsa BRM 1823, 7; Szrecsa i prémocnoszt KAJ 1848, VIII; Zamán, szrecsa nyim nigdár n[š]e szl[ž]ú[ž]ila AI 1875, kaz. br. 3; Ovo na na[š]o [z]recso KŠ 1754, 171; preporácsam vszo mojo [z]recso KM 1783, 68; Ho'ziánna, v[š]jini, pomágaj Go[ž]podne, dáj [z]recso BKM 1789, 7; nyegovo [z]recso liki [z]vojo naprej pomága SIZ 1807, 7; za szvoje glavé szrecso sze szkrbeti KOJ 1833, VII; naroucsi poszt, i molitve za szrecso KOJ 1848, 9; Ki [z]e nad [z]recsov bli'snyega razd[š]ezeli, lagoje [z]rcz[š]é ká'se KM 1790, 18; Ono vcsi pobo[ž]no 'zivetí Z-szrecsov KAJ 1848, 3

srěčati -am dov. *srečati*: Csi znánca gdebodi szr[š]ecas KOJ 1845, 29; [z]r[š]e[š]ca v[š]j eden cslovik v[š]cs vodé ne[š]z[š]eci KŠ 1771, 245; [z]relo ga je de[š]z[š]ét gobavi mo'zouv KŠ 1771, 228; pren. ako v[š]z te nevoule hicza [z]r[š]e[š]ca SM 1747, 30 *srěčati se* -am se *srečati se*: Na p[š]ti sze je z-ednim sztárim bet[š]z[š]nim cslovekom szr[š]e[š]cao KAJ 1870; pren. Dokecs [z]e ne [z]r[š]e[š]caso v[š]zi vu jedin[š]tvi v[š]re KŠ 1771, 581; Naj [z]e [z]r[š]e[š]ca milo[š]esa ino i[š]ztina KŠ 1771, 854

srěčen -čna -o prid. *srečen*: vcsinyen je l[š]di ribics tak [z]recsen KŠ 1771, 699; kak [z]am ja[š]z [z]recsen KM 1790, 76; Plemeniti, i [z]recsen je bio teda nyidva [š]tális KM 1796, 6; po [š]terom cslovik lejko ali [z]recsen SIZ 1807, 6; Czaszar je denok tak szrecsen bio KOJ 1848, 8; i vsze, kakoli de

csinio, szrečno bode TA 1848, 3; Gmajne za Evangelio ma Źrečno naprej idejnye KŠ 1771, 350; Od Źrečne VekivečnoŹti KM 1783, 292; najbi eden-drůgoga Źrečnoga vciniti mogli SIZ 1807, 8; Vu eto tvojo Źz. Rano polo'lim i Źrečno naprej idejnye KM 1783, 68; Tou sze je nyemi za szrečno znaménye zdelo KOJ 1848, 4; Jeli Źzta oŹzta nola vu onom Źrečnom Źtálilji KM 1796, 6; Źtimali Źzo ka bode vgori djányi Źrečni KŠ 1771, 424; Oni szo tečasz szrečni bili, dokecs szo KOJ 1833, IX; Veke szrečni, ki v-tvojoj szkrovnoszi Polo'zijo szteber vřpaznoszi KAJ 1848, 10 *najsrečnejši* -a -e *najsrečnejši*: Jó'sef! z-vszejh Patriárkov náj Źrečnejši KM 1783, 89

srěčno prisl. *srečno*: ka Źzi me dén dobro ino Źrečno Źzkoncsati dopřzto KŠ 1754, 225; I vřze delo Źrečno vcřini BKM 1789, 150; kabi Źrečno tá troso dnéve SIZ 1807, 4; Árpád Magyare na zdájsno zemlo szrečno privodi KOJ 1848, 7; kot pozdrav Szrečno! z-bôgom! AIN 1876, 30

srěčnost -i ž *sreča*: je naszledřvala vekivečna Źrečnoszt KM 1783, 201; Bôg dáva vřzem ŹrečnoŹt BRM 1823, 134; oh dén pun vsze Źrečnoszi KM 1783, 182; Boug i po rédi vřzáke féle ŹrečnoŹti vcsini nařzledřvati KM 1790, 82; 'zelém k-'zítiki mojmi ŹrečnoŹt BRM 1823, 339; ni eti Źzvojom ŹrečnoŹtjom, Źzo nej li Źzamo nikaj nej mogli skouditi KŠ 1771, A3a

srěbeni -a -o prid. *posredniški*: Li szrědbena vrědnoszt tvoja Deli mir KAJ 1848, 104; Da te znam zvisávati Za szrědbeno vrědnoszt KAJ 1848, 100; Hvalécs te sz-poniznosztjov Na szrebenoj pôtí KAJ 1848, 56

srěbenik -a m *posrednik*: ino je Źzamo eden Źreidbenik SM 1747, 35; Eden je Boug i eden Źreidbenik KŠ 1754, 114; i eden Źreidbenik Bo'zi KŠ 1771, 636; Szreidbenik Kriřztus právi BKM 1789, 98; On je moj řreidbenik pouřztao SŠ 1796, 135; I vřzem k-Tebi povnyenim Bojdi Ti Źzamo Źreidbenik BRM 1823, 62; Szreidbenik! nedaj mi nigdár KAJ 1848, 144; zrendelřvana po angelaj vu rouki Źreidbenika KŠ 1771, 562; ni spot me neprimore Na vtajenye mojga szreidbenika KAJ 1848, 222; za Kriřztuřovo, nařega Źreidbenika, volo KŠ 1771, 444; I novoga Zákona Źreidbeniki Jezufi KŠ 1771, 696; Szreidbeniki Jezus Kriřztuři BKM 1789, 6; Zátó hválo dájmo mi vřzi Kak jednomi Źreidbeniki BKM 1789, 91; Vermo V-nasem Szreidbeniki BRM 1823, 4; Mi verjemo szreidbeniki Krisztusi KAJ 1848, 9; Dáj nám Da poznamo nasega Źreidbenika BKM 1789, 344;

zvisávjte Jezusa, szreidbenika KAJ 1848, 10; Po Jezusi, Nařem Szreidbeniki KŠ 1754, 267

szreidbina -e ž *sredina*, *okolje*: i vř je je vřgao zřreidbine i pribio je je na kris KŠ 1771, 607; I vř je je szpelao Izraela 'z nyi szrědbine TA 1848, 111

szreidnec -nca m *sredinec*: vszáko zájtro z-szreidnczom tůdi vřoperte zobé KOJ 1845, 43

szreidja tudi srěda -e ž *I. sreda*, *třtji dan v tednu*: Dies Mercurii Szreidja KMS 1780, A8; Szreidja Szereda KM 1790, 94; Szrěda, 15. mihalscsek AI 1875, kaz. br. 1 *2. sredina*, *srednji del*: I dujh moj polo'zim na Źzrejdo vu vářz KŠ 1754, 96; Ovo jařz vářz posilam, liki ovczé na Źzrejdo med vřké KŠ 1771, 32; On pa prejko po Źzrejdi nyih idoucsi KŠ 1771, 177; kak bi tam dicso, Na Źzrejdi med Angyelmi KŠ 1754, 262; liki decza krotki na Źzrejdi med vami KŠ 1771, 616; Vřzak dén Źzam na Źzrejdi med nyimi BKM 1789, 19

szreidnji tudi srědnji -a -e prid. *I. srednji*, *ki je v sredi*, *sredini*: i kak bi meo napraviti odřzpoudnyi, řzreidnyi, i gornyi pod KM 1796, 11; Czérkev v-Rimi je obscinřzta Źzreidnya piknyicza KMK 1780, 20; liki je od řzreidnyega mourja notri do Bejloga 'znyim napuno KŠ 1771, A5b; i te řzreidnye řztejne plout je doli vřrgno KŠ 1771, 577; vřteroj je vu řzreidnyem od Kriřztuřovoga rojřzta vřjemeni le'zála KŠ 1771, A3a *2. srednji po tvorbi*, *načinu*, *metu*: Csi triřje glasniczke vkřpszpridejo, te szreidnyi szám zadene edno szillabo KOJ 1833, 7; Verbum je b) řzreidnyi KOJ 1833, 46; Csi pridavnik je na szrědnjoj sztubi AIN 1876, 29; sze razlocsávajo glászniczke .. 3. Na szrědnye – ali osztroglászne, kak: í, é AIN 1876, 6

Szrém -a m *Srem*: tečasz bi pa deo Béle (Szrém, ino Bosnio) gřcski Czaszar ravnao KOJ 1848, 30

szrěn -a m *sren*: Zúzmará; csrkcancza, innye, szren KOJ 1833, 185; Szedáva sze na szrěn meglá KAJ 1848, 403; Gda je vđaro trszje nyihovo z tocsôv, i maline nyihove z szrěnom TA 1848, 64

szrepôsten -tna -o prid. *sredposten*: szvoje řjedne: Prvi posztni, kvátetni, szrepostzni AIP 1876, br. 4, 4

szřna tudi sřhna -e ž *srna*: řzarhna je řzpádnola na jelena SIZ 1807, 15; závecz na řzřhno SIZ 1807, 15; edno szrno szřřelo AI 1875, kaz. br. 7; Na dale dvá záváca, szrne szřřelo je AI 1875, kaz. br. 7; Nasledřje mláde srne AI 1878, 9; tam jelenje ino serne hodřjo BJ 1886, 31

szřp -a m *sřp*: Sarló; szřp KOJ 1833, 171; 'znyecz preczi přřzi řzřp řzvoj vnyega KŠ 1771, 113

srpasti -a -o prid. *srpast*: Njegove [manjivec] nogé májo duge srpaste škrample AI 1878, 13

srst -i ž *dlaka*: Bio je pa Ivan odeti [zr]zmti kumile KŠ 1771, 103

sršen tudi seršen -a m *sršen*: Naša najvékša osa je sršen AI 1878, 36; ár nyoj je eden seršen na nôsi tákši žálec püsto BJ 1886, 19; Csresnye sze komaj dájo obarvati od szrsnyôv KAJ 1870, 16

stákati -čem nedov. *prihajati*: od tébe sztáce Blagoszlov KAJ 1848, 159

stálen -lna -o prid. **1.** *stalen, ki traja brez prekinivte, prekinitev*: Sztálen Áldov KM 1783, 57; Sztálen trôst prôti nepriátelom TA 1848, 48; ali radojzt na veke bode [ztálna KŠ 1771, 830; Sztálna csi]zoucsa KMK 1780, 98; Sztálno tve govorjeinye SM 1747, 71; ni edno tiváristvo nemore niksega sztálnoga Dobra csakati KOJ 1833, IX; Opomina je na [ztálno radojzt KŠ 1771, 598; i na [ztálni návuk Sz. Matere Czérkvi KM 1796, 115; Dáj nám Sztálen dober mir BKM 1789, 37; oblübir [ztálno pobougsanye 'sitka mojega KM 1783, 165; i vu dike [ztálnom ládanyi KMK 1780, 17 **2.** *ki ga kdo ima, uporablja dalj časa*: i nindri [ztálnoga me]zta nemamo KŠ 1771, 497 **3.** *trden, neomajen*: dai meni, da [ztálni i pokoren o]ztánem SM 1747, 49; Dáj, da ti bom v-diki tvojega iména [ztálen BKM 1789, 314; v-vöri boj [ztálen SŠ 1796, 69; Boj, sztálen i v-szvetsztvu potüj KAJ 1848, 5; Go]zpodnova rejcs, i v]sze nyegovo delo je [ztálno KŠ 1754, 88; i düh sztálen ponôvi vu meni TA 1848, 41; opominao je v]ze, ka bi [ztálnim Szczrom o]ztali pri Go]zpodni KŠ 1771, 377; da mi vkri'zi [ztalni o]ztánemo KŠ 1754, 128; naj vu molitvaj [ztálni bodoucfi, vüpajo KŠ 1754, 221; Vu Evangyeliomi [ztálni ob]ztojmo KŠ 1771, 673; i nej]zamo vu Vöri [ztálni KM 1783, 11; ki szo vszigdár sztálni pápinci osztali KOJ 1845, 80 **stálnejši** -a -e *stalnejši*: Kri]ztu]ov Zákon je [ztálnejši KŠ 1771, 683; da eto nasse]zkoncsávanye [ztalnejse bode SIZ 1807, 5

stáliš -a m **1.** *stanje, položaj*: Kákfi je bi potomtoga 'Sidov]zki [ztális KM 1796, 82; Té [ztális je 'le vu]zebi bio zado]zta pogibelen KM 1790, 92; pekél bode nyih sztális TA 1848, 40; steri raztolmacsi, ka nasega kraja lidém sztális 'zelé AIP 1876, br. 5, 3; Nika dovicza jo vu dober [ztális po]ztávila KM 1790, 40; Casus je nomena gvisni sztális znamenüvajúocsi priló'sek KOJ 1833, 20; ka bi tak 'saloszten sztális Vogerszkoga Králesztva nájsao KOJ 1848, 17; Na goré, na sztális vran KAJ 1870, 150; csi je vu tom [ztáli]fi tálnik KMK 1780, 77; Jeli]zta o]ztanola vu onom]zrecsnom [ztáli]fi KM

1796, 6 **2.** *poklic, stan*: Zatejm]ze]z poumeni z-du'snojzti tvojega [ztáli]fi KM 1783, 148; Boug na zemli rázlocsnoga 'svlejnaja [ztáli]fi má KM 1790, 82 **3.** *družbeni, politični položaj*: Tou je szrecnejse sztálice i Réde tak razdrézselilo KOJ 1848, 17

stálišče -a s **1.** *stanje, položaj*: Premênilo sze sztálicse AIP 1876, br.2, 2; záto sze eti dosztavki za sztálicsa-dosztavki zovéjo AIN 1876, 19; Sztálicsa znameniva AIN 1876, 54; Ár on nejma ni mirovno [ztálicse SŠ 1796, 130; sze razdelijó Na c) drügeféle sztálicse znamenüvajúocse adverbiume KOJ 1833, 105; Zemlédácse – kataszterszko delo pôleg zdanyesnyem sztálicsi sze more dogotoviti AI 1875, br. 2, 3; Tur na Ruskom živé v divjem stálišči AI 1878, 15; bogátec, csi je szvojim sztálicsom nê zadovolen AIP 1876, br. 10, 4; V-kolkoféle sztálicsaj sztoji ládavec z-ládanyom AIN 1876, 16 **2.** *bivališče, stanovanje*: Sztálicse lüdi je hi'za KAJ 1870, 51; pren. Nego tá nebe]zka isc]jimo [ztálicsa SŠ 1796, 31

stálno prisl. **1.** *stalno, neprenehoma*: Kakda ga morejo moliti? [ztálno KŠ 1754, 147; Tvoj]z. Angyeo naj bode [ztálno zmenov KMS 1780, A6; naj pri nyem [ztálno morem osztáti KM 1783, 84; I mi]ze]zpominajmo, 'Znyeg've]zmrti [ztálno BKM 1789, 77; Da bi pa tou [ztálno tak teklo KM 1790, 88; naj nyega [ztálno lübi SIZ 1807, 7; da Te [ztálno lübirim BRM 1823, 9 **2.** *trdno, neomajno*: Záto [ztálno vörjem, kai nei znamenya Telá TF 1715, 40; da ..]itek vekivecsni [ztálno vörüjem SM 1747, 60; csi vu etoj vöri tak [ztálno 'zivés KŠ 1754, 9b; da on blá'seno, i sztálno 'siveti more KOJ 1833, IX; Ali ki sze je sztálno pôdao Jezusi KAJ 1848, 4

stálnost -i ž **1.** *stalnost, neprekinjenost*: Zobc]in]zkim Zákonom gledocs ma nyegovo A.) [ztálnojzt SM 1747, 33; Bojdi nyim nyihova [ztálnojzt na]zve]ti KŠ 1771, 846; Od III. Sztálnojzti KŠ 1771, 516; Nema te]zvejt [ztálnojzti KM 1783, 281; Hválen bojdi Düh Boug, Edne dike ino [ztálnojzti BKM 1789, 136; 'Sivoucsi cslovik csi]zi zmil]zlis]zvoje [ztálnojzti SŠ 1796, 52; Argumentum je opominanye k]ztálnojzti KŠ 1771, 613; Da nam dás vu tvojoj]zlu'sbi [ztálnojzt KM 1783, 75; Vö je nazve]zto **3.** *Rasérjávanye Czérkvi, i nyé [ztálnojzt KM 1796, 103; Donok ti ne]zpoznaš tvojo grejsno [ztálnojzt SŠ 1796, 10; Polübi I vu dobrom sztálnoszt KAJ 1848, 156; Jelie te Cslovik vu táksoi [ztálnojzti SM 1747, 5; Vekivecsnojzt Ob]ztoji vednákoj [ztálnojzti KŠ 1754, 273; Naj]ze ne o]zramotimo vu toj*

ŹtálnoŹtzi te hvále KŠ 1771, 544; vekivecsnoszt v-ednákoj Źtálnosztzi KM 1783, 293; Ocsa nas z Źzvétim Dúhom vu ednoj ŹtálnoŹtzi BKM 1789, 155; Źzvejt, Steroga Źzrecsa je nigdár nej v-ŹtálnoŹtzi SŠ 1796, 87; Oh! vesi me tak z nevklenyenov sztálnostjov KAJ 1848, 105
2. trdnost, neomajnost: ino zadobita dvoujo korono krsztsánszke sztálnosztzi KOJ 1845, 86; Na ŹtálnoŹt vu vöri opomina KŠ 1771, 675; Ádama, SztálnoŹt i obráz nyega BKM 1789, 14; Ar Źzo nyih vuŹta zvelikom ŹtálnoŹtjom VŹze potrdila BKM 1789, 327

stàlo -a s *stališče*: Źtala ne premeni SM 1747, 88; Ah ali pa oni Źzo vu etom blášenom Źtáli nei oŹztanoli SM 1747, 50; more vŹzák Bouga vednom Źtáli znati BKM 1789, 248

Stàmbul -a m *Istambul*: törka glávni váras Cárigrád (po törszkom jeziki: Stambul) AIP 1876, br. 6, 5

stán -a m **I. dom, stanovanje, bivališče**: kralice hi'zni sztan v-Gödöllői bode AI 1875, kaz. br. 8; Zdávanya Źtána Źze ne Źzpozábte KŠ 1771, 696; je mejŹta Źzvojega Źtána premínyávo KM 1796, 58; Zvon nyé nindri nemas sztána AIP 1876, br. 6, 2; neimam nikoga, Gdebi mogo Źztán meti SM 1747, 71; Pri meni Źztán meti Źcsés KŠ 1754, 258; ji je potomtoga vnogo nyemi prislo naŹtán KŠ 1771, 429; Na pouti szta sze na nočni sztán zavrnila KOJ 1848, 96; 'Ze Źztánove Źztimi goŹtmi vŹzi napunyeni BKM 1789, 28; Źto je obarvao naŹŹe Źztáne vihéra KM 1790, 32; pren. Morem jaŹz priti vnébo, Ta je moj Źztán BKM 1789, 114; Sztán nám Źze pá od Bogá dáje SŠ 1796, 44; i naj mi po etom 'sitki blá'seni Źztán dá vu diki KM 1783, 224; I po sztezi szpravicsanya Pela na sztan zvelicsanya KAJ 1848, 9
2. stanje: na pamet prinásajo edendrügomi sztan vrémena KAJ 1870, 158
3. položaj, stopnja: na visísi sztan pozdignjeni KAJ 1870, 54

stà nec -nca m *prebivalec*: Etak szo zcsaszoma sztanci cèle vézsi moji dobri lüdjé grátali KAJ 1870, 161

stanéjnje -a tudi stanenjé -á s **I. vstajenje**: Ki je naje z-mrtvi Źztanenýé SŠ 1796, 34; Ka ti valá zŹzmrti Źztanejnye BKM 1789, 260; Naj nam dá z-zemlé Źztanenýé SŠ 1796, 112; Csi v-nyega Źztanejnyi bomo Źze vüпали SŠ 1796, 24
2. vstajanje: Ti znás moje sztanénye TA 1848, 113
3. upor, vstaja: vcsinyeno je Źztanenýé KŠ 1771, 413; naj Źze ne obtou'zimo denésnyega Źztanenýá volo KŠ 1771, 403; ki Źzo pred tejmi dnévi Źztanenýé vcsino KŠ 1771, 410; Nego Źze vu vŹzem preporácsajmo vu Źztanenýáj KŠ

1771, 538
4. bivališče: Niti tve Źztanenýé SŠ 1796, 82

stà nek -nka m *bivališče*: Mislénya nyihova szo, dabi sztànek nyihov od odvétka do odvétka bio TA 1848, 39; Ni eti Źztanka nemamo BKM 1789, 410; Nej mojga Źztánka eti SŠ 1796, 136; prouti Bougi i nyegovomi Źztánki preklinýávanyem KŠ 1771, 763; Neprilicsni pa brod bodoucsi na zimŹzki Źztànek KŠ 1771, 424; vu krilo groba, Na sztànek pokoja KAJ 1848, 207; On je szunczi sztànek zgotovo vu nyi TA 1848, 15; Eti domá vszáki ftics zná za szvoj sztànek KAJ 1870, 26

staníca -e ž *soba*: Stanica je zklôžjom oklajena BJ 1886, 7; Skôz oken pa svetlost séga vu stanico BJ 1886, 7; Jáko lübléni je vu stanici BJ 1886, 8; Vu hiži so stanice BJ 1886, 7

stániti -em dov. *preiti, prestopiti*: szo negda z pogansztva na tiszto vöro sztanili KOJ 1845, 71; steri szo 'se prvle na pravo vero sztanili KOJ 1914, 99

stanjé -á s *bivališče, prostor*: KriŹztuŹovo Źztanyé i zacsétek prejdganya KŠ 1771, 10; Boug me klzebi Źcsé meti Tam je zadoŹta Źztanyá BKM 1789, 425; Boug me klzebi Źcsé meti, Tam je zadoŹta Źztanyá SŠ 1796, 112; Mené goni z-moj'ga Źztanyá SIZ 1807, 61; i knyemi pridemo i Źztanyé Źzi pri nyem napravimo KŠ 1771, 315; Sztanyé mej vmojem Źzreczi BKM 1789, 375; Za Źztanyé Źzo nyima mejŹto dáli KM 1790, 64; te lacsne, da goriposzátávjó váras na sztanýé TA 1848, 91; Vadlúványe Tô, má Źztánye, I dáva vecsno vüpanye BRM 1823, 69

stanjúvati -üjem nedov. **I. vstajati, pojavljati se**: Dobor me vidis Źztanyüvati BKM 1789, 368; Krivi szvedoczke sztanyüjejo TA 1848, 27; Na koteri glász vŹzi mrtvi lidjé Źztanyüvali bodo BKM 1789, 434; Kaj Źzam jeŹz dokoncsao, hodo i' Źztanyüvo SIZ 1807, 44
2. v zvezi prouti stanjúvati upirati se, nasprotovati: Steri Źzo prouti nyemi Źztanyüvali BKM 1789, 301

stánoti -em dov. **I. vstati, spraviti iz sedečega ali ležečega položaja v pokončni**: Pred té morem Źztánoti BKM 1789, 8; Kelek, sztánem -oti AIN 1876, 68; 'ze sztánem, veli Goszpôd TA 1848, 9; Jezus pa Źztáne i veli ga zvati KŠ 1771, 136; Źztani, vzemi tvojo poštelo KŠ 1771, 28; pren. doklen zarán stáne lepo sunce BJ 1886, 7; Źcsém Źztánoti Zmoji grejhov KM 1783, 301; Sztáne ŹzvetloŹt 'zitka BKM 1789, 27; Sztani, Goszpodne, prehití licze nyegovó TA 1848, 12; Sztante z-szrdczom gotovim KAJ 1848, 145; Sztano je pa Jezus i zapovedao KŠ 1771, 234; SzejaŹze vu ŹzlaboŹtzi, Źztáne vu mocsnoŹtzi KŠ 1754, 140; zbüdi Źze i Źztani zmrtvi KŠ 1771,

584; Da [zi ti od [zmrti [ztano KŠ 1754, 270; Kri[ztus z dne[zi [ztano BKM 1789, 104; Ar je Kri[ztus z-mrtvi [ztál sŠ 1796, 14 **2. ustaviti se**: Sztano nam nogé zmo'zni Go[zpoud Boug BKM 1789, 144; Oha! sztánmo! KAJ 1870, 36; zvezda dokecs pridoucs je [ztánola KŠ 1771, 7; ki [zo ga ne[zi, [ztanoli [zo KŠ 1771, 188 **3. v zvezi prouti stanoti upreti se, začeti nasprotovati**: Ar [ztáne národ prouti národi KŠ 1771, 79; tam je prouti nyemi [ztano KM 1796, 9; I niki [zo na nyé [ztanoli KŠ 1771, 429; Prouti meni [zo [ztanoli BKM 1789, 67; Naj [ztáne bár te [zvejt na mé BKM 1789, 92; Naj [ztáne bár vrág prout' meni sŠ 1796, 71; Prevnôgi szo sztanoli nad méne TA 1848, 4; hūda náklono[zt, [teroj nej li prouti ne[ztánemo KŠ 1754, 60 **4. pojaviti se, nastopiti**: Sztánejo krivi Kri[ztusje KŠ 1754, 12a; Ar [ztánejo krivicsni Kri[ztuske KŠ 1771, 81; koszci na red szi sztánejo KAJ 1870, 121 **5. nastati**: naj bi zvezjde i mále [ztvári z-nicse[za naprej [ztanole KM 1796, 5 **6. biti, živeti v določenih okoliščinah**: 'Zmetno nam sztáne AIP 1876, br. 6, 7; je tak tesko sztánilo KOJ 1848, 95; O[ztávlate, [ztani z-Bougom BKM 1789, 428; O[ztávlate, [ztani z-Bougom sŠ 1796, 157; Boug I nám na pomoucs [ztano BKM 1789, 7 **7. pristati**: Ti nerédni [zo pa na tou nej [ztanoli KM 1790, 80 **stánovši -a -e ko je vstal**: I [ztanov[ji Jezus najzledūvao ga je KŠ 1771, 29; i ona pred nyim sztanovsa, ômurno etak govori KAJ 1870, 68

stanovališče -a s *bivališče*: Krištavec blizi stanovališča AI 1878, 48

stanoviti -a -o prid. *trden, neomajen*: Szo tvoje dobrotivnoszti Tak sztanoviti porok KAJ 1848, 21; Goszpodna szvedosztvo je sztanovito TA 1848, 15; Ar vu nyih veszti nikai neiga [ztanovitoga ABC 1725, A7b **stanovitejši -a -e trdnejši, določnejši**: sze zgodi priszpodáblanye za volo sztanovitejsoga razmejnya KOJ 1833, 31; Arnulf k sztanovitejsemi obládanyi Svatopluka pride KOJ 1914, 101

stanovito prisl. *gotovo, zatrdno*: Greihje [ztanovito eto, vnébo proti Bougi kric[éj[TF 1715, 5; Sztanovito [ze jaloz[ztim SM 1747, 38; Ár té rejcs [ztanovito võrvajoucse [zrczé 'zelej KŠ 1754, 211; Tou znám, ka vu pekeo zájdem [ztanovito KM 1783, 283; Tak je bila Bo'za [ztanovito vola BKM 1789, 405; Sztanovito tebé [ztvojga [ztána vcsini sŠ 1796, 29

stanovitost -i ž *trdnost, neomajnost*: Pravicsno[zt, [ztanovito[zt BRM 1823, VII; Sztanovitoszt KAJ 1848, 282; Ár nega vu nyi vūsztaj sztanovitoszti TA 1848, 5

stanovnik -a m *stanovalec, prebivalec*: bi ti trpo v-tvojoj hi'si taksega sztanovnika KOJ 1833, XIII; sztanovniczke zevszim szvojim blágom pojdo KOJ 1848, 119; Vsi stanovnicje edne vesnice vkūpe edno občino vōzadenejo BJ 1886, 22; pren. Jeli je Boug nej po'sgáo sztanovnike KOJ 1845, 87

stanūvāti -ūjem nedov. *stanovati, bivati*: naj bi lutheranom i kalvinarom szlobodno bilou na Horvatszkom sze .. i tam sztanūvati KOJ 1848, 93 **stanūvajouči -a -e stanujoč, bivajoč**: da vszákomi sztanūvajoucsemi naj szlobodno bode KOJ 1848, 88; Za toga volo je v etih krajih sztanūvajoucse národe zroucso KOJ 1914, 98; Ino teda Szlovenje med Murov i Rábov sztanūvajoucsi páli bodejo dicsili KOJ 1845, 83

stápati -am nedov. *stopati, iti*: eden ki gda bi k-poszteli sztápao KOJ 1848, 15

stáplati -am nedov. *stopati, hoditi*: Tak ja[zi [ztáplam k-pokoji BRM 1823, 477; Národ cslovecsi [ztápla na popolno[zt BRM 1823, 151; Vküp sztáplajo králi zemelszki TA 1848, 3

stàr stàra -o prid. **I. star, ki ima razmeroma veliko let**: Sztari ABC 1725, A3b; kai [ztári Ádam má vu náz vmreiti TF 1715, 33; ka [ze te [ztári Ádam má ftáplati KŠ 1754, 191; Ar [zam ja[zi [ztar KŠ 1771, 162; kakda [ze more cslovik poroditi [ztári bodoucsi KŠ 1771, 271; gda je [ztar, i [zlab grátao KM 1790, 76; Sztári zamedlani Dühovnik KOJ 1845, 3; Prouti [ztáromi vucsiteli to'zbe notri ne vzezi KŠ 1771, 641; Sztáromi skolniki sze je od toga kihati zacsnilo KOJ 1845, 4; Trucz toi [ztároi kac[ji SM 1747, 76; Dai dabi toga [ztároga Csloveka doli mogel obleicsi SM 1747, 53; i tak toga [ztároga csloveka vnami zadávajmo KŠ 1754, 28; pelav[ji nikoga [ztároga vucsenika KŠ 1771, 408; nyim pa dá sztároga sepavoga psza KOJ 1848, 8; Králesztvo v-sztároj dóbi je v-Pannonio bila omejjana KOJ 1848, 3; Na pôti sze je z-ednim sztárim cslovekom szrécsao KAJ 1870, 8; i obá [zta bilá [ztara vu dnévi [zvoji KŠ 1771, 161; uu na[sem pak rázum [ztári ino moudri lūdje boimo TF 1715, 8; V[zi [ztári i mládi pofteni lidjé KŠ 1754, 31; nacci [ze rafzpráscsijo te [ztáre pojzoude KŠ 1771, 29; Komi je [zlobodno ete knige [steti? V[zejm lidém, [ztárim i mládim KŠ 1754, 4 **2. značilen za starega človeka**: Moi obráz ie [ztar posztano ABC 1725, A8a **3. z izrazom količine izraža število let, preteklih od rojstva**: Gda bi pa [tiride[žét lejt vrejmena [ztar bio KŠ 1771, 360; [ztou, i dvejt leti [ztar bodouč[ji premino je KM 1796, 71; eden mládi 16 lét sztar szin te odtirane kralice na trónus sztôpo AI 1875, kaz. br.

3; ár je bila dvanájfzet lejt [ztara KŠ 1771, 117; dète, stero je pol leta sztaro bilo AI 1875, kaz. br. 7; [zpomouro je v[zo deczo od dvej lejt i ni'ze [ztaro KŠ 1771, 8 **4. ki je obstajal, bil narejen pred drugim iste vrste:** Preobrácšana sztároga mertúka na nôvoga AI 1875, kaz. br. 6; I ete je túdi te [ztáre vóre nyé návuk KŠ 1754, 9a; Zdáj preminé túdi imé sztáre Pannonie KOJ 1848, 10; Vo [csi[ztíte tak te [ztári kválz KŠ 1771, 498; na sztári szlovenszki jezik obrnyeni KŠ 1771, A1a; Na [ztári [zloven[zki Jezik obrnyena KM 1796, 1; nego li [ztáro dobro navado, najzledűjemo KŠ 1754, 211; pi[em vám [ztáro zapovid KŠ 1771, 727; li ti[ztó [ztáro vcsenyé v[zebi zdr'záva KŠ 1754, 5b; sztári mertúki szo nam dugo szlú'zili AI 1875, kaz. br. 6; Peszmi, stere szo szi sztári pizmz vkúp pobráne SŠ 1796, 1; Sztári dugócsni mertúkov obracsunanye AI 1875, kaz. br. 6; [zvoje [ztáre grejhe odúrjáva KŠ 1754, 209; eti pa [ztáre práve Szlovene najzledűvajouclj KŠ 1754; nego [ztáre pe[zmi [zem na véksi tao, na me[ztí nihao BKM 1789, 4b; i náj bole vu [ztári pe[zmaj [zam recsi nej vkúp gliho BKM 1789, 4b; ptühinszke litere vu sztári rodovinszki iménaj sze núcajo AIN 1876, 6; da szo sztárimi mertúkami zadovoljeni bili AI 1875, kaz. br. 6 **5. v zvezi stari zakon prvi del Svetega pisma, ki obsega obdobje pred Kristusovim rojstvom:** v[zi Sztároga i novoga Zákona verni lidjé KŠ 1754, 9b; nad [tejnem [ztároga Zákona KŠ 1771, 534; História sztároga Testamentoma KM 1796, 3; Na Bo'ze imé [zo [ze pa nej [zamo vu [ztárom zákoni nanizávali KŠ 1754, 149; vu [ztárom Zákoni po Prorokaj KŠ 1771, A2b **staréjsi** tudi staréši -a -e *starejsi*: Bio je pa nyegov [zin [ztarejli na nyivi KŠ 1771, 223; Gde [zem [ztarejli v[zak dén vtejli BKM 1789, 368; Ádama [ztarejsi [zin Kájñ KM 1796, 8; Stera je med tejmí trejmi Per[sonami [ztarejla KMS 1780, Bb; ár je sztaréša bila od brata KAJ 1870, 17; Sztarejsiga csloveka ne [trájfaj KŠ 1771, 640; Dvá sztarejsiva Átilova sziná szta osztala KOJ 1848, 5; V[zak dén Sztarejli [zmo vu 'zitki BKM 1789, 48 **nájstaréjsi** -a -e *najstarejsi*: Med poszlavci najsztareši na predszednika meszto sztopécsi AI 1875, kaz. br. 1 **stári** -a -o sam. **I. stari**: Kakda na zemli 'zivéjo Sztári i mládi [zvűjtom KŠ 1754, 271 **2. prednik**: Ti [ztári [zo ga z Ezek pod cslovecsem obrázom kázali KŠ 1771, 2 (B1b); Tou [zo vnougi [ztári 'Zeleti BKM 1789, 8; Posebno veliko lűbézen májo ti stári k mládím AI 1878, 7; ta [ztára [zo prejsla KŠ 1771, 537; a. ti [ztári KŠ 1771, 656; kaj je nikl[prorok zti [ztári [ztano gori KŠ 1771, 198; tem spajécim

lidém i stárim krv scéca AI 1878, 7 **staréjsi** -a -e sam. **I. starejsi**: nego i [ztarejli bi mogli [zvoje vucsiti SM 1747, 1 **2. starešina, predstojnik**: Pri Kajfáli [zo [ze vkúp [zpravili [ztarejli toga lű[ztva KM 1796, 107 **3. starši**: Tou potribűje kaibizze na[fe [ztarejle ino Go[zpodo ne odúrjávali TF 1715, 15

stàranje -a s **I. staranje**: Od sztaranya rosznati obráz szam szi zbriszao AIP 1876, br. 1, 7 **2. skrb**: Sztaranye nad ogrizávzci TA 1848, 45; Da nede ni sztaranya vu nasi viliczaj TA 1848, 117; Zrok nájdes na sztaranye KAJ 1848, 37; Szlisaj, Goszpodne, glász moj vu sztaranyi mojem TA 1848, 49

stàrati se -am se nedov. *skrbeti*: I ka [ze ne [ztáram BKM 1789, 425; Ne sztaram sze jaz za nyega AIN 1876, br. 9, 5; Ki sze za knige nesztára KAJ 1870, 6; Farar kaibizze [ztárau za nyo TF 1715, 5; Zakâ bi [ze [ztárao za tó BRM 1823, 370; Kak dugo bom sze sztarao vu dűsi mojoj TA 1848, 10; Vnougi trűd, i 'salolzt nej me je [ztaralo SŠ 1796, 76

stàrec -rca m **I. starec, star moški**: Az agg, sztarec AIN 1876, 14; No, le vzepte je gori, posteni sztarec KAJ 1870, 55; K-mládomi, k-[ztarczi nejmas lűbézni SŠ 1796, 96; nego gda vidi postenyávrednoga sztarcaza Leona KOJ 1848, 4; 'snyimi sze vszi sztarci, deca zdignejo KOJ 1848, 7; Sztarczov pe[zem BRM 1823, X; Gyngave rou[sicze vkúp potere z-[ztarczmi SŠ 1796, 147 **2. cerkveni predstojnik, prezbiter**: i té trétyi li[zt, nej kákli drűgi [ztarecz, pi[zao KŠ 1771, 739; Jelzo, ki té drűgi li[zt nik[semi pre[zbiteri, ali [ztarczi pripisűjo KŠ 1771, 736

starica -e ž *starka*: Edna sztaricza sze je tou'sit prisla KOJ 1845, 87; Medtém je sztarica nűstela prékidti KAJ 1870, 165

starína -e ž *starina, star predmet*: Sztarino tere novina KM 1783, 62

starínski -a -o prid. *star*: ki szo sze escse dr'sali sztarinszkoga pogansztva KOJ 1848, 13; je sztarinszko katolicsanszko vero v obrambo vzéla KOJ 1914, 151; nego szo sztarinszki Vogri escse nistere drűge národe notri prijali KOJ 1833, X

stáriši tudi stáriše tudi stáriške -ov m mn. **I. starši**: ka [zo v-tom táli váli [ztariske zaműdili BKM 1789, 6b; da szo nyagovi sztarisov sztarisje zadovoljeni bili AI 1875, kaz. br. 6; ka bi [ze od krsztsánszki [ztari[šov naroudo KM 1783, 6; od inda nyagovi sztarisov sztarisje AI 1875, kaz. br. 6; deca naj vsze dobroga csáka od szvoji sztarisov AIN 1876, 9; nej szam szlisao pametnoga csloveka preklinyati sztarise KOJ

1845, 7 **2. predniki:** geto [žo nám na] [stari] KOJ 1845, 3a; kints, brezi [steroga] [žo tvoji] [stari] [bili] KŠ 1771, A8a; Oprvim [žo je ravná] [odebráni] [stari] [KM 1796, 45; gda] [žo 'ze] [žvoje] [go] [zli] [stari] [ske] [pove] [zili] BKM 1789, 2b; Nassi Sztarisje szo vszi z-edne fele jezikom gúcsali KOJ 1833, VIII; Bougi, komi [zlú] 'zim od [stari] [moji] KŠ 1771, 646; po preminejny nassih Sztarisov nász pohájati KOJ 1833, IX; Sziná, [steroga] [zi] [na] [jim] [stari] [im] [obecsao] KŠ 1771, 849 **3. cerkveni predstojniki:** Trbej Szinej cslovecsemi [že] [zavrc] [i] od [stari] KŠ 1754, 111; dár, ki ti je dáni po proroztvi gori zdejvanyem rouk ti [stari] KŠ 1771, 639; Naj zové te [stari] [žprávi] [csa] KŠ 1771, 753

starišina -e m *starešina, starejši moški, ki vodi potek svatbe:* Násznagy; sztarisina KOJ 1833, 166; Gda Sztarissina [z]nehou [z]pro]zi SZ 1807, 5; zájmlite 'ze i nej]ze [stari] KŠ 1771, 269; Z-káksimi recsmi je potrebno tim Sztarisinom [z]nehé k-mó'si [pro]ziti KŠ 1771, 3

starišinstvo -a s *položaj starešine:* Sztarisinstvo SZ 1807, 1, 3

starodáven -vna -o prid. *starodaven:* Szlovene starodávne csaszтитеle Marie KOJ 1914, 106

starodíčen -čna -o prid. *odličen:* naj po mej]ztaj [po]ztávi [pre]zbitere, tou je, [stari] [je], ali [stari] [odsne] [lidi] [na] [dú] [ševne] [vuc] [sitele] KŠ 1771, 655

stárost -i ž **1. starost, doba v človekovem življenju:** Sztaroszt KAJ 1848, VIII; Sára vó zvrejmena [stari] [je] [porodila] KŠ 1771, 691; Ár [stari] [ne] [gléda] [zmrt] BKM 1789, 408; Zdáj sze Álmos za volo szvoje sztaroszt odpovej Vojvodsztví KOJ 1848, 5; i nej [zamo] [na] [stari] [tr]stvo i [z]veczko [modrou] [z]t [gledoucs] KŠ 1771, 571; Zoltána da szvojo sztaroszt naprejprinásajoucs KOJ 1848, 9; i sztaroszt tróštaj ti KAJ 1848, 5; Ka ti tak falí na [stari] KŠ 1754, 9a; naj [zlú] 'zimo vu novoti duhá, i nej [stari] [pi] [zka] KŠ 1771, 461; Ki [že] vu [zvo] [j] [mlado] [zti] [ne] [vcsi], [objou] [se] [ono] vu [stari] KM 1790, 18 **2. čas, potekel od rojstva koga:** Sztari] [ne] [z]tanoma [ra] [zté] KŠ 1754, 274; Trészeti, i vecs lejt 'se más ti [stari] KM 1783, 284; Vu tré]zetom leti nyegove [stari] KM 1796, 92; [to] [more] [nyegovoga] 'zitka [stari] vo [povedati] KŠ 1771, 815; Dočáka se jáko veliko starost AI 1878, 9

stárovörec -rca m *pripadnik pravoslavne vere:* Páli [kr] [z]sán] [zke] [vöre] szo Grcska, ali Sztarövörczov KŠ 1754, 85

stárstvo -a s *židovsko versko starešinstvo:* Liki

mi je i vi]esnyi [pop] [ž]vedok i [v] [ze] [stari] [z]tvo KŠ 1771, 411

statéra -e ž *stater, denar:* prvo ribo vó potégni, i odpri ji laloke, i ná]des [vny] [jedno] [statero] KŠ 1771, 57

státi stánem nedov. *stati, imeti ceno:* Da de vmiszli [v] [z]igdár [meni], Keliko te je [stalo], Ka [ž]em [od]kú] [pleni] BKM 1789, 69; Kelko je tebé sztaló, Ka szem [od]kú] [pleni] KAJ 1848, 101

státi stojím nedov. **1. stati, biti v pokončnem položaju:** Sztáti Állani KM 1790, 93(a); Zátó, ki [t]ima, ka [z]to] [ji], naj [vidi] KŠ 1771, 509; Vi Mosje zGalilee, kai [z]to] [ite] SM 1747, 15; Touje me] [z]to, gde vi [bode] [te] [stali] SM 1747, 83; [z]tani [gori] i [z]toj [na] [ž]rejdi KŠ 1771, 183; I gori [ž]kocsi] [stáo] je KŠ 1771, 348; I [stalo] [je] [to] [ž]tvo [gléda] [jou] [se] KŠ 1771, 252; Sztáli [žo] [pa] [vlá] [dnic] [zke] [popov] [z]ki KŠ 1771, 250 **2. biti kje v takem položaju:** more vó, i na szertéli sztáti KOJ 1845, 9; vu koterom me] [z]ti, [z]toim SM 1747, 83; Ovo [z]tojim [pred] [dvér]mi KŠ 1754, 126; Goszpodne, zaka tak daleko sztojís TA 1848, 8; da [po] [štú] [jete] [one], [stari] [pred] [vami] [z]to] [ijo] KŠ 1754, 33; i [ja] [ž] [z]am [tam] [stáo] KŠ 1771, 412; VPará] [z]omi [ž]em [stál] BKM 1789, 191; pravo je, kak je [stáo] [vi] [z]iko [na] [ednoj] [le] [z]fic] [zi] KM 1790, 20; pren. on mó] 'z, ki na sztezi grésnikov neszto] [ji] TA 1848, 3; ti imei volno vu pokori [pred] [nyim] [státi] SM 1747, 88; da vrej] [dni] [bodemo] [státi] [pred] [Szinom] [csloveka] KŠ 1754, 113; Da bi pri tebi mogo [z]táti BKM 1789, 178; Düsa mi zdihá] [va] [z]te] [bom] [navkup] [státi] SŠ 1796, 86; vu milo] [c] [fo], vu steroi [z]to] [imo] SM 1747, 18; ktoj milo] [c] [si], vu [stero] [j] [z]to] [jimo] KŠ 1771, 456; Kak [z]to] [jite] [pred] [nyim] BRM 1823, 5; Jaj vszem, ki v-rú] [z]nos] [zti] [pred] [te] [bom] [szto] [jijo] KAJ 1848, 10; Ka boug znami [stál] [bode] BKM 1789, 431; Sztáite zátó [z]pre] [t] [pazani] [mi] [le] [dev] [jami] [pravic] [ze] SM 1747, 27; tak [z]to] [jte] [vu] [Go] [z]podni KŠ 1771, 598 **3. biti, nahajati se kje:** hrám] [ba] [v-ednom] [lê] [pom] [dó] [li] [sz]tála AI 1875, kaz. br. 7; pren. Bosja Sz. reics, kotera [priny] [ei] [z]toj TF 1715, 44 **4. obstajati, biti, biti sestavljen:** med [pove] [j] [dani] [mi] [per] [sonami] hi'sni [zá] [kon] [nem] [re] [státi] KMK 1780, 60; i [notri] [do] [etoga] [dné] [va] [z]to] [jim] KŠ 1771, 422; ti [pa] [po] [vó] [ri] [z]tojís KŠ 1771, 473; vkom pak [ker] [chán] [z]tvo [z]toj, [od] [govori] [ti] [ne] [ve] [jo] TF 1715, 4; Vukom [z]toi [tá] [kle] [ž]kvár] [jenye] SM 1747, 7; Na] [ža] [knám] [lú] [be] [zen] [pa] [vetom] [z]to] [ji] KŠ 1754, 28; Szto] [ji] [cze] [jli] [li] [z]t I. [z]pre] [d] [govora] KŠ 1771, 602; cslovik [z]to] [ji] [z]te] [jla], i [z]nem] [rtel] [ne] [dú] [še] KMK 1780, 10; imé [tvo] [je] [od] [icseno], Stero [brezi] [nász] [z]to] [ji] [posz] [ve] [cseno] KM 1783, 278; Ali [ne] [z]to] [ji] [tou] [vu] [mo] [joj] [mou] [c] [i] BKM 1789, 78; ár v-] [z] [oud] [bi] [tou] [tvo] [joj] [z]to] [ji] i [nej]

v-vouli mojoj sš 1796, 136; V-tom [ztoji Tvoje králev]stvo BRM 1823, 315; Z-keliko tálov sztoji Znánye Vogrszkoga Jezika KOJ 1833, 1; Ár prebiva v-blázenoj szvetloszti, Nesztoji pod právdov telovnoszti KAJ 1848, 8; z-kelko vör sztoji eden dén KAJ 1870, 158; Szpráviscse z-dvouje kucse sztoji AI 1875, kaz. br. 2; eden glasznik bidti, steri ali jedino sztoji AIN 1876, 7; Orság z-vnogo vesnic ino várašov stoji BJ 1886, 44; Evangyeliom, v[sterom i [ztojite Kš 1771, 520; na mišzli mi [ztojo v[zigdár reicsi tvoje SM 1747, 83; kak vu vodi ribe rade [ztojo sš 1796, 126; kotrige z-piszkov sztojijo KAJ 1870, 6; bregóvje, ár z-szamoga kamna sztojijo KAJ 1870, 147; Lüdje vu hiži stojijo BJ 1886, 6; Doceks bode ete [zvejt trpo i [ztáo Kš 1754, 132; kakda bode [ztalou králev]stvo nyegovo Kš 1771, 207; naj vu vü[ztaj dvá ali tri [zvedouk [ztoji v[za rejs Kš 1754, 195; Csi nebi sztáli na vecsnoj gvüsnoszti KAJ 1848, 8; Pri János-gazdi je v-velkom postenyé sztao KAJ 1870, 152 **5. prebivati, živetí:** 'Zidove, ki [zo tá sli [ztát Kš 1771, 434; i ki [ztojijo v-Me[opotámii Kš 1771, 345; Csmkavci v-topli dr'zélaj sztojijo KAJ 1870, 92; Gde je [ztáo [Abraham] oprvics KM 1796, 15; V-ednoj vé[zi [zo [ztáli [tirje vértje KM 1790, 78 **6. v zvezi prouti stati upirati se, nasprotovati:** da bodte mogli [ztáti prouti jálnomi vraj'zemi sütanyi Kš 1771, 586; vi v[zigdár [zvétnomi Dúhi prouti [ztojite Kš 1754, 126; Hercegovinanci tak lehko próti sztojijo AI 1875, kaz. br. 3; v[zi, ki [zo prouti nyemi [ztáli Kš 1771, 216 **7. biti odvisen:** tak da bi od nyi sztalo jeli dopüsztijo nam ali në AIP 1876, br. 2, 3 **stojéči -a -e I. stoeč:** ka [zo lidje Bogá molili csá[zi [ztojécs Kš 1754, 148; i ja[z takáj bodem, Sztojécsi popejvao sš 1796, 61; Pred tehom [ztojécsi du'znik BKM 1789, 219; vszi ovi sztojécs poszlúsajo KOJ 1845, 8; ali za volo lü[ztva okouli [ztojécssega velim Kš 1771, 305; tou je li kejp ober ná[z [ztojécssega [zuncza KM 1790, 38; vidili [zo tiva dvá mo'zá [ztojécsiva Kš 1771, 199; I vido je dve[ládji [ztojécssevi kre jezere Kš 1771, 179; Ár lübijno na vogláj vilicz [ztojéč[li moliti Kš 1771, 18; idte, i [ztojéč[li glá[zte lü[ztvi v[ze recsi KM 1796, 119; Kak angelje, v-szvetloszti sztojécsi KAJ 1848, 7; I tim tam [ztojécsim ercsé Kš 1771, 236; ozimicze doli [ztojécsse je meo Kš 1771, 432; i vido je druge [ztojécsse na pláczí Kš 1771, 64; kaj [zo ništeri med eti [ztojécsimi Kš 1771, 128 **2. prebivajoč:** lü[ztvo [ztojécsse prejk mourja Kš 1771, 284; [zo [ze v-Szároni [ztojéč[li povnoli k-Gofzpodni KM 1796, 123; kaj je znáno znamejnye po nyih vcsinyeno

v[zejm [ztojécsim vu Jeru'zálemi Kš 1771, 351; nas 'zitek [zpodoben je rávno k-[ztojécsim vu [atori sš 1796, 129 **3. obstoječ:** Právi Boug .. z-rázumne düse, i z-cslovecsán[zkoga te[la [ztojécsi KM 1783, 15; Rejs je z-edne ali vecs szillabih sztojécsse vöpovejdanye káksega dugoványá KOJ 1833, 6; vöpové szvojo mislénje, kak v-gucsi sztojécsso dugoványe pobogsati 'zelê AI 1875, kaz. br. 2; Rêcs je z-edne ali vecs szillabih sztojécsse vöpovédaye AIN 1876, 7; Z-vecs szillab sztojécsse recsi tak trbé na szillabe razlócšiti AIN 1876, 7 **stajóuči -a -e stoeč:** Molitve okoli betéšnoga merjeoucsega [ztajouč[li ludi SM 1747, 61

stáva -e ž I. stanje, položaj: nátom bojmo, da [ze nyegova [ztáva pobouglá Kš 1754, 48; Ár je Hi[stvo [zvéto [ztáva cslovecsa SIZ 1807, 6; Hi'znikov Sztáva BRM 1823, VIII; Zemlé tak vugodna sztáva KAJ 1848, 13; návuk od Sztáve Kš 1754, 6b; Naj pobougsamo nyegovo [ztávo Kš 1754, 51; Ravnaj Ti naso [ztávo BRM 1823, 33; Csüdúj zemlé vugodno sztávo KAJ 1848, 7; Drügi zrok, [sterie i vDühovnom [ztávi TF 1715, 5; Vu v[zoj troujoj [ztávi Kš 1754, 30; vu kaksojsté [ztávi [zi BRM 1823, II; On mi v-dike szvetloj sztávi Nemrtelnoszti sztan szprávi KAJ 1848, 120; [ze razlócšávajo v[zi lidje? Na tri [ztáve Kš 1754, 217; Sztáve ti lüdi BRM 1823, VIII; Rázlócšne sztáve lüdi KAJ 1848, VII **2. stava:** Neznate, kaj ki vu [ztávi bi'zijo Kš 1771, 507; Tak [ze vu [ztávi eti vgányaj KM 1783, 217 **3. pristava:** Na zemli stojijo hiže, stáve (tanyák) BJ 1886, 3

stávek -vka m odstavek: Tzikkely: razlócsek, sztavek, stük KOJ 1833, 178

stáviti stávim dov. I. ustaviti: Jó[ue, [ztavo je [zuncze KM 1796, 44; I gda bi tam [ztavo Simeona zvézanoga KM 1796, 29 **2. staviti, biti prepričan:** Ocsa 'zitek szi sztávim, ka Jütka je vörna AIP 1876, br. 10, 5 **stáviti se stávim se ustaviti se:** Drági gou[zt primni [ze [ztavi BKM 1789, 32; Ö'r'zika nêméla, pri kom bi sze sztávila KAJ 1870, 70 **stávleni -a -o ustavljen:** Tam je [ztávleni od Fili[zteu]šov KM 1796, 50 **2. odstavljen:** Kako to dejtece prouzto, Kou je od czezcza [ztávleno BKM 1789, 8

stávlanje -a s I. ustavljanje, zadrževanje: ino csüvsi szvoje tivárisice sztávlanye, szi domisláva KOJ 1848, 51; Eto sztávlanye léda pri nasz povóden zroküvalo AIP 1876, br. 3, 7 **2. stava:** Eto je zaisztino vcsino vzezi zburkányá nyagovoga zdrávja i tak je sztávlanye dobo AIP 1876, br. 4, 8

stávlati -am nedov. ustavljati: Ovi mlini tüdi

zadoszta ztávlejo vodô AIP 1876, br. 4, 5 **stávlati se** -am se *ustavljati se*: i pri grobi sze sztávlamo KOJ 1845, 130

stèber -bra m **I. steber**: Oszlop; szteber, szoha KOJ 1833, 167; i nogé nyegove liki ognjeni [ztebri KŠ 1771, 784; me]zto, imenüvano, od pri nyey zbruncza naprávleni [ztebrov KŠ 1771, 601 **2. najpomembnejši del, opora**: [tera je [zérkev 'zivoga Bogá, [zteber i trdnofzt i]ztine KŠ 1771, 638; 'Zivoga Bogá hi'za Ino premocni [zteber BKM 1789, 3; Veke szrecsni, ki v-tvojoj szkrovnoszti Polo'zijo szteber vüpaznoszti KAJ 1848, 10; Jakub i Kefás, ki [zo [ze za [ztebre [fimali KŠ 1771, 559

stéblo -a s **I. steblo, deblo**: žuno klüka na dreva stebli AI 1878, 3 **2. trup**: Tu sze zacsne nyega [telo] szteblo, ali 'zivot, trüp KAJ 1870, 33

steblovjé -á s *steblovje*: Grmôvje, ali z-ednoga korná vecs szteblovja 'zené KAJ 1870, 18

stèčti stečém dov. *steči, odteči*: Tvoja Je krv za mé [ztekla BKM 1789, 418

stéjna tudi sténa -e ž *stena*: Paries Sztejna KMS 1780, A8b; Sztejna Fal KM 1790, 93(a); ár je ta drüga [stran] prôti sztèni obrnyena KAJ 1870, 9; Sténo zidár zkamna ali zopeke zida BJ 1886, 6; na drügoj sztejni szo viszile solszke regule KOJ 1845, 6; Szténna tábla na sztèni viszi KAJ 1870, 9; na eden kup dao zno]ziti z-blata [ztejne KM 1790, 68; Sojo i zblata ali zemlé napôkane stené BJ 1886, 6; Veszélo je bilou viditi po sztenáj aj-ja KOJ 1845, 15; i te [zrejndnye [ztejne plout je doli vtrgno KŠ 1771, 577; pren. ti obeljena [ztejna KŠ 1771, 413; Tvoje [ztejne bom jasz zido BKM 1789, 324

stèla -e ž *stelja*: Doli szi lé'zem v-posztelo, Kak na groba tiho sztelo KAJ 1848, 49; pren. Manyôsz pa [je] sztela rü'znoszti KOJ 1848, 250

stèni -a -o prid. *stenski*: Szténna tábla na sztèni viszi KAJ 1870, 9; Licojna szténne táble je csrna KAJ 1870, 9; Na szténnoj tábli nepisemo z-rovatkom KAJ 1870, 9

stèpsti stepém dov. *otresti*: i prájh od noug va]i kraj [ztepte na [zvedou]zto prouti nyim KŠ 1771, 197; doli [ztepte prájh noug va]i KŠ 1771, 32

stéri -i ž mn. *seneni drobir*: Kako vihér, Küpe ti [ztér Ra]z]pise BRM 1823, 224; I léhne Vu nyem 'zitka klicza, Kak sztér prhka szpicza KAJ 1848, 363; Ka le'zis na [zühi [ztéraj BKM 1789, 32

stérje -a s *seneni drobir*: v-szenscseki vnogo szterja netrpi KOJ 1845, 53

stèza -e ž *steza, načín, možnost za dosego česa*: Ono csloveka zadr'záva Od szteze vecsnoga pláma KAJ 1848, 3; Ár zná Goszpôd sztezo ti

pravicsni TA 1848, 3; Kak velikoszt miloscse bo'ze, Odpré sztezo szpravicsanya KAJ 1848, 6; On me pripela k-vretini blá'zensztva, Po sztezi szvetsztva KAJ 1848; i na sztezi grêsnikov nesztoji TA 1848, 3, Vrácsaj nasz tak na vernoszt, Od blôdne szteze zla KAJ 1848, 5; Go]zpodne, vucsi mené tvoie [zteze SM 1747, 93; vc]si me tvoje [zteze KŠ 1754, 157; rávne c]inte [zteze nyegove KŠ 1771, 9; Tomi drágomi go]zti Szteze 'ze ravnajte BRM 1823, 6; Zteze rávne c]inte BKM 1789, 12; i na [ztezai nyega vodis SM 1747, 85; Vodi i ravnaj moje nogé po tvoje [z. zapouvidi [ztezáj KŠ 1754, 233; Vodi me po právi [ztezáj BKM 1789, 163

stihñeti -ém dov. *strohneti*: Csi gli moje tejlo [z]ihnej, Meni je za nyé nikaj nej BKM 1789, 275

stiníca -e ž *stenica*: V-stampeti sze more sztinice popariti KOJ 1845, 40

stiráti stíram dov. *pregnati*: V bég sztiras nepriátele moje TA 1848, 14; Po tebi protivnike nase sztiramo TA 1848, 35 **stiráti se** stíram se *pregnati se*: iszkajôcsi düso mojo, i nazâ sze sztirajo, ki hüdo miszlijo prôti meni TA 1848, 77

stískanje -a s *stiskanje*: Má [rakovica] .. prednje spremenjene v škárje za prijmanje i stiskanje AI 1878, 38

stískavanje -a s *stiska*: Sto ná]z odloucsi od lübeznofzti Kri]z]tu]ove ali [zti]zkávanye KŠ 1771, 466; ali [zti]zkávanye KM 1783, 70; Eti je li [z]tiszkávanye BKM 1789, 410; ár je sztiszkávanye blüzi TA 1848, 17; V]za tvoje lepota je li [zti]zkávanye sš 1796, 82; Ali [zti]zkávanya i [oudbe je vö ftrgnyeni KŠ 1771, 815; Goszpodne sze szkrivas vu hipi sztiszkávanya TA 1848, 8; Jezus je trpo v-dü]i veliko [zti]zkávanye KMK 1780, 15; Za tvo diko vsza gotov bom c]initi .. [zti]zkávanye BKM 1789, 79; Ti glédas nevoló i sztiszkávanye TA 1848, 9; [zmiluj [ze meni vu etom [z]tiszkávanyi KM 1783, 188; Vu v]zákom [zti]zkávanyi, Ti [zi bil, nas Boug znami BKM 1789, 48; Sto mi dáva Mirovnoszt v-sztiszkávanyi KAJ 1848, 30; Molítev vu sztiszkávanyi TA 1848, 10; kaj me vézanya i [zti]zkávanya csákajo KŠ 1771, 405; Zátó dobrevoule [zam vu [zti]zkávanyaj za Kri]z]tu]a KŠ 1771, 551

stískávati -am nedov. *stiskati, povzročati neprijetno stanje, neugodje*: Kri]z]tu]ova lübeznofzt ná]z [zti]zkáva KŠ 1771, 537; Csi me moj grejh [zti]zkáva BKM 1789, 69; Moj grejh me jáko [zti]zkáva sš 1796, 109; Gda nasz nevoló sztiszkáva KAJ 1848, 3; ki [zo na tom,

naj znami tvoje dobro djánye [zti]zkávajo KŠ 1771, 844; Grejhi me bodo te'zili, Dūsna vej[zt] [zti]skávava KŠ 1754, 270; za volo l[ũ]ztva, da bi ga ne [zti]zkávavi KŠ 1771, 109; i ne dop[ũ]szi, ka bi mojo d[ũ]so nepriátelje [zti]szkávavi KM 1783, 189; Saulus [zti]zkávao je 'Zidove KŠ 1771, 369; l[ũ]ztvo ga je [zti]zkávavo KŠ 1771, 195; i [zti]zkávavi [zo] ga KŠ 1771, 116 **stiskávati se** -am se *biti stiskan, deležen neprijetnega stanja, neugodja*: i zácsao [ze] je [ztra]iti i [zti]zkávati KŠ 1771, 148; Ár [ze] [zti]zkávam od oboujega KŠ 1771, 593; krále[zt]vo Bo'ze [ze] nazviscáva, i v[ũ]záki [ze] vu nyé [zti]zkáva KŠ 1771, 226; Vu v[ũ]zem [ze] [zti]zkávamo KŠ 1771, 535 **stiskávani** -a -o *stiskan, deležen neprijetnega stanja, neugodja*: [zti]zkávani je vd[ũ]hi Paveo polzvedávajoucsi 'Zidovom KŠ 1771, 398; szroca potrtoja i szti]szkávánoga o B[ũ]g, ne zavr'zes TA 1848, 42; nego vu v[ũ]zem [zmo] [zti]zkávani KŠ 1771, 540

stiskávnica -e ž *stiskalnica*: Pr[ũ]s; pressa, szti]szkávnicza KOJ 1833, 169

stisnoti -em dov. **I. stisniti**: Szoritni; sztisznoti, tiscati KOJ 1833, 174; csi dr[ũ]go ne vcsinis, d[ũ]nok lampe [zti]znes KŠ 1754, 12b; ali [zti]zne [zvoje] lampe te cseden KŠ 1754, 58; naj nepriátelom lampe [zti]znemo KŠ 1754, 83; i [zti]zno nyima je nogé vklado KŠ 1771, 393; pren. Csi me moja [zmr]t [zti]zne, Mené bátrivijo BKM 1789, 70; da dobro csin[ũ]csi [zti]znete tí ne[ũ]zpametni l[ũ]di neznano[zt] KŠ 1771, 707; Vu tvoje [zvéte] rane [zti]zni mené BKM 1789, 231 **2. poškodovati**: velika vrocsina szilje v-zrejlocsi sztisznola AI 1875, kaz. br. 8 **stisnoti se** -em se *stisniti se, spraviti se*: Vtve rane [ze] 'zelej[m] [zti]znoti BKM 1789; kimpetarica sze po dvá dni je mogla pri kaksoj hi'si sztiszniti KOJ 1914, 153; Vu v[ũ]zem [ze] [zti]zkávamo, ali ne [zti]znemo [ze] KŠ 1771, 535 **stisnjeni** tudi stišnjeni -a -o *stisnjen*: Ribe so po stranej stišnjenoga tela AI 1878, 30; tam [zo] pa vklado [zti]znyene nyegove nogé KM 1796, 129

st[ũ] st[ũ]la tudi st[ũ]l -a m **I. miza**: Men[ũ]a Szto KMS 1780, A7b; Szto A[ztal] KŠ 1790, 93(a); Asztal; sztol KOJ 1833, 151; Ni té [zto] ti ne ha[ũ]zni KŠ 1754, 257; Nájpotebnejše zkl[ũ]zje so stol ino stolci BJ 1886, 7; zdrtinyom, [ũ]tero je kapalo z-[zt]ola toga bogácza KŠ 1771, 226; [zeli] [zo] [zi] k[zt]oli zJezusom KŠ 1771, 28; Ti napravlas pred menom eden [ztol], proti moim nepriatelom ABC 1725, A8b; pre[ũ]ztro je [zto] KŠ 1771, 394; Szto pred menov ti napravlas BKM 1789, 163; i tvoja mati jo je [zk]uhala, i na [zto] gori dála KM 1790, 48; Priprávas mi sztol pred liczom

mojim TA 1848, 18; 'zenszka oszoba sztoji, stera je na sztol pástétom neszla AI 1875, br. 2, 7; či vertinya ščé kaj na stol djáti BJ 1886, 8; gda bi on [z]edo pri [ztoli] vu hi'zi KŠ 1771, 28; Pri szt[ũ]li je edna deklicska szed[ũ]la KAJ 1870, 8; Pri stoli delamo i jeimo BJ 1886, 8; ka bi mi tá niháli rejcs Bo'zo i [z]l[ũ]'zili [ztolom] KŠ 1771, 357; i v[ũ] je vrgao v[ũ]ze odávcze i [ztole] pejnez minyávczov je [z]premetao KŠ 1771, 68 **2. oltarna miza**: Na Oltári, ali [ztouli] KŠ 1754, 214 **3. obhajilo**: Zové [ze] escse Go[ũ]zpodnov [zto] KŠ 1754, 200; Ovo [zto] Bo'zi, Pokrejpi te BKM 1789, 233; csi gBosjemu [ztolo] seles právi priti SM 1747, 88; [to] [zem] ja[ũ]z, ka [zi] ti mené nevrejdnoga ktvojemi [ztoli] pouzvao KŠ 1754, 237; Doli po[ũ]zadis gda je K[ũ]zvojemi [ztoli] BKM 1789, 360; Tak prihájaj ocisiztseni Pred sztol B[ũ]gi poszvetseni KAJ 1848, 144

stočiti st[ũ]čim dov. *preliti*: Zvelic[ũ]iteo, Ki [zi] Krv [ztocso] KM 1783, 122

st[ũ]kuški -a -o prid. *stoičen*: Niki pa z-Epicureu[ũ]ki i Stoikuski Filo[ũ]fo[ũ]jov [zo] [ze] 'znyim [ũ]t[ũ]kali KŠ 1771, 396

st[ũ]lar -a m *mizar*: Odzaja je escse sztolar KAJ 1870, 157

st[ũ]l[ũ]ček -a m *stolček, pr[ũ]čka*: János z-tri nogács sztolcseca gori sztano AIP 1876, br. 1, 6

st[ũ]lec st[ũ]uca tudi st[ũ]lca m **I. stol**: Sedila Sztolec KMS 1780, A8; Szék; sztolec KOJ 1833, 173; Blá'zen je on m[ũ]z, ki na szt[ũ]lci spotlivczov neszedi TA 1848, 3; vu ednom narocszáztom sztoleci szedo AIP 1876, br. 2, 1; Nájpotebnejše zkl[ũ]zje so .. ino stolci BJ 1886, 7; Doli je pot[ũ]gno te zmo'zne [z]ztoucsov KŠ 1771, 165; Te zmo'zne nemilosztivne je 'znyih sztoucsov pot[ũ]gno BKM 1789, 16; i [ztoucze] goloub odávczov KŠ 1771, 68; tvoj krále[ũ]zki [ztolecz] KŠ 1771, 672; Szolecz modrouszi KM 1783, 86; tak i od Ágnecca Kri[ũ]zusa [ztoucza] v[ũ] [zhá]ja KŠ 1754, 123; Ki Iezusa [zina] tvojega Scséjo vrc[ũ]i [ztoucza] [zvo]jga BKM 1789, 327; Pri[ũ]z[ũ]plajmo kmil[ũ]l[ũ]se [ztouczi] KŠ 1771, 678; bog je Jezussa rendeluval na mil[ũ]l[ũ]so [ztolecz] SM 1747, 17; ino steri na [ztolci] [z]edi, bode [ũ]nyimi prebival SM 1747, 31; Záto [zo] pred [ztolczem] Bosjim SM 1747, 31; i vi bodete [zedeli] na dvanáj[ũ]zet [ztouczi] [z]od[ũ]csi KŠ 1771, 63; i [z]idite na krále[ũ]zki [ztouczej] [z]oudiv[ũ]i KŠ 1771, 246 **2.** s prilastkom *bo[ũ]zja sodba ob smrti*: gda [ze] pred tvoj pitani [ztolecz] po[ũ]z[ũ]távimo KŠ 1771, 836; i pelali [zo] ga pred [z]oudnyi [ztolecz] KŠ 1771, 398; Oh keliko ji je pred tvoj [z]odczki [ztolecz] vne[ũ]šeni KM 1783, 5; On je szvoj sztolec k sz[ũ]dbi pripravo TA 1848, 7; Da

Źzodecz vu Źztouczi bode BKM 1789, 437; pred tvojim Źzodeczkim Źztouczom vadlujem KŠ 1754, 230; da Źze pred tvojim pitanim Źztouczom ne Źzkvarim KŠ 1754, 228; da Źze pred tvojim pitanim Źztouczom ne Źzkvarim KM 1783, 38 **3. klop:** ti ovi drůgi v-trėtyem Źztouczi Źzedijo KM 1790, 84; Csi v-sztouci klėcsas KOJ 1845, 23

stolėto -a s *stolejte*: Rusz sze od vnoga sztolėta mao na to trůca AIP 1876, br. 6, 4; Gizdavo sztojėcsi rászt vidėvsi vnoga sztolėta tálėhnoti AIP 1876, br. 6, 4

stolica -e Ź **I. klop:** Scamnum Sztolicza KMS 1780, A7b; Pad sztolicza, policza KOJ 1833, 168; Ki druge rási, z-sztolice more vő KOJ 1845, 9; Skolnik szi je přebrao k-vsžakoj dicsákov sztolici ednoga pámetnejsega KOJ 1845, 10; bi Vucsiteli povedali, csi bi sto v-tisztoj sztolici falio KOJ 1845, 10; Vu cėrkvi se i stolice nájdejo za verne BJ 1886, 20; Vu vucsilnici zvün primernih sztolicz KOJ 1845, 6; Na dugi stolicaj deca eden kre drůgoga sedijo BJ 1886, 3 **2. komitat, řupanija v ogrski monarhiji:** na meji mosonszke sztolice KOJ 1848, 76; znařimi Vogřzkimi vu 'Zeleznoj, Szala i Somoczkoj Źztoliczi bodoucřimi Źzloveni vrėt KŠ 1771, A6a; v-Źsztergomszkoj sztolici KOJ 1848, 25; Stevan vezš ország na sztolice (varmegyje) razdejlo KOJ 1914, 102

stolmáčenje -a s *razlaga*: Zvün té szo prilicsne na sztolmácsenyė trėtye zvisšene sztube tůdi ete recsi KOJ 1833, 135

stolmáčiti -máčim dov. *razložiti*: preodėbrao szam szi Szalay .. Professora Gramatiko sztolmácsiti KOJ 1833, IIII; ali z-verbomom stero nasse 'selejnye sztolmácsimo KOJ 1833, 141; rejsih, stero mi'slejnya sztolmácsijo KOJ 1833, 11; Cėrkev naj bi ona dvojęcsim sztolmácsila KOJ 1845, 71; Skolnik je roditelom gdebodi sztolmacso KOJ 1845, 7 **stolmačėci** -a -e *razlagajoč*: bodoucse dugoványe sztolmácsėcsa rejes sze pa za nyim polo'si KOJ 1833, 127

stolmačlivi -a -o prid. *razlagalen*: on táo pa, steri podszečnoj recsi rázum boljė raztolmácsi, sze za sztolmácslivo řėcs právi AIN 1876, 69

stòlni -a -o prid. **I. mizen, namizen**: Ambroz, sztólnipřt AIN 1876, 37; Sztolna Blagořzlov KMK 1780, 112; Sztolna molitev KAJ 1870, 117; polojna sze je vu moje krilo, na sztolno briszacso razlejála AIP 1876, br. 1, 7; Stolne peszmi KAJ 1848, 408 **2. glaven, prestolničėn**: da na szpomenek nyegovoga imėna szvoje sztolnomeszto za Budino ozovė KOJ 1848, 4; Pokopani je v-sztolnombelğrádi KOJ 1848, 68

stólnica -e Ź *namizni prt*: meszto sztolne briszacse szam szi sztolnice kikėl zvézno AIP 1876, br. 1, 7

stòlnjek tůdi stóulnjek -a m *namizni prt*: Szto sze z-lėpim bėlim sztolnyekom preszřré KAJ 1870, 43; Mappa Sztoulnyek KMS 1780, A7b

stònjati -am nedov. *stokati*: Nyőgni; jėcsati, sztonyati KOJ 1833, 167; tam stonya lůblėni slavičėk BJ 1886, 31

stòpa -e Ź *stopa*: V stopaj se s prošá pšeno napřávi AI 1878, 42

stopáj -a m **I. stopinja**: I nej nyemi je dáo őrocšine vu nyej ni eden Źztopáj KŠ 1771, 359; Sztopáj AI 1875, kaz. br. 6; sztopája rogát zacšuje AI 1875, kaz. br. 7; Vtvoj Źztopáj trpeti, Za mo diko dr'zim BKM 1789, 70; nego vu Źztopáj mojega odkůpitela bodem hodo SM 1747, 49; dőnok Źze vnyem Źztopáji nájdejo tákři, zřteri Źze razmi KŠ 1771, 715; toliko i toliko sztopájov koliko mėterov zadene AI 1875, kaz. br. 6; naj nyega nařzledůjete vu Źztopáji nyegovi KŠ 1754, 107; pren. řzo nám nařři řztarisi nikři řztopájov řzvoje gyednořzti nej niháli KŠ 1754, 3b; I ocsa je i onih, ki hodijo po řztopáji vőre KŠ 1771, 455 **2. korak**: Potom je z-Pavлом vednom důhi i řztopáji hodo KŠ 1771, 654; Eta morska riba zná na 300 stopájov leteti AI 1878, 32; Mre'ze szo vřgli sztopájom mojim TA 1848, 45; I řztopáje ednáke csinte znogámi vařimi KŠ 1771, 695; Ravnaj moje řztopáje na pout tvojih zapouvid KM 1783, 17

stòpnja -e Ź **I. stopnja**: Ář, ki dobro řzlů'zijo, dobro řztopnyo řzi přřzlů'zijo KŠ 1771, 638 **2. stopinja**: Na sztopnyáj nasi szo nasz 'ze oblegli TA 1848, 12; pren. Nej řzmo vednom Důhi hodili? Ni vu edni řztopnyáj KŠ 1771, 552 **3. sled**: Nega nyemi ni důha, nej sztopnye KOJ 1845, 115

stòtina -e Ź *stolejte*: Dőnok je escse nej prejsao v-teliko sztotin premembai orszáčski Jezik KOJ 1833, X; I vsžė sztotin porodje Z-ğlászom 'zitka otávľajo KAJ 1848, 6

stòtni -a -o vrštil. řtev. *stoti*: Řėdovni .. századik (sztotni) AIN 1876, 31

stòtnik tůdi stóutník -a m *stotnik*: Vidoucsi pa řztotnik tam řztojėcsi pred nyim KŠ 1771, 153; Od gobavca i Kapernaumřzkoga řztotnika KŠ 1771, 24; I erkao je Jezus tomi řztotniki KŠ 1771, 25; i prizvao je řztoutnika, ki je pořzvedocso KM 1796, 112; I preczi je křzebi vzėo vitėze i Sztotnike KŠ 1771, 409

stòtnikov -a -o prid. *stotnikov*: Od řztotnikovoga řzľuga KŠ 1771, 187

stòtnjek -a m *stotak, denar*: V-tom sztárom

pruszleki szam eden sztotnyek najsla AIP 1876, br. 10, 6; Rávno tak, kak v-ednom sztotnyekih je 100 ranskih AI 1875, br. 2, 2; szta dvá csloveka drugacsila banke, nájmre 10-ke i 100-nyeke AIP 1876, br. 3, 8

stóu tudi stó glav. štev. *sto*: Sztou Száz KM 1790, 96; zjednim ti stoutih obladas SM 1747, 85; csi bi kákji cslovik meu řztou ovécz Kř 1771, 59; i vő zidoucse prineřzlo je řzada řztou teliko Kř 1771, 192; Koje pred vnogo řztou letmi, Szkrivno dr'zo Boug pred nami BKM 1789, 5; dohodkov dácsa od vszakih sztő ranskih stirami ranskih prezdigne AI 1875, kaz. br. 2

stóu dvájseti glav. štev. *sto dvajset*: bilou je pa lűřztva po iměni na tífztom meřzti, liki řztou dvájřzeti Kř 1771, 342

stóu eden dvájseti ~ ~ -a ~ ~ -O vrstil. štev. *stoenaindvajseti*: Popiřzao je tak, tou Dávid řzvéti, V-řzvojem řztou eden dvájřzetom 'zoltári BKM 1789, 160

stóu i desět glav. štev. *sto deset*: i premino je řztou, i deřzět lejř řzta bodoučji KM 1796, 45

stóukrat tudi stókrat prisl. *stokrat*: I vřzákí, ki ořztávi hi'zo za mojega iměna volo, řztoukrát teliko vzeme Kř 1771, 63; Poetom hektoliter je sztőkrát tak velikí AI 1875, br. 1, 3

stóup -a m *korak, stopinja*: Li eden řztoup, eden řzpadáj, Pela te na vekivecsnořzt BKM 1789, 408; Li eden řztoup, eden řzpadáj, Pela te na vekivecsnořzt Sř 1796, 140

stóupati -am nedov. *stopati*: Blářen je Cslovik, ki ne řztoupa na pot teh greisnikov SM 1747, 25

stóu pétdesět glav. štev. *sto petdeset*: i vlejkao je te vlák na zemlo punoga řztou pétdeřzět i řztrėjmi velikimi ribami Kř 1771, 335

stóupiti -im dov. **1.** *stopiti, s korakom, koraki začeti biti kje*: Sztoupi vpreprouszto hi'řiczo KM 1783, 229; Či vu šőlo prideř, dostőjno vnyō stōpi BJ 1886, 4; Ali řztani gori i řztoupi na nogé tvoje Kř 1771, 422; Sztoupte procs od méne ABC 1725, A8a; Kriřztus naj řztoupi zdaj řzkri'za Kř 1754, 108; I gda bi on řtoupou vu ládjo Kř 1771, 26; I řztoupo je Jezus vu ládjo Kř 1771, 27; ka je notri tákře dēte stōpilo BJ 1886, 4; Poszlavci .. i szo pred krála sztōpili AI 1875, kaz. br. 1 **2.** *postati član česa*: Steri vu řz hiřtvo řztoupi řcsėjo Kř 1754, 220; ki 'selejo znouva sztoupiti vu Bratovcsino KOJ 1845, 93; szin te odtirane kralice na trōnus sztōpo AI 1875, kaz. br. 3 **3.** *začeti biti kje, iti kam*: Vutrobe Devicze řztoupi BKM 1789, 25; i, gda na racsun dávana řztoupimo Kř 1771, 843; Sztoupi kmeni Gořzpodne BKM 1789, 7; Oh da bi 'ze kmeni sztoupou Kř 1771, 14; dolie na pekeu

řztoupo TF 1715, 22; dolie na pekel sztoupil ABC 1725, A5a; doli je řztoupo na pekeo Kř 1754, 98; Sztoupo je v-Neběřza KMK 1780, 7; Kriřztus vněbo řztoupil je BKM 1789, 109; Sztoupo je doli na pekle KM 1790, 109; poganov, ki řzo kcsařzi vu Kriřztuřřovo Ovcsárnico řztoupili KM 1796, 124 **4.** *pojavit se*: Zátou je potreřbno bilou tákřemi csloveki napreř řztoupiti Kř 1771, A7a; "Priřátel"-a kázajōcsi broj z-etim pred postřvane scsitele sztōpi AI 1875, kaz. br. 8 **stopěči** -a -e *stopajoč*: Med poszlavci nasztaresi na predszednika meszto sztopěcsi, szedszto za odprēto vōpové AI 1875, kaz. br. 1 **stóupivři** -a -e *stopivři*: Sztoupivři pa vu edno ti ládř prořzo ga je Kř 1771, 179

stóušřirideseti i sėdmi ~ ~ -a ~ ~ -O vrstil. štev. *stosedeminřirideseti*: i tam je mr'ou vu řztou řřirideřřzetom, i řzėdmom leti řzvoje řztařzti KM 1796, 31

stóu řřirideset i řřiri jėzero glav. štev. *sto řřirideset tisoč*: Ágnezc řztojęcsi na Sionřzkoj gori i 'znyim řztou řřirideřřzět i řřiri jezero Kř 1771, 791

stóu řřiri desět řřiri jezėr glav. štev. *sto řřiriřřirideset tisoč*: szpodobno onim sztou stiri deszět stiri jezėr diviskim szlugom KOJ 1845, 95

sztrád -a m *stradanje*: narėdi veliko szilo i sztrád KOJ 1848, 4; ár je Doviczo z-sztrádom mrtvacso KOJ 1848, 15

sztrádanje -a s *stradanje*: I, geto je dořzta řztrádanya bilou Kř 1771, 425; od vnougoga vcsenyá, sztrádanya je tak bojėcs i medloven bio KOJ 1845, 53; ka bi mrla od sztrádanya KOJ 1848, 52; steroga je mantráo z-gládom, i sztrádanjom vszega KOJ 1848, 59

sztrádati -am nedov. *stradati*: szám i vsza nyegova dr'sina more sztrádati KOJ 1845, 121; Escse i, csi gda ka sztrádam, Mam za dár tvoř szpoznati KAJ 1848, 212

sztráh tudi strářh tudi stráj -a m *strah*: Bo'zi řztrářh Kř 1771, 703; tak ga niksi sztráh obide KOJ 1848, 5; pred vřzej lűdi řzodczom brezi řztráha bomo řztáti mogli Kř 1754, 118; omedlejali bodo lidję od řztráha Kř 1771, 243; doszta de ti řztráhá KM 1783, 284; Reřři te od vřzega řztráhá BKM 1789, 106; Ne vidis nad řzbeom nágle řzmrti řztráha Sř 1796, 10; nájdejo szvoje dejte odsztráha mrtvo KOJ 1845, 101; i oszlōbodo me je od vszega sztráhá mojega TA 1848, 26; Jo'zef od sztraha nikaj nē znao zacšėti AI 1875, kaz. br. 8; Trucz řztráři takai SM 1747, 76; kakobi nyé na boři řztraiř vcřřiti dáli TF 1715, 4; Zpoznanye opominati nářz more na řztrářiř SM 1747, 34;

Dájte v|zákomi, komi |ztrájh KŠ 1754, 49; Ár |zo poglavniczke nej na |ztrájh tim dobrocsinécsm KŠ 1771, 477; Gda |zmrt me v|ztráj |zprávi BKM 1789, 65; szo okoli szébe sztráh delali KOJ 1848, 6; Dáj nyim, Goszpodne, sztráh TA 1848, 8; Vnoghi, ki szo sztráj, ka vöprêde AI 1875, kaz. br. 8; I ja|z |zam vu nemocno|zti vu |ztráhi KŠ 1771, 492; Veru|ztújte i vu |ztráhi Na zvelic|anye |zkrb mejte BKM 1789, 400; Szlú|zte Goszpodni vu sztráhi TA 1848, 3; I napunyeni |zo |ztrahom KŠ 1771, 348; Ono nam v-nôcsi groba szvéti Sztráhom visne veszélnosztí KAJ 1848, 3; Margêca sztráhom glêdala szém-tam AI 1875, kaz. br. 7

stráhota -e ž *strahota, strah*: Zmi|zli, kak velika te csáka |ztrahota KM 1783, 256; Okoul' ná|z je v|zgdár bojazen, Sztrahota SŠ 1796, 24; naj od |ztrahote protivnika |ze oszlobodimo KM 1783, 127; Od |ztrahote obari me BKM 1789, 389; Zla rob bi sze pa válaó brez' sztráhote V-blati grêhote KAJ 1848, 7; i düsa nyihova od sztráhote czaga TA 1848, 90; Szrczé moje presztraseno, Dejva szeszskouz vu sztrahoto BKM 1789, 14; je po vszem Országi tákso sztráhoto i tretpanye napravo KOJ 1848, 90; ali nyega radoszt sze je kcsaszi na sztráhoto premenila KAJ 1870, 82; ne|ztoimo vjedinani, neg vprotivnika |ztrahoti SM 1747, 85; Ne |ztojimo vpokojno|zti Neg' protivnika |ztrahoti BKM 1789, 339; i nede nisce v-sztrahoti, csi v-boji protivnik edno meszto vzeme AI 1875, br. 1, 1; zbojzno|ztyov i |ztrahotov tebi verno |ztlú'zim KŠ 1754, 233; |ztrahotov i |ztrepetanyem |zvoje zvelicsanye oprávlajte KŠ 1771, 595

strahoviten -tna -o prid. *strahovit, strašen*: Vogrinje szo 'se glaszovitni i sztrahovitni bili od jahanya, ino sztelanya KOJ 1848, 6 **nájstrahovitnejši** -a -e *najbolj strahovit*: Náj sztrahovitnejši szo bili Hunovje KOJ 1848, 3

stráhoviti -a -o prid. *ki izraža strah, začudenje*: 5. Sztráhoviti [medstavek]: o! aha! KOJ 1833, 113

stráhslúvan -a -o prid. *strašeč, zastrašujoč*: Pred nisterimi dnevi je sztrahslúvan glász bio csüti, Ka sze Deák Ferencá bete'znozt na lagoje obrnôlo AIP 1876, br. 2, 1

stráhúvati -űjem nedov. *strahovati*: superintendensi, Predgarje, stere szo Rédovje ovak nej zamogli sztrahúvati KOJ 1848, 102

strán -a m *I. stran, del*: naj te na lejvi sztrán ne vr'se Szin Bo'ljí KM 1783, 285; Ti pravicsni na moj sztrán sztôpíjo TA 1848, 116; I on je bio vzádnym |ztráni na zglávniki le'zêcsi KŠ 1771, 114; Koža je na hrbti i na dvá strána

pét centimetre debela AI 1878, 20; Ár nemajo |ztána, Znikaksega |ztrána BKM 1789, 333; kak |ze má v|záksega réda lüdi |ztrána dr'zati KŠ 1771, 656; tô je te szkrágnyi právi sztrán AI 1875, kaz. br. 2 **2. oseba, skupina ljudi glede na osebo, skupino z nasprotnim ciljem**: tô je te szkrágnyi právi sztrán AI 1875, kaz. br. 2; Na orszácskom szpráviscsi zvün onoga sztrána, steri miniszterium podszlánya AI 1875, kaz. br. 2; sze szlisíjo szkrágnymi lévomi sztráni 42 AI 1875, kaz. br. 3; Ovi vszi on sztran vözadévsí, steri miniszterium podszlánya AI 1875, kaz. br. 3; Mogôcsno, ka od etiva sztrána tüdi sze gorípisz na prê prilo'zi AI 1875, kaz. br. 2

strán -i ž *I. stran, vsak od obeh delov razdeljenega predmeta*: Fêl; pou, sztrán KOJ 1833, 156; Sztrán BRM 1823, V; táblo teda sze i nyé drüga sztran viditi dá KAJ 1870, 9; hüdodelnika, ednoga zde|jzne, ednoga pa zlejve |ztráni KŠ 1771, 252; |ou je na |ztráni Galilee KŠ 1771, 9; Sztêna tábla dvê sztráni má KAJ 1870, 9; eden glá|z je vcsinyeni zev|zej |ztráni KŠ 1771, 403; Boug dáj z-zemlé obilen 'sér na v|ze |ztráni SIZ 1807, 6; Oceso i mater k|ztráni o|ztávi BKM 1789, 266; Tak se gible na vse stráni AI 1878, 3 **2. s predlogom v imenu česa, glede na**: Sztráni pak |zvoje nadignega nyegova bli|e|nyá nevola TF 1715, 42; |ztráni pa |zvojega nadignega SM 1747, 41; Sz-|ztráni Bo'ze, zapouvid KŠ 1754, 212; Ali z-drüge |ztráni, oh kak je velika milo|ztivno|zt KM 1796, 8; nej szam sze zbojao z-edne sztráni szpoznavsí, ka KOJ 1833, V; Z-sztráni dêl cslovecsi TA 1848, 12; v|ze na bougsi |ztrán vzemimo KŠ 1754, 54; **3. v zvezi na stran nastran, vstran**: ná|je grehe na |ztrán o|ztavimo SM 1747, 84; I na |ztrán |zo |ze obrnoli gücsali |zo |zi KŠ 1771, 423; Vnounge nase grejhe na |ztrán o|ztavimo BKM 1789, 442; Vnounge me nevole na |ztrán |zam o|ztavo SŠ 1796, 77; Vnounge |zvoje grejhe na |ztrán o|ztavi SŠ 1796, 70

stránski -a -o prid. *tuj*: szo 'seleli od Nyega potrdjenyé, naj sztránszka vojszka z-országa odide KOJ 1848, 88; v-ország bi knám ráj prihájali sztránszki národje KOJ 1833, XIV; I da szo tej sztránszki divjáczke szlovenke radi obszilili KOJ 1914, 96; rad sze je pomiro z-szoszedmi, krsztsánszkim sztránszkim mestrom je nej bráno sze naszeliti KOJ 1848, 10; K-Bougi ti po drügi, Vu tvojoj molitvi |ztran|zki nigdár ne hodi BKM 1789, 305 **stránski** -a -o sam. *tuji*: Csi bom 'sivo z-szamimi sztránszkimi napunim Ország KOJ 1848, 16

stránskonovina -e ž *tuja novost*: Nádasdi

Tomás szploh preveliko nagnenye ká'se k sztranzskonovini KOJ 1914, 117

strášen -šna -o prid. *I. strášen*: Irtóztató; sztrasen, grozen -a -o KOJ 1833, 160; [ztrasen bo teda dén BKM 1789, 19; Gdate [ztrasma [zmert krotó pre[ztráři SM 1747, 82; Sztrasma bode vnougim [zoudba BKM 1789, 9; Szvéto i [ztrasma je nyegovo imé KŠ 1754, 156; To [ztrasma vrejmen je totá BKM 1789, 361; Csi gli bi vu kmicsni doláj, Te [ztra]ne [zmrti hodo BKM 1789, 163; I p[uz]to je Boug tak [ztra]ffen pomor nad Izrael KM 1796, 65; Nyegovo [ztrasma kastigo SM 1747, 38; nego je je vu [ztrasma pekla prepa[zt] [z[un]o KŠ 1771, 719; Za grejsnike na toj zemli [ztrasma [zmrt [ztrpo BKM 1789, 72; Poglavár[ztvo je, na [ztrasma példo dr[ugim zapovedalo KM 1790, 56; kak je na grejsne Ocsáke tak [ztrasma [tententzio Boug vrgao KM 1796, 8; Henrik tak sztrasma meszarejnye naprávi med nyimi KOJ 1848, 6; da vu [ztrasmom zádnyem dnévi bomo [ztátí mogli KŠ 1754, 118; Vu [ztrasmom vrémeni BRM 1823, IX; vu [ztrasmoi bolezni licza ne oberni procs od nyega SM 1747, 63; doli [zpisúje te krive vucsitele ino [ze nyim z-Bo'zov [ztrasmov [zoudbov prtí KŠ 1771, 756; Oh moji [ztrasmni grejhi [zo zrok bili BKM 1789, 77; szo sze mi sztrasmne vidile KOJ 1833, III; Naj Tere Gláve [ztrasmim vrágom BKM 1789, 17; Tebé je l[ub]ézno[zt] tvoja, Pripelala Na velike [ztrasmne moke BKM 1789, 81 **2. prestrašen**: Sztrasma [zreza obátri BKM 1789, 176 **nájstrašnejši** -a -e *nájstrašnejši*: Atila je bio nyih náj strasnejši Kráo KOJ 1848, 5; Tigriš Lepa nájstrašnejša stvár AI 1878, 11

strašénje -a s *strašénje*: Ár morem csúti sztrasménye ze vsze sztráni TA 1848, 23

strašilo -a s *strašilo*: Peklénszka rú'sna [ztra]fila Bodo ná[š]a [ztrahota KM 1783, 298; ocsi bodo glédale peklénszka [ztra]fila KM 1783, 211; Zakaj tak szám szebi zmislávas sztrassila vszákojácska KOJ 1845, 97

strášiti strášim nedov. *strášiti*: Ka toga pekla moke, Nemro me [ztra]jiti BKM 1789, 69; Oh vekívecsno[zt] grozna rejcs! Kak me jáko [ztrá]is BKM 1789, 452; Csi gli me greih, pékél [ztrá]i, Jesus me obráni SM 1747, 76; Ne bode ti skoudo bejszni rod pogan[ž]ki, Csi gli jáko [ztrá]i národ on kr[ž]tsán[ž]ki BKM 1789, 321; Grêh je ta moja nevola, Steri mi [zrdce [ztrási BRM 1823, 9; Szamo me tou nájbole sztrási, kak de sze mi godilo KOJ 1845, 45; Sztrási vecsna nôcs KAJ 1848, 4; i vu necsamurnoszti szvojoj je sztrási TA 1848, 3; Naj [ze ne vidim, liki da bi váz [ztra]o po li[ž]táj KŠ 1771, 545 **strášiti se**

strášim se *bati se*: i zácsao [ze je [ztra]jiti KŠ 1771, 148; nesztrásim sze globocsine KAJ 1870, 84; Tej [ze [ztra]fi KM 1783, 211; Teodora sze szmrti nesztrási KOJ 1845, 85; Geto verbum znamenúje, da sze od nekákoga bojimo, sztrásimo KOJ 1833, 132; praviczó govori ni ne [ztrasi]ze je SM 1747, 89; ne [ztra]fi [ze oh Maria KM 1783, 230; Lübléni moi, ne [ztraste]ze SM 1747, 30; Margêca sze sztrásila AI 1875, kaz. br. 7; Ino dabi [ze mi vuc]ili nad náššimi greih [ztrasi]ti SM 1747, 40

strášivati tudi strášívati -űjem nedov. *I. strášiti*: Krôto ná[ž] je [ztrasis]vala Grêha, [zmrti bojazno[zt] BRM 1823, 148 Grejh I dú[un]ovej[zt] [ztrasi]je BKM 1789, 246; Csi gli [ze bli]zk, grom [zka'z]uje, Ná[ž] ne[ztrasi]je BRM 1823, 440; Ako gli prevnougí, Strasi]je me grejhi BKM 1789, 240; Koga je te grêh sztrasi]vao, Radúj [ze BRM 1823, 28; Boug nej tak, ka bi nász sztrasi]vao KOJ 1845, 96 **2. bati se**: kaksté bi gresivao, Nebi [ztrasi]vao BRM 1823, 98

strašívati -a -o prid. *I. strášljiv*, *zastrašújoč*: Ali odháaj [ztrasilivo mislénje BRM 1823, 98; [z. pi]zma razkladácske nikaj [ztrasilivoga nemajo, zakojbi ne [zmeli na dr[ugi] jezic KŠ 1771, A3b **2. boječ**, *bojazljiv*: Ár [zmo i mi bili nigda [ztrasilivi KŠ 1771, 660

strašívnost -i ž *strah*, *prestrašenost*: Sztrasilivnoszt ga mantrá AIP 1876, br. 9, 3

strašívost -i ž *strah*: Práva vera nyé resúje, Od groba [ztrasilivo[zt]i BRM 1823, 229; Kaj bi z-bli]zkanyem Ti dávaó na znánye Tvojo [ztrasilivo[zt]i BRM 1823, 440

strášno prisl. *strášno*: Sztrasma je pa [zpadnoti vu roké Bogá KŠ 1771, 689; grejh, za [teroga volo tak [ztrasma Boug csloveka ka[ř]tiga KM 1796, 8; Sztrasma je viditi kak szo té lidjé zap[us]cseni AI 1875, kaz. br. 3

strášnost -i ž *strahota*: Gde je [ztrasmno[zt] [zrdce pekla BRM 1823, 437; Szôdbe [ztrasmno[zt] Ona pámeti [žká'ze BRM 1823, 163

strášnoti se -em se dov. *prestrašiti se*: Kak bi [ze mi ne[ztrasmnoli BRM 1823, 444

strášúvanje -a s *strašénje*, *strahota*: Z-sztrasi]vanyem, Kak bi Ti csloveka norio BRM 1823, 334; I velika [ztrasi]vanya bodo KŠ 1771, 242

stráža -e ž *I. stráža*, *oseba*, *skupina oseb*, *ki koga, kaj varuje*, *brani*, *nadzoruje*: Pokopanye i [ztrá'za KŠ 1771, 92; pa[ž]térje na pouli vero[ž]t[un]vajúousi i [ztrá'zo dr'zéc]i vnoc]i KŠ 1771, 168; on je za[ř]tino koga dr[ug]oga na [ztrá'so k-nyemi mogao po[ž]taviti KM 1790, 64; Benetsáni szo vogerszko sztráso zevsze Dalmácie vözegnali KOJ 1848, 25 **2. nočni čas v**

antiki, določen po straži: i okoli [rte [ztrá'ze je knyim prišao KŠ 1771, 121; Medtêm je prislo vrêmen sztrá'ze KAJ 1870, 94; I csi pride vu drûgoy [ztrá'zi, ali vu trétyoy [ztrá'zi i nájde je tak KŠ 1771, 213; dabi znao hi'zni go[spodár, v[šteroy [ztrá'zi bi tát prišao KŠ 1771, 82

strážar -a m *stražar:* [ztrá'zarje [zo pa pred dverami varvali temniczo KŠ 1771, 378; i zrâcsco, na stero szo sztrasarje v hi'so notriszkocsili KOJ 1848, 61; Dûsa moja csáka Goszpodna, teskê, kak sztrá'zarje zorjo TA 1848, 109

strážba -e ž *straža:* Napoleon je odpelani, gde je pod osztrov sztrásbov tudi mro KOJ 1848, 121; Zrinyi .. Rákóci Ferencz pa zacsnejo czaszarszke sztrá'sbe z-branicz ino meszt vöpohányati KOJ 1848, 96

strážiti -im nedov. *stražiti:* Örizni; varvati, strá'siti KOJ 1833, 167; i dáo ga je [tiri csetvéram vitézov [ztrá'ziti KŠ 1771, 378; naj med nyimi li ti moscnejsi [ztrá'sijo KM 1790, 8; doubus je [ztrá'zo Damaskusánczov me[ztzo KŠ 1771, 549; i [ztrá'zili [zo vráta dén i noucs KŠ 1771, 369; i [ztrá'jili [zo ga dén, i noucs KM 1796, 125; Gda bi Pa[ztérje csrejdo [ztrá'jili KM 1796, 89; pren. Dáj vám Boug K posztelám angyalszko moucs, Ona naj vász verno [ztrá'zi KŠ 1754, 251; Tvo milo[csco mi [zka'zi, I z-angyelmi me [ztrá'zi BKM 1789, 391

strébiti -im dov. *očistiti:* Sztrébi tak z-nász vszo neversoszt KAJ 1848, 129; Goszpodne, sztrébi vö vszo szkazlivoszt TA 1848, 9; Pojbár té falat je escse hitrê sztrébo KAJ 1870, 91

stréha tudi stréja tudi stréjha -e ž **I. streha:** Fedél; pokrivács, sztreha KOJ 1833, 156; Streha se je vužgála BJ 1886, 9; moski pa z-haklami i drvariczami sztrejho trgajo KOJ 1845, 105; Lüdsztvo je pod sztrejo odszeljeno AIP 1876, br. 3, 7; Hiža má stené i streho BJ 1886, 6; po cziglenoj [ztrehi [zo ga doli pü[ztili [zpo[ztelov vrét KŠ 1771, 180; Hiže rušt .. naslejdnye ga strehov pokrije BJ 1886, 6; i, [štera [zte vu vüha gúcsali vkamuraj, nazve[csáválo [ze bode na [ztrehaj KŠ 1771, 211 **2. dom, hiša:** Jalz mám [ztreho, hi'so KM 1790, 52; pren. nej [zam vrejden, ka bi pod mojo [ztreho [ou KŠ 1771, 25; nej [zam vrejden, ka bi pod [ztreho mojo [ztoupo KMK 1780, 65; [zam nej vrejden, ka bi ti [ztoupo pod [ztreho tejla mojega KM 1783, 155

stréjla tudi stréla -e ž *strela:* Hamer, mecs i o[zttra [ztrejla je taksi cslovik KŠ 1754, 56; Kako bi[zttra [ztrejla Vu zmo'znoga rouki BKM 1789, 166; Nas 'sitek je tákli, kako [zlejde te [ztrejle sš 1796, 30; i djáo me je na csi[ztzo [ztrejlo i vu [zvoj tul me

je [zkrio KŠ 1771, 816; Tv'e [zrdito[ztzi [ztrejlo Odrvzemi od méne KM 1783, 266; I csi [ze govedo dotekne te goré, kamenüvano bojdi, ali [ztrejlov zozztrejllano KŠ 1771, 695; Ta britka [zmrt [zvojom [ztrejлом v[zigdár zanami czila sš 1796, 170; On je z-szvojev sztrêlov nê malo kvára delao KAJ 1870, 82; pren. Ah Goszpodne! tvoje [ztrejle [zo vu meni véznole KŠ 1754, 241; varui me od hüde Vraise jálno[ztzi, i nyega [ztrell ognyneni SM 1747, 64; da [ze moja dûsa od v[záki [ztrejl ognyneni obdr'zi KŠ 1754, 226; vari me nyega [ztrejl ognyneni KM 1783, 221; vari mene nyega [ztrejl ognyneni BKM 1789, 362; zamo szo sze oni lüdjé nyihovih mecsov i sztrejl rejlsili KOJ 1848, 37; Pokrí prouti v[zejm ognynem [ztrejlam vraj'zim KŠ 1754, 242; zsterim vga[ztiti morete v[ze gorécsce [ztreile toga hidic[ca SM 1747, 27; za[ztzobo te vöre, [z[šterov morete v[ze ognylene [ztrejle toga hudoga vga[ztiti KŠ 1771, 587; Ár ovo ti neverni nategüjo lok, i sztrêle szvoje naleküjejo na tetivo TA 1848, 9

stréjlanje tudi strélanje -a s *streljanje:* neprehenyano sztrejlanje, szekanye trpi tak dugo KOJ 1848, 10; Vogrinje szo 'se glaszovitni bili od sztelanya KAJ 1848, 6

stréjlni tudi strélni -a -o prid. **I. strelen:** eden lagev sztáksim blágom doupuno, stero od sztelnoga práhü vékso môcs má AIP 1876, br. 1, 8 **2. goreč, gorečen:** Sztrejlina Zdhávanya betesnikov k-Jezuffi KM 1783, 180

stréjmati -lem nedov. *strmeti, bolšcati:* Sztrejmlem KM 1790, 8

stréjzniti se -im se dov. *strezniti se, postati bolj razsoden:* I [ztrejznili bi [ze zvraj'zi mrejl'z vlovleni od nyega KŠ 1771, 649 **stréjznjeni** -a -o *streznjen:* Ar csi [zo oni, ki [zo [zprávde, örocsniczke, [ztrejznyena je vöra KŠ 1771, 455

strélati tudi stréjlati -am nedov. *streljati:* ti neverni szkrivomá sztrêlajo te pravicsne TA 1848, 9; Jo'zef po priliki li sztrêlao závce i szrne AI 1875, kaz. br. 7; tak [zo [ztrejlali, ka je [zspádnola liszicza SIZ 1807, 15

strélávati -am nedov. *streljati:* eden vért vu pôli skvorjance sztelávo AI 1875, br. 1, 8

strélba -e ž *streljanje:* Törçi i tak sze mednyima z-ednim sztelba zacsnola AIP 1876, br. 1, 5; Szobieszki Ivan szvoj prihod z-sztrelbov dá na znánye KOJ 1848, 98

streliti tudi strliti -ím dov. *ustreliti:* ino idem vö napolé ino [zi [ztrlim jelena SIZ 1807, 27; jasz ga sztelim, i kô'zo odam KAJ 1870, 94; csi vért divjo reco sztrli KAJ 1870, 39; nebodes vecs divjácsine sztrêlo AI 1875, kaz. br. 7; da bi szkrivomá sztrêlili toga nedú'znoga TA 1848,

49; pri prvoj priliki edno szrno sztrêlo AI 1875, kaz. br. 7 **strlêci** -a -e *ko je ustrelil*: Oprven v-bl'znyem lôgi prvoga závca sztrlécsi, lovec csüo sztrláj AI 1875, kaz. br. 7 **strêljeni** -a -o *ustreljen*: Margêca pri hrámbi z-nôvics sztrêljeno sztvár vidévcsi AI 1875, kaz. br. 7; eden drügi miniszter je pa v-plécsa sztreljen AIP 1876, br. 7, 2

streljenjé -á s *streljanje*: Za sztreljenyé nücani golombis 1650 füntov tá'zi AI 1875, br. 1, 8

strepetáti -pêcem dov. *vztrepetati, prestrašiti se*: Natou vszi europejszki Poglávárje sztrepecsejo KOJ 1848, 60 **strepetáni** -a -o *prestrašen*: Krivci otemnejna Béle II. sztrepetáni szo nikoga Boritsa, pouzvali na trón KOJ 1848, 28

stréti tudi stréjti tudi stíti stêrem dov. *streti, zlomiti*: Kako [zuncze Ne [ztere dônok glá'za BKM 1789, 41; ki zlámlé lok, i sztere dárho TA 1848, 38; 'Sidovje nej [zo [ztrli nyegove golejni KM 1796, 111; kácsja gláva, koteró 'zen[sko [zemen, Kri[ztus, more vküp [ztrti KŠ 1771, 441 **stréjti se** tudi stíti se stêrem se *streti se, zlomiti se*: Ne vlomi [ze nyega biteye, neg' [ze [zamo [zpodoub [ztere, ino kejp toga [zvesztva KM 1783, 63; ár csi [ze li eden klin [ztere, taki bos na zemli le'sao KM 1790, 20; Kamenica sze zléhka sztere KAJ 1870, 7; pro[žili [zo Pilátu[ja, naj [ze nyim [zterejo nyihove golejni KŠ 1771, 220; pren. Ah kak hitro [zem [ze porüso i [ztr'u KŠ 1771, 242; Ka 'sivé, more [ze [ztrti SŠ 1796, 143; Ka 'živé, more [ze [ztrti BKM 1789, 410 **stréti** tudi stíti -a -o **I. strt, zlomljen**: Z-têm sze globoscšina naprávila, stera csi je szploy szkoz sztrêta, eto je vüha igli AIP 1876, br. 9, 6; Várasí, vesznice na falate sztrêto plavajo AIP 1876, br. 3, 1 **2. strt, potrt**: tak szam sztrt, da nemorem gucsati TA 1848, 61; Sztrta je po nyem [zvêta blódn[zt BRM 1823, 24; Sztrti düjh Ne odüri, oh Goszpodne KŠ 1754, 254; Ako gli vidite [ztrto tejlo moje SŠ 1796, 59; Sztrti [zo od toga deteta, Grejh BKM 1789, 46

strgáti strgam dov. *strgati, raztrgati*: Szláp hrame sztrga KAJ 1870, 150; Sztrgaj z-méne nevoscséno[zt BRM 1823, 311; ali [ztrgao je on [Samson] vezálja KM 1796, 49 **strgáni** -a -o *strgan, raztrgan*: I nafe [file v[ze bodo [ztrgane SŠ 1796, 50

stríc -a m *stric*: Patruus Sztricz KMS 1780, A9; Sto [zo pa naffi roditelje vu Hi'znoj [ztávi .. [ztricz i [ztrina KŠ 1754, 31; Sztricz, vüjecz, [zvák BKM 1789, 428; Bratovje ocsé szo roditelov sztrícovje KAJ 1870, 51

strícič -a m *bratranec*: Patruelis Sztricsics KMS 1780, A9; Záto je Rudolf nemskim Hercegom

szvojega sztricsicsa Ferdinándá priporácsao KOJ 1848, 88

strina -e ž *stričeva žena*: [ztricz i [ztrina KŠ 1754, 31; Sztrina, vüna, i teticza BKM 1789, 428; Taki, kak mi je sztrina Szkreblica mrla AI 1875, br. 2, 7; 'Zene sztrícov szo sztrine KAJ 1870, 52

strláj -a m **I. strel**: Szlédnyi sztrláj AI 1875, kaz. br. 7; lovec csuj sztrláj AI 1875, kaz. br. 3; Ta deklina dvá sztrlája na notárosovo 'zeno vu'zgála AI 1875, br. 2, 8; Novi stüki szo sze jáko dopadnoli, da eti sztrlájov vecs v-cio zavadilo AI 1875, br. 1, 1 **2. nabo, izstrelek**: Nüca se [soliter] za naprávlanje prahü strlája AI 1878, 54; k-ednomi sztrláji 300 füntov te'zo szo nücali AI 1875, br. 1, 8

strímec -mca m *strm breg*: i [zünola [ze je ta csrejda [zvinje kre [ztrmcza vu jezero KŠ 1771, 194; Gda bi [ze pa on pribli'závao k-[ztrmczi toga brigá oliveczkoga KŠ 1771, 236; Vis, zláti szo obláci, Lêpi, zláti i sztrmci KAJ 1870, 13; Méense visesoszti sztrmce ali gumile zovémo KAJ 1870, 145

strímen -mna -o prid. *strm, pokončen*: Nyé [svinje] gláva je dúga vószka i sztrmna KAJ 1870, 70; ár na sztrmni bregê nemoremo tak orati, kak na ravnicaj KAJ 1870, 147

strnáb tudi strnáp -a m *strnad*: Pevci so tüdi: strnáp AI 1878, 28; z-oni fücsov .. sztrnábi itv KAJ 1870, 25; Szledi sz-keljasztimi sibami vrábte i sztrnápe lövo KAJ 1870, 7

strnišče tudi strnišé -a s *strnišče*: Drevje, szüho sztrnyiscse KAJ 1870, 63; Csi záto [to czimpra na té fundamentom zláto [zinou, [ztrni[scse KŠ 1771, 495; i mrzel veter fücska po szühom sztrnyiscsi KAJ 1870, 101; osztro vetróvje fücska po kukoriscsi i sztrnyiscsaj KAJ 1870, 28

strobèntati -am dov. *zatrobentati*: sze nikoliko sztou junákov v-grád notrivderé, sztrobentajo KOJ 1848, 90

stróbiti -im dov. *zakričati*: Hah! zdá sztróbi on, kak bêszen rôpar KAJ 1870, 96

stróstiti -im dov. *stresti, potresti*: Sztrószim jo, osziple vesz szád KAJ 1870, 103; jaj! tó ga vu szrdci sztrószí KAJ 1870, 153; Tak bi nyemi rad glavó sztrószo AIP 1876, br. 9, 5; [Samson] prijao je dvá stebra te palacse, i tak je je [ztrou[zo KM 1796, 50 **stróstiti se** -im se *stresti se*: Ti sze nepüszi sztrousziti KOJ 1845, 126; I ovo [ztrou[zila [ze je jáko zemla KM 1796, 113

stróšek -ška m **I. hrana, prehrana**: Dáj, da mi i eta hrána Sztrósek bode i czeringa KŠ 1754, 259; Sztrófek bode i czeringa BKM 1789, 229; dopú[ztó nyemi je, ka bi [ou kpriátelom za volo zadoblenjá [ztróska KŠ 1771, 424;

Dávid, ki je [ztr]ofek prine[za]o vu tábori bodou[č]im [zvo]jim bratom KM 1796, 56; Henrik Czaszar gráde i meszta dao obzidati ino nyé z-sztroskom oszkrbeti KOJ 1848, 8; pren. [obhajilo] ár je poutni [ztr]ofek na vekivecsno zvelicsanye KMK 1780, 63; Da nász z-ovim Nebeszkim poutnim [ztr]oskom na [zmr]tnom vrejmeni pokrejpis KM 1783, 59

2. stroški, denarni izdatek: Fárnikom sze je niksi trüd i sztrosek nej vnou'sao za vcsenyé KOJ 1845, 6; Szvojemi szini Béli je tudi menyé sztroska odloucsó KOJ 1848, 35; Máli národ nezadolej nosziti potrebuvánoga sztroska za razszvecsenyé szvojega Országa KOJ 1833, XIV; ki [čshé túren czimprati, jeli [zi] prvle ne [z]éde doli i zracsóna [ztr]ofek, csi má teliko, ka ga zgotovi KŠ 1771, 220; na ete jezík czejli Nouvi Zákon obrnyeni i [ztr]oskom vnougi vórni düsicz vo zo[st]ámpani KŠ 1771, A7a; Kniga molítvena sz-pobo'snim sztroskom nikih plemenitih dobrocsinitelov Na [zvetlo]zt dána KM 1783, nasl. str.; naprêplacsárov [zo] escse tudi z-[ztr]oskom eti p[é]zjem vö Stampanye naprêpomogli BRM 1823, IV; kám záto, da sze potrejbna skér z-náj ménsim sztroskom more szpraviti KOJ 1833, V; Sztroskom Plemenite 'Seleznoga Vármegyéva Obscine vöstampani KOJ 1833, I; Stampane z sztroskom i piszkmi Reichard Károla TA 1848, 1; da nebi sztroski ino vojáczke falili KOJ 1848, 70; Verte mi, ká vasi sztrozkov Nemate zgubiti KAJ 1870, 23; i ka potom escse potrêbno bode na glihanye sztrozkov AI 1875, kaz. br. 2; od minisztera na prêpologene orszácske v-tanácsivanye vsume AI 1875, kaz. br. 2; Velikási na szvojih sztroski szo du'zni na szpráviscsi nazôcsi bidti AI 1875, kaz. br. 3

strpèti tudi sterpèti -ím dov. *pretrpeti*: Akoie pa bolje meni to telno [z]mert z dai kostati ([z]terpeti) SM 1747, 57; Odküpitela .. I sztrpi moko grejha BKM 1789, 14; Za grejsnike [zi] [z]mrt [ztr]po BKM 1789, 4; ár [zi] ti za mé V[zo] moko, Szmrt [ztr]po KŠ 1754, 264; moko je [z]terpo pod Pontiu[š]em Pilátu[š]em TF 1715, 22; moko ie szterpo ABC 1725, A5a; Moko je [ztr]po KŠ 1754, 97; takso [z]mrt je [ztr]pelo toga 'sitka vrásztvo KM 1783, 238; Szmrt je [ztr]po za v[ž]ákoga BKM 1789, 25; Ar je za méne sztrpo szmrt KAJ 1848, 220 **strpèci** -a -e *ki je pretrpel*: Na kri'zi britko [z]mrt [ztr]pécs BKM 1789, 438; Na kri'si britko [z]mrt [ztr]pécs SŠ 1796, 47

strpléjnje tudi strplénje -a s *pretrpljenje*: Szvojim [z]trasno [z]mrt [ztr]pléjnem BKM 1789, 35; Ki z-szvojim sztrasno [z]mrt sztrplényem BRM

1823, 18; Ki z-szvojga szina szmrt sztrplényem KAJ 1848, 2

strsnenjé -á s *strmenje, začudenje*: Sztr[zn]enyé nad Bo'zim csüdnim csinejnem KŠ 1771, 471

stršnoti se -em se dov. *zdrzniti se, prestrašiti*: Sztr[zn]em [ze] 'ze vecs gresiti BRM 1823, 45; Sztrsznes sze hüdü csiniti KAJ 1848, 181; Nesztrszne sze grêhov ménsi KAJ 1848, 250; sztrszne sze nad nyimi vszáki, ki je vido bode TA 1848, 50; I vidôcsi tó ti pravicsni, sztrsznejo sze TA 1848, 42; Sztr[zn]o [ze] i dvojúcsi BKM 1789, 121; i vidoucsi, ka [ze] znamejnja godijo, [ztr]zno [ze] je KŠ 1771, 365; taki [ze] je [ztr]zno Dávid KM 1796, 62; I [ztr]znolo[ze] je lü[ž]tvo KŠ 1771, 39; [ztr]znoli [zo] [ze] pa v[ži] KŠ 1771, 344; Vodé, takáj i globocsine szo sze sztrsznole TA 1848, 62; Vsi moji nepriátelje sze naj sztrsznejo TA 1848, 6; Sto je, ki [ze] ne bi [ztr]szno KM 1783, 239

strtina -e ž *propad, uničenje*: Têla, Düse [ztr]tina Je v[ž]ej lübczov plácsa britka BRM 1823, 356; Düse, têla sztrtina De nyé robov plácsa britka KAJ 1848, 251; Kak sztrtina je vu kôsztaj moji TA 1848, 35

strüg -a m *podboj*: z-krvjom vüzen[ž]koga Agnyeczka pofárbatí [zvo]ji dvér dvá [ztr]ügá KM 1796, 35; sztené, k-sterim podszecje, tramôvje i sztrügôvje szlisijo KAJ 1870, 74

strügati -žem nedov. *strugati, strgati*: Vakarni; sztrügati, skrábati KOJ 1833, 180; da je z-esrepyami doli z-[z]ébe gnój [ztr]ügaó KM 1796, 37; ka je na drejvi orszácskoga 'sivlejnya kakti cserv sztrügaló KOJ 1914, 111; pren. denok je szrákota i 'saloszt tak dugo sztrügala na nyegovom 'sitki KOJ 1848, 108

strüna -e ž *struna*: 'Zoltár Dávida na Neginot oszem sztrün TA 1848, 5; peszem k naprêszpévanyi na sztrünaj TA 1848, 60; k naprêszpévanyi z oszem sztrünami TA 1848, 9

stržáj -a m *stežaj*: Dveri szo na sztr'žáj odrpête AIP 1876, br. 8, 6

stüba -e ž **1. stopnica**: kama má pridti rôr, sztube KAJ 1870, 73; gda bi pa pri[ž]ao na [ž]tube KŠ 1771, 410 **2. stopnja**: adjectivum vu priszpodáblajoucsój sztubi dosztavke dobijo KOJ 1833, 30; Keliko [zt]úb má tá [zt]áva KŠ 1754, 110; Csi pridávník brezi sztub-dosztavka sztoji AIN 1876, 29; lasztivnoszti vu véksoj ali ménsoj meri, kakti po sztubaj vöpovêmo AIN 1876, 29

stübica -e ž *stopinja*: na [z]uncsevniczi Ákáz Krála [ze] je kazács na de[ž]ét [zt]übicz nazáj obrno KM 1796, 73

stüdenčár -a m *kopač vodnjakov*: Ednomi sztüdenčári za njagove dugé sze njagovo

hi'zno blágo po právdi gorzapiszalo AIP 1876, br. 11, 7

stúdenčni -a -o prid. *studenčen*: zvodé [ztúdenecsne, ali tekoucsse KŠ 1754, 202; je vo vlejao [zvoj koflik vu potoke i [ztúdenecsne vodé KŠ 1771, 794; Ki obráca kaménye na vodé sztúdenecsne TA 1848, 95

stúdenčnica -e ž *studenčnica*: Po vecsérji szí zobé z-sztúdenecsniczov vo-oplátnite KOJ 1845, 43

stúdenec -nca m *I. studenec, izvir*: Puteus Sztúdenecz KMS 1780, A8b; Sztúdenecz Kút KM 1790, 93(a); Kut; sztúdenecz KOJ 1833, 164; Jeli [ztúdenecz zedne lűknye vré [zlatko i britko KŠ 1771, 750; Kako 'seden jelen setűje k-mrzmomi [ztúdenecz KM 1783, 2; pren. Jezus! [ztúdenecz vejzeljá KŠ 1754, 254; tak 'sėja tebé dűsa moja oh 'zivi [ztúdenecz KM 1783, 126; Sztúdenecz praviczse BKM 1789, 85; Ár te Agnecz bode nyé pelal do [vivoucfega [ztúdenecz SM 1747, 32; Ztejm dűhovnim napitkom, Zcsi[ztoga [ztúdenecz tekocjom vodiczom BKM 1789, 161; bi'zim ktomi 'zitka [ztúdenecz KŠ 1754, 234; Tej [zo [ztúdenecz brezi vodé KŠ 1771, 720
2. vodnjak: [teroga o[zel, ali gyűnecz eti vu [ztúdenecz notri [zpdáne KŠ 1771, 218

stűhnoti -em dov. *I. strohneti*: Poginejo, liki pű'z sztűhnej TA 1848, 46 **2. pokvariti se**: Ali vszi szo odsztűpili, vszi szo sztűhnoli TA 1848, 10 **stűnjani** -a -o *strohnen*: Zdravo zrnye sze tászráni, Sztűnyeno pa lahko v-plámi Sz-kòkolom navkűp zgori KAJ 1848, 406

stvár -i ž *I. žival, živo bitje*: Metűlec je tűdi lűpa stvár KAJ 1870, 10; állat (stvár) AIN 1876, 10; Pes, Poznana hižna stvár AI 1878, 7; Govorejnje je ono, po sterom sze lidjé od nejme, i nerázumne stvári loucsijo KOJ 1833, VIII; Neszrecsnəsi od nerázumni stvári Bi bio sors nas KAJ 1848, 6; Tűlo stvári je vu vnűgom priglihno k-tűli csloveka KAJ 1870, 10; tű lidjé malosze locsijo od divje stvári AI 1875, kaz. br. 3; Bougo, [teri vűzákoi [ztvári nyé [ivlenye dáva TF 1715, 47; Ki vszákoi [ztvári nyé sivleinye dáva ABC 1725, A6b; predgajte Evangyeliom vűzákoi [ztvorjenoj [ztvári KŠ 1771, 156; Ti nahránis vűzákoi [vivoucfjo [ztvár TF 1715, 47; ino na hránis vszákoi sivoucsso [ztvár ABC 1725, A6a; Kak [zo pa barbaruske vidili vi[žécso [ztvár [kacso] KŠ 1771, 427; Ki dr'zi vűzákoi [ztvár, On bode i vűsz hráno BKM 1789, 10; Ki dr'zi vűzákoi [ztvár BRM 1823, 5; Pa csi bi v-etom lűgi edno za divjo stvár trepetűcse szrcé klepetalo AI 1875, kaz. br. 7; [mačkoi májo jo za domáčo stvár AI 1878, 8; Vu kom [zo bilé

v[ze [ztvári zemel[žke [tiri nogé majoucsse KŠ 1771, 372; naj bi tak velike, i mále [ztvári z-nicse[za naprej [ztanole KM 1796, 5; Delavne stzvaré KAJ 1870, 105; na trsztovoj korenűyé máli stzvari stojo AI 1875, kaz. br. 3; Za csloveka szo divji stzvári nevarni AIN 1876, 32; V[zeih [ztvári oc[fi, na Tebe glédajo TF 1715, 47; Vszech Stzvári Ocsi na tűbe glédajo ABC 1725, A6a; dabi mogli tebé Bogá na[šega ober v[zei [ztvári lűbiti SM 1747, 55; [zo [ztáli okoli [tiri [ztvár KŠ 1771, 779; tam plavajűcsi stzvár je brez racsűna TA 1848, 25; Doszta stzvári pojű drűge stzvaré szvojga szpűla KAJ 1870, 10; vučitel si zgučűva od máli ino veliki stvár BJ 1886, 3; ali i drugim stzvarom doszta neprilike dela KAJ 1870, 111; kaj je Boug zvirine ino [kodlive [ztvári nej prepovedau vmárjati KŠ 1754, 35; je [ztvouro Boug lázajoucsse puzűcse, i druge [ztvári KM 1796, 4; i nebi najšao k-[zebi glihne [ztvári SIZ 1807, 7; Što bi mogo poznati vse stvári, štera so po vsej drűžláj AI 1878, 4; I kacsa je csalamei[ša bila med v[žeimi pol[žkimi [ztvárimi SM 1747, 5; csi [ztvorjenimi [ztvárimi ne[zpodobno 'zivėmo KŠ 1754, 21; Zgrablivci se s temi slabějšimi stvári hránijo AI 1878, 7 **2. stvar, kar je ustvarjeno**: Nikak[ša [ztvár me ne odloucsi od Jesusseve lűbezni SM 1747, 73; Stera je ti[žta [ztvár, [tere ne[změjmo 'zeleti KŠ 1754, 61; ni nik[ša druga [ztvorjena [ztvár od lűbėzno[žti Bo'ze ne odloucsi KŠ 1771, 340; Stera [ztvorjena [ztvár Bo'sa je náj bole [zpozminanya vrejdna za Angyelmi KMK 1780, 10; v[za [ztvorjena [ztvár nyé glá[ži KM 1796, 5; Vu klejti se vsakojáčka stvár za jelo dobi BJ 1886, 7; kaibi[ze Bogá ober v[zech [ztvorjene [ztvári bojali TF 1715, 13; Nazemli pa v[žake [ztvári KŠ 1754, 265; nikse [ztvorjene [ztvári ne [změjmo moliti KŠ 1754, 7a; Potom je henyao Boug od nouve [ztvári [ztvárijanya KM 1796, 4; ali nadigávanye k-káksoj [ztvári KŠ 1754, 59; káksi rázlocsek je 2.) med ne'zivoucssov i 'zivoucssov [ztvarjouv KŠ 1754, 61; Ka [ze lejko na bolvane obrně? .. v[ze [ztvorjene i napravlene, [ztvári KŠ 1754, 10; Náj bole [zpozminanya [zo vrejodne [ztvorjene [ztvári Bo'se KMK 1780, 9; Jeli je [zvojega Go[žpodna Bogá od v[zej [ztvári naj bole lűbo KŠ 1754, 209; Naj [ze v[žákoi koleno naklekne ti nebe[žkih i zemel[žkih [ztvári KŠ 1771, 594; Zmo'zni [ztvoritel v[zej [ztvári BKM 1789, 3; Boga, ki je teliko nebe[žke, i zemel[žke [ztvári z-nicse[za [ztvouro KM 1796, 4; ka je Boug mené [ztvouro zev[žeimi [ztvárimi navkűpe TF 1715, 21; I tákša vűpazen vcsini csloveka

ve|zéloga pred v|zejmi |ztvorjenimi |ztvármí
KŠ 1771, 444

stvaričica -e ž *majhna žival*: Ete mále
sztvaricsice zagvüšno doszta i szkrbno delati
morejo KAJ 1870, 104

stvarína -e ž *snov, material*: Vö zemlé dobimo
kovino i drügo hasnovito stvarino BJ 1886, 34

stvárjanje -a s *ustvarjanje*: Potom je henyao
Boug od nouve |ztvári |ztvárjánya KM 1796,
4; i náj bougsi |ztvoriteo je nej meo drügoga
nakányánya vu |ztvárjányi KM 1796, 5

stvárjati -am nedov. *ustvarjati*: Keliko dni je
|ztvárjao Boug te |zvejť KM 1796, 3

stvoriteo tudi stvoriteu -ela tudi stvoritel -a m
1. stvarník, Bog: Teremtö; stvoriteo KOJ
1833, 175; Dáj, ktebi, nas |ztvoritel, zdihávati
KŠ 1754, 267; Ka je Bo'ze imé .. Sztvoriteu
KŠ 1754, 16; Oesa Boug Sztvoriteo KM 1783,
7; náj bougsi |ztvoriteo je nej meo KM 1796,
5; Oh |ztvoritel zvejzd nebe|zkih BKM 1789,
4; V|zega |ztvoritel |zvéti BRM 1823, 4; Eden
leipi keip Bosji |zvojeja |ztvoritela SM 1747,
4; Sztvoritela moucs dicsite KŠ 1754, 265; Vcsi
nasz prav zvisávati Velkoszt stztvoritela KAJ
1848, 5; Ar |zem prouti tebi |ztvoriteli mojemi
pregrejso KŠ 1754, 225; Ki |zo |zlü'zili |zo
|ztvorejeney ráj, liki |ztvoriteli KŠ 1771, 449;
Hvála bojdi |ztvoriteli BKM 1789, 3; Nej |ze
vidilo |ztvoriteli nebe|zkomí SIZ 1807, 8; fticze
|zvojeja |ztvoritela Bogá dicljíjo BKM 1789, 5b;
ino |zam tebé mojeja |ztvoritela razdré|zelo
KM 1790, 108; pro|zo je |zvojeja Sztvoritela
SIZ 1807, 4; Vörjem vu |ztvoriteli nébe TF 1715,
21; Iasz vöriem vu Sztvoriteli nébe ABC 1725,
A5a; Ja|z vörjem vu |ztvoriteli SM 1747, 44;
Ja|z vörjem vu |ztvoriteli KŠ 1754, 85; Vörjem
v |ztvoriteli Nébe KMK 1780, 8; Vörmo Vu
právom |ztvoriteli BKM 1789, 6; Mi verjemo v
sztvoriteli KAJ 1848, 9 **2. ustvarjalec**: zná bidti,
ka de on nôvi stztvoriteo szvoje domovine AIP
1876, br. 10, 4

stvoriti -ím dov. **1. ustvariti**: Teremteni; stztvoriti
KOJ 1833, 175; Kri|ztus |zvejť |ztvoriti zácsau
KŠ 1754, 24; Eta rejcs |ztvoriti vcsini teliko
KMK 1780, 9; Sztvouri vmeni csiszto |zrczé
KŠ 1754, 233; i csiszto |zrczé |ztvouri vu meni
KM 1783, 27; Sztvourmo csloveka KŠ 1754, 95;
ko |zi ti |zám |ztvoril SM 1747, 59; ti |zi moje
roditele |ztvoro SM 1747, 50; |teroga |zi ti
znicse|zja |ztvouro KŠ 1754, 228; duso mojo,
|tero |zi z-nicsesza |ztvouro KM 1783, 5; Znás,
ár |zi v|za ti |ztvouro BKM 1789, 128; i zvezde,
stere szí ti |ztvöro TA 1848, 7; Vorjem, ka je
Boug mené |ztvouro TF 1715, 21; I |ztvoro je

Bog Csloveka SM 1747, 4; Steri te je |ztvouro
KŠ 1754, 269; Sto je v|za |ztvouro KMK 1780, 9;
Dika Ocsi, ki me je |ztvouro KM 1783, 2; Gda
je Adama |ztvouro BKM 1789, 8; Sto je |ztvouro
te |zvejť KM 1796, 3; Sztvouro je záto 'sen|zko
SIZ 1807, 7; koga je |ztvorila dobrouta tvoja
KŠ 1754, 228 **2. pripraviti, narediti**: niti |zmo
|zi vodé k-kühanyi |ztvoriti mogli KM 1790,
48 **stvörjeni** -a -o *ustvarjen*: Csloveka, |teri je
po Bogi |ztvorgen SM 1747, 5; Ár niti je nej
|ztvorjeni mou'z za volo 'zené KŠ 1771, 512;
Bo'zi |zin, Ki je nej bil |ztvorjen BKM 1789,
40; na ete |zvejť nej |zi záto |ztvorjen SŠ 1796,
53; |zam na té czio od tébe |ztvorjeni KM 1783,
3; zvuna Paradi'soma je |ztvorjeni KM 1796, 6;
Ár dabi te prvi cslovik |ztvorjen bio SIZ 1807,
7; 'Ze vesz szvêť tvoj stztvorjeni, Je szvedok
KAJ 1848, 178; Té kopáč za svoje podzemleno
živlejnje stvorjen AI 1878, 10; ni nik|a druga
|ztvorjena |ztvár KŠ 1771, 340; Stera |ztvorjena
|ztvár Bo'sa KMK 1780, 10; V|záka |ztvorjena
|ztvár te Plakati more BKM 1789, 88; v|za
|ztvorjena |ztvár nyé glá|zi KM 1796, 5; Zemla
je z-zemlé |ztvorjeno BKM 1789, 431; kaib|ze
mi Bogá ober v|zeh |ztvorjene |ztvári bojali
TF 1715, 13; Neodüri tvoje |ztvoriene |ztvári SM
1747, 59; Nikse |ztvorjene |ztvári ne |zmejmó
moliti KŠ 1754, 7a; Sztvoritel |ztvorjene |ztvári
BKM 1789, 32; predgajte Evangyeliom v|zákoj
|ztvorjenój |ztvári KŠ 1771, 156; ár |zi k-v|zákoj
|ztvorjenój |ztvári prevecs dober KMK 1780,
94; Ino oblejcsi csloveka pouleg Bogá
|ztvorjenoga KŠ 1754, 97; Ino oblejcsi csloveka
pouleg Bogá |ztvorjenoga KŠ 1771, 582; On je
vszáko stztvorjeno stztvár zvagao KOJ 1845, 10;
Oni dühovje, |teri |zo vu |zvojem |ztvorjenom
|zve|zvti o|ztanoli KŠ 1754, 94; Mi |zmo nyegovo
delo |ztvorjeni v-Kri|ztu|í KŠ 1754, 80; Ar |zmo
nyegova náprava |ztvorjeni vu Kri|ztus Jezufi
KŠ 1771, 576; V|ze |ztvorjene |ztvári |zo nikaj
nej drügo KŠ 1754, 125; Náj bole |zpominánya
|zo vrejdné |ztvorjene |ztvári Bo'se KMK 1780,
9; péti dén |zo |ztvorjene ribe KM 1796, 4; Ár
|zo vu nyem |ztvorjena v|za KŠ 1771, 604; v|ze
|ztvorjene |ztvári ta nehám KŠ 1754, 87; ki je
|ztvorjene |ztvári z-nicses|za |ztvouro KM
1796, 4; ka je Boug mené |ztvouro zev|zeimi
|ztvorjenimi |ztvármí navküpe TF 1715, 21; csi
|ztvorjenimi |ztvármí ne|zpodobno 'zivémo
KŠ 1754, 21; vcsini csloveka ve|zéloga i pred
v|zejmi |ztvorjenimi |ztvármí KŠ 1771, 444

stvorjenje -a tudi stvorjenjé -á s **1. bitje**: kai je
nikakse drügo |ztvorjenye nei moglo zadof|za
vc|initi SM 1747, 40; V|áko |ztvorjené Bo'ze

je dobro KŠ 1754, 168; Cslovik, kakti edno nouvo řztvorjenjė řze na 'sitek vekivecsni porodi KMK 1780, 58; oszloubodi řztvorjenjė tvoje od vszega hudoga KM 1783, 110; Nad tejm řztvorjenjom, nad touv 'senřzkov je etak erkao SIZ 1807, 7 **2. stvar:** řr niti obrizávanye kaj valá, nego nouvo řztvorjenjė KŠ 1771, 570; i řzlű'zili řzo řztvorjenjej řáj, liki řztvoriteli KŠ 1771, 449; kaiřzeje med vřzeim Bořim řztvorjenyom nei mogla ani edna naiti TF 1715, 41; i 'znyegovim řztvorjenjnyem neřzpodobno 'ziveti KŠ 1754, 19; Ovo Boug cloveka je darűvao Nad vřzákim řztvorjenjnyem velikim gořzpořztvom řř 1796, 39; řztvorjėnya BRM 1823, VI **3. stvarstvo:** řztvorjėnye KAJ 1848, V; procs odvergovři vřzega řztvorjenjya vupazen TF 1715, 13; Od řztvorjenjya BKM 1789, 154; Ona řztvarjėnyi dáva Mřr KAJ 1848, 34; Bougi, řteri vřze řztvorjenjė csűdno vodi KŠ 1754, 264; řteri vřze řztvorjenjė, csűdno vodi BKM 1789, 351 **4. ustvarjanje:** řzem Apořtolřzko Vadľuvanye razkálao na návuk od řztvorjenjya KŠ 1754, 6b; řr ta nevidoucsa nyegova od řztvorjenjya řzvejta řze vidijo KŠ 1771, 448; gledoucs na Tri keipe a) řztvorjenjnye SM 1747, 34; Zakai řze zové Cslovik po řzvojem pervom řztvorjenjy Bosji keip SM 1747, 4; Otsa řze je vu řztvorjenjej vű nazvejřzto KŠ 1754, 92; Gda bi nėbe ino zemle vřztvorjenjny, Ete řzvejt bio eřse vu temnořzti BKM 1789, 154 **5. stvaritev:** poznavsi řztvorjenjya cslovecse pámeti AIP 1876, br. 4, 1

sűhava -e ř *suřa:* da je vlaga v meni vszėhnola, liki řzűhava v leti TA 1848, 24

sűhi -a -o prid. **1. suh, ki ni polit ali prepojen z vodo:** On je napravo to řzűho zemľo BKM 1789, 300; řr okouli hodite po mourji i řzűhoj zemľi KŠ 1771, 76; Pri mokroj i řzűhoj takűcsoj blági nucani mertűkov řzpoznávanye AI 1875, kaz. br. 7; necsiřzti dűjh obhodi řzűha meřzta KŠ 1771, 208; okouli hodi po řzűhi meřzta KŠ 1771, 41; Ka le'zis na řzűhi řztėraj BKM 1789, 32; pren. je mokrořzta moia řzűha pořztánola SM 1747, 95; Vla'zi, ka je vnami řzűho BKM 1789, 118; da řze nevolno ľűstvtvo ľi z-řzűhim Křřztsanyzkim Imėnom hváľi KŠ 1754, 4b **2. ki ima malo vlage:** V-řzűhom vřejmeni je povľacso KM 1790, 66; nad řzirouvim drejvom, nad tim řzűhim ka řze bode godilo KŠ 1771, 252 **3. posuřen, odmrl:** i rouka nyegova deřzjna je řzűha bila KŠ 1771, 183; řzűho rokou zvrácsi KŠ 1771, 37 **sűhi** -a -o sam. **1. suhi, shujřani:** je le'zalo vno'zina bete'znikov, řzlepčzov, řzűhi KŠ 1771, 278 **2. kopno:** Po vűri řzo sľi prejk erďcėsega mourja, liki po řzűhom KŠ 1771, 693

sűhoća -e ř *suřa:* řzűhocsa KMS 1780, A3; řzűhocsa KAJ 1848, IX; Od 'zėtve mao velika řzűhocsa řrpi AI 1875, kaz. br. 8; Vari nářz od řzűhocse BKM 1789, 169; Vari od řzűhocse BRM 1823, 435; ali ti neverni morejo prebivati vu zemľi řzűhocse TA 1848, 32; řr vtoj vezďářnyoj řzűhocsi, Nedobiva pomoucsi BKM 1789, 34; Vu řzűhocsi BRM 1823, IX; Ne koli nas orřzág řzťocsom, ni řzprevelikom řzűhocsom BKM 1789, 361

sűhoten -tna -o *suh, suřen:* Z-řzrdczom Bűga zvisávaj, Nyemi tak v-ďe'zďevnom, Kak i vu řzűhotnom Vřėmeni hváľo dávaj BRM 1823, 327

sűkati -am tudi -čėm nedov. *sukati:* Tekerni; řzűkati KOJ 1833, 175; Tekergetek, řzűcsem, řzűkati AIN 1876, 18; 'řmetno je cevi řzűkati KAJ 1870, 156 **sűkati se** -am se tudi -čėm se *sukati se, řvijati se:* i řzűkali řzo řze, kak lagov lok TA 1848, 64

sűknja -e ř **1. suknja, plař:** Tunica řzűknja KMS 1780, A8; Vřzűknjo je obvit na malom řzinej BKM 1789, 58; i piřzano řzűknjo je nyemi đáo zařiti KM 1796, 23; i na řzűknjo mojo řzo sors vřgli TA 1848, 17; Ki pa ne bi zadovolen bio zdomácsvov řzűknjov AIP 1876, br. 5, 1; na pout řzi ne vřzėmte, ni dveř řzűknji KŠ 1771, 32; pren. i tak to řzvadbeno řzűknjo vujľácsimo KŠ 1771, 839; Křřřzťus mi dá đrűgoga, řzűknjo, zitek vekivecsni KŠ 1754, 250; 'řitka řzűknjo vszi gorioblecseni KAJ 1848, 138; i darűjo řzvoje pravice řzűknjov KŠ 1754, 238 **2. řensko křilo:** řzoknja; řzűknja, kitla KOJ 1833, 1; řserne řzűknje de nořzila řř 1796, 171

sűknjárski -a -o prid. *suknjarski:* řuknjarska zemľa, řtera je řzajfasta i se za čistejnje řuknje nűca AI 1878, 58

sűknje -a s *sukno, blago:* řosztű; řzűknje KOJ 1833, 169; Niscse pa ne mecsse nouvoga řzűknja záplato na řztári řvant KŠ 1771, 29; csi bodo grejhi vařři, liki erďcėse řzűknje KŠ 1754, 200

sűknjėni -a -o prid. *suknen:* moskim bi řze dosztájalo vszigďar vu řzűknjenom řvanti v-Čėrkev řřiti KOJ 1845, 44; Nadrág; řzűknjėne ľacse KOJ 1833, 166; Gori řzam řze obleko vu bėle řzűknjėne ľacse AI 1875, br. 2, 7 **sűknjėni** -a -o sam. *sukneni:* bratje brezi gabána i plácsca komi módus nefáľi v-řzűknjenom oblecseni KOJ 1845, 45

sűknjice -ic ř mn. *koze:* Himľű; bobinki, řzűknjice, mozoli KOJ 1833, 159; řzeplávanye řzűknjic řze more vszákno leto dopřnesztű AIP 1876, br. 4, 2

sűlica -e ř *sulica:* Bujti je z-řzűliczom (i.e.

zdárdom) BKM 1789, 329; szvoje szulice (dárde) vkrajlücksita KOJ 1845, 58

súmliti -im nedov. *súmiti*: Gyanakodni; stimati; szúmliti KOJ 1833, 158

sumlívost tudi sumljívost -i ž *sumljívost*: Gyanuság; mencia, szumlyivoszt KOJ 1833, 157; Vért, csi je vu nyem obüdjena szumlyivoszt, szlobodno blágo preglédne AIP 1876, br. 1, 3; szo notri zgrabili, ár nyeva szta v-szumlyivoszt vzétiva, ka szta ostarjása mórila AIP 1876, br. 6, 8

sún -a m *luč*: ár szun z-plamnom gori KAJ 1870, 47; nego szuncze meszto szúna, poszvéta KAJ 1870, 33

sùn -a m *slap*: Gdate voda sze szünyáva, i tó káp (szün) vodé zovémo KAJ 1870, 108

súnce -a s *sonce*: Szuncze KMS 1780, A3; Sol Szuncze KMS 1780, A7; gda je 'ze [szuncze zajslo KŠ 1754, 200; Ar liki je gori zislo [szuncze KŠ 1771, 745; Szuncze [zvoje zahájanye BKM 1789, 5; Kako [szuncze tak [zvetli bodemo SŠ 1796, 8; nap (szunce) AIN 1876, 10; doklen zarán stáne, lépo sunce BJ 1886, 7; i ne bos vido Szuncza do gvüsnoqa vrejmena KŠ 1771, 381; Szuncza, i mejšzecza nej trbej BKM 1789, 431; Csuduj bár szuncza szvetlo szprávo KAJ 1848, 7; Ka je szunca toplócsa nárasztvo goriobüdila AI 1875, kaz. br. 8; Vučitel si zdecov vnogo zgučáva od sunca, mēseca BJ 1886, 3; ka, liki orlove, ednáko k-[szunczi letijo KŠ 1771, 261; Boug [szuncze [zvoje vc[ini gori [zhájati na húde ino dobre KŠ 1754, 168; ki [szuncze [zvoje gori zhájati csini KŠ 1771, 17; je [ztvouro Boug [trti dén [szuncze KM 1796, 4; V[szunczi oblecsene 'zené KM 1796, 766; I bodo znamejnja vu [szunczi KM 1796, 243; [Mačka] liže se neprehenjano i se rada na sunci segreva AI 1878, 9; pren. Szuncze nébe, Ágnez bosí SM 1747, 91; Idi [zi, drúgo [szuncze, Moj Jezus, gori zide KŠ 1754, 250; Bojdi moje Düse Szncze BRM 1823, 9; Gda bi nam zaidti melo 'zitka szuncze KAJ 1848, 7; tak je i on od praviczze [szuncza naj glob[je pi[žao KŠ 1771, 262

súnčeni -a -o prid. *sončen*: i [szunc]ena hicza nebo nyim skoudila SM 1747, 31; Odhája [zvetlo]zt [szuncsena KM 1783, 224; od [zevra do [szuncsenoga [zhoda drkali bodo KŠ 1754, 4b; naj gotova bode pout králom od [szuncsenoga zhoda pridoucsim KŠ 1771, 795; Oh blá'seni dén nemajoucsi [szuncsenoga zahoda KM 1783, 182; od ja[znol]zti [szunc]ene ja[znei]lje [zveiti TF 1715, 3; i med onimi lidmí, ki [zo priti [szuncsenomi záhodi KŠ 1771, A5a; Ár [zmo vidili nyegovo zvejzdo na [szuncsenom zhodi KŠ 1771, 7

súnčevni -a -o prid. *sončen*: Kí, vise szuncsev-noga tráha Prebivajôcs, ravna szvoja dela KAJ 1848, 7

súnčevnica -e ž *sončna ura*: i naj bi te kráo vörvao na [szuncsevniczi Ákáz Krála sze je kazács na de[žét obrno KM 1796, 73

súnčnati -a -o prid. *sončen*: Zlátí grmiček rasté po sunčnati trávniki AI 1878, 51

súnčni -a -o prid. *sončen*: Toti je ete szvetli ali szuncsni dén gde dugsi KAJ 1870, 158

sünenjé -á s *upor*: Gda bi [ze zgoudilo [szünenyé poganov i 'Zidovov KŠ 1771, 385

súnjávati -am tudi -lem nedov. *suvatí, riniti*: Nebom jas tebe već nigdár sünyávao BJ 1886, 5 **súnjávati se** -am se tudi -lem se **1. suvatí se**: Szam szebé szünyávam V-prepaszt vecsne brige KAJ 1848, 270; Prevedno sze szünyávás KAJ 1870, 150 **2. hitro, sunkovito padati**: voda sze szünyáva KAJ 1870, 108 **súnjeni** -a -o *sunjen, porinjen*: Oni szo szünyeni, ino szpadnoli TA 1848, 16

súnoti -em dov. *suniti, pahnití*: Naj me ni róka nepobo'znoga ne szühne TA 1848, 29; Grêh mi düso oszkrúni I v-prepaszt vecsni mók szühne KAJ 1848, 240; Veze, ka [ze bori prouti tvojoj vouli, Szüni ti dolí BKM 1789, 330; Krôto szí me szüno, ka bi szpadno TA 1848, 98; je Boug angeyele vu [ztrasno pekla prepa[zt [szüno KŠ 1771, 719; Boug je Angelel na pekeo [szüno KMK 1780, 10; Eto déte [zi med mertve ne[zmileno [szühnola BRM 1823, 224 **súnoti se** -em se **1. vreči se, pastí**: Ali vjamo [ze [szünes BKM 1789, 408; Ali v-jamo [ze [szünes SŠ 1796, 140; eta rejcs *delo* teliko vcsini, gda [ze cslovik czilou tá [szüne na grejha csinejnje KŠ 1771, 440; ár [ze vsza nevola na nyé [szüne KM 1783, 209; i [szünoli [zo [ze zednim 'zlakom na nyega KŠ 1771, 363 **2. napastí**: Tako [zo [ze na nyega [szünoli ti 'Sidovje KM 1796, 122; ino szejje molo szvojim Janitsarom, naj bi sze z-nouva szünoli na Magyare KOJ 1848, 57; Eugenius Herceg sze pa eden podvecsér na nyé szüne KOJ 1848, 100; Zátó, gda sze ti hüdi na méne szünejo TA 1848, 20 **3. zdrveti**: i [szüno [ze je te [jereg [szviny vu mourje KŠ 1771, 115; i [szünola [ze je ta csrejda [szviny KŠ 1771, 194;

súperintendént tudi súperintendéns -a m *superintendent*: Iména je vrédna Superintendensa G. Kis Jánosa [zkrb BRM 1823, IV; Nikelko protesztantszkíh szuperintendensov pretirano KOJ 1848, 96; szo szí Protesztantje Szuperintendente goriposztavili KOJ 1848, 89

sűrína -e ž *sukno iz ovéje volne*: Vuno z-steré sze szűrína, szüknye zgotávla KAJ 1870, 140

- súrotka** tudi súrotka -e ž *sírotka*: Topla szúrotka píta szlab 'zalódec poprávi KAJ 1870, 77; Dobi od njega [goveda] meso, sir, súrutko AI 1878, 15
- súšava** -e ž *suša*: Szlovenje szo jo [Marijo na Tissini] radi obiszkali v szúsavi za de'ses KOJ 1914, 107
- súšénje** -a s *sušenje*: li szamo szüsenye [sena] du'ze trpi KAJ 1870, 122
- súšiti** -ím nedov. *sušiti*: Aszalni; szúšiti KOJ 1833, 151 *súšiti se* -ím se *kopneti, manjšati se*: krivicsno blágo, denok sze ono szploh szüsi KOJ 1845, 122 *súšéci* -a -e *sušeč*: tak je szüsécsa mócs szunca doszta ménsa KAJ 1870, 122
- súžen** -žna -o prid. *žalosten, potrt*: Szú'zen strk kleple po dvóri KAJ 1870, 27; Ali pomilúj, oh bo'ze, Nász, lüdsztvo tvoje szú'zno KAJ 1848, 358
- súžiti se** -im se nedov. *solziti se, jokati se*: Bôg je tô zravnao, zakâ [ze tak [zú'zis BRM 1823, 225
- svádba** -e ž *svatba*: Menyegző; gosztüvanye, szvádba KOJ 1833, 165; Od Kánán]zke [zvádbe KŠ 1771, 268; je Kri]ztus vu Káno na [zvádbo pozváni KM 1796, 96; gosztüvanye, szvádbo narédi szvojim priátelom KOJ 1845, 34; Vuno vrejmen lidjé jeli [zo i pili, ino [zvádbe csinili sŠ 1796, 105; Ki [zi nász na [zvádbo [ziná tvojeja pouzvao KM 1783, 24
- svádbeni** -a -o prid. *svatben, svatovski, ženitovanjski*: i napunila [ze je ta [zvadbena hi'za zgo]ztni KŠ 1754, 130; Szvadbena peszem TA 1848, 36; nemajoucsi gvanta [zvadbenoga KŠ 1771, 72; i tak to [zvadbeno [züknyo vujvlácsimo KŠ 1771, 839; zvacsinisztvo za volo szvadbeni mladénczov SIZ 1807, 1
- sváditi** svádim dov. *razjeziti, raztogotiti*: Tou je Luthera tak szvadilo KOJ 1845, 60; Tô ga jáko szvadilo AIP 1876, br. 1, 7 *svajéci* -a -e *prepirajoč se*: Csemernoga, szvajécsa csloveka nê szlobodno nigdár vstalo pisztiti AIP 1876, br. 2, 8
- svadlív** -a -o prid. *prepirljiv, togotljiv*: Veszekedő; szvadlív -a -o KOJ 1833, 181
- svája** tudi sfája -e ž *prepir*: Per; szvája, právda KOJ 1833, 168; da nebi Czaszar szváje szemena szejjati dáo KOJ 1848, 29; Poszátvlas nász nasim szószedom na szfájo TA 1848, 66
- svájba** -e ž *prepir, spor*: 'Zaloszt, nyefka ino szvajba Naj nam 'zivot ne britki AIP 1876, br. 1, 1; Kak sze tá szvajba ino zmeslinga na polotoki Balkána dokoncsa AIP 1876, br. 4, 3
- svajenjé** -á s *prepir, prepiranje*: Pri nyagovoj hi'zi je nê csüti bilô szvajenyá AIP 1876, br. 3, 7
- svajüvati se** -üjem se nedov. *prepirati se*: Po souli nej ali z-kém sze szvajüvati KOJ 1845, 10; Erdélszko, gde szo sze Poglavárje szvajüvati KOJ 1848, 94 *svajüvajóci* -a -e *prepirajoč se*: Oni svajüvajóče zmérijo BJ 1886, 44
- svák** -a m *svak*: Affinis Szvák KMS 1780, A9; [zvá i teticza KŠ 1754, 31; vüjecz, [zvá BKM 1789, 428
- svaliti** -ím dov. *zmanjkati*: i nisteromi szo sze pénezi szvalili AIP 1876, br. 9, 1
- svalivávati** -am nedov. *zmanjkovati*: Krma vsze bolye zacne szvalivávati AIP 1876, br. 1, 8
- svanjüvati** -üjem nedov. *povzročati prepir*: Eden prouti drügomi ne [zvanýje BKM 1789, 279
- svát** -a m *svat*: kakda more Zvacsin pozávati [zvate na go]ztvanye SIZ 1807, 13
- sväterja** -e ž *svatinja*: Nasi goricsánje szvädbenim gosztovam poprej práviyo "szvatovje" po ednom sze móški veli "szvatko" 'senszka pa "szvaterja" KOJ 1845, 34
- svátko** -a m *svat*: Nego vszáki goszt (szvatko) naj bode zavarvani pri tvojoj hi'si KOJ 1845, 30
- Svátopluk** -a m *Svetopolk*: ka bi szvatopluk brscasz i vcsino KOJ 1848, 10; Od tisztecz szo pozváni na pomoucs prouti Szvatopluki Moravszkom Králi KOJ 1848, 7; Tecasz, ka szo dalecs odisli na Szvatopluka pogüblenyé KOJ 1848, 7
- svátovčina** -e ž *svatba*: goslar, ki je z ruske svátovčine kesno vnoči domo šo AI 1878, 9
- svècki** -a -o prid. *I. posveten*: Ár csi eden [zveczki Go]ztpoud, ne lübi kak [té prou]zno mu'ziko BKM 1789, 7b; o! ti náj prestimanejsi szveczki kincs KOJ 1833, IX; Vucsenikov oblá]zt je nej [zveczka KŠ 1771, 64; ták]o moucs ino vládanye je obder]alo [zveczko vc]jený TF 1715, 5; vünejsnye [zveczko zadome]ztsávanye je pa [zloboudno KŠ 1754, 40; [zkrb je zadavi, I [zveczko po'zelejnye BKM 1789, 179; Ocsiscsávaj hüdo volo Z[zveczkoga po'zelejnya KŠ 1754, 258; i vtelikájsem premi-nyávanyi [zveczkoga dugoványa KŠ 1771, A2b; hitrej pridem od te [zveczke v]ze teskoucse na [zlatko pocsivanye SM 1747, 78; brezi v]ze [zveczke modrou]zti KŠ 1771, 339; cslovik, ki dela ti]zto, [tero [zveczkomi 'zitki [z]l'zi KŠ 1771, 446; [tiri prof]nye [očenaša], na na]] [zveczki [itek glédajo TF 1715, 26; Csi [zveczki návuk [ze vcsimo KŠ 1754, 24; Na tri [ztáve .. Szveczko KŠ 1754, 217; Ma po etom [zveczkom krátkom [itki dicsimo po Jesussi SM 1747, 55; Sto [zo Ocsevje i Matere vu [zveczkoj [ztávi KŠ 1754, 30; ki bi vá]z porobo po [zveczkoj modrou]zti KŠ 1771, 606; Ka je Szveczki lüdi csé]zt KŠ 1754, 218; [zveczke krále i poglavni-

ke [zvoji vù]zt mecsom [z]pokole KŠ 1771, 764; Odvrni od tvojega lùszta [z]veczke nevoule KM 1783, 22; Znàte, kaj [z]am nej vzéo nikaj [z]veczka blàga SŠ 1796, 76; vu nevoljái [z]veczki dù]e [z]iveti SM 1747, 572. *ki je, obstaja na svetu*: Dáj 'zivetí, [z]veczko márn]o]zt o]ztaviti BKM 1789, 115; Vu tvem [z]veczkom 'sitki zakaj más tvo rado]zt SŠ 1796, 9 *svècki -a -o sam. posvetni*: Polgár szveczki -a -o KOJ 1833, 169; Od tébe naj [z]e mi, I nej od [z]veczki [z]enya BKM 1789, 382; Tomi rad nehám ta [z]veczka KŠ 1754, 261; [z]veczka pak v]za nika]z]o nei TF 1715, 6; Te o'zenyeni [z]e pa [z]krbi za ta [z]veczka KŠ 1771, 503; Li ta [z]veczka 'zelè BRM 1823, 38

svècko prisl. *posvetno*: je pravicsnomi právda nej polo'zena, nego brezi [z]ve]z]tva i [z]veczko 'zivoucsim KŠ 1771, 634

svèča tudi svéiča tudi svéiča -e ž *sveča*: Gyertya; szvejcsa KOJ 1833, 158; Gyertya szvécsa AIN 1876, 37; jeli [z]e záto vu'zgé [z]vejcsa KŠ 1771, 113; I [z]vetlo]zt [z]vejcse [z]e nebode vecs vtebi [z]vejtila KŠ 1771, 800; je gori doli létala, szemta kre szvécsse KAJ 1870, 8; kai na nyou pa]z]ko máte, kako na [z]vetlo]zt, ([z]veicso) SM 1747, 25; na [z]tero ka keb]z]ujete, liki na [z]vejcsa KŠ 1771, 718; Mojim nogám je tvoja rejcs, Liki gorécsa [z]vejcsa KŠ 1754, 253; pren. Jezus bojdi nám v-témno]z]ti [z]vejcsa KM 1783, 224; boj Ocsa Bloudnikom pout, i [z]vejcsa BKM 1789, 49

svècati -am nedov. *posvečevati, praznovati*: Szentelni; szvetiti, szvécsati KOJ 1833, 173

svèčén -čná m *januar*: Te prvi je szvecsén KAJ 1870, 160; január az év első hónapja (szvecsén je prvi mészec leta) AIN 1876, 24

svèder -dra m *sveder*: njegov [krtov] nos dober, kak sveder, za oránje AI 1878, 10

svedočánstvo -a s *pričevanje*: [z]e nahája ták]e [z]vedocsán]z]tvo KŠ 1771, A2a; Kriva [z]vedocsán]z]tva ti kroto vari [z]e SM 1747, 89; rim]zkac]érkev]pouleg Hieronimu]faiEu]f]ebiu]a [z]vedocsán]z]tva ga je nej tejla [z]poznati KŠ 1771, 668; Ne gúcsi Krivoga Szvedocsán]z]tva prouti tvojemi bli'snyemi MKM 1780, 3; Ne gúcsi krivoga [z]vedocsán]z]tva KM 1790, 110; pouleg szvedocsán]z]tva Sz. pizsma KOJ 1833, IX; [z]l]z]bo, stero [z]am vzéo od Jezu]a k]z]vedocsán]z]tvi Evangyelioma KŠ 1771, 405; mi nevolni greisniczi [z]vedoc]án]z]tvo csinimo SM 1747, 54; Ete je prisao na [z]vedocsán]z]tvo KM 1783, 132; Od toga Dù]evnoga Pa]z]téra gyedrn]o]z]ti, [z]vedocsán]z]tvo csinijo nyegove dvouje knige BKM 1789, 3; Ivan je na [z]vedocsán]z]tvo pol]z]lani od Bouga KM 1796,

93; Dùsne vè]z]ti [z]vedocsán]z]tvo Szpeláva na zvelicsán]z]tvo BRM 1823, 317

svedočiti -dòčim nedov. *pričati*: krivo [z]vedoc]iti, je zla'zmi potrdjávati toscza ricsi na toga obto'zenoga ne]z]recso KŠ 1754, 54; I zapovedao nám je [z]vedocsiti, ka je on zrendelùvani od Bogá [z]zodecz KŠ 1771, 374; Ouszma prepovejda krivo [z]vedoc]iti KM 1783, 276; i cslovik more [z]vedoc]iti KM 1796, 52; Sztejm [z]vedocsim KŠ 1754, 180; Ár [z]vedocsim od nyega KŠ 1771, 611; kako tou [z]véti Pavel [z]vedocsi TF 1715, 19; kako pi]z]mo [z]vedocsi SM 1747, 14; cslovik, [z]teri krivicsno [z]vedocsi prouti bli'znyemi KŠ 1754, 56; Szvedocsi, ka je Kri]z]tus 'ze pri]ao KŠ 1771, 726; Krouto vnogo [z]vedocsi BKM 1789, 109; Ár kak Sz. Paveo Ap. szvedocsi KOJ 1845, 76; ete [z]vej]t, i [z]vét]o pi]z]mo tou [z]vedoc]ita KŠ 1754, 88; kak Jo]efus i Klemens Szvedocsita KŠ 1771, 158; Csi na nyega [z]vedocsimo nepravicsno KŠ 1754; I mi [z]mo vidili, i [z]vedocsimo KŠ 1771, 733; Etak [z]vedocsite prouti [z]ebi KŠ 1771, 78; i ona [z]o, [z]tera [z]vedocsijo od méne KŠ 1754, 4; Ka eti prouti tebi [z]vedocsijo KŠ 1771, 91; Pi]z]ma od nyih [z]vedoc]ijo KM 1796, 131; bo'sánszke recsi szvedocsijo KOJ 1833, VIII; Proti tvojemi blisnyemi krivo ne]z]vedoc]i TF 1715, 16; krivo ne [z]vedocsi ABC 1725, A4a; krivo ne [z]vedocsi SM 1747, 45; krivo ne [z]vedocsi KŠ 1771, 62; on bode [z]vedocso KŠ 1754, 122; on bode [z]vedocso od méne KŠ 1771, 318; Naj na blisnyega krivo ne [z]vedocsimo KM 1783, 10; ka bi [z]vedocso od te [z]vetlo]z]ti KŠ 1771, 264; ka [z]i po tvojem [z]. Dùhi [z]vedocso KŠ 1771, 831; on je [z]vedocso od i]z]tine KŠ 1771, 280; Szvéti Angyel je [z]vedoc]o BKM 1789, 95; kaj [z]mo [z]vedocsili od Bogá KŠ 1771, 522; [z]vedocsili [z]te z-troujim dugoványem SIZ 1807, 23 *svedočéči -a -e pričajoč*: kim je razdejvao [z]vedocsécsi krále]z]tvo Bo'ze KŠ 1771, 429; [z]o pa vnougi z-Samaritánu]ov vòrvali vu nyem za volo rejcsi té 'zené, [z]vedocsécsse, kaj mi je praj v]za povedao, [z]tera [z]am vcsinila KŠ 1771, 276; Ár [z]am [z]e jáko radùvao nad [z]vedocsécsimi tvojoi i]z]tini KŠ 1771, 740 *svedočívši -a -e pričajoč*: komi je i erkao [z]vedoc]iv]i KŠ 1771, 382

svèdok svèdòka m *priča, pričevalec*: Krivi [z]vedok ne o]z]táne brezi ka]t]ige KŠ 1771, 57; prof]z]im ja]z [z]vedok Kri]z]tu]ovoga trplejnya KŠ 1771, 712; I gda je prelejna krv Stevana [z]vedoka tvojega KŠ 1771, 412; Ja]z pa [z]vedoka Bogá zovém na mojo dù]o KŠ 1771, 531; ka niti za szvedoka sze neszmi vzéti AI 1875, kaz. br. 3; pred dvòma [z]vedokoma moreta obečati

KMK 1780, 87; Naj ſzvedoczke nyega krŕzta bodo KŠ 1754, 188; i bodete mi ſzvedoczke vu Jeru'zálemi KŠ 1771, 342; pokeidob toliko vnoŕina zvedouk okouli náŕz mámo SM 1747, 27; naj vu vŕŕztaj dvá ali tri ſzvedouk ſztoji vŕza rejcs KŠ 1754, 195; naj vu dvá ali trej ſzvedokouv vŕŕztaj ſztoji vŕza rejcs KŠ 1771, 59; I, ſtera ſzi csúo od méne po vnogi ſzvedokej KŠ 1771, 648

svedóustvo tudi svedóstvo tudi svedókstvo -a s *pričevanje*: Krivo ſzvedouŕstvo je zla'zmi potrdŕjavati toseca KŠ 1754, 54; Liki je ſzvedouŕstvo Kriŕŕtuŕovo potrdjeno KŠ 1771, 490; ſze prepovidáva krivo ſzvedouŕstvo KMK 1780, 45; Szvedoŕstvo nyegovo Vu vŕzem je pravico BKM 1789, 3; da zŕŕsete zváŕz ſzeden mo'zouv dobroga ſzvedouŕstva KŠ 1771, 357; ár ſzte vórváli naŕlemi kvám ſzvedouŕstvi KŠ 1771, 627; Trie ſzo ſteri ſzvedouŕstvo cŕinio na Nébi TF 1715, 38; ino ſzvedoŕstvo csinimo od nyega SM 1747, 19; li na teliko nyih ſzvedouŕstvo gori vzememo KŠ 1754, 3; Jaŕz pa ne jemlém od csloveka ſzvedouŕstvo KŠ 1771, 281; i krivo ſzvedouŕstvo ſzo iŕzkali prouti Jezuŕŕi KM 1796, 107; Znaj, gda krivo szvedokszto dávas KAJ 1848, 190; Stero potrdŕjava ſzvedouŕstvom Ivana Krŕŕzitela KŠ 1771, 262; dáj meni rázum, naj znám ſzvedouŕstva tvoja KŠ 1754, 157

svéjt tudi svéit -a m **I. svet, zemlja z vsem, kar obstaja na njej**: zavoly toga greiha ſzveit potolpil ſzeje SM 1747, 88; Bo'ze králeŕstvo je veŕz ete okrougli ſzvejt KŠ 1754, 159; Sztákŕim haŕzkom tebé ete ſzvejt darúje sŠ 1796, 10; Ali naszkorom ga je szvejt resen KOJ 1848, 5; Toga ſzveita, ta preidocsa SM 1747, 91; Od zacsétka ſzvitá je vecs ti nepravicsni KŠ 1754, 10b; Liki je náŕz odébrao vu nyem pred fundamentom ſzvejta KŠ 1771, 574; Vu ſzlejdnym vrejmeni ſzvejta Ziso je z Devicze Márie tejla BKM 1789, 4; Od ſztvářjanya ſzvejta KM 1796, 3; Sztoga ſzvejta radi naj pojdemo sŠ 1796, 8; vse stváři, ſtera so po vsej drŕžlaj dalnjega i velikoga sveta AI 1878, 4; Veŕzéli csákajmo, 'Ze vŕŕzi knám na ſzvejt nyega BKM 1789, 8; Keliko dni je ſztvářjao Boug te ſzvejt KM 1796, 3; ki ſzo ſzvojm mrŕŕzkim 'ŕivlejnym, ſtero je veŕz ſzvejt premoglo KM 1796, 10; Zátó ſzam ſzvejt oŕztavo sŠ 1796, 4; ka sze escse na ete szvejt nej naroudo, ki bi KOJ 1833, v; Zoltána ete szvejt odsztávi KOJ 1848, 4; kako i czeilo kerŕchánŕstvo natom ſzveiti zové TF 1715, 23; povéksávai tvoi máli sereg na etom czeilom ſzveiti ABC 1725, A7a; Dokes bom ſiv natim ſzveiti SM 1747, 72; Kakda je 'zivo na tom ſzvejt

KŠ 1754, 108; idoucí povŕzem ſiroukom ſzvejt predgat KŠ 1771, 3 (B2a); Dokes na ſzvejt 'zivém BKM 1789, 7; vŕza, ſtera ſzo na tom ſzvejt, z-nicseŕza ſztvouro KM 1796, 3; Natom ſzvejt je tve 'sivejnye ſzkvarjeno sŠ 1796, 9; ki nescse vnejmar tá 'siveti na ſzvejt SIZ 1807, 9; ár ki po szvejt scsé, sze domá navcsiti nemore KOJ 1845, 7; Vse, kaj na sveti živé AI 1878, 4; Doklen na svejt bom živo BJ 1886, 8; Táksa ſzo nad ſzvejtom obláŕzt KŠ 1754, 83; Z etim svetom nas spozna prirodopis AI 1878, 4

2. skupnost ljudi na zemlji: zapovid, da bi ſze ſzpiŕŕzao veŕz ſzvejt KŠ 1771, 167; da ani Vrág ani te ſzveit náz ne prekáni TF 1715, 30; ſzvejt, po hŕdom cseketanyi KŠ 1754, 164; Nyiva je pa ete ſzvejt KŠ 1771, 45; lŕbezen kriŕtuŕŕevo, ſteraje od vŕzega ſzveita modrouŕzti vékŕa TF 1715, 5; dabi náŕz vó oŕzloubodo zetoga hŕdoga ſzvejta KŠ 1754, 118; Ár vŕze, ka je na etom ſzvejt nej je od Otsé, nego z ſzvitá KŠ 1754, 62; Nej je na bláznoŕzt ſzpravo Boug modrouŕzt etoga ſzvejta KŠ 1771, 491; Darúj mi oh Boug z-etoga csalárnoga ſzvejta vó preminejnye KM 1783, 6; naj ſze ne zvisáva ſztejm poŕzlejdnym ſzvejt KM 1796, 10; cslovik, naj li Bougi ſzlŕ'zi, Vrági ſzvejt pa czilou okorni boude KŠ 1754, 189; Csi eta csinis, ſzká'zi ſze ſzvejt KŠ 1771, 288; Nad kejm ſze ſzvejt csúdno zdi BKM 1789, 3; Sto je pa, ſteri te ſzvejt premága SM 1747, 26; Tak je Boug ete ſzvejt lŕbo KŠ 1754, 121

svéjtadrŕavec -vca m *gospodovalec*: Naŕŕe vojŕvanye je .. nego proti ſzvejtadrŕávcem KŠ 1754, 105

svéjtiti tudi svéititi tudi svéititi -im nedov. **I. svetiti, dajati svetlobo**: paŕzko máte, kako na ſzvetloŕzt (ſzveicso) stera v kmécsnom meŕzti ſzveiti SM 1747, 25; liki ſzkaló, ſtera ſzvejt vtemnom meŕzti KŠ 1754, 157; liki ſzuncze, gda ſzvejt vu jakoŕzti ſzvojoj KŠ 1771, 768; szvéti mi trák KAJ 1848, 4; plamén szvéti AI 1875, kaz. br. 7; Nouva ſzvetloŕzt v nocŕi ſzvejt BKM 1789, 3; i trétyi tao dnéva je nej ſzvejtó KŠ 1771, 781; Szuncze, meŕzecz naj ſzvejt KŠ 1754, 245; pren. bole nám ta ſzvetloŕcha reicŕi Bosje od jaŕznoŕzti ſzuncŕene ſzveiti TF 1715, 3; Szám je pa vszém z-lejpimi példami szvejtó KOJ 1848, 14; Naj ſzvejtijo z-'zitkom lŕŕŕzti BKM 1789, 294

2. usmerjati svetlobo: ino szi na brejg szvejtita KOJ 1845, 114

3. uporabljati kot vir svetlobe: svetijo si ŕ njihovov mastjov AI 1878, 20; plamén itak szveto AI 1875, kaz. br. 8; plaménje szo szvetile AI 1875, kaz. br. 7

svéjtiti se -im se *svetiti se*: i ſzvetloŕzt ſze v-kmiczi ſzvejt BKM 1789, 127; Liki zvejtde ino ſzuncze

Źe Źvejtilo bode KŠ 1754, 142; i Źvejto Źe je obráŹ nyegov, liki Źuncze KŠ 1771, 55; pren. Vóra Źe more Źvejtitu BKM 1789, 20; hocsem Źe Źvejtitu sŠ 1796, 77; 'Ze Źe Źvejtitu tve jaŹli BKM 1789, 3; Ponávľaj me v ľúbězni, Naj Źe Źvejtim od nyé zvezd KŠ 1754, 259; Tak Źe naj Źvejti ŹvetloŹt vaŹa pred lidmi KŠ 1771, 14; Tva Źvéta rejcs naj Źe Źvejti Vnasi Źrczáj vero znejti BKM 1789, 394; Teda bodo Źe ti pravicsni Źvejtili, liki Źuncze KŠ 1754, 140; Teda Źe ti pravicsni Źvejtili bodo KŠ 1771, 45 **svetěci** -a -e **sveteč**: On je bio gorěcsi i Źvetěcsi poŹvejť KŠ 1771, 281; V-fonklavom svetěcsivi KAJ 1870, 171

svělo prisl. *svetlo*: ka sze stale naj csiszto i szvekle dr'zio AI 1875, br. 1, 8

svěklošča -e Ź *svetloba, svetlost*: Vcsászi bloděcsa szvekloscsa kak môder plamén szvěti AI 1875, kaz. br. 7; Znaménje tomi betegi je velika občutľivost od sveklošče AI 1878, 8; pren. "Prijátel" de na du'ze szvekloscso razsürjavo AIP 1876, br. 12, 1

svěkrva -e Ź *tašča*: Razdili Źe Źvekrva prouti Źnehej Źvojoj KŠ 1771, 214; i Źneho prouti Źvekrvi Źvojoj KŠ 1771, 34

svěstvo tudi světstvo -a s **I. zakrament**: Vu jejŹtvini tak i pitvini Źtoji tou Szveľtvo KŠ 1754, 8b; Szveľtvo BRM 1823, VI; Szvetsztvo KAJ 1848, V; Ka je tak tou za jěľtvino, Nej je telovna nego Źveľtva KŠ 1754, 205; 'Zidovom je nikaj nej haľznolo, Źveľtvom Źiveti KŠ 1771, 508; I kelikokolikokrat z-Źterim Źveľtvom vrejďno 'sivěmo KMK 1780, 18; Szo Źvéti Sakramentomi, tou je: Szveľtva KMK 1780, 4; Szedem Źveľtv KMK 1780, 6; Szvetsztvam KOJ 1845, 95; Kakda Źe poľzvetimo po Szveľtváj KMK 1780, 57 **2. sveto Rešnje telo, obhajilo**: ednouk okoli Vűzma Oltárľzko Źveľtvo k-tebi primi KM 1790, 111; Jejmo vŹveľtvi nám dánoga BKM 1789, 94; Áldűj nyemi, v-szvetsztvi ga molěcsi KAJ 1848, 7; Záto ni za grejh ne dr'zimo, csi ľto jej pred tejm Źveľtvom KŠ 1754, 212 **3. svetost**: 1. Szveľtvo SM 1747, 33; ka je ľi on naŹe pravice Źveľtvo KŠ 1771, 838; Szveľtvo poboľnofťti KM 1783, 58; Bo'ze rejcsi Źveľtvo Má Źe za preklěľtvo BKM 1789, 332; szvesztvo je sznága Hi'ze tvoje TA 1848, 71; da bi mi táľniczi mogli biti nyegovoga Źveľtva SM 1747, 30; Te Źtáre 'zene rávno tak, vu Źveľtvadoľztojnomo noľeney KŠ 1771, 658; On me pripela Po sztezi szvetsztva KAJ 1848, 7; VŹákse drűge opravice, ľtere bi prouti Źveľtvi etoga dněva mogle biti KMK 1780, 41; Kakda jákoszti i szvetsztvu szľűziti KAJ 1848, 7;

dűsa na zvr'zeno Źvoje Źveľtvo pride KŠ 1754, 142; 'Zitka Źveľtvo, Dáj mi oh dráŹi Jezus BKM 1789, 113; hválte i zvisávajte szvesztvo nyegovu TA 1848, 22; koteri vu Źveľtvi ino vu pravici pred Bougom Źivě TF 1715, 33; ľteri je po Bogi Źtvorgen, vu Źveľtvi SM 1747, 5; Vűpam Źe vu Źveľtvi KŠ 1754, 268; I oblejcsi novoga csloveka vu Źveľtvi KŠ 1771, 582; Boj szťálen i v-szvetsztvi potűj KAJ 1848, 5

světec -tca tudi svěca m **I. svetnik**: Za stere bodo te vŹi Źvéczu molili SM 1747, 96; Kráľove pri toj hodijo I Źvéczu Źe veľzelijo KŠ 1754, 273; Vűrjem vu Źvétzev obcsűvanye TF 1715, 23; voriem vu Szvétzev obcsűvanye ABC 1725, A5a; vu Źvétzev obcsűvanye SM 1747, 45; vűrjes? VŹej Źvétzev obcľino KŠ 1754, 132; Na Źvétzov Źvétesnye dni KŠ 1771, 842; Szvétzov obcsűľtvo KMK 1780, 7; Litánie VŹejh Szvétzov KM 1783, 92; Verjem vŹej Źvétzov obcsűvanye BKM 1789, 7; Vermo obcsűvanye vŹej szvétzov BRM 1823, 4; i k-nebeľzkim Źvétzom Źpodobnejši poľťtánes BKM 1789, 8; Tak Angele i Szvétze nej trbej moliti KŠ 1754, 150; da on pride, kai Źe zmoľnoga prikáse Źvoimi Źvéczu SM 1747, 16; zvisávali bodo zevŹejemi Źvéczu KŠ 1754, 233; da bodo vu Źveľtvi zevŹejemi Źvéczu Źvojimi KŠ 1771, 619; Bogá mo hválili i zevŹejemi Źvéczu sŠ 1796, 9 **2. kristjan v prvih časih kršćanstva**: Od zběricze na Jeru'zálemľzki Źvétzov potrebcsino KŠ 1771, 525; Pozdravte vŹe voditele vaŹe i vŹe Źvétze KŠ 1771, 698

světečnost -i Ź *praznovanje, slovesnost*: Csi je pri etaksoj záđavi rávno kakša poszeľbna szvétcsnoszt bila pri cěrkvi fárnog KOJ 1914, 153

světek -tka m *praznik*: Feľtum Szvéték KMS 1780, A8; naj prepoveđani Źvéték bode tecsáľ KM 1796, 4; I záto Źvéték Źvétimo KŠ 1771, 498; VŹaki Źvéték Sz. Meľľo pobo'sno poľľűsaj KM 1790, 111; Bili Źo pa cžěrkvi poľľvecsenyá Źvétki KŠ 1771, 301; drűge dni, Apoľtolov Źvétke KŠ 1754, 26; Szpoumeniľze, da Szvétke poľľvetis KMK 1780, 35; Trětya zapoveđda, naj Źvétke Źvetimo KM 1783, 275; Radűjmo Źe Oczi Bougi vŹi vete Źvétke BKM 1789, 57; Peszmi na te prednyejse szvétke BRM 1823, 1; nejli Źzamo v Koľedni Źvétki KŠ 1754, 214; da bi Bogá molili vu Źvétki KŠ 1771, 308; Proľzimo te veti Źvétki BKM 1789, 92

světešnji -a -e tudi světešni -a -o prid. *prazničen*: Szobota Źe zově 2.) vŹáki Źvétesnyi děn KŠ 1754, 23; 'Sidovje Źo pa Źvétesnyi děn nikaj nej jeli KM 1796, 118; Nedelni i Źvétesni

Evangelijomov Kazács KŠ 1771, 810; druge dni, naj bole te šzvétesnye, liki KŠ 1754, 26; nego i drúge najztávlene Szvétesnye Dnéve zdr'simo KMK 1780, 48; Tak bom hodo szvétesne dni Vu cérkev KAJ 1870, 123 **svétesnji** -a -e sam. *praznični*: Teda je vsze po szvétesnyem vöglédalo v-souli KOJ 1845, 16

svéti -a -o prid. **1. svet, vreden česčenja**: Szvéti Pavel Apołtol právi TF 1715, 3; Tvoi šzvéti Angel nai bode zmenom ABC 1725, A5b; Szuét vszeih šeregov Bogh ABC 1725, A7a; Dałze dicsi šzvéti Duh SM 1747, 84; Boug je šzvéti KŠ 1754; Szvéti jełzte Boug KŠ 1754, 273; Ocsa, Szin, i Szvéti Dújh KMK 1780, 5; Szvét, kricsijo BKM 1789, 1b; Szvét Gołzpon Boug SŠ 1796, 9; Boug Ocsa je szvét KOJ 1845, 136; I z-angelmi szvét szpéváli KAJ 1848, 10; šzvéta mati cérkev BKM 1789, 7; šze imenújejo Szvéto Trojštvo KMK 1780, 8; ki sze ie popriél od Dúha szvétoğa ABC 1725, A5a; Szvétoğa David Krála SM 1747, 91; vtíłłaj nám tvojeğa Szvétoğa oco KM 1783, 10; Svéta Dúha je połzouda SŠ 1796, 22; Szvétoğa Dúha pomócs BRM 1823, IV; Lástno Drúžbe svétoga Števana AI 1878, 1; Hvala šzvétoimi Dúhi SM 1747, 90; vi Všigdar šzvetomi Dúhi prouti šztojite KŠ 1754, 126; Hvála šzvétoimi Dúhi BKM 1789, 7; šteri pa ercsé prouti šzvétoimi Dúhi KŠ 1771, 40; Postenyé dúhi szvétoimi KAJ 1848, 9; i vu tvojem prłžéganyi šzvétoğa Bogá ne navájaj KŠ 1754, 16; Ár ona prinéłzé įzebom Dúhá šzvétoğa KŠ 1771, 439; Tveğa šzvéta Dúhá nám podejli BKM 1789, 178; Dáj nam tvojeğa šzvéta Dúhá SŠ 1796, 54; Ar diha szvétoğa Vnêmar bantúje KAJ 1848, 4; po tvoiem šzvétoim šzinei ABC 1725, A6b; Vörjem v šzvétoim Dúhi BKM 1789, 7; Vermo v-Dúhi šzvétoim BRM 1823, 4; Mi verjemo v-dúhi szvétoim KAJ 1848, 9; pred tvoim šzvétoim Bosánštvoim SM 1747, 54; I zšzvétoim Dúhom BKM 1789, 2; navkúp šzvétoim Dúhom SŠ 1796, 9; tvoie šzvéte Angele SM 1747, 64; obari po tvoji šzvéti Angeli ABC 1725, A6b; rejcs nám po šzvéti lidéjh vo nazvejłztsena KŠ 1754, 1; Z šzvétoimi Mántrnikmi SŠ 1796, 9; Dai nam šzvétoğa Dúha SM 1747, 55; Ino šzvéti Proroczke BKM 1789, 7; Szvéti apostolov Djánye KŠ 1771, 337 **2. ki je v zvezi z Bogom**: Tákla zmołna Bosja šzvéta reics TF 1715, 11; Szvéta je nyegva vola SM 1747, 74; šzvéta rejcs KŠ 1754, 7; právdi, štera je šzvéta KŠ 1771, 438; ka je šzvéta Mati Cérkev pred nášz dála KMK 1780, 4; Csi je eto Bogá Ocsé šzvéta vola SIZ 1807, 4; Ako glih je Bosje šzvéto imé TF 1715, 25; Od tveğa šzvéta licza, Ne odvrzi tvojeğa šzinka BKM 1789, 375; do szvétoğa dnéva

v-Gödöllöi bode AI 1875, kaz. br. 8; šzvetlošcha reicłi Bosje šzvéte TF 1715, 3; siveti poleg tvoie šzvéte vollye ABC 1725, A6b; poleg tve šzvéte volje SM 1747, 65; nazvescsávanya šzvéte Bo'ze rejcsi KŠ 1754, 131; poszlúhno me je z szvoje szvéte gore TA 1848, 4; moliti proti tvoiem šzvétoimi Templomi ABC 1725, A7b; Bosjoj šzvétoi reicłi vörjemo TF 1715, 27; šze naj tak ponása liki Krištus k-šzvétoj Materi Czerkvi SIZ 1807, 9; ki tvoji šzvéti Evangelium glaszio ABC 1725, A6b; lúbi zakon šzvéti SM 1747, 88; na Tábli šzvojo šzvéto zapoved gori napiłzao TF 1715, 12; ki tvojo šzvéto reics odúrjávajo ABC 1725, A6b; gori czimprajte vájz na šzvéto vallo voro KŠ 1754, 2b; Kakda Bo'zo rejcs za šzvéto mámo KŠ 1754, 27; vu šterom tvojo šzvéto volo vo nazvejłzto KŠ 1771, A2a; Vörjem i šzvéto Czirkev BKM 1789, 7; štero goder nyegovo šzvéto imé jemlés TF 1715, 13; steri godi nyegovo szvéto Imé iemlé ABC 1725, A4a; Nyega šzvéto ime dersi vu pustenji SM 1747, 88; Szvéto hištvo je Boug najštavo SIZ 1807, 3; šzem vu nyegovom šzvétoim iméni okeršchen TF 1715, 10; po nyegovom šzvétoim iméni nepreklinyali TF 1715, 13; kak vu šzvétoim hištvi bodoučjim KŠ 1754, 46; stero dú'snołzt po šzvétoim hištvi na šzébe vzeme SIZ 1807, 9; połzłłjanye pak po reicsi Bosjoi šzvétoi TF 1715, 24; Po šzvétoi Vecsérji SM 1747, 50; naj morem ołztáno vu tvojoj šzvétoj miloscsi KM 1783, 3; Goszpód je vu szvétoj Czerkvi szvojoj TA 1848, 9; Boug šzvoim šzvétoim perłztoim TF 1715, 12; šztoim šzvétoim blagołzlovom ABC 1725, A6a; Pravicsno 'zivlejnje šz-šzvojim šzvétoim iménom KŠ 1754, 21; je šnyegovov šzvétoim recsjov vküper zvezana TF 1715, 31; Pred šzvétoim Vecsérjov SM 1747, 49; i 'znyegovov šzvétoim ricšjov nej tak KŠ 1754, 16; Sz-tvojev szvétoim vrédnołztjov BRM 1823, 9; nad Sionom, szvétoim gorov mojev TA 1848, 3; Szvo šzvéti Sakramentomi KMK 1780, 4; šzo Bosje šzvéte zapóveidi napiłzane TF 1715, 12; vu tvoie šzvéte roké TF 1715, A5b **3. v zvezi sveto pismo temeljna knjiga krščanske vere**: czejlo Szvéto Piłzmo KŠ 1754, 1; zšzvétoğa piłzma vküp zebráni TF 1715, 1; czejloğa šzvétoğa piłzma šumma KŠ 1754, 5; kati na szejlo šzvéto piłzmo KŠ 1771, A8a; reics Bosja, stera je vu šzvétoim piłzmi SM 1747, 36 **4. ki v največji meri obvladuje negativna nagnjenja**: šzvétoğa 'zitka 'zivlejnje KŠ 1771, 671; na šzvéti 'zitek opominajo KŠ 1754, 197; Opomina a. vłze na 1. šzveti 'zitek KŠ 1771, 702; po šzvétoim 'zitki na hałzek obrnés KŠ 1771, A8b; 'sivi v-šzvétoim

'sitki sš 1796, 10; i ono imé řzvětím 'sitkom zadobíti KM 1796, 10; Naj řzvětí bomo Kš 1754, 66 **nájsvětější** -a -e *najsvetejší*: Áldov náj řzvětéjři KM 1783, 57; dicsím te oh náj řzvětéjse Bo'sánszto KM 1783, 3; czimprajte řze gori na náj řzvětéjřo vřro vařo Kš 1771, 759 **svéti** -a -o sam. *sveti*: Eta veli te Szvétí Kš 1771, 772; ti szvétí szo na malo prisli TA 1848, 9; i vnouga teřla ti řzvětí řzo gori řztanola Kš 1771, 96; keliko hřdoga je vcsino tvojím řzvětím Kš 1771; med te odebráne Szvéte priti Kš 1754, 10a; je notri řou ednouk vu ta řzvéta Kš 1754, 685; notri ides vu ta szvéta TA 1848, 53; naj řze odicsi vu řzvétí tvoji Kš 1771, 672; i zakaj nej bole pred řzvětími Kš 1771, 499

svetica -e ř *svetnica*: Szent szvétec, szveticza KOJ 1833, 173; Vszí Szvéczí i řzveticze Bo'se KM 1783, 95

Svéti Gothárd -oga -a m *Monořter, Szentgott-hárd*: Montecuculli je pa Törke blřzi Sz. Gotthárda pri Rábi tak szpomláto KOJ 1848, 95; da je vu Szvétom Gotthárdi kloster i Cérkev zozídao KOJ 1848, 31

světina -e ř *svetiřce*: Posli ti pomřs od Szvetine szvoje TA 1848, 15; Ář je Křiřtus nej vu zrokámi napravřeno řzvetino notri řou Kš 1771, 687; Gúcsao je Břg vu szvojř Szvetini TA 1848, 47

svetiti -ím nedov. *posvečevati, praznovati*: Bosje imé řzvetíti bráňio TF 1715, 28; Zakaj je zapovedau B. Nedelni dén řzvetíti Kš 1754, 26; potreřbno mi je priřřztni řzvétek řzvetíti Kš 1771, 399; I tvoje imé tak szvetiti KAJ 1848, 171; Křscsánszki szvét szveti AIP 1876, br. 6, 8; řteri Nedele ne řzvetířo Kš 1754, 25; Ztvov milořcsov nářz řzvétí BKM 1789, 176; I záto řzvétek řzvétmo Kš 1771, 498; naj řzvétké řzvetimo KM 1783, 275; ář ga je on řzám řzvetiu Kš 1754, 26 **svetiti se** tudi sveřtiti se -ím se *posvečevati se, praznovati se*: Kaj řzo řze moji řzvétki zacsnoli 'se řzvetiti SIZ 1807, 55; řzvétířze imé tvoje TF 1715, 25; Szvétí sze imé tvoie ABC 1725, A4b; řzvétířze imé tvoje SM 1747, 43; Szvétířze imé tve Kš 1754, 268; řzvétí řze imé tvoje Kš 1771, 206; Szvétí řze Imé tvoje KM 1783, 140; Szvétí řze Imé tvoje BKM 1789, 359; Szvétí řze Imé tvoje KM 1790, 109; kiřze je řzvetila Kš 1754, 27; V řzobotto vecsér pa, ki řze řzvejti na prvi dén tyedna Kš 1771, 97 **svetěti** -a -e sam. *praznujřči*: z-vno'zinov szvetěcsov TA 1848, 34

světli tudi svěkli -a -o **I. svetel**: ovo eden řzvetli oblák obřzenczao je nyé Kš 1771, 8; Ti řze zovés řzvetla řzvetlořzt BKM 1789, 380;

Oh szvetla zvězda zorjanszka KAJ 1848, 10; Szvetlo řzuncze je 'ze zajslo Kš 1754, 248; czejlo teřlo tvoje řzvetlo bode Kš 1771, 19; i ořpotavři obleřkao ga je vřzvetli gvant Kš 1771, 250; tak řzvetli, i lescsěci obráz je tam doubó KM 1796, 38; naj bi tak řzvetlo řzuncze řztvouro KM 1796, 4; Csřdřř bár szuncza szvetlo szpřavo KOJ 1848, 7; Na pitanye řze řzvetlo priňeřzé sš 1796, 8; kákři mou'z vu řzvetlom gvanti Kš 1771, 747; Vu řzvetloř vucsilnici KOJ 1845, 6; řzkazlivci, ki řze zvřna řzvetli vidířo Kš 1771, 77; Kako řzuncze tak řzvetli bodemo sš 1796, 8; Ti pravicsni [teřla] bodo řzvetla Kš 1754, 140; sád, řteri je pokřti s sveklo-zelěním řřpinjom AI 1878, 43 **2. spořřovan, cenjen**: Szvetli král v-Francusko potěvsí AI 1875, kaz. br. 8; Dai eden mirovni sitek nassemi řzveklomi Czaszari ABC 1725, A7a **svetějši** -a -e **I. svetlejši**: Jezus od zveřzd řzvetéjři KM 1783, 40; Od řzvetla řzuncza, i od meřřzeczca, Szvetlejši bi bio BKM 1789, 214 **2. jasnejři, razumljivejši**: řteri to těmno včenyé řztároga Teřtamentoma na řzvetéjři návuk obrně KM 1796, 103 **světi** -a -o sam. *svetli*: ki pa z-Deacke, teřm a luce, řzvetli [včini] Kš 1771, 157

světlika -e ř *svetleča stvar*: Napřě ide szvetlika, Za nyřv ide bělika KAJ 1870, 171

světřina -e ř *svetloba, luč, blesk*: Keřp, i řzvetřina vnogo-krát vkani KM 1790, 38; Szproszi nám radosř vecsne szvetřine KOJ 1845, 127

světřiti se -ím se nedov. *bleřčati se, sijati*: Ragyogni; szvetřiti, lesznoti, lescsiti sze KOJ 1833, 170; Gde řze Ti v-diki řzvetřis BRM 1823, 283; Tam, gde řze verni řzvetřířo BRM 1823, 228 **svetěti** -a -e *svetlikajoč se, bleřčeč*: Keliko zvězd szvetěcsí Plava KAJ 1848, 391

světlo tudi svetló tudi svetřou prisl. **I.** v povedni rabi *svetlo*: je szuncze na něbi i szvetřó je KAJ 1870, 158 **2. jasno**: more svetlo vřpovedati, steroga razmi AI 1875, br. 2, 2; csi nebi szvetřou vřpovedali dugoványa KOJ 1833, 59 **3. razkořno**: i gořřtilo řze je vřřákí dén řzvetlo Kš 1771, 226

svetřočiněci -a -e prid. *razlagalen, pojasňjevalen*: 10. Szvetřocsiněcsí: mint, tudniřřik KOJ 1833, 112; [vezňiki] Szvetřocsiněcsí (ěřtelemzřk): az-az AIN 1876, 67

světlost -i ř **I. svetlost, svetloba**: Lux Szvetlořzt KMS 1780, A7; Szvetlořzt Világořřág KM 1790, 92a; Prvi dén je řztvouro Boug řzvetlořzt KM 1796, 4; gvant pa nyegov je beřři grátao, liki řzvetlořzt Kš 1771, 56; Skřz őken pa svetřost séga vu stanico BJ 1886, 7; moja moucs me je osřtavila i řzvetřost moji oucsi nejga pri meni

KŠ 1754, 241; kai na nyou paľzko máte, kako na ľzvetloľzt, (ľzveico) SM 1747, 25; pozdigni nad nami szvetloszt licza tvojega TA 1848, 4; Szvejti ľze ľzuncze ľzvetloľztyom BKM 1789, 91; pren. Jesus ľzvetloľzt moja jeľzte SM 1747, 78; ľteri vu ľzmrti ľzeczce dr'z'elaj ľzidiľjo, ľzvetloľzt zide KŠ 1754, 12b; zdaj ľzte pa ľzvetloľzt vu Goľzpodni KŠ 1771, 583; Oh králesztvo! vu kom je nepomenkánye ľzvetloszt KM 1783, 183; Nouva ľzvetloľzt je nám zisla BKM 1789, 5; Pámeti moje ľzvetloľzt BRM 1823, 10; i ľzvéte reicľi ľzvetloľzti na dái vgáľziti po náľz SM 1747, 48; Vi ľzte ľzvetloľzti ľzinovje KŠ 1771, 622; da bi ľzvedocsánszvo ľjinio od ľzvetloszti KM 1783, 132; Hodim v-'zitka ľzvetloľzti BRM 1823, 10; I vszem nesz' Poszv'et od szvetloszti ocsé KAJ 1848, 109; i obrné nyéh k-ľzvetloľzti KŠ 1754, 76; vtemnoľzti hodécsi vidis veliko ľzvetloľzt KŠ 1754, 12a; dr'zi pri náľz tvoje rejcsi ľzvetloľzt KŠ 1771, 837; Kak angelje, v-szvetloszti sztojécsi KAJ 1848, 7; oľznájsi moľo dűso ľztojov ľzvetloľztyov KŠ 1754, 235; z-dobroga oczla szkresena nede z-hasznovitnov szvetlosztľov z-kmicsnoszti vnouge vöpelala KOJ 1833, III 2. *naslov za fevdalnegá gospoda*: Nyih szvetloszti naj povolijo oblék dolivrcsti AI 1875, br. 1, 7 3. navadno v zvezi **na svetlost dati, priti izdati, objaviti, postati znan**: Na ľzvetloľzt dána KM 1783, nasl. str.; naj kaj bougsega na ľzvetloľzt perneľz' BKM 1789, 8b; te ľzo prisla na ľzvetloľzt nyegova hűda ľjineľnyja KM 1790, 74; Na ľzvetloľzt dáne sŠ 1796, 1

světlošča tudi světlošča -e ž **I. svetloba, luč**: Kako ľzuncze ľzkouľz gla'za ľzvom ľzvetloscsom ľzija BKM 1789, 41; pren. ľzkelikim bole nám ta ľzvetloľcha reicľi Bosje ľzveiti TF 1715, 3; Toga várasa bláj'senľztvo, Szvetlosco ľzvedocsimo sŠ 1796, 160; vu szvetloszcsi tvojoj vidimo szvetloszt TA 1848, 28 2. v zvezi **na světloščo priti biti izdan, objavljen**: ani edne knige ne naides, kotera bi bila brezi vľzega pomenľanya na ľzvetloľcho prisla TF 1715, 48

svetloucha -e ž **svetloba, luč**: Proľz'écsi pa ľzvetlouchso, notri je ľzkocso KŠ 1771, 393; nyegov ľz. Teľjo, Ar je vu ľzvetlouchso dike obleseno KM 1783, 245

svéto prisl. **sveto**: kaibi mi ľzvéto ino poľteno ľiveli TF 1715, 15; Naj ľzvéto 'zivémo KŠ 1754, 109; Naj bodem ľzvéto vö ľzlű'z'écsi Evangeliom KŠ 1771, 482

světski -a -o prid. **posveten**: Ka valá meni zdaj'ze radoszt szvetszka AI 1875, br. 2, 8; Cérkveno ino szvetszko Goszpodo je odnagno od szébe KOJ 1848, 33; Z-ľzvetľzkim

blágom csedno 'zivlenye BRM 1823, VII; tüdi Goszpoudje dűhovni ino szvetszki bi radi zvedli KOJ 1845, 16; szvetszki Velikási pa záto, ka mortí kaj Czaszari odá KOJ 1848, 30 **světski** -a -o sam. **posvetni**: Vtaji dobra szvetszka, Obilno nyim vtála Meszto nyi nebeszka KAJ 1848, 265

svila -e ž **svila**: Sericum Szvila KMS 1780, A8; Selyem; szvila KOJ 1833, 171

svilni -a -o prid. **svilen**: le'zê szpi, kak vnôgi bogat cslovek na szvilnoj poszteli KAJ 1870, 140; Tvoje ľzvilne blazinicze, Szto ti ľzinou, i plenicze BKM 1789, 32

svilopréjec -jca m **sviloprejka**: sta prinesla jajčica sviloprejca AI 1878, 33

svilopréjka -e ž **sviloprejka**: sviloprejka, eta jajčica pűščáva AI 1878, 34

sviloréjec -jca m **svilorejec**: Svilorejci ne dopűstijo, ka bi metűli vsáki zapredek pretrgali AI 1878, 34

svinja -e ž **svinja**: ľze je povrno .. i ta zeprána ľzvinya vu kalis blata KŠ 1771, 721; vol in szvinya szo nüclivi hi'zni sztvári AIN 1876, 8; ki sze med pleve mejsa, ga szvinyé pojejo KOJ 1845, 6; Od Gergezenuski vragometni i ľzviny nyihovi KŠ 1771, 24; niti ne mecste d'zűnd'ze vaľe pred ľzvinyé KŠ 1771, 21; Bole ľzo oni ľűbili ľzvoje ľzvinyé KM 1796, 99

svinjár -a m **svinjar**: Fararje, sterim bi sze bole vďalo, da bi szvinyárje bili KOJ 1845, 69

svinjka -e ž **svinjka, črnili madež**: Locs! ka szi mi dűnok vesinilo: Jaj! szvinyko szi mi szkotilo KAJ 1870, 8

svínski -a -o prid. **svinjski**: Szvinszka máscsava po centi 40 frt. AI 1875, kaz. br. 8

svínsko -a -o prisl., v povedni rabi **svinjsko**: Po klej plűvati je po szvinszkom KOJ 1845, 26

svòj -a -e povr. svoj. zaim. **I. svoj, izraľa splošno pripadnost osebkú**: ľztráni pa ľzvoje ga nadigne SM 1747, 41; ľzvoje ľzvojega vcsenyá ľzpominanye KŠ 1771, 717; na laľztivni ľzvojga ľűľztva jezik obrnyena KŠ 1771, A5a; Kak zárocnik zľzvega meľzta BKM 1789, 4; Szpominajmoľze mi z-ľzvega premineľnyja sŠ 1796, 132; bi ľzi pár zűbűdo ľzvojega 'sitka SIZ 1807, 4; nemajoucsi z-szvojega Národa Poglavnika KOJ 1833, VII; Na szvojega iména dén BRM 1823, X; ponáčišenje svojga návadnoga živlenja AI 1878, 8; ľteri Szlepolzti ľzvoje oslátati nemorejo TF 1715, 4; Jesus ľzvoje moucľi bode kastigal SM 1747, 15; pouleg ľzvoje vreľje gyedrnolzti BKM 1789, 3; ki pòleg ľzvoje dű'znolzti poglednovsi BRM 1823, IV; nedáte deáka od szve hi'se KOJ 1845,

141; greih ſzvojemi Důlnomi Paſztéri oznániti TF 1715, 36; sze k-szvojemi dokoncsanyi dr'zijo AI 1875, kaz. br. 2; Máčka svojemi gospodi ne tak nagnjena AI 1878, 8; Goszpód je vu Czérkvi szvojoj TA 1848, 9; ino ſzvoi ſitek pobolſajo TF 1715, 35; i zavezek ſzvoi da nyim poznati SM 1747, 94; sitka ſzvega on pobolsa SM 1747, 85; návuk ſzvoj zapecsáto KŠ 1771, 2 (B1b); je Ádama na ſzvoj kejp ſztvouro SIZ 1807, 3; I v-důhovnoj csészti neszé pred tébe áldov szvoj KAJ 1848, 10; ſzvojo voljo na znánye dál SM 1747, 9; je ſzvojo ſz. rejcs obdr'zao KŠ 1771, A2b; Vero ſzvojo po delaj vő ſzká'se KMK 1780, 4; Boug pa naj dá ſzvojo pomoucs BKM 1789, 8b; Ki po'saluje ſzvojo hūdoubu KM 1790, 16; ino k-nyej ſzvojo lūbezen nadigno SIZ 1807, 4; ſzvoje napunenýe prikázau TF 1715, 20; oberni knám ſzvoielicze ABC 1725, A7a; ſzkvárjenje ſzo na ſzvoje pokoleinye zaſzádili SM 1747, 51; gda oſztávi ſzve teilo SM 1747, 71; ſzkrbi za ſzvoje lūſztvo KŠ 1754, 105; i csíſtzi gűmno ſzvoje KŠ 1771, 10; Szuncze ſzvoje zahájanye BKM 1789, 5; poszlavec vőpové szvojo miſlěnye AI 1875, kaz. br. 2; Po večeráj povrže svojo skrivno mesto AI 1878, 7; vjednom Szvojem liſtzi TF 1715, 3; kiſze ne poverne knyemu vu ſzvem sitki SM 1747, 83; nyé vu ſzvojem králeſtvi zdr'záva KŠ 1754, 105; ki bi vu ſzvojem jeziki ſteti nemogao KŠ 1771, A5b; vu ſzvojem 'zitki, nej mogao na ſzvetloſzt piſtiti BKM 1789, 3; V-ſzvojem prmiſlávanyi SŠ 1796, 5; lūbezen vu ſzrczi ſzvojem gori je nadigno SIZ 1807, 4; po dobrom dűhi szvojem KAJ 1848, X; Govori vu szvojem szrczi TA 1848, 8; ország sze po szvojem zabránom prednyási ravno AI 1875, kaz. br. 3; uu ſzvojoj reicſi TF 1715, 28; kai je vu ſzvojoj reicſi oblűbo SM 1747, 33; 'zivouclj po moki ſzvojoj KŠ 1754, 112; Dűh po etoj ſzvojoj rejcsi vcsi KŠ 1771, A8b; naj bi náſz po ſzvojoj ſzmrti odkűpila KMK 1780, 5; Vu lejpoj ſzvojoj diki BKM 1789, 12; Po ſzvojoj pokornolſtzi Váſz oſzloboditi BRM 1823, 8; V svojoj lűknji se jáko bráni AI 1878, 10; Boug je ſzvoim perſztom napiſzao TF 1715, 12; ſzvoim kervnim preleányem SM 1747, 16; ſzvojim ſzvětím 'zitkom KŠ 1754, 115; ſzvojim laſztivním jezikom KŠ 1771, A4b; ſzvojim mrſzkim 'ſivlejným KM 1796, 10; z-szvojim szpredűvanyem KOJ 1845, 7; z-szvojim vnougim poropom KOJ 1848, 5; s svojim betegom AI 1878, 8; ſzvojev kervjov TF 1715, 22; ſzvojom kervjom SM 1747, 12; abarui deſzniczom ſzvom SM 1747, 66; zrokouv bráni ſzvojev SM 1747, 75; je on ſz ſzvojev dikov 'ziveo KŠ 1754, 106; ovi ſzvojom jálnolſztjom KŠ

1771, A3a; pred ſzvojev ſzmrtjov doli ſzpiſzao BKM 1789, 3; Zdr'zi váſz ſzvov rokouv BKM 1789, 11; Szvom pomocsjom pomágao BKM 1789, 10; edne z-szvojev velikoucsov sztrasne KOJ 1833, III; Ar sze te neveren hváli z hotlivosztjov szvojev TA 1848, 8; ſzrbio i Csarnagoro szvojev vojszkov dopunijo AI 1875, kaz. br. 3; On me jan svojev miloſčov pomozi BJ 1886, 3; i naj ſzte ſzami ſzvoji KŠ 1771, 501; pojalz okouli ledevjouv ſzvoji TF 1715, 9; prvi plod ſzvoji csrejd KM 1796, 8; Od svoji protivnikov AI 1878, 10; i dá ga vuclenikom ſzvoim SM 1747, 39; kaj Angyelom ſzvojim zapovej KŠ 1771, 11; ſzvojim vornim SŠ 1796, 6; kai Boug ſzve verne oſztávi SM 1747, 73; je ſzám Kriſztus ſzvoje Vucsenike vcſio KŠ 1754, 7a; vadlűvajouclj grejhe ſzvoje KŠ 1771, 9; ſzrecsno tá troso dněve ſzvoje SIZ 1807, 4; vesiti szvoje vucsenike KOJ 1833, III; ali ſztiſzne ſzvoje lampe KŠ 1754, 58; ſzo sli nazáj vu ſzvoj domovine KŠ 1771, 8; ſzo 'ze ſzvoje goſzli poveſzili BKM 1789, 2b; ſzěgne vu ſzvoja nádra TF 1715, 42; iemlé vu szvoia vizta ABC 1725, A4a; vu ſzvoja nádra noter ſzěgne KŠ 1754, 42; Ali zgrdijo ſzvoja licza KŠ 1771, 19; Deca svoja ſolska dugovány vkűpperberėjo BJ 1886, 4; János Evangeliſta vu ſzvoih knigai TF 1715, 34; vu ſzvoji Prorokov piſzmaj KŠ 1771, A7a; i potrdjáva vu szvoji lasztivni praviczaj KOJ 1833, VIII; K mantri je on na vszě szvoji sztezaj TA 1848, 8; Velikási na szvojih sztoski szo dűzni nazōcsi bidti AI 1875, kaz. br. 3; Boug je mené ſzvoimi dármi preſzveito TF 1715, 23; ſzvoimi jeziki ſze oni prilízavaio ABC 1725, A7b; kai ſze zmoſnoga prikáse ſzvoimi ſzvěczy SM 1747, 16; me je ſzvoimi dármi preſzvejto KŠ 1754, 122; naj ga ne zaklácsijo znogami ſzvoimi KŠ 1771, 21; ſzám pred ſzvoimi ocsami KŠ 1771, 431; ſtere i z-ſzvoimi rokami ſzpiſzao BKM 1789, 3; nego z-szvoimi Orszácsimi rendelűvanyi 'selejo KOJ 1833, VIII; s svojimi krátkimi nogámi AI 1878, 8; iměni szvojemi na csészť KAJ 1848, X 2. *izraža sorodstveno razmerje:* pűſca mleiko, vu vűſta ſzvojega Deteta TF 1715, 7; Ki z-szvojga szina odicsenyem KAJ 1848, 2; lűbeznoſzt kſzvoimi Oczi SM 1747, 41; pokoren bodouclj Otſi ſzvoimi KŠ 1754, 106; i nazáj ga je dáo ocſi ſzvojemi KŠ 1771, 200; Ino ſzvoimi Oczi je priká'se SŠ 1796, 8; 'Sena je pa dű'sna páli Mou'si ſzvojemi SIZ 1807, 10; Goſzpodár ovo Szvojoj Druſiniczi more predloſiti TF 1715, 31; Kako oca ſzvojoj deczi, kou SM 1747, 73; Ár ſzam priſhao odlocsávat ſznehou prouti ſzvekrvi ſzvojoj KŠ 1771, 34; Mati deczi ſzvojoj SIZ 1807, 10; Svojoj materi

je pa nejevupao ovaditi BJ 1886, 9; kaibi vřzáki řzvojega Hířesnoga Tüvariřřa lübo TF 1715, 15; je nyemi řzvojega ednoga řziná na Zvejřzto SM 1747, 9; řzkrblivořzt za řzvoj odvejteK Kř 1754, 4a; ali opřzüje Otřo řzvojga Kř 1754, 32; řziná řzvojega narodjenoga Kř 1754, 115; lübi i brata řzvojega Kř 1771, 733; řziná řzvojega Hénoka imenüvao KM 1796, 10; řzvojo Drüřiniczo navcsiti TF 1715, 11; szo dejte szvoje pripelali KOJ 1845, 7; z-řzvojim odvejtKom vrét KM 1796, 7; Z-řzvojim řzvétim řzinom řř 1796, 61; naj ne gořzpodüje nad mo'som řzvojim řIZ 1807, 10; řzvojev z-senouv KM 1796, 7; za včřenyé otrouk řzvoih TF 1715, 4; za vcsenyé szvojih otrokov KOJ 1845, 6; naj vsze dobroga csáka od szvoji sztarisov AIN 1876, 9; nego rái řzvoim řzinoum TF 1715, 4; svojim roditelom pripovedávala BJ 1886, 4; řzvoje dráge řzinke gori zhránio TF 1715, 4 **3. izrařa ustreznost, določenost:** vu

60. leti řzvoje řztarořzti Kř 1771, 2 (B1b); řzád prineřzé vu řzvoiem vreimeni SM 1747, 92; Tá küga sze je szvoje dni podomácsila KOJ 1845, 117; da szo nej v-szvojih mládih lejtiH v-solo hodili KOJ 1845, 7; naj ři dá jejřztvino vu řzvojem vrejmeni Kř 1771, 83 **4.** v zvezi **za svojega imena izrařa omeřitev trditve:** za szvoga Iména volo ABC 1725, A8b; **svöj** -a -e sam. *svoj, lastni:* ne glédajmo vřzáki řzvoja Kř 1771, 340; ki je na řzvoja nikaj nej pazo KM 1790, 62

svojoglávec -vca m *svojeřlavec:* nego ka bi sze szvojojglávci právdenomi Králi podáli KOJ 1848, 105

svóra -e ř *sora:* Dvě náredi szvóra szklenyáva vküp KAJ 1870, 72

Szalay -ja [sálaj] m *Szalay:* preodébrao szam szi Goszpona Szalay Imre Professora Grammatiko sztolmácsiti KOJ 1833, IIII

- Šádok** -a m *Sadok*: Šádok je pa poroudo Achima KŠ 1771, 5
- šáfar** -a m *oskrbnik*: [to je veren [afar i [z]pameten KŠ 1771, 213; Šafar szem kincsa tvojega KAJ 1848, 225; Od jálnoga [afara KŠ 1771, 224; Ar je potrebno p[š]peki nekrivicsnoma biti, liki Bo'zemi [afari KŠ 1771, 657; da [ze tvojega blága dobri [afarje nájdemo KŠ 1771, 836; [z]krivno[zt] Bo'zi Šafarov KŠ 1771, 496; Vcsini ná[ž] verne safare BRM 1823, 434
- šáfarstvo** -a s *oskrbništvo*: Saffar[zt]vo je na mé zav[š]pano KŠ 1771, 507; gda [ze zetak]lega [afar[zt]va v[š] vr'zemo KŠ 1771, 836; kaksi racs[un] mam Dati od safarsztva mojga KAJ 1848, 326; Da [z]te cs[ul]i [afar[zt]vo milo]cse Bo'ze meni kvám KŠ 1771, 578; Ár na v[š]zák'ga nyána [zo [afar[zt]va SŠ 1796, 175
- šáfar[š]vati** -[š]jem nedov. *delati, upravljati*: Z-dármí tvojmi pobo'zno safar[š]je KAJ 1848, 246; i 'z-nyim sparavno safar[š]je KAJ 1870, 122; Z-vr[š]menom csedno safar[š]ij KAJ 1870, 166; te ne bos vecs [afar[š]vao KŠ 1771, 224
- šáfran** -a m *žafran*: Šafran (a sáfrány) zhaja z j[š]žni držél AI 1878, 51
- šájka** -e ž *šajka*: Hajó; ládja, sájka KOJ 1833, 158; přek jáko veliki v[š]d po sájka[ž] ali ládja[ž] hodijo KAJ 1870, 107
- šájtrav** -a -o prid. *zibajoč se, nerodno hodeč*: Sajtrav medved z-s[š]rkim repom KAJ 1870, 95
- šájtravec** -vca m *neroden, zibajoč se medved*: Gda bi sajtravec 'ze dalecs bio KAJ 1870, 95
- šákcati** -am nedov. *oglašati se z glasom ga*: Reca sakca, vrana kvára KAJ 1870, 106
- šála** -e ž *šala*: Tréfa; sála KOJ 1833, 176; Vu vekivecsno[ž]ti nigdár Nega nikse sále BKM 1789, 453; A jaj vszigdár h[š]doj [z]páki, Ino necsiszt[š]j 'sáli KM 1783, 296; ino [z]mo tá niháli otrocs[š]jo Jálo TF 1715, 8; Dáj za sálo nejmam, ka je od tébe BKM 1789, 313; Kráo je Érseka op[š]mbo za sálo nej vzé[š] KOJ 1848, 73
- Šálamon** -a m *Salomon*: i ovo, vecs je eti, kak Salamon KŠ 1771, 41; Od Salamona Krála KM 1796, 65; Blá'seni [ze veli on od Salamona SIZ 1807, 2; Csá[ž]i escse vecs, liki Salamoni KŠ 1754, 183; Salamoni ino vszemi Or[ž]zági je veliko hasznilo KOJ 1848, 21; Dávid Kráo je pa poroudo Salamona KŠ 1771, 4
- Šálamonov** -a -o prid. *Salomonov*: Gde je 'se Salamonova modrou[ž]t KM 1783, 197; Ar je ona prisla po[ž]l[š]usat modrou[ž]t Salamonovo KŠ 1771, 41; Od onoga, ka [ze je zgoudilo v-Salamonovom trnáci KŠ 1771, 299
- Šálem** -a m *Salem*: Ár ete Melchi'zedek je bio Sálema kráo, pop KŠ 1771, 681; Bio je pa i Ivan kr[ž]csávajouc[š]i vu Enoni bl[š]zi pri Sálemi KŠ 1771, 273
- šálití** -im nedov. *žaliti, prizadevati*: Mrzía je nevolno sztvár nemilo sálití KAJ 1870, 89; Nyé post[š]jmo, i nyi nesá[š]mo KAJ 1870, 73; Ja[ž] trpim rad, sáli Csi me ve[ž]z ete [z]vejt BKM 1789, 283; i nepre[ž]tano jo je [š]alo KM 1790, 40; Nebom jas tebe več nigdár s[š]nyávao, niti šálo BJ 1886, 5 **šálití se** -im se *biti žaljiv*: Ár [ze ne do[ž]tája nikomi tú zBougom sálití, ni [š]potati BKM 1789, 449; Ár [ze ne do[ž]tája nikomi tú zBougom sálití, ni [š]potati SŠ 1796, 107; pazi, da nebos prevzetni, csi sze z-tebom sá[š]ijo KOJ 1845, 27
- šálivno** prisl. *žaljivo*: Luther zac[š]ne po szmejsnom i sálivno predgati KOJ 1845, 55
- Šálmón** -a m *Salmon*: Salmon je pa poroudo Boóza KŠ 1771, 4; Naa[š]on je pa poroudo Salmona KŠ 1771, 4
- Šálóme** ž neskl. *Saloma*: mati Salome, [ze]ztra Jo'zefova KŠ 1771, 260
- Šálovci** -vec m mn. *Šalovci, kraj v Prekmurju*: v-Sálovci, stero szo protestantje v[š]sgali KOJ 1845, 70
- Šámária** -e ž *Samarija*: kakda je Sz. M. czérkev kr[ž]tsán[ž]ka gori poczimprana b) v-Judei i Samárii KŠ 1771, 340
- šamr[š]eti** -im nedov. *vršeti*: Pri vodáj serezje ftic samrijo KAJ 1870, 141
- Šámšon** -a m *Samson*: Od Sám[š]ona KM 1796, 49
- Šámšonov** -a -o prid. *Samsonov*: gde je Sám[š]onova krepko[ž]t KM 1783, 197
- Šámuél** -a m *Samuel*: V[ž]zi proroc[ž]ke pa od Šámuela g[š]csali KŠ 1771, 350

- Šámuelov** -a -o prid. *Samuelov*: Samuelove dvojce [knige] KŠ 1754, 2
- šánc** šánc ž mn. *obrambni nasip, okop*: Vu Szegedi nõcsdén sance delajo AIP 1876, br. 4, 5
- Šándor** -a m *Aleksander*: Filippa, Velikoga Sándora ocsé KŠ 1771, 589; po Terplán Sándori TA 1848, 1
- šántavi** -a -o prid. *šepav*: da sze pri njej rada csüda godijo nad santavimi KOJ 1914, 106
- Šára** -e ž *Sara*: i bode Sára Sziná mejla KŠ 1771, 468
- šáran** -a m *sladkovodna riba*: Krapí i šarani so jáko porodlivi AI 1878, 31
- šárcati se** -am se nedov. *odkupiti se*: Z-|zrebrom, ni z-zlátom |ze niscse 'snyom sarczati nemore SŠ 1796, 170
- šárdiški** -a -o prid. *sardski*: I angyeli, ki je vu Sardiskoj czérkvi, píji KŠ 1771, 771
- šárdius** -a m *sard*: te |é|zti |ardius KŠ 1771, 806; I te |zidécsi je bio prí|zpodoben kamni |ardiu|fi KŠ 1771, 774
- šároniks** -a m *sardoniks*: Te péti |ardonix KŠ 1771, 806
- šárkan** -a m *zmaj*: Csi szi nasz taki szklacso med sárkane TA 1848, 36
- Šárolta** -e ž *Šarolta*: dokecs je nej nyegova krsztsánszka tivárisicza Sároлта privescila KOJ 1848, 10
- Šáron** -a m *Saron*: I vidili |zo ga v|zi |ztojécsi vu Liddi i v-Sároni KŠ 1771, 370
- šáš** -a m *šáš*: gnoj zno|ziti i med nyega |í|zjtje, sá|s i mrvo KM 1790, 68; zaglédnola je med sá|f|om to ko|fari|czo KM 1796, 33
- šáška** -e ž *kobilica, žuželka*: 8. Vno'|jina sásk, |tere |zo zakrile KM 1796, 34
- šátan** -a m *satan*: Nai erjúje Satan SM 1747, 76; keliko je polékao Satan mrejs KŠ 1754, 249; ali zadr'zao ná|z je Satan KŠ 1771, 617; Da nám je |atan nej skoudo BKM 1789, 131; kai nyega od Satana Zmo|fno|zti odkúpis SM 1747, 51; naj |ze ne vkanimo od Satana KŠ 1771, 532; Nedai tomu Satanu obla|zti SM 1747, 63; ti |zi Satana obladal KŠ 1771, 67; I csi Satan |atana vö mecse KŠ 1771, 39; tam ne o|z|táne Z-|atanom KŠ 1754, 271
- šátanov** -a -o prid. *satanov*: Steroga prí|e|ztyé bode pouleg dela Satanovoga KŠ 1771, 628; obrnés nyé od obla|zti Satanove KŠ 1754, 76
- šátor** -a m *šotor*: Tiváris pa i sator düse moje KAJ 1848, 246; Toga |atora |í|ztime KŠ 1771, 683; I gori |zte vzéli |ator Moloka KŠ 1771, 362; Kak vö vtégnenyi |ator |zi to nébo Vö o|znáj'zo BKM 1789, 156; dokecs |zam vtom |atori KŠ 1771, 718; ár gda bi vu nyénom |atori KM 1796, 46; V-satori vítézje do-tej máo je|z|tejo SŠ 1796, 130; napravimo eti tri |atore KŠ 1771, 56
- šátringa** -e ž *vražá, čaranje*: Babona; satringa KOJ 1833, 151; Csi |zi vu |atringo zavupana KM 1783, 146; Csi bi Ali satringe zdr'závao BRM 1823, 333
- šátrivanje** -a s *čaranje*: Nezd'r'závaj satrivanya BRM 1823, 334
- šátrivati** -ijem nedov. *čarati, verjeti v vraže*: Ki |atrije na dén, Go|zpodni |atrije KŠ 1771, 479; Z-dnévmi tak ne satrivaj BRM 1823, 335; Niti z-dnévmi nesatruj KAJ 1848, 231
- Šául** tudi Šáulúš -a m *Savel*: Saul brat, gori glédaj KŠ 1771, 411; geto |ze je 'Zidov|zki Saulus, |zprošeni, zváo KŠ 1771, 431; Saulus je tüdi privolo k-nyegovoj |zmrti KM 1796, 122
- ščakávati** -am nedov. *čakati, pričakovati*: koteri nyegovo milosceso scsakávaio ABC 1725, A6a
- ščáp** -a m *kol, prekla*: I dána mi je tr|zt prí|zpodobna k|csápi KŠ 1771, 785; Zrinyi Miklosa odszecseno glávo szo Tör|ci na scsápi kázali KOJ 1848, 84
- ščapínáti** tudi ščapnáti -a -o prid. *zelo velik in suh*: Vila je tak lepa, scsapnáta bila AIP 1876, br. 2, 6; kakda ino zak potújejo 'z-nyim scsapináti boróvje KAJ 1870, 87 *nájščapinatéjši* -a -e *največji, najvišji*: geto je te najscapinatési cslovek na eden klafter visziki KAJ 1870, 65
- ščáva** -e ž *kislíca*: Sóska; scsava KOJ 1833, 172
- ščegetáti** tudi šči|getáti -étam tudi -éčem nedov. *ščegetati*: Tsiklandani; szrbeti, ščegetati KOJ 1833, 177; Szvét me scsigecse BRM 1823, 9; 'Zalódeca szténe scsegecse AIP 1876, br. 4, 7; Kúsújemo obimlemo |e|c|getamo KŠ 1754, 43; pren. je nej csüdo bilou, da je vnouge scsegetalo po lutheránszkoj ali kalvinszkoj veri KOJ 1914, 119
- ščekúvati** -újem nedov. *čakati, pričakovati*: Goszpodne, sze pred tébe scsém szprávlati, i scsekúvati TA 1848, 5
- ščènec** -nca m *ščene*: Pa je escse scsenec bio KAJ 1870, 41; ár i |scsenczi jejo zdrobtinya KŠ 1771, 51; nej je dobro vzéti krüh deczé i |scsenczom vresti KŠ 1771, 51
- ščèpci** -ov m mn., v zvezi *biti v ščepcej biti v neprijetnem položaju*: Szám bos vskrepcej, v-vraj'zi |csepcej BKM 1789, 451
- ščerbina** -e ž *škrbina, razpoka*: rimszka Cérkev brezi scserbine osztáne KOJ 1845, 75
- ščerbínaven** -vna -o prid. *škrbinast*: Tsorba; scserbinaven KOJ 1833, 177
- ščergetáča** -e ž *klopotača*: Amerikanska ščergetáča je celo cemérnata AI 1878, 29

ščergètec -tca m *obroček, kraguljček*: Na konci répa má ščrgetec z rožen[mi] rinki AI 1878, 29

ščēs predl. s tož. *čez*: Boug, [steri je [cse]z v[zej i po v[zej KŠ 1754, 133; i đao nyemi je imé [cse]z v[ze imé KŠ 1754, 110

ščèt -i *z krtača*: scsetinye raszté, z-sterga scseti i kefe zgotávľajo KAJ 1870, 70

ščetálje -a s *osat*: Da [ze te kak [csetálje Gvanta, mocsno dr'zim BKM 1789, 415; Jeli beréjo [ztrnya grozdje, ali [csetálja fige KŠ 1771, 22; Stera trnye i [csetálje prináľa KŠ 1771, 680; z-nerodne [z-trnyom i z-[csetáljom zara[csene zemlé KM 1796, 7

ščėti tudi štėti ščem nedov. *hoteti*: ne[č]em tomi grei[n]iki [zmerti SM 1747, 167; Scsém pa, naj znáte, bratje KŠ 1771, 592; Ne[č]sem pa, ka bi neznali KŠ 1771, 508; Scsém vám milo[ž]tiv biti BKM 1789, 14; tou scsém potrditi KOJ 1833, IX; I tó vero scsém varvati KAJ 1848, 4; ako [chés dugo [živ biti ABC 1725, A4a; ako scsés videti SM 1747, 87; Csi[ži ti [csés pomáľati KŠ 1754, 257; csi [csés, mores me ocsi[ž]titi KŠ 1771, 24; zapovej, ka scsés KM 1783, 2; Ali gda [csés zeti pe[ž]zen [tero popejvati BKM 1789, 6b; Csi [ze nescses povrnouti SŠ 1796, 52; trude, stere szi nescses plácsati KOJ 1833, VI; nai poglavitei[š]e [ché premislávati TF 1715, 3; ar ga nesche Bogh brezi kastige niháti ABC 1725, A4a; ar me [zercze tebe scsé SM 1747, 91; ar ga ne[č]je Bog brezi kastige nehati SM 1747, 45; i csi ga komi [csé [žin oznaniti KŠ 1771, 37; kaj, csi [to ne[č]se delati KŠ 1771, 630; Ki je obdr'sáva, on scsé 'sitek meti KM 1783, 274; Betésne [csé vrá[č]iti BKM 1789, 18; Duh Bo'zi vu pianom csleki ne[č]se rad prebivati BKM 1789, 448; Ki druge scsé kanti KM 1790, 16; či vértinya ščé kaj na stol djáti BJ 1886, 8; pokáže, ka se včiti nešče BJ 1886, 5; [teroga [csémo kr[ž]tsávati KŠ 1754, 188; [csémo od tébe znamejnye viditi KŠ 1771, 40; Tebi zdaj [csémo [zpejvati BKM 1789, 37; Ár ne[č]semo, ka bi neznali KŠ 1771, 529; gda [chéte moliti TF 1715, 25; da nej, ka [cséte, tá delate KŠ 1754, 192; Ka [cséte KŠ 1771, 498; Pomoucs c[š]i scséte meti BKM 1789, 12; [žvétov vec[š]erjov [chéjo [živeti TF 1715, 37; ino nam skoditi schéio ABC 1725, A7a; ako reicsi Bosje ne[č]heio priéti SM 1747, 80; ne csinijo, ká [cséjo KŠ 1754, 72; hūdodelniczi pa nescsejo KŠ 1754, 208; Ne[č]so tvojoj rejcsi, Vörvati BKM 1789, 184; nika nescso praviti AI 1875, br. 1, 7; I [steri koli bode [teo med vami prvi biti KŠ 1771, 66; Da [zem ja[ž] stel zamucsati SM 1747, 95; kelikrát [zem [teo vkūp [zpraviti otroke tvoje KŠ 1771, 78; [ztej m je on [teo mené Vtrgnoti KŠ 1754, 249; je

nej [teo, kabi o[ž]talo KŠ 1771, A4b; Gda je [tel [zpuniti BKM 1789, 17; nej [ze je [tela obe[ž]eliti KŠ 1771, 8; roditelom, stere je negda nej stejla bougati KOJ 1845, 88; nego [zo nyemi vcsinili, ka [zo [teli KŠ 1771, 56; ár [csé [ze mi KŠ 1771, 462; ki [zte nej [zamo csiniti, nego i [teti zácsali KŠ 1771542; Jasz nyemi scsém tívárisa dati SIZ 1807, 7; Eto scsém prepovedávati AI 1875, kaz. br. 7; ali [csés meti nájem KŠ 1771, 437; kak scsés vcsini zmenom SŠ 1796, 3; mené poszili scsés csemeriti AI 1875, kaz. br. 7; Szkim tou [csé KŠ 1771, 436; da tákse grejhe nescse nám na ouc[š]i metati KŠ 1771, 442; ki nescse vnejmar tá 'siveti SIZ 1807, 9; Kaj Szina scsé vó polzlati BKM 1789, 3; ki po szvejti scsé KOJ 1845, 7; On scsé szrd vözpüsztiti KOJ 1848, 3; Csi tébe prav scsé voditi KAJ 1870, 7; jeli scsé poszlavec osztáti AI 1875, kaz. br. 3; Ki nescse na szedsztvo pridti AI 1875, 3; ki jo ščé kaštigati AI 1878, 9; Pokaštigana nešče biti AI 1878, 9; Pomôcs csi scséte meti BRM 1823, 8; Ki ga verno scséjo dicsiti BRM 1823, IV; Kak sze zovém, znati scséjo KAJ 1870, 5; i v-hisi nikak nescso osztáti AI 1875, kaz. br. 3; Nego bi stel [zpeivati SM 1747, 79; Liki da bi eto [teo praviti KŠ 1771, 436; Gda bi [teo natom szvejti BKM 1789, 14; Kak ká bi jo steo odati KAJ 1848, 4; nemorete c[š]initi, kaibi vi steli SM 1747, 26; Gda bi ga pa [teli vmoriti KŠ 1771, 409; csi gli bi ni[š]teri [teli BKM 1789, 5; Csi bode [to [teo keje napravlati KŠ 1754, 12; Ár, ki bode [teo dūlo [zvojo zdr'zati KŠ 1771, 198; tou [zem pa nej [teo BKM 1789, 4b; kelikokrát szam steo vkūpszpraviti szini tvoje KOJ 1833, XI; naj [zvojo nazoucsno[ž]t pokáže, [zi [teo KŠ 1771, 823; i nej szi steo KOJ 1833, XI; nej jo je [teo o[ž]ramotiti KŠ 1771, 6; Ár je tak [teo na Ocsa SIZ 1807, 8; je nej steo pretirati KOJ 1833, X; Potom nyemi je šteo pregrešnice pokázati BJ 1886, 5; szta pomôcs stela dati AI 1875, kaz. br. 3; ki [zo ga [teli [zpitávati KŠ 1771, 413 **ščėti se ščem se hoteti se**: ki szo sze tóľ pogodbi nej steli podáti KOJ 1848, 6; Vnyega voulo [ze [csém zroucsiti SM 1747, 72; Kikoli [ze [cséjo dopádnoti KŠ 1771, 570; Ár csi bi [ze hváľiti [teo KŠ 1771, 550; sze pred tébe scsém szprávlati TA 1848, 5; kak dugo sze scsés zméne szpozábiti TA 1848, 10; ki [ze [csé zvelicsati KMK 1780, 5; Csi sze nescsejo povrnôti TA 1848, 6 **ščéjôuci -a -e hoteč**: Go[ž]poud potrplejnye má znami, ne [csejoucsi, ka bi [ze [steri [zkváro KŠ 1771, 722; Náľdem právdo [csejouc[š]i delati dobro KŠ 1771, 81 **ščévši -a -e ko je hotel**: Jasz nalehci scsévsí notri sztôpiti, szam szkocso notri AIP 1876, br. 2, 7

ščetinjasti -a -o prid. *ščetinast*: zacsne ribati scsetinyaszti szvinyaszki hrbet AIP 1876, br. 8, 6; Na gobci má duge ščetinjaste bajusi AI 1878, 20

ščetinje -a s *ščetinje*: 'Z-nyé ténkoga hrbta scsetinye raszté KAJ 1870, 70

ščí ščéri ž *hčí*: i za volo pápinszke scséri herczega KOJ 1914, 145

ščípálnica -e ž *ščípalka, ščípálnica*: Raki zrastéjo odrtrgani nezáj, kakti ščípálnice AI 1878, 38

ščípati -lem nedov. *ščípati*: ovcé vküp scsiplejo málo trávo KAJ 1870, 138

ščípek -pka m *šípek*: sze je luth. vóra gorilovila kak scsípek KOJ 1845, 68; Ščípek rasté pri potaj AI 1878, 44; bej šzte šteli od šcsípka KŠ 1771, 141; Z-zrnyá rô'z (scsíпка) técsno hráno kühajo KAJ 1870, 19; i Moj'zes je znamenüvao pri šcsípki KŠ 1771, 240; Pout i šcsípkom napána BKM 1789, 172

ščípkov -a -o prid. *šípkov*: vido je eden šcsípkov grm KM 1796, 33; Pod ednim scsípkovim grmom KAJ 1870, 14

ščístiti -im dov. *očístiti*: i šcsíštiti gümno šzvoje KŠ 1771, 10; pren. Krisztuššova šz. Krv z-rú'sni grejhov nász šcsiszti KM 1783, 243 **ščístiti se** -im se *izčístiti se*: krava sze taki tiszti dén nesciszti KOJ 1845, 109; pren. i vö šze šcsíštiti krivicza KŠ 1754, 120 **ščíščeni** -a -o *očíščeni*: Tak i od eti rejcsi šcsiscsene šzo nase pešmi BKM 1789, 4

ščítel tudi štítel -a m *bralec*: nistere zetim sze poká'ze scsítelom ete novín AI 1875, br. 2, 4; "Prijátel"-a kázajöcsi broj z-etim pred postüvane scsítele sztöpi AI 1875, kaz. br. 8; Polleta 'zivota "Prijátel"-a pred szlovenszkimi scsíteli ga zadoszta szpoznávila AIP 1876, br. 4, 1; Pripovedávaj drági moj štítel AIP 1876, br. 1, 7; Postüvani scsítelje AI 1875, kaz. br. 1

ščóuvati -am tudi -lem dov. *zdrgniti*: sze morejo 'slicé k-kropi z-koszitrinov trávo ali szlamov scsouvati KOJ 1845, 41

ščúka -e ž *ščuka*: Tsuka; scsuka KOJ 1833, 177

ščúkanje -a s *udarjanje, švrkanje z bičem*: tíšzto je Otšínšzko šcsukanye KŠ 1754, 135; vzemi tí tou šcsukanye occhino sš 1796, 54; Da znásam scsukanye v-šzrdca mirovnošzti BRM 1823, 465; gda ga vért scsukanyem bicsa goni KAJ 1870, 89

ščúkatí -am nedov. *tepsti z bičem*: Dobro mi je, kai šcsukas SM 1747, 71; šzejkaj ino šcsukaj BKM 1789, 207; Niki pojbar je neprešztano šcsukao KM 1790, 18; moj ocsa je z-šibami vášz šcsukao KM 1796, 68; pren. O Goszpodne,

nescsukaj me TA 1848, 5 **ščúkani** -a -o *bičan*: Da šcsukano tú tejlo, Bode obdr'zano k'zitki BKM 1789, 250; i ovo 'živémo, liki scsukani i dönok nej vmorzjeni KŠ 1771, 539

Šebeštján -a m *Sebastijan*: ki szo sze na szvétoga Sebestyána dén odr'zano proscsénye vküp naisli AIP 1876, br. 6, 8

Šebján -a m *Sebastijan*: Szveti Fabián, i Sebján KM 1783, 94

šéga -é ž **1.** *navada, običaj v vsakdanjem življenju*: Segá KMS 1780, A3; leipi je réd ino šega zvüeníšnya TF 1715, 44; Kretánczov lagoja šega KŠ 1771, 657; kak je šivincse šega pred šzebom gnati KM 1790, 54; Vu šteri šzte nigda hodili pouleg šegé etoga šzvejta KŠ 1771, 576; mi tákšo šegou nemamo KŠ 1771, 512; Segou je meo 'sivino prevecs goniti KM 1790, 62; kak pšzi šegou lizati KM 1796, 47; pren. Árje te šzmerti takova šega, kako ti tátov SM 1747, 82; Ár jete šzmerti tákova sega BKM 1789, 258; Etaksa sega te britke šzmrti sš 1796, 97 **2.** *šega, običaj kot del življenjskega reda*: Od šzkopoušzti valša šega túha naj bode KŠ 1754, 64; Eti je li od te šegé právde gucs KŠ 1754, 6; Dobro šegou tivárištvo húdo ošzkrúni KŠ 1754, 45; Ne našzleduj šego lüdi BKM 1789, 427; Ar rad tíšztoga mejšzta i lüšztva šegou naprej prináša KŠ 1771, 433; Ne našzledüj šegou lüdi sš 1796, 156; šzprávlena po vnougoj vu etom szblodnom vrejmeni húdoj šegé hüdouba na teliko KŠ 1754, 4b; szo priszégnolí po poganszkoj segi KOJ 1848, 7; oni bi k-nám z-szebom prineszli lejpe cslovejšzstva segé KOJ 1833, XIV **3.** *način*: šze tou nego i zsegé gucsa (Styluš) lejhko šzpozna KŠ 1771, 337

šégati se -am se nedov. *šaliti se, norčevati se*: Pred lüčkimi sze tak segajo, ka cslovecsa vlaszé prebodnejo AIP 1876, br. 9, 6

šégav -a -o prid. *hiter*: hintövo, vu stere szo segavi konyi napre'zeni bili KAJ 1870, 117

šégavo prisl. *ponosno, oholo*: Ali záto sze je nê segavo zviszo KAJ 1870, 54; Labud šégavo zavítim šinjekom po vrh vodé plava AI 1878, 27

šégavost -i ž *oholost*: I mir daj segavoszti KAJ 1848, 267; I tá niháj Tvojo rú'zno segavošzti BRM 1823, 375

šélman -a m *slepar*: Goszpon Birouv szo selmani 12 pálicz dáli gorizmeriti KOJ 1845, 99

šénk -a m *dar, darilo*: I znás, ka nikakšega Senka nejmam bolsega BKM 1789, 374; da je dešzét rainiski šenka doubó KM 1790, 36; dáó nyim je lejpe senke, ino dári SIZ 1807, 41

šénkati -am dov. *podariti*: Liki edno vkrádnjeno

blágo senkas meni AI 1875, kaz. br. 7; kai řzi meni vejz kints tvojeaga zařzlùřenyá řenkal SM 1747, 52; Dořzta lèpi dárov řzi mi Senkao BRM 1823, 48

řentani -a -o prid. *řmentan, presnet*: tam bár nega telko dina, kak v-toj sentanoj lùknyi AIP 1876, br. 8, 6

řentávanye -a s *preklinjanje*: ali prouti Sz. Dùhi řentávanye řze ne odpjřzi Kř 1754, 73

řèpavi -a -o prid. *řèpav*: Czaszar nyim pa dá sřtároga sepavoga psza KOJ 1848, 8

řèpetàti -èčem tudi řèptàti řèpčem nedov. *řèpetati, govoriti*: Z-klùncsecom pa pojbicseki tak septá KAJ 1870, 15; Vküp sepecsejo pròti meni TA 1848, 34; I vértom eto sepecsejo KAJ 1870, 27

řèreg -a m *I. množica, skupina, truma*: povéksávai tvoi máli sereg ABC 1725; Nebéřza řzo po recři Gořzpodnovoi naprávlena, ino vejz nyegov řereg SM 1747, 3; Nyegov řereg je máli Kř 1754, 11b; Stero i vezdásnyi moudri řereg nařzledùje Kř 1771, 668; Gda sze eden sereg sřzrsnyôv zácsa zmènyati KAJ 1870, 17; Molitev za obdr'zánye toga máloga serega TA 1848, 9; dopuřzi nám idti vte řereg řviny Kř 1771, 27; Da prides vnebeřzki prelejpi řereg angyelřzki BKM 1789, 1b; Pred tehom sřtáne molécsi sereg tvoj KAJ 1848, 2; Vřzi vòrni v-ednom řeregi sř 1796, 161; droubne řticsicze řzpejavajo z-řeregom BKM 1789, 377; Szcrij me pred seregom hùdodelnikov TA 1848, 49; Nebeřzke dike řeregi, Hotte řzem BKM 1789, 67; Na kotero řzoudbo, řerezje angyelřzki prido BKM 1789, 443; Hválijo medtèm visnoga Serezje nebeszki KAJ 1848, 63; Hválte Goszpodna, vszi serezje nyegovi TA 1848, 84; i teda nasřtánejo serezje bregôv KAJ 1870, 146; řzuét vszeih řeregov Bogh ABC 1725, A7a; Gořzpoud vřzei řeregouv SM 1747, 79; právi řeregouv Gořzpodin Boug Kř 1754, 75; kricsanyeoni je vu vùha vřzej řeregouv Gořzpouda prislo Kř 1771, 753; Goszpodin Boug řeregouv nebeszki KM 1783, 29; řz. je Gořzpoud řeregouv Boug BKM 1789, 8; Sřvét vřzejh Seregouv Boug KM 1790, 111; Tam mo ti pa z seregimi Sřpèvali angelszkimi KAJ 1848, 136 2. *vrsta, skupina řivali*: k řrugomi řeregi se sliřijo AI 1878, 5; Stvári se na dvá řerega razdelijo AI 1878, 5 3. *vojařka skupina*: Záto Judás vzeme řereg vítèzov Kř 1771, 325; K-zbùcsenim Dolenczom pa odprávi vecs seregov KOJ 1848, 116; za orô'sje prilicsne vu szedmére serege teliko Kapitánom narocsene vkùpnarèdi KOJ 1848, 5

řèrjava -e ř *řirina*: řtera je ta řèrjava i dù'zava Kř 1771, 579; řtere bi bila řèrjava pètdèřzèt KM

1796, 11; I gori řzo prisli na sèrjavu zemlé Kř 1771, 803

řèst glav. řtev. *řest*: Sèřzt KM 1790, 96; Sèřzt dni delai TF 1715, 13; řzem máloga Katekizmusa czejli návuk na řèřzt tále razdejlo Kř 1754, 5; sèřzt najmlájsi poszlavczov zapernike gorizazové AI 1875, kaz. br. 1; Avarci szo meli velke na pèt sèřzt mil dúge oploute KOJ 1848, 6; ete řzvejř, řteroga je vsèřzt dnèvi gori ořznáj'zo Kř 1754, 93; Priřao je záto Jezus pred vùzomom řèřztimi dnèvi vu Bethánio Kř 1771, 306

řèstdeset tudi řèšdeset glav. řtev. *řestdeset*: Sèřzdeřzèt KM 1790, 96; Vdovicza nej menyè od sèřztdèřzèt lejř řztera Kř 1771, 64

řèstèri -a -o ločil. řtev. *řester; řest*: Prouti Sřvétomi Dùhi seřtèri grejhi KMK 1780, 90; 4. Razlocsni hatrètú (sèřtèri) AIN 1876, 31

řèšti -a -o vrřtil. řtev. *řesti*: Sèřřti ino pořzleidnyi tauje TF 1715, 11; Sesřti Soltár ABC 1725, A8a; Sèřřti táo Kř 1754, 200; Sèřřti táo Kř 1771, 17; Kotera je řèřřta prořnya TF 1715, 30; Sèřřta ABC 1725, A4a; Sèřřta SM 1747, 45; Gda pa bi bila vora sèřřta Kř 1771, 153; Sèřřtoga dnèva BKM 1789, 158; sèřřti dèn je řztvouro Boug KM 1796, 4; Poveimi řèřřto Bosjo zápoveid TF 1715, 15; Povej mi řèřřto zapovid Kř 1754, 42; Sřvéti Pavel vuřzvojem Liřřti na řèřřtom táli TF 1715, 33; I po sèřřtom dnèvi vzèo je Jezus Kř 1771, 55; Vřèřřtoř vòri Iezusa, Na kri'z řzo rařzpelì BKM 1789, 76

řèštič prisl. *řestič*: Seřřtics nyegova rejcs glařzna BKM 1789, 75

řèřkrat prisl. *řestkrat*: 'Sidovřzřta řze je pa 'ře teda racsunálo blùzi sèřřt-krát řztou jezèr KM 1796, 36

řèřnájsèt glav. řtev. *řestnajst*: Seřřtnájřzet 16 KM 1790, 96

řèřnájsèti -a -o vrřtil. řtev. *řestnajsti*: Sesřtnájřzeti (XVI.) táo Kř 1771, 484; Pri řzvètom Lukácsi vseřřtnájřzetom táli BKM 1789, 448

řèřstou glav. řtev. *řeststo*: Sèřřtjou 600 KM 1790, 96

řèřstou řèřtdeset i řèřst glav. řtev. *řesto řèřtinsèřtdeset*: i racsun nyè je sèřřřtjou sèřřtdèřzèt i řèřřt Kř 1771, 790

řèřanje -a s *sprehajanje*: Ednòk je ednoga goszřôda med sètanyem ploha zadrobisala KAJ 1870, 45

řèřati se -am se nedov. *sprehajati se*: Gda bi řze po czintori ednouk sèto BKM 1789, 433; Obimali řzo me, Z-menov řze sèřati SIZ 1807, 59

řètùvati -ùjem nedov. *priřajati, iti, hiteiti*: Nemre řze zvelicsati, Ni vnèbo sètùvati BKM 1789,

13; Ti pa na vřza hřda, Setřjjes csinenya BKM 1789, 261; ona řetřtie da te jerlo vzeme SM 1747, 82; Kakkoli 'sėden jelen setřje k-mrzlomi řztřdenczi KM 1783, 2; z-szvojom vnougim poropom nazáj setřje v Břdino KOJ 1848, 5; Pod tvojo obrambo setřjemo řz. Mati Bo'sa KM 1783, 88; Ktebi navkřp řetřjemo vřzi BKM 1789, 125; protivniczi na kvár řetřjo BKM 1789, 8b; Teda lidře zevřzej řztránih řetřjejo BKM 1789, 28; setřjo domou KOJ 1845, 101; Zakeus, řetřj doli Kř ř771, 234; Setřj zátu dřsa moja k-poszteli tvojeza zarocsnika KM 1783, 70; Bo'ze! setřj nam na pomřcs BRM 1823, 1; setřj nam na pomřcs KAJ 1848, 1; Knyemi vřzi řetřjomo BKM 1789, 112; pren. Setři derřati pravo pokoro SM 1747, 82; řetřj me taki na pravo pokoro pripelati KMK 1780, 102; Setřj drřzati pravo pokoro BKM 1789, 258; Tak, tak setřjmo na 'zitek KAJ 1848, 108 řetřjavřjřči -a -e gređoč, hiteč: Setřjavřjous Iezus vu vert pojde BKM 1789, 74; i ne odřri me k-tebi setřjavřjousega grejsnika KM 1783, 189

řiba -e ř *I. řiba, palica*: Virga 'řiba KMS 1780, A8; řibo je vzo KM 1790, 18; Niki pojřár, ki je na ednoj řibi gezdou KM 1790, 18; kakobi nyė řztov skoulřzkov řibov kařtigati dáli TF 1715, 4; řze je dotekno Angyeo řibov pecsine KM 1796, 47; Trikrát řzam řřibami bit bio Kř ř771, 549; Szledi je sz-keljasztimi řibami vrábte lřvo AI 1875, kaz. br. 7; pren. tvoja řiba menė trousta TF 1715, A8b; řterih 'zmetna řiba je lejho za nařři grejhov volo na nález přřřena Kř 1754, 34; czvetėcsa Áronova řiba BKM 1789, 37; palicza i řiba tvoja me trřstajo TA 1848, 18; vejdro imajouse Áronovo řibo Kř ř771, 685; I pálezao je bode z'zeleznov řibov Kř ř771, 771; Razmlátiš je z 'zeleznov řibov TA 1848, 3

2. vejica, ločilo: Eta naszledřjavřjousea: řiba KOJ 1833, 9; nájmenye pocsinka dopřsztiti řiba AIN 1876, 8

3. v zvezi napiknjena řiba podpičje: napiknyena řiba KOJ 1833, 9; napiknyena řiba AIN 1876, 8

řibasti -a -o prid. *řibast*: Lešnjek má řibasto veje AI 1878, 47

řibica -e ř *majhna řiba*: řibicza KMS 1780, A3

řibje -a s *řibje*: Szteblovje ali řibje rřze i na eden klafter dřgo zrasztė KAJ 1870, 18

řidon -a m *Sidon*: nazáj je řou na krajino řirřřa i řidona Kř ř771, 51; řirřři i řidoni le'zej bode na řzoudnyi dėn Kř ř771, 36; Ar da bi vřirřři i vřidoni vcsinyene bilė té moci Kř ř771, 36

řidoničánc -nca m *Sidončan*: ka bi řze vojřzkřvao řz-Tirusánzczami i řidonicánzczami Kř ř771, 380

řikati se -am se nedov. *I. spodobiti se, biti primeren*: Oh! kak řze lepou eřzi řika, ka je pokouro cřinėcsi Dávid pravo KM 1796, 65; Kak sze řika po návadi, Přjmo vszem na zdravico AIP 1876, br. 1, 1

2. nanařati se, ustrezati: Obsinszkoimė, stero sze řika na vszákse ednoga plemena oszobo AIN 1876, 10

řilo -a s *řilo*: Ářř; řilo KOJ 1833, 150; Medtemtoga liki soustari řilo je neogiblivo potrejbem KOJ 1833, III

římeon -a m *Simeon*: cslovik, komi je imė Simeon Kř ř771, 169; ki řzi nám po Simeoni nazvejřzto Kř ř771, 821

římeonov -a -o prid. *Simeonov*: Zplemena římeonovoga dvanájřzet jezėr zapecsáseni Kř ř771, 779

řimfati -am nedov. *zmerjati, psovati*: Vi, ki szamo řimfati znáte AIP 1876, br. 12, 1

řimon -a m *Simon*: Peter, ki řze je Simon zváo Kř ř771, 699; Szvéti řimon KM 1783, 93; nyegov mlájři brat řimon KM 1796, 96; Gda bi pa bio řezus v-hi'zi řimona gobavcza Kř ř771, 87; Na řimon i řudas Apořztola dėn Kř ř771, 851; Pride zátu k-řimon Petri Kř ř771, 310; vido je dvá brata, řimona, řteri řze zové Peter Kř ř771, 12; Obřzlejdnym zbratom řimonom v-Per'zio pride Kř ř771, 756

řimoniánec -nca m *simonijanec*: naj je kraj odvřné od zapelavřzov, naj bole řimoniánzczov Kř ř771, 744

řimonov -a -o prid. *řimonov*: Sztouповsi pa vu edno ti ládř, řtera je bila řimonova Kř ř771, 179

řimpans -a m *řimpanz*: Čarni řimpans AI 1878, 7

řinagouga -e ř *řinagoga*: Má 80. řidovřzki řinagoug Kř ř771, 612

řinaj -a m *řinaj*: po řzvojem přřetnom řzlugi Moyřřři na řynai Gorė vřnka zglářzo TF 1715, 12

řinajski -a -o prid. *řinajski*: dvá zákona: eden od řinajřzke gore rodi na řzľřřbo Kř ř771, 566; na řinajřzkoj gori vř zglářzo Kř ř754, 7; řzkázao řze je nyemi vu přřřsávi gorė řinajřzke Kř ř771, 361; vu Deřřžetřj řzvojoj zapouvidi na řinajřzkoj gori Kř ř754, 6a; csi je gli Vszamogoucsni na gori řinajřzkoj prepovedao KOJ 1845, 120

řindel -a m *řkodla*: Zsindely; řindel KOJ 1833, 184; csi je pokrřv z-řindelov ali dėsřk KAJ 1870, 75

řinja -e ř *řkovinski okov*: naj sze řinya na ednom potácsi nezgloda KOJ 1845, 52

řinjek tudi řinjak -a m *řrat, řilnik*: Collum řinyek

- KMS 1780, A7b; Sinyek Nyak KM 1790, 92(a); Nyak; sinyek KOJ 1833, 166; Trdnoga Jinyaka lidjé KŠ 1754, 126; Trdnoga Sinyeka KŠ 1771, 363; da bi Źze nyemi mlnjzki kamen okoli Jinyaka djáo KŠ 1771, 132; i trdoga Jinyeka Źzo zmécseni KM 1790, 80; dabi kamen zvézali na Jinyak KŠ 1771, 58; Ki Źzo Jinyek podvrgli KŠ 1771, 484; V obráz, i vJinyak bili BKM 1789, 71; na Jinyek je nyemi zláti lancz poveŹzo KM 1796, 29; Ona je na sinyeki KAJ 1870, 31; negúcszte z tak trdnim sinyakom TA 1848, 60; severnoga jelena, Źteri má pod Źinjekom túdi gribo AI 1878, 18; pren. ka bi teski tórszki járem sinyeka dolivrgli AI 1875, kaz. br. 3
- Šinjór** tudi Źinjóur -a m *senior*, *škof v evangeličanski cerkvi*: Zádnyics szo G. Esperes (Sinjour) pokázali KOJ 1845, 18; naj pápinszki esperesje (sinjori) pázijo KOJ 1914, 149
- Šion** -a m *Sion*: i poŹtavo Źzam ga na Sion KŠ 1754, 105; SzpévaŹte Goszpodni v Sioni prebivajócsemi TA 1848, 7; Jasz szem szi pa namazao Krála mojega nad Sionom TA 1848, 3; Sztani gori, o Sion KŠ 1771, 814; Hváli Sion RejŹitelja KM 1783, 61; Sion, Źvétamaticzérkev BKM 1789, 7; pride Siona oŹzloboditeo KŠ 1771, 474; Vcsini dobrouto z-Sionom KŠ 1754, 254
- Šionski** -a -o prid. *sionski*: Ne boj Źze csi SionŹzka KŠ 1771, 307; Da preszámnam vszo hválo pojo med vrátami cséri Sionszke TA 1848, 8; Povejte cséri SionŹzkoj KŠ 1771, 67; Ágneccz Źztojécsi na SionŹzkoj gori KŠ 1771, 971
- Šíría** -e Ź *Síríja*: Paveo odplavao je v Sírio KŠ 1771, 399; Vó je zŹlao telikájse nyegov glájz po vŹzjoj Sírii KM 1796, 98
- Šíriánski** -a -o prid. *sirijski*: Gda je te Antiochus ŹirianŹzki, OpŹŹto veŹz Templom BKM 1789, 324; ino ga je z-SíriánŹzkim jezikom vkŹp zmeŹlao KM 1796, 132
- Šírína** -e Ź *širina*: Toga zráka velika Źirina BKM 1789, 86; Med nébom zemlom Źzpravo Źzi sirino BKM 1789, 155; Med Nébov, zemlov Síriino Źzprávila BRM 1823, 120
- Šírítí se** -ím se nedov. *širiti se*: med lutheránmi sze je grehota tak sirila KOJ 1845, 68
- Šírofeničánka** -e Ź *Sírofeničánka*: Bila je pa ta 'zena Grecska po národí Sírofenicsánka KŠ 1771, 124
- Šíroma** prisl. *na široko*: Tatrimi, ino 'snyimi vsze siroma po vszem Országi robíjo KOJ 1848, 36
- Šíróuki** tudi šíróki tudi šórkí tudi šírkí tudi šúrki tudi šúroki -a -o prid. **I. širok**, *ki ima med najbliŹjima koncema razmeroma veliko razseŹnost*: Ta Źirouka [pout], tou je KŠ 1754, 145; i Źirouka je ta czeŹzta KŠ 1771, 22; Cigán sirki kroug naprávi KOJ 1845, 11; Széles; sürki -a -o KOJ 1833, 153; Ravnica je sürka AIN 1876, 12; Süroko cselo Pláto ji pise sŠ 1796, 94; Pelikan má dugi, sürki klün AI 1878, 27; bomo nazháj poglednoli na eto szledi sürko pôť AI 1875, kaz. br. 1; Prednje nogé so sürke AI 1878, 10; ka je bougse sürke kak vouszke nyive orati KOJ 1833, XV 2. *širok*, *prostran*: Tágos; prosztorni, sörki KOJ 1833, 174; Oh kako je jálen ete Źzvejt Źirouki sŠ 1796, 129; Posle je na Źirouki Źzvejt BKM 1789, 119; Ti Źzi môdro Źztvório Ete Źzvét siróki BRM 1823, 137; Ite povŹzem Źiroukom Źzveiti TF 1715, 31; drésejo Po vŹzem Źiroukom Źzveiti KŠ 1754, 261; idoucí povŹzem Źiroukom szveiti KŠ 1771, 3 (B2a); po siroukom Źzveiti Źzo oni razisli KM 1783, 53; Na etom Źiroukom Źzveiti BKM 1789, 25; Po vŹzjoj Źirokoj zemli BKM 1789, 110; Teda Źzo pouŹztala Źirouka mourja BKM 1789, 156; Oh vszega sürókoga szvétá hranitel KAJ 1848, 251; Vr'zi koneccz neznanosťi Po vszem sürókom szvétí KAJ 1848, 164 **šürkési** -a -e *širši*: sto bi za vase napredúvanye znanosťi vam potrešno sürkésó pôť goriodpro AIP 1876, br. 6, 1 **šúrši** -a -e *širši*: Szüknye [sürjava] je escse sürse KAJ 1870, 66
- Šířak** -a m *čelada*: vzeťite gorri zvelicsánŹztva Sísak, (Źelezni klobŹg) SM 1747, 27
- Šívanje** -a s *šivanje*: liki soustari silo, k-sivanyí je potreŹben KOJ 1833, III
- Šívař** -a m *krojač*: varró (sivas) AIN 1876, 46
- Šívati** -am tudi -lem nedov. *šivati*: Varní; sivati KOJ 1833, 181; Varrok, sivam -ati AIN 1876, 18; I niŹcse nouvoga Źzüknya záplato ne siva na Źztári gvant KŠ 1771, 108
- Škáf** -a m *škaf*: Capula Skaf KMS 1780, A8b
- Škalítí se** -ím se nedov. *drsati se*: gda sze na lédí skalimo KAJ 1870, 60; Změnya, skali sze na lédí KAJ 1870, 18; po snejgi .. sani se ponyem škalíjo BJ 1886, 39
- Škárje** -rij Ź mn. *škarje*: SzvoŹih nojéťov skárjami porezajte KOJ 1845, 43
- Škarlát** -a m *škrlat*, *dragocena temno rdeča svilena tkanina*: I nika 'zena skarlat odávajoucsa KŠ 1771, 392; I ta 'zena je oblecsena bila skarlatom KŠ 1771, 796
- Škėgen** -gna tudi škėgenj -gnja m *skedenj*: Skegyen Tsür KM 1790, 95; Tsür; skegyen KOJ 1833, 177; pseniczo pa vkŹp Źzpravte vu moj skegyen KŠ 1771, 44; Źzilje v-skegyen Źzpravo KM 1790, 32; fťicze niti ne Źzprávľajo vu skegnye KŠ 1771, 20; szemen Vu skegnye vkŹppoberte KAJ 1848, 406; ogen 100 skegnyov zapepélo AIP 1876, br. 5, 7; skegnye vidi KAJ 1870, 115
- Škėr** -i Ź **I. orodje**: Eszköz; skėr KOJ 1833, 156;

V]záksa [ztvár i skér KŠ 1754, 10; Z toga korita se glavniki i več drúga škér dela AI 1878, 30; potrebnó bilô edno naprávnicó goriposztaviti za rejený vojzske skéri AI 1875, br. 1, 1; csi ga [zami [zkák]ov skerjouv bujemo KŠ 1754, 38 **2. sredstvo:** Sztároga Zákona [zlu]zba i nyé skér [ze naprej racsúna KŠ 1771, 684; Jezik je náj perstimanejsa skér KOJ 1833, VIII; 'Zivo znánye zroka i skéri zvelicsanya KŠ 1754, 77; Szo skéri zvelicsanya BKM 1789, 358; [zem eden veliki modus i veliko skér pokazao KŠ 1754, 7a; kabi komi ono skér, [tera na tou pela, bránili KŠ 1771, A4b

škerlo -a s *skril*: Ta imenitnejša zemla je .. škerlo se za pokrivanje hiž núca AI 1878, 53

škoda -e ž **1. škoda:** Ka escse e]zi [zli]i .. v]záksa skoda KŠ 1754, 61; brez skode v]zei lúdi kruha [zi dobivai SM 1747, 89; Csi nyemi nyegov kvár i skodo pomoremo kraj odvrnouti KŠ 1754, 51; tá [zam za Kri]ztu]a volo za skodo dr'zao KŠ 1771, 597; vidim, kaj zskodom i na]ega 'zitka bode eto plavanye KŠ 1771, 424 **2.** v povedno-prislovni rabi *izraža obžalovanje:* Skoda, ka goric-vértovje escse nê szo vküpsztópili AI 1875, kaz. br. 8

škóden -dna -o prid. *škodljiv*: ka ednaféle jesztvina skodná AIP 1876, br. 3, 6; vrág Szvoje skodne mre'ze meto de pred tebom BKM 1789, 321

škódit tudi škódititi -im nedov. *škoditi*: ino nam skódititi scheio ABC 1725, A7a; Skódititi, ni djáti nemres mi SM 1747, 76; nám nikaj ne bode mogli skódititi KŠ 1754, 224; angyelom, [sterim je dáno skódititi KŠ 1771, 778; ani nam vrág peklénszki neskodi ABC 1725, A6b; ali nyim bole skódi KŠ 1754, 208; Ki skódi, naj skódi e]cse KŠ 1771, 808; Naj bli'znyega 'zitki ne skódimó KŠ 1754, 35; Da meni skódi ne bode SM 1747, 65; hicze nebo nyim skódi]la SM 1747, 31; ne bode nyim skódi]lo KŠ 1771, 156; bi nyemi nikaj ne bi skódo KŠ 1771, 261; Nebi tam nikaj skódi]l BKM 1789, 99; [to bi nám skódo BKM 1789, 43; kaibi bli]nyega [itki ne skódi]li TF 1715, 15; ali nikaj nyemi je nej skódo KŠ 1771, 178; Jeli je té grej] skódo KMK 1780, 11; po povodni je skódo nyivam KM 1790, 78; pokazalo sze, ka sznêg szetvam skódo AI 1875, kaz. br. 8; nego [zi je bole skódi]la KM 1790, 46; morebiti [zta [zi e]cse skódi]la KM 1790, 28; vu v]zem [zo nazáj skódi]li razbiácsom KM 1790, 88

škodliven -vna -o prid. *škodljiv*: Káros, skodliven -a -o AIN 1876, 34

škodlivi -a -o prid. *škodljiv*: Ártalmas; skodlivi -a -o KOJ 1833, 156; je nyim skodlivo bilou KM

1790, 90; ka je skodlivo KOJ 1845, 73; sze vecs za skodlivo kázalo AI 1875, br. 2, 4; stvár jeli je škodliva AI 1878, 4; Vu vnôgom skodlivom vrêmeni BRM 1823, IX; skodlive taná]e doli potere TF 1715, 28; znájo kváre csiniti skodlive KOJ 1833, XIV; je Boug [kodlive [ztvári nej prepovedau KŠ 1754, 35; vcsini nyé bole skodlive KM 1790, 30; [zpádnejo vu po'zelejnya i skodliva KŠ 1771, 642; skodliva naminejnya, Nej je na verne püsztó BKM 1789, 16

škodlivoszt -i ž *škodljivost*: oni, ki skodlivoszti boja nevêo naprê viditi AIP 1876, br. 6, 6; i poteri doli v]záko skodlivo]zt KŠ 1754, 224; Zakaj bole skodlivo]zt ne vzemete KŠ 1771, 500

škódnó prisl. *škodljivo*: Ne 'zivé [z-tem skodno BRM 1823, 385

škólničija -e ž *účiteljevanje*: ino odpovedavsi skolnicsiji goszpodsarki osterjás je pousztao KOJ 1845, 4

škólnički -a -o prid. *účiteljski*: Tomi szo Goszpoud taki regulo povedali, da skolnicske dú'snoszti naj nezamüdi szpuniti KOJ 1845, 4

škólnik tudi škóulnik -a m *účitelj*: niti skolnik vcsiti, niti sze soularje navcsiti nemorejo KOJ 1833, III; Skolnik vucseniki kraj poká'se KOJ 1845, 7; Skólnik pa v-knige szpyszali KAJ 1870, 5; Solszke návade vrloga Skolnika KOJ 1845, 6; [ze nyim vno]u]a skoulniki eden ali dvá kraiczara dati TF 1715, 4; szo dejte k-skolniki pripelali KOJ 1845, 7; Vanacsaj Mihála skolnika BKM 1789, 3b; Za skolnika je zvoleni KOJ 1845, 4; skolnika iscesejo AIP 1876, br. 8, 8; gde]zo vuc]enejsi] skoulniczje TF 1715, 5; Skoulniczke, [teri druge vcsijo KŠ 1754, 30; Skolniczke pro]zili]zo knige BKM 1789, 5; morejo skolniczke na vogrszki Jezik vcsiti KOJ 1833, III; szo ga ovi skolniczke za Majsztra prestimávali KOJ 1845, 4; On szenje podáo, odnet pa za pomocsnika skolnikam KOJ 1845, 4; je szloboscina dána Skolnike szpraviti KOJ 1845, 117

škorjáne tudi škvorjáne -nca m *škrjanec*: Škorjanci spévajo BJ 1886, 37; Škvorjáne orjé KAJ 1870, 71; Škvorjáne je oznanáv]aš bližé]e proletje AI 1878, 27

škörpion -a m *škorpijon*: Škorpion je nevarna stvár AI 1878, 39; jeli Skorpiona dá nyemi KŠ 1754, 154; jeli nyemi skorpiona dá KŠ 1771, 206

škóula -e ž *šola*: Oskola; skoula KOJ 1833, 167

škóulski -a -o prid. *šolski*: skoulszka decza pro]zili]zo etakse knige BKM 1789, 5; kakobi nyé [ztov skou]l]zkov [ibov ka]t]igati dali TF 1715, 4; Vuc]itelje skou]l]zki vrouke nevzemo TF 1715, 5

- škóuriš** -a m *skorš*: Sorbum Skouris KMS 1780, A9
- škrábati** -am tudi -lem nedov. *praskati*: szi sinyek skrable 'znyimi [rokami] AI 1875, br. 2, 7; neszramnyáka skrábaj KOJ 1845, 47 **škrábati se** -am se tudi -lem se *praskati se*: Tam bodes [ze skrábao, gde te neo [zrbelo SIZ 1807, 35
- škráblanjca** -e ž *hrapava, neravna pot*: i naj bodo ta kriva na ravniczo, i skráblanjczy na glatke poti KŠ 1771, 173
- škrábnoti** -em dov. *oprasniti*: Máčka pa škrabne BJ 1886, 15; Csi kô'zo skrabnemo, krv sze püszi od nyé KAJ 1870, 30
- škrámbeo** -bla tudi škrámpeo -pla m *krempej*: i dúgi skrambli jáko o'zmétijo hodbo KAJ 1870, 104; kakda bi ga mogla med skramble dobiti KAJ 1870, 144; On [jastreb] má močno zakrite škrample AI 1878, 25; Má nogé z močnimi škraplami na prsti AI 1878, 10
- škrámplasti** -a -o prid. *hudoben*: decza naj vu skrpeczé táksega skramplajtoga meštra ne [zpadne KM 1796, 77
- škrámplič** -a m *nožica*: Na poplataj pod škrampliči má dve mehki klejivi blazinici [muha] AI 1878, 37
- škrátec** -tca m *škrat*: naprej bos mogao skrátca obdarüvati KOJ 1845, 114
- škrepcé** -óv m mn. *neprijeten, zapleten položaj*: i v-kákse skrepcé [zpadne KM 1796, 50; [zám bos vskrepczej BKM 1789, 451
- škrgetanje** -a s *vreščanje*: Sraka je znána ž njénim škrgetanjom AI 1878, 25
- škríc** -a m *rob obleke*: naj [ze li skricza gvanta nyegovoga doteknejo KŠ 1771, 122; nego je [zamo skricz nyegovoga ko'sua odrezao KM 1796, 59; i velike naprávlajo skricze gvanta [zvojega KŠ 1771, 76
- škrilevka** -e ž *skril*: poti z-kamnom i skrilevkov pová'zajo KAJ 1870, 73
- škrinja** -e ž **I. skrinja**: Najpotrebnejše zklôžje so postela, škrinja, stol BJ 1886, 7; ali na [zpodobo skrinje veliko ládjo napravo KM 1796, 11 **2. krsta**: Koporsó; skrinja mrtvecska KOJ 1833, 163; dotekno [ze je skrinje KŠ 1771, 188; Tak položen vu skrinjo BKM 1789, 71; ino obej v-'selezno skrinjo polóseno KOJ 1848, 5
- škrinjica** -e ž **I. skrinjica**: Njegova koža se núca za prevleko potni škrinjic AI 1878, 10; pren. Eto más i mi[zli Vu]zrczá skrinjiczi KŠ 1754, 247 **2. majhna krsta**: vetoj vóri [ze ti prav Scsé skrinjica prine[zi KŠ 1754, 408; V-toj máloj skrinjiczi z-práhóm po[ztánenyé SŠ 1796, 77
- škrípanje** -a s *škrípanje*: tam bode joukanye i zobno skripanye KŠ 1771, 25; Odkup moj i plácsa peklénszkgoga skripanya KM 1783, 121; Pride pa dén Go[zpodnov, v[šterom nebé]za skripanyem preminéjo KŠ 1771, 722
- škrípati** -am tudi -lem nedov. *škrípati*: Tsikorogni; skripati KOJ 1833, 177; i skriple zobmi KŠ 1771, 130; Csi zobmi skriplemo KŠ 1754, 37; ki skriplejo z zobmi nad menom TA 1848, 27; Povej kak dugo bo's z-zobmi Tvojimi skripao v-pékli KM 1783, 297; i skripali [zo zobmi na nyega KŠ 1771, 363; Csi bi i vizina skripala KAJ 1848, 183
- škrípec** -pca m *ščurek*: Škripec s cimetrovov fárbov AI 1878, 32
- škrívivo** prisl. *lakomno, požrešno*: rusz najbolje skrívivo na nász gléda AIP 1876, br. 4, 3
- škrópiti** -ím nedov. *škrópiti, močiti*: zacsne skropiti nogé nyegove [zkuzami KŠ 1771, 190; Skroupili [zo vu dávnóm, Vrejmeni petnik zkrvjom BKM 1789, 99 **škrópiti se** -ím se *škrópiti se, močiti se*: Tomi je nej 'zmetno breme, Csi [ze gli znojom skropi BKM 1789, 317
- škrítavši** -a -e prid. *cvrkutajoč*: lasztvica i veszelécs skrtavsa gnezdó zácsa szkládati KAJ 1870, 103
- škrítláč** -a m *skopuh*: Zsugor; skrtlács KOJ 1833, 184
- škrítlati** -am nedov. *skopariti*: Zsugorkodni; skrtlati KOJ 1833, 185
- škvórc** -a m *škorec*: Skvorc KAJ 1870, 21; Škvorc živé AI 1878, 28
- šlabrajóuč** prisl. *žlobudrajoče*: z-lutherove nouve bible napámet cejle vrszte slabrajoucs KOJ 1845, 63
- šlát** -a m *tip*: Čüténya mam pét. Náj mre .. šlát BJ 1886, 40
- šlátalnica** -e ž *tipalka*: Pri rošči májo vüsta, šlátalnice AI 1878, 32
- šlátanje** -a s *tipanje*: Csi Slátanye ino csütejnje BKM 1789, 287; Gda mi hénya vidénye, Slátanye ino [zlisanye BRM 1823, 310
- šlátati** -am nedov. *tipati, otipavati*: Slátajte me, i glédajte KŠ 1771, 257; Z-koncom prsztóv slátamo KAJ 1870, 34; i nafe roké [zo slátale KŠ 1771, 726; pren. Ki pa táksa dela ne csini, té je brezi vóre sláta KŠ 1771, 443; i nafe roké [zo slátale od rejcsi sitka SM 1747, 19 **šlátajóuč** -a -e **I. tipajoč**: I'jáka roké slátajoucsi Jákoja KM 1796, 20 **2. dotikajoč se**: Ár [zste nej pri[ztoupili kslátajoucssemi brejgi KŠ 1771, 695 **šlátavši** -a -e *tipajoč, tipaje*: Té ednók po ceszti slátavsi sze prikláti KAJ 1870, 37
- Šlavònia** -e ž *Slavonija*: Slavonia KAJ 1870, 162; Namesztnik Slavonie KOJ 1848, 41; Slavonio KŠ 1771, A5b

Šlézia -e ž *Šlezija*: Prájszki Kráo zalé'se Slezio KOJ 1848, 109

šmaràgduš -a m *smaragd*: Źtolecz przspodoben na pogléd kŹmaragduŹi KŠ 1771, 774

Šòdoma -e ž *Sodoma*: Ár, da bi vSodomí vcsinyene bolé té mocsi KŠ 1771, 36

šòdomija -e ž *sodomija*: grejh, Źteroga za Sodomijo zovémo KMK 1780, 91

Šòdomitánec -nca m *Sodomčan*: Velim pa vám, ka Sodomitáneczom vu onom dnévi le'zej bode KŠ 1771, 202

šòdomski -a -o prid. *sodomski*: le'zi bode SodomŹkvoj i GomorŹkvoj zemli KŠ 1771, 32; Ali velim vám, kaj SodomŹkvoj zemli le'zej bode na Źzoudnyi dén, kako tebi KŠ 1771, 37

šòla tudi šòula -e ž *šola*: Schola Soula KMS 1780, A8; Soula Oskola KM 1790, 94; je mladini sola potrebna KOJ 1845, 7; Pokedob pa soula nikaj nevalá KOJ 1845, 8; šòla BJ 1886, 3; Stampana z-kraleŹzkimi visnye Soule piŹzkmi KM 1790, 1; Z dopŹŹcsenyom KráleŹzke ViŹzoke Źoule Stamparie KM 1796, 1; huj vo z-sòle KAJ 1870, 8; gda bi se že kšòli pribliŹávala BJ 1886, 5; gda bi Soulo poŹztavo KŠ 1771, 101; da bi Źzamo mogla hoditi v-Źoulo KM 1790, 60; vucsenik more vsoulo priti KOJ 1845, 8; vucsenik knige neszé vu sòlo KAJ 1870, 6; deca naj nepresztano v-sòlo hodi AI 1875, kaz. br. 8; vŹzak dén Źze tŹkajoucsi vu Źouli KŠ 1771, 401; sze jih je v-souli vnogo nábralo KOJ 1845, 7; Vu nisteroj sòli nacsi naidemò táblo KAJ 1870, 9; Solé i nyi vrédnoszt KAJ 1848, VIII; Sòle sze odpréjo AI 1875, kaz. br. 8; na národni soul haszek KM 1790, 1; za vesznicski sòl drŹgi zlòcs KAJ 1870, 3; za národne šole AI 1878, 1; za vesnicke šolé BJ 1886, 1; vŹolai nasŹih moucs je obderŹalo Źzveczko včŹenyé TF 1715, 5; pren. Natúre i milòfse Źoula BKM 1789, 2; Eti, v nebelŹkvoj sòli Na veke zvisávam BRM 1823, 7

šòlar tudi šòular -a m *šolar*, *učenec*: 1958 horvacski jezik gucsécsi solárov AI 1875, br. 2, 2; steri bi ove solare vòpitali KOJ 1845, 10; niti sze soularje rejszan navesiti nemorejo KOJ 1833, IIII

šòlárìti -im nedov. *šolati*: roditelje vékso volo májo szvoje szine solárìti KOJ 1914, 154

šòlestòlec -lca m *šolski svet*: Sòlesztolec podgovorno szvojo csészt posteno doprneszé AIP 1876, br. 42

šòlski tudi šòulski -a -o prid. *šolski*: soulszki pojbar KM 1790, 54; Šòlska deklička BJ 1886, 4; kâ szi ti sòlszko dète KAJ 1870, 136; po krò'zno-sòlszkom ravniteli KAJ 1870, 3; Pred sòlszkim vcsenyom KOJ 1845, 123; ka Źzo

ŹoulŹzki pernyavczí zapelavczí KŠ 1771, 438; i kak szo jih sòlszki Vucsitelje návcsili KOJ 1845, 19; Sòlszke Regule KOJ 1845, 8; Nike sòlszke peszmi KAJ 1848, IX; Vesznicsko-sòlszke knige cstenyá KAJ 1870, 2; Sòlszke regule prvikrát skolnik presté KOJ 1845, 6

Šòmen -a m *Simon*: Sòmen KMS 1780, A3

šòmocki tudi šòmogski -a -o prid. *šomoški*: znaŹimi VogrŹzkimi vu i Somoczkoj Źztoiczí bodoucŹimi Źzloveni vrét KŠ 1771, A6a; Benedictinarom za 'sivesz darŹje Somogyszko deszetino KOJ 1848, 12

šòpasti -a -o prid. *šopast*: Veverica šúrki šopasti rép má AI 1878, 12

Šòpron -a m *Sopron*, *kraj na MadŹarskem*: V-Soproni KMK 1780, A(1); V-Soproni SIZ 1807, 1; V-Soproni BRM 1823, I; Sopron KMS 1780, A3; V-Soproni KMS 1780, A; Stampana, v-Soproni KM 1783, nasl. str.; Stampani v-Soproni BKM 1789, 1

šòpronski -a -o prid. *sopronski*: Farar SopronŹzki KŠ 1771, A8b; tŹdi vu sopronszkom vármegyévi szpodobno csini KOJ 1848, 25

šòr -a m *pivo*: Sòr sze z-gecsmena szprávla KAJ 1870, 46; Z-'saklom bon noŹzo sòr SIZ 1807, 36

šòrc -a m *predpasnik*: ki za lederni sòrc popadno AIP 1876, br. 1, 7; Eti szo vszi lederne sòrce meli KAJ 1870, 85

šòrš -a m *I. usoda*: Jezusa szlédnyi sors KAJ 1848, VI; Hercegovinarci tò 'zelèò, da bi sze nyihov sors pobogsao AI 1875, kaz. br. 3; TŹ naide vandrar sztan mira V-vdérjanyi sorsa vihéra KAJ 1848, 6; kak koli sze boj dokoncsa za pobogsanye sorsa hercegovinarov AI 1875, br. 2, 2; Naj vzeme Źors Źzlu'zbe ete KŠ 1771, 343; Jezus I sors národov V-praviczi ravna KAJ 1848, 118; trjé mò'zi bili, ki szo nasega országa sors v-rokaj meli AIP 1876, br. 3, 2; V-lepoj mirovcsini, VeŹzelécs nad sorsom SIZ 1807, 59 **2. žreb**: razdejlili Źzo Źzi gvant nyegov metajoucsi Źors na nyega KŠ 1771, 95; i vrgli Źzo Źors brodárje KM 1796, 81; Sors moj mi je szpadno z vugodnim tálom TA 1848, 11

šòšnjeti -am nedov. *I. šumljati*: liztŹje drevja Radoszti peszom tiho sòsnja KAJ 1870, 167 **2. brundati**, *govoriti*: povè mi, ka ti je sòsnjao medved KAJ 1870, 95

šòulin tudi šúlinj -a m *čevelj*: Calceus Soulin KMS 1780, A8b; Soulin Tzipellò KM 1790, 94; Źzam jaŹ nej vrejden niti nyegovi Źoulinyov reménya odvèzati KM 1796, 95

šòulinci -ov m mn. *čevlji*: Źteroga Źoulinczov Źzam nej vrejden noŹziti KŠ 1771, 10; i obŹj Źoulincze tvoje KŠ 1771, 379

šóuloidéjnje -a s *obiskovanje šole*: je tákse dejte domá komaj csakalo vremen za v-souloidejnje KOJ 1845, 7

šóunati tudi šónati -am nedov. *prizanašati*: Kémelni sounati KOJ 1833, 162; Zmenkanye moje sôna BRM 1823, 186; I sônaj tó kokôs vszigdár KAJ 1870, 145; ne bom va|z |ounao KŠ 1771, 552; vucz|ké, ki ne bodo |ounali csrejdo KŠ 1771, 406; Ja|z bi pa vá|z rad |ounao KŠ 1771, 503

šóušnjanje -a s *šepetanje, mrmranje*: Naj |ze kak |ousnyanya ne nájdejo med vami KŠ 1771, 552; Sousnyanye KM 1790, 8

šóuštar tudi šóštar -a m *čevljar*: Soustar ABC 1725, A3b; Medtemtoga liki soustari silo k-sivanyi .. potrejen KOJ 1833, III; Skórjo šóštarje potrebujejo BJ 1886, 30

špàjs -a m *šala*: pravo András z-spajszom AIP 1876, br. 10, 5

špàjsen -sna -o prid. *čuden, nenavaden, smešen*: Nad spajsznim sztarczom szo sze zaszmejali KOJ 1914, 127; isztina, ka tó zadoszta spajszno AI 1875, br. 1, 7

špán -a m *župan*: Vid bácski veliki Spán KOJ 1848, 21; grof (veliki spán) Szobote KOJ 1914, 137

španija -e ž *oskrbništvo*: dáj racsun od tvoje |panije KM 1783, 205

španjòlski -a -o prid. *španski*: steri szo od tiszte spanyolszke vojszke doliszszoszekani KOJ 1848, 80; tak 'zelévcsi na spanyolszki trónus pridti AI 1875, kaz. br. 3; Na spanyolszkoj zemli 'ze tri léta krv tecsé AI 1875, kaz. br. 3

španjòlsko -ga s *Španija*: odiso Spanyolszkoga AI 1875, kaz. br. 3; Na Španjòlskom i Taljanskem so v bogšem stálišči držáni AI 1878, 14

španjòrska -e ž *Španija*: Spanjor|zka KM 1790, 8

španjòrski -a -o prid. *španski*: Vandalu|fov, koteri |zo zete králevc|ine Vlaski i potom Spanyor|zki or|zág odplavali KŠ 1771, A6a; vlasko, Hi|pánii, tou je, Spanyor|zkom or|zági zacsétek vzéla KŠ 1771, 339

špàranje -a s *varčevanje*: Mertücslivosz i sparanje, Boj hi'ze ete koróna KAJ 1870, 76; Dáre Ti dás na sparanje BRM 1823, 361; i da je |zvojo plácso po |paranyi zadr'sávaó KM 1790, 58

špàrati -am nedov. *varčevati*: Sparati i nej zaprávlati KŠ 1754, 53; Csedén kmet spara za jalove letine KOJ 1845, 33

špàravno prisl. *varčno*: Sparavno trosi KAJ 1848, 254; sparavno safarúje KAJ 1870, 122

špàravnost -i ž *varčnost*: tak da je po deli i

sparavnoszti prémocsén vért grátaó KAJ 1870, 71

šparlivi -a -o prid. *varčen*: Svojim oblečalom je šparliva bila BJ 1886, 11

špèh -a m *saló, maščobno tkivo*: Okoli mesa grozovitnoga tela je [kit] opásani zdebélim špèhom AI 1878, 21

špic -a m **1.** *konica*: Jantar Nüca se za špice na pipaj AI 1878, 59 **2.** *vrh*: sze temén [bregôv] vríh ali spic zové KAJ 1870, 146

špičasti -a -o prid. *koničast*: Medved Má špičasto glávo AI 1878, 10; nogé so močne z zakrivlenimi i špičastimi škramplami AI 1878, 25

špičiti se -im se nedov. *nastopati proti komu, upirati se*: Szamo cslovek te |zluga Tvoj, Sze prôti Tebi spicsi BRM 1823, 186

špikasti -a -o prid. *koničast*: i špikasti njegov [krtov] nos ne samo dobro vohalo AI 1878, 10

špinjâča -e ž *špinâča*: Špinjâča má ošpičeno listje AI 1878, 42

špitál -a m *bolnišnica*: Ispotály; spítál KOJ 1833, 160

šplajûta -e ž *kamnita plošča*: Falate odlôcsijo i na splajûte razkálajo KAJ 1870, 81

špòngia -e ž *morska goba*: i vzeme |spongio KŠ 1771, 96

špòr -a m, v zvezi **pod špor dati zapreti**: nego blágo sze more te csasz pod spor djáti AIP 1876, br. 1, 3; tát sze pod spor dne AIN 1876, 44

špòrar -a m *ključavničar*: Odzaja je escse sztolar, sporar KAJ 1870, 75

špòt -a m *sramota*: rejcs Gofszpodnova je nyim |pot KŠ 1754, 24; nej je spot za nász KOJ 1833, v; Boug |zi ne dá z-|zébe |pota |zprávlati KM 1790, 74; i nebi nyim spota delala KOJ 1845, 8; i nei je máral za |pot SM 1747, 28; Nyé |zkoro Na vék|í |pot vr'ze KŠ 1754, 263; Hodmo, |pot nyegov no|zécsi KŠ 1771, 697; Moj |pot Volno trpeti mi BKM 1789, 70; |zi je pri deczi |pot |zpravo KM 1790, 20; |zo dáli pripelati Sám|ona, ka bi |zi 's-nyega |pot |zprávlali KM 1796, 50; I na ov spot bi ne prisli SŠ 1796, 173; Odked je na spot "Kumaniánszki Ladiszlav" imenüvan KOJ 1848, 40; Ino tvoje ime ne dr'zi Vu táksem |poti BKM 1789, 327; kejpi, |teri je pun bio |z-|ziroma|tvom i |spotom KŠ 1754, 108; Vougri z tem spotom razszrdjeni KOJ 1848, 9

špòtanje -a s *sramotitev, sramotenje*: Ka valá nyegov kri'z, |potanye BKM 1789, 259; Boug Trpo je od |zvega lü|ztva |potanye velko BKM 1789, 72; v-Rim odpouto, da szi tam nabere za spotanye KOJ 1845, 8; I nazá plácsaj spotanye nyihovo TA 1848, 66

špotáriti -im nedov. *sramotiti, zasmehovati*:

Tsufolni; spotáriti KOJ 1833, 177 **špotáriti se** -im se *norčevati se, posmehovati se*: deca sze z-vötiszkanyem jezika spotári KAJ 1870, 32; Etiva sta se z-stári lüdi špotáрила BJ 1886, 41; dvá razbojnika špotáрила šzta šze 'znyega KŠ 1771, 95

špótati -am nedov. *sramotiti*: ki špotaio tvoi šzvėti glá|z SM 1747, 85; Vszi vidôcsi mené me spôtajo TA 1848, 17; ti gda šzi špotan i bit bül SM 1747, 68; špoutali šzo ga govorécsi KŠ 1771, 94

špotlivec -vca m *zasramovalec, posmehovalec*: ino ne šzidi, gde špotlivczí šzedijo SM 1747, 25; špotlivczí KŠ 1771, 449; Naj szi grajajo spotlivczí Vero mojo KAJ 1848, 221; vcsenyé od 2. kršztsán|zkoga vadlúvanya špotlivczov KŠ 1771, 716; Tak da spotlivczov náprava Nyé nepreprávi KAJ 1848, 164; i na sztôlczí spotlivczov neszedi TA 1848, 3; Nedáj špotlivczom, ka bi ná|z Od tvoje šzvéte rejcsi Odvrnoli kraj BKM 1789, 178; I ráj vsze pretrpi, Kak da bi nyé na porob dao spotlivczom KAJ 1848, 4

špotlívó prisl. *zasramovalno, posmehljivo*: gda od nyegovi Svéczov špotlívó gucsimo KMK 1780, 39

špotlívost -i ž *sramotenje*: ne glédaj Tvega iména veliko špotlívó|zt BKM 1789, 152

špòtno prisl. *sramotilno*: je spotno klopotao od sztároga katolicsánsztva KOJ 1914, 177

šprègla -e ž *madež, packa*: czerkev, ka bi ne mejla špreglo KŠ 1771, 585

šprí -ja m *šibra*: Srét; sprí KOJ 1833, 172

šrágle -gel ž mn. *nosila*: Csi nyim je tē bremen 'zmetno bilô, na drogé ali srágle szo je szklali KAJ 1870, 72

šràjř -a m *vijak*: Ete vnôge srajře v-edno vküposztaviti KAJ 1870, 143

štacún -a m *trgovina*: to sze dobi küpiti v-stacuni szemena odávanya AIP 1876, br. 10, 8; Ka pa, gda je telko štacúnov várao KAJ 1870, 116; sád, šteri se sprešani v štacunaj odáva AI 1878, 52

štacúnár -a m *trgovec, prodajalec*: Kalmár; staczúnár, krámar KOJ 1833, 161

Štájér -a m *Štajerska*: Béla III. je tüdi poloviczo Štájera steo meti KOJ 1848, 32

Štájerec tüdi Štájarec -rca m *Štajerec*: Stajarci szo láni za szadü blizi 300 jezér rainskih dôbili AIP 1876, br. 3, 8; cfi šze šzpomenémo šzKrájnczov i zdolnyí Stajerczov KŠ 1771, A6a; szo sze szpajdásilí z-Austriánczmi, Stajerczmi KOJ 1848, 90

štájerski -a -o prid. *štajerski*: v|zo pi|zmo, obrné na Stajer|zki jezik KŠ 1771, A6b; je Rudolf

Štájerszkoga Hercega priporácsao KOJ 1848, 88

Štájersko -ga s *Štajerska*: Štájersko je Stevani IV. nej miszli vö KOJ 1848, 39; ino szlovenszki kráo Szamo nyim je Korosko, i Stajerszko vkrajpograbo KOJ 1848, 6

štála -e ž *hlev*: Stalla š|tálló KM 1790, 93(a); Sztoupi Vo z|tale BKM 1789, 13; Vö štalé je potom plamén na štale vdaró BJ 1886, 9; Žnyim se je vu štalo skrio BJ 1886, 8; Maria je porodila vu ednoj Stalli KMK 1780, 14; Polo'zi ga vja|zli, Vu nec|š|ztoj štali BKM 1789, 27; ka šzo 'sivino v-š|talli lejhko krmili KM 1790, 64; pren. liki šze je kurvin|zke ru'znó|zti štala zvalou KŠ 1771, 487

štámpanje -a s *tiskanje*: pod Prespan Stampanya dáni KMS 1780, A; šzo escse tüdi z-šztroskom eti pé|zem vö Stampanye naprêpomogli BRM 1823, I

štámpar -a m *tiskar*: V-Soproni, Pri Stampari Sie|s Jó'sef Jáno|fi KMS 1780, A

štamparía tüdi štamparija -e ž *tiskarna*: Štamparija "Athenaeum" AI 1878, 2; Z dopü|csenyom Krále|zke Vi|zoke šoule Stamparie KM 1796, 1; Štampane vu "Athenaeum"-a Štamparii BJ 1886, 1

štámpati -am nedov. *tiskati*: dájo štámpati znouvičs KŠ 1771, A6b; Vu knigaj bodôcse pizske szo stampali KAJ 1870, 6 **štámpani** -a -o *I. tiskan, natisnjen*: Katekizmus štámpani v-Halli KŠ 1754, 3b; Návuk i v Halli 1754. štámpani KŠ 1771, A7b; Stampani v-Soproni BKM 1789, 1; Stampana Zpi|zkmí Sie|s Jó'sef Jáno|fa KMK 1780, A(1); Štámpano vSaxonii TF 1715, 1; Štámpano v-Buda-Pesti AI 1875, kaz. br. 8; Štampane v-Szomboteli SŠ 1796, 1 **2.** v zvezi **štámpani piski tiskane črke**: Jasz 'ze stampane pizske tüdi dobro poznam KAJ 1870, 6; záto sze stampani pizski zovéjo KAJ 1870, 6

štámpet -a m *postelja*: Po nocsi negdanegda omár, stampet .. pokajo KOJ 1845, 100; V-stampeti sze more vszáki drügi keden szlamo ponouviti KOJ 1845, 40; i dejvali šzo je vu štámpete i pošztele KŠ 1771, 354

štánga -e ž *železna palica, drog*: nego z-pokázanyom ne ednoj dúgoj stangi tisztoza lizšta KOJ 1848, 57

šté člen. (*kakor*) *koli*: ki nac|í jemléjo téricsi, što šté šzo|zi KŠ 1771, 446; Kak šté šzi bou nyih okorno|zt BKM 1789, 166

štéjnje -a tüdi štenjé -á s *branje*: ne|žnájsni Knig štejnye KMK 1780, 44; stenyé knig csloveka csednoga vcsini KOJ 1833, XV; na tom bojďte, da edno dejte ne neháte brez štenyá BKM 1789,

6b; ki ſzo rázlocсно ſtejnye vkúpe prináľali KŠ 1771, A3a; je namejno Vogrine pobisztriti na stenyé knig KOJ 1848, 31; boj gyedni vu ſtejny KŠ 1771, 639; Na kój more merkati v-stenyé AIN 1876, 8; ſz. piſzma ſtejnyem KŠ 1754, 47; Pod ſtejnyom Epiſtole KM 1783, 109

štéri -a -o **I.** ozir. zaim. **I. kateri, ki:** Drügi zrok, ſterie nei naiménľi TF 1715, 5; Ki vszáko ſztvári nyé sivleinye dáva, ſteri da kermo neimoi sivini ABC 1725, A6a; Bojdi dika Bougi ſteri vſze vodi KŠ 1754, 264; Boug je pravicsen Szodecz, ſteri louna to dobro KMK 1780, 5; nej nám trbej táksega kejpa gori vzéti, ſteri ſze nám ne priſztája KM 1790, 20; Grêh je ta moja nevola, Steri mi ſzrdce ſztrási BRM 1823, 9; szam premiszlo on haszek, steri sze zná szpraviti KOJ 1833, V; szo szvoj szlóki jezík obogatili, steri je lih vu pszüvaniy premo'sen bio KOJ 1848, 8; more eden glasznik bidti, steri ali jedino sztoji AIN 1876, 7; Mesárski pes, štéri bojéča teléta goni AI 1878, 8; cslovecsa moudróſzt, ſtera znatúre pohája TF 1715, 3; po nenávednoſzti, ſtera vu nyih jeſzte SM 1747, 7; Szpomeniszze ſztvoie dobroute, stera je bila SM 1747, 93; miloſcse, Stera je obilno razisla na náſz KŠ 1771, 574; modrouſzt, ſtera vkaniti nemore KMK 1780, 5; rejestá, Stera mi bojazen dá BKM 1789, 14; pomoucs meti, stera bode pouleg nyega SIZ 1807, 5; Telou moje, Stero je za váľz dáno TF 1715, 40; ſzerczu, stero ta nebeľzka iscse SM 1747, 91; popejvanye, ſtero ſzprávoga ſzrczá zhája BKM 1789, 7b; 'ſivlejnnyem, ſtero je veľz ſzvejť premoglo KM 1796, 10; czvejťje, Stero hitro zraľzté sš 1796, 10; Vogleja je prvo bilou, stero je melo szpoznati KOJ 1848, 4; drévo, stero prineszé szád TA 1848, 3; sze dête, stero je pol leta sztaro AI 1875, kaz. br. 7; Dühá, po ſteroga miloſchi vörjemo TF 1715, 27; ſztvár, ſtere neľzmejmo 'zeleti KŠ 1754, 61; katechifmus, kſteromi ſze je priverglo TF 1715, 9; Cslovik, steromi greihe ne racsuna SM 1747, 95; oszoba je ona, k-steroj ta prva gucsi AIN 1876, 16; katechifmus, Steroga offerüjem TF 1715, 9; vecsnoga blasenſztva, steroga ſzem ſzpravil SM 1747, 83; pleva, stero veter raznoſzi SM 1747, 92; miloſclo, stero dasvas SM 1747, 90; nébo, vſtero je Kriſztus gori vzéti KŠ 1754, 112; ſzin, vſterom ſzeje ſzpunila TF 1715, 38; Po sterom dugoványi ſzo zgübili SM 1747, 51; 'zivlejnnye, vſterom je on 'ziveo KŠ 1754, 106; reicľi, po ſteroi poľztánete TF 1715, 8; pout, po steroi bodes hodil SM 1747, 96; materno rejcs, vſteroj ſzo ſze poroudili KŠ 1771, A6a; pays, zsterim vgaľziti morete SM 1747, 27; moucs,

ſz-ſterov ſze nescsejo KŠ 1754, 194; ſzſterov merov bodte vi merili KŠ 1771, 113; Ár, ſterom ſoubom ſzoudite, ſztiſztom bodete ſzodjeni KŠ 1771, 21; Po ſzkrblivoſzti, z-ſterom ti vsza ravnas KM 1783, 25; Jezik, z-sterim vadľüjemo KOJ 1833, XI; Pannonii, z-sterov szo ládali KOJ 1848, 7; nyim Timotheuſa i Epafrodituſa posle, ſteriva nyim preporácsa KŠ 1771, 590; od Szrbie i Csarnegore poglavnikov, steriva národa tüdi szlovenszki jezík gucsita AI 1875, kaz. br. 3; Otsa i Szin, od Steriva vö ſzhája KŠ 1754, 123; Od ſzrditoſzti i dúsne veľſzti, ſterivi je doli fisao KŠ 1754, 116; ti ſzi nepriatel vszeim tiſztim, ſteri hüdo delajo ABC 1725, A7b; grehi, steri ſzo veliki SM 1747, 93; Vi, ſteri ſzte okrſztseni KŠ 1754, 266; i malo ji je, ſteri jo nájdejo KŠ 1771, 22; nepriatele moie, sterie doľzta SM 1747, 95; prilik, ſz-ſteri necľiſztoucſa ſzhája KŠ 1754, 47; Sterih düje pa ido KMS 1780, B2b; vnoqi ſzo znáľz, ſterim nyihovo vreime nepernáľſa TF 1715, 7; Ti trüdni, ſtere i delo Te'zi KŠ 1754, 261; nevol, ſtere i mi trpmo KŠ 1771, 529; ricsi; vu ſteri ſze zvelicás ti KŠ 1771, 376; Pri ſterih eto nájdes BKM 1789, 5; garicze, vu steri ga pelajo KOJ 1833, VI; moje greihe, ſterimi ſze odpüſzti TF 1715, 46; grehe ſterimi ſzem tebé zbantüval ABC 1725, A5b; med ſterimi ſze Bo'za rejcs gláľzi KŠ 1754, 129 **2. za izražanje pripadnosti lastnine:** Stero je tou blágo KŠ 1754, 132; de drevo, steroga liľztje ne povéhne SM 1747, 92; Kriſztus, ſz-ſteroga ranami ſzmo ozdravili KŠ 1754, 109; Za toga volo i mi, od ſteroga dnéva ſzmo csüli KŠ 1771, 603; krvi preleanya, stere czeina je tak drága SM 1747, 61; ſztvár, ſtere czeina je tak drága SM 1747, 61; Márie zſtere je porodjen Jezus KŠ 1771, 5 **3. kdor:** A ſteri pak ne vörje TF 1715, 45; kaj vľzáki, ſteri ſze ſzrdi na brata ſzvojega KŠ 1771, 15; Steri kaj hüdoga ſzprſzéganyem obecse KŠ 1754, 18; I vľzáki, ſteri csüje ete moje ricsi KŠ 1771, 23 **4. kar:** Za ſtera vľza jeľz nyemi hválo dávatí morem KŠ 1754, 86; Da ſzküſzite, ſtera ſze razlocśávajo KŠ 1771, 592; nazveľſztita Ivani, ſtera csüjeta KŠ 1771, 35 **II.** poljub. zaim. *izraža nedoločeno, poljubno osebo, stvar:* Steri poszlavec na dugo vrêmen vöosztáne AI 1875, kaz. br. 3; ſteri Szlepoľzti oslátati nemorejo TF 1715, 4; Stere ſztvorjene ſztvári Bo'se ſzo vrejodne KMK 1780, 9; Stera szo govorênya tále razlocśávájöcsa znaménya AIN 1876, 8; Sterih pamet je témna poľztánola SM 1747, 7; Od ſteri ſze zdaj loucsim sš 1796, 6; sterim Cslovik more vüzdo polositi SM 1747, 96; Sterim Apoftolom ſze je i ſzkázao

KŠ 1754, 112; Za stere bodo te molili SM 1747, 95; kaj csi bi šteri šzpadno SIZ 1807, 14

šterigodi ozir. zaim. *kateri koli*: steri godi nyegovo šzvéto Imé jemlé SM 1747, 45

šterikòli šteràkòli štèrokòli ozir. zaim. *I. kateri koli*: Sterikoli bode jo ete krùh KŠ 1754, 208; Sterikoli vadlùje, kaj je Jezus KŠ 1771, 733; Všterokoli mešzto pa bodete notri sli KŠ 1771, 32; obládam vŕze ono, šterokoli bi mi bránilo KŠ 1754, 226; od vŕzákŕe márne rejcsi, šterokoli bodo gucsali KŠ 1771, 40; šterimkoli je pa zadr'zite KŠ 1754, 194; šterekoli bodte štimali šzpodobne po lišti KŠ 1771, 525 **2. kar koli**: Záto vŕza, šterakoli bodo vám pravili KŠ 1771, 75; nego, šterakoli bode csinio KŠ 1771, 320

šterimào prisl. *kar*: Od sterimao te szvét sztoji KAJ 1848, 205

šterištè štèraštè štèroštè ozir. zaim. *kateri koli*: Vŕzáki grejh, šteroga šte cslovik vcsini KŠ 1771, 501

štertinják -a m *četrtnjak, sod*: tu nehámo eden štertinyak vina SIZ 1807, 6

šteti štém nedov. *brati*: Steti Olvasni KM 1790, 94; Kakda je moremo šteti KŠ 1754, 4; nikaj ne valá šteti KŠ 1771, 435; Silabikár, z-steroga sze decza steti more navesiti KMS 1780, A; znati mores dobro šteti KM 1790, 24; kak je tou obilno šteti vu knjigaj KM 1796, 129; vcsi me, Vŕzešzkouŕz moje dni šteti BKM 1789, 385; véksi táo ali nevej steti KOJ 1833, XV; šteri šté, naj razmi KŠ 1771, 80; Csi šzvéto piŕzmo gyedno štémo KŠ 1754, 22; ali nyidva knjig ne štémo KM 1796, 74; ricši prorokov, šteri šze vŕzáko Szobotto štéjo KŠ 1771, 383; i gori je šztano, da bi šteo piŕzma KŠ 1771, 176; I zracsunaj me, gda bos šteo Te knige KŠ 1754, 272; ki ete Szlovenŕzke knige šteo bodes KŠ 1754, A8a; Vŕzákomi, ki bode eta šteo KŠ 1771, A2a; Šti té kni'zicze KŠ 1771, A8a; Grammatiko sti KOJ 1833, Vi; šteo je E'zaiás proroka KŠ 1771, 366; Rad je steo v-práznih vöraj KOJ 1845, 5; nej šzte šteli KŠ 1771, 38 **šteti se** štém se *brati se*: gda šze štéjo, pošzlúsaj je gyedno KŠ 1771, A8a; gda sze bode nyegovo imé stelo KOJ 1845, 8 **štéti** -a -e *beroč*: zednoga šztrána pošzlúsajoucsi, zdругoga pa štecsi guscésega tebi Bogá razmeti KŠ 1771, A8a

števan -a m *Štefan*: Stevan šztriánŕzki dájo štámpati KŠ 1771, A6b; Postšvani Kuzmics Stevan BKM 1789, 3; Vešzelim šze pa nad priŕešztyem Stevana i Fortunátušŕa KŠ 1771, 526; naprej imenšvanoga Kuzmics Stevana pešzmi BKM 1789, 3b; Lástno Družbe svétoga Števana AI 1878, 1; Molítev k-šzvétoimi Števani KM 1783, 90; je Boug na tou nadigno Stevan Kuzmicsa

KŠ 1771, A7a; I kamenšvali šzto Stevana KŠ 1771, 363; Lambertus Stevana je Boug blagošzlovo SIZ 1807, 4; obrnyeni po Stevan Kuzmicsi KŠ 1771, A1a

števanov -a -o prid. *Štefanov*: od Stevanovoga kamenšvanya KŠ 1771, 432; Okrŕzto šzam pa i Stevanovo hi'zo KŠ 1771, 491

števanovci -vec m mn. *Števanovci, kraj v Porabju*: Stevanovci (od Sz. Stevana Apat) KOJ 1845, 72

števanska vés -e -i ž *Števanovci*: ka nê dugo z-Števanŕzke véšzi bujti nájti AI 1875, br. 2, 8

štévec -vca m *bralec*: da szi stevecz med stenyom odejhne KOJ 1833, 9; Premislávanya znaménye csasz dá stevci na premislávanye AIN 1876, 9; csi kak naj vecs stevci okol nyaga sztšpjo AIP 1876, br. 1, 2

štíl -a m *držaj, ročaj*: I v-róke li prázne stile nê skéri dao KAJ 1870, 152

štíluš -a m *slog, stil*: I toga [list] je on pišzao, štiluš potrdjáva KŠ 1771, 736; liki šze tou i zsegé gucsa (Stylušŕa) lejhko šzpozna KŠ 1771, 337

štíma -e ž *glas*: Eš edno štimo májo KŠ 1771, 797

štímanje -a s *mišljenje, mnenje*: Vélekedés; štímanye KOJ 1833, 181; Vöra je nej cslovecese štimanye i šzen KŠ 1771, 442; Pajdáske szo ga primárjali, naj štímanye szvoje uprav poszvedocsi KAJ 1870, 82

štímati -am nedov. *I. misliti, meniti*: Štímam, ka šzem ti dáo KŠ 1754, 12a; Štímam tak eto dobro biti KŠ 1771, 503; šteri šze bode vŕzákomi, kak štimam, vido BKM 1789, 4; delo šzem, kak stimam, šzkoncsao BRM 1823, IV; Bogme stimam, odgovori KAJ 1870, 38; Stimas pa tou, kaj ti vujdes šzoudbi KŠ 1771, 450; Tou štima on potom, kak je právde delo zavrgao KŠ 1771, 540; csi gli mi štimamo, ka je bicsšvan bio KŠ 1754, 107; ki šzo, kak štimamo znašimi šzloveni vrét ošztánki ovi Vandalušov KŠ 1771, A6a; Ka vi štimate KŠ 1771, 59; Ár štimajo, kaj šze vu gšcsanyi pošzlšjhnejo KŠ 1771, 18; v-šteroj vöri ne bo's štimao, šzin Cslovecšji pride KM 1783, 197; Ne štimajte, ka bi prišao právdo razvézávat KŠ 1754, 103; I ne štimajte ešce kaj bi pravili KŠ 1771, 9; Záto naj ne štima cslovik on, ka on kaj vzeme KŠ 1754, 148; Ne bi András nigdár štímào, ka bi tak 'saloszten sztális nájsao KOJ 1848, 17; štimau šzem, kaibi nebilo brezi vŕzega haŕzka TF 1715, 8; Tak je štimào, da šze ga vŕza decza bode bojála KM 1790, 20; Nego šzta štimála, kaj je med poutnikmi KŠ 1771, 171; liki šzo štimáli Kapernaitánzi KŠ 1754, 8a; Pridoucsi pa ti prvi štimáli šzo, kaj

vecs vzemejo KŠ 1771, 65 **2. imeti, šteti**: rejs .. nego jo za šzvéto štimajmo KŠ 1754, 23; kaibi nyé za véliko štimali TF 1715, 15; Krišztus nej je za vtrgnenyé štimau glih biti z Bougom KŠ 1754, 106 **štimati se** -am se **1. imeti se, šteti se**: csi šze za pravicsnoga štima KŠ 1754, 11; pernya, šteri ni šze ji štimao biti naj vékji KŠ 1771, 246 **2. bahati se, ponášati se**: Csi sze te szledi dugoványe na dobro prevr'ze, te sze poszlanci stimajo, ka je tô nyihov zaszlú'zek AIP 1876, br. 5, 3 **štimajouči** -a -e **misleč, meneč**: vlekli šzo ga vö zmešzta, štimajoucsi, ka je mr'u KŠ 1771, 387; Kruci Rákócia za czagliví pobég stimajoucsi KOJ 1848, 105 **štimavši** -a -e **misleč, meneč**: Sz. Ocsa stimavsi, ka cslovek káksi nezmerni grejh má KOJ 1845, 81 **štimani** -a -o **dozdeven, namišljen**: od Lámeka za divjácsino štimani vu lougi je prešztreljeni KM 1796, 9; i tak je vájna štimana našzládnoszt zbrignola KM 1790, 28; je jouscics 'salúvao štimano šzmrt šziná šzvojega KM 1796, 25; Ár štimani szvétczi nevéjo za tébe KAJ 1848, 203; Ár gda bi prôti jeszeni ti štimani bombleci zúti grátali KAJ 1870, 154

štír -a m **škorpijon**: liki oblášzt májo štírovje zemelšzki KŠ 1771, 782

štírideset glav. štev. **štírideset**: Stíridešzét KM 1790, 96; 'zivoučji štíridešzét dni KŠ 1754, 112; i vidili šzo dela moja štíridešzét lejt KŠ 1771, 675; I bio je tam vu pŭčsávi štíridešzét dni KŠ 1771, 104; Štír'deşzét dni je znyimi BKM 1789, 109

štíridesetdénski -a -o prid. **štíridesetdneven**: ino v predvüzemszkom (stírideszétdenszkom) dugom poszti nebode szmeo zdávati KOJ 1914, 125

štírideseti -a -o vrstil. štev. **štírideseti**: Jezus je šou v-Nebéšza na štíridešzéti dén KMK 1780, 17; Gda bi 'je štíridešzéti dén našztano KM 1796, 115

štírideset i ôsem glav. štev. **oseminštírideset**: nego je na nyihov šztrán štíridešzét, i ošzem várašov odlocseno KM 1796, 44

štírideset i šest glav. štev. **šestínštírideset**: Erkli šzo záto nyemi 'Zidovje: štíridešzét i séšzt lejt je czimprana eta czérkev KŠ 1771, 270

štíridvajset glav. štev. **štíriindvajset**: Szpadnolo je ti štíridvajšzet šztarišov KŠ 1771, 774

štíridvajseteri ločil. štev. **štíriindvajseter; štíriindvajset**: i tištíridvajšzeteri šztarisje šzo šzpadnoli pred Agneczom KŠ 1771, 775

štírijézero glav. štev. **štíri tisoč**: Niti zti šzedem lejbov krúha med štírijézero razdeljenoga KŠ 1771, 53; Bilou ji je pa, ki šzo jeli, štíri jezero mo'zouv KŠ 1771, 52

štírikrat prisl. **štírikrat**: nazáj nyemi dám štírikrát teliko KŠ 1771, 235

štírinajset glav. štev. **štírinajst**: Stírinájšzet 14 KM 1790, 96; i od Babilonšzkoa šzeljenýa je štírinájšzet pokolejny notri do Krišztuša KŠ 1771, 5

štírinajseteri -a -o ločil. štev. **štírinajster; štírinajst**: Záto v'za eta pokolejnya od Abraháma notri do Dávida šzo štírinájšzetera pokolejnya KŠ 1771, 5

štírinajseti vrstil. štev. **štírinajsti**: Stírinájšzeti (XIV.) táo KŠ 1771, 47; Gda bi pa štírinájšzeta nous bila KŠ 1771, 425; Znám csloveka vu Krišztuši pred štírinájšzetimi lejtmi KŠ 1771, 550

štíristou glav. štev. **štíristo**: Stírišztou 400 KM 1790, 96; kšteromi šze je pridrú'zo veliki racsun mo'zouv okoli štírišztou KŠ 1771, 356

štíristou i pétdeset glav. štev. **štíristo petdeset**: I po tom, liki štírišztou i pétdešzét lejt, dáo nyim je šzodcze KŠ 1771, 382

štíristou tréseti glav. štev. **štíristo trideset**: teštamentom naprej potrdjeni .. po štírišztou i tréšzetom leti vcsinyena právda KŠ 1771, 562

štíristránski -a -o prid. **štíristranski**: Pšenica má štiri stranski ošpičeni klás AI 1878, 41

štírišák -a m **kvadratni meter**: prebiválnice – na pou drúgi štiršák (klafter) viszike goriposztvájajo KOJ 1845, 37

štírje štíri štíri glav. štev. **štírje**: Koteroga šzo našzledúvali drúgi štírje moudri vucšitelje KŠ 1771, A6b; Štirje táli leta KAJ 1848, IX; I prisli šzo knyemi z-Bo'zim 'zlakom vdárjenoga nošzécsci nešenoga od štiraj KŠ 1771, 106; Med štirami je on náj prednyejšji Evangylišta KŠ 1771, 2 (B1b); Štiri 4 KM 1790, 96; a te pošzleidnye pak štiri profnye glédajo TF 1715, 26; Páli kršztsánšzke naj poglavitejše šzi štiri [vere] KŠ 1754, 85; Štiri leta minolo AI 1875, kaz. br. 3; Stera šze za tej naprej zracsunani štiri zrokov volo doprnešzé KŠ 1754, 18; Štiri brátov na Apoštolšzko zvanýe KŠ 1771, 10; i csuo šzam edno zti štiraj šztvár govorecsó KŠ 1771, 776; dájo štámpati vtom jeziki vednom táli štiri Evangyelišti KŠ 1771, A6b; Od Gošzpodnove Molitve štiraj šzlejdnýi Prosény KMK 1780, 29; dáo ga je štiri csetverám vítězov šztrá'ziti KŠ 1771, 378; Štiram mládam szí jo noszim KAJ 1870, 58; On ográdecz je na štiri tále tekoucsa voda polejvala KM 1796, 5; Nasa tábla štíri kúkle má KAJ 1870, 9; Pri dugôcsoj meri zdaj štíri razlocsne mertúke núcamo AI 1875, kaz. br. 6; Hrbetmični se pá na štíri tále razdelijo AI 1875, 5; liki kákšji leláhen veliki na štiri kiklej zvézani KŠ 1771, 372

što tudi štòj koga *I.* vpraš. zaim. *kdo*: Sto da je Krištus TF 1715, 37; Sto hocse tebi vpékli zahváli ABC 1725; Sto je pa, steri te šzveit premága SM 1747, 2; Sto je Sz. Mat. czérkvi gláva KŠ 1754, 131; Sto je šztvouro KMK 1780, 9; Jeli šze je štoj povrno taki po Krištulšvojoj šzmrti KM 1796, 111; ali sto zná KOJ 1833, III; Što bi mogo poznati vse stvári AI 1878, 4; Što je te najčverstnejši málar BJ 1886, 8; Od koga šze je K. poprijao KŠ 1754, 107; Za koga volo je eta vřza Krištus trpo KŠ 1754, 114; koga kejp je ete i napiřzek KŠ 1771, 73; i komi je šzpravo KŠ 1754, 114; koga mené právjio lidjé řini šziná cslovecsega KŠ 1771, 54; Koga ne šzmejmo vmoriti KŠ 1754, 35; Káгда ino po kom šze vřpas TF 1715, 37; Po kom vadlřje Katolitsánřzki krřztsenik Sz. Trojřstvo KMK 1780, 8; šzinovje vaři pokom je bodo metalí KŠ 1771, 39; Káгда ino pokom šze vřpas SM 1747, 38; Vukom šztoi tákře řzkvarjenje Csloveka SM 1747, 7 *II.* ozir. zaim. *kdor*, *kateri*: Što niti pokrívátjega opeka niti deskíč nezmore, on pokrije BJ 1886, 7; eden bogat cslovik, koga imé je Jořzef KŠ 1771, 96; Boug! od koga řzhájajo vřza dobra dela KM 1783, 1; Koga šze vel'koj zmosnořzti, Vřzako koleno nanizi BKM 1789, 5; Ár řzi ti nei taksi Bogh, komi bisze hřdo delo dopadnolo ABC 1725, A7b; Gořzpoud, komi boidi Dika SM 1747, 31; Ocsé nalega, Komi bojdi dika na vekí veke KŠ 1771, 557; Komi bojdi hvála KM 1783, 6; Boug, komi bojdi dika BKM 1789, 8; Zvolili szo szi tak Akmosa, komi szo priszégnoili KOJ 1848, 7; Bôg – o, komi dřh moj áldřje KAJ 1848, 8; Bôg, komi bi sze nevernoszt dopádnola TA 1848, 5; Komi szrcé boli, on more delati AI 1875, kaz. br. 7; hřdouba moja, koga je řztorila dobrouta tvoja KM 1783, 38; Naj poglavnik řzitka, Koga je Boug nám poszlae BKM 1789, 12; Ti, vu kom jedinom polořzim vřpanye KAJ 1848, 336; Da bi nám dáe Boug řziná, Vkom bi mogli řziveti KŠ 1754, 251; řzin moj, vkom šze mi je dopadnolo KŠ 1771, 10; Boug, Vu kom řsívemo KM 1783, 8; Kaj řznyeга řzemena řzhája, V-kom vřze blagořzlov pohája BRM 1823, 2 *III.* nedol. zaim. *kdo*: kaj cři řto neřese delati, naj ni ne jej KŠ 1771, 630; Cři bi šze pa řto najso, ki bi eto delo zácso grajati BKM 1789, 8b; Ali mogócse bode sto pitao BRM 1823, II; ali sto zná, cři ona v-dobre gobe szkresena KOJ 1833, III; Za toga zroka cři stoj zazvediti řzelé AI 1875, kaz. br. 6; Cři je pa gli nej gori djano, komi je piřzani KŠ 1771, 715; orořzlány, ino iřcře, koga bi mogel pořreiti SM 1747, 25; nej z-kem sze szvajřvati KOJ 1845, 10; Od grejhov

řze lejhko zdr'zi, od koga bole eden krřztsenik KŠ 1754, 69; od koga bole je miloscsa Bořza i dár razířao KŠ 1771, 458; řcsé kaj prebránoga meti, od koga bole vsze Gořzpodé Gořzpoudi je nej priétno kak řté popejvanye BKM 1789, 7b

štòda vpraš. zaim. *kdo*: Stoda je bio natom řzveřti řzveřjsi od Jóba řř 1796, 51; Stoda ide vu nebéřza BKM 1789, 190; Csřjes řtoda řzi ti řiz 1807, 52

štògodi ozir. zaim. *kdor koli*: Stogodi řze zglédne na řzenřzki řzpoul KŠ 1754, 43

štòkoli ozir. zaim. *kdor koli*: Ki pa vřřz zburkáva, nořzo bode řzoudbo, řtokoli řzi je KŠ 1771, 567; Nej trbej koga zátu pozvátí, naj stokoli szvojo fáncoszt na nyega vövlíjé KOJ 1845, 34; ár té řtič rávno tak ne vej, kak řtokoli drřgi nej AI 1878, 26; da, na kogakoli polořzim roké, vzeme Dřhá řzvétoga KŠ 1771, 365

štòndér -a m *uteř*: Eřzi řzliři kriva vága, řtonderje i mera KŠ 1754, 50

štònkati -am nedov. *ropotati*, *řrkati*: Kopogni; dřnkati, stonkati KOJ 1833, 163; pren. Vougrom .. szo vecsfárti po nemskoj zemli stonkali KOJ 1848, 8

štòr -a m *řtor*: Idócš k-rasztovomi štòri KAJ 1870, 95

štòrbulásti -a -o prid. *neroden*, *okoren*: ár je Béla III. pout vřto na prebriszanje storbulásztih, ino krouti szirouviř Magyarov KOJ 1833, 31

štòřté tudi štòjřté ozir. zaim. *kdor koli*: Naj hváli jeszén stojřté AIN 1876, 42; řzveřta czimper! Dopadni řze, komi řté BKM 1789, 280

štòverjanje -a s *brskanje*, *natikanje*, *vohljanje*: Eto tatarszko stoverjanye je tri lejta trpelo KOJ 1848, 37; Cřaszara, Vogrinam stoverjanya ino razbijanya zebrániti nemogoucsni KOJ 1848, 58

štòverjati -am nedov. *brskati*, *natikati*, *vohljati*: Tam Vourih vsze povszé pregleřuje, stoverja KOJ 1848, 60; V-lřczkoj hiři nestoverjaj KOJ 1845, 30; ino řsnymi po řtajerszkom stoverjajo KOJ 1914, 11

řtrájfanje -a s *graja*, *kaznovanje*: kai na náz czila řzvétoga Pavla řtráifanye TF 1715, 7; niki řzo pa dořzta zmenkánya vřzebi meli vřejdni řtráifanya KŠ 1771, 624; Veřzeli řze, ka nyim je po řtráifanyi dřhovno řzalozřt řzpravo KŠ 1771, 540

řtrájfati -am nedov. *grajati*, *kaznovati*: i zácšao ga je řtrájfati KŠ 1771, 128; řtrájfa, ka ednoga vucsitela od drřgoga za vėkse májo KŠ 1771, 488; Gořzpodne ne řtraiffai mené vu tvoiem řzerdi ABC 1725, A8a

řtráhoma prisl. *do roba polno*: napunte ta vejdra

- zvodom, i napunili [zo je [trihoma KŠ 1771, 268; i' napunili [zo je [trihoma SIZ 1807, 26
- štrk** tudi šterk -a m *štoklja*: Štrk AI 1878, 26; i šterk zdaline nezájprileti BJ 1886, 17; fticsi, kakti strkôvje tüdi morejo odidti KAJ 1870, 25; Lastvice i šterki nazáj knám priletijo BJ 1886, 37
- štrófa** -e ž *kitica, del pesmi*: tak, ka je vu ni[teroj [trofi vecs tálov recsicz (jyllab) bilou BKM 1789, 2b
- štrták** -a m *četrtnik, četrtni oblastnik*: csüo je Herodes Strták glá[z KŠ 1771, 47; gda bi bio Strták Galilee Herodes KŠ 1771, 172; ki je z-Herodes [trtákom gori zhrányeni KŠ 1771, 381
- štrtáo** -tála m *četrť*: Vrêmen i na pô i strttále võre delimo KAJ 1870, 15
- štrti** tudi šterti -a -o vrstil. štev. *četrťi*: Šterti tau je ker[zt TF 1715, 11; Strti táo KŠ 1754, 184; Strti (IV.) táo KŠ 1771, 10; vrgla je dvá pejneza, ki je [trti táo ednoga krajczara KŠ 1771, 142; Strti táo KM 1796, 9; Strti razlocek poká'ze AI 1875, kaz. br. 6; Koteraje [terta pro[nyja TF 1715, 28; Sterta ABC 1725, A4a; [terih ta prva od zacsétka je [trta KŠ 1754, 29; ka[řtigam greihe ocsév na [zini do [tertoga pokoleinya TF 1715, 17; kastiga do stertoga pokoleinya ABC 1725, A4b; do stertoga pokoleinya SM 1747, 46; ka[řtigam do [trtoga pokolójnya KŠ 1754, 67; 'ze disi, ár je 'ze [trtoga dnéva KŠ 1771, 305; Od Apo[řtol[žke Vore vadlůvanya [trtoga Stůka KMK 1780, 14; Strtoga dnéva BKM 1789, 156; i okoli [trte [trá'ze je knyim pri[ao KŠ 1771, 121; tak i [trtomi KŠ 1754, 7b; K prvomi táli se slišijo .. k štrtomi ribe AI 1878, 5; I dána nyima je oblá[řt vmoriti [trti táo lů[řtva KŠ 1771, 777; [trti dén [zuncze KM 1796, 4; Poveimi [terto Bosjo záповed TF 1715, 14; jeli je to prvo .. [trto KŠ 1754, 209; té je 'ze [řpuno [trto zapovid KŠ 1771, 50; Ob [trtoj [žtrá'zi pa te nousi pri[ao je KŠ 1771, 49
- štrtič** prisl. *četrťič*: Strťics [žkri'za milo recse BKM 1789, 75; Strťics pa na [žôdbo Pride BRM 1823, 12
- štrtnjek** -a m *četrť, četrťina*: Geto z-etim strtnyek leta priteklo AI 1875, br. 1, 2; Ki dácsó notriplácsati od strtnyek leta do konca zamüdi AIP 1876, br. 4, 1; i tak prvoga strtnyeka toga leta je 25 millionov vecs potroseno AIP 1876, br. 7, 7
- štrttálen** -lna -o prid. *četrťinski*: Jeszo kôla cêle, pô- i strttálne mere KAJ 1870, 72
- štrúc** -a m *noj*: Struc je najvékši ftič AI 1878, 22
- štrůmfá** -e ž *nogavica*: Dekline rade strumfe noszijo AIP 1876, br. 12, 8
- štůca** -e ž *polič*: Media Stůcza KMS 1780, A7b; Stůcza Itze KM 1790, 95; Itze; štůcza KOJ 1833, 160; Etaksa poszôda je kebel, štůca KAJ 1870, 65; Zdaj csi tekôcsó blágo scsémo meriti, moremo štůco nůcati AI 1875, br. 1, 2
- štůk¹** -a m *del besedila*: Od Apo[řtol[žke Vøre vadlůvanya prvoga Stůka KMK 1780, 8; Keliko tálov, ali [tůkov má Apo[řtol[žke vøre vadlůvanye KMK 1780, 7
- štůk²** -a m *top*: Ágyú; štůk KOJ 1833, 149; Frangepán je med vredůvanyom štůkov preszřeljen KOJ 1848, 7
- štůkanje** -a s *prepir, prepíranje*: To [zlejdnje je nej bilou pov[řéd brezi v[řzega [tůkanya KM 1796, 128; hábanye od vejsnoga [tůkanya KŠ 1771, 647; vőpozávajoucsi kogokoli na štůkanye nad nyimi KOJ 1845, 55; ali nej [zo mogli z-[zvojjim [tůkanyem prouti [řztánoti KM 1796, 122; Hůda [tůkanya [žkvarjene pámeti lůdi KŠ 1771, 642
- štůkati se** -am se nedov. *prepirati se*: Stevan [tůka [že i pred tanácsom [že tou'zi KŠ 1771, 357; ka [že [tůkate med [žebom, malovőrczi KŠ 1771, 53; e[řce [že moudri zdaj [tůkajo KŠ 1771, 434; Z-vnougimi moudrimi [žam [že 'se ja[ř [tůkao SIZ 1807, 44; Gúcsao je pa i [tůkao [že je prouti Grkom SIZ 1807, 369; Ednók sže je z-pajdásmi szvojjimi nad tēm trdno štůkao KAJ 1870, 82; Oni [zo [že pa [tůkali med [žobom govorecsi KŠ 1771, 53 *štůkajóuči se* -a se -e se *prepirajoč se*: [řrcsno je gúcsao vi[řse tri mej[řzecze [tůkajoucsi [že 'znyimi KŠ 1771, 400 *štůkavši se* -a se -e se *prepirajoč se*: Gori [zo pa [řztanoli oni, ki [zo z-Cziliczie i A'zie, [tůkav[ři [že [ž-Stevanom KŠ 1771, 358
- štůkavec** -vca m *prepir[řivec*: gde je [tůkavecž etoga [žvejta KŠ 1771, 491
- šům** -a m *šum, šumenje*: V-nyé lůknyi velki šům csűje KAJ 1870, 17
- šůmá¹** -e ž *I. povzetek, vsebina, bistvo*: Krátka [umma v[řzega [řvétoga pi[řzma TF 1715, 20; kakti gláva i [umma etoga [žve[řtva KŠ 1754, 207; Summa pa etoga gúcsanya je eta: Krátka summa velikoga katekizmusa KMK 1780, A(1); Histórie krátka summa KM 1796, 1; kagda bi mogli [ummo v[řzega TF 1715, 6; vutoi pro[řnyi, akko vjednoi [ummi TF 1715, 30; Pro[řzimo vetoj prošnyi, liki vednoj [ummi KŠ 1754, 175 **2. vsota denarja**: Za tō sumo sže more ország szkrbeti AI 1875, kaz. br. 2; vecs 'zén, ete kűpíjejo za velke sume pēnez AIP 1876, br. 6, 7
- šůmá²** -e ž *gozd*: Lešnjek rasté po naši šumaj AI 1878, 47
- šůmátati** -am nedov. *šumeti, šušřeti*: Zuhogni;

sumátati, ropászati KOJ 1833, 185; Po vodi ide i nesumámce KAJ 1870

šumėti tudi šimėti -im tudi šúmiti -im nedov. *šumeti*: Zugni; sümiti KOJ 1833, 185; Kák|ji glász pred tebom prelúbléno sümi KM 1783, 254; Gda |ze blízka, oblák |jimi BKM 1789, 362; i kak vesélo po trávi šümi i vrší AI 1878, 3; Kak mour|zki |zlápi |jimijo BKM 1789, 5; Etaksega hipa velke vodé sümijo KAJ 1870, 108; kak šümijio müšice AI 1878, 3 **šümijóči** tudi šiméči -a -e *šumeč*: Potocsni válovje, Sümijócsi ga BRM 1823, 327; I |jiméce válovje Vküp |ze vdárijio BKM 1789, 5

šúmla -e ž *šum*, *šumenje*: Kako vötra nyega sümla kak je neznajoucsa, Gli tak csloveka nyega vrejmen je|lzte neznajoucsé SŠ 1796, 124

šümléjnje tudi šümlénje -a s *šumenje*: Zúgás; sümléjnje KOJ 1833, 185; I vcsinyeno je znebélz sümléjnje KŠ 1771, 344; Kako |zilynoga vötra, Sümléjnje pride doli BKM 1789, 120; je na nágli vclinyeno z-Nebélz sümléjnje KM 1796, 117; Ftí|aj 'ze |zlápv |jümlejnye BKM 1789, 351; Prepaszt prepaszti kricsi z sümlényem TA 1848, 34

šümléti -im nedov. *šumeti*: Csi bi sümlélo, z válovjom divjalo môrje TA 1848, 37; i sümlélo bode mourje i válovje KŠ 1771, 243

šümóriti se -im se nedov. *razsajati*: Zato szerditni Törci páli 'se sumorijo okoli Belgráda KOJ 1848, 55; po stajerszkih mejaj szo pacs 'se jako sumorili lutheránje KOJ 1914, 122

šüntati -am nedov. *podpihovati*, *ščuvati*, *hujskati*: Friderik II. szí je vsze prizadeo, zvénszke Poglaváre prouti Józsefi II. süntati KOJ 1848, 115; steri szo Bocskai Stevana podbádali, i süntali KOJ 1848, 86

šürdanski -a -o prid. *šurdanski*: z-Surdán|zke Fare, með moj |zloven|zki národ pouzvo BKM 1789, 3b; je i Go|zpodin Boug na tou nadigno Stevana Küzmicsa Surdán|zkoga Farara KŠ 1771, A7a; po Stevan Küzmicsi Surdán|szkom F. KŠ 1771, A1a

šüriti se -im se nedov. *prizadevati si*: O'sébet sürla sze je vogerszko Králesztvo nyemi tak osztanovíti KOJ 1848, 55

šürjava -e ž *širina*: sztolov dú|zava i sürjava je rázlocsna KAJ 1870, 66

šürkóča -e ž *širina*: stüca, stera na dugócsó, sürkócsó zadene AI 1875, br. 1, 3

šüšlav -a -o prid. *neroden*, *počasen*, *obotavljiv*: Lassú; pomalen, müden, súslav KOJ 1833, 164

šüšlavec -vca m *nerodnež*, *počasnež*, *obotavljivec*: da je grátao nes súslavec KOJ 1845, 5; povszéd szo Wladislava II. kakti

ednoga zale'senoga pfufnyasztoga súslavcva raznásali KOJ 1848, 70

šüšlavost -i ž *nerodnost*, *počasnost*, *obotavljivost*: Wladislava II. pa za volo nyegove súslavoszti trdno zametávali KOJ 1848, 71

šüšüla -e ž *češulja*: Ovesz obszebi nema vlatovjá, nego süsüle, na steri znye viszi KAJ 1870, 120

šütanje -a s *prežanje*, *zalezovanje*: Sütanje KMS 1780, A3; da bodte mogli |ztáti prouti jálnomi vraj'zemi sütanji KŠ 1771, 586

šütati -am nedov. *prežati*, *zalezovati*: Lesni sütati KOJ 1833, 164; |teri ga vu nel'zrecso |juta porinouti KŠ 1754, 213; Za nyim süta on v|zigdár SŠ 1796, 113; Matyas I. povszéd za nyim süta KOJ 1848, 64; Za radosztjov süta 'zaloszt KAJ 1848, 234; Te nepobo'zen süta za tim pravicsnim TA 1848, 30; 'Zaloszt süta za radosztjov KAJ 1870, 97; vu csalárno|zti lü|ztva, ki za nami sütajio KŠ 1771, 581; mladénci sütajio za lejpimi cserámi KOJ 1845, 86; Ár ovo sütajio za düsov mojav TA 1848, 46; Sütaj |zi, ka jasz máram BKM 1789, 425; Kak godi de süto hüdi vrág za tebom BKM 1789, 321; Kak godi de sütao protivnik za tebom BRM 1823, 156; Kak dugo te vi vszi sütali za ednim TA 1848, 48; Ah! kak je za menov sütao KŠ 1754, 249; Herodiá|ojcza je pa sütala za nyim KŠ 1771, 119 **šütajóúci** -a -e *prežeč*, *zalezujóci*: Sütajocsi za nyim i |l'zkajoucsi KŠ 1771, 210

šütavec -vca m *zalezovalec*: Szedí vu predvori sütavczov TA 1848, 8

švábski -a -o prid. *švabski*: Tam odned denok more v-Austrio nazáj, ár szo sze svábszki nyegovi szoldáccke zbontárali KOJ 1848, 69

švájc -a m *Švica*: rejšüvao je na Bernardinskoj gori v Švájci lidi AI 1878, 8

švájcko -ga s *Švica*: Czaszar v Kosztniczaj na svájckom obsinszko cérkveno szpráviscse vküppozové KOJ 1848, 51

švéd -a m *Šved*: z-Ferdinanda III. seregami bojü-vajoucsi Svédovje szo privábili KOJ 1848, 93

švédski -a -o prid. *švedski*: je pomogao polszkomi Králi svedszkoga Krála serege vöpotisznoti KOJ 1848, 94

švélja -e ž *šivilja*: Naj dá delo trlji, svélji AIP 1876, br. 1, 1

švércarija -e ž *tihotapstvo*: ali lüszto szo bolje i bolje po svércariji pascsilo szebi potrêbnoga dohána pripraviti AIP 1876, br. 3, 1

švércati -am nedov. *tihotapiti*: ki znájo, ka Peter ali Pavel svérca AIP 1876, br. 3, 1

švércnati -a -o prid. *pretihotapljen*: svérca, ali svércnati dohán má AIN 1876

T

tá prisl. *tja*: Stera pout tá pela KŠ 1754, 145; Ah bár dabi 'ze ednoux tá, Kama 'zelej^m v|zej|zkousz z |zrczà, Mogao príti vtou blá'zen|ztvo KŠ 1754, 274; Paveo il|ztina je tà nej prijeo, csi je gli Frigýio prehodo KŠ 1771, 601; garicze, vu steri ga pelajo tá, kama ovak nemore príditi KOJ 1833, VI; Ár on tá pridoucs zápré vszo dopridejnye, ino dopelanye, ino narédi veliko szilo i sztrád KOJ 1833, 4; Tá po goráj, tá po dóli, Li tó nyemi je po vóli KAJ 1870, 9; Vrejlo, i rázumno |zrczè mores tak meti, nej ka bi li tà vó tvoje recsí zvú|zt zmeto; nego da razmis v|záko rejcs, i ka v|záka rejcs zadene BKM 1789, 7

Tabita -e ž *Tabita*: Peter Eneá|a zvrácsi, Tabitho pa o'zivi KŠ 1771, 367

tábla -e ž *I. kamnita plošča*: Tábla Tábla KM 1790, 94; keliko zapoveidi zderfáva v|jebi, ta perva Tábla TF 1715, 12; Na koj nájz vcsi ta prva tábla KŠ 1754, 8; V|ze |zeden na toj drúgoj tábli KŠ 1754, 29; |zo zapoveidi na dvei kameni Tábli gori napi|zane TF 1715, 12; na dvei kameni tábli |zpi|zano KŠ 1754, 7; V|ze tri te prve táble 1754, 8; v|teroj je bilou imajoucsé táble zákona KŠ 1771, 685; nej, na kameni táblaj KŠ 1771, 533 **2. šolska tabla**: edna cserna tábla KOJ 1845, 6; Nasa tábla stiri küklé má KAJ 1870, 9; Licojna sztenne táble je csrna KAJ 1870, 9; Vu nasoj sôli nacsí naidemo to veliko csrno táblo KAJ 1870, 9; ka je na táblo pred nyé napisao BJ 1886, 3; Na sztênnoj tábli nepisemo z-rovatkom KAJ 1870, 9 **3. platnice knjige**: Nyi papire je vezár vküpzasio, i dober trdi zakriv (táble) je djao na nyé KAJ 1870, 6 **4. šipa**: Táble oblokov szo z-gla'zójne KAJ 1870, 13 **5. tabela**: Eta tábla na stiri razloesce razdeljena AI 1875, kaz. br. 6; tó sze sz-táble etak nájde AI 1875, kaz. br. 6; edno táblo szam vküpposztavo AI 1875, 6

táblica -e ž *tablica za pisanje*: I prof|zéc|ji táblíczo pi|zao je govore|ji KŠ 1771, 165

tábor -a m *I. vojska, vojna*: Had, háború; bojna, tábor KOJ 1833, 158; Tábor; vojszka, tábor KOJ 1833, 174; Jeli je |zrecsno ravnao Saul |zvoj tábor KM 1796, 53; ino z táborom scsé ocsó na vecs placšuvanye prisziliti KOJ 1848, 38; Tú

szo zdignoli mecs za dom Táborje Árpáda AIP 1876, br. 6, 2; tühénczov tábore |zo razbej|zili KŠ 1771, 693 **2. šotorišče**: Hodmo vó tak knyemi vó ztábora |pot nof|zéci KŠ 1771, 697; i okouli |zo vzéli tábor ti |zvėti KŠ 1771, 803; Gda vu tábori le'zite, bliszcsi sze TA 1848, 52

táborski -a -o prid. *vojni, vojaški*: naj mlájsi, tábor|zko |zlu'sbo doprnásajo KM 1790, 92; ino vszo táborszko pripravo nyim vzeme KOJ 1914, 147; szta dvá imenitniva táborszki^a Mosáka krsztsánszko vóro gorivzela KOJ 1848, 10

táca -e ž *taca, šapa*: ár njegova moč je v prednji tacaj AI 1878, 11

taciturnitás -a m *tihota, tišina*: E|zi |zli|fi a, mucs i tihota, taciturnitas KŠ 1754, 58

tácondráti -ám nedov. *mahati jo, iti*: ednoga golobicsa, z-sterim je leszica tácondrála KAJ 1870, 144

tadánek -nka m *izročilo*: ki bi vá|z porobo po zapelávanyi pouleg tadánka lüdi KŠ 1771, 606; zametávate zapovid Bo'zo, naj tadánek vas zdr'zite KŠ 1771, 123; Ár Farizeuske ne jejjjo, zdr'závajoucsi tadánke ti |ztari|ji KŠ 1771, 122; Vcsi nasz zav'r'zti gnüszne Tadanke blódnoszti KAJ 1848, 5; Odürjávam one, ki naszledüjo tadanke márnoszti TA 1848, 23; vrejli bodoucsi vu tadánki ocsákov moji KŠ 1771, 558

tá dāti ~ *dám* dov. *izročiti, predati*: teccasz szo podjármani národje mogli nyim vsze tádati KOJ 1914, 101; i csi ti dám tejlo moje, naj zgorim KŠ 1771, 516; gda tá dá králesztvo Bougi KŠ 1771, 522; Vsze drúgo rad tádaj KAJ 1848, 5; i tá nyim je dáo blágo |zvoje KŠ 1771, 84; tá je dáo Ocsi |zvoj düh KŠ 1771, 330; i to dejte je te véksi falat tá dalou nyemi KM 1790, 44; Kakda |zo ga tá dáli vládniczke popov|zki KŠ 1771, 255 **tá dāti se** ~ *dám se izročiti se*: i Szin cslovecsi |ze tá dá, naj |ze ra|zpé KŠ 1771, 87; Nema oblá|zti grejh nad onimi, Ki |ze tá dájo vobrámbó nyemi BKM 1789, 50 **tá dáni** ~ -a ~ -o *izročén*: Ki je tá dáni za grejhe na|e KŠ 1771, 456

tádén prisl. *tjadvan, brezskrbno*: Pojbi^cs tádén lécsé, drcsé KAJ 1870, 12

Tadéuš -a m *Tadej*: i Lebbeus po iméni Thaddeus KŠ 1771, 31; drúgi pa Thaddaeus KŠ 1771, 755; Szvéti Thadaeus KM 1783, 93; i Thaddeuļa KŠ 1771, 110

tá djáti ~ dènem dov. *odložiti*: Ár tá denem bremen moje KŠ 1754, 261; Tá dejte záto vĵzo hūdoubu KŠ 1771, 705

tafút -a m *taft*: Kráma zláta i ſzville i tafute KŠ 1771, 799; I tá 'zena je oblecsena bila skarlatom i ſztafutom KŠ 1771, 796

táhítiti -im dov. *odvreči*: Dečák goréčo žveplenico táhíti BJ 1886, 9

tajiti -ím nedov. **I. tajiti**: nyegovo popolnoſzt tajiti KŠ 1771, A2b; Zaisztino nemore sze szpametno tajiti, ka vogrszki Ország má praviczu KOJ 1833, X; Grejhe moje ne tajim BKM 1789, 393; ki taji, kaj je Jezus nej Kriſztus KŠ 1771, 729; Ki ga li z-vüſztami Vadluje, z-'zitkom taji BRM 1823, 7; Ki vadlújo, ka Bogá znájo, zdelom ga pa tajijo KŠ 1771, 658; On je pa tajio pred vĵzejmi KŠ 1771, 92; ſteriva ſzta Kriſztuſovo Bo'zánſztvo tajila KŠ 1771, 262; ki ſzo tajili B'ozánſzko ſzinovcsino KŠ 1771, 724; ki ſzo Kriſztuſſovo Bo'sánſztvo tajili KM 1796, 132 **2. zanikati**: Z-etimi adverbiumi: *nem* ino *sem* 'sivémo, geto tajimo KOJ 1833, 108; liki piſje Tertullianus ſtero drúgi tajijo KŠ 1771, 261; Naſſje neporédno 'zelejnye tájmo KŠ 1754, 62; gda bi pa vĵzi tajili: ercsé Peter KŠ 1771, 195 **tajéti** -a -e *taječ*: Tajécsi (tagadó): *nem, sem (né, ni)* AIN 1876, 67

ták prisl. **I. tako**, *izraža način dejanja*: Szvéti Pavel na pervom táli tak právi, kaje TF 1715, 3; cslovecsánſzka natúra naſſja, tak je pogublena TF 1715, 19; Düſſjevno mleiko, kakoſze tak od ſzvétoga Pavla zové TF 1715, 6; Dal nam ſiveti, dabi ſze tak Imé moglo dicsiti ABC 1725, A6b; zakai tak dugo ABC 1725, A8a; ino kai bi ſze tak po táksoi Vöri zvelicsali SM 1747, 40; Teilo jeimo, piémo, i tak te Nebelzki Zálog knám vzememo SM 1747, 40; On ſze je hūdoubu, tak dalecs ogibao KŠ 1754, 114; ka ſze Nouvoga Zákona knjig doſztája, tak ſze ſzprvim ſz. Apostolov piſzmom gliha KŠ 1771, A3b; ár ſze tak doſztája náſ ſzpuniti vĵzo praviczu KŠ 1771, 10; vcsino je tak KŠ 1771, 6 **2. izraža visoko stopnjo**: csi ga tak zbijemo, da more mrejtí KŠ 1754, 38; 'Zena ga tak proszla, naj osztáne AI 1875, kaz. br. 7 **3. izraža pritrđitev**: Toje zaiſztino tak TF 1715, 21; vaſſje gúcsanye naj bou tak, tak KŠ 1754, 18; Bojdi pa rejcs vaļa tak, tak KŠ 1771, 753; tak ti bojdi KŠ 1771, 25 **4. v zvezah**: **tak – kak tako kot**: tak zmoskim, kak 'zenſzkim, ſzpoulom necsiſzto 'ziveti KŠ 1754,

42; *q* tak, kak *kv*: Quintilius AIN 1876, 7; **tak – kako tako kot**: Boidi volja Tvoja kako vnébi tak i na zemli TF 1715, 25; Tak kako je mené moi zvelicſitel návčſo TF 1715, 25; kako vnébi, tak i na zemli ABC 1725, A4b; kako vu nébi, tak i na zemli SM 1747, 44; Liki v-Ádami vĵzi mérajo, tak i v Kriſztuſi ſze vĵzi o'zivéjo KŠ 175, 141; Mámo oboujega dvoujega, tak Sztároga, kak Nouvoga Zákona exempláre KŠ 1771, A3b; kako je vu nébi, tak i na zemli KŠ 1771, 18; **ravno tak prav tako**: glih rávno tak i on ſzvéti Pavel predkláda TF 1715, 7; rávno tak je ta ſzmert na vĵze lúdi preik prisla SM 1747, 7; ſzkoro rávno tak ne vej, liki zdaj narodjeno dejte KŠ 1771, A7b; i tebi rávno tak za toga zroka, vroké dáni KŠ 1771, A7b; Kakkoli, tak rávno 'selej dusa moja KM 1783, 2; Glih rávno tak i ete nas mladénecz je mogao SIZ 1807, 5; Rávno je tak pri nóvi mertükaj AI 1875, kaz. br. 6; **či glih – tak čeprav tako**: Ino csi glih bi jasz hodil, tak ſze dönok nezboim ABC 1725, A8b **5. torej**: Tak nemore náz zvelicſati TF 1715, 19; Jeli je tak nej zlobodno prĵzegati KŠ 1754, 18; Ka ti tak falí KŠ 1754, 9a; Premiſzli tak, voren Kriſtsenik KŠ 1771, A7b; Zapovej tak ſztrá'ziti te grob KŠ 1771, 97; I pitali ſzo ga: ka ſzi tak KŠ 1771, 265; rázumno ſzrczé mores tak meti BKM 1789, 7; nej je spot tak za nász, csi tak zacsneho kaj vcsiti KOJ 1833, V

takáj prisl. *tudi, enako*: i mené ſzi takai vu tvoi orĵzáđ dal pozvati SM 1747, 52; Kriſztusa ino takáj vu nyem i nas Ocsa KŠ 1745, 243; Doli je ſzlejkaio takáj poglavárſztva KŠ 1771, 607; ja takáj kak Boug, i Cslovik z-czejla nazoucsi KM 1780 K, 61; i düsa moja takáj 'séja tebé KM 1783, 190; Tejlo moje takáj, Szebi na czérkev vzeimi BKM 1789, 365; I takáj od náſz vĵze kraj odloucsi SŠ 1796, 5; Peſzmi csiſzte ſzo, takáj rázumne BRM 1823, II; Dika ocsi, Takáj i dühi szvétomi KAJ 1848, 130; Jasz ga takáj za prvorodjenoga vcsinim TA 1848, 73; Rad bi takáj loncsár bio KAJ 1870, 156

takájſe prisl. *tudi, enako*: Drúgi zrok, ſteri nahájaſze takáiſje i vDühovnom ſztávi TF 1715, 5; i veliko nevoulo ſzo takáiſje na ſzvoje pokoleinye zaſádili SM 1747, 51; Takáiſje i tiva razbojnika ſpotáрила ſzta ſze KS 1771, 95; Veſzéliſze takájſe Szrczé KŠ 1754, 250; Kak velik ſzkrb ſzi vſzigdár noſzo, Pouleg nyi takájſe na nyihovo márho BKM 1789, 164; Szrecso je poszküsao Salamon takájſe med Grki KOJ 1848, 23

táki prisl. **I. takoj**: Azonnal; preczi, vcsaszi, taki, nameszti KOJ 1833, 151; I ovo dujh ga zgrábi

i taki kricsi KŠ 1771, 199; taki ſze düsa tvoja pred ſzodcza posztávi KM 1783, 204; Vſzi vasa ſzrcza taki nyemi dájte BKM 1789, 301; taki je oſztavo delo KM 1790, 74; taki ſzi jo je zarouco SIZ 1807, 4; Taki pri dveraj ſze poskropi KOJ 1845, 2; Kak se je Katika zarán prebüdila, taki je zlege stánola BJ 1886, 12 **2. tudi:** Taki prvi cslovik je bio nepokoren Bougi KMK 1780, 11; csi je grêh taki ſzkriti pred lüdmi, vidi ga Bôg KAJ 1870, 126

táko prisl. *tako*: Od tébe ſze Boug naj tako hváli BKM 1789, 356

tákočáriti se -im se nedov. *životariti, prebijati se*: Ki vsze tó má, on ſze tákocsári KAJ 1870, 56

tákovi -a -o kaz. zaim. *tak, takšen*: Te tákovi zagerdi ino pobláti Bosje ſzvétó imé TF 1715, 27; Bláj'zen je vBougi cslovik tákov BKM 1789, 185; Kai nám haſzni tákova jeilſztvina TF 1715, 44; Ár je te ſzmerti takova ſega SM 1747, 82; Rú'znoſzt Od vſzákoga Tákovoga, Ki ne dicsi Jezusa BRM 1823, 78; v Reidnoſze je bojati ino nikaj proti takovoi zapoveidi necsiniti TF 1715, 18; Kigda moremo mi zadobiti to tákovo vöro TF 1715, 24; mi po tákovoi vori praviscni poſztánemo TF 1715, 24; Sztakovim pripravom ti meni ſzto naprávis BKM 1789, 162; kaibi jaſz gvisni biu, kaiſzo tákove proſnye priétne TF 1715, 31

tákſi -a -e kaz. zaim. *tak, takšen*: Právda je táksi návuk KŠ 1754, 6; Szkvari ſze táksi BKM 1789, 127; nego tákfaje voda TF 1715, 13; Táksa zmo'zna Bo'za ſzvéta rejcs KŠ 1754, 7; ár ſze doli vtrgne záplata KŠ 1771, 29; Vukom ſztoi tákſe ſzkvárjenye SM 1747, 7; ſze nahája tákſe ſzvedocsánſztvo KŠ 1771, A2a; je dokoncsano vcsenyé vogrszkoga Jezika, kakti edno tákse delo KOJ 1833, III; Sto je na etom ſzvejti vecs táksega pretrpo KŠ 1754, 10a; niti tákſega kaj nám nej trbej csakati KŠ 1771, A4a; dönok na ſzé táksega kejpa gori vzéti KM 1790, 20; ſteri ne csúje vſzebi tákſe nevoule TF 1715, 42; ako tákſe Düſſjevne nevole ne osláta SM 1747, 41; nej nám trbej tákse kákse návade zdr'závanem ilſzkati KŠ 1754, 4; Táksimi ſze nemore bolſi tanács dati SM 1747, 42; Zátó je potrebno bilou tákſemi csloveki naprej ſztoupiti KŠ 1771, A7a; v Reidnoje tákſi greih oznániti TF 1715, 36; vtáksi réd ſzem posztavo vſze eto delo KŠ 1754, 5a; zakoj bi ne ſzmeli tákſſi exemplár obracsati KŠ 1771, A4a; Gda nyemi je táksi trôst dao BRM 1823, 2; naj táksega tiváriſa oſzvöioj KŠ 1754, 220; tákſo moucs je obderſalo vſſenyé TF 1715, 5; Bo'zo volo tákso KŠ 1754, 161; ki je tákso obláſzt dáó lidém KŠ 1771, 28; ki je edno tákse

proti govorjenye preterpo SM 1747, 28; Boug tákse preberé BKM 1789, 13; tákse grozovitno klánye narédi KOJ 1848, 9; eto tákse dugoványe znamenúje AIN 1876, 10; kai bi te Cslovik vu tákſem ſzkvárjenyi oſztano SM 1747, 8; nego po drúgom tákſem dugoványi KŠ 1754, 12; vtom tákſem ſzpoznanyi povéksávajšem zroküvana rana je nevarna AI 1878, 7; ino kai bi ſze tak po táksoi Vöri zvelicsali KŠ 1754, 40; eta podsztava ſze vtáksöj formi velikásom prêgposle AI 1875, kaz. br. 2; alo ſze ztáksim tálom dersi SM 1747, 20; ſtero ſztákſim dühovnim ſzrczom trbej lubiti KŠ 1771, 438; Sz-tákſim tálom ſzta pogübila nekrivicsnoſzt KM 1796, 7; Sztáksim haſzkom tebé ete ſzvejti darúje ſſ 1796, 10; ſtera znátúre pohája ſztákſov témnoſztyov zakrita TF 1715, 3; Táksi ſzo KŠ 1754, 127; Tej tákſi ſze pa naj prvle ſzkuſijo KŠ 1771, 637; Piszani pizski ſzo në celö taksi, kak stampani KAJ 1870, 7; gde ſzo meni tákse mre'ze polecsene KŠ 1754, 177; Táksa ſzo lübezen KŠ 1754, 83; ar je táksi orszáh nebelſzki ABC 1725, A6b; naj on náſz varje od drugi táksi grejhov KŠ 1754, 174; ár je táksi králeſztvo nebelſzko KŠ 1771, 62; ár je tákſi Králeſztvo Bo'se KMK 1780, AB (2); Boug dáj vnogo táksi áldomásov piti SIZ 1807, 6; Zátó tákſim vámje potreibno biti TF 1715, 7; Tejm táksim zapovidávamo KŠ 1754, 166; Tejm tákſim zátó zapovidávamo KŠ 1771, 630; kral bidti táksim lidem AI 1875, kaz. br. 3; te tákse je potrebno oznániti KŠ 1754, 199; je tákse mo'záke gori nadigno KŠ 1771, A7b; ſze moro szkrbeti tákse kose küpiti AI 1875, kaz. br. 8; in druga tákſa dugoványá TF 1715, 29; i drúga tákſa dévajo BJ 1886, 7; dugo vö ne oſztáne pri táksi ſzkazlivczi KŠ 1771, 437; nej pa po tuhoj brádi, i drúgi táksi decsariaj KM 1790, 20; Vtáksih országaj je szamoládnoszt AI 1875, kaz. br. 2; Z-táksimi kosi jáko vredno róje pôvati AI 1875, kaz. br. 8

Tákſonj tudi Tákſon -a m *Taksony*: Pokedob je szám Taksoni voják bio KOJ 1848, 9; Za Taksonya ſze je zgoudilo KOJ 1848, 10; Vojvodszstvo szvojemi szini Taksonyi prejkdá KOJ 1848, 8

tákvi -a -o kaz. zaim. *tak, takšen*: Goszpoud tákve dike BKM 1789, 12; Ka tebi dámo za tákvo dobrou BKM 1789, 36

tál tudi táu in táo tála m **I. del:** Péti tau katechismussa TF 1715, 34; Düsa, tejlo i vſzáki táo, Nej moje KŠ 1754, 263; Prvi (I.) táo KŠ 1771, 4; Glávni Táó KMK 1780, 4; Prvi Táó KM 1783, 1; Ár je popejvanye eden veliki tao obcſinszke Bo'ze ſlü'zbe BKM 1789, 6; Gláva je glávni tál

cslovecsega tēla KAJ 1870, 30; Prvi tào AIN 1876, 5; steroga najmēnsi tào toga cēloga imé noszi AIN 1876, 10; naj bole Źzlobou GoŹzpodnovo od 13–17. tála, gori djáo KŠ 1771, 262; pouleg véksega tála Szlovenov pizsano Grammatiko KOJ 1833, VI; K prvomi táli se slišijo hrbtenični AI 1878, 5; I dána nyima je obláŹt vmoriti Źrti tào lúŹtva KŠ 1771, 777; Vdrügi knigai MoyleŹŹovi na dviáŹzetom táli TF 1715, 17; vu 5. táli Źzem pokazao KŠ 1754, 7b; kak vu 3., 4. ino 10. táli právi KŠ 1771, 439; Tála má dvá KŠ 1771, 340; Steri Źzo oni petéri glávni táli KMK 1780, A2 (3); Stirje táli leta KAJ 1848, IX; tálovje szvétá AIN 1876, 10; Koliko tálóv má katechiŹmus TF 1715, 10; Keliko tálóv má te Katekizmus KŠ 1754, 5; Keliko tálóv, ali Źtükov má ApofŹtolŹzke vore vadlŹványe KMK 1780, 7; tak, ka je vu niŹteroj Źtrofi vecs tálóv recsic bilou BKM 1789, 2b; Od govorēnya tálóv AIN 1876, 9; Jelie potreibno etoga katechiŹmuŹŹa vŹze tále znati TF 1715, 48; Źzem czejli návuk na ŹelŹt tále razdejlo KŠ 1754, 5b; I tak tri tále má KŠ 1771, 263; vu petéri glávni táli, Źze naprej dáva KMK 1780, A2 (3); kopalinje, odzvüna se povékŹa z obsēdenjom spodobnimi málimi táli AI 1878, 4 **2. deleŹ:** Boug, on je moi tál SM 1747, 75; ti Źzi mojega Źzrczá pecsojna i moj táu KŠ 1754, 14; oh Boug naj bougsi tào moj KM 1783, 2; Jezus! Düs nasi naj véksi tál BRM 1823, 6; rezi kastige, vu steroi vŹzih májo tála SM 1747, 29; Steri vu MilofŹŹi tál má SM 1747, 37; Dáj nam Boug med vörnimi tào meti SŠ 1796, 27; Da nam Tak obilen tál dás v-miri KAJ 1848, 216; On na te neverne dá, za tál pehára nyegovoga TA 1848, 9 **3. s predlogom stran, načín:** Vetom je pa pogibelnoŹt nej Źzamo znaŹega tála KŠ 1771, 402; Vnougom táli i vnouge doubo je Boug gücsao Ocsákom KŠ 1771, 672; CŹi Źzam vkom táli vgrisila BKM 1789, 429; CŹi Źzam vkom táli vgrisila SŠ 1796, 159; csigli vnisterom táli neglihi KOJ 1833; kati vu ednom najznamenitēsem táli návuka vere KAJ 1848, III; Vszákom drügom táli králeszka récs pobögsanye glászi AI 1875, kaz. br. 1; V-preminöcsem mészeci v-najvéksem táli lépo zimszko vrēmen bilö AIP 1876, br. 2, 8; bosja reics, kotera zapóveidi zadoŹztnim tálom vŹzebi zderŹáva TF 1715, 12; ki tvoi Evangelium isztinszkim tálom glaszio ABC 1725, A6b; PriŹzpodobnim tálom vzél je vroke pehár SM 1747, 39; Dabi Źze záto tá nevola ŹzákáŹim tálom zvrácŹiti mogla KŠ 1754, 5a; Źzam tát, i zvüneysnyim tálom bi rad kradno KŠ 1771, 437; naj vŹze lidi z-obesinŹzkim tálom ofzoudi KMK 1780, 18; Sin Bo'zi knám doli, Zcsetvérim

tálom pride BKM 1789, 18; I tvoje imé moj dár, DicŹi zevŹzim tálom BKM 1789, 21; ino kakŹzo z-lejpm tálom k-mojoj hi'si prisli SIZ 1807, 38; Z-káksim tálom sze zgotovi pogodbeno vrejmen KOJ 1833, 89; Z najlepsim tálom je odisao kri'savszki farar KOJ 1914, 150; po szpēvanyi z-vugodnim tálom naprēpripráva KAJ 1848, III; ali z-tēm tálom bogme necsinijo bo'ze völe KAJ 1870, 160

tálati -am nedov. *deliti*: On Źzám dobröte tála BRM 1823, 6; Srecso, neŹzrecso tálajva BRM 1823, 418
tálati se -am se *deliti se*: Tála Źze na tri tále KŠ 1771, 701

tá-le tōga-le kaz. zaim. *tale*: Kázajöči zaimēni ez, ezen, ta-le, le-ta AIN 1876, 38

táléhnoti -em dov. *izginiti, preminiti*: král Matyas je pokojni, pravica je 'znyim tálehnola AI 1875, br. 1, 4; i to vno'zino lüsztvo táléhnoło AIP 1876, br. 1, 8

taléjr tudi talér -a m *tolar*: Orbis Talejr KMS 1780, A8; da szo sze nyima talerje szvétili AIP 1876, br. 10, 7; i deszét talérov lona dás KAJ 1870, 133; Eden je 1500 tallerov obecso AI 1875, br. 2, 2

talèntom -a m *talent, denar*: Talentom KMS 1780, A3b; csi Źzi ti kaj v-kradno, Z-bo'sega talentoma SŠ 1796, 92; I etomi je dáo pét talentomov KŠ 1771, 84

taléntov -a -o prid. *talentov, kot talent*: I velika tocsa, liki talentova, je sla znebēŹz KŠ 1771, 796

Talián -a m *Italijan*: stero ete ravna po ednom Talliáni KOJ 1848, 86; Vtom táli Źzo naj prednyejŹi Vlaha, ali Taliánje (Itali) KŠ 1771, A5a; vszákefēle csészti szamim Talliánom voucsso KOJ 1848, 16

taliánski -a -o prid. *italijanski*: Za nistera léta taliánszkoga kralá szina szo za kralá zēbrali AI 1875, kaz. br. 3

Taliánsko tudi Taljánsko -ga s *Italija*: Na Talliánszkom rodjeni Peter KOJ 1848, 15; kak v-Taliánszkom, i vecs drügih orszáŹaj AI 1875, kaz. br. 6; Na Španjolskom i Taljánskom so držáni AI 1878, 14

talige -lig Ź mn. *samokolnica*: Eden je medino v-talige szkládao KAJ 1870, 85

tálnik -a m *udeleženec, soudeleženec*: jaŹ dike tálnik KŠ 1771, 712; i po Źzmrti tálnik bodem vekivecsnoga blá'sensztva KM 1783, 51; ka neŹcse tálnik biti vu krvi toga pravicsnoga KM 1796, 108; Bál III. bi rad tálnik bio v-kri'soboŹi KOJ 1848, 31; szem, Kakse miloscse tálnik vcsinyeni KOJ 1848, 139; Széchi Gyüri Bethlenove reberije imenitni tálnik KOJ (1914), 137; Tálnika me v-mokaj vcsini tvoŹ'ga Sziná

KM 1783, 239; [zpravo Tálnika je vu nebé[zi BKM 1789, 95; dabi mi tálniczi mogli biti nyegovoga [zvez[stva SM 1747, 30; Ne bojte záto vtom tálniczke 'znyimi KŠ 1771, 583; [teri vu Kri[ztu[š]ovom zadof[sta csinejnyi [cséjo tálniczke biti KMK 1780, 80; i ná[ž [zi vnyem tálnike vcsino KŠ 1771, 819; vcsini ná[ž v-Nébi tálnike tvoje Vecsérje KM 1783, 64; naj ná[ž toga tálnike go[žtvánjany v[č]ini BKM 1789, 395
tálüčiti -im dov. *odvřeči*: tálücsi pükso KAJ 1870, 94

tám prisl. *I. tam*: Nebé[za, tam [zidi pri Bogi oc[í TF 1715, 22; tam [zedi pri Boghi Oczi ABC 1725, A5a; tam [zedi pri Bogi Oczi SM 1747, 44; [zem Jánosa Ivana zváo tam Grke na[žledüvajú[č]i KŠ 1754, 6; i boj tam, dokecs ti poveim KŠ 1771, 8; Tam je nám me[žto [zpravo BKM 1789, 7; Szamo nikeliko ji má tam me[žto KM 1790, 84; tam je prouti nyemi [ztano KM 1796, 9; tam gda bi ga vuj[žpao SIZ 1807, 3; Kam pride, tam je vsze na pobégi KOJ 1848, 4; Tam, gde bom Boga zvisávao KAJ 1848, 4; tam ta edno szrno vido AI 1875, kaz. br. 7 **2.** v zvezi **sem-tam sem in tja**: lejčé sem-tam AI 1878, 7

tá mandigati ~ -am nedov. *mahati jo, iti*: Etak je leszica tá mandigala KAJ 1870, 68

Támara -e ž *Tamara*: Juda je pa poroudo Zára zTámare KŠ 1771, 4

támen -mna m *omotica*: I z-grěsnoga támna Z-dühom tvojim büdio KAJ 1848, 7

támnost -i ž *omotica*: sazamo ka ga támnoszt i nesznehoszt zbledila AIP 1876, br. 4, 6

támo prisl., v zvezi **semo tamo sem in tja**: Csi zocsmi [zemo tamo bli[žkamo KŠ 1754, 43; kak [zmo [ze [zemo tamo no[žili KŠ 1771, 425; Szemo tamo od Matere preno[ao [zeje BKM 1789, 72

támošni -a -O prid. *tamkajšnji*: Ali uprav tamosni nyegov Namesztnik KOJ 1848, 51; Tamosni plebános KOJ (1914), 142

tanáč -a m *I. svet, nasvet*: On je pout, Tanács i rejcs vecsna KŠ 1754, 252; Tanács je Ocsé Bogá, Tou 'ze nio od dávnya BKM 1789, 36; Tomi nemore cslovik dobroga tanáča dati TF 1715, 42; bi [teo Boug pokázati obecsanya tanácsa [zvojega [ztálnojzt KŠ 1771, 680; szem tebé, I tvoja tanácsa Nébôgao KAJ 1848, 152; Goszpoud mi je ktanácsi KŠ 1754, 268; Goszpoud mi je ktanácsi BKM 1789, 263; Táksemi [ze nemore bol[í tanács dati SM 1747, 42; Go[žpoud odvrné poganov tanács KŠ 1754, 163; medtémto szo na tanáts augszburszkoga Püspeka naroucsi KOJ 1848, 9; po drugi dobri lüdi[tanácsi SIZ 1807, 5; Blá'zen, ki nehodi po tanácsi ti neverni TA 1848, 3; Csi pomoremo

kraj odvrnouti [ztanácsom KŠ 1754, 52; Mo dü[lo bátrivi, Ztanáč]om vnevouli BKM 1789, 130; ár [ze ono 's-nyegovim tanácsom protivi SIZ 1807, 9; Jaj kak [zo csüdni ti Bo'si tanácsi SŠ 1796, 50; Boug tanáče doli potere TF 1715, 28; Boug doli tere hüde tanátse KŠ 1754, 163; Go[žpoud, ki nazvej[žti tanácese [zrcz KŠ 1771, 496 **2. posvet, posvetovanje**: Farizeuske [zo pa tanács meli prouti nyemi KŠ 1771, 38; i poglavárje tanács dr'zijo med szebom TA 1848, 3; Blá[en je Cslovik, ki ne hodi vu tanácsi teh nevernikov SM 1747, 25

tanáčivane -a s *posvet, posvetovanje*: nazavüpsztvo od minisztera na přepolo'zene orszácske sztroske v-tanácsivanye vzeme AI 1875, kaz. br. 2; od orszácskoga szpráviscsa zebráno poszlanikszta (delegácia) tanácsivanye AI 1875, br. 1, 1; sze naprěvzeme vtanáčivanye AI 1875, kaz. br. 2

tanáčivati -am tudi -ijem nedov. *svetovati*: ka szta sze povüpala pomirejnye z-Králom tanácsivati KOJ 1848, 104; Tanácsiem ti KŠ 1771, 773; tanácsijem tomi, naj kaj bougsega perne[žé BKM 1789, 8b; Tanácsi(v)am i' ja[ž to 'senitev lejpo SIZ 1807, 51; Bio je pa Kajafás té, ki je tanácsivao 'Zidovom KŠ 1771, 325; vék[í tao ji je tak tanácsivalo KŠ 1771, 424; Od ti[žtoga dnéva záto tanácsivali [zo [zi KŠ 1771, 306

tanáčnica -e ž *posvetovalnica*: pelali [zo ga gori vu tanácsniczo [zvojo KŠ 1771, 249

tanáčnik -a m *svetovalec*: i zové [ze imé nyegovo csüden, tanácsnik, mocsen Boug KŠ 1771, 814; Jo'zef, tanácsnik bodoucsi KŠ 1771, 253; Bojdi ti [zám moj tanáč]nik BKM 1789, 172; Dávid Krála tanácsnik KM 1796, 63; Národa cslecsega, Verna tanácsnika BKM 1789, 17; szvedosztva tvoja szo radoszt moja, i tanácsniczi moji TA 1848, 99

tanáčno prisl. *priporočljivo*: ali je dönok jáko ha[žnovito, i tanácsno KMK 1780, 78

tá nihánje ~ -a s *opustitev*: V-[zakojacski grejhov tá nihánye SŠ 1796, 20

tá niháti tudi tá neháti ~ -ám dov. *I. zapustiti*: za toga volo tá nihá cslovik oco i mater KŠ 1771, 61; ali csi ono, [tero je [to dü'sen vcsiniti, tá nihá KMK 1780, 90; Zakaj [zi ná[ž Bo'ze, czilou tá niháo BKM 1789, 324; I on je tá niháo v[za KŠ 1771, 181; Onedva [zta pa preczi tá nihála vlaké KŠ 1771, 12; Csi nyé zametávamo ino czilou tá nehámo KŠ 1754, 32 **2. opustiti**: Záto tá nihájmo rejcs od zacsétka Kri[ztu[š]ovoga KŠ 1771, 679; nej je vugodno, ka bi mi tá niháli rejcs Bo'zo KŠ 1771, 357; tá [zam niháo ta detecsá KŠ 1771, 517; záto, ka v[ze [ztvorjene [ztvári tá nehám

KŠ 1754, 87; ka ſzi ti nebéſza tá neháo KŠ 1754, 237; Nihájte záto tá 'salóſzt SŠ 1796, 5 **tá niháti se** ~ -ám se *opustiti se*: eden ſze gori vzeme, i te eden ſze tá nihá KŠ 1771, 82 **tá nihávſi** ~ -a ~ -e *ko je zapustil*: i tá ga nihávſi odisli ſzo KŠ 1771, 73 **tá niháni** ~ -a ~ -o *opuščen*: Bojmo ſze záto, da ſze kak po tá nihánom obecsanyi notri idejnya vu pocsivalísese KŠ 1771, 676

tá nihávati ~ -am nedov. *opuščati*: Trſznoſzt, i bojznoſzt, vſza bos tá nihávao SŠ 1796, 81

tanjér tudi tanjéjr -a m *krožnik*: Tányér; tanyejr KOJ 1833, 175; nego polo'si na kraj tanyéra KOJ 1845, 36; je meni ponüdila eden tanyér 'zupe AIP 1876, br. 1, 7; Za bougse jaſz dr'sim na lüczkom tanyejri SIZ 1807, 49; na steroga sze i tanyérje zdévajo KAJ 870, 43

tánoč prisl. *ponoči*: Rávno tak dvakrat bije edenájszet, ednök pred pôdnévom, drugôcs tánôcs KAJ 1870, 158

tá nositi ~ nõsim nedov. *odnašati, krasti*: Szamo tomi jásztrebi scsém povu'zgati, steri nase küre tá noszi AI 1875, kaz. br. 7

tá odegnáti ~ -ženém dov. *odgnati, pregnati*: Vrága je tá odegnao BKM 1789, 103

tá ostáti ~ ostánem dov. *izostati, odpasti*: naſzledüvajoucsim tálom ono lejhko tá oſztáne KM 1790, 66

tá ostáviti ~ ostávím dov. *opustiti*: ka je potrejbno vſzáki grejh czilou tá oſztaviti KŠ 1771, 725; te bi pa tou tá mogli oſztaviti KM 1790, 80; Ki táosztávijo vszo blódnoszt bolvanzsko KAJ 1848, 166; Jálnoszt tá oſztavimo BKM 1789, 108; Vnouge grejhe mi tá oſztavimo SŠ 1796, 13; Lüb'te praviczó, i tá oſztav'te kriviczo KM 1790, 72

tá pelàti se ~ pèlam se nedov. *peljati se, voziti se*: Ovo i ládje, dônok ſze od málicskoga veſzla tá pelajo KŠ 1771, 750

tá podérati ~ -am nedov. *podirati*: ſzmrt Vſze ednako, kako koſzecz trávo, tá podéra BKM 1789, 423 **tá podérati se** ~ -am se *podirati se*: Medlounvo plé'zaljoucsi, kaj ſze je tá podérao SIZ 1807, 55

tá pometávanje ~ -a s *zametovanje, opustitev*: Tá pometávanje bolvanzstva TA 1848, 95

táposüſiti se -ím se dov. *posüſiti se, usahniti*: Či dugo nega deža, se sehanye ino travine táposüſhijo BJ 1886, 32

tápovrčti -vižem dov. *zapustiti*: Záto ji je doszta odb'zalo z-dômi, ki szo vsze tápovrgli KAJ 1870, 164; Tápovr'ze szvojo szteló KAJ 1870, 30

tá préjti ~ préjdem dov. *preminiti, miniti*: Dáj, naj i nous moji grejhov tá prejde KŠ 1754, 245

tárzinski -a -o prid. *tarški, ki je iz Tarza*: Sauluſa po iméni Tarſinſzkoga KŠ 1771, 368

tárziſki -a -o prid. *tarški, ki je iz Tarza*: Paveo jaſz ſzam iſztina cslovik 'Zidov Tarſiski KŠ 1771, 410

Tárzuſ -a m *Tarz*: v-Tarſuſi Cziliczie porodjeni KŠ 1771, 431

tá ſpádnoti ~ -em dov. *zgruditi se, pasti*: Oni ſzo pa csakali, ka otecsé, ali tá ſzpádne i náglo merjé KŠ 1771, 427; tak jih je na jezere i jezere zmrznilo, od gládi tá szpadnilo KOJ 1848, 120

táſpihati -ſpišem dov. *odpihati, odpihniti*: Pri blázensztva nápravaj, Steri vrédnoſzt, Ni vihér tánezspise KAJ 1848, 338

táſranjüvâti -üjem nedov. *hraniti, shranjevati*: Szád táſzranjüjejo na zimó KAJ 1870, 28

tát -a m *tat*: Tolvaj; tát KOJ 1833, 176; liki tát vnocſi, pride KŠ 1754, 113; liki tát vu nocsi, tak pride KŠ 1771, 621; ka ti ſzi tát AI 1875, kaz. br. 7; tát sze pod ſpor dene AIN 1876, 44; Recsi ete szo tak prehodile szrdce tatá KAJ 1870, 51; Csi vidis tatá, 'z nyim be'zis TA 1848, 40; i gde je tatjé ne podkopajo KŠ 1771, 19; ali tatyé ſzo ſze pri nyem vküp ſzprávľali KM 1790, 72; kako ti tátov jalna natura SM 1747, 82; Dá meni pocſinouti, Od tátov mené oſzlobodi BKM 1789, 161; Szkim ſze prti Boug tejm táksim tatom KŠ 1754, 51; Liki je Kriſztus csinio za náſz taté pri Ocsi KŠ 1771, 663

Tátár -a m *Tatar*: stero szo protestantje i tatárje za Botskajove prászke vü'sgali KOJ 1845, 75

tatbina -e ž *tatvina*: sze za volo tatbine vnoĝo 'salosztí godi KOJ 1845, 120

tatía tudi tatíja -e ž *tatvina*: Sz-ſzrczá ſzhájajo, tatia KŠ 1754, 72; tatíja KŠ 1771, 51; I nej ſzo ſze povrnoli niti ztatíje ſzvoje KŠ 1771, 783; prepovidáva Boug Krádnenyé i tatíjo KŠ 1754, 48

tatínski -a -o prid. *tatinski*: naj náſz na lüczki, ali tatinſzki, krüh ne piſzti KŠ 1754, 166; doſzta ſzo pri nyem potroſſili z-odánoga tatinſzkoga blága KM 1790, 72

tátov -a -o prid. *tatov*: Ár je neznáno nám knám priſeſztye na ſzmrt Kriſztusevo, Kako vu nocſi, ki ſcsé kradnoti hodejnye tátovo BKM 1789, 395

tátranski -a -o prid. *tatrski*: Horvátov, ki szo z-dovolenyom Heráklius Czaſzara prejk tatranskíh gór vu Dalmáció prisli KOJ 1848, 6

tá vèhnoti ~ -em nedov. *veneti*: Ne mogócse, ka bi Du'ze Zaman tá vehnola AIP 1876, br. 6, 2

tá vnèsti ~ vnesém dov. *odnesti*: Ono ſzemen vrág tá vneſzék BKM 1789, 179; konyi ga [človeka] nevneszéjo tá KAJ 1870, 36

tá vtégnoti ~ -em dov. *vreči, položiti*: zdaj mislívsi, ka ga pá pijanoszt tá vtégnola AIP 1876, br. 4, 6

tázafřkati -am dov. *zapraviti, zařřkati*: i eti pét lét mi je rávno z-oni ráni vör nasztanolo, stere szte vi vszákden z-vasimi hladnimi vörami tázafřkali KAJ 1870, 156

tá zahoditi ~ -hòdim dov. *zapraviti*: Manyák hařznovito vrejmen tá zahodi KM 1790, 36

tá zametávanje ~ -a s *zametavanje, preziranje*: Tou je pa řzoudba, řzvetlořzti Bo'ze tá zametávanye BKM 1789, 127

tázapráviti -právim dov. *zapraviti*: Nyegova vertinya je řzkrbliva bila nikaj je nej tázaprávila KM 1790, 68

tá zapravlati ~ -am nedov. *uničevati, kvariti*: Nyegovo pořřtvo tá zapravlá SIZ 1807, 52

tá zatajiti ~ -ím dov. *premagati se*: Ki řzvejť řzbebé tá zataji, Té bouga, ka ga Kriřzts vsi BKM 1789, 259

tázdávati -am dov. *razdeliti, razdati*: mater szvojo, gda je vido, ká je szvoj potreben faláček deci tázdávála KAJ 1870, 21

tázletěti -ím dov. *odleteti*: dvanájszet réc, i dònok ji je edenájszet tázletelo KAJ 1870, 170

té tá tóu tudi tó kaz. zaim. **I.** v pridevniřki rabi *ta*: Ovo té národ je eden KOJ 1833, VIII; Teda veli tomi csloveki Kř 1771, 38; Sibo tomi pojřári je pod nogé vseřzno KM 1790, 18; Ar jaj tomi jedinomi SIZ 1807, 5; řzam na té csio od tébe řzťvorjeni KM 1783, 3; miszlévsi, ka té glász razmi AI 1875, kaz. br. 7; kerřchánřzťvo natom řzveiti zové TF 1715, 23; tebé na tom řzveiti dicsimo SM 1747, 55; kaj je vtím dněvi Kriřzts gori řztano Kř 1754, 24; Gda bi řteo natom řzvejťi, řtisati tou nevoló BKM 1789, 14; řtera řzo na tom řzvejťi KM 1796, 3; Natom řzvejťi je tve 'sivlejnje řzkvarjeno Sř 1796, 9; Glih rávno řzteim řáľom TF 1715, 39; priřzťoupila řzta knyemi tiva řzľepcza Kř 1771, 30; rařzrdili řzo řze na tiva dvá brata Kř 1771, 66; vzeme tivi dvej ribici Kř 1771, 198; Sto řzo tej řzinouvje Kř 1754, 31; Tej řákři řze pa naj prvľe řzkřřzijo Kř 1771, 637; Té kosi szo tak napravľeni AI 1875, kaz. br. 8; řracsúnaj mi naprej řějh knige Kř 1754, 3; Ki nám je do tej mao, dao BKM 1789, 353; Tejm řákřim záťo zapovidávamo Kř 1771, 630; V-tejh (varih) szo sze kotali KOJ 1848, 6; řzťimi neimimi řünezi TF 1715, 4; med tejm Bo'sánřzkimi Perřonami imenűje KMK 1780, 8; Kai potřibűje ta řáľoved TF 1715, 12; Ta reics Kristusseva SM 1747, 40; Ka dá zdrřzávczom té zapouvidi Kř 1754, 59; Bi bio sors nas vu té blòdnosťi řzpári KAJ 1848, 7; ka-ko toi máľoi Deczi TF 1715, 8; řchěs

dugo řiv biti natoi zemľi TF 1715, 15; Ka pa zapovidáva Boug vťoj zapouvidi Kř 1754, 21; obdr'zi me vťoj vori BKM 1789, 7; neboidi náz řzřám řztov máľov Deczov řze vľěti TF 1715, 8; řzťom vöróm řze báťřivim BKM 1789, 7; řzťouv řzťvojoj dobřoutov je vráťa goriodpro KOJ 1848, 10; Vcsio náz tetri zapoveidi TF 1715, 12; Té szo escse celò nõve KAJ 1870, 6; Koterie rázum teh recseh TF 1715, 18; řteri pa tejm řicsěm ne vörje Kř 1754, 210; řti té kni'zicze Kř 1771, A8a; Boug náz řzťeimi řicľmi křzebi řche pritěgnoti TF 1715, 26; to je moje Teilo SM 1747, 39; řteroga najměsi řáo toga cěľoga imě noszi AIN 1876, 10; vtóm řákřem řzťpoznanyi nález pověksávaj Kř 1771, 846; Nad tejm řzťťorjenjom dabi řze radűvao SIZ 1807, 7; Ka řze vcsimo řzťe řsűdni dejl KM 1796, 4 **II.** v samostalniřki rabi *ta*: řitas sto je te SM 1747, 79; Ářřzmo mi toga a ni ednoga nei vřeidni TF 1715, 29; Ar je on proti tomi, řzveiti, bláeni řil SM 1747, 4; řteri, vörje tomi, řteri je meně pořřľao Kř 1754, 141; Tomi szo Goszřpoud řaki řegulo povedali KOJ 1845, 4; řzin, toga pořřľűľaite TF 1715, 38; náťom bojđite, da řze náđdete vu měri Kř 1771, 723; Ne řadovoli řze řzťejm Kř 1771, A8b; rokou polo'sivľi řatejm na prřzi KMK 1780, 9; řcse pred tejm toga BKM 1789, 164; Bojťár de, i z-těm, řze vsze má KAJ 1870, 9; pa sz-ťem z-vřáci AI 1875, kaz. br. 7; tejava vám vřza na znánye řáťa Kř 1771, 610; Tejava řzťa řáľala z-vřzov zemľoum KM 1790, 8; řiva dvá řzťa řzi kűřűvála KM 1790, 26; med tejava eden pride KOJ 1833, 142; řze perti Boug, vřzeim teim TF 1715, 18; tím řteriřzo naz řbantűváli TF 1715, 29; Boug protivnik i toj, řtero BKM 1789, 8; řatechismus, řouie řou kráťki náľuk vöre TF 1715, 1; řznamenito dugoványe je řou SIZ 1807, 6; řó vřze řze i v-eti .. nahája BKM 1789, II; řiki sze řó prevíditi řá KAJ 1848, IV; řo je po iměni řrszťnata vűs AI 1875, kaz. br. 5; řite vřzi řzťoga SM 1747, 40; toga ocsi dolřzki kouvřanye vř řzklivějo Kř 1754, 32; je nej potřejbno kaj od toga řřűgim gűcsati Kř 1771, 615; řego je řzűv řoga potřejbno, naj KMK 1780, 4; on, ki je řiva dvá řalentoma vřéo Kř 1771, 85; Eľcse pred tejm řoga .. řri tebi je naře řelo dokoncľano BKM 1789, 164; nej ľi je mogao řřiveti, řrezi řoga, ka bi řze za řřuge řzkrbo KM 1790, 84; řiki nász od řoga piřřzmo řzvēťo vcsi SIZ 1807, VI; řa řoga volo, csi řli řo řűdili KOJ 1833, VI; řkolniki sze je od řoga řihati řacsnilo KOJ 1845, 4; řoremo 'řiveti řzťoga, ka je nam mogűcsno bilo AI 1875, kaz. br. 8; řľemen, řoga řazľočávanye AI 1878, 4; nai vörje tomi kai piřřzmo řřávi TF 1715, 42; řťomi escse tudi řzem řđáo eden řřidavek

KŠ 1754, 8b; Mi lidjé ſzmo ktomi neſzpodobni BKM 1789, 178; doſzta je potrebno k-tomi, naj z-mele krúh bode KM 1790, 30; Gedrnoszt sze 'zelé k-tomi KAJ 1870, 6; i tou vörjem kai eto moje delo priétno bode TF 1715, 9; Odkuda znás ti tou SM 1747, 39; Tou doprnásajo kautlarje KŠ 1754, 50; i dén i mejſzec z leto náto KŠ 1771, 783; dönok je séſzt dnévov na tou odlouco KM 1796, 4; Goszpöd gléda na tô, ka je prav TA 1848, 9; 'Ze dávno szem 'zelo jasz tô KAJ 1870; tô jasz dobro znam AI 1875, kaz. br. 7; Rusz sze na tô trüca AIP 1876, br. 6, 4; ino nyega potom obecſányi opomina TF 1715, 42; i vtom iſztine nejga KŠ 1754, 84; bojdi nam v-tom vſzem k-pomócsi BRM 1823, 3; ſzteim vecs Düſſicz opadnúje TF 1715, 3; i tak ſzem ſztem zadovolen SM 1747, 72; ár ſztejm vadlűjem naj prvo KŠ 1754, 86; I nad tejm ſzo prišli vucseniczke KŠ 1771, 276; Eta ſzo tá, ſtera oſzkrunijo csloveka KŠ 1771, 51; i, ka ſzo nyemi tá vcsinili KŠ 1771, 307; Jeli vſza tá ti vörjes KMS 1780, B3

tè *prisl. tedaj, potom:* te de ſze radűvalo ſzrczé moje jáko KM 1783, 268; tá je meni idti, I vekivekoma te tam prebivati BKM 1789, 444; [Slanik] Posuhši se, te se osoli AI 1878, 31

tè *tà tò določni člen ta:* da te pekléni Vrág obláſzti nad menom ne bodo mogli vzéti TF 1715, 46; ali ſztiſzne ſzvoje lampe te csedén KŠ 1754, 58; ár te pravicsén bode zvöre 'zivo KŠ 1771, 562; Te ſzvejt je meni za niko BKM 1789, 15; da ſze je te pojbar ſzám nej geno KM 1790, 18; Tállov: te trétyi vcsi KOJ 1833, 1; tou naj právi te nájsztarejsi szám KOJ 1845, 25; kako te Evangelium toga méra goniti bote perprávleni SM 1747, 27; zla'zmi potrdjávati toga obto'zenoga neſzrecso KŠ 1754, 54; Pride Kriſztus tretics, Kſzmrti toga csloveka BKM 1789, 19; Nedai tomu Satanu obláſzti nad nyim vzéti SM 1747, 63; ki ſzo nei pokorni tomi Evangeliumi SM 1747, 15; Tomi nepobo'znomi právi Boug KŠ 1754, 17; i dvojécsi eden ktomi drűgomi je velo KŠ 1771, 345; Eden brat právi ktomi drűgomi KAJ 1870, 170; vu tiszti mesztaj eden tomi ovomi próti sztojki AI 1875, br. 1, 2; To Diko ſzamo, ali te ſitek vekivecsni SM 1747, 37; liſztá Toga prvoga piſe z-Babilonie KŠ 1771, 701; Bougi, Szvojim knám na te ſzvejt priſeſztyem BKM 1789, 35; i to dejte je te véksi falat tá dalou nyemi KM 1790, 44; Keliko dni je ſztvárjao Boug te ſzvejt KM 1796, 3; Jezik, z-sterim toga Krisztusa vadlűjemo KOJ 1833, XI; pokrêpi toga pravicsnoga TA 1848, 6; Kai znamenűje vtom kerſzti ta voda TF 1715, 33; ino oblecseni ſztem perſznim ſlelezom te pravde

SM 1747, 27; ki ſzi ſze ti nad tim nevolnim Cslovekom zopet ſzmiluvál SM 1747, 51; Drűga oszoba je ona, k-steroj ta prva gucsi AIN 1876, 16; Tou je ta vſze miloſche puna TF 1715, 32; Ka je ta drűga Bo'sánſzka Perſona cslovekom poſztánola KMK 1780, 5; Ar ſze je ta Rejcs popriéla BKM 1789, 20; Kak je ta prva, i druga ſzenya KM 1796, 26; Trétja je pa ta vekivecsna ſzmrt SŠ 1796, 13; niti ta Szlovenscsina je nej bila práva BRM 1823, II; Ta prva perſóna vno'sinszkoga racsúna KOJ 1833, 87; Ta edna kotriga je rávno tak potrűbna, kak ta drűga KAJ 1870, 30; kak ta mláda deca od nõcsi AI 1875, kaz. br. 7; I be'zi na ſzmrt te kacse BKM 1789, 20; Koterie haſzen te reicſi Amen TF 1715, 31; i hválimo ſze po vűpanyi od te priſeſzne Dike SM 1747, 18; Steri zbije Otſo ſzte ſzmrti ſzmrtiyov ſze naj vmori KŠ 1754, 32; te csetvére vodé iména ſzo eta KM 1796, 5; Trucz toi ſztároi kacſi SM 1747, 76; erko je toj divojki KŠ 1754, 45; i dána je toj devojki KŠ 1771, 48; To prvo iſztina rejcs ſzam vcsino od vſzega KŠ 1771, 341; To moucs Evangeliumſzko je nám vö vjavo BKM 1789, 5; V-to prednyejso perſóno KOJ 1833, 138; ſzmo po kerſzti pokopani vtói ſzmerti TF 1715, 33; ako hocſes dugo siv biti na toi zemli SM 1747, 45; da ti ne zgines vutoi nevernoſzti SM 1747, 82; Liki vtój deſzétój je toga proprietyá prepovejdano KŠ 1754, 60; vtój ménſoj Káni je z-csűdom potrdjeno SIZ 1807, 26; nad touv 'senſzkov, jáko radűvao SIZ 1807, 7; cſiniti reics Bosja ſztov vodouv navkűpe TF 1715, 32; Anni je bole szpadnolo to ménse jaboko KAJ 1870, 18; To drűgo je pa eto KŠ 1771, A2b; Tou vsze dugo ne trpi BKM 1789, 15; reics, kaibi ona kako nikákſja moucs toga zvelicſanya preſzveitila TF 1715, 3; Toga Recſenya naipoglaviteiſe Jedro SM 1747, 32; Jesus, je zapovedal nám predgati tomi luſztvi SM 1747, 15; Bojdi dika Tomi szvétomi Trojſztvi BKM 1789, 14; bodo terpeli, to vekivecsno ſzkvárjenye SM 1747, 15; Poberte gori to oſztányeno drtinye KŠ 1754, 53; tak i za to drűgo hváló dati KŠ 1771, A2a; Boug ſteri louna to dobro KMK 1780, 5; Vſzáka dr'sina bi rada mejla to náj bouge KM 1790, 86; Zato ti hűdi ne oſztánye vu ſzodbi SM 1747, 92; Blá'zeni ſzo ti miloſztivni KŠ 1754, 41; Tiſztári ſzo ga pod cslovecsem obrázom kázali KŠ 1771, 2 (Bib); tej ſzo ki poſztlűſajo KŠ 1771, 193; kaj ti pobo'sni csákajo SIZ 1807, 8; da ti csednejši bodo zagovárjali KOJ 1833, VI; Csi sze nescsejo povmóti ti neverni TA 1848, 6; Geto i te nebeszke fticze dicſijo BKM 1789, 5b; Kakda ſzo obhodile te 'ſenſzke pri grobi

KM 1796, 113; Grammatikami, med sterimi szo sze mi te edne KOJ 1833, III; Nistere sztvaré hodijo, te drúge szkácejeo KAJ 1870, 10; Ovakse [ztvári ta dühovna KŠ 1754, 60; i ta [zlejdnja csloveka ti]ztoga [zo hu]fa od prvi KŠ 1771, 41; ali ti hüdi pout preide SM 1747, 92; i ne [ztoupa na pout teh greisnikov SM 1747, 25; Tih mertvi gori [ztáneye SM 1747, 37; Stera [ze za tej naprej zracúnani [tiri zrokov volo doprne]zé KŠ 1754, 18; Ka je tejh tolíki grejhov zrok KŠ 1754, 44; Szpoumente [ze pa [zti prvi dnévov KŠ 1771, 689; Naj tih vörnih nyih Dú]e na 'sitek vekivecsni hráni KMK 1780, 62; Ti gizdávi nyih mislejnya Je razszpúsztó BKM 1789, 16; Od ti drúgi Apo]stolov KM 1796, 131; peszmi, stere szo szti sztári píszm vküp pobráne sŠ 1796, 1; Dr'zánye ti knig BRM 1823, v; Szpómenek ti preminócsi KAJ 1848, VIII; Fundaj hüdóbo ti neverni TA 1848, 6; [teri dá hráno tim mládim vranic]om TF 1715, 47; ino hráno tim mládim vranic]om ABC 1725, A6a; po]z]lal na predganye tem vlovlenim SM 1747, 11; I tim hüdobnim [zmo du'zni pokorni biti KŠ 1754, 34; i tim [zedécsim vu dr'zéli je [zvetlo]zt zisla KŠ 1771, 12; Szrecso tim tvojim vernim BRM 1823, 37; Z-káksimi recsmi je potrejbno tim Sztarisinom pro]ziti SIZ 1807, 3; Tim Ocsákom obecsani BRM 1823, 2; [egnávas te pravicsne ABC 1725, A8a; merkamo Ta naprej hodécsa dugovanya SM 1747, 37; na ka]tigo te krivcze zvati KŠ 1754, 18; Csá]zi Boug du'ze 'zivé te hüde KŠ 1754, 34; je zvao te moudre KŠ 1771, 7; Dopü]z]tite te mále k-meni prihájati KMK 1780 KMS 1780, Ab(2); Ár on lübi te práve BKM 1789, 16; Pe]zmi na te prednyeje Szvétke BRM 1823, v; te mále pomagajoucsi áldov KOJ 1833, III; Ki postúje te bogábojécsa TA 1848, 11; Ino té grejh [ze escse pri ti preporodjeni gori nájde KŠ 1754, 72; Vti prvi knigaj BKM 1789, 3b; vti veliki brgáj od trüda në szo mogli prbívati AI 1875, kaz. br. 3; Na kój more merkati v-stenyé pri tē znaményaj AIN 1876, 8; [ze prikáse zNebé]z, [ztemi Angelmi SM 1747, 15; napunilo [ze je go]z]túvanye [ztimi [zedécsimi KŠ 1771, 72; Té v]ze [ze nahájajo med timi Pe]zmami BRM 1823, II; med timi gószti bregáj nemrejo bidti AI 1875, kaz. br. 3

teáter -tra m *gledališče*: Nasztavo je v-Pesti vogerszki Theater KOJ 1848, 123

tëc prisl. *tod*: Od tész sze tak dá razmeti KOJ 1833, VIII

tečaj -a m *tek, potek*: Ete zvjácsine tecsáj je tak naméno KOJ 1848, 66; vu tecsáji pernyánya

zavroucseni Luther KOJ 1845, 56; Pod tecsájom Bocskajove reberije KOJ (1914), 132

tečas tudi tészas prisl. **1.** *do takrat*: tecsá]z dokecs [ze ono (deite) vmoucs gori vzeme TF 1715, 7; Szve]ztvo li tecsá]z je [zve]ztvo, dokecs delo dr'zi KŠ 1754, 184; odvmi [zvejt v]ze tecsá]z, dokecs KŠ 1771, 831; Jezus tecsá]z o]ztáne nazoucsi KMK 1780, 62; I nemore [zi tecsá]z Poc]inouti BKM 1789, 282; Dokecs [zo, tecsá]z je tou v]ze bilou KM 1790, 86; [tera [ze je tecsá]z [zkuzila, dokecs KM 1796, 50; [zo csakali, Tecsá]z, dokecs sŠ 1796, 105; Dokecs, tecsász je tüdi nej pobegnola KOJ 1833, IX; zelenyé dr'sali tecsasz, ka KOJ 1845, 95; Tecsasz bij 'zelezo, dokecs je 'zerjávo KAJ 1870, 68; orosjé tecsasz ne púsztijo zrök, pokes AI 1875, kaz. br. 3; tecsasz sztáli, da je Maria dolivzéta bila KOJ (1914), 109 **2.** v vezniški rabi, v odvisnih stavkih *medtem ko*: Tečas ka je on melo k-hízi nesao, so se BJ 1886, 32; Tecsasz je Henrik szvoje vojszke na nouge posztavo KOJ 1848, 8

tëčen -čna -o prid. *okusen*: nego kak tészni szád, steri sze brati more KOJ 1833, 145

tëciti -im nedov. *okušati*: Zjezikom cukra tēcím BJ 1886, 40

tëciti tēcém nedov. **1.** *teči*: Folyini, tecsém -ti AIN 1876, 46; Krv po telovnom tecsé BRM 1823, 9; Gdate mi kcsaszi doszta ténte tecsé z-pera KAJ 1870, 7; Po pouli je tekao eden potok KM 1790, 78; Morem vzéti jazs tou, ka je [z]tvoji rán teklo KŠ 1754, 258; pren. Ztēbe tecsé lübé]z]no]zt c]iszta BKM 1789, 79; Na spanyolszkoj zemli 'ze tri léta krv tecsé AI 1875, kaz. br. 3; Ocsi moje tecséjo SM 1747, 71; Vretine [zuz Vö tecsité BKM 1789, 206 **2.** *premikati se*: Da kóla hitré tecsti morejo KAJ 1870, 73 **3.** *potekati, biti*: Vszáki vecsér je táksi gucs teko AIP 1876, br. 3, 7; csi de bój teko AIP 1876, br. 7, 1; Taki je v]ze nac]i teklo KM 1790, 80 **tekóci** tudi tekóúci -a -e **1.** *ki teče, se giblje*: On ográdecz je na [tiri tále tekoucsa voda polejvala KM 1796, 5; zvodé [ztüdecnsne, ali tekoucse KŠ 1754, 202; tekócsa vodé i mlák imé je vsze lasztivnoimé AIN 1876, 10; Mati sze trüdi znyé tekócsa krv tak odvrmóti AI 1875, kaz. br. 5; I 'zena bodoucsa vu tekoucsi krvi od dvanáj]zet lejt KŠ 1771, 195; kak 'zédni jelen khládnoj, Vretini tekoucsoj BKM 1789, 140; Dvakrat me napoji Zcsi]ztoga [ztüdecnca tekoc]om vodiczom BKM 1789, 161 **2.** *ki teče, traja*: Na eto tekócsa leto 28-mésnyeka orszácsko szpráviscse je odpréto AI 1875, kaz. br. 1 **3.** *naslednji, zaporedni*: Szloven]zke tekoucse litere KM 1790, 2

tëda prisl. *tedaj*: teda od právoga návuka naidale

vkrai zabloudi TF 1715, 3; teda Źze konec z včljinî hûdobi SM 1747, 16; Teda bodo Źze ti pravicsni Źzvejtîli KŠ 1754, 140; teda na nâgli pride na nyé pogibelnoŹt KŠ 1771, 621; plâcsa Źze ti teda BKM 1789, 413; i teda ji je pêt jezér Źztanolo na právo vöro KM 1796, 119; I Źz-právim bláj'senŹtvom teda te daruje SŠ 1796, 11; gda dén pride, teda nam to dévojko morete dati SIZ 1807, 5; Ki lih more, náj teda pride na proscio KOJ 1845; Teda mi zámaz nasztáne na pizmi KAJ 1870, 7; glávo odkrio ino tedaj dostójno na dveraj trûpao BJ 1886, 23

têdašnji -a -e prid. *tedanji*: szo Piusa VI. tedasnyega Pápo nagnila KOJ 1848, 114

têfart prisl. *tokrat*: Ali Sámuel ga je têtárt z-mitami flisao KOJ 1848, 16

têg -a m *teg, poteg, črta*: I da med teszanyem ednáki têtg dr'zati morejo KAJ 1870, 74; Vöra je na kraj potácsa vöre 60. máli piknyic ali têtgov pizsano KAJ 1870, 159

têja -e ž *čaj*: Pitvina, teja, se narédi AI 1878, 51

têjni tudi têtlni -a -o prid. *telesen*: Touje nasa Tejlna cslovecsa vûpaznoŹt BKM 1789, 2; Ka je telti 'sitek SŠ 1796, 31; Akoie pa bolje meni to telti Źzmert zdai kostati SM 1747, 57

têjlo tudi têtlo tudi têtlo -a s *telo*: Corpus Tejlo KMS 1780, A7b; tou je Telou moje TF 1715, 39; KriŹtullja právo Tejlo TF 1715, 43; da teilo naŹje nebode podáno SM 1747, 66; eto je moje tejllo KŠ 1754, 8B; tejllo tvoje Źzvetlo bode KŠ 1771, 19; CŹi je gli Boug grátao tejllo BKM 1789, 20; Naj tejllo tîho pocsiva SŠ 1796, 5; tou je tejllo z-mojga tejlja SIZ 1807, 7; Nyegovo mrtvo tejllo je v-zláto skrinjo polóseno KOJ 1848, 5; Têtlo sztvári je priglihno KAJ 1870, 10; njegovô teltlo AI 1878, 10; kákŹaje naŹjega Telá, zla volja TF 1715, 28; Ako bi pa gda znemocsnoŹti teila SM 1747, 52; návuk od Tejlja gori Źztánejnja KŠ 1754, 6b; PoŹzvejt tejlja je okou KŠ 1771, 19; od Sziná Bo'sega Tejlja oblecsenyá KMK 1780, 32; csonte mojega tejlja KM 1783, 5; vzéo je edno rebro 's-nyegovoga tejlja KM 1796, 6; Dûsa naŹa Źztejlja vÖ preminé SŠ 1796, 8; ino tejllo z-mojga tejlja SIZ 1807, 7; molitev za zdrávje têtla TA 1848, 5; dusni Źzmo, nei teili SM 1747, 23; lejhko tejllo vŹzigdár prouti Źztánes KŠ 1754, 12 a; Vsza dobra dá dûsi, têtli KAJ 1848, 9; je meni Teilo i Dulljo dau TF 1715, 21; Dûsso i teltlo ABC 1725, A5b; Teilo i Dûsso nam je leipo daruval SM 1747, 86; naj i tejllo hránimo KŠ 1754, 28; ka Źzi nám zdravo tejllo dáo KŠ 1771, 837; Preporácsam ti tejllo moje KM 1783, 5; Ka je tejllo na Źzé vzéla BKM 1789, 20; vu tejllo je pa rázumno dûso Źztvouro KM 1796, 4; preporácsam Tejllo pa

zemli SŠ 1796, 6; kaiŹzi mené na teili obarvau TF 1715, 46; da Źzmo mi vu teskom teili SM 1747, 66; Gori Źztánejo vtejllo KŠ 1754, 271; i Źzpoznala je na tejllo KŠ 1771, 116; Oprvics vŹzvojem tejllo BKM 1789, 18; V-etom tejllo vŹzi gori Źztánemo SŠ 1796, 8; V-têtli nasem sze oznáva BRM 1823, 1; Na têtli teško lazi (pirušlek) AI 1878, 7; Vörjem teilom gori vŹztánenye TF 1715, 23; dabi z-teilom mogel vŹzivati SM 1747, 54; i pred tvojim tejlom Źze ne Źzkrivaj KŠ 1754, 169; gda bi za drûgim tejlom sla KŠ 1771, 758; Rejes je ztejlom poŹztánola BKM 1789, 26; o'zivi i vaŹŹa mrtva tejlja KŠ 1754, 138; se teltla nature razdelijo AI 1878, 4; lidje Źzvojmî Tejlami gori Źztánejo KMK 1780, 22

Têjlovo -ga s *Telovo*: Nájplemenitêši so: Tejllovo BJ 1886, 38

têjtm vez. *tem*: SzliŹavŹi pa, ka nyim 'ZidovŹzki gucsi, tejm rájje Źzo tîho bili KŠ 1771, 410; nego tejm bole naj Źzlû'zijo KŠ 1771, 642; najbi oni tejm lesej eden-drûgoga Źzrecsnoga vcsiniti mogli SIZ 1807, 8

têjnja tudi têtinja -e ž *senca*: Ka je csloveka dén, gli kako ti tenya SŠ 1796, 30; Stera Źzo tejnja ti priŹeŹtîni KŠ 1771, 607; Tenya velkoszti goszpodnove szo vsza KAJ 1848, 8; Ka Źzmo mi? tejnja BKM 1789, 344; vcsászi sze cslovek szvoje tejnje vsztrási KOJ 1845, 10; Nyim i konec z zná vr'zti, kak tenyi KAJ 1848, 8; Ar právda li tejnjo majoucsa ti priŹeŹtîni dobrou KŠ 1771, 687

têk -a m *tek, okus*: Ték Iz-érzés KM 1790, 92(a); ali ték tvojega jezika naj te na obloŹzûnoŹt ne zapela KM 1790, 78; Ték bode ti preminiti KM 1783, 280

tekáj -a m *I. tek*: Naj dobro Źzkoncsam moj tekáj BKM 1789, 276; Daj, naj nyima 'zitka tekáj Bode blagoŹzlova peláj BRM 1823, 417; v-tekáji dúgi lét szi na onom isztom meszti rédi gnezdô KAJ 1870, 26 **2. tok**: i v szûhoj dr'zéli zbudî tekáje vöd TA 1848, 91; i precsi je Źztano tekáj nyé krvi KŠ 1771, 195

têknoti -em dov. *dotakniti se*: Érintek, teknem -otî AIN 1876, 18 **têknoti se** -em se *dotakniti se*: Toga Źze ne tekni 'zalosz KŠ 1754, 251; [ognja] netekni se ga BJ 1886, 8

tekóčnica -e ž *tekoča voda, reka*: Jé zadosta vodé vu stûdencaj, vu vékši tekóčnicaj BJ 1886, 31

têkstus -a m *besedilo, tekst*: naŹzledûje Grcski textus KŠ 1771, 2 (B1b)

têtličîč tudi têtóčîč -a m *teľiček*: I têt bode Goszpodni prijétîněse, kak telcsics rogláti i pa zláti TA 1848, 55; Dobro ceno naj má teocsics AIP

1876, br. 1, 1; Nevzemem z tvoje hi'ze telcsicsa, ni kozlov TA 1848, 40; Govedo se za teočiča imenuje AI 1878, 15

tèle telèta s, mn. tèoci télec *tele*: Teleta kejpe Źzo zlejjali KŠ 1754, 9; ta druga Źztvár je priŹzpodobna bila kteleti KŠ 1771, 774; I prineŹzte to krmлено tele KŠ 1771, 223; teda polo'sjio na oltár teoce KOJ 1845, 129; Niti po krvi kozlov i télec KOJ 1845, 685; Mesárski pes Źteri bojèca telèta z lajanjom goni AI 1878, 8; pren. Jehu kráo ali te zláte téocze je dönok obdr'ĵao KM 1796, 70

telèči -a -e prid. *teleĉji*: vzèo je krv telecso KŠ 1771, 686; Nej nájz je zkozlovom krvjom, Odküpo, nej ni ztelecjom BKM 1789, 64; se delajo z krávji i teleči koŹ pa leder AI 1878, 15

telétina -e *ĵeletina*: Vitulina Telétina KMS 1780, A7b

telica -e *ĵelica*: Ár csi krv bikouv i kozlov i pepéo telicze poŹzkropleni te oŹzkrúnyene poŹzvecsüje KŠ 1771, 686

telikáj prisl. *tudi*: telikáj veli povedati te poŹteni Mladéncz SIZ 1807, 32; druge peršone telikáj lahko pri hiŹi prebivajo BJ 1886, 10

telikájše prisl. *tudi*: I záto je telikájše dober nájem doubó KM 1790, 58; i med drugimi je Lot telikájše v-robŹtvo Źzpadno KM 1796, 16

telikájši in telikaši -a -e kaz. zaim. *tolikšen*: vtelikom vrejmeni i vtelikájjem preminývanyi csiŹto obdr'zao KŠ 1771, A2b; Li telikási presztor obdelaj 'znyega, kak je on KAJ 1870, 137 **telikájši** -a -e sam. *toliki*: Telikájĵa Źzte trpeli zobŹztom KŠ 1771, 561

tèliki -a -e kaz. zaim. *tolik*: Boug vu Ádama Źzen telik pŹŹti BKM 1789, 266; dú'zava nyegova je telika KŠ 1771, 806; Dönok je escse nej prejsao v-teliko sztotin premembai orszácski Jezik KOJ 1833, X; vtelikom vrejmeni csiŹto obdr'zao KŠ 1771, A2b; ali ka Źzo eti med telike KŠ 1771, 282; I telike szpadáje, Szpotrtim szrdczom szpoznávam KAJ 1848, 232; da Źze Źzkoro vteliki rázlocsni jeziki vŹzej vidijo té Źz. knige KŠ 1771, A7b

tèliko prisl. *toliko* **I**. *izraĵa veliko množino ali stopnjo*: je pa czejli Źzejvt od Bogá odpadno na teliko, da je Boug KŠ 1754, 11; Źteri racsüna je teliko, liki mourŹzkoga peŹŹzka KŠ 1771, 803; druge vdrügom jeziki na teliko, da Źze KŠ 1771, A5b; csi je zemelszko na teliko proszimo KM 1783, 18; Ka je dobroute teliko Knám prikázo BKM 1789, 42; ki je teliko Źztvári Źztvouro KM 1796, 4; I teliko jezér düs v-szuncza tráhi KAJ 1848, 8; Po csaszih v-Pannonio teliko národov razbijajous pride KOJ 1848, 3 **2**. *izraĵa*

potrebno koliĉino česa: naj mi dá teliko hráne, keliko mi potrejbno bode KŠ 1754, 167; i li hitro je teliko zapopadno, ka Źze je lejhko vcsio KM 1790, 24 **3**. *izraĵa primerjavo*: niŹtero (seme) pa tréŹzeti krát teliko KŠ 1771, 42 **4**. *razlaga pomen besede*: Amen záto tou teliko vĉĵini, zaŹŹtino da je tomu tak biti TF 1715, 31; PráznoŹt, ali ŹzmiuŹtvo, je teliko, liki Źz. hiŹtvo preŹztoupiti KŠ 1754, 42; Jakub je teliko, liki Źzpetouv klácsnik KŠ 1771, 742; Eta rejs Źztvoriti vcsini teliko, kak z-nicseŹza kaj vo prineŹzti KMK 1780, 9

tèlikokrat prisl. *tolikokrat*: grejhe, z-Źterimi Źzam tebé teliko-krát zbantüvao KM 1783, 137

tèliši tudi tèlši -a -e kaz. zaim. *tolik, tolikšen*: Telisi je [ptič], kak edna laszvetica KAJ 1870, 20; nyemi je në telko haszka noszo, kak bi nyemi telsa orátja zemla nosziti znála KAJ 1870

telöven -vna -o prid. **I**. *telesen*: Telovni cslovik ne zapopádne, ká Źzo Dühá KŠ 1754, 71; jaŹ Źzam pa telovni KŠ 1771, 462; Kágda more ta Telovna jeŹŹtvina ĉĵiniti TF 1715, 44; Telovna jeŹŹtvina i pitvina je hrána KŠ 1754, 205; da bi právda telovna bila KŠ 1771, 437; Ali csi bi Źze trda telovna mati, Źzpozábila BKM 1789, 336; Szeja Źze tejlo telovno KŠ 1754, 140; Szejja Źze tejlo telovno KŠ 1771, 524; Źzmo na telovnoga dugoványá Źzpoznanye jáko Źzlabi KŠ 1754, 124; Kapernaitánzci Źze od telovnoga kdühovnomi krühi pelajo KŠ 1771, 282; Da ne po'zmécsamo 'zivlejnya telovnoga BKM 1789, 19; kaiŹzi ti mené i Telovne pogibeli obarvau TF 1715, 45; telovne pogibeli obarval ABC 1725, A5b; telovne pogibeli obarval SM 1747, 43; po telovne Źzmrti koŹtávanyi KŠ 1754, 237; OŹzloubodo Źzam Źze od telovne Źzmrti sŹ 1796, 6; Od telovnoga hüda KŠ 1754, 177; Prouti Źztánoti more telovnomi po'zelejnyi KŠ 1754, 213; Telovni ofer ne 'zelejs KŠ 1754, 254; csloveka tak, da i toga za telovnoga dr'zati mores KŠ 1771, 445; Źzi zaŹzlüŹo telovno Źzmrt TF 1715, 37; naj telovno i düsevno kaŹtigo odvnméo KŠ 1754, 83; Zakaj na Źzledüjes telovno náŹzlobnoŹt sŹ 1796, 9; telovno moucs na haszek ponüjati KOJ 1833, VII; teda telovno hüdo poŹleinye ne dokonĉate SM 1747, 26; tejlo Źtero telovno po'zelejnye zadene KŠ 1771, 445; Düh Źzvéti vtelovnom obrázi KŠ 1771, 174; Kotere recŹi Źzo pri Telovnoj jeŹŹtvini gründ TF 1715, 44; da po telovnoj Źzmrti zaszpm KŠ 1754, 239; Źzem vu telovnom poŹleinyi náŹzledüval SM 1747, 48; Ka pa po telovnom pripravlanyi razmis KŠ 1754, 212; Krv po telovnom tecsé BRM 1823, 9; Telovne Ocsi nai Źzi Źzpio SM

1747, 66; }zo ta telovna KŠ 1754, 60; dabi náz od Telovni nevoud obarvau TF 1715, 30; moremo profziti V}ze telovne dobroute KŠ 1754, 151; Telovna dobra profzimo TF 1715, 25; Ako pa po Dùhi telovna dela morite SM 1747, 23; telovna dobra profzimo KŠ 1754, 152; Po tom za telovna, knyemi idi BKM 1789, 306; Szlisi náz vu vszeih telovni potreibcsinai ABC 1725, A7a; Szlisi nász vu telovni potreibcsinai SM 1747, 55; mené zpotreibcsinami telovnimi prigléda TF 1715, 21; Nyega zdűjevnimi i telovnimi oc}mi glédali KŠ 1754, 143 **2. biološki:** Ár oni, (telovni Ocsevje) }zo náz kastigali SM 1747, 30; Na}fi la}zitivni telovni roditelje KŠ 1754, 31 **3. velik:** Holubár eden teloven i presztrasto mocsen cslovek AI 1875, br. 1, 4

telòvno prisl. *telesno:* Po}ztiti }ze i telovno }zebé pripravlati je }zná}ga KŠ 1754, 210

telòvnost -i ž *telesnost:* Dobis môcs, gde }ze telovno}zt }zá}zi BRM 1823, 36; Nesztoji pod právdov telovnoszti KAJ 1848, 8; naj i Telovnoszt Goszpodna na}fega v}záki v}rje KM 1783, 15; podéli rado}zt, Gda nihá telovno}zt BRM 1823, 45

tém vez. *tem:* nego tembole zvelikov pokorno}ztyov vzemimo gori TF 1715, 8; Ka je Salomon z-tém ráj vcsino KOJ 1848, 23

témak vez. *temveč:* Temak profzim, Ne glej me vnouge grejhe BKM 1789, 205

tème -na tudi tēmen -a s *teme:* v} je }ou vu temena me}zto KŠ 1771, 329; pri}l}ao je na Kalvárie, ali temena me}zto KM 1796, 109; Od temena mao, notri do poplata }zem bio pun ja}z blata BKM 1789, 78; z korónov stero szo z-temena sz. Stevana dolivzéli KOJ 1848, 54; Pride preksenoszt nyegova na temen nyegovo TA 1848

témel -a m *temelj:* szkopa sze temel (grünt) KAJ 1870, 73; Predevszēm na sztenō, celō pod zaszt'r'ze temel (dno) zmá}ze KAJ 1870, 73

tēmen -mna -o prid. **1. temen:** rejcs proroczko liki }zkala, }tera }zveiti vtemnom me}zti KŠ 1754, 157; }zvejcsa, Vtemnoj nousci gorécsa BKM 1789, 392; bi jasz hodil po témnih douli ABC 1725, A8b; pren. Sterih pamet je témna po}ztánola SM 1747, 7; }zi mojo Du}fjo }zpeklén}zke témne temnicze vunka o}zlobodil SM 1747, 67; reics kaibi cslovec}o témno pamet pre}zveitila TF 1715, 3; pre}zvejti témno mojo pamet KM 1783, 137; zná temno p}t be}zája zemelszkoga szkocsa}ti KAJ 1848, III; Ár zdaj glédamo vu temnoj rejcsi KŠ 1771, 517; Pre}zvejti nám nafe temne pámeti BKM 1789, 292 **2. slep:** Med tém

je nevolen témni Álmos mro KOJ 1848, 26; Ki nevidi, je szlēpi (témni) KAJ 1870, 31

temjén tudi tōmjén -a m *kadilo:* }zo moudri prisli, Nyega darūvali, Zlátom, temjom BKM 1789, 56; Naidenoga darūvali Z-zlátom, temjom BKM 1789, 56; Naidenoga darūvali Z-zlátom, temjom BRM 1823, 39; nego je teliká}se tōmjén, i '}vivino nyim áldűvao KM 1796, 67

Témlin -a m *Temlin, pisatelj:* na}fi }ztarisi, zvűn Temlin Ferencza KŠ 1754, 3a

temnica -e ž *ječa:* Tōmlōcz; temnicza KOJ 1833; i vtemniczo }ze vr'zes KŠ 1771, 15; ár je vu temniczi vzéta nyemi gláva KM 1796, 102; K-etomi nazavűpsztvi sze szlisi temnice AIP 1876, br. 2, 2; liki Bo'zi }zlű'zbeniczke vu temniczaj KŠ 1771, 538; pren. ki }zi mojo Du}fjo }zpeklén}zke temnicze vunka o}zlobodil SM 1747, 67; odvė'ze }ze }atan ztemnicze }zvoje KŠ 1771, 803; Sto me }zpela vo Szté temnicze BKM 1789, 106; V}sterom je i vu temniczi bodouc}im dűhom idouc}i predgao KŠ 1754, 111; Pokom je szedécsim vu bolvansztva temniczi Odpro sztezo szlobodocsine KAJ 1848, 126

témnost -i ž **1. tema, mrak, temnost:** Bili }zte nigda temno}zt KŠ 1754, 127; Preczi je pa }zpdánola na nyega temno}zt KŠ 1771, 381; temnoszt premore }zvetloszt KM 1783, 62; Temno}zt má kraj od nyih biti BKM 1789, 20; vto globokouc}o te kmicze ino témno}zti opadnúje TF 1715, 4; Zte nouscsno témno}zti }zi me vunka o}zlobodil SM 1747, 64; nej }zmo nousci, niti temno}zti }zinovje KŠ 1771, 622; i nyemi Odprelo p}t sz-temnoszti KAJ 1848, 108; Ar }zte nej pri}ztoupili k témno}zti i kmiczi KŠ 1771, 695; pren. Nouva }zvetlo}zt vnoc}i }zvejti, Ktera dűsevnoj temno}zti Vzeme moucs BKM 1789, 3; ki pre}zveitis nouscsno temno}zt SM 1747, 66; Jezus Od'zenē eti v}zo temno}zt KŠ 1754, 237; pre}zvejti na}fega }zrczá temno}zt KŠ 1771, 837; Jezus preszvejti témnoszt KM 1783, 33; Od'zeni dűjevno temno}zt BKM 1789, 142; moj B}g preszvecsáva temnoszt mojo TA 1848, 13; vu temno}zti etoga 'zitka KŠ 1754, 106; Hotécs vtemnoszti hodite BKM 1789, 270; Po nyem sze pamet preszvecsáva, V-nyé prirodjenoj temnoszti KAJ 1848, 3; modró}zt, }tera znatúre pohája }zták}ov globokov temno}ztyov zakrita TF 1715, 3 **2. slepota:** Kraliczsa sze tou'si nad témnoszt}jov Krála KOJ 1848, 27

temperamētum -a m *temperament, nrav:* (Pavel) v-Tar}u}i porodjeni vroucsega kolrikuskoga temperamentuma bodoucsi KŠ 1771, 431

téplom -a m *svetišče, cerkev:* Nakleknem

- prôti szvétomi Templomi TA 1848, 113; Pojdmó noter Vu tvoj Źsvĕti Templom BKM 1789, 139; ino moliti proti tvoiemu Źsvĕtomi Templomi ABC 1725, A7b; i ŹzlŭŹio nyemi vu nyegovom Templomi SM 1747, 31; On je deci niháo pĕldo vu templomi KOJ 1845, 139
- tĕmráj** prisl. *vse bolj*: Doszodbeni (vezniki): mindinkább (tĕmráj) AIN 1876, 67
- tĕnki** -a -o prid. *tanek*: Li tĕnki trák dike Nyegove Nam szvétu KAJ 1848, 8; BolvánŹtvo je Dvouje: KuŹtvo i Tĕnko KŠ 1754, 9; 'Znyimi teres, Tĕnko kuŹtvo drevje BKM 1789, 350; Ka pa na tĕnke KŠ 1754, 10; tábla, erdecse tĕnkelinije za pizszanye majoucsa KOJ 1845, 6; Hett má duge, tĕnke nogé AI 1878, 8 **tĕnši** -a -e *tanjši*: Eto je doszta tĕnse, kak szteblovje drevja KAJ 1870, 18
- tĕnkiĝlásnik** -a m *ozki visoki samoglasnik*: csi vu nyih tĕnkiĝlaszniki szojo AIN 1876, 8; eden kuszti ali tĕnkiĝlásnik nahája AIN 1876, 8
- tĕnkoglásnĭ** -a -o prid. *ozki, visoki*: Pri imédoszttávlanyi pazlivi moremo bidti, ka sze tĕnkoga ĝlásza rĕcsi tĕnkoglásnĭ dosztavek prilozu AIN 1876, 13; Razlocsávajo sze ĝlasznicke po zĝovárjanyi: Na vizziko- ali tĕnkoglászne, kak e, o, o AIN 1876, 6
- tĕnta** -e Ź *ĉrnilo, tinta*: Atramentum Tĕnta KMS 1780, A8; Tĕnta Tĕnta KM 1790, 94; Gdate mi kcsaszu doszta tĕnte tecsé z-pera KAJ 1870, 7; Pero szu v-tĕnto namocsim KAJ 1870, 7; Jasz 'ze i z-tĕntov znam pizszati KAJ 1870, 7
- tĕntavnik** -a m *ĉrnilnik*: Pred szebom mam tĕntavnik (kalamáris) KAJ 1870, 7
- Tĕodor** -a m *Teodor*: Zátó ĝa, tá nihávŹi Sz. Theodora, za Źzvojega Patrouna dr'zĭjo KŠ 1771, 101
- Teodózi** -a m *Teodozĭj*: ide nad czarigrádszkoga Czaszara Theodózia II KAJ 1848, 3
- Tĕofilus** tudu Tĕofiluš -a m *Teofil*: eden plemeniti cslovik z-Antiochie, Theofilus KŠ 1771, 159; To prvo iŹztina rejsz Źzam vcsino od vŹzega oh Theofile KŠ 1771, 341; liki Źcsé Theofilus KŠ 1771, 338
- tĕologuš** -a m *teolog*: Od tí verni Źze je i Theologus, tou je, Bogáznáncz, zváo KŠ 1771, 260; Sz. Ivana theologusa oznanosz KŠ 1771, 761
- tĕpa** vez. *torej*: Naszledŭvni: tehát, teda, tepa, zátó AIN 1876, 66
- tepáĉa** -e Ź *sekira*: Fejsze; szekera, tepacs KOJ 1833, 156
- tĕpeški** -a -o prid. *potĕpuški*: tepeski -a -o KOJ 1833, 183
- ter** vez. *ter*: Ali akofze dobro mujemo, ter náŹŹe zaŹpáne ocŹi zbrĭŹemo TF 1715, 7; Tak i od eti rejszi Ocsiscsene Źzo nase peŹzmi: vre, ter BKM 1789, 4
- Tĕrafim** -a m *Terafim*: EŹzi Źzlisĭjo i namálani poganŹzki Bógovje, liki Terafim KŠ 1754, 10
- Terézĭn** -a -o prid. *Terezĭjin*: Tak sze teda za Therezine dr'save bojne zacsnejo KOJ 1848, 109
- terĭlnica** -e Ź *terilnica*: je csŭo od'sĕn, ka szo od terilnice domou idoucs vidile plámen KOJ 1845, 113
- terjanje** -a s *terjanje, zahtevanje*: EŹzi ŹzliŹi terjanye KŠ 1754, 25; Terjanye dácsse itak tecsé AIP 1876, br. 6, 8; Báthori navolĭvsi sze nenaszĭtlivoga terjanya KOJ 1848, 86; sze je plebánus ino szvojih nemeskih pravĭcz der'sao prouti nyegovim neprávdĕnim terjanjom KOJ (1914), 114
- terjáŹ** -a m *izterjevalec*: on pa csako terjasa AI 1875, br. 2, 8
- tĕrjati** -am nedov. *terjati, zahtevati*: Ország má pravĭczo od nász terjati KOJ 1833, X; Bouĝso hráno ali pitje od goszpodára terjati, je hajdŭcsno ĝrobjanszto KOJ 1845, 35; szo Magyarszki posztlanci za bojovino terjati KOJ 1848, 8; naj Pavla tejrja KŠ 1771, 664; farar je szamo skaf 'sita proszo (terjao) KOJ 1914, 132
- tĕrjani** -a -o *terjan, zahtevan*: je nemogao naglo krouto doszta terjanoga krŭha pripraviti KOJ (1914), 147
- terminatia** -e [terminácia] Ź *konĉnica*: Szlejdnye rĕcsi terminatie Źzem pobouĝso BKM 1789, 4b
- tĕrminuš** -a m *termin, rok*: Terminus pa néhámo do Źŭrjavoga dnĕva SIZ 1807, 5
- terpetĭn** -a m *terpentin*: Z borovjá dobĭmo terpetĭn AI 1878, 47
- Terplán** -a m *Terplan, pisatelj*: szlovencsene po Terplán Sándori TA 1848, 1
- tĕrsje** -a s *trŹje, rte*: Tersje na rĕd stoju kak vojácje BJ 1886, 30
- Tertuliánuš** -a m *Tertulĭjan*: liki piŹe Tertullianus KŠ 1771, 261; Nemre vujdti Virgilius, Nĭti Tertulianus KM 1783, 286
- tesáč** -a m *tesar*: Nej je tou te teŹács KŠ 1771, 118; z-brven pa tesács cimpra sztené KAJ 1870, 74; Hĭze ruŹt tesáč zĝotovi BJ 1886, 6; Nej je ete szĭn toga teŹácsa KŠ 1771, 46; Ete potom tesáčje ĝorzdelajo BJ 1886, 30
- Tĕsaloniĉánc** -nca m *Solunĉan*: Tej pa plemenitejsi od TheŹŹalonicásanczov KŠ 1771, 395; (list) TheŹsalonicásanczom KŠ 1754, 3; za volo victorie, ali obládnoŹti, nad TeŹsalonicásanczami KŠ 1771, 612
- tĕsaloniĉanski** -a -o prid. *solunski*: ĝmajni TeŹŹalonicásánŹkoj KŠ 1771, 626; Gda Źzo pa

zvedili Theľz/zalonicśán/zki Zidovje KŠ 1771, 395

Tesalonika -e ž *Solun*: Teľz/zalonika je Macedonie meľzto KŠ 1771, 612; znami Ariľz/tarchus Maczedon/zki z-Theľz/zalonike valon KŠ 1771, 424; prisla ľzta vu Theľz/zaloniko KŠ 1771, 394; v-Theľz/zaloniki nad Pavla prejdganyi zburkanye poľztáne KŠ 1771, 394

tésen -sna -o prid. *tesen*: Komi je veľz ľzvejť teľzni BKM 1789, 41; Vu skrinyczi tesznoj přeh poľztánes BKM 1789, 414; Ár teľzna ľzo vráta KŠ 1754, 143; Ár ľzo teľzna vráta KŠ 1771, 22; Idite notr po teľzni vrátaj KŠ 1754, 143; kaj le'zi vu teľzni jaľzliczaj BKM 1789, 31

těsno prisl. *tesno*: Gda je ľzrczi teľzno BKM 1789, 397

těst -a m *tast*: Socer Těľzt KMS 1780, A9; Ár je bio těľzt Kajafáľa KŠ 1771, 325

těstén -tna -o prid. *testen, močnat*: Zete mele se telikájše vsakojačke těstne hráne správľajo BJ 1886, 27

testóu tudi tistóu -á s *testo*: Tészta; tesztou KOJ 1833, 175; i tiľztou je ľzvéto KŠ 1771, 473; Malo kvafľa zcejľo tiľztou ľzkwáľzi KŠ 1771, 567

Těšanovci -vec m mn. *Tešanovci, kraj v Prekmurju*: Od tisztihmáo sze nemore Tessanovczi, na indasnyi dober sztán nazáj obogatiti KOJ 1848, 92

těšč prisl., v zvezi na *tešče tešč, tešče*: od ľrtoga dněva notri do ete vőre ľzam bio na teľcse KŠ 1771, 373; Naj naprej one noucsi od dvanájľzete vőre na teľcse bodemo KMK 1780, 69

těški -a -o prid. *težek*: Nehéz; smetni, teski -a -o KOJ 1833, 166; Nehéz, 'zmeten -a -o, teski -a -o AIN 1876, 30; Csi glih kris, teska nevola, ľzpádne na mene SM 1747, 78; nego tesko je ete manyouľzťi racśún dávanje TF 1715, 6; ka bi teski törzski járem sinyeka dolivrgľi AI 1875, kaz. br. 3; naj bi eto tesko delo na ľzěbe vzěo BRM 1823, IV; Szpomeniľze, da ľzmo mi vu teskom teili SM 1747, 66; Saluiemo naľse teske grehe SM 1747, 55 **teškejši** -a -e *težji*: Tejm táksim na véksega i teskejľega racśún dávanja ľzlú'zi dúgi 'zitek KŠ 1754, 35 **težki** -a -o sam. *težki*: Pokázao szi ľúdszťvi szvojemi te'zka TA 1848

těško prisl. *teško*: proľzim da ti nai nebode tesko, nyega vő zbrilľzati TF 1715, 48; Ah kak mi je ľmetno, Mojoi duľi tesko SM 1747, 76; Nám je od csákanya tesko KŠ 1754, 272; Nesztalnoszt Luthera je Kardinala tak tesko sztanila KOJ 1845, 58; tő z-gláve tesko doprnieszé AI 1875, 6; Na teli teško lazi AI 1878, 7 **teškě** tudi teškej *teže*: Těm te'zkě sztrgamo Nyega hüde klicze KAJ 1848, 151; Dűsa moja csáka Goszpodna, teskě,

kak sztrá'zarje zorjo TA 1848, 109; Rejcs sze lahko vőpovej, escse teskej rana zaceľji, stera sze bli'sniki 'snyouv navdári KOJ 1845, 33

teškóuča tudi teškóča -e ž *težava*: I vnouga teskoucsa, Vmem teľji prebiva BKM 1789, 193; Znevoule, Teskoutse Nego oľzľobodi KŠ 1754, 263; hitrej pridem, Od vľze ľzveczke teskocse BKM 1789, 209; fľilai eto teskoucso SM 1747, 71; vi pa teskoucso máte KŠ 1771, 542; Naj pogľédne tvo teskoucso BKM 1789, 15; Teskócso na lehkoľzt obrnějo BRM 1823, 36; Eto teskoucso pa nedelajo czompnicze KOJ 1845, 107; Zato vu ovoi nevoli, (teskocsi) tebé zovém SM 1747, 57; ľzem ja Nej vido vu teskoucsi Pravicsnoga Nehánoga KŠ 1754, 253; naj vu ľzmrťnoj teskoucľi vrejden bodem KM 1783, 78; Vľzľaboľzťi i teskoucsi, ľze bátrivim BKM 1789, 264; Hvála bojdi Dűhi, ki náľz trousta, vu vľzákoj teskoucsi sš 1796, 68; On je v-vszákoj te'zkócśi k-pomócśi KAJ 1848, 193; Ne vzeme me vő ľzteskoucs BKM 1789, 323; cslovik teskoucsam podvr'zeni KŠ 1771, 754; hitrei pridem os te ľzveczke vľze teskoucse SM 1747, 78; naj mi vľze naľse teskoucse mirovno trpimo KŠ 1754, 108; teskoucse vnouge, Zvolnim ľzrczom trpmo BKM 1789, 10; od náľz vľze kraj odloucsi Britkoľzťi i teskoucse sš 1796, 6; etoga zemelľzkoga 'sitka teskoucse vorno znásati pomága SIZ 1807, 10

teštamentom tudi teštament -a m **1.** *oporoka, testament*: Teľtament ABC 1725, A3b; Alberta je Kráo v-Testamentomi za szvojega naszľednika posztavo KOJ 1848, 53 **2.** *nova, stara zaveza*: Ár ete pehár je Nouvi Teľtamentom vu mojoi ker-vi TF 1715, 44; Nouvi Zákon ali Testamentom KŠ 1771, A1a; Nouvi Teľtamentom BKM 1789, 3b; eto je pehár novoga Teľtamentoma TF 1715, 39; toie moja kerv Novoga Teľtamentoma SM 1747, 39; História sztároga Testamentoma KM 1796, 3

tétakši -a -e kaz. zaim. *takle*: Nisteri pesznika nevě: tétaksi je ně hasznoviti KAJ 1848, 39

tetica -e ž *teta*: Teticza KMS 1780, A3b; Matertera Teticza KMS 1780, A8b; Nagynéne, tetica AIN 1876, 15; ľzvák i teticza KŠ 1754, 31; mati Mária, Deviczte Márie ľzeľztra, ali teticza KŠ 1771, 1 (Bla); Sztrina, vűna i teticza BKM 1789, 428; müva dvá i moja tetica AIP 1876, br. 9, 4; Szesztre ocsé i materé szo pa tetice KAJ 1870, 51

tetiva -e ž *tetiva*: Ár ovo ti neverni sztrěle szvoje nalekűejo na tetivo TA 1848, 9

Těudaś -a m *Teudas*: Ár pred teľmi dněvi je ľztano Theudás govorecśi KŠ 1771, 356

težáčki -a -o prid. *težaški, kmečki*: Rodjen je

- Luther od sziromaskih tesáčskih roditelov KOJ 1845, 53
- težák** -a m *težak, poljedelec*: Kájñ je bio te'sák KM 1796, 8; Te'zák KAJ 1870, 55; Oh keliko znója toč'fjio tesáčzke KM 1783, 216; Mort, i te'záci ga z-skafmi noszijo KAJ 1870, 74; prégatni i peski te'záci AI 1875, br. 1, 6
- teženje** -a s *teženje, pritiskanje*: Za volo te'zenya toga hüdoga TA 1848, 43
- težina** -e ž *teža, težava*: naj me od Kri|ztu|fovoga Kri'sa nikaksa te'sina ne odvrné KM 1783, 84; dnéva, v sterom je nyé oszlódbodo z te'zine TA 1848, 64; Trpi dobro-volno ti vszáko te'sino KM 1783, 257
- těžiti** težim nedov. **1.** *težiti, prizadevati si*: Nyomni; te'síti KOJ 1833, 167; Ti trüdni, |tere i delo Te'zi KŠ 1754, 261; Stere i delo Te'zi BKM 1789, 281; Kelko bolezní te'zi roditele KAJ 1870, 52; dug i drügi sztroskih 'ze tak országa te'zijo AI 1875, kaz. br. 2; ka i e|cse Bogá mojega te'zite KŠ 1771, 816; moji grejhi te'zijo me KŠ 1754, 241; moje grejhe, Steri mi |zrczé te'zijo BKM 1789, 388; Te'sijo me vnuugi grejhi SŠ 1796, 162; Nete'zi me, Bog moj, vise, kak prenoszim KAJ 1870, 169; Bode me grejh te'zo BKM 1789, 65; Nôva dácsa mestrio bode te'zila AI 1875, br. 2, 6; Grejhi me bodo te'zili KŠ 1754, 270; törci szo tak te'zili lüsztvó AI 1875, kaz. br. 3; nevoule, |tere |zo v|zákoga te'sile KM 1790, 88 **2.** *tehtati*: Za sztreljenyé nücani golombis 1650 funtov té'zi AI 1875, br. 1, 8; Ete kanzobec včasí 50 kilogramov teži AI 1878, 19 *težiti se težim se biti obtežen*: Jasz |ze pa Szkri'za bremenom te'zim BKM 1789, 315; te'zimo |ze, ali ne pogibimo |ze KŠ 1771, 535 *těženi* -a -o *obtežen*: zaka morem, te'zen od nepriátela, 'zaloszten hoditi TA 1848, 35
- tí** os. zaim. *ti*: za |teri nikdár ti odgovoriti nebos mogau TF 1715, 5; vu postenom sitki ti imei siveti SM 1747, 88; ti |zi mojega |zrczá pecsojna KŠ 1754, 14; Ti pa, Go|zpodne, dáj KŠ 1771, A8b; Ár na |zmerti nische |ze ztébe nezpomené ABC 1725, A8a; i ka 'zelej Go|zpod od tébe KŠ 1754, 80; Steroga zdai Tebi offerujem TF 1715, 9; Tou ti |selej i kivánüje TF 1715, 9; Hválo tebi daiem Go|zpodne Bose ABC 1725, A6a; Ka ti tak fali KŠ 1754, 9b; Mér tebi KŠ 1771, 741; Tebé na právo kri|tu|šveo poznánye pripela TF 1715, 9; Jelié Boug otecz tüdi umreu zate TF 1715, 38; Kai je Kri|tus za tébe vč'fjino KŠ 1754, 38; Krisztus te pa ne bode pitao KŠ 1754, 10a; |tera |zo na tébe zavüpana KŠ 1771, 651; Náto te naj nadigáva Bo'za velika |zkrb KŠ 1771, A8a; Ki |zi za mé Tejlo na té vzéo KM 1783, 54; kai ako eto moje delo pri Tebi priétno boude TF 1715, 9; ne prebiva pri tebi to hüdo KŠ 1754, 70; ár jasz hocsem pred tebom moliti ABC 1725, A7b; ár vñogo ztebom vcsinilje dobra SM 1747, 81; ár |ze ni eden pravicsen ne nájde pred tebov KŠ 1754, 68; |steroga |zo |ztebom vrét csakali KŠ 1771, A8a
- tía** prisl. *tja do*: Tia do cerkvenih dvér szi zgucsávati KOJ 1845, 23; Törci tia do Radgone goriprisütajo KOJ 1848, 50
- Tiatíra** -e ž *Tiatira*: Smyrna, Thyatira i vnuoga drüga mej|zta KŠ 1771, 260
- Tiberiáš** -a m **1.** *Tiberij*: Vu petná|zetom leti pa Cza|zar|ztva Tiberiáš Cza|zara KŠ 1771, 172 **2.** *Tiberija*: Prisle |zo pa drüge ládje z-Tiberiá|a blüzi ktomi mej|zi KŠ 1771, 284
- Tiberiášov** -a -o prid. *tiberijski*: prejk mourja Galileán|zkoga, |tero |ze zové Tiberiášovo KŠ 1771, 282; pri mourji Tiberiášovom KŠ 1771, 334; Zatejm pri Tiberiáš|fovom mourji KM 1796, 115
- Tibinga** -e ž *Tübingen*: dájo |támpati v Tibingi zGlagol|zkimi i Czyruliskimi pi|zkmi KŠ 1771, A6b
- tigriš** -a m *tiger*: Lúti, kak tigris, poganzski szodecz KOJ 1845, 86
- Tigriš** -a m *Tigris*: te csetvére vodé: Tigris KM 1796, 6
- tíhi** tudi túhi -a -o prid. **1.** *tih*: Go|zpodnovomi |zlugi trbej tíhomi biti kv|zejm KŠ 1771, 649; Tak za|zpm vu tíhom méri KŠ 1754, 270; 'Sena naj túha i pokorna bode SIZ 1807, 10; |zebé vu mirovno|zti ino túhøj zlo'sno|zti pripravlati SIZ 1807, 10 **2.** *miren*: cslovik vu ne|ztkvarjeno|zti krotkoga i tíhoga dúhá KŠ 1771, 708; naj pokojni i tíhi 'zitek pelamo KŠ 1771, 636; Dáj nám lejpo tího vlago BKM 1789, 341; dabi bla|eno ino tího preminenyé engedüvau TF 1715, 30; Ferenz je v-tíhom vrejmeni vido kejp KM 1790, 38
- Tíhikuš** -a m *Tihik*: K-Efe'zánczom pi|zani z-Rima po Tichiku|fi KŠ 1771, 588
- tího** tudi túho prisl. **1.** *tího*: naj tího bodeta KŠ 1771, 66; V-souli more tího biti KOJ 1845; oni |zo pa túho bili KŠ 1771, 109; Margéca túho bila AI 1875, kaz. br. 8 **2.** *mirno*: Ti |zám tího ino pokojno vcsini pamet KŠ 1754, 226; Naj tejlo tího posciva SŠ 1796, 5; Da tího vö preminém BKM 1789, 404
- tíhoma** tudi túhoma prisl. *tího, po tíhem*: ogeny krotiti, steri je tíhoma v szerczaj goro KOJ (1914), 112; vértove zapóvidi more túhoma poszlühnoti AIP 1876, br. 1, 3
- tíhota** -e ž *tíšina, tíhota*: E|zi |zli|ji a, mucs i tíhota KŠ 1754, 58; grátala je tíhota vu nébi KŠ 1771, 780; Tak bode tíhota preczi BKM 1789,

351; Na tihoto i pošteno delo KŠ 1771, 619; Páli csi veli tihoto BRM 1823, 105; Vu tihoti vcsi KŠ 1771, 617

tíkati se tíčem se nedov. *prizadevati*: Jaj zevlje Źtáni meni, Kak Źze 'zalost ticse, Vu tejlí i vu dŹsi BKM 1789, 192

tikev -kvi ž *buča*: Attractorium Tikev KMS 1780, A9b; Tök; tikev KOJ 1833, 176; Tikev pognojeno zemlo ľubi AI 1878, 43; nájde Neg' Glávo kak tikev goulo SŠ 1796, 171

tikevca -e ž *bučka, okrasna buča*: Tikevcza KMS 1780, A3b

tíkveni -a -o prid. *bučen*: delavci jo radi jejo z-tíkvenim olíjom KOJ 1845, 35

Timeušov -a -o prid. *Timeusov*: Szin Timeušov, Bartimeus, Źljeppi, je Źzedo kre pouti KŠ 1771, 136

Timotéuš -a m *Timotej*: Gda bi pa prisla od Maczedonie i Szilás i Timotheus KŠ 1771, 398; Timoteus, i Titus Źzta nyegoviva Vucsenika poŹztanola KM 1796, 128; gde je cséŹzt a. TimotheuŹa KŠ 1771, 632; k-TimotheuŹi dvá lista KŠ 1754, 3

tínov -a -o prid. *tinov*: Kráma zlát i níkŹi thyinov leŹŹ KŠ 1771, 799

tintani -a -o prid. *umazan od črníla*: szo mi běle lacse na ľevom sztráni tintane bílé AI 1875, br. 2, 7

tíntnjek -a m *črnílnik*: Kalamáris; tintnyek, kalamáris KOJ 1833, 161

Tiranuš -a m *Tiranus*: i odlouco je vucsenike vŹzak děn Źze Źtíkajoucsi vu Źouli níksega TirannuŹa KŠ 1771, 401

tiráti -am nedov. *gnati, poditi*: Roditelje Źzo ga mogli tirati v-Źoulo KM 1790, 54; Ednoga za drŹgim tiras BKM 1789, 350; Szlo'sene vojszke pa Napoleona tirajo dale KOJ 1848, 121; 'Sidovje Źzo je pa tirali KM 1796, 72; pren. Krivo vcŹenyě tiraj od náŹz BKM 1789, 410; Krivo vcsenyě tiraj od náŹz SŠ 1796, 3

tirovno prisl. *tího, mírno*: I tak pride něcs tirovno KAJ 1870, 167

Tíruš -a m *Tír*: nazáj je Źou na krajino TiruŹa i Sidona KŠ 1771, 51; TiruŹi i Sidoni le'zej bode na Źzoudnyi děn KŠ 1771, 36; Ar da bi vTiruŹi i vSidoni vcsinyene bílé té moci KŠ 1771, 36

Tírušánc -nca m *Tirec*: Bio je pa Herodes vtom, ka bi Źze voŹŹzkŹvao Źz-Tirusánczami KŠ 1771, 380

Tísa -e ž *Tísa*: Czaszar ki je Avarczov do Tísze pregányao KOJ 1848, 6

tískati se -am se nedov. *stískati se*: I v-sělo sze tiszka kocsis KAJ 1870, 37; i tak sze drot med skárje tiszka AIP 1876, br. 9, 6; Prigoudilo Źze je

pa, gda bi Źze ľŹsztvo tŹŹzvalo knyemi KŠ 1771, 179; Vu vilicaj sze je vsze bole tiszkaló vněgo ľŹdsztvo KAJ 1870, 117; dekle szo sze k-moskim gdebodi neszrámmo tisz kale KOJ 1845, 75

tisnúča -e ž *tesnoba*: jaŹz 'znyim bodem vu tŹŹznoucsi KŠ 1754, 183

tistec prisl. *od tam*: Od tŹŹztec je Źou vMacedonio KŠ 1771, 2 (B1b); dokecs nebudte vě sli od tŹŹztec KŠ 1771, 118; Právda i proroczke Źzo od Ivana, od tŹŹztec kráľeŹstvo Bo'ze Źze nazviscsáva KŠ 1771, 226

tísti -a -o kaz. zaim. *tísti*: kie hŹdi, tiszti pred tobom ne osztane ABC 1725, A7b; Tou je pa nej gvŹsno, ka jeli je té tŹŹzti bio, Źteroga za PergamonŹzkoga pŹspeka dr'zijo KŠ 1771, 739; ino gda tŹŹzti veŹŹeli ŹŹrjav děn pride SIZ 1807, 5; ki ľubi Dobro, tiszti je tudi zavězani naprejpomáhati KOJ 1833, VIII; Stera je tŹŹzta Źztvár KŠ 1754, 61; Ali děnok tiszto je to právo vadľuvanye KŠ 1754, 10b; Od tŹŹztoĝa máo je zácsao predgati KŠ 1771, 12; On Źze je nej li Źzamo vŹze tŹŹzte hudoube ogibao KŠ 1754, 114; i ozdravlen je te poibics od tŹŹzte věre KŠ 1771, 57; je národe tisztoĝa vrejmena nej steo pretirati KOJ 1833, X; tŹŹztomi, Źteri proŹzi, Źze Bo'za miloscsa nazvescsáva KŠ 1754, 197; TŹŹztomi bojdi dika vu czěrkví KŠ 1771, 579; i tisztoĝa Sz. DŹhá vadľŹjes KŠ 1754, 9b; té gori vzeme tŹŹztoĝa, ki je meně poŹzľao KŠ 1771, 34; Źzem na prej dáo tiszto Právdo KŠ 1754, 5b; Ka od vučítela čŹješ, tisto číni BJ 1886, 5; vľicsě po tŹŹztoĝ od hŹdoube na dobroudo KŠ 1754, 433; VtŹŹztom vrejmeni ercsě KŠ 1771, 37; more zadovolen biti ŹztiŹzim jezíkom, Źteroga Źze je KŠ 1771, A4a; i Źterom merom mejrite, ŹztiŹztom bode vám nazáj merjeno KŠ 1771, 21; da bi bíľá ŹztiŹztov gmajnov KŠ 1771, 377; tŹŹzti Źzi premiŹzľiti morejo KŠ 1754, 220; je bio eden ztŹŹzti, ki Źzo poŹzľani bíli KŠ 1771, 260; Źzi nepriatel vszeim tisztim, Źteri ABC 1725, A7b; I, csi tŹŹztim dobro csinite, ki vám dobro csinijo KŠ 1771, 185; najbole pa za tŹŹzte, Źteri Źzo KŠ 1754, 105; Tiszte puszte presztore nazselo KOJ 1848, 6; da bi bio i veren pŹspek vtŹŹzti, ká Źzo pred Bougom KŠ 1754, 101; Goszpodie merszki nad tisztimi, koteri kerv preľeivao ABC 1725, A7b; Med tŹŹztimi je 'ze Truber KŠ 1771, A6a tisto -ga sam. *tisto*: Źterikoli priŹŹěgne na czěrkev, tŹŹzto je níkej KŠ 1754, 77; CsáŹzi tŹŹzto dá csloveki, kou ga proŹzi KŠ 1754, 183; da Źze zdaj nám od tŹŹztoĝa Źzkumina KŠ 1754, 4a

tistihájt prisl. *tísti čas, tedaj*: Nádasdi Ferentza, tisztihájt vogerszkoĝa Kroezusa, szo zgrabili KOJ 1848, 96

tíšati -am nedov. *miriti, tolažiti*: Z-verov šzrdce tisaj BRM 1823, 166

tíščati -im nedov. *tíščati*: Szoritni; sztisznotti, tiscsati KOJ 1833, 174

titulázivati -am nedov. *naslavljati, titulirati*: Gđa na koga pregovorimo ali titulázivamo KOJ 1833, 136

tituluš -a m *častni, uradni naslov, naziv*: ete zmo'sen Titulus naj me bráni od vszega hüdoga KM 1783, 35; Napišzao je pa i titulus Pilátus KŠ 1771, 329; ár šzo teda elcse od tákšj titulušov nikaj nej znali vu Kršztsánšzkoj Bo'zoi czérkvi KŠ 1771, 329

Tituš -a m *Tit*: Timoteus, i Titus šzta nyegoviva Vucsenika polžtanola KM 1796, 128; liki Sz. Paveo právi k-Titušj pišzoucsi lišzta šzvojega KŠ 1754, 190; Titušj lašztiivnomi šzini KŠ 1771, 657

tiváriš tudi tíváriš tudi tувáriš -a m *I. tovariš, prijatelj*: moj tiváris je KŠ 1771, 543; vass je tiváris Szin Bo'si KM 1783, 234; Vas je tiváris šzin Bo'zi BKM 1789, 33; kakti nyegov tivaris SIZ 1807, 10; Ete nyegov šzin, brezi tivarissa bodoucsi SIZ 1807, 4; Csi me záto más za tivárišja KŠ 1771; oneva, kakti czilou vjedinaniva tivarissa SIZ 1807, 10; da bi mi šitka, vekivecsnoga delniczje ino Tivarisje bili TF 1715, 33; Bodemo po nyem delniczi, I vekvecsni tivárišj BKM 1789, 87; Prišzpodobni je kdeczi kricsécsoj tivárišjom šzvoijm KŠ 1771, 36; zgrabili šzo Gájulja i Arišzarkulja Maczedonšzke, tiváriše Pavla BKM 1789, 402

2. zakonski drug, mož: ino kaibi Hišesnoga Tivárišja lübo TF 1715, 15; naj Ane tiváris i nyegovi otroci dobijo vogrijo KOJ 1848, 72; i vřzákj šzvojega tivárišja lübi KŠ 1754, 42; Ki gdabi šzi iřzkaio primerjenoga tivarissa SIZ 1807, 4; Ako ti glih dneřz Boug tivarisa vzeme SŠ 1796, 53

tivárišica tudi tувárišica -e ř *zakonska družica, žena*: Z-Bougom 'ze tivárišicza SŠ 1796, 428; Ejvo, naj bi Ádamova tivárišicza bila KM 1796, 6; dokecs ga je nej nyegova krsztsánszka tivárišicza Sároltá privcsila KOJ 1848, 10; šzi jo je zaroucsio, za szvojo priseřztno Zákonšzko tivarissiczo SIZ 1807, 4

tivárišivati se -ijem se nedov. *družiti se*: Na keliko šze zocsiveřznimi grejsniki moremo tivárišivati KŠ 1771, 498

tiváriški -a -o prid. *tovariški*: Társaságos; tiváriški -a -o KOJ 1833, 175

tivárištvo tudi tívárištvo tudi tувároštvo -a s *I. tovarištvo, prijateljstvo*: Tüvarostvo ABC 1725, A3b; i naře tívároštvo nai bode z-Oczom SM

1747, 19; Te naj vékřj zrok je hüdo tivárištvo KŠ 1754, 44; Na hotlivořzť pobüđjáva šzlobodno tivárištvo z-drügoga šzpolá perřonami KMK 1780, 44; Vecsno de nase Odicseno tivárištvo BRM 1823, 244; Vünejsnyo šznájgo zdrřzavanyi od hüdoga tivárištva bodoucsio KŠ 1754, 212; nářz tüdi mocsno kraj-odvrcasuje od vřzákoga necsiřzťoga tívárištva SIZ 1807, 8; Ali kagda řed káse nám Bog křzvojemj tívároštvi SM 1747, 19; Da nářz k-tivárištvi tvojih šzvécšov prikapcsis KOJ 1833, 75; Evangelioma, po sterom nářz Bog vu šzvojo tívároštvo, (paidáštvo, Gmainřzťvo) dá notri zvati SM 1747, 18; deřřzno šzo dáli meni i Barnabáři na tivárištvo KŠ 1771, 559; kak je pogibelno vu hüdo tivárištvo šze zmeřjati KM 1796, 10

2. družba, združenje: ni edno tivárištvo nemore niksega sztálnoga Dobra csakati KOJ 1833, IX; Od tivárištva, poglavárszťva KM 1790, 82; Vszákoga Národa kakti obcsinszťoga Tivárištva napinyávanye KOJ 1833, IX; Je eszťergomszki Érsek Redovnike Tivárištva Jezusovoga notri prineszao KOJ 1848, 82; Stapano v-Buda-Pesti vu Franklin-Tivárištve nászťavi AI 1875, kaz. br. 8; tak szl szlisimo k-ednomi obcsinszťomi Tivárištvi na szvejti KOJ 1833, XII; Ár je tak šťeo nas Ocsa nebeřzki šzvoje šzini ino cseri vu veliko tívárištvo vküp-řzpraviti SIZ 1807, 8; je ono, po sterom szmo szl zvolili vu cslovecsánszťko tívárištvo vküpszťoupiti KOJ 1833, VIII; I pelaj me Vu tivárištvo düs szřecsni KAJ 1848, 219; med nyega vernimi vnyih tivárištvi bodem BKM 1789, 162; Pri etaksem na czeřli 'sitek cslovecsánszťki na šzťávlenom tívárištvi SIZ 1807, 9; Ar kak šzo najřtanola tivárištva, právde poveřm vám na kráczi KM 1790, 84

tjeden -dna m *teden*: Hét, tjeden AIN 1876, 42; je zácsao delo, i cseresz tředna je je i dokoncsao KAJ 1870, 91; Tjedni, mészeci, léta KAJ 1870, 159; Szedendeřžét Tjednouv je odlcřeno ober tvoje lüřzťvo SM 1747, 16; Hebdomada Tyeden KMS 1780, A8; Tyeden Hét KM 1790, 9; Szobota řte zové 4) czeřli tyeden KŠ 1754, 23; na prvi dén tyedna KŠ 1771, 97; Mořga 'zitka šzkoncsao tyeden BKM 1789, 392; je polžlala vřzaki tyeden KM 1790, 60; eden dén vu tyédni KŠ 1754, 26; Polžťim šze dvakrat vu tyédni KŠ 1771, 231; Po řťrtom tyédni Iváncseka KM 1790, 66

tkálec -lca m *tkalec*: Takáts; tkálecz KOJ 1833, 174; Pouleg toga tkálecz i veliki preganyávecz Sz. M. Czérkvi KŠ 1771, 432

tkálečina tudi tkáučina -e ř *tkanina*: pravivsi ka nyeva to najřepso tkálecsino znáta napraviti

- AI 1875, br. 1, 6; O lèpo je vugodna tkaucsina AI 1875, br. 1, 7
- tkánjenje** -a s *tkanje*: Vkanyca szta proszila, ka nyika tkanyenyi potrèbno AI 1875, br. 1, 7
- tkàti** tčém nedov. *tkati*: Szöni; tkati KOJ 1833, 174; Prèjzti i tkati naj gyedrnò zná BKM 1789, 268; Vszaka hi'za száma tcsé szvoje prte i gvant AIP 1876, br. 8, 3; Pávuci szí vlaké tcséjo KAJ 1870, 106
- tlá** táo tudi téo s mn. *tla*: Zakrivalo Czérkvi na dvouje [ze je na [zrejdi ra]zprasc]ilo od zgora notri dotéo KM 1796, 110; Zakrivalo Czérkvi na dvouje [ze je na [zrejdi ra]zprasc]ilo od zgora notri dotéo KŠ 1771, 96; lepô je na tla djao kosaro KAJ 1870, 40; Potrebno je, ka se navčimo poznati tla AI 1878, 53; Napô mrtva na tle le'zi KAJ 1870, 17
- tlakomèra** -e z *tlakomer*: Živo srebro Nüca se za topočomero i za tlakomero AI 1878, 56
- tló** tlá s *tla*: zná vsáki list od téla gorpobrati AI 1878, 19; Küri se záto malogda s tla vzdignejo AI 1878, 24
- Tobiáš** -a m *Tobija*: Teda je [zpadno i Szvéti Tobiáš vu rob]zivo KM 1796, 70; je Boug blago]zlovo kakti negda Tóbiássá SIZ 1807, 4
- tòča** -e z *tòca*: Grandò Tocsá KMS 1780, A7; Tocsá Köelš KM 1790, 92(a); Ogen tocsá KŠ 1754, 177; i vcsinyene [zo bli]zkajnce i velika tocsá KŠ 1771, 787; Da ploha ino tocsá, Nafe polé kole mocsá BKM 1789, 351; ino sou (Atila) kak naj hujsa tocsá KOJ 1848, 4; Gda je nyi 'zivino pobio z tocsôv TA 1848, 64
- točiti** tóčim nedov. **1.** *točiti*, *zlasti pijačo*: i da je pivo tocsó KM 1790, 72 **2.** *izločati v velikih količinah*: da szo malonej vszi szkuzé tocsili KOJ 1848, 48; Ocsá, mati za mé netocsita szkuzé KOJ 1845, 134; za méne [zi krvávi znoj tocsó KŠ 1754, 237 **tòčeni** -a -o *točen*: I on bode pio zvina [zrdito]zti Bo'ze, [štero je brezi zme]jlanya tocseno vu peháar KŠ 1771, 792
- tòčkar** prisl. *pravkar*: Szászeni Hercegi, ki szo tocskar protestálivali KOJ 1845, 67; Záto szo drúgi Ladislzava Tocskar bújtoga Károla sziná na miszli meli KOJ 1848, 50; znance pohodili, steri szo sze tocskar od etecz priselili KOJ (1914), 152
- tòk** -a m *tok*: Toki znyá (pleve) klaszovjé májo KAJ 1870, 120
- tòkajski** -a -o prid. *tokajski*: Po nikih szo vete hájt zasazjeni tokajszki vrhovje z-trszom taliánszkim KOJ 1848, 46
- tòlar** -a m *tolar*: Tollar Talér KM 1790, 95; Tollar na papire z-dobre voule dájte KOJ 1845, 141; je eden kebeo rad plácsao z-dvóma tolaroma
- dragse KM 1790, 68; Iskariotes, ki je Go]zpon Jezu]a za 15. tolarov oudao KŠ 1771, 755
- tolikájše** prisl. *enako, isto*: Krúh szam szí poiszko i dönok szam znao tolíko sztráni djáti, ka szam priso na tolikájše AIP 1876, br. 3, 7
- tolikáši** -a -e kaz. zaim. *tolikšen*: Káksoszt kázajôcsi: olyas (táksi, tolikási -a -o) AIN 1876, 38
- tòliki** tudi tóli -a -o kaz. zaim. *tolik*: Ka je tejh toliki grejhov zrok KŠ 1754, 44; Med tolimi protivniki, Kri]ztus odébro me je [zebi sš 1796, 72
- tòliko** prisl. *toliko*: Tolíko nám ha]zni kai mi pravicsni po]ztánemo TF 1715, 24; Záto i mi, pokedob tolíko vno]ina zvedouk okouli ná]z mámo SM 1747, 27; Ne osztavi me na tolíko BKM 1789, 68; Sztoji vszigdárz-tolko szillabih, kolko sze v-rejsi glasznikov nahája KOJ 1833, 6; szrczna radoszt vszelé obadvá sztarisa na tolko z-szkuzami oblejé KOJ 1845, 19; i pregánya ga na tolko, da sze je mogao odmeknoti KOJ 1848, 35; i vsigdár trikrát-stirikrát tolíko szpadnolo, kak hercegovinancarov AIP 1876, br. 6, 3; Tolíko je zdaj 'ze gvúсно AI 1875, br. 2, 2
- tòliti** -im nedov. *tolažiti, miriti*: i dugo vrejmèna ga je mogao tolliti KM 1796, 64; Tam te dobro vö zob]zúje, Bár ga kak]té toli BKM 1789, 451; I li z-ocsé praviczov Düso krepis, tolis KAJ 1848, 88; Sto bode me tróstao, tolió BRM 1823, 424
- tòlmač** -a m *tolmač*: Arno je rejszan prisao tüdi Szlovenom predgat Evangelíom (po tolmacsi) KOJ (1914), 98
- tolmàčiti** -áčim nedov. *razlagati*: Vuc]itelje vrouke nevzemo nei kaibi tolmac]ili návuk vöre ker[šhán]zke TF 1715, 5
- tòlvaj** -a m *tat*: Neg' kako tolvaji Odpü]zto [zi nyih grejhe BKM 1789, 205; Ti [zi tolvaja [zlisao grejsnika Vu [zmrtnom vrejmeni BKM 1789, 435; Drügoucs pogledni [zpa]metjom, Kaje on vč]ino ztolvajom BKM 1789, 75; tolvaji ino razbojniczke KOJ 1845, 220; Tolvaje i razbojnikje je vösztrejbo KOJ 1848, 31
- tòlvajski** -a -o prid. *tatinski*: Boug zná kastigati tolvajszkoga csloveka KOJ 1845, 121
- tòlvajstvo** -a s *tatvina*: Vsze bo's oc]iveszno vido vu vöri tvoje [zmrti, tolvajszto KM 1783, 290
- Tomáš** -a m *Tomaž*: Tomás i Mátaj KŠ 1771, 31; Na [z. Tomá]a Apo]stola dén KŠ 1771, 110; gda je Tomás nej bio nazouč]i KM 1796, 115
- tòmpak** -a m *tombak*: Esi se sliši, bronz, tompak AI 1878, 56
- tòmpasti** -a -o prid. *top*: i odzgoraj tompaszte zobé májo AIP 1876, br. 5, 7
- tónji** -a -o prid. *cenen, poceni*: Tounye Ótsó KM

- 1790, 95; Tônye meszô krôpna 'zupa KAJ 1870, 136; szilje jáko tône AI 1875, br. 1, 8; kamenice, stere szo léhke i tône KAJ 1870, 81
- topánka** -e z *opanka*: skôže pa topánke i lekho obütel delajo BJ 1886, 16
- topavec** -vca m *neumnež*, *omejenec*: topavec ABC 1725, A3b
- topázuš** -a m *topaz*: te devéti topázuš KŠ 1771, 806
- tôpel** tudi tôpeo -pla -o prid. *topel*: Meleg; topel, vroucsi -a -o KOJ 1833, 165; ka ŷzi nej ni mrzeo, ni topeo KŠ 1771, 773; Tã, gde je zrák topel KAJ 1870, 26; ne bi melli v-zimi tople hi'se KM 1790, 82; Jáŷ mám toplo hráno KM 1790, 52 **topléši** -a -e *toplejši*: i záto v-topléše dr'zéle odletijo KAJ 1870, 25
- topiti** -ím nedov. *topiti*: I düso v-môk prepaszt topis KAJ 1848, 244
- toplina** -e z *toplota*: Zime mraz, leta toplina Ti je në k-pogübelnoszti KAJ 1848, 19
- topliti** -ím nedov. *greti*: Szuncseni tráki ŷze lepse ŷzvetlijo, lepse toplijo BRM 1823, 440
- tôplo** prisl. *toplo*: Toplo Meleg KM 1790, 92(a)
- toplóča** tudi toplóuča -e z *toplota*: Kak je szunca toplócsa nárasztvo goriobüdila AI 1875, kaz. br. 8; vipera od toploucse vö idoucsa KŠ 1771, 427; od toploucse nyega BKM 1789, 3; V-zimi toploucso meti KOJ 1845, 44; Postüvali mo nji, kak do eti mao, toplócsó, njim poszkrbimo AIP 1876, br. 12, 7; V sprotolejšnjem toploči se zjajčica zležé mála gosanca AI 1878, 33; Bôg Z-ŷzunca toplócsóv zvr'záva Vŷzáki grozd na zreloŷt BRM 1823, 436; i nika neosztáne szkrito pred toplocsov nyegovov TA 1848, 1; Ono szladki szád prineszé deci, i z-toplócsov szvojov dozori szilje KAJ 1870, 131
- topločomëra** -e z *toplomer*: Nüca se (živo srebro) za topločomero AI 1878, 56
- toplokrvni** -a -o prid. *vročekrven*, *razburljiv*: Toplokrvni Stevan II. je nej mogao na miri osztáti KOJ 1848, 25
- tôpola** -e z *topol*: Topola KMS 1780, A3b; Topola je visika AI 1878, 46
- tôpost** -i z *neumnost*, *omejenost*: da vszákoga za gizdávca stima i raznása, ki sze nyegove toposzti, nezaroblenoszti hába KOJ 1845, 21
- tór** tudi tóur -á m *dihur*: Gerény; tour KOJ 1833, 157; Tor (a gorény) AI 1878, 10
- torbina** tudi trobina -e z *sedmina*, *pogostitev ob pogrebu*: Eŷzi ŷzliŷi Krŷztitje, torbina KŠ 1754, 25; Nej ŷzmo na trobini SZZ 1807, 36
- Törčin** -a m *Turek*: Töresin KMS 1780, A3b; Töresin Szemendrio po szili vkraj nyemi vzeme KOJ 1848, 53; Tak sze boj zacсне z-Törcsinom KOJ 1848, 106
- tören** tudi türen -rna tudi törem tudi türem -rma m *stolp*, *zvonik*: na ŷtere je ŷzpadno türen vu Siloi KŠ 1771, 215; liki bábelszki türen sze je nej mogo zvršiti KOJ 1833, IX; Viszni törem i znaménye kri'za Ká'ze KAJ 1870, 59; I plamén je kak türen visoko sekao BJ 1886, 9; Od Babilonŷzkoga türma KM 1796, 13; vu Bábelszkoga türna zidanyi KOJ 1833, IX; szvoje mláde z-ednoga türna neszé KOJ 1848, 4; i poczimprao je tören KŠ 1771, 70; cérkev várása, stera je tak visziki törem méla KAJ 1870, 116; Zvékšine se i vöra vu türmi nahája BJ 1886, 20; Sion precstite türme nyegove TA 1848, 39; pren. Oh Maria! türen Nebeszki KM 1783, 236
- toriti** törim nedov. *raztresati*: Szómi; toriti, vejjati KOJ 1833, 174; Tori sze blá'zensztvo povszjed AIP 1876, br. 1, 1
- törk** -a m *torek*: Dies Martis Tork KMS 1780, A8; Tork Ked KM 1790, 94
- Törk** -a m *Turek*: znaŷím blisnyim boidi on Törk ali Sidov TF 1715, 14; Doszta sze 'ze nyim od törka obečsalo AI 1875, kaz. br. 3; véŷz tam, ŷtero Törcezi zovéjo Aja-alik KŠ 1771, 571; Bobinke (oszipnice) szo törcei v-Europo prineszli KOJ 1845, 117; da szo ga [križ] nej mogli doszihmao vösztrgati niti Törcei niti protestantje KOJ (1914), 103; Törcei szo v-preminócsem mészcei vecskrát biti bili AIP 1876, br. 5, 3; ki szo od törkov vujti mogli AI 1875, kaz. br. 3; v-Bosnii lidje so tudi prôti törkóm gorisztanoli AI 1875, kaz. br. 3; Za törke záto tesko boj pelati AI 1875, 3
- Törkoš** -a m *Torkos*: M. Torkos Jo'zef Prednyeŷi Farar Sopronŷzki KŠ 1771, A8b
- törski** -a -o prid. *turški*: Vöra törŷzka ŷtera pouleg ednoga Bogá i Mahumeda vorje KŠ 1754, 85; Hercegovina, Bosnia szo 'ze od nigda törszka dr'zéla AI 1875, kaz. br. 3; Tak je törszko ládanye pozábilo ete lidi AI 1875, kaz. br. 3; poglavnika bi sze tüdi radiva rësila od törskoga poglavársztva AI 1875, kaz. br. 3; Da v-Törszkom országi szamo törske vöre cslovek orszacsko csészét dobi AI 1875, kaz. br. 3; bi teski törski járem dolivrgli AI 1875, kaz. br. 3; szta pod törsko oblászt vr'zeniva AI 1875, kaz. br. 3; Preminyen mészcei v törszkoj dr'zéli prászka vövdárida AI 1875, kaz. br. 3
- Törsko** -ga s *Turčija*: Törŷzko KM 1790, 8
- toskánumski** -a -o prid. *toskanski*: po sterom je austriánszka Hi'sa Toskánumszko Hercegovijo pridobila KOJ 1848, 110
- totá** prisl. *proč*, *uničeno*, *končano*: Znaŷsov

mocsjouv je nikai nei, mi řzmo li preczi totá SM 1747, 79; i vřze vřpanye je totá bilou od nařega zdr'zavanya Kř 1771, 425; mi řzmo 'znyom preczi totá BKM 1789, 320; Za vol' řzmrți totá je eti ma řztálnofřt Sř 1796, 174; Totá je vřzo veřzeljé SIZ 1807, 55; Gda stimamo, ká szmo totá KAJ 1848, 164; v-megnenyi je totá szirôta KAJ 1870, 57

tòti -a -o kaz. zaim. *ta:* eta trouja: naj vékřa je pa totej lřbezen Kř 1771, 517; Deca vszêe totê szo szi vnřki KAJ 1870, 52; Toté je je vo řzpelao Kř 1771, 361; Stera řzte řze i vcsili, totá delajte Kř 1771, 599

tòti vez. *sicer:* grejhov odpřřcsenyé po nyem zadobi cslovik, řteri prilike toti nema, ali právo volo má, da řze řzpovej KMK 1780, 73; nej řzam toti vřejden tvojeja řz.Tejla KM 1783, 128; ti řzi toti zdaj molo KM 1790, 48; Mi szmo toti na Vero gledoucs vszi Krsztseniczke KOJ 1833, XI; Peter je králeszko velicsánsztvo toti nazájdoubo KOJ 1848, 17; Nê szem toti vředen, Ká bi sze 'ze vecs zvaoo szin tvoj KAJ 1848, 155; Jasz szem toti erkao vu czaganyi mojem: odvřzen szem od ôcsi tvoji TA 1848, 24; Jasz szem toti szlab vu znányi, Ali vřli bom KAJ 1870; Toti má dosta dela včélica BJ 1886, 29

tòtski -a -o prid. *slovařki:* "vřk = břg" Tòtszka rêcs, bôg KAJ 1870, 67

tòupi -a -o prid. *neumen, omejen:* Záto sze brřszis pri drřgom, ár szi toupř KOJ 1833, 146

tóuřiti -im nedov. *tořiti, obtořevati:* vrág 'ze nikse zmo'znofřti nejma nářz tou'řiti Kř 1754, 118; i pitali řzo ga, da bi mogli tou'řiti Kř 1771, 38; krivicsno tou'siti edendrřgoga, je prepovedano KOJ 1845, 10; prideta dvá brata Dřhovniki tou'sit KOJ 1845, 94; Moja dřsna veřřzt me touřř SM 1747, 77; Csi me za grejhe tou'ři, Szmrt, vrág BKM 1789, 81; Csi nyega tou'řimo Kř 1754, 55; Pred Pilátuřom ga tou'řijo Kř 1771, 324; moje grejhe, Steri mené tou'řijo BKM 1789, 388; Ne řtimajte, kaj bi jařz tou'zo vářz Kř 1771, 281; I pazili řzo na nyega da bi ga tou'řili Kř 1771, 109; Csi dusna veřřzt touřřla Bode BKM 1789, 65; I bodo me řztrasno nazoučřř tou'sile KM 1783, 283; to'zecs, řteri je nyé tou'zo Kř 1754, 118; Ar řzmo vřvle tou'řili i 'řidove i Grke Kř 1771, 453; tou'řili řzo je Kř 1771, 122 *tóuřiti se* -im se **I. obtořevati se:** nej řzamo řze řz-toga zamřcsanoga grejha more řzpovedati, nego i od toga řze tou'siti KMK 1780, 76; Za etoga vřpanya volo řze tou'řim, Agrippa kráo, od 'řidovov Kř 1771, 421 **2. pritořevati se:** Bogom tebi řze tou'řiti Kř 1754, 229; Edna sztaricza sze je tou'sit prisla szvojemi Dřhovniki KOJ 1845,

97; Boug ja řze tebi tou'řim Kř 1754, 240; Tak sze od têbe netô'řim AI 1875, br. 2, 8; zakaj řze pa tou'ři Kř 1771, 468; I csi glász tvoj szpëva, csi sze tô'ři, Bôg je blřzi KAJ 1870, 71; Netô'ři sze tak, ká szi szirmák KAJ 1870, 78; I da řzem jasz vmojem řzrczi, Kak řzem řze ti 'ze tou'zo Kř 1754, 255; Ti řzi řze oh Jezus! tou'so na kri'řř KM 1783, 190; i prouti tim drřgim řze je tou'so, ka od nyih dolřta more trpeti KM 1790, 74; da szo sze na nyé vsze szoszedcsine bridko tou'sile KOJ 1845, 3 *tořëči* -a -e *tořëc:* Ář to'řëcsi nyim právi Kř 1771, 684 *tôřeni* -a -o *tořen, obtořen:* I, gda bi to'řen bio od vládnikov popovřřzi Kř 1771, 93; Ář zoučřř voučřř to'řeni bode BKM 1789, 445

tóřba -e ř **I. tořba, pritořba, obtořba:** Panasz; to'sba KOJ 1833, 168; Liki i tosba je bli'znyega řzkrivnofřti vř nazveřscsenyé Kř 1754, 54; To'řba na Diotrefeřa Kř 1771, 740; řze prepovidáva i krivicsna to'sba KMK 1780, 45; Salořznejze zagvřřno tosbé vřeidna ta reics TF 1715, 3; Obderřřga proti nyega Duřne veřřti tosbř SM 1747, 62; csi řteri kákrř to'řbo má na koga Kř 1771, 609 **2. pritořevanje, tořenje:** naj tvoja na kri'snom drejvi to'sba bode moja řzlejdnja miszeo KM 1783, 36; Ah, vřejdno je gvřsno to'řbe BKM 1789, 408; Ah, vřejdno je gvřsno to'sbe Sř 1796, 139; i zdaj nêmas zroka za to'řbo AIP 1876, br. 3, 7; po etoj řzlejdnjoj to'sbř prosřim te ponizoo KM 1783, 190; Csi gli řzo mi to'řbe vnuoe, Kriřřtus je moje vřpanye BKM 1789, 175

tóřbeni -a -o prid., v zvezi *tořbeni medstavek razpolořenjski medmet:* Kolkoféle szo Medsztavki? 3. To'sbeni: Jaj! oh! KOJ 1833, 113

tóřec -řca m *tořnik, tořitelj:* ár je doli vřzen to'řecz bratov nářř Kř 1754, 118; Krivo řzvedouřřtvo je zla'řmi potrdjávati toscza ricci Kř 1754, 54; Tej řzo mrmlavczi, to'řczi pouleg 'řél řzvoji hodëcsi Kř 1771, 759; i meřřto nyega řzo nyegovi to'sczi v-nyou vř'seni KM 1796, 81; i zapovedao řzam to'řczom, naj, ka prouti nyemi májo povejjo Kř 1771, 416

tóřiven -vna -o prid. *tořilen:* 4. Accusativus (vádoló, to'siven) KOJ 1833, 20; K-notrësnnyega sztáliscsa-dosztavkom sze szlisijo: 4. to'řiven (a szenvedörag): *t, at, ot* AIN 1876, 19

tráh tudi trák -a m *trak, řarek:* Oblácsni je trák na nébi AIP 1876, br. 2, 7; Ki vise szuncsevnoaga tráha Prebivájôcs KAJ 1848, 7; I z-miloga szunca tráha ř-z-tê 'řivém KAJ 1870, 11; I angel vu szunca tráhi KAJ 1848; řzuncze Gde řzo tvoji tráki Kř 1754, 250; Ti trřdni, řtere i delo Te'ři i

trákov hicza KŠ 1754, 261; Ti trūdni, štere i delo Te'zi i trákov hicza BKM 1789, 281; pren. Li ténki trák dike nyegove Nam szvéti KAJ 1848, 8; nego pŭlŷti trák tvoje ŷzvetloŷti vu mojo dŭŷo KMK 1780, 105; Nyega zvisáva V-nemrtelnoszi tráhi KAJ 1848, 113; Szvéti Dŭh Boug! oszizaj nász z-trákmi tvoje miloszi KOJ 1845, 123

trahonitiški -a -o prid. *trahonitski*: Filip Strták Ituree i Trachonitiske krajine KŠ 1771, 172

trám -a m *tram, bruno*: Neposztávľaj vujska tiszti trám, steroga scsés preszkocsiti KOJ 1833, XVIII; Hiže rušt Nájpoprej nyega ztrámov vkŭpepostávi BJ 1886, 6; pren. i ovo trám je vouki tvojem KŠ 1771, 21; vr'zi vo prvo trám zoké tvojeja KŠ 1771, 21

tráp -a m *muka, nadloga*: Csi tak ŷzlápe Ino trápe Ti dobri tŭdi májo BRM 1823, 344

trápiti -im nedov. *mučiti*: Ah ka bi on, ŷteo trpeti, Tejlo ŷzvoje trápiti KM 1783, 300; Ká je z-márnov dikov Nôroszt szrdce trápiti KAJ 1848, 26; gda szvoj 'sivot v-pŭsztini z-posztom trápis KOJ 1845, 125; záto je trápo nyé vdárecz TA 1848, 88; trápila je ona (Judita) ŷzvoje tejlo KM 1796, 72; tejlja ŷzvoja ŷzo trápili KM 1783, 217

tráta -e ž *trata*: Gyep; trata, plesze KOJ 1833, 158; Goŷzpoud ŷ On me vŷzigidár na lejpoj trati paŷzé BKM 1789, 4

tráva -e ž *trava*: Herba Tráva KMS 1780, A9; Ár je vŷzáko tejllo, liki tráva KŠ 1771, 705; Nej je ráŷzla prouti ŷmrti Tráva v-vrti BKM 1789, 410; Bilou je pa tráve dofzta na tŷŷtom melŷti KŠ 1771, 283; Eto je pa, csi trávo na tou nŭczamo KŠ 1754, 19; Ar zemla rodi trávo KŠ 1771, 680; i kak vesélo po trávi ŷŷumi AI 1878, 3; tak je potom vŷ potégno dén 3). zemlou zdrevjom i ŷztrávov KŠ 1754, 93; zemla, Ka bos zdaj ŷztrávom zeléna BKM 1789, 87; i taki ŷze je zemla ŷz-trávov, i z-ŷzadovenim drevjom zelenila KM 1796, 4

trávica -e ž *travica*: Vŷze trávicze, violicze vehnejo BKM 1789, 432; Vŷze trávicze vejhnejo SŠ 1796, 169; Ona [voda] takáj drevje, i trávicze novi BKM 1789, 252

travina -e ž *I. trava*: Têm lepse cveté travina KAJ 1870, 63; eden dober, lépi trávnik, v-zelénouj odévki travine KAJ 1870, 121; Ki klaszi drevje, czvŷtje, i travino KAJ 1848, 306 **2. plevel**: szkrben vért travino vŷsztrŷbi KAJ 1870, 119; Či potom nedopŭstimo, ka bi nam travina gredé zadavila BJ 1886, 17

trávnik -a m *travnik*: Pratum Trávnik KMS 1780, A9; Nálŷega bli'znyega trávnik KŠ 1754, 61; ka bodem prejk trávnik k-lŷgi ŷla BJ 1886, 12; On mené paszé vu ednom zelénom trávniku ABC 1725, A8b; Trávniczi KAJ 1870, 121; Trávnicje so

pokošeni BJ 1886, 38; Krma sze sz-trávnikov vecs vozŷv od pelano AI 1875, kaz. br. 8; ŷtere krt po ogradaj i trávnikaj zrova AI 1878, 10

trávnikni -a -o prid. *travniški*: Návodna travnikna detelca rasté po travniki AI 1878, 44

trbėj tudi trebėj tudi terbėj tudi trbėj prisl. *treba, potrebno je*: tak i nám vnouvom ŷitki terbei hoditi TF 1715, 33; Tak vcŷimo ino právimo mi terbeje znati Apoŷtolje TF 1715, 19; márna Cséŷti ŷzveczke dika, nei mi te terbei SM 1747, 77; moljenik poleg steroga nám drŷgoga nei trebei SM 1747, 35; gyedno ŷze jo trbej vcsiti KŠ 1754, 27; Ár zdravomi nej trbej vrácsa KŠ 1754, 257; té má, trbej je znati, grejhov odpŭscsanye KŠ 1754, 207; Naj jo oznánim, liki mi trbej gŭcsati KŠ 1771, 610; Tou pa i 'zelejmo, trbej je znati vaŷo popolnoŷt KŠ 1771, 553; i od toga znánja nikoga nej trbej kraj vracŷati KŠ 1771, A4b; nej nám trbej dŷnok vzéti KM 1790, 20; Tribej 'seni SIZ 1807, 35; Vŷzem podŷli, Ka nyim trebé Dŷsi BRM 1823, 88; Po jŷsztvini szi vszigdár vŷ trbŷ zepati lampe KAJ 1870, 32; Z-vecs szillab sztojécse recsi tak trbŷ na szillabe razlŷcsiti AIN 1876, 7; Záto hižne pse ne trbėj zaprávlati AI 1878, 8; Vmrejti mi nebi trbelo KŠ 1754, 257; zakaj bi tak trbelo pouleg réda Melchi'zedekovoga drŷgomi popi poŷztanoti KŠ 1771, 682; tak, ka je vu niŷteroj ŷtrofi vecs tálov recsicz (ŷyllab) bilou, kak bi trebło BKM 1789, 2; pa nám nebi trbelo vogrszki znati KOJ 1833, XI; Nej ŷze je trbelo i tebi ŷzmlŷvati nad tiváriŷom tvojim KŠ 1771, 61; Kak je tŷo na zvelicsanye Trebelo BRM 1823, 49

trbŷh tudi trobŷj tudi trbŷj tudi trbŷjh -a m *trebuh*: Has; cservou, trobŷj KOJ 1833, 159; Ki konecz je pogibelnoŷt, ki Boug je trbŷjh KŠ 1771, 598; vo je vr'ze 'znyegovoga trbŷha KŠ 1754, 51; 'zaloudec (bŷnya, trobŷj) KAJ 1870, 33; do trobŷja KOJ 1845, 10; li za trbŷjh i 'zaloudecz ŷze prevecs ŷzkrbi KŠ 1754, 11; I 'zelo je napuniti trbŷj ŷzvoj KŠ 1771, 233; i kém z kincsom napunis trbŷh nyihov TA 1848, 12; s svojimi zádnjimi obročki na trbŷhi AI 1878, 32; Kretánzci ŷzo mányi trbŷhi KŠ 1771, 658

trden tudi tŷrden -dna -o prid. *I. trden*: znaoŷzam te, ka ŷzi trden cslovik KŠ 1771, 85; Mi mámo terdno Profetinŷzko reics SM 1747, 24; ŷtera terdno vŷpazen má TF 1715, 32; ino vŷivanje ŷzterdnim tálom, dá notri zvati SM 1747, 18; Szterdov kaŷtigovŷze perti Boug TF 1715, 18; Zetakŷim vŷpanyem ŷztrdnov mojev vŷrov, jaŷ ŷze li vtebi vŷpam BKM 1789, 161; Sztrdnom vorom ma dŷsa, Goŷzpodna zdiháva BKM 1789, 218; Ár je z-trdnom priŷzegom zavézao

sŠ 1796, 71; Rosjé na porüsenýé trdni mejšzt KŠ 1754, 161; Ár ro'zjé je zmo'zno v-Bougi na porüšanye trdni mejšzt KŠ 1771, 545 **2. trd'**: Trdnoga šinyaka i neobrejzanoga šzrczá i vüjh lidjé KŠ 1754, 126; Trdnoga Sinyeka KŠ 1771, 363; šzi trdno trnavo korouno nošzo KŠ 1754, 237 **nájtřdnejši** -a -e *najbolj trd, najtrdnejši*: kaj šzam pouleg naj trdnejlega réda 'zivo KŠ 1771, 421

trdi tudi tērdi -a -o prid. **1. trd, ki se ne vda, težko gibljiv**: Terdi grád je nas Bog SM 1747, 79; I trda pecsina BKM 1789, 4; i dober trdi zakriv (táble) je djao na nyé KAJ 1870, 6; Pirušleki med prsti trdo, golo mreno májo AI 1878, 7; Csi gli le'zi Na trdoj polžteli BKM 1789, 56; pren. v-trdoj zimi šzta prisla KM 1790, 62; i od trdi vötrov šze gonijo KŠ 1771, 750 **2. trd, strog, neprizanesljiv**: Trdi grund Bo'zi objžtoji KŠ 1754, 130; ka šzi trdi cslovik KŠ 1771, 235; Ali trdi bedák povšžéd je zavr'zen KM 1790, 36; trda je eta rejcs KŠ 1771, 286; more šze bojati trdi kařtig KMK 1780, 42; podlo'zni bojдите gošpodárom i tím trdim KŠ 1771, 707 **trši** tudi trđši tudi trdėjši tudi trdėši -a -e *trši*: Cz, je trsega glásza kak sz KOJ 1833, 5; ár 'zalódec trdėse jelo nemre obdelati AIP 1876, br. 5, 7; Za volo mékote se s trdejšimi kovinami mejša AI 1878, 55; Nasa kô'za je na nisterom meszti kúsa i trdsa KAJ 1870, 30 **trđši** -a -e sam. *trši*: trávnici, csi je vszáko szprotolětje z valékmi na trdse zválamo KAJ 1870, 121

trdina -e ž *utrdba*: da szporüsijo tiszto trdino zrnšzkgigrád zváno KOJ 1848, 95

trditi -im nedov. **1. trditi, zatřjevati**: lüdjé stimajó, da mrtvi nazáj domou hodijo, i trdijo, da szo jih vidili KOJ 1845, 96; od cigánov povcseni je trdo, ka tam pejnezi cvetėjó KOJ 1845, 113; romarje, steri szo mocsno terdili, da sze pri nyej rada csüda godijo KOJ (1914), 106 **2. utrjevati, uveljavljati**: Maximilián szvojo praviczó zacse z oro'sjom trditi KOJ 1848, 85

trditost tudi terditost -i ž *trdost, neprizanesljivost*: za volo neznánya, štero je vu nyih za trditožti šzrczá šzvojega KŠ 1771, 581; ino šzo tuintzi polžtanoli vterditožti nyihovoga šzerczá SM 1747, 7

trdno tudi tērdno prisl. *trdno, zelo, neomajno*: Jasz szem trüden terdno od zdihávanya ABC 1725, A8a; Vrág okouli hodi onomi proti šztoite terdno vu vöri SM 1747, 25; nego i to hüdo, šterošzi ti trdno prepovedao KŠ 1754, 230; csi vüpazen i vüpanya hválo notri do konceza trdno obdr'zimo KŠ 1771, 675; I jáko trdno šzo šze csüdivali KŠ 1771, 125; I rano esese trdno vnocsi gori šztanovšji vo je šou KŠ 1771, 105; Za

šteroga volo je trdno káraj KŠ 1771, 658; Zakaj šze, oh Boug Na nász šzrdis trdno BKM 1789, 342; Mené je sors trdno orano KAJ 1848, 210; sze je tudi lutherankinyam terdno dopadnilo KOJ (1914), 152; bėsznoga psza sze vszgdár trdno varvati trbė KAJ 1870, 40

trdnost -i ž *trdnost, stalnost*: vu hi'zi Bo'zój, štera je czérkev 'zivoga Bogá, šzteber i trdnožti iřztine KŠ 1771, 638; Da kak necsinim spota Jasz mojemi vadlűványi Po poganzszkoj trdnoszti KAJ 1848, 285

trdokoren -rna -o prid. *trdovraten, uporen*: da sze trdokoren krivovörecz Luther more zgrabiti KOJ 1845, 61; Geto szo sze ausztrianci trdokorni dr'zali k-szvojoj 'zeli AIP 1876, br. 5, 1

trdokörnost -i ž *trdovratnost, upornost*: Od vřzáke trdo-okornožti, i nepokornožti, Ořzloubodi nářz KM 1783, 47; i z-řzvoje trdo-okornožti šzo ráj kvár vadlűvali KM 1790, 78

trdost -i ž *trdosřčnost*: Pouleg trdožti tvoje šzprávlas šzam šzebi šzrd KŠ 1754, 75; Mo'zes je za volo trdožti šzrczá vařega dopüřzto vám odpüřztiti 'zene vaře KŠ 1771, 62; Hodi, zmėcsi šzrczá trdožt BKM 1789, 118; Hodi, zmėcsi šzrdca trdožt BRM 1823, 87; Vu trdožti vasoj, Szkriti šze nemorete BKM 1789, 10; razdreřželjeni nad trdožtyom šzrczá nyihovoga KŠ 1771, 109

trėjbiti -im nedov. *trebiti, čistiti*: Netrejbí šzi zoub, niti nousza KOJ 1845, 26

trėjnje -a s *prodiranje, napredovanje*: rimszki Pápa vidėvsí tőrszkgoga Czaszara vszelé dale v-Europo szilno trejnje KOJ 1845, 54

trėjskanje -a s *treskanje*: Ftisao je trejszkanye BKM 1789, 361; Filiřzteuřše, ki šzo šze na ono trejšzkanye zráka preřztrařřili KM 1796, 52; je deřžétero zapouvid med trejšzkanyem, i bliřzkanyem vö dáó KM 1796, 38; je šzbliřzkanyem ino šztrejšzkanyem vö zglářzo KŠ 1754, 7

trėjti tudi trėiti tērem nedov. **1. tretí, drobíti**: Tőrni; trejti, menoti KOJ 1833, 176; med nyėh šzemenom: ono bode tebi glávo terlo SM 1747, 9; pren. Naj potih gizdávczom, Tere šzvom zmo'znořztyom BKM 1789, 17; je Szmrt nász prisla trt BKM 1789, 410; kajbi nářřega blisnyega ani doli ne terli TF 1715, 16 **2. boríti se**: obcsine edne šzo na drüge šz-protivnim tálom trle KM 1790, 92 **trėjti se tērem se 1. mučíti se**: Na velki sztan sze trėti znás KAJ 1870, 19; Zátó moja dűsa, Ka šze tridis, teres vu velikoj 'založti BKM 1789, 289; sze tere vö na póle KAJ 1870, 9; pren. ka sto zná, nakój szí vögri glavé terejo AIP 1876, br. 1, 5 **2. boríti se**: Ár teilo řelei (bori, tere

Źze) proti Důhi SM 1747, 26; tůrik (tere sze) AIN 1876, 45; csi Źze prouti Bo'soj voutu teremo KM 1796, 14; Bouga, zaman Źze prouti nyemi terete KM 1796, 120 **3. siliti se, riniti se:** Neteri sze na prejdnye meszto KOJ 1845, 35; Somogyszki Herceg, ki sze je na prejdnye Vojvodszto tro KOJ 1848, 12

tréjzen tudi tréizen -zna -o prid. **1. rzsoden, preudaren:** Treizni boidite, i vůroŹtuite (zhuite) SM 1747, 25; Mertůcsliivi bojdite zátó i trejzni kmolítvam KŠ 1771, 711 **2. zmeren:** Trejzni bojmo vu jejŹztvini BKM 1789, 142; 'Zene naj bodo poŹtene, nego trejzne vu vŹzem KŠ 1771, 638 **3. tešć, laćen:** kakŹzte csákajoucsi trejzni oŹztanoli, i nikaj Źzte nej kŹzebi vzéli KŠ 1771, 426; i nemajo kaj jejŹzti, i trejzne je pa odpŹŹtiti neŹsem KŠ 1771, 52

tréjzno prisl. *razsodno, preudarno:* Vcsi Źze trejzno, pravicsno 'ziveti KŠ 1754, 12b; 'Zívmo zátó Szvéto, pravícno, i trejzno BKM 1789, 60

tréjznost tudi tréznost -i Ź *razsodnost, preudarnost:* Ár nej nam je dáó Boug duhá bojaznoŹzti, nego trejznoŹzti KŠ 1771, 646; nego naj razmi na trejznoŹzti KŠ 1771, 475; dr'zi náŹ po tvojem Źztráhi vu mertůcsliivoŹzti i trejznoŹzti KŠ 1771, 853; csi oŹztáne vpoŹzve-cseney ŹztrejznoŹztyov KŠ 1771, 637; Lejpi bojd'mo Sz-trejznoŹztyom sŠ 1796, 20; Z-Źzrdca poniznoŹztyov, Sz-pámeti tréznnoŹztyov BRM 1823, 322

trepetánje tudi trépanje -a s *trepetanje, trepet:* Trepetanye KM 1790, 8; Vmeni Źzmej, i trépan-ye, Sze vkůp mejsa zdihávanye BKM 1789, 230; Trepetanye je na nyé tam szpadnolo TA 1848, 38; ino je táksi sztráh i trepetanye napravo KOJ 1848, 87; I jaŹ Źzam vu nemocnoŹzti i vu Źztráhi i vu vnougom trepetanyi bio pri vasz KŠ 1771, 492; Źztrahotov i Źztrepetanyem Źzvoje zvelicsanye oprávlajte KŠ 1771, 595; nego z-bojaznosztyom, i trepetanyem isći dűse tvoje zvelicanye KM 1783, 212; Ovo ktebi Źetűjem ztrépanyem BKM 1789, 79; i radűjte sze z trepanyem TA 1848, 3

trepetáti tudi tréptáti -ěčem nedov. *trepetati:* Treszkeadni; trepetati KOJ 1833, 170; trepecsem od tvoje pravicsne Źzoudbe KM 1783, 178; Vtejli vesz trepecsem BKM 1789, 452; tak jaŹz trpecsem BKM 1789, 214; Źzrezé moje trepecse KŠ 1754, 214; csiszta Divicza pred nyim trepecse KOJ 1845, 85; Szrcze moje trpecse vu meni TA 1848, 43; ti náŹvecs ji od sztráha trpecse AIP 1876, br. 5, 2; Trepeclemo pred tvojom ŹzrditoŹztyom BKM 1789, 325; I vrazjé vůrjejo i trepecsejo KŠ 1771, 749; VŹzáka Źztvár de trpetala BKM 1789, 437;

VŹzáka Źztvár de tr'petala sŠ 1796, 46; Decza tůhenczov trepetala de vu vezálji szvojem TA 1848, 14; I vszi neverni bodo trpetali BKM 1789, 445; Trepecsi, grěsnik KAJ 1848, 144; Ne trpecŹimo od pekla BKM 1789, 108; preŹztraŹo Źzam Źze, i trepetao Źzam KŠ 1771, 695 **trepetáti se -ěčem se tresti se:** i fundamentomi gůr szo sze gibali i trepetali TA 1848, 13; Trepetlika se skoro vsigdár trepeće AI 1878, 46 **trepećéi -a -e trepetajoć:** Drgcsécsi i trepecsécsi ercsé KŠ 1771, 367; Ta 'zena pa bojćesa i trepecsécsa znajoucsa, ka je vcsinyeno na nyej KŠ 1771, 116 **trepetéi** tudi trepetóući tudi trepetóći -a -e *trepetajoć:* predszednika szta sztrepetécsim glászom glász dála AIP 1876, br. 2, 1; 'Zene doli po vehnyeno glávo sztrepetécsimi rokámi gorpoadno AI 1875, kaz. br. 7; Pa csibi v-etom lůgi edno trepetócsse szrcé klepetalo AI 1875, kaz. br. 7; Vidoucsa pa ta 'zena, trepetoucsa ide naprej KŠ 1771, 195 **trepetajóci -a -e trepetajoć:** Bůg! trepetajócs dvojmimo Vu 'zitka pogűbéli KAJ 1848, 368; tak da szirůta rětkogda trepetajócs i szkoro razmocsana vuide szmrťi KAJ 1870, 57

trepetlivost -i Ź *trepet:* Szlugi, pokorni bojdte Źztrahotov i ŹztrepetlivoŹztyov KŠ 1771, 586

tréseti glav. štev. *trideset:* TréŹzeti KM 1790, 96; I on liki tréŹzeti lejť Źztar KŠ 1771, 174; Oni Źzo pa nyemi obecsali tréŹzeti Źzrebmi pejnez KŠ 1771, 88; i prineŹzlo je edno tréŹzeti, Źztoukrát teliko KŠ 1771, 112; Trészeti, i vecs lejť 'se más ti Źztaroszti KM 1783, 284

tréseti tudi tréseti -a -o vrstil. štev. *trideseti:* kaj teŹtamentom po ŹtiriŹzto i tréŹzetom let vcsinyena právda ne zaprávi na doli zbrŹzanye obecsanyé KŠ 1771, 562; Kak Źztoji vnyegovom tréŹzetom 'zoltári BKM 1789, 302; Trészeti táó KM 1796, 68

tréseti i drůgi -a ~ -a -o ~ -o vrstil. štev. *dvaintrideseti:* Trészeti, i drugi táó KM 1796, 128

tréseti i péti -a ~ -a -o ~ -o vrstil. štev. *petintrideseti:* Trészeti, i péti táó KM 1796, 82

tréseti i prvi -a ~ -a -o ~ -o vrstil. štev. *enaintrideseti:* Trészeti, i prvi táó KM 1796, 71

tréseti i šesti -a ~ -a -o ~ -o vrstil. štev. *šestintrideseti:* Trészeti, i sészti táó KM 1796, 84

tréseti i šťrti -a ~ -a -o ~ -o vrstil. štev. *štirintrideseti:* Trészeti, i strťi táó KM 1796, 78

tréseti i tréti -a ~ -a -o ~ -o vrstil. štev. *triiintrideseti:* Trészeti, i trétyi táó KM 1796, 129

trésetikrat prisl. *tridesetkrat:* i zátó Źzád prináŹa, i csini niŹťeri Źzto, niŹťeri pa tréŹzeti krát teliko KŠ 1771, 43

trésk -a m *tresk*, *pok*: Eden trészcz zarüno AI 1875, kaz. br. 7

trészkati -am nedov. *treskati*, *pokati*: Dúdnyali do stúki I pükse treszkale KAJ 1870, 111

trésniti -im dov. *trészčiti*, *udariti*: roka sze me gjenola, ka ga zavuha tresznim AIP 1876, br. 12, 7

trészčiti -im dov. *trészčiti*: Grum on, csi v-csloveka ali v-'sivino trescsi, neraztere csonte KOJ 1845, 102

tréslika -e ž *vročica*, *mrzlica*: i nihála jo je tréslika KŠ 1771, 25; Punicza pa Simonova je veliko trésliko mejla KŠ 1771, 178; Jeszén trésliko prineszé AIP 1876, br. 9, 7; vido je puniczó nyegovó le'zécso vu trésliki KŠ 1771, 25; je Publiu|lov ocsa v-trésliki le'sao KM 1796, 130

trétič prisl. *trétjič*: Tretics kai ani Vrág ne počjiva TF 1715, 43; Tretics, kai ni vrág ne počjiva SM 1747, 42; Ka escse tretics KŠ 1754, 214; i pá moli tretics tou i|zto rejcs govórecsi KŠ 1771, 90; Tretics je velo kmateri BKM 1789, 75; Tretics na mater |zkrb majócs, Etak ercsé BRM 1823, 3

trétják -a m *trétjak*, *triletna žival*: Mi pa tu nehámo ednoga biká tretyáka SIZ 1807, 6

trétji tudi tréti -a -e vrstl. štev. *trétji*: Tretyi tauje Otecz na|š TF 1715, 11; Trétyi táo KŠ 1754, 146; Sz. Ivana Apostola Trétyi liszt KŠ 1771, 739; Trétyi táo KM 1796, 8; Trétji tál BRM 1823, VI; Z-troujih glávnih Tálóv (sztoji): te trétyi vcsi KOJ 1833, 1; Trétji razlocsek poká'ze AI 1875, kaz. br. 6; Kotera je trétya prosnyá TF 1715, 28; Trétya ABC 1725, A4a; Trétya SM 1747, 58; Trétya o|zoba vu Bo'zán|zvti KŠ 1754, 122; Bila je pa vóra trétya KŠ 1771, 152; Bo'sán|zka Per|ona ta trétya Szvéti Dújh KMK 1780, 8; Trétya Molítev KM 1783, 5; ka|tigam greihé dotrétyega pokoleinyá TF 1715, 17; nad szinmi, do trétyega pokoleinyá ABC 1725, A4b; nad |zinmi, do trétyega pokoleinyá SM 1747, 46; Trétyega me|zta pa nejga KŠ 1754, 151; |zpadno je od trétyega réda dolí KŠ 1771, 404; I vo idoucsi okoli trétye vóre KŠ 1771, 64; tak i drúgomi, trétyemi (etc.) czejlo dáva KŠ 1754, 7b; táli se slišjo, k trétyemi vodozemci AI 1878, 5; na tretyi dén od mertvie gori |ztano TF 1715, 22; na tretyi dén ABC 1725, A5a; ino je gori |ztano na trétyi dén SM 1747, 14; ali na trétyi dén je gori |ztano KŠ 1771, 3 (B2a); na trétyi dén je od mrtvi gori |ztano KMK 1780, 7; Trétyi dén gori |ztano BKM 1789, 6; trétyi dén je razlócso vodou od zemlé KM 1796, 4; Tretji dén gori |ztano BRM 1823, 4; Niksa neszreca sze nê zgodila i na trétji dén O'zébet kralici lice zacelilo AI 1875, kaz. br. 8; Poveimi trétyo

Bosjo Zapoved TF 1715, 13; jeli je to trétyo v|ze zapouvidi, |zpuo KŠ 1754, 209; túdi trétye liki me|zto dr'zi KŠ 1754, 123; da je na trétye leto ete li|zt nyim pi|zao KŠ 1771, 488; I gda |zjem 'ze na trétje leto |zkoncso moje delo BKM 1789, 3b; |zvéti Matay na trétyem táli popi|zau TF 1715, 38; liki vadlújemo vtretéem táli na|še vóre KŠ 1754, 121; i po trétyem dnévi gori |ztánóti KŠ 1771, 128; tó sze 'ze v-trétjem razlocski nájde AI 1875, kaz. br. 6; Szin Bo'zi pride Ob trétyim knasoj |zmrti BKM 1789, 18

trganje -a s *trganje*: Vu pekli bo vecsne moke, trganje BKM 1789, 201

trgati *trgam* nedov. *trgati*: vucseniczke i zácsali |zo trgati vlati KŠ 1771, 37; Steri Kri|ztusa Scséjo zev|zej |ztráni trgati BKM 1789, 323; I gdekoli ga zgrábi, trga ga KŠ 1771, 130; Vucseniczke vlati trgajo KŠ 1771, 37; I gda bi ga trgao te dújh necsi|zti je vó |ou 'znyega KŠ 1771, 105; pren. Vraj'za vezala on trga BKM 1789, 126 **trgati se trgam se** **1.** *trgati se*: Szakadni; trgati sze KOJ 1833, 172; trgao |ze je pa vlák nyihov KŠ 1771, 179 **2.** *boriti se*: Ottokar tudi po stajerszkój Dr'savi szega, ino sze za nyou razmeszáno trgata KOJ 1848, 38 **3.** *žalovati*: I joukali |ze bodo i trgali nad nyim zemel|zki kralóve KŠ 1771, 799 **trgavši** -a -e *ko je trgal, mučil*: I kriacsécsi i do|zta ga trgav|ji vó je |ou KŠ 1771, 130 **trgani** -a -o *trgan*: táksa zemla, stera kamena i trgana od vodé AI 1875, br. 1, 5

trí dvájseti jèzero glav. štev. *triindvajset tisoč*: i |zpadnoló ji je eden dén tri dvaj|zeti jezero KŠ 1771, 509

trífarti prisl. *trikrat*: sega z-velikim trifarti na krátkom zazvoniti KOJ 1845, 10

trifertálje ž neskl. *tri četrt*: trifertálye na edemnájset je rávnok vóra bila AIP 1876, br. 2, 1

trijé tudi trjé tudi trié trí trí glav. štev. *trije*: touje tou Trie Articulúsje TF 1715, 11; i eti trijé |zo edno KŠ 1754, 89; Ár ovi trigyé |zo 'ze vnebé|zaj KŠ 1754, 140; I trijé |zo, ki |zvedocsijo KŠ 1771, 734; gde dvá, ali trigyé vkúp pridó BKM 1789, 19; kak i nyihovi trijé Kapitánje KOJ 1848, 9; szo trjé mó'zi bili AIP 1876, br. 3, 2; Štirje tjední ino ešče dvé ali terjé dnévje eden mēsec včinijo BJ 1886, 36; Záto |to |ze eti trej vidi tebi bli'znyi biti KŠ 1771, 205; I tak tri tále má KŠ 1771, 263; I prigoudilo |ze je po trjé dnévi KŠ 1771, 172; Tri 3 KM 1790, 96; vkóterom |ze nám tri razlóc|ne Per|one predkládajo TF 1715, 38; Szamo eden, ali tri |zo per|one SM 1747, 38; V|ze tri te prve táble KŠ 1754, 8; Ka |zo tri Bo'sán|zke Per|one KMK 1780, 5; naj vu v|z|ztaj dvá ali tri |zvedouk

sztoji v[za rejcs KŠ 1754, 195; naj vu dvá, ali trej [zvedokouv v[ŕztaj [ztoji v[za rejcs KŠ 1771, 59; Na tri Králov dén KŠ 1771, 814; Od Molitve Go[zpodnove trej prvi prosény KMK 1780, 27; szta po pot[uvanyi tré v[or prisla KAJ 1870, 116; té tri dr'zél bogáti pregnyari szo mohamedánszko v[oro gorivzéli KAJ 1870, kaz. br. 3; Potom je rêcs: tri-kotrig AIN 1876, 7; János Ap[ostol tri zagvi[ne O[ŕzobe imen[uje TF 1715, 38; O[ŕzebuinom Zákonom, gledoucs na Tri keipe SM 1747, 34; Kakda [ze razloc[sávajo v[ŕzi lidjé Na tri [ztáve KŠ 1754, 217; Má tri tále KŠ 1771, 716; vzéla 'zena ino ga je zamej[szila vu tri mericze mele KŠ 1771, 45; dvá tri pecse papira szí je vk[upzasio KOJ 1845, 5; ino med nyimi tri dni tákse meszárenye narédi KOJ 1848, 9; Na szpanyolszkoj zemli 'ze tri léta krv tecsé AI 1875, kaz. br. 3; se tela nature na tri tále razdelijo AI 1878, 4; Evang. na III. po tri Králi Nedelo KŠ 1771, 24; ja[ŕz morem po trej dnévi gori poczimprati KŠ 1771, 91; i po trej [zobottaj je gúcsao nyim zpi[ŕzma KŠ 1771, 394; pitjé v-trih dni bode pomágalo KOJ 1845, 109

trijézzero glav. štev. *tri tisoč*: i pridjáno je tisti dén d[us okoli trijezero KŠ 1771, 347

Trikrátli -ov m mn. *Trije kralji, trije mo[ŕže, ki so prišli obdarovat novorojenega Kristusa: Jezusa oznanenye (Trikrátlov peszmi) KAJ 1848, V*

Trikrátlovo -ga s *Trije kralji, praznik 6. januarja: I jasz bom 54. léta sztar k-Trikrátlovomi, veli szodec vészí KAJ 1870, 155*

tríkrát prisl. *trikrat*: Záto [zam trikrát Go[ŕzpodna pro[ŕzo KŠ 1771, 551; Peter je pa medtejmtoza trí krát zatájo Jezu[ŕša KM 1796, 107

tríméjsečni -čna -o prid. *trimesečen*: szo tri mejszecsnoга nyé sziná Ladiszlava okorónali KOJ 1848, 54

trinájset glav. štev. *trinajst*: Trináj[ŕzet 13 KM 1790, 96

trinájseti -a -o vrstil. štev. *trinajsti*: Trinájszeti (XIII.) táo KŠ 1771, 41

trístou glav. štev. *tristo*: Ár bi [ze lejko oudalo víje za tri[ŕztou pejnez KŠ 1771, 146

trí štrttále ž neskl. *tri četrt*: právjíjo, ká je escse szamo trí štrttále na dvanájset KAJ 1870, 159

trítjína -e ž *trétjina*: szvojega brata k-szebi privábi z-obecsanyom trítjine králesztva KOJ 1848, 18

trívogláti -a -o prid. *trioqlat*: v njej so trívoglati, erjáví orehi AI 1878, 46

trlésa -és s mn. *voz*: Csi na potácsi nega 'zeleza, k[óla sze trlésza zovéjjo KAJ 1870, 72

trílja -e ž *terica*: Naj dá delo trljí, svéljí AIP 1876, br. 1, 1

trnác -a m *I. hodnik ob híši*: Gda bi pa v[ó [sou na trnác KŠ 1771, 92 **2. stebrnik, pred[ŕverje**: [ze je zgoudilo v-Salamonovom trnáczi KŠ 1771, 299; Lepou preczvejtajo Vu nebe[ŕzkom trnáczi BKM 1789, 7b; Bethesda, i pét trnáczov má KŠ 1771, 278; V-nyegove trnácze hodmo BKM 1789, 8; Ki sztojíte vu trnáczej hí[ze Bogá nasega TA 1848, 110

trnav -a -o prid. *I. trnov, ki je iz trnja*: od vzemi, Spot, ino vejnez trnavi SŠ 1796, 162; i okouli gláve [zo nyemi djáli [zpleteno trnavo korouno KŠ 1771, 152; po o[ŕtroj trnavoj Korouni odp[ŕŕzti meni KMK 1780, 106; [ŕzi ga [ŕtrnavov korounov korun[úvao KŠ 1771, 828 **2. te[ŕek**: P[ót trnava grac[suje BRM 1823, 33; Csi je trnava tvoja p[ót KAJ 1848, 264

trnina -e ž *trnulja*: Trnine nájde se po mejáj AI 1878, 47

trnjasti -a -o prid. *trnast*: Trnine Je trnjasti grm AI 1878, 47

trnje -a s *trnje*: i gori je zra[ŕzlo trnje KŠ 1771, 42; Jeli beréjo [ŕtrnja grozdje KŠ 1771, 22; Stera pa trnye i [ŕsetálje priná[ŕa KŠ 1771, 680; Na glávo dejvajo trnye BKM 1789, 85; Jezus ztrnyom je korun[úvani KMK 1780, 15; Pout kdobromi Sztrnyom i [ŕscipkom napána BKM 1789, 172; onoga z-nerodne [ŕz-trnyom zara[ŕsene zemlé naj í[ŕcse KM 1796, 7; szvojo tejló z-ŕscipkom i trnyom krvári KOJ 1845, 68

trnov -a -o prid. *trnov*: Prvle kak vase trnye razmiti má, ka je trnov grm TA 1848, 46;

Troáda -e ž *Troada*: Gda [zam pa pri[ŕao vu Troado KŠ 1771, 532

trób tudi tr[óub -a m *trob[ŕjenje*: tr[ób oszla je nenászladen KAJ 1870, 10; I ktroubi tromb[ónte i kglá[ŕzi rejcs, [ŕteroga ki [ŕzo cs[úli KŠ 1771, 695

tr[óbiti tudi tr[óubiti -im nedov. *I. trobiti, dajati mo[ŕne glasove*: zemla more v[ŕza múcsati, csi gli zdai tak troubi SM 1747, 76; Csi gli be[ŕznej, i troubi BKM 1789, 280; Veter pise, f[úcska, tr[óbi KAJ 1870, 29; Troubite divje zvirine BKM 1789, 86; pren. [ŕatan Csi gli troubi SŠ 1796, 114; Nai [ŕzi Satan i vej[ŕ [zveit troubi SM 1747, 72; Naj[ŕzi [ŕatan troubi BKM 1789, 166 **2. vsí[ŕljivo oznanjati**: ka szo v nyihovoj c[érkvaj lutheránje troubili KOJ (1914), 140; vszáki v-szvoj roug troubi KOJ 1845, 87 **3. to[ŕiti**: tr[óbitim od nepok[ója szrcza mojega TA 1848, 31; No zdaj, bogáczí, joucste [ŕze i troube nad nevolami va[ŕjimi KŠ 1771, 752

tr[óji tudi tr[óují -a -e ločil. štev. *I. troj*: Eden – Troji Bog SM 1747, 30; Szpouvid je troji KŠ 1754, 198; Boug eden v-Bo'sánsztvi, i tr[óji vu Persónai

KM 1783, 7; Vorjem, ka ſzi Troji vu Perſonaj KM 1790, 107; 4. Razločni: háromszori (troji) AIN 1876, 31; ta cseſzt? Trouja KŠ 1754, 102; v-Perſonaj trójemi KM 1783, 246; Bo'ze králeſztvo ſze na trouje dili KŠ 1754, 159; na eto trouje czila KŠ 1771, 744; Vörjem Bogá ednoga, trójega vu Perſónaj KM 1783, 142; Szamo eden ali vtrojem je keipi TF 1715, 37; Szamo eden ali vtroiem je kepi SM 1747, 38; Vu trojem keipi jedini Goſzpon Boug BKM 1789, 301; Vu vſzjoj troujoj ſztávi KŠ 1754, 30; Na náſz je priſla trouje-féle ſzmrt ſŠ 1796, 13; Z-troujih glávnih Tálov KOJ 1833, 1 2. *tri*: Od ſzuncsenoga hoda ſzo bilá trouja vráta KŠ 1771, 805; Zdaj pa oſztáne vöra, vüpanye, lübezen eta trouja KŠ 1771, 517

Trojica -e ž *Trojica*: Ino tū mas gründ ino fundamentom czeile ſzvète Troicze TF 1715, 38; Da i jaſz idem k-Trojiczi, Stero ſzi nám ti ſzpravo KŠ 1754, 272

trójstvo -a s *Sveta Trojica*: Sancta Trinitas Sz. Trojſztvo KMS 1780, A7; Na ſtero pomozi náſz, ſzvète Troyſztvo, jeden ſzam právi Boug TF 1715, 48; Zdai zato odicseno puno ſzvète Troiſztvo SM 1747, 60; Tri Bo'zánſze Perſone ſze imenüjejo Szvéto Trojſztvo KMK 1780, 8; Oh Bláſeno Trojsztvo KM 1783, 10; Szkrovnoszt (Sz. trojsztvo) KAJ 1848, V; Da ſze pa tou ni edno brezi Sz. Trojsztva doprneſzti nemre KŠ 1754, 6b; Evang. na ſz. Trojſztva Nedelo KŠ 1771, 270; ki ſzi diko Preszvétoga Trojsztva dopüſzto ſzpoznati KM 1783, 11; Peſzmi od Sz. Trojsztva BKM 1789, 130; Hvála boidi jednomi, pravomi troiſztvi SM 1747, 86; Molitvi k-Prefſzvétomi Trojſztvi KM 1783, 1; Dika bojdi Czejlomi ſzvétomi Trojſztvi BKM 1789, 5; Dika blájſenomi Trojſztvi, Li jedinomi Bojſtvi ſŠ 1796, 7; Trojſztvo vu jedinſztvi cseſztiti KŠ 1754, 84; Po kom vadlúje Sz. Trojſztvo KMK 1780, 8; Trojſztvo vu trojſztvi cseſztiti KŠ 1754, 84; Epifſt. na II. po Sz. Trojſztvi Nedelo KŠ 1771, 730; Eden vu Bojſtvi, trój pa vu Trojsztvi KM 1783, 277; Dika Vu Trojſztvi Bougi ednomi BKM 1789, 6

trombitáš -a m *trobentač*: I gláſz i trombitáſov ne bode vecs cšúti KŠ 1771, 800

trombõnta tudi trombõnta tudi trmbõnta tudi trobõnta -e ž *trobenta*: Ár, csi negvüsni gláſz dá trombõnta KŠ 1771, 518; Tako kricſite ino predgajte, Kakti trombõnta BKM 1789, 356; Trombõnte gláſz bode vö ſou KŠ 1754, 271; Vu bojni razmi gláſz trobõnte KAJ 1870, 88; Goſzpoud z-Bo'zov Trombõntov bode doli ſou znebéſz KŠ 1771, 621; I poſle Angyele ſzvoje ſztrombõnte gláſzom KŠ 1771, 81; i medtejmtoğa

je ſzedem Popév trombõnte pihalo KM 1796, 43; Ali na gláſz Bo'si gor' ſztáne, Na angelſzke gláſzne trmbõnte ſŠ 1796, 22

trombõntati -am nedov. *trobentati*: ne trombõntaj pred tehom KŠ 1771, 18 **trombõntajóuči** -a -e *trobentajoč*: ſzedem trombõntajoucsi angyelov KŠ 1771, 766

trombõntivanje -a s *trobentanje*: Od trombõntivanya I. toga pétoğa angyela KŠ 1771, 782

trombõntivati tudi trombõntívati -am tudi -üjem nedov. *trobentati*: Stirje angyelje trombõntijejo KŠ 1771, 780; ár trombõntivali bõdo KŠ 1771, 524; lüſztvo je skrinyo méra náſzledüvalo, i trombõntüvalo je KM 1796, 43 **trombõntüvajúuči** -a -e *trobentajoč*: ſzo pa ſzedem krát okrou'sili te váras trombõntüvajúoucsi KM 1796, 43

trombõntni -a -o prid. *trobenten*: Z-veſzéljom na gláſz trombõntni Sztánem na veſzeljé ſŠ 1796, 73

trón tudi trónoš tudi trónuš -a m *prestol*: tak 'zelévci na spanyolszki trónus pridti AI 1875, kaz. br. 3; szedis na thróni TA 1848, 7; ka nyagov naszledüvas bode na trónusi AIP 1876, br. 6, 5; O Kral lesim pred tvem thronusom SM 1747, 90; pren. moje miloscse thronus KŠ 1754, 234; kaj je Bo'zi thronus KŠ 1771, 16; Goszpodna thron je na nébi TA 1848, 9; ſzi je ſzeo na deſzniczo thronuſa velikoſzti KŠ 1771, 683; Doli ſztoupo ſztvoj'ga thronuſa KM 1783, 271; príſzéga na thronus Bo'zi KŠ 1771, 77; ali thronusje, ali goſzpozſtva vſza ſzo po nyem ſztvorjena KŠ 1771, 604

tropine tudi trpine -in ž mn. *tropine*: Eden akov z-trpinami vrét ſze küpüje AIP 1876, br. 11, 8; Pri goricaj ſze za pôv vzeme i tropin, ali ſzadü vrédnoſzt AI 1875, br. 1, 6; ſzo 'selod, tropine i czelou trávo jeli KOJ (1914), 120

trosáj -a m *tresenje, potres*: nébe ſzpadáj, zemlé troszáj KAJ 1870, 66

trõsiti tudi trõsiti -im nedov. *trestí*: Rázni; trõsziti KOJ 1833, 170; Fticsek Szpèva, ſzkácse, trõszí ſzpipe KAJ 1870, 29 **trõsiti se** -im se *trestí se, majati se*: Rengeni; zibati, trõsziti ſze KOJ 1833, 170; liki figovo drejvo gda ſze od velikoga vöra trouſzi KŠ 1771, 778; Zemla ſze je trõszila TA 1848, 52

trõsk -a m *tresljaj, potres*: Na Légrádi pa na troszk zemlé ſzo ſze ſzedécsi lidjé genoli AIP 1876, br. 11, 7

trõšenje -a s *tresenje, pretres*: vedno korito ſze deno (igle), gde po trõšenyi vszáka igla vdil le'zénye pride AIP 1876, br. 9, 7; pren. Známó po kaksem velkom trõšenyi Abdul Hamid za törſzkoğa caſzara poſztávleni AIP 1876, 10, 3

tròšiti tudi tròšiti tròšim nedov. **1. zapravljati, porabljati a) čas:** da bi nyemi ne trbelo vrejmena trojiti KŠ 1771, 405; veľzelo tá trosi dnéve šzvoje SIZ 1807, 7; vnikom drùgom vrejmena tak ne trošijo KŠ 1771, 396; vrèmena tak tam zaman ne troši BJ 1886, 5; kajbi tá troso dnéve šzvoje SIZ 1807, 4; Veszelo je trosila vrèmen KAJ 1870, 13 **b) denar:** da more pouleg trplejnja tуди trositi KOJ 1845, 122; Tè vzemi kšzebi i troji na nyé KŠ 1771, 409; Jašz bom pa rad trošo KŠ 1771, 551; pejnez, naj je šzlobodno trošsijo KM 1790, 26; Na šzvojo deczo šzo nikaj nej troššili KM 1790, 70 **2. uživati hrano:** pecsén i kupico vina vu hintòvi je trosi KAJ 1870, 38

tròšnja -e ž *trošenje, sredstva za življenje:* Dáj nám naj mámo Vžákí dèn nase trošnye BKM 1789, 1789

tròšt tudi tróušť -a m *tolažba:* Dabi právda tvoja moi troust nebila SM 1747, 31; Troušť znepriátelov KŠ 1771, 626; Jezus! moj troušť KM 1783, 55; tròšt ino mocs neosztáne KAJ 1848, IV; Tròšt pròti protivnikom TA 1848, 9; od tébe veľzèloga trousta dobi SM 1747, 64; niksega troušta nejmajo KŠ 1754, 145; Od troušta vu odùrjavanyi šzvitá KŠ 1771, 316; Ocsa troušta KM 1783, 22; nenájde trousta pri Dùhovniki KOJ 1845, 88; Daj mi Troust vu vžzoi nevoli SM 1747, 53; je potrebno troušť prošziti KŠ 1754, 199; Ali tou na veliki troušť oznanùje KŠ 1771, 763; Ár tou Imé troušť poulti KMK 1780, 32; Gda nyemi je táksi tròšt dao BRM 1823, 2; szrdczy pa tròšt podeliti KAJ 1848, III; poetom tròšt odpré, ka sze to naszkorom zgodí AI 1875, kaz. br. 1; Znotrejsnyim trouštom KŠ 1754, 178; Z-vùpanyom i sz-tròštom sze pozdrávla AI 1875, kaz. br. 1

tròštanje -a s *tolažba:* Bojdi moje tròštanye BRM 1823, 9; Vu nyem mam tò tròštanye BRM 1823, 76

tròštati tudi tróuštati -am nedov. *tolažiti:* bi mogli šzvoje troustati SM 1747, 1; eden drugoga opominati i trouštati KŠ 1754, 133; tvoja palicza mené trousta ABC 1725, A8b; Dùhá, steri nálz trousta SM 1747, 35; Gofzpon Kristus je trousta SM 1747, 30; nyega trousta SIZ 1807, 7; I sztaroszt tròštaj ti KAJ 1848; Bòg tròštaj me vu 'zukosztí TA 1848, 4; trouštajte te nešzrcsne KŠ 1754, 103; Naj je troušta KŠ 1771, 701; da bi je trouštali nad nyidvi bratom KŠ 1771, 304; šzta trouštala brata KŠ 1771, 390 **tròštati se** tudi tróuštati se -am se **1. tolažiti se:** ino bi šze vucšili vu Kristuššji veľzelítí ino troustati SM 1747, 40; vidi, da sze pomoucsi nemore troustati KOJ 1848, 8; Vùpam šze, i trouštam vu tvojoj dobrouti KMK 1780,

94; 'Zalošztni, tròštajte šze BRM 1823, 5; vu Kristussi šze bodem vùpal, i troustal terdno SM 1747, 70; Naj šze mi trouštamó KŠ 1754, 216 **2. upati, pričakovati:** káksi pòv sze letosz tròštamo AIN 1876, 40 **tròštajóci** tudi trouštajóuči -a -e *tolažec:* Petra trouštajoučšji BKM 1789, 95; Jasz csákam i na tròštajócséga TA 1848, 54; Záto 'Zidovje trouštajoucsí jo KŠ 1771, 304

tròštávati -am nedov. *tolažiti:* I, kak šzem grèh šzpoznao, z-miloscssov tròštávao BRM 1823, 32

tròštlivi -a -o prid. *zapravljiv, trošeč:* Szziromastva sze lüsztvó szamo tak zná ognoti, csi je delavno, i malo trostlivo AIP 1876, br. 7, 1

tróuha -e ž *drobec, iver:* da vò vršes trouho zOká brata tvojeja KŠ 1771, 21; Edno málo trouho vouki mám BKM 1789, 201

trpėti tudi trpėti -ím nedov. **1. trpeti, čütiti bolečine, neugodje:** Dai mi poterpleinye terpeti SM 1747, 54; nego Eti trpeti escse KŠ 1754, 262; gda bode i nám trpeti KŠ 1771, 829; On vcsi trpeti KAJ 1848, 3; da mirovno terpim SM 1747, 56; milosztivno trpis na etom šzvejti KM 1783, 135; cšji kris moje trpi SM 1747, 72; Za grehe mi to terpimo SM 1747, 85; csi 'znyim navkùp trpimo KŠ 1754, 137; Ár je bole, na, trpite KŠ 1771, 710; Kteri eti trpite BKM 1789, 12; Csi trpi ednoga kotriga, 'znyouv navkùp trpijo všze kotrige KŠ 1754, 133; Vzeme nam všze blágo, Trpmo BRM 1823, 5; Krišztus je trpo za vážz KŠ 1754, 107; Zvolnim šzrczom trpmo BKM 1789, 10; nai trpim vteili mojem SM 1747, 71; Ki šze je Trpo, mrou BKM 1789, 8; Te Krišztus je trpeo BRM 1823, 4; krištuššjevo Telou za mé na krisnom dreivi terpelo TF 1715, 40; Tak i Szin cslovecsi bode trpo od nyih KŠ 1771, 56; liki je vcsio i trpo KŠ 1771, 645 **2. biti deležen neugodnega stanja:** Nyega tesko bremen trpimo SŠ 1796, 45; Ki pa eti trpite kri'z nevole BRM 1823, 8; Ki 'z-nyim kri'z trpijo BRM 1823, 9; Do pitanya lepraj nevoló mi trpmo SŠ 1796, 26; i kajkoli bom nevoule trpo KM 1783, 3; kteri kastigo bodo terpeli SM 1747, 15; Ki bodo kaštigo trpeli KŠ 1771, 627; Naj gláda ne trpmo KŠ 1754, 267; zakaj bi i eto nevoló ne bi trpeli KŠ 1754, 179; Vej šzi ti Záto trpo bolezní KŠ 1754, 255; Moko je trpo pod Pontzius Pilátuššjom KMK 1780, 7 **3. dovoljevati zadrževanje v svoji bližini:** kak dugo bom vážz trpo KŠ 1771, 57; Bár da bi me trpeli edno malo KŠ 1771, 546 **4. trajati:** ino trpi tecsášz, dokecs v'zivanye trpi KŠ 1754, 8b; Tou vsze dugo ne trpi BKM 1789, 15; Od 'zetve mao velika szühocsa trpi AI 1875, kaz. br. 8; lèta nyegova trpijo od národa do národa TA 1848, 48; Dokecs bode ete šzvejti trpo i šztáo KŠ 1754,

132; Kak dugo bode trpejla tá M. czérkev na zemli KŠ 1754, 132; ali du'ze de trpelo AIP 1876, br. 12, 8; Mraz je nepresztano trpo AIP 1876, br. 2, 8; Grô'zanye li trpelo AI 1875, kaz. br. 3 **trpéči** -a -e **1. trpeč**: Záto csi Źzam vám gli piŹzao niti za volo nepraviczto trpécsega KŠ 1771, 541; Hercegovinanci szo trüda lehko trpécsi lidjé AI 1875, kaz. br. 3 **2. trajajoč**: Źzedem lejť trpécŹi glád KM 1796, 64; ti Źzvéti jezero lejť trpécsega blá'zenŹtva KŠ 1771, 766; Od I. jezero lejť trpécse Źzobotte ti verni KŠ 1771, 802; i vadlŹjemo vŹzigidár trpécse blá'senŹtvo KMK 1780, 23; engedŹvanye do csaŹza trpécsi kaŹtig KMK 1780, 81 **3. trpežen**: nyegova 'sivina zdrava bila i dugo trpécsa KM 1790, 68 **4. trajen**: Táke szadike szo trpécse AIP 1876, br. 11, 8 **trplévi** -a -e **trajajoč**: 14 vör trplévi ogen AI 1875, kaz. br. 8

trpiven -vna -o prid. *trpen*: c) trpiven verbum KOJ 1833, 46; Trpivna je vrémjena-rêcs AIN 1876, 43; i teda je prilicsen obodvoujo trpivno formo gorivzéti KOJ 1833, 48; Trpivne verbume more dobro razlocsávati KOJ 1833, 140

trpivno-sréjdnji -a -e prid. *trpno-srednji*: te drŹge pa za trpivno-srejdnye verbume bomo zváli KOJ 1833, 47

trpléčen -a -o prid. *trpežen*: Jaušov les je v vodi jáko trpléčen AI 1878, 47

trpléjnje tudi trplénje -a s *trpljenje*: Trplejnye KŠ 1754, 107; Mirovno trplénje KAJ 1848, VII; Med nevoule i trplejnye ognjom KŠ 1754; ZnáŹjanye trplejnya KŠ 1771, 710; Nego vnougoga trplejnya 'zitka SŠ 1796, 121; Od KriŹtusovoga trplénja BRM 1823, V; Od Krisztusovoga trplénja TA 1848, 6; Od trplejnji pripravlanya KŠ 1771, 87; Nyegovo trplejnye moremo nazvescávati KŠ 1754, 215; Hválo zdávanye za nyihove vöre trplejnye KŠ 1771, 626; Za veliko trplejnye te hválimo BKM 1789, 77; táo, steri trplénje znamenuje AIN 1876, 43; trôst vu trplénji BRM 1823, IV; Onim, ki Źztrpeljnyem iscsejo KŠ 1754, 82; Ovo orács csáka zmirovnim trplejnyem KŠ 1771, 753; Steroga je KriŹtus Źztrplejnyem Szpravo SŠ 1796, 6; Pregányanya, trplejnya, Źtera Źzo mi vcsinyena KŠ 1771, 650; ki Źzi pod trplejnya podvrgao KŠ 1771, 823

trpliv tudi terpliv -a -o prid. *potrpežljiv*: Jesus, ki Źzi tak terpliv bil SM 1747, 70; Ocsa milosztiven, dugo trplivi KM 1783, 24; LübeznoŹt je trpliva KŠ 1771, 516; Opomina I. na trplivo ŹtálnoŹt KŠ 1771, 694; jeli trplivi bodemo KŠ 1754, 173; trplivi bojďte kvŹzejm KŠ 1771, 622

trpliven -vna -o prid. *potrpežljiv*: Türelmes, trpliven -a -o AIN 1876, 25

trplivnost -i ž *potrpežljivost*: 'zalódec nêma trplivnoszti AIP 1876, br. 3, 6

trplivo prisl. *potrpežljivo*: I tak trplivo csakajocsi doubu je obecsanye KŠ 1771, 680; PoŹŹlŹsajte mené zdaj malo trplivo SIZ 1807, 34; Dozdaj szam trplivo csakao KOJ 1833, IIII

trplivost -i ž *potrpežljivost*: je je ednouk obilŹkala Bo'za trplivoŹt KŠ 1771, 710; nas dár: trplivoŹt BKM 1789, 55; Krsztsanszka trplivoszt KAJ 1848, 299; Trplivoszt vszáko 'zmécsavo obláda KAJ 1870, 14; za ete zdánye krátke trplivoszti vzéti blá'senŹtvo KM 1783, 220; Źzte vnogo boja trplivoŹti preneŹzli KŠ 1771, 689; dáj mi mirovno trplivoŹt KM 1790, 40; da vu trplivoszti priglihnejŹi bodem KŠ 1754, 239; znamejnya Źzo vcsinyena með vami, vu vŹzoj trplivoŹti KŠ 1771, 551; Jezus! osznáj'zi me Zmirovnov trplivosztyov KŠ 1754, 247; ZevŹzov ŹztrplivoŹtyov KŠ 1771, 580; Zdaj Źze radŹjem vu trplivoŹtjaj KŠ 1771, 605

trš tudi tērs -a m *trš, trta*: Vitis TrŹz KMS 1780, A9b; Ja Źzem trŹz KŠ 1754, 8a; ne bodem pio zetoga Źzáda toga trŹza KŠ 1771, 89; bi Źze on na trŹz preobrno KŠ 1754, 8a; ako ne olŹtane na terŹzi SM 1747, 23; nego csi na trŹzi olŹtáne KŠ 1771, 845

trška -e ž *trska, riba*: Trske, Tá riba se po nemškom za Stockfisch imenŹje AI 1878, 31

tršnost -i ž *preplašenost*: TrŹznoŹt, i bojznoŹt, vŹza bos tá nihávao SŠ 1796, 81

tršt -a m **1. trš, trta**: i okoli trŹtja jo je djáo KŠ 1771, 96; na trsztovoj korenyê máli sztvári szojo i potom trszť povêhne AI 1875, kaz. br. 3; Esi se sliši vinski tršt AI 1878, 47 **2. trstika**: I bili Źzo glavou nyegovo ŹztrŹzťom KŠ 1771, 152

tršt -i ž *trst, trstika*: Nád; trszť KOJ 1833, 166; I dána mi je trŹť priŹzpodobna kŹcsápi KŠ 1771, 785; Jeli trŹť od vötra gibajoucsó KŠ 1771, 35

trstina -e ž *trstje*: zagledno csaplo, ka szvoje mláde vu bli'snyo trszťino neszé KOJ 1848, 4

trstje -a s **1. trstje, trstike**: trszťovina gde rogosz i trszťje rasťé AI 1875, br. 1, 6; Kê grêh, kak szláp trszťje, szentam goni KAJ 1848, 210; Pokáraj zvirino vu trszťji TA 1848, 53; gláva nalŹega Goszpodna Źz-trŹzťjom pobitta KM 1783, 64; on svojo hižo slamov ali zterzťjom pokrije BJ 1886, 7 **2. trsje, trte**: goric zemla, gde trszťje vöpreislo AI 1875, br. 1, 5; Ki trszťje sesé kŹpiti AI 1875, kaz. br. 8; gorice, stera zemla sz-trszťjami poszajena AI 1875, br. 1, 6

Trštje -a s *Trst*: V-deszétom leti je vu Trszťje poszlan (Nikita Petrovič) AIP 1876, br. 6, 6

tršnavúš -i ž *trtna uš*: To je po iméni trszťnavŹs AI 1875, kaz. br. 8

trstnica -e ž *trst, trstika*: Szpodoben szem k trsztniczí vu púsztní TA 1848, 82

trstov -a -o prid. *trsen*: ár vnogih mesztaj na trsztovoj korenyê máli sztvári szojo AI 1875, kaz. br. 8

trstovina -e ž *trstje, trstike*: trsztovina, gde rogosz i trsztjé raszté AI 1875, br. 1, 6

Trška góra -e -e ž *Trška gora*: Za'seni ji: v|ze Trshke goré, ino Lüblán|zke dolé SIZ 1807, 29

trtje -a s *trstje, trstike*: So [sloke] jáko plášne i se v grmovji i trtji skrivajo AI 1878, 27

trtjé -á s *brodolom*: trikrat |zjam ládje trtyé pretrpo KŠ 1771, 549

Trúber -a m *Trubar*: Primus Truber [je] Nouvi Zákon po Krajn|zkom jeziki zGlagol|zkimi pi|zkimi vó dao KŠ 1771, A6a

Trúberov -a -o prid. *Trubarjev*: tou pa ni |z Truberovoga, ni Dalmatinovoga obracsanya (ver|io) csakati nemorejo KŠ 1771, A7a

trúc -a m *kljubovanje, nasprotovanje*: Trucz toi |ztároí kac|í SM 1747, 76; Trucz toj |ztároí kacsi BKM 1789, 280; 'Ze glédam vu |zvetloj diki, Na trucz mojmi protivniki BKM 1789, 427; Ti je szkrijes vu szkriynoszti licza tvojeja pred truczom csloveka TA 1848, 24

trúcati -am nedov. *siliti koga*: Oh! moj |zjin, ka ti me truczás BKM 1789, 316 **trúcati se** -am se *siliti se, prizadevati si*: Rusz sze od vnogo sztôlêta mao na tô trúca, naj na szvétí vladarúje AIP 1876, br. 6, 4; i záto sze tórci zamán trúcajo, da vószplódtí AI 1875, br. 1, 2 **trúcani** -a -o *prisiljen*: gucus dale z-trúcanim szmêhom AIP 1876, br. 9, 5

trúđ -a m *trud*: Fárnikom sze je niksí trúđ nej vnou'sao KOJ 1845, 6; ka |ze ti brezi v|zega vűpanya ino trúđa vu tvoje roké dá KŠ 1771, A8a; Kák|í halzek je bio i nadale Apo|tol|zkoga trúđa KM 1796, 127; da vti velíki brgáj od trúđa nê szo mogli prbívati AI 1875, kaz. br. 3; ka nede potrebno cselé bujti za on trud AI 1875, 8; Vdeli i vtrúđi KŠ 1771, 549; Po tvojem trúđi KM 1783, 75; Tou miloscso iscse |ztrúdom KŠ 1754, 257; obrné na |tajer|zki jezik zvelikim trúdom KŠ 1771, A6b; Tou milo|cso i|cse |ztrúdom BKM 1789, 238; v|ze te |zvoje z-pravicsnim trúdom hráni SIZ 1807, 10; Vnúiki do sze nyega Trúdom radúvali KAJ 1870, 113; pohaszni moje trúde KOJ 1833, VI

trúđava -e ž *trud, trpljenje*: Trúđava i 'saló|zt je cslovecsi 'sitek SŠ 1796, 111

trúđen -dna -o prid. *truden, utrujen*: Jasz |zem trúđen terdno ABC 1725, A8a; Naj |zi trúđna dr'zina poc|íné KŠ 1754, 26; da ví vu vafsih mi|zli trúđni nepo|ztánete SM 1747, 28; Ti trúđni

'Zelejjo KŠ 1754, 261; Ti trúđni 'Zelejjo BKM 1789, 281; Idte trúđne kotrige KŠ 1754, 250; Záto trúđna koulina va|a gori oprávlajte KŠ 1771, 695; |ztrúđnimi petámi potrdjávati moremo KŠ 1754, 4a; pren. Trúđne stiri lêta szam delo AIP 1876, br. 3, 7

trúđenje tudi trúđénje -a s *trud, prizadevanje*: szo jezuitje mésnike pripravlali, da po nyih trúđenyi katolicsanszto szo more povzdignoti KOJ (1914), 143; skolnik je tiszti, po steroga trúđejniyi szo pokorni grátali KOJ 1845, 18; pűspeka zapovedim i trúđejnjam szo sze goszpoudje protivili KOJ (1914), 119

trúđiti se tudi trđiti se tudi trđiti se -im se nedov. *trúđiti se, prizadevati si*: Fáradni, fáradozni; trúđiti sze KOJ 1833, 156; Trúđim |ze za koj pozno KŠ 1754, 268; geto |ze v|záki nous, dén trúđi KŠ 1754, 5a; Bláj'zen je, ki |ze trđi BKM 1789, 258; jedno |ze trúđi SIZ 1807, 10; Vszaki, ki sze trđi AIP 1876, br. 9, 1; nego |ze vu pobo'sni delaj trđimo KMK 1780, 48; Ki |ze natom plac|nom douli trđimo BKM 1789, 333; trúđimo |ze za nyé SŠ 1796, 95; v|zi, ki |ze trđite KŠ 1771, 37; Lovci se dosta trúđijo AI 1878, 16; Go|zpodne, ne trúđi |ze KŠ 1771, 187; za méne |zi |ze trúdo KŠ 1754, 237; za iména mojega volo |zi |ze trđidio KŠ 1771, 769; Ar |zi |ze trđijo BKM 1789, 243; |ze je do|zta trđio KŠ 1771, 260; Dén, nous |ze je trđio KM 1796, 23; ki sze neprehenyano trđio AI 1875, br. 1, 8; Mati sze trúđila szlédnyov mocsjov AI 1875, kaz. br. 7; Nyidva sta se vnogo trúđila BJ 1886, 10 **trúđiti** -im *utrujati, mučiti*: trúđis me |ztvojmi nepravicsno|ztni KŠ 1754, 216; zakaj trđis Vucsitela KŠ 1771, 117; ali kak koli szi mislénje trúđi, ne more AI 1875, kaz. br. 1; ne trúđi vucsitela KŠ 1771, 196; detin|ztvo nej me je trúđilo SŠ 1796, 76

trúđnost -i ž *utrujenost*: Trúđnoszt natura zpocsinkom najbole zvrácsi AIP 1876, br. 4, 7

trúmpati tudi trúpati -am tudi -lem nedov. *trkati*: Szmrť pride trúmpat na dveri SŠ 1796, 172; Ovo |ztójim pred dvérmi, i trúplem KŠ 1754, 126; Nad dvérmi tvójimi trúpam BKM 1789, 205; ino ki trúpa, onomi |ze odpre SM 1747, 26; i |teri trúple, tí|ztomi |ze odpre KŠ 1754, 182; Trúpaj odpre |ze ti BRM 1823, 322; trúpajte i odpre |ze vám KŠ 1754, 182; trúpajte, i odpre |ze vám KŠ 1771, 21; trúplite, i odpre |ze vám KM 1783, 187; I, csi bomo na dvérmi trúpali BKM 1789, 395; Gda bi pa Peter trúpao pred dverami pri vrátaj KŠ 1771, 379 **trúpajóúci** -a -e sam. *trkajoči*: ino tomi trúpajoucsemi |ze odpre KŠ 1771, 21; Trúpajouc|jim on odpre BKM 1789, 19

trúp -a m *trup*: 'Život (trúp) KAJ 1870, 33; konyom i czejli nyihov trúp vodimo KŠ 1771, 750; řzvoim řzinoum leprai vřzilnom trúpi, gori dájó zřájzti TF 1715, 4; Csi sto sz-trúpom dobrocsini KAJ 1848, 286

trúpanje -a s *trkanje*: okoli pounocsi nasztáne grozno trúpanye KOJ 1845, 98

tržec -žca m *trgovec*: Kereskedő, tr'zec AIN 1876, 41; Csi řzi tr'secz KM 1783, 148; Tákřa je, liki tr'zcza ládja KŠ 1771, 817; Pá je priřzpodobno králežstvo nebeřzko k Csloveki tr'zczi KŠ 1771, 46; pod vodsztvom Szamo-a, ednoga gorutánszkoga ter'sca KOJ (1914), 96; i tr'zczi zemelřzki řzo 'nyé nářzlobolřti zmo'znořti obogatili KŠ 1771, 798; Kama řzo pelali Jó'sefa ti tr'sczi KM 1796, 25; moskim bi sze dosztájalo vszřgdár vu řzüknyenom gvanti v-Cérkev priti, trsczom pa, gda kaj ocsivesztno odávajo KOJ 1845, 44; i tr'sczom je nej bráno vu Vogerszkom sze naszeliti KOJ 1848, 10; Kűpcze i trczze zCzérkvi vő zgoni KŠ 1771, 67

tržiti -im nedov. *trgovati, prodajati*: Tr'siti Kereskedni KM 1790, 95; Kereskedni; tr'siti KOJ 1833, 162; Vcsi me ze-vsžêm tak tr'žiti KAJ 1848, 225; Z-vrêmenom vřzřgdár csedno, verno tr'zim BRM 1823, 286; tr'zte, dokecs nazáj pridem KŠ 1771, 235; Vméri naj řzveczki vřžáci cslovik tr'zi BKM 1789, 330; i tr'žili bomo, i dobimo KŠ 1771, 752; I vu řzkopouřzti zmislenimi ricsmi bodo zvami tr'žili KŠ 1771, 719; ki je pét talentomov vzéo, tr'zo je 'znyimi KŠ 1771, 84

tržtvo tudi trřstvo tudi trřstvo tudi těrstvo -a s *trgovanje, trgovina*: Vidi, ka je dobro nyé tr'ztvo KŠ 1771, 817; Mestria i tr'ztvo KAJ 1848, VIII; ka zvűnszko tr'ztvo pride i cêno doli vdári AI 1875, kaz. br. 8; Tr'ztvi, mestrii vsžákoř Podêli blagoszlov tvoj KAJ 1848, 79; Na poloobdelanye, tr'ztvo gledôcs AI 1875, kaz. br. 1; ka trsztvo 'zenszkami itak gorisztoři AIP 1876, br. 6, 7; Simonyi miniszter dugovány trstva sze povrscesti szpřávřa csészť szvojo AIP 1876, br. 1, 8; miniszter poloobdelanya i tersztva, Simonyi je doli zahváo AIP 1876, br. 9, 1; Efezus nej řzamo na trřtvo gledoucs KŠ 1771, 571; i Madianitánczi na trřtvo idoucsi v-Egyptom KM 1796, 24; plemenitási, geto kákse blágo szvoje na tr'stvo z-Országa vőpelajo KOJ 1848, 94; meřzto, řtero je nigda vu velikom trřtvi plavalo KŠ 1771, 487

tű prisl. *tu, tukaj*: Ino tũ mas grűnd řzvéte Troicze TF 1715, 38; Kristus je tũ SM 1747, 14; Kákxi je on tũ nigda bio KŠ 1754, 271; Vucsiteo je tũ KŠ 1771, 304; Dika bojdi tũ, i v-Nébi KMK 1780,

112; On řcsé tũ moucs řzvojo zakřiti BKM 1789, 12; Mi pa do řřztořa vřejmena tũ nehámo SIZ 1807, 6; Vszáci more vsze, ka tũ potrebűje, z-szebom prineszti KOJ 1845, 8; Tũ spi po dnévi AI 1878, 10

Tűbalkajn -a m *Tubalkajn*: velikoga glářza je i Tűbáľkajn, ki je kovács bi KM 1796, 10

tűcava -e ř *tolšča, maščoba*: Nyi tűcsava sze je szêla TA 1848, 19; i vcsinyen řzi táľnik korenyá i tűcsave olive KŠ 1771, 473; ár je prvi plod řzvoři csreřd, i nyih tűcsavo Gořzpodni áľdűváo KM 1796, 8

tűcèn -čna -o prid. *I. tolst, debel*: nehámo ednoga tűcsnoga bravá SIZ 1807, 6; moři gyűnczi i tűcsne řztvari řzo bujte KŠ 1771, 72; Vido je řzedem tűcsni kráv KM 1796, 27 **2. masten**: Kozino mleko je zdravo i tűčno AI 1878, 15 **nájťűcnější** -a -e *najdebelejši, najbolj rejen*: Nyi meszô je téesno gda szo najťűcsnêsi KAJ 1870, 20

tűčnost -i ř *debelost*: V-zbo'znom csloveki nêga tűcsnoszti AIP 1876, br. 4, 7

tűçti tűcêm nedov. *tolçi, tepsti, biti*: Kak' řze malo kaj zapoři, On me tucse, on me' bije SIZ 1807, 60

tűdi prisl. *tudi*: Jelie Boug otec z tűdi umreu zate TF 1715, 38; Prořzim tebé dalle tűdi ponizno ABC 1725, A5b; Jelie tűdi Bog otec zate za té mrel SM 1747, 38; I ete je tűdi te řztáre vőre nyé návuk KŠ 1754, 9a; i tiví dvej ribiczi tűdi je vřzejm razdeřlo KŠ 1771, 121; Vti prvi knjag je tűdi dořzta lejpi peřřzen vő dao řtámpati BKM 1789, 3b; Tak je Ádam tűdi v-Paradi'somi prebiváo KM 1796, 6; i rávno řze je tűdi modrouřzt vo řzkázala SIZ 1807, 8; Tebé tűdi mi iscsemo BRM 1823, 2; je mladini tűdi sola potrebna KOJ 1845, 7; Na sztênnoř tábli je tűdi brojiti mococse KAJ 1870, 9; i méd tűdi dobimo AI 1875, kaz. br. 8

tűga -e ř *žalost, bolečina*: Da me ne zadisi 'zalořzt ni tuga BKM 1789, 364; I te je řzen, placs, i tuga SŠ 1796, 118; Radoszti i tuga ga misi KAJ 1870, 56; I bár radoszti i tuge nepovê, Vidi jo Bôg KAJ 1870, 71; Ořztavte vőrni krscseniczi, Vase tűge ino 'salořzti SŠ 1796, 21

tűheni -a -o prid. *tűj*: Jasz szem tűheni vcsinyen mořim bratom TA 1848, 54

tűhi -a -o prid. *tűj*: Tak on, ki je k-tebi nê tűhi KAJ 1848, 8; Od řzkopouřzti vařřa řega tűha naj bode KŠ 1754, 64; ka bode řzemen nyegovo tűho vu ľűczkoř zemli KŠ 1771, 359; Vogrřzki řzlovenov jezík od vřzej drűgi dořzta tűhoga má KŠ 1771, A7a; Obari nářz od Vřzega tűhoga návuka BKM 1789, 124; Eden drűgoga na tűhoga Bogá napřává KŠ 1754, 11; nego vu vnom gáli na

túhi jezík zaobrnyena BRM 1823, II; i ne 'zeli poznati túho lepoto KŠ 1754, 65; Po csednouľzti more prevzėti cslovík prížtarofzt, nej pa po túhoj brádi KM 1790, 20; Kaj ľzte bili túhi od pörgarľzstva Izraelľzkoga KŠ 1771, 577; Niki pa: túhi dűhouv ľze vidi nazviľcsávecz biti KŠ 1771, 396; nemaj túhi Bogouv pred menov KMS 1780, A4b; nemaj túhi Bogouv KMK 1780, 34; Povno'zajo sze nyim nevôle, ki sze túhim nagnejo TA 1848, 11; Túhe Bogé ľzpravte na ľpot KŠ 1754, 266; liki deľzét jezér rejcsi vu túhi jeziki KŠ 1771, 519; Zrázlocsnimi návukmi i ľztúhimi ľze okouli ne gonte KŠ 1771, 697

túhina -e ž **I. tujina**: Zemla eta je li túhina KAJ 1848, 41 **2. tuja stvar**: Ár nikľo túhino prináľas vu vűha naľa KŠ 1771, 396

túhinec tudi tihénc tudi túhénc tudi tihínc tudi túínc -nca m **tujec**: Túhinecz KMS 1780, A3b; Nej ľze ji je najsló, nego ete tihéncz KŠ 1771, 229; je prebivao liki túhinecz KŠ 1771, 691; Túhinecz ľzam vľze dni 'zitka BKM 1789, 169; V-komľzám tihinecz SŠ 1796, 99; Rad ete ľzvejť oľztávím V-kom ľzám li tihéncz BKM 1789, 418; Tejva túhinceza ľzta návcsila KM 1790, 64; gda bi tihénczi bili vu Egyptomľzkój zemli KŠ 1771, 382; i tam prebivajoucsi túhénczi KŠ 1771, 396; dokecs vu tejli, kak túhinczi, hodimo KŠ 1771, 536; Veli nyemi Peter od túhenczov KŠ 1771, 57; kaj neznajo tihenczov gláľza KŠ 1771, 299; otroczí túhenczov do sze mi prilizávali TA 1848, 14; Z-tuhincmi kakti omrácsene KAJ 1870, 117; ino ľzo túintzi poľztanolí od ľitka KŠ 1754, 7

túhínski tudi tújínski tudi túínski -a -o prid. **tuj**: Ki sz-túhinszkoga meszta sesé küpiti AI 1875, kaz. br. 8; i ocsih moje bodo nyega glédale, i nei ľúczeke, (tűinľzke) KŠ 1754, 32; zvuńszko tr'ztvo pride i vogerszkomi szilji na túhinszkimi mesztaj cěno doli vdári AI 1875, kaz. br. 8; Nárase razdelűjemo na: na domáča i tújinske AI 1878, 41

túhni -a -o prid. **tih**: ti szi zdaj tak túhni gráto AIP 1876, br. 7, 6; pogléd vgaszno, z-etov túhnov prosnyov AI 1875, kaz. br. 7

túhoven -vna -o prid. **tih**: Teva sztáriva szta jáko pokorne i túhovne nature bílá AIP 1876, br. 12, 6

túkaršni -a -o prid. **tukajšen**: Kocel szkerben goszpoud bio za szvoje túkarsne Szlovene KOJ (1914), 99

túl' -a m **tul**, **tulec**: i djáo me je na csiľzto ľztrejlo i vu ľzvoj tul me je ľzkrio KŠ 1771, 816

túl' -a m **tuljenje**: Túl korátov je nē ká prijétnoga KAJ 1870, 10

túlen -a m **tjulenj**: Tulen ali morskí pes AI 1878, 20; X. re. Tuleni AI 1878, 5

túlipan -a m **tulipan**: Tulipán KMS 1780, A3b

tulipánek -a m **tulipáncék**: Tulipánek je etak odgóworo KAJ 1870, 24

túľiti se -im se nedov. **skrivaj**, **neopazno hoditi**: Lisica se za mládimi závcí túľi BJ 1886, 31

túrba -e ž **torba**: Pera Turba KMS 1780, A8; Ni turbe na pout ľzi ne vzemte KŠ 1771, 32; Zatejm je hitro z-ľzvoje turbe vő vzéo Dávid eden kamen KM 1796, 56; kaj bi nikaj ne vzéli na pout, ni turbo KŠ 1771, 118; gde szo ľépe turbe vőszkladjene bílé KAJ 1870, 116; szvoje turbe szo peski noszili KAJ 1870, 72; Njegova koža se nűca za lovske turbe AI 1878, 10

túrbar -a m **vrečar**: VI. rád. Turbarí AI 1878, 5

túrjanski -a -o prid. **turńiški**: Bezerédi je túrjanszkoga plebánusa velo pred szébe prignati KOJ (1914), 147

Túrńišče -a s **Turnišče**, **kraj v Prekmurju**: Od tisztihmáo sze nemore Túrniscse nazáj obogatiti KOJ 1848, 92

túrńiški -a -o prid. **turńiški**: na csetverih faraj, najmre v Turniskój KOJ (1914), 10

turóben -bna -o prid. **žalosten**, **turoben**: Ali po nyé szmrti na razveszelejnye szvojeja turobnoga szrczá je zacšno vino v'sivati KOJ 1848, 28

turóbnost -i ž **žalost**, **turobnost**: Gyász; turobnoszt KOJ 1833, 158; Domovine turobnoszt je tő AIP 1876, br. 2, 1; szo sze z-turobnosztí cejla tri lejta od vszáke igre zadr'sávali KOJ 1848, 15

tútor tudi tútur -a m **varuh**, **skrbnik**: kákľi ľzo tútorje KŠ 1754, 31; Nego pod tuturmi i ľzkrbleniki je KŠ 1771, 564

túž -a m **žalost**: Da je tou eden csűden tu's SIZ 1807, 60

túžen -žna -o prid. **žalosten**: povszéd tú'sna pűsztina za nyim osztáne KOJ 1848, 4; Ne mejte tu'zno ľzrcze BKM 1789, 9; Po tom sze túśni domou povrnéjo KOJ 1845, 96; Szrcza mega britkoľzti, Tűsne moke SM 1747, 70; Vnounge moje zkuzé tu'zne Krűh ľzo mi BKM 1789, 4b; Tusne duse veľzélťeje BKM 1789, 42; Kak z-díkov ocse obvzétom ľzrdcz tú'zni bátriviteli KAJ 1848, 9

túžiti -im nedov. **žalostiti**: Zaká te tő tú'zi BRM 1823, 426 **túžiti se** -im se **žalostiti se**: Ki ľze etí tú'zite, Tam ľze obefzelite BRM 1823, 231

túžno prisl. **žalostno**: kak ponizno, ino tusno tvega ľzinka gláľz kricsi SM 1747, 91; túšno doligledécsa právi KOJ 1845, 45; O kak tužno so jőkali roditelje BJ 1886, 9

túžnosť -i ž **žalost**: Szomorúság; 'saloszt,

tú'snoszt KOJ 1833, 174; I potróstaj vu tú'znofzti
BRM 1823, 87; Molítev vu tú'znoszti szrczá TA
1848, 10

túžuvati se -ujem se nedov. *pritoževati se, tožiti:*

Dönok řze ne tú'žujem BRM 1823, 252

Tvártko -a m *Tvrđko*: Tvártko Bosnie kralics ze
je znevöro KOJ 1848, 47

tvoj -a -e svoj. zaim. **I. tvoj, izrařa svojino
ogovorjenega, gledano s staliřca govorečega:**
ani řivincse tvoje TF 1715, 14; řteri prebiva vřiři
tvojoi TF 1715, 14; gda řzidis vři'zi tvojoj Kř 1754,
4 2. *izrařa splořno pripadnost ogovorjenemu:*
kotero tebi Tvoi Boug hocse datı TF 1715, 15;
Ja řzem tvoj Boug Kř 1754, 8; ni řzlřbenicza
tvoja TF 1715, 14; tvoja siba menė trousta ABC
1725, A8b; Da bi právda tvoja nebila SM 1747, 31;
Naj bode tva moucs BKM 1789, 20; Tva vola je
naj bougsa Sř 1796, 3; Szvétıřze imė tve Kř 1754,
268; řžėdmi denje pak Bogá tvojeĝa řzobotha
TF 1715, 13; po etih blářeni dáři tvojeĝa teila
razvéřzelo SM 1747, 50; Ti řzi Zádav pri nářz
tveĝa Ocza BKM 1789, 4; Tö je tvojeĝa poszvėta
Visni trák KAJ 1848, 6; ino zevřze moucři tvoje
TF 1715, 18; i zczeřle dře se tvoje Kř 1754, 68;
Szpominao řze bom řztve řzmrti Kř 1754, 270;
bliřnyemi Tvojemi na hařzen TF 1715, 9; moliti
protı tvoiemı řzvėtomi Templomi ABC 1725,
A7b; tvojemı bliřnyemi na hařzek Kř 1754, 12b;
povėksávai tvoi máli sereg ABC 1725, A7a; řzi
moje perve roditele na tvoi glihni keip řztvoro
SM 1747, 50; Lübi bliřnyega tvojeĝa Kř 1754,
69; Vcřisze tvojeĝa Bogá dicsiti BKM 1789, 5b;
Raszpresztri tvoio zmosno roko ABC 1725,
A7a; i prořzim tvojo milofřt SM 1747, 50; Dabi
tvo řzvėto rejs mogli vadřuvati BKM 1789, 7;
vcřini vřze tvoje delo TF 1715, 13; ki řubio tvoie
imė ABC 1725, A8a; da dicsimo ime tve SM
1747, 87; Obrni tvoje okou Kř 1754, 65; Zdr'zi
vu nářz tve řzpoznyane BKM 1789, 1789, 4; Gda
on k-tebi pride na tve preminejnye Sř 1796, 10;
Blagofřzloveni bodo po tvoiem řzemeni SM
1747, 9; Naj bodi ricřih ete na řzrczi tvojem

Kř 1754, 4; Vu tvem řzveczkom 'sitki Sř 1796,
9; ne pokáři menė vu tvoioi prechřivoszti
ABC 1725, A8a; hránis vszákó sivoucsó řztvár
řztvoim řzvétim blagofřzlovom ABC 1725, A6a;
lesim pred tvem thronusom SM 1747, 90; řzi náz
řztvoiov dráĝov kervjov odkřpo ABC 1725, A6b;
Pod tvojev obrambov SM 1747, 76; ino med
tvoim řzemenom SM 1747, 9; i ponizno hodi z-
Bogom tvojim Kř 1754, 80; řztvom pomocřjom
řze bránimo BKM 1789, 6; Sz-tvojev řzvětov
vrėdnořztjov BRM 1823, 9; poslem angyela
mojeĝa pred liczom tvojim Kř 1771, 35; Kak
řzlatka řo ĝucsanya tvoja Kř 1754, 4; tva rebra
obeřzelo mene SM 1747, 69; ne odverzi tvoih
rok dela SM 1747, 59; i řztvoji greřhov řze ne
řzpomenėm Kř 1754, 134; da řze pogibi edna
kotřig tvoji Kř 1771, 16; on te vö ořřzlobodi
řztvoji nevol BKM 1789, 8; Vecřna řzvetlořt
tvoji vernih BKM 1789, 4; Ti verni Tvoji
vřpanye BRM 1823, 2; za volo tvoji nepřiatelov
TA 1848, 7; ino ete tvoie dáři ABC 1725, A6a;
obarui nářz tve verne SM 1747, 87; za tv'e
greřhe joucři řze KM 1783, 242; vu tvoie řzvéte
rokė preporácsam ABC 1725, A5b; vu tvoie rokė
preporáčam Dřřso moio SM 1747, 60; řteri doli
zbrıřem tvoje řáľnořti Kř 1754, 134; řzvėto imė
zaobřztom jemłės uu tvoja vuřta TF 1715, 13;
náz obarui po tvoi řzvėti Angeli ABC 1725,
A6b; Kai řzi řztvoimi greři za řřzľu řo TF 1715,
37; ne obsztoio pred tvoimi Ocsmi ABC 1725,
A7b; řztvoimi milofřtivnimi Ocsmi SM 1747,
59; Do sitosti smo se stvojemı dáři nahránili
BJ 1886, 8 3. *izrařa sorodstveno, družbeno
razmerje do ogovorjenega:* dosztoinoszt
tvoieĝa dráĝoga řzina ABC 1725, A7a; Ne
pořzeli tvojeĝa bliřnyega zenė Kř 1754, 64; v
ĝlávo křcsi tvojoj deczi Kř 1754, 4; po Tvojem
predráĝom řz. řzinei TF 1715, 45; po tvoiem
predráĝom řzinei ABC 1725, A6a; brezi řteroga
řzo tvoji řztariři bili Kř 1771, A8a; ravnaj k-tebi
řzrczá tvojih řzľugov KM 1783, 11; ki řzi tvojim
řzľugom dopřřřzto řzpoznati KM 1783, 11

U

údriga medm. *udari ga, lopni ga*: szamo edno rêcs trbê praviti: udriga AIP 1876, br. 7, 2

Údvary -ja m *Udvary*: Nájde sze pri Udvary Ferenci Knigovezári KOJ 1845, 1

ukràdnoti ukrádnem dov. *ukrastí*: Szedma: Ne ukradni ABC 1725, A4a

umárjati -am nedov. *moriti*: Ti lascze umárjas, Go|zpod ABC 1725, A7b

umoriti -ím dov. *umoriti, ubiti*: Péta: Ne umori ABC 1725, A4a

umréiti umrjém dov. *umreti*: ka je kriřtus umreu TF 1715, 42; umrel ie, pokopan ie ABC 1725, A5a

úpica -e ž *opica*: majom; upicza KOJ 1833, 164

úprav prisl. *prav*: na ov kraj priplava uprav pod Pest KOJ 1848, 78; Napihnyeni Rákóci uprav záto sze neboji Krála KOJ 1848, 103; Tá [voda] je uprav kralica vsze pitvine KAJ 1870, 46; Uprav nej! odgovori nazáj Imrek BJ 1886, 13; Êrsek, steri je uprav za toga volo 'selo z nyim gúcsati KOJ (1914), 100

Urbán -a m *Urban*: Pozdravte Urbána pomocnika našega KŠ 1771, 484

urbárium -a m *urbar*: Urbárium je vesinila napraviti KOJ 1848, 111

Uriášov -a -o prid. *Urijev*: Dávid Kráo je pa poroudo Salamona zUriáľove 'zené KŠ 1771, 4

úročén -čna -o prid. *zagitovľjen, podedovan*: Nejmas eti cslovik úročsnoga meľzta SŠ 1796, 31

úročina -e ž *dediščina*: Naj našľega bli'znyega pomagamo da řze nyegova úročsina pri nyem obdr'zi KŠ 1754, 62; Zázo zvôre je úročsina KŠ 1771, 455; nyeg'va hi'sa Je mi úročsina Bo'sa SŠ 1796, 18; i nyegov odvetek bode zemlo zúročsinye dersal SM 1747, 94; Naj úročsine ali hi'ze bli'znyega ne popajűjmo KŠ 1754, 59; naj vzemejo úročsino med polzvecsenimi po vôri KŠ 1754, 76; Lidjé ládali do zemlo, Za úročřino BKM 1789, 156; 'Sitka úročsino vmememo SŠ 1796, 45

úročnik -a m *dedič*: naj bou úročsnik etoga řzvejta KŠ 1771, 455; naj nam bou vekivecni úročsnik SIZ 1807, 4; kakti úročsnika milosese Bo'se SIZ 1807, 10; naj úročsniczke boudemo

KŠ 1754, 190; vesini nájz vnebéľzaj úročsnike KŠ 1754, 267; Ino úročsnike, Vcřini řzebom vrét nájz BKM 1789, 18

úročnost -i ž *dediščina*: Tak tam naidem úročsnofzt BRM 1823, 138

úrok -a m *dediščina*: kaibi našľega blisnyega hiře ani Űroka, hűdou ne pořeleli TF 1715, 17; i jařz edno řzkvárjeno naturo z-űroka řzem zadoubó SM 1747, 51; Nám otroczi merjéjo, Vu řzvoj lejp Űrok prido BKM 1789, 10; V-lêpi Űrok pridejo BRM 1823, 5; Nej řzam eti 'sivo kak v-ednom Űroki SŠ 1796, 79; kaibi krivicsno znasřim Űrokom ne zmeiřali TF 1715, 17

űtra -e ž *jutro*: Eta nůva Űtra mené pobudřáva BRM 1823, 453; Rána eta Űtra me zbűdřáva KAJ 1848, 378; Zacsétek dnéva sze Űtra zové KAJ 1870, 158

űtrášnji -a -e prid. **1.** *jutriřnji*: ár Űtrásnyi dén řze bode řzkrbo za řzvoja KŠ 1771, 21; ka bi tejm bole mogao Űtrásnyi dén tebi řzľű'siti KMK 1780, 104; Naj řze za Űtrásnyega dnéva kruh ne řzkrbim KŠ 1754, 167; Ne obecsaj ti řzám řzebi Űtrásnyega dnéva BKM 1789, 423; Űtrásnyega dnéva neznas jeli ti ga obecsao SŠ 1796, 89; Ne řzkrbte řze záto na Űtrásnyi dén KŠ 1771, 21; Ka bos Űtrásnyi dén 'zivo BKM 1789, 222; da řze na Űtrásnye ráno vrejme gori obidi KŠ 1754, 226; V-ovom Űtrásnyem vrejmeni BKM 1789, 370 **2.** *vzhodni, orientalski*: stere je Balambér z-űtrásnyih krajov Azie v Europo privodo KOJ 1848, 3

űtri prisl. *jutri*: Vujdi ki scsés Űtri dén viditi AIP 1876, br. 3, 1

űtrin -a -o prid. *jutriřnji*: Paveo i Szilás řze na Űtrin dén odpířztita KŠ 1771, 391

űtro -a s *jutro*: tvoja rouka, Vszáko Űtro je nouva BKM 1789, 49; i djáli řzo nyidva vtemniczo do Űtra KŠ 1771, 350; med nyimi od Űtra do vecséra KOJ 1848, 9; Vszáko Űtro pokri'si sze KOJ 1845, 48; naj vetom Űtri gori řztánem KŠ 1754, 245; Po Űtri merjémo lejko SŠ 1796, 122

űtro prisl. *zjutraj*: Rô'za za Űtra czveté BRM 1823, 225; Zgoudilo řze je pa na Űtro KŠ 1771, 350;

útroba

Ráno útro poľzľühnes mené BKM 1789, 8; V-nedelo útro BRM 1823, IX

útroba -e ž *maternica*: Uterus Utroba KMS 1780, A7b; Dejve utroba je ráľzla BKM 1789, 20; Ti ľzi mené zmoje materé utrobe vo potégno KŠ 1754, 242; ki ľzo ľze zmatere utrobe tak poroudili KŠ 1771, 62; je nej glédao mrtveno utrobo Sáre KŠ 1771, 456; mati moja je mené ľzegraila vu utrobi ľzvojoj SM 1747, 7; ľtere vu utrobi ľzvoj ľzád zadavijo KŠ 1754, 38; i ľzvétim Dűhom ľze

napuni eľcse vu utrobi materé ľzvoje KŠ 1771, 162; Od koga je poprijéla vu utrobi KMK 1780, 14; Sztvoritela vu tvojoj ľz. Utrobi nosziti KM 1783, 161; i poprije, Vu utrobi ľziná BKM 1789, 17; V-utrobi ľzád noľzécsi 'zén peľzem BRM 1823, VIII; blá'zene ľzo one utrobe KŠ 1771, 208

űzora tudi űžura -e ž *oderuštvo*: ľze prepovidáva u'zura KMK 1780, 44; Nigdár ľzvoj pejneľz na uľoro ne dá BKM 1789, 190; Ki szvoji pênez na u'zoro nadáva TA 1848, 11

V

v predl. **I.** z mest. **I.** v, za *izražanje mesta, kraja dogajanja*: Stámpano vSaxonii TF 1715, 1; naime pak vJolai nasjñh TF 1715, 5; Lejal bom vgroubi SM 1747, 74; v-Tarjuji Cziliczie KŠ 1771, 431; vJzeim, ki Jzo vhi'zi KŠ 1771, 14; Stampana, v-Soproni KM 1783, nasl. str.; V-Betlehemi Jze rodi BRM 1823, 4; Nájde sze v-Körmendini KOJ 1845, 1; náj prvo je 'snyimi v Taliánszkom Krála potuko KOJ 1848, 9; V Köszezi TA 1848, 1; V-Büdiní KAJ 1870, 2; V-Kalocsi AI 1875, kaz. br. 8; V-Budimpešti BJ 1886, 1 **2.** za *izražanje dogajanja, stanja*: Szvéti Pavel vjednom Szvojem liJzti TF 1715, 3; Jze ne veJzeli vnikaksoj konyJzkoí moucsi ABC 1725, A6a; nai trpmi vteili mojem SM 1747, 71; koupeo vkoj Jze odeperémo KŠ 1754, 7a; vlagojem i vdobrom vrejmeni KŠ 1771, 433; I Jzpacsili Jzo Jze vnyem KŠ 1771, 47; Vörjem v-ednom Bougi KMK 1780, 7; Veszélte Jze Vmiloscse vrejmeni BKM 1789, 11; Vörmo, i vKriJztuji KŠ 1771, 6; i vernoJzt v pozványi BRM 1823, VII; V-'zitki, i v-Jzmrti áldüj náJz BRM 1823, 2; szove v-kmiczi brecsijo KOJ 1833, v; V-ednoj fari KOJ 1845, 3; v-szvetsztvi ga molécsi KAJ 1848, 7; mi v-tebi verjemo KAJ 1848, 10; ali bojдите v-miri TA 1848, 4; Kak sze tó v-prilíki gucsi KAJ 1870, 6; vcséle nadala v'zitki osztáno AI 1875, kaz. br. 8; në je navajen v-etom táli glavô treti AI 1875, kaz. br. 6; Vu ednom dnévi 15 vör pribižijo AI 1878, 8; gda poka vdobroj vóli BJ 1886, 8 **II.** s tož. **I.** za *izražanje usmerjenosti kam*: vnébo proti Bougi kricléclji TF 1715, 5; i ti nyé bodes vpéto pikala SM 1747, 9; po rávnój poui vnebéJza KŠ 1754, 10a; je Jou v-Parthio KŠ 1771, 260; je dá v-czérkev nelzti KŠ 1771, 261; kaj je Ivan vroké dáni KŠ 1771, 12; Sztoupo je v-NebéJza KMK 1780, 7; Zajztoupo je vnébo BKM 1789, 7; decza morejo v-soulo hoditi KOJ 1845, 3; páli szo sze Vougri vbli'snye Nemsko notripovúpali KOJ 1848, 9; Ah da bi sze ti neverni v grob zmetali TA 1848, 8; Szilje doszta v Buda-Pesto pripelano AI 1875, kaz. br. 8 **2.** za *izražanje usmerjenosti dejanja*: vrouke nevzemo návuk vore TF 1715,

5; dokecs Jze ono vmoucs gori vzeme TF 1715, 7; csi vsaloJzt opádnos volno jo preterpi SM 1747, 89; je klúcse králesztva nebeszkoga nej nyemi vrouke dáó KŠ 1754, 10a; naj vkastigo ne Jzpadnemo KŠ 1754, 14; Rejcs Jze je vtejlo oblejka BKM 1789, 3; V-lépi úrok pridejo BRM 1823, 5; komi je potrejbnoszt v-ocsi szijjala KOJ 1845, 3; Bôg v sztráh vzeme lúdsztvo TA 1848, 14; Pero szi v-ténto namocsim KAJ 1870, 7; šteri se v-sani prégejo AI 1878, 8; rimszkomi Pápi eden táó v dár priká'se KOJ (1914), 97

vábéc -bca m *dražilo*: Ingerlô; vábecz, rátavecz, nagibávecz KOJ 1833, 160

vábíti -im nedov. *vabiti, vzbujati željo, da kdo kaj naredi*: Kai more Csloveka vabiti na vJivanye SM 1747, 41; Boug náJz vábi, naj vörjemo KŠ 1754, 153; kak me na grejh vábi KM 1783, 122; Kutozov i dale vábi Franczúze za szebom KOJ 1848, 120; Na grejh vábijo me KŠ 1754, 249; kJzebi vábijo te nepokreplene düJse KŠ 1771, 720; Ka bi me 'ze nebi Jzkim kJzebi vábo BKM 1789, 313 **vábíti se** -im se *vabiti se*: VJzáki cslovik gda Jze na húdo ino vábi KŠ 1754, 60; VJzáki gda Jze od laJztivnoga 'zelejnya vábi KŠ 1771, 746

Vácium -a m *Vác, kraj na Madžarskem*: On je soulo nasztavo vu Váciumi KOJ 1848, 122

váciumski -a -o prid. *vaški*: ino vu váciumszkoj Cérkvi pokopani KOJ 1848, 22

Vádarci -rec m *Vadarci, kraj v Prekmurju*: Pa tákse vino kak sze v-Vadarci pôva, malo gde náJti AIP 1876, br. 2, 8

vádíti se -im se nedov. *privajati se*: da je lepse na mimoszt sze vádíti KOJ 1848, 11

vadlúvané tudi vadlúvané -a s *vera, veroizpoved, izpoved*: Vallás; vadlúvané KOJ 1833, 181; Kai nám haJzni v vöre vadlúvané TF 1715, 24; Vadlúvané ApoJtolszko ABC 1725, A5a; Vadlúvané ApoJtolJzko SM 1747, 44; Ka je vadlúvané ali vóra KrJztsánJzka KŠ 1754, 84; ApoJtolJzko od KriJztuJa vadlúvané KŠ 1771, 125; ApoJtolJzke Vöre vadlúvané má KMK 1780, 7; ali vadlúvané KrJzscsánJzko SIZ 1807, 10; Nicsetszto je vadlúvané KAJ 1848, 172; od Vadlúványa práve vöre TF 1715,

20; Pouleg obc[ín]zkoga Vadlůványa SM 1747, 11; Od apostolszkoga vadlůványa KŠ 1754, 84; Pouleg [z]vojeja vadlůványa KŠ 1771, 157; Od Apo[stol]zke Vůre vadlůványa KMK 1780, 8; po ministeriumi vadlůványa KAJ 1870, 3; miniszter vadlůványa szta tak vértivala AI 1875, br. 2, 2; [steri] [ze] kprávoimi vadlůványi dr'zi-jo KŠ 1754, 130; Eta rejcs Vůra dvouje vcsini: 2. vadlůványe te vůre KŠ 1754, 85; vadlůvao [zi] to dobro vadlůványe KŠ 1771, 643; [ze] zapovidáva Apo[stol]zke vůre vadlůványe KMK 1780, 6; Obdr'sao [zam] me vadlůványe SŠ 1796, 86; i vu ker[zc]san[zk]om Vadlůványi SM 1747, 58; po moudri vadlůványi vů nazvej[zt]o KŠ 1771, 822; Ona zdr'závajo [ze] naj bole vu Apo[stol]zke vůre vadlůványi KMK 1780, 7; ki [zi] vu vadlůványi dopů[zt]o [z]poznati KM 1783, 11; V-vadlůványi nam tvoj szin ká'ze KAJ 1848, 6

vadlůvánstvo -a s *vera, veroizpoved*: Csi ti vadlůván[zt]va Netaji 'zivilěnye BRM 1823, 275; Rěcs i dela odůrno[zt] neru'zni vu vadlůván[zt]vi BRM 1823, 388

vadlůváti -űjem nedov. *izpovedovati, priznavati*: [z]voje greihe vadlůváti TF 1715, 35; Da Te moremo z-'zitkom vadlůváti BRM 1823, 2; Vadlűem jálno[zt] moio SM 1747, 95; vadlűjem moi Bog dobri, da neiga dobra vumni SM 1747, 68; Bůg! vadlűjem, ká szem sztávo oszkrůno KAJ 1848, 154; Ki ga li z-vůsztami Vadlűje BRM 1823, 7; Jezik, z-sterim to Krisztusa vadlűjemo KOJ 1833, XI; Mi li ednoga Bůga vadlűjemo KAJ 1848, 138; naj Tebé vadlűjem BRM 1823, 8; ino vadlűj praviczko KOJ 1845, 80; ki bode me vadlůvao pred lidmi KŠ 1771, 211; Kak materi [zam] vadlůvo SŠ 1796, 152; Zdá 'ze je i to neszrecsno dēte vadlůvalo falingo szvojo KAJ 1870, 41; ali za volo Farizeu[ov] [zo] ga nej vadlůvali KŠ 1771, 309; Grēhe Tebi vadlůvávam BRM 1823, 190 **vadlůvajúčŭi** -a -e *priznavajoč, izpovedujoč*: primi glász vadlůvajúousega [zl]ugo KM 1783, 179; I okr[zc]sávali [zo] [ze] vadlůvajúousei greihe [z]voje KŠ 1771, 9

vadlůvec -vca m *izpovedovalec*: Júdas vcsini teliko, liki confel[or], vadlůvecz KŠ 1771, 755

vága -e ž *tehtnica*: E[zi] [z]lŭji kriva vága KŠ 1754, 50; i [z]iděcsi na nyem je meo vágó vu rouki [z]vojoj KŠ 1771, 777; csi bi sze na vágó djáli, navkűp bi le'zěsi bili TA 1848, 48; Ti [zi] na vági zvágani KM 1796, 80; pren. Kama me zověs Sztrasna praviczze vága KM 1783, 295

váganca -e ž *želva*: Ništeri se človeki za hráno nůcajo, kak ta váganca AI 1878, 28

vágaten -tna -o prid. *kočljiv*: Da je tů jáko vágatno dugoványe AI 1875, br. 2, 2; Escese

od ednoga jáko vágatnoga dugoványe sze moremo szpomenůti AIP 1876, br. 1, 2; toga szin pa Áno z-etim vágatnim prisztavekom KOJ 1848, 7

vájat -i ž *vrv, zlasti za privezovanje živine*: Vaját Kótél KM 1790, 93(a); Kótél; vou'se, vaját KOJ 1833, 163; Mikol je náj mre [zkou]z obloka po vajáti doli pu[zt]ila Dávada KM 1796, 58; Teda [zo] vítězje od[ze]kali vajati csúna KŠ 1771, 426

vájati -am nedov. *vaditi, uriti*: Nemezc ga je naj ráj vu igri vajao KOJ 1848, 72 **vájati se** -am se *vaditi se, uriti se*: szo deczi ráj cserno kameno tábliczko kűpile, naj sze vu piszanyi vajajo KOJ 1845, 15; escse szo sze i mlájsi na passi v-kataniji vajali KOJ 1848, 49 **vájani** -a -o *izurjen*: vu oro'sji prav vajanih szoldákov nasztávi cserni sereg KOJ 1848, 63

vájni -a -o svoj. zaim. *vajin*: Vűva, [steriva] [z]ta vájne pejneze vů dalá KM 1790, 28

vál -a m *val*: Ládja premetávava [ze] je od válov KŠ 1771, 49; i mantrás me ze-vsžěmi válovmi tvojimi TA 1848, 72

Valáhia in Valákia -e ž *Vlaška*: dobi Bukarest Valachie KOJ 1848, 114; Veliko jih je v-zdájno Valakio odislo KOJ 1848, 7

valánje -a s *veljava*: Oni szo szi v-rouke szėgno-li praviczam valánye z-szilov nazáj szpraviti KOJ 1848, 100

válati -am nedov. *valjati, valiti*: I válás lehkóto, bremen KAJ 1848, 256 **válati se** -am se *valjati se*: Czlou naj sze vu blatŭ more válati KOJ 1848, 40; onoga, [steri] [ze] vu grejhi vála KŠ 1754, 195; Vu grejhi [ze] vála BKM 1789, 262; i povůdni tvoje sze po meni válajo TA 1848, 34; válao [ze] je i peno KŠ 1771, 130; Zla rob bi sze pa válao V-blati grehote KAJ 1848, 7

valáti -ám nedov. *veljati*: privádo sze je kaj valati KOJ 1845, 6; praviczka ktera pri Bogi válá, [ha]zni SM 1747, 12; ni obrizávanye nikaj ne valá KŠ 1754, 83; Gda bi pa vido Pilátus, kaj nikaj ne valá KŠ 1771, 94; csi [z]právoga [z]rczá ne popejvas, nikaj ne valá BKM 1789, 7; dober 'sitek vecs valá od modrou[zt]i KM 1790, 16; eta forma valá KOJ 1833, 41; soula nikaj nevalá KOJ 1845, 8; vidite, kaj nikaj ne valáte KŠ 1771, 308; csi pride, ka bom váláo KŠ 1771, 518; zhránov, [ster]a je nikaj nej valála KŠ 1771, 697; [zo] valále pětde[st]et jezér pejnez KŠ 1771, 401

valék -a m *valjar*: Grűdje z-bránami i valékmi drobijo KAJ 1870, 119

Valentinián -a m *Valentin*: nyemi Valentinián III. Czaszar nevouscsi za 'seno KOJ 1848, 3

Valentínúš -a m *Valentin*: Valentinuša (vucsėcsega) KŠ 1771, 262

- vàljasti** -a -o prid. *valjast*: Valjasto telo je zgostov dlakov pokrito AI 1878, 20
- valón** tudi valóun prisl. **1.** *izhajajoč, po rodu*: zaglednoli ſzo ga od A'zie valon 'Zidovje KŠ 1771, 409; ZRima valoun priſavczi BKM 1789, 121 **2.** *sodeč k čemu, primeren*: vſzákſe zamán valon csefketanye KŠ 1754, 25; liki na klanyé valon ovczé KŠ 1771, 466; Peſzmi ár ſzo nej eſzi valoun bilé BKM 1789, 4; i po Popa na tou valon molitvi KMK 1780, 83; ki ſzo za dobiecek valón hamicsno priſzego dáli AIP 1876, br. 3, 2
- válovje** -a s *valovje*: i ſúmelo bode mourje i válovje KŠ 1771, 243; da bi ſze ládja pokrivala od válovja KŠ 1771, 26; priſzpodoben kmorſzkomi válovji KŠ 1771, 745; poſtrájfao je vóter, i válovje te vodé KŠ 1771, 193; ſzláp ſteri je na vodi veliko válovje pobúdo KAJ 1870, 165
- váma** -e ž *mitnina*: ſzte dú'zni komi vámo KŠ 1771, 478; ali nájmre táksa glihnoszt na vámo gledócs AI 1875, br. 1, 2
- vámoš** -a m *mitničar*: bio je Publikánus, ali Vámos KŠ 1771, 1
- vampir** -a m *vampir*: Vampir (a vámpir), krvécáſ AI 1878, 7
- Vánačaj** tudi Vánečaj -a m *Vánečki*: cſi vó vzemem Vanacsaj Mihála [Mihal Sever z Váneče] BKM 1789, 3b; zvün Vanecsaj Mihála KŠ 1754, 3b
- vánçar** tudi vájncar -a m *viničar*: Vancar pá ré'ze kopa gorice KAJ 1870, 97; Záto vancar lagve natocsi AIP 1876, br. 1, 1; veli Goſzpodú ti goricé vanczari ſzvojemí KŠ 1771, 64; Ercsé záto vájnczari KŠ 1771, 215
- vándalski** -a -o prid. *prekmurski*: ſzloven z-ſzamim ſzvojim vandalszkim Jezikom nemore poſztánoti KOJ 1833, XIV; Na Vandalszka Vúszta prenesseni KOJ 1833, I
- Vándaluš** tudi Vándal -a m *Vandal, Slovan, prekmurski Slovenec*: Velki Károl je z-Nemci i Szlavenami od Elbe i Viſztule, ovak tudi vandalus zvané, naſzelo KOJ 1848, 6; je kak plemenita naſzládnoszt za ednoga právoga Szlovena (Vandalusa) KOJ 1833, VII; ki ſzo znaſimi ſzloveni vrét oſztánki ovi Vandaluſov KŠ 1771, A6a; je vu Luzátzii bodoučjim Szlovenom, ali Vandaluſom KŠ 1771, A6b; ár ſzo za nász Vandale namejnili piſzati KOJ 1833, III
- vándranje** -a s *popotovanje*: ſzte nej odkúpleni zmárnoga valſſega vándranya KŠ 1754, 119; Od vnougoga nyi vándranya na tom ſzvejti BKM 1789, 164; V-etom zemelſzkom vándranyi Nika nemam ſztálnoga BRM 1823, 336
- vándrar** -a m *popotnik*: Vándrar jálni ſzam natom ſzvejti SŠ 1796, 161; z-ravnanyem bo'zim zadovolen vándrar KAJ 1848, III; pſzi ſzo nevoscséni, vándrarje KAJ 1870, 40; Vándrarom túhine Za obeszelnika KAJ 1848, 54
- vándrati** -am nedov. *potovati, popotovati*: gde koli vándram BKM 1789, 284; nego dale vándra KAJ 1870, 86 **vándrajóti** -a -e *potujoč*: Dvâ vándrajócsiva pojeba (deticsa) KAJ 1870, 12; Vándrajocsi fticsi KAJ 1870, 24
- Váneče** -a s *Váneča, kraj v Prekmurju*: Szever Miháo Zvanecsa KŠ 1754, 3b
- vánkiš** -a m *zglavnik*: Vánkos; vánkis KOJ 1833, 181; pod ſzvojo glávo ga je djáo nameſzto vánkíſſa KM 1796, 21
- vápajncza** -e ž *apnenica*: Nikaj je nej i vapajncza Ognyna k-etoj péčſi KM 1783, 299
- vápneni** -a -o prid. *apnen*: kak grahovo semen veliko vápнено zrno AI 1878, 39
- vápno** -a s *apno*: Mész; vápno KOJ 1833, 165; pripravili ſzo ſzi kelécso zemlou meſzto vápna KM 1796, 14; Mort ſze z-pogasenoga vápna mēša KAJ 1870, 74
- vár** -a m *utrdba*: Avarci ſzo meli notrizagrajene oploute var imenuvane KOJ 1848, 6; z-tejh varov ſzo lih na csaszé vóſli KOJ 1848, 6; veliki Károl je Avarczov vare razdro KOJ 1848, 6
- váraš** tudi vároš -a m *mesto*: Váras ABC 1725, A3b; váras (város) AIN 1876, 10; Steroga varaſſa Bogh nebrani SM 1747, 80; ſze je Zvelicsiteo grozio .. váraſi KOJ 1833, X; je odlocjeno ober tvoi ſzvéti Váras SM 1747, 10; poſzſzao je je vu vſzáki váras KŠ 1771, 202; Setuj vu te bláj'zen váras BKM 1789, 430; Kájſn je váras zozidao KM 1796, 10; i po vároſi ſze vozo AI 1875, br. 1, 6; cſlovik ſteroga ſzam pred váraſſom ſzrécſao KM 1790, 34; Vnougí pred Augsburg várasom gorobeseni KOJ 1848, 9; Z-káksimi zaposztavkami ſze vküpszprávlajo varasouv iména KOJ 1833, 132; Vecs mész (vesznic i varasôv) KAJ 1870, 162; varasôv imé AIN 1876, 10; varasé nyihove ſzi razvigao TA 1848, 7
- varašánc** -nca m *meščan*: ſterogaje, korintus varaſánczom napiſzau TF 1715, 3; i vſzo vodou je varaſánczom prévezo KM 1796, 7
- varašék** -a m *mestece*: ide, přék vnógi vesznicaj i varaséki KAJ 1870, 92
- váraški** -a -o prid. *mesten*: i zaprta ſzo varaska vráta KM 1796, 50
- várati** -am dov. *opaziti*: ali nikaj nê mogo várati AI 1875, br. 1, 7; Szprevedije, i norije plácso tam ti váras BKM 1789, 451; ne pride králeſztvo Bo'ze tak, ka bi je ſto várao KŠ 1771, 229; Ah – cſi vucsitel tô vára KAJ 1870, 6; Gyürko je tô várao KAJ 1870, 16

vardéjvanje tudi vardévanje -a s *preizkušanje*: Próba, próba, vardejvanye, szküsávanye KOJ 1833, 169; Znajouci, ka vardejvanye vaše vóre mirovnošzt šzprávla KŠ 1754, 84; Znajoucsi, kaj vardejvanye vaše vore dela znášanye KŠ 1771, 745; koga naj šze šzpozna po vardejvanyi, kákšji jelzte KŠ 1754, 171; naj válz šzpoznam po vardejvanyi, csi šzte na vřza pokorni KŠ 1771, 532; Po vardévanyi KAJ 1848, I; Pred vardévanyem KAJ 1848, I

vardéjvati -am nedov. *preizkušati*: Kakda more cslovik šzbebé vardejvati KŠ 1754, 208; obráz zemlé znáte vardejvati KŠ 1771, 214; vardejvas ona, štera šze razločsávajo KŠ 1771, 451, gda najmre pobo'znošzt nyihovo vardejva KMK 1780, 30; i nyega ozmicze vardévajo szini cslovecse TA 1848, 9; I vřzášlega delo ogyen bode vardejvao KŠ 1771, 495; šzami šzbebé vardejvajte KŠ 1754, 5; Vardejvajte, ka je vugodno Gošzpodni KŠ 1771, 584; szo ovi malo vardejvali szvojih kmetov deczo KOJ 1845, 18, idem ja vardejvat KŠ 1771, 220 **vardéjvati se** -am se *preizkušati se*: ka šze po ognyi vardejvate na šzküsávanye vaše KŠ 1771, 711 **vardevajouči** -a -e *preizkušajoč*: po ognyi dónok vardevajoucesega, zláta KŠ 1771, 703 **verdévani** -a -o *preskušán, poskušán*: Od ruszkoga sztrána je vszakojacski verdévano biló, kakda bi sze tó poglavársztvo moglo próti törki v-boj zmôšati AIP 1876, br. 6, 5

vardènoti -em dov. *preizkusiti*: Szejm te je šteo vardenoti sŠ 1796, 53; Ka šze na Krišztuřa czimpra, ogyen vardene KŠ 1771, 494; Záto tvo šzrczé vardej BKM 1789, 107; nego je prvle vardenmo KŠ 1754, 218; šzami šzbebé vardejte KŠ 1771, 553; naj po drúgi gyednošzti vardenem KŠ 1771, 542; csi bi etam tiszti drúgi falat tudi vardeno KAJ 1870, 91 **vardènoti se** -em se *preizkusiti se*: Nai šze záto vřzáki Cslovik šzbebé šzkuřli (vardene) SM 1747, 24; mou'z, gda šze vardejva KŠ 1754, 175 **vardèneni** -a -o *preizkušén*: Ar, geto je vardenenyi, vzeme 'zitka korouno KŠ 1771, 746; Ona naj, tak vardenyena, dobi Koróno obládnaszti KAJ 1848, 38; nej, naj šze mi vardenenyi šzká'zemo KŠ 1771, 553

vàren -rna -o prid. *pogumen*: Bátor; varen, bátriven -a -o KOJ 1833, 152

varitel -a m *varuh*: V-nyé naj májo angela varitela KAJ 1848, 162; Csi tebé varitela má KAJ 1870, 76

varitelkinja -e ž *varuhinja*: Tvojega bo'zansztva Vecsna iszkra je ona, I varitelkinya KAJ 1848, 42

variváč tudi varüváč -a m **I. varuh, skrbnik**: Varüvács KMS 1780, A3b; Oh varivács Izraela KŠ 1754, 250; Angyeo varivács moj KMK 1780, 102; Izraela Varüvács KM 1783, 163; On je varivács BKM 1789, 159; moj Angyeo varivács KOJ 1845, 49; I vszê düs verni varivács KAJ 1848, 108; zaman verosztúje varivács TA 1848, 108; Angelvarüváč BJ 1886, 21; zapovedavřli varivácsi temnicze KŠ 1771, 393; Ár šzi varivácsa znebész meni pošzlo BKM 1789, 311; je glaszovitnoga püscsenika kak varivácsa naposztaviti vcsino KOJ (1914), 152; naj bodo okouli nářz nářli varivácsje Angyelje KŠ 1754, 224 **2. stražnik**: šzo šze preřztrařli ti varivácske KŠ 1771, 97; Varüvácske šzo šze pa preřztrařli KJ 1796, 113; šzmo najšli i varivácsse vinej šztoječse KM 1796, 355

variváčkinja -e ž *varuhinja*: Trejzne hi'ze varivácskinye KŠ 1771, 658

varjüvati -üjem nedov. *varovati*: Pes On čuva na hižo, varjüje čredo AI 1878, 7

vármegjev -a m *županija*: i za nyimi od nassega 'seleznoga Vármegyéva je dokoncsano KOJ 1833, III; Vecs mész navküp vármegyév vcsini KAJ 1870, 162; tüdi vu sopronszkom i 'seleznom vármegyévi szpodobno csini KOJ 1848, 25

vármegjevski tudi vármegjeski -a -o prid. *županijski*: Pri nász vármegyévszkomi Pádari placšuje KOJ 1845, 119; z-szvojimi Orszácskimi ino vármegyészskimi rendelüvani KOJ 1833, VIII

vármegjija -e ž *županija*: V Seleznoj sztolici (varmegyii) szo luth. fararje mogli oditi KOJ (1914), 149

várvanje -a s *varovanje*: Oltalom; obramba, varvanye KOJ 1833, 167; Varvanye od blódnoszti KAJ 1848, 229; Od vřzega varvanya naj bole vari tvoje šzrczé KŠ 1754, 47; Od šzkazljivošzti varvanya KŠ 1771, 210; od obsinszkoga varvanya dugovány zdrávja AIP 1876, br. 3, 2; vogerszko Gárdo za varvanye szvojega králezkoga 'sivota KOJ 1848, III

várvati tudi váruvati tudi vürüvati -řjem nedov. **I. varovati**: Örizni; varvati, sztrá'siti KOJ 1833, 167; zapovedali šzo nyim varvati návuke KŠ 1771, 391; I tó vero scšem varvati KAJ 1848, 4; trebło drügoga na krili varvati AIP 1876, br. 1, 6; mené csuva ino varje TF 1715, 21; i nyé varuie ino hráni SM 1747, 86; Mené varje KŠ 1754, 86; Gda eden ro'znáti varje šzvoj dvor KŠ 1771, 207; štero csloveka lejko bráni, varje SIZ 1807, 8; Varje Krisztus szam czérkev KAJ 1848, 166; Koszminye mignyenic varje ocsi KAJ 1870, 31; Oni dühovje detzo, varjejo KŠ

1754, 94; ki pošlúľajo rejcs Bo'zo, i varjejo jo KŠ 1771, 208; Bogh náz vari ABC 1725, A7a; I dnésnyi dén varui mene SM 1747, 64; naj bole vari tvoje řzrcé KŠ 1754, 47; To dobro vari po Sz. Dúhi KŠ 1771, 647; Vari me od gréha môcsi BRM 1823, 9; Vari me i na dale KM 1783, 6; Ino náľz od grejhov vari BKM 1789, 123; varuj náľz I od huda BKM 1789, 345; Varvaj me i denésnyi dén KOJ 1845, 48; Vari jezik od hüdoga TA 1848, 26; Ali záto bom je dönok varvao KAJ 1870, 6; Bogá proľziti, naj on náľz varje KŠ 1754, 174; Angele, naj varujo tve řzľuge SM 1747, 65; angyelom řzvojim zapovej, naj te varjejo KŠ 1771, 176; Angyele, naj csloveka varjejo KMK 1780, 10; da bi ti nebi varvao dššo mojo KŠ 1754, 225; Kaj řzi me Od nejzrecse Varvao KŠ 1754, 245; diteti, stero szi ti varvao KOJ 1833, XIII; I ki řzo je do náľega vrejmena varvali BKM 1789, 2

2. strařiti: I doli řzedécsi varvali řzo ga tam KŠ 1771, 95 **várovati se** -řjem se **varovati se, paziti se:** gda řzam řze vám varvati velo KŠ 1771, 53; po rêcsi vűszt tvoji sze varjem poti ľudomorczov TA 1848, 1; kak řze Bogu řzľusi i greihov varuje SM 1747, 89; Kriva řzvedocsánřztva ti kroto variřze SM 1747, 89; varuiřze SM 1747, 88; Záto vari řze od vřzej vucsitelov KŠ 1771, 446; Vari řze vřzáke řálnoľzti BRM 1823, 3; Varmo řze záto od mreľz peklénřzki KŠ 1754, 111; Od nyihovoga kvajzá řze varmo KŠ 1771, 53; Vidite ino řze varte od řzkopouľzti KŠ 1754, 62; varte řze od piľzácsov KŠ 1771, 142; Varujte řze da ne pregrsite sř 1796, 14; Varte řze vřze grêsnofřzi BRM 1823, 5; nego naj řze varjejo od bolvánom djánoga KŠ 1771, 409; Ali metűlec varvao sze je tűdi KAJ 1870, 11; pod právdov řzmo řze varvali zapřti na vőro KŠ 1771, 563 **várovavři -a -e varujoč:** Da rêcs bo'zo zdr'zimo, i varvavři z-radosřtjov KAJ 1848, 137

váš -a -e svoj. zaim. **I. váš, izrařa spľošno pripadnost skupini oseb:** ar vas nepriatel Vřág, okouli hodi SM 1747, 25; Otsa vas nebeľzki KŠ 1754, 126; i dönok Ocsa vas nebeľzki KŠ 1771, 20; ár vu nyegovom miri vass bode KOJ 1833, VII; ino vaľľega Bogá SM 1747, 6; brezi voule Ocsé vaľľega KŠ 1771, 33; máte řzád vas KŠ 1754, 128; ne řzkrbte řze za řzitek vas KŠ 1771, 20; náľjma nejmate pri Ocsi vaľľem KŠ 1771, 17; i vi Bo'zo volo řľinte, Vu vaľľem řzitki BKM 1789, 18; i grejhi vaľľi řzo vcsinili KŠ 1754, 74; na vaľľih greihov odpűřchenyé TF 1715, 44; ino za vřsuh grehov voljo řzeje zkrilo ľicze SM 1747, 6; Vaľľsa hamicľija razľoučľi vaľľz SM 1747, 6; Od řzkopouľzti vaľľa řľega tűha naj bode KŠ 1754, 64; ino je vassa vola, naj řze radűje SIZ

1807, 4; vdűhi pámeti vaľľe KŠ 1754, 97; ka sze zvűn vase vėszi godi AI 1875, kaz. br. 1; gori czimprajte vaľľz na vaľľo vőro KŠ 1754, 2b; I vřzo vaso řzaloszt Obrné na radoszt BKM 1789, 12; Gda okorno řzivéte Vu trdoľzti vasoj BKM 1789, 10; zgovárjajte szi na posřteli vasoj TA 1848, 4; Szuncze naj ne zájde nad vaľľov řzrditoľztjov KŠ 1754, 41; doli řztepte prájh noug vaľľi KŠ 1771, 32; i náľdete pocsinék duľam vaľľim KM 1771, 37; pošztavte kotřige vaľľe na řzľűzbo praviczé KŠ 1754, 120; Sřzrdce vase řzelé BRM 1823, 8; da vi vu vaľľsuh miľzľih trűdni nepoľztánete SM 1747, 28; Oh nevolno kerřchánřztvo vaľľe TF 1715, 4; pošzvacsenyé vaľľe KŠ 1754, 70; pouleg vaľľega vrejmena TF 1715, 7; cséľzt vassega teila SM 1747, 84; řzte nej odkűpleni zmárnoga vaľľega vándranya KŠ 1754, 119; da vřze vaľľe vľenyé tak rendelűite TF 1715, 6; ne řzkrbte řze za teľlo vaľľe KŠ 1771, 20; Vaso mené pomáganye bode zaszľűzveno AI 1875, kaz. br. 1; Naj ne kralűje grejh vu řzmrtnom vaľľem teľli KŠ 1754, 73; zgovárjajte szi z vaľľim sřzczom TA 1848, 4; naj řze gda ne obteřzijo řzrcza vaľľa vobľoľzűnoľzti KŠ 1754, 47; Vaľľe ocsi řzo pa blářzene KŠ 1771, 43; Niľľa gnila rejcs zvűľzt vaľľi naj nejde KŠ 1754, 44; ino poterдите vaľľa řzercza SM 1747, 28; ne obřrdite řzrcza vaľľa KŠ 1754, 126; zorjánřzka zveizda gori zide vu vaľľih řzerczai SM 1747, 25; Csi máte nyevko vu řzrczáj vaľľi KŠ 1754, 39; zakaj miľzľite vi hűda vu Sřzczáj vaľľi KŠ 1771, 28

2. izrařa sorodstvėno, družbeno razmerje do te skupine oseb: Beľřte pred vasega Krála BKM 1789, 11; ka řzo vaľľi řztariske zaműdili BKM 1789, 6b; gda řzte vu hi'si vaľľi roditelov KM 1790, 82; dobre dári dávati řzinom vaľľim KŠ 1754, 126; csi bodete řze pokľanyali řzamo vaľľim bratom KŠ 1771, 17; pošľzűsajte vaľľe roditele KŠ 1754, 33; znáte dobre dári dávati deczi vaľľoj KŠ 1771, 22; vi zvasov deczov ne zaműdte BKM 1789, 6b **váš** -a -e sam. **vař:** nej je vaľľe znati vrejmena i dnéve KŠ 1771, 341; Ar ne iľcsem vaľľa KŠ 1771, 551

vbéjgnoti tudi vbėgnoti -em dov. **pobėgniti:** ka ti je biló mőrje, ka szi vbėgnolo TA 1848, 95; Na eto delo so se řtice vbėjgnile BJ 1886, 26

vbógi tudi vbóugi -a -o prid. **ubog, ubořen:** Jasz szem eden vbógi teřzák KAJ 1870, 134; szi tak dobro sřzrdce szka'zűvao k-tvojoj vbógoj krvi KAJ 1870, 22; V-vbógoj sřřtávi nyihovoj KAJ 1848, 192; Vbougoga csloveka bránte BKM 1789, 270; Vboug, nevolni grejsniczke BKM 1789, 308; Csi gli za řzebom vbouge Nihám řzirouticzé BKM 1789, 419; Csi gli za řzebom vbouge Nihám řzirouticzé Sř 1796, 101 **vbógi** -a

-o sam. *ubogi*: te vbôgi je tebi preporocsen TA 1848, 9; }teri milo}ztivno dá vbougomi KŠ 1754, 169; Blisnyega }zvojega vbogoga obleicsi SM 1747, 88; Jeli bodo ti vbôgi TA 1848, 18; nepozábi kricsanya ti vbôgi TA 1848, 7; povrnouti moremo tim vbougim KŠ 1754, 53; Csi dobro csinim v-bôgim BRM 1823, 381; Te lacsne, vbouge Zdobrim je on napuno BKM 1789, 16

vbóžen -žna -o prid. *hudoben*: szo szouszedje eden k-drügomi bole mrzli, ino vbo'sni KOJ 1845, 73

vcáganje -a s *obup*, *obupavanje*: }ze prepovidača vcáganye KMK 1780, 37; me trôstaj vu vcáganyi BRM 1823, 45

vcágati -am dov. *obupati*: ne dáj nam vcágati KŠ 1771, 853; Ne nám nedá vcágati BKM 1789, 126; Dõnok ne vcágam KŠ 1754, 270; V-tvojem krili nevcágam KAJ 1848, 3; ne vcágaj pod nyegovim káranyem KŠ 1771, 694; Pred dvérmi más ne vcágaj BKM 1789, 21; Dõnok naj ne vcága KŠ 1754, 263; Dõnok naj ne vcága BKM 1789, 310; Vteskoucsi vcágao bi ja}z zátó KŠ 1754, 263; Gda bi 'se becsanje vcágali KOJ 1848, 98 **vcágajóuči** -a -e *obupujoč*: vcágajoucsim 'senam tivárise od groba nazáj v-nárocsa szpravili KOJ 1845, 111 **vcágani** -a -o *obupan*: Bethlen, vesz vcágani 'selej sze pogoditi KOJ 1848, 92

vcáglivi -a -o prid. *obupujoč*, *malodušen*: potrou}taj vcáglivo dũso mojo KŠ 1754, 233; obefzeljávajte te vcáglive KŠ 1771, 622

vcáglivost -i ž *obup*, *malodušje*: Oh 'zitek vekivecsnoj}ti! Kak za tebov vcáglivo}zti omedlejvam BKM 1789, 456

vcágnoti -em dov. *obupati*: trpim sztráh tvoj, da szkoro vcágnem TA 1848, 72

vceniti -ím dov. *oceniti*: vczenijo i na obsinszkoj Materi Cérkvi veliko lepote KOJ 1845, 85 **vcéjnjeni** -a -o *ocenjen*: }teri je vczejnyen bio od }zinouv Izrael}zki KŠ 1771, 93; vzéli }zo ti tré}zeti }zrebrni pejnez czejno toga vczejnyenoga KŠ 1771, 93

vcepiti tudi vcípiti -ím dov. *vcepiti*, *vnesti cepivo*: mládim lüdem vecs lejt na rokou vcepiti KOJ 1845, 118; pren. }ummo v}zega ker}chán}ztva vto málo Deczo noter vcepiti TF 1715, 6; Noter ga v}zercze me vczipim SM 1747, 78; }tero je Boug vu Adama }zrczé notr vcezejpo KŠ 1754, 6a **vcípiti se** -ím se *vključiti se*: Obrizávanye, po }terom }ze je 'Zido}zka decza vu 'Zido}zko M. Czérkev vczipila KŠ 1754, 185; Oni }ze pa nazáj vczipijo KŠ 1771, 473 **vcèpleni** -a -o *cepljen*: ti }zi pa loska oliva bodoucsa vnyé vcepleni KŠ 1771, 473; tak i vu pri}zpodobno}zti gori

}ztanenyá vnyega vcepleni bodemo KŠ 1771, 459

vceplávanje -a s *cepljenje*: Vceplávanye bobink (oszipnicz) KOJ 1845, 117

vceplénje -a s *cepljenje*: divje szadike vözkopajo i za volo vceplénya gder poszadijo AIP 1876, br. 11, 8

včákati se včákam se dov. *dočákati*: nej szam sze ga mogao vcsakati KOJ 1833, III; Té sze má miloscse vcsakati KAJ 1848, 174; On }ze vcsáka dobrôt vnôgi BRM 1823, 131; i 1000 let se včáka AI 1878, 46; Tak }ze obdarújte, Miloscse vcsákate BRM 1823, 394; protivnika }ze vcsákaio SM 1747, 85; Protivnika }ze vcsákajo BKM 1789, 339; Dobrôt }ze vcsákajo BRM 1823, 6; da szo kumaj vcsakale nedele KOJ 1845, 19

včási tudi včasih prisl. *včasih*: Bogásztvo je nesztálno, Csi vcsászi radoszt deli BKM 1789, 15; i tak je vcsászi nas Czaszar szám szebi prejkpücseni osztáo KOJ 1848, 119; Vcsászi blodécsa szvekloscsa kak môder plamén szvéti AI 1875, kaz. br. 7; Njegovo rovanje, štero včási jáko daleč ségne AI 1878, 10

včási prisl. *takoj*: kaj bi zemla ednouk vcsa}zi puna ludi po}ztánola SIZ 1807, 8; Azonnal; preczi, vcsaszi, taki, nameszti KOJ 1833, 191; Vrêmen znamenújo eti: azonnal (vcsaszi) AIN 1876, 64

včédniti se -ím se dov. *spametovati se*: vszáki sze tó'zi, ka je znorjen, nemre sze vcsedniti AIP 1876, br. 8

včèknoti -em dov. *uščipniti*, *odščipniti*: Tshipni; vcseknoti KOJ 1833, 177; i vecskrát je vardévaó, jeli nebi mogao z-vöviszéczi vèk kâ vcseknoti KAJ 1870, 128; Tô vszáki mészec 48. dni zadene, stere szem vam celó od nõsza vasega vcsekno KAJ 1870, 156

včéla -e tudi -é ž *čebela*: Povszéd je goribráo, kak vcséla méd KOJ 1845, 4; Včéla (a méhe), je od ednoga centimetra malo dugša AI 1878, 35; Medved i vcselé KAJ 1870, 95; i potáksem vcséle nadale v'zitki osztáno AI 1875, kaz. br. 8; včéle méd i vosk beréjo AI 1878, 3; nede potrebnó vcséle bujti AI 1875, kaz. br. 8

včelár -a m *čebelar*: Jáko prilicsne kose núcajo 'ze vcselárje AI 1875, kaz. br. 8; Dela vcselárov v-andrêscsek i proszimec meszeczaj AIP 1876, br. 11, 8

včélica -e ž *čebelica*: vcsélica sze z-'zalcom bráni KAJ 1870, 10; Najráj poszlúsam vcsélic brnenye KAJ 1870, 10

včénjé -á s *I. učenje*, *poučevanje*: Szlepo}zt je bilou vc}enyé BKM 1789, 59; je dokoncsano vcsenyé vogrszkoza Jezika KOJ 1833, III;

Vcsenyé sze z-molitvami zacse KOJ 1845, 9; I k-csemi je tomi vcsenyé KAJ 1870, 9; kopalinya vcsenyé AIN 1876, 9; Že je vo včenyé BJ 1886, 4; Bandii vcsenyá nêtrbê KAJ 1870, 9; ki rázloeske csinijo prouti vcsenyej KŠ 1771, 485; Právo volo dáj k-vcsenyej nám KOJ 1845, 123; Včenyei je konec BJ 1886, 3; ſze nyim vnouſa, za včenyé otrouk ſzvoih skoulniki eden ali dvá kraiczara datí TF 1715, 4; i ſoulo mladénczom na vcsenyé poſztavo KŠ 1771, 101; Nagibanye na Vcsenyé Vogrszkoga Jezika KOJ 1833, VII; sze je sztrosek nej vnou'sao na vesenyé otrokov KOJ 1845, 6; Včenyé verno posluſam BJ 1886, 6; Kakda vu vcsenyej KŠ 1754, 19; i pravo nyim je vu vcsenyej ſzvojem KŠ 1771, 111; lagoje naprejidejnye, ſtero vu vcsenyej KM 1790, 18; pri vcsenyej nyim v-knige pokázali KOJ 1845, 10; csúdivao ſze je nad vsejnyem nyegovim KŠ 1771, 74; Pod vcsenyom je nikomi nej szlobodno jeszti KOJ 1845, 9 **2. nauk:** Krſztsánſzke vöre krátko vcsenyé KŠ 1754, 5; ka je tou za nouvo vcsenyé KŠ 1771, 396; ka náſz vcsi vcsenyé Kriſztussevo SIZ 1807, 9; ſtera je od vſzega ſzveita moudroſzti ino včlenjá vékſa TF 1715, 5; Nyegovoga vcsenyá cséſzt KŠ 1754, 102; Stero on ká'ze 'znyegovoga I. Vcsenyá KŠ 1771, 102; gúcsali ſzo od Kriſztuſovoga včlenjá KM 1796, 84; Naſo pamet Knebeſzkomi včlenyej prigni BKM 1789, 149; Steri zavr'ze matno vcsenyé KŠ 1754, 32; Krivo vcsenyé tiraj od náſz SŠ 1796, 3; ino nám na edno lejpo vcsenyé SIZ 1807, 17

včëra tudi včëraj priſl. *včëraj:* Heri Vcseraj KMS 1780, A8; Vcsëra Tëgnap KM 1790, 94; Tëgnap; vcsëraj KOJ 1833, 175; I erkli ſzo nyemi: vcsëraj okouli ſzédme vöre KŠ 1771, 278; Vcsëra zevſzim ſzvejtom je zadovolen nej bio SŠ 1796, 91; vcsëra i dnesz szem nika nêj KAJ 1870, 8

včëránji -a -e prid. *včërajſnji:* liki dën vcsërányi TA 1848, 75; Mí, ki szmo vcsërányi pred nyim KAJ 1848, 11; Trnkina Rosinka sze je pred vcsërányim szlú'sit szprávlala KOJ 1845, 44

včëráſnji -a -e prid. *včërajſnji:* Ka ſzi ti vcsërášnye dëte BRM 1823, 134

včësnoti -em dov. **I. udariti:** Sibo je vzéo i tomi pojbári je pod nogé vcsëſzno KM 1790, 18 **2. raztrgati, razdeliti:** Niſe Budapeſta sze Dünaj na dvê véki vcseszno AIP 1876, br. 3, 7

včínëjnje -a tudi včínënjé -á s **I. dejanje:** Törszkoga lüsztvta eto vcsínënye zdásnye delo vsze preobrnolo AIP 1876, br. 6, 6; da ne vmoris Csloveka ni zhudim vcsínënyem SM 1747, 88 **2. v zvezi dobro včínëjnje dobrotá:** Hválo dájem Tebi za vſza tvoja zmenom dobra včínënyia TF 1715, 46; Szpoumen'mo ſze od Bo'sëga, Znami

v-csinenyá dobroga SŠ 1796, 17; i nyegovo dobro včínënyé nyemi nazáj povrné KŠ 1754, 169; i vſzo vſzapnoſzt li vu tvojeja Sziná Jezuſa znami dobrom vcsinejnyi polo'zimo KŠ 1771, 841; za vſza Tvoja znami dobro včínënyia TF 1715, 48; Hválo tebi daiem za vsza tvoia zmenom dobro vcsinenyá ABC 1725, A5b

včíniti -ím dov. **I. narediti, storiti:** Eto je te Zákon, steroga jaſz hocſen vcsiniti zhiſov ſraeſlſzkov SM 1747, 18; jeli vörjeta, kaj morem tou vcsiniti KŠ 1771, 30; eden-drugoga ſzrečsnoga vcsiniti mogli SIZ 1807, 8; Szpodobno je namejno Átila vcsiniti takájse Rimi KOJ 1848, 4; naj ne zamudijo tó vcsiniti AI 1875, kaz. br. 8; A miloſcho pak včínim nad jezero pokoleinyia TF 1715, 18; Miloscho pa vcsinim nad jezero pokoleinyia ABC 1725, A4b; ino vcsinim, da vnáſztavaj moji hodite KŠ 1754, 96; i včínim váj lüdi ribicsa KŠ 1771, 12; Vorjem, ka me znevrejdnoga vcsinis vrejdnoga KŠ 1754, 258; Ki szuncze vcsinis gori zidti KM 1783, 23; pravicsnoga včínim onoga, kteri je te Vöre SM 1747, 17; gda náſz pravicsne vcsini KŠ 1754, 82; Tak i Ocsa moj nebeſzki vcsini vám KŠ 1771, 61; Ki vu Bo'zoi diki vcsini dela vnôga BRM 1823, 10; ki csi tó vcsinita, te Szrbio vojszkov dopunijo AI 1875, kaz. br. 3; Csi nyegov dober glájz cslovejſztvo odürnoga vcsinimo KŠ 1754, 57; Gda včínite vſza, ká ſzo vám zapovejdana bilá KŠ 1754, 81; nejlí ſzamo tou figovomi drejvi vcsinite KŠ 1771, 69; pokouro včínio TF 1715, 35; lidjé, ſterikaj dobra znami vcsinijo KŠ 1754, 31; da je moudre včínijo na zveliclanje po vöri vu Jezuſi KŠ 1771, A7a; Kteri grejhom koncza ne včínijo BKM 1789, 46; Séſzt dni delai ino včínim vſze tvoje delo TF 1715, 13; Ovo, vcsini mi po vouli KŠ 1754, 265; vcsini me, liki ednoga náſjimmikov tvoji KŠ 1771, 223; vcsini, naj lübito, ka zapovidávas KM 1783, 11; Vcsini znami miloſztivno BKM 1789, 116; Ah Boug, kak csés vcsini zmenom SŠ 1796, 3; ino ſzebi nyou podlósno vcsinta SIZ 1807, 7; ino radi dobro včínimo zonimi, kteriſzo proti nám pregreiſli TF 1715, 30; Konecz náſj grejhom vcsinimo BKM 1789, 111; To včínite na moie ſzpominanye TF 1715, 39; rávne vcsinte ſzteze nyegove KŠ 1771, 103; vcsinte lüſztvo doli poſzejſzti KŠ 1771, 283; vse po tvojoj völi bom včino BJ 1886, 8; csi kaj tak na teliko preſtimamo, liki dabi naj lepse vcsino KŠ 1754, 58; za pravicsnoga dela volo, ſtero bi mi bili včínili TF 1715, 33; ka ſcsé ta, naj vama vcsinim KŠ 1771, 67; Ár okouli hodite, naj ednoga novovörcza vcsinite KŠ 1771, 76; Naj

nikaj hūdoga nigdār ne vcsinimo KM 1783, 9; šterakoli šcséte, naj vám včínijo lidjé KŠ 1771, 22; ne racsunai knihim mene, ké šzem včínil prod tebe SM 1747, 68; za volo grejhov tvoji šzem eto šztebov vcsino KŠ 1754, 176; dabi tvojege šzina, steroga šzi ti meni na Praviczó včínio SM 1747, 53; i knám šzi je priglihne vcsino KŠ 1771, 65; ka szi mi dōn'k vcsinilo KAJ 1870, 8; Kai je pa on včínio SM 1747, 12; ár vnogo ztebom vcsinilje dobra SM 1747, 81; I vcsino ji je dvanájšzet KŠ 1771, 110; nepriáteo cslovik je tou vcsino KŠ 1771, 44; ár je veliko dobrouto zmenom vcsino KM 1783, 4; Ár je zmenom prevelikoszt, Zmosni Goszpon Boug Vcsino BKM 1789, 16; zakaj je tak vcsino KOJ 1845, 8; tak šzta nájz nemocne vcsinila KŠ 1754, 96; ka, csi šzta dvá teliko vcsinila, keliko tak vřzi KŠ 1771, 337; li tou šzmo vcsinili KŠ 1754, 82; grejhi vařši šzo vcsinili, ka je šzkrio šzvoj obráz KŠ 1754, 74; kakoli šzte vcsinili ednomi zeti bratov moji KŠ 1771, 86; nego šzo nyemi vcsinili, ka šzo šteli KŠ 1771, 56; ka szo pred tem szkrivoma vcsinili KOJ 1848, 10

2. v zvezi zadosta včiniti zadostiti: štera bi bila mogla zadořzta včiniti za našše greihe TF 1715, 41; Bougi zadořzta včiniti KŠ 1754, 101; ka je on zadořzta včínio za tébe TF 1715, 41; On je zadořzta vcsino grejha dúgi KŠ 1754, 115

3. pomeniti: Amen záto tou teliko včini, zaiřzino zaiřzino da je tomu tak biti TF 1715, 31; Kriřztus je Grcska rejes i včini teliko, liki namázani KŠ 1754, 99; Ka vcsini eta rejes Jezus KMK 1780, 12; Ho'ziánna, včini pomágaj Gořzpodne BKM 1789, 7

4. biti, tvoriti: Štirje tjedni eden mēsec včínijo BJ 1886, 36 **včiniti se** -im se **narediti se, storiti se:** teda šze konecz včini hūdobi SM 1747, 10; gde šze právdi zdelom zadořzta vcsiní KŠ 1771, 435; tak bi šze ji zadořzta vcsinilo KŠ 1771, 437 **včini vřši** -a -e **ko je naredil, storil:** kotero včini vřši ne našzleduimo Deczo TF 1715, 8; mér vcsinivřši po krvi nyegovoga kr'za KŠ 1771, 604

včinjeni -a -o **I. narejen, storjen:** Kriřztus Jezus je nám včinyen modrouřzt od Bogá KŠ 1754, 97; i visejři od neběz včinyeni KŠ 1754, 103; I glářz je vcsinyen zneběřz KŠ 1771, 104; i gda je vcsinyeni, napravite ga KŠ 1771, 104; iřztina je po Jezusi Kriřztusi vcsinyena KŠ 1754, 5; ino rezi one je nikai nei včinyeno, kai je včinyeno SM 1747, 11; Zdaj je včinyeno zvelicsanye KŠ 1754, 118; dneřz je zvelicsanye etoj hi'zi vcsinyeno KŠ 1771, 235; je nikaj nej včinyeno, ka je včinyeno KM 1796, 94; pravili šzte šze neobrizávanye od zrokouv vcsinyenoga obrizávanya KŠ 1771, 577; Szpoumeni šze z-

obecřanya, Vřzejm vōrnim včinyenoga BKM 1789, 341; V-Bo'zem imēni zvcřinyene obľube BKM 1789, 271; Sziná šzvojege včinyenoga pod právdo KŠ 1754, 115; Vidoucsi ga pa Jezus 'zalořznoga vcsinyenoga, ercsé KŠ 1771, 232; Szpoznani je Goszpōd vu vcsinyenoi szōdbi szvojoj TA 1848, 8; po šterom šzmo nemocni včinyeni KŠ 1754, 124; Vřza šzo po nyej vcsinyena KŠ 1771, 264; té mocsí, štere šzo vtebi vcsinyene KŠ 1771, 36; Vřzah dugoványa šzo po nyeih včinyena SM 1747, 11; Eta šzo pa ném kpēldi včinyena KŠ 1771, 508; Vřza eta šzo pa včinyena KM 1796, 111; za vsze od méne vcsinyene grejhe KM 1783, 4

2. ki je postal: i vcsinyen je tühénecz vu Midiánřzkoj zemli KŠ 1771, 361; vcsinyen šzam vu šzařzi KŠ 1771, 412; Vcsinyena šzta šzi pa priáetela med šzebom KŠ 1771, 250; i bojěcsi vcsinyeni štimali šzo KŠ 1771, 257; priřavczí, Včinyeni 'Zidovorczí BKM 1789, 121

3. ki se je zgodil: vcsinyeno je da bi šze i v-Rimi zářzga rejsi šzvejcsa BKM 1789, 343

včiti včim nedov. **I. učiti, poučevati:** Vcsiti Tanítani KM 1790, 94; rávnotak niti skolnik vcsiti nemorejo KOJ 1833, III; i nájz na poniznořzt včřio KŠ 1754, 107; Dořzta hudoga je vcsijo manyükivanye KŠ 1754, 44

2. učiti, razlagati, kaj je resnično, pravo: kakobi nyé na boři šztraih, na poštenyě včřiti dáli TF 1715, 4; Lidí na zvelicsanye včřiti KŠ 1754, 101; zácsao je vu šzprávřcsi vcsiti KŠ 1771, 118; i vu vřzákoj gmajni vcsim KŠ 1771, 497; ino vcsis, ka moj 'zitek czio má KŠ 1754, 240; pout Bo'zo vu praviczí vcsis KŠ 1771, 73; A koteri pak drügacři včři ali řivě TF 1715, 27; Sztejm nájz vcsi, naj šze za bogářztvo prevacs ne šzkrbimo KŠ 1754, 108; liki nász od toga piřzmo šzvěto vcsi SIZ 1807, 7; Ka te Pavel vcsi BRM 1823, 3; Ono vcsi pobořno 'ziveti KAJ 1848, 3; Tak včřimo i právimo po vori TF 1715, 19; Csi krivo vsimo KŠ 1754, 19; Nakoi nász včřio te zapóvedi TF 1715, 14; gda vcsijo, ka šze zdelom moremo pripravlati kmilořcsi KŠ 1771, 438; da vcsio tákse návuke, ki šzo zapovidi ludi KŠ 1771, 50; i z dvōjege szrczá vcsijo TA 1848, 9; Oh Goszpodne, vcsí me Ti BRM 1823, 9; vucsi me da zapopádnem szvedosztva tvoja TA 1848, 103; i vcsi me jo, ár szi ti Bōg TA 1848, 19; Včřite je zdr'závati vřza KŠ 1754, 131; vcsite vřze národe KŠ 1771, 99; Te hūde bom vcsio tvojo pout KŠ 1754, 254; Te hūde bom vcsil tvojo pout BKM 1789, 217; on vřřz bode vřza vcsio, štera šzam vám pravo KŠ 1771, 315; Ár šzvěti Dūjh de vřřz včřio KŠ 1771, 211; naj deczo na Bogá

špoznanje vcsijo KŠ 1754, 220; tak šzem vu 2. táli od toga obiono včfio KŠ 1754, 6b; šteroga je šzám Krišztus šzvoje Vucsenike včfio KŠ 1754, 7a; vcsio je je vu šzprávicesaj KŠ 1771, 46; Apoštolje nazvejšztli šzo nyemi vřza, štera šzo vcsili KŠ 1771, 120; Jezus šou je odnut vcsit KŠ 1771, 35 **včiti se včim se** **1. učiti se, pridobivati znanje:** pokáše, ka se včiti nešče BJ 1886, 5; Včim se čteti BJ 1886, 6; Od dnéva do dnéva šze vec vcsi KM 1790, 8; Dober pop sze do szmrći vcsi KAJ 1870, 6; vu šolo hodimo ino se včimo BJ 1886, 3; ino sze 'snyé vcsi KOJ 1833, VI; vcsite šze: liliomi polřzki kakda rařztéjo KŠ 1771, 20; Ali csi sze nede ráj vcsio KAJ 1870, 6; szmo sze z-deacskeimi recsmi vcsili KOJ 1833, V; i gda šzo šze 'zalofzne noute vcsili popejvati BKM 1789, 3 **2. učiti se, prihajati do spoznanja:** katechřmus šze včfiti TF 1715, 8; gyedno šze jo trbej vcsiti KŠ 1754, 27; Csi šze pa kaj šcséjo vcsiti KŠ 1771, 520; Ka šze mámo šz-toga vcsiti KM 1796, 9; 'z-nyega sze vcsim mojo dú'znoszt KAJ 1848, 6; Ki šze pa vcsi na rejcs Bo'zo KŠ 1771, 569; Csi Bo'zo rejcs pošřlřřamo ino šze jo vcsimo KŠ 1754, 27; od Gořzpodna šze vcsimo KŠ 1771, 513; Ka šze šz-toga vcsimo KM 1796, 7; Vcsi šze zetoga Bogá šzpoznávati KŠ 1754, 12b; Včřřze tvojsa Bogá šzpeszmami dicřiti BKM 1789, 5b; Včřite šze dobro čřiniti KŠ 1754, 210; naj šze i ti nyé 'znyihovoga pizsma gyedno vcsis KŠ 1754, 9b; naj šze, niscse nyegove rejcsi ne vcsi KŠ 1754, 163; naj šze te vcsimo vřzi prav šzpoznati KŠ 1754, 267; ino potom kaibiřze včřio od nyega Bogá řubiti TF 1715, 42; záto kaibiřze řnyé včřili nařře greihe poznati TF 1715, 19; i vcsio šze je KŠ 1771, 285 **včivři -a -e ko je učil:** vcsivři, i opominavři šzami šzebě KŠ 1754, 28 **včeni -a -o učen:** gvřšnořzt oni rejcs, od šteri řzi vcseni bio KŠ 1771, 161; nē je vszáki vcsen i navajen AI 1875, kaz. br. 6; Vcsena gláva more bidti, Csi tebé prav scsé voditi KAJ 1870, 7; Geto šzo štenyá vcseni řidjé ni domá nej znali BKM 1789, 5; i záto ř'i je potrebno vcsenih řidih návuka KM 1790, 38; ér je Boug moudre i vcsene řidi dáo KŠ 1754, 3b; nej vu vcseni cslovecse modrouřzti řicséřh KŠ 1771, 493

vdáblanje -a s *dobivanje:* Ar řzi li Ti řřtinřzki zrok Na miloscse vdáblanye BRM 1823, 48; I tak sztanoviti porok Za miloscse vdáblanye KAJ 1848, 104

vdáblati -am nedov. *dobivati, deležen biti:* Dřsa nasa szvetloszt vdábla BRM 1823, 16; I 'ze na etom szvěti Vdáblam tvojs mir KAJ 1848, 5; řesztvino od řoditelov vdábla KAJ 1870, 52;

Blagořzlov oni vdáblajo BRM 1823, 114; Naj vdábla odraszli KAJ 1848

vdárec -rcam *udarec:* řtés; vdárecz KOJ 1833, 179; ali nyé řzmrtni vdárec je zvrácseni KŠ 1771, 789; kralici od vdáreca otecseno lice zacelilo AI 1875, kaz. br. 8; na nágli dobijo vdárecz TA 1848, 50; nacsí předem pod vdárczom řok tvojsi TA 1848, 32; I gda bi dořzta vdárczov na nyidva djáli KŠ 1771, 393; Vnogo vdárczov řzi řztejs řzřávla BKM 1789, 400; bole řzam jařz vu vdárczaj viřřji KŠ 1771, 548; I ti drugi řidjé, ki šzo nej vmorjeni vu eti vdárczi KŠ 1771, 783; přen. Jezus je trpo vnouge vdárcze KMK 1780, 15; Rázlocsní obcsinszki vdárczi KAJ 1848, VIII; Kákse vdárcze je trpo Fárao KM 1796, 34

vdáriti vdárim dov. **1. udariti, s sunkom povzročiti bolečino:** da ne vdáris vkamen nogou tvojo KŠ 1771, 176; i vdári řzlugo poglavnika KŠ 1771, 90; Ananiás je zapovedao, naj nyemi vuřzta vdárijó KŠ 1771, 413; czvek, i řzkouz ga je nyegove gláve vdárla KM 1796, 46 **2. hitro, sunkovito napasti:** ino vdárijó na Saxónio KOJ 1848, 9; csi protivniczke na nyih vdárijó AI 1875, kaz. br. 3; csi je na nyé vdro KM 1790, 92; řzlugi, ki šzo tak nad nyega vdárlili KM 1796, 106 **3. hitro zbeřzati:** i v bēg vdárijó před nyim odřřjávcezi nyegovi TA 1848, 52 **4. hitro se pojaviti, razřiriti:** vdaro je potok vři'zo nyegovó KŠ 1771, 186; Vó řtalé je potom plamén na řtale vdaro BJ 1886, 9; ostarija ponevědoma v-ogen vdárlila AIP 1876, br. 6, 8; pihali řzo vřtrovje, i vdárlili řzo vři'zo ono KŠ 1771, 24; Komi szo bobinki na prsza vdárlili KOJ 1845, 117 **5. odbiti:** vóra opódné more dvanájszet vdáriti KAJ 1870, 158 **6. določiti:** je mero, vágo napravo, i cejno vdáro KOJ 1848, 19 **vdáriti se** vdárim se *udariti se:* vdaro šze je na řiczi KM 1790, 20 **vdářjeni -a -o** **1. udářjen:** Jezus od řzlugo na řicze vdářjeni KM 1783, 72; szta szama szebi vdářjenih rán mela szi ceřliti zadoszta KOJ 1848, 110 **2. v zvezi z řřlakom vdářjeni zadet od kapi:** ki je bio řřlakom vdářjeni KŠ 1771, 370; řémni i z-řřlakom vdářjeni KAJ 1870, 37; řřlakom vdářjenoga ozdřávlanye KŠ 1771, 27; liki řzi erkao ovomi z-Bo'zim řřlakom vdářjenomi KŠ 1754, 233; teda je erkao tomi řřlakom vdářjenomi KŠ 1771, 28; I ovo přineřzli řzo nyemi ednoga řřlakom vdářjenoga KŠ 1771, 28; tám je ednoga řřlakom vdářjenoga csloveka zvrácsó KM 1796, 123; vnougi pa řřlakom vdářjeni řzo ozdřávlili KŠ 1771, 364; přineřzli řzo knyemi z'řřlakom vdářjene KŠ 1771, 13

vdářjenje -a s *udarjenje, udarec:* vszákom

vdárjenyom z'hamricsom po szapanyi tēla eden tao odide AIP 1876, br. 3, 6

vdàti se vdám se dov. *podati se, primeren biti*: Naj ga, kak Źze vdá Cseľztnikom, Pomágajo BRM 1823, 410; Od Vszákoga zvedávati, kama ide, sze nevdá KOJ 1845, 29; Fararje, sterim bi sze bole vdálo, da bi szvinyárje bili KOJ 1845, 59

vdēhnoti -em dov. *vdahniti*: Bog je vdehno vu nouľz nyegov řivocsega Duha SM 1747, 4 **vdējhjnjeni** -a -o *navdahnjjen*: Vľze piľzmo je od Bogá vdejhnyeno Kř 1771, 651

vdeliti -ím dov. **I. dodeliti, dati**: Ti řzi mi zdravo tejlo, I dober řázum vdejlo BKM 1789, 391; kak je komi Boug vdejlo Kř 1771, 502; národi je vdejlo Moj'les mejzto z-ete řztráni Jordánľzke vodé KM 1796, 42; Dabi mi blagoľzlov vdejlo BKM 1789, 82; dolľzta nyima vdejlo SIZ 1807, 51 **2. razdeliti, ločiti**: ti szi vdēlo leto i zimo TA 1848, 59 **vdeliti se** -ím se *podeliti se, razdeliti se*: naj bi řze z-oni pejnez vľzákomi teliko vdejlılo KM 1796, 122

vdér -a m *vdor, napad*: Naj me vdér nyega nevkani KAJ 1848, 325; Csi on, ki láda zevszēmi, Scsē nyega vdér vtisati KAJ 1848, 13

vdérjanje -a s *vdiranje, napadanje*: Vihérov szilno vdérjanye haszek má KAJ 1848, 37; vdérjanye tvoji protivnikov je, csidu'ze, vékse TA 1848, 283; daj, da sze hábati znam Náklonoszti vdérjanya KAJ 1848, 283; Tu naide vandrar sztan mira V-vdérjanyi sorsa vihéra KAJ 1848, 6; I med vdérjanyem 'zel Z szamim szebom ládati KAJ 1848, 151

vdérjati -am nedov. *vdirati, napadati*: Rávno, kak oroslán vdérjati 'zelejōcsi TA 1848, 17; szmrt tvoja, Koga mócs v-meni vdérja KAJ 1848, 145; Naszľédnye je vdérjao KAJ 1870, 41 **vderjajōci** tudi vdirajōuci -a -e *vdirajoč, napadajoč*: I vjedinaj nasz tam pá, Gde nasz ni sors vdérjajōcsi Nema razľōcsiti vecs KAJ 1848, 291; naj bi vszele bli'se k-nyim vdirajoucse pogane vōszpokali KOJ 1848, 60

vdil prisl. *vzdolž*: i prt vdil z rou'sami naspikani KOJ 1845, 95; po pouti vdil razbijajoucš KOJ 1848, 78

vdiljek prisl. *vzdolž*: kaménye vkápajo med nyive vdiljek po meháj KAJ 1870, 119; nisteri krát je po vészzi vdiljek sō AIP 1876, br. 7, 5

vdinј -a m *dnina, najem*: Bér; lon, vdiny KOJ 1833, 152

vdinјati se -am se nedov. *udinјati se*: Ki sze nájmenye na eden mēszec gvisno delo opraviti nikákomi vdinya AIP 1876, br. 1, 2; Vszako dr'sincse sze je tak v szľu'sbo vdinyalo KOJ

(1914), 110 **vdinјani** -a -o **I. usľuźben**: Nikelike szo vdinyani vucsiteo, mlájsom v-soli povedali KOJ 1845, 22 **2. dodeljen, odmerjen**: Tákse szprávlanye, v-sterom gvisno vdinyano vrēmen nē vōpovēdano, ne valá AIP 1876, br. 1, 3

vdoblenjé -á s *pridobitev*: Za vdoblenyé Bo'ze csēszi TA 1848, 109

vdobrovōliti se -ím se dov. *zadovolјiti se*: Dolenczom, v-kom szo oni vdobrovōlili KOJ 1848, 116

vdomōviti -ím dov. *udomačiti, investi*: je zapovedao lutheránszko bo'so szľu'sbo vdomoviti KOJ 1845, 64 **vdomōviti se** -ím se *udomačiti se, investi se*: je nej brano vu Vogerszkom sze vdomoviti KOJ 1848, 10; pri sterih sze je lutheránszstvo vdomovilo KOJ 1845, 80; Komaj sze je na nasem Szlovenszkom právo kersztsánszstvo zakorenilo (vdomovilo) KOJ 1914, 101

vdomovlenjé -á s *udomačitev, uvedba*: Ober toga je Béla I. na vdomovlenyé práve vōre Monostor zozidao KAJ 1848, 15

vdōuva -e ř *vdova*: Vdovou řzirouto vmorijo BKM 1789, 331

vdōvec -vca m *vdovec*: Vdovczov i vdovicz Kř 1754, 221; Vdovczov i vdovicz BRM 1823, VIII

vdovica -e ř *vdova*: Naj od toga bole proľzimo, liki ova vdovicza Kř 1754, 183; I bila je vdovicza Kř 1771, 171; Edna szirōta vdovica KAJ 1870, 21; vzemteľze gori kre vdovicze Kř 1754, 210; Od Farizeuľov i vdovicze pejneza Kř 1771, 139; i okouli nyega řzo poľztanole vľze vdovicze joukajoucse Kř 1771, 370; Vdovczov i vdovicz Kř 1754, 221; Ár po'zirávate hi'ze vdovicz Kř 1754, 76; Vdovczov i vdovicz BRM 1823, VIII; Vdovicz KAJ 1848, VIII; ki řzo zametávali nyihove vdovicze Kř 1771, 357

vdōvinstvo -a s *vdovstvo*: Zdâ řzi me vu vdovinľzstvo djao BRM 1823, 423; Ti moje vdovinszstvo V-racsúni más KAJ 1848, 322

vdōvstvo -a s *vdovstvo*: Liki csilľzto vdovľzstvo je vugodno Bougi Kř 1754, 46; Vľziromaľtvo vdovľzstvo, ino vu nevoló mené řzi ti podľo'zo BKM 1789, 336

vdřeti vderém dov. *vdreti, vlomiti*: Komaj je zacšio tō vandrar, i hitro je vu hi'zo vdr'o KAJ 1870, 130

vdřůžbejnje -a s *kultiviranje*: Na bole vdřu's-bejnje sztanovnikov, i naprejpomáganye zobrázejnye je vcsino meszta gornapraviti KOJ 1848, 31

vdřůžbiti se -ím se dov. *kultivirati se*: Komaj je zacšnila nasa Szlovensina vdřu'sbiti sze KOJ (1914), 129

vdruženi -a -o prid. *združen*: zdaj vszi Szlovenje znouva v edno dühovno radbinsztvo vdruženi KOJ (1914), 150

vdúžati -am dov. *podaljšati*: Vdú'zaj mi 'zitek BRM 1823, 353 **vdúžati se** -am se *podaljšati se*: to šzemen bi zislo i vdú'zalo bi šze KŠ 1771, 113

več prisl. *I. več*, *izraža večjo količino*, *mero*: **a**) s samostalnikom: katechizmus, kšteromi šzeje vecs nikelikó redov priverglo TF 1715, 9; i neiga vecs Bogouv SM 1747, 79; Nej je vucsenik vecs od vucsitela KŠ 1771, 185; Jeli je vecs Bo'sánšzki Peršon KMK 1780, 3; ka je vu ništeroj štrofi vecs tálov recsicz BKM 1789, 2; Vecs od ednoga nigdár neszmi vö KOJ 1845, 9; kakti náj vecs vrejdnoga domorodcza KOJ 1848, 7; naj vecs szile nedela cslovek z zemle vzéti TA 1848, 9; sz-trávnikov vecs vozôv odpelano AI 1875, kaz. br. 8; Psi več plemenov májo AI 1878, 8; Vu ništeroj hiži je samo edna stanica, indri pa več BJ 1886, 7 **b**) z glagolom: Ka ešeše vecs zapovidáva KŠ 1754, 66; nej je 'zitek vecs, liki hrána KŠ 1771, 20; ár me vecs te'sijo moji grejhi, liki vsze telovne boleznosztí KM 1783, 186; kašzem cšinio, cšinití nešcem vecs BKM 1789, 386; Kak bi 'zeleli 'zitek vecs lübiti KAJ 1848, 7; Kâ od bundasa vecs nevêš KAJ 1870, 10 **2. izraža časovno omejitve**: Vecs obrambe mi neimamo SM 1747, 86; dabi ti 'zivoucšji ne bi vecs šzebi 'ziveli, nego tomi, šteri KŠ 1754, 120; nigdár šze vecs ztebe šzád ne roudi na veke KŠ 1771, 69; Ne placste vecs nad menom SŠ 1796, 5; Naj vecs grêhi nešzlü'zimo BRM 1823, 3; i nenáide sze zlocsasznoszt nyegova nigdár vecs TA 1848, 9; po sterom nede vecs potrebno nôve dugé réditi AI 1875, kaz. br. 1; Na maternom krili že več nesedim BJ 1886, 6

večen -čna -o prid. *večen*: Vecsni düh csisztoga szvetsztva KAJ 1848, 3; Eto je te vecsni 'zitek KŠ 1754, 77; i pmešzé šze vecsna praviczá KŠ 1754, 120; Vecsna šzvetlošzt tvoji vernih BKM 1789, 4; Vecsno bo'ztvo KAJ 1848, 10; Hodte vu oršzágh vecsnoga blasenšztva SM 1747, 83; On je tanács vecsna Ocza BKM 1789, 4; Ár vecsnoga blájšzensztva, Bodejo všzi delniczi BKM 1789, 9; Od szteze vecsnoga plámna KAJ 1848, 3; Radoszt vecsne dike BKM 1789, 11; Pelao me bo v'zitek vecsni KŠ 1754, 270; Grejsnike v-Vecsni pekeo pošilat BKM 1789, 9; i na pocsinék vecsni tiho idti KAJ 1848, III; Krišztus, dá Mi vecsno bláženšztvo KŠ 1754, 264; vešzel bom vu vecsnoi Diki SM 1747, 69; Csi nebi sztáli na vecsnoj gvüsnosztí KAJ 1848, 6

večer -a m *večer*: Gda vecsér gratúje KŠ 1771, 53; Vecsér je grátalo AI 1875, kaz. br. 7; Vecsér

je gráto AIN 1876, 9; nej li šzamo vešzéloga vecséra nebi mogao zadobiti KŠ 1754, 225; sztrasno meszárjenje naprávi med nyimi od útra do vecséra KOJ 1848, 9; Ah! mir mi daj do vecsára KAJ 1870, 12; do vecsári szi pa vszáki malo bolje premiszli AIP 1876, br. 7, 2; dán šze je na Vecšér obrno SM 1747, 47; Na vecšér šzo te doli zkri'za vzéli BKM 1789, 89; Proti vecsárom prizové ovsár psza KAJ 1870, 139; Po večéráj povrže mesto AI 1878, 7

večer prisl. *zvečer*: Kágdášze terbei Vecsér moliti TF 1715, 46; šzkim šzo 'ziveli pred Vüzenšzkov Szobotov vecsér KŠ 1754, 185; Vecsér pa gda bi šzuncze zajslo KŠ 1771, 105; opodné, i vecsér nyega molimo BKM 1789, 73; Vecsér, gda je 'sivina domou sla KM 1790, 46; V-Szoboto vecsér BRM 1823, X

večerášni -a -o tudi večérášnji -a -e prid. *večeren*: doklen ráni, ino vecserásni, (pošni) dešch na nyou prime SM 1747, 28; Vecserásnya Molitev ABC 1725, A5b; Pešzen Vecserásnya SM 1747, 66; Vecserásnya molitev KŠ 1754, 225; vecserásnya 'ze bodoucsa vóra, vö je šou KŠ 1771, 137; Bete'znika vecserásna peszem BRM 1823, 478; Vecserásna peszem KAJ 1870, 49; Vecserásnye k-Bougi Zdihávanye KM 1783, 163; vecserásnye szedsztvo je od 5-te do 8-me vore vkup bilô AIP 1876, br. 1, 2; k-vecserásnyoj Bo'zój šzli'sbi prišztoupiti KMK 1780, 50; Vecšerájnye Molitve SM 1747, 47; Vecserásnye peszmi BKM 1789, 380; Vecserásne peszmi BRM 1823, 467; Vecserásne peszmi KAJ 1848, IX

večerja -e ž *I. večerja, obrok hrane*: Caena Vecšérja KMS 1780, A7b; I gda je vecsérja vcsinyena bila KŠ 1771, 310; Od velike vecsérje KŠ 1771, 218; Pride kvecšérji Iudás jálni BKM 1789, 84; gda bi pa Herodes vecsérjo napravo KŠ 1771, 119; Napravili šzo nyemi záto tam vecsérjo KŠ 1771, 306; I lübijó prejdnya šzedala pri vecsérjaj KŠ 1771, 76 **2.** v zvezah: *sveta večerja Kristuševa obhajilo, zakrament*: pošzleidnyi tauje Vecšérja krištušševa TF 1715, 11; Keršzt i vetsérja nyega SM 1747, 87; Drúgo švešztvo, tou je, Krišztuseva Vecšérja KŠ 1754, 6; Krišztusova šzvéta Vecšérja BRM 1823, VI; Szvéta vecsérja KAJ 1848, VI; goušzt, vecšérje krištušševe TF 1715, 45; po vugodnom šivlenyem šzvéte Vecsérje SM 1747, 22; edno šzvešztvo kršzta i šz. Vecsérje KŠ 1754, 132; vu šzli'zbi vecsérje i Evangyelioma KŠ 1771, 21; kaibizze kvecšérgyi Krištušševoi pripúšzto TF 1715, 48; Šteri šze tak morejo któj Vecšérji pišztíti KŠ 1754, 208; Ár ako gdo vecšérjo krištušševo nerazmi TF 1715, 48; Ka nášz na tou Vecsérjo nadigáva KŠ

1754, 212; Da nász na Vecsérjo vekivecsnoga 'sitka pripelas KM 1783, 59; Po šzvétoi Vecsérji SM 1747, 50; Po Krišztusevoj Vecsérji KŠ 1754, 237; On je vnougom mełzti Vu vecsérji nazaucsi BKM 1789, 10; Vu vecsérji je nazôcsi BRM 1823, 5; koteri zGošzpodnovovo šzvétovecférjov šchéjo šiveti TF 1715, 37; Pred šzvétovecférjov SM 1747, 49; šzlobodnoje pred K. Vecsérjov jełzti KŠ 1754, 211; **skradnja večerja zadnja večerja**: na šzkrádnjoj Vecsérji KMK 1780, 51

večérjati -am nedov. *večerjati*: što je ki eti vecsérja BKM 1789, 236; dare obedivajo ali vecsérjajo KOJ 1845, 29; notri bom šou knyemi i vecsérjao bom 'znym KŠ 1771, 773; i vecsérjao bom 'znym KŠ 1754, 126; pripraví, naj vecsérjam KŠ 1771, 228; gda bi biu vecférjau vzeuje vrouke pehár TF 1715, 39; gdabi bil vecsérjal, vzél je vroke pehár SM 1747, 39 **večerjajóuči** -a -e *večerjajoč*: Vecférjajoučim tak veli BKM 1789, 84

večerjenica tudi večérnica -e ž *jedilnica*: I on vámpoká'ze veliko vecsérjenico KŠ 1771, 147; I, gda bi notri sli, gori šzo sli vu vecsérniczo KŠ 1771, 342

večérni -a -o prid. *večeren*: v-etoj vecsérnoj mirovcini bi sze ozdalecs csúti dalo AI 1875, kaz. br. 7; Rane ino vecserne molitve TF 1715, 45; drúšjinico more na vecférne molitve navčjiti TF 1715, 45

večérnice -ic ž mn. *večernice, cerkveno opravilo*: Vecsernye; vecsernicza KOJ 1833, 182; Po poldnévi se naslédnye litanie ali večernice obslúžavajo BJ 1886, 70

večesnost -a m *večina*: Etoga preimenitnoga vecsesnoszta nászhaj éte meszec bode vóoznanyeno AI 1875, br. 1, 8; Pri vszákom szlavanyi rávnok od vecsesnoszta kraja sze je szeli 180 poszlavcov szlavanya odzdr'závalo AIP 1876, br. 1, 2

večevnost -a m *večina*: steri miniszterium podszlányá tó je vecsevnoszta 'zelénya more králi na znánye datí AI 1875, kaz. br. 2; Csi bi sze od kuce vecsevnoszti táksi gorpisz narédo AI 1875, 2; Právisztrán vecsevnoszt itak v-rokaj dr'zo AI 1875, br. 2, 4

večfárti prisl. *večkrat*: K-szpouvedí idi vecsfárti KOJ 1845, 47; Za toga volo je vecsfárti Réde vkúppouzvao KOJ 1848, 121; szo nasi Szlovenje vecsfárti po vecs mésnikaj navcseni bili KOJ (1914), 98

večica tudi véjčica -e ž *vejica*: Dévojšztva vejcsicza, Ma lejpa párticza SIZ 1807, 59; Na vécsicaj Méhki szpicaj KAJ 1870, 29; 'Zidošzko

lúšztvo Slo je pred té zvejcfczami BKM 1789, 83

večkrat prisl. *večkrat*: I escse vecskrát 'zelejmi KŠ 1754, 261; nescsem te vecskrát zbantúvati KM 1783, 127; da szo 'ze vecskrát vkanyeni AI 1875, kaz. br. 3; Pokaštigana nešče biti, večkrát se proti postávi AI 1878, 9

več-menje prisl. *več ali manj*: z-sztána szunca več-menye povedati známo, vu sterom táli vréména szmo KAJ 1870, 157

večnost -i ž *večnost*: Od nyega csákam vecsnoszti prebitek KAJ 1848, 6; szvéti mi trák, dike tvoje I vu vecsnoszti KAJ 1848, 4

veder -dra -o prid. *veder*: Gosztúvanye szenpa more z-vedrim obrázom oprávlati KOJ 1845, 34

vedri -a -o sam. *vedri*: Zrák povszéd naidemo, tak na vedrom, kak vu hrambaj KAJ 1870, 150

védeti véjm tudi vémi nedov. *vedeti*: pride preczi na pomoucs, gda nikam nevejmi KŠ 1754, 265; vecs ne vejmi, csi šzam koga drúgoga kršzto KŠ 1771, 491; Jaj kama šze vejmi šzkriti KM 1783, 266; jašz ne vejmi, ka bajajo lidjé KM 1790, 46; Vejmi da šzi 'salóšztné, túsne šzmrti Rector SIZ 1807, 45; Vémi da bi steo áldova KOJ 1845, 129; Zdá vémi, ká Pomága Bôg namázanoga szvojega TA 1848, 16; Vémda znás, csi gli nepovés KAJ 1870, 10; ti vejs moje šzidejnye KŠ 1754, 63; i keliko mi je vu Efezušji szlú'ziti, ti bole vejs KŠ 1771, 647; kak dobro vejs Po tvojoj Dúhá dári, Vúpam nej BKM 1789, 403; Kak Samarítánus vráčjiti rane vejs BKM 1789, 202; Ká od bundasa vecs nevés KAJ 1870, 10; ako gdo molitev Gošzpodnovo nevei TF 1715, 48; vkom pa ona šztoji, rávno tak ne vej KŠ 1754, 5a; Csteti i piszati nevé KAJ 1870, 9; miniszter nevé drúgo pomôcs AI 1875, kaz. br. 2; Tu je lutheránszstvo czvelo, ka sze vej z toga KOJ (1914), 141; A veimo pa, kai nyemi glihni bomo SM 1747, 32; vu šzkrádnjem dnévi, šteroga nevejmo KŠ 1754, 140; kak vřzi dobro vejmo SŠ 1796, 57; Ka nyim právi pišzmo, vejte BKM 1789, 400; Vsze vasz po'zrém, tó mi véte KAJ 1870, 96; niti odgovoriti nevejo TF 1715, 4; ne vejo našje potrejbéline KŠ 1754, 150; Eto pa vej KŠ 1771, 650; Záto vej, ka je nej tou proułzta vecsérja BKM 1789, 236; Ki drúge vcsi, nebi vedo BKM 1789, 331; ali próti velkoj prosnyi szam né ve kaj véla AIP 1876, br. 7, 6; ka šzmo nej vedli kam s-nyim SIZ 1807, 15

vedno prisl. *vedno*: da szo Czaszarszki seregi vedno vecs i vecs vkraj vzéli KOJ 1848, 99; Nebode sze v edno boro TA 1848, 83; i de'zd'z sze je vedno vlévao KAJ 1870, 24; Kávovec je vedno zeléno drevo AI 1878, 51; steri bi meo vedno koli hoditi KOJ (1914), 98

vèdnom prisl. *vedno, neprenehoma*: krics pomòcsi v-èdnom je csùti AIP 1876, br. 3, 1; rusz i tòrk szta sze vednom k boji szprávlala AIP 1876, br. 12, 3; Klincovo drevo má vednom-zelèno listje AI 1878, 52

vedrína -e ž, v zvezi na **vedrino položeni od daleč viden**: ki szo meli lêpe hi'ze, na vedrino szo položeni AIP 1876, br. 4, 3

vedró prisl., v povedni rabi *vedro, brez dežja*: Vedró de KAJ 1870, 63

vèhnoti tudi véjhnoti -em nedov. *veneti*: Hervadni; szejhnoti, vejhnoti KOJ 1833, 159; lisztje náraszov vèhnoti i szèhnoti zácsa KAJ 1870, 27; dreivo, steroga líjztje ne vèhne SM 1747, 25; pren. Vehne Ízrczé moje vmeni BKM 1789, 319; Vehne Ízrczé moje sŠ 1796, 123

véj tudi vé tudi véjh prisl. *saj, izraža ugotovitev, spoznanje*: Vej Ízi ti na kri'zi za mé Záto trpo KŠ 1754, 255; Vejh Ízo dobra dela vÍzigdár Ízprávvov vórov KŠ 1754, 82; Nesztaram sze, vé szem dosztakrát csuo KAJ 1870, 96; vé jaz naszkoroma nezáj pridem AI 1875, kaz. br. 7

véja -e ž *veja*: či je potrebno, okoli vej ovijajo AI 1878, 7; pernáti pevci po zráki i po vejaj drevaj AI 1878, 3

vejãca -e ž *velnica*: Ki má vejacso vu rouki Ízvojoj KŠ 1771, 174

vèjati -am nedov. **1.** *vejati žito*: Szòrni; toriti, vejjati KOJ 1833, 174; pren. Dèszna tvoja ogen véja KAJ 1848, 23 **2.** *veti*: k morÍzkomi válovji, Ítero Íze od vótra goni i vejja KŠ 1771, 745

véjdanje -a s *vedenje, vednost*: Ki vám dá na vejdanje Ízáka dela BKM 1789, 119

véjdni -a -o prid. *spreten*: Ügyes; roucsni, vejdni, prilicsni -a -o KOJ 1833, 179

véjdro tudi védro -a s **1.** *vedro, posoda*: Hydria Vedro KMS 1780, A8b; Vejdro Akó KM 1790, 95; vÍteroj je bilou to zláto vejdro KŠ 1771, 685; Etaksa poszòda je kebel, védro KAJ 1870, 65; Bilou je pa tam séÍzt kameni vejder KŠ 1771, 268; gda Íze premeni, Na vino voda vkameni, SéÍzt vejdraj vednom vrejmeni BKM 1789, 54 **2.** *prostorninska mera*: DeÍzét vejder lagev, na pipo Ízam vdaro SIZ 1807, 36

véje -a s *vejevje*: niki Ízo pa Ízekali vejje zdrevja KŠ 1771, 68; LúÍztvo ti zvejjom Íznájzi pout BKM 1789, 2

véjka tudi véka -e ž *veja*: gda je 'ze vejka nyegova mejhka KŠ 1771, 81; i povrno Íze je zelèno olikovo vejko noÍzècsi KM 1796, 12; Ízvéte Ízo i vejke KŠ 1771, 473; i ÍzpiÍzti vejke na teliko KŠ 1771, 113; rodne vejke Ízenejo BKM 1789, 432; da pridouce fticze nebeÍzke Ízi gnejzda napravljajo na vejka nyegovi KŠ 1771, 44; fticze

nebeÍzje, i na drevja vejka popejvajo BKM 1789, 6; pren. nyegovoga národa ino 'slájhte z-èdnov vejkov je naplodo SIZ 1807, 4; Vis, komaj je dr'zi véka KAJ 1870, 28; da je kruglo szkòsz vék na tiszto meszto poszlo AI 1875, kaz. br. 7; golombisje szo vnogo vék szpotrli AIP 1876, br. 1, 5; Vodé sze vcsászi na véke (vrihe) vtrgnejo KAJ 1870, 107

véjmda tudi vémda tudi véjnda prisl. *seveda*: Vejmda, ka ne merjéte BKM 1789, 438; Ali vejnda Ítimas, ka vrága nejga BKM 1789, 200; Ka stimate vemda, kaj nemrjéte BRM 1823, 260

véjnc tudi véinec tudi véinec -nca m *venec*: Tvoje rane veinecz SM 1747, 68; Spot, ino vejncz trnavi, Naj bode vejzélje meni sŠ 1796, 162; i na kiklej pecse nasiti rozmarinszki vejncz KOJ 1845, 91; i vejncze pred vráta pripelavÍji KŠ 1771, 386; Ništeri [grobi] pa zvencmi okinèeni BJ 1886, 26

véjst tudi véist tudi vést -i ž, v zvezi **dúšna vejst vest**: Dobra Dúšnavèsz BRM 1823, VII; Dobra dúšna vèsz KAJ 1848, V; ObderÍfiga miloÍztivno proti nyega DuÍne vejzti tosbí SM 1747, 62; I dúšno vèsz nyegvo zbüdjáva KAJ 1848, 3; Moja dúšna vejÍzt me touÍji SM 1747, 77; Íteroga naÍzleduje hüda dúšna vejÍzt KŠ 1754, 74; Dúšna vejÍzt mene tou'zi BKM 1789, 14; mér dúšne vejÍzti KŠ 1754, 127; Íteri je pouleg dúšne vejÍzti zcsÍcseni KŠ 1771, A4a; med vnougim dúšnevejÍzti bodanyem bloudnik pojÍztano KM 1796, 9; Csi Ízmo pa kaj prouti naÍjjoj dúšnoj vejÍzti vcsinili KŠ 1754, 18; Mojo Dúšno vejÍzt doli ftisaj KŠ 1754, 256; Ár niki vdúšnoj vejÍzti bolvana za koj dr'zijo KŠ 1771, 505

vék véka m *vek, doba*: právi Bog od veke od ocsé Ízvojevga narodgyena TF 1715, 22; Dújh Ízvéti Ízhája od Bogá Ocsé, i Sziná navküp od veka KMS 1780, B2; vrejmen, Ítero je od veka bilou odlocfeno KM 1796, 115; Boug moj, ki Ízi me od veka za csloveka odébrao KM 1783, 6; za csloveka, koga lübis od veka KOJ 1845, 136; On je od vek, do veka KAJ 1848, 11; miloscse tvoje, stera je od vek do veka TA 1848, 19; Boug je z-bojstva Ocsé pred vekom rodjeni KM 1783, 15; kralües vÍzigdár ino vÍze vekke SM 1747, 50; VÍzigdár na vÍze vekke KŠ 1754, 146; bojdi dika na vekí veke KŠ 1771, 579; nacÍji na veke brezi vóre oÍztánes KŠ 1771, 444; i dika na vekí veke KMK 1780, 102; tvoje Íz. licze na vsze veke glédati KM 1783, 6; Z-nyim tak na veke 'zivémo BRM 1823, 3; Veke szrecs KAJ 1848, 8; i na vsze veke TA 1848, 9; na vóke prinasz osztánes AIP 1876, br. 10, 6

vektivèčen tudi vekvèčen -čna -o prid. *večen*: To

Diko, te ſitek vekivecsni SM 1747, 37; Gde je t e 'zitek vekivecsni KŠ 1754, 141; Vekivecsni ogyen KMS 1780, B2b; Právi, vekivecſni kr ao BKM 1789, 103; naj nam bou vekivecsni  urocsnik SIZ 1807, 4; 'Zitek vekivecsni BRM 1823, V; i ta vekivecsna pravicz a ſze naprei prinelz e SM 1747, 16; Ka je pa ta vekivecsna ſzmrt KŠ 1754, 75; tou je vekivecsna nyegova moucs KŠ 1771, 448;  r je Boug vekivecsna pravicz a KMK 1780, 5; Oh dobrouta vekivecsna KM 1783, 2; Ti, vekivecsna isztina KAJ 1848, 6; Vekivecsno ſzkvarjeny e KŠ 1754, 75; Edno, i vekivecsno Bo'sánsztvo KM 1783, 7; d au nam je reics ſitka vekivecsnoga TF 1715, 3; Od 'zitka vekivecsnoga KŠ 1754, 141; Pouleg ſzkoncsanya vekivecsnoga KŠ 1771, 578; ka bi 'zitka vekivecsnoga vrejdnou bilou KMK 1780, 6; Nezmerjena vekivecsnoga Ocs e zmo'snoszt KM 1783, 8; Priſelz'noga 'zitka, Ocsou vekivecsnoga BKM 1789, 17; Da bi ſze ti oſzloubodo, Od ognya vekivecsna BKM 1789, 66; Vekvecsnoga pekla naszled uje KAJ 1848, 4; Te vekivecsne miloſcse Odebr anye SM 1747, 34; po vekivecsne ſzmrti koſt avanyi vo ſzp ulzto KŠ 1754, 237; od ſzoudbe vekivecsne KŠ 1771, 679; ſzi mojo d uso od vekivecsne pogibeli obarvao KM 1783, 6; ktvojemi vekivecsnoui, zvelicsanyi ravnati mores KŠ 1771, A8a; ino d a ſitek vekivecſni vſzeim TF 1715, 32; i po etom sitki sitek vekivecsni ABC 1725, A5a; pelai jo vu ſitek vekivecsni SM 1747, 60; poite na vekvecsni plam en SM 1747, 84; vſzejm 'zitek vekivecsni d a KŠ 1754, 122; ſze vrcsi vu ogyen vekivecsni KŠ 1771, 58; i 'zitek vekivecsni KMK 1780, 7; Obrz'i me Na 'zitek vekivecsni BKM 1789, 7; Vu pekeo na vekvecsni Ogen BKM 1789, 9; On je vekivecsno praviczou zaſzl uſo SM 1747, 16; n alz zov e na diko vekivecsno KŠ 1754, 125; Kaiſzi zaſzl uſo vekivecſno ſzkvarjeny e TF 1715, 37; kie vekivecsno odk uplenye ſzpravil SM 1747, 59; vekivecsno popouſztvo m a KŠ 1754, 100; Oh keliko ji je vneſſeni na ſzkvárjenye vekivecsno ſzpadnolou KM 1783, 5; Kije vnebo zaſztoupo, Vu diko vekivecsno BKM 1789, 8; B og ſzam naj d a vſzem vekivecsno miloſcso BRM 1823, IV; vu tom vekivecsnom Kraleſztvi vekivekoma vidimou SM 1747, 55; Moremo vu 'zitki vekivecsnom KŠ 1754, 96; Zangyelmi bodes vnebélzi, Vu vekivecsnom bl aj'zensztvi BKM 1789, 15; Ka razmis po vekivecsnoj ſzmrti KŠ 1754, 144; pl acs a Boug zvekivecsnim 'zitkom KŠ 1754, 82; z'zitkom vekivecsnim dar uj n asz BKM 1789, 2; Z-'zitkom vekvecsnim dar uj n alz BRM 1823, 2; pouleg oznaneny a ſzkrovnoſzti od vrejmenov vekivecsni ſzkrite KŠ 1771, 486;

vzemejo v alz vu vekivecsna prebivaliscsa KŠ 1771, 225 **vekv ečni** -a -o sam. *vecſni*: naj moremo prejk priditi etoga vremenitnoga, da ne zgibimou ta vekivecsna KM 1783, 12

vekv ečnost -i   *vecſnost*: Oh vekivecsnoſzt! ſzlatka rejcs KŠ 1754, 272; ah t u'sna vekivecsnoszt KM 1783, 285; Vekivecsnoſzt B oga BRM 1823, V; Vekivecsnoszt KAJ 1848, 11; Oh 'zitek vekivecsnoſzti KŠ 1754, 274; Ka ne bi vz eo i vu pridoucsou vekivecsnoſzti 'zitek vekivecsni KŠ 1771, 134; na d ugo pout vekivecsnosztui potrejben KM 1783, 200; Od vekivecsnosztui BKM 1789, 450; Da mi ne vzeme L a's vekivecsnoſzti poſzvejzt sſ 1796, 145; Vzemi me vlejpo vekivecsnoſzt KŠ 1754, 275; naj ovo vekivecsnoſzt vzemejo KŠ 1771, 240; Ki nebi nazáj vz eo i vu priſelztnou vekivecsnoſzti 'zitek vekivecsni KŠ 1771, 233; moremo dicsiti vu bl a'senou vekivecsnoſzti KM 1783, 35; Vu vekivecsnoſzti nigdár Nega nikse sále BKM 1789, 453; tiſzto ſzkrito, ſtero je naprej zrendel uvao Boug pred vekivecsnoſztyov KŠ 1771, 493

vekv ejk tudi vekiv ek tudi vekiv eke prisl. *vekomaj*: ſzkrovnoſzt, ſtera je od vekivejk ſzkrite bila KŠ 1771, 605; Do vekiveka zvisávaj BKM 1789, 137; zdaj i vekiveke BKM 1789, 153

vekv ekoma tudi vekivek ouma prisl. *vekomaj*: vezdai i vſzigdár ino vekivekouma TF 1715, 25; ino kraluje vekivekouma TF 1715, 23; vezdai i vekivekouma ABC 1725, A4b; Zmoſnoſzt, Vládanye, vezdai i vekivekouma SM 1747, 44; od vekivekouma, do vekivekouma SM 1747, 31; Szin je od Ots e od vekivekouma li porodjen KŠ 1754, 92; od ſteri je gucsao po v uſztaj prorokov od vekivekouma KŠ 1771, 349;  r je Boug od vekivekouma KMK 1780, 13; Jaſz vekivekouma vu mega Goſzpodna Hi'zi prebivao bodem BKM 1789, 162; Dika ſzini Vekivekouma bojdi BKM 1789, 9; Zdaj ino vekivekouma sſ 1796, 9

vekouma tudi vek ouma prisl. *vekomaj*: Kriſtus more zvelic ati vekoma (vſzigdár) one SM 1747, 14; od Ots e pred vekouma narodjen KŠ 1754, 98; Gde ga bomo dicsili vekouma sſ 1796, 13; gde od vekoma 'siv es KOJ 1845, 123; naj vekoma szp evajou, k e ti bránis TA 1848, 5

vekv sina -e   *vecſina*: ino szo jun aczke z-veksine 'se szpokopali KOJ 1848, 83; Záto szo edni Alberta z-veksinom pa Wladislava na miszli meli KOJ 1848, 50

vel ejnje -a s *ukaz*: Geto sze govorejnye vzeme brezi vszega velejnya KOJ 1833, 141; Naj mi Vogrszke nasse Domovine velejnui pokorni bomo KOJ 1833, XIII; je czaszar Karl VI.

napravo po velejnyi kukurice i krumpira szaditi ali szejati KOJ (1914), 151

velèti -ím nedov. in dov. *1. reči, govoriti, praviti*: da bi sze moglo i od Vogrszke Králevcsine veleti KOJ 1833, VIII; Zátó velim vám KŠ 1771, 20; ti velis, kaj Źzam jaŹz kráo KŠ 1771, 327; KrŹtszenik Źzem velis BKM 1789, 260; KriŹtus tak veli TF 1715, 32; kak piŹzmo veli KŠ 1754, 42; Teda veli vucsenikom KŠ 1771, 31; Tak veli KriŹtus BKM 1789, 19; KriŹtus veli da mi ne zaŹpimo SŠ 1796, 7; Etak veliŹám GoŹzpodin Boug SIZ 1807, 5; veli z-britkim szrcóm deklŹcska KAJ 1870, 9; tiva Źlpecaz velita nyemi KŠ 1771, 30; Zakaj velimo KMK 1780, 26; ete je Szin vas, Źteroga vi velite, kaj je Źljeppi porodjeni KŠ 1771, 297; Boug hráni, kak velite, Nebeljzke vŹze fticze BKM 1789, 419; iszkajôcsi tebé i sztálno velijo TA 1848, 55; gda Źzam Źze vám varvati velo od kvaŹzá FarizeuŹov KŠ 1771, 53; Ti Źzi velo KM 1783, 187; GoŹzpoud je velo KŠ 1754, 20; Kaj Boug, ki je velo zkmicze ŹzvetloŹt Źzijati KŠ 1771, 535; On je velo SŠ 1796, 4; tak je Źám GoŹzpodin Boug etak velo SIZ 1807, 7; Oni Źzo nyemi pa veleli KŠ 1771, 48 *2. ukazati*: ino veli vszem gorisztánoti KOJ 1845, 7; I kak nyemi veli pozványe KAJ 1848, 4; 'ze stzánem, veli Goszpod TA 1848, 9; I velejla je prebivajoucsim na zemli KŠ 1771, 790 *velèti se* -ím se *imenovati se*: meŹzto, koteró Źze veli Golgotha KŠ 1771, 95; BláŹeni Źze veli on od Salamona SIZ 1807, 2; sze nyemi Veliki Lajos veli KOJ 1848, 47; sze izda tamosnyim trávníkom veli KOJ (1914), 107 *velèti -a -e ukazujoč*: Gda zapovedajoucs, velécs gucsimo KOJ 1833, 141

veličánski -a -o prid. *veličasten*: je té grád déndenésnyi velicsánszki KOJ (1914), 114; ino k-dozidanyi velicsánszke cêrkve Sz. Petra pripomágali KOJ 1845, 54; priporácsam velicsánszke méšne peszmi KOJ 1845, 5

veličánstvo -a s *veličanstvo*: Ali tomi szo králeszkoga velicsánsztva nej vóuscšile KOJ 1848, 14; Zemla i néba puna je velicsánsztva díke tvoje KOJ 1845, 136

velikáš -a m *velikaš*: Poszlavci i velikási AI 1875, kaz. br. 1; Velikášov broj 700 vózadene AI 1875, 3; te eto itak velikášom naznánye dajo AI 1875, 2; protestantszkim velikášom sze je szpráva nej dopádnola KOJ (1914); 124; poszlavce i velikáše gorizazévcsi AI 1875, kaz. br. 1

velikášov -a -o prid. *velikašev*: drúga velikášova-kucsá AI 1875, kaz. br. 2; To je od velikášove hi'ze dokoncsano AIP 1876, br. 1, 2

vèliki -a -o prid. *1. velik, ki izražá veliko količino ali mero*: Veliki je dobiecsék te pobo'znoŹti KŠ

1754, 64; ka naj velika szétva ne zraszté AI 1875, kaz. br. 6; moucs vel'ka BKM 1789, 18; edno veliko Razpetjé KOJ 1845, 6; szilje pôleg velike cène bode iszkano AI 1875, kaz. br. 8; Zaszpáno déte v-edén veliki rôbec povila AI 1875, kaz. br. 7; Na velki sztan sze tréti znás KAJ 1870, 10; Csi veliko zalogo 'zelejmo KŠ 1754, 50; Źzi je veliko bradou napravo KM 1790, 20; naidemo to veliko csrno táblo KAJ 1870, 9; pòkecs po ednoj veliki prászkányi kralica z országa odtirana AI 1875, kaz. br. 3; szo z-velikim brojóm v-orszácskoj kucsí vküpprisli AI 1875, 1; Kagda more ta voda tákŹa dugoványá cŹiniti TF 1715, 32; veliki Źereg Źzviny KŠ 1771, 27; že sam veliki BJ 1886, 6; vse stvári, Źtera so po vsej držélaj dalnjega i velikoga sveta AI 1878, 4; si zgučáva od máli ino veliki stvár BJ 1886, 3; vŹzem bratom ino ŹzeŹztram, velikim i málim SM 1747, 2; Csi velike dári i mito od nyih jemlémo KŠ 1754, 50; velike kuŹzte knige napúniti BKM 1789, 4b; 'Źile, i csútejnyá majoucsé velike i mále Źztvári z-nicseŹja naprej Źztanole KM 1796, 5; da vtí veliki brgáj né szo mogli prbivati AI 1875, kaz. br. 3; i zvelikimi dácsami tak lúsztvó na nikoj szpravili AI 1875, 3 *2. ki izražá visoko stopnjo*: Veliki Źpadáj csúdni BKM 1789, 1; Csi Źzem glih velik grejsnik BKM 1789, 205; glaŹzni veliki Źzmejh je poŹztano KM 1790, 20; On bode veliki, Szin visnoga Bôga BRM 1823, 10; Veliki czil té je KAJ 1848, IV; velika je Źzúkesina TF 1715, 8; Ta velika lúbeznoŹt kŹzvoiemí Oczi SM 1747, 41; velika je tvoja vóra KŠ 1771, 52; Touje nasa velika okornoŹt BKM 1789, 2; kak je dônok velika BosánŹzka miloŹztivnoŹt KM 1796, 8; Źze je velika modrouŹt Bo'sa vó Źzkázala SIZ 1807, 8; vcsinyeno je veliko ftíŹanye KŠ 1771, 26; Veliko je tvoje pozványe KAJ 1848, 5; kaj je meŹzto veliko ga krála KŠ 1771, 16; Krátka summa velikoga Katekizmusá KMK 1780, A1; Velikoga glaŹza Źzta med drugimi KM 1796, 74; Bogá velikoga bicsa SŠ 1796, 10; Zrok Dúhovne velike ŹzlepoŹti TF 1715, 4; Źzi ti mené Sztvoie velike milosche obarval ABC 1725, A5a; Źzi ti mené Źztvoie velike miloŹcse obarval SM 1747, 43; Ár je dobroute velike BKM 1789, 8; Od gréha zmo'znoŹti velike KAJ 1848, 2; velkomi czili prôti KAJ 1848, 3; Koga Źze vel'koj zmosnoŹti, VŹzáko koleno nanizi BKM 1789, 5; veliko Bosjo ŹzerditoŹt TF 1715, 37; na tvoio veliko dobroto ABC 1725, A7b; Na Veliko PopovŹzko CséŹt SM 1747, 34; LúŹtvto je vidilo ŹzvetloŹt veliko KŠ 1771, 12; pobodo Źze Źzvojega rázuma za veliko preŹtimanye KŠ 1771, 488; vu edno veliko tíváriŹtvó vküp Źzpraviti SIZ 1807, 8;

koteri rái vu velikoi préczimbi řzvoje dráge řzinke gori zhránio TF 1715, 4; Zato vu ovoi moioi velikoi nevoli zovém SM 1747, 57; po velikoj lübeznořzti řzvojoj lübo je nářz Kř 1754, 117; setüj nám na pomoucs, vvelikoj nasoj potrejbčřini BKM 1789, 1; vřzo tvo radořzt ti más V-velikoj práznnořzti řř 1796, 9; Jezus pa zvelikim glářzom kricsécři mř'u Kř 1754, 108; I eta govorécsi, zvelikim glářom je kricsao Kř 1771, 305; ki jáko zvelikim 'selejnyem lovi KM 1790, 20; řteri z velikim trüdom svojo hiřzico vláči AI 1878, 3; tembole zvelikov pokornořztyov řze ponizivři TF 1715, 8; je predgao Evangyeliom zvelikov gyednořztyov Kř 1771, 433; zvelikom gyednořztyom na ete jezic obrnyeni Kř 1771, A7a; Potom pá gori zvelikov Sztáno mocsjouv řř 1796, 4; z veliko(v) szrcznosztjov pontüjati KOJ 1833, VII; Z-velikov szilov sze tá poscsévsi AI 1875, kaz. br. 7; Zvelikom pascsenyom szo poszlanicke razodisli AI 1875, kaz. br. 2; steri řzo prisli zveliki nevoljáj SM 1747, 31; za veliki i' moudri zrokov volo SIZ 1807, 7; one velike dú'snořzti premiřzřiti SIZ 1807, 9; vu veliki mántraj řzi duso vö řzpüřzto Kř 1754, 237; zvelikimi dobrouami nedeljeni BKM 1789, 6; Vel'ki kri'z BKM 1789, 10; Velki -a -o AIN 1876, 11 **3.** v zvezah: **veliki četrttek veliki četrttek:** Na veliki Csetrttek Kř 1771, 827; **veliki grejh glavni greh:** grehi, steri řzo veliki SM 1747, 93; greihov, ino nyé za velike ino nezgovorne pokládati TF 1715, 41; Ovo pred nyega polo'zim moje, Prevelike grejhe BKM 1789, 214; **veliki Karol Karel Veliki:** denok je lih veliki Károl bio on junák KOJ 1848, 4; Velki Károl KOJ 1848, 6; **veliki petek veliki petek:** Na veliki Pétek Kř 1771, 828; Drügi dén pa, ki je po velikom pétki Kř 1771, 97; **veliki řpan veliki řupan:** Bio je pa eden da veliki řpán zemlisce more meti KOJ 1848, 94; **veliki traven april:** je szmert 8-moga velkogatrávna odzvála szvêta AIP 1876, br. 3, 2; Konec velkogatrávna (april) se prinás pokáže AI 1878, 32; Cveté v velkomtravniki (április) AI 1878, 45; na dén 14 velkoga Trávna vceplávo KOJ 1845, 119; **velika litera velika čřka:** zacseteklitera sze z-velikov literov pise AIN 1876, 10; Szlovenřzke velike litere KM 1790, 2; **velika meřa praznik Marijinega vnebovzetja 15. avgusta:** Velikameřa BJ 1886, 38; Evang. na velike Meře dén Kř 1771, 205; na dén velike Mese preminé KOJ 1848, 15 **vékři -a -e večři:** nej je pobüdjeni vékři od Ivana křřžitetela Kř 1771, 35; ár je od vsze hvále vékři KM 1783, 61; lübézen kriřtuřřevo, řtera je vékřa TF 1715, 5; Stera je med tejmi trejmi Perřonami

vékřa KMS 1780, Bb; véksa bode kařtiga KM 1783, 289; Szténna tábla je véksa KAJ 1870, 9; Kristus je tü, ki je vmrel, eřche veliko vékře SM 1747, 14; i stero eřcse vékře jeřzte SM 1747, 52; Ar ka je vékře, zláto, ali czerkev Kř 1771, 77; za voljo vékřega blářenřzta pořeleinya SM 1747, 51; Tejm tálom na véksega racřün dávana řzřü'zi Kř 1754, 35; Za etoga véksega řzvedouřzta volo SIZ 1807, 5; i véksega od proroka Kř 1771, 35; Boug Nyé Na véksi řpot vr'ze Kř 1754, 263; řztäre peřzmi řzem na véksi tao, na meřzti nihao BKM 1789, 4b; bodo vsza eta na vékso diko KM 1783, 3; decza vékso pravico májo KOJ 1845, 77; Gda řzta oba-dvá véksiva zrařzla KM 1790, 36; niřteri řzo od ti drügi vékři Kř 1754, 95; csi gli bi eřcse véksi bili Kř 1771, 446; Vékři psov velikočo má AI 1878, 12; skegnye i vékse bom czimprao Kř 1771, 212 **nájvékři -a -e največři:** Velikásov broj .. nego z-eti nájvéksi tao malogda pride na szedsztvo AI 1875, kaz. br. 3; Kit je najvékřa stvár na sveti AI 1878, 21; Ár geto je Rim Vlaskoga orřzága náj vékře meřzto Kř 1771, 433; Kriřztus je vnébo zařztoupo, Gori vnáj vékřo viřzino BKM 1789, 111; V-preminöcsem mészeci v-najvéksem táli lepo zimsko vrëmen bilö AIP 1876, br. 2, 8; [psi] i v tom najvékřem zapihi snegá domo najdejo AI 1878, 8; kerřzt touje te naivékři ino nai zmořneiřři Sacramentom TF 1715, 11; Dönok te naj vékři je řzkarjenoszt Kř 1754, 4b; řto de te náj vékři Kř 1771, 131; Düš nasi naj véksi tál BRM 1823, 6; ár řzi ti náj véksa dobroua KM 1790, 108; i za lüdsztvo je najvékse dobrotivnoszt mir AI 1875, kaz. br. 3; Kotere recři řzo nai vékře dugoványe TF 1715, 44; Oh Jezus, moje naj vékse blágo Kř 1754, 234; Belzebuba, vragouv naj véksega poglavnika zváli Kř 1754, 10b; dveř drejvi náj vékřega glářza KM 1796, 5; Od náj vékse zapouvidi Kř 1771, 71; Náj vékse lübézni vřejden BKM 1789, 274; ka řzam tebé náj Vékso dobrouto mojo zbantüvao KM 1783, 3; okoli tej naj vékře pořtenyé csinimo Kř 1771, 515; vu sterom te Vöre naivékři Artikulusi jeřzo SM 1747, 33; kako te nai vékse dobroute vřivati SM 1747, 16; ár řzam vnikom nej zadnyeřři od ti naj vékři Apořtolov Kř 1771, 551; lübiti, kakti nyihove najvékse dobrotlivnike AIN 1876, 9 **veliki -a -o sam. veliki:** i ti veliki ládajo nad nyimi Kř 1771, 66; té bode řze veliki zváo Kř 1771, 15; On řze řzkrbi za vář Bogáti i veliki Bodete BKM 1789, 10; Ár je vsino meni velika Kř 1771, 165; kařřzmo vřzi navküpe od máloga do vélikoga zaverřeni pořztanoli TF 1715, 19;

obarui náǰz tve verne, velike i male SM 1747, 87; Steri nász pomágaj vel'ke i mále KŠ 1754, 267; da bi je potdro vu vóri mále i velike KŠ 1771, 572; toga nôva dácsa naj na veliko ne te'zi AI 1875, br. 2, 6 **vékši** -a -e sam. *večji*: ali recsi ǰzo li ǰztoga véksega csüli KM 1796, 124; csi eden dén od drügoga za vékse má KŠ 1754, 10; onim, ǰteri ǰzo ǰze za vékǰe preǰtimali KŠ 1771, 559; i véksa od eti bode csinio KŠ 1771, 314; geto na vékse tákse ricši má i vtou doub gucsi KŠ 1771, 724; Ali ne bodo sli na vékǰe KŠ 1771, 650; Bogá za vékse poǰtúvati KM 1780, 33; stere niki krsztsanje za vékse stimajo KOJ 1845, 109 **náǰvékši** -a -e sam. *najvéčji*: Ár me vǰzi ǰzpoznajo, od naj ménsega 'znych notri do naj vékǰega znych KŠ 1771, 684

veliko prisl. **I. veliko**, *izraža veliko količino ali mero*: Kristus je vmrel, eǰche veliko vékǰe, kteri je tudi gori obüden SM 1747, 14; i veliko neklopocsi KOJ 1845, 31; Rimszkoga Pápe oblászt je veliko podrezao KOJ 1848, 114; je törski Czaszar veliko pejnez obecsao KOJ 1848, 55; Országi je veliko hasznilo eto pomirejnye KOJ 1848, 21; i veliko visesi ali nisesi kak szvetisce KOJ (1914), 103; veliko jih pa poznam, ki zdihávajo KOJ 1845, 7 **2. izraža visoko stopnjo**: kaibi nyé za véliko ǰtimali TF 1715, 15; roditele za veliko preǰtimajmo KŠ 1754, 29; Ar je tam ze veliko preǰtimani KŠ 1771, 654; Eta ǰzveczka dika za veliko ǰze má BKM 1789, 418; Gnojniczo je za veliko dr'sao KM 1790, 68 **velikodúšen** -šna -o prid. *velikodušen*: Tecśász, ka sze je eta velikodúšna ponüdba notriterjala KOJ 1848, 118

velikodúšnost -i ž *velikodušnost*: Eta velikodúšnoszt Gejze sze Dukászi, tak dopádne KOJ 1848, 21

velikoglásen tudi velkoglásen -sna -o prid. *slaven, imeniten*: szin onoga velkoglásznoga Simonyi Jo'zefa AI 1875, br. 2, 5; Záto vszákom broji bodo od táksi velikoglaszni mo'zôv kêpi AIP 1876, br. 3, 3

velikóšt tudi vélkost -i ž **I. velikost**: jeli szi nê od nász i drugi vöd dóbo tvojo velikoszt KAJ 1870, 110; znati dvér i oblokov meszto, velikoszt KAJ 1870, 73 **2. veličina**: na tó te nadigáva Velkoszt bo'ze szmilenoszti KAJ 1848, 22; ki ǰzi je ǰzeo na deǰzniczo thronuǰa velikoǰzti KŠ 1771, 683; Prôti velkoszti goszpóda 'zitka KAJ 1848, 8; Gde bos Bôga velkoszt szpêvao KAJ 1848, 13

velikóšpán -a m *veliki župan*: je Giskra za Saroszkoga velikóšpána posztávila KOJ 1848, 55

velikóuča tudi velkóča -e ž **I. velikost, razsežnost**: Bogicze Diáne czérkev, da ǰze i nyé velikoucsa

doli potere KŠ 1771, 402; Ali ǰaz neznam moih grehov velikoucsa SM 1747, 68; Molitev i drüga k-velikoucsi grejha primerjena pokoure dela KMK 1780, 80; Csi tvega dugoványa velikoucsa Glédam BKM 1789, b; Matica se pozna po svojoj velkoči AI 1878, 36; Grammatikami, med sterimi szo sze mi te edne z-szvojov velikoucsov sztrasne KOJ 1833, III **2. veličina**: Ocsa nezmerjene velikoucsa KM 1783, 29; nego ǰzmo ǰzami vidili nyegovo velikoucsa KŠ 1771, 718; Po velikoucsi tvoje lübavi KM 1783, 9; mi nevolni grejsniczke pred tvojom Bo'sánszkom velikoucsom KM 1783, 123

velikóúči tudi velkóči -a -e prid. **I. vzvišen, veličasten**: ǰaz vǰzah za kvár derǰim za volio velikoucsoga ǰzpoznanya mojega Goǰzpodna Jesussa SM 1747, 21 **2. velik**: Bober je srenje velkočemi psovi spodoben AI 1878, 13

velikovúšten -tna -o prid. *širokousten, bahav*: bana, je nyihovo velikovúsztno szadoukanye na tolko zburkalo KOJ (1914), 137

velikovúštenje -a s *širokoustenje, bahanje*: sze je lutheránsztvo po velikovúsztenyi dvá imenitna goszpodina pricselilo KOJ (1914), 116

vém tudi véjm prisl. *saj, izraža podkrepitev trditve*: Vém ti je on bôg KAJ 1848, 18; Vém edna rouka to drügo zmiva KOJ 1833, XII; Vém je tak li dnesz i vesera KAJ 1870, 12; véjm jazs eti nikaj ne vidim AI 1875, br. 1, 6; vejm cslovecsi potrdjeni teǰtamentom niǰcse ne razmecse BKM 1789, 562; vejm nyega lejhko küpimo KM 1790, 48; Vejmi ǰzi me ti odküpo SŠ 1796, 99

Vénceslav -a m *Venceslav*: Venceszlav kráo KOJ 1848, 42

venčiti -im nedov. *venčati, krasiti*: czaszarszko Koróno, stera je Princov glavé vencesila KOJ 1848, 118

vendár prisl. **I. vendar**: Vendar potrpí i drüge casuse kre szébe KOJ 1833, 139; je vendar zdáj dosztim nej v glávo slo KOJ 1848, 109 **2. mogoče**: Zdaj vendar szamo tó scsé pokázati AIP 1876, br. 7, 2; talán (vendar) AIN 1876, 64

vendrit -a m *rutica, rastlina*: kaj deǰzetinite meticzó i vendrit KŠ 1771, 209

Veneciánuš -a m *Benečan*: Veneciánuške ǰze hválio KŠ 1771, 101

véra tudi vóra -e ž *vera*: Vera ino pobo'znojzt BRM 1823, 5; Ti tak, vera i jákoszt, Boj tu nas voditel KAJ 1848, 5; Od vere návuka BRM 1823, V; Vere dela do czvela KAJ 1848, 5; Daj nam to vero zdr'zati BRM 1823, 3; Mi szmo toti na vero gledoucs vszi Krsztseniczke KOJ 1833, XI; I tó vero scsém varvati KAJ 1848, 3; Kriǰztus ǰze z-verov dr'zi BRM 1823, 3

vèrdung -a m *mera za tekočine*: moremo akôv, verdung nücati AI 1875, br. 1, 2

vèren -rna -o prid. *I. zvest*: Boug je zmoŕen ino veren SM 1747, 73; Verni je Bog SM 1747, 19; Vŕze ono, kotero veren i preporodjen krŕtszenik cŕini KŠ 1754, 79; dobro je, ŕzluga dober i veren KŠ 1771, 84; moj veren Priáteo BKM 1789, 8b; Ti veren angel düse moje KAJ 1848, 4; tvoj veren prijátel János KAJ 1870, 81; ete mila Doike nyé verna ŕzlüsba TF 1715, 7; Verna je ta rejcs KŠ 1771, 639; Národa cslecsega, Verna Tanácsnika BKM 1789, 17; Na ŕteroga je ráta 3. po vernom zti drugi Apoŕtolov KŠ 1771, 757; Verni bratje KAJ 1870, 133; dúŕni szmo kakti verne kotrige sze ŕzkrbeti KOJ 1833, VII; vŕzeh Angelov, i verni vŕzej verni kotrig Kriŕtusevi blá'zenŕtvo KŠ 1754, 132; Tákŕa moucs vŕzeim vernim Duŕŕevnim Paŕŕtérom dána TF 1715, 34

2. veren, verujoč: Kak dreŕzélno Verna Dussa tebi ŕzpeiva SM 1747, 91; kricsio, kaiŕzo oni verni kerŕchanje TF 1715, 4; Izrael, vcŕini N. T. Bo'ze verno lüŕtvo BKM 1789, 7; Verno lüdŕtvo ŕzprávlaj ŕze BRM 1823, 6; Na ŕtero pomozi vŕzákoga vernoga kerschenika TF 1715, 48; Morejo li verni ino bogábojéclŕi Kerŕzseniczŕi terpeti SM 1747, 28; ki ŕzo bili zobrizávanya verni KŠ 1771, 375; Mi krsztseniczŕi verni BKM 1789, 13; I vszé düs verni varivács KAJ 1848, 6; to mleiko návuka nebeŕzkoga kriŕtuŕevim vernim predkláda TF 1715, 7; Boug zapoved vŕzeim vernim kerŕchenikom vönka zgláŕzo TF 1715, 12; onda vernim lüdem veŕzelo sché biti SM 1747, 83; csi ŕze za verne Kerŕztsane dr'zimo KŠ 1754, 21

nájvèrnejši -a -e *najzvestejši*: moje düse naj vernejsemi paŕŕtéri KŠ 1754, 229

vèrni -a -o sam. *verni*: obderŕzi ovoga tvojega vernoga SM 1747, 63; ár ŕzo vŕzi verni li edno teŕlo vKriŕtúŕŕi KŠ 1754, 129; Hodte moi verni vu orŕzágh Nebeŕzki SM 1747, 83; Vezélte sze vszi verni BRM 1823, 5; daga vu vŕzeh Angelov i verni Tuvárostvo noter pelaio SM 1747, 62; je vecs ti nepravicsní, liki ti verni Bo'zi bilou KŠ 1754, 11a; Od ti verni ŕze je i Theologus zváo KŠ 1771, 260; Vecsna ŕzetvloŕzt tvojŕi vernih BKM 1789, 4; I obdr'zitel vŕzej verni BKM 1789, 3; Blá'zeni gláŕz! Verni radoŕzt BRM 1823, 7; ár je mali ti verni med szinmi cslovecsimi TA 1848, 9; koga ŕzi vŕzem tvoim vernim ŕzpravil SM 1747, 64; A tim vernim pa dén veŕzélja BKM 1789, 9; Jezus Scsé vernim i poniznim Zvelicsanye dati BRM 1823, 6; obarui náŕz tve verne SM 1747, 87; I zracúnaj me med te verne KŠ 1754, 272; da reŕŕis i verne obdr'zis BKM 1789, 2; Vzemi me med verne Tvojce BRM 1823,

9; Od grejha teŕla vu verni KŠ 1771, 461; Tak ŕze Boug ŕzmilüje nad vernimi BKM 1789, 355; Ki tebé nedicsijo z-vernimi KAJ 1848; ka te Pavel vcsi, te verni BRM 1823, 3; kai Boug ŕzve verne oŕztávi SM 1747, 73

verevadlúvájne -a s *vera, veroizpoved*: Vallástétel; verevadlúvájnye KOJ 1833, 180

vèrh tudi vŕh -a m *vrh*: I kak pelikán na verhi Brezi tivárisa BKM 1789, 319; Na verhi pa znaménye sv. kriŕza BJ 1886, 20

verigáč -a m *kljuka, zapah*: Peŕŕŕulus Verigács KMS 1780, A8b; Kilínts; verigács KOJ 1833, 163

vèriti se -im se nedov. *prisegati, zaklinjati se*: Obá szta sze oupravno verila Zápoli KOJ 1848, 77

vèrník -a m *verník*: Daj, da jasz, kak verník tvoj, V-nyem szpoznávam poti tvoje KAJ 1848, 5; Sztári vernicke Deáka AIP 1876, br. 2, 3

vèrno prisl. *zvesto*: ino ako Ti verno ŕnyim ŕiveu bodes TF 1715, 9; Zte noucsne temnoŕzti ŕzi me verno vunka oŕzlobodil SM 1747, 64; Naj ŕzvojo cséŕzt verno doprnáŕajo KŠ 1754, 65; Ino je on te ponizne, Verno gori pozdigno BKM 1789, 16; onim, Ki ga verno scséjo dicsiti BRM 1823, IV; Koronüje na czili Verno szkoncsani nas be'záj KAJ 1848, 6; Včenyé verno poslúŕsam BJ 1886, 6

vèrnost -i ž *I. zvestoba*: i vernoŕzt v pozványŕi BRM 1823, VII; Vernoszt na 'zitek pela KAJ 1848, 5; Vernoszt na zemli raszté TA 1848, 70; Kak je vernoŕzti dácsa BRM 1823, 4; Tomi Bolvani szvoje vernosztŕi Znaménya szkázati KOJ 1833, VII; Za'ziga iszkro vernosztŕi KAJ 1848, 9; nego vŕzo dobro vernoŕzt ŕzka'züjo KŠ 1754, 49; nego vŕzo dobro vernoŕzt ŕzak'züvájoucŕi KŠ 1771, 659; Vcsini me Na vernoŕzt Vu vŕzem prav gotovoga BRM 1823, 7; lüszto nyegovomi szini Zoltáni vernoszt priszégne KOJ 1848, 8; Z-zitka ŕztálnov vernoŕztjov Jezusa dicsite BRM 1823, 28; I sto zdr'záva z-vernosztjov KAJ 1848, 178

2. vernost, vera: Vrácsaj nasz tak na vernoszt KAJ 1848, 5; Csi 'zivém vu vernoŕzti BRM 1823, 10; Trouŕta I zvelikom nász vernoŕztyom BKM 1789, 141

vernóuti tudi vrnóuti -ém dov. *obrniti, vrniti*: Ár Krisztus vszo tvo nevolu Na haszek zná vernouti BKM 1789, 15; Verni me na pamet tvo SM 1747, 90 **vernóuti se** -ém se *reŕŕiti se*: Da bi ŕze vnougi mogli, Z-ŕzvoji grejhov vernouti BKM 1789, 177; Za grehe mi to terpimo, da ŕze snyih vön ne vernemo SM 1747, 85

verobòj -a m *verska vojna*: Kak sze je na Cseszkom veroboj zaplamno KOJ (1914), 127

verostüvanje tudi verustüvanje -a s *bedenje, budnost*: Düŕjevno veruŕztüvájnye KŠ 1771, 210;

Verofztüvanye BRM 1823, VII; Verosztüvanye KAJ 1848, VII; steri i cseresz nôcsi verno szpunyáva dú'znoszt verosztüvanya KAJ 1870, 140; naj ná'z ne nájde nego vu verufztüvanyi KŠ 1771, 852; 'Zitek kr'ztsanov v-verufztüvanyi more biti BKM 1789, 394; vu verufztüvanyaj KŠ 1771, 538

verostüvati tudi verustüvati -üjem nedov. *bedeti, biti buden, pozoren*: Cslovik more v'zigidár verufztüvati SM 1747, 22; [csé i on verufztüvati KŠ 1754, 265; Verufztüjem KM 1790, 8; da verufztüjem KŠ 1754, 227; On nad nami verosztüje KAJ 1848, 9; pamet Verufztüj KŠ 1754, 248; verufztüj BKM 1789, 379; Jezus veli: verosztüjte KAJ 1848, 158; terdno verufztuimo SM 1747, 84; Verufztüjte záto KŠ 1771, 84; Vu sneh naš angylvarüvác nad nami verostüje BJ 1886, 7; Nad menom je tvoja dobrôta vu sneh očinsko verostüvala BJ 1886, 7; go'zpodár verufztüvao bi KŠ 1771, 82

vérvstvo tudi vértstvo -a s *gospodarstvo, posestvo*: Gazdaság, vérsztvo AIN 1876, 65; Károl [ze je pripravo k-pol'zskomi vérfztvi KM 1790, 44; goszpodszi grád z k-vérsztvi szlissajócsimi hrami KAJ 1870, 116; nárasí ograda i vérvstva AI 1878, 41

vérsuš -a m *I. verz, vrstica*: prvle ne zacsní drügi ver'fus, dokecs toga prednyejsaga ne [zkonc'las BKM 1789, 7b; ino dale vdvai'zetom ou'zjom ver'füji etak právi TF 1715, 19 **2. pesem**: v-prvom broji z-etim gorpiszom versusi Veszélo nôvo leto, v-prvom rédi AIP 1876, br. 2, 8; Pripovedávke i versusi vszákom broji bodo AIP 1876, br. 1, 2

vért -a m *gospodar*: Gazda; vért KOJ 1833, 157; Csi [zi Vért KM 1783, 148; Nika 'sen'zka kak naj bougsí vért KM 1790, 46; Szaksi dober vért zdaj sze more pripravíti AI 1875, kaz. br. 8; Dr'zine naj [zvojga vértá vpo'steneyj dr'zijo KŠ 1754, 221; Vértovje, ki roje májo AI 1875, kaz. br. 8; vértuvje brezi velke szkrbi dobio pêneze AI 1875, br. 1, 8; Na nász vérté lagoja zima csáka AI 1875, kaz. br. 8

vérték -a m *gospodarček*: Rano de, moj vérték, zdá tó KAJ 1870, 11

vertinja tudi vrtinja -e ž *gospodinja*: Csi [zi vertinya KM 1783, 148; Nyegova vertinya je [zkrbliva bila domá KM 1790, 68; Ona, naj bode [zkrbliva vertinya SIZ 1807, 10; ali dobra vertinya AIP 1876, br. 3, 6; či vértinya šché kaj na stol djáti BJ 1886, 8; Kelikokrát se zglási vértyni tó veli BJ 1886, 16; z hajdine kašo i žganke delajo vertinje AI 1878, 42; [zvojga vértá, i vrtinyo vpo'steneyj dr'zijo KŠ 1754, 221

vertinjin -a -o prid. *gospodinjin*: Jütka vertinyine velke skárje gorpoizkala AIP 1876, br. 10, 6

vértvanje tudi vértüvanje -a s *gospodarjenje, gospodarstvo*: naj sze orszácsko vértüvanye tak z-ravna, da nede vecs vödáno AI 1875, kaz. br. 1; vogerszko vértüvanye ne more sze naprêpomágati AI 1875, br. 1, 1; z-etoga dolizracsunavsi vértüvanya sztroski AI 1875, br. 1, 5; Z-etaksim vértüvanyom bi KOJ 1833, XVI

vértivati tudi vértüvati -am nedov. *gospodariti*: Vesi me Csedno vértüvati BRM 1823, 312; Ti v-hi'zi vértivas szama KAJ 1870, 145 **vértüvajóúci** -a -e *ki gospodari*: Vértüvajoucsi pojbits KM 1790, 26

vérvanje -a s *I. verovanje*: vcsi sze 'snyé z-mocsnim vervanyom KOJ 1833, VI **2. zaupanje**: Hítel; vervanye KOJ 1833, 159

vérvavši -a -e prid. *ki je verjel*: Vúk ji vervavsi, kmeszti vcsini, ka 'zelê KAJ 1870, 68

vés -i ž *vas*: Etakše selo se za vés, vesnico zové BJ 1886, 22; ka sze zvun vase vészí godi AI 1875, kaz. br. 1; Idita vu eto vé'z KŠ 1771, 67; tálovje vészih AIN 1876, 10

vès vsá vsé nedol. zaim. *I.* v pridevniški rabi *ves*: da tebi vez moi sitek priétno bode ABC 1725, A5b; Nai ve'z [zveit troubi SM 1747, 72; gnao [ze je ve'z [ereg ti [zviny KŠ 1771, 27; vesz opijani szi je 'silo pretrgao KOJ 1848, 5; vu etih rec'leh [ztoy v'za právda TF 1715, 18; v'za pamet mi je poterta SM 1747, 68; puna je v'za zemla KŠ 1754, 88; da [ze ga v'za decza bode bojála KM 1790, 20; Vsza szoszedzina sze je zacsüdila KOJ 1845, 6; ino vsze moie csinenye priétno boude ABC 1725, A5b; I ovo, v'ze me'zto je vo slo KŠ 1771, 27; Szamosztavnik je vsze ono, stero znamenuje AIN 1876, 10; [teraje od v'zega [zveita vék'ja TF 1715, 5; Racsun de mi dati z-[zega 'zitka BKM 1789, 443; Álmos z-szega národa vküpnarédi KOJ 1848, 7; kaib'ize mi Bogá ober v'ze [ztvorjene [ztvári bojali TF 1715, 13; ino mené od vsze vraise csalarie obráni ABC 1725, A5b; Vsze milo'zti Otecz milo'zstv SM 1747, 59; O v'zeh milo'cse Bog SM 1747, 62; i od v'ze pogibeli najz varje KŠ 1754, 30; brezi v'ze dvojnol'zti záto KŠ 1771, 431; Bogá lübiti moremo zev'ze moucsi ná'ffe KMK 1780, 33; Lübit te zev'ze moucsi moje KM 1790, 108; da ga vsze pohvále vrejdnoga bode cenilo KOJ 1845, 4; Katechifmus je v'zega [zvé'toga pi'zma [umma TF 1715, 10; náz obarui od vszega zla ABC 1725, A4b; ko [zi [zpravil pred obliczem v'zega lü'z'tva SM 1747, 58; od v'zega hü'doga obaruval SM 1747, 47; v'zega Adamovega pokolejnja gori [ztánejnji KŠ

1754, 114; zmiloscse brezi vŕzega zaŕzlŕ'zenyá KŠ 1754, 9b; ki ŕzlobou ne vzeme odevŕzega ŕzvojega poŕŕtva KŠ 1771, 221; Od vszega hŕdoga, oszloubodi nász KM 1783, 8; sze domá vszega potrejbnoĝa navcsiti nemore KOJ 1845, 7; Kristus boidi vŕzemu luŕztvu ti pomocsnik SM 1747, 90; kai ŕzi meni veŕz kints ŕenkal SM 1747, 52; potop napelali na veŕz cslovecsánŕzki národ KM 1796, 10; Poteri vszo ŕzilo nevernikov ABC 1725, A6b; Dai dabi vŕzo nyegovo hŕdoubo doli mogel obleicsi SM 1747, 53; vŕzo ŕzvojo krv dáva KŠ 1754, 7b; I vŕzo vaso 'zaloszt obrné na radoszt BKM 1789, 12; kak da bi on vŕzo mestri gori najŕao KM 1796, 10; vszo mogoucsnoszt goraldŕivati KOJ 1833, VII; perém vszo nŕcs posztelo moĝo TA 1848, 5; vcŕŕini vŕze tvoje delo TF 1715, 13; i vŕze ŕzlisanye dáo KŠ 1754, 85; i dáo nyemi je imé ŕcseŕz vŕze KŠ 1754, 110; i kŕpimo na vŕzo eto luŕztvo hráno KŠ 1771, 197; Jaŕz ŕze vŕpam vŕze ono KMS 1780, B3b; Blagoŕzlovi nám vŕzo delo BKM 1789, 373; Ite povŕzem ŕiroukom ŕzveiti TF 1715, 31; Tebi porácsam vu vŕzem moĝem ŕitzki SM 1747, 65; nai vláda povŕzoi Zemli SM 1747, 4; Na ŕzvoj keĝp vu vŕzvoj modrouŕzti KŠ 1754, 95; razgláŕzila ŕzta ga povŕzvoj onoj zemli KŠ 1771, 30; Stera je bila pred nyim vu vŕzvoj miloscŕi BKM 1789, 17; ino sze po vszvoj zdájnoj zemli razpresztréjo KOJ 1848, 3; Toga vodis, zevŕzem dobrim blagoŕzlovis SM 1747, 85; je nájménŕe med vŕzejim Szeményem KŠ 1771, 44; cŕi gli zevŕzim gláŕzom tvoje lampe brnijo BKM 1789, 7; ka je zevŕzov hi'zov vŕvrao Bougi KŠ 1771, 394; idite povŕzem ŕzveiti KŠ 1771, 155; Mi ŕzmo vŕzi navkŕpe pokopani TF 1715, 33; Vszi moy nepriatelie moreio ksztamotoŕi biti ABC 1725, A8a; Ár vŕzi proroczkce i právda ŕzo prorokŕvali KŠ 1771, 36; 'snyimi sze vszi sztarczi zdignejo KOJ 1848, 5; Vŕze ŕztvorjene ŕztvári ŕzo nikaj nej drigoga KŠ 1754, 125; Ino akobi glih od etih vŕzeih ŕzkŕŕávani bili TF 1715, 30; Kai veli Boug od vŕzeih teih zapovedi TF 1715, 17; Vszeĝ ŕztvári Ocsi ABC 1725, A6a; mené obari od vszeih grehov ABC 1725, A5b; ŕzueŕt vszeih ŕereĝov Bogh ABC 1725, A7a; od vŕzeih nevol oŕzlobodni vidili bodejo SM 1747, 30; daga vu vŕzeih Angelov, i verni Tŕváristvo noter pelaio SM 1747, 62; Ti hŕdi dŕhovje, ŕteri ŕzo vŕzej lŕdi nepriátelje KŠ 1754, 95; Brezi vŕzej mouk sŠ 1796, 4; Toga ŕzvéta práva ŕzvetloŕzt Je vŕzej Dŕs zvelicsitel BRM 1823, 7; Tak szo sze Magyarai od vszejĝ krajov zácsali notrizagrajŕvati KOJ 1848, 10; Nego, dokecs nepovéhne vszê szrdce KAJ 1870, 164; ŕzi

nepriatel vszeim tisztim ABC 1725, A7b; vŕzejim bratom ino ŕzejŕtram SM 1747, 2; da vrejdni bodemo vujti vŕzejim tŕŕztim, ŕtera pridejo KŠ 1754, 113; Meni i vŕzejim vernim pokouro csinecŕim KŠ 1754, 134; ki bi vszem lidém vsze mogao vĝoditi KOJ 1833, V; Gda Boug vŕze tanácsce doli potere TF 1715, 28; Dobrouta za menom bode hodila, vsze dni sitka moieĝa ABC 1725, A8b; odpŕŕzti meni vŕze moje grehe SM 1747, 47; dŕso ŕz-tejdom na vsze veke pogibi KM 1783, 273; i dika tebi bojdi na vŕze veke KMS 1780, A5b; naj mi vŕze naŕŕe teskoucsce trpimo KŠ 1754, 108; Tak se gible na vse stráni AI 1878, 3; vŕza dobra proŕzimo TF 1715, 25; Hválo tebi daiem za vsza dobro vcsinenyá ABC 1725, A5b; Hválo Tebi dajem za vŕza dobro cŕŕineinya SM 1747, 47; Primi gori vsza moja csŕteĝjnya KM 1783, 5; obládajmo vŕza naŕŕa hŕda 'ŕeleĝjnya KM 1796, 9; Szlisi náz vu vszeih nassi dŕssevni potreibcsinai ABC 1725, A7a; zdr'zati more po vŕzej rédi one KŠ 1754, 100; I okouli hodécsi Jezus po vŕzej mejŕztaj KŠ 1771, 31; K mantri je on na vszê szvoĝi sztezáj TA 1848, 8; ino ŕze zevŕzeimi greihŕi navkŕpe vtopiti TF 1715, 33; Ktomi i vŕza dobra, zevŕzejimi 'zitka potreĝbcsinami KŠ 1754, 85; nász Bog vu ŕzvojo tŕváristvo vŕzeimi dobroutami dá notri zvati SM 1747, 18; nad vŕzejimi etimi pa radoŕzt i veŕzelĝe KŠ 1754, 136; vcsini csloveka veŕzêloga i pred vŕzejimi ŕztvárimi KŠ 1771, 444; Gda váŕz oszoudi v-ogy Z-ŕzejimi nevernimi lidmi BKM 1789, 270; Med vsemi stvári so opice AI 1878, 6; ino vŕzi Profêtye TF 1715, 18; Za stere bode te vŕzi ŕzvéczi molili SM 1747, 95; Blagoŕzlovleni bodeio vŕzih národi SM 1747, 9; vszi Sztároga i Nouvoga Zákona verni lidĝe KŠ 1754, 9b; Jeli ŕzo oŕztanolŕi vŕzi Angyelje KMK 1780, 10; morejo vszi Fári skolniczke vcsiti KOJ 1833, III; kai ĝodi dobis brez skode vŕzei lŕdi SM 1747, 89; ŕumma vŕzeih zapoveidi TF 1715, 18; ka je on vŕzej lŕdi zvelicŕiteo KŠ 1754, 99; nám ino vŕzejim kerŕchenikom zgláŕzo TF 1715, 12; koga ŕzi vŕzem tvoim vernim ŕzpravil SM 1747, 64; Vŕzejim vernim na podpéranje KŠ 1754, 2a; na vŕze regule navcsi TF 1715, 9; tak je ta ŕzmert na vŕze lŕdi preik prisla SM 1747, 7; odpŕŕztimo vŕzeĝ grehe SM 1747, 63; i vŕze naŕŕe ofrŕvati SM 1747, 104; Szlisi nász vu vŕzeih naŕŕih potreibcŕinai SM 1747, 55; vu vŕzej nevoláj ŕze zaneŕzti KŠ 1754, 15; je ŕztvouro zevŕzeimi ŕztvárimi TF 1715, 21; one moucŕi, ŕz-ŕterov on more vŕza ŕzebi podvrcŕi KŠ 1754, 141; i vŕza ona, ŕterimi ŕze naŕŕe poŕtenyé poménsáva KŠ

1754, 177; V]za]zo meni dána od Ocsé kŠ 1771, 37; po kom]zo vsza]ztvorjena KM 1783, 112; kak]zo v]za lejpa,]tera]zi ti]ztvouro KM 1790, 76; V]za]zo po nyej vč]inyena KM 1796, 94; pouleg one mouč]i,]z-]terov on more v]za]zebi pod vrc]i kŠ 1754, 141; Eta je v]za gucsao Jezus kŠ 1771, 45; V]za,]tera]cséte, ka bi vám csinili lidjé, i vi csinte nyim KMK 1780, 36; i na v]za je merkao KM 1790, 34; v]za]zo nazvej]tli Poglavnikom KM 1796, 114; Ar ti vsza, vsza premores KAJ 1848, 366; Bôg ti pláti za vsza tá KAJ 1870, 15 **2.** v samostalniški rabi *vsi ljudje, vse stvari, vsa dejanja*: ino v]zeh moje č]inénye priétno boude SM 1747, 43; Tou v]ze dugo ne trpi BKM 1789, 15; V]ze mi]zlu'zi na blá'zen]ztvo BRM 1823, 10; Ki znebé]z pride, víse v]zega je kŠ 1771, 273; V]zega]ztvoritel]zvéti BRM 1823, 4; so roditelje od vsega bili správleni BJ 1886, 9; ino vsze vu tvoie roké preporácsam ABC 1725, A5b; ino v]zeh kai imám SM 1747, 43; Boug je]ztvouro v]ze, ka je]zte KMK 1780, 9; Vszáki more vsze prineszti KOJ 1845, 8; Tak]zem ja]z vu v]zem zadovolen SM 1747, 73; nai te dicsin zev]zim SM 1747, 79; zevszim nász darújte KOJ 1845, 142; záto szo na szkrivoma zevszim od etecz odisli KOJ (1914), 150; ino nav]zem, kai na Zemli lázi SM 1747, 4; bráni i ravna vuv]zem kŠ 1754, 113; Bojdi Bo'za vola vuv]zem BKM 1789, 407; 'Sena je pa du'sna Mou'si vuv]zem podlo'sna biti SIZ 1807, 10; verno]zt Vu v]zem prav gotovoga BRM 1823, 7; ono csloveka vu vszem tak má voditi KAJ 1848, III; Nai]ze vszih veszelio ABC 1725, A7b; Vi]zte v]zih]zinove Bosji SM 1747, 20; Ár]zte v]zi]zinovje Bo'zi kŠ 1754, 90; Hodte kmeni v]zi kŠ 1771, 37; Povernte]ze kmeni vszi BKM 1789, 14; Tri Bo'sán]zke Per]one v]ze vkúp]ze imenujejo Szvéto Troj]ztvo KMK 1780, 8;]zveczka v]za nikai]zo nei TF 1715, 6; i v]za]zo gotova kŠ 1771, 72; Czérkev je v]zejh]zpráviscse KMK 1780, 19; Oszloboditel vszê TA 1848, 12; ino dá]itek vekivec]ni v]zeim TF 1715, 32; I bodete odúrní v]zejm kŠ 1771, 33; Vtraglivi cslovik je v]zejm odúren KM 1790, 16; Známó ka nám je v]zejm mrejtí sŠ 1796, 5; trôst dá Vszêm KAJ 1848, 6; Hocse ná]z Go]zpon Bogh v]zei k]zebi priéti SM 1747, 81; i ná]z v]ze gori obúdi kŠ 1754, 122; Szrám je bojdi v]ze,]teri kŠ 1754, 13; i zvrácsó je je v]ze kŠ 1771, 39; je]ztvouro Boug v]za TF 1715, 14; Ja]z v]zah za kvár der]im SM 1747, 21; kai v]ze, kai je]ztvoro, e]cse obdersi SM 1747, 34; Ar eta v]za poganye]zpítávajo kŠ 1754, 90; v]za eta]zam zdr'zao kŠ 1771, 63; vörvati je, v]za za i]ztino dr'zati KMK 1780, 4; V]za vnyem

mám, ká]zo vugodna sŠ 1796, 5; Ti vsza vidis TA 1848, 9; Csülíte i od vsza ona, ka za du'zností more dopuniti AI 1875, kaz. br. 1; dabi]ze tak po vszeih náz tvoie]zvéto Imé moglo dicsiti ABC 1725, A6b; namai dobro csiniti v]zeim SM 1747, 88; v]steroj v]zejm ednáko kŠ 1754, 7b; nai hajznio med v]zeimi nami SM 1747, 50

vesélen -lna -o prid. *vesel*: Vidám, veszélien -a -o AIN 1876, 15; ve]zélien tebe hvalim SM 1747, 96; Tò escse bi bio právi veszélien 'zitek KAJ 1870, 57; Na ve]zélieno terpleinye SM 1747, 2; i ve]zélieni boidite SM 1747, 96 **veselnéši** -a -e *veselejši*: Vrêden je on da drúgi veszelnéši dén v'ziva KAJ 1870, 89

veselénje -a s *veselje*: vszáki je veszéliénye kázo AI 1875, br. 1, 7

veséli -a -o prid. *vesel*: dokle te ve]zel bom glédal SM 1747, 69; Záto]zam ve]zél z-]zrczá sŠ 1796, 109; ino gda ti]zti ve]zéli Jürjav dén pride SIZ 1807, 5; Nyihova rejcs veszéli BKM 1789, 2b; Szesztra je veszéli AIN 1876, 15; Tam]ze bode ve]zelilo Me]zrczé ve]zélo kŠ 1754, 264; nej li]zamo ve]zélóga vecséra nebi mogao zadobiti kŠ 1754, 225; Dáj, naj csújem ve]zéli glá]z kŠ 1754, 254; Povedám vám glá]z ve]zél BKM 1789, 29; lejpi ino ve]zéli odgovor csákamo SIZ 1807, 4; i vzemi me nazáj gori vu tvoje miloscse ve]zélo dobrouto kŠ 1754, 232; od nyega dobro opominanye ino ve]zélo potel]enyé prof]ziti TF 1715, 36; csáka dúsa moja ve]zélo obe]zeljé kŠ 1754, 230; i da od tebe]zvoioi Dúsi ve]zélóga trousta dobi SM 1747, 64; ár ve]zélóga dávcza lübi Boug kŠ 1754, 80; Ár ve]zélóga dávcza lübi Boug kŠ 1771, 544; Záto pojte v]zi pred nyega Vu ve]zéló] rado]zti kŠ 1754, 266;]ztvojjim]z. dobrim ino ve]zéli Dúhom zvé]zeli ga kŠ 1754, 244; Nai veszéli bodo vtebi ABC 1725, A8a; Vu vüpanyi ve]zéli kŠ 1771, 476; Ve]zéli csákajmo BKM 1789, 8; Bojdté tak ve]zéli BRM 1823, 5; naj bodo veszéli vu tebi TA 1848, 5; V]ze kotrige bo ve]zéle sŠ 1796, 4; Zve]zéliimi rejcsmi BKM 1789, 140 **veseléjši** -a -e *veselejši*: vu etom ve]zelejsem vrejmeni BKM 1789, 3b **nájveseléjši** -a -e *nájveselejši*: leg-vidámmabb (nájveszelése) AIN 1876, 29

veseliteo -ela tudí veselitel -a m *razveseljevalec*: veseliteo vu 'saloszti KM 1783, 158; Oh Düh, Ki]zi moj ve]zelitel BRM 1823, 100; Jezus, lüdsztva veselitel KAJ 1848, 54; Ár veselitelje szirôt Szo KAJ 1848, 294

veseliti -ím nedov. *veseliti, razveseljevati*: Örülök, veszelim -iti AIN 1876, 23; ti ga veszelis TA 1848, 16; steri ná]z ve]zeli SM 1747, 35; I düje nám lipou ve]zeli sŠ 1796, 44; Veszeli me, gda

koli sze vasega szrcá prime KOJ 1845, 85; Vász mocsno veľzelijo BKM 1789, 10; Vészeli naso mladoszt KAJ 1848, 3; tve ľzvéte rane, Naj me veľzelijo BKM 1789, 70 **veseliti se** -ím se *veseliti se*: ino bi ľze vucľili veľzeliti SM 1747, 40; naj te morem ino li vu ľzamon tebi ľze veľzeliti KŠ 1754, 229; Záto ľztem ľze veľzelim SM 1747, 78; ne veľzelim ľze vľzmeriti toga nepobo'znoga KŠ 1754, 193; I veľzelim ľze za váľz volo KŠ 1771, 303; sze veszelim vu zvelicsanyi tvojem TA 1848, 8; Koteri ľze ne veľzeli vnikakľoi konyľzkoy moucľi TF 1715, 47; Koteri ľze ne veľzeli vnikaksoi moucsi ABC 1725, A6a; da ľze ztebom veľzeli SM 1747, 64; csi ľze prevecs veľzeli KŠ 1754, 36; I veľzeli ľze dűjh moj KŠ 1771, 164; Csi ľze v-Bougi veľzelimo KŠ 1754, 14; Nai ľze vszih veszelio ABC 1725, A7b; I ľzvéczi ľze veľzelijo KŠ 1754, 273; V-Dűsi ľze veľzelijo BRM 1823, 9; z-Kriľztusom v-nebėľzaj veľzelio ľze bode sŠ 1796, 24; Veszelio sze bode Král TA 1848, 37; Bomo Vnyem ľze veľzelili BKM 1789, 18; Vu sterom bodete ľze vi veľzelili SM 1747, 29; Veľzeliľze takájse Szrcé KŠ 1754, 250; veľzeli ľze dober ľzľuga KŠ 1771, 235; i jedoucsi veľzľmo ľze KŠ 1771, 223; Veľzľteľze vu Goľzpodni SM 1747, 96; Radűjte ľze i veľzľte ľze KŠ 1771, 184; Boug, ľteri bi ľze veľzelio KŠ 1754, 70; I napokonci kaibľzi mi veľzelili TF 1715, 41; Naj ľze mi veľzeli vľzáki vláľz KŠ 1754, 254; nai ľze nepriatelje moi ne veľzelio nad menom SM 1747, 92; Ábrahám ocsa vas ľze je veľzelio KŠ 1771, 295 **veselėci** -a -e **I. veseleč, razveseljujoč**: Stir' deľzėt dni je znyimi, Bio nyė veľzelcsi BKM 1789, 109; ki je pravo Jó'sefi, nyega veszelėcľi KM 1783, 232; Dabi veszelėcsi Zvisávo tebé moj Boug BKM 1789, 7 **2. veseleč se**: Veľzelėcsi ľze bom radűvao sŠ 1796, 61; veľzelėcsa ľze tak ga trouľtala KM 1783, 234; naj ľze radűjete veľzelėcsi KŠ 1771, 712

veseljavajóci -a -e prid. *vesel, razveseljujoč*: Znáte, ka je dnesz szvéta-nőcs? Veszeljávajócsi szvétek AIP 1876, br. 1, 6

veseljė -á s *veselje*: Örom, veseljė AIN 1876, 25; Kteri ako je glih dobro veľzeljė leiko mogo meti SM 1747, 28; vtebi vűpajoucľim veľzľlje SM 1747, 229; veseljė nad mrľzlim blágom AI 1878, 8; niksega veľzelja nejmajo KŠ 1754, 145; ľzkocsilo je od veľzelja to dejte KŠ 1771, 164; Te dén je pun vľzega veľzeljá BKM 1789, 45; Na veľzeljė nyim ľzľűzi KŠ 1754, 219; I meo bos radoľzt i veľzeljė KŠ 1771, 162; Vsze moje veľzľlje vtebi jasz mám BKM 1789, 15; Jalz mám veľzeljė sŠ 1796, 5; Csi gli dneľz veľzeljė deli BRM 1823, 10; na veseljė vucľitela, dostójno vnyô stopi BJ

1886, 4; Ki je ľzmleni, vu veľzeljė KŠ 1771, 476; napunivľi zjeľľztyinom i zveľzeljom ľzrczá naja KŠ 1771, 386; ka vnogokrát ti premárjani z-veszeljov szo sze resili AI 1875, kaz. br. 3

veselnik -a m *razveseljevalec, tolaźnik*: On je Pomocsnik, Veľzelnik Vľzem tú'znim i bolnim BRM 1823, 28; I tvoj szmleni veselnik KAJ 1848, 54

veselnjė -á s *veselje*: i premislávo, ka stoj nájde v-tom grzdlivom szvéti na veszelnyė AIP 1876, br. 1, 7

vesėlnost -i ž *veselje*: Ono nam v-nőcsi groba szvéti Sz-tráhom visne vesėlnoszt KAJ 1848, 3; Vszemi szvéti na vesėlnoszt KAJ 1848, 6; na vesėlnoszt vszoy zemli TA 1848, 38; Ona me vodi v-vesėlnoszt KAJ 1848, 22; Z-vesėlnosztjov zvisávajte Bőga KAJ 1848, 10

vesėlo prisl. *veselo*: veszėlo bodemo ľzpeivali ABC 1725, A7a; Trebeje prisseľzno veľzelo csakati SM 1747, 83; ino na űtrásnyė ráno vrejme zeľzna veľzėlo gori obidi KŠ 1754, 227; Veľzėlo ľzpejavajmo BKM 1789, 18; Veľzėlo ľze ľzprávlaj na dén Kriľztusevi sŠ 1796, 10; ino kajbi veľzėlo, i ľzrecsno tá troso SIZ 1807, 4; v čistoy vodi pa se vesėlo pregánjajo ribice AI 1878, 3

veslo -a s *veslo*: dőnok ľze od málicskoga veľzľa tá pelajo KŠ 1771, 750

vesnica -e ž *vas*: Vesznicza ABC 1725, A3b; Etakše selo se za vės, vesnico zovė BJ 1886, 22; koliko je vesznic, ka sze leh'zė pőva AI 1875, br. 2, 4; naj idoucsi vu veľznicze, ľzi kupijo hráno KŠ 1771, 48; i vu vľzej veľzniczaj vucsėcsi KŠ 1771, 31; Obari náľz zevľzejmi veľzniczami KŠ 1754, 224

vesnički -a -o prid. *ľudskošolski*: Vesznicsko-sőlszke knige cstenyá KAJ 1870, 2

vesnoti -em dov. *izginiti, preminiti*: Veszne pa jálnoszt KAJ 1848, 204; ali pőt ti neverni veszne TA 1848, 3; i nevesznete na pőt vasaoy TA 1848, 3; Veszni, oh grėsne blődnoszt misľėnyė KAJ 1848, 7; Doklam je Herodes veľzno BKM 1789, 54

vesőlni -a -o prid. *vesoljen, celoten*: zdáj z-vezolnoga szvejta rómarje prihájajo KOJ 1848, 46; pa i vezolne szlovensine postenyė KOJ 1845, 16; po vezolnom Országi je múvlanye nasztánilo KOJ 1848, 97

vesprėmski -a -o *vespremski*: Veszprėmszkoga pűspeka je szmrt pokojnila AI 1875, kaz. br. 8

vēs vōlen vsá -ľna vsė -o prid. *vesoljen*: Bogá-Cslopeka ki ľze má veliki zvati, vesz volen ľzvejť odkűpiti KM 1783, 230; 'Z-nyega dikov je napunyen, Veľz ete ľzvėt volen BRM 1823, 22

- věščan** -a m *vaščan*: Niki vescan od czigánov povcseni KOJ 1845, 113; ár edne vöre i miszli vescanje szo vküpszprisli KOJ 1845, 7; Tou ųze je veľcsanom jáko povidilo KM 1790, 76; Tejva tuhincza ųzta te vescsane návcsila KM 1790, 64
- věščínski** -a -o prid. *ľudskoľolski*: Z-eti sōľ je bilō 1, 542 vescsinszki AI 1875, br. 2, 2
- věški** -a -o prid. *vaški*: ka veska szadiscsa sze naj rédijo AIP 1876, br. 9, 8; Ali vsze veske psze notri mogli zaprēti KAJ 1870, 40; ino na nyé veške krave gonijo BJ 1886, 29
- věštat** -a m *delavnica*: Mühely; delavnica, vestat KOJ 1833, 166
- větakov** -a -o kaz. zaim. *tak, takšen*: nezahválnoľzt vetakovo, Vněbi na zemli vido ųto BKM 1789, 67; da nám nai vetakove prosnye nezadersi TF 1715, 29
- věte** -a -o kaz. zaim. *ta-le*: Koteri haľzen? Vete kaibi jaľz gvijni biu TF 1715, 31; Zvelicľitel na vete ųzvejt záto ųze rodi BKM 1789, 30; Vete ti ne odüris BKM 1789, 374; Na vete Bo'zicsne dni BKM 1789, 35 *věta* -ih sam. *le-te stvari*: nego da nám on vľza veta nai engedűje TF 1715, 29; Veta nám dáj oh! Sztvoritel BKM 1789, 142
- větehajt** prisl. *takrat, tedaj*: V-etehájt sze je primerilo KOJ 1848, 23; Neszrecsnejsi szo bili vetehajt 'selezni Szlovenje KOJ (1914), 126
- věternica** -e ž *vetrnica*: ribicske z-sájkami hodijo, stere z-veternicami (lopatami) gonijo KAJ 1870, 107
- věterni oberlěnc** -oga -a m *nevihta, vihar*: Fergeteg; veterni oberlencz KOJ 1833, 157
- věverica** -e ž *veverica*: Mókus; vevericza KOJ 1833, 165
- vězálje** -a s *vez, vezivo*: Vezálje ľubavi, ųzmiluj ųze nám KM 1783, 58; naj ųze po nyegovi prosnyáj od vezálja vszejh naľľih grejhov oszlobodimo KM 1783, 91; Moj ocsa szo mi edno vezálje rovatkov kűpili KAJ 1870, 81; Decza tühěnczov trepetala de vu vezálji szvojem TA 1848, 14
- vězáló** -a s *vez, vezivo*: i razvězalo ųze je vezalo jezika nyegovoga KŠ 1771, 125; med Vogerszkimországom i med Ausztrie je edno vezalo dogotovleno AI 1875, br. 1, 1; nej je potrejbno bilou odvězati od vezala etoga vľzoboutni dén KŠ 1771, 216; I zvé'si mojo duso Vu tvoje vezalo SŠ 1796, 155; ka ųzi vu britkoľzti 'zűcsa i nepravicsnoľzti vezali KŠ 1771, 365; na ųzoudbo toga velikoga dněva je je zvekivecsnim vezalom pod mrákom dr'zao KŠ 1771, 758; Vlejczi me ti, Zvezalom ľuběznoľzti BKM 1789, 113; i vľzej vezala ųzo ųze odvězala KŠ 1771, 393; Ar szo me obvzěla vezala szmrti TA 1848, 12; Ali raztrgao je i vezala KŠ 1771, 194; Raztrgajmo nyih vezala TA 1848, 3
- vězanje** -a s *J. vezanje, zveza*: Kelko tálov pa vězanye rejsjih má KOJ 1833, 115 **2. ječa**: Tvoje bite, i vězanye, Bláj'zenľzstvo meni dáva BKM 1789, 212; Agabus Pavli vězanye nazviľcsáva KŠ 1771, 407; kaj me vězanya i ųztiľzkávanya csákajo KŠ 1771, 405
- vězár** -a m *knjigovez*: Nyi (knige) papire je vezár vkűpzasio KAJ 1870, 6
- vězati** věžem nedov. *vezati, delati, da se kdo ne more svobodno gibati*: mo'zá ga tak bodo vězali v-Jeru'zálemi 'Zidovje, i dájto ga vu roké poganom KŠ 1771, 408; vězao ųzam i dávao ųzam vtemniczo i mo'zě i 'zene KŠ 1771, 411; i vězali ųzo ga zlcanzmi i ųzpotami KŠ 1771, 194 **vězani** -a -o *zvezan, zaprt v ječi*: Jaľz ųzem bit, i vězan bio BKM 1789, 66
- vězdáj** tudi vezdái tudi vezdá prisl. *zdaj*: Ar je Tvoje zmoľnoľzť vládanye vezdái TF 1715, 25; Zmosnosť vezdai i vekivekoma ABC 1725, A4b; Vládanye, vezdai, i vekivekoma SM 1747, 44; Szlejczi me ųztejla, vezdaj KŠ 1754, 262; Vezdáj oh ųzvěti Dűh Bo'zi BKM 1789, 142; Jo ųzam kako ti vezdaj SŠ 1796, 70; Mogao pred tebom, szodczom Jasz vezdâ posztáti KAJ 1848, 389; Obari Goszpōd tvoje notri iděnye od vezdâ, do vek i veka TA 1848, 106; Vezdaj vu šōlo hodimo BJ 1886, 3
- vězdášnji** -a -e prid. *sedanji, zdajšnji*: Stero i vezdášnyi moudri ųreg naľzledűje KŠ 1771, 668; dabi náľz vu oľzlobodo zetoga vezdášnyega hűdoga ųzveita KŠ 1754, 118; Zagvűsno etoga vezdášnyega cslovecsánľzkoga národa ųztálnoľzť KŠ 1771, A4a; Z-vezdášnyega teĳla vō idejnye SŠ 1796, 38; ti moudri ųze vezdášnyi dén ųtűkajo KŠ 1771, 157; ųtero je vu vezdášnyem vrejmeni ni nej haľznovito KŠ 1771, A4a; Zmenkanje vu vezdášnyem krľztsánľzťvi BKM 1789, 132; Proľzim te vu vezdálnyoi moioi nevoli SM 1747, 56; Ar vtōj vezdálnyōj ųzuhocsi BKM 1789, 341; naj ųze zvezdášnyim zadovolijo KŠ 1754, 222; ni ti novui vezdášnyi ųz. piľzma razkladácske nemajo KŠ 1771, A3b; Vezdášnya csuda ųzo pa jáľnoľzť KŠ 1754, 11b **vězdášnja** -ih sam. *sedanje řeči*: da naľz ni ųzmrť ni vezdášnya od ľuběznoľzťi Bo'ze ne odloucsi KŠ 1771, 340
- vězněk** -a m *predpasnik*: oblěcsi gori zvé'zi szí odzaja eden lederni vezněk (förtok) KAJ 1870, 84
- vězník** -a m *veznik*: Veznik (egybefoglaló, coniunctio) KOJ 1833, 12; Veznik AIN 1876, 65
- věznoti** -em dov. *obľičati*: I goubecz ųľztina, kak je vězno, oľztano je tak KŠ 1771, 426; i te kamen

je v-nyegovom cseli vézno KM 1796, 57; tvoje Źtrejle Źzo vu meni véznole KŠ 1754, 241

vežŭvati -ŭjem nedov. *večkrat obtičati*: globoko blato bilou, ka je v-nyem vesŭvala vzimi nyihova Źivina KM 1790, 78

vgájati -am nedov. *ugajati, služiti*: Ti nyim z-lejpoj példov vgájas KOJ 1845, 125; ino vszáksi kakti razvŭzdano 'sivincse szvojim po'sealejnyam vgája KOJ 1845, 69; Ka vam na právi mir vgája KAJ 1848, 3; Czaszar, steromi je vu vszejh bojnjaj na teliko szreca vgájala KOJ 1848, 118

vgánjati vgánjam nedov. *prizadevati si*: isci mir i vgányaj ga TA 1848, 26; szo sze Goszpada vu razbijanyi ino opŭsztsávanyi vgányali teliko KOJ 1848, 79 **vgánjati se** vgánjam se *prizadevati si*: Naime pa za kincse dŭsne Źze mi tak daj vganyati KAJ 1848, 404; kczili Źze vgányam za nájem KŠ 1771, 597; Tak Źze vu Źtávi eti vgányaj, naj vzemes plácso od Goszpodna KM 1783, 217; Zátó Źze tak za tá, ká Źzo méra, vgányajmo KŠ 1771, 480; Vgányajte Źze za lŭbeznoŹt KŠ 1771, 517; paganye, ki Źzo Źze nej vganyali za praviczó, vzéli Źzo praviczó KŠ 1771, 469 **vgánjavši se** -a se -e se *prizadevajoč si*: Izrael pa, vganyavŹi Źze za právdo, na právdo praviczze je nej priŹao KŠ 1771, 469

vgasiti -ím dov. *ugasiti, pogasiti*: Gdare szvécsó scsém vgasziti KAJ 1870, 149; i predivo kadécese ne vgaŹzi KŠ 1771, 39; VgaŹzi ogen, i Źzkaló BKM 1789, 389; Ognya moucs Źzo vgaŹzili KŠ 1771, 693; pren. Źzvéte reicŹi ŹzvetloŹzti ne dái vgaŹziti pri náŹz SM 1747, 48; zaŹzlobo te vŭre, ŹzŹtero morete vŹze ognylene Źztrejle toga hŭdoga vgaŹziti KŠ 1771, 587; je zaman tr'ó vesz szvét Telikokrát nyega poszvét Vgasziti KAJ 1848, 164; i vgaszi ogyen ŹzrditoŹzti KM 1783, 51 **vgasiti se** -ím se *ugasniti*: i ogen nyihov Źze ne vgaŹzi KŠ 1754, 145; gehenna gorij I nigdár Źze ne vgaszi KM 1783, 298; pren. Da Źze rejcs Bo'za ne vgaŹzi BKM 1789, 23 **vgáseni** tudi vgašeni -a -o *ugašen, pogašen*: V-Hercegovini prászke ogen escse nê vgaszeni AI 1875, kaz. br. 3; VgaŹŹeni vogeó Hólt Źzén KM 1790, 93(a); pren. po sterom je vŭroboj vgašseni KOJ 1848, 93

vgásnoti vgasném dov. *I. ugasiti, pogasiti*: Vu Verbászi szo v-cérkvi szvécsó vgasznoti AIP 1876, br. 1, 8; Vidite zametávczí i vgaŹznite KŠ 1771, 384; pren. Te duh ne vgaŹzte KŠ 1771, 623; ka za dvá mészeca more puntario v-gasznoti AIP 1876, br. 6, 3 *2. ugasniti*: Gda peklénszki ogyen vgaszne KM 1783, 287; pren. V-nyegovom szrczi za Domovine diko i szreco za'sgáni ogyeny nevgászne KOJ 1848, 59; ka li naj boj med tŭrki

i med hercegovinanci ne vgaszne AIP 1876, br. 2, 6; Margéce szlédnyi pogléd vgaszno AI 1875, kaz. br. 7

vgasŭvati -ŭjem nedov. *ugašati, gasiti*: 'sarjávó vŭgelje ali kaménye vu vodi vgasŭjejo KOJ 1848, 110; pren. da szta ono obej Kralice tá prisle vgasŭvat KOJ 1848, 49

vglih prisl. *enako, ravno tako*: Substantivumi szo vglíh edna z-tov drŭgov KOJ 1833, 116; Pŭleg ete právde vármegyŭvi i králeszki várasi szí vglíh bodo ravnani AIP 1876, br. 2, 2

vglíhni -a -o prid. *enak*: Z-etím je akŭv i kebel na vglíhno mero posztávani AI 1875, br. 1, 3

vgoditi -ím dov. *ugoditi, ustreči*: sze je escse na ete szvejť nej naroudo, ki bi vszem lidém vsze mogao vgoditi KOJ 1845, v; Czaszar nyim je odgovořo, da nyim za volo obcsinszkoa réda nemore vgoditi KOJ (1914), 149

vgójdno prisl. *zgodaj, zjutraj*: goŹzpodári: ki je vŭ Źou vgojdno rano KŠ 1771, 64; vgojdno, opoudné ino vecsér KMK 1780, 32; Na vŭzen vgojdno rano BKM 1789, 108; prisle Źzo vgojdno rano KM 1796, 113; Csi vrábli vgojdno rano csirkajo AI 1875, br. 2, 8; i v gojdno rano nej trbej na pašo gnati AI 1878, 15

vgoniten -tna -o prid. *uganjevalen*: Vgonitna pitanya KAJ 1870, 170

vgoniti vgŭnim dov. *uganiti*: Zátó sze premenyávanye vréména vgoniti dá KAJ 1870, 104; Sto vgoni KAJ 1870, 45

vgonitka -e ž *uganka*: Závadke, vgonitke KAJ 1870, 170

vgostiti se -ím se dov. *zgotiti se*: I ercsés, Meglé sze vgosztijo KAJ 1848, 362

vgréjšenje -a tudi vgrejšenjé -á s *pregreha, pregrešenje*: Ádámovo vgrejsenyé, Szmrťi je prinesenyé BKM 1789, 101; Pogledni pred Bougom tvojea v-grejsenya SŠ 1796, 49; je KriŹztus Źzebé aldŭvo, Za nase vgrejsenyé BKM 1789, 232; OdpŭŹtite mi v-grejsenyé SŠ 1796, 157; Ali vadlŭjem vgresênye KAJ 1848, 200

vgréjšiti tudi vgréšiti -ím dov. *pregrešiti, zagrešiti*: kteri godi jei on vgreŹsi SM 1747, 24; ar Źzem vgreŹsil prot tebe SM 1747, 60; Prouti tebi Źzem jazs vgrejso KŠ 1754, 253; Tebi Źzam Źzamomi vgrejso KM 1783, 167; Ti Źzi pa gori vŹze ZapilŹao gde Źzem vgrejso BKM 1789, 382; Ka szí ednouk v-grejso, drŭgikrát popravi KOJ 1845, 33; jeli je vgrejso prouti Bougi KŠ 1754, 209; Gda je vgrejŹo OcŹa nas pervi BKM 1789, 135; Ka Źzmo vAdami vgrejsili BKM 1789, 125; Ti pobo'zni Źzo vgrejŹili KŠ 1754, 73; ki

Źvo vgrejsili nej na Źzmrt KŠ 1771, 735; Ár Źvo vgrejsili doszta BKM 1789, 14

vgriznoti -em dov. *ugrizniti*: vgrizne ga katsa KŠ 1754, 62; liki Źirova moka, gda csloveka vgrizne KŠ 1771, 782; Či zbesni pes človeka vgrizne AI 1878, 8

vgrizti vgrizém dov. *ugrizniti*: satana, kakti bejsznoga psza, na lancz djáo, náj nász nemore vgrizti KOJ 1845, 87

vhladiti se -ím se dov. *ohladiti se*: nego po malom sze szprehájaj prvle, i vhládi KOJ 1845, 37

ví vé vé os. zaim. *vi*: tak i vi Źeleite mleiko rejčji Bosje TF 1715, 8; Sztoupte procs od méne vi vszi ABC 1725, A8a; Po Kristussi Źzte túdi vi za pecsátni SM 1747, 22; Vi Źzte moji priateľje KŠ 1754, 136; od vnougi vrábzcov Źzte dragji vi KŠ 1771, 33; No vezdáj vi nevolni BKM 1789, 10; Ali vi nepokorni BRM 1823, 5; i vi, szodczi zemlé, dájte sze povcsiti TA 1848, 3; Ete Jesus je od váŹz gori vNébo vzét SM 1747, 15; Csi je mogoucse od váŹz, zevŹzejmi lidmi mirovno 'zivte KŠ 1754, 41; kaj me eden zváŹz odá KŠ 1771, 312; na Źtere recsi od váŹz eden lejpi ino veŹzéli odgovor csákamo SIZ 1807, 4; Nej je dalecs od váŹz BRM 1823, 5; Kai vám Boug ponyem oznáva TF 1715, 6; vám na potreboucsu poŹzvetil Źzem nyega SM 1747, 83; Ovo, naprej Źzam vám povedao KŠ 1754, 12a; Ali velim vám KŠ 1771, 36; Na peldo vám poŹztávím VogŹŹzki národ BKM 1789, 6; Dáj Boug i vám té prebitek sŠ 1796, 5; Zato csi Źze vám vidi SIZ 1807, 4; zvelicsanye Sze zdá k-vam pribli'záva BRM 1823, 5; Jaj vam, ki nyé ospotávate KAJ 1848, 3; Palko bi vam pa pop rad bio KAJ 1870, 6; da ete novine vam v-rôke prido AI 1875, kaz. br. 1; Ono vasz vcsi prav szpoznávati Bôga KAJ 1848, 8; eto je kerv moja Źterafze za váŹz preleiva TF 1715, 40; VaŹsa hamicŹija razloucŹi váŹz SM 1747, 6; OŹztanite vu meni, i jaŹz vu váŹz SM 1747, 23; Vi pa gori czimprajte váŹz na Źzvéto vaŹŹo vôro KŠ 1754, 2b; Steri váŹz gori vzeme KŠ 1771, 34; Ako gli na vász Źzpádne BKM 1789, 10; nego iŹztino poŹztávím pred váŹz SIZ 1807, 3; Varte Źze vŹze grêsnofzti, tak váŹz on poŹzvétí BRM 1823, 5; Eto Źzam vám pravo pri váŹz bodoucsi KŠ 1771, 315; Źteri je ŹseŹz vŹzej i po vŹzej i vu vŹzej vami KŠ 1754, 133; té mocsí, Źtere Źzo vu vami vcsinyene KŠ 1771, 36; Ovo ja Źzem zvami vŹzákom vrejmieni KŠ 1754, 112; Ne bom vecs doŹzta gúcso zvami KŠ 1771, 316; ka Źzo vaŹi Źztariske zvami dobroga zamüdili BKM 1789, 6b; vaŹŹi roditelje z-vami zapovidávajo KM 1790, 82; On je povŹzéd z-vami BRM 1823, 5

vidéjnje tudi vidénje -a s **I. vid**: Csi videjnye Hejnja vmeni BKM 1789, 287; Gda mi hênya vidénye BRM 1823, 31; Gda mi hênya ôcs moji vidénye KAJ 1848, 221 **2. pogled, razgled**: Zgor je lêpo videjnye na okolležéce polé BJ 1886, 34 **3. vitez**: Ne Źzoudite pouleg videjnya KŠ 1771, 289 **4. videnje, notranje doŹivetje**: Pelaj vsze k-vidénji Tvoje dike KAJ 1848, 117; na nyihovo videjnye v-Nébo je zasztoupo KM 1783, 52; Gda je vu nébo od nyi Źou, VŹzákim na videjnye BKM 1789, 122; Źtero je i' na videjnye Ocsé ino Materé odpelao SIZ 1807, 41; Pelaj po nyem vsze sztvorjénye, Bôg, na tvoji csüd vidénye KAJ 1848, 6 **5. videnje, prikazen**: ino Źze zapecsáti vidénye ino Profétzia SM 1747, 10; Sz. János geto je Źzvojeja Źzkrivnoga videjnya knige piŹzao KM 1796, 132; nej Źzam bio neveren nebeŹzkomi videjnyi KŠ 1771, 422; Kak je pa to videjnye vido, preczi Źzmo iŹzkali vo idti vu Maczedonio KŠ 1771, 392; prisle Źzo govorcse, ka Źzo videjnye angyelov vidile KŠ 1771, 256; I tak Źzam vido konye vu videjnyi KŠ 1771, 783; dônok Źou bom na videjnya i na oznanenyá GoŹzpodnova KŠ 1771, 550

viditi tudi videti -im nedov. in dov. **I. videti, z vidom zaznavati**: I iŹzkaó ga je vidti KŠ 1771, 197; Piszki sze nemorejo scüti, nego li viditi KAJ 1870, 7; Źteroga je po manaŹeriji viditi AI 1878, 7; Gda vidim nébo TA 1848, 7; Csi vidis gyünca brata tvojeja KŠ 1754, 66; Ti vsza vidis TA 1848, 9; Ki kaj hüdoga vidi ali csüje KOJ 1845, 9; Atila, gda vidi Pápo KOJ 1848, 4; Vsza vidi, razmi KAJ 1848, 9; naj vsaki vidi ino zná BJ 1886, 4; da mi tebé vidimo SM 1747, 55; gda ga vidimo hüdou csiniti KŠ 1754, 39; geto vidimo, ka Źze godi KŠ 1771, 339; vidimo, kak lejčejo pisani metüli AI 1878, 3; nazveŹŹzta Źtera csüjeta i vidita KŠ 1771, 35; kai vi zdai vidite SM 1747, 14; VaŹe ocsi Źzo pa blá'zene, kaj vidijo KŠ 1771, 43; nyegove ocsi vidijo TA 1848, 9; JaŹz bodem vidil tvoje licze SM 1747, 32; ka de kákŹe znamejnye vido KŠ 1771, 250; nebode vido toga vecs na veke TA 1848, 8; ne bodete me vidili od etecz máo KŠ 1771, 79; i vidoucsi vidili bodete KŠ 1771, 43; nyega vidili bodejo SM 1747, 30; neŹzi prŹzt tvoj eŹzi i vidi roké moje KŠ 1771, 333; ti vidi KŠ 1771, 93; naj ga vidim KŠ 1771, 140; naj nej li Źzamo ti vtemnofzti godécsi vidis veliko ŹzvetloŹzt KŠ 1754, 12a; naj ga niŹče nebi vido BJ 1886, 8; Gda bi pa tou lüŹztvo vidilo KŠ 1771, 28; kákŹiva Źzem jaŹz li dvá vido KŠ 1754, 3b; i Abraháma Źzi vido KŠ 1771, 296; Bogá je niscse nej vido KŠ 1754, 102; vido je ednoga csloveka Źzedécsega KŠ 1771, 28; Okou je nej vidilo KŠ

1754, 142; tam pa edno szrno vido AI 1875, kaz. br. 7; gospodi bejžo, koga tak dugo let ne vido AI 1878, 8; kak jih je escse nej vidla KOJ 1848, 3; csula ino vidila je vsze KAJ 1870, 18; Okou je nej vid'lo sš 1796, 5; i mi šzmo vidili SM 1747, 19; Gołzpodne, gda šzmo te vidili lacsnoga KŠ 1771, 86; kako šzte ga vidili vu Nebéšza gori iti SM 1747, 15; i geto šzo ga vidili, prołzili šzo ga KŠ 1771, 27; Vidili so ga v boji AI 1878, 6; ár šzo vidile ocsi moie, tvoie Zveličyane SM 1747, 58; Ali ka šzte vō sli vidit KŠ 1771, 189 **2. spoznati, ugotoviti:** ako scsés videti koje Bogu drágo SM 1747, 87; Steo bi videti, što more prouti nálz BKM 1789, 356; Sztrasno je viditi kak szo tē lidjé zapüscseni AI 1875, kaz. br. 3; Kak vidim nyega diko BKM 1789, 15; vidis vsza moja csinejnja KM 1783, 3; Ne vidis nad šzebo m nágle šzmrți šztráha sš 1796, 10; Steri vidi brata šzvojega potrebüvati KŠ 1754, 39; vidim zbantüvanoga Boga KM 1796, 7; Vidimo záto, kaj Goszpodin Boug SIZ 1807, 8; Ár vidite pozványe vaje KŠ 1771, 492; Jałz šzám, bom nyega meni vido KŠ 1754, 139; Vido bom 'sitek vekvecsni sš 1796, 163; ár mi nyega vidili bodemo SM 1747, 32; I vidili bomo, liki jé KŠ 1754, 143; Indasne šzvécze vid'limo sš 1796, 16; ár oni bodo Bogá vidili KŠ 1754, 45; ár oni bodo Bogá vidili KŠ 1771, 13; tak šzpoznaj ino vidi KŠ 1754, 75; Vidite ino šze varte od šzkopoułzti KŠ 1754, 62; vidite, varte šze od kvalžá Farizeuov KŠ 1771, 126; Szküszte i vidite, kak prijaznivi je Goszpōd TA 1848, 26; naj vidimo ino vōrjemo KŠ 1754, 108; naj vidimo ino vōrjemo KŠ 1771, 153; Teda Herodes gda bi vido, kaj je ospotan KŠ 1771, 8; da bi ne vidili šzinovje Izrael'zki KŠ 1771, 534; Vidoucs šzam vido nevoló lüłztva KŠ 1771, 361; Vido szam pri tom deli KOJ 1845, v; Dare je zato šena vidila kai je dobro jełzti SM 1747, 6; Vido je, ka je žalosten BJ 1886, 3 **3. dočakati, doživeti:** Steri šcsé viditi dobre dni KŠ 1754, 59 **4.** v medmetni rabi *izraža opozorilo, spodbudo:* Vidis neimám nikoga SM 1747, 71; vidis, brat, keliko jezero 'Zidovov je vōrvajoucsi KŠ 1771, 408; Vis, nemilolžtivno kak šzmrť gołzpoduje BKM 1789, 413; Vis, nemilolžtivno kak šzmrť gołzpoduje sš 1796, 133; Ár 'sena šzvojega mo'sá vis poštuje SIZ 1807, 54; Vis, nerázumna 'zivina Nevesini niksega bina KAJ 1848, 293; dobro dēte moje, vis, kak nevolen szem jazs KAJ 1870, 8; szinek moj, vidis, kak hüđó je meni KAJ 1870, 18; vidijo, plemenita goszpoda, to szo moj ocsa KAJ 1870, 54; Vidi, da vecs ne pregrejsi BKM 1789, 220; vidita, da niscse ne zvej KŠ 1771, 30 **viditi se** -im se **I. videti se, viden**

biti: Li vidi šze, ka je z-Vlaskoga oršzága KŠ 1771, 668; kaksté neznameniti szi sze on bidti vidi KAJ 1848, III; Taksega hipa sze nyemi i edno megnyene dúgo bidti vidi KAJ 1870, 159; Gda šze oni zvuna tej mouk Vidijo KŠ 1754, 274; da šze šzkoro vtelikí rázlocsni jeziki v'zej vidijo tē šz. knige KŠ 1771, A7b; Naj šze ne vidis lidém, ka šze pošztis KŠ 1771, 19; naj šze ne vidi od Gołzpodnovoga oká hüđo KŠ 1754, 40; csinijo, naj šze vidijo od lüdi KŠ 1754, 21; I vidile šzo šze pred nyimi, liki zbloudnołzt KŠ 1771, 254 **2. zdeti se:** Csi šze glih nám csáži vidi SM 1747, 73; Zbrojávajte piłzma, ár šze vám tak vidi, ka vu nyih, 'zitek vekivecsni máte KŠ 1754, 4; Csüli šzte preklinyane, ka šze vám vidi KŠ 1771, 150; Ka šze ti kvárno vidi BKM 1789, 15; geto šze ti naj neoupacsno ne vidi KŠ 1754, 5b; Ar oni šzo nálz malo vreimena, kak šze nyim vidilo, kastigali SM 1747, 30; med sterimi szo sze mi te edne zaszipávajoucsse vidile KOJ 1833, IIII; Ka šze mi kvárno vidi BRM 1823, 10; Tak i vi šze zvuna vidite lidém pravicsni KŠ 1771, 77 **3. ugajati, biti všeč:** Tettzeni; dopádnoti, viditi sze KOJ 1833, 175; naj csini kak šze mi vidi SM 1747, 72; Vzemi me, gda šze ti vidi Sztoga šzvejta KŠ 1754, 256; Kel'ko šze vam vidi, jejte ino píte SIZ 1807, 32; tak teda, kak sze komi vidi KOJ 1833, 90; z-jarp tiszto vōzememo, stero sze nam vidi AI 1875, kaz. br. 8; Vidilo šze je i meni zrédom tebi piłzati KŠ 1771, 161; Nej sze je vidilo Sztvoriteli nebeszkomi SIZ 1807, 8; vidilo sze je nyemi pohájati KOJ 1833, IX **vidouči** -a -e **I. videč:** djánya grejh? Ov šze doprnełzé znajoucs i vidoucs od ti nepokorni KŠ 1754, 73; Vidoucs šzam vido nevoló lüłztva mojega KŠ 1771, 361; Vidoucsi pa to lüłztvo, šzmilüvao šze je KŠ 1771, 31; Ona pa vidoucsa, zburkala šze je KŠ 1771, 163; I v'ze lüłztvo vidoucsse, ka je vełjinyeno KM 1796, 111; zdobri del vaši vidoucsi vas 'zitek diesijo Bogá KŠ 1771, 706; Vidoucsi i' od pléšzanya vō obrnyeno plecese SIZ 1807, 56 **2. viden:** šze je i šzkázao vidoučji od nyih KŠ 1754, 112; Szkoj šze pozna ta Vidoucsa Sz. Mati czerkev KŠ 1754, 131; V'žáksem šzvejztvi pa more biti Vidoucsse zemel'zko dugoványe KŠ 1754, 184; Czerkev je vidoucsse šzpráviscse KMK 1780, 19; Ne pride vecs doli knám zvidoučjim tálom KŠ 1754, 113; zvidoucsim tálom pa ete Áldov aldúje Pop KMK 1780, 51; darújes na obládanye vszejh mojnih vidoučjih protivnikov KM 1783, 66; je Boug ete šzvejť zne'zivoučjimi, vidoučjimi i nevidoučjimi šztvármí napuno KŠ 1754, 93 **vidouči** -a -e sam. *vidni:* da šzo šzti nevidoucsi

ta vidoucsa vcsinyena KŠ 1771, 690; Ár mi ne glédamo ta vidoucsa KŠ 1771, 536; Ne 'zelej dúĵa eta vidoucsa BKM 1789, 283 **vidívši** tudi vidévši tudi vidévči -a -e *ko je videl*: Jezus i nikoga nej vidívši zvún te 'zené ercsé KŠ 1771, 292; Sto vidévši nyéno 'saloszt KM 1783, 239; Pa rejszan vidévsi Gejza, da sze lúsztvó vósztrejbi KOJ 1848, 10; Dečák eta vidévši se je jáko prestrašo BJ 1886, 9; Tak ųze naj ųzvejti ųzvetloųzt vaųĵa da videvsi vaųĵa dobra dela, dicsio KŠ 1754, 156; Vidívši pa zvejzdo, radúvali ųzo ųze KŠ 1771, 7; Bojdmó záto veųzéli, Vidívsi Bo'za dela BRM 1823, 73; Vidévsi Jo'zef, ka nyegovo delo zakrito osztána AI 1875, kaz. br. 7 **videni** tudi vídjeni -a -o *viden*: Ki je videni po vnougi dnévi od onih KŠ 1771, 383; I oni ųzliųavši ka 'zivé, i viden je bio od nyé KŠ 1771, 155; Videno je, kak ti o Bóg, hodi TA 1848, 53; szunce je né vecs videno KAJ 1870, 84; Gda cstém, videne pizske na szlúsane premanývavam KAJ 1870, 6; Tam jeųzte blá'zenųztvo Od ócs nej vidjeno BRM 1823, 339

vidlívi -a -o prid. *viden*: geto verbum znamenúje káksega dugoványa vidlivo polo'senyé KOJ 1833, 130; Vidlivo polo'zenyé (az állapító) AIN 1876, 20

vidno prisl. *vidno*: tak tudi na Vogerszkom, Ferdinándi I. vidno doszta hüdoga zadenila KOJ 1848, 77

vihér tudi vehér -a m *vihar*: Vehér Szélvéųz KM 1790, 92(a); obláčzke, ki ųze od vihéra noųzijo KŠ 1771, 720; ųto je obarvao naųųe ųztáne, i polá od pogibelnoga vihéra KM 1790, 32; Ár ųzte nej priųztoupili kvihéri KŠ 1771, 695; pren. On na te neverne dá vihér szlápov TA 1848, 9; Márna szo vsza, kak podvr'z sorsa vihéra KAJ 1848, 8

vihéren -rna -o prid. *viharen*: Vihérni de'zd'z vsze szevléva AIP 1876, br. 1, 6; vu de'zd'zevnom i vihérom vréméni KAJ 1870, 104; pren. I daj zidti mira szunczi Vu mojem vihérom szrdczí KAJ 1848, 143

vihóu vihá s *uho*: I csi ercsé vihóu KŠ 1771, 515

vijóč se -a se -e se prid. *vijóč se*: Gda bi pred nyimi dim visziko sze vijocs KOJ (1914), 129

viktória -e ž *zmaga*: meųzto tak imenúvano za volo victorie, ali obládnóųzti KŠ 1771, 612

vila -e ž *vila, bajno bitje*: Vila ró'zice AIP 1876, br. 2, 6

vilahen -a m *prt*: Lepedő; prt, vilahen KOJ 1833, 164

vile vil ž mn. *vile*: Villaháromágu; ville KOJ 1833, 182

vilica tudi vùlica -e ž *ulica*: escse i vilicza toga meszta je z-csisztoĵa zláta KM 1783, 215;

ųztani gori i idi vu viliczo KŠ 1771, 368; I vó idoucsa prejsla ųzta edno viliczo KŠ 1771, 379; Jánosko sze na ednoj stúrkóĵ viliczi náide KAJ 1870, 115; Ár lúbijo vu ųzpráviųcsaj i na vogláj viliczi ųztoĵécsi moliti KŠ 1771, 18; vó idoucsi na vilicze nyegove KŠ 1771, 202; Gnojá je nej dáó vó voziti na vilicze KM 1790, 68; ųzo vnouge roune ųz-poųztelami vrét na vilicze vo dejvali KM 1796, 119; ni niųcse ne bode csúo na viliczaj glájz nyegov KM 1796, 39; Uttza; vulicza KOJ 1833, 179

vímen -a s *vime*: szo sze nyim po viméni mozoli vószpísali KOJ 1845, 118

Vínce -ja m *Vincenc*: Szvéti Vincze, moli Bogá za nász KM 1783, 94

vinéj prisl. *zunaj*: Gda ogen vųze zesgé vinej KŠ 1754, 271; mati i bratje nyegovi poųztanoli ųzo vinej KŠ 1771, 41; Zakaj bí vinej osztano BKM 1789, 14; ųteri je na vnougoj mrlini vinej oųztano KM 1796, 12

vinéjsnji tudi vúnéjsnji -a -e prid. *zunanji*: Kakda vinejsnye KŠ 1754, 92; Naj ųzi 'zivina od vinejsnyega dela pocųiné KŠ 1754, 26; Vari me od kvára dneųz vinejsnyega BKM 1789, 364; brezi vųze ųzile vinejsnye KŠ 1771, 339; Sinovje ųze vo vr'zejo vu vinejsnyo kmiczo KŠ 1771, 145; ųzlugo vó vrzte vu vinejsnyo kmiczo KŠ 1771, 85; csi kaj zvinejsnyim delom bliųcsi KŠ 1771, 743; právde, ųtera ųzamo vinejsnyá csinejnyá ravnati more KMK 1780, 46; Gde je tá ųzmrt? Vu Vinejsnyi kmiczaj KŠ 1754, 144; nego csi gli ųze vúnéjsnyi nas cslovik KŠ 1754, 192; Nyihovo notrejsnye i vúnéjsnye delo KŠ 1754, 92; kama pridem vu vúnéjsnyi váruųs KM 1790, 22; Ka zapovidáva Notrejsnyo i vúnéjsnyo csiųztoucsó KŠ 1754, 45; vrzte ga vu vúnéjsnyo kmiczo KŠ 1771, 73; Na vúnéjsnye gledoucs, c, naj ųpoznajo KŠ 1754, 197; Meo je te prvi ųator i vúnéjsnye ųzveųztvo KŠ 1771, 684; vrág, kteri zvúnéjsnyim ųzkúsávanyem miųzli zapelati SM 1747, 42; more dobro delo biti? Zvolnoga ųzrczá, zvúnéjsnyim tálom KŠ 1754, 80; csi kaj znaųsov vúnéjsnyov ųzlú'zbóv molimo KŠ 1754, 9; Od vúnéjsnyi rogáti grejhov ųze zdr'zi KŠ 1754, 69; Vúnéjsnye nepriátele je meo Dávid KM 1796, 6 **vinéjsnji** -a -e sam. *zunanji*: Oni ųzo tebi vinejsnyemi, Dávali cséųzt BKM 1789, 83; kak ųze májo oponáųati kvinejsnjim KŠ 1771, 610; naj i to vinejsnye nyihovo csiųzto bode KŠ 1771, 77; ali ni tou nej na vinejsnye gledoucs KŠ 1754, 11a; Ár ka mi je potrejbno i te vinejsnye ųzouditi KŠ 1771, 499

viničke tudi viničke -a s *trtne mladike*: Tak te vidouce ništere [ze zovéjo Vinicske KŠ 1754, 131; štero vinicske [zo oni pojeli KŠ 1754, 4a; Ti szi nyega nárasz raszpřesztro i nyega vinyicske do potoka TA 1848, 66

vinják -a m *uljnjak*: po krátkom vrěmeni vinyák doszta rójom máli bode AI 1875, kaz. br. 8

vino -a s *vino*: Vinum Vno KMS 1780, A7b; Vno ino 'zen[žki [zpourl KŠ 1754, 44; i vino [ze vo vlijé KŠ 1771, 29; ka sze vino ne pokvari AI 1875, kaz. br. 8; brezi zemel[žkoga krúha i vina KŠ 1754, 205; Dobro je nej je[žti me[žzá, niti piti vina KŠ 1771, 480; prine[žli [zmo dvá pinta vina SIZ 1807, 5; kákse vino je Kri[žtus dáo KŠ 1754, 203; nouvo vino vu nouvo po[žzoudo vlejvajo KŠ 1771, 29; gda [ze premíni, Na vino voda vkameni BKM 1789, 54; ka bi nasega kraja vino razglászili AI 1875, kaz. br. 8; Vu feobnice vino dčvajo BJ 1886, 7; Morem vzéti jasz tou zvinom BJ 1886, 258; I ne zapójte [ze zvinom KŠ 1771, 584; Z[žlatkim vinom [zo puni BKM 1789, 121; pren. Szpravo je nám krv kpitvini vu vini KŠ 1754, 257

vinograd -a m *vinograd*: Vinograd KMS 1780, A3b; vinograda delavczi [zluge bijjejo KŠ 1771, 67; dáo [zi nám vino vu vinogradi KŠ 1771, 853; pren. vu Go[žpodnovom vinogradi gyedmi delavec BKM 1789, 3; Molba za obarvanye dühovnoga vinograda TA 1848, 66

vinonösen -sna -o prid. *vinoroden*: po etih krajih sze je vinonosnoga tersztja obdelanye usztavilo KOJ (1914), 96

vinopívec -vca m *vinopivec, pijanec*: cslovik vinopivec KŠ 1771, 36; i vinopivczi od méne szpčvajo TA 1848, 34

vínski -a -o prid. *vínski*: Da vin[žke gorice obarjes BKM 1789, 348; pren. Jezuf[á, pod Krúsnim, i Vin[žkim kejpom moremo moliti KM 1780, 53

viola -e ž *vijolica*: Vcsera, kak vióla Tak [zam [ze [zvejto SŠ 1796, 149; Viola KAJ 1870, 101

viólčasti -a -o prid. *vijoličast*: violčasti ametist AI 1878, 54; Lucerna má violčasto cvetje AI 1878, 44

viólica -e ž *vijolica*: V[že violicze vehnejo BKM 1789, 432; V[že violicze vejnejo SŠ 1796, 169

vípera -e ž *gad*: edna vípera od toploucse vč idoucsa zgrábila [ze je roké nyegove KŠ 1771, 427; Vípera, štera se zdržáva AI 1878, 29; Zle'zenyé vípere KŠ 1771, 40; On je pa to vípero doli [ztepao KM 1796, 130

Virgiliúš -a m *Virgil*: Nemre vujdti Virgilius KM 1783, 281

virtus -i ž *krepost*: ta nebe[žka virtus TF 1715,

1; Szlatka ti boj v[žáka virtus BKM 1789, 260; virtusi Szrdcze podávajte KAJ 1848, 68

visiki tudi visoki -a -o prid. **1.** *visok, razsežen v navpični smeri*: Struc Visiki je okoli 2 i pol metera AI 1878, 22; V ništerom mesti je visoka BJ 1886, 34; Z-ete 'jenidve [zo zisli oni vi[žikoga zrá[žtva KM 1796, 10; Hercegovinanci szo mocsni, viszikoga rásza AI 1875, kaz. br. 3; I gori me je ne[žao na vi[žiki brejg KŠ 1771, 805; i gori je je pelao na edno vi[žiko gorou KŠ 1771, 55; na edno jáko vi[žiko gorou KŠ 1771, 11; i zv[žikov ramov je je vč'žnyé [zpelao KŠ 1771, 382; med timi gčszti i visziki bregáj nemrejo gvšni bidti AI 1875, kaz. br. 3; gledčsi, Vu vi[žoka nebe[žza BKM 1789, 111; pren. Boug pak zNebé[žz zv[žikim glá[žom kričji TF 1715, 38 **2.** *visok, pomemben, na višji stopnji*: Zmosno[žt vi[žukoga Bogá SM 1747, 10; za nyidva vi[žokoga gucsa i pi[žanya volo KŠ 1771, 260; Jezik je viszikoga czila skér KOJ 1833, VIII; Z dop[žcsenyom Krále[žke Vi[žoke [oule Stamparie KM 1796, 1; i dšse vi[žoukoí veliko hválo dájemo KŠ 1754, 223 **visiši** tudi višči tudi višči -a -e *višji*: i vise[ži od nebe[žz včinyeni KŠ 1754, 103; bole [zam ja[ž vu vdárczaj vije[ži KŠ 1771, 548; i veliko visesi ali ni'sesi kak szvetisese KOJ (1914), 103; ali szo visese goré KAJ 1870, 92; od Jeroga je vi[šisa KŠ 1771, 669; csi sze na visisi sztan pozdignyeni KAJ 1870, 54; i poetom na visiso ceno szpravili AI 1875, kaz. br. 8 **nájvišiši** -a -e *najvišji*: ti [zi [žám náj vi[šji Jezus Krisztus KM 1783, 108; ár [zi náj vi[šji[á dobrouta KMK 1780, 94; Té réd je naj[žtavo náj vi[šji[še modrou[žti Boug KM 1790, 84; Od eti szo sze nájprvle v-nájvisisom meszt szpominóli AIP 1876, br. 1, 8; Divja koza bivajoči na ti najvišiši pečinaj AI 1878, 16 **visiki** tudi visoki -a -o sam. *visoki*: Ár, ka je pred lidmi vi[žiko, odšrnó[žt je pred Bougom KŠ 1771, 226; Vi[žika od [žébe ne mi[žlite KŠ 1771, 476 **nájvišči** -a -e sam. *najvišji*: Od najvisčšega do najniszikoga vszefelé lšztvo biló AIP 1876, br. 2, 2

visiko tudi visoko prisl. **1.** *visoko*: Z-ocsmi ne glédam vi[žiko BKM 1789, 8; naj mládoga drevja doli ne jej, dokecs vi[žiko gori zrá[žté KM 1790, 80; je [žtáo vi[žiko na ednoj le[žficzi KM 1790, 20; I plamén je visoko sekao BJ 1886, 9; pren. kaj tak vi[žiko ra[žté včra va[á KŠ 1771, 626 **2.** *zelo*: Goszpód bojdi visziko hválen TA 1848, 33; Vi[žiko postšvanoga Superintendenta BRM 1823, IV *više več, bolj*: ki nedás ná[ž vi[šse [žkšávati SM 1747, 56; je namázani [žtoga Sz. Dühá oliom vi[šše od v[žej [žtároga zákona prorokouv KŠ 1754, 102; Nej je [žluga vi[š

go|z|pouda |zvojevga KŠ 1771, 33; ár |zi ti vi|še v|zake |ztvorjene |ztvári KM 1783, 143; On je vszako sztvár zvagao, nikaj je nej visse KOJ 1845, 102; Ki, vise szuncsevnoaga tráha Prebivajôcs, ravna KAJ 1848, 7 **nájviše najbolj**: Bogá najsega ober v|zei |ztvári nai vi|še lübiti SM 1747, 55

visikôča -e ž *višina*: stera na dugôcsó, sürkôcsó i na viszikôcsó deszét centimeterov zadene AI 1875, br. 1, 3

visikoglásen -sna -o prid. *visok*: glaszniczke 2. viszikoglászni KOJ 1833, 3; 2. Na visziko- ali téknoglászne AIN 1876, 6

visikost tudi visokost -i ž *I. višina, visokost*: ár je vi|zoko|zti mále bio KŠ 1771, 234; z viszikoszi doli govoriyo TA 1848, 58; Sliva je drvo srednje visikosti AI 1878, 45; Sto more djáti kvizokozti |zvojoj eden lakét KŠ 1771, 212; Szkim rüjimo v|zo vi|zoko|zt AI 1878, 545; na viszikoszt mojo posztávi mené TA 1848, 14 **2. vzvišenost**: Ali da ná|z je prigledno, Szvetli zhod zvi|zikozti BKM 1789, 59; vu szvojoj nezgovornoj viszikoszi miszlécs KOJ 1848, 119; záto sze pá vu viszikoszi szká'zi TA 1848, 6; I, naj |ze zvi|zokoztyov oznanofzti ne zvi|zim KŠ 1771, 550

visína -e ž *višina, višava*: da ná|z ni vi|zina ne odloucsi KŠ 1771, 340; niti viszina nász nemre odloucziti KM 1783, 71; Tebé glászi viszina nébe KAJ 1848, 8; dokecs ne bodte oblo'seni zmo'znofztyom od vi|zine KŠ 1771, 258; Ki |zi pri|o Znebe|zke vi|zine sŠ 1796, 79; dokecs |ze ne bi potrdili z-vi|zine KM 1796, 116; z-nebe|zke vi|zine dober blago|zlov SIZ 1807, 6; Szi vise vsze viszine zviseni KAJ 1848, 12; gori idoucsi vu vi|zino, vlovleno je pelao vlovlenyé KŠ 1771, 580; Kri|z|tus je vnébo za|ztoupo, Gori vnáj vék|o vi|zino BKM 1789, 111; prouti dühovnim hudoubam |tere |zo na vi|zini KŠ 1754, 106; i dika na vi|zini KŠ 1771, 237; Dika Ocfi na vi|zini BKM 1789, 20; Dika ocsi na viszini KAJ 1848, 9; |teri vidi v|ze |zvoje vi|zine molécsé KŠ 1754, 155

visiti -ím nedov. *I. viseti*: Cslovik, steri na dreivi vi|zi SM 1747, 17; Szténna tábla na szténi viszi KAJ 1870, 91; doli obernjenov glavov na zádñji nogáj visi AI 1878, 7; Ka je |zkri'za vi|zilo KŠ 1754, 258; na drügoj sztejñi szo viszile solszke regule KOJ 1845, 6; pren. ná|fa velika nevola, |tera nám na glávi vi|zi KŠ 1754, 212 **2. biti odvisen**: Ar je v|ze lü|ztvo vi|zilo od nyega polzlü|ajoucsé KŠ 1771, 238; I vi|zim od tébe BKM 1789, 366; Vu etivi dve| zapouvidaj vi|zi czejla právda KŠ 1771, 75; bojno z-satanom, od

|tere vi|zi ali korouna, ali ka|ftiga vekivecsna KM 1783, 196; re|cs Bo'za Z|tere zvelicsanye vi|zi BKM 1789, 23; ali edna od te drüge viszi KOJ 1833, 114; Hranéñye ne viszi jedino od krvi AIP 1876, br. 3, 6; od tébe vi|zimo KŠ 1771, 838; Ár od tébe vi|zimo mi BKM 1789, 135; Ár od tébe i mi viszimo KAJ 1848, 313; Vsza, vsza od nyega viszijo KAJ 1848, 13 **viséti** -a -e **viséč**: na kri'snom viszécs drejvi KM 1783, 243; ki |zi na kri'snom drejvi vi|zéc|i pravo KM 1783, 77; od viszécsé zláte pecsati zláti liszt imenüvan KOJ 1848, 35; gda |zi nyega na kri|ji vi|zécsega glédala KM 1783, 81; Kak |zo pa barbaruske vidili vi|zécso to |ztvár KŠ 1771, 427

visni -a -o prid. *visok*: Viszni törem i znaménye kri'za KAJ 1870, 59

Vistula -e ž *Vistula*: Tiszte püszte prosztoze Veliki Károl je z-Nemci i Szlovenami od Elbe i Visztule naszelo KOJ 1848, 6

viš medm. *vidiš, glej*: Viss! na vogrszkoj zemli prebivas KOJ 1833, XIII; vis, szpocrknejo csi nedo meli materé KAJ 1870, 15; vis, vis, té je pa na moje imé krszten AIP 1876, br. 1, 7; Medsztakek je táksa mála récs: vis AIN 1876, 68

višestni -a -o prid. *višji*: Sztáva vise|ztni Cse|ztnikov BRM 1823, VIII

višestnost tudi višesnost tudi višesnost -i ž *I. oblast*: eto sze na zapôved visesnoszi more v-csaszi odrinôti AIP 1876, br. 4, 2; je vöpvédano, ka pod nyihovo visesznoszt szlisajôcsi né vogrszkoga jezika sôlaj sze more vcsiti AIP 1876, br. 4, 7; obadvá országa pod torszkoj visesnoszi sztojita AIP 1876, br. 8, 2 **2. visokost, vsemogočnost**: Nyegov je Visesno|zt BRM 1823, 103; ká'ze Tvojo visesno|zt BRM 1823, 106; de te nyegova visesnoszt Vodila KAJ 1848, 181; Zdá ládas vu visesno|zti BRM 1823, 81

višešnji -a -e tudi višesni -a -o prid. *I. ki je glede na razvrstitev po položaju, pomembnosti na bolj pomembnem mestu*: Kajafás vise|nyi pop bodoucsi KŠ 1771, 305; Heli je bio visesnyi Pop KM 1796, 51; za vrejmena Abjatára vi|esnyega popa KŠ 1771, 108; pelali |zo ga k-Kajafá|ji vi|esnyemi popi KŠ 1771, 91; |zo ga pred visesnim popom to'zili BRM 1823, 51; oblá|z|tim vi|esnyim podlo'zna bojdi KŠ 1754, 34 **2. vsemogočen, vzvišen**: Oh ti visesnyi Krao BKM 1789, 36; Oh visesni Bôg BRM 1823, 1; V|zi v|zej |ztvári |ztvoritela Bogá visesnyega BKM 1789, 38; Ino visesno lübézen hvalécsi KAJ 1870, 167; vu imenüvanom Visesnom Pa|z|téri BRM 1823, IV **nájvišešnji** tudi **nájvišijñji** -a -e **najvišji**: ka je Jezus vu náj vi|esnye zmo'snofzti dike

Ĵztálnom ládanyi KMK 1780, 17; vsáka právda od najviesnye oblászti potrdnyena AI 1875, kaz. br. 2; ka Ĵzam tebé najvíesnyega Bogá KM 1780, 71 **višeňji** -a -e sam. *vsemogočni*: szpěvao bom iměni tvojemi oh Visesnyi TA 1848, 7; i moucs visesnyega obĴzencza tebé KŠ 1754, 107; Kakda vkrádnemo od naĴji víesnyi KŠ 1754, 48 **nájvíšeňji** -ega sam. *najvíšji, Bog*: Ali te náj víesnyi vu zrokami napravleni czérkvaj ne prebiva KŠ 1771, 362; Ti, Kak te naj visesni BRM 1823, 54; Priszpodobnoga vecs nega Nindri k-najviesnyemi KAJ 1848, 11; O jáko je lepô .. mojoj najvisisnoj zadovolnoszti odgovářja AI 1875, br. 1, 7

višeost -i ž *vzpetina*: Měnses visesoszti sztrmce zověmo KAJ 1870, 145

višni -a -o tudi višňji -a -e prid. **I. višňji, vse-mogoč**: Oh visnyi Boug BKM 1789, 157; NaĴzlányam Ĵze visni Bo'se SŠ 1796, 163; Szina Bogá visnyega BKM 1789, 76; On bode veli, Szin visnoga Bôga BRM 1823, 10; Tebé szpoznávamo ocsó visnyega KOJ 1845, 135; bom szpěvao Iměni visnyega Bôga TA 1848, 6; Ki Ĵze vu visnyem Bougi SM 1747, 72 **2. božji**: Visni mir KAJ 1848, IX; Vřetina visne mōdroszti KAJ 1848, 8 **3. pomembnejši, na višji stopňji**: Stampana z-kráľeĴzkimi visnye Soule piĴzkmi KM 1790, 1; iszkati blá'zensztva sztan visni KAJ 1848, 108; Molitev za visno oblászt TA 1848, 15; Visne oblászti KAJ 1848, VII; Zdr'zi nám visnye vládnike BKM 1789, 294

višnja -e ž *višnja*: MeraĴus Visnya KMS 1780, A9; Medgy; visnya KOJ 1833, 165

višňjavi -a -o prid. *višňjev*: Cink je višňjavo beli AI 1878, 56

višňjeno-erjávi -a -o prid. *višňjevorjav*: Vlaška črešnja má višňjeno-erjávó cvetĴje AI 1878, 50

vitěški -a -o prid. *viteški, junaški*: nájlih viteskoga Matyasa má KOJ 1848, 66; i dáo je vĴzákomi viteskomi mou'si edno trombonto KM 1796, 48 **vitěški** -oga sam. *vojak*: zgucsávao Ĵzi je z vládniki popovĴzkimi i zvitěskimi od toga KŠ 1771, 245

vitěštvo tudi vitěztvo -a s **I. vojaštvo**: zapovedao je vitěztvi doli idti KŠ 1771, 414 **2. junaštvo**: Vitězség; vitestvo, preobrněnye KOJ 1833, 183; Vitestva pa naj lepsi 'zir, Naj bode domovine mir BRM 1823, 405; za volo szpoznanoga vitestva KOJ 1848, 22; Duřevnoga ro'zjá gori oblejkanye na duřevno viteĴtvo KŠ 1771, 586; Po tom vitestvi szo ga okrónali KOJ 1848, 64

vitěz -a m **I. vojak**: Eden vitěz je oudpro, Nyeg'vo rebro BKM 1789, 77; Niki vitěz, ki je sěĴzt Ĵztou FiliĴzteuĴov doli pobio KM 1796, 46;

Teda Ĵzo vitězje poglavára vzěli Jezufa KŠ 1771, 94; Ĵzte Mojega Ocsé vitězje BKM 1789, 151; ki pod Ĵzebom mám vitěze KŠ 1771, 25; pren. Ercsé pa czérkvi vitězom KŠ 1771, 248 **2. junak**: Finni vitěz chriĴtus TF 1715, 1; gde je hunovszki vitěz Atila pokopan KOJ 1848, 5

vitězivati tudi vitězivati -ijem nedov. *bojevati se*: naj pouleg naprej poveĴdanoga od tebé prorokůvanya vitězies vu nyih dobro viteĴtvo KŠ 1771, 635; naj ne podľězemo, nego naj dōnok obládamo i vitěziemo KŠ 1754, 172

vivlevávle medm. *hokuspokus*: csalejřje na kri'sopoutĴi krouge i kri'se rěĴĴjo, ino vivlevavle gucsĴjo KOJ 1845, 110

vívól -a m *bívol*: Kōla vozĴjo konyi i vívólje KAJ 1870, 71

viza -e ž *beluga*: Viza (viza). To je v naši vodaj najvěkša riba AI 1878, 31

vizitérani -a -o prid. *pregľedan, preiskan*: gde je magyara pred szébe nej ovak pűszto, nego mogao je vizitérani biti KOJ 1848, 85

víza -e ž *napev*: Nōta; vi'sa, nouta KOJ 1833, 166

vĴáviti se -im se dov. *razodeti se*: vonom dněvi, vĴterom Ĵze Szin cslovecsi vĴávi KŠ 1771, 230; Szebé 'zivoga vĴavi KriĴztus BKM 1789, 109; Ka sze vĴavi z toga, da je prisao k Szlovenom KOJ (1914), 99; Od niki pa, kaj Ĵze je Eliás vĴavo KŠ 1771, 197; Ponizno Ĵze vĴavio BRM 1823, 2; SzvoĴim vucsenikom Ĵze je Ĵzám vĴavo BKM 1789, 95; Bo'za reĴcs Ĵze je vĴávila BKM 1789, 5; Miloscsa Bo'za Ĵze je vĴávila BRM 1823, 24

vĴedínanje tudi vĴedínjanje -a s *zedínjenje, združítev*: KriĴtuĴovo dūhovno vĴedínánye znamenĴje KMK 1780, 86; Opominanye na vĴedínynanya poniznoĴzt KŠ 1771, 590; za volo vĴedínynanya sze pogodbávanye zacsnolo AIP 1876, br. 5, 1; Da lűsztvi vĴedínánye darĴjes KM 1783, 97; dáj mi dūĴno vĴedínánye BKM 1789, 165; dú'snoszt nalo'sili mir i vĴedínánye varvati KOJ 1848, 51; Ĵze je po pořzebnom vĴedínányi pobougsao nyihov Ĵtális KM 1790, 88

vĴedínati -am dov. *zedíniti, združíti*: Mené z-tebom vĴedína BKM 1789, 234; Tam vasz on 'z-nyimi vĴedína KAJ 1848, 114; Szrdcza etima vĴedínaj BRM 1823, 416; Sz-kēm szva szrdcza vĴedínala KAJ 1848, 292 **vĴedínati se** tudi vĴedínjati se -am se *zedíniti se, združíti se*: MoreĴze li néba Ĵzpráhom VĴedínati KŠ 1754, 258; More Ĵze li néba Ĵzpráhom, VĴedínati BKM 1789, 228; Vōre, po steroi Ĵze jaĴz Ĵztebom vĴedínám SM 1747, 53; ZľuběznolĴti Ĵze jaĴz Ĵztebom vĴedínám BKM 1789, 314; Gda Ĵze naĴfa molitev zmisleĴnyem ne vĴedíná KŠ 1754, 20; tak Ĵze Ĵzřvrim piĴřzom vĴedínynya KŠ 1771, A3b; Ár,

ki [že nyemi pokloni, vjedina [že 'znyegovimi hūdimi delami KŠ 1771, 738; Tak [že tejlō, dūsa, V[že [ztebov vjedina BKM 1789, 365; ki [že naj 's-nyim vjedina SIZ 1807, 7; Vjedinaj [že, zvelicsitel, Z-menom BRM 1823, 178; da bi sže vsza tvoja decza Med szebom tak vjedinala KAJ 1848, 300 **vjedīnani** tudi vjedīnjani -a -o *zedinjen, združen*: No 'ze [zem vjedīnani, Sztebov moj Iezus BKM 1789, 239; moski 'znyim vjedīnani tā troso dnēve [zvoje SIZ 1807, 7; najbi oni po vjedīnanej moucsi [zrecsnoga vcsīniti mogli SIZ 1807, 8; oneva, kakti czilou vjedīnaniva tūvārīsa, pripravlati SIZ 1807, 10; 'Z-nyim sže tū vjedīnani KAJ 1848, 146; i vjedīnyani osztānemo KM 1783, 111

vjedīnāvati se -am se nedov. *združevati se*: Ravnaj me, da [že Sz-Tebom vjedīnāvam BRM 1823, 462; Sz-tebom sže jasz vjedīnāvam KAJ 1848, 18

vjedīnīti se -im se dov. *zedīniti se, združīti se*: i ti [zi [že 'znyouv vjedīno za vekke KŠ 1754, 238; Vjedīno [že je zcslovekom BKM 1789, 26 **vjedīnjani** -a -o *zedinjen, združen*: Szkrūhom i zvinom vjedīnyeno KŠ 1754, 204; bojďte pa vjedīnyeni vednoj pāmēti KŠ 1771, 491

vjedīnost -i ž *edinost, združītev*: Vjedīno[zt zBogom SM 1747, 36; vjedīno[zt ednoga mo'zá i edne 'zené KŠ 1754, 46; Opomina na vjedīno[zt KŠ 1771, 490

vjedīnōuti se -ēm se dov. *združīti se*: Ka [že je Bo'za natūra tak vjedīnōula KŠ 1754, 101

vjēsti vjējm dov. *vgrīznīti*: edna vipera ga je vjejlā KM 1796, 130

vkanenjé -á s *ukana, prevara*: i vkanenyé bogá[ztva zadavi ti rejcs KŠ 1771, 43; poleg stere sže naj nikse vkanēnye ne zgodi AIP 1876, br. 3, 1

vkānīti vkānim dov. *ukanīti, prevarati*: kakbi mogli na[šega bli'znyega vkanīti KŠ 1754, 21; modrou[zt, [tera nīti nikoga vkanīti nemore KMK 1780, 5; I vkanīti ga nescse BKM 1789, 39; On me nigdār ne vkani SM 1747, 75; tejlō nāl[ž ne vkani KŠ 1754, 172; Kejp, i Ezvetlina vno-gokrāt vkani KM 1790, 38; alī ga pa [zkrivimi ricsmi vkanimo KŠ 1754, 55; [zami [žebé vkanimo KŠ 1771, 726; Zapovīdi znās: ne vkani KŠ 1771, 134; csi [zam koga vkom vkano KŠ 1771, 235; Da je pa katsa vkanila Ejvo KŠ 1754, 251; nikoga [zmo nej vkanīli KŠ 1771, 540; naj vāj[ž [to ne vkani KŠ 1771, 606 **vkānīti se** vkānim se *ukanīti se, prevarati se*: [že [zam vkani KM 1790, 16; naj [že ne vkanimo od Satana KŠ 1771, 532; [zami [žebé vkanīte KŠ 1771, 746; da [že oni od hūdoga nepriātela ne vkanijo KŠ 1771, 849;

Ki trpijo, Nigdār [že nevkanijo BRM 1823, 9 **vkānīvši** -a -e *ko je ukanīl, prevaral*: ino Robert Károlovih priātēlov nalūkávce vkānīvši, sže je potájo KOJ 1848, 43 **vkānjeni** -a -o *ukanjen, prevaran*: Od jálna vrága vkanyen BKM 1789, 191; Vkānyena Izabella sže je bridko zjoukala KOJ 1848, 81; da szo 'ze vecskrāt vkanyeni AI 1875, kaz. br. 3

vkānjec -jca m *goljuf*: Ednoga hipa dvā vkanyca prideta AI 1875, br. 1, 6

vkānjlīvec -vca m *goljuf*: Zvīti angluski vkanjlivec AIP 1876, br. 11, 6

vkānjlīvost -i ž *prevara, goljufija*: to zvršījo vcsāszi po zvītoj vkanjlivosztī AIP 1876, br. 11, 6

vkānjūvanje -a s *varanje, goljufanje*: I [zkrbi toga [zvejta i vkanyūvanye bogá[ztva zadavījo to rejcs KŠ 1771, 112; pokedob sže za volo tatbine i vkanyūvanya grejhov godi KOJ 1845, 120; ki te na vkanyūvanye podbādajo KOJ 1845, 52; Kakda zimēnom Bo'zim nepo[šteno 'zīvēmo? zvkanyūvanyem KŠ 1754, 17; Vūsza nyegova szo puna z vkanyūvanyem TA 1848, 8; ki [že v[zelījo vu vkanyūvanyaj KŠ 1771, 720

vkānjūvāti -ūjem nedov. *varati, goljufati*: tebé cslovik vkanūje SŠ 1796, 131; Nīsteri lūd[žē vkanyūvajo KOJ 1845, 121; ne la'zmo i ne vkanyūjmo KŠ 1754, 16; Hlāpczi naj znikim ne vkanyūjo KŠ 1754, 49; kaibi ne lagali ino nevkanyūvali TF 1715, 13

vkāpati -am nedov. *vkopavati*: kotárno kaménye vkāpajo med nyive KAJ 1870, 119

vkāljāti se -am se nedov. *klanjati se*: Velikásom sže je vnou'salo szlabim 'senszkam sže vklānyati KOJ 1848, 47; baráta, steri sže je v Sárvári tak dugo szladkáro i vklānyao KOJ (1914), 117; Bo'se! tebi sže vklānyamo KOJ 1845, 135

vklēknōti -em dov. *omahnīti*: Neszmēm Ni v-dobrom vkleknōti KAJ 1848, 238; Te nedovēdno vkleknem KAJ 1848, 242; Da nevkleknemo od vere bo'zansztva KAJ 1848, 180; nevkleknējo sztopáji nasi TA 1848, 36

vkōnčati -am dov. *pokončati, uničīti*: Vsze tīszte kmesztī dá vkoncsatī KOJ 1848, 27; Nyih dīka je bila vsze vkoncsatī KOJ (1914), 130; ne dāj tve czérkve vkoncsatī BKM 1789, 177; Stevan IV. vkoncsa doszta KOJ 1848, 39; nīstere vesznice szo pa zcsīszta vkoncsalī KOJ 1848, 86 **vkōnčati se** -am se *pokončati se, uničīte se*: [zmrtyom [že naj vkoncsa KŠ 1771, 50

vkōnčāvati -am nedov. *pokončevati, uničevati*: odked szo oni vōhodīli 'sgát, i vkoncsāvāt KOJ 1848, 99

vkopāti vkòpam dov. *vkopati*: eden cslovik i vkopao je pod prejšo kad KŠ 1771, 139

vkorenìiti -im dov. *ukoreniniti, utrditi*: Sz. Stevan za poszebno szkrb prime Vöro vkoreniti KOJ 1848, 13 **vkorenìiti se** -im se *ukoreniniti se, utrditi se*: kaibiže mi mogli vu právoi vori že vkoreniti TF 1715, 48; naj že ono dobro, štero razmis, vu tebi bole vkoreni KM 1790, 50; V-etiħ csaszih szo sze vdomovile i vkorenile dvej nouve vöre KOJ 1848, 82; Naj sze tak vogrszki Jezik sze bolye vkorni KOJ 1833, III **vkorenjenìi** -a -o *ukoreninjen*: Vkorenyeni i gori poczimprani vu nyem KŠ 1771, 606

vkoupiti se -im se dov. *skopiti se*: i jelzo vkopleni, ki řzo že řzami vkoupili za volo králeřtva nebeřzkoga KŠ 1771, 62 **vkòpleni** -a -o *skopljen*: I ovo eden mou'z Csrnkavecž vkopleni KŠ 1771, 366; Ar jelzo vkopleni, ki řzo že zmatere utrobe tak poroudili KŠ 1771, 62

vkradniti -em dov. *ukrasti*: kak dabi steo kaj vkradniti KOJ 1845, 30

vkrádnoti -em dov. *ukrasti*: Kakda vkradnemo KŠ 1754, 50; da ga vucseniczke vkradnejo KŠ 1771, 97; Ne vkradni TF 1715, 16; Ne vkradni SM 1747, 45; nego naj vkradne i zakole KŠ 1771, 300; kai řzem nei odneřzal (vkradno) SM 1747, 12; Racsun ti je dati csi řzi ti kaj v-kradno SŠ 1796, 92; povrnouti moremo onim, od ki řzmo vkradnoli KŠ 1754, 53; kaj řzo vucseniczke prisli, ino řzo ga vkradnoli KŠ 1771, 98; ino řzo ga vkradnoli KM 1796, 114 **vkrádnjenìi** -a -o *ukraden*: Z-nase hi'ze blágo vkrádnjeno AIN 1876, 24; Tò vkrádnjeno pa nazáj dati KŠ 1754, 53; Liki edno vkrádnjeno blágo senkas meni AI 1875, kaz. br. 7

vkraìi zablòuditi ~ -im dov. *zaiti, zabloditi*: teda zaiřtino od právoga Bořjega návuka naidale vkrai zaloudi TF 1715, 3

vkrajjemàti -jemlém nedov. *odvzemati*: Ferdinand I. sze denok prime Búdino vkrajjemati KOJ 1848, 81

vkrajlùčiti -im dov. *odvreči*: szvoje szulice vkrajlùcsita KOJ 1848, 58

vkrajnositi -nòsim nedov. *odnařati*: ka nebi od hi'se vkrajnoszila kurvejsam KOJ 1845, 88

vkrajpognàti -ženém dov. *odgnati, odpustiti*: da je nyemi nej bráno prvo tivárisiczko vkrajpognati KOJ 1845, 64; Dobroga hlápca lagojega pa z-leta vkraj po'senéjo KOJ 1845, 53

vkrajpogràbiti -grábim dov. *odvzeti*: Szamo nyim je túdi Stajerszko vkrajpograbo KOJ 1845, 6

vkrajpotočiti se -im se dov. *umakniti se*:

Najzlédnye řze vkraj potocsis, Nezdř'zis BRM 1823, 299

vkrajšpàdnoti -em dov. *odpasti*: Szodie Bogh, nai od řzvoiega predséř vzetyá vkrai řzpadneio ABC 1725, A7b

vkrajšpojémati -jemlém dov. *odvzeti*: Wladiszlav II. naj povrné vsza, stera je Matyas I. vkrajšpojémao KOJ 1848, 69

vkrajštirati -am dov. *odgnati, odpoditi*: i vkrâ je štírao protivnika KAJ 1870, 40

vkrajšvétìi -vzèmem dov. *odvzeti*: dobrouto, stero nam niscse nemore vkrajšvétìi KOJ 1845, 17; Matyas I. scsè Stájer vkrajšvétìi KOJ 1848, 67; Törszki Czaszar Benetsánom po szili vkrajšvzeme otok Morea KOJ 1848, 10; Dühá szvétoga tvojega nevzemi vkraj od méne KOJ 1845, 129; Boug nám je vkrajšvéo KOJ 1845, 105; kim je szmrt vkrâřvéla roditele KAJ 1870, 52; kaj řzte vkraj vzéli klùcs znányia KŠ 1771, 210 **vkrajšvétìi** -a -o *odvzet*: Szamo Slézia od prářszkoga Krála vkrajšvétèa KOJ 1848, 110; Franczúdom je vsze vkrajšvétèo KOJ 1848, 121

vkrátìiti -im dov. *prikrajřati*: Csi szi szam nevkrátim 'zitka mojega KAJ 1848, 247

vkrařvràčati -am nedov. *odvràčati*: On me Od rú'zni grèhov vkrâřvrácsa KAJ 1848, 291

vkrařvrnòuti se -ém se dov. *odvrniti se*: Da sze od grèhov vkrâřvrném KAJ 1848, 143

vkriř prisl. *navzkriř, kriřem*: Ne meli zjezikom brezi pámeti vkri'ř BKM 1789, 306; teda lih more roké vkri's dr'sati KOJ 1845, 105; Mála riba brezi rüma hodi Vkr'i'ř po vodi KAJ 1870, 71

vkriřzoma prisl. *navzkriř, kriřem*: i dolnyelendavszko imánye vdil i vkri'soma je Bethlen dáo szporobiti KOJ 1848, 92

vkrořjèni -a -o prid. *določen, priřejen*: Nego je lih pázila, naj Protesztantje z-vkrořjenoga menika vöneszškákajo KOJ 1848, 112

vkrotiti -im dov. *ukrotiti*: Szeliditni; vkrotiti KOJ 1833, 173; ali ni eden ga je nej mogao vkrotiti KM 1790, 54; denok je krepsega nej zamogao vkrotiti KOJ 1848, 30; Bòg te řzvèt vkroti BRM 1823, 402; Té je cslovek vkròto KAJ 1870, 10; Szledi szo vkrotili konye KAJ 1870, 72 **vkrotiti se** -im se *ukrotiti se*: gizdoszt nyegova podpihana sze vkrotiti nej püsztila KOJ 1845, 58; Ar vřzàka natüra řze vkroti KŠ 1771, 750 **vkročèni** -a -o *ukročen*: morřzki řztvár řze vkroti, i vkrocse řzo od natüre cslovecse KŠ 1771, 750; szo i ti vkrotseni strkòvje i prepelice nemirovne KAJ 1870, 25

vkùp tudi vküpe tudi vküper prisl. *skupaj*: kotera řnyov vküper řztov TF 1715, 44; nego z recsjev Bosjov vküpe řzklenyena TF 1715, 32; ino řzta

líjztkc vküpe plela SM 1747, 6; Sto náj vküp ne nehá KŠ 1754, 264; Nehájte, naj vküp rajzté obouje KŠ 1771, 44; I 'zným vküp rajzpéti }zo ga túdi ošpotávali KŠ 1771, 153; Ár páli v-küpe boudemo sŠ 1796, 18; i vszi vküp zvisávajmo imé nyegovo TA 1848, 26; Poszlavcov sze vküp 447 AI 1875, kaz. br. 3; Szillaba je eden ali vecs glászov vküp AIN 1876, 7; Telko méda vküper nanosziti AIP 1876, br. 8, 7; Etiva vküpe za roditele zovémo BJ 1886, 9

vküp béjzanje ~ -a s *zbiranje*: I ni vu czérkvi }zo me nej najšli ka bi vküp bejzanye líjzstva }zprávlaó KŠ 1771, 417

vküpbežéči -a -e prid. *skupaj tekoč*: závec i tak vsze tri vküpe'zécse pita szrna KAJ 1870, 67

vküpbidti -sém nedov. *biti navzoč*, *biti skupaj*: Szvedoki moro vszi pri podpiszi v-ednom vrémeni vküpbidti AIP 1876, br. 3, 2 **vküp bodóuči** ~ -a ~ -e *sobivajoč*: C}i }zo }ze vküp bodouce vu pravdeni digoványaj nej }tele vjedinati KM 1790, 90

vküpdáti -dènem dov. *I. zbrati*: V dobroj letini Bratovcsina nekaj száma vküpdá KOJ 1845, 95 **2. poročiti**: szo tákso deklino steli z-menom vküpdati AI 1875, br. 2, 7 **vküpdáni** -a -o *zbran*: szo z vküpdánimi pejnezi to cérkev dozvršili KOJ (1914), 111

vküpdjáti -dènem dov. *zbrati*: Na tó szo vernicke 12 jezero rainskih na solszki cil vküpdjáti AIP 1876, br. 10, 8 **vküp djáti se** ~ -dènem se *skleniti*, *odločiti se*: Ár }zo }ze vküp djáli 'Zidovje kaj vó ga vr'zejo }zpráv}csa KŠ 1771, 297 **vküpdjáni** -a -o *I. sestavljen*: szo szoglászniczke vküpdjáni: *cs*, *cz* KOJ 1833, 3; Vküpglaszniczke 2. Vküpdjáni, kak: *gy* AIN 1876, 6; szo recsi vküpdjáne KOJ 1833, 11; Vu szhájani, ino vküpdjáni recsáj sze tak razdelújo KOJ 1833, 7 **2. sklenjen**: Pri sterom vküpdjáne roké máta obá KAJ 1870, 118

vküp držáti ~ -ím nedov. *rozumeti se*, *biti enoten*: Mídva szva priaznivo med szebom vküp dr'zala TA 1848, 44

vküpebéžati -ím nedov. *prihajati skupaj*: Vsza dr'zina vküpebe'zi KAJ 1870, 17

vküpegrenóti -ém nedov. *zgrabljati*, *spravljati skupaj*: Senó na trávniki vküpegrenéjo BJ 1886, 29

vküpen -pna -o prid. *skupen*: Vküпно imé, stero vno'zino znamenúje, dp. nép (lúsztvo) AIN 1876, 10

vküpepobráti -berém dov. *zbrati*: pes je vso svojo moč vküpepóbrao BJ 1886, 16

vküpepostáviti -stávím dov. *sestaviti*, *zložiti*:

Nájpoprej nyega ztrámov vküpepostávi BJ 1886, 6

vküpeprinášati -am nedov. *zbirati*, *navajati*: ki }zo med }zebom protivno }tejnye Nouvoga Zákona vküpeprinášali KŠ 1771, A3a

vküpersprávlati -am nedov. *zbirati*: jamo, vu stero gnojsnico vküperszprávla AIP 1876, br. 8, 8

vküpesklásti -skladém dov. *zložiti*: oblečalo na ednom mesti vküpesklála BJ 1886, 11

vküpesklenóti -sklènem dov. *skleniti*, *zvezati*: Táli rusta sze dobro vküp morejo szklenoti KAJ 1870, 75; pren. Szkleni vküp Sztvojim dúhom mo dúso KŠ 1754, 258; Szkleni vküp, oh moj dobiecek BKM 1789, 228; Vküp szí me szkleno z-drúgomi KAJ 1848, 301 **vküpesklenjeni** -a -o *sklenjen*, *zvezan*: voda, zrecsjo v Bosjov vküpe }zklenyena voda TF 1715, 32; Z}teroga v}ze tejlo zrédóm vküp zlo'zeno i }zklenyeno KŠ 1771, 581

vküpesprávlanje -a s *zbiranje*, *shajanje*: Tebé }ze Do}ztája Naje vküpe }zprávlanje BKM 1789, 152

vküpespríti -prídem dov. *priti skupaj*, *zbrati se*: senya, na štera vküpespridejo vsi tisti BJ 1886, 22

vküpestísnoti -em dov. *stisniti*: Gobec I vesélice vküpesztiszne KAJ 1870, 96

vküpezdrobiti -ím dov. *zdrobiti*: Nacsi té stór vküpezdrobim KAJ 1870, 96

vküpezezváti ~ -zovém dov. *sklicati*: Zezva vküpe }zini }zve BKM 1789, 191

vküpezosèkati -séjkam dov. *seseckati*, *uničiti*: i toča kápke ino polski sád vküpezosejka BJ 1886, 32

vküpglásnik -a m *soglasnik*: Dvoujeféle [litére]: vküpglaszniczke KOJ 1833, 2; Kak sze razlocsávajo vküpglaszniczke AIN 1876, 6; eden glasznik je k-vecs vküpglasznikom prikapsen AIN 1876, 7

vküp glihati ~ -am nedov. *primerjati*: vu }ztári pe}zmaj }zam }zlejdyne recsi nej vküp gliho BKM 1789, 4b

vküpidti -idem nedov. *upadati*, *krčiti se*: Apadni; opádati, vküpidti KOJ 1833, 150 **vküpidévči** -a -e *skupaj gredoč*: po etoj pôti vküpidévči, k-cili pridemo AI 1875, kaz. br. 1

vküpiskati -iščem nedov. *zbirati*, *nabirati*: Da znam lépe dáre tvoje Szkrblivo vküpiszcati KAJ 1848, 40

vküploviti -ím nedov. *loviti*: divji ftiči }žužavke vküplovijo AI 1878, 25

vküp méjšavši tudí vküpméšavši ~ -a ~ -e prid. *mešajoč*: vküp mejsav}i 'Zidovcsino i

Filozofijo [z-Kri]z[lu]fovim návukom KŠ 1771, 602; Niti Persóne vkûp mejsavsi KM 1783, 12; bronz i ocel vkûpmesavsi, stike zacno lěvati AI 1875, br. 1, 1

vkûpmenjávati se -am se nedov. *zamenjevati se*: Cs, cz, litere sze vesászi vkûpmenyávajo z-literami ts, tz KOJ 1833, 5

vkûpnabràti -berém dov. *zbrati*: Nej trbej tákse lüdi vkûpnabrati KOJ 1845, 34; je pomijszke lüdi vkûpnábrao KOJ 1845, 60 **vkûpnabràti se** -berém se *zbrati se*: Krući sze vkûpnaberéjo KOJ 1848, 105 **vkûpnabrání** -a -o *zbran*: Hunyadi Janko na hitrom z-vkûpnabránimi seregami priplava KOJ 1848, 60

vkûpnačréditi se -im se dov. *zbrati se*: Na tó szo sze törki vkûpnačrédili AIP 1876, br. 6, 6

vkûpnadávani -a -o prid. *darovan, zbran*: Etim lidém na pomáganye je vkûpnadávano 130 jezér rainskih AIP 1876, br. 4, 7

vkûpnagnàti -ženém dov. *segnati, spraviti skupaj*: Vougri z-tem spotom razszrdjeni vkûpna 'senéjo vno'sino vojákov KOJ 1848, 9

vkûpnalúčani -a -o prid. *nametan*: sztojijo níkédik kak-tak vkûpnalúcsani cimpri KOJ 1845, 39

vkûpnametàti -mèčem dov. *zmetati*: Oszramoten vkûpnamecse perte, mézni gvant, knige KOJ (1914), 122

vkûpnaprècti -prežém dov. *vpreči skupaj*: Csi bi nyidva vkûpnapregla KAJ 1870, 42

vkûpnaréditi -im dov. *sestaviti*: Almos za oro'sje prilicsne vu szedmére serege vkûpnarédi KOJ 1848, 7

vkûpnavijati se -am se nedov. *zbirati se*: Medtemtoga szo sze zacsnili vkûpnavijati tiszti obláčzke KOJ (1914), 143

vkûpnavláčiti -im dov. *navlačiti, spraviti skupaj*: i vnogo naroblenoga blága vkûpnavlácsó KOJ (1914), 114

vkûpnavlécti -vlèčem dov. *navleči, spraviti skupaj*: vzeme nyim vno'sino blága, stero szo teliko lejt od vszejh krajov vkûpnavlekli KOJ (1914), 97

vkûpnavrnóti -ém dov. *prignati skupaj*: Próti vécsarom prizové ovsár psza, i vkûpnavrnéta cělo csrědo KAJ 1870, 139

vkûppostàti -ostánem dov. *ostati skupaj*: recsi, stere k-ednomi rázumi szlisijo, vkûposztánejo KOJ 1833, 117

vkûppísati -píšem nedov. *pisati skupaj*: med tejmi nisteri sze k-verbumam prikapsčvati, i 'snyimi sze vkûppiszati KOJ 1833, 109

vkûppistiti se -ím se dov. *spustiti se, podati se*:

Ali [steri kráo idoucsi [ze vkûp pí]zti zdrügim králom vu boj KŠ 1771, 221

vkûpplèsti -ém nedov. *spletati, plesti*: Zmálimi rokámi je korine vkûpplela AIP 1876, br. 7, 6

vkûppobérati -am nedov. *zbirati, pobirati*: Ta mála je povszéd vkûppobérala drobtinye KAJ 1870, 64

vkûppobràti -berém dov. *zbrati, pobrati*: Sztolna ôprava sze vkûp more pbrati KAJ 1870, 44; Deca svoja šólska dugovánja vkûppoberéjo BJ 1886, 4; liki rozga vkûp je poberéjo KŠ 1771, 316; vkûp poberte to drtinye KŠ 1771, 283; Vkûp [zo poubrali záto KŠ 1771, 283; Vkûp [zo záto poubrali KM 1796, 126 **vkûp obràti se** ~ -berém se *zbrati se*: Gda pa szuncze zhája, vkûp sze poberéjo TA 1848, 85 **vkûp obráni** ~ -a ~ -o *zbran*: peszmi szti sztári pizm vkûp obráne SŠ 1796, 1

vkûppočiti se -póčim se dov. *spopasti se*: Amurát z-Magyarmi sze vkûppocsi KOJ 1848, 58

vkûp podréjti se ~ -derém se dov. *podreti se*: i taki [zo [ze varaske báfte okolivrat doli porúsile, i tak vkûp poudrle KM 1796, 43

vkûppograblàti -ám dov. *pograbljati*: tráva hitré szehne, vecs, menyé szúho vkûppograblájó KAJ 1870, 122

vkûppòkati -am nedov. *ploskati, udarjati*: Vszi nár odje pòkajte vkûp z dlanami TA 1848, 38

vkûppokùpiti -im dov. *pokupiti*: i eti vnogo velka imánya vkûppokùpo AIP 1876, br. 5, 5 **vkûppokùpleni** -a -o *pokupljen*: drúgo blágo na nasem kráji z-velkov szilov vkûppokùpleno AIP 1876, br. 5, 3

vkûppolòvleni -a -o prid. *ujet*: Ti vkûppolovleni szód csákajo AIP 1876, br. 2, 7

vkûppostàviti -stávím dov. **I. sestaviti**: Ete vnóge potacséke, cveke v-edno vkûpposztaviti KAJ 1870, 143; edno táblo szam vkûpposztavo AI 1875, kaz. br. 6 **2. pripraviti**: Eta jesztvina 'zenszke tak znájo vkûpposztaviti AIP 1876, br. 7, 3 **vkûppostàvleni** -a -o *sestavljen*: edno 3-600 kotrig sztojécse nazavüpsztvo bílò vkûpposztàvleno AIP 1876, br. 2, 2

vkûppostàvlati -am nedov. *sestavljati*: Eti sztroski sze zdaj vkûpposztàvlájó AIP 1876, br. 9, 1

vkûp potégnoti ~ -em dov. *skrčiti*: ár je vnogo vrejmena tí]ztoga bílou, kak ga je vkûp potégno KŠ 1771, 194 **vkûp potégnoti se** ~ -em se *skrčiti se*: Da bi [ze v]za pod edno glavou vkûp potégnola KŠ 1771, 74 **vkûp potégnjeni** ~ -a ~ -o *skrčen*: edna 'zen i bila je vkûp potégnjena KŠ 1771, 216

vkûp potrèjti ~ -tèrem dov. *streti, zlomiti*: Ár je

- tej [zej Kri]ztus moucs vküp potro BKM 1789, 403
- vküppotüvati** -űjem nedov. *potovati skupaj*: V-lêpom jedinsztvi vküppotujejo V-krsztsanszkom pozványi KAJ 1848, 292
- vküppovítí** -a -o prid. *zvit, zavít*: mála vila ona je v-ednom vküppovitom lipnom liszti szedêla AIP 1876, br. 2, 6
- vküppozváti** -zovém dov. *sklicati*: Zátó sztálise i Réde v-Sopron vküppozové KOJ 1848, 97; je nej 23 lejtt orszácskoga szpráviscsa vküppouzvaó KOJ 1848, 45 **vküppozóvívši** -a -e *ko je sklicat*: András II. vküppozóvívši Sztálise KOJ 1848, 35
- vküp pribéžanje** ~ -a s *shod, zbor*: geto ník]ega zroka nema, z-]teroga bi mogli racsun dati etoga vküp pribé]zanya KŠ 1771, 403
- vküppribé]zati** -bežím dov. *priti skupaj, zbrati se*: da lüdjé vküppribé]sijo glédát KOJ 1845, 121; i vküp je pribé]zalo lü]ztvo KŠ 1771, 409; Gda je pa na tou csudo vnogo lü]ztva vküp pribé]salo KM 1796, 118; k cérkvi sz. Áne v Borecsi molít, kama je vszele vnogo lüdi] vküppribé]salo KOJ (1914), 153 **vküppribé]zani** -a -o *zbran*: Kardinál na Krála odebiranye vküppribé]sanoj vogerszkoj Goszpodi pripórácsa KOJ 1848, 44
- vküpprihájanje** -a s *shod, zbor*: mesztancsarje vküpprihájanje bodo obdr'zali AIP 1876, br. 4, 3
- vküp prihájati** ~ -am nedov. *sestajati se, zbirati se*: Gyülekezni; vküpprihájati KOJ 1833, 158; domá naj jej, da na]zoudbo vküp ne prihájate KŠ 1771, 513
- vküppri]jti** tudi vküppri]ti -prídem dov. *sestati se, zbrati se*: Boug nám dáj v-nébi vküppri]ti KOJ 1845, 131; poszlanikstvo eto leto v-Becsi vküppri]jde AI 1875, kaz. br. 2; gda szprávisese pá vküppride AIP 1876, br. 1, 2; Gda vküp pridete KŠ 1771, 519; gde dvá, Ali trigyé vküp prido BKM 1789, 19; vu Pilnici vküppridejo KOJ 1848, 117; Pajdáske mi vküppridejo KAJ 1870, 5; prvle, liki]zta vküp prisla KŠ 1771, 5; i kak szprávisese vküp prijde AI 1875, kaz. br. 2; poszlavci szo z-velikim brojom vküpprisli AI 1875, 1 **vküp pridóuči** ~ -a ~ -e *zbran, sestajajoč se*: ta vno]ina vküp pridoucsa okouli je vzéla te ribicse KM 1796, 117; Vu iméni na]lega Go]zpodna Jezufa Kri]ztufa vküp pridoucsi vi KŠ 1771, 498 **vküppri]ti** -a -o *zbran*: med vküpprite poszlavce idévcsi AI 1875, kaz. br. 1
- vküpprikápčeni** -a -o prid. *pripet, pridružen, združen*: krátka Summa vküp prikapsena KMK 1780, 36; Z-ete vküpprikapsene goréce lubézni KM 1790, 108
- vküpprikápčenosť** -i ž *pripetost, pridruženost, združenost*: Deák pa országa blá]zensztvo li vu vküpprikapcsenoszti z-Ausztriov vido AIP 1876, br. 3, 2
- vküpprikápčüvájóuči** -a -e *vežoč, združujoč*: ali j, ali druge pomágajoucsé ali vküpprikapcsüvájoucsé litere zmeszvtéknoti KOJ 1833, 42
- vküppriké]iti** -im dov. *zlepiti*: Go]zli]zo]ze]ztrle,] Stere je Mu'sikás, nazáj vküp priké]elo SIZ 1807, 37 **vküppriké]iti se** -im se *zlepiti se*: (Opice) i po etom se njej oči vküp priké]ijo AI 1878, 6
- vküppriletéti** -ím dov. *priti skupaj, zbrati se*: domácsi ino szouszedje vküpprileté]ijo KOJ 1845, 99
- vküppriné]eni** -a -o prid. *prinesen, zbran*: Z-nikelko vküpprinesenih krájczarov sze szprávi lejpa bratovszka kniga KOJ 1845, 90
- vküp priségnoti** ~ -em dov. *zapriseči se, zaróttiti se*: Niki 'Zidovje nyemi na]zmrt vküp pri]ze'zé]o KŠ 1771, 413
- vküpprisé]znik** -a m *prisežnik, zarótnik*: Ovi vküppriszesniczke szo pa tü i tam szpolovleni KOJ 1848, 96
- vküppritjénje** -a s *shod, zbor*: szo pörgarje z-velikim brojom poiszcano vküppritjénye obdr'zali AIP 1876, br. 5, 2
- vküpprivežüvati** -űjem nedov. *vezati*: Veznik, po sterom razlocsene recsi kakti vküp rivesüjemo KOJ 1833, 11; Veznik, po sterom recsi vküpprive'züjemo AIN 1876, 65 **vküpprivežüvájóuči** tudi vküpprivežüvájóuči -a -e *vežoč, vezalen*: Adjectivumi kre ali pred substantivom brezi vküpprivesüvájoucsé recsi szamo kakti pajdásje sztojijo KOJ 1833, 116; Vezniczke? Eti: 1. Vküpprivesüvájoucsi KOJ 1833, 111; Vezniki szo 1. Vküpprive'züvájóucsi (kapcsolók) AIN 1876, 66
- vküpprivrčti** -vržem dov. *združiti, zediniti*: Tam]zo vküp privrgli KM 1796, 14
- vküp prizváti** ~ -zovém dov. *sklicati*: vküp]zo prizvali tanács i v]ze]ztari]je KŠ 1771, 355 **vküp prizvávši** ~ -a ~ -e *ko je sklicat*: Kornelius je je pa csakao vküp prizvav]i rodbino KŠ 1771, 373
- vküpprikápčüvanje** -a s *vezanje, združevanje*: Ka je potrebno znati od oni nomenov vküpprikapcsüvanya KOJ 1833, 45; ino za vküpprikapcsüvanyé szrcz potrejbna skér je Jezik KOJ 1833, XII
- vküp semlétí** ~ -mèlem dov. *zmleti*: kamen doli]zpadno na nogé toga ke]pa, ino ga je czilou vküp]zemlo KM 1796, 78
- vküpsésti** -sédem dov. *skupaj sesti, zbrati*

se: Nemsko szpráviscse v-Becsi ete dnih vküpszelo AIP 1876, br. 11, 1 **vküpsedéçi** -a -e *skupaj sedeč*: Vküpszedécsa Goszpoda szo pa nej szmeli zakrátiti KOJ 1848, 62

vküpskèliti -im dov. *zlepiti, narediti*: Zapovedao je Boug to Bárko vküp }zkeliti KM 1796, 11

vküpskláçiti -skláçim dov. *stlaçiti, potepitati*: Potom blato vküp i vküp szklácsi KAJ 1870, 104; on vküp szklácsi nepriátele nase TA 1848, 48

vküpskládani -a -o prid. *zložen, sestavljen*: Ka moremo znati od vküpszkládane rêcsí AIN 1876, 69

vküpskládanje -a s *zlaganje, sestavljanje*: Kákse oszebujno vküpszkládanye 'selejo niki adjectivumi v-gucsi KOJ 1833, 133

vküp sklájeni ~ -a ~ -o prid. *zložèn, sestavljen*: To szo vküpszklájene rêcsih AIN 1876, 69

vküp sklènjeni ~ -a ~ -o prid. *sklenjen, zvezan, združen*: tejlo vküp }zklenyeno rajzté KŠ 1771, 607; rokè, Z-ramami szta po gle'znyè vküpszklenyeni KAJ 1870, 34; }zvel}ztvo je nerazlocseno vküp }zklenyeno Tivári}tvo KMK 1780, 86; meszto, stero je med szebom czelô popolno vkup szklenyeno TA 1848, 108; Kôla szo z-doszta falátov vküpszklenyena KAJ 1870, 72; }zreza nyihova ti vküp }zklenyeni vu lübeznojzti KŠ 1771, 606

vküp skúçti ~ skuçém dov. *stolçi, uniçiti*: Nyegov be'zaj je od Ocsé do pekla, naj ga vküp }zkucés BKM 1789, 20

vküpsláganje -a s *sestavljanje, zlaganje*: Od vküpszláganya Rejcíh KOJ 1833, 115

vküpslúšiti se -im se nedov. *tíkati, zadevati*: Dugôcse mertük sze stücov vküpszlísi AI 1875, br. 2, 2

vküpsložiti se -slôžim se dov. *združiti se*: náj sze moje szrcé tém le'sej vküpszlo'si z-szrczom mojjega Jezusa KOJ 1845, 92

vküpsmóutiti -im dov. *vznemiriti*: vküp }zo }zmoutili v}ze lü}ztvo KŠ 1771, 409

vküp spádnoti ~ -em dov. *porušiti se, zgruditi se*: Deklina Szpádne vküp AIP 1876, br. 5, 5; Medtém cèla hi'za vküpszpádne KAJ 1870, 130; i poganov mejj}zta }zo vküp }zpadnola KŠ 1771, 795 **vküp spádjeni** ~ -a ~ -o *porušen, uniçen*: nazáj poczimpram vküp }zpadjeni }ator Dávidov KŠ 1771, 389

vküpspísani -a -o prid. *popisan*: Vküpszpízana dácsa sze pred edno nazavüpszto polo'zi AIP 1876, br. 4, 1

vküpspobrâti -berém dov. *zbrati*: Gda bi pa Paveo do}zta ro'zdja vküp }zpoubrao KŠ 1771, 427

vküpspoloviti -ím dov. *poloviti, ujeti*: Máli vrábel I do edne vküpszpolovi Z-konya nyé KAJ 1870, 90

vküp spotréjti ~ -tèrem dov. *streti, uniçiti*: On }zám nyé v}ze vküp }zpotere BKM 1789, 320; Etak moudro Je vragá, pekla vküp }zpotro BKM 1789, 411; Etak moudro Je vragá, pekla vküp }zpotro SŠ 1796, 143; nyuve belice vküpespoterli BJ 1886, 26

vküp správišçe ~ -a s *združitev*: prí}sztyé Go}zpodna na}ega i na}ega vküp }zprávi}csa knyemi KŠ 1771, 627

vküp správití ~ správim dov. **1. zbrati**: On náj}z scsé v}ze vküp }zpravití BKM 1789, 23; gde }zprávim vküp }zád moj KŠ 1771, 212; Da v}ze národe vu jedin}ztvo vküp }zprávis KM 1783, 48; i vküp }zprávi te odebráne }zvoje KŠ 1771, 145; On vküp szprávi, liki vu vrécsa vodé môrja TA 1848, 25; i vküp }zprávi}o te odebráne nyegove KŠ 1771, 81; Vküp mi szpravte szvéte moje TA 1848, 40; naj je vküp }zprávi}o na boj onoga dnéva KŠ 1771, 795; Steroga }zvéta moucs Vu vöri je vküp }zprávi}a BKM 1789, 124; i vkup }zta }zprávi}a gmajno KŠ 1771, 387; I vöidoucsi }zlugi oni na poti vküp }zo }zprávi}i v}ze KŠ 1771, 72; Ár je tak }teo }zini i cseri vu tivári}tvo vküp}zpravití SIZ 1807, 8; pseniczo pa vküp }zpravte vu moj skegyen KŠ 1771, 44; vküp }zo }zprávi}i v}ze, }tere }zo najslí KŠ 1754, 130; gde }zprávim vküp }zád moj KŠ 1771, 212; je }teo nas Ocsa }zini ino cseri vu tívári}tvo vküp }zpravití SIZ 1807, 8; vküp }zo }zprávi}i v}ze, }tere }zo najslí KŠ 1754, 130 **2. pridobiti premoženje**: nikaj }zi je nej mogao vküp }zpravití KM 1790, 64; pojbi}cs je bilo, ki je teliko vküp }zpravo KM 1790, 28 **3. združiti**: govorejnya tále tak vküpszpravití KOJ 1833, 114; Na tou Matyas I. ki tak scsé sztáro Pannonio znouva vküpszpravití KOJ 1848, 67; Moremo 'ziveti sztoga, ka je nam vküp szpravití mogôcsno bilo AI 1875, kaz. br. 8 **vküp správití se** ~ správim se *zbrati se*: Voda vretin sze v-sztüdenci szprávi vküp KAJ 1870, 106; Ár, gde koli }ze dvá, ali trijé vküp }zprávi}o KŠ 1771, 59; sze vu cèle serege vküpszprávi}o KAJ 1870, 25; hodte i }zpravte }ze vküp na vecsérjo KŠ 1771, 802; Znao je kaj }ze je do}zta krát vküp }zpravo Jezus tam KŠ 1771, 324; zakaj }zmo }ze eti zdaj vküp }zprávi}i KŠ 1771, 853; vküp }zo }ze }zprávi}i prouti nyemi KŠ 1771, 74; Záto, gda bi }ze vküp }zprávi}i KŠ 1771, 93; Da sze vno'zine pá kre tébe vküp szprávi}o TA 1848, 6 **vküp správi}í** ~ -a ~ -e *ko je zbral*: I po nej vnougi dnévi vküp }zprávi}i v}za KŠ 1771, 222;

vküp [zpraviv]i v[za te mláji] [zin, od]fao je KŠ 1771, 222 **vküp správivši se** ~ -a se ~ -e se *ko so se zbrali*: I vküp [ze [zpraviv]i [ztimi Sztarismi KŠ 1771, 98 **vküp správleni** ~ -a ~ -o *zbran*: ali nej ga je mogla nájditi za volo vküp [zprávlene vno]šine KM 1796, 88; Da vu tvojem iméni vküp [zprávleno tivárl]tvo zdr'sis KM 1783, 74; Hunyadi, szkrben pri vküpszprávlenej orszáckoj Goszpodi KOJ 1848, 57; gda [zo bili vucseniczke vküp [zprávlene] KŠ 1771, 333; Steroga [zo vküp [zprávlene] Apóštolje prijali KM 1783, 61; Vküps [zprávlene] csákajo ga BKM 1789, 123; gde ji je bilou poredno vküp [zprávlene] KŠ 1771, 379; i [zedécsi gúcsali [zmo vküp [zprávlene] ženám KŠ 1771, 392; i ednouk vi]še pět [ztou vküp [zprávlene] [zvojm vornim KM 1796, 115; i najsla [zta vküp [zprávlene ti edená]žzet KŠ 1771, 257; Kak vküpszprávlene sztojijo Adjectivumi KOJ 1833, 34

vküp správlanje ~ -a s **1. zbiranje**: Na vküp [zprávlane] [zvéczov KŠ 1771, 581 **2. vezanje, vezava**: Kákse vküpszprávlane 'selejo Participiumi KOJ 1833, 142

vküpsprávlati -am nedov. *zbirati*: Vküps [zprávlati Gyüjteni KM 1790, 95; Ino grejhe vküpe [zprávlam BKM 1789, 368; szam steo vküpszpraviti szini tvoje, liki kokous vküpszprávla piscencze KOJ 1833, XI; deáke vküpszprávlamo KOJ 1845, 141; Fticze Ni vküpneszprávlajo KAJ 1848, 408; ki [zo je vtom jeziki nigda vküp [zprávlali BKM 1789, 2 **vküp správlati se** ~ -am se *zbirati se*: Knávuki, K[teromi [ze mi vküpe [zprávlamo BKM 1789, 180; nego na hűše [ze vküp [zprávlate KŠ 1771, 512; gde [ze zev]zega kraja 'Zidovje vküp [zprávlajo KŠ 1771, 326; I vküp [ze bodo [zprávlali v]zi národje KŠ 1771, 85; ali tatyé [zo [ze pri nyem vküp [zprávlali KM 1790, 72; gda bi [ze po de]žétjézéro lű]ztvo vküp [zprávlalo KŠ 1771, 210 **vküp spravljáuči** ~ -a ~ -e *zbirajoč*: Pá je pri]zpodobno kvr]i zev]zákoga ploda ribe vküp [zprávlajoucsoj KŠ 1771, 46

vküp sprihájati ~ -am nedov. *prihajati, zbirati se*: Vküps je pa [zprihájala i ta vno]zina KŠ 1771, 354

vküpspriti -prídem dov. *priti skupaj, zbrati se*: Csi trijé glaszniczke vküpszpridejo KOJ 1833, 7; vküp je [zprisla ta vno]zina KŠ 1771, 344; zdaj [zmo pa 'ze vküp [zprisli, da bi jo tebi notripokázali KŠ 1771, 852; poglavniczke [zo vküp [zprisli prouti Go]zpodni KŠ 1771, 352; Gde [zo vküp [zprisli v teliki Lejtaj SŠ 1796, 116; Hercegi vküp szo szprisli KOJ 1845, 67; Gda bi pa vküp [zprisli, ercésé nyim KŠ 1771,

428; Ki da bi poulek zapouvedí vküpszprisli KOJ 1848, 74

vküp stánoti ~ -em dov. *zbrati se, združiti se*: Vküps [ze je tak [zpravilo vecs dr'sine, i pravile [zo: vküp [ztanimo z-ednákim hotejnyem KM 1790, 88; I on je pred v]zejm i v]za [zo vu nyem vküp [ztanola KŠ 1771, 604

vküpstáplati -am nedov. *zbirati se, stopati skupaj*: Vküps sztáplajo zemelszki TA 1848, 3

vküp stísnoti ~ -em dov. *stísnniti*: ob]zédėjo te, i vküp te [zt]i]znejó na v]ze kraje KŠ 1771, 237; pren. Pűspeke bole vküpszstiszno KOJ 1848, 114

vküpstópiti tudi vküpstópiti -im dov. *stopiti skupaj, združiti se*: ono, po sterom szmo zvolili vu cslovecsánszko tivárismo vküpsztopiti KOJ 1833, VIII; te szrednyi-lévi i te právi sztran vküpsztopita AI 1875, br. 2, 4; lévi i právi sztran szta pod edno sztreho vküp sztópila AI 1875, br. 1, 2; Skoda ka goríc-vértovje escse nê szo vküpsztopili AI 1875, kaz. br. 8

vküp stréjiti tudi vküp stréti ~ stérem dov. *streti, uničiti*: on [zám nye v]ze vküp [ztere SM 1747, 79; Vküps [ztere v]zo moucs pozója BKM 1789, 126; Ednáko vküp [ztere [zirmáka, bogácza SŠ 1796, 147; kača živali vküpstere AI 1878, 29; Szteri vküp [zrcza okorno]zt BKM 1789, 117; Bóg I nyega bi vküpesztr'ó KAJ 1848, 165 **vküp stívši** ~ -a ~ -e *ko je strl, uničil*: i komaj od]ztoupi od nyega vküp ga [ztrv]i KŠ 1771, 199; I ovo dűh ga zgrábi, i komaj od]ztoupi od nyega vküp ga [ztrv]i KŠ 1771, 199 **vküp strti** ~ -a ~ -o *strt, uničen*: Vidite, kak je niki vküp sztrti BKM 1789, 396; Vküps je [ztrti ve]z tvoj obrá]z BKM 1789, 87; gda bom vküp [ztrt SŠ 1796, 115; Etak, gda bom vküpsztrti KAJ 1848, 93; Vküps je [ztrto 'ze v]ze poule BKM 1789, 351

vküpsúnoti se -em se dov. *sesuti se, zrušiti se*: te je tresznolo i hi]za sze zvéksega vküpszúnola AIP 1876, br. 10, 8

vküptopiti se -ím se dov. *združiti se*: Tisza Kálmán szvojm sztránom sze právim sztránom vküptópo AI 1875, br. 2, 1

vküptrpéti -ím nedov. *trpeti skupaj*: vküptrpte KŠ 1771, 709

vküpválati -am nedov. *valjati skupaj*: gda sznêga méhki gráta i deca ga vküpvála KAJ 1870, 60

vküpválón prisl. *skupaj sodeč*: csi vküpválon ino dokoncsani rázum naprávijo KOJ 1833, 119

vküpvďariti -vdárim dov. *spopasti se*: v-drűgom meszti szo hercegovinanci i tőrki vküp vdárlili AI 1875, br. 1, 2 **vküpvďariti se** -vdárim se *spopasti se*: Stevan sze 'snyimi vküpvďári KOJ 1848, 12; Kaj [ze nyidva tak mocsno Vküps vdárita BKM 1789, 98; válovje Vküps [ze vdárijó nad menom

BKM 1789, 5; Bode velko delo, bode, Csi sze vküpvárdario KAJ 1870, 111 **vküp vdárvši se** ~ -a se ~ -e se *ko so se spopadli*: 'Zidovje, i k|zebi vzévi mo'zé i vküp |ze vdariv|ji zburkali |zo me|zto KŠ 1771, 395

vküpvézanje -a s *svezanje, vezava*: Vküpvézanya znaménye (-) KOJ 1833, 9; te trétyi vcsi: vküpvézanye rejesih KOJ 1833, 1

vküpvézati -véžem nedov. *vezati*: To trétyo sztubo vküpvé'semo z-etim zaposztavkom: között KOJ 1833, 135; Ár 'zmetna i nepreno|jena bremena vküp vé'zejo KŠ 1771, 76

vküp voditi se ~ vòdim se nedov. *hoditi skupaj*: Ki |zo Vlejpom gvanti kak vu czvejti, |zo |ze vküp vodili BKM 1789, 450

vküp vòrjòuci ~ -a ~ -e prid. *verujoč*: eden od-drùgoga, 'Sivlejnye vküp vòrjòucsiva dùgo natom |zvejti SŠ 1796, 127

vküp vrči tudi vküp vrčti ~ vižem dov. *primerjati*: Ali geto |zo dobro vküp vrgli obá dvá KŠ 1771, 743

vküp vzéti se ~ vzèmem se dov. *združiti se*: Tivári|tvo, po |sterom mou's, i 'Sena, pouleg réda |ze vküp vzemeta KMK 1780, 86

vküp zagrnóuti ~ -ém dov. *pokriti, objeti*: I daj mi v-lübézni Krilo vküpzagrno|ti Zdravo déte moje KAJ 1848, 318; Nad mrtvim |zpejvajmo z-lübézno|zti nyega vküp zagmimo SŠ 1796, 74; vküp |zo ga zagrnoli i vo |zo ga odne|zli KŠ 1771, 354

vküpzapréti se -ém se dov. *zapreti se*: Sznene ocsi |ze vküp zapréjo KŠ 1754, 250; Sznene ocsi |ze vküp zapréjo BKM 1789, 365; ali rô'za sze 'ze vküpzaprèla AIP 1876, br. 2, 6

vküpzapiséganje -a s *zarota*: napelávce vküpzapiséganya poftissa KOJ 1848, 65; steri szo za volo Vesselényiovoga vküpzapiséganya szpolovleni bili KOJ (1914), 141

vküpzapiségnoti -em dov. *skleniti zarota*: da szo sze frisko vküpzapiségli prouti Czaszari KOJ 1848, 95

vküpzastoplenjé -á s *naklep*: Nego pogibelno vküpzastoplenyé je ovádjeno KOJ 1848, 118

vküpzásúkani -a -o prid. *zavit, zamotan*: I bri|zacso nego od |zebe vküp za|zúkano KŠ 1771, 332

vküpzašiti -šijem dov. *sešiti, zašiti*: Nyi papire je vezár vküpzasio KAJ 1870, 6; tri pecse papira szi je vküpzasio KOJ 1845, 5

vküpzazváni -a -o prid. *sklican*: Na drùgi dén cèli sztran vküpzazváni bio AIP 1876, br. 5, 1; szedsztvo sze more za tri dnéve od dnéva na

steroga je vküpzazváno obdr'zati AI 1875, kaz. br. 1

vküp zbirati ~ -am nedov. *zbirati*: kako i czeilo ker|chán|ztvo zové ino vküp zbira TF 1715, 23; ker|chán|ztvo natom |zveiti zové ino vküp zbira TF 1715, 23

vküpzbráti -berém dov. *zbrati*: Nego vu Szécsényi vküpzberé szvoje drù'sbenike KOJ 1848, 103

vküpzdáti -ám dov. *poročiti*: steri szo meli od pispeka oblászt zarocsnike v hisni zákon vküpzdati KOJ (1914), 136

vküpzdéjvani -a -o prid. *zložen, sestavljen*: szillabo csinécse litere, kak szo one vküpzdejvane KOJ 1833, 7

vküpzembráni -a -o prid. *zbran*: krátki návuk vöre, z|zvétoga pi|zma vküp zebráni TF 1715, 1

vküpzeváti tudi vküpzazváti -zovém dov. *sklicati*: I pridoucsi vu hi'zo, vküp zezové priátele KŠ 1771, 222; vküp je zézvaov Paveo one KŠ 1771, 428; vküp je zézvaov ve|z Izrael KM 1796, 45; i vküp |zo zézvali czejli |zereg KŠ 1771, 152; Gda bi pa vküp zézvaov ti dvaná|zjet vucsenikov |zvoji KŠ 1771, 196 **vküpzazváti se** -zovém se *sklicati se*: prednyari i nazavüpsztvo sze vküpzazové AI 1875, br. 2, 4; sze vküpzazovéjo szouszedje KOJ 1845, 73 **vküp zezvajóuci** ~ -a ~ -e *ko je sklical*: Pilátus pa vküp zezvajoucsi vládnike popov|zke KŠ 1771, 250

vküpzgrábiti -grábigm dov. *spoprijeti se*: Potom blato vküp szklácsi, da sze kojna cimpra têm bole vküpzgrábi KAJ 1870, 104

vküpziskavajóuci -a -e prid. *iščoč*: eden pasztér vküpziszkávoucsi szvoje ovcé KOJ (1914), 109

vküp zlágati ~ zlágam nedov. *zlagati, sestavljati*: pred nyé dejvajoucsi Kri|ztu|ovo 1., 2. o|zobo, |tero vküp zlága KŠ 1771, 669

vküp zlámati se ~ -am se nedov. *zlomiti se*: i pota |ze je vküp zlámalá KŠ 1771, 114

vküp zlòžiti ~ zlòžim dov. *skleniti*: 'Zidovje |zo vküp zlo'zili, ka bodo te pro|zili KŠ 1771, 415 **vküp zlòženi** ~ -a ~ -o *sestavljen, zložen*: Z|teroga je v|ze tejlo zrédóm vküp zlo'zeno KŠ 1771, 581; ve|z czimper vküp zlo'zeni ra|zté KŠ 1771, 577; na Sirián|zki jeziku a) kák|ji je teda, |zKaldeán|zkim vküp zlo'zeni rasérjeni bio KŠ 1771, A5a

vküpzméjšati tudi vküpzmešati -am dov. *zmešati, pomešati*: ino ga je z-Sirián|zkim, i Káldeán|zkim jezikom vküp zme|jao KM 1796, 132; prelejána krv sze vküpzmeša AIP 1876, br. 7, 2; ecese bogse z-detekjov vküpzmešati AIP 1876, br. 2, 8 **vküpzmešani** -a -o *zmešan*,

pomešan: Z-poszteljov brána i sztreha sztolom vküpzoměsano AIP 1876, br. 3, 1

vküpzmiriti -im dov. *pomiriti*: Noe je teliko féle [ztvári vu Bárko [zpravo, i vküp zméro KM 1796, 13

vküpzmlátiti -im dov. *premagati*: serege, steri szo ga vküpzmlátiti KOJ 1848, 77

vküp zmoždžiti tudi vküp zmuždžiti ~ -im dov. *zmečkati, zdrobiti*: té szpádne i oblok vküpzmu'zd'zi KAJ 1870, 12 **vküp zmoždžiti se** ~ -im se *zmečkati se, zdrobiti se*: ki [zpadne na on kamen, vküp [ze zmo'zd'zi KŠ 1771, 239 **vküp zmòždženi** ~ -a ~ -o *zmečkan, uničen*: Ali on za naji nepravicsnoszt je vküp zmo'zd'zeni KŠ 1771, 815

vküpznositi -znòsim dov. *znositi skupaj*: vküp [zo zno[žili knige [zvoje KŠ 1771, 401

vküpzočájvani -a -o prid. *skupaj znesen, nametan*: ka bi vsze edno bilou Bougi, kákso koli vküpzocsájvano vöro má cslovek KOJ 1845, 74

vküpzosáblati -am dov. *ubiti s sabljo*: Vougrom da szo baráte vküpzoszáblali KOJ 1848, 8

vküpzraščeni -a -o prid. *zrasel*: nogé te zádnje so pa z répom vküpzraščene AI 1878, 20

vküp zvézanje ~ -a s *vez, povezava*: I ne dr'zi [ze kglávi, [ztere v[ze tejlo po [zklepaj i vküp zvézanyi [zlu'zi KŠ 1771, 607

vküp zvézati ~ zvéžem dov. *zvezati, združiti*: Ka je zátó Boug vküp zvézao KŠ 1771, 133 **vküp zvézani** ~ -a ~ -o *zvezan, združen*: oni v[zi [zo edno vu Kri[ztu[fi tejlo po Sz. Dúhi vküp zvézani KŠ 1754, 132

vküpženiti -žènim nedov. *skupaj poročati*: ino bi szledi to menyeno deczo vküp'senili KOJ 1845, XVIII

vküpživèti -vém nedov. *skupaj živeti*: Bobri v družtvi vküpživéjo AI 1878, 13

vlačiti -im nedov. *vlačiti, vleči*: Pes vláči v Siberiji saní AI 1878, 7; Saulus, ka bi nyé zvézane vlácsó v Jeru'sálem KM 1796, 124; pren. vláclím ládjo mojega tejlá KM 1783, 183; i oni válz vlácsijo na právde KŠ 1771, 748; Ni od tébe vrág vlácsó bodte BKM 1789, 452 **vlačiti se** -im se *vlačiti se*: rust Da Sze nevlácsi po dvori KAJ 1870, 76; pren. Vszepovszéd sze vlácsijo kurve KOJ 1845, 69; sze z-mo'skim po krcsmáj nebi vlácsila KOJ 1845, 83

vláda -e ž *vladanje, oblast*: Gda bi rimske vláde oblászt i réd konecz mela KOJ (1914), 96

vládánje -a s *vladanje, oblast*: Arje Tvoje vládanje TF 1715, 25; Ar je tvoje Vládanye SM 1747, 44; csloveka vzra[šega gerla ino vládanja

vönka ofzloubodo TF 1715, 22; ták[fo moucs ino vládanje je obder[alo TF 1715, 5

vladár -a m *vladar*: Uralkodó, vladár AIN 1876, 25; Vladár je dúhovni kincsov BRM 1823, 8; Ete szlovenszke národe ruszki vladár pomága AI 1875, kaz. br. 3; Ali naj sze tó ne zgodih, ovi vladárje jéko paszko májo AI 1875, kaz. br. 3

vladárstvo -a s *I. vladarstvo, oblast*: Králesztvo tvoje je vladársztvo tvoje TA 1848, 118; Felztus zátó pridoucsi vu vladár[ztvo je gori [ou KŠ 1771, 418; Posztavo ga je goszpodúvájócsega nad vszem vladársztvom TA 1848, 86 **2. država**: Lasznozst vogr. Král. Vládársztva KAJ 1870, 2

vladarújčni -a -o prid. *vladajoč*: ka so celo vladarújčne kralé za zaprávlaše meli AI 1878, 33

vladarúvanje -a s *vladanje*: Abdul i za tó szo ga ti országa velikási od vladarúvanya zgonili AIP 1876, br. 6, 6; Zná bidti, ka sze pod nyagovim vladarúvanyom vnogo pobògsa AIP 1876, br. 7, 3

vladarúvati -újem nedov. *vladati*: Rusz sze trüca, naj on na szvéti vladarúje AIP 1876, br. 6, 4

vládati -am nedov. *vladati, gospodariti*: ino nai vláda [človek] na Mor[zkimi ribami SM 1747, 4

vládba -e ž *vladanje*: vu vszakoj verszti vládbé sze je zmejsancza notrivgnezdilo KOJ (1914), 111

vládik -a m *vladika*: Nikica vladik Crnegore AIP 1876, br. 6, 6

vladiteo -ela m *vladar, poglavar*: Tattenbach grof stjajerszki Vladiteo KOJ 1848, 95

vládni -a -o prid. *I. vladajoč*: Ár ti neverni vládna palicza neosztáne nad sorsom ti pravicsni TA 1848, 107 **2. glaven**: kotera mleiko, neik kák[fo vládnó jeilztvino potribuje TF 1715, 8

vládnik -a m *vladar, poglavar*: i on je bilo vládnik [zprávi[csa KŠ 1771, 195; Csi [zi Go[zpoud, Vládnik KM 1783, 148; csi [zo húdi Vládniczke KŠ 1754, 34; i nyihovi Vládniczke bi mogli naprejpomágati KOJ 1833, XVIII; Od Vládnikov, csi nyim ne damo KŠ 1754, 48; nyemi je potrejbno trpeti od vládnikov KŠ 1771, 54; do[žtája [ze Vládnikov KMK 1780, 42; Tou'ziti bli'znyega vládnikom KŠ 1754, 56; Kak [ze moremo oponá[ati kvládnikom KŠ 1771, 477; Kai razmis dobre Vládnike TF 1715, 29; I, vküp [zpraviv[fi v[ze vládnike popov[ze KŠ 1771, 7; Vcsé[zti vi[nye vládnike Vcsi BKM 1789, 169

vládnístvo -a s *I. vladajoči svet, skupščina*: Tanáts; tanáts, návuk, vládnisztvo KOJ 1833, 174 **2. uradni, upravni naslov**: Lasztivno

imé sze pred vládnisztvo dejva KOJ 1833, 120; Lasztivnoimé sze pred vládnisztvo děva AIN 1876, 11

vládüvati se -üjem se nedov. *tekmovati, boriti se*: ki je batriven 'znyim sze vládüvati za od kralice doblen vë nec AI 1875, br. 1, 4

vlága -e ž *vlaga*: da je nej melo vlage KŠ 1771, 192; pren. liki korén, vlaga i moucs vŕzej grejhov KŠ 1771, 441; Tak naje lejpo Źzejjanye, Vlogo dobi BKM 1789, 52

vlágati se -am se nedov. *legati*: Znam, 'zaloŹt Źze vtébe vlága BKM 1789, 324

vlágnati -a -o prid. *vlažen*: Citronovo drevo sád z ledernov koŹov, pod Źterim je mehko vlag nato meso AI 1878, 52

Vláh -a m *I. Italijan, Roman*: Vtom táli Źzo naj predneyŹji Vlahi, ali Taliánje (Itali) KŠ 1771, A5a; Szvoj Evangyeliom je piŹzao na proŹnyo csi gli Deákom, ali Vlahom KŠ 1771, 102 **2. Romun, Vlah**: Vu Erdélszkom szo pa Vlahi pod vojvodsztvom Hora prászko delali KOJ 1848, 11; vlasci szamo tó csákajo, naj sze boj razséri AIP 1876, br. 5, 3

vlák -a m *I. ribiška mreŹa*: vrzte na dejŹzno Źztrán ládje te vlák KŠ 1771, 334; Zdaj meszto plüga do ribe lovivsi z-vlák kom delali AIP 1876, br. 4, 8; ka Źzta vlaké vu mourje metala KŠ 1771, 104 **2. zanka, past**: Gizdávczi z zankami vó raszpresztréjo vlák na poti TA 1848, 114; A nezna jo gda vu vláke notri Źze zapletou SŠ 1796, 126

vlás -a m *las*: Capilius Vlášz KMS 1780, A7b; Haj; vlász KOJ 1833, 158; Naj Źze mi vezeli vŹzáki vlášz KŠ 1754, 254; ár nemres ednoga vlášza bejloga vcsiniti KŠ 1771, 16; Nájdés müho, vlász v-hráni KOJ 1845, 36; VaŹi pa i vlašzké na glávi Źzo vŹzi zracsunani KŠ 1771, 33; kaj vŹzi naŹi vlášzi pred nyim Źzo na racsuni BKM 1789, 337; gda ti Ź Vlaszké gláve vszi obszerijo KAJ 1870, 55; Sterih Źznájga naj ne bode vu Źzpletanyi vlášz KŠ 1771, 708; Zena pa, csi dúge vlašzé má KŠ 1771, 512; i zvlaŹzmí glavé Źzvoje je briŹzala nogé nyegove KŠ 1771, 190; Nyé eden tál je z-vlaszmí obrasení KAJ 1870, 31

vlasnátí -a -o prid. *lasnat*: Ali Bôg zmo'zd'zi temen vlasznátó ti hodécsi vu hüdô baj TA 1848, 53

vláški -a -o prid. *I. latinski*: ki Źzo doubili Vlasko, ali Deacsko czejlo Biblijo KŠ 1771, A5a; i dá jo vo Źtámpati zVlaskimi, ali Źzi bojdi zDeacskimi piŹzkmi KŠ 1771, A6b **2. italijanski**: zonoga Źerega, kiŹze zové Vlaski KŠ 1771, 371; Ár geto je Rim Vlaskoga orŹzága náj vékŹe meŹzto KŠ 1771, 433; naj mi v-Vlaski orŹzág

plavamo KŠ 1771, 423; naj bole pa v Itálii, ali vlaskom orŹzági KŠ 1771, 339 **3. romunski, vlaški**: Nyega sze tak presztrási Bazarád vlaski vojvoda KOJ 1848, 45

Vláško -ga s *Romunija, Vlaška*: 'Siga náglo prileti z-Vlaskoga domou KOJ 1848, 50

vlát -i ž *lat, storŹ*: Kalász; vlát KOJ 1833, 161; Ár zemla Źzád pnáŹa potom vlát KŠ 1771, 113; i vido je Źzedem lejpi puni vláti KM 1796, 27; Vucseniczke vlati trgajo KŠ 1771, 106

vlatnátí -a -o prid. *latnat*: se jümlo i párma nájde, vu ete se skládajo vlatnate kope BJ 1886, 14

vlatovjé -á s *latovje*: bétva zmetávajo sze, vlatovjé ocveté KAJ 1870, 120; i zácsali Źzo vucseniczke nyegovi menoti vlatovjé KŠ 1771, 108; sze szilje zible, Puno vlatovjé vugible KAJ 1848, 406; Szemen bétva szpüszi z-punim vlatovjom KAJ 1870, 57

vlašén -žna -o prid. *vlažen*: Ár Źze jaŹz 'ze, kak vla'žen áldov, vó vlejvam KŠ 1771, 651

vlašítí vlášim nedov. *vlašítí*: De'zd'za nyega voda Źzüho zemlo vla'zi BKM 1789, 252; Vla'zi ka je vnami Źzüho BKM 1789, 118; Vla'zi ka je vnami Źzüho BRM 1823, 87; Vla'zi ka je vnami Źzüho KAJ 1848, 122; Znotrësnyi tál vüszt vlá'zijo szline KAJ 1870, 32

vlašznati -a -o prid. *vlažen*: cveté po vlašznati travnikaj AI 1878, 48

vléčti tudi vléčti tudi vléčti vléčem nedov. *I. vleči, s silo povzročati premikanje*: Húzni; vlejsti KOJ 1833, 160; zgrabivŹji vlekli Źzo nyidva na placz KŠ 1771, 392; i nej Źzo ga (vlák) vecs mogli vlejcsi od vno'zina rib KŠ 1771, 334; i popadnovŹi Pavla vlekli Źzo ga vo z-czérkvi KŠ 1771, 409; pren. Csi je szlejdny litera krátka *a* ali *e*, tiszto more kám v-genitivusi, kám v-oví casusai vlejcsi KOJ 1833, 22 **2. potegovati se, prizadevati si**: Borits sze rejszan prime za vogerszko koróno vlejcsi KOJ 1848, 27; kak me tejlo vlecsé na hüdo po'selejnye KM 1783, 122; Za Źzebov 'zaloŹt vlecsé BKM 1789, 280; Moja szlaboŹt me vlecsé BRM 1823, 9; vlejclŹi, moje Źzrczé ktebi KŠ 1754, 226; Vléczi mi Źzrdcze k-Źzebi BRM 1823, 463; Vléczi me od szvéta k-szebi KAJ 1848, 172; Vezniki, Szamosztojécsi ne vlecséjo za szebom drügoga veznika AIN 1876, 66; vŹze bom za Źzebov vlejkaó KŠ 1771, 308; nego csi ga bode Ocsa, ki je mené poŹzlaó, vlejkaó KŠ 1771, 285; Tak Źzi me i ti kszebi vlejko BKM 1789, 416; Szrcé KŹzebi je vlejkla ta zemla BKM 1789, 59; Ako me je Te Źzvejt, od Bogá vlejko SŠ 1796, 135; Oni, ki szo z-kraliczov vlekli KOJ 1848, 54; KŹzebi vlejclŹi té dén BKM 1789, 21; I dá j mi k-Źzebi vlejcsi Kaje

k-haľzki mojoj dŭsi sš 1796, 3; i nyé, liki vlícse po na dobrouto Bo'zo kš 1771, 433; oľpotávczov, ki bodo vu dvojnolzt vlekli kš 1771, 716; Ocsa moj, vlejzci i mené k-tebi KM 1783, 219 vléči se tudi vléčti se tudi vléčti se vléčem se **1. vleči se, premikati se:** ktebi řze vlecsé ino pridřú'zi kš 1754, 227 **2. trajati:** Do protoletja de sze tó tak vleklo AIP 1876, br. 2, 6 **vlečéči** tudi vličéči tudi vlečéčvi -a -e **vlekoč:** sli bodo vlecsécsi vléko szemena TA 1848, 107; Saulus, vlícsecsi mo'zé i 'zene kš 1771, 364; edno szrno sztrélo i tó velikom vehéri domo vlecsévcsi, 'zeni eto pravo AI 1875, kaz. br. 7 **vléčeni -a -o vlečen:** popádjeni od poganov, vlecseni po braľzklavoj zemli kš 1771, 101; Evangyelifta řz. Marko po braľzklavoj czeľzi Vlecseni BKM 1789, 329; pren. szo sze nej dopádnile nike sztáre, po ľsarszkom vlecsene peszmi KOJ 1845, 14

vlejánje -a s vlitje: Dŭjh řz. po vlejányi poľzvecsenyá milofse vcsini náľz řzini Bo'se KMK 1780, 19

vlejáti tudi vlijáti -ém dov. in nedov. **1. vlití, spraviti kaj tekočega kam:** Önteni; vlejáti KOJ 1833, 167; ga vu kakřté vodou pogroziti, ali na nyega vlejáti kš 1754, 188; rane nyegove, geto je vnyé oli i vino vlejao kš 1771, 204; je ona eto mazalo na moje tejlo vlejála kš 1771, 88; I vlijála je ta kacsá zvŭľzt řzvoji vodou kš 1771, 788; Vzéo je oli, vlej jao ga je Sauli na glávo KM 1796, 53 **2. povzročiti ugodno stanje:** zkotere je nagnyeni Kriřztuľfa i řzvojeja Dŭhá vnáľz vlejáti kš 1771, 441; Da miloscsó Dŭhá řzvétoğa vu náľfa řzrezá vlijés KM 1783, 74; Csi vnáľz vľze dobro ne vlijé BKM 1789, 259; doklam nam vlejéjo, Oli krámárje BKM 1789, 395; vlej vu méne tvojeja Sz. Dŭhá modrouszt kš 1754, 229; vlej tvojeja řzvétoğa Dŭhá na etoga krála kš 1771, 854; vlej Dŭhá řzvétoğa vu náľje pámeti KM 1783, 50; Ti vlé vu prszi moje Nágib pravice tvoje KAJ 1848, 18; I vlé blagoszlov na moje ôpravice KAJ 1870, 5; řzvétoğa Dŭhá, řterogaje obiuno Kriřtus na náz vonka vlejau TF 1715, 33 **vlejávši -a -e ko je vlil:** Dŭhá řzvétoğa, Na Vucsenike vľzegavécs Vlejávši zmo'znoga BRM 1823, 94

vlejávati -am nedov. vlivati: I niľse ne vlejva nouvo vino vu řztáro poľoudo kš 1771, 108; nego nouvo vino vu nouvo poľzoudo vlejvajo kš 1771, 29 **vľvati se -am se vlivati se, liti:** i de'zd'z sze je vedno vľvao KAJ 1870, 24

vlék -a m vlek: i zdaj z-'zlebov 18 szapotnim vlékom vodó vövcseśjo AIP 1876, br. 2, 7; Dvá szopotniva vléka zdigávata kaménye KAJ 1870, 80; 16 szapôtni vlekôv 766 jezér akôvov vodé v-Dŭnaj pŭscsajo AIP 1876, br. 4, 3

vléka -e ř vleka: Moj járem je nej na vléko BRM 1823, 278; kákso vléko má i kak sze lepo noszi AI 1875, br. 1, 7

vlekálo -a s vlečka: ki szo nyegovoga obléka vlekalo noszili AI 1875, br. 1, 7

vléti prisl. **poleti:** kai je mokrouľzt moia řzŭha poľztánola, kako řze vleti godi SM 1747, 95; ár si je vleti znála pripraviti BJ 1886, 19

vlomiti vlómim dov. **1. razlomiti, odlomiti zlasti kruh:** Ne vlomi řze nyega biteye, neg' řze řzamo řzpodoub řtere KM 1783, 63; Vlomi lacsnomi tvoj krŭh kš 1754, 169; Vlomi lacsnomi tvojeja krŭha KM 1790, 64; krŭh blagoľzlovo ino je vlomo nyega TF 1715, 39; vlomo ga je, dabi ga vľzejm razdeliti mogao kš 1754, 203; I blagoľzlovivľi vlomoga je kš 1771, 513; i vlomo bi krŭh i koľtao bi ga kš 1771, 404 **2. prelomiti zapoved:** Naj nevlomim Nigdár szvéte právde tvoje KAJ 1848, 185 **3. zlomiti moč:** Vlomi ramo nevernika TA 1848, 9; 'Zúkoszt je vlomila szrcze moje TA 1848, 54 **vlómivši -a -e ko je razlomil:** i vzévlj ti pét lejbov krŭha i vlomivľi dáo je vucsenikom kš 1771, 48

vlovéc -vca m lovec: Pista-bá, te sztári vlovéc (jáger) KAJ 1870, 21; Dvá vlovca szta csŭla KAJ 1870, 94

vloviti -ím dov. uloviti, ujeti: řteo me je vloviti kš 1771, 549; i mre'za, stero je szkrio, ga vlóvi TA 1848, 27; Ár je Herodes vlouvo Ivana kš 1771, 47; Triľztou liľicz je vlouvo KM 1796, 49; Henrik ednoga nyihovih vojov vlouvo KOJ 1848, 8; prineľzte zrib, řtere řzde zdaj vlouvili kš 1771, 335; Iezusa Vnocři řzo vlovili BKM 1789, 76; je Boug pomágo Gyulo vloviti KOJ 1848, 13 **vľovleni -a -o ujet:** Boug-Cslovik je vľovleni KM 1783, 236; ali vľovleni je KM 1790, 56; tiszti szo ali vtopleni, ali vľovleni KOJ 1848, 9; vnogo jih je pa vľovlenih KOJ 1848, 9; na predganye tem vľovlenim SM 1747, 11; pren. i vľovleno pelamo vľzo miľzeo na pokornolzt Kriřtuľfi kš 1771, 545; plejzijo vu hi'ze i vľovlene pelajo 'zene řzgrejhmi oklajene kš 1771, 650

vľovlenjé -á s ujetje, ugrabitev: Pred vuzmom vľzlejdnji séľzti dnévi do vľovlenjá kš 1771, 263; ká'zi mi czaganye Vu nôcsi vľovľénya KAJ 1848, 99; gori idoucsi vu viľzino vľovleno je pelao vľovlenyé kš 1771, 580; Naj vidim Tvoje vľovľénye BRM 1823, 50; Ti szi gori sou vi viszino, vľovľovleno szi pelao vľovlenyé TA 1848, 52

vmárjanje -a s I. mučenje: po vľzakdenésnyem vmárjanyi i pokouri vnami má řtáplati kš 1754, 191 **2. morjenje:** Od Betlehemřzke diczé vmárjanyá kš 1771, 6; Saulus je pa pivolo

knyegovomi vmárjanyi KŠ 1771, 364; Szôdbo bode csinio med národmi, i grozno vmárjanye TA 1848, 94; pren. Vzigdár vmárjenýe Gofzpon Jezufa vu tejlj okouli nofzimo KŠ 1771, 535

vmárjati -am nedov. *I. moriti, povzročati smrt:* je Boug zvirine nej prepovedau vmárjati KŠ 1754, 35; Jeru'zálem, ki vmárjas proroke KŠ 1771, 78; i vu meszti tak neszmilno vmárja KOJ 1848, 4; E]c]e dofzta vecs obejtse]z. pi]zmo,]teri drúge ne vmárjajo KŠ 1754, 42; ne bojte]ze oni, ki vmárjajo tejlj KŠ 1771, 211 **2. povzročati izgubo česa duševnega:** Grejhov bremen me vmárja KŠ 1754, 255; i toga]ztároga Adama vmárja KŠ 1771, 443;]zelen mir dusni vmárja KAJ 1848, 4; Vmárjajte záto vaje zemel]zke kotrige KŠ 1771, 608; I moje grejhe bom vmárjao KŠ 1754, 259; csi te pa z-Dúhom dela tejlja vmárjali KŠ 1771, 464; Kaksa groza bi nam vmárjala szrdce KAJ 1848, 7 **vmárjati se** -am se *izgubljati kaj duševnega:* dokecs]ze grejh vmárja KŠ 1771, 442

vméranje -a s *umiranje:* Molba za právo modrószt vméranja TA 1848, 32

vmérati tudi vmírati -am nedov. *umirati:* V]záki dén vméram po na]oj hváli KŠ 1771, 523; Kak brezi]zmrti vmérajó KŠ 1754, 274; ki vu Gofzpodni vmérajó KŠ 1771, 792; ár je 'ze vmírao KŠ 1771, 277 **vmérajóuči** tudi vmírajóuči -a -e *umirajoč:* Po vori je Jákob vmérajóucsi v]zákoga]zina Jo'zefovoga blago]zlovo KŠ 1771, 692; moke, Ko]zi trpo Vmírajóucs BKM 1789, 86; liki vmérajóucsi, i ovo 'zivéno BKM 1789, 539; Ti boj Vmérajóucsi vüpanye KAJ 1848, 79

vmítiti -im dov. *podkupiti:* naprej bos mogao skráctza obdarüvati, vmititi KOJ 1845, 114

vmòrec -rca m *morilec:* Gyilkos; vmorecz KOJ 1833, 158; Ki, kak vmorecz, zdigne Mecs prôti nyemi KAJ 1848, 273; gda je vmorec blizi jázmina v-poszteli szpao AIP 1876, br. 2, 7

vmoriteo -ela m *morilec:* Na tou presztráseni vmoriteo dolipoklekne KOJ 1848, 15

vmoriti -ím dov. *I. umoriti, povzročiti smrt:*]teri dúje pa nemoreje vmoriti KŠ 1771, 33; Vöruí da ne vmoris Csloveka SM 1747, 88;]teri vmoris i o'zivis KŠ 1754, 243; prouti]ztáno]zinovje roditelom]zvojjm, i vmorijo je KŠ 1771, 33; Ne vmouri TF 1715, 15; Ne vmouri SM 1747, 45; Ne vmouri KŠ 1754, 35; ne vmouri KŠ 1771, 15;]zam vujvláco i v]zegavejcs vmouro KŠ 1754, 231; Vmouro je pa Jakuba KŠ 1771, 378; i na konec]zo ga escse vmourili KŠ 1754, 106;]teroga]zte vmourili KŠ 1771, 78; Ki]zo i Gofzpon Jezufa vmourili KŠ 1771, 617; da bi Jezufa vmourili KŠ

1771, 87 **2. povzročiti izgubo česa duševnega:** Na dúso gledoucs pa cslovik]zebé vmori KŠ 1754, 36; Ár pi]zk vmori, dúh pa o'zivi KŠ 1771, 533; Da ná]z greh Nase dúsicze ne vmori BKM 1789, 2; na csataj vmori nedú'znoga TA 1848, 8; Sz-]zrczom bli'znyega vmorimo KŠ 1754, 37 **vmoriti se** -ím se *biti umorjen:* Trbej Szini cslovecsemi]ze vmoriti KŠ 1754, 111; kaj nyemi je potrebno vmoriti]ze KŠ 1771, 55; Steri zbije Ot]o]zvojjega]ze]zmrti]zmrtjov]ze naj vmori KŠ 1754, 32; nego i Nero]ze je vmouro KŠ 1771, 433; Od]zvojjva dvá]ziná tam]ze je on v-mouro SŠ 1796, 64 **vmòrjeni** -a -o *umorjen:* i vmorjeni na trétyi dén gori]ztáne KŠ 1771, 131; ino vszi pokopicsi pri grobi vmorjeni KOJ 1848, 58; i vmorjeno je lü]ztva]zedem jezér KŠ 1771, 786; Od krvi Abelove notri do krvi Zakariá]ove vmorjenoga med oltárom i hi'zom KŠ 1771, 210; Hvála tomi na kri'zi vmorjenomi BKM 1789, 63; i vi]zte vmorjeni právdi po Kri]ztu]ovom tejlj KŠ 1771, 461

vmorjenjé -á s *umor:* Tou vmorjenýe sze je teccasz zgoudilo KOJ 1848, 61; Ka prepovidáva? Vmorjenýe KŠ 1754, 35; ka nyénomi szini za vmorjenýe celjenszkoga Grofa Vouriha nikaj nedene KOJ 1848, 61; pren. Tak bi escse to blá]zen]ztva 'zelénye Grátalo]zrdca nasega vmorjenýe BRM 1823, 98

vmóreiti tudi vmréjti vmerjém dov. *umreti:* má v]záki dén vu náz vmreiti TF 1715, 33; Vmrejtí mi nebi trbelo KŠ 1754, 257; Csi gli vmerjém KŠ 1754, 270; nigdár ne vmerjé SM 1747, 84;]zte]zmrti]zmrtjov vmerjé KŠ 1754, 25; i on brezi deczé vmerjé KŠ 1771, 240; i nedu'zen vmerjé BKM 1789, 78; csi vu]zvojoj hüdbó vmerjéjo KŠ 1754, 35; Kristus je za ná]z v]zeih vmrel SM 1747, 87; Kri]ztus je vmr'ü za ná]z KŠ 1754, 151; Po Ádami Szte]zmrti]zmrtjov vmreli KŠ 1754, 252

vmüknoti -em dov. *umolkniti:* szrdnikov vüszta zatiszno, i vmukno KOJ 1845, 66

vnášati -am nedov. *odnášati:* ka]zta z-onoga me]zá z-]zilov vnásala KM 1796, 51

vnavadovzétje -a s *navajenost:* Vnávadovzétje zdávanih regul ocsivesztni haszek poká'se KOJ 1833, 144

vneboidénje -a s *vnebohod:* Na dén Krustušovoga vnebozastoplénja, nyegovo vneboidénje svetimo BJ 1886, 37

vnebovzétje -a s *vnebovzetje:* na dén vnebovzétja Blá'sene Divice Marie KOJ (1914), 107

vnebozastoplénje -a s *vnebohod:* Kri]ztu]ovo vnebo za]ztoplenye KŠ 1771, 341; Evang. na Kri]ztu]evoga vneboza]ztoplenyá dén KŠ 1771,

155; Peszmi na vnébo zasztopenýa dén BKM 1789, 109; Od v-Nébo zašztopenýa Gofzpodna Kriřztuřja KM 1796, 115; V-nébozasztopenýa peszmi KAJ 1848, VI; po Kriřztusevom vnébo zašztopeneyj KŠ 1754, 3; da je po Kriřztuřovom vnébo zašztopeneyj glařzna bila KŠ 1771, 434

vnějmar tudi vněmar prisl. *brezbriřno, ravnoduřno*: Manyák vnejmar bloudí KM 1790, 36; ki nescse vnejmar tá 'siveti na řzvejti SIZ 1807, 9; Ár dühá szvėtoga Vněmar bantuje KAJ 1848, 4; ali szem szlékao protivnike moje vněmar TA 1848, 6; Vněmar k-cvěti be'zi KAJ 1870, 11

vněsti vnesém dov. *I. odnesti*: Ragadni; vneszti KOJ 1833, 169; Ali kakda more řto i pořzoudo nyegovo vneřzi KŠ 1771, 40; pride řatan i vneřzě to rejcs KŠ 1771, 112; pren. králeřstvo nebeřzko řzilo trpi, i ti řzilni je vneřzějo KŠ 1771, 36; tvojo grejsno düso, ino jo vneszějo vu vouzo peklěnzsko KM 1783, 207; Me Csesztó na grěh vneszějo KAJ 1848, 149; Da nevneszějo kak oroslán, düse moje TA 1848, 6; Sto bi mi nebeřza vneřzao KŠ 1754, 262; Sto bi mi nebeřza vneszo BKM 1789, 309; da nebi szmrt Gejzo II. Vneszla KOJ 1848, 29; Düh Gofzpodnov je vneřzao Filipa KŠ 1771, 367; Med tem je szmrt Leopolda I. vneszla KOJ (1914), 146 **2. ugrabiti**: nasega Gofzpodára csěr řtero řzte nam pořzili vneřzli SIZ 1807, 42; Kraliczo szo pa cseměře tak vneszli KOJ 1848, 54 **vněsti** se vnesém se *I. biti odnesen, dvignjen*: da řze cslovik zdühom i řzteřlom tá vneřzě KŠ 1771, 440; Potom mi 'zivoucsi keřařzi řze 'znyimi vneřzěmo vu obláke KŠ 1771, 621; Kakti liszt od vetra řze vneřzo hitro tá BKM 1789, 418 **2. biti ugrabljen**: Gda bi řze pa vneřzla ládja KŠ 1771, 424 **vněřeni** -a -o *I. odnesen*: ali je pa zvün teřla bio vneřenoga notri do trětye nébe KŠ 1771, 550; Oh keliko ři je ovo noucs na řzoudbo pred tvoř řzodczki řztolecř vneřřeni KM 1783, 5 **2. ugrabljen**: naj bi po pěldi z-řzilov vneřřene oveřicze obouři greřh nyemi na ouři vrgao KM 1796, 62

vněřejnje -a s *dvig*: Paveo řze neřcse hváľiti vu trětya nebeřza zvneřejnyem KŠ 1771, 550

vněti -a -o prid. *vnet, zelo prizadeven*: vnetoga plebánusa bo vszako dobro szerce szlavilo KOJ (1914), 194

vnóči prisl. *ponoči*: Vrág vnocři ino vuidné okouli hodí TF 1715, 43; o řzlüřio nyemi vnocři i vudnýe SM 1747, 31; Zátó je řzlobodno tak vecsěr i vnocři vö řzlüřiti KŠ 1754, 214; I rano ecscse trdno vnocři gori řztanovři KŠ 1771, 105; Boř znami vnocři i vudne BKM 1789, 2; liki

tát vnocři pride KŠ 1754, 113; vzéó je to dejte, vnocři KŠ 1771, 8; kaj řzo vnocři priřli KŠ 1771, 98; Vnocsi vujdně te zdihávam KŠ 1754, 274; nej vogláríti ni vudné, niti v-nocsi KOJ 1845, 10; ki je kesno vnoči domo řo AI 1878, 9

vnògo prisl. *I. mnogo, izrařa veliko količino, mero*: Ár mi vřzákí dén vnogo gresimo KŠ 1754, 169; Nej řzte vi vnogo poglaviteřli od nyih KŠ 1771, 20; ali moremo vadľuvati, ka je vnogo zmenkanya bilou voni peřzmaj BKM 1789, 2; Boug dář vnogo táksi áldomásov piti SIZ 1807, 6; vucřitelje vnogo vcsio TF 1715, 5; Hváľi Bogá, ar vnogo ztebom vcsinil je dobra SM 1747, 81; Gda bi pa Jezus vido vnogo ľüřtva okoli řzebe KŠ 1771, 86; Trbeř Szini cslovecsemi vnogo trpeti KŠ 1754, 111; Má vnogo plemena (piruřlek) AI 1878, 7; Roditelje vnogo delajo za svoje dete BJ 1886, 11 **2. izrařa visoko stopnjo**: Blá'zen, blá'zen Vnogo blá'zen BRM 1823, 30

vnogogučěci -a -e prid. *ki veliko govori*: Molěcsi pa ne bořdite vnogogucsěcsi KŠ 1771, 18

vnògokrat prisl. *mnogokrat*: Ár řzo ga vnogo krát vpoto djáľi KŠ 1771, 114; kak vnoğokrát řzo naminyávali zmenkanye kázati KŠ 1771, A2b; vnoğokrat, i dořzta řzam pregreřso KMK 1780, 79; Vadľujem ka řzam vnogo-krát pregreřso KM 1783, 214; Vnogo krát nám gláva plava BKM 1789, 333; Ka vnoğokrat tanács iľcsem BKM 1789, 172; Vnoğokrát napreřidejnje KM 1790, 18; Vnoğokrát vu priszpodáblanyi meszto mint pohaszniimo mint sem KOJ 1833, 135; Vnoğokrát eden i drügi rad bi zvedo AI 1875, kaz. br. 1; Liki vnoğokrát sze nyemi tak zdilo AI 1875, 7; Vnoğokrát nyemi je oča pravo BJ 1886, 8

vnogorečľivost -i ř *gostobesednost*: Vendar te prvi nácsin je dober te drügi pa breži haszka vnoğorečľivoszt KOJ 1833, 81

vnóugi tudi vnógi -a -o prid. *mnog, řtevilen*: Glářz je vŘami řzľiřani, placř i jocs i czvil vnougi KŠ 1771, 8; Vnógi jocs skódi ocsam KAJ 1870, 31; i vnouga vnořzina ga je nařzledüvala KŠ 1771, 109; Koga milocřsa je vnóga BRM 1823, 41; Vnógo Angyelov je Bořo milořsco pogübiló KMK 1780, 10; I eto delo, na hařzek vnougoga národa KŠ 1771, A4a; Mártha je pa pařcsľiva bila okoli vnougoga řzlüřenyá KŠ 1771, 205; Bog, ki řzi vnoge milořsce Gofzpod SM 1747, 58; za volo vnouge hüdoube tvoje KŠ 1754, 176; zácsali řzo řze piřzácske řzpítavajoucsi ga od vnougoga dugoványá KŠ 1771, 210; Ár, ga je na vnougo prořnyo piřzao KŠ 1771, 2 (B1b); Glářzila bom Vnougo dobrouto nyegovo BKM 1789, 16; Štero řze je vnougom meřzti

Lejhko prigoudilo Kš 1754, 248; Po vnougom vrejmeni je pa prišao Kš 1771, 84; vu šzvojem vnogom gúcsanyi Kš 1771, 18; On je vnougom mešzti BKM 1789, 9; Vu vnôgom de'zd'zevnom vrêmeni BRM 1823, IX; da sze lúsztvó po vnougom krivicsnom bojovanyi krouto vosztrejbi KOJ 1848, 10; šzprávlena po vnougoj hûdoj šejeje Kš 1754, 4b; i kakda je rášzla med vnouгим protivinšztvom Kš 1771, 339; Ki šzo vnouгим poštenyom nášz poštvúvali Kš 1771, 428; Ki nebi nazáj vzéo zvnouгим tálom vu etom vrejmeni 'zitek vekivecsni Kš 1771, 233; Našzlejdnje je pa med vnouгим dúsnevejšzti bodanyem bloudnik pošztano KM 1796, 9; odned z-szvojom vnouгим poropom nazáj setuje KOJ 1848, 15; I teda bodo vidili šziná cslovecsega pridoucega zvnougov dikov Kš 1771, 243; Júdas pa i Szilás zvnougov ricsjouv šzta trouštala brate Kš 1771, 390; Po nyem šzo vnogi nassi nam greihi odpúšcheni SM 1747, 87; Dúhá dári šzo vnougi Kš 1771, 513; Tou šzo vnougi šztári 'Zeleti BKM 1789, 8; Vnougi grejhi šzvejta BKM 1789, 18; Jasz i drugi vnougi szmo sze vcsili KOJ 1833, V; ár szo vnougi nemci szem volo doubili KOJ 1848, 10; Vnouge moke i mántre šze ogen zovéjo Kš 1754, 145; i vnouga drúga mejšzta šzo po nyem Evangyeliom notri vzela Kš 1771, 260; I jašz šzem šzin grehov vnogih SM 1747, 67; i šztroskom vnougi vórni dusicz vó zoštámpani Kš 1771, A7a; Od eti mao šzo vnougi vucsenikov nyegovi tá nazáj odisli Kš 1771, 287; Ki je darovnik odrbrôt vnôgi BRM 1823, 4; kak punoszt dobrôt vnôgi KAJ 1848, 9; Ár gda bi k-szvojom vnouгим 'senam csér szí pridjáo KOJ 1848, 5; Doszta sztvaram je vnôгим pa pérje KAJ 1870, 10; vnoge nášze grehe na šztrán ošztavimo SM 1747, 84; i od grejha vnouge mántre trpi Kš 1754, 243; majoucsi šzebom roune, i vnouge druge Kš 1771, 52; prinešzli šzo nyemi vragometne vnouge Kš 1771, 25; Dá vam kincse vnôge BRM 1823, 9; Vido szam pri tom deli naprej vnouge loczné prouti meni obrnyene KOJ 1833, V; táblo, stera prilicsna bode vnoge zmeslinge odvnoti AI 1875, kaz. br. 6; kako i vnouga drúga šzkrivna Bosja dugoványá TF 1715, 40; kou šze nám po vnougi prosnyáj dá Kš 1754, 183; geto šzo ji na Krišztušovo šzpoznanye vnougi mejšztajpripelali Kš 1771, A5b; šze je i šzkázao vu vnougi znamejnáj Kš 1754, 112; szo sze lúdje po vnouгих lejtih tak szpohújsali KOJ 1845, 3; Törki szo z-vnouгих mesztaj vóodtirani AI 1875, kaz. br. 3; Vnouгих mesztaj nikaj de'zd'za nê biló AI 1875, 8; kai šzmo mi pregrešili vnouгими

greihi SM 1747, 54; Ár šzem vnouгими šzpadáji prouti tebi pregrejšo Kš 1754, 225; Szpitávao ga je pa zvnouгими ricsmi Kš 1771, 250; Boug je šztvouro Angyele z-vnouгими popolnošztni KMK 1780, 10; menyé vo zebráni pejšzen meti, liki zvnouгими brezi všze rázlocnošzti BKM 1789, 4b; Pokedob sze zná vogrszki Jezik z-vnouгими Grammatikami hválití KOJ 1833, III; gda vidi Pápo z-vnouгими prebivavci KOJ 1848, 4; Ki vu Bo'zój diki vcsini dela vnôga BRM 1823, 10; Ki vu Bo'zój diki vcsini dela vnôga BRM 1823, 10 **vnóugi** -a -o sam. *mnogi, številni*: Kako po okornošzti ednoga csloveka vnougi šzo grejsniczi pošztanoli Kš 1754, 119; ár vnougi šzo zvášz, šterim nyihovo vreime nepernášša TF 1715, 7; Vnougi šze zvrácsijo Kš 1771, 49; Vnougi právjio, Sto nam szká'ze dobro TA 1848, 4; Vnougi, ki szo sztráj, ka zimôsz AI 1875, 8; i šzkázali šzo šze vnouгим Kš 1771, 96; Sztrasna bode vnouгим BKM 1789, 9; kervi koterášze za vášz i za vnoge prelejé TF 1715, 39; ktera šze za vnoge von prelie SM 1747, 39; csi ona nede vnouge vópelala KOJ 1833, III; kaj je potrejbno Szini cslovecsemi vnouga trpeti Kš 1771, 128; Nyega (psa) cslovek na vnôga núca KAJ 1870, 39

vnóuzati se -am se nedov. *ne ljubiti se, upirati se*: ter šze nyim vnouša TF 1715, 4; kmetovje, sterim sze vnou'sa na Markovo priti KOJ 1845, 104; i csi sze nyim tá vnou'sa iti KOJ 1848, 108; Zakaj bi šze tebi moja grejsna dúsa Vnou'salo trpeti KM 1783, 258; Materam sze je vnou'salo pogousztoma hi'se vobejliti KOJ 1845, 15; Privini sze je nej vnou'salo túdi Szlovene pohoditi KOJ (1914), 99

vnóžina -e ž **I. množina, veliko število**: Sokaság; vno'sina KOJ 1833, 172; kako koli mi za vnošina greihov volo nemoremo TF 1715, 36; pokeidob toliko vnošina zvedouk okouli nášz mámo SM 1747, 27; Lúbézen zakriva vno'žina grejhov Kš 1754, 58; Od vno'žina grejhov Jezus je šcse zakriti BKM 1789, 22; razplódi je za volo vno'žine zlocsasztnoszti nyihove TA 1848, 5; I tou csinécšji veliko vno'žino rib šzo vnyega záprli Kš 1771, 179; Goszpodne Bo'se, ki šzi vno'žino pogajnszkgoga národa pripelao KM 1783, 90; Herodes Vno'žino lejde deczé pomouro BKM 1789, 58; Ne gledáj nad šzebom grejhov vno'sino sš 1796, 69; Nego szini poroucsi vno'sino pejnež KOJ 1848, 32; plodi pes velko vnožino kúr AI 1878, 3; ár je nej vu vno'žini nikoga 'zitek nyegov Kš 1754, 62; Po vno'sini tvoje šzmlenoszti KM 1783, 9; v-nezmernoj vno'sini ide zPannonie KOJ 1848, 3;

v bátrivnoszti po vno'zini vojszke TA 1848, 25; Da sze vno'zine pá kre tébe vküp szprávijo TA 1848, 6 **2. množica:** Ta vno'šina [ze je csüdivala KM 1796, 118; Te vno'zine pa ti võrvajoucsi je bilou edno [zrcze KŠ 1771, 353; Czaszar sze vno'sine zboji KOJ 1848, 9; I na nágli poštáne zangyelom vno'zino voj[zké nebe]zke KŠ 1771, 168; i vnouga vno'zina od Galilee ga je najzledüvala KŠ 1771, 109 **3. slovníčno število:** Vküpnoimé, stero, vno'zino znamenüje AIN 1876, 10

vnòžinost -i ž *množina, veliko število:* Ti [zvetli zvézd vno'zino]zt Glá[zi, kaj [zi pravicza BRM 1823, 99; Düh [zvéti Poká'se mi kolzti vno'sino]zti sŠ 1796, 34; kak zla gnúszne vno'zinoszti KAJ 1848, 297; Csüdüj i zvézd neszmerno vno'zinoszt KAJ 1848, 7; nego sze je vüpaov vno'zinoszti bogátsztva szvojega TA 1848, 42

vnožinski -a -o prid. *množinski:* Keliko racsunov? Dvá: i vno'sinszkoga (pluralis) KOJ 1833, 19; Ka sze zgodi z-nisterov recsjöv pri napravlanji vno'zinszkoga-racsuna AIN 1876, 13; trétja oszoba vu vno'zinszkom racsuni AIN 1876, 35; steri sze záto za vno'zinszke-dosztavke zovéjo AIN 1876, 13

vnòžinstvo -a s *množina, slovníčno število:* tákse iméne zgrünata, steri vu korenasztój récsi dugoványá vno'zinsztva vöpoveje AIN 1876, 71

vnožiti vnòžim nedov. *množiti, večati:* On je te ágnecz Bo'zi, Ki naso vrédnoszt vno'zi BRM 1823, 75

vnòžni -a -o prid. *mnog, številen:* Sto more zracsunati Dári Tvoje vno'zne BRM 1823, 467; Dobróta pa Tvoja vno'zna BRM 1823, 311

vnòžnost -i ž *množina, številnost:* Dól, brég, voda, [ztvár vno'zno]zt, Szo od Bóga napravljena BRM 1823, 119

vnòžtvo -a s *množina, slovníčno število:* Racsún ká'se dugoványá jednoszt, ali vno'stvo KOJ 1833, 19

vnük -a m *vnuk:* Nepos Vnük KMS 1780, A9; Unoka; vnük KOJ 1833, 179; nego naroucšili szvojim vnukam náj dragso örocsino nazáj szí szpraviti KOJ 1845, 8; Csi pa [štera dovicza deczo, ali vnúke má KŠ 1771, 640; Nyidva sta se za svojo deco ino za vnúke vnogo trüdila BJ 1886, 10; Med drügimi nyegovimi vnükmi vrejden je [zpominanya Jubál KM 1796, 10

vnúka -e ž *vnukinja:* Neptis Vnúka KMS 1780, A8b; Unokalány, vnúka AIN 1876, 15

vnúkec -a m *vnukec:* Vnúkec je mládi AIN 1876, 15

vò prisl. *ven:* ete ne mecse vô vragé KŠ 1771, 39; kaj [zmo vô zmertuka po'zmécsani bili KŠ 1771, 529; Me[ša je vô KM 1783; Sztoupi vu me [zrcze, Vô zjtale, i vô zjaszljaj BKM 1789, 13; hüj vô z-sôle KAJ 1870, 8; Že je vô včenyé BJ 1886, 4

vòbéjliti -im nedov. *beliti, pokrivati z beležem:* Materam sze je vnou'salo pogousztoma hi'se vòbejliti KOJ 1845, 15

voberlèncati -am nedov. *motoviliti se:* kak szmejsno sze je tam lutheránszki predikant voberlenczao KOJ (1914), 123

voberlèncivati -am nedov. *širiti se, slišati se:* I da je glász po törszkom tábori voberlenczivao, da bi Czaszar Károl V. szvojemi brati na pomoucs pribli'sávo KOJ 1848, 78

vòblisnoti -em dov. *skočiti:* Zdaj mála vila z-povehnyenoga liszta vòblisznola AIP 1876, br. 2, 6

vòbodjenjé -á s *prebadanje:* Vòbodjenyé sze tak zgodi, ka iglo prevdárijo AIP 1876, br. 9, 6

vòčiščénje -a s *čiščenje:* naj sze vcséle za vòcsiscsénja volo na vòleténje pisztijo AIP 1876, br. 11, 8

vòda -é ž **1.** *voda, prozorna tekočina:* nikák[ša lagoja voda TF 1715, 31; rejcs v[šteroj [ze tá voda zdr'záva KŠ 1754, 187; reics Bosja kotera je pouleg vodé TF 1715, 32; Csi [ze [to ne porodi zvodé KŠ 1754, 187; eden pehár mrzle vodé KŠ 1771, 34; niti [zmo [zi vodé k-kühanyi [ztvoriti mogli KM 1790, 48; [štere vrejcsi Bo'zój kvodej djáne KŠ 1754, 190; gda je na kri'zi [zvojga tejlá vodou p[šzto KŠ 1754, 185; vzéjo je vodou, i muje [zi roké KŠ 1771, 94; keljazo vodo nalecé AI 1878, 6; vtoi Bosoj reic[štera je vu vodi TF 1715, 32; pren. voda [itka vekivecsnoga TF 1715, 32 **2. tekoča rečna ali morská voda:** trétyi dén je razlouco vodou od zemlé KM 1796, 4; te csetvére vodé iména [zo eta KM 1796, 5; Vnouge vodé [ze zdignejo BKM 1789, 5; tekòcse vodé i mlák imé AIN 1876, 10; ino me kfriskim vodém pela ABC 1725, A8b; K csi[šztoj vodej me on pela BKM 1789, 16; naj ja[šz ktebi idem po vodáj KŠ 1771, 49; I pejlzek vmor[šzki vodáj BKM 1789, 38; Živé kre afrikanski vodaj AI 1878, 20

vò dánje ~ -a s *izdaja, izročitev:* e[š]e pred De[šzétère Bo'ze zapovüdi vô dánym KŠ 1754, 26

vò dâti ~ dâm dov. **1.** *dati, izročiti:* ka je pravicsno, [zlugom vô dájte KŠ 1771, 610; nájem, ali lon, nyim pravicsno naj vô dájo KŠ 1754, 221; je za[šzadó goricze, i vô je je dáo delavczom KŠ 1771, 238; Ár [zam vam naj bole eto vô dáó, ka [zam i ja[šz vzéó KŠ 1771, 521; Csi bi [to v[šze,

ka má, Tá Źiromákom vö dao BKM 1789, 278; ednoga nyihovih vojov vlouvo, ino nyim ga nej ovak vödáo KOJ 1848, 8; Vö szi nasz dao na spot szôszedom TA 1848, 36; Szmrt je szvoj porob vö dála BKM 1789, 94; I vö je dalou mourje te mrtve KŠ 1771, 804; Záo Źzo roditelje nyej vö dáli niki táo z-Źzvojega poiŹtva KM 1790, 86 **2. izdati knjigo:** Med tiŹtimi je Primus Truber Nouvi Zákon vö dáó KŠ 1771, A6a; i vö Źzo dáli vŹze Sztároga i Nouvoga Zákona knige KŠ 1771, A6b **3. izdati, ukazati:** Zapouvidi je Boug lüsztvi vö dati mocsno zapovedao KM 1783, 274; vu DeŹzóto Źzvojoj zapouvidi vö dáó KŠ 1754, 6a **vödáni** -a -o *izdan:* Krátki moudus molenyá, od KriŹztusa vö dáni KŠ 1754, 152; Nouvi Gráduvál Bougi na diko vö dáni BKM 1789, 1; Krátki návuk, vödáni od KOJ 1833, 1; “PriŹjátel” -a prvi broj bode vödáni AI 1875, kaz. br. 8; geto je ono od Źzamoga Bogá vö dáno KŠ 1754, 9a; Tou je nám na lejpo priliko vö dáno BKM 1789, 406; da nede v-ednoj leti vecs vödáno, kak dohodki dopüsztijo AI 1875, kaz. br. 1; Toga naprej Źzpoznanya Bo'zega vö dánoga KŠ 1771, 346; Od 'Zidovov pouleg vö dáne právde 'zivlejnya KŠ 1771, 449; etomi Źzvejti vö dánoj rejcsi KŠ 1771, A7b; peszmi. Vödáno szprávisesam KAJ 1848, 1; Knige, vödáne KAJ 1870, 3; Králeszka imánya várendo szo vödána KOJ 1848, 72; Sti té na tvoj haŹzek vö dáne kni'zicze KŠ 1771, A8a

vödávánje -a s *izdájánje, izdatek:* vödávanye te pa rainskih vecs zadene AIP 1876, br. 1, 2; mi edna gmajna nej podilila kaj na vö dávanye KŠ 1771, 600

vö dávati ~ -am nedov. *izdajati, izročati:* Sziná Bo'zega na Źpot vö dávajo KŠ 1771, 679; Da bi MejŹzec pa vnoci Źzvoj poŹvejti vö dávo BKM 1789, 157

vödbeni -a -o prid. *vodilen, glaven:* vodbena rejcs sze zná imenüvati KOJ 1833, 114; Vodbena-rêcs je on táo govorênya AIN 1876, 73; vodbene-rêcsi oszobe i racsuna AIN 1876, 43; táli govorênya, steri na vodbena-rêcs nanásajo AIN 1876, 36

vödec -dca m *vodja, voditelj:* od JudáŹa, ki je bio vödecz onih, ki Źzo zgrabili JezuŹa KŠ 1771, 343

vö déjvati ~ -am tudi ~ -lem nedov. *izpostavljati:* da Źzo mogli Źzvojoj decsiczo vö dejvati, naj ne 'zivé KŠ 1771, 360; Ete imenik *az, a'* sze vödejva pred nomenom KOJ 1833, 118; Źzo vnouge roune na vilicze vö dejvali KM 1796, 119

vodekápanje -a s *slap:* Vizzuhany; vodéropászanye, vodékapanye KOJ 1833, 183

vödéliti tudi vödíliti -im nedov. *deliti, podeljeva-*

ti: Blagoszlov tvoj vödéliti, Je tvoja radoszt KAJ 1848, 193; szôdbo i praviczto ti vödélis TA 1848, 80; Zvelicsanye Obilno je vö dili BKM 1789, 43; On dári Źzvoje vö deli BKM 1789, 116; Sztarissina gda pletenik vö dili SIZ 1807, 43; nemore dopüsztiti, ka bi sakramentome lajkuszi vödélili KOJ (1914), 134

vödèni¹ -a -o prid. *vöden:* Záo má mërno lato, vodeno mero KAJ 1870, 74; záo vodeni fticsi odidti morejo KAJ 1870, 24; i cŹiŹto je mládo vrbje od vodeni klicz KM 1790, 76

vödèni² -a -o prid. *vodén:* Kak vodeni mehér BKM 1789, 447; Kak vodeni mehér SŠ 1796, 104; dreivo vŹzadjeno poleg vodenoga potoka SM 1747, 25; je naszledüvalo, celo i szmrt z-vodenoga betega KOJ 1848, 28; Ali on je naszkorom vu vodenom betegi mro KOJ 1848, 92

vodenják -a m *vodenični bolnik:* Vodenyáka vŹzobotto zvrácsi KŠ 1771, 218

voderopásanje -a s *slap:* Vizzuhany; vodé ropászanye, vodékapanye KOJ 1833, 183

vödica¹ -e ž *udica, trnek:* Vodicza KMS 1780, A3b; idoucsi vrzi vodiczo vmourje KŠ 1771, 57; Kak ti csrvics na vodiczo Źzi Źze potégnola SŠ 1796, 125

vödica² -e ž *vodica, voda:* ZcsiŹtoga Źztüdencaz tekocŹom vodiczom BKM 1789, 161

vodilo -a s *vodilo:* káksi lejpi návuk povej za vodilo KOJ 1845, 11

voditel -a tudi voditeo -ela m *voditelj:* Záo nám je právda voditeo bila KŠ 1771, 563; ProŹzimo te boj voditel BKM 1789, 142; VŹzem bode verni voditel BRM 1823, 3; nego naj bode fárnikom vucsíteo i voditeo KOJ 1845, 4; Boj nam szmileni voditel KAJ 1848, 122; Bojdi moj voditel BJ 1886, 7; Vszê verni düs voditeli KAJ 1848, 9; Za voditela ti neŹzpaletni KŠ 1771, 451; nej Źzmo vecs pod voditelom KŠ 1771, 563; Szpominajte Źze zvoditelov KŠ 1771, 697; Strta zapouvid doŹŹtájá Źze Voditelov KMK 1780, 42

voditelkinja -e ž *voditeljica:* Dugo boj voditelkinya Lüdsztva tvojega KAJ 1848, 332

vöditi vödím nedov. **1. voditi, delati, da kdo kam pride:** jeli more Źzejpi Źzejpoga voditi KŠ 1771, 185; Csi tebé prav scsé voditi KAJ 1870, 7; konyom czejli nyihov trúp vodimo KŠ 1771, 750; Te ténni je nêmeo, ki bi ga vodo KAJ 1870, 37; KmeŹzti Źzo ga odali, Zvézanoga vodili BKM 1789, 71; Szlejpi pa Szlejpoga csi bode vodo KŠ 1771, 50 **2. delati, da kdo ravna v skladu z moralnimi načeli:** jaŹz te hocsem zmoimi ocsmi voditi SM 1747, 96; Ki sze Jezusa dr'zi, I od nyega voditi dá KAJ 1848, 221; i na Źztezai nyega vodis SM 1747, 85; Bláj'zen je koga ti

vodis BKM 1789, 331; on mené po rávnoi pouti vodi ABC 1725, A8b; Jzvoje lů|ztvo, nyé vodi KŠ 1754, 105; Tvega Důha, Ki nájz vodi BKM 1789, 125; recsi, da med nyimi edna to drůgo kakti vodi KOJ 1833, 114; vodi mene utvoioi praviczí ABC 1725, A7b; Vodi me vu tvoioi praviczí SM 1747, 93; Vodi me vu íjztini tvojoj KŠ 1754, 157; tak ravnaj i vodi Jzrczá ná|a KŠ 1771, 833; Goszpodne vodi me vu praviczí tvojoj TA 1848, 5; Ti me vodi z-důhom szinovne bojazni KAJ 1870, 5; nego kaibi druge na práve vore pout vodili TF 1715, 7; On nász bode vodo do szmrti TA 1848, 39 **voditi se** vódim se **voditi se**: Ár kikoli Jze od Důha Bo'zega vodijo KŠ 1771, 464; Od nyega bom Jze vodo BKM 1789, 163 **vódeni** -a -o **voden**: Z-ocsinszkim tálom szem od tébe vodjen KAJ 1848, 257

vò djáti ~ dènem dov. *dati ven*: I jasz szem vòdjála grah KAJ 1870, 58 **vò djáni** ~ -a ~ -o **I. izpostavljen**: Vò djánoga je pa gori vzéla csi Faraova KŠ 1771, 360 **2. izobešen**: na vszákó hi'zo csarna bandera vòdjána AIP 1876, br. 2, 1 **3. naveden**: Na vszákóme testamentomi more vòdjáno bidti gde, je rejeni AIP 1876, br. 3, 2

vodjenjé -á s *vodenje*, *vzgoja*: Te prvi zrok je deczé rodjenje, môdro vodjenje KAJ 1848, 317; Ti Jzi pa zapopadno moje vcsenyé, vodjenyé KŠ 1771, 650

vòdoprněsti -nesém dov. *uresničiti, uveljaviti*: To tůdi pravo Tisza, ka csi on tákso pogodbo nebi mogo vòdoprinesztí AIP 1876, br. 3, 2

vodozèmec -mca m *dvoživka*: K prvomi táli se slišijo k trétjemi vodozemci AI 1878, 5

vò držàti ~ držim nedov. *vzdrževati, gostiti*: Publius je nyé vJze gori prijao i tri dni je je poJteno vò dr'sao KM 1796, 130

vò ftégnoti ~ -em dov. *iztegniti*: vò ftégni tvojo rokou KŠ 1771, 109 **vò ftégnovši** ~ -a ~ -e *ko je iztegnil*: Jezus vò ftégnovJí rokou prijao ga je KŠ 1771, 49 **vò ftégnjeni** ~ -a ~ -o *iztegnjen*: Vò glászi veszélo, Vò ftégnjena krepkoszt BKM 1789, 2

vò ftegùvati ~ -ùjem nedov. *iztegovati*: liki da bi Jteli kotve zpřednyega tála vò ftegùvati KŠ 1771, 426; i roké vase vò ftegùjete na kriviczo TA 1848, 46

vòftřgnoti -em dov. *iztrgati, rešiti*: Goszpodne, ki me vòftřgnes z vrát te szmrti TA 1848, 7; Ki nájz je vò ftřgno zoblá|zti te kmicze KŠ 1771, 604; Vò me je ftřgno zmo'znomi nepriáteli mojemi TA 1848, 13 **vò ftřgnjeni** ~ -a ~ -o *iztrgan*: Tej Jzo drevje Jzkorényom vòftřgnjeno KŠ 1771, 759

vógel tudi vogéo voglá m *vogel*: Szeglet; vogel, kout KOJ 1833, 71; vcsinyeni je k-glávi voglá KŠ

1771, 71; narédi eden oszék, steroga voglovje dugi moro biti AIP 1876, br. 8, 8; gospodaricza pa tri voglé hrama gordr'si KOJ 1845, 41; Ár lůbijo vu Jzpráví|csaj i na vogláj vilicz Jztojé|í moliti KŠ 1771, 18

vógelje tudi vógelje -a s *oglje*: Din je sao i 'zerjávó vógelje od nyega TA 1848, 13; vnogo hramov je 'se zgorelo od tisztoza 'sivoga vógelja, z-sterim szo kravo kadile KOJ 1845, 108; vidili Jzo 'zerjávó vougelje nalo'zeno KŠ 1771, 335

vógelni -a -o prid. *ogljen*: Naszlédnye je z-vógelnim prahom posziplejo KAJ 1870, 81

vò genòti se ~ gènem se dov. *ganiti se, oddaljiti se*: Dáj mi, da Jze vò ne genem Nigdár zmiloscse tvoje BKM 1789, 221

vógeo -gla m *oglje*: Carbo Vogeó KMS 1780, A8b; Vga|Jeni vogeó Holt|zén KM 1790, 93(a)

Vóger tudi Vóuger -gra m *Oger, Madžar*: nego szo sztarinszki Vogri escse nistere druge národe prijali KOJ 1833, X; Vougri z tem spotom razszrdjeni vkůpna'senéjo KOJ 1848, 8; po Vogrszkom gucsécsih Vougrov KOJ 1833, VIII; Po tom je Vougrom Kurása tak narászla KOJ 1848, 8; Keliko i kákse litere májo Vougri? KOJ 1833, 2; Zdáj szo Vougri czeszto najslí v Pannonio KOJ 1848, 7

vogèrski tudi vogřski -a -o prid. *ogrski, madžarski*: napí|zek Vogřzki ká'ze BKM 1789, 5; more z-obrásza zemlé potůnoti i vogrszki národ KOJ 1833, III; Keliko liter má vogrszki jezík AIN 1876, 5; csi sze pokopa vogrszka rejes KOJ 1833, III; O'zébet vogerszka kralica AI 1875, kaz. br. 8; Vogerska zemla je naša drága domovina BJ 1886, 44; Vogerszko szilje jáko iszkano AI 1875, 8; Od toga je vò dáni zvogřzkoga Gyogřzki Katekizmus KŠ 1754, 3b; Ali réd Jzem ná|zedůvo Vogřzkoga Gráduvála BKM 1789, 4; Krátki Návuk Vogrszkoga Jezika KOJ 1833, I; Zgodbe Vogerszkoga Králesztva KOJ 1848, 3; od goriposztávlanya vogerszkoga banka AI 1875, kaz. br. 1; Molitev k-Vogrszkomi Králi KM 1783, 91; i vogrszkomi szilji cèno doli vdári AI 1875, kaz. br. 8; Stajer|zki, Vogřzki or|řzág 'znym napuno KŠ 1771, A6a; Na példo vám po|řtávím Vogřzki národ BKM 1789, 6; morejo skolniczke na vogrszki Jezík vcsiti vucsenike KOJ 1833, III; ino sze po vogerszkój zemli razpresztréjo KOJ 1848, 3; Vu vogrszkom jezíkí escse napřeprihá|ajo ptůhinszke litere AIN 1876, 6; Ország sze imenůje Vogrszki od po Vogrszkom gucsécsi Vougrov KOJ 1833, VIII; pod Vogrszkim ravnanym bi prebivali KOJ 1833, VII; vsi pod Vogrszkov Korounov

bodoucsi Národje KOJ 1833, VIII; Szlovenŕzke, i Vogrŕzke Recci KM 1790, 92(a); Kelkofele szo vogrszke litere AIN 1876, 5; ŕteri ŕze na Vogrŕzke noute morejo popejvati BKM 1789, 5; Ar tej najŕ Vogrŕzki ŕzlovenov jeziki ŕzebi laŕztivnoga má Kŕ 1771, A7a; ki ŕzo znaŕimi Vogrŕzkimi ŕzloveni vrét oŕztánki ovi Vandaluŕov Kŕ 1771, A6a; Vogrszkiország i Erdély KAJ 1870, 162; med Vogrskimországom i med Ausztrie AI 1875, br. 1, 1

Vogërsko tudi Vogërsko -ga s *Ogrsko, Madŕarska*: Vogrŕzka KM 1790, 8; Hungaricum Vogrŕzko KMS 1780, A8; Pelam sze ponavádi dolŕ na vogrszko AIP 1876, br. 8, 8; i tr'sczom je nej bráno vu Vogerszkom sze naszeliti KOJ 1848, 10; kamena sol se na Vogrskom nájde AI 1878, 54

voglárŕiti -im nedov. *oglariti, vasovati*: nej voglárŕiti ni vudné, niti v-nocsi KOJ 1845, 10

vò glásiti ~ -im nedov. *razgláŕati, oznanjati*: Nyegovo trplejnye moremo vò gláŕziti Kŕ 1754, 216; geto ŕzo ga zácsali niki za nejŕzálnoga i táksega vò gláŕziti Kŕ 1771, 527; i do széga mao vò glászim csúda tvoja TA 1848, 36; Kakda je vò gláŕzo Ivan G. Kriŕŕztuŕŕa KM 1796, 95

vò glédati ~ -am nedov. *delati, ustvarjati vitez*: Teda je vsze po szvétesnyem vòglédalo v-souli KOJ 1845, 5 **vòglédavŕi** -a -e *gledajoč ven*: Eden oča na hiŕno okno vòglédavŕi vára BJ 1886, 24

Vogléja -e ŕ *Oglej*: I rejszan za tri dni Vogleja nyemi je v-rokaj KOJ 1848, 4

vogléni -a -o prid. *ogeln*: fundamentum, ŕteroga vogléni kamen je Jezus Kriŕŕztus Kŕ 1771, 577; ovo dejvam v-Sioni kamen vogléni Kŕ 1771, 706

vò gnáti ~ ženém nedov. **1.** *gnati ven*: I, gda ŕzvoje laŕztivne ovczé vò 'zené Kŕ 1771, 299 **2.** *izganjati, preganjati*: Tüdi mládi Battyany je prot. Dühovnike vògano KOJ (1914), 137 **3.** *poganjati*: Drejvje mladike vò 'zené BKM 1789, 95

vògnoti se -em se dov. *ogniti se*: zánke, sterih sze on denok szrecsno vogne KOJ 1848, 41

vò goniti ~ gònim nedov. *izganjati, preganjati*: zácsao je vò goniti te odávajouce Kŕ 1771, 137

Vogrija -e ŕ *Ogrsko, Madŕarska*: steri szo sze posteno Vogrije oponásali KOJ 1848, 24; Szoliman, Belgrád, klücs k-Vogriji, za szé vzeme KOJ 1848, 7

Vògrin -ina m *Oger, Madŕar*: magyar (vogrin) AIN 1876, 10; med sztrasmim pszúvanyom i preklinyanyom kak Vogrinje nájböle znájo

KOJ (1914), 122; Hunovszkoga roda Vogrinje szo szvojo prvo domovino v-Ázii meli KOJ 1848, 6; podmiteni szo Vogrine vo tá prejk Müre poscsukali KOJ 1848, 38; Vu Vogrinaj sze je 'selejnye pobudilo KOJ 1848, 7; Czaszar z-Vogrinami boj zacsne KOJ 1848, 8

vògúcanje -a s *izgovarjanje, opravičevanje*: i edno rêcs në govorio za vògucsanye szebé AI 1875, br. 2, 7

vò gúcati ~ -im nedov. *izgovarjati, izpovedovati*: i vò bom gúcsao ka je vcsino düsi mojoj TA 1848, 51; vúsza moja bodo vògúcsala praviczto tvojo TA 1848, 36

vohálo -a s *vohalo*: i ŕpikasti njegov (krtov) nos ne samo dobro vohalo AI 1878, 10

vò hoditi ~ hòdim nedov. *hoditi, iti, priti ven*: ŕteri brezi potrebčine rad vòhódi BJ 1886, 5; Lázar, hodi vò Kŕ 1771, 305; Lepo te prosim malo vòhodi BJ 1886, 31; hodte vi otroci vò KOJ 1845, 142; odked szo oni 145 lejt vòhodili robít KOJ 1848, 99

vòidejnje -a s **1.** *izhod*: ŕze je Jo'zef zvòidejnja ŕzinouv Izraelŕzki ŕzpoumeno Kŕ 1771, 692 **2.** *izdaja*: Vu Vòidejnja knjigaj etak právi Kŕ 1754, 67 **3.** *smrt*: Áldüj náŕz vu vò idejnji, Goŕŕzpon Boug BKM 1789, 290; naj ŕze ztej i po mojem vò idejnji ŕzpominate Kŕ 1771, 718

vò imenüvani ~ -a ~ -o prid. *imenovan*: Na tou dugoványe gledoucs, te vò imenüvani mladéncz, tak veli SIZ 1807, 19

vò iskati ~ iščem nedov. *iskati*: Ár cŕi bi cadentie vò iŕzkau BKM 1789, 4b

vò iti tudi vò idti ~ idem nedov. **1.** *iti ven, oditi*: preczi ŕzmo iŕzkali vò idti vu Maczedonio Kŕ 1771, 392; Či je tebi vòidti potrebno BJ 1886, 5; Eto pokolejnje nejde vò Kŕ 1771, 37; i tam oŕztante, dokecs vò idete Kŕ 1771, 32; Ovo, vu pücsini je, nejdite vò Kŕ 1754, 12a; nejdte vò Kŕ 1771, 81; Záto vòidite od nyih Kŕ 1771, 539; ne bos vò ŕou odnut Kŕ 1771, 15; vò bodo sli angyelje Kŕ 1771, 46; Gda bi pa vò sla zvóde Kŕ 1771, 367; gda ŕzam vò ŕou od Maczedonie Kŕ 1771, 600; vò je ŕou ŕzejács ŕzejat Kŕ 1771, 111; ŕtero je vò slo vu Grcsko zemlo Kŕ 1771, 554; z-tejh varov szo vòsli na zverjádisztreľbo KOJ 1848, 6; pren. Z-korenyá ide vò szteľbo KAJ 1870, 15; Trombònte gláŕz bode vò ŕou Kŕ 1754, 271 **2.** *končevati se*: Csi korén vòide z-literov t AIN 1876, 51; Vu nomeni, steri z-globokoglásznimi literami vòidejo KOJ 1833, 43 **vòidóuči** -a -e *gredoč ven*: vòidoucsi Jezus zhi'ze, ŕzeo ŕzi je Kŕ 1771, 42; i on vò idoucí vu vŕza kre Jordána bodoucsa dr'sányá KM 1796, 93; Onedva pa vòidoucsa, razgláŕzila ŕzta ga

- KŠ 1771, 30; Farizeuske vöidoucsi KŠ 1771, 38; pren. Z-grozov sze zglédne Z-szvêta vöidöcs KAJ 1848, 4 **vöidöüci** -a -e sam. *izhajajojöci*: oszkruni csloveka, nego to vö idoucse zvüzt KŠ 1771, 50; negao ta vöidoucsa od nyega KŠ 1771, 123 **vö idévsi** ~ -a ~ -e *ko je šel ven*: I vö idévji szlügeni oni na poti KŠ 1754, 130
- vöj** -a m *voditelj, vodja*: Voi moi boi i obramba SM 1747, 71; Právda je nam voj bila k-Kriřtusi KŠ 1754, 70; i řteri je voj KŠ 1771, 246; Na 'zitek vekivecřni voj BKM 1789, 260; krêpi tak ti, 'zitka voj, Drágo odküpleni sereg KAJ 1848, 117; niti sze soularje navesiti nemorejo brezi právoga voja KOJ 1833, III; I dr'zis řze za voja ti řzlejpi KŠ 1771, 451; Hváli Sion Rejšitela, hváli Voja KM 1783, 61; Glédajmo Voja našega BKM 1789, 66; huszitov ednoocsnoga voja Giskra Jánosa posztávila KOJ 1848, 55; řzlejpi voji řzo ti řzlejpi KŠ 1771, 50; i ednoga nyihovih vojov vlouvo KOJ 1848, 8
- vöjãk** -a m *vojãk*: Pokedob je szãm Taksony vojãk bio KOJ 1848, 9; vküpna 'senéjo vno'sino vojãkov KOJ 1848, 9
- vöjãprednji** -ega m *vojařki poveljnik*: vszãkom deli, kak vucslen, kak vojãprednyi on [kralj Matjař] sze za prednyega pokãzo AI 1875, br. 1, 4
- vöjna** -e ř **I. vojna, boj**: Po dúgoj vojni tak řzo mirovno řlivali Izraelitãnczi KM 1796, 44; ali zãto eta suma pri vojni tesko bode zadoszta AI 1875, br. 1, 1 **2. prepir, priçkanje**: Té je napihnyeni blãzni okouli řzpítãvanya i rejcsne vojne KŠ 1771, 642
- vöjnik** -a m *vojãk*: Katona; katana, szoldãk, vojnik, junãk KOJ 1833, 162; Vojnik na lévom plecsi noszi szvoje ro'zjë KAJ 1870, 33; Eden ovoga ráto naj za mira volo med tima vojnika sztöpi AIP 1876, br. 1, 3; vecs i menyé vojnikov szpadnolo AI 1875, br. 1, 2
- vöjni-séreg** -oga- -a m *armada, vojska*: Najvecs pénéz po'zré vojni-sereg AI 1875, br. 1, 1
- vöjsk** tudi vóusk tudi vösk -a m *vosek*: Vouřzk Vialř KM 1790, 94; Viasz; vóuszK KOJ 1833, 182; Viřzoki zrák, kako vouřzk rařztöpi řze BKM 1789, 432; Sitek tvoj je li din, vouřzk i řzenca sř 1796, 140; Csi peccatni vójsk po szüknyi csouvas KOJ 1845, 102; vçéle médi vosk beréjo AI 1878, 3
- vöjska** -e ř *vojska, vojařtvo*: Voizka ABC 1725, A3b; Cři ogen, ali vojszka, Vzeme nám vřze blãgo BKM 1789, 10; Vojřzke tãkse nej bilou BKM 1789, 99; Od Tivãristva i vojszke KM 1790, 82; Vküp je řzpravo dveř tréřzeti jezér vojřzké KM 1796, 47; vszöj szvojoj vojszki naroucsi poszt KOJ 1848, 9; Krão pořzlaö je vojřzko řzvojo KŠ 1771, 72; i pořzlavři vojřzskou řzpomouro je vřzo deczo KŠ 1771, 8; te Szrbio i Csarnogoro szvojoj vojszkov dopunijo AI 1875, kaz. br. 3; Szlo'sene vojszke pa Napoleona tirajo dale KOJ 1848, 121; Tecsasz je Henrik szvoje vojszke na nouge posztavo KOJ 1848, 8; pren. nebéřza i zdühom vüzt nyega vřza nyih vojřzka KŠ 1754, 93; I ta vojřzka vu nébi nařzledüvãla ga je KŠ 1771, 802; I na nágli pořztãne zangyelom vno'zino vojřzké nebeřzke KŠ 1771, 168; da bi řzlü'zili vojřzki nebeřzkoj KŠ 1771, 362; Ár z tebom jasz vojszko razbijem TA 1848, 13; Nas nepriãtel, zvořzkouv nářz je opãřzal SM 1747, 79; Eto bi řze Pred tvojom vojszkom ne řztraso BKM 1789, 350
- vojskëni** -a -o prid. *vořčen*: blagoszlvãlanye vojskënih szvejs KOJ (1914), 135
- vöjskin** -a -o prid. *vojskin, vojařki*: szvojo vojskino penezniczo popüsztiti KOJ 1848, 98
- vojskovãnje** -a s *vojskovanje, bojevanje*: je veliko hasznilo vogerszkomi Krãesztvi Lajosovo neãpolszko vojszkovãnye KOJ 1848, 46; i nezmagãjousc potrebnih sztroskov za vojszkovãnye, zalo'sila je Sopron KOJ 1848, 55
- vojskovãti** -üjem nedov. *vojskovãti se, bojevãti se*: Vougri drugo nevejo kak kmetovãti ino vojszkovãti KOJ 1848, 28 **vojskovãjõüci** -a -e *vojskujõc*: nego vedno vojszkovãjõucsi jih je nej zamogão prepreçsiti KOJ 1845, 66
- vojskovõda** -e m *vojskovõdja*: Paumkirkerã stãjerszkoga vojszkovõdo tak zadobi za szé KOJ 1848, 67
- vojskovõjvoda** -e m *vojskovõdja*: Petra, ki je bio Szin mlãjse szesztré Sz. Stevana, ino Vojszkovõjvoda na Vogerszkom KOJ 1848, 14
- vojskûvanje** -a s *vojskovanje, bojevanje*: řtero řze toga řztãroga pozoja vojskûvãnye zové KŠ 1771, 441; pren. Prouti tejlã mocsno je vojřzkûvãnye sř 1796, 129; Rosjë vojřzkûvãnya nařlega je nej telovno KŠ 1754, 161; Neg' da ti dãs mené Na to britko vojřzkûvãnye BKM 1789, 68; Dùh tvoj naj me pobüdãva Na sztãlno vojszkûvãnye KAJ 1848, 19; Bõg, ki vcsi prszte moje na vojszkûvãnye TA 1848, 116; Bõrdi veren v-vojřzkûvãnyi BKM 1789, 256; Zvüna vojřzkûvãnya, znoutra pa řztrãhi KŠ 1771, 540
- vojskûvãti se** -üjem se nedov. *vojskovãti se, bojevãti se*: Ova geto řze more vojřzkûvãti prouti vrãgi KŠ 1754, 130; Prouti Tirüři i Sidoni řze řzcsé vojřzkûvãti KŠ 1771, 378; Kolman je stãmao, kã sze 'znyim vu tom nisçse nemore vojszkûvãti KAJ 1870, 82; Za nářz řze vojřzkûie kral vřzei SM 1747, 79; Sto řze vojřzkûje na

la|z|t|v|no|j |z|vo|jo|j plác|si gda |t|é KŠ 1771, 506; |z|e Prouti vrá|gi voj|z|k|jú|j|e|mo BKM 1789, 6; Za t|é |z|e voj|z|k|jú|j|e|jo BKM 1789, 106; Vojs|k|ú|j |z|e |z|ám ti za tvo|jo dec|í|c|zo BKM 1789, 330; Herodes, ka bi |z|e voj|z|k|ú|v|ao |z|-Tirus|á|nc|z|ami KŠ 1771, 380; |z|l|u|gi mo|ji bi |z|e voj|z|k|ú|v|ali KŠ 1771, 327; pren. Dáj mi mou|ce Gyed|rno |z|e voj|z|k|ú|v|ati BKM 1789, 398; gda |z|e Vojs|z|k|ú|j|em BKM 1789, 420; Boj|dí kre mé|ne, gda |z|e Voj|z|k|ú|j|em SŠ 1796, 10; dō|nok |z|e pou|leg tej|la ne voj|z|k|ú|j|e|mo KŠ 1771, 545; naj |z|e voj|z|k|ú|j|e|te za ed|nok dá|no vo|ro KŠ 1771, 758; od telov|ni 'z|él |š|ere |z|e voj|z|k|ú|j|e|jo prouti vō|ri KŠ 1771, 706; Gda |z|e voj|z|k|ú|v|ao bom z-|z|mr|t|j|om SŠ 1796, 162 **vojskúvajúci** -a -e *vojskujoč se*: Kak|da |z|e esc|e zov|é ta Voj|z|k|ú|v|ajou|csa KŠ 1754, 130; i Arch|ippi zn|ami voj|z|k|ú|v|ajou|c|semi KŠ 1771, 665; pren. Na voj|z|k|ú|v|ajou|c|so (cer|kev) KŠ 1754, 130

vojuvác -a m *bojevník, borec*: Epafroditu|ša brata i pomoc|níka i voj|u|v|á|csa mo|j|e|ga po|z|l|ati kvám KŠ 1771, 595

vojuvanje tudi voj|u|v|á|nje -a s *bojevanje, boj*: Voj|u|v|a|nye KM 1790, 8; Ūt|koz|et; bit|je, voj|u|v|a|nye KOJ 1833, 180; Viv|ód|ás; voj|u|v|a|nye KOJ 1833, 183; Nika nam|á|rate, ka zne|p|r|í|á|telom im|á|te voj|u|v|a|nye BKM 1789, 448; vojs|z|ki po tom jo na jun|á|c|sko voj|u|v|a|nye ob|á|tri KOJ 1848, 91; pren. Naj|š|e voj|u|v|a|nye je nej prouti krvi i tej|li KŠ 1754, 105; Tou je csú|d|no voj|u|v|a|nye, Med |z|mr|t|j|om i med 'z|ít|kom BKM 1789, 96; Oh bl|á|z|eno voj|u|v|a|nye BRM 1823, 72; Kri|š|t|us veli tou Sz. Paveo zavoj|u|v|a|nye SŠ 1796, 20; neo|z|t|avi ovoga tvo|e|ga |z|ina vu |z|mr|t|nom voj|u|v|á|nyu SM 1747, 63

vojúvati -ú|j|em nedov. *bojevati se, boriti se*: Vi|á|skod|ni; voj|ú|v|ati KOJ 1833, 183; Vs|za vojs|z|ka je z|v|ú|na orsz|á|ga voj|ú|v|ati mo|g|la KOJ 1848, 103; pren. ár nem|amo drú|g|oga, ki bi za nász voj|ú|v|ao, nego ti Boug nas KM 1783, 127 **vojúvati se** -ú|j|em se nedov. *bojevati se, boriti se*: Gosz|p|ód sze za ny|é voj|ú|je KAJ 1848, 126; Voj|ú|j|mo-|z|e mi vu na|lem 's|ít|ki SŠ 1796, 36; Voj|ú|j|te |z|e notri id|í po tel|ni vr|á|taj KŠ 1771, 217; i gda bi |z|e 's-ny|imi voj|ú|v|ao J|ó|š|ue KM 1796, 44; i kak |z|e je on |z|ám za v|á|z voj|ú|v|ao KM 1796, 45; Go|z|p|oda |z|tebom |z|e voj|ú|v|ala SŠ 1796, 96; Nej li |z|o |z|e |z|v|é|czi tak|á|j z-|z|mr|t|j|om voj|ú|v|ali SŠ 1796, 51 **vojovajúci** -a -e *bojujoč se*: szo Maty|asi I. vu Mor|á|v|sz|kom voj|ov|ajou|c|semi nej od pogib|el|nosz|ti gl|á|s|za posz|l|ali KOJ 1848, 65

vojúvavec -v|ca m *bojevník, borec*: Viv|ód|ó; voj|ú|v|á|vecz KOJ 1833, 183

vōjvoda -e m *vōjvoda*: Tak|sony Voj|voda KOJ 1848, 9; Zvoli|li szo szi tak Ál|mosa za pre|j|d|ny|e|ga Voj|voda KOJ 1848, 7

vōjvodstvo -a s *vōjvodstvo*: Zdá|j sze Ál|mos za volo sz|vo|je sz|tarosz|ti odpovej Voj|vodsz|tvi KOJ 1848, 7; Voj|vodsz|tvo sz|vo|j|emi sz|ini Tak|soni pre|j|ká KOJ 1848, 9; Za Ge|j|zom vu Voj|vodsz|tvi je nasz|led|ú|v|ao nyegov sz|in Stevan KOJ 1848, 11; Avar|ci szo z-Á|zie v-Euro|po pod voj|vodsz|tvom Kag|ána prisli KOJ 1848, 5; szlovensz|ki ná|rod|je szo sze pod voj|vodsz|tvom Sz|amo-a prouti nyim z|d|ign|oli KOJ (1914), 96

vōjvoski -a -o prid., v *zvezi vojvoska reč vodilna, nadredna beseda*: I zá|to ono rej|cs, od stere visz|i ta drú|ga: voj|vosz|ka-rej|cs KOJ 1833, 114; on tá|o pa govor|é|na, z-sterim kaj prá|v|imo, je voj|vosz|ka-r|é|cs AIN 1876, 73

vōjznjeni -a -o prid. *pogreznjen*: te drú|gi obec|so, ka orsz|á|c|ska vō|j|z|ny|ena kō|la po caji vō|p|ot|é|gny|ena bodo AI 1875, br. 2, 1

vōkaditi se -ím se nedov. *kaditi se, izparevati*: szopout (szp|ár), steri sze rad z|ém|le vō|k|adi KOJ 1845, 116

vōkopāti -kō|pam nedov. *izkopavati*: Hlapica je krumpise vō|kop|ala KAJ 1870, 44

vō kúpiti ~ -im dov. *odkupiti*: Vō |z|i kú|pte kzvelics|anyi prilicsno vrej|men KŠ 1771, 584

vól -a m *vol*: Koga vol, i oszel |z|pozna BKM 1789, 27; krava, vol szo nü|clivi hi|ž|ni sztv|ári AIN 1876, 8; kakš|té veliki vol na hr|bt|í nes|é AI 1878, 11; Ne po|š|elei ni vola TF 1715, 17; ni vola ABC 1725, A4b; Ne po|š|elei ni vola SM 1747, 46; Ne po|z|eli ni vola KŠ 1754, 64

vōla tudi vō|lja -e ž **I. volja**: a ni |z|e nyemi vola ne|z|p|uni TF 1715, 47; Boidi vol|ja Tvo|ja TF 1715, 28; Boidi vol|ly|a tvo|ia ABC 1725, A4b; Szv|é|ta je nyegva vola SM 1747, 74; Boidi vol|ja tvo|ja SM 1747, 43; Vol|a mrtva vgre|j|hi KŠ 1754, 124; boj|di vola tvo|ja KŠ 1771, 206; naj |z|e po meni |z|p|uny|áva tvo|ja Bo|s|á|nsz|ka vola KM 1783, 2; Szrcz|é, misle|j|nye, i vola K|z|ebi je vlej|kla ta zem|la BKM 1789, 59; Tva vola je naj bougsa SŠ 1796, 3; Csi je eto Bog|á Ocs|é |z|v|é|ta vola SIZ 1807, 4; Li ta Tvo|ja dobra vola BRM 1823, 9; ednoga cslove|ka vola szo more dopuniti AI 1875, kaz. br. 2; pouleg voule Bog|á Nebel|zk|oga TF 1715, 12; pouleg nyegove |z|v|é|te vol|je |š|iv|é TF 1715, 10; poleg tvoie |z|v|é|te vol|ly|e ABC 1725, A6b; poleg tve |z|v|é|te vol|je SM 1747, 65; ná|z vo olz|loubodo pouleg voule Bo|z|e KŠ 1754, 118; ne |z|p|á|d|ne na zem|lo brezi voule Ocs|é KŠ 1771, 33; ravnaj pouleg tvo|je |z|. voule KM 1783, 5; da jo nyemi z-dobre-voule dá|jo SIZ 1807,

5; Stvári od svoje vole se giblejo AI 1878, 4; volo pa Kriřtuzľevoj vouli podvr'ze Kř 1754, 127; Szo vsza, i volí nyegvoj podľo'zna KAJ 1848, 8; Vnyega voulo řze řcsém zroucsiti SM 1747, 72; Tebi darujem volo mojo KM 1783, 5; Dokecs more řzpuniti, Szvojega Ocsé volo BKM 1789, 12; Ocsé volo szpuni BRM 1823, 10; da bi szkoro volo meo oditi KOJ 1848, 4; Bog vu voli, i vřzem SM 1747, 33; V-Bo'zoi dobroj völi BRM 1823, 10; blařenřztva, steroga řzem řzpravil zvoljom ocza mega SM 1747, 83; i vřzej voulov je zracšunani med ti edenajřzet Apořtolov Kř 1771, 343; jáko řze tak protivi z-voulov, ki řze ne pařcsi povéksávati KM 1796, 5

2. v zvezah: **po volji po řelji, na řlubo:** Boug mi dela po vouli SM 1747, 74; Naj řzi dela po vouli Kř 1754, 268; Tebé zadovoli, krühom po vouli BKM 1789, 357; i meni je nikaj nje po vouli KM 1790, 46; Ár je dšüi po völi hodo TA 1848, 40; Li tó njemi je po völi KAJ 1870, 9; vse po tvojoj völi bom vřino BJ 1886, 8; **za voljo zavoljo, zaradi:** za moy greihov volo umreu TF 1715, 42; ino za nyihovo voljo da nám nezadersi TF 1715, 29; za vollo moih nepriatelov ABC 1725, A7b; deite za nasso vollyo pořztano ABC 1725, A6b; ti meni za nyega volio milořztiv SM 1747, 60; za voljo grehov moi SM 1747, 38; i za nyih volo tou'ziti Kř 1754, 118; I bodete ođrmi vřzeim za mojega imén volo Kř 1771, 33; Za etoga véksega řzvedouřztva volo SIZ 1807, 5; od stere je szpévaó za volo řécsi Kúsa TA 1848, 6; Eden gospod je za volo kúřavanje péške pámeti, od potřivo AI 1878, 8

völen -lna -o prid. *voljen, naklonjen:* Ki me je řubiti volen KAJ 1848, 146; Zvolnoga, řzrczá Kř 1754, 80; Zvolnim řzerczom bom nořzo SM 1747, 71; Naj Zvolnim řzerczom, Tvojo řzrditořzt trpim BKM 1789, 210

völeténje -a s *izletenje:* naj sze vcselé za vöcsiscsenýa volo na völeténje piřztřio AIP 1876, br. 11, 8

völnó prisľ. *voljno:* csi vsalořzt opádnes volno jo preterpi SM 1747, 89; Čľi betega nemres volno trpeti KM 1783, 287; Eřcse řzmrt tüdi, Volno trpeti mi jo Pomágaj BKM 1789, 70; Dober fárnik volno vcsini, ka nyemi velijo KOJ 1845, 119

völnost -i ř *voljnost, naklonjenost:* Jezus, Ocsé dobra volnořzt BRM 1823, 56; ka sze tó od vszákoga naprêplacsnika "Prijátel"-a zvolnosřtřov gorivzeme AI 1875, br. 4, 8

volóvski -a -o prid. *volovski:* Oči nema dosta vékři od volovski oči AI 1878, 21

völučiti -ím dov. *izvreči, izpustiti:* recsi, stere ednoga glasznika vöľucsřio AIN 1876, 13

vö menóuči ~ -a ~ -e prid. *maneč:* i řrgali řzo vucseniczke nyegovi vľati i jeli řzo je vö menoucsi zrokami Kř 1771, 182

vö mentüvati ~ -űjem dov. *reřiti:* Ali nářz je Kriřztus vö mentüvao BKM 1789, 231; Stere je vömentüvao Z-'zitka pogubeli KAJ 1848, 372

vö mentüvati se ~ -űjem se *reřiti se:* 'Snyih řze řzkoro vö mentüjemo Sř 1796, 44

vöméríti -mérím nedov. *meriti, izmeriti:* da nyim z tisztoř merov nazáj meri, z sterov szo oni 'se tak dugo vömerili KOJ (1914), 97

vö mêtanje ~ -a s **1.** *izmeček, izmetavanje:* peřz řze je povmo na řzvoje lařztivno vö metanye Kř 1771, 721

2. *izmera:* K-etomi sze szľisi dácsse vömetanye AIP 1876, br. 2, 2

vö metäti ~ mečem nedov. *izganjati:* zacsao je vö metati te ođavajoucsse Kř 1771, 237; I, csi jařz po Belzebuli mecsem vö vragé Kř 1771, 39; řteri vö mecse zkinsca řzvojega nouva ino řztára Kř 1771, 46; dáó nyim je oblájzt nad necsiřztimi dühovmi, da bi je vö metali Kř 1771, 31

vömetávanje -a s *odmera, določitev:* stera pri ete dácsse vömetávanyi escse sze nê pod dácsso szľisila AI 1875, br. 1, 5

vön prisľ. *ven:* ako řzmo glih ře vön zotrocsega racšúna zrářzľi TF 1715, 8; vönie vrzi za nyihovoga pregesenyá vollo ABC 1725, A7b; Za grehe dářze snyih vön ne vernemo SM 1747, 85

vönalükávati -am nedov. *kukati:* z-korbla nikoliko glářzov tüdi vönalükávalo AIP 1876, br. 12, 7

vö napóutiti se ~ -im se dov. *napotiti se, odpraviti se:* Ali prvľe, liki řzo řze vö napoutili z-Egyptoma řidovje KM 1796, 36

vö napraviti ~ -ávím dov. *narediti:* Kdela csinejnyi dén řzi vö napravo BKM 1789, 154

vönavčiti -ím dov. *izučiti:* Da bi ti na mestrio tó Vönávcsó i Mogora KAJ 1870, 42

vö navřči ~ -vřžem dov. *navreči, določiti:* Vö sze navřze [strořke] AIP 1876, br. 9, 8

vö nazvéjstiti ~ -im dov. *oznaniti, razodeti:* nářz za pravicsne vö nazveřřti Kř 1754, 136; Csi nyegovo řzkrivnořzt vö nazveřřztimo Kř 1771, 55; řzvétoga řzkrovnořzti Piřřzma vö nazveřřzti BKM 1789, 17; řzem vö nazveřřzto, kakda je Goszpon Jezus Kř 1754, 7b; je řzvojo řzvétó volo vö nazveřřzto Kř 1771, A2a; ki řzo priřeřřzna dugoványa na prej vö nazveřřztili KM 1796, 74

vö nazvéjstiti se ~ -im se *oznaniti se, razodeti se:* Otsa řze je vu řztorjentyej vö nazveřřzto Kř 1754, 92; Ár je nikaj nej tak řzkritoga, řtero bi

Źze võ ne nazvejšztilo KŠ 1771, 33 võ nazvejščeni tudi võ nazvéjstšeni ~ -a ~ -o *oznanjen, razodet*: KriŹtus je võ nazvejšcseni KM 1796, 91; Bo'za Źvéta rejcs võ nazvejšztsena KM 1796, 1

võ nazvejščenjé ~ -á s *oznanilo, razodetje*: Liki i tošba je bli'znyega ŹzkrivnoŹzti võ nazvejšcsenyé KŠ 1754, 54; Źzi vnouge zvejšzde Napravo vnébi na võ nazvejšcsenyé, Moucsi díke tve BKM 1789, 157

võ nazvešćavati ~ -am nedov. *oznanjati, razodevati*: Prisao je ŹzvetloŹzt dávat, Ocošo võ nazvejšcsávát BRM 1823, 12

võn dán ~ -a ~ -o prid. *izdan, objavljen*: Réd zvelicsánsztva võn dán záto SM 1747, 1

võné tudi võnéj prisl. *zunaj*: Zaká bi võnej osztano BRM 1823, 9; povídilo sze nyemi je võné KAJ 1870, 86

võneklepétati -čem dov. *izklepetati, izbrljati*: On szkrovnoga dugoványa Povszéd võneklepecse KAJ 1848, 276

võněsti -nesém dov. *nesti ven*: Czevczatko detéce more võneszti KOJ 1845, 23; i tebé bodo võ neŹzli KŠ 1771, 354 **võ něšeni** ~ -a ~ -o *nesen ven*: ovo nesen je võ eden mrtvi KŠ 1771, 188

võněšnji -a -e prid. *zunanji*: Nyega võněšnya kô'za je zeléna KAJ 1870, 16

võ niháti ~ -ám dov. *izpustiti, opustiti*: to zmeszvr'seno litero o ali e võnihájo KOJ 1833, 83; Ne niháj me Źztovoje, Võ vrejdnolŹzti BKM 1789, 386; PeŹzmi niŹtere Źzem znajoucs võ nihao BKM 1789, 4; Źtera Źzo ti prvi trijé võ niháli KŠ 1771, 262

võnihávanje -a s *izpušćanje, opušćanje*: Tou, da nyemi haszek jemlémo v-gucsi z-võnihávyom etih rejcsih KOJ 1833, 104

võnihávati -am nedov. *izpušćati, opušćati*: Personászti pronomeni sze poprej k võnihávajo KOJ 1833, 118

võnjasti -a -o prid. *dišeć ali smrdeć*: Szagos; lepou, ali grdou díssécsi, vonyaszti -a -o KOJ 1833, 172

võnjati -am nedov. *smrdeti*: ki vonya, naj vonya eŹcse KŠ 1771, 808; riba od gláve vonya KOJ (1914), 143; tvoje teĵlo vonyalo bode KM 1783, 200; pren. Vonya mi czeĵli ete Źzvejt KŠ 1754, 273; Vonya mi czeĵli ete Źzvejt BKM 1789, 455 **võnjéči** -a -e *smrdeć*: I môk jama vonyécsa KAJ 1848, 236; 'zmetno de ti din Vonyécsi odihávati BKM 1789, 454; ár szo kak pelin britki i vonyécsi KAJ 1870, 153

võnjba -e ž *smrad*: Búdösség; vonyüja, vonyba KOJ 1833, 153; Tam bode Źztrasna vonyba KM 1783, 209; Grejh kak vonybo odürjávás BKM

1789, 128; v-vonybi brez' koncza Źze Źzkuziti KM 1783, 286

võnjüja tudi vonjúha -e ž **I. smrad**: Búdösség; vonyüja, vonyba KOJ 1833, 153; Od sé pušćávane vonjúje je poznan AI 1878, 10; vüsta stoplov vodov võzaperéjo, odegnévši česnekovo vonjúho AI 1878, 42 **2. dišava**: kak bi peneze na drágo vonyüjo trosilo AI 1875, br. 2, 8

võnka prisl. *ven*: Źterie mené zvráŹega gerla võnka oŹzloubodo TF 1715, 22

võ nositi ~ nõsim nedov. *iznašati, nositi ven*: Tak, da Źzo na vilicze võ noŹzili te nemocsne KŠ 1771, 354

võn pomóčti ~ -mõrem dov. in nedov. *pomagati*: vpotreibi me ne oŹztávis, nego me võn pomores SM 1747, 65

võn preleiáti ~ -ám nedov. *prelivati*: ino je Źzvojo krv võn preal SM 1747, 38

võn preliti se ~ -ijém se dov. *preliti se*: kerv, ktera Źze za váŹz võn prelie SM 1747, 39

võn speláti ~ spēlam dov. *izpeljati, rešiti*: Źzpelai me võn Źzpotreibcsinai moih SM 1747, 94

võn spušćenjé ~ -á s *smrt*: Molitve vu vreimeni DuŹŹe võn Źzpušćsenyem SM 1747, 62

võn vleáti ~ -ijém dov. *izliti, prelit*: Jesus je vzél Oblübo Źzvétoĵa Dühá od Ocza, võn je vleal eto, kai vi zdai vidite SM 1747, 14 **võn vleáni** ~ -a ~ -o *izlit, prelit*: ko Źzi opral Źztvom kervjom na kriŹi võn vleano SM 1747, 69

võn vzéti ~ vzémem dov. *rešiti*: daga zetoga necsemurnoga Źzveita võn vzemes SM 1747, 63

võn zbrisati ~ zbríšem dov. *izbrisati*: nisteri error naides, ti nai nebode tesko, nyega võn zbrisati TF 1715, 48

võn zčistiti se ~ -im se dov. *očistiti se*: ino Źze võn zčŹŹzti hamicŹiha SM 1747, 16

võn zglášeni ~ -a ~ -o prid. *razglašen, razodet*: ino pouleg nyegove Źzvéte võn zgláŹŹene bolje Źivé TF 1715, 10

võobéliti se -im se dov. *pobeliti se*: i hi'ze sze võobéŹlijo KAJ 1870, 75

võobrnóti -ém dov. *obrniti*: z-ednov popevkov napiszano táblo skolniki velijo võobrnóti KOJ 1845, 14 **võ obrnúti se** ~ -ém se *obrniti se*: Gda Źze Mésnik võ obrné KM 1783, 114 **võobrnjeni** -a -o *obrnjen*: Vidoucsi i' od pléŹzanya võ obrnyeno plecse SIZ 1807, 56; Dvě přédny i nogé krtá szta priglihnivi k-võobrnnyem rokám KAJ 1870, 151

võobslüžávati -am nedov. *obhajati*: Pride on v-odicsenoszti Szódbo võobslüžávát KAJ 1848, 118

võ odebráti ~ -berém dov. *izbrati*: i võ je odébrao 'znyih dvanájŹzet KŠ 1771, 183; Od Marie,

- Kotero je Boug na tou vö odébrao BKM 1789, 33
- vöodhájanye** -a s *odhajanje, odhod*: Dén tvój nasz gotove náide Na tiho vöodhájanye KAJ 1848, 128
- vö odhájati** ~ -am nedov. *odhajati*: Nág ga bom neháti mogao, Gda 'znyega Bodem vö odhájao KŠ 1754, 262
- vö odítí** ~ odídem dov. *oditi*: Gda [zvejta vö odídem KŠ 1754, 250; Ár vöodíde düh nyegov TA 1848, 118; i vö nyim je odí[ao zroké nyihove KŠ 1771, 302; Gda bi pa onedva vö odísla KŠ 1771, 30
- vöodlóčiti** -im dov. *1. izločiti*: On i meni vöodlócsi, Ka szlisi k-potrebócsi KAJ 1848, 197; ka v-'zelóco vecs tákso vlagó vöodlócsi AIP 1876, br. 4, 6 *2. izbrati*: Gda szí me po krsztí szebi vöodlócsó KAJ 1848, 335
- vöodstánoti** -em dov. *izostati*: Gda má vöodstánoti, ali sze niháti litera vu ablativusi KOJ 1833, 130
- vöodstáti** -stánem dov. *izostati*: Obsinszko zná vöodstáti imenik pred táksóv recsjouv KOJ 1833, 119
- vöodstáviti** -stávím dov. *izpustiti*: za tisztovc recsjouv pa, stera sze ona vöodstáví KOJ 1833, 25
- vöodtírani** -a -o prid. *pregnan, izgnan*: Törki szo z-vnogih mesztaj vöodtírani AI 1875, kaz. br. 3
- vöodzváti** -zovéim dov. *poklicati*: ár ga je szmrt z-szvejta vöodzvála KOJ 1848, 80
- vöoglején** -a -o prid. *določen*: Tisza Kálmán 'ze te za miniszter predszednika bio vöoglején AI 1875, br. 2, 1
- vöoolúpáni** -a -o prid. *izkopan*: kôla, na steri sze to vöoolúpáno kaménye vozi KAJ 1870, 80
- vöoplátnoti** -em dov. *splakniti*: Po vecsérji szí zobé z-sztudencsniczov vöoplátnite KOJ 1848, 43
- vö oslobodíti** tudi vö osloboditi ~ -ím dov. *osvoboditi*: Steri me zrouk Zná vö ofzloboditi BKM 1789, 312; Ár te vö ofzlobodím KŠ 1771, 422; nevolne robe zpogan[zkí rouk vö ofzlobodis BKM 1789, 349; On te vö ofzlobodi, Zev[zej nevouk BKM 1789, 106; dabi nálz vö ofzlobodó zetoga [zvejta KŠ 1754, 118; i dónok me je Goszpoud zev[zege vö ofzlobodo KŠ 1771, 650; Sz. Paveo [ze je z-Rim[zkoga rob[ztva vö ofzlobodo KM 1796, 131; Kri[ztus dabi nálz vö ofzlobodo KŠ 1754, 118
- vö oslobodjenjé** ~ -á s *osvoboditev*: Od vö ofzlobodjenjá z-Egyptoma KM 1796, 35
- vö osnájžiti** ~ -im dov. *očistiti*: Kak vö vtégnyeni [ator [zi to nébo Vö ofznáj'zo BKM 1789, 156
- vö osnováti** ~ -ém dov. *izoblikovati, ustvariti*: Zgrúde zemlé [zi nálz vö ofznouvo BKM 1789, 158
- vöostáti** -stánem dov. *izostati*: Steri poszlavec na dugo vrêmen vöosztáne AI 1875, kaz. br. 3; Ni [zád naj vö ne osztáne KŠ 1754, 257; Krsztítje bi lahko celou vöosztalo KOJ 1845, 34; ki je zakészno, ali vöosztáo, more povedati KOJ 1845, 8; Eden mladénc, kak je vöosztáo z-sóle KAJ 1870, 78 **vöostánjeni** -a -o *izostal*: potom za pokastiganya voló z-sóle vöosztányenim imé prek dá AIP 1876, br. 4, 2
- vöostáviti** -stávím dov. *izpustiti, opustiti*: Rávnocs sze te túdi vöostáví, csi pitamo KOJ 1833, 123
- vöošpótati** -am dov. *osramotiti, ponorčevati se*: ka szo ete dnih zasztópnika v-Belomgrádi z-macsecsov mu'zikov vöospotalí AIP 1876, br. 5, 3
- vö ováditi** ~ ovádím dov. *ovaditi, naznaniti*: tatin[zká banda vö je ovádila i [zvojega vértá KM 1790, 72
- vö ozávanje** ~ -a s *oklic*: po trétyem vö ozáványi moreta obecsáti KMK 1780, 87
- vöoznániti** -znáním dov. *oznaniti, sporočiti*: pred szvedoki more vöoznanoti AIP 1876, br. 3, 2; Po tom je naravnoszt vöoznáno KOJ 1848, 36 **vöoznánovši** -a -e *ko je oznanil, sporočil*: Miniszter na szpravicsi razkrito vöoznanovsi, ka dug te'zijo AI 1875, kaz. br. 9 **vö oznánjeni** ~ -a ~ -o *oznanjen, razodet*: [tera [zo proroczke prorokúvali, tilzto je vnyih bole vö oznanyeno KŠ 1771, 762; ki od vecsevnoszti vöoznanyene 'zelénye dopneszti obecsájo AI 1875, kaz. br. 2
- vöoznanjüvati** -üjem nedov. *oznanjati*: Odked szo lutheránszki predgarje za troust vöoznanyüvali KOJ (1914), 119
- vöpehnoti** -em dov. *iztakniti*: szo ednomi sztáromi mo'zi ocsi vöpehnoli AI 1875, br. 1, 2
- vöpelanje** -a s *odvajanje*: Pod várasom za vöpelanya grdócese napravleni 'zlebóvje szo zadelani AIP 1876, br. 3, 8
- vöpeláti** -pélám dov. *odvesti, odpeljati*: nede z-kmicsnoszti vnouge vöpelála KOJ 1833, III; plemenitási, geto kákse blágo szvoje z-Országa vöpelájo KOJ 1848, 94; naj z-czejle Egyptom[zke králev[íne vö pela 'Sido[zkó lü[ztvo KM 1796, 34; naj edno malo vö pelájo Apo[stole KŠ 1771, 356; i vö [zi peláo vu pü[csávi [tiri jezero mo'zouv KŠ 1771, 410; vö ga je peláo zme[ztá KŠ 1771, 127 **vö peláni** ~ -a ~ -o *odveden, odpeljan*: Vöje pelan tak zVárasa na velko moko BKM 1789, 72; Szvét, vöpelan z-bolvansztva KAJ 1848, 127

võpítati -am dov. *izprašati*: nikelike võpita skolnik KOJ 1845, 11; steri bi ove solare võpítali KOJ 1845, 10

võpláčanje -a s *izplačilo*: od szpravicsca za obrambo-honvéde je 45 jezér rainskih na võplácsanye povoljeno AIP 1876, br. 1, 8

võ pláčati ~ -am dov. *izplačati*: da je v|ze duge võ plácsala KM 1796, 77; Navécsar nyemi je goszpõd võplácsao nyegov nájem KAJ 1870, 55
võ pláčati se ~ -am se *izplačati se*: Kak eti zdâ delamo, Tak |ze tam võ plácsamo BRM 1823, 258

võpláčenje -a s *izplačilo*: kapitan, ki je võplácsénye doprnásao AIP 1876, br. 4, 3

võ plávati ~ -am dov. *izpluti*: Mi |zmo pa võ plávali po Vúzen|zki dnévi od Filippe KŠ 1771, 404

võplavléjnje -a s *izplakovanje*: Žájfik se núca za vrástvo za võplavlejnje vúst AI 1878, 50

võpobrâti -berém dov. *izbrati, pobrati*: i li tomi je szlobodno võpobrati 'z-nyé zemlõ KAJ 1870, 40

võpodréti se -derém se dov. *podreti se*: edno velko drévo sze võpõdrlo AIP 1876, br. 2, 1

võpogánjati -am nedov. *izganjati*: zacsnjeo czaszarszke sztrá'sbe võpogányati KOJ 1848, 96

võpognâti -ženém dov. **I.** *izgnati, pregnati*: poszkúSao Zápola Jánosa z-Büdüne võpognati KOJ 1848, 79; ali bi ga pa z-ládarsztva szvojega võpognao KOJ 1845, 58; On je Litvánce poganszke z-Lodomerie võpognao KOJ 1848, 46 **2.** *pognati, spustiti v pogon*: zdaj z-vé|zi võ po'senémó ná|je konye KM 1790, 80 **võpognáni** -a -o *izgnan, pregnan*: szo võpognáni protesztantje nazáj szmeli priti KOJ (1914), 141

võpogútnoti -em dov. *pogoltniti, izpiti*: Ali szlovenje nasi szo z-keliha võpogutnoli toti KOJ 1848, 52

võ pójdti ~ pójdem dov. *oditi, iti*: i z-etoga pogibelnoga |zvejta gda bode meni võ pojdti KM 1796, 107

võpokázanje -a s *izraz, dokaz*: za volo võpokázanya 'zelé lidim szo po váراسi pred ono hi'zo sli AIP 1876, br. 5, 2

võpokázati -kázem dov. *pokazati, izraziti*: Nê szo vúpali võpokázati, ka nikaj ne vidio AI 1875, br. 1, 7; Tou |zvojo lübézen Võ poká'ze v|zákomi BKM 1789, 277; Povéksávaj vu ná|z võro, Da nyé |zád võ pokázemo BKM 1789, 61; geto dugoványa gvisno võnepovejmo ino võ nepokásemo KOJ 1833, 58; ka si človek, võpokáži BJ 1886, 45; Ár tak |timam, kaj je Boug ná|z |zlejdneye Apofstole võ pokázao KŠ

1771, 497 **võ pokázati se** ~ -kázem se *pokazati se*: Kak verno čjini zmenom, Poká'ze |ze võ zvrejmenom BKM 1789, 312; Prle neg bi sze plamén võpokázao KOJ 1848, 93 **võpokázani** -a -o *pokazan, določen*: nego za nyé szo gvisna meszta z-iménom võpokázana KOJ 1848, 102

võpoloji -lõžim dov. *izpostaviti, razstaviti*: kataszterszko delo na stirme tjedne võpolo'zi na obsinszko glédanye AI 1875, br. 2, 4 **võpolõzeni** -a -o *izpostavljen, razstavljen*: racsunavsi da na pregléd võpolo'zeni grünt-knig dén preminé AI 1875, br. 2, 4

võpomèsti -metém dov. *pomesti*: morejo 'senszke hi'se võpomeszti KOJ 1845, 41

võpomõcti -mõrem dov. *rešiti*: Scsés Võ pomocsti v|ze lüdi BRM 1823, 13; v-potrejbi me võ pomores KM 1783, 222; ki |zi vnouge grejsnike võ pomogao z-grejhov KM 1783, 144 **võpomõcti se** -mõrem se *rešiti se*: Vcséla sze z-võde võpomogla AIN 1876, 63

võpopádnoti -em dov. *popasti, zgrabiti*: krokodil zlájda človeka võpopádne AI 1878, 30

võpopáščiti se -páščim se dov. *pohiteti*: taki szo sze pandurje i birõv võpopascsili AIP 1876, br. 2, 8

võpoprâviti se -prâvim se dov. *popraviti se*: kataszterszko delo sze more võpopraviti AI 1875, br. 2, 4

võpoprâvianje -a s *popravljanje*: Za võpoprâv-lanya volo kataszterszko delo võpolo'zi AI 1875, br. 2, 4

võposèhnoti tudi võposèjhnoti -em dov. *usahniti, posušiti se*: szákse szajenye võposzehne KOJ 1845, 83; I csi szo hi'ze dobro võposzèhnole KAJ 1870, 75; pren. I preczi je võ po|zejhno zdenecz krvi nyé KŠ 1771, 116

võposkúbsti -skübém dov. *poskubsti, odstraniti*: ka naj to nehasznovito krumpisovo nát võposzkübé KAJ 1870, 155

võ pòslanje ~ -a s *poslanje, odposlanje*: Sze-dende|žét vucsenikov võ po|zlanje KŠ 1771, 201

võ poslâti ~ pòšlem dov. *poslati, odposlati*: Da te práve dülevne pa|ztére võ posles vu tvojo 'zétvo BKM 1789, 348; Posli võ tvojega Angyela KŠ 1754, 246; I pro|zo ga je do|zta, naj ga ne posle võ zté krajine KŠ 1771, 115; ki |zi |zvétoga Dühá võ po|zlaio KŠ 1771, 832; Jezus, võ ga je po|zlaio z-Jeru'sálema KM 1796, 126; Záto je czaszar, zapouved võposzlaio KOJ (1914), 149 **võ pòslani** ~ -a ~ -o *poslan*: Záto oneva võ po|zлана od Dühá |zvétoga sla |zta KŠ 1771, 381; Nej |zoli v|zi na |z|l'zbo võ po|zлani KŠ

1754, 94; Nej [zo li v]zi [z]lù'zbeni dühovje na [š]u'zbo vö pojzłani KŠ 1771, 94

vöpostàviti -ávim dov. *I. postaviti, pokazati*: ete máli ország pokázo, kákso môcs zná vöposztaviti eden národ AIP 1876, br. 7, 2 **2. izpostaviti**: Pápinczom pa je zapovedala bo'sánsztvo na molbo vöposztaviti KOJ (1914), 151 **vöpostávleni** -a -o *postavljen, določen*: od drùgih k-tomi vöposztávlenomi czili te mále pomagájoucși áldov KOJ 1833, III

vöpotégnoti -em dov. *potegniti, izvleči*: vö vtégnov]i rokou vo potégne mecs KŠ 1771, 90; On vö potégne nogé moje z mre'ze TA 1848, 19; to prvo ribo vö potégni KŠ 1771, 57; Ti [zi mené zmoje materé utrobe vö potégno KŠ 1754, 242; tak je potom [z]tè [z]moutno]zti vö potégno dén KŠ 1754, 93; Simon, majoucși mecs vo ga je potégno KŠ 1771, 325; Gda jo je vö potégno KM 1790, 38; vö me je potégno z veliki vöd TA 1848, 11; Ali komaj Lajos peté vöpotégne KOJ 1848, 46; ovczo, i csi bi [z]pádnola v Szobotto vu jamo, jelijo ne popáдне, i ne potégne vö preczi v Szobotto KŠ 1771, 38 **vöpotégnoti se** -em se *potegniti se, izvleči se*: Tá sze je vöpotégnola z-kosára KAJ 1870, 100 **vö potégnovši** ~ -a ~ -e *ko je potegnil, izvlekel*: varivács vö potégnov]i mecs KŠ 1771, 393; vö jo potégnov]i ribicske na brejg KŠ 1771, 46 **vöpotégnjeni** -a -o tudi vö potégnjeni ~ -a ~ -o *potegnjen, izvlečen*: na drugi dén je vö potégnjeni [z-te jame KM 1796, 81; ka te drùgi obecsó, ka országa vöjznyena kòla po cajti vöpotégnjena bodo AI 1875, br. 2, 1

vö potegùvati ~ -ùjem nedov. *potegovati, vlačiti*: Ti neverni vö potegùjeje szvoj mecs TA 1848, 29

vöpotisnoti -em dov. *potisniti, izriniti*: je pomagao serege z-Polszkoga vöpotisnoti KOJ 1848, 94; ti mládi z turbe materé glavo vöpotisnejo AI 1878, 13; On je Ausztrio z-nemskoga poglavársztva vöpotisztvo AIP 1876, br. 11, 3

vöpotùvati -ùjem nedov. *potovati*: Geto z-szvèta vöpotùje KAJ 1848, 105

vöповédanje tudi vöповédanje -a s *izražanje*: Rejcs je vöповédanye káksega dugoványa KOJ 1833, 6; vöповédanye káksega dugoványa AIN 1876, 7

vöповédati -povém dov. *I. izreči, izgovoriti*: more tak csisztó vöповédati KOJ 1833, 8; v]záko rejcs csij]zto vö povej BKM 1789, 7b; Gda je záto Gölzpod eta vö povedao, gori je vzéti KŠ 1771, 156 **2. povedati, izpovedati**: csi je [to [teo vö povedati KŠ 1771, 487;

vö povejm [zkrita KŠ 1771, 45; Vöповém nazveszcseño meni szkocnsanye TA 1848, 3; píszmo, v-sterom vöповejo, ka nescso csüti AIP 1876, br. 5, 2; nikomi vö ne povej, ka [zi mi eta nazvej]zto KŠ 1771, 415; Komaj je tou vö povedao KM 1790, 20 **3. izpovedati, izjaviti**: ki de kaj proti meo, tó v-szedsztvi vöповé AI 1875, kaz. br. 2; rod pa nyegov [to povej vö KŠ 1771, 366; je zapovedao pri tom osztati, ka ona vöповej KOJ 1833, 78; ruszki caszar vöповedo, ka on boj zacsne AIP 1876, br. 12, 3 **4. izraziti**: dugoványa z-verbomom vöповejmo KOJ 1833, 58; lasztivnoszti vöповémo AIN 1876, 29 **vöповédati se** -povém se *izgovoriti se*: vszákim vüszt odpiranyem sze edna -edna szillaba vöповé AIN 1876, 8 **vöповédani** -a -o *I. izrečen, izgovorjen*: Jasz vöповédani govov doli znam szpiszati KAJ 1870, 7; V-Goripiszi je vöповédano obecsanye dokoncšati dugoványe AI 1875, kaz. br. 2; vszáka zemla sze pôleg vöповédanoga násztopa gorivzeme AI 1875, br. 2, 4 **2. razglašén, določen**: dugoványi za navkùpne szo vöповédani AI 1875, br. 1, 1

vö povrnóuti ~ -ém dov. *odvrniti*: Zmoji vnougi grejhov me vö povrni BKM 1789, 79; zgrejha [zi ga vö povrno KŠ 1771, 844 **vö povrnóuti se** ~ -ém se *spreobrniti se*: Kaj csi [ze [z-ti grèhov z-[z]rdca vö povrnémo BRM 1823, 164

vö pozávati ~ -am nedov. *klicati, pozivati*: Csi te [z]mrt vö pozáva BRM 1823, 335 **vöpozavájouči** -a -e *pozivajóč*: vöpozavájoucși kogakoli na stükanye nad nyimi KOJ 1845, 55

vö pozvati ~ -zovém dov. *poklicati, pozvati*: gda me pa z-etoga [z]zejta vö pozovés KMK 1780, 102; Vo je pouzvao Ábela na polé KM 1796, 9; Francúze je Leopold II. z-etov opombov tak razdráscso, da szo ga na boj vö pouzvali KOJ 1848, 117 **vö pozvati se** ~ -zovém se *poklicati se*: v-grobi, Tak [ze 'z-nyega vö pozovés BRM 1823, 76; I gda sze vöpozovémo, Tam naidemo mir vecsni KAJ 1848, 375

vöpráviti -právim nedov. *izgovarjati*: Krsztno imé vöprávi Vogrin KOJ 1833, 120; Zdad páli z-kniže po málom vöprávijo nisterni KOJ 1833, 13

vö prebérati tudi vö prebirati ~ -am nedov. *izbirati, prebirati*: Ka je dobro, On tou [zebi vö prebira BKM 1789, 126; Od ti [ztári kraj te mláde [z]mrt vö ne prebéra SŠ 1796, 66

vöprediranje -a s *prediranje*: Odnekot vöidej-nye, vöprediranye na eto pitanye: kiböl KOJ 1833, 130

vöpregnàti -ženém dov. *izgnati*: da ji je vojszka nasega kralá nikak nèmogla z-országa vöpreg-

- nati KAJ 1870, 164; võ szi preгнаo pogane TA 1848, 66
- võ prehájati** ~ -am nedov. *minevati*: Pokoja nouns võ prehája BKM 1789, 368
- võpreíti** -ídem dov. *propasti*: zemla, gde trstzje vöpreislo AI 1875, br. 1, 5; Zimôsz je vnogo [silja] võ prêšlo AIP 1876, br. 5, 8
- võ prelejáti** ~ -jém dov. *preliti*: krv, koteró [zi za grejsnike võ prelejao KŠ 1754, 228; Krv, štero [zi võ prelejjao KM 1783, 37; Szvéto krv vöprelejao BRM 1823, 4 **võ prelejáti se** ~ -jém se *preliti se*: i štera krv [ze je za naffi grejhov volo võ prelejála KŠ 1754, 205 **vöpreleáni** -a -o *prelit*: Dáj znano bidti zadomeszcsávanye krvi szlugov tvoji vöpreleáne TA 1848, 66
- võ prelejúvati** ~ -űjem nedov. *prelivati*: On Szvojo krv võ prelejúje BRM 1823, 44
- võ preminéjnje** ~ -a s *minevanje, smrt*: naj nám dá blá'zeno võ preminejnje KŠ 1754, 175; Darúj mi z-etoga [zvejta blá'seno võ preminejnje KM 1783, 6; Dáj nám Bláj'zeno võ preminejnje BKM 1789, 118; Dáj vszêm na szveto 'zivilénye Blá'zeno võ preminenye KAJ 1848, 122
- võ preminóuti** ~ -ém dov. *umreti*: Naj, gda võ preminém [zvejta BKM 1789, 202; I z-'zivim vüpanyem z-szvêta vöpreminém KAJ 1870, 5; Kak võ [zvejta preminés, Zangyelmi bodes vnebé[zi BKM 1789, 15; Gda pa võ preminés, dáj [ze To korouna SIZ 1807, 39; Doklam vszi võ preminémo BKM 1789, 380; V[zi verni, šteri võ preminéjo KŠ 1754, 143; ništeri pa, ka je v-Bithynii 73. leta võ premíno KŠ 1771, 158; Csi nasi lübléni Rano võ preminéjo BRM 1823, 5; Düsa na[fa [zzejla võ preminé SŠ 1796, 8 **võ preminóuči** ~ -a ~ -e *umrlí, rajni*: všterom [zo ti vu právoj vori võ preminoučji [zvéczi KŠ 1754, 159 **võ preminóuči** ~ -a ~ -e sam. *umrlí, rajni*: Szvétí je 'ze práh tam pocsivájôcsi Vöpreminôcsi KAJ 1848, 62
- vöpresénoti** -em dov. *presahniti, usahniti*: Vö je preszênola môcs moja TA 1848, 7
- võ prestirati se** ~ -am se nedov. *razprostirati se, širiti se*: Ár [ze nyega milo[csa, Dalecs võ pre[ztira BKM 1789, 218
- vöprestréto** prisl. *razprostirto*: nyéni szinov eden najvéksi vöpresztréto le'zi AIP 1876, br. 2, 1
- vöpretočiti** -tôčim dov. *preliti*: [zi na odpüscsen-yé nassih grejhov Krv võ pretocso KM 1783, 76
- võ pretrpèti** ~ -ím dov. *pretrpeti*: ki [zo za volo [ztáre právde [ztrasne moke võ pretrpeli KM 1796, 83
- vöprilázivši** -a -e prid. *ko je prilazel*: z szkrivnih lükényi i votlin vöprilázivši KOJ (1914), 130

- võ prinášati** ~ -am nedov. *sklepati*: Zetoga eto priná[fa võ Sz. Paveo KŠ 1771, 436
- vöprinésti** -nesém dov. *prinesti*: reco pesz nyemo jo vöprineszé KAJ 1870, 39; pren. ki [zi ná[z zpogibelne zbloude võ prine[zao KŠ 1771, 841
- vöpriplávati** -am dov. *izplavati*: Gda [zo pa v[zi [zrecsno võ priplavali KM 1796, 130
- vöpríti** -ídem dov. **1.** *príti, pojaviti se*: Ár je do[zta krivi prorokov võ prislo na ete [zvejt KŠ 1771, 732; kak [zo 'Zidovje z-Egyptoma võ prisli KŠ 1754, 7; võ [zo prisli prouti nám do Appiušovoga placza KŠ 1771, 428 **2.** *izteči se, končati se*: zádnyics za nyou vsze dobro vöpride KOJ 1848, 110 **võ pridóuči** ~ -a ~ -e *vzklil*: horcsicsnomi [zemeni, štero võ pridouce je náj vék[le KŠ 1771, 824
- vöprošiti se** -prôšim se nedov. *prositi*: Či je tebi vöidti potreбно, se je tebi vöprošiti dostojno BJ 1886, 5; z-podignyenov deszniczov sze more võ prosziti KOJ 1845, 9
- vöpüštiti** -ím dov. **1.** *izpustiti*: je krivcze do szmrti na vouzo oszodjene vöpüszto KOJ 1848, 123 **2.** *izdihñiti*: võ je pü[ztó dü[fo KŠ 1771, 354 **3.** *vdihñiti*: võ je pü[ztó Boug Dühá Sziná [zvojeга vu [zrcza va[fa KŠ 1754, 154 **4.** *izdati, objaviti*: Krao osztro zapoved vöpüszti po Országi KOJ 1848, 18 **võ püšceni** ~ -a ~ -o **1.** *izpuščen*: z-steré vouze je on denok za nekolko mejszeczov pá vöpüszcseni KOJ 1848, 51 **2.** *vdihñjen*: Vtêbe je takáj võ 'znyegoví vü[zt Pü[cseni düh nyegov BKM 1789, 377
- vöra'** -e z **1.** *vera, verovanje*: Drügi tauje Vöra ker[čhán[зка TF 1715, 11; Vöra ABC 1725, A3b; nai [ze Vöra va[sa pravíc[neij[fa naide SM 1747, 29; edna vöra KŠ 1754, 132; vöra tvoja te je zvrácsila KŠ 1771, 30; Je Vöra KMK 1780, A2(3); Vöra [ze more [zvejtití BKM 1789, 20; krátki návuk vöre TF 1715; vu [šterom te Vöre naivék[fi Artikulusi je[zo SM 1747, 33; Vöre Kr[ztсан[zке KŠ 1771, A7b; dáj nam Vöre KM 1783, 11; Ti [zi me vöre pomocnsnik SŠ 1796, 5; szamo törszke vöre cslovek csészť dobih AI 1875, kaz. br. 3; Nedái moiói Vöri vu meni pomenkati SM 1747, 56; kaksoj koli vöri sze szliših AI 1875, kaz. br. 3; Právo vöro ker[čhán[zko TF 1715, 20; nai meni onih dári ha[znio na terdno vöro ktebi SM 1747, 50; Potrdjáva na[fo vöro KŠ 1754, 128; I gda bi vido Jezus nyih vöro KŠ 1771, 28; Vöro [zvojo po delaj võ [zká'ze KMK 1780, 4; Povéksaj vu meni právo vöro KM 1783, 6; Krejpi mo [zlabo vöro BKM 1789, 8; szta krsztsánszko vöro gorivzéla KOJ 1848, 10; bogáti pregnyari szo mohamedsánszko vöro gorivzéli AI 1875,

kaz. br. 3; kaibi drüge vu vöri vodili TF 1715, 7; onomi proti ſtoite terdno vu vöri SM 1747, 25; me je vu právoj vöri poſzvéto KŠ 1754, 122; da po právoj vöri na haſzek obrnés KŠ 1771, A8b; Da nász vu právoj vöri Zdr'zi BKM 1789, 14; 'sivi v-vöri, i v-vüpanyi SŠ 1796, 10; Vejh ſzo dobra dela vſzigdár ſzprávov vöurov KŠ 1754, 82; Na nyega ſze ſzlonim zvörom KŠ 1754, 268; Düh ſze pa ne dá, nego ſzamo zvörov KŠ 1771, 439; Sztom vörom ſze bátrivim BKM 1789, 7; naj ſzi z-mocsnov vörov premiſzlimo KM 1796, 4 2. *molitev*: Vöra Apoſtolſzka KM 1790, 109; v trétyem táli naſſe vöre KŠ 1754, 121; Od Apoſtolſzke Vöre vadlűványa KMK 1780, 8 3. *zvestoba*: ſzliſavſi tvojo lűbezen i vöro, ſtero más h-Golſzon Jezuſi i kvſzejm ſzvétim KŠ 1771, 665

vöra² -e ž **I. ura, časovna enota**: Hora Vöra KMS 1780, A8; Vöra KMS 1780, A3b; Vöra Óra KM 1790, 94; i vöra je 'ze prisla KŠ 1771, 48; Vöra že bije BJ 1886, 3; i okoli vöre ſzo lądje trtyé pretpeli KŠ 1771, 635; Vsze tó od miniszter 2 ³/₄ vöre dr'zánom gucsi naprédáno AI 1875, kaz. br. 2; i ozdravljen je te poibics od tiſzte vöre KŠ 1771, 57; I ozdravo je ſzluga nyegov vu onoj vöri KŠ 1771, 25; Ob 11-toj vöri kral zacsévcsi csteti AI 1875, kaz. br. 1; i teliko vör ti zaman zahodis KM 1783, 288; 14 vör trplėvsí ogen AI 1875, kaz. br. 8; Prigoudilo ſze je pa, liki po tri vöre csaſzi KŠ 1771, 354; Rad je steo v-práznih vöraj dobre knige KOJ 1845, 5 2. v zvezah: *posleidna, skradna, smrtna vöra čas smrti*: dare naſſa poſzleidnya vöra TF 1715, 30; gda naſſa ſzlejdnya vöra pride KŠ 1754, 175; Gda pride ſzmrti vöra BKM 1789, 19; Mo dűso na ſzkrádnyoj vöri Porácsam tebi KŠ 1754, 269; je na ſzmrtnoj vöri etak zdihávao KM 1796, 54; i vu vöri ſzmrti naſſe KM 1790, 109

vöračűnanje -a s *izračűvanje*: mertűk najso, po sterom bi vöracsunanye leh'zė bilo AI 1875, kaz. br. 6; Pri vöracsunanyi zemlé dohodkov AI 1875, br. 1, 6

vöračűnati -am dov. *izračűnati*: je na hitroma zgláve vöracsunati mogo AI 1875, br. 1, 2

vöranstvo -a s *vera, verovanje*: Goszpoud, zacsnejo v-mláda szczra szemen vöransztva szejati KOJ 1845, 13

vörar -a m *urar*: Vis velí vörar KAJ 1870, 143

vörasprestérati -am nedov. *razprostirati, iztegovati*: vöraszpresztéram pröti tebi roké moje TA 1848, 72

vörasprestrėti ~-strėm dov. *razprostreti*: Náročsa vö razpreſztrėm KŠ 1754, 270; Raſzpreſztrėti vö perouti KŠ 1754, 251; vö raſzpreſztrės roké tvoje KŠ 1771, 335; czejli dén ſzam vö raſzpreſztrė

roké moje KŠ 1771, 471; Goszpodne, rokou tvoje zmo'snoſzti miloſztivno vö raſzpreſztrėti KM 1783, 11 vö **rasprestrėti** ~ -a ~ -o *razprostir*: rôka moja je v noci vö raszpresztrėta TA 1848, 61

vö raſerjávaje ~ -a s *ſirjenje, razſirjanje*: i ono razidenye je doſzta haſznolo na vö rasėrjávanye práve vöre KM 1796, 123

vö raſiriti ~ -im dov. *razſiriti*: Naj Czėrkev vö raſiri KMK 1780, 28 vö **raſiriti se** ~ -im se *razſiriti se*: naj ſze ono dobro dale vö ra'siri KM 1790, 50

vö razdėljeni ~ -a ~ -o prid. *razſirjen*: Katolicsánſzka, ár je povſzem ſiroukom ſzvejti vö razdėljena KŠ 1754, 129

vö razglásiti ~ -im dov. *razglasiti, oznaniti*: ſzvoj Evangyliom po ſzvejti pa vö razgláſzi KŠ 1771, 764; Vörazglászte med poganmi diko nyegovo TA 1848, 79; tvoje zvelicsanye szem vörazglászo TA 1848, 33; Apoſtolje te práve vöre dvanájzet tálov, i vö ſzo je razgláſzili KM 1796, 126 vö **razgláseni** ~ -a ~ -o **I. razglásen, oznanjen**: po Apoſtolaj vö razgláſeni KŠ 1771, 763; Ár je od váſz razgláſena vo rejs Goszpodnova KŠ 1771, 615; Jeli je vö razgláſena po ſzvejti Salamonova modrouſzt KM 1796, 66; Tou ſzo naſzledűvale po vö razgláſenom ſvangyliomi vu Europi KŠ 1771, A5a 2. *znani*: Vö ſzo razgláſeni z-ſzvojev zelėnov krmov na teliko KM 1790, 64

vö raziti ~ -idem dov. *razširiti se*: I vö je razisao té gláſz po vſzvoj onoj krajini KŠ 1771, 30; vö je gláſz razisao od nyega po vſzem dr'sányi KM 1796, 97; nego i vu vſzako meſzto je vöra vaſa vö razisla KŠ 1771, 615

vörazkričeni -a -o prid. *razglásen, imenovan*: Zdáj je Marie páli za Kraliczso po vszejh Krajih Bűdine vörazkričsena KOJ 1848, 49

vö razlejáti ~ -jėm dov. *razliti*: szam meszto pėszka tinto zgrabo i na to lėpo piſzmo vö razlėjao KAJ 1870, br. 2, 2

vörcan -a m *znak, znamenje*: Ona mi boj vorczan 'zitka KAJ 1848, 21; dűgi glaszniczke, ober szėbe potėgnyeni vorczan majoucsi KOJ 1833, 3; ár jaſz vorczane Goszpodna Jezuſa vu mojem tejlí noſzim KŠ 1771, 570

vörcanje -a s *označėvanje, ocenjevanje*: Vörcanye zemlé-dácse AI 1875, br. 1, 5; dokecs od zemlé-dácse sze nõvo vörcanye ne dogotovi AI 1875, 5; Od sztáliscsa vörcanya med vértom ino med dr'zinov AIP 1876, br. 1, 2

vörec -rca m *verník*: zdáj 'zidovszke vörces szo na darűvanye pozváli AIP 1876, br. 5, 8

vören -rca -o prid. **I. veren, verujoč**: V'zivaj

záto võren Kr|žtsenik KŠ 1771, A8a; hrána najša, Z-|terov 'živé vorna dū|ša BKM 1789, 97; i |žtroskom vnougi võrni dūšicz vô zo|štámpani KŠ 1771, A7a; Da vszejm võrnim preminoucejm du|šiczam mér darujes KM 1783, 97 **2. zvest:** dáj mi naj võrna, i |žkrbliva bodem KM 1790, 40; naj bode rázumna, võrna, Mati SIZ 1807, 10; naj bi moski võrnoga priátela mogao meti SIZ 1807, 7; Blá'seni je on, ki má võrno i dobro 'seno SIZ 1807, 3 **nájvõrnejši -a -e najzvestejši:** kakti naj-võrnejši i' naj-dragsi priáteo SIZ 1807, 9; Go|žpoud ga je za náj võrnejšega hlápca dr'sao KM 1790, 74 **võrni -a -o sam. verni:** V|ži pa ti võrni |žo vkūp bili KŠ 1771, 347; Võrni med |žebom obcsin|žtvo májo KMK 1780, 21; Dōnok na võrne |žkrb no|ži SŠ 1796, 4; med Kr|žtu|šovimi võrnimi |žo bili 'Sidovje KM 1796, 121

vô réšiti ~ -im dov. *rešiti, osvoboditi:* Dopadni sze ti, Goszpodne, võrēšiti mené TA 1848, 33; Goszpōd võrēši vōznike TA 1848, 118; Ti |ži me vô rēšio BRM 1823, 13; Szpizskih XVI varasov je võrejšila KOJ 1848, 111 **võrējšeni -a -o rešen, osvobožen:** Orszácska Koróna je toti võrejšena KOJ 1848, 63; szo ga od erdēlszkoga Vajvode võrejšenov korónov ovēncsali KOJ 1848

võrevadlūvánje -a s veroizpoved: Od Apo|štol|žke Vōre vadlūványa KMK 1780, 12

võriteo -ela m upnik: Dvá du'znika je meo niki võriteo KŠ 1771, 190

võrno prisl. *zvesto:* nego do |žmrti võrno vkūp o|žtáneta KMK 1780, 88; ki võrno i mocsno ne bode võrvao KM 1783, 16

võrnost -i ž zvestoba: võrno|žt eden drūgomi moreta obecsati KMK 1780, 87; csi bode vido mojo võrno|žt KM 1790, 42; szo nyemi mogli vszi vládniczke priszégnoti võrnoszt KOJ 1848, 67

võrobój -a m verska vojna: mir naprávleni, po sterom je võroboj vgásseni KOJ 1848, 93

võrustūvanje -a s bedenje, budnost: Opomina na võru|žtūvanye KŠ 1771, 621

võrustūvati tudi võrostūvati -ūjem nedov. *bedeti, biti buden:* csi jejm ali võru|žtūjem KŠ 1754, 239; Zdignijze gori, võru|žtūi SM 1747, 81; Záto võru|žtūjmo KŠ 1771, 143; Treizni boidite, i võro|žtūite SM 1747, 25; Záto võru|žtūjte KŠ 1771, 406; Võrusztūjte meszto méne KM 1783, 171 **võrustūvajouči -a -e bedeč, buden:** võru|žtūvajouči v|žakoj |žtálno|žti KŠ 1771, 148; i vtom i|žtom võru|žtūvajoucsi vu v|žoj gydno|žti KŠ 1771, 587; zdr'ji me võrusztūvajoucsiga KM 1783, 173

võrvati -ūjem nedov. **I. verovati:** da |žtálno

võrujem SM 1747, 60; ki võruio vu tebe SM 1747, 87; I do |žmrti vi-nyem bomo võruvali SŠ 1796, 24; Potomtoga võru i vJesusi SM 1747, 89 **2. verjeti:** Sto je pa, ki võruje SM 1747, 26; Ne võrujes kak je csūdna SŠ 1796, 52 **võrūvati se -ūjem se verovati se:** vnyega |že je võrūvalo na |žvejti SM 1747, 12 **võrujōuči -a -e verujōč:** ár reics eta võrujouc|e |žerczé potribūje TF 1715, 45; zev|zeimi vkri|tu|ši võrujoucsimi navkūpe blá|en|žtvo dá TF 1715, 24

võrvajnski -a -o prid. verski: Nasim lutheránom je tudi vola bila taki na oznányeno võrvajnszjko Potrplejnye molitvárnice szi goriposztaviti KOJ 1848, 115; more znati i prvinszke võrvajnszke návuke KOJ 1845, 90; je võrvajnszka dugoványa nacsí vravnala KOJ 1845, 3

võrvanje -a s verovanje, zaupanje: nego nyemi võrvanya BKM 1789, 16; Vrejdo je võrvanya SIZ 1807, 44; na právo võrvanye SM 1747, 2; naj vėkse võrvanye májo KOJ 1845, 44

võrvati võrjem nedov. **I. verovati:** |žtálno i bátrivno võrvati TF 1715, 36; Záto dabi |že vuc|o võrvati SM 1747, 41; Ona, |štera kr|žtsenik more võrvati KMK 1780, 7; Vōrjem kai delajo TF 1715, 34; Iasz vōriem vu ednom Boghi ABC 1725, A5a; Dōnok vōrjem SM 1747, 73; ár ja|ž vōrjem KŠ 1754, 123; Vōrjem pa kaj |žte puni dobroute KŠ 1771, 482; Vōrjem v-ednom Bougi KMK 1780, 8; Vōrjem v|žvétom Dūhi BKM 1789, 7; Ja|ž vōrjem v-ednom Bougi KM 1790, 109; Jeli vōrjes kai|ži ti grei|nik TF 1715, 37; Jeli vōrjes ti, kai je SM 1747, 39; Ka escse nadale vōrjes KŠ 1754, 132; vōrjes vu Szini Bo'zem KŠ 1771, 298; Steri vōrje, zvelic|an boude TF 1715, 32; võruie ker|chenik SM 1747, 80; |šteri vmeni vōrje bode 'zivo KŠ 1754, 117; Ki vōrje vu Szini KŠ 1771, 274; Ka vu |žrczi vōrje KMK 1780, 4; Szlisa, Vōrje i poprije BKM 1789, 17; Bosjoi |žvétói reic|j vōrjemo TF 1715, 27; mi vōrjemo KŠ 1754, 86; Ali vōrjemo, na 'sitek vecsni SŠ 1796, 5; kapa Go|žpodne, vōrjeva KŠ 1771, 30; obec|ányi Bosjemi vōrjejo TF 1715, 32; ki vōrjete vu Bosjega |žzina Imēni SM 1747, 22; ki vu nyem vōrjeo SM 1747, 19; |šteri vnyegovom imēni vōrjejo KŠ 1754, 137; ka ne vōrjejo vmeni KŠ 1771, 441; Ki vtom detēczi ne võrujo BKM 1789, 46; A, ki pa ne vōrjo v-nyegovoj Rejcsi SŠ 1796, 38; potom toga nai vōrje tomi kai pi|žmo právi TF 1715, 42; ino nai vōrie pi|žmi SM 1747, 42; naj vidim ino vōrjemo KŠ 1754, 108; naj vidimo i vōrjemo KŠ 1771, 153; naj vōrjete vonom, |šteroga je po|žlao KŠ 1771, 284; Vōri vu Go|žpodni Jezusi KŠ 1754, 79; ne boj |že, li vōri KŠ 1771, 196; Vōri, da te bode pelao vu

bláj zen[ztvo SŠ 1796, 11; Vu Kri[ztu]fi vòrimo BKM 1789, 10; Vutom Jezufi vòrmo BKM 1789, 8; Povnte[ze i vòrte Evangyeliomi KŠ 1754, 6b; Záto kaibi ja]z zagvi]no vòrvau TF 1715, 42; Dabi ne vòrvo Bogá BKM 1789, 8; kaibi mi vòrvali TF 1715, 26; ino dabi vòrvali vu Bosjega [ziná Iméni SM 1747, 22; Da ki bi vu nyem vòrvali BKM 1789, 25; ka bi vòrvali KMK 1780, 4; ki bode vu meni vòrval SM 1747, 69; Steri ne bode vòrvao, [zkvari]ze KŠ 1754, 144; nego bode vòrvao KŠ 1771, 138; i vòrvali bomo nyemi KŠ 1771, 95; Ki bode vòrvo vmeni BKM 1789, 110; Zná, komi [zem vòrvao KŠ 1754, 78; jeli [i vnyem vòrvao KŠ 1754, 10a; liki [zi vòrvao, tak ti bo]di KŠ 1771, 25; Vòrvao jeli [to med poglavnikov KŠ 1754, 11b; da [zte vòrvali SM 1747, 22; i mi [zmo vu Jezufi vòrvali KŠ 1771, 560; zakaj [zte pa nyemi nej vòrvali KŠ 1771, 69; [zo pa vnougi vòrvali vu nyem KŠ 1771, 276 2. *verjeti*: Vòrjem zadovolscsinov bomo nazáj poglednoli AI 1875, kaz. br. 1; vòrvati nemorem KŠ 1754, 123; csi mores vòrvati KŠ 1771, 130; jeli vòrjeta, kaj morem tou vsiniti KŠ 1771, 30; Ar znám komi [zam vòrvao KŠ 1771, 647 *vòrvajóuči* -a -e *verujoč*: [ztanovito vòrvajoucse [zrczé 'zelej KŠ 1754, 211; da v[záki vnyem vòrvajoučfi [ze ne [zkvari KŠ 1754, 121; i v[zi vòrvajoučfi, Tak [zpejvajoučfi BKM 1789, 34 *vòrvajóuči* -a -e sam. *verujoči*: v[za [zo mogoucsa tomi vòrvajoucsemi KŠ 1771, 130; I v[za vòrvajoucsi vzetete KŠ 1771, 69; Steri pa [zpácsi edno náj mense zeti vòrvajoucsi KŠ 1771, 58; i v[zejm vu Kri[ztu]fi vòrvajoucsim KŠ 1754, 122; Vòrvajoučim 'zitek dati BKM 1789, 2 *vòrvani* -a -o *verujoč*, *veren*: i ne boj nevòrvani, nego vòrvani KŠ 1771, 333

vòségnoti -em dov. *seči*: Tou Privinovo lasztinsztvo je od Blatne jezere (Balaton) vòszégnolo do Rábe i Müre KOJ (1914), 98

vò seliti se ~ sèlim se nedov. *seliti se*: ali [zmo vte]li prebivajoucsi, ali [ze pa vò [zelimo KŠ 1771, 536

vò shájati tudi vò zhájati ~ -am nedov. *izhajati*: Trétya o]zoba vu Bo'zán[ztvi, [tera Od Otsé i Sziná vò [zhája KŠ 1754, 122; Z]teroga eto vò zhája KŠ 1771, 700; I ono vòzhája, liki 'zenin, z kámre szvoje TA 1848, 12; Ár je moucs od nyega vò zhájala KŠ 1771, 184

vòsilíti se -im se nedov. *siliti*: pa te sze poszlanci na dveri vòszilijo AIP 1876, br. 5, 2

vò sipati ~ -am dov. *izsuti*: i ti minyávczov pe]neze je vò [zipao KŠ 1771, 269

vòskákati -skáčem nedov. *skakati iz*, *zapuščati*:

naj Protesztantje z-vkrojenoga meníka vòne-szkákajo KOJ 1848, 112

vòskápati -káplem dov. *izpasti*: zobé naj rano vòneszkáplejo KOJ 1845, 43

vò skázanje ~ -a s *prikazanje*, *nastop*: i bio je vu pù]ztinaj do dnévov [zvojeja vò [zkázanya vu Izraeli KM 1796, 87; Ár e]cse [ztvorjenyá 'zelno csákanye vò [zkázanye [zinouv Bo'zi csáka KŠ 1771, 465

vò skázati ~ skázem dov. *izkazati*, *pokazati*: Vòro [zvojo po delaj vò [zká'se KMK 1780, 4; Szká'zi vò csüdno szmilenoszt tvojo TA 1848, 12; Vòre [zád vò [zká'zmo BKM 1789, 111; ti szi tvojo velikoszt Odicseno vòszkázao KAJ 1848, 30; I angyelje Diko nyegovo vò [zkázali BKM 1789, 6; ki [zo [zvoje vite]tvo vu toj bojni vò [zkázali KM 1796, 46; Angyelje Diko nyegovo vò szkázali BRM 1823, 4 **vò skázati se** ~ skázem se *izkazati se*, *pokazati se*: Naj [ze zmo'sno]zt vò [zká'se KMK 1780, 51; Naj [ze vò [zká'ze, kakse [zmo vòre KŠ 1754, 172; [zkrb Bo'za [ze je vò [zkázala KŠ 1771, A5a; szo sze Kumaniánci z-vitestvom vòszkázali KOJ 1848, 40 **vò skázani** ~ -a ~ -o *izkazan*, *pokazan*: Komi je vò [zkázano narodjenyé Go]zpodna Kri[ztu]l]a KM 1796, 90; vu Jezusi Kri[ztussi knám vò [zkázano dobrouro BKM 1789, 6b; ár [zo tvoja [zodjenyá vò [zkázana KŠ 1771, 793

vò skažüvåti ~ -üjem nedov. *izkazovati*, *kazati*: Oni [ze bole pascsijo lübézen vò [zka'süvåti eden k-tomi drügomi SIZ 1807, 11; Ki szvojemi Králi veliko blá'zensztvo vò szka'züje TA 1848, 14; Vò ga [zka'züjte BKM 1789, 397; Nad-menom [zvo 'salozt vi vò ne [zka'süjte SŠ 1796, 61 **vò skažüvåti se** ~ -üjem se *izkazovati se*, *kazati se*: Vkom [ze té Sz. Düh naj bole vo [zka'züje KŠ 1754, 123; Nyegova milo]zt vugodna [ze vò [zka'züje BRM 1823, 25; Znotrejsnyá pobo'snoszt sze tüdi v zvuéjnsnyo dob vòszka'süje KOJ (1914), 160

vòsklådjeni -a -o prid. *razložen*, *izložen*: gde szo konyszka ôprave vòszkladjene bilé KAJ 1870, 117

vòsklenöti -sklènem dov. *izobçiti*: ga je od práve krsztsánszke obsine (Cérkve) vòszkleno KOJ 1845, 59

vòsklùkati -am dov. *izkljukati*, *izkljuvati*: Istina, vråbli vnogo zrnja vòsklùkajo AI 1878, 25

vò sklúvati ~ sklùjem dov. *izkljuvati*: toga ocsi dol]zki kouvranye vò [zklivéjo KŠ 1754, 32

vòskoçiti -skòçim dov. *skoçiti*: na nyé nalükávajoucse horváte csini na ceszti pred nyé vòszkocsiti KOJ 1848, 49; czéhmaster náglo od pecsi na sztrassilo vòszkocsi KOJ 1845, 99

vòskònčanje -a s *uničenje*: Nej szamo za volo vòszkncsanya telikih imenitnih Goszpodinov KOJ 1848, 96; sztrèle szvoje je szpravo na vòszkncsanye TA 1848, 6

vò skopàti ~ skòpam tudi ~ skòplem dov. *izkopati*: okou vò je [zkopaj KŠ 1771, 16; ocsi vafe bi vò [zkopali KŠ 1771, 565; je Ocsi vò-[zkopala mocsnomi moskomi SIZ 1807, 53

vòskòtnoti -em dov. *izgnati*: On je z szvojega gornjolendavszkoga ino szobotskoga gráda vòszkotno lutheránszke predikante KOJ (1914), 145

vòskov -a -o prid. *voščen*: voskova pálma dá vosk AI 1878, 52

vòskrčiti -im dov. *iztrebiti*: je nej na miszli mejla lutheransztvo zcsiszta vòszkeresiti KOJ (1914), 151

vò slečenjé ~ -á s *opustitev*: Vu [terom [zte i obrezani vu vò [zlecsenyej grejhov tejla KŠ 1771, 606

vò sléčiti ~ sléčem dov. *sléči*: vcsá[zi je vò [zlecsé Sz-pravicze BRM 1823, 118; Ká me szmrt Sz-prilike vòneszlecsé KAJ 1848, 326; vò [zo ga [zlekli zplafcsá KŠ 1771, 94

vò slečùvati ~ -újem nedov. *sláčiti*: I te moudre vò [zlecsüjes SŠ 1796, 127

vò slùženjé ~ -á s *podeljevanje*: i [zpravicsnoga vò [zlùzenyá i deljenyá ti [zvéti Sakramentomov KŠ 1754, 131; ka [zi [szvelztva vò [zlùzenyé [zpravo KŠ 1771, 829

vò slùžiti ~ -im nedov. *podeljevati*: nego vka[te dnévi i kakté vrejmena nyou vò [zlù'ziti KŠ 1754, 215; naj Sakramentome vò [zlù'zijo KŠ 1754, 217; Zagovárjaj Szirocticze, Szlù'zi nyim vò réd praviczze BRM 1823, 88; ti odebráni, med [terimi [ze Bo'za rejcs i [sakramentomov je pravicsno vò [zlù'zio KŠ 1754, 129 vò slùžéci ~ -a ~ -e *oznanjujoč*: med poganmi [zvéto vò [zlù'zéci Evangyeliom Bo'zi KŠ 1771, 482

vòsmehávati -am nedov. *zasmehovati*: szo gucsali po vszoz vészzi, ino Marka gdebodi vòszmehávali KOJ 1845, 116

vòspádnoti -em dov. *izpasti*: Milosco bo'zo iszkati, I 'z-nyé vòneszpádnoti KAJ 1848, 228; Vòszpádnem, vò z-milosce KOJ 1848, 157; Sz-[teroga preporodjenyá liki po grejhi nazáj vò [zpadne KŠ 1754, 191; ka vsze po nyegovoj vouli vòszpádne KOJ 1848, 119; szamo ka te ono dugoványe szpráviczkoga dela vòszpádne AI 1875, kaz. br. 2; naj vò ne [zpadnete zla[ztivne krepko[ztvi KŠ 1771, 723; vu domovino, z-[tere [zam vò [zpadno KM 1783, 184; Szpoumeni [ze záto odkud [zi vò [zpadno KŠ 1771, 769; i niháli [zo ga, da je vò [zpadno KŠ 1771, 426

vòspehàti -ám nedov. *izpehati*: Ali zádnycs szo i toga vòszpehali KOJ 1848, 31

vòspéhnoti tudi vò spéjhnoti -em dov. *izpahnniti, iztaknniti*: tak szo po najétih hoháraj Vazuli dáli ocsi vòszpehnoti KOJ 1848, 14; I csi te okou tvoje [zpaáka, vò je [zpejhni KŠ 1771, 58; i [zo nyemi ocsi vò [zpejhnoli KM 1796, 50

vò spèlanje ~ -a s *izpeljanje*: Izrael[zkomi lù[ztvi po [zvojem z-Egyptoma vò [zpelanyi KM 1780, 35

vò spelàti ~ spèlam dov. *I. izpeljati, rešiti*: Boug, Kí vá[z [pela vò zev[zej mouk BKM 1789, 31; i vò szpela nyé z manre TA 1848, 91; vpékli, od ti[ztecz ji vò ne [zpela KŠ 1754, 151; i [zpelaj me vò z-ete nevoule KM 1783, 191; vòszpelaj dùso mojo z sztiszkávanya TA 1848, 116; gda [zam je za rokou prijao, da bi je vò [zpelao z-Egyptom[zke zemlé KŠ 1771, 684; dónok szí nasz voszpelao TA 1848, 51; kakda ga je Go[zpoud vò [zpelao ztemnicze KŠ 1771, 379; Ár ná[zi je z-rob[ztva vò [zpelao BKM 1789, 24; Ti szí mojo právdó vò szpelao TA 1848, 7.2. *urediti, izvesti*: Ka da nebi mogla vòszpelati KOJ 1848, 53; z-podmítejnyom i pretejnyom vòszpela, da sze Salamon okoróna KOJ 1848, 20; z-szvojov 'senszkinov mestrijov je pri Goszpodí vòszpelala, da szo szí Wladisláva zvolili KOJ 1848, 69; Pispék vòszpelao, da szo szalaszki Szlovenje csiszti osztali od lutheránsztva KOJ (1914), 124; dokecs vò ne zpela [zoudbo na obládanye KŠ 1771, 39 vòspèlavši -a -e *ko je izpeljal*: Ka szecsno vòszpelavsi Bélo II. Nagne KOJ 1848, 27 vòspèlani -a -o *izpeljan, izveden*: nikaj dobro je nej vòszpelano z-nasega vcsenyá KOJ 1845, 69

vòspíšati se -am se nedov. *izpušćati*: da szo sze nyim po vimeni mozoli vòszpisali KOJ 1845, 118

vòsplòditi -im dov. *pregnati, izgnati*: torci ne moro hercegovinare vòszplòditi AI 1875, br. 1, 2; da szo ga tá vòszplodili KOJ 1848, 86

vòspobràti -berém dov. *pobrati*: ta dobra [zo vò [zpoubrali vu po[zoudo KŠ 1771, 46; Gnèzde so gorpoiskali, nyuve belice vòspòbrali BJ 1886, 26

vòspòkati -spòkam dov. *izgnati, pregnati*: Teda sze prime Boritsovih seregov, ino nyé tá vòszpoka KOJ 1848, 27; naj bi pogane z-Europe nazáj v-Ázio vòszpokali KOJ 1848, 60

vò spomréjti ~ -merjém dov. *umreti, pomreti*: Scsés z-[zvèta vò [zpomrèti BRM 1823, 37; Naj gda vò [zpomerjémo, Hválímo Tebé BRM 1823, 157

vòsporòbiti -im dov. *izropati*: Napoleon pa

veli váras vöszporobiti KOJ 1848, 120; Szkouz Tissino potüvajúousi szo cérkev vöszporobili KOJ (1914), 108

vöspráviti -správím dov. *I. urediti, doseči*: ka je on nyemi rejszan pomágo vöszpraviti, naj ga prevecs neoklesztijo KOJ 1848, 58; ka nyim poglavárje od törka vöszprávjio AIP 1876, br. 2, 6; je nyima kat. Cérkev prejkdao ino vöszpravo, da sze je odpovedalo KOJ (1914), 113
2. odpraviti, iztrebiti: Da v[záke krive návuke zmed nájz vö [zprávis BKM 1789, 347

vösprávlati -am nedov. *delati, tvoriti*: Neoknocsivnoga módusa prisesztno vrejmen vöszprávlamo tak, csi KOJ 1833, 90

vösprázniti se -im se dov. *izvzeti*: Kri[ztus, da [ze je vö [zprázno [zvoje pravice KŠ 1771, 663

vösprešüvati -újem nedov. *reševati*: Nyih zemelszki goszpoudje szo pa nyé z teskoga vogerszkoga jáрма vöszpresüvali KOJ (1914), 103

vö sprevidivši ~ -a ~ -e prid. v *sprevodu odnesen*: Li tou potrebüjem da tejlo zdignite, Vö je [zprevodivši, vu grob polo'site SŠ 1796, 80

vö sprošiti ~ sprösim dov. *izprositi*: hocsemo to zálogo vö [zpro[šziti SIZ 1807, 18; Simon, ovo [atan vá[ze je vö [zpro[šo KŠ 1771, 246; Szpravo [zam vám lejpo me[žto, Od mojga Ocsé vö [zpro[šo BKM 1789, 151 **vösprošiti se** -sprösim se *izprositi se*: Drsincese sze more vszele vöszprošziti, gda kam cesé KOJ 1845, 52

vö spüniti ~ -im dov. *izpolniti, dopolniti*: Gda [zmo pa té dni vö [zpunili KŠ 1771, 407 **vö spüniti se** ~ -im se *dopolniti se*: kaj [zo [ze vö [zpunili dnévi nyihovoga ocs[csávanya KŠ 1771, 409

vö spunjenje ~ -a s *izpolnjenje, izpolnitev*: Tak i mök tesko trplénye Má 'ze po nyem vö [zpunyénye BRM 1823, 53

vö spüstiti tudi vö spistiti ~ -im dov. *I. iz-pustiti, pokazati*: On cesé tüdi na zahodno Czasarszto szvoj szrd vöszpüstiti KOJ 1848, 3; 'selejousi szvoje csemére vöszpüsziti KOJ (1914), 129; [zuncze po de'zd'zi vo tráke [zpi[žti BKM 1789, 313 **2. v zvezi düšo vö spüstiti umreti**: Düšo tvo vö [zpi[žtiti BKM 1789, 408; Düšo tvo, vö [zpi[žtiti SŠ 1796, 139; [zi escse tvojo düšo vö [zpi[žto KŠ 1754, 237

vö stákati ~ stáčem nedov. *iztekati*: od tébe Sztáce vö vsze bivoszti vretina KAJ 1848, 8

vö stánoti ~ -em dov. *nastopiti*: Gda bi [ze pa ni[csse ne pod[žtoupou vö [ztánoti prouti Goliáti KM 1796, 56; i prouti nepriátelom je vö [ztano KM 1796, 83

vöstáti -stojím nedov. *štrleti, moleti*: Z gornji

čelüsti njemi dvá kanzobca vöstojita AI 1878, 20; Lösega csloveka rébra sze viditi dájo (vösztojijo) KAJ 1870, 33 **vöstojéči -a -e štrleč, moleč**: má dvá dugiva vöstojéčiva kanzobca AI 1878, 19

vö stéčti ~ stečém dov. *izteči*: nacsi ra[žtrga nouvo vino to po[žzoudo, i ono vö [ztecse KŠ 1771, 182; Krv, [štera[zi 's-nyegovoga [z. Rebra vö [ztekla KM 1783, 120

vöstépsti -stepém dov. *iztepsti, iztresti*: Gda bi pa oni prouti [ztanoli i preklinjali, vö [ztepé gvant [zvoj erkoucsi KŠ 1771, 398

vöstesáti -stešsem dov. *iztesati*: Eden tál derasov je z-sürkoga osztrica csákanmi zvéksega vösztese KAJ 1870, 80

vöstísnoti -em dov. *izgnati, izriniti*: szta sze z-kralom Salamonom szekala ino z-Országa vösztisznila KOJ 1848, 21

vöstóupiti tudi vöstópiti -im dov. *izstopiti, stopiti*: Zabráni kotrig pol vszáko leto vösztópí AIP 1876, br. 2, 2; vö je [ztoupila pred hi'sne dveri KM 1790, 46; i midva szva vösztópila KAJ 1870, 84

vöstrébiti -im dov. *iztrebiti, očistiti*: Velo je drevje vösztrébiti KAJ 1870, 91; i vö te sztrébi z zemle ti 'zivöcsi TA 1848, 42; vért travíno vösztrébi KAJ 1870, 119; z-püszsáka szvojega je pomali vösztrébo trnye KAJ 1870, 137; pren. düšo mojo vö sztrébiti szopijo TA 1848, 23; v[žega hüdogo korenje vö [ztrejbim KŠ 1754, 239; da vö sztrébiti z meszta Goszpodnovoga vsze csinécse hüdübo TA 1848, 81; Sztrébi vö z-méne [zkazlivo[žt BRM 1823, 427; Ti sztrébi vö z-szrdca náklonszt odürno KAJ 1848, 218 **vö strébiti se** ~ -im se *iztrebiti se*: v[žák[ze v[žajenyé vö [ze [ztrejbi KŠ 1771, 50; pren. naj [ze zetoga 'zitka vö [ztrejbim KŠ 1754, 231; Ar sze hudodélni czi vö sztrébijo TA 1848, 29 **vöstrébleni -a -o iztrebljen**: szo krumpiske z-ograda vösztrébleni KAJ 1870, 154

vö strgáti ~ strígám dov. *iztrgati, izpuliti*: naj ne [ztrgate vö navkup 'znym i pšeniczo KŠ 1771, 44; I kotve [zo okouli vö [ztrgali KŠ 1771, 426

vöstrlíti -ím dov. *izstreliti*: Zdáj pa Törce obrnocski vsze stúke vösztrlíjo KOJ 1848, 74

vöstrobéntati -am dov. *nepremišljeno reči, povedati*: i nej vsze odgreniti ino komikoli vösztrobéntati KOJ 1845, 33

vöstrósiti -im dov. *iztresti*: i z-lépi vlászí zemlo vösztrószila AIP 1876, br. 2, 6

vö strpéti ~ -ím dov. *pretrpeti*: Ki [zi vö [ztrpo prevnogo mouk SŠ 1796, 27

vöstrúcati -am dov. *izsiliti*: Krála potuko, i

- 'snyega deszét keblöv pejnez vöszürczao KOJ 1848, 9
- vösúnoti se** -em se dov. *naskočiti, pritisniti*: Teda sze z szvojimi vítézi nad vráta vöszüne KOJ 1848, 8
- vösčipati** -am nedov. *sesati, izsesavati*: da szo nyemi kerv vösčipale osze KOJ (1914), 134
- vö ščistiti** ~ -im dov. *očistiti*: Vö ščistiti tak te štári kvá|z KŠ 1771, 498 **vö ščistiti se** ~ -im se *očistiti se*: i vö šze ščistiti krivicza KŠ 1754, 120
- vösčiti** tudi vóuščiti -im nedov. *voščiti, privoščiti*: dobro vóusciti 'selejoucsi szvojoi Materi KOJ 1845, 79; i csi vóuscis, i nihás vogrszko rejes KOJ 1833, XVI; Tou bláj'zen|ztvo mi tak vóuscis BKM 1789, 427; ino etim vu zdájsnyoi Kumánii presztor vóuscis KOJ 1848, 24; Tvoj brat nama ne vósčis blá'zen 'zitek AIP 1876, br. 2, 6; tak tebi dobra nevóuscisjo KOJ 1833, VI; nebi vóuscis szvojim delavczom nočsnoga pokoja KOJ 1845, 97; Katanszko soulo je i vogerszkim mladénczom vóuscisla KOJ 1848, 111
- vösprickati** -am nedov. *brizgati*: dve|j lüknji, skoz štere nepotrebajočo vodo vöspricka AI 1878, 21
- vö štámpanje** ~ -a s *tiskanje, tisk*: Zrok, šteri me je na Pi|zanye i vö štámpanye eti kni'zicz podigno KŠ 1754, 3a
- vö štámpati** ~ -am nedov. *tiskati*: Dalmatina Jüri i czejlo Biblio i dájo vö štámpati vi Wittebergi KŠ 1771, A6b; i on je ništere šzlov. pe|zmi vö dao štámpati BKM 1789, 3 **vö štámpani** ~ -a ~ -o *tiskan, natisnjen*: Sztroskom Obesine vóstámpani KOJ 1833, I; šzvedocsán|ztvo csinijo nyegove dvouje knige vö štámpane BKM 1789, 3; na té konecz, na šteroga gledoucs šzo vö štámpane BKM 1789, 5b
- vötálani** -a -o prid. *dodeljen, podeljen*: Po nyi vötálana szvetsztva Naj bodo zálog blá'zensztva KAJ 1848, 310
- vötečti** -tečem nedov. *teči, iztekati*: i vcsino je vötecsti vodé kak járke TA 1848, 63; Ma krv nedu'zno vö tecse BKM 1789, 66; Drá|gi šzlatki mé|d je 'znjih vü|zt vö teko BKM 1789, 328
- vöteo** -tla -o prid. *votel*: Metüli má|jo vöteo rilec AI 1878, 33; pren. Klára od vötli 'zél 'zgána KAJ 1870, 17
- vöter** tudi vèter -tra m *veter*: Vöter Szél KM 1790, 92a; Vöter, gde šcsé, pi|e KŠ 1771, 271; Kak vöter no|zi prájh BKM 1789, 186; kak pleve, stere vöter raztori TA 1848, 3; prí|zpodoben je kvá|lom, šteri šze od vöttra 'zené|jo KŠ 1754, 148; záto šze ne dájmo od v|zákoga vöttra okouli goniti KŠ 1771, 339; pozdignov|ji vötrniczo kvöttri KŠ 1771, 426; Vidoucsi pa vöter mocni KŠ 1771, 49; kaj šzo nyemi i votrovje i mourje pokorni KŠ 1771, 27; i vküp šzprávijo te odebráne nyegove od štiri vöttrouv KŠ 1771, 81; Eda gori šztanov|ji poprejto šze je vötrom KŠ 1771, 26; pleva, stero veter razno|zi SM 1747, 92
- vöternični** -a -o prid. *vetrničen*: Dropla má vöternični rép AI 1878, 27
- vöternija** -e ž *vetrnjaštvo*: Ár szo Krála zopszüvali za volo nyegove vöternije KOJ 1848, 51
- vötískanje** -a s *potiskanje*: Li ta najneoszno-venéša decá sze z-vötískanyem jezika spotári KAJ 1870, 32
- vötískati** -am nedov. *izrivati*: Leopold I. je Törke z Vogerszkoa dale vötískao KOJ (1914), 143
- votlína** -e ž *votlina*: oni lüdjé, ki szo v kákse votline pred nyimi sze szkrili KOJ 1848, 37
- vötopiti se** -im se dov. *stopiti se, izločiti*: i li sze vu velikom ognji má 'z-nyé vötopiti KAJ 1870, 85
- vötřejbiti** -im nedov. *trebiti, iztrebljati*: Nagovárjao je Szlovene germouvje vötřejbiti KOJ (1914), 99
- vötrgati** -trgam dov. *iztrgati, izgnati*: Neg' vö trgas z-trdni grádov veliko go|zpedo SŠ 1796, 127
- vötrnica** -e ž *vetrnica*: i pozdignov|ji vötrniczo kvöttri KŠ 1771, 426; ra|zpu|žtili šzo vötrnicze KŠ 1771, 425
- vö trošiti se** ~ tröšim se nedov. *razdajati se*: Já|z bom pa rad tro|jo i vö bom šze tro|jo za dü|je va|e KŠ 1771, 551
- vötrovuje** tudi vetróvje -a s *vetrovje*: ka je tou za ednoga, ka je nyemi vötrovuje, i mourje pokorno KM 1796, 99; fticza Od vötrovuja, Da bi vméri o|žtála BKM 1789, 210; Od tocsé, ino škodlivoga vötrovuja, Vari ná|z BKM 1789, 347; osztro vetróvje fücska po kukoriscsi KAJ 1870, 28
- vóuski** tudi vós|ki -a -o prid. *ozek, ki ima majhno razsežnost glede na širino*: Keskeny, vós|ki -a -o AIN 1876, 12; Hert má vóskoga i stišljenoga zádnjega tela AI 1878, 8; Škorpion má vós|ki zádnji tao AI 1878, 39; pren. Ar te|szna šzo vráta i vó|zka je pout KŠ 1754, 143; i vó|zka je ta pout KŠ 1771, 22; šteri to vó|zko pout ná|jde|jo, štera na 'zitek pela KŠ 1754, 11b; bomo nazhá|j poglednoli na eto zdaj escse vós|zko ali szledi sürko pót AI 1875, kaz. br. 1; Ino po toj vó|zkoj cze|žti Li nyega ná|zledü|je BKM 1789, 258; Nej šzte vó|zki vnami KŠ 1771, 539 **vóské|ži** -a -e *o|žji*: prileti k-csele potoki, steroga nema csasza dugo preglejüvati, gde bi bio

voszkejsi KOJ 1848, 74; ta znotrejsnija [soba] pa malo voszkejsa KOJ 1845, 38; Protesztantje szo zaglūsali za razproztrejnye na voszkejsje prirezanih sloboscjin KOJ 1848, 108 *nájvoskéjsi* -a -e *najožji*: Jeszo kôla cêle, pô- i strttálne mere Tá ova szo jáko sūrka, eta pa najvoszkêsa KAJ 1870, 72

vouza tudi vóza -e *žječa*: Glád, vouza KŠ 1754, 176; vdalko vozo odpelas nyé SM 1747, 85; csi ga vouzo denemo KŠ 1754, 38; Csi [to druge vu vouzo [z]práva KŠ 1771, 790; na vôzo obszójeni AIP 1876, br. 1, 8; Ivan pa [z]l[í]av[í] vu vouzi del Kri[ž]tušova AIP 1876, 35; V-lüczkoj vouzi je mrrou sŠ 1796, 66; Szpobejgom i zvouzom KŠ 1754, 25; pren. [z]trasna vouza peklénszka KM 1783, 210; nikaj pa [z]mrti, ali vouze vrejdnoga bina nemajoucsega KŠ 1771, 415; Vô zvouze ru[n]noga vrága, Szpelo [z]i nájz zgrejha BKM 1789, 104; zvouzov i [z]-[z]mertyov KŠ 1754, 173

vouznik -a *mjetnik*: Rab; vouznik, rob KOJ 1833, 169; moj zmenom vrét vouznik KŠ 1771, 610; Hunyadia kak vouznika ovak domou nepüszti KOJ 1848, 59; Od zacsétka [z]vojega Vouzniczke BKM 1789, 13; Szpoumente [z]e zvouznikov KŠ 1771, 697; me je po[ž]lao predgati vouznikom KŠ 1771, 176; dáli [z]o i Pavla i nike druge vouznike [z]totniki KŠ 1771, 423; pren. Ar vouznik [z]i Szmrti sŠ 1796, 132; V[ž]i peklen[ž]ki vozniczki BKM 1789, 98

vouže tudi vóže -a s *vrv*: Kötél; vou'se, vajat KOJ 1833, 163; Ž njé se dela vože AI 1878, 43; Szühi bom o liki vou'za BKM 1789, 410; Szühi bomo liki vou'sa sŠ 1796, 143; odszekao je vô'za ti neverni TA 1848, 108

voužje -a s *vrnje*, *vrvi*: drugi sze pa náj podkrá-dne zapécs z-paliczov i z-vousjom KOJ 1845, 98

vövdáriti -vdárim dov. *1. izbruhniti, nenadoma, s silo se pojaviti*: Csi kúga vövdári AIP 1876, br. 4, 2; Brscasz bi med tema boj vövdaro KOJ 1848, 33; szvesco pozábili od stere je ogen vövdaro AIP 1876, br. 11, 8; Med vojim hercegovinancom je nyefka vövdárita AIP 1876, br. 2, 3; pren. Ti [z]i na vági zvágani, i nej [z]i váge vö vdaro KM 1796, 80 *2. poplaviti*: i drúge vodé [z]o na teliko vö vdarile KM 1796, 12

vövdárjenje -a s *izbruh, nenaden, silovit pojav*: ka sze vövdárjénje boja vszáki dén mámo csakati AIP 1876, br. 6, 3

vövdréti -derém dov. *preplaviti, prestopiti breg*: narasztéjo vodé, i vövderéjo KAJ 1870, 107 *vö vdréti se* ~ -derém se *izdreti se*: Teda bodes vido i vö [z]e vderés KŠ 1771, 814

vövgásnoti -vgásnem dov. *ugasniti, umreti*: nyéni 'zitek je vövgaszno AIP 1876, br. 2, 7

vövgásüvâti -űjem nedov. *ugašati, povzročati smrt*: kak smrt eden veliki 'zitek vövgásűje AIP 1876, br. 2, 1

vöviséçi -a -e prid. *moleč, štrleč*: jeli nebi mogao z-vöviszécsi vèk kâ vcseknoti KAJ 1870, 128

vö vjáviti ~ vjávim dov. *razodeti, naznaniti*: Jezus i vö je vjavo [z]vojo diko KŠ 1771, 269; Rejcs [z]vo Boug Ocsa je nám vö vjavo BKM 1789, 5; I poprejto [z]e je nyim, naj ga vö ne vjávijo KŠ 1771, 39 *vö vjáviti se* ~ vjávim se *razodeti se, naznaniti se*: Kakda [z]e je Kri[ž]tus vö vjavo KM 1796, 92; naj [z]e vö vjávijo vnougi [z]rcz premislávanya KŠ 1771, 170; i vö [z]e vjáví cslovik grejha KŠ 1771, 627; i ja[ž] ga bodem lübo, i vö [z]e nyemi vjávim KŠ 1771, 315; Nikaj je pa nej tak [z]krito, [š]tero bi [z]e vö ne vjavilo KŠ 1771, 210 *vö vjavleni* ~ -a ~ -o *razodet, naznanjen*: Zdaj je pa vö vjavleno po [z]kázanyi zvelicsitela na[š]ega KŠ 1771, 647; zdrúge [z]tráni pa do csa[ž]a tim nevernim vö vjavleni KŠ 1771, 763

vövjávlati -am nedov. *razodevati, naznanjati*: pred ocsmi národov vövjávla praviczto szvojo TA 1848, 20

vövláçiti se -im se dov. *izvlaçiti se*: i na csigi (z-sterov sze medina vövlácsi) KAJ 1870, 85

vö vleánje ~ -a s *izlitje*: Sz. Dühá na Apo[š]tole vö vleánye KŠ 1771, 344

vö vlejáti tudi vö vlijáti ~ -ém dov. *izliti*: Vö vlijém od Dühá mojeja na v[ž]e tejlo KŠ 1771, 345; Zmojga Dühá vö vlijém BKM 1789, 122; Teda düso vö vlejém BKM 1789, 4b; Z toga gda sze szpomeném, vövlejém szam vu szebi düso mojo TA 1848, 34; Vlè vö blagoszlova vretino KAJ 1848, 366; Dühá [z]vétoga, [š]teroga je vö vlejao na nájz KŠ 1754, 190; Steroga je vö vlejao na nájz KŠ 1771, 660 *vö vlejáti se* tudi vö vlijáti se ~ -ém se *izliti se*: i vino [z]e vö vlijé KŠ 1771, 108; Ne vlejé [z]e 'ze vecs vö BKM 1789, 342; vö [z]o [z]e nyemi vlejla v[ž]a csrejva nyegova KŠ 1771, 343 *vövlejáni* tudi vövlijáni -a -o *izlit*: i vö je vlejáni ny nyé Dühj Szvétí KM 1796, 118; Liki voda szem vövlejáni TA 1848, 27; kaj je lübezen Bo'za vö vlijána vu [z]rczáj na[š]i po Sz. Dühí KŠ 1771, 457

vö vléçti ~ vléçcem dov. *vleçi, izvleçi*: [z]o ga vu Czérkvi zgrabilli vö [z]o ga vlekli KM 1796, 129

vö vléjvanje ~ -a s *izlivanje*: ka 'znyimi vrét ne bi'zite na ono i[ž]to oblo[ž]žno[ž]ti vö vlejvanye KŠ 1771, 711

vö vléjvati se ~ -am se nedov. *izlivati se*: Nego csi [z]e i vö vlejvam na áldov KŠ 1771, 595

vò vlòmłeni ~ -a ~ -o prid. *odłomłjen*: Csi řzo pa nıke vejke vò vlomłene, ti řzi pa loska olıva KŞ 1771, 473

vòvòžnja -e ř *vožnja*: Z toga sze sztroske dolızracsunati má gnoja vrèdnoszt i ka vòvo'znja zadene AIP 1876, br. 1, 6

vò vrèti tudi vò vrèi ~ vřzem dov. *ızvreči, vreči ven*: Zakaj tákse trbej vo vrci KŞ 1754, 195; i zdaj náj řzkrıvoma řsèje vò vrcı KŞ 1771, 394; zakaj řzmo ga mi nej mogli vò vrcı KŞ 1771, 57; ne vřzem ga vò KŞ 1771, 285; csi nájz vò vřzes KŞ 1771, 27; bogářztvo pou'zro, vò je vřze KŞ 1754, 51; I vřtro vò vřze dvá 'zukavcza KŞ 1771, 204; zbıje jo ino, na gnoj vřse KOJ 1845, 89; grejsnike řz.-Krřztsánřzkoga řzpráviscsa vò vřzejo KŞ 1754, 194; i vò vřzejo imé vafe KŞ 1771, 184; vřzi vò prvo trám zoká tvojega KŞ 1771, 21; řzlugo vò vrzte KŞ 1771, 85; naj vò vřzem trouha zoká tvojega KŞ 1771, 21; i vò je vřgao te dühé KŞ 1771, 25; gda je 'ře odnet vò vřgao Jebuzeuřře KM 1796, 61; i vò řzo ga vřgli zvinograda KŞ 1771, 70 **vò vrèti se** ~ vřzem se **1.** *ızvreči se, izłočiti se*: vcsrejšvo ide, i vu ocšřsávnıcszo řze vò vřze KŞ 1771, 51; Eta dácsa sze za toga zroka vòvřze AI 1875, br. 2, 6; gda řze zetakřega řafarřztva vò vřzemo KŞ 1771, 836; Szınovje etoga králeřztva řze vò vřzejo vi vinejsnyo kmiczo KŞ 1754, 145; Szınovje etoga králeřztva řze vò vřzejo vi vinejsnyo kmiczo KŞ 1771, 25; da bi řze řzpráviřcsa vò ne vřgli KŞ 1771, 309 **2.** *določiti*: sze navkřpni sztroski vòvřzejo AI 1875, br. 1, 1 **vò vřzeni** ~ -a ~ -o *ızvrřen, izłočen*: Znáam gda bom vò vřzeni z-řafarřztva KŞ 1771, 224; Na tébe szem vòvřzen z-utrobe materé moje TA 1848, 12; zakaj je szrablıva ovcza vòvřsena z-pajdástvı KOJ 1845, 94; Gda bi pa vò vřzeno bilou to řřřztvo KŞ 1771, 30; i velı toga vò vřzenoga po pokourı nazáj vzéti KŞ 1771, 527; nám z-Paradı'soma vòvřsenım hasznıti nakano KOJ 1833, IX; i vo řzta vřsena z-lejpoga Paradı'soma KM 1796, 7

vòvrèti -vrém nedov. *vreti, ızvirati*: Tı szi dao vòvreti zdenczom TA 1848, 59; drřgi tál (vode) z-zemłé vré vò kak vřetına KAJ 1870, 106

vòvrèzati -vrèžem dov. *ızvezati, obrezati*: drágo kaménye tak má szvojo vrèdnoszt, csi sze vòvrèze KAJ 1870, 10

vò vrnóuti se ~ -ém se dov. *povrnıti se*: Sztvovjı grejšov da řze ti vò ne vernés BKM 1789, 199

vò vsècti tudi vò vsèjči tudi vò vsèjčti ~ vsečem dov. *ızsekati*: vò jo řzzejczi KŞ 1771, 215; pren. Da te szmrt v-zle vònevzsècsé KAJ 1848, 256 **vò vsèjči se** ~ vsečem se *ızsekati se, posekati se*: drejšvo řze vò řzřısé KŞ 1771, 9 **vò vsèceni** ~ -a

~ -o *ızsekan*: Ář csi řzi ti zpřırodjšene olıve vò řzřısèni KŞ 1771, 473

vò vtégnoti ~ -em dov. *ıztegnıti*: vtégni vò tvojo řz. rokou KM 1783, 56; rokami, řtere řzi na kri'sı vò vtégnó KM 1783, 194; i nej řzte vò vtégnoli roké KŞ 1771, 248 **vò vtégnovři** ~ -a ~ -e *ko je ıztegnıl*: vò vtégnovřı rokou vò potégne mecs KŞ 1771, 90 **vò vtégnjeni** ~ -a ~ -o *ıztegnjen*: Vò má vtégnjene řzve mecsè SŞ 1796, 147

vòvřtrgnoti -em dov. *ıztrgati, reřıti*: hitı vòvřtrgnoti nyé Z-ròk telki protivnikov KAJ 1848, 165; Nego je vòvřtrgne z-ròk protivnikov KAJ 1848, 175; pren. vò ga vřtrgnem i dicso me bode KŞ 1754, 183 **vò vřtrgnjeni** ~ -a ~ -o *ıztrgan*: I tak řzam vò vřtrgnjeni zvřřzt orořzłányı KŞ 1771, 652

vò vzéti ~ vřzem dov. *ızvzeti, reřıti*: niřese nej řřınıjo, řlı vò vřzem Vanacsaj Mihála BKM 1789, 3b; i řzté Nevoule me vò vřzmi KŞ 1754, 255; Vřzmi me vò řztoga doula BKM 1789, 115; nego řzi ga znevnořřtı vò vřzó KŞ 1771, 843; kaj bi nyega z-toga řzvejta vò vřzó SIZ 1807, 28 **vòvřzèři** tudi vòvřzèři -a -e *ko je ızvřzel*: tou vòvřzèři, csi sze navkřpe razłocsávı KOJ 1833, 10; grejšov, ni ednoga nej vò vřzèřı KMK 1780, 71; vu řzneh nyemi edno rebro vo vřzèři, ino je z-toga rebra řsenřzko řztvouro SIZ 1807, 3 **vòvřzèti** -a -o *ızvřzet*: zádnyř vòvřzèta táksi goric zemla AI 1875, br. 1, 5; Niřtere - Sztároga Zákona vò vřzète Epiřřtole KŞ 1771, 814

vòvřzètje -a s *ızjeme*: Vòvřzètje KOJ 1833, 119; nej trbej z-napřejprınásanem vnouřih vòvřzèřıov manřrati KOJ 1833, 45; Dònok kákša vòvřzèřıa májo meszto KOJ 1833, 23

vòz -a m *voz, kar je naloženo na vozu*: sz-trávnikov vecs vozòv odpelano AI 1875, kaz. br. 8

vòzadènoti -em nedov. **1.** *znářati*: Eto tudi vnogo milionov vòzadene AIP 1876, br. 2, 3; Velıkásov broj 700 vòzadene AI 1875, kaz. br. **2.** *řestavřjati, tvorıti*: Vsi stanovnicje edne vesnice vkřpe edno obřino vòzadenejo BJ 1886, 22 **vòzadèvři** -a -e *ki řestavřja, tvorı*: Ovi vszi on szřran vòzadèvři, řteri miniszterıum podsřłányı AI 1875, kaz. br. 3

vòzaklenlıvi -a -o prid. *ızkřjučujoč, nıkalen*: Vòzaklenlıvi: *se, nem* KOJ 1833, 112; Vòzaklenlıvi (kivételezòk): csakis AIN 1876, 67

vòzaostáti -ostánem dov. *ızostati*: zvon dòma je escse nigdár na nõcs nê vòzaostátıa AIP 1876, br. 2, 6

vòzapeláti -pèlam dov. *ızpeljati, ızvesti*: devet apaticz, řtere je z-klostra vòzapelati vcsino KOJ 1845, 65

vò zapèrati tudi vò zapıřrati ~ -am nedov.

- izključevati*: nikoga nej trbej vö zapirati KŠ 1771, A4b; Kou me z-neběž vö zapéra SŠ 1796, 163; teda Źtejm ne zapéramo vö te druge dni KŠ 1754, 26
- vö zapréjnje** ~ -a s *izključitev*: eden vucsenik na vözaprénye bio oszojen AIP 1876, br. 3, 8; Vö zaprejnem Źzkráležtva nebežzkoga KŠ 1754, 65
- vö zapréjti** ~ zaprém dov. *izključiti, odstraniti*: Zakaj tákse trbej vo zapréjti KŠ 1754, 195; ár ni ednoga Źtvoje obrambe vö ne zaprés KM 1783, 43; gda onoga vö zapré očljevěžno KŠ 1754, 195; Gotov csi ti boudes, vö te ne zapré SŠ 1796, 69; ali düsevno ga záto vö ne zaprémo KŠ 1754, 165; Źze ki pokoure cřiniti nescsejo zobcřine vö zapréjo KŠ 1754, 195; ka bi me na veke vo zápro Źz-tvojega blá'sensztva KM 1783, 139; dobroto, z-steré bi szvoje sztarise vözaprla AIP 1876, br. 9, 5; csi bi me z-Źvoje lübavi vö zaprli KM 1790, 34; Eřcse je z-one zemlé Boug záto vö zápro KM 1796, 41; i nyega z práve ovcšárnice vözápro KOJ (1914), 112 **vö zapřiti** ~ -a ~ -o *izključen, odstranjen*: Vö je zapřta KŠ 1771, 454; Da zneběž vö zapřti ne bomo BKM 1789, 133
- vözaslúžiti** -im dov. *odslužiti*: Jutka te prvi meszec vözaszlü'zila AIP 1876, br. 10, 5 **vözaslúženi** -a -o *odslužen*: mo'zki dobijo na vözaszlü'zena leta AI 1875, br. 2, 6
- vözařiti** -a -o prid. *izřiti, izvezen*: Na pantliki zlátiimi literami eto vözasito AIP 1876, br. 2, 1
- vö zažmikati** ~ -am dov. *izžeti, ožeti*: Źtero grozje Źzam vu Králežzki pehář vö zo'smikao KM 1796, 26
- vözbobnjářiti** -ářim dov. *nepremišřjeno reči, povedati*: i nej vsze komikoli vözbobnjariřti KOJ 1845, 33
- vözbojüvati** -üjem dov. *izbojevati*: Kelko vernikov Je za nyô szmrř kôstalo, I korôno manřnikov Szi 'nyôv vözbojüvalo KAJ 1848, 221
- vö zbrisanje** ~ -a s *izbrisanje, odpuřćanje*: i obrnte Źze na vö zbrilžzanye grejhov valí KŠ 1771, 349
- vö zbrisati** ~ zbrišem dov. *izbrisati, izločiti*: jeli te Boug vö zbrise z-etoga 'sitka KM 1783, 197; ki je vřze drüge bolvane z-Źvoje králevcřine vö zbrilžzao KM 1796, 70 **vözbrisani** -a -o *izbrisan, izločen*: Z-'zitka bivoszti Je on vözbriszani KAJ 1848, 95
- vözbrojiti** -im dov. *izračunati*: Jeli bi mi znao z-toga vözbrojiti, z-kelko vör sztoji eden dén KAJ 1870, 158
- vözbrúsiti se** -im se dov. *izbrusiti se, obrusiti se*: nyega velke splajüte sze malo vözbrúsizjo KAJ 1870, 81
- vö zčřistiti** ~ -im dov. *očřistiti*: Te Źztári kvářz vö zčřilžti BKM 1789, 94 **vö zčřistiti se** ~ -im se *očřistiti se*: Krřzt, vu Źterom Źze Cslovik vö zcsilžti KMK 1780, 58
- vö zčřišćenje** ~ -á s *očřišćenje*: Ka je na vö zřščiřćený grejha potrejbno KMK 1780, 46
- vözčřćati** -im dov. *osuti se*: ali de szilje pevecs zrelo i zrye vözcsřsi KAJ 1870, 120
- vözdigávanje** -a s *dviganje*: gvint je tüdi jáko potreben za vözdigávanye z-tákse grde grabé AIP 1876, br. 8, 8
- vözdignjeni** -a -o prid. *dvignjen*: dare szo mřtva tejlá vözdignyena KOJ 1848, 23
- vö zebřati** ~ -berém dov. *izbrati*: oni, Źtere je te Sz. Düjh vö zebrao KŠ 1754, 128 **vözebráni** -a -o *izbran*: Návuř csiszte rejsi bo'ze vö zebřáni KŠ 1754, 2a; Niřteri vö zebřáni 'zoltárje BKM 1789, 8; Gráduvál, vu Źterom sze vö zebřáne peszmi nahájajo BKM 1789, 1; menyé vö zebřáni pejlžem meti BKM 1789, 4b; Źzem tüdi niřtere vö zebřáne na konczi eřzi prilozo BKM 1789, 5
- vö zegnáti** ~ -ženém dov. *izgnati*: i pravo Źzam naj ga vö ze'zenéjo KŠ 1771, 130; I preczi ga je Düjh vö zegnao vu puřćsávo KŠ 1771, 104; Adama gda vö zegna BKM 1789, 190
- vozéo** vozlá m *vozel*: Tsomó; vozéo KOJ 1833, 177; Elefant zná vozéo naréřiti AI 1878, 19; Nebi vam skóřilo, na ednoj 'znyôři z-vozelmi sztopáje znamenüvati KAJ 1870, 66; pren. i odv'esi vozlé vřze hüďoube moje KMK 1780, 105
- vözepráti** -perém dov. *oprati, izmitti*: Po jeszřvini szi vszigidár vö trbē zeprati lampe KAJ 1870, 32
- vö zeseliti se** ~ -sēlim se dov. *izseliti se, iti*: Vüpamo Źze pa i řcsémo Źze bole vö zeřzeliti ztejlá KŠ 1771, 536
- vözéti** -zēmem dov. *izvzeti*: z-jarp tiszto vözememo, stero sze nam vidi AI 1875, kaz. br. 8
- vözevrēti** -ēm dov. *zavřeti*: mořt po krátkom vrēmeni vözevrē BJ 1886, 30
- vözezávati** -am nedov. *klicati*: Szmrř me 'ze vözezáva KAJ 1848, 327
- vözezváti** -zovém dov. *poklicati*: I gda nářž řcsés vö zezvati, Zetoga Źzvejta pelati BKM 1789, 380 **vözezváni** -a -o **1.** *poklican*: odked je denok vözezváni bio na odtiranye Tatarov KOJ 1848, 40 **2.** *oklican, razglařen*: Milán za králá vözezváni AIP 1876, br. 10, 2
- vözežmikati** -čem dov. *ožeti, izčřpati*: Franczüzi morejo po tiszřih krajih nazáj hititi, stere szo prve zcsiszta vöze 'smikali KOJ 1848, 120

vò zglásiti ~ -im dov. *razglasiti, oznaniti*: Szina, da bi Te v|zem vò zglá|zio BRM 1823, 49; |tero je v|zejm lidém vò zglá|zo KŠ 1754, 7

vò zglihati se ~ -am se dov. *pagoditi se, poravnati se*: ka szo sze 1867-om leti záto znami vòzglihali AIP 1876, br. 2, 3

vò zgoniti ~ zgonim dov. *izgnati*: i 'znyegovoga trbùha je vò zgoni te mocsni Boug KŠ 1754, 51; Kùpce zCzérkvi vò zgoni KŠ 1771, 67; I vò je nisce nezgoni KAJ 1870, 145; Z|zprávices vá|z vò zgonijo KŠ 1771, 318; i vnogo vragouv je vò zgono KŠ 1771, 105; i vò je z-Czérkvi zgono v|ze one KM 1796, 97; |teriva |zo lidjé vò zgonili KM 1790, 62 **vò zgonivši** ~ -a ~ -e *ko je izgnal*: Vò zgoniv|ji pa Peter v|ze KŠ 1771, 370 **vò zgonjeni** ~ -a ~ -o *izgnan*: Gda |zem bio vò zgonjeni BKM 1789, 21; Gda |zem bio vò zgonjeni BRM 1823, 13

vò zgorèti ~ -im dov. *zgorèti*: (seme) vò je zgorèlo KŠ 1771, 42

vòzgrenòti -ém dov. *izgrebsti, izkopati*: Z-znyem, ár csi je szneg globoki, nemorejo szì od nyega 'zivisa vòzgrenoti KAJ 1870, 25

vò zgrùntati ~ -am dov. *premisli|ti, dognati*: Ka je modria szvéta Némogla prav vòzgrùntati KAJ 1848, 6; ki |zam v|za od zacsétka |zkrblivo vò zgrùntao KŠ 1771, 161

vò zgúčani ~ -a ~ -o prid. *izgovorjen, povedan*: Ár, gda bi vò zgúcsane bilé v|ze zapouvidi KŠ 1771, 686

vò zgúčati se ~ -im se dov. *izgovoriti se*: dokecs |ze drùgi vò zgúcsijo KM 1790, 18

vò ziskati ~ zisčem dov. *poiskati, preiskati*: Ár vòziscse nyih krv TA 1848, 7; Naj |ze vò zisčse krv v|zej prorokov KŠ 1771, 210 **vò ziskajúči** ~ -a ~ -e *iščoč*: i zadomej|zto je krv |zlugov |zvoji vò jo zisčakajoucsi 'znyé roké KŠ 1771, 801

voziti vòzim nedov. *voziti*: i blágo vozijo AI 1878, 8; pren. Ne vò|zte lúczki járem znevernimi KŠ 1771, 539

vò zíti ~ zídem dov. **I. iziti**: Gda te necsi|zti dűjh vò zide od csloveka KŠ 1771, 208; Zide vò |zvoje kamure BKM 1789, 20; Ár dnévi hitro vò zido sŠ 1796, 30; vu hi'zo mojo, odkud |zem vò zifao KŠ 1771, 41; te mou'z, od |zteroga |zo vò zisli ti vrazjé KŠ 1771, 195 **2. razširiti se**: Ja bole vu v|zo zemlo je vò zifao glá|z nyihov KŠ 1771, 471; I vò je zisla ta rejcs vu czejloj Judei KŠ 1771, 188 **vò zidóuči** ~ -a ~ -e *vzkli|*: I drùgo vò zidoucse po|zejhnolo je KŠ 1771, 192

vòzivatì -am nedov. *imeti v ječi*: Ár szo nász tam proszili, ki szo nász vòzivali TA 1848, 112

vòzkričan -a -o prid. *razglašen, oklican*: Murad je za caszara vòzkricsan AIP 1876, br. 6, 6

vò zlámani ~ -a ~ -o prid. *odlomljen, zlomljen*: Ercsés tak: vò |zo zlámane vejke KŠ 1771, 473

vòzlečti -zležem dov. *izleči*: Návada je rece zkokvačov dati vòzlečti AI 1878, 24; Skvorjánec nikoliko dròbni belic zneszé i vò je zle'zé KAJ 1870, 99

vòzletévši -a -e prid. *ko je izletel*: ali vòzletévši prèdejo AIP 1876, br. 11, 8

vò zložiti ~ zložim dov. *razložiti*: i bole |zta nyemi vò zlo'zila pout Gof|zpodnovo KŠ 1771, 399

vòzlúčati -am dov. *izvreči, izmetati*: Z cérkvij szo denok nej szmeli kejpove vòzlúcsati KOJ (1914), 135; drùgi dén |zo to lagojejszo náklado vò zlúcsali KŠ 1771, 425 **vòzlúčani** -a -o *izmetan, izvržen*: Z-Czérkvi szo vòzlúcsani oltárje KOJ 1845, 63

vòzmeniti -im dov. *menjati, zamenjati*: Ka pa tvoje csiszto szlúsanye bi vòzmèno z-glühosztjov KAJ 1870, 78 **vòzmenjeni** -a -o *menjan, zamenjan*: tam, gde za tò zemla vòzmenjena AIP 1876, br. 10, 8

vò zmerjávati ~ -am nedov. *meriti, izmerjati*: Sto rado|zt vò zmerjáva BRM 1823, 107

vò zmèrjeni ~ -a ~ -o prid. *izmerjen, odmerjen, določen*: naj ji dá vu |zvojem vrejmeni vò zmerjeno je|zstvino KŠ 1771, 213; trpijo Te nyim vò zmerjene kri'ze BRM 1823, 415

vò zmetàti ~ zmèčem dov. *izmetati, odvreci*: I trétyi dén |zmo pá polzoudo ládje vò zmetali KŠ 1771, 425; ta hùda |zo pa vò zmetali KŠ 1771, 46; pren. nej ka bi li tá vò tvoje recsi zvú|zt zmeto BKM 1789, 7

vòzmisli|ti -im dov. *izmisli|ti*: znáta napraviti, ka je koli vòzmiszliti mogocsno AI 1875, br. 1, 6

vò zmišlávati ~ -am nedov. *izmišljati*: La'zlive zle glá|zi |zo vò zmislávali BKM 1789, 311

vò zmlátiti ~ -im dov. *izmlatiti*: |zilje v-|znojpe zvézano i vò zmláto KM 1790, 32; sznojpe domò sze zvozi i na gyümni vòzmláti KAJ 1870, 131

vò zmòčti ~ zmòrem dov. *pomoči*: Kaj |zi ti ná|z Z|ztároga leta vò zmogo BKM 1789, 51; Geto szì me ti vò zmogao z vsze moje nevòle TA 1848, 43; i vò ga je zmogao zevszé nevòl TA 1848, 26

vòznaméniti se -im se dov. *določiti*: moro dácso na tiszti dén notri plácsati, gda sze tò vòznamèni AIP 1876, br. 4, 1

vòznaménjeni -a -o prid. *označen*: törszki szoldácke sze moro na vòznaményena meszta nezáj potégnoti AIP 1876, br. 6, 3

vò znositi ~ znòsim dov. *iznositi, znositi ven*: v|zo neha|znovito trávo je vò zno|zo KM 1790, 66

- vò zobsùvàti** ~ -ùjem dov. *opsovati*: Tam te dobro vò zob|zùje BKM 1789, 451
- vòzognàti** -ženém dov. *izgnati*: Gda leto miné, te delavci samce vòzozeného AI 1878, 36
- vò zoséjkani** ~ -a ~ -o prid. *izsekan, izklesan*: i polo'zo ga je vu zkamna vò zo|zejkani grob KŠ 1771, 253; grob, [teri je z-pecsine bio vò zo|zejkani KM 1796, 112; kak na szpodobo kamnov czérkevni vòzoszèkano kaménye TA 1848, 117
- vòzoselìti se** -sèlim se dov. *izseliti se*: zdaj szo sze denok vszi lutheránje vòzoselìli z sztàre hi'se KOJ (1914), 151
- vò zosnàžiti** -im dov. *okrasiti*: Li ta Tvoja dobra vola Me 'z-nyega vò zo|znà'zila BRM 1823, 9
- vòzoščùkati** -am dov. *nagnati, izgnati*: pobili szo nyé, ino tá vòzoscsukali KOJ 1848, 21
- vòzoštàmpani** -a -o prid. *natisnjen*: Nouvi Zákon vò zo|štàmpani KŠ 1771, A7a
- vòzračùnati** -am dov. *izračunati*: Csi stoj pri dugócsoj meri klaftre na pálece scsé vòzračsunati AI 1875, kaz. br. 6
- vòzràsti** -zrastém dov. *izrasti*: Komi hrbet vòzràsté, pùklav sze zové KAJ 1870, 33 vòzràšeni -a -o *dorasel*: vékša vòzràšena gosanca AI 1878, 34
- vòzràvnàti** -zràvnam dov. *izravmati, urediti*: Kagodi mi gda tanács tvoj Má eti vòzràvnati KAJ 1848, 197; Vsza, stera mi vòzràvna on KAJ 1848, 195; poszlaniksztvo, stero dugoványá vòzràvna AI 1875, kaz. br. 2 vòzràvnàti se -zràvnam se *urediti se*: Taksì sors sze tí tam vòzràvnati má KAJ 1848, 296; pogodba tecsé, kak bi sze eti dugoványí vòzràvnati mogli AI 1875, br. 1, 2 vòzràvnani -a -o *zràvnan*: Geto meszto hrambe je vòzràvnano KAJ 1870, 73
- vò zrèči** ~ zrèčem dov. *izreči, izgovoriti*: Ka pa za grejh Szmrtni? vò zrecsi neznam BKM 1789, 439; pogùbelno|zt! Vò zrecsi je nemremo BRM 1823, 444
- vòzréda** prid. neskl. *izreden*: znáno bilò, kákso vòzréda môcs eta tkálecsina má AI 1875, br. 1, 6
- vòzrèzati** -zrèžem dov. *izrezati*: Szabni, napraviti, vòzrezati KOJ 1833, 172 vò zrèžjani ~ -a ~ -o *izrezan, izklesan*: ka je bo'zán|ztvo priglihno k zme|trijov vò zrejzanomi kamni KŠ 1771, 397; Etak znikimi ide k|zvojemi zkamna vò zrejzanomi grobi KŠ 1771, 261
- vòzribìti** -im dov. *poloviti, ujeti iz vode*: Zibel plava, i gda zvòde vòzribìjo AIP 1876, br. 3, 1
- vò zùti** ~ zùjem dov. *sezuti*: Gda je [z-tèla vò zùje BRM 1823, 228
- vòzvágati** -am dov. *stehitati, ugotoviti*: Bòg, szodecz szam Vòzvága nàjem za veroszt KAJ 1848, 228
- vòzvédìti** -zvém dov. *izvedeti, dognati*: Tákse zemlé-táo, stere vòzvediti poszesztvora ne mogócse AI 1875, br. 2, 4 vòzvédìti se -zvém se *izvedeti se, dognati se*: csisztì dohodek od vszákoga poszesztva sze vòzvediti má AI 1875, br. 1, 5; Nede dugo, ka sze vòzvè jeli glász isztino gucsi AIP 1876, br. 1, 8; Ár je nikaj nej tak [zkritoga, [stero bi [ze vò ne zvedilo KŠ 1771, 33; Pri ednom racsunì sze je vòzvedlo, ka AIP 1876, br. 6, 3 vòzvédjèni -a -o *ugotovljen, dognan*: Etak zdaj vòzvedjèni dohodki ne bodo prenàcsisivani AI 1875, br. 1, 5
- vòzvéenje** -a s *poizvedovanje*: Taksì do po vòzvéenyi tudì pokastigani AIP 1876, br. 3, 1
- vò zvoziiti** ~ zvòzim dov. *izvoziti*: i nìeden je nej mogao vò zvoziti vzimi gnojá KM 1790, 78
- vò zvrìcti** ~ zvrìžem dov. *izvreči, izgnati, izobčiti*: kaj, csi ga [to vadlùvao bode za Kri|ztu|a, vò ga zvr'zejo [zpráv|csa KŠ 1771, 297; i z-obcsine vò ne zvr'gao KM 1790, 92 vò zvr'ženi ~ -a ~ -o *izvržen, izgnan, izobčen*: vò zvr'seni [zin Ejve zdihávam KM 1783, 183; i tí zobč|fìne vò zvr'ženi nazáj vzétje KŠ 1754, 196; i vò zvr'sene primi notri vu hi'so tvojo KM 1790, 64
- vòžgàti se** vòžgém se dov. *vžgati se, zažgati se*: c|jì edna hi'za vosgé [ze BKM 1789, 44
- vòžnji** -a -e prid. *vozen*: Pokedob vosnya 'sivina vnogo haszka szprávla KOJ 1845, 51; Nagovárjao je Szlovene vecs vo'snye 'sivine naploditi KOJ (1914), 99
- vò žrèti** ~ žrém nedov. *izžirati, žreti*: vszi nepobo'zni zemle morejo dro'zd'zé vò 'zrèti TA 1848, 60
- vpàmètivati** -am nedov. *spoznati*: Nescse vpàmètivati, ka nemore bidti AI 1875, br. 1, 8; Vojne prednyri szo vpàmètivalì, ka sze za dobre stùke morejo szkrbeti AI 1875, br. 1, 1
- vpàmètzabìanje** -a s *poudarjanje*: ali b) csi zatájanye scsémo z-véksim vpàmètzabìanyom znamenùvati KOJ 1833, 118
- vpèlanje** -a s *I. vpèljevanje*: nìstera k vpèlanyì je kimpetarica zdoma odìsla KOJ (1914), 153 **2. uvod**: Vpèlanye KOJ 1848, 3
- vpelàti** -pèlam dov. *vpeljati, uvesti*: Lù|ztvo tákse vpelas na nyé SM 1747, 85; Nèvpelai náz vu [zkù|ávanye TF 1715, 25; Nèvpelai náz vu szkùsávanye ABC 1725, A4b; I ne vpelai náz vu [zkùsávanye SM 1747, 44; I ne vpelaj náz KŠ 1754, 171; I ne vpelaj náz KŠ 1771, 18; I ne vpelaj náz vu [zkùsávanye KM 1783, 76; Naj náz Boug ne vpela vu [zkùsávanye KŠ 1754, 171 vpèlani -a -o *uveden, osnovan*: Tùdi vnouge

nouve fare z-Mésnimi szo vpelane tü i tam KOJ 1848, 122

vpirati se -am se nedov. *upirati se*: Ottokar sze je vpirao Rudolfi pokoren biti KOJ 1848, 39; Czaszar sze je dugo vpirao vöpusztiti KOJ (1914), 109; protestantje szo sze vpirali Matyasa II. okoronati KOJ (1914), 125

vpótiti tudi vpóutiti -im dov. *opomniti, spomniti*: Gda sze neprisztojno obnasa moreta opomenóti i vpoutiti KOJ 1845, 93 **vpótiti se** -im se *uvesti se*: ka de teccasz pri nama, dokecs sze moja 'zena v-póti v-pelanye vérsztva AIP 1876, br. 9, 4

vpotrebúvati -újem nedov. *potrebovati*: Rudolf od vogerszkih sztálistos i Rédov vpotrebúje potrejben sztroke za boj KOJ 1848, 85

vpregati -am nedov. *vpregati*: da szo sze kak nejma 'sivina púsztili v lutheránszki járem vprégati KOJ (1914), 134

vpřezeni -a -o prid. *vpřezén*: Vpreseno 'sivino na czeszti pod milim Bougom niháti KOJ 1845, 51; Gorejnji szo po szili v-lutheránszki járem vpre'seni KOJ 1845, 71

vrábec -bca m *vrabec*: Já[sz]zam 'ze, kako na]ztrehi Te jedini vrábecz BKM 1789, 319; Nejli dvá vrábcza za eden 'zukavecz odávajo KŠ 1771, 33; od vnougi vrábczov]zte drag]i vi KŠ 1771, 33

vrábel -bla m *vrabec*: Vrábel KAJ 1870, 20; Szledi je sz-keljasztimi sibami vráble lóvo AI 1875, kaz. br. 7

vrableči -a -e prid. *vrabčji*: Nyega pérje je takse szivo, kak vrablecse KAJ 1870, 98

vráč -a m *zdravnik*: kako dober vrács SM 1747, 75; Vrács, zvrácsi]zám]zebé KŠ 1771, 177; Ár zdravomi nej trbej Vrácsa KŠ 1754, 257; ne potrebújo ti zdraví vrácsa KŠ 1771, 28; I vnogo je trpejla od vnougi vrácsov KŠ 1771, 116; 'zena,]tera je czejlo]zvoje 'zivlejnye na vrácese potrojila KŠ 1771, 195; pren. Oh veren moje duse vrács KŠ 1754, 249; ár]zi ti vrács, ki]zám mores zvráč]iti v]ze betege duse moje KM 1783, 153; Vrács je 'ze med vami BRM 1823, 5; Vadlúványe je vszé vrács KAJ 1848, 6; idem ktomi pravicsnomi vrácsi KŠ 1754, 234;]etújem kak bet'sen k-vrácsi 'sitka KMK 1780, 108; be'zim, Kvrácsi duse moje BKM 1789, 201; naj vrácsa Kri]tu]ja iscsemo KŠ 1754, 69

vráčenje -a s *odvráčenje*: Potrdjávanye Evangyelioma: b. zvrácsanyem od krivi vucsitelov KŠ 1771, 602

vráčati vráčam nedov. *vračati, odvráčati*: od toga znánya nikoga nej trbej kraj vračfati KŠ 1771, A4b; Ti]zi mi jo vtejlo dáo, ktebi jo

vrácsam BKM 1789, 407; Od krivi Apo]stolov je po]zvojoj példi knebé]zam vrácsa KŠ 1771, 590; V]ze nevernei ktebi vráčfamo BKM 1789, 132; nego bole po tvojem]z. Dúhi vrácsaj ná]z k]zebi KŠ 1771, 853; Vrácsaj k]zebi grejsnike BKM 1789, 49; Jezik nas Vrácsaj od hüdoga gucsa KAJ 1848, 128

vráčenje -a s **1. zdravljenje**: od vrácsenya nyagovoga sze more vért szkrbeti AIP 1876, br. 1, 3 **2. v zvezi narasi vráčenja zdravilne rastline**: nárasi vráčenja AI 1878, 41

vráčilni -a -o prid. *zdravilen*: Beli sklez se samo kak vráčilni áras sadi AI 1878, 50

vráčitel -a tudi vráčiteo -ela m *zdravnik*: Orvos, vrácsiteo AIN 1876, 41; Te mládi vráčiteo AIP 1876, br. 7, 6; Bojdi postúven vrácsitel AIP 1876, br. 1, 1; csalejre, stere niki za vékse stimajo, kak zvucsene vrácsitele (Bádere) KOJ 1845, 109

vráčitelstvo -a s *zdravništvo, zdravilstvo*: pa szamo vrácsitelsztvo bi tak lehko bilo AIP 1876, br. 8, 7

vráčiti -im nedov. *zdraviti*: Orvoslani; vrácsiti KOJ 1833, 167; jeli je]zlobodno v]zobottaj vrácsiti KŠ 1771, 38; Betésne]csé vráč]iti BKM 1789, 18; Vrácsi v]ze betesnike BKM 1789, 49; Nemocsne vrácsste KŠ 1771, 32; da bi vrácsili v]záki beteg KŠ 1771, 31; i vrácsó je v]záki beteg KŠ 1771, 31; pren. Tvoje rane glédat,]tere vráč]ijo BKM 1789, 79; vráč]i me zranami KŠ 1754, 256 **vráčivši** -a -e *ki je zdravil*: Jezus, vrácsivsi v]záki beteg KŠ 1771, 12; sli]zo okouli vráč]iv]i pov]zud KŠ 1771, 197

vráčúvanje -a s *zdravljenje*: drúgomi pa dári vrácsúvanya KŠ 1771, 514

vrág -a m *vrag, hudič*: Tretics kai ani Vrág ne poc]íva TF 1715, 43; da vrág nikakse moucsi nevzeme ABC 1725, A5b; Da Vrág,]zveit Pogino]i more SM 1747, 80; i eden zváz]e vrág KŠ 1771, 287; Eti i vrág na tom hodi BKM 1789, 14; Vrág je nájmre pravo Ejvi KM 1796, 7; Eti i vrág na tom hodi BRM 1823, 90; o]zlobodi od vrága TF 1715, 32; o]zlobodjenýe od vrága KŠ 1754, 114; csi moja]ze hüdov mantrá od vrága KŠ 1771, 51; O]zlobodmo]zam]ze od vrága SŠ 1796, 6; Trucz Vrági SM 1747, 74; Ka prouti vrági]csémo]ztáti KŠ 1754, 63; ogyen, ki je]zprávleni vrági KŠ 1771, 86; Gda]ze je kvrági nagno BKM 1789, 13; ka vrága pov]zud okouli]zebe má KŠ 1754, 213; i právjijo: vrágá má KŠ 1771, 36; Tak je vrága obládo BKM 1789, 19; i Vrazjé]ze zovéjo KŠ 1754, 95; Ti vrazjé]zo ga pa pro]zili KŠ 1771, 27;]teri]ze vrazjé zovéjo KMK 1780, 10; i vrazjé peklén]zki, Pred nász priné]zéjo BKM 1789, 443; Morebiti vrazjé KOJ 1845, 97; Csi bi te

Źveit pun Vrágov bil SM 1747, 79; Belzebuba, vragouv naj véksega poglavnika KŠ 1754, 10b; Nyegovo vragouv zgányanye KŠ 1771, 37; Gláve Źztrasnim vrágom Naj klácsi BKM 1789, 17; Stera vragé razdrelzeli KŠ 1754, 258; vragé zgányajte KŠ 1771, 32

vragomèten -tna -o prid. *božjasten*: Dvá Źzlejpa, eden vragometen KŠ 1771, 27; szo lajosi I. “vragometni Lajos” pravili KOJ 1848, 47; prineŹzli Źzo csloveka nejmoga vragometnoga KŠ 1771, 30; pribeljzala Źzta knyemi dvá vragometna KŠ 1771, 27; oznanili Źzo vŹza, i od ti vragometni KŠ 1771, 27; i prineŹzli Źzo vragometne KŠ 1771, 13

vražji tudi vráži -a -e prid. *vražji, hudičev*: hūdi vraj'zi návuk KŠ 1754, 145; Źzin vraj'zi, protivnik KŠ 1771, 381; kákŹaje vrasja volja TF 1715, 28; i vraj'za velika Źzlū'zba KŠ 1754, 74; modrouŹzt telovna i vraj'za KŠ 1771, 750; vraj'ze králeŹzstvo, Źtero Źztoji KŠ 1754, 161; Ednoga csloveka vraj'ze mislenye AIP 1876, br. 1, 8; je mené zvráŹega gerla vónka oŹzloubodo TF 1715, 22; Nemorete tálniczke biti Źztola vraj'zega KŠ 1771, 510; ino mené od vsze vraise csalarie obráni ABC 1725, A5b; varui mene od hūde Vraise jálnoŹzti SM 1747, 64; Kakda od Vraj'ze obláŹzti KŠ 1754, 118; brezi jálnoŹzti vraj'ze KŠ 1771, 339; Vari náŹ od vraj'ze csalárnoŹzti BKM 1789, 5; da bodte mogli Źztáti prouti jálnomi vraj'zemi sūtanyi KŠ 1771, 586; kai vŹzoi vraj'oi jálnoŹzti proti Źztánoti morete SM 1747, 28; cslovik, Źteri je necsiŹztega vraj'zega dūhá meo KŠ 1771, 177; Źzta vraj'zi kejp oblekla KŠ 1754, 96; Poteri moucs vraise ABC 1725, A6b; poterejo moucs Vraise SM 1747, 65; tou volo Vraj'zo KŠ 1754, 164; Odvzemi obláŹt vraj'zo BKM 1789, 8; Vidimo eti vraj'so jálnoŹzti KM 1796, 7; Neidi vnēmar v-mre'zo vrá'zo KAJ 1848, 160; Odvrni kraj od náŹ vŹze vraj'ze Źzkūsávanye KŠ 1754, 224; da je te Cslovik po vraj'em zapelányi, Bogi ne okoren poŹztano SM 1747, 5; vu vraj'zem poglavniki mecse vō vragé KŠ 1771, 31; prouti vŹzejm ognynem Źztrejlam vraj'zim KŠ 1754, 242; Zvraj'zov mocsjouv delati KŠ 1754, 19; Gda Źze oni zvūna tej mouk Vidijo ino vraj'zi rouk KŠ 1754, 274; Od Bo'zi i vraj'zi Źzinouv znamenya KŠ 1771, 729; da Vvraj'ze mre'ze ne Źzpádnemo BKM 1789, 4; Ah dai mi vŹza Vraj'Źa dela odūriti SM 1747, 52

vránec -nca m *vranec (konj)*: Po fárbi razločávamo vrance AI 1878, 14

vraníč -a m *vranji mladič*: Źteri dá hráno tim mládim vraníčom TF 1715, 47; tim mládim vranicsom ABC 1725, A6a

vrástvo -a s *zdravilo*: Orvosság; vrástvo KOJ 1833, 167; Níti Źzi ne iŹcse vráŹztva BKM 1789, 238; VráŹztvo proŹzimo, dokecs Źzmo vu teŹli SŠ 1796, 95; nema, zankoj bi vrásztvo prineszti dao KAJ 1870, 70; Kak betésnim dao Źzi vráztvo BKM 1789, 4; Haszni meni i britko vrásztvo KAJ 1848, 195; hrána, Stera mi je zdaj kvráŹzti KŠ 1754, 259; pren. Vrásztvo nemertelnoŹzti KM 1783; Źtera nas kri'z obrné na vráŹztvo KŠ 1754, 117

vráta vrát s mn. *vrata*: Od ovcársnicze vrát KŠ 1771, 299; Okóli vrát vsze puno hūdobnyákov TA 1848, 10; Gda Źze je pa pribli'zao kvrátam toga meŹzta KŠ 1771, 188; i naj nad vráta notri idejo vu meŹzto KŠ 1771; Da preszámmn vszo hválo tvojo med vrátami cséri Sionszke TA 1848, 8; pren. ár ta preŹztrana vráta pelajo na Źzkvarjenyé KŠ 1754, 143; Ár Źzo telzna vráta KŠ 1771, 22; Odprite sze vráta navelczi TA 1848, 19; Naj pridem do nebeszki vrát KŠ 1754, 262; Szin Bo'zi NebeŹzka vráta mi odpré KŠ 1754, 270; Vráta nyemi oudprimo BKM 1789, 12; Vōrni moji, Vráta za szebom zaprite SŠ 1796, 18; je Gejza na Vogerszkom vráta goriodpro osznájsenyi KOJ 1848, 10; Idite notr po telzni vrátaj KŠ 1754, 143; Vojūjte Źze notri idti po telzni vrátaj KŠ 1771, 217; Po nyeg' vrátaj notri idte BKM 1789, 8

vratar -a m *vratar*: Od ovcársnicze vrát i vratára KŠ 1771, 299; i vratári je zapovedao, naj veroŹztūje KŠ 1771, 145; pren. po dveraj, Źtere nyim té nebeŹzki vratar Źzam Źz. Dūjh Boug odpré KŠ 1771, 832

vratarica -e ž *vratarica*: i ercse vratáriczi i notri je pelao Petra KŠ 1771, 326

vrvánanje -a s *urejanje*: Med vrvannynom orszácskih poszlov je Sz. Stevana namejno zmoutiti Konrad KOJ 1848, 14

vrvánati -am dov. *naravnati, napotiti*: Mláda szercza vrvanj k-tebi KOJ 1845, 123; ide zPannonie, gde szzi je Králesztvo vrvnao KOJ 1848, 3; Za nikeliko csasza je bo'sánszka prigledba naci vrvnala KOJ 1845, 3 **vrvánani** -a -o *naravnati, napoten*: okoli 20 jezér jih je pa prouti Bécsi na ropanye vrvnana KOJ 1848, 80

vraziti -ím dov. *raniti*: da ne vrazim mojga bli'znyega BKM 1789, 364; naj niti drūgoga ne vrazimo KMK 1780, 43; Źteri náŹ vrazijo KŠ 1754, 170; 'Zidove Źzam vnikom nej vrázo KŠ 1771, 419; protivnika Źzi odegnao, ka je mené nej vrázo KM 1783, 226; znaŹŹim bli'znym, Źteroga Źzmo vrázili KŠ 1754, 198; i tiŹztega Źzo kamenūvajoucsi na glávi vrázili KŠ 1771, 139; pren. z grejhi ne vrazim KM 1783, 270; Ni

nevrázim düse moje KAJ 1848, 226 **vražiti se** -im se *raniti se*: Ki obláda, ne vrazi šze od te druhé šzmrüti KŠ 1771, 770 **vražéči** -a -e *raneč*: i vražécsi nyihovo nemocsno düsno vejšzt KŠ 1771, 505 **vraženi** -a -o *ranjen*: šzpoznávam vrašeno natüro mojo KMK 1780, 107; Da me nede mantralo Vra'zeno szrdcze KAJ 1848, 225; ár szmo vra'zeni jáko TA 1848, 66

vražáj -a m *rana*: meni pa na glávi vra'záj KAJ 1870, 66

vraženík -a m *ranjenec*: i vö šzi pelao vu pušcsávo štiri jezero mou'zov vra'zenikov KŠ 1771, 410

vražúvati -újem *nedov. raniti*: greihom, šteri nyemi nyegovo Düjno šzpoznánye vrasúje TF 1715, 36; Grêh, On mi düso vra'zúje KAJ 1848, 60; grejhe, šteri nám düsno vejšzt vra'zújo KŠ 1754, 199

vřba -e ž *vrba*: gda šzo 'ze šzvoje gošzli šztariske na verbo povešzili BKM 1789, 2b

vřbáča -e ž *vrba*: Na bregê vöd drevje raszté, naimre vřbacse i jóse KAJ 1870, 107

vřbje -a s *vřbje*: i cšlžto je mládo vřbje KM 1790, 76

vřbnjek -a m *vrba*: logôvje vu sterih vszáko leto sze drva szekajo i táksi vřbnyecki AI 1875, br. 1, 6

vřč -a m *vřč*: Amphora Vřcs KMS 1780, A8b; Korsó, vřcs AIN 1876, 37; i pred váj pride eden cslovik vřcs vodé nošzécsi KŠ 1771, 146

vřči tudi vřčüti tudi vřčüti vřčem *dov. vřči*: Vetni; lücsiti, vřzti KOJ 1833, 182; vzéti krüh deczé i šcsenzom vřesti KŠ 1771, 51; nej je je šzlobodno vřcsi vu ladiczo KŠ 1771, 93; gát more vř'zti KAJ 1870, 108; od tébe brezi vřze miloscse vřzem KŠ 1754, 231; i vřzem prszst moj vu znamejnye czvekouv KŠ 1771, 333; Lejhko me od tébe vř'zes KŠ 1754, 253; Ka pa csálzi te verne pod kri'z vř'ze KŠ 1754, 235; ki rokou šzvojo na plug vř'ze KŠ 1771, 201; I vř'zejo je vpécs ognjeno KŠ 1771, 45; vonie vřzi TF 1715, A7b; idoucsi vřzi vodiczo vmourje KŠ 1771, 57; vř'zmo šors na nyou KŠ 1771, 330; vřzte na dejšzno šztrán ládje ve vlák KŠ 1771, 334; naj nášz vu šzlu'zbo vř'zejo KŠ 1771, 559; da bi na nyé vřgao roké KŠ 1771, 62; šzi me nej v-pekeo vřgao KM 1783, 135; i tak je šzebé na šzkvárjenye vergo SM 1747, 5; vřgao ga je vu temniczo KŠ 1771, 60; Boug je nyega vřgo v-obrášz 'švincseti SŠ 1796, 63; vřgli šzo roké na Jezušša KŠ 1771, 90; šzo pod šzlu'sbo vřgli KM 1783, 217; šzi me nej v-pekeo vřgao KM 1783, 135; pren. tvoje ocši vřzi na nász KM 1783, 108; Vřzi Ocsi na nášz BKM 1789, 142; Na Bogá li vřšzte vřzo vaso šzkrb BKM 1789,

299; Vkou je Ejvo kacsa vřgla KŠ 1754, 251; Omuren pogléd je vřgla na Palia KAJ 1870, 18; pogléd szvoj kümesz vř'zti KAJ 1848, III; Ki bojni konecz vř'ze TA 1848, 38; Szmrü te pod kozsou vř'se KM 1783, 281; Csi vřzem vté mo vüpaznošzt BKM 1789, 276; i na ôcsi ti vř'zem TA 1848, 41; konecz hocses tomi šzvejtü vř'sti SŠ 1796, 97; nego šzem ono zoucšü vergal SM 1747, 48; šzi te düg na tvojeja šz. Sziná ga vřgao KŠ 1771, 840; Boug je pod právdo vřgao nášša mislejnya KMK 1780, 46; i ono šzo nyej na oucsi vřgli KM 1790, 34 **vřči se** tudi vřčüti se vřčem se *vřči se*: šzkvarjenyé, na štero šze tejla vř'zejo KŠ 1754, 144; dvej novej imajoucsemi šze vřcsi vu ogyen KŠ 1771, 58; Na šzkvárjenye vř'ze šze BKM 1789, 110; i vřzi šze vu mourje KŠ 1771, 38; ino šze na ogyen vř'ze KŠ 1771, 23; i v temniczo šze vř'zes KŠ 1771, 15; ka bi šze czejlo tvoje tejlo vřglo vgeheno KŠ 1771, 16 **vřčéči** -a -e *ki vřče*: ki ocši na nyega vř'zécsi i vidoucsi KŠ 1771, 386; gvant nyegov vř'zécsi na nyega šors KŠ 1771, 152 **vřčeni** -a -o *vřčen*: ár je doli vř'zen to'zecz bratov nášši KŠ 1754, 118; Lázar, ki je vř'zeni bio kvřátam nyegovim KŠ 1771, 226; Jezus po obrizávanyi pod právdo vř'seni KM 1783, 72; gorécsa je vř'zena vu mourje KŠ 1771, 781; Od vzemlo vř'zene pšenicze KŠ 1771, 306; šteroga je doli zráka vř'zenoga vmouro KŠ 1771, 700; Pá je prišzpodobno kvřšü vř'zenoj vu mourje KŠ 1771, 46; Paveo i Szilás vř'zena vu temniczo KŠ 1771, 391; da szta obadva pod törszko oblászt vř'zeniva AI 1875, kaz. br. 3

vřdévati -am *nedov. oskrbovati*: dugoványa na kamni zrejloga rázuma vřdejvati KM 1790, 38

vřé *prisl. že*: Tak i od eti rejcsi vře BKM 1789, 4

vřéče -a s *vřča*: i šzuncze je grátalo csno, liki košzmáto vřecse KŠ 1771, 777; klün, na šte-rom njemi visi vřče AI 1878, 27; dávnö bi vu vřcsi ivpepéli pokouro csinili KŠ 1771, 36; i pro-rokúvala bodta odeta zvřecsami KŠ 1771, 785

vřéd tudi vřét *prisl. vřed, skupaj, hkrati*: šzkastigov vřéd KŠ 1754, 76; ne zadavis zvörov vřét KŠ 1754, 12a; Nej šze je trbelo i tebi šzmlüvati nad šztebom vřét šzlužécsim tvčšim tvojim KŠ 1771, 61; Ino ürocsnike, Včšini šzobom vřét nášz BKM 1789, 18; együtt (vřéd) AIN 1876, 27

vřédejnje -a s *odredba, odlok*: Nego poulek vředejnya i naravnanya Szolimana II. je primorana KOJ 1848, 81

vřéden tudi vřéiden tudi vřéjden -dna -o *prid. I. vředen, ki ima dobre, pozitivne lastnosti*: nejje šztanovito vřeiden, kaibšze med keršchánšzstvo račšunao TF 1715, 48; šzáda i pošleleinya vřeidni bil SM 1747, 6; nej je mené vřejden KŠ 1771, 34;

Dika ti bojdi, Ar|zi, Jezus, vrejden toga BKM 1789, 92; nebode on vrejden neb. Domovine KOJ 1833, X; Szpomina vreden je grof Nádasdi KOJ (1914), 152; je zagvíľno tosbé vreidna ta reics TF 1715; Stera }ztvár Bo'sa je náj bole }zpominanya vrejdna KMK 1780, 10; Iména i hvále je vrédna }zkrb BRM 1823, IV; toliko szam jesz tebi vrédna AI 1875, kaz. br. 7; Csi je na lúbézen vrédna AIN 1876, 15; greisnike zval na vredno Diko SM 1747, 67; hvále je vrédno i tó BRM 1823, IV; Bogme szí mi hvále vrédno, perce KAJ 1870, 7; Ar csi }zam kriv i vrejdno }zmrti }zam kaj vcsino KŠ 1771, 419; kaj me vcsinis vrejdno KŠ 1754, 258; Almosa kakti náj vecs vrejdno domorodca KOJ 1848, 7; Tak sta vrejdna, naj tej nyidva lúbijo BJ 1886, 10; Ár|zmo mi toga a ni ednoga nei vreidni TF 1715, 29; da vrejdni bodemo vujti KŠ 1754, 113; Ki pa bodo vrejdni pre}stimani KŠ 1771, 240; hvále vrejdni, ki }zo je vtóm jeziki nigda vküp }zprávlali BKM 1789, 2; }zo nej vrejdne trplivo}zti KŠ 1771, 465; Náj bole }zpominynya }zo vrejdne }ztorjene }ztvári KMK 1780, 9 **2. upravičen, primeren**: bin má, za }teroga volo je vrejden káranya KŠ 1754, 56; ino zvreidnim tálom ka}tígo za}zlűjimo TF 1715, 29; pogibeli, }tera bi zvrejdnim tálom na nájz prísła KŠ 1754, 223; liki }ze je kurvin}zke ru'zno}zti }tala zvrejdnim tálom zvalou KŠ 1771, 487 **3. ki ima določeno ceno**: hi'za, csi pa ne bode vrejdna KŠ 1771, 32; blágo, edne Roké pe}jzka vrejdno KŠ 1754, 264

vrédi prisl. *v redu, redno*: Velika mourja po}ztavo }zi vrédi BKM 1789, 156; Dr'zini more zaszlű'zik vrédi návadnoga vrémena vódati AIP 1876, br. 1, 3

vréditi -im dov. *urediti*: vrédo je, naj sze otroci nekastigajo KOJ 1848, 47; je Maria Theresia nouvo szomatelszko pispekíjo vrédila KOJ (1914), 153; da szta Tejlóvo obszlű'zavati vrédila KOJ 1848, 112 **vrédívši** -a -e *ko je uredil*: Za dvej leti, szvoje lasztinsztvo vrédívsí, ide Atila nad Itálio KOJ 1848, 4 **vrédjeni** tudi vrédnjeni -a -o *urejen, ustanovljen*: Vrédjena je sztálna vojszka KOJ 1848, 106; Vrédnyena fárna soula je potrebűvala krájdo KOJ 1845, 20

vrédjenje -a s *ureditev*: je nistera szvoja novo vredjejnyna nasztáro posztavo KOJ 1848, 115; Naméno je Béla I. vecs dobríh vredjeny osznováti KOJ 1848, 19

vrédno tudi vrédjno tudi vrédno prisl. *upravičeno, primerno, dostojno*: Vrédno sze dr'zi za kralico cvétja KAJ 1870, 18; da naz vredno obder}i TF 1715, 28; vreidno je }ztanovito ták}i }zmertetlhi

greih oznániti TF 1715, 36; naj vrejdno etoga go}ztá gori vzemem KŠ 1754, 235; Li, kak je vrejdno, pouleg Evagyelioma hodite KŠ 1771, 593; naj vrejdno v'sivamo KM 1783, 20

vrédnost tudi vrédnost -i ž **I. vrednost**: Érdem; vrejdnoszt KOJ 1833, 155; Vrédno}zt BRM 1823, II; Solé i nyih vrédnoszt KAJ 1848, V; odprtoszrcsnoszt je lèpa vrédnoszt AIN 1876, 28; brezi v}ze vreidno}zti TF 1715, 21; tvojega za}zlűenyá (Vreidno}zti) SM 1747, 52; rászodjáva Póleg znotrésznye vrédnoszti KAJ 1848, 3; za vreidnoszt tvoiega Sziná ABC 1725, A7a; za vreidno}zt Kristussa SM 1747, 55; Tvo vrédno}zt, znami Podejli jo BKM 1789, 63; Daj mi na mi}zli dr'zati To Tvojo }zvétó vredno}zt BRM 1823, 47; sze vcsím dűse moje vrédnoszt KAJ 1848, 6; Sz-tvojov szvétov vredno}z}tjov BRM 1823, 9 **2. premoženje**: Mela szta lèpo vrédnoszt AIP 1876, br. 3, 6

vréd správití ~ správim dov. *urediti*: Da }zo }zi vnougi krokám vzéli vréd }zpraviti prepovidáványe KŠ 1771, 161; Ti }zi tak moudro v}za eta vréd }zpravo BKM 1789, 158

vréd správlati ~ -am nedov. *urejati*: zacsno je vréd }zprávlati Szloven}zke pe}zmi BKM 1789, 3

vrédűvanje -a s *urejanje, ravnanje*: Z-tém ocsinszkim vrédűvanjom je Czaszar nej malo poménsao KOJ 1848, 97

vréd vzéti ~ vzémem dov. *urediti*: Dáj mi vréd mojo hi'zo vzéti BKM 1789, 415; Dáj mi vréd mojo hi'zo vzéti SŠ 1796, 145

vréh tudi vréjh tudi vrh tudi vríh -a m **I. vrh**: }teroga vrh do nébe do}zégne KM 1796, 14; temen vríh KAJ 1870, 146; Bűkev je veliko drevo z močnim vrehom AI 1878, 46; ne}zli }zo ga na vríh brigá KŠ 1771, 177; Ka pa vríhi plamin KAJ 1870, 66; i vrhove gór szo nyegoví KAJ 1848, 78 **2. vinograd, gorice**: lagve i v-vréh (gorice) do je pelali KAJ 1870, 28; Lèpe grűnte, vrehé, zláto Szi szprávim KAJ 1870, 123; Gorice ino vrejh BJ 1886, 29; gorno z vrha Koziak KOJ (1914), 32

vréjl -a m *vnetost, vnema*: Pouleg vrejla pobo'zno}zti }zam preganyao czérkev Bo'zo KŠ 1771, 597; ktomi i 'zelejnye i vrejl KŠ 1771, 541

vréjli -a -o prid. **I. vrel, ki vre**: je vu vrejli oli vr'zeni KŠ 1771, 261; Vu vrejli oli vr'zeni BKM 1789, 328 **2. vnet, goreč**: Ja}z vrejli bodoucsi vu Bougi KŠ 1771, 410; Bila je vrejla pred deczov vu molítvaj KOJ 1845, 132; i bodoucsi vrejlóga dűhá KŠ 1771, 399; Kűzmics pouleg }zvoje vrejle gyedno}zti, zacsno je BKM 1789, 3; i ocsí}zto lű}ztvo la}ztívno vrejlo vu dobrí delaj

KŠ 1771, 659; mej vrejlo, i ponizno řzrczé BKM 1789, 6b **vréjli** -a -o sam. *vreli, zelo vroč*: vrejlo jeszti je denok nej dobro KOJ 1833, 12

vréjlost tudi vrélost -i ř *vnema, gorečnost*: Vikedy; vola, vrejloszt KOJ 1833, 183; Vu dobrom vrejlořzt KMK 1780, 95; Vlej mi tó vrélořzt BRM 1823, 49; Dávid vu vrejlořzti govori BKM 1789, 189; Pomágaj me naj z-vrélořztjov Tebé ľubim BRM 1823, 8; Kincse szprávlam z-vrélosztjov KAJ 1848, 253

vréjnje tudi vrénje -a s *vrenje*: mořt, vrejnje ga na vino obrné AI 1878, 47; pren. naj obsinszko vrenyá zadúřiti neodlása KOJ 1845, 56; Czaszari je vola vrenyé nej z-szilov řissati KOJ 1848, 97

vréme tudi vréme tudi vréjme -na tudi vréjmen -a s *I. čas*: Tempus Vrejmen KMS 1780, A8; Vrejmen Idó KM 1790, 94; řterim nyihovo vreime nepernářa tou řzebov TF 1715, 7; kai da ono hũdo vreime pride SM 1747, 27; Kakda řze obrné vrejmen na bolvánřztvo KŠ 1754, 10; Vrejme Dejve řzpunyáva řze BKM 1789, 3; liki mi je vrejmen dopũřsalo BKM 1789, 3b; Steribi mogli pouleg valřega vreimena řiti TF 1715, 7; Ar oni řzonářz malo vreimena kastigali SM 1747, 30; Gda je pa prisla punořzt vrejmena KŠ 1754, 115; Ar ga je řteo od vnogo vrejmena viditi KŠ 1771, 250; i doli řzpiřzane do nařega vrejmena varvali BKM 1789, 2; Mi pa do tiřztoga vrejmena tu nehámo eden řtertynyak vina SIZ 1807, 6; národe řisztoga vrejmena nej steo pretirati KOJ 1833, X; Modro nũczanye vrémena KAJ 1848, VII; Do řisztoga vrémena vzeme AI 1875, kaz. br. 2; vrémena tak tam zaman ne řroři BJ 1886, 5; Csi řto vremení bin dáva KŠ 1754, 10; steri zdai eno malo vreime řalořzni jeřzte SM 1747, 29; řzem tak hũdo eto krátko vrejme potroso KŠ 1754, 240; i řzkrblivo je zvidávaeo od njih ono vrejmen KŠ 1771, 7; Hválne peřzmi řzo na vrejmen tak pořztávlene BKM 1789, 4; Na gvũsno vrémen řzlisajõcse Peřzmi BRM 1823, IX; O! blářseno vrejmen KOJ 1833, IX; komaj csakalo vrejmen za v-soulo-idejnye KOJ 1845, 7; Vrémén etak hitro preminé BJ 1886, 3; Ti nyim dávas hráno vu potrebnom vremení TF 1715, 47; vu potrebnom vremení ABC 1725, A6a; řzvoi řzád dá vřzvoiem vremení SM 1747, 25; Vu sterom (pořzleidyem vremení) SM 1747, 29; vu vřzákóm vrejmeni moléřci KŠ 1754, 113; Vtiřztom vrejmeni odgovorécsi Jezus ercsé KŠ 1771, 37; ki te vu etom ránom vrejmeni pozdrávlam KM 1783, 32; vu etom veřzelejsem vrejmeni pouzvo BKM 1789, 3b; Csi řcsés, po vrejmeni bořm ti vecs pripovidávala KM 1790, 32; Na řzmrtnom vrejmeni zovi ga SŠ 1796, 11;

vu vrejmeni obřzluřávanya zapitka SIZ 1807, 3; nego sze vu zdánsnyem vrejmeni zácsa ořřivati KOJ 1833, X; naj nezamũdi v-právom vrejmeni szpuniti KOJ 1845, 4; stero prineszé řzád svoj, vu szvojem vréméní TA 1848, 3; Võřjem po krátkom vréméní bomo nazáj poglednoli AI 1875, kaz. br. 1; Po vréméní dete porasté BJ 1886, 10; pred vrejmenom more mreřti KŠ 1754, 38; Záto pred vrejmenom nikoga ne řzoudte KŠ 1771, 496; Z-vréménom cesedno řzivľénye BRM 1823, VII; řzkrovnõřzti od vrejmenov vekivecsni řzkrite KŠ 1771, 486 **2. slovnířna kategorija za izražanje glagolskega dejanja**: Rázlocsna vréména KAJ 1848, IX; Meřzta i vrejmena, ka gde KŠ 1771, 338; Vréména-récs AIN 1876, 43; vrejmena-adverbium naréřiti KOJ 1833, 106 **3. vreme**: dobro vrejme KŠ 1754, 166; dobro vrejmen bode KŠ 1771, 53; dokecs je vrejmen dopusztilo KOJ 1848, 6; jeszenszko vrémén lisztje zdrevja doli pometalo AI 1875, kaz. br. 7; Vu mokrom vremení BRM 1823, IX

vrémeniten tudi vréjmeniten -tna -o prid. *časoven, řasen*: té je zrok nařře vrejmenitne řzmrti KMK 1780, 11; ali káksega ovaksega vremenitnoga dobcicska obájani KOJ 1845, 81; ino szebi narocsenih krsztsenikov vremenitno i vekivecsno szrecso KOJ 1845, 16; nej řzo zaisztino vrejdna eta vremenitna trplejnja KM 1783, 217 **vréjmenitno** -ga sam. *řasna, tořtranska stvar*: tak moremo prejk pridti etoga vrejmenitnoga KM 1783, 12

vréteno -a s *vreteno*: i řzprřztami vreteno goni KŠ 1771, 817

vréti vrém nedov. *vreti, izvirati*: Vreti Ferni KM 1790, 94; Jeli řztudenez zedne luknye vré řzlatko i řritko KŠ 1771, 750; pren. Vřzakovacska jálnõřzt vré vřzo hũdoubõ neřřtanoma KŠ 1754, 55; Vřze řzrczé moje vré BKM 1789, 220; Kak řzlatko vré tvoje ime BKM 1789, 275; Ar szem vreo prõti szamomi szebi TA 1848, 58 **vrejõuči** -a -e *ki vre, izvira*: bode vu nyem řztudenez vrejõuce vudé KŠ 1771, 275

vrétina -e ř *vir, vrelec*: A forrás, vretina AIN 1876, 11; Náj voda ztvoje vretine, Vczejlom řeti ne pořzejhne BKM 1789, 52; kak řzédni jelen khládnõř Vretini BKM 1789, 140; po pecsini vdaro, i řrisko vretino je piřřztila KM 1796, 39; escse gda řzo nikse vretine zvodouv napunýene nej bílé KŠ 1754, 91; pren. Jezus, vretina milõscse KŠ 1754, 255; Ki řzi vřze pravice vretina KMK 1780, 74; vretina, i řzedméra milõscsa je zvání KM 1783, 234; I piřřzmo gléda na korén i vretino vřzej greřhov KŠ 1771, 440

vrézati vréřem dov. *I. odrezati, narediti* z

zamahom kose: Kosec zkosôv veliki réd vrejže BJ 1886, 28 **2. porezati:** Gla'zojna bi ga vržzala KAJ 1870, 157

vrh predl. z rod. *vrh:* obláke steri sze zdaj vrh nyagovoga országa szka'z'üjejo AIP 1876, br. 10, 4; fölé (obr, vrh) AIN 1876, 26

vrhék -hká tudi vríhek -hka m *vršič, vršiček:* i nagno lže je na vrhék palicze lžvoje KŠ 1771, 692; lžüknya od vrhka lžetkana czilou KŠ 1771, 329; Sztári borôvje klumnejo z-vríhkmi szvojimi KAJ 1870, 86

vrñnje tudi věrnje -a s *smetana:* Zmôčaj zvernja môti BJ 1886, 15; szvinya pijé na pol zmocseno vrñnye AIP 1876, br. 8, 6

vrli -a -o prid. *priden, dober:* Vrli szlovenszki Skolnik KOJ 1845, 3; Kâ je on vrli i delaven cslovek bio KAJ 1870, 112; Hej, pero, moje vrlo perce KAJ 1870, 7; Solszke návade vrloga Skolnika KOJ 1845, 6; steri dvâ vrliva sziná grajati nepresztáne KOJ 1848, 60; 'Ze szo sze najslí nisteri verli môu'zi AIP 1876, br. 10, 1 **vrléjši** -a -e *pridnejši, boljši:* Nestimajte Moski! Ka szte vszi vrléjsi od vasih bojdikaj 'senszk KOJ 1845, 42 **nájevrléjši** -a -e *najpridnejši:* cslovek Naj plemenitejsi, Bojdi naj vrléjsi Z-lžpametnimi delami BRM 1823, 327

vrlo prisl. *pridno, dobro:* Volo Go lžzpodna I vrlo je ne oprávla BKM 1789, 400; vsza sola je nyé vrlo zgovárjala Prve kri'sne serege prav vrlo je pomláto KOJ 1848, 24 **vrléj boljše:** Tejlo Ali gori lžtáne vrléj BKM 1789, 401

vrlost -i ž *vrlina, vrlost:* I v-tom nájdes právo vrlo lžt BRM 1823, 287

vrnóuti tudi vrnóti -ém dov. *obrniti, vrniti:* Da znám obüdis me i vrnés mo düso SŠ 1796, 86; Ki dobro na zlo vrnéjo BKM 1789, 332; vrni vuha k molitvam mojim TA 1848, 11 **vrnóuti se** tudi vrnóti se -ém se *vrniti se:* lže od Moj'zesove Právde k-Kriřtusevomi Evangyeliomi vrnouti moremo KŠ 1754, 6b; K-Bougi lže vrnouti nescse BKM 1789, 250; Jezus ti miloscso vtála, Csi lže na dobro vrnés BRM 1823, 76; sze vrnéjo k Gaszpodni TA 1848, 18; nazâ sze vrnéjo KAJ 1870, 139; Verni lže knám BKM 1789, 343; Grejsniczke lže ktebi vrnéjo KŠ 1754, 254; naj lže ne vrnéjo nazáj kHeroudeři KŠ 1771, 8; Tak szí sze z-grêha na grêh vrno KAJ 1848, 244 **vrnóuči** -a -e *ko se vrne:* pred lžvinyé, naj vrnoucse vá lž rařztrgajo KŠ 1771, 21

vróčen -čna -o prid. *vroč:* i z-rokôv nyemi vrócsno cselo ogladila AIP 1876, br. 4, 6

vročina -e ž *vročina:* právite, kaj vrocsina bode KŠ 1771, 214; Vrocsina lžuncza vudné ne skoudí BKM 1789, 160; Naszkoroma je velika vrocsina

prisla AI 1875, kaz. br. 8; zdaj vrocsini kraj jemlés KŠ 1771, 852; ki lžzmo nořzili czejloga dnéva vrocsino KŠ 1771, 65; Vpreseno 'sivino v-vrocsini na ceszti niháti KOJ 1845, 51; Ár liki je gori zislo lžzuncze zvrocsinov KŠ 1771, 745

vroučekřven -vna -o prid. *vroučekřven:* Vouriha vroucsekrven za volo krivicz osztro zopszúje KOJ 1848, 60

vrouči -a -e prid. **I. vroč:** tak jo je vroucso k-ja lžlam privezao KM 1790, 62; naj bi tak vroucse, i lžzvetlo lžzuncze KM 1796, 4; se v velki logáj v vroči kraji zdržávajo AI 1878, 7 **2. ki se hitro razburi:** vroucsega kolerikuskoga temperamentuma bodoucsi KŠ 1771, 431; ka lžta vroucse i nágle nature bílá KŠ 1771, 259 **vročéjši** -a -e *bolj goreč:* Ná j vrocséřim lžzrczom k-Bougi zdíhávamo KŠ 1754, 211

vrsník -a m *vrstnik:* I gori lžzam vzéo vu 'Zidovcsini víje vřzej vrřznikov KŠ 1771, 558

vřst -i ž **I. starostna doba:** Rázlocsna vřstz lüdi KAJ 1848; je vszáki cslovek děte, do 14. leta vřstz szvoje KAJ 1870, 160; Pá lžam tvoj lžzin vřzákoj vrřzti SŠ 1796, 146; Jěsztvino i vu krepsoj vřstz szvojoi od roditelov vdábla KAJ 1870, 52 **2. položaj, ugled:** gda bomo popolni mo'zjé vu meri vrřzti Kriřtzu lžve KŠ 1771, 581; Jasz táksega sziná znám, ki je z-ocsom edne vřstz KAJ 1870, 170; Szám má vrřzt, nyega pitajte KŠ 1771, 297; mlájsi vu vřstz sze povéksávajo KOJ 1845, 3 **3. vrsta:** vmesz popejvaj za vszákov vřstzov KOJ 1845, 128

vřša -e ž *vřša:* Od vrse KŠ 1771, 42; Pá je priřzpodobno králeřzstvo nebeřzko kvřři vr'zenoj vu mourje KŠ 1771, 46

vřšáj -a m *kup:* Z-doszta máloga de vřšáj KAJ 1870, 39; Vřšáj pénez mě' vszaki AIP 1876, br. 1, 1

vřšenéc prisl. *preřerno:* Gda sze i csrěda szprevědni ágnecov Vřšenécš změnya KAJ 1870, 167

vřšeniti se -ím se nedov. *bujno rasti:* Vřzáki trávník lže vřseni BRM 1823, 439; pren. Szpeva, zmenya, vřseni sze KAJ 1870, 53; Vsza sze vřsenijo KAJ 1848, 359; Vszi trijé szo sze vřsenili KAJ 1870, 23

vřšeti -ím nedov. *vřšec gibati se:* kak vesélo po trávi šümi i vřši AI 1878, 3

vřšiček -čka m *vřšiček:* deklicska V-rokaj vřsicsek dr'zi KAJ 1870, 19

vřšiti -ím nedov. *delati, opravljati:* Vřsis nase szpravicsanye KAJ 1848, 11; práve vere Nego vřsi nasz po nyé vu szvetszvti KAJ 1848, 132 **vřšiti se** -ím se *rasti, izpopolñjevati se:* Da lže vřsim vu vernořzti BRM 1823, 476; Nágló ga vó ne vřzecsés, naj lže vřsi BRM 1823, 118

vr̃t -a m *vr̃t*: Ne odpr̃e šze nebel̃zki nám vr̃t BKM 1789, 259; Zvr̃'ta náj ṽk zápro BKM 1789, 192; Zapr̃e ṽljevm̃ tvojim mōkam vr̃t BKM 1789, 409; Grob pa br̃ōd vu bl̃á'zensztva vr̃t KAJ 1848, 110

vr̃tanik tudi vr̃tanek -nka m *pšenična pogača, spletena iz treh kit z luknjo v sredini*: Peretz; pretzli, vr̃tanek KOJ 1833, 168; Te lejpe vr̃tanke 'zmajhno pojemo SIZ 1807, 50; Boter z-botrov na botrine Naj noszita vr̃tanke AIP 1876, št. 1, 1; Z-pšenične mele žeml̃ō, koláče, vertanike ali kr̃uha peč̃eجو BJ 1886, 27

vr̃tar -a m *lesni črv*: Vrtari (vr̃tar -a szu) vr̃tajo les AI 1878, 32

vr̃tati vr̃tam nedov. *vztrajno brati*: C̃eli dén je v-knigaj vr̃tao KAJ 1870, 49

vr̃tec -tca m *vr̃tinec*: I žtáne veliki vr̃tecz ṽōtra KŠ 1771, 114

vr̃tél -a m **I**. *zračni vr̃tinec*: práh, pepél, Steroga tá vnesz̃e vr̃tél KAJ 1870, 163 **2**. *vr̃telj*: Szklepi, na steri sze rame, kak na vr̃téli obrácsajo KAJ 1870, 34

vr̃télec -lca m *zračni vr̃tinec*: i doli je prišao vr̃télec z ṽōtra na jezero KŠ 1771, 193

vr̃ténje -a s *vr̃toglavica, vr̃tenje*: eto zrokūje vr̃ténje AIP 1876, br. 5, 6

vr̃teti se -ím se nedov. **I**. *vr̃teti se*: Szédelni; vr̃teti sze KOJ 1833, 173; Ne vr̃tíšze pri popejvkinyi KŠ 1754, 45 **2**. *premikati se, hoditi kje*: Gda bi šze pa oni vGalilei vr̃teli, ercsé nyim KŠ 1771, 57; Tanácsniczke šzvom zmo'znofzjom pouleg šze vr̃teli SŠ 1796, 126; Nadale vertíšze Vel̃z dén pred mojmi ocsmi BKM 1789, 366; pren. Szoudnyi dén šze vr̃ti nám ṽšezškoufz vpámeti BKM 1789, 406; oni, ki šze vu zbloudi vr̃tijo KŠ 1771, 721

vr̃tilo -a s *vijak*: Sróf; sraif, vr̃tilo KOJ 1833, 172

vr̃tni -a -o prid. *vr̃ten*: Bole šzo bláj'seni od nájz Vrtne lejpe rou'se SŠ 1796, 90

vr̃tnice vr̃tnic ž mn. *ozara*: vecs ménsi, véksi tálov steri sze vr̃tnice zovéjo KAJ 1870, 118

vr̃tnik -a m *vr̃tnar*: Liki neobtr̃udjen vr̃tnik Gájji, csisztí szepike KAJ 1848, 311

vr̃toglávec -vca m *goljuf*: bio je nájvéksi szpletkár i vr̃toglávecz KOJ (1914), 146

vsáčkov -a -o prid. *vsakovsten*: Varimo šze mi ṽšacskovoga blodjenjá BKM 1789, 62; šzmo mi pregreíšili ṽšacskovimi vnogimi greihi SM 1747, 54

vsaditi -ím dov. *vsaditi, narediti, da se kaj globlje, trajneje ustali v kom*: Ṽšadí trplivošz po tvem Dūjhi vméne BKM 1789, 313; Del̃zétero zapouvid jo je ṽšrcz̃e csloveka ṽšádo KŠ 1754, 7; ṽšákje ṽšajenyé, štero je nej ṽšádo Ocsa moj KŠ 1771, 50 *vsaditi se* -ím se

vsaditi se: vtrgni šze ṽō šzkorenyom i ṽšádi šze na mourji KŠ 1771, 228 *vsádjeni* tudi vsájeni -a -o *vsajen, posajen*: On je kako edno dreivo ṽšadzjeno poleg vodenoga potoka SM 1747, 25; pren. vkrotkošzti primte to ṽšajeno rejcs KŠ 1771, 746

vsajenjë -á s *kar je vsajeno, ustaljeno v kom*: ṽšákje ṽšajenyé, štero je nej ṽšádo Ocsa moj KŠ 1771, 50; Ár 'vszakse vszajenyé, stero je nej Ocsa KOJ 1845, 83

vsakdén -dnéva m *vsak dan*: na tébe jasz glédam vszakdén TA 1848, 19; tak vszákden z-dvema ṽōrama vecs 'zivém KAJ 1870, 156

vsakdenéšnji tudi vsakdanéšnji -a -e prid. *vsakdanji*: Vszakdenéšnyi Adjuitorium BKM 1789, 1; Kr̃uha najlega ṽšzakdenéšnyega dáí TF 1715, 25; ali ṽšzak denésnyia molitve TF 1715, 11; najša ṽšzakdenésnyia hrána KŠ 1754, 205; Kr̃uha najlega ṽšzakdenéšnyega dáj nam ga dnešz KŠ 1771, 18; Kr̃uha najlega ṽšzakdenéšnyega dáj nam ga dnešz KMK 1780, 29; Kr̃uha ṽšzak denéšnyega dai nám SM 1747, 44; Kr̃uha najlega ṽšzakdenéšnyega KM 1790, 109; zadrevene le szo k̃osztí moje od vszákdenéšnyega jávkanya TA 1848, 24; od Molitve ṽšzakdenéšnye TF 1715, 24; Da Boug kr̃uh ṽšzakdenéšnyi TF 1715, 28; ár v ti največ mesti dá lidém vsakdanéšnjih kr̃uh AI 1878, 41; i potrebūvala bi ṽšzakdenéšnyio hráno KŠ 1771, 748; Káгда na molitev ṽšzakdenéšnyio more navc̃jiti TF 1715, 25; Kai razmis po kr̃uhi ṽšzakdenéšnyem TF 1715, 29; Moremo vu ṽšzakdenéšnyem ponávlanyi KŠ 1754, 96; po ṽšzak denéšnyioi Pokori SM 1747, 53; vu Ṽšzakdenéšnyioi Pokouri KŠ 1754, 198; more návadne szakdenéšnye molitve znati KOJ 1845, 90

vsáki -a -o vrst. zaim. **I**. v pridevniški rabi *vsak*: Ṽšáki on cslovik šteri goder vorje TF 1715, 10; Pošzlūhni ṽšzak Cslovik SM 1747, 87; Ṽšáki veren cslovik KŠ 1754, 138; ṽšáki grejh šze odpíšzti lidém KŠ 1771, 40; vszákí cslovek záto 'zivé KOJ 1833, X; i szpádne po szili nyegovoi vszákí nevolák TA 1848, 8; i vszákia nel̃zreca šzo nikaj nej KŠ 1754, 125; ṽšákia necsišzouc̃sa šze naj ni ne imenuje KŠ 1771, 583; i ka ṽšákia rejcs zadene BKM 1789, 7; Ṽšákia Dūsa ravnaj šze BRM 1823, 6; Vsaka stvár nas napeláva AI 1878, 3; naj šze ṽšákō koleno naklekne KŠ 1754, 149; i ṽšákō mezto ali hi'za razdeljena prouti šzebi KŠ 1771, 39; Pridavek od vszákōga csloveka KŠ 1754, 217; Geto je potrejbno ṽšákōmi ṽšákōga jezika csloveki KŠ 1771, A4b; Od vszákōga grejha, oszloubodi nász KM 1783, 8; Lepsi bomo od ṽšákōga czvejta SŠ 1796, 8;

Vszákoga Národa napinyávanye KOJ 1833, IX; náǰ kraj odvrcsúje od vǰzákoga necsǰztoga tuváriǰtva SIZ 1807, 8; ino od vszáke dússevne, i telovne pogibeli obarval ABC 1725, A5b; vǰzake nyega reicsi obecsanyu vóruí SM 1747, 88; od vǰzake dússevne pogibeli obarvao KŠ 1754, 223; naj ǰze od vǰzake protivnoǰzti obránimo KM 1783, 11; Ar z-vǰzake nevoule teda te mentúje SŠ 1796, 11; ino náz obarui od vszákoga zla ABC 1725, A6b; Toga od vǰzakova zla oǰzlobodis SM 1747, 85; i od vǰzakova zla on ǰshé obraniti SM 1747, 81; i za vǰzákoga máloga dugoványá vólo bojhmécsemo KŠ 1754, 17; Da Boug krúh vǰzakomi csloveki TF 1715, 28; Vǰzákomi krǰztseniki ǰze zapovidáva znati KMK 1780, 6; ǰteri vǰzákoi ǰztvári nyé ǰivlenye dáva TF 1715, 47; Ki vszákoi ǰztvári nyé sivleinye dáva ABC 1725, A6a; Vzeme mócs vǰzákoi ǰzlepǰzti BKM 1789, 3; nei potreibno vǰzak dén vu Oeǰa náǰi cǰinimo TF 1715, 36; bláǰenǰstvo, Na ǰtero pomozi vǰzákoga kerǰchenika TF 1715, 48; vǰzáki dén opadnúje TF 1715, 4; more kris vǰzak dén na ǰzé vzéti KŠ 1754, 29; odpǰǰzti vǰzáki dén miloǰztično KŠ 1754, 135; i odlouco je vucsenike vǰzak dén KŠ 1771, 401; Kak vǰzak dén toplo ǰzuncze BKM 1789, 168; naj naprej poǰztávimo vǰzákoga csloveka KŠ 1771, 605; I prizvavǰi ednoga vǰzákoga ti duǰznikov KŠ 1771, 225; i vrácsili vǰzáki beteg KŠ 1771, 31; nahránis vǰzako ǰivouco ǰztvár TF 1715, 47; nahránis vszákoi sivouco Sztvár ABC 1725, A6a; vráco je vǰzako medlovnoǰzti KŠ 1771, 31; gda vu Kri'sanyi vǰzako med teǰmi Perǰonam imenúje KMK 1780, 8; da razmis vǰzako reics BKM 1789, 7; je gospoda vučítela vsako rêč poslúšala BJ 1886, 4; kaj je vu vǰzákomi národi mo'záke gori nadigno KŠ 1771, A7b; vu vǰzakoi nevoli Bosje imé zovi SM 1747, 88; ino vǰzákoi neǰzrecsi ǰze bátrivim KŠ 1754, 269; vu vszákoi nevouli csákajo pomoucs SIZ 1807, 8; Vu vǰzákoi szillabi more glasznik bidti AIN 1876, 7; Vu vsakoi rodovini sta preǰdnyá gláva BJ 1886, 9; i vu vǰzákomi dobrom cǰinényem SM 1747, 49; naj mou'zje molioje vǰzákomi meǰzti KŠ 1754, 149; kak ǰzam bio zvami vǰzákomi vrejmeni KŠ 1771, 405; naj ǰze ǰzpunyáva vǰzákomi vrejmeni tvoja vola KM 1783, 2; ino vǰzákomi nepokornoǰztiom SM 1747, 54; Vǰzákomi molitvov moléǰǰi KŠ 1754, 148; i povǰzud vǰzákomi hválov vzememo KŠ 1771, 416; nego vǰzakomi recsǰov KŠ 1771, 11; ár vszákimi vúszt odpiranyem sze vóповé AIN 1876, 8; Pred vszákimi cslovekom sze odpira KOJ 1833, IX; od vǰzáki ǰztreǰ obdr'zi KŠ 1754, 226; od vszákimi szto ranskimi sze stírami

prezdigne AI 1875, kaz. br. 2; Ár vǰzákimi nevolam konecz mi dobimo SŠ 1796, 26; nevoró i vǰzake grejhe KŠ 1754, 164; lúbezen knám ǰzka'zúje vu vǰzáki potreǰbsináǰ KŠ 1754, 90; Tak ǰzmrt goǰzpodúje nad vǰzákimi lidmi SŠ 1796, 79 2. v samostalníski rabi *vsak, vsakdo*: Blá'zeni vǰzáki, ǰteri ǰze boǰi Goǰzpodna KŠ 1754, 168; Vǰzáki záto, ǰterikoli bode me vadlúvao KŠ 1771, 33; Vǰzáki hváli tebé BKM 1789, 11; Pri tuváriǰtvi je pa du'sen vǰzáki zǰaj 'se nadale SIZ 1807, 9; Po souli more vszákoi posteno domou iti KOJ 1845, 10; I vsaki se je paščo ognya gasiti BJ 1886, 9; Dáǰte vǰzákomi, ka ǰzte du'zni KŠ 1754, 49; Ar je nej vǰzákomi dáno KŠ 1771, A4a; i teda plácsa ednomi vǰzákomi pouleg dela nyegovoga KŠ 1771, 55; réd Gráduvála, ǰteri ǰze bode vǰzákomi vido BKM 1789, 4; On ǰzám dobróte tála, Vǰzákomi BRM 1823, 6; I znáno je 'ze vszákomi KAJ 1870, 6; ǰzam nej hejnyao opominati ednoga vǰzákoga KŠ 1771, 406; Boug dá krúh vǰzákomi KŠ 1754, 165

vsákipot prisl. *vsakič, vsakokrat*: Eto je vsákipót domá pripovedávála BJ 1886, 4

vsákodoub prisl. *vedno, vselej*: Oni sze na vszakodoub na szkričnyem k-boǰni zacsnejo pripravlati KOJ 1848, 89

vsakojáčki -a -o prid. *vsakovrsten*: Vu kleǰti se vsakojáčka stvár za jelo drǰi BJ 1886, 7; Jezik je izda vsakojáčsko nasztávlanya skér KOJ 1833, VIII; Vǰzakojáčsko 'salóǰzti od ǰzébe odv'ri SŠ 1796, 78; ki ǰzo vǰzakojáčsko ǰtejnye vkúpe prináǰali KŠ 1771, A3a; zvǰzakojáčskim tálom zácsali grizti KŠ 1771, A2b; napóǰ moǰo vǰzakojáčskom dobrotom KM 1783, 122; zapouvid, Stero mores doprneǰzti vǰzakojáčskom meǰzti BKM 1789, 183; Vǰzakojáčske ǰzkúsnyáve SŠ 1796, 51; vszakojáčske imenitnejse csészti prisavczom prepúsztó KOJ 1848, 33; Vǰzakojáčski grejhov tá nihánye SŠ 1796, 20; je pobúdo vǰzakojáčske mo'záke KŠ 1771, A4b; ali že je vsakojáčke molitve napamet znála BJ 1886, 4; kabi vǰzakojáčskimi jezíkimi gúcsali KŠ 1771, A4b; vidilo sze je nyemi nász z-vsakojáčskimi nevolami poháǰati KOJ 1833, IX

vsakojáčki prisl. *vsekakor*: Milán vszakojáčski mér 'zelé AIP 1876, br. 9, 3

vsákokrat prisl. *vsakokrat*: pa vszakokrat je od moskih i 'senszk toga meszta nazáǰver'seni KOJ (1914), 108

vsakolétni tudi vsakolétǰni -a -o prid. *vsakoleten*: vojszka z-vsakolétǰne dácsse placsúvana KOJ 1848, 106; Salamon je Czaszari vszakolétno dácsso obecsao KOJ 1848, 22

- glávo vŕzejcsti KM 1796, 132; pren. leszica je pa med nyega vszékla, erkőcsa KAJ 1870, 144 **vsécti** se vsečem se *odsekati*: Ivani ſze gláva vŕzicse KŠ 1771, 196
- vsédni** prisl. *vedno*: Da ti vszedni verni osztánemo KAJ 1848, 204; vucsitelom szvojim, steroga je vszedni lübo KAJ 1870, 78
- vsèédno** prisl. *vseeno*: nej trbej stimati, ka bi vsze edno bilou Bougi KOJ 1845, 74; moj Pali, meni je vszedno sterokoli jaboko KAJ 1870, 17
- vsegavéč** tudi vsegavéič tudi vsegavéjč prisl. *vse bolj*: ali ſze pak vŕzegavecs zchéŕzti ſzvoje zpozábio TF 1715, 4; ſzo moucs k-dobromi vŕzegaveics zgübili SM 1747, 51; Oh rejcsi ſzlatkoŕzt vŕzegavejcs KŠ 1754, 272; potrebno mi je vŕzegavejcs priŕŕŕztni ſzvétek v-Jeru'zálemi ſzvétiti KŠ 1771, 399; Oh rejcsi ſzlatkoŕzt vszegavejcs KM 1783, 292; Ar ſzi ti zmenom vŕzegavejcs BKM 1789, 163; Záto ſzam i jaŕz nyé, vŕzegavejcs odoro SIZ 1807, 53; Vszegavejcs nám je krouto potrebna edna Peszmaricza KOJ 1845, 5; sződbe Goszpodnove szo pravicsne vszegavécs TA 1848, 15
- vsègom** prisl. *vsega, v celoti*: poszesztvo, vszegom za 150 jezér rainskih je na odajo pontüjeno AI 1875, br. 1, 8; csi od ednoga poszesztva 1000 rainskih trbè plácŕŕati vszegom AI 1875, br. 2, 6
- vsèhniti** -em dov. *miniti, prenehati*: da je obnébje szlovenszkoga lutheránsztva potemnelo ino bojati sze je bilou nyemi, ka bode vszehniti moglo KOJ (1914), 144
- vsèhnoti** -em dov. *usahniti*: da je vlaga v meni vszèhnola TA 1848, 24
- vséknoti** -em dov. *usekniti*: Törülni; brizŕŕati vszéknoti KOJ 1833, 176
- vsekúvati se** -űjem se nedov. *usekovati se*: nevszekűj sze KOJ 1845, 25
- vseléi** tudi vselé prisl. *vselej*: grehe, ſteri ſze náŕz vŕzelei (vŕzigdár) derŕio SM 1747, 27; Z-etaksim tálom sze je vszelé vecs oblákov resüvala KOJ 1845, 5; jeli sze koróna vszelé sziná doticse KOJ 1848, 20; vszelé teda szo szvejce gorele KOJ (1914), 107
- vsèokóli** prisl. *okrog, okrog in okrog*: teccasz kazács megnyeny cèli potács vöre vszeokóli obhodi KAJ 1870, 159; Pá drugi deraske je zborovimi blanyicami vszeokóli zaopásejo KAJ 1870, 81
- vsèpojèdni** -a -o prid. *vseuničujoč*: Teski, ino vszepojèdni franczúszki boj sze je zacсно KOJ 1848, 118
- vsèpovséd** tudi vsèpovsé prisl. *vsepovsod*: Vszepovszéd sze vlácsijo kurve KOJ 1845, 69; zbije ga vszepovszéd KOJ 1848, 16; vszepovszéd dela lüsztvo AIP 1876, br. 4, 5; Kamen peccsine je vszepovszé AIP 1876, br. 5, 3
- vsèskós** tudi vsèskóus prisl. *nenehno*: Kama 'zelejm vŕzeŕzkouŕz z ſzrczá KŠ 1754, 274; kak je potrebno vŕzeŕzkouŕz moliti KŠ 1771, 230; Szvéto Trojŕztvo, ſtero bom V-ŕzeŕzkouŕz glédao SŠ 1796, 116; Pred ocsmi mam Goszpodna vszeszköz TA 1848, 11
- vsèsvétček** tudi vsèsvétšcek -a m *november*: 1-voga vszeszvétcseka vu Tolna vézi 80 hi'z pogorelo AI 1875, br. 1, 8
- vsèšéroma** prisl. *povsod*: Razgláŕzi jo vŕze séroma, Po vŕzem ſirokom ſzvejti BKM 1789, 179
- vsèšólstvo** -a s *vseučilišce*: ino ga pri szvojem vszesolsztvi potrebüje KOJ 1845, 98; 'Siga v-Büdini vszesolsztvo nasztavo KOJ 1848, 52
- vsèvkűp** prisl. *skupaj, skupno*: Dosztavki iména vszevkűp szo eti naszledüvájőcsi AIN 1876, 21
- vsevučilišce** -a s *vseučilišce*: je za vucsitela odlocseni pri novom vszevucsiliscsi Witeberszkom KOJ 1845, 54
- vsevučilstvo** tudi vsevučilstvo -a s *vseučilišce*: V-Pecsüji vszevucsilstvo nasztavo KOJ 1848, 47; Na Zagrabecskoj vszevucsilstvi eden vucsenik bio oszjojen AIP 1876, br. 3, 8
- vsigdar** prisl. *zmeraj, vedno*: nevola, ſtera nyemi vŕzigdár na glávi leŕi TF 1715, 42; grehe, steri ſze náŕz vŕzelei (vŕzigdár) derŕio SM 1747, 27; teŕli vŕzigdár prouti ſztánes KŠ 1754, 12a; Jaŕz ſzam vŕzigdár vcsio vu ſzprávicsci KŠ 1771, 326; Komi bojdi dika zdaj, i vszigdár KM 1783, 6; Tou mo ti vŕzigdár hválo BKM 1789, 82; Nyemi vŕzigdár dvorili bodemo SŠ 1796, 8; On je zmo'zen vŕzigdár BRM 1823, 6; da nyemi je nej potrebno vszigdár edno kozo dreŕti KOJ 1845, 4; Goripisz vszigdár onoga sztrána, steri AI 1875, kaz. br. 2; Krsztnoimé sze vszigdár za pridavkom pise AIN 1876, 10
- vsigdaršen** -šna -o prid. *večen*: Cérkev pa more vszigdársna biti KOJ 1845, 77
- Vsi svéci** Vsèj svécov m mn. *vsi sveti, praznik vseh svetnikov 1. novembra*: Na Vŕzej ſzvéczov dén KŠ 1771, 851
- vsizama** prisl. *skupaj, skupno*: ino szo eden Národ bili vszizamá KOJ 1833, IX; ár zdaj zjedinyeni szo vszizamá sli nad Korosce KOJ 1848, 21
- vsmléjnje** -a s *usmljenje*: Primi nase zahválejnye za vsze dáre i vszmléjnje KOJ 1845, 137

vsódití -im dov. *prisoditi*: Môdroszt bo'za dobro zná, Ka komi vszódití má KAJ 1848, 176

vstráští se vstrášim se dov. *ustráští se*: vúsztá zakrij naj sze sto nevsztrási KOJ 1845, 26

vsühští -ím dov. *posušiti*, *osušiti*: Ki vszühsi vretine vodé TA 1848, 91; ti szi vszúso mocsne vodé TA 1848, 59 **vsúšiti se** -ím se *posušiti se*, *usahñiti*: Gda [ze ti tēlo porüsi, Düse 'zitek [ze nevjzúsi BRM 1823, 377; Od kricsa szo sze mi vszúsile kószti moje TA 1848, 82

vsúšati -am dov. *uničiti*: nej stejla Protesztanzstvo po szili szkrcsiti, ali celou vszúsati KOJ 1848, 112; je ona nej na miszli mejla lutheranzstvo vszúsati KOJ (1914), 151

vštric prisl. *vštric*, v *bližini*: Od Mohátsa vstricz Dunaja Torci szo brodili KOJ 1848, 74

vtajiti -ím dov. **1.** *utajiti*: i nescsem vtajiti nyemi isztine moje TA 1848, 74 **2.** *odreči*: Bóg ti nyé vtajiti nescse KAJ 1848, 67; Kâ mi ni vu szmrtnoj nôcsi nevtajis KAJ 1848, 110; Proszim tak, nevtaji Mi tvoje pomocsi KAJ 1848, 159; Bóg, ki je nej vtájo prosnye moje TA 1848, 51

vtálati -am dov. *dodeliti*, *podeliti*: Csi mi pa vtálas dén rado[ztí BRM 1823, 456; Jezus ti milosceso vtála BRM 1823, 76; Sto mi vtála Szrczi mojemi rado[zt BKM 1789, 106; On je pôsztao za nász áldov, Da bi vtálah vszēm blagoszlov KAJ 1848, 105; Nyemi, ki ti je vtálah blagoszlov KAJ 1848, 199 **vtálati se** -am se *dodeliti se*: Szoudba [ze ti vtála BKM 1789, 236

vtámli prisl. v *omotici*, *omotično*: Zdáj vörje, ka je negda vu támlí szvoje lübvávi vörvati nejstejla KOJ 1845

vtáplati -am nedov. *utapljati*, *pogubljati*: moji grejhi Etak mo düso vtáplajo BKM 1789, 206 **vtáplati se** -am se *utapljati se*: vto veliko globokouc[ó [ze vtápla TF 1715, 4

vtégnoti -em dov. **1.** *iztegniti*: rílec, šteroga znájo zviti i pá vtégnoti AI 1878, 33; Malo, ka mi v[záko 'zilo vtégne BKM 1789, 313; vtégni rokou tvojo KŠ 1771, 38; I vtégno jo je KŠ 1771, 38 **2.** *utegniti*: i moli gda vtégnes KOJ 1845, 48; Csi bi pa grum vtégno gder vu'sgati KOJ 1845, 105; ka, csi v-boji mrejtí vtégne KOJ 1848, 53; csi sto v-ogradi vtégne bidí KAJ 1870, 82 **3.** *podaljšati*: i vtégno je rejcs notri do pou noucsi KŠ 1771, 404 **vtégnovši** -a -e *ko je iztegnil*: I vtégnov[í rokou dotekno [ze ga je KŠ 1771, 180 **vtégñjeni** -a -o *iztegnjen*: ki ti tá vtégnyeni le'zi AIP 1876, br. 2, 1; od drevja duga szenca tak tá vtégnyena le'zála AI 1875, kaz. br. 7

vtegüvati se -üjem se nedov. *iztegovati se*, *pretegovati se*: Zacsne sze vtegüvati KAJ 1870, 30; bogátci, ki sze vu méhki posztelaj

vtegüjejo KAJ 1870, 48; nyul-ik (vtegüje sze) AIN 1876, 45; Gda sze drügi cslovek pri pécsi v-tegüvo AIN 1876, br. 3, 7

vtéhajt prisl. *ta čas, tedaj*: V-téhajt sze zgodi, da szi KOJ 1848, 111

vtèknoti -em dov. *vtakñiti*: mrtveczam tudi kak pápinci na grob kri's vteknejo KOJ 1845, 83; vtekni mecs tvoj vu no'znicze KŠ 1771, 325 **vtèknjeni** -a -o *vtakñjen*: ali v-jopi zvrs rozmarina vteknyeni KOJ 1845

vtèpstí vtepém dov. *omadeževati*: Nigdár nevtépém praviczze KAJ 1848, 191; Ár szem vtepaó szlobodcsino KAJ 1848, 155; Nevtepli sz-tém Hotécs szrdca tvojeja KAJ 1848, 276 **vtèpeni** -a -o *omadeževan*: E[csve [zem bole pred tebom vtepen BKM 1789, 213; szem Vtepen, blaten KAJ 1870, 171; Csi mi szrd vtepene právde Nevmárja pokoja KAJ 1848, 239; kajkoli nájdes vtepenoga vu mojoj düsi KM 1783, 51; V-oc[ín[zkom grejhi vtepeni [zmo BKM 1789, 344; [zpro[zi vtepenim odpüscsenyé grejhov KM 1783, 81

vtíhnoti -em dov. *utihñiti*: hitro vtíhne, ali poká'se sze KOJ 1845, 86; pren. Komaj je Botskajova maszlácska prászka vtíhnila KOJ 1848, 88

vtíkati -am nedov. *vtikati*, *dajati*: ali kákso trávo v-posztelo ali v-jászle vtíkajo KOJ 1845, 110

vtískanje -a *spoudarek*: Vcsászi za volo véksega vtískanya sze imeniki nucaj AIN 1876, 34; csi pa scsémo z-verbumom vékse vtískanye szpraviti govorejnyi KOJ 1833, 118

vtíšanje -a s *utišanje*, *pomiritev*: ne'zeles áldova vtisanya TA 1848, 33; Gde je li szvétí 'zitek szam Trôst i áldov vtisanya KAJ 1848, 19; Ali naprej je dönok prebráne dári po[zlao na vtí[šfanye nyegove [zrdito[ztí KM 1796, 22

vtíšati -am dov. *utišati*, *pomiriti*: Znáam da mo Düsno Zve[zt vtí[šis SM 1747, 69; Naj [ze zgrehí zbantüvani Boug vtí[ša KMK 1780, 52; Vtí[šis nyega veliko boleznó[zt SM 1747, 63; vtí[šaj nám tvojeja Oceso KM 1783, 10; i vtí[šao je [zvojo 'séjo KM 1796, 49

vtíšüvati -üjem nedov. *utiševati*, *pomirjati*: Mirüj, Vtíšüj Szrdca tú'zno[zt BRM 1823, 97

vtólití -ím dov. *pomiriti*, *potolažiti*: Daj mi Nyega v-[zrdczi vtólití BRM 1823, 391; Kak szi szrdcze vtólim KAJ 1848, 124; Te zdrá'zd'zi, ali vtóli KAJ 1848, 19; Ali ogradcсар ga je vtólo KAJ 1870, 155 **vtólití se** -ím se *pomiriti se*, *potolažiti se*: Oh! znam, kâ sze vtólim KAJ 1848, 259

vtóniti -ím dov. **1.** *utoniti*: bole sze je nigdár nëroditi, Kak tak vtoniti KAJ 1848, 7 **2.** *potopiti*: Gda me je v-mók prepaszt vtono KAJ 1848, 21; za inda szo nyé zé'sgali, i vtonili KOJ 1845, 107

vtõnivši se -a se -e se *ko je utonil*: szem radoszt osztavo Vtonivsi sze v-grêh KAJ 1848, 30
vtõnjeni -a -o utopljen, potopljen: V-drũgo vesz vtõnyeni le'zi KAJ 1848, 244; Vtõnyeni szem v globoki kalis TA 1848, 33; Je návuk Po mészta j v-blõdo vtõnyeni KAJ 1848, 125; Vtõnyeni szo poganye v jamo TA 1848, 8

vtopiti se -im se dov. *utopiti se, potopiti se*: naj Źze kak Źzprevelikov 'zalofztyov ne vtopi te tákŹi KŠ 1771, 531; dabi nyemi mlinŹzki kamen zvezali na Źinyak nyegov, ino bi Źze vtoupo vu mourŹzkoj globocsini KŠ 1771, 58; ta csrejda Źzvinu vu jezero, i vtoupila Źze je KŠ 1771, 194; pren. ino Źze zevŹzeimi greihi navkũpe vtopiti TF 1715, 33; Rêsi me z etoga blata, da sze nevtõpim TA 1848, 54 vtõpleni -a -o *utopljen, potopljen*: i vŹzi Egyptãnczi Źzo vu mourji vtõpleni KM 1796, 36; tiszti szo ali vtõpleni, ali vlovleni KOJ 1848, 9

vtoplênje -a s *utopitev*: vu Dunaj szkãcejo, ka sze naj vtõplenyom morijo AIP 1876, br. 7, 7

vtõžiti -im dov. *zatožiti*: Kaj ga Czaszari vtõžijo BRM 1823, 60

vtrãga prisl., v zvezi **biti vtraga ljubiti se**: Nej ga je bilou vtrãga v-nocŹi gori Źztãnoti KM 1796, 70; nyê mo'sã vtrãga delati KOJ 1833, 88

vtraglivi -a -o prid. *len*: Lajha; vtraglivi -a -o KOJ 1833, 164; Steri je vu Źzvojem deli vtraglivi KŠ 1754, 50; lãgoji Źzluga, i vtraglivi KŠ 1771, 85; Vtraglivi cslovik je vŹzejm odũren KM 1790, 16; Zãto nej Źzmo vtraglivi KŠ 1754, 192; Vtraglivi lũdjê nehodijo radi peski KAJ 1870, 36; grehe, Źteri nãz vtrãglive cŹinio SM 1747, 20

vtraglivo prisl. *leno*: oh kak Źzam vtraglivo Bougi Źzlũ'so KM 1783, 199

vtraglivost -i Ź *lenost, lenoba*: Źztopãjov Źzvoje gyedrnõžti nej nehãli ali Źzvoje nemãrne vtraglivoŹti KŠ 1754, 3b; Na vtraglivoŹt ne pũžti nãz BKM 1789, 143; I nigdãr nepũsziti na vtrãglivoszt KAJ 1848, 247; Źzem po mojoj vtraglivoŹtu zamũdo KŠ 1754, 230

vtrãglost -i Ź *lenost, lenoba*: Źze prepovidãva vtrãgloŹt KMK 1780, 50; VtrãgloŹt ma velika menê krouto te'zi BKM 1789, 201; Szlugov nyihova vtrãgloŹt je zrok KM 1790, 62; Od vŹze vtrãgloŹti OŹzloubodi nãz KM 1783, 47

vtrãditi -im dov. *utrditi*: je sztarinszko katolicsanszko vero v obrambo vzêla ino vtrãdila KOJ (1914), 151 **vtrãdjeni** -a -o *utrjen*: Prãva võra je vtrãdjena KOJ 1845, 125

vtrãdjenjê -ã s *utrditev*: Za vtrãdjenjê katolicsãnsztva szo tũdi nouve Cêrkve posztãvlene KOJ 1848, 111

vtrêti tudi vtrêti vtêrem dov. **I. zadušiti**: Ki

csemêre znã vtrêti KAJ 1848, 174 **2. utreti**: ãr je Bêla pout vtro na sztensenyê szirouvih Magyarov KOJ 1848, 31 **vtrêjti se** vtêrem se *vdati se, uniãiti se*: nyegova glãva sze je nej vtrã KOJ 1848, 120

vtrgnenjê -ã s *upor*: KriŹztus nej je za vtrgnenyê Źtimaõ glih biti z Bougom KŠ 1754, 106

vtrgnõti tudi vtêrgnõti -em dov. **I. iztrgati, uniãiti**: i vtrgne to polzejano rejcs vŹzrczê nyegovo KŠ 1771, 43 **2. odrgati, loãiti**: je on Źteo menê Vtrgnõti od têbe KŠ 1754, 249; ni Źzmerť od Jesusa me ne vtrgne SM 1747, 77; i niscse je ne vtrgne zmoje rokê KŠ 1754, 144; vãs Ni nikse Źztiszkãvanye Ne vtrgne od nyega BKM 1789, 11; Szrczê je od mêne vtrgno KM 1783, 253; i priŹztopivŹi vtrgnõli Źzo ga i pelãli Źzo ga vu tanãcs KŠ 1771, 358 **3. zlõmiti**: Źinyek Źzi je vtrgno KM 1796, 51 **vtrgnõti se** -em se *odtrgati se, loãiti se*: nãcsi vtrgne Źze zãplata nouva od Źztãroga KŠ 1771, 108; vtrgni Źze võ Źzkorenym KŠ 1771, 228; Da Źze od mêne ne vtrgni BKM 1789, 66; I on Źze je vtrgno od nyih KŠ 1771, 247 **vtrgnjeni** -a -o *utrgan, odrrgan*: na delŹzkãj, ki pa na kãkŹem tãli od lãdje vtrgnenyom KŠ 1771, 427

vtũniti -em dov. *potõniti, pogrezniti se*: Sũlledni; vêsznõti, vtũniti KOJ 1833, 151 **vtũniti se** -em se *pogrezniti se, izginiti*: szvêt sze csêse vtũniti AIP 1876, br. 3, 1

vu predl. v **I.** s toŹ. pũŹcsa mleiko, vu vuŹta Deteta TF 1715, 6; hocsem poiti vu tvoio hiso ABC 1725, A7b; Źzi ti vu Teilo priŹal SM 1747, 52; csi ga vu naŹŹo neŹzrecso potêgnemo KŠ 1754, 49; ka Źzte võ sli glêdat vu pũscsãvo KŠ 1771, 35; I ne vpelaj nãz vu Źzkũsãvanye KM 1783, 11; Bo'ze imê zamãn gori jemlê vu Źzvoja vũŹta BKM 1789, 7; dũso, vu Źtero je Źzvoj kejp pitiŹzno KM 1796, 4; idem vu vecsni 'sitek sŠ 1796, 6; i' nyega vu Paradi'som poŹztavo SIZ 1807, 3; Poszelnik Źze je dao, Vu Nazareth odpoŹzlaõ BRM 1823, 4; naj sze vu nebeszko pripravla KOJ 1833, x; On sze je podão vu krãlevszko Zobrãznovcico KOJ 1845, 4; i posztavi me vu csêszť TA 1848, 6; Ogen je i vu stãnico sêgno BJ 1886, 9 **2.** z mest. nêbo Zemlo i kai vu nyih boude TF 1715, 1; Źze radũie Bogh vu onih ABC 1725, A6a; Tak Źzem jaŹz vu vŹzem zadõvolen SM 1747, 73; Sto Źzo vu Źzveczkoj Źztãvi KŠ 1754, 30; vu krãleŹzki hi'zaj Źzo KŠ 1771, 35; kni'siczã, vu Źteroj Źze ete návuk zapêra KMK 1780, A2(3); nego Źze i vu dobri delaj Źzkrblivi nãjdemo KM 1783, 11; ali pa vu pianoŹti popejva BKM 1789, 7; kak csêszť vcsini zmenom Vu Źzmrťi i v'sivõti sŠ 1796, 3; je nej med drũgõga nakãnyanya vu Źztvãrjany

KM 1796, 5; vu vrejmeni obľzlű'sávanya zapitka SIZ 1807, 3; Ki ľze vu nyem vűpajo BRM 1823, 6; Ka vu szebi zdr'sáva vézanye Rejsih KOJ 1833, 114; sznájgo vu Cérkvi dr'sati KOJ 1845, 6; Molte vszi, vu práhi klecsécs KAJ 1848, 10; ár sze jasz vu tebi vűpam TA 1848, 10; ptuhinszke litere vu sztári iména sze nűcajo AIN 1876, 6; Vu vsakoj rodovini sta prejdnya gláva oča ino mati BJ 1886, 9

vűčba -e ž *pouk, učenje*: skolnik sze prime z-szvoje vucsbe pitat vucsenike KOJ 1845, 17

vűčeni -a -o *učen, izobražen*: I vucsen je Moj'zes na vľzo modrouľzt Egyptánczov KŠ 1771, 360; tak i ľzin Paveo, vucseni domá KŠ 1771, 432; i bodo vľzi vucseni od Bogá KŠ 1771, 285 **vűčenejši** -a -e *bolj učen, izobražen*: vu meľľztih, gde ľzo naime vucľenejši skoulniczje TF 1715, 5

vűčenića -e ž *učenka*: Vu Joppi je pa bila nika vucsenića po iméni Tabitha KŠ 1771, 370; Vu Joppi je pa Peter niko Vucsenico po iméni Tabito gori obűdo KM 1796, 123

vűčenić -a m *I. učenec*: Diľcipulus Vucsenik KMS 1780, A8; Tanitvány; vucsenik KOJ 1833, 174; Nej je vucsenik viľe vucsitela KŠ 1771, 33; Vucsiteli more vszáki vucsenik pokoren biti KOJ 1845, 10; Máli vucsenik knige neszé KAJ 1870, 6; Máli vűčenić BJ 1886, 6; Skolnik vszákomi vucseniki poká'se KOJ 1845, 7; Zadoľzta je vucseniki KŠ 1771, 33; Poľzlűsávczi i vucseniczke KŠ 1754, 31; vucseniczke nyegoví ľzo pa lacsni bili KŠ 1771, 37; regule szo meli vucseniczke obdr'sávati KOJ 1845, 8; 600 vucsenikov od vszevucsisztva szo sli AIP 1876, br. 5, 2; vcsiti szvoje mále vucsenike KOJ 1833, III; ľzeli ľzo ľzi kľztoli zvucsenikmi KŠ 1771, 25 **2. Kristusov učenec, apostol**: steri Kristusev Vuľenić hocľe biti SM 1747, 28; I ľterikoli dá piti vu iméni vucsenika KŠ 1771, 34; Tak vľjimo Vuľenićzi kriľtulľevi TF 1715, 19; Kakda ľze zovéjo nyegoví vucseniczi KŠ 1754, 102; poľzľao je dvá zvucsenikov ľzvoji KŠ 1771, 35; ino ľzvoim Vuľenićkom podao TF 1715, 44; i dága vűčenićkom ľzvoim SM 1747, 39; i vkáksem pehári je Kriľztus ľzvojim Vucsenikom dáo KŠ 1754, 203; gda bi ľzkoncsao Jezus zapovidávati tim dvanájľzet vucsenikom KŠ 1771, 34; Ino ľze je zdehno Jeľus na Vuľenićke TF 1715, 34; Pihno je Jezus na ľzvoje vucsenike KŠ 1754, 194; Ivan posle vucsenike ľzvoje KŠ 1771, 34

vűčenje -a s *I. nauk*: Kama ľzľľsi Vucsénye od Angelov SM 1747, 34; Od Vucsénya Evangeliuma SM 1747, 18 **2.** v zvezi **minister**

vűčenića *šolski minister*: miniszter vucsenya sűlo dá zidati AI 1875, br. 1, 8

vűčenost -i ž *učenost, znanje*: Nego za Matyasa I. szo krouto gorijemále vucsenoszti KOJ 1848, 68

vűčevnica -e ž *učilnica*: Tű szem v-krili vucsevnicke KAJ 1870, 5

vűči -a -e prid. *volčji*: Kokos i vucsa jama KAJ 1870, 66 **po vűče** prisl. zv. da szo nisteri sze návcsili z vukom po vucsem tűliti KOJ (1914), 117

vűčica -e ž *volčica*: Vuk (vűčica -a farkas) AI 1878, 9

vűčić -a m *ujec*: Matruelis Vűcsics KMS 1780, A9

vűčilnica -e ž *I. učilnica*: Vu prezstranoj, szvetloj i sznájsoj vucsilnici KOJ 1845, 6 **2. šola**: szo nasztávlene na vecs mesztaj gornye i národne vucsilnice KOJ 1848, 107

vűčitel -a tudi vűčiteo -ela m *učitelj*: Doctor Vucsiteo KMS 1780, A8; Vucsiteo Meľter KM 1790, 94; naj je, liki vucsiteo nyegov KŠ 1771, 33; Zakaj jej vas Vucsitel ľzpublikánusmi KŠ 1771, 28; Tá je priľao nyegov Vuľiteo KM 1790, 20; naj bode fárikom vucsiteo KOJ 1845, 4; Sto je modrűsi vucsitel KAJ 1848, 3; ka je gűcsao Vucsitel pred nami KAJ 1870, 23; Znam, ka se naľ vűčitel jáko veseli BJ 1886, 6; Nej je vucsenik viľe vucsitela KŠ 1771, 33; Na pitanye Vucsitela je dé'sen povedati isztino KOJ 1845, 10; Ka od vűčitela čűjeľ BJ 1886, 5; Vucsiteli more vszáki pokoren biti KOJ 1845, 10; Nepraví nikaj vűčiteli BJ 1886, 5; I dr'iz ľze za vucsitela diczé KŠ 1771, 451; Pazi na tvojeja vucsitela KM 1790, 8; Nűvoga vucsitela notri ľzpelávanye BRM 1823, VIII; szam pohaszno deacske recsi na polescsánye vucsitelov KOJ 1833, v; Touľziti vucsitelom KŠ 1754, 56; kak ľze moremo oponáľati k vucsitelom KŠ 1771, 569; Szvétoga Dűha dáj vucsitelom BKM 1789, 14; Molitev prűti krivim vucsitelom TA 1848, 4; I on je dáo niľtere Vuľitele KŠ 1754, 102; i pregányao Vucsitele KOJ 1833, XI; ľzvojo volo doprneľzti ľcséjo po krivi vucsiteli KŠ 1754, 164; pren. Práve vűre ľzi vűčitel BKM 1789, 123; Vľzem bode zvelicsanya vucsitel BRM 1823, 3; vucsiteo, ľcsémo od tébe znamejnye viditi KŠ 1771, 40

vűčitelica -e ž *učiteljica*: Ah ka me vcsis neszkoncsanoszt Vuľitelicza ľzvesztva KM 1783, 295

vűčitelni -a -o prid. *šolski*: Ti prvlűsi vadľvanya i vucsitelnoga dugovány miniszter AI 1875, br. 2, 6

vučitelnik -a m *učitelj*: szo proti vucsitelnikom puntario napravili AIP 1876, br. 3, 8

vučitelnost -i ž *pouk, poučevanje*: Vu szkrblivoj vucsitelnoszti je gorihránjen AI 1875, br. 2, 4

vučiteonica tudi vučitelnica -e ž *učiteljica*: Tanitónó, vucsiteonica AIN 1876, 23; Püspeka csi vucsitelnica AIP 1876, br. 10, 8

vučiti -ím nedov. **1.** *učiti, poučevati*: bi mogli vucsiti SM 1747, 1; je zapovedao ocevom nasim vucsiti otroke TA 1848, 62; On vucsi rokô mojo bojüvati TA 1848, 14; Jaž bodem te vucso SM 1747, 96; ino vucsi me SM 1747, 93; Źze Źzpominati zonoga, na kteroie on náz vucfo SM 1747, 40 **2.** *razlagati, razglašati, kaj je pravo, resnično*: Vöre Vučlenye náz vucfi SM 1747, 33; Szo skéri zvelicjánya, Szkoterimi náz vucsi BKM 1789, 358; Kak te na tou vucsi tva vöra SŠ 1796, 107; I vucso bom presztopnike na poti tvoje TA 1848, 41; On bode takse vucsil nato nai bolso pout SM 1747, 94; ino vučfite vŹze luŹtvo TF 1715, 31; Ár Źzem na eto imé vážz vucso SM 1747, 13; Vučfi Źzi me tve pouti BKM 1789, 391 **vučiti se** -ím se *učiti se, prihajati do spoznanja*: VŹterom Źze cslovik k-Bougi priti vucsi BKM 1789, 327; Odked Źze vučfimo SM 1747, 18; Vučfimo Źze od Bogá BKM 1789, 108; vucsite Źze vu nyem SM 1747, 84; Zato dabi Źze vucfo vörvati SM 1747, 41; ino bi Źze vučfili veŹzeliti SM 1747, 40; Źtero Źzem Źze i jaž vucso SM 1747, 13 **vučēči** -a -e *učēč, poučujoč*: I okoli hodēci Jezus vucšēci vu Źzprávicsaj KŠ 1771, 31; miloŹsa, Vucšēca náz KŠ 1771, 659; ValentinuŹa (vucšēcsega, ka je KriŹtus prineŹzao) KŠ 1771, 262; Zamán me pa cseŹtijo vucšēci tákse návuke KŠ 1771, 123; Vucšēca KAJ 1870, 174

vučlen -a -o prid. *učen, izobražen*: V. Murad bolje vucslen kak nyagov sztric bio AIP 1876, br. 7, 3

vučlenik -a m *učenjak*: Na eta pitanya gvisen odgovor vucsleniki nevejo dati AIP 1876, br. 3, 6

vudné tudi vuidné tudi vujdné tudi vudnjé prisl. *podnevi*: vnocfi ino vuidné okouli hodi TF 1715, 43; i premisláva Źnyegove právde vnocfi, i vudnyé SM 1747, 25; Źzi premisláva vujdne KŠ 1754, 5; i gori bi Źztano vnocsi i vujdne KŠ 1771, 113; prejde kak meglá vujdné KM 1783, 293; Da bi to szuncze vudné nám Źzvejtilo BKM 1789, 157; Vujdne je Źzvetli oblák pout kázao KM 1796, 38; nej vogláríti vudné KOJ 1845, 10; Vudné je szvetló KAJ 1870, 48; Pazi na mé vudné BJ 1886, 7

vugibanje -a s *spregatev*: 5. verbumov vugiba-

nye KOJ 1833, 46; vrēmena-rēcsi vugibanye forme AIN 1876, 43

vugibati -am tudi -lem nedov. **1.** *upogibati*: Tecsas vugibli drēvo, dokecs je mladika KAJ 1870, 39; Na jészen szo sze pod 'zmahnim szadom vēcšice vugibale KAJ 1870, 113 **2.** *spregati, pregibati*: Szamosztojécsi zaposztavki sze vugiblejo AIN 1876, 26 **vugibajóuči** -a -e *upogibajoč, majajoč*: ka Źzte vő sli glédat? trŹzt od vőtra vugibajoucsó KŠ 1771, 189

vugibek -bka -o prid. *gibčen*: Nyega [konja] lēpi trúp, vugibke kotrige KAJ 1870, 87

vugiblív -a -o prid. **1.** *upogibljiv*: Vrba má mládo veje vugiblivo AI 1878, 46 **2.** *pregiben*: genitivus casus je vugiblív KOJ 1833, 20; Steri szo ti dosztavek-vugibliví zaposztavki AIN 1876, 26

vugiblost -i ž *gibčnost*: te nepoznan zvugiblosztjov sze znao ognoti AI 1875, br. 1, 4

vüğnoti -em dov. *upogniti*: Eden norlavi cslovek je ednók vüğnoti steo glažojno KAJ 1870, 13 **vüğnoti se** -em se *upogniti se*: V-koleni sze nóga vugne KAJ 1870, 35 **vüğnjeni** -a -o *upognjen*: Ár je vugnyena do práha düsa nasa TA 1848, 36

vugòden -dna -o prid. *ugoden, prijeten*: Vugoden ABC 1725, A3b; kai tebi priétni, ino vugoden bodem SM 1747, 49; vugoden je bio Bougi KŠ 1771, 360; Bil je I vnougim vugoden BKM 1789, 405; i vugodna polžouda Źze zovéjo KŠ 1754, 131; od méne tebi priporocsena za vugoden ráni áldov KM 1783, 5; právoga krsztsanszta na vugoden odraszek KAJ 1848, X; Csuduj zemlé vugodno sztávo KAJ 1848, 7; i vu nyih Źzpravi Źzi Vugodno prebiválifse BKM 1789, 141; nážzedüvati, po vugodnom Źivlenyem Źzvéte Vecsérje SM 1747, 22; Ki z-gotovim i vugodnim Szrdczom nyé v'zivati zná KAJ 1848, 142; i oni Źzo na vŹze vugodni KŠ 1754, 46; Bougi vugodni biti ne morejo KŠ 1771, 464; VŹzejm ki Źzo nyemi vugodni SŠ 1796, 4; Źzo tvoje prosnye Bougi vugodne KŠ 1754, 181; miloŹse Źzvoje, vŹteroj náz je vugodne vcsino KŠ 1771, 574; Kaj Źzi palacse vugodne oŹztavo BKM 1789, 2

vugòdno prisl. *ugodno, prijetano*: I tou je meni vugodno KŠ 1754, 268

vugòdnost -i ž *ugodnost, prijetnost*: Naj bole nyemi je zoucsi vugodnoŹt glédala KŠ 1771, 432; PriaznivoŹt, vugodnoŹt, cslovēŹtvo BKM 1789, VI; Nema pred Bógom szrdcze vugodnoszti KAJ 1848, 175; da Źzpoznamo pri tebi vugodnoŹt KŠ 1771, 848

vugójdno prisl. *zjutraj*: zmŹznyena voda escse

vugojdno ob 8-moj vöri sze në raztopila AI 1875, br. 1, 8

vüháč -a m *uhač*: Pápínszke Mésnike pa na teliko za bojdikaj dr'sali, da szo nyim po návadi na spot vühácske pravili KOJ 1848, 103

vùharica -e ž *uharica*: Najvékša sova je velika vùharica AI 1878, 26

vùhki tudi vùki -a -o prid. **I. vlažen, volhek**: Dno tekôcsi vöd je gdate kameno vùhki vöd pa pálno KAJ 1870, 108 **2. počasen, len**: I, kak bi mogao vùhki bidti I jazs v-tak szvétoj dú'znoszti KAJ 1848, 200; Krava nyé hodba vùhka KAJ 1870, 77; Bláznozst Od vszákoga tu vùhkoga KAJ 1848, 111; oh nešzpametni i vùkoga šzrczá vörvati vřza KŠ 1771, 256; Vùhka na dobro je moja telovnořzt BRM 1823, 286

vùhkost -i ž *počasnost, lenost*: Ka potoni i 'zidove Vùhkoszt pámeti nyihove KAJ 1848, 82

vùhnica -e ž *ušesna mečica*: Nyega [vùha] szpôdnyi méhki tál je vùhnica KAJ 1870, 32

vùho tudi vùhóu vùha s **I. uho, čutilo**: Auris Vùhou KMS 1780, A7b; Vùhou Fül KM 1790, 92(a); Ful, vùha AIN 1876, 39; i vùhou je nej csulo KŠ 1754, 142; neobrejzano je nyih vùho KŠ 1754, 24; i odřzekao nyemi je deřřzno vùhou KŠ 1771, 325; i za vùhi řzo ga bili KŠ 1771, 92; ká řzo vùha nej řzliřřila KŠ 1754, 274; řzo pa blá'zene i vùha vařa, kaj csűjo KŠ 1771, 43; ká vùha tvoja kebzűjo na nyé TA 1848, 9; i neobrejzanoga řzrczá i vùjh liděje KŠ 1754, 126; vřze návuke je mimo vùh pűřzto KM 1790, 36; sepaovoga psza brezi vùh KOJ 1848, 8; Ako gli Vùham řzlisanye zmenka SŠ 1796, 119; ke je meni vùha dáu TF 1715, 21; meni tejlo, vùha dáo KŠ 1754, 85; ki má vùha na pořřlűsanye KŠ 1771, 112; zvézanoga za vùha bijo KM 1783, 237; Nagni ti knam řzvéta vùha BKM 1789, 50; Ti řzi mi igra vu vùháj KŠ 1754, 272; i zvéhami řzo 'zmetno csuli KŠ 1771, 43 **2. del kake pripravě**: le'zeřje je kumili řzkouřř iglé vùjh idti KŠ 1771, 63

vùjati -am nedov. *viti, navijati*: Csi je prejo mogla vujati KAJ 1870, 142

vujdávati -am nedov. *posegati*: denok drűgim v-gucs nevujdávaj KOJ 1845, 31

vűjec -jca m *ujec, stric*: Avunculus Vűjecz KMS 1780, A9; Naffi roditelje vűjecz KŠ 1754, 31; Sztricz, vűjecz BKM 1789, 428; Sztricz, vűjecz SŠ 1796, 158; Odisao je k-Lábani řzvojemi vűczi KM 1796, 20; nyegovoga vűcza v-arest djáti KOJ 1848, 61; Bratovje materé pa vűcovje KAJ 1870, 51

vűjřpati tudi vűřpati -am dov. *uspavati*: i' nyega vu Paradi'som pořřztavo, tam gdabi 'ga vűjřřpao, vu řzneh nyemi SIZ 1807, 3; ino 'ga

je vűjřřpao SIZ 1807, 20; Trudnoga csloveka, nyega je vűjřřpála SIZ 1807, 53; Geto szo ga v-támni zla vűřřpali KAJ 1848, 296 **vuspáni** -a -o *uspavan*: grob, Gde bos varvan vuszřpán AIP 1876, br. 6, 1

vűjška prisl. *kviřku*: Neposzťavlaj vűjska tiszti trám, steroga scsés preszkocsiti KOJ 1833, XVIII

vűjti tudi vűiti tudi vűjdti tudi vűidti -dem dov. **I. uiti, ubeřati**: gde nebom mogel vuiti SM 1747, 69; da vrejdni bodemo vujti vřzejm tűřtzm KŠ 1754, 113; naj vrejdni bodete vujti vřzejm KŠ 1771, 244; ki szo od törkov vujti mogli AI 1875, kaz. br. 3; Kakda vujdemo mi KŠ 1771, 673; pride na nyé pogibelnořzt, i ne vujdejo KŠ 1771, 621; Záto je denok nej Johanna vűjsla KOJ 1848, 46; Domou je komaj nikeliko prezovicsov vűjslo KOJ 1848, 9 **2. umakniti se, izmakniti se**: tvojoj řzoudbi ne b'om mogao vujdti KM 1783, 207; Csi řcsés pekli, vráři vujti BKM 1789, 249; Hito bi vuidti vihérom TA 1848, 43; I vuidem pogubeli KAJ 1870, 130; kaj ti vujdes řzoudbi KŠ 1771, 450; Vraj'zój szkusnyi vujdemo BKM 1789, 131; vecsnim mokam vujdemo KOJ 1845, 13; kakda vujdete řzoudbi KŠ 1771, 78; i tak řzam vűjřao nyegovim rokám KŠ 1771, 549; ořřtricz mecsa řzo vűjsli KŠ 1771, 693

vűjvica -e ž *vedeřevalka*: ka řzta zedne vujvicze vragá zegnala KŠ 1771, 391

vujvičűvanje -a s *vedeřevanje*: Po prvój zapovuidi řze prepovidáva vujvicsűvanye KMK 1780, 37; deklicza, řtera je dořřta hařřka prinářala gořřzpodárom řzvojem zvuivicsűvanyem KŠ 1771, 392

vujvláčiti -im nedov. *omadeřevati*: vujvláčso i vřřegavejcs vmouro KŠ 1754, 231 **vujvláčeni** tudi vuvláčeni -a -o *omadeřevan*: Pred Bougom řze moremo vu vřřáci grejři za vujvláčsène řřpoznati KŠ 1754, 199; Vuvláčseni szmo od szvéta hudoga KAJ 1848, 44

vűk -a tudi -á m *volk*: Luther kakti szplášeni vuk sze potaji KOJ 1845, 57; Vuk (vučica) AI 1878, 9; vidi vuká idoucsega KŠ 1771, 300; kaj prido vuczké med vářz KŠ 1771, 406; Dá meni poćřinouti Od tátov i od vukouv BKM 1789, 161; vářz posilam med vuké KŠ 1771, 32; Na Nemřskom so vuké že zřrebili AI 1878, 9

vukáč -a m *volk*: protestantje szo pápínszke mésnike pa vukáčse ospotovali KOJ (1914), 147

vukázan -a -o prid. *ukazan*: Te je od posřlavcov hi'ze vukázan, ka naj Hodosa szpomeni AIP 1876, br. 2, 3

vűmen -a s *vime*: Ona (krava) nyim dáva dobro mléko, stero 'z-nyé vűmena doji KAJ 1870, 77

vùmeni -a -o prid., v zvezi **vùmena stvar sesalec**:
Krt je z-'zù'zevkami 'zivòcsa vùmena sztvář
KAJ 1870, 151

vùn prisl. *ven*: Ka vám řzrcze vùn ne řzpadne
BKM 1789, 68

vùna -e ž *volna*: Vuna KMS 1780, A3b; liki vuna
bodo KŠ 1754, 210; vlašzjé řzo bejli bili, liki bejla
vuna KŠ 1771, 768; ár je gvant ali řz-predivna, ali
z-vune KM 1790, 48; Pořfese řzi vuno i predivo
KŠ 1771, 817; vzéo je krv zerdécsov vunov vrét
KŠ 1771, 686

vùna -e ž *ujna, teta*: Vùna KMS 1780, A3b; Sztrina,
vùna BKM 1789, 428; Sztrina, vùna SŠ 1796, 158;
'Zene sztricsov szo sztrine, vùcov pa vùne KAJ
1870, 52

vùnasti -a -o prid. *volnen*: moli njihove gosance
nihájo na vunastom gvanti AI 1878, 33

vùnka osloboditi ~ -ím dov. *osvoboditi*:
Zte nočne témnořzti řzi me verno vunka
ořzlobodil SM 1747, 64; Szte nočřne témnořzti
řzi me Verno vunka ořzlobodo BKM 1789, 362

vùnka pokázati ~ -žem dov. *izkazati, izpovedati*:
Ocza i řzina, tvo právo vòro vunka pokáři SM
1747, 82

vùnka preminéjnje ~ -a s *smrt*: Szpoumeniřze
brátja řztoga řzvejta vùnka preminejnja SŠ
1796, 24

vùnka zhájati ~ -am nedov. *izhajati, izvirati*: Ár
nyegova dika odnut vunka zhája BKM 1789,
187

vùnka zvréči ~ zvržem dov. *izvreči*: vnoge nevòre
řzercza vunka zverzi SM 1747, 81

vùpanje -a s *upanje*: Vùpanye ABC 1725, A3b;
pridi mi ó ti moje vùpanye SM 1747, 68; vřze
vùpanye je totá bilou KŠ 1771, 425; Je Vùpanye
KMK 1780, A2(3); Jezus! vùpanye moje KM 1783,
126; Naři dūs vùpanye BKM 1789, 77; Vu řzmrti
me vùpanye SŠ 1796, 5; Jezus, moje vùpanye
BRM 1823, 9; obátrivilo me je vùpanye KOJ 1833,
V; Ka bi vùpanye verni za grünt melo KAJ 1848,
6; i vupanye ti nevolni sze ne zgübi na veke TA
1848, 8; dabi mi Tüvarisje bili pouleg vùpanya
TF 1715, 33; i tak niksega vùpanya nejmajo
KŠ 1754, 145; liki oni, ki nejmajo vùpanya KŠ
1771, 620; dář nam Vòre, Vùpanya KM 1783,
11; Bòg mi je tak grünt mojga vùpanya KAJ
1848, 2; kiřzte leprai vmeni vùpanye imeli SM
1747, 83; oblecseni vu vùpanye zvelicsanya KŠ
1771, 622; Povéksaj vu meni vùpanye KM 1783,
6; Čři vùpanye vnyem máte BKM 1789, 10; Csi
bos vu-nyem imeo vùpanye SŠ 1796, 11; mejte
vùpanye BRM 1823, 5; i hválimo řze po vùpanyi
od te priřřzne Dike SM 1747, 18; i pozváni vu
ednom vùpanyi KŠ 1754, 132; escse pa i tejlo

moje bode pocšivalo vu vùpanyi KŠ 1771, 346;
Vu etom vùpanyi scšém 'řiveti KM 1790, 107;
'řivi v-vùpanyi SŠ 1796, 10; mi mámo zevřzeim
vùpanyem prořziti TF 1715, 26; i hválimo řze pod
vùpanyem dike Bo'ze KŠ 1771, 456; zná pogléd
szvoř z-vùpanyem kúmesz vr'řzi KAJ 1848, III; I
z-'řivim vùpanyem z-szveta vòpreminém KAJ
1870, 5; Z-vùpanyom sze od kralá pozdrávla
szpráviscse AI 1875, kaz. br. 1

vùpati -am nedov. *upati*: Toga záto vùpam
pořzlati KŠ 1771, 595; Lübeznořzt vřza vùpa KŠ
1771, 516; Vòra je onih, řtera vùpamo KŠ 1754,
77; vùpaj csi KŠ 1771, 196; Svojoj materi je nej
vùpao nikaj ovaditi BJ 1886, 9; Nezář glédati nê
vùpo AI 1875, kaz. br. 7 **vùpati se** -am se **I. upati**:
Reményleni; vùpati sže KOJ 1833, 170; zvùna
řtere řze niřcse zvelicanya nemore vùpati KMK
1780, 20; Li tak řze morem vùpati BRM 1823, 7;
jáko řze vùpam TF 1715, 37; nego řze vùpam, kaj
kvám pridem KŠ 1771, 738; Jařz řze vùpam vřze
ono KMK 1780, B3b; Vùpas řze eřche zveličřati
TF 1715, 37; Vupas řze zveličřati SM 1747, 38;
vupa řze, ka vtom dokonczá ořztáne KŠ 1771,
591; rejs Bo'za, Koteroj řze cslovik vùpa BKM
1789, 2; onim, od řteri řze vùpate nazáj vzéti
KŠ 1771, 185; vszih, koteri řze vùpaio na tebé
ABC 1725, A7b; Vùpaj řze řzinek SM 1747, 63;
vùpaj řze, řztani gori KŠ 1771, 136; Ne vùpaj
řze záto KM 1783, 281; i popolno řze vùpajte na
prineřeno vám milořcso KŠ 1771, 704; Vùpajte
řze nevolni BKM 1789, 10; Nevolni, vùpajte
řze BRM 1823, 5; 'zene, řtere řzo řze vùpale KŠ
1771, 708 **2. zaupati**: Záto nyega morem lubiti
i vnyem řze vùpati KŠ 1754, 113; vadlűjem, ka
řze jasz nemrem vu vrejdnosřti vùpati KM
1783, 153; daj li v-szamom tebi sze vùpati KAJ
1848; ar řze vu tebi vùpam SM 1747, 59; Vùpam
řze i vbogářřtvi KŠ 1754, 268; Vùpam řze v-tebi
KM 1783, 3; Jařz řze vùpam vu tvojoj milořcsi
KM 1790, 107; Jařz řze vùpam v-tebi řzamom
SŠ 1796, 3; Vu tebi sze vùpam TA 1848, 6; ár
řze vùpa vu tebi SM 1747, 63; vnyem řze vùpa
KŠ 1754, 12; Ár sze Král vùpa vu Goszpodni
TA 1848, 16; i rář řze vnyem vùpamo, kako v-
Bougi KŠ 1754, 9; Csi řze pa řiztoga, řtere ne
vidimo, vùpamo KŠ 1771, 466; Vu tebi řze li
vùpamo BKM 1789, 6; Vřzeih řztváři ocři řze vu
tebi vùpajo TF 1715, 47; ki řze vu tebi vùpajo SM
1747, 66; ki řze vu pejnzej vùpajo KŠ 1771, 134;
hi'sniczke, řteri řze vu Bougi vùpajo SIZ 1807,
8; Ki řze vu nyem vùpajo BRM 1823, 6; Záto sze
vu tebi vùpajo TA 1848, 7; i vùpaiřze vu nyem
KŠ 1754, 15; Vùpaj řze vu tvojem Bougi BKM
1789, 4b; Vùpaj řze li v-tom Kriřřtusi BRM 1823,

7; Bogá vnyem ſze ſzamom vŭpaimo TF 1715, 18; i vnyem ſze vŭpajmo KŠ 1754, 68; vŭpajte ſze vu Goszpodni TA 1848, 4; vu tebi ſze bodem vŭpal SM 1747, 69; jaſz bom ſze vnyem vŭpao KŠ 1771, 674; Csi mo ſze mocjno vtebi vŭpali BKM 1789, 132; vu nyem ſze bodo vŭpali KŠ 1771, 482; Naj ſze li vnyem vŭpamo KŠ 1754, 252; naj ſze v-Bougi vŭpajo KŠ 1754, 222; Dabi ſze vŭpo vu meni BKM 1789, 66; kaibi ſze mi vnyem vŭpali TF 1715, 13; Da ſzem ſze vtvo vrejdnofzt vŭpo BKM 1789, 70; Vŭpao ſze je v-Bougi KŠ 1771, 95; Mi ſzmo ſze pa vŭpali, kaj on bode KŠ 1771, 255; vtebi ſzo ſze vŭpali KŠ 1754, 182 **vŭpajouči** tudi vŭpajouči -a -e *upajoč*: I zaſztno znám, da vtebi vŭpajoucs, Nigdár ſze ne prekanim BKM 1789, 162; Naj ſze radŭjejo vszi vŭpajoucsi vu tebi TA 1848, 5; Oh Jezs! vtebi vŭpajouclim veſzeljé KŠ 1754, 229 **vŭpajouči se** -a se -e se *upajoč*: Bo'se, vu tebi ſze vŭpajoucsih obramba KM 1783, 12 **vŭpavši** -a -e *upajoč*: i poſzoudite nikaj nazá ne vŭpavſi KŠ 1771, 185 **vŭpavši se** -a se -e se *upajoč se*: ſz. piſzmo, ſtero mi, vŭpavſi ſze vu iſztni, právimo KŠ 1771, A2b

vŭpazen -zni ž *upanje*: Vŭpazen ne odide SM 1747, 58; ka je edna vŭpazen zvelicsanya KŠ 1754, 132; ki je Kriſztus vu vami, vŭpazen dike KŠ 1771, 605; Vŭpazen v-Bôgi KAJ 1848, 192; I zbŭdi mi v-szrdci csŭténye vŭpazni KAJ 1870, 5; vóra, ſtera terdno vŭpazen má TF 1715, 32; Dái mi pravó vŭpazen SM 1747, 56; i mojo vŭpazen polztávlam vu Goſzpodni Bougi KŠ 1754, 14; csi vŭpazen do koncza trdno obdr'zimo KŠ 1771, 675; bŭdi me na vŭpazen KAJ 1848, 111; Trôst prôti protivnikom je vu vŭpazni na Bôga TA 1848, 9

vŭpaznost -i ž *upanje*: I eta je ta vŭpaznofzt KŠ 1771, 735; Jákovova vupaſznofzt BKM 1789, 7; Vŭpaznofzt v-Bôgi KAJ 1848, VII; i na punitio hocses zdárom tve vŭpaſznofzti SM 1747, 69; bŭdi nász Po dúhi vŭpaznoszti KAJ 1848, 126; obudjávati nász more na vŭpaſznofzt SM 1747, 34; Csi gli jaſz mám vŭpaznofzt i vu tejli KŠ 1771, 596; Vu kom mámo prihodbo vu vŭpaznofzti KŠ 1771, 578; I krépi (nasz) vu vŭpaznoszti KAJ 1848, 121; I ſztouv vŭpaznofztyov ſzam ſteo kvám idti KŠ 1771, 530; Etak govorecſi ſzpunom vŭpaznofzťjom BKM 1789, 407; Etak govorecſi ſzpunom vŭpaznofzťjom SŠ 1796, 57; szpunov vŭpaznoszťjov Csákajo verni KAJ 1848, 165

vŭsta vŭst s mn. *usta*: Os Vŭſzta KMS 1780, A7; I vadlijo tvoja vŭſzta KŠ 1754, 257; Ár zObilnofzti Srczá gucsijo vŭſzta KŠ 1771, 40; Vŭszta nyegova szo puna z preklésztvom

TA 1848, 8; ka ſze nyegovi vŭſzt Dŭjh zové KŠ 1754, 123; olzkruni csloveka to vŭ idoucsse zvŭſzt KŠ 1771, 50; naj ka bi li tá vŭ tvoje recsi zvŭſzt zmeto BKM 1789, 7; medtejmtoga je pa z-vŭſzt ſzamoga Kriſztuſſa csŭo KM 1796, 124; dúgi glaszniczke 'selejo vu zgovárjanyi sirse odpiranye vŭszť KOJ 1833, 3; Szillaba szamo z-ednim vŭszť odpiranyem ſze zgovárja AIN 1876, 7; gúcsanya tvoja, ſzlatkejsa ſzo od medŭ vŭſztam mojim KŠ 1754, 4; ſpongio priteknoſi ſzo jo nyemi kvŭſztam KŠ 1771, 330; pŭſcsa mleiko, vu vŭſzta Deteta TF 1715, 7; Iména Bosega nevzemi vu szvoia vŭszta ABC 1725, A4a; nyegovo ſzvétó Imé za obſzťom jemlé vu ſzvoja vŭſzta SM 1747, 45; Odpri tvoja vŭſzta KŠ 1754, 55; odprém vu prilikaj vŭſzta moja KŠ 1771, 45; Pod jemányom Szvéte Oſťije odprémo vŭſzta KMK 1780, 65; Boug ti je dáó rázum, vŭſzta BKM 1789, 5b; Na Vandalszka Vŭszta prenesseni KOJ 1833, I; naj si vŭsta vŭzaperéjo AI 1878, 42; Vŭsta odpri BJ 1886; Nebéſza ſzo napravlena po nyegovoga Dŭha vŭſzťai SM 1747, 3; Ti ſzi Méd i mlejko vmoji vŭſzťaj KŠ 1754, 272; je nej nájdna jálnofzt vu nyegovi vŭſzťaj KŠ 1771, 707; Naj bode nyegova hvála vu moji vŭszťaj KM 1783, 4; Ár nega vu nyi vŭszťaj sztanovitoszti TA 1848, 5; ſzpunimi vŭſzťami dicſiti KŠ 1754, 86; Eto lŭſzťvo ſze kmeni približáva zvŭſzťami KŠ 1771, 50; Ki ga li z-vŭſzťami Vadlŭje BRM 1823; gucsi, z jálnimi vŭszťami TA 1848, 9

vŭš -i ž *uš*: Tetŭ; vŭss KOJ 1833, 175; Esi se ſliſi vŭš AI 1878, 35

vŭšivec -vca m *ušivec*: Necsohaj ſze po glávi ali indi, kak vŭsivecz KOJ 1845, 26

vŭtro prisl. *jutri*: Cras Vŭtro KMS 1780, A8; cſi gneſz al' vŭtro merjém SM 1747, 70; Scsé tou gneſz, ali vŭtro KŠ 1754, 269; dneſz ali vŭtro bomo ſli vu ovo meſzto KŠ 1771, 752; Ka mené dnesz razveſzeli, Vŭtro me pa razdreszeli BKM 1789, 15; Dneſz ſzmo lepou zdravi vŭtro bomo mrtvi SŠ 1796, 40; Vŭtro lehko razdreſzeli BRM 1823, 10

vŭvec -vca m *vedeževalec*: Ki verje czomper i bajilo, Icsse vŭvcza BRM 1823, 334; Ki verje czomper i bajilo, Icsse vŭvcza KAJ 1848, 230

vŭvstvo -a s *vedeževanje*: Veri, vŭvszťva odáv-czi Szó jálni zapelávczi KAJ 1848, 231

vŭzda -e ž *uzda*: kony ino Oszel, sterim Cslovik more vŭzdo vu lauloke polositi SM 1747, 96; Za vŭzdo pelajoucsi SIZ 1807, 57; Ovo, konyom vŭzde vcsobe mecsemo KŠ 1771, 750; Vŭzde za konje BJ 1886, 10; pren. Zapovidáva jezik na vŭzdi dr'zati KŠ 1771, 749; Na vŭzdi ſzve tejlo

dr'zi BKM 1789, 248; Dr'zi na vüzdi blödne hüdobnyáke KAJ 1848, 163; kakti z-vüzdov nazáj dr'li po'selejnja KM 1783, 212

vüzem tudi vüzen -zma m *velika noč*: po dvöma dnévoma vüzen bode KŠ 1771, 87; Od 2. do 3. Vüzma KŠ 1771, 160; ednouk okoli Vüzma KM 1790, 111; Bilou je pa pripravlanje k-Vüzmi KŠ 1771, 329; ne zapéramo vö te drüge dni Vüzen KŠ 1754, 26; Po vöri je vcsino Vüzen KŠ 1771, 692; Na vüzen vnedelo rano BKM 1789, 94; Na Vüzem KOJ 1845, 124; naj vám ednoga odpifztim vu Vüzmi KŠ 1771, 327; Kriřtuz jo je vecsér pred Vüzmom řzlu'zo KŠ 1754, 214; řteromi je Herodes dáo glávou vřzejcsi pred vüzmom KŠ 1771, 742

vüzěnski tudi vüzěmski -a -o prid. *velikonočen*: Ágnezc Vüzenřzki KŠ 1754, 184; na meřzto Vüzenřzkoga Ágnezca KŠ 1754, 185; i pripravili řzo te Ágnezc vüzenřzki KŠ 1771, 88; da jejs vüzenřzkoga ágnezca KŠ 1771, 88; I sli řzo vu Jeru'zálem na řzvėtek vüzenřzki KŠ 1771, 171; Na trėtyi dén, tou je, na Vüzenřzko nedelo KŠ 1754, 111; na Vüzenřzko Nedelo řze dá vczėrkev neřzti KŠ 1771, 261; řzkim řzo řziveli pred Vüzenřzkov Szobotov vecsér KŠ 1754, 185; Vüzemszke peszmi KAJ 1848, VI; nejli řzamo v-Koledni, Vüzenřzki i Riřzálřzki řzvėtki KŠ 1754, 214

vüzmeni -a -o prid. *velikonočen*: Da je Kriřtuz nám dáni, Ta vüzmena ovčřicza BKM 1789, 99; Pred vüzmenim řzvėtkom KŠ 1771, 310

vuřgáti -řgém dov. *1. priřgati*: Gyújtani; vusgáti KOJ 1833, 158; jeli ne vu'řgé řzvejcsė KŠ 1771, 222; Niti ne vu'řgéjo polřvejta KŠ 1771, 14; Vu'řgite vszi lámpáse BKM 1789, 12; Tam je řveplenice vuřgao BJ 1886, 9; pren. Da vu nami ogyen tvoje lübvavi vusgés KM 1783, 59; i düsevno řzvojo řzvetlořzt vnjeř vusgá KŠ 1754, 127; Vu'řgi vu najem řzrczi tvo lübéznolřzt BKM 1789, 127 **2. zařgati**: Ovo eden máli ogyen tak veliki lejřz vu'řgé KŠ 1771, 750 **3. ustreliti**: Ta deklina dvá szřrlája na notarosovo řzeno vu'řgála i jo na lehci zaranila AI 1875, br. 2, 8 **vuřgáti se** -řgém se *1. priřgati se*: jeli řze záto vu'řgé řzvejcsa KŠ 1771, 113 **2. vřgati se, začeti goreti**: Šreha se je vuřgála BJ 1886, 9 **vuřgėći** -a -e *řareč*: tak môdre ocsi mela kak ti korine i vu'řgėcse, kak ti szunze AIP 1876, br. 4, 5 **vuřgáni** -a -o *priřgan, goreč*: Niřcse pa řzvejcsa vu'řgáno ne řzkrije pod polřzoudo KŠ 1771, 193; pren. řSao mi je z-vusgánoga řzrczá mojega KMK 1780, 106 **vuřgáno** -ga sam. *zařgana, řgalna stvar*: jeli řzte mi zareřzana i vusgána áldüvali KŠ 1771, 362

vuřgávati -am nedov. *pořigati*: Eden ovomi lidi kole i vėszi vu'řgáva AIP 1876, br. 5, 3

vuřiganje -a s *priřiganje*: vojszkenih szvejcs vu'siganye pri bo'soj szlü'sbi KOJ (1914), 147

vuřigati -am nedov. *pořigati*: steri szo kakti razbojniczke po Vogerszkom vu'sigali KOJ 1848, 24

vzėti vzėmem dov. *1. vzeti, narediti, da pride kaj h komu ali kam*: nej je dobro vzėti krüh deczė KŠ 1771, 51; nego more krájdo v-röke vzėti AI 1875, kaz. br. 6; i nyegove (knige) naprej vzemem BKM 1789, 8b; da prevecs tėnte nevzemem vu pero KAJ 1870, 7; knige vzemem BJ 1886, 6; i vzeme řzėbom řzėdem drügi dühov KŠ 1771, 41; Vzeme nám vřze blágo BKM 1789, 10; Pri polskom deli nyemi telikájše vnogo haska vzememo BJ 1886, 14; Vzemi me Sztoga řzvejta KŠ 1754, 256; vzemi tvojo polřtelo KŠ 1771, 28; i vzemi vsza eta od méne KM 1783, 5; nář ménsega kaj ne vzemi KM 1790, 54; Vzemi me vu tvoje krilo SŠ 1796, 3; Vzemi me med verne tvoje BRM 1823, 5; Vzemite ino jeite SM 1747, 40; vzemte, jejte KŠ 1771, 89; naj vzeme brat nyegov řzeno nyegovo KŠ 1771, 74; naj řzprjhivo korouno vzemejo KŠ 1771, 508; ka bi kaj vzėo zhi'ze řzvoje KŠ 1771, 80; kaibi najřega blisnyega řene nevzėli TF 1715, 17; kaibi řzlejpi poglėd vzėli SM 1747, 11; řzeno řzam řzi vzėo KŠ 1771, 220; kaj řzi ti vzėo ta dobra tvoja vřitki tvojem KŠ 1771, 227; vzeuje vrouke krüh TF 1715; je vzėo i pehár KŠ 1754, 203; je priřao potop i vzėo je vřze KŠ 1771, 82; Vzėo je na řze cslovceřse tejlo BKM 1789, 45; Ki řze je ponizo da Je na řzė vzėo Ádama BKM 1789, 14; Kė je tejlo na řzė vzėla BKM 1789, 20; vnougi dobrouť, řtere je od nyih vzėo KM 1790, 58; řaszpáno dėte na nárocsa vzėla AI 1875, kaz. br. 7; Hvála za dari, kė řzmo od nyega vzėli SM 1747, 8; Csi řzmo to dobro od Bogá vzėli KŠ 1754, 179; zobřztoť řzte vzėli KŠ 1771, 32; vzėli řzo tejlo nyegovo KŠ 1771, 48; řtere řzo vzėle lampáje řzvoje KŠ 1771, 83; vu dományi oupraviczaj nyemi lejřko hařzek vzėli KM 1790, 58; pren. řzvoi kris na řze vzėti SM 1747, 29; i vzemem řzrczė kamenó řzvejta valřega KŠ 1754, 96; i kris řzvoih na řzėbe vzeme SM 1747, 29 **2. dobiti, sprejeti kaj düševnega ali duhovnega**: nikákve oblářzti nad menom nebodo mogli vzėti TF 1715, 46; Racsun scsė vzėti Gořzpodin Boug od lüdi SŠ 1796, 27; stere dü'snořzti cslovik na řzėbe vzėti more SIZ 1807, 9; Kristussa křzėbi vzemem SM 1747, 49; Vzemes ono blá'senszťvo KM 1783, 218; tēm le'zė vzemes môcs nad nyim KAJ 1870, 91; da

vrag nikakse moucsi nad menom nevezme ABC 1725, A5b; i nigdár moucŕji nad menom ne vze me KM 1783, 56; K-ŕzebi vze me Kriŕztus naŕe duŕe sŕ 1796, 8; stere dú'snoŕzti cslovik na ŕzebe vze me SIZ 1807, 9; Bôg, ki v sztráh vze me lüdsztvo TA 1848, 14; vsze ono szpráviscse v-tanácsivanye vze me AI 1875, 2; i mi tak ŕzvéto ga Dúha vze memo SM 1747, 17; nyegovo rejcs po pozványi gori vze memo Kŕ 1754, 126; 'Sitka ürocsino vze memo sŕ 1796, 45; Záto vze mete 'zmetnejŕo ŕzoudbo Kŕ 1771, 76; Szmrtjom hüď' konec z vze mete BKM 1789, 270; Vučitelje, ŕteri vrouke ne vze mo nei kaibi tolmacŕili návuk vöre TF 1715, 5; Csi nam vze me jo Postejnye SM 1747, 80; kaj odpüscsanye grejhov vze me jo Kŕ 1754, 79; gda csüjejo to rejcs, preczi jo zradoŕztyom vze me jo Kŕ 1771, 112; Vze mo do bri, vze mo hüdi ovo ŕzvesztvo KM 1783, 63; Tam vecŕno radoŕzt vze me jo BKM 1789, 126; Je zuŕa ki v-ŕzrczé vze mo sŕ 1796, 37; právde-podsztavo tüdi vtanácsivanye vze me jo AI 1875, kaz. br. 2; Iména Bosjega zamán ne vze mi vu tvoja vülzta TF 1715, 13; zama n ne vze mi vu tvoia vüsztá ABC 1725, A4a; Vze mi k ŕze bi mo düŕo SM 1747, 71; Lejpi poklon vze mi BKM 1789, 17; vze mi tak za kine s té zahválno szt KAJ 1848, 6; vŕze na bougsi ŕztrán vze mi mo Kŕ 1754, 54; Vze mo tou do brouto BKM 1789, 105; Priliko od vnougi mrtvi ŕzi vze mi mo BKM 1789, 405; Vze me ŕzvéto ga Duhá TF 1715, 34; lebo zvelicsanya vze me Kŕ 1754, 63; ni nikaj 'znyé ne vze me Kŕ 1754, 157; vze mi te Duhá ŕzvéto ga Kŕ 1754, 194; Vze me na ŕzé járem moj Kŕ 1771, 37; Naj ne vze me s najem hüdi Kŕ 1754, 257; nai vi obecsanye vze me SM 1747, 27; naj vze me jo odpüscsanye grejhov Kŕ 1754, 76; biu Kriŕztus je, Sto bi mi nyega vzéu Kŕ 1754, 262; naj bi eto tesko delo na ŕzebe vzéu BRM 1823, IV; dabi ŕzinovcŕino vzéli Kŕ 1754, 115; ŕtero ŕzkerb ŕzem jaŕz na ŕzebe gori vzéu TF 1715, 9; Od tébe kaj ŕzem vzél, na dobro mi naj bo BKM 1789, 367; kai ŕzi prekleŕztvo moje na tébe vzél SM 1747, 52; On je grehov naŕŕih plácŕo na ŕzé vzél SM 1747, 12; ino je vzél Oblübo ŕzvéto ga Duhá SM 1747, 14; Kákse zapouvidi je vzéu Abrahám od Bouga KM 1796, 17; rúszki boj za Czaszara 'sáloszten konec z je vzéu KOJ 1848, 119; ká je delo konec vzélö KAJ 1870, 133; Krisztus je Vzéu nájem za sztálno verno szt KAJ 1848, 120; I mi ŕzmo vŕzi 'znyegove punoŕzti vzéli Kŕ 1771, 265; dára, ŕteroga ŕzo Apoŕtolje z-Nebéŕz vzéli KM 1796, 117 3. *zavesti se, vedeti, opaziti:* ino nai vpamet vze me, jeli on eŕche natom ŕzveiti TF 1715, 43; Reics Bosjo ŕzlisŕimo, napametjo

vze mo SM 1747, 81; trá m pa vu tvojem ouki na pamet ne vze me s Kŕ 1771, 21; Ka more na pamet vzéti od Adjectivumov KOJ 1833, 29; stero vŕzáki lehko na pamet vze me BRM 1823, II **vzéti se** vze mem se **I. vzéti se:** se velki hasek vze me njéno j (gos) pérji AI 1878, 24; naj ŕze po etom betégi na pout etoga ŕzvejtá vze mem Kŕ 1754, 242; Vŕzáko ŕztvorjenyé Bo'ze ŕze naj zhválo dávaným vze me Kŕ 1754, 168; pren. Ivani krŕztiteli ŕze gláva vze me Kŕ 1771, 47 **2. oditi, zbežati:** Jezus vzéu ŕze je z-Galilee Kŕ 1771, 61; vö idoucsi na pout ŕzmo ŕze vzéli Kŕ 1771, 407; Tou vidévŕi Filiŕzteuske, na pobejg ŕzo ŕze vzéli KM 1796, 57 **3. zavesti se:** I Peter ŕze na pamet vze me i ercsé Kŕ 1771, 379; Na pamet ŕze vze mo SM 1747, 81; Gori ŕze 'se z-büdi, na-pamet ŕze vze mi sŕ 1796, 10 **vzémŕi** tüdi vze mévŕŕi -a -e *ko je vzél:* Pri toga (preminoučega vrejmena) naprávlanyi, za fundamentum vzémŕi trétyo jedinszko persóno KOJ 1833, 84; Poszlavcov-kucsá na prépolo'zno podsztavo vtanácsivanye vze mévŕŕi AI 1875, kaz. br. 2 **vzévŕŕi** -a -e *ko je vzél:* formo ŕzlü'zbeno na ŕzé vzévŕŕi Kŕ 1754, 106; i vzévŕŕi ti pét lejbov krüha, hválo je dáu Kŕ 1771, 48; gvant mi je gotovi, Na ŕzebe ga vzévŕŕi, hocsem ŕze ŕzvejtiti sŕ 1796, 77; Szlovenŕzke Gmaine, i na pamet vzévŕŕi, kaj one knige potrebüje jo BRM 1823, IV **vzéti** -a -o **I. vzét:** ki je od váz vu nébo vzéti Kŕ 1771, 342; je okouli vzéti od vojŕzké Kŕ 1771, 242; Jezus je vzéti vnébo BKM 1789, 110; ŕzmrt ino obláŕzt vzéto Vrági BKM 1789, 46; je on gori vzéto ŕzlaboŕzt cslovecso doli djáu Kŕ 1754, 109; naj vzéto blágo nazáj povrnémo KMK 1780, 44; Hválna pe szem za vzéto obládnoszt TA 1848, 7; tejlo ino ŕz. krv navküp vzéto jejmo Kŕ 1754, 205 **2. ustvarjen:** vu zemlo, z-ŕtere je vzéti KM 1796, 7; cslovek z zemle vzéti TA 1848, 9; Z-Zemlé ŕzmo vzéti BKM 1789, 355 **3. upoŕševan:** Eto je v-pamet vzéto od táksi AI 1875, br. 1, 2; ono dugoványe nede v-právdo vzéto AI 1875, kaz. br. 2; záto, ka ŕzo ŕyllabe nej bilé vu gvüsen mertük vzéte BKM 1789, 2b

vzétje -a s *vzetje, sprejem:* Ka je pa Odvézanya klücs? Oznanüvanye za volo pobougsenyá nazáj vzétje Kŕ 1754, 196; Bo'zega iména zamán gori vzétye Kŕ 1754, 16; náŕz na nyega haŕzek vzétje ráta Kŕ 1771, 670; ali ednoga dugoványa meszto toga drügoga vzétje KOJ 1833, 130; Ár, csi bomo zdo brevoule grejsili po vzétji ŕzpoznanya iŕztine Kŕ 1771, 689; Stero je po etoga liŕzta vzétyi porüŕeno Kŕ 1771, 601; Da ŕze po vzétji Tvoji dárov, Büdimo vu pobo'znoŕzti BRM 1823, 434; Nad vezdásnyim

Źzloboud vzétjem od-váŹz, Ne joucste sš 1796, 74

vzími prisl. *pozimi*: drevja, ono je 'ze gôlo bilô, tak, kak naszrêdi vzimi KAJ 1870, 113

vzórje prisl. *ob zori, zgodaj zjutraj*: Rano vzorje z-Mariami Iszkao bo'm ga Źztálno KM 1783, 247; GoŹzpodna dicsijo vzorje BKM 1789, 378

vžigati -am nedov. *požigati*: Bocskai sze prime povszem országi v'sigati KOJ 1848, 87

vživanje -a s *uživanje, sprejemanje hrane*: ki nám dáva bogato vŹza na v'zivanye Kš 1771, 643; Med nyé v'zivanyem tak Réd i mertúk zdr'závaj KAJ 1848, 248; poglej ednoga v sivyanya KM 1783, 63; pren. Dúhovna (jejstvina) je pa v'zivanye KriŹztusevoga tejla Kš 1754, 205; Csedno v'zivanye je nase pozványe BRM 1823, 407; Kai nadigne na gouŹzto vŹivanye Vecsérje TF 1715, 42; Kai more opominati na gouŹzto vŹivanye Źztem Sacramentomom SM 1747, 41; po etom v'zivanyi zemelŹzka znamejnaya zové Kš 1754, 8b; naj bole pred v'zivanyem K. vecsérje Kš 1754, 198; naj v'sivanyem etoga Szvesztva pride KM 1783, 154

vživati -am nedov. *I. uživati, sprejemati hrano*: dobroute vŹivati SM 1747, 16; naj dá vŹzáksemi v'zivati Kš 1754, 166; neznajo, Źto je bode v'zivao Kš 1754, 241; Z-Bo'Źimi dámi veŹzelo

v'sivaj KM 1790, 78; JaŹz Źzam pa toga nikaj nej v'zivao Kš 1771, 507; pren. jaŹz te Źcsém v'zivati Kš 1771, 666; důsevno hráno v'zivam Kš 1754, 236; Csi je gda v'zivas Vu bo'zoy radoszti KAJ 1848, 248; gda mi Telou kriŹtuŹjevo vŹivamo TF 1715, 40; naj z-oltárszkim Źzvesztvom v'sivamo KM 1783, 20; I, ki v'zivajo ete Źzvejt Kš 1771, 503; CŹi KriŹztusevo krv zvôrom bodes v'zivao BKM 1789, 321; nyega vŹivali bodeio SM 1747, 31; V'zivaj záto ete Bo'zi dár Kš 1771, A8a; vcsini, naj te dosztojno v'sivam KM 1783, 156; naj tebé On tak v'ziva, liki ti Bogá tvojegá Kš 1754, 257; liki ti Bogá tvojga v'zivao jeŹzi Kš 1754, 257

2. biti deležen česa: Tvoje dobroute v'zivati nebi mogao BKM 1789, 289; je nej dugo mogao nyé dobroute v'sivati KOJ 1848, 8; pomoucs v'zivamo Kš 1771, 840; Da tvoj blagoszlov v'zivamo KAJ 1848, 130; VŹzak'ga [Mér] naj v'ziva BKM 1789, 330; ka bi sze vsze tri vere dovoljene pravice v'sivale KOJ (1914), 125; Ali nej Źzmo v'zivali tou obláŹt Kš 1771, 506

vživati se -am se *uporabljati se*: ma szlovenszki Jezik szvoj kout, v-sterom sze on szlobodno v'siva KOJ 1833, XIV **vživavši** -a -e *uživajoč*: Da v'zivavsi tvoj blagoszlov, Nezábimo tvoji dárov KAJ 1870, 28

W

Witteberg -a [víteberg] m *Wittemberg*: i dájo vň
Ĵtámpati vu Wittebergi KŠ 1771, A6b

Wladislav -a [vládislav] m *Vladislav*: Wladiszlav
I. kráo KOJ 1848, 55

X

Xantippa -e [ksantípa] ž *Ksantipa*: Xantippa
ABC 1725, A3b

Xantus -a [ksántus] m *Ksantus*: Xantus ABC
1725, A3b

Xerxes -a [ksérkses] m *Kserkses*: Xerxes ABC
1725, A3b

z predl. **I.** z or. z: zetim leipim opominanyem TF 1715, 36; ino zponiznimi recsmi TF 1715, 7; zmaterin|zkim mleikom navküpe TF 1715, 6; máses zoleiom ABC 1725, A8b; koronües zmiloschov ABC 1725, A8a; ako |ze ztáksim tálom SM 1747, 8; nyega je znami zmiro SM 1747, 35; naj zna|jov példov KŠ 1754, 83; zpremlávanyem KŠ 1754, 63; napunim zvami KŠ 1771, 483; je gúcsao nyim zpil|zma KŠ 1771, 394; zsege gucsa KŠ 1771, 337; preminém jalz z|zvejta BKM 1789, 15; Z|tere sze je |zpozábo BKM 1789, 13; je z-dobrim opomináo KM 1790, 54; ná|z darúje z-vekivecsnim 'sitkom SŠ 1796, 11; zbrise |zkuze zoucsi SŠ 1796, 5; i z-|zadovenim drevjom zelenila KM 1796, 4; |ze z-lüdmi napunila SIZ 1807, 8; Z-verov vadlúvati BRM 1823, 2; z-'zitkom vadlúvati BRM 1823, 2; Z-|zvet|zkim blágom BRM 1823, VII; more z-obrásza zemlé potünoti KOJ 1845, III; z-drasztejnyom je dokoncsano KOJ 1845, III; sze je pomiro z-szoszedmi KOJ 1848, 10; z-'senszkami grdo delali KOJ 1848, 8; Kak z-dikov ocsé obvzétom KAJ 1848, 3; 'ziveti Z-szrecsov KAJ 1848, 3; szi ga z dikov koronüvao TA 1848, 7; presao je szpômenek nyihov 'z-nyimi TA 1848, 7; z hotlivosztjov szvojov TA 1848, 8; I z-'zivim vüpanyem z-szvêta vöpreminém KAJ 1870, 5; i z-téntov znam pizsati KAJ 1870, 7; Z-táksimi kosi jáko vrêdno rôje pôvati AI 1875, kaz. br. 8; szamo z-ednim vüsztt odpiranyem AIN 1876, 7; pes na to z radúvanjom bejžo AI 1878, 8; rešo se je li z tem AI 1878, 9; hižo zterstjom pokrije BJ 1886, 7 **2.** z rod. z: nische |ze ztebe nezpomené ABC 1725, A8a; Ne |zpozábi |ze z-radovolnoga gori prijimanya KM 1790, 64; Gda pa bom z-|zvejta preminyávao SŠ 1796, 3; I z-'zivim vupanyem z-szvêta vöpreminém KAJ 1870, 5 **3.** z rod. iz: z|zvétoga pil|zma vküp zebráni TF 1715, 1; praviczta, stera zhája zvöre SM 1747, 19; zNebéjz opet doli pride SM 1747, 13; gda gucsi lá'z z-|zvojga la|ztivnoga gucsi KŠ 1754, 95; kaj jo je nej zvöre il|zkao KŠ 1771, 469; |ztoga |zpoznajmo, ka |zmo KŠ 1771, 339; I vezzelisze mi zszrczá BKM 1789, 16; nam je Nasoj düsi

z-tejla preminouti SŠ 1796, 19; cslovecsán|zko tejlo je z-zemlá napravo KM 1796, 4; i v|za, |tera |zo na tom |zvejti, z-nicse|za |ztvouro KM 1796, 3; Boug dáj z-zemlé obilen 'sér SIZ 1807, 6; nede z-kmicsnoszti vnouge vöpelala KOJ 1833, III; Sztvoriteo je nám z-Paradi'soma vövr'senim haszniti nakano KOJ 1833, IX; Ki z-sztolice more vö KOJ 1845, 9; Álmos z-szega vogerszkoga národa vküpnarédi KOJ 1848, 7; I düsno vésztt nyegvo zbüdjáva 'Z-nyé pogübelnoga támna KAJ 1848, 3; Dicso bom Goszpodna z czêloga szrczá TA 1848, 7; z-jarp tiszto vözememo AI 1875, kaz. br. 8; Kakda sze moro z-vecs szillab recsi razdeliti AIN 1876, 7; Z volovski koz se delajo podplati AI 1878, 15; je Ferkeci pisanye zrök skübno BJ 1886, 5

za predl. **I.** s tož. **I.** za izražanje smeri, namena: ter |ze nyim vnou|a, za včjenyé otroúk |zvoih dvá kraiczara dati TF 1715, 4; Abecedarium Za drobno Detzo, vön |zpüscheno ABC 1725, A1a; stere je za |zini gori vzél SM 1747, 20; |ze moremo za vujvlacséne |zpoznati KŠ 1754, 199; Vi znáte, ka za rejsz |ze je zgoudilo KŠ 1771, 374; I bom vám za Ocsó KŠ 1771, 540; Szvéti Paveo zové eto |zvez|ztvo za veliko |zkrovno Szvez|ztvo KMK 1780, 86; ki |zi me od veka za rázumnoga csloveka odébrao KM 1783, 6; Molitev Dávida za po|zlhünnenyé BKM 1789, 8; Ka je ti|zto za ve|zeljé BKM 1789, 456; Prvi dén, s|teri je potomtoga Za Nedelo imenüvani KM 1796, 113; |tero je szám Boug za veliki zrokov volo na|ztavo SIZ 1807, 7; Szkrb za Düso BRM 1823, VII; szo sze mi za mosnyé szziromaskih Szlovenov sztrasne vidile KOJ 1833, III; Za Taksonya sze je zgoudilo KOJ 1848, 10; vojszki naroucsi poszt, i molitve za szrecso KOJ 1848, 9; Nebi meo za nász szvét nikse lepote KAJ 1848, 7; Ka za dobiecsek je z moje krvi TA 1848, 22; Moje pero, në szi ti za norce KAJ 1870, 7; bodemo našega očo za krátko vrêmen vidili BJ 1886, 46 **2.** čez: za tri dni de zdrava KOJ 1845, 109; prvo szedsztvo sze more za tri dnëve obdr'zati AI 1875, kaz. br. 1 **II.** z or. za izražanje prostora, časa, zaporedja: ino miloscha za menom

bode hodila ABC 1725, A8b; Stera [ztvorjena [ztvár Bo'sa je náj bole [zpominanya vrejdna za Angyelmi KMK 1780, 10; Od orszácskih Ocsákov i za nyimi od nassega 'seleznoга Vármegyéva je dokoncsano KOJ 1833, III; Moja dŭsa zdŭháva za zvelicsanyem tvojim TA 1848, 101

zabádanje -a s *klanje*: Szvinya sze pred zabádanym podkrmiti more KAJ 1870, 69

zabájarica -e ž *vedeževalka, čarovnica*: Tou doprnásajo zabajaricze, glédaricze KŠ 1754, 50

zabájati -am dov. *začarati*: E[zi [zlisijo, [tere [zi zabajajo, naj ne poprijéjo KŠ 1754, 38

zabéjliti -im dov. *zabeliti*: Zsirozni; zabejliti KOJ 1833, 184 **zabéleni** -a -o *zabeljen*: Zsiros; mászen -a -o, zabelen -a -o KOJ 1833, 184

zábeo -ela tudi zábil -a m *zabela*: Zsir; máscesava, zábeo KOJ 1833, 184; gde je proso malo szlanine, zábela KOJ 1845, 107; Z-zmôcsaja mászt cvréjo, i obôje na pecsenyé i zábil nucajo KAJ 1870, 77

zabéranje -a s *volitve*: i novo zabéranje bode AIP 1876, br. 2, 3; miniszterium zdaj po zabéranjom poszlavcov znôvov dácsov na prêsztôpi AI 1875, br. 2, 1

zabérati -am nedov. **I. voliti**: Zatoga z-roka poszlavcov prvo delo je predsednika i zapernike zabérati AI 1875, kaz. br. 2 **2. izbirati**: Meli szmo 'ze gerde dekle, stere szo v-deli zabérale AIP 1876, br. 10, 5

zabéravec -vca m *volivec*: Deák z-poszlavcove csészti dolizahválo, ár szo nyagovi zabéravci tô 'zeleli AIP 1876, br. 2, 2

zábiti -im dov. *pozabiti*: Ne zábi toga ni eden BKM 1789, 431; Nyeg'va [zam kotriga, zábiti me nescse SŠ 1796, 59; Tô nigdar nezábi KAJ 1870, 50; Zábtá tak pojbára, Ocsa ino matí KAJ 1870, 90; Vidli bodo ga i oni takáj, ki [zo ga zabili BKM 1789, 445 **zábiti se** -im se *spozabiti se*: Sztébe [ze zábiti nemrem BKM 1789, 324; Ár [ze je bole nigdár nej roditi, Liki 'snyegova dobra [ze zábiti SŠ 1796, 50 **zábleni** -a -o *pozabljen*: Od lŭdi osztávleno, 'Zédno, lacsno, zábleno KAJ 1870, 19

zabléditi -im dov. *narediti bledo*: je lêpi bio v-obrázi, szamo ka ga támnoszt i nesznehoszt zabledila AIP 1876, br. 4, 6

zablisnoti se -e se dov. *zablisniti, zabliskati se*: ogeny sze k-szouszedi za'sené, ino zabliszne KOJ 1845, 103

zablóditi tudi zablóuditi -im dov. *zabloditi, zaiti*: Ovcé májo dobre ovcsárnice, vu stere sze notrizapréjo, da szemta neidejo i nezablódijo KAJ 1870, 139; Kak nezablóдите med telko

potami KAJ 1870, 26; i zabloudila bi li edna (ovcza) 'znyih KŠ 1771, 59; Zabloudo [zam kak blodécsa ovčjicza KM 1783, 164; pren. teda od Bo[ŭjega návuka naidale vkrai zabloudi TF 1715, 3; csi [sto med vami zabloudi od i[ztine KŠ 1771, 754; Ki [zo okoli i[ztine zabloudili od czila govorécsi KŠ 1771, 649 **zablódjani** tudi zablóudjani tudi zablóudnjani -a -o *zablodel, zašel, izgubljen*: Ovo ja[z tvoja nejzrecsna zablodjena ovčjicza KŠ 1754, 229; Nej li [zam ja[z edna, Od devétde[žét devéte zablodjena BKM 1789, 201; Csi [ze nagodis na tvojega nepriátela zablodjenoga guncza KŠ 1754, 52; náj bi na hŭdo zablodnyenoga krála pripelao KOJ 1848, 40; idoucsi na goré iscse to zablodjeno KŠ 1771, 59; Zablodjene ovczé [zmo od Ádama bili BKM 1789, 72; pren. Oh jaj tebi teda dŭsa zablodjena KM 1783, 255

zabobnjáríti -im dov. *zabobnati*: zabobnyári, ino zrogácse tak KOJ 1845, 11

zabódnjeni -a -o prid. *zaboden, zaklan*: Zabodnyena (svinja) sze prá'zi, ali z-kropom popári KAJ 1870, 69

zaboléti -im dov. *zaboleti*: Od etoga glásza Andrási III. szrcé zaboli KOJ 1848, 42; szamo jih je 8 ali 9 dni malo gláva zaboje[la KOJ 1845, 112; Od vsze té nicsemúrnoszti je szrcé zabolelo Józsefi I. KOJ 1848, 104

zabóráti -am dov. *zajeziti, zagradiiti*: Ete tecsáj je tak naméno Matyas I. zabóráti KOJ 1848, 66

zabráč -a m *volivec*: Nisteri szo szvojim zabrácsom racsun dáli od dela szpráviscsa AIP 1876, br. 8, 1

zabrániti -im dov. *preprečiti*: Zahmán Pilátus zabráni – csŭdo gorsztanejnya KOJ 1845, 124; Csi bi pa kaj zabránilo – tebi zráven priti v-diko KOJ 1845, 131

zabráti -berém dov. *izbrati, izvoliti*: vu prvom rédi zaberé ednoga oglejŭvácsa okrogline AI 1875, br. 2, 4; No zaberte frisko od nyih ednoga AIP 1876, br. 1, 7; edno rô'zo dônok najsla, stero szí za sztan zabrála AIP 1876, br. 2, 6 **zabráni** -a -o *izbran, izvoljen*: Pokedob poszlavcov-kucsá neima po szlavanyi zabránoga predsednika AI 1875, kaz. br. 2; Potom ország sze po szvojem zabránom prednyási ravna AI 1875, 3; Edna poszlavcova kucsá, v-steroj od národa zabráni poszlavci szedijo AI 1875, 2

zabréčati -im dov. *zakričati, zajokati*: detéce, csi v-Cérkvi zabrecsi KOJ 1845, 23

Zábulon -a m *Zabulon*: Zemla Zabulon, i Zemla Neftalim KŠ 1771, 12; je prebivao vu Krajinaj Zabulona KŠ 1771, 12

Zábulonov -a -o prid. *Zabulonov*: Zplemena

Zabulonovoga dvanájdzet jezér zapecsácseni KŠ 1771, 779

zacéliti -im dov. *zaceliti se*: kralici od vdáreca otecseno lice zacelilo AI 1875, kaz. br. 8

záčati -am dov. *začeti*: Gda bi pa ja|z zácsa eta gúcsati KŠ 1771, 376; ki bi eto delo zácsa grajati BKM 1789, 8b; Etak da bi p|enicza lipou zácsala rá|zti KŠ 1771, 434; naj tou dobro |teró je zácsao, i dokontsa KŠ 1754, 125; kaj je |zvejt |ztoriti zácsau KŠ 1754, 24; Kakda je je zácsao i obrédo KŠ 1771, 263; Té je na tou zácsao bej'sati KM 1790, 18; Maná|jes je hüdou zácsao KM 1796, 71; Zdá szi je zácsao premislávati KAJ 1870, 155; geto |zo ga zácsali niki vó glá|ziti KŠ 1771, 527; na tou szo zácsali stúke zlejvati KOJ 1848, 47 *záčati se* -am se *začeti se*: nego sze vu zdásnyem vrejmeni zácsa o'sivati KOJ 1833, X; Gda sze eden sereg szrsnyôv Sztrasno zácsa zményati KAJ 1870, 17; Gda |ze je zácfau té dén |zvetiti KŠ 1754, 26; i zácsao |ze je ftáplati KŠ 1771, 49; na keliko |ze je zácsalo, je drúgo Bo'ze |zkrbi KŠ 1771, A4a; ka |zo |ze dári vnami zácsali KŠ 1771, 442; Kakda |zo |ze zácfale te moke KM 1796, 106 *záčavši* -a -e *ko je začel*: kaj gori nadigáva lú|zstvo vucsécsi po czejloj Judei zácsavsi od Galilee notri do técz KŠ 1771, 250

záčávná -e ž *začetek*: Ete novin vszáka z-obhválnosztjov sze szpominola od z-ete zacšávné AI 1875, br. 1, 7

zacčerniti -im dov. *zacčerniti*: V-deszét dni sze je mála kraszticza narédla, po malom zacšernila KOJ 1845, 111

zacčetek -tka m *začetek*: Jezussa, steri je zacšetek i dokoncsánye Vóre SM 1747, 28; Ja |zem A ino O, zacšetek i konecz KŠ 1754, 89; I erkao nyim je Jezus zacšetek KŠ 1771, 293; Zacšetek KMS 1780, A3b; Oh zacšetek moj KM 1783, 2; Vtrágló|zt je v|záke hüdoube zacšetek KM 1790, 16; i toga |zvejta v|ze nevoule zacšetek KM 1796, 8; Teski je bio zacšetek kralüvanya KOJ 1848, 103; Lasztivnogaiména zacšeteklitera sze z-velikov literov pise AIN 1876, 10; Grüška cveté začetek risálšécka AI 1878, 45; kai je rezi zacšétka SM 1747, 33; |teró je od zacšétka |zvitá bilou KŠ 1754, 5b; I ti |i od zacšétka zemlo fundálivao KŠ 1771, 672; Od zacšétka |zvojega Vouzniczke |zo v|zipekla BKM 1789, 13; Dühá zecšetek mámo KŠ 1771, 442; Dika, kako je vzacsetki bila SM 1747, 80; geto je ono od |zamoga Bogá vu zacšétki |zvitá vó dáno KŠ 1754, 9a; |zpadno je |zvétí Düh na ná|z vu zacšétki KŠ 1771, 376; kak je bilou vu zacšétki KM 1783, 16; Rejcs, Stera je vzacšétki bila BKM 1789, 39; i obládajmo taki vu zacšétki

hüda 'Jelejnya KM 1796, 9; Pri zacšétki Bo'ze Szlu'zbe BRM 1823, V; Pri vszákom dugoványi zacšétki sze szka'zúje AI 1875, kaz. br. 8; kaj |zi me lübo pred zacšétkom |zvejta KŠ 1771, 324; Molitev pred zacšétkom |z. Me|je KM 1783, 104; Eti bodo zacšétki bolejzen KŠ 1771, 143

zacčéti -čnèm dov. *I. začeti*: Boug je more vnami zacšéti KŠ 1754, 80; edna dr'sina polzebi ne more zacšéti KM 1790, 88; Vu iméni Bogá zacsnem moje delo KAJ 1870, 5; Začnem vu Bogá iméni BJ 1886, 3; Ludvik z-Vogrinami boj zacšne KOJ 1848, 8; Ki brs zacšne, dale pride KAJ 1870, 11; Zacšnimo tak delo z-bo'zov pomocsjov AI 1875, kaz. br. 1; eden sz-králeszkoga rodu rodjen boj zacšno AI 1875, kaz. br. 8; Margeca zácsa praviti AI 1875, kaz. br. 7; Tak szo sze Magyarai zácsali notrizagrajüvati KOJ 1848, 10 **2. delati, početi**: Ah! ka mi je zacšéti SM 1747, 77; Ah kaj mi je zacšéti BKM 1789, 209; kaj hocsemo zacšéti SŠ 1796, 173; nê szo znali, ka májo zacšéti KAJ 1870, 144; od boleznosztí nikaj nê znao zacšéti AI 1875, kaz. br. 8; ino nevej, ka bi zacšéla KOJ 1845, 85 *záčévši* tudi *záčévči* -a -e *ko je začel*: Zacšév|i od kr|zta Ivanovoga notri do tí|ztoaga dnéva KŠ 1771, 343; kral na glasšno zacšévcsi csteti králeszko rêcs AI 1875, kaz. br. 1 **zacčéti** -a -o *začet*: Vi znáte, ka za rejcs |ze je zgoudilo, zacšéta od Galilee po kr|zti KŠ 1771, 374

zacčétnik -a m *začetnik*: NávuK vogrszkoga jezka za zacšétnike KOJ 1833, I; NávuK vogrszkoga jezka za zacšétnike AIN 1876, 1

zacčimba -e ž *začimba*: Füszerszám; zácsimba KOJ 1833, 157; I zácsimba je nyi brige KAJ 1848, 249; Naj'zmahnésa zácsimba KAJ 1870, 45; i pripravile |zo zácsimbo KŠ 1771, 253; i prikázala je nyemi v|záke féle prebráno zácfimbo KM 1796, 66; i zavili |zo je vprté z zácsimbov vrét KŠ 1771, 331

zacčinjanje -a s **I. začénjanje, začetek**: Odik prilo'seka verbumi zacšinyanye znamenüjo KOJ 1833, 49; ár je Béla III. po zacšinyanyi vnoughih novuh návadih pout vtro KOJ 1848, 31 **2. početje, delovanje**: steri gli bár je odobrouto Luthera zacšinyanye KOJ 1845, 64; csi eto zacšinyanye podpérano bode AI 1875, kaz. br. 8

zacčinjati -am nedov. *začenjati*: pozványi, Stero zdaj zacšinyam BKM 1789, 366; ka nyé lüszstvo zacšinya odirjávati KOJ (1914), 133; delo, Ka bodem dnesz zacšinyo BKM 1789, 375; Jancsi je i vecs zacšinyao KAJ 1870, 157 *zacčinjati se* -am se *začenjati se*: i e|cse vezdásnyem vrejmeni |ze zacšinya |zvedou|zstvo KŠ 1771, A4a; Dne|z |ze

zacfjnya to nouvo leto BKM 1789, 52; Zacfjnya fze mi blá'sen|ztvo SŠ 1796, 4

zacfnjeni -a -e prid. *zacfnjen, zabeljen*: Rejcs vafa v|zigdár vu milofcsi naj bode z|zoljaom zacsfnyena KŠ 1771, 610

zacfiteo -ela m *zacfetik*: Kúmez glédajoucsi na voja, liki na zacsfitea i dokoncsitea vöre Jezufa KŠ 1771, 694; Dvajszetih imenitnejsih zacsfitelov reberije czaszar dá kastigati KOJ (1914), 128; ali domá je sztrasno kastigao zbučsenya zacsfitea KOJ 1848, 26

zacfniti -em dov. *zacfeti*: Komaj je zacsfnila nasa Szlovensina lepse lice kázati KOJ 1914, 129; vogerszki sztálisi szo zacsfnili Krále sziz zebirati KOJ 1848, 42 **zacfniti se** -em se *zacfeti se*: Sztáromi skolniki sze je kihati zacsfnilo KOJ 1845, 4

zacfnoti -em dov. *zacfeti*: niscse neszmi zacsfnoti KOJ 1833, III; Csi gli kaj zacsfnem rano KŠ 1754, 268; nouvi 'zitek zacsfnem BKM 1789, 78; i teda fzi zacsfne fzej|zti KŠ 1771, 219; kak on moje delo zacsfne SM 1747, 74; Záto Sz. Dujh v|ze tou dobro vnami zacsfne KŠ 1754, 124; I zacsfne biti te fzebom fzlü'zécse KŠ 1771, 83; Jožek dónok začne Ferkeca mériti BJ 1886, 5; Zacsfnemo pá fzami fzebé preporácšati KŠ 1771, 532; csi tak zacsfnemo kaj vcsiti KOJ 1833, V; Zacsfni nafzledüvati nyé BKM 1789, 1b; i ne zacsfnite efése praviti vu fzebi KŠ 1771, 173; naj tou zmolitvami zacsfnejo KŠ 1754, 220; Naj ne zacsfnoje fspotati KŠ 1771, 221; zacsfnoje vleti 1771 pobogsávati pefzmi BKM 1789, 3; Žveplenica je začnola goreti BJ 1886, 9 **zacfnoti se** -em se *zacfeti se*: Tou blá'zen|ztvo fze escse eti zacsfne KŠ 1754, 142; Záto fze preczi od nyegove Bo'zán|zke natüre zacsfne KŠ 1771, 263; Vcsenyé sze z-molitvami zacsfne KOJ 1845, 9; Teda fze prav nouvo leto zacfne BKM 1789, 53; Včenyé se zdaj začne BJ 1886, 3; naj fze vsze nafje molitve od tébe zacsfnejo KM 1783, 102; zacsfni fze pa od fzejdnyega do prvoga KŠ 1771, 64; Slama se je pa goreti začnola BJ 1886, 9 **zacfnovši** -a -e *ko je začel*: I zacsfnovši od Moj'ze|a i od v|zej prorokov razkládao je nyim v|za ona pi|zma KŠ 1771, 256; Oni pa vö fzo sli eden za ednim zacsfnovši od fztari|fi KŠ 1771, 292 **zacfnjeni** -a -o *zacfet*: Od sztrána Szrbie prôti törkom je bój zacsfnyen AIP 1876, br. 7, 8; V-nisteri mesztaj bratva 'ze zacsfnyena AI 1875, kaz. br. 8; i szamo te szo mogli od zacsfnyenoga dela henyati KOJ 1833, IX; pred nomenom z-káksim vküpglasznikom zacsfnyenim sztoji KOJ 1833, 14; naj fze dela od tébe zacsfnejo, i zacsfnyena fze dokoncsajo KM 1783, 102

zacfüditi se -im se dov. *zacfüditi se*: Ali kak sze zacsfüdijo, gda ná'jdejo KOJ 1848, 120; Vsza szoszedšina sze je zacsfüdila KOJ 1845, 6

zacfüdivati se -am se dov. *czüditi se*: Szily János szo sze zacsfüdivali nad menkanyom knj KOJ (1914), 153 **zacfüdivani** -a -o *zacfüden*: Vesz zacsfüdivan pasztér hitro be'si v vész KOJ 1914, 109

zacfüti -üjem dov. *I. zaslíšati*: nigdar odnyi nikaj nê zacsfüti bilo AIP 1876, br. 1, 8; sztopája rogát zacsfüje AI 1875, kaz. br. 7; V bližini začüjemo neprestano pokanje AI 1878, 3; Ár zacsfüjo, kaj fzi pri|jao KŠ 1771, 408; Ár edna 'zena kak je zacsfüla KŠ 1771, 124 **2. szpoznati**: Tú szo nasi zacsfüli hasznovitnoszt hajdine KOJ (1914), 107

zacfütiti -im dov. *zacfütiti*: Grozoviten glás má i ga na pol mile zacfüti AI 1878, 11; kak je zacsfütüla nyegovo dobro ponásanye KM 1790, 58

zádav -a m *nadav, ara*: Zálog, zálog, zádav KOJ 1833, 184; Zádav pri|fejztné dike KM 1783, 58; Ti fzi Zádav pri ná|z tvega Ocza BKM 1789, 4

zádava -e ž *nadav, ara*: Ki je zádava örocsine nafje na odrejsenyé KŠ 1771, 575; ki nám je dáo i zádavo Dühá KŠ 1771, 536; on, ki je na nyega kô'zo 'ze zádavo gorivzéo KAJ 1870, 94

zádava tudi zádeva tudi zádiva -e ž *ovira, prepreka, zapreka*: Akadály; zádava KOJ 1833, 149; Záto i zádivo fzam meo vnogokrát KŠ 1771, 483; fzlabo|zst nafjo fšera nam je csáfzi na zádavo KMK 1780, 82; drügem zádevo mecse KAJ 1870, 105; Csi je pri etaksoj zádavi rávno kaksa poszebna szvétecsnoszt bila KOJ (1914), 153; csi Boug ná|z od-drügi protivni zádav mentüje SIZ 1807, 16; ino po pouti premágavsi vszakojacske zádave KOJ 1848, 7; Poteri fszrczá zádave BKM 1789, 207; Vsze zádevé obládati KAJ 1848, 219; Tecšasz, ka bi sze Albert z-csehszkimi zádavami borio KOJ 1848, 53

zádavek tudi zádevék -vka m *nadav, ara*: Csi bi tô li zádavek bio szamo i escse sztôkrát telko na vino AIP 1876, br. 9, 3; sze vnego zadevkov szka'züje AI 1875, kaz. br. 8

zadaviti -im dov. *zadaviti, umoriti*: fštere vu utrobi fzvoj|zád zadavijo KŠ 1754, 38; Csernoga kokota zadaviva KOJ 1845, 114; i orofzlána zádavo KM 1796, 55; i gori je zra|zlo trnye, i zádavilo je je KŠ 1771, 42; pren. Tou neznas gda fzmrt pride, Mogao bos na voj'snyo idti, hocsete zádaviti SŠ 1796, 173; Ni te drügi honvéd je nêznao zádaviti 'zelénya szvojega KAJ 1870, 148; csi li fzám Sz. duhá, ne zádavis zvörov vrét KŠ 1754, 12a; i vkanenyé bogá|zstva zádavi to rejcs KŠ 1771, 43; i noucs, v-steroj te fzmrt zádavi KM 1783, 197; Ár Kri|zstus Vekvecso fzmrt

zadavi BKM 1789, 99; da me [zmrt nej zadavila KM 1783, 222; Ka me je'ze nej zadavila BKM 1789, 398 **zadávleni** -a -o sam. *zadavljeni*: naj [ze zdr'savate od zadávlenoga KM 1796, 128; naj [ze zdr'zavajo od zadávlenoga KŠ 1771, 389

zadávlati -am nedov. *daviti, moriti*: i zgrabiv[ji ga zadávlaog ga je KŠ 1771, 60; pren. Gda Boug doli tere i zadávla v[ze hūde tanátse KŠ 1754, 162; zadávlamo i vmárjamo vu [zebi pouleg telovnoga po'zelejnya bodoucsi 'zitek KŠ 1771, 848; drage i mocsvarje zadávlaajo na nyi odraszek dobre tráve KAJ 1848, 121; toga [ztároga csloveka vnami zadávlaajo KŠ 1754, 28 **zadávlati se** -am se *daviti se*: ki zadávlaajo [ze KŠ 1771, 193

zadéjvati -am nedov. **1. prizadevati**: Ni[ese vám naj ne zadejva vu bi'záji nájema KŠ 1771, 607; Svendi vojvoda, ki je okoli Tisze teliko hūda zadejvao KOJ (1914), 119 **2. sitnariti, nagajati**: i zadejvao je drūgoj deczi KM 1790, 54

zadénoti -em dov. **1. znesti, doseči velikost, vrednost**: miniszter csáka i koliko sztroskov potrebsina zadene AI 1875, kaz. br. 2; 80 jezér rainskih rejenyá sztroski zadenejo AI 1875, br. 1, 8 **2. prizadeti**: steriva szta Ferdinandi I. vidno doszta hūdoga zadenila KOJ 1848, 77; Keliko kvára szo Botskajovi kruci Szlovenom zadenili KOJ (1914), 120

zadéržek -žka m *ovira, prepreka*: Törci brezi vszega zader'ska szo Radgone gori prisūtali KOJ (1914), 108

zadėti -dènem dov. **1. povzročiti, doseči**: Ki nekaj z-lejnim, nekaj zposztrassüvanyom tou zadene tam, da sze Ország zdrü'si KOJ 1848, 23 **2. zadeti, naleteti**: pri sz. Gotthárdi na czaszarszkoga generala Rabutina zadenejo KOJ (1914), 146 **3. prizadeti**: Pá szo ga raszrdili da szo i Mōsesi zlo zadeli TA 1848, 89 **4. pomeniti**: Ka pa Kri[ztus zadene KŠ 1754, 99; ka bi tejlo bilou tou, [tero telovno po'zelejnye zadene KŠ 1771, 445; da razmis, ka v[záka rejcs zadene BKM 1789, 7; Jeli znáte eto, ka zadene panis SIZ 1807, 47; Csi trijé glaszniczke vküpszpridejo, te szrejndyi szám zadene edno szillabo KOJ 1833, 7; koliko méterov i centiméterov zadene AI 1875, kaz. br. 6 **zadévši** -a -e ki *zadeva, pomeni*: Ete razlocsek dokoncsa, da 6 sztopájov zadévsi eden klafter, to sze 'ze v-trétjem razlocski nájde AI 1875, kaz. br. 6

zádev -a m *ovira, prepreka*: Vzemi z-ná[ž té zádev, bremen BRM 1823, 451

zadévka -e ž *ovira, prepreka*: Vsze tomi je nájvéksa zadevka anglus AIP 1876, br. 10, 3; Zadevko ne trpi AIP 1876, br. 3, 1

zádnejk -a m *zadek*: Včéla .. razločávamo tri tále .. zádnejk AI 1878, 35

zádnji -a -e prid. **1. zádjni, ki leži, je zadaj**: Utolsó; szlejndyi, zádnyi -a -o KOJ 1833, 179; Hert má voskoga i stišnjenoga zádnejga tela AI 1878, 8; I on je bio vzádnyem [ztráni na zglávniki le'zécsi KŠ 1771, 114; Te prednji i 5. krátki prstov zádnji nog so prosti AI 1878, 7; Medved se na zádnye noge postávi AI 1878, 10; na zádnjih nogáj visi AI 1878, 7 **2. za katerim ne nastopi kaj istovrstnega**: Govorécsi: kaj eti zádjni [zo li edno vōro delali KŠ 1771, 65 **zádnejši** tudi zádnejši -a -e *bolj zádjni*: ár [zam vnikom nej zadnyej[ji od ti naj vék[ji Apo[stolov KŠ 1771, 551; eden vküpglasznic sze má k-tomi zádnyejsemi prikapsiti KOJ 1833, 6; vcsi me tak na poniznoszt K-onim, ki szo zadnyési KAJ 1848, 233

zádnpjica -e ž *zadnjica*: ovi ga zacsnajo pufkati po zádnyici KOJ 1845, 115

zádnpjč tudi zádnpjš prisl. *nazadnje*: Ali zádnpjč szo i toga vōszpehali KOJ 1848, 31; tak szí miszljio glád odtirati, dokecs zádnyis szebé v-zemlo szprávijo AIP 1876, br. 5, 7; végre (zádnyis) AIN 1876, 64

zadobiti -ím dov. *dobiti, doseči*: po steroi bi mogli blá[en]ztvo zadobiti TF 1715, 48; vejzéloga vecséra nebi mogao zadobiti KŠ 1754, 225; ka [zi nám eto blá'zeno vrejmen dáo zadobiti KŠ 1771, 837; odpüscsenýe morem zadobiti KM 1783, 162; On [zam [csé zadobiti BKM 1789, 11; imé [zvétim 'sitkom zadobiti KM 1796, 10; rado[zt vekivecsno zadobiti SIZ 1807, 8; Vüpamo sze zadobiti vsza dobra KOJ 1845, 137; vesz szvét zadobiti KAJ 1848, 133; I pá zadobiti mi dáo ütö nóvo KAJ 1870, 168; tvojeja Zvelicsán]ztva tála zadobim SM 1747, 53; Zadobim te vugodne dnéve tyédna príle[znoga BKM 1789, 393; Naj [zmrt zadobis [zrecsno KM 1783, 281; zadobi nám odpü[chenýe TF 1715, 32; kai v[za eta zadobi SM 1747, 41; Zadobi grejhov odpüscsanye KŠ 1754, 189; vogrszko Králesztvo zadobi KOJ 1848, 69; On zadobi blagoszlov od Goszpodna TA 1848, 18; zvelic]anye zadobimo TF 1715, 44; Ka zadobimo po toj vōri KŠ 1754, 78; V[zi ha]zek zadobimo BKM 1789, 147; vojüvanye, Kou [zi z-molítvami zadobimo SŠ 1796, 20; vkom vōrvajoucsi zadobijo 'zitek vekivecsni KŠ 1771, 263; oszlobodjenýe, [tero zadobijo KM 1783, 102; ár szamo tak diko i glász zadobijo KOJ 1845, 111; Naj zadobim zvelicsán]ztvo BRM 1823, 7; gdabi v-Alexandrii lejpi [jereg lü]ztva Kri[ztu]ji zadoubo KŠ 1771, 101; da bi mi

Detin|ztvo zadoubili SM 1747, 10; |z|kvárjeno naturo z-úroka |zem zadoubo SM 1747, 51; 'sitek, Steroga |zi ti |zám Zadoubo SŠ 1796, 101; i |ítek vekivec|ni nám je zadoubo SM 1747, 35; zvelicsanya blágo, |teró je |zvojoj |zmrtyov zadoubo KŠ 1754, 189; Béla II. je zadoubo Bosnio KOJ 1848, 28; v|ze ono, |teró dobro |zmo mi zadoubili KŠ 1754, 115; obecsanya |zo zadoubili KŠ 1771, 693; ki |zo e|cse Nebe|zkoga blá'sen|ztva nej zadoubili KMK 1780, 16; szo lepse szine i cseri zadoubili KOJ 1848, 8 **zadobiti** se -ím se dov. *dobiti se, doseči se*: Ka |ze pravicsno|zt po vóri zadobi KŠ 1771, 454; Naj |ze milo|cse zadobijo KM 1780, 52 **zadóbivši** -a -e *ko je dobil*: Ki od Wenceszláva zadóbivsi korónó KOJ 1848, 43 **zadóbleni** -a -o *dobljen, dosežen*: Zadóbleno o|zlobodjenje od právde KŠ 1754, 114; |teri zadóbleno grejhov odpúscsanye nam pripisuje KŠ 1754, 134; Steri nám v|ze rane vrácsi Zadóblene |zporo|z|ztvom BKM 1789, 228 **zadóbleni** -a -o sam. *prejeti*: Ki je zádava örocsine na|e na odrejsenyé zadóblenoga KŠ 1771, 575

zadóblenjë -á s *dosega, prejem*: ka bi |sou kpiátelom za volo zadóblenyá |ztroska KŠ 1771, 424; Za |teroga 'zitka zadóblenyé |ze moremo |zkrbeti KŠ 1754, 6b; Na koj vá|z je pouzvaó na zadóblenyé dike Go|zpodna na|ega KŠ 1771, 628; vekivecsno blá'sen|ztvo, i na toga zadóblenyé potrejbno skér KMK 1780, 23; i na zadóblenyé miloscse KM 1783, 4; Azam bi rad zavrgao Miloscse zadóblenyé KAJ 1848, 151

zadolèti -ém dov. *zmoči*: Máli narod nezadolèj nosziti sztroska KOJ 1833, XIV; szo ga mati i bratovje nyegovi komaj zadoleli poszlusati KAJ 1870, 117

zadomáčiti se -im se dov. *udomáčiti se*: buha i vűš se tam zadomáçijo AI 1878, 35; pren. Gde sze lűbéznozst zadomácsi AIP 1876, br. 5, 6

zadomeszíteo -ela tudi zadomeszítel -a m *mašçevalec*: Ár je Bo'zi |zluga zadome|zíteo vu |zrdito|zti KŠ 1771, 478; Go|zpodne, Bóg zadomeszítel TA 1848, 77; I zadome|zítela poteres BKM 1789

zadomeszítiti tudi zadome|zítiti -im dov. *mašçevati*: Ali jasz szem zadoseszítiti Setüvao nyim presztoplenyé KAJ 1848, 152; naj zadome|ziti me|zto méne tvoja miloscsa KM 1783, 151; i zadome|zto je krv |zlugov |zvoji KŠ 1771, 800

zadomeszçávanje tudi zadomeszšávanje -a s *mašçevanje*: |zveczko zadome|ztsávanye je pa |zloboudno KŠ 1754, 40; moje je zadome|csávanye KŠ 1771, 477; Od zadome-

scsávanya |ze zdr'závati KŠ 1754, 170; I on klácsi pre|šo vina zadome|csávanya KŠ 1771, 802; Vcsinim zadome|csávanye BKM 1789, 185; Bóg, ki mi dá zadomeszçávanye TA 1848; Ábelova krv je za zadomeszçávanye KM 1796, 9; napunyeni |zo zadome|csávanyem KŠ 1771, 355

zadomeszçávati tudi zadomeszçávati -am nedov. *mašçevati*: Ne zadome|ztsávajte |zi KŠ 1754, 40; za |zébe |zi ne zadome|csávajte KŠ 1771, 477; Oni zadomeszçáváli |zo |ze KM 1790, 88

zadomeszçávec -vca m *mašçevalec*: da bi potro protivnika i zadoseszçávca TA 1848, 7

zadomeszçenjë -á s *mašçevanje*: Nemilo|z|ta zadome|c|jenyé KŠ 1754, 39; Bojdi ynyim k zadoseszcsenyi i szpadáji TA 1848, 54; Vu ognya plámmi, ki dá zadome|csenyé onim, ki neznajo Bogá KŠ 1771, 626

zadósta prisl. *zadosti, dovolj*: Ino ako vám je tou nei zado|zta zglednite |ze TF 1715, 6; zado|zta, ti |zi zmenom SM 1747, 74; naj te morem zado|zta lűbiti KŠ 1754, 229; vóra je nej zado|zta KŠ 1771, 442; Naj li |zam ja|z zado|zta veliki KM 1790, 20; Zado|zta |zo oni |zkákali KM 1796, 75; geto |ze je zado|zta naprèplacsárov nej naislo BRM 1823, IV; Tu szo Vogrinje zadoszta doubili KOJ 1848, 9; Ka za vrèloszt je Bóg vszem dao? Zadoszta KAJ 1870, 106

zadósta činèjnje ~ -a s *zadostitev*: tebi aldűjem zahválnozst na zadoszta csinejnje za vsze grejhe KM 1783, 4

zadósta vçiníti ~ -ím dov. *zadostiti*: ani edna, |tera bi bila mogla zado|zta vçiníti TF 1715, 41; kai je nikakse drugo |ztvorjenje za na|jih grehov nei moglo zado|zta vçiníti SM 1747, 40; Lidí, za nyih Bougi zado|zta vçiníti KŠ 1754, 101; Gda bi pa Pilátus |teo lu|z|tvi zado|zta vcsiníti KŠ 1771, 152; naj |zvojoj |zmrtyov za na|e grejhe zado|zta vcsini KŠ 1771, 838; naj nyegovoj zapouvidi i vouli zado|zta vcsinimo KŠ 1754, 83; zkim bi za moie grehe zado|zta vçinil SM 1747, 60; Tak |zi ti za ná|z zado|zta vcsino BKM 1789, 51; ino je za nyé zado|zta vçjino SM 1747, 41; On je zado|zta vcsino grejha dúgi KŠ 1754, 115; Szini, ki je za ná|z |zmrtyov zado|zta vcsino KŠ 1771, 825; za t|z|te grejhe, za |tere |zo zado|zta nej vcsinile KMK 1780, 16

zadostèçi prisl. *zadostujoç*: vi 'zivouç|ji lidjë, Zado|z|técs Szkuzte |ze BKM 1789, 86

zadósten -tna -o prid. *zadosten*: je rimszi pápa cèrkvi nepotrebjen, ár je ona száma szebi zadosztna KOJ (1914), 145; zado|z|tnim tálom Tebé na právo poznánye pripela TF 1715, 9

zadostòjnost -i ž *zadosčevanje, opravičilo*: Otsa, šteri šzvoje miloscse zadofztojnoŝt Krifztoŝvevo notr vzeme KŠ 1754, 134; I vzěvŝi zadofztojnoŝt od Jázona i drůgi puŝtli ŝo je KŠ 1771, 395

zadovòlčiniti -ím nedov. *zadosčevati*: Eto potrebcino zadovolcsiniti AIP 1876, br. 1, 2

zadovòlen -lna -o prid. *zadovoljen*: Elégedett, zadovolen -a -o AIN 1876, 23; On dá, ŝkim bom zadovolen SM 1747, 72; Ár ŝzam ŝze jaŝ návcsò ŝztejmi zadovolen biti KŠ 1771, 599; I zapovidáva, naj bo zadovolen KM 1783, 277; i z-ravnanyem bo'zim zadovolen vandrar KAJ 1848, III; On dá ŝkim bom zadovolen BKM 1789, 165; Eta nám dáj Zadovolnoga áldova BKM 1789, 143; zadovolni bojte ŝtim nazoucsi bodoucsem KŠ 1754, 167

zadovoliti -vòlim dov. *zadovoljiti*: mené Obilno zadovolis BKM 1789, 162; Zná on koga zadovoli KM 1783, 249; Tebé zadovoli, krůhom po vouli BKM 1789, 357; Nasso dobro volo vŝzáki zadovoli SIZ 1807, 50; rejcs poŝzlejnyo zadovolijo SŠ 1796, 74; Sztebom bi jaŝ ŝzebé zadovolo BKM 1789, 284; Letosz sze ne toliko pripòvalo, ka bi potrebcino zadovolilo AI 1875, kaz. br. 8; jeli ŝzmo vam zadovolili z-porokmi SIZ 1807, 29 **zadovoliti se** -vòlim se *zadovoljiti se*: Snyimi ŝze zadovolim SM 1747, 74; 'Znyimi ŝze zadovolim BKM 1789, 315; Zdovolim ŝze ŝtejm SŠ 1796, 146; Da sze sz-tebom zadovolim KAJ 1848, 173; zdelom ŝze ne zadovoli KŠ 1771, 436; i ŝtejm ŝze zadovolimo KŠ 1754, 14; vcsim, da sze i z-nevolnov hránov zadovolijo KAJ 1870, 46; Ne zadovoli ŝze ŝtejm, ka razmis ona KŠ 1771, A8b; zadovolteŝze nazoucfi bodoucsim KŠ 1754, 64; ŝztejmi ŝze zadovolte KŠ 1771, 642; I z-ŝztárov ŝze zadovolmo BRM 1823, 131; Sziromákov pa naj ŝze zadovolijo KŠ 1754, 222; ŝzam ŝze zadovolo SŠ 1796, 59; Escse ŝzi ŝze doŝzejmáu ti nej zadovolila SŠ 1796, 128 **zadovoljén** -a -o *zadovoljen*: da szo sztárimí mertükami zadovoljeni bili AI 1875, kaz. br. 6

zadovòlno prisl. *dovolj, zadosti*: Dvakrat me napoji vŝzak dén zadovolno BKM 1789, 161; ŝzmo ŝi doli ŝzeli, jeŝzti, ino piti zadovolno SIZ 1807, 37

zadovòlnost -i ž **I. zadovoljnost**: vu dobri delaj, ŝtera ŝzo zadovolnoŝt KŠ 1771, 671; Od zadovolnoŝti SM 1747, 72; da vu vŝzem vŝzigdár vŝzo zadovolnoŝt majoucsi obiljávate KŠ 1771, 544; Veliki je dobicsek te pobo'znoŝti z-zadovolnoŝtyov KŠ 1754, 64; pobo'znoŝt zadovolnoŝtyov KŠ 1771, 642 **2. zadosčenje**:

Áldov, bode zadovolnoŝt za nyegove grehe SM 1747, 61

zadovòlstvo -a s *zadosčenje*: Szrbszko vladár-sztvo je zasztopniki za eto bantüvanye daló zadovolsztvo AIP 1876, br. 5, 3

zadovòlŝčina tudi zadovòlčina -e ž **I. zadovoljstvo**: tam zadovolcsina vladarüva AIP 1876, br. 5, 6; je vopovedano obecsanye na zadovolcsino národa AI 1875, kaz. br. 2 **2. zadosčenje**: Lajos hiti v Neápol na zadovolsine jemánye KOJ 1848, 46; Vzemi Vŝzo zadovolcsino BKM 1789, 386; Vörjem po krátkom vremeni zadovolcsinov bomo nabháj poglednoli AI 1875, kaz. br. 1

zadréjmati tudi zadrémati -lem dov. *zadremati*: Sztvaré z-szuncom zadrémlejo KAJ 1870, 48; ár gda bi zadrejmáo KM 1796, 46; zadrejmale ŝzo ŝze KŠ 1771, 83 **zadrémáni** -a -o *nedejaven*: Pamet je nej zadrémána BRM 1823, 385

zadreveněti -ém dov. *odreveneti, otrpniti*: I zadreveně csüténye KAJ 1848, 221; i kòszti moje szo zadrevenele TA 1848, 23; pren. naj vpámeti ne zadrevenějjo KŠ 1771, 609 **zadrevěni** -a -o *odrevenel, otrpel*: Zadrevěno, i nevrejndno dejte bi bio on KOJ 1833, XIII; ovce, da szo kakti zadrevěne na prejdnyih oboujih koulinaj klécsale KOJ (1914), 109

zadrgávanye -a s *oviranje, preprečevanje*: Za volo zadrgávanya svércarije sze právda ponovila AIP 1876, br. 3, 1

zadrgávati -am nedov. *ovirati*: cena vo'znyi jáko vizsika, i to nase trststvo zadrgáva AIP 1876, br. 7, 8; je 'zelěno váma poszebnoszt, stera trstvo ne bi zadrgávála AI 1875, br. 1, 2 **zadrgávati se** -am se *biti v zadregi*: Gda bi ŝze pa vu ŝzebi zadrgávao Peter, ka bi tou za videjnye bilou KŠ 1771, 372; viŝesnyi pop i vládniczke popovŝzki zadrgáváli ŝzo ŝze od nyih KŠ 1771, 355 **zadrgávavŝi se** -a se -e se *ki je bil v zadregi*: Jaŝ ŝze pa zadrgávavŝi okoli toga ŝzpitávanya, erkao ŝzam KŠ 1771, 420

zadrgñoti -em dov. *zavreti, preprečiti*: Měszeca szlědnye dnih pa povòden trstvo zadrgñola AIP 1876, br. 3, 8 **zadrgñoti se** -em se *zaplesti se, zavozlati se*: Csi je prejò mogla vujati, i gder sze ji je zadrgñola, netrplivo jo je vlácsila KAJ 1870, 142

zadrobŝšati -am dov. *zasačiti, zalotiti*: Kak szrecsna je bila Jelénka, ká je oco z-mosnyòv zadrobisala KAJ 1870, 143; Goszpá lasztvica pa i krt jo naszmrt zadrobisata KAJ 1870, 57

zadržati tudi zaderžati -ím dov. **I. zadržati, obdržati**: Nede mogla mené zemla zadržati SŠ 1796, 60; Te posteni szirmák sze jo je zbranyü-

vao zadr'zati KAJ 1870, 126; ali zobecsane plácsé kaj doli vtrgnemo i zadr'zimo KŠ 1754, 50; Szebé ti zadr'si ár nejmam 'salofzti SŠ 1796, 79; naj nikoga ne bi z-poroblený kaj zadr'sao KM 1796, 54; Ti|zi pa zadr'zao to dobro vino notri do eti máo KŠ 1771, 269; Bej'zali |zte lipou, |to vá|z je zadr'zao KŠ 1771, 567; kintse szebi zadr'si KOJ 1848, 37; pren. ino za nyihovo voljo da nám nai vetakove prosnye nezadersi TF 1715, 29 **2. zadržati, ne odpustiti:** Ka vörnim morejo grejhe zadr'sati KMK 1780, 85; grejhe, |sterimkoli je pa zadr'zite KŠ 1754, 194; koterim pak nyihove greihe zader|ite TF 1715, 34 **zadržati se** -im se **1. zadržati se, ostati daljši čas:** nemorem sze 'se du'se zadr'sati KOJ 1833, III **2. zadržati, ne odpustiti:** grejhe, |sterimkoli je pa zadr'zite, tejm |ze zadr'zijo KŠ 1754, 194; greihi nevernim |ze pak doli zader|io TF 1715, 34 **zadržani** -a -o **zadržan:** Ovo nájem delavczov, zadr'záni od vá|z kricsi KŠ 1771, 752; ali dönok je vu rob|zvti zadr'sáni Paveo KM 1796, 129 **zadrženi** -a -o **zadržan:** koterim pak nyihove greihe zader|ite, zader|eni nyim boudo TF 1715, 34

zadržavanje -a s **zadrževanje:** |ze prepovidáva nájema zadr'sávanye KMK 1780, 44; Kakda vkrádnemo zadr'závanjem KŠ 1754, 49

zadržavanjski -a -o prid. **vedenjski, nraven:** je bo'sánszka prigledba fare vörvajnszka i zadr'sávajnszka dugoványá naccsi vravnala KOJ 1845, 3

zadržávati -am nedov. **zadrževati:** Tartóztatni; zadr'sávati KOJ 1833, 175; Ono csloveka zadr'záva Od szteze vecsnoga plámna KAJ 1848, 3; Vu poszlov obvrsávanyi Károla pa Törszki Czaszar zadr'sáva KOJ 1848, 106; lagoji prilik |ze ogibati, |tere nájz od Bogá lübéznofzti zadr'sávajo KM 1796, 45; grêhov te mladofzti Mi Ti nezadr'závaj BRM 1823, 141; C|ji bodes hüdoubó zadr'sávao, |to more obsztáti KM 1783, 168; i da je |zvojo plácsó po |sparanyi zadr'sávao KM 1790, 58; szo szvoje kmete vu lutheránszvti zadr'sáváli KOJ (1914), 152 **zadržávati se** -am se **1. zadrževati se, izogibati se:** mogao szam sze od poszlovenüvanya naprejprihájajoucsih Péld zadr'sávati KOJ 1833, 13; Szám Gejza sze je doetimáo zadr'sávao za krsztsenika sze ováditi KOJ 1848, 11; szo sze z-turobnosztí od vszáke igre zadr'sáváli KOJ 1848, 15 **2. muditi se, ostajati daljši čas:** mej|zta, vu |teri |ze dü|je zadr'sávajo KMK 1780, 16; vu tvojem |zrczi, v nyem |zi |ze zadr'sávao KM 1783, 146 **3. dalj časa se pogovarjati:** I zgoudilo |ze je, gda bi |ze one zadr'závale nad tejm KŠ 1771, 254

zadržlívi -a -o prid. **zadržan:** szlaboj, zadr'slivoj i bojécsoj divojki KOJ 1845, 87

zadüšéjnje -a tudi zadüšenjé -á s **zadušitev, zatrtje:** Zápola Jánosa szo Goszpoda za veliko prestimávali za volo zadüsený páverszkoga sztráha KOJ 1848, 71; Po zadüsejnji toga pisa Ferdinanda pozovéjo vu Frankfurt KOJ 1848, 9

zadüšiti tudi zadišiti -ím dov. **1. zadušiti:** Fojtani; daviti, zadüšiti, zagútití KOJ 1833, 157; Medved protivnika zadüsi AI 1878, 10; da jo szmrt nebi vu 64 leti zadüсила KOJ 1848, 11; zadišilo je je trnye KŠ 1771, 192; Johanna .. nego szo jo v-temnici zadüšili KOJ 1848, 46; pren. Da me ne zadisi 'zalofzt ni tuga BKM 1789, 364; da nebi pokrívacs osztrih pravicz csemerne pene zadüso KOJ (1914), 112 **2. s silo zatreti, preprečiti:** oproszi Pápo, naj vrenýá z-szvojev oblasztjov zadüšiti neodlása KOJ 1845, 56

zadüšljívi -a -o prid. **zadušljiv:** Žveplo gori splávím, zadüšljivim pleménom AI 1878, 55

zadüžiti se -im se dov. **zadolžiti se:** Vu szedmih letaj sze je ország blizi pét sztó millionov rainskih zadu'zu AI 1875, br. 2, 2

zadvéčara prisl. **popoldne:** Edem zadvecsara vucseniki szo sze vkuppóbrali AIP 1876, br. 6, 6

zadvéčarek -rka m **popoldan:** Lêpi letosnyi zadvecsarek je bio AIP 1876, br. 5, 6; tak pômlim na tiszti zadvecsarek AIP 1876, br. 3, 7

záfíruš -a m **safir:** Te prvi fundamentum je bio jalpis, te drügi zafirus KŠ 1771, 806

zafirgani -a -o prid. **pripravljen s prežganjem:** je zelje prineseno, Dobro zafirgano SIZ 1807, 35

zafrkòčeni -a -o prid. **zavihan, kodrast:** Vlaszké szo gladki ali zafrkocseni (kondraszti) KAJ 1870, 31

zafücnjeni -a -o prid. **zafirknjen, pobit:** po tom szo Czaszara i szpráviscse zafücnyneni povrgli KOJ 1845, 68

zafüčkati -am dov. **zažvižgati:** Za tem zafücska cigán med prszte KOJ 1845, 115

zagátiti -im dov. **zavreti, onemogočiti:** oupraviczte, |tere bi toga polzvecsenýá mogle zagátiti KMK 1780, 41

zagerditi -im dov. **omadeževati:** Te tákovi zagerdi ino pobláti med nami Bosje |zvéto imé TF 1715, 27

zagerliti tudi zagliti -im dov. **zadaviti:** Szoliman II. je Ibrahima na 'snyouri dáo zagerliti KOJ 1848, 80; pren. Vrága dalecs od'zenéjo, Da ne zagrlí me BKM 1789, 370

zagizdáviti se -dávím se dov. **postati ošaben, domišljav:** Széll od toga máo, ka je miniszter, zagizdavo sze AI 1875, br. 2, 5

zagláditi -im dov. **postati lačen:** I jas kelikokrat

zagladim, od materé moje krúha dobim BJ 1886, 13

zaglédnoti -glédnem dov. *zagledati, opaziti*: na tiszto meszto poszlo, de szrno zaglédnoti namêno AI 1875, kaz. br. 7; i zaglédne kamen odvaljeni od groba KŠ 1771, 331; Naj tebé, Bôg Zaglédne v-diki ednôk KAJ 1848, 278; Pri 'zitka poglavniki Zaglédnete odicseni BKM 1789, 426; da nebi zaglédno edno csaplo KOJ 1848, 4; I ti necsi|zti dúhovje, gda bi ga zaglédnoli KŠ 1771, 110; ovo |zam 'se zaglédno V|ze té dike bláj'sen|zstvo SŠ 1796, 116; gda je zaglédno te Ángyele KM 1796, 16; O poudvanájszete szta szivi bliszK zaglédnola KOJ 1845, 114; zaglédnoli |zo ga od Á'zie valon 'Zidovje vu czérkvi KŠ 1771, 409 **zaglédnovši** -a -e *ko je zagledal*: nyou zaglédnovši, taki |zi jo je zarouco SZ 1807, 4; Ár one zaglédnovsi vu Cérkvi, tá be'sita obej SZ 1807

zaglejűvati -űjem nedov. *gledati, opazovati*: gde ti li zmêsanye opűscsanye Necsedno zaglejűjes BRM 1823, 134

záglozda -e ž **1.** *zagozda*: Ék; záglozda, lepota KOJ 1833, 154 **2.** *vejica*: Od dugi glasznikov nê szlobodno doliniháti dugôcso zroklivo záglozdo AIN 1876, 73

zaglűsanje -a s *nadlegovanje, sitnarjenje*: Ali, da mi teliko zaglűsanya |szprávla eta vdovicza KŠ 1771, 231; rejsen zaglűsanya Beátrix Dovice KOJ 1848, 70; z-szvojom razbijanyom i zaglűsanyom csinijo KOJ 1845, 7

zaglűsati -am nedov. *nadlegovati, sitnariti*: Z znányem drűgim zaglűsas BKM 1789, 276; Znányem drűgim zaglűhsas KAJ 1848, 177; ne zaglűsaj mi, 'ze |zo dveri zaprte KŠ 1771, 206; tivárisicza je z szvojoj prosnyov tak dugo zaglűsala KOJ (1914), 118; Protesztantje szo i Károli Czaszari zaglűsali KOJ 1848, 108

zagnàti se -ženém se dov. *zagnati se*: ogeny sze k-szouszedi za'sené KOJ 1845, 103; razbojniczke szo sze mahoma na naso szlovenszko zemlo zagnali KOJ (1914), 130

zagnjézditi se -im se dov. *ugnezditi se, naseliti se*: je zôrk na Vogerszkom sze zagnejzdo KOJ 1848, 81

zágnji -a -e prid. *zadni*: kony z-zágnyimi nogami brsza KAJ 1870, 10

zagnojiti -ím dov. *pognojit*: Potrebno je trávnike dobro zagnojiti KAJ 1870, 121

zagovárjanje -a s *zagovarjanje*: Sze zapovidáva dobrega iména zagovárjanye KMK 1780, 45; Od Kri|ztus .. zagovárjanya KŠ 1771, 278; znájo, kaj |zam ja|z na zagovárjanye Evangelioma polztávleni KŠ 1771, 592; válz vu |szrczi mám,

i vu zagovárjanyi Evangelioma KŠ 1771, 591; pren. ti |zi nám Pri Bougi zagovárjanye BKM 1789, 364

zagovárjati -am nedov. *zagovarjati*: lűczki grejhi |zo .. 9. Drűgih grejhe zagovárjati KMK 1780, 92; Vucsenike prouti mujvanyi zagovárja KŠ 1771, 49; Nejga 'ze nikoga, Ki bi zagovárjao mene BKM 1789, 67; zagovárjai me mirovno SM 1747, 69; Vu |szoudbi zagovárjaj me BKM 1789, 412; Vu |szoudbi zagovárjaj me sŠ 1796, 28; dobrovolni bodo zagovárjali moje falinge KOJ 1833, VI; kaibi nyega zagovárjali TF 1715, 16 **zagovarjajúči** -a -e *zagovarjajoč*: Zagovárjajoucsi |zbeb Paveo kaj je nikaj nej pregrej|o KŠ 1771, 419

zàgovor -a m *zagovor*: Mentség; zagovor, szprejcsanye KOJ 1833, 165; Moj zagovor pred tejmi, ki me |szoudijo KŠ 1771, 506; Tô mi dá te zàgovor BRM 1823, 259; zdaj pa zàgovora nemajo od grejha |szvojega KŠ 1771, 318; me|zto na zagovor vzeme od krivicze KŠ 1771, 420; pren. Boj zagovor moj veren BKM 1789, 212; Bojdi zagovor tvoj'ga lű|zstva SŠ 1796, 43

zàgovoritel -a tudi zàgovoriteo -ela m *zagovor-nik*: Jezus Jedini zagovoritel BKM 1789, 129; Bojdi mi zagovoriteo KŠ 1754, 272; Boj zàto zagovoriteo Meni BKM 1789, 437; Bojdi nas zagovoritel BRM 1823, 81; nam je v-szôdbi zagovoritel KAJ 1848, 6; nász gori vzeme za volo Kri|ztusa nasega zagovoritela KŠ 1771, 442; mámo zagovoritela pri Otsi Jezu|fa KŠ 1754, 104; mámo zagovoritela pri Ocsi KŠ 1771, 727

zàgovoriti -ím dov. *zagovoriti, obraniti*: Sto me |csé zagovoriti BKM 1789, 437; pro|szim te, zagouvorí me KŠ 1771, 220; Zagovori ti mené BKM 1789, 194; Mi válz pre Pilátu|šom 'je zagovorimo KM 1796, 114

zàgovornica -e ž *zagovornica*: Goszpá na|šja, zagovornicza na|šja KM 1783, 88; svétek blážene divice Marie, naše zagovornice BJ 1886, 38

zàgovornik -a m *zagovornik*: Ocsa, i zagovornik moj KM 1783, 90; Zagovornik nas drági BKM 1789, 111; Bojdi Ti |zam Pred Ocsom zagovornik BRM 1823, 62; mámo ednoga zagovornika (molgenika) pri Oczi SM 1747, 14

zagràbiti -grábim nedov. *zgrabiti, vzeti*: pejnezi, stere szí je steo z peneznice zagràbiti KOJ 1848, 32

zagràdati -am nedov. *zagrajevati, ograjevati*: Vu Erdekszkom granico zagràdajo AIP 1876, br. 9, 7

zagràditi -ím dov. *zagràditi*: ograde .. da ga vszàko szprotolétje zagràdi KAJ 1870, 121;

- goricze i okouli je je zagrádo [zplotom KŠ 1771, 139; pren. ár csi bi sze mi za poszebno vámo zagrádili AIP 1876, br. 5, 1 **zagràjèni** -a -o *zagrajen, ograjen*: ograd ali je zagrajeni ali nè AI 1875, br. 1, 5
- zagrónuti** -ém dov. *zagrñiti*: Ta te 'živé, i zagrni Gda v-práh szpadnes sztrti AIP 1876, 6, 2; pren. Oh Jezus zagr'ni k-tebi düso mojo KM 1783, 194; gda me zagrñés k-tebi? KM 1783, 183 **zagrñjèni** -a -o *zagrñjen, ogrñjen*: na steroj v-bundo zagrñyen le'zè szpi KAJ 1870, 140
- zagúčati** -ím dov. *zagovoriti, izgovoriti*: To pravico pa zagucsis BRM 1823, 299
- zagučávati** -am nedov. *zadrževati v pogovoru*: v-krcsmo szkocsiti, i da szo ga pivci zagucsávali, tüdi pipo na'sgé KOJ 1845, 50
- zagútiti** -ím dov. *zadaviti*: Fojtani; daviti, zadüsiti, zagútiti KOJ 1833, 157; Tecsasz szo Neapolci Andrása zagútiti KOJ 1848, 45; Tüdi szo 'ze zvedli, da szo törki Murada zagutuli AIP 1876, br. 11, 4
- zagvišanje** -a s *zagotovilo*: Albert Rédiv zagvisanye zadobi KOJ 1848, 53
- zagvűšati** tudi zagvišati -am dov. **1.** *zagotoviti*: i gda bi ga Angyeo blago[z]lovo, i zagvűš[ao], ka cslovecsán[zk]a oblájzt nyega ne premore KM 1796, 22; bi on rad zagvisao naszlednisztvo KOJ 1848, 20; tak nasz je Krisztus zagvisao, ka nyegova Czerkev ne more szfaliti KOJ 1845, 75 **2.** *zavarovati*: Nego što se pašči silje pri družbi zagvűšati BJ 1886, 32 **zagvišani** -a -o *zagotavljen*: komi je trón zagvisani KOJ 1848, 18; Protesztantsztvi szo nike znouva zagvisane KOJ 1848, 92
- zagvűšávati** -am nedov. *zagotavljati*: Miniszter pènez zagvűsáva orszám, ka de nyemi mogocsno zadovoliti AI 1875, br. 2, 2
- zagvűšen** tudi zagvišen -šna -o prid. *gotov, zanesljiv*: Kak Zvelicsitelom Nas pomocsniak zagvűšni BRM 1823, 322; Apo[stol] tri zagvišne O[z]obe imenüje TF 1715, 38
- zagvűšno** tudi zagvišno prisl. *zagotovo, zanesljivo*: Salo[žno]je zagvišno tosbé v Reidna ta reics TF 1715, 3; Za gvűšno pa niscse nemre pokázati, gde je KŠ 1754, 144; Zato, dabi mi zagvišno võrvali KŠ 1754, 40; Zagvűšno etoga národa [zt]álno[žt] je ták[fa] KŠ 1771, A4a; Pride za gvűšno BKM 1789, 434; Zagvűšno vel'ko rado[žt] máte SŠ 1796, 32; 'Zito i psenico zagvűšno i deca pozna KAJ 1870, 119
- zahájanje** -a s *zahajanje*: Szuncze [zvo]je zahájanye .. Zdr'závajo poti [zvo]je BKM 1789, 5
- zahájati** -am nedov. *zahajati*: Nyugodni; pocsinouti szí, zahájati KOJ 1833, 167
- zahicani** -a -o prid. *razgret*: zahiconomi je nè dobro csloveki mrzlo vodô piti KAJ 1870, 46; pren. Zahitzani farar popádne sztolec KOJ (1914), 139
- zàhod** -a m *zahod*: od [zuncsenoga zàhoda trouja vràta KŠ 1771, 805; Goszpôd je zvaò szvêt od zhoda szuncza, do zàhoda TA 1848, 90; ki [z]o priti [zuncsenomi zàhodi KŠ 1771, A5a; da 'ze [zuncze ide kzàhodi BKM 1789, 334; Po zàhodi hváli szunce KAJ 1870, 136
- zahoditi** -hòdim dov. *zahoditi, nekoristno porabiti*: Ah ka ti haszni drágo vrejmen zobsztom zdaj zahoditi KM 1783, 286; i teliko vor ti zaman zahodis KM 1783, 288
- zàhodni** -a -o prid. *zahoden*: On scsè tüdi na zahodno Czaszarsztvo szvoj szrd võszpűsztití KOJ 1848, 3; gorila živé na zahodnom bregi Afrike AI 1878, 6; Vszi zahodni Poglavarje szo 'seleli za voja Ladislava KOJ 1848, 24
- zahrűniti** -ím dov. *zahrumeti, zadoneti*: vszi bobénje ino trobente zahrűnijo KOJ 1848, 91; kricsita za pomoucs, da je vesz hrám zahrűno KOJ 1845, 99; Za nyimi szo rávno tak i ovi lűdjé zahrűnili KOJ 1848, 62
- zahválejnye** -a s *zahvala*: Primi nase zahválejnye KOJ 1845, 137
- zahválen** -lna -o prid. **1.** *hvaležen*: Zahválen Szin KM 1790, 44; Boj zahválen roditelem KAJ 1870, 21; naj roditele nyim pokorni i zahválni bodo KŠ 1754, 221; nego zahválni bodemo KŠ 1771, 820 **2.** *zahvalen*: Szpoumenimo [ze telikájse z-Moj] [e]šove zahválne pe[ž]mi KM 1796, 36
- zahváliti** -ím dov. *zahvaliti se*: Sto hocse tebi vpékli zahváliti ABC 1725, A8a; Ah kak ti morem zahváliti KM 1783, 6; zahválím nyim ponizno KAJ 1870, 135; Jeli zahváli [z]lűgi [z]vojemi KŠ 1771, 228; za tvojo knám [zkázano] dobrouto zahválím KŠ 1754, 224; zahválo nyemi je KŠ 1771, 229; Z-[zkúznimi] ocsmi je zahválo nyim KM 1790, 58 **zahváleni** -a -o *zahvaljen*: Vam zahváleno bode eto vase podpéranje AIP 1876, br. 12, 1
- zahválno** prisl. *hvaležno*: naj zahválno tebi [z]lű'sim KMK 1780, 106
- zahválnost** -i ž **1.** *hvaležnost*: Zahválnoszt za Bo'zo dobrôto TA 1848; naj na[š]o zahválno[žt] [zká'zemo KŠ 1754, 83; tebi aldűjem na ponizno zahválnoszt KM 1783, 3; Odpri vű[ž]ta na zahválno[žt] BKM 1789, 146; vzemi Szrdcz nasi zahválnoszt KAJ 1848, 6; vcsi me tak z-zahválnosztjov postűvati KAJ 1848, 105 **2.**

- zahvala*: Zahválnoŕzt hi'se Goŕzpodári SIZ 1807, 37
- zaimálo** -a s *zajemalo*: Goŕzpodne, ni zaimala nemas KŠ 1771, 275
- zaimé** -na s *zaimék*: Pronomen (zaimé) KOJ 1833, 12; zaimé (névmás) AIN 1876, 9
- zaistino** prisl. *zares, resnično*: Valóban; rejszan, zaisztino KOJ 1833, 181; Toje zaiztino tak TF 1715, 21; ŕzi tvojeŕga ŕziná za iŕztino poŕzlal SM 1747, 51; Voda zaiztino táksa dugoványá ne cŕini KŠ1754, 190; kakti je zaiztino KŠ 1771, 617; Jeli je za iŕztino trpo Jezus KMK 1780, 14; ki je poŕzvedocso, ka je zaiztino mr'ó KM 1796, 112; Zaisztino nemore sze szpametno tajiti KOJ 1833, X
- zájem** -jma m *posojilo*: Da ne'zelém nájema, Dobicska i zájema KA 1848, 271
- zajéti** zájmlem dov. *zajeti*: zájmlite 'ze i neŕzte ŕztarisini KŠ 1771, 269
- zaježdáriti** -im dov. *zapraviti*: medtémtoŕga drúgomi nevoscséni bi szkoro szvojeŕga tróna zaježdáro KOJ 1848, 65
- zajímati** tudi záimati -lem nedov. *zajemati*: Pride edna 'zena z-Samárie zaimat vodou KŠ 1771, 274; Vodô z-potokôv zajimlejo KAJ 1870, 46; ŕzlugi, ki ŕzo vodou zajimali KŠ 1771, 269; pren. dabi mleiko ŕzpoznanya Bosjeŕga Zaimati mogli SM 1747, 1
- zájmečka** tudi záimečka -e ŕ *obloda*: Korpa; otroubje, zájmecka KOJ 1833, 163; ka sze naj otrôbi vecs ne núcajo za zaimecska AIP 1876, br. 3, 6
- zajóukati** -čem dov. *zajokati*: csi gyenes, ali zajoukas KOJ 1845, 101 *zajókati se* -čem se *zajokati, razjokati se*: Zaváhlo csako, ali 'zena sze zajókalo AI 1875, kaz. br. 7
- zájti** tudi záidti zájdem dov. **I. zaiti, spustiti se za obzorje**: Szuncze naj ne zájde nad vaŕŕov ŕzrditoŕztjov KŠ 1754, 41; ŕzuncze naj ne zájde KŠ 1771, 582; i gda zaide szunce KAJ 1870, 158; Gda zájde je večér BJ 1886, 36; Vecsér pa gda bi ŕzuncze zajslo KŠ 1771, 105; Szvetlo ŕzuncze je 'ze zajslo KŠ 1754, 248; ŕzuncze je 'ze zajslo BKM 1789, 38; Zaislo je 'ze lépo szunce KAJ 1870, 49; pren. Gda bi nam zaidti melo 'zitka szuncze KAJ 1848, 72, *zaiti, nehote, nenameravano priti kam*: tou znám ka vu pekeo zájdem ŕztanovito KM 1783, 283; pekla cŕi tá zájdes KM 1783, 255; gda je zájsla Eva KOJ 1845, 133; sze v-zákoni bridko joucse, ka je v-pekeo zájsla KOJ 1845, 88; ká vu ŕzrczé cslovecse je nej zajslo KŠ 1771, 493; niti je vu cslovecse ŕzrczé nej zajslo KM 1783, 218; Vŕzrczé cslecŕe nej zajslo BKM 1789, 274
- zájtra** prisl. **I. jutri**: Holnap; zájtra, vütro KOJ 1833, 159 **2. zjutraj**: je on odisao, ka naj do zájtra malo szpi AIP 1876, br. 2, 6
- zájtrašni** -a -o tudi zájtrašnji -a -e prid. *jutranji*: nyéna zarja, priszpodobna k-zajtrasnoj zorji AIP 1876, br. 10, 7; gda mlájsi pri zájtrasnyih i vecsérnih molitvaj roucsice goripovzdignejo KOJ 1845, 19
- zájtrik** -a m *zajtrk*: Jentaculum Zájtrik KMS 1780, A7b
- zajtrkivati** -am nedov. *zajtrkovati*: kávo zajtrkiva AIP 1876, br. 3, 6
- zakácati** -am nedov. *zagrešiti, zakriviti*: Csi je pápinecz kaj vtégno zakaczati KOJ 1914, 134; Jancsi je veliko zakaczao KOJ 1845, 50; Velikási, ki szo kaj proti pokójnomi Ocsi zakaczali KOJ 1848, 39
- zakáj** tudi zaká tudi zakój prisl. *zakaj*: Zakai daje i eto nei brezi greiha TF 1715, 6; zakai tak dugo ABC 1725.A8a; Zakaj takse trbej odvézati KŠ 1754, 197; Zakai ides ti k-ŕzvétomi Sacramentomi SM 1747, 41; Zakaj ŕze pa krŕztsávajo nad mrtvimi KŠ 1771, 523; zakojbi ne szmeli obracsati KŠ 1771, A4a; Zakaj moremo vörvati KMK 1780, 5; Zakaj ŕzi ga najsao KM 1790, 34; Zakaj bi vinej osztano BKM 1789, 14; zakaj más tvo radoŕzt sŠ 1796, 9; Zaká bi vonej osztano BRM 1823, 9; zakaj je tak vecsino KOJ 1845, 8; zaká tak daleko sztojis TA 1848, 8; zaká zovéjo nistere fticse zgrablive fticse KAJ 1870, 14; zakój sze tá prememba zgodí AI 1875, kaz. br. 6
- zakápati** -am nedov. *pogubljati*: i grejh me zakápa BKM 1789, 106; i grêh me zakápa BRM 1823, 75
- Zákariaš** -a m *Zaharija*: Zakariás KŠ 1754, 2; pop po iméni Zakariás KŠ 1771, 161; pouleg Zakariás proroka rejcsi oznáni KŠ 1771, 827; ŕze je ŕzkázao Zakariáŕŕi Popi Gábriel KM 1796, 86
- Zákariášov** -a -o prid. *Zaharijev*: Ivan Zakariášov i O'zébete ŕzin KŠ 1771, 259; notri do krvi Zakariášove KŠ 1771, 78
- zakésnoti** -em dov. *zamuditi, zakasniti*: ki je zakészno KOJ 1848, 8
- Zakéuš** -a m *Zahej*: Zakeus ŕze povné KŠ 1771, 234
- zakláčiti** -kláčim dov. *stlačiti, poteptati*: V-práh zaklácsis szvéto isztino KAJ 1848, 190; naj ga gda ne zaklácsijo znogami ŕzvojimi KŠ 1771, 21; Naj me nezaklácsi nôga gizdávca TA 1848, 29
- zakláčeni** -a -o *stlačen, poteptan*: Nedopüsztí, ka bi te zaklácseni z szramotŕjov odháŕao TA 1848, 60; Gde národ pote'zen, zaklacsena Pravica AIP 1876, br. 4, 4; je niŕtero ŕzpadnolo kre pouti, i zaklácseno je KŠ 1771, 192

- zaklásti** -kladém dov. *zadelati*: vráta i drúge zhode dobro zaklála z-drvami AIP 1876, br. 8, 7
- zakláti** -kòlem dov. *zaklati, ubiti*: Szam [z]ebé scsésé zaklati BKM 1789, 392; Tát naj zakole KŠ 1771, 300; i eden je toga drúgoga zaklao KM 1790, 86; Vu Galilei [z]o ga praj zaklali BKM 1789, 329
- zaklènoti** -em dov. *zakleniti*: Vráta .. Edno malo je zaklente SŠ 1796, 18; hrambo zaklenola i v-lòg odísła AI 1875, kaz. br. 7 **zaklènjeni** -a -o **I. zakljenjen**: Ali kak sze zacúdiyo, gda nájdejo vsze hrame vráta zaklenyena KOJ 1848, 120 **2. zajet, obsežen**: Molítve, vu steroy je czeili Réd Zvelicsan[zt]va zaklenyen SM 1747, 50
- zaklinjanje** -a s *zaklinjanje*: Odhájay od méne zaklinyanye BRM 1823, 317
- zaklinjati** -am nedov. *preklinjati*: Zaklinyati Átkozni KM 1790, 95 **zaklinjati se** -am se *zaklinjati se*: 'Z-nyim sze vnèmar nezaklinyaj KAJ 1848, 191
- zakmíčiti se** -kmíči se dov. *stemniti se*: Poszlao je temnoszt i zakmicsilo sze je TA 1848, 86; pren. i geto [z]e rázum z-mrákom vekivecsne neznánosztí zakmíči KM 1783, 211
- zakòckati** -am dov. *zakockati, zaigrati, zapraviti*: Ár kak lehko brezi tébe Zakoczkam jasz orok nébe KAJ 1848, 18; Vrèmen je zaman zakockao KAJ 1870, 157
- zákon** -a m **I. zakon, zaveza**: Eto je te Zákon, steroga ja[ž] hoc[en] vcsiniti SM 1747, 18; ete pehář je Nouvi Zákon vu mojoj krvi KŠ 1754, 202; prorokúvanye Je znamenúvalo Sz. Kr[í]zt N. Zákona KŠ 1754, 185; v[í]zi Sztároga i Nouvoga Zákona verni lidjé KŠ 1754, 9b; i [z]poumeno bi [z]e [z]vojega [z]vètoga zákona KŠ 1771, 166; lübi zákon [z]vèti SM 1747, 88; Escse vu Szt. Zákoní KŠ 1754, 185; [z]vojo [z]. rejs, kako jo je dáo gori zapí[ž]ati, vu [z]tárom Zákoní KŠ 1771, A2b; Zobc[í]n[ž]kim Zákonom gledocs na nyegovo [z]tálno[ž]t SM 1747, 33; kih je [z]inovcsina i dika i zákonye KŠ 1771, 467 **2. svetopisemska knjiga**: ki je na ete jezík czejli Nouvi Zákon obrnyeni KŠ 1771, A7a **3. zakonska zveza**: Szédmi: Hi'sni zákon KM 1790, 111; je vu jáko [z]moutnom hi'snom zákoni 'siveo KM 1790, 66
- zakonóuti** tudí zakonóuti -ém dov. *zakleti se, priseči*: I ja[ž] zakonim vám krále[ž]tvo KŠ 1771, 246; zákona, [š]teroga je zakono Boug najím ocsákóm KŠ 1771, 350; Na veke nyemi zakuném miloscsó mojo TA 1848, 73; Düs nemrteloszt zakunis BRM 1823, 55; I tak szí vszém Z-áldovom tèm Zakúno bo'zo miloscsó KAJ 1848, 117 **zakúnjeni** -a -o *zaklet, zaprisežen*: ka je zakúnyeni jeretnik KOJ 1845, 58
- zákonski** -a -o prid. **I. zakonski, nanašajoč se na zakon, predpis**: od nisterih országov goriposztávlení zákonszki cent AI 1875, br. 2, 1; i z-liszta zákonszkoğa pecsáti dolisztrgala KOJ 1848, 54; V[í]za eta právjíyo toga vi[š]esnyega Bogá zákon[ž]ke knige KŠ 1771, 817 **2. nanašajoč se na zakonsko zvezo**: I liki zákonszka decza vékso praviczó májo KOJ 1845, 77; [š]zi je zaroucsó, za szvojo prise[ž]no Zákon[ž]ko tívárisicczo SIZ 1807, 4; níkédik escse i zákonszki tíváriske KOJ 1845, 5
- zakopáti** -kòpam dov. *zakopati, pokopati*: Zakopas [z]e [z]zamo lejhko v-ednom prtí SŠ 1796, 133; kokouta zakopata KOJ 1845, 114; idoucsi zakopao ga je vzemlo KŠ 1771, 84; pren. ino vu práh zakopa díko mojo TA 1848, 6; Ino etak je on grejhe za[ž]ipao, zakopao KŠ 1754, 109 **zakòpani** -a -o *zakopan, pokopan*: i bogátec, zakopan je KŠ 1771, 226; 'Ze bi zakopan bio dávnó BKM 1789, 331; tiszti szo 'sivi zakopani KOJ 1848, 9
- zakorèniti se** -im se dov. *zakoreniniti se, utrditi se*: Komaj sze je na nasem Szlovenszkom právo kersztsánsztvo zakorenilo KOJ (1914), 101
- zakòriti** -im dov. *zakuriti*: [z]o drva bílá potrejbna, ka bi pécs zakòrila KM 1790, 30; pren. Obadvá szta tórkóm jáko 'zarécsno zakòrila AIP 1876, br. 2, 3 **zakòrjeni** -a -o *zakurjen*: pécs, [š]tera je [z]edem krát bole za'sgána, i zakòrjena KM 1796, 79
- zakóutek** -a m *skrivališče*: V-etom zakouteki je Luther Sz. Piszmo presztavo KOJ 1845, 62
- zakováni** -a -o prid. *zakovan*: vlovleni je, i v-'[š]elezo zakováni KM 1790, 56
- zakrátiti** -im dov. *odkloniti, zavrnuti*: Goszpoda szo pa nej szmeli szvojega privolejnja zakrátiti KOJ 1848, 62
- zakriti** -krijem dov. *zakriti, narediti nevidno, neopazno*: záto je Moj[š]es [z]voj obráz zakriti mogao KM 1796, 38; z-robczóm vúsztá zakrij KOJ 1845, 26; V[í]ze je lí temno[ž]t zakrila BKM 1789, 59; Mourje, i druge vodé [z]o nej [z]zamo v[í]zo zemlou zakrile KM 1796, 12; pren. krivicze i hüdoube, [š]teri niti nemrem zakriti KM 1783, 144; On [š]esé díko zakriti BKM 1789, 12; i ne zakrijem jálno[ž]t moio SM 1747, 95; ki povrné grejsnika, zakrije vno'zino grejhov KŠ 1771, 754; csi grejsnik grejh v nyej zakrije KMK 1780, 76; Zakri oh Ocsa! moje grejhe BKM 1789, 416 **zakriti** -a -o *neviden, neopazen*: Csi je pa i zakriti nas Evangyeliom KŠ 1771, 534; moudro[ž]t, [š]tera tèmno[ž]tyov zakrita TF 1715, 3; moro prsza posteno zakrita biti KOJ 1845, 35;

- i kim }zo zakriti grejhi KŠ 1771, 455; grejhi, }teri }zo zdaj zakriti KM 1783, 134
- zakriv** -a m *platnice knjige*: vezár dober zakriv (táble) je djao na nyé KAJ 1870, 6
- zakriválo** -a s *zagrinjalo*: I ovo zakrivalo czérkvi ra}zpra}csilo }ze je KŠ 1771, 96; }tera i notri ide vu to znotrejsnye zakrivala KŠ 1771, 680; i raszpré}stro szi nebésza, kak zakrivalo TA 1848, 74; pren. csi sze sto povupa lutheranam nyih Ekklesie zakrivalo odgreniti KOJ 1845, 74; dúsa moja, Ona mi dá ogedalo, Raszprászka zakrivalo KAJ 1848, 178; Stero nám je po}zvéto na pout nouvo i }zivo po zakrivali, tou je, te}li }zvojem KŠ 1771, 688
- zakrivanje** -a s *zakrivanje*: On je razgmo oblák k nyi zakrivanyi TA 1848, 87
- zakrivati** -am nedov. *zakrivati, delati nevidno, neopazno*: I zácsali }zo niki zakrivati obráz nyegov KŠ 1771, 150; pren. Lübézen zakriva vno'zino grejhov KŠ 1754, 58; Lübe}zno}zt V}za zakriva KŠ 1771, 516; Szvo }zvetlo}cso zakrivata BKM 1789, 68; grejhe zakrivamo KŠ 1754, 57; i od hüda nász zakrivaj KM 1783, 260; naj nász bráni, zakriva od vszákoga hüda KM 1783, 53; Ocsi na}e naj zakriva BKM 1789, 140
- zakrivajú}ci** -a -e *zakrivajú}c*: Károl II. králice szvojo fancoszt zakrivajúouse obiszka KOJ 1848, 48
- zakrivleni** tudi zakrivljeni -a -o prid. *zakrivljen*: piruslek má zakrivlene }skramplice AI 1878, 7; jazbi}ar s svojimi krátkimi i zakrivljenimi nogámi AI 1878, 8
- zakrpan** -a -o prid. *zakrpan*: Bôgsi je zakrpan, kak niksi gvant KAJ 1870, 66
- zakunjávati se** -am se nedov. *zaklinjati se, prisegati*: Gda kriviczo potrdjávás, Z-Bôgom }ze tak zakunyávás BRM 1823, 299
- zalé}ti** -lêžem dov. *zasesti*: Friderik II. zalé'se Slezio KOJ 1848, 109
- zaléga** -e ž *zaléga*: Jáko potrebno je záto, ka se gosance zalege naj zaprávijo AI 1878, 33
- zalejáti** -lejém dov. *zaliti, potopiti*: Da me neza-lejé válovje vód TA 1848, 54; ki szo nyé nekaj vu Temes vodi zalejali KOJ 1848, 71
- zalejáti se** -lejém se *potopiti se, utoniti*: Pod }terim se léd stere, eš}e se zná zalejáti BJ 1886, 32; ino tak v-szvojoj krvi sze zalejao KOJ 1848, 5
- zalejvati** -am nedov. *zalivati, potapljati*: i válovje me zaléva TA 1848, 53
- zalejvati se** -am se *utapljati se*: Grejh, kak verdé}sem mourji }ze zalejva BKM 1789, 225
- zaletávati se** -am se nedov. *zaletavati se*: Mesárska múha se v glaš na okni zaletáva AI 1878, 37
- zaleténi** -a -o prid. *zaletav, nepremi}ljen*: Kolman je zaleténi, nepazlivi po}eb bio KAJ 1870, 82
- zaletúvanje** -a s *zaletavanje, poseganje*: Józsefova vu Cérkvene pravice zaletúvnyia szo Piusa VI. nagnila KOJ 1848, 114
- zaletúvati se** -úžem se nedov. *zaletavati se, posegati*: nego bole sze vu nyegovo Dalmácio zaletúvati povúpa KOJ 1848, 106
- zaléženi** -a -o prid. *len*: vsze povszéd szo Wladislava II. kakti ednoga zale'senoga pfúfnyasztoga súslavcza raznásali KOJ 1848, 70
- zálog** -a m *jamstvo, zagotovilo*: Zálog; zálog, zadav KOJ 1833, 184; pravicza i zálog Nebeszkgoga blá'sensztva KM 1783, 121; Od Záloga i hamic}ije, Vari }ze BKM 1789, 182; koterá}zo meni za zálog dána TF 1715, 39; Ah dai mi eto drágo Prilofenye (Zálog) obder}azi SM 1747, 52; Ktôj jezera telko szvéti } Zálogov prilékla AIP 1876, br. 6, 1
- záloga** -e ž *zaloga*: Csi veliko zálogo 'zelejmo KŠ 1754, 50
- zalókani** -a -o prid. *zapot, pijan*: Zmirom zalokani odúvjajúoucsi Bezerédi KOJ (1914), 147; Ali Boug je fancoszt szkázao nad ednim zalokanim kalvinarom KOJ (1914), 147
- zálož** -a m **1.** *zalogaj, kos*: On, zálo'z szvoj sztrádajú}csi KAJ 1848, 104 **2.** *jamstvo, zagotovilo*: ki dáco notriplácsati zamúdi, te za volo zálo'za vrédnoszt sze vkúpsz}pise AIP 1876, br. 4, 1
- zalóžáj** -a m *zalogaj, kos*: Falat; zalo'sáj KOJ 1833, 156
- zalóžiti** -lòžim dov. *zalóžiti, zastaviti*: Zálogolni; zalo'siti KOJ 1833, 186; je primoran Brandenburgio polszkomi Králi zalo'siti KOJ 1848, 52; králevszka imánya v-árendo zalo'si KOJ 1848, 34; Paveo }zám }zebé zev}zim Filemoni za nyega zalo'zo KŠ 1771, 664
- zalóženi** -a -o **1.** *zalóžen, zastavljen*: Mámo eti edno veliko zálogo, stera je zalo'sena do toga ve}zéloga Jürjavoga dnéva SIZ 1807, 17 **2.** *zaseden*: pokedob Austrio zdáj Z-velikov vojszkov zalo'seno nájde KOJ 1848, 79
- zalúbiti se** -im se dov. *zaljubiti se*: jeli sze deklíne frisko zalúbijo AI 1875, br. 1, 4; naj sze rano nezalúbijo vu lagojine KOJ 1845, 13
- zamáhnoti** -em dov. *zamahniti*: Dávid zahmahno je, i tak lú}cso KM 1796, 56; obá zamáhnetá z-palicami KOJ 1845, 99
- zamán**¹ prisl. *zaman*: Iména Bosjega zamán nevzemi uu tvoja vúl}zta TF 1715, 13; Iména Bosega zaman nevzemi vu tvoia vús}zta ABC 1725, A4a; nyegova iména zamán ne}z}pomeni

- SM 1747, 88; Ali vŕze je zamán csinio KŠ 1754, 249; i miloŕcsa nyegova vu meni je nej bila zamán KŠ 1771, 521; Naj tvojeja ſz. Iména zaman gori ne primemo KM 1783, 9; i Bo'ze imé zamán gori jemlé BKM 1789, 7; i 'senszka bi zahmán gúcsao KOJ 1833, XVI; Nyega pamet zaman zbrodjava KAJ 1848, 7; Zamán, szreca nyim nigdár nê szlŕ'zila AI 1875, kaz. br. 3; vrémena pa tam zaman netroši BJ 1886, 5
- zamán²** neskl. prid. *malovreden*: Kaj ſzta zamán csloveka SIZ 1807, 46; Szráam te bojdi záto, Ár ſzi jáko zaman BRM 1823, 277
- zamanjŕkivati** -am nedov. *zamujati, lenariti*: Nê! nê ti je szlobodno Nyega zamanyŕkivati KAJ 1848, 422
- zámaz** -a m *madež*: Teda mi zámaz nasztáne na piszmi KAJ 1870, 7
- zamázanec** -nca m *umazanec*: sze lekho namerimo na vnogo zamázanczov KOJ 1845, 42
- zamázati** -mázem dov. *zamazati, umazati*: Szvoj obráz zamazali ſzte ſzi kako kouvranye SIZ 1807, 56 **zamázani** -a -o *umazan*: Gda tej zamázani gosztovje vu kákso vész pridejo KOJ 1845, 113
- zamazŕvati** -ŕjem nedov. *mazati, zamazovati*: záto 'senszke morejo vsze zdrápanice prouti zama'sŕvati KOJ 1845, 40
- zamédłani** -a -o prid. *slaboten, izčrpan*: Sztári zamedani Dŕhovnik szvoj zemelszki be'sáj dokoncsavsi KOJ 1845, 3
- zaméniti se** -im se dov. *zamenjati se*: Divji petržeo se lekho s petrželom zameni AI 1878, 48
- zaménjati** -am dov. *zamenjati*: Toga je denok rad za szvojo 'seno zamenyao KOJ 1848, 100
- zámer** -a m *zamera*: steri szo pápinsztvo v zámer posztávlati znali KOJ (1914), 117
- zamèriti** -mèrim dov. *zameriti*: Nezamerte! KOJ 1845, 71; nikaj mi naj nezamerijo KOJ 1845, 27; kak szo zamerili Lutheri nyegovo 'senitvo KOJ 1845, 65 **zamèriti se** -mèrim se *zameriti se*: Da sze ti vsze nezamèri KAJ 1870, 166; Po ſterom bi ſze tebi Lehko zamerili BKM 1789, 359; 'sena sze je negda vszákon zemèrila KOJ 1845, 899
- zamèrkanje** -a s *opomba*: Vèkse zamerkanje sztolmacsimo z-etakseféle govorejnyom KOJ 1833, 45
- zamèrkati** -am dov. *I. opaziti, zapomniti si*: Sztári miniszter pa vsze szzi dobro zamerko AI 1875, br. 1, 7 **2. zapisati si**: dvá tri pecse papira szzi je vkŕpzasio, ino zamerkao, stera nebi rad pozábo KOJ 1845, 5
- zamèrnik** -a m *kdor se komu zameri*: Czaszar bi denok rad szvojim zamernikom odpŕszto KOJ (1914), 141
- zamèrno** prisl. *žaljivo*: Drŕgim vu vŕha poseptávati pred drŕgimi, je zamerno KOJ 1845, 13
- zametávanje** -a s *zaničevanje, preziranje*: Ar li zametávanye ſzveŕztva ſzkvári csloveka KŠ 1754, 186; V-kom bi meo zrok zgizdávanya Bratov zametávanya KAJ 1848, 234; ſteri je pun bio ſzŕziromaſtvom zametávanyem KŠ 1754, 108; ár prevecs velka nagnyenoszt prti szvojemi Jeziki z-zametávanyem luczkŕh Lezikov, je falinga KOJ 1833, XII; vŕszta, gucsécsa prôti pravicsnomy z zametávanyem TA 1848, 24
- zametávati** -am nedov. *zaničevati, prezirati*: ne dáj nám nikoga zametávati KM 1783, 18; prepovidáva Sztarcze zametávati BRM 1823, 423; Ne zametávam miloŕcso Bo'zo KŠ 1771, 560; i moje ricši zametávas KŠ 1754, 17; Ali bogáſztvo trplivoſzti zametávas KŠ 1771, 450; Szvejt je zametáva BKM 1789, 332; i Jezik zemelszke domovine zametáva KOJ 1833, X; Ali cslovek Tebé, ocsó zametáva KAJ 1848, 160; Csi nyé zametávamo KŠ 1754, 32; Ali gmajno Bo'zo zametávate KŠ 1771, 512; goſzpozŕstvo pa zametávajo KŠ 1771, 758; i nyegovo ſzvéto rejcs ne zametávajmo KŠ 1754, 23; Proroſztvo ne zametávajte KŠ 1771, 623; Nai ſzi me ſzveit zametáva SM 1747, 74; Ki májo goſzpodáre, naj je nezametávajo KŠ 1771, 642; bode toga drugoga zamétavalo KŠ 1771, 225; ka ſzo zametávali nyihove vdovicze KŠ 1771, 357; ka ſzo oni zametávali nyihove dovicze KM 1796, 121; da szo pápinszke Dŕhovnike zametávali KOJ 1848, 89 **zametávajóuči** -a -e *zaničŕjoč, prezirajóč*: vogrine zametávajoucs tak razcsmeri KOJ 1848, 30
- zametávec** -vca m *zaničevalec*: Vidite zametávczí i csŕdite ſze KŠ 1771, 384; ali na spot morejo pridti ti zaman zametávczí TA 1848, 19
- zamišłeni** -a -o prid. *zamišłjen*: pri onih, ki szo 'salosztne i zamislene natŕre KOJ 1845, 108
- zamòčti** -mòrem dov. *zmoči*: Csi sze száma brániti nezamores KOJ 1845, 47; i z-bo'sov pomoucsjov vsze zamore cslovek KOJ 1845, 78; Tou zamore, da csi rávno sze bojŕjejo KOJ 1848, 110; denok je krepsega nej zamogao vkrotiti KOJ 1848, 30; szamo Draskovits Jŕri je zamogao oprávlati KOJ (1914), 120; Medtemtoga Pŕspegzke szo zamogli Krála nagovoriti KOJ 1848, 21
- zamožiti** -ím dov. *zamožiti, dati za doto*: ár je

stejla vogerszko Králesztvo Wladiszlavi polszkomi Králi zamo'siti KOJ 1848, 53

zamréjti -merjém dov. *umreti*: ki [zi na kri'znom drêvi zamreu BRM 1823, 64

zamrêžiti -im dov. *ujeti*: tanács [zo dr'zali, kak bi ga zamre'zili vu rejcsi KŠ 1771, 73 **zamrêženi** -a -o *ujet*: z delom rôk szvoji szo zamre'zeni ti neverni TA 1848, 8

zamúcati -im dov. *zamolčati*: Da [zem ja]z stel zamuc sati SM 1747, 95; sze znájo zamúcati ládavni pronomeni KOJ 1833, 99; Gda szem je steo zamúcati TA 1848, 24; Oni znájo zamúcati KOJ 1845, 111; razloucsi, ka zamúcas KOJ 1845, 31; grejsnik, [teri je grejh zamúcaso KMK 1780, 76 **zamúčani** -a -o *zamolčan*: [ze [z-toga zamúcasnoga grejha more [zpovedati KMK 1780, 76

zámud -a m *zamuda*: nadomesztsávaj zámud KOJ 1833, XVIII

zamüdejnje -a s *zamuda, opustitev*: i vidis vsza moja zamüdejnya KM 1783, 3

zamüditi tudi zamiditi -ím dov. *zamuditi, opustiti, pozabiti*: Me[šo, nyé tála nej zamüditi KMK 1780, 52; nindi nej zamüditi, ka szmo nyemi dú'sni KOJ 1845, 24; Ár kesno pridi i zamüditi se jas bojim BJ 1886, 6; Záto ne zamidim vá[z [zigdár opominati KŠ 1771, 718; Roditelom nezamidim etoga tanácsa dati KOJ 1833, XVI; ino vc[enyá vék[a zamüdio TF 1715, 6; Go[ztokrát zamidi on [zvojga Bogá BKM 1789, 202; skolniczke dú'snoszti naj nezamüdi szpuniti KOJ 1845, 4; Naj sze bógsati nemüdis, Zvelicsanya nezamüdis BRM 1823, 3; ki namenijo naprêplác sati naj ne zamüdijo tô vcsiniti AI 1875, kaz. br. 8; Ne zamudi vu tebi bodoucsi dár KŠ 1771, 639; Ne zamüdimo tak eto priliko BKM 1789, 44; vi zvasov deczov ne zamüde BKM 1789, 6b; Ár [zem to dobro zamüdo KŠ 1754, 230; Tak, da [zam nikaj nej zamüdo ha[znovitoga KŠ 1771, 405; Do[ztá [zem dobroga zamüdo BKM 1789, 386; Ar [zam i[ztino nyou do[ztakrát zamüdo SIZ 1807, 49; csi je zamidila kmou'zi idti KŠ 1771, 504; Mati je nej zamidila nyemi pripovidávati KM 1790, 22; ono, [tero dobro [zmo mi zamüdili KŠ 1754, 115; ka [zo vá[[ztariske zvami dobroga zamüdili BKM 1789, 6b; púspezcke, szo tüdi nej zamüdili katolicsansztvo varvati KOJ (1914), 119 **zamiditi** se -ím se dov. *zamuditi se, opustiti*: csi sze tô zamidi vcsiniti AI 1875, br. 1, 5 **zamüdivši** -a -e *ko je zamüdil, opustil*: Jeli [zmo pregrejsili zamüdiv[[tero milo[ztivno[zt KMK 1780, 68

zamüdjávati -am nedov. *zamujati, opuščati*: Da pobógsanya Nigdár nezamüdjávam BRM 1823, 344; Pokóro zamüdjáva KAJ 1848, 147; Naj

nezamüdjávam dú'znofzti BKM 1789, 272; tvoji Dú'znoszt nezamüdjávaj KAJ 1848, 248

zamudjénje -a s *opustitev*: nega zapôvedí, Stere nebi Vrázo i zamudjénem KAJ 1848, 45

zamüdlávati -am nedov. *zamujati, zavlačevati*: Tô dobro znájo, záto tak zamüdlávajo AIP 1876, br. 12, 3

zamúkati -čem dov. *zamukati*: zamücese krava v-stali AIP 1876, br. 8, 6

zamüknoti -em dov. **1.** *umolkniti, obmolkniti*: Rekedni; zamuknoti KOJ 1833, 170; Ovak je Wladiszlav nej vüsza mogao zamüknoti KOJ 1848, 70; dejte, naj hitro zamukne KOJ 1845, 101 **2.** *ohripeti*: zamuknolo je grlo moje TA 1848, 54 **zamükjnjeni** -a -o *hripav*: Zamuknjen je, záto nemre popêvati AIN 1876, 68

zanašati se -am se nedov. *zanašati se*: i za dobra dela nikaj nemárajoucs na szamo vöro sze zaná sati KOJ 1845, 69; molécsi sze na bo'so pomoucs zaná sati nepresztáne KOJ 1848, 90; ino sze na nyéh pomoucs zánása KOJ 1845, 107; Nezanásajte sze na szilo TA 1848, 49 **zanašajóuči se** -a se -e se *zanašajóč se*: ino na törszko pomoucs sze zaná sajoucsi KOJ 1848, 97

zandér -a m *pohlepnost, požrešnost*: Zandér je mrzía KAJ 1870, 43

zanderèti se -é se dov. *zahoteti se*: drevje zanderé sze i nyemi, na pôt odhájati KAJ 1870, 85 **zanderéči** -a -e *pohlepen, požrešen*: Ki za vszáko jésztvino szkmnê, je zanderécsi KAJ 1870, 43; Zanderécsa Klára KAJ 1870, 43; Ár szo po'zeleli zanderécsi vu púszsáví TA 1848, 88

zandrúgim prisl. *neprestano, kar naprej*: Zandrúgim sze pascsimo dugé réditi AIP 1876, br. 4, 3

zanéjmíti tudi zanémíti -ím dov. *onemeti*: Bole mi je zanémíti KAJ 1848, 192; jezik zanejmi KM 1783, 200; On je pa zanejmo KŠ 1771, 72; je nej vörvao zanejmo je KM 1796, 86

zanemáraní -a -o prid. *zanemarjen*: sznáj'sna zvüejnsina tudi znaménye, da szo nej zanemáraní KOJ 1845, 22

zanemáriti -im se dov. *zanemariti*: Elhanyagolni, zanemárim – iti AIN 1876, 65

zanemárivati -am nedov. *zanemarjati*: Csi pri vérszvti nikaj nezanemárivás AIN 1876, 65

zaneslívejši -a -e prid. *zanesljivejši*: Arnulf k zaneszlivejsemi obládanyi Szvatopluka pride KOJ (1914), 101

zanèsti -nesém dov. *odnesti*: Duso V-nárocsa Abraháma zane[izou SŠ 1796, 72 **zanèsti se** -nesém se **1.** *odnesti se*: Od peklén[zkoga pozója [ze je zane[zo, Na ví[zoki brejg BKM 1789, 72 **2.** *zanesti se, zaupati*: vu v[zej nevoláj

- Źze na nyega zaneŹti KŠ 1754, 15; Nedaj sze mi vnĕmar na nyĕ zaneszti KAJ 1848, 153
- zanešenĵe** -á s *zaupanje*: Źzrcsno zaneŹenyĕ toga pokouro csinĕcega grejsnika KŠ 1754, 78
- zaničávati** -am nedov. *zaničevati*: szo doli terli ino zanicšavali pápinstvo KOJ (1914), 132
- zaniháti** -ám dov. *prepuszti*: Na goszpodna zaniháĵ vsze KAJ 1848, 176 **zaniháti se** tudi zaneháti se -ám se *prepuszti se*, *zanesti se*: niti Źze na drugoga voro ne Źzmej zaneháti KŠ 1754, 86; na nyega sze zaneháam TA 1848, 28; li te zaniháĵ Źze ti BKM 1789, 289
- zanihávati** tudi zanehávati -am nedov. *prepušćati*: Nedaj mi to povrnĕnye Na Źzmrz zanihávati BRM 1823, 58 **zanihávati se** -am se *zanašati se*: Na té Źze zanihávam BKM 1789, 161; Li na ete knige Źzebĕ zanehávam SIZ 1807, 34
- zánka** -e ž *zanka*, *neprijeten poloŹaj*: gda ga zapletĕ vu zanke szvoje TA 1848, 8; Gizdávczi z zankami vĕ raszpesztĕrajo vlák na poti TA 1848, 114
- zaobdržánje** -a s *ohranitev*: Ausztria z-bojasnoszti i zaobdr'žánya oblászti nĕ povolila AI 1875, br. 1, 1
- zaobrnóuti** tudi zaobrnóti -ém dov. *obrniti*: I tak opak Źzrecso vnĕgi, Na Źzrecso zaobrnóti BRM 1823, 131; ali tam sze je mogao zaobrnouti nazáj KOJ 1848, 22 **zaobrnjeni** -a -o *zavihan*, *obrnjen*: nouŹ lipou zaobrnjeni je meo KŠ 1771, 432; pren. Szlovenscsina je nej bila práva, nego vu vnĕgom táli na tŹhi jezik zaobrnjena BRM 1823, II
- zaóbstom** prisl. *zaman*, *po nepotrebnem*: Źteri goder nyegovo Źzvĕto imĕ zaobŹztom jemlĕs uu tvoja vŹŹta TF 1715, 13; Imĕ zaobŹztom iemlĕ vu szvoia vŹszta ABC 1725, A4a; nyegovo Źzvĕto Imĕ za obŹztom jemlĕ vu Źzvoja vŹŹta SM 1747, 45; Da zamán ne bomo Tvoje rejcsi za obŹztom trosili BKM 1789, 178
- zaopásati** -pášem dov. *opasati*, *ograditi*: je z-borovimi blanyicami vszekĕli zaopásejo KAJ 1870, 81 **zaopásani** -a -o *opasan*, *uokvirjen*: Moja kamenica je v-lĕsz zaopászana KAJ 1870, 7
- zaostanjúvati** -úĵem nedov. *zaostajati*: po lagojem vrĕmeni delo zaosztanyúvalo AIP 1876, br. 10, 4
- zaostánoti** -em dov. *zaostati*: ár je niŹse nej Źzmeo zaobŹztanoti KM 1790, 92; pren. VŹzi Źzo pregrejsili i zaobŹztanoli Źzo od dike Bó'ze KŠ 1754, 96 **zaostánjeni** -a -o *zaostal*: i vu szvojem zaosztanyenom országi vnogo preobnovne gorszpravo AIP 1876, br. 6, 6
- zaostáti** -stánem dov. *zaostati*: Nej je dĕnok za obŹztao BKM 1789, 3
- zapájati se** -am se nedov. *opijati se*: goŹzpodár i zacsne zapájati Źze KŠ 1771, 214; Med pitvinov, prle nego Źze je czilou zapájo KM 1790, 76
- zapametúvanje** -a s *zapomnjenje*, *pomnjenje*: Za volo véksega zapametúvanya sze Imenik gorijemlĕ KOJ 1833, 119
- zapáziti** -pázim dov. *opaziti*: i na drevi zapásimo delavno Źzuno AI 1878, 3; na našoj zemli zapázimo Źvivjenje AI 1878, 3; je vecskrát pri kravaj zapázo, da szo sze nyim po vimeni mozoli vĕszpisali KOJ 1845, 118
- zapečácanje** -a s *potrditev*: I. z-'Zidovov odebráni zapečacsanye KŠ 1771, 778
- zapečátiti** -im dov. I. *zapečátiti*: Oni pa odisli zapečatili Źzo kamen KŠ 1771, 97; i te kamen Źzo zapečatili KM 1796, 112; lŹszta v-nyagovo hrámbo vdarilo i vsze szo zapečatili AIP 1876, br. 2, 8 2. *potrditi*: i zapečátim vnyih ete Źzád KŠ 1771, 483; Szkim zapečátí Boug té táksi Źzpouvid KŠ 1754, 199; I veli mi: ne zapečati ricsi prorokuvanya knjig eti KŠ 1771, 808; GoŹzpon v-Źzrczi naŹem zapečati sš 1796, 43; pečsato je, kaj je Boug iŹztinŹzki KŠ 1771, 273 **zapečátiti se** -im se *potrditi se*: ino Źze zapečátí vidĕnye i Profĕtzia SM 1747, 16; i grehi Źze zapečatio SM 1747, 16; zapečátí Źze grejh KŠ 1754, 120 **zapečáćeni** tudi zapečátĕni -a -o I. *zapečáćen*: I csuo Źzam racšún ti zapečacsĕni Źztou ŹtirideŹzĕt KŠ 1771, 778; Ivan vidi vu králeŹzkom Źztouczi Źzidĕcega rokáj zapečacsĕne knige KŠ 1771, 775 2. *potrjen*: Źzte za pečsátĕni Źzvĕtim DŹhom SM 1747, 22; Źzvĕtoga Duhá, vkom Źzte zapečacsĕni na dĕn odkúplĕnyá KŠ 1771, 582
- zapečávati** -am nedov. *potrjevati*: SzveŹzstvo, vkom Źze nám dobrouta dáva i zapečává KŠ 1754, 184
- zapelánje** -a s *zapeljanje*, *zavedenje*: da je te Cslovik po vraĕjem zapelányi, Bogi ne okoren poŹztao SM 1747, 5
- zapelàti** -pĕlam dov. I. *zapeljati*, *zavesti*: vneŹzrecso nyega miŹzli zapelati SM 1747; Scšĕjo náŹz zapelati KŠ 1754, 174; Ne dájte zapelati KŠ 1771, 523; Jáлно me Źatan 'zelej, Na pekeo zapelati BKM 1789, 388; Ki sze ti zacsne prilizávati, scšĕ te zapelati KOJ 1845, 47; naŹŹe Telou náz nezapela TF 1715, 30; Toga hitro Vrág zapela KŠ 1754, 252; NiŹse váŹz naj ne zapela KŠ 1771, 583; Edna hŹda 'zena, Źztou mo'souv zapela SIZ 1807, 53; krivi Proroczke, da zapelajo i te odebráne KŠ 1771, 12a; naj ne zapela dŹse moje KM 1783, 172; naj me ne zapelajo vu pogijbelnoŹz KOJ 1833, 194; náĵ jo le'sej zapelajo, lá'sejo KOJ 1845, 87; vrág Dabi

mené zapelo BKM 1789, 14; Dabi mené zapelao BRM 1823, 9; Preklinyávali te bodo, ſtere ſzi zapelo BKM 1789, 451; znamejnja, zſterimi je zapelao one KŠ 1771, 802; Da je kacsá Ejvo v-grejh zapelala KM 1783, 241 **2. odpeljati, odvesti:** zapelaj me vu racsun tvojih võrnih KM 1783, 131 **zapeláti se** -pèlam se **zapeljati se, zavesti se:** i ſzami ſze zapelajo KŠ 1771, 650; glédajte, da ſze ne zapelate KŠ 1771, 242; Niſcse ſze naj ne zapela KŠ 1771, 495; naj ſze po ſzveczkoy modrouſzti ne zapelajo KŠ 1771, 572 **zapèlani** -a -o **I. zapeljan, zaveden:** I Ádam je nej zapelani KŠ 1771, 637; da ſzi zapelana i zgùblena ovcicza KOJ 1845, 49; Vi 'znyimi vrèt zapelani KŠ 1771, 723; miſzli vaſe zapelane od prouſztoſzti KŠ 1771, 547; Gda neznánim Zapelanim Pamet zmèſsajo KAJ 1848, 230 **2. odpeljan, odveden:** da v-diko gori ſztanejnja zapelani bodemo KMK 1780, 111; da v-diko gori ſztanejnja zapelani bodemo KM 1783, 89 **zapèlani** -a -o sam. **zapeljani, zavedeni:** Da zapelane na právo pout pripelas BKM 1789, 347

zapelávanje -a s *zapeljevanje, zavajanje:* pouleg po'zelejnya toga zapelávanya KŠ 1754, 191; csloveka, ſzkvárjenoga pouleg 'zél zapelávanya KŠ 1771, 582; pokrepiti prouti vſzakſemi zapelávanyi KŠ 1771, 590; Mocſno [szem] sztao Pròti zapelávanyi KAJ 1848, 213; Valentinuſa zapelávanye KŠ 1771, 262

zapelávati -am nedov. *zapeljevati, zavajati:* Amitni; zapelávati KOJ 1833, 150; Tsabitni; zapelávati KOJ 1833, 176; szo pacs i szem prislí cseszki huszitje zapelávát KOJ (1914), 109; I szvét na grèh zapelávás KAJ 1848, 191; nego zapeláva lűſztvo KŠ 1771, 288; V-vnouge grejhe zapeláva BKM 1789, 338; Vezdásnya csűda zapelávajo KŠ 1771, 11b; ki váſz zapelávajo KŠ 1771, 729; naj ne zapeláva vecs národe KŠ 1771, 803; Tak jo zvála, zapelávála AIP 1876, br. 5, 5; one ki szo Ocsó zapeláváli KOJ 1848, 36 **zapelavajúči** -a -e *zapeljuoč, zavajajoč:* kacsá, zapelávajoucsa czejli ete ſzvejt KŠ 1771, 788; zapelávczí, na hűſe zapelávajoucsí drűge KŠ 1771, 650; Oh! zdáj vnogo zapelávajoucsíh mo'skih okolihodi KOJ 1845, 86

zapelávec -vca m*zapeljivec:* kaj je ov zapelávecz erkaó KŠ 1771, 97; ki bi toga zapelávczá Satana glávo potro KM 1796, 8; líki zapelávczí, i dònok iſztinſzki KŠ 1771, 539; Csi me zapelávczí Scsűjo vrcstí vu dvojnolſzt BRM 1823, 164; naj je kraj odvrné od zapelávczov KŠ 1771, 744; poſzlűfali bodo dűhé zapelávczé KŠ 1771, 638; nej pa poſzlűsati kákse zapelávce KOJ 1845,

74; Bánfi zapelávce je dao goripoiszcati KOJ (1914), 131

zapelíti -ím dov. *upepeliti, požgati:* on nyim nebráni hrame zapelíti KOJ 1848, 70; szo páli vsze zapelíli KOJ 1848, 75; V-Kalocsi ogen 122 hrámbov zapelío AI 1875, kaz. br. 8 **zapèljeni** -a -o *upepeljen, požgan:* od ognja 60 hi'z je zapeljen AI 1875, br. 1, 8

zapepelíti -ím dov. *upepeliti, požgati:* hrame zapepelíjo KOJ (1914), 129; ogen 64 hi'z zapepélo AIP 1876, br. 5, 7

zapérati -am nedov. *zapirati:* záto morejo hižico odpirati i zaperati AI 1878, 40; pren. Zapéra czejli lűſzt KŠ 1771, 671; ino zapéramo te Otsa nás KŠ 1754, 179; ár zapérate králeſztvo nebeſzko pred lidmi KŠ 1754, 163 **zapérati se** -am se **I. zapirati se:** dveri obloci sze nigdár nedo dobro zapérali KAJ 1870, 75 **2. biti vsebovan:** kni'sicza, vu ſteroj ſze ete návuk zapéra KMK 1780, A2(a)

zapèriti -ím dov. *izraziti:* Szamo mò'z i 'zena máta pravico szlédnyo volo v-edno pizsmo zaperíti AIP 1876, br. 3, 2

zapèrni -a -o prid. *zapisniški:* eta szedsztva i zgodjènye sze vu zaperne knige gorizamerka AI 1875, br. 2, 3

zaperník -a m *tajnik, zapisnikar:* zaperníka csészt dôbo AIP 1876, br. 2, 1; prvo delo je predszednika i zaperníke zabérati AI 1875, kaz. br. 2

zaphàti -pšém dov. *zamašiti, zadelati:* lűknyo z-trávov i zbradinyom zaphsè AI 1875, br. 2, 8 **zaphàti se** -pšém se *zamašiti se, zadelati se:* csi krűh pojemo eto sze nam v-guti zapséh AIP 1876, br. 7, 3

zapičeni -a -o prid. *zapičen, zataknen:* zláto zvezdo pa szrcé, ka je meo zapicseno naprè vrobacsi AIP 1876, br. 11, 6

zápíh -a m *zamet:* i v tom najvékšem zapihi snegá domo nájdejo AI 1878, 8

zapihani -a -o prid. *zameten:* escse 'zeleznepòti szo tak zapihane bilé, ka oszem dni nê mogla vo'znja idti AIP 1876, br. 3, 8

zapihnoti -em dov. *opozoriti:* velikásom je na miszeo zapihno eto sztáro pripoveszt KOJ (1914), 143

zápír -a m *zapor:* k-grofi Kéri zavtnila, steri je zápira zobòma k-Czaszari setűvao KOJ 1848, 96

zapíranje -a s *oklepaj:* znaménja Zapíranya () KOJ 1833, 9; zapíranya () AIN 1876, 8

zapisati -pišem dov. *zapisati, narediti, da se kaj zapomni, ohrani v spominu:* i vu pámeti nyihove je zapišem KŠ 1771, 688; Tou ſzi vſzrczè zapiſi BKM 1789, 21; Zapisi moje

imé V-sitka knige SŠ 1796, 155; Ti|zi me na tvojo dlan zapí|zao KŠ 1754, 241 **zapisati se** -píšem se **I. vpisati se**: szamicza, stera sze vu Bratovcsino zapiszati dá KOJ 1845, 167 **2. popisati**: Zapovedao je, Kabi |ze ve|z |zvejz zapí|zao BKM 1789, 28; I sli |zo v|zi, da bi |ze zapí|zali BKM 1789, 167 **zapisani** -a -o **zapisan**: kou je nám v-Evangyeliomi zapí|zano KŠ 1754, 161; pren. v-mem |zrczi moje zapí|zane SŠ 1796, 154; |steri iména |zo nej bílá zapí|zana vu 'zitka knigaj KŠ 1771, 789

zapisávati se -am se in -lem se nedov. **popisovati se**: pojtí morejo Szami |zebe zapí|závati BKM 1789, 28

zápiš -a m **nevihta**: I rano: dne|z zápis bude KŠ 1771, 53

zapitek -tka m **pojedina po zaroki**: vu vrejmeni ob|zlü'sávanya zapitka SIZ 1807, 3

zapiti -pijém dov. **zapiti, uničiti**: naj |ze v|záki i |zvojo pamet zapíje KM 1790, 78

zaplačajouči -a -e prid. **delajouč zaplate**: vido je i nyidva vu ládji zaplácsajoucsa vlaké KŠ 1771, 104

zaplácati -am dov. **plačati, povrniti**: I tebi boidi Dika, kai |zi plác|o (solt) grehov moi za plác|al SM 1747, 52

zaplámnoti se -im se dov. **razplameneti se, razvneti se**: Brscsasz bi sze med nyimi sztrassen boj zaplámno KOJ 1848, 29; Kak sze je na Cseszkom veroboj zaplamno KOJ (1914), 127

záplata -e ž **záplata, krpa**: ár |ze doli vtrgne táksa záplata od nyegovoga gvanta KŠ 1771, 29; ni|cse ne dejva nouvoga gvanta záplato na |ztári gvant KŠ 1771, 182

zaplèsti -pletém dov. **zaplesti**: porobi ga, gda ga zapleté vu zanke szvoje TA 1848, 8; Pávuci szi vlaké tcséjo, V-steré porob zapletéjo KAJ 1870, 106 **zaplèsti se** -pletém se **zaplesti se**: sze je 'Siga na telko v-dugé zapleto KOJ 1848, 52 **zaplèteni** -a -o **zapleten**: eden járecz, med kopinyom zapleteni KM 1796, 18; drúgoucs |ze pa pá vnyé zapleteni obládajo KŠ 1771, 721; pren. I zapleteni |zam v-mre'se |ztrasne |zmrti KM 1783, 267; Vu etakse pogibelne okolsztave zapleteni András II. KOJ 1848, 35

zaplètati se -am se nedov. **zapletati se**: Ni|cse |ze pa ne zaplejta vetoga 'zitka dela KŠ 1771, 648

zaplòditi se -im se dov. **zaploditi se, namnožití se**: so se gòsance zvün réda zaplodíle BJ 1886, 26

započiti -póčim dov. **zatresniti, zaloputniti**: Pred nyagovím noszom szam dveri zapocso AIP 1876, br. 12, 7

zapójenost -i ž **opitost, pijanost**: sze je vu szvojoj zapojenoszti rad i bio KOJ (1914), 135

zapojiti -ím dov. **opijaniti**: On teva sztárivera zapójo AIP 1876, br. 12, 7; znorila Notri vu |zvojsator, tam ga zapojila SIZ 1807, 53 **zapojiti se** -ím se **opijaniti se**: i ki s|ze zapojíjo vnocsi |zopiani KŠ 1771, 622; I ne zapójte |ze zvinom KŠ 1771, 584; pripetilo |ze je, ka |ze je zapójo KM 1796, 13; i zapójlí |zo |ze 'znye práznol|zti KM 1796, 796; pri sterih szo sze nisteri prav zapójlí KOJ (1914), 151

Zápola -e m **Zapola**: v-Büдино, z-steré sze je szászeni Zápola poubrao KOJ 1848, 76

zapolejani -a -o prid. **poplavljen**: vu Vasvár-megyövi zapolejaním sze malo szkrbijo AIP 1876, br. 4, 5

zapopádnoti -em dov. **I. razumeti, doumeti**: I da morete zapopádnoti, |sterá je ta |érjava KŠ 1771, 579; Stero ni rázum zgrúntati, Ni nemre zapopádnoti BKM 1789, 25; Od detin|zstva máo je ni|cse v-nyem nikaj hüda nej mogao zapopádnoti KM 1796, 7; Telovni cslovik ne zapopádné, ká |zo Dühá Bo'zega KŠ 1754, 71; ne zapopádné ona, |sterá |zo KŠ 1771, 493; Ti |zi pa zapopádnó moje vcsenyé KŠ 1771, 650; hitro je toliko zapopádnó, ka |ze je lejhko vcsio KM 1790, 24 **2. ujeti, zasačiti**: nej |zte vu kmiszi, naj bi vá|z ti|zti dén, liki tát, zapopádnola KŠ 1771, 621; naj vá|z kmicza ne zapopádné KŠ 1771, 309; ga je zapopádnó na tatíji KM 1790, 74; |zekiás Krála vu-nyem zapopádnó SŠ 1796, 64 **3. izkoristiti**: Velikási szo zapopádnolí eto prilíko KOJ 1848, 21 **4. sprejeti**: |zvetol|zti i kmicza jo je nej zapopádnola KŠ 1771, 26; i kmicza je nyé nej zapopádnola KM 1783, 132 **zapopádnoti se** -em se **ujeti se, zasačiti se**: Ki |ze ednouk vu lá'zi zapopádné nega nyemi vupanya KM 1790, 16 **zapopádnjeni** -a -o **ujet, zasačen**: Vu práznol|zti zapopádnjena 'zena KŠ 1771, 291

zapopévati -am dov. **zapatí**: peszem skolnikom vréd zapopevajo KOJ 1845, 14

zapoprijéti -prímém dov. **spočéti**: i vu grejhi me je zapoprijéla mati moja KOJ 1845, 128

zápor -a m **zapora, ključavnica**: Ki zápor 'zelezni razmláti TA 1848, 90; Ar on potrdjáva záporé vrát tvoji TA 1848, 119

zaposztávek -vka m **predlog**: **7. Zaposztávek** (utóljáró) KOJ 1833, 12; zaposztávek (névutó) AIN 1876, 9; Jeszo táksi zaposztávki steri kre rejci polo'sene KOJ 1833, 109; Kolkoféle szo té zaposztávki AIN 1876, 26

zapóumniti -ím dov. **opomniti, pripomniti**:

z-bratovszke knige sze vözbrise, ino sze zapoumni, zakaj je vövr'sena KOJ 1845, 94

zàpoved tudi zàpovid tudi zapóuvid -i ž **I.** *zapoved, ukaz:* nadigne Csloveka Krijtusseva Zàpoved SM 1747, 41; Stera zapouvid nájz vesi KŠ 1754, 29; Ka 'zelej tá zapovid KŠ 1754, 35; zisla je zapovid od Augufus Czařzara KŠ 1771, 167; zapovid je pa eta bila KM 1796, 124; Kaksa zapouvid je dána KM 1796, 6; radi pouleg nyegove zapoveidi hodimo TF 1715, 18; Szkim řze grozi Boug nezdr'závczom ete zapouvidi KŠ 1754, 65; Archippuři dáne zapouvidi KŠ 1771, 602; proti takovoi zapoveidi necsiniti TF 1715, 18; naj nyegovoj zapouvidi zadořzta vcsinimo KŠ 1754, 83; Boug je zàpoved gori nápiřlazo TF 1715, 12; řzo Tvojo Zàpovid prelomili SM 1747, 51; Povej mi zapouvid KŠ 1754, 29; liki řzmo zapovid vzéli KŠ 1771, 737; právde zapovejđ, vu návuki bodoucsó, je odevzéo KŠ 1771, 577; zakaj řzta nyegovo zapouvid prelomila KM 1796, 7; Zapoved nyegovo zdr'závaj BRM 1823, 3; stáne, na tvojo zapóved lepo sunce BJ 1886, 7; Ka je prepovejđano vtoj zapouvidi KŠ 1754, 42; grejh po zapouvidi oprávlao je vmeni KŠ 1771, 462; řteri řzo zapouvidi cslovecře KŠ 1754, 13; návuke, kiřzo zapouvidi řudi KŠ 1771, 50; Ka zdr'sávajo zapouvidi KMK 1780, 35; i ka sze právde zapóvidi gvüsno doprneszėjo AI 1875, kaz. br. 2; keliko zapoveidi zderřáva vřzebi TF 1715, 12; Od etih zapóvidi právi Goszpod ABC 1725, A4b; Od etih zapouvedí právi Gořzpoud SM 1747, 46; i nyegovi zapouvid ne zdr'záva KŠ 1754, 84; po řlztezaj tvoji řz. zapouvid morem hoditi KM 1783, 166; nikaj prouti tákřjim zapouvidam ne csinmo KM 1783, 67; řteri nyegove zapóveidi preřztoupajo TF 1715, 18; Moie zapoveidi neiřzte obdersali SM 1747, 84; ino moie zapouvidi obdersávajo SM 1747, 84; cři nyega zapouvidi zdr'závamo KŠ 1754, 84; Ki má zapouvidi moje KŠ 1771, 315; Vu moji zapouvidáj hodite KŠ 1754, 70; hodécsa vu vřzej zapouvidáj KŠ 1771, 167 **2.** navadno v zvezi **Bořja zapoved bořja zapoved:** Pervi tauje Deřzéterera Bosja zàpoved TF 1715, 11; Deřzéterera Bosja Zàpovid SM 1747, 45; Poveimi péto Bosjo zapoveid TF 1715, 15; Povej mi deřzétó zapovid SM 1747, 64; na Bo'zo zapouvid je Mo'zes peřzen napravo BKM 1789, 5b; voda, koterajze vBosjoj řzvétoi zapoveidi zderřáva TF 1715, 31; rázlocsek je med devétov i deřzétov zapouvidov KŠ 1754, 61; z-Bo'zov zapouvidjov obvzéta KŠ 1754, 185; nej řzmo vám zapouvidjov zapovedali KŠ 1771, 355; řzo Bosje řzvéte zapóveidi gori na piřzane TF 1715, 12; Deszéterere Bosie Zapouvidi ABC 1725, A4a;

To řzo Deřzéterere Bosje Zapoveidi SM 1747, 89; Od Deřzétereri Bosi Zapoveidi SM 1747, 87; řtera je ta prva vřzej zapovid KŠ 1771, 141; i vi preřztáplate zapouvidi Bo'ze KŠ 1771, 50; znati petére zapouvidi KMK 1780, 6; Vu etivi dvej zapouvidaj viřzi czeřla právda KŠ 1771, 75

zapovédanje -a s *zapoved, ukaz:* Geto sze govorejnje vzeme, brezi zapovedanya KOJ 1833, 140

zapovédati -povém dov. *zapovedati, ukazati:* Nego zapovedati nyim KŠ 1771, 389; Zapovedati Parantsolni KM 1790, 94; jařz tebi zapovejđam KŠ 1771, 130; zapovejs nikim naj ne vcsijo KŠ 1771, 634; kako Bosja řzvéta reics zapoveida TF 1715, 27; Kak mi on zapovej KŠ 1754, 269; Kmeřzti nyim zapoveida BKM 1789, 110; zapovejđa BKM 1789, 94; Kaj Angyelom tvojjim zapovej KŠ 1771, 11; i zapovej, ka scés KM 1783, 2; řtera řzam vám zapovedao KŠ 1754, 131; řtera řzam vám zapovedao KŠ 1771, 99; ki řzi nám zapovedal SM 1747, 57; stero szi meni zapovedao TA 1848, 6; Ar je on nám řzám zapovedau TF 1715, 31; Jesus, je zapovedal nám predgati SM 1747, 15; Ar je Krijřtus ni ovoga zapovedao KŠ 1754, 202; kako je on řzám zapovedau KŠ 1754, 17; priřjao ga je i zapovedao ga je zvézati KŠ 1771, 410; Zapovedao je nyemi Boug KM 1796, 6; niti obcsina nê zapovála AIP 1876, br. 1, 6; liki řzmo vám zapovedali KŠ 1771, 620; zapovedali řzo nyim, naj czilou ne gucsijo KŠ 1771, 351 **zapovedajóuči** -a -e *zapovedujoč, ukazujoč:* Geto zapovedajoucs, velécs gucsimo KOJ 1833, 141 **zapovédavři** -a -e *ko je zapovedal:* Eti dvanájřzet je pořzłao Jezus zapovedavři KŠ 1771, 31 **zapovéđani** tudi zapovéđani -a -o *zapovedan, ukazan:* Ka je pa vtoj zapouvidi zapovejđano KŠ 1754, 41; Padarom je zapovedano na 8 dén poglednoti KOJ 1845, 119

zapovéđavati tudi zapouvidávati -am tudi -lem nedov. *zapovedovati, ukazovati:* řteri nám zapouvidávati morejo KŠ 1754, 29; ká vám jařz zapouvidávam KŠ 1754, 136; ka vám jařz zapouvidávam KŠ 1771, 317; Zapouvidávam ti, Da zdr'zis zapovid KŠ 1771, 643; zapouvidávlem szedem szto dühom AIP 1876, br. 10, 7; nego on, ki zapovedáva mourji KOJ 1845, 75; ka zapouvidávás KM 1783, 2; zapouvidáva csiniti KŠ 1754, 230; Zapouvidáva jezic dr'zati KŠ 1771, 749; nedelavnim zapouvidávamo KŠ 1754, 166; řteri bi zapouvidávao KŠ 1771, 435 **zapouvidávani** -a -o *zapovedovan, ukazovan:* Ár řzo nej mogli znářati tou, řtero je zapouvidávano bilou KŠ 1771, 695

zapovediven -vna -o prid. *velelen*: Zapovediven (imperativus) KOJ 1833, 54; Zapovediven nácsin AIN 1876, 55; te je vrémena-récs vu zápovedivnom nácsini AIN 1876, 45

zapovednik -a m *poveljnik*: Vu bojni razmi glász zapovednika KAJ 1870, 88

zapovednistvo -a s *poveljstvo*: Birodalom, ládanye; zapovednisztvo KOJ 1833, 152

zapovidánje -a s *zapoved, ukaz*: E|zi |zli|j terjánye, zapovidánye na delo KŠ 1754, 25

zapovidávanje -a s *zapovedovanie, ukazovanie*: Z-etim z-zapovidávanyem KŠ 1754, 173; Éta gúcsi, káráj zev|zim zapovidávanyem KŠ 1771, 659

zapozábiti se -im se dov. *szpozabiti se*: Oh nezapozábi |ze V-téla bátrivnoj|ti BRM 1823, 348

zapráti se -perém se dov. *oprati se*: Zádnyis sze v vreloj vódi zaperéjo AIP 1876, br. 9, 7

zapráviti -právim dov. **1.** *zapraviti, pogubiti*: I düso zaprávis KAJ 1848, 140; |zám |zebé zaprávi KŠ 1771, 198; da nasz gréh nezaprávi KAJ 1848, 366; Nyé oblá|zt |zem ja|z zapravo BKM 1789, 66; i tam je zapravo blágo |zvoje KŠ 1771, 222; Te |zvět ga je nej zapravio BRM 1823, 71 **2.** *uničiti, pokvariti*: i voda ná|z ne zaprávi BKM 1789, 356; Vrôcsa hrána zaprávi zobe KAJ 1870, 32; szi z-palinko 'zalódec tak zaprávi AIP 1876, br. 5, 7; ogen szilje zapravo AI 1875, br. 1, 8; trsztna vüs, stera céla bregov goric zaprávila AI 1875, kaz. br. 8 **3.** *ubiti*: Francúzi ga i z-csemérom zapraviti poszküsávajo KOJ 1848, 31 **zaprávleni** -a -o *uničen*: Najbolje szo gorice zaprávlene AIP 1876, br. 6, 8

zapravláč -a m *zapravljivec*: i té je obto'zen bio nyemi, kak zapravlács blága nyegovoga KŠ 1771, 224; Níti naj ne bode cslovik zapravlács KM 1790, 30; Dáj, da nebodem zapravlács KAJ 1848, 255; brat je zapravlácsa KŠ 1754, 50; ino tak 'snyega zapravlácsa narédo KOJ 1848, 72

zaprávanje -a s **1.** *zapravljanje*: Vesztegetés; raszipávanye, zaprávanye KOJ 1833, 181; Var me od ra|zipanya, Dárov Tvoji zaprávanya BRM 1823, 361; od |zébe vkrádnemo? Po zaprávlanj KŠ 1754, 50 **2.** *uničevanje*: Csi ogen ali kakso drúgo zaprávanye pôv na níkoj szprávi AIP 1876, br. 4, 1

zapravláš -a m *zapravljivec*: ka so celo kralé za zaprávlaše meli AI 1878, 33

zaprávlati -am nedov. **1.** *zapravljati, pogubljati*: Pazarlani; zaprávlati, raszipávati KOJ 1833, 168; Sparati i nej zaprávlati KŠ 1754, 53; Nescsem zaprávlati vrejmena KOJ 1833, XII; Jeli tak právdo zaprávlamo po vori KŠ 1771, 454; Da szi

po neszpametnoszti Düse nezsprávlamo KAJ 1848, 148; Zaprávlate rejcs Bo'zo ztadáskom vajim KŠ 1771, 123; Ino Tvoj Úrok zaprávlajo BKM 1789, 330; Teri, zaprávlaj bolvan|stvo BKM 1789, 294 **2.** *kvariti, uničevati*: Sôlszki nárav nezaprávla KAJ 1870, 18 **3.** *ubijati*: Záto hižne pse ne trbej zaprávlati AI 1878, 8; dete, šteroftiče zaprávla AI 1878, 25

zaprávlenca -e ž *škoda, uničenje*: Csi nikasa zaprávlenca dela vértova ne doszégne AIP 1876, br. 4, 8

za právo prisl. *pravzaprav*: je zdáj od mira nej gucs, nego sze rúszki boj za právo zacsne KOJ 1848, 120

zaprèdek -dka m *zapredek*: Prek 18 do 20 dni prederé metül te zapredek AI 1878, 34

zapréjti -prém dov. *zapreti*: Náto zaprém ocsi moje KŠ 1754, 249; i doli zapré dveri tvoje KŠ 1771, 18; Vráta za |zebom zaprite SŠ 1796, 18; i vnouge ti|szvéti |zam ja|z vu temniczo zápro KŠ 1771, 421; i ocsi |zvoje |zo zaprli KŠ 1771, 43; pren. Naj tve rane glédam i naj |ze vnyé zaprém BKM 1789, 80; V|zejm navolám dveri zapré KŠ 1754, 265; tak czejli Nouvi Zákon zapréjo KŠ 1771, 764; Po pozdrávlenyi zapré li|zt KŠ 1771, 610; Zapré v|zejm tvojim mokam vrt BKM 1789, 409; Ar je Boug v|ze pod neverno|zt zápro KŠ 1771, 474 **zapréjti se** -prém se *zapreti se*: Csi |ze gli ocsi zapréjo BKM 1789, 388; pren. I potoki zapro |ze SŠ 1796, 169 **zapríti** tudi zapréti -a -o *zaprít*: temniczo |zmo najslji zaprto KŠ 1771, 355; Škripec šteri se glási, či ga v zapretoj roki držimo AI 1878, 32; i obadvá szta notri zaprétiva AI 1875, br. 2, 2; dveri bi zaprte bilé KŠ 1771, 333; pren. vnabé|zi zapr |zidi KŠ 1754, 155; Gda je zaprta bila néba KŠ 1771, 177; Ar |zo zaprta nebé|za BKM 1789, 341

zapríségati -am nedov. *rotiti, zarotovati*: ino jih je proszila, naj bi prislí hüdoga dühá zapríségat KOJ 1845, 98 **zapríségani** -a -o *prisegan, zaprisežen*: Ka koli je zattrjeno, Ali zapri|zégano BRM 1823, 298

zaprtek -tka m **1.** *vsebina*: Zaprtek deszétere Bo'ze zapouvidi KŠ 1754, 67; Zaprtek li|ztá XV KŠ 1771, 435 **2.** *konec, sklep*: Bojdite naméri, dokecs bou zaprtek SIZ 1807, 38

zaprva prisl. v *začetku, najprej*: steri sze je zaprva na Králesztvo tro KOJ 1848, 72; Zaprva szta potüvala KAJ 1870, 115; Zaprva je metüle lóvo AI 1875, kaz. br. 7; deca so se tomi zaperva veselili BJ 1886, 35

zapüstiti -ím dov. *zapustiti*: vöro katolicsánszko zapüsztí KOJ 1848, 30 **zapüstiti se** -ím se **1.** *zapustiti se*: Ma düsa, ka |ze zapi|ztis BKM

1789, 4b **2. opustiti se:** Ka sze odlása, sze rado zapüszti KOJ 1845, 24,3. **prepustiti se:** Gda cslovi Źze na nyegovo vrejdnolžt zapüŹzti KŠ 1754, 77 **zapüšćeni** tudi zapüšćeni -a -o **zapusćen:** Pri nas eta stvár jáko zapüšćena AI 1878, 14; da szo tocskar zapüsztsenoga Stevana nazáj pripelali KOJ 1848, 30; da szo nej zapüsztseni KOJ 1845, 22; kak szo tê lidje zapüscseni AI 1875, kaz. br. 3; gda nájdejo vsze hrame zapüscsene KOJ 1848, 120

Zár -a m *Zar:* Juda je pa poroudo FäreŹa i Zára KŠ 1771, 4

zarán prisl. *zgodaj zjutraj:* morejo sze obriti koncsimár vszako nedelo zarán KOJ 1845, 43; Sô szam zdómi preci zarán AIP 1876, br. 8, 8

zarániti -im dov. *raniti:* dvá sztrlája na 'zeno vu'zgála, i jo zaranila AI 1875, br. 2, 8

zarásti -rastém dov. *zarasti, porasti:* je gornya i dolnya szlovensina z logámi zarászla KOJ (1914), 96 **zarášćeni** tudi zarástšeni tudi zarášeni -a -o **I. zarasel, porasel:** onoga z-nerodne zaraŹcsene zemlé naj ilcse KM 1796, 7; i sz tem vcsino zarasztseno zemlo obnyivati KOJ (1914), 105; Ništeri so že ztrávvov zarašeni BJ 1886, 26 **2. kosmat, neobrit:** Sztárim, i zarasztsenim mou'som bi zahmán gúcsao KOJ 1833, XVI

zarázmiti -im dov. *razumeti, doumeti:* csi bi tô mogao zarazmiti TA 1848, 58; pesz preci zarazmi volo vértá KAJ 1870, 139; i zarazmijo, ka Bôg goszpodüje TA 1848, 47; Ka Źze v-tom glasüje, Zarazmite BRM 1823, 16; Ete je preci zarazmo KAJ 1870, 18; I caszar zarazmu rêcs AI 1875, br. 1, 7; Vila-rô'ze vcsaszi zarazmila AIP 1876, br. 2, 7

zarèzati -rèžem dov. *zaklati:* krmleno tele, zareŹte je KŠ 1771, 223; i zarezo je ocsa tvoj to krmleno tele KŠ 1771, 223 **zarèzati se** -rèžem se *zaklati se:* piscese sze zarèže AIN 1876, 43 **zarèžzani** -a -o *zaklan:* jeli Źzte mi zarežzana i vusgána áldüvali KŠ 1771, 362

zarizávanje -a s *klanje, zakol:* liki ovcza na zarizávanje, je pelani KŠ 1771, 366

zarja -e ž *zarja:* Hajnal; zarja KOJ 1833, 158

zaróbiti -im dov. *zarobiti, obrobiti:* Falate z-pisznanimi papírmi zaróbijo KAJ 1870, 81 **zaróbiti se** -im se *zagraditi se, obdati se:* i eto sze z-'zivém grajanyom zarobi AIP 1876, br. 10, 8

zaročénjé -á s *zaroka:* hi'sni zákon példiva .. (zarocsenyé) zCérkvov KOJ 1845, 75

zaróćiti tudi zaráućiti -im dov. *zaroćiti:* i szam te zarócsó AIP 1876, br. 3, 7; Szvojemi szini je zaroucsó Izabello csér KOJ 1848, 39; i zarócsó je szebi Szicilie kralá csér AI 1875, br. 1, 4; pren. mojo düso Zaroucsi Źzi jo mocsno KŠ 1754, 247;

mojo düso Zaroucsi Źzi jo BKM 1789, 365; Ár Źzam váž zaroucsó ednómi mou'zi KŠ 1771, 546; Moja düsa i ti Źzi Źze 'znyouv zaroucsó KŠ 1754, 238; nyou zŹglednovsi taki Źzi jo je zaroucsó SIZ 1807, 4; pren. zárocsnicza, stero szi je z-prsztanom szvoje vóre zaroucsó KOJ 1845, 76 **zaróćeni** -a -o *zaroćen:* zarocsena mati nyegova Mária Jo'zefi KŠ 1771, 5; Marii, Źtera je bila zarocsena Jo'zefi KM 1796, 85; Ka bi Źze zapüŹzao z-Máriov Źzebi zarocsenov 'zenouv KŠ 1771, 167; Kednoj deviczi zarocsenóju mou'zi KŠ 1771, 163

zaróćni -a -o prid. *zaroćen:* Pri hi'znoj zarócsnoj dácsi eto bode AI 1875, br. 2, 6; ár drüge zarocsni prsztan kak tvojga, moja rôka ne de noszla AIP 1876, br. 5, 6

zaroćnica -e ž *zaroćenka:* Mátka; zárocsnicza KOJ 1833, 165; i gláŹz zárocsnika i zárocsnicze ne bode vecs csüti KŠ 1771, 800; ino od nyihove zárocsnicze cséri SIZ 1807, 13; Ki má zárocsniczo zárocsnik je KŠ 1771, 273; pren. Moja dusa, kak tvoja zárocsnicza KŠ 1754, 238; Hodi moja zarocsnicza k-meni KOJ 1833, 78; Mati czérkev, Zároćnicza Iezusa BKM 1789, 334; tak je tüdi ona Krisztusova zárocsnicza KOJ 1845, 76; od tvoje zárocsnicze Źz. Matere Czérkvi KM 1783, 34

zaroćnik -a m *zaroćenec:* Völegény; zárocsnik KOJ 1833, 183; Ki má zárocsniczo zárocsnik je KŠ 1771, 273; Kak zárocsnik zŹzvega melžta BKM 1789, 4; Vkanjeni zarocsnik AIP 1876, br. 9, 4; i gláŹz zárocsnika i zárocsnicze ne bode vecs csüti KŠ 1771, 800; Devojka zarócsniki edno rô'zo dála AIP 1876, br. 2, 6; pren. BoŹi Źzin moi zarocsnik SM 1747, 76; moj paŹztér i zárocsnik KŠ 1754, 234; Hiti brs Tvojmi zárocsniki prouti BKM 1789, 229; mo notri sli na goŹztüvanye znasim zárocsnikom BKM 1789, 395; Preszvéte Materé tvoje zárocsnika vrejdnoszti naj nám na pomoucs bodo KM 1783, 89

zaróki -ov m mn. *zaroka:* Móring; za'senitev, zaroki KOJ 1833, 165

zarúk -a m *znamenje:* Jegy; znaménye, zaruk KOJ 1833, 161

zarúnoti -em dov. *zahrumeti:* Eden trêszk zarúno AI 1875, kaz. br. 7

zasaditi -ím dov. *zasaditi:* Źzvoji rouk zŹzáda Źzi vinograd zaŹzadi KŠ 1771, 817; eden cslovik je goricze zaŹzadó KŠ 1771, 139; pren. korén prouti Jezikom zaszaditi KOJ 1833, XI; náklonoŹzti vmoje Źzrczé zaŹzadim KŠ 1754, 239; Da krotkoŹzti vu náŹz zaŹzadis KM 1783, 48; nevoló Źzo i takaiŹe na Źzvoje pokoleinye zaŹzadili SM 1747, 51 **zasájeni** tudi zászadjeni -a -o *zasajen:* szo

vete hájt zaszajeni tokajszki vrhovje z-trszom KOJ 1848, 48; pren. je 'ze mati czérkev med vřzejmi lidmi zařzajena KŠ 1771, 824; i grejh po nalfi roditeli vnařz zařzajeni KŠ 1754, 191; Ki szo zaszadjeni v Goszpodna Hi'zi TA 1848, 77

zasádjati -am nedov. *delati, da se kaj globlje, trajneje ustali*: Tvoje řzpoznanye zařzádaj BKM 1789, 143; Zařzádaj právo Krřzcsanřztvo BRM 1823, 86

zasajůvati tudi zasadjůvati -ůjem nedov. *zasajevati, saditi*: i zaszadjůjejo goricze KŠ 1771, 91; vu dněvi Lota zařzajůvali řzo KŠ 1771, 230

zasápiti -im dov. *zaduřiti se*: kak da bi nyim one na prsaj le'sale, da malo nezaszápjo KOJ 1845, 107

zasedávati tudi zasedjávati tudi zasidjávati -am nedov. *zalezovati*: je na szkrivnyem zasedávao 'sitek Sz. Ladiszlava KOJ 1848, 23; i dao ga zaszedjávati vu hi'zi nyegovoj TA 1848, 46; Ár ga zařzidjáva 'znyih vecs řtirideřžét mo'zouv KŠ 1771, 415; Zaszidjáva na csataj TA 1848, 8; Gda bi ga pa 'Zidovje zařzidjávali KŠ 1771, 40; pren. i ki zaszidjávajo dűso mojo TA 1848, 76

zasějsti -sédem dov. *zalesti, ujeti*: naj ga posle vu Jeru'zálem, da bi ga zařzeli i na pouti bujli KŠ 1771, 418

zasidávanje tudi zasidjávanje -a s *zalezovanje*: Od vřaj'sega zařzidávanya KM 1783, 42; řtera řzo na mé prisla od zařzidjávanya 'Zidovřzkoga KŠ 1771, 405; Pomoucs prouti vřaj'semi zařzidjávanyi KMK 1780, 84; Szlřřao je pa řzin řzeřžré Pavlove tou zařzidjávanye KŠ 1771, 414; zařzidjávanya protivnika odvřni KMK 1780, 104

zasidávec -vca m *zalezovalec*: na nyega pořzľali řzo zařzidávčze KŠ 1754, 239

zasipati -am tudi -lem dov. *zasuti*: ti mores Velikim vodám 'zile zařzipati BKM 1789, 326; řze je zidina podřla, i vřze je nyé zařzipala KŠ 1754, 50; pren. Ino etak je on nalfje grejhe zařzipao KŠ 1754, 109 **zasipani** -a -o *obdan*: Nas Czaszar, zaszipani z-protivnikmi KOJ 1848, 107

zasipavajůuci -a -e prid. *ki zasipava, nastopa v veliki meri*: (gramatike) med sterimi szo sze mi te edne z-dűgocsov pa mláde pámeti zaszipavajůouce vidile KOJ 1833, IIII

zasiromářtvi se -im se dov. *ububořati*: Lűsztvo sze cseresz zaszsiromastvilo AIP 1876, br. 6, 7

zaskočiti -skočim dov. *poskočiti*: za řzkocřilo je to dejte vu nyé utrobi KM 1796, 87

zaskók prisl. *zelo hitro, takoj*: da szo tůrki zvedli, ka szřbi nemajo vecs szřľájov, zaszškůk szo na njih vdarili AIP 1876, br. 11, 2

zaskuziti se -im se dov. *zajokati*: Zařzků'zo řze je pa Jezus KŠ 1771, 304; Viděvsi pa Benjamina zařzků'zo řze je Jů'sef KM 1796, 30

zasľišati -im dov. *zasľišati*: Kak me zaszľisi, me bůgalo bode TA 1848, 14; on eta zaslřša BJ 1886, 47; ka je vu řľi zaslřřala BJ 1886, 4 **zasľřřavři** -a -e *ko je zaslřřal*: Ka zaszľisavři vnougi imenitni Grofovje KOJ 1848, 87

záslomba tudi zásľoba -e ř *zasľomba*: Rejcs tva mi bojdi Zařľľomba BKM 1789, 392; Zászľoba moja je Bog TA 1848, 6; vzemte gori zařľľobte vōre KŠ 1771, 587; Kak z-zařľľobom nyé odenes BKM 1789; kak zászľobov obvzemes nyega TA 1848, 5

zasľůžba -e ř *zasľuga*: sze tůdi rouka more kűsnōti za volo nyihove oszeľujne zaszľů'sbe KOJ 1845, 27; Nezbrojenim velikim zaszľů'sbam pokůjnoga zahválnoszt szkázati KOJ 1848, 47; je povřácsala Magyarom nyihove zaszľů'sbe KOJ 1848, 111

zasľůžek tudi zaslůžik -řka m **1. zaslůžek**: Dr'zini more zaszľů'žik vrědi vōdati AIP 1876, br. 1, 5 **2. zasluga**: te sze posľlavci stimajo, ka je to nyihov zaszľů'žek AIP 1876, br. 5, 3

zasľůženě -á ř *zasľůženje*: za volo zařľľůřený kriřľulřa Jeľulřa, pravicsni pořztánemo TF 1715, 24; řzi meni veřz kints tvojega zařľľůřený (Vřeidnořžti) řenkal SM 1747, 52; řze li brezi vřřega zařľľůřený řcsés zvelicsati KŠ 1754, 9b; Ár ona prinelře z-Kriřľľulřovoga zařľľůřený vřejdnořžti KŠ 1771, 439

zasľůženo prisl. *zasľůženo*: Tiszti zaszľů'ženo csáka plácso KOJ 1845, 135

zasľůženost -i ř *zasľůžnost, zaszľůženje*: Jezusa zaszľů'ženoszt KAJ 1848, 47; I vrle 'zenszke táksa zaszľů'ženoszt nájde lon AIP 1876, br. 5, 7; Ně mojoj zaszľů'ženoszt Mám vsze zahválliti KAJ 1848, 133; sto őrőkűje velko zaszľů'ženoszt KAJ 1848, 147; Deák Ferencza zaszľů'ženoszt obvarvati AIP 1876, br. 3, 2

zasľůžiti -im dov. *zasľůžiti, biti upřavičen dobiti kaj, biti deležen česa*: Béla I. naménivři ľubav zaszľů'žiti KOJ 1848, 19; pekeo szi zaszľů'ži KOJ 1845, 87; Ar mi kařtigo zařľľůřimo TF 1715, 29; Niti řzi kráľřľtva nebeřřzkoga ne zařľľů'zimo KŠ 1754, 211; csi bi jo řřpuno, bi kaj zařľľů'zo KŠ 1754, 6a; pekeo řzam zařľľů'zo KMK 1780, 74; Kai řzi řřtvoimi greihři zařľľůřo TF 1715, 37; Kai řzi zařľľů'zo KŠ 1754, 38; Da bi řzi kaj zařľľů'zo KŠ 1754, 257; Kai je nám zařľľůso SM 1747, 16; Kriřľřtus je zařľľů'zo KŠ 1754, 182; kařřige řtere je zařľľů'so KMK 1780, 82; Vřřákza je kotřiga Pekla zaszľů'žila BKM 1789, 443; ani řřzmo ga nei zařľľůřili TF 1715, 29; Ár řřzmo mi

toga niti nej zažl'žili KŠ 1754, 169 **zasluženi** -a -o *zaslužen*: pomáganje bode tak nazháj zasluženo AI 1875, kaz. br. 1; zahválo od nyaga za sžl'ženo preimenitoszt AI 1875, br. 1, 5; je i grejh zasluženov pri Bougi žrditožtyov KŠ 1771, 436; reczi me žzlobodnoga od vžze, po grehi zažl'žene, kastige SM 1747, 53

zasmejati se tudi zasměati se -smejém se dov. *zasmějati se*: Mosologni; zaszmeati sže KOJ 1833, 165; Na tou rejs žze je zažzmejála žzkrivomá Sára KM 1796, 16

zaspánc -nca m *zaspánc*: i razdrti gvant bode oblácsao te zažpáncz KŠ 1754, 50

zaspáni -a -o prid. *zaspán*: Zaszpáno dēte na nárocse vžéla AI 1875, kaz. br. 7; Ali ako najže zažpáne očji zbrifemo TF 1715, 7; pren. žzo kržtseniczi zažpáni KŠ 1771, 852; kak vnougi tak ožtáne Kak devicze zažpáne BKM 1789, 400

zaspanják -a m *zaspánc*: Ni ti grěsni zažpanyákov Me naj vgreh ne navrně BRM 1823, 483

zaspáti -spím dov. *I. zaspáti*: morejo zaszpáti TA 1848, 60; Tak zažpim vu tihom miri KŠ 1754, 270; Bojdi mi žzitek, Gda zažpim BKM 1789, 129; Doli szi léžem, i zaszpim TA 1848, 4; ka ne merjémo, nego li zažpimo KŠ 1771, 841; tiho, liki da bi zážpao KŠ 1771, 261; gda bi lidjé zážpali KŠ 1771, 434; vu iměni bo'sem zaszpi KOJ 1845, 49; Plavajouci pa oni zážpao je KŠ 1771, 193 **2. speč zamuditi**: da Nébe ne zaszpis KM 1783, 254 **3. umreti**: niki žzo pa 'ze zážpali KŠ 1771, 193

zastáplati -am nedov. *zastopati*: naj nemesnyáke zaszptápla v-tom AIP 1876, br. 2, 2; Pitajōcsi-zaiměni imě zaszptáplajo AIN 1876, 40; ki do po právdi vladársztvo zaszptáplali AIP 1876, br. 10, 2; ka eto nyihovo 'zelo naj na szpráviscsi zaszptáplata AIP 1876, br. 5, 2 **zastáplani** -a -o *zastopan*: ka vszáka krajina naj zastáplana od szvojga poszlavca AIP 1876, br. 2, 3

zastáti -stojím dov. *napolniti*: szo sže tōrci vsze vulice zaształi KOJ 1848, 81

zástava -e ž *I. zástava*: Naj žze zážtava žzvejti BKM 1789, 91; dá narěditi bandero (zástavo) KOJ 1845, 70; Dopūsztí meni pod zaszstavov žz. Kri'sa KM 1783, 175 **2. oblast, vojska**: Csi žzi nyegovoji zážtavi podlo'zen BKM 1789, 245; szvoje zaszstave notriposle KOJ 1848, 101

zastáviti -stávím dov. *I. zastáviti*: more meszto szébe sziná zaszstáviti KOJ 1848, 59 **2. ustáviti**: Nezasztávi nyé kmica KAJ 1870, 63; kaseo z-robezom zaszstávi KOJ 1845, 33; zlátim prsztanom szmrtno vszecsényé zaszstavo KOJ

1848, 61; visziko je vodō zaszstavo AIP 1876, br. 3, 7

zastávlanje -a s *ustavljanje*, *zapora*: Zár; zasztválanje KOJ 1833, 184

zastávlati -am nedov. *I. ustavljati, prepřečevati*: Blázna žzpitávanya zažtvávlaj KŠ 1771, 660; Ki drevje szadi ali v-nyega odraszki zasztvála KAJ 1870, 112; Voszke prszí zasztvávlajo odūhávanye **2. zadrževati**: je drúge plemenitáse pri szebi zasztvávlao KOJ 1848, 74

zastópiti tudi zastópiti -im dov. *I. stopiti, iti*: zažztoupoje uu Neběžza TF 1715, 22; ki žzi v-Neběžza zažztoupo KM 1783, 74; zasztopoie na neběszah ABC 1725, A5a; zažztopil je na Neběžzah SM 1747, 44; ka je i vněbo zažztoupo KŠ 1771, 823; v-Něbo je zaszztoupo BKM 1783, 52; Križztus je vněbo zažztoupo BKM 1789, 111; V-něbo je zažztopio BRM 1823, 4 **2. zastáviti, zapreti pot**: Ali pout szo nyemi zaszztoupili KOJ 1848, 18 **zastópiti se** tudi zastópiti se -im se *prizanesti komu*: Kémělni; zaszztoupiti sže, sounati KOJ 1833, 162; zažszztoupijo žze žziná mojega KŠ 1771, 70; i ka žze žzvejt Tvoje žztařzti zažztoupi BKM 1789, 427; Bój žze cslovik Nezasztoupi žze nikoga KM 1783, 280; Zaszstōpte sže vi norczi med lűdsztvom TA 1848, 27; nej žzam žze tebě zaszstoupo KM 1783, 167; i csloveka žze je nej zažztoupo KŠ 1771, 230; da sže je nej zaszstoupo postenyá vřejdne sztaroszti KOJ 1845, 60

zastoplějnje -a tudi zastoplenjě -á s, v zvezi v **nebo zastoplejnje vnebohod**: Tvoje zažzstoplenyé vněbo je moj nájem KŠ 1754, 270; Tvezažztoplenyé je trouřt moj sš 1796, 109; žzkrb Bo'za žze je vo žzkázala po kriřztuřovoga vněbo zažztoplenyá vřejmeni KŠ 1771, A5a; Na Kriřztusovoga vněbo zažztoplěnyá děn BRM 1823, V; keliko má 3.) vnebo zažztoplenyé KŠ 1754, 110; po Kriřztuřovom vněbo zažztoplenyěj na 15. leto KŠ 1771, 260; Po tvojem v-Něbo zažztoplenyěj KM 1783, 42; Szvojim vněbo zažztoplenyem BKM 1789, 1789, 35

zastópnik -a m *zastopnik*: Ovi poglavárovo zaszstōpnicke szo tolko gucsali AIP 1876, br. 5, 3

zastópno prisl. *razumljivo*: Zaszstōpno povej KOJ 1845, 29

zàstrž -a m *kap, napušč*: Li pogledni pod zasztrž KAJ 1870, 103

zasúkati -am in -čem dov. *zaviti*: I gda bi zažžukao te knige KŠ 1771, 176 **zasúkati se** -am se in -čem se *zasukati se*: zaszžukaj sže nikelikokrát KOJ 1845, 37 **zasúkvši** -a -e *ko je zavil*: žpongio okouli hi'zoupa jo zažžukavši KŠ 1771, 330 **zasúčeni** -a -o *zavit*: liki zažžucsene knige KŠ

- 1771, 778 **zasúkani** -a -o **I. zaviti**: tak da bi v bele pantlike zasúkana bila AI 1878, 14 **2. zmeden, nerazsoden**: na šzrejdi med etim zašúkanim národom KŠ 1771, 595
- zasúknoti** -em dov. *zaviti*: voutsje sztrassil okoli rouk fletno zasúknetá KOJ 1845, 99 **zasúknoti se** -em se *oviti se*: ka šzo šze nyegovi vlašzjé na vejko zašzúknoli KM 1796, 64
- zasvájati** -am nedov. *prisvajati si*: Mati vidévsí, da szi András oblászti zasvájá KOJ 1848, 33
- zasvėjtiti se** -im se dov. *zasvetiti se*: i šzobotta šze je 'ze zašzvejtila KŠ 1771, 253; i šzvetlošzt šze je zašzvejtila vu hrámi KŠ 1771, 378
- zasvojiti** -ím dov. **I. prisvojiti, prilastiti**: je Rákoczi leško zacšno vsze do Po'sona zasvojiti KOJ 1848, 101; i vecs lúcki dr'zél scsé zasvojiti AIP 1876, br. 6, 4; je Czaszar Dalmácio zasvojó KOJ 1848, 30; da szo Dalmácie szi zasvojili KOJ 1848, 25 **2. pridobiti**: ka bi vszi stiri szinovje kak naj vecs vucsenosztí zasvojili AI 1875, br. 2, 4 **zasvòjeni** -a -o *pridobljen*: je Veliásom krivicsno zasvojena králevszka iménya szpojémao KOJ 1848, 36
- zasšancani** -a -o prid. *utrjen*: Sto me pripela vu zasanczano meszto TA 1848, 47
- zašiti** -ššijem dov. **I. sešiti**: i pišzano šzúknyo je nyemi dáí zašítí KM 1796, 23 **2. zašiti**: kokouta, v-steroga szta pejneze zasila KOJ 1845, 11
- zaškripnoti** -em dov. *zaječati*: Jezus zaskripno je vu dúhi KŠ 1771, 303 **zaškripnovši** -a -e *ko je zaječal*: Jezus záto pá zaskripnovši vu šzebi, šou je kgrobi KŠ 1771, 303
- zaškrnóti** -ém dov. *priviti, zategniti*: nej pa z-grivov recsjouv, stera sze zaskrné KOJ 1848, 31
- zašóunani** -a -o prid. *prizanesen, obvarovan*: Széchiove cérkve szo malo bole zasounane osztale KOJ (1914), 122
- zaštèti se** -é se dov. *zahoteti se*: zastelo se je nyemi na eden napítek v-krcsmo szkocsiti KOJ 1845, 50
- zašútati** -am dov. *pritihotapiti se*: Na gnèzdi zasútata szkrivomá KAJ 1870, 114
- zatájanje** -a s *zanikanje*: ali b) csi zatájanje scsémo z-veksim vpametzabianyom znamenúvati KOJ 1833, 118
- zatajávec** -vca m *zatajevalec*: liki šzi šze šzmilúvao tebé zatajávcezi Petri KŠ 1754, 232
- zatajenjé** -á s **I. zatajítev**: zvün trikrat zatajenyá KŠ 1771, 699; Od szvojega zatajenyá BKM 1789, 279; ár on terja szebé zatajenyé KOJ (1914), 100 **2. zanikanje**: Zatajenyé, ali dvojenyé znamenúvajoucí BKM 1789, 107
- zatajiti** -ím dov. *zatajiti*: more šzám šzebé zataiti SM 1747, 29; zataim ga i jašz KŠ 1754, 22; zatajim ga i jašz KŠ 1771, 34; trikrát zatajis KŠ 1771, 89; steri na mené zatai KŠ 1754, 22; Csi ga zatajimo KŠ 1771, 648; ali nyegovo moucs zataijo KŠ 1754, 20; Naj tebé ne zatajim KŠ 1754, 222; nai šzám šzebé zataji SM 1747, 29; té naj šzám šzebé zataji KŠ 1771, 55; naj šzebé i ete šzvejít zataimo KŠ 1754, 15; naj zatajimo nepobo'znošzt KŠ 1771, 659; Naj nášz zatajimo KMK 1780, 96; vóro je zatója KŠ 1771, 640; i zatájili šzte ga KŠ 1771, 349; šteroga šzo zatájili KŠ 1771, 361 **zatàjeni** -a -o *zatajen*: Jezus od Petra tri-krát zatajeni KM 1783, 73
- zátanik** -a m *zatlíje, zatilnik*: šzo ga z-pešzniczami v-zátanik bili KM 1796, 107
- zatégnoti** -em dov. *prekriti*: Nébo večkrát oblácje zatégnejo BJ 1886, 38
- zateknoti** -em dov. *zapreti, zamašiti*: Sterim trbej vúšzta zateknoti KŠ 1771, 657; ár la'zлива vúszta sze májo zeteknoti TA 1848, 46; šzoga prošzile, ka bi nyim vúšzta zatekno KŠ 1771, 262; kaj je zatekno vúšzta Szaduczeušom KŠ 1771, 74; zateknoli šzo vúšzta šzvoja KŠ 1771, 363 **zateknoti se** -em se *zapreti se, zamašiti se*: naj šze v'šzáka vúšzta zateknejo KŠ 1771, 433; pren. kaj šze mi tá hvála ne zatekne vu krajínaj Achaie KŠ 1771, 547
- zátém** tudi zatójm prisl. *zatem, nato*: Zatem otec nás TF 1715, 47; Zatejm pa pošzveti nášz KMK 1780, B3; Zatejm gda bi šze páli pobúdíle KM 1790, 88; Zatejm pri Tiberríáššovom mourji KM 1796, 115
- zatesnávati** -am nedov. *utesnjevati, omejevati*: protesztante pa zatesznávao ba tolko KOJ 1848, 86
- zatesnéjnje** -a s *utesnjevanje, omejevanje*: Nej szamo za volo zatesznejnya protesztantszke vóre KOJ 1848, 96
- zátik** -a m *zatič, zamašek*: Dugaz; zátik KOJ 1833, 154; zglaža zátik vovzèti AI 1878, 19
- zatiskávati** -am nedov. *zatiskovati, stiskati*: grlo zatišzkávas SŠ 1796, 125
- zatisnoti** -em dov. *zatisniti, povzročiti smrt*: Naj me beteg ne zatišzne BKM 1789, 389; Naj me beteg ne zatišzne KM 1783, 228
- zatišati** -am dov. *utišati*: Zatisaj je szmrt nágla TA 1848, 44
- záto** prisl. **I. zato**: nikai záto, ako hašzen Decza neima TF 1715, 5; Záto drága bratja, dusni šzmo SM 1747, 23; Záto i oštia je krüh KŠ 1754, 202; Záto tak, šzmiluje šze KŠ 1771, 468; Tou šze je pa czilou záto zgoudilo KŠ 1771, 6; Záto tvojoj dobrouti kajkoli šzam KM 1783, 5; Záto šze ravnajmo BKM 1789, 19; Nihájte záto tá 'salošzt SŠ 1796, 5; vszáki cslovek záto 'sivé naj KOJ

1833, X; Záto i mi k-tebi prihájamu KAJ 1848, 9; záto sze pá vu viszikosztzi szká'zi TA 1848, 6; piszke szo stampali, záto sze stampani piszki zovéjo KAJ 1870, 6; znam i záto sze 'ze szmejém AI 1875, kaz. br. 7; záto jih more lübiti AIN 1876, 9; Záto hižne pse ne trbej zaprávlati AI 1878, 8; Záto je nájbolše eto pravilo BJ 1886, 3 **2.** v vezniški rabi *zato*: Záto, kai kako goder ta Doika püľsa mleiko TF 1715, 6; naime pa zato, kai szi mené obaruval ABC 1725, A5b; Kriľztuseva řze zové záto, ár je Kriľztus najřtavo Kř 1754, 200; zedne řztráni záto, ka řzta vroucse nature bilá Kř 1771, 259; záto, ár je Boug pravicsen KMK 1780, 5; řzo mmmrali záto, ka řzo oni zametávali dovícze KM 1796, 121; Záto csi řze vam vidi naj řze raduje řIZ 1807, 4; kim záto, da sze potrebna skér more szpraviti KOJ 1833, V

záton -a m *zatok, zaliv*: Patmus, eden veliki záton Kř 1771, 765; med nyimi bodcsa szüha zemla sze záton zové KAJ 1870, 107; vu záton Pathmos ga je zegnao Kř 1754, 261; radujte sze zátonov vno'zina TA 1848, 79; Da bi vodé Ne potopile te leje zátone BKM 1789, 47

zatrořiti -tröřim dov. *potrořiti*: eden krivicsen krajczar deszét pravicsnih zatrosi KOJ 1845, 122

zatróubiti -im dov. *zatribiti*: v-rosics zatroubi KOJ 1845, 51

zatrüden -dna -o prid. *truden, utrujen*: Zatrüden kony pa názrit řzpadne KOJ 1848, 74

zatrüditi se -im se dov. *utruditi se*: Zatrüdo řze je E'ľau po lovini KM 1796, 19

zatühiti -im dov. *utihñiti*: zvonec 'zivine 'ze dávno zatüho AIP 1876, br. 3, 6; i deca zatühila AIP 1876, br. 3, 6; Fticsi szo 'ze zatühili AI 1875, kaz. br. 7

zauřtra prisl. *zjutraj*: Za ütra řze rö'za erdecsi BRM 1823, 375; do vecséra je plac i zauřtra veszélje TA 1848, 22; Zauřtra szta nyidva sztanola gori KAJ 1870, 134

zäuřtrik -a m *zajřtk*: Zäuřtrik AIP 1876, br. 4, 6; trávo szi je brao k-zäuřtriki KAJ 1870, 100; trikrát jémo: zäuřtrik KAJ 1870, 43

zäuřtrikivati -üjem nedov. *zajřtkovati*: dobro je zäuřtrikivala KAJ 1870, 100

zaváditi -vádím dov. *zadeti, pogoditi*: z-prvim ľucsom zavaditti mam KAJ 1870, 82; Kumaniáncza sztejla ga zavádi KOJ 1848, 38; stüki vecskrát v-cio zavádio AI 1875, br. 1, 1

závadka -e ř *uganka*: Zavadke KAJ 1870, 170

zaváratí -am dov. *zapaziti, opaziti*: csi nebi mogla mo'zá zaváratí AI 1875, kaz. br. 7; težko je njo zaváratí AI 1878, 28; Gda je Csernáv Ferko Ne'zo oprven zaváro AIP 1876, br. 1, 3;

Zvodé kača nas zavárala AI 1878, 3; Eto szo hercegovinanci zavárali AIP 1876, br. 1, 3

zavárvati -am dov. *zavarovati*: naj bi tih obilnih lejt viřje potrejbcsine bodoucse řzilje dáo zavarvati KM 1796, 28; ali od hüda zavarva KOJ 1845, 96; naj sze králesztvo zavarva KOJ 1848, 14; Za tém je zavarvao Erdélszko KOJ 1848, 94 **zavárvani** -a -o *zavarovan*: je Luther z-poutnim ľisztom zavarvani tudí prisao KOJ 1845, 60; da je nej eden pred drugim z-szvojm blágom zavarvani bio KOJ 1848, 41; szo oni goriposztavili od ognya zavarvane, skolnicske hrame KOJ 1845, 6

závcek -a m *zajček*: Drügi trák je k závceki sô KAJ 1870, 100

zavdáríti -vdárim dov. **1.** *zaiti*: I na sztezo nevernikov Hotécs gda zavdariti KAJ 1848, 226; nikam zete pouti doli ne zavdário Kř 1754, 143; da nezavdário na bláznoszt TA 1848, 70 **2.** *naleteti*: i na 'zmécsave je zavdárila KAJ 1870, 142; zavdarili řzo ládjo na pecsino Kř 1771, 426

zavdäti -vdám dov. *povzročiti*: ino nyemi ocsivesztñi spot zavdá KOJ 1845, 4; ľusztvo je teliko nepokormosztzi zavdáo KOJ 1845, 56

zavdávati -am nedov. *povzročati*: Horvát 'Sigi doszta szkrbi zavdáva KOJ 1848, 51

závec -vca m *zajec*: Závec AI 1878, 12; da bi tu ednoga závca vido AI 1875, kaz. br. 7; Na dale dvá závca je pa sztrélo AI 1875, kaz. br. 7; Za lovlenje závcov se nüca AI 1878, 8; Ka pa orl z-kém loví mláde závce KAJ 1870, 14; Nasledüje závce AI 1878, 9

zavéjsti se -vëjm se dov. *zavesti se, prevarati se*: prednyejši Kruci szo sze nej vecs mogli zavejszti, nego szo lih priliko preglejüvali Králi sze podáti KOJ 1848, 105

zavérati tudí zavíratí -am nedov. *zavirati*: Potrejbno je na dou zavíratí KOJ 1845, 51; Ki dobro zavera, dobro odevéra KAJ 1870, 68

závetje -a s *zavetje*: Vszí trijé szo sze vrsenili zazávetjom KAJ 1870, 23

záveza -e ř *zaveza, obljuba*: i zakaj jemlés mo-jo závezo vu tvoja vüřzta Kř 1754, 17

zavézanje -a s *zavezanje*: Dvá řzta: zavézanya i odvézanya klücs Kř 1754, 194

zavézati -vëžem dov. **1.** *zavezati*: ne zavé'zi goubcza mlatécsaga gyüncza Kř 1771, 506 **2.** *prepovedati, skleniti*: ki řzi řzvétomi Petri moucs dáo odvézati, i zavézati grejhe KM 1783, 91; i kakoli zavé'zes na zemli Kř 1754, 194 **zavézati se** -vëžem se **1.** *zavezati se*: Ti řzi řze tak zavézo, oblübo BKM 1789, 260; Ár řze je zavézo řzvojm obecsanyem BKM 1789, 298 **2.** *zvezati se, povezati se*: Niscse nemre prav znati, jeli

szmo sze z-ruszom zavézali, ali nê AIP 1876, br. 11, 1 **zavézani** -a -o *zavezan, dolžan*: ki ľubi Dobro, tiszti je tudi zavézani naprejpomagati KOJ 1833, VIII; i kakoli zavé'zes na zemli, zavézano bode i vnebé'zaj KŠ 1754, 194; na ľtero ľzmo zavézani, vcsinimo KMK 1780, 44; Na zavézane gledoucs, naj ľze povrné'jo KŠ 1754, 197

závezek -zka m *zaveza, obljuba*: Neprelomi závezka KAJ 1848, 95; i závezek ľzvoi da nyim poznati SM 1747, 94; Kriľztni zavezek mámo ponouvití BKM 1789, 226; Vcsi ná závezek zdr'zati BRM 1823, 417; Kebzűj na závezek KAJ 1848, 175; tim zdr'závajôcsim závezek nyegov TA 1848, 19; Kaksi dobrôt szem v-tom závezki tálnik vcsinyeni KAJ 1848, 139; szmo ni grátali la'zcsi vu závezki tvojem TA 1848, 36; Pa nê szo ga sztári 'zlájtni zavézki k-vogrszkoj zemli vézali AIP 1876, br. 5, 5

závézni -a -o prid. *zavezniški*: zádnics zavézna vojszka szerdino razvr'ze KOJ 1848, 121

zavežűvanje -a s *zavezovanje, obvezovanje*: Na kaj merkanye zavesűvanje KOJ 1833, 131

zavežűvati -űjem nedov. *zavezovati, obvezovati*: Ár ľtrta Bo'sa zapovid zavé'sűje ná'z na tou KMK 1780, 47; ti nouvi hi'sniczke mitmá eden-drűgoga doli zavestűjejo SIZ 1807, 9

zavíanje -a s *zavíjanje*: Sterih ľznájga vu zavíanyí zlátom KŠ 1771, 708

zaviditi -im dov. *zagledati*: Jasz pa verjem zaviditi dobrôto Goszpodna TA 1848, 21; Ka koli gder zavidim BRM 1823, 99; Tam zavidim szkrovnoszti KAJ 1848, 112; Diko nyegvo zavidis BRM 1823, 27; ľze trôstamo, Kaj te tam zavidimo BRM 1823, 240; Kaj Te escse zavidijo BRM 1823, 55

zavíjan -a -o prid. *zavit, zvit*: rép je zavíjan AI 1878, 39

zavinkasti -a -o prid. *ovinkast*: i po tém po zavinkasztih odceszťaj náglo v-Czarigrád KOJ 1848, 80

zavínoti -vijém dov. *zaviti*: I liki odivalo, zavíjés je i preminé'jo ľze KŠ 1771, 773 **zavínoti se** -vijém se *obdati se*: vsze vrejdnolťzi, vľtero ľze zavijem BKM 1789, 416 **zavínovši** -a -e *ko je zavil*: napuni ľpongyio zjeľzijom i okouli zavínovši na trľzt KŠ 1771, 153

zavírni -a -o prid. *zavoren*: Potrejbno je na dou zavirati, zavirni lancz presztávlati KOJ 1845, 51

zaviti -vijém dov. *zaviti*: závio ga je vu lelahen KŠ 1771, 253; Szvéto teĵlo ja závio vu plátno KM 1796, 112; i zavili ľzo je vprťe KŠ 1771, 331 **zaviti se** -vijém se *obdati se*: z-vrejdnolťzjom v-ľtero ľze zavijem SŠ 1796, 145

zavléčti -vléčem dov. *zavleči, odpeljati*: vszigdár nasz tá nezavlecsé nikse szvéto 'zelénye KAJ 1870, 162

zavòhati -vòšem dov. *zavohati*: 'Ze v-prekliti zavosejo nyagove nosznice AIP 1876, br. 8, 6

zavòlj predl. z rod. *zaradi*: zavoly greiha toga ľzveit potopil ľze je SM 1747, 88

zavòlo tudi za vòljo predl. z rod. *zaradi*: ino za premenyávanya glásza volo zmislena KOJ 1833, 10; ľzpomeni'ľze zméne za volio dobroute tvoie SM 1747, 93; drkali bodo za volo pošľzűsenyá rejč'ľi Goszpodnove KŠ 1754, 4b; I zavrgli ľzte zapovid Bo'zo za volo naľztávlenyá vaľega KŠ 1771, 50; Za volo tvoji mouk britki Bo meni milolťziv SŠ 1796, 28; Veliko jih jah zavolo med nyimi nasztányene neszloszozti KOJ 1848, 6

zavoziti -vòzim dov. *zavoziti, vozeč napolniti*: zavoszte tô grdo grabo AIP 1876, br. 8, 8

zavráčati -am nedov. *vračati*: gde obűlen pôv zavrácsa Trűd orácsa AIP 1876, br. 3, 1

zavřčti tudi zavřči -vřžem dov. **1.** *zavreči, odvreči*: ľztvorjenyé i nikaj nej trbej zavrc'ľi KŠ 1754, 168; ľztvorjenyé i nikak'ľega nej trbej zavrcsi KŠ 1771, 638; ne zavrsmo naľfe rodbine KMK 1780, 32 **2.** *prenehati biti s kom v pozitivnem odnosu*: roditele nej zavrcsti KMK 1780, 41; i ki vá'ľz zavr'ze KŠ 1771, 203; Vidite, da ne zavrzete ni ednoga zeti máli KŠ 1771, 58; Kriľzťu'ľa zavrz'zejo KŠ 1771, 117; Niľcse te naj ne zavrz'ze KŠ 1771, 659; bi naľfe ľztare'ľfe, ne zavergli TF 1715, 15; Csi szí ti nevorna mené zavrgla AI 1875, br. 2, 8; Nej je zavrgao Boug ľűľztvo ľzvoje KŠ 1771, 472; 'Zidovje ľzo ga zavrgli BKM 1789, 56 **3.** *odkloniti, ne sprejeti*: Dáj nam gizdolťt zavrcsti BKM 1789, 114; i rozumnoľzt ti rázumni zavrz'em KŠ 1771, 491; potrto ľzrczé ne zavrz'es KŠ 1754, 148; Steri zavrz'ze matrno vcsenyé KŠ 1754, 32; zavr'se, kajkoli je nouvo KOJ 1833, XV; Kakda B. rejcs zavrz'zemo KŠ 1754, 24; On vnebesza pela, Ako ga zavrz'zete BKM 1789, 12; Csi poszľavci ponácsisanye zavrz'zejo AI 1875, kaz. br. 2; babin'ľzke fabule pa zavrz'i KŠ 1771, 639; ne zavrz'i kaľtiganye Gofzpodnovo KŠ 1771, 694; auszťrianci szvoje szpráviscse prosziti scsé'jo, ka naj pogodbo zavrz'ze AIP 1876, br. 6, 3; naj tou dobro nezavrz'zemo KŠ 1754, 213; rejcsi naj nyé glá'ľz zavrz'zemo BKM 1789, 179; Naj zavrz'zemo preidôcsa KAJ 1848, 3; Gda bi se návuke zavrgli KOJ 1845, 39; ľteri je rejcs Bo'zo zavrgao KŠ 1754, 271; I zavrgli ľzte zapovid KŠ 1771, 50; Farizeuske ľzo tanács Bo'zi zavrgli KŠ 1771, 189 **zavřčti se** tudi zavřči se -vřžem se **1.** *zavreči se, zavřžen biti*: Trbej Szinej cslovécsemi ľze zavrc'ľi od ľztari'ľi KŠ 1754, 111; Potrejbno

je pa nyemi zavr'csi [že od toga národa KŠ 1771, 229; od Sziná cslovecsega, kaj zavr'ze [že KŠ 1771, 129 **2. odkloniti se, ne sprejeti se:** Stera sze krouto ponuja, sze po návadi zavr'se KOJ 1845, 35; Csi od miniszteriuma právdepodstava sze zavr'ze AI 1875, kaz. br. 2; [že od 'Zidovov z-Evangyeliomom vrét zavr'zeta KŠ 1771, 380 **3. narediti se:** Ali hitro sze eden máli oblák zavr'ze KAJ 1870, 133 **zavrženi** -a -o **zavržen:** [žám zavr'zeni nebudem KŠ 1771, 508; Zavr'zen je moudri zdaj vu modrou[žti BKM 1789, 202; Kakda je [z [zrczom zavr'zeno KŠ 1754, 32; zemla zavr'zena je KŠ 1771, 680; ka je vogrszki Jezik zavr'seni KOJ 1833, X; Zsibvásár, zavr'senoga blága odávanye KOJ 1833, 184; [teromi od lüdi i[žtina zavr'zenomi KŠ 1771, 705; Gda bi od Bouga zavr'fenoga Saula hüdi düjh jáko mantrao KM 1796, 55; kai [zmo v[ži zaver'feni polztanoli TF 1715, 19; nego csi [zte zavr'zeni KŠ 1771, 553; Med zavr'senimi prosniki prvi je bio Albert KOJ 1848, 69 **nájzavrženejší** -a -e **najbolj zavržen:** ki [žo naj zavr'zenejší vu gmajni, ti[žte polztavte [žodce KŠ 1771, 499

zavrėti -vrém dov. *zavreti, obrzdati:* steri csobe sze z vüzdov i brozdámi zavrėti morejo TA 1848

zavrñóti tudi zavernóti -ém dov. *zavrñiti:* nepriatelie moreio zebé nazai zavernoti ABC 1725, A8a; szlü'zbenik more tó zavrñóti AIP 1876, br. 1, 3; med tri gószke bi jo zavrño KAJ 1870, 176; národe bi pod nyagovo oblászt zavrñóla AIP 1876, br. 2, 6; Fárao je nyé k-erdécsemi mourji zavrño KM 1796, 36; Od técz je czaszarszka vojszka Kruce zavernila KOJ (1914), 147 **zavrñjeni** -a -o *obrñjen, naravnan:* Czaszar, nájlih viteskoga Matyasa I. od szvojih krajov inan zavrnjenoga má KOJ 1848, 66

zavróučeni -a -o prid. **I. razgret:** Vpreseno 'sivino zavroucseno napojiti KOJ 1845, 51 **2. razvnet:** zavroucseni Luther je naprejnoszo tákse návuke KOJ 1845, 56

zavržalo -a s *zavržek:* v[zejm [zmo zavr'zalo notri do vezdánnyega dnéva KŠ 1771, 497

zavržek -žka m *zavržek:* Jasz szem pa zavr'zek lüdi TA 1848, 17

zavrženjé -á s *zavrženost:* Zavrženjé 'Zidov ne bode v[žigdár trpelo KŠ 1771, 471; Zrok zavr'zenyá 'Zidov[žkoga KŠ 1771, 469; 'Zidov[žkoga lü[žtva zavr'zenyé I. 'zalúje KŠ 1771, 467; Szlisavsi O'sébet zavr'senyé szvojega sziná KOJ 1848, 55; Z-tém zavr'zenyom je tórk vsze ono med bodikaj dela vrgo AIP 1876, br. 10, 3

zavstáven -a -o prid. *neroden, okoren:* Ügyefogyott; zápuscseni, zavsztváven -a -o KOJ 1833, 179

zavügnjeni -a -o *zakrivljen:* rogóvje krátki i redovno zavugnyeni KAJ 1870, 77

závüh -a m *nosnica:* na dvá kraja nósza szta dvá závüha KAJ 1870, 31

zavüpanec -nca m *zauptnik:* nego májo tákse zavüpance, ki se znájo trüdití AIP 1876, br. 6, 7

zavüpanje -a s *zaupanje:* 'sitka vekivecsnoga, Zavüpanyem csákajmo ga SŠ 1796, 15

zavüpanost -i ž *zaupanje, upanje:* Zavüpanosztjom sze posle ete broj vu vnogo vészí AIP 1876, br. 6, 1

zavüpati -am dov. *zauapati:* mogao je [zvoja dela na [zlugó zavüpati KM 1790, 42; to i[žtin[žtko [to zavüpa na vá[ž KŠ 1771, 225; na pomoucs ino [zkrb Bo'zo zavüpa SIZ 1807, 6; nego je i na nyega zavüpaó czejlo Efe'zán[žko pü[pekijó KŠ 1771, 632; Ka je Boug na mé zavüpo BKM 1789, 371; i na edno doviczó ga je zavüpaó KM 1796, 75; Szvojega [žiná Jószeffa je na rodjenoga Magyara zavüpála KOJ 1848, 111; roditelje [žo vnouga na nyega zavüpáli KM 1790, 58 **zavüpati se** -am se *zaupati se:* da bi [že na ná[ž zavüpaó Evangyeliom KŠ 1771, 616; Dobro [že je na Go[žpodna zavüpati KŠ 1754, 15; kaj [že vu v[žem na vá[ž zavüpam KŠ 1771, 541; zavüpam sze na obrambo perót tvoji TA 1848, 48; Niscse [že naj ne zavüpa SŠ 1796, 16; i zavüpamo sze na szvéto imé nyegovo TA 1848, 25; O, ki sze zavüpajo na szvoje bogátsztvo TA 1848, 39; Zavüpajte sze na nyega TA 1848, 48; Jezus, [že je nej zavüpaó na nyé KŠ 1771, 270 **zavüpavši se** -a se -e se *ko je zaupal:* Na eto tvojo i[žtin[žtko oblübo zavüpav[ži [že pro[žimo te KŠ 1754, 224; med [terimi bi [že meo radüvati zavüpav[ži [že na vá[ž v[že KŠ 1771, 531 **zavüpani** -a -o **I. zaupan:** Pouleg Evangyelioma, ki je na mé zavüpani KŠ 1771, 635; Angyeo, na koga [žam ja[ž grejsnik zavüpani KMK 1780, 104; vu obsine, vu sterim szam zavüpan, da mi neszkrátejo poszlatí AIP 1876, br. 6, 1; Saffar[žtvo je namé zavüpano KŠ 1771, 507; eto na nasega zavüpano AIP 1876, br. 1, 3; Angyeo, mené na tébe zavüpanoga pre[žvejtí KMK 1780, 102; steri szo na nyega zavüpani bili AIP 1876, br. 11, 7; [žo na nyé zavüpane ricsi Bo'ze KŠ 1771, 452; Ti pa o[žtani vtí[žti, [štera [žo na tébe zavüpana KŠ 1771, 651 **2. naslonjen:** Csi [ži meo mislejnya vu [atringo, vu [zenyo zavüpano KM 1783, 146 **3. zaupen:** csi szí nej zavüpani, neszpitávaj KOJ 1845, 37

zavüpnik -a m *zauptnik, pooblašćenec:* ruszkoga

- vládára zavüpnik ruszko bandero z csarnov mrelov pokrio AIP 1876, br. 2, 3; od nasega zvönszkoga zavüpnika ete dnih prägdáno AIP 1876, br. 2, 3
- zavüpnost** -i ž *zavpnost, naklonjenost*: kak i zavüpnoszt i prijátelsztvo lutheránov iszkajoucs KOJ (1914), 144
- zavüspati** -im dov. *uspavati*: V-Paradi'zomi nyega zavuljpi BKM 1789, 266
- zavüzdéjnje** -a s *ukrotitev*: Pred vszem na zavüzdejnye Törkov kre Kupe zozida grád KOJ 1848, 85
- zavüzditi** -im dov. *zauzdati, ukrotiti*: Zabolázni; zavüzditi, vrédid'r'sati KOJ 1833, 183
- zazanjkávati** -am nedov. *zvižáčno dobivati*: Pápince szo zazanykávali KOJ (1914), 134
- zazávati** -am nedov. *klicati*: Vörni cslovek te zazáva KOJ 1845, 135
- zazdèti se** -zdím se dov. *zazdèti se*: sze nyemi je zazdelo, kak dabi Matyas z Protesztantmi vlejkaó KOJ 1848, 88
- zazévnóti** -em dov. *ziniti, zehnit*: Jula pa 'ze zazévné AIP 1876, br. 10, 7
- zazínóti** -em dov. *ziniti, reči*: i ona zazine 'saono rejcs nyemi KOJ 1845, 89; Ka je tó? 'ze szem zazino KAJ 1870, 171
- zaznámlati** -am dov. *zaznamovati si, zapomniti si*: povszéd vsze, ka je za nyega bilou, pogledno, ino szi zaznámlao, da more szvoje oszreccati KOJ 1848, 113
- zaznáósvati se** -im se dov. *odlikovati se*: Segá je, ki sze v-ednom ali v-drügóm deli zaznamovi, za to medálío dobi AIP 1876, br. 7, 7
- zazvati** -zovém dov. *pozvati, poklicati*: Notri na Vogerszko zazové Henrika KOJ 1848, 17; Njegovo erjevenje zazové velko vnožino AI 1878, 20
- zazvéditi** -zvém dov. *izvedeti*: Za toga zroka csi stoj na hitroma zazvediti 'zelê AI 1875, kaz. br. 6; rad bi zazvedo od nyaga szlisejôcse dugováný AI 1875, kaz. br. 1
- zazvoniti** -ím dov. *zazvoniti*: Zátó je bogábojécsa sega trifárti zazvoniti KOJ 1845, 104; v-dvouje féle Cérkváj zazvonijo KOJ 1845, 73
- zazalostiti se** -ím se dov. *razzalostiti se*: ali zátó sze dönok za'zalosztila AIP 1876, br. 4, 6
- zaženítev** -tvi ž *zaženilo, denar, premoženje, ki ga da ženin nevesti za prineseno doto*: Mórin, zaženitev, zaroki KOJ 1833, 165
- zaženiti** -žènim dov. *zaženiti, podariti*: Za'zeni ji: náj prvo }zvojo právo vöro SIZ 1807, 28
- zažgati** -žgém dov. *razvneti, spodbuditi*: Naj za'zgé vöro vnami BKM 1789, 122; Potrđi vöro, zasgi lübezen KOJ 1845, 238; za'zgi i prešzvejt
- }zrczé nafe KŠ 1771, 850; i z-lübžno}ztyom tvojom je zasgi KM 1783, 2; Za'zgi tvoje récsi vu nami lübéznoszt KAJ 1848, 133; Kri}ztus vucsenikoma, Kéh }zrczá zrado}ztyom za'zga BKM 1789, 94; z-ognyenimi jezickmi on je vsze nyé zásgao KM 1783, 52 **zažgati se** -žgém se dov. **I. zagoreti, vneti se**: zažgész se, netekni se ga BJ 1886, 8; Ogyen i kak }scsém, da bi }ze za'zgao KŠ 1771, 214; i ogen sze za'zgao próti Jáköbi TA 1848, 63; i mo'zjé za'zgalí }zo }ze vu 'zéli }zvojoj eden kdrügomi KŠ 1771, 449 **2. razvneti se**: Szrdito}zt }ze je za'zgati Mogla BKM 1789, 245; naj }ze z-ognyom tvojeja Sz. Dühá zasgémo KM 1783, 11 **zažgáni** -a -o **I. prižgan**: pécs, }tera je za'sgána KM 1796, 79; pren. V-nyegovom szrczi za'sgáni ogyen nevgaszne KOJ 1848, 59 **2. vnet, razvnet**: Od lübavi prav za'sgáni naj bodem KM 1783, 240
- zažiganje** -a s *vnemanje, razvnevanje*: Eta lübau Oh blá'seno za'siganye KM 1783, 251
- zažigati** -am nedov. **I. zažigati, prižigati**: Gda bi Nádab, i Abiu kadilo za'}igala KM 1796, 40 **2. vnemati, spodbujati**: kak moremo za'}igati nafje vüpanye KM 1796, 117; On Za'ziga iszkro vernosztí KAJ 1848, 9 **zažigajóúci** -a -e *vnemajóč, spodbujajóč*: je jezik za'zigajouci potács narodjený nafega KŠ 1771, 750
- zažigavajóúci** -a -e prid. *zažigajóč*: }zlugi, vougelje za'zigávajoucsi KŠ 1771, 326
- zažmahati** -am dov. *zavohati*: Tigriš, Či je človeče krv zažmahó, te človeka posebno nasledüje AI 1878, 11
- zažvignóti** -em dov. *švigniti, vzplamtet*: prlve neg bi ete bojne krvávi plamén za'svigno KOJ 1848, 89
- zbántati** -am dov. *razzáliti, prizadeti*: Nikoga nej zbantati BRM 1823, 416; Ali drügi zbantajo BRM 1823, 125
- zbantüvanje** -a s *razzálitev*: Nede mi skoudilo nikse zbantüvanye SŠ 1796, 61; nad zbantüvaným Bogá }zrczno 'salüvanye KMK 1780, 69
- zbantüvati** -üjem dov. *razzáliti, prizadeti*: Goszpodne, naj te nigdár ne zbantüjem KM 1783, 28; nezbantüjem tebé KAJ 1848, 22; onda te kroti zbantüje vDüji SM 1747, 82; Nafji du'zniczke, }teri nájz zbantüjo KŠ 1754, 170; kai }zem mojega Bogá zmoimi greihi zbantüvau TF 1715, 37; }zem tebé zbantüval ABC 1725, A5b; mega Boga zbantüval }zem SM 1747, 67; }zam tebé zbantüvao KM 1783, 3; }zem te v}zak dén zbantüvo BKM 1789, 164; greihe, zkterimi }zmo tvoie Imé zbantüvali SM 1747, 55; ali nej ga je zbantüvao KM 1796, 59; tim }teri }zo náz

zbanťuvali TF 1715, 29; odpůľztimo onim, ki ľzo nãľz zbanťuvali KMK 1780, 29; je pazo, naj bi nylih ne zbanťuvalo KM 1790, 36 **zbanťuvãti se** -űjem se dov. *razźaliti se, biti prizadet*: Bo'se! ki ľze z-greihl zbanťujes KM 1783, 101; Po cslovejľztvi ľze niľcse ne zbanťuje KM 1790, 18 **zbanťuvani** -a -o *razźaljen, prizadet*: Naj ľze zgrejhl zbanťuvani Boug vťiľa KMK 1780, 52; vidimo zbanťuvanoga Bogã oľzter bics KM 1796, 7

zbéjsiti -im dov. *razjeziti*: Vaditni; odevcsiti, zbejsziti, odvãditi KOJ 1833, 180

zbérica -e Ź *bera, nabirka*: Titus na zbericze branye je tá poľzlani KŠ 1771, 654; Ár ľze je dopadnolo Maczedonľzkim, ka bi kãkso zbericzo poľzlali ľziromãkom KŠ 1771, 483

zbesnje -a s *besnost*: Pes je pa ľloveki s svojim betegom, zbesnenjom nevaren AI 1878, 8

zbesnoti -ém dov. *zbesneti, pobesneti*: pshi naszľednye nisteri i zľehka zbesznějo KAJ 1870, 40; Franczűzi pa, kak dabi zbesznili, szo vesz rėd szprevgli KOJ 1848, 116; Ali tecsãsz szo tudľ Franczűzi na teliko zbeszneli KOJ 1848, 118 **zbesnjeni** tudi zbeseni tudi zbejsnjeni -a -o *zbesnel, pobesnel*: Ći zbeseni pes ľloveka vgrizne AI 1878, 8; necslovejszta, poulek steroga szo zbesznyieni Vogrinje Petri ocsi vőszpehnoli KOJ 1848, 18; nego pri Temesvãri nad tė zbesznyiene pãvre vdãri KOJ 1848, 71; farar po pavřej mlãti, tej ga pa zbejsznyieni primejo KOJ (1914), 139

zbičűvati -űjem nedov. *bičati*: Zãto ga li zbicsűjem KŠ 1771, 251; Jezufa pa zbicsűje KŠ 1771, 94; I, geto ga zbicsűjo, vmorijo ga KŠ 1771, 233; Jezufa i zbičűvalo ga je KŠ 1771, 328 **zbičűvani** -a -o *bičan, prebičan*: Jezus zbicsűvani je KMK 1780, 15; hrbet, grozno za nãsz zbicsűvani KM 1783, 64; Pilatus ľcsė Kriľztufa zbicsűvanoga piľztiti KŠ 1771, 328; Vidla je Szinã zbicsűvanoga KM 1783, 239

zbirati tudi zberãti -am nedov. **1.** *zbirati*: kak szo szľ diãczke nouve peszmi zbirali KOJ 1845, 15; Nãľz zovė, zberã kŠ 1754, 124; Zberã v-konopnom szemeni, Kralics je nė tak zviseni KAJ 1870, 145 **2.** *izbirati, voliti*: ino szľ vszĩgdãr 'snyegovoga roda Opoglavãra zbirali bodejo KOJ 1848, 7; Ne zberãm vőre, vřejmena sŠ 1796, 121; jezik tvoj zberã jãlnoszt TA 1848, 41 **3.** *biti izbĩrėen*: Deci je nė szľobodno zberãti vu jėsztvĩni KAJ 1870, 44

zbiti zbijem dov. *zbiti, pretepstĩ*: zbijem paľztėra KŠ 1771, 89; ãr ti zbijes za licze vsze moje protivniko TA 1848, 4; Steri zbije, ali opľzűje

Oťľo ľzvojega KŠ 1754, 32; ali tak zbijemo, da 'znyega more mrejtĩ KŠ 1754, 38; zbijejo je i zapovejo nyim, naj vecs ne gucsijo KŠ 1771, 356; nikoga ne zbite KŠ 1771, 173; i tak je zbűo ľzvojega goľzpouda, ka je mogao mrejtĩ KM 1790, 56; niľteroga ľzo zbili KŠ 1771, 70; Apoľtole, zbili ľzo je KM 1796, 120 **zbiti** -a -o *zbit, pretepen*: dobro zbit neľľeni domou KM 1790, 76; Zbito je, i kak trãva poszėhnola szrce moje TA 1848, 82 **zbiti** -a -o sam. *pretepenĩ*: Tű zbitoga gde vidli ľzte BKM 1789, 68

zbiwanje -a s *bivanje*: Ka je vekvecsno ľzkvãrjenje? V-Bo'sem ľzrdej zbiwanje KM 1783, 299

zbivati se -am se nedov. *skupaj bivati, Źiveti*: zakaj se nemoreta zbivati BJ 1886, 13; Med szebom sze zbiwajo KAJ 1848, 319

zblãtiti zblãtim dov. *umazati, omadeŹevati*: Ár ľzem jeľz mojo dűso i teľlo nazãj zblãto KŠ 1754, 230

zblėjščiti se -im se dov. *zableščati se*: na nãgli znebėľz zbleľcsila ľze je velika ľzvetloľzt okoli mėne KŠ 1771, 411

zblisnoti -e dov. *zablisniti*: na ednők zbliszne AIP 1876, br. 7, 6 **zblisnoti se** -e se *zablisniti se*: Ár, liki bliľzk, ki ľze zblĩľzne zednoga kraja KŠ 1771, 229

zblűditi tudi zblűditi -im dov. *zmesti, zmešãti*: Nyega Nemre zblűditi jãlen szvėt KAJ 1848, 131; szo miszeo szpreobernili ini zblűdili KOJ (1914), 113 **zblűditi se** -im se *zmesti se, zmešãti se*: Nego za kãkšega zroka volo se je ete siromaček vu pãmeti natelko zblűdo BJ 1886, 25 **zblűdjeni** -a -o *zmeden, zmešan*: Povrni, ka je zblűdjeno BRM 1823, 88; Źivo je eden zblűdjene pãmeti mőŹ BJ 1886, 24

zblűdjenjė tudi zblűdnjėnje -a s *zmedenost, zmešanost*: I vu hűdo pela Zblűdjenjė csloveka BKM 1789, 418; I vu hűdo pela Zblűdjenjė csloveka sŠ 1796, 88; naj poszvedocsiti znãjo, ka sze nė zgodilo nikse zblűdnyėnye AIP 1876, br. 3, 2

zblűdno prisľ. *blodno, zmedeno*: Ne'zivė ľz-tem skodno, zblűdno BRM 1823, 385

zblűoda -e Ź *zabloda, zmota*: Ár, gde je nevoľcsenouľzt, tam je zblűoda KŠ 1771, 750; na on nãľz varje od zblűode KŠ 1754, 174; Hvãlo ti dãjemo, ka ľzi nãľz po tvojoj rejszi zpogibelne zblűode vő prineľzao KŠ 1771, 841; Vari ti nãľz Od zblűode BKM 1789, 293; ki ľzo odbej'zali od oni, ki ľze vu zblűodi vřtijo KŠ 1771, 721

zblűuden -dna -o prid. *bloden, zmeden*: ľzkvarjenoľzt ľzprãvlena vu etom zblűodnom vřejmeni KŠ 1754, 4b

- zblóudnost** -i ž *blodnost, zmedenost*: i bode tá Źlejdnja zbloudnojzt hŭŭa, od te prve KŠ 1771, 97; nego bráni náŹz od zbloudnojzti KŠ 1771, 838; na znánye dati priŹejŹznoga vrejmena veliko zbloudnojzt KŠ 1771, 644
- zbógom** medm. *zbogom*: z-bógom AIN 1876, 30
- zbógŹanje** -a s *izboljŹanje*: Naide náigb zbgŹsanya KAJ 1848, 148; Mi dáj GoŹzpodne, zbgŹsanye vŹzigdár iŹŹkati BRM 1823, 343
- zbógŹati** tudi zbgŹŹati -am dov. *izboljŹati*: Kak bi Źze pa on znao zbgŹsati BRM 1823, 336; jeli scsé navuke, stere zbougsati KOJ 1845, 61; Záto naj vŹŹáki 'sitek zbougsa SŠ 1796, 46 **zbógŹati se** -am se *poboljŹati se*: nam daj I po nyé sze prav zbgŹsati KAJ 1848, 129
- zbógŹávati** -am nedov. *boljŹati, poboljŹevati*: molécs k-tebi zdŹháva, Da nasz tvoj glász naj zbgŹsáva KAJ 1848, 137
- zbojati se** -ím se dov. *zbati se*: tak Źze dónok nikakse neszrecse nezboim ABC 1725, A8b; Czaszar sze vno'sine zboji KOJ 1848, 9; I pajdáske sze zbojijo KAJ 1870, 79; Záto Źze ti taki Nezboj pri obláki BRM 1823, 157; Naj Źze ospotajo, i zbojijo, ki iscsejo duso mojo KM 1783, 98; Po vóri Źze je Noe od ti nevidoucsi zbojao KŠ 1771, 691; jasz szam sze nej zbojao lagojih jezikov KOJ 1833, v; Źzpadnoli Źzo na obráŹz Źzvoj, i zbojali Źzo Źe jáko KŠ 1771, 56; Variúvácsov, ki Źzo Źze pri grobi zbojali KM 1796, 114; I nikomi Źzo nikaj nej erkle, ár Źzo Źze zbojale KŠ 1771, 155 **zbojani** -a -o *prestraŹen*: Vougri od toga zbojani, odbe'sijo KOJ 1848, 52; med etimi zbojanimi je bio tüdi Széchi Gyüri KOJ (1914), 128
- zbojŹvati** -űjem dov. *izbojevati*: I, csi szem tü v-vernoszt ZbojŹvao vere boj KAJ 1848, 195
- zbóntanje** -a s *zmeda, zmeŹnjava*: Kelko jezér zvêzd be'zi Brez zbontanya v-Źráki KAJ 1848, 15
- zbontáranje** -a s *upor*: sze osznovávalo, ino pripravlalo vö vdariti zbontáranye KOJ 1848, 97; Tü vesz tecsáj pomenyenoga zbontáranya szpemetavsi KOJ 1848, 101
- zbontárati** -am se dov. *upreti se*: TecŹasz szo sze Horváte zbontárali KOJ 1848, 24 **zbontárani** -a -o *uporen*: Prvi szo bili tocskar zbontárani csehszki protesztantje KOJ 1848, 89; Pervi szo bili tocskar zbontárani csehszki protesztantje KOJ (1914), 128
- zbóntati se** -am se dov. *upreti se, razdreti se*: nasse Źzkoncsávanye ino Źze ne bode moglo nikak gori zbontati SIZ 1807, 6; zdrávje Źze nigdár ne zbonta KM 1783, 184; zvrácsi me, Goszpodne, ár szo sze zbontale kószti moje TA 1848, 5
- zbóučiati se** -am se dov. *upreti se*: Vnougri szo sze zboucsali KOJ 1848, 99
- zbòžen** -žna -o prid. *ubog, reven*: Zbo'zna hrána KAJ 1870, 44; Z-nasov mócsjov szmo li zbo'zni KAJ 1848, 165
- zbranjŹvati se** -űjem se nedov. *braniti se, upirati se*: Csi sze niki grêhov zbranyűjes KAJ 1848, 244; Ka ti, Bêg, prepovedávas, Ali onoga sze zbranyűje KAJ 1848, 185; Te posteni szirmák sze jo je zbranyűvao zadr'zati KAJ 1870, 126
- zbrcávati se** -am se nedov. *brcati*: náŹŹe konye, doli i gori Źze zbrcávajo KM 1790, 80
- zbrignoti** -em dov. *postati grenek*: szenô zbrigne KAJ 1870, 122; od vodé, ár Źzo zbrignole KŠ 1771, 781; pren. i tak je vájina Źtimana náŹŹládnojzt zbrignola KM 1790, 28
- zbrisati** zbríšem dov. *zbrisati*: Doli nám Boug zbrise Nase Źzkuze zoucsi SŠ 1796, 5; náŹŹe zaŹpáne ocŹi zbríšemo TF 1715, 7; I prájh doli vam ga zbríšemo KŠ 1771, 202; pren. jaŹz Źzám zbrisem tvoje preŹztoplenyé KŠ 1754, 216; Ah, zbríš Źi veŹz Źtvojom, Moj dug doli krvjom BKM 1789, 382; nyi imé szi doli zbriszao TA 1848, 7
- zbrnávati se** -am se nedov. *brenčati*: Mála vcséla zbrnáva AIP 1876, br. 7, 3
- zbródiiti** -ím dov. *premisľiti, preudariti, spoznati*: NiŹcse zpámetyom nemore zbrodiiti BKM 1789, 78; nyegva odicsenoszt Da ga ni angel nemre zbrodiiti KAJ 1848, 7; I gda Źzi 'se zbrodo tvoje grejhe KM 1783, 148
- zbrodjávanje** -a s *premiŹljanje, preudarjanje*: büdi mi szrdce Na zbrodjávanye KAJ 1848, 21
- zbrodjávati** tudi zbrodávati tudi zbrojávati -am nedov. **1.** *premiŹljati, preudarjati*: Kakda je moremo zbrojávati KŠ 1754, 4; Csi pravícŹno Źcséjo zbrojávati BKM 1789, 133; Ono vasz vcsi z-módrim dúhom zbrodjávati Nyegve poti KAJ 1848, 3; Nyega pamet zaman zbrodjáva KAJ 1848, 7; tvoja dela Stera dnesz zbrodjávamo KAJ 1848, 124; Zbrojávaj i vidi, kaj je prorok z-Galilee nej Źztano KŠ 1771, 291; Mó'se'sa prvi táo, bár vŹŹáki zbrojávaj SIZ 1807, 34; Zbrojávajmo poti náŹŹe KŠ 1754, 210; Zbrojávajte piŹzma KŠ 1771, 281; Od Źteroga zvelicsanya Źzo ziŹŹkávali ino zbrojávali proroczke KŠ 1771, 704 **2.** *preiskovati, raziskovati*: cziganicza na dlani 'sile zbrodáva KOJ 1845, 112; Ki pa zbrojáva Źzrczá, zná, ka je miŹzeo dúhá KŠ 1771, 466; Bóg da on zbrojáva ta szkrita szrczá TA 1848, 36 **zbrojavajúci** -a -e *premiŹľajoč, preiskujoč*: ár Źzi ti Źzrczá, i obiszt zbrojávajoucsi Boug KM 1783, 3; Zbrojávajoucsi na Źtero, ali kákŹe

vrejmen naminyáva KŠ 1771, 704 **zbrojávavši** -a -e *ko je premišljeval, preudarjal*: Tej pa vĵzaki dĕn zbrojávavĵi piĵzma KŠ 1771, 395

zbrodjávec tudi zbrojávec -vca m *preiskovalec, raziskovalec*: Miszel szvéti zbrodjávecz KAJ 1848, 18; Zbrojávecz ſzrcz, i obiĵzt Boug KM 1783, 46; Ti ſzi zbrojávecz ſzrcz nasi BKM 1789, 61

zbròjiti -im dov. *preiskati, spoznati*: Môdroĵzt ga nezbroji BRM 1823, 99

zbúčeni -a -o prid. *uporen*: Zbúcseni pávri szo z cérkvi vu farof notripriròpili KOJ (1914), 139; Peter je zbúcsenim Vogrom steo vújti KOJ 1848, 18; Czarzar opomené zbúcsene KOJ 1848, 96

zbúčenje -a s *upor*: ali domá je sztrasno kastigao zbúcsenya zacsitele TA 1848, 26

zbúdit tudi zbiditi -im dov. **1.** *zbuditi, prebuditi*: Serkenni, zbuditi, drasztiti KOJ 1833, 171; zbiditi ſzini KŠ 1771, 173; ka ſzam te náto zbudó KŠ 1771, 468; Zbudo je je vihér KAJ 1870, 30 **2.** *obuditi*: kaj je zmo'zen Boug zetoga kaménya zbuditi ſzini Ábrahámi KŠ 1771; Na ſzoudnyi dĕn zbidis ti ſzám BKM 1789, 404; Na ſzoudnyi dĕn zbidis ti ſzám SŠ, 1796, 138; i zbidi ſzemen brata ſzvojega KŠ 1771, 74; onoga, ki je zbudó Jezufa zmrtvi KŠ 1771, 464 **3.** *vzbuditi*: I zbudí mi v-szrdczí csütĕnye vü pazni KAJ 1870, 5 **zbúdit se** -im se *zbuditi se*: ako ſze zbudím (gori obudím) po tvojem keipi SM 1747, 32; Snah se méno zbudím BJ 1886, 7; Gda se pa zbudímo BJ 1886, 7; zbudí ſze, ki ſzpis KŠ 1771, 584; Zbudte ſze vĵzi BKM 1789, 368 **zbúdjeni** -a -o *obujen*: kaj je Ivan zbudjen od mrtvi KŠ 1771, 197; Csészt z-mrtvi zbudjenomi KAJ 1848, 106

zbúdjávati -am nedov. **1.** *buditi, prebujati*: Tvoje rêcsi glász je zmo'zno zbudjáva KAJ 1848, 163; Ti me zbudjávaj BRM 1823, 7; Zbudjávaj me vszáki hipek KAJ 1848, 59 **2.** *obujati*: Ár, liki Ocsa zbudjáva mrtve KŠ 1771, 280; mrtve zbudjávajte KŠ 1771, 32; Mrtve zbudjávao BRM 1823, 38; Ti ſzi me zbudjávao BRM 1823, 32; szi Grĕsnike z-szna zbudjávao KAJ 1848, 222 **3.** *vzbujati*: Tvoje trplĕnye, Daj, naj me zbudjáva Li na dobrocsinĕnye BRM 1823, 47 **zbúdjávati se** -am se *buditi se, prebujati se*: Na zahválnòĵzt ſze zbudjávam BRM 1823, 78; Vsze sze v-natúri zbudjáva AIP 1876, br. 3, 1; i szpĕldov sze zbudjávajo KAJ 1848, 292; Po tvojoj pĕldi sze naj zbudjávam KAJ 1848, 5

zbürkanje -a s **1.** *vihar, nevihta*: I ovo veliko zburkanye je poĵztanolo vu mourji KŠ 1771, 36; Zburkanye zráka KAJ 1848, IX; Od pogibelnoga vu zráki zburkanya KM 1783, 96; i bodo gládove i zburkanya KŠ 1771, 143 **2.** *hrup, vznemirjenje*:

nej vu ſzvĕtki, naj zburkanye ne bode med lûĵztvom KŠ 1771, 87; ka je za mojo volo na váĵz prislo tou veliko zburkanye KM 1796, 81 **3.** *upor*: i vidi zburkanye KŠ 1771, 117; vu vĵzákom zburkanyi KŠ 1771, 821; Ki szo zaprva prisli, kak sze zburkanye zacsnolo AI 1875, br. 1, 4; poszlanika poszlo, ka bi eti poszlavci zburkanyi konec vrgli AI 1875, kaz. br. 3; ka blizi nász nĕ bojna bila, stera bi zburkanyom protila AI 1875, kaz. br. 3

zbürkaš -a m *upornik*: ár szo nistere zburkase notri polòvili AIP 1876, br. 5, 3

zbürkati -am dov. *vznemiriti, razvneti*: Naj ſze hitro ne dáte zburkati KŠ 1771, 627; naj kákĵi britki korĕn ne podraĵzte i zburka váĵz KŠ 1771, 695; naj drüge ne zburkamo KŠ 1754, 83; i zburkao je je TA 1848, 13; 'zaloszten glász te véksi tao poszlavce je zburko AIP 1876, br. 5, 2; tou je toga drügoga zburkalo KM 1790, 86; zburkali ſzo meĵzto KŠ 1771, 395 **zbürkati se** -am se *vznemiriti se, razvneti se*: Tou pa ſzliĵavĵi Heroudes Kráo, zburkao ſze je KŠ 1771, 7; vidíte, da ſze ne zburkate KŠ 1771, 79; Nezburkaj sze nad timi hüdimi TA 1848, 29; niti ſze ne zburkajte KŠ 1771, 709; ka ſzte ſze zburkali KŠ 1771, 257 **zbürkani** -a -o **1.** *viharen*: V etom zburkanom vrejmeni szo nasi Szlovenje vnogo terpeli KOJ (1914), 131 **2.** *vznemirjen, razvnet*: I dusa moja je kròto zburkana TA 1848, 5; Mojo od grejhov zburkano Dúšno veĵĵzt doli fĵisaj KŠ 1754, 256; Mojo od grejhov zburkano Dúšno veĵĵzt doli fĵisaj BKM 1789, 216; I doĵzta zburkani od necsiĵzti dühouv KŠ 1771, 184 **zbürkano** -ga sam. *viharno vreme*: Vu zburkanom szo obláczke puni nebeszkoga ognya KOJ 1845, 103

zbürkávati -am nedov. *vznemirjati, razvnemati*: nej trbej zburkávati one, ki ſze zpoganov obrácsajo k-Bougi KŠ 1771, 389; Ki pa váĵz zburkáva, noĵzo bode ſzoudbo KŠ 1771, 567; Ka sté nyegovo ludĵztvo zburkáva BRM 1823, 83; Ki drüge rási, i zburkáva KOJ 1845, 9; niki ſzo, ki váĵz zburkávajo KŠ 1771, 557 **zbürkávati se** -am se *vznemirjati se, razvnemati se*: Vpámeti ſze zburkávam BKM 1789, 172; Ali v-ſzrdczí ſze zburkáva BRM 1823, 38

zbürkávec -vca m *prebujevalec, glasnik*: ſz. Pavla zburkávcaza praviczze ſzi ga poĵztavo KŠ 1771, 844

zbürkaven -vna -o prid. *razburkan, viharen*: Ti gospodüjes ned zburkavnim môrjom TA 1848, 72

zcájtoma prisl. *počasí, polagoma*: nedáj sze navolití, nego sze zczájto

30; odked sze je Rákóczi pred nyim z-czájtoma na Vogerszko meknoti znao KOJ 1848, 104

zcécani -a -o prid. *izsesan*: I szam szebé zaprávla. Z drúgi jálno zczéczana krv KAJ 1848, 226

zcéjla tudi zcéla prisl. *popolnoma, v celoti*: Ovo ja/z šze z-czejla tebi dájem KMK 1780, 110; tebi šze z-czejla gori aldújem KM 1783, 16; Tak šzo verni zszejla, Mocsni v/zvojem Bougi BKM 1789, 166; Poszvéti me zczéla szebi KAJ 1848, 184

zčasoma prisl. *počasi*: i zcsaszoma sze prôti dômi gibleta KAJ 1870, 139

zčiniti -ím dov. *narediti, storiti*: Ar ti mores v/za zcsiniti BKM 1789, 125

zčista prisl. *popolnoma, čisto*: grünte Goszpodi zcsisza povrotni KOJ 1848, 117

zčistiti -ím dov. *očistiti*: Ki zcsi/zti gümno šzvoje KŠ 1771, 174; da ga vszáko szprotolétje lepô zcsishti KAJ 1870, 121; pren. Nišce od méne lepsi nebi bio, Da bi me ti zcsi/zto BKM 1789; da ná/z i z-grejhov zcsi/ztis KM 1783, 101; z-cljšti najših šzrcz mislejnya KM 1783, 50; Vmem šzrczi hi'zo zcljšti šzi BKM 1789, 32; Kak szi od szrda zcsishto tvoje szrdce KAJ 1848, 295 **zčistiti se** -ím se *očistiti se*: Zgrejhov šze zcljštim BKM 1789, 89 **zčičeni** -a -o *očičen*: Nougoga Zákona, šteri je od v/ze hüdoube zcsi/šceni KŠ 1771, A4a

zčrvíviti -ím dov. *postati črviv*: Ki šzo jo pa zvün šzobote na drúgi dén obdr'sali, zcsrvivila je KM 1796, 35

zdáj tudi zdá prisl. **I. zdaj**: šivés ino gozpodújes zdai ino vekivekouma TF 1715, 48; Dika Bogi zdai, i v/zakom vreimeni SM 1747, 80; šzmilujšze i zdaj nad menov KŠ 1754, 232; kak zdaj najš Szlovenye gucsijo, Deacsko KŠ 1771, A5a; I zdaj ka šze midis KŠ 1771, 412; Komi bojdi hvála zdaj, i vszigdár KM 1783, 6; No zdaj lidjé Poglédajte BKM 1789, 68; Zdá lejko mi merjémo sš 1796, 75; Gli zdá bomo šzmrti vrokaj sš 1796, 121; Jezus zdá prihája BRM 1823, 6; Zdá vém, ká pomága Bôg TA 1848, 16; Z-récsjov i példov nasz ti i zdá vodis KAJ 1848, 62; Li zdá mi naj nika nede KAJ 1870, 8 **2. pravkar**: Kako zdai porodjena decza šeleite SM 1747, 24

zdájati -am nedov. *dajati*: Rodno drevje Sze pod szádom vugible, Steroga nam zdája z-szkrblivosztjov KAJ 1848, 407

zdájati -am nedov. *dojiti*: mati jo zdája na prszaj szvoji KAJ 1870, 52; tu szo nasz zdájali roditelje nasi KAJ 1870, 161

zdájni -a -o tudi zdájnji -a -e prid. *sedanji, zdajšnji*: Veliko jih je v-zdájno Valakio odislo KOJ 1848, 7; Maria bila ino szi zdájnye meszto za céркеv

zvolila KOJ (1914), 110; Hunovje sze po vszobj zdájnoj vogerszkoj zemli razpresztréjo KOJ 1848, 3; da je mladini v-zdajnyih csaszaj tudi sola potrebna KOJ 1845, 7

zdájnješni -a -e prid. *sedanji, zdajšnji*: Ki v-zdájnyesnem vremeni sesé kupiti AI 1875, kaz. br. 8

zdájšni -a -o tudi zdájšnji tudi zdášnji -a -e prid. **I. sedanji, zdajšnji**: Zdájsni nas Kráo Ferdinánd V. KOJ 1848, 123; Vougri szo nej zdájsnyega Kalendára steli gorivzétí KOJ 1848, 85; ino Magyare na zdájsno zemlo privodi KOJ 1848, 7; Jelen; zdásnyi, nazoucšen -a -o KOJ 1833, 161; Zdásnya zima je jáko neporédna AIP 1876, br. 1, 8; Vrémén zná bidti: zdásnye AIN 1876, 47; nego sze vu zdásnyem vreimeni zácsa o'sivati KOJ 1833, X **2. v zvezi zdashnje vremen sedanji čas, sedanjik**: Keliko je vreimenov Zdásnye (praesens) KOJ 1833, 55

zdáleka prisl. *od daleč*: ár šzo niki 'znyih zdaleka prisli KŠ 1771, 126; Zdaleka šzo moudri prisli BKM 1789, 56; Csi te steri znánecz z-daleka pohodi KOJ 1845, 30

zdanješnji -a -e prid. *sedanji, zdajšnji*: zdanyesnya cena 3 rh. AI 1875, br. 1, 8; Zdanyesnyega orszácskoga szprávicsa prvo szedsztvo AI 1875, kaz. br. 3; bi võracsunanye leh'zê bilo AI 1875, 6; meszto zdanyesnyi mertúki nôvi vnucanye prido AI 1875, 6

zdánji -a -e prid. *sedanji, zdajšnji*: 'Zivé národ zdányi AIP 1876, br. 6, 2; da za ete zdánye krátke trplivoszti vzéti vekivecsno blá'senšztvo KM 1783, 220; vszáko zdányo hüdoubo od nász odvzemi KM 1783, 22; Na stezo zdányi národov KAJ 1848, 207 **zdánji** -a -e sam. *sedanji*: Ar šzam gvűšen, ka ni zmo'znošzti, ni zdányi KŠ 1771, 467; ali zdányi, ali priješztna, v/za šzo vaša KŠ 1771, 495

zdàti zdájem in zdávam dov. *dati*: Hválo zdaimo mi Bogi SM 1747, 86; i gda bi hválo zdál bil, nyim ga podá SM 1747, 39 **zdávši** -a -e *ko je dal*: ino hválo zdávšji dau ga je Vučfenikom TF 1715, 44; i hválo zdávšji dáo ga je nyim KŠ 1754, 201; i hválo zdávšji vlomo je je KŠ 1771, 126

zdávanye -a s *poroka*: Zdávanye hi'znikov KAJ 1848, VI; Denok neednákih hi'snih zákonov zdávanye sze je moglo dogotoviti KOJ 1848, 117; tak da bi në dávno od zdávanya prisla AIP 1876, br. 3, 6; táksi cslovek zdávanye dr'zo AIP 1876, br. 3, 8; Pri zdávanyi nôvi Hi'znikov BRM 1823, VIII; Tiszta dekla, stera sze je pred zdávanyem hválila KOJ (1914), 110

zdávati -am nedov. *poročati*: nebode szmeo

zarocsnike v zákon hi'sni zdávati KOJ (1914), 126

zdávati se -am se nedov. *dajati se*: Ki [ze eti ve]zelijo, Tej [ze tam na moke zdávajo BKM 1789, 316

zdávnya tudi zdávnje prisl. *zdvavnaj, davno*: Liki ki [zo me e]cse prvle zdávnya poznali KŠ 1771, 421; ki [zi Návuk tvoje]ga [z. Evangelioma zdávnya glászo KM 1783, 110; Nego tou ka je [zám Boug obec]o zdávnya vám BKM 1789, 121; Zdávnye szo lüdje stimali KAJ 1870, 151

zdávnyi -a -e prid. *daven*: Gori je poiszkala ona szvojega zdávnyega vértá KAJ 1870, 103; Zdávnyi lüdje szo z-prgiscsami jeli KAJ 1870, 43

zdávnost -i ž *davnost*: Preminé i ta zdávno[zt BRM 1823, 33

zdéhnoti tudi zdéjhnoti -em dov. *vzdihnuti*: vu [terom mojem pocsinki kelikokrat zdejhnem KMK 1780, 104; podigne ocsi szvoje ino zdehne KOJ 1845, 85; Tak szí zdéhne pôtnik KAJ 1870, 47; Ali moj]les je k-Bougi zdejhno KM 1796, 36

zdéhnoti se -em se *vzdihnuti*: Ino [ze je zdejhno Jezus na Vučlenike [zvoje TF 1715, 34 **zdéjhnovši** -a -e *ko je vzdihnil*: I zdejhnov]i vu dūhi [zvojem ercsé KŠ 1771, 126

zdénčina -e ž *studenec, izvír*: Teda [zo pou]ztala .. Potoki ino prelejpe zdenč]ine BKM 1789, 156

zdenec -nca m *studenec*: Lejpi zdeneci I potoki zápro [ze BKM 1789, 432; Lejpi zdeneci I potoki zápro [ze SŠ 1796, 169; pren. I preczi je po]zvejno zdenecz krvi nyé KŠ 1771, 116; Boug! Ti zdenecz v]záki dobrot BKM 1789, 251; Ti zdenecz v]záki dobrôt BRM 1823, 312; I nyegva szvéta rêcs Zdenecz nezbrodjenosztí KAJ 1848, 134; Bôg, zdenec vszé dobrôt KAJ 1870, 169

zdénje -a s *prikazen, videz*: Odhá]aj v]záko blódnó grésno zdé]nye BRM 1823, 98; Ka za grünt má vsze tó zdé]nye KAJ 1848, 230

zdenjeni -a -o prid. *imenovan*: Jo]af pa, zdenyeni od Apo]stolov Barnabás KŠ 1771, 353

zderzno prisl. *pogumno*: Či te pita, odgovori čedno, zderzno nego ponizno BJ 1886, 5

zdeti se -í se nedov. *zdeti se, dozdevati se*: erkoucsi: ka [ze ti zdi, Simon KŠ 1771, 57; Nad ke]jm [ze [zve]jti csúdnó zdi BKM 1789, 9; ka sze bojazlivim lüdem hitro zdi KOJ 1845, 100; Zdi sze ti zla pô]t cvzeté]ca KAJ 1848, 236; tak sze zdi, povidlo sze nyemi je vônê KAJ 1870, 86; Tó sze nyim, mati, szamo tak zdi AIP 1876, br. 10, 5; Tak [ze mi je zdelo, kak da bi mi vé]zali [z]nopje KM 1796, 24; Zoltána malolejtnosztí sze nyim je zdejla za pravi csasz KOJ 1848, 8; Tou sze je nyemi za szrecsno znamé]nye zdelo KOJ 1848, 4

zdévati se -am se dov. *dati se, zložití se*: Szto, na steroga sze tanyêrje zdévajo KAJ 1870, 43

zdičeni -a -o *slavljen*: Tvoja zmo]zno]zt Dónok je zdicsena BRM 1823, 441; Oh zdicseno [z. Trojsztvo BKM 1789, 379; Oh! zdicseno [z]tané]nye BRM 1823, 461

zdičeness -i ž *slava*: Ka je ta [zvet]zka zdicseno]zt BRM 1823, 9

zdigáč -a m *dvigovalec*: gda szo lagev szkô dolikotali, zdigáčom sze je zrôk szklezno AIP 1876, br. 1, 8

zdigáča -e ž *ročica pri stroju*: eden máli masin, na tom sze rôkna zdigacsa poté]zi AIP 1876, br. 9, 6

zdiganje -a s *dviganje*: na kaj zdiganye KOJ 1833, 131

zdigati se -am se nedov. *dvigati se*: Škvorjáne]c zdiga se od tla proti né]bi AI 1878, 27; pren. já]lno]zt zdiga [ze vtvem [zrczi BKM 1789, 189

zdigávati -am nedov. *dvigati*: Dvá szopô]tniva vlêka zdigávata vo kamé]nye KAJ 1870, 80; pren. Tecsá]z [zrczá zdigávajmo BKM 1789, 116; prô]ti steromi zdaj tó]zbo zdigávajo AI 1875, br. 1, 2

zdigávati se -am se *dvigati se*: sze vogerszki Ország na diko, ino bogásztvo zdigáva KOJ 1848, 120

zdignoti -em dov. *dvigniti*: Emelek, zdignem -oti AIN 1876, 68; pejnezi cvzeté]jo, v-pétek nyé zdigne]va KOJ 1845, 114; Li tou potrebüjem da te]jlo zdignite SŠ 1796, 80; pren. Jasz [csém li knebé]zám moje Zdignoti perouti vore KŠ 1754, 261; Csi Bo]zi Düh zdigne rokó BKM 1789, 126; On veliko prászko zdigne KOJ 1848, 97; pokecs szvoje nepodvr]zenosztí na obládnosztí zdigne]jo AI 1875, kaz. br. 3 **zdignoti se** -em se **1. dvigniti se, vstati**: 'znyimi sze vszi sztarcí zdigne]jo KOJ 1848, 7; Deca se zdigne]jo BJ 1886, 3; zdigni [ze i vrzi [ze vu mourje KŠ 1771, 69 **2. narasti**: Vnougé vodé [ze zdigne]jo BKM 1789, 5 **zdignovši** -a -e *ko je dvignil, povzdignil*: zdignov]i nika 'zena glá]z [zvoj KŠ 1771, 208 **zdignjeni** -a -o *dvignjen, povišan*: szo eti sztroski vszáko leto zdignyeni bili AIP 1876, br. 6, 7

zdihati zdišem nedov. *bivati*: vnyegovom [zerczi [zveti Düh zdisse SM 1747, 82

zdihávanje tudi zdühávanje -a s *vzdihovanje*: Szpouvid je dref]zélno zdihávan]e [zerczá TF 1715, 35; tebi czila moje zdihávan]e KM 1783, 4; Pe]zmeno zdühávan]e BRM 1823, v; Jasz [zem trüden terdno od zdihávan]a ABC 1725, A8a; Od zdihávan]a za Bougom BKM 1789, 283; za volo zdühávan]a szizromákov TA 1848, 9; ár ona szlü]zi zdühávan]i AIN 1876, br. 4;

Zdihavanye, davam tebi řzin Bosi SM 1747, 90; Vidoucs řzam vido zdihávanye nyihovo řzam csũo Kř 1771, 361; Pořzlũhni me zdihávanye BKM 1789, 128; teda mi zdihávanye Pořzlũhni na zvelicsanye Sř 1796, 138; Da bi szlisio zdũhávanye TA 1848, 32; V-vrẽlom zdũhávanyi KAJ 1848, 241; zpráve vøre pohajajoucířm zdihávanyem prořzimo TF 1715, 25; ali te Dũř řze molí za nález, znezgovornim zdihávanyem Kř 1754, 182; znezgovorjenim zdihávanyem Kř 1771, 466; Zdihávanyem řze molimo Sř 1796, 42; Szlejdnya mirajoucsega Csloveka Zdihávanya KM 1783, 194; Zdũhávanya KAJ 1870, 168; Obrũdo szem vu zdũhávanyaj mojj TA 1848, 5

zdihávati tudi zdũhávati -am nedov. *I. vzdihovati*: Sõhajtani; zdihávati si KOJ 1833; naj řze vcsimo ktebi zdihávati Kř 1754, 267; I ktebi zdihávati BKM 1789, 35; zevřze moucíři zdihávam Kř 1754, 229; k-tebi zdihávam KM 1783, 2; Vnocsi vudné te zdihávam BKM 1789, 456; Za tebom zdihávam BKM 1789, 80; k-Tebi zdũhávam BRM 1823, 35; Sõhajtok, zdũhávam -ati AIN 1876, 18; Szvétoga Duhá, steri vu nález zdiháva SM 1747, 35; kaj vřze řztvorjenje zdiháva Kř 1771, 465; Dũsa k-Bõgi 'ze zdũháva BRM 1823, 14; Telko jezér prsz zdũháva AIP 1876, br. 6, 2; k-Bougi zdihávamo Kř 1754, 211; zdihávamo pod bremenom Kř 1771, 536; kolete řze i zdihávate Kř 1771, 751; i dũř moř: naj tebé zdiháva Kř 1754, 227; Szrczom-ga zdihávaj Sř 1796, 84; Gori knyemi zdihávajmo BKM 1789, 116; vřzrczi bom zdihávao BKM 1789, 80; ktebi řzem zdihávao BKM 1789, 164; Noucš, i dén řzam řzi zdihávao Sř 1796, 117; Vu czérkvi zdihávao je KM 1790, 74; Milo řzi je zdihávala KM 1783, 238 **2. tořiti, tarnati**: veliko řih pa poznam, ki zdihávajo KOJ 1845, 7; Ne zdihávajte eden prouti drũgomi Kř 1771, 753; Ágág je na řzmrtnoj vori etak zdihávao KM 1796, 54; Vnogo-krat řzo řzi zdihávali nad Petrom roditelje KM 1790, 54 **zdũhávati se** -am se *vzdihovati*: sze zdũhávala bõgi AI 1875, kaz. br. 7 **zdihavajoucí -a -e vzdihujoc'**: Bo'ze milořzivni! ktebi zdihávajoucs Premislávam řzi jařz BKM 1789, 443; I vzeó je to dejte etak zdihávajoucíři KM 1796, 91

zdivjati -ám dov. *zdivjati*: Vadulni; zdivjati KOJ 1833, 180; je zdivjao KM 1796, 20; Csehovje szo na teliko zdivjali KOJ 1848, 91

zdobiti -řim dov. *dobiti*: vekivecsni 'zitek zdoubo Kř 1754, 109

zdolaj prisl. *spodaj*: I gda bi Peter bio vu dvori zdolaj Kř 1771, 150; edna szirotna deklicska je tam zdolaj KAJ 1870, 62

zdõlc -a m *vzhodnik*: Pũszto je pihati zdõlcz pod nẽbov TA 1848, 63; Po zdõlczi razbijes řádje TA 1848, 38

zdõmi prisl. *od doma*: Gda szi z-domi sõ AIN 1876, 63

zdõubleni -a -o prid. *izdolben*: Ober prejdniř dũri v kamen zdoublena lejta KOJ (1914), 153

zdrãnfati -am dov. *zbuditi, prebuditi*: Tvoje szvetsztvo Naj sz-tãmna zdranfã mené KAJ 1848, 189 **zdrãnfati se** -am se *zbuditi se*: I crknejo, csi sze ze-szna zdranfãjo KAJ 1870, 15

zdrãpanica -e ř *odrgnina, pořškodba*: záto 'senszke morejo vsze zdrãpanice prouti zama'sũvati KOJ 1845, 40

zdrãv -a -o prid. *zdrav*: zdrav bojdi, meřter Kř 1771, 90; i 'sitek dũse moje, zdrav bojdi KM 1783, 54; naj bode zdrav SIZ 1807, 6; i nazáj je grátala zdrava Kř 1771, 38; Zdrava bojdi Maria KMS 1780, A4; kaj řzam czejloga csloveka zdravoga vcsino Kř 1771, 289; Zdr'zi me vu řzlabom teřli zdravoga BKM 1789, 364; govorécsi: zdrave bojďte Kř 1771, 98; i nepriřztpoupi kzdravim ricsem Gořzpodna nařega Kř 1771, 642; Záto l.) na zdrave kotrige gledoucs Kř 1754, 195 **zdravéři** tudi zdravéři -a -o *bolj zdrav*: Zakaj je kãhlena hi'sa zdravejsa od dimnatne KOJ 1833, XV; Voda je doszta zdravéřa KAJ 1870, 46 **zdrãvi** -a -o sam. *zdravi*: Nikaj zdravoga nejga vmojem teřli Kř 1754, 241; Ar zdravomi nej trbeř Vrãcsã Kř 1754, 257; ne potriũjo ti zdravi vrãcsã Kř 1771, 28

zdravica -e ř *zdravica*: Pijmo vszẽm na zdravico AIP 1876, br. 1, 1

zdrãvje -a s *zdravje*: Vřza ona, kako tou dobro zdrãvje TF 1715, 29; Zide vám zdrãvje Kř 1754, 23; Zdrãvje BRM 1823, VIII; Zdrãvje KAJ 1848, VIII; nemores ti řzebi zdrãvja řzãm obecsati BKM 1789, 448; je Kolman Krão nej meo .. ino zdrãvja KOJ 1848, 2; povrni nyemi prvo zdrãvje Kř 1754, 244; Vřzãkomi zdrãvje vu Gořzpodni nařem Kř 1771, A2a; eřcse i teřla zdrãvje KMK 1780, 84; Pokõre molitev za zdrãvje TA 1848, 5; da vecséra vu dobrom zdrãvji zadobimo Kř 1754, 224; V-zdrãvji biti KM 1790, 93(a)

zdrãvo medm. *zdravo*: Zdravo AIN 1876, 30

zdrãgãti zdrãgãgam dov. *prizãdeti, vznemiriti*: Jõžek je nyega spesničkov dobro zdregão BJ 1886, 5

zdrãřti zderém dov. *odřeti*: Oni řzo ga pa prijãli i zdrli Kř 1771, 139

zdrãřti se zderém se dov. *zdrãti se, zakričãti*: zdr'u řze je pouleg nyé jáko řzilni võter Kř 1771, 424

zdrúzgnoti -em dov. *zmečãkati, zdrobiti*: hram

sze je szporüso, ino ga na szmrt zdrüzgno KOJ 1848, 20

zdrúžiti -im dov. *združiti*: On je nájmre polónio z-vogerszkim Králesztvom zdrú'so KOJ 1848, 46 **zdrúžiti se** -im se *združiti se*: tou zadene tam, da sze Horvatszki Ország z-Vogerszkim ba örok zdrú'si KOJ 1848, 23; gda bi sze 'snyimi nikoliko vármegyévov zdrú'silo KOJ 1848, 23; pokedob szo sze z-francúzszkim Caszszarom zdrú'sili KOJ 1848, 119 **zdrúženi** -a -o *združen*: Átila je bio z-Gotmi ino drúgimi národmi zdrú'sen KOJ 1848, 3; Pápinci záto, ka szo zdrú'seni z-rimszkim Pápom KOJ 1845, 71

zdržen -zna -o prid. *drzen, pogumen*: Máli honvéd Próti protivniki zdržen KAJ 1870, 45; Ovak je pa zdržen, dober cslovek AI 1875, br. 2, 7

zdržnoti -em dov. *opogumiti*: Zdržno je szrcé nyegovo, da sze neboji TA 1848, 95

zdržánje -a s *I. ohranitev*: Tebi zahválím 'zitka zdr'žánye BRM 1823, 470 **2. izpolnitev**: Bo'ze rejcsi pošzlüsanye, Ino nyé trdno zdr'žánye BKM 1789, 248

zdržáti tudi zderžáti -ím dov. *I. ohraniti*: Tou řcsé i on zdr'zati KŠ 1754, 265; Ár, řteri řcsé dűfo řzvojo zdr'zati, zgibi jo KŠ 1771, 55; Daj nam to vero zdr'zati BRM 1823, 3; Zdr'zim tak moje krsřzcsanřzto BRM 1823, 7; da ti do koncza zdersis pravo vöro SM 1747, 82; Zdersi náz ABC 1725, A6b; zdersi nářz vřze na pravitzo SM 1747, 86; Zdr'zi ga vu právoje vöri KŠ 1754, 244; vřzrczi zdr'zi KŠ 1771, A8a; i zdr'si me vu tvojoj řz. milosesi KM 1783, 5; Rêcs Tvojo zdr'zi med nami BRM 1823, 31; Nyé do szmrti zdr'zi KAJ 1848, 4; Goszpodne! zdr'zi me TA 1848, 4; Stera řzmo csűli zdr'zmo BKM 1789, 22; naj on nářz varje i zdr'zi KŠ 1754, 174; naj zdr'zi ta pogiblénó KŠ 1771, 59; Naj bli'znyega blágo zdr'zimo KŠ 1754, 51; vřza eta řzam zdr'zao KŠ 1771, 63; mené řzi pa na pokouro zdr'sao KM 1783, 5; Zdr'zao je cslovek té kejp KŠ 1754, 96; tvoja vöra je tebé zdr'zála KŠ 1754, 197; I mati nyegova je zdr'zála vřze ete ricši vu řzrczi KŠ 1771, 172; Mária Devřzto řzvoje czejlo zdr'zála BKM 1789, 36; Odkud i zdr'zati more po vřzej rédi one KŠ 1754, 100; I cři zdr'zi nyega, Dobro bode nyega Delo BKM 1789, 3b **2. izpolniti**: Nikaj ne obezsaj, ka nemores zdr'sati KM 1790, 16; ki, ka obezca, ne zdr'zi KŠ 1771, 528; da zdr'zite zapouvidi Gofřzpouda Boga KŠ 1754, 157; cši tou zapouvid zdr'zimo KŠ 1754, 34; cši, řzkákřov ricšjouv zdr'zite BKM 1789, 520; řteri eto zapouvid ne zdr'zijo KŠ 1754, 13; Vřžákóm dugoványi mertik zdr'ři KM 1790,

78; naj tvoje zapouvidi zdr'simo KM 1783, 19; Ki nám je obezsanye, Szvoje zdr'zao BKM 1789, 7; I zdr'zao je oblűbo KAJ 1870, 50; I tou rejcs řzo zdr'zali KŠ 1771, 129 **zdržáti se** -ím se *I. ohraniti se*: ona, řsterimi řze tejlo od gláda vu 'zitki zdr'zati more KŠ 1754, 166; nouvo vino vu nouvo pošzoudo vřjevajo, i obouje řze zdr'zi KŠ 1771, 29; Boug Sziná řzvojeja naj řze zdr'zi řzvejt po nyem KŠ 1771, 272; zdr'zte řze od etoga hűdoga národa KŠ 1771, 347 **2. vzdržáti se**: Csi řze pa nemrejo zdr'zati, naj řze o'zenijo KŠ 1771, 502; on řze pa zdr'zi KŠ 1771, 495 **zdržáni** -a -o *I. ohranjen*: ka řzam řztovorjeni, i do etoga dnéva zdr'sán KM 1783, 3; nebi bilou edno tejlo zdr'záno KŠ 1771, 80; i do nářega vřejmena zdr'žánó rejcsi KŠ 1771, A7b **2. rešen**: koga zdr'žánóga zmourja, 'zivetí ne nihá KŠ 1771, 427; Ár řzmo po tebi zdr'žáni BKM 1789, 90

zdržávanje tudi zderžávanje -a s *I. izpolnjevanje*: zdr'žávanye zapouvid Bo'zi KŠ 1771, 502; zdr'žávanya ni Křiřztuseve zapouvidi nejmmamo KŠ 1754, 214; I vnouga, řtera řzo gori vzéli na zdr'žávanye KŠ 1771, 122; Da bi sze zravnale szteze moje, na zdr'žávanye násztave tvoje TA 1848, 98; bi mogao řzpuniti jařz po zdr'sávanyi tvojih řz. Zapouvidi KM 1783, 140; vu nyi zdr'žávanyi je veliki nájem TA 1848, 15; kai řzmo mi pregreiřli tvoje řzvéte Zapoveidi ne zdersávanyem SM 1747, 54; nej nám trbej tákse kákse návade zdr'žávanyem zvelicsanya iřzkati KŠ 1754, 4; Priřzege zdr'žávanye BRM 1823, VI **2. ohranitev, rešitev**: vřze vűpanye je totá bilou od nářega zdr'žávanya KŠ 1771, 425 **3. vzdrževanje, preživljanje**: vzemte řzi hráno, Ár tou bode vám kvalémi zdr'žávanyi KŠ 1771, 426; nářfa hrána na zdr'žávanye nářřega 'zitka zrendelűvana KŠ 1754, 205; Mam 'zitka zdr'žávanye BRM 1823, 452; je primerne pravice na zdr'sávanje napravo KOJ 1848, 14 **4. izogibanje**: vnosenyej, i zdr'žávanyi od hűdoga tivářiřtva KŠ 1754, 212

zdržávati -am nedov. *I. ohranjati*: je trbej vřzrczi zdr'žávati KŠ 1754; nyé vu řzvojem králeřřtvi zdr'záva KŠ 1754, 105; Dokecs nam 'zitek zdr'záva BRM 1823, 26; Zitka vernořřt zdr'žávamo BRM 1823, 3; I zvejsde Zdr'žávajo poti řzvoje BKM 1789, 5; I zdr'žávajte vu řzrdczi, Ka vam veli ta Bo'za rêcs BRM 1823, 43; Csi bos nas grejh zdr'žávao KŠ 1754, 68 **2. izpolnjevati**: Vcřřite je zdr'žávati vřza, řtera řzam vám zapovedao KŠ 1754, 131; řterakolí bode vám pravili zdr'žávati KŠ 1771, 75; mam vervati, Zapoved zdr'žávati BRM 1823, 7; cslovek ne

more zapouvedi zdr'sávati KOJ 1845, 77; Ár csi gli pravdo zvuna zdelom zdr'závas KŠ 1771, 437; I, ki zdr'záva zapouvidi nyegove KŠ 1771, 731; cfi nyegove zapouvidi zdr'závamo KŠ 1754, 84; csi zapouvidi nyegove zdr'závamo KŠ 1771, 727; i zdr'závate tadánke lúdi prajoucsi ma|zline KŠ 1771, 123; i moje |zoudbe zdr'závate KŠ 1754, 96; |teri té zapouvidi zdr'závajo KŠ 1754, 67; Zapoved nyega zdr'závaj BRM 1823, 3; i |zoudbe moje zdr'závajte KŠ 1754, 70; zapouvidi moje zdr'závajte KŠ 1771, 314; naj zdr'závajo Moj'ze|ovo právdó KŠ 1771, 388; csi bode |to rejcs mojo zdr'závao KŠ 1771, 295

3. vsebovati: kotera delzét Bo|í zapoveidi v|zebi zder|áva TF 1715, 12; |tera dvouje dugovány v|zebi zdr'záva KŠ 1754, 198; Ka vu |zebi zdr'sáva vézanye Rejsjih KOJ 1833, 114; Táksa jesztvina, stera malo zdr'záva z-toga, ka je potrebno AIP 1876, br. 3, 6; Kákxi návuk zdr'závajo knige KŠ 1754, 5; knig, stere toti vu szebi zdr'sávajo summo Vere KOJ 1833, XV; Ete knige v|ze vu |zebi zdr'závajo, ka je nám na zvelicsanye potrebno KŠ 1754, 3

4. zadrževati: i zdr'závali |zo ga, da bi ne odhájao od nyih KŠ 1771, 178; naj zdr'záva jezík |zvoj od hüdoga KŠ 1771, 709; I zdaj, ka ga zdr'záva, znáte KŠ 1771, 628

5. varovati: Daj, da tvoje trpljenje i mené od zla zdr'záva KAJ 1848, 101; Ár |ze je Herodes bojao Ivana i zdr'závao ga je KŠ 1771, 119

6. reševati: vó |zo ga sli zdr'závat KŠ 1771, 110; jeli ga pride Eliás zdr'závat KŠ 1771, 96

zdr'závati se tudi zderžávati se -am se **I. vzdrževati se:** Od zadomescsávanya |ze zdr'závati KŠ 1754, 170; Od manye lagove rejcsi |ze zdr'sávati SŠ 1796, 92; ki |ze bori, od v|zega |ze zdr'záva KŠ 1771, 507; záto vendar sze mládi Milan zdr'záva med bojniké idti AIP 1876, br. 8, 7; naj |ze zdr'závajo od o|zkrunyenyá bolvanov KŠ 1771, 389; Naj |ze zadržávate od bolvanom polo'zenoga KŠ 1771, 39; ino |ze od nike jej|ztvine zdr'sávaj KM 1790, 111; zdr'závajte |ze od práznofzti KŠ 1754, 70

2. zadrževati se, živeti kje: Zdr'záva se v severnom morji AI 1878, 22; Opice se v velki logáj zdr'závajo AI 1878, 7

3. obhajati, opravljati: Cérkev .. Vu nyóž se boža slúžba zderžáva BJ 1886, 20

4. biti vsebovan: kotera |ze vBosjoj |zvétoi zapoveidi zder|áva TF 1715, 31; drúga zapovid, vu etoj rejcsi |ze zdr'záva KŠ 1771, 478; naj ta hűda od nálz odvrné, |tera |ze veti |eden prosnyaj zdr'závajo KŠ 1754, 155; Gde |ze zdr'sávajo ona náj bole, |tera vórvati more KMK 1780, 6

5. hraniti se, biti: Ka je pa tilzto za rejcs v|teroj |ze ta voda zdr'záva KŠ 1754, 187

zdr'závajóúci -a -e **I. ohranjajoč:** Ár Farizeuske

ne jejjo, zdr'závajoucsi tadánke ti |ztari|fi KŠ 1771, 122; tím zdr'závajoucsim závezek nyegov TA 1848, 19; angele, zdr'závajoucsé |tiri vótre te zemlé KŠ 1771, 778

2. izpolnjujoč: naj zdr'sávajoucfi tvoje zapouvidi vidi KM 1783, 127; |zam |zprorokmi bratni tvojimi i zdr'závajoucsimi ricsi knig eti KŠ 1771, 808

zdr'závani -a -o **zadržan:** Ocsi nyidva |zo pa zdr'závane bilé KŠ 1771, 255

zdržavec -vca m **ohranjevalec:** Oh veren právde zdr'závecz KŠ 1754, 229; ki je trejzen zdr'závecz KŠ 1771, 657; Blá'zeni |zo ti .. rejcsi Bo'ze i nyé zdr'závczi KŠ 1754, 27; Ka dé Boug zdr'závczom té zapouvidi KŠ 1754, 59; da je nemo Li po|zlúsávczi, Neg' i zdr'závczi BKM 1789, 179

zdržen -žna -o prid. **vztrajen:** Bôg ga je po nyegovoj zdr'znoj pascslivoszti na teliko pomogao KAJ 1870, 54

zdržétek -tka m **vsebina knjige:** Zdr'zétek KAJ 1870, 172

zdržitel -a tudi zdržiteo -ela **ohranjevalec:** Hodi |eregov zdr'zitel BKM 1789, 407; |eregov zdr'siteo SŠ 1796, 58; Poznam jasz szvéta zdr'zitela KAJ 1848, 7

zdúha¹ -e ž **slab duh, vonj:** Szag; disék, szaga, zdúha KOJ 1833, 172

zdúha² -e ž **vzdihovanje:** Te neveren vu vszè szvoji zdúhaj za Bôga nemára TA 1848, 8

zdühánje -a s **vzdihovanje:** O, Kata! pravo zdühányom vért AIP 1876, br. 3, 7

zdúnkati -am dov. **premagati v boju:** dvakrát szo crnagorci törke jáko zdúnkali AIP 1876, br. 9, 2

zdúvsti -vém dov. **izdolbsti:** kelihe (peháre) szo na sztene szvojih cérkev dáli málati ali zdúvszti KOJ (1914), 138

zdvojenjé -á s **obup:** grejhi? 2. Vu Bo'soj milofcsi zdvojenyé KMK 1780, 91

zdvojiti -ím dov. **obupati:** Jesusu .. nedai zdvoiti meni SM 1747, 68; ne dáj nam vu lűbezno|zti zdvojiti KŠ 1771, 853; Nedájmi zdvojiti BKM 1789, 65; dőnok ne zdvoim SM 1747, 70; Vu nyem ja|z nigdár ne zdvojim BKM 1789, 92; dvojimo, ali ne zdvojimo KŠ 1771, 535; proszimo, da v-nyem ne zdvojimo KM 1783, 233; Da ne zdvojimo vu tebi BKM 1789, 47; Nadigni nasz Da vu veri nezdvoyimo KAJ 1848, 136; Oh, nezdvoy KAJ 1848, 220; Vnik|voj nevouli mi vu nyej ne zdvojimo BKM 1789, 327; da bi vBosjoi milofchi ne zdvoio TF 1715, 35

zdvojèni -a -o **obupan:** Tőköli vesz zdvoieni pomoucs iscse KOJ 1848, 99; da zdvoieni Törçi obrnocski sze szpusztijo vu pobég KOJ 1848, 73

zè predl. **I.** z or. z: Vrág zev|zvov cfalariov okouli

hodi TF 1715, 43; te dicsin zdùšsom i zevšzim SM 1747, 79; má vmoriti zevšzejmi grejhi KŠ 1754, 191; Ali zevšzim etim ete je te trétyi dén KŠ 1771, 255; I tvoje imé Dicšl zevšzim tálom BKM 1789, 21; i zevšzejmi šzvéczi, Etak bomo popejvali SŠ 1796, 9; zevszim nász darùjte KOJ 1845, 142; Ze-vsžém láda KAJ 1848, 9 **2.** z rod. iz: i vorjejo zevšzega šzrczá vu Jezulj KŠ 1754, 207; Zeszna vŕze kotrige šzo šze predramile KŠ 1754, 246; kaj je eŕse vŕzákšlem vrejmeni mo'zake zevšzákšlega národa pobùdo KŠ 1771, A2b; Obùjen pa Jo'zef zešzna KŠ 1771, 6; Bogá lùbiti moremo zevšze moucsi KMK 1780, 33; Lùbim te zevšze moucsi moje KM 1790, 108, Iszcsi ga ze-vsze môcsi KOJ 1848, 236; csi ze-szna zdranfajo KAJ 1870, 15; terbei námšze zevšzeih greihov šzpovedati TF 1715, 36

Zebedeùš -a m *Zebedej, svetopisemsko ime:* Ocsa nyegov je bio Zebedeus KŠ 1771, 260; Zebedeus ABC 1725, A3b; vido je vládji zZebedeufom nyidva ocsom KŠ 1771, 12

Zebedeùšov tudi Zebedeùšev -a -o prid. *Zebedejev:* Jakub šzin Zebedeufov KŠ 1771, 31; vido je Jákuha Zebedeufovoga Sziná KŠ 1771, 12; Zebedeufevi šzinov prosnya KŠ 1771, 64; Prišzpodobno pa i Szini Zebedeufove KŠ 1771, 180

zebirati tudi zebérati -am nedov. *izbirati:* Rédovje szo zacsnili z drùgih rodov Krále sziz zebirati KOJ 1848, 42; Ni vu gvanti nemrem zebérati KAJ 1870, 56; da sziz vecs nigdár nebodo prisavcza za Krála zebirali KOJ 1848, 71

zebráč -a m *volivec:* Eti szta 'ze dvá poszlavca szvojim zebrácsom naprédalá AIP 1876, br. 6, 7

zebrániti -im dov. *preprečiti:* nyemi szo steli tou zebrániti KOJ 1848, 13; ali beteg nyemi je zebráno KOJ 1848, 32

zebránje -a s *izbor, izbiranje:* stera ga je z-neobládanim nágibom na zebránye drùge sztáve 'zitka gnála KAJ 1870, 54; I szrdcze mi nede blóidilo V-zebrányi rô'z KAJ 1848, 249

zebráti -berém dov. *izbrati, izvoliti:* ali takse vodé sziz zebéréjo KAJ 1870, 25; Hodmo, i zebermo sziz Nyé pót KAJ 1848, 137; Zébrao bi nášz za šzini šzvoje BKM 1789, 36; Tò szam sziz Zébrala v-popovji AIP 1876, br. 7, 3; štere je vò zébrao KŠ 1754, 128; Szpráviscse zébralo ono poszlaniksztvo AI 1875, kaz. br. 2; 'Ze szta nyemi edno deklino zébrala AIP 1876, br. 5, 5; szina szo za kralá zébrali AI 1875, kaz. br. 3 **zebráni** tudi zabráni -a -o **1. zbran:** návuk vore zšzvétoga pišzma vkùp zebráni TF 1715, 1; Prikázao je Bougi dári, ali zebráne KM 1796, 8 **2. izbran, izvoljen:** Od orszácskoga szpráviscsa zebrá-

no poszlaniksztva tanácsivanye AI 1875, br. 1, 1; sze pregdá od szpráviscsa zabráno nazavùpsztvi AI 1875, kaz. br. 2; šcsém zdr'zati, Vu zebránoj mojoj czirkvi BKM 1789, 185; Tou šzo zapouvidi od Bouga zebráne KM 1783, 277; V cêlom országi zebráni poszlavci AI 1875, kaz. br. 1; Pojdmno noter Vu šzpráviscse kzebránim šzvéczom tvojim BKM 1789, 139; Po drùgi zebráni hránaj notriprineszéjo szkléco KAJ 1870, 229 **zebráni** -a -o sam. *izvoljeni:* dáj, da jašz med zebráne tvoje zracšunan bodem KŠ 1754, 229

zedíniti -im dov. *združiti:* Maximilián szvojo poredno vojszko zedini z-Czasarszkov KOJ 1848, 91

zednáčiti -im dov. *izenačiti:* Premo'sne i bo'zne plemenitáse je na pravice gledoucs zednácsó KOJ 1848, 47

zegnáti -ženém dov. *izgnati, nagnati:* naj bi odned Wladiszlava na Polszko nazáj zegnao KOJ 1848, 55; vu záton Pathmos ga je zegnao KŠ 1771, 261; ka šzta zedne vujvicze vragá zegnala KŠ 1771, 261 **zegnáti se** -ženém se *pognati se, zapoditi se:* ka szo sze vougri za nyimi zegnali KOJ 1848, 74

zegníli tudi zegníli -im dov. *segniti:* zrno, Stero v-zemlo odide Zegnyili BKM 1789, 402; zrno, Stero v-zemlo odide Zegnyili SŠ 1796, 4; gde szo tejla zegníli KOJ 1845, 116; pren. Bogáštvo vaše je zegníli KŠ 1771, 754; Naj nam nezegnili Trúdiv nasí szád KAJ 1848, 365

zegniti -jem dov. *segniti:* I náša tejla vša segniti moro SŠ 1796, 50

zějvati -am nedov. **1. zevati, zehati:** Ásitni; zejvati KOJ 1833, 151; šzi je zméno ocsi Paveo, zejvao šzi je KM 1790, 34 **2. vzdihovati:** Od velike omedlejšvam Lùbéznóšzti ktebi zejvam BKM 1789, 276 **zějvati se** -a se *zehati se:* Csi sze ti kiha, ali zejva KOJ 1845, 26

zeléneti -im nedov. *zeleneti:* Zöldel, zelénim -iti AIN 1876, 44

zeléni -a -o prid. *zelen:* Ka bos zdaj šztrávom zeléna BKM 1789, 87; zrno, Stero Z-zemlé zeléno vò pride BKM 1789; zrno, Stero Z-zemlé zeléno vò pride SŠ 1796, 4; kaj bi vŕze doli pošzádili na zeléno trávo KŠ 1771, 121; On mené paszé vu ednom zelénom travniki ABC 1725, A8b; Nyive šzo zeléne BKM 1789, 95; hádre zelénimi konczi nasiti rozmarinszki vejnec KOJ 1845, 91

zeleniti se -ím se nedov. *zeleniti se:* Virítini; zeleniti sze KOJ 1833, 182; Drevje sze zeleniti zácsa KAJ 1870, 97; 'seno zeleni šze prevécs SIZ 1807, 51; sze szétva lepô zeleni KAJ 1870, 119; na

meszti sztáre véke 'ze nôva sze zeleni AIP 1876, br. 2, 1; i taki řze je zemla řz-trávov zelenila KM 1796, 4; pren. Zvisenoga, ki sze je zelenio TA 1848, 30

zelenjé -á s *zelenje, zeliřče*: Viriditas Zelený KMS 1780, A9; Zelený KMS 1780, A3b; vékse je od kakřté zelený Kř 1771, 44; naj ne skoudijo nikřjemi zeleneyj Kř 1771, 782; delzetinito vřzákó zelený Kř 1771, 209

zèlnik -a m *zelenec, èlovek z zelenim plařcem*: Huszárje Nad vami, zèlnici, Sze dùsa radřuje KAJ 1870, 90

zelóteř -a m *zelot, goreèneř*: Simon te zelotes Kř 1771, 342; prizvao je Simona zvánoga Zeloteřa Kř 1771, 183

zemèlski -a -o prid. *zemeljski*: ki je z-zemlé zemelřki je Kř 1771, 273; sze dvouja Domovina odpira i zemelszka KOJ 1833, IX; Zemelřzkoga vidoucsega krùha Kř 1754, 20; nyemi etoga zemelřzkoga 'sitka teskoucse znásati pomága SIZ 1807, 10; zvidoucse zemelřzke vodé Kř 1754, 186; i Jezik zemelszke Domovine zametáva KOJ 1833, X; ni zemelszki krùh na nyegovo teřlo Kř 1754, 8a; obejese zemelřzko řrocino Kř 1754, 42; 'sivé v-zemelszkoj Domovini KOJ 1833, X; řze nám zvidoucsim zemelřzkim dugoványm dáva Kř 1754, 184; vmoritì zvirinov zemelřzkov Kř 1771, 777; Priřztoupili řzo Králove zemelřzki Kř 1771, 352; Vküp sztáplajo králi zemelszki TA 1848, 3; Jeřzo i zemelřzka teřla Kř 1771, 523; bouglì od vřzej zemelřzki Otsév Kř 1754, 155; ti nebeřzkìh i zemelřzkìh řztvári Kř 1771, 594; Vmárjajte záto vaře zemelřzke kotrige Kř 1771, 608; zemelřzka znamejnja li krùh i vino zové Kř 1754, 8b; ki je i zemelřzke řztvári řztvouro KM 1796, 4; meřzto, řtero má králeřzto nad zemelřzkimi králi Kř 1771, 798 **zemèlski** -a -o sam. *zemeljski*: řze more vszákó koleno nakleknoti, tih Nebeszkih, zemelszkih KM 1783, 174; řze vřzáki za zemelszka trùdi Kř 1754, 5a; ki ta zemelřzka premislávajo Kř 1771, 598

zèmla -é ř I. *zemlja, zmes zdroljenih kamnin zemeljske skorje*: vmárja, da sze zemla z-csloveckov krvjov gnojì KOJ 1848, 4; řteri řzpìjo vu práhi zemlé Kř 1754, 139; (zrno) gde je nej melo dolřta zemlé Kř 1771, 42; teřlo moje, řtero řzi z-zemlé napravo KM 1783, 5; Áldüvao je řzád řzvoje zemlé KM 1796, 8; Z-zemlé zeléno vö pride Sř 1796, 4; z-zemlé obilen 'sér SIZ 1807, 6; i z zémle se hránìjo AI 1878, 4; Sojo i zemlé napòkane stené BJ 1886, 6; Od řzemena vcsetvéro zemlou Kř 1771, 41; Niřtero je pa řzpadnolo vu dobro zemlo Kř 1771, 42; i vu zemlo, z-řtere je vzéti, naj řze

nazáj povrné KM 1796, 7; zrno, Stero v-zemlo odide Sř 1796, 4; i na zemlo skláci 'zitek moj TA 1848, 6; Naj teřlo tiho pocsiva, Vzemli Sř 1796, 5; Z-zemlé řzo řztvorjena bílá, z-zemlom páli pořztánejo Sř 1796, 164; Avarci szo meli z-zemlov notrizagrajene oploute KOJ 1848, 6; so eřče pod zemlov neobtrùdni delavci AI 1878, 3 **2. zemlja, del zemeljske povrřine**: i taki řze je zemla řz-trávov zelenila KM 1796, 4; kaj bi zemla ednouk vcsaszi puna lüdi pořztánola SIZ 1807, 8; Zemla, zrák je puna stvári AI 1878, 3; Orás, tsáka zemlé dráři řzád SM 1747, 28; i z zráka i zemlé se hranìjo AI 1878, 4; i napunitè zemlou SIZ 1807, 7; ako řchés dugo řiv bitì natoì zemli TF 1715, 15; dr'řine i najřlejdnye řzo dalecs po zemlé razisle KM 1790, 86; tá trosi dnéve řzvoje na zemli SIZ 1807, 7; kama se koli na našoj zemli zglédnemo AI 1878, 3 **3. kopno**: I pelavřì te ládje kzemli Kř 1771, 180; řtera je nyé vu obionoj zemlej pelala Kř 1754, 3b **4. svet**: zemla more vřza mücsati SM 1747, 76; je czejla zemla ořzkrúnyena bíla Kř 1754, 11a; dokecskoli ne prejde néba i Zémle Kř 1771, 14; řztvoriteli nébe ino zémle TF 1715, 21; řztvoriteli nébe ino zemle ABC 1725, A5a; Boug nébe ino zémle Kř 1754, 245; Gosřpoud nébe ino zémle Kř 1771, 37; Nébe, zémle řztvoriteli BKM 1789, 6; řztvoriteli Nébe, i zémle KMK 1780, 8; Gosřpoud nébe, i zémle KM 1783, 23; Ki řzi Nébe, zemle Gosřpòd BRM 1823, 2; more z-obrasza zemlé potùnitì i vogszki národ KOJ 1833, III; Csütüj zemlé vugodno sztávo KAJ 1848, 7; szodczì zemlé, dájte sze povcsiti TA 1848, 3; nébo zemlo mourje TF 1715, 1; Ář je řztvouro Boug, Nebou, Zemlou TF 1715, 14; nyegov odvetek bode zemlo zürocinye dersal SM 1747, 94; nemáram za nebo i za zémlo Kř 1754, 14; piřztim glád na eto zemlou Kř 1754, 4b; ář oni bodo zemlo òroküvalì Kř 1771, 13; Boug je řztvouro i zemlou KMK 1780, 9; Od Ocsé Bogá na zemlo, Priso BKM 1789, 3; Mir Na zemlo povedali BRM 1823, 4; Boidì volya tvoia tak i nazemli ABC 1725, A4b; Zvün tébe nikai na zemli me řzerczé ne lübi SM 1747, 76; i kakolì odvéřes na zemli, odvézano bode Kř 1754, 194; kako je vu nébi, tak i na zemli Kř 1771, 18; ti Gosřpodne na Nébi, i na zemli KM 1783, 4; ki řzo vnébi, i na zemli BKM 1789, 5; kteri láda, nebom ino zemlom SM 1747, 87; ka on nad nébov i zemlouv láda Kř 1754, 180 **5. deřzela, pokrajina**: Zemla Zabulon Kř 1771, 12; le'zi bode Sodomřzkoj i Gomorřzkoj zemli Kř 1771, 32; idi vřzraelřzko zemlo Kř 1771, 8; I vo je razìřao té glářz po vřzjoj onoj zemli Kř 1771,

30; ino sze po vszoy zdájnoj vogerszkoy zemi razpresztréjo KOJ 1848, 3; Na spanyolszkoy zemli AI 1875, kaz. br. 3

zemlák -a m *rojak*: moj lübléni máli zemlák KOJ 1833, VI; Zemlák elefánta je oroslán KAJ 1870, 93; naj šze po šzvojega zemláka Heraclita ne zapelajo KŠ 1771, 572; od drüghih Zemlákov áldov KOJ 1833, IIII; mojim málim Zemlyákom KOJ 1833, IIII

zemledáca -e ž *zemljiški davek*: Zemledácese kataszterszko delo pôleg sze more dogotoviti AI 1875, br. 2, 3

zemlé gibanje ~ -a s *potres*: mocsno zemlé gibanje jeszte AI 1875, br. 2, 7; Stero je vu zemlé gibanyi jáko porüfeno KŠ 1771, 601

zemlenica -e ž *jama, podzemna klet*: Zverem; zemlenicza KOJ 1833, 181

zèmlè-vógelje -a s *premog*: Zemle-vogelje (a kószén) AI 1878, 55

Zèmlin -a m *Zemun*: da je pri Zemlini nyegova vojszka okügana KOJ 1848, 114

zèmlin -a -o prid. *zemeljski*: Pri dnévi se zadržáva (jež) v zemlinaj lüknjaj AI 1878, 10

zemlišče -a s *zemljišče, posest*: veliki Spán vu szvojem vármegyévi zemliscse more meti KOJ 1848, 94; Privina je doubó prece presztrano zemliscse vu Panonii KOJ (1914), 98

zemljétrósk -a m *potres*: Vu Kassa vársi szo zemljétrószka vpametivali AIP 1876, br. 4, 7

zèpnjeni -a -o prid. *otrdel*: Nyegova zèpnjena nõga KAJ 1870, 79

zepráti -perém dov. *oprati*: Kâ bi rú'znoszt Mogao z-szébe zeprati KAJ 1848, 157; I zeperém ti z-lic práh KAJ 1870, 47; ka szo vnougi Hercegi rómarom nogé zèprali KOJ 1845, 81; pren. blato Moji grejhov zeperi KŠ 1754, 259 **zepráni** -a -o *opran*: pešz šze je povrno i ta zeprána šzinya vu kalis blata KŠ 1771, 721

zèrdéčiti se -im se dov. *porzeti, zardeti*: obráz i ocsi sze z-erdécsijó AIP 1876, br. 5, 6

zèrdèčnoti -em dov. *pordečiti se*: Listje drevja obžutne, zerdečne BJ 1886, 38

zerjavíti -im dov. *zarjaveti*: Zláto vafe i šzrebro je zerjavilo KŠ 1771, 752

zesipáti se -am se dov. *hitro priti*: Törçi ino 'snyih edna csrejda sze v-Stájzer zeszipala KOJ 1848, 80

zèсна prisl. *iz sna, iz spanja*: Zèšzna šze pa predramivšji varivács temnicze KŠ 1771, 393; ka je vora, naj 'ze zèšzna šztánemo KŠ 1771, 478

zèt -a m *zet*: Gener Zet KMS 1780, A9

zèti zèmem dov. *zèti*: Gda si düško zememo BJ 1886, 34; Zemta moj blagoslov AIP 1876, br. 7, 7; naj pèneze nezáj zemo AIP 1876, br. 1, 7 **zèti**

-a -o *zvet*: na szébe zétoj orszacszkoy csészti zadovolno vcsiniti AI 1875, br. 2, 1

zèvčeni -a -o prid. *izučen, poučen*: szta dvá malobole zevcseniva solara naproszila KOJ 1845, 20; naj bole ti odračseni, vu Vöri dobro zevcseni naj bodo KMK 1780, 61; Dvanájszet ribicsov Ga neszé pred zevcsene KAJ 1848, 125

zevdáriti -vdárim dov. *zadati*: rane, stere szo Kruci vogerszkomi Králevsztvi zevdárili KOJ 1848, 106

zevrèti -a -o prid. *zavret*: naj stokoli szvojo zevreto fáncoszt na nyega vövlíjé KOJ 1845, 3

zèvsim prisl. *popolnoma*: Dönok zevšzim tálom šze nazvičsáva Krišztus KŠ 1771, 592

zezávanje -a s *klicanje*: naj bode moja šz. Imé na pomoucs zezávanye KM 1783, 35; Zezávanye Bôga TA 1848, 35

zezávati -am nedov. *klicati*: Kebztij na glász, Bog moj, gda te zezávam TA 1848, 5 **zezávajúči** -a -e *kličoč*: I kamenüvali šzo Stevana, zezávajoucsega Gošzpon Jezus KŠ 1771, 363; šze zgledni na mé tvoje šz. Imé na pomoucs zezávajoucsega KMK 1780, 105; Ar szí ti velike milosztí k vszém tebé zezávajúčsim TA 1848, 70; Sámuel med zezávajúčsimi imé nyegovo TA 1848, 80; zeperi doli grejhe tvoje zezávajoucsi na pomoucs imé Gošzpodnovo KŠ 1771, 412 **zezávani** -a -o *klican*: poganye, nad šterimi je imé moje zezávano bilou KŠ 1771, 389

zeznániti se -znánim se dov. *seznaniti se, spoznati se*: Jákob šze je 's-nyouv zeznано KM 1796, 21; Lájnszki hlápecz sze je z-domácsov cserjouv zeznáno KOJ 1845, 99; Saxonci szo sze z lutherovov novinov zeznanili KOJ (1914), 114

zeznáti -ám dov. *izvedeti*: Tvojo nešztálnošt šzam zeznao BKM 1789, 426; Tvojo nešztálnošt šzam zeznao SŠ 1796, 155; pouleg vrejmena, štero je pacslivo zeznao od ti moudri KŠ 1771, 8 **zèznávši** -a -e *ko je izvedel*: Zeznavšji odbej'zali šzo vu mejšzta KŠ 1771, 386

zežgáti -žgém dov. *zažgati, sežgati*: Gda ogen v'ze zesgé vinej KŠ 1754, 271; pleve pa zežgé KŠ 1771, 10; i zognyom jo zežgéjo KŠ 1771, 797; i mešzto nyihovo je zé'zgo KŠ 1771, 72; Csi gli je Zrinyi mouszt zé'sgao KOJ 1848, 95; vküp šzo znošzili knige šzvoje i zé'zgali šzo je KŠ 1771, 401; szo nyé 'sive zé'sgali KOJ 1845, 10 **zežgáti se** -žgém se **1. ažgati se, sežgati se**: Czomprnšzke knige šze zežgéjo KŠ 1771, 400; koukol i zognyom šze zežge KŠ 1771, 45 **2. izžgati se**: more se rana zežgati AI 1878, 8 **zežgáni** -a -o *sežgan*: Húsz ino Jerónim szta 'siva ze'sgana KOJ 1848, 51

zfaliti -ím dov. *manjkati, zmanjkati*: i malo

- zفالilo, ka bi eden glombis v-cselo vdaro AIP 1876, br. 1, 5
- zgájati** -am nedov. *gojiti, rediti*: Nê szebi ga zgájao KAJ 1870, 112
- zgájati se** -am se nedov. *dogajati se*: Zaka sze tá zgájajo KAJ 1848, 37 **zgájami** -a -o *dogajan*: ki v-praviczi Oszôdis zgájana v-kmiczi KAJ 1848, 129
- zgánjanje** -a s *izganjanje*: Nyegovo vragouv zgányanje KŠ 1771, 37
- zgánjati** zgánjam nedov. **1. izganjati**: i kaj vu poglavniki vragouv zgánya vragé KŠ 1771, 110; Sczevovi řzinovje hûdou zgányajo vragé KŠ 1771, 400; vragé zgányajte KŠ 1771, 32; vu iméni mojem bodo vragé zganyali KŠ 1771, 156; i vragé je zganyao KŠ 1771, 106; nej řzmo vu tvojem iméni vragé zganyali KŠ 1771, 23 **2. pridobivati**: Nedaj mi márnoga Dobicska tak zganyati KAJ 1848, 227 **zganjajúči** -a -e *izganjajoč*: vidili řzmo ednoga zgányajoucsega vragé KŠ 1771, 131; niki z-'Zidovov vragé zganyajoucsi KŠ 1771, 401
- zgermlávati** -a nedov. *pogrmevati, grmeti*: Zgoraj zmožno zgermláva BJ 1886, 35
- zginjávati** -am nedov. *izginjati*: Tak je lutheránsztvo kak snejg zginyávalo KOJ (1914), 151
- zginoti** -em dov. **1. izginiti, prenehati obstajati**: Steroga varařsa, Gořzpon Bogh nebrani, damuie zginoti SM 1747, 80; za grejhov nař volo bi na veke mogli zginoti KŠ 1771, 833; Nedáj mi oh! zginoti BKM 1789, 401; Nedáj mi oh! zginoti SŠ 1796, 3; vôro vunka pokáři, da ti ne zgines vutoi nevernořzti SM 1747, 82; Da vu grejhi ne zginemo BKM 1789, 62; Zgini vřze bogářstvo SM 1747, 76 **2. poginiti**: Po piknji včéla návadno zgine AI 1878, 36; řticze zginejo SŠ 1796, 169; řereg ti řzviny i zginole řzo vu vodáj KŠ 1771, 27
- zgizdati se** -am se dov. *postati ořaben*: 8.) csi řze zgizda KŠ 1754, 11; Ako ga zavřzete, I pred nyim řze zgizdate BKM 1789, 12; Ov mladéncz vu řzebi, Zgizdao řze je vi řzvojem deli SŠ 1796, 166
- zgidávánje** -a s *ořabnost*: V-kom bi tak meo zrok zgidávánja KAJ 1848, 234
- zgidávati se** -am se nedov. *biti ořaben*: Tak sze je nê jáko mogao zgidávati KAJ 1870, 152
- zgidžiti se** -im se dov. *postati ořaben*: Csi ga pa povřzete, I pred nyim řze zgizdite BRM 1823, 8; Vu vnořsina řlůřzti tak řze je on zgizdo SŠ 1796, 63; vnougi řzo řze zgizdili BKM 1789, 449
- zgláditi** zgládim dov. *zgladiti*: csi sze vôřřê'ze i zgládi KAJ 1870, 12
- zglásiti** -im dov. *razglasiti*: králeszka rêcs orszácsko szprávicse za odprêto zglászi AI 1875, kaz. br. 1; Boug je řzvojo řzvéto zápoved vonka zglářzo TF 1715, 12 **zglásiti se** -im se **1. oglasiti se**: Jeli řze je řzlobodno pri Gořzpodára hi'si zglářziti SIZ 1807, 40; more řze vpiszmi zglásziti AI 1875, kaz. br. 3; Csi sze veszeljé zglászi AIP 1876, br. 1, 1; Hodos niti sze ne zglászo AIP 1876, br. 2, 3 **2. javiti se**: Za prážen tron szo sze řtirje zglászili KOJ 1848, 68
- zглаšúvati se** -újem se dov. *oglašati se*: Puran skřcénim řinjekom se zглаšúje AI 1878, 24; Vu országi sze pá 'zelénye bołye zglasúvala nê honvéde, nego szpominavsi vogrszko vojszko AIP 1876, br. 1, 5
- zglavička** -e ř *hrbet roke*: Na rokáj zgora zglavicske, szpodi dlani mámo KAJ 1870, 34
- zglávník** -a m *zglávník*: Naj bode milořcsa tvoja moj zglávník BKM 1789, 394; I on je bio na zglávníki le'žécsi KŠ 1771, 114
- zgliedávati se** -am se nedov. *gledati, ozirati se*: Szpomilűvanyom sze zgliedávam na vaso milo domovino AIP 1876, br. 6, 1
- zgliednoti se** zgliednem se dov. *pogledati, ozreti se*: Stogodi řze zgliedne na 'zenřzki řzpool KŠ 1754, 43; ki řze zgliedne na 'zeno KŠ 1771, 16; řto řze na mé zgliedne KM 1783, 145; Z-grozov sze zgliedne on KAJ 1848, 4; csi řze na prekléte Zgliednemo KŠ 1754, 274; Csi sze kumesz na nébo zgliednemo KAJ 1870, 157; kama se kloie zgliednemo AI 1878, 3; I zgliednete řze na onoga KŠ 1771, 747; zgliedni řze na náz ABC 1725, A7a; zgliedni řze na nyega SM 1747, 62; Zglej řze milosztivno KŠ 1754, 248; zgliedni řze na řzluogo KŠ 1754, 243; zgliedni řze na řziná mojega KŠ 1771, 199; zgliedni řze na mé KM 1783, 33; Zglej řze na mojo nevoló BKM 1789, 305; zgliedni řze na sziroute KOJ 1845, 137; Zglê sze na naso sztávo KAJ 1848, 98; Zgliedni sze i poszľúhni me TA 1848, 10; Zgliednimo řze řz-popolnov vorov na Gořzpodna KM 1796, 110; zgliedniteřze vProřetinřzke knige TF 1715, 6; Ki řzi (řze) zgliedno Na nářz BKM 1789, 4; Zgliedno řze je na nyé KŠ 1771, 63; Ar řze je na řzvojo zgliedno řzľűzbeniczó BKM 1789, 16; na nyegove áldove řze je nej zgliedno Gořzpodk KM 1796, 8; vnougi ki řzo řze (vu) bruncseno kacso zgliednoli KM 1796, 40 **zgliednovři se** -a se -e se *ko se je ozrl*: Jezus řze pa na nyega zgliednovři polűbo ga je KŠ 1771, 134; I nazáj řze zgliednovři vidijo KŠ 1771, 154
- zglejűvati se** -újem se nedov. *zgliedovati se, zgražati se*: i ne zglejűjte řze KŠ 1771, 212
- zglihati** -am dov. *izenačiti, zravnati*: Sz-práhom

zgliha mocsne zide KAJ 1848, 182; I zemlouv te zglihajo KŠ 1771, 237; Nego Boug je tak zglihao tejlo KŠ 1771, 515 **zglihati se** -am se **1. izenačiti se, zrvnati se**: Dokecs tejlo gori [táne, Ino [ze 'snyom zgliha vküpe sŠ 1796, 119; tó sze z-gorivzétom nôvom dugi zgliha AI 1875, kaz. br. 2 **2. poravnati se**: kaj, csi [ze dvá z-válz zglihata nad kak[te dugoványem KŠ 1771, 59; ali [zo [ze nej mogli zglihati KM 1790, 92 **zglihani** -a -o *izenačen, primerjan*: Nouvoga Zákona exemplár, [teri je [zprvim Dühá [zvétoga pi]zmom zglihani KŠ 1771, A4a

zglihávati -am nedov. *enačiti, primerjati*: Vijesnyegapopacsé[ztzglihávaz-Kri]ztu[š]ovov csé[zt]yov KŠ 1771, 678

zglóubati -am dov. *izdolbsti*: ki je [zkopao i zglóubao i polo'zo je fundamentom KŠ 1771, 186 **zglóubati se** -am se *izdolbsti se*: naj sze ceszta nezglóuba KOJ 1845, 52 **zglóubani** tudi zglóubani -a -o *izdolben*: sztópila od vodé zglóubano jamo AIP 1876, br. 3, 1; Po ednoj dúgoj zglóubanoj pôti KAJ 1870, 84; E[zi [zlisijo namálani i zglóubani kejpove KŠ 1754, 10

zgniti zgnijem dov. *zgniti*: Brez nyega eden ne zniyé BKM 1789, 410; Gli tak na[te tejlo v-zemli hitro zgnijé sŠ 1796, 25 **zgnijóuči** -a -e *gnijóč*: Csi glih je tou tejlo zgnijóucse sŠ 1796, 22

zgdóba -e **1. dogodek**: Tó je v-toj máloj vésvi velka zgdóba bila AIP 1876, br. 5, 5; Prva prilika je to na préprihájájócsé zgdóbe zvediti AI 1875, kaz. br. 1 **2. zgdóba**: Zgdóbe vogerszkoga Králesztva KOJ 1848

zgoditi se tudi zgouditi se -í se dov. *zgoditi se*: tak sze more zgoditi, kak vise naprédáno AI 1875, kaz. br. 3; [zréc[ta, stera [ze vám zgodi SM 1747, 30; Kakda [ze tou zgodi KŠ 1754, 196; i h[ŭ]la déra [ze zgodi KŠ 1771, 29; Ka [ze mi li [z-Tebom zgodi BRM 1823, 10; Vcsászi sze zgodi priszpodáblanye KOJ 1833, 31; tróst odpré, ka sze tó naszkoroma zgodi AI 1875, kaz. br. 1; Tak se nebojim, ka se kaj zgodi meni BJ 1886, 7; eden pi]zk ne prejde zprávde, dokecskoli [ze v[za ne zgodijo KŠ 1771, 14; bode sze kaj zgodilo AI 1875, br. 2, 2; Zgoudila [ze je pa i pernya med nyimi KŠ 1771, 264; Tou [ze jepa czilov záto zgoudilo KŠ 1771, 6; Za Taksonya sze je zgoudilo KOJ 1848, 10; v-králeszkój palacsi sze zgodilo AI 1875, kaz. br. 1; v[za, [tera [zo [ze zgoudila KŠ 1771, 60; Gda bi [ze záto ete glá[ž zgoudo KŠ 1771, 344 **zgdójeni** tudi zgdójeni -a -o *ki se je zgodil*: Ali zgodjeno sze je némoglo nezgodjeno vcsiniti KAJ 1870, 83; Od po [zmrti Kri]zt. zgojenoga dugoványá KŠ 1771, 328; potrebno biló sze szpomenóti za

bole razuménya szledi zgodjenoga AI 1875, br. 2, 1; i poglednimo to zgojeno rejcs KŠ 1771, 168; Po [zmrti zgojena dugoványá KŠ 1771, 249

zgodjénje tudi zgodnjénje -a s *dogodek, dogajanje*: i zgodjénye sze vu zaperne knige gorizamerka AI 1875, br. 2, 3; od vszakojacskoga zgodjénya vecs i vecs zazvediti AIP 1876, br. 1, 1; i zgodjényé z-velikov pazlivosztjov naszledúje AIP 1876, br. 8, 1; Pol leta je minolo po tom zgodnyenyi AIP 1876, br. 9, 5; zgodnyénya szvétá naznánye dati AIP 1876, br. 10, 1

zgoniti zgoním dov. *pregnati, izgnati*: bogá[ztvo 'znyegovoga trb[ŭ]ha je vó zgoni KŠ 1754, 51; zgoni zmojega [zrczá v[zo h[ud]oubó KŠ 1754, 238; Zgoni v[ze h[ud]ó BKM 1789, 388; Klaudius, ki jo je vó zgono KŠ 1771, 434; zasztópnicse szo nyemi tó voló zgláve zgonili AIP 1876, br. 5, 3

zgora tudi zgoraj tudi zgor[pri]sl. *zgoraj*: Zgor od veliki dvér je korus[BJ 1886, 20; Tam zgora je to bogá[ztvo KŠ 1754, 264; zakrivalo ra[zpra]fcsilo [ze je na dvouje od zgora notri dotéo KŠ 1771, 96; Vám poslem znebésv zgora, Obe[zel]nika BKM 1789, 110; ali sze pa me[zt]o j k-toj zgora szpomenutoj literi pridá KOJ 1833, 87; stiri kuklé má: dvá szpoda, dvá zgora KAJ 1870, 9; zvun zgoraj povejdani Návukov znati KMK 1780, 6; kak je 'se zgoraj povejdano KM 1783, 14; da [ze, vidimo tam zgoraj BKM 1789, 428; da [ze, vidimo tam zgoraj sŠ 1796, 98; pod zgoraj povejdanov pogodbov KOJ 1833, XVI

zgoránji -a -e prid. **1. zgornji**: polo'zili [zo jo vu zgoranyo hi'zo KŠ 1771, 370; prehodo je Paveo zgoránye krajine KŠ 1771, 400 **2. višji**: Te zgorányi Jeru'zálem je pa [zloboudkinya KŠ 1771, 566; keczili [ze vgányam za nájem zgorányega pozványa KŠ 1771, 597; dár je od toga zgorányega doli idoucsi od Ocsé [zvet[lo]zti KŠ 1771, 746 **zgoránji** -a -e sam. *zgornji, višji*: ja[ž [zam zti zgorányi KŠ 1771, 293; geto [ze v[záki tr[ü]di, i za ta zgorányá niscse nikaj nemára KŠ 1754, 5a; ta zgorányá i[csite KŠ 1771, 608; Isc[ti ta zgorányá KM 1783, 217; Tá zgorányá i[csi BKM 1789, 418; Tá zgorányá i[csi sŠ 1796, 89

zgorapovéjdani -a -o prid. *omenjen, naveden*: Pouleg zgorapovejdane forme sze morejo KOJ 1833, 25; ta zgorajpovejdana pitanya pout poká'sejo KOJ 1833, 133; Na edno ali dr[ü]go med zgorapovejdanimi formami sze vugiblejo KOJ 1833, 80

zgoréti -ím dov. *zgoréti*: m[ü]hica .. zgoris KAJ 1870, 8; Csi [teroga delo zgori KŠ 1771, 495; i zgoro je te áldov KM 1796, 76; ár je norlava m[ü]hica zgoréla KAJ 1870, 9; trétyi tao drevja

je zгореlo KŠ 1771, 781; pren. i csi tá dám tejló moje, naj zgorim KŠ 1771, 516 **zгорèti se** -ím se *zгорèti*. Nej je na etoj zemli, [tera]ze zgori KŠ 1754, 141

zгорnjek -a m *zгорnje kolo mlina*: tecsé voda, na nistero zgora. Te ete sze zгорnyek zové KAJ 1870, 108

zgošćavati se -am se nedov. *gostiti se, zgošćevati se*: Nasa miska sze má priliko povóli zgosztsávati KAJ 1870, 57

zgotávlati -am nedov. *izdelovati, delati*: Ali kakda je zgotávla te máli párec KAJ 1870, 103; Tam zgotávla jo gla'zójno KAJ 1870, 13 **zgotávlati** tudi zgotávleni -a -o *narejen, izdelan*: potácske szo z-falatov dészk zgotávlati KAJ 1870, 73; de vsze dobro slo po od toga miniszteriuma zgotávlenoj poti AI 1875, br. 2, 1

zgotóviti -ím dov. *narediti, izdelati, dokončati*: ki [csé túren czimprati, má teliko, ka ga zgotovi KŠ 1771, 220; Hiže rušt tesáč zgotovi BJ 1886, 6; Sztolar jo je zgotovo KAJ 1870, 9; Te je Deák zgotovo goripiz AIP 1876, br. 2, 2; zemla, stero szo nyegove roké zgotovile TA 1848, 78; pren. zgotovte pout Gofzpodnovo KŠ 1771, 103; On je szunczi szánek zgotovo TA 1848, 15 **zgotóviti se** -ím se *narediti se, tvoriti se*: Kakda sze zgotovi preminoucse vrejmen KOJ 1833, 88 **zgotóvleni** -a -o *narejen, izdelan*: [sterim zgotovlena]szoudba 'ze dávno]ze ne midi KŠ 1771, 719; Mosnya je zgotovlena KAJ 1870, 143; edna dobro zgotovlena kóla BJ 1886, 14

zgovárjanje -a s **1.** *pogovarjanje*: Csi]ze zgovárjanye od Bogá preobrné na o]zmejávanye KŠ 1754, 19; Tam bo veszélo zgovárjanye KM 1783, 250; Potom od pri]ztoli zgovarjanya KŠ 1771, 310; vrejmena tak netro]ljo, liki vu zgovárjanyi KŠ 1771, 396; Po etom krátkom zgovárjanyi KAJ 1870, 149; Krátka zgovárjanya KM 1790, 22; Zgovárjanya pri Vecsérji SIZ 1807, 32 **2.** *izgovor*: je drúga i zgovárjanye AIP 1876, br. 8, 3; Po Stenyej razmimo právo zgovárjanye KOJ 1833, 7; Kelkoféle szo récsi na zgovárjanye gledocs AIN 1876, 8; Razlocsávajo sze glasznicke po zgovárjanyi AIN 1876, 6

zgovárjati -am nedov. *izgovarjati*: Szlobodno je recsi zgovárjati SIZ 1807 **zgovárjati si** -am si *pogovarjati se, govoriti*: sztanovnika, zsterim szi nebi mogao zgovárjati KOJ 1833, XIII; od tébe]zi zgovárjam KŠ 1754, 239; zgovárjam od djánya tvojeja TA 1848, 61; Teda]zi Fe]ztus zgovárja]ztanácsom KŠ 1771, 419; 'Zidovje]zi od Kri]ztu]a zgovárjajo KŠ 1771, 287; zgovárjajte szi z vasim szrczom TA 1848, 4;

nego]zi bole lejpe récsi naj zgovárja SIZ 1807, 31; Csi bi ti zzejikom Angyel]zkim zgovárjo BKM 1789, 277; nej]zam]zi zgovárjao]ztejlmom i]zkrvjouv KŠ 1771, 558; I zgovárjali]zo]zi med]zebom KŠ 1771, 127; i zgovárjale]zo]zi med]zebom KM 1796, 113 **zgovárjati se** -am se *izgovarjati se*: glasznicke, steri sze morejo brezi pomócsi drúge litere zgovárjati AIN 1876, 5; Szillaba szamo z-ednim vúszt odpiranyem sze zgovárja AIN 1876, 7; Z-vecs szillab, kak sze ete z-vúszt odpiranyem prav zgovárjajo AIN 1876, 8 **zgovarjajóuči** -a -e *pogovarjajóč se*: ga je i gofzzejkrát naprej zváo zgovárjajoucsi]zi 'znyim KŠ 1771, 418

zgovoriti -ím dov. *izgovoriti*: ne more jezic zgovoriti KM 1783, 226; ne more jezic zgovoriti BKM 1789, 387

zgovórnost -i ž *zgovornost*: Érseki, steri je szrecsen bio z zgovornosztjov nazáj pripelati KOJ (1914), 126

zgrábíti zgrábim dov. **1.** *prijeti, ujeti*: I]zkali]zo ga záto zgrabiti KŠ 1771, 289; mre'za, 'Ze me ne zgrábis BKM 1789, 280; I gdekoli ga zgrábi, trga ga KŠ 1771, 130; Človeka li te zgrábi AI 1878, 10; Kri]ztu]a zgrábijo KŠ 1771, 324; primite, (zgrabte) pays te Vóre SM 1747, 27; I tanács]zo meli, da bi Jezufa zgrabili KŠ 1771, 87; Herodes zgrabo je Ivana KŠ 1771, 119; i nikaj]zmo nej zgrabili KŠ 1771, 179; V-Jeru'sálemi]zo ga vu Czérkvi zgrabili KM 1796, 129; pren. Zgrablivci stvári se paščijo zgrabiti AI 1878, 7 **2.** *hitro, na silo vzeti*: Szvejť Csi li zgrábi Na]e BKM 1789, 410; zgrabi 'zitek vekivecsni KŠ 1771, 642; Szkusávanye vász je drúgo e]cse nej zgrabilo KŠ 1771, 509 **zgrábíti se** zgrábim se *prijeti se, ujeti se*: dvá sztolca, za steriva szam sze zgrabiti steo AI 1875, br. 2, 7; jeli]ze ga zgrábimo, ali nej KŠ 1754, 173; nyega]ze zgrábimo KŠ 1771, 827; naj sze zgrábijo vu szvojoj zvisenoszti TA 1848, 47; zgrabte]ze toga dobroga KŠ 1771, 476; prájh, ki]ze je ná]z zgrabo KŠ 1771, 202; One pa zgrabile]zo]ze nyegovi noug KŠ 1771, 98; pren. Z-vorom]ze nyega zgrábim BKM 1789, 287; da]ze]zvoie Vóre rokami tebé zgrabi SM 1747, 64; da]ze ne zgrábis 'znyé privájanyem KŠ 1754, 45 **zgrábivši** -a -e *ko je prijel, ujel*: i zgrabiv]i ga zadržavlo ga je KŠ 1771, 60 **zgrábleni** -a -o *prijet, ujet*: Drúgoucs zgrábleni]ze zbicsúje KŠ 1771, 353; I zgráblena je ta divjácsina KŠ 1771, 802; vu mre'zi szo zgráblene nogé nyihove TA 1848, 8

zgráblenec -nca m *ujetnik*: ki přek mejé sztópijo, za zgráblenca szo vzéti AIP 1876, br. 4, 3

zgrablenjé -á s *lovljenje, past*: naj nyim bode

Źzto nyihov na mre'ze i na zgrablenýé KŠ 1771, 472

zgrablívéc -vca m *I. ropar*: Csi je Źteri, ki Źze imenuje zgrablívéc KŠ 1771, 499; liki drúgi lidjé, zgrablívéczi KŠ 1771, 231 *2. roparska žival*: Zgrablívci se s temi slabejšimi stvári hránijo AI 1878, 7

zgrablíví -a -o prid. *I. divji, popadljív*: Tákso zgrablívivo sztívar szvéta trbê szpraviti AI 1875, kaz. br. 2; znoutra pa Źzo zgrablíví vuczké KŠ 1771, 22; Té-takse sze zgrablívive stvaré zovéjo KAJ 1870, 10; naj bi od zgrablívíh vukouv varvala KOJ 1845, 76; i ovaksíh zgrablívíh sztívar tá privábila KOJ 1848, 75; je svojim zgrablívím poslušáncom igro AI 1878, 9; ka bi Źze ne zmejsávali zgrablívími KŠ 1771, 499 *2. roparski*: zaka zovéjo nistere ftíce zgrablívive ftíce KAJ 1870, 14

zgrablívost -i ž *popadljívost, divjost*: to znotrejsnye vaŹe je pa puno zgrablívíofzti i húdoube KŠ 1771, 209; Nezanásajo pa sze na szilo i zgrablívíoszt TA 1848, 49

zgrdíti -ím dov. *umazati*: Merkaj, da sztolnoga prtá nezgrdíš KOJ 1845, 35; Ár zgrdíjo licza KŠ 1771, 19

zgrenòti -ém dov. *zgrniti, zgrabiti*: liztje z-nogámi na jamo zgreno AIP 1876, br. 2, 6

zgrísti zgrízém dov. *zgrísti*: Preživari hráno zgerzéjo AI 1878, 15; i doszta pszòv je zgrízao KAJ 1870, 40 **zgrížení** -a -o *zgrížen*: ár szo néznali, steri je zgrí'žen KAJ 1870, 40

zgrmèti tudi zgrumèti -í dov. *zagrmeti*: vzemejo na pamet, ka zgrumi KAJ 1870, 133; Na ednòk zblizsne, zgermi AIP 1876, br. 7, 6

zgrüntati -am dov. *ugotoviti, spoznati*: moremo zgrüntati i félo grejhov KMK 1780, 68; Pamet nemore zgrüntati, Tva csüdna dugoványa BKM 1789, 387; ka sze naj tudi szamosztálna rêcs zgrünta AIN 1876, 69; ka Źzi zgrünta Źzrczá tvojeja protivnik právdí KŠ 1771, 437

zgrüntávanje -a s *premišljevaje, razglabljanje*: Visgálás; zgrüntávanye, preglejüvanye KOJ 1833, 182; Od zgrüntávanya Rejsíh KOJ 1833, 11; Od zgrüntávanya rêcsíh AIN 1876, 69; Keliko Tálav má Dúsne Vejłzti zgrüntávanye KMK 1780, 67; vcsi zgrüntávanye rejsíh (szónyomozás) KOJ 1833, 1; Po vnògi zgrüntávanyaj tò právjíjo AIP 1876, br. 3, 6

zgrüntávati -am nedov. *premišljevati, razglabljati*: ki zgrüntávam obiłzti KŠ 1771, 771; Csi velikosztí zsmílenosztí Tvoje zgrüntávam KAJ 1848, 222; Tí zgrüntávás me bolezní SM 1747, 69; i obiłzti zgrüntávás KŠ 1754, 232; On zgrüntáva náłła Źzrcza KŠ 1754,

172; môdroszt szvéta zgrüntáva KAJ 1848, 7; Berreánczi píłzma zgrüntávajo KŠ 1771, 394; Ka pa preczi nemres zapópádnóti, zgrüntávaj KŠ 1771, A8a; nisteri je zgrüntávo, jeli sze nebi táksi mertuk najso AI 1875, kaz. br. 6 **zgrüntavájóci** -a -e *premišljajoč, razglabljajoč*: ki szí obiszti zgrüntávájócsi Bóg KAJ 1848, 6

zgüba -e ž *izguba*: ka sze je na mohácskom poulji eta objocsliva zgüba godila KOJ 1848, 74; Nemci szo nej tak lehko mogli zgübo Pannonie pozábíti KOJ 1848, 8; nyé przsilíta, da sze morejo pod velikov zgübov meknóti KOJ 1848, 98

zgübíček tudi zgíbíček -čka m *izguba*: Zgübíček KM 1790, 8; Vesz zgübíček rad pretrpim KAJ 1848, 218; (konj) po zgübícski pa dopúsztí glavò KAJ 1870, 88; Za volo telíkh zgübícskov po vszem Vogerszkom vrenyé nasztáne KOJ 1848, 108

zgübíti tudi zgíbítí -ím dov. *I. izgubiti, postati revnejši za kako stvar*: naj vłze, níkaj ne zgíbím 'znyega KŠ 1771, 285; nezgíbí nájem Źzvoj KŠ 1771, 34; Glédajte Źze, naj ne zgíbímó, Źtera Źzmo delali KŠ 1771, 737; da Tòrci zgíbíjo 30 jezér KOJ 1848, 106; da bi vłza Źzvoja na etom Źzvejti zgübo KMK 1780, 71; kaj, Źtere Źzi mení dáó, nej Źzam 'znyih zgübo ní ednoga KŠ 1771, 325; Szmrt .. Ár je Źzvoj 'zálecZ zgíbíla BKM 1789, 94 *2. postati revnejši za kako duhovno dobrino*: I cłi bi Źze mi pripetílo Jezulła zgíbítí KM 1783, 83; Ní nyega nígdár ne zgíbím BKM 1789, 93; I Nebéłz neZgübíam BRM 1823, 9; Vu szmrti pa tròst szvoj Zgübi KAJ 1848, 4; tak po grejhi nyóu (vero) zgíbímó KŠ 1754, 79; Csi ga pa povr'zete, Zgübite to zmo'znołzt BRM 1823, 8; szíllabe etaksi nómení vszi zgíbíjo KOJ 1833, 23; naj ete dobróute ne zgíbímó KŠ 1754, 138; da bi tákłe dobróute, íno blásenłztva neZgübo SM 1747, 22; teda je ono zgübo SM 1747, 5; Ejva i Ádam Źzta czílou vłze tou zgübila KŠ 1754, 96; Źzo tvoí leipi keip zgübílí SM 1747, 51 **zgübíti se** -ím se *izgubiti se*: i vüpanye tí nevolní sze neZgübi na veke TA 1848, 8 **zgübívši** -a -e *ko je izgubil*: Zápola János zgübívší dvá zagovorníka KOJ 1848, 80 **zgüblení** -a -o *izgubljen*: Od zgübléne ovcezé KŠ 1771, 221; Gda bi on Źzvojeja ocsé zgübléne Źzomarcíze íłzkaó KM 1796, 53; Stere Źzi mení dáó i níłcse je 'znyih nej zgüblení KŠ 1771, 323; i zgüblén je bíó, i nájdén je KŠ 1771, 223; Alí naj ne bode nad menom zgübléna moka tvojeja Színá KM 1783, 193; szí zapelána i zgübléna ovcsícza KOJ 1845, 49; ángyelje Źzo nám nazáj Źzpravílí náfe zgübléno zvelícšanye KŠ 1771, 602; Nazáj nám

- je zgübleno, Szpravo vec'no bláj'zen|ztvo BKM 1789, 101; Zátó, i ki|zo zá|zpali vu Kri|ztu|ji, zgübleni |zo KŠ 1771, 522; tak |zo v|za ták|ja dela zgüblena KŠ 1771, 438
- zgüblénje** -a tudi zgüblenjë -á s *izguba*: ali ka ga zgüblejnye Nebe|zkoga krále|ztva najzledüje KMK 1780, 73; naj sze 'so (interes) nejemlé pod kastigo zgüblenyá isztinge KOJ 1848, 94
- zgučati si** -im si dov. *meniti, spregovoriti*: nego si je etak zgučao BJ 1886, 5
- zgučávanje** -a s *pogovarjanje*: Kri|zt je zgucsávanye z-Bougom KŠ 1754, 189; Nej li |zamo zgucsávanyem KŠ 1754, 216; Povej, gde Tullius zlejpim zgucsávanyem BKM 1789, 417; Povej, gde Tullius zlejpim zgucsávanyem SŠ 1796, 88; hüda zgucsávanya |zkvarijo dobre návade KŠ 1771, 523
- zgučávati si** -am si nedov. *pogovarjati se*: Tia do cerkvenih dvér szi zgucsávati je grdo KOJ 1845, 23; Sz-Tvojim Ocsom |zi zgucsávaš BRM 1823, 63; Kri|ztus |zi zgucsáva z-Nikodemu|šom KŠ 1771, 270; Vučitel si zdecov vnogo zgučáva BJ 1886, 3; I odidoucsi zgucsávao |zi je zvládniki popov|zkimi KŠ 1771, 245; ár |zi je Gyüri zgucsávao 's-nyim KM 1790, 74; Tak szi je zgucsávao mihál AIP 1876, br. 8, 6; zatejm |zta |zi pa |zlatko zgucsávála KM 1796, 22; i zgucsáváli |zo |zi z-Jezusom KŠ 1771, 129 **zgučávajóúči si** -a si -e si *meneč se, pogovarjajoč se*: I zgucsávajoucsi |zi 'znyim notri je |ou KŠ 1771, 373
- zhájati** -am nedov. **1.** *izhajati, izvirati*: pravicze, stera zvöre zhája SM 1747, 21; |zpitávanya, |zsteri zhája nenávidno|zt KŠ 1771, 642; Od tébe zhája v|za znano|zt BKM 1789, 291; z-|zrczá cslovecsega zhájajo hüda mislejnya KŠ 1771, 124; Ar |z|tébe bode zhájao voj KŠ 1771, 7; I zvü|zt nyegovi je mecs zhájao KŠ 1771, 768; liki je prorof|ztvo nej zcslovecse voule zhájalo KŠ 1771, 338 **2.** *vzhajati, nastajati*: gda vidite obláke zhájati od |zuncsenoga záhoda KŠ 1771, 214 **zhajajóúči** -a -e *izhajajoč, izvirajoč*: Boug z-oböj |zhájajoucsi KM 1783, 10; lubezen zcsi|ztoga |zrczá zhájajoucsa KŠ 1771, 634; da mi |zbebé zvráj'zega mammona zhájajoucse |zlü'zbe bolván|ztvom ne ofzkrúnimo KŠ 1771, 838; da |z. Ivana zetak|e milo|cse zhájajoucsoj predgi vörjemo KŠ 1771, 846; geto |ze zvöre zhájajoucsa dela |zka'züjejo KŠ 1771, 743; Hváló dávanye za zhájajoucsi dobrouť KŠ 1771, 574; je vmorjeni i 'zveplom 'znyihovi vü|zt zhájajoucsim KŠ 1771, 783
- zhöd** -a m **1.** *vzhod*: Kak |zunc|eni zhod je dalecs k-záhodi BKM 1789, 355; Oh! radüj sze, zhod
- i záhod KAJ 1848, 67; naj gotova bode pout kráľom od |zuncsenoga zhoda pridoucsim KŠ 1771, 795; Ti moudri od zhoda ido BKM 1789, 54; Goszpôd je zvao szvét od zhoda szuncza, do záhoda TA 1848, 40; Ár |zmo vidili nyegovo zvejzdo na |zuncsenom zhodi KŠ 1771, 7; pren. Za volo |zmiľeno|zti Bogá najega, v|teroj je ná|z prigledno zhod zvi|ziko|zti KŠ 1771, 166 **2.** *izhod*: vráta i drüge zhode dobro zaklála z-drvami AIP 1876, br. 8, 7
- zhödni** -a -o prid. *vzhoden*: V Aziji, v zhodnoj Indiji eta stvár je právi žlag AI 1878, 11
- zhrániti** -im dov. *vzrediti*: |zvoje dráge |zinke gori zhránio TF 1715, 4
- zhrjüvajúúči** -a -e prid. *rjoveč*: kak oroslán zhrjüvajúoucsi KOJ 1845, 99
- zibanje** -a s *zibanje*: Prevnôgo zibanye je skodljivo deteti KAJ 1870, 48
- zibati** -lem nedov. *zibati*: Cecátje déte v-zibeli szpi, stero drügi ziblejo KAJ 1870, 48 **zibati se** -lem se *zibati se*: Rengeni; zibati, trousziti sze KOJ 1833, 170; ali gdare sze vlatovjë na zreľom betvi zible KAJ 1870, 120
- zibel** -i ž *zibel*: Böľtsô; zibel KOJ 1833, 153; Nejmas ti bougse zibeli BKM 1789, 32; mo'zá od detecsega zibela odpelala v-eden kôt AI 1875, kaz. br. 7; tak sze nyej vidlo, da bi nyéno szrcé prédnýov v-zibeli bilo AI 1875, kaz. br. 7
- zid** -a m *zid*: I zid toga me|zta je meo fundamentomov KŠ 1771, 805; Nego, kak trdi zid bráni tve lü|ztvo BKM 1789, 4; |zam pü|zcsen doli po zidi KŠ 1771, 549; notri pa nemore za volo mocsnih zidov KOJ 1848, 4
- zidanca** -e ž *zidana stavba*: Cérkev je velika zidanca BJ 1886
- zidanje** -a s **1.** *zidanje*: szo sze znali zjedinati vu Bábelszkoga türna zidanyí KOJ 1833, IX; I kak vcseni mester je Ona vu zidanyí KAJ 1870, 63; Strasno je nyé mantrao z-Zidanyem KM 1796, 32 **2.** *gradbeni material*: I bilou je zidanye onoga zida, ja|pis KŠ 1771, 806
- zidár** -a m *zidar*: Sténe zidár zida BJ 1886, 6; kamen, |teroga |zo zidárje zavrgli KŠ 1771, 706; Zidárje KMS 1780, A3b; Té je kamen zav'rzeni od vá|z zidárov KŠ 1771, 351; pren. |teroga zidár i napraviteo je Boug KŠ 1771, 691
- zidati** -am nedov. *zidati, graditi*: I |teri na toj pecsojni Zida KŠ 1754, 252; Sténo zidár zida BJ 1886, 6; zidaj sztené Jeru'zálema TA 1848, 42; Tvoje |ztejne bom ja|z zido BKM 1789, 324 **zidani** -a -o *zidan*: Szedem lejt je ona zidana KM 1796, 66
- zidina** -e ž **1.** *zidana stavba*: voda je |ztála liki zidina KM 1796, 36; ka bi mero zidino nyegovo

KŠ 1771, 806; Dokoncsaj Bo'ze 'ze tvoje czérkvi Veliko zidino BKM 1789, 215; kákje zidine Źzo tou KŠ 1771, 143; steroga szo na zidinaj viditi mogli KOJ 1845, 65 **2. zidovje, obzidje**: Po vöri je zidina Jerichova Źzpádnola KŠ 1771, 693; da szo zidine od vnougoga zosztrejlanya jáko razrüsene KOJ 1848, 83

zídje -a s *zidovje, obzidje*: da nebi enkrát pri naglejüvajúouci okoli zidja jahanyi zagledno KOJ 1848, 4; na zídje pribito pizsmo odsztavísi KOJ 1845, 65

zízati tudi zíati -am nedov. **1. zízati, radovedno gledati**: ali po 'senszkom szpoli glédati ino zíati, je grdo KOJ 1845, 23 **2. zevati**: Nai Źzi Satan i veŹz Źzvet troubi, nai zija Źzmert SM 1747, 72; Naj zija Źzmrt BKM 1789, 166

zima -e ž *zima*: Hyems Zima KMS 1780, A8; Zima Tél KM 1790, 94; i bila je zima KŠ 1771, 301; Zima KAJ 1848, IX; Na nász véрте lagoja zima csáka AI 1875, kaz. br. 8; Paveo I. v-Meliti zimo Źzprevája KŠ 1771, 427; 'Zu'zavke sze na zimô szkrijejo KAJ 1870, 25; naj nebode bej'zanye vaŹe vzimi KŠ 1771, 80; Ka Źzo bilá vzimi tu'zna BKM 1789, 95; v-trdoj zimi Źzta v-edno málo véŹz prisla KM 1790, 62; V zimi spi AI 1878, 10

zimice -ic ž mn. *obr*v: Pehárnik nyemi z-ednim mahom glávo do zimicz razkála KOJ 1848, 49

zimós prisl. *to zimo, letošnjo zimo*: Zimôsz je vnogo vö prëslo nájmre 'zito AIP 1876, br. 5, 8

zimski -a -o prid. *zimski*: Neprilicsni pa brod bodouci na zimŹki Źztánek KŠ 1771, 424; i tak na zimszko delo nazáhj prido AI 1875, kaz. br. 2

získati zíščem dov. *poiskati, preiskati*: Glédajte da zíšesete vŹáz Źzeden mo'zou KŠ 1771, 357; i drügo pout Źzi je zíšzkaó KM 1796, 125

získavati -am nedov. *iskati, preiskovati*: I vu blódnoszti ziszkáva Vsze módrooszti vretino KAJ 1848, 229; I najde, ka nyegov pogléd ziszkáva tam KAJ 1870, 118; Od Źteroga zvelicsanya Źzo zíšzávali proroczke KŠ 1771, 704

zíti zídem dov. **1. izíti, iti, príti**: Ozdalecs vidis tí zíditi Te veszéne sztotine KAJ 1848, 14; vu ocsiŹsávniczó zide KŠ 1771, 123; Gda moja dúsa ztejla zide BKM 1789, 416; Ki Źsés, naj dén i nous zide KŠ 1754, 245; obnejmi i zidi 'znyega KŠ 1771, 105; Nági Źzem na te Źzvejt prisao, Gda Źzem Źze Zmatere Poroudo i zisao KŠ 1754, 262; ár Źzam jaŹz z-Bogá zisao KŠ 1771, 294; ŹzvetloŹzt nebeŹzka, Stera Źzi zisla od Bouga BKM 1789, 149; Ziso je zocŹiscsenoga, Devicze Márie tejlá BKM 1789, 4; Ali od váŹz je Bo'za rejsz zisla KŠ 1771, 520; rejsz, Ká je 'znyegovu vŹŹt zisla BKM 1789, 75; ka je Źzemen

zislo KM 1790, 32; ZnáŹz Źzo zisli KŠ 1771, 728; váras, z-Źteroga Źzo nyegovu Źztariske zisli KM 1796, 87 **2. vzíti**: nego i onim ŹzvetloŹzt zide KŠ 1754, 12; Oh zidi 'ze Źzvetlo Źzuncze BKM 1789, 88; Nouva nám je ŹzvetloŹzt zisla KM 1783, 244

zjávni -a -o prid. *javen, očiten*: naime gda zjavne greisnike ZpráviŹca vónka zaprejo TF 1715, 35

zjedínanje -a s *ujemanje, skladanje*: Ka more znati od zjedínanya adjectivumov z-substantivumami KOJ 1833, 116; Na Rejszih zjedínanye gledoucs KOJ 1833, 115

zjedínati se -am se dov. *zedíniti se, dogovoriti se*: nego szo sze znali zjedínati vu zidanyi KOJ 1833, IX **zjedínani** -a -o **1. dogovorjen**: Eto je tak zjedínano, ka ki je 'zelo AI 1875, br. 2, 2 **2. usklajen**: szo niti szubsztantivumi, niti verbumi nej zjedínani vu racsúni KOJ 1833, 117

zjedínénje -a s *zedinjenje, združitev*: hi'sni zákon példiva Krisztusovo zjedinejnye (zarocsenyé) z-Cérkvov KOJ 1845, 76

zjedíníti -im dov. *zedíniti, združíti*: Teda szvoje serege z-jedini z-czaszarszkimi KOJ 1848, 98 **zjedíníti se** -im se *zedíniti se, dogovoriti se*: Eggyezni; zjedíniti, pogoditi sze KOJ 1833, 154; Czaszar je pa nej püsztó, ka bi sze z Svedmi mogao zjedíniti KOJ (1914), 138; náj sze moje szrcé zjedini z-szrczom mojega Jezusa KOJ 1845, 92; ka szo sze ovi kruci zjedínili KOJ (1914), 146 **zjedínjeni** -a -o *zedinjen, združen*: ár zdaj zjedinyeni szo sli nad Korosce KOJ 1848, 21; szedem novih Púspekijh osznovála za zjedinyene Grke pa KOJ 1848, 111

zjésti zjém dov. *razžreti*: Táksi kincs bodes meo, koga erja ne zej SŠ 1796, 83 **zjésti se** zjém se *razžreti se, uničiti se*: csloveka zej sze lepota nyegova TA 1848, 32 **zédeni** tudi zéjdeni -a -o *izjeden, razjeden*: ni kèp od csrvôv zéden KAJ 1848, 202; Ár je nej keip od csrvou vzejden BKM 1789, 305; od csrvou vzejden bodes SŠ 1796, 171; Ár od ti csrvou vŹze bodo zejdene SŠ 1796, 50; i od csrvou zejdeni ŹzpŹŹto je dúŹlo KŠ 1771, 380

zkázati zkázem dov. *izkazati, pokazati*: Z-ká'simo mi naso vöro SŠ 1796, 164 **zkázati se** zkázem se *prikazati se, pojaviti se*: I teda Źze zká'ze znamejnye Źziná cslovecsega KŠ 1771, 81 **zkázani** -a -o *izkazan*: Hválo dájmo za knám zkázano dobrou BKM 1789, 1

zkazlívec -vca m *hinavec*: ka me Źzkúsávate zkazlivczí KŠ 1771, 73

zklóžje -a s *pohištvó*: Nájpotebnejše zklóžje so postela, škrinja, stol ino stolci BJ 1886, 7; Stanica je zklóžjom (butor) oklájena BJ 1886, 7

- zkrvávivši** -a -e prid. *ko je izkrvavel*: Abdul-Aziz zkrvávivši, je mreo AIP 1876, br. 7, 2
- zkúsávati** -am nedov. *preizkušati*: Protolesnye szêjanye, kak edem vért po letaj zkúsávo AIP 1876, br. 2, 8
- zkvartélati** -am dov. *položiti, postaviti*: Drügi nezna, kama bi z-kvartêlao roké AI 1875, br. 2, 7
- zlagàti** zlážem dov. *zlagati se*: telikokrat řzam zlagao KMK 1780, 108
- zlámanje** -a s *uničenje*: Zlámanye i nevola je vu nyihovi czeřztaj Kř 1771, 453
- zlámati** -am tudi -lem nedov. *lomiti*: Glász Goszpodna zlámlé czedrovje TA 1848, 22; i zlámao je drevje TA 1848, 87 **zlámáni** -a -o *zlomljen, potr*: Dühj Gofzpodnov me je pořzlao odpilřtiti zlámane vu odpulřsanyi Kř 1771, 176
- zlát** -a m **1.** *zlato*: Zlát Arany KM 1790, 95; Dugoványa imé arany (zlát) AIN 1876, 10; Od ofir csisztoza zláta Kř 1754, 261 **2.** *zlatnik*: Czaszar je lih nej henyao z-szvojimi zlátiš Goszpodo naspikati KOJ 1848, 29
- zlatár** -a m *zlatar*: Aranyművész; zlatár KOJ 1833, 150
- zláti** -a -o prid. *zlat*: Nyegovo mrtvo tejšo je v-zláto skrinjo polóseno KOJ 1848, 5; vkakřté pehári zlátom Kř 1754, 203; Etak je caszar pod zlátov nébov okoli hodo AI 1875, br. 1, 7; Molítev od řzedem zláti Rejši Kriřztulřovi KM 1783, 77; Da pa eto dūse pařřo I té zláte palacse Nemrem zdaj glédati Kř 1754, 262
- zlátni** -a -o prid. *zlat*: Na glávi z-máli zlátni i szrebrni pênež kapico májšo AIP 1876, br. 6, 7
- zláto** -a s *zlato*: ti řzi moje zláto Jesus SM 1747, 77; vecs valá, nego zláto KOJ 1845, 7; ka řze ti té od řzrebra i zláta dragři kincs Kř 1771, A8a; Ino dragsi od zláta řř 1796, 8; vnogo zláta AI 1875, kaz. br. 1; řterie mená vönka ořzloubodo, nei řzřrebróm i zzlátóm TF 1715, 22; Nej řz-řzrebróm, niti z-zlátóm Kř 1754, 119; pren. Csiszto zláto vöre Dáj Kř 1754, 247
- zlatovrànka** -e ř *zlatovranka*: Zlátovranka, reca, gószka KAJ 1870, 47
- zlatořúti** -a -o prid. *zlatorumen*: Znôtra je pét zláto-řuti szpicic (práhsnic) KAJ 1870, 102
- zlečti** zléžem dov. *izleči*: v vsáko hiřzico zležé kralica jajce AI 1878, 36
- zlečti se** zléčim se dov. *pozdraviti se, ozdraveti*: I zlécsi sze z-zlá vszegavécs KAJ 1848, 158
- zlehka** prisl. *zlahka*: Od nyé zlehka odsztópijo KAJ 1848, 162; Cslovek z-lehka oszlepne KAJ 1870, 31
- zlehkim** prisl. *zlahka*: i te bi ménse národe vsze zlehkim pod szvoj oblászt obrno AIP 1876, br. 6, 5
- zlejáti** zlejém dov. *uliti*: geto řzo řzi zláto tele dáli zlejřjati KM 1796, 39; z-pozádnyejsega brúnca dáo pejneze zlejati KOJ 1848, 34; Teleta kejř řzo zlejali Kř 1754, 9 **zlejáni** -a -o *ulit*: i molili řzo toga zlejjanoga bolvana Kř 1754, 9
- zlejhkóutiti** tudi zlehkótiti -im dov. *olajřati*: gda nařřo nevoló nam zlejhkouti Kř 1754, 178; lübéžen Mi zlehkóti szrdce moje KAJ 1848, 160; Breme moje zleihkouti SM 1747, 71; zlejhkouti moje bolezní Kř 1754, 242; i vřžáko nevoló nyim zlejhkouti SIZ 1807, 12; Tvoj trüd naj zlejhkouti mené řř 1796, 162; Gda szem nyi plécsa od bréména zlehkóto TA 1848, 67; Nařzicseni pa zřránov zlejhkoutili řzo ládjo Kř 1771, 426 **zlehkótiti se** -im se *olajřati se*: tak sze bremen zlehkóti KAJ 1870, 165; Zlehkoutilo řze je Szrczé moje BKM 1789, 387
- zlejpa** prisl. *zlepa*: Tem je z lejpa vero kersztsanszko priporocsao KOJ (1914), 99
- zlejřim** prisl. *zlepa*: jeli řcsé z-lejřim szvoje krivovörne návuke zbousřati KOJ 1845, 61; Leopold II. zbesznyene Franczúze z-lejřim opomené KOJ 1848, 117
- zletéti** -ím dov. *zleteti, odleteti*: Máli vrábel hitro, hitro Zletí tá KAJ 1870, 90
- zlévati** -am nedov. *ulivati*: z-lojša pa řzářfar szvécsé zléva KAJ 1870, 140
- zleženík** -a m *rojak*: Jerebicz Stevan, beltinszki zle'senik KOJ (1914), 153; Szaxonczí szaxonszkoga zle'senika Lutra nouvo krivo vero szo najpervo polúbili KOJ (1914), 113; med neodegnáne zle'senike naszelili Nemce KOJ (1914), 131
- zleženjë** -á s **1.** *zalega*: zle'zený vipere, řto vám je pokázao bejšzati od priřřztné řzřdítóřzi Kř 1771, 9.2 *rojstni kraj, rojstvo*: Zkrájne zle'zený Kř 1754, 3b; Apollos, zle'zený Alexandrinecz Kř 1771, 399; Odked je bio z-le'řenyá Eliás KM 1796, 75; Z steroga je eden horvatskoga zle'senyá barát KOJ (1914), 145; Titus more biti na zle'zenýe Korinthusánecz Kř 1771, 654
- zli** zlá zló tudi zéli -a -o prid. *hudoben, zloben*: kákřva je nyihova zla voljša TF 1715, 28; Tou je nasa zla nevernořz BKM 1789, 7; Vu meni níkai dobra nej, nego jálnofřzi zlo delo SM 1747, 67; kak zlo i britko je ořztaviti Gofzpodna Bogá Kř 1754, 75; ali zlo je csloveki, řteri řzpákov jej Kř 1771, 480; Tú'žen kêp zaglédnem povszéd Zéle nepopolnoszti KAJ 1848, 127; Vörüi da ne vmoris Csloveka zlim govorjnyem SM 1747, 88; kai bi mi zlov mářhov ne pritégli TF 1715, 16; Napunyeni puni zlouv řegouv Kř 1771, 449;

oberni procs v[že zle hudi SM 1747, 86; La'zlive zle glá|zi |zi vo zmisľávali BKM 1789, 311; Bandi zéli boter KAJ 1870, 79; Vidis szmrťi szilo zélo KOJ 1845, 133; vrocsino krajino Szprávla na sztávo zélo KAJ 1848, 359

zlò zlá s *zlo*: Ovo je znami narodjeno zlo KŠ 1754, 60; pela, Zlo pa na szmrť KAJ 1848, 5; náz obarui od vszega zla ABC 1725, A4b; od v[žaka zla o[žlobodis SM 1747, 85; Gda kaj zla 'zelejmo KŠ 1754, 17; Da bi mogo Z[žega zla [že mentüvati BKM 1789, 176; Vrácsaj nasz Od blòdne szteze zla KAJ 1848, 5; I nám je V[žako zlo od nájz odvno BKM 1789, 131; nerazszrdi sze na teliko, ká bi zlo csiniti steo TA 1848, 29; Ki vu zle rovajo KAJ 1848, 243; Vnougój [zvojoj brátjij zlom áldüvála SŠ 1796, 69; zle szem csinio pred ocsmi tvojimi TA 1848, 41

zlòbiti se -im se nedov. *jeziti se, hudovati se*: Gda je dopüsztó nyim sze zlobiti TA 1848, 64

zlòčasen -sna -o prid. *hudoben, zloben*: sze je niksi zlocsaszen poheb v-lógi szkrio KAJ 1870, 124

zlòcast -i ž *vrsta, oblika*: ka vu prisesztnom vršeni káksega sté zlocsasza sole pod merkanye poglavársztva pridó AIP 1876, br. 4, 2

zlòcasten -tna -o prid. **I.** *hudoben, zloben*: Csi je zlocsasztñi szvêt nezahválen KAJ 1848, 73 **2.** *splošen*: Z-eti sól je bilo vescsinszki i zlocsasztñi AI 1875, br. 2, 2

zlòcasti tudi zlóčestí -a -o prid. *hudoben, zloben*: je on v[žigďár zlocse[žti cslovik bio KM 1796, 69; V[že zlocsa[žte tráve Meni rodilo bode BKM 1789, 192

zlòcastnost -i ž *hudobnost, zlobnost*: Kaksa zlocsasztñoszt Je zemlo oblejála KAJ 1848, 102; Vu ki rokáj je zlocsasztñoszt TA 1848, 30; razplódi je za volo vno'zine zlocsasztñosztñi nyihove TA 1848, 5; Tèla hüda náklonoszt Me vábi na zlocsasztñoszt KAJ 1848, 60

zlòček -a m *vrsta, razred*: Szrédnyega zlocseka lüsztva kávo zajtrkiva AIP 1876, br. 3, 4; ki na szvoje dohodke gledôcs pri dácsi szo v-prvi zlóček gorivzéti AI 1875, br. 2, 6; Vszákoga pöva szlisejôcsi toliko zlóčekov sze more goriposztavíti AI 1875, br. 1, 6

zlòčítí -im dov. *izločítí, ločítí*: Kaj verne od hüdi zlóčsis BRM 1823, 113 **zlóčítí se** -im se *ločítí se*: Tam je ono tiváristvo, Stero [že nezlóčsi BRM 1823, 263

zlòmítí se -im se dov. *zломítí se*: Ár sze zlomijo rame ti nepobo'zni TA 1848, 79

zlòžba -e ž *razstava*: vu Szegedi zlo'zba mestrie blága bode AIP 1876, br. 7, 8

zlòžen -a -o prid. **I.** *pokoren*: Vsaki človek je

dužen poglavárom zložen bití BJ 1886, 44 **2.** *sestavljén, zložen*: Ka je Drügim na hajzek zlo'zeno. Li tó gucsi [zpaemetno BRM 1823, 386

zlòženjé -á s *skupnost*: Ali ka je za zlo'zenyé czérkvi Bo'ze zbolvanmi KŠ 1771, 539

zlòžítí zložim dov. *določítí*: vucseniczke [žo pa sli v-Galileo na on brejg, gde nyim je zlo'zo Jezus KŠ 1771, 98

zlòžni -a -o prid. *složen, prijazen*: Csi szem z hüdim plácsao tomi zlo'znomi z menom TA 1848, 6

zlòžno prisl. *složno*: Da tak 'zivémo v[ži zlo'zno BKM 1789, 380; tak 'sivi z-v[žákim cslovekom zlo'sno SŠ 1796, 156

zlòžnost -i ž *složnost, sloga*: Naj v[zejmi z-losnojzt zdr'simo KMK 1780, 43; Da Králom právo zlo'snoszt dartüjes KM 1783, 97; Oni [že bole pascsijo právo zlo'snojzt vö [žka'süvati eden k-tomi drügomi SIZ 1807, 11; Za[žádi med nájz Csi[žto priátel[žko zlo'snojzt BRM 1823, 87; Dr'zí nyé vu lejpoj kr[žtsánszkoj zlo'znojzti BKM 1789, 279; Obá-dvá hi'znika [žta du'zna vu zlo'snojzti 'siveti SIZ 1807, 10

zlúbítí se -im se dov. *zljubiti se*: Bethlen Gábor nyemi sze je zľüblo v Possun oditi KOJ (1914), 129

zlúčati -ím dov. *odvreči*: Odked szo brezi sztráha od szébe zľücsali lutheránszko butaro KOJ (1914), 137

zmágati -am dov. **I.** *zmoči*: Gda [zrczé vecs ne zmága BKM 1789, 65 **2.** *pomagati*: I v-[žmrťi on zmága BRM 1823, 6; Na tó nájz Vu [zlabo[žti zmo'zno zmágaj BRM 1823, 43; Oh ocsa! zmágaj me V-te'zkom deli pokôre KAJ 1848, 152; Ve[žélmo, radi zmágajmo Vu 'zalo[žti 'živôcse BRM 1823, 27 **zmágati se** -am se *opomoči se*: Ki pa [žmrťni 'zálecž májo I z-vrálžtvom [že nezmagájo BRM 1823, 445

zmálani -a -o prid. *naslikan*: steroga szo vidity mogli vu baracskej hali zmálanoga KOJ 1845, 65

zmántrani -a -o prid. **I.** *izmučen*: ka je bicsüvan i zmántrani KŠ 1754, 107; Zmantrani terjas dácsé AIP 1876, br. 8, 7 **2.** *pokvarjen, oslabljen*: od velki vötrov vnogo hajövi szo zmantrani AIP 1876, br. 2, 8

zméčava -e ž *teža, težavnost*: Právde Tvoje [žvetlo[žt Za zmécsavo dr'zimo BRM 1823, 141

zmečávati -am nedov. *mehčati, delati prijazno, prizanesljivo*: Ti, ki Trda [zrdca zmecsávas BRM 1823, 447

zméčítí -im dov. *zmehčati, narediti prijazno, prizanesljivo*: Goszpon Krisztus Jezus [žrczé zméčji KM 1783, 136; Zmécsi vmojem [žrczi

neokornoljzt BKM 1789, 364; Bogátzczi zmécste sze v-szrdczi KAJ 1848, 287 **zméčeni** -a -o *zmehčan*: i trdoga [inyeka]zo zmécseni KM 1790, 80

zmèd predl. **I.** z rod. *izmed*, *od*: Vnoui]ze zmed oni,]teri]zpijo vu práhi zemlé, gori obidijo KŠ 1754, 139; Da zmed tvoji ovcsicz naj ne]zfalí edna SŠ 1796, 84 **2.** z or. *med*: Steri je 'ze zmed tejma dvöma vcsino volo ocsé KŠ 1771, 70; Ti büdi na lübezen szvetsztva Zmed nami vsze KAJ 1848, 217; Vszáki zmed nyimi je pri na sztenô povesenom lampasi medino kúkao KAJ 1870, 85

zmehériti se -im se dov. *zmehuriti se*: Voda nisterokrát bobocsne i zmehéri sze AIP 1876, br. 3, 1

zméjna tudi zména tudi zménja -e ž *igra*, *igranje*: Med tém se ešče zmejne spozábijo BJ 1886, 3; Jaj bode i gnüsznoj zmejni KM 1783, 296; Mér daj mojoj zmejni BJ 1886, 13; potomtoga]zo pa gori]ztanoli na zmejno KŠ 1754, 4a; csi bi praviczó Dr'zao za pröszto zméno KAJ 1848, 189; Csi vrejmen]zprevájamo zmejnov KMK 1780, 50; Med tém je bila zmenya konyenikov AI 1875, br. 1, 4

zménjati se tudi zménjati se -am se nedov. *igrati se*: Játtzani; zmenyati sze KOJ 1833, 161; Na zeléni trataj sze mladoszt zmenya AIP 1876, br. 6, 8; veszéli pojep sze zmenya AIN 1876, 74; Deca, jéte i pijte ino sze zmenyajte AIN 1876, 30; Pred etim smo se domá zmenjali BJ 1886, 3; Potem sta se vkup zmejnjala BJ 1886, 14 **zmenjajöc se** -a se -e se *igrajöc se*: zményajöcs sze szegrévajö pri milom tráki szunca KAJ 1870, 97

zméjsen -sna -o prid. *različen*, *raznovrsten*: Zmej]zne pe]zmi KM 1783, 264

zméjsiti -im dov. *zmesiti*, *zamesiti*: i zmei]zila]zam te]ztou KM 1790, 30; Kvá]zi,]teroga vzéla 'zena ino ga je zmei]zila vu tri mericze mele KŠ 1771, 45

zméjšanica tudi zméjšanca -e ž *zmeda*: Z-té neednákoszti je tak velika zmejsanicza narászla KOJ 1845, 70; ka sze vogrszki Bábel með 'salosztoj zmejsanczov nemore dogotoviti KOJ 1833, X

zméjšanje -a s **I.** *zmes*, *mešanica*: i prine]zao je zmej]anye myrrhe i aloe]a KŠ 1771, 331; i prine]zao je zmej]anye mirhe i Aloe]]a KM 1796, 112 **2.** *zmeda*: tam je zmej]anye i v]ze hüdo delo KŠ 1754, 39; Á je Boug nej zmej]anya Boug KŠ 1771, 520

zméjšati -am dov. *zmešati*, *zamešati*: melo, i vodou zmejsala]zam KM 1790, 30; pren. Kakda bli'znyega vkrive la'zi ne zmejsamo KŠ 1754,

54, Naj bli'znyega vkrive la'zi ne zmejsamo KŠ 1754, 54; kai bi mi naj]lega blisnyega Úroka krivicsno znassim urokom ne zmei]ali TF 1715, 17 **zméjšati se** -am se **I.** *zamešati se*: kak je pogibelno vu hüdo tiváritvo]ze zmei]ati KM 1796, 10 **2.** *zmesti se*: vküp je]zprisla ta vno'zina i zmei]ala]ze je KŠ 1771, 344 **zméjšani** -a -o **I.** *zmešan*, *pomešan*: geto je od Bogá nyihov Jezik zmejsani KOJ 1833, IX; Krátka mi mámo vrejmena.. Cseméra zmédóm zmejsana SŠ 1796, 121; Dáli]zo nyemi piti zcsemérom zmejsani gye]zi KŠ 1771, 95; I dali]zo nyemi piti vino zmirhom zmejsano KŠ 1771, 152; dáj nyej piti z-er'senov melov zmejsano mlácsno vodou KOJ 1845, 109 **2.** *viharen*: Ovo jasz]zam vuzmejsanom mourji KM 1783, 184 **zméjšani** -a -o sam. *zmešani*, *zmedení*: Zmejsani nevejo kaj BKM 1789, 120

zméjšávati se -am se nedov. *mešati se*: ka bi]ze ne zmejšávali]zpráznikmi KŠ 1771, 499

zmèknöti -em dov. *izmakniti*, *iztrgati*: ka bi ga i katanom z-rouk zmeknoli KOJ 1845, 76

zmelávati -am nedov. *preizkušati*: zmelávas nyega oča BJ 1886, 25

zmènkanje -a s **I.** *pomanjkanje*: Zrok bi mogao biti zmenkanye Szloven]zkoga düsevnoga pi]zma KŠ 1754, 3a; brezi v]zega zmenkanya KŠ 1754, 11b; jeli]zte kák]e zmenkanye meli KŠ 1771, 247; Zmenkanye pri tebi nemo meli BKM 1789, 132; Vu zmenkanyi toga dobroga KŠ 1754, 145; nego naj]ze va]a obilno]zt vu nyihovom zmenkanyi]zká'ze KŠ 1771, 542; Nebode nyegov 'zitek vu zmenkanyi BKM 1789, 265 **2.** *manjkanje*, *opuščanje*: Zmenkanya ali prekrátsenyá znaménye (') stero zgóra kre litere posztávleno KOJ 1833, 9; Rédivje vu zmenkanyi sziná szo szí nyegovo csér za Krála zvolili KOJ 1848 **3.** *pomanjkljivost*: moremo vadlúvati, 2ka je vnogo zmenkanya bilou voni pe]zmaj BKM 1789, 2; Zmenkanye vu vezdásnyem kr]ztsán]ztvi je]zte med lidmi BKM 1789, 132; 'Ze tak je do]zta zmenkanya med vami KŠ 1771, 500; Ár nejga zmenkanya vu Bo'zój rejcsi BKM 1789, 200; V-tom prvom Gráduváli]ze je do]zta zmenkanya nahájalo BRM 1823, II; ár nemajo niksega zmenkanya, ki sze ga bojijo TA 1848, 26; Csi nyegovo zmenkanye ino grejhe zakrivamo KŠ 1754, 57; Sto bi naisao zmenkanye Vu vecsnoj tvojoj szkrovnoszti KAJ 1848, 20

zmènkati -am dov. *zmanjkati*: nika mi nezmenka TA 1848, 18; naj vüszta moja nezmenkajo TA 1848, 12; pokedob bi moski árpádovoga roda zmenkali KOJ 1848, 42; Jaj! -mi szmo v-

dobrom zmenkali KAJ 1848 **zmènkati se** -am se **1. zmanjkati, poiti**: Csi [ze zmenká rado]zt KŠ 1754, 265; csi ne bomo jeli, [ze nám zmenká KŠ 1771, 505; Gda vüh zmenka [ze [zli]fanye SŠ 1796, 28; naj [ze nyima nikaj ne zmenká KŠ 1771, 661; ka bi [ze nám na]a telovna hrána zmenkala KŠ 1771, 853; ár da bi [ze vu pü]ztini nyima voda zmenkála KM 1796, 18; da je onoj kotrigi, [teroj je kaj zmenkalo, obilnejše poltenyé dáo KŠ 1771, 515 **2. opustiti, izpustiti**: Csi bi [ze pa kaj zmenkalo vu mojoj [pouvidi KMK 1780, 107 **3. prenehati obstajati**: Ar [zo [ze tvoji pravicsni Zmenkali BKM 1789, 184; prvle bi [ze dònok zmenkalo to mourje KM 1783, 210; Zmenkalo [ze mi je moje tejló KŠ 1754, 14 **zmènkani** -a -o *pomanjkljiv*: da bodete popolni, i czejli, vnikom ne zmenkani KŠ 1771, 745

zmenkávati tudi zmènkivati -am nedov. **1. zmanjkovati, manjkati**: na v[ze [zam navcseni i zmenkávati KŠ 1771, 599; Vecs kak pol je od nyih zmenkivalo AIP 1876, br. 10, 1 **2. omahovati, slabeti**: Gde me vidis zmenkávati, Na pomòcs mi [zam pridí BRM 1823, 80 **zmenkávati se** -am se *zmanjkovati, pohajati*: Csi [ze pa komi zválz zmenkáva modrou]zt KŠ 1771, 745; Rejcs [ze mi 'se zmenkáva SŠ 1796, 113; da je vido, ka [ze je krüh zmenkávaó KM 1796, 29; I, gda bi [ze zmenkávalo vino, ercsé KŠ 1771, 268 **zmenkavajóci** -a -e *omahujoč, slabeč*: ki rësis szioráká i zmenkávajócséga od nyegóvi razbojnikov TA 1848, 27

zmenòti zmènem dov. *zmeti*: na tou [zi je zmeno ocsi Paveo KM 1790, 34

zmèriti zmèrim dov. **1. izmeriti**: kak veliko je stero dugóvanye, zmeriti je moremo KAJ 1870, 64 **2. nameniti, določiti**: Kak [té [zi mi, moj Boug zmero BKM 1789, 415; Kak [té [zi mi, moj Boug, zmero SŠ 1796, 145; Ovo, kak dlan szi mi zmero dnéve moje TA 1848, 32; kak je v[zákomi Boug zmero mero vóre KŠ 1771, 475 **zmèrjeni** -a -o *odmerjen, določen*: naj ji dá vu [zvojem vrejmeni vò zmerjeno jej]ztvino KŠ 1771, 213

zmèrženca -e ž *zmrzal*: Zmeržjenca odpüsti BJ 1886, 37

zmès prisl. *vmes*: Ni eden nêma kurá'zo sze zmesz mësati AIP 1876, br. 1, 3

zmesglásnik -a m *vrinjeni samoglasnik*: Zmeszglásniki, csi zvon edne osztroglászne escse eden kuszti- ali ténkiglasznik nahája, dp. élet AIN 1876, 8

zmesmètanje -a s *vrivanje*: neporédni verbumi? Oni, steri kákse zmeszmetanye trpíjo KOJ 1833, 91

zmèsni -a -o prid. *vmesen*: 3. zmeszno-sztáliscsa

dosztavek AIN 1876, 19; Ti szamosztójécsi zaposztavki, steri szo ali meszszósztaliscsni, ali zmesz-sztáliscsni AIN 1876, 26

zmesvřženi -a -o prid. *vrinjen*: to zmeszvř'seno litero o ali e 'se vönihájo KOJ 1833, 83

zmesvtèknoti -em dov. *vriniti*: dònok sze znájo nesteroucs ali j, ali drüge pomágajoucse litero zmeszvtèknoti KOJ 1833, 42

zmèšanje -a s *zmeda*: gde ti li zmèsanje zaglejüjes BRM 1823, 134; vu zmèsanji szam vò zéo z-'zebke robsec AI 1875, br. 2, 7

zmèšati se -am se dov. *zmešati se, pomešati se*: krv tak odvrnòti, ka sze naj ne zmèsa z-maternom mlekom AI 1875, kaz. br. 7; zvèzde. Naj [ze vküp nevdárijo, Niti nezmèšajo BRM 1823, 107; pren. Po táksem sze Crnagora 'ze v-boj zmèšala AIP 1876, br. 5, 3 **zmèšani** -a -o *zmešan, zamotan*: Vsze tomi zmèsanomi racsuni konec bode AI 1875, br. 1, 3

zmèšlinga -e ž *zmešnja, zmeda*: i edna zmeslinga drügoj vròke szégala AI 1875, kaz. br. 3; za ognýènya zmeslinge koncsmár zaprva dobro bode AI 1875, br. 2, 2; táblo szam vküpposztavo, stera prilicsna bode vnoge zmeslinge odvrnòti AI 1875, kaz. br. 6

zmèšlingar -a m *kdor dela zmedo*: Itak vnoge zmeslingarov bilo AI 1875, kaz. br. 3

zmetàti zmèčem dov. **1. zmetati, vřèci**: i vu temniczo [zo je dáli zmetati KM 1796, 119; vno go dr'sav pod szvojo derécso oblászt zmetali KOJ 1848 **2. odvřèci**: liki figovo drejvo [zèbe zmece [zvoj nezreli [zád KŠ 1771, 778 **zmetàti se** zmèčem se *zmetati se*: Ah da bi sze ti neverni v grob zmetali TA 1848, 8 **zmètani** -a -o *zmetan, vřžen*: tiszti szo vu veliko djamo zmetani KOJ 1848, 9

zmetávati -am nedov. *izmetavati, izganjati*: ovo zmetávam vragé KŠ 1771, 217; I zmetávao je vragá KŠ 1771, 207 **zmetávati se** -am se *nastajati, pojavljati se*: Gdare bétva szilja odraszttéjo, zmetávajo sze (vlatovjé dobíjo) KAJ 1870, 120 **zmetavajúóci** -a -e *izmetavajoč, izganjajoč*: známo níkoga vu tvojem iméni zmetávajoucsega vragé KŠ 1771, 200

zmírìti -ím tudi zmèriti -im dov. *pomirìti, spraviti*: Ini svajüvajúóče zméríjo BJ 1886, 44; Po tvem [zini v[ze ná]z zméri BKM 1789, 34; na [zmrt dáó, po koj je ná]z z-Bougom zméro KŠ 1754, 108; Da ga ti zmiris vu dnévi hüdi TA 1848, 77; po tvem [zini v[ze ná]z zmíri SM 1747, 86; zméri nász z-Ocsom KM 1783, 26; Ino svajüvajúóče zméríjo BJ 1886, 44; I zméro bi obá KŠ 1771, 577; [zi mené z-Bogom zmíro SM 1747, 52; Zpekla [zi ná]z Zoc]om Tvojim zmíro BKM 1789, 4; on

je náľz potom zBogom zmiro SM 1747, 16; Tak nász je vľze z-Bougom zméro KŠ 1754, 251; da ga je nej li ľzamo 'znyim zméro KŠ 1771, 664; Sztebom náľz je zmiro BKM 1789, 135; lidi je zBougom zméro BKM 1789, 103 **zmiriti se** -ím se tudi zméřiti se -im se **1. pomiriti se, spraviti se:** Jôžeki odpústo ino se žnjim zméro AIP 1876, br. 2, 3; Naľľa pa: 1.) hitro ľze 'znyimi zmiriti KŠ 1754, 170; Daj ľze mi tak zmiriti BRM 1823, 401; gda ľze znaľľim bli'znyim zmirimo KŠ 1754, 198; zméri ľze prvle zbratom tvojim KŠ 1771, 15; I po nyem ľze vľza zmirijo KŠ 1771, 604; ali ľze pa naj zmo'zom zmiri KŠ 1771, 502; Poglaváre naj bi sze zmirili KOJ 1845, 54; da ľze je Boug zméro zvami KM 1783, 233; Da ľze je Boug zmiro zvami BKM 1789, 33; Jôžeki odpústo ino se žnjim zméro BJ 1886, 6; Csi ľzmo ľze z-Bogom zméřili KŠ 1771, 457 **2. pomiriti se, poleći se:** Veter, oblák sze zmirita KAJ 1870, 151 **zmérjeni** -a -o **pomirjen, spravľjen:** ali za volo z-Bogom zmérjenoga KŠ 1754, 81; ľzmo ľze z-Bogom zméřili od koga bole zmérjeni ľze obrd'zimo KŠ 1771, 457; Hercegovinanci szo escse ně zmérjeni AIP 1876, br. 2, 3

zmirjávati tudi zmerjávati -am nedov. **pomirjevati, spravľjati:** On je pa priľo ľzvojega znami zmérjávát BKM 1789, 12; I mir szprávla Té, da drúge zmirjáva BRM 1823, 27 **zmirjávati se** -am se **pomirjevati se, spravľjati se:** I ľzvět ľze z-Bôgom zmirjáva BRM 1823, 307

zmirjénje -a tudi zmerjenjé -á **pomirjenje, sprava:** Ka eľzi ľzľisi? Miloľztsa, zmérjenyé KŠ 1754, 41; Ář csi je zavr'zenyé nyihovo zmérjenyé ľzvejta KŠ 1771, 473; Od zmérjenjá KŠ 1771, 58; vu Křiľztuľi, po kom ľzmo zdaj zmérjenyé vželi KŠ 1771, 457; ino je med nami gori poľztavo to reics, toga zmirjeinya SM 1747, 16

zmirlivost -i ž **pomirljivost, pomiritev:** Zmirlivoszt KAJ 1848, VII

zmirom prisl. **zmerom, vedno:** kejp, steroga more zmirom nosziti KOJ 1845, 90; na stere szo szi zmirom zobé brúsili KOJ 1848, 7; Edna mûhica je zmirom okóľi goréce szvécsé létala KAJ 1870, 8; Gyóřszkoga pispeka ocšinszko szerce je zmirom joukalo KOJ (1914), 136

zmisliti zmislím dov. **1. izmisliti si:** Koholní; zmiszliti, kovati KOJ 1833, 163; Zmiľzli prouti Jezuľi, Tákso jáľnoľzt BKM 1789, 41; Poganszki grozovitnik szi nekaj sztrasnejsega zmiszli KOJ 1845, 85; Bili ľzo, ki ľzo zmiľzľili: Právda je záto dána BKM 1789, 245; i tou ľzo na nyega zmiľzľili KM 1796, 122 **2. iznajti:** mline na kumpaj, stere je Belizár vojvoda zmiszlo KOJ (1914), 97 **3.**

spomniti se, domisliti se: Nikaj nemore me ľzrcze zmiľzľiti, Kaj bi dáo tebi BKM 1789, 78; ář ľzám, Ka ľzi ćľnim, Niti ľzi ľzám ne zmiľzľim BKM 1789, 78; csi ľzi zmiľzľis ľzvoje ľztáľnoľzti SŠ 1796, 51; ino nai ľze zmiľzľi ľztoga, kaj od greiha prázen biti nemore TF 1715, 43; ino nai ľzi zmiľzľi ztoga SM 1747, 42; Zmiľzľi, kak velika te csáka ľztrahota KM 1783, 256; Dónok zmiľzľi ľzi i tou BKM 1789, 324; Zmiľzľimo ľzi záto z-nebeľzka orľzága SŠ 1796, 131; tē ľze naj zmiľzľi ľzám vu ľzebi KŠ 1771, 545 **zmišľeni** -a -o **1. izmišľjen:** Vezdásnya csüda ľzo pa zmisľena jáľnoľzt KŠ 1754, 11b; Pokójnih ľüdiľ szem i tá idejnye je zmisľeno KOJ 1845, 97; tak prouti tomi nikaj nouvoga i zmisľenoga vľzebi zdr'záva KŠ 1754, 5b; koterá iľztina pogléd májo modrouľzti vu zmisľenog pobo'znoľzti KŠ 1771, 607; Eľzi ľzľisijo poganľzki zmisľeni Bogovje KŠ 1754, 10; Ář ľzmo nej zmodrouľztyov zmisľene fabule naľzľedüvali KŠ 1771, 718; pomoucs iscsejo vu zmisľenih molitvaj KOJ 1845, 106; I vu ľzkopouľzti zmisľenimi ricšmi bodo zvami tr'zili KŠ 1771, 719 **2. iznajden, postavľjen:** Pitanya znaménya szo za premenýávanya glásza volo zmisľena KOJ 1833, 10; Pitanya znaménya szo za premenýávanya glásza volo zmisľena AIN 1876, 9

zmišľajúč prisl. **misleč:** Na moke zmisľajúous BKM 1789, 191

zmišľávanje -a s **premišľanje:** Ařiľtoteles, Z-moudřim zmišľávanem BKM 1789, 417

zmišľávati -am nedov. **1. premišľjati:** Vnôgi szi zmisľáva AIP 1876, br. 11, 1; ář szkrivomá ona tüdi z-misľávála od Ferka AIP 1876, br. 4, 6 **2. izmišľjati si:** Kriviczo zmisľáva na poszteli TA 1848, 28; jáľnoszt zmisľávajo vesz dén TA 1848, 31; Zakaj tak szám szebi zmisľávas sztrassila KOJ 1845, 97

zmišľávec -vca m **izmišľjevalec:** i lá'zi zmisľávecz pogine KŠ 1754, 57; hüdoubé zmisľáveczi KŠ 1754, 449

zmišľénje tudi zmišľénje -a s **1. izmisľek, iznajdba:** Ali, liki je tou li cslovecsa náprava i zmisľejnye KŠ 1754, 443; Tô je krivo zmisľénje BRM 1823, 60; I vsze cslovece zmisľénje Je zaman scsé prebroditi KAJ 1848, 205; Krivoga zmisľénya nevěrvanye BRM 1823, 333; i cslovece zmisľejnye zametávas KŠ 1754, 9b; nego po kejpí, ľzvéczí, naľľem zmisľejnyi KŠ 1754, 12; ka je bo'zánľztvo prigľihno k zmeľtrijov vô zřezzanomi kamni i zmisľejnyi cslovecesmi KŠ 1771, 395; ki bi tvojo ľz. rejs od náľz kraj jemáli hüdi ľüdi zmisľejnyem KŠ 1771, 833 **2. mišľjenje:** modrouľzt preveliko,

Stero ne obláda zmislejnye [zveczko BKM 1789, 119

zmíti zmijem dov. *umiti*: Mosni; prati, mujti, zmíti KOJ 1833, 165 **zmíti se** zmijem se *umiti se*: Vmerzloj vódi se je zmila BJ 1886, 12

zmívanje -a s *umivanje*: je nyé pouzvaó na noug zmivanye KM 1796, 16; On je poglavnika po [zédmmom zmivanyi z-gobe oc]i]zto KM 1796, 77; Vodô potrebújemo pri zmivanyi BJ 1886, 32

zmívati -am nedov. *umivati*: Rouka rokou zmíva KOJ 1845, 46

zmlátiti -im dov. *zmlatiti, sklatiti, zbiti*: Veter je kúpe kilavoga szadá zmláto doli z-drevja KAJ 1870, 16

zmóčaj -a m *surovo maslo*: Zmóčaj zvernja BJ 1886, 16; Nyega vúshta szo gladsa od zmócsaja TA 1848, 44; Z-zmócsaja krávjo mászt cvréjo KAJ 1870, 77; da prvle zmcasj dobim AIP 1876, br. 8, 6

zmóči tudi zmóčti zmórem dov. **1. pomagati**: Szám [zi pa nemre zmocsi BKM 1789, 227; Prôti [zmrti [zi je Nej mogla 'ze zmocsi BRM 1823, 438; mi [zmo k-zrálzti nikaj nej mogli zmocsti KM 1790, 48; Li ti mores zmocsti Mené vu krhkócsi KAJ 1848, 159; Jasz szem ednoga junáka zbudó, steri zmocsti má TA 1848, 7; mogócese ti je zmocsti, csi li scsés KAJ 1870, 50; Ár lüdsztvi nevolnomi ti zmores TA 1848, 13; Boug me zmore SM 1747, 72; Boug, Da te zmore [zté nevoule BKM 1789, 194; zmori ná]z z-nevóle BRM 1823, 320; ka ga je vu potrejbcsini bodoucsega zmogao KM 1790, 48; Goszpod i zmogao mi je TA 1848, 21 **2. imeti**: Što niti pokrívátjega opeka nezmore BJ 1886, 7; Dájte nám ka zmorete KOJ 1845, 143; pokedob pispek nebi zmogli szlovenszkijh mésnikov KOJ 1914, 145 **3. premagati**: Drúgi pojbar právi nyemi, ka ga on hitro zmore KM 1790, 18 **zmóčti se** zmórem se *opomoči si*: Li hitro [ze i po tom zmore z-[zvoje]ga betega KM 1790, 42

zmóčiti zmóčim dov. *zmočiti*: Vretine [zkuz Mojo po]ztelo zmocsite BKM 1789, 206

zmóliti zmólím dov. *zmoliti*: tou more klecsécs natíhoma zmóliti KOJ 1845, 9

zmótenje tudi zmóutenje -a s **1. zmedenje, zmešanje**: eto zrokúje zmoténje pámeti AIP 1876, br. 5, 6 **2. skaljenje**: Záto, ki je prvle notri [ou po zmoutenyi z-vodé KŠ 1771, 278

zmóutiti tudi zmótiti -im dov. **1. zmotiti**: Zavarositni; zmoutiti, zgrou]sati KOJ 1833, 184; je Sz. Stevana namejno zmoutiti Konrad Czaszar KOJ 1848, 14 **2. skaliti, narediti motno**: i zmouto je nyé vodou KŠ 1771, 278 **3. mesti maslo**: Smetano vu motúnici jo na zmócsaj

zmótijo KAJ 1870, 77 **zmótiti se** -im se *zmesti se, ne potekati normalno*: ár bi sze po táksem rázum récsi zmóto AIN 1876, 73; ka bi sze mir od nyagovoga kraja z-móto AIP 1876, br. 5, 3 **zmóučeni** -a -o *zmeden, zmešan*: zmoucseni z-ptühinszkimi jeziki KOJ 1833, IX

zmóutnja -e ž *zmeda, nered*: Zürzavar; zmoutnja KOJ 1833, 185; Franczúzi morejo vu velikoj zmoutnyi nazáj hititi KOJ 1848, 120

zmóždžiti -im dov. *zmečkati*: 'Zen]zko [zemen ti glávo Vkup [ztere i zmo]z'dzi BKM 1789, 38

zmóžen -žna -o prid. **1. mogočen**: Boug je zmo]fen SM 1747, 73; Zmosni bog ja]z [zem gotov SM 1747, 91; Da bi nám dáó Boug zmo]zni Sziná KŠ 1754, 251; zrédóm tebi pi]zati, zmo]zni Theofilus KŠ 1754, 161; Szvéti zmo]sen Boug KM 1783, 2; Zmo]zni otecZ Go]zpon Boug BKM 1789, 372; zmo]zen Bóg TA 1848, 6; Zmo]zen, Blázen Szi ti KAJ 1848, 10; Ták]a zmo]jna Bosja [zvéta reics TF 1715, 11; Ták]sa zmo]zna Bo]za rejcs KŠ 1754, 7; Oh zmo]zna nebe]zka pomócs BRM 1823, 9; i ka je eto tak zmo]zno tudi vnebe]zaj KŠ 1754, 194; ednáke zmo]znomi Bogá KŠ 1754, 274; Bojdi dika zmo]znomi Oc]i BKM 1789, 14; mojo düso Bougi preporácsam zmo]snomi SŠ 1796, 6; [zmo tvoie zmo]no imé zbantovali SM 1747, 55; Raszpresztri tvoio zmosno roko ABC 1725, A7a; Vermo v Po]zvetiteli zmo]znom BRM 1823, 4; Vi szte sz-Krisztusom zmo]zni KAJ 1848, 120; (te]la) obou]i pa zmo]zna KŠ 1754, 140; Te zmo]zne Je 'znijih sztouczov potégno BKM 1789, 16; vu tvoje zmo]zne roké preporácsamo KŠ 1754, 224; ki bi Bo]za zmo]zna dela [teti nemogao KŠ 1771, A5b; I rouka, zmo]zna dela Je nyegova vč]inila BKM 1789, 16; Vcsi nasz zbrodjávati Zmo]zna nyegva dela KAJ 1848, 5; Düsa ná]a Vu Jezusa zmo]sni rokaj boude SŠ 1796, 8; Ár neimamo mi boine, nego zmosnimi SM 1747, 26 **2. zmožen, sposoben**: gvüsen [zam, ka je zmo]sen obarvati KŠ 1754, 78; ka je obecsao, zmo]zen je vcsiniti KŠ 1771, 456; On je zmo]zen v]zigdár BRM 1823, 6; zmo]žen kokot se na to razserdí AI 1878, 3; právda, [tera bi zmo]zna bila ó]zivetí KŠ 1771, 563; kai [ze zmo]lnoga prikáse SM 1747, 16; [teri [zte zmocsjouv zmo]zni KŠ 1754, 94; Kaj li]zto]vje [zo zmo]zni KŠ 1771, 546; Ki [zte zmo]zni na [zve]jti BKM 1789, 12; Ki [zte zmo]zni na [zveti BRM 1823, 8 **zmóžnejši** -a -o **1. mogočnejši**: tak i med hüdimi ni]teri [zo zmo]znej]i KŠ 1754, 95; Na zmo]znejse vu glédate BKM 1789, 269 **2. zmožnejši, sposobnejši**: Sto je bio zmo]snejsi SŠ 1796, 63; geto szo od méne zmo]zné]si bili TA 1848, 13 **nájzmóžnejši** -a -e *najmogočnejši*: ker]zt

touje te nai zmošneifji Sacramentom TF 1715, 11; Oh ti vŕze pravice, i zvétoĝa 'zitka náj zmo'znejši branitel BKM 1789, 335; kšteroj ſze naj zmo'znejša Goszpoda ino králove dr'zijo KŠ 1754, 10b

zmôžno prisl. *I. mogočno*: ki ſzi i ſnyéh nevol zmosno vunka oſzlobodil SM 1747, 67; vſterom Kriſztus zmo'zno kralŕje KŠ 1754, 159; Gda znebélz zmo'zno vö zide BKM 1789, 400 **2. močno**: i zmo'zno je szkricsala na golöbe KAJ 1870, 144; Zgoraj zmožno zgermláva BJ 1886, 35

zmôžnost -i ž *I. mogočnost*: Ar je tvoje zmošnoſzt TF 1715, 25; Ar ie tvoie Zmosnoszt ABC 1725, A4b; Boſa zmošnoſzt me zderſi SM 1747, 76; tvoja je zmo'znoſzt KŠ 1754, 180; komi bojdi i zmo'znoſzt KŠ 1771, 711; Hválím te nezgrüntana zmo'snoszt KM 1783, 5; Hodi, Bogá nebeſzkoga zmo'znoſzt BKM 1789, 26; zmo'snoszt Bo'sánsztva KOJ 1845, 124; Zmo'znoszt KAJ 1848, V; vu moucſi zmo'znoſzti nyegove KŠ 1771, 586; rokou tvoje zmo'snoſzti vo rafzpreſztri KM 1783, 11; Neſzkoncſane zmo'znoſzti Boug KM 1796, 3; Od grêha zmo'znoszt velike KAJ 1848, 2; ako je tvoioi Zmosnoſzti na Diko SM 1747, 63; da tvojoj ſzvétøj zmo'znoſzti zahválimo KŠ 1754, 224; Velikoj tvojoj zmosnoſzti BKM 1789, 5; tvojo zmošnoſzt zbantüvau TF 1715, 46; da tvoio zmosnoſzt gláſzim SM 1747, 57; da tvojo ſz. zmo'znoſzt ne razdreſzelim KŠ 1754, 233; premiſzlimo Bogá zmo'snoſzt KM 1796, 4; Zviſávajte bo'zo zmo'znoszt KAJ 1848, 106; mocſni boidite vu zmošnoſzti nyegove moucſi SM 1747, 26; da obilſávate vu zmo'snoſzti Dühá ſzvétoga KŠ 1771, 482; ki ſsi dopſzto vu zmo'snoſzti Jedinſztvo moliti KOJ 1783, 11; pred tvojoj ſz. zmo'znoſztyov rad ſzpoznam KŠ 1754, 230; pridoucega vu obláki zmosnoſztyom vnougom KŠ 1771, 145; blagoszlovi me ſztvojom zmo'snosztyom KM 1783, 56; Navkŕp z-ſzvétím Dúhom Zmosnoſztyom ednákom ſš 1796, 6; i zmo'znoſzti nebeſzke ſze gibale bodo KŠ 1771, 243; prouti zmo'znoſztim KŠ 1754, 105 **2. zmožnost, sposobnost**: I dáo ji je te pozoy zmo'znoſzt ſzvojo KŠ 1771, 789; I mené Je obdr'zála zmo'znoszt BKM 1789, 16; Tô zmo'znoſzt nyegovo Szká'ze nyega delo BRM 1823, 10; grüntao ſzi ſzi zmo'znoszt TA 1848, 7; Gda bodes na dobro ravno, Sztovojov zmo'znoſztjov BKM 1789, 6; Tere ſzvom zmo'znoſztyom BKM 1789, 17; od Satana Zmošnoſzti odkupis SM 1747, 51; znamejnya

ſzo vcsinyena med vami i vmo'znoſztaj KŠ 1771, 551

zmřšiti se -im se dov. *upreti se*: Zendŕlni; zmrsiti ſze, reberiazivati KOJ 1833, 174; Naj ſze pa tečſasz Giskra pá nezmrſi KOJ 1848, 63; gda ſzo ſze na katolicſáne zmersili KOJ (1914), 139

zmřznoti -em dov. *zmrzniti*: Fagyni; zmrznoti KOJ 1833, 156; pren. I, da zmrzne lŕbézen vnougi KŠ 1771, 80; Eta lŕbav Ne zmrzne KM 1783, 251 **zmřzneni** -a -o *zmrznen*: vu vedraj zmr'znyena voda ſze nê raztopila AI 1875, br. 1, 8

zmŕjštrani -a -o prid. *navajen, obvladan*: vu ſzkopouſzti zmŕjštrano ſzrczé majoucſi KŠ 1771, 720

znágliĉ prisl. *kakor hitro*: Kak znáglic je ſzáma oſztála v-hi'zi KAJ 1870, 43

znájdeni -a -o prid. *iznajden*: Sztrelni práh je na Nemskom znájdeni KOJ 1848, 47; da je za nyegovoga kralŕvanya bila i ſtamparija pred krátkim znájdena KOJ 1848, 68

znám medm. *verjetno, morda*: Veli oca: znam ſtimata KAJ 1870, 42

znaméjnje tudi znamenje -a s *I. znamenje*: Jegy; znamenye, zaruk, liſa KOJ 1833, 161; kaje nei nikákſe znamenye Telá nyegovoga TF 1715, 40; ka je eti liki znamejnye Kriſztusevoga teſla KŠ 1754, 204; I tou je vám znamejnye KŠ 1771, 168; znamenye miloſzti BKM 1789, 89; Premislávanya znamenye čſasz dá AIN 1876, 9; zemelſzko znamejnye zovéta KŠ 1754, 8b; 'Zidovje znamejnye ſčſéjo KŠ 1771, 37; Ka vadlŕje krſztsenik po znaményi Sz. Kri'za KMK 1780, 9; ki ſzo preminoli v znaményi práve Vöre KM 1783, 124; Znamejnya pa te vörvajoucſe bodo eta KŠ 1771, 156; Ino znamejnya vnogo bodo BKM 1789, 19; Stera ſzo Czérkvi znaménya KMK 1780, 20; i čſinili bodo znamejnya KŠ 1754, 12a; i dávali bodo znamejnya KŠ 1771, 81; lŕbéznoszt Znaménya ſzkázati KOJ 1833; 'zivoucſi vu vnougi znamejnyaj vidoucſi KŠ 1754, 112; pri tê znaményaj AIN 1876, 8 **2. znak**: Znamenje tomi betegi je AI 1878, 8; Vučitel dá znamenje BJ 1886, 3; piſzki ſzo znaménya gláſza KAJ 1870, 7; i ova znaménya ſzo nê za pocsinka volo AIN 1876, 9

znamenéjši -a -e prid. *znamenitejši, pomembnejši*: Páli krſztsánſzke naj poglavitejſe i znamejſe ſzo ſtiri KŠ 1754, 85

znameniten -tna -o prid. *znamenit, pomemben*: po ſteri ſze grejh povéksa znemenitnim tálom KMK 1780, 68; niſteri poſzlavci ſzo tudi gučſali, ali nê ti znamenitni AI 1875, br. 2, 1 **znamenitni** -a -o sam. *pomembni*: Nikaj znamenitno ſze nê zgödilo AIP 1876, br. 6, 3

znameniti -a -o prid. **1. znamenit, pomemben:** pride dén Gołzpodnov te veliki i znameniti KŠ 1771, 345; Ona znamenita Czérkev KM 1796, 66; Znamenito dugoványe je tou SIZ 1807, 6; Meli Źzo pa teda zvézanoga roba ednoga znamenitoga KŠ 1771, 93; Pri etaksem znamenitom tůváriŹtvi SIZ 1807, 9; rojáke moje, ki Źzo znameniti med ApofŹtolmi KŠ 1771, 484; Vu etom liŹtji pa nájdes ete znamenite ricŹi KŠ 1771, 435 **2. velik:** Ako je pak cslovik ŹzkákŹim znamenitim greihom obtelŹen TF 1715, 36; Za odvrnénýe nisteri znameniti nevôl KAJ 1848, IX; Csi pa znamenite grejhe známo KŠ 1754, 199 **znamenitéjši** tudi znamenitéši -a -e **znamenítejši, pomembnejši:** Febo nyim poráca i te znamenitejse vu gmajni pozdrávla KŠ 1771, 484; ino je szpomorila te znamenitése med nyimi TA 1848, 63 **nájznamenitéjši** -a -e **najznamenítejši, najpomembnejši:** kakti vu ednom najznamenitésem táli návuka vere KAJ 1848, III; i notri idoucsi zmo'zmi naj znamenitejŹimi toga mełzta KŠ 1771, 420

znamenito prisl. **pomembno, posebno:** zapouvidi csinijo, znamenito, gda ocŹivełzne grejsnike vô vr'zejo KŠ 1754, 194; Znamenito je vu deli zidára KAJ 1870, 74

znamenívati -am nedov. **napovedovati:** Gda je znamenivao, Kaj od Jákoba pride BRM 1823, 20

znamenénka -e **ž opomba:** Jegyzés; znamenka KOJ 1833, 161; Znamenka AIN 1876, 22; Znamenke KOJ 1833, 5

znamenůvanje -a s **pomen:** Znamenůvanye, Toga RecŹenya SM 1747, 32; Stere znamenůvanye zdaj i náłz zdr'záva KŠ 1771, 710; Ar právde nyé áldůvanye Je nyegvo znamenůvanye BKM 1789, 24; Poleg ednoga znamenůvanya Toga recsenya SM 1747, 1; Na nyihovo znamenůvanye gledoucs KOJ 1833, 35

znamenůvanost -iž **pomen:** Naznamenůvanoszt gledôcs vrémena-rêcs zná bidti AIN 1876, 43

znamenůvaš -a m **pripona:** ládanya znamenůvaš (a birtokvonzó): *nak, nek* AIN 1876, 19

znamenůvati -ůjem nedov. **1. pomeniti:** Jegyezni; znamenůvati KOJ 1833, 161; Tou znamenůje kai Źtári Adam má vmreiti TF 1715, 33; Tou znamenůje, ka Źze má ftáplati KŠ 1754, 191; Jeru'zálem, znamenůje Źz. Mater czérkev BKM 1789, 7; csi eti nikaj ne znamenůje AIN 1876, 7; Stera nikaj znamenůjo KŠ 1771, 566; ino trplejnja niti neznamenůjo KOJ 1833, 47 **2. označevati:** Ne bi vám skdilo sztopáje i páłce znamenůvati KAJ 1870, 66; Csi je pa Źto nepokoren, toga znamenůjte KŠ 1771, 630; Ka pa

gori Źtánejo ti mrtvi, i Moj'zes je znamenůvao KŠ 1771, 240; Je znamenůvao Sz. KrŹt KŠ 1754, 185 **znamenůvajóci** -a -e **označujoč:** Tou je pa pravo znamenůvajoucsi ŹzkákŹov Źzmrtyov nyemi je mrejtj KŠ 1771, 309; Lastivnoimé sze pred mestrie znamenůvajóucse imé dejva AIN 1876, 11

známivrét prisl. **skupaj z nami:** Důhá Źz. známivrét delanye KŠ 1771, 463

znánec -nca m **1. znanec:** Nas priátel, znánec BKM 1789, 44; Nas priátel, znánec BRM 1823, 23; Ali ti szi moj znánec TA 1848, 44; Csi znánca gdebodi szrécas KOJ 1845, 29; Sztáli Źzo pa vłzi znáncki nyegovi KŠ 1771, 253; Moji znáncki, priátelje Źze vełzeliŹo KM 1783, 212; Vłza rodbina ino znáncki, 'Zivte Źzrecsno BKM 1789, 422; Połzłúsajte rejcs mo dobrj znáncki SŠ 1796, 75; dobre znánceze TF 1715, 29; Moje dobre znánceze zbrátjom BKM 1789, 369; Da i jałz zmojimi znáncki Vnebéłza idem KŠ 1754, 272; Z-tůhincmi i znancmi kakti omrácsene KAJ 1870, 117 **2. znalec, poznavalec:** ti, Gołzpodne, vłzej Źzercz znánec KŠ 1771, 343; I visesne právde vucseni znáncki KAJ 1848, 310; I nike je połztavo Boug vnogo jezikov znánce KŠ 1771, 515, i drůge Piłzma znánceze knám połila BKM 1789, 43

znáni -a -o prid. **znan:** vłzáki cslovik, znáni i neznáni KŠ 1771, 28; Liki neznáni, i dónok znáni KŠ 1771, 539; Naj znáno bode zdaj poglavárŹtvi KŠ 1771, 578; Na znáno nóto BRM 1823, 1; Na znáno nóto KAJ 1848, 1; I znáno je 'ze vszákomi KAJ 1870, 6; odpúsztj mi moje znáne, i neznáne grejhe KM 1783, 27 **znáni** -a -o sam. **znani:** i iłzkali Źzo ga med rodbinov i med znánimi KŠ 1771, 171

znánje -a s **1. znanje, vedenje, poznavanje:** Źze naprej dáva KatolitsánŹzko znánye KMK 1780, A2(3); i od toga znánye nikoga nej trbej kraj vracłati KŠ 1771, A4b; Katekizmus je KatolitsánŹzkoga znánye Návuk KMK 1780, A2(3); jeli bi mogoucse bilou k-znányi vogszke rejcsi pridti KOJ 1833, XVI; z-Dreva znánye dobroga ino hůdoga ne jei SM 1747, 6; 'Zivo znányé zroka zvelicsanya KŠ 1754, 77; znáno, kaj vłzi znánye mámo KŠ 1771, 504; i vłzo dr'zino vcsi na Bo'ze znánye BKM 1789, 378; Kaj Źzte vu vłzem obogatili vu vłzákóm znányi KŠ 1771, 490; Jasz szem toti szlab vu znányi KAJ 1870, 5; Szami csůdivali I nad mojim lepim znányem KAJ 1870, 23; I kraj je vzéo znányom 'zené KŠ 1771, 353; mladino, naj sze vu potrejbniŹ znányaj goriszckmi KOJ 1848, 120 **2. v zvezi na znanje dati sporočiti,**

pojasniti: Pokom je Bog voljo na znánye dál SM 1747, 9; ino tak vrági na znánye dáo KŠ 1754, 111; Tou je pavcsinyeno na znánye vřzejm KŠ 1771, 401; Marii na znánye dao BRM 1823, 4 **3. ljubezensko razmerje**: ka sze prepovédane lřbavi ino znánya szládke oblřbe premenijo KOJ 1845, 38; 'snyimi veliko znánya meo KOJ 1848, 36

znánost -i ř **1. znanost**: Scientia Znánost KMS 1780, A7b; Za prirodopis se zové ono znanost AI 1878, 4 **2. znanje, vedenje**: Ali znanost nadřva KŠ 1771, 504; Sz. Duhá Dári řzo Znánost KMK 1780, 19; Od tébe zhája řza znanost BKM 1789, 291; i diřanye znanost řzvoje nazviřcsáva KŠ 1771, 532; řtera řzam ali znánoszt, ali znevejdnoszt pregrejšo KM 1783, 161; Tamsze preszvřti Zorja visise znanoszt KAJ 1848, 225; řžteroga morete razmeti znanost mořo KŠ 1771, 578; Znanoszt razserřřvájřcse mřszecsne novine AI 1875, kaz. br. 1; ka vu znanost bodta Bougi řzpodobna KM 1796, 7

znanřvati -řjem nedov. *naznanřati, sporořati*: znanřvo zdaj glávni dvornik AI 1875, br. 1, 7

znášanje -a s *prenašanje, potrpljenje*: Szád Dřhá je pa znářanye KŠ 1771, 568; Znářřanye je nyega na tou napelalo KM 1796, 63; kriřza i nevřl znásanye BRM 1823, VII; Ali bogářstvo znářanya zametávas KŠ 1771, 450; Od znásanya Me vari BRM 1823, 381; Daj mi mirovno trplivořt Na nevřl znásanye BRM 1823, 455; liki Bořzi řzlřžbeniczke vu vnuogom znářanyi KŠ 1771, 538; Boř ponizen vu znásanyi KAJ 1870, 166

znášati -am nedov. **1. prenašati, imeti potrpljenje**: Ti mocni řzo duřzni řzlake znářati KŠ 1771, 481; řsitka teskoucse vorno znásati pomága SIZ 1807, 10; Sto te more zvisávat, Ká szi gotov bio znásati bolezni KAJ 1848, 223; Záto řza znářam za volo ti odebráni KŠ 1771, 648; Ář za tvořo volo znásam spot TA 1848, 54; nego řza znářřamo KŠ 1771, 506; Csi kařtiganye znářate KŠ 1771, 694; Sto bode britke tvoře vdárcze znářao BKM 1789, 344; dobro bi ga znářřali KŠ 1771, 547 **2. znašati, predstavřati**: Gláva znáša eden trřtji tao vse njegove dugoře AI 1878, 21 **znášati se** -am se **1. ponašati se**: Kérkedni; znásati sze KOJ 1833, 162 **2. prenašati, potrpeti**: káгда řze mámo mi znářřim blisnyim znářati TF 1715, 14; I znářajte řze pokojni biti KŠ 1771, 620 **3. vesti se**: Domá se dobro znášaj BJ 1886, 12; Vu církvu se je dobro znášala BJ 1886, 21 **znášajřči** -a -e *ki prenaša, potrpi*: pořřtávlena řzo kařřigo znářřoucsa KŠ 1771, 758; Znářřajřcsi edendřřoga KŠ 1771, 609;

Ovo blářzene právimo te znářřajřcse KŠ 1771, 753

znáti znám nedov. **1. znati, vedeti**: Jelie potreibno katechismusa řže tále znati TF 1715, 48; Jasz govori doli znam szpřszati KAJ 1870, 5; Csi je řteti neznas KŠ 1771, A8a; Csi je řteti neznas KŠ 1771, A8a; pa dřnok neznas vogrřzkoga jezika KOJ 1833, XIX; Birke tak řze zná precsteti KAJ 1870, 9; da vszi známo po vogrřřskom řřcsati KOJ 1833, X; niti steti neznářo KOJ 1845, 110; Opice jáko znářo plezati AI 1878, 6; da bom křm hitře csteti znao KAJ 1870, 6; ali ře je molitve znála BJ 1886, 4; Geto řzo nej znali řzebř razveřřeliti BKM 1789, 5 **2. z nedolořnikom izrařa mořnost uresniřřitve dejanja**: Ář mála moucs malo zná opraviti KOJ 1833, XIV; zná temno přt beřřzája szkoncsati KAJ 1848, III; Po novom leti, zná biditi ecse prvle AI 1875, kaz. br. 8; Vremena-recs zná znamenřvati AIN 1876, 45; (lisica) zná se okráři v kureřřnek AI 1878, 9; Neznamo mi tebi nikaj plácsati BKM 1789, 36; Csi znáte dobre dáři dávat KŠ 1771, 22; řzi lampe nej znao odpreřti BKM 1789, 5b; Ki řzo znali tř osztáři KOJ (1914), 97 **3. vedeti**: trbeř je znati, greřhov odpuscanye KŠ 1754, 207; Vřřákomi řze zapovidáva znati KMK 1780, 6; Ka sze dosztája znati KOJ 1833, 104; Kak sze zovřm, znati scřřo KAJ 1870, 5; cslovek nemore znati, ka sze priřeti AI 1875, kaz. br. 7; Vsaka stvár nas napeláva veř znati AI 1878, 3; dobro znám, kaje nei znamenye Tela TF 1715, 40; Dokecs bom řřiv, Neznam dobro SM 1747, 72; ti řzám Me obarřes, jařz tou znám KŠ 1754, 246; I gde Neznam BKM 1789, 403; Znam, ka je pogřbelnořt BRM 1823, 9; Znam jasz, v-kom verřem KAJ 1848, 4; to jaz dobro znam AI 1875, kaz. br. 71; Znam, ka se nař řučitel veseli BJ 1886, 6; Odkud ti tou znás TF 1715, 37; Odkud pa znás KŠ 1754, 181; Neznas, řtero vřro v-skrinyo te deneřo SŠ 1796, 40; Vřmda znás Ka od bundasa vecs neves KAJ 1870, 10; csi glih znás, ka jasz szam dobro namřno vcsiniti AI 1875, kaz. br. 7; Bogá nai csini, kař zná SM 1747, 72; On Zná dobro KŠ 1754, 263; Ář zná Ocsa vas KŠ 1771, 18; Ář cslovik toga nezna BKM 1789, 19; Ki dořzta gucsi, ali dořzta zná KM 1790, 16; Niscse toga nezna gde nyemi je mreřti SŠ 1796, 12; ki řzo, neznamo od koga, doubili Biblio KŠ 1771, A5a; Neznamo gda merřřo SŠ 1796, 91; Mi nikaj z nyou neznamo SIZ 1807, 18; ali neznářo, řto je bode vřzřvao KŠ 1754, 241; ář neznářo, řřiniřo KM 1783, 77; naj nezna leřva tvořa KŠ 1771, 18; naj znás pravicsno povedati KM 1783, 147; Naj pa znáte, kaj oblářt má KŠ 1771, 28; i bodeta

znala, kai je dobro SM 1747, 6; i nebudte znali KŠ 1771, 43; Zagvüšno záto znaj vŕža hi'za Izraelŕzka KŠ 1771, 347; Znájte, ka ŕzte nej ŕzpreidocŕen odküpleni KŠ 1754, 119; Znájte, ka je on právi Boug BKM 1789, 7b; Da bi biu pak dobro znao TF 1715, 8; dabi vi ználi, kai vi ŕitek vekivecsni mate SM 1747, 22; Da bi pa znali, ka je tou KŠ 1771, 38; Gofŕzpodne, znao ŕzam te, ka ŕzi trden cslovik KŠ 1771, 85; Ar je nej znao, ka bi gúcsao KŠ 1771, 129; da je 'se nej znála csidna je KOJ 1848, 3; I dönok obarvati néznao Nyega KAJ 1848, 4; i znao csida püksa pôcsila AI 1875, kaz. br. 7; Nej so znali, kama bi legli BJ 1886, 9 **4. poznati:** ti znás moje ŕohkofŕti SM 1747, 69; naj znám ŕzvedouŕztva tvoja KŠ 1754, 157; Bosje Zapoveidi more dobro znati SM 1747, 89; je potrejbno iŕztino Bo'zo znati KŠ 1771, A4b; znás, i vidis vsza moja csinejnja KM 1783, 3; naj vsaki tvojo pëldo vidi ino zná BJ 1886, 8; Csi pa znamenite grejhe známo KŠ 1754, 199; Ar stere je od vekivekoma znál SM 1747, 30; da ŕzo ga vŕzi lidje nej znali KŠ 1771, A4b; neznam váŕz KŠ 1771, 84; ŕteroga vi neznate KM 1796, 95; one, ki Bogá neznajo SM 1747, 15; poganye, ki neznajo Bogá KŠ 1771, 619; ki imé tvoje znájo TA 1848, 7; Po'zelejnya ne bi znao KŠ 1754, 65 **5. oznaniti:** Gábriel Márii znati dao BRM 1823, 10 **znáti se** znám se **1. znati se:** Pokedób sze zná vogrszki Jezik hváliti KOJ 1833, III; Tu sze zlehkôtiiti zná Bremen KAJ 1848, 6; ka sze zná pripetiti AI 1875, kaz. br. 7; szo sze znali zjedinati KOJ 1833, IX **2. vedeti se:** sze prav nezná KOJ (1914), 99; da sze nebi znalo, gde je pokopan KOJ 1848, 5 **3. poznati se:** Tiŕzti vucsenik ŕze je pa znao zviŕlesnyim popom KŠ 1771, 325 **znajouči** tudi znajouči -a -e **vedoč, poznavajoč:** Znajoucsi pa Jezus miŕzli nyihove KŠ 1771, 39; ete pa znajoucs i vidoucs od ti nepokorni KŠ 1754, 73; grejhe, ŕtere ŕzam znajoucs ali neznajoucs vsino KM 1783, 67; Znajôcs, kâ mi tu dobro bô KAJ 1870, 5; Znajoucsŕi, ka vardejvanye vaŕŕe võre mirovnoŕzt ŕzprávla KŠ 1754, 84; I tou csinte, znajoucsi vrejmen KŠ 1771, 478; bilou vogrszki znajoucsih Szlovenov KOJ 1833, XVI; ar znajoucsim právdo gučjim KŠ 1771, 461; vŕzakojacske jezike znajoucse mo'záke **znávŕši** -a -e **ker je vedel, poznal:** On pa znavŕŕi nyihovo ŕzkazlivoŕzt KŠ 1771, 140

znebiti -im dov. *rešiti:* Od vŕzej nevoud me znébi BKM 1789, 319 **znebiti se** -im se *znebiti se, rešiti se:* da sze nyé nemore znebiti KOJ 1845, 87; Ali prav zbit sze je mogao znebiti falata zemlé KOJ 1848, 20; cslovik, Ki ŕze ŕzvejta znebí BKM 1789, 418; Tejlo, gda ŕze groba znebí SŠ 1796,

144; Gde ŕze vŕze tú'znofŕzti znebi BRM 1823, 24; krava sze znebí szvojega ocsiscsenyá KOJ 1845, 109; Da sze té mantre znebijó KAJ 1848, 37

znéjtiti tudi znétiti -im dov. *razvneti, spodbuditi:* Vnasi ŕzrczáj vero znejti BKM 1789, 394; Ona mi tú znéti trák vüpanya KAJ 1848, 202 **znétiti se** -im se *zanetiti se, vŕgati se:* i liki ogen szeznéto vu miszljaj moji TA 1848, 32 **znéjtivŕŕi** -a -e *ko je zanetil:* Znejtívŕŕi pa ogyen na ŕzrejdi na dvouri KŠ 1771, 248

znéstti znesém dov. **1. prenesti:** ofŕzlobodjený ŕzkü'závanyem vrét ŕzprávla, da morete zneŕzti KŠ 1754, 174 **2. odnesti:** Odŕztut gda odidoucs na brejg me ti zneŕzi SŠ 1796, 84 **3. znesti, izleči:** Prvle zneszé kokôs, potom kokodácese KAJ 1870, 69

znevèriti se tudi znevèriti se -im se dov. *izneveriti se:* steri sze je pokojnomi Králi znevero KOJ 1848, 45; Tvártko sze je znevöro KOJ 1848, 47; szo sze Czaszari znevèrili KOJ 1848, 101; ka szo sze zneverile KOJ (1914), 133

znísiti tudi zníziti -im dov. *ponižati:* Bôg zná zníŕziti BRM 1823, 131; i ocsi zviseni znizis TA 1848, 13; Bôg, ki etoga znizi TA 1848, 60; Naszkori bi nyegove nepriátele zniszó TA 1848, 67 **znízeni** tudi znízeni -a -o *ponižan:* Znizen szem prekrôto TA 1848, 102; Ali krôto szem zniseni TA 1848, 96

znízanje -a s *ponižanje:* i znizanye tvoje zviszi mené TA 1848, 14

zníženost -i ž *ponižanje:* Ki sze je vu znisenoszti nasoj szpômeno z nász TA 1848, 112

znój -a m *znoj, pot:* Znoj Veriték KM 1790, 93(a); Veriték; znój, pot KOJ 1833, 181; Oh keliko znója toclŕjo tesáczke KM 1783, 216; za méne ŕzi krvávi znoj tocsó KŠ 1754, 237; Peri me ŕztve ŕzmrti znójom KŠ 1754, 256; je predgao ŕztrúdom i znójom KŠ 1771, 433; ka ŕze je ŕzkrvávim znójom potio KM 1796, 106

znójiti se -ím se nedov. *znojiti se, potiti se:* Izzadni; potiti, znojiti sze KOJ 1833, 160

znoriti znòrim dov. **1. znoriti, obnoriti:** Ar csi ŕze ŕto za koj ŕztima biti ŕzám ŕzebé znori KŠ 1771, 569; Gyizdoŕzt tebé naj ne znori SŠ 1796, 52; da ŕzami ŕzebe ne znorite KŠ 1754, 25; Vinŕzka moucs me' je znorila SIZ 1807, 61; Znorila me je jeszén KAJ 1870, 61 **2. ogoljufati, prevarati:** Ino kakda znori vuká Leszica KAJ 1870, 23; Ali znorila szi hamicsna mené AI 1875, br. 2, 8 **znoriti se** znòrim se *prevarati se:* I ŕz-tem ŕze lahko znorimo BRM 1823, 315; Vu modrouŕzti ŕteri nejŕzo, hitro znorijo-ŕze SŠ 1796, 67 **znòrjeni** -a -o *ogoljufan, prevaran:* vszáki sze tò'zi, ka je znorjen AIP 1876, br. 1, 8

- znòšeni** -a -o prid. *znesen*: te ogyen je pa nej [zamo 'Je vküp znòšfeno, nego efcse pousgao KM 1796, 49
- znótra** tudi znóutra prisl. *znotraj*: Dusno Zve[zt ká od znotra to[í SM 1747, 69; znoutra [zo pa zgrablivi vuczke KŠ 1771, 22; Znoutra [zrd, zvüna pa gizdo[zt BKM 1789, 259; z-noutra je opomenoula te moudre KM 1796, 90; szo sze vcsili csloveka znoutra i zvüna szpoznati KOJ 1845, 111; znótra vu nyih je zlocsasztnoszt TA 1848, 5
- znotréišnji** tudi znotréjši tudi znotréši tudi znotréjšnji tudi znotréšnji -a -e prid. *notranji*: nas cslovik donok te znotrejsnyi [ze ponávla KŠ 1771, 536; Znotrejsnya pobo'snoszt sze nemore zadusiti KOJ (1914), 140; Moka znotrejsnya KŠ 1771, 244; Trplejnya znotrejsnyega KŠ 1771, 87; Da dugoványa razszodjáva Póleg znotrésnye vrédnoszti KAJ 1848, 8; na znotrejšem stráni tej lupin se hránijo AI 1878, 40; Oro[zlány, koteri znotrejšnyim [zkü[ávanyem porinouti TF 1715, 43; naj du'sno[ztí [zpunimo i znotrejšnyim tálom KMK 1780, 46; kak prednyi miniszter obdr'zo je znotresi dugovány pelanya AI 1875, br. 1, 2 **znotréjšnji** -a -e sam. *notranji*: to znotrejsnye va[je je pa puno zgrablivo[ztí KŠ 1771, 209; Znotrešnja je jáko znešana AI 1878, 34
- znotrína** -e ž *notranjost*: Dühá právoga ponovi vu znotrinaj mojih KOJ 1845, 129
- znóuva** tudi znóva prisl. *znova*: Ve[zeló v[ze znouva BKM 1789, 35; ki 'selejo znouva sztoupiti vu Bratovesino KOJ 1845, 93; ino znouva na pokornoszt navcsiti tisztoza Drákula KOJ 1848, 57; se itak vsaki dén znóva rédi BJ 1886, 8
- znóuvarèjeni** -a -o prid. *nanovo narejen*: I taki szo ga z-ednov znouvarèjenov korónov ovéncsali KOJ 1848, 44
- znóuvič** tudi znóvič prisl. *znova, ponovno*: vu kr[ztí je 'ze znouvics preporodjeni KŠ 1754, 191; dájo [támpati znouvics vtom jeziki [tiri Evangyeli[te KŠ 1771, A6b; kakti edno nouvo [ztvorjenýe [ze na 'sitek vekivecsni znouvics porodi KMK 1780, 58; na kri's z-grejhi prikovávas znouvics tvoj'ga Jezu[fa KM 1783, 289; Bo'za rejs I znouvics nám oznánila BKM 1789, 5; Znóvics [ze poródmó po nyem BRM 1823, 17; I 'z-nyim zide Znóvics szuncze vüpanya KAJ 1848, 102; Znóvics szem pogledno bajcare KAJ 1870, 85; i tam sze je králeszka récs znóvics razglászila AI 1875, kaz. br. 2
- znücati se** -am se dov. *obrabiti se*: I 'zelezo sze znüca po császi KAJ 1870, 97
- zòbati** -am nedov. *zobati*: Enni; jeszti, zobati KOJ 1833, 155
- zoberóuč** prisl. z *odprtimi rokami*: da Becsanje Maximiliana zoberoucs 'selejo KOJ 1848, 69
- zobhoditi** -hòdim dov. *obhoditi*: dokecs edno liszť lipe z-obhodi AIP 1876, br. 2, 6; Mravle lübijó sladkočo i zobhodijó jestvine srambe AI 1878, 37; szkoro vsze té je zobhodo, poiszkaó KOJ 1848, 58
- zobláziti** -im dov. *obiti, izogniti se*: Nevola ga nezoblázi BRM 1823, 289
- zoblízati** -lížem dov. *oblizati se*: I mácska sze Zobl'ze KAJ 1870, 47
- zòbni** -a -o prid. *zoben*: tam bode zobno skripanye KŠ 1771, 25; ki niti zobne boleznosztí ne mores trpeti KM 1783, 209
- zòbon** -a m *zabunec, do kolen segajoče žensko vrhnje oblačilo brez rokavov*: Kokodácsse na zoboni KAJ 1870, 145
- zoboròžjeni** -a -o prid. *oborožen*: da szo zoboro'sjeni nad nyega prisli KOJ 1848, 13
- zobplèti** -plevém dov. *razredčiti, povzročiti občutno številčno izgubo*: Vogerszko vojszko je pa gri'sa tak zobplejla KOJ 1848, 54
- zobrázanje** -a s *izobrazba, izobraževanje*: Za zobrázanye mladine szo nasztávlene vucsilnice KOJ 1848, 107
- zobrázejnje** -a s *izobrazba*: Na naprejpomága-nye zobrázejnya je vcsino meszta gornapraviti KOJ 1848, 31
- zobráziti se** -im se dov. *izobraziti se*: Naj bi sze kralevcásnci po trstvi ino poszlovanoszti bole zobrázili KOJ 1848, 19
- zobráznovnica** -e ž *izobraževalna ustanova*: On se je podáo vu králevszko Zobráznovnico (Pripravniczo) KOJ 1845, 4
- zobrisati** -bríšem dov. **1.** *obrisati*: Csemi 'senszke vszáko szoboto vecsér obloke zobrisejo KOJ 1845, 4 **2.** *izobraziti*: sze je nyegova prouszta zvüejnsina oplemenitena, zobriszala KOJ 1845, 5 **zobrisani** -a -o *izobražen*: Zobriszani Szloven i Szlovenka KOJ 1848, 1; I csi zobriszan cslovek vise sztojí AIP 1876, br. 5, 7
- zobrisenjë** -á s *izobrazba, izobraževanje*: cslovek, ki nebi csüto potrèbesine zobriszenýa AIP 1876, br. 4, 1
- zobstójna** prisl. *zastonj, zaman*: i lü[ztvo je mi[ztlilo zob[ztójna KŠ 1771, 352
- zobstójni** -a -o prid. *zastonjski*: Nase vüpanye zob[ztójno, Bode BKM 1789, 125; liki nikeliko kricsanya zob[ztójnoga BKM 1789, 4b
- zobstójnost** -i ž *kar je zastonj, zaman*: Oh ti k-nicsemi valon preminoucsa zob[ztójno[zt SZ 1807, 58

zóbston tudi zóbstom prisl. **I. zastonj**: Inygen; zóbszton KOJ 1833, 160; ki ſzi meni zobſztom ſenkal SM 1747, 52; i oni ſzo nyim mogli zobſztom ſzlu'siti KM 1790, 92; I dnes smo hráno zobstom dôbili BJ 1886, 8 **2. zaman**: Moja ſzkrb je zobſztom KŠ 1754, 268; ſze ogible zobſzton valon csefketanya KŠ 1771, 641; Szpraviczeni pa zobſztom 'znyegove miloſcse KŠ 1771, 454; keliko i lejt ſzi do eti máo zobsztom ſzprevodo KM 1783, 198; Moja ſzkrb je zobſztom BKM 1789, 263; Vrêmen hitro tekôcse Nam Goſzpod z-obſztom nedáva BRM 1823, 361; ár nyemi zobsztom mu'ziko dela KAJ 1870, 99

zobstónski tudi zobstómki -a -o prid. *ki je zastonj, zaman*: da nemo Li poſzlúsávczi zobſztonſzki BKM 1789, 179; I në zobsztonszo bremen, Je 'zitek moj meni KAJ 1848, 245; stero je nej drúgo, nego zobsztonszo povnou'sanye literh KOJ 1833, 86; brezi zobsztonszo sztroska na czompernice KOJ 1845, 109

zofist -a m *sofiſt*: ka ſzo ſoulſzki pernyávczi i Zofiſztje KŠ 1771, 438

Zóltan -a m *Zoltan*: Zoltán Vojvoda KOJ 1848, 8; Zoltána je pa tak szrá m bilou KOJ 1848, 8; szini Zoltáni vernosz priszégne KOJ 1848, 8

zòpet prisl. *zopet*: Dai dabi mogel na tvoi keip ſze zopet ponouvit SM 1747, 53; Ka ti zopet vmiloſcso, Prides BKM 1789, 195

zopsúvati -újem dov. *opsovati*: Vouriha, zopszúje KOJ 1848, 60; Ali on je nyé nej nazáj zopſzúvao KM 1790, 70; Zopſzúvali ſzo ga KŠ 1771, 298; szo Luthera zopszúvali KOJ 1845, 65; szo (farara) groubo zopszúvali KOJ (1914), 139

zoráti zorjém dov. *zorati*: Z-ori nyivo AIN 1876, 30; nego je prvle zemlou zourao tvoj ocsa KM 1790, 30

zoriti -im nedov. *zoriti, delati, povzročati, da postane kaj zrelo*: Érek, zrêli, zorim -iti AIN 1876, 44 **zoriti se** -ím se *zoriti se*: Po kom sze zori psenica KAJ 1870, 170

zoriti se -í se nedov. *zoriti se, daniti se*: Virradni; zoriti, deniti sze KOJ 1833, 182

zórja -e ž *zarja*: Kako ſze zórja od péra SŠ 1796, 118; Gde po szne mrtelnoszti Szvéti zorja vecnoszti KAJ 1848, 107; i dúgo je gúcsao notri do zorje KŠ 1771, 404; Eſcse pred zorjom Goſzpodne BKM 1789, 8; rano ſztánem pred zorjami SIZ 1807, 27; Na drúgi dén v-zôrje sze predbudivsi KAJ 1870, 67; Angyeo, z-ſterim ſze je do zouri ſzrecsno boro KM 1796, 22

zorjânski -a -o prid. **I. jutranji**: I fticsica zorjânszke peszmi szpêva **2.** v zvezi **zorjânska zvezjda danica**: i zorjânjzka zvezjda, (Denicza) gori zide SM 1747, 125; Gda tá zorjânszka

zvezjda Zide vſzrczi KŠ 1754, 253; Jaſ ſzam ta ſzvetla zvezjda zorjânjzka KŠ 1771, 808; Zvezjda zorjânszka KM 1783, 87; I dâm nyemi zorjânjzko zvezjdo KŠ 1771, 771

zórjati -am dov. *zarjuti*: Zórjali ſzo KMS 1780, A3b

zorjenica -e ž *danica*: dokecs ſze dén raſzveti i zorjenicza gori zide KŠ 1771, 718; pren. Oh Jezus 'Zitka szvetla zorjeniszta KAJ 1848, 79; Rêcs Tvoja dá to nebeſzko zorjeniczto BRM 1823, 348

zorjenice -ic ž mn. *zornice, jutranje maše v adventu*: Zorjenicze KMS 1780, A3b

Zorobâbel -a m *Zorobabel*: Zorobabel ABC 1725, A3b; Zorobâbel je pa poroudo Abiuda KŠ 1771, 5; Salathiel je pa poroudo Zorobâbela KŠ 1771, 5

zosâgati -sâgam dov. *prestrašiti*: Grecska i vlaska vojszka në jáka i torka jáko nezosâga AIP 1876, br. 11, 3 **zosâgati se** -sâgam se *prestrašiti se*: tak glédo, da bi sze zoszago AIP 1876, br. 1, 7; kony od nikoj sze zoszago AI 1875, kaz. br. 8 **zosâgavši se** -a se -e se *ko se je prestrašil*: Zoszagavsi i pascivsi sze AIP 1876, br. 1, 7

zoséjkani tudi zosékani -a -o prid. **I. izsekan, izklesan**: grob, ki je bio zoſzejkani zkamna KŠ 1771, 154; Cérkveni sertél je zosékanim kamnom polajštráni BJ 1886, 6 **2. sesekan**: naj na falate zoſzejkanoga na drva poloſſijo KM 1796, 75

zoseliti -sèlim dov. *preseliti, odseliti*: Zâto prek váz zoſzelim zovkraj Babilona KŠ 1771, 362 **zoseliti se** -sèlim se *preseliti se, odseliti se*: z-Klostra vu város sze zoszelo KOJ 1845, 64; Zakaj ſzo ſze zoſzelili vu Egyptom KM 1796, 29; zAzie sze v-nyega zoszeli KOJ 1848, 60

zoseljenjé -á s *preselitev, odselitev*: Ono zoſzeljenyé vu Egyptom ſze je zgoudilo KM 1796, 91; od Jákovovoga vu Egyptom zoſzeljenyá KM 1796, 28

zosipani -a -o prid. *vsut, spravljen*: zlâti, në vu mosnyô zoszipani KAJ 1870, 125

zostréjlanje -a s *streljanje*: da szo zidine od vnougoga zosztrejlanya jáko razrúsane KOJ 1848, 8

zostréjlati -am dov. *sestreliti*: pod Szigetvár prigrumi, i dá ga zosztrejlati KOJ 1848, 83 **zostréjlati** -a -o *sestreljen*: govedo bojdi, ali ſztrejlov zoſztrejlano KŠ 1771, 695

zòstriti -im dov. *izostriti, izbistriti*: csi sze sto povüpa lutheránom ocsi zosztriti KOJ 1845, 74 **zòstriti se** -im se *izostriti se, izbistriti se*: zoſztro ſze je dúh nyegov vu nyem KŠ 1771, 395

zób -á m **I. zob**: Dens Zoub KMS 1780, A7b;

Zoub Fog KM 1790, 92(a); ali v-zoubi szmodko ali pipo majoucsi KOJ 1845, 5; i zobjé nyihovi [zo bili, liki oroslányov zobjé KŠ 1771, 782; i zobé ti neverni szpoteres TA 1848, 4; Jázbec Má močne zobé AI 1878, 10; medved (z-zobmi) grizé **2.** v zvezah: **zoube si brüsitü obrekovati, opravljati:** 'senszke polübili, na stere szo szi szledkar zmirom zobé brüszili KOJ 1848, 7; **vu zoube priti omogočiti, da ga opravljajo:** Mojim protivnikom vu nyi zoube priti BKM 1789, 288; **z zobmi škripati zelo se jeziti:** Csi zobmi skriplemo KŠ 1754, 37; Povej kak dugo bo's z-zobmi skripao KM 1783, 297; **zoub za zoub če je bila komu storjena krivica, naj se zanjo maščuje:** Csüli [zte, kaj je povejdano: zoub za zoub KŠ 1771, 16

zouči prisl. **1. naravnost:** Oduri zoucsi hüdoga csloveka BKM 1789, 190; On je toj [zmrti zoucsi [ztáo SŠ 1796, 174; nego [zi bole mámo gücsati z-oucsi, kako [zkrivomá SIZ 1807, 21 **2.** v zvezi **zouči vouči iz oči v oči, odkrito, naravnost:** Gde bi zouc[ji vouc[ji [zvéto glédao Troj[ztvo KŠ 1754, 274; zoucsi voucsi [zam nyemi prouti [ztano KŠ 1771, 559; Gde bi zouc[ji vouc[ji [zvéto glédao Trojsztvo KM 1783, 294; szo Luthera náj bougsi priátelje nyegovi zopszuvali zoucsivoucsi ozúrno KOJ 1845, 65 **3. vpričo:** Glászi dela zoucsi Bo'ze odicseno[ztü BKM 1789, 2b; da nebi Milticz zoucsi Luthera neopazno pravo KOJ 1845, 70; V-etom boji zoucsi Ladislava IV. szo sze vöszkázali KOJ 1848, 40

zoudäti zoudám dov. *prodati:* vnogo ji je pa zoudao kak [fivino KM 1796, 83; szvoje kmete szo nyé z grüntom vréd zoudali KOJ (1914), 112

zouseb tudi zóseb prisl. *posebej:* Teda príztou-piv[ji vucseniczke Jezufi zoub[zeb, erkli [zo KŠ 1771, 57; Ár kak zou[zeb v[záko Persóno vadlúvati moremo KM 1783, 13; i med témi zóseb edna zeléna szpicsica KAJ 1870, 102

zoväditi -vädím dov. *naznaniti, ovaditi:* vracsitele nyim beteg zoväditi KOJ 1845, 111 **zoväditi se** -vädím se *pokazati se:* Tu sze zovádi gibcsnoszt grla i prsztov KOJ 1845, 5; z-etim nepriátelszkim odlocskom sze je Fridrik zovado KOJ 1845, 58 **zovädjeni** -a -o *naznanjen, ovaden:* zovädjena szo takájse Jancsiova vnouga tolvajsztva KOJ 1845, 50

zovkra prisl. *onstran:* ár je cvil deteta csüti zovkrá brvénc KAJ 1870, 82

zovláčiti -im dov. *omadeževati:* náj z niksím csinejnyom nezovlácsi szvojega szczzá KOJ 1845, 92 **zovláčiti se** -im se *umazati se:* decza, stera sze hitro zovlácsi KOJ 1845 **zovláčení** -a -o

povaljan, umazan: sze za sztöl vszéde vesz zovlácseni KOJ 1845, 115

zozídati -am dov. *sezidati, zgraditi:* vcsini Goszpodne naj sze zozida Jeru'sálem KOJ 1845, 129; nebi Cérkve zozidali KOJ 1845, 71; Kájñ je váras zozidao KM 1796, 10 **zozídani** -a -o *sezidan, zgrajen:* vrih brigá, na kom je nyihovo me[ztö bilou zozidano KŠ 1771, 177

zöženiti se -žènim se dov. *poročiti se:* Szetov odvejte [ze je vküp zo'seno z-Kájñovim odvejtóm KM 1796, 10

zpačlivo prisl. *pohujšljivo:* da sze je Ladislav IV. zpacslivo razvuzdo KOJ 1848, 40

zpcöerkati -am dov. *poginiti, pocrkati:* mláde gde so siröte zpcöerkale BJ 1886, 26

zposaditi -ím dov. *posaditi:* Ali szadike në szlobodno na göszci zposzaditi AIP 1876, br. 2, 8

zpošlávati -am nedov. *pošiljati:* Rodich generao pisüje, lidi szvoje z-posláva AIP 1876, br. 4, 3

zprášíti -im dov. *izprašiti:* Oblek se more večkrát zprášíti AI 1878, 33

zprávišče -a s *zbor, zborovališče, cerkev:* gda greisnike zprávišc[ja vönka zaprejo TF 1715, 35

zpreobládati se -am se dov. *premagati se:* szta sze z-králoM Salamonom szekala, ino zpreobládala KOJ 1848, 21

zpüstiti -ím dov. *izpustiti, izdihñiti, umreti:* kricsécsi zvelikim glájzom zpü[ztö je dufo KŠ 1771, 153

zráčati -am nedov. *izročati, prepüščati:* Záto dugoványe zrácsa Na Bogá SŠ 1796, 71

zračúnanje -a s *naštevanje:* Drügie naj[fe potrebouc[fe naprei zračúnanje TF 1715, 26

zračúnati -am dov. **1. izračúnati:** i zracsóna [ztrofej KŠ 1771, 220; ki má pamet, naj zracsóna racsóñ te divjácsine KŠ 1771, 790; i zracsóñali [zo nyih czejno KŠ 1771, 401 **2. príšteti:** vá[z pa vu racsóñ scséjo zracsóñati SIZ 1807, 13; nyega med Szvéctö zracsóñati KOJ 1848, 15; C[ji te Goszpón Krisztus zracsóña med [zvoje vörne KM 1783, 206; I zracsóñaj me med te verne KŠ 1754, 272 **3. našteti:** greihe ziméñom na prei zrac[únati nemoremo TF 1715, 36 **4. prešteti:** lü[ztva vnogo, [teroga je ni[csö nej mogao zracsóñati KŠ 1771, 779; Nemrem zrac[únati V[ze moje grejhe BKM 1789, 386; Ki [zi zracsóñao vsze vlaszé naj[fe gláve KM 1783, 23; On je vszáko sztvo[rieno sztvár edno prouti drügoj zracsóñao KOJ 1845, 10 **zračúnati se** -am se *príšteti se:* ka bi [ze zracsóñali k-tvojim [zvéczóm KM 1783, 24 **zračúnani** -a -o **1. príšet:** dáj, da ja[z med zebráne tvoje zracsóñan bodem KŠ 1754, 229; Zracsóñan szem k tim

doliidŏcsim v pekel TA 1848, 71; Kakda je zato zracsunana KŠ 1771, 455; i zracsunano nyemi je za pravico KŠ 1771, 454; Vesini nász vu vekivecsnoj diki zracsunane KM 1783, 30 **2. naštet:** od toga eti naprej nei zracsunanoga hudoga oľzlobodjený KŠ 1754, 178; Kati i vu naprej zracsunani ſze veliki rászlocsek nahája KŠ 1771, A7a **3. preštet:** i vlašjké na glávi ſzo vľzi zracsunano KŠ 1771, 33; Zracsunani ſzo mi vlašjé moji BKM 1789, 409

zradŭvati se -ŭjem se dov. *razveseliti se:* Ádam .. Nad nyom ſze ſzrczom krouto zradŭva BKM 1789, 266; tak, da ſze eľcse bole zradŭvao KŠ 1771, 540

zrák -a m *zrak:* Aěr Zrák KMS 1780, A7; I, liki zrák nébe KŠ 1754, 247; Zemla, zrák i voda AI 1878, 3; poglavnika, ki oblaľzt má zráka KŠ 1771, 576; Tihota zráka KAJ 1848, IX; Geto je Boug zrák fticsami napuno KŠ 1754, 93; je vŏ vlejao ſzvoj koflik na zrák KŠ 1771, 795; čvrčkajo pevci po zráki AI 1878, 3

zránja prisl. *zgodaj zjutraj:* kim je razdejvao kráľeľstvo Bo'ze od zránya notri do vecséra KŠ 1771, 429; Ka ſze je na druġi dén zránya zgoudilo KM 1796, 107; i tak szo liki tráva, stera zránya pověhne TA 1848, 75

zrás tudi zrást -a m **I. rast, postava:** Termet; zrász KOJ 1833, 175; videvsi Karola prelejpi obrász ino zrász KOJ 1848, 44; Saul je vľzikoga zráľzta cslovik bio KM 1796, 53 **2. rast na polju:** Ali mi zmo dŏnok k-zráľzti nikaj nej mogli zmocsti KM 1790, 48; Kak cseszti nyega czvětja ľepi zrász KAJ 1848, 405

zrásti zrastém dov. *zrasti:* polľzko czvejťje, Stero hitro zráľzté SŠ 1796, 10; ka najvelika szétva ne zraszté AI 1875, kaz. br. 8; Ár Predikátorje v-souli zrászo KOJ 1845, 140; Moj'zes, geto je veliki zráľzao KŠ 1771, 692; Nej je zráľzla prouti ſzmrti Tráva SŠ 1796, 142; Malo je zraszlo AI 1875, kaz. br. 8; Gda ſzta oba-dvá véksiva zráľzla KM 1790, 36; ako ſzmo glih ſe vŏn zotrocsega racsúna zráľzli TF 1715, 8; da szo kak grah veliki zrászli KOJ 1845, 110; pren. gda zráľzté vŏra vaľa KŠ 1771, 546

zrášćiti -im dov. *zakrićati:* da nebi Hunyadi szmrtno vszecsenyé zasztavo, i zrásco, na stero szo sztrasárje notriszkoesili KOJ 1848, 61

zrašenjé -á s *prirast, pridelek:* kaj ne bom pio od zrašenýa trľza KŠ 1771, 245; i tam vkŭp ſzprávim vľza zrašenýa moja KŠ 1771, 212

zrášiti se -im se dov. *zganiti se:* Csi sze eden lisztek zrási Li od hláda KAJ 1848, 46

zráven prisl. *naravnost:* Sterih dŭľe pa zráven ido v-Nébo KMS 1780, B2b; Jeli je zráven Boug

pelao KM 1796, 38; teda sze genitivus casus zráven na nominativus obrné KOJ 1833, 21

zravnati zravnam dov. **I. zravnati:** Megegyenesitek, zravnam -ati AIN 1876, 65; I zravnas zemlo Szemeni praviczte KAJ 1848, 151 **2. usmeriti, doloćiti:** Ki bi Mogo, i me delo na dobro zravnati BKM 1789, 311; Da vľza naľľa cľinejnya k-tebi zravnas KM 1783, 48; vi, ki ſzte dŭhovni, zravnajte tákľega vu dŭhi krotkoľzti KŠ 1771, 569; naj je zravna vu ſzoudbi KŠ 1771, 814; Ti ſzi zravnao, naj po vodi Ládje plavajo BRM 1823, 331; Boug, ka je tak zravnao te ſzvejť KM 1790, 82; Kis Jánosa ſzo tak zravnali naj bi eto delo na ſžebe vzěo BRM 1823, IV **zravnati se** zravnam se **I. zravnati:** Krivo ſze naj zravna BRM 1823, 6 **2. usmeriti, doloćiti:** naj sze orszácsko vértivanye tak z-ravna, da nede vecs vŏdáo AI 1875, kaz. br. 1; Od Bŏga ſzo ſze zravnali Na právo pŏť BRM 1823, 39 **zravnani** -a -o *usmerjen, doloćen:* I tak je zravnana krumpisom pŏť vu dr'zěle Europe KAJ 1870, 155

zréberje -a s *poboćje:* Bisztro prebe'zi zréberje gŏr KAJ 1870, 86; Csrěda sze lepo paszě po zréberji bregŏv KAJ 1870, 138

zrěćti zrěćem dov. *izreći, izgovoriti:* Kak morejo zrecsti vŭszta KM 1783, 248

zrédom tudi zrédoma tudi zrédnoma prisl. **I. po vrsti:** ſzodecz Zrédom de vľzákoga ſzoudo SŠ 1796, 47; dosztavke tŭdi zrédoma gorivzemejo AIN 1876, 37 **2. redno:** naj vucsitelje szvojo zrédom dobijo AIP 1876, br. 2, 2; ka sze poleg zrédnoma vértŭvanya pri pŏva AI 1875, br. 1, 6

zréľli tudi zréľi -a -o prid. *zrel, dozorel:* Vu ſzvoje materé teľli, Csi je gli eľcse nej zrejľi BKM 1789, 360; naj ſze navcsis dugoványa na kamni ſrejloga rázuma vrdějvati KM 1790, 38; tej ſzo, ki zreľi ſzád ne prinásajo KŠ 1771, 193

zréľlost -i ſz *zrelost:* ſze zapovidáva zrejloľzt vu gucsi KMK 1780, 45

zréjzanje -a s *izrezanje, zrezanje:* glédajte to zrejzanye KŠ 1771, 596

zréľojća -e ſz *zrelost, dozorelost:* velika vrocšina prislá i szilje v-zreľojcsi sztisznola AI 1875, kaz. br. 8

zrendelŭvanje -a s *ukaz, doloćba:* To, to je moj czil i zrendelŭvanye KAJ 1848, 175; pouleg zrendelŭvanya vekivecsnoga Bogá oznanyene KŠ 1771, 486; steriva ſzta ſze pouleg Bo'sega zrendelŭvanya doli zavězala SIZ 1807, 13; Kakda bi poznao jasz Dŭ'znoszti moje zrendelŭvanye KAJ 1848, 228

zrendelŭvati -ŭjem nedov. *ukazati, doloćiti:* Ta druga pa zrendelŭjem KŠ 1771, 513; naj

ta druga zrendelujes KŠ 1771, 657; Tak je i Gofzpoud zrendelüvao KŠ 1771, 506; Natüra je tebi zrendelüvala dvej SIZ 1807, 47; Vracs nyemi je toti zrendelüvao vrásztvo KAJ 1870, 41 **zrendelüvavši** -a -e *ko je ukazal, določil*: Zrendelüvavši nájz naprej na šzinovcsino po Jezufi KŠ 1771, 574 **zrendelüvani** -a -o *ukazan, določen*: ka je on zrendelüvani od Bogá šzodecz KŠ 1771, 374; Sz. vecšerja od šzamoga Kriřzulfša zrendelüvana TF 1715, 43; hrána na zdr'zavanye nařšega 'zitka zrendelüvana KŠ 1754, 205; právda zrendelüvana po angyelaj KŠ 1771, 562; Molitvi na Szvétek zrendelüvanoga Evangyelioma KŠ 1771, 818; kikoli šzo bili zrendelüvani na 'zitek vekivecsni KŠ 1771, 385; Stere oblářzti od Bogá šzo zrendelüvane KŠ 1771, 477; šzkoncsavši naprej zrendelüvana vrejmena KŠ 1771, 396

zřezati zřezem dov. *zrezati, odrezati*: Te rozje ztersa zřezajo BJ 1886, 30 **zřezani** -a -o *izrezan, izrezljan*: právi: kaj zrezano rejs bode csinio Gofzpoud KŠ 1771, 469; Ne napravľaj šzi zrezani kejpov KMK 1780, 34

zřljenje -a s *zorenje*: Ogurka má dugasti sád, šteri je pred zřljenjom zeléni AI 1878, 43

zřnje -a s *zrnje*: Kako to pšenicsno zrye zgnijé sš 1796, 25; Ali odked je mela? Zryna KM 1790, 30

zřno -a s *zrno*: Granum Zrno KMS 1780, A9; Szem; okou, zrno KOJ 1833, 173; liki horsicsno zrno KŠ 1771, 57; Nego, kak pšenicsno zrno sš 1796, 4; Od horsicsnoga zrna KŠ 1771, 41

zřočiti -ím tudi zřóučiti -im dov. *izročiti*: vcsini, naj tebi zřočiti morem mojo düso KM 1783, 78; koróno Zápola Jánosi zroucsi KOJ 1848, 78; tvojemí Szini nász zroučji KM 1783, 88; ki šzi tvojoj šz. Materi zroucso Jánofša KM 1783, 190; je národe pispeki zroucso KOJ (1914), 98; ga je Czaszari zroucsila KOJ 1848, 55 **zřóučiti se** -im se *izročiti se*: Vnyega voulo šze šcsém zroucsiti SM 1747, 72; düša šze je tebi zroucsila KŠ 1754, 239; ino sze zroucsiti KOJ 1845, 62; šze šcsém zroučjiti BKM 1789, 165

zřogátati -čem dov. *zaropotati*: szkléca, 'zlica zřogátala AIP 1876, br. 12, 7

zřok -a m *vzrok*: Drügi zřok nahájazve vDühovnom šztávi TF 1715, 5; zřok toga je KŠ 1754, 183; Zřok, zakaj je zapovid dána KŠ 1771, 456; té je zřok šzmrti KMK 1780, 11; Ali pa kakľté zřok komi na tou biti KM 1783, 276; Kriřztus, šteroga šzte vi šzmrti zřok BKM 1789, 122; Eden drügi zřok pa je páli to SIZ 1807, 7; I etoj velikoj nevöli je sin zřok bil BJ 1886, 9; kteri hidou csinio brezi zřoka SM 1747, 93; csi

botre zovémo za etoga zřoka volo KŠ 1754, 188; da za volo grejha zřoka ne dámo KŠ 1771, 839; moremo za drügoga zřoka Bogá ľübiti KMK 1780, 33; moka, Štero je trpo brez zřoka BKM 1789, 63; türen sze je nej mogo zvršiti zřoga zřoka KOJ 1833, IX; šteri szo rávno za toga zřoka volo pred nyé polo'zeni KAJ 1848, IV; Za toga zřoka mogocsno bilo kaj privértivati AI 1875, kaz. br. 2; naj zvejm, za kákji zřok kričsijo tak na nyega KŠ 1771, 412; Oprvim ete zřok SIZ 1807, 7; Eto šzo tiřzti zřokovje SIZ 1807, 25; Štera sze za tej naprej zřacsúnani zřitiri zřokov volo doprneřzé KŠ 1754, 18; štero je za veliki zřokov volo nařztavo SIZ 1807, 7; pred nájz dávajo one zřoke SIZ 1807, 7

zřokľivi -a -o prid. *povzročajoč*: ne szlobodno doliniháti dugöcso zřokľivo záglozdo AIN 1876, 73

zřokoviten -tna -o prid. *vzročén*: Zřokovitni (okkötök): mert AIN 1876, 66

zřoküvati -üjem nedov. *povzročati*: Okozni; zřoküvati, kriviti KOJ 1833, 167; boj, šteri szikesino zřoküje KOJ 1848, 110; trsztnavüs, štera vnogo kvára zřoküje AI 1875, kaz. br. 8; koliko kvára zřovanjom zřoküje AI 1878, 10; i vnogo kvára zřoküvajo AI 1875, br. 2, 8, bi vnogo szpáke zřoküvalo KOJ 1848, 51; csi je z-tém kákš kvár zřoküvo AIP 1876, br. 1, 5 **zřoküvani** -a -o *povzročén*: vu kukorici vnogo kvára zřoküvano AI 1875, br. 1, 8

zřovátati -am dov. *narisati*: Drügi zřovatajo na táble rázločsne obrázke KAJ 1870, 80

zřovati -am dov. *izriti*: krt po ogradaj zřova AI 1878, 10 **zřovani** -a -o *izrit*: Krt se najbolje pripraví za lazenje po zřovanoj ľüknji AI 1878, 10

zřüšávati se -am se nedov. *propadatí*: nego, csi šze i vünjesnyi nas cslovik zřüsáva, dönok te znotrejsnyi šze ponávla KŠ 1771, 536

zřüšenjé -á s **1.** *zřüšenje, razzřüšenje*: po Jeru-'zálemšzkom šzprávíšci kak niki šimajo, zřüjenjej je šou KŠ 1771, 260 **2.** *razvalína*: Spoumeni šze tvoje czérkvi zřüřenya BKM 1789, 326; šator Dávidov, i zřüřenya njegova nazáj poczimpram KŠ 1771, 389

zřüřiti -im dov. *zřüřiti, podřeti*: zřüřte eto czérkev KŠ 1771, 270; zřüřte, zřüřte vsze do grünta TA 1848, 112; pren. Csi gli zřüři Tělo nase britka šzmrt BRM 1823, 376 **zřüřeni** -a -o *porüřen, podřt*: pod bojnymi zřüřeni králeszki büdinszki grád KOJ 1848, 111

zřšumerjati -am dov. *glasno šumeč řriti, řrilomastiti*: z-sumerja eden velki medved AIP 1876, br. 11, 7

ztěčti ztečém dov. *izteči*: Kamení-oli z pečin ztečé AI 1878, 55

zténčeni -a -o prid. *stanjšan*: Kamenica je gladka, z-téncsena KAJ 1870, 7

ztirati -am dov. *pregnati*: pa pri tom je nikak né zgláve z-tirati mogo miszel AI 1875, br. 1, 6

ztísk -a m *izvod, primerek tiskanega dela*: Escse szojo nisteri ztiszki zdr'závavsi vsze broje AIP 1876, br. 9, 8

ztrébiti -im dov. *iztrebiti*: Vsáki čemérnati náras more se ztrebiti AI 1878, 47; Na Nemškom so vuké skoro že ztrebili AI 1878, 9

zùtra prisl. *jutri*: A zùtra-ga, V-cserno zemlo pokopajo SŠ 1796, 122

zúvanje -a s *sezuvanje*: Zúvanye KMS 1780, A3b

zvbáti -im dov. *zvabiti, privabiti*: Vnogo je on lùjztva z-jálnojztjom k-šzebi zvabo KM 1796, 63; Steroga je z-szebom zvabo KAJ 1870, 86

zváč -a m *klicar, vabitelj*: Zváč vu šôlo BJ 1886, 6; da bi pouleg odebrányá Bo'zega šzkoncsanye ošztalo, nej zdejl, nego zvácsa milošcse KŠ 1771, 468; Ar ovo on knám pošila Kak nase düevne zvácsa BKM 1789, 23

zvačin -ína m *kdor vabi na svatbo*: kakda more Zvacsin pozávati šzivate SIZ 1807, 13

zvačinstvo -a s *vabljenje na svatbo*: Sztarisinsztvo i zvacsininsztvo SIZ 1807, 1

zvágati -am dov. *pretehtati*: On je vszáko sztvorjevo sztívar edno prouti drugoj zvága KAJ 1845, 102 **zvágni** -a -o *stehant*: Ti šzi na vági zvágnani KM 1796, 80

zválati -am dov. *zvaljati, povaljati*: trávnici, csi je z-valékmi na trdse zválamo KAJ 1870, 121

zváliiti -im dov. *zvaliti*: kri's na nyega zválijo KM 1783, 237; Kri'z na nyega zválijo BKM 1789, 76

zvanjé -á s **1.** *klic, poziv*: Stiri brátov na Apoštolšzko zvanýé KŠ 1771, 10 **2.** *poklic*: Lasztívnoimé sze pred plemencsino, zvanýe dèva AIN 1876, 11

zvariti -im dov. *zvariti, spojiti*: Scsé dabi šze vřzáki 'znyim zváro BKM 1789, 43

zvátí zovém nedov. **1.** *klicati*: ako te zjezikom nemre na pomocs zvati SM 1747, 64; Ar šzam nej prišao zvat te pravicsne KŠ 1771, 29; Ki pride kšzebi zvat BKM 1789, 8; tebe na pomocs zovém SM 1747, 56; Jařz pa šzvedoka Bogá zovém KŠ 1771, 531; Šzvétoaga Dühá zové SM 1747, 35; Grejsnike kšzebi zové BKM 1789, 18; nyega na pomoucs zovémo TF 1715, 47; na pomoucs zovéio ABC 1725, A6a; Zovi mené na pomocs SM 1747, 57; zovi te delavcze KŠ 1771, 64; zovi ga na pomoucs SŠ 1796, 11; Boga kpmocsi zovimo SM 1747, 81; I nyegovo imé na pomoucs zovmo BKM 1789, 160; Naj nyé na

pomoucs zovémo KŠ 1754, 22; da bi na pokouro zváo KŠ 1754, 240; kaibi mi nyegovo Imé na pomocs zváli TF 1715, 13; Zváo šzem ga vmojoj nevouli KŠ 1754, 256; ti šzi greisnike zval SM 1747, 67; zEgyptoma šzam zváo šziná mojega KŠ 1771, 8; Boug je mené zvau TF 1715, 23 **2.** *vabiti*: csi botre zovémo KŠ 1754, 188; zovte je na gořztúvanye KŠ 1771, 72; Zváo bom lùjztvo KŠ 1754, 127 **3.** *imenovati*: kak te du'zno zvati morem KŠ 1754, 234; kak sze niscse nemre za ocso zvati KOJ 1833, III; Koga za Otso zovés KŠ 1754, 153; kako i keršchánšzto natom šzveiti zové TF 1715, 23; zemelšzka znamejnya li krüh i vino zové KŠ 1754, 8b; Biblio, štero Hieronymus pa za obcšjnšzko zové KŠ 1771, A5a; Kriřztoš i Paveo krüh i vino zovéto KŠ 1754, 8b; Etiva vkupe za roditele zovémo BJ 1886, 9; vész, štero Törerci zovéjo Aja-alik KŠ 1771, 571; Nikoga za Ocsó ne zovte KŠ 1754, 155; kteroga Immé bodes Jesus zval SM 1747, 10; kteroga bode zval Immanuel SM 1747, 10; i zváo bos imé nyegovo Jezus i zváli bodo imé nyegovo: Emmánuel SM 1747, 6; i zváo je imé nyegovo Jezus SM 1747, 6; nego šzo ga za Vragá zváli KŠ 1754, 10b **zvátí se** zovém se *imenovati se, biti*: Kak sze zovém, znati scséjo KAJ 1870, 5; ti šze zovés šzvetlořzt SM 1747, 66; kak sze zovés KŠ 1754, 10a; kako šze tak od šzvétoaga Pavla zové TF 1715, 6; Zakai šze zové Cslovik Bosji keip SM 1747, 4; Kak šze zové té Boug KŠ 1754, 89; Nacšji šze zové Levi KŠ 1771, 1(B1a); tak šze zové i kni'zicza KMK 1780, A2 (3); vřibaj, štere šze meřzou zovéjo KŠ 1754, 211; Odkud šze vřzi lidjé la'zczi zovéjo KŠ 1771, 436; Angyele, šteri šze vřazjé zovéjo KMK 1780, 10; záto sze stampani pišzki zovéjo KAJ 1870, 6; Za cecávce se zovéjo one stvári AI 1878, 5; naj šze 'ze vecs tvoj šzin nezovém KŠ 1754, 231; bode šze Bosji šzin zval SM 1747, 10; naj ménšji šze bode zváo KŠ 1771, 14; zvalou šze bode Szin Bo'zi KŠ 1754, 107; Peter, ki šze je Simon zváo KŠ 1771, 699; nyegov ocsa šze je Cziz zváo KM 1796, 53; geto šze je prvlé Hália zvalou KŠ 1771, 612 **zvájóci** tudi zvajóúci -a -e *kličóč*: pošzlali šzo knyemi zvajoucsi ga KŠ 1771, 111; Gdakoli šzi csúje düh moj Na dobro zvajócsi glász tvoj KAJ 1848, 267 **zovéči** -a -e *kličóč, imenujoč*: Liki je Sára podlo'zna bila Ábraháme za gořzpodna ga zovécsa KŠ 1771, 708 **zváni** -a -e **1.** *imenovan*: I zváni je od Bogá viřesnyi pop KŠ 1771, 679; Henrik Czaszar, ovak řicsar zváni KOJ 1848, 8; Záto je zvána ona nyiva, nyiva krvi KŠ 1771, 93; to dejte, zváno je imé nyegovo Jezus KŠ 1771, 169; pošzlali Judářa, zvánoga Barabářa KŠ 1771,

389; v potoki Mocos zvanom KOJ (1914), 108; zváni ſzo naj prvle vu Antiochii vucseniczke krſztsanye KŠ 1771, 377 **2. vabljen:** Gda bos zváni od koga na goſztſvanye KŠ 1771, 218

zváven -vna -o prid. *zvalen:* Vocativus (hivó, zváven) KOJ 1833, 20

zvažáč -a m *vlačilec:* Vontató; zva'sács KOJ 1833, 183

zvážati -am nedov. *speljevati:* Vontatni; zvá'sati KOJ 1833, 183

zvěčarek -rka m *popoldan:* 'Zofika je pa cěli zvecsarek mogla brati KAJ 1870, 40

zvěčera prisl. *popoldne:* je szedsztvo trpelo zvecsera do 2-ma AIP 1876, br. 1, 2

zvěčine prisl. *zvěčine, v glavnem:* fararje szo bili zvecsine pa páverszkoga znásaja mou'sje KOJ (1914), 135

zvedávanje -a s *poizvedovanje, ugotavljanje:* Doli je szpravo nedu'snoszti grozno zvedávanje po 'serjávom 'selezi KOJ 1848, 44

zvedávati tudi zvidávati -am nedov. *poizvedovati, povpraševati:* Od Vszákoga zvedávati: kama ide KOJ 1845, 28; lüdjé vküppribe'sijo zvedávat: sto KOJ 1845, 121; Od dalésnyi ftic zvedávam KAJ 1870, 163; Zvedáva, ka je te'zi BRM 1823, 395; pojbcis, ki rad zvedáva KAJ 1870, 115; zvedávao szem ga TA 1848, 30; i ſzkrblivo je zvidávao od nyih ono vrejme KŠ 1771, 7; Po táksoj poti je zvédavo AI 1875, br. 1, 4; I zvajoucsi zvidávali ſzo KŠ 1771, 372 **zvidavajúči** -a -e *poizvedujoč:* odvrĝao je je na dale bole zvidávajoucsi od té pouti KŠ 1771, 418; Nej ſzamo ſzo pa manyicze, nego i zvidávajoucse gucsěcse tákſa KŠ 1771, 640

zvéđiti zvéjm tudi zvé m dov. *izvedeti:* Tapasztalni; szpoznávati, zvediti KOJ 1833, 175; od koga morejo nyegovo dugoványe zvediti KŠ 1771, 602; prilika je zgodbe zvediti AI 1875, kaz. br. 1; da zvém, ká mi je preminóti TA 1848, 32; vidita, da niscse ne zvej KŠ 1771, 30; i tam zvej Bo'so volo KM 1796, 124; i z-Onezimufa lejho zvejjo KŠ 1771, 610; Poganje tó hitro zvejo KOJ 1845, 86; naj zvej m, za kákſi zrok kričsijo KŠ 1771, 412; naj niſcse ne zvej tou KŠ 1771, 117; Gda bi pa Jezus zvedo KŠ 1771, 53; i zvedili bi, ka ſzta nevcsena csloveka KŠ 1771, 351; radi bi zvedli, kak živé AI 1878, 3; Stero geto je zvedo Jezus AI 1878, 127; gda ſzi zvejdla, ka je gori ſztano KM 1783, 80; Gda ſzo pa zvedili ka je KM 1783, 395; csí ſzo zvedli, ka niſcse na nyá ne merka KM 1790, 70 **zvéđevši** -a -e *ko je izvedel:* Szalaszki Szlovenye vsze neszpodobnoszti zvedevsi KOJ 1914, 133

zvedlivi -a -o prid. *zvedav, radoveden:* zvedlivi 'sidovje Ivan tebé pitajo KOJ 1845, 125

zvějan -a -o prid. *zvit, prebrisan:* Zvejan ino prevötren Szoliman II. je tou zvedo KOJ 1848, 80

zvějst tudi zvést -i ž **1. znanje, vednost:** Na zvejſzt je pa dáni Sauluſi tanács nyihov KŠ 1771, 369 **2. v zvezi dušna zvest vest:** Znam da mo Dusno Zvejzt vtíſis SM 1747, 69

zvějstiti -im nedov. *naznanjati:* Tou ſzo proroczke dávno zvejſztiti BKM 1789, 50

zvějzda tudi zvéizda -e ž *zvezda:* Stella Zvejzda KMS 1780, A7; Zvejzda Tsillag KM 1790, 92(a); Tsillag; zvejzda KOJ 1833, 177; zorjánſzka zveizda (Denicza) gori zide SM 1747, 25; Gda tá zorjánſzka zvejzda Zide KŠ 1754, 253; vkom ſze je ſzkázala ta zvejzda KŠ 1771, 7; Bojdi ti moja zvejzda BKM 1789, 15; Vidivſi pa zvejzdo KŠ 1771, 7; i zvejzde bodo kapale znebélz KŠ 1771, 81; ſzo veſzéli, i zvejzde na Nébi KM 1783, 232; i ſzedem zvejzd KŠ 1771, 766; Naj ſze ſzvejtim od nyé zvejzd KŠ 1754, 259; Oh ti ſztvoritel zvejzd nebeſzkih BKM 1789, 4; je vó potégno zvejzde KŠ 1754, 93

zvejzdaríja -e ž *zvezdarna:* Rudolf je v-Pragi ráj v zvejzdariji brbao KOJ 1848, 85

zvékšega prisl. v *glavnem, većinoma:* hi'za sze zvékšega vküpszünola AIP 1876, br. 10, 8; da je prouzto lüszto szkoro zvékšega kersztsanszko posztanilo KOJ (1914), 99

zvékšema prisl. v *glavnem, većinoma:* zákonszko 'sivlejnye sze zvékšema tak dokoncsa KOJ 1845, 89

zvékšine prisl. v *glavnem, većinoma:* Zvihérom zvékšine blisk i germlanca hodi BJ 1886, 35; On je kmete zvéksine rejszo lutheranszta KOJ (1914), 145

zveličanje -a s *zveličanje:* tam je i ſitek i zveličanye TF 1715, 44; tam je i zvelicsanye KŠ 1754, 206; dneſz je zvelicsanye etoj hi'zi vcsinyeno KŠ 1771, 235; Prislo je zvelicsanye BKM 1789, 11; Jezus me zvelicsanye SŠ 1796, 5; ár je tou nyemi düse zvelicsanye SIZ 1807, 4; Prihája zvelicsanye BRM 1823, 8; kai bi mous toga zveličjanya pamet preſzveitila TF 1715, 3; ar neiga vu nikom drügom zvelicsanya ABC 1725, A7a; Dáj mi radoszt zvelicsanya KŠ 1754, 254; I lebko zvelicsanya vzemte KŠ 1771, 587; Naj Zvelicsanya nezamüdis BRM 1823, 3; On mi je düsi porok zvelicsanya KAJ 1848, 7; Vó ſzi küpte kzvelicsanyi prilicsno vrejmen KŠ 1771, 584; ſzebi pak na Duſno zveličjanye TF 1715, 9; na zvelicsanye, noſzi ti paſzko SM 1747, 82; zvelicsanye naſſe iscsemo KŠ 1754,

216; naj i oni zvelicsanye dobijo KŠ 1771, 648; Ka je Bo'sa milofcsa na zvelicsanye KMK 1780, 6; Ki je za naffe zvelicsanye z-nebész doli ſztoupo KM 1783, 112; Ár nám ſze je dneſz rodil na zvelicsanye BKM 1789, 28; potrebno na zvelicsanye KM 1796, 9; nemáras za tve zvelicsanye SŠ 1796, 9; Scsé zvelicsanye dati BRM 1823, 6; na zvelicsanye düse KAJ 1848, X; Ka ti tak fali i na zvelicsanyi KŠ 1754, 9b; da sze veszelim vu zvelicsanyi tvojem TA 1848, 8

zveličano prisl. *zveličano*: V-tvoje lübézni krili Zvelicsano zaszpim KAJ 1848, 93

zveličánski -a -o prid. *zveličaven*: je krſzt zvelicsánſzka voda KŠ 1754, 190; Ár ſze je ſzkázala ta zvelicsánſzka milofcsa KŠ 1771, 659; Eti je li od te zvelicsánſzke võre rejcs KŠ 1754, 77; ka ſzi zvelicsánſzki krſzt ſzpravo KŠ 1771, 819; Ki nász zvelicsánſzki návuk vesijo BKM 1789, 441; ka ſzi náſz na zvelicsánſzko pout pripelao KŠ 1771, 851; Czérkev má zvelicsánszko võro KOJ 1845, 75

zveličánstvo -a s *zveličanje*: Eto je pa to Zvelicsánſztvo SM 1747, 22; ka je poganom poſzlano zvelicsánſztvo Bo'ze KŠ 1771, 430; Nemre ti v-nyem biti tvoje zvelicsánſztvo SŠ 1796, 27; Od blasenoga zvelicsánſztva SM 1747, 95; Zrok zvelicsánſztva má ſzpoznati BKM 1789, 126; Jesus, ki ſzi Zvelicsánſztvo mi ſzpravil SM 1747, 70; I vidilo bode vſzáko teſlo zvelicsánſztvo Bo'ze KŠ 1771, 173; Naj zadobim zvelicsánſztvo V-nébe odicsenoſzti BRM 1823, 7

zveličati -am dov. *zveličati*: Tak nemore náz zápoved zveličjati TF 1715, 19; Kriſtus more zveličjati vekoma SM 1747, 14; Boug ſcsé lidi zvelicsati KŠ 1754, 162; zvelicsati te võrvajoucse KŠ 1771, 491; Toga ſcsé zveličjati BKM 1789, 103; csi mo'zá ne zvelicas KŠ 1771, 502; ár on zvelicsa lüſztvo KŠ 1754, 99; ár on zvelicsa lüſztvo KŠ 1771, 6; ino me zvelicsaj KŠ 1754, 228; ino me zvelicsaj KM 1783, 38; zvelicsaj náſz BKM 1789, 2; da bi náſz odküpo i zvelicsao KŠ 1754, 114; ka bi náſz zvelicsao KMK 1780, 13; Da bi náſz zvelicsao BKM 1789, 29; naj bi náſz zvelicsala KMK 1780, 5; Nei náz je Kriſtus zveličjau TF 1715, 32; kai je náſz zveličjal SM 1747, 12; je náſz zvelicsao KŠ 1754, 190 **zveličati se** -am se *zveličati se*: Vüpas ſze zveličjati TF 1715, 37; Vüpas ſze eſcſe zveličjati SM 1747, 38; zakaj bi ſze nebi mogao zvelicsati KŠ 1754, 9b; ſto ſze tak more zvelicsati KŠ 1771, 63; ki ſze ſcsé zvelicsati KMK 1780, 5; Nemre ſze zvelicsati BKM 1789, 13; Zvelicsam ſze z-miloscese SŠ 1796, 135; zvelicas ſze KŠ 1771, 470;

Steri bode võrvao zvelicsa ſze KŠ 1754, 187; I csi ſze te pravicsni komaj zvelicsa KŠ 1771, 712; ka ſze csllovak zvelicsa po võri KŠ 1771, 454; ka nyemi je potrebno võrvati, da sze zvelicsa KOJ 1845, 74; Kakda ſze pak zvelicsamo TF 1715, 20; Po kom ſze pa zvelicsamo KŠ 1754, 82; võrjemo, ka ſze zvelicsamo KŠ 1771, 388; Po ſterom ſze i zvelicsate KŠ 1771, 520; zakaj ſze pa vſzi ne zvelicsajo KŠ 1754, 120; ino ſze ne zvelicsajo KŠ 1771, 192; naj ſze zvelicsa, potrebno je KMK 1780, 5; naj ſze po võri zvelicsamo KŠ 1754, 162; naj ſze vi zvelicsate KŠ 1771, 281; naj ſze vſzih lidjé zvelicsaio SM 1747, 8; naj ſze ne zvelicsajo KŠ 1754, 164; ino bi ſze zveličjal SM 1747, 8; Neg', ka bi ſze vſzáki zvelicsao BKM 1789, 23; kaibi ſze tak po tákovoí võri zveličjali TF 1715, 41; ino kai bi ſze tak po táksoí Võri zvelicsali SM 1747, 40; naj ne gucsimo kaj bi ſze zvelicsali KŠ 1771, 617; Da bi ſze po nyem zvelicsali BKM 1789, 19; Boug scsé, ka bi sze lüdjé vszi zvelicsali KOJ 1845, 77 **zveličani** -a -o **I. zveličan**: Steri võrje, zveličjan boude TF 1715, 32; zvelicsani ne more biti KM 1783, 16; Zvelicsan je, Ki vnyem vorje BKM 1789, 33; na vupanye zvelicsane nemrtelnoszti KAJ 1848, X; vcsini me zvelicsanoga KM 1783, 181; Zvelicsano preminejnye .. Boug dáj pocsvanye SŠ 1796, 15; csi ſcsémo zvelicsani biti KŠ 1771, 443; i zvelicsani bomo KM 1783, 27; Zvelicsani nazáj nescsejo KOJ 1845, 96 **2. zveličaven**: pred menom ide, Zveličjanim návukom BKM 1789, 161

zveličávanje -a s *zveličanje*: Potrôstaj me pá z tvojim zvelicsávanyem TA 1848, 41

zveličávati -am nedov. *zveličevati*: je Kriſtus priſao zvelicsávat KŠ 1771, 635; On je pa priſo Náſz zvelicsávat BKM 1789, 127; Tak drüge zvelicsávas BRM 1823, 314; I náſz zvelicsáva BRM 1823, 314

zveličitel -a tudi zveličiteo -ela m *zveličar*: Salvator Zvelicsiteo KMS 1780, A7; náz je Zveličitel kriſztus navcso TF 1715, 11; nas zvelicsitel, ki ſzi erko ABC 1725, A6b; O Kriſtus Zvelicsitel SM 1747, 59; nas zveličiteo KŠ 1754, 97; Ár ſze je naroudo zvelicsitel KŠ 1771, 168; i on je zvelicsiteo teſla KŠ 1771, 585; Zdaj ide nas zveličitel BKM 1789, 20; Je vſzej Düs zvelicsitel BRM 1823, 7; Hvála zveličiteli nasemi BKM 1789, 9; da ſze tebé Zvelicsitela zgrabi SM 1747, 64; Bogá i Zvelicsitela naſſega KŠ 1754, 12b; po nassem Zvelicsiteli ABC 1725, A6a; Vu Zvelicsiteli verujem SM 1747, 58; I veſzeli ſze mi Vzveličiteli Bougi BKM 1789, 16; Mi verjemo vu zvelicsiteli KAJ 1848, 9

- zveličitelni** -a -o prid. *zveličaven*: Tvo járem je zvelicsitelni BRM 1823, 295; Oh kak je zvelicsitelna tva zmo'znojst BKM 1789, 80
zveličitelnejši -a -e *bolj zveličaven*: Tak de ti ona dūsi zvelicsitelneša KAJ 1848, 265; Ka ſze mudi, je Dūsi zvelicsitelnejse BRM 1823, 370
- zveličitelno** prisl. *zveličavno*: Zvelicsitelno je, ka mi Ti oſzōdis BRM 1823, 32; Kakoli je dūsi Mojoj zvelicsitelno KAJ 1848
- zveličiti** -im dov. *zveličati*: Sztejm zakonom drūgi nemre ni zveličiti BKM 1789, 242; moi Bog ti me zvelicsi SM 1747, 60; Tejlo Krisztuſſovo zveliči mené KM 1783, 160; Moucs Bosja, ktera vſze zvelicsi SM 1747, 18
- zvelkoga** prisl. v *glavnem, večinoma*: nagyjából (z-velkoga) AIN 1876, 64
- zverjádistrélba** -e ž *lov*: szo lih na csasze vōšli na zverjádistrélbo KOJ 1848, 6
- zveseliti** -ím dov. *razveseliti*: 'Snyim zveszelis pokornike KOJ 1845, 126; ſtvojjim Dūhom zvéſzeli ga KŠ 1754, 224; Szrczé moje zvéſzeli BKM 1789, 8; Zvéſzelo ſzi grejsno lūſztvo BKM 1789, 4
- zvéz** -a m *zvezek, del*: Knige cstenyá. Drūgi zvéz KAJ 1870, 2
- zvézanec** -nca m *zaveznik*: Tam je od zvézancov vōzmisleni racsun AIP 1876, br. 6, 3
- zvézanje** -a s *poroka*: ſtimajo, ka tak vékſo nevalo prinélzėjo mojemi zvézanyi KŠ 1771, 592
- zvézati** zvéžem dov. *zvezati*: niti zlanczmi ga je niſcse nej mogao zvézati KŠ 1771, 114; vzeme pojáſz i zvé'ze ſzi 'znyim roké KŠ 1771, 408; zvéſte ga vu ſznopje KŠ 1771, 44; da bi nyemi mlnſzki kamen zvézali na ſinyak KŠ 1771, 58; zvézao ga je KŠ 1771, 47; Nepriátele je zvézo BKM 1789, 93; i zvézali ſzo ga KŠ 1771, 325; pren. kakoli zvé'zes na zemli KŠ 1771, 54; Zvé'ze nase dūſevne rane BKM 1789, 357; kakoli zvé'zete na zemli KŠ 1771, 59; I zvé'si mojo dūso Vu tvoje vezalo SŠ 1796, 155 **zvézati se** zvéžem se *zaplesti se*: szo sze na pouti vu pope zvézali KOJ 1845, 63 **zvézavši** -a -e *ko je zvezal*: i czejli tanács zvézavſji Jezuſa KŠ 1771, 151 **zvézani** -a -o *zvezan*: Zátó jaſz Paveo zvézani Jezuſov rob KŠ 1771, 578; Naj te tak ne bode ſzrám niti mené zvézanoga KŠ 1771, 646; pren. Zvézan ſzi k'zeni KŠ 1771, 503; voda recsjov vküper zvézana TF 1715, 31; voda v-Bo'zo rejs zvézana KŠ 1754, 185; 'Zena je zvézana kprávdí KŠ 1771, 504; i, kakoli zvé'zes na zemli, zvézано bode vu nebéſzaj KŠ 1771, 54; oni vſzi ſzo edno vu Kriſztuſi vküper zvézani KŠ 1754, 132; nego je je, zlanczmi mráka zvézane ſzūno KŠ 1771, 719
- zvézek** -zka m *zveza, zaveza*: törki naj sze od mohamedanskoga zvezka odpisztijo AIP 1876, br. 9, 7
- zvežúvávaš** -a m *vezni člen*: Zve'žúvávas vrēmena-rēcsi sze naprē privé'ze AIN 1876, 64
- zvežúváven** -vna -o prid. *vezalen*: Stírje szo Zvesúváven (coniunctivus, foglaló) KOJ 1833, 55; Gda more verbum vu zvestúváven módus polo'siti KOJ 1833, 141; te je vrēmena-rēcs zve'žúvávnom nácsini AIN 1876, 45; zve'žúváven nácsin AIN 1876, 55
- zvijáčina** -e ž *zvijača, zvitost*: Ete od Cszazara napredene zvijácsine tecsáj KOJ 1848, 66
- zvijsati** -am dov. *izviti, iztrgati*: szo královje poszkūsali tao országa czszari z rouk zvijsati KOJ (1914), 104 **zvijsani** tudi zviani -a -o *izvit, iztrgan*: csi ga on v-ládanye z-rouk zvanoga Králesztva nazáj posztávi KOJ 1848, 22; Tak je zrouk zvijsana Hospitálarszkim Redovnikom Gornyalendava KOJ 1848, 37
- zvinoti se** -ém se dov. *izviniti se*: Nōga sze z-gle'zná vōobrné (zviné) KAJ 1870, 35
- zvir** -a m *vihar, veter*: Zvir nasztáne vu zrákí KAJ 1870, 27
- zvirálišče** -a s *izvir*: Zvirálišca ti mores zadr'zati BKM 1789, 326; pren. odán ſzi Szveſztva zvirálišcse BKM 1789, 85
- zvirina** -e ž *zver, zverina*: Fticze, zvirina Bogá Hváli BKM 1789, 378; Ár je moja i zvirina na jezero jezér goráj TA 1848, 40; kaj je Boug zvirine nej prepovedau vmárjati KŠ 1754, 35; Nedáj zvirini dūse grlicze tvoje TA 1848, 60; poſzlali szmo vō zvirino ſztrejlat SIZ 1807, 15; csi gli vrág po zvirini pripela KŠ 1771, 763; zemlou zvirinou oſznáj'zo KŠ 1754, 94; Vu kom ſzo bilé zvirine KŠ 1771, 372; divje zvirine nyega molijo KM 1783, 235; Troubite divje zvirine BKM 1789, 86
- zvirje** -a s *zveri*: Mocšno zvirje zginejo BKM 1789, 432; vsze szí podvrgao pod nogé nyegove, escse i zvirje TA 1848, 7; da jaſz ládám na zemli zvirjami BKM 1789, 188
- zvisiti** -im dov. *povišati*: Te verne scsés zviſziti BRM 1823, 80; szí je prizadejvao szvojo zvisziti KOJ 1848, 92; Ti zviſzís me BKM 1789, 21; i zviszis glávo mojo TA 1848, 4; i zviſzi vaſz KŠ 1771, 751; tam zviszi i vász Bōg KAJ 1848, 112; gda zviſzíte Színá cslovecsega KŠ 1771, 293; naj váſz zviſzi KŠ 1771, 713; i zviszi nyé KM 1783, 30; Ti ſzi me pa zviszio BRM 1823, 13; Toga je Boug zviſzo KŠ 1771, 356 **zvisiti se** -im se *povišati se*: i ſterikoli zviſzi ſze KŠ 1771, 76; ki ſze zviſzi, ponizi ſze KM 1796, 57; po vami ſze zviſzimo KŠ 1771, 546; i naj ſze ne zviſzim KŠ 1771, 550;

Peter [ze tak ne bi zvišzo KŠ 1771, 701; Zakaj [ze je K. zvišzo KŠ 1754, 110; Ali záto sze je ne segavo zviszo KAJ 1870, 54; [teri [zo [ze zvišzili KŠ 1754, 95 **zvišeni** -a -o **I. poveličan, slavljen**: Jesus zvišen jezte SM 1747, 12; ki [zi do nebéz zvišeni KŠ 1771, 36; zviseni bojdi Goszpoud KM 1783, 98; Csi gli je cslovik zviseni BKM 1789, 270; je zvišena [zoudba nyegova KŠ 1771, 366; I do viszoki nebész zvisena BKM 1789, 8b; ka je potrebno zvišenomi biti Szini cslovcesemi KŠ 1771, 309; zvišeno je Jezu[ovo imé KŠ 1771, 410 **2. povišan, višji**: Trétya (stuba) je ta zvisseña KOJ 1833, 30; ki [zo zvišjeno bruncseno kacso zaglednoli KM 1796, 40; te je na zvisseñoj sztubi AIN 1876, 29; szo prilicsne na sztolmacsenyé trétye zvisseña sztube tüdi ete recsi KOJ 1833, 135

zvišávanje -a s *poveličevanje, slavljenje*: Ar v[ze, ka je liki zvisávanye KŠ 1754, 62; Zvisávanye dobroue BKM 1789; Boga zvisávanye BRM 1823, VII; Zvisávanye Boga KAJ 1848, 208; márne csé[ztí na zvisávanye KŠ 1754, 61; c[initi Tebi na zvisávanye BKM 1789, 390; I pela na zvisávanye BRM 1823, 67; [zi naj véksi vtvojem zvisávanyi BKM 1789, 303; Z-[zvojim zvisávanyem SIZ 1807, 46

zvišávati -am nedov. *poveličevati, slaviti*: Bogá dobroue mores zvišávati KŠ 1771, A8a; Tebi [csémo zvisávati BKM 1789, 37; da tvojo zmosno[zt gorí zvisávam SM 1747, 57; Na veke zvisávam BRM 1823, 7; Zvisávam te Goszpodne TA 1848, 22; nebeszki dvor te zvisávava KOJ 1845, 135; Tebé zvisávajo BKM 1789, 156; I pov[jud ga zvisávajmo BKM 1789, 24; Zvisávajmo visnyega KAJ 1848, 113; zvisávajte Boga KAJ 1848, 10; bom Boga zvisávao KAJ 1848, 4; nego je je zvisávalo lü[ztvo KŠ 1771, 354; Pa[ztérje [zo ga zvisávali BRM 1823, 4 **zvišávati se** -am se *poveličevati se, slaviti se*: ne zvisávam [ze v[zczi BKM 1789, 8; Ka sze zvisávás vu zlocsasztosztí TA 1848, 42; vi[zoko[zt, [tera [ze zvisáva KŠ 1771, 545; Zakaj [ze zvisáva [zvejít BKM 1789, 417; Norczy sze zvisávajo KAJ 1848, 265; naj [ze ne zvisáva [zvejít KM 1796, 10; Ne zvisávaj [ze KŠ 1771, 473 **zvišávajóúci** -a -e *poveličujóč, slaveč*: Ár [zo je csuli zvisávajoucse Bogá KŠ 1771, 375; [zpejvajmo, Zvisávajoucš nyega imé BKM 1789, 122 **zvišávani** -a -o *poveličevan, slavljen*: zvisávani bojdi Bóg TA 1848, 28

zvišávec -vca m *ošabnež, bahač*: zvisávczi KŠ 1771, 449; Zvisávczi neobsztójjí TA 1848, 5; povrni zvisávczom TA 1848, 77; Te zvisávcze Ne pi[ztis pred tvoje licze BKM 1789, 8b; gizdave zvisávcze v-kastigo posztávi BRM 1823, 7

zvišéjnje -a tudi zvišenjé -á s *povišanje*: Tvoj [pot je me zvišenjé BKM 1789, 82; Jezusa zvisenye KAJ 1848, 116; da ga veszeli nyegovo na Vojvodszto zviszejnye KOJ 1848, 11; vreime Zvišenya SM 1747, 35; [zam pri[ao nej vu zvišenjá rejcsi KŠ 1771, 492

zvišenost -i ž *zvzišenost, veličastnost*: Nicsestna je pred nyim vsza zvisenoszt KAJ 1848, 7; [zeo [zi je na de[zniczo zvišeno[ztí KŠ 1771, 672; vidimo kejp tve zvišeno[ztí BKM 1789, 89; Te grob Ti [zlu'zi k-právoj zviseno[ztí BRM 1823, 64; Po[šzao Szina nam na düsno zviseno[zt BRM 1823, 29; Vu zvisenosztí te neveren pregánya nevoláke TA 1848, 8

zvití zvijem dov. *zvití*: rilec, šteroga znájo zvití AI 1878, 33

zvitnost -i ž *zvitost, prebrisanost*: zvitnosztjov tak je dugo grousao KOJ 1848, 29

zvodeni -ím dov. *zvodeni*: sz[teza csészti hitro zvodeni KOJ 1848, 60

zvoditi zvòdim dov. *zapeljati, zavesti*: I naj ná[z Nezvodi na [zkvarjeno[zt BRM 1823, 181; Nedaj sze mi zvoditi KAJ 1848, 184 **zvoditi se** zvòdim se *zapeljati se, zavesti se*: I nigdár [ze nezvodim BRM 1823, 8

zvoliti zvòlim dov. **I. izvoliti, izbrati**: ino Divici zvoliti dá KOJ 1845, 85; farare zvoliti KOJ (1914), 151; Niti [zi kák[ega [zvczca na tou ne zvolí BKM 1789, 305; I za mater zvolí Szina BRM 1823, 10; Szpi, na níkoj nezvolí KAJ 1870, 29; zvoló szem szi ráj sztáti pri prági TA 1848, 69; Ne o[ztavi nász, [tere [zi [zi zvoló BKM 1789, 326; zvoló [zi je edno pošteno Oszobo SIZ 1807, 4; ono, po sterom szmo szi zvolili vküpsztoupiti KOJ 1833, VIII; [zo [zmrt zvolili BKM 1789, 328; Zvolili [zos[zi tak Almosa za Vojvoda KOJ 1848, 7 **2. povabiti**: Ki [zi ga je zvoló na po[zvejít BKM 1789, 258 **3.** v medmetni rabi *izraža vljudnost*: zvolte naprèplácso ponòviti AIP 1876, br. 1, 2 **zvòleni** tudi zvòljeni -a -o *izvoljen, izbran*: Karol V. za Cszazara je zvoleni KOJ 1845, 62; mladéncz je zvolen brat Jezusa KOJ 1845, 84; Pokedob obá zvoleniva Krála nescseta KOJ 1848, 76; szo senjorje zvoljeni bili KOJ (1914), 125

zvolno prisl. *voljno*: táksi tüdi doszta bilô, ki szo zvolno privolili AIP 1876, br. 5, 2; vsze zvolno noszi AIN 1876, 65

zvón -á m *zvon*: i te szpokani zvon vkupszprávla lídi KOJ 1833, VI; Zvoné so klenckali BJ 1886, 9

zvön tudi zvóna predl. z rod. **I. zunaj**: Zvön téba pa szo vsza tvoja dela KAJ 1848, 10; Ali zvön vszega toga szo escse vecs gresili TA 1848, 55; Ár sto je pecsina zvóna Bóg TA 1848, 14 2.

- razen*: Pocsinka zvön szvétka nemam nigdar KAJ 1870, 56; Zvön vno'zinszki – i ládanya – doszta'kov szojo AIN 1876, 19; Zvön mesá i bilic se velki hasek vzeme njénoj pérji AI 1878, 24
- zvóna** prisl. *zunaj*: Tí, ki me znôtra zvóna brodis KAJ 1848, 224
- zvonár** -a m *zvonar*: Sztári zvonár AIP 1876, br. 7, 5
- zvonarija** -e ž *zvonjenje*: Matjasa csészt je zvonaria bila AIP 1876, br. 7, 6
- zvončasti** -a -o prid. *zvončast*: Svedrec má zvončasto cvetje AI 1878, 50
- zvonec** -nca m *zvonec*: Tintinnabulum Zvonecz KMS 1780, A8b
- zvönéšnji** -a -e prid. *zunanji*: Zvönéšnyi tál vüsz't KAJ 1870, 52; zvönéšnja je z sirove niti AI 1878, 34; pren. Greh mi zvönéšnye szrecse zide premicse KAJ 1848, 240
- zvoniti** -ím nedov. **I.** *zvoniti*: gda szo zvoniti zácsali KAJ 1870, 130; Zvoni néba zlejpim glá/zom BKM 1789, 91; pren. Naj zvonijo i pe/zmi BKM 1789, 286 **2.** *imeti občutek zvenenja*: da je po vühaj zvonilo KOJ 1845, 115
- zvönjati** -am dov. *zasmrdeti*: szo teliko zgrablivih sztvár tá privábile, i tak zvonyale KOJ 1848, 75
- zvonjénje** -a s *zvonjenje*: Od koj /zi moremo mi/zliti pod zvonyenyom KMK 1780, 32
- zvönski** -a -o prid. *zunanji*: Zvönszki dugoványi AI 1875, br. 1, 2
- zvröciti** zvörčém dov. *ureči, začarati*: Malo ka me je nê zvörkla AIP 1876, br. 9, 4
- zvoziti** zvözim dov. *zvoziti*: je gnoj na nyou zvozo KM 1790, 66
- zvrácanje** -a s *ozdravljenje, zdravljenje*: nad kim je vcsinyeno tou znamejnye zvrácsányá KŠ 1771, 352; i zvrácsanya oprávlam KŠ 1771, 217; pren. záto je on mené po/zlal na zvrácsanye ta poterta /szerczá SM 1747, 11
- zvráçiteo** -ela m *zdravnik*: naj se zvráçitela pomoč išče AI 1878, 29
- zvráçiti** -ím dov. *ozdraviti*: On vá/z scsé zdá zvráçiti BRM 1823, 5; i zvráçsim ga KŠ 1771, 25; Suho rokou zvráçsi KŠ 1771, 37; One me czilou zvráçsijo KŠ 1754, 270; zovoga betegaga zvráçsi SM 1747, 63; i zvráçso je je KŠ 1771, 13; pren. düso mojo zvráçsi mi KŠ 1754, 232; i zvráçlji rane düse moje KM 1783, 137; Zvráçlji me düsne rane BKM 1789, 14; Zvráçsi Düso BRM 1823, 9 **zvráçiti se** -im se *ozdraveti*: Da bi /ze tá nevola zvráçliti mogla KŠ 1754, 5a; nego /ze bole zvráçsi KŠ 1771, 695; Dvá /zlepca /ze zvráçsita KŠ 1771, 64; molte da /ze zvráçsite KŠ 1771, 754; po predgi /ze zvráçsijo KŠ 1771, 27
- zvráçeni** tudi zvráçani -a -o *ozdravljen*: I zvráçseni je KŠ 1771, 127; ár sze je zvráçseni Samaritánus dopadno KOJ (1914), 140; i po nyegovi ranai /mo mi zvráçseni SM 1747, 12; I nike 'zene, /stere /zo bilé zvráçsane od dühouv hüdi KŠ 1771, 191
- zvráçúvanje** -a s *zdravljenje, ozdravljenje*: Vzemi me vu tvoje zvráçsúvanje KŠ 1754, 242; naj /ze zvráçsúvanja godijo KŠ 1771, 352
- zvrüçti** tudi zvrüçi zvrüçem dov. **I.** *izvreçi*: Szve dráge /zini z-vr/zte z-/zrczá SŠ 1796, 21; dokecs je mojmi goszpodsz'tvi mejô nê zvrügla AI 1875, br. 2, 7 **2.** *zbrati*: Eto /zmo /zi zvrügli po pinti vina SIZ 1807, 18 **zvrüçti se** zvrüçem se **I.** *iziti se, zgoditi se*: po nyihovoh segi sze zvr'se KOJ 1848, 40; nacsí sze nyemi delo zvr'ze KAJ 1870, 75 **2.** *nastati, pojaviti se*: I zvrüçao /ze je eden oblák KŠ 1771, 129 **zvrüçeni** -a -o *določen*: gda nej li /zamo düsa na zvr'zeno /zvoje /zve/ztvo pride KŠ 1771, 142
- zvrühka** predl. z rod. *vrh*: i zápro ga je i zapecsato je zvrühka nyega KŠ 1771, 803
- zvrüsten** -tna -o prid. *izvrsten*: Tenka siva dlaka kenguruva dá zvrüstno kozövino AI 1878, 14
- zvrš** -a m *vršiček*: Vidlivo znaménye máli zvrš ogradnoga ali küplenoga rozmarina KOJ 1845, 90
- zvršávanje** -a s *izpopolnjevanje*: Treplénye dá v-dobrom Právo zvršávanye BRM 1823, 116; i nuczaj ga módro na zvršávanye dühovne popolnoszti KAJ 1848, X
- zvršávati** -am nedov. **I.** *izpopoljevati*: Zvršávam KM 1790, 8; Gda ocsa nas zvršávás BKM 1789, 439; Národ tvoji v-dobrom zvršávás KAJ 1848, 52; Pouleg nyega voule /zvoj 'zitek zvršáva BKM 1789, 262 **2.** *delati, opravljati*: szrcze nyihovo zvršáva hüdübo TA 1848, 34; zvršávajte nyega palacse TA 1848, 39 **zvršávati se** -am se *potekati, dogajati se*: Gde /ze pobo'znofzt zvršáva BRM 1823, 418
- zvršenjé** -á s *dokončanje*: eden Kloster zacsne zidati steroga zvršenýé je nyemi szmrt prepresila KOJ 1848, 11
- zvršenost** -i ž *popolnost, dovršenost*: jeli sze morejo vu ovih krsztsánszkih zvršenostih meriti KOJ 1845, 80
- zvršiti** -ím dov. *narediti, opraviti*: Záto tak zvr/ji zdaj tvojo pokouro KM 1783, 257; Vtoj mi/zli nego jo zvr/ji BKM 1789, 403; Za etoga Kurfirsta je tüdi Luther zvrso, ka je na miszli meo KOJ 1845, 64; ár je vnouga velika dela odicseno zvrso KOJ 1848, 102 **zvršiti se** -im se *dokonçati se*: liki bábelszki türen sze je nej mogo zvršiti KOJ 1833, IX **zvršeni** -a -o **I.** *narejen, dokončan*:

geto je i Kánon od řz. Bo'zi mo'zákov je zvrřeni bio Kř 1771, A4b; Bojdi tva' vola do koncza zvrřena KM 1783, 278; Gda je na zvrřeni grob kri's vteknyeni KOJ 1845, 96 **2. popoln, dovrřen:** povéksaj vu meni zvrřeno ľubav KM 1783, 130

zvřtati -am dov. *izvrřtati, prevřtati:* Ino gda kou'zo mojo csrvjé zvrřtajo Kř 1754, 139

zvřtėti se -im se dov. *zvrřtėti se, dobiti občutek vrřenja:* z-ľéhka sze nyemi v-glávi zvrřti KAJ 1870, 74

zvřun tudi zvřuna predl. z rod. **1. zunaj:** Vřzákai grejh, řteroga řté cslovik vcsini, zvřuna teřla je Kř 1771, 501; Czérkev, zvřuna řtere řze niřce zvelicsanya nemore vřpati KMK 1780, 20; pa řzi lampe nej znao odprejti ni zvřuna czérkvi BKM 1789, 5b; i zvřuna řoule řze je na ono dobro Károl popařeso KM 1790, 56; ali zvřuna Paradi'soma je řztvorjeni KM 1796, 6; Vsza vojszka je zvřuna országa vojřvati mogla KOJ 1848, 103; Na glášz dobite, ka sze zvřun vase vészí godi AI 1875, kaz. br. 1; Zvřun rodovine derřina lahko prebivajo BJ 1886, 10 **2. razen:** Jeli jeřzte eřche kai zvřuna toga, na řtero je vřeidno navřřiti TF 1715, 45; Zvřun tébe nikai řzercze ne ľubi SM 1747, 76; ali zvřun potrebjéřine li vczérkvi řze more doprnásati Kř 1754, 188; kaj je zvřun toga, ki nyemi je vřza podvřgao Kř 1771, 522; Křřtseniki zvřun zgoraj poveřdani je potrejbno KMK 1780, 6; i zvřuna tébe nikaj ne 'selej KM 1783, 181; Zvřun tébe nikaj nejmam BKM 1789, 15; Zvřun teřh je potrejbno delo KM 1790, 50; i zvřun vřzamogoucsega Bogá vřza KM 1796, 3; kaj one zvřuna drřgi knjig potrebřjejo BRM 1823, IV; Vu vucsilnici zvřun sztolicz KOJ 1845, 6; Ář sto je Bôg, zvřuna Goszpodna TA 1848, 14; zvřun onoga sztrána escse dvá sztrána sze nájđeta AI 1875, kaz. br. 2

zvřuna prisl. *zunaj:* k-grobom ki řze zvřuna řzvetli vidijo Kř 1771, 77

zvřunéřnji -a -e prid. *zunanji:* Csi nyemi nyegov kvár pomoremo kraj odvrnouti zvřunéřnjim delom Kř 1754, 52

zvřunéřřcina tudi zvřunéřřina -e ř *zunanjřřcina, zunanjost:* Vém je řárnikom sznářsna zvřunéřřina třdi znaménje KOJ 1845, 22; nasih Szlovenov zvřunéřřina sze je poptřřila KOJ (1914), 97; ár nescsemo od nyegove zvřunéřřcsine razsáleni řiti KOJ 1845, 21; za volo szvoje sznářsne zvřunéřřine sze je dopáđno KOJ 1848, 22

zvřunéřřnji tudi zvřunéřřnji tudi zvřunéřřnji tudi zvřunéřřnji -a -e prid. *zunanji:* ino řega zvřunéřřnya TF 1715, 44; Moka zvřunéřřnya Kř 1771, 244; Grejh řze zové zvřunéřřnyje delo teřla Kř 1771, 440; Trpleřnja zvřunéřřnyega Kř 1771, 87; ár szo teř na szvojo zvřunéřřnyo formo k-szebi trno szpodobni KOJ 1833, 140; Jo'zef za zvřunesnyo, 'zena pa za hi'zno delo sze szkrbêla AI 1875, kaz. br. 7; Csi zvřunéřřnyje telovno delo oprávlamo Kř 1754, 24; ki naj ménřje zvřunéřřnyje delo csini Kř 1771, 446; Pořřtřiti řze ino zvřunéřřnjim tálom pripravřlati TF 1715, 44; jeli je řřpuno i zvřunéřřnjim tálom Kř 1754, 209; i zvřunéřřnjim tálom bi rad kradno Kř 1771, 437; naj du'snořřti nej řzamo zvřunéřřnjim tálom dopunimo KMK 1780, 46; ali csi řřřami zvřunéřřnjim delom po'selo dopnrzesřti KM 1783, 146; zdaj te zvřunéřřnyje pehare csi řřřtite Kř 1771, 209; i pobřđřava 'zeleřnyje na zvřunéřřnyja hřđa dela Kř 1771, 440 **zvřunéřřřnji** -a -e sam. *zunanji:* jeli je nej vcsino řřřřti i to znotreřřnyje, i je to zvinéřřnyje vcsino Kř 1771, 209; naj i dobro řzvedouřřřtvo má od zvřunéřřnyři Kř 1771, 639; Te zvřunéřřnyje pa Boug řřzouđi Kř 1771, 499; Naj hodite pořřeno pred řimi zvřunéřřnyřimi Kř 1771, 620

zvřunřski -a -o prid. *tuj, zunanji:* Zvřunřski orszagov dugovány AI 1875, kaz. br. 3; szř je prizadeo, zvřunřske Poglaváre sřntati KOJ 1848, 115; ka 'ze vnáj vecs zvřunřszkih országaj nřscajo AI 1875, kaz. br. 6

zvřuzgáti se zvřuzgém se dov. *vneti se:* Napô poszuseno szenô sze rado zvřuzgé KAJ 1870, 122

vrédi AIP 1876, br. 1, 6; malo vina v'zivaj za tvojeja 'zaloucza volo KŠ 1771, 641; Szlovenje szo mocsnoga 'selodcza KOJ 1845, 73; za trbűjh i 'zaloudecz Źze prevecz Źzkrbi KŠ 1754, 11; naphala Źzta Źzi 'saloudecz KM 1790, 26; liki je bio Jonás v'zaloczci czet ribe KŠ 1771, 40; Jonás vCzet ribe 'zalouczci, Le'za tri dni BKM 1789, 94; V želoci nájdemo mále AI 1878, 39; I z-práznim 'salouczom vi domou ne hodte SIZ 1807, 33; pren. Oszloubodi me 'se vö Źzmrți 'saloucza KM 1783, 269; Vu zemlé 'zalodecz tejlo Źze nám Źzráni BKM 1789, 406; Te je vzemi v-'saloudecz zemlé sŠ 1796, 21; z-káksim 'salouczom bi ti trpo v-tvojoi hi'si taksega sztanovnika KOJ 1833, XIII

žalost -i žžalost: nyih notreisnya Źzercsna Źalozst ABC 1725, A7b; Tak Źe henyai Źalozst SM 1747, 77; VŹzakovaeska 'zalozst KŠ 1754, 74; 'zalozst je napunila Źzrczé val KŠ 1771, 319; ali 'salozst 'ga obide SIZ 1807, 5; Moi obráz ie prepadno od Źalozsti ABC 1725, A8a; VŹzáki, kak 'zelej Źz-Źzrczá, nej z-'zalozti KŠ 1754, 80; najšao, je je ka Źzo Źz páli od 'zalozti KŠ 1771, 247; radoŹst, Źtera odŹené vŹzo Źalozst SM 1747, 75; Źtera 'zalozst obrné na vrázstvo KŠ 1754, 117; 'Zena, gda rodi, 'zalozst má KŠ 1771, 321; Jezus je trpo 'salozst KMK 1780, 15; Źzvojim roditelom je na veliko 'salozst bio KM 1790, 36; tak i vDűlnoi Źalozti razveŹzeliti TF 1715, 37; neŹtoimo vu opűschenya salozti SM 1747, 85; doli tere po kri'zi i 'zalozti KŠ 1754, 164; On Po 'zalozti dá radoŹst BRM 1823, 6; 'zaloztyov te Źzrcsne pokoure KŠ 1754, 235; ino Źzvoj krűh Sztejm vékŹov 'zaloztyov jej BKM 1789, 171; Szrcza mega britkoŹti Źalozti PoŹzlűihni SM 1747, 70; vu naŹsih Źaloztái SM 1747, 50

žalosten -tna -o tudi žalosen -sna -o prid. *žalosten*: odiŹao je 'zalozsten KŠ 1771, 63; Vido je, ka je žalosten BJ 1886, 6; ár Źze 'zerjái 'zalozstna néba KŠ 1771, 53; Bosje ime nasse je pak vŹze salozno SM 1747, 86; ne bojte 'zalozstnoga obráza KŠ 1771, 19; Salozne je tosbé v Reidna ta reics TF 1715, 3; ne odűri niti mené 'salozstnoga greisnika KMK 1780, 105; ovo me Źalozno Źzercze preporáčsam tebi SM 1747, 69; da Źze moje 'zalozstno Źzrczé obeŹzeli KŠ 1754, 236; VŹzvojem Źzvétom Źzini mo 'zalozstno duŹo, On Źzám obeŹzeljáva BKM 1789, 161; tvoje 'zalozstno Źzrczé razveŹzelis BKM 1789, 8; I po 'zalozstnom, Etom 'zitki Vnébi mo BKM 1789, 134; ino zŹalozstnim Źzpouvedom má vadlűvati TF 1715, 35; ka sze vogrszki Bábel med 'salozstnov zmejsanczov nemore dogotoviti KOJ 1833, X; i Źzta 'zalozstna KŠ 1771,

255; Źalozstni jeŹzte vu nevoljái SM 1747, 29; Liki 'zalozstni, vŹzigidár Źze pa radűvajúousi KŠ 1771, 539; Ki Źzte vŹzrczi 'zalozstni BKM 1789, 10; Oh 'zalozstne dűŹicze BKM 1789, 9; vŹzejh 'salozstnih práva radoŹst KM 1783, 80; Ne odűri moje kotrige 'zalozstne KŠ 1754, 254; i gda Źzo Źze 'zalozstne noute vcsili popejvati BKM 1789, 3 **žalostnejši** -a -e *žalostnejši*: i jalz te 'zalozstnejŹi bodem KŠ 1771, 596

žalostiti -ím nedov. *žalostiti*: Tò mené jáko 'zalozsti AI 1875, kaz. br. 7; taksega poszt nede 'zalozstűo AIP 1876, br. 1, 6 **žalostiti se** -ím se *žalostiti se*: zácsao Źze je 'zalozstiti KŠ 1771, 89; Sztanovito Źze Źalozstím TF 1715, 37; Źztanovito Źze Źalozstím SM 1747, 38; i 'zalozstím Źze nad vnougimi KŠ 1771, 552; Jeli Źze Źalozstis nad tvoimi greihi TF 1715, 37; Jeli Źze salozstis, nad tvoimi greihi SM 1747, 38; csi Źze prevecz 'zalozsti KŠ 1754, 36; naŹŹe grejhe .. nad nyimi Źze Źzrcsno 'zalozstimo KŠ 1754, 76; Ti pobo'zni Źze preczi 'zalozstijo KŠ 1754, 73; Blá'zeniŹzo, ki Źze 'zalozstijo KŠ 1771, 13; ár Źze 'zalozstili i plakali bodete KŠ 1771, 184; Moji roditelje ne 'salozstite Źze sŠ 1796, 62; NeŹsem pa naj Źze ne 'zalozstite KŠ 1771, 620; Zakaj bi Źze jazs 'zalozstio KŠ 1754, 262; i 'zalozstio Źze je KŠ 1771, 596; ki Źzo Źze 'zalozstili KŠ 1771, 155

žalostűvanje -a s *žalovanje*: ka haŹzni 'zalozstűvanje BRM 1823, 131

žalostűvati se -űjem se nedov. *žalostiti se, žalovati*: Te jálen gda Źze radűje, Te právi pa 'zalozstűje BRM 1823, 251 **žalostűvajúoci se** -a se -e se *žalujoč*: ouzdalecs bodo Źztáli joukajúousi i 'zalozstűvajúousi Źze KŠ 1771, 799

žaloz -a m *kos, zalogaj*: Neszégaj po nájboug 'sálozaj (falataj) KOJ 1845, 36

žalűvani -a -o prid. *žalen*: Odi tá k-meni v-'zalűvanom gvanti AIP 1876, br. 4, 6

žalűvanje -a s **1.** *žalovanje*: 'Salűvanye KMS 1780, A3; Po'salűvanye je Źzrczno 'saluvanye KMK 1780, 69 **2.** *obžalovanje*: Idi z-grűhov 'zalűvanjem KAJ 1848, 143

žalűvati -űjem nedov. **1.** *žalovati*: Bánni; 'salűvati, máratí KOJ 1833, 151; Szánni; 'salűvati, milití KOJ 1833, 172; Szuncze 'Zalűjte vi mené BKM 1789, 193; tva rodbina, tvo Źzmrť de 'salűvala sŠ 1796, 171; je joucsics 'salűvao Źzmrť Źziná Źzvojeja KM 1796, 25; Jòžek eto je žalűvao BJ 1886, 6 **2.** *obžalovati*: Źzo valí Źztariske dobroga zaműdili, Źtero 'zalűvati moremo BKM 1789, 6b; Moje grejhe vŹze 'salűjem KM 1783, 262; 'ZidovŹzkoga lűŹtva zavřzenýe I. 'zalűje KŠ 1771, 467; i 'salűje Źzvoje grejhe KMK 1780, 70; Saluiemo vŹzeh naŹse grehe SM 1747, 54; me

- vŕzi 'salüjete sš 1796, 78; Ki grêhe 'zalüjete BRM 1823, 13; Grêhe tvoje z-ŕzrcza 'zalüj BRM 1823, 76 žalüvati se -üjem se *obžalovati*: 'Salüjem ſze za hüdoube KM 1783, 167
- žàmaten** -tna -o prid. *žameten*: s čarno-žamatnim kožühom AI 1878, 10; naj bi nyoj dála 'zamatni reklinov AIP 1876, br. 10, 7; Bêle 'zamatne pokrôvce Szegrêje KAJ 1870, 63
- žàmatnokosmáti** -a -o prid. *žametno kosmat*: sád, šteri je po vrhi žamatnokosmáti AI 1878, 45
- žào** tudi žàu prisl. *žal*: 'zau mi je Kš 1754, 20; ſtero nyemi nebo 'zao Kš 1754, 77; ne bode nyemi 'zao Kš 1771, 682; z-czejloga ſzrczá mojega 'sao mi je KMK 1780, 79; 'Sáo nám je za tébe KOJ 1845, 130
- žàoni** -a -o prid. *žali*: i ona zazine 'sáono rejcs nyemi KOJ 1845, 89
- žàps** medm. *hop*: csi sto pojeszti scsé szalo, 'zapsz! cigel doliszpádne KAJ 1870, 58
- žár** -a m *žar, vročina, pripeka*: je ſzedo vu 'sári ſzuncza KM 1796, 16; kak bo's mogao prebivati z-vekivecsnim 'sárom KM 1783, 210
- žaréči** -a -e prid. *prizadeven, navdušen*: Pokedob je szám Taksony 'sarécsi voják bio KOJ 1848, 9
- žarečina** -e ž *razžarjena snov*: naj sze 'sarecsina, stero vöter noszi, nyé neprime KOJ 1845, 105
- žaréčno** prisl. *prizadevno, navdušeno*: 'Zarécsno szo szrbi boj 'zeleli prôti törkom AI 1875, br. 1, 2
- žarji se** -im se nedov. *vnemati se, navduševati se*: Lüsztvo sze vsze bolje za boj 'zarilo AIP 1876, br. 8, 2
- žarja** -e ž *žareče oglje*: On dáde 'zd'ziti 'zarjo TA 1848, 9
- žarjavi** -a -o prid. *žareč*: kak da bi 'sarjavi cslovek szkákao KOJ 1845, 116; pa 'zenszke prszi eden 'zarjav blisz preszmečno AI 1875, kaz. br. 7; 'Zarjavo vögelje pokrij nyé TA 1848, 114; Nego po czigánszkom 'sarjavo vögelje vu vodi vgasüjejo KOJ 1845, 110; gde od bolesti žarjave gorzdigáva nogé AI 1878, 11; pren. V-onom vrëmeni je 'zarjav boj teko prôti nasoj domovini AIP 1876, br. 2, 2
- žarjavoča** -e ž *žerjavica, vročica*: Szkôz lisztik je zacsüla mlado'zencza vüszť 'zarjavocso AIP 1876, br. 2, 6
- žarki** -a -o prid. *žareč, pekoč*: naj me ne 'sgé 'sarki ogyen peklénszki KM 1783, 178; naj ſze na 'zarki ogen peklénŕzki vr'zem Kš 1754, 231; Zmiŕzlite te 'sarki ogen BKM 1789, 250; pren. Pun 'sarke nevoule je bio nyihov ſztális KM 1796, 32
- že** prisl. *že*: ako ſzmo glih ſe vön zotrocsega
- racsúna zrázli TF 1715, 8; Tak ſe henyai ſalolŕzt SM 1747, 77; Tak, da je 'ze cslovik neſzpodoben na dobro delo Kš 1754, 72; za ſteroga volo ti je 'ze ſzprávleni Kš 1771, A7b; 'Ze ſze ſzvejtijo tve jaŕzli BKM 1789, 3; Pri tüváriŕtvi je pa du'sen 'se nadale SIZ 1807, 9; Szteze 'ze ravnajte BRM 1823, 6; v-deli 'Ze tu pôť nyegova KAJ 1848, 4; ka bi Szvatopluk vcsino, da 'se nebi prhno KOJ 1848, 10; 'ze sztánem, veli Goszpôd TA 1848, 9; I znáo je 'ze vszákomi KAJ 1870, 6; Na spanyolszkoj zemli 'ze tri leta krv tecsé AI 1875, kaz. br. 3; Dedek ino babica sta že dávnostara BJ 1886, 10
- žebka** tudi žèpka -e ž *žep*: Zseb; 'sep, 'sepka KOJ 1833, 184; zgrábi fticsa, v-'zebko szí ga potiszne KAJ 1870, 21; gda szam rôbec v'zebko nazaj djao AIP 1876, br. 1, 7; Na tô sta si žebke zostrim kaménjom pune nábrala BJ 1886, 15
- žèbni** -a -o prid. *žepen*: da nyemi moje 'zebne pèneze morem neszti KAJ 1870, 70
- žéden** -dna -o prid. *žejen*: Szomjas, 'zéden -a -o AIN 1876, 14; jaŕz lacsen ino 'zéden bi'zim Kš 1754, 234; 'zéden ſzam bio Kš 1771, 86; kak 'zédni jelen khládnoj, Vretini BKM 1789, 140; gda ſzmo te vidili 'zédnoga Kš 1771, 86; pren. moja lacsna ino 'zédna düsa Kš 1754, 236 **žédni** -a -o sam. *žejni*: 'Sédne napojiti KMK 1780, 97; pren. Jaŕz tomi 'zédnومي dám zŕztüdecza te 'zive vodé Kš 1771, 805
- žègnávanje** -a s *blagoslavljanje*: i po lejpom 'žègnávanyi zapelávajo ſzrczá Kš 1771, 485
- žègnávati** -am nedov. *blagoslavljati*: Ár ti Goszpodne ſègnávas te pravicsne ABC 1725, A8a
- žègnjati** -am dov. *blagosloviti*: kot voščilo pri jedi Boug 'segnyaj KOJ 1845, 35
- žéja** -e ž *žejja*: Velika 'zéja me tere BKM 1789, 75; Od velike 'séje omedlejvajúoŕji KM 1796, 72; vu gládi i 'zéji Kš 1771, 549; pren. Goŕzpodnove rejcsi pošzlüsenyá glád i 'zéjo Kš 1754, 4b
- žéjati** tudi žájati -am nedov. *žejati, biti žejen*: ercsé: 'zéjam Kš 1771, 330; I ki ſzi pravo: 'séjam KM 1783, 79; gladüjemo i 'zéjamo Kš 1771, 497; žéjajo k-studenci idejo BJ 1886, 14; naj ne 'zéjam Kš 1771, 275; Oni nebedo potom lacŕni, ni séali SM 1747, 31; csi ſto 'zája, naj hodi kmeni i pijé Kš 1771, 290; pren. 'Zéjam lidém zvelicsanye BKM 1789, 75; ani ne ſéja ſzvétoga Sacramentoma TF 1715, 42; ni ne séia ſzvéti Sacramentom SM 1747, 42; 'zéja tebé düsa moja TA 1848, 49; i 'zéjajo praviczó Kš 1771, 13; i'séjajo praviczó KMK 1780, 97; Blá'zeni oni, ki 'Zéjajo praviczó BKM 1789, 254 **žejajúoči** -a -e *žejajoč*: je Szin Boŕji rázpét 'séjajúoŕji KM 1783, 237;

'Zéjajoucfi zcsemérom, on je napájeni BKM 1789, 76; 'Séjajoucfi je z-jeľziom napájani KM 1796, 10; pren. Oh Jezus 'sejajoucse moje duse vretina KM 1783, 131 *žijajóci* -a -e sam. *žejajóci*: Kâ napája duso 'zijajócsi TA 1848, 90

žèla -e ž *želja*: mo'zjé zá'zgalí Źzo Źze vu 'zéli Źzvojoi eden kdrŹgomi KŠ 1771, 449; Źztároga csloveka, Źzkvarjenogapouleg 'zélzapelávanya KŠ 1771, 582; Szkim moremo hŹdim 'zelám prouti Źztánoti KŠ 1754, 63; ne priglihávajte Źze ktim prvim vu neznanoŹzti vaľoi dopneŹenim 'zelám KŠ 1771, 704; nego vu 'zeláj mojega teĹla KŠ 1754, 240; ka bi nyemi pokorni bili vu 'zeláj nyegovi KŠ 1771, 460; teĹlo Źzo ráľzpli 'zelámi vrét KŠ 1771, 568

žèlávec -vca m *kdor kaj želi*: Ne bojdimo márne díke 'zelávczi KŠ 1771, 569

žèlec -lca m *kdor kaj želi*: mányi krvi 'zelec KAJ 1870, 68

žèléjnje tudi želenje -a s *I. želja*: 'Selejnye KMS 1780, A3; Tákje 'zelejnye pa dá Sz. Duh vŹzrczé KŠ 1771, 439; Medsztave, z-sterov sze nasse 'selejnye oglászijo KOJ 1833, 11; jeli minisztera 'zelénye privoli ali nê AI 1875, kaz. br. 2; Ge 'ze nega Źzrczá dobrovolnoga 'zelejnya na dobro KŠ 1771, 436; z-steré szi vszáki od znanoszi 'zelenya 'ziho odgoni AI 1875, kaz. br. 1; NaŹje neporédno 'zelejnye tájmo KŠ 1754, 62; pobŹdjáva 'zelejnye na hŹda dela KŠ 1771, 440; vooznanyeno 'zelénye dopneszti obecsajo AI 1875, kaz. br. 2; On nyim je pa na eto želejnye etak odgôvoro BJ 1886, 41; ki jáko z-velikim 'selejnyem lovi za kákľim dugoványem KM 1790, 20; od koga Źzo Źz. 'selejnya KM 1783, 101; i prisziljávali na podpiszanye protestantszko vero dotikajoucsih 'selejnyov KOJ (1914), 128; ka od vogerszkoga sztrána naprêprinesenim 'zelenyam odgovárnyano bode AI 1875, br. 1, 1; i obládajmo naŹľa huda 'selejnya KM 1796 2. *hrepnenje*: 'Selejnye duse v-Nébo KM 1783, 182; Hodi Jezus, me drágo 'selejnye sŠ 1796, 86; te bi nam i blá'zensztva 'zelénye Szopilo v-dŹsi KAJ 1848, 7; na gorécse 'seljenye moremo Źze pobuditi KMK 1780, 53; Za ono tvoje 'selejnye KM 1783, 58; V-tvojo hi'zo 'zelejnye mám BKM 1789, 5; sže je zdaj 'selejnye pobŹdilo vtisztoj Pannonii KOJ 1848, 7; szpuni vsze 'zelénye tvoje TA 1848, 5; zvelikim 'zelejnyem Źzam 'zelo ete ágnecz vŹzenľzki jeľzti zvami KŠ 1771, 245; ár je tebé Źzrczé moje z-velikim 'selejnyem csakalo KM 1783, 156; Dávas vernim, Ki jo z'zelejnyem iľcso BKM 1789, 299

žèlen -lna -o *I. željen*: Ali nej sam želna znati BJ 1886, 31; Ár eľcse Źztvorjenjá 'zelno csákanye

csáka KŠ 1771, 465; vŹha moja bodo szlislala 'zelna TA 1848, 77 2. *zaželen*: Dávno 'selni ľubléni Jezus KMK 1780, 109; Oh Źzlatki, i 'selni Jezus KM 1783, 36; Ino 'zelna Źzlatkoszt BKM 1789, 3b; Csi vmemem té 'zelen dár tvoj KAJ 1848, 124; Od vogerszkoga sztrána je 'zeléno váma poszebnoszt AI 1875, br. 1, 2

žèleti -éjm nedov. *I. želeti*: Źtere neľzmejmo 'zeleti KŠ 1754, 61; nej doľzta 'seleti SIZ 1807, 10; Na blaŹeno Źzmert Źleim SM 1747, 2; i escse vecskrát 'zelej KŠ 1754, 261; kakda váľz vŹze 'zelej vu ľúbeznolŹti KŠ 1771, 591; Selej pokouro cľiniti KM 1783, 291; aki dugi sitek ti seles imeti SM 1747, 88; Źteri ne 'zelejs pogibelnoszt grejsniki KŠ 1754, 243; Ka 'selejs Goszpodne od méne KM 1783, 2; kako zdai narodgyena Decza mleiko Źleli TF 1715, 8; Ar teilo Źleli SM 1747, 26; Ka 'zelej tá zapouvid KŠ 1754, 16; geto tak 'zelej potrejbclína KŠ 1771, A4a; Dobro vam on 'zelé BRM 1823, 5; Ki dobro vino 'zelé dobiti AI 1875, kaz. br. 8; csi nyemi hŹdou 'zelejmo KŠ 1754, 37; tak i vi Źleite mleiko reicľi Bosje TF 1715, 8; reicsi Bosje ono cľiľzto mleiko Źleite SM 1747, 24; i angyeo zákona, Źteroga 'zelejte KŠ 1771, 815; 'ZejeĹjo, dabi Źze hito Dén Źzkoncsao KŠ 1754, 261; zdrávje 'zelejjo KŠ 1771, 389; ki naprêplácsati 'zelejo AI 1875, kaz. br. 8; Oh! ne 'zeli záto i moje Źzmrti KŠ 1754, 232; Ne 'zelej ľúczi 'zén BKM 1789, 183; i 'seli nyim KOJ 1845, 29; Źzi naŹlega 'zitka ne 'zelmo KŠ 1754, 178; bratje, 'zelte prorokŹvati KŠ 1771, 520; Kak bi 'zeleli 'zitek vecs ľúbiti KAJ 1848, 7; Źzam 'zelo ete ágnecz vŹzenľzki jeľzti zvami KŠ 1771, 245; peľzmi, Źtere Źzem dávno 'zelo BKM 1789, 3b; 'Ze dávno szem 'zelo jasz tó KAJ 1870, 4; knige, Źtere Źzi dávno 'zelo vtvojem jeziki BKM 1789, 2; Geto je 'zelo vŹze váľz KŠ 1771, 596; da Jo'zefi nê kastigo 'zelo AI 1875, kaz. br. 7; kaj Źzo vnougi 'zeleli viditi KŠ 1771, 43; Tou Źzo vnougi Źztári 'Zeleti BKM 1789, 8 2. *hrepneti*: I tvojo hi'zo 'zelej BKM 1789, 4b; tak rávno 'selej dusa moja k-tebi KM 1783, 2; Jezus Tebé 'zelejmo BKM 1789, 37; Ako nyega 'zelejte, Zdr'zi vász BKM 1789, 11; I 'zelejo ktebi Źze vmouti KŠ 1754, 246 3. *terjati, zahtevati*: Dativus 'selejo verbumi oni, z-sterimi imenŹjemo KOJ 1833, 128 *želejóci* -a -e *I. želeč*: Ovo jaľz 'zelejoucfi Źztebov gŹcsati KŠ 1754, 229; 'zelejoucsi vŹzákľega csloveka zvelicsanye KŠ 1771, A4b; i Źzeo je vu edno ládjo, Źlelejoucfi odiditi KM 1796, 81; Melankton dobro voucšiti 'selejoucsi szvojoi Materi KOJ 1845, 79; zrêpa Źzo Źtiri kotve vó vrgli 'zelejoucsi, da bi dén bio KŠ 1771, 426 2.

hrepeneč: ma düsa csáka 'zelejousc zdháva BKM 1789, 206 *želévči* tudi *želévši* -a -e *želeč*: Dête szlatko mleko 'zelévcsi, pilô AI 1875, kaz. br. 8; i je vszáki dén vecs glászi csüti 'zelévsi mér AIP 1876, br. 9, 3

železár -a m *železninar*: Vassáros; 'selezár KOJ 1833, 181

želežen -zna -o prid. **1.** *železen*: vzemite gori zvelicsán|ztva Sijsak (Jelezni klobüg) SM 1747, 27; ino obej v-'selezno skrinjo poloseno KOJ 1848, 6; vkak|té pehári 'zeleznom KŠ 1754, 203; I pá|zao bode z'zeleznov sibov KŠ 1771, 771; je vnogo tam bilou, 'Zelezni klepácsov nikeliko |ztou BKM 1789, 325; prisla |zta ktim 'zeleznim vrátam KŠ 1771, 379 **2.** v zvezi *železna cesta železnica*: na železnoj cesti AI 1878, 55 **3.** *železnožupanijski*: od nassega 'seleznoga Vármegyéva je dokoncsano vcsenyé vogrszkoga jezika KOJ 1833, III; zna|jimi Vogr|zkimi vu 'Zeleznoj, Szala i Somoczkoj |ztoliczi bodouč|jimi |zloveni vrét KŠ 1771, A6a; vu sopronszkom i 'seleznom vármegyévi szpodobno csini KOJ 1848, 25

železjé -á s **1.** *okovi, verige*: Békó; 'selezjé KOJ 1833, 152; stajerszki Plemenitási morejo v-'zelezji na Vogerszko KOJ 1848, 38 **2.** *železo*: Kak na szvili nebeszki ogeny naberés: tak po 'selezji i t, v. zgubis KOJ 1845, 103

želèzo -a s **1.** *železo*: i delao je z-'leleza v|záke féle delo KM 1796, 10; mores 'Selezi prouti |ztáti KM 1783, 280; 'snyih 'selezo i lejpolicsne 'senszke polúbili KOJ 1848, 7; pren. ino oblecseni |ztem per|znim |lelezom te pravde SM 1747, 27 **2.** *okovi, verige*: i v-'lelezo je zakovani KM 1790, 56

žèlno prisl. *željno, hrepeneče*: |zo tvoji |ztari| 'zelno csakali KŠ 1771, A8a; Ka |zo Proroczke, Dávno glá|zili 'zelno BKM 1789, 7; 'zelno hráno duhovno naide KAJ 1848, III; Zdáj szo podjármeni národje 'selno priliko popadnoli KOJ 1848, 5; Kaksté 'zelno bi je proszo KAJ 1870, 6

žèlnost -i ž *želja, hrepenenje*: tou je moj'ga pokornoga |zrczá 'selno|zt KM 1783, 255; Od 'zelnoszti I 'zaloszti Gnán pojbcis KAJ 1870, 29; Pogübi v|zo hüdo 'zelno|zt BRM 1823, 87; dopuniti je dao 'zelnoszt nyihovo TA 1848, 63

žèmla -é ž *žemlja*: Z-pšenične mele žemló peče|jo BJ 1886, 27

žèna žené ž *žena*: Uxor 'Sena KMS 1780, A7; dobra |jena TF 1715, 29; Sena ABC 1725, (A3b); Dare je zato |jena vidila SM 1747, 6; I ozdrávila je ta 'zena KŠ 1771, 30; ár je dobra 'sena hi'se lepota SIZ 1807, 3; Jo'zef, právla 'zena AI 1875, kaz. br.

7; Ne po|lelei tvoje|ga blisnyega |jene TF 1715, 17; Ne poselei |jené ABC 1725, A4b; porodjenoga od edne Sene SM 1747, 10; Sziná narodjenoga z-'zené KŠ 1754, 115; je pa poroudo Salamona zUriá|love 'zené KŠ 1771, 4; Teda je erkla kac|fa k|jeni SM 1747, 5; i pridru|zi |ze k'zeni |zvojoj KŠ 1771, 61; tak ponása praj k-'seni |zvojoj SIZ 1807, 9; |jeno dáva TF 1715, 21; mo'zá i 'zeno nyidva je |ztvouro KŠ 1754, 95; i k|zebi je prijao 'zeno |zvojo KŠ 1771, 6; Blá'seni je on ki má dobro 'seno SIZ 1807, 3; tak je i mou'z po 'zeni KŠ 1771, 512; Nepriatel|ztvo med te|bom, ino med Senov SM 1747, 9; csi je tákse dugoványe csloveka z-'Zenouv KŠ 1771, 62; na|zlejdnje pa |zvojoj z-'senouv naj merjé KM 1796, 7; Od onoga, kak |ze májo 'zene dr'zati KŠ 1771, 489; 'snyimi sze vszi i 'sene zdigne|jo KOJ 1848, 3; ne selei lüczki sen SM 1747, 89; nej je pobüdjeni med narodjenimi od 'zén vék|ji od Ivana KŠ 1771, 35; V-utrobi |zad no|zčcsi 'zén pe|zem BRM 1823, VIII; i 'zenám je prepovejdano lüczke mo'zé po'zeleti KŠ 1754, 65; erkao je tim 'zenam KŠ 1771, 97; Ár gda bi k-szvojim vnougim 'senam Ildiko szí pridjáo KOJ 1848, 5

žènička -e ž *ženica, ženička*: Na |zvejti drag|lega nega dugoványá Nego dobra-vörna 'senicska SIZ 1807, 50

žènin -a m *ženin*: gda |ze od nyih vzeme 'zenin KŠ 1771, 29; Szkoga kakti 'zenin Rano |ztáne BKM 1789, 2b; i v|žo sle prouti 'zenini KŠ 1771, 83; |ztarisina zové 'zenina KŠ 1771, 269

žèninov -a -o prid. *ženinov*: gda 'se scsé|jo odhájati 'Seninovi |zvatovje SIZ 1807, 37

žènitev -tve tudi *ženidev* -dve ž *ženitev, poroka*: Od 'zenitve KŠ 1771, 501; kak szo zamerili Lutheri nyegovo 'senitvo KOJ 1845, 65; jeli |ze morejo |zinovje 'zenidve 'zaloz|titi KŠ 1771, 29; Od 'zenitve KŠ 1771, 61; Z-ete 'senidve |zo zisli Goliát|je KM 1796, 10; Vünejsnyi Sztarissina hváli 'senitev SIZ 1807, 34; csu szlü'zbenik 'zenit|jov bi szí mogo sors pobôgsati AIP 1876, br. 1, 3

žèniti žènim nedov. *ženiti, poročiti*: kaj bi mi |zini 'senili SIZ 1807, 6 *ženiti se* žènim se *ženiti se, poročati se*: I bránio |ze 'zeniti KŠ 1771, 638; Ár vu gori |ztánenyej ne bodo |ze ni 'zenili KŠ 1771, 74; pred potopom 'zenili |zo |ze KŠ 1771, 82

žènjati -am nedov. *žeti*: 'zenyas, gde |zi nej |zejjao KŠ 1771, 85; I, ki 'zenya, nájem vzeme KŠ 1771, 276; Z-rokámí 'zenya delavec KAJ 1870, 34; one ni ne 'zenyajo KAJ 1870, 20; pü|zti |zrp tvo|j i 'zenyaj KAJ 1870, 792; pren. csi mi vá|fa telovna 'zenyamo KAJ 1870, 506

ženska -e ž *ženska*: v|záka 'zen|zka knige pe|žmene ne|žé BKM 1789, 6; 'fen|zko z-imenom Lidio KM 1796, 129; ino je 'sen|zko |ztvouro SIZ 1807, 3; nad touv 'sen|zkov, dabi |že on radüvao SIZ 1807, 7; Da |zmo i mi v|zi i 'zen|zke KŠ 1754, 10; od lejp|h szlovenszk|h 'senszk szo lepse szine i cseri zadoubili KOJ 1848, 8

ženski -a -o prid. *ženski*: Vino ino 'zen|zki |zpool zapelajo te moudre KŠ 1754, 44; 'Zen|zko |zemen ti glávo Vküp |ztere BKM 1789, 38; Stogodi |že zglédne na 'zen|zki |zpool KŠ 1754, 43; kotero 'zen|zko |zemen, Kri|z|tus, more v|küp |ztrti KŠ 1771, 441; kak 'zen|zki |zpoolom necsi|zto 'zivet| KŠ 1754, 42; pa 'zenszke prszi 'zarjav bliszet preszmekno AI 1875, kaz. br. 7

ženskin -a -o prid. *ženski*: z-szvojov 'senszkinov mestrijov je pri Goszpod|i voszpelala KOJ 1848, 69

žér tudi žír -a m *I. žir*: ka sze z-logá odáva: gubacs, 'zér AI 1875, br. 1, 6; Bükev Sád (žér) má bodéčasto glavico AI 1878, 46 **2. hrana, živež**: Zátó mi pri nyem ne zfáli nik|ji 'zér BKM 1789, 4; Zlej|jim 'zérom ponouvi BKM 1789, 48; To leto Z-lé|pm 'zirom ponóvi BRM 1823, 32; Boug dáj z-zemlé obilen 'sér SIZ 1807, 6

žérac -rca m *žerec, požeruh*: Požéran imenuje se tudi človeka žérac AI 1878, 31

žerbé -ta s *žrebe*: se imenuje mládi žerbé AI 1878, 14

žerjáv tudi žarjáv -a m *žerjav*: Darú; 'zerjáv KOJ 1833, 153; Žerjáv AI 1878, 26; Oni steri najbole leteti znájo, kakti 'zarjavje KAJ 1870, 25

žerjáv| -a -o prid. *žareč*: 'Serjáv|i vogeó Eleven |zén KM 1790, 93(a); ár je 'zerjáva néba KŠ 1771, 53; Na tó je vnyam krv 'zerjáva grátala AI 1875, kaz. br. 7; vidili |žo 'zerjávó vougelje KŠ 1771, 335; pred Paradi'som je pa z-'serjáv|im mecsom Kerubim po|z|távleni KM 1796, 7; Sztrejle letijo 'zerjáv|e BKM 1789, 350

žerjavít| se -i se nedov. *žareti*: dne|z zápis bode, ár |že 'zerjav|i 'zalo|ztna néba KŠ 1771, 53

žerjavov -a -o prid. *žerjavov*: V ništeri mestaj so žrjavova pérja drága AI 1878, 26

žèti žnjèm nedov. *žeti*: 'Seti Aratni KM 1790, 95; Jafz |zam vá|z po|z|lao 'zet KŠ 1771, 276; i nebe|zke f|tice, Ne 'znyo, ni ne delajo BKM 1789, 173; tí|zto bode 'zeo KŠ 1771, 569

žétva -e ž *I. zetev*: 'Zétva BRM 1823, IX; Jalova 'zétva KAJ 1848, IX; Etaksi hip szo szi navküpe 'sétvo i mlatitvo pogoudili KOJ (1914), 152; pren. 'zétva je pa |zkoncsanye |zvejta KŠ 1771, 45; Profzte zátó Go|z|podna te 'zétve, naj posle vó delavcze KŠ 1771, 31; naj posle vó delavcze vu

'zétvo |zvojo KŠ 1771, 31 **2. čas tega opravila**: Od 'zétve mao velika szühocsa trpi AI 1875, kaz. br. 8; Po 'zétvi od szilja cèna goriszszocsila AI 1875, kaz. br. 8

žgáni -a -o *spodbujen, razvnet*: Klára od vótl|i 'zél 'zgána KAJ 1870, 17 **žgáno** -ga sam. *žgalna daritev*: kaj áldov i dár i czejlo 'zgána |zi nej |teo KŠ 1771, 688

žganica -e ž *žganje*: Najhusa pitvina je palinka ('zganica) KAJ 1870, 46; 'Zganica je szkodliva AIN 1876, 34

žganjé -á s *I. sežiganje, žganje*: gda bodo vidili din nyegovoga 'zganyá KŠ 1771, 799; sze ti dopádnejo áldovi pravicsnoszti, 'zganyá i czélo 'zganyá TA 1848, 42; i zvé|te ga vu |znojpe na 'zganyé KŠ 1771, 44 **2. kurjava**: Lôg nam tуди dáva leis za žganyé BJ 1886, 30 **3. požiganje**: Stevan II. z-grozovitnim 'sgányom i klányom sze nazáj povrné KOJ 1848, 26

žgánki -ov m mn. *žganci*: ki sze k-vecsér|ji graha, 'sgánkov prevecs namecsejo KOJ 1845, 108; z hajdine kašo i žganke delajo AI 1878, 42

žgàti žgém nedov. *I. žgati, pripekati*: Szunce szkoro i 'zgé KAJ 1870, 133; pren. Eti me peczi, eti me 'zgi BKM 1789, 207 **2. kuhati žganje**: z borojce palino, borovičko žgé|jo AI 1878, 47 **žgàti se žgém se sežigati se**: |ztvári tí|zti tejla |že 'zgé|jo zvüna tábora KŠ 1771, 697 **žgajó|**ci tudi žgajóu|ci -a -e *I. žgoč*: Din je sao 'zgajócsi ogen z vüsz|t nyegóvi TA 1848, 13; pren. miszli ogyen sgajou|ci KM 1783, 211; Med 'zgajócsim trákom Ide trüden potnik KAJ 1870, 47 **2. požigajó|**č: je Stevan II. 'sgajoucs i razbijajoucs kváre delao KOJ 1848, 25

žgávčina -e ž *žgalna daritev*: Teda primes áldov 'sgávcsine KOJ 1845, 129

žgávni -a -o prid. *žgalen*: 'sgáv|nim dáram nebodes rad KOJ 1845, 129

žgécnost -i ž *gorečnost*: Vu 'sgécsnoszti bitja szo Püszpeczke proszili Krála KOJ 1848, 74

žiba -e ž *gos*: Hej, pero, 'zibe pero KAJ 1870, 7

žibek -bka m *gosji mladič*: Gosák žibke bráni AI 1878, 24

židan -a -o prid. *svilen*: vènec je z-beli rò|z i dvá dlana surki 'zidan beli pantlik viszi AIP 1876, br. 2, 1

Židov Židóva m *Jud, Žid*: bojdi on Törki ali Sidov TF 1715, 14; |že escse i pogan i 'zidov lejhko zdr'zi KŠ 1754, 69; Marko Czireán|zki 'Zidov KŠ 1771, 100; Nej ga 'Zidova KŠ 1754, 154; Mi (Sidovje) |zmo tudi bili |zinove |zerdito|zti SM 1747, 8; Teleta kejp |žo zlej|jali ('Zidovje) KŠ 1754, 9; 'Zidovje znamejnye |csé|jo KŠ 1771, 37; Moj'zes od 'Zidovov právi KŠ 1754, 4a; 'Zidov

od 'Zidovov KŠ 1771, 431; kak 'Zidovom, tak i vŕzejm lidém KŠ 1754, 7; liki je ŕega 'Zidovom pokápati KŠ 1771, 331; Moucs Bosja, ktera vŕze zvelicsi Sidove na ime SM 1747, 19; med ŕzvoje pogane i 'Zidove notri vzéo KŠ 1771, 434; da bi ŕze i v-Rimi med 'Zidovmi i poganmi zá'zgala ŕzvejcsa KŠ 1771, 434

židovčina -e ž *judovstvo, židovstvo*: I z 'Zidovčine ŕze, Porodi nas Goŕzpon Jezus BKM 1789, 38; Apoŕtole v-'Zidovcsino piŕzti predgat KŠ 1771, 117; vkŕp mejsavŕi 'Zidovcsino i Filozofijo ŕz-Kriŕztuŕovim návukom KŠ 1771, 602; moje 'zivlejnye nigda vu 'Zidovcsini KŠ 1771, 558; Ribics bodoucsi vu 'Zidovcsini KŠ 1771, 699

židovkinja -e ž *Judinja, Židinja*: z-Druzillov ŕtera je 'zidovkinya bila KŠ 1771, 418

židovörec -rca m *judovski, židovski vernik*: Rima valoun priŕavczí, Vcŕinyeni 'Zidovörczi BKM 1789, 121

židovski tudi židöski -a -o prid. **I. judovski, židovski**: Gde je te porodjeni kráo 'Zidovŕzki KŠ 1771, 7; Nej pa li 'Zidovŕzkomi národi dáne KŠ 1754, 6; ŕze je vu 'Zidoŕzko M. Czérkev vczípila KŠ 1754, 185; Ár je predgao v 'Zidovŕzkom Orŕzági KŠ 1771, 2(B1b); Kakti je i li ŕzamo med 'Zidoŕzkim národom vadŕvanye meo KŠ 1754, 11a; Edne 'zidoszke novine pisejo AIP 1876, br. 9, 8; Za 'zidoszke rabbinare (pope) sôlo dá zidati AI 1875, br. 1, 8 **2. hebrejski**: piŕzao nej 'Zidovŕzki nego Greski KŠ 1771, 2(B1b); Amen je 'sidovŕzka rejcs KMK 1780, 31; rejcs 'Zidoŕzka KŠ 1754, 99; Kriŕztusevo 'Zidoŕzko i Gresko imé ŕzvedocsi KŠ 1754, 99; ŕzvojo ŕz. rejcs z'Zidovŕzkoga i Greskoga na laŕztivni jezik obmyeno dáo ŕteti KŠ 1771, A5a; Mátaj zhája 'Zidovŕzke rejčŕi KŠ 1771, 1(B1a); geto 'Zidovŕzka iména razkláda Greski KŠ 1771, 2(B1b); Bio je pa napiŕzek z-Greskimi i 'Zidovŕzkimi piŕzkmi KŠ 1771, 252 **požidovskom po židovsko**: Zsidóul; pozsidovszkom KOJ 1833, 184

židovstvo -a s *judovstvo, židovstvo*: Sztejh ŕze je naplodilo 'ŕidovŕztvo po ŕzvejti KM 1796, 23

žiga -e m *Žiga, Sigismund*: stera je zarocsena bila 'Sigi KOJ 1848, 47

žiha tudi žija -e ž *žija*: od znanoszi 'zelenya obŕdnyeno 'ziho z-lehkim odgoni AI 1875, kaz. br. 1; Dober 'zupnati szád pogaszí 'zijo KAJ 1870, 16

žij -a m *žija*: ga je nesztanoma pra'zécŕi 'zij mantrao KAJ 1870, 41

žila -e ž **I. krvna žila**: Vena 'Sila KMS 1780, A7; 'Sila Er KM 1790, 92(a); ali ŕze i 'ŕila vu meni

gene KM 1783, 172; Malo, ka mi vŕzáko 'zilo ne vtégne BKM 1789, 313; szí je krvno 'silo pretrgao KOJ 1848, 5; Primi gori vsze 'sile KM 1783, 5; kotrige, 'ŕile majoucse ŕztvári naprej ŕztanole KM 1796, 5 **2. vodna žila**: Máli potoci sze járci ('zile) zovéjo KAJ 1870, 107; ti mores Velikim vodám 'zile zaŕzŕipati BKM 1789, 326

žinagóga -e ž *sinagoga*: vcŕio je on vu nyihovi 'Sinagógaj KM 1796, 97

žinje -a s *žima*: Konj v répi má duge žinje AI 1878, 14

žionati -a -o prid. *žuljav*: ŕzam doŕzta glédao I 'sionate poplate SIZ 1807, 56

žiröven -vna -o prid. *rodoviten*: i 'ziroven de'zd'z otávi 'zédno drevje KAJ 1870, 131; Növo leto vcsini je 'zirovno BRM 1823, 34; Kako roŕza to trávo Ponávla 'zirovno BRM 1823, 394

žirövnost -i ž *rodovitnost*: 'Zirovnoszť zemle BRM 1823, 433; 'Zirovnosťť zémle BRM 1823, IX; Daj vu vŕzem 'zirovnosťť BRM 1823, 31

žitek -tka m *življenje*: 'Sitek KMS 1780, A3; gdeje ŕitek i zveličjanye TF 1715, 44; tebi vez moi sitek boude ABC 1725, A5b; je moi tál moi sitek SM 1747, 75; Ja ŕzem 'zitek KŠ 1754, 117; Vu nyej je bio 'zitek KŠ 1771, 264; Bojdi nám 'zitek BKM 1789, 2; dober 'sitek vecs valá .. dúgi 'sitek je velikoga gláŕza KM 1796, 10; tvoj 'sitek odhája SŠ 1796, 10; 'Zitek vekivecsni BRM 1823, II; Vecsni 'zitek KAJ 1848, IX; kerŕchánŕzkoga ŕitka regule TF 1715, 9; vsze dni sitka moiega ABC 1725, A8b; Hüdogá sitka ne dersi vŕzebi SM 1747, 82; Záto vnovoti 'zitka hodimo KŠ 1754, 112; pobougsanye 'zitka KŠ 1771, 442; ka bi 'sitka vekivecsnoga vrejčno bilou KMK 1780, 6; na pobougsanye 'sitka mojega KM 1783, 6; Od 'zitka vekivecsnoga BKM 1789, 2; Ka-je 'sitka konec z SŠ 1796, 7; zemelŕzkoga 'sitka teskoucse znásati pomága SIZ 1807, 10; 'Zitka csíŕztöcsa BRM 1823, VII; vu ednom táli 'zitka KAJ 1848, III; drevenênye 'zitka konca pokázalo AI 1875, kaz. br. 8; kaibi bliŕnyega ŕitki ne skoudili TF 1715, 15; Naj bli'znyega 'zitki ne skoudimo KŠ 1754, 35; ŕtero kpriseŕztnomi 'zitki ŕzliŕi KŠ 1771, 446; Vcsio náz naŕŕ ŕitek ravnati TF 1715, 12; i po etom sitki sitek vekivecsni ABC 1725, A5a; dai nám sitek vekivecsni SM 1747, 87; Té za 'zitek ŕzi ŕzmrŕ ŕzprávla KŠ 1754, 257; vu 'zitek vekivecsni jo zdr'zi KŠ 1771, 308; Vörjem vu 'zitek vekivecsni KMK 1780, 7; Vörvajoucŕim 'zitek dati BKM 1789, 2; idem vu vecsni 'sitek SŠ 1796, 6; 'sitek zadobiti mogli SIZ 1807, 8; Vcŕzélo ŕzprevájam ete 'zitek BRM 1823, 346; ali 'sitek gorialdŕvati KOJ 1833, VII; Szkrb za 'zitek KAJ 1848, V; i na zemlo szklácsi 'zitek moj TA

1848, 6; naj moj žitek nevola nedoségne BJ 1886, 7; Vcsio náz vcezilom najsem žitki ravnati TF 1715, 12; vu postenom sitki ti imei siveti SM 1747, 88; vu žitki vekivecsnom KŠ 1754, 96; vu řzvojem žitki BKM 1789, 3; řzam tebé vu sitki zbantůvao KM 1790, 108; řsivi v-řzvětóm řitki SŠ 1796, 10; vu etóm řitki BRM 1823, II; Nega vu czelóm dűhovnom řitki csloveka KAJ 1848, III; vcséle nadala vřitki osztáno AI 1875, kaz. br. 8; řzvojom řzvětím řitkom řzpuno KŠ 1754, 115; zřitkom vekivecsnim darűj nász BKM 1789, 2; kak je lejpo ono imé řzvětím řitkom zadobiti KM 1796, 10; Da Te moremo z-řitkom vadľuvati BRM 1823, 2; Z řitkom naszledűje KAJ 1848, 4

žitni -a -o prid. *žitén*: Da naša řitna polá od vřzákoga zla obarjes BKM 1789, 348

žito -a s *I. řž*: řZito szkoro vsze povszéd vöprěslo AI 1875, kaz. br. 8; řŽito (a rozs) je naše silje AI 1878, 41; řZita cěna 3 frt. AI 1875, kaz. br. 8 **2. žito**: Opice řživějo od sadű, řžita AI 1878, 7

živ -a -o prid. *I. řživ, ki je v stanju, v katerem potekajo řživľjenjski procesi*: ako řchěs dugo řiv biti TF 1715, 15; dugo siv biti ABC 1725, A4a; ako hocřes dugo siv biti SM 1747, 45; řživoga obráza bio KŠ 1771, 432; Pelali řzo pa toga pojbara řživoga KŠ 1771, 404; zátó ga je Boug řživoga dáó odneľzti KM 1796, 10; i řživiva řzta vřzena obá dvá vu ognya mlako KŠ 1771, 802; tisztű szo řsivi zakopani KOJ 1848, 9 **2. ki se pojavľja v visoki stopnji, v močni oblíki**: vőra je řživa KŠ 1771, 443; I z-řživim vűpanyem vöpreminém KAJ 1870, 5 **3. resničen, pravi**: Boug je pa řživi KŠ 1771, 240; Ja řzem te řživi krűh KŠ 1754, 206; Dűh je pa řživ po praviczű KŠ 1771, 464; Právo i řživo Boga řzpoznanje KŠ 1754, 15; řivoga Bogha řzvětű Szin ABC 1725, A6b; řživoga Bogá řzvětű řzin SM 1747, 56; da bi řzľűzili řživomi Bougi KŠ 1771, 615; řzo Bořzo řz. rejs řživo neřzli KŠ 1771, A5b; i řztoji vprávom řživóm Bogá řzpoznanji KŠ 1754, 142 **živű** -a -o sam. *živű*: Kriřľztus je řzodec řživű i mrtvi KŠ 1754, 113; odkud pride řzoudit řžive ino mertve TF 1715, 22; odkud pride řzoudit sive ino mertve ABC 1725, A5a; odkud pride řzodit sive ino mertve SM 1747, 44; pride řzoudit mrtve i řžive KŠ 1754, 271; Odnet pride, řzoudit řsive i mrtve KMK 1780, 7

živát -i ř *perutnina*: deca, řživát pomöcs iscse AIP 1876, br. 3, 1; pěrje, ár so ř ž nym řživátű največ pokrite AI 1878, 24

živázen -zni ř *perutnina*: ali kákse řsivázen ropocse KOJ 1845, 100

živěčni -a -o prid. *živahen*: szo eden mládi,

řsivěcsni Goszpoud odľocseni KOJ 1845, 3; Prevec řsivěcsni Matyas KOJ 1848, 62; po steróm znájo ľusztva bole řsivěcsna posztátű KOJ 1848, 106

živés tudi řživűř -a m řživěř, *hrana*: řZivis je jáko drági AIP 1876, br. 1, 5; ělelem; řsivesz KOJ 1833, 155; řse szkoro řsivesza nemajoucsi vecs KOJ 1848, 37; ino Benedictinaróm za řsivesz darűje deszetűno KOJ 1848, 12; Vu eti iszcesejo řživűs KAJ 1848, 231; Naj szamotám dresejo za řživűsom TA 1848, 47

živěti -ém nedov. *I. řživěti*: řSiveti ělnű KM 1790, 93(a); a kákda mámo mi vmisleinyű najřem řivěti TF 1715, 12; Dai nám řsivěti ABC 1725, A6b; vu postenom řitki ti imei řsivěti SM 1747, 88; tak je nám řživěti KŠ 1754, 116; pobořzno i dobro řživěti KŠ 1771, 439; řzta duřna vu právom jedinřzťvi řsivěti SIZ 1807, 10; da on sztálno řsivěti more KOJ 1833, IX; Moremo zřédóm řživěti AI 1875, kaz. br. 8; Tebi řživém SM 1747, 46; řŽivám jaľz KŠ 1754, 193; kaj jaľz řživém KŠ 1771, 314; Dókecs na řzvejťű řživém BKM 1789, 7; Csű řživém vu vernoľzťű BRM 1823, 10; Da kak tvoje dobro děte vszedni řživém KAJ 1870, 5; Znam jazz komű řživém KAJ 1848, 4; řťeri řživěs ino goľzpodűjes TF 1715, 48; ki řsivěs i kralűes ABC 1725, A6b; řživěs i kralűes vřzigdar SM 1747, 50; vu etoju vőri tak řživěs KŠ 1754, 9b; Cľű vu Kriřľztűľű řživěs BKM 1789, 15; pouleg nyegove volje řživě TF 1715, 10; kai mi Odkűpűtel řživě SM 1747, 32; ki řz-řzvojev dikov řživěs KŠ 1754, 109; Duh je ki řživě KŠ 1771, 446; pod obláztym mořsá řživě SIZ 1807, 7; cslovek zátó řsivě v .. Domovini KOJ 1833, X; řzťvár řživě KAJ 1870, 10; gorila řživě na zahodnom bregű Afrike AI 1878, 6; vse řživě zrok tvoji BJ 1886, 6; Gde eřče dedek ali babica řživěta BJ 1886, 10; pouleg nyě řživěmo TF 1715, 27; Ako mi vu Dűhi řživěmo SM 1747, 23; ár vnyem řživěmo KŠ 1754, 88; Csű řživěmo vu Dűhi KŠ 1771, 569; Vu kom řsivěmo KM 1783, 8; Bojdi znamű, da řživěmo BKM 1789, 4; řZ-nyim tak na veke řživěmo BRM 1823, 3; řživěte pa Bougi KŠ 1771, 459; gda okorno řživěte BKM 1789, 10; ľidjě, řťeri tak bátrűvno řživějo KŠ 1754, 240; i vradolťű řživějo KŠ 1771, 189; ino pouleg právde řsivějo SIZ 1807, 8; Opice řživějo od sadű AI 1878, 7; řživi ti vmeni KŠ 1754, 238; ino pøleg Bosje reicsű mi řživűmo SM 1747, 81; i vu Kriřľztűľű řživűmo KŠ 1754, 111; Bougi na dikò řživűmo KŠ 1754, 138; i řzvětű řživűmo KŠ 1771, 458; Nouvi řžitek řživűmo BKM 1789, 102; Tak řsivűmo i mi KM 1796, 19; zevľzejmi ľidmi mirovno řživte KŠ 1754, 41; Vu pobořznozťű řživte BKM 1789, 10; Zvűna práve vőre ne

'sívite sš 1796, 15; 'Zívte vu pobo'znojzti BRM 1823, 5; nai živém zpregányanem SM 1747, 71; ravnaj Mojo hodbo, naj 'živém kš 1754, 245; Naj vpraviczí žvético 'živémo kš 1754, 109; na Bo'zo diko naj 'živéjo kš 1754, 222; kaibi ponyem živél TF 1715, 23; neg dabi zmenom živél SM 1747, 69; Da bi jaž pod nyim 'zivo kš 1754, 98; da bi Átila du'se 'sivo KOJ 1848, 6; kabi mi pošteno živéli TF 1715, 15; kaibi poleg teila živéli SM 1747, 25; dabi vpraviczí 'ziveli kš 1754, 109; doklem bodem sivel ABC 1725, A8b; Po nyem bodem páli živo SM 1747, 78; I 'zivo bom vnebélzi kš 1754, 261; naj doklen bodem živo BJ 1886, 7; Doklen na svejti bom živo BJ 1886, 8; ár ti ne bos 'zivo kš 1754, 179; tak csini i 'zivo bos kš 1771, 204; Ár tou tejlo, Szkim bos 'zivo BKM 1789, 233; Neznas bos li'sivo lepraj do megnyena sš 1796, 10; Te pravicsni bode žzvoje võre sivo SM 1747, 19; dõnok bode 'zivo kš 1754, 117; i 'zivejla bode kš 1771, 29; nej žz-žzamim krõhom bode 'zivo cslovik kš 1771, 175; jeli bomo dobro 'znyim 'ziveli kš 1754, 173; Z-düsom z-tejlom 'sivelimo sš 1796, 17; Ar ako vi poleg teila bodte živéli SM 1747, 23; Steri pa bodo 'ziveli kš 1754, 271; I 'ziveli bodo kš 1771, 803; živél žzem vmeršzki greihi SM 1747, 67; i ráj žzem meni 'zivo kš 1754, 240; grdou žzam 'zivo kš 1771, 433; Nego žzam tam 'siveo sız 1807, 45; Kak žzi koli 'sivo žzpitajo te sš 1796, 9; Kakda je 'zivo na tom žzvejti kš 1754, 108; kakda je žzvojov žzlobofcsinov 'zivo kš 1771, 505; ka je vu dobrouti sitka 'siveo KM 1783, 201; Teda plácsa Vžzákomi kak je 'zivo BKM 1789, 7; I v-nyem je po žzvojoi vouli 'živeo KM 1790, 58; Kakda je 'živeo té odvejtek KM 1796, 10; ka je Henrik fticsar 'siveo KOJ 1848, 9; bláj'zne dnéve szta 'zivela AI 1875, kaz. br. 7; Csi žzmo nemertüsliivo 'Ziveli kš 1754, 267; ki žzšte na tom žzveiti vzaložzti siveli SM 1747, 83; plakanyi, Vžzterom žzo 'ziveli ti verni BKM 1789, 9 **2. uživati kaj:** vtoj vecsérji, záto 'znyouv 'ziveti moremo kš 1754, 212; Ono vcsi pobo'zno 'ziveti Z-szrecsov KAJ 1848, 3; Gda živé dožztoino žzto vcežérjov Gožzpodnovov TF 1715, 44; I kelikokrát z-žsterim žzvežzvtvom vrejndo 'sivémo KMK 1780, 18; ov moi máli dár živi žnyim TF 1715, 9; ete máli dár i 'zivi 'znyim kš 1754, 12a; 'Zivi tak 'znyimi na té konecz BKM 1789, 5b; 'Zivi tak z-etimi (pesmimi) BRM 1823, IV; 'Zivi z-vecsérjov nyegovov KAJ 1848, 142; ako Ti verno žnyim živeu boudes TF 1715, 9; Agnecz Vžzenžzki, žzkm žzo 'ziveli pred Vžzenžzkov Szobotov kš 1754, 185 **3. uporabljati:** Gda moremo nájbole 'siveti z-

komajpreminoucsim vrejmenom KOJ 1833, 141; Niki meszto j zpodrugacsanyom 'sivéjo KOJ 1833, 86; 'selej, ka bi vszi 'snyé Jezikom 'siveli KOJ 1833, XI **živóuči** tudi živóči -a -e **I. živeč:** kaj je ov zapelávecz erkao ešcse 'zivoucsi kš 1771, 97; Da tak 'zivócs Bodemo Tvoji verni BRM 1823, 376; zivoucsa zmo'zom žzedem lejt kš 1771, 170; ino je vnyega živocfi Duh vdehno SM 1747, 3; vu necfižztoucsi 'zivoucsoj Márii kš 1754, 232; 'zivoucsi lidjé kš 1754, 10; Najme vi 'zivoucsi lidjé Placfte žze BKM 1789, 86; kotrige liki zmrtvi 'zivoucese kš 1771, 460 **2. živ:** Kako je mené pošzlat te živoucsi Bog SM 1747, 24; Ágnecz bode nyé pelal do živoucfega žztüdencza SM 1747, 32; Stere 'zivoucese žztvári tak nemremo poželeti kš 1754, 65; Oh 'žila 'živoucese vretine KM 1783, 182; 'zena, k'zivoucssemi mou'zi je privézana kš 1771, 461; ino je vdehno vu noužz nyegov živocsega Dúha SM 1747, 4; ino nahránis vžzákó živoucfjo žztvár TF 1715, 47; ino nahránis vszákó sivoucsso Sztvár ABC 1725, A6a; pošztavo jo je pred nyé 'zivoucsso kš 1771, 370; vcsinyen je Adam vu 'zivoucsso dušo kš 1771, 524; káksi rázlocsek je med ne'zivoucssov i 'zivoucssov žztvarjouv kš 1754, 61; Po'zelejnye náššfega bli'znyega 'zivoucsi žztvári kš 1754, 64; i štere 'zivoucese nájde kš 1754, 140; šteroga je gori ožznáj'zo, 'živoucfjimi žztvárimi kš 1754, 93 **živóuči** -a -e sam. **I. živeči:** Vžzáki živoucfji ne merjé kš 1754, 117; da bi ti 'živoucfji nebi vecs žzebi 'ziveli kš 1754, 120; mojim i vžzejm vnyem 'sivoucsim sš 1796, 6 **2. živi:** ka išcsete toga 'zivoucssega med mrtvimi kš 1771, 254; Ár žze mi 'zivoucsi na žzmrt dávamo kš 1771, 535; ár žze ni eden pravicsen ne nájde zmed 'zivoucsimi kš 1754, 68; naj te med timi 'zivoucsimi dicsim kš 1754, 242

živina -e ž **I. živina:** Vžza ona, kako tou živina TF 1715, 29; Naj žzi i 'zivina počjiné kš 1754, 26; liki nerázumna 'zivina kš 1771, 720; 'Založzno lüžztvo, 'zivina BKM 1789, 341; šteri dá kermo neimoi živini TF 1715, 47; šteri dá kermo neimoi šivini ABC 1725, A6a; Mlájsi .. szpodobno 'šivini KOJ 1845, 3; ktomi živino dáva TF 1715, 21; 'živino i vžza dobra priglédna kš 1754, 85; je jáko lejepe nyive i 'šivino mejla KM 1790, 46; vo potégno 4) zemlou 'živinov kš 1754, 93 **2. žival:** naj gožzpodúje 'živini kš 1754, 95; nego žzi drevje i 'živino naprej žztvouro kš 1771, 853; vžzákó 'živino BKM 1789, 2; vsze szi podvrgao .. vsze 'živino TA 1848, 7; vu racsun vzéti sze má koliko 'živin AI 1875, br. 1, 6

živínče -ta s živínče, večja domača žival, zlasti

govedo: barom; 'sivincse KOJ 1833, 152; Marha, 'živincse AIN 1876, 30; nedelai ani živincse tvoje TF 1715, 14; živincseta nyegovoga od nyega ne otühili TF 1715, 17; kmetovavci nej káksega lejpora 'sivincseta szmeli goriszkrmiti KOJ 1848, 79; I 'živincse poľztavte KŠ 1771, 415; kak je živincse ľega pred ľzebom gnati KM 1790, 54; Meszárje z-pszi lovijo na klanyé zebrána 'živincseta KAJ 1870, 39

živinski -a -o prid. *živalski*: szo sze vu 'sivinszkoj hotlivoszti kotali KOJ 1848, 6; nego ráj ľzvoim ľzinoum ľvivnľzkim tálom gori dájo zráľzti TF 1715, 4; ika krcsenicki nedovecs v-'živinszkom rédi sztáli AIP 1876, br. 1, 3; gde szo cslovecsa ali 'sivinszka teĵla zegnyilila KOJ 1845, 11; szo sze pod goulov nébov na 'sivinszkih kouľšaj kotali KOJ 1848, 6

živiti -ím nedov. *preživljati, vzdrževati*: Ne boji ľze ľzmrti ár-ga Kriľztus 'sivi SŠ 1796, 32; On nás živé ino hráni BJ 1886, 45; Vu zimi sprekòlmi ga živímo BJ 1886, 8; csi bode Goľzpodin Boug náľz 'sivéo vu moucsi SIZ 1807, 16

živléinje tudi živléjnje tudi živlénje -a s **I**. *življenje*: Ponizno nyegovo 'zivlejnye KŠ 1754, 106; Vucsenikov na ľzveĵti 'zivlejnye KŠ 1771, 31; Natom ľzveĵti je tve 'sivlejnye ľzkvarjeno SŠ 1796, 9; Z-ľzlobodnov radoľztjov 'zivlénje BRM 1823, VII; odkùpleni zmárnoga valľega vandranya ('zivlejnya) od otsákov dánoga KŠ 1754, 119; notri do naľega 'zivlejnya KŠ 1771, A2b; Da kak ne po'zmécsamo 'zivlejnya telovnoga BKM 1789, 19; ponáčišenje življenja AI 1878, 8; stvár, štera se svojemi življenji veseli AI 1878, 3; ľteri vľzákoj ľztvári ľivlenye dáva TF 1715, 47; Ki vszákoj ľztvári nyé sivleinye dáva ABC 1725, A6a; Na ľzvétó ľivlenye SM 1747, 2; Dai mi Kerľzcsánľzko ľivleinye SM 1747, 53; Ka razmis po .. Nyegovo odicseno 'zivlejnye KŠ 1754, 106; Ár ľzo i 'zene nyihove premejnile prirodjeno ľzebi 'zivlejnye KŠ 17 71, 449; Krt je za podzemleno živléjnje stvorjen AI 1878, 10; vsepovséd nájdemo živlenje AI 1878, 3; po hudom cseľketanyi i 'zivlejnyi KŠ 1754, 164; Kákľi morete biti vi vu ľzvétom 'zivlejnyi KŠ 1771, 723; ga ľz-ľzvoĵim 'zivlejnyem zatai KŠ 1754, 21; ki ľzo ľzvoĵim mrľzkim ľivlejnyem potop napelali KM 1796, 10 **2. uživanje**: ľzveľztvom 'zivlejnye brezi ľzvétoga 'zitka KŠ 1771, 508; Z vrémenom cesdno 'zivlénje BRM 1823, VII; ino ksivlénnyem ľnyegovimi dármi SM 1747, 19; po vugódnom ľivlenyem ľzvété Vecsérje SM 1747, 22; Cesdno 'zivlénje z-blágom KAJ 1848, VII **3. živež**: I razdejlo nyima

je vľze 'zivlejnye KŠ 1771, 222; ki je tvoje 'zivlejnye poĵo KŠ 1771, 224

živlost -i ž *prvina*: i 'živloľzti razhiczane ľze raľztopijo KŠ 1771, 723

živočinitel -a m *oživľjavec, spočítanik*: Vörjem vu ľzvétom Dühi 'sivocľiniteli KM 1783, 113

život -a m **I**. *trup, telo*: Test; teĵlo, 'sivot KOJ 1833, 175; Pun je 'život bicsovanya BKM 1789, 68; 'Život (trùp) KAJ 1870, 33; Za'seni ĵi ľzvoj lejpi beĵli 'sivot SIZ 1807, 28; gda szvoj 'sivot v-püsztini z-posztom trápis KOJ 1845, 125; steroga more zmirom na szvoĵem 'sivoti nosziti KOJ 1845, 90 **2. življenje**: tak i mi vu novoti 'života hodimo KŠ 1754, 192; 'Zaloszt Naj nam 'život ne britki AIP 1876, br. 1, 1; je právdeládnozst znóvics na 'život obüdjena AI 1875, br. 2, 4; kopalinje nema život AI 1878, 4, nego escse i v'životi moĵem bi ne oľztano KŠ 1754, 225, da ľzmo i v'životi naľem dvoĵili SŠ 1796, 529; Vľzakojacske ľzküsnyáve, ľzo nad nami v'sivoti SŠ 1796, 65

živótni -a -o prid. *živľjenjski*: krüh 'sivi, ino 'sivotni KM 1783, 61

živótnost -i ž *živľjenjska moč*: nasih Szlovenov perva 'sivotnoszt sze je poptűjila KOJ (1914), 97

žížek -žka m *žížek, žitni molj*: pa 'siski v-zrnyi KOJ 1845, 122

žlabráti -ám nedov. *žlobudrati, brbotati*: Tsatsog-ni; 'slabrati, brbotati KOJ 1833, 176; Ovo más pecsénye, bole vu nyih 'slabráj SIZ 1807, 52

žláhta tudi žlájhta tudi žlájta -e ž **I**. *sorodstvo, sorodniki*: ni Mati, ni drůga nikakse fële 'slájhta SIZ 1807, 4; tivárisa, ali nej ľzprepoveĵdane 'zlájte oľzvoĵo KŠ 1754, 220; Od 'zláhte BKM 1789, 428; Od 'slájhte SŠ 1796, 158; povrnouti moremo nyihovoj 'zlájhti KŠ 1754, 53; Jaz tebé vzemem, ne pa tvoĵo cêlo 'zlájto AIP 1876, br. 9, 5; da ľzi pogocsimo z-drůgov poľštenov 'slájhtov SIZ 1807, 21 **2. rod**: Sto je Kriľztuľa mati i 'zlájta KŠ 1771, 109; Poroudo ľze je od 'Zidovľzki roditelov 'zlájhte KŠ 1771, 157; Od raľzpétoga Kriľztuľa 'zlájte KŠ 1771, 328; nyegovoga národa ino 'slájhte je naplodo SIZ 1807, 4

žlájtni -a -o prid. *rodovni*: Pa nê szo ga sztári szpòmenki, 'zlájtni zavézki k-vogrszkoj zemli vézali AIP 1876, br. 5, 5

žlák tudi žlág -a m **I**. *poškodba, rana od udarcev*: tve bittye, i kervni slaki obelĵelio me SM 1747, 69; i 'zlaczi nyegovi ľzo naľe zdrávje KŠ 1771, 815; je do moudri 'slákov dobro zbitt neľfeni domou KM 1790, 76; mejmo na pámeti Krváve 'zlake BKM 1789, 63; Vu 'zlakaj, vu temniczaj

KŠ 1771, 538; Szedem angyelov [szedmimi 'zlakmi KŠ 1771, 793; pren. Vtvoji 'zlakouv járki blato Moji grejhov zeperi KŠ 1754, 259; v zhodnoj Indiji je eta stvár (tigriš) právi žlag AI 1878, 11 **2. kap:** Erczi ovomi z-Bo'zim 'zlakom vdárjenomi KŠ 1754, 233; 'Zlakom vdárjenoga ozdrávlanye KŠ 1771, 27; Témni i z-'zlakom vdárjeni KAJ 1870, 37 **3.** v zvezi na eden žlak *hkrati, istočasno:* i [žúnoli]žo [se zednim zlakom na nyega KŠ 1771, 363; i eden 'slak je nyidva porodila Rebeka KM 1796, 19; nyegovo [z. tejlo ino [z. krv navkúp vzéto kednomi 'zlaki i eden hip jejmo KŠ 1754, 205 **4. način, oblika:** Verbum ali a) porédni, steroga vugibanye sze pouleg obsinszkoga 'slaka zgodí KOJ 1833, 48; nisteri gucsi, i csini steromi nevej 'slaka KOJ 1833, 146

žlèb tudi žlèjb -a m *zarek:* On je na 14 mio dúgi 'slejv vcsino szkopati KOJ 1848, 121; Vèdro je v-eden globoki 'zlèb (ròr, gutane bajce) püsztveno KAJ 1870, 84; Pod városom za vöpelanya grdócse naprávleni 'zlebòvje szo zadelani AIP 1876, br. 3, 8

žlica -e ž *žlica:* Cochlear 'Slicza KMS 1780, A7b; 'Slicza Kalán KM 1790, 93(a); Nakál, 'zlica AIN 1876, 37; 'slicze steti sze nepriprávi KOJ 1845, 30

žlòst -i ž *zlo, zlobnost:* niti 'zlo[ž]ti, Niti nikakse jálnol[ž]ti BRM 1823, 86

žmàh tudi žmàjh tudi žmàj -a m *okus:* i primislávo zakój nêma 'zmajha jesztvina AIP 1876, br. 1, 6; Majoran má mocèn diš i žmaj AI 1878, 51; pren. naj lübezen va[š]a obiljáva vu [z]poznávanyi i v[ž]ákón 'zmahi KŠ 1771, 592

žmàhen tudi žmàjhen -hna -o tudi žmàjen -jna -o prid. *okusen:* Mléko je jáko 'zmàhna jesztvina KAJ 1870, 77; zelje prineseno, kak je jáko 'smajhno SIZ 1807, 36; Meso mládi kozic je žmajhno AI 1878, 15; 'zmajhnomi kruhi AIN 1876, 28; i 'zmàhno trávo szí je brao k-záütriki KAJ 1870, 100; z-'smajhnov jej[ž]tvinov nyé bode dr'sála SIZ 1807, 30 **žmahnéši** -a -e *okusnejši:* Szád tászranyüjejo na zimò, da szprhné i tèm 'zmàhnéši de KAJ 1870, 28

žmahné prisl. *okusneje, bolj okusno:* ona hrána ali zdá ti 'zmàhné szpádne KAJ 1870, 44

žmàjiti se -i se nedov. *postajati okusen, zrel:* Isztina ka toga trszta grozje sze ne 'zmaji AIP 1876, br. 2, 8

žmèča -e ž *I. teža:* sze obecsa, ka sze lüsztví dácsé 'zmécsa poménsa AI 1875, br. 1, 2; stuk 1620 centov 'zmécsé má AI 1875, 8; Od 'zmécsé-mertüköv AI 1875, br. 2, 2; Odnesé 400 kilogram žmèče AI 1878, 19; Tè závci 3–4

kilogramm 'zméčso májo AIP 1876, br. 3, 8 **2. težava, nadloga:** 'Zmécsa zacsetka pomali odrinyena bode AIP 1876, br. 1, 2

žmèčava -e ž *I. težava:* Ter; bremen, 'smécsava KOJ 1833, 175; kaj po'zmécsávate lü[ž]tvo znepreno[ž]enov 'zmécsavov KŠ 1771, 209; pren. v-[ž]tero te vlecsé tvojih grejhov 'smécsava KM 1783, 206 **2. težava, nadloga:** 'Smécsave tam meli nemo SŠ 1796, 16; naj vám na 'zmécsavo ne bodem KŠ 1771, 547; ka je 'smécsavo obrizávanya na [žé] vzéó KM 1796, 18; Csi bi vam ja[ž] ne bio na velko zmécsavo SIZ 1807, 51; obecsa pole'sejsanye stimanih nyihovih 'smécsav KOJ 1848, 101; Protestantje szo szvoje 'smécsave predlo'sili KOJ (1914), 148

žmèčen -čna -o prid. *težek:* jecsmen 62–63 kilogramm 'zmécsen za pivo AIP 1876, br. 2, 8; i ka je osztalo, tò je 'zmécsno bremen znòvis AIP 1876, br. 5, 2; Holubára 'zmécsne szmike te nepoznan .. sze znao ognoti AI 1875, br. 1, 4 **žmèči** -a -e *težji:* Poetom tri mertüki bodo pri 'zmécsøj meri nücani AI 1875, br. 2, 2

žmèčiti -im dov. *zmehčati, omehčati:* zemlo Zlejpim dobrim de'zd'zom žmèč[š]i BKM 1789, 52

žmèten -tna -o prid. **I. težek:** Kamen je 'zmeten KAJ 1870; Ár je rouka tvoja smétna na meni bila SM 1747, 95; [š]terih 'zmetna [š]iba je na ná[ž] pu[š]čena KŠ 1754, 34; Steri [š]zrczé je 'zmetno Od grejha KŠ 1754, 257; Tva bicša 'zmetna ne c[š]ini BKM 1789, 68; 'Zmeten račun ka mám BKM 1789, 386; 'Smetno má rokou moudri tak veli SŠ 1796, 94; Prevnoughi ino 'zmetni, 'Zalo[ž]ni betegi Vmem te[š]li prebiva BKM 1789, 193; Ár 'zmetna i nepreno[ž]ena bremena vkúp vé'zejo KŠ 1771, 76; pren. ár [žo nyihove ocsi 'zmetne bilé KŠ 1771, 90 **2. popadljiv:** kaj pridó po mojem od vá[ž] odhájanyi 'zmetni vuczké med vá[ž] KŠ 1771, 406 **3. noseča:** Ovo, edna Devicza je [š]métna SM 1747, 10 **žmètnéjši** -a -e *težji:* Záto vzemete 'zmetnej[š]o [š]zoudbo KŠ 1771, 76; i niháte ta 'zmetnej[š]a te právde KŠ 1771, 77

žmètiti -im nedov. *povzročati težave, nadlegovati:* ka [š]am vá[ž] ja[ž] nej 'zmetio KŠ 1771, 551 **žmètiti se** -im se *obremenjevati se:* má vdovicze, naj nyim podiljáva, i ne 'zméti [že] czérkev KŠ 1771, 641

žmètniti se -im se nedov. *pritoževati se:* Vnoughi Grofovje szo sze nájmre 'smetnili, ka szo vu naprávlanyi mira nej tálniczke bili KOJ 1848, 100

žmètno prisl. *težko:* ono pi[š]zmo, vu [š]terom je [š]zvojo[š]zvéto volo od cslovecsán[ž]zkoga národa, jáko 'zmetno [š]zprávlénoga, zvelicsanya vo

- nazvej|zto KŠ 1771, A2a; Ka radi csinimo ne |zpadne nam 'smetno KM 1790, 16; kak 'smetno je prvomi po nevtrejtoj pouti hoditi KOJ 1833, VI; a tó njej 'zmetno sztanolo AI 1875, kaz. br. 7
- žmetnéj** tudi žmetné *teže*: smetnej ti bode moke trpeti KM 1783, 213; koliko je vesznic, ka sze leh'zé ali 'zmetné pôva AI 1875, br. 2, 4
- žmètnogučéči** -a -e prid. *ki težko govori*: I ne|zli |zo nyemi glúhoga i 'zmetnogucsécséga KŠ 1771, 124
- žmètnost** -i ž *težava, težkost*: ali 'zmetno|zti jezika, ali nemárne vtraglivo|zti KŠ 1754, 3b; Trüd vnougoga dela 'zmetno|zt BKM 1789, 105; 'Zmetno|zti bos kouf|to mega ka|ftiganya BKM 1789, 189
- žmikanje** -a s *izčrpavanje, slabenje*: i 'smikanje pápinczov je szploh KOJ (1914), 136
- žmikati** -am nedov. *ožemati, iztiskati*: Facsarni; 'smikati KOJ 1833, 156
- žnèc** tudi žnjèc -a m *žanjec*: Me|for 'Snyecz KMS 1780, A9; 'znyecz preczi pi|zti |zrp |zvoj vnyega KŠ 1771, 113; i žneci naj nelovijo mláde AI 1878, 27; i vu vrejmeni 'zétve povejm 'znyeczom KŠ 1771, 44; vidimo szkrbno delajócsé 'znyecce KAJ 1870, 120; pren. 'znyecz| |zo pa angyelje KŠ 1771, 45; Veli pro|ziti dú'zévne 'znyecze KŠ 1771, 27
- žnjóra** tudi žnjóura -e ž *vrvica*: |zi je premogao kúpiti na paliczo 'snyouro KM 1790, 28; Nebi vam skóidilo, da ednoj 'znyóri sztopáje i pálce znamenúvati KAJ 1870, 66
- žój** -a tudi žójja m *obresti*: Tak nász je z-Bougom zméro Lúczki 'zój vuKri|z|tu|ji KŠ 1754, 251; naj sze od 100 poszozjenih rájnsk vecs kak 6. za 'so (interes) nejemlé pod kastigo KOJ 1848, 94; veliki 'zój vzemejo AIP 1876, br. 7, 1; Pod eto dácsó szo vr'zeni na 'zój vóidáni pénezi AI 1875, br. 2, 6; i pridoucsi bi ja|z vzeó to moje 'zójom KŠ 1771, 85
- žójca** -e ž *žolca*: Kotsonya; 'sójcza KOJ 1833, 163
- žólt** -a m *plača najemnika*: kai |zi plác|o (solt) grehov moi za plác|al SM 1747, 52
- žoltár** tudi žoltár -a m *psalm*: Péti Soltár ABC 1725, A7b; Szvétoga David Krála, i Profeta nisteri Soltári SM 1747, 91; Rejcs Kri|z|tuseva vcsivsi, i opominavsi |zamí |zébè z 'Zoltármi KŠ 1754, 28; kaj |ze je potrejbno |zpuniti v|zemi, |tera |zo pi|zana vu právdi Moj'ze|sovoj i vprorokáj i v Zolátri od méne KŠ 1771, 257; 'Soltár KMS 1780, A3; Z-Dávidovi 'Zoltárov |zem túdi ni|tere el|zi prilo'zo BKM 1789, 5; VII. 'Zoltár TA 1848, 6; 'zoltáre bom szpèvao Iméni visnyega Bôga TA 1848, 6
- žoltárski** -a -o prid. *psalm*: Zátó ti hválim z'zoltárszkim szpèvanyem za tvojo vernoszt
- TA 1848, 36; (knige) 'Zoltár|zke KŠ 1754, 2; Knige 'Zoltárszke. Szlovenscene po TA 1848, 1; I on Dávid veli vu knjigaj 'Zoltár|zki KŠ 1771, 241
- žrabulèti** -ím nedov. *hrumeti*: Gda povszéd 'zrabuli ta grozna obszeda KAJ 1870, 118
- žrd** -i ž *žrd*: Vúha szo ti dúga, dúga, Kak dvé 'zrdi KAJ 1870, 32
- žrebčeri|ja** -e ž *žrebčarna*: 150 'zrebc| szo vóposztávleni bili z-der'závni 'zrebcserijih AIP 1876, br. 11, 8
- žrebčija** -e ž *žrebčarna*: Ete kony je 'zrebcsije Kisbéra AIP 1876, br. 7, 7
- žrèbec** -a m *žrebec*: Oneva cseseta znájte moj'ga 'srebcza SIZ 1807, 44
- žrilo** -a s *žrelo*: Njihovo žrlo i gut se ják raztéže AI 1878, 28
- žúč** -a m *žolč*: Fel 'Sucs KMS 1780, A7b; Epe; 'súcs KOJ 1833, 155; ka |zi vu britko|zti 'zúcsa i nepravicno|zti vezali KŠ 1771, 365; I dájo mi 'zúcs jeszti TA 1848, 54; i nyegova preszlatka vúsza z-'sucsom napojena KM 1783, 64
- žúhek** -hka -o prid. *grenek, bridek*: zai|z|tino je 'súhki na|s 'sítek KM 1790, 66; te pro|zim za tesko, i 'súhko |zmrt KM 1783, 148; ocsi za nász 'suhkimi |zkuzami polejáne KM 1783, 148
- žúhkost** tudi žúkost tudi žòhkost -i ž *grenkoba, bridkost*: ali morebiti je tá 'suhko|zt na ha|zek meni KM 1790, 40; Nebo názloba 'suhko|zti BKM 1789, 431; Nebo názloba 'suko|zti SŠ 1796, 161; Nego |zam 'se trpo britko 'suko|zt nyega SŠ 1796, 76; Ti znás za mojo 'zúkoszt TA 1848, 54; Ka vnôga to'zba Vu 'zukoszt| KAJ 1848; tróštaj me vu 'zukoszt| TA 1848, 4; Ti zgrúntávas ti znás moje |ohkoszti SM 1747, 69; Ti znás moje 'suhko|zti BKM 1789, 212
- žúkavec** -vca m *novčič, denar majhne vrednosti*: Eden 'zukavec| krivicsni po'zré KAJ 1848, 226; Nejli dvá vrábca za eden 'zukavec| odávajo KŠ 1771, 33; vzéli |zo v|záki po 'zukavci KŠ 1771, 65; I vútro vóidouc|j| vo vr'ze dvá 'zukavca KŠ 1771, 204; ki nyemi je du'zen bio |zto 'zukavcov KŠ 1771, 60
- žúl** -a m *žulj*: naj bô veszéli hip on, I lépi 'zúlov nasi lon KAJ 1848, 357
- žúna** -e ž *žolna*: na drevi zapásimo delavno žuno AI 1878, 3
- žúnica** -e ž *žolnica*: 'Sunicza KMS 1780, A3
- žúpa** -e ž *juha*: Potom szo 'zupo noszili gori AIP 1876, br. 1, 7
- žúpan** žúpána m *župan*: Széchi Peter 'selezni 'súpan (veliki spán) KOJ (1914), 145; oni bi mogli za 'Súpáne posztávlati KOJ 1833, XVII
- žúpanija** -e ž *županija*: sze je lutheránsztvo takáj

- i vu 'selezno 'Süpanijo (sztoliczó, varmegyijo) notripriterlo KOJ (1914), 116
- žüpánja** -e ž *županja*: 'Süpanya KMS 1780, A3
- žúriti se** -im se nedov. *hiteti*: Igyekezni; popascsiti, 'súriti, fliszati sze KOJ 1833, 160
- žúti** -a -o prid. *rumen*: Sárğa, 'zuti -a -o AIN 1876, 11 *žúti* -oga sam. *zlatnik*: Ali grcski Czaszar z-szvojimi 'sútimi je tak dugo grou'sao vogerszke Velikáse KOJ 1848, 29
- žutvlasnáti** -a -o prid. *rumenolas*, *rdečelas*: právi te eden scsapnáti, 'zutvlasnáti cslovek AIP 1876, br. 12, 7
- Žúža** -e ž *Žuža*, *Suzana*: vassa csi 'Su'sa, naj nam bou nas pomocsnik SIZ 1807, 4; Vértes Jánossa cséri dévojke 'Su'se SIZ 1807, 13; edno dévojko po iméni 'Su'so SIZ 1807, 5
- Žúžana** -e ž *Suzana*: Susanna ABC 1725, A3b; I Joanna i Suřanna KŠ 1771, 191
- žúževka** tudi *žúžavka* -e ž *žuželka*: Krumpise zaprávlas 'zü'zevka je z-Amerike v-Europo přinesena AIP 1876, br. 9, 7; 'Zü'zevke sze na zimô szkrijejo KAJ 1870, 25; Opice živéjo od ftičov, žúževki i pužov AI 1878, 7; Eta mála stvár (krt) vnogo žúžavkov zaprávi AI 1878, 10; i 'zü'zevke noszi vküp KAJ 1870, 20; i žúžavke lovi AI 1878, 24; Pri tak zváni 'zü'zevkaj je escse véksi rázlocsek KAJ 1870, 111; Jež Hráni se žúžavkami AI 1878, 10
- žvègla** -e ž *piščal*, *žvegla*: Sip; 'svegla KOJ 1833, 171; Liki, řtera řzo ali 'zvegla KŠ 1771, 518; Deca z řnjega žveglé dela AI 1878, 48
- žveglár** -a m *piskač*, *kdor igra na piščal*: Máli 'zveglár KAJ 1870, 140; I szpëvczi i 'zveglárje bodo szpëvali TA 1848, 71; I glářz ti czitarářov i muřikářov i 'zveglárovo ne bude vecs csüti KŠ 1771, 800; vido je 'zvegláre KŠ 1771, 30
- žvegláriti** -im nedov. *piskati*, *igrati na piščalko*: 'zvegláriti řzmo vám, i nej řzte pléřzali KŠ 1771, 189; niki řzo řvegláriti, i bobnyáriti KM 1796, 60
- žvegláriti se** -im se *piskati*, *igrati na piščalko*: kakda řze řzpozna, ka řze 'zveglári KŠ 1771, 518
- žveplèni** -a -o prid. *žveplen*: Oh 'svepléna řztrasna jama KM 1783, 296; Püřzto je nájmre Boug řvepleni, i ogyeni de'sd'z z-nebéřz KM 1796, 17; imajoucse přřznyeke moudre i 'zveplene KŠ 1771, 783
- žvepleníca** -e ž *žveplenka*, *vřigalica*: Žveplenica je začnola goreti BJ 1886, 9; Dečák goréčo žveplenico táhiti BJ 1886, 9; Žveplenice BJ 1886, 8; Eden dečák se je rad žveplenícami lôdo BJ 1886, 8
- žveplénka** -e ž *žveplenka*, *vřigalica*: Žveplo Nüca se za žveplenke AI 1878, 55
- žvèplo** -a s *žveplo*: Sulphur 'Sveplo KMS 1780, A8b; řzpadno je ogyen i řveplo od nébe KŠ 1771, 230; On dé de'zd'ziti i 'zveplo TA 1848, 9; Vu Zognyom i 'zveplom gorécsój mlaki KŠ 1754, 144

5,990 SIT / 25 €

ISBN 961-6568-60-4

9 789616 568609

<http://zalozba-zrc-sazu.si>